Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

(14.09.1972 - 19.07.1973)

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 14ης ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1972

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.29 μ.μ.)

(Ἀρ. 1)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ)

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδρίας.

Παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν Ἐρωτήσεων—Ἀπαντήσεων.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θέμα διαδικασίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἴσως ἐκ παραδρομῆς, ὡς ἀντιλαμβάνομαι, εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν δὲν περιλαμβάνεται θέμα τὸ ὁποῖον ἀπεφασίσθη δι' ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς ὅπως περιληφθῇ εἰς τὴν πρώτην συνεδρίαν τῆς νέας Συνόδου τοῦ Σώματος.

Τὸ θέμα τοῦ καθορισμοῦ ἡμερομηνίας κοινοτικῶν ἐκλογῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἰς τὴν τελευταίαν συνεδρίαν, ἐξ ὅσων ἐνθυμοῦμαι, εἶχε λεχθῆ ὅτι ἡ Βουλὴ δύναται νὰ ἐγγράψῃ τὸ θέμα εἰς τὴν πρώτην συνεδρίαν.

Ἐπομένως κατὰ τὸ πέρας τῆς σημερινῆς συνεδρίας εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναγραφῇ τὸ θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως. Μήπως εἶναι ὑπεράριθμοι αἱ ἐρωτήσεις καὶ ἀπαντήσεις ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἶναι ὁλόκληρος φάκελλος, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 29ην Ἀπριλίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου, καὶ ληφθεῖσα τὴν 2αν Μαΐου 1972.

«Ὁ νόμος περὶ ἀνομβρίας καλύπτει μόνον τὰ δημητριακά, ἤτοι σῖτον καὶ κριθήν.

Τὰ ψυχανθῆ (κουκιά, βίκος, ρόβι, φακή, λουβάνα καὶ βρώμη) δὲν καλύπτονται ὑπὸ τοῦ νόμου.

Ἡ ἐπαρχία Πάφος ἐφέτος ἐπλήγη ὑπὸ τῆς ἀνομβρίας εἰς τὸν μέγιστον βαθμόν, εἰς μερικὰς δὲ κοινότητας ἡ καταστροφὴ εἶναι 100%.

Εἰδικὰ συνεργεῖα διὰ τὴν ἐκτίμησιν τῶν ὡς ἄνω ζημιῶν ἐπισκέπτονται ἀπὸ 10ημέρου τὰς πληγείσας περιοχάς.

Ὑπάρχουν πολλαὶ κοινότητες ποὺ οἱ γεωργοί των ἐπιδίδονται κατὰ 60—70% εἰς τὴν καλλιέργειαν ψυχανθῶν. Ἡ ζημία τῶν γεωργῶν αὐτῶν ἐφέτος, ἰδίως, εἶναι μεγίστη.

Μπορεῖ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα ἐὰν προτίθεται νὰ εἰσηγηθῇ τροποποίησιν τοῦ ὡς ἄνω νόμου οὕτως ὥστε νὰ καλύπτῃ καὶ τὰ ψυχανθῆ, καὶ πῶς βλέπει τὴν ἄμεσον ἀντιμετώπισιν τῆς ἐπιλύσεως τοῦ προβλήματος τούτου ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 2αν Σεπτεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 2αν Μαΐου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου.

«Εἶναι γεγονὸς ὅτι κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἡ ἀνομβρία ἔπληξεν εἰς μεγάλον βαθμὸν πλὴν τῶν δημητριακῶν καὶ τὰ ψυχανθῆ. Ὁ περὶ Ταμείου Προνοίας Πληγέντων Παραγωγῶν Νόμος καλύπτει μόνον τὰ δημητριακά, τοὺς ἀμπελῶνας καὶ τὰ φυλλοβόλα ὀπωροφόρα δένδρα.

Τὸ Νέον Σχέδιον Ἀσφαλίσεως Γεωργικῶν Προϊόντων, τὸ ὁποῖον μελετᾶται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, θὰ δύναται νὰ συμπεριλάβῃ καὶ τὰ ψυχανθῆ ὡς καὶ ἄλλας καλλιεργείας».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 8ην Μαΐου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Κυρηνείας κ. Χρήστου Κουρτελλάρη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 9ην Μαΐου 1972.

«Εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Βασίλειας ἀντιμετωπίζουν ποικίλα προβλήματα καὶ δυσκολίες, ἐξ αἰτίας τῶν δικαιωμάτων ποὺ ἀσκεῖ ὁ Δῆμος Λαπήθου στὰ χωριτικὰ ὅρια τῆς περιοχῆς Βαβυλᾶ.

Ὅσοι κατοικοῦν ἢ ἔχουν ἰδιοκτησίαν στὴν ἐν λόγῳ περιοχὴ ὑποχρεώνονται στὴν πληρωμὴ τῶν ἀναγκαίων φορολογικῶν δικαιωμάτων γιὰ τὴν συντήρηση

τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν τῆς κοινότητος, ὅπως γιὰ τὸ πόσιμο νερό, τὸν ἐξηλεκτρισμό, τὰ σχολεῖα, κ.λ.π., καὶ ἐπιπλέον ὑποχρεοῦνται νὰ πληρώνουν ὅλα τὰ φορολογικὰ βάρη ποὺ ἐπιβάλλονται, βάσει τοῦ νόμου περὶ Δήμων, ἀπὸ τὸν Δῆμο Λαπήθου, ἐκτὸς τοῦ ἐπαγγελματικοῦ φόρου.

Ἀπὸ πολλὰ χρόνια ὑποβάλλεται αὐτὸ τὸ σοβαρὸ πρόβλημα μέσῳ τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν, χωρὶς ὅμως θετικὴ ἀνταπόκριση. Παρόμοια προβλήματα καὶ δυσκολίες ἀντιμετωπίζουν καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Ἅγιος Γεώργιος καὶ τῶν γειτονικῶν χωρίων.

Γι' αὐτὸ παρακαλεῖται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο καὶ ἡ Κυβέρνηση νὰ μᾶς πληροφορήσουν.

(α) Κατὰ πόσο ἔγινε ἢ πρόκειται νὰ γίνῃ σχετικὴ μελέτη γιὰ ὀρθὴ καὶ ἀποτελεσματικὴ ἀναπροσαρμογὴ καὶ ρύθμιση τῶν συζητουμένων χωριτικῶν ὁρίων.

(β) Ἐὰν καὶ τί μέτρα λαμβάνονται ἢ πρόκειται νὰ ληφθοῦν γιὰ ρύθμιση τῶν ζητημάτων ποὺ εἰδικὰ ἀφοροῦν τὰ χωριτικὰ ὅρια τῆς κοινότητας Βασίλειας καὶ τῶν σχετικῶν δικαιωμάτων τοῦ Δήμου Λαπήθου».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 13ην Ἰουλίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 9ην Μαΐου 1972, ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Κυρηνείας κ. Χρήστου Κουρτελλάρη.

«Τὸ θέμα τῆς ἀναπροσαρμογῆς τῶν χωριτικῶν ὁρίων Βασίλειας εἶναι περίπλοκον λόγῳ διαφορᾶς μεταξὺ τοῦ Δήμου Λαπήθου καὶ τῆς Χωριτικῆς Ἀρχῆς Βασίλειας χρονολογουμένης ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. Τὸ θέμα ἐξετάζεται τώρα ἐπισταμένως πρὸς τὸν σκοπὸν ἀναζητήσεως τῆς καλυτέρας δυνατῆς λύσεως».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 18ην Μαΐου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα, καὶ ληφθεῖσα τὴν 19ην Μαΐου 1972.

«Εἰς τοὺς Προϋπολογισμοὺς Ἀναπτύξεως τῶν τελευταίων ἐτῶν ἐγένετο πρόβλεψις διὰ τὴν διάθεσιν τῶν ἀκολούθων ποσῶν :

(α) £30.000 (Τριάκοντα χιλιάδες λίρες) διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς ὁδοῦ Στρουμπίου—Κάθηκα, Ἀρόδων—Δρούσιας—Πόλεως καὶ εἰδικῶς διὰ τὴν κατασκευὴν νέας ὁδοῦ Δρούσιας—Προδρομίου·

(β) £10.000 (Δέκα χιλιάδες λίρες) διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἀσφαλτόστρωσις τῆς Τουριστικῆς ὁδοῦ Κουκλιῶν—Ἀρχιμανδρίτας—Μούσερε καὶ τὰ ὁποῖα ποσὰ ἐπανεψηφίσθησαν ὑπὸ τῆς Βουλῆς εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1972.

Παρ' ὅλον ὅτι τὰ ἀναγκαῖα σχέδια ἡτοιμάσθησαν καὶ διὰ τὸν δρόμον Δρούσιας—Προδρομίου ἐζητήθησαν καὶ προσφοραὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, τὰ ἄνω ὁδικὰ ἔργα μέχρι σήμερον δὲν ἤρχισαν.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον, διατὶ μέχρι σήμερον δὲν ἤρχισαν τὰ ἄνω ὁδικὰ ἔργα καὶ πότε θὰ ἀρχίσουν διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἡ ταλαιπωρία πολλῶν χωρίων τῆς Ἐπαρχίας, τῶν ὁποίων ἡ ἀποπεράτωσις θὰ συμβάλῃ μεγάλως εἰς τὴν τουριστικὴν ἀνάπτυξιν τῶν περιοχῶν των καὶ γενικὰ τῆς Ἐπαρχίας Πάφου ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 5ην Σεπτεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 19ην Μαΐου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«1. Ὁδὸς Δρούσιας—Προδρομίου—Πόλεως :

Τὸ θέμα τῆς βελτιώσεως τῆς ὁδοῦ Στρουμπίου—Κάθηκα—Ἀρόδων—Δρούσιας —Πόλεως ἐξητάσθη προσφάτως ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τὸ ὁποῖον ἀπεφάσισεν ὅπως κατασκευασθῇ νέα ὁδικὴ σύνδεσις μεταξὺ Δρούσιας καὶ Πόλεως μέσῳ Προδρομίου. Ἤρχισαν ἤδη αἱ σχετικαὶ ἐργασίαι ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου ὑπὸ τοῦ Τμήματος Δημοσίων Ἔργων.

2. Ὁδὸς Κουκλιῶν—Ἀρχιμανδρίτας—Μούσερε—Δορᾶς :

Κατόπιν προσφάτου ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, αἱ ἐργασίαι βελτιώσεως τῆς ὁδοῦ Κουκλιῶν—Ἀρχιμανδρίτας—Μούσερε—Δορᾶς ἤρχισαν ὑπὸ τοῦ Τμήματος Δημοσίων Ἔργων ἀπὸ τῆς 10ης παρελθόντος Ἰουλίου».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 19ην Μαΐου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Ἡρακλῆ Χατζηηρακλέους καὶ ληφθεῖσα τὴν 19ην Μαΐου 1972.

«Ἀπὸ ὑπόμνημα ἐκπροσώπων τῶν ἀγροτικῶν κοινοτήτων Μηλιᾶς, Λιμνιῶν, Λαπάθους, Συγκράσεως, Τρικώμου, Σπαθαρικοῦ, Ἀρναδιοῦ καὶ Ἁγίου Γεωργίου, διαπιστῶ πρόθεσιν τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἐπιτρέψῃ μεταφορὰν καταλλήλου ποσίμου ὕδατος ἀπὸ τὴν περιοχὴν Λαπάθους διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ὑπὸ ἀνέγερσιν Ξενοδοχειακοῦ συγκροτήματος παρὰ τὴν ἀρχαίαν Σαλαμῖνα.

Ἐπειδὴ ἐκ τυχὸν τοιαύτης ἐνεργείας ὑπάρχει μέγιστος κίνδυνος ἀποξηράνσεως τῆς ὑπογείου ὑδατοδεξαμενῆς ἐκ τῆς ὁποίας καὶ ἀρδεύονται μεγάλαι ἐκτάσεις διαφόρων καλλιεργειῶν, παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Ὑπουργὸν Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων.

(1) Κατὰ πόσον πράγματι ἐδόθη τοιαύτη ἄδεια διὰ τὴν μεταφορὰν ὕδατος ἐκ τῆς περιοχῆς Λαπάθους διὰ τὰς Ξενοδοχειακὰς ἐγκαταστάσεις τῆς περιοχῆς Σαλαμῖνος.

(2) Κατὰ πόσον ἔγινε γεωλογικὴ ἐπισκόπησις τῆς περιοχῆς καὶ ἐὰν ἐξ αὐτῆς διεπιστώθη ἡ ὕπαρξις τοιούτων ἀποθεμάτων ὕδατος, ὥστε νὰ καλύπτωνται αἱ ἀνάγκαι τῶν ἀγροτῶν τῆς περιοχῆς καὶ νὰ ὑπάρχῃ περίσσευμα καὶ δι' ἄλλους σκοπούς.

(3) Ἐὰν ἡ Κυβέρνησις θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀποζημιώσῃ γεωργούς, ἰδιοκτήτας κήπων ἢ ἀρδευσίμων γαιῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ στερηθῶσι τὸ ἀναγκαῖον ὕδωρ ἀπὸ τὴν ὑπεράντλησιν τὴν ὁποίαν θὰ ὑποστῇ ἡ περιοχὴ ἀπὸ τυχὸν ἀνόρυξιν διατρήσεων ἢ λάκκων διὰ μὴ γεωργικοὺς σκοπούς».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην Αὐγούστου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 19ην Μαΐου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Ἡρακλῆ Χατζηηρακλέους.

«(α) Παρεχωρήθη πράγματι ἄδεια διὰ τὴν μεταφορὰν 50.000 κ.μ. ὕδατος ἐτησίως ἐκ δύο ἰδιοκτήτων διατρήσεων εἰς τὴν περιοχὴν Λαπάθους, διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ εἰς τὴν περιοχὴν Σαλαμῖνος ἀνεγειρομένου ξενοδοχειακοῦ συγκροτήματος τῆς Ἑταιρείας Leonard Fairclough (Cyprus) Ltd., τὰς ὁποίας ἡ Ἑταιρεία αὕτη ἠγόρασε παρὰ τῶν ἰδιοκτητῶν. Ἡ ποσότης αὕτη ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν ποσότητα τὴν ὁποίαν οἱ προηγούμενοι ἰδιοκτῆται τῶν ἐν λόγῳ διατρήσεων ἐχρησιμοποίουν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν διὰ τὴν ἄρδευσιν τῶν κτημάτων των Συνεπῶς, ἐφ' ὅσον ἡ ποσότης ὕδατος τὴν ὁποίαν οἱ σημερινοὶ ἰδιοκτῆται τῶν ἐπηρεαζομένων δύο διατρήσεων πρόκειται νὰ ἀντλοῦν δὲν θὰ ὑπερβαίνῃ ἐκείνην τὴν ὁποίαν οἱ προηγούμενοι ἰδιοκτῆται ἤντλουν, δὲν θὰ ἦτο οὔτε νομικῶς ἀλλ' οὔτε καὶ ἠθικῶς δυνατὸν νὰ παρεμποδισθοῦν οὗτοι ἀπὸ τοῦ νὰ χρησιμοποιήσουν τὸ ὕδωρ δι' οἱονδήποτε ἄλλον σκοπὸν τῆς προτιμήσεώς των, λαμβανομένου ἰδίως ὑπ' ὄψιν τοῦ γεγονότος ὅτι ἐκ τῆς ἀξιοποιήσεως τοῦ ὕδατος διὰ τουριστικοὺς σκοποὺς τὰ ὠφελήματα δι' ὁλόκληρον τὴν περιοχὴν θὰ εἶναι ἀρκούντως μεγάλα.

(β) Δὲν ἐγένετο πλήρης γεωλογικὴ ἐπισκόπησις τῆς περιοχῆς καὶ ὡς ἐκ τούτου οὐδεμία συγκεκριμένη ἀπάντησις εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν κατάστασιν τοῦ ὑδροφόρου στρώματος δύναται νὰ δοθῇ. Ἐκ διαφόρων ὅμως παρατηρήσεων τῶν τεχνικῶν Ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων φαίνεται ὅτι τὸ ὑδροφόρον στρῶμα τῆς περιοχῆς εἶναι πολὺ περιωρισμένον.

(γ) Ἡ ἐρώτησις εἶναι καθαρῶς ὑποθετική, καθ' ὅτι εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν δὲν πρόκειται νὰ παραχωρηθῶσιν ἄδειαι διὰ τὴν ἀνόρυξιν νέων διατρήσεων ἢ φρεάτων ἀλλὰ θὰ συνεχίσουν τὴν λειτουργίαν των αἱ νομικῶς ὑφιστάμεναι καὶ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν χρησιμοποιούμεναι διατρήσεις. Ἐὰν ἡ περιοχὴ Λαπάθους ὑποστῇ ὑπεράντλησιν, αὕτη δὲν θὰ ὀφείλεται εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ἐν λόγῳ δύο διατρήσεων τῶν ὁποίων ἡ ἄντλησις θὰ ἐλέγχεται συστηματικῶς».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 1ην Ἰουνίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἀνδρέα Νεοκλέους, καὶ ληφθεῖσα τὴν 1ην Ἰουνίου 1972.

«Ἐρωτῶ τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν ἵνα πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς περὶ τῶν κάτωθι :

(α) Ἐὰν καὶ πότε ἔχῃ προγραμματισθῇ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου τῆς ἀσφαλτοστρώσεως τῆς ὁδοῦ Ἐπταγώνιας—Ἀκαπνοῦς.

(β) Ἐὰν ἔχῃ προγραμματισθῇ ἡ διενέργεια δοκιμαστικῶν διατρήσεων εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Κοινοτήτων Ἐπταγώνιας καὶ Ἀκαπνοῦς καὶ ἐὰν ὄχι διατί ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 3ην Ἰουλίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 1ην Ἰουνίου 1972, ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἀνδρέα Νεοκλέους.

«Εἰς περιοχὴν μεταξὺ τῶν χωρίων Ἀκαπνοῦς καὶ Ἐπταγώνιας ἔχει προγραμματισθῇ ἡ ἀνόρυξις διατρήσεων διὰ σκοποὺς ὑδατοπρομηθείας τῶν χωρίων Ἐπταγώνιας, Ἀκαπνοῦς καὶ Κελλακίου, ἡ δὲ ἐργασία ἔχει ἤδη ἀρχίσει. Τὸν προγραμματισμὸν τῶν εἰρημένων διατρήσεων ὑπεβοήθησεν ἡ ἀνόρυξις δοκιμαστικῶν διατρήσεων εἰς τὴν ἰδίαν περιοχὴν τὸ 1970.

Τὸ θέμα τῆς παραγράφου (α) τῆς Ἐρωτήσεως, ἤτοι τῆς ἀσφαλτοστρώσεως τῆς ὁδοῦ Ἐπταγώνιας—Ἀκαπνοῦς ἀνάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 1ην Ἰουνίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Νίκου Σαμψών, καὶ ληφθεῖσα τὴν 1ην Ἰουνίου 1972.

«Δεδομένου ὅτι ἡ Κυβέρνησις καθώρισεν ἤδη τὸ θερινὸν ὡράριον τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, βάσει τοῦ ὁποίου οὗτοι θὰ ἐργάζωνται 38 ὥρας ἑβδομαδιαίως, θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ πληροφορηθῇ ἡ Βουλὴ πῶς συμβιβάζεται τὸ ἀνωτέρω ὡράριον μὲ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ἄνδρες τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως Κύπρου οὐδεμιᾶς παρομοίας μεταχειρίσεως τυγχάνουν, ἀφιέμενοι νὰ ἐργάζωνται κατὰ τρόπον αὐτόχρημα ἀπάνθρωπον, ἐπὶ 58 ὥρας τὴν ἑβδομάδα ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 24ην Ἰουλίου 1972 τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 1ην Ἰουνίου 1972, ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Νίκου Σαμψών.

«Τὰ μέλη τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως ὡς προνοεῖται ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ 15(2) τῶν περὶ Ἀστυνομίας (Γενικῶν) Κανονισμῶν 1958—1971 ἐργάζονται οὐχὶ ὀλιγώτερον τῶν 48 ὡρῶν ἑβδομαδιαίως. Οἱ μόνοι οἵτινες ἐργάζονται ἐπὶ τοῦ

παρόντος 59 ὥρας ἑβδομαδιαίως εἶναι οἱ ἀπασχολούμενοι εἰς τὰς ἀλλαγὰς τῆς Πυροσβεστικῆς Ὑπηρεσίας καὶ τοῦτο λόγῳ τῆς εἰδικῆς φύσεως τῶν καθηκόντων των. Ἐν τούτοις, καταβάλλονται προσπάθειαι ὅπως διὰ τῆς προσλήψεως τῶν ἀναγκαίων ἐπιπροσθέτων ἀνδρῶν τὸ ὡράριον τῶν πυροσβεστῶν μειωθῇ εἰς 48 ὥρας ἑβδομαδιαίως ὡς καὶ διὰ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Ἀστυνομίας».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 31ην Μαΐου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα, καὶ ληφθεῖσα τὴν 1ην Ἰουνίου 1972.

«Οἱ κτηνοτρόφοι τοῦ χωρίου Ἀσπρογιᾶ τῆς Ἐπαρχίας Πάφου ἀπὸ μακροῦ ἀπετάθησαν ὅπως τοὺς παραχωρηθῇ χαλίτικη γῆ τῆς περιοχῆς τοῦ χωρίου των, διὰ τὴν μετακίνησιν τῶν μανδρῶν των καὶ τὴν ἀνέγερσιν ὑποστατικῶν διὰ τὴν στέγασιν τῶν ζώων των.

Εἰς ἀπάντησιν εἰς προηγουμένην ἐρώτησιν ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἐδήλωσεν ὅτι οὐδεμίαν δυσκολίαν συναντᾶ ἡ Κυβέρνησις νὰ παραχωρήσῃ χαλίτικην γῆν διὰ τὸν ἄνω σκοπόν.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλήν :

(α) Προτίθεται ἡ ἁρμοδία Ἀρχὴ νὰ παραχωρήσῃ χαλίτικην γῆν εἰς τοὺς κτηνοτρόφους Ἀσπρογιᾶς διὰ τὴν ἀνέγερσιν μανδρῶν μακρὰν τῶν κατοικιῶν των ;

(β) Ἐὰν ναί, διατὶ καθυστερεῖ ἡ παραχώρησις τῆς χαλίτικης γῆς εἰς τοὺς κτηνοτρόφους τοῦ χωρίου Ἀσπρογιά ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 13ην Ἰουλίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 1ην Ἰουνίου 1972, ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«Τὸ θέμα τῆς μετακινήσεως τῶν ποιμνιοστασίων τῶν κτηνοτρόφων τοῦ χωρίου Ἀσπρογιὰ εἰς χώρους ἔξωθι τῆς κατῳκημένης περιοχῆς τοῦ χωρίου ἠγέρθη ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου 1970. Ἔκτοτε κατεβλήθησαν πολλαὶ προσπάθειαι διὰ τὴν ἐξεύρεσιν καταλλήλων χώρων διὰ τὴν ἀνέγερσιν μανδρῶν πλὴν ὅμως οἱ ἐξευρεθέντες χῶροι ἀπερρίφθησαν ὡς ἀκατάλληλοι διὰ διαφόρους λόγους.

Ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ καταβάλλῃ πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν πρὸς ἐξεύρεσιν καταλλήλου ἀπὸ πάσης ἀπόψεως χώρου διὰ τὸν ὡς ἄνω σκοπόν».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 13ην Ἰουνίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν περιφερείας Πάφου κ.κ. Νίκου Μαυρονικόλα, Κυριάκου Παπαδημητρίου, Ἡροδότου Νικολαΐδη καὶ Ἀντωνάκη Σωτηριάδη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 16ην Ἰουνίου 1972.

«Ἡ Ἐπαρχία τῆς Πάφου κατὰ τὸ γεωργικὸν ἔτος 1971—1972 εἶχε τὴν μικροτέραν βροχόπτωσιν, ἡ ὁποία ἐπηρέασεν ὅλην τὴν Ἐπαρχίαν.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον βάσει τοῦ σχετικοῦ Νόμου ἐκήρυξε 32 μόνον χωρία τῆς Πάφου ὡς ἀνομβριόπληκτα. Ἐρωτᾶται ἡ ἁρμοδία Ἀρχὴ νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλήν, διατὶ τὰ ἀνομβριόπληκτα χωρία τῆς Πάφου (1) Μαραθούντα, (2) Ἄμμου, (3) Ἐπισκοπή, (4) Λυσσός, (5) Νέον Χωρίον, (6) Προδρόμιν, (7) Γουδί, (8) Ἀργάκα, (9) Ἁγία Μαρίνα (Χρυσοχοῦς), (10) Κελοκέδαρα, (11) Σαλαμιοῦ, (12) Γεροσκήπου, (13) Κάτω Πάφος, (14) Κούκλια καὶ (15) Πόλις Χρυσοχοῦς δὲν συμπεριελήφθησαν εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἀνομβριοπλήκτων, παρ' ὅλον ὅτι ἡ ἀνομβρία ἐπηρέασεν εἰς μεγάλον βαθμὸν καὶ τὰς περιοχάς των ;

Μελετᾶται ἀπὸ τὴν ἀρμοδίαν Ἀρχὴν ἡ ἀναθεώρησις τοῦ καταλόγου τῶν κηρυχθέντων ὡς ἀνομβριοπλήκτων χωρίων τῆς Πάφου ὥστε νὰ κηρυχθῶσι καὶ τὰ ἄνω χωρία ὡς ἀνομβριόπληκτα, διὰ νὰ τύχωσιν οἱ πτωχοὶ κάτοικοί των τῆς παρεχομένης βοηθείας συμφώνως πρὸς τὸν Νόμον διὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τοὐλάχιστον τὰ καλλιεργητικά των ἔξοδα, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς πλήρους χρεωκοπίας των, μὲ ἐπακόλουθον νὰ ἀναγκασθοῦν νὰ ἐγκαταλείψουν τὰ χωρία των οἱ γεωργοὶ κάτοικοι τῶν ἄνω χωρίων πρὸς ἀναζήτησιν πόρων ζωῆς εἰς τὰς πόλεις ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 24ην Αὐγούστου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 16ην Ἰουνίου 1972 ὑπὸ τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν περιφερείας Πάφου κ.κ. Νίκου Μαυρονικόλα, Κυριάκου Παπαδημητρίου, Ἡροδότου Νικολαΐδη καὶ Ἀντωνάκη Σωτηριάδη.

«Ἡ κήρυξις ἀνομβριοπλήκτων χωρίων γίνεται συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 6(3)(α)(β) τοῦ περὶ Ταμείου Προνοίας Πληγέντων Παραγωγῶν Νόμου 19 τοῦ 1970 καὶ 16 τοῦ 1971, τὸ ὁποῖον προνοεῖ ὅτι περιοχαὶ κηρύττονται ὡς ἀνομβριόπληκτοι ὅταν ἀμφότεραι αἱ ἐσοδεῖαι σίτου καὶ κριθῆς ἔχουν ὑποστῆ ἀπώλειαν, ἥτις συμποσοῦται εἰς τὰ ἑβδομήκοντα τοὐλάχιστον ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν τῆς μέσης ἐσοδείας ὡς αὕτη εἶναι καταγεγραμμένη ἐν ταῖς στατιστικαῖς τοῦ Τμήματος Γεωργίας, ἡ δὲ ἔκτασις τῆς πληγείσης ὑπὸ τῆς ἀνομβρίας περιοχῆς ὑπερβαίνει τὸ ½ (ἓν δεύτερον) τῆς ἐκτάσεως τῆς ὁλικῆς περιοχῆς τοῦ χωρίου.

2. Ἐκ τῶν συγκεντρωθέντων στοιχείων ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς, ἥτις τελεῖ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἐπάρχου Πάφου, ἐμφαίνεται ὅτι τὰ ὡς ἄνω χωρία δὲν συμπεριελήφθησαν εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἀνομβριοπλήκτων καθ' ὅτι δὲν πληροῦν τοὺς ὡς ἄνω ὅρους.

3. Ἐν σχέσει μὲ τὰς ἐπιπτώσεις τῆς ἐφετεινῆς ἀνομβρίας καὶ τῆς χαλαζοθυέλλης, ἔχει τώρα ἀποφασισθῆ ὅπως πρὸς ἀνακούφισιν τῶν πληγέντων ἀνομβριοπλήκτων γεωργῶν :

(α) Δοθοῦν δάνεια μὲ ἐπιδοτημένον ἐπιτόκιον ἤτοι :
ἄτοκα διὰ τὸ πρῶτον ἔτος·
4% διὰ τὸ δεύτερον ἔτος·
4% διὰ τὸ τρίτον ἔτος

(β) κατασκευασθοῦν ἀγροτικοὶ δρόμοι εἰς ἀμπελουργικὰς καὶ ἄλλας περιοχάς·

(γ) προωθηθοῦν ἔργα βελτιώσεως τῶν ὑδατοπρομηθειῶν καὶ ἀρδεύσεων ὅπου ἡ κατασκευὴ τοιούτων ἔργων ἐνδείκνυται».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 15ην Ἰουνίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Ἀντωνάκη Σωτηριάδη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 16ην Ἰουνίου 1972.

«Κάθε χρόνο, κατὰ τὸ καλοκαίρι, παρατηροῦνται ἕνα σωρὸ τροφικὲς δηλητηριάσεις, ὄχι μόνον ἀπὸ ἠλλοιωμένες τροφὲς ἢ ποτὰ ἀλλὰ κι' ἀπὸ τὴν χρησιμοποίησιν διαφόρων δηλητηρίων, χρωστικῶν ἢ συντηρητικῶν οὐσιῶν.

Δὲν εἶναι δὲ λίγοι ποὺ ἐξ αἰτίας αὐτῶν ἔχουν χάσει καὶ αὐτὴν τὴν ζωήν τους!

Ἐρωτῶμεν τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ μᾶς πληροφορήση :

Ποῖα μέτρα λαμβάνει γιὰ τὴν προστασία τοῦ καταναλωτικοῦ κοινοῦ ἀπὸ τὶς ἐπικίνδυνες αὐτὲς οὐσίες ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 12ην Ἰουλίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 16ην Ἰουνίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Ἀντωνάκη Σωτηριάδη.

«Κατὰ τὰ πρόσφατα τοὐλάχιστον ἔτη δὲν ἀνεφέρθησαν ἢ ἤχθησαν εἰς γνῶσιν τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας τροφικαὶ δηλητηριάσεις ὀφειλόμεναι εἰς χρωστικὰς οὐσίας ἢ συντηρητικά.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1970 ἔχει θεσπισθῆ δευτερογενὴς Νομοθεσία ρυθμίζουσα τὴν χρῆσιν χρωστικῶν οὐσιῶν ἢ συντηρητικῶν εἰς τρόφιμα αἱ δὲ Τελωνειακαὶ Ἀρχαὶ ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας ἀπαγορεύουν τὴν εἰσαγωγὴν παντὸς τροφίμου ὅπερ δὲν συνάδει πρὸς τὰς διατάξεις τῆς ὡς εἴρηται νομοθεσίας».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 15ην Ἰουνίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Ἀντωνάκη Σωτηριάδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 16ην Ἰουνίου 1972.

«Σ' ἄλλες χῶρες, γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς κτηνοτροφίας δημιουργοῦν προτύπους βοσκοτόπους.

Στὸν τόπο μας ὑπάρχουν ἀρκετὲς περιοχὲς ποὺ προσφέρονται γιὰ τὴν δημιουργίαν τέτοιων βοσκοτόπων.

— Δεδομένου ὅτι κάθε μέτρο ποὺ λαμβάνεται πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ θὰ ὠφελήση ὄχι μόνον τοὺς κτηνοτρόφους, ἀλλὰ καὶ τὸ εὐρύτερον καταναλωτικὸν κοινόν, ὅπως ἐπίσης καὶ τὴν ὅλην οἰκονομίαν τοῦ τόπου,

— ἐρωτῶμεν τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ μᾶς πληροφορήση :

— Ποίαν πολιτικὴν ἀκολουθεῖ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Ἰουλίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 16ην Ἰουνίου 1972, ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Ἀντωνάκη Σωτηριάδη.

«1. Εἰς τὸ Τμῆμα Γεωργίας τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ὑπάρχει ἀπὸ 15 καὶ πλέον ἐτῶν ὁ Κλάδος Βοσκοτόπων καὶ Κτηνοτροφικῶν Φυτῶν, ὁ ὁποῖος σκοπὸν ἔχει τὴν προώθησιν καὶ ἐπέκτασιν τῶν κτηνοτροφικῶν φυτῶν καὶ βελτίωσιν τῶν βοσκοτόπων.

2. Τὸ Τμῆμα τοῦτο εἰσῆξεν ἀπὸ διαφόρους χώρας καὶ ἐδοκίμασεν ἐπιτυχῶς ἀπὸ ἀρκετῶν ἐτῶν διάφορα κτηνοτροφικὰ φυτὰ κατάλληλα δι' ὅλας σχεδὸν τὰς περιοχὰς τῆς Κύπρου.

3. Μέχρι τοῦ 1967 εἶχον ἐγκατασταθῆ εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς περιοχὰς τῆς νήσου ἀποδεικτικοὶ ἀγροὶ κτηνοτροφικῶν φυτῶν ἐπὶ ἰδιωτικῶν καὶ κοινοτικῶν βοσκοτόπων συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Ἐπαρχίας Πάφου ὅπου ἐγκατεστάθησαν τοιαύτης φύσεως βοσκοτόποι εἰς Ἀναρίταν, Πέτραν τοῦ Ρωμιοῦ, Πέγειαν, κ.λ.π.

4. Ἀπὸ τοῦ 1967 ἤρχισεν ἐφαρμοζόμενον εἰδικὸν πρὸς τοῦτο Σχέδιον, τὸ ὁποῖον σκοπὸν ἔχει τὴν ἐπέκτασιν νέων καταλλήλων κτηνοτροφικῶν φυτῶν, τὴν τεχνικὴν καθοδήγησιν τῶν κτηνοτρόφων καὶ παροχὴν πρὸς αὐτοὺς οἰκονομικῆς βοηθείας δι' ἐγκατάστασιν βελτιωμένων βοσκοτόπων καὶ περίφραξιν αὐτῶν ὅταν ἡ ἔκτασίς των εἶναι πέραν τῶν 5 σκαλῶν.

5. Πλὴν τῆς ὡς ἄνω βοηθείας τὸ Τμῆμα Γεωργίας δι' ἐνθάρρυνσιν προοδευτικῶν γεωργῶν δι' ἐγκατάστασιν κοινοτικῶν ἢ καὶ ἰδιωτικῶν βοσκοτόπων ἐπιχορηγεῖ κατ' ἔτος διαφόρους σπόρους κτηνοτροφικῶν φυτῶν παραγομένων ἐπιτοπίως καὶ εἰσαγομένων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 16ην Ἰουνίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου καὶ ληφθεῖσα τὴν 19ην Ἰουνίου 1972.

«Πέριξ τῆς Κοινότητος Ἔμπας καὶ Χλώρακας ὑπάρχει ἀρκετὴ ἔκτασις χαλίτικης γῆς. Εἰς τὰς ὡς ἄνω κοινότητας ὑπάρχουν ἀρκεταὶ πτωχαὶ οἰκογένειαι ποὺ ἔχουν ἀνάγκην οἰκοπέδων πρὸς ἀνέγερσιν κατοικιῶν τῶν θυγατέρων των.

Μπορεῖ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα :

(α) Ἐὰν προτίθεται ἡ Κυβέρνησις νὰ προβῇ εἰς διαχωρισμὸν οἰκοπέδων τῶν περιοχῶν αὐτῶν ποὺ οὐδεμία ἄλλη ἀξιοποίησις μπορεῖ νὰ γίνῃ· καὶ

(β) πῶς καὶ πότε αὐταὶ αἱ οἰκογένειαι μποροῦν νὰ ἀποκτήσουν ἕνα οἰκόπεδον πρὸς ἀνέγερσιν κατοικιῶν διὰ νὰ παντρέψουν τὰς ἤδη ἀρραβωνιασμένας θυγατέρας των ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 13ην Ἰουλίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 19ην Ἰουνίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου.

«Ἡ Κυβέρνησις μελετᾷ ἤδη σχέδιον διὰ τὸν διαχωρισμὸν ὡρισμένης ἐκτάσεως γῆς εἰς οἰκόπεδα παρὰ τὰ χωρία Ἔμπα καὶ Χλώρακα. Ἀναμένεται ὅτι τὸ ἔργον θὰ συμπληρωθῇ πρὸς περίληψιν εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως διὰ τὸ ἔτος 1974».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 22αν Ἰουνίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα, καὶ ληφθεῖσα τὴν 23ην Ἰουνίου 1972.

«Τὸ ἐπαρχιακὸν Νοσοκομεῖον Πάφου στερεῖται εἰδικοῦ ἀκτινολόγου καὶ ὀφθαλμιάτρου καὶ διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀσθενῶν ἐπισκέπτονται ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος ἀκτινολόγος καὶ ὀφθαλμίατρος τὸ Νοσοκομεῖον μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ταλαιπωροῦνται οἱ ἀσθενεῖς, οἱ δὲ κάτοικοι πολλῶν χωρίων τῆς περιοχῆς Πόλεως Χρυσοχοῦς δικαιολογημένα παραπονοῦνται διότι ἐνῶ ἀπεφασίσθη ἡ ἀνέγερσις Νοσοκομείου εἰς Πόλιν μέχρι σήμερον δὲν ἤρχισεν ἡ ἀνέγερσίς του.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλήν :

(α) Διατὶ δὲν διορίζονται μονίμως εἰς τὸ Νοσοκομεῖον Πάφου ἀκτινολόγος καὶ ὀφθαλμίατρος ;

(β) Πότε θὰ ἀρχίσῃ ἡ ἀνέγερσις τοῦ Νοσοκομείου Πόλεως ;

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 20ὴν Ἰουλίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 23ην Ἰουνίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«(α) Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἡ ἐπάνδρωσις τῶν Κυβερνητικῶν Ἰατρικῶν Ὑπηρεσιῶν τόσον δι' ἰατρικοῦ ὅσον καὶ παραϊατρικοῦ Προσωπικοῦ ἐβελτιώθη σημαντικῶς, ἐν τούτοις ὑπάρχουν εἰσέτι περιθώρια περαιτέρω ἐπανδρώσεως τούτων. Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας καταβάλλει πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν, ἀντιμετωπίζει ὅμως δυσκολίας εἰς τὴν ἐξεύρεσιν εἰδικῶν ἰατρῶν δι' ὡρισμένας εἰδικότητας ὡς Ἀκτινολογίαν, Ὀφθαλμολογίαν, κ.λ.π., καθὼς καὶ Γενικῶν Ἰατρῶν.

Ἐν ὄψει τῶν ὡς ἄνω δυσκολιῶν δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ ἐπὶ μονίμου βάσεως ἐπάνδρωσις τοῦ Νοσοκομείου Πάφου δι' εἰδικοῦ Ἀκτινολόγου καὶ Ὀφθαλμολόγου ἀλλ' αἱ προσπάθειαι τοῦ Ὑπουργείου πρὸς τὴν ἐν λόγῳ κατεύθυνσιν θὰ συνεχισθοῦν.

(β) Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Νοσοκομείου Πόλεως τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας ἔχει ἑτοιμάσει τὰς σχετικὰς προδιαγραφὰς τὰς ὁποίας ὑπέβαλεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, τὸ ὁποῖον θὰ ζητήσῃ λίαν συντόμως προσφορὰς διὰ τὴν ἐκπόνησιν τῶν ἀρχιτεκτονικῶν σχεδίων».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23ην 'Ιουνίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Κυρηνείας κ. Χρήστου Κουρτελλάρη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 24ην 'Ιουνίου 1972.

«Συχνὰ μᾶς ὑποβάλλονται ἔντονα παράπονα γιὰ τὲς δυσκολίες, τὲς ταλαιπωρίες καὶ τὲς οἰκονομικὲς συνέπειες ποὺ ὑφίστανται οἱ κάτοικοι τῆς πόλης καὶ τῆς ἐπαρχίας Κερύνειας, ἀπὸ τὸ ὅτι δὲν λειτουργεῖ 'Επαρχιακὸν Τμῆμα Δημοσίων Προσόδων στὴν Κερύνεια.

Οἱ ἐντεταλμένοι εἰσπράκτορες εἶναι συνήθως περιοδεύοντες στὰ χωριὰ τῆς ἁρμοδιότητός τους καὶ συνεπῶς οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἀναγκάζονται νὰ προσέλθουν στὴν Λευκωσία γιὰ διακανονισμὸ τῶν ἀναλόγων ὑποχρεώσεών τους, πρᾶγμα ποὺ τοὺς δημιουργεῖ πρόσθετα προβλήματα.

Γι' αὐτὸ παρακαλεῖται τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο νὰ πληροφορήση τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς ἐὰν καὶ πότε προγραμματίζεται ἡ δημιουργία 'Επαρχιακοῦ Τμήματος Δημοσίων Προσόδων γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν κατοίκων τῆς πόλης καὶ τῆς 'Επαρχίας Κερύνειας».

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 12ην Σεπτεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Οἰκονομικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 24ην 'Ιουνίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Κυρηνείας κ. Χρήστου Κουρτελλάρη.

«Λόγῳ τῆς σχετικῶς μικρᾶς ἀποστάσεως ἐκ τῆς Λευκωσίας καὶ τοῦ μικροῦ ἀριθμοῦ τῶν φορολογουμένων, ἡ δημιουργία 'Επαρχιακοῦ Γραφείου Εἰσπράξεως Φόρων εἰς Κυρήνειαν δὲν φαίνεται νὰ δικαιολογῆται ἐπὶ τοῦ παρόντος. 'Εν τούτοις, τὸ θέμα θὰ ἐπανεξετασθῇ ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ γενικώτερον θέμα τῆς ἀναδιοργανώσεως καὶ ἐπανδρώσεως τοῦ Τμήματος 'Εσωτερικῶν Προσόδων».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28ην 'Ιουνίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 29ην 'Ιουνίου 1972.

«'Εχει δημοσιευθῆ ὅτι τὸ 'Υπουργικὸ Συμβούλιο σὲ τελευταία συνεδρίασή του ἐνέκρινε τὸ νομοσχέδιο γιὰ τὴν 'Ασφάλεια τῶν 'Αγροτικῶν Προϊόντων.

'Επειδὴ ἐσημειώθη ἀρκετὴ καθυστέρηση μέχρι σήμερα, καὶ λόγῳ τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ καταστροφὲς ἀπὸ τὲς θεομηνίες εἶναι συχνές, μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήση τὸ 'Υπουργεῖον Γεωργίας πότε θὰ κατατεθῆ τὸ σχετικὸ νομοσχέδιο στὴ Βουλὴ τῶν 'Αντιπροσώπων; Καὶ ἂν λαμβάνωνται μέτρα γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ σχεδίου μέσα στὸ 1973;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 24ην 'Ιουλίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 29ην 'Ιουνίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Τὸ νέον Σχέδιον 'Ασφαλίσεως Γεωργικῶν Προϊόντων ἐνεκρίθη κατ' ἀρχὴν ὑπὸ τοῦ 'Υπουργικοῦ Συμβουλίου κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτοῦ τῆς 8ης 'Ιουνίου 1972 καὶ ἀπεφάσισεν ὅπως οἱ 'Υπουργοὶ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων καὶ Οἰκονομικῶν μελετήσουν τὸ ἐν λόγῳ Νομοσχέδιον περαιτέρω, βάσει γενομένων εἰσηγήσεων, ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, προτοῦ τοῦτο κατατεθῆ εἰς τὴν Βουλὴν τῶν 'Αντιπροσώπων.

2. 'Η ἐν λόγῳ μελέτη συνεχίζεται, εὐθὺς δὲ ὡς περατωθῆ αὕτη καὶ ἐλεγχθῆ ἀπὸ Νομοτεχνικῆς πλευρᾶς ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως θὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν ἄνευ καθυστερήσεως».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 29ην 'Ιουνίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 29ην 'Ιουνίου 1972.

«Πρὶν περίπου τρία χρόνια εἶχαν ἀνευρεθῆ ὕστερα ἀπὸ ἀνόρυξη διατρήσεων ἀπὸ μέρους τῆς Κυβέρνησης ἀρκετὰ ὑφάλμυρα νερὰ στὴν περιοχὴ Βιτσάδας.

Τέτοια νερὰ ἔχουν ἐπίσης ἀνευρεθῆ καὶ σὲ ἄλλες περιοχὲς τῆς Μεσαορίας.

Μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ τὸ 'Υπουργεῖον Γεωργίας ;

(α) Σὲ ποιὸ στάδιο βρίσκεται ἡ προώθηση τοῦ σχεδίου γιὰ τὴν ἀξιοποίηση τῶν νερῶν Βιτσάδας ;

(β) 'Υπάρχει σχέδιο γιὰ τὴν ἀξιοποίηση τῶν ἄλλων ὑφαλμύρων νερῶν Μεσαορίας γιὰ γεωργοκτηνοτροφικοὺς σκοπούς ;

(γ) 'Υπάρχει πρόβλεψη γιὰ τὴν ἀνόρυξη καὶ ἄλλων διατρήσεων στὴν περιοχὴ Μεσαορίας ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 2αν Σεπτεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 29ην 'Ιουνίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«(α) Ἔχει ἐκπονηθῆ σχέδιον ἀντλήσεως ἐκ τῆς γεωτρήσεως ὑπ' ἀριθμὸν 26/70 εἰς τὸ χωρίον Βιτσάδα τὸ ὁποῖον ἐνεκρίθη ὑπὸ τῶν γαιοκτημόνων τῆς περιοχῆς καὶ τὸ ὁποῖον θὰ προωθηθῆ.

(β) Τὰ ἀρμόδια Τμήματα τοῦ 'Υπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων προτίθενται νὰ προχωρήσωσιν εἰς τὴν ἀνόρυξιν γεωτρήσεως ἐντὸς τῆς ζώνης τῶν γύψων ἀπὸ τῶν χωρίων Μαραθόβουνος—Τρίκωμον πρὸς ἀξιοποίησιν τῶν ὑφαλμύρων ὑδάτων ἐντὸς τῶν γύψων. 'Ωσαύτως, τὸ 'Υπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἐφαρμόζει τὸ «Σχέδιον Χρήσεως 'Υφαλμύρων 'Υδάτων» διὰ τῆς ἀρδεύσεως ἀνθεκτικῶν εἰς τὰ ἅλατα κτηνοτροφικῶν φυτῶν ὡς τοῦ τριφυλιοῦ, παντζαριῶν, κ.λ.π., καὶ τῆς ἐφαρμογῆς βελτιωμένων συστημάτων ἀρδεύσεως. Βάσει τοῦ σχεδίου τούτου δίδεται πρὸς τοὺς γεωργοὺς τεχνικὴ καὶ οἰκονομικὴ βοήθεια. 'Η τεχνικὴ βοήθεια συνίσταται εἰς τὴν δωρεὰν ἐκπόνησιν τῶν σχεδίων βελτιωμένων συστημάτων ἀρδεύσεως. 'Η οἰκονομικὴ βοήθεια περιλαμβάνει τὴν χορήγησιν δανείου μὲ 4½% ἐπιτόκιον ἀντιπροσωπεύοντος τὸ 85% τῶν ἐξόδων ἐφαρμογῆς τῶν βελτιωμένων συστημάτων ἀρδεύσεως καὶ τὴν ἐπιχορήγησιν τοῦ ὑπολοίπου 15%.

(γ) 'Υπάρχει πρόβλεψις διὰ τὴν ἀνόρυξιν καὶ ἄλλων διατρήσεων εἰς τὴν περιοχὴν Μεσαορίας ἀλλὰ προτεραιότης θὰ δοθῆ εἰς τὴν ἀνόρυξιν γεωτρήσεων δι' ὑδρευτικοὺς σκοποὺς τῶν χωρίων τῆς περιοχῆς, γνωστοῦ ὄντος ὅτι ταῦτα ὑποφέρουν ἐκ λειψυδρίας».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 5ην 'Ιουλίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Λεάνδρου Ζαχαριάδη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 6ην 'Ιουλίου 1972.

«Κατὰ τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς συζήτησιν τοῦ θέματος «'Οδικὴ 'Ασφάλεια» κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1971 εἰσηγήθημεν μεταξὺ ἄλλων ὅπως εἰσαχθῆ εἰς τὰ Σχολεῖα μας τὸ μάθημα τῆς κυκλοφοριακῆς ἀγωγῆς. Ἤδη ἐν 'Ελλάδι, ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν προγραμματισθέντων μέτρων διὰ τὴν ὁδικὴν ἀσφάλειαν, ἀνετέθη εἰς 'Επιτροπὴν ἡ ἐκπόνησις τῶν ἀναγκαίων ἐγχειριδίων διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς κυκλοφοριακῆς ἀγωγῆς εἰς τὰ σχολεῖα στοιχειώδους καὶ μέσης ἐκπαιδεύσεως.

'Εν ὄψει τῶν ἀνωτέρω ἐρωτᾶται ὁ ἔντιμος 'Υπουργὸς Παιδείας ἐὰν ὑπάρχῃ πρόθεσις εἰσαγωγῆς τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος κυκλοφοριακῆς ἀγωγῆς καὶ εἰς τὰ σχολεῖα ἐν Κύπρῳ πρὸς δημιουργίαν κυκλοφοριακῆς συνειδήσεως καὶ ἀγωγῆς εἰς τοὺς πολίτας τῆς αὔριον».

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 4ην Αὐγούστου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Παιδείας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 6ην 'Ιουλίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Λεάνδρου Ζαχαριάδη.

«'Η ἀνάγκη κυκλοφοριακῆς ἀγωγῆς ἐγένετο αἰσθητὴ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, κατόπιν τῆς αὐξήσεως τῶν τροχοφόρων εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Κύπρου γενικῶς, τὸ δὲ θέμα ἤρχισε νὰ διδάσκεται ἀνεπισήμως ἀπὸ εἰκοσαετίας καὶ πλέον εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ σχολεῖα, ἐπισήμως δὲ εἰς τὰ σχολεῖα τῶν πόλεων ἀπὸ τοῦ 1961, ὅτε καὶ προεκηρύχθη ὑπὸ τοῦ κλάδου τροχαίας τῆς Κυπριακῆς 'Αστυνομίας ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ τότε Γραφείου 'Ελληνικῆς Παιδείας, 'Ετήσιος Διαγωνισμὸς 'Οδικῆς 'Ασφαλείας, μετ' ἐπαμειβομένης ἀσπίδος καὶ διπλωμάτων.

2. Πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς προσπαθείας καὶ διὰ σκοποὺς ἀποτελεσματικωτέρας διδασκαλίας χρησιμοποιοῦνται εἰκόνες, σχεδιαγράμματα, ἔντυπα φυλλάδια ἐκδιδόμενα ὑπὸ τοῦ Τμήματος Τροχαίας καὶ κινηματογραφικαὶ ταινίαι.

'Επὶ πλέον, γίνεται πρακτικὴ ἄσκησις εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς, ἤτοι εἰς τὴν ὀρθὴν χρῆσιν τοῦ πεζοδρομίου, τὸν ὀρθὸν τρόπον διασταυρώσεως ὁδῶν, τὴν διατήρησιν καὶ τὸ ἀσφαλὲς ὁδήγημα ποδηλάτου.

3. 'Η συγγραφὴ ἢ διασκευὴ Εἰδικῶν Βιβλίων πρὸς χρῆσιν ὑπὸ τῶν μαθητῶν τελεῖ ὑπὸ μελέτην ἀπό τινων ἐτῶν, ἐλπίζεται δὲ ὅτι συντόμως θὰ ὑπάρξουν ἐξελίξεις καὶ εἰς τὸν τομέα τοῦτον».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 6ην 'Ιουλίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. 'Εζεκία Παπαϊωάννου, καὶ ληφθεῖσα τὴν 6ην 'Ιουλίου 1972.

«'Ο ἔντιμος 'Υπουργὸς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, ἀπαντῶν τὴν 12ην Νοεμβρίου 1970 εἰς σχετικὴν ἐρώτησιν τοῦ Βουλευτοῦ Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη, ἀναφορικῶς μὲ τὴν κατασκευὴν τοῦ ὑδατοφράκτου ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Κούρρη, εἶπεν ὅτι ἡ προετοιμαζομένη τεχνοοικονομικὴ μελέτη ἐπὶ τοῦ ἔργου θὰ συνεπληροῦτο ἀρχὰς τοῦ 1972, ἡ δὲ κατασκευὴ τοῦ ὑδατοφράκτου θὰ ἐξαρτηθῇ ἐκ τῶν πορισμάτων τῆς τεχνοοικονομικῆς μελέτης.

'Επειδὴ τὸ ὑδατικὸν αὐτὸ ἔργον εἶναι ζωτικῆς σημασίας διὰ τοὺς παραγωγοὺς τῆς περιοχῆς Λεμεσοῦ καὶ διὰ τὴν οἰκονομίαν ὁλοκλήρου τῆς Κύπρου, παρακαλεῖται τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων κατὰ πόσον ἡ σχετικὴ τεχνοοικονομικὴ μελέτη εἶναι ἑτοίμη καὶ πότε προγραμματίζεται ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου».

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 29ην 'Ιουλίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 6ην 'Ιουλίου 1972, ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. 'Εζεκία Παπαϊωάννου.

«'Η τεχνοοικονομικὴ μελέτη διὰ τὴν ἀνέγερσιν ὑδατοφράκτου ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Κούρρη ἔχει περατωθῇ, πλὴν ὅμως ἡ ἔκθεσις ἐπὶ τῆς εἰρημένης μελέτης δὲν ἀναμένεται πρὸ τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Σεπτεμβρίου. 'Ως θέμα ἀρχῆς, ὁ προγραμματισμὸς ἐνάρξεως οἱωνδήποτε ἔργων ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐνδελεχοῦς μελέτης καὶ ἀξιολογήσεως τῆς ἐκθέσεως καὶ συνεπῶς δὲν εἶναι δυνατόν, εἰς τὸ παρὸν στάδιον, νὰ καθορισθῇ ὁ χρόνος ἐνάρξεως τοῦ ὑπὸ μελέτην ἔργου».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην 'Ιουλίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. 'Εζεκία Παπαϊωάννου, καὶ ληφθεῖσα τὴν 13ην 'Ιουλίου 1972.

«Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Φασούλα διαμαρτύρονται διὰ τὸ γεγονὸς ὅτι τὰ σκύβαλα τοῦ Δήμου Λεμεσοῦ μεταφέρονται εἰς περιοχὴν πλησίον τῆς κοινό-

τητός των καὶ καίονται εἰς ἀνοικτὸν χῶρον. Ἡ μεταφορὰ σκυβάλων εἰς ἀνοικτὸν χῶρον δημιουργεῖ ἑστίαν μολύνσεως τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ πολλῶν ἐντόμων, τὰ ὁποῖα συμβάλλουν εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς παραγωγῆς σταφυλῶν καὶ ἄλλων φρούτων.

Ἐπειδὴ τὸ ὅλον σύστημα ἐπὶ παγκυπρίου κλίμακος μεταφορᾶς σκυβάλων εἰς ἀνοικτοὺς χώρους ὅπου καὶ καίονται ἀποτελεῖ ἓν πολὺ ἀναχρονιστικὸν μέτρον, ποὺ δημιουργεῖ ταυτοχρόνως σοβαρωτάτους κινδύνους διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ λαοῦ, ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων διατὶ δὲν κατασκευάζονται εἰδικοὶ φοῦρνοι διὰ τὴν καῦσιν τῶν σκυβάλων ἢ διατὶ νὰ μὴ χρησιμοποιηθῇ ἄλλη σύγχρονος μέθοδος μετατροπῆς τῶν σκυβάλων εἰς λιπάσματα».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 24ην Αὐγούστου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 13ην Ἰουλίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«(α) Ὁ ἐπιλεγεὶς χῶρος εὑρίσκεται πολὺ μακρὰν τῆς κατῳκημένης περιοχῆς τοῦ χωρίου, ἀποτελεῖται δὲ κυρίως ἀπὸ χαλίτικην ἄγονον γῆν καὶ ἀπόκρημνον χαράδραν ἐντὸς τῆς ὁποίας θὰ ῥίπτωνται τὰ σκύβαλα τὰ ὁποῖα θὰ καίωνται καὶ θὰ θάπτωνται.

(β) Ὁ χῶρος οὗτος ἐπελέγη ὑπὸ τοῦ Δήμου Λεμεσοῦ τῇ συνεργασίᾳ τῶν Ὑγειονομικῶν Ἀρχῶν ὡς ὁ πλησιέστερος πρὸς τὴν πόλιν ὅστις ταυτοχρόνως συγκεντρώνει τὰ ἀναγκαῖα πλεονεκτήματα, ἤτοι, δὲν εὑρίσκεται ἐπὶ κεντρικῆς ὁδικῆς ἀρτηρίας, ἀλλὰ μακρὰν οἱασδήποτε κατῳκημένης περιοχῆς καὶ ἀποτελεῖται κυρίως ἀπὸ ἀπόκρημνον ἄγονον κρατικὴν γῆν καὶ χαράδραν κατάλληλον διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον.

(γ) Ὁ δρόμος ὅστις ὁδηγεῖ πρὸς τὸν ἐπιλεγέντα ἄνω χῶρον σκυβάλων θὰ ἀσφαλτοστρωθῇ εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐξυπηρετηθοῦν καὶ οἱ ἰδιοκτῆται τῶν παρακειμένων κτημάτων.

(δ) Τὰ σκύβαλα θὰ μεταφέρωνται κυρίως εἰς ἀεροστεγῆ πλαστοσάκκουλα ἐντὸς καταλλήλων πρὸς τὸν σκοπὸν ὀχημάτων εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ δημιουργῆται πρόβλημα κατὰ τὴν μεταφοράν.

(ε) Ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων Ἀρχῶν θὰ λαμβάνωνται πάντα τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα διὰ τὴν προστασίαν τῆς Ὑγείας τοῦ λαοῦ γενικῶς ὡς καὶ τῆς ἰδιωτικῆς περιουσίας.

(στ) Ὁ Δῆμος Λεμεσοῦ καταβάλλει προσπαθείας διὰ τὴν ἀνέγερσιν συγχρόνου ἐργοστασίου ἐπεξεργασίας τῶν σκυβάλων καὶ οὕτω ἡ χρῆσις τοῦ ὡς ἄνω χώρου σκυβάλων δυνατὸν νὰ τερματισθῇ εἰς τὰ προσεχῆ ὀλίγα ἔτη».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 13ην Ἰουλίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 14ην Ἰουλίου 1972.

«Ἐρωτᾶται τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν βάσει ποίων κριτηρίων ἔγινεν ὁ πρόσφατος διορισμὸς Διευθυντοῦ τοῦ Κυβερνητικοῦ Τυπογραφείου.

Ἔχω ὑπ' ὄψιν μου ὅτι πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν οἱ ὑποψήφιοι ὑπεβλήθησαν εἰς γραπτὰς ἐξετάσεις καὶ εἰς προφορικὰς συνεντεύξεις κατὰ τὰς ὁποίας παρίσταντο δύο ἀντιπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι μεταξὺ τῶν ὑποψηφίων ὑπάρχουν δημόσιοι ὑπάλληλοι μὲ ὑψηλότερα προσόντα καὶ μακροτέραν διοικητικὴν πεῖραν ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 7ην Σεπτεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 14ην Ἰουλίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη.

«Συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 125 τοῦ Συντάγματος τὸ ἁρμόδιον σῶμα διὰ τὴν πλήρωσιν θέσεων εἰς τὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν εἶναι ἡ Ἐπιτροπὴ Δημοσίας Ὑπηρεσίας ἥτις προβαίνει εἰς διορισμοὺς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν προνοιῶν τῶν Σχεδίων Ὑπηρεσίας δι' ἑκάστην θέσιν».

Ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Β τῆς ἡμερησίας διατάξεως—Νομοθετικὴ Ἐργασία—εὑρίσκεται ἀναγεγραμμένον μόνον ἓν θέμα : «Ὁ περὶ Καταγραφῆς τῶν Γεννήσεως καὶ Θανάτων Νόμος τοῦ 1972».

Παρὰ ταῦτα τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ἀπέστειλεν ἐπιστολὴν ἡ ὁποία, μεταξὺ ἄλλων, ἀναφέρει ὅτι ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ὑποβληθεισῶν εἰσηγήσεων τὸ ὡς ἄνω Νομοσχέδιον θὰ ἐπανασυνταχθῇ καὶ κατατεθῇ ἐκ νέου ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Κατόπιν τούτου τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον διαγράφεται.

Κεφάλαιον Γ τῆς ἡμερησίας διατάξεως : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς ὅπως καταθέσουν τὰ ὑποβληθέντα Νομοσχέδια καὶ Ἔγγραφα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 7) τοῦ 1972, τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Πωλήσεως Γαιῶν (Εἰδικὴ Ἐκτέλεσις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972, τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 10) τοῦ 1972, τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972, ὁ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972, καὶ ὁ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀποδοχῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972, τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπτονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας πρὸς Τροποποίησιν τῆς Ἀφορώσης εἰς τὸ Νομικὸν Καθεστὼς τῆς ἐν Κύπρῳ Δυνάμεως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν Συμφωνίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972, τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ τῆς προσωρινῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας Ἀφορώσης εἰς τὴν Κοινωνικὴν Ἀσφάλειαν Ἐξαιρουμένων τῶν Τομέων τοῦ Γήρατος, Ἀναπηρίας καὶ τῶν Ἐπιζώντων καὶ τὸ Προσηρτημένον αὐτῇ Πρωτόκολλον (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972, τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ τῆς Προσωρινῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας τῆς ἀφορώσης εἰς τὰ Συστήματα Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας Σχετικῶς πρὸς τὸ Γῆρας, τὴν Ἀναπηρίαν καὶ τοὺς Ἐπιζῶντας καὶ τὸ προσηρτημένον αὐτῇ Πρωτόκολλον (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972, τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 11) τοῦ 1972, τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων (Ἐκπαίδευσις Ὁδηγῶν) Κανονισμοὶ τοῦ 1972, τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

Οἱ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριε Γραμματεῦ. Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ κάμω τὴν παράπεμψιν. Τοῦτο παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν καὶ Συγκοινωνιῶν ἀπὸ κοινοῦ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Ταμεῖον διὰ Πλεονάζον Προσωπικὸν) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1972, τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐὰν ἐπὶ τῶν Κανονισμῶν τούτων δὲν ὑποβληθοῦν παρατηρήσεις μετὰ τὴν παρέλευσιν 30 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς καταθέσεώς των εἰς τὴν Βουλὴν θὰ θεωρηθοῦν ὡς ἐγκριθέντες.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγγραφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τὴν 19ην Ἰουλίου 1972 συμφώνως τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1971 (Ἀρ. 6 τοῦ 1971) καὶ τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1971 (Ἀρ. 7 τοῦ 1971).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγγραφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τὴν 19ην Ἰουλίου 1972 συμφώνως τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1972 (Ἀρ. 5 τοῦ 1972) καὶ τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1972 (Ἀρ. 6 τοῦ 1972).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐξαμηνιαία Ἔκθεσις τοῦ Διοικητοῦ τῆς Κεντρικῆς Τραπέζης τῆς Δημοκρατίας διὰ τὴν περίοδον τὴν λήγουσαν τὴν 30ὴν Ἰουνίου 1972 συμφώνως τοῦ ἄρθρου 119(5) τοῦ Συντάγματος, ἀποσταλεῖσα ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

Ἔληξεν ἡ κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κεφάλαιον Δ. Ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εὑρίσκονται ἀναγεγραμμένα ἑπτὰ θέματα καὶ ἐλπίζω νὰ συμπληρωθῇ ἡ συζήτησίς των.

Πρῶτον θέμα : «Ἡ ὕδρευσις τῶν προαστείων Λεμεσοῦ Πολεμιδίων καὶ Ὑψωνα».

Ὁ κ. Νεοκλέους.

Α. ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ :

Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, διεξήχθη διεξοδικῶς συζήτησις εἰς τὴν προηγουμένην σύνοδον τῆς Βουλῆς. Τὸ θέμα ἀργότερον παρεπέμφθη εἰς δύο Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς αἱ ὁποῖαι συνέταξαν ἔκθεσιν ἐπ' αὐτοῦ. Ἐν τῷ μεταξὺ τὰ ἁρμόδια Κυβερνητικὰ Τμήματα ἐξεπόνησαν νέον σχέδιον τοῦ ὁποίου ἡ ἐκτέλεσις εὑρίσκεται εἰς προκεχωρημένον στάδιον καὶ δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους προτείνω ὅπως τὸ ἐν λόγῳ θέμα διαγραφῇ ἐκ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἄλλος ὁμιλητὴς ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Μὴ ὑπαρχόντος ἄλλου ὁμιλητοῦ τὸ θέμα διαγράφεται.

Δεύτερον θέμα : «Ἡ Τουριστικὴ ἀνάπτυξις τῆς ἀνατολικῆς παραλίας ἀπὸ Ἀμμόχωστον πρὸς Τρίκωμον καὶ ἡ ὕδρευσις τῶν χωρίων τῆς ἀνατολικῆς Μεσαορίας».

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ὁ κ. Χριστοδουλίδης, ὁ ὁποῖος ἐνέγραψε τὸ θέμα, ἐπιθυμεῖ νὰ δευτερολογήσῃ ;

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Θὰ ἀνέμενα οἱ ἄλλοι συνάδελφοι νὰ ὁμιλήσουν ἐπὶ τοῦ θέματος, διαφορετικὰ αἱ εἰσηγήσεις, αἱ ὁποῖαι ὑπεβλήθησαν, θεωροῦνται ὅτι τυγχάνουν ἐπιδοκιμασίας ὑπὸ τοῦ Σώματος καὶ νὰ διαβιβασθοῦν πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Βεβαίως τὸ συμπέρασμα ἐὰν τυγχάνουν ἐπιδοκιμασίας ἢ ὄχι, εἶναι ὑποκειμενική σας ἄποψις.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ θέμα διαγράφεται.

Τρίτον θέμα : «Ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀπάλειψις τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν, ἀπαραίτητον μέτρον ἀνακουφίσεως τῶν εἰλώτων τῆς Κυπριακῆς ὑπαίθρου καὶ ἡ ἀπαρχὴ εὐρυτέρων ἀγροτικῶν μεταρρυθμίσεων».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ κ. Χριστοδουλίδης κάτι θέλει νὰ πῇ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὲ συγχωρεῖτε, κ. Χριστοδουλίδη, «διαγράφεται» σημαίνει ὅτι συνεπληρώθη ἡ συζήτησις.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ὅτι συνεπληρώθη ἡ συζήτησις.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ναί.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Καὶ αἱ ἀπόψεις ἁπλῶς παραμένουν αἱ ἀπόψεις τοῦ κ. Χριστοδουλίδη ;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑποψιάζομαι ἔτσι γίνεται.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ἔτσι εἶναι. Λυποῦμαι, διότι νομίζω ἡμεῖς γελοιοποιοῦμεν τὸ θέμα τῶν.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μπορεῖτε νὰ ὑποβάλετε ψήφισμα, ἐὰν θέλετε, κ. Χριστοδουλίδη, τὸ ὁποῖον ἡ Βουλὴ νὰ ἐξετάσῃ καὶ νὰ ἐγκρίνῃ ἢ ἀπορρίψῃ.....

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ψήφισμα εἶναι αἱ προτάσεις αἱ ὁποῖαι ὑπεβλήθησαν μέσα εἰς τὴν ἀγόρευσιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δικαίωμα τῶν κυρίων Βουλευτῶν νὰ ἐπιφυλάξουν δι' ἑαυτοὺς τὰς ἰδικάς των ἀπόψεις, νὰ ἐγκρίνουν τὰς ἰδικάς σας ἢ νὰ διαφωνήσουν πρὸς ταύτας.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Σωστά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τρίτον θέμα : «Ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀπάλειψις τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν, ἀπαραίτητον μέτρον ἀνακουφίσεως τῶν εἰλώτων τῆς Κυπριακῆς ὑπαίθρου καὶ ἡ ἀπαρχὴ εὐρυτέρων ἀγροτικῶν μεταρρυθμίσεων».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀπουσιάζει ὁ ἐγγράψας τὸ θέμα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος δὲν δύναται νὰ διεξαχθῇ καὶ τοῦτο διαγράφεται.)

«Ἡ υἱοθέτησις τῶν νέων ὁδικῶν προτύπων εἰς τὰς ὑπεραστικὰς ὁδικὰς ἀρτηρίας».

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Τὸ θέμα τὸ εἶχα ἐγγράψει πρὸ τετραμήνου, ἐν τῷ μεταξὺ ἔχει ἀφιχθῇ εἰς Κύπρον ἀποστολὴ ἀπὸ Ἰταλοὺς ἐμπειρογνώμονας οἱ ὁποῖοι ὑπέβαλον σχετικὴν ἔκθεσιν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Ἡ Κυβέρνησις μελετᾶ τὸ θέμα καὶ δεδομένου ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ ληφθοῦν ἀποφάσεις ἐπὶ τοῦ θέματος, νομίζω ὅτι πᾶσα συζήτησις δὲν ἐνδείκνυται ἐπὶ τοῦ παρόντος. Ὅθεν, παρακαλῶ ὅπως τὸ θέμα ἀπαλειφθῇ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἑπομένως παρέλκει περαιτέρω συζήτησις τοῦ θέματος.

Πέμπτον θέμα : («Ἡ καθυστέρησις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἀποζημιώσῃ κατόχους γῆς τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις ἀπηλλοτρίωσε διὰ σκοποὺς κοινῆς ὠφελείας».)

Ὁ κ. Νῖκος Κόσιης.

Ν. ΚΟΣΙΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τὸ θέμα, τὸ ὁποῖον ἐνέγραψα πρὸς συζήτησιν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἤτοι, ἡ καθυστέρησις τῆς καταβολῆς ἀποζημιώσεων ἀπὸ τὸ κράτος εἰς κατόχους γῆς τῶν ὁποίων ἡ περιουσία ἀπηλλοτριώθη διὰ σκοποὺς δημοσίου συμφέροντος, παρουσιάζει δύο πτυχάς. Ἡ πρώτη πτυχὴ ἀφορᾷ εἰς τὴν παρατηρουμένην ἀδράνειαν ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἐπιληφθῇ ἑνὸς θέματος, τὸ ὁποῖον ἐνδιαφέρει ἀμέσως πολλὰς ἑκατοντάδας Κυπρίων πολιτῶν, ἡ δὲ δευτέρα, ἡ ὁποία εἶναι ἀμέσως συνδεδεμένη μετὰ τῆς πρώτης, ἀφορᾷ εἰς τὰ δικαιολογημένα παράπονα, τὰ ὁποῖα ἐκφράζουν οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἰδιοκτῆται γῆς, πλεῖστοι τῶν ὁποίων ἀντιμετωπίζουν ἐν προκειμένῳ καὶ σοβαρὰ οἰκονομικὰ προβλήματα.

Ἐτονίσθη ἐπανειλημμένως εἰς τὸ Σῶμα τοῦτο ἡ ἀρχὴ ὅτι εἶναι ἀνάγκη ὅπως αἱ Κυβερνητικαὶ Ὑπηρεσίαι ἐπιλαμβάνωνται ταχέως τῶν διαφόρων προβλημάτων τῶν πολιτῶν, ἰδιαιτέρως ὅταν πρόκειται περὶ προβλημάτων, ἡ ἄμεσος ἀντίκρυσις τῶν ὁποίων ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἐπιβάλλεται, καθότι ταῦτα εἶναι συνυφασμένα μὲ σοβαρὰ συμφέροντα τῶν πολιτῶν. Ἡ ἀρχὴ αὕτη, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ προϋπόθεσιν εὐνομουμένου καὶ καλῶς λειτουργοῦντος κράτους, θεωρητικῶς ἐγένετο ἀποδεκτὴ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ὁσάκις κατὰ τὸ παρελθὸν ἠγέρθησαν θέματα παραπλήσια πρὸς τὸ σήμερον συζητούμενον ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Παρὰ ταῦτα εὑρισκόμεθα σήμερον εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν νὰ ἀποκαλύψωμεν ὅτι ὁ Κυβερνητικὸς μηχανισμὸς ἀδυνατεῖ, διὰ λόγους τοὺς ὁποίους ἡμεῖς δὲν γνωρίζομεν, νὰ ἀνταποκριθῇ πρὸς τὸ αἴτημα δι' ἀποζημίωσιν ἑκατοντάδων, ἐὰν μὴ χιλιάδων, ἰδιοκτητῶν ἀγροτικῆς γῆς, ἡ ὁποία ἀπηλλοτριώθη διὰ σκοποὺς δημοσίου συμφέροντος.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν κάποιοι λόγοι καὶ κάποιαι δικαιολογίαι θὰ προβληθοῦν καὶ πάλιν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει, οἱοιδήποτε καὶ ἐὰν εἶναι οἱ λόγοι καὶ αἱ

δικαιολογίαι, οὗτοι δὲν δύνανται νὰ ἀποτελοῦν ἱκανοποιητικὴν αἰτίαν διὰ τὴν ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἁρμοδίων ὑπηρεσιῶν ἀποφυγὴν νὰ ἐξετάσουν καὶ ἱκανοποιήσουν αἰτήσεις δι' ἀποζημίωσιν ἰδιοκτητῶν ἀπαλλοτριωθείσης ἀγροτικῆς γῆς, πλεῖσται τῶν ὁποίων ἐκκρεμοῦν ἀπὸ τεσσάρων καὶ πλέον ἐτῶν.

Ἡ κατάστασις αὕτη εἶναι, τὸ ὀλιγώτερον, ἀπαράδεκτος. Εἶναι καιρὸς πλέον ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀντιμετωπίσῃ αὐτὰ τὰ ζωτικῆς σημασίας θέματα μετὰ τοῦ δέοντος ἐνδιαφέροντος, καθότι ἡ ἐκκρεμότης των ἀποτελεῖ πηγὴν δυσανασχετήσεως διὰ τοὺς ἐπηρεαζομένους πολίτας καὶ σημαντικῆς φθορᾶς διὰ τοὺς κυβερνῶντας. Ἀλλ' ὑπάρχει καὶ ἡ οἰκονομικοκοινωνικὴ πτυχὴ τοῦ θέματος. Ὑπάρχουν ἑκατοντάδες, ἐὰν μὴ χιλιάδες, πτωχῶν ἀγροτῶν, τῶν ὁποίων ἡ γῆ ἀναγκαστικῶς ἀπηλλοτριώθη καὶ τῶν ὁποίων αἱ σοβαραὶ οἰκονομικαὶ δυσχέρειαι ὑπὸ οὐδενὸς δύνανται νὰ ἀμφισβητηθοῦν. Διὰ νὰ δώσω δὲ μίαν ἀντιπροσωπευτικὴν εἰκόνα τῆς τραγικῆς πράγματι καταστάσεως, ἡ ὁποία ὑπάρχει ἐν σχέσει μὲ τὸ θέμα τοῦτο, τονίζω ὅτι ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωσις γῆς δὲν ἐγένετο μόνον εἰς μίαν μεμονωμένην περίπτωσιν, ἀλλ' εἰς πολλὰς τοιαύτας. Αἱ κυριώτεραι τῶν ἀπαλλοτριώσεων τούτων ἐπραγματοποιήθησαν εἴτε ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν δημιουργίαν βιομηχανικῶν περιοχῶν, τὴν κατασκευὴν λιμένων, τὴν ἀνέγερσιν ὑδατοφρακτῶν, τὴν κατασκευὴν ἢ τὴν βελτίωσιν δρόμων, τὴν ἀνέγερσιν σχολικῶν κτιρίων, τὴν ὑδατοπρομήθειαν χωρίων, τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων συντηρήσεως τοῦ ἐδάφους, τὴν ἐγκαθίδρυσιν κτηνοτροφικῶν σταθμῶν, εἴτε ὑπὸ Δημοτικῶν Συμβουλίων καὶ Συμβουλίων Βελτιώσεως διὰ σκοποὺς δημοσίας ὠφελείας, κ.λ.π.

Καθημερινῶς ὑποβάλλονται πρὸς ἡμᾶς ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων ἰδιοκτητῶν παράπονα, πλεῖστα τῶν ὁποίων ἀφοροῦν περιπτώσεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι, πράγματι, τραγικαί. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι, τῶν ὁποίων ἡ γῆ ἀπηλλοτριώθη καὶ οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀμέσους οἰκονομικὰς ἀνάγκας εἴτε διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τέκνων των εἴτε διὰ τὴν ὀργάνωσιν νέων γεωργικῶν μονάδων εἰς ἄλλην γῆν, ἐφ' ὅσον ἡ ἰδική των ἀπηλλοτριώθη, εἴτε δι' αὐτὴν ταύτην τὴν διαβίωσίν των. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς κατασκευῆς τῆς νέας ὁδοῦ Ἀστρομερίτου—Καρβουνᾶ—Τροόδους ἐπηρεάσθησαν 500 περίπου ἰδιοκτῆται γῆς, οὐδεμία, ὅμως, ἀποζημίωσις κατεβλήθη μέχρι τοῦδε ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, παρ' ὅλον ὅτι ἡ ἀπαλλοτρίωσις τῆς γῆς των ἐγένετο πρὸ τετραετίας! Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ μὲ τὸν δρόμον Λεμεσοῦ—Λευκωσίας καὶ μὲ τὸν λιμένα Λεμεσοῦ καὶ μὲ τὴν τοποθέτησιν σωλήνων διὰ τὴν μεταφορὰν ὕδατος εἰς Ἀμμόχωστον καὶ μὲ τὸν δρόμον Λάρνακος—Ἀγγλισίδων—Ἀλαμινοῦ—Μαζωτοῦ καὶ μὲ τὸν λιμένα Λάρνακος ἀλλὰ καὶ μὲ πολλὰς ἄλλας παρομοίας περιπτώσεις. Τὸ τραγικώτερον εἰς τὴν ὅλην ὑπόθεσιν ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι αἱ περιπτώσεις αὗται τῶν ἀπαλλοτριώσεων καὶ τῶν ἐκκρεμουσῶν ὑποθέσεων ἀποζημιώσεως δὲν ἐλαττώνονται, ὡς θὰ ἔδει, μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου, ἀλλ' αὐξάνονται σημαντικῶς ὡς ἐκ τῆς προαναφερθείσης ἀδυναμίας τῆς Κυβερνήσεως νὰ τὰς ἀντιμετωπίσῃ.

Ἔχομεν τὴν γνώμην ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει ἄνευ χρονοτριβῆς νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἐμπράκτως τὸ σοβαρὸν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως τοῦτο θέμα, ἐὰν δὲ ἡ παρατηρουμένη καθυστέρησις εἰς τὴν καταβολὴν ἀποζημιώσεως πρὸς τοὺς ἐπηρεαζομένους ἰδιοκτήτας γῆς ὀφείλεται εἰς τὴν ἔλλειψιν ἐπαρκοῦς προσωπικοῦ, ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ προσλάβῃ τὸ ἀναγκαῖον προσωπικόν. Ἐὰν πάλιν ἡ καθυστέρησις αὕτη ὀφείλεται εἰς ἀμέλειαν τῶν ἁρμοδίων Τμημάτων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν νομίζομεν ὅτι συμβαίνει, τότε ἡ Κυβέρνησις νὰ διεξαγάγῃ ἔρευναν καὶ νὰ καταλογίσῃ εὐθύνας.

Θὰ λεχθῇ, ἴσως, ὅτι διὰ νὰ καταβληθοῦν ἀποζημιώσεις, πρέπει πρῶτον αἱ ὑπὸ ἀπαλλοτρίωσιν γαῖαι νὰ ἐκτιμηθοῦν ὑπὸ τοῦ Κτηματολογικοῦ Τμήματος ἢ νὰ ὑπάρξῃ ἀμοιβαία συμφωνία ὡς πρὸς τὸ ὕψος τῆς ἀποζημιώσεως καὶ ὅτι τὸ Κτηματολογικὸν Τμῆμα δὲν διαθέτει τὸ ἀναγκαιοῦν πρὸς τοῦτο προσωπικόν. Ποῖος, ὅμως, εὐθύνεται διὰ τὴν κατάστασιν αὐτήν; Ἀσφαλῶς οὐχὶ οἱ πτωχοὶ

καὶ ταλαιπωρημένοι ἀγρόται· οὔτε τὸ Κτηματολογικὸν Τμῆμα. Μόνη ὑπεύθυνος εἶναι ἡ Κυβέρνησις, ἡ ὁποία δὲν ἐμερίμνησε διὰ τὸν προγραμματισμὸν τῶν ἀπαλλοτριώσεων καὶ τὴν καταβολὴν τῶν ἀποζημιώσεων ἐγκαίρως· καὶ ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ ὑποστῇ τὰς συνεπείας τῆς ἀμελείας ταύτης.

Ἐὰν ὄντως πρακτικῶς δὲν δύναται νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ καταβολὴ ἀποζημιώσεων λόγῳ ἐλλείψεως ἐκτιμητῶν τῶν κτημάτων, εἰσηγούμεθα ὅπως ἡ Κυβέρνησις ὑποχρεοῦται ὅπως πρὸ τῆς εἰσόδου ὑπαλλήλων της εἰς ἀπαλλοτριούμενα κτήματα καταβάλλῃ εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας των τὸ 90% μιᾶς κατ' ἀποκοπὴν ἐκτιμήσεως ἔναντι τῆς ἀξίας τῶν κτημάτων των ἢ μιᾶς τιμῆς, τὴν ὁποίαν θὰ καθορίζῃ κατὰ γενικὸν τρόπον μία ἀνεξάρτητος Ἐπιτροπή, τοῦ ὑπολοίπου καταβλητέου μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ὁριστικῆς ἐκτιμήσεως· εἰς περίπτωσιν δέ, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ 90% θὰ ἀποδειχθῇ τελικῶς μεγαλύτερον τῆς ὁριστικῆς ἐκτιμήσεως, ὁ ἰδιοκτήτης νὰ ἐπιστρέψῃ οἱονδήποτε καθ' ὑπέρβασιν καταβληθὲν ποσόν. Περαιτέρω, καὶ διὰ νὰ ἔχῃ ἡ Κυβέρνησις μόνιμον κίνητρον δι' ἐπίσπευσιν τῶν ἐκτιμήσεων, εἰσηγούμεθα τὸ ἑξῆς :

Ὁσάκις ἡ ὁριστικὴ ἐκτίμησις καὶ καταβολὴ ἀποζημιώσεως δι' ἀπαλλοτρίωσιν δὲν συμπληροῦται ἐντὸς ἑνὸς ἔτους ἀπὸ τῆς ἀπαλλοτριώσεως, ἡ ἀξία τῆς ἀπαλλοτριουμένης γῆς νὰ ὑπολογίζεται οὐχὶ βάσει τῆς ἡμερομηνίας τοῦ διατάγματος ἀπαλλοτριώσεως, ὡς γίνεται μέχρι σήμερον, ἀλλὰ βάσει τῆς ἡμερομηνίας καταβολῆς τῆς ἀποζημιώσεως. Τελικῶς δὲ ἐπὶ παντὸς ποσοῦ καταβαλλομένης ἀποζημιώσεως ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐπιβαρύνεται μὲ τόκον πρὸς 9% ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς ἀπαλλοτριώσεως.

Πιστεύομεν ὅτι αἱ εἰσηγήσεις μας εἶναι δίκαιαι. Πιστεύομεν ὅτι αὗται πηγάζουν ἐκ τῆς ἀνάγκης ὅπως ἡ Κυβέρνησις μεταχειρίζεται τοὺς πολίτας δικαιοφρόνως καὶ μὲ σεβασμὸν πρὸς τὸ δικαίωμα τούτων νὰ κατέχουν καὶ ἀπολαμβάνουν τὴν ἰδιοκτησίαν των.

Πιστεύομεν ἀκόμη ὅτι αἱ εἰσηγήσεις μας εἶναι σύμφωνοι πρὸς τὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου, ὅπως ταῦτα καθορίζονται εἰς τὸ Σύνταγμα, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἡ Κυβέρνησις παραβιάζει καταφώρως· διότι τὸ Σύνταγμα προνοεῖ ὅτι εἰς περιπτώσεις ἀπαλλοτριώσεως γῆς ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ καταβάλλῃ ἀποζημιώσεις «προκαταβολικῶς καὶ τοῖς μετρητοῖς». Διὰ τοῦτο, ἐὰν ἐντὸς ἓξ μηνῶν ἀπὸ σήμερον ἡ Κυβέρνησις δὲν λάβῃ οὐσιαστικὰ ἀμέτρα, τὰ ὁποῖα νὰ μᾶς πείθουν ὅτι θὰ θεραπευθῇ ὁριστικῶς ἡ ἀπαράδεκτος αὕτη κατάστασις, προειδοποιοῦμεν ὅτι θὰ καταθέσωμεν εἰς τὴν Βουλὴν Πρότασιν Νόμου, τροποποιοῦσαν τὸν περὶ Ἀναγκαστικῆς Ἀπαλλοτριώσεως Νόμον, ἡ ὁποία νὰ ἐνσωματώνῃ τὰς εἰσηγήσεις, τὰς ὁποίας ἔχομεν ὑποβάλει.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἡ Κυβέρνησις δέον νὰ κατανοήσῃ ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐμφανίζεται ὡς κακὸς ὀφειλέτης ἔναντι τῶν πολιτῶν της, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἀπαιτεῖ νὰ εἶναι ὑποδειγματικοὶ πολῖται εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς πρὸς αὐτὴν ὑποχρεώσεις των. Τυγχάνει δὲ καλῶς γνωστὸν ὅτι ὁσάκις ἡ Κυβέρνησις ἔχῃ οἱασδήποτε χρηματικὰς ἀπαιτήσεις ἀπὸ οἱονδήποτε πολίτην της, αὕτη οὐδόλως ἀναβάλλει τὴν λῆψιν καὶ δικαστικῶν ἀκόμη μέτρων διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ἀπαιτήσεών της. Εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ἡ Κυβέρνησις ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἀποφεύγει νὰ ἱκανοποιήσῃ γεγεννημένας χρηματικὰς ἀπαιτήσεις πολιτῶν ἀποξενωθέντων ἀναγκαστικῶς τῆς ἰδιοκτησίας των χωρὶς νὰ παρέχῃ οἱανδήποτε ἔνδειξιν περὶ τῶν προθέσεών της ἢ νὰ δικαιολογῇ καθ' οἱονδήποτε τρόπον τὴν ἀπαράδεκτον ταύτην κατάστασιν.

Ἐν κατακλείδι, κύριε Πρόεδρε, εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ Βουλὴ ὁμοφώνως διαβιβάσῃ μέσῳ ὑμῶν ἀπαίτησίν της ὅπως ἡ Κυβέρνησις παράσχῃ ἐξηγήσεις διὰ τὴν προμνησθεῖσαν καθυστέρησιν εἰς τὴν καταβολὴν ἀποζημιώσεων πρὸς τοὺς ἰδιοκτήτας ἀπαλλοτριωθείσης γῆς καὶ καθορίσῃ τὰ χρονικὰ πλαίσια, ἐντὸς τῶν ὁποίων προτίθεται νὰ προβῇ εἰς τὴν καταβολὴν τῶν ὀφειλομένων ἀποζημιώσεων.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν σήμερον ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος ; Τότε ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου θὰ συνεχισθῇ εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίαν.

Θέμα ἕκτον : «Ἡ προστασία παραλιακῶν χώρων καὶ ἡ ἀξιοποίησίς των διὰ τὴν ἀνάπαυσιν καὶ ψυχαγωγίαν τοῦ κοινοῦ».

Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τὸ θέμα τῆς προστασίας τῶν παραλιακῶν χώρων καὶ τῆς ἀξιοποιήσεώς των διὰ τὴν ἀνάπαυσιν καὶ ψυχαγωγίαν τοῦ κοινοῦ, εἶναι ἕνα σοβαρώτατον πρόβλημα ποὺ ἔχει ἀμεσωτάτην σχέσιν μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τουρισμοῦ καθὼς καὶ μὲ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ὕπαρξιν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Ἡ φύσις ἔχει προικίσει τὸν τόπον μας μὲ ἐξαιρετικὰ χαρίσματα. Ἡ θάλασσα καὶ οἱ ἀκρογιαλιὲς ὅπως τὰ βουνὰ καὶ τὰ δάση εἶναι ὁ πλοῦτος μὲ τὸν ὁποῖον ἔχει προικισθῇ ἀπὸ τὴν φύσιν ὁ τόπος μας.

Αὐτὸν τὸν πλοῦτον λοιπὸν ὀφείλομεν νὰ τὸν διαφυλάξωμεν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ καὶ νὰ τὸν ἀξιοποιήσωμεν διὰ τὸ καλὸν τοῦ λαοῦ μας. Καὶ ἂν θέλωμεν νὰ εἴμεθα ρεαλισταὶ καὶ νὰ ἀντικρύζωμεν τὴν πραγματικότητα ὅπως εἶναι, ὀφείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἓν πολὺ σημαντικὸν μέρος τοῦ παραλιακοῦ μας πλούτου ἔχει οὐσιαστικῶς ἐξανεμισθῇ μὲ τὴν ἀνεξέλεγκτον οἰκοδόμησιν πολυκατοικιῶν καὶ ξενοδοχείων ἐπὶ τῆς παραλίας, ὡς συνέβη εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Βαρωσιοῦ καὶ εἰς ὡρισμένους ἄλλους παραλιακοὺς χώρους τῆς νήσου.

Δὲν χρειάζεται νὰ εἶναι κανεὶς εἰδικὸς διὰ νὰ διαπιστώσῃ, ὅτι ἡ ἀνέγερσις πολυκατοικιῶν καὶ ξενοδοχείων ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ μάλιστα εἰς μερικῶν μόλις μέτρων ἢ καὶ ποδῶν ἀκόμη ἀπόστασιν ἀπὸ τὴν ἄκρην τοῦ θαλασσίου ὕδατος, μόνον καταστροφὴν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὸν παραθαλάσσιόν μας πλοῦτον. Διότι ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἐξάλειψιν τῆς ἀμμουδιᾶς καὶ τῆς πλάζ γενικῶς, θὰ ἔχωμεν μόλυνσιν τοῦ θαλασσίου ὕδατος διὰ τῆς ρυπάνσεως τῆς θαλάσσης ἀπὸ τὰς ἀποχετεύσεις.

Εἰς ὅλας τὰς ἀνεπτυγμένας καὶ πολιτισμένας χώρας τοῦ κόσμου ἀπαγορεύεται ἡ ἀνέγερσις οἱασδήποτε οἰκοδομῆς εἰς χῶρον ἐγγύτερον τῶν 50—100 περίπου μέτρων ἀπὸ τὴν παραλίαν.

Εἰς ἀρκετὰς περιπτώσεις ἀνεγέρσεως οἰκοδομῶν, ξενοδοχείων καὶ ἄλλων κτιρίων ἐπὶ τῆς παραλίας, κατεσκευάσθησαν, εἴτε κατόπιν ἀδείας εἴτε αὐθαιρέτως, ἴσως, μῶλοι καὶ κιγκλιδώματα διὰ περίφραξίν των. Τοῦτο δυνατὸν νὰ ὑποβοηθήσῃ εἰς τὴν δημιουργίαν ἀμμουδιᾶς εἰς τὴν περιφραγμένην παραλίαν, ἔμπροσθεν τῶν ἐν λόγῳ οἰκοδομῶν. Θὰ προξενήσῃ ὅμως ἀναποφεύκτως ζημίας εἰς παρακειμένας παραλιακὰς ἐκτάσεις αἱ ὁποῖαι θὰ στερηθοῦν τῆς ἄμμου. Ἀλλὰ καὶ πέραν τούτου ἐγείρεται ἓν ἄλλο σοβαρὸν πρόβλημα. Ἡ παραλία, ἡ ὁποία εἶναι ἰδιοκτησία τοῦ κράτους καὶ πρέπει νὰ εὑρίσκεται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ κοινοῦ, ἀποκόπτεται, ἀπομονώνεται καὶ γίνεται ἀντικείμενον ἐκμεταλλεύσεως ὑπὸ μερικῶν ἐπιχειρηματιῶν. Ὑπάρχουν μάλιστα ἐπιχειρηματίαι οἱ ὁποῖοι διαφημίζουν ὅτι διαθέτουν ἰδιωτικὴν πλάζ, πρᾶγμα ἀπαράδεκτον.

Ἡ ἀπόκτησις γῆς διὰ τῆς ἀνεγέρσεως μώλου ἢ προσχώσεων εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἡ ἀποκοπὴ τῆς παραλίας ὑπὸ οἱουδήποτε ἰδιώτου πρέπει νὰ εἶναι ἐνέργειαι παράνομοι καὶ νὰ ἀπαγορεύωνται ρητῶς. Ἐκεῖ καὶ ὅπου τὸ κράτος τὸ ἴδιον βλέπει τὴν ἀνάγκην δημιουργίας πλάζ διὰ τῆς μεθόδου τῆς ἀνεγέρ-

σεως μώλων, τοῦτο θὰ πρέπει νὰ γίνεται ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν εἰδικῶν διὰ νὰ μὴ καταστρέφεται ἡ παρακειμένη παραλία καὶ ἡ πλάζ νὰ διατίθεται διὰ χρῆσιν ὑπὸ τοῦ κοινοῦ.

Διότι ἐὰν ἐπιτρέψωμεν τὴν συνέχισιν τῆς σημερινῆς ἀπαραδέκτου καταστάσεως θὰ ἴδωμεν μίαν ἡμέραν, ἴσως πολὺ συντόμως, νὰ μετατρέπεται τὸ μεγαλύτερον μέρος, ἂν ὄχι ὁλόκληρος ὁ παραλιακός μας χῶρος, εἰς ἰδιωτικὴν πλάζ, καὶ τὸ κοινὸν δὲν θὰ ἔχῃ ποῦ νὰ κάνῃ τὸ θαλάσσιον μπάνιο του, ἐκτὸς ἐὰν θὰ πληρώνῃ διὰ νὰ δύναται νὰ χρησιμοποιῇ τὰς ἰδιωτικὰς πλάζ.

Οἱ παραλιακοὶ χῶροι ποὺ ἀποτελοῦν μεγάλον πλοῦτον διὰ τὴν Κύπρον θὰ πρέπει νὰ προστατευθοῦν καὶ νὰ ἀξιοποιηθοῦν διὰ τὴν ἀνάπαυσιν καὶ ψυχαγωγίαν τοῦ κοινοῦ καὶ διὰ τὴν προσέλκυσιν τουριστῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Προσφάτως ἔχει δημιουργηθῇ ἓν σοβαρὸν πρόβλημα δι' ἀρκετὰ χωρία ἀνατολικῶς τῆς Λεμεσοῦ, οἱ κάτοικοι τῶν ὁποίων κατέχουν κτήματα εἰς περιοχὰς τὰς ὁποίας τὸ Τμῆμα Πολεοδομίας ἔχει κηρύξει ὡς ἐλεγχομένας.

Εἶναι ὁλοφάνερον ὅτι εἰς τοὺς περιορισμοὺς αὐτοὺς τοὺς ὁποίους τὸ Τμῆμα Πολεοδομίας ἔχει ἐπιβάλει διὰ τὴν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, ὑπάρχει τὸ στοιχεῖον τῆς ὑπερβολῆς. Ἡμεῖς, ὑπεστηρίξαμεν καὶ ὑποστηρίζομεν νὰ ἐκλείψῃ ἡ ὑπερβολὴ διὰ νὰ δυνηθοῦν οἱ κάτοχοι αὐτῆς τῆς γῆς νὰ τὴν ἀξιοποιήσουν πρὸς ὄφελός των καὶ πρὸς ὄφελος τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου γενικώτερον. Αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι δὲν ὑποστηρίζομεν τὴν διατήρησιν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Τὸ φυσικὸν περιβάλλον ὅμως δύναται νὰ διατηρηθῇ καὶ χωρὶς τὴν ἐπιβολὴν τόσον αὐστηρῶν περιορισμῶν. Ἐξ ἄλλου θὰ πρέπει νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν καὶ τὰ συμφέροντα τῶν πτωχῶν βιοπαλαιστῶν καὶ ἐκεῖ ὅπου ἐπιβάλλεται ἀπαλλοτρίωσις διὰ τὴν διατήρησιν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος αὐτὸ νὰ γίνεται διὰ τῆς καταβολῆς λογικῆς ἀποζημιώσεως.

Αὐτὰ ὡς γενικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ θέματος, τὸ ὁποῖον ἔχω ἐγγράψει. Ἐπιτρέψατέ μου ὅμως νὰ ἀναφερθῶ καὶ συγκεκριμένως εἰς τὴν παραλίαν τῆς Λεμεσοῦ καὶ εἰδικώτερον τὴν ἐκτεινομένην ἀπὸ τὴν περιοχὴν Ἀκρωτηρίου (γνωστῆς ὡς «Λέϊντυς Μάϊλ») μέχρι τοῦ Ἠλεκτροπαραγωγικοῦ Σταθμοῦ Μονῆς.

Ἡ παραλία, ἡ γνωστὴ ὡς «Λέντυς Μάϊλ», ἡ ὁποία κεῖται δυτικῶς τοῦ ὑπὸ κατασκευὴν λιμένος Λεμεσοῦ εἶναι θαυμασία καὶ προσφέρεται διὰ μπάνιο, ἄσκησιν σπόρ, ψυχαγωγίαν καὶ ψάρεμα. Τουριστικῶς θὰ ἠδύνατο νὰ ἀναπτυχθῇ πολύ. Ὅμως αὐτὸ εἶναι ἓν ἄλλο μεγάλο θέμα διὰ τὸ ὁποῖον χρειάζεται καὶ ἡ γνωμάτευσις εἰδικῶν.

Αὐτὴ ἡ θαυμασία παραλία «Λέϊντυς Μάϊλ» εἶναι δυσκολοπρόσιτος ἐπειδὴ ὁ δρόμος ποὺ ὁδηγεῖ εἰς αὐτὴν εὑρίσκεται εἰς ἀθλίαν κατάστασιν. Ἂν διορθωθῇ ὁ δρόμος καὶ ἂν καθιερωθοῦν δρομολόγια λεωφορείων ἢ ἀτμακάτων, οἱ λουόμενοι εἰς τὴν παραλίαν αὐτὴν θὰ πολλαπλασιασθοῦν. Κύπριοι καὶ ξένοι τουρίστες θὰ ἀπολαμβάνουν ἐκεῖ μίαν πλάζ, ἡ ὁποία, ἔστω καὶ ὅπως εἶναι, συναγωνίζεται πολλὰς ἄλλας ξένων χωρῶν, εἰς ἔκτασιν καὶ γραφικότητα.

Ὁ παραλιακὸς χῶρος μεταξὺ «Λέϊντυς Μάϊλ» καὶ τελωνείου, ποὺ ἦτο γνωστὸς κάποτε ὡς «Καλαμούδκια» καὶ ἰδιαιτέρως ἡ περιοχὴ Κουδουνάρη—Σόδαπ, ἦτο κάποτε ἀπὸ τὰς πλέον πολυσυχνάστους καὶ τὰς πλέον ἀμμώδεις ἐκτάσεις τῆς Λεμεσοῦ. Διὰ τῆς ἐγκαθιδρύσεως βιομηχανιῶν, ὅμως, εἰς τὴν περιοχὴν οὐδένα τῶν τμημάτων τῆς παραλίας αὐτῆς προσφέρεται σήμερον διὰ θαλάσσιον μπάνιο. Ἔτσι μία μεγάλη ἔκτασις τῆς Λεμεσοῦ ἔχει οὐσιαστικῶς καταστραφῇ καὶ δὲν προσφέρεται σήμερον δι' ἀνάπαυσιν καὶ ψυχαγωγίαν τοῦ κοινοῦ.

Ἐρχόμεθα τώρα εἰς τὴν παραλιακὴν περιοχὴν Τελωνείου—Δημοσίου Κήπου. Ὡς γνωστόν, ἀρκετοὶ ὀχετοί, ἂν ὄχι καὶ ὅλοι, οἰκιῶν εἰς αὐτὴν τὴν περιοχὴν χύνονται εἰς τὴν θάλασσαν μὲ ἀποτέλεσμα νὰ καθίσταται αὕτη ἀνθυγιεινὴ καὶ ἀκατάλληλος διὰ μπάνιο.

Βεβαίως ἔχομεν τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν τὴν 25ην Μαΐου 1972, τὴν ὁποίαν ἔδωσεν ἀπαντῶν εἰς σχετικήν ἐρώτησίν μου, ὅτι διὰ τὰ νέα κτίρια θὰ ἐπιβάλλωνται οἱ συνήθεις ὑγειονομικοὶ ὅροι οἱ ὁποῖοι προνοοῦν τὴν ἀνόρυξιν λάκκων διὰ τὰ ἀκάθαρτα νερὰ εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ χύνωνται αὐτὰ εἰς τὴν θάλασσαν. Ὅμως οὔτε καὶ αὐτὸ εἶναι ἱκανοποιητικόν.

Ἡ Λεμεσὸς χρειάζεται σύστημα ἀποχετεύσεως παρόμοιον μὲ τὸ ὑπὸ κατασκευὴν σύστημα εἰς Λευκωσίαν καὶ Ἀμμόχωστον. Ἄλλως, ἡ μόλυνσις καὶ ρύπανσις τῆς θαλάσσης θὰ συνεχισθῇ καὶ θὰ ἐπιδεινωθῇ.

Ἡ παραλιακὴ περιοχὴ Τελωνείου—Δημοσίου Κήπου θὰ πρέπει νὰ μετατραπῇ ὁλόκληρος εἰς μῶλον - περιπάτου, ἀφοῦ ἀπαλλοτριωθοῦν καὶ κατεδαφισθοῦν καὶ αἱ ἐναπομείνασαι κατοικίαι ἐπὶ τῆς παραλίας. Διὰ τῆς ἐπιχώσεως, ἡ ὁποία θὰ ἔπρεπε κανονικῶς νὰ ἐπεκταθῇ μέχρι τῶν Δημοτικῶν λουτρῶν, θὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ διανοιχθῇ μεγάλη παραλιακὴ λεωφόρος ἡ ὁποία εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν τουριστικὴν ἀξιοποίησιν τῆς Λεμεσοῦ καὶ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐπιβατῶν οἱ ὁποῖοι θὰ ἀποβιβάζωνται καὶ θὰ ἐπιβιβάζωνται διὰ τοῦ λιμένος τῆς Λεμεσοῦ.

Αἱ δύο μικραὶ ἀποβάθραι εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν θὰ πρέπει νὰ ἐπισκευασθοῦν διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ κοινοῦ καὶ τῶν ξένων τουριστῶν. Ὁλόκληρος ὁ μῶλος ἢ μᾶλλον ὁ νέος μῶλος ὁ ὁποῖος θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἐπίχωσιν θὰ πρέπει νὰ διατίθεται εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν χρῆσιν τοῦ κοινοῦ. Κατὰ μῆκος τοῦ μώλου θὰ πρέπει νὰ φυτευθοῦν κατάλληλα δένδρα καὶ νὰ δημιουργηθῇ ἀνθώνας.

Τὰ Δημοτικὰ λουτρά, μέχρι τῆς μετακινήσεώς των εἰς καταλληλότερον χῶρον, θὰ πρέπει νὰ βελτιωθοῦν διότι εἶναι πολὺ χρήσιμα διὰ τὸ κοινόν. Καὶ ἐφ' ὅσον τὸ Γυμναστήριον Λεμεσοῦ θὰ μεταφερθῇ ἀλλοῦ, ὁ χῶρος θὰ ἠδύνατο νὰ ἀξιοποιηθῇ ὑπὸ τοῦ Δήμου διὰ τὴν κατασκευὴν πισίνας θαλασσίου ὕδατος καὶ διὰ ζεστὰ θαλάσσια λουτρά.

Μετὰ τὰ Δημοτικὰ λουτρὰ παρὰ τὸν Δημόσιον Κῆπον ἄρχεται ἡ παραλιακὴ περιοχὴ ποὺ ἐπεκτείνεται μέχρι τὸν «Ἅη Γιώρκη Φραγκούδη». Αἱ περιοχαὶ αὗται εἶναι ἀκόμη ἰδιωτικαί. Ὅμως ὁ Δῆμος Λεμεσοῦ προχωρεῖ εἰς τὴν ἀπαλλοτρίωσίν των. Καὶ μέχρι τῆς πλήρους ἀπαλλοτριώσεώς των θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιταχθοῦν αἱ ἰδιωτικαὶ αὗται λωρίδες γῆς ὑπὸ τοῦ Δήμου, νὰ ἐκκαθαρισθοῦν, νὰ βελτιωθοῦν καὶ νὰ διατεθοῦν ὁμοῦ μὲ τὴν παραλίαν ποὺ ἀνήκει εἰς τὸ δημόσιον δι' ἀνεμπόδιστον χρῆσιν ὑπὸ τῶν λουομένων καὶ τοῦ κοινοῦ γενικῶς.

Καὶ ἐρχόμεθα τώρα εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Δασουδιοῦ. Τὸ Δασούδι τῆς Λεμεσοῦ θὰ ἠδύνατο νὰ μετατραπῇ εἰς τὴν καλυτέραν πλὰζ τῆς Κύπρου, ἀρκεῖ νὰ ἀξιοποιηθῇ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν. Εἶναι κρατικὴ γῆ μὲ δάσος ἀπὸ εὐκαλύπτους, ἀκακίες, πεῦκα καὶ ἄλλα δένδρα καὶ εὑρίσκεται ἐπὶ τῆς παραλίας.

Δὲν πρέπει νὰ καταστρέψωμεν αὐτὸν τὸν μεγάλον πλοῦτον, αὐτὸ τὸ φυσικὸν περιβάλλον. Τὸ Δασούδι θὰ πρέπει νὰ τὸ ἀξιοποιήσωμεν ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον διὰ τὸ κοινόν. Καὶ δὲν ἀπαιτοῦνται μεγάλα ἔξοδα διὰ τὴν τοιαύτην ἀξιοποίησίν του. Ὅ,τι χρειάζεται εἶναι νὰ καθαρισθῇ, νὰ τοποθετηθοῦν μερικὰ κινητὰ περίπτερα δι' ἀναψυκτικὰ καὶ ἄλλα εἴδη διὰ τοὺς λουομένους, νὰ κατασκευασθοῦν τσιμεντένιοι διάδρομοι πρὸς τὴν θάλασσαν, νὰ κατασκευασθοῦν, βάσει γνωματεύσεως εἰδικῶν, βραχίονες εἰς τὴν θάλασσαν διὰ τὴν συσ-

σώρευσιν ἀμμουδιᾶς καὶ νὰ τοποθετηθοῦν ντούς. Τὰ δένδρα θὰ προσφέρουν εἰς τὸ κοινὸν φυσικὴν ὀμβρέλλαν καὶ τὸ Δασούδι θὰ μετατραπῇ εἰς τὸ μεγαλύτερον κέντρον ἀναπαύσεως καὶ ἀναψυχῆς οὐχὶ μόνον διὰ τοὺς Κυπρίους ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς ξένους τουρίστας.

Ἡ Λεμεσὸς ἀσφυκτιᾶ σήμερον. Ὁ λαός της δὲν ἔχει ποῦ νὰ ξεκουρασθῇ καὶ νὰ κάμῃ τὸ μπάνιο του εἰς τὴν θάλασσαν. Τὸ Δασούδι ἀξιοποιούμενον καταλλήλως θὰ λύσῃ αὐτὸ τὸ πρόβλημα ὄχι μόνον διὰ τὸν λαὸν τῆς Λεμεσοῦ ἀλλὰ καὶ διὰ χιλιάδας ἄλλων Κυπρίων καὶ ξένων, οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ ἀπολαύσουν τὴν θάλασσαν καὶ νὰ ἀναπαυθοῦν.

Ἡ περιοχὴ πέραν τοῦ Δασουδιοῦ εἶναι ὅλη σχεδὸν ἰδιωτικὴ καὶ ἐπιβάλλεται νὰ ληφθοῦν τὰ ἀπαραίτητα μέτρα εἰς τρόπον ὥστε αὐτὸς ὁ παραλιακὸς πλοῦτος νὰ ἀξιοποιηθῇ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Κύπρου καὶ τοῦ λαοῦ της. Ἡ τοποθέτησις κιγκλιδωμάτων καὶ ἡ κατασκευὴ λιμενοβραχιόνων θὰ πρέπει νὰ ἀπαγορευθῇ διὰ νὰ μὴν ἐμποδίζεται ἡ ἐλευθέρα διακίνησις τοῦ κοινοῦ κατὰ μῆκος τῆς παραλίας καὶ διὰ τὸν ἁπλούστατον λόγον ὅτι ἡ παραλία ἀνήκει εἰς τὸ δημόσιον καὶ οὐχὶ εἰς ἰδιώτας.

Ἐπιβάλλεται ὅπως ληφθοῦν μέτρα ὥστε τὰ εὑρισκόμενα ἐπὶ τῆς παραλίας ξενοδοχεῖα καὶ ἄλλα ὑποστατικὰ νὰ μὴ ρυπαίνουν τὴν θάλασσαν διὰ τῶν ἀκαθάρτων νερῶν, ἀπορριμμάτων καὶ σκυβάλων. Νὰ ἀπαγορευθῇ εἰς τὰ πλοῖα νὰ ἐκκενώνουν τὰς ἀκαθαρσίας των εἰς τὸν λιμένα. Νὰ ἀπαγορευθῇ εἰς ταχύπλοα σκάφη νὰ πλησιάζουν τὴν παραλίαν μὲ τὴν μηχανήν των ἐν λειτουργίᾳ, τόσον διὰ λόγους ἀσφαλείας τῶν λουομένων ὅσον καὶ διὰ τὴν ἀποφυγὴν μολύνσεως τῆς θαλάσσης καὶ τῆς ἀτμοσφαίρας μὲ τὰ καυσαέριά των καὶ τὰ ἀπορρίμματά των. Νὰ δημιουργηθοῦν συνεργεῖα καθαριότητος τῆς παραλίας, ἀφοῦ ἐκπληρωθοῦν ὅλαι αἱ προϋποθέσεις διὰ τὴν διατήρησιν καὶ προαγωγὴν τῆς καθαριότητος ἀπὸ τὸ ἴδιον τὸ κοινὸν διὰ τῆς τοποθετήσεως σκυβαλοδοχείων, διὰ καταλλήλου διαφωτίσεως καὶ διαπαιδαγωγήσεως τοῦ κοινοῦ.

Οἱ παραλιακοί μας χῶροι, τὸ φυσικὸν περιβάλλον, εἶναι ὄχι μόνον ὁ ἀνεκτίμητος πλοῦτος τοῦ τόπου μας ἀλλὰ καὶ οἱ πνεύμονες δι' αὐτὴν ταύτην τὴν ὕπαρξίν μας εἰς τὴν ζωήν. Ἂς προστατεύσωμεν λοιπὸν αὐτοὺς τοὺς χώρους καὶ ἂς τοὺς ἀξιοποιήσωμεν διὰ τὴν ἀνάπαυσιν καὶ ψυχαγωγίαν τοῦ κοινοῦ. Ἀξίζει εἰς τὸν λαόν μας κάθε καλόν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν σήμερον ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος ;

Τὸ θέμα θὰ παραμείνῃ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως πρὸς συνέχισιν τῆς συζητήσεως.

Θέμα 7ον : «Τὰ Κρατικὰ Λαχεῖα». Τὸ θέμα θὰ ἀπαλειφθῇ ἐκ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν ἑπομένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς θὰ περιλαμβάνῃ :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 7) τοῦ 1972.

(2) Ὁ περὶ Πωλήσεως Γαιῶν (Εἰδικὴ Ἐκτέλεσις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(3) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 10) τοῦ 1972.

(4) Ὁ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(5) Ὁ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(6) Ὁ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(7) Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας πρὸς Τροποποίησιν τῆς Ἀφορώσης εἰς τὸ Νομικὸν Καθεστὼς τῆς ἐν Κύπρῳ Δυνάμεως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν Συμφωνίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(8) Ὁ περὶ τῆς Προσωρινῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας Ἀφορώσης εἰς τὴν Κοινωνικὴν Ἀσφάλειαν Ἐξαιρουμένων τῶν Τομέων τοῦ Γήρατος, Ἀναπηρίας καὶ τῶν Ἐπιζώντων καὶ τὸ Προσηρτημένον αὐτῇ Πρωτόκολλον (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(9) Ὁ περὶ τῆς Προσωρινῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας τῆς Ἀφορώσης εἰς τὰ Συστήματα Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας Σχετικῶς πρὸς τὸ Γῆρας, τὴν Ἀναπηρίαν καὶ τοὺς Ἐπιζῶντας καὶ τὸ Προσηρτημένον αὐτῇ Πρωτόκολλον (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(10) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 11) τοῦ 1972.

(11) Οἱ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων (Ἐκπαίδευσις Ὁδηγῶν) Κανονισμοὶ τοῦ 1972.

(12) Οἱ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Ταμεῖον διὰ Πλεονάζον Προσωπικὸν) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1972.

(13) Οἱ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1972.

(14) Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ τοῦ Διεθνοῦς Δικαιώματος πρὸς Ἀνασκευὴν (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(15) Λῆψις ἀποφάσεως ἐπὶ τῆς ἡμερομηνίας διεξαγωγῆς Κοινοτικῶν Ἐκλογῶν. (Ἄρθρον 10 τοῦ Νόμου 60 τοῦ 1972).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

(1) «Ἡ καθυστέρησις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἀποζημιώσῃ κατόχους γῆς τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις ἀπηλλοτρίωσε διὰ σκοποὺς κοινῆς ὠφελείας». (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ν. Κόσιη). (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).

(2) «Ἡ προστασία παραλιακῶν χώρων καὶ ἡ ἀξιοποίησίς των διὰ τὴν ἀνάπαυσιν καὶ ψυχαγωγίαν τοῦ κοινοῦ». (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ε. Παπαϊωάννου). (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).

Ὁ κ. Κόσιης.

Ν. ΚΟΣΙΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Παρακαλῶ ὅπως μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ἐγγράψω τὰ ἑξῆς δύο θέματα πρὸς συζήτησιν :

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀπορρέουν ἐξ Ἐπερωτήσεων ;

Ν. ΚΟΣΙΗΣ :

Ὄχι, δὲν ἀπορρέουν ἀπὸ Ἐρωτήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τότε νὰ τὰ ἀναφέρετε ἕνα - ἕνα διὰ νὰ ἀποφασίσῃ ἡ Βουλὴ ἐπὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν δύο θεμάτων.

Ν. ΚΟΣΙΗΣ :

«Ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀδικαιολόγητος καθυστέρησις εἰς τὴν παραλαβὴν σιτηρῶν καὶ αἱ ἐπιπτώσεις της ἐπὶ τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος τούτου εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ;

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Νομίζω ὅτι παρέλκει ἡ ἐγγραφὴ τοῦ προταθέντος ὑπὸ τοῦ συναδέλφου θέματος, καθ' ὅσον μπορεῖ νὰ πληροφορηθῇ ὁ συνάδελφος, διατὶ ἔχουν γίνει μέχρι τοῦδε αἱ καθυστερήσεις αὐταὶ τῆς πληρωμῆς καὶ τῆς παραλαβῆς τῶν σιτηρῶν. Νομίζω ὅτι εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ ἀπασχολήσῃ τὴν Βουλήν. Εἶναι καθαρῶς μία ἁπλῆ ἀπάντησις ποὺ θὰ πάρῃ ἀπὸ μίαν ἁπλῆν Ἐρώτησιν ὁ ἀξιότιμος Βουλευτής.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κύριος συνάδελφος πιθανὸν νὰ ἔχῃ προέλθει εἰς συνεννοήσεις καὶ νὰ μὴν εὑρίσκῃ ὅτι εἶναι ἱκανοποιητικαὶ αἱ ἐπεξηγήσεις τῆς Ἀρχῆς Σιτηρῶν.

Ὁ κ. Κόσιης.

Ν. ΚΟΣΙΗΣ :

Ἀκριβῶς, κύριε Πρόεδρε, ἔχω ἔλθει εἰς συνεννοήσεις μὲ τὴν Κυβέρνησιν καὶ οἱ λόγοι ποὺ μοῦ ἐδόθησαν δὲν μὲν ἱκανοποιοῦν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, τὸ θέμα ἐγγράφεται ἢ δὲν ἐγγράφεται ἐπὶ τῇ βάσει ἀποφάσεως ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς. Ἐπειδὴ ὑπάρχει ἔνστασις, παρακαλῶ, ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγγραφῆς τοῦ θέματος ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἷς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀποχαὶ οὐδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ θέμα ἐγγράφεται ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ν. ΚΟΣΙΗΣ :

Τὸ δεύτερον θέμα, κύριε Πρόεδρε, ἀφορᾷ «τὸ Ἀρδευτικὸν Πρόβλημα Μόρφου καὶ ἡ Κυβερνητικὴ Πολιτικὴ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνστασις διὰ τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος τούτου ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ θέμα ἐγγράφεται ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ἡ ἑπομένη συνεδρίασις τοῦ Σώματος θὰ λάβῃ χώραν οὐχὶ τὴν προσεχῆ ἀλλὰ τὴν μεταπροσεχῆ Πέμπτην καὶ ὥραν 4.00 μ.μ. διὰ νὰ παρασχεθῇ χρόνος εἰς τὰς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς νὰ ἐπιτελέσουν τὸ ἀναγκαῖον ἔργον.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδριάσεως.

(Ὥρα λήξεως 5.36 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης	Παπαδημητρίου Κυριάκος
Ζαμπᾶς Γεώργιος	Παπαδόπουλος Τάσος
Ζαχαριάδης Λέανδρος	Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας	Παρασκευαΐδης Φειδίας
Κληρίδης Ξάνθος	Ποταμίτης Γιάγκος
Κόσιης Νῖκος	Σαββίδης Γεώργιος
Κουρτελλάρης Χρῆστος	Σαββίδης Μιχαλάκης
Κωνσταντίνου Ντῖνος	Σαμψὼν Νῖκος
Λυσσαρίδης Βάσος	Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Μαλλιώτης Γεώργιος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Μαυρονικόλας Νῖκος	Φάντης Ἀνδρέας
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος	Φράγκος Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς	Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Νεοκλέους Ἀνδρέας	Χατζηκακοῦ Κώστας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος	Χριστοδουλίδης Κώστας
Ξενόπουλος Ξενῆς	Χριστοφίδης Χριστόφορος

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Τροποποίησις τοῦ περὶ Ταμείου Προνοίας Πληγέντων Παραγωγῶν Νόμου οὕτως ὥστε νὰ καλύπτῃ καὶ τὰ ψυχανθῆ καὶ ἄλλας καλλιεργείας—Τὸ θέμα τῆς ἀναπροσαρμογῆς τῶν χωριτικῶν ὁρίων Βασίλειας καὶ τὰ σχετικὰ δικαιώματα τοῦ Δήμου Λαπήθου—Ἡ βελτίωσις τῆς ὁδοῦ Στρουμπίου - Κάθηκα - Ἀρόδων - Δρούσιας - Πόλεως καὶ ἡ κατασκευὴ νέας ὁδικῆς συνδέσεως μεταξὺ Δρούσιας καὶ Πόλεως μέσῳ Προδρομίου ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι βελτιώσεως τῆς ὁδοῦ Κουκλιῶν - Ἀρχιμανδρίτας - Μούσερε - Δορᾶς—Ἡ μεταφορὰ ὕδατος ἐκ τῆς περιοχῆς Λαπάθους διὰ τὰς Ξενοδοχειακὰς ἐγκαταστάσεις τῆς περιοχῆς Σαλαμῖνος, ἡ γεωλογικὴ ἐπισκόπησις τῆς περιοχῆς καὶ τὸ θέμα τῆς ἀποζημιώσεως τῶν γεωργῶν ἐκ τῆς ὑπεραντλήσεως ἀπὸ τυχὸν ἀνόρυξιν διατρήσεων διὰ μὴ γεωργικοὺς σκοποὺς εἰς τὴν περιοχὴν—Ἡ ἀσφάλτωσις τῆς ὁδοῦ Ἐπταγώνιας - Ἀκαπνοῦς καὶ ἡ ἐν τῇ περιοχῇ τούτων διενέργεια δοκιμαστικῶν διατρήσεων—Τὸ ὡράριον τῶν ἀνδρῶν τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως Κύπρου ἐν συσχετισμῷ πρὸς τὸ θερινὸν ὡράριον τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων—Ἡ παραχώρησις χαλίτικης γῆς πρὸς μετακίνησιν τῶν ποιμνιοστασίων τῶν κτηνοτρόφων Ἀσπρογιᾶς—Ἡ ἀναθεώρησις τοῦ καταλόγου τῶν κηρυχθέντων ὡς ἀνομβριοπλήκτων χωρίων τῆς Πάφου—Ἡ λῆψις μέτρων πρὸς προστασίαν τοῦ κοινοῦ ἀπὸ τροφικὰς δηλητηριάσεις—Ἡ δημιουργία προτύπων βοσκοτόπων—Ὁ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διαχωρισμὸς ἐκτάσεως γῆς εἰς οἰκόπεδα παρὰ τὰ χωρία Ἔμπα καὶ Χλώρακα—Ἡ ἐπάνδρωσις τοῦ Νοσοκομείου Πάφου δι' εἰδικοῦ Ἀκτινολόγου καὶ Ὀφθαλμολόγου καὶ τὸ θέμα τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ Νοσοκομείου Πόλεως—Ἡ δημιουργία Ἐπαρχιακοῦ Γραφείου Εἰσπράξεων Φόρων εἰς Κυρήνειαν—Τὸ νέον Σχέδιον Ἀσφαλίσεως Γεωργικῶν Προϊόντων—Ἡ προώθησις τοῦ σχεδίου διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τῶν νερῶν Βιτσάδας καὶ ἄλλων ὑφαλμύρων νερῶν τῆς Μεσαορίας διὰ γεωργοκτηνοτροφικοὺς σκοποὺς—Ἡ εἰσαγωγὴ τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῆς κυκλοφοριακῆς ἀγωγῆς εἰς τὰ ἐν Κύπρῳ ἐκπαιδευτήρια—Ἡ ἀνέγερσις ὑδατοφράκτου ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Κούρρη—Ἡ ὑπὸ τοῦ Δήμου Λεμεσοῦ μεταφορὰ σκυβάλων εἰς περιοχὴν πλησίον τῆς κοινότητος Φασούλας καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς δημιουργούμενος κίνδυνος μολύνσεως—Ὁ διορισμὸς Διευθυντοῦ τοῦ Κυβερνητικοῦ Τυπογραφείου).

(2) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

(3) Ἀγόρευσις τοῦ Βουλευτοῦ κ. Ν. Κόσιη ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος τῇ εἰσηγήσει αὐτοῦ θέματος «Ἡ καθυστέρησις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἀποζημιώσῃ κατόχους γῆς τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις ἀπηλλοτρίωσε διὰ σκοποὺς κοινῆς ὠφελείας».

(4) Ἀγόρευσις τοῦ Βουλευτοῦ κ. Ε. Παπαϊωάννου ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος τῇ εἰσηγήσει αὐτοῦ θέματος «Ἡ προστασία παραλιακῶν χώρων καὶ ἡ ἀξιοποίησίς των διὰ τὴν ἀνάπαυσιν καὶ ψυχαγωγίαν τοῦ κοινοῦ».

(5) Ἐγγραφὴ εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία—τῆς ἡμερησίας διατάξεως τῆς συνεδρίας τῆς 28ης Σεπτεμβρίου τοῦ θέματος τῆς λήψεως ἀποφάσεως ἐπὶ τῆς ἡμερομηνίας διεξαγωγῆς κοινοτικῶν ἐκλογῶν.

(6) Ἐγγραφὴ τῶν ἀκολούθων θεμάτων εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς συνεδρίας τῆς 28ης Σεπτεμβρίου :

(α) «Ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀδικαιολόγητος καθυστέρησις εἰς τὴν παραλαβὴν σιτηρῶν καὶ αἱ ἐπιπτώσεις της ἐπὶ τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου».

(β) «Τὸ ἀρδευτικὸν πρόβλημα Μόρφου καὶ ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου».

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 28ης ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1972

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.51 μ.μ.)

(Ἀρ. 2)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 1ην Ἰουνίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Κυρηνείας κ. Χρήστου Κουρτελλάρη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 2αν Ἰουνίου 1972.

«Μᾶς ὑποβάλλονται συχνὰ καὶ ἔντονα παράπονα, γιὰ τὸ ὅτι ἐνῶ παρῆλθε μεγάλο χρονικὸ διάστημα, ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς ἀπόφασης γιὰ διοικητικὴ αὐτοτέλεια τῆς ἐπαρχίας Κερύνειας, μέχρι σήμερα δὲν ἔχει ὀργανωθῆ Ἐπαρχιακὸ Τμῆμα Δημοσίων Ἔργων, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ καθυστερῆ ἡ ἐκτέλεση διαφόρων ἔργων, μὲ ἀνάλογες ἐπιπτώσεις καὶ δυσκολίες στοὺς ἐνδιαφερομένους κατοίκους.

Γι' αὐτὸ παρακαλεῖται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς, ἐὰν καὶ πότε προγραμματίζεται ἡ ἵδρυση πλήρους Ἐπαρχιακοῦ Τμήματος Δημοσίων Ἔργων καὶ ὁ διορισμὸς Ἐπαρχιακοῦ Μηχανικοῦ γιὰ τὴν κανονικὴ ἐξυπηρέτηση τῶν σχετικῶν ἀναγκῶν τῆς ἐπαρχίας Κερύνειας».

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 13ην Σεπτεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 2αν 'Ιουνίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Κυρηνείας κ. Χρήστου Κουρτελλάρη.

«'Η ἵδρυσις 'Επαρχιακοῦ Γραφείου τοῦ Τμήματος Δημοσίων "Εργων ἐν Κυρηνείᾳ δὲν κρίνεται ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀναγκαία διὰ τοὺς κάτωθι λόγους :

(α) Τὸ μέγεθος τῆς 'Επαρχίας εἶναι μικρὸν καὶ συνεπῶς ἡ ἐργασία τὴν ὁποίαν θὰ ἐκτελῇ τὸ προτεινόμενον γραφεῖον οὐδόλως θὰ δικαιολογῇ τὴν ὕπαρξίν του. 'Η ἐν λόγῳ ἐργασία δύναται κάλλιστα νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐκτελουμένη ὑπὸ τοῦ 'Επαρχιακοῦ Γραφείου Λευκωσίας.

(β) 'Η ἀπόστασις μεταξὺ τῶν πόλεων Λευκωσίας καὶ Κυρηνείας εἶναι τόσον μικρὰ —ἰδίως μετὰ τὴν κατασκευὴν τῶν νέων ὁδῶν Λευκωσίας - Κλεπίνης - Κυρηνείας καὶ Λευκωσίας - Μιᾶς Μηλιᾶς - Δικώμου ἢ καὶ τὴν πιθανὴν ἐπαναλειτουργίαν τῆς παλαιᾶς ὁδοῦ— ὥστε ἡ παροῦσα διευθέτησις νὰ δύναται νὰ συνεχίσῃ λειτουργοῦσα κανονικώτατα.

(γ) Διὰ τὴν λειτουργίαν 'Επαρχιακοῦ Γραφείου Δημοσίων "Εργων ἐν Κυρηνείᾳ ἀπαιτεῖται ἡ ἀπόσπασις 10μελοῦς περίπου προσωπικοῦ μὲ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῶν ἄλλων δραστηριοτήτων τοῦ Τμήματος ὡς καὶ ὁ ἐφοδιασμὸς τοῦ ἐν λόγῳ Γραφείου διὰ ἰδίου μηχανικοῦ ἐξοπλισμοῦ, ἐργαστηρίων, κλπ. Εἶναι βέβαιον ὅτι τόσον τὸ προσωπικὸν ὅσον καὶ ὁ ἐξοπλισμὸς τοῦ Γραφείου θὰ ἡμιαπασχολοῦνται.

(δ) 'Η μὴ ὕπαρξις 'Επαρχιακοῦ Γραφείου Δημοσίων "Εργων ἐν Κυρηνείᾳ οὐδόλως γίνεται πρόξενος καθυστερήσεων εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διαφόρων ἔργων εἰς τὴν 'Επαρχίαν».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 8ην 'Ιουνίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 8ην 'Ιουνίου 1972.

«'Από ἐτῶν ὑπεβλήθη αἴτημα ἐκ μέρους τῶν κατοίκων 'Αραδίππου, ἀνερχομένων εἰς 4,500, διὰ τὴν διαπλάτυνσιν καὶ ἐπιδιόρθωσιν ὁδοῦ μήκους 1,000 μέτρων συνδεούσης τὴν κοινότητα μὲ τὸν κύριον δρόμον Λάρνακος—Λευκωσίας.

Δεδομένου ὅτι ἡ τροχαία κίνησις εἶναι μεγάλη καὶ τὸ τεμάχιον αὐτὸ τῆς ὁδοῦ ἐπικίνδυνον ἐρωτῶμεν πότε θὰ ἀρχίσῃ ἡ ἐργασία διὰ τὸ πρόβλημα αὐτὸ τῆς 'Αραδίππου, τοῦ ὁποίου τὴν λύσιν ἐπιμόνως ἀξιοῦν οἱ κάτοικοι».

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 22αν Σεπτεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 8ην 'Ιουνίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη.

«'Η διαπλάτυνσις καὶ ἐπιδιόρθωσις τῆς ὁδοῦ ἥτις συνδέει τὴν 'Αραδίππου μετὰ τῆς κυρίας ὁδοῦ Λάρνακος Λευκωσίας ἐξετάζεται ἐν σχέσει πρὸς τὸν Προϋπολογισμὸν 'Αναπτύξεως 1973».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 8ην Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. 'Ανδρέα Νεοκλέους, καὶ ληφθεῖσα τὴν 11ην Αὐγούστου 1972.

«Εἰς τὸν ἐφετεινὸν Προϋπολογισμὸν 'Αναπτύξεως καὶ εἰς τὸ Κεφ. 17, "Αρθρον 37, προβλέπεται δαπάνη ἐκ £19.100 διὰ τὴν ἀσφαλτόστρωσιν τῆς ὁδοῦ Μονῆς—Μοναγρουλλίου—'Ασγάτας-Βάσας—Σανίδας.

Τὸ ἔργον τῆς ἀσφαλτοστρώσεως τῆς ἐν λόγῳ ὁδοῦ ἔχει κριθῆ ὡς ἀναγκαῖον καὶ ἐπεῖγον οὐχὶ μόνον διότι ἡ νῦν ὑφισταμένη ὁδὸς εὑρίσκεται εἰς ἀθλιεστάτην κατάστασιν ἀλλὰ καὶ διότι ἡ βελτιωθησομένη ὁδὸς θὰ ἐξυπηρετήσῃ καὶ θὰ ἀναζωογονήσῃ πολλὰς ἐκ τῶν πτωχῶν καὶ ἀπομεμακρυσμένων κοινοτήτων τῆς Δυτικῆς Περιοχῆς τῆς 'Επαρχίας Λεμεσοῦ.

Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι οὐδὲν ἐμπόδιον ὑφίσταται καὶ παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ πλεῖστον τοῦ ὑπὸ τοῦ ἐφετεινοῦ Προϋπολογισμοῦ καλυπτομένου χρόνου ἔχει παρέλθει, ἐν τούτοις μετὰ λύπης μου παρατηρῶ ὅτι οὐδεμία ἐνέργεια ἐγένετο πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς δαπάνης τοῦ ψηφισθέντος ποσοῦ καὶ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκτελέσεως τοῦ προγραμματισθέντος ἀναγκαιοτάτου τούτου ἔργου.

Δι' αὐτὸ καὶ ἐρωτῶ τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν ἵνα πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων καὶ δι' αὐτῆς πάντα κάτοικον τῶν ἐνδιαφερομένων Κοινοτήτων.

(α) Ἐὰν θὰ ἀποδεσμευθῇ καὶ πότε τὸ ἀνωτέρω προϋπολογισθὲν κονδύλιον τῶν £19.100 διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου τῆς ἀσφαλτοστρώσεως τῆς ὁδοῦ Μονῆς—Μοναγρουλλίου—Ἀσγάτας—Βάσας—Σανίδας ;

(β) Ἐὰν ναί, προτίθεται τὸ Ὑπουργεῖον του νὰ δώσῃ ὁδηγίας διὰ τὴν ἐπιτάχυνσιν τῶν ἐργασιῶν οὕτως ὥστε νὰ δαπανηθῇ ὁλόκληρον τὸ ἐγκριθὲν ποσὸν ἐντὸς τοῦ 1972 ; καὶ

(γ) Ἐὰν ὄχι, διατὶ τὸ Ὑπουργεῖον του προέτεινε τὸ ὡς ἄνω ποσόν ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 12ην Σεπτεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 8ην Αὐγούστου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἀνδρέα Νεοκλέους.

«Αἱ εἰς τὸ Ἄρθρον 37 τοῦ Κεφαλαίου 17Δ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως 1972 προβλεπόμεναι πιστώσεις διὰ τὴν συνέχισιν τῆς ἀσφαλτοστρώσεως τῆς ὁδοῦ Μονῆς—Μοναγρουλλίου—Ἀσγάτας—Βάσας—Σανίδας ἔχουν ἀποδευσμευθῇ. Ἤρχισαν ἤδη αἱ σχετικαὶ ἐργασίαι ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου ὑπὸ τοῦ Τμήματος Δημοσίων Ἔργων.

2. Προβλέπεται ὅτι αἱ διαθέσιμοι πιστώσεις θὰ δαπανηθοῦν κατὰ τὸ τρέχον ἔτος».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 7ην Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 14ην Αὐγούστου 1972.

«Μὲ μεγάλη ὀξύτητα παρουσιάστηκε καὶ φέτος τὸ πρόβλημα τῆς ὕδρευσης στὶς κοινότητες Ἔγκωμης, Στύλλων, Λιμνιῶν, Ἁγίου Σεργίου καὶ ἄλλων χωριῶν τῆς περιοχῆς. Οἱ ταλαιπωρίες τῶν κατοίκων γιὰ τὴν ἐξασφάλιση ἔστω καὶ λίγου ποσίμου νεροῦ εἶναι πολὺ μεγάλες.

Εἶναι γνωστὸ ὅτι ὑπάρχει σχέδιο γιὰ τὴν μεταφορὰ νεροῦ στὰ πιὸ πάνω χωριὰ ἀπὸ τὴν περιοχὴ Πενταδακτύλου. Λέγεται ὅτι ἡ ἐκτέλεση τοῦ πιὸ πάνω ἔργου θὰ διαρκέση περὶ τὰ δυὸ χρόνια. Ἡ πληροφορία αὐτὴ ἔχει ἀνησυχήσει τοὺς κατοίκους τῶν ἐνδιαφερομένων κοινοτήτων.

Μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο ἂν εἶναι δυνατὸ νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ ἐκτέλεση τοῦ σχεδίου στὴ διάρκεια τοῦ 1973 ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25ην Σεπτεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 14ην Αὐγούστου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Τὸ ὑδρευτικὸν πρόβλημα τῶν ἐν λόγῳ χωρίων καὶ αἱ ταλαιπωρίαι τῶν κατοίκων εἶναι γνωσταὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων. Συνεχίζονται αἱ ἐρευνητικαὶ ἐργασίαι ἐπὶ τῆς ὀροσειρᾶς Πενταδακτύλου καθὼς ἐπίσης καὶ κατασκευαστικὰ ἔργα εἰς ἄλλας περιοχὰς ἀπ' ὅπου θὰ ἠδύνατο νὰ ἐνισχυθῇ ἡ ὑδατοπρομήθεια τῶν ἐν λόγῳ χωρίων. Θὰ καταβληθῇ κάθε δυνατὴ προσπάθεια παροχῆς ἐπιπροσθέτου ὕδατος πρὸς τὰς διαφόρους κοινότητας τῆς περιοχῆς, ἀλλὰ μέχρις ὅτου ὅλαι αἱ ἔρευναι συμπληρωθοῦν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καθορισθῇ ἀπὸ ποῦ θὰ ἐνισχυθῇ ἡ ὑδατοπρομήθεια οἱασδήποτε κοινότητος».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 22αν Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου, καὶ ληφθεῖσα τὴν 30ὴν Αὐγούστου 1972.

«Οἱ παραγωγοὶ τοῦ χωρίου Ἀρακαπᾶ ἀντιμετωπίζουν σοβαρώτατον πρόβλημα νεροῦ διὰ τὴν ἄρδευσιν τῶν δένδρων των, ἐπὶ τὸ πλεῖστον μανδαρινιῶν, ποὺ κινδυνεύουν νὰ ξηρανθοῦν καὶ νὰ ἐξανεμισθοῦν οἱ κόποι των πολλῶν ἐτῶν. Δοκιμαστικὴ διάτρησις εἰς τὴν περιοχὴν ἀπέτυχε καὶ αἱ ἐλπίδες των τώρα στηρίζονται καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὴν ἀνέγερσιν ὑδατοφράκτου διὰ τὸν ὁποῖον ἤρχισαν ἤδη αἱ σχετικαὶ ἐδαφολογικαὶ ἐπισκοπήσεις.

Ἐπειδὴ τὸ πρόβλημα διὰ τοὺς παραγωγοὺς εἶναι πολὺ ἄμεσον καὶ ζωτικὸν ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων πότε θὰ ἀρχίσῃ ἡ ἀνέγερσις τοῦ ἐν λόγῳ ὑδατοφράκτου».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25ην Σεπτεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 30ὴν Αὐγούστου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Πρὸ καιροῦ ἀνελήφθη μελέτη διὰ τὴν ἀνέγερσιν φράγματος εἰς Ἀρακαπᾶν, συνισταμένη κατ' ἀρχὴν εἰς ὑδρολογικὴν καὶ ἐδαφολογικὴν ἐπισκόπησιν δύο πιθανῶν τοποθεσιῶν. Ἡ μία τῶν τοποθεσιῶν ἀπεκλείσθη λόγῳ ἀκαταλληλότητος τοῦ ἐδάφους καὶ ὡς ἐκ τούτου αἱ μελέται ἐνετοπίσθησαν εἰς τὴν ἄλλην τοποθεσίαν.

Εἰς τὸ παρὸν στάδιον διεξάγονται δύο λεπτομερεῖς μελέται. Ἡ μία συνίσταται εἰς τὴν ἀνέγερσιν φράγματος βαρύτητος ἐκ σκυροδέματος, ἡ δὲ ἑτέρα ἐκ χωματίνου πάγκου. Ἡ πρώτη μελέτη ἔχει σχεδὸν ἀποπερατωθῇ, ἔχει δὲ γίνει καὶ ἡ σχετικὴ ἐκτίμησις δαπάνης. Ἡ δευτέρα μελέτη εὑρίσκεται εἰς προκαταρκτικὸν στάδιον καὶ ἐλπίζεται νὰ ἀποπερατωθῇ συντόμως ὁπότε θὰ γνωρίζωμεν ποία ἐκ τῶν δύο λύσεων εἶναι ἡ πλέον συμφέρουσα.

Αἱ δύο μελέται προβλέπεται νὰ συμπληρωθοῦν περὶ τὸ τέλος τοῦ ἔτους, κατόπιν δὲ τῆς συμπληρώσεως τούτων θὰ ἐπακολουθήσῃ τεχνοοικονομικὴ μελέτη ἵνα ἐξακριβωθῇ κατὰ πόσον τὸ ὡς ἄνω ἔργον εἶναι ἐφικτὸν ἀπὸ οἰκονομικῆς πλευρᾶς καὶ ἐὰν ναὶ τότε θὰ προωθηθῇ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου τούτου».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28ην Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 30ὴν Αὐγούστου 1972.

«Ὑπῆρξαν πολλὲς περιπτώσεις ἀσθενῶν, ἰδιαίτερα τὴν καλοκαιρινὴ περίοδο κατὰ τὰ Σαββατο - Κυριακα, ποὺ ἀναζήτησαν γιατροὺς καὶ δὲν ἔγινε κατορθωτὸ νὰ τοὺς ἐξασφαλίσουν λόγῳ τοῦ γεγονότος ὅτι ἀπουσίαζαν ἀπὸ τὰ ἰατρεῖα τους γιὰ ἀνάπαυση. Ἡ ἀπουσία αὐτὴ πολλῶν γιατρῶν κατὰ τὰ Σαββατο - Κυριακα δημιουργεῖ ἀρκετὰ προβλήματα καὶ κινδύνους γιὰ τὴ ζωὴ τῶν πολιτῶν.

Δὲν εἴμαστε ἐνάντια στὴν ἀνάπαυση τῶν γιατρῶν.

Ὅμως δὲν νομίζει τὸ Ὑπουργεῖο Ὑγείας, ὅτι θὰ πρέπει νὰ γίνουν διευθετήσεις ἔτσι ποὺ νὰ μένουν στὴ κάθε πόλη κατὰ τὰ Σαββατο - Κυριακα ἕνας ἀριθμὸς γιατρῶν γιὰ ἐξυπηρέτηση τοῦ κοινοῦ ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 20ὴν Σεπτεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 30ὴν Αὐγούστου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Ὡς γνωστὸν τὰ Κυβερνητικὰ Ἰατρικὰ Ἱδρύματα διαθέτουν κατὰ τὰ Σαββατοκυριακα, ὡς καὶ τὰς ἑορτάς, ἰατρικὸν καὶ ἄλλο προσωπικὸν πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ κοινοῦ εἰς τὰ διάφορα Νοσοκομεῖα δι' ἐπειγούσης φύσεως περιστατικά.

"Οσον ἀφορᾷ τὰς ἰδιωτικὰς κλινικὰς καὶ τὰ ἰδιωτικὰ ἰατρεῖα, δὲν ὑπάρχει νομοθεσία ὑποχρεώνουσα οἱονδήποτε ἰδιώτην ἰατρὸν νὰ παραμένῃ εἰς τὴν ἕδραν του κατὰ τὰς ἐν λόγῳ ἡμέρας.

Τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας προτίθεται νὰ ἀνταλλάξῃ ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ θέματος μετὰ τοῦ Παγκυπρίου Ἰατρικοῦ Συλλόγου».

"Εντιμε κ. Πρόεδρε. Ἡ ἀνάγνωσις τῶν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία.

Τὸ πρῶτον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 7) τοῦ 1972».

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθῇ ἡ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 7) ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 15ην Σεπτεμβρίου 1972.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ διάθεσις ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £200.000, ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον «Μὴ Προβλεπόμεναι Δαπάναι» τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως, πρὸς συμπλήρωσιν διαφόρων κονδυλίων τὰ ὁποῖα δυνατὸν νὰ ἀποδειχθῶσιν ἀνεπαρκῆ διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, ποσὸν ἐκ £230.000 ἐκ τοῦ ἐγκεκριμένου ποσοῦ τῶν £250.000 ἔχει ἤδη δαπανηθῇ ἢ ἀποδεσμευθῇ διὰ τὴν κάλυψιν μὴ προβλεπομένων δαπανῶν καὶ ἄλλων ἐκτάκτων ὑποχρεώσεων. Ἐν τῷ μεταξὺ ἀναμένεται ὅτι μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους θὰ ἀπαιτηθῶσιν ἐπιπρόσθετα ποσὰ συνεπείᾳ τῆς προβλεπομένης ἐπιταχύνσεως εἰς τὴν ἐκτέλεσιν διαφόρων σχεδίων ἀναπτύξεως καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ διάθεσις ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως τῆς Δημοκρατίας τοῦ ὡς ἄνω ἐπιπροσθέτου ποσοῦ καθίσταται ἐκ τῶν πραγμάτων ἐπιβεβλημένη.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ ἐμελέτησε τὸ ὅλον θέμα καὶ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἔγκρισις τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων θὰ ὑποβοηθήσῃ τὰς Κυβερνητικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὴν ἀντι-

μετώπισιν διαφόρων δαπανῶν των κατὰ τὸν ταχύτερον καὶ διαδικαστικῶς πλέον εὐέλικτον τρόπον, ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Προοίμιον καὶ τὸν 1ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £134.083 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἄρθρον 2 ἀναφέρεται εἰς ἔγκρισιν ποσοῦ £200.000.

Εἶναι Συμπληρωματικὸς Προϋπολογισμὸς (Ἀρ. 7) καὶ ὄχι (Ἀρ. 10).

Παρακαλῶ ὅπως ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις ἀρχίσῃ ἐξ ὑπ' ὑπαρχῆς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Προοίμιον καὶ ὁ Συνοπτικὸς τίτλος ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ £200.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνονται.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 7) τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ δεύτερον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «Ὁ περὶ Πωλήσεως Γαιῶν (Εἰδικὴ Ἐκτέλεσις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

Ἡ Ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ἔχει κυκλοφορήσει εἰσέτι καὶ ἑπομένως ἡ συζήτησις τοῦ θέματος θὰ ἀναβληθῇ.

Τὸ τρίτον θέμα εἶναι «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 10) τοῦ 1972».

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθῇ ἡ Ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 10) ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 15ην Σεπτεμβρίου 1972.

(Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ διάθεσις ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £134.083 καὶ ἡ καταβολὴ τούτων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν ἐν Κύπρῳ Εἰρηνευτικὴν Δύναμιν τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἀφ' ἑνὸς μὲν ὡς ἐθελοντικὴν συνεισφορὰν ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν διὰ τὴν περίοδον ἀπὸ τῆς 1ην Ἰανουαρίου μέχρι 31ης Δεκεμβρίου 1971 συμβατικῶν ὑποχρεώσεων τῆς Δημοκρατίας ἔναντι τῶν δαπανῶν στεγάσεως τῆς Δυνάμεως καὶ μέρους τῶν δαπανῶν συντηρήσεως καὶ ἐπιδιορθώσεως τῶν στρατοπέδων αὐτῆς.)

Ἡ διάθεσις τοῦ ποσοῦ τῶν 38.480 λιρῶν περίπου θεωρεῖται ἀναγκαία ἵνα δυνηθῇ ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία νὰ ἀνταποκριθῇ πλήρως πρὸς τὰς ἀναληφθείσας ὑποχρεώσεις αὐτῆς, τὰς ἀπορρεούσας ἐκ τοῦ ἄρθρου 19 τῆς μετὰ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν Συμφωνίας, δυνάμει τῆς ὁποίας ἀνέλαβεν ὅπως «παράσχῃ τῇ Δυνάμει, ἄνευ οἱασδήποτε ἐπιβαρύνσεως καὶ ἐν συμφωνίᾳ μετὰ τοῦ Διοικητοῦ, τοιαύτας περιοχὰς δι' Ἀρχηγεῖον, στρατόπεδα ἢ ἕτερα καταλύματα ὡς ἤθελον κριθῇ ἀναγκαῖα διὰ τὴν στέγασιν τῆς Δυνάμεως καὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς». Τὸ ὑπόλοιπον ποσὸν τῶν 95.603 λιρῶν ἀποτελεῖ ἐθελοντικὴν συνεισφορὰν τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὰς δαπάνας συντηρήσεως τῆς Διεθνοῦς Δυνάμεως.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, αἱ μέχρι τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1971 συνολικαὶ εἰσφοραὶ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας εἰς τὰς δαπάνας συντηρήσεως τῆς Διεθνοῦς Δυνάμεως ἀνῆλθον εἰς £1.345.000 περίπου εἴτε ὑπὸ μορφὴν δαπανῶν τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἐκμίσθωσιν κατοικιῶν, πρὸς χρῆσιν ὡς καταλυμάτων ὑπὸ τῆς Διεθνοῦς Δυνάμεως, καὶ τὴν συντήρησιν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τῶν στρατοπέδων αὐτῆς εἴτε ὑπὸ μορφὴν ἐθελοντικῶν συνεισφορῶν.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ μὲ τὸν σκοπὸν δι' ὃν πρόκειται νὰ διατεθῇ τὸ ὡς ἄνω ποσὸν χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον. Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Προοίμιον, ὁ Συνοπτικὸς τίτλος καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £134.083 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνονται.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 10) τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ τέταρτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «Ὁ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω ὅπως πληροφορηθῶμεν πότε ἐλήφθη ἡ Ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς ἀπὸ τὰ ἄλλα μέλη τῆς Βουλῆς.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ἡμεῖς οἱ ἐκ Πάφου καταγόμενοι ἔχει τώρα τρεῖς ἕως τέσσαρες ἡμέρες ποὺ ἐπήραμεν τὴν Ἔκθεσιν αὐτήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οἱ ἐκ Λευκωσίας ;

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ συνεδρίασεν τὴν προπαρελθοῦσαν Τρίτην καὶ ἐξέδωσε τὴν Ἔκθεσιν αὐτὴν ἡ ὁποία πιστεύω ὅτι ἐκυκλοφόρησε πολὺ ἐγκαίρως εἰς ὅλους.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἐρωτῶ διότι ἐγὼ χθὲς ἔλαβα τὴν Ἔκθεσιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν νομίζω ὅτι ὑπάρχουν ἄλλαι περιπτώσεις ποὺ ἡ Ἔκθεσις ἐλήφθη χθές. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὅλοι τὴν ἔχουν λάβει ἐγκαίρως εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας.

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθῇ ἡ Ἔκθεσις.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Κώστας Χριστοδουλίδης, Πρόεδρος
Κυριάκος Παπαδημητρίου
Γεώργιος Ζαμπᾶς
Ξάνθος Κληρίδης
Ξενῆς Ξενόπουλος
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 19ην Σεπτεμβρίου 1972, εἰς τὴν ὁποίαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις των ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καθὼς ἐπίσης ἐκπρόσωποι τοῦ Συνδέσμου Ἐργοδοτῶν Κύπρου καὶ τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων Σ.Ε.Κ. καὶ Π.Ε.Ο.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμου εἰς τρόπον ὥστε νὰ παρέχηται ἐξουσία εἰς τὸν Ὑπουργὸν Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ὡς τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργόν, ὅπως ἐκδίδῃ Κανονισμοὺς οἵτινες θὰ προνοῶσι περὶ τοῦ χρόνου καὶ τρόπου καταβολῆς καὶ εἰσπράξεως τῶν δυνάμει τοῦ ὑπὸ τροποποίησιν νόμου καταβλητέων εἰσφορῶν ὡς καὶ περὶ οἱωνδήποτε ἄλλων ζητημάτων συναφῶν πρὸς τὴν καταβολὴν καὶ εἴσπραξιν τῶν τοιούτων εἰσφορῶν.

Ὡς γνωστὸν τὸ θέμα τῆς καταβολῆς καὶ εἰσπράξεως τῶν δυνάμει τοῦ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμου καταβλητέων εἰσφορῶν ὡς ἐπίσης τῶν προβλεπομένων εἰσφορῶν δυνάμει τῶν περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν καὶ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως Νόμων ἀπησχόλησεν ἐπανειλημμένως τόσον τὴν Κυβέρνησιν ὅσον καὶ τὰς διαφόρους ὀργανώσεις ἐργοδοτῶν καὶ ἐργοδοτουμένων. Τὸ θέμα τοῦτο βασικῶς προέκυψεν ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ τρεῖς προμνησθέντες νόμοι ἐτέθησαν εἰς ἐφαρμογὴν κατὰ διαφορετικὴν ἡμερομηνίαν μὲ ἀποτέλεσμα ἡ εἴσπραξις τῶν δυνάμει τούτων εἰσφορῶν νὰ γίνεται κεχωρισμένως καὶ διὰ διαφορετικοῦ συστήματος δι' ἕκαστον προβλεπόμενον σχέδιον. Ἡ τακτικὴ αὕτη, ὡς εἶναι φυσικόν, ἔχει ἀφ' ἑνὸς μὲν δημιουργήσει σοβαρὰς δυσκολίας εἰς τὸ ἁρμόδιον Τμῆμα καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν εἴσπραξιν καὶ τὸν ἔλεγχον τῆς καταβολῆς τῶν τοιούτων τελῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑποβάλλει τοὺς ἐργοδότας εἰς περιττὴν ταλαιπωρίαν καὶ ἔξοδα ἕνεκεν τῆς ἐκ τῶν τριῶν τούτων

νόμων ἀπορρεούσης ὑποχρεώσεώς των ὅπως ὑποβάλλωσιν εἰς τὸ ἁρμόδιον Τμῆμα ἑκάστην εἰσφοράν των κεχωρισμένως, νὰ διατηρῶσιν ἴδια βιβλιάρια ἢ δελτία δι' ἑκάστην περίπτωσιν καὶ νὰ προβαίνωσιν, ἐν κατακλείδι, εἰς τὴν καθ' ἕκαστον μῆνα σύνταξιν λεπτομερῶν μισθολογικῶν καταστάσεων τῶν ἐργοδοτουμένων των.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπ' ὄψιν τὴν ἀκολουθουμένην διεθνῆ πρακτικὴν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, εἰσηγεῖται διὰ τοῦ παρόντος τροποποιητικοῦ νόμου ὡς καὶ δι' ἑτέρων τροποποιητικῶν νόμων τοῦ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν Νόμου καὶ τοῦ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως Νόμου, περὶ τῶν ὁποίων γίνεται μνεία εἰς ἑτέρας συναφεῖς ἐκθέσεις ὑποβαλλομένας ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὸ Σῶμα, τὴν εἰσαγωγὴν νέου ἐνιαίου συστήματος εἰσπράξεως εἰσφορῶν τὸ ὁποῖον κατὰ βάσιν καταργεῖ τὴν ἐπικόλλησιν ἐνσήμων καὶ τήρησιν πολλῶν βιβλιαρίων καὶ δελτίων, ἀντ' αὐτοῦ δὲ προνοεῖ τὴν ἐκ μέρους τῶν ἐργοδοτῶν καταβολὴν τῶν μνησθεισῶν εἰσφορῶν μηνιαίως καὶ εἰς τὰ τρία προβλεπόμενα διὰ τῶν ἀντιστοίχων Νόμων Ταμεῖα διὰ μιᾶς καὶ μόνον πράξεως.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου ἐπιφερομένη ἀλλαγὴ ἀπετέλεσεν αἴτημα πλειστάκις τεθὲν ἐνώπιον τῶν ἁρμοδίων τόσον ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς ὅσον καὶ ἐκ μέρους τῶν ἐργοδοτῶν καὶ τῶν ὀργανώσεων τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐργοδοτουμένων, συμφωνεῖ μὲ τὴν προτεινομένην τροποποίησιν τοῦ βασικοῦ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμου καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς Νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀντικατάστασις τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 73 τοῦ βασικοῦ νόμου Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔναρξις ἰσχύος. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ πέμπτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ὁ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Κώστας Χριστοδουλίδης, Πρόεδρος
Κυριάκος Παπαδημητρίου
Γεώργιος Ζαμπᾶς
Ξάνθος Κληρίδης
Ξενῆς Ξενόπουλος
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν

τὴν 19ην Σεπτεμβρίου 1972, εἰς τὴν ὁποίαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις των ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ὡς ἐπίσης ἐκπρόσωποι τοῦ Συνδέσμου Ἐργοδοτῶν Κύπρου καὶ τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων Σ.Ε.Κ. καὶ Π.Ε.Ο.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως Νόμου εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐναρμόνησις ὡρισμένων διατάξεων αὐτοῦ πρὸς τὰς διατάξεις τῶν περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν Νόμων ἐπὶ τῷ τέλει τῆς εἰσαγωγῆς ἐνιαίου συστήματος εἰσπράξεως τῶν ἐκ τῶν νόμων τούτων ἀπορρεουσῶν εἰσφορῶν. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν τροποποιοῦνται οἱ εἰς τὸν προμνησθέντα βασικὸν νόμον ἀναφερόμενοι ὁρισμοὶ τῶν λέξεων «ἐργοδοτούμενος» καὶ «ἡμερομίσθιον», εἰς τρόπον ὥστε οὗτοι νὰ εἶναι οἱ αὐτοὶ ὡς καὶ οἱ εἰς τοὺς ὑπολοίπους δύο ἀναφερθέντας Νόμους σχετικοὶ ὁρισμοί.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου παρέχεται ὡσαύτως ἐξουσία εἰς τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργόν, ἤτοι τὸν Ὑπουργὸν Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ὅπως, ἀφοῦ συμβουλεύηται τὸ Ἐργατικὸν Συμβουλευτικὸν Σῶμα καὶ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον, τὸ συσταθὲν δυνάμει τοῦ βασικοῦ νόμου, ἐξαιρῇ διὰ Διατάγματος ὡρισμένας κατηγορίας ἐργοδοτουμένων τῆς καταβολῆς οἱωνδήποτε εἰσφορῶν εἰς τὸ Ταμεῖον ἢ ἄλλων πληρωμῶν ὡς καὶ τῶν διατάξεων τοῦ Μέρους IV τοῦ βασικοῦ νόμου.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ὡς ἄνω ἐπιφερομένων τροποποιήσεων ἐπὶ τοῦ βασικοῦ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως Νόμου ἐκρίθη σκόπιμον ὅπως αὐξηθῇ καὶ τὸ ἀνώτατον ὅριον ἡμερομισθίων, ἐπὶ τῶν ὁποίων καταβάλλονται εἰσφοραὶ καὶ ὑπολογίζονται ἀποζημιώσεις, ἀπὸ £20 εἰς £30 ἑβδομαδιαίως, τῆς οὕτω πως προκυπτούσης ἐπιπροσθέτου ἐπιβαρύνσεως ἀναληφθησομένης ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἐργοδοτῶν. Ἐν προκειμένῳ ἀνεφέρθη πληροφοριακῶς εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὅτι ἡ οὕτω προκύπτουσα ἐπιπρόσθετος αὔξησις θὰ ἀνέλθῃ συνολικῶς εἰς τὸ ποσὸν τῶν £17.000 περίπου ἐξ ὧν τὰς £7.000 θὰ ἀναλάβῃ ἡ Κυβέρνησις καὶ τὰς ὑπολοίπους οἱ ἐργοδόται.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τοὺς λόγους οἵτινες ὥθησαν τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ εἰσηγηθῇ τὴν ἐπὶ ἐνιαίας βάσεως εἴσπραξιν τῶν δυνάμει τῶν προμνησθέντων νόμων καταβλητέων εἰσφορῶν, τοὺς ὁποίους καὶ ἀναλύει ἐν ἐκτάσει εἰς τὴν ὑποβαλλομένην πρὸς τὸ Σῶμα Ἔκθεσίν της ἀναφερικῶς πρὸς τὸ Νομοσχέδιον τὸ τροποποιοῦν τὸν περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμον, εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀντικατάστασις τοῦ ἄρθρου 26Α τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ Τετάρτου Πίνακος τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔναρξις ἰσχύος Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Ἐγκρίνεται.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ ἕκτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι «Ὁ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀποδοχῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΤΗΣΙΩΝ ΑΔΕΙΩΝ ΜΕΤ' ΑΠΟΛΑΒΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972»

Παρόντες :

Κώστας Χριστοδουλίδης, Πρόεδρος
Κυριάκος Παπαδημητρίου
Γεώργιος Ζαμπᾶς
Ξάνθος Κληρίδης
Ξενῆς Ξενόπουλος
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 19ην Σεπτεμβρίου 1972, εἰς τὴν ὁποίαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις των ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καθὼς ἐπίσης ἐκπρόσωποι τοῦ Συνδέσμου Ἐργοδοτῶν Κύπρου καὶ τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων Σ.Ε.Κ. καὶ Π.Ε.Ο.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν Νόμου εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ διευκόλυνσις τῆς εἰσπράξεως τῶν δυνάμει τοῦ νόμου τούτου καταβλητέων εἰσφορῶν ἐπὶ τῇ βάσει ἑνὸς ἑνιαίου συστήματος εἰσπράξεως αὐτῶν ὁμοῦ μετὰ τῶν προβλεπομένων διὰ τῶν περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως Νόμων ἑτέρων συναφῶν εἰσφορῶν.

Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ὡς ἄνω σκοποῦ ἐπιφέρονται εἰς τὸν βασικὸν περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν Νόμον αἱ ἀκόλουθοι τροποποιήσεις :

(α) Τροποποιοῦνται οἱ ὁρισμοὶ τῶν λέξεων «ἐργοδοτούμενος», «ἔτος ἀδείας» καὶ «ἑβδομὰς ἐργασίας», εἰς τρόπον ὥστε οὗτοι νὰ ἐναρμονισθῶσι πλήρως πρὸς τοὺς ἀναφερομένους εἰς τοὺς προμνησθέντας δύο νόμους ὁρισμούς.

(β) Ἐναρμονίζεται ἡ περίοδος τοῦ εἰς τὸν ὑπὸ τροποποίησιν νόμον προβλεπομένου ἔτους ἀδείας μετὰ τῆς περιόδου τοῦ ἔτους εἰσφορῶν τοῦ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμου.

(γ) Παρέχεται ἐξουσία εἰς τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν ὅπως ἀπαλλάσσῃ ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τοῦ ὑπὸ τροποποίησιν νόμου ὡρισμένας κατηγορίας ἐργοδοτουμένων, ἀφοῦ συμβουλευθῇ πρὸς τοῦτο τὸ δυνάμει τοῦ Νόμου τούτου συσταθὲν Διοικητικὸν Συμβούλιον καὶ τὸ Ἐργατικὸν Συμβουλευτικὸν Σῶμα.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ μελετήσασα ἁπάσας τὰς ὡς ἄνω ἀναφερομένας τροποποιήσεις συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς δι' οὓς αὗται προτείνονται καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, ἀφοῦ τροποποιηθῇ ὁ τίτλος αὐτοῦ οὕτως ὥστε νὰ ἀναφέρηται ὡς «ὁ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν Μετ' Ἀπολαβῶν (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἡμερομηνία ἐνάρξεως ἰσχύος. Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Ἐγκρίνεται.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ 7ον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι «Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας πρὸς Τροποποίησιν τῆς Ἀφορώσης εἰς τὸ Νομικὸν Καθεστὼς τῆς ἐν Κύπρῳ Δυνάμεως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν Συμφωνίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΙΝ ΤΗΣ ΑΦΟΡΩΣΗΣ ΕΙΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟΝ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΣ ΕΝ ΚΥΠΡΩι ΔΥΝΑΜΕΩΣ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Ἐζεκίας Παπαϊωάννου
Χρῆστος Κουρτελλάρης
Κώστας Χατζηκακοῦ
Ἀνδρέας Τουμαζῆς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 21ην Σεπτεμβρίου 1972. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ κύρωσις τῆς συνομολογηθείσης τὴν 17ην Ἀπριλίου 1972 νέας Συμφωνίας δι' ἀνταλλαγῆς ἐπιστολῶν μεταξὺ τοῦ Εἰδικοῦ Ἀντιπροσώπου τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, πρὸς τροποποίησιν τῆς παραγράφου 38 τῆς μετὰ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἀρχικῆς Συμφωνίας περὶ τοῦ νομικοῦ καθεστῶτος τῆς ἐν Κύπρῳ Δυνάμεως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, τὴν σύναψιν τῆς ὁποίας ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία ἐνέκρινε δι' Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὑπ' ἀριθμὸν 8355 καὶ ἡμερομηνίαν 6ην Δεκεμβρίου 1968.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Σώματος ἐπιψήφισις τοῦ ὡς ἄνω Νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμφωνίας.

Διὰ τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης Συμφωνίας τροποποιεῖται ἡ παράγραφος 38 τῆς ἀρχικῆς Συμφωνίας, πρὸς τὸν σκοπὸν διευκολύνσεως τῆς διευθετήσεως τῶν ἐγειρομένων διαφορῶν ἐκ τροχαίων δυστυχημάτων εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι ἀναμεμιγμένα ὀχήματα ἀνήκοντα εἴτε εἰς τὴν Δημοκρατίαν τῆς Κύπρου εἴτε εἰς τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη ἢ χρησιμοποιούμενα διὰ λογαριασμὸν τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἢ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

Εἰδικώτερον ἡ νέα Συμφωνία διαλαμβάνει ὅτι πᾶσα ἀπαίτησις τῆς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως ἢ τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως ἔναντι ἑκατέρας, ἐγειρομένη ἐξ οἱουδήποτε τροχαίου δυστυχήματος, ἐπισυμβαίνοντος μεταξὺ ὀχημάτων ἀνηκόντων ἢ μισθωμένων ὑπὸ τῆς Δημοκρατίας τῆς Κύπρου, χρησιμοποιουμένων ἐπισήμως κατὰ τὸν χρόνον τοῦ δυστυχήματος, καὶ ὀχημάτων ἀνηκόντων ἢ μισθωμένων ὑπὸ τῆς Δυνάμεως ἢ οἱουδήποτε τῶν ἐθνικῶν αὐτῆς ἀποσπασμάτων, χρησιμοποιουμένων ἐπισήμως κατὰ τὸν χρόνον τοῦ δυστυχήματος, θεωρεῖται ὡς μὴ ὑπάρχουσα.

Περαιτέρω, ἡ ἐπενεχθεῖσα τροποποίησις τίθεται ἐν ἰσχύϊ ἀναδρομικῶς ἀπὸ τῆς 31ης Μαρτίου 1964.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου πρὸς κύρωσιν τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης τροποποιητικῆς Συμφωνίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πίναξ καὶ Κύρωσις τροποποιητικῆς Συμφωνίας. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως ὁ Πίναξ καὶ τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ὁ Πίναξ καὶ τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας πρὸς Τροποποίησιν τῆς Ἀφορώσης εἰς τὸ Νομικὸν Καθεστὼς τῆς ἐν Κύπρῳ Δυνάμεως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν Συμφωνίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον ψηφίζεται εἰς Νόμον καὶ ἡ Σύμβασις κυροῦται.

Τὸ 10ον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 11) τοῦ 1972».

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 11) ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 15ην Σεπτεμβρίου 1972.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ διάθεσις ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £500.000, ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον «Μὴ Προβλεπόμεναι Δαπάναι καὶ Ἀποθεματικὸν» τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ, πρὸς ἀντιμετώπισιν διαφόρων ἐκτάκτων δαπανῶν ἢ καὶ πρὸς συμπλήρωσιν διαφόρων κονδυλίων τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἅτινα δυνατὸν νὰ ἀποδειχθῶσιν ἀνεπαρκῆ διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν σχετικὴν Ἔκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, ποσὸν ἐκ £475.000 ἐκ τοῦ ἐγκεκριμένου ποσοῦ τῶν £500.000 ἔχει ἤδη δαπανηθῆ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν διαφόρων ὑποχρεώσεων προκυψασῶν ἐκ τῆς συνεχιζομένης ἐκτάκτου καταστάσεως, ὡς ἡμερομισθίων ἐκτάκτου προσωπικοῦ, κ.λ.π. Ὡς ἐκ τούτου παρίσταται ἀνάγκη ὅπως προβλεφθῇ ἐπιπρόσθετον ποσὸν ἐκ £500.000 εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους πρὸς διάθεσιν αὐτοῦ διὰ τοὺς ἰδίους ὡσαύτως σκοπούς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἔγκρισις τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων θὰ ὑποβοηθήσῃ τὰς διαφόρους Κυβερνητικὰς ὑπηρεσίας νὰ ἀνταποκριθῶσι διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους εἰς τὰς διαφόρους ἀπροβλέπτους καὶ ἐκτάκτους δαπάνας των, ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £500.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 11) τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον ψηφίζεται εἰς Νόμον.

Ἐνώπιόν μου ὑπάρχει Ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν τιτλοφορουμένη Ἔκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τοῦ τιτλοφορουμένου «Ὁ περὶ Συμβάσεως περὶ τοῦ Διεθνοῦς Δικαιώματος πρὸς Ἀνασκευὴν (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972», ἀλλὰ δὲν βλέπω τὸ θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ὑπάρχει συμπληρωματικὴ ἡμερησία διάταξις, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Συγγνώμην ;

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Συμπληρωματικὴ ἡμερησία διάταξις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶναι ἐπὶ τῆς Συμπληρωματικῆς ἡμερησίας διατάξεως ;

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθῇ ἡ Ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣ ΑΝΑΣΚΕΥΗΝ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Ἐζεκίας Παπαϊωάννου
Χρῆστος Κουρτελλάρης
Κώστας Χατζηκακοῦ
Ἀνδρέας Τουμαζῆς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 21ην Σεπτεμβρίου 1972. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

Σκοπὸς τοῦ προτεινομένου νόμου εἶναι ἡ κύρωσις τῆς ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ γενομένης τὴν 31ην Μαρτίου 1953 Συμβάσεως περὶ τοῦ Διεθνοῦς Δικαιώματος πρὸς Ἀνασκευήν, τὴν ὁποίαν ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία ὑπέγραψε τὴν 19ην Ἰουνίου 1972 δυνάμει Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὑπ' ἀριθμὸν 11.102 καὶ ἡμερομηνίαν 3ην Φεβρουαρίου 1972.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Σώματος ἐπιψήφισις τοῦ ὡς ἄνω Νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως.

Διὰ τῶν προνοιῶν τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης Συμβάσεως, τῆς ὁποίας ἀπώτερος σκοπὸς εἶναι ἡ καταπολέμησις τῆς μεταδόσεως ψευδῶν ἢ διεστρεβλωμένων εἰδησεογραφικῶν ἐκθέσεων δυναμένων νὰ παραβλάψωσι τὰς μεταξὺ τῶν κρατῶν φιλικὰς σχέσεις καὶ νὰ ἀποτελέσωσιν ἀπειλὴν κατὰ τῆς εἰρήνης, παρέχεται τὸ δικαίωμα εἰς τὰ Συμβαλλόμενα Κράτη νὰ προβαίνωσιν εἰς ἀνασκευὴν εἰδήσεων, θεωρουμένων ὑπ' αὐτῶν ὡς ψευδῶν ἢ διεστρεβλωμένων, τῶν Συμβαλλομένων Κρατῶν, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῶν ὁποίων ἐδημοσιεύθησαν ἢ διεδόθησαν αἱ τοιαῦται εἰδήσεις, ὑποχρεουμένων ὅπως δίδωσιν εἰς τὴν δημοσιότητα τὰ οὕτω πως ἀποστελλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπηρεαζομένου κράτους ἀνασκευαστικὰ ἀνακοινωθέντα.

Πέραν τῆς εἰς τὴν ὑπὸ ἐπικύρωσιν Σύμβασιν διαγραφομένης διαδικασίας ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων αὐτῆς διαλαμβάνεται ὡσαύτως πρόνοια ἐκδικάσεως τυχὸν διαφορῶν, αἵτινες ἤθελον ἀναφυῆ μεταξὺ δύο ἢ περισσοτέρων Συμβαλλομένων Κρατῶν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἑρμηνείαν ἢ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς παρούσης Συμβάσεως.

Ἡ Σύμβασις αὕτη θέλει παύσει ἰσχύουσα μετὰ πάροδον ἓξ μηνῶν ἀφ' ὅτου ἤθελε καταγγελθῆ ὑπὸ τῶν Συμβαλλομένων Κρατῶν καὶ ἀφ' ἧς ἡμερομηνίας ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐναπομεινάντων Συμβαλλομένων Μερῶν ἐλαττωθῆ εἰς κάτω τῶν ἓξ.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου πρὸς κύρωσιν τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης Συμβάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ὁ Συνοπτικὸς τίτλος καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πίναξ καὶ Κύρωσις τῆς Συμβάσεως. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως ὁ Πίναξ καὶ τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνονται.

Ἤλθεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως τοῦ Διεθνοῦς Δικαιώματος πρὸς Ἀνασκευὴν (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ ὄγδοον καὶ ἔνατον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως δὲν δύνανται νὰ συζητηθοῦν σήμερον διότι δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει εἰσέτι αἱ ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Τὸ ἴδιον ἰσχύει καὶ διὰ τὸ 11ον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β.

«Οἱ περὶ Ταμείου Ἀπασχολήσεως (Ταμεῖον διὰ Πλεονάζον Προσωπικὸν) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1972» καὶ «Οἱ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1972» δὲν δύνανται νὰ συζητηθοῦν σήμερον διότι δὲν ἔχουν παρέλθει αἱ ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπόμεναι ἡμέραι κατὰ τὰς ὁποίας οἱ Κανονισμοὶ παραμένουν κατατεθειμένοι εἰς τὴν Βουλήν.

Τὸ 14ον θέμα εἶναι «Λῆψις Ἀποφάσεως ἐπὶ τῆς ἡμερομηνίας διεξαγωγῆς Κοινοτικῶν Ἐκλογῶν. (Ἄρθρον 10 τοῦ Νόμου 60 τοῦ 1972)».

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευταί. Τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἡμερομηνίας διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν συμφώνως τοῦ προσφάτου ψηφισθέντος ὑπὸ τῆς Βουλῆς Νόμου, εἶναι ἓν θέμα τὸ ὁποῖον ἰδιαιτέρως ἐνδιαφέρει τὸν λαὸν τῆς Κύπρου καί, εἶμαι βέβαιος, συγκινεῖ ὄχι μόνον τοὺς ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Βουλῆς παρευρισκομένους, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρον τὸν Κυπριακὸν λαόν.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἰδιαίτεραι συνθῆκαι καὶ πολιτικαὶ ἐξελίξεις δὲν ἐπέτρεψαν εἰς τὸν τόπον μας τὴν ἄσκησιν τοῦ δημοκρατικοῦ δικαιώματος τοῦ λαοῦ διὰ τὴν ἀνάδειξιν κοινοτικῶν ἀρχῶν καὶ αὐτὴ ἡ παράλειψις ἐγένετο κατὰ καιροὺς καὶ παραμένει σήμερα ἕνα ὀξύτατον θέμα συζητήσεως καὶ διατυπώσεως ἐντόνων ἐπιθυμιῶν ἐκ μέρους τοῦ ἀγροτικοῦ ἰδιαιτέρως κόσμου διὰ νὰ ἀναλάβουν οἱ ἴδιοι τὴν διαχείρισιν τῶν κοινοτικῶν των πραγμάτων· καί, ἐνῶ εἶμαι βέβαιος, ὅτι οὐδεὶς ἐν τῇ Βουλῇ εἶναι εἰς θέσιν ἢ ἐπιθυμεῖ νὰ δηλώσῃ ὅτι αὐτὸ τὸ δημοκρατικὸν δικαίωμα τοῦ λαοῦ εἶναι δυνατὸν νὰ τὸ στερηθῇ ὁ λαός, ἐν τούτοις ὅλοι οἱ ἔχοντες ὑπεύθυνον γνώμην ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως τῶν πολιτικῶν πραγμάτων τοῦ τόπου ὀφείλουν νὰ θέτουν τὴν ἄσκησιν εἴτε τοῦ δημοκρατικοῦ δικαιώματος τῆς ἐκλογῆς τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν εἴτε τὴν ὅλην πολιτείαν των καὶ αἰτιολόγησιν τῆς στάσεώς των ἐπὶ τοιούτων θεμάτων ὑπὸ τὴν κρίσιν καὶ τὴν αἵρεσιν τῶν γενικωτέρων συμφερόντων τοῦ τόπου.

Εἰς τὸ παρὸν στάδιον τῆς πορείας τοῦ Κυπριακοῦ θέματος, ἐξ ὅσων πληροφορούμεθα, ὁ διάλογος τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν ἔχει εἰσέλθει εἰς ἰδιαιτέρως κρίσιμον καὶ λεπτὴν φάσιν, ἰδιαίτερα τώρα ὅτε αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν συζητεῖται τὸ σοβαρὸν καὶ βασικὸν θέμα τῆς τοπικῆς διοικήσεως.

Τὸ Ἐνιαῖον Κόμμα ἐστάθμισε πολὺ σοβαρῶς τὴν στάσιν τὴν ὁποίαν λαμβάνον ὑπ' ὄψιν τὰ γενικώτερα συμφέροντα τοῦ τόπου ὤφειλε νὰ τηρήσῃ ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος.

Προτοῦ καταλήξῃ εἰς ἀπόφασιν, ἐζήτησε καὶ ἐνημερώθη τόσον ἐκ μέρους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ὅσον καὶ ἐκ μέρους τοῦ συνομιλητοῦ εἰς τὰς ἐνδοκυπριακὰς συνομιλίας ἐκπροσώπου τῆς Ἑλληνοκυπριακῆς θέσεως, τὰς δυνατὰς ἐπιπτώσεις τὰς ὁποίας ἡ λῆψις ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἀποφάσεως εἰς τὸ παρὸν στάδιον εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχῃ ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐπὶ τῆς πορείας τοῦ διαλόγου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐπὶ τῶν ἐν γένει ἐξελίξεων τοῦ Κυπριακοῦ θέματος. Ἀφοῦ ἐσταθμίσθησαν αἱ γενόμεναι παραστάσεις καὶ αἱ δοθεῖσαι πρὸς τὸ Ἐνιαῖον πληροφορίαι καὶ ἀφοῦ ἐσταθμίσθησαν παράλληλα ὅλαι αἱ ἄλλαι συνθῆκαι αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὴν ἄσκησιν αὐτοῦ τοῦ δημοκρατικοῦ δικαιώματος, τὸ Ἐνιαῖον ἀπεφάσισεν ὅπως εἰσηγηθῇ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως τοῦ ὅλου θέματος μέχρι τοῦ προσεχοῦς Δεκεμβρίου.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι καὶ ἄλλα Κόμματα ἐν τῇ Βουλῇ ἐζήτησαν καὶ κατετοπίσθησαν ἐπὶ τῶν δυνατῶν ἐπιπτώσεων, ἀλλὰ ἐκεῖνα θὰ ἐκφέρουν τὴν ἄποψίν των ἀπὸ τοῦ βήματος ὡς τὰ ἴδια νομίζουν.

Κύριε Πρόεδρε. Ὡς ἐν ἀρχῇ ἀνέφερα, τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα εἶναι θέμα λεπτὸν ἀλλὰ θέμα τὸ ὁποῖον συγκινεῖ τὴν μᾶζαν τοῦ λαοῦ.

Τὸ Ἐνιαῖον, πιστὸν εἰς τὴν μέχρι τοῦδε τακτικὴν καὶ πολιτικήν του, δὲν πρόκειται νὰ ἐκμεταλλευθῇ τὸ λαϊκὸν αἴσθημα διὰ νὰ προβῇ εἰς δημοκοπίαν ἢ δημοκοπικὰς δηλώσεις αἱ ὁποῖαι εἶναι μὲν δυνατὸν νὰ προσφέρουν προσωρινὸ καὶ θὰ ἔλεγα ἐπίπλαστα κομματικὰ ὀφέλη, παρὰ ταῦτα ὅμως εἶναι δυνατὸν νὰ παραβλάψουν σοβαρῶς γενικώτερα ἐθνικὰ συμφέροντα καὶ ἰδιαίτερα τὴν πορείαν τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν.

Δὲν ἐπιθυμοῦμεν διὰ τῆς στάσεώς μας ἐπὶ ἑνὸς τόσον λεπτοῦ θέματος νὰ προσφέρωμεν εἰς οἱονδήποτε προσχήματα ὅτι τυχὸν ἀναστολὴ τῆς προόδου τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν ἢ ὑπαναχώρησις ἐκ διαγραφομένων θέσεων ὀφείλεται εἰς τὴν ἐμμονὴν τῆς Ἑλληνικῆς πλευρᾶς νὰ θέσῃ τὴν ἄλλην πλευρὰν τῶν συνομιλιῶν πρὸ τετελεσμένων γεγονότων.

Διὰ ταῦτα ἐλπίζω καὶ εὔχομαι ὅτι θὰ πρυτανεύσῃ ἐν τῇ Βουλῇ τὸ συναίσθημα τῆς εὐθύνης ἔναντι τῶν γενικωτέρων συμφερόντων τοῦ τόπου μας καὶ θὰ ληφθῇ ἀπόφασις, ἡ ὁποία νὰ εἶναι σύμφωνος μὲ τὴν εἰσήγησιν τὴν ὁποίαν μόλις ἔχω ὑποβάλει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Εἶναι γεγονὸς ὅτι τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ὁμοφώνως πρὸ ἑνὸς περίπου ἔτους ἐζήτησεν ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν τὴν προετοιμασίαν καὶ κατάθεσιν νομοσχεδίου προνοοῦντος τὴν διενέργειαν ἐκλογῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν. Καὶ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἀνταπεκρίθη πρὸς τὴν ἀπαίτησιν τῆς Βουλῆς καθορίζουσα μάλιστα εἰς τὸ ὑπ' αὐτῆς κατατεθὲν νομοσχέδιον ὡς ἡμερομηνίαν διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν τὴν 1ην Ὀκτωβρίου. Ἡμεῖς ὑπεστηρίξαμεν τὴν πρότασιν τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅταν αὕτη ἀπερρίφθη ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας τῆς Βουλῆς ὑπεσχέθημεν ὅτι ἀμέσως μετὰ τὰς θερινὰς διακοπὰς θὰ εἰσηγούμεθα συγκεκριμένην ἡμερομηνίαν διὰ τὴν διενέργειαν κοινοτικῶν ἐκλογῶν.

Σήμερον, βάσει τοῦ θέματος ποὺ ὑπάρχει εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, ἐγείρεται ζήτημα καθορισμοῦ τοιαύτης ἡμερομηνίας. Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονὸς ὅτι εἰς τὰς ἐνισχυμένας ἐνδοκυπριακὰς συνομιλίας συζητεῖται τώρα τὸ θέμα τῆς τοπικῆς διοικήσεως καὶ ὅτι ἔχουν προγραμματισθῆ καὶ ἐπισκέψεις εἰς μικτὰ χωρία διὰ τὴν ἐπὶ τόπου μελέτην αὐτοῦ τοῦ ἐπιμάχου θέματος, εἶναι ὀρθὸν νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὸν καθορισμὸν ἡμερομηνίας διὰ τὴν διενέργειαν κοινοτικῶν ἐκλογῶν ; Ἐξ ἄλλου ποῖον εἶναι τὸ κύριον θέμα ποὺ ἐπιβάλλεται νὰ ἀπασχολήσῃ σήμερον τὸν Κυπριακὸν λαόν, τὴν ὑπεύθυνον Κυβέρνησιν αὐτοῦ τοῦ τόπου καὶ τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων : Τὸ θέμα τῆς διενεργείας κοινοτικῶν ἐκλογῶν ἢ τὸ θέμα τῆς προσηλώσεως εἰς τὰς ἐνισχυμένας ἐνδοκυπριακὰς συνομιλίας καὶ τῆς θετικῆς συμβολῆς μας διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἔκβασιν αὐτῶν τῶν συνομιλιῶν ; Ἔχομεν τὴν γνώμην ὅτι αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα θὰ πρέπει νὰ ἀπαντηθοῦν ἱκανοποιητικῶς μὲ πλήρη συναίσθησιν τῶν εὐθυνῶν μας ἔναντι τοῦ λαοῦ καὶ τῆς κυπριακῆς ὑποθέσεως. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμὰς τῆς Ἀριστερᾶς ἀφοῦ ἐμελέτησεν ἐπισταμένως τὰς ἐπικρατούσας σήμερον συνθήκας καὶ τὸ λεπτὸν στάδιον εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκονται αἱ ἐνισχυμέναι ἐνδοκυπριακαὶ συνομιλίαι κατέληξεν εἰς τὴν ἄποψιν ὅτι ὁ καθορισμὸς συγκεκριμένης ἡμερομηνίας διὰ τὴν διενέργειαν κοινοτικῶν ἐκλογῶν εἶναι σκόπιμον νὰ ἀναβληθῆ τοὐλάχιστον μέχρι τοῦ προσεχοῦς Δεκεμβρίου καὶ νὰ ἐπανεξετάσωμεν τότε τὸ ὅλον θέμα ὑπὸ τὸ φῶς τῶν δεδομένων καὶ τῆς συγκεκριμένης καταστάσεως ποὺ θὰ ἔχωμεν.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμὰς τῆς Ἀριστερᾶς ἤχθη εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν οὐχὶ διότι ὑπαναχωρεῖ ἀπὸ τὴν θέσιν της περὶ τῆς ἀνάγκης διενεργείας κοινοτικῶν ἐκλογῶν, ἀλλὰ διότι βλέπει τὴν ζωτικὴν ἀνάγκην ὅπως καταβληθῆ πᾶσα δυνατὴ προσπάθεια διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἔκβασιν τῶν διεξαγομένων ἐνισχυμένων ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν. Δὲν πρέπει νὰ ἐπιτραπῆ εἰς οὐδένα νὰ ἰσχυρισθῆ ὅτι διὰ τῆς ἐνεργείας μας νὰ καθορίσωμεν κοινοτικὰς ἐκλογὰς κατὰ τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς ποὺ συνεζητεῖτο τὸ θέμα τῆς τοπικῆς διοικήσεως ὡδηγήσαμεν τὰς συνομιλίας εἰς ναυάγιον. Πολλά, πάρα πολλὰ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὰς διεξαγομένας ἐνδοκυπριακὰς συνομιλίας. Ἐξαρτᾶται ἡ ζωὴ καὶ τὸ μέλλον αὐτοῦ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ τόπου. Διὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Σώματος σήμερον πιστεύομεν ὅτι θὰ ἐνισχύσωμεν τὸ ἔργον τοῦ Προέδρου Μακαρίου καὶ τῆς Κυβερνήσεώς του ἀναφορικῶς μὲ τὰς ἐνισχυμένας ἐνδοκυπριακὰς συνομιλίας. Πρώτιστον ὅλων εἶναι ἡ ἐπιτυχὴς ἔκβασις τῶν συνομιλιῶν αὐτῶν διὰ μίαν εἰρηνικήν, δημοκρατικὴν καὶ δικαίαν λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ, ἡ ὁποία θὰ θέτῃ τέρμα εἰς τὴν σημερινὴν ἀνώμαλον κατάστασιν καὶ θὰ διανοίξῃ τὴν ὁδὸν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν εὐημερίαν τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἐκ μέρους τῆς Προοδευτικῆς Παρατάξεως ἐπιθυμῶ νὰ καταθέσω τὴν κάτωθι δήλωσιν ὡς πρὸς τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα :

«Ἡ Προοδευτικὴ Παράταξις ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς της ἦτο κατηγορηματικῶς τεταγμένη ὑπὲρ τῆς ἐκλογῆς τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν ὡς καὶ τῶν πάσης φύσεως ἐκπροσώπων τοῦ λαοῦ. Ἐν τούτοις σταθμίσασα σήμερον πλήρως καὶ κατόπιν πλήρους ἐνημερώσεως τὴν ὑφισταμένην σοβαρὰν θέσιν τοῦ πολιτικοῦ μας προβλήματος καὶ εἰδικώτερον τὴν διαγυομένην λεπτὴν φάσιν τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν, ἀπεφάσισεν ὅτι θὰ ἦτο πρὸς ὄφελος τῶν γενικωτέρων συμφερόντων τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ τόπου ἡ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀποφυγὴ τοῦ καθορισμοῦ ἡμερομηνίας διεξαγωγῆς κοινοτικῶν ἐκλογῶν.

Διὰ τοῦτο καὶ οἱ Βουλευταὶ τῆς παρατάξεως θὰ ψηφίσουν, ἐὰν παραστῇ ἀνάγκη, ὑπὲρ τῆς ἀναβολῆς τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἡμερομηνίας διεξαγωγῆς τῶν κοινοτικῶν ἐκλογῶν.».

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Θλίβομαι μὲν δὲν ἐκπλήττομαι δέ. Διότι προέβλεψα μὲ μαθηματικὴν ἀκρίβειαν ὅτι αὐτὴ θὰ ἦτο ἡ πορεία ἐξελίξεως τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος. Προειδοποίησα καὶ τὴν Βουλὴν καὶ τὸν λαὸν ὅτι αὐτὰ τὰ προσχήματα θὰ ἐτίθεντο διὰ νὰ ἀνακοπῇ καὶ πάλιν ἡ πορεία πρὸς τὸν λαόν. Εὔκολον νὰ κατηγορῶμεν διὰ δημοκοπίαν οἱονδήποτε ὑπεραμύνεται τῶν λαϊκῶν δικαιωμάτων. Εὔκολον νὰ κατηγοροῦν διὰ δημοκοπίαν οἱονδήποτε ἐπιμένει ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Σώματος διεκήρυξαν ἀκριβῶς τὰ ἀντίθετα, οἱ ὁποῖοι ἐπανειλημμένως ἔψεξαν τὴν Κυβέρνησιν ὅτι ἀνευρίσκει ὡς πρόσχημα τὴν ἐθνικὴν ὑπόθεσιν διὰ νὰ ἀναβάλῃ τὴν ἐφαρμογὴν ἑνὸς βασικοῦ δικαιώματος τοῦ λαοῦ. Ἐὰν χρειασθῇ θὰ ἀναγνώσω δηλώσεις πολλῶν ἀπὸ τοὺς παρισταμένους Βουλευτὰς ὅσον ἀφορᾷ αὐτὸ τὸ συγκεκριμένον θέμα καὶ ὅσον ἀφορᾷ αὐτὸ τὸ ἴδιον ἐπιχείρημα τὸ ὁποῖον οἱ ἴδιοι τώρα προβάλλουν ἐνώπιον τοῦ Σώματος. Ἡ πικρὰ ἀλήθεια εἶναι μία : Ὅτι, ὅταν ἡ πλειοψηφία τῆς Βουλῆς ἀπεφάσιζε νὰ μὴν ἀποδεχθῇ τὴν Κυβερνητικὴν εἰσήγησιν διὰ διεξαγωγὴν ἐκλογῶν τὴν 1ην Ὀκτωβρίου, ἤδη ἡ πλειοψηφία αὐτὴ εἶχε πάρει τὴν ἀπόφασιν ὅτι πάσῃ θυσίᾳ θὰ πρέπει νὰ τορπιλλισθοῦν αὐτὲς οἱ ἐκλογές. Καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ πορεία τῶν πραγμάτων σήμερον. Εὔκολον εἶναι νὰ λέγωμεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνουν ἐκλογαὶ λόγῳ τῆς λεπτῆς φάσεως τοῦ ἐθνικοῦ θέματος. Ἐδῶ ὑπάρχουν δηλώσεις τῶν ἐκπροσώπων τῶν διαφόρων καταστάσεων οἱ ὁποῖοι φέγουν τὴν Κυβέρνησιν καὶ λέγουν ὅτι ὄχι μόνον δὲν πρέπει νὰ δεχθῶμεν αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα, ἀλλὰ ἀπεναντίας, ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἐπροχωροῦσε νὰ παραγνωρίζῃ τὴν ἀνάγκην ἐφαρμογῆς αὐτοῦ τοῦ δημοκρατικοῦ δικαιώματος—καὶ ὑπῆρχαν καὶ τότε αἱ συζητήσεις περὶ τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, ὑπῆρχαν καὶ τότε συνομιλίαι—τότε θὰ παρεγνώριζεν οὐσιαστικὸν πρακτικὸν ὄφελος τὸ ὁποῖον ἠδύνατο ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Κύπρου νὰ ἀποκομίσῃ ἐκ τῆς ἀμέσου διεξαγωγῆς ἐκλογῶν τῶν τοπικῶν ἀρχῶν. Καὶ περαιτέρω, εἰς ἐπανειλημμένας διαπιστώ-

σεις προέβαινον ὅτι εἶναι δυνατὸν οἱ οἱοιδήποτε—τότε ἦτο ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία—νὰ ἀποκρυβοῦν ὄπισθεν αὐτοῦ τοῦ ἐπιχειρήματος διὰ νὰ ἀναβάλουν ἐπ' ἀόριστον τὰς ἐκλογὰς καὶ ἀπειλοῦσαν ὅτι ἐὰν αὐτὴ θὰ εἶναι ἡ πορεία, ἐὰν δὲν εἶναι ἑτοίμη ἡ νομοθεσία, τότε θὰ καταθέσουν οἱ ἴδιοι νομοσχέδιον εἰς τὴν Βουλὴν διὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν ὀργάνων τοπικῆς διοικήσεως καὶ τὴν διεξαγωγὴν ἐκλογῶν. Ὡς μόνην δὲ περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ γίνουν ἐκλογαὶ ἀνέφεραν τὴν ὕπαρξιν μὴ ὁμαλῶν συνθηκῶν μὲ τὴν ἔννοιαν τῆς ὑπάρξεως πολεμικῶν συγκρούσεων κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐκλογῶν.

Προειδοποίησα καὶ τὸν Ἰούλιον, ὅτι ἐὰν ἡ Βουλὴ δὲν ἔσπευδε νὰ δεχθῇ τὴν ἄποψιν τῆς Κυβερνήσεως νὰ υἱοθετήσῃ τὴν 1ην Ὀκτωβρίου ἔστω ὡς ἰδικήν της ἀπόφασιν—δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ Κυβέρνησις καθορίζει τὴν ἡμερομηνίαν τῶν ἐκλογῶν—ἦτο δυνατὸν τὸ μὲν νομοσχέδιον νὰ τροποποιηθῇ ὅτι ἡ Βουλὴ καθορίζει τὴν ἡμερομηνίαν τῶν ἐκλογῶν ἀλλὰ νὰ καθώριζε τὴν 1ην Ὀκτωβρίου ὡς ἡμερομηνίαν διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν, θὰ εἶχαν ἤδη γίνει οἱ ἐκλογὲς καὶ ὁ λαὸς θὰ εἶχεν ἤδη ἐξασκήσει τὰ δικαιώματά του.

Τώρα λέμεν ὅτι ἡ φάσις τοῦ Κυπριακοῦ εἶναι λεπτή. Ἀλλὰ μήπως αὐτὴ ἡ λεπτὴ φάσις δὲν θὰ παρουσιάζεται πάντοτε ὡς πρόσχημα διὰ τὴν ἀναβολὴν τῶν ἐκλογῶν ; Εἶναι δυνατὸν νὰ φαντασθῶμεν ὅτι ἐὰν δὲν ἐπέλθῃ λύσις δὲν θὰ εἶναι πάντοτε εἰς λεπτὴν θέσιν τὸ Κυπριακόν ; Ἀκόμη καὶ ἂν διακοποῦν αἱ συνομιλίαι δὲν θὰ ἀκολουθήσῃ ἕνα ἤρεμον ἀδιέξοδον καὶ δὲν θὰ εἶναι καὶ πάλιν πρόσχημα ὅτι διὰ νὰ μὴν μετατρέψωμεν τὸ ἤρεμον ἀδιέξοδον εἰς μίαν βιαίαν ἀναμέτρησιν μὲ τοὺς Τούρκους δὲν θὰ πρέπει νὰ προβῶμεν εἰς ἐκλογάς, διότι τότε καὶ πάλιν θὰ φέρωμεν κινδύνους εἰς τὴν ἐθνικὴν ὑπόθεσιν; Δὲν σημαίνει αὐτὸ ἐν τῇ οὐσίᾳ πλήρη ματαίωσιν εἰς τὸ διηνεκὲς τῶν ἐκλογῶν, ἐκτὸς ἐὰν πράγματι ὑπάρξῃ συμφωνία μὲ τοὺς Τούρκους καὶ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ἑνὸς γενικοῦ συστήματος προσυμφωνηθέντος μὲ τοὺς Τούρκους ; Ἀλλὰ πέραν τούτου, ἐὰν οἱ τουρκικὲς ἀπειλές, κάθε φορὰν προσχηματικές, ὑπεισέρχωνται εἰς τὸ νὰ καθορίσουν τὴν πολιτικὴν τῆς Ἑλληνικῆς πλευρᾶς δὲν θὰ σημαίνῃ αὐτὸ ὅτι δίδομεν ἐμμέσως τὸ δικαίωμα εἰς τὸν κ. Ντενκτὰς νὰ καθορίζῃ τὴν πολιτικὴν τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἀκολουθῇ ἡ Ἑλληνικὴ πλειοψηφία, ἡ πλειοψηφία αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, ὁ Κυπριακὸς Ἑλληνισμός ; Διότι ἐγὼ πιστεύω ὅτι ἐὰν ὑπῆρχαν αἱ προϋποθέσεις—καὶ ἀσφαλῶς δημιουργοῦν τὰς προϋποθέσεις—διὰ νὰ ἀκολουθήσουν ἄλλην πορείαν, προσχήματα θὰ ἀνευρεθοῦν ἄπειρα.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπάρξῃ αὐτὸ τὸ πρόσχημα οὔτε δημιουργοῦνται τετελεσμένα μὲ τὸ νὰ ἐφαρμοσθῇ ἕνα δικαίωμα τοῦ λαοῦ διὰ τοῦ ὁποίου, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον συζητηθῇ ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμόζεται μὲ ἄλλην μορφὴν ἢ ὑπὸ ἄλλην πορείαν, εἶναι δυνατὸν καὶ πάλιν νὰ χωρήσωμεν, ὅπως δι' ὅλα τὰ ἄλλα θέματα τὰ ὁποῖα ἐκκρεμοῦν, εἰς ἀναθεώρησιν τοῦ ὅ,τι ἔχει γίνει ὑπὸ τὰς προηγουμένας συνθήκας. Δὲν ἀντιλαμβάνομαι διατὶ αὐτὸ τὸ τετελεσμένον νὰ εἶναι τόσον τραγικὸν ὥστε νὰ ἐξαναγκάσῃ τὴν ἄλλην πλευρὰν νὰ διακόψῃ τὰς συνομιλίας καὶ νὰ παρουσιάζωνται οἱ διάφοροι ὁμιληταὶ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ νὰ μᾶς θέτουν τὸ δίλημμα «ἐδῶ πρόκειται ἢ περὶ τῶν ἐκλογῶν ἢ περὶ τῆς διακοπῆς τῶν συνομιλιῶν». Δὲν εἶναι ὀρθὸν τὸ δίλημμα. Διότι δὲν εἶναι ἔτσι ποὺ ἀντιμετωπίζεται τὸ θέμα. Δὲν πρέπει συνεχῶς νὰ ἐπισείωμεν αὐτὸν τὸν μπαμπούλα.

Καὶ τὶ θὰ γίνῃ ἐὰν αὔριον ὁ κ. Ντενκτὰς μὲ τὸ ἴδιον ἐπιχείρημα κατὰ τὰς προεδρικὰς ἐκλογὰς μᾶς πῇ : «Ἢ ἀναβάλλετε τὰς προεδρικὰς ἐκλογὰς ἢ θὰ ἐπακολουθήσουν τὰ α ἢ β ἐνδεχόμενα» ; Θὰ χωρήσωμεν καὶ τότε εἰς τὴν ἀναβολὴν τῶν προεδρικῶν ἐκλογῶν ; Καὶ γνωρίζομεν ὅλοι τὰς συνεπείας τὰς ὁποίας θὰ ἔχῃ μία ἀναβολὴ τῶν προεδρικῶν ἐκλογῶν ὑπὸ τὰς συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας ὁ τόπος μας αὐτὴν τὴν στιγμὴν εὑρίσκεται. Δὲν θὰ σημαίνῃ αὐτὸ τουρκικὴν ἐπικυριαρχίαν πρὶν ἀκόμη συμφωνήσωμεν, ὅσον ἀφορᾷ τὸν καθορισμὸν τῆς πορείας ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς πλευρᾶς τοῦ ἐθνικοῦ μας θέματος ; Δὲν πείθομαι κατ' οὐδένα τρόπον ὅτι ἐὰν τυχὸν ἐφαρμοσθοῦν τὰ δικαιώματα αὐτοῦ τοῦ λαοῦ κινδυνεύουν αἱ συνομιλίαι. Ἐὰν κινδυνεύουν, κινδυνεύουν διότι ἡ Τουρκικὴ στάσις εἶναι σκληρὰ καὶ ἀδιάλλακτος. Καὶ γνωρίζομεν τὶ λέει ἡ

Τουρκική Κυβέρνησις, ὅτι τίποτε ὀλιγώτερον δὲν θὰ δεχθοῦν ἀπὸ ἕνα συνεταιριστικὸν καθεστώς, ὅτι μόνον μία συγκυριαρχία εἶναι δυνατὸν νὰ τοὺς ἱκανοποιήσῃ. Τὰ ἐπαναλαμβάνει ὁ Ντενκτάς, οἱ δημοσιογράφοι. Οἱ Τοῦρκοι μᾶς λὲν ὅτι ἐὰν δὲν δεχθῶμεν αὐτὰς τὰς ἀπόψεις θὰ ὁμιλήσουν τὰ ὅπλα.

Ὁ Τάσκ μᾶς ἀποκαλύπτει τὰς ἀπόψεις του καὶ μᾶς τὰς δημοσιεύουν τώρα, ἐνῶ ἐλέχθησαν τὸν Ἰανουάριον μαζὺ μὲ ὅλας τὰς ἄλλας κοινοποιήσεις ὅλων τῶν παραγόντων, οἱ ὁποῖοι τείνουν πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν. Βέβαια, δὲν εἶμαι αἰσιόδοξος ὡς πρὸς τὰς συνομιλίας ὄχι διότι θὰ ἐφαρμοσθοῦν τὰ δημοκρατικὰ δικαιώματα αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ διότι ἡ Τουρκικὴ πλευρὰ ἐνθαρρυνομένη δυστυχῶς καὶ ἀπὸ ἄλλας καταστάσεις, τηρεῖ μίαν στάσιν ἡ ὁποία δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ πράγματι τὴν ἐξέλιξιν πρὸς λύσιν μέσῳ τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν. Ἀλλὰ τὸ νὰ ἀνευρίσκωμεν προσχήματα ὅτι ἐὰν ναυαγήσουν αἱ ἐνδοκυπριακαὶ συνομιλίαι εἶναι διότι ὁ λαὸς θὰ ἐφαρμόσῃ τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγῃ τὰς κοινοτικάς του ἀρχάς, πιστεύω ὅτι πράγματι εἶναι ἕνα πολὺ μεγάλον καὶ τολμηρὸν λογικὸν ἄλμα τὸ ὁποῖον δὲν εἶμαι διατεθειμένος νὰ δεχθῶ. Ἐγὼ πιστεύω ὅτι ἡ τυχὸν ἀναβολὴ αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἶναι ματαίωσις πλέον ὁριστικῶς τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ τοῦ λαοῦ.

Τί παρεμποδίζει τὴν Βουλὴν νὰ καθορίσῃ ἡμερομηνίαν—καὶ δὲν εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ καθορίσῃ τρεῖς μῆνας—δικαιοῦται νὰ καθορίσῃ οἱανδήποτε ἡμερομηνίαν σήμερον ἡ ὁποία θὰ εἶναι καὶ πέραν τῶν τριῶν μηνῶν, ἀρκεῖ νὰ καθορίσῃ ἡμερομηνίαν, οὕτως ὥστε νὰ ξέρῃ ὁ λαὸς ὅτι εἰς συγκεκριμένην ἡμερομηνίαν, τοὐλάχιστον, δὲν θὰ χρειάζεται νέα ἀπόφασις τῆς Βουλῆς οὕτως ὥστε νὰ δοθοῦν νέα προσχήματα δι' ἀναβολὴν ἀλλὰ θὰ εἶναι δεσμευμένη ἡ Βουλὴ ὅτι τοὐλάχιστον θὰ ὑπάρχῃ ἡμερομηνία ἐνασκήσεως αὐτῶν τῶν δικαιωμάτων. Θὰ μοῦ πῆτε, καὶ ἐὰν πράγματι τότε ὑπάρχουν πολεμικαὶ ἀναμετρήσεις; Ὑπάρχει πρόνοια εἰς τὸν Νόμον ἡ ὁποία προβλέπει δι' αὐτὰς τὰς καταστάσεις. Ἀλλὰ ἂς δώσωμεν τοὐλάχιστον τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὸν λαὸν νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρξουν πράγματι πολεμικαὶ ἀναμετρήσεις—δὲν εἶναι δική μου ἡ φράσις, ἄλλου εἶναι ἡ φράσις—ὅτι θὰ ξέρῃ ὅτι θὰ ἐνασκήσῃ αὐτὰ τὰ δικαιώματα. Θὰ ξέρῃ ὅτι ἦλθεν, ἐπὶ τέλους, τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου νὰ μπορέσῃ νὰ ἐφαρμόσῃ αὐτὸ τὸ δικαίωμα. Τί θὰ γίνῃ μὲ τὰς προεδρικὰς ἐκλογὰς τοῦ Φεβρουαρίου; Ὀλιγώτερον κίνδυνον διατρέχομεν ἀπὸ τὰς προεδρικὰς ἐκλογάς; Θὰ λεχθῇ «μὰ δὲν ἔχουν σχέσιν μὲ τὸ θέμα τῆς τοπικῆς διοικήσεως». Ἔχουν σχέσιν μὲ πολλὰ ἄλλα θέματα οἱ προεδρικὲς ἐγλοκές. Δὲν γνωρίζομεν τί θὰ συμφωνηθῇ καὶ μὲ ποίαν πορείαν πρέπει νὰ ἐκλέγεται ὁ Πρόεδρος. Τὸ ἴδιον ἰσχύει καὶ διὰ τὰς τοπικὰς ἐκλογάς. Διότι κάποιας ἐκλογὰς τοπικῶν ἀρχῶν καὶ Ἑλληνικῶν καὶ Τουρκικῶν κάποιας μορφῆς θὰ ἔχωμεν. Ἴσως ὄχι τὴν μορφὴν τὴν ὁποίαν τώρα θὰ υἱοθετήσωμεν. Ἀλλὰ ὅπως εἶπα καὶ πρὶν ἡ ἀναθεώρησις καταστάσεων εἶναι δυνατὴ ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον καταλήξωμεν εἰς συμφωνίαν μὲ τοὺς Τούρκους.

Δὲν δημιουργοῦνται τετελεσμένα μὲ τὸ ἐὰν ἀντὶ νὰ διορίζωμεν τὰς χωριτικὰς ἀρχὰς ἐκλέγομεν τὰς χωριτικὰς ἀρχάς. Οὐδὲν τετελεσμένον δημιουργεῖται καὶ δὲν ἀντιλαμβάνομαι διατὶ οἱ Τοῦρκοι θὰ διακόψουν τὰς ἐνδοκυπριακὰς συνομιλίας διότι ἀντὶ νὰ διορίζωνται οἱ κοινοτικοὶ ἄρχοντες θὰ ἐκλέγωνται ὑπὸ τοῦ λαοῦ.

Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους καὶ διότι δὲν πείθομαι ὅτι ὑπάρχει οἱονδήποτε ἐθνικὸν πρόσκομμα, ἀπεναντίας, ἐπαναλαμβάνω τὴν θέσιν τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ Ἐνιαίου ὅτι ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Κύπρου ἔχει πολλὰ νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, πιστεύω ὅτι τὸ ἐθνικὸν θέμα ἐξυπηρετεῖται ὅταν ὑπάρχῃ Δημοκρατία εἰς τὸν τόπον καὶ ὅταν πράγματι ὁ λαὸς ἐνασκῇ τὰ δικαιώματά του. Δι' αὐτὸ θὰ ψηφίσω ὑπὲρ καθορισμοῦ ἡμερομηνίας ὑπὸ τῆς Βουλῆς εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν συνεδρίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν πρωτολογήσει ;

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Ἐκ τῆς θέσεώς μου, κ. Πρόεδρε.

Τοῦ ἐντίμου συναδέλφου, κ. Λυσσαρίδη, τοῦ ἐκφεύγει τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ Τοῦρκοι κοινοτάρχαι εἶναι διωρισμένοι ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Ἐὰν ἡμεῖς προβῶμεν εἰς ἐκλογὰς τοπικῶν ἀρχῶν παρομοίως θὰ πράξουν καὶ οἱ Τοῦρκοι. Τότε ἡ Κυβέρνησίς μας θὰ εὑρίσκεται πρὸ τοῦ διλήμματος ἢ νὰ ἀποδέχεται τὰ πιστοποιητικὰ τὰ ἐκδιδόμενα ὑπὸ τῶν Τούρκων κοινοταρχῶν, ὁπότε ἀναγνωρίζει τὸ ψευδοκρατίδιον τῶν Τούρκων, ἢ νὰ μὴν τὰ δέχεται, γεγονὸς τὸ ὁποῖον θὰ προκαλέσῃ διακοινοτικὰς προστριβάς.

Αὐτὸ θὰ θέσῃ εἰς πολὺ δύσκολον θέσιν τὰς ἐνδοκυπριακὰς συνομιλίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ πρωτολογήσουν ;

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε. Μετὰ δυσκολίας λαμβάνω τὸν λόγον ἀλλὰ μὲ ἀποπνίγει ἡ ἐπιθυμία νὰ συνταχθῶ μὲ πολλὰ ἀπὸ τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ κ. Λυσσαρίδη ὅσον ἀφορᾷ τοὐλάχιστον τὴν σημερινὴν στάσιν τῶν ἐν τῇ Βουλῇ διαφόρων κομμάτων. Βεβαίως εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς σπεύδω νὰ πῶ ὅτι ἀντιτίθεμαι μὲ τὴν θέσιν τοῦ κ. Λυσσαρίδη, δὲν συμφωνῶ ὅτι πρέπει νὰ καθορισθῇ ἡμερομηνία ἐκλογῶν, ἀλλὰ ὁμολογῶ ὅτι ἡ βάσις ἡ ὁποία ἀνεφέρθη ἐδῶ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ, ἡ βάσις εἰς τὴν ὁποίαν ἐστηρίχθη ἡ ἀλλαγὴ ἀπόψεων καὶ ἀποφάσεων ὡρισμένων κομμάτων, εἶναι μᾶλλον σαθρὰ καὶ ἤθελα νὰ ἐπεκταθῶ ἀκριβῶς εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ καὶ νὰ πῶ ὅτι ἴσως ἡ προηγουμένη ἀπόφασις τῆς Βουλῆς αὐτῆς περὶ ἀναβολῆς λήψεως ἀποφάσεως περὶ διεξαγωγῆς κοινοτικῶν ἐκλογῶν νὰ ἐβασίσθη ἐπὶ ὀρθοτέρων κριτηρίων, νὰ ἐβασίσθη καὶ ἐπὶ πολλῶν ἄλλων παραγόντων οὕτως ὥστε νὰ ὑπάρξῃ πρόθεσις νὰ ἀφεθῇ εἰς τὴν Κυβέρνησιν σὲ κάποιον ἀπώτερον στάδιον ὁ καθορισμὸς ἡμερομηνίας ἐκλογῶν. Δηλαδὴ λέω, κ. Πρόεδρε, ὅτι δὲν εἶναι τὸ μόνον ἐπιχείρημα τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ προσκομισθῇ ἐνταῦθα, ἤτοι αἱ ἐνδοκυπριακαὶ συνομιλίαι καὶ ἡ εὐθιξία τῶν Τούρκων καὶ ἡ ἀπειλὴ ὅτι θὰ ἀποχωρήσουν—εἶμαι βέβαιος καὶ ἐκτιμῶ τὸν παράγοντα αὐτόν, ἐκτιμῶ, ἴσως τὴν κατάστασιν ὡς ἔχει σήμερον καὶ πιθανώτατα οἱ Τοῦρκοι νὰ ἐκμεταλλευθοῦν ἀκριβῶς καὶ αὐτὸ τὸ σημεῖον ὡς πρόσχημα—ἀλλ' αὐτὸ δὲν εἶναι λόγος πειθαναγκασμοῦ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν λῆξιν οἱασδήποτε ἀποφάσεως ἐν προκειμένῳ.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης κατέστη ὁ μόνος νῦν ὑπερασπιστὴς τῶν λαϊκῶν δικαιωμάτων, τῶν δημοκρατικῶν ἐλευθεριῶν τοῦ λαοῦ καὶ τῆς προστασίας τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν, ἀκριβῶς λόγῳ τοῦ ὅτι δὲν ὑπῆρξε καὶ τόσον συνετὴ εἰς προηγουμένας περιπτώσεις ἡ ἀπόφασις πολλῶν παραγόντων, πολλῶν ἴσως φωνῶν εἰς τὴν Βουλὴν αὐτήν.

Διὰ ταῦτα σπεύδω νὰ πῶ ὅτι σήμερον ἡ ἀπόφασις τῶν Κομμάτων ἐν τῇ Βουλῇ εἶναι μᾶλλον συνετή, καὶ εἶναι συνετή, ἀλλὰ δὲν ἀντέχω εἰς τὸν πειρασμὸν ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ νὰ πῶ ὅτι μὲ συγκινοῦν τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ κ. Λυσσαρίδη

ὅτι ὀρθῶς ἐπικρίνει τὴν στάσιν αὐτὴν καὶ ὀρθῶς κρίνει ὅτι ἡ σύνεσις τοὐλάχιστον ἡ σημερινὴ ποὺ ἐπιδεικνύουν τὰ Κόμματα αὐτὰ ἔπρεπε νὰ εἶχεν ἐπιδειχθῇ προηγουμένως.

Κάμνω σαφῆ τὴν θέσιν μου, κ. Πρόεδρε, καὶ τὸν διαχωρισμὸν ὡς ἑξῆς :

Συμφωνῶ ὅτι ἡ στάσις καὶ ἀπόφασις τῶν Κομμάτων εἶναι συνετὴ σήμερον, ἀλλὰ αὐτὴ ἡ σημερινὴ συνετὴ στάσις ἔδωσεν ἀκριβῶς σήμερον εἰς τὸν κ. Λυσσαρίδην τὸν λόγον νὰ ἐμφανίζεται ὡς ὁ μόνος προστάτης τῶν δημοκρατικῶν ἐλευθεριῶν καὶ δικαιωμάτων.

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρωτολογίαν ;

Α. ΧΑΤΖΗ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Ἐκ τῆς θέσεώς μου δυὸ λόγια μόνον, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐκ τῆς θέσεώς σας.

Α. ΧΑΤΖΗ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Ἐπειδὴ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὁ κ. Λυσσαρίδης θὰ δευτερολογήσῃ—ἤθελα ἁπλῶς νὰ ἐρωτήσω ἐὰν κατετοπίσθη πλήρως μὲ τὸ ζήτημα τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν καὶ τὰ ἐμπόδια τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν καὶ ἐφ' ὅσον εἶναι ὑποστηρικτὴς τῆς πολιτικῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου, κατὰ πόσον συνήντησε τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα, κατὰ πόσον ἐζήτησε νὰ πληροφορηθῇ τὰς ἀπόψεις του.

Ἐπειδὴ παρουσιάζεται ὅτι εἶναι ὁ μόνος ὑποστηρικτὴς τῶν δημοκρατικῶν ἰδεωδῶν ἐν τῇ Βουλῇ ταύτῃ καὶ διαφωνεῖ μὲ ὅλους ἡμᾶς, θὰ ἤθελα νὰ λάβω εἰς τὴν δευτερολογίαν του αὐτὴν τὴν ἀπάντησιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος εἶχε ζητήσει νὰ δευτερολογήσῃ.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἔχω πεῖ, καὶ ἐπιμένω εἰς τὴν ἄποψίν μου, ὅτι τὸ θέμα τῆς ἐκλογῆς κοινοτικῶν ἀρχῶν δὲν πρέπει νὰ γίνῃ ἀντικείμενον δημοκοπίας. Παρὰ ταῦτα εἴτε τὸ ἐπιθυμοῦμεν εἴτε ὄχι γίνεται ἴσως ἀντικείμενον ἐκμεταλλεύσεως συναγωνισμοῦ εἰς τὴν ἐπίδειξιν δημοκρατικῶν πεποιθήσεων καὶ προσηλώσεως πρὸς τὰ δημοκρατικὰ δικαιώματα. Ἀντιλαμβάνομαι, κατανοῶ, τὴν θλῖψιν καὶ τὴν ἔκπληξιν τοῦ κ. Λυσσαρίδη. Θὰ ἔλεγα ὅμως ὅτι ἴσως ἡ θλῖψις του νὰ μετριάζεται ἀπὸ τὴν χαρὰν ἢ τὴν ἱκανοποίησιν ὅτι ἡ στάσις τῶν ὑπολοίπων Βουλευτῶν τοῦ παρέσχε τὸ μοναδικὸν καὶ ζηλευτὸν πραγματικὰ προνόμιον νὰ παρουσιάζεται ὡς ὁ μόνος συνεπὴς ἀμύντωρ τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ.

Κύριε Πρόεδρε. Εἶναι εὔκολον νὰ ἀναφέρωνται παλαιαὶ θέσεις ἢ προγενεστέρως ἐκφρασθεῖσαι ἀπόψεις, ἐκφρασθεῖσαι ὑπὸ διαφόρους συνθήκας καὶ ἀφορῶσαι εἰς καταστάσεις αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἔκτοτε διαμορφωθῇ κατὰ τὸν ἕνα ἢ

τὸν ἄλλον τρόπον. Οὔτε ἡ ἀναφορὰ εἰς παλαιὰς δηλώσεις οὔτε ἡ ἁπλῆ δογματικὴ ἀποκάλυψις τῆς προσηλώσεώς μας εἰς τὰ δημοκρατικὰ δικαιώματα τοῦ λαοῦ καὶ τὴν ἀνάγκην ταχυτάτης ἀσκήσεως αὐτῶν, διὰ νὰ μὴν ματαιωθῆ ἡ ἄσκησίς των εἰς τὸ διηνεκές, μπορεῖ νὰ ἀποτελέσουν τὸ κριτήριον τῆς ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς, καὶ ἂς μοῦ ἐπιτραπῆ εἰς τὴν μὴ ὕπαρξιν ἐκπλήξεως ἐκ μέρους τοῦ κ. Λυσσαρίδη διὰ τὴν θέσιν τῶν κομμάτων νὰ προσθέσω τὴν ἰδικήν μου ἔκπληξιν διατί ὁ κ. Λυσσαρίδης δὲν ἠσχολήθη μὲ τὸ κύριον θέμα τὸ ὁποῖον εἶναι ὑπὸ συζήτησιν. Καὶ διὰ νὰ εἶμαι πλέον σαφής, τὸ κύριον θέμα δὲν εἶναι τί ἐλέχθη πρὶν ἢ τί λέγεται σήμερα, οὔτε κατὰ πόσον εἴμεθα πιστοὶ καὶ προσηλωμένοι εἰς τὴν ἄσκησιν τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων ἢ ὄχι. Θὰ ἤθελα νὰ ἀκούσω ἐὰν ὁ ἴδιος θεωρῆ ὅτι ὑφίστανται οἱοιδήποτε λόγοι οἱ ὁποῖοι νὰ δικαιολογοῦν τὴν ἀναβολὴν τῆς ἀσκήσεως αὐτῶν τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων. Καὶ οὔτε ἀποτελεῖ ἀπαλλαγὴν αὐτῆς τῆς εὐθύνης ἡ κατὰ δογματικὸν καὶ ἀποφθεγματικὸν τρόπον ἀναφορὰ εἰς τὸ ὅτι δὲν πείθεται. Διότι θὰ ἀνέμενα, καὶ ἐκπλήττομαι διότι δὲν τὸ ἤκουσα, ἀπὸ πολιτευόμενον ὁμιλοῦντα κατὰ τρόπον σοβαρὸν καὶ ὑπεύθυνον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, διὰ τὸ ὕψιστον αὐτὸ θέμα τῆς ἀσκήσεως τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ, νὰ μᾶς εἶχεν ἀποκαλύψει τὴν μέριμναν, ἐὰν ἔχῃ καταβάλει μέριμναν, διὰ νὰ ἐνημερωθῆ ἐπὶ τῶν ἐξελίξεων τὰς ὁποίας οἱ ὑπόλοιποι ἰσχυριζόμεθα ὅτι ἔχομεν ζητήσει καὶ ἔχομεν λάβει, καὶ κατὰ πόσον εὑρίσκει αὐτὰ τὰ ἐπιχειρήματα πειστικὰ ἢ ὄχι. Πιθανῶς νὰ τὸ ἔχῃ πράξει. Καὶ ἐὰν τὸ ἔχῃ πράξει σέβομαι τὴν γνώμην του. Διότι εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ συμφωνήσῃ καὶ ἐκεῖνος ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς νὰ ἀναλυθοῦν οἱ λόγοι, τὰ αἴτια, αἱ προβλεπόμεναι ἐπιπτώσεις, αἱ διαπιστωθεῖσαι ἴσως ὑπὸ ἁρμοδίων καὶ τεταγμένων εἰς τὴν ὀρθὴν ἐκτίμησιν τῶν ἀντιδράσεων τῶν Τούρκων—λέγω, ἐὰν τὸ ἔχῃ πράξει—θὰ σεβασθῶ τὴν ἄποψίν του. Ἐὰν ὅμως δὲν τὸ ἔχῃ πράξει, τότε νὰ μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ παρατηρήσω ὅτι φαίνεται ὅτι εὑρισκόμεθα, ὄχι μόνον ὡς ἰσχυρίσθη ὁ ἴδιος, πρὸ ἀποφασισμένης ἀποφάσεως τοῦ Ἐνιαίου καὶ τῶν ὑπολοίπων κομμάτων ἀλλὰ πρὸ ἀποφασισμένης ἀντιδράσεως τοῦ ἰδίου, διότι δὲν θέλω νὰ πιστέψω ὅτι ὁ κ. Λυσσαρίδης ἐκθέτων τὸν δογματισμὸν ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξουν ἐπιπτώσεις ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ, πράττει τοῦτο χωρὶς νὰ ἐνδιαφερθῆ νὰ διερευνήσῃ ἐὰν ὀρθῶς ὑπάρχῃ καὶ ἴχνος ἀληθείας εἰς τὰ λεχθέντα ὑφ' ἡμῶν μὲ ὅσην λίγην καλὴν πίστιν ἢ νοημοσύνην καὶ ἂν μᾶς πιστώνῃ.

Κύριε Πρόεδρε. Θὰ ἦταν ἴσως σκόπιμον νὰ γίνῃ ἡ διευκρίνισις ὅτι δὲν ὡδηγήθημεν εἰς τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν ἔχομεν λάβει ὑπήκοντες εἰς ἀπειλὰς ἢ ἐκβιασμοὺς τῶν Τούρκων καὶ λυποῦμαι ἐὰν δὲν ἐτόνισα ἀρκούντως προηγουμένως τὴν λέξιν τὴν ὁποίαν τώρα θὰ τονίσω. Εἶπα ὅτι δὲν θὰ εἴμεθα δικαιολογημένοι παρουσιαζόμενοι ὡς ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὴν ἄσκησιν ἀμέσως τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ εἰς τὰ ὁποῖα ὅλοι ὁμνύομεν πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν, καὶ προσέθεσα τὴν φράσιν «νὰ παράσχωμεν προσχήματα διὰ μελετημένην ἢ προαποφασισμένην ὑπαναχώρησιν τῶν Τούρκων». Ἐὰν ἡ θέσις ἡ ὁποία ἐλέχθη, ἡρμηνεύθη ὅτι εἶναι ἡ θέσις τοῦ Ἐνιαίου ἢ τῶν ἄλλων κομμάτων ὡς ἀποτέλεσμα τῶν πιέσεων καὶ τῶν ἐκβιαστικῶν ἐνεργειῶν καὶ δηλώσεων τῶν Τούρκων, τότε τὰ ὅσα εἶχα πεῖ τὸν Μάϊον ἔχουν τὴν θέσιν των. Ἀλλὰ ἔχω λόγους νὰ πιστεύω ὅτι τὰ ὅσα μοῦ ἐλέχθησαν εἰς τὴν διαφώτισιν καὶ ἐνημέρωσιν τὴν ὁποίαν ἐζητήσαμεν καὶ ἐλάβομεν ὑπὸ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι εἶναι ἁρμόδιοι νὰ μᾶς τὴν παράσχουν, εἰς αὐτὴν εἰδικῶς τὴν περίοδον καὶ εἰς αὐτὴν εἰδικῶς τὴν φάσιν, εἶναι τοιαῦτα ὥστε νὰ ὑπάρχῃ σοβαρὸς κίνδυνος ἐκ μέρους μας παροχῆς τοιούτων προσχημάτων δι' ὑπαναχώρησιν ἐκ μέρους τῶν Τούρκων. Καὶ ἐὰν θλίβωνται μερικοὶ διότι ἔστω καὶ ὡς ἐξηγήθη παρανόμως ἢ ἀντισυνταγματικῶς ἐπέμεναν νὰ ὁρίσῃ ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου ἡ Βουλὴ ἡμερομηνίαν καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ὁρίσῃ νομικῶς ἡμερομηνίαν ἡ Βουλή, λέγω, παρὰ τὴν θλῖψιν των ἴσως θὰ ἦταν εὐτύχημα διότι ὁ μὴ καθορισμὸς ἡμερομηνίας ἴσως μᾶς παρέχει τώρα τὴν εὐχέρειαν νὰ ἀποσοβήσωμεν ἴσως δυσμενεστέρας ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν. Ἀλλὰ ὁμολογῶ ὅτι μὲ ἀπασχολεῖ μία ἀντινομία τὴν ὁποίαν ἐπισημαίνω εἰς τὴν κατακλεῖδα τῶν ἀπόψεων τοῦ κ. Λυσ-

σαρίδη. Πιθανὸν νὰ ἔχω παρανοήσει τὸ τί εἶπε καὶ ἀπολογοῦμαι ἐὰν ἔχω παρανοήσει αὐτὸ ποὺ εἶπε. Ἐὰν ὄχι, εἶναι μία ἀντινομία ἡ ὁποία πραγματικὰ εἶναι ἀρκετὰ προφανὴς εἰς τὴν ἄποψιν ποὺ ἐξέθεσεν ὁ κ. Λυσσαρίδης. Ἔχει, ἂν δὲν σφάλλωμαι, εἰσηγηθῇ ὅπως ἡ Βουλὴ ὁρίσῃ μακρότερον χρόνον ἀπὸ τὴν τρίμηνον περίοδον. Μήπως ἡ εἰσήγησίς του ὑποδηλοῖ ὅτι ὑποψιάζεται ἴχνη ἀληθείας εἰς τοὺς ἰσχυρισμούς μας ὅτι συντρέχουν λόγοι διὰ τὴν ἀναβολὴν τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἡμερομηνίας; Ἐὰν μὲν αὐτὴ εἶναι ἡ ἄποψίς του τότε ἀπορῶ διατὶ αὐτὴ ἡ σπουδὴ τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἡμερομηνίας ἀπὸ σήμερον, ἐφ' ὅσον καὶ διὰ τοῦ νόμου καὶ λόγῳ τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Λυσσαρίδη διαπιστωθείσης προαποφάσεως τῆς ὁλομελείας τῆς Βουλῆς νὰ ἀποστερήσῃ τὸν λαὸν ἀπὸ τὴν ἄσκησιν τῶν δημοκρατικῶν του δικαιωμάτων, θὰ ἔχῃ αὐτὴ ἡ Βουλὴ καὶ οἱ ἴδιοι οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἤδη εἶναι ἀποφασισμένοι νὰ στερήσουν τὸν λαὸν τῆς ἀσκήσεως αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος, ἄλλην εὐκαιρίαν νὰ ἀναβάλουν περαιτέρω ἢ καὶ νὰ ἀκυρώσουν τὴν ἡμερομηνίαν τὴν ὁποίαν τώρα θὰ ὁρίσῃ ἴσως ἡ Βουλὴ διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐκλογῶν μετὰ ἑξάμηνον, ἐννεάμηνον ἢ ἴσως καὶ μεταγενέστερον χρόνον. Ἐάν, ὅμως, ὑπάρχῃ αὐτὴ ἡ εὐχέρεια διατὶ νὰ μὴν πιστωθοῦν οἱ ὑπόλοιποι Βουλευταὶ ἔστω καὶ μὲ ἴχνη δημοκρατικῆς συνειδήσεως καὶ προσηλώσεως εἰς τὰ δημοκρατικὰ θέσμια τοῦ τόπου καὶ νὰ δεχθῶμεν ὅτι εἶναι δυνατὸν οἱ ἴδιοι Βουλευταὶ κατὰ τὴν ἐπανεξέτασιν τοῦ θέματος τὸν Δεκέμβριον, νὰ ἀποφασίσουν ὅτι αἱ τότε συνθῆκαι εἴτε ἐπιτρέπουν τὸν ἄμεσον καθορισμὸν ἡμερομηνίας ἢ ἀντιστρόφως ὅτι δὲν παρεμβάλλονται αἱ ἴδιαι συνθῆκαι αἱ ὁποῖαι τώρα ἰσχυριζόμεθα ὅτι παρεμβάλλονται, ποὺ καθιστοῦν μὴ ἐπιθυμητὸν τὸν ὁρισμὸν ἡμερομηνίας ἀπὸ σήμερα;

Κύριε Πρόεδρε. Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ λεπτὴ φάσις τοῦ Κυπριακοῦ προϋπῆρχεν πρὸ πολλοῦ καὶ πιθανῶς θὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὸ μέλλον. Εἶναι ἐπίσης γεγονὸς ὅτι ἐὰν ἡ μόνη δικαιολογία διὰ τὴν ἀναβολὴν τῆς ἀσκήσεως τοῦ δημοκρατικοῦ αὐτοῦ δικαιώματος τοῦ λαοῦ εἶναι ἡ ὕπαρξις ἐνδοκυπριακοῦ διαλόγου ἢ συνομιλιῶν τότε δικαιολογημένα ἐγείρονται ἀμφιβολίαι κατὰ πόσον θὰ καταστῇ ποτὲ δυνατὴ ἡ ἄσκησις τοῦ δημοκρατικοῦ αὐτοῦ δικαιώματος. Ἂς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ὑπενθυμίσω ὅτι ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἐπὶ μίαν πενταετίαν, ἂν δὲν σφάλλωμαι, εὕρισκεν ὀρθὴν τὴν ἀναβολὴν τῆς διεξαγωγῆς τῶν Βουλευτικῶν ἐκλογῶν ὑπὸ τὰς τότε κρατούσας καταστάσεις καὶ ἡ ἰδία Βουλὴ ἀπεφάσισεν, ὅταν αἱ συνθῆκαι τὸ ἐπέτρεψαν, τὴν διεξαγωγὴν τόσον Προεδρικῶν ὅσον καὶ Βουλευτικῶν ἐκλογῶν. Διατὶ δηλαδὴ θὰ ἀποκλεισθῇ ὅτι οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι σταθμίζοντες τὴν κατάστασιν ὑπὸ τὰς κρατούσας ἑκάστοτε συνθήκας δικαιοῦνται, διὰ νὰ μὴ πῶ ὀφείλουν, νὰ λάβουν τὰς ὀρθοτέρας διὰ τὴν κατάστασιν καὶ ὑπὸ τὸ κλῖμα ὑπὸ τὸ ὁποῖον λαμβάνονται ἀποφάσεις, ἀποφάσεις αἱ ὁποῖαι πιστεύομεν ὅτι θὰ εἶναι ὑποβοηθητικαὶ εἰς τὴν ἀποστέρησιν ἐκ μέρους τῶν ἀντιπάλων προσχημάτων ἢ ἔστω εἰς τὴν διασφάλισιν τῆς μὴ ἀνακοπῆς τῆς διαγραφομένης προόδου τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ οἱ ὁποῖοι θέλουν, συγγνώμην, εὑρισκόμεθα εἰς τὸ στάδιον δευτερολογίας.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος ἀνεφέρθη εἰς τὰς ἀπόψεις μου διὰ τὴν νοημοσύνην τῆς Βουλῆς.

Δὲν θὰ ἀπαντήσω κατ' εὐθεῖαν, δὲν θέλω νὰ ἀπαντήσω. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν νοημοσύνην τοῦ ἰδίου, ἐπειδὴ τὴν σέβομαι, θὰ πρέπει νὰ πῶ ὅτι τὸν λυποῦμαι ὅταν τὸν βλέπω νὰ προσπαθῇ νὰ ὑπερασπίσῃ μίαν χαμένην ὑπόθεσιν μὲ ἀρκε-

τὴν ὡραιολογίαν, ἀλλὰ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ ψυχή του εἶναι περίλυπος μέχρι θανάτου, διότι εὑρίσκεται εἰς τὴν πικρὰν μοῖραν νὰ προασπίσῃ ὑποθέσεις αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι οὔτε εἰς τὴν ἰδικήν του συνείδησιν ὀρθαί, ὅταν γνωρίζῃ ὅτι ἁπλῶς ὡς δικηγόρος μιᾶς καταστάσεως εὑρίσκεται εἰς αὐτὸ τὸ βῆμα διὰ νὰ ὑπερασπίσῃ μίαν χαμένην ὑπόθεσιν καὶ διὰ τὸν λαὸν καὶ διὰ τὴν Βουλὴν καὶ δι' ἀρχὰς καὶ διὰ συνεπείας καὶ διὰ τὸ ἐθνικὸν θέμα.

Δὲν εἶναι ὅμως ἰδικόν μου τὸ σφάλμα ἐὰν ὁ συμπαθὴς κ. Παπαδόπουλος εὑρίσκεται εἰς αὐτὴν τὴν δυσχερῆ μοῖραν καὶ δὲν θὰ ἤθελα ποτὲ νὰ εὑρεθῶ εἰς τὴν ἰδίαν μοῖραν καὶ δὲν θὰ εὑρεθῶ διότι δὲν θὰ ἀναλάβω ποτὲ ὑπερασπίσεις ὑποθέσεων εἰς τὰς ὁποίας δὲν πιστεύω, γιατὶ προτιμῶ νὰ εἶμαι κάποτε μόνος εἰς τὰς ἀπόψεις μου—καὶ ἂς θεωρῆται πὼς συμβαίνει νὰ εἴμεθα μόνοι εἰς τὰς ἀπόψεις μας. Εἰς ὡρισμένας καταστάσεις ὅταν κανεὶς βασίζεται ἐπὶ συγκεκριμένων ἀρχῶν, θὰ εὑρίσκεται μόνος καὶ δὲν εἶναι κακὸν τὸ νὰ εὑρίσκεται μόνος.

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς διορισμούς, θὰ ἤθελα ἁπλῶς νὰ ὑπενθυμίσω ὅτι ἀπέθαναν πολλοὶ μουκτάρηδες Τοῦρκοι. Καὶ τί γίνεται; Ἀποδεχόμεθα ἄραγε τοὺς διορισμοὺς τοῦ νῦν αὐτοκαλουμένου κρατιδίου καὶ δὲν εἶναι χειρότερα;

Δὲν ἔπρεπε νὰ θιγῇ αὐτὸ τὸ θέμα καὶ δὲν τὸ ἔθιξα διότι δὲν ἤθελα ὅλα αὐτὰ νὰ συζητηθοῦν ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ βήματος δι' εἰδικοὺς λόγους. Ἄλλωστε αὐτὸ τὸ θέμα.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν θὰ ἤθελα νὰ διακόψω τὸν ἔντιμον ἀγορητὴν ἀλλὰ διὰ τὸ κῦρος τῆς Κυβερνήσεως ἔχω νὰ δηλώσω ἐπισήμως ὅτι οἱ μόνοι κοινοτάρχαι Τοῦρκοι οἱ ὁποῖοι ἀναγνωρίζονται εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι διορίσθησαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι δὲν ἔτυχον διορισμοῦ ἢ διωρίσθησαν ὑπὸ ἄλλων ντὲ φάκτο καταστάσεων οὐδέποτε ἀνεγνωρίσθησαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ οὐδέποτε θὰ ἀναγνωρισθοῦν.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐν τῷ μεταξὺ τὸ θέμα τῶν Τούρκων κοινοταρχῶν ὑπῆρχε πάντοτε ὅταν ἡ Βουλὴ αὐτὴ μετὰ φορτικότητος ἀπαιτοῦσεν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίου διὰ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος.

Δὲν εἶχεν ὑπ' ὄψιν της ἡ Βουλὴ ὅταν μὲ τόσην φορτικότητα ἐπέμενεν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίου διὰ νὰ μὴν ἀναγνώσω ἐπιστολὰς πρὸς τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα εἰς τὰς ὁποίας κατηγγέλλετο ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν διότι καθυστεροῦσεν εἰς τὴν ὑποβολὴν τοῦ σχετικοῦ Νομοσχεδίου.

Ἠρωτήθη ἀπὸ τὸν ἔντιμον συνάδελφον κατὰ πόσον κατετοπίσθην ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Μοῦ κάνει ἐντύπωσιν πὼς τώρα ἐνεθυμήθημεν τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν. Διότι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἐπρότεινε συγκεκριμένην ἡμερομηνίαν, εἶχε σταθμίσει τὰ δεδομένα, εἶχεν ἀποφασίσει ἀλλὰ τότε δὲν ἐνεθυμήθημεν τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν. Τώρα ἐνθυμούμεθα τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν. Ἄραγε θὰ λέμεν ὅτι ἐκεῖνοι μποροῦν νὰ σταθμίσουν καλύτερα τὰ πράγματα διὰ νὰ καθορίσουν τὴν ἡμερομηνίαν ἐκλογῶν ἢ ὄχι; Ἀλλὰ πρὸς πληροφορίαν σας γνωρίζω τὰς ἀπόψεις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ γνωρίζω ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία οὐδεμίαν θέλει νὰ ἔχῃ ἀνάμειξιν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος. Οὐδεμίαν ἄποψιν ἐξέφρασεν ὑπὲρ τῆς ἀναβολῆς τῶν ἐκλογῶν ἐξ ὅσων εἶμαι ἀπολύτως εἰς θέσιν νὰ γνωρίζω. Ἐὰν δὲ θεωροῦνται κατατόπισις ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν τὰ τεκταινόμενα, τὰ γνωρίζω, ἐκτὸς ἐὰν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία δὲν κατατοπίζεται ὑπὸ ἄλλων ἐπὶ τῶν γεγονότων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὁμολογῶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παραδεχθῶ.

Ἐκτὸς τοῦ γεγονότος ὅτι γνωρίζω καὶ ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποῖα ἀναφέρεται ὁ κ. Παπαδόπουλος, ἔστω καὶ ἐὰν δὲν εἶδον προσωπικῶς τὸν συνομιλητήν, ὁ ὁποῖος οὐδέποτε μὲ ἐφώναξε γιὰ νὰ μὲ δῇ, γνωρίζω τὴν ἐπιχειρηματολογίαν ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἤκουσαν τὴν ἐπιχειρηματολογίαν, ὅπως γνωρίζω καὶ τὰς ἀπόψεις τῆς Κυβερνήσεως ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος αἱ ὁποῖαι δὲν συμπίπτουν καθόλου μὲ τὰς ἐκφραζομένας ἐν τῇ Βουλῇ θέσεις, χωρὶς νὰ λέω ὅτι ἀντικρούονται, διότι δὲν θέλουν νὰ ἔχουν οἱανδήποτε θέσιν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ προβλήματος.

Εὔκολον θὰ ἦτο ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἤθελε νὰ καθοδηγήσῃ καθ' οἱονδήποτε τρόπον τὴν Βουλὴν νὰ ἐκφράσῃ ἐπισήμως ἀπόψεις καὶ τότε εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐὰν αὐταὶ αἱ ἀπόψεις δὲν συνέπιπτον μὲ τὰς ἀπόψεις μιᾶς ὡρισμένης συγκεκριμένης ὁμάδος, θὰ ἀκούαμεν καὶ πάλιν τὰ περὶ ἐπεμβάσεως τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας εἰς τὰς λήψεις ἀποφάσεως ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς. Πάντως εἶμαι κατατοπισμένος.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος εἶναι ἀρκετὰ νέος γιὰ νὰ μὴν πιστεύω ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ μὴν εἶχε παρακολουθήσει καλῶς τὴν ὁμιλίαν μου. Διότι ἔδωσα πλήρη ἀπάντησιν εἰς τὰ ἐπιχειρήματα καὶ διὰ τὰ προσχήματα διὰ τὴν τοπικὴν αὐτοδιοίκησιν καὶ δι' ὅλα αὐτά. Ὅταν δὲ κατέληξα ὅτι δὲν πείθομαι, εἶναι κατόπιν τῆς ἐπιχειρηματολογίας τὴν ὁποίαν ἔθεσα ὅτι εἶναι προσχήματα ἁπλᾶ, ὄχι ἁπλῶς ἐκείνων οἱ ὁποῖοι θέλουν, ὄχι τῆς Τουρκικῆς πλευρᾶς, ἀλλὰ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι θέλουν αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἀναβολὴν τῶν ἐκλογῶν.

Πλήρη ἐπιχειρηματολογίαν ἀνέπτυξα διατὶ δὲν συντρέχουν οἱ λόγοι. Ἐὰν δέ, ὡς ἐλέχθη τώρα, ἐκεῖνοι ἀναζητοῦν ἁπλῶς προσχήματα, εἶναι ἕτοιμοι νὰ ἀνατινάξουν τὰ πάντα καὶ νὰ ζητοῦν προσχήματα, θὰ ἦτο ἀφελὲς νὰ πιστέψωμεν ὅτι ἡ Τουρκικὴ πλευρὰ δὲν μπορεῖ νὰ ἀνεύρῃ ἄλλον πρόσχημα ἐὰν ἡμεῖς ἀφαιρέσωμεν τὸ πρόσχημα τῆς διενεργείας ἐκλογῶν διὰ νὰ ἀνατινάξῃ πραγματικὰ τὸν διάλογον.

Ἐὰν ἄλλοι σοβαρώτεροι λόγοι, καὶ ὑπάρχουν κατὰ τὴν γνώμην μου, συντρέχουν εἰς τὸ νὰ ὁδηγήσουν εἰς ἀδιέξοδα, θὰ ὁδηγήσουν εἰς ἀδιέξοδα καὶ δὲν πιστεύω ὅτι ἀναζητοῦν αὐτὸ μόνον τὸ πρόσχημα διὰ νὰ καταλήξουν εἰς αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος εἶπεν ὅτι τὸ βῆμα ἔγινε καὶ πάλιν συναγωνισμὸς δημοκρατικῶν πεποιθήσεων.

Τὸ βῆμα ἔγινεν ἁπλῶς λυδία λίθος μεταξὺ ἁπλῆς ἐφαρμογῆς ἐκείνων οἱ ὁποῖοι διακηρύττουν ἀρχὰς καὶ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι πραγματικὰ μετατρέπουν τὰς ἀρχὰς εἰς πρᾶξιν.

Εὔκολον, ὅπως εἶπα, νὰ χαρακτηρίζωνται δημοκόποι οἱ οἱοιδήποτε ἐπιμένουν ἁπλῶς εἰς τὴν ἐφαρμογὴν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων. Θὰ ὑπενθυμίσω ὅτι —ἐπειδὴ εἶπα αὐτὰ τὰ ἴδια πράγματα εἰς τὴν προηγουμένην συνεδρίαν— ἐλέχθη εἰς τὴν πρώτην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς ὅτι θὰ εἶναι ἐγγεγραμμένον αὐτὸ τὸ θέμα καὶ ἡ Βουλὴ θὰ χωρήσῃ εἰς τὸν καθορισμὸν τῆς ἡμερομηνίας διὰ νὰ φανῇ ὅτι ἦταν ἁπλῶς θέμα εὐθιξίας πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὁ μὴ καθορισμός, διότι δὲν ἦτο δυνατὸν ἡ Βουλὴ νὰ ἀνεχθῇ ἐπέμβασιν τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὸν καθορισμὸν τῆς ἡμερομηνίας ἔστω καὶ ἐὰν ἦταν κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς. Διὰ νὰ ἀλλάξωμεν τὴν ἡμερομηνίαν ἔγινεν ὅλη αὐτὴ ἡ ἱστορία.

Θεωρεῖ ζηλευτὸν προνόμιον ὁ κ. Παπαδόπουλος διότι εὑρίσκομαι μόνος ὑπερασπιστὴς αὐτὴν τὴν στιγμὴν τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ. Πράγματι θὰ ἠχόμην καὶ ὁ κ. Παπαδόπουλος νὰ εὑρίσκετο εἰς τὴν ἰδίαν εὐτυχῆ θέσιν ποὺ εὑρίσκομαι ἐγὼ—νὰ εἶμαι συνεπὴς διὰ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν τῶν ἀρχῶν καὶ διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ.

Δὲν θὰ ἀσχοληθῶ μὲ τὴν μικρὴν λεπτομέρειαν περὶ παρανομίας καθορισμοῦ ἡμερομηνίας ἐκλογῶν, θὰ ἦτο παράνομον ἀφ' ἧς στιγμῆς ἡ Βουλὴ ἤλλαξε τὸν Νόμον.

Παράνομον δὲν θὰ ἦτο. Ὅ,τι κάνει ἡ Βουλή, ἐὰν ἡ Βουλὴ ἔλεγεν ὅτι ἡ Βουλὴ καθορίζει τὴν ἡμερομηνίαν καὶ καθορίση τὴν 1ην Ὀκτωβρίου, δὲν βλέπω ἐὰν θὰ ἦτο παράνομον, ἐκτὸς διότι ἐμπῆκε νέα παράγραφος ὅτι θὰ πρέπει νὰ παρέλθουν τρεῖς μῆνες ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς λήψεως τῆς ἀποφάσεως μέχρι τῆς ἡμερομηνίας τῆς ἐφαρμογῆς. Ἀλλὰ αὐτὴ ἦτο ἀπόφασις τῆς Βουλῆς, ἡ ὁποία, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ἤθελε πράγματι νὰ ὁρίση τὴν 1ην Ὀκτωβρίου, θὰ μποροῦσε νὰ ὁρίση τὴν 1ην Ὀκτωβρίου καὶ νὰ καθορίση ὅτι περαιτέρω θὰ καθορίση ἡ ἰδία τὰς ἡμερομηνίας τῶν ἐκλογῶν.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος μὲ ἠρώτησε, πῶς συμβαίνει νὰ δέχωμαι ἐν ἀνάγκῃ καὶ καθορισμὸν ἡμερομηνίας πέραν τῶν τριῶν μηνῶν. Μήπως αὐτὸ εἶναι κάποια ὑπόδειξις ὅτι ἔστω καὶ σκιωδῶς δίδω κάποιαν σημασίαν εἰς τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους ἤκουσα ὅτι συντρέχουν δι' ἀναβολήν ;

Ἡ ἀπάντησις εἶναι κατηγορηματικῶς ὄχι, διότι τρίμηνος ἡμερομηνία συμπίπτει μὲ τὰ Χριστούγεννα καὶ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν. Ἄλλοι —δὲν ἐννοῶ Βουλευταί—ὑπέδειξαν ὅτι ἴσως ἐὰν ἀπὸ τὰ Χριστούγεννα πᾶμεν εἰς τὰς ἀρχὰς Ἰανουαρίου νὰ ἔχουν ἤδη προκηρυχθῆ οἱ προεδρικὲς ἐκλογὲς καὶ θὰ ἦτο δύσκολον νὰ ἔχωμεν δύο ἐκλογάς.

Παρ' ὅλον ποὺ τεχνικῶς ἐγὼ δὲν ξέρω ἂν ὑπάρχουν δυσκολίες—καὶ εἶπα ἂν πράγματι ὑπάρχουν αὐτὲς οἱ δυσκολίες, ἂν εἶναι δύσκολον νὰ καθορισθοῦν οἱ κοινοτικὲς ἐκλογὲς εἰς τὴν παραμονὴν τῶν προεδρικῶν ἐκλογῶν, διότι θὰ εἶναι δύσκολον ἐφ' ὅσον ἔχει ἀρχίσει ἤδη νὰ κινῆται ὁ μηχανισμὸς διὰ τὰς προεδρικὰς ἐκλογὰς—οὐδεμίαν ἔνστασιν θὰ εἶχα ἐὰν καθωρίζετο ἡ ἡμερομηνία ἀμέσως μετὰ τὰς προεδρικὰς ἐκλογάς.

Δὲν ἤθελα νὰ ἐπεκταθῶ, ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι τὸ νόημα τῆς παραδοχῆς ὅτι εἶναι δυνατὸν ἡ ἡμερομηνία νὰ καθορισθῇ καὶ μετὰ χρονικὸν διάστημα πέραν τοῦ τριμήνου.

Ὅμως τελειώνοντας ὁ κ. Παπαδόπουλος εἶχε μίαν κρίσιν συνειδήσεως ἡ ὁποία μὲ ἱκανοποιεῖ, διότι ὁ ἴδιος εἶπεν καὶ προειδοποίησεν αὐτὴν τὴν στιγμήν, ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναβάλλωνται αἱ ἐκλογαὶ καὶ γιὰ χρόνια καὶ ἔδωσε τὸ παράδειγμα τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν.

Αὐτὸ ἂς γίνῃ μάθημα εἰς ὅσους ἐκείνους ποὺ νομίζουν ὅτι ἡ ἀναβολὴ θὰ εἶναι ἁπλῶς μέχρι τοῦ Δεκεμβρίου, ὅτι τὸν Δεκέμβριον θὰ ἔχῃ λήξει τὸ θέμα τῆς ἀνταλλαγῆς ἐπιστολῶν διὰ τὴν τοπικὴν αὐτοδιοίκησιν, ὅτι ἢ θὰ ἔχωμεν καταλήξει σὲ κάποιο συμπέρασμα ἢ θὰ ἔχωμεν καταλήξει σὲ κάποιον ἀδιέξοδον καὶ ἐν γένει δὲν θὰ εὑρισκώμεθα ἐνώπιον συζητήσεως αὐτοῦ τοῦ θέματος, ἄρα θὰ εἶναι δυνατὸς ὁ καθορισμὸς ἡμερομηνίας.

Ἐλέχθη ἐπὶ πλέον καὶ θὰ πρέπει νὰ ἀναμένωμεν ποία θὰ εἶναι τυχὸν ἡ τύχη, διότι ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι ὁ κ. Παπαδόπουλος δὲν εἶπεν ὅτι πρέπει νὰ ἀναβληθοῦν αἱ κοινοτικαὶ ἐκλογαὶ ἐπ' ἀόριστον ἢ ἐπὶ τριετίαν, ἀλλὰ ὑπέδειξε, καὶ κατὰ τὴν γνώμην μου αὐτὸ εἶναι εἰλικρίνεια, ὅτι εἶναι δυνατὸν αἱ κοινοτικαὶ ἐκλογαὶ ὄχι ἁπλῶς νὰ ἀναβληθοῦν γιὰ ἄλλους τρεῖς, τέσσαρας, ἢ πέντε μῆνες, ἀλλὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναβληθοῦν καὶ γιὰ χρόνια ἀκόμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαῶ τὸν Προεδρεύοντα νὰ μὲ ἀντικαταστήσῃ διότι θὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τοῦ θέματος.

(Ὁ κ. Τ. Παπαδόπουλος ἀντικαθιστᾶ τὸν κ. Κληρίδην).

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἤκουσα μετὰ μεγάλης προσοχῆς τὰς ἀγορεύσεις τῶν ἐντίμων συναδέλφων καὶ ἤκουσα μετὰ μεγάλης προσοχῆς ἰδιαι-

τέρως τὴν ἀγόρευσιν τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Λυσσαρίδη, ὁ ὁποῖος ἄφησε νὰ νοηθῇ ὅτι ἡ θέσις τὴν ὁποίαν λαμβάνει τὸ Ἐνιαῖον Κόμμα, ἡ Προοδευτικὴ καὶ τὸ Α.Κ.Ε.Λ., ὅτι δηλαδὴ ἡ διεξαγωγὴ κοινοτικῶν ἐκλογῶν εἰς τὸ παρὸν στάδιον θὰ ἐπηρεάσῃ τὰς ἐνδοκυπριακὰς συνομιλίας, δὲν εἶναι οἱ πραγματικοὶ λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους τὰ ἐν λόγῳ Κόμματα συμφωνοῦν εἰς τὴν ἀναβολὴν τῶν ἐκλογῶν, ἀλλὰ εἶναι τρόποι ἀποφυγῆς διεξαγωγῆς ἐκλογῶν.

Ὡς ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἐσυνήθισα νὰ θέτω τὸ κάθε τι ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῆς λογικῆς, διερωτῶμαι. Ἐν πρώτοις, εἶναι γνωστὸν εἰς ὅλα τὰ Κόμματα καὶ παραδεκτὸν ὑφ' ὅλων τῶν Κομμάτων ὅτι ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ σήμερον ἐπιθυμεῖ, διακαῶς ἐπιθυμεῖ, τὴν διεξαγωγὴν ἐκλογῶν κοινοταρχῶν.

Ποῖον Κόμμα τὸ ὁποῖον διαθέτει πολιτικὸν αἰσθητήριον—καὶ διὰ νὰ εἶναι Κόμμα πρέπει νὰ διαθέτῃ πολιτικὸν αἰσθητήριον—θέλει νὰ ἀντιταχθῇ εἰς τὴν θέλησιν τῆς συντριπτικῆς πλειοψηφίας ἢ καὶ ὁλοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ νὰ ἀποκομίσῃ ἐπικρίσεις καὶ νὰ ἀδυνατίσῃ τὴν θέσιν του ἐὰν πράγματι δὲν ἐπίστευεν ὅτι ὑπάρχουν σοβαροὶ λόγοι, οἱ ὁποῖοι μποροῦν καὶ θὰ ἐπηρεάσουν τὰς διεξαγομένας συνομιλίας ; Ὑπάρχει, κύριοι, Κόμμα τὸ ὁποῖον θέλει νὰ ἀντιταχθῇ πρὸς τὴν λαϊκὴν θέλησιν καὶ τὸ ὁποῖον νὰ θέλῃ μαζοχιστικῶς νὰ ὑποστῇ τὰς συνεπείας ;

Αὐτὴ εἶναι ἡ μία ἐκδοχή, λογικὴ ἐκδοχή. Ἡ ἄλλη θὰ εἶναι ὅτι τὰ Κόμματα, τὰ ὁποῖα φοβοῦνται τὴν διεξαγωγὴν ἐκλογῶν, φοβοῦνται ἐκλογικὴν ἀναμέτρησιν. Καὶ διερωτῶμαι. Εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ ἡ ψευδαίσθησις εἰς οἱονδήποτε Κόμμα ὅτι τὸ Ἐνιαῖον, ἡ Προοδευτικὴ καὶ τὸ Α.Κ.Ε.Λ., τὰ ὁποῖα υἱοθετοῦν αὐτὴν τὴν θέσιν, φοβοῦνται ἐκλογικὴν ἀναμέτρησιν ὡς Κόμματα κυρίως μὲ τὸ Ε.Δ.Ε.Κ., τοῦ ὁποίου ἡ θέσις εἰς τὰς τελευταίας ἐκλογὰς ἦτο ὅτι κατώρθωσε, τῇ βοηθείᾳ καὶ τρίτων, νὰ πάρῃ δύο θέσεις εἰς τὴν Βουλήν ; Διερωτῶμαι λοιπὸν ἐάν, σοβαρῶς ὁμιλοῦντες, θὰ ἠθέλαμεν, ὅλα αὐτὰ τὰ Κόμματα ποὺ ἀνέφερα, νὰ ἔλθωμεν ἀντιμέτωπα μὲ τὴν κοινὴν γνώμην ἐὰν δὲν ἐπιστεύαμεν καὶ ἐὰν ὑπευθύνως δὲν κατετοπιζόμεθα ὅτι ἡ διεξαγωγὴ σήμερον κοινοτικῶν ἐκλογῶν ἀποτελεῖ σφάλμα τὸ ὁποῖον ἀσφαλῶς θὰ πληρώσωμεν εἰς τὰς διεξαγομένας συνομιλίας.

Ἀλλὰ τὴν διαπίστωσιν αὐτὴν δὲν τὴν ἔχουν κάμει μόνον τὰ ἐν Κύπρῳ εὑρισκόμενα Κόμματα καὶ δὲν τὴν ἔχουν κάμει ξένες ἰμπεριαλιστικὲς δυνάμεις ἢ προοδευτικὲς δυνάμεις, συμπίπτει νὰ εἶναι καὶ ἡ ἄποψις τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, ὅτι θὰ ἦτο σφάλμα εἰς τὸ παρὸν στάδιον νὰ διεξαχθοῦν ἐν Κύπρῳ κοινοτικαὶ ἐκλογαί.

Διότι μία ἀρχή, ἡ ὁποία υἱοθετεῖται πλήρως ἀπὸ τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη καὶ ἡ ὁποία υἱοθετεῖται εἰς ὅλας τὰς διεθνεῖς σχέσεις καὶ εἰς ὅλας τὰς προσπαθείας εἰρηνικῆς ἐπιλύσεως προβλημάτων, τὰ ὁποῖα χειρίζονται προβλήματα τοιαύτης φύσεως ὡς τὸ Κυπριακόν, εἶναι ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται μονομερῶς ἡ μία ἐκ τῶν δύο διαπραγματευομένων πλευρῶν νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ δημιουργήσῃ καταστάσεις καὶ τετελεσμένα γεγονότα. Δὲν ἐπτοήθημεν ὑπὸ οἱωνδήποτε ἀπειλῶν τοῦ Τουρκικοῦ τύπου ἢ ὑπὸ οἱωνδήποτε παραστάσεων τῆς Τουρκικῆς ἡγεσίας, ἀλλὰ εἰς μίαν συζήτησιν τοῦ Κυπριακοῦ θέματος, εἰς μίαν διαδικασίαν εἰρηνικῆς ἐπιλύσεως, ἔχει ὑψίστην σημασίαν καὶ ἡ τακτικὴ ἡ ὁποία ἀκολουθεῖται καὶ ἡ τακτικὴ εἶναι ὅτι ἡμεῖς ὡς ἀξιοπρεπεῖς ἄνθρωποι, ὡς ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι σεβόμεθα τὴν διαδικασίαν εἰρηνικῆς ἐπιλύσεως, δὲν προέβημεν εἰς τὴν δημιουργίαν οἱουδήποτε τετελεσμένου γεγονότος καθ' ὃν χρόνον συζητεῖται αὐτὸ τοῦτο τὸ θέμα τῆς τοπικῆς διοικήσεως. Καὶ μέσα εἰς τὸ θέμα τῆς τοπικῆς διοικήσεως συζητεῖται καὶ τὸ θέμα τοῦ τρόπου ἐκλογῆς κοινοταρχῶν. Ἐλέχθη ὅτι εἰς τὸ παρελθὸν δὲν ἦτο αὐτὴ ἡ θέσις μας καὶ ὅτι ἡ Βουλὴ ἡ ἰδία ἐζήτησε νὰ τεθῇ ἐπὶ τάπητος τὸ θέμα τῆς ἐκλογῆς κοινοταρχῶν διὰ νομοθεσίας. Ἂς μὴ λησμονῶμεν ὅμως ὅτι ὅταν τὸ θέμα αὐτὸ ἐτέθη ἐπὶ τάπητος αἱ ἐνδοκυπριακαὶ συνομιλίαι εὑρίσκοντο εἰς ναυάγιον, δὲν ὑπῆρχεν ἡ νέα διαδικασία ἐνισχυμένων

συνομιλιῶν διὰ τῆς ὁποίας παρευρίσκεται καὶ ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν καὶ ὅτι ἦτο μία τελείως διαφορετικὴ διαδικασία τῆς σημερινῆς καὶ ὅτι κατὰ τὸ στάδιον ἐκεῖνο εἶχε προκύψει σαφέστατα τὸ ἀδιέξοδον εἰς τὰς ἐνδοκυπριακὰς συνομιλίας. Καὶ ἐφ' ὅσον εἶχε προκύψει τὸ ἀδιέξοδον οὐδὲν ἠμπόδιζε τὴν διεξαγωγὴν ἐκλογῶν. Τὴν στιγμὴν ὅμως αὐτὴν δὲν εὑρισκόμεθα ἐνώπιον ἀδιεξόδου. Εὑρισκόμεθα ἐνώπιον συνομιλιῶν αἱ ὁποῖαι ἤρχισαν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, τῇ παρουσίᾳ τοῦ ἐκπροσώπου του, καὶ αἱ ὁποῖαι ἔχουν παρουσιάσει σημαντικάς, μπορῶ νὰ πῶ, βελτιώσεις εἰς τὰς θέσεις ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν. Λυποῦμαι διότι δὲν ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τῶν λεπτομερειῶν αὐτῶν. Ἔχω ὅμως κατατοπίσει πλήρως τὴν Κυβέρνησιν ἐπὶ τῶν ἐξελίξεων τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν καὶ γραπτῶς καὶ προφορικῶς καὶ ἡ ἰδία ἡ Κυβέρνησις εἶναι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ τὰς πιθανὰς ἐξελίξεις τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν.

Ἠρωτήθη ὁ ἔντιμος Βουλευτής, κ. Βάσος Λυσσαρίδης, κατὰ πόσον συνεζήτησε τὸ θέμα τοῦτο μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Δὲν νομίζω ὅτι ἦτο ὀρθὴ ἡ ἐρώτησις. Ἀλλὰ οὔτε μὲ ἐνδιαφέρει ἐὰν τὸ συνεζήτησεν ἢ ὄχι. Ἐγὼ γνωρίζω ὅτι τὸ συνεζήτησα ὡς συνομιλητὴς καὶ ἔχω ὑπ' ὄψιν μου καὶ τὰς ἀπόψεις τὰς ὁποίας ἐξέφρασεν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς διεξαγωγῆς ἐκλογῶν. Δὲν εἶναι δι' ἐμὲ νὰ ἀποκαλύψω τὰς ἀπόψεις του. Ἀλλὰ δὲν χρειάζεται ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας νὰ προβῇ εἰς οἱανδήποτε δήλωσιν, νοουμένου ὅτι ἡ Βουλὴ ἡ ἰδία ἤγειρε τὸ θέμα τῆς διεξαγωγῆς ἐκλογῶν καὶ οὐχὶ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία. Καὶ ἤγειρε τὸ θέμα, ὅπως εἶπα, εἰς μίαν περίοδον ἀδιεξόδου καὶ οὐχὶ εἰς μίαν περίοδον ἐξελίξεων τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν. Θὰ μοῦ ἦτο ἴσως εὔκολον νὰ μὴ ἀναμιχθῶ εἰς αὐτὴν τὴν συζήτησιν καὶ νὰ ἀφήσω ἄλλους νὰ βγάλουν τὰ κάστανα ἀπὸ τὴν φωτιάν. Δὲν εἶναι ὅμως τοῦ χαρακτῆρος μου. Ἀνέλαβα πολλὰς φορὰς εὐθύνας καὶ ἀναλαμβάνω καὶ τώρα τὴν εὐθύνην ὡς ὁ διορισθεὶς ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως συνομιλητὴς νὰ ἐκφράσω εὐθαρσῶς τὴν ἄποψίν μου, ὅτι ἡ διεξαγωγὴ κοινοτικῶν ἐκλογῶν σήμερον θὰ ἔχῃ σοβαρὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν. Θὰ μοῦ ἦτο πολὺ εὐχάριστον νὰ ὑπερασπισθῶ τῆς ἀνάγκης διεξαγωγῆς ἐκλογῶν καὶ τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ νὰ μὴν ἀναλάβω τὸ βάρος τῆς εὐθύνης νὰ φαίνωμαι δυσάρεστος πρὸς τὸν Κυπριακὸν λαόν. Ἀλλὰ δὲν θὰ ἤμουν ἄξιος νὰ ὀνομάζωμαι πολιτικὸς ἢ πολιτικὸς ἡγέτης ἐὰν δὲν ἀνελάμβανα τὰς εὐθύνας μου καὶ δημοσίως. Καὶ δηλῶ ἐπισήμως ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς, ὅτι καὶ ὡς συνομιλητὴς ἀλλὰ καὶ ὡς Ἀρχηγὸς Κόμματος, καὶ ἐὰν ἀκόμη ἔμενα μόνος ἢ τὸ Κόμμα μου ἔμενε μόνον εἰς τὴν θέσιν του καὶ ἐὰν ἀκόμη καὶ τὸ Κόμμα μου διεφωνοῦσε, θὰ ἔθετα τὸ καλῶς νοούμενον ἐθνικὸν συμφέρον ὑπεράνω οἱωνδήποτε προσωπικῶν μου ἐπιδιώξεων ἢ φιλοδοξιῶν πρὸς ἱκανοποίησιν λαϊκῶν αἰσθημάτων καὶ θὰ ἔλεγα καὶ πάλιν ὅτι σήμερον, ὑπὸ τὰ σημερινὰ δεδομένα, δὲν ἐπιτρέπεται ἡ διεξαγωγὴ κοινοτικῶν ἐκλογῶν. Διότι πάντοτε ἐπίστευα εἰς τὸ ἀρχαῖον ρητόν: «Εἰ ἀναγκαῖον ἦν ἀδικεῖν ἢ ἀδικεῖσθαι ἑλοίμην ἂν ἀδικεῖσθαι».

Καὶ προτιμῶ νὰ ἀδικηθῶ εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ παρὰ νὰ ἀδικήσω τὸν Κυπριακὸν λαόν, ὁδηγούμενος εἰς μίαν ἐκλογικὴν ἀναμέτρησιν ἀπὸ τὴν ὁποίαν οὔτε ὡς Κόμμα οὔτε ὡς ἄτομον ἔχω νὰ φοβηθῶ, ἀλλὰ τὴν ζημίαν τῆς ὁποίας θὰ πληρώσῃ σύμπας ὁ Κυπριακὸς λαός.

(Ὁ Πρόεδρος ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἕδραν του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν θὰ μακρυγορήσω, κ. Πρόεδρε, καὶ δὲν θὰ ἀπαντήσω εἰς ἐκεῖνα τὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα συμπίπτουν μὲ τὰς ἀπόψεις τοῦ κ. Παπαδοπούλου καὶ εἰς τὰ ὁποῖα ἀπήντησα δύο φοράς, διότι σέβομαι τὴν νοημοσύνην τῆς Βουλῆς εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεφέρθη ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τὸ πρῶτον ἐρώτημα τὸ ὁποῖον ἔθεσεν ὁ κύριος Πρόεδρος τῆς Βουλῆς εἶναι : «Ἐφ' ὅσον διακαὴς ἐπιθυμία ὁλοκλήρου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ εἶναι ἡ διεξαγωγὴ ἐκλογῶν, ποῖον κόμμα τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἔχῃ πολιτικὰ κριτήρια θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀντιταχθῇ εἰς τὴν θέλησιν τῆς συντριπτικῆς πλειοψηφίας τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ ἐπομένως νὰ ἀποκτήσῃ ἀντιδημοτικότητα ;» Ἡ ἀπάντησις εἶναι, ἐκεῖνο τὸ κόμμα τὸ ὁποῖον διαθέτει σήμερα, δυνάμει διοριστικοῦ συστήματος, τὴν καταπληκτικὴν πλειοψηφίαν τῶν κοινοταρχῶν τῶν διορισθέντων δυνάμει τοῦ τέως Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν. Ἐπομένως ὑπάρχει τὸ ἐλατήριον τῆς διατηρήσεως τοῦ σημερινοῦ καθεστῶτος διότι τὸ σημερινὸν καθεστὼς μονομερῶς εὐνοεῖ ἕνα συγκεκριμένον κόμμα.

Τὸ δεύτερον ἐρώτημα εἶναι : «Εἶμαι τόσον ἀφελὴς ὥστε νὰ νομίζω ὅτι ἐὰν γίνῃ ἐκλογικὴ ἀναμέτρησις θὰ πρέπει ἀπαραιτήτως αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι σήμερον ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἀναβολῆς τῶν ἐκλογῶν νὰ σχηματίσουν ἑνιαῖον μέτωπον ;» Δὲν ἔχω πληροφορίας πρὸς μίαν τοιαύτην κατεύθυνσιν. Διότι ἐὰν πράγματι ὑπῆρχαν αὐτὰ τὰ δεδομένα, συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Πρόεδρον ὅτι ὅλοι οἱ κοινοτάρχαι θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ψηφισθοῦν ἀπὸ αὐτὸν τὸν συνδυασμὸν τῶν τριῶν κομμάτων. Ἔχω ὅμως τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὁ τρόπος διαχωρισμοῦ τοῦ λαοῦ ὅσον ἀφορᾷ τὰς κοινοτικὰς ἐκλογὰς δὲν θὰ εἶναι αὐτός, ἀλλὰ θὰ εἶναι ποῖοι ὑπεραμύνονται τῆς πολιτικῆς τοῦ Προέδρου Μακαρίου καὶ ποῖοι δὲν ὑπεραμύνονται καὶ θὰ ἐπιψηφισθοῦν οἱ καλύτεροι εἰς κάθε χωρίον οἱ ὁποῖοι ἀποδεικνύουν ἔμπρακτον νομιμοφροσύνην πρὸς τὴν πολιτικὴν γραμμὴν τοῦ Μακαρίου. Καὶ ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὑπὸ αὐτὰς τὰς προϋποθέσεις καὶ ὁ λαὸς θὰ ὠφεληθῇ καὶ τὸ ἐθνικὸν θέμα διότι ἡ καταπληκτικὴ πλειοψηφία, διὰ νὰ μὴν πῶ ἡ ὁλότης τῶν ἐκλεγησομένων κοινοταρχῶν, θὰ εἶναι ὑπὲρ τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς καὶ δὲν θὰ ἀντιμάχεται ὅπως ἀντιμάχεται σήμερα ἀντιπολιτευτικῶς τὴν κυβερνητικὴν πολιτικήν.

Ὁ κ. Κληρίδης κάμνει ὑπαινιγμούς. Δὲν θὰ ὑπενθυμίσω ποῖοι ἐκλέγονται ὑπὸ Μακαριακὸν μανδύαν καὶ μετατρέπονται εἰς ἄλλας καταστάσεις συντόμως —τοὐλάχιστον τμηματικῶς— δὲν ὑπαινίσσομαι ἄτομα, ὑπαινίσσομαι καταστάσεις αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἀποδείξει ἔλλειψιν νομιμοφροσύνης πρὸς τὰς ἀπόψεις τὰς ὁποίας ἔθεσα ἐνώπιον τοῦ λαοῦ κατὰ τὰς ἐκλογὰς καὶ πρὸς τὰ ἄτομα καὶ τὴν πολιτικὴν τῶν ὁποίων ὑπεσχέθησαν νὰ ἀκολουθήσουν καὶ ἐφ' ὅσον αὐτὴ ἡ πολιτικὴ δὲν ἤλλαξε δὲν βλέπω τὸν λόγον ἀλλαγῆς τῆς τοποθετήσεως ὡρισμένων τοὐλάχιστον στελεχῶν ὡρισμένου κινήματος.

Ἐλέχθη ὅτι καὶ τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη συμβουλεύουν. Βεβαίως, ἐξαρτᾶται ὑπὸ ποίας προϋποθέσεις. Καὶ ἐὰν τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη συμβουλεύσουν τὴν ἀναβολὴν τῶν Προεδρικῶν ἐκλογῶν θὰ προβῶμεν καὶ εἰς ἀναβολὴν τῶν Προεδρικῶν ἐκλογῶν. Καὶ θὰ γίνωμεν ἀποικία τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν. Διότι ἐὰν πράγματι δεσμευτικὸς θὰ εἶναι ὁ ρόλος τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, σᾶς λέω ὅτι ἡ πλειοψηφία, ἐὰν τὸ μάθῃ ἡ πλειοψηφία τῶν μελῶν τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, θὰ ἀντιταχθῇ πρὸς τὴν ἄποψιν ὅτι εἶναι ποτὲ δυνατὸν αὐτὸς νὰ εἶναι ὁ ρόλος τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

Ἐλέχθη ἐπίσης ὅτι δὲν εἶναι ὀρθόν, κατὰ τὴν γνώμην τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, ἡ μία ἀπὸ τὰς διαπραγματευομένας πλευρὰς νὰ χωρήσῃ εἰς τετελεσμένα. Εἴμεθα ὁ ἐνδιαφερόμενος λαὸς καὶ δὲν δημιουργοῦνται τετελεσμένα ὅταν ἐφαρμόζωμεν στοιχειώδη δικαιώματα. Διότι ἐὰν μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ πᾶμεν νὰ ἐξισώσωμεν τὰ δύο μέρη, φοβοῦμαι ὅτι τὸ τέλος θὰ εἶναι καὶ ἡ πλήρης προσαρμογὴ πρὸς τὰς τουρκικὰς ἀπόψεις.

Ἐλέχθη ὅτι αὐτὰ ὅλα ἐλέχθησαν πρὶν ἀρχίσῃ ὁ νέος κύκλος τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν. Μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ ἐλέχθησαν μετὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ νέου κύκλου τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν, εἰς τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς ἡ ὁποία ἦτο μετὰ τὴν ἔναρξιν αὐτοῦ τοῦ κύκλου.

Φοβοῦμαι ὅτι ὁ,τιδήποτε περιπλέον ἀναφέρω θὰ εἶναι μία ἁπλῆ ἐπανάληψις ὅσων ἤδη ἐξέθεσα. Γνωρίζω ἐκ τῶν προτέρων ποῖον εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας ἐφ' ὅσον ἤδη ἔχουν ὁμιλήσει οἱ ἐκπρόσωποι τῶν διαφόρων κομμάτων εἰς τὴν Βουλήν. Δὲν θέλω νὰ μέμφωμαι κανένα. Θέλω νὰ πιστεύω ὅτι μερικοὶ τοὐλάχιστον ἀπὸ τοὺς συναδέλφους ἔχουν παραπλανηθῆ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτίμησιν τῶν δεδομένων διὰ τὴν ἐφαρμογὴν ἢ ὄχι αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Θέλω νὰ ἐλπίζω ὅτι ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἴδιον βῆμα κάποιοι, κάποτε, θὰ παραδεχθοῦν ὅτι αὐτὴ ἡ πορεία ἦτο λανθασμένη. Δὲν θὰ τοὺς ἐπιρρίψω τότε εὐθύνην, ἁπλῶς θὰ τοὺς συγχαρῶ διότι θὰ ἔχουν τὸ θάρρος νὰ ὁμολογήσουν ὅτι διέπραξαν ἕνα λάθος κάτω ἀπὸ ὡρισμένας δεδομένας συνθήκας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προτοῦ δώσω τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Τάσον Παπαδόπουλον θὰ ἤθελα νὰ ἀπαντήσω ἐπὶ μερικῶν σημείων τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται καὶ προσωπικῶς εἰς τὸν ἑαυτόν μου.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Νομίζω ὅτι δικαιοῦμαι νὰ παράσχω μίαν ἀπάντησιν εἰς τὸν κ. Λυσσαρίδην εἰς προηγηθεῖσαν δευτερολογίαν του καὶ νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε, διότι δὲν θὰ μακρυγορήσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Πρῶτα ἀπ' ὅλα ὀφείλω χάριτας εἰς τὸν κ. Λυσσαρίδην διὰ τοὺς καλοὺς λόγους ποὺ ἔχει ἀναφέρει διὰ τὴν πρώτην μου ὁμιλίαν. Καὶ ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι καὶ πάλιν συνεχίζει νὰ μὲ ἐκπλήττῃ διότι ἀπὸ τὴν ἔξαρσιν τῶν μαντικῶν του ἰδιοτήτων, ἀρχίσας τὴν πρώτην του ὁμιλίαν ὅτι εἶχε προβλέψει αὐτὴν τὴν ἐξέλιξιν τῶν πραγμάτων, ἔχει τώρα δώσει ἀποδείξεις καὶ ψυχαναλυτικῆς ἱκανότητος.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης εἶναι ἄριστος ἰατρὸς τοῦ ὁποίου τὰς ὑπηρεσίας εὐγνωμόνως πολλάκις ἐχρησιμοποίησα, ἀλλὰ διὰ πρώτην φορὰν ὑφίσταμαι ἀθελήτως ψυχανάλυσιν, ὄχι ὅτι τοῦτο εἶναι δυσάρεστον ἀλλὰ εἶναι κρῖμα ὅταν αὕτη εἶναι ἐσφαλμένη.

Δὲν πρόκειται νὰ ἀσχοληθῶ μὲ τὰ αἰσθήματά του ἢ τὴν λύπην ποὺ αἰσθάνομαι κατὰ τὸν κύριον Λυσσαρίδην ἢ τὰ αἰσθήματα ἐνοχῆς καὶ κρίσεις συνειδήσεως τὰς ὁποίας ὑφίσταμαι.

Δύο σημεῖα ὅμως ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν τοῦ κ. Λυσσαρίδη μοῦ δημιουργοῦν πραγματικῶς πολλὲς ἀμφιβολίες κατὰ πόσον τὰ ὅσα λέγει μποροῦν νὰ τύχουν τῆς δοκιμασίας τῆς λογικῆς.

Λέγει, ἐὰν διεξαχθοῦν ἐκλογὲς θὰ ἐκκαθαρισθοῦν οἱ ὑπὸ ἀντιμακαριακὸν κάλυμμα εὑρισκόμενοι Πρόεδροι κοινοτήτων ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὸν εἰς τὴν πλειονότητα, ἂν ὄχι τὴν ὁλότητα τῶν κοινοτικῶν ἀρχόντων, νὰ ὑποστηρίξουν τὴν πολιτικὴν τοῦ Ἐθνάρχου Μακαρίου.

Μὰ ἐφ' ὅσον ἡ Κυβέρνησις, ὡς ἔχει σήμερον καὶ ὡς ἡ πλειοψηφία τῆς Βουλῆς φαίνεται νὰ ἐπιθυμῇ, συνεχίζει τὸ διοριστικὸν σύστημα καὶ τὸ συνεχίζει ἀπὸ μακροῦ, δὲν βλέπω λόγον ἐὰν ἡ ὕπαρξις Μακαριακῶν μὲ τὴν α ἢ τὴν β ἀπόκλισιν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι τόσον ἀποφασιστικῆς σημασίας εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἐθνικοῦ προβλήματος καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Προέδρου Μακαρίου ἢ διατὶ ἡ Κυβέρνησις, ἡ διορισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Προέδρου Μακαρίου ἢ ἡ ἀσφαλῶς ὑποστηρίζουσα τὴν πολιτικήν του καὶ οἱ διοριζόμενοι ὑπὸ τῆς τοιαύτης Κυβερνήσεως κοινοτάρχαι νὰ μὴν συμπίπτουν ἐπὶ τῷ αὐτῷ τοὐλάχιστον ὅσον ἀφορᾷ τὴν τοποθέτησίν των ἐπὶ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων. Καὶ ἀσφαλῶς ὁ κ. Λυσσαρίδης εἶπεν περαιτέρω ὅτι δὲν πρέπει νὰ τοῦ ἀποδίδεται ἀφέλεια, διότι, ὡς λέγει, ἐπιδιώκων τὴν διεξαγωγὴν ἐκλογῶν καὶ τὴν ἐκλογικὴν ἀναμέτρησιν σήμερα, δὲν μπορεῖ νὰ ἀναμένῃ σύμπραξιν ἢ δὲν νομίζει ὅτι προδιαγράφεται σύμπραξις τῆς Προοδευτικῆς, τοῦ Ἐνιαίου καὶ τοῦ Α.Κ.Ε.Λ. Ἀσφαλέστατα δὲν εἶναι ἀφελὴς ὁ κ. Λυσσαρίδης καὶ ἀσφαλέστατα οὔτε προβλέπει, οὔτε ἀναμένει, οὔτε ἐλπίζει εἰς τοιαύτην σύμπραξιν, διότι τότε δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἰσχύσῃ τὸ σύστημα τῆς πριμοδοτήσεως ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου καὶ μόνον κατωρθώθη νὰ περισωθῇ τὸ Κόμμα τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεύει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρακαλῶ τὸν Προεδρεύοντα νὰ μὲ ἀντικαταστήσῃ.

(Ὁ κ. Παπαδόπουλος ἀντικαθιστᾷ τὸν κ. Κληρίδην).

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἐν τῇ προσπαθείᾳ του ὁ ἔντιμος Βουλευτής, κ. Λυσσαρίδης, νὰ ἀνατρέψῃ ἐπιχείρημα τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀνατραπῇ, ὅτι δηλαδὴ οὐδὲν Κόμμα θὰ ἤθελε νὰ ἐπισύρῃ τὴν λαϊκὴν ὀργήν, διότι παρεμποδίζει ἢ ἀντιτίθεται εἰς τὴν διεξαγωγὴν κοινοτικῶν ἐκλογῶν, εἶπεν ὅτι πιθανὸν τὸ Ἐνιαῖον Κόμμα νὰ μὴν ἐπιθυμῇ τὴν διεξαγωγὴν ἐκλογῶν, διότι λόγῳ τοῦ διοριστικοῦ συστήματος οἱ κοινοτάρχαι, οἱ ὁποῖοι εὑρίσκονται σήμερον εἰς τὴν ἐξουσιαν, διωρισθησαν ὑπὸ τοῦ τέως Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν καὶ ἑπομένως εὐνοοῦν τὸ Ἐνιαῖον Κόμμα.

Ἂς παραδεχθῶμεν πρὸς στιγμὴν ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ κατάστασις καὶ ὅτι τὸ Ἐνιαῖον Κόμμα ἐβασίσθη ἐπὶ τῆς ὑστεροβούλου αὐτῆς σκέψεως. Ἀσφαλῶς ἡ Προοδευτικὴ Παράταξις, ἡ ὁποία δὲν ὑπῆρχεν τὴν ἐποχὴν τοῦ τέως Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, δὲν εὐνοεῖται ἀπὸ τοὺς διορισμοὺς τοὺς ὁποίους ἔκαμεν ὁ τέως Ὑπουργὸς καὶ ἑπομένως, διὰ νὰ μὴ ἔλθῃ εἰς ἀντίθεσιν μὲ τὴν λαϊκὴν κοινὴν γνώμην καὶ διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ἐκλογὰς κοινοταρχῶν, οἱ ὁποῖοι ἀνήκουν εἰς τὰς τάξεις της, θὰ ἔπρεπε νὰ εἰχεν ὑπεραμυνθῇ τῆς θέσεως περὶ διεξαγωγῆς κοινοτικῶν ἐκλογῶν. Διατὶ ὅμως ἡ Προοδευτικὴ δὲν ἔκαμε τοῦτο ; Ἁπλούστατα διότι πιστεύει ὅτι ἡ διεξαγωγὴ τοιούτων ἐκλογῶν ὑπὸ τὰ σημερινὰ δεδομένα δὲν εἶναι θέμα κομματικῶν κερδῶν, ἀλλὰ εἶναι θέμα κατὰ πόσον θὰ ἔχῃ τοῦτο ἐπιπτώσεις ἐπὶ τοῦ γενικωτέρου προβλήματος. Τὸ ἴδιον θὰ ἠδύνατο νὰ λεχθῇ καὶ διὰ τὸ Α.Κ.Ε.Λ. Οὐδεὶς μπορεῖ νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι οἱ κοινοτάρχαι, οἱ ὁποῖοι διωρίσθησαν ὑπὸ τοῦ τέως Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, ἀνήκουν εἰς τὰς τάξεις τοῦ Α.Κ.Ε.Λ. Καὶ ἑπομένως καὶ τὸ Α.Κ.Ε.Λ. θὰ ἔπρεπε, ἐὰν δὲν ἐλάμβανεν ὑπ' ὄψιν τὸ ἐθνικὸν συμφέρον, νὰ ἐπιμένῃ εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐκλογῶν.

Ἔρχομαι τώρα εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ἐνιαίου Κόμματος. Τὸ Ἐνιαῖον Κόμμα δὲν φοβᾶται ἐκλογικὴν ἀναμέτρησιν διὰ τὴν ἀνάδειξιν κοινοταρχῶν, ὅπως δὲν ἐφοβήθη διὰ τὴν διεξαγωγὴν Κοινοβουλευτικῶν ἐκλογῶν διὰ τὴν ἀνάδειξιν Βουλευτῶν. Καὶ ἐὰν εἰς τὰς Βουλευτικὰς ἐκλογάς, παρ' ὅλον ὅτι κατεπολεμήθη ἀπὸ ὅλας τὰς κατευθύνσεις, κατώρθωσε νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰς περισσοτέρας ἕδρας ἐν τῇ Βουλῇ, διαβεβαιῶ τὸν κ. Λυσσαρίδην ὅτι καὶ ἐὰν αὔριον γίνῃ ἐκλογικὴ ἀναμέτρησις, τὸ Ἐνιαῖον Κόμμα θὰ λάβῃ τὴν θέσιν τοῦ μεγαλυτέρου Κόμματος ἐν Κύπρῳ. Δὲν μὲ ἀνησυχεῖ, ἑπομένως, ἡ διεξαγωγὴ ἐκλογῶν.

Δὲν δύναμαι ὅμως νὰ ἀντιπαρέλθω τὴν παρατήρησιν τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ, ὅτι τὸ Ἐνιαῖον Κόμμα ἐξελέγη ὑπὸ διαφορετικὸν σύνθημα, δηλαδὴ ὑπὸ Μακαριακὴν σημαίαν, καὶ ὅτι ἀργότερον ἐγκατέλειψεν αὐτὴν τὴν πολιτικήν.

Ἀσφαλῶς δὲν θὰ ἔχῃ ἀναγνώσει τὸ Καταστατικὸν τοῦ Ἐνιαίου Κόμματος, τὸ ὁποῖον ἔγινε καὶ τὸ ὁποῖον διηνεμήθη. Ρητὴ θέσις τοῦ Ἐνιαίου Κόμματος εἶναι ὅτι ἀποτελεῖ Κόμμα τὸ ὁποῖον ἐξετάζει κάθε πρόβλημα καὶ κάθε θέσιν ἐπὶ τῇ βάσει ἀρχῶν καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῇ βάσει προσώπων. Καὶ ἐὰν συμφωνῇ μὲ τὰς ἀρχάς, τὰς ὑποστηρίζει, ἐὰν διαφωνῇ, διαφωνεῖ εὐθαρσῶς. Τόσον τὸ Ἐνιαῖον Κόμμα ὅσον καὶ ἐγὼ ἀντλοῦμεν τὴν δύναμίν μας ἀπὸ λαϊκὸν ἔρεισμα καὶ δὲν ἐπιζητοῦμεν νὰ ἐμφανιζώμεθα ὡς ὑπεραμύντορες ἢ ἀσπὶς προστασίας οἱουδήποτε προσώπου ἢ καταστάσεως.

Ἔχομεν τὸ θάρρος νὰ διαφωνοῦμεν καὶ μὲ τὴν Ἀριστερὰν καὶ μὲ τμῆμα τῆς Δεξιᾶς καὶ μὲ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας καὶ μὲ τὸν Στρατηγὸν Γρίβαν καὶ μὲ οἱονδήποτε, ἐὰν δὲν συμφωνοῦμεν μὲ τὰς ἀποφάσεις τὰς ὁποίας λαμβάνουν ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος.

Ἐπομένως δὲν ἔχω τὴν ἀνάγκην νὰ ἐμφανίζωμαι ὡς ὑπέρμαχος καὶ ὑπερασπιστὴς οἱουδήποτε διὰ νὰ ἀντλῶ ἐξ αὐτῶν πολιτικὴν δύναμιν. Ἐὰν αὐτὴ ἦτο ἡ θέσις μου, δὲν θὰ ἤθελα ποτὲ νὰ ἤμουν Ἀρχηγὸς Κόμματος ἢ μέλος τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

Ἀλλὰ διὰ νὰ τελειώνω τὴν συζήτησιν αὐτήν, ἐπανέρχομαι καὶ πάλιν εἰς τὸ μόνον σημεῖον τὸ ὁποῖον μὲ ἀπασχολεῖ καὶ ἀγνοῶ οἱασδήποτε ἄλλας θέσεις. Πιστεύω ἀκραδάντως ὅτι ἡ σημερινὴ διεξαγωγὴ κοινοτικῶν ἐκλογῶν θὰ ἔχῃ ἐπιβλαβεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος καὶ τόσον ἐγὼ ὅσον καὶ τὸ Κόμμα μου μὲ θάρρος θὰ ὑποστηρίξωμεν αὐτὴν τὴν θέσιν καὶ θεωρῶ τὸν ἑαυτόν μου εὐτυχῆ διότι καὶ ἄλλα Κόμματα ἔθεσαν ὡς κριτήριον τὸ ἐθνικὸν συμφέρον.

Ὡς πρὸς τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ κ. Λυσσαρίδη ὅτι εἰς περίπτωσιν Δημοτικῶν ἐκλογῶν θὰ συμπήξωμεν λαϊκὸν μέτωπον, οὐδεμίαν τοιαύτην ἀναφορὰν ἔκαμα. Ἁπλῶς ἐπεσήμανα τὸ γεγονὸς ὅτι, ἐὰν τὰ τρία αὐτὰ Κόμματα κεχωρισμένως συμφωνοῦν ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνουν ἐκλογαί, δὲν εἶναι διότι φοβοῦμαι τὴν ἐκλογικὴν ἀναμέτρησιν μὲ τὸ Ε.Δ.Ε.Κ. ἢ μὲ οἱονδήποτε ἄλλο Κόμμα, ἀλλὰ διότι πιστεύουν εἰς τὴν ὀρθότητα τῆς θέσεως τὴν ὁποίαν ἔλαβαν, ἡ ὁποία ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸ παρὸν στάδιον νὰ προξενήσωμεν ζημίαν εἰς τὰς διεξαγομένας ἐνδοκυπριακὰς συνομιλίας.

(Ὁ Πρόεδρος ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἕδραν του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἐζήτησα τὸν λόγον διὰ νὰ δευτερολογήσω, οὐχὶ διὰ νὰ ἀντιδικήσω πρὸς οἱονδήποτε συνάδελφον, ἀλλὰ διὰ νὰ διασαφηνίσω ἔτι περισσότερον τὴν ἀπόφασιν εἰς τὴν ὁποίαν κατέληξεν ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμὰς τῆς Ἀριστερᾶς καὶ τὸ Α.Κ.Ε.Λ. Ἡ ἀπόφασις εἰς τὴν ὁποίαν κατελήξαμεν εἶναι προϊὸν σοβαρᾶς μελέτης καὶ ἐκτιμήσεως τῆς καταστάσεως ὅπως ἐμφανίζεται αὐτὴν ταύτην τὴν στιγμήν, διότι ὅταν ἐξετάζωμεν ἓν θέμα θὰ πρέπει πάντοτε νὰ τὸ ἐξετάζωμεν μέσα εἰς τὰς δοσμένας συνθήκας καὶ οὐχὶ ἔξω τόπου καὶ χρόνου. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δοσμένων συνθηκῶν, ὅταν δηλαδὴ αὐτὴν ταύτην τὴν στιγμὴν συζητῆται τὸ θέμα τῆς τοπικῆς διοικήσεως, θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ ἀναβάλωμεν τὴν λῆψιν ἀποφάσεως διὰ τὸν καθορισμὸν ἡμερομηνίας διεξαγωγῆς τῶν κοινοτικῶν ἐκλογῶν, διὰ νὰ μὴ δώσωμεν ἔστω καὶ

τὸ ἐλαχιστότατον ἐπιχείρημα εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι θὰ ἤθελον νὰ ἔχουν τοιοῦτον ἐπιχείρημα, νὰ ὁδηγήσουν τὰς ἐνδοκυπριακὰς συνομιλίας εἰς ναυάγιον καὶ νὰ μᾶς κατηγορήσουν ἐνώπιον τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ὅτι δὲν ἀνεμέναμεν ἔστω καὶ δύο μῆνας νὰ καθορίσωμεν τὴν ἡμερομηνίαν τῶν ἐκλογῶν ἀλλὰ ἐπροτιμήσαμεν νὰ ἀνατινάξωμεν τὰς ἐνδοκυπριακὰς συνομιλίας εἰς τὸν ἀέρα καὶ νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὰς ἐκλογὰς αὐτάς.

Τὸ Α.Κ.Ε.Λ. δὲν δύναται νὰ κατηγορηθῇ ὅτι ἐπιδιώκει κομματικὰ ὠφελήματα διὰ τῶν κοινοτικῶν ἐκλογῶν διότι τὸ Α.Κ.Ε.Λ. δὲν ἔχει οὔτε ἕνα κοινοτάρχην εἰς ὁλόκληρον τὴν Κύπρον σήμερον βάσει τοῦ διοριστικοῦ συστήματος. Καὶ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ διεξαχθοῦν ἐκλογαὶ κοινοτικῶν ἀρχῶν καὶ ἐὰν ἐπρόκειτο τὸ Α.Κ.Ε.Λ. καὶ ἡ Ἀριστερὰ νὰ διεκδικήσῃ εἰς τὰς ἐκλογὰς αὐτὰς κοινοτάρχας εἰς ὁλόκληρον τὴν Κύπρον, πιστεύομεν ἀκραδάντως ὅτι θὰ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ ἔχωμεν κοινοτάρχας εἰς πολλὰ χωρία αὐτῆς τῆς νήσου. Ἀλλά, καὶ ἐὰν ἀκόμη ἐπρόκειτο νὰ καθορίσωμεν σήμερον ἐκλογὰς κοινοτικῶν ἀρχῶν, τὸ Α.Κ.Ε.Λ. δὲν θὰ ἀκολουθοῦσε αὐτὴν τὴν πορείαν, δηλαδὴ δὲν θὰ ἔθετεν ὡς στόχον του τὴν ἀνάδειξιν κοινοταρχῶν εἰς πλεῖστα χωρία τοῦ Α.Κ.Ε.Λ. ἢ τῆς Ἀριστερᾶς. Τὸ Α.Κ.Ε.Λ. καὶ πάλιν θὰ ἔθετεν ὑπεράνω ὅλων τὸ ἐθνικὸν συμφέρον αὐτοῦ τοῦ τόπου καὶ θὰ ὑπεστήριζεν εἰς τὰς κοινοτικὰς αὐτὰς ἐκλογὰς ἐκείνους τοὺς ὑποψηφίους εἰς τὰ χωρία οἱ ὁποῖοι μὲ συνέπειαν θὰ σταθοῦν δίπλα εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας καὶ τὴν Κυβέρνησίν του εἰς τὰς δυσκόλους αὐτὰς στιγμὰς ποὺ ἔχομεν νὰ διανύσωμεν καὶ νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τόσον σοβαρὰ προβλήματα. Θὰ ὑπεστηρίζαμεν, λέω, ἐκείνους τοὺς συνεπεῖς ὑποστηρικτάς, ἀνεξαρτήτως ἐὰν αὐτοὶ θὰ ἦσαν τῆς Προοδευτικῆς, τοῦ Ἐνιαίου ἢ οἱουδήποτε ἄλλου κόμματος, θὰ τοὺς ὑπεστηρίζαμεν, ἀρκεῖ νὰ ἦσαν συνεπεῖς ὑποστηρικταὶ τοῦ Προέδρου Μακαρίου καὶ τῆς πολιτικῆς του. Αὐτὸ θὰ ἐκάναμεν καὶ πιστεύω ὅτι αὐτὸ ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰ γνήσια συμφέροντα αὐτοῦ τοῦ τόπου. Ἑπομένως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κατηγορηθῶμεν ὅτι ἐπιδιώκομεν κομματικὰ ὠφελήματα, ὅταν βάσει σοβαρᾶς μελέτης καὶ ἐκτιμήσεως τῆς σημερινῆς καταστάσεως, ὅπως ὑφίσταται σήμερον καὶ ὄχι ὅπως ὑφίστατο πρὶν 3 ἢ 4 μῆνας, ἀλλὰ ὅπως ὑφίσταται σήμερον, εἰσηγούμεθα τὴν ἀναβολὴν λήψεως ἀποφάσεως διὰ τὸν καθορισμὸν ἡμερομηνίας ἐπὶ δίμηνον τοὐλάχιστον, διότι πιστεύομεν ὅτι διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ἐξυπηρετεῖται περισσότερον τὸ γνήσιον ἐθνικὸν συμφέρον, ἐξυπηρετεῖται περισσότερον ἡ πολιτικὴ τοῦ Προέδρου Μακαρίου καὶ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν εἰλικρινῆ προσπάθειαν τὴν ὁποίαν καταβάλλει εἰς τὰς ἐνδοκυπριακὰς συνομιλίας νὰ ὁδηγηθῶμεν εἰς αἴσιον ἀποτέλεσμα.

Δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον εἶναι ποὺ ἡμεῖς σήμερον ὑποστηρίζομεν ὅτι δὲν ἐπιβάλλεται αὐτὴν τὴν στιγμὴν νὰ καθορίσωμεν τὴν ἡμερομηνίαν τῶν ἐκλογῶν καὶ νὰ δώσωμεν προσχήματα ἢ ἐπιχειρήματα εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι θὰ ἤθελαν νὰ ὑπονομεύσουν τὰς ἐνδοκυπριακὰς συνομιλίας. Δὲν μέμφομαι κανένα συνάδελφον καὶ δὲν πρέπει ὅσα ἔχω πεῖ ἀπὸ τοῦ Βήματος αὐτοῦ νὰ ἐκληφθοῦν ἀπὸ οἱονδήποτε συνάδελφον ὅτι ἀποτελοῦν ἀπάντησιν ἢ τέλος πάντων ὅτι ἀποτελοῦν μομφὴν ἐναντίον του ἢ ἐναντίον τῶν ἀπόψεών του. Ὅμως τὸ ΑΚΕΛ καὶ ἡ Ἀριστερὰ δὲν εἶναι τόσον ἀφελὴς ὥστε νὰ παρασύρεται ἀπὸ οἱονδήποτε. Τὸ ΑΚΕΛ καὶ ἡ Ἀριστερὰ πάντοτε θέτει τὸ γνήσιον συμφέρον αὐτοῦ τοῦ τόπου ὑπεράνω ὅλων καὶ τὸ πράττει τοῦτο βάσει τῶν δοσμένων συνθηκῶν ποὺ ἐπικρατοῦν καὶ κατόπιν προσεκτικῆς σοβαρᾶς μελέτης καὶ ἐκτιμήσεως τῆς καταστάσεως.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἀπόψεις τοῦ κ. Παπαδοπούλου δὲν νομίζω ὅτι ἔχω τίποτε νὰ προσθέσω. Ἐὰν ἡ διάγνωσίς μου ἦτο λανθασμένη ὁ χρόνος θὰ δείξῃ.

'Ηρωτήσατε, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἐὰν πράγματι ἡ Κυβέρνησις αἰσθάνεται ὅτι δὲν εἶναι εὐτυχὴς μὲ τὴν παροῦσαν καὶ κρατοῦσαν κατάστασιν, διατὶ δὲν διορίζει ἄλλους ; Διατὶ δὲν ἀπαλλάττεται ἀπὸ τοὺς κακοὺς αὐτοὺς κοινοτάρχας ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω εἰς τὸν ἔντιμον Βουλευτὴν ὅτι τοιοῦτον ἐρώτημα δὲν ἔθεσα ἐγώ. Πιθανὸν νὰ ἔθεσεν ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

"Ισως. 'Απολογοῦμαι ἐὰν ἔχω κάμει σύγχυσιν τῶν δύο.

'Η ἀπάντησις εἶναι ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐπέλεξεν ἕνα πλέον λογικὸν καὶ πλέον δημοκρατικὸν τρόπον : Διὰ νὰ μὴν κατηγορηθῆ ὅτι παύει κοινοτάρχας διὰ νὰ διορίσῃ ἡμετέρους, ἄφησεν εἰς τὸν λαὸν τὸ δικαίωμα ἐπιλογῆς ἐκείνων τῶν κοινοταρχῶν τοὺς ὁποίους ὁ λαὸς θέλει νὰ ἐκλέξῃ μὲ τὴν πεποίθησιν —καὶ πιστεύω δικαιολογημένην— ὅτι δεδομένου ὅτι ὁ λαὸς ἐγκρίνει κατὰ 97% τὴν πολιτικὴν τοῦ Προέδρου Μακαρίου οἱ πιθανότητες, οἱ μεγάλες, εἶναι ὅτι ὅλα τὰ χωρία θὰ ἐκλέξουν κοινοτάρχας οἱ ὁποῖοι θὰ εἶναι ὑποστηρικταὶ τῆς γραμμῆς τὴν ὁποίαν τὸ 97% τοῦ λαοῦ ἔχει ἤδη ὑποστηρίξει.

(Πολλὰ ὑπονοούμενα, κύριε Πρόεδρε, διὰ τὰς ἐκλογάς. Θὰ σᾶς ὑπενθυμίσω τὸ ὅριον τῶν ἐκλογῶν. Νὰ σᾶς ὑπενθυμίσω ὅτι ἀκριβῶς διὰ νὰ διατηρηθῆ αὐτὸ τὸ σύστημα τὸ ὁποῖον ἔδωσε 25% μόνον, διότι ἂς μὴν ὁμιλῶμεν δι' ἀοιθμὸν Βουλευτῶν, μετὰ ἀπὸ ὁλόκληρον τὸ κατεστημένον εἶχε κινηθῆ, μετὰ ποὺ ἡ οἰκογένειά μου ὁλόκληρος εἶχε διαγραφῆ —ἀφοῦ θέλετε νὰ ὁμιλήσωμεν διὰ τὰς ἐκλογὰς— ἀπὸ τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους, ἀπὸ τὰ 28 μέλη τῆς οἰκογενείας μου οὐδεὶς ἀνευρέθη.....)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

(Εὑρισκόμεθα εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν διότι καὶ ἀπὸ τὴν ἰδικήν μου οἰκογένειαν ὁ μόνος ὁ ὁποῖος ἤμουν εἰς τὸν κατάλογον ἤμουν ἐγὼ καὶ ὁ μόνος ὁ ὁποῖος ἐψήφισε.....)

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

(Ναί, μὰ οἱ δικοί μου ἦσαν εἰς τὸν κατάλογον ὅταν ἐπῆγαν νὰ ἐλέγξουν καὶ δὲν εὑρέθησαν εἰς τὸν κατάλογον τὴν ἡμέραν τῆς ἐκλογῆς. 'Υποψήφιος τῆς ΕΔΕΚ, ποὺ διὰ νὰ εἶναι ὑποψήφιος θὰ ἔπρεπε τὸ ὄνομά του νὰ εἶχεν ἀνευρεθῆ εἰς τοὺς καταλόγους, ἐπῆγε νὰ ψηφίσῃ καὶ τοῦ εἶπαν ὅτι δὲν εἶχε δικαίωμα ψήφου διότι τὸ ὄνομά του δὲν ἦτο ἐγγεγραμμένον εἰς τοὺς καταλόγους.) 'Αλλὰ αὐτὰ εἶναι παλαιὲς ἱστορίες, κύριε Πρόεδρε. Δὲν συζητοῦμεν αὐτὴν τὴν στιγμὴν περὶ αὐτοῦ τοῦ θέματος. Τί ἐλατήρια ἔχει ἡ Προεδευτικὴ διὰ νὰ ψηφίζῃ σήμερον ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ θέματος ; Δικαίωμα τῆς Προεδευτικῆς νὰ ὁμιλήσῃ διὰ τὰ ἐλατήριά της, ἀλλὰ ἐγὼ πιστεύω ὅτι ἐὰν ἔχῃ σαφῶς ἀντιληφθῆ τὴν κατάστασιν θὰ ἐψήφιζε διαφορετικά. Δὲν ξέρω, ἐὰν καὶ πόσους ἔχῃ, ἐὰν καὶ πόσους ἐπηρεάζῃ ἀπὸ τοὺς κοινοτάρχας σήμερα ἡ Προοδευτική, δὲν εἶμαι εἰς θέσιν νὰ ἀπαντήσω.

'Ο κ. Πρόεδρος ἐπίσης ἔπλεξεν ἔπαινον διὰ τὴν ἐθνικὴν στάσιν τοῦ 'Ενιαίου, τῆς Προοδευτικῆς καὶ τοῦ ΑΚΕΛ. 'Επίσης εἶδα ὅτι καὶ ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ ΑΚΕΛ ὑποστηρίζει τὴν ἐθνικὴν γραμμὴν τοῦ 'Ενιαίου. Εὔχομαι καὶ οἱ δύο νὰ ἀποδειχθοῦν ὅτι καλῶς ὁ ἕνας αὐτὴν τὴν στιγμὴν παρέχει φιλοφρονήσεις εἰς τὸν ἄλλον.

'Ελέχθη ὅτι τὸ 'Ενιαῖον δὲν εἶναι κόμμα προσωπικὸν ἀλλὰ κόμμα ἀρχῶν καὶ ἐὰν εἶχα ἀναγνώσει τὰς προεκλογικὰς ὁμιλίας τοῦ 'Ενιαίου θὰ ἤξερα ὅτι αὐταὶ

εἶναι αἱ θέσεις του. Ἀσφαλῶς ὁμιλοῦμεν περὶ τοῦ πολιτικοῦ θέματος καὶ ἔχω ἀναγνώσει καὶ τὰς θέσεις καὶ τὸ πρόγραμμα καὶ τὰς ὁμιλίας τοῦ Ἐνιαίου καὶ ἐὰν ἔβλεπα ὅτι πράγματι ὁ Μακάριος εἶχεν παρεκκλίνει ἀπὸ τὴν γραμμὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἐκρατοῦσεν ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ θέματος, θὰ εἶχε κάθε δικαίωμα καὶ θὰ ἦτο ὀρθόν, δίκαιον καὶ ἐπιβεβλημένον διὰ τὸ Ἐνιαῖον νὰ μεταστραφῇ ἐναντίον τοῦ Προέδρου Μακαρίου, διότι ἀσφαλῶς κάθε κόμμα στηρίζεται ἐπὶ ἀρχῶν καὶ οὐχὶ ἐπὶ προσώπων καὶ θὰ ἦτο ἐντελῶς ἀδιανόητος ἡ τοποθέτησις οἱουδήποτε κόμματος ἐπὶ τῇ βάσει ὑποστηρίξεως ἑνὸς ἀτόμου. Δὲν ὁμιλοῦμεν περὶ ὑποστηρίξεως ἀτόμου. Ὁμιλοῦμεν περὶ ὑποστηρίξεως μιᾶς συγκεκριμένης γραμμῆς ἡ ὁποία ὑπῆρχε τότε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἡ ἰδία. Πῶς συμβαίνει λοιπὸν ἡ μεταστροφή ; Ἄλλωστε ἡ μεταστροφὴ δὲν ἐγένετο μὲ ἐπίθεσιν ἐναντίον τοῦ Μακαρίου δι' ἀλλαγὴν γραμμῆς ἀλλὰ παρασκηνιακῶς καὶ μὲ τρόπον ὁ ὁποῖος ὑποδεικνύει ὅτι τὰ ἐλατήρια τῆς μεταστροφῆς δὲν ἦσαν ἡ ἀλλαγὴ γραμμῆς ἐκ μέρους τοῦ Προέδρου ἀλλὰ ἄλλα ἐλατήρια τὰ ὁποῖα, ἐὰν χρειασθῇ, μποροῦμεν νὰ συζητήσωμεν.

Ἐπίσης θὰ ὑπενθυμίσω ἁπλῶς εἰς τὸν κ. Παπαϊωάννου ὁ ὁποῖος λέγει ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ἀφελείας—εὔχομαι νὰ μὴν εἶναι ἔτσι τὰ πράγματα—ὅτι πρὸ τριῶν μηνῶν ἡ κατάστασις ἦτο ἄλλη ἐνῶ τώρα εἶναι διαφορετική, ὅτι τὴν περασμένην ἑβδομάδα, τὴν προηγουμένην συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς, τόσον ἐκεῖνος ὅσον καὶ τὰ ἄλλα μέλη αὐτῆς τῆς Βουλῆς, ἐπείγοντο νὰ τεθῇ τὸ θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως πρὸς συζήτησιν. Ἐὰν ἔτσι εἶχαν τὰ πράγματα, διατὶ δὲν ἔγινε πράγματι μία προσύσκεψις διὰ νὰ ποῦμεν ὅτι δὲν πρέπει κἂν νὰ ἐμφανισθῇ τὸ θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ; Σημαίνει ὅτι τοὐλάχιστον μερικὰ ἀπὸ τὰ μέλη αὐτῆς τῆς Βουλῆς ἤθελαν καὶ ἐπέμεναν καὶ ἐνόμιζαν ὅτι εἶναι κατάλληλοι αἱ συνθῆκαι διὰ τὴν συζήτησιν αὐτοῦ τοῦ θέματος.

Ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι τὸ θέμα ἐξέφυγεν ὅλως διόλου ὑπὸ τὴν πραγματικήν του πορείαν. Θὰ τὸ ἐπαναφέρω διὰ νὰ πῶ ὅτι πιστεύω ἀκραδάντως ὅτι πρόκειται περὶ προσχημάτων, πιστεύω ἀκραδάντως ὅτι πρόκειται περὶ μονίμου ἀπεμπολήσεως τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ, πιστεύω ἀκραδάντως ὅτι ὅσα ἀπὸ τὰ μέλη αὐτῆς τῆς Βουλῆς δὲν ἔχουν ἀντιληφθῇ τὴν παγίδα πρὸς τὴν ὁποίαν ἔχουν ὁδεύσει, ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ βήματος θὰ μεταμεληθοῦν καὶ θὰ ἀπολογηθοῦν πρὸς τὸν λαὸν διότι αὐτὴν τὴν στιγμὴν καταστρατηγοῦν τὰ δικαιώματά του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν θὰ ἀπαντήσω εἰς τὸν κ. Λυσσαρίδην, ἁπλῶς θὰ ἤθελα νὰ διορθώσω μίαν δήλωσιν τὴν ὁποίαν ἔκαμε, ἡ ὁποία δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν πραγματικότητα.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης ἰσχυρίσθη ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν προέβη εἰς τὴν ἀλλαγὴν κοινοταρχῶν διὰ νὰ μὴν λεχθῇ ὅτι διορίζει ἰδικούς της καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐπροτίμησε τὸ σύστημα τὸ ἐκλογικόν.

Ἡ πρώτη ἀνακρίβεια εἶναι ὅτι ἡ Κυβέρνησις οὐδέποτε ἐπροτίμησε τὸ ἐκλογικὸν σύστημα καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἐζήτησεν ἐπανειλημμένως τὴν ἀνανέωσιν τῶν κοινοταρχῶν, τὴν ὁποίαν καὶ ἔλαβεν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, καὶ ὅταν μόνον ἡ Βουλὴ εἶπεν ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ τελευταία παράτασις ποὺ δίδομεν καὶ ἐπιμένομεν νὰ κατατεθῇ ἐκλογικὸν Νομοσχέδιον διὰ κοινοτάρχας, τότε καὶ μόνον ἡ Κυβέρνησις κατέθεσε Νομοσχέδιον, τῇ ἐπιμονῇ τῆς Βουλῆς.

Ἐπομένως ἡ παρατήρησις ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐπροτίμησε τὸ ἐκλογικὸν παρὰ τὸ διοριστικὸν σύστημα, δὲν εἶναι ὀρθή.

Δεύτερον, ἡ Κυβέρνησις κατὰ τὴν παρελθοῦσαν περίοδον προέβη εἰς ἀντικαταστάσεις ἀρκετῶν κοινοταρχῶν καὶ εἶχε τὴν εὐχέρειαν νὰ προβῇ καὶ εἰς ἀντικαταστάσεις ἄλλων, ἐὰν ἐπεθύμει τοῦτο.

"Οσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς πολιτικῆς, δὲν θὰ τὸ συζητήσω μὲ τὸν κ. Λυσσαρίδην, διότι δὲν εἶναι ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως. Ἐὰν ὅμως ἐπιθυμῇ μπορεῖ νὰ τεθῇ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ ὅταν ἐτόνισα ὅτι τὸ Ἐνιαῖον ὑποστηρίζει πολιτικὴν γραμμήν, ἐκράτησε τὴν ὑποστήριξιν αὐτὴν μὲ συνέπειαν, διότι ὄχι μόνον ἀνέλαβεν ὁ Ἀρχηγός του τὴν εὐθύνην τοῦ διαπραγματευτοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλας τὰς δημοσίας δηλώσεις του τὸ Ἐνιαῖον Κόμμα ὑπεστήριξε τὴν πολιτικὴν τῆς εἰρηνικῆς ἐπιλύσεως τοῦ Κυπριακοῦ διὰ τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν.

Τὸ θέμα ὅμως ἐξηντλήθη καὶ θὰ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν.

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

"Εντιμε κ. Πρόεδρε. Ἀπὸ τῆς θέσεώς μου θὰ ἤθελα νὰ τονίσω ὅτι παρ' ὅλην τὴν πολύωρον συζήτησιν ποὺ ἔχει διεξαχθῇ, δὲν ἔχομεν μεταπεισθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν ἔχομεν λάβει ὡς παράταξις καὶ διὰ τὴν ὁποίαν ἔχομεν καταθέσει τὴν δήλωσίν μας, δι' αὐτὸ καὶ ἐπειδὴ πιστεύομεν ὅτι ἔχει ἐξαντληθῇ ἡ συζήτησις τῆς οὐσίας τοῦ ὅλου θέματος, παρακαλῶ ὅπως τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν διὰ νὰ ἀποφανθῇ ἡ Βουλή.

"Εχω ὅμως νὰ δηλώσω τοῦτο ὅτι, ἐὰν ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἐνδιαφέρεται περισσότερον νὰ ἐκλέξῃ ἕνα κοινοτάρχην εἰς μίαν κοινότητα παρὰ διὰ τὴν τύχην αὐτοῦ τοῦ τόπου, ἡ ὁποία μᾶς ὡθεῖ σήμερον νὰ πάρωμεν ἀντίθετον πρὸς ὅ,τι ἐπιθυμοῦμεν θέσιν, πιστεύω ὅτι τότε εἶναι ἄξιος τῆς τύχης εἰς τὴν ὁποίαν θὰ τὸν ὡδηγοῦσεν μία ἀντίθετος θέσις ἀπὸ οἵαν λαμβάνομεν σήμερα. Ἐπειδὴ ὅμως πιστεύω ὅτι ὁ Κυπριακὸς λαὸς διαθέτει καὶ νοημοσύνην καὶ κρίσιν, δὲν ἔχομεν νὰ φοβηθῶμεν τίποτε ἀπὸ τὸν λαὸν διὰ τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν λαμβάνομεν, διότι πιστεύομεν ὅτι αὐτὸ ἐπιβάλλει τὸ γενικώτερον συμφέρον τοῦ τόπου μας, τὰ γενικώτερα συμφέροντα τοῦ ἑλληνισμοῦ τῆς Κύπρου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἔχει ὡς ἑξῆς :

«Λῆψις ἀποφάσεως ἐπὶ τῆς ἡμερομηνίας διεξαγωγῆς κοινοτικῶν ἐκλογῶν. ("Αρθρον 10 τοῦ Νόμου 60 τοῦ 1972)».

Ἐκ τῆς διεξαχθείσης συζητήσεως προκύπτει ὅτι ὑπάρχουν δύο προτάσεις.

Μία, ἡ ὑπὲρ τῆς ἀναβολῆς λήψεως ἀποφάσεως μέχρι τὸν προσεχῆ Δεκέμβριον καὶ ἡ ἄλλη ὑπὲρ τοῦ καθορισμοῦ σήμερον τοῦ χρόνου διεξαγωγῆς ἐκλογῆς.

Ἐπειδὴ ἡ πρότασις περὶ μὴ καθορισμοῦ χρόνου εἶναι τροποποιητικὴ πρότασις, τότε θὰ τεθῇ πρώτη εἰς ψηφοφορίαν.

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τοῦ μὴ καθορισμοῦ χρόνου διεξαγωγῆς κοινοτικῶν ἐκλογῶν καὶ ὑπὲρ τῆς ἐπανεξετάσεως τοῦ θέματος τὸν προσεχῆ Δεκέμβριον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

32.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

32. Ποῖοι ψηφίζουν κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ τροποποιητικὴ εἰσήγησις ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς συντριπτικῆς πλειοψηφίας τῆς Βουλῆς.

Τὸ θέμα ἑπομένως θὰ τεθῇ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς καὶ πάλιν ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὸν προσεχῆ Δεκέμβριον.

Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 8) τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ τοῦ Ἀδικήματος τῆς Ἀεροπειρατείας Νόμος τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 12) τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Ἐκπαιδευτικῶν Λειτουργῶν (Διδακτικὸν Προσωπικὸν) (Διορισμοί, Τοποθετήσεις, Μεταθέσεις, Προαγωγαὶ καὶ συναφῆ θέματα) Κανονισμοὶ τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ετησία "Εκθεσις καὶ Λογαριασμοὶ τοῦ Συμβουλίου 'Εμπορίας Κυπριακῶν 'Ελαιοκομικῶν Προϊόντων διὰ τὸ ἔτος 1972. Τοῦ 'Υπουργείου 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν 'Επιτροπὴν 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

Τὰ ὑπόλοιπα θέματα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ θὰ τεθοῦν ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ, ὁ κ. Ξενόπουλος.

Ξ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Εὰν πρόκειται περὶ ἐγγραφῆς θεμάτων, δὲν εἰσῆλθα ἀκόμη εἰς τὴν ἀνακοίνωσιν τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ξ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ :

Κατάθεσις Νομοσχεδίου, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Εὰν εἶναι κατάθεσις Νομοσχεδίου, μπορεῖτε νὰ προβῆτε εἰς κατάθεσιν Νομοσχεδίου.

Ξ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ :

Πρότασις Νόμου, κ. Πρόεδρε, τιτλοφορουμένη «'Ο περὶ 'Οδοντιάτρων (Σύλλογοι, Πειθαρχία καὶ Ταμεῖον Συντάξεων) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιον παραπέμπεται εἰς τὴν 'Επιτροπὴν 'Υγείας τῆς Βουλῆς.

Ξ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ :

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ὅπως ἀντίγραφον κατατεθῇ εἰς τὴν Γραμματείαν τῆς Βουλῆς.

'Η ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς θὰ ἔχῃ ὡς ἀκολούθως :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ 'Εργασία :

(1) 'Ο περὶ Πωλήσεως Γαιῶν (Εἰδικὴ 'Εκτέλεσις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(2) Ὁ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Νόμος τοῦ 1972.

(3) Οἱ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων (Ἐκπαίδευσις Ὁδηγῶν) Κανονισμοὶ τοῦ 1972.

(4) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 8) τοῦ 1972.

(5) Ὁ περὶ τοῦ Ἀδικήματος τῆς Ἀεροπειρατείας Νόμος τοῦ 1972.

(6) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 12) τοῦ 1972.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ θὰ εἶναι ἐγγεγραμμένα τὰ ἴδια θέματα τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται σήμερον εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχουν προτάσεις περὶ ἐγγραφῆς περαιτέρω θεμάτων.

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν πρόκειται περὶ ἐγγραφῆς θέματος ἀλλὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας νὰ κατατοπίσῃ τὸ Σῶμα εἰς ποῖον στάδιον εὑρίσκεται τὸ θέμα τὸ ὁποῖον συνεζητήθη τὴν 24ην Νοεμβρίου 1970, 26ην Νοεμβρίου 1970 καὶ 3ην Δεκεμβρίου 1970, καὶ παρεπέμφθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας τὴν 3ην Δεκεμβρίου 1970, ἤτοι τὸ θέμα «Πρακτικοὶ τρόποι ἐφαρμογῆς τῆς δωρεὰν ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰς τρεῖς κατωτέρας τάξεις τῶν Γυμνασίων καὶ Τεχνικῶν Σχολῶν».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀναφέρεσθε εἰς τὸ 1970 ;

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρὸ τῆς διεξαγωγῆς Βουλευτικῶν ἐκλογῶν ἢ μετά ;

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ὄχι, μετά. Εἶναι τέσσαρας μῆνας μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐκλογῶν. Συνεζητήθη τὸ θέμα εἰς τρεῖς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς· ἐνεγράφησαν δύο θέματα παρόμοια. Εἰς τὴν Βουλὴν συνεζητήθησαν εἰς τὰς ἰδίας ἡμερομηνίας καὶ τὴν 3ην Δεκεμβρίου 1970 παρεπέμφθη τὸ θέμα. Καὶ αὐτὸ τὸ ἀναφέρω διότι προέκυψεν ἕνα θέμα τώρα μὲ τὸ ἐσωτερικὸν ταμεῖον καὶ ὅταν ἐνεκρίθη ποσὸν ἡμίσεος ἑκατομμυρίου λιρῶν ἀπὸ τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως πρό.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὄχι, ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ θέματος. Ἡ ἐρώτησίς σας εἶναι εἰς ποῖον σημεῖον εὑρίσκεται. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου δύναται νὰ σᾶς ἀπαντήσῃ ὁ Πρόεδρος τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἀπὸ τῆς θέσεώς σας.

Γ. ΖΑΜΠΑΣ :

Ναί, τὸ ἔχω ὑπ' ὄψιν μου. Ἐξ ἀφορμῆς ἀνακινήσεως τοῦ ἰδίου ζητήματος τῆς δωρεὰν παιδείας, ἐξ ἀφορμῆς ἑνὸς ἐγγράφου, τὸ ὁποῖον ἔλαβα ἀκριβῶς σήμερον, ἀπὸ τὸν Γραμματέα τῆς Ὁμοσπονδίας Γονέων τῶν Σχολῶν Μέσης Παιδείας, ἔχω ὑπ' ὄψιν μου νὰ καλέσω τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας ἐντὸς τῆς ἑβδομάδος διὰ νὰ συζητήσωμεν διότι εἶναι συναφὲς τὸ θέμα αὐτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Νεοκλέους.

Α. ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Προτείνω τὸ ἀκόλουθον θέμα πρὸς ἐγγραφὴν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν :

Τὸ θέμα δὲν προέρχεται ἀπὸ Ἐρώτησιν καὶ θὰ τεθῇ ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκρισιν. Τὸ θέμα εἶναι τὸ ἀκόλουθον : «Οἱ προσφάτως ἐπιβληθέντες πολεοδομικοὶ περιορισμοὶ ἐπὶ μεγάλης περιοχῆς τῆς ἀνατολικῆς Λεμεσοῦ καὶ αἱ ἐπιβλαβεῖς ἐκ τούτων ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἐν γένει ἀναπτύξεως τῆς πόλεως καὶ ἐπαρχίας Λεμεσοῦ».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα δὲν προκύπτει ἀπὸ Ἐρώτησιν καὶ ἐπομένως διὰ νὰ ἐγγραφῇ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐγκριθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Νομίζω ὅτι εἶναι πρέπον προτοῦ ἀποφασίσῃ ἡ Βουλὴ νὰ γνωρίζωμεν τὴν οὐσίαν τοῦ θέματος. Δὲν εἶναι δυνατὸν διὰ τὸ μέλος νὰ κυκλοφορήσῃ τοὐλάχιστον ἓν ἔγγραφον μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Βουλῆς διὰ νὰ γνωρίζωμεν τὶ ψηφίζομεν ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν πρόκειται νὰ ψηφίσωμεν. Ἐὰν θὰ ἐγγραφῇ τὸ θέμα ἢ ὄχι.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Ναί, νὰ γνωρίζωμεν τὶ ψηφίζομεν πρὸς ἐγγραφήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ἐπὶ τοῦ θέματος τὸ ὁποῖον εἰσηγήθη ὁ συνάδελφος Νεοκλέους. Ἐπειδὴ γνωρίζω ὅτι ἀφορᾷ πολὺ περισσότερον καὶ παρόμοιον σχέδιον τὸ ὁποῖον ἐπε-

βλήθη εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀμμοχώστου καὶ ἐπειδὴ γνωρίζω ὅτι συνεχίζονται, τρόπον τινά, αἱ συσκέψεις καὶ αἱ ἐπαφαὶ τόσον μὲ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ὅσον καὶ μὲ τὸ ἁρμόδιον Τμῆμα, εἰσηγοῦμαι ὅπως ἀναβληθῇ ἡ συζήτησίς του ἢ ἡ ἐγγραφή του, διότι θὰ γνωρίζῃ ὁ συνάδελφος Νεοκλέους ὅτι ἤδη προγραμματίζεται σύσκεψις ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν ἁρμοδίων Κυβερνητικῶν ἐκπροσώπων πρὸς συζήτησιν τοῦ θέματος τόσον μὲ τὴν Λεμεσὸν ὅσον καὶ μὲ τὴν Ἀμμόχωστον καὶ περιμένομεν, ὡς μᾶς ἐδήλωσεν χθὲς ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν, μίαν Ἔκθεσιν Ἐπιτροπῆς Ἐρεύνης ἡ ὁποία ἔγινεν ἐπὶ τοῦ θέματος. Θὰ συζητῶμεν κατὰ κάποιον τρόπον χωρὶς νὰ ἔχωμεν τὰ στοιχεῖα τὰ ἀπαραίτητα ποὺ θὰ ληφθοῦν κατὰ τὰς συσκέψεις μετὰ τῶν ἁρμοδίων ἐκπροσώπων τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐὰν ἐπιμένῃ εἰς τὴν ἐγγραφήν του τότε προτείνω τὴν διεύρυνσιν τοῦ θέματος. Δηλαδὴ νὰ καλύψῃ ὅλα τὰ πολεοδομικὰ σχέδια τὰ ὁποῖα ἐπεβλήθησαν τελευταίως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Νεοκλέους.

Α. ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἔλαβον χώραν ὡρισμέναι συσκέψεις καὶ μάλιστα ἐπὶ ὑψηλοῦ ἐπιπέδου. Ὅμως ἐδόθησαν διαβεβαιώσεις εἰς τὰς συσκέψεις αὐτὰς ὅτι θὰ δοθῇ τὸ συντομώτερον μία ἀπάντησις, καθωρίσθη δὲ χρόνος δεκαπέντε ἡμερῶν. Αἱ δεκαπέντε ἡμέραι ἔχουν παρέλθει πρὸ πολλοῦ καὶ οὐδεμία ἀπάντησις ἐλήφθη, καὶ τὸ ὅλον θέμα, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι εἶναι σοβαρώτατον, χρονοτριβεῖ. Δὲν ἔχω καμμίαν ἔνστασιν νὰ διευρύνω τὸ θέμα καὶ ἀποδέχομαι τὴν εἰσήγησιν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Χριστοδουλίδη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ εἰσηγούμην, ἐὰν τὸ θέμα ἐγγραφῇ, ὅπως μὴ συζητηθῇ προτοῦ γίνῃ ἡ σύσκεψις εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεφέρθη καὶ ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης. Ἑπομένως μπορεῖ νὰ ἐγγράψωμεν τὸ θέμα ἀλλὰ δὲν θὰ συζητηθῇ προτοῦ γίνῃ καὶ ἡ σύσκεψις μὲ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον, ἀντιλαμβάνομαι, ἔχει ἤδη καλέσει τοιαύτην σύσκεψιν πρὸς συζήτησιν τοῦ θέματος.

Α. ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ :

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, τὸ θέμα, καὶ ὅπως ἔχει μὲ τὴν τροποποιητικὴν εἰσήγησιν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Χριστοδουλίδη, θὰ ἔχῃ ὡς ἀκολούθως :

«Οἱ προσφάτως ἐπιβληθέντες πολεοδομικοὶ περιορισμοὶ καὶ αἱ ἐπιβλαβεῖς ἐκ τούτων ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἐν γένει ἀναπτύξεως τοῦ τόπου μας».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἀντίρρησις τὸ θέμα ἐγγράφεται ἀλλὰ δὲν θὰ συζητηθῇ προτοῦ.....

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. «..... καὶ αἱ ὡς ἐκ τούτου ἐπιβλαβεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ τόπου μας» νομίζω ὅτι προδικάζει τὴν συζήτησιν. Νὰ συζητηθῇ τὸ θέμα «Οἱ πολεοδομικοὶ περιορισμοὶ ἢ κανονισμοί». Ἐγὼ δὲν εἶμαι διατεθειμένος νὰ ψηφίσω χωρὶς νὰ γνωρίζω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

«..... καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν ἐπιπτώσεις».

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

«.... καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν ἐπιπτώσεις». Δὲν θὰ ψηφίσω ποτὲ χωρὶς νὰ ξέρω ὅτι αἱ ἐπιπτώσεις εἶναι ἐπιβλαβεῖς. Μπορεῖ νὰ εἶναι ἐπωφελεῖς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί.

Α. ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ :

Δὲν ἔχω ἔνστασιν, ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Αὐτὸ θὰ ἀποδειχθῇ κατὰ τὴν συζήτησιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί. Τὸ θέμα ἐγγράφεται.

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Θὰ ἤθελα νὰ ἐγγράψω δύο θέματα πρὸς συζήτησιν. Τὸ πρῶτον εἶναι τὸ ἑξῆς :

«Ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀπάλειψις τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν, ἀπαραίτητον μέτρον ἀνακουφίσεως τῶν εἰλώτων τῆς Κυπριακῆς ὑπαίθρου καὶ ἀπαρχὴ εὐρυτέρων ἀγροτικῶν μεταρρυθμίσεων».

Προηγουμένως, κύριε Πρόεδρε, ἦτο ἐγγεγραμμένον εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ἀλλά.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προέρχεται ἀπὸ Ἐρώτησιν καὶ Ἀπάντησιν ;

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ὄχι ἀλλὰ εἶχεν.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἑπομένως εἶναι θέμα ψηφοφορίας.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ θέμα ἐγγραφῇ ;

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Προτείνω νὰ μὴν καθορισθοῦν οἱ Κύπριοι ἀγρόται ὡς «εἵλωτες», κύριε Πρόεδρε.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Συγγνώμην, δὲν ἤκουσα.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Εἰς τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος καθορίζονται οἱ Κύπριοι ἀγρόται ὡς «εἵλωτες». Θὰ ἐπρότεινα νὰ ἐγγραφοῦν ἁπλῶς οἱ Κύπριοι ἀγρόται καὶ ὄχι ὡς «εἵλωτες τῆς Κυπριακῆς ὑπαίθρου». Οἱ εἵλωτες ἦσαν εἰς τὴν Ἀρχαίαν Σπάρτην μόνον. Οὔτε ἡ Ἀρχαία Ἀθήνα δὲν εἶχε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ εἶχε ζητήσει τὸν λόγον, νομίζω. Διὰ τὴν ἰδίαν παρατήρησιν ;

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐὰν δὲν ἔχῃ ἔνστασιν ὁ κ. Σαμψὼν ἡ λέξεις «εἵλωτες»—αὐτὸ θὰ προκύψῃ καὶ πάλιν ἐκ τῆς συζητήσεως, ἐὰν εἶναι εἵλωτες ἢ ὄχι.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν ἔχω καμμίαν ἔνστασιν, διὰ νὰ διευκολύνω τὸν κ. Σαββίδην, ἀλλὰ φαίνεται ὁ κ. Σαββίδης δὲν περιέρχεται πολὺ τὴν ὕπαιθρον διὰ νὰ ἴδῃ τοὺς εἵλωτας τῆς Κυπριακῆς γῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Κατάγομαι ἀπὸ ἀγροτικὴν οἰκογένειαν καὶ δὲν ἔπαυσα νὰ εἶμαι συνδεδεμένος ὄχι μόνον μὲ τὸν ἀγροτικὸν κόσμον ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἀγροτικὴν παραγωγὴν μέχρι σήμερον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αἰσθάνεσθε «εἵλωτας» ;

(Γέλωτες)

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἡ θέσις πολλῶν ἀγροτῶν εἶναι δύσκολος—πτωχῶν ἀγροτῶν ἰδίως—εἰς ἀγόνους καὶ μὴ καλῶς καλλιεργησίμους περιοχάς, ἀλλὰ ἐπειδὴ «εἵλωτες» εἶναι ἱστορικῶς.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐφ' ὅσον καὶ ὁ κ. Σαμψὼν δὲν ἔχει ἔνστασιν παραλείπεται ἡ λέξις.....

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Δὲν τοὺς φαίνεται, κύριε Πρόεδρε, οὔτε τοῦ ἑνὸς οὔτε τοῦ ἄλλου νὰ εἶναι εἵλωτες.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ἡ δευτέρα ἐρώτησις, κύριε Πρόεδρε.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέμα ἢ Ἐρώτησις ;

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Τὸ δεύτερον θέμα, τὸ ὁποῖον δὲν προέρχεται ἀπὸ Ἐρώτησιν, ἀλλὰ διὰ τὸ ὁποῖον ἔκαμα ὅλας τὰς ἀναγκαίας προσπαθείας πρὸς τοὺς ἁρμοδίους καὶ δὲν βρῆκα κατανόησιν καὶ θεωρῶ ὅτι πρέπει νὰ ἐγγράψω διὰ νὰ πιεσθῇ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἴδῃ μὲ κατανόησιν τὸ ὅλον πρόβλημα, εἶναι τὸ ἑξῆς :

«Ἡ ἄρνησις τῆς Κυβερνήσεως νὰ χρησιμοποιήσῃ 104 Κυπρίους Ἀποφοίτους τῆς Μαρασλείου Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν εἰς τὴν παιδείαν τῆς Κύπρου».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα δὲν προκύπτει ἀπὸ Ἐρώτησιν, ὡς ἀντιλαμβάνομαι, καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ἐγγραφῇ ἄνευ ἐγκρίσεως τοῦ Σώματος.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ θέμα ἐγγράφεται.

Ἡ ἐπομένη συνεδρίασις τῆς Βουλῆς ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαμπᾶς Γεωργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Κληρίδης Ξάνθος
Κόσιης Νῖκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ ἵδρυσις Ἐπαρχιακοῦ Γραφείου τοῦ Τμήματος Δημοσίων Ἔργων ἐν Κυρηνείᾳ—Ἡ διαπλάτυνσις καὶ ἐπιδιόρθωσις τῆς ὁδοῦ ἥτις συνδέει τὴν Ἀραδίππου μετὰ τῆς κυρίας ὁδοῦ Λάρνακος - Λευκωσίας—Ἡ ἀσφαλτόστρωσις τῆς ὁδοῦ Μονῆς - Μοναγρουλλίου - Ἀσγάτας - Βάσας - Σανιδας—Ἡ ὑδατοπρομήθεια τῶν χωρίων Ἐγκώμης, Στύλλων, Λιμνιῶν, Ἁγίου Σεργίου καὶ ἄλλων χωρίων τῆς περιοχῆς—Ἡ ἀνέγερσις φράγματος εἰς Ἀρακαπᾶν—Αἱ ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ἀντιμετωπιζόμεναι δυσκολίαι εἰς τὴν ἐξεύρεσιν ἰατρῶν κατὰ τὰ Σαββατοκυρίακα καὶ τὰς ἑορτάς.

(2) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου (Ἀρ. 7) τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(3) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 10) τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(4) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(5) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(6) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν Μετ' Ἀπολαβῶν (Τροποποιητικοῦ) (Ἀρ. 2) Νόμου τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(7) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Συμφωνίας πρὸς Τροποποίησιν τῆς Ἀφορώσης εἰς τὸ Νομικὸν Καθεστὼς τῆς ἐν Κύπρῳ Δυνάμεως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν Συμφωνίας (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(8) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 11) τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(9) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τοῦ Διεθνοῦς Δικαιώματος πρὸς Ἀναθεώρησιν (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(10) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Τ. Παπαδόπουλος, Ε. Παπαϊωάννου, Η. Χατζηηρακλέους, Β. Λυσσαρίδης, Κ. Χατζηκακοῦ, Φ. Παρασκευαΐδης, Α. Χατζηϊωάννου, Πρόεδρος) ἐπὶ τοῦ θέματος «Λῆψις Ἀποφάσεως ἐπὶ τῆς ἡμερομηνίας διεξαγωγῆς Κοινοτικῶν Ἐκλογῶν (Ἄρθρον 10 τοῦ Νόμου 60 τοῦ 1972)» καὶ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς ὑπὲρ τοῦ μὴ καθορισμοῦ χρόνου διεξαγωγῆς κοινοτικῶν ἐκλογῶν καὶ ὑπὲρ τῆς ἐπανεξετάσεως τοῦ θέματος τὸν προσεχῆ Δεκέμβριον.

(11) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

(12) Ἐπανεγγραφὴ εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ τοῦ θέματος «Ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀπάλειψις τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν, ἀπαραίτητον μέτρον ἀνακουφίσεως τῶν Κυπρίων ἀγροτῶν καὶ ἀπαρχὴ εὐρυτέρων ἀγροτικῶν μεταρρυθμίσεων».

(13) Ἐγγραφὴ τῶν ἀκολούθων νέων θεμάτων :

(α) «Οἱ προσφάτως ἐπιβληθέντες πολεοδομικοὶ περιορισμοὶ καὶ αἱ ἐκ τούτων ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἐν γένει ἀναπτύξεως τοῦ τόπου μας». (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Α. Νεοκλέους).

(β) «Ἡ ἄρνησις τῆς Κυβερνήσεως νὰ χρησιμοποιήσῃ 104 Κυπρίους Ἀποφοίτους τῆς Μαρασλείου Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν εἰς τὴν παιδείαν τῆς Κύπρου». (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ν. Σαμψών).

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 5ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1972

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.47 μ.μ.)

(Ἀρ. 3)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Α εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 4ην Μαΐου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Νίκου Κόσιη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 5ην Μαΐου 1972.

«Εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐψηφίσθη κονδύλιον διὰ τὴν εὐθυγράμμισιν καὶ βελτίωσιν τοῦ δρόμου Δευτερᾶς—Ψημολόφου—Περάτων—Καμπιῶν, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν διετέθη.

Εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους καὶ πάλιν ἐψηφίσθη κονδύλιον διὰ τὸν ἴδιον σκοπὸν οὐδεμία ὅμως ἐργασία ἔγινε μέχρι σήμερα.

Παρακαλῶ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα πότε σκοπεύει νὰ ἀρχίσῃ τὴν ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ὡς ἄνω δρόμου ὁ ὁποῖος εὑρίσκεται εἰς ἀθλίαν κατάστασιν».

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 29ην Σεπτεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Νίκου Κόσιη καὶ ληφθεῖσα τὴν 5ην Μαΐου 1972.

«Διὰ τεχνικοὺς λόγους δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν βελτιώσεως τῆς ὁδοῦ Καμπιῶν—Δευτερᾶς ἐνωρίτερον ἐντὸς τοῦ 1972. Οἱ ἐν λόγῳ τεχνικοὶ λόγοι ἔχουν τελικῶς ὑπερπηδηθῆ, αἱ δὲ σχετικαὶ ἐργασίαι βελτιώσεως θὰ ἀρχίσουν περὶ τὰ μέσα 'Οκτωβρίου ἐ.ἔ.».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην Μαΐου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου, καὶ ληφθεῖσα τὴν 11ην Μαΐου 1972.

«'Ο δρόμος ποὺ ὁδηγεῖ πρὸς τὰς κοινότητας Κάτω καὶ Πάνω 'Ακουρδάλιας ἀπὸ τὸν κύριον δρόμον ἀπέχει τρία μίλια.

"Εγιναν διαβήματα ἀπὸ μέρους τῶν δύο κοινοτήτων διὰ νὰ ἀσφαλτοστρωθῆ ὁ δρόμος οὗτος.

'Ωσαύτως ὑπάρχει ἕτερος δρόμος ἀπὸ τὸν Κάθηκα πρὸς τὴν Πάνω 'Ακουρδάλια. Εἶχεν ἀποφασισθῆ νὰ διευρυνθῆ οὗτος καὶ νὰ ἀσφαλτοστρωθῆ οὕτως ὥστε νὰ ὑπάρχῃ διέξοδος.

'Η ἀπόστασις τούτου εἶναι 2½ μίλια.

Εἶναι τὸ σπουδαιότερον πρόβλημα ποὺ ἀπασχολεῖ τὰς δύο κοινότητας.

Μπορεῖ τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα ἐὰν ἐμελέτησε τὸ ἐν λόγῳ πρόβλημα καὶ πότε προτίθεται νὰ τὸ ἐπιλύσῃ ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 29ην Σεπτεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου καὶ ληφθεῖσα τὴν 11ην Μαΐου 1972.

«(α)—1. 'Η ὁδὸς αὕτη προετάθη δι' ἀσφάλτωσιν ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ Γ' Πενταετοῦς Προγράμματος 'Αναπτύξεως.

2. 'Η ἀπαιτουμένη δαπάνη διὰ τὴν ἀσφάλτωσιν τῆς ὁδοῦ ἥτις ἄγει πρὸς τὰ χωρία Κάτω καὶ Πάνω 'Ακουρδάλια, μήκους τριῶν μιλίων, ἀνέρχεται εἰς £10.500.

3. 'Ο χρόνος τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου θὰ ἐξαρτηθῆ ἐκ τοῦ βαθμοῦ προτεραιότητος τὸν ὁποῖον τοῦτο κέκτηται συγκρινόμενον πρὸς ἄλλα συναφῆ ἔργα ἀναπτύξεως καὶ τῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων.

(β) 'Η ὁδὸς ἥτις συνδέει τὸ χωρίον Κάθηκας μετὰ τῶν χωρίων Πάνω καὶ Κάτω 'Ακουρδάλια θεωρεῖται γεωργικὴ ὁδός, προτεραιότης δὲ δίδεται εἰς τὴν ἀσφάλτωσιν τῶν ἤδη ὑπαρχουσῶν χωματίνων χωριτικῶν ὁδῶν. 'Αναφέρεται συναφῶς ὅτι κατὰ τὸ 1970 ἐδαπανήθη ποσὸν ἐκ £1.000 διὰ τὴν διεύρυνσιν καὶ βελτίωσιν τῆς ὁδοῦ ταύτης, ἡ δὲ κατάστασίς της θεωρεῖται ἀρκούντως ἱκανοποιητικὴ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς μικρᾶς χρήσεώς της».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 18ην Μαΐου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα, καὶ ληφθεῖσα τὴν 19ην Μαΐου 1972.

«Εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν 'Αναπτύξεως ἐγένετο πρόβλεψις διὰ ποσὸν 124 χιλιάδων λιρῶν, τὸ ὁποῖον ἡ Βουλὴ ἐψήφισε διὰ τὴν ἀσφαλτόστρωσιν ὁδῶν προσπελάσεως τῶν χωρίων πρὸς τὰς κυρίας ὁδούς.

Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου παρεχωρήθησαν εἰς τὴν Ἐπαρχιακὴν Διοίκησιν Πάφου μικρὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα μόλις καὶ θὰ ἐπαρκέσουν διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἤδη ἀρξαμένων ὁδῶν προσπελάσεως κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος.

Ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον καὶ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία κατὰ πόσον προτίθενται νὰ καταθέσουν συμπληρωματικὸν προϋπολογισμὸν διὰ τὴν παραχώρησιν ἐπιπροσθέτου ποσοῦ διὰ τὴν ἀσφαλτόστρωσιν τῶν ὁδῶν προσπελάσεως πρὸς τὰ χωρία καὶ εἰδικῶς τῶν ὁδῶν πρὸς τὰ χωρία τῆς Ἐπαρχίας Πάφου : Πάνω καὶ Κάτω Ἀκουρδάλιες, Φιλούσης Χρυσοχοῦς καὶ Κινούσης, τῶν ὁποίων αἱ ὁδοὶ εὑρίσκονται εἰς πολὺ κακὴν κατάστασιν καὶ ἡ συγκοινωνία κατέστη προβληματικὴ καὶ οἱ κάτοικοι τούτων συναντοῦν μεγάλας δυσκολίας».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28ην Σεπτεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 19ην Μαΐου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«Εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ τρέχοντος ἔτους Κεφάλαιον 17Δ «Ὁδικὴ Ἀνάπτυξις» Ἄρθρον 54 «Ἀσφάλτωσις Ὁδῶν προσπελάσεως ἀπὸ χωρία μέχρι τῶν Κυρίων Ὁδῶν» γίνεται πρόνοια διὰ ποσὸν ἐκ £125.000.

2. Τὸ ὡς ἄνω ποσὸν κατενεμήθη εἰς τὰς ἓξ Ἐπαρχιακὰς Διοικήσεις ὡς ἀκολούθως :

	£
(α) Λευκωσία	47.233
(β) Λεμεσὸς	16.535
(γ) Ἀμμόχωστος	21.962
(δ) Λάρναξ	10.570
(ε) Πάφος	16.000
(στ) Κυρήνεια	12.700
	£125.000

3. Διὰ τὴν ἀσφάλτωσιν τῶν ὑπολοίπων ὁδῶν προσπελάσεως τῆς Ἐπαρχίας Πάφου, συνολικοῦ μήκους 100 μιλίων, ἀπαιτεῖται δαπάνη ἐκ £500.000. Ἡ ἀσφάλτωσις τούτων θὰ ἐξαρτηθῇ ἐκ τοῦ βαθμοῦ προτεραιότητος τὸν ὁποῖον αὗται κέκτηνται συγκρινόμεναι πρὸς ἄλλα συναφῆ ἔργα ἀναπτύξεως καὶ ἀναλόγως τῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων τοῦ κράτους. Θὰ καταβληθῇ κάθε προσπάθεια αὐξήσεως τοῦ σχετικοῦ κονδυλίου ἵνα καταστῇ δυνατὴ ἡ ἀσφάλτωσις περισσοτέρων ὁδῶν προσπελάσεως, ἡ χρησιμότης τῶν ὁποίων δὲν ἀμφισβητεῖται».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 1ην Ἰουνίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἀνδρέα Νεοκλέους, καὶ ληφθεῖσα τὴν 1ην Ἰουνίου 1972.

«Ἐρωτῶ τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργὸν ἵνα πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς περὶ τῶν κάτωθι :

(α) Ἐὰν καὶ πότε ἔχῃ προγραμματισθῇ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου τῆς ἀσφαλτοστρώσεως τῆς ὁδοῦ Ἐπταγώνιας—Ἀκαπνοῦς.

(β) Ἐὰν ἔχῃ προγραμματισθῇ ἡ διενέργεια δοκιμαστικῶν διατρήσεων εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Κοινοτήτων Ἐπταγώνιας καὶ Ἀκαπνοῦς καὶ ἐὰν ὄχι διατί ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 29ην Σεπτεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. 'Ανδρέα Νεοκλέους καὶ ληφθεῖσα τὴν 1ην 'Ιουνίου 1972.

«'Η ἀσφάλτωσις τῆς ὁδοῦ 'Επταγώνιας—'Ακαπνοῦς ἐξετάζεται ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ Γ' Πενταετοῦς Προγράμματος 'Αναπτύξεως. 'Ο χρόνος τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου θὰ ἐξαρτηθῇ ἐκ τοῦ βαθμοῦ προτεραιότητος τὸν ὁποῖον τοῦτο κέκτηται συγκρινόμενον πρὸς ἄλλα συναφῆ ἔργα καὶ ἀναλόγως τῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων τοῦ Κράτους».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 1ην 'Ιουνίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. 'Ανδρέα Νεοκλέους, καὶ ληφθεῖσα τὴν 1ην 'Ιουνίου 1972.

«Δύο ἀπὸ τὰ πολλὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζει ἡ πτωχὴ καὶ παρημελημένη Κοινότης τῆς 'Απαισιᾶς εἶναι (α) ἡ ἀνυπαρξία ἀγροτικῶν δρόμων καὶ (β) ἡ ἔλλειψις ὕδατος πρὸς ἄρδευσιν.

Συγκεκριμένως οἱ κάτοικοι τῆς Κοινότητος 'Απαισιᾶς ἀδυνατοῦν, συνεπείᾳ τῶν μικρῶν εἰσοδημάτων καὶ τῶν πολλῶν χρεῶν των, νὰ συνεισφέρουν τὸ 50% τῆς ὑπολογιζομένης δαπάνης διὰ τὴν διάνοιξιν τῶν ἀγροτικῶν δρόμων, καὶ ἀδυνατοῦν διὰ τοὺς ἰδίους λόγους νὰ προβοῦν δι' ἐξόδους των εἰς τὴν διενέργειαν δοκιμαστικῶν διατρήσεων, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ἐπισκεφθέντες τὴν περιοχήν των ραβδοσκόποι ὑπέδειξαν τὴν ὕπαρξιν ὑπογείων ὑδάτων εἰς αὐτήν.

'Εν ὄψει τῶν ἀνωτέρω ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον ἵνα πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν τῶν 'Αντιπροσώπων :

(α) 'Εὰν προτίθεται νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὴν κοινότητα τῆς 'Απαισιᾶς τὴν ἀπαιτουμένην δαπάνην διὰ τὴν διάνοιξιν τῶν ἀναγκαίων ἀγροτικῶν δρόμων καὶ ἐὰν ὄχι διατί ;

(β) 'Εὰν προτίθεται νὰ προγραμματίσῃ τὴν ἀνόρυξιν μερικῶν δοκιμαστικῶν διατρήσεων εἰς τὴν περιοχὴν καὶ ἐὰν ὄχι διατί ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 29ην Σεπτεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. 'Ανδρέα Νεοκλέους καὶ ληφθεῖσα τὴν 1ην 'Ιουνίου 1972.

«Διὰ τὴν διάνοιξιν ἀγροτικῶν ὁδῶν, συμφώνως τῆς ὑφισταμένης πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως, ἀπαιτεῖται ἡ συνεισφορὰ τῶν ἐνδιαφερομένων κοινοτήτων κατὰ 50%. 'Η ἰδία πολιτικὴ ἰσχύει καὶ διὰ τὸ χωρίον 'Απαισιά. Βοήθεια 100% δίδεται μόνον διὰ τὴν διάνοιξιν ἀμπελουργικῶν ὁδῶν ἀπὸ εἰδικῶς πρὸς τοῦτο παραχωρούμενον ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως κονδύλιον διὰ καθαρῶς ἀμπελουργικὰ χωρία. Τὸ χωρίον 'Απαισιὰ δὲν ἐμπίπτει ἐντὸς τῆς κατηγορίας ταύτης καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν δικαιοῦται εἰς παρομοίαν μεταχείρισιν».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 22αν 'Ιουνίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 23ην 'Ιουνίου 1972.

«'Η συμπλήρωσις τῶν βασικῶν ἔργων κατασκευῆς τῆς Μαρίνας εἰς Λάρνακα ἔχει σχεδὸν συμπληρωθῇ. Ποία πρόνοια ἔγινε διὰ τὴν παροχὴν διευκολύνσεων διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Μαρίνας, ποία πρόνοια ἔγινε διὰ τὴν κατασκευὴν ἐξωραϊστικῶν ἔργων καὶ ὑπὸ ποίας ἀρχῆς θὰ ἀναληφθῇ τὸ ἔργον διοικήσεως καὶ πότε ἀναμένεται νὰ λειτουργήσῃ ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28ην Σεπτεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 23ην 'Ιουνίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη.

«Ἡ μαρίνα Λάρνακος θὰ προσφέρῃ διευκολύνσεις διὰ τὴν παροχὴν ἠλεκτρικοῦ ρεύματος, ὕδατος καὶ τηλεφωνικῆς ἐπικοινωνίας.

Δὲν ἔχει ἀποφασισθῇ εἰσέτι τὸ θέμα τῆς διαχειρίσεως τῆς μαρίνας.

Ὑπολογίζεται ὅτι τὸ ἔργον θὰ περατωθῇ πρὸ τοῦ τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους, ὁπότε θὰ δύνανται νὰ προσδένωνται σκάφη εἰς τὰς θέσεις πλευρίσεως».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 13ην Ἰουλίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Νίκου Κόσιη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 13ην Ἰουλίου 1972.

«Παρακαλῶ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα βάσει ποίων κριτηρίων ἔγινεν ἡ ἐκτίμησις τῆς ἀξίας τῆς ἀπαλλοτριωθείσης διὰ σκοποὺς ἀρχαιολογικῆς ἀναπτύξεως γῆς εἰς τὴν κοινότητα Ἰδαλίου».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 29ην Σεπτεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Νίκου Κόσιη καὶ ληφθεῖσα τὴν 13ην Ἰουλίου 1972.

«Ὁ καθορισμὸς τῆς καταβλητέας ἀποζημιώσεως διὰ κτήματα ἅτινα εὑρίσκονται ὑπὸ ἀπαλλοτρίωσιν, διενεργεῖται συμφώνως πρὸς τὰς προνοίας τοῦ περὶ Ἀναγκαστικῆς Ἀπαλλοτριώσεως Νόμου, Ἀρ. 15/62, ἡ ἀγοραία δὲ ἀξία τούτων ὑπολογίζεται ὡς κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν δημοσιεύσεως τῆς Γνωστοποιήσεως Ἀπαλλοτριώσεως. Οἱαδήποτε φυσικὰ ἢ/καὶ νομικὰ χαρακτηριστικὰ ἅτινα ὑφίστανται κατὰ τὴν ὡς ἄνω ἡμερομηνίαν, ἐπηρεάζουσι τὴν ἀγοραίαν ἀξίαν καί, κατὰ συνέπειαν, τὸ ὕψος τῆς καταβλητέας ἀποζημιώσεως ἀνάλογως.

Εἰς τὴν περίπτωσιν Ἰδαλίου, πλεῖστα τῶν ὑπὸ ἀπαλλοτρίωσιν κτημάτων περιελαμβάνοντο εἰς τὸν Β΄ Πίνακα τοῦ περὶ Ἀρχαιοτήτων Νόμου, οἱαδήποτε δὲ ἀξιοποίησις ἢ ἀνάπτυξις τούτων ὑπέκειτο εἰς περιορισμοὺς ἐπιβαλλομένους ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τμήματος Ἀρχαιοτήτων. Τοιοῦτοι περιορισμοὶ ἀποτελοῦν μέρος τῶν νομικῶν χαρακτηριστικῶν τῶν ὑπὸ ἀπαλλοτρίωσιν κτημάτων, ἐπειδὴ δὲ ὑφίσταντο κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν δημοσιεύσεως τῆς Γνωστοποιήσεως Ἀπαλλοτριώσεως, ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν κατὰ τὸν καθορισμὸν τῆς προσφερθείσης ἀποζημιώσεως. Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι ἐν περιπτώσει μὴ ἐπιτεύξεως συμφωνίας μετὰ τῶν ἰδιοκτητῶν, ἡ ὑπόθεσις παραπέμπεται εἰς τὸ Δικαστήριον τὸ ὁποῖον δύναται νὰ υἱοθετήσῃ, ἀνατρέψῃ ἢ τροποποιήσῃ τὴν ἐκτίμησιν, ἢ προβῇ εἰς νέαν ἐκτίμησιν ἐξ ὑπαρχῆς.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι μερὶς τῶν ἐπηρεαζομένων κατοίκων Ἰδαλίου προέβη εἰς παραστάσεις ἐν σχέσει μὲ τὰς γενομένας ἐκτιμήσεις, αἵτινες καὶ μελετῶνται».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 8ην Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἀνδρέας Νεοκλέους, καὶ ληφθεῖσα τὴν 11ην Αὐγούστου 1972.

«Παμπάλαιον εἶναι τὸ λαϊκὸν αἴτημα διὰ τὸ φράγμα τοῦ ποταμοῦ Κούρη. Παμπαλαία δὲ καὶ ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἀνάγκης κατασκευῆς του, διατὶ οὐχὶ μόνον θὰ ἐπιλύσῃ ριζικῶς τὸ ἀρδευτικὸν πρόβλημα τῆς ὅλης περιοχῆς καὶ θὰ ἀποτελέσῃ τὴν ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἀξιοποίησιν καὶ ὀρθοπόδησίν της, ἀλλὰ καὶ θὰ συμβάλῃ κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ γενικωτέρου ὑδατικοῦ προβλήματος τῆς Κύπρου καὶ σημαντικῶς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου μας.

Ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν οἱ ἐνδιαφερόμενοι λαμβάνουν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν τὴν στερεότυπον ἀπάντησιν ὅτι τὸ θέμα μελετᾶται τεχνοοικονομικῶς ὑπὸ τῶν ἐμπειρογνωμόνων καὶ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν οἱ ταξιδεύοντες τὸν δρόμον Λεμεσοῦ—Πλατρῶν ἀναγιγνώσκουν καθημερινῶς πινακίδα παρὰ τὴν Ἄλασσαν «Ἐδῶ θὰ

ἀνεγερθῇ τὸ φράγμα τοῦ Κούρρη». Ἐν τῷ μεταξὺ τὸ πολύτιμον ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ Κούρρη χύνεται ἀσκόπως εἰς τὴν θάλασσαν καὶ τὰ κτήματα τῆς περιοχῆς περιέρχονται βαθμιαίως εἰς χεῖρας μὴ ἀγροτικάς.

Ἐν ὄψει ἁπάντων τῶν ἀνωτέρω καλῶ τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν νὰ δώσῃ εἰς τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων μίαν σαφῆ ἀπάντησιν ἐπὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν κάτωθι ἐρωτημάτων :

(α) Πόσαι τεχνοοικονομικαὶ μελέται ἐγένοντο μέχρι σήμερον ἐν σχέσει μὲ τὸ φράγμα τοῦ Κούρρη, ὑπὸ ποίων ἐγένοντο, πόσος χρόνος ἀπητήθη διὰ μίαν ἑκάστην ἐξ αὐτῶν καὶ ποῖα τὰ πορίσματά των ;

(β) Πότε ἤρχισεν ἡ νῦν διεξαγομένη τεχνοοικονομικὴ μελέτη, ὑπὸ ποίων διεξάγεται, εἰς ποῖον στάδιον αὕτη εὑρίσκεται σήμερον καὶ πότε ἀναμένεται νὰ ἀποπερατωθῇ ;

(γ) Ποῖαι αἱ κατευθυντήριοι γραμμαὶ τῆς νῦν διεξαγομένης τεχνοοικονομικῆς μελέτης ;

(δ) Ἐὰν ἐδόθησαν οἱαιδήποτε ὁδηγίαι διὰ τὴν ἐπίσπευσιν τῆς νῦν διεξαγομένης μελέτης καί, ἐὰν ὄχι, διατί ;

(ε) Ἐὰν ἡ κατασκευὴ τοῦ σπουδαιοτάτου καὶ ὠφελιμοτάτου τούτου ἔργου συμπεριλαμβάνεται εἰς τὸ Γ΄ Πενταετὲς Σχέδιον Ἀναπτύξεως καί, ἐὰν ὄχι, διὰ ποίους λόγους ἀκριβῶς δὲν συμπεριελήφθη ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25ην Σεπτεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 11ην Αὐγούστου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἀνδρέα Νεοκλέους.

«(α) Πλὴν τῶν διαφόρων προκαταρκτικῶν μελῶν μόνον μία μελέτη ἐπὶ πλήρους τεχνοοικονομικοῦ ἐπιπέδου διεξήχθη μέχρι σήμερον ἐν σχέσει πρὸς τὸ θέμα τοῦ φράγματος Κούρρη. Αὕτη ἤρχισε τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1970, ἔχει δὲ ἀποπερατωθῇ καὶ ἀναμένονται τὰ σχετικὰ πορίσματα.

(β) Αἱ κατευθυντήριοι γραμμαὶ τῆς διεξαχθείσης μελέτης ἔχουν ὡς ἀκολούθως :

(1) Μελέτη τῶν ὑπαρχόντων στοιχείων ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ φράγματος τοῦ Κούρρη καὶ εἰσηγήσεις διὰ περισσοτέρας ἐρεύνας.

(2) Ἑτοιμασία προκαταρκτικῶν σχεδίων τοῦ φράγματος διὰ σκοποὺς προϋπολογισμοῦ ἐξόδων.

(3) Ἑτοιμασία σχεδίων τοῦ κυρίως καναλιοῦ ἐκ τοῦ φράγματος μέχρι τῆς περιοχῆς ἡ ὁποία προσφέρεται δι' ἄρδευσιν.

(4) Εἰσηγήσεις διὰ συντονισμένην χρῆσιν τῶν ὑπογείων καὶ ἐπιφανειακῶν ὑδατίνων πόρων τῆς περιοχῆς.

(5) Σχέδια ἐπὶ τοῦ συστήματος διανομῆς τοῦ ὕδατος δι' ἄρδευσιν λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν καὶ τῶν φραγμάτων Γερμασόγειας καὶ Πολεμιδίων καθὼς καὶ τῶν πρὸς ὕδρευσιν ἀναγκῶν τῆς περιοχῆς.

(6) Ἑτοιμασία ἀναθεωρημένου ἰσοζυγίου τῶν ὑδατίνων πόρων τῆς περιοχῆς.

(7) Οἰκονομικὴ ἀνάλυσις τοῦ ὅλου προγράμματος καὶ ἑτοιμασία λεπτομεροῦς ἐκθέσεως.

(γ) Ἡ κατασκευὴ τοῦ φράγματος τοῦ Κούρρη ἔχει συμπεριληφθῇ εἰς τὸ Γ΄ Πενταετὲς Σχέδιον Ἀναπτύξεως ἂν καὶ τὸ τοιοῦτον πρόγραμμα εἶναι θεωρητικὸν ἐφ' ὅσον ἡ οἰκονομικὴ ὑπόστασις τοῦ ἔργου δὲν θὰ εἶναι γνωστὴ μέχρι λήψεως τῆς τελικῆς ἐκθέσεως».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 29ην Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Κώστα Χριστοδουλίδη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 31ην Αὐγούστου 1972.

«'Η ὕδρευσις πόλεως καὶ χωρίων τῆς ἐπαρχίας 'Αμμοχώστου κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας καθίσταται προβληματικὴ καὶ ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος χειροτέρα.

Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως κατασκευάζεται τὸ φράγμα Λευκάρων μὲ πρόβλεψιν νὰ χρησιμοποιηθῇ μερικῶς κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος ὥστε τὸ θέρος τοῦ 1973 νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ὕδρευσιν τῆς 'Αμμοχώστου.

'Επεσκέφθην πρὸ μηνός, μετὰ τοῦ Δημοτικοῦ Μηχανικοῦ 'Αμμοχώστου καὶ τοῦ Διευθυντοῦ Συμβουλίου 'Υδρεύσεως 'Αμμοχώστου, τὸ φράγμα Λευκάρων καὶ περιῆλθον τὰς ἐργασίας ἐπὶ τόπου συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ "Αγγλου μηχανικοῦ τῆς ἑταιρείας ἡ ὁποία ἔκαμε τὴν μελέτην τοῦ ἔργου καὶ ἐπιβλέπει τὴν ἐκτέλεσίν του ὑπὸ ἐργοληπτικῆς ἑταιρείας.

'Η ἀξία καὶ ἡ ἀναγκαιότης τοῦ ἔργου αὐτοῦ εἶναι ἀνυπολογίστου σημασίας.

Διεπίστωσα ὅμως ὅτι ἡ πρόοδος τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐργοληπτικῆς ἑταιρείας εἶναι καθυστερημένη κατὰ τρεῖς τοὐλάχιστον μῆνας.

Δύναται ὁ ἔντιμος 'Υπουργὸς νὰ μᾶς ἐνημερώσῃ :

(α) 'Εὰν αἱ ἐργασίαι εἰς φράγμα Λευκάρων θὰ ἐνταθοῦν καὶ ἐκτελεσθοῦν ἐντὸς χρονικῶν ὁρίων ποὺ θὰ ἐπιτρέψουν τὴν μερικὴν χρῆσιν τοῦ φράγματος ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς θέρους.

(β) "Εχουν ἀρχίσει μελέται πρὸς ὕδρευσιν χωρίων τῆς ἐπαρχίας 'Αμμοχώστου μέσον τοῦ συστήματος τῶν φραγμάτων' καὶ

(γ) 'Εν ὅσῳ τὸ φράγμα Λευκάρων δὲν θὰ ἱκανοποιήσῃ ὅλας τὰς ὑδρευτικὰς ἀνάγκας περιοχῶν Λάρνακος καὶ 'Αμμοχώστου, ὡς ἀνεπτύχθη καὶ εἰς ὁμιλίαν μου ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τὴν 15ην 'Ιουνίου 1972, ἤρχισαν μελέται καὶ προγραμματίζεται ἡ ἐκτέλεσις νέου φράγματος εἰς τὴν περιοχὴν πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ὑδρευτικῶν ἀναγκῶν μας, νοουμένου ὅτι ἐκ τῆς ὀροσειρᾶς Πενταδακτύλου ἢ διὰ τῶν ἀντλήσεων ἐκ διαφόρων περιοχῶν δὲν πρόκειται νὰ ἱκανοποιήσουν τὰς ἀνάγκας τῶν χωρίων καὶ ταῦτα μέχρι ἢ ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν μόνιμον λύσιν τοῦ ὑδρευτικοῦ προβλήματος διὰ τῆς ἀφαλατώσεως ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25ην Σεπτεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 31ην Αὐγούστου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Κώστα Χριστοδουλίδη.

«(α) Λόγῳ ἀπροβλέπτων κωλυμάτων ἐσημειώθη καθυστέρησις τριῶν περίπου μηνῶν εἰς τὰς ἐργασίας ἀνεγέρσεως τοῦ φράγματος Λευκάρων. Προσφάτως ἄπαντα τὰ ἐμπόδια ἔχουν ὑπερπηδηθῆ καὶ ἡ ἐργασία ἔχει ἐνταθῆ εἰς σημαντικὸν βαθμόν. 'Ελπίζεται ὅτι ὑπὸ ὁμαλὰς συνθήκας ἡ σημειωθεῖσα καθυστέρησις θὰ καλυφθῆ ἐντὸς τῶν ἑπομένων τριῶν μηνῶν καὶ ὅτι ἐντὸς τῆς προγραμματισθείσης περιόδου θὰ καταστῇ δυνατὴ καὶ ἡ παροχὴ ὕδατος ἐκ τοῦ ὑδατοφράκτου, μερικῶς, ὡς προνοεῖ καὶ τὸ σχετικὸν συμβόλαιον.

(β) 'Η μελέτη πρὸς ὕδρευσιν χωρίων τῆς ἐπαρχίας 'Αμμοχώστου μέσον τοῦ συστήματος τῶν φραγμάτων ἔχει ἀρχίσει πρὸ πολλοῦ, αὕτη δὲ ἔχει ἤδη ἀπερατωθῆ προκαταρκτικῶς.

(γ) 'Εν ὅσῳ τὸ φράγμα Λευκάρων δὲν θὰ ἱκανοποιήσῃ ὅλας τὰς σὺν τῷ χρόνῳ αὐξανομένας ὑδρευτικὰς ἀνάγκας τῶν περιοχῶν Λάρνακος καὶ 'Αμμοχώστου ἤρχισαν ἤδη μελέται πρὸς ἐπίσπευσιν τῶν φάσεων τοῦ ὅλου ἔργου αἱ ὁποῖαι περιλαμβάνουν τὴν κατασκευὴν καὶ ἄλλων ὑδατοφρακτῶν».

"Εντιμε κ. Πρόεδρε. Ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία.

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «Ὁ περὶ Πωλήσεως Γαιῶν (Εἰδικὴ Ἐκτέλεσις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

Τὸ Νομοσχέδιον δὲν δύναται νὰ συζητηθῇ σήμερον, διότι δὲν ἔχει κυκλοφορήσει ἡ "Εκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Τὸ δεύτερον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «Ὁ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Νόμος τοῦ 1972». Οὔτε καὶ αὐτὸ τὸ θέμα δύναται νὰ συζητηθῇ λόγῳ τῆς μὴ ὑπάρξεως Ἐκθέσεως τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Τὸ τρίτον θέμα εἶναι «Οἱ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων (Ἐκπαίδευσις Ὁδηγῶν) Κανονισμοὶ τοῦ 1972».

Ὑπάρχει "Εκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθῇ ἡ "Εκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ (ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΟΔΗΓΩΝ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν :

Ξάνθος Κληρίδης, Πρόεδρος
Νῖκος Κόσιης
Κώστας Χριστοδουλίδης
Χριστόφορος Χριστοφίδης.

Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων :

Ἐζεκίας Παπαϊωάννου, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Νῖκος Κόσιης
Φειδίας Παρασκευαΐδης
Κώστας Χριστοδουλίδης
Κυριάκος Παπαδημητρίου.

Αἱ ὡς ἄνω δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἐμελέτησαν τοὺς ὡς ἄνω ἀναφερομένους Κανονισμοὺς εἰς συνεδρίασιν αὐτῶν συγκροτηθεῖσαν τὴν 3ην Ὀκτωβρίου 1972. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας καὶ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

Διὰ τῶν ὡς ἄνω Κανονισμῶν, οἵτινες ἐκδίδονται δυνάμει τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων (Ἐκπαίδευσις Ὁδηγῶν) Νόμου τοῦ 1968 (Ἀρ. 112 τοῦ 1968), προτείνεται ἡ εἰσαγωγὴ ἀριθμοῦ διατάξεων ἀποσκοπουσῶν εἰς τὴν καλλιτέραν ἐφαρμογὴν τῶν διαφόρων διατάξεων τοῦ Νόμου τούτου.

Οἱ Κανονισμοὶ οὗτοι προνοοῦσι, μεταξὺ ἄλλων, περὶ τῶν ἀκολούθων ζητημάτων :

(α) Περὶ τῶν τηρητέων ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς μητρώων, ἀρχείων, βιβλίων ἢ ἑτέρων ἐγγράφων δι' οἱονδήποτε τῶν σκοπῶν τοῦ προμνησθέντος Νόμου.

(β) Περὶ τῶν ἐξετάσεων καὶ τῶν προσόντων τῶν ἐκπαιδευτῶν ὁδηγῶν.

(γ) Περὶ τῆς ἐπαγγελματικῆς στέγης τῶν σχολῶν ὁδηγῶν, τοῦ χρησιμοποιηθησομένου ἐν αὐταῖς ἐξοπλισμοῦ, τῆς ἐπωνυμίας καὶ τῆς λειτουργίας τῶν ἐν λόγῳ σχολῶν.

(δ) Περὶ τῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν ἐκπαιδευτικῶν ὀχημάτων, τῶν σχολῶν ὁδηγῶν καὶ τοῦ ἐν αὐταῖς ἐξοπλισμοῦ.

(ε) Περὶ τῶν τηρητέων εἰς βιβλίον στοιχείων ὑπὸ τῶν ἀδειούχων σχολῶν.

(στ) Περὶ τῶν πληρωτέων τελῶν δι' ὑπηρεσίας παρεχομένας ἢ ἑτέρας ἐνεργείας λαμβανομένας δυνάμει τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης νομοθεσίας.

(ζ) Περὶ τοῦ καθορισμοῦ ποινῶν δι' οἱανδήποτε παράβασιν τῶν ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμῶν.

Ὡς γνωστὸν οἱ ὡς ἄνω ἀναφερόμενοι Κανονισμοὶ κατατεθέντες εἰς τὴν Βουλὴν τὴν 23ην Δεκεμβρίου 1971 ἀπεσύρθησαν ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας τὴν 12ην Ἰανουαρίου 1972, καθότι διαρκούσης τῆς μελέτης τούτων ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν διεπιστώθη ὑπὸ τῶν μελῶν αὐτῆς ἡ ὕπαρξις κενοῦ εἰς τὴν προμνησθεῖσαν νομοθεσίαν. Τὸ γεγονὸς τοῦτο ὥθησε τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ καλέσωσι τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον ὅπως ἐπανεξετάσῃ τὸ ὅλον θέμα καὶ ὑποβάλῃ εἰς τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς πρὸς ψήφισιν σχετικὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου. Εἰδικώτερον ἐκλήθη τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον ὅπως προβῇ εἰς τοιαύτην τροποποίησιν τοῦ βασικοῦ νόμου ὥστε νὰ πληρωθῇ τὸ εἰς αὐτὸν κενὸν τὸ ὁποῖον παρεῖχε τὴν δυνατότητα εἰς ἐκπαιδευτὴν ὁδηγόν, ὅστις ἤσκει τὸ ἐπάγγελμα ὡς ἀνεξάρτητον ἄτομον καὶ οὐχὶ ὡς ἐργοδοτούμενος σχολῆς ὁδηγῶν, νὰ ἐκπαιδεύῃ ὁδηγοὺς ἄνευ συμμορφώσεως πρὸς τὰς ἐν τῇ νομοθεσίᾳ διαγραφομένας προϋποθέσεις ἀσφαλείας.

Γενομένης τῆς ὡς ἄνω τροποποιήσεως διὰ τοῦ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων (Ἐκπαίδευσις Ὁδηγῶν) (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1972 (Ἀρ. 20 τοῦ 1972), οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμοὶ ἐπανακατετέθησαν εἰς τὴν Βουλὴν τὴν 13ην Ἀπριλίου 1972.

Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν συνελθόντα εἰς νέαν αὐτῶν συνεδρίασιν, ἐπανεξήτασαν ἕνα ἕκαστον τῶν προτεινομένων Κανονισμῶν ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἤδη γενομένων παρατηρήσεων, κατὰ τὴν ἀρχικὴν συζήτησιν τῶν Κανονισμῶν τούτων, ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων αὐτοκινητιστικῶν ὀργανώσεων.

Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς κατόπιν προσεκτικῆς μελέτης τούτων ἦχθησαν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι οἱ ρηθέντες Κανονισμοὶ συνετάχθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας κατὰ τρόπον λίαν βεβιασμένον μὲ ἀποτέλεσμα πλεῖσται ὅσαι διατάξεις τούτων νὰ ἐλέγχωνται ὡς μὴ ἐπαρκῶς μελετημέναι νομικῶς καὶ οὐχὶ καλῶς συντεταγμέναι νομοτεχνικῶς, παρ' ὅλον ὅτι παρῆλθον τρία καὶ πλέον ἔτη ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ἐνάρξεως ἰσχύος τοῦ σχετικοῦ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων (Ἐκπαίδευσις Ὁδηγῶν) Νόμου.

Κατόπιν τούτου καὶ ἀφοῦ τὸ ὅλον θέμα ἐτέθη ὑπ' ὄψιν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ τελευταίου ἡ ἀπόσυρσις τῶν ρηθέντων Κανονισμῶν καὶ ἡ ἐπανεξέτασις αὐτῶν ὑπὸ τὸ φῶς τῶν γενομένων παρατηρήσεων ἐκ μέρους τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀντίγραφον τῶν ὁποίων ἐν προκειμένῳ διεβιβάσθη πρὸς ἅπαντας τοὺς ἁρμοδίους.

Οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμοὶ ἐπανεξετασθέντες καὶ ἐν πολλοῖς ἐπανασυνταχθέντες κατετέθησαν διὰ τρίτην φορὰν εἰς τὴν Βουλὴν τὴν 14ην Σεπτεμβρίου 1972 δι' ἔγκρισιν.

Αἱ Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ Ἐσωτερικῶν καὶ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς τὰς ὁποίας παρεπέμφθησαν πρὸς ἐξέτασιν οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμοί,

ἐμελέτησαν τούτους κατὰ τὴν ὡς ἄνω κοινὴν συνεδρίασίν των, ἀπεφάσισαν δὲ ὅπως εἰσηγηθῶσιν εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἔγκρισιν τούτων νοουμένου ὅτι θὰ ἐπενεχθῶσιν ἐπ' αὐτῶν αἱ ἀκόλουθοι ἐπὶ μέρους τροποποιήσεις :

(α) Ὁ προτεινόμενος Κανονισμὸς 6 τροποποιεῖται—

(i) διὰ τῆς διαγραφῆς ἐξ αὐτοῦ τῆς λέξεως «κατάλληλον» (2α γραμμὴ) ὡς μὴ ἐχούσης τὴν θέσιν της εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν καθ' ὅτι ἡ καταλληλότης τῆς αἰθούσης διδασκαλίας σχολῆς τινος θὰ διαπιστωθῇ ἀργότερον κατὰ τὴν προνοουμένην ὑπὸ τῶν Κανονισμῶν ἐπιθεώρησιν·

(ii) διὰ τῆς προσθήκης εἰς τὴν ὑποπαράγραφον (i) τῆς παραγράφου (α) αὐτοῦ καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν λέξιν «Τετρακύλινδρον» (1η γραμμὴ) τῆς λέξεως «τοὐλάχιστον», ἵνα καλυφθῇ καὶ ἡ περίπτωσις τοποθετήσεως ὑπὸ τῶν σχολῶν καὶ μηχανῶν μεγαλυτέρου κυλινδρισμοῦ ἐφ' ὅσον ἐν τέλει ἤθελον ἀκολουθηθῇ αἱ διαγραφόμεναι εἰς τοὺς Κανονισμοὺς ὁδηγίαι·

(iii) διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως εἰς τὴν παράγραφον (γ) αὐτοῦ τῶν λέξεων «εἰς φυσικὸν μέγεθος» διὰ τῶν λέξεων «τοῦ ἀνεγνωρισμένου μεγέθους», ὡς τῶν καλυτέρων εἰς τὴν περίπτωσιν·

(iv) διὰ τῆς ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ προσθήκης τῆς ἀκολούθου ἐπιφυλάξεως :

«Νοεῖται ὅτι πᾶσα σχολὴ ἥτις ἐλειτούργει διὰ περίοδον τοὐλάχιστον δώδεκα μηνῶν πρὸ τῆς ἡμερομηνίας ἐνάρξεως ἰσχύος τῶν παρόντων Κανονισμῶν ὑποχρεοῦται νὰ ἐφοδιασθῇ διὰ τοῦ ὡς ἄνω ἐξοπλισμοῦ ἐντὸς ἑξαμήνου ἀπὸ τῆς ρηθείσης ἡμερομηνίας.».

Αἱ Ἐπιτροπαὶ προβαίνουσαι εἰς τὴν ὡς ἄνω εἰσήγησιν σκοπὸν ἔχουν νὰ παράσχωσι τὴν δυνατότητα εἰς τοὺς ἤδη διατηροῦντας σχολὰς ὁδηγῶν ὅπως, ἐντὸς λογικοῦ χρονικοῦ διαστήματος, προβῶσιν εἰς τὸν ἐφοδιασμὸν τῶν σχολῶν των διὰ τοῦ ἀπαιτουμένου ἐξοπλισμοῦ.

(β) Ὁ Κανονισμὸς 11 τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐκ τῆς παραγράφου (3) αὐτοῦ διαγραφῆς τῆς λέξεως «τρίμηνον» (3η γραμμὴ) καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως αὐτῆς διὰ τῆς λέξεως «ἑξάμηνον», θεωρηθείσης τῆς τοιαύτης περιόδου ὡς πρακτικωτέρας δι' ὅλους τοὺς ἐνδιαφερομένους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ Κανονισμῶν οἱ ὁποῖοι ἰσχύουν ὡς κατετέθησαν εἰς τὴν Βουλήν, ἐκτὸς ἐὰν ἡ Βουλὴ τροποποιήσῃ τοὺς ἐν λόγῳ Κανονισμούς, ἐρωτῶ, ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως αἱ τροποποιητικαὶ εἰσηγήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς γίνουν ἀποδεκταί ;

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἔχω μόνον μίαν παρατήρησιν, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἰς τὴν σελίδα 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Σελίδα 3 τῆς Ἐκθέσεως ἢ τῶν Κανονισμῶν ;

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Τῶν Κανονισμῶν, σελίδα 3, παράγραφος (iv).

Αὕτη ἔχει ὡς ἑξῆς :

«πᾶν ἕτερον ἀδίκημα διὰ τὸ ὁποῖον προβλέπεται ποινὴ φυλακίσεως πέραν τῶν 12 μηνῶν».

'Αντιλαμβάνομαι, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ὅτι εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ἕνα πρόσωπον εὑρεθῆ εἰς δύσκολον θέσιν καὶ προξενήση μίαν ἀμυχὴν εἰς ἄλλον, ἕνα τραῦμα, προβλέπει τρία χρόνια ὁ Νόμος.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μέχρι τρία χρόνια.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Μέχρι τρία χρόνια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Συνεπῶς, θὰ ἀποκλείεται αὐτὸ τὸ πρόσωπον ἀπὸ τοῦ νὰ τοῦ δοθῆ ἄδεια νὰ εἶναι ἐκπαιδευτής. Θὰ εἶναι ἄδικον νομίζω αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἰς τοὺς Κανονισμούς. 'Εφ' ὅσον γίνεται εἰς τὴν ἰδίαν παράγραφον πρόβλεψις διὰ τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρων 144 ἕως 177 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος ποὺ ἀναφέρονται, ἐὰν δὲν ἀπατῶμαι, εἰς τὴν ἄσεμνον ἐπίθεσιν.

Νομίζω ὅτι ὑπάρχουν πολλὰ ἀδικήματα διὰ τὰ ὁποῖα ἴσως νὰ προβλέπεται ποινὴ φυλακίσεως πέραν τῶν δώδεκα μηνῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὸ δὲν ἐπηρεάζει, ἀντιλαμβάνομαι, τοὺς ἤδη ἔχοντας σχολάς.....

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αλλὰ ἐπηρεάζει ἀπὸ τώρα καὶ εἰς τὸ ἑξῆς πρόσωπα τὰ ὁποῖα θὰ ζητήσουν ἄδειαν διὰ σχολήν.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

'Η εἰσήγησίς μου εἶναι, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, νὰ ἀπαλειφθῆ ἡ παράγραφος ἢ τοὐλάχιστον νὰ τὸ κάμωμεν «πέραν τῶν τριῶν ἐτῶν» ἀντὶ «δώδεκα μηνῶν».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δηλαδὴ ἐὰν σκοτώσῃς ἄνθρωπον καὶ σοῦ ἐπιβάλῃ τὸ Δικαστήριον δύο χρόνια φυλακὴν ἢ τρία χρόνια φυλακήν, θὰ δικαιοῦσαι νὰ ζητήσῃς ἄδειαν νὰ εἶσαι ἐκπαιδευτής ;

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ὄχι δὲν εἶναι αὐτό. Δι' ἀδίκημα διὰ τὸ ὁποῖον προβλέπεται ποινή. Προσέχετε, κ. Πρόεδρε .....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, προβλέπεται.....

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Προβλέπεται ποινὴ πέραν τοῦ ἔτους, δηλαδὴ δι' ἕνα assault, δι' ἕνα κοινὸν assault, τὸ ὁποῖον προξενεῖ μίαν ἀμυχήν, προβλέπει ὁ Νόμος, τὸ ἄρθρον 243, τρία χρόνια φυλακήν. Αὐτὸς δὲν θὰ δικαιοῦται νὰ πάρῃ ἄδειαν ἐκπαιδευτοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐὰν ὅμως τροποποιηθῇ οὕτως ὥστε νὰ δικαιοῦται, θὰ ὑπάρξουν καὶ περιπτώσεις σοβαρῶν παραπτωμάτων διὰ τὰ ὁποῖα ὁ Νόμος προβλέπει ποινὴν φυλακίσεως μέχρι τριῶν ἐτῶν, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς προξενήσεως σοβαρᾶς σωματικῆς βλάβης, καὶ πάλιν θὰ δικαιοῦται.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ναί, ἐδῶ τὰ σοβαρὰ τὰ ὁποῖα προβλέπουν οἱ Κανονισμοί, εἶναι τὸ 144 ἕως 177 δι' ἄσεμνον ἐπίθεσιν. Σ' αὐτὰ συμφωνῶ. Ἀλλὰ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν εἶναι ἡ εἰσήγησίς μου, κ. Πρόεδρε.

Ἐζήτησε τὸν λόγον ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Συμφώνως τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, αἱ ποιναὶ αἱ ὁποῖαι ἐπιβάλλονται δι' ἀδικήματα σοβαρά, καὶ τὸ τονίζω, εἶναι ἀπὸ τὸ ἔτος καὶ πάνω.

Δὲν εἶναι ὀρθὸν τὸ ὅ,τι λέγει ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος ὅτι δι' ἕνα "common assault," προνοεῖ ὁ Νόμος δώδεκα μῆνες φυλακήν, καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν γνωρίζω περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν Δικαστήριά μας ἐπέβαλαν ποινὴν δωδεκαμήνου ἢ καὶ δεκαμήνου ἢ καὶ ἑξαμήνου δι' ἁσήμαντα παραπτώματα.

Διὰ σοβαρὰ παραπτώματα, μάλιστα, ἀλλὰ καὶ σκοπὸς τοῦ ἐδαφίου τούτου εἶναι νὰ καλύψῃ τὰ σοβαρὰ παραπτώματα καὶ τὰ σοβαρὰ παραπτώματα εἶναι πάρα πολλὰ εἰς τὸν Ποινικὸν Κώδικα.

Μὲ αὐτὰ καλύπτομεν ὅλες τὲς περιπτώσεις βίας καὶ γενικὰ ὅλα τὰ ἀδικήματα τὰ ὁποῖα ἐπηρεάζουν τὴν ἠθικὴν καὶ τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπαραίτητον νὰ διαφυλαχθοῦν διὰ τὴν περίπτωσιν τῶν ἐκπαιδευτῶν σχολῶν.

Τὸ σχετικὸν ἐδάφιον ἐδῶ ὁμιλεῖ, προβλέπει δηλαδή, περὶ δώδεκα μηνῶν φυλακίσεως, ἀλλὰ δὲν σημαίνει ὅτι θὰ ἐπιβληθῇ. Σκοπὸς εἶναι νὰ καλύψῃ ὅλας τὰς σοβαρὰς περιπτώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἁπλῶς ἤθελα νὰ ἀναφέρω ὅτι τὸ ἄρθρον 212 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος, τὸ ὁποῖον προβλέπει πρόκλησιν θανάτου ἐξ ἀμελείας ποὺ εἶναι τὸ συνηθέστερον ἐκ τῶν ἀδικημάτων εἰς περίπτωσιν θανατηφόρου ὁδικοῦ δυστυχήματος προβλέπει ποινὴν μόνον δύο ἐτῶν.

Ἑπομένως συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Ξάνθον Κληρίδην ὅτι πρέπει νὰ παραμείνῃ τὸ ἐδάφιον ὡς ἔχει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας ἐπιμένει εἰς τὴν εἰσήγησιν ;

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Δὲν θὰ ἐπιμένω, ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Εἶχα μόνον αὐτὴν τὴν παρατήρησιν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν ἐπιμένω, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται ὡς ἐτροποποιήθησαν ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

«Ὁ περὶ τοῦ Ἀδικήματος τῆς Ἀεροπειρατείας Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΕΡΟΠΕΙΡΑΤΕΙΑΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Ἐζεκίας Παπαϊωάννου
Χρῆστος Κουρτελλάρης
Κώστας Χατζηκακοῦ
Ἀνδρέας Τουμαζῆς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 28ην Σεπτεμβρίου 1972.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ὅπως προβλεφθῇ ποινὴ δι' ἀδικήματα προκύπτοντα ἐκ πράξεων ἀεροπειρατείας ἐξ αἰτίας τῶν ὁποίων δύναται νὰ τεθῇ ἢ τίθεται εἰς κίνδυνον ἡ ἀσφάλεια τοῦ ἀεροσκάφους ἢ τῶν ἐπ' αὐτοῦ προσώπων ἢ πραγμάτων ἢ τίθεται εἰς κίνδυνον ἡ τάξις καὶ πειθαρχία ἐπὶ τοῦ ἀεροσκάφους.

Τὰ ἀδικήματα ἀεροπειρατείας ἔχουν δημιουργηθῇ διὰ τῶν Διεθνῶν Συμβάσεων περὶ Καταστολῆς Παρανόμων Καταλήψεων Ἀεροσκαφῶν καὶ περὶ Ἀδικημάτων καὶ Ἑτέρων Πράξεων Τελουμένων ἐπὶ Ἀεροσκαφῶν αἵτινες ἐκυρώ-

θησαν διὰ νόμων ψηφισθέντων ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν ἰσχὺον ἐν Κύπρῳ δίκαιον μὲ ἐπηυξημένην ἰσχὺν ἔναντι οἱουδήποτε ἑτέρου ἡμεδαποῦ νόμου. Ἐπειδὴ ὅμως διὰ τῶν ὡς ἄνω Συμβάσεων οὐδεμία πρόνοια γίνεται ὡς πρὸς τὴν ποινὴν ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἐπιβάλλεται εἰς περίπτωσιν τελέσεως τῶν τοιούτων ἀδικημάτων διὰ τοῦτο προτείνεται τὸ παρὸν Νομοσχέδιον. Λόγῳ τῆς συχνότητος τῶν ἀεροπειρατειῶν καὶ τῆς σοβαρότητος τούτων ὡς ποινὴ προτείνεται ἡ ποινὴ τῶν ἰσοβίων δεσμῶν.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ ἔχει τὸν λόγον.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἐκ τῆς θέσεώς μου.

Παρ' ὅλον ὅτι εἶμαι μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν καὶ παρ' ὅλον ὅτι ἤμουν παρὼν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος καὶ δὲν διαφωνῶ μὲ τὴν ὁμόφωνον ἀπόφασιν τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ συστήσῃ πρὸς τὸ Σῶμα τὴν εἰς Νόμον ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου, θὰ ἤθελα ἁπλῶς νὰ ἐπισύρω τὴν προσοχὴν τοῦ Σώματος εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι πολλαὶ ἀεροπειρατεῖαι διαπράττονται ὑπὸ μελῶν ἐξτρεμιστικῶν ὀργανώσεων καὶ μὲ τὸ νὰ καταδικάσωμεν ἕνα ἀεροπειρατὴν εἰς ἰσόβια δεσμά, ἁπλῶς δημιουργοῦμεν τὰ αἴτια δευτέρας ἀεροπειρατείας πολὺ πιθανὸν εἰς βάρος ἰδικῶν μας ἀεροσκαφῶν.

Ἐπίσης εἰς τὴν αἰτιολογικὴν Ἔκθεσιν τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως δὲν μᾶς δίδονται σαφεῖς πληροφορίαι κατὰ πόσον τὸ δικαίωμα τοῦ πολιτικοῦ ἀσύλου θὰ δύναται νὰ διεκδικηθῇ εἰς περίπτωσιν ἀεροπειρατείας. Καὶ ἐπίσης, ἐὰν κατὰ τὴν διάπραξιν τῆς ἀεροπειρατείας διαπραχθῇ φόνος, ὁ ἀεροπειρατὴς θὰ δικασθῇ μόνον βάσει τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖον ὑπερισχύει οἱασδήποτε ἄλλης ἡμεδαπῆς νομοθεσίας ἢ θὰ δικασθῇ συμφώνως τῆς νομοθεσίας περὶ φόνου ;

Δὲν εἶναι πολὺ καθαρὸν ὡς πρὸς τὴν ἑρμηνείαν τῆς αἰτιολογικῆς Ἐκθέσεως τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἡ ἀεροπειρατεία κατήντησε σήμερον ἡ μάστιγα τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ὅταν εἰς τὰ παλαιὰ χρόνια ὑπῆρχεν ἡ πειρατεία, ὁ μόνος τρόπος γιὰ νὰ τὴν καταστείλουν καὶ νὰ τὴν ἐξοντώσουν ἦταν ἡ εἰς θάνατον καταδίκη τῶν πειρατῶν.

Ἐγώ, κ. Πρόεδρε, συμφωνῶ μὲ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς περὶ βαρείας καταδίκης, διαφωνῶ ὅμως εἰς τὸ θέμα τῆς καταδίκης ποὺ προνοεῖ ἰσόβια δεσμά.

Εἰσηγοῦμαι, κ. Πρόεδρε, νὰ περάσωμεν τὴν εἰς θάνατον καταδίκην τῶν ἀεροπειρατῶν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αντιλαμβάνομαι ὅτι πρόκειται περὶ Κυρωτικοῦ Νόμου.

'Υπάρχει ἐντὸς τοῦ Κυρωτικοῦ Νόμου ἡ πρόνοια εἰς ἰσόβια δεσμὰ ἢ εἶναι ἀπόφασις καὶ εἰσήγησις τῆς 'Επιτροπῆς 'Εξωτερικῶν ;

'Ο κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

'Η Σύμβασις, κ. Πρόεδρε, δὲν προνοεῖ οὐδεμίαν ποινήν. Καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐγένετο εἰσήγησις εἰς τὰς χώρας αἱ ὁποῖαι ἔχουν προσυπογράψει τὴν Σύμβασιν, ὅπως εἶναι καὶ ἡ Κύπρος δι' ἰδικῆς των νομοθεσίας νὰ προνοήσουν περὶ ποινῆς ἐπὶ τῶν ἀδικημάτων τούτων.

'Επὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ἐπιθυμῶ νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὴν παρατήρησιν τοῦ συναδέλφου κ. Χατζηκακοῦ καὶ νὰ διευκρινήσω ὅτι, ἐὰν μὲν ἡ ἀεροπειρατεία ὁδηγήσῃ εἰς τὴν διάπραξιν τοῦ ἀδικήματος τοῦ φόνου καὶ αὕτη διεξάγεται ἐντὸς τοῦ ἐναερίου χώρου ἢ ἐντὸς τοῦ χώρου τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς δικαιοῦται νὰ προσάξῃ τὸν δράστην εἰς δίκην μὲ τὴν κατηγορίαν τοῦ φόνου.

'Εὰν ἡ ἀεροπειρατεία διεξάγεται εἰς χῶρον ἐκτὸς τῆς δικαιοδοσίας τῆς Κύπρου, τότε προνοεῖται ἡ ποινὴ διὰ τῆς παρούσης Συμβάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, ἡ ἀνησυχία τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Χατζηκακοῦ δὲν ἔγκειται τόσον εἰς τὴν πρόσαψιν κατηγοριῶν, ἀλλὰ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως καὶ ἐπὶ τοῦ ἑνὸς Νόμου καὶ ἐπὶ τοῦ ἄλλου.

'Η νομικὴ ἀρχὴ ἡ ὁποία διέπει τὸ Κυπριακὸν Δίκαιον καὶ ἄλλα Δίκαια εἶναι ὅτι ἐφ' ὅσον ὁ κατηγορούμενος ἤθελεν ἀθωωθῇ ἢ καταδικασθῇ ἀπὸ τὸ ἁρμόδιον Δικαστήριον τὸ ὁποῖον κέκτηται ἐξουσίαν νὰ ἐκδικάσῃ τὴν ὑπόθεσιν, δὲν μπορεῖ ἐπὶ τῶν ἰδίων γεγονότων νὰ προσαχθῇ καὶ πάλιν ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου. Πρέπει νὰ εἶναι διαφορετικὰ τὰ γεγονότα καὶ ἐπομένως δὲν προκύπτει κίνδυνος ὅπως δικασθῇ δύο φοράς. Μπορεῖ ὅμως νὰ δικασθῇ ταυτοχρόνως καὶ ἐπὶ κατηγοριῶν αἱ ὁποῖαι βασίζονται ἐπὶ τῆς ἰδικῆς μας νομοθεσίας καὶ ἐπὶ κατηγοριῶν αἱ ὁποῖαι ἀπορρέουν ἀπὸ τὴν Σύμβασιν αὐτήν.

Δηλαδὴ μπορεῖ νὰ ἔχῃ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς δύο ἢ τρεῖς κατηγορίας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶναι σύνηθες, διότι πολλὰς φορὰς ἕνας κατηγορεῖται ἐπὶ διαφορετικῶν Νόμων καὶ διαφορετικῶν ἄρθρων τοῦ Νόμου.

'Ο κ. Παναγιώτης Δημητρίου.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

"Εντιμε κ. Πρόεδρε. 'Η πρᾶξις παροχῆς πολιτικοῦ ἀσύλου ἀπὸ μέρους μιᾶς Κυβερνήσεως, εἶναι πρᾶξις πολιτικὴ καὶ δὲν εἶναι πρᾶξις δικαίου.

'Επομένως ὡς πρᾶξις πολιτικὴ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὶς πολιτικὲς σκοπιμότητες βάσει τῶν ὁποίων μία Κυβέρνησις προτίθεται νὰ παράσχῃ πολιτικὸν ἄσυλον εἰς οἱονδήποτε ὁ ὁποῖος αἰτεῖται τοῦτο.

'Επομένως ἐὰν οἱοσδήποτε ἀεροπειρατὴς διαπράξῃ οἱονδήποτε ἔγκλημα καὶ βάσει τοῦ ψηφισθέντος Νόμου ἢ ψηφισθησομένου Νόμου, ὁ ἀεροπειρατὴς οὗτος ὑπόκειται εἰς τὰς ποινὰς τὰς ὁποίας προβλέπει ὁ Νόμος, καὶ πάλιν, ἐν τοιαύτῃ

περιπτώσει, ἐὰν πολιτικὲς σκοπιμότητες ἐπιβάλλουν τὴν παροχὴν πολιτικοῦ ἀσύλου, τότε εἶναι θέμα πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως καὶ δὲν εἶναι θέμα δικαίου. Δηλαδὴ δὲν μπορεῖ ἐνώπιον Δικαστηρίου ἕνας νὰ ζητήσῃ τὴν παροχὴν πολιτικοῦ ἀσύλου, ἁπλῶς δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ νὰ ἐφαρμοσθοῦν αἱ πρόνοιαι τοῦ Νόμου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί, ἐρωτῶ τὸν ἔντιμον Βουλευτὴν κ. Χατζηκακοῦ κατὰ πόσον ἐπιμένει εἰς τὴν εἰσήγησίν του περὶ μειώσεως τῆς ποινῆς.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Δὲν εἰσηγήθηκα τὴν μείωσιν τῆς ποινῆς, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἁπλῶς ἐπέσυρα τὴν προσοχὴν τοῦ Σώματος εἰς τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποίους θὰ ἔχωμεν διὰ τῆς καταδίκης τοῦ ἀεροπειρατοῦ εἰς ἰσόβια δεσμά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, ἑπομένως δὲν ὑπάρχει εἰσήγησις διὰ μείωσιν τῆς προτεινομένης ποινῆς. Ὑπάρχει ὅμως εἰσήγησις τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Σαμψὼν περὶ μεγαλυτέρας ποινῆς τῶν ἰσοβίων δεσμῶν. Ἐὰν καὶ ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Σαμψὼν ἐπιμένῃ, τότε εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ θέσω τὴν εἰσήγησίν του ἐνώπιον τῆς Βουλῆς πρὸς ψήφισιν.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Γνωρίζω ὅτι τὰ συναισθήματα τῶν ἀξιοτίμων συναδέλφων εἶναι ἐναντίον τῆς θανατικῆς ποινῆς. Ὅταν ἀκούουν θανατικὴν ποινὴν εἶμαι βέβαιος ὅτι ἀνατριχιάζουν, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι διὰ νὰ παταχθῇ ἡ ἀεροπειρατεία, ἡ ὁποία εἶναι σήμερον ἡ μάστιγα τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἐπηρεάζει πολὺ τὸν χῶρον μας—ἤδη εἴχαμεν κρούσματα ἀεροπειρατείας—διὰ νὰ προστατεύσωμεν καὶ τὰ ἰδικά μας ἀεροπλάνα, νὰ προστατεύσωμεν τὸν χῶρον μας, πρέπει νὰ ἐπιβάλωμεν τὴν θανατικὴν ποινήν.

Γνωρίζω ὅτι ἴσως καταψηφισθῇ ἡ πρότασίς μου, ἀλλὰ ἐπιμένω εἰς τὴν πρότασιν, διότι θὰ ἔλθῃ ὥρα, ποὺ εὐχομαι νὰ μὴν ἔλθῃ, ποὺ θὰ δικαιωθῶ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἐπιμένετε εἰς τὴν εἰσήγησίν σας.

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης εἶχε ζητήσει τὸν λόγον.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Αὐτὸς εἶναι ἕνας Κυρωτικὸς Νόμος.

Διερωτῶμαι κατὰ πόσον δὲν θὰ ἦτο ὀρθὸν οἱαδήποτε ποινὴ ἡ ὁποία ἀναφέρεται εἰς τὸν Κυρωτικὸν αὐτὸν Νόμον, νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὸν Ποινικὸν Κώδικα, δηλαδὴ νὰ ἀπαιτηθῇ τροποποίησις τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος. Βεβαίως κατὰ κάποιον τρόπον μπορεῖ καὶ νὰ μὴν εἶναι Κυρωτικὸς Νόμος, εἶναι ἕνας ἀνεξάρτητος

μᾶλλον, θὰ ἔλεγα, Νόμος, ὁ ὁποῖος προβλέπει ποῖον εἶναι τὸ ἀδίκημα τῆς ἀεροπειρατείας καὶ ποία ἡ νενομισμένη ποινή. Ἀλλὰ ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὁ Ποινικὸς Κῶδιξ τῆς Κύπρου, ἐξ ὅσων ἐνθυμοῦμαι, ἔχει πρόνοιαν περὶ πειρατείας, βεβαίως δὲν νομίζω περὶ ἀεροπειρατείας, δὲν εἶμαι σίγουρος, ἀλλὰ περὶ πειρατείας ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἔχει πρόνοιαν καὶ ἴσως νὰ ἔχῃ καὶ πρόνοιαν δι' ἄλλα ἀδικήματα ἀνάλογα τῆς πειρατείας.

Ἐπομένως θὰ εἰσηγούμην, Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ὅτι οἱαδήποτε ποινή, ἡ ὁποία θὰ προβλεφθῇ εἰς αὐτὸν τὸν Νόμον, θὰ ἦτο καλὸν νὰ ἐνσωματωθῇ δι' ἀναλόγου τροποποιήσεως εἰς τὸν Ποινικὸν Κώδικα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν πρώτοις τὸ Νομοσχέδιον δὲν ἀποτελεῖ Κυρωτικὸν Νόμον. Ἀλλὰ ἐπειδὴ ἡ Κυβέρνησις ὑπέγραψε τὴν Σύμβασιν περὶ καταστολῆς παρανόμων καταλήψεων ἀεροσκαφῶν καὶ ἐπειδὴ ἡ Βουλὴ ἐπεκύρωσε τὴν Σύμβασιν ἐκείνην καὶ ἐπειδὴ διὰ τῆς Συμβάσεως ἐκείνης ὑπάρχει πρότασις περὶ ἐπιβολῆς ποινῆς, ἡ ποινὴ πρέπει νὰ ἐπιβληθῇ ὑπὸ Νόμου τῆς Βουλῆς.

Δὲν εἶναι Κυρωτικὸς Νόμος Συμβάσεως εἰς τὸ παρὸν στάδιον. Ὁ Κυρωτικὸς Νόμος ἐθεσπίσθη ἀλλὰ εἶναι Νόμος ὁ ὁποῖος ἀπορρέει λόγῳ ἀκριβῶς τῆς κυρώσεως τῆς Συμβάσεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Καὶ ἑπομένως τὸ θέμα εἶναι ἁπλοῦν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν εἰσήγησιν τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ξάνθου Κληρίδη, ὅτι μετὰ τὴν ψήφισιν αὐτοῦ τοῦ Νόμου πρέπει ἢ προκύπτει ἀνάγκη ὅπως καὶ ὁ Ποινικὸς Κῶδιξ τροποποιηθῇ οὕτως ὥστε νὰ συμβαδίζῃ μὲ τὰς προνοίας αὐτοῦ τοῦ Νόμου, αὐτὸ εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον μποροῦμεν νὰ ἀναφέρωμεν εἰς τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα καὶ νὰ ἀκούσωμεν τὰς ἀπόψεις του ἢ τὴν τροποποίησιν τὴν ὁποίαν προτείνει.

Θέτω εἰς ψηφοφορίαν τὴν πρότασιν τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Σαμψὼν ὅπως ἡ ποινὴ ἡ ὁποία προβλέπεται εἰς τὸ ἐν λόγῳ Νομοσχέδιον καὶ ἡ ὁποία καθορίζεται εἰς ποινὴν ἰσοβίων δεσμῶν μετατραπῇ εἰς τὴν ἐπιβολὴν τῆς θανατικῆς καταδίκης.

Ποῖοι ψηφίζουν ;

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ἐπειδὴ πρόκειται περὶ ἀποφάσεως περὶ ζωῆς ἢ θανάτου, θὰ εἰσηγούμην ὅπως, ἐὰν εἶναι δυνατόν, προτοῦ ληφθῇ σήμερον ἀπόφασις, τὸ ὅλον θέμα παραπεμφθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν νὰ τὸ ἐξετάσῃ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ποινῆς καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τοῦ κατὰ πόσον θὰ ἦτο σκόπιμον νὰ τροποποιηθῇ καὶ ὁ Ποινικὸς Κῶδιξ καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τοῦ Συντάγματος ἐπίσης θὰ ἦτο σκόπιμον νὰ ἐξετασθῇ ἀπὸ τὴν Νομικὴν Ἐπιτροπὴν ἐν συνδυασμῷ μετὰ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Συμφωνῶ μὲ τὴν εἰσήγησιν τοῦ Προέδρου τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς δι' ἀκόμα ἕνα λόγον.

Διότι δὲν εἶναι εὔκολον αὐτὴν τὴν στιγμὴν—προσωπικὰ ἔτσι αἰσθάνομαι—νὰ ἀποφασίσῃ ἡ Βουλὴ ὑπὲρ ἢ κατὰ τῆς θανατικῆς καταδίκης.

Κάλλιστα τὸ θέμα αὐτὸ ἀπετέλεσε καὶ εἰς ἄλλα Κοινοβούλια θέμα πολυώρων ἢ καὶ πολυημέρων ἀκόμη συζητήσεων, ἐὰν καὶ κατὰ πόσον δηλαδὴ εἶναι ὀρθὸν εἰς τὴν ἐποχήν μας νὰ ἐφαρμόζεται ἢ ὄχι ἡ θανατικὴ ποινή.

Καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον παρακαλῶ ὅπως γίνῃ ἀποδεκτὴ ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Ξάνθου Κληρίδη διὰ νὰ δοθῇ καὶ εἰς ἡμᾶς ἡ εὐκαιρία νὰ συζητήσωμεν μὲ τὸν ἑαυτόν μας πρῶτα ἐὰν θὰ ψηφίσωμεν ὑπὲρ ἢ κατὰ τῆς θανατικῆς καταδίκης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι, κατὰ πόσον ἡ θανατικὴ ποινὴ πρέπει νὰ ὑφίσταται ἢ ὄχι, δὲν εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖ τὴν Βουλήν, διότι ἡ Κυπριακὴ Νομοθεσία ἐπὶ τοῦ παρόντος προβλέπει τὴν θανατικὴν ποινὴν δι' ὡρισμένα σοβαρὰ ἀδικήματα, ὡς ἀδικήματα φόνου καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς.

Ἑπομένως τὸ θέμα ἐὰν ἡ θανατικὴ ποινὴ ἢ ὄχι πρέπει νὰ καταργηθῇ εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἀπασχολήσῃ ἰδιαιτέρως τὴν Βουλὴν ἀνεξαρτήτως τῆς ὑφισταμένης νομοθεσίας ἢ ὄχι. Δὲν ἔχω ὅμως ἔνστασιν νὰ παραπεμφθῇ τὸ θέμα εἰς τὴν ἁρμοδίαν Ἐπιτροπήν.

Ἀκριβῶς διὰ τὸν λόγον ὅτι πολλὰ κράτη δὲν ἐφαρμόζουν ἢ δὲν ἐπιτρέπουν διὰ τῆς νομοθεσίας των τὴν θανατικὴν ποινήν, οἱ ὑπογράψαντες τὴν Σύμβασιν ἄφησαν κενὸν τὸ θέμα τῆς ποινῆς οὕτως ὥστε κάθε χώρα νὰ ρυθμίζῃ τοῦτο ἀναλόγως τοῦ κατὰ πόσον δέχεται ἢ μὴ τὴν θανατικὴν ποινήν.

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐν πρώτοις εἶμαι ἐναντίον τῆς θανατικῆς ποινῆς ἐν πάσῃ περιπτώσει. Νομίζω ὅμως ὅτι ἡ συζήτησις ἐπεξετάθη ἄνευ λόγου. Ἐπρόκειτο περὶ μιᾶς Συμβάσεως τὴν ὁποίαν ἔχει ἐπικυρώσει ἡ Κύπρος, ἡ ὁποία εἴτε ἐκ παραλείψεως εἴτε ἐκ προθέσεως ἐκείνων οἱ ὁποῖοι τὴν συνέταξαν δὲν προέβλεψαν περὶ ποινῆς καὶ ἀνετέθη εἰς τὰ κράτη—Μέλη, τὰ ὁποῖα προηγουμένως ἔχουν ἐπικυρώσει τὴν Σύμβασιν, ὅπως καὶ ἡ Κύπρος, νὰ προνοήσουν περὶ ποινῆς.

Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἔκρινεν ὅτι ἡ ποινὴ μέχρι ἰσοβίων δεσμῶν, καὶ δὲν εἶναι ὑποχρεωτική, εἶναι ἀρκούντως σοβαρὰ ποινὴ διὰ νὰ ἀποτρέψῃ τὴν ἐπανάληψιν τῶν ἐγκλημάτων τούτων.

Περαιτέρω ἡ ἐπέκτασις τῆς ἀεροπειρατείας κατὰ τὴν γνώμην μου δὲν ὀφείλεται εἰς τὴν μὴ ὕπαρξιν ἀρκετὰ σοβαρῶν ποινῶν, ἀλλὰ εἰς τὴν ὕπαρξιν ἀπροθυμίας ἐκ μέρους τῶν χωρῶν εἰς τὰς ὁποίας προσφεύγουν οἱ ἀεροπειραταί, διὰ λόγους πολιτικῆς ἢ ἄλλης σκοπιμότητος, νὰ ἐφαρμόσουν τοὺς κειμένους Νόμους.

Τελικῶς θέλω νὰ προσθέσω τὸ ἑξῆς :

Ἔχω τὴν ἐντύπωσιν, ἀλλὰ δὲν εἶμαι βέβαιος, ὅτι τὸ Σύνταγμα ἀπαγορεύει τὴν ἐπιβολὴν τοῦ θανάτου εἰς οἱαδήποτε ἀδικήματα πλὴν τοῦ φόνου καὶ τῆς ἐσχάτης προδοσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Σύνταγμα, εὑρίσκεται εἰς κατάστασιν ρευστότητος καὶ ἑπομένως μπορεῖ νὰ ἀναμένωμεν νὰ ἴδωμεν καὶ τί θὰ ἀποφασίσῃ τὸ νέον Σύνταγμα.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν νομίζω ὅτι ὑπάρχει λόγος νὰ ἀναβληθῇ, διότι πρόκειται περὶ θέματος τὸ ὁποῖον ἀπορρέει ἀπὸ Σύμβασιν τὴν ὁποίαν ὑπεγράψαμεν καὶ μάλιστα Σύμβασιν εἰς τὴν ὁποίαν ἰδιαιτέρως ὁ Ὀργανισμὸς Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἀποδίδει μεγάλην σημασίαν, ἀφοῦ μάλιστα καὶ ὁ ἴδιος ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς προέτεινε τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος καὶ τὴν λῆψιν ἐπὶ παγκοσμίου κλίμακος ἀναλόγων μέτρων, καὶ νομίζω ὅτι μποροῦμεν νὰ χωρήσωμεν σήμερα εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου καὶ τὸ θέμα κατὰ πόσον πρέπει νὰ τροποποιηθῇ καὶ ἡ Κυπριακὴ Ποινικὴ νομοθεσία, εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον μπορεῖ νὰ ἐξετάσῃ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς εἰς συνεδρίαν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν.

Καὶ ἑπομένως θέτω τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Σαμψὼν εἰς ψηφοφορίαν.

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπέρ ;

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἀποδέχομαι τὴν εἰσήγησιν, κάτι μόνον πρὸς διόρθωσιν.

Τὸ ἄρθρον 7(2) τοῦ Συντάγματός μας προβλέπει περὶ ποινῆς θανάτου εἰς τὴν περίπτωσιν πειρατείας.

Ἀσφαλῶς καὶ ἡ ἀεροπειρατεία εἶναι πειρατεία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λοιπόν, ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς εἰσηγήσεως τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Σαμψών, ὅπως ἡ ποινὴ τροποποιηθῇ εἰς ποινὴν θανάτου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δύο.

Ποῖοι ψηφίζουν κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

27.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχουν ἀποχαί, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει καὶ μία ἀποχή.

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ποινῆς μέχρι ἰσοβίων δεσμῶν ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

28, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ τροποποιητικὴ εἰσήγησις τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ ἀπορρίπτεται καὶ ἡ Βουλὴ ἀποφασίζει ὅτι ἡ ποινὴ πρέπει νὰ εἶναι μέχρι ἰσοβίων δεσμῶν.

Παρακαλῶ τοὺς ἐντίμους κυρίους Γραμματεῖς νὰ προχωρήσουν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ποινὴ Ἀεροπειρατείας. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐφαρμογὴ Νόμων 30 καὶ 31 τοῦ 1972. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τοῦ Ἀδικήματος τῆς Ἀεροπειρατείας Νόμος τοῦ 1972.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

«Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 12) τοῦ 1972».

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθῇ ἡ Ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 12) ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 28ην Σεπτεμβρίου 1972.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ διάθεσις ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £59.284 διὰ τὴν κάλυψιν τῶν βασικῶν μισθῶν καὶ τῶν τιμαριθμικῶν ἐπιδομάτων, ἀπὸ τῆς 10ης Σεπτεμβρίου μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους, τῶν προτεινομένων ἐπιπροσθέτων ὀργανικῶν θέσεων εἰς τὸ διδακτικὸν καὶ διευθυντικὸν προσωπικὸν τῶν Σχολῶν Μέσης Γενικῆς καὶ Τεχνικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Ἡ δημιουργία τῶν τοιούτων θέσεων ἐκρίθη ἀναγκαία πρὸς κάλυψιν τῶν εἰς διδακτικὸν καὶ διευθυντικὸν προσωπικὸν ἀναγκῶν τῶν Σχολῶν Μέσης Γενικῆς καὶ Τεχνικῆς Ἐκπαιδεύσεως διὰ τὸ ἀρξάμενον σχολικὸν ἔτος λόγῳ τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν, συνεπείᾳ τῆς ὁποίας εἰς ὡρισμένα σχολεῖα ἐπιβάλλεται ἡ τοποθέτησις προσθέτων Βοηθῶν Διευθυντῶν συμφώνως πρὸς τὴν σχετικὴν ἀναλογίαν μαθητῶν πρὸς ἕκαστον Βοηθὸν Διευθυντήν, καὶ τῆς αὐξήσεως τῶν εὐθυνῶν τῶν Διευθυντῶν τῶν Σχολῶν αὐτῶν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ πλήρως μὲ τοὺς σκοποὺς τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου καὶ εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £59.284 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πρῶτος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πρῶτος Πίναξ ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἵδρυσις νέων θέσεων. Ἄρθρον 4ον καὶ Δεύτερος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 4ον ἄρθρον καὶ ὁ Δεύτερος Πίναξ ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 4ον ἄρθρον καὶ ὁ Δεύτερος Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 12) τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 13) τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιον κατετέθη εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν. Παραπέμπεται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ Οἰκονομικῶν θεμάτων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 9) τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ Οἰκονομικῶν θεμάτων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Δήμων (Τροποποιητικὸς) Νόμος (Ἀρ. 2) τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν.

Ἔληξεν ἡ κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ.

Τὸ πρῶτον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ εἶναι «Ἡ καθυστέρησις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἀποζημιώσῃ κατόχους γῆς τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις ἀπηλλοτρίωσε διὰ σκοποὺς κοινῆς ὠφελείας».

Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Κόσιη.

Ὁ κ. Χριστοφίδης. Εἶναι γιὰ νὰ ἀγορεύσετε ;

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης ἔχει τὸν λόγον.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Αἱ δυσκολίαι τὰς ὁποίας ἀντιμετωπίζει τὸ κοινὸν λόγῳ τῆς καθυστερήσεως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἀποζημιώνῃ τοὺς ἰδιοκτήτας εἰς σύντομον χρονικὸν διάστημα εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον πρὸ πολλοῦ προεκάλεσε διαμαρτυρίας.

Τόσον αἱ ἀρχαὶ ὅσον καὶ ἡ διαδικασία ἡ ὁποία ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ Νόμου πρὸς ἀπαλλοτρίωσιν καὶ ἀποζημίωσιν χωλαίνουν εἰς πολλὰ σημεῖα καὶ συμφωνῶ ὅτι πρέπει νὰ ἐξετασθοῦν σοβαρῶς.

Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ ἄρθρον 23 τοῦ Συντάγματος προνοεῖ ὅπως ἡ ἀποζημίωσις καταβάλλεται προκαταβολικῶς καὶ τοῖς μετρητοῖς, αἱ πρόνοιαι αὗται πρακτικῶς εἶναι ἀνεφάρμοστοι καθ' ὅτι, ἐὰν ἐφηρμόζοντο, τότε ἡ ἔναρξις τῶν προγραμματιζομένων ἔργων θὰ ἐκαθυστέρει μέχρις ὅτου συμπληρωθῇ ἡ διαδικασία τῆς ἐκτιμήσεως καὶ δὲν θὰ ἦτο πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον.

Ἐπίσης τὰ ψηφιζόμενα κονδύλια θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ μεταφέρωνται ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν μέχρι συμπληρώσεως τῆς ἐκτιμήσεως.

Ἡ εἰσήγησις τοῦ ἐγγράψαντος τὸ θέμα συναδέλφου περὶ πληρωμῆς ἑνὸς κατὰ προσέγγισιν ποσοῦ θὰ ἐσήμαινε αὔξησιν τῆς ἐργασίας τοῦ Τμήματος ἐκτιμήσεως κατὰ 50%, καθ' ὅτι θὰ ἐγένοντο δύο ἐκτιμήσεις, ἤτοι : μία κατὰ προσέγγισιν καὶ μία ἀκριβὴς τελικὴ ἐκτίμησις.

Ἑπομένως κατὰ τὴν γνώμην μου ἡ εἰσήγησις αὐτὴ δὲν λύει τὸ πρόβλημα.

Ἡ περίπτωσις τροποποιήσεως τοῦ Νόμου εἰς ὡρισμένα τοὐλάχιστον σημεῖα ἐπιβάλλεται καὶ τὰ σημεῖα αὐτὰ εἶναι τὰ ἑξῆς :

Ἡ ἡμερομηνία ἡ ὑπὸ τοῦ Νόμου προνοουμένη πρὸς καθορισμὸν ἀποζημιώσεως, ἤτοι ἡ ἡμερομηνία δημοσιεύσεως τῆς εἰδοποιήσεως ἀπαλλοτριώσεως, εἶναι ἄδικος, καθ' ὅσον δὲν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὴν σημερινὴν πραγματικότητα τῆς συνεχοῦς αὐξήσεως τῆς ἀξίας τῆς γῆς.

Ἡ ἀρχὴ αὐτὴ ἡ ὁποία υἱοθετεῖται ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ Νόμου υἱοθετήθη κατὰ τὸ Ἀγγλικὸν πρότυπον καὶ ἐνεσωματώθη ἐνωρίτερον εἰς σχετικὸν Νόμον ὁ ὁποῖος διεῖπε θέματα ἀπαλλοτριώσεως πρὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Κύπρου εἰς Δημοκρατίαν.

Διὰ προσφάτου νομοθεσίας ἐκρίθη σκόπιμος εἰς Ἀγγλίαν ἡ τροποποίησις τῆς ἀντιστοίχου Νομοθεσίας εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἡμερομηνία καθορισμοῦ ἀποζημιώσεως νὰ εἶναι ἡ ἡμερομηνία κατὰ τὴν ὁποίαν καταβάλλεται ἡ ἀποζημίωσις ἢ ἡ ἡμερομηνία ἐκδόσεως ἀποφάσεως τοῦ Δικαστηρίου ὅπου ὑπάρχει προσφυγὴ εἰς αὐτό.

Ἡ μελέτη διὰ τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἀξίας τῆς ὑπὸ ἀπαλλοτρίωσιν γῆς πρέπει νὰ εἶναι ἑτοίμη τοὐλάχιστον μέχρι τῆς ἡμερομηνίας ἐκδόσεως τοῦ διατάγματος ἀπαλλοτριώσεως ὥστε νὰ γίνεται ταυτοχρόνως προσφορὰ πρὸς τὸν ἰδιοκτήτην.

Σήμερον ἡ μελέτη αὐτὴ ἑτοιμάζεται πολὺ ἀργότερον.

Εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον ὅλων ἡ σύστασις εἰδικοῦ κλάδου ἐντὸς τοῦ Κτηματολογίου ὁ ὁποῖος νὰ ἐπιλαμβάνεται τῶν ὑποθέσεων τοιαύτης φύσεως.

Ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ παύσῃ νὰ προσβλέπῃ πρὸς τὴν ἐπίταξιν ὡς προσωρινὸν μέσον ἀπολλοτριώσεως καὶ εὔκολον τρόπον ἀντιμετωπίσεως τῶν σημαντικῶν καθυστερήσεων αἱ ὁποῖαι παρατηροῦνται εἰς τὴν προετοιμασίαν τῶν σχετικῶν μελετῶν διὰ τὸν καθορισμὸν τῆς ἀξίας τῆς ὑπὸ ἀπαλλοτρίωσιν γῆς.

Ὁ σκοπὸς τῆς ἐπιτάξεως εἶναι διαφορετικός, ἔγκειται δὲ εἰς τὴν προσωρινὴν ἀπόκτησιν ἢ κατοχὴν περιουσίας, προσωρινῶς δηλαδή, διὰ τὴν διεκπεραίωσιν αὐτοτελοῦς σκοποῦ.

Ἡ ἀνοχὴ τοῦ κοινοῦ, ἡ μὴ προσφυγὴ πρὸς τὰ Δικαστήρια πρὸς ἔκδοσιν διαταγμάτων συνέβαλε εἰς τὴν ἀποφυγὴν καθυστερήσεως διαφόρων ἔργων τῆς Κυβερνήσεως.

Πιστεύομεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀφ' ἑνὸς μὲν λόγῳ τῆς σωρείας τῶν ἐκκρεμῶν ὑποθέσεων, ἀφ' ἑτέρου δὲ λόγῳ τῆς ταλαιπωρίας καὶ ἀδικίας τὴν ὁποίαν ὑφίστανται οἱ ἰδιοκτῆται, θὰ προέλθῃ συντόμως εἰς ἀπόφασιν τροποποιήσεως τοῦ Νόμου καὶ συστάσεως εἰδικοῦ κλάδου ἐντὸς τοῦ Κτηματολογίου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Χατζηϊωάννου ἔχει τὸν λόγον.

Α. ΧΑΤΖΗΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τὸ θέμα ὅπερ ἐνέγραψε καὶ ἀνέπτυξε ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Κόσιης εἶναι μεγίστης κοινωνικῆς σημασίας καὶ ἐπηρεάζει διάφορα στρώματα τοῦ λαοῦ.

Ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωσις εἶναι μέτρον στρεφόμενον κατὰ τῆς ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας, ἐπιτρέπεται δὲ εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις αἵτινες ρητῶς καθορίζονται ὑπὸ εἰδικῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος καὶ Νόμου ἐκδοθέντος βάσει τούτου καὶ ὅλως ἐξαιρετικῶς ἐφαρμόζεται, ὅταν τὸ δημόσιον συμφέρον ἐπιβάλλῃ τοῦτο, καθ' ὅσον ἡ ἀτομικὴ ἰδιοκτησία προστατεύεται ρητῶς ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ Συντάγματος δι' ἑτέρων διατάξεων.

Τὸ Σύνταγμα καὶ ὁ Νόμος ἐπιβάλλουν ἄμεσον πληρωμὴν δικαίας ἀποζημιώσεως εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας τῆς ἀπαλλοτριωθείσης γῆς. Δυστυχῶς, λόγῳ τοῦ ταχέως ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας μας, ἡ Κυβέρνησις προβαίνει εἰς ἀπαλλοτριώσεις πρὶν ἢ αἱ ἁρμόδιαι ὑπηρεσίαι ἑτοιμάσουν τὰς ἀναγκαίας ἐκτιμήσεις πρὸς ἀποζημίωσιν. Περαιτέρω ἡ Κυβέρνησις, βοηθουμένη ὑπὸ ἑτέρου Νόμου, τοῦ τῆς Ἐπιτάξεως, εὐθὺς ἅμα τῇ δημοσιεύσει τῆς εἰδοποιήσεως τῆς προθέσεώς της πρὸς ἀπαλλοτρίωσιν ἀκινήτου τινὸς ἰδιοκτησίας προβαίνει καὶ εἰς τὴν ἐπίταξιν τῆς ἰδιοκτησίας, εἰσέρχεται διὰ τῶν Ὀργάνων αὐτῆς ἐν αὐτῇ, κατεδαφίζει πλειστάκις καὶ κατοικίας, καταστήματα, κ.τ.λ. καὶ ἡ ἀποζημίωσις παραπέμπεται νὰ ἐκδικασθῇ ὑπὸ τῶν διαστηρίων, ἐκτὸς ἐὰν φυσικὰ ἤθελε συμφωνηθῇ αὕτη μετὰ τοῦ ἰδιοκτήτου.

Ἐκ προσωπικῆς πείρας καὶ λόγῳ ἐπαγγέλματος γνωρίζω πὼς ἡ διαδικασία καθορισμοῦ ἀποζημιώσεων εἶναι μακρὰ κυρίως διότι ἡ Κυβέρνησις δὲν διαθέτει τὸ ἀναγκαῖον ἔμπειρον προσωπικὸν εἰς ἱκανὸν ἀριθμὸν διὰ νὰ καλύψῃ τὰς ἀνάγκας αὐτάς. Πλειστάκις προεβλήθη ὡς λόγος ἀκυρώσεως τῆς ἀπαλλοτριώσεως ἐνώπιον τοῦ Ἀνωτέρου Ἁρμοδίου Δικαστηρίου ἡ μὴ ἄμεσος πληρωμὴ τῆς ἀποζημιώσεως ἢ καὶ ἡ μὴ πληρωμὴ ταύτης, πλὴν ὅμως λόγῳ τῶν διατάξεων τοῦ Νόμου καὶ τῆς σχετικῆς Νομολογίας δὲν ἐγένετο δεκτὴ ἡ τοιαύτη ἄποψις.

Ὡς ἐκ τούτου ἡ μόνη λύσις εἶναι ἡ τροποποίησις τῶν Νόμων περὶ Ἀναγκαστικῆς Ἀπαλλοτριώσεως καὶ Ἐπιτάξεως Ἰδιοκτησίας.

(α) Δέον ὁ Νόμος νὰ προσαρμοσθῇ μὲ τὰ ἐν Ἑλλάδι ἰσχύοντα, ἤτοι νὰ μὴ δύναται νὰ στερηθῇ τῆς κατοχῆς τοῦ ἀκινήτου ὁ ἰδιοκτήτης ἂν δὲν τῷ καταβληθῇ πλήρης ἀποζημίωσις.

(β) Νὰ ὑπάρχῃ διαδικασία δυνάμει τῆς ὁποίας νὰ καθορίζεται προσωρινὴ ἀποζημίωσις ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Δικαστηρίου ἔνθα κεῖται τὸ ἀκίνητον, ὅστις Πρόεδρος θὰ ἀποφασίζῃ συνοπτικῶς κατόπιν ἀκροάσεως καταλλήλου μαρτυρίας.

Τὸ ζήτημα τῆς ὁριστικῆς ἀποζημιώσεως θὰ παραπέμπεται πρὸς ἐκδίκασιν ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Ἐπαρχιακοῦ Δικαστηρίου.

Ἐὰν δὲν τροποποιηθῇ ὁ Νόμος, ὡς ἡ εἰσήγησίς μας, ἢ κατ' ἄλλον παραπλήσιον τρόπον, ἡ ζοφερὰ κατάστασις ἥτις ὑφίσταται σήμερον ὄχι μόνον δὲν θὰ βελτιωθῇ ἀλλὰ θὰ μετατραπῇ ἐπὶ τὰ χείρω.

Εἶναι πράγματι πολὺ λυπηρὰ ἡ δημιουργηθεῖσα κατάστασις σήμερον λόγῳ τῶν τρομακτικῶν καθυστερήσεων. Διαφοραὶ πάντοτε θὰ ὑπάρχουν. Ὁ ἰδιοκτήτης ὅστις χάνει τὴν περιουσίαν του πρὸς ὄφελος τοῦ Δημοσίου ἔχει τὴν ἀπαίτησιν νὰ πληρωθῇ πλήρως. Καὶ τὸ «πλήρως» τὸ ἐννοεῖ συνήθως ὡς κατά τι περισσότερον τῆς ἀγοραίας της ἀξίας.

Ὡς ἐκ τούτου δίκαιον εἶναι νὰ ἐξευρεθῇ ἕνας ταχὺς μηχανισμὸς πρὸς καθορισμὸν τῆς ἀποζημιώσεως ὅστις καὶ τὰς ἀμέσους ἀνάγκας τοῦ ἰδιοκτήτου νὰ θεραπεύῃ καὶ τὸ γενικὸν συμφέρον τοῦ Δημοσίου νὰ κατοχυρώνῃ διὰ τῆς ἐξευρέσεως τοῦ ὁριστικοῦ ποσοῦ τῆς ἀποζημιώσεως.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ μακροχρόνιος καθυστέρησις τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἀποζημιώσῃ κατόχους γῆς τὴν ὁποίαν ἔχει ἀπαλλοτριώσει διὰ τὸν Α ἢ Β λόγον εἶναι ἀδικαιολόγητος.

Διὰ τὸ θέμα τοῦτο τὸ ὁποῖον περιῆλθεν εἰς γνῶσιν μας ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν ποὺ ἤρθαμεν εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν ἀγροτικὸν κόσμον καὶ γενικὰ τὸν κόσμον τῆς Ἐπαρχίας μας, ἠσχολήθημεν ἐπανειλημμένως τόσον δι' ἐπιτοπίων ἐξετάσεων εἰς τὰ ἁρμόδια Ἐπαρχιακὰ Τμήματα πρὸς κατατόπισιν καὶ ἐνημέρωσιν, ὅσον καὶ δι' ἐπερωτήσεων καὶ ἀγορεύσεών μας κατὰ τὴν διάρκειαν συζητήσεως διαφόρων συναφῶν θεμάτων, ἀλλὰ δυστυχῶς τὸ πρόβλημα ἐξακολουθεῖ ὄχι μόνον νὰ παραμένῃ ἄλυτον, ἀλλὰ ὅσο ὁ καιρὸς περνᾷ, νὰ ὀξύνεται ἔτι περισσότερον καὶ νὰ δημιουργῇ εἰς τὸ ὑπεύθυνον προσωπικὸν καὶ δίλημμα. Λέγω δὲ δίλημμα, διότι ἐνῶ οἱ ὑπεύθυνοι κατανοοῦν καὶ ἔχουν γνῶσιν τῆς τοιαύτης καθυστερήσεως, καὶ ἐνῶ τὰ ὑπεύθυνα Τμήματα ἔχουν εἰς πλείστας ὅσας περιπτώσεις περατώσει τὴν ἐργασίαν των, ἐν τούτοις παραμένουν ἐκεῖ ἐκκρεμεῖς ὑποθέσεις καὶ πρὸ νέων παρομοίων περιπτώσεων οἱ ἁρμόδιοι πρὸς διεκπεραίωσιν τῆς ὑποθέσεως διερωτῶνται τί νὰ πράξουν.

Σὲ μιὰν πρόχειρη ἔρευνά μας γύρω ἀπὸ τὶς καθυστερημένες αὐτὲς ὑποθέσεις πρὸς καταβολὴν τοῦ τιμήματος τῆς ἀποζημιώσεως, διεπιστώσαμεν ὅτι τοὐλάχιστον εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μας εἶναι ἄνω τῶν χιλίων, μερικαὶ τῶν ὁποίων χρονολογοῦνται ἴσως ἀπὸ ὀκταετίας, ὑπάρχουν δὲ καὶ ὑποθέσεις ποὺ ἐπηρεάζουν πολὺ περισσότερα ἄτομα ἑκάστη.

Σὲ κάθε χρόνο ποὺ περνᾷ προστίθενται καὶ νέαι τοιαῦται, γεγονὸς τὸ ὁποῖον δημιουργεῖ δικαιολογημένας διαμαρτυρίας τῶν ἐπηρεαζομένων ἰδιοκτητῶν γῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λυποῦμαι ἀλλὰ οἱ Γραμματεῖς μὲ πληροφοροῦν ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀπαρτία εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἑπομένως εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ κτυπήσω τοὺς κώδωνας καὶ ἐὰν ἐντὸς ὡρισμένης περιόδου δὲν συμπληρωθῇ ἀπαρτία, θὰ διακόψω τὴν συνεδρίασιν.

(Δὲν ἐχρειάσθη νὰ κτυπήσω τοὺς κώδωνας, διότι διὰ τῆς προσελεύσεως ἀκόμη δύο, τριῶν Βουλευτῶν, ἔχομεν τώρα ἀπαρτίαν.)

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

(Συνεχίζει τὴν ὁμιλίαν του)

Ἔχομεν συγκεκριμένας περιπτώσεις κατόχων γῆς, τῶν ὁποίων ἡ ἀπαλλοτρίωσις ἔγινεν ἀπὸ τοῦ 1965 καὶ ἐντεῦθεν διὰ τὴν εὐθυγράμμισιν τῶν ὁδῶν Στρουμπίου—Τσάδας—Πάφου, Πάφου—Λεμεσοῦ, Ἀρμίνους—Φιλούσης—Πραιτωρίου, Κανναβιοῦ—Παναγιᾶς, Κτήματος—Κ. Πάφου, Λάσας—Σίμους, Λάσας—Δρύμους, Δρυνιᾶς καὶ πολλῶν ἄλλων.

Καὶ ἐνῶ αἱ ἐκτιμήσεις ἔγιναν τὸ δὲ ποσὸν καθωρίσθη, ἐν τούτοις ἀκόμη νὰ καταβληθῇ τοῦτο εἰς τοὺς κατόχους των. Ἐν τῷ μεταξὺ δημιουργοῦνται νέαι παρόμοιαι ὑποθέσεις καὶ συγκεντρώνεται καθημερινῶς πληθώρα τοιούτων μὲ ἄγνωστον χρόνον διεκπεραιώσεώς των καὶ ἄγνωστον χρόνον καταβολῆς τῆς ἀποζημιώσεως.

Στὶς προκειμένες ὅμως περιπτώσεις οἱ ἰδιοκτῆται γῆς τῶν ὁποίων ἡ ἐκτίμησις ἔγινε τὸ 1965 ἢ 1966 καὶ ποὺ ἡ τιμὴ τότε ἐθεωρεῖτο κάπως λογική, ἡ καθυστέρησις τῆς καταβολῆς τῆς ἀποζημιώσεως ἐπὶ ἕξη ἢ ἑπτὰ ἔτη ἔχει μεγάλην σημασίαν καὶ διαφορὰν διὰ τὸν κάτοχον αὐτὸν τῆς γῆς, διότι τὸ ποσὸν ποὺ ἐθεωρήθη τότε λογικόν, σήμερον ποὺ τὸ λαμβάνει εἶναι, ἂν ὄχι μηδαμινόν, τοὐλάχιστον γελοῖον. Ἡ ζημία δὲ εἰς τὸν ἰδιοκτήτην αὐτὸν εἶναι πολλαπλῆ. Πρῶτον χάνει τὸ εἰσόδημα τῆς περιουσίας ποὺ τοῦ ἀπηλλοτριώθη, δεύτερον χάνει τὸ ὄφελος τῆς ἐπενδύσεως τῶν χρημάτων διὰ ἑκτὰ ἢ ὀκτὼ χρόνια, τρίτον τοὺς τόκους τῶν ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ ἐτῶν καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς, ὁπότε ἡ περιουσία του ἐκμηδενίζεται καὶ ὁ κάτοχος αὐτὸς ζημιοῦται 100%.

Ὅπως συμβαίνει σήμερον, ἐὰν ἐκτιμηθῇ ἕνα κτῆμα ποὺ ἀπαλλοτριώνεται 100 ἢ 200 λίρες καὶ τὸ ποσὸν τοῦτο καταβληθῇ μετὰ πέντε ἢ ὀκτὼ ἔτη, τὸ κτῆμα αὐτὸ θὰ ἔχῃ πενταπλασίαν ἢ καὶ δεκαπλασίαν ἴσως ἀξίαν καὶ τὸ τίμημα τῆς ἀποζημιώσεως θὰ θεωρηθῇ πολὺ χαμηλόν.

Δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον ὀφείλει ἡ Κυβέρνησις νὰ προβληματισθῇ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος καὶ νὰ βρῇ μίαν λύσιν δικαίαν.

Διὰ τὴν ἀδικαιολόγητον, ὡς τὴν ἐχαρακτηρίσαμεν, καθυστέρησιν τῆς ἀποζημιώσεως συντρέχουν πολλοὶ λόγοι, ἕνας τῶν ὁποίων εἶναι ἡ ἔλλειψις ἐπαρκούντως εἰδικευμένου προσωπικοῦ, πρὸς ἄμεσον ἐπιτόπιον ἐξέτασιν τῶν παρουσιαζομένων ὑποθέσεων. Π.χ. ἐνῶ εἰς τὸ Κτηματολόγιον Πάφου ἔχομεν σωρείαν ὑποθέσεων ποὺ χρήζουν ἐξετάσεως ἀπὸ τριετίας, διὰ νὰ ἐξετασθοῦν δὲ χρειάζονται τρία χρόνια, καὶ ἐνῶ παρουσιάζονται καθημερινῶς νέαι καὶ πολύπλοκοι ὑποθέσεις, ἐν τούτοις ὑπάρχει διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν τῆς ἐπιτοπίου χωρομετρικῆς ἐξετάσεως μόνον ἕνας χωρομέτρης μὲ δύο ἐργάτες βοηθοὺς διὰ ὁλόκληρον τὴν Ἐπαρχίαν. Δέον δὲ νὰ σημειωθῇ ὅτι ἐκτὸς τῶν ἰδιωτικῶν ὑποθέσεων ὑπάρχουν καὶ αἱ Κυβερνητικαὶ τοιαῦται αἱ ὁποῖαι ταξινομοῦνται εἰς δύο κατηγορίας Α καὶ Β.

Αἱ μὲν Β' δὲν εἶναι ἀμέσου ἀνάγκης διὰ νὰ χρειάζεται ἡ ἄμεσος ἐξέτασίς των, ἀλλὰ πάντως προηγοῦνται τῶν ἰδιωτικῶν ὑποθέσεων, αἱ δὲ Α' εἶναι ἐκεῖναι ποὺ προηγοῦνται ὅλων τῶν ἄλλων καθ' ὅτι θεωροῦνται ἐπειγούσης φύσεως καὶ χρήζουν ἀμέσου ἐξετάσεως, ὁπότε ὁ ὑπάλληλος ὑποχρεοῦται ὅταν πάρῃ ἐντολὴν διὰ νὰ ἐξετάσῃ ὑποθέσεις Α, νὰ σταματήσῃ ὅλας τὰς ἄλλας ποὺ ἔχει εἰς χεῖρας του καὶ νὰ ἐξετάσῃ αὐτάς.

Ἐκτὸς τοῦ χωρομετρικοῦ τμήματος, εἶναι καὶ τὸ τῶν ἐκτιμήσεων τὸ ὁποῖον ταξινομεῖται εἰς διάφορες ἄλλες κατηγορίες καὶ τοῦ ὁποίου τὸ προσωπικὸν εἶναι ἀνεπαρκέστατον, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ τὸ ἐξετάσωμεν.

Περαίνων, κύριε Πρόεδρε, εἰσηγοῦμαι ὅπως :

(α) Ἡ Κυβέρνησις καταβάλῃ ἀμέσως ὅλας τὰς καθυστερημένας ἀποζημιώσεις εἰς τοὺς κατόχους γῆς τῶν ὁποίων ἔγινεν ἡ ἀπαλλοτρίωσις καὶ τῶν ὁποίων αἱ ὑποθέσεις εἶναι ἕτοιμαι πρὸς ἐκτέλεσιν· καὶ

(β) προβῇ εἰς τὸν ἄμεσον διορισμὸν νέου προσωπικοῦ τὸ ὁποῖον νὰ ἐκπαιδεύσῃ ἐπὶ τρίμηνον τοὐλάχιστον καὶ νὰ τοποθετήσῃ ἐκεῖ ὅπου παρατηρεῖται ἔλλειψις, οὕτως ὥστε νὰ κατορθωθῇ ἡ ἐπίσπευσις τῆς ἐπιλύσεως τοῦ προβλήματος τούτου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Κουρτελλάρης.

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους ὡς Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος δικαιοῦται νὰ ἀγορεύσῃ.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Δὲν θὰ ἀσχοληθῶ ἐν λεπτομερείᾳ μὲ τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα, διότι πιστεύω ὅτι τὴν οὐσίαν καὶ τὴν ἔκτασιν τοῦ ὅλου θέματος ἔχουν ἀναλύσει προηγούμενοι ὁμιληταί.

Εἶναι ὅμως μία διαπίστωσις ὅτι τὸ ὅλον θέμα εἶναι ἀρκετὰ σοβαρὸν καὶ ἐπηρεάζει ἀρκετὰς χιλιάδας κόσμου τόσον εἰς τὰς πόλεις ὅσον καὶ εἰς τὴν ὕπαιθρον. Ἀμφιβάλλω ὅμως ἐὰν τὸ θέμα τοῦτο εἶναι θέμα ἁπλῶς οἱασδήποτε ἐξαγγελίας ἢ ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς, διότι πιστεύω ὅτι περισσότερον εἶναι θέμα ἐπαφῆς τῆς Βουλῆς μὲ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν διὰ νὰ εὑρεθῇ ἀπὸ κοινοῦ τρόπος ταχυτέρας ἀφ' ἑνὸς ἐξετάσεως τῶν ὑποθέσεων ἀπαλλοτριώσεως γῆς καὶ ἀφ' ἑτέρου ταχυτέρας πληρωμῆς τούτων. Διότι ἡ ὕπαρξις πολλῶν περιπτώσεων εἰς ὅλην τὴν Κύπρον εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς προσπαθείας τῆς Κυβερνήσεως νὰ δημιουργήσῃ ἔργα διαφόρων εἰδῶν κοινῆς ὠφελείας εἰς ὅλην τὴν νῆσον καὶ αὐτὴ ἡ ἀνάγκη ἐκτελέσεως ἔργων καὶ ἡ ἔλλειψις ἀπὸ τὴν ἄλλην προσωπικοῦ εἰς τὰ Κτηματολόγια ἔχει δημιουργήσει στὰ λίγα αὐτὰ χρόνια τὸ σοβαρὸν αὐτὸ πρόβλημα, πιστεύω δὲ ὅτι ἐὰν δὲν ἐξασκήσῃ ἡ Βουλὴ τὴν ἐπιρροήν της δι' ἐπαφῆς μὲ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν συνεχῶς θὰ αὐξάνεται ὁ ἀριθμὸς τῶν προσώπων τὰ ὁποῖα ἔχουν αὐτὸ τὸ πρόβλημα τῆς καθυστερήσεως τῆς λήψεως τῶν ἀποζημιώσεών των ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν.

Δι' αὐτό, κ. Πρόεδρε, ἐπειδὴ ὑπάρχει οὐσιαστικῶς θέμα μηχανισμοῦ, θέμα τροποποιήσεως Νόμου καὶ θέμα ἐπαφῆς μεταξὺ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, θὰ εἰσηγούμην πρὸς συζήτησιν ὅλου αὐτοῦ τοῦ θέματος μετὰ ἀπὸ τὸν τερματισμὸν τῆς ἐνώπιον τοῦ Σώματος συζητήσεως νὰ ἀποσταλῇ εἰς τὰς ἁρμοδίας Ἐπιτροπὰς Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν πρὸς ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων μετὰ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ ἀνεύρεσιν λύσεως πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ ὅλου αὐτοῦ προβλήματος.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Το υπό συζήτηση θέμα «Η καθυστέρησις υπό της Κυβερνήσεως όπως αποζημιώση τους κατόχους γης την οποίαν η Κυβέρνησις απαλλοτρίωσε διά σκοπούς κοινής ωφελείας» είναι πράγματι σοβαρό και επηρεάζει χιλιάδες πρόσωπα και ιδίως αγροτικές οικογένειες.

Ασφαλώς οι απαλλοτριώσεις γης είναι αναπόφευκτες για την βελτίωση, ανάπτυξη και επέκταση του οδικού μας δικτύου, την εκτέλεση λιμενικών, τουριστικών, πολιτιστικών και άλλων έργων ανάπτυξης. Όμως, οι ανωμαλίες και τα διαρκώς όγκούμενα παράπονα από τον τρόπο της εφαρμογής του μέτρου των απαλλοτριώσεων γης, για την εκτέλεση έργων κοινής ωφελείας, μπορούν και πρέπει να σταματήσουν.

Κατανοούμε την κατάσταση και τες δυσκολίες που δημιουργούνται προς αυτή την κατεύθυνση, εξ αιτίας του όγκου της δουλειάς που απαιτεί η εκτέλεση των διαφόρων έργων ανάπτυξης στες διάφορες περιοχές.

Οι καθυστερήσεις όμως, που παρατηρούνται στην πληρωμή των αποζημιώσεων στους δικαιούχους της γης που έχει απαλλοτριωθή, υπερβαίνει—τουλάχιστο σε μερικές περιπτώσεις—κάθε λογικό όριο.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα για απόδειξη αυτού του ισχυρισμού μας, αποτελεί η περίπτωση απαλλοτριώσεων που έγιναν για την κατασκευή του παρακαμπτηρίου—παραθαλασσίου δρόμου Λαπήθου—Καραβά.

Πέρασαν πάνω από πέντε χρόνια από την κατασκευή αυτού του δρόμου και όμως οι ιδιοκτήτες των κτημάτων που έχουν απαλλοτριωθή για την κατασκευή αυτού του δρόμου μας υποβάλλουν έντονα και δικαιολογημένα παράπονα ότι δεν έχουν ακόμη πληρωθή.

Η αποζημίωσις της γης και των λεμονοδένδρων των επηρεαζομένων αγροτών, ασφαλώς θα βασισθή στες τιμές που ίσχυαν κατά την έκδοση του διατάγματος της απαλλοτρίωσής τους. Όμως από τότε μέχρι σήμερα, οι τιμές της γης σ' αυτή την περιοχή, δεν σημείωσαν απλή αύξηση, αλλά έχουν πολλαπλασιασθή και συνεπώς με τα χρήματα που θα πληρωθούν, δεν θα μπορούν να αγοράσουν παρά ελάχιστον ποσοστό της γης που τους πήρε η απαλλοτρίωση.

Αυτή η πλευρά είναι μόνο μία, από τες δυσμενείς επιπτώσεις της τόσο μακρόχρονης και άδικαιολόγητης καθυστέρησης για την πληρωμή των δικαιούχων ιδιοκτητών, που έχουν επηρεασθή από την εκτέλεση αυτού του έργου.

Μπορεί ασφαλώς να λεχθή ότι η εκτέλεση αυτού του έργου με δαπάνες του δημοσίου, συνέβαλε σημαντικά στην άνοδο των τιμών της γης σ' αυτή την περιοχή.

Αυτό είναι σωστό. Όμως οι δυσμενείς συνέπειες πίπτουν επί των ώμων εκείνων που εμπίπτουν στο διάταγμα της σχετικής απαλλοτρίωσης και όχι επί του συνόλου των ωφελουμένων.

Παρόμοια παραδείγματα υπάρχουν και μπορούν να αναφερθούν για όλες τες Επαρχίες. Δεν αμφιβάλλουμε ότι υπάρχουν πλευρές του προβλήματος των απαλλοτριώσεων για έργα δημοσίας ωφελείας που πρέπει να τύχουν προσεχτικής μελέτης και ορθολογιστικής αντιμετώπισης, με γνώμονα την ολόπλευρη εξυπηρέτηση του καλώς νοουμένου δημοσίου συμφέροντος.

Ιδιαίτερα πρέπει να μελετηθούν το συντομώτερο τα ζητήματα που απορρέουν από την ανακήρυξη των υπεραστικών δρόμων σε υπό ανάπτυξη ή κατοικημένες περιοχές, τα προβλήματα των περασμάτων, της κατασκευής παραλλήλων δρόμων, των αναλόγων επιβαρύνσεων κ.λ.π. και να γίνουν οι ανάλογες νομοθετικές και άλλες αναγκαίες αναπροσαρμογές.

Στὸ μεταξὺ ὅμως καὶ στὰ πλαίσια τῆς ὑπάρχουσας νομοθεσίας, οἱ ἁρμόδιες κυβερνητικὲς ἀρχὲς θὰ πρέπει νὰ προβοῦν στὲς ἀναγκαῖες διευθετήσεις γιὰ τὴν οὐσιαστικὴ καὶ ἀποτελεσματικὴ ρύθμιση αὐτοῦ τοῦ σοβαροῦ προβλήματος.

Οἱ πολλὲς ἀσχολίες καὶ οἱ δυσκολίες ἀπὸ τῆς ἄποψης τῶν τεχνικῶν ὑπηρεσιῶν, δὲν ἀποτελοῦν ἐπαρκῆ δικαιολογία τῶν καθυστερήσεων ποὺ παρατηροῦνται γιὰ τὸ ὑπὸ συζήτηση πρόβλημα.

Ἐπανειλημμένα καὶ ἀπὸ ὅλες τὶς πλευρὲς ἔχει τονισθῆ ἡ σημασία καὶ ἡ ἀνάγκη γιὰ αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ κτηματολογίου καὶ τῆς χωρομετρίας, στὸν βαθμὸ τῶν σημερινῶν ἀναγκῶν, ἔτσι ποὺ ἔγκαιρα νὰ ἐκτελῆται τόσο ἡ διαδικαστικὴ ἐργασία καὶ ἡ πληρωμὴ τῆς ἀπαλλοτριουμένης γῆς γιὰ σκοποὺς δημοσίας ὠφελείας, ὅσο καὶ ἡ διεξαγωγὴ ὅλων τῶν ἄλλων κτηματολογικῶν καὶ χωρομετρικῶν ἐργασιῶν τῶν διαφόρων ἄλλων ὑποθέσεων τοῦ κοινοῦ, ποὺ ὑπάρχει καὶ σ' αὐτὸ τὸν τομέα ἀπαράδεκτη καθυστέρηση.

Γι' αὐτὸ ξανατονίζουμε ὅτι τὸ καλῶς νοούμενο συμφέρο τῆς Κυβέρνησης, τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τοῦ κοινοῦ, ἐπιβάλλει τὴν δημιουργία ὅλων τῶν προϋποθέσεων καὶ τὴν λήψη ὅλων τῶν ἀναγκαίων καὶ ἀποτελεσματικῶν μέτρων μὲ σκοπό :

Τὴν ἄμεση διεκπεραίωση τῆς ἀπαιτούμενης διαδικασίας γιὰ τὲς ἐκκρεμεῖς ὑποθέσεις καὶ τῆς πληρωμῆς τῶν ἀποζημιώσεων στοὺς ἰδιοκτῆτες γῆς ποὺ ἀπαλλοτριώθηκε γιὰ τὴν ἐκτέλεση διαφόρων ἔργων δημοσίας ὠφελείας.

Τὴν διαφοροποίηση καὶ ἁπλοποίηση τῆς διαδικασίας καὶ τὴν διεξαγωγὴ τῆς ὅλης ἐργασίας κατὰ τρόπο, ὥστε ταυτόχρονα μὲ τὴν ἔκδοση τοῦ τελικοῦ διατάγματος γιὰ ἀπαλλοτρίωση γῆς, νὰ ἀκολουθῆ σὲ λίγες μέρες ἡ εἰδοποίηση στοὺς ἰδιοκτῆτες μὲ τὸ προσφερόμενο ποσό, γιὰ νὰ μποροῦν νὰ τὸ εἰσπράξουν ὅσοι συμφωνοῦν καὶ νὰ ἐκκρεμοῦν μόνο οἱ περιπτώσεις γιὰ τὲς ὁποῖες ἀπαιτεῖται προσφυγὴ καὶ ἀπόφαση τοῦ δικαστηρίου.

Πιστεύουμε, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ὅτι εἶναι μέσα στὲς δυνατότητες τῆς Κυβέρνησης καὶ ὅτι ὀφείλει, χωρὶς ἄλλην καθυστέρηση, νὰ προβῆ στὲς ἀπαραίτητες διευθετήσεις γιὰ τὴν ὀρθὴ καὶ ἀποτελεσματικὴ ρύθμιση αὐτοῦ τοῦ σοβαροῦ προβλήματος, γιὰ νὰ σταματήση κάθε ἀδικαιολόγητη καθυστέρηση, γιὰ τὸ καλὸ καὶ τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ συνόλου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι οἱ ὁποῖοι θὰ πρωτολογήσουν ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι οἱ ὁποῖοι θὰ πρωτολογήσουν θὰ δώσω τὸν λόγον εἰς ἐκείνους ποὺ θέλουν νὰ δευτερολογήσουν.

Ὁ κ. Κόσιης ἔχει τὸν λόγον.

Ν. ΚΟΣΙΗΣ :

Εἶχα ἀναφέρει κατὰ τὴν πρωτολογίαν μου ἐπὶ τοῦ συζητουμένου θέματος, κ. Πρόεδρε, ὅτι θὰ καταθέσω ἐκ μέρους τοῦ Ἐνιαίου τροποποιητικὸν Νομοσχέδιον τοῦ Νόμου περὶ Ἀναγκαστικῆς Ἀπαλλοτριώσεως ἐντὸς ἓξ μηνῶν, ἐὰν ἡ Κυβέρνησις συνεχίσῃ τὴν τακτικὴν τῆς καθυστερήσεως καταβολῆς ἀποζημιώσεων εἰς τοὺς κατόχους ἀπαλλοτριουμένων γαιῶν.

Εἶμαι εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ πληροφορήσω τὸ Σῶμα ὅτι ἡ ὡς ἄνω τροποποιητικὴ πρότασις Νόμου ἔχει ἤδη ἑτοιμασθῆ καὶ ὑποβάλλεται εἰς τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα πρὸς νομοτεχνικὴν ἐπεξεργασίαν.

Εἶναι συνεπῶς δυνατὸν ἡ Πρότασις Νόμου νὰ κατατεθῇ ὑπὸ τοῦ Ἐνιαίου πολὺ συντόμως.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ;

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Δὲν ἔχω καλὰ καταλάβει, κ. Πρόεδρε. Τὸ Νομοσχέδιον ποὺ ἡτοίμασε τὸ Ἐνιαῖον ἐδόθη πρὸς νομοτεχνικὴν ἐπεξεργασίαν εἰς τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ἔχω ὑπ' ὄψιν μου ἀκριβῶς τὶ ἔχει συμβῆ. Ὁ κ. Κόσιης μπορεῖ νὰ μᾶς.....

Ν. ΚΟΣΙΗΣ :

Δέν ἐδόθη ἀκόμη, κ. Πρόεδρε, θὰ τὸ ὑποβάλωμεν ὅμως γιὰ νὰ μᾶς πῇ τὰς ἀπόψεις του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ὑποβληθῇ πρῶτον εἰς τὴν Βουλὴν καὶ κατόπιν εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν ἡ ὁποία θὰ ζητήσῃ καὶ τὰς ἀπόψεις τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως.

Ν. ΚΟΣΙΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προτοῦ θεωρήσω τὸ θέμα ὡς λῆξαν, θέλω ὡς Πρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ ἀνεξαρτήτως κομματικῆς τοποθετήσεως νὰ ἐπισύρω τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς εἰς τὴν σημασίαν τοῦ προβλήματος αὐτοῦ καὶ ἰδίως ὡρισμένων πτυχῶν τοῦ προβλήματος αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν ὀφθαλμοφανῆ παραβίασιν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ δυσμενῶν διακρίσεων.

Ὡς προβλέπει τὸ Κυπριακὸν Σύνταγμα, ἡ καταναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωσις δύναται μόνον νὰ γίνῃ διὰ σκοποὺς δημοσίου συμφέροντος καὶ αὐτὸ εἶναι ὀρθὸν καὶ πρέπον. Ἀλλὰ ταυτοχρόνως τὸ ἴδιον Σύνταγμα προβλέπει ὅτι, προτοῦ μεταφερθῇ ἡ ἰδιοκτησία ἀπὸ τὸν ἰδιοκτήτην εἰς τὴν Ἀρχὴν ἡ ὁποία ἀναγκαστικῶς ἀπαλλοτριώνει, πρέπει νὰ καταβληθῇ τὸ τίμημα τῆς ἐκτιμηθείσης ἀξίας τοῦ ἀπαλλοτριουμένου κτήματος.

Ἐπειδὴ ἡ Κυβέρνησις προέβλεπεν ὅτι θὰ ὑπῆρχαν καθυστερήσεις, ἐχρησιμοποιήθη ἄλλος Νόμος, ὁ Νόμος τῆς καταναγκαστικῆς κατοχῆς καὶ οὕτως ἐδόθη μεγαλυτέρα χρονικὴ περίοδος εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν διὰ νὰ ρυθμίσῃ τὰ θέματα τῶν ἀποζημιώσεων.

Παρὰ ταῦτα ὑπάρχουν περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ἔχουν παρέλθει καὶ τέσσερα καὶ πέντε ἔτη καὶ οὐδεμία ἀποζημίωσις ἔχει καταβληθῆ. Τοῦτο δὲ ἀποτελεῖ ὀφθαλμοφανῆ ἀδικίαν ἀλλὰ καὶ ταυτοχρόνως δυσμενῆ διάκρισιν. Διὰ τοῦ Συντάγματος γίνεται πρόβλεψις δι' ἄλλους ὀργανισμοὺς ἐναντίον τῶν ὁποίων οὐδεμία ἀπαλλοτρίωσις χωρεῖ καὶ οἱ ὁποῖοι διὰ νὰ συγκατατεθοῦν εἰς ἀπαλλοτρίωσιν τῆς περιουσίας των πρέπει ὄχι μόνον νὰ συμφωνηθῆ ἡ τιμὴ ἀλλὰ καὶ νὰ καταβληθῆ ἡ τιμὴ εἰς τοὺς ὀργανισμοὺς αὐτούς. Καὶ ἐπομένως εὑρισκόμεθα εἰς τὴν θέσιν κατὰ τὴν ὁποίαν κοινοὶ πολῖται καὶ πτωχοὶ ἀγρόται ἀναμένουν διὰ πολλὰ χρόνια νὰ εἰσπράξουν τὸ λαβεῖν των κατόπιν ἀπαλλοτριώσεως, ἀφοῦ μάλιστα ἡ περιουσία των ἔχει ἐν τῷ μεταξὺ χρησιμοποιηθῆ, ἐνῶ δι' ἄλλους ὀργανισμούς, προτοῦ κἂν τεθῆ θέμα ἀπαλλοτριώσεως, ἐφ' ὅσον ἐκ τοῦ Συντάγματος δὲν ὑπάρχει δικαίωμα ἀπαλλοτριώσεως, πρέπει νὰ συμφωνηθῆ ἡ τιμὴ καὶ νὰ καταβληθῆ καὶ τὸ τίμημα.

Πιστεύω ὅτι ἡ ἀπαράδεκτος αὐτὴ κατάστασις πρέπει νὰ διορθωθῆ τὸ ταχύτερον καὶ πιστεύω ὅτι ἐναπόκειται εἰς τὴν Βουλήν, ἐὰν δὲν ληφθοῦν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, νὰ προβῆ διὰ νομοθετικῆς πράξεως εἰς τὴν ρήθμισιν ὄχι τόσον τοῦ Νόμου περὶ Ἀπαλλοτριώσεως, ἀλλὰ τοῦ Νόμου περὶ Καταναγκαστικῆς Ἐπιτάξεως, οὕτως ὥστε νὰ τίθεται χρονικὸν ὅριον μόνον δύο μηνῶν ἐντὸς τοῦ ὁποίου νὰ ὑποχρεοῦται ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ καταβάλλη, ἅπαξ καὶ προβῆ εἰς ἀπαλλοτρίωσιν ἰδιοκτησίας, καὶ τὸ ἐκ τῆς τοιαύτης ἀπαλλοτριώσεως τίμημα.

Αὐτὴ εἶναι πιστεύω ἡ ριζικὴ θεραπεία. Εἶναι περισσότερον θέμα τροποποιήσεως τοῦ Νόμου περὶ Καταναγκαστικῆς Ἐπιτάξεως Περιουσίας παρὰ τοῦ περὶ Ἀπαλλοτριώσεως Νόμου.

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἤθελα νὰ ἐρωτήσω ἐὰν μπορῆ ὁ κ. Πρόεδρος νὰ διασαφηνίση ποῖοι εἶναι οἱ ὀργανισμοὶ οἱ προνομιοῦχοι τοὺς ὁποίους ἀνέφερε. Ποίους ἐννοεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἕνας ὀργανισμὸς εἶναι τὸ ΕΦΚΑΦ καὶ ὁ ἄλλος εἶναι ἡ ἐκκλησιαστικὴ περιουσία.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Αὐτοὺς εἶχα ὑπ' ὄψιν μου καὶ ἐγὼ ἀλλὰ ἤθελα νὰ τὸ ἐπιβεβαιώσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀνεφέρθην εἰς ὀργανισμοὺς διότι θεωρῶ τὸ ΕΦΚΑΦ ὡς ὀργανισμόν.

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ὅσα ἔχετε ἀναφέρει ἐπιμαρτυροῦν τὴν σοβαρότητα τοῦ θέματος τὸ ὁποῖον ἔχει συζητήσει ἡ Βουλή.

Ἐπειδὴ προσωπικῶς πιστεύω ὅτι ἀπὸ τὰς ἐντὸς τῆς Βουλῆς δημοσίας συζητήσεις διὰ τόσον σοβαρὰ θέματα οὐδέποτε ὑπάρχει ἀποτέλεσμα, ὡς ἐπιθυμεῖ ἡ Βουλή, παρὰ μόνον ἀποτελέσματα ὑπάρχουν ἀπὸ ἐπαφὰς μετὰ τῆς Ἐκτε-

λεστικῆς Ἐξουσίας, μέσῳ τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν τῆς Βουλῆς, διὰ τοῦτο ἂς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν προηγουμένην μου εἰσήγησιν καὶ νὰ παρακαλέσω ὅπως αὕτη τεθῇ ἐνώπιον τοῦ Σώματος, ἤτοι νὰ σταλῇ τὸ ὅλον θέμα εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν διὰ νὰ γίνῃ ἐκεῖ ἀκριβῶς πλέον ἔντονος συζήτησις μετὰ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὸ θέμα τοῦτο καὶ νὰ ἐξευρεθῇ ποία τροποποίησις θὰ πρέπει νὰ ἐπέλθῃ εἰς τὸν σχετικὸν Νόμον διὰ νὰ ὑπάρξῃ ἐπιτάχυνσις τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἐνδιαφερομένων ἰδιοκτητῶν γῆς.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν διαφωνῶ μὲ τὴν εἰσήγησίν σας, ἐκεῖνο ὅμως ποὺ μὲ ἀπασχολεῖ εἶναι ποῖα εἶναι ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπή. Διότι τὸ θέμα—ἡ καταναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωσις καὶ ἡ χρῆσις τοῦ δικαιώματος καταναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως—δὲν ἀφορᾷ μόνον γεωργικὴν γῆν, οὕτως ὥστε νὰ εἶναι θέμα τῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας, ἀλλὰ ἀφορᾷ καὶ ἀστικὴν καὶ ἄλλας περιουσίας.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπετε, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ὅλα τὰ διατάγματα ἀπαλλοτριώσεως ἢ ἀρχικῆς ἀπαλλοτριώσεως ἢ ἐπιτάξεως, ἐκδίδονται ἀπὸ τοὺς Ἐπάρχους συνήθως καὶ ὡς ἐκ τούτου πιστεύω ὅτι ἴσως ἡ πλέον ἁρμοδία Ἐπιτροπὴ θὰ ἦτο ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν κατ' ἀρχὴν διὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ὅλου θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Δημητρίου.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν θὰ διεφώνουν μὲ τὸν ἔντιμον συνάδελφον κ. Χατζηηρακλέους νὰ παραπεμφθῇ τὸ ὅλον θέμα εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν, ἐὰν δὲν ἐλαμβάνε χώραν τοιαύτη ἐξαντλητικὴ συζήτησις τοῦ θέματος ἐντὸς τοῦ χώρου τῆς Βουλῆς.

Πιστεύω, καὶ αὐτὸ κατέδειξαν αἱ ὁμιλίαι ὅλων τῶν ἀγορητῶν, ὅτι πάντες συμφωνοῦν πὼς τὸ ὅλον θέμα μπορεῖ νὰ λυθῇ μόνον διὰ τῆς τροποποιήσεως τοῦ σχετικοῦ περὶ Ἀπαλλοτριώσεως καὶ Ἐπιτάξεως Νόμου καὶ ἑπομένως αὐτὸ τὸ θέμα, ὡς νομοτεχνικόν, δὲν μπορεῖ νὰ ἀποτελέσῃ θέμα συζητήσεως εἰς μίαν Ἐπιτροπὴν ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ συζητήσῃ τὸ θέμα ὅταν πλέον τεθῇ ἐνώπιόν της ἓν Νομοσχέδιον εἴτε ἀπὸ μέρους τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως εἴτε ἀπὸ μέρους ἐντίμου Μέλους τῆς Βουλῆς ἢ κόμματος, ὡς ἀνεφέρθη καὶ προηγουμένως ἀπὸ τὸν ἔντιμον συνάδελφον κ. Νῖκον Κόσιην.

Συνεπῶς ὑπάρχουν εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς αἱ ἀπόψεις τῶν πάντων, οἱ πάντες σχεδὸν συμφωνοῦν εἰς ἓν σημεῖον, ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρξῃ τροποποίησις, καὶ συνεπῶς θὰ ἀναμένωμεν τὴν διακίνησιν τῆς τροποποιήσεως τοῦ Νόμου διὰ νὰ ἐπιφέρωμεν τὲς ἀναγκαῖες ἄλλες τροποποιήσεις διὰ νὰ συνταυτισθῇ ἡ τροποποίησις μὲ τὲς εἰσηγήσεις ὅπως ὑπάρχουν εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς.

Γι' αὐτὸ θεωρῶ σπατάλην χρόνου νὰ παραπεμφθῇ τώρα εἰς αὐτὸ τὸ στάδιον τὸ θέμα εἰς οἱανδήποτε Ἐπιτροπήν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηϊωάννου.

Α. ΧΑΤΖΗ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, όλοι γνωρίζομεν, τοὐλάχιστον οἱ νομικοί, ὅτι ἡ καθυστέρησις προέρχεται διότι ἡ Κυβέρνησις προβαίνει σὲ ἀπαλλοτριώσεις χωρὶς νὰ ἔχῃ κάμει συνήθως προηγουμένως τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἀξίας τῆς γῆς τὴν ὁποίαν ἀπαλλοτριοῖ. Δηλαδὴ κάμνει μίαν πρόχειρον κατὰ νοῦν ἐκτίμησιν τὸ ἁρμόδιον ὄργανον, γίνονται αἱ ἀναγκαῖαι δημοσιεύσεις, εἰσέρχονται οἱ ἁρμόδιοι μὲ τὰ μηχανήματα διότι κάμνουν καὶ ἐπίταξιν καὶ τὸ ζήτημα τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἀποζημιώσεως παραπέμπεται εἰς τὰς Ἑλληνικὰς καλένδας.

Ἀρχίζουν οἱ δικαστικοὶ ἀγῶνες, τὰ Δικαστήρια εἶναι ὑπερφορτωμένα καὶ ἔτσι γίνεται καθυστέρησις καὶ εἰς τὰ Δικαστήρια καὶ τοιουτοτρόπως ἐπέρχονται αὐταὶ αἱ φοβεραὶ καθυστερήσεις.

Τὸ ζήτημα εἶναι νὰ ἐξασφαλίζεται τὸ ἑξῆς : Νὰ μὴ εἰσέρχεται κανεὶς μέσα στὸ κτῆμα οὔτε δι' ἐπιτάξεως οὔτε δι' οἱουδήποτε ἄλλου μέτρου, προτοῦ καθορισθῇ τὸ ποσὸν τῆς ἀποζημιώσεως. Καὶ νὰ λέγουν εἰς τὸν ἰδιοκτήτην «κύριε, σᾶς προσφέρομεν αὐτὸ τὸ ποσόν», ὅπως λέγει ὁ Νόμος.

Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα οὐδέποτε γίνεται ἢ σπανιώτατα γίνεται. Ἐὰν αὐτὸ κατοχυρωθῇ, τότε κατὰ 90% τὸ πρόβλημά μας λύεται. Αὐτό, κ. Πρόεδρε, συμβαίνει εἰς τὴν Ἑλλάδα, αὐτὸ εἰσηγήθην εἰς τὴν ὁμιλίαν μου. Ἐπίσης εἰς τὴν Ἑλλάδα λόγῳ τοῦ ὅτι ὑπάρχει θεσμός, ἡ δικονομία μᾶλλον ἡ πολιτική, ἡ ὁποία παρέχει τὸ δικαίωμα εἰς τὸν Πρόεδρον τῶν Πρωτοδικῶν νὰ ἐπιδικάζῃ προσωρινὰς ἀποζημιώσεις ἔναντι τῆς γενικῆς, τῆς ὁριστικῆς ἀπαιτήσεως δι' ἀποζημίωσιν, λύεται κατὰ κάποιον προσωρινὸν τρόπον τὸ πρόβλημα. Διότι ἱκανοποιοῦνται προσωρινῶς αἱ ἀνάγκαι τοῦ δικαιούχου τῆς ἀπαλλοτριώσεως, ἐὰν δὲν ἀμφισβητῇ τὸ δικαίωμα, διότι ὑπάρχουν περιπτώσεις ποὺ ὁ δικαιοῦχος μπορεῖ νὰ ἀμφισβητήσῃ τὴν νομιμότητα τῆς ἀπαλλοτριώσεως ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου.

Ἐὰν ὅμως ὁ ἰδιοκτήτης δὲν τὴν ἀμφισβητήσῃ καὶ ἁπλῶς εἶναι ζήτημα ἀπαιτήσεως ποσοῦ, τότε κάμνει μίαν αἴτησιν εἰς τὸν Πρόεδρον τῶν Πρωτοδικῶν, τοῦ ἐπιδικάζεται προσωρινῶς ἕνα ποσόν, τὸ ὁποῖον ὁ Πρόεδρος φυσικὰ εἶναι τόσον προσεκτικὸς ὥστε νὰ μὴ ὑπερβῇ τὸ ὁριστικὸν ποσὸν καὶ ἡ τακτικὴ διαδικασία ἐξακολουθεῖ καὶ μετὰ ἀφαιρεῖται αὐτὸ τὸ ἐπιδικασθὲν προσωρινὸν ποσόν. Κάποιον τρόπον τέτοιον, κάποιον μηχανισμὸν τέτοιον, πρέπει νὰ ἐξεύρωμεν καὶ ἐν Κύπρῳ εἰδ' ἄλλως τὸ ζήτημα δὲν θὰ λυθῇ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἑπομένως πρέπει νὰ ὑπάρχῃ συγκεκριμένον Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον νὰ παραπεμφθῇ εἰς δύο ἢ τρεῖς Ἐπιτροπὰς καὶ τὸ ὁποῖον νὰ ἐξετασθῇ διὰ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς συζήτησιν ἐπὶ συγκεκριμένης βάσεως.

Α. ΧΑΤΖΗ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ συζήτησις τοῦ θέματος ἔχει λήξει.

Τὸ δεύτερον θέμα εἶναι «ἡ προστασία παραλιακῶν χώρων καὶ ἡ ἀξιοποίησίς των διὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ψυχαγωγίαν τοῦ κοινοῦ».

Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ κ. Παπαϊωάννου. Ἐπὶ τοῦ θέματος ἔχει ἀγορεύσει ὁ ἐγγράψας τὸ θέμα κ. Παπαϊωάννου.

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί, ἀλλὰ προσωπικὰ τοὐλάχιστον ἐπιθυμῶ νὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τοῦ θέματος, δὲν εἶμαι ὅμως σήμερα ἕτοιμος. Γι' αὐτὸ ἐὰν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι, θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω νὰ μὴ διαγραφῇ ἀπὸ τὴν ἡμερησίαν διάταξιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προσωπικὰ θὰ ἤθελα νὰ σᾶς ἀκούσω, κ. Βουλευτά, ἀλλὰ τὸ θέμα εἶναι τώρα ἐγγεγραμμένον ἀπὸ ἀρκετοῦ χρόνου καὶ δὲν δικαιολογεῖται ἀναβολή, ἐφ' ὅσον μάλιστα δὲν ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ ὁμιλήσουν ἐπὶ τοῦ θέματος.

Διὰ τοῦτο ἡ συζήτησις τοῦ θέματος θεωρεῖται λήξασα.

Τὸ τρίτον θέμα εἶναι «Ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀδικαιολόγητος καθυστέρησις εἰς τὴν παραλαβὴν σιτηρῶν καὶ αἱ ἐπιπτώσεις της ἐπὶ τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου». Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Κόσιη.

Ὁ κ. Κόσιης ἔχει τὸν λόγον.

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Θὰ παρεκάλουν ὅπως τὸ θέμα διὰ τοὺς σπουδαστὰς οἱ ὁποῖοι ἀπεφοίτησαν τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν τῆς Ἑλλάδος συζητηθῇ ἀπόψε λόγῳ τῆς ἐπειγούσης φύσεως τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀσφαλῶς θὰ φθάσωμεν καὶ εἰς τὸ θέμα ἐκεῖνο. Ἡ νύκτα εἶναι μεγάλη.

Ὁ κ. Κόσιης.

Ν. ΚΟΣΙΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τὸ θέμα τῆς καθυστερήσεως τῆς παραλαβῆς τῶν σιτηρῶν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ αἱ ἐπιπτώσεις ἐπὶ τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου δὲν ἐνεγράφη διὰ τὴν δημιουργίαν ἐντυπώσεων, ἀλλὰ διότι ἀποτελεῖ πράγματι ἕνα σοβαρὸν πρόβλημα μὲ σημαντικὰς οἰκονομικὰς καὶ κοινωνικὰς διαστάσεις. Καὶ εἶναι σοβαρὸν τὸ πρόβλημα τοῦτο διότι ἐπηρεάζει μίαν πολυπληθῆ τάξιν γεωργῶν τῆς Κύπρου οἱ ὁποῖοι ἐκ τοῦ πλημμελοῦς τρόπου παραλαβῆς τῶν σιτηρῶν των ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὑφίστανται κατ' ἔτος μεγάλας ταλαιπωρίας καὶ σημαντικὴν ζημίαν.

Ὡς γνωστόν, ἐνῶ ἡ παραγωγὴ σιτηρῶν ὡριμάζει κατ' ἔτος καὶ ἡ συγκομιδὴ γίνεται ὑπὸ τῶν γεωργῶν ἀπὸ τοῦ Μαΐου μέχρι τοῦ Ἰουλίου, ἡ Κυβέρνησις καθυστερεῖ εἰς τὴν συγκέντρωσιν τούτων πολλὰς φορὰς μέχρι τέλους τοῦ ἔτους. Ἐφέτος, μέχρι τοῦ τέλους τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει ἀκόμη κατορθώσει νὰ συγκεντρώσῃ ὅλην τὴν παραγωγὴν τῶν σιτηρῶν μὲ ἀποτέλεσμα 10.000 τόννοι μαλακοῦ σίτου νὰ εὑρίσκωνται εἰς χεῖρας τῶν παραγωγῶν. Ἂς

ἐξετάσωμεν ὅμως ποῖοι οἱ λόγοι τῆς καθυστερήσεως, ποῖος εὐθύνεται διὰ τὴν καθυστέρησιν καὶ ποῖοι οἱ τρόποι θεραπείας της. Διαθέτομεν σήμερον ἀποθηκευτικοὺς χώρους οἱ ὁποῖοι εἶναι μᾶλλον ἀκατάλληλοι διὰ 70.000 τόννους σιτηρῶν, ἤτοι 30.000 τόννοι εἰς τὰς ἀποθήκας τῆς Ἐπιτροπῆς σιτηρῶν καὶ 40.000 τόννοι εἰς τὰς ἀποθήκας συνεργατικῶν ἑταιρειῶν. Ἡ ἐτησία μέση παραγωγὴ κριθῆς εἶναι 60.000 τόννοι περίπου καὶ ἡ ἐτησία μέση παραγωγὴ σίτου 60.000 τόννοι περίπου. Ἡ κατανάλωσις κριθῆς τὸ 1972 θὰ ἀνέλθῃ εἰς 120.000 τόννους. Εἰσήχθησαν δὲ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ 70.000 τόννοι περίπου κριθῆς καὶ εἰσάγονται κατ' ἔτος 20.000—30.000 τόννοι σίτου.

Τὰ στοιχεῖα ταῦτα καὶ μόνον καταδεικνύουν περιτράνως ὅτι ἡ ἀνάγκη ἐπεκτάσεως τῶν ὑφισταμένων ἀποθηκευτικῶν χώρων σίτου καὶ κριθῆς εἶναι ὀξυτάτη. Πέραν τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ ὑφισταμένη δυναμικότης τῶν ἀποθηκευτικῶν χώρων δὲν δύναται νὰ ἀνταποκριθῇ πρὸς τὰς δεδομένας ἀνάγκας, ὑφίσταται καὶ τὸ γνωστὸν εἰς ὅλους πρόβλημα τῆς ἀκαταλληλότητος τῶν ἀποθηκευτικῶν χώρων μὲ ἀποτέλεσμα ὁ ἀποθηκευόμενος σῖτος ἢ κριθὴ νὰ διαφοροποιοῦνται καὶ νὰ ὑφίστανται ἀλλοίωσιν ὡς πρὸς τὰ συστατικά των μέχρις ὅτου πωληθοῦν εἰς τοὺς καταναλωτάς.

Τὸ πρόβλημα δὲν δύναται νὰ εὕρῃ τὴν λύσιν του δι' ἡμιμέτρων ἢ δι' ἀναβολῆς ὡς πρὸς τὴν ἀντιμετώπισίν του. Ἐπιβάλλεται ἄνευ καθυστερήσεως ἡ ἀνέγερσις νέων συγχρονισμένων ἀποθηκευτικῶν χώρων «σιλὸ» ἐπαρκῶν διὰ τὰς ἀνάγκας μας. Τὸ ἔτος 1956, ὅταν ἐκτίσθησαν ἀποθῆκαι σιτηρῶν, ἡ κατανάλωσις κριθῆς ἀνήρχετο εἰς 30.000 τόννους καὶ σίτου εἰς 65.000 τόννους, ἤτοι σύνολον 95.000, ἐνῶ σήμερον ἡ κατανάλωσις ἀμφοτέρων ἀνέρχεται εἰς 220.000 περίπου τόννους.

Ἐνῶ τὰ παρατεθέντα στοιχεῖα πείθουν πέραν πάσης ἀμφιβολίας ὅτι τὸ πρόβλημα καθίσταται κάθε χρόνον ὀξύτερον, ἡ Κυβέρνησις ἀποφεύγει νὰ ἀντιμετωπίσῃ τοῦτο μὲ ἀποτέλεσμα—

(1) Τὰ σιτηρὰ νὰ παραμένουν εἰς χεῖρας τῶν παραγωγῶν διὰ μεγάλον χρονικὸν διάστημα πολλὲς φορὲς μέχρι καὶ τοῦ τέλους τοῦ ἔτους.

(2) Οἱ παραγωγοὶ νὰ ἀποθηκεύουν τὰ σιτηρά των προχείρως ἢ ἀντικανονικῶς ἐλλείψει καταλλήλου ἰδικοῦ των χώρου μὲ ἀποτέλεσμα ταῦτα νὰ ὑφίστανται φθορὰν καὶ ἀλλοίωσιν.

Καὶ τὸ σοβαρώτερον ἀπ' ὅλα, λόγῳ τοῦ ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν πληρώνει οἱαδήποτε χρηματικὰ ποσὰ εἰς τοὺς παραγωγοὺς πρὸ τῆς παραλαβῆς τῶν σιτηρῶν των, οἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων δὲν ἔχουν ἄλλα εἰσοδήματα, ἀντιμετωπίζουν οὗτοι σοβαρὰ οἰκονομικὰ προβλήματα, καθυστεροῦν νὰ πληρώσουν οἰκονομικάς των ὑποχρεώσεις καὶ δὲν ἔχουν τὰ ἀπαιτούμενα χρήματα διὰ νὰ προετοιμασθοῦν διὰ νέαν φυτευτικὴν περίοδον.

Τὸ ἔτος 1970 καὶ μετὰ ἀπὸ πολλὰς ἐνεργείας παραγόντων τῆς Ἀμμοχώστου, εἶχεν ἀποφασισθῇ ἡ ἀνέγερσις σιλὸ εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἀμμοχώστου, τὸ ὁποῖον θὰ ἐστοίχιζε περὶ τὰς £800.000. Τελικῶς τὸ ἔργον δὲν ἐγένετο διότι φαίνεται ὅτι ἐγένετο καὶ δευτέρα σκέψις διὰ τὴν κατασκευὴν τούτου εἰς τὸν λιμένα Λεμεσοῦ. Εὑρισκόμεθα ὅμως εἰς τὸ 1972 καὶ τὸ σιλὸ δὲν ἐκτίσθη οὔτε εἰς τὴν Ἀμμόχωστον οὔτε εἰς τὴν Λεμεσόν. Τοῦτο ἀποβαίνει, ὡς εἶναι φυσικόν, εἰς βάρος τῶν παραγωγῶν. Ἡ Κυβέρνησις θὰ ἠδύνατο κάλλιστα, μέχρις ὅτου ἀποφασίσῃ διὰ τὸ διαφιλονικούμενον Σιλό, νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν ἄμεσον κατασκευὴν σιλὸ εἰς Λευκωσίαν, Λάρνακα καὶ Πάφον.

Ὡς ἔχει σήμερον τὸ πρόβλημα, δὲν ἀποκλείεται ἡ κατασκευὴ ἀποθηκευτικῶν χώρων οἱ ὁποῖοι πράγματι νὰ ἀνταποκρίνωνται πρὸς τὰς ὑφισταμένας ἀνάγκας νὰ στοιχίσῃ μέχρι καὶ £2.000.000. Τὸ ποσὸν βέβαια εἶναι ὑπολογίσιμον, δὲν νομίζομεν ὅμως ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἐπηρεάσῃ τὴν ἀπόφασιν ὅπως οἱ ἀποθηκευτικοὶ χῶροι ἀνεγερθοῦν τὸ συντομώτερον δυνατόν, καθότι περαι-

τέρω ἀναβολὴ καὶ καθυστέρησις ἐπιφέρει πολὺ μεγαλυτέρας ζημίας. Στόχος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἔτους ἡ συγκέντρωσις τῆς παραγωγῆς τῶν σιτηρῶν νὰ γίνεται τὸ ἀργότερον μέχρι τέλους ἑκάστου Αὐγούστου. Ἐλπίζω ὅτι τὸ Σῶμα θὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴν εἰσήγησίν μου αὐτὴν καὶ ὅτι θὰ συστήσῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅπως ἀντιμετωπίσῃ ὁριστικὰ ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἔτους τὸ πρόβλημα, τὸ ὁποῖον ἔχει καταστῇ ἄγχος διὰ χιλιάδας παραγωγοὺς τοῦ τόπου αὐτοῦ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Παρακαλῶ νὰ ἀφήσετε τὸ θέμα ποὺ συζητοῦμεν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν διὰ νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς ἄλλην συνεδρίαν.

Τὸ μόνον ποὺ θὰ ἤθελα νὰ εἴπω πάνω εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ ἀγαπητοῦ συναδέλφου, κ. Κόσιη, εἶναι ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔχει προγραμματίσει ἀπὸ ἐτῶν καὶ ἔχει ἀποφασίσει νὰ κτίσῃ σιλὸ εἰς τὴν Ἀμμόχωστον, τὸν κυριώτερον λιμένα εἰσαγωγῆς σιτηρῶν εἰς τὴν ἐπαρχίαν, ἡ ὁποία εἶναι ὁ σιτοβολὼν τῆς Κύπρου.

Ἐν τούτοις ἔγιναν διάφοροι παρεμβολαί, σκοτειναὶ δυνάμεις παρενέβησαν, καὶ τὸ σιλὸ δὲν ἔχει κτισθῇ. Πῶς δυνάμεθα νὰ ὁμιλῶμεν διὰ κτίσιμον σιλὸ εἰς ἄλλας περιοχὰς χωρὶς νὰ ἴδωμεν πραγματοποιούμενον τὸ σιλὸ εἰς τὴν Ἀμμόχωστον, τὴν κατ' ἐξοχὴν σιτοπαραγωγικὴν περιοχὴν τῆς νήσου μας. Δὲν λέω ὅτι δὲν πρέπει νὰ κτισθοῦν σιλὸ εἰς ἄλλας πόλεις, ἀλλὰ πρέπει νὰ δοθῇ προτεραιότης εἰς τὴν Ἀμμόχωστον καὶ ἡ Κυβέρνησις μετὰ νὰ ἀρχίσῃ νὰ προγραμματίζῃ τὸ κτίσιμον σιλὸ εἰς ἄλλας πόλεις καὶ ἐπαρχίας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης εἶχε ζητήσει τὸν λόγον.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Παρακαλῶ ὅπως συνεχισθῇ ἡ συζήτηση τοῦ θέματος, διότι εἴμαστε ἕτοιμοι νὰ μιλήσουμε. Δὲν θὰ ἀπασχολήσουμε πολὺ τὴν Βουλὴν καὶ ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Σαμψών, ἐνῶ ὁ ἴδιος εἰσηγήθη νὰ ἀποφευχθῇ ἡ συζήτηση τοῦ θέματος, εἶπεν τὰς ἀπόψεις του πάνω στὸ κύριον ζήτημα, πάνω στὸ βασικὸν θέμα, πάνω στὴν βασικὴν οὐσίαν τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Καὶ ἐγὼ θὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τοῦ θέματος, ἀλλὰ ὄχι βεβαίως ἀπόψε, διὰ νὰ μὴν ἀπογοητεύσωμεν τοὺς τόσους θεατὰς ποὺ διὰ πρώτην φορὰν ἔχομεν εἰς τὴν Βουλήν. Ἀλλὰ θὰ ἤθελα νὰ τονίσω ὅτι τὰ ὅσα ἔχει ἀναφέρει ὁ φίλτατός μου κ. Σαμψὼν εἶναι πρὸς τιμὴν τοῦ κ. Κόσιη, διότι ἀνεφέρθη ἀκριβῶς εἰς τὴν καθυστέρησιν τῆς Κυβερνήσεως νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἐξαγγελίαν τῆς κατασκευῆς τοῦ σιλὸ εἰς τὴν Ἀμμόχωστον.

Δι' αὐτὸ μπορεῖ νὰ ὑπῆρξαν, καὶ συμφωνῶ, σκοτειναὶ δυνάμεις ποὺ ἠμπόδισαν νὰ γίνῃ τὸ σιλό, ἀλλὰ πρὸς τιμὴν τοῦ ἐγγράψαντος τὸ θέμα, ἀνεφέρθη εἰς τοῦτο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αντιλαμβάνομαι ὅτι ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης εἶναι ἕτοιμος νὰ ἀγορεύσῃ ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ ἐπομένως δίδω τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Χαμπῆν Μιχαηλίδην.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

"Εντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι. Τὸ θέμα τῆς ἔγκαιρης παραλαβῆς τῶν σιτηρῶν ποὺ ἐνέγραψε γιὰ συζήτηση ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Κόσιης εἶναι ἕνα θέμα σοβαρὸ ποὺ ἀπασχολεῖ τὸν ἀγροτικό μας κόσμο.

Τὸ θέμα δὲν εἶναι καινούργιο. Τὸ θέμα εἶναι παλιό. Παρουσιάζεται ἰδιαίτερα μὲ ὀξύτητα μέσα στὰ τελευταῖα χρόνια. Τὸν περασμένο χρόνο παρελήφθησαν τὰ σιτηρὰ μέχρι τὸ τέλος τοῦ Νοεμβρίου, τὸν ἐφετεινὸ χρόνο ἀκόμα δὲν παρελήφθη ὁλόκληρη ἡ ποσότης τῶν σιτηρῶν καὶ ὑπολογίζεται ὅτι θὰ παραληφθοῦν μέχρι τὰ τέλη τοῦ 'Οκτώβρη, πρᾶγμα ποὺ σημαίνει σοβαρὴν καθυστέρηση καὶ οἱ ἀγροτικὲς ὀργανώσεις ἔχουν κάμει ἀρκετὰ διαβήματα τόσο πρὸς τὴν 'Επιτροπὴ Σιτηρῶν ὅσο καὶ πρὸς τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο γιὰ νὰ ληφθοῦν μέτρα γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος. Δυστυχῶς μέχρι σήμερα δὲν ἔχουν ληφθῆ αὐτὰ τὰ μέτρα καὶ τὸ πρόβλημα ὅσον πάει ὀξύνεται περισσότερο.

'Η οὐσία τοῦ προβλήματος εἶναι ἡ ἔλλειψη ἐπαρκῶν ἀποθηκευτικῶν χώρων. 'Ενῶ ὁ μέσος ὅρος τῆς παραγωγῆς σιτηρῶν ἀνέρχεται στὰ τελευταῖα χρόνια μεταξὺ 120 καὶ 130.000 τόννους, ἡ 'Επιτροπὴ Σιτηρῶν.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λυποῦμαι ποὺ εἶναι ἀνάγκη νὰ διακόψω τὸν ὁμιλητὴν διὰ μίαν παρατήρησιν. Παρακαλῶ οἱ Κλητῆρες τῆς Βουλῆς νὰ ἐνεργήσουν οὕτως ὥστε νὰ μὴν γίνεται θόρυβος ἔξωθεν τῆς Αἰθούσης τῆς Βουλῆς.

Μπορεῖτε νὰ συνεχίσετε.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

'Ενῶ ὁ μέσος ὅρος τῆς παραγωγῆς μας ἀνέρχεται στοὺς 120.000—130.000 τόννους ἡ 'Επιτροπὴ Σιτηρῶν διαθέτει χώρους μόνον περίπου γιὰ 60.000 τόννους —τριάντα περίπου χιλιάδες τόννους ἡ 'Επιτροπὴ Σιτηρῶν, ἄλλους 30 μὲ 35.000 τόννους οἱ Συνεργατικὲς 'Εταιρεῖες. Συνεπῶς παρουσιάζεται πρόβλημα γιὰ τὴν παραλαβὴ περίπου ἄλλων 60.000 τόννων σιτηρῶν.

Τὸ πρόβλημα, ἔντιμοι κύριοι, ὠξύνθηκε ἰδιαίτερα μέσα στὰ τελευταῖα χρόνια γιὰ τρεῖς βασικοὺς λόγους :

'Ο πρῶτος λόγος εἶναι ὅτι στὴν τελευταία δεκαετία ἔχει αὐξηθῆ ἡ παραγωγὴ σιτηρῶν. 'Απὸ μέσον ὅρον παραγωγῆς 100.000 τόννων σιτηρῶν τὸ 1960, ἔχομεν φθάσει μέσα στὰ τελευταῖα χρόνια 1971—1972 στοὺς 120.000—130.000 τόννους.

'Ο δεύτερος βασικὸς λόγος τῆς ὄξυνσης τοῦ προβλήματος εἶναι γιατὶ αὐξήθηκε ἡ κατανάλωσις κριθαριοῦ λόγῳ τῆς ἀνάπτυξης τῆς κτηνοτροφίας. 'Ενῶ τὸ 1966 ἐχρειαστήκαμε γιὰ τὴν κτηνοτροφία 40.000 τόννους κριθάρι τὸ 1972 θὰ χρειαστοῦμε γύρω στοὺς 120.000 τόννους. Καὶ τὸ 1976 ὑπολογίζεται ὅτι θὰ φθάσωμε τοὺς 150.000 τόννους.

Φέτος θὰ εἰσάξωμε ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ—διότι δὲν ἦταν καλὴ ἡ χρονιά μας ὅσον ἀφορᾷ τὴν παραγωγὴ—περὶ τοὺς 75.000 τόννους κριθάρι. Λόγῳ τῆς ἀνάπτυξης τῆς κτηνοτροφίας θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχη πάντοτε ἕνα στὸκ κριθαριοῦ στὲς ἀποθῆκες τῆς Ἐπιτροπῆς Σιτηρῶν γύρω στοὺς 20.000 τόννους. Καὶ αὐτὸ τὸ γεγονὸς ὀξύνει ἀκόμα περισσότερο τὸ ζήτημα τῶν ἀποθηκευτικῶν χώρων.

Ὁ τρίτος λόγος εἶναι ὅτι αὐξήθηκε ἡ παραγωγὴ τὰ τελευταῖα χρόνια μαλακοῦ σιταριοῦ. Ἐνῶ τὸν περασμένο χρόνο ἡ παραγωγὴ μαλακοῦ σιταριοῦ ἦταν γύρω στοὺς 10.000 τόννους, φέτος ποὺ δὲν εἶναι καλὴ ἡ χρονιὰ θὰ φθάσωμε τοὺς 20.000 τόννους μαλακοῦ σιταριοῦ καὶ τὸν προσεχῆ χρόνο ὑπολογίζεται ὅτι θὰ αὐξηθῆ κατὰ πολὺ περισσότερο ἡ παραγωγὴ μαλακοῦ σιταριοῦ.

Αὐτοὶ οἱ τρεῖς βασικοὶ λόγοι ἔχουν ὀξύνει τὸ ὅλον πρόβλημα τῶν ἀποθηκευτικῶν χώρων ἀπὸ μέρους τῆς Ἐπιτροπῆς Σιτηρῶν.

Τώρα, ποιὲς οἱ συνέπειες ; Ἀσφαλῶς οἱ συνέπειες εἶναι πολὺ σοβαρὲς γιὰ τοὺς σιτοπαραγωγούς. Γιατὶ ὑποχρεώνονται οἱ σιτοπαραγωγοὶ νὰ κρατοῦν τὰ σιτηρὰ στὲς ἀποθῆκες τους, στοὺς δικούς τους χώρους, μεταξὺ τεσσάρων καὶ πέντε μηνῶν. Καὶ ὅταν ὁ παραγωγὸς ἔχη ἑτοιμη τὴν παραγωγή του καὶ δὲν παραλαμβάνεται ἔγκαιρα, σημαίνει σοβαρὲς οἰκονομικὲς δυσκολίες γιὰ τὴν ἀγροτικὴ οἰκογένεια, σημαίνει πληρωμὴ τόκων γιὰ τὰ χρέη ποὺ ἔχει ὁ παραγωγός, σημαίνει σοβαρὰ προβλήματα γιὰ τὲς οἰκογένειες τῶν σιτοπαραγωγῶν.

Οἱ ἄλλες συνέπειες εἶναι ἡ φθορὰ ποὺ παθαίνουν τὰ σιτηρά. Τελευταῖα στὸ σιτάρι ποὺ παραλαμβάνεται, ὅπως μᾶς ἐλέχθη ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Σιτηρῶν, αὐτοὺς τοὺς μῆνες ὑπάρχει φθορὰ μέχρι 10—15%. Καὶ αὐτὴ ἡ φθορὰ ἀσφαλῶς εἶναι σὲ βάρος τοῦ ἰδίου τοῦ παραγωγοῦ.

Τώρα ποιὲς εἶναι οἱ αἰτίες ποὺ ἐδημιούργησαν αὐτὸ τὸ ὀξὺ πρόβλημα τῆς παραλαβῆς τῶν σιτηρῶν ; Πιστεύομεν, ἔντιμοι κύριοι, ὅτι ἀπὸ μέρους τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, ἀπὸ μέρους τῆς Ἐπιτροπῆς Σιτηρῶν, ἔλειψε τὸ πρόγραμμα γιὰ τὴν ἔγκαιρη ἐξασφάλιση, γιὰ τὴν ἔγκαιρη κατασκευὴ ἐπαρκῶν ἀποθηκευτικῶν χώρων. Εἴπαμεν ὅτι τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι καινούργιο. Ἐπαρουσιάστηκε καὶ παρουσιάζεται γιὰ ἀρκετὰ χρόνια τώρα. Ὅμως ἡ Ἐπιτροπὴ Σιτηρῶν καὶ τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν δὲν ἔχει προχωρήσει στὴν κατασκευὴ ἀρκετῶν ἀποθηκευτικῶν χώρων. Εἶναι ἀδικαιολόγητη ἡ καθυστέρηση μέχρι σήμερα τῆς ἀνέγερσης τοῦ σιλό, γιὰ τὸ ὁποῖο ὑπῆρχεν ἀπόφαση πρὶν ἕξη χρόνια. Ὑπῆρχε σχέδιο, ἐδόθη ἡ ἄδεια καὶ ὅμως μέχρι σήμερα ἀναβάλλεται ἡ κατασκευὴ τοῦ σιλὸ καὶ δὲν ἔχουν δοθῆ ἐπαρκεῖς δικαιολογητικοὶ λόγοι γιατὶ αὐτὴ ἡ ἀναβολή, γιατὶ μέχρι σήμερα δὲν ἔχει κατασκευασθῆ τὸ σιλὸ γιὰ τὸ ὁποῖο, ἐὰν ἐκατασκευάζετο μὲ βάση τὰ σχέδια ποὺ ὑπῆρχαν, δὲν θὰ ἦταν σήμερα τόσον ὀξὺ τὸ πρόβλημα τὸ ὁποῖον ἀντιμετωπίζομε ὅσον ἀφορᾷ τὴν παραλαβὴν σιτηρῶν.

Τελευταῖα μᾶς ἔχει δηλωθῆ ὅτι παρεπέμφθη εἰς Ἐπιτροπὴν ἐξ Ὑπουργῶν τὸ ὅλον θέμα, μελετᾶται ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν Προγραμματισμοῦ καὶ θὰ ὑπάρξη ἀπόφαση. Ὅμως, συνάδελφοι, τὸ γεγονὸς παραμένει ἕνα : Ὅτι γιὰ ἕξη χρόνια τώρα ἀδικαιολόγητα καθυστέρησεν ἡ προώθηση αὐτῆς τῆς ἀπόφασης. Μακάρι νὰ ἀποφασίση σύντομα ἡ Κυβέρνηση καὶ νὰ προχωρήση στὴν ἀνέγερση τοῦ σιλὸ ὅπως ὑπῆρξε καὶ προηγούμενα ἡ ἀπόφασή της.

Τώρα, πῶς θὰ ἀντιμετωπισθῆ αὐτὴ ἡ κατάσταση ; Πιστεύουμε ὅτι ἐπιβάλλεται ἀπὸ μέρους τῆς Κυβέρνησης νὰ ληφθοῦν ἔγκαιρα μέτρα γιὰ τὴν ἐξασφάλιση τῶν ἀποθηκευτικῶν χώρων ποὺ χρειαζόμαστε. Πρῶτον, νὰ κατασκευαστῆ τὸ σιλὸ γιὰ τὸ ὁποῖο ὑπάρχουν ἤδη τὰ σχέδια. Δεύτερον, νὰ ἀνεγερθοῦν καὶ ἄλλα σιλό, ἰδιαίτερα στὴν Λευκωσία, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ κέντρον τῆς κατανάλωσης τῶν 65% τῶν σιτηρῶν, τὰ ὁποῖα καὶ παράγονται, καὶ ὅταν λέω κέντρον, ἐννοῶ ὅτι ἐπηρεάζει τὴν περιοχὴ Μεσαορίας, εἶναι κοντὰ στὴν περιοχὴ τῆς Μεσαορίας, ποὺ παράγεται ἀρκετὸ σιτάρι, καὶ στὴν περιοχὴ Λάρνακος. Θὰ πρέπει ἡ Κυβέρνηση, μετὰ τὴν κατασκευὴ τοῦ σιλὸ στὴν Ἀμμόχωστο, νὰ προχωρήσῃ στὴν κατασκευὴ ἄλλων σιλὸ στὴν Λευκωσία, τὸ ὁποῖο περίπου

θὰ πρέπει νὰ συγκεντρώνη ἄλλους 30.000–40.000 τόννους σιτηρά. Θὰ πρέπει νὰ ἀρχίση ἔγκαιρα ἡ κατασκευὴ αὐτῶν τῶν χώρων, διότι πιθανὸν τὸν ἐρχόμενον χρόνο, ἐὰν ἔχωμε μία καλὴ ἐσοδεία, τὸ πρόβλημα νὰ παρουσιαστῆ μὲ πολὺ μεγαλύτερη ὀξύτητα. Διότι φέτος ὁ χρόνος δὲν ἦταν τόσο καλὸς καὶ ἔχομε σοβαρὸν πρόβλημα. Ἐὰν ἔχωμε μιὰ καλὴ χρονιὰ τὸ πρόβλημα ὁπωσδήποτε θὰ ὀξυνθῆ ἀκόμα περισσότερο. Θὰ ὀξυνθῆ ἐπίσης τὸ πρόβλημα τὸν ἐρχόμενο χρόνο διότι, ὅπως ἔχομε ἀναφέρει, θὰ ἔχωμε περισσότερη παραγωγὴ μαλακοῦ σιταριοῦ καὶ ἀσφαλῶς θὰ χρειασοῦν καὶ ἄλλοι χῶροι.

Ἡ τρίτη μας εἰσήγηση ἀφορᾶ τὴν Ἐπιτροπὴ Σιτηρῶν. Ἦταν παληὰ εἰσήγηση καὶ ἐπιμένομεν ὅτι αὐτὸ θὰ εἶναι ἐξυπηρετικὸν ἐὰν μέσα στὴν Ἐπιτροπὴν Σιτηρῶν ἀντιπροσωπεύωνται καὶ οἱ ἐνδιαφερόμενες ἀγροτικὲς ὀργανώσεις. Ἡ Ἐπιτροπὴ Σιτηρῶν χειρίζεται πολὺ σοβαρὰ ζητήματα ποὺ ἔχουν ἄμεση σχέση μὲ τὸν ἀγροτικὸ κόσμο. Ἰδιαίτερα στὰ ζητήματα παραλαβῆς σιτηρῶν δὲν ὑπάρχει σήμερα ἄρτια ἀντιπροσώπευση καὶ ἡ ἄποψή μας εἶναι ὅτι θὰ ἦτο ἐξυπηρετική, τόσο γιὰ τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου ὅσο καὶ γιὰ τὴν ἴδια τὴν παραγωγή, ἡ ἀντιπροσώπευση σ' αὐτὴ τὴν Ἐπιτροπήν.

Θὰ εἰσηγούμην, ἔντιμε κ. Πρόεδρε καὶ ἔντιμοι κύριοι, ὅπως τὰ πορίσματα αὐτῆς τῆς συζήτησης ποὺ κάμνομεν στὴν Βουλὴ γι' αὐτὸ τὸ πολὺ σοβαρὸ θέμα, παραπεμφθοῦν στὲς Ἐπιτροπὲς Γεωργίας καὶ Οἰκονομικῶν τῆς Βουλῆς, οἱ ὁποῖες Ἐπιτροπὲς νὰ συζητήσουν τὸ θέμα μαζὶ μὲ τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο. Νὰ συζητηθῆ ἔγκαιρα διότι, ὅπως ἔχομεν ἀναφέρει, ὑπάρχει μεγάλη πιθανότης τὸν ἑπόμενο χρόνο νὰ ἔχωμεν ὀξύτερο πρόβλημα ὅσον ἀφορᾶ τὴν παραλαβὴ σιτηρῶν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐὰν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος, θὰ ἀναβάλω τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς, ἡ ὁποία θὰ ὁρισθῆ εἰς τὸ τέλος αὐτῆς τῆς συνεδρίας.

Τὸ θέμα παραμένει ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ ἡ περαιτέρω συζήτησίς του ἀναβάλλεται.

Τὸ τέταρτον θέμα εἶναι «τὸ ἀρδευτικὸν πρόβλημα Μόρφου καὶ ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου». Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Κόσιη.

Ὁ κ. Κόσιης ἔχει τὸν λόγον.

Ν. ΚΟΣΙΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἔχω πληροφορηθῆ ὑπευθύνως ὅτι τὸ ἀρδευτικὸν πρόβλημα Μόρφου συζητεῖται σοβαρῶς μεταξὺ παραγόντων τῆς περιοχῆς Μόρφου καὶ τῆς Κυβερνήσεως.

Διὰ τοῦτο δὲν θεωρῶ σκόπιμον ὅπως συζητηθῆ τὸ θέμα τοῦτο ὑπὸ τῆς Βουλῆς σήμερον.

Παρακαλῶ ὅπως διαγραφῆ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, θὰ τὸ ἐπαναφέρω ὅμως πρὸς συζήτησιν ἐὰν δὲν προκύψουν οἱαδήποτε θετικὰ ἀποτελέσματα ἀπὸ τὲς ἐπαφὲς αὐτές.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τῇ αἰτήσει τοῦ ἐγγράψαντος τὸ θέμα, τὸ θέμα διαγράφεται ἐκ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Τὸ πέμπτον θέμα «Οἱ προσφάτως ἐπιβληθέντες πολεοδομικοὶ περιορισμοὶ καὶ αἱ ἐκ τούτων ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἐν γένει ἀναπτύξεως τοῦ τόπου μας», ἐνεγράφη ὑπὸ τοῦ κ. Ἀνδρέα Νεοκλέους.

Ἐλέχθη ὅμως κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν τῆς ἐγγραφῆς τοῦ θέματος ὅτι δὲν θὰ συζητηθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς μέχρις ὅτου περατωθοῦν ὡρισμέναι ἐπαφαί, αἱ ὁποῖαι διεξάγονται μετὰ τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὸ παρὸν στάδιον. Ἑπομένως ἡ συζήτησις τοῦ θέματος ἀναβάλλεται. Τὸ θέμα παραμένει ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Τὸ ἕκτον θέμα εἶναι «Ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀπάλειψις τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν, ἀπαραίτητον μέτρον ἀνακουφίσεως τῶν Κυπρίων ἀγροτῶν καὶ ἀπαρχὴ εὐρυτέρων ἀγροτικῶν μεταρρυθμίσεων». Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Νίκου Σαμψών.

Θέλω νὰ παρατηρήσω ὅτι εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ἐσφαλμένως ἀναγράφεται ὅτι τὸ θέμα ἐνεγράφη ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Νίκου Κόσιη. Τὸ θέμα ἐνεγράφη ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Νίκου Σαμψὼν καὶ παρακαλῶ ὅπως ἐπισυρθῇ ἡ προσοχὴ τῆς Γραμματείας οὕτως ὥστε εἰς τὸ μέλλον νὰ εἶναι προσεκτικὴ εἰς τὴν διατύπωσιν τῆς ἡμερησίας διατάξεως ὅσον ἀφορᾷ τὸ ποῖος ἔχει ἐγγράψει τὸ θέμα.

Ἐὰν ὁ κ. Σαμψὼν δὲν ἔχῃ ἔνστασιν, ἐπειδὴ εἶναι καὶ ὁ ἴδιος ὁ ὁποῖος ἐνέγραψε καὶ τὸ ἕβδομον θέμα, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ ἄρνησις τῆς Κυβερνήσεως νὰ χρησιμοποιήσῃ τοὺς 104 Κυπρίους ἀποφοίτους τῆς Μαρασλείου Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν εἰς τὴν παιδείαν τῆς Κύπρου, τότε δυνάμεθα, ἐφ' ὅσον ὁ ἐγγράψας δὲν θὰ ἔχῃ ἔνστασιν, νὰ συζητήσωμεν πρῶτον τὸ ἕβδομον θέμα καὶ νὰ ἐπανέλθωμεν διὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ἕκτου θέματος.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Συμφωνῶ ἀπόλυτα μαζί σας, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τότε τὸν λόγον ἔχει ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Νῖκος Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, ἀξιότιμοι συνάδελφοι. Ἐνέγραψα τὸ θέμα αὐτὸ ἀφοῦ εἶχα προσωπικὰς ἐπαφὰς μὲ ἁρμοδίους τῆς Κυβερνήσεως, καὶ συγκεκριμένα μὲ τὸν Ὑπουργὸν Παιδείας καὶ Τμηματάρχας τοῦ Ὑπουργείου του. Τὸ θέμα ἀφορᾷ τὴν ἀπασχόλησιν πέραν τῶν ἑκατὸν Κυπρίων οἱ ὁποῖοι ἀπεφοίτησαν ἀπὸ Παιδαγωγικὰς Ἀκαδημίας τῆς Ἑλλάδος. Εἶχα ἐξετάσει τὸ θέμα προσεκτικά, εἶχα συζητήσει τὸ θέμα καὶ προηγουμένως μὲ τὸν προηγούμενον Ὑπουργὸν Παιδείας, τὸν ἀξιότιμον κ. Πετρίδην, ὁ ὁποῖος μὲ εἶχε διαβεβαιώσει ὅτι οἱ Κύπριοι φοιτηταὶ οἱ ὁποῖοι ἐφοιτοῦσαν εἰς τὰς Παιδαγωγικὰς Ἀκαδημίας τῆς Ἑλλάδος θὰ ἐχρησιμοποιοῦντο εἰς τὴν Παιδείαν τῆς Κύπρου. Αὐτὸ μὲ εἶχε διαβεβαιώσει ὁ προηγούμενος Ὑπουργὸς Παιδείας. Εἴχαμε συζητήσει ἐν ἐκτάσει τὸ θέμα καὶ ὅταν μὲ ἐπεσκέφθησαν, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, οἱ γονεῖς τῶν φοιτητῶν τῶν Ἑλληνικῶν Παιδαγωγικῶν Σχολείων, μὲ ἔκπληξιν ἤκουσα ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐσκόπευε νὰ χρησιμοποιήσῃ τοὺς 100 καὶ πλέον Κυπρίους οἱ ὁποῖοι ἀπεφοίτησαν ἀπὸ τὰς Παιδα-

γωγικὰς Ἀκαδημίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐπεκοινώνησα μὲ τὸν Ὑπουργὸν Παιδείας ὁ ὁποῖος μοῦ ἀνεκοίνωσε τὴν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως νὰ μὴν τοὺς χρησιμοποιήσῃ. Ἀνέφερα εἰς τὸν ἀξιότιμον Ὑπουργὸν τὴν προηγουμένην διαβεβαίωσιν τοῦ προκατόχου του ὅτι οὗτοι θὰ ἐχρησιμοποιοῦντο, ὡς ἐγένετο εἰς τὸ παρελθὸν μὲ τοὺς ἀποφοιτήσαντας ἀπὸ τὰς Παιδαγωγικὰς Ἀκαδημίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰ προηγούμενα χρόνια. Μοῦ εἶπεν ὅτι αὐτὴ εἶναι τώρα ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως. Ὅταν ἐξήντλησα πᾶν περιθώριον διὰ νὰ βοηθήσω τὰ τέκνα ἑκατὸν καὶ πλέον οἰκογενειῶν τῆς Κύπρου, τέκνα φτωχῶν οἰκογενειῶν ἀγροτῶν, ἐργατῶν καὶ μικροαστῶν, ἀπεφάσισα τότε νὰ ἐγγράψω τὸ θέμα. Σήμερον οἱ ἑκατὸν αὐτοὶ ἄνθρωποι ἀποτελοῦν μίαν πραγματικότητα. Ἔχουν ἀποφοιτήσει ἀπὸ τὰς Παιδαγωγικὰς Ἀκαδημίας τῆς Ἑλλάδος. Εἴτε ἀρέσει εἴτε δὲν ἀρέσει στοὺς ἁρμοδίους οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εὑρίσκονται εἰς Κύπρον μὲ δίπλωμα τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν τῆς Ἑλλάδος. Δὲν μποροῦμεν νὰ τοὺς κλωτσοκοπήσωμεν, δὲν μποροῦμεν νὰ τοὺς ὁδηγήσωμεν εἰς ἄλλα ἐπαγγέλματα, δὲν μποροῦμεν νὰ τοὺς ἀφήσωμεν ἀνέργους. Ἀντελήφθημεν τὸν πόνον των, ἀντελήφθημεν τὴν ἀγωνίαν των, ἀντελήφθημεν τὸ πόσον θέλουν νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των εἰς τὴν παιδείαν τοῦ τόπου καὶ γενικώτερον εἰς τὸν τόπον τοῦτον. Δὲν θὰ ἐνέγραφα τὸ θέμα, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, ἐὰν ὑπῆρχεν ἐπίσημος προειδοποίησις πρὸς τοὺς Κυπρίους νέους οἱ ὁποῖοι τώρα εἶναι ἀπόφοιτοι τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν τῆς Ἑλλάδος νὰ μὴν εἰσέλθουν εἰς τὰς σχολὰς αὐτὰς διότι δὲν θὰ ἐχρησιμοποιοῦντο. Ἡ ἔλλειψις κυβερνητικοῦ προγραμματισμοῦ καὶ προσανατολισμοῦ ἐπαγγελματικοῦ ὡδήγησε τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς νὰ μεταβοῦν εἰς Ἑλλάδα, νὰ σπουδάσουν εἰς τὰς Παιδαγωγικὰς Ἀκαδημίας τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ ἔλθουν εἰς τὸν τόπον μας ἕτοιμοι νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των. Δὲν ζητοῦν, κύριε Πρόεδρε, νὰ διορισθοῦν ἀμέσως εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Κύπρου διότι γνωρίζω ὅτι θὰ εἶναι ἄδικον νὰ διορισθοῦν ἀμέσως χωρὶς νὰ κάμουν τὸ τρίτον ἔτος ὅπως κάμνουν οἱ φοιτηταὶ τῆς Κυπριακῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημιας. Τὸ μέτρον τοῦτο ἐφηρμόσθη κατὰ τὰ τελευταῖα δύο ἔτη εἰς τὴν Παιδαγωγικὴν Ἀκαδημίαν τῆς Κύπρου. Οἱ ἀπόφοιτοι τῶν Ἑλληνικῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν εἰσήρχοντο εἰς τὸ τρίτον ἔτος καὶ ἀπεφοιτοῦσαν μαζὶ μὲ τοὺς φοιτητὰς τῆς Κυπριακῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας.

Κύριε Πρόεδρε. Εἶπα ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶναι σήμερα μία κατάστασις. Δὲν μποροῦμεν νὰ ἀρνηθοῦμεν ὅτι εὑρίσκονται εἰς τὴν Κύπρον μὲ τὰ διπλώματα εἰς τὰς χεῖρας των.

Κύριε Πρόεδρε. Ὑπάρχει τὸ προηγούμενον—καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ βασικώτερον τῆς ὅλης ὑποθέσεως—ποὺ εἰς τὰ προηγούμενα χρόνια οἱ ἀπόφοιτοι τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν τῆς Ἑλλάδος πρῶτα διωρίζοντο καὶ μετά, ὅταν ἔγινε τὸ τρίτον ἔτος εἰς τὴν Κυπριακὴν Παιδαγωγικὴν Ἀκαδημίαν, εἰσήρχοντο εἰς τὸ τρίτον ἔτος τῆς Κυπριακῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας. Δὲν μπορεῖ τὸ προηγούμενον νὰ τὸ ἀπολακτίσωμεν ἐν μιᾷ νυκτὶ χωρὶς κἂν ἐπισήμως νὰ προειδοποιήσωμεν τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς ὅτι δὲν θὰ χρησιμοποιηθοῦν. Μᾶς ἐλέχθη ὅτι ὑπάρχει θέμα χώρου καὶ θέμα καθηγητῶν εἰς τὴν Παιδαγωγικὴν Ἀκαδημίαν διὰ νὰ ἀπορροφήσουν τοὺς 100 καὶ πλέον αὐτοὺς ἀποφοίτους τῶν Ἑλληνικῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν. Θέλω νὰ σᾶς εἴπω, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, ὅτι διαφωνῶ μὲ τὴν ἄποψιν αὐτήν. Θέμα καθηγητῶν δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ διότι μία Κυβέρνησις, ὅταν ἐπιτρέπῃ ἡ στέλλῃ καθηγητάς της εἰς τὸ ἐξωτερικὸν δι' εἰδίκευσιν, ὀφείλει νὰ ἀναπληρώνῃ αὐτοὺς τοὺς καθηγητὰς οἱ ὁποῖοι ἀποστέλλονται εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Θέμα χώρου; Εἶναι ἀκατανόητον νὰ συζητοῦμεν θέμα χώρου εἰς τὰς ἐγκαταστάσεις τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας, ὅταν γνωρίζωμεν ὅτι εἰς εἰσαγωγικὰς ἐξετάσεις ὑπάρχει χῶρος διὰ νὰ παρακάθηνται πέραν τῶν 1.000 μέχρι 1.500 ἀτόμων εἰς μίαν αἴθουσαν καὶ εἰς ἕνα θρανίον ἕκαστος.

Τὸ θέμα τῆς ἀπουσιάσεως εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καθηγητῶν τὸ ἀνέφερα καὶ προηγουμένως καὶ λέω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι εἶναι ἀπαράδεκτον νὰ παρουσιάζουν

ὡς ἀφορμὴν μὴ ἀπορροφήσεως τῶν 100 αὐτῶν τέκνων τῆς Κύπρου τὴν ἔλλειψιν καθηγητῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Δυνάμεθα, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, νὰ χρησιμοποιήσωμεν αὐτὰ τὰ παιδιὰ εἰς τὴν παιδείαν τοῦ τόπου μας.

Ἐλέχθη ὅτι ἔχουν μειωθῆ οἱ ἀριθμοὶ τῶν παιδιῶν ποὺ εἰσέρχονται εἰς τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα καὶ ὡς ἐκ τούτου μειώνεται καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν διδασκάλων ποὺ μποροῦμεν νὰ χρησιμοποιήσωμεν εἰς τὸν τόπον μας. Γνωρίζω, κύριε Πρόεδρε, ἀπὸ μίαν Ἐπερώτησιν τὴν ὁποίαν ἔκαμα πέρυσιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας διὰ τὸ χωρίον Ταύρου, ὅταν ἠρώτησα τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον, τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας, διὰ τὸ σχολεῖον τοῦ χωρίου Ταύρου, ὅτι τοῦτο εἶχεν ἕνα διδάσκαλον καὶ ἡ ἀπαίτησις τῶν κατοίκων ἦτο νὰ ἔχουν δύο διδασκάλους. Καὶ ἡ ἀπάντησις ἡ ὁποία ἐδόθη διὰ τοῦ Σώματος τούτου, κύριε Πρόεδρε, ἦτο ὅτι δὲν δύνανται νὰ χρησιμοποιηθοῦν δύο διδάσκαλοι διότι οἱ μαθηταὶ τοῦ σχολείου Ταύρου ἦσαν 39 καὶ ὄχι 40 ποὺ προνοοῦσε ὁ σχετικὸς Κανονισμὸς τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Ποία λογική, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, μπορεῖ νὰ μᾶς πείσῃ ὅτι χρειάζονται δύο διδάσκαλοι διὰ 40 μαθητὰς καὶ ὄχι δύο διδάσκαλοι διὰ 39 ; Μποροῦμεν νὰ μειώσωμεν, κύριε Πρόεδρε, τὸν ἀριθμὸν τῶν μαθητῶν καὶ νὰ χρησιμοποιήσωμεν περισσοτέρους διδασκάλους ἀπὸ ὅσους προβλέπουν οἱ Κανονισμοὶ τοῦ Ὑπουργείου. Δηλαδὴ ἀντὶ τεσσαράκοντα ποὺ λέγουν οἱ Κανονισμοὶ νὰ μποροῦν νὰ γίνουν καὶ 35 καὶ νὰ χρησιμοποιηθοῦν περισσότεροι διδάσκαλοι καὶ νὰ ἀπορροφήσωμεν τοὺς νέους αὐτούς.

Ἐπίσης, κύριε Πρόεδρε, μποροῦμεν νὰ σταματήσωμεν τὴν πολιτικὴν τῆς δημιουργίας συγκροτήματος σχολείων εἰς ἕνα χωρίον. Εἶχα, κύριε Πρόεδρε, τὴν εὐτυχίαν ἢ τὴν ἀτυχίαν, μπορῶ νὰ πῶ, νὰ πάω μὲ ἐκπροσώπους διαφόρων χωρίων τῆς Ἐπαρχίας Πάφου, τοὺς ὁποίους μοῦ ἀπέστειλε νὰ τοὺς ὁδηγήσω εἰς τὰ διαβήματα αὐτὰ ὁ ἐκ Πάφου συνάδελφος κ. Παπαδημητρίου. Ἦτο τὸ θέμα καταργήσεως τριῶν σχολείων εἰς ὀρεινὴν περιοχὴν τῶν Κελάρων τῆς Πάφου. Κατηργήθησαν τρία σχολεῖα τριῶν χωρίων καὶ ἐδημιουργήθη ἕνα σχολεῖον. Καὶ οἱ κάτοικοι εἶχαν ἐξαγριωθῆ. Καὶ ἀπειλοῦσαν νὰ μὴν ἀποστέλλουν τὰ παιδιά τους εἰς τὸ σχολεῖον, διότι ἡ ἀπόστασις ἦτο ἀρκετὰ μεγάλη διὰ νὰ διακινδυνεύουν τὴν ζωὴν των τὰ παιδιά των μέσα εἰς τὰ χιόνια κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χειμῶνος. Ἐὰν θέσωμεν τέρμα εἰς αὐτὴν τὴν πολιτικήν, ἐὰν ξαναδημιουργήσωμεν τὰ σχολεῖα τὰ ὁποῖα κατήργησεν ὁ «ἐτσιθελισμὸς» καὶ ἡ πολιτικὴ τῆς καταργήσεως αὐτῶν τῶν σχολείων, νομίζω ὅτι δὲν ὑπάρχει οὔτε πρόβλημα ἀπορροφήσεως τῶν διδασκάλων, ἀλλὰ οὔτε καὶ πρόβλημα διὰ τὰς αἰθούσας τὰς σχολικάς, τὸ ὁποῖον μᾶς παρουσιάζουν ὅτι θὰ δημιουργηθῆ, ἐὰν χρησιμοποιηθοῦν οἱ διδάσκαλοι αὐτοί.

Σκοπός μας, κύριε Πρόεδρε, δὲν εἶναι νὰ δημιουργήσωμεν πρόβλημα εἰς βάρος τῶν σπουδαστῶν τῶν εὑρισκομένων τώρα εἰς τὸ τρίτον ἔτος τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας τῆς Κύπρου. Δὲν εἶναι σκοπός μας νὰ τοὺς δυσκολεύσωμεν εἰς τὸν διορισμόν των. Γνωρίζομεν ὅτι ἔχουν καὶ αὐτοὶ τὰ προβλήματά των. Γνωρίζομεν ὅτι εὑρίσκονται κάτω ἀπὸ ἕνα συμβόλαιον εἰδεχθὲς δι' αὐτούς. Ἡ Κυβέρνησις τοὺς ὑποχρεώνει νὰ πληρώνουν ἀποζημιώσεις εἰς περίπτωσιν ποὺ δὲν θὰ ἐργασθοῦν πέντε χρόνια διὰ τὴν Κυβέρνησιν. Καὶ εἶναι δεσμευμένοι χωρὶς ἡ Κυβέρνησις νὰ εἶναι δεσμευμένη ἔναντι αὐτῶν, ὅτι θὰ τοὺς χρησιμοποιήσῃ ἀμέσως μετὰ τὴν ἀποφοίτησίν των. Σκοπός μας, κύριε Πρόεδρε, εἶναι καὶ οἱ ἀπόφοιτοι τῶν Ἑλληνικῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν νὰ χρησιμοποιηθοῦν πρὸς ὄφελος τοῦ τόπου καὶ τῆς παιδείας μας καὶ οἱ τριτοετεῖς σπουδασταὶ τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας νὰ μὴ ζημιωθοῦν καὶ νὰ μὴν ὑποστοῦν τὸ παραμικρὸν ἀπὸ τὴν εἰσροὴν τῶν Κυπρίων ἐξ Ἑλλάδος συναδέλφων των. Δι' αὐτό, κύριε Πρόεδρε, διὰ νὰ μελετηθοῦν ὅλα αὐτὰ καὶ ἡ Βουλὴ νὰ χωρήσῃ εἰς δικαίαν ἀντίκρυσιν τοῦ θέματος, προτείνω ὅπως σταλῇ τὸ ὅλον θέμα εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας ὡς θέμα ἐπειγούσης φύσεως, τὸ ὁποῖον μὲ ρητὰς ἐντολὰς διὰ τὸ ἐπεῖγον τῆς φύσεώς του, νὰ συζητήσῃ μὲ τὴν Κυβέρνησιν καὶ νὰ προσπαθήσωμεν νὰ ἐπιλύσωμεν πρὸς ὄφελος τῆς Κύπρου καὶ τῆς Παιδείας μας τὸ ὅλον δημιουργηθὲν θέμα.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Τὸ πρόβλημα τῶν 100 ἀδιορίστων ἀποφοίτων τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν Ἑλλάδος παρουσιάζεται σήμερα ὀξύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ μικρόφωνον, σᾶς παρακαλῶ.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Παρουσιάζεται σήμερα ὀξύ, γιατὶ δὲν προγραμματίστηκαν ἔγκαιρα μέτρα γιὰ τὴ λύση του.

Οἱ ἀντικειμενικὲς δυσκολίες ποὺ παρουσιάζονται τώρα εἶναι πρῶτα ἀπ' ὅλα ἡ σταθερὴ μείωση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν στοιχειώδους ἐκπαίδευσης.

Πρὶν μιὰ πενταετία ὁ ἀριθμός τους ἦταν 71.000, σήμερα εἶναι 64.000 καὶ σὲ μιὰ πενταετίαν, σύμφωνα μὲ θετικοὺς ὑπολογισμούς, θἄναι μόνον 61.000 μαθητὲς στὰ δημοτικὰ σχολεῖα.

Δεδομένου ὅτι ἐφτάσαμε στὴν ἀναλογίαν μαθητῶν—διδασκάλων 29 πρὸς 1, εἶναι φυσικὸν νὰ ἐπιβραδυνθῆ κάπως ὁ ρυθμὸς διορισμῶν. Ἀντίθετα ἡ ἐκπαίδευση δασκάλων στὴν Παιδαγωγικὴν Ἀκαδημίαν Κύπρου ἐπιταχύνθηκε στὰ τελευταῖα χρόνια. Ἐνῶ πρὶν πέντε χρόνια εἴχαμε 101 σπουδαστές, στὸν περσινὸ χρόνο εἴχαμε 295 καὶ σήμερα 268 σπουδαστές.

Παρ' ὅλα αὐτὰ δὲν βλέπουμε τὸ πρόβλημα τῶν 100 ἀποφοίτων τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν Ἑλλάδος σὰν δυσεπίλυτο. Ἡ λύση του βέβαια ποὺ θὰ βρεθῆ πρέπει νὰ ἐξυπηρετῆ ἀποτελεσματικὰ τὶς ἐκπαιδευτικὲς ἀνάγκες καὶ ὁπωσδήποτε νὰ μὴ παραβλάπτη τὰ δικαιώματα τῶν συναδέλφων τους τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Κύπρου. Προβάλλεται ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δημιουργηθοῦν κατὰ τὸ παρὸν σχολικὸν ἔτος τάξεις γιὰ νὰ φοιτήσουν στὸ τρίτο χρόνο σπουδῶν τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Κύπρου, ἐλλείψει χώρου καὶ διδακτικοῦ προσωπικοῦ.

Τὸ θέμα τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ εἶναι τὸ σοβαρώτερον, γιατὶ πραγματικὰ ἡ Παιδαγωγικὴ Ἀκαδημία δὲν ἔχει σήμερα πλεονάζον προσωπικὸν καὶ δὲν προγραμματίστηκε ἔγκαιρα ἡ δημιουργία τῶν τριῶν νέων τάξεων ποὺ χρειάζονται γιὰ τοὺς ἀποφοίτους τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν Ἑλλάδος.

Πῶς προτείνομεν νὰ λυθῆ ἄμεσα καὶ στὸ προσεχὲς μέλλον τὸ θέμα τῆς ἀπασχόλησης τῶν ἀποφοίτων τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν Ἑλλάδος καὶ Κύπρου.

(1) Ἕνας ἀριθμὸς τῶν ἀνέργων ἀποφοίτων τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν Ἑλλάδος, 30—35, νὰ διορισθοῦν ἀμέσως ἐπὶ συμβάσει στὶς θέσεις τῶν ὑπερταξιούχων διδασκάλων ποὺ ἐργάζονται σήμερα. Οἱ ἀπόφοιτοι αὐτοὶ θὰ κληθοῦν νὰ φοιτήσουν στο τρίτο ἔτος τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Κύπρου τὸν προσεχῆ σχολικὸ χρόνο.

(2) Νὰ δημιουργηθῆ ἀπὸ τὸ παρὸν σχολικὸν ἔτος μία μόνο τάξη τριτοετῶν στὴν Παιδαγωγικὴ Ἀκαδημία Κύπρου γιὰ 30—35 περίπου ἀποφοίτους τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν Ἑλλάδος. Βέβαια θὰ ἦταν

εὐχῆς ἔργον ἐὰν μποροῦσε νὰ δημιουργηθῆ καὶ δεύτερη τάξη, ἐὰν μποροῦσε νὰ ἐξασφαλισθῆ τὸ κατάλληλα εἰδικευμένο προσωπικὸ ποὺ δὲν ὑπάρχει σήμερα γιὰ τὴν ἐκπαίδευσή τους ἰδίως στὰ Παιδαγωγικά.

Αὐτὸ τὸν χρόνον ἔχουν φύγει ἑπτὰ καθηγητὲς ἀπὸ τὴν Παιδαγωγικὴν Ἀκαδημίαν οἱ ὁποῖοι ἔπρεπε νὰ ἀντικατασταθοῦν μὲ νέους καὶ ἀκόμα δὲν ἔχει διοριστῆ ἕνας τοὐλάχιστον ἀπαραίτητος μὲ τὴν κατάλληλη πεῖρα στὰ παιδαγωγικά.

(3) Ἡ τρίτη πρότασίς μας εἶναι νὰ προταθῆ σὲ ὅσες ἀποφοίτους διδασκάλισσες τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν Ἑλλάδος θέλουν καὶ κρίνονται κατάλληλες νὰ σταλοῦν μὲ Κυβερνητικὴ ὑποτροφία γιὰ σπουδὲς ἑνὸς χρόνου σὲ σχολὴ νηπιαγωγῶν στὴν Ἑλλάδα.

Γιὰ νὰ μὴ παραβλαφτοῦν τὰ συμφέροντα τῶν φοιτητῶν τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Κύπρου ποὺ δεσμεύονται μὲ συμβόλαια γιὰ πενταετῆ ὑποχρεωτικὴ ὑπηρεσία, θὰ πρέπει νὰ μελετηθῆ τὸ πρόβλημα σ' ὅλη του τὴν ἔκταση καὶ νὰ λυθῆ μὲ μακρόχρονη προοπτική. Ἴσως νὰ παρουσιασθῆ ἕνα πλεόνασμα διδακτικοῦ προσωπικοῦ στὰ κανονικὰ σχολεῖα στοιχειώδους ἐκπαίδευσης τὰ προσεχῆ χρόνια, ἔχουμε ὅμως ἐπείγουσες ἀνάγκες γιὰ μετεκπαίδευση ἀρκετῶν δασκάλων γιὰ σχολεῖα καθυστερημένων παιδιῶν ποὺ πρέπει νὰ ἐπεκταθοῦν.

Θὰ χρειασθῆ ἐπίσης στὰ προσεχῆ πέντε χρόνια μεγάλος ἀριθμὸς νηπιαγωγῶν γιὰ τὰ κρατικὰ νηπιαγωγεῖα καὶ τοὺς κρατικοὺς παιδικοὺς σταθμούς, ποὺ εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἱδρυθοῦν, κυρίως γιὰ τὰ παιδιὰ τῶν ἐργαζομένων γυναικῶν στὲς πόλεις καὶ τὰ ἀγροτικὰ κέντρα.

Ἕνας ἀριθμὸς πρωτοετῶν καὶ δευτεροετῶν σπουδαστριῶν τῆς Ἀκαδημίας, ἴσως νὰ ἦσαν πρόθυμες νὰ ἀποσταλοῦν στὴν Ἑλλάδα γιὰ εἰδίκευση σ' αὐτὸν τὸν κλάδον.

Γενικὰ πιστεύουμε πὼς ὄχι μόνον τὸ ζήτημα τῶν 100 ἀποφοίτων τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν Ἑλλάδος μπορεῖ νὰ λυθῆ σήμερα, ἀλλὰ καὶ τὸ ὅλο θέμα τοῦ αὐξημένου ἀριθμοῦ ἀποφοίτων τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Κύπρου στὰ προσεχῆ χρόνια μπορεῖ νὰ ἀντιμετωπισθῆ ἀποτελεσματικὰ καὶ μάλιστα πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἀναπτυσσομένης ἐκπαίδευσής μας.

Ἐπειδὴ ὅμως τὸ ὅλον ζήτημα χρειάζεται γενικώτερη μελέτη, ἐπειδὴ χρειάζεται ἐπαφὴ μὲ τὴν Κυβερνητικὴ πλευρά, τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας καὶ τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν, ἐπειδὴ χρειάζεται ἐπαφὴ μὲ τοὺς ἐνδιαφερομένους, τοὺς ἀποφοίτους τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν Ἑλλάδος καὶ τοὺς σπουδαστὰς τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Κύπρου, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ὡρισμένα δικαιώματα, ὑποστηρίζω τὴν πρότασιν ἡ ὁποία ἔγινεν ἀπὸ τὸ ἔντιμον Μέλος, κ. Σαμψών, νὰ ἀποσταλῆ τὸ θέμα στὴν Ἐπιτροπὴ Παιδείας, ἡ ὁποία θὰ τὸ ἐξετάση ὡς ἐπεῖγον θέμα καὶ θὰ φέρη εἰσήγησιν στὸ Σῶμα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί ....., ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ὅταν πρὸ ἔτους συνεζητεῖτο ὑπὸ τοῦ Σώματος τὸ πρόβλημα τῶν ἀνέργων ἐπιστημόνων εἶχεν ὑποδειχθῆ ἀπὸ πολλοὺς συναδέλφους ὁ κίνδυνος τὸν ὁποῖον δημιουργεῖ ἡ ὕπαρξις ἀνεργίας μέσα στὴν νέαν μορφωμένην γενεὰν αὐτοῦ τοῦ τόπου. Ἕνα τμῆμα αὐτῆς τῆς νέας γενεᾶς, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει σήμερον ἀσχολίαν, εἶναι καὶ οἱ 104 ἀπόφοιτοι τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν Ἑλλάδος.

'Ελέχθη ὀρθῶς ἀπὸ τοὺς προηγουμένους ὁμιλητὰς ὅτι εἶναι ἀνάγκη ἡ Κυβέρνησις ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Βουλῆς νὰ ἐξεύρῃ τρόπους ἀντιμετωπίσεως τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ προβλήματος, τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖ 104 νέους ἀνθρώπους, διὰ μιᾶς ἔστω σταδιακῆς ἀπορροφήσεως, ἀφοῦ πρὸς τοῦτο τεθοῦν καὶ ὑπάρξουν κριτήρια ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων θὰ γίνῃ καὶ ἡ σταδιακὴ ἀπορρόφησις τῶν 104 ἀποφοίτων τῶν Παιδαγωγικῶν 'Ακαδημιῶν 'Ελλάδος.

"Ομως ἴσως θὰ ἦτο ὀρθὸν καὶ φρόνιμον νὰ ὑποστηριχθῇ ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου καὶ ἡ ἀνάγκη ὅπως ἡ Κυβέρνησις ἀναγνωρίσῃ τὸ διπλωμα τῶν Παιδαγωγικῶν 'Ακαδημιῶν 'Ελλάδος ὡς δίπλωμα ἐπιμορφώσεως διὰ νὰ δύνανται ὅσοι ἐπιθυμοῦν ἀπὸ τοὺς ἀποφοίτους τῶν Παιδαγωγικῶν 'Ακαδημιῶν τῆς 'Ελλάδος νὰ προσληφθοῦν εὐκολώτερον εἰς τὴν Δημοσίαν 'Υπηρεσίαν. Θᾶταν ὅμως μία παράλειψις ἐὰν αὐτὸ τὸ Σῶμα δὲν ἐτόνιζε καὶ ἐνώπιον τῶν ἐνδιαφερομένων, ὅτι εἶναι πλέον καιρὸς νὰ γίνῃ σαφὲς ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ὅτι δὲν πρόκειται νὰ δεχθῇ νὰ ξαναγίνῃ λόγος ἢ νὰ ξανασυζητηθῇ ἡ ἀπορρόφησις ἀποφοίτων Παιδαγωγικῶν 'Ακαδημιῶν τῆς 'Ελλάδος, ἐφ' ὅσον ἡ Κυβέρνησις ὑπεύθυνα πρὸ ἑνὸς ἔτους προειδοποίησεν ὅλους, ὅσους ἐνδιεφέροντο διὰ νὰ σπουδάσουν εἰς τὴν 'Ελλάδα ὡς διδάσκαλοι, ὅτι ὑπάρχουν προβλήματα καὶ ὅτι δὲν θὰ εὐκολυνθῇ ἡ Κυβέρνησις νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἀπασχόλησίν των.

'Εὰν ὑπάρχῃ μία πράγματι δικαιολογημένη ἀνάγκη νὰ ἐξετασθῇ μετὰ σοβαρότητος τὸ πρόβλημα τῶν 104 ἀποφοίτων, εἶναι διότι αὐτὴ ἡ ἐπίσημος φωνὴ καὶ δήλωσις τῆς Κυβερνήσεως, προσωπικὰ ἐξ ὅσων γνωρίζω, δὲν προϋπῆρξε τοῦ 1971.

Δι' αὐτὸ ὑπάρχει πιστεύω ἡ ἠθικὴ πλευρὰ τοῦ θέματος ὅτι θὰ πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐξετάσῃ, ἐπαναλαμβάνω, ἐν συνεργασίᾳ καὶ μετὰ τῆς Βουλῆς, τὸ θέμα τοῦτο καὶ νὰ ἐξεύρῃ τρόπον ἢ τρόπους ἀντιμετωπίσεώς του.

Θὰ ἦτο ὅμως ἐπίσης παράλειψις νὰ μὴν ἀναφερθοῦν ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον τῶν ἐνδιαφερομένων ψίθυροι οἱ ὁποῖοι ἀκούονται ἀπὸ διαφόρους κατευθύνσεις περὶ κινδύνων νὰ ὑποβιβασθῇ τὸ ἐπίπεδον τῶν σχολείων μας λόγῳ τοῦ γεγονότος ὅτι κρίνεται ἀπὸ διαφόρους ἐκπαιδευτικοὺς ὅτι τὸ ἐπίπεδον τῶν Παιδαγωγικῶν 'Ακαδημιῶν τῆς 'Ελλάδος εἶναι κατώτερον τοῦ ἐπιπέδου τῆς Παιδαγωγικῆς 'Ακαδημίας τῆς Κύπρου. Δὲν εἶμαι εἰδικὸς περὶ τὰ θέματα αὐτά, θὰ ἤθελα ὅμως νὰ τονίσω ὅτι ἐνῶ συμπαθῶ τὰς προσπαθείας ποὺ καταβάλλονται διὰ τὴν ἀπορρόφησιν τῶν ἀποφοίτων τῶν Παιδαγωγικῶν 'Ακαδημιῶν, ἐν τούτοις, ἐπιθυμῶ νὰ δηλώσω ὅτι θὰ πρέπει νὰ δοθῇ μεγίστη σημασία καὶ εἰς αὐτὸν τὸν τομέα, διότι ἡ μόρφωσις εἰς τὰ παιδιὰ τοῦ δημοτικοῦ σχολείου εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ ἀρχή, ὡς γνωρίζουν καλύτερον ἐμοῦ καὶ οἱ διδάσκαλοι, εἶναι τὸ ἥμισυ τοῦ παντός.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. 'Υπάρχει πράγματι ἕνα πρόβλημα μὲ μεγαλύτερες ἴσως ἐπεκτάσεις ἀπὸ ὅ,τι παρουσιάζεται μπροστά μας, διότι νέοι ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ὅλην τὴν ὄρεξιν καὶ ὅλην τὴν δύναμιν δι' ἐργασίαν εὑρίσκονται δυστυχῶς ἄνευ ἐργασίας καὶ ὑπάρχουν εἰς τὴν Κύπρον δυστυχῶς πάρα πολλοί, ὄχι μόνον διδάσκαλοι, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι ἐπιστήμονες.

Δι' αὐτὸ ἴσως κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συζητήσεως ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας 'Επιτροπῆς, θέσιν τὴν ὁποίαν ἔλαβον προηγούμενοι ὁμιληταὶ καὶ εἰδικῶς ὁ ἐγγράψας τὸ θέμα καὶ τὴν ὁποίαν ὑποστηρίζω, θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ ἐξετασθῇ γενικώτερα τὸ πρόβλημα αὐτό, διότι ἐπαναλαμβάνω ὅτι ὑπάρχει κίνδυνος ἀπὸ μίαν ἀγανακτισμένην νεολαίαν νὰ προέλθουν πολλὰ κακὰ καὶ προσωπικὰ δὲν θὰ ἐπεθύμουν ποτὲ εἰς αὐτὸν τὸν τόπον μὲ τὰ τόσα δεινὰ νὰ προστεθῇ ἀκόμα ἕνα σοβαρὸν πρόβλημα ἐπαναστατικῶν τάσεων μέσα εἰς τὴν νέαν γενεάν, εἰς τὴν μορφωμένην γενεὰν τοῦ τόπου μας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ἁπλῶς θὰ ἤθελα νὰ εἰσηγηθῶ, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἔνσταση, νὰ παραπεμφθῇ τὸ θέμα πρὸς ἐξέτασιν ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς ὁ ἐγγράψας τὸ θέμα ἔχει εἰσηγηθῇ, νοουμένου ὅτι ἡ περαιτέρω συζήτησις θὰ φθάλῃ τὸ ἴδιον συμπέρασμα. Ἐάν, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, ἐπιτραπῇ ἡ συνέχισις τῆς συζητήσεως, θὰ ἤθελα νὰ ὁμιλήσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ἡ συνέχισις τῆς συζητήσεως δὲν θὰ προσφέρῃ τίποτε περισσότερον. Ἁπλῶς θὰ ἀκούσωμεν καὶ ἄλλας ἀγορεύσεις καὶ πιστεύω ὅτι ἴσως τὸ θέμα θὰ ἔπρεπε νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν πρὸς ἐξέτασιν.

Ὁ κ. Νεοκλέους.

Α. ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐγὼ προσωπικὰ πιστεύω ὅτι ἡ συνέχισις τῆς συζητήσεως θὰ προσφέρῃ ἀρκετὰ καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον εἰσηγοῦμαι τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως, διότι προσωπικὰ προτίθεμαι νὰ ὁμιλήσω κατὰ τὴν ἑπομένην συνεδρίασιν. Οἱ ἀγορεύσαντες ἐπὶ τοῦ θέματος ἐτόνισαν μὲν τὴν ἀνάγκην διορισμοῦ ἢ ἐπαγγελματικῆς ἀποκαταστάσεως τῶν 100 πτυχιούχων Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν τῆς Ἑλλάδος, ὅμως δὲν εἰσηγήθησαν τρόπους καὶ πρέπει νὰ εἰσηγηθοῦν εἰς αὐτὸ τὸ Σῶμα καὶ ἐὰν ὑπάρχουν τρόποι ἀντιμετωπίσεως τοῦ προβλήματος τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ διαφωνήσω μὲ τὸν συνάδελφον κ. Νεοκλέους, διότι ἡ συνέχισις τῆς συζητήσεως δι' ἄλλην ἑβδομάδα ἁπλῶς θὰ ἐπιβραδύνῃ τὴν λῆψιν ἀποφάσεως ἡ ὁποία πιθανὸν νὰ ἐπηρεάσῃ τὸ μέλλον τῆς ἀποφάσεως ἡ ὁποία θὰ ληφθῇ. Δηλαδὴ πρόκειται ἢ νὰ προσληφθοῦν μερικοὶ διὰ νὰ ἀπασχοληθοῦν ὡς διδάσκαλοι ἢ νὰ ἐνταχθοῦν εἰς τὸ τρίτον ἔτος τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Κύπρου ἢ καπως νὰ ἀντιμετωπισθῇ τὸ ζήτημα ἐγκαίρως καὶ μόνον εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας ὅλαι αὐταὶ αἱ ἀπόψεις μποροῦν νὰ ἐκτεθοῦν καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς Κυβερνήσεως—καὶ τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ—καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς ἐνδιαφερομένους. Νομίζω ὅτι ὀρθῶς ἐμπῆκεν ἡ εἰσήγησις ὅτι τὸ ζήτημα πρέπει νὰ συζητηθῇ ὡς θέμα ἐπεῖγον ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας, ὥστε νὰ ληφθῇ μία ἀπόφασις τὸ δυνατὸν συντομώτερον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν ἐπρόκειτο νὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τοῦ θέματος, ὑποσχεθεὶς ὅτι δὲν ἐπρόκειτο νὰ ὁμιλήσω. Ὑποστηρίζω τὴν ἄποψιν τοῦ κ. Νεοκλέους ὅτι πρέπει νὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους :

Κ.Ρ. Ἐν πρώτοις αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἀκολουθεῖ μίαν διαδικασίαν ἐπὶ πάντων τῶν θεμάτων. Ὁ εἰσηγητὴς ὑποβάλλει τὰς ἀπόψεις του, παρέχεται εἰς τοὺς ἄλλους εὐκαιρία νὰ τὰς σταθμίζουν, νὰ συλλέξουν πληροφορίας, νὰ διαμορφώσουν γνώμην καὶ νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίαν. Καὶ αὐτὴ ἡ διαδικασία ἔχει ἀκολουθηθῇ σχεδὸν ἀπαρεγκλίτως εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ποὺ ἠγέρθησαν παρόμοια θέματα προηγουμένως. Ἐν τούτοις, καὶ παρὰ ταῦτα, οὐδόλως θὰ ἐνδιαφερόμουν ἐὰν πρόκειται νὰ συνεχισθῇ ἢ νὰ ἀποσταλῇ εἰς Ἐπιτροπήν. Ἐγείρομαι διὰ νὰ ἐγείρω τὴν ἔνστασιν εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρομαι διὰ τὸν ἑξῆς λόγον : Ἐλέχθη ὅτι ἐπειδὴ εἶναι ἐπεῖγον τὸ θέμα πρέπει νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν. Ἐπανειλημμένως ἔχω τονίσει, προσωπικὰ τοὐλάχιστον ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς, καὶ δράττομαι τῆς εὐκαιρίας νὰ τὸ ἐπανατονίσω καὶ σήμερα, ὅτι ἡ Βουλή, καὶ ἔστω πρὸς γνῶσιν τῶν πάντων, εἶναι παντελῶς ἀνίκανος καὶ ἀνίσχυρος νὰ ἐπιβάλῃ οἱανδήποτε λύσιν ἐπὶ παρομοίων θεμάτων, καὶ καλῶς κάμνουν οἱ ἀκούοντες νὰ γνωρίζουν ὅτι, παρὰ τὰ ὡραῖα καὶ τὰ πολλὰ λεγόμενα ἀπὸ τοῦ βήματος, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εὑρεθῇ λύσις τοῦ προβλήματος διὰ τῶν ὡραίων ἀγορεύσεων. Ἑπομένως, τονίζοντες ὅτι τὸ θέμα εἶναι ἐπεῖγον καὶ συνεπῶς πρέπει νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, πιθανῶς νὰ ἐξαπατῶμεν τοὺς ἀκούοντας ἐνδιαφερομένους καὶ νὰ τοὺς δημιουργοῦμεν τὴν ψευδαίσθησιν ἢ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι πρόκειται νὰ προέλθῃ, δῆθεν, λύσις τοῦ προβλήματός των εἴτε εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Βουλῆς εἴτε ἐντὸς τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἐνίσταμαι εἰς τὴν παραπομπὴν τοῦ θέματος εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, ὄχι διὰ κανένα ἄλλον λόγον, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ γίνωμεν καὶ οἱ ὑπόλοιποι συνεργοὶ εἰς τὴν δημιουργίαν ψευδῶν ἐντυπώσεων εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ἐπίκειται λύσις τοῦ προβλήματός των διὰ τῆς συζητήσεως ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ἢ εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν. Καὶ ἐπειδή, τοὐλάχιστον ἐγώ, ὅσον καὶ ἄλλοι Βουλευταί, θεωροῦμεν ὅτι τὸ μόνον τὸ ὁποῖον μπορεῖ νὰ προσφέρῃ αὐτὴ ἡ συζήτησις εἶναι νὰ φέρῃ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ὅλας τὰς πτυχὰς τοῦ προβλήματος, νὰ ἐπισημάνῃ δυσκολίας καὶ προφανῶς νὰ ὑποβληθοῦν ἐποικοδομητικαὶ ἢ ὄχι εἰσηγήσεις, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ παρασχεθῇ καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Βουλῆς ἡ εὐκαιρία νὰ σταθμίσουν τὴν θέσιν των, νὰ συλλέξουν πληροφορίας, νὰ λάβουν τὴν ἐπίσημον ἄποψιν καὶ νὰ τὴν προσφέρουν εἰς τὴν Βουλήν. Διότι καλὸν εἶναι νὰ λέμεν «δὲν σκοπεύομεν μὲν νὰ παραβλάψωμεν τὰ συμφέροντα τῶν ἤδη φοιτώντων ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἄλλην πρέπει νὰ λυθῇ καὶ αὐτὸ τὸ πρόβλημα», ἀλλὰ καλὰ θὰ ἦταν νὰ σκεφθῶμεν ὅτι δὲν ἔχουν δυστυχῶς ὅλα τὰ προβλήματα αὐτὴν τὴν εὐχέρειαν, καὶ τοὺς μὲν νὰ βοηθῶμεν καὶ τοὺς δὲ νὰ μὴ βλάπτωμεν. Ἄλλως μοῦ ἐνθυμίζει τὴν τετριμμένην κατάληξιν τῶν παιδικῶν μύθων ὅτι «καὶ ἔζησαν ἐκεῖνοι καλὰ καὶ ἐμεῖς καλύτερα».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ὑπῆρξε μία συγκεκριμένη εἰσήγησις ἐκ μέρους ἑνὸς τῶν ὁμιλητῶν, ἐκ μέρους τῆς Ἀριστερᾶς. Ἴσως αὐτὴ ἡ εἰσήγησις νὰ μὴν ἐτέθη ἐνώπιον τῶν ἁρμοδίων. Δι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαι ὅπως παραπεμφθῇ τὸ ζήτημα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας, νὰ κληθοῦν καὶ οἱ ὑπεύθυνοι νὰ ὑποβάλωμεν καὶ αὐτὰς τὰς εἰσηγήσεις, διότι τὸ ζήτημα, ὄχι ὅτι ἐπείγει, ἀλλὰ νομίζω ὅτι θὰ

εἶναι ἀργὰ ἐὰν ἀνεβάλλαμεν τὴν συζήτησιν τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα, καὶ κατόπιν νὰ παραπέμψωμεν τὸ ζήτημα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας, θὰ εἶναι πολὺ ἀργὰ διὰ τοὺς ἀποφοίτους αὐτούς. Αὐτὴ εἶναι ἡ γνώμη μου ὅτι πρέπει νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας τὸ συντομώτερον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Δὲν θὰ ἀσχοληθῶ μὲ τὸ ἐὰν θὰ πρέπει νὰ συνεχισθῇ ἢ ὄχι ἡ ὅλη συζήτησις. Ὅμως, λυποῦμαι διότι εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἀσχοληθῶ μὲ μερικὰς φράσεις αἱ ὁποῖαι ὀρθῶς, ὡς ἀνέφερεν ὁ κ. Παπαδόπουλος, ἐλέχθησαν ἀπὸ τὸν ἴδιον πολλάκις εἰς αὐτὴν τὴν Βουλήν. Ἀλλὰ θὰ πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι πολλάκις ἐλέχθη ἐντὸς αὐτῆς τῆς Βουλῆς εἰς ἀπάντησιν τῶν ὅσων εἶχεν εἴπει ὁ κ. Παπαδόπουλος, ὅτι ἐὰν μὲ τὸ ἴδιον κριτήριον κρίνωμεν ὅλα τὰ θέματα, τότε ἀδίκως ἐγγράφονται καὶ συζητοῦμεν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ὅλα τὰ θέματα καὶ εὐτυχῶς ἢ δυστυχῶς αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἔχει ἐγγράψει καὶ συζητήσει πάρα πολλὰ θέματα ἀπασχολοῦντα τὸν Κυπριακὸν λαόν. Ἐτονίσθη ὅμως κατ' ἐπανάληψιν, ὅταν ἐγένετο τέτοια συζήτησις, ὅτι ἡ Βουλὴ συζητεῖ θέματα ἁπλῶς διὰ νὰ μεταφέρῃ τὰς σκέψεις καὶ τὸν προβληματισμὸν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ διὰ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ἐνώπιον τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας. Προσωπικὰ πιστεύω πάρα πολὺ εἰς τὸ ἐποικοδομητικὸν ἔργον τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ἔχῃ μία συζήτησις ἐνώπιον οἱασδήποτε Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς—εἶμαι μέλος εἰς ἀρκετὰς τέτοιας Ἐπιτροπὰς καὶ πιστεύω ὅτι ἡ Βουλὴ πολλάκις κατώρθωσε διὰ τῆς συζητήσεως ἐντὸς τῶν Ἐπιτροπῶν νὰ ἐπιφέρῃ ἀλλαγὰς εἰς τὰς σκέψεις ἢ καὶ τὰς ἀποφάσεις τῆς Κυβερνήσεως. Δι' αὐτὸ νομίζω ὅτι οὐδόλως ἔχει νὰ βλάψῃ μία ἐξέτασις τοῦ θέματος ἀπὸ τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Παιδείας, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι μία συζήτησις ρεαλιστικὴ μπροστὰ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ τοὺς ἁρμοδίους τῆς Κυβερνήσεως θὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τῶν τρόπων εἰς τοὺς ὁποίους ἀνεφέρθη καὶ ὁ συνάδελφος κ. Νεοκλέους. Διότι ἀσφαλῶς μπορεῖ νὰ ἐλέχθησαν ἀπὸ τοῦ βήματος διάφοροι εἰσηγήσεις καὶ σκέψεις πῶς θὰ πρέπει νὰ ἀπορροφηθοῦν μερικῶς ἢ ὁλικῶς οἱ ἀπόφοιτοι τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν, ἀλλὰ ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι μπροστὰ στὴν ἁρμοδίαν Ἐπιτροπὴν θὰ μποροῦν νὰ λεχθοῦν περισσότερα καὶ διὰ τὸ συμφέρον τῶν ἰδίων καὶ διὰ τὸ συμφέρον γενικώτερον τῆς παιδείας τοῦ τόπου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης εἶχε ζητήσει τὸν λόγον.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ὅσα ἐλέχθησαν ὑπὸ τοῦ συναδέλφου κ. Παπαδοπούλου ἁπλῶς εἶναι διὰ νὰ καλυφθῇ τὸ τυπικὸν μέρος τῶν συζητήσεων. Ἀκριβῶς δι' αὐτὸν τὸν λόγον, ὅτι δὲν πρέπει νὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις, δηλαδὴ νὰ ἀκούωμεν μονόλογον, δηλαδὴ ἐγκωμιαστικὰ ἢ λόγια εὐνοϊκὰ ὑπὲρ τῶν ἐνδιαφερομένων ἀπὸ ὅλας τὰς πλευράς, θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ ἀκούσωμεν μέσα εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν τοὺς πραγματικοὺς λόγους καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευράν, ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν, ἢ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας, ἢ τοὺς ἐκπροσώπους οἱ ὁποῖοι θὰ σταλοῦν, διὰ νὰ σχηματίσωμεν πλήρη εἰκόνα ἐντὸς τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Διότι κακῶς ἐλέχθη καὶ ἀπὸ προλαλήσαντα ὅτι τὸ ποιὸν—ἀπὸ ψιθύρους φυσικὰ ἀνεφέρθη—τῶν ἀπο-

φοίτων τῶν Ἑλληνικῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν εἶναι κατώτερον αὐτοῦ τῆς Κυπριακῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας. Τοὐναντίον, πιστεύω ὅτι ἐὰν ὄχι καλύτερον, εἶναι περίπου τὸ ἴδιον, ἀλλὰ εἶναι ὁ τρόπος ἐπιλογῆς ὁ ὁποῖος διαφέρει ἀπὸ τὴν μίαν περίπτωσιν εἰς τὴν ἄλλην· διότι εἰς τὰς Παιδαγωγικὰς Ἀκαδημίας τῆς Ἑλλάδος χρειάζονται ἐξετάσεις κ.λ.π. ἐνῶ διὰ τοὺς Κυπρίους λόγῳ τῶν πεποιθήσεων καὶ τῶν εὐνοϊκῶν ὅρων ποὺ ὑπάρχουν δὲν εἶναι αὐτὰ τὰ κριτήρια τὰ ὁποια χρειάζονται καὶ ἑπομένως δὲν μποροῦμεν νὰ συγκρίνωμεν, διὰ νὰ διαλύσω δηλαδὴ μίαν κακὴν ἐντύπωσιν ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ δημιουργηθῇ—δὲν μποροῦμεν νὰ συγκρίνωμεν τοὺς ἀποφοίτους τῶν Ἑλληνικῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν μὲ τοὺς ἀποφοίτους, Κυπρίους ἀποφοίτους, τῶν Ἑλληνικῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν. Ὑπάρχει μία διάκρισις εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον. Ἐπιμένω ὅμως ὅτι εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν θὰ ἀκουσθοῦν ὅλαι αἱ ἀπόψεις ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων, ὥστε νὰ ἐπιτευχθῇ μία κατὰ τρόπον εὐνοϊκὸν λύσις τοῦ θέματος εἴτε διὰ τῆς προσλήψεως εἴτε δια τῆς ἐνημερώσεώς των ὑπεύθυνα καὶ ἐπίσημα ἀπὸ τὴν συζήτησιν ἡ ὁποία θὰ διεξαχθῇ ἐκεῖ. Διότι τώρα θὰ συνεχίσωμεν νὰ ἀκούωμεν ὅλον τὴν μίαν πλευρὰν τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Νεοκλέους.

Α. ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ὅπως πολὺ ὀρθὰ ἀνέφερεν ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Τάσος Παπαδόπουλος ὑπάρχει μία διαδικασία γύρω ἀπὸ τὴν ἐγγραφὴν καὶ τὴν συζήτησιν θεμάτων ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ ὁποία ἀκολουθεῖται σήμερον, ἡ ὁποία ἠκολουθήθη καὶ ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως αὐτῆς τῆς Βουλῆς, καὶ ἡ ὁποία ἀντιλαμβάνομαι, ἀκολουθεῖται καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ Κοινοβούλια ὅλου τοῦ κόσμου. Ὁ ἐγγράφων ἢ ὁ εἰσηγητὴς ἑνὸς θέματος ὁμιλεῖ ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ καὶ ὅσοι εἶναι ἕτοιμοι νὰ ὁμιλήσουν πράττουν τοῦτο κατὰ τὴν ἰδίαν ἡμέραν, ὅσοι δὲν εἶναι ἕτοιμοι ἢ ὅσοι θέλουν νὰ συλλέξουν ὡρισμένα στοιχεῖα ἢ νὰ ἑτοιμάσουν τὰς ἀπόψεις των ἐπιφυλάσσονται διὰ τὴν ἑπομένην συνεδρίαν. Τοὐλάχιστον ἐγώ, ὅπως ἀνέφερα, προτίθεμαι νὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ διότι ἐχω εἰσηγήσεις νὰ κάμω εἰς τὸ θέμα αὐτὸ καὶ μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι συνάδελφοι. Ποιὸς μπορεῖ νὰ τοὺς στερήσῃ αὐτὸ τὸ δικαίωμα ; Εἰσηγοῦμαι ὅτι δὲν πρέπει νὰ εἰσαχθοῦν καινὰ δαιμόνια εἰς τὴν διαδικασίαν ἡ ὁποία ἀκολουθεῖται ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Σώματος.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Ὅταν εἰσηγήθην νὰ παραπεμφθῇ τὸ ζήτημα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας ὡς θέμα ἐπειγούσης φύσεως, τὸ ἔπραξα διότι γνωρίζω ὅτι ὁ χρόνος πολὺ ἐπείγει. Ἐὰν παρέλθῃ ἀκόμη μία ἑβδομὰς καὶ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις—καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι πάλιν θὰ εὑρεθῇ συνάδελφος ὁ ὁποῖος δὲν θὰ εἶναι ἕτοιμος καὶ θὰ συνεχισθῇ καὶ πάλιν ἡ συζήτησις—θὰ κλείσῃ ἡ περίοδος τῆς εἰσαγωγῆς τῶν παιδιῶν εἰς τὴν Κυπριακὴν Παιδαγωγικὴν Ἀκαδημίαν. Ὁπωσδήποτε, ἤθελα νὰ εἴπω εἰς τὸν συνάδελφον ὁ ὁποῖος λέγει ὅτι θέλει χρόνον διὰ νὰ συλλέξῃ στοιχεῖα, ὅτι εἶχε τὸν χρόνον μιᾶς ἑβδομάδος ἀπὸ τὴν ὥραν ποὺ ἐνεγράφη τὸ θέμα καὶ ἐγνώριζεν ὅτι θὰ συνεζητεῖτο τὸ θέμα ὥστε νὰ συλλέξῃ τὰ στοιχεῖα διὰ νὰ εἶναι ἕτοιμος νὰ συζητήσῃ.

Ὅμως, κύριε Πρόεδρε, ἐλέχθη ἐδῶ ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν ἔχει δύναμιν νὰ ἐπιβάλῃ λύσιν τοῦ προβλήματος αὐτοῦ. Ὅλοι τὸ γνωρίζομεν αὐτὸ καὶ ἔχει πρῶτον λεχθῆ ἀπὸ ἡμᾶς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν ἔχει τὴν δύναμιν, διότι εἶναι τέτοιο τὸ σύστημα τῆς πολιτείας μας. Ἡ Βουλή, ὅμως, κύριε Πρόεδρε, ἔχει δύναμιν, ὅταν ρίψῃ τὸ ἠθικόν της βάρος. Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία θὰ σκεφθῇ πολὺ νὰ παραγνωρίσῃ τὴν Βουλήν. Γνωρίζομεν ὅτι δὲν εἴμεθα ἡμεῖς ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία. Ὅλοι τὸ γνωρίζομεν καὶ δὲν ἐπεριμέναμεν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμον κ. Παπαδόπουλον νὰ μᾶς τὸ εἴπῃ. Γνωρίζομεν ὅμως ὅτι τὸ ἠθικὸν βάρος τῆς Βουλῆς εἶναι τεράστιον. Καὶ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, ἐὰν σέβεται τὸν ἑαυτόν της καὶ σέβεται τὸν Κυπριακὸν λαόν, ὀφείλει νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τὰς πεποιθήσεις καὶ τὰ πιστεύω αὐτῆς τῆς Βουλῆς ἡ ὁποία ἐκπροσωπεῖ ὅλας τὰς τάξεις τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Κύριε Πρόεδρε. Ἐλέχθη ὅτι μποροῦμεν νὰ χρησιμοποιήσωμεν τοὺς Κυπρίους οἱ ὁποῖοι ἔχουν δίπλωμα Ἑλληνικῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας εἰς τὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν. Ἐὰν εἴχαμεν, κύριε Πρόεδρε, ὄρεξιν νὰ λύσωμεν τὸ πρόβλημα θὰ μπορούσαμε νὰ τὸ λύσωμεν. Δυστυχῶς, κύριε Πρόεδρε, δι' ὡρισμένους, καὶ τὸ τονίζω, δι' ὡρισμένους κάθε τὶ Ἑλληνικὸν τοὺς κτυπᾶ εἰς τὰ νεῦρα. Ἔχω—παράδειγμα, κύριε Πρόεδρε, ἀπόφοιτον τῆς Ἀνωτάτης Ἐμπορικῆς τῶν Ἀθηνῶν ὁ ὁποῖος ἦλθεν εἰς Κύπρον—ἀπὸ τὸ Λιοπέτρι κατάγεται ὁ ἄνθρωπος—ἦλθεν εἰς Κύπρον, ἔκαμεν αἰτήσεις καὶ παρεκάθησεν εἰς ἐξετάσεις τοῦ Ρ.Ι.Κ. διὰ τὸ Τμῆμα λογιστικῆς. Καί, ὢ τοῦ θαύματος! Ἀντὶ νὰ διορισθῇ ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ δίπλωμα, ἐδιορίσθη μαθητὴς τῆς Ἀγγλικῆς Σχολῆς ὁ ὁποῖος δὲν εἶχεν ἀκόμη ἀποφοιτήσει τῆς Σχολῆς ποὺ ἐφοιτοῦσε. Δυστυχῶς, κύριε Πρόεδρε, τὰ Ἑλληνικὰ διπλώματα δὲν ἀναγνωρίζονται εἰς τὴν Κύπρον. Τὰ Ἑλληνικὰ διπλώματα κτυποῦν εἰς τὰ νεῦρα μερικῶν οἱ ὁποῖοι ἀκοῦνε Ἑλλάδα καὶ σηκώνεται ἡ τρίχα τῆς κεφαλῆς τους ἀπὸ ἀπέχθεια.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἀποτελεῖ αἴθουσαν συζητήσεως καὶ ὄχι δημοσίας διασκεδάσεως. Ἐὰν ἐπαναληφθῇ ἀκόμη μίαν φοράν, θὰ διατάξω ὅπως οἱ εὑρισκόμενοι εἰς τὴν Βουλὴν ξένοι ἐκδιωχθοῦν.

(Μπορεῖτε νὰ παρακολουθήσετε τὴν συζήτησιν ἀλλὰ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ χειροκροτῆτε ἢ νὰ ἀποδοκιμάζετε.)

Ὁ κ. Παπαϊωάννου ἔχει ζητήσει τὸν λόγον.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐφ' ὅσον, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ὑπάρχουν ἄλλοι συνάδελφοι οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἀγορεύσουν ἐπὶ τοῦ θέματος, νομίζω ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ τοὺς στερήσωμεν αὐτὸ τὸ δικαίωμα καὶ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι ὡς Σῶμα νὰ δεχθῶμεν τὴν εἰσήγησίν των ὅπως ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις διὰ νὰ ἀκούσωμεν τὰς ἀγορεύσεις των. Διαφορετικῶς, δικαιοῦνται καὶ οἱ ἔντιμοι αὐτοὶ συνάδελφοι νὰ μᾶς εἴπουν μελλοντικῶς ὅτι θὰ πρέπει νὰ στερηθῇ τὸ δικαίωμα ἀπὸ ἄλλους συναδέλφους οἱ ὁποῖοι θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἀγορεύσουν ἐπὶ ἄλλου θέματος. Ὡς θέμα τάξεως, νομίζω ὅτι εἴμεθα ὑποχρεωμένοι, ἐφ' ὅσον οἱ συνάδελφοι αὐτοὶ ἐπιθυμοῦν νὰ ἀγορεύσουν, νὰ τοὺς δώσωμεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀγορεύσουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Όσον άφορᾷ τὸ θέμα τῆς παραπομπῆς εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἢ ὄχι, παρ' ὅλον ὅτι ἀνέφερα τὴν ἔνστασίν μου προηγουμένως, δηλώνω ὅτι οὐδεμίαν ἔνστασιν ἔχω ὑπὸ τὴν ἐξῆς προϋπόθεσιν :

Ὅτι καθίσταται σαφὲς εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους, καὶ προβαίνω εἰς αὐτὴν τὴν δήλωσιν διὰ νὰ καταστῇ σαφὲς καὶ εἰς τὸν τύπον, ὅτι ἡ Βουλὴ οὔτε λύσιν μπορει νὰ ἀποδώσῃ οὔτε ἡ ἑβδομὰς αὐτὴ πρόκειται νὰ ἀποφέρῃ οἱονδήποτε οριστικὸν ἀποτέλεσμα εἰς τὸ προβλημα ὄχι μόνον τῶν νῦν ἐνδιαφερομένων ἀλλὰ καὶ πιθανῶς ἄλλων δεκάδων ἢ ἑκατοντάδων, δὲν γνωρίζω, οἱ ὁποῖοι φοιτοῦν. Καὶ ἐὰν αὐτὴ ἡ ἄποψις εἶναι σαφεστάτη, τότε θὰ παρεκάλουν καὶ τὸν ἀγαπητὸν συνάδελφον κ. Νεοκλέους, ὁ ὁποῖος ἠνώθη μὲ τὴν ἄποψίν μου, νὰ ἀποσύρῃ καὶ ἐκεῖνος τὴν ἔνστασίν του.

Παρὰ ταῦτα, ἐπιθυμῶ νὰ προσθέσω ἀκόμη μερικοὺς λόγους. Εἶναι ἐλπιδοφόρον καὶ ἐλπίζω καθησυχαστικὸν διὰ πλείστους ἀπὸ ἡμᾶς, τὸ ὅτι ὁ κ. Σαμψὼν γνωρίζει ὅτι δὲν ἀποτελεῖ ἡ Βουλὴ Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν. Ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι θὰ τὸ ἐνθυμῆται καὶ εἰς τὸ μέλλον.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἠθικὸν κῦρος τὸ ὁποῖον ἡ Βουλὴ μπορεῖ νὰ προσδώσῃ εἰς τὰς ἀποφάσεις καὶ τὰς συζητήσεις, νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ πῶ ὅτι ἡ σημασία τὴν ὁποίαν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, νομίζω, θὰ ἀποδίδῃ εἰς τὰς ἐντὸς τῆς Βουλῆς ἐκφραζομένας ἀπόψεις καὶ τὰς συζητήσεις τῆς Βουλῆς εἶναι ἀκριβῶς ἀνάλογος μὲ τὸ ἐπίπεδον τῶν γενομένων συζητήσεων, τὴν σοβαρότητα τῶν ὑποβαλλομένων προτάσεων καὶ τὴν σοβαρότητα μὲ τὴν ὁποίαν σταθμίζομεν τὰς ἐπιπτώσεις τῶν εἰσηγήσεων τὰς ὁποίας ὑποβάλλομεν. Καὶ νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ παρατηρήσω, ὅτι ἀπὸ τὰ 97 καὶ πλέον θέματα τὰ ὁποῖα ἔχουν ἐγγραφῆ μέχρι σήμερον κατὰ τὴν παροῦσαν σύνοδον τῆς Βουλῆς καὶ συνεζητήθησαν ἐν ἐκτάσει, ἐὰν εἰς μερικὰ ἔχῃ ἀποδώσει κάποιαν σημασίαν ἡ Κυβέρνησις, αὐτὰ θὰ ἀριθμοῦνται εἰς τὰ δάκτυλα τῆς μιᾶς χειρός.

Ἡ ἰδική μου ἑρμηνεία εἶναι ὅτι ἴσως ἡ Κυβέρνησις ἔχει συνηθίσει νὰ ἀκούῃ ἀπὸ μέρους τῆς Βουλῆς πολλὰς καλλιεπεῖς ὁμιλίας καὶ ὑπὸ τύπον διαλέξεων διατριβάς, αἱ ὁποῖαι ὅμως πολὺ μακρὰν ἀπέχουν ἀπὸ τοῦ νὰ ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἐποικοδομητικὴν ἐξέτασιν τοῦ θέματος.

Ἐλπίζω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι δὲν θὰ ἐπιτρέψετε εἰς τὸ μέλλον ἓν θέμα ἀνθρώπινον, ἕνα θέμα σοβαρόν, τὸ ὁποῖον ἐπηρεάζει ἀσφαλῶς πολὺ στενὰ ὄχι μόνον τοὺς ἐνδιαφερομένους 104 μαθητὰς ἢ ἀποφοίτους τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἤδη εὑρισκομένους εἰς Ἑλλάδα πρὸς φοίτησιν διὰ τὸν ἴδιον κλάδον, νὰ κατέλθῃ εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐξετάσεώς του εἰς τὸν συνήθη διὰ μερικοὺς τόνον τῶν ἐθνικῶν φρονημάτων καὶ τοῦ ἐθνικοῦ θέματος. Δὲν ἔχω ἀκούσει ἀπὸ κανένα ὁμιλητὴν ὅτι τίθεται ἐπὶ τοιούτου κριτηρίου τὸ ὅλον θέμα καὶ θὰ ἦταν πράγματι θλιβερὸν τὸ φαινόμενον νὰ τὸ μετατρέψωμεν ἡμεῖς, ἐν γνώσει μας ἢ ἀγνοοῦντες τὰς συνεπείας τοῦ τί λέγομεν, εἰς θέμα πολιτικῆς σκοπιμότητος ἢ ἐθνικῶν ἐπιδιώξεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας. Δὲν νομίζω ὅτι χρειάζεται νὰ διατυπωθοῦν ὅροι ἐντολῆς, ἀλλὰ οὗτοι πρέπει νὰ εἶναι ἡ μελέτη τοῦ ὅλου προβλήματος ἢ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων μετὰ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ ἡ ὑποβολὴ εἰσηγήσεων διὰ τρόπους ἐπιλύσεώς του.

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Νομίζω, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ὅτι πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν. Διότι δεχομένη ἡ Παιδαγωγικὴ Ἀκαδημία τοὺς ἀποφοίτους θὰ ἔχῃ καὶ οἰκονομικὴν ἐπιβάρυνσιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἂς περιορισθῶμεν, εἰς τὸ πρῶτον στάδιον, εἰς τὸ θέμα τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας καὶ οὐχὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν, διότι ἐν τῇ πραγματικότητι, ἐὰν θέλετε νὰ γίνῃ διάγνωσις, τὸ πρόβλημα ἀπὸ οἰκονομικῆς πλευρᾶς θὰ παρουσιάσῃ τεραστίας δυσκολίας, ὄχι διὰ τοὺς 104, ἀλλὰ διὰ τὸ γενικώτερον πρόβλημα τῆς αὐξήσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν διδασκάλων, διότι ἀσφαλῶς, ἐὰν ἀρκετοὶ πηγαίνουν διὰ φοίτησιν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ φοιτοῦν ἄλλοι καὶ εἰς τὴν Κύπρον, ἀντὶ νὰ ἀποφοιτοῦν παραδείγματος χάριν 100 ποὺ χρειάζεται ἡ Κύπρος, ἀποφοιτοῦν 300 ἢ 400, θὰ ἐγερθῇ πρόβλημα. Δι' αὐτὸ εἰς τὸ παρὸν στάδιον, νομίζω, ἂς μὴν ἀναμίξωμεν τὴν οἰκονομικὴν πτυχὴν τοῦ θέματος.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν πρόκειται νὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τοῦ θέματος, ἀλλὰ δεδομένου ὅτι παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας τὸ θέμα τοῦτο τῆς προσλήψεως τῶν 104 ἀποφοίτων τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν τῆς Ἑλλάδος, ὀρθὸν θὰ ἦτο νὰ μελετηθῇ καὶ ἡ τύχη τῶν σπουδαζόντων εἰς Παιδαγωγικὰς Ἀκαδημίας τῆς Ἑλλάδος, διότι εἶναι δυνατὸν τὸ προσεχὲς ἔτος νὰ εὑρεθῶμεν εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν νὰ συζητῶμεν καὶ διὰ τὸ θέμα ἐκείνων οἱ ὁποῖοι θὰ ἀποφοιτήσουν, καὶ πρέπει νὰ τὸ γνωρίζωμεν αὐτὸ καὶ ὄχι νὰ τὸ ἀγνοήσωμεν ὅπως ἠγνοήθη καὶ ἕνα μνημόνιον τὸ ὁποῖον εἶχε γίνει μεταξὺ τοῦ τέως Ὑπουργοῦ Παιδείας κ. Σπυριδάκι καὶ τοῦ τέως Ὑπουργοῦ Παιδείας τῆς Ἑλλάδος κ. Ἀλαμανῆ. Τὸ θέμα ἔχει τεραστίας πτυχάς. Δυστυχῶς δὲν ἠθέλησα νὰ ὁμιλήσω διότι ἀνέμενα νὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις. Ἀλλὰ δεδομένου ὅτι παρεπέμφθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας, νομίζω ὅτι ἐκεῖ θὰ εἶναι πλέον ἐποικοδομητικὴ ἡ συζήτησις διότι ἐκεῖ ἀκριβῶς θὰ λεχθοῦν καὶ θὰ ἐξετασθοῦν πολλαὶ πτυχαὶ τοῦ τεραστίου αὐτοῦ θέματος.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα παρεπέμφθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας. Ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας θὰ ζητήσῃ ὅλα τὰ στοιχεῖα καὶ προτοῦ καταλήξῃ εἰς συμπεράσματα κατ' ἀνάγκην θὰ ἐξετάσῃ καὶ ὅλας τὰς ἐπιπτώσεις τοῦ θέματος.

Τὸ ἑπόμενον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ εἶναι τὸ θέμα τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν τὸ ὁποῖον προτίθεμαι νὰ ἀναβάλω διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς ἔχει ὡς ἀκολούθως :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετική Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ Πωλήσεως Γαιῶν (Εἰδικὴ Ἐκτέλεσις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(2) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(3) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 13) τοῦ 1972.

(4) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 8) τοῦ 1972.

(5) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 9) τοῦ 1972.

(6) Οἱ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1972.

(7) Οἱ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Ταμεῖον διὰ Πλεονάζον Προσωπικὸν) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1972.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

(1) «Ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀδικαιολόγητος καθυστέρησις εἰς τὴν παραλαβὴν σιτηρῶν καὶ αἱ ἐπιπτώσεις της ἐπὶ τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου». (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ν. Κόσιη). (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).

(2) «Οἱ προσφάτως ἐπιβληθέντες πολεοδομικοὶ περιορισμοὶ καὶ αἱ ἐκ τούτων ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἐν γένει ἀναπτύξεως τοῦ τόπου μας». (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Α. Νεοκλέους).

(3) «Ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀπάλειψις τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν, ἀπαραίτητον μέτρον ἀνακουφίσεως τῶν Κυπρίων ἀγροτῶν καὶ ἀπαρχὴ εὐρυτέρων ἀγροτικῶν μεταρρυθμίσεων». (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ν. Σαμψών).

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Ἡ ἑπομένη συνεδρίασις ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

(Ὥρα λήξεως 7.32 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Κληρίδης Ξάνθος
Κόσιης Νῖκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Εὐθυγράμμισις καὶ βελτίωσις τῆς ὁδοῦ Δευτερᾶς - Ψημολόφου - Περάτων - Καμπιῶν—Ἀσφάλτωσις τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης πρὸς Κάτω καὶ Πάνω Ἀκουρδάλια καὶ ἑτέρας ὁδοῦ συνδεούσης τὸ χωρίον Κάθηκας μετὰ τῶν χωρίων τούτων—Ἀσφάλτωσις ὁδῶν προσπελάσεως ἀπὸ χωρία μέχρι τῶν κυρίων ὁδῶν καὶ εἰδικῶς τῶν ὁδῶν πρὸς χωρία τῆς Ἐπαρχίας Πάφου—Ἀσφάλτωσις τῆς ὁδοῦ Ἐπταγώνιας - Ἀκαπνοῦς—Διάνοιξις ἀγροτικῶν δρόμων καὶ ἔλλειψις ὕδατος πρὸς ἄρδευσιν εἰς τὸ χωρίον Ἀπαισιὰ—Τὸ θέμα τῆς λειτουργίας τῆς μαρίνας Λάρνακος—Τεθέντα κριτήρια διὰ τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἀξίας τῆς ἀπαλλοτριωθείσης διὰ σκοποὺς ἀρχαιολογικῆς ἀναπτύξεως γῆς εἰς τὴν κοινότητα Ἰδαλίου—Τὸ θέμα τοῦ φράγματος τοῦ ποταμοῦ Κούρρη—Αἱ ἐργασίαι εἰς τὸ φράγμα Λευκάρων ἐν συσχετισμῷ πρὸς τὰς διεξαγομένας μελέτας πρὸς ὕδρευσιν περιοχῶν τῶν Ἐπαρχιῶν Ἀμμοχώστου καὶ Λάρνακος μέσῳ τοῦ συστήματος φραγμάτων).

(2) Ἔκθεσις ἐπὶ τῶν περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων (Ἐκπαίδευσις Ὁδηγῶν) Κανονισμῶν τοῦ 1972, ἡ ἐπ' αὐτῶν διεξαχθεῖσα συζήτησις (Ν. Μαυρονικόλας, Πρόεδρος, Ξ. Κληρίδης, Τ. Παπαδόπουλος) καὶ ἔγκρισις τούτων.

(3) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τοῦ Ἀδικήματος τῆς Ἀεροπειρατείας Νόμου τοῦ 1972, ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Κ. Χατζηκακοῦ, Ν. Σαμψών, Τ. Παπαδόπουλος, Πρόεδρος, Π. Δημητρίου, Ξ. Κληρίδης, Ἡρ. Χατζηηρακλέους) καὶ ψήφισις τούτου.

(4) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 12) τοῦ 1972 καὶ ἔγκρισις τούτου.

(5) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

(6) Ἀγορεύσεις, διεξαγωγὴ καὶ λῆξις τῆς συζητήσεως (Χρ. Χριστοφίδης, Α. Χατζηϊωάννου, Κ. Παπαδημητρίου, Ἡρ. Χατζηηρακλέους, Χρ. Κουρτελλάρης, Ν. Κόσιης, Α. Ζιαρτίδης, Πρόεδρος, Γ. Ποταμίτης, Π. Δημητρίου) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος τῇ εἰσηγήσει τοῦ Βουλευτοῦ κ. Ν. Κόσιη θέματος «Ἡ καθυστέρησις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἀποζημιώσῃ κατόχους γῆς τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις ἀπηλλοτρίωσε διὰ σκοποὺς κοινῆς ὠφελείας».

(7) Λῆξις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος τῇ εἰσηγήσει τοῦ Βουλευτοῦ κ. Ε. Παπαϊωάννου θέματος «Ἡ προστασία παραλιακῶν χώρων καὶ ἡ ἀξιοποίησίς των διὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ψυχαγωγίαν τοῦ κοινοῦ».

(8) Διεξαγωγὴ συζητήσεως (Ν. Κόσιης, Ν. Σαμψών, Ἡρ. Χατζηηρακλέους, Χ. Μιχαηλίδης) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος τῇ εἰσηγήσει τοῦ Βουλευτοῦ κ. Ν. Κόσιη θέματος «Ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀδικαιολόγητος καθυστέρησις εἰς τὴν παραλαβὴν σιτηρῶν καὶ αἱ ἐπιπτώσεις της ἐπὶ τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου».

(9) Διαγραφὴ τοῦ θέματος «Τὸ ἀρδευτικὸν πρόβλημα Μόρφου καὶ ἡ κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου», αἰτήσει τοῦ ἐγγράψαντος τοῦτο Βουλευτοῦ κ. Ν. Κόσιη.

(10) Διεξαγωγὴ συζητήσεως (Ν. Σαμψών, Γ. Σαββίδης, Ἡρ. Χατζηηρακλέους, Κ. Παπαδημητρίου, Α. Νεοκλέους, Κ. Χριστοδουλίδης, Τ. Παπαδόπουλος, Ν. Μαυρονικόλας, Ε. Παπαϊωάννου, Χρ. Χριστοφίδης) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος τῇ εἰσηγήσει τοῦ Βουλευτοῦ κ. Ν. Σαμψὼν θέματος «Ἡ ἄρνησις τῆς Κυβερνήσεως νὰ χρησιμοποιήσῃ 104 Κυπρίους ἀποφοίτους τῆς Μαρασλείου Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν εἰς τὴν παιδείαν τῆς Κύπρου» καὶ παραπομπὴ τούτου εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 12ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1972

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.31 μ.μ.)

(Ἀρ. 4)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Α εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 22αν Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου, καὶ ληφθεῖσα τὴν 30ὴν Αὐγούστου 1972.

«Ἡ Κοινότης Ἄρμους ἀγωνίζεται ἀπὸ ἑνὸς καὶ πλέον ἔτους νὰ πάρῃ νερὸ ἀπὸ γειτονικὴ πηγὴ διὰ ὕδρευσιν.

Τὸ ὑπάρχον πόσιμο νερὸ ἀπὸ διετίας λιγόστεψε σὲ ἐνοχλητικὸ βαθμό. Πρὸ ἔτους σχεδόν, ἡ πηγὴ αὐτὴ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὑδρεύετο ἡ κοινότης στέρεψε τελείως. Προμηθεύονται νερὸ διὰ πόσιν ἀπὸ τὸ γειτονικὸ χωριὸ Μαραθούντας.

Αἱ παραστάσεις τῆς χωριτικῆς Ἀρχῆς, Διοικήσεως καὶ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐπαρχίας πρὸς τὰς ἁρμοδίας Ἀρχὰς ἀπέβησαν ἄκαρποι.

Μπορεῖ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα ποῦ ὀφείλεται ἡ ἀνεπίτρεπτος αὐτὴ καθυστέρησις καὶ πότε ἐπὶ τέλους θὰ λυθῇ τὸ ὀξύτατο αὐτὸ πρόβλημα διὰ τὴν κοινότητα Ἄρμους ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27ην Σεπτεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 30ὴν Αὐγούστου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου.

«Αἱ παραστάσεις τῆς Χωριτικῆς 'Αρχῆς, τῆς 'Επαρχιακῆς Διοικήσεως καὶ τῶν ἐκπροσώπων τῆς 'Επαρχίας διὰ τὴν ἐξασφάλισιν προσθέτου ὕδατος διὰ τὴν κοινότητα "Αρμους δὲν ἀπέβησαν ἄκαρποι οὔτε καὶ ἐσημειώθη οἱαδήποτε ἀδικαιολόγητος καθυστέρησις εἰς τὴν προώθησιν τοῦ θέματος ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων. Τοῦτο δύναται νὰ ἀποδειχθῇ ἐκ τῶν ἀκολούθων στοιχείων :

(α) Τὴν 29ην 'Ιουνίου 1971, ὑπεβλήθη αἴτησις ὑπὸ τῆς Χωριτικῆς 'Αρχῆς "Αρμους πρὸς τὸ Τμῆμα 'Αναπτύξεως 'Υδάτων μέσῳ τοῦ οἰκείου 'Επάρχου διὰ τὴν διοχέτευσιν ὕδατος μιᾶς πηγῆς εἰς τὴν τοποθεσίαν «Καλαμιὰ» τοῦ χωρίου Τσάδας πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ὑδατοπρομηθείας τοῦ χωρίου.

(β) Τὴν 6ην Αὐγούστου 1971, ὑπάλληλος τοῦ Τμήματος 'Αναπτύξεως 'Υδάτων ἐπεσκέφθη τὸ χωρίον καὶ ἐξήτασε τρεῖς ἰδιωτικὰς πηγὰς εἰς τὴν τοποθεσίαν «Καλαμιά». 'Αρχικῶς τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς αὐτῆς ἐθεωρήθη ἱκανοποιητικὸν καὶ ἀπεφασίσθη ἡ συνέχισις τῶν ἀναγκαιουσῶν ὑδρομετρήσεων μέχρι τοῦ Νοεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους. 'Ο "Επαρχος Πάφου εἰδοποιήθη σχετικῶς τὴν 6ην 'Οκτωβρίου 1971.

(γ) Αἱ περαιτέρω ὑδρομετρήσεις ἀπέδειξαν ὅτι τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς ἦτο ἱκανοποιητικὸν καὶ ἐπηκολούθησεν ἡ ἑτοιμασία σχεδίου περὶ τοῦ ὁποίου εἰδοποιήθη σχετικῶς ὁ "Επαρχος τὴν 30ὴν Δεκεμβρίου 1971».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 12ην Σεπτεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 14ην Σεπτεμβρίου 1972.

«'Από χρόνια παρουσιάζονται σοβαρὰ προβλήματα στὴν ἐξασφάλιση χώρου γιὰ τὴν ἀποθήκευση τῶν σιτηρῶν. 'Υπῆρξαν περιπτώσεις ποὺ μεγάλες ποσότητες σιτηρῶν παρέμειναν στὰ χέρια τῶν παραγωγῶν ἀπὸ τὸν 'Ιούλιον μέχρι τὸν 'Οκτώβριον.

Παρόμοια κατάσταση παρουσιάζεται καὶ φέτος στὴ παραλαβὴ σιτηρῶν. "Ηδη μέχρι σήμερα μέσα Σεπτεμβρίου ἑκατοντάδες τόννοι σιτηρῶν βρίσκονται στὰ χέρια τῶν παραγωγῶν μὲ συνέπειες τόσο οἰκονομικὲς ὅσο καὶ κινδύνους καταστροφῆς τῶν σιτηρῶν.

Μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ τὸ 'Υπουργεῖον Οἰκονομικῶν πῶς μελετᾶται τὸ ὅλο πρόβλημα τῆς ἐξασφάλισης ἐπαρκῶν χώρων γιὰ τὴν συγκέντρωση τῶν σιτηρῶν ;

Ποῦ βρίσκεται τὸ ὅλο θέμα τῆς κατασκευῆς Σιλὸ ποὺ καθυστερεῖ ἀπὸ χρόνια ;»

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 13ην Σεπτεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Νίκου Κόσιη καὶ ληφθεῖσα τὴν 14ην Σεπτεμβρίου 1972.

«Τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῆς ἐφετεινῆς παραγωγῆς σιτηρῶν εὑρίσκεται ἀκόμη εἰς χεῖρας τῶν γεωργῶν παρ' ὅλον ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἀρχίσῃ ἡ νέα σπορά.

Παρακαλῶ τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα ποῦ ὀφείλεται ἡ καθυστέρησις τῆς παραλαβῆς τῶν σιτηρῶν καὶ πότε θὰ γίνῃ ἡ συγκέντρωσις τῆς ὑπολοίπου παραγωγῆς».

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 9ην 'Οκτωβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Οἰκονομικῶν, εἰς ἐρωτήσεις ὑποβληθείσας ὑπὸ τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν περιφερειῶν Λευκωσίας καὶ 'Αμμοχώστου κ.κ. Νίκου Κόσιη καὶ Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθείσας τὴν 14ην Σεπτεμβρίου 1972.

«Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἐσημειώθη κάποια καθυστέρησις εἰς τὴν ἐφετεινὴν συγκέντρωσιν σιτηρῶν, ὀφειλομένη εἰς ὑπερπαραγωγὴν μαλακοῦ σίτου κυρίως εἰς τὰς ἐπαρχίας Λευκωσίας καὶ Λάρνακος εἰς τὰς ὁποίας ὑφίσταται ἔλλειψις ἀποθηκευτικοῦ χώρου, ἐν τούτοις καταβάλλεται πᾶσα δυνατὴ προσπάθεια διὰ τὴν παραλαβὴν τῶν εἰς χεῖρας τῶν παραγωγῶν δημητριακῶν, ἐλπίζεται δὲ ὅτι μέχρι τοῦ πρώτου δεκαπενθημέρου τοῦ 'Οκτωβρίου ἡ παραλαβὴ θὰ συμπληρωθῇ.

'Εκτὸς τοῦ θέματος τῆς κατασκευῆς ἐπιλιμενίου σιλό, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τελικὴ ἀπόφασις ἐλπίζεται νὰ ληφθῇ συντόμως, ἡ 'Επιτροπὴ Σιτηρῶν καταβάλλει πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν διὰ τὴν βραχυπρόθεσμον λύσιν τοῦ προβλήματος τοῦ ἀποθηκευτικοῦ χώρου».

'Η ἀνάγνωσις 'Ερωτήσεων καὶ 'Απαντήσεων ἐπερατώθη, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ 'Εργασία.

Τὸ πρῶτον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «'Ο περὶ Πωλήσεως Γαιῶν (Εἰδικὴ 'Εκτέλεσις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν "Εκθεσιν τῆς 'Επιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΠΩΛΗΣΕΩΣ ΓΑΙΩΝ (ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972»

Παρόντες :

Ξάνθος Κληρίδης, Πρόεδρος

Νῖκος Κόσιης

Κώστας Χριστοδουλίδης

Χριστόφορος Χριστοφίδης.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς δύο συνεδριάσεις αὐτῆς συγκροτηθείσας τὴν 28ην Σεπτεμβρίου καὶ 6ην 'Οκτωβρίου 1972. Εἰς τὴν πρώτην συνεδρίασιν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας καὶ τοῦ 'Υπουργείου 'Εσωτερικῶν.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Πωλήσεως Γαιῶν (Εἰδικὴ 'Εκτέλεσις) Νόμου ἵνα πληρωθῇ ἀριθμὸς κενῶν ἐντοπισθέντων κατὰ τὴν ἐν τῇ πράξει ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου τούτου καὶ παρεμποδισθῇ ἡ καταστρατήγησις διατάξεων ἑτέρων ἐν ἰσχύϊ νόμων συνεπείᾳ καταχρήσεως τῶν διατάξεων τοῦ προμνησθέντος νόμου.

'Ως ὁ βασικὸς νόμος προβλέπει, ἡ κατάθεσις παρὰ τῷ 'Επαρχιακῷ Κτηματολογικῷ Γραφείῳ ἀντιγράφου συμβάσεως διὰ τὴν πώλησιν ἀκινήτου ἰδιοκτησίας τινὸς ἐντὸς ὡρισμένης προθεσμίας ἀπὸ τῆς συνομολογήσεως αὐτῆς ἐπε-

νεργεῖ ὡς ἐμπράγματον βάρος ἐπὶ τοῦ ἀκινήτου καί, ὑπὸ ὡρισμένας προϋποθέσεις, δύναται νὰ ὁδηγήσῃ εἰς τὴν ἔκδοσιν διατάγματος δικαστηρίου διὰ τὴν εἰδικὴν ἐκτέλεσιν τῆς συμβάσεως.

Εἰς πλείστας περιπτώσεις, ὡς ἐν τῇ πράξει ἐφαρμόζεται, ἡ ρηθεῖσα σύμβασις δυνατὸν νὰ ἀναφέρηται εἰς ἀκίνητον διὰ τὸ ὁποῖον θὰ ἔδει, προτοῦ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐκτέλεσις τῆς προμνησθείσης συμβάσεως, νὰ ἐξασφαλισθῇ ἀριθμὸς ἀδειῶν καὶ πιστοποιητικῶν ἐπὶ τῇ βάσει ἑτέρων ἐν ἰσχύϊ νόμων ἢ εἰς τὸ ὁποῖον νὰ συμπληρωθῇ ἀριθμὸς ἔργων. Εἰς τοιαύτας περιπτώσεις, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἀνωτέρω, θὰ ἦτο ἄδικος ἡ δημιουργία ἐμπραγμάτου βάρους ἐφ' ὁλοκλήρου τοῦ ἀκινήτου τοῦ πωλητοῦ, καθότι εἰς μίαν τοιαύτην περίπτωσιν, θὰ ἀπέκλειε τὴν δυνατότητα ἐξασφαλίσεως τῶν ἀπαιτουμένων χρημάτων πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἀπαιτουμένων ἔργων, ἐκ παραλλήλου, ὅμως, ἡ βάσει διατάγματος Δικαστηρίου εἰδικὴ ἐκτέλεσις τῆς συμβάσεως θὰ εἶναι ἀδύνατος ἄνευ συμπληρώσεως τῶν ἀπαιτουμένων ἔργων ἢ ἐξασφαλίσεως τῶν ἀπαιτουμένων ἀδειῶν καὶ πιστοποιητικῶν.

Διὰ τῶν προτεινομένων τροποποιήσεων προβλέπεται ὅπως εἰς τὰς τοιαύτας περιπτώσεις ἡ κατάθεσις ἀντιγράφου τῆς συμβάσεως ἐπενεργῇ ὡς ἐμπράγματον βάρος ἀρχικῶς μὲν ἐφ' ὁλοκλήρου τοῦ ἀκινήτου ἀλλὰ κατὰ τρόπον ἐπιτρέποντα τὴν μεταβίβασιν ἢ ὑποθήκευσιν αὐτοῦ, ἀφοῦ διενεργηθῇ ἰδιαιτέρα ἐγγραφὴ διὰ τὸ συμφωνηθὲν ὅπως πωληθῇ τμῆμα τοῦ ἀκινήτου ἐπὶ τοῦ ἐν λόγῳ τμήματος μόνον. Διὰ τῶν τροποποιήσεων αὐτῶν προβλέπεται ἐπίσης ὅτι ἡ ἐνδεχομένη ἔκδοσις διατάγματος πρὸς εἰδικὴν ἐκτέλεσιν τῆς συμβάσεως θὰ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς προηγουμένης ἐκτελέσεως παντὸς ἀπαιτουμένου ἔργου καὶ τῆς λήψεως πάσης ἀπαιτουμένης ἀδείας ἢ πιστοποιητικοῦ ἐγκρίσεως.

Ὡσαύτως προτείνεται ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ὅπως εἰς τὰς περιπτώσεις ἐκδόσεως διατάγματος ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου δι' εἰδικὴν ἐκτέλεσιν συμβάσεώς τινος μὴ ὑποχρεοῦται τὸ ἁρμόδιον Κτηματολογικὸν Γραφεῖον νὰ προβαίνῃ εἰς τὴν διαταττομένην ἐγγραφὴν ἐφ' ὅσον, κατὰ τὴν γνώμην του, αὕτη γίνεται κατὰ παράβασιν τῶν διατάξεων οἱουδήποτε ἑτέρου ἐν ἰσχύϊ σχετικοῦ νόμου.

Ἐν κατακλείδι ἐπιφέρεται ἐπὶ μέρους τροποποίησις εἰς τὸν βασικὸν νόμον πρὸς σαφεστέραν ἀπόδοσιν διατάξεώς τινος τούτου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ πλήρως πρὸς τοὺς ἐπιδιωκομένους διὰ τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου σκοπούς, ἀποδεχομένη δὲ τούτους, κατ' ἀρχήν, προτείνει, διὰ τὴν καλυτέραν πραγμάτωσιν αὐτῶν, τὰς ἀκολούθους τροποποιήσεις :

(α) Πρὸς σαφεστέραν ἀπόδοσιν τῶν σκοπῶν τῆς διὰ τῆς παραγράφου (α) τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Νομοσχεδίου προτεινομένης νέας ἐπιφυλάξεως, ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγεῖται τὴν ἐξ ὁλοκλήρου ἀπάλειψιν αὐτῆς καὶ τὴν ἀντικατάστασίν της διὰ νέας ἐπιφυλάξεως ἐχούσης ὡς ἀκολούθως :

«Νοεῖται ὅτι ἡ τοιαύτη κατάθεσις ἀντιγράφου τῆς συμβάσεως γίνεται ἀποδεκτὴ μόνον ἐὰν ὑφίσταται ἐν τῷ μητρώῳ τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Κτηματολογικοῦ Γραφείου ἐγγραφὴ ἐπ' ὀνόματι τοῦ πωλητοῦ διὰ τὴν διὰ τῆς συμβάσεως συμφωνηθεῖσαν ὅπως πωληθῇ ἀκίνητον ἰδιοκτησίαν, ἢ ἐὰν ἡ διὰ τῆς συμβάσεως πωλουμένη ἀκίνητος ἰδιοκτησία καίτοι δὲν καλύπτεται κατὰ τὸν χρόνον τῆς καταθέσεως τῆς συμβάσεως ὑπὸ ἰδιαιτέρας ἐγγραφῆς ἀποτελεῖ ἐν τούτοις τμῆμα ἀκινήτου ἰδιοκτησίας δι' ἣν ὑφίσταται ἐν τῷ μητρώῳ τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Κτηματολογικοῦ Γραφείου ἐγγραφὴ ἐπ' ὀνόματι τοῦ πωλητοῦ.».

(β) Ἡ διὰ τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Νομοσχεδίου προτεινομένη νέα ἐπιφύλαξις ἀντικαθίσταται διὰ νέας τοιαύτης ἀποδιδούσης κατὰ τρόπον πληρέστερον τοὺς δι' αὐτῆς ἐπιδιωκομένους σκοποὺς καὶ καταργούσης τὴν ἀπαράδεκτον, κατὰ τὴν Ἐπιτροπήν, διάταξιν καθ' ἣν ὑπαγορεύεται εἰς τὸ Δικαστήριον ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐκδώσῃ ἓν διάταγμα προτοῦ ἱκανοποιηθῇ ὅτι ἐλήφθη πᾶσα ἄδεια ἢ ἔγκρισις προβλεπομένη ὑφ' οἱουδήποτε ἑτέρου ἐν ἰσχύϊ νόμου.

'Η 'Επιτροπὴ ἐν προκειμένῳ παρατηρεῖ ὅτι ἓν Δικαστήριον προβαῖνον εἰς τὴν ἔκδοσιν διατάγματός τινος λαμβάνει ὑπ' ὄψιν ἁπάσας τὰς προνοίας ἁπάντων τῶν ἐν ἰσχύϊ σχετικῶν νόμων.

'Υπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ ὡς ἄνω προμνησθεῖσα ἐπιφύλαξις ἀντικαθίσταται διὰ τῆς ἀκολούθου :

«Νοεῖται ὅτι ὁσάκις ἡ διὰ τῆς συμβάσεως πωλουμένη ἀκίνητος ἰδιοκτησία συνίσταται ἐκ τμήματος (ἄλλου ἢ ἐξ ἀδιαιρέτου μεριδίου) ἀκινήτου ἰδιοκτησίας τοῦ πωλητοῦ, διὰ τὸ ὁποῖον τμῆμα δὲν ὑφίσταται ἰδιαιτέρα ἐγγραφή, ἡ τοιαύτη σύμβασις δὲν καθίσταται ἐκτελεστέα δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Νόμου προτοῦ ληφθῇ πᾶσα ὑπὸ παντὸς ἑκάστοτε ἐν ἰσχύϊ νόμου ἀπαιτουμένη ἄδεια ἢ ἔγκρισις διὰ διενέργειαν ἐγγραφῆς ἐν τῷ μητρῴῳ τοῦ 'Επαρχιακοῦ Κτηματολογικοῦ Γραφείου διὰ τὴν διὰ τῆς συμβάσεως συμφωνηθεῖσαν ὅπως πωληθῇ ἀκίνητον ἰδιοκτησίαν.».

(γ) 'Η διὰ τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ Νομοσχεδίου προτεινομένη νέα ἐπιφύλαξις ἀντικαθίσταται διὰ τῆς ἀκολούθου, καθότι, ὡς αὕτη προτείνεται ὑπὸ τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Εξουσίας, θεωρεῖται ἀπαράδεκτος ὡς μειώνουσα τὰς ἐξουσίας τῶν Δικαστηρίων :

«Νοεῖται ὅτι τὸ 'Επαρχιακὸν Κτηματολογικὸν Γραφεῖον, τὸ ὁποῖον καλεῖται νὰ διενεργήσῃ ἐγγραφὴν ἀκινήτου ἰδιοκτησίας συμφώνως Δικαστικοῦ Διατάγματος ἐκδοθέντος δυνάμει τῶν προνοιῶν τοῦ παρόντος Νόμου, δύναται νὰ ἀποταθῇ εἰς τὸ Δικαστήριον δι' ὁδηγίας ἐν σχέσει πρὸς οἱονδήποτε κατὰ τὴν διενέργειαν τῆς τοιαύτης ἐγγραφῆς ἀναφυόμενον θέμα, τὸ δὲ Δικαστήριον δύναται νὰ ἐκδώσῃ τοιαύτας ὁδηγίας οἵας ἤθελε κρίνει ἀναγκαίας.».

Εἰδικώτερον, ὡς ἡ προτεινομένη ὑπὸ τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Εξουσίας ἐπιφύλαξις προνοεῖ, πᾶν ἁρμόδιον Κτηματολογικὸν Γραφεῖον θὰ δύναται νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἐκτέλεσιν διατάγματος Δικαστηρίου ἐπὶ τῷ ὅτι τοῦτο προσκρούει εἰς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος ἢ οἱουδήποτε ἑτέρου ἐν ἰσχύϊ νόμου. Κατὰ τὴν 'Επιτροπὴν μία τοιαύτη πρόνοια εἶναι ἀπαράδεκτος δι' ὃ καὶ ἔκρινεν αὕτη σκόπιμον τὴν ἐπανασύνταξινς τῆς ἐν λόγῳ ἐπιφυλάξεως κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ παρέχεται ἡ εὐχέρεια εἰς τὸ ἁρμόδιον Κτηματολογικὸν Γραφεῖον νὰ ζητῇ τὰς ὁδηγίας τοῦ Δικαστηρίου εἰς τὰς περιπτώσεις ἐκείνας καθ' ἃς ἡ ἐκτέλεσις διατάγματος αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ ἕνεκεν κωλυμάτων ἐμπεριεχομένων εἰς οἱονδήποτε ἕτερον ἐν ἰσχύϊ νόμον.

(δ) 'Εν κατακλείδι, ἡ 'Επιτροπὴ εἰσηγεῖται τὴν ἀντικατάστασιν τῶν λέξεων «ἰδανικὴν μερίδα» διὰ τῶν λέξεων «ἐξ ἀδιαιρέτου μεριδίου», ὅπου αὗται ἀπαντῶνται ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Νομοσχεδίου.

'Υπὸ τὸ φῶς τῶν ὡς ἄνω τροποποιήσεων ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν αὐτοῦ, ὡς τοῦτο τελικῶς διεμορφώθη ὑπ' αὐτῆς.

"Εντιμε κύριε Πρόεδρε. Προτοῦ κατέλθω τοῦ βήματος θὰ πρέπει νὰ ἀναφέρω ὅτι ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Γιάγκος Ποταμίτης, Πρόεδρος τῆς 'Επιτροπῆς Νομικῶν, ἔχει εἰσηγηθῇ εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν τροποποίησιν τῆς παραγράφου (α) τοῦ ἄρθρου 2, τὴν προσθήκην τῶν ἀκολούθων φράσεων, δηλαδὴ μετὰ τὴν τελευταίαν λέξιν τῆς ἐπιφυλάξεως, ἡ τελευταία λέξις εἶναι «πολίτου», νὰ καταργηθῇ ἡ τελεία καὶ νὰ προστεθοῦν τὰ ἀκόλουθα :

«ἢ ἐὰν ἡ διὰ τῆς Συμβάσεως πωλουμένη ἀκίνητος ἰδιοκτησία περιλαμβάνῃ τι ὅπερ ὁ πωλητὴς μέλλει νὰ οἰκοδομήσῃ ἢ φυτεύσῃ ἐπὶ ἀκινήτου ἰδιοκτησίας διὰ τὴν ὁποίαν ὑφίσταται εἰς τὸ μητρῷον τοῦ 'Επαρχιακοῦ Κτηματολογικοῦ Γραφείου ἐγγραφὴ ἐπ' ὀνόματι τοῦ πωλητοῦ».

"Εντιμε κ. Πρόεδρε. Μὲ τὴν εἰσήγησιν ταύτην προσωπικῶς συμφωνῶ καὶ νομίζω ὅτι θὰ συμφωνοῦν καὶ οἱ ἄλλοι συνάδελφοι τῆς 'Επιτροπῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Χατζηϊωάννου.

Α. ΧΑΤΖΗΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐκ τῆς θέσεώς μου, κ. Πρόεδρε, ἤθελα νὰ πῶ τὸ ἑξῆς. Τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ εἶναι πολὺ σοβαρόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κ.Π.Ρ. Προτοῦ ὁμιλήσετε ἐκ τῆς θέσεώς σας, εἶναι ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Α. ΧΑΤΖΗΪΩΑΝΝΟΥ :

Εἶναι ἐπὶ θέματος ἀρχῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τότε θὰ ὁμιλήσετε ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς.

Α. ΧΑΤΖΗΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τὸ Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον ἀνέπτυξεν ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν, θεωρῶ ὅτι εἶναι πολὺ σοβαρόν, ἐπιφέρει βασικὰς τροποποιήσεις εἰς ὑπάρχοντα ἤδη Νόμον καὶ κατὰ τὴν ἄποψίν μου ἔπρεπε νὰ εἶχε σταλῆ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν πρὸς ἐπεξεργασίαν.

Ἐκτιμῶ τὰ μέγιστα τὴν προσπάθειαν τὴν ὁποίαν κατέβαλεν ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν νὰ τροποποιήσῃ ὡρισμένας διατάξεις τοῦ Νομοσχεδίου ὡς ἀπεστάλη εἰς αὐτήν.

Ἐν τούτοις, ἐκ πρώτης ὄψεως καὶ ἀπὸ ὅ,τι ἤκουσα, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἔχουν δημιουργηθῆ ὡρισμένα ζητήματα τὰ ὁποῖα χρήζουν ἐνδελεχοῦς μελέτης ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν. Καὶ εἰς τὸ παρελθὸν ὑπῆρξε περίπτωσις ποὺ παρομοίας φύσεως Νομοσχέδιον ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν Βουλὴν χωρὶς νὰ σταλῆ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν καὶ τοιοῦτον ἦτο τὸ περὶ τῆς αὐξήσεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ Κτηματολογίου εἰς μεταβιβάσεις κτημάτων καὶ παρομοίας φύσεως. Ἤδη κατέστη ἀντικείμενον δικαστικῶν ἀγώνων καὶ ἔφθασαν μέχρι τοῦ Ἐφετείου καὶ ἀκόμα δὲν ἔχει ξεκαθαρίσει τὸ ζήτημα.

Θὰ ἐπεθύμουν καὶ εὐσεβάστως ὑποβάλλω ὅπως τὸ Νομοσχέδιον μὴ ψηφισθῆ σήμερα ἢ καταψηφισθῆ ἢ φηφισθῆ ἀφοῦ προηγουμένως παραπεμφθῆ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν πρὸς ἐπεξεργασίαν.

Εἶμαι ἀπολύτως βέβαιος ὅτι θὰ προσφέρωμεν μεγίστην ὑπηρεσίαν ἐὰν τὸ θέμα ἐξετασθῆ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν καθ' ὅτι πολλὰ ζητήματα θὰ συζητηθοῦν καὶ θὰ τύχουν περαιτέρω ἐπεξεργασίας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἔντιμος Βουλευτής, κ. Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου, προέβη εἰς εἰσήγησιν ὅπως τὸ Νομοσχέδιον παραπεμφθῆ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν δι' ἐπεξεργασίαν ὡρισμένων νομικῶν τροποποιήσεων καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς.

Ὑπάρχει ἔνστασις ;

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ὑποστηρίζομεν τὴν πρότασιν τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου κ. Χατζηϊωάννου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνστασις, τὸ Νομοσχέδιον παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν.

Τὸ δεύτερον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι «Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΤΗΣ ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (Ἀρ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Ἐζεκίας Παπαϊωάννου, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Νῖκος Κόσιης
Φειδίας Παρασκευαΐδης
Κώστας Χριστοδουλίδης
Κυριάκος Παπαδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 3ην Ὀκτωβρίου 1972. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου καταργεῖται ἡ ἰσχύουσα διαδικασία ὑποβολῆς ἐφέσεων κατ' ἀποφάσεων τῆς ἀρχῆς ἀδειῶν ἐκδιδομένων δυνάμει τοῦ βασικοῦ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμου καὶ εἰσάγεται νέα τοιαύτη ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας αἱ ἀποφάσεις τῆς ρηθείσης ἀρχῆς θὰ ἐκκαλῶνται ἐνώπιον καθιδρυθησομένης εἰδικῆς ἐπιτροπῆς ἐφέσεων ἥτις θὰ ὑποχρεοῦται ἐντὸς τακτῆς προθεσμίας δύο μηνῶν νὰ ἐκδίδῃ ἀπόφασιν.

Ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς δημιουργίας ἐπιτροπῆς ἐφέσεων λαμβάνονται ὡσαύτως πρόνοιαι ὡς πρὸς τὰ θέματα τῆς ἡμερομηνίας ἐνάρξεως ἰσχύος τῶν ἐκάστοτε ἐκδιδομένων ἀποφάσεων ὑπὸ τῆς ἀρχῆς ἀδειῶν καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐφέσεων καὶ καθορίζονται ποιναὶ διὰ παραβάσεις ἢ μὴ συμμορφώσεις πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου δι' ἃς οὐδεμία μέχρι τοῦδε πρόνοια ὑπῆρχε.

Ὡς γνωστὸν δυνάμει τῆς ἰσχυούσης διαδικασίας αἱ ἐφέσεις κατ' ἀποφάσεων τῆς ἀρχῆς ἀδειῶν ὑπεβάλλοντο εἰς τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργόν, ἡ ἐξέτασις τῶν ὁποίων λόγῳ τῆς πληθώρας των καὶ τῶν πολλαπλῶν ἑτέρων ἀσχολιῶν τοῦ Ὑπουργοῦ, ἐκαθυστέρει ἐπὶ ἀρκετὸν χρονικὸν διάστημα. Ἐν τῷ μεταξύ, ὅμως, αἱ ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῶν ἐπηρεαζομένων μερῶν, ἕνεκεν τυχὸν ἀκυρώσεως τῶν ἀποφάσεων τῆς ἀρχῆς ἀδειῶν, προσελάμβανον διαστάσεις καὶ προεκάλουν σοβαρὰς συνεπείας εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους.

Διὰ τῶν προτεινομένων τροποποιήσεων ἐπιτυγχάνεται ἡ ταχυτέρα ἐξέτασις τῶν ἑκάστοτε ὑποβαλλομένων ἐφέσεων καὶ προλαμβάνονται αἱ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐκ τυχὸν ἐσφαλμένων ἀποφάσεων, αἵτινες οὐδεμίαν ἰσχὺν θὰ ἔχουν διαρκούσης τῆς προθεσμίας τῆς ἐφέσεως.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ πλήρως πρὸς τοὺς σκοποὺς τοῦ ὡς ἄνω Νομοσχεδίου καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν αὐτοῦ, ἀφοῦ τροποποιήσῃ τὸ προτεινόμενον νέον ἄρθρον 6 αὐτοῦ διὰ τῆς ἐν ἀρχῇ αὐτοῦ προσθήκης τῆς φράσεως «Ἐπιφυλαττομένου τοῦ δικαιώματος προσφυγῆς εἰς τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον».

Ἡ τροποποίησις αὕτη σκοπὸν ἔχει νὰ καταστήσῃ ἀπολύτως σαφὲς ὅτι ἡ προτεινομένη ἐγκαθίδρυσις τῆς ὡς ἄνω ἐπιτροπῆς ἐφέσεων δὲν θὰ ἀποστερήσῃ τοὺς ἐπηρεαζομένους πολίτας τοῦ δικαιώματος προσφυγῆς εἰς τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Διὰ πολλοὺς βιοπαλαιστάς, ἰδιοκτήτας λεωφορείων, ἡ ἔκδοσις ἀδείας ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς Ἀδειῶν κατήντησεν Ὀδύσσεια. Ταλαιπωροῦνται καὶ καταδιώκονται ὑπο τῆς Ἀστυνομίας, ἐνῶ ἡ Ἀρχὴ Ἀδειῶν χρειάζεται μῆνας—καὶ εἰς ἀρκετὰς περιπτώσεις ὁλόκληρον ἔτος ἢ καὶ πέραν τοῦ ἔτους—διὰ νὰ μελετήσῃ μίαν αἴτησιν καὶ ἀφοῦ τὴν ἀπορρίψῃ χρειάζεται ἄλλους τόσους μῆνας διὰ νὰ ἐκδικασθῇ ἡ ἔφεσις ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ.

Σκοπὸς τοῦ Νομοσχεδίου εἶναι ἡ ἐπιτάχυνσις τῆς διαδικασίας χορηγήσεως ἀδειῶν καὶ ἐκφράζομεν τὴν ἐλπίδα ὅτι τοῦτο θὰ γίνῃ διὰ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου. Ἱάντως ἡ ὅλη διαδικασία ἀναφορικῶς πρὸς τὸ θέμα τῆς χορηγήσεως ἢ μὴ ἀδειῶν ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας Ἀρχῆς ὑπῆρξε μέχρι σήμερον διαδικασία ταλαιπωρίας καὶ ἐπιβαρύνσεως τῶν ἐνδιαφερομένων αἰτητῶν μὲ ἀδικαιολόγητα προστίματα τὴν στιγμὴν μάλιστα ποὺ τὴν εὐθύνην διὰ τὴν καθυστέρησιν ἐκδόσεως ἀδειῶν φέρει ἡ ἁρμοδία Ἀρχή. Ἐὰν συνεχισθῇ ἡ σημερινὴ ἀπαράδεκτος κατάστασις πραγμάτων, ἴσως νὰ παραστῇ ἀνάγκη εἰς τὸ προσεχὲς μέλλον νὰ ἀσχοληθῇ τὸ Σῶμα μὲ νέαν τροποποίησιν τοῦ σχετικοῦ νόμου εἰς τρόπον ὥστε ἡ γραφειοκρατία καὶ κωλυσιεργία νὰ ἐκλείψῃ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Ποταμίτης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε. Ἕν θέμα διαδικασίας. Δι' αὐτὸ παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ ἐκ τῆς θέσεώς μου.

Τὸ θέμα τῶν ἀγορεύσεων μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τοῦ βήματος νομίζω ὅτι ἀποτελεῖ ἀνορθόδοξον διαδικασίαν καθόσον προδικάζει ἐντυπώσεις καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει διαταράσσει τὴν σειρὰν τῶν ἀγορεύσεων ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ προτεινομένου Νομοσχεδίου.

Διὰ ταῦτα, χωρὶς νὰ θέλω νὰ θίξω τὸν ἀξιότιμον συνάδελφον κ. Παπαϊωάννου, θὰ ἤθελα νὰ ἐπισύρω τὴν προσοχὴν τοῦ Προεδρείου τῆς Βουλῆς εἰς τὸ σημεῖον

αὐτὸ καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει νομίζω ὅτι θὰ ἦτο ὀρθότερον ἐὰν οἱ ἀγορηταὶ ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου ὁμίλουν κατὰ σειρὰν προτεραιότητος μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἔντιμος Βουλευτής, κ. Φειδίας Παρασκευαΐδης, ἤγειρε θέμα διαδικαστικόν.

Ὁ χρόνος κατὰ τὸν ὁποῖον ἤγειρε τὸ διαδικαστικὸν θέμα, δηλαδὴ μετὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ κ. Παπαϊωάννου, δὲν ἐπιτρέπει τὴν διόρθωσίν του.

Ἡ ἔνστασις θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε διατυπωθῆ προτοῦ δοθῆ ὁ λόγος ἢ μόλις ἐδόθη ὁ λόγος εἰς τὸν κ. Παπαϊωάννου.

Συμφωνῶ μὲ τὸ περιεχόμενον τῆς ἐνστάσεως τοῦ ἐντίμου κ. Βουλευτοῦ. Ὑπῆρξε τῷ ὄντι παρατυπία ὑπὸ τὴν ἐξῆς ἔννοιαν. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐκθέσεων ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐρωτᾶ ἐὰν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς καὶ ἀκολούθως δίδεται ὁ λόγος εἰς τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ ἀγορεύσουν. Ἐὰν ὅμως Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος Ὁμάδος ζητήσῃ νὰ ἀγορεύσῃ καὶ δὲν ὑπάρχῃ ἄλλος Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ ἀγορεύσῃ, τότε δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος, ὁ ὁποῖος ἐζήτησε νὰ ἀγορεύσῃ, ἔχει προτεραιότητα ἔναντι οἱουδήποτε ἄλλου Βουλευτοῦ.

Ἡ παρατυπία εἰς τὸ παρὸν στάδιον, ἡ ὁποία διέφυγε τῆς προσοχῆς μου, εἶναι ὅτι προτοῦ ἐρωτήσω κατὰ πόσον ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ἔδωσα τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Παπαϊωάννου.

Ὁ κ. Φειδίας Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Νὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ εὐσεβάστως ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς νὰ ἀναφέρω ὅτι δὲν ἐδικαιούμην νὰ διακόψω τὸν ὁμιλοῦντα. Νομίζω ὅτι δὲν μοῦ ἦτο δυνατὸν νὰ παρέμβω εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο. Διὰ ταῦτα δὲν εἶχα ἄλλην ὁδὸν παρὰ μετὰ τὴν ἀγόρευσιν νὰ ὑποβάλω τὴν διαδικαστικήν μου παρατήρησιν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω διὰ νὰ διευκρινήσω τὸ ὅλον θέμα, οἱ ἔντιμοι κύριοι Βουλευταὶ δικαιοῦνται νὰ ζητήσουν τὸν λόγον, ἀγορεύοντος οἱουδήποτε Βουλευτοῦ, ἐὰν πρόκειται νὰ ἐγείρουν διαδικαστικὸν θέμα. Δὲν δικαιοῦνται ὅμως νὰ ζητήσουν τὸν λόγον διὰ νὰ διακόψουν ἀγορητὴν καὶ νὰ συζητήσουν ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ θέματος. Οἱαδήποτε διαδικαστικὴ ἔνστασις εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ δεκτὴ διαρκούσης τῆς ἀγορεύσεως, ἐφ' ὅσον μάλιστα προκύπτει ἀπὸ τὸν τρόπον ἢ τὴν σειρὰν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐδόθη ὁ λόγος.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐπειδὴ ἀφέθη ἡ ἐντύπωσις, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, βάσει τῶν λεγομένων τοῦ κ. Παρασκευαΐδη, ὅτι ἐγὼ αὐθαιρέτως ἠγόρευσα, ἔχω νὰ παρατηρήσω ὅτι ἐζήτησα κανονικῶς τὸν λόγον, ὅστις καὶ μοῦ ἐδόθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Παπαϊωάννου εἰς οὐδεμίαν αὐθαιρεσίαν προέβη.

Ἐὰν ὑπάρχῃ αὐθαιρεσία, εἶναι αὐθαιρεσία τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, ὁ ὁποῖος ἔδωσε τὸν λόγον εἰς τὸ ἔντιμον Μέλος προτοῦ ἐρωτήσῃ ἐὰν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς.

Ὁ κ. Ποταμίτης εἶχε ζητήσει τὸν λόγον. Ἐπὶ διαδικασίας ἢ ἐπὶ οὐσίας;

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Δὲν πρόκειται νὰ ἀγορεύσω καὶ ἔτσι ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Παρασκευαΐδης δὲν θὰ ἔχῃ τὴν εὐκαιρίαν νὰ φέρῃ ἔνστασιν.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἤθελα νὰ παρακαλέσω εἶναι ὅπως ἡ συζήτησις τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου ἀναβληθῇ ἐπ' ὀλίγον, δηλαδὴ νὰ συζητηθῇ σήμερον, ἀλλὰ μετὰ ἀπὸ τὰ ἄλλα Νομοσχέδια, διότι ἔχω ὑπ' ὄψιν μου ὡρισμένας τροποποιήσεις αἱ ὁποῖαι εἶναι μὲν οὐσιώδεις ἀλλὰ πολὺ εὔκολοι καὶ μποροῦν νὰ γίνουν προτοῦ συζητηθῇ τὸ Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐτέθησαν αἱ τροποποιητικαὶ αὗται εἰσηγήσεις ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ;

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ὄχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Διότι ἄλλως θὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ τεθοῦν ἐνώπιόν της...

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Διὰ νὰ μὴν ἀναβληθῇ διὰ τοὺς λόγους ἀκριβῶς ποὺ ἐξέθεσεν ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Παπαϊωάνου, διότι τοῦτο εἶναι ἐπείγον Νομοσχέδιον, θὰ ἤθελα, ἐὰν ἦτο δυνατόν, νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις, διότι πρόκειται περὶ δύο ἢ τριῶν εἰσηγήσεων διὰ τῶν ὁποίων θὰ διατυπωθῇ μάλιστα ἐκεῖνο ποὺ ἀναφέρει εἰς τὴν ἔκθεσίν της ἡ Ἐπιτροπή.

Ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀναφέρει εἰς τὴν ἔκθεσίν της ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν διετυπώθησαν μέσα εἰς τὸ Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅταν φθάσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου καὶ γίνῃ ἡ κατ' ἄρθρον ἀνάγνωσις, τότε μπορεῖτε νὰ ὑποβάλετε εἰς τὰ ἄρθρα τὰ ὁποῖα ἔχετε ὑπ' ὄψιν σας τὰς τροποποιήσεις καί, ἐὰν κριθῇ ὅτι εἶναι σκόπιμον, νὰ παραπεμφθοῦν εἰς Ἐπιτροπήν.

Ὁ κ. Σαμψὼν εἶχε ζητήσει τὸν λόγον.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Εἶχα ζητήσει τὸν λόγον, κ. Πρόεδρε, ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς διαδικασίας.

Ἤθελα νὰ εἴπω ὅτι ἔπρεπε νὰ σταματήσῃ ἡ συζήτησις, διότι ἐδώσατε τὴν ἐξήγησιν ἡ ὁποία ἐκάλυψε τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ὁ ἀξιότιμος ἐκ Κυρηνείας συνάδελφος, κ. Παρασκευαΐδης, ἤγειρε. Στὸ μέλλον μόνον θὰ ἤθελα νὰ εἴπω νὰ προσέξωμεν νὰ μὴν ἐγερθῇ ἐκ νέου τοιοῦτο θέμα διαδικασίας.

Εὐχαριστῶ.

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Μαυρονικόλας. Ἐλπίζω νὰ εἶναι οὐχὶ θέμα διαδικασίας.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Εἰσήγησιν, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσήγησιν.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Ἡ εἰσήγησίς μου, κύριε Πρόεδρε, εἶναι νὰ παραπεμφθῇ τὸ Νομοσχέδιον εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν, διότι βλέπω πολλὰς διατάξεις ἐδῶ αἱ ὁποῖαι χρήζουν καὶ νομοτεχνικῆς ἐπεξεργασίας καὶ νομικῆς μελέτης. Ὑπάρχει ἐδῶ πρόνοια περὶ Ἐπιτροπῆς Ἐφέσεων, ὑπάρχει πρόνοια περὶ τῆς συνθέσεως καὶ τῆς ἀπαρτίας τῶν διαφόρων Ἐπιτροπῶν καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς, πράγματα τὰ ὁποῖα ἴσως καὶ νὰ συγκρούωνται μὲ προνοίας τοῦ Συντάγματός μας καὶ ἄλλων Νόμων.

Διὰ τοῦτο, καίτοι συμφωνῶ μὲ τὸν ἔγκριτον συνάδελφον κ. Ποταμίτην ὅτι τὸ Νομοσχέδιον χρειάζεται περαιτέρω ἐπεξεργασίαν, ἐν τούτοις δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ἐπεξεργασία τὴν ὁποίαν δύναται νὰ κάμῃ ἄλλη Ἐπιτροπή, πλὴν τῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Καὶ ἐγώ, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔχω νὰ ἀναφέρω ὡρισμένας ἐλλείψεις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἤδη ἔχουν ὑποβληθῆ ἑκατοντάδες ἐφέσεων καὶ ἐκκρεμοῦν ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργοῦ. Αὐταὶ αἱ ἐφέσεις τί θὰ γίνουν ; Δὲν γίνεται καμμία μνεία εἰς τὸ Νομοσχέδιον περὶ παραπομπῆς των εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἢ περὶ ἐκδικάσεώς των ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ ἐντὸς τακτῆς προθεσμίας πρὶν ἢ διορισθῆ ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτή.

Νομίζω πρέπει νὰ γίνῃ καὶ μία πρόβλεψις διὰ τὰς ἤδη ἐκκρεμούσας ἐφέσεις ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Διὰ τὰς ἐκκρεμούσας ἐφέσεις ;

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖον θὰ εἶναι τὸ δικαστικόν, τὸ ἡμιδικαστικὸν ὄργανον, τὸ ὁποῖον θὰ τὰς ἐξετάσῃ.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Κατόπιν τῶν ὅσων ἐλέχθησαν ὑπὸ τῶν ἐντίμων συναδέλφων κυρίων Κληρίδη καὶ Μαυρονικόλα, εἰσηγοῦμαι καὶ ἐγὼ νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν, ἀλλὰ νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ ἔργου τὸ συντομώτερον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἑπομένως φαίνεται ὅτι ὑπάρχει ὁμοφωνία περὶ ἀνάγκης παραπομπῆς τοῦ θέματος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν.

Παρακαλῶ τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν, τὸ συντομώτερον δυνατὸν νὰ ἐξετάσῃ τὸ Νομοσχέδιον διὰ νὰ εἶναι ἕτοιμον πρὸς συζήτησιν διὰ τὴν ἑπομένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Ἐφ' ὅσον τὸ θέμα παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν, παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν νὰ σημειώσῃ καὶ τὸ ἑξῆς θέμα, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξετασθῇ.

Ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ της ὅπως διασαφηνίσῃ ὅτι διὰ τῶν προνοιῶν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου δὲν παρεμποδίζεται ἡ προσφυγὴ εἰς τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον, εἰσηγεῖται ὅπως προστεθῇ εἰς τὸ ἄρθρον 6 ἡ φράσις «ἐπιφυλαττομένου τοῦ δικαιώματος προσφυγῆς εἰς τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον».

Εἶναι γεγονὸς ὅτι μία τοιαύτη προσθήκη θὰ καταστήσῃ σαφὲς ὅτι δὲν ἐπηρεάζει τὸ δικαίωμα προσφυγῆς. Ἀπὸ νομοτεχνικῆς ὅμως πλευρᾶς εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξετασθῇ ἐὰν ἡ ἰδία διατύπωσις ἔγινε καὶ εἰς ἄλλα Νομοσχέδια.

Διότι, ἐὰν εἰς ἄλλα Νομοσχέδια δὲν ἔγινεν ἡ διατύπωσις, θὰ προκύψῃ τὸ θέμα ὅτι εἰς τὰ Νομοσχέδια αὐτὰ δὲν διαφυλάσσεται τὸ δικαίωμα προσφυγῆς.

Διότι, ἐὰν ὁ νομοθέτης εἰς ἓν Νομοσχέδιον ὅπου ἤθελε νὰ διαφυλάξῃ τὸ δικαίωμα σαφῶς ἐδήλωσε τοῦτο, ἐνῶ εἰς ἄλλα δὲν ὁμιλεῖ περὶ ἐπιφυλάξεως τοῦ δικαιώματος, τότε ἡ ἑρμηνεία ἡ ὁποία θὰ δοθῇ ὑπὸ τῶν Δικαστηρίων εἶναι ὅτι ἐκεῖ ποὺ ἀναφορικῶς ἢ οὐσιαστικῶς ἢ καθ' οἱονδήποτε ἄλλον τρόπον ἡ Βουλὴ δὲν ἀναφέρεται εἰς τὴν διαφύλαξιν τοῦ θέματος τῆς προσφυγῆς εἰς τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον, τοῦτο ἐγκαταλείπεται ἢ παραμερίζεται ὑπὸ τοῦ Νόμου.

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ἀκριβῶς ἕνα ἀπὸ τὰ θέματα τὰ ὁποῖα εἶχα ὑπ' ὄψιν μου εἶναι τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἔρχεται μᾶλλον καὶ εἰς ἀντίφασιν μὲ τὸ ἄλλον, ποὺ λέγει πιὸ κάτω ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργοῦ εἶναι τελικὴ ἐνῶ ἐπιφυλάσσεται τὸ δικαίωμα προσφυγῆς εἰς τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπομένως τὸ Νομοσχέδιον παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν μὲ παράκλησιν ὅπως ἡ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν ἐπιληφθῇ τούτου καὶ ἑτοιμάσῃ συμπληρωματικὴν ἔκθεσιν διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

«Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 13) τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἤ, ἐν τῇ ἀπουσίᾳ αὐτοῦ, μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ὁ ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 13) ΤΟΥ 1972»

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Προεδρεύων
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 6ην Ὀκτωβρίου 1972.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ εἰδίκευσις συμπληρωματικῆς πιστώσεως ἐκ £980.000 ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας καὶ διάθεσις αὐτῆς διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἀκολούθων ἐπιπροσθέτων δαπανῶν διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους :

(α) Δαπάνη ἐκ £675.000 διὰ τὴν κάλυψιν μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους τῶν ηὐξημένων ἀναγκῶν εἰς τιμαριθμικὰ ἐπιδόματα τῶν Κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων τῶν ὁποίων ἡ ἀντιμισθία βαρύνει τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμόν.

Ἡ αὔξησις τῶν ρηθέντων ἐπιδομάτων ὑπῆρξεν ἀποτέλεσμα σχετικῆς ἀνόδου τοῦ τιμαριθμικοῦ δείκτου κατὰ τὴν 1ην Δεκεμβρίου 1971 καὶ τὴν 1ην Μαρτίου 1972.

(β) Χορήγησις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ποσοῦ ἐκ £130.000 εἰς τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἵδρυμα Κύπρου, ἐπιπροσθέτως τοῦ ἤδη προβλεφθέντος εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν ποσοῦ ἐκ £300.000, ὡς ἐπιστροφὴ ὑπ' αὐτῆς πρὸς τὸ Ἵδρυμα τοῦ ὑπολογιζομένου ὅπως εἰσπραχθῇ μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους ὁλικοῦ ποσοῦ διὰ τέλη ἀδειῶν ραδιοφώνων καὶ τηλεοράσεων.

Ἡ ἐπιστροφὴ τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων προτείνεται πρὸς ἐκκαθάρισιν λογαριασμῶν τῆς Κυβερνήσεως μετὰ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἱδρύματος Κύπρου πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν προνοιῶν τοῦ προσφάτως ψηφισθέντος ὑπὸ τῆς Βουλῆς Τροποποιητικοῦ Νόμου περὶ Ραδιοφωνικοῦ Ἱδρύματος Κύπρου.

(γ) Δαπάνη ἐκ £145.000 διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς ἀναμενομένης Γενικῆς Κυβερνητικῆς Εἰσφορᾶς εἰς τὸ Ταμεῖον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

'Ως ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, ἡ ἀρχικῶς ὑπολογισθεῖσα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δεδομένων ἄτινα ἦσαν γνωστὰ κατὰ τὴν προετοιμασίαν καὶ ἔγκρισιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ διὰ τὸ τρέχον ἔτος πρόνοια ἐκ £1.355.000 ὑπολογίζεται νὰ ἀνέλθῃ μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους εἰς τὸ συνολικὸν ποσὸν τοῦ £1.500.000. Ἐπειδὴ δὲν ὑφίστανται ἰσάξιαι ἐξοικονομήσεις πρὸς κάλυψιν τῆς οὕτω προκυπτούσης διαφορᾶς ὑπὸ οἱονδήποτε ἄλλον ἄρθρον τοῦ ἰδίου Κεφαλαίου παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

(δ) Χορήγησις ἐπιπροσθέτου ποσοῦ ἐκ £30.000 εἰς τὴν Ταχυδρομικὴν Ὑπηρεσίαν πρὸς κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς δαπάνας μεταφορᾶς ἐγχωρίου καὶ ἐξωτερικοῦ ταχυδρομείου.

'Ως ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, τὸ ἤδη χορηγηθὲν πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ποσὸν εἰς τὴν ὡς ἄνω ὑπηρεσίαν ἐκ £112.000 ἐκρίθη ἀνεπαρκὲς συνεπείᾳ τῆς εἰς βάρος αὐξήσεως τοῦ ἐξωτερικοῦ ταχυδρομείου τὸ ὁποῖον μεταφέρεται εἴτε διὰ θαλάσσης εἴτε ἀεροπορικῶς διαρκοῦντος τοῦ ἔτους καὶ τῆς καταβολῆς μεγαλυτέρας δαπάνης διὰ τὴν μεταφορὰν τοῦ ἐγχωρίου ταχυδρομείου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐπικυρωθεισῶν χαμηλοτέρων προσφορῶν.

Ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις ἡ παραχώρησις ἐπιπροσθέτου ποσοῦ ἐκ £30.000 διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν τῆς Ὑπηρεσίας ταύτης θεωρεῖται ἀναγκαία.

'Η 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ ἀφοῦ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς ὡς ἄνω παρασχεθείσας πληροφορίας δι' ἑκάστην περίπτωσιν, συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς δι' οὓς πρόκειται νὰ διατεθῶσι τὰ ὡς ἄνω ποσὰ χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

'Εφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £980.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 13) τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

«Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 8) τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 8) ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Προεδρεύων
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 6ην Ὀκτωβρίου 1972.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £120.000 καὶ διάθεσις αὐτοῦ διὰ τὴν κατασκευὴν ἀγροτικῶν ὁδῶν εἰς τὰς πτωχοτέρας ἀμπελουργικὰς περιοχὰς καὶ τὰς περιοχὰς χαλαζοπλήκτων καὶ ἀνομβριοπλήκτων χωρίων τῶν ἐπαρχιῶν Λεμεσοῦ, Πάφου, Λευκωσίας, Λάρνακος καὶ Ἀμμοχώστου.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, ἡ διάθεσις τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου κατὰ τὴν ἐξέτασιν ὑπ' αὐτοῦ τῶν θεμάτων καθορισμοῦ τιμῶν τῶν

ἀμπελουργικῶν προϊόντων ἐσοδείας 1972 καὶ τῆς παροχῆς βοηθείας πρὸς χαλαζοπλήκτους καὶ ἀνομβριοπλήκτους παραγωγούς. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ τελευταῖον θέμα, τοῦτο παρεπέμφθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου εἰς ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπὴν ἥτις καὶ ἀπεφάσισεν ὅπως εἰσηγηθῇ, μεταξὺ ἄλλων μέτρων βοηθείας, τὴν διάθεσιν ποσοῦ ἐκ £60.000 διὰ τὴν κατασκευὴν ἀγροτικῶν ὁδῶν εἰς περιοχὰς χαλαζοπλήκτων καὶ ἀνομβριοπλήκτων χωρίων.

Ἐνεργοῦντα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὡς ἄνω ἀποφάσεων τὰ ἁρμόδια Κυβερνητικὰ Τμήματα προέβησαν εἰς τὴν κατανομὴν κατ' ἐπαρχίας τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων. Κατὰ τὴν κατανομὴν αὐτὴν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν, ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατασκευὴν ἀγροτικῶν δρόμων εἰς τὰς ἀμπελουργικὰς περιοχάς, τὸ μῆκος τῆς κατασκευασθησομένης ὁδοῦ, ἡ περιοχὴ τὴν ὁποίαν αὕτη θὰ ἐξυπηρετήσῃ, ἡ πυκνότης καὶ ἡ ἡλικία τῶν ἀμπελώνων τῆς περιοχῆς, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀμπελουργῶν οἵτινες θὰ ἐξυπηρετηθῶσιν ὡς ἐπίσης ὁ βαθμὸς συνεργασίας τῶν ἐνδιαφερομένων ἀμπελουργῶν.

Ἐν ὄψει τῆς ἐπεκτάσεως τοῦ προμνησθέντος σχεδίου κατασκευῆς ἀγροτικῶν ὁδῶν κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν, ὡς ἐπιπρόσθετα κριτήρια, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν σκαλῶν οἰνοποιησίμων ποικιλιῶν ἀμπέλου, ἡ πληγεῖσα ἔκτασις σιτηρῶν, ἀμπέλων καὶ καπνῶν ἐκ τῆς χαλάζης καὶ ἡ πληγεῖσα ἔκτασις σιτηρῶν ἐκ τῆς ἀνομβρίας.

Λεπτομερὴς κατάλογος τῶν πρὸς κατασκευὴν ἀγροτικῶν ὁδῶν εἰς τὰς προαναφερθείσας περιοχὰς τῶν ὡς ἄνω ἐπαρχιῶν ἐπισυνάπτεται εἰς τὴν ἀποσταλεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν.

Ἐπειδὴ αἱ ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον «Ἀγροτικὴ Ἀνάπτυξις» καὶ Ἄρθρον «Βελτίωσις καὶ Κατασκευὴ Ἀγροτικῶν Ὁδῶν» τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως τοῦ τρέχοντος ἔτους ὑπάρχουσαι πιστώσεις δὲν κρίνονται ἐπαρκεῖς διὰ τοὺς ὡς ἄνω ἐπιπροσθέτους σκοπούς, παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν κ.κ. Σταύρου Ποσκώτη καὶ Ἀνδρέα Ζιαρτίδη διατυπωσάντων παράπονον διότι εἰς τὴν κατ' ἐπαρχίας κατανομὴν τοῦ διατεθησομένου ποσοῦ ἠδικήθη, κατὰ τὴν ἄποψίν των, ἡ ἐπαρχία Λάρνακος καὶ τοῦτο παρὰ τὰς δοθείσας κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος διαβεβαιώσεις τοῦ Κυβερνητικοῦ ἐκπροσώπου ὅτι ἡ αὔξησις τοῦ ποσοῦ δι' ἐκτέλεσιν τῶν προμνησθέντων ἔργων εἰς τὰ ἀμπελουργικὰ χωρία τῆς ἐπαρχίας Λάρνακος θὰ ἦτο σημαντικὴ δοθέντος ὅτι ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν δὲν ἐλήφθη τοιαύτη πρόνοια διὰ τὰ ἐν λόγῳ χωρία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἐντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ποσὸν ἐκ £60.000 διετίθετο κατ' ἔτος διὰ τὴν κατασκευὴν ἀγροτικῶν δρόμων εἰς τὰ πτωχότερα τῶν ἀμπελουργικῶν χωρίων. Εἰς τὸν κατάλογον ὁ ὁποῖος κατηρτίσθη ἐφέτος, δὲν συμπεριελαμβάνοντο τὰ χωρία τῆς Λάρνακος, καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀπεφασίσθη ὅπως ταῦτα συμπεριληφθοῦν. Ἐδόθη μάλιστα ἡ διαβεβαίωσις ὅτι, δεδομένου ὅτι εἰς τὸ παρελθὸν τὰ χωρία αὐτὰ δὲν περιελήφθησαν καὶ δὲν κατεσκευάσθησαν ἀγροτικοὶ δρόμοι ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου, κατὰ τὴν ἐφετεινὴν κατανομὴν τὸ ποσὸν θὰ ἦτο ὑψηλότερον. Δυστυχῶς ὄχι μόνον δὲν εἶναι ὑψηλότερον ἀλλὰ δὲν ἐλήφθη καθόλου ὑπ' ὄψιν ἡ διαβεβαίωσις τοῦ κυβερνητικοῦ ἐκπροσώπου.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους δὲν δύναμαι παρὰ νὰ ἀπόσχω τῆς ψηφοφορίας ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τούτου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

Παρακαλῶ νὰ σημειωθῇ ὅτι ὑπάρχει μία ἀποχή.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ £120.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 8) τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Παρακαλῶ καὶ πάλιν νὰ σημειωθῇ ὅτι κατὰ τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν ὑπῆρξε μία ἀποχή.

Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 9) τοῦ 1972.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἢ τὸν ἀντικαταστάτην αὐτοῦ νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 9) ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Προεδρεύων
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ἡρακλῆς Χτζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 6ην Ὀκτωβρίου 1972.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ διάθεσις ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £137.865 διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἀκολούθων ἐπιπροσθέτων δαπανῶν διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους :

(α) Δαπάνη διὰ τὴν ἵδρυσιν βιομηχανικῆς περιοχῆς εἰς τὴν πόλιν Ἀμμοχώστου.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ τρέχοντος ἔτους ἐγένετο πρόνοια ποσοῦ ἐκ £86.550 διὰ τὴν κάλυψιν τῶν δαπανῶν ἐν σχέσει πρὸς τὰς βιομηχανικὰς περιοχὰς τῆς Λευκωσίας, Λεμεσοῦ, Λάρνακος καὶ Ἀμμοχώστου. Ἐκ τῆς προνοίας ταύτης ποσὸν ἐκ £31.849 ἔχει ἤδη δεσμευθῇ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν διαφόρων ἐγκριθεισῶν ἐργασιῶν εἰς τὰς βιομηχανικὰς περιοχὰς Λευκωσίας, Λεμεσοῦ καὶ Λάρνακος. Προσφάτως ἔχει ἐγκριθῇ ὁλοκληρωμένον σχέδιον διὰ τὴν ἵδρυσιν βιομηχανικῆς περιοχῆς καὶ εἰς τὴν πόλιν Ἀμμοχώστου τὸ ὁποῖον, ὡς ἐνεκρίθη κατ' ἀρχήν, προβλέπει διὰ τὸ τρέχον ἔτος δαπάνας ἀνερχομένας εἰς £137.865. Ἐπειδὴ ἡ ὑφισταμένη πρόνοια διὰ τὴν βιομηχανικὴν περιοχὴν Ἀμμοχώστου εἶναι μόνον £50.000 παρίσταται ἀνάγκη παραχωρήσεως ἐπιπροσθέτου ποσοῦ ἐκ £87.865 διὰ τὴν κάλυψιν τοῦ συνόλου τῆς δαπάνης.

(β) Δαπάνη ἐκ £50.000 διὰ κάλυψιν τῶν ηὐξημένων ἀναγκῶν εἰς τιμαριθμικὰ ἐπιδόματα διὰ τοὺς Κυβερνητικοὺς ὑπαλλήλους τῶν ὁποίων ἡ ἀντιμισθία βαρύνει τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως.

Ἡ αὔξησις τῶν ρηθέντων ἐπιδομάτων ὑπῆρξεν ἀποτέλεσμα σχετικῆς ἀνόδου τοῦ τιμαριθμικοῦ δείκτου κατὰ τὴν 1ην Δεκεμβρίου 1971 καὶ τὴν 1ην Μαρτίου 1972. Ἐπειδὴ δὲν ὑφίστανται διαθέσιμοι ἰσάξιαι ἐξοικονομήσεις διὰ τοῦτο ποσὸν ὑφ' οἱονδήποτε ἄλλον ἄρθρον τοῦ ἰδίου κεφαλαίου παρίσταται ἀνάγκη, ὑπὸ τὰς περιστάσεις, ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς δι' οὓς πρόκειται νὰ διατεθῶσι τὰ ὡς ἄνω ποσὰ χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης ἔχει τὸν λόγον.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἔλαβα τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου γιὰ νὰ ἀσχοληθῶ ἐπ' ὀλίγοις μὲ τὸ ὑπὸ ψήφισιν ποσὸν διὰ τὴν βιομηχανικὴν ζώνην Ἀμμοχώστου καὶ δι' αὐτοῦ νὰ ἐκφράσω τὴν διαμαρτυρίαν μου διὰ τὸν λόγον τῆς ἐπὶ τόσα ἔτη καθυστερήσεως δημιουργίας βιομηχανικῆς περιοχῆς εἰς τὴν ἐπαρχίαν καὶ τὴν πόλιν Ἀμμοχώστου.

Εἶναι πολὺ παράδοξον τὸ φαινόμενον ἐπὶ τόσα ἔτη νὰ ἀναμένῃ ἡ Ἀμμόχωστος τὴν ἱκανοποίησιν αὐτοῦ τοῦ ζωηροτάτου προβλήματος, τὸ ὁποῖον ἐνῶ ἐλύθη εἰς τὰς περιοχὰς ἢ πόλεις ποὺ προβλέπεται ἡ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις νὰ ἐπέλθῃ μετὰ μίαν δεκαετίαν καὶ ἐνῶ εἰς τὴν Ἀμμόχωστον ἡ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις ἔχει πάρει εὐρείας διαστάσεις, ἐν τούτοις τὸ πρόβλημα παραμένει ἄλυτον καὶ αἱ βιομηχανίαι τῆς πόλεως καὶ τῆς ἐπαρχίας Ἀμμοχώστου νὰ διασκορπίζωνται τῆδε κακεῖσε μὲ ἀπροβλέπτους οἰκονομικὰς ἐπιπτώσεις τόσον ἐπὶ τῶν ἐνδιαφερομένων ἐπιχειρηματιῶν ὅσον καὶ ἐπὶ τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἐν γένει βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως τῆς πόλεως.

Εἶναι παράδοξον ἀκόμη τὸ φαινόμενον ὅτι ἐνῶ ἀπὸ ἔτη εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς προβλέπονται διάφορα ποσὰ νὰ διατεθοῦν διὰ τὸ ἐν λόγῳ ἔργον, εὑρισκόμεθα πάντοτε τὴν ὑστάτην στιγμήν, πρὸς τὸ τέλος τοῦ ἔτους, νὰ ὁμιλῶμεν περὶ δημιουργίας αὐτοῦ τοῦ ἔργου καὶ ἐνῶ ὑπῆρχαν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου £50.000 διατεθειμέναι διὰ νὰ προχωρήσῃ τὸ ἔργον, ἐν τούτοις μέχρι σήμερον οὔτε ἓν βῆμα, οὔτε ἓν ἀσήμαντον ἔργον, ἔγινεν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν καὶ ἐρχόμεθα τὸ τελευταῖον τρίμηνον νὰ ἐπιζητήσωμεν αὔξησιν τοῦ ἐν λόγῳ ποσοῦ μὲ τὴν δικαιολογίαν ὅτι θὰ διατεθῇ αὐτὸ τὸ ποσὸν διὰ τὴν τρέχουσαν περίοδον.

Ἐκεῖνο ποὺ ἔχω νὰ τονίσω εἶναι ὅτι ἐλπίζω ὅτι τὸ εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν εὑρισκόμενον ποσὸν τῶν £50.000 ὅπως καὶ τὸ ποσὸν αὐτὸ (τῶν 87 χιλιάδων λιρῶν) τὸ ὁποῖον θὰ ψηφισθῇ θὰ διατεθῇ πραγματικὰ διὰ τὴν βιομηχανικὴν περιοχὴν Ἀμμοχώστου καὶ δὲν πρόκειται ἢ δὲν διετέθη ἐν τῷ μεταξὺ δι' οἱονδήποτε ἄλλον ἔργον ἢ δι' οἱανδήποτε ἄλλην βιομηχανικὴν περοιχὴν καὶ θὰ ἔλθωμεν εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ποὺ τὰ χρήματα θὰ ἔχουν διατεθῇ δι' ἄλλους σκοποὺς καὶ θὰ ὑποχρεωθῶμεν νὰ ψηφίσωμεν ἄλλα ποσὰ διὰ τὴν βιομηχανικὴν περιοχὴν Ἀμμοχώστου καὶ νὰ παρουσιάζεται τὸ ἔργον αὐτὸ ὅτι ἐπεβαρύνθη μὲ μεγάλα ποσά.

Εἶμαι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζω ὅτι διὰ τὴν βιομηχανικὴν περιοχὴν Ἀμμοχώστου αἱ δαπάναι εἶναι αἱ ὀλιγώτεραι διατεθεῖσαι ἀπὸ ὁποιανδήποτε ἄλλην βιομηχανικὴν περιοχήν, τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα θὰ γίνουν δὲν θὰ ἐπιβαρύνουν καὶ πολὺ

τὰ ἐργοστάσια ἢ τοὺς ἐπιχειρηματίας καὶ θὰ ἐξυπηρετήσουν τὰ μέγιστα τὴν βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν τῆς περιοχῆς, ἡ ὁποία ὡς ὅλοι ἐκ πείρας ἔχετε διαπιστώσει, ἤδη ἔχει ἀναπτυχθῆ αἰσθητῶς καὶ εἰς τὴν ἐπιλεγεῖσαν περιοχὴν ὅπου πρόκειται νὰ ἐγκατασταθῆ ἡ βιομηχανικὴ ζώνη.

Εὔχομαι καὶ ἐλπίζω καὶ ἀπαιτῶ τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα ἐγκρίνονται διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν νὰ διατεθοῦν πράγματι διὰ τὸ ἔργον αὐτὸ καὶ ἡ ἐργασία προπαντὸς νὰ ἀρχίσῃ τὸ συντομώτερον δυνατόν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας εἶχε ζητήσει τὸν λόγον.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμα Μέλη. Ἀνέμενα ἀπὸ τὸ ἔντιμον Μέλος, τὸν κ. Χριστοδουλίδην τῆς Ἀμμοχώστου, νὰ ἐκφράσῃ τὰς εὐχαριστίας του πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν, ἡ ὁποία διὰ τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου διαθέτει σεβαστὸν ποσὸν διὰ τὴν συμπλήρωσιν καὶ τὴν ἵδρυσιν βιομηχανικῆς περιοχῆς εἰς τὴν πόλιν Ἀμμοχώστου. Παρ' ὅλον τοῦτο τὸ ἔντιμον Μέλος ἐξεδήλωσε παράπονα. Τί θὰ ποῦμεν ἡμεῖς οἱ Παφῖται, ποὺ ἐνῶ εἰς τὸ Νομοσχέδιον προβλέπονται ἔξοδα διὰ τὴν ἵδρυσιν τεσσάρων βιομηχανικῶν περιοχῶν εἰς τὰς πόλεις Λευκωσίας, Λεμεσοῦ, Λάρνακος καὶ Ἀμμοχώστου, διὰ τὴν Πάφον, παρὰ τὰς ὑποσχέσεις τῶν ὑπευθύνων ὅτι θὰ ἐδίδετο προσοχὴ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἱδρύσεως βιομηχανικῆς περιοχῆς καὶ εἰς τὴν Πάφον, καμμία πρόβλεψις δὲν γίνεται διὰ τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου. Παρ' ὅλον τοῦτο ὅμως θὰ ψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον καὶ ἐκτιμῶ τὴν προσπάθειαν τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἱδρύσεως βιομηχανικῶν περιοχῶν καὶ ἐλπίζω ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἴδῃ καὶ τὴν Πάφον καὶ θὰ ἀποφασίσῃ τὴν ἵδρυσιν βιομηχανικῆς περιοχῆς.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψὼν ἔχει τὸν λόγον.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, ἀξιότιμοι συνάδελφοι. Κατανοῶ τὴν ἀγωνίαν τοῦ ἐκ Πάφου συναδέλφου, κ. Μαυρονικόλα, νὰ ἴδῃ εἰς τὴν ἐπαρχίαν του νὰ ἱδρύεται βιομηχανικὴ περιοχὴ καὶ μαζί του ἐνώνω καὶ ἐγὼ τὴν φωνήν μου διὰ νὰ ἐνισχύσῃ ἡ Κυβέρνησις οἰκονομικῶς τὴν περιοχὴν καὶ νὰ ἱδρύσῃ βιομηχανικὴν περιοχήν, ὥστε νὰ ἀναπτυχθῆ ἡ βιομηχανία εἰς τὴν Πάφον.

Ὅμως, κ. Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, διαφωνῶ πλήρως μὲ τὸν κ. Μαυρονικόλαν, διὰ τὴν ἀντίθεσίν του πρὸς τὸν λόγον τοῦ ἀξιοτίμου ἐξ Ἀμμοχώστου συναδέλφου, κ. Χριστοδουλίδη.

Ὁ κ. Μαυρονικόλας εἶπεν ὅτι ἀνέμενεν ἀπὸ τὸν κ. Χριστοδουλίδην νὰ ἐκφράσῃ τὰς εὐχαριστίας του πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν, ἡ ὁποία θὰ ἐξοδεύσῃ £137.000 διὰ τὴν συμπλήρωσιν, ὡς εἶπεν ὁ κ. Μαυρονικόλας, τῆς βιομηχανικῆς περιοχῆς Ἀμμοχώστου.

Πρὸς Θεοῦ, ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε καὶ ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι, διὰ ποίαν συμπλήρωσιν βιομηχανικῆς περιοχῆς ὁμιλεῖ ὁ ἀξιότιμος ἐκ Πάφου συνάδελφος, ὅταν τὰ ἔργα διὰ τὴν δημιουργίαν βιομηχανικῆς περιοχῆς δὲν ἔχουν ἀρχίσει ἀκόμη.

'Αξιότιμοι κύριοι. Ή 'Αμμόχωστος ἔχρηζεν ἰδιαιτέρας μερίμνης ὑπὸ τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Εξουσίας καὶ ὅμως ἐγκατελείφθη καὶ πολλὲς γενεὲς κατοίκων τῆς 'Αμμοχώστου ἀνέμεναν προηγουμένως ἀπὸ τὴν ἀποικιοκρατικὴν Κυβέρνησιν καὶ ἀργότερον ἀπὸ τὴν ἰδικήν μας Κυβέρνησιν νὰ ἴδουν τὰ προβλήματα τῆς 'Αμμοχώστου μὲ στοργὴν καὶ κατανόησιν.

Σήμερον τὸ 1972, ἔρχεται ἡ Κυβέρνησις νὰ στείλῃ ἕνα Νομοσχέδιον εἰς τὴν Βουλὴν διὰ ἑκατὸν μόνον τριάντα ἑπτὰ χιλιάδες λίρες διὰ τὴν ἀνάπτυξιν βιομηχανικῆς περιοχῆς εἰς 'Αμμόχωστον.

Τὸ ποσὸν εἶναι μηδαμινόν. Διὰ μίαν πόλιν ἀνεπτυγμένην, ὡς εἶναι ἡ 'Αμμόχωστος, ἡμεῖς, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, ἀνεμέναμεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις καὶ τὰ ἁρμόδια Τμήματα, ποὺ χειρίζονται τὰ προβλήματα αὐτά, θὰ ἔσπευδαν νὰ λύσουν τὸ βασικὸν αὐτὸ πρόβλημα ποὺ ἀπασχολεῖ τὴν πόλιν καὶ τὴν ἐπαρχίαν 'Αμμοχώστου μὲ κατανόησιν καὶ στοργήν.

Τώρα γίνεται τὸ πρῶτον βῆμα, δὲν συμπληρώνεται ἡ βιομηχανικὴ περιοχή, ὡς ἐσφαλμένως ἐτόνισεν ὁ ἐκ Πάφου συνάδελφος, ἀλλὰ τώρα θὰ ἀρχίσουν τὰ ἔργα. 'Ενώνω τὴν φωνήν μου μαζὶ μὲ τὴν φωνὴν τοῦ κ. Χριστοδουλίδη, καὶ καλῶ τὴν 'Εκτελεστικὴν 'Εξουσίαν ὅπως τὰ ἔργα ἀρχίσουν ἀμέσως. Δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ ψηφίσωμεν τὸ κονδύλιον, ἀλλὰ πρέπει τὰ ἔργα νὰ γίνουν πραγματικότης. Ἡ βιομηχανικὴ περιοχὴ τῆς 'Αμμοχώστου πρέπει νὰ λάβῃ σάρκα καὶ ὀστᾶ καὶ εἰς τὸν χῶρον διὰ τὸν ὁποῖον προγραμματίζονται τὰ ἔργα, νὰ τὰ ἴδωμεν νὰ γίνωνται πραγματικότης.

Ἡ 'Αμμόχωστος ἦτο ἡ πρώτη πόλις διὰ τὴν ὁποίαν ἐγένετο πάντοτε λόγος περὶ ἀναπτύξεως καὶ περὶ μελλοντικῆς προόδου. Δυστυχῶς ἡ ἀστοργία, ἡ ὁποία ἐπεδείχθη ἀπὸ τοὺς ἑκάστοτε ἁρμοδίους, τὴν ἔφερε σήμερον νὰ ἀγωνίζεται καὶ νὰ ἐκλιπαρῇ καὶ νὰ κτυπᾷ πόρτες καὶ νὰ ζητᾷ κατανόησιν ἀπὸ τοὺς ἁρμοδίους.

Πρόσφατα, κύριε Πρόεδρε καὶ ἀξιότιμοι συνάδελφοι, ὅτε εἴχαμεν συνάντησιν μὲ τὸν Ὑπουργὸν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ ἐζητήσαμεν νὰ κατασκευασθῇ τὸ σιλὸ εἰς τὸν λιμένα 'Αμμοχώστου, συνεζητήσαμεν καὶ διὰ τὸ θέμα τῆς βιομηχανικῆς περιοχῆς καὶ θὰ τὸ συζητήσωμεν ἐπίσης αὔριον μὲ τὸν Ὑπουργὸν 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

Ἡ 'Αμμόχωστος ἐγκατελείφθη, ἡ 'Αμμόχωστος εἶναι ἡ πόλις ἡ ὁποία, ἐνῶ ἀνέμενε στοργήν, εἶδεν ἀστοργίαν. Δὲν ἔχουν δίκαιον ἄλλοι νὰ λέγουν ὅτι ἐγένετο μέριμνα διὰ τὴν 'Αμμόχωστον. Τὸ λιμάνι τῆς 'Αμμοχώστου ἦτο τὸ πρῶτον λιμάνι τῆς Κύπρου καὶ σήμερον κινδυνεύει νὰ γίνῃ τὸ ἔσχατον.

Τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα ἀπὸ χρόνια ἡ Κυβέρνησις ἔχει ὑποσχεθῇ ὅτι θὰ γίνουν ἐντὸς τοῦ λιμένος 'Αμμοχώστου, δὲν ἔχουν γίνει πραγματικότης, ὅπως δὲν ἔχει γίνει πραγματικότης καὶ ἡ δημιουργία τῆς βιομηχανικῆς περιοχῆς διὰ τὴν ὁποίαν γίνεται σήμερον συζήτησις.

Τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς αὐτῆς ἂς γίνῃ ἡ φωνὴ τῶν παρημελημένων κατοίκων τῆς ἐπαρχίας 'Αμμοχώστου καὶ ἂς ἀκούσῃ τὴν φωνὴν αὐτὴν ἡ 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία.

'Εὰν δὲν τὸ πραγματοποιήσῃ καὶ ἐὰν δὲν ἀκούσῃ τὴν φωνὴν αὐτήν, ἡμεῖς θὰ ξαναθέσωμεν τὸ θέμα αὐτὸ καὶ τότε ἡ γλῶσσα τὴν ὁποίαν θὰ χρησιμοποιήσωμεν θὰ εἶναι πολὺ διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν σημερινήν.

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Φυσικὰ δὲν θὰ μακρυγορήσω ἀλλὰ θέλω νὰ συγχαρῶ ἐκ βάθους καρδίας τοὺς ἐξ Ἀμμοχώστου συναδέλφους, νὰ τοὺς συγχαρῶ ἐκ δευτέρου διότι κατάγονται ἐκ τοῦ ἰδίου κόμματος, καὶ νὰ εἴπω μετὰ παρρησίας ὅτι διεκδικοῦν τὰ δίκαια τῆς πόλεώς των καὶ τῆς ἐπαρχίας των μετὰ μεγάλης μαχητικότητος. Ὅταν φθάνουν, ὅμως, εἰς τὸ σημεῖον νὰ εἴπουν ὅτι ἡ Ἀμμόχωστος ἐγκατελείφθη καὶ δὲν ἔγιναν ἔργα, τότε ἀπορῶ καὶ ἐξίσταμαι, τί λόγια θὰ εὕρωμεν νὰ εἴπωμεν διὰ τὴν ἐπαρχίαν μας, ἡ ὁποία ἔχει γίνει ἀσκητήριον, μπορῶ νὰ πῶ, καὶ θὰ ἤθελα νὰ καλέσω τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς, ὁλόκληρον, μετὰ τοῦ ἀξιοτίμου Προέδρου μας, νὰ ἐκδράμωμεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας καὶ νὰ ἐπισκεφθῶμεν τόσον τὴν πόλιν ὅσον καὶ τὴν ἐπαρχίαν Πάφου διὰ νὰ ἴδουν εἰς ποῖον κατάντημα ἔχει καταντήσει. Καὶ ἐὰν συγκρίνουν τὴν ἀξιοποίησιν τῆς μιᾶς ἐπαρχίας μετὰ τῆς ἄλλης τότε θὰ ἔχωμεν λόγια νὰ εἴπωμεν ἐκ τῶν ὑστέρων.

Μαζὶ μὲ τὴν φωνὴν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Μαυρονικόλα ἐνώνω καὶ τὴν ἰδικήν μου διὰ τὸ ὅτι δὲ ἡ Πάφος δὲν συμπεριλαμβάνεται εἰς τὸν συμπληρωματικὸν αὐτὸν προϋπολογισμόν, ἢ ἔστω καὶ κατ' ἐλάχιστον δὲν ἀναφέρεται τὸ ὄνομα τῆς ἐπαρχίας Πάφου διὰ βιομηχανικὴν περιοχήν, δὲν ἔχω παρὰ νὰ ἐκφράσω τὴν μεγάλην λύπην τόσον ἐμοῦ ὅσον καὶ τῶν συναδέλφων μου, καὶ τῶν συνεπαρχιωτῶν μου, διότι ἡ ἐπαρχία Πάφου διὰ νὰ μὴν ἀναπτύσσεται ἢ ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία νὰ μὴν ἐνδιαφέρεται διὰ νὰ ἀναπτύξῃ βιομηχανίας εἶναι τοῦτο καὶ μόνον, ὅτι δὲν ἔχει καθορισθῆ βιομηχανικὴ περιοχή.

Διὰ τὸν λόγον αὐτόν, εἰς ἔνδειξιν διαμαρτυρίας, θὰ ἀπόσχω ἀπὸ τὴν ψηφοφορίαν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ οἱ ὁποῖοι θὰ πρωτολογήσουν ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ὁ κ. Σωτηριάδης.

Α. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ :

Δὲν θὰ μακρυγορήσω, κύριε Πρόεδρε, δι' αὐτό, ἐὰν θέλετε, θὰ ὁμιλήσω ἀπὸ τὴν θέσιν μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶναι διὰ νὰ ἐξηγήσετε τὴν ψῆφον σας ἢ διὰ νὰ ὁμιλήσετε ;

Α. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ :

Διὰ νὰ ἐξηγήσω τὴν ψῆφον μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δικαιοῦσθε ἀπὸ τὴν θέσιν σας.

Α. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ :

Τὸ θέμα τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως τῆς Πάφου τὸ ἠγείραμεν πρὸ διετίας, κύριε Πρόεδρε, μὲ ἐπερώτησίν μας εἰς τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον καὶ παρ' ὅλον

ποὺ εἴχαμεν τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου ὅτι θὰ ἐδημιουργεῖτο βιομηχανικὴ ζώνη εἰς τὴν Πάφον, δυστυχῶς, ἐπέρασαν δύο χρόνια καὶ ἀκόμα τίποτε δὲν εἴδαμεν στὴν Πάφον.

Τὸ ἴδιον θέμα εἴχαμεν ἐγείρει καὶ εἰς συνάντησίν μας μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Δυστυχῶς καὶ πάλιν, παρ' ὅλον ποὺ εἴχαμεν καὶ αὐτοῦ τὴν ὑπόσχεσιν, τίποτε δὲν εἴδαμεν μέχρι σήμερον.

Πιστεύομεν, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἡ δημιουργία βιομηχανικῶν ζωνῶν σὲ ὅλες τὲς πόλεις τῆς Κύπρου θὰ ὑποβοηθήσουν πολὺ τὴν βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν τῶν πόλεων τούτων ὅσον καὶ τὴν οἰκονομικὴν γενικώτερον ἀνάπτυξιν ὅλης τῆς Κύπρου.

Δὲν ἀντιτιθέμεθα εἰς τὴν δημιουργίαν τέτοιων ζωνῶν σ' ὅλες τὲς πόλεις. Ἀπεναντίας συνηγοροῦμεν καὶ ὑποστηρίζομεν τὴν δημιουργίαν αὐτῶν τῶν ζωνῶν.

Δυστυχῶς, ὅμως, λόγῳ τῆς ἀδιαφορίας τῆς Κυβερνήσεως, παρὰ τὰς ὑποσχέσεις ὅτι θὰ δημιουργήσῃ καὶ εἰς τὴν Πάφον βιομηχανικὴν ζώνην, παρ' ὅλον ποὺ ὑπεδείξαμεν καὶ τὴν θέσιν ἀκόμη τῆς δημιουργίας βιομηχανικῆς ζώνης, δηλῶ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ὄχι διότι ἀντιτίθεμαι εἰς τὴν ψήφισιν τῶν κονδυλίων τὰ ὁποῖα προνοεῖ τὸ Νομοσχέδιον διὰ τὶς ἄλλες ἐπαρχίες, ὅτι θὰ ἀπόσχω τῆς ψηφοφορίας εἰς ἔνδειξιν διαμαρτυρίας διὰ τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς Πάφου.

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐπανειλημμένως ἀναγινώσκομεν εἰς τὸν τύπον καὶ ἀκούοντάι ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς παράπονα ἀπὸ ὅλες σχεδὸν τὲς ἐπαρχίες ὅτι ἐγκαταλείπονται, ὅτι ἀντιμετωπίζουν ἀστοργίαν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐκτελεῖ τὰ ὑπεσχημένα ἔργα.

Φράσεις ὅπως «ἡ Λάρναξ ἀργοπεθαίνει», «ἡ Πάφος ἐγκατελείφθη», «ἡ Ἀμμόχωστος ἀντιμετωπίζει ἀστοργίαν», «ἡ Λευκωσία καὶ ἡ ὕπαιθρός της ἀποψιλοῦνται ἀπὸ πληθυσμόν», «ἡ Κυρήνεια ἔχει σβήσει ἀπὸ τὸν χάρτην», εἶναι συνήθη συνθήματα καὶ δηλώσεις οἱ ὁποῖες καθημερινῶς πληθαίνουν.

Παρὰ ταῦτα αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἐτησίως ψηφίζει ἕνα προϋπολογισμὸν περίπου 30 ἢ 35 ἑκατομμύρια λιρῶν καὶ διερωτῶμαι ποῦ πηγαίνουν ὅλα αὐτὰ τὰ χρήματα, ἐφ' ὅσον εἰς καμμίαν ἐπαρχίαν, ὅπως φαίνεται, δὲν ἐκτελοῦνται τὰ ἀναμενόμενα.

Ἔχω μίαν ὑποψίαν, ὅτι οἱ Ὑπουργοὶ θὰ τὰ παίρνουν σπίτι τους καὶ ἡ εἰσήγησίς μου εἶναι νὰ ἀναμένωμεν ἕως τὴν ἑπομένην ἑβδομάδα νὰ τὰ ἐπιστρέψουν. Λίγη σοβαρότης, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Παρ' ὅλον, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ὅτι ὑπέστην ἐπίθεσιν ἐκ μέρους ἄλλων ὁμιλητῶν, ἐν τούτοις ἐπιμένω ὅτι, ὅταν ἡ Κυβέρνησις διαθέτῃ ἕνα ποσὸν δι' ἕν ἔργον, ὀφείλομεν νὰ τὸ ἴδωμεν καὶ νὰ ἐκτιμήσωμεν τὴν διάθεσιν αὐτοῦ τοῦ ποσοῦ.

Μπορεῖ νὰ ὑπῆρξε καθυστέρησις. Νὰ ἐκφράσωμεν παράπονον, διότι ὑπῆρξε καθυστέρησις. Ἀλλὰ τὸ νὰ ἔρχωνται νὰ μᾶς λέγουν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔδειξεν ἀστοργίαν διὰ τὴν Ἀμμόχωστον, αὐτὸ δὲν τὸ παραδέχομαι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ παραδέχεσθε διὰ τὴν Πάφον ;

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Διὰ τὴν Ἀμμόχωστον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὄχι, διὰ τὴν Πάφον τὸ παραδέχεσθε ;

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Διὰ τὴν Πάφον μπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ κάποια καθυστέρησις, ἀλλὰ δὲν ὁμιλοῦμεν περὶ ἀστοργίας. Ἐδῶ βλέπομεν τί γίνεται εἰς τὴν Ἀμμόχωστον, δὲν ἔχουν νερόν, κτίζουν ξενοδοχεῖα καὶ θέλουν νερόν, τοὺς μεταφέρομεν νερὸν ἀπὸ ἄλλες ἐπαρχίες διὰ νὰ πίνωσι. Τί θέλει νὰ τοὺς κάμῃ ἡ Κυβέρνησις ;

Τουριστικὰ καταλύματα τοὺς κτίζει, βοηθεῖ ἐπίσης καὶ γίνονται τουριστικὲς περιοχές. Ὅλα τὰ θέλουν διὰ τὴν Ἀμμόχωστον ἀλλὰ δὲν εὐχαριστοῦνται. Ἐπεξέτειναν τὸ λιμάνι· τὰ θέλουσιν ὅλα διὰ τὴν Ἀμμόχωστον ; Νὰ κάμῃ καὶ διὰ τὲς ἄλλες ἐπαρχίες. Ἡμεῖς εὐχαριστούμεθα διότι γίνονται ἔργα εἰς ἄλλες ἐπαρχίες, ἀλλὰ θέλομεν νὰ γίνουν καὶ εἰς τὴν ἰδικήν μας ἐπαρχίαν. Δι' αὐτὸ ἐξέφρασα ἕνα παράπονον. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι εἶναι ἀστοργία ἐκ μέρους ἐκείνων οἱ ὁποῖοι, ὅταν διαθέτῃ ἡ Κυβέρνησις χρήματα διὰ νὰ γίνῃ ἕνα ἔργον, κατακρίνουν τὴν Κυβέρνησιν, διότι διαθέτει αὐτὰ τὰ χρήματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος προτοῦ δώσω τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Χριστοδουλίδην διὰ νὰ δευτερολογήσῃ, ἐὰν εἶναι ἀνάγκη δηλαδὴ νὰ ὁμιλήσουν διὰ νὰ προσθέσουν κάτι εἰς τὴν διεξαχθεῖσαν συζήτησιν.

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ προσθέσῃ κάτι εἰς τὴν διεξαχθεῖσαν συζήτησιν.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ἀνάγκη, κ. Πρόεδρε, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἐγείρονται παράπονα ἐκ μέρους ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν, ἡ μόνη ἐπαρχία ποὺ δὲν ἠκούσθη νὰ ὑποβάλλῃ παράπονα εἶναι ἡ Λευκωσία. Ἡ Λευκωσία δὲν ἔχει λιμάνι. Πράγματι νομίζω ὅτι τὸ λιμάνι εἰς τὴν Λευκωσίαν μπορεῖ νὰ στοιχίσῃ ὀλιγώτερον ἀπὸ ὅ,τι θὰ στοιχίσῃ εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Κύπρου, παραθαλασσίους.

Ἐν τούτοις καλὸν θὰ ἦτο νὰ κατοχυρώσωμεν καὶ τὰ δικαιώματα τῆς ἐπαρχίας Λευκωσίας. Δι' αὐτὸ μὲ ἀρκετὸν φόβον μήπως παρεξηγηθῶ, ἐγείρω καὶ ἐγὼ τὸ παράπονόν μου ἐκ μέρους τῆς Λευκωσίας νὰ καταγραφῇ καὶ αὐτὸ μαζὶ μὲ τὰ παράπονα τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Συμφωνῶ, κ. Πρόεδρε, ὅπως τὰ παράπονα παραπεμφθοῦν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φειδίας Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐπειδὴ ἀνεφέρθησαν ὅλοι εἰς ἐπαρχίες καὶ ἐπειδὴ ὁ ἀξ. συνάδελφος κ. Κληρίδης εἶπεν ὅτι ὅλες οἱ ἐπαρχίες παραπονοῦνται, σπεύδω νὰ διορθώσω ὅτι οὔτε ἡ ἐπαρχία Κυρηνείας παραπονεῖται, ἂν καὶ πολὺ ἐπιτυχῶς ὁ συνάδελφος κ. Παπαδόπουλος τὴν διέγραψεν ἀπὸ τὸν χάρτην καὶ εἶναι ἡ πραγματικότης.

Ἀλλὰ ἤθελα νὰ ἐπισύρω τὴν προσοχὴν τοῦ Προεδρείου, κ. Πρόεδρε, εἰς τὸ ἑξῆς.

Ἀπὸ ὅλην τὴν μαχητικὴν ταύτην συζήτησιν, ὑπάρχει καὶ μία ἐποικοδομητικὴ εἰσήγησις τοῦ συναδέλφου ἐκ Πάφου, ὅπως ἡ Βουλὴ ἐκδράμῃ εἰς τὴν Πάφον καὶ ἴδῃ ἐπὶ τόπου τὰς ἐλλείψεις καὶ τὰς ἀνάγκας της.

Νομίζω ὅτι δὲν πρέπει νὰ διαφύγῃ τῆς προσοχῆς σας καὶ θὰ ἦτο εὐάρεστον καὶ διὰ τὴν Βουλὴν καὶ διὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐκδρομῆς πρὸς ὄφελος φυσικὰ τοῦ τόπου καὶ τοῦ λαοῦ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ὁ ἔντιμος συνάδελφος εἰσηγεῖται ὅπως Βουλευταὶ ἐκδράμουν καὶ ὄχι ἡ Βουλὴ ἐν σώματι. Διότι οὐδέποτε εἶναι δυνατὸν νὰ καθιερωθῇ ἡ ἀρχὴ ὁλόκληρος ἡ Βουλὴ νὰ προβαίνῃ εἰς ἐπιτοπίους ἐξετάσεις ὡς νὰ εἶναι τὸ Κτηματολόγιον.

Νομίζω ὅτι ἡ ἔννοια τῶν λόγων τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ εἶναι οἱ Βουλευταὶ νὰ ἐκδράμουν καὶ συμφωνῶ πλήρως μὲ τὴν εἰσήγησιν αὐτήν. Ἡ μόνη μου ἐπιφύλαξις εἶναι ὅτι, ἐπειδὴ ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς εἶχεν εἴπει ὅτι ἡ Πάφος ἔγινεν ἀσκητήριον καὶ ἐπειδὴ ἐγὼ ὁ ἴδιος προσωπικῶς δὲν ἐπιθυμῶ νὰ γίνω ἀσκητής, ἔχω ἐνδοιασμοὺς κατὰ πόσον θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ ἐπισκεφθῶ ἀσκητήριον !

Νομίζω ὅτι ἡ συζήτησις αὐτοῦ τοῦ θέματος δέον νὰ θεωρῆται λήξασα.

Εἶναι φανερὸν ὅτι ὅλες οἱ ἐπαρχίες ἔχουν ἐλλείψεις καὶ εἶναι φυσικὸν νὰ ἔχουν ἐλλείψεις διότι δὲν εἶναι δυνατὸν εἰς ὅλην τὴν Κύπρον νὰ γίνουν ὅλα ταὐτοχρόνως.

Ἐπομένως τὸ θέμα, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται ἐνώπιόν μας, δὲν εἶναι νὰ ἐξετάσωμεν κατὰ πόσον δι' ὡρισμένας ἐπαρχίας δὲν ἔχουν ἐγκριθῆ ἢ δὲν γίνεται εἰσήγησις πρὸς ἔγκρισιν ὡρισμένων ἔργων, ἀλλὰ ἡ ἀντικειμενικὴ ἐξέτασις τοῦ θέματος περιορίζεται εἰς τὸ κατὰ πόσον ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ ἐγκρίνῃ ποσόν, τὸ προτεινόμενον ποσὸν εἰς τὸν προϋπολογισμόν, διὰ τὴν δημιουργίαν βιομηχανικῆς περιοχῆς εἰς τὴν Ἀμμόχωστον.

Τὰ κριτήρια τὰ ὁποῖα θὰ ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιήσῃ ἡ Βουλὴ εἶναι κατὰ πόσον χρειάζεται βιομηχανικὴ περιοχὴ εἰς τὴν Ἀμμόχωστον — καὶ ἐπὶ τούτου οὐδεὶς διαφωνεῖ — καὶ κατὰ πόσον τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον διατίθεται, εἶναι τὸ ἀναγκαῖον ποσὸν διὰ τὴν δημιουργίαν αὐτῆς τῆς βιομηχανικῆς περιοχῆς.

Ἡ ἔνστασις τοῦ κ. Κώστα Χριστοδουλίδη, ἐὰν ἀντελήφθην καλῶς, ἔχει τὴν ἔννοιαν τοῦ ὅτι, ἐφ' ὅσον ὑπῆρχε ψηφισμένον κονδύλιον ἐκ £50.000 ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους, διατὶ δὲν ἤρχισαν τὰ ἔργα καὶ ἀκολούθως νὰ ζητηθῇ συμπληρωματικὴ πίστωσις ἢ διατὶ δὲν ἐζητήθη ἐνωρίτερον ἡ συμπληρωματικὴ πίστωσις; Καὶ ἀντιλαμβάνομαι ὅλες οἱ παρατηρήσεις του ἦσαν ὑπὸ τὸ φῶς αὐτῆς τῆς διευκρινίσεως τὴν ὁποίαν ἐζήτει νὰ λάβῃ.

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἀπὸ τὴν θέσιν μου. Ἤθελα νὰ ἀπαντήσω εἰς τὸν ἀξιότιμον συνάδελφον κ. Παπαδόπουλον, ὁ ὁποῖος εἰσῆλθεν ὡς σίφουνας διὰ νὰ ὁμιλήσῃ περὶ σοβαρότητος· θὰ ἀπαντήσω ὀλίγον ἀργότερον ἐπὶ τούτου, κ. Πρόεδρε.

Ὅταν ὡμίλησα περὶ ἀστοργίας, ἐξέφρασα ἁπλῶς τὰ αἰσθήματα τῶν κατοίκων τοῦ λαοῦ τῆς πόλεως καὶ ἐπαρχίας Ἀμμοχώστου.

Ὅσον διὰ τὴν σοβαρότητα διὰ τὴν ὁποίαν ὡμίλησεν ὁ κ. Παπαδόπουλος, τὰς πράξεις ἑκάστου ἀνθρώπου τὰς κρίνει ὁ λαὸς ἀναλόγως τῆς σοβαρότητος τῶν πράξεών των.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

ΗΡ. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Θὰ παρεκάλουν νὰ θεωρηθῇ τὸ ὅλον θέμα λῆξαν. Δὲν θὰ ὑπεισέλθωμεν αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἰς θέματα ἀστοργίας τοῦ κράτους ἢ εἰς θέματα στοργικοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ κράτους, διότι ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι εἶναι ἐκτὸς κἂν συζητήσεως καὶ δὲν εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται ἐνώπιόν μας.

Ὀρθῶς ὁ κ. Χριστοδουλίδης ἐξ ὀνόματος ὅλων τῶν Βουλευτῶν τῆς Ἀμμοχώστου ἐτόνισε τὴν ἀνησυχίαν διὰ τὴν καθυστέρησιν ἐνάρξεως τῶν ἔργων καὶ τὴν ἀπορίαν διατὶ ὑποβάλλεται ὁ Συμπληρωματικὸς αὐτὸς Προϋπολογισμός, ἐφ' ὅσον ἀκόμη δὲν ἔχουν ξεκινήσει τὰ ἔργα.

Δι' αὐτὸ νομίζω ὅτι ἡ οὐσία τοῦ θέματος αὐτὴ εἶναι καὶ παρακαλῶ νὰ θεωρηθῇ τὸ θέμα ὡς λῆξαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὑπάρχουν ἀποχαί.

Ὑπάρχουν ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δύο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ £137.865 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972.

Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἤλθεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 9) τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ ἕκτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι «Οἱ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1972».

Ὑπάρχει οἱαδήποτε εἰσήγησις διὰ τροποποίησιν τῶν Κανονισμῶν ; Ὑπάρχει ἔκθεσις ;

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ὑπάρχει ἔκθεσις, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ νὰ ἀναγνωσθῇ ἡ ἔκθεσις.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἡ ἔκθεσις προνοεῖ καὶ διὰ τὰ δύο Νομοσχέδια ταὐτοχρόνως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ νὰ ἀναγνωσθοῦν ταὐτοχρόνως καὶ αἱ δύο ἐκθέσεις.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΩΣ (1) «ΟΙ ΠΕΡΙ ΕΤΗΣΙΩΝ ΑΔΕΙΩΝ ΜΕΤ' ΑΠΟΛΑΒΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1972» ΚΑΙ (2) «ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΔΙΑ ΠΛΕΟΝΑΖΟΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΝ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Κώστας Χριστοδουλίδης, Πρόεδρος
Κυριάκος Παπαδημητρίου
Γεώργιος Ζαμπᾶς
Ξάνθος Κληρίδης
Ξενῆς Ξενόπουλος
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐμελέτησεν ἀμφοτέρους τοὺς ὡς ἄνω ἀναφερομένους Κανονισμοὺς εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 19ην Σεπτεμβρίου 1972, εἰς τὴν ὁποίαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις των ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καθὼς ἐπίσης ἐκπρόσωποι τοῦ Συνδέσμου Ἐργοδοτῶν Κύπρου καὶ τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων Σ.Ε.Κ. καὶ Π.Ε.Ο.

Διὰ τῶν προτεινομένων Κανονισμῶν, οἵτινες ἐκδίδονται δυνάμει τῶν ἄρθρων 24 καὶ 25 καὶ τῶν ἄρθρων 2, 5 καὶ 9 τῶν περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως καὶ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν Νόμων, ἀντιστοίχως, ἐπιφέρονται

ὡρισμέναι διαδικαστικῆς φύσεως τροποποιήσεις εἰς τοὺς ὑφισταμένους Κανονισμούς, ἵνα καθίσταται δυνατὴ ἡ εἴσπραξις καὶ καταβολὴ τῶν προβλεπομένων εἰς τοὺς νόμους τούτους εἰσφορῶν ἐπὶ τῇ βάσει ἑνὸς ἐνιαίου συστήματος εἰσπράξεως αὐτῶν.

Εἰδικώτερον οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος τροποποιητικοὶ Κανονισμοὶ προβλέπουσι περὶ τοῦ χρόνου καὶ τρόπου καταβολῆς καὶ εἰσπράξεως τῶν δυνάμει τῶν προμνησθέντων νόμων καταβλητέων εἰσφορῶν ὡς καὶ περὶ θεμάτων συναφῶν πρὸς τὴν τοιαύτην καταβολὴν καὶ εἴσπραξιν, περιλαμβανομένης τῆς ἐγγραφῆς τῶν ἠσφαλισμένων καὶ τῶν ἐργοδοτῶν.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας μελετήσασα τοὺς ὡς ἄνω ἀναφερομένους Κανονισμοὺς συμφωνεῖ πλήρως πρὸς τοὺς δι' αὐτῶν ἐπιδιωκομένους σκοποὺς καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἔγκρισιν τούτων, ἀφοῦ διαγραφῶσιν ἐξ αὐτῶν, ἀντιστοίχως, οἱ Κανονισμοὶ 8 καὶ 10 οἵτινες ὁμιλοῦν περὶ ἀναδρομικῆς ἰσχύος τῶν ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπειδὴ πρόκειται περὶ Κανονισμῶν, οἱ ὁποῖοι ἰσχύουν ὡς ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐκτὸς ἐὰν ἡ Βουλὴ τροποποιήσῃ τοὺς ἐν λόγῳ Κανονισμούς, δὲν πρόκειται νὰ ἀκολουθηθῇ ἡ διαδικασία τῆς ἀναγνώσεως τῶν Κανονισμῶν.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως αἱ τροποποιήσεις αἱ ὁποῖαι περιλαμβάνονται εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνονται, οἱ δὲ Κανονισμοὶ ἰσχύουν ὡς ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἐτροποποίησεν αὐτούς.

«Οἱ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Ταμεῖον διὰ Πλεονάζον Προσωπικὸν) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1972».

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως αἱ εἰσηγήσεις αἱ ὁποῖαι περιλαμβάνονται εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως αἱ τροποποιητικαὶ εἰσηγήσεις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐγκρίνονται καὶ οἱ Κανονισμοὶ ἰσχύουν ὡς ἐτροποποιήθησαν ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Κεφάλαιον Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 14) τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Ἀεροδρομίων (Ἐπιβατικὰ Τέλη καὶ Δικαιώματα) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ. Ὑπάρχουν ἐγγεγραμμένα τὰ κάτωθι θέματα πρὸς συζήτησιν :

«Ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀδικαιολόγητος καθυστέρησις εἰς τὴν παραλαβὴν σιτηρῶν καὶ αἱ ἐπιπτώσεις της ἐπὶ τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου». Τὸ θέμα εἰσηγήθη ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Κόσιης καὶ ἠγόρευσαν μέχρι τῆς στιγμῆς δύο Βουλευταί.

Ποῖοι ζητοῦν τὸν λόγον ;

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους, ἀκολούθως ὁ κ. Μαλλιώτης καὶ ὁ κ. Παπαγεωργίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε. Νὰ εἰσηγηθῶ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ ὀνόματός μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ὑπάρχει λόγος, διότι τὸ μέρος τὸ ὁποῖον προσδίδει σημασίαν εἶναι τὸ «Παπάς».

(Γέλωτες)

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Παρ' ὅλην τὴν ἀλλαγὴν ὀνομάτων εἶναι εὐχάριστον τὸ γεγονὸς ὅτι ἔχουν ἐκδηλώσει ἐνδιαφέρον νὰ ὁμιλήσουν πολλοὶ συνάδελφοι καὶ αὐτὸ δείχνει τὰ φιλαγροτικὰ αἰσθήματα ὅλων.

Τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα, ὡς τὸ ἔχει ἐγγράψει ὁ συνάδελφος κ. Νῖκος Κόσιης, εἶναι πράγματι ἕνα ἀπὸ τὰ σοβαρώτερα ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ τάξις τῶν σιτοπαραγωγῶν τῆς νήσου.

Ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ὑποβάλλεται πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ διὰ νὰ εἴμεθα δίκαιοι πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Σιτηρῶν, ἡ ὁποία εἶναι καὶ τὸ ὑπεύθυνον Σῶμα διὰ τὴν παραλαβὴν καὶ συγκέντρωσιν τῶν σιτηρῶν, αἴτημα διὰ τὴν ὕπαρξιν μεγαλυτέρων ἀποθηκευτικῶν χώρων διὰ νὰ ἀποφεύγεται καὶ σπατάλη οἰκονομικὴ καὶ γενικὰ νὰ ἀποφεύγωνται αἱ δυσκολίαι τὰς ὁποίας ἀντιμετωπίζει ὁ σιτοπαραγωγικὸς κόσμος, ὁσάκις ἀνὰ μίαν πενταετίαν τοὐλάχιστον εὐδοκήσῃ ὁ Θεὸς νὰ ὑπάρχῃ καλὴ βροχόπτωσις καὶ καλὴ παραγωγή, διότι τὸ πρόβλημα τῆς συγκεντρώσεως τῶν σιτηρῶν καθίσταται ὀξύτερον ὅταν, ἀσφαλῶς, ὑπάρχῃ μία καλὴ ἐσοδεία σιτηρῶν ὅπως καὶ ἡ ἐφετεινὴ χρονιὰ ποὺ θεωρεῖται ὡς καλὴ κάπως ἐσοδεία εἰς ὡρισμένας περιοχάς.

Αἱ ὑπάρχουσαι ἀποθῆκαι δύνανται νὰ συγκεντρώσουν 60 μόνον χιλιάδας τόννους σιτηρῶν ἐνῶ ἡ παραγωγὴ τῆς Κύπρου ὑπερβαίνει τοὺς 120.000 τόννους. Ὅμως, ἡ Ἐπιτροπὴ Σιτηρῶν διαθέτει διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἀποθηκευτικοὺς

χώρους μόνον διὰ 30.000 τόννους καὶ οἱ ὑπόλοιποι ἀποθηκευτικοὶ χῶροι ὀφείλονται εἰς τὴν πρωτοβουλίαν καὶ τὸν ρόλον τὸν ὁποῖον τὸ Συνεργατικὸν Κίνημα διαδραματίζει διὰ νὰ διευκολύνῃ τὸν σιτοπαραγωγικὸν κόσμον νὰ ἀποθηκεύσῃ τὴν παραγωγήν του. Αἰτία αὐτοῦ τοῦ προβλήματος εἶναι, ὡς ἐτόνισα, ἡ αὔξησις τῆς παραγωγῆς ἡ ὁποία μὲ τὴν πάροδον τῶν ἐτῶν θὰ εἶναι μεγαλυτέρα καί, ἐπομένως, συνεχῶς θὰ δημιουργῆται πρόβλημα ὑπάρξεως μεγαλυτέρων ἀποθηκευτικῶν χώρων, ἀλλὰ καὶ διότι αἱ ἀνάγκαι τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ εἰς σιτηρὰ αὐξάνουν συνεχῶς, ὡς ἐπίσης αὐξάνονται συνεχῶς αἱ ἀνάγκαι τῶν κτηνοτρόφων εἰς κριθήν, καὶ ἐπομένως χρειάζονται συνεχῶς περισσότεροι ἀποθηκευτικοὶ χῶροι.

Ἡ ἔλλειψις ἀποθηκευτικῶν χώρων ἔχει ὡς συνέπειαν τὴν οἰκονομικὴν ζημίαν τῶν παραγωγῶν, τὴν ἀπώλειαν βάρους 10—20% ἀπὸ τὰ σιτηρά, τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποίους ἔχουν οἱ παραγωγοὶ μὲ τὸ νὰ ἔχουν ἐκτεθειμένα τὰ σιτηρά των εἰς τυχὸν βροχάς, καὶ ἐπίσης τοὺς κινδύνους ἀπὸ διαφόρους ἀσθενείας, διότι ὅταν τὰ σιτηρὰ εὑρίσκωνται ἐκτεθειμένα, δὲν δύνανται νὰ καταπολεμηθοῦν αἱ διάφοροι ἀσθένειαι αἱ ὁποῖαι καὶ τὰ ἐπηρεάζουν. Ἡ εὐθύνη εἶναι καὶ ἀνήκει εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Σιτηρῶν, διότι πλὴν τοῦ ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Σιτηρῶν δὲν ἐφρόντισε διὰ τὴν ὕπαρξιν ἀποθηκευτικῶν χώρων, διὰ τῶν διακηρύξεών της, τῶν συνεχῶν διακηρύξεών της, ὅτι θὰ ἀνεγερθοῦν εἰδικοὶ χῶροι διὰ τὴν συγκέντρωσιν καὶ παραλαβὴν τῶν σιτηρῶν, ἀνέστειλε καὶ τὸ πρόγραμμα τοῦ Συνεργατικοῦ Κινήματος διὰ τὴν ἀνέγερσιν καὶ ἄλλων ἀποθηκευτικῶν χώρων εἰς τὰ χωρία, εἰς τοὺς ὁποίους ἀποθηκευτικοὺς χώρους θὰ ἠδύναντο εὐκόλως νὰ συγκεντρωθοῦν καὶ ἄλλαι σημαντικαὶ ποσότητες σιτηρῶν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Σιτηρῶν πρὸ τριῶν ἐτῶν ἐξήγγειλεν ὅτι θὰ ἐγένετο ἀνέγερσις τοῦ σιλὸ εἰς τὴν Ἀμμόχωστον, τὸ ὁποῖον ἐπιστεύετο ὅτι θὰ ἔλυε μερικῶς τὸ πρόβλημα τῆς συγκεντρώσεως τῶν σιτηρῶν. Ἐνῶ ἐξευρέθη ὁ κατάλληλος χῶρος, ἐνῶ ἐξεδόθη ἡ σχετικὴ ἄδεια οἰκοδομῆς ἀπὸ τὸν Δῆμον Ἀμμοχώστου, ἐν τούτοις τὸ σιλὸ δὲν ἔχει κἂν ἀκόμη ἀρχίσει καὶ ὑπάρχουν ὑπόνοιαι ὅτι θὰ καθυστερήσῃ ἀκόμη ἐπὶ ἀρκετὸν χρονικὸν διάστημα ἡ ἔναρξις ἀνεγέρσεώς του. Ἡ Ἐπιτροπὴ Σιτηρῶν, ἐὰν πράγματι ἐνδιαφέρεται διὰ τὸν σιτοπαραγωγικὸν κόσμον, διὰ τὸν ὁποῖον καὶ ἔχει εὐθύνην, ἐφ' ὅσον χειρίζεται καὶ διαχειρίζεται τὸ προϊόν του, πρέπει, ἄνευ οὐδεμιᾶς καθυστερήσεως, νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν ἔναρξιν τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ σιλὸ εἰς τὴν Ἀμμόχωστον καὶ νὰ προγραμματίσῃ ἐπίσης τὴν ἀνέγερσιν καὶ ἄλλων ἀποθηκευτικῶν χώρων εἰς ἄλλας περιοχὰς καὶ πόλεις τῆς Κύπρου διὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ὁ σιτοπαραγωγικὸς κόσμος ἀπὸ τοὺς κινδύνους, νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν ἀγωνίαν νὰ βλέπῃ τὴν παραγωγήν του ἐκτεθειμένην καὶ ἐπιπλέον νὰ καθυστερῇ πολλὰς φορὰς νὰ πληρωθῇ τὴν παραγωγήν του ἀπὸ τὸ κράτος διότι, ἐλλείψει ἀποθηκευτικῶν χώρων, δὲν μπορεῖ νὰ παραδώσῃ τὴν παραγωγήν του εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Σιτηρῶν.

Ὅμως, πιστεύω, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε καὶ ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, ὅτι ὑπάρχει ἀκόμη μία βασικὴ ἀφορμὴ διὰ νὰ παρατηροῦνται αὐτὰ τὰ προβλήματα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Σιτηρῶν. Ποῖοι ἀποτελοῦν τὴν Ἐπιτροπὴν Σιτηρῶν; Τὴν Ἐπιτροπὴν Σιτηρῶν τὴν ἀποτελοῦν διάφοροι Κυβερνητικοὶ Ὑπάλληλοι. Ἑπομένως αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, ἐνῶ μὲν μπορεῖ νὰ ἐνδιαφέρωνται ἔν τινι μέτρῳ διὰ τὸν σιτοπαραγωγικὸν κόσμον, δὲν εἶναι εἰς θέσιν, ὡς πιστεύω προσωπικά, νὰ ἀντιληφθοῦν τὰ προβλήματά του ὡς εἶναι καὶ τὸ πρόβλημα καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς συγκεντρώσεως τῶν σιτηρῶν. Δι' αὐτό, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος αὐτοῦ, θὰ ἤθελα νὰ τονίσω καὶ τὴν ἐπανειλημμένως διακηρυχθεῖσαν θέσιν τῶν ἀγροτικῶν ὀργανώσεων καὶ εἰδικῶς τῆς Ὀργανώσεως τῆς Π.Ε.Κ. ἀπὸ τὴν ὁποίαν προέρχομαι, ὅτι θὰ πρέπει ἡ Ἐπιτροπὴ Σιτηρῶν νὰ διαπλατυνθῇ—ἂς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ εἴπω—καὶ νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ ἐκπρόσωποι τῶν σιτοπαραγωγῶν, οἱ ὁποῖοι καὶ λόγῳ τῆς πείρας των καὶ λόγῳ τοῦ ὅτι αἰσθάνονται περισσότερον τὰ προβλήματα τῆς τάξεως εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουν θὰ μπορέσουν νὰ βοηθήσουν εἰς τὴν καλυτέραν ἀντίκρυσιν τῶν διαφόρων αὐτῶν προβλημάτων.

Δὲν θὰ μακρυγορήσω, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, διότι τὸ θέμα εἶναι ἀρκούντως γνωστὸν καὶ ἔχουν γίνει ἐπ' αὐτοῦ πολλὰ διαβήματα καὶ ἀρκεταὶ δημοσιεύσεις εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς κυπριακὰς ἐφημερίδας.

Θὰ ἤθελα μόνον τὰ τονίσω ὅτι εἶναι ἀδικαιολόγητος πράγματι οἱαδήποτε ἄλλη καθυστέρησις εἰς τὴν ἀνέγερσιν διαφόρων ἀποθηκευτικῶν χώρων διὰ νὰ συγκεντροῦνται ἐντὸς αὐτῶν τὰ σιτηρὰ τῆς Κύπρου, ἡ παραγωγὴ καὶ ὁ μόχθος τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαλλιώτης.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Παρ' ὅλον ὅτι ἡ παραλαβὴ σιτηρῶν διὰ τὸ τρέχον ἔτος ἔστω καὶ μὲ καθυστέρησιν εὑρίσκεται ἤδη πρὸς τὸ τέλος της, καθορισθείσης ἤδη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῆς 21ης Ὀκτωβρίου 1972 ὡς ἡμερομηνίας λήξεως τῆς παραδόσεως ὑπὸ τῶν παραγωγῶν πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Σιτηρῶν τῆς εἰς σιτηρὰ παραγωγῆς των, ἐν τούτοις τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἐπίκαιρον εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τοὺς τρόπους ἀντιμετωπίσεως καὶ θεραπείας τῆς καθ' ἕκαστον ἔτος παρατηρουμένης καθυστερήσεως εἰς τὴν παραλαβὴν τῶν σιτηρῶν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον προξενεῖ ζημίας καὶ πολλὰς ταλαιπωρίας εἰς τοὺς παραγωγούς μας.

Ὡς ἐκ τούτου θεωρῶ καθῆκον μου ὅπως συγχαρῶ τὸν ἐκ Λευκωσίας συνάδελφον Βουλευτὴν τοῦ Ἐνιαίου Κόμματος κ. Κόσιην, διότι ἐνέγραψε εἰς τὴν Βουλὴν τὸ ὡς ἄνω θέμα, καθ' ὅτι μόνον διὰ μιᾶς δημοσίας συζητήσεως τούτου εἶναι δυνατὸν νὰ διατυπωθοῦν ἀπόψεις καὶ ἐξαχθοῦν ὀρθὰ συμπεράσματα διὰ τὴν ριζικὴν ἀντιμετώπισιν καὶ ἐπίλυσίν του.

Οἱ προηγούμενοι ὁμιληταὶ ἀνεφέρθησαν ἐν ἐκτάσει ἐπὶ τῶν δυσμενῶν ἐπιπτώσεων τὰς ὁποίας ἔχει διὰ τοὺς παραγωγούς μας ἡ παρατηρουμένη κατ' ἔτος καθυστέρησις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως παραλαβῆς τῶν σιτηρῶν καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν προτίθεμαι νὰ ἀναφερθῶ καὶ ἐγὼ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου διὰ νὰ μὴν ἐπαναλάβω τὰ ὅσα οἱ προηγούμενοι ὁμιληταὶ ἀνέφερον.

Συμπερασματικῶς ὅμως ὅλοι οἱ ὁμιληταὶ προέβησαν εἰς τὴν διαπίστωσιν ὅτι ὁ κυριώτερος λόγος τῆς τοιαύτης καθυστερήσεως, καὶ λέγω «ὁ κυριώτερος λόγος» διότι ἀσφαλῶς πρέπει νὰ συντρέχουν καὶ ἄλλοι λόγοι μικροτέρας σημασίας, εἶναι ἡ ἔλλειψις ἐπαρκῶν ἀποθηκευτικῶν χώρων, μερικοὶ δὲ ὁμιληταί, ἀναλόγως τῆς ἐκλογικῆς των περιφερείας, εἰσηγήθησαν ὡς λύσιν τοῦ προβλήματος τὴν ἀνέγερσιν σιλὸ εἰς τὴν οἰκείαν αὐτῶν περιφέρειαν, ἕνας μάλιστα συνάδελφος προέβαλε ὡς πρόσθετον καὶ κάπως συντριπτικὸν ἐπιχείρημα διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ σιλὸ εἰς τὴν περιφέρειάν του τὸ γεγονὸς ὅτι αὕτη ἀποτελεῖ τὸν σιτοβολῶνα τῆς νήσου.

Ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ, κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, ἐπιθυμῶ νὰ παρατηρήσω ὅτι ὑπάρχει μία πολὺ μεγάλη παρεξήγησις καὶ παρανόησις τοῦ ὅλου προβλήματος, τὴν ὁποίαν καὶ θὰ ἐπεξηγήσω ἐν συνεχείᾳ, παρακαλῶ ὅμως ὅπως, προτοῦ πράξω τοῦτο καὶ διὰ νὰ γίνω καλύτερον ἀντιληπτός, μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ προβῶ εἰς μίαν σύντομον ἀνάλυσιν τοῦ ὅλου προβλήματος, ἡ ὁποία θὰ ὑποβοηθήσῃ εἰς τὴν πληρεστέραν κατανόησίν του καὶ τὴν ἐξαγωγὴν ὀρθῶν συμπερασμάτων.

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ὡς γνωστὸν ἡ μέση ἐτησία παραγωγὴ σιτηρῶν ἐν Κύπρῳ κατὰ τὰ τελευταῖα ἑπτὰ ἔτη, ἀνέρχεται εἰς 65 περίπου χιλιάδας τόννους σίτου καὶ εἰς 75 περίπου χιλιάδας τόννους κριθῆς. Ἐκ τῆς παραγωγῆς

ὅμως αὐτῆς μόνον τὸ 65—70% παραδίδεται ὑπὸ τῶν παραγωγῶν πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Σιτηρῶν, ἡ δὲ ὑπόλοιπος ποσότης κρατεῖται ὑπὸ τῶν ἰδίων τῶν παραγωγῶν διὰ τὰς ἀνάγκας των καὶ διὰ τὰ ζῶα των.

Ἡ μέση ἐτησία παράδοσις κατὰ τὰ τελευταῖα ἑπτὰ ἔτη πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Σιτηρῶν ἀνέρχεται εἰς 45 περίπου χιλιάδας τόννους σίτου καὶ εἰς 55 περίπου χιλιάδας τόννους κριθῆς, ἤτοι σύνολον περὶ τὰς 100 περίπου χιλιάδας τόννους ἐτησίως.

Αἱ ποσότητες αὗται ἀποθηκεύονται ἐν μέρει εἰς τὰς ἀποθήκας τῶν διαφόρων Συνεργατικῶν Ἑταιρειῶν αἱ ὁποῖαι προβαίνουν εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῶν σιτηρῶν διὰ λογαριασμὸν τῆς Ἐπιτροπῆς Σιτηρῶν, καὶ ἐν μέρει εἰς τὰς ἀποθήκας τὰς ὁποίας διαθέτει ἡ ἰδία ἡ Ἐπιτροπὴ Σιτηρῶν.

Ἡ ἐπιτόπιος ὅμως κατανάλωσις τόσον διὰ τὸν σῖτον ὅσον καὶ διὰ τὴν κριθὴν εἶναι μεγαλυτέρα τῆς παραγωγῆς μας καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Σιτηρῶν πρὸς κάλυψιν τοῦ ἐλλείμματος εἶναι ἠναγκασμένη νὰ εἰσάγῃ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ 30 περίπου χιλιάδας τόννους σίτου ἐτησίως καὶ 70 περίπου χιλιάδας τόννους κριθῆς, μὲ προοπτικὴν περαιτέρω αὐξήσεως τῶν εἰς κριθὴν εἰσαγωγῶν μας λόγῳ τῆς παρατηρουμένης συνεχοῦς ἀναπτύξεως τῆς κτηνοτροφίας μας. Ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν προαναφερθέντων στοιχείων, ἡ εἰσαγομένη ποσότης σιτηρῶν εἶναι ἴση πρὸς τὴν ἐπιτοπίως παραγομένην καὶ παραδιδομένην εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Σιτηρῶν τοιαύτην, ἀποθηκεύεται δὲ εἰς τὰς αὐτὰς ἀποθήκας εἰς τὰς ὁποίας ἀποθηκεύεται καὶ ἡ ἐπιτόπιος παραγωγή.

Παρ' ὅλον ὅτι δὲν συμπίπτει πλήρως ὁ χρόνος ἀποθηκεύσεως τῶν εἰσαγομένων μετὰ τῶν ἐπιτοπίως παραγομένων σιτηρῶν, τὸ γεγονὸς αὐτὸ δὲν εἶναι ἀπόλυτον, καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰς ἀρκετὰς περιπτώσεις δημιουργεῖται σοβαρὸν ἀποθηκευτικὸν πρόβλημα.

Ἐν τούτοις, ἀνεξαρτήτως τῶν ὅσων ἀνέφερα ἀνωτέρω, ἡ Κυβέρνησις ὡς ἀντιλαμβανόμεθα, ὀρθῶς πλέον τώρα συνέλαβε τὸ ὅλον θέμα, διαχωρίσασα τοῦτο εἰς δύο μέρη, ἤτοι, θέμα ἀποθηκεύσεως καὶ θέμα ἐκφορτώσεως τῶν εἰσαγομένων σιτηρῶν, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἀπόφασίς της νὰ ἀνεγείρῃ σιλό. Καὶ ἐφ' ὅσον τὸ σιλὸ προορίζεται διὰ τὴν ἐκφόρτωσιν τῶν εἰσαγομένων σιτηρῶν, τοῦτο, ὡς εἶναι φυσικόν, δὲν δύναται νὰ ἀνεγερθῇ εἰς κανένα ἄλλο μέρος τῆς νήσου πλὴν ἐκείνου ὅπου εὑρίσκεται σύγχρονος λιμὴν ἱκανὸς νὰ δεχθῇ τὰ μεγάλα πλοῖα ἅτινα μεταφέρουν τὰ σιτηρὰ εἰς τὴν νῆσον μας.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα ἀποθηκεύσεως, τὸ ὅτι μία περιοχὴ ἀποτελεῖ τὸν σιτοβολῶνα τῆς Κύπρου ὄχι μόνον δὲν ἀποτελεῖ ἐπιχείρημα συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς κατασκευῆς σιλὸ εἰς τὸν λιμένα αὐτῆς, ἀλλὰ ἀντιθέτως τὸ γεγονὸς τοῦτο συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἀποφυγῆς κατασκευῆς τοῦ ἔργου τούτου εἰς αὐτήν, καὶ ἐπιβάλλει τὴν κατασκευὴν τοῦ σιλὸ εἰς ἄλλον σύγχρονον λιμένα ἄλλης περιοχῆς ἥτις εὑρίσκεται μακρὰν τοῦ σιτοβολῶνος καὶ ἥτις εἶναι πτωχὴ εἰς παραγωγὴν σιτηρῶν. Διότι διὰ τῆς κατασκευῆς σιλὸ εἰς τὸν λιμένα Ἀμμοχώστου, δηλαδὴ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ σιτοβολῶνος τῆς νήσου, ἐξυπακούεται ὅτι ὁλόκληρος σχεδὸν ἡ ἐπιτοπίως παραγομένη ποσότης ὡς καὶ ἡ εἰσαγομένη τοιαύτη θὰ συγκεντροῦνται εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀμμοχώστου. Ἡ ἐπαρχία αὕτη ὡς γνωστὸν εὑρίσκεται εἰς τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον τῆς νήσου, καὶ εἶναι πολὺ ἀπομεμακρυσμένη ἀπὸ τὰς δυτικὰς ἐπαρχίας αἵτινες, ὡς γνωστόν, εἶναι πτωχαὶ εἰς παραγωγὴν σιτηρῶν. Ἑπομένως εἶναι φανερὸν ὅτι ἡ Κυβέρνησις υἱοθετοῦσα τὴν ἄποψιν κατασκευῆς σιλὸ εἰς Ἀμμόχωστον θὰ ἐπιβαρύνεται εἰς τὸ διηνεκὲς μὲ μεγάλα ἔξοδα μεταφορᾶς διὰ τὴν τροφοδοσίαν τῶν δυτικῶν ἐπαρχιῶν, τῶν ὁποίων αἱ ἀνάγκαι εἰς σιτηρὰ εἶναι συγκριτικῶς κατὰ πολὺ μεγαλύτεραι τῶν ἀναγκῶν τοῦ σιτοβολῶνος τῆς νήσου μας. Ἀντιθέτως, ἡ δαπάνη μεταφορᾶς θὰ περιορισθῇ πολὺ ἐὰν ἡ εἰσαγωγὴ τῶν σιτηρῶν γίνεται διὰ τοῦ λιμένος Λεμεσοῦ ὅστις εὑρίσκεται εἰς τὸ κέντρον τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τῆς νήσου καὶ πολὺ πλησίον περιοχῶν πτωχῶν εἰς παραγωγὴν σιτηρῶν.

Πιστεύω ὅτι ἔχω διευκρινίσει σαφῶς τὸ ὅλον θέμα τὸ ὁποῖον, ὡς ἀνέφερα καὶ προηγουμένως, εἶναι θέμα μὲ δύο σκέλη, ἤτοι, τὸ ἀποθηκευτικὸν καὶ τὸ τῆς ἐκφορτώσεως τῶν εἰσαγομένων σιτηρῶν. Αὐτὴ ἦτο, κύριε Πρόεδρε, ἡ παρεξήγησις ἥτις προφανῶς ὑφίστατο μεταξὺ μερικῶν συναδέλφων.

Ἀλλά, καὶ ἂν ἕνας ἀκόμη παραβλέψῃ τοὺς προαναφερθέντας λόγους, ὑπάρχουν ἄλλοι περισσότερον σοβαροί, τεχνικοοικονομικοὶ λόγοι, οἱ ὁποῖοι ἐπιβάλλουν τὴν κατασκευὴν σιλὸ εἰς Λεμεσόν, καὶ τὴν ἀποφυγὴν κατασκευῆς τοῦ ἔργου τούτου εἰς Ἀμμόχωστον. Οἱ λόγοι εἶναι πάρα πολλοὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων θὰ ἀναφερθῶ εἰς τοὺς ἀκολούθους :

(1) Τὰ νερὰ τοῦ λιμένος Ἀμμοχώστου εἰς τὸ μέρος τοῦ προβλῆτος πλησίον τοῦ ὁποίου θὰ ἀνεγείρετο τὸ σιλό, ἐὰν τοῦτο κατεσκευάζετο εἰς Ἀμμόχωστον, ἔχουν βάθος 31 ποδῶν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν λιμένα Λεμεσοῦ βάθους 37 ποδῶν. Τοῦτο εἶναι σοβαρώτατον σημεῖον διότι, ὡς γνωστόν, ὁ ναῦλος ὅστις πληρώνεται διὰ μεγάλα πλοῖα μεγάλου βυθίσματος εἶναι κατὰ πολὺ χαμηλότερος τοῦ ναύλου μικροτέρων πλοίων. Ἡ διαφορὰ δὲ αὕτη καθίσταται ἐξαιρετικῶς μεγάλη ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ πλεῖστον τῶν ἀναγκῶν μας εἰς σιτηρὰ εἰσάγεται ἀπὸ μακρινὰς χώρας ὡς ὁ Καναδᾶς, ἡ Ἀμερικὴ καὶ λοιπά, διὰ πλοίων ἅτινα δύνανται νὰ μεταφέρουν φορτία πέραν τῶν 14.000 χιλιάδων τόννων.

(2) Ὁ προβλήτας τοῦ λιμένος Ἀμμοχώστου εἰς τὸν ὁποῖον θὰ ἀνεγείρετο ἐνδεχομένως τὸ σιλὸ εἶναι ὁ προβλήτας ἐκεῖνος εἰς τὸν ὁποῖον δύναται νὰ ἐκφορτώσῃ πλοῖον «Κοντέϊνερ». Δεδομένου δὲ ὅτι ὁ ἐν λόγῳ προβλήτας ἕνα μόνον πλοῖον δύναται νὰ δεχθῇ πρὸς ἐκφόρτωσιν, ἐγείρεται τὸ ἐρώτημα, τί θὰ γίνῃ ἐὰν κατὰ τὴν διάρκειαν ἐκφορτώσεως πλοίου «Κοντέϊνερ» ἀφιχθῇ πλοῖον κομίζον σιτηρά ; Ποία καὶ πόση θὰ εἶναι ἡ ἀποζημίωσις ἥτις θὰ πληρωθῇ εἰς τὸ πλοῖον τῶν σιτηρῶν τὸ ὁποῖον θὰ κληθῇ νὰ ἀναμένῃ σειρὰν ἐκφορτώσεως μέχρις ὅτου συμπληρώσῃ τὴν ἐκφόρτωσίν του τὸ πλοῖον «Κοντέϊνερ» τὸ ὁποῖον εἶχεν προηγουμένως ἀφιχθῇ ; Ἀναμφιβόλως ἡ ζημία διὰ τοιαύτην καθυστέρησιν εἰς πλοῖα μάλιστα μεγάλα τῶν 15.000 χιλιάδων τόννων εἶναι ἐξαιρετικῶς μεγάλη καὶ θὰ ἐπιβαρύνῃ αὕτη, ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει, τὸ Δημόσιον καὶ τὸν καταναλωτήν.

Ὡς ἐδήλωσαν οἱ τεχνικοί, ὁ μόνος τρόπος ἀντιμετωπίσεως τοῦ προβλήματος εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν εἶναι ἡ κατασκευὴ νέου λιμενοβραχίονος εἰς Ἀμμόχωστον, ὅστις θὰ ἀπαιτήσῃ δαπάνην ὕψους 800 περίπου χιλιάδων λιρῶν.

Καὶ ἐρωτῶ κύριοι : Δύναται οἱοσδήποτε ἐξ ἡμῶν νὰ ἀποτολμήσῃ εἰσήγησιν περὶ δαπάνης ἑνὸς τοιούτου ποσοῦ καθ' ἣν στιγμὴν ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς ἔτους 1973 θὰ ὑπάρχουν ἐν λειτουργίᾳ τρεῖς λιμένες οἵτινες θὰ εἶναι ὑπὲρ ἀρκετοὶ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς νήσου ; Πῶς ἀκόμη δυνάμεθα νὰ ζητήσωμεν δαπάνην ἑνὸς τοιούτου ποσοῦ καθ' ἣν στιγμὴν ὁ λιμὴν Λεμεσοῦ δύναται, ὡς οὗτος κατεσκευάσθη, νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημά μας, ἐφ' ὅσον οὗτος καὶ τὸν ἀναγκαιοῦντα χῶρον καὶ προβλῆτας διαθέτει, καὶ τὸ βάθος τούτου ἐπιτρέπει τὴν προσέγγισιν καὶ ἐκφόρτωσιν τῶν μεγάλων πλοίων χωρὶς νὰ παρίσταται ἀνάγκη περαιτέρω δαπάνης οἱουδήποτε νέου ποσοῦ ;

Θεωροῦμεν, ὡς ἐκ τούτου, πράγματι ἀδιανόητον νὰ δαπανήσῃ ἡ Κυβέρνησις οἱονδήποτε νέον ποσὸν διὰ τὴν κατασκευὴν νέου λιμενοβραχίονος εἰς Ἀμμόχωστον, ἁπλῶς καὶ μόνον διὰ τὴν ἀνέγερσιν σιλό, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ κατασκευασθῇ εἰς Λεμεσόν, ἄνευ περαιτέρω δαπάνης, καὶ διατὶ ἡ Κυβέρνησις νὰ μὴ χρησιμοποιήσῃ τὸ ποσὸν τοῦτο διὰ τὰ λιμενικὰ ἔργα τῆς Πάφου ἅτινα ὁπωσδήποτε πρέπει νὰ γίνουν διότι τοῦτο ἐπιβάλλει ὄχι μόνον τὸ συμφέρον τῆς Πάφου ἀλλὰ καὶ ὁλοκλήρου τῆς Κύπρου.

Ἀντιλαμβανόμεθα ὅτι διὰ τὸ σοβαρὸν τοῦτο θέμα ἡ Κυβέρνησις μετεκάλεσεν ἐμπειρογνώμονας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ οἵτινες, ἀφοῦ ἐμελέτησαν ἐνδελεχῶς τὸ ὅλον θέμα, ὑπέβαλαν τὴν σχετικήν των ἔκθεσιν μὲ συγκεκριμένην εἰσήγησιν ὅπως τὸ σιλὸ κατασκευασθῇ εἰς Λεμεσόν.

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος ἐκφράζω ὄχι μόνον τὰς προσωπικάς μου ἀπόψεις ἀλλὰ καὶ τὰς ἀπόψεις τῶν ὑπολοίπων βουλευτῶν τοῦ Ἐνιαίου Κόμματος τῆς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ, τὰς ἀπόψεις δὲ αὐτὰς ἔχομεν ἀποκρυσταλλώσει οὐχὶ ἐμφορούμενοι ὑπὸ τοπικιστικοῦ πνεύματος ὡς ἀτυχῶς διαπιστώνομεν ὅτι συμβαίνει μὲ ἄλλους συναδέλφους, ἀλλὰ βασιζόμενοι ἐπὶ τῆς ἀπόψεως τῶν εἰδικῶς μετακληθέντων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπειρογνωμόνων εἰς τὴν γνώμην τῶν ὁποίων δέον ὅπως ἀποδοθῇ ἡ δέουσα βαρύτης. Ἄλλωστε ἡ γνώμη αὕτη τῶν ἐμπειρογνωμόνων συνάδει καὶ πρὸς τὴν λογικὴν ἡ ὁποία διὰ πάντας τοὺς προαναφερθέντας λόγους συνηγορεῖ ἀναμφισβήτητα ὑπὲρ τῆς κατασκευῆς τοῦ σιλὸ εἰς Λεμεσόν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι τὸ θέμα θὰ μετατραπῇ εἰς ποῖον σημεῖον τῆς Κύπρου πρέπει νὰ κατασκευασθῇ τὸ σιλό, ἐνῶ τὸ θέμα εἶναι κατὰ πόσον χρειάζονται νὰ κατασκευασθοῦν σιλὸ διὰ τὴν ταχυτέραν παραλαβὴν τῶν σιτηρῶν.

Ὁ κ. Παπαδημητρίου εἶχε ζητήσει τὸν λόγον προηγουμένως.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Μέχρις ὅτου πέση τὸ θερμόμετρον ἀπὸ τὰς ἀγορεύσεις τῶν προηγουμένων ὁμιλητῶν, ἐλπίζομεν νὰ κατευνασθοῦν καὶ τὰ νεῦρα τῶν ὑπολοίπων συναδέλφων καὶ νὰ μὴν εἶναι τόσον ἐπιθετικοί.

Πάντως δὲν πρόκειται νὰ ζητήσω σιλὸ διὰ τὴν Πάφον, εὐχαριστῶ δὲ τὸν ἔντιμον Βουλευτήν, κ. Μαλλιώτην, ὁ ὁποῖος ἐπὶ τέλους εἶπε καὶ μίαν καλὴν λέξιν διὰ τὴν Πάφον.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀδικαιολόγητος καθυστέρησις εἰς τὴν παραλαβὴν σιτηρῶν, εἶναι ἓν ἐκ τῶν πολλῶν προβλημάτων ποὺ ἀπασχολοῦν καὶ βασανίζουν τὸν ἀγροτικόν μας κόσμον.

Ἡ ἐπικαιρότης τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος καὶ ἡ ὀρθὴ τοποθέτησις τῶν πραγμάτων ὡς ἔχουν γύρω ἀπὸ τὸ ὀξύτατον αὐτὸ πρόβλημα, τὸ καθιστοῦν πλέον οὐσιώδες καὶ σημαντικὸν δι' ὁλόκληρον τὸν ἀγροτικὸν κόσμον τῆς Νήσου μας.

Ὅμως, κύριε Πρόεδρε, θὰ περιορισθῶ ὡς συνήθως γύρω ἀπὸ τὰ προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὸν ἀγροτικὸν κόσμον τῆς Ἐπαρχίας μας καὶ τὰ ὁποῖα σχέσιν βεβαίως ἔχουν μὲ τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα.

Ἡ εἰς μέγα βαθμὸν ἔλλειψις ἀποθηκευτικῶν χώρων ποὺ παρατηρεῖται διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Ἐπαρχίας Πάφου, Ἐπαρχίας ἡ ὁποία θεωρεῖται σὰν καθαρῶς γεωργική, προξενεῖ εἰς τὸν ἀγροτικόν μας κόσμον ὄχι μόνον ταλαιπωρίας, ἀλλὰ καὶ ἀνυπολογίστους ζημίας. Αἱ ζημίαι δὲ αὗται παρατηροῦνται πιὸ πολὺ εἰς τὰς κοινότητας ἐκείνας ποὺ ἀποθηκεύουν τὰ σιτηρά των σὲ ἐντελῶς ἀκαταλλήλους προσωρινοὺς ἀποθηκευτικοὺς χώρους, μέχρις ὅτου πάρουν τὴν ἐντολὴν ἀπὸ τοὺς ἁρμοδίους τῆς Ἐπιτροπῆς Σιτηρῶν διὰ νὰ μεταφέρουν ταῦτα εἰς τὰς ἀνεγνωρισμένας Κυβερνητικὰς ἢ μὴ ἀποθήκας. Δέον δὲ νὰ σημειωθῇ ὅτι τὸ προσωρινὸν τοῦτο μέτρον πολλὲς φορὲς γίνεται καὶ μόνιμον λόγῳ μὴ διαθέσεως ἀποθηκευτικῶν χώρων.

Παρέστημεν πολλὲς φορὲς μάρτυρες τῆς τοιαύτης ἀδικίας ποὺ τὸ ἥμισυ τῆς παραγωγῆς κατεστράφη λόγῳ ἀποθηκεύσεως τῶν σιτηρῶν σὲ ἀκαταλλήλους χώρους λόγῳ ὑγρασίας ἢ μικροβίων, τὴν δὲ ζημίαν ἥτις προέκυψεν τὴν ὑπέστησαν αἱ Συνεργατικαὶ τῶν κοινοτήτων.

Ἡ Ἐπαρχία μας ἔχει μεγάλην ἀνάγκην δημιουργίας ἀποθηκευτικῶν χώρων, γεγονὸς τὸ ὁποῖον ἐπιβεβαιοῦν τὰ πιὸ κάτω στοιχεῖα ποὺ θὰ ἀναφέρωμεν.

Τὰ στοιχεῖα τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν, ἤτοι τοῦ 1971 καὶ 1972, καὶ τὰ ὁποῖα ὁμιλοῦν ἀφ' ἑαυτῶν, εἶναι ἀρκετὰ διὰ νὰ ἀποδείξουν τὴν ἔλλειψιν ἀποθηκευτικῶν χώρων.

Τὸ 1971 εἴχομεν συγκεντρώσει 7.500 τόννους σίτου σκληροῦ, 500 τόννους μαλακοῦ καὶ 3.600 τόννους κριθῆς. Τὸ 1972 ποὺ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀνομβρίας ἐμείωσαν τὴν παραγωγὴν εἰς τὸ ἥμισυ, εἴχομεν συγκεντρώσει 4.400 τόννους σκληροῦ σίτου, 630 τόννους μαλακοῦ καὶ 2.020 τόννους κριθῆς.

Οἱ ἀποθηκευτικοὶ χῶροι, οἵτινες εἶναι διαθέσιμοι, εἶναι δυνάμεως 2.000 τόννων διὰ τὴν κριθὴν καὶ 1.200 τόννων διὰ τὸν σκληρὸν καὶ μαλακὸν σῖτον, ὑπάρχουν δὲ καὶ ἔκτακτοι ἀποθηκευτικοὶ χῶροι, ἤτοι δύο ἰδιωτικαὶ ἀποθῆκαι αἱ ὁποῖαι ἐνοικιάζονται ἀπὸ 1ης Νοεμβρίου καθ' ὅτι τότε εἶναι διαθέσιμοι. Ἡ δύναμις δὲ αὐτῶν εἶναι 2.500 τόννοι σίτου σκληροῦ καὶ μαλακοῦ.

Ἡ ἐτησία κατανάλωσις εἰς σκληρὸν σῖτον ἀνέρχεται εἰς 4.800 τόννους σκληροῦ σίτου, 1.800 τόννους μαλακοῦ καὶ 8.800 τόννους κριθῆς.

Ὁ μαλακὸς σῖτος λόγῳ ἐλλείψεως ἀποθηκευτικοῦ χώρου μεταφέρεται εἰς Λεμεσὸν καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς Πάφον.

Ἐκ τῶν στοιχείων αὐτῶν φαίνεται ὅτι αἱ ἀποθηκευτικαὶ ἀνάγκαι τῆς Ἐπαρχίας μας εἶναι πολὺ μεγάλαι. Διὰ τὴν θεραπείαν δὲ τοῦ κακοῦ ἐπιβάλλεται ἡ ἄμεσος ἀνέγερσις τριῶν ἀποθηκῶν χωρητικότητος τοὐλάχιστον 200 τόννων ἑκάστη ἢ κινητῶν σιλὸ τῆς αὐτῆς δυνάμεως καὶ τῶν ὁποίων τὸ κόστος μεταφορᾶς καὶ ἐγκαταστάσεως δὲν εἶναι μεγάλον καὶ δύσκολον.

Τὸ ἄξιον δὲ περιεργείας ποὺ παρατηρεῖται στὴν Ἐπαρχίαν μας γύρω ἀπὸ τὸ θέμα αὐτὸ εἶναι τοῦτο : Ὅτι, ἐνῶ ἡ Ἐπιτροπὴ Σιτηρῶν διαθέτει ἰδιόκτητον χῶρον ἐκτάσεως ὀκτὼ στρεμμάτων καὶ ὁ ὁποῖος χῶρος ἠγοράσθη πρὸ 15ετίας διὰ τὴν ἀνέγερσιν καταλλήλων ἀποθηκῶν διὰ νὰ ἀνάγκας τῆς Ἐπαρχίας μας καὶ παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας εἰσηγήσεις τῶν ὑπευθύνων, ἐν τούτοις ὄχι μόνον οὐδεμία ἀπόφασις ἐλήφθη ἀλλ' οὔτε κἂν σημασία ἐδόθη εἰς τὰς γενομένας ἐκκλήσεις διὰ τὸν ὡς ἄνω σκοπόν. Εἴμεθα δὲ ὑπόχρεοι τὴν ἀνήκουστον αὐτὴν ἀδιαφορίαν τῶν ὑπευθύνων νὰ τὴν καταγγείλωμεν ἐπισήμως καὶ νὰ παρακαλέσωμεν τοὺς ἁρμοδίους διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν νὰ ἐπιληφθοῦν τῆς ἀμέσου ἐξετάσεως τοῦ θέματος, ἵνα καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐξεύρεσις τῆς αἰτίας τοῦ κακοῦ καὶ ἡ ἄμεσος αὐτοῦ θεραπεία, ἐὰν κάποτε μπορεῖ νὰ γίνῃ τοιαύτη.

Περαίνων, κύριε Πρόεδρε, διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Ἐπαρχίας μου, εἰσηγοῦμαι ὅπως (α) ἀνεγερθοῦν τὸ συντομώτερον δυνατὸν κατάλληλοι ἀποθηκευτικοὶ χῶροι εἰς τὸ μέρος ἐκεῖ ὅπου ἠγοράσθη διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν καὶ δυνάμεως ὡς ἀπαιτοῦν αἱ ἀνάγκαι τῆς Ἐπαρχίας μας· καὶ (β) ἐὰν δι' οἱονδήποτε λόγον ἡ ἀνέγερσις ἀποθηκῶν ἢ σιλὸ εἶναι ἀδύνατος εἰς τὸ ἐγγὺς μέλλον, διότι θὰ πρόκειται περὶ τῆς Πάφου, τότε νὰ δοθοῦν δάνεια εἰς Συνεργατικὰς κοινοτήτων ποὺ δὲν διαθέτουν κατάλληλες ἀποθῆκες νὰ ἀνεγείρουν ἰδικάς των, οὕτως ὥστε νὰ ἀποθηκεύσουν τὸ εἰσόδημά των ἐν ἀσφαλείᾳ μέχρι τῆς παραδόσεώς του εἰς τὰς ἀποθήκας τῆς Ἐπιτροπῆς Σιτηρῶν Πάφου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης, προτοῦ δώσω τὸν λόγον διὰ δευτερολογίας.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Δὲν θὰ εἰσέλθω εἰς τὴν διαμάχην περὶ τὸ ποῦ πρέπει νὰ οἰκοδομηθῇ τὸ σιλό. Δι' ἐμὲ τὸ σημαντικώτερον εἶναι νὰ λυθῇ τὸ πρό-

βλημα τοῦ ἀποθηκευτικοῦ χώρου καὶ νὰ λυθῇ τὸ συντομώτερον διὰ νὰ ἐξυπηρετηθοῦν οἱ παραγωγοί. Ποῦ θὰ ἀνοικοδομηθῇ τὸ σιλὸ εἶναι θέμα τῶν ἐμπειρογνωμόνων—ἐγὼ δὲν εἶμαι εἰδικὸς—καὶ θὰ ὑποστηρίξω, ἐὰν ἐρωτηθῇ τὸ Σῶμα, τὴν γνώμην τὴν ὁποίαν θὰ ὑποστηρίξουν οἱ ἐμπειρογνώμονες.

Θὰ ἤθελα ὅμως, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, νὰ θίξω ἕνα θέμα τὸ ὁποῖον ἀνέφερεν ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Χατζηηρακλέους, ἐν σχέσει μὲ τὴν συγκρότησιν καὶ τὴν σύνθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Σιτηρῶν.

Κύριε Πρόεδρε. Συμφώνως πρὸς τὸ Ἄρθρον 3 τοῦ Τροποποιητικοῦ Νόμου 54 τοῦ 1962, ἡ Ἐπιτροπὴ Σιτηρῶν ἀποτελεῖται ἐξ ἑνὸς Προέδρου καὶ τοιούτων ἑτέρων μελῶν μὴ ὑπερβαινόντων τὰ ὀκτώ, ὡς ἤθελον διορισθῇ κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τῶν γεωργικῶν, ἐργατικῶν καὶ ἐμποροβιομηχανικῶν ὀργανώσεων. Τὸ θέμα, δηλαδή, εἶναι ἀπὸ τὴν ἄποψιν τοῦ νόμου, λυμένον, καὶ θὰ πρέπει νὰ ἐξετασθῇ τὸ ἑξῆς: Ἐὰν ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐφαρμόζῃ τὸν Νόμον καὶ δὲν συνεννοῆται μετὰ τῶν γεωργικῶν ὀργανώσεων διὰ τὴν συγκρότησιν τῆς Ἐπιτροπῆς Σιτηρῶν, νὰ τὴν καλέσωμεν νὰ σεβασθῇ καὶ νὰ τηρήσῃ τὸν Νόμον.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὑπάρχουν ἄλλοι οἱ ὁποῖοι θὰ ἀγορεύσουν διὰ πρώτην φοράν;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν θὰ δώσω τὸν λόγον διὰ δευτερολογίας.

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης, ὁ κ. Σαμψὼν καὶ ὁ κ. Χριστοφίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ:

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ὅταν συνεζητούσαμεν προηγουμένως διὰ τὸν Ἔκτακτον Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως διὰ τὴν διάθεσιν ἑνὸς ποσοῦ διὰ τὴν βιομηχανικὴν περιοχὴν Ἀμμοχώστου, ἀπέφυγα νὰ ἀπαντήσω εἰς τὸν ἐκ Πάφου συνάδελφον, ὁ ὁποῖος ὁρμώμενος ἀπὸ ὁμιλίαν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Σαμψὼν εἶχε, κατὰ κάποιον τρόπον κακοχαρακτηρίσει τὸ ἐνδιαφέρον ἢ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἐξεφράσθη ὁ συνάδελφος Σαμψὼν περὶ ἀστοργίας καὶ καταπολεμήσεως τῆς ἐπαρχίας Ἀμμοχώστου ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας. Ἀπέφυγα νὰ τὸ κάμω, παρ' ὅλον ὅτι ἐζήτησα τὸν λόγον, διότι ἐδώσατε ὀρθὴν ἑρμηνείαν, κ. Πρόεδρε, ἐπὶ τῆς οὐσίας τῶν ὅσων ὡμίλησα καὶ τῶν ὅσων ἤθελα νὰ θίξω. Δὲν θὰ ἀσχοληθῶ ἐπ' αὐτοῦ διότι τὸ θέμα δὲν εἶναι αὐτὸ ποὺ συζητοῦμεν.

Ἐχαρακτηρίσθημεν, ὅμως, ὅτι ἐμπνεόμεθα, ὁρμώμεθα, ἀπὸ ἓν ὑπερτοπικιστικὸν πνεῦμα καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην ὡς διατεθειμένοι πάντοτε νὰ ἐκφραζώμεθα ὅτι ὅλοι μᾶς κατατρέχουν καὶ ὅτι ἡ ἐπαρχία Ἀμμοχώστου εὑρίσκεται ἔν τινι βαθμῷ ὑπὸ διωγμόν.

Εὐτυχῶς ποὺ ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Μαλλιώτης, μὲ τὴν συζήτησιν τοῦ παρόντος θέματος ἔχει ἐκτραπῇ ἀπὸ τὴν οὐσίαν τοῦ θέματος, ὅπως εἶναι ἐγγεγραμμένον, καὶ ἔχει ἀσχοληθῇ μὲ ἕνα ἄλλον ἔργον, ἔστω καὶ ἐὰν εἶναι παρεμφερές, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ καλύψῃ, δῆθεν, τὰς ἀνάγκας τῆς ἀποθηκεύσεως τῶν σιτηρῶν. Ἔχει ἐκτραπῇ καὶ μᾶς ἔδωσε τὸν λόγον, καὶ μᾶς ἔδωσε τὴν ἀφορμήν, νὰ ὁμιλήσωμεν καὶ ἡμεῖς, προσωρινὰ μέν, θὰ ἐπανέλθωμεν δὲ μὲ στοιχεῖα, καὶ μᾶς ἔδωσε τὸν λόγον, τὴν ἀφορμήν, νὰ δηλώσωμεν σήμερα κατηγορηματικὰ ὅτι ἡ μάσκα ἔπεσε, ἡ μάσκα τινῶν τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας. Ἡ μάσκα τῶν παραγόντων οἱ ὁποῖοι ἐπὶ τόσα χρόνια ἐπηρέαζαν τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν, ἐπηρέαζαν τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, ἐπηρέαζαν τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, ἀπεκαλύφθη ὁλόγυμνη. Αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὁ κ. Μαλλιώτης ἐξεγυμνώθη δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου καὶ μαζὺ μὲ αὐτὸν ὅλη ἡ ραδιουργία ἔναντι τῆς Ἀμμοχώστου.

Κύριε Πρόεδρε. Τὸ ἔργον διὰ τὸ σιλὸ εἶναι παλαιόν, παλαιότατον. Παρεμπιπτόντως καὶ πάλιν ὠμίλησεν ὁ συνάδελφος κ. Χατζηηρακλέους, πῶς εἶχε, πῶς ἐξειλίχθη καὶ ὅτι ἐδόθη σχετικὴ ἄδεια ἀνεγέρσεώς του. Δὲν θὰ ἀσχοληθῶ ἐπ' αὐτοῦ. Ἀλλὰ τὰ ὅσα ἔγιναν εἰς τὰ παρασκήνια, τὰ ὅσα διαβούλια ἔγιναν, καὶ ὅσοι ἐπηρεασμοί, ἀπὸ ἀνικάνους καὶ ἀνευθύνους εἴτε Ὑπουργοὺς εἴτε παράγοντας τῆς Λεμεσοῦ καὶ τῆς Λευκωσίας, αὐτὰ εἶναι χαρακτηριστικὰ καὶ δὲν θὰ τὰ ἀναφέρω, εὐτυχῶς δὲ ποὺ σήμερα εὑρίσκονται ἐκτὸς τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ἔστω καὶ ἐὰν κατέχουν ὑπευθύνους θέσεις καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ἐπηρεάζουν τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν. Οἱ ἀνεύθυνοι αὐτοὶ Ὑπουργοί, τόσον τοῦ ἑνὸς ὅσον καὶ τοῦ ἄλλου Ὑπουργείου, εἶναι καλὰ νὰ ἀποκαλυφθοῦν καὶ νὰ ἐγκαταλείψουν ἐὰν εἶναι δυνατὸν ἀκόμη καὶ τὴν δημοσίαν ζωὴν αὐτοῦ τοῦ τόπου καὶ διὰ νὰ ἀφήσουν ἥσυχον τὸν κόσμον καὶ τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐνδιαφέρεται πάντοτε καὶ νὰ φροντίζῃ βάσει οἰκονομικῶν μελετῶν καὶ εἰσηγήσεων ἐμπειρογνωμόνων ἐπὶ τοῦ πρακτέου. Δὲν ἔχω ἀκούσει τὸν κ. Μαλλιώτην νὰ ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν διάθεσιν τῶν 10 ἑκατομμυρίων λιρῶν διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ λιμενικοῦ ἔργου τῆς Λεμεσοῦ, ὅταν ἐξεκινοῦσε μὲ 3,5 ἑκατομμύρια λιρῶν, ἀνῆλθεν εἰς 6,5 ἑκατομμύρια λιρῶν καὶ κινδυνεύει νὰ φθάσῃ τὰ 12 ἑκατομμύρια λιρῶν. Καὶ ὅμως ἐβούλωσε, ἔκλεισε τὸ στόμα του ὁ κ. Μαλλιώτης καὶ οἱ ἐκ Λεμεσοῦ καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι συνάδελφοι. Διατὶ δὲν ὠμίλησεν ὁ κ. Μαλλιώτης ὅταν τὰ ἑκατομμύρια αὐτὰ τοῦ ἱδρῶτος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ διετίθεντο μόνον διὰ τὴν Λεμεσόν ; Καὶ ἐσκέφθηκε τώρα τὴν Πάφον καὶ δὲν ἀνελογίσθη ὅτι χρειάζεται ἔργον ἀνάλογον ἔστω καὶ μικρὸν διὰ τὴν Πάφον ἢ διὰ τὸ Καραβοστάσι ἢ δι' οἱονδήποτε ἄλλον λιμένα ; Διατὶ δὲν ἐσήκωσε τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του νὰ φωνάξῃ ὅταν διὰ τὴν Λάρνακα ἐξεκίνησεν ἀπὸ ἕνα ἑκατομμύριον τὸ λιμάνι καὶ ἤδη ἔφθασε τὰ 4 ἑκατομμύρια λιρῶν, δόξα τῷ Θεῷ, καὶ δὲν ξέρω ποῦ θὰ φθάσῃ ; Διατὶ δὲν ἐφώναξε διὰ τὴν βιομηχανικὴν περιοχὴν Ἀμμοχώστου ὅταν μέχρι σήμερα δὲν ἔχῃ γίνει βιομηχανικὴ περιοχή, ὅταν ἔχῃ καὶ αὐτὴν τὴν Λεμεσὸν ὑπερβῇ εἰς βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν ἡ Ἀμμόχωστος ;

Λυποῦμαι διὰ τὴν στάσιν αὐτὴν τοῦ κ. Μαλλιώτη, ὅταν ξέρῃ ὅτι τὸ λιμάνι τῆς Ἀμμοχώστου κτίσθηκε μὲ ἕνα ἑκατομμύριο λίρες, αὐτὸ δηλαδὴ ποὺ ἄφησαν οἱ ἀποικιοκράται, ἐνῶ πρόκειται νὰ στοιχίσῃ τὸ ἔργον τῆς Λεμεσοῦ 12 ἑκατομμύρια λίρας. Κόπτεται πολὺ καὶ πονεῖ τὸν Κυπριακὸν λαὸν ὁ κ. Μαλλιώτης δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου! "Οταν πρόκειται διὰ τὴν τζέπη μας, διὰ τὴν περιοχήν μας, διὰ νὰ δείξωμεν ἔργα ἀνάλογα καὶ νὰ φανοῦμεν ἀρεστοὶ εἰς τοὺς τόπους ἐκλογῆς μας, τότε μποροῦμεν νὰ ὁμιλήσωμεν, ξεχνοῦμεν ὅμως τὸ τί ἐγίνετο προηγουμένως. Καὶ δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους, κύριοι, εἶναι ποὺ ἐπὶ τέσσερα χρόνια ματαιώνεται ἡ ἀνέγερσις τοῦ σιλὸ εἰς Ἀμμόχωστον, διότι αὐτοὶ οἱ τύποι οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀνάξιοι καὶ νὰ ζοῦν ἀκόμη μέσα εἰς τὴν Κυπριακὴν κοινωνίαν καὶ νὰ διαχειρίζωνται τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου ἐστέρησαν τὴν Ἀμμόχωστον ἀπὸ ἕνα ἔργον τὸ ὁποῖον ἐπεβάλλετο νὰ γίνῃ καὶ ἐπιβάλλεται νὰ γίνῃ εἰς τὴν Ἀμμόχωστον, τὸ σιλό. Τὴν ἐστέρησαν μὲ σκοπὸν διὰ παρεμβάσεων νὰ καθυστερήσῃ ἡ ἀνέγερσις τοῦ ἔργου διὰ νὰ φωνάζουν τάχα οἱ Βουλευταὶ τῆς Λεμεσοῦ καὶ οἱ ἄλλοι παράγοντες «κύριοι, μὰ ποῦ προχωρεῖτε ; ἔχομεν ἔργον ἕτοιμον, ἕνα λιμάνι περιωπῆς, ἕνα λιμάνι ἀξίας, ἴσως τὸ καλύτερον—δῆθεν— τῆς Μεσογείου, διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ καὶ αὐτὰς τὰς ἀνάγκας». Κόπτονται οἱ τῆς Λεμεσοῦ διὰ τὰ «κοντέϊνερς» τώρα. Ἀλλὰ ἐὰν ἔλθῃ μετὰ ἕνα χρόνον ἢ μετὰ ἓξ μῆνες ἡ Ἀρχὴ Λιμένων καὶ εἴπῃ ὅτι πρέπει «κοντέϊνερς πόρτ» νὰ γίνῃ εἰς τὴν Ἀμμόχωστον, θὰ ποῦν : «Ὄχι, κύριε, ἡμεῖς εἴμαστε πλησιέστεροι πρὸς τὴν Ἀνατολὴν καὶ πρὸς τὴν Δύσην καὶ πρέπει νὰ γίνῃ εἰς τὴν Λεμεσόν, διότι ἔχομεν ἤδη φροντίσει ὥστε ὁ λιμενοβραχίονάς μας νὰ ἐνισχυθῇ καταλλήλως καὶ πρέπει νὰ γίνῃ καὶ τὸ «κοντέϊνερ» ἐκεῖ». Αὐτὴ εἶναι ἡ πολιτική, ἔντιμοι κύριοι, αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων. Καὶ δὲν εἶναι τώρα ποὺ τοὺς ἔχομεν ἐπισημάνει. Εἶναι δὲ δι' αὐτὸν τὸν λόγον ποὺ ὁμιλοῦμεν ὅτι ὑπάρχει ἀστοργία. Ὑπάρχει πόλεμος κεκηρυγμένος ἐναντίον τῆς Ἀμμοχώστου. Δὲν ἔχω, κύριοι, κανένα συμφέρον εἰς τὴν Ἀμμόχωστον, οὔτε γῆν οὔτε συμφέροντα οἰκονομικὰ

οὔτε πολιτικά. Ἀλλὰ τὸ δίκαιον εἶναι δίκαιον καὶ ὀφείλω νὰ τὸ ὑποστηρίξω ὁπουδήποτε καὶ ἐὰν εὑρίσκεται καὶ μὲ οἱουδήποτε τὴν πλευρὰν καὶ ἐὰν εὑρίσκεται. Εἶναι ἀχαριστία, εἶναι ἀνευθυνότης τοῦ χειρίστου εἴδους νὰ ἐκφράζωνται μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον μέσα εἰς τὴν Βουλὴν ἀλλὰ καὶ μὲ τὸν τρόπον ποὺ εἰργάσθησαν αὐτοὶ οἱ τιποτένιοι ἄνθρωποι ὅσον ἀφορᾷ τὰ προβλήματα αὐτά.

Μᾶς ὁμιλεῖ ὁ κ. Μαλλιώτης ὅτι θὰ διαθέσωμεν σήμερα £800.000 διὰ τὴν ἀνάπτυξιν ἑνὸς κρηπιδώματος στὸ λιμάνι Ἀμμοχώστου νὰ πλησιάζῃ δῆθεν τὸ σιτοφόρον πλοῖον. Ὄχι, κ. Μαλλιώτη, δὲν πρόκειται νὰ διαθέσωμεν, ἀλλὰ καὶ ἐὰν διεθέταμεν £800.000, ἕκαστον μέτρον, ἕκαστον πόδι, πλευρίσεως τοῦ λιμένος Ἀμμοχώστου, τῆς προκυμαίας, στοιχίζει πολὺ ὀλιγώτερα ἐὰν τὸ συγκρίνετε μὲ ὅλα τὰ ἄλλα λιμάνια τῆς Κύπρου μαζὶ καὶ μὲ αὐτὰς τὰς £800.000 προκειμένου νὰ ἐξοδευθοῦν. Δὲν πρόκειται ὅμως διὰ τόσον ποσόν, ἐὰν γίνῃ. Ἀλλὰ ὑπάρχει, κύριοι, ἡ κακεντρέχεια καὶ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐκτὸς τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ὡμίλησεν ὁ κ. Μαλλιώτης—τόση εἶναι ἡ κακεντρέχειά των—λέγω, ὥστε νὰ παρουσιάσῃ ὅτι ὁ νέος λιμὴν Ἀμμοχώστου, τὸ κρηπίδωμα ποὺ ὑπάρχει, ἡ προκυμαία, εἶναι τόσον μικρὰ ὥστε δὲν πρόκειται νὰ συμπεριλάβῃ ἕνα πλοῖον «κοντέϊνερς» (containers) μὲ ἕνα πλοῖον σιτοφόρον! Τέτοιαν κακεντρέχειαν εἰλικρινῶς δὲν ἔχω ξανασυναντήσει. Καὶ θὰ περιμένῃς, λέγει, ἕνα «κοντέϊνερ» νὰ φύγῃ διὰ νὰ εἰσέλθῃ ἕνα σιτοφόρον πλοῖον. Λυποῦμαι, κύριε Μαλλιώτη, ἔχεις προστρέξει εἰς αὐτὸν τὸν ὑπ' ἀριθμὸν ἕνα ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος εὑρίσκεται ἀκόμη μέσα εἰς τὴν Κυβερνητικὴν Ὑπηρεσίαν καὶ διευθύνει τὸ Ὑπουργεῖον ἀπὸ τὸν ὁποῖον οἱ προκάτοχοι Ὑπουργοὶ ἔχουν ἐπηρεασθῆ καὶ οἱ ὁποῖοι τὸν ἐχρησιμοποίησαν ὡς μέσον διὰ νὰ ἀναβάλῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων τῆς Ἀμμοχώστου. Δυστυχῶς εὑρίσκεται ἀκόμη ἐκεῖ καὶ ἔχεις ἐνημερωθῆ πολὺ καλά. Ἔχομεν ἐνημερωθῆ καὶ ἐμεῖς περὶ τοῦ πρακτέου. Δι' αὐτὸ δὲν ὁμιλῶ σήμερον ἐπὶ στοιχείων καὶ ὁμιλῶ περὶ τῶν ὅσων ἔχετε ἐκφρασθῆ. Τὸ λιμάνι Ἀμμοχώστου μπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθῆ καὶ διὰ «κοντέϊνερς» καὶ διὰ σιτοφόρα πλοῖα. Τὸ βάθος, κ. Μαλλιώτη, τοῦ δικοῦ σας λιμένος εἶναι 34 πόδια καὶ τῆς Ἀμμοχώστου 31, μὲ πρόθεσιν νὰ δέχωνται τὸ μὲν ἕνα 28 ἕως 30 πόδια βύθισμα πλοίων τὸ δὲ ἄλλο πέριξ τῶν 33 ποδῶν, τῆς Λεμεσοῦ δηλαδή. Ἐὰν κάμετε ὅμως ὑπολογισμόν, πόσα σιτοφόρα πλοῖα ἤρχοντο μέχρι σήμερον καὶ πόσα εἰς τὸ μέλλον μποροῦν νὰ ἔλθουν, τότε θὰ διαπιστώσετε ὅτι οὐδένα πλοῖον μπορεῖ νὰ μὴ δεχθῆ ἔστω καὶ μὲ τοὺς 14.000 τόννους φορτίου ὁ λιμὴν Ἀμμοχώστου. Λοιπόν, κύριοι, πρέπει νὰ σκεπτώμεθα καλὰ καὶ ὑποστηρίζω ἀπόλυτα τὴν εἰσήγησιν ὅτι αὐτὸ τὸ θέμα ποὺ συζητοῦμεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἔγινεν ἐκμετάλλευσις ἀπὸ μέρους τοῦ κ. Μαλλιώτη διὰ νὰ τὸ μεταφέρῃ δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου καὶ νὰ ὁμιλήσῃ δι' ἄλλα ἔργα καὶ δὲν μποροῦσε νὰ μείνῃ ἀναπάντητος.

Θὰ φροντίσωμεν, ὅμως, ἐὰν ὁ κ. Πρόεδρος συγκατατεθῆ νὰ διατηρήσῃ τὸ θέμα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, νὰ προσέλθωμεν μὲ πλήρη στοιχεῖα τόσον ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ, ὅσον καὶ ἐπὶ τῆς καταναλώσεως καὶ ἐπὶ τῶν ἐξόδων ἐκφορτώσεων, καὶ ἐπὶ τῶν ἐξόδων μεταφορᾶς εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν εἰς τὴν Κύπρον, διὰ νὰ ἀποδείξωμεν μὲ ἀριθμοὺς καὶ μὲ στοιχεῖα ὅτι ἡ δαπάνη ἡ ὁποία πρόκειται νὰ γίνῃ διὰ τὸ ζήτημα τῆς ἀποθηκεύσεως τῶν σιτηρῶν, διὰ τῆς ἀνεγέρσεως σιλό, θὰ εἶναι πολὺ μεγαλυτέρα ἐὰν αὕτη γίνῃ εἰς τὴν Λεμεσὸν ἀντὶ εἰς τὴν Ἀμμόχωστον, χωρὶς καὶ πάλιν αὐτὸ νὰ μὲ ἐμποδίζῃ ἀπὸ τοῦ ἀποδεχθῶ τὴν πρότασιν ἢ νὰ ἀποδεχθῶ εἰς τὸ μέλλον οἱανδήποτε οἰκονομολογικὴν μελέτην ἡ ὁποία θὰ μοῦ πῇ νὰ γίνῃ τὸ σιλὸ εἰς τὴν Λευκωσίαν, ἢ εἰς τὸ Ξερὸν ἢ ὁπουδήποτε ἀλλοῦ. Φθάνει νὰ μοῦ ἀποδείξουν πρόσωπα ἀντικειμενικὰ καὶ ὄχι ἐπηρεασμένα. Διότι καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ ἐμπειρογνώμων κ. Χιούζ, ἔχει ἐπηρεασθῆ, ὥστε νὰ ἔχῃ τροποποιήσει τὴν ἔκθεσιν ἀκόμη ὅταν ἀνεφέρετο διὰ τὸ σιλὸ—τὸ γνωρίζομεν κύριοι—διὰ νὰ συμπεριλάβῃ τέτοιας προτάσεις, τέτοιας εἰσηγήσεις, αἱ ὁποῖαι νὰ εὐνοοῦν τὴν πρότασιν νὰ γίνῃ τὸ σιλὸ εἰς τὴν Λεμεσόν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Δικαία ἡ ἀγανάκτησις τοῦ κ. Χριστοδουλίδη. Προηγουμένως, κύριε Πρόεδρε, εἶχα ὁμιλήσει γιὰ ἀστοργίαν καὶ πολεμικὴν ἐναντίον τῶν κατοίκων τῆς ἐπαρχίας Ἀμμοχώστου. Εἰς προηγουμένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος τούτου κατήγγειλα ὅτι σκοτειναὶ δυνάμεις ἐπενέβησαν καὶ ἠμπόδισαν τὴν δημιουργίαν σιλὸ εἰς τὴν Ἀμμόχωστον, παρ' ὅλην τὴν ἀπόφασιν ποὺ εἶχε λάβει ἡ Κυβέρνησις, καὶ ἦλθε σήμερον ὁ ἐκ Λεμεσοῦ συνάδελφος, κ. Μαλλιώτης, νὰ πιστοποιήσῃ ὅτι σκοτειναὶ πράγματι δυνάμεις εἶχαν ἐπέμβει καὶ ἐπεμβαίνουν διὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν πρόσδον τῆς Ἀμμοχώστου καὶ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ τόπου τούτου διὰ τὴν δημιουργίαν σιλὸ εἰς τὴν Ἀμμόχωστον.

Ὁ κ. Μαλλιώτης ἐξετρόπη εἰς πολεμικὴν κατὰ τῆς ἐπαρχίας Ἀμμοχώστου καὶ προσεπάθησε νὰ τὴν παρουσιάσῃ ὡς δευτέρας τάξεως πόλιν ἔναντι τῆς πόλεώς του.

Δικαίωμά του νὰ πιστεύῃ ὅτι ἡ Ἀμμόχωστος θὰ γίνῃ, μὲ τὴν παρεμβολὴν καὶ τὴν πολεμικὴν τῶν ἐκ Λεμεσοῦ καταγομένων τέως Ὑπουργῶν, οἱ ὁποῖοι κατεπολέμησαν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν τὴν πόλιν τῆς Ἀμμοχώστου, δευτέρας τάξεως πόλις.

Δικαίωμά του νὰ τὸ πιστεύῃ, ἀλλὰ ἡμεῖς τὸν διαβεβαιοῦμεν ὅτι ὁ λαὸς τῆς Ἀμμοχώστου δὲν θὰ ἀνεχθῇ αὐτὴν τὴν κατάστασιν.

Ὁ λαὸς τῆς Ἀμμοχώστου ἔχει συνειδητοποιήσει τὴν πολεμικὴν ποὺ γίνεται εἰς βάρος του. Ὁ λαὸς τῆς Ἀμμοχώστου εἶναι ἀποφασισμένος νὰ προασπίσῃ τὰ συμφέροντά του τὰ καταπατηθέντα ὑπὸ τέως Ὑπουργῶν καταγομένων ἐκ Λεμεσοῦ, οἱ ὁποῖοι οὐδὲν λαϊκὸν ἔρεισμα εἶχαν πλὴν ἐκείνου τοῦ διορισμοῦ καὶ οἱ ὁποῖοι κατεπολέμησαν τὰ κτηθέντα δι' ἀποφάσεων δίκαια αἰτήματα τῆς Ἀμμοχώστου.

Ὁ κ. Μαλλιώτης ὡμίλησεν ἐκ μέρους τῶν συναδέλφων του τῆς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ. Δὲν θέλω νὰ καλέσω οἱονδήποτε ἐκ Λεμεσοῦ νὰ διαφωνήσῃ μὲ τὸν κ. Μαλλιώτην, διότι διὰ λόγους καθαρὰ ψηφοθηρικοὺς δὲν θὰ τὸ πράξῃ.

Γνωρίζουν ὅμως ὅτι μάχονται ἕνα χαμένον ἀγῶνα, μίαν ἄδικον ὑπόθεσιν.

Τὸ νὰ καταπολεμοῦν κατὰ τὸν τρόπον ποὺ τὸ πράττουν τὴν Ἀμμόχωστον, διαπράττουν ἔγκλημα κατὰ τῆς Ἐπαρχίας Ἀμμοχώστου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Ἐπαρχίας Ἀμμοχώστου.

Ἐμεῖς, κύριε Πρόεδρε, δὲν ἔχομεν καταπολεμήσει τὴν Λεμεσὸν καὶ οὔτε ὑψώσαμεν ποτὲ τὴν φωνήν μας ἐναντίον τῶν προβλημάτων τῆς Λεμεσοῦ. Ἀντιθέτως, ἠνώσαμεν τὴν φωνήν μας μαζὶ μὲ τοὺς Βουλευτὰς τῆς Λεμεσοῦ καὶ ἐζητήσαμεν ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων τῆς Λεμεσοῦ. Ἔρχονται ὅμως οἱ Βουλευταὶ τῆς Λεμεσοῦ διὰ τοῦ στόματος τοῦ κ. Μαλλιώτη νὰ ἀποδείξουν ὅτι εἶναι διατεθειμένοι νὰ καταπολεμήσουν πᾶσαν ἐπαρχίαν, ἀρκεῖ νὰ ἱκανοποιήσουν τὴν ἰδικήν των ἐπαρχίαν.

Δὲν εἶναι μὲ πνεῦμα δημοσίου συμφέροντος ποὺ ἀντικρύζουν τὰ προβλήματα τῆς Κύπρου οἱ ἐκ Λεμεσοῦ συνάδελφοι.

Ὁ κ. Μαλλιώτης εἶπεν ὅτι δὲν ἐμφορεῖται ἀπὸ τοπικιστικὸν μένος. Καὶ ἡ ὁμιλία του δὲν εἶχε τοπικιστικὸν μένος. Φαντάζομαι, ἐὰν ἐμφορεῖτο ὁ κ. Μαλλιώτης ἀπὸ τοπικιστικὸν μένος, τί θὰ ἔλεγεν ἀκόμη ἐναντίον τῆς Ἐπαρχίας Ἀμμοχώστου.

Σκοπὸν ἔχω, κύριε Πρόεδρε, νὰ ἐπανέλθω, ἀφοῦ τὸ θέμα θὰ παραμείνῃ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, μὲ συγκεκριμένα στοιχεῖα. Σκοπὸν ἔχω, ὅμως, ταυτοχρόνως, κύριε Πρόεδρε, τὴν ὁμιλίαν τοῦ κ. Μαλλιώτη νὰ τὴν διανείμω εἰς τὴν Ἀμμόχωστον διὰ νὰ πληροφορηθῇ ὁ λαὸς τῆς Ἀμμοχώστου τοὺς ἐχθρούς του, νὰ πληροφορηθῇ ὁ λαὸς τῆς πόλεως καὶ Ἐπαρχίας Ἀμμοχώστου ποῖοι εὑρίσκονται ἐναντίον τῆς ἐπιλύσεως τῶν προβλημάτων του.

Εἰς κάποιαν συνάντησιν, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, ποὺ εἴχαμεν εἰς τὸ Προεδρικὸν Μέγαρον, ἡ Ἐπιτροπὴ προωθήσεως ἐπιλύσεως τῶν προβλημάτων τῆς Ἐπαρχίας Ἀμμοχώστου μὲ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας πρὸ τῆς τελευταίας ἀλλαγῆς Ὑπουργῶν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἐκάλεσε καὶ ἐκ Λεμεσοῦ Ὑπουργὸν διὰ νὰ εἴπῃ τὰς ἀπόψεις του. Καὶ ὅταν ἐθέσαμεν ἕνα πρόβλημα δικαιότατον διὰ τὴν Ἐπαρχίαν Ἀμμοχώστου, ὁ κύριος αὐτὸς εἶπεν «πῶς θὰ τὸ κάμωμεν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἀφοῦ στὴν Λεμεσὸν δὲν ἔχει γίνει» ;

Μὲ αὐτὸ τὸ πνεῦμα καὶ ὄχι μὲ δημόσιον συμφέρον καὶ κατανόησιν, μὲ τὴν νοοτροπίαν τοῦ κ. Μαλλιώτη, ἀντίκρυζαν ὡρισμένοι τέως Ὑπουργοὶ τὰ προβλήματα τῆς Κύπρου.

Ἐνθυμοῦμαι, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἀπήντησα εἰς τὸν τότε Ὑπουργὸν ὅτι καλὸν κάνει νὰ ἀντιληφθῇ ὅτι εἶναι Ὑπουργὸς ὁλοκλήρου τῆς Κύπρου καὶ ὄχι μιᾶς ἐπαρχίας. Καὶ καλὸν ἦτο νὰ ὑποβάλῃ παραίτησιν καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν λαϊκὴν ψῆφον νὰ ἐκλεγῇ Βουλευτὴς καὶ νὰ ἐκπροσωπῇ τὰ προβλήματα τοῦ λαοῦ τῆς Λεμεσοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Μαυρονικόλας προτίθεται νὰ ἐγείρῃ θέμα διαδικασίας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Μάλιστα, κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι εὑρισκόμεθα ἐκτὸς τοῦ συζητουμένου θέματος καὶ ἤρχισαν αἱ προσωπικαὶ ἀντεγκλήσεις καὶ νομίζω ὅτι ὁ Πρόεδρος πρέπει νὰ λάβῃ τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Προσωπικὰς ἀντεγκλήσεις δὲν ἔκαμα ἐναντίον κανενός. Ἀντιθέτως ὑπερασπίζομαι τὴν ἀδίκως κατηγορηθεῖσαν Ἀμμόχωστον, τὴν ὁποίαν τόσον ἠδίκησε μὲ τὴν ὁμιλίαν του ὁ ἀξιότιμος ἐκ Λεμεσοῦ συνάδελφος, κ. Μαλλιώτης.

Εἰς οὐδεμίαν προσωπικὴν ἀντιδικίαν ἢ εἰς προσωπικὰς ἀντεγκλήσεις ἔχω ἔλθει μὲ τὸν κ. Μαλλιώτην. Ἀντιθέτως λέγω διὰ τὴν πολιτικὴν τῆς μὴ ὑπάρξεως πνεύματος δημοσίου συμφέροντος καὶ κατανοήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους ἀντιλαμβάνομαι ὅτι εἶχε.....

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ναί, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θέμα διαδικασίας ;

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Εἶναι ὀρθὸν ὅτι ὑπάρχει θέμα διαδικασίας.

"Ομως νομίζω ὅτι θὰ ἦτο ἄδικον νὰ ἐγερθῇ αὐτὴν τὴν στιγμὴν θέμα διαδικασίας, διότι θέμα διαδικασίας προϋπῆρξε κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης συζητήσεως, ὅταν ὁ συνάδελφος κ. Μαλλιώτης ἐξέφυγεν οὐσιαστικὰ ἀπὸ τὸ θέμα ποὺ ἦτο ἐγγεγραμμένον καὶ τὸ περιώρισεν εἰς καθαρῶς θέμα συζητήσεως ποῦ καὶ ἐὰν θὰ πρέπει νὰ γίνῃ τὸ σιλὸ εἰς τὴν Λεμεσὸν ἢ εἰς τὴν Ἀμμόχωστον.

Δι' αὐτὸ ἐπειδὴ προσωπικὰ δὲν θὰ ἤθελα νὰ παρεξηγηθῆτε ὑμεῖς ὡς Πρόεδρος τοῦ Σώματος, καὶ ἐπειδὴ τυγχάνει καὶ ὁ συνάδελφος κ. Μαλλιώτης νὰ ἀνήκῃ εἰς τὸ Κόμμα τοῦ ὁποίου ἡγεῖσθε, θὰ ἤθελα ἔστω καὶ ἐὰν ὑπάρχῃ θέμα διαδικασίας νὰ παραβλεφθῇ διὰ νὰ μὴν θεωρηθῇ ὅτι ἐγείρετε τὸ θέμα τοῦτο εἰς μίαν στιγμὴν ποὺ ἀπαντοῦμεν εἰς Βουλευτὴν ὁ ὁποῖος πρῶτος ἐξέφυγε τῆς συζητήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἀγνοήσω τὸ κατὰ πόσον ὑπάρχει θέμα, ἐὰν Βουλευτὴς ἐκ Κόμματος εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκω ἢ τοῦ ὁποίου ἡγοῦμαι ἐξέφυγε τῆς διαδικασίας καὶ κατὰ πόσον θὰ ἦτο σκόπιμον, λόγῳ τῆς ἰδιότητός μου ὡς ἀρχηγοῦ Κόμματος, τὸ θέμα αὐτὸ νὰ μὴ συζητηθῇ.

Τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἠγέρθη ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαδικασίαν ἔχει ὡς ἀκολούθως :

Ἐνεγράφη εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Κόσιη θέμα, τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς ἀκολούθως : «Ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀδικαιολόγητος καθυστέρησις εἰς τὴν παραλαβὴν σιτηρῶν καὶ αἱ ἐπιπτώσεις της ἐπὶ τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου».

Ὁ κ. Κόσιης ἠγόρευσεν ἐπὶ τοῦ θέματος, ἄλλοι Βουλευταὶ ἠγόρευσαν ἐπὶ τοῦ θέματος, χωρὶς ὅμως νὰ θίξουν τὴν πτυχὴν τοῦ θέματος ἤτοι ποῦ πρέπει νὰ κατασκευασθῇ τὸ σιλό. Εἰς τὴν ὁμιλίαν του, ἡ ὁποία προηγήθη τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. Μαλλιώτη, ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Χατζηηρακλέους ἀνεφέρθη εἰς τὴν καθυστέρησιν τῆς δημιουργας σιλὸ εἰς Ἀμμόχωστον, ἀνέλυσε τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους ἐπιβάλλεται νὰ γίνῃ τὸ σιλὸ εἰς τὴν Ἀμμόχωστον καὶ ἐπομένως πρῶτος εἰσῆλθεν εἰς τὸ θέμα, ποῦ πρέπει νὰ κατασκευασθῇ τὸ σιλό.

Ἀπαντῶν ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς τοῦ Ἐνιαίου Κόμματος ἐξέθεσε καὶ ἐκεῖνος τὰς ἀπόψεις του ὡς πρὸς τὸ μέρος ἢ τὴν ἐπαρχίαν εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ κατασκευασθῇ τὸ σιλό. Δὲν θεωρῶ ὅτι ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Χατζηηρακλέους ἐξῆλθε τοῦ θέματος, οὔτε καὶ θεωρῶ ὅτι ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Μαλλιώτης ἐξῆλθε τοῦ θέματος, διότι ἀσφαλῶς, ἐφ' ὅσον προκύπτει ἀνάγκη δημιουργίας σιλό, γεννᾶται καὶ τὸ θέμα εἰς ποῖον χῶρον πρέπει νὰ δημιουργηθῇ τὸ σιλό. Τὸ δύο θέματα εἶναι συναφῆ. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μὲ ἐξέπληξε καὶ δὲν εἶχα δικαίωμα νὰ ἐπέμβω ὡς Πρόεδρος τῆς Βουλῆς εἶναι ἡ τροπὴ τῆς συζητήσεως καὶ τὸ χαμηλὸν ἐπίπεδον εἰς τὸ ὁποῖον κατῆλθεν.

Ὁ κ. Μαλλιώτης ἀνέφερεν ὡρισμένα στοιχεῖα, μπορεῖ νὰ εἶναι ὀρθά, μπορεῖ νὰ εἶναι ἐσφαλμένα. Ἡ ὀρθοτέρα διαδικασία θὰ ἦτο νὰ ζητηθῇ ἀναβολὴ τοῦ θέματος ἐφ' ὅσον ἡ ἄλλη πλευρὰ δὲν εἶχε στοιχεῖα καὶ νὰ συζητηθῇ τὸ θέμα ἐπὶ τῇ βάσει στοιχείων ὡς πρὸς τὸ ποῦ πρέπει νὰ ἀνεγερθῇ τὸ σιλό.

Μία Βουλή, ἡ ὁποία θέλει νὰ κρατήσῃ ὑψηλὸν τὸ ἐπίπεδον τῶν συζητήσεων, συζητεῖ ἐπὶ στοιχείων καὶ οὐχὶ ἐπὶ ἀλληλοκατηγοριῶν ὅτι ἡ μία ἐπαρχία ἢ οἱ Βουλευταὶ τῆς μιᾶς ἐπαρχίας προσπαθοῦν νὰ ἀδικήσουν τὴν ἄλλην ἐπαρχίαν. Εἶναι φυσικὸν νὰ ὑπάρχῃ ἐνδιαφέρον τῶν Βουλευτῶν μιᾶς ἐπαρχίας νὰ ἴδουν ὡρισμένα ἔργα εἰς τὴν ἐπαρχίαν των καὶ ἀντίθετον συμφέρον ἄλλων Βουλευτῶν νὰ ἐπιθυμοῦν ὅπως τὰ ἔργα αὐτὰ γίνουν εἰς τὴν ἐπαρχίαν των. Ἀλλ' αὐτὸ εἰς

οὐδεμίαν Βουλὴν ἀποτελεῖ θέμα ἐγκλήσεων καὶ ἀντεγκλήσεων, ἀλλ' ἁπλῶς συζητήσεως ἐπὶ τῇ βάσει στοιχείων διὰ νὰ κατανοήσουν καὶ τὰ ἄλλα μέλη ποία ἄποψις εἶναι ἡ ὀρθὴ καὶ διὰ νὰ κατανοήσῃ καὶ ἡ κοινὴ γνώμη περὶ τίνος πρόκειται. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἐλάττωμα κατὰ τὴν γνώμην μου τῆς σημερινῆς συζητήσεως—τὸ ἐπίπεδον εἰς τὸ ὁποῖον κατῆλθεν ἡ συζήτησις—καὶ οὐχὶ τὸ θέμα διαδικασίας, ἐὰν περικλείεται καὶ τὸ σκέλος, ποῦ πρέπει νὰ κατασκευασθῇ τὸ σιλό. Δι' ἐμὲ ἦτο οὐσιαστικωτέρας σημασίας τὸ μέρος τῆς συζητήσεως πρὸς διαπίστωσιν ἐὰν χρειάζεται ἢ ὄχι δημιουργία σιλὸ καὶ δευτερεῦον τὸ θέμα ποῦ πρέπει νὰ κατασκευασθῇ τὸ σιλό. Διὰ τοῦτο δὲν συμφωνῶ ὅτι οἱ τοποθετήσαντες τὸ θέμα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ποῦ πρέπει νὰ κατασκευασθῇ τὸ σιλὸ εἶναι ἐκτὸς θέματος. Τὰ θέματα εἶναι συναφῆ.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Ὡς εἶπα προηγουμένως, ἡμεῖς καὶ ἐγὼ προσωπικά, πάντοτε ὕψωσα καὶ θὰ ἐξακολουθήσω νὰ ὑψώνω τὴν φωνὴν καὶ νὰ τὴν ἑνώνω καὶ νὰ ἑνώνω τοὺς ἀγῶνας μου μαζὶ μὲ τοὺς ἀγῶνες Βουλευτῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων των.

Ἐνθυμεῖσθε, ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου εἶχα δώσει καὶ ἐπρότεινα νὰ δώσω τὰ χέρια εἰς τοὺς Βουλευτὰς Λεμεσοῦ διὰ νὰ ἀγωνισθῶμεν μαζὶ νὰ ἐπιλύσουμε τὸ πρόβλημα τῆς ὑδατοπρομηθείας τῆς περιοχῆς Ὑψωνα—Πολεμιδίων, κ.λ.π.

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι θὰ παραμείνω ὁ ἴδιος, θὰ συμμετέχω εἰς κοινοὺς ἀγῶνας διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων μὲ Βουλευτὰς ἄλλων ἐπαρχιῶν. Ὅμως ἔπρεπε καὶ Βουλευταὶ ἄλλων ἐπαρχιῶν νὰ ἔχουν τὸ ἴδιον πνεῦμα καὶ νὰ ἀγωνίζωνται μαζί μας διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων τῆς ἰδικῆς μας ἐπαρχίας. Παρ' ὅλην τὴν ἐπιδειχθεῖσαν πολεμικὴν ἐναντίον τῆς ἐπαρχίας Ἀμμοχώστου, ἡμεῖς θὰ ἐξακολουθήσωμεν νὰ συμπαριστάμεθα καὶ νὰ εἴμεθα συνστρατιῶται μὲ τοὺς Βουλευτὰς τῆς Λεμεσοῦ γιὰ τὴν ἐπίλυσιν προβλημάτων τῆς ἐπαρχίας των. Θὰ τοὺς συμπαριστάμεθα. Ἐὰν θέλουν, ἂς ἐξακολουθήσουν τὴν πολεμικὴν ἐναντίον τῆς ἐπαρχίας μας. Ἡ ἐπαρχία μας, κύριε Πρόεδρε, δὲν θὰ μείνῃ ἔτσι. Ἔχομεν σκοπὸν νὰ καλέσωμεν τὸν λαόν μας εἰς συναγερμόν, ἔχομεν σκοπὸν νὰ καλέσωμεν τὸν λαόν μας νὰ κατέλθῃ εἰς ἀπεργίας, νὰ κλείσῃ τὰ μαγαζιά του καὶ μὲ συλλαλητήρια, μὲ μαῦρες σημαῖες, νὰ διαδηλώσῃ τὸν πόνον του γιὰ τὴν ἐπίθεσιν ποὺ γίνεται ἀπὸ μέρους διαφόρων κρατούντων ἐξουσίαν ἐναντίον τῆς πόλεως, τῆς ἐπαρχίας καὶ τοῦ λαοῦ εἰδικώτερον τῆς Ἀμμοχώστου. Δὲν θὰ ἐγκαταλείψωμεν τὰς ἐπάλξεις. Θὰ παραμείνωμεν πιστοὶ εἰς τὸν ὅρκον ποὺ ἐδώσαμεν νὰ ἐξυπηρετοῦμεν τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ τῆς ἐπαρχίας μας. Ἀλλὰ ταυτοχρόνως, κύριε Πρόεδρε, δὲν βλέπομεν μὲ τοπικιστικὸν πνεῦμα τὸ πρόβλημα. Καὶ ὑποσχόμεθα ἀπὸ τοῦ ἐπισήμου τούτου βήματος ὅτι οἱ Βουλευταὶ τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν θὰ μᾶς ἔχουν συμπαραστάτας εἰς τὰ δίκαια αἰτήματά των.. Ὄχι ὅμως αἰτήματα ὡς αὐτὸ ποὺ ἔθεσεν ὁ ἐκ Λεμεσοῦ συνάδελφος κ. Μαλλιώτης, αἴτημα νὰ παραγκωνισθῇ ἡ Ἀμμόχωστος, νὰ τὴν θέσωμεν εἰς τὴν ἄκρην καὶ νὰ γίνουν ὅλα στὴν Λεμεσόν.

Ἡμεῖς ἐπιμένομεν καὶ ἡμεῖς λέμεν καὶ ἡμεῖς ἰσχυριζόμεθα ὅτι μπορεῖ νὰ γίνῃ καὶ σιλὸ στὴν Λεμεσόν, ἀφοῦ πρῶτα κατασκευασθῇ τὸ σιλὸ στὴν Ἀμμόχωστον, ὅπως τὸ εἶχεν ἀποφασίσει ἡ Κυβέρνησις.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε. Θὰ ζητήσω τὸν λόγον εἰς ἄλλην συνεδρίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης εἶχε ζητήσει τὸν λόγον.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Εὐθὺς ὡς εἶχα ζητήσει τὸν λόγον θὰ ἐδημιουργήθη ἀσφαλῶς ἡ ἐντύπωσις ὅτι θὰ ἐπλειοδότουν διὰ τὴν

κατασκευὴν σιλὸ εἰς τὴν Λάρνακα, εἰς τὴν κατασκευὴν σιλὸ εἰς Ἀμμόχωστον ἢ εἰς τὴν Λεμεσόν. Δὲν θὰ λάβω αὐτὴν τὴν θέσιν, παρ' ὅλον ποὺ ἐὰν συγκρίνωμεν τὴν Λάρνακα μὲ τὰς δύο πόλεις αἱ ὁποῖαι ἀγωνίζονται εἰς ποίαν ἐκ τῶν δύο θὰ κατασκευασθῇ τὸ σιλό, θὰ εὑρεθῶμεν πρὸ τῆς πραγματικότητος ὅτι ἡ Λάρναξ ἔχει πολλοὺς ἄλλους λόγους νὰ ζητῇ πολὺ περισσότερα. Ἀλλά, ἐν τούτοις, πιστεύω ὅτι ἕνας ὀρθολογιστικὸς προγραμματισμὸς εἶναι δυνατὸν νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν ἀποδοτικωτέραν ἐπένδυσιν οὕτως ὥστε ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐπιτυγχάνῃ τὸ «ὄπτιμουμ ἀλλοκέϊσιον» (optimum allocation) τὸ ὁποῖον μπορεῖ εἰς μίαν καλῶς ὠργανωμένην κοινωνίαν νὰ ὑπάρχῃ. Δηλαδή, ἐὰν θὰ ἐπενδυθῇ κάποιο ποσόν, πρέπει νὰ ληφθοῦν πολλὰ κριτήρια. Πρωτίστως εἶναι μία οἰκονομικὴ ἀνάλυσις, κατὰ δεύτερον λόγον εἶναι τὰ κοινωνικὰ κριτήρια καὶ κατὰ τρίτον λόγον τὰ πολιτικὰ κριτήρια. Εἰς τὰς δύο τελευταίας περιπτώσεις δὲν εἶναι ὀρθολογιστικὴ ἡ ἐπένδυσις καὶ δὲν θὰ ἀξιοποιηθῇ πλήρως, πολὺ δὲ περισσότερον εἰς τὴν τρίτην, ὅταν λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν μόνον πολιτικὰ κριτήρια διὰ τὴν κατασκευὴν κάθε ἔργου.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, τὸ θέμα ὡς ἐγράφη εἶχε, ὡς ἐδήλωσε καὶ ὁ κύριος Πρόεδρος, ἀναπόφευκτον ἐπακόλουθον νὰ θιγῇ καὶ τὸ θέμα τοῦ εἰς ποίαν περιοχὴν ἢ εἰς ποίαν πόλιν θὰ κατασκευασθῇ τὸ σιλό. Τὸ θέμα τοῦτο ἀπετέλεσεν ἀντικείμενον λεπτομεροῦς ἐξετάσεως καὶ τόση ἦτο ἡ σοβαρότης μὲ τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις τὸ ἐξήτασε ποὺ ἠναγκάσθη νὰ μετακαλέσῃ καὶ εἰδικὸν οὕτως ὥστε νὰ κάμῃ λεπτομερῆ Ἔκθεσιν καὶ ἡ Ἔκθεσις αὐτὴ μελετᾶται ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Προγραμματισμοῦ. Πιστεύω ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Προγραμματισμοῦ διαθέτει ἕνα μεγάλον ἀριθμὸν ἐκλεκτῶν Κυπρίων οἰκονομολόγων οἱ ὁποῖοι ἀναλαμβάνουν τὴν ἀνάλυσιν οἱουδήποτε θέματος οἱουδήποτε Ὑπουργείου, καὶ εἰσηγοῦνται εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἐὰν πρέπει νὰ γίνῃ αὐτὸ ἢ ἐκεῖνο τὸ ἔργον καὶ πῶς πρέπει νὰ γίνῃ καὶ ἡ Κυβέρνησις πῶς νὰ τὸ υἱοθετήσῃ. Ἡ ἄποψις ὅτι ὁ λαὸς πρέπει νὰ σηκώσῃ μαῦρες σημαῖες καὶ ὅτι πρέπει νὰ κατεβαίνῃ εἰς τοὺς δρόμους διὰ συλλαλητήρια διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν κατασκευὴν ἑνὸς ἔργου δὲν εἶναι ὀρθὴ καὶ τονίζω ἐκ τῶν προτέρων, δὲν ἐνίσταμαι εἰς τὴν κατασκευὴν ἢ δὲν παίρνω θέσιν μᾶλλον, εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ σιλὸ εἴτε εἰς Λάρνακα εἴτε εἰς Ἀμμόχωστον ἢ εἰς Λεμεσόν. Ἀλλὰ εἶναι θέμα οἰκονομικῆς ἀναλύσεως τοῦ θέματος καὶ ὅπου εἶναι συμφερώτερον διὰ τὴν Κυβέρνησιν νὰ τὸ κατασκευάσῃ. Καὶ πολλὰς φορὰς παρέστημεν μάρτυρες πιέσεως πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ποὺ ἔγιναν ἔργα τὰ ὁποῖα ἐκ τῶν ὑστέρων δὲν ἀπέδωσαν ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα θὰ ἀπέδιδαν ἄλλα ἔργα διὰ τὰ ὁποῖα θὰ ἐγίνετο μία οἰκονομολογικὴ μελέτη, μία οἰκονομικὴ ἀνάλυσις, καὶ θὰ ἐλαμβάνοντο ὅλα τὰ δεδομένα ὑπ' ὄψιν.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον, δεδομένου ὅτι τὸ θέμα ἀκόμη ἐξετάζεται καὶ ἡ Ἔκθεσις τοῦ ἐμπειρογνώμονος μελετᾶται ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Προγραμματισμοῦ, καὶ πιστεύω ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐπιδείξῃ κάθε διάθεσιν ἀντικειμενικῆς ἐξετάσεως τοῦ θέματος καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου θὰ ἀνεγείρῃ τὸ σιλὸ ἐκεῖ ποὺ εἶναι συμφερώτερον, ἔχω τὴν γνώμην ὅτι ἡ συζήτησις εἰς τὴν Βουλὴν δὲν ἔπρεπε νὰ λάβῃ τὴν τροπὴν τὴν ὁποίαν ἔλαβε. Ὅλοι μας μεταφέρομεν ἐδῶ τὴν πρικρίαν ὡρισμένων κατοίκων, μᾶλλον ὁλοκλήρου τοῦ πληθυσμοῦ μιᾶς περιοχῆς. Εἶναι φανερὸν αὐτό. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι μεγάλα ἔργα πρέπει νὰ ἔχουν καὶ μίαν ἀνάλογον μελέτην καὶ δὲν πρόκειται δι' ἕνα μικρὸν δρόμον, δι' ἕνα μικρὸν γεφύρι ἢ ὁτιδήποτε ἄλλο. Ἔργα τὰ ὁποῖα θὰ ἐπηρεάζουν εἰς τὸ διηνεκὲς τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου δὲν εἶναι ἡ Βουλὴ ποὺ θὰ τὰ ἐπιλύσῃ μόνη, ἀλλὰ θὰ συμβουλευθῶμεν, καὶ ἡ Κυβέρνησις πρωτίστως θὰ συμβουλευθῇ, ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὴν ἐπιστημονικὴν ἱκανότητα εἰς τὰ θέματα αὐτὰ νὰ τὴν συμβουλεύσουν.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Προτοῦ ἀναφερθῶ εἰς τὸ θέμα ποὺ ἔχει δημιουργηθῆ, θὰ ἤθελα νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε μὲ ὅλον τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἐκτίμησιν τὴν ὁποίαν πάντοτε ἐπιδεικνύω πρὸς τὸ πρόσωπόν σας, νὰ δηλώσω ὅτι οὐδόλως ἔχω ξεκινήσει τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος, ποῦ πρέπει νὰ γίνῃ τὸ σιλό, ἀλλ' ἁπλῶς ἔχω τονίσει ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Σιτηρῶν ἐπρογραμμάτισε τὴν ἀνέγερσιν σιλό, ἐξεῦρε τὸν κατάλληλον χῶρον, ἔλαβε τὴν σχετικὴν ἄδειαν ἀνεγέρσεως τοῦ σιλὸ εἰς τὴν Ἀμμόχωστον καὶ αὐτὸ ἀνεφέρθη καὶ ἐξ ὑπαρχῆς ἀπὸ τὸν ἐγγράψαντα τὸ θέμα.

Τὸ δυστύχημα εἶναι ὅτι, ἐνῶ ὅλα αὐτὰ ἐλέχθησαν μέσα σ' ἕνα γενικὸν πνεῦμα συζητήσεως τοῦ προβλήματος, ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Μαλλιώτης ἦλθε μὲ γραπτὴν ὁμιλίαν, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ποὺ ἀποδεικνύει ὅτι πράγματι ὑπῆρχε καὶ ὑπάρχει πρόθεσις συζητήσεως ποῦ ἀκριβῶς θὰ πρέπει νὰ ἀνεγερθῇ τὸ σιλό.

Δὲν ἀδικῶ τὸν κ. Μαλλιώτην γιατὶ ὑπεραμύνεται, ὡς νομίζει, τῶν συμφερόντων τῆς πόλεώς του. Ἔχω ὅμως νὰ δηλώσω τοῦτο. Δὲν συζητοῦμεν σήμερον καὶ οὔτε ἀντιμαχόμεθα οἱ Βουλευταὶ τῆς Ἀμμοχώστου τὸν κ. Μαλλιώτην. Καὶ ἔτσι ἐγὼ ἀντικρύζω τὸ πρόβλημα. Ἐδῶ, κύριε Πρόεδρε, ὑπάρχει ἀπὸ τριῶν ἐτῶν σαφὴς καὶ κατηγορηματικὴ δήλωσις τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ὅτι τὸ σιλὸ θὰ ἀνεγερθῇ εἰς τὴν Ἀμμόχωστον, δι' αὐτὸ ἤρχισεν καὶ ἡ ἐργασία, εἶχεν δὲ ἐκδοθῇ καὶ ἡ σχετικὴ ἄδεια ἀνεγέρσεως.

Ἐὰν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ἔχουν σήμερον ἀλλάξει τὴν ἀπόφασίν των καὶ ἔχουν ἀναιρέσει τὴν σαφῆ ὑπόσχεσιν τὴν ὁποίαν ἔχουν δώσει πρὸς τοὺς παράγοντας τῆς Ἀμμοχώστου, ἡ ὀργὴ ἡ ἰδική μου, ἡ προσωπική, δὲν πρόκειται νὰ στραφῇ πρὸς ἕνα συνάδελφον Βουλευτήν, ὁ ὁποῖος καλῶς ἢ κακῶς ὑπεραμύνεται ὡς νομίζει τὰ συμφέροντα τῆς πόλεώς του, ἀλλὰ πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν καὶ εἰδικώτερον πρὸς τὸν Προέδρον τῆς Δημοκρατίας—καὶ μὲ πικρίαν ἀναφέρω τοῦτο διότι χαρακτηρίζομαι ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ὡς «φιλομακαριακὸς»—ὅτι ἀνήρεσεν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας καὶ Ἀρχιεπίσκοπος ταυτοχρόνως, μίαν ὑπόσχεσιν πρὸς ὁλόκληρον ἐπαρχίαν.

Ἐὰν ἐπιθυμῇ νὰ δημιουργήσῃ αὐτὴν τὴν ἐντύπωσιν ὁ Πρόεδρος τοῦ κράτους εἰς τὸν λαὸν τῆς Ἀμμοχώστου, ἂς προχωρήσῃ ἡ Κυβέρνησις διαφοροτρόπως. Ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει, θὰ ἐπανέλθωμεν μὲ στοιχεῖα εἰς τὴν ἑπομένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος διὰ νὰ ἀπαντήσωμεν εἰς τὸ τεχνικὸν μέρος εἰς τὸ ὁποῖον ἔχει ἀναφερθῇ ὁ συνάδελφος κ. Μαλλιώτης.

Ἐπαναλαμβάνω ὅμως μὲ πολλὴν πικρίαν καὶ συναίσθησιν εὐθύνης, ὅτι δι' ἐμὲ παραμένει θέμα ἠθικῆς τάξεως τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἔναντι τοῦ λαοῦ Ἀμμοχώστου καὶ τοὺς καλῶ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς νὰ διευκρινίσουν ἐὰν ἔχῃ ἀλλάξει ἡ πολιτική των καὶ ἐὰν αἱ ὑποσχέσεις ποὺ ἔχουν δώσει ἔχουν παύσει νὰ ὑφίστανται. Διὰ νὰ γνωρίζωμεν ἐπὶ τέλους καὶ ἡμεῖς ὡς λαός, πῶς νὰ ἀνταποδώσωμεν μεταχείρισιν τὴν ὁποίαν λαμβάνομεν καὶ πῶς νὰ ἐκτιμῶμεν ἀνάλογα τὰ πρόσωπα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἡ συζήτησις τοῦ θέματος θεωρεῖται λήξασα καὶ ἑπομένως τὸ θέμα δὲν θὰ τεθῇ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Τὸ δεύτερον θέμα εἶναι «Οἱ προσφάτως ἐπιβληθέντες πολεοδομικοὶ περιορισμοὶ καὶ αἱ ἐκ τούτων ἐπιπτώσεις».

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι τὸ θέμα δὲν θὰ συζητηθῇ διότι ὑπάρχουν προσυσκέψεις μεταξὺ Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ ἐνδιαφερομένων ὀργανώσεων ἐπὶ τοῦ θέματος.

Τὸ τρίτον θέμα εἶναι «Ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀπάλειψις τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν, ἀπαραίτητον μέτρον ἀνακουφίσεως τῶν Κυπρίων ἀγροτῶν καὶ ἀπαρχὴ εὐρυτέρων ἀγροτικῶν μεταρρυθμίσεων».

Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Νίκου Σαμψών.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ συζητήσῃ τὸ θέμα ἀπόψε διότι εὑρίσκεται εἰς τὸ στάδιον συλλογῆς ὡρισμένων ἀναγκαίων στοιχείων διὰ τὴν συζήτησιν.

Ἡ συζήτησις τοῦ θέματος ἀναβάλλεται.

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Τὸ τρίτον θέμα «Ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀπάλειψις τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν, ἀπαραίτητον μέτρον ἀνακουφίσεως τῶν Κυπρίων ἀγροτῶν», εἶναι θέμα ποὺ ὅλους μᾶς συγκινεῖ καὶ ὅλους μᾶς ἐνδιαφέρει.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφισβήτησις περὶ τούτου. Μὲ ὅλον τὸ θάρρος, ἐπειδὴ εὑρίσκεται ἀπὸ τριμήνου ἐγγεγραμμένον εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, θὰ εἰσηγηθῶ εἰς τὸν συνάδελφον κ. Σαμψών, ἐὰν θὰ εἶναι ἕτοιμος τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα νὰ ὁμιλήσῃ νὰ μείνῃ ἀναγεγραμμένον. Διαφορετικὰ νὰ διαγραφῇ μὲ τὸ δικαίωμα ὁποτεδήποτε εἶναι ἕτοιμος νὰ ζητήσῃ νὰ ἐπαναγραφῇ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, διότι στοιχεῖα πιστεύω ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ συγκεντρωθοῦν ἀπὸ ἀρκετοῦ καιροῦ, διὰ νὰ μὴν εἴπω ὅτι ὅταν ἐγγράφεται ἕνα θέμα πρέπει εἰς σύντομον χρονικὸν διάστημα νὰ δυνάμεθα νὰ ὁμιλῶμεν ἐπ' αὐτοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Δυστυχῶς, κ. Πρόεδρε, ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος δὲν γνωρίζει ὅτι τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἔχομεν ζητήσει διὰ τὸ θέμα αὐτὸ εἶναι πολὺ δύσκολον νὰ δοθοῦν. Ὑπάρχουν στοιχεῖα μόνον μέχρι τὸ 1963. Αἱ ἁρμόδιαι Ἀρχαὶ πρὸς τὰς ὁποίας ἀπετάθημεν μᾶς ἔχουν διαβεβαιώσει ὅτι θὰ συλλέξουν τὰ στοιχεῖα καὶ θὰ μᾶς τὰ παραδώσουν. Ὡς ἐκ τούτου, δὲν εἶναι ἰδικόν μας σφάλμα τὸ ὅτι δὲν ἔχομεν συγκεντρώσει μέχρι τῆς στιγμῆς τὰ στοιχεῖα αὐτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ἡ εἰσήγησις τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Κώστα Χριστοδουλίδη ἦτο ὅπως, ἐὰν θὰ εἶσθε ἕτοιμος τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα, τὸ θέμα παραμείνῃ. Ἐὰν ὄχι, τότε νὰ διαγραφῇ μὲ δικαίωμα ἐπαναγραφῆς.

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Δὲν θὰ εἶχα ἔνστασιν, κ. Πρόεδρε, ἀλλὰ γνωρίζετε ὅτι τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα θὰ ἀπουσιάζω εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὅπου θὰ μεταβῶ διὰ λόγους ὑγείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπομένως τὸ θέμα θὰ διαγραφῇ καὶ θὰ ἐπαναγραφῇ ἅμα τῇ συλλέξει τῶν στοιχείων τὰ ὁποῖα χρειάζεται ὁ ἔντιμος κύριος Βουλευτής.

Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς θὰ ἔχῃ ὡς ἀκολούθως :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία.

(1) Ὁ περὶ Πωλήσεως Γαιῶν (Εἰδικὴ Ἐκτέλεσις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(2) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(3) Ὁ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμος τοῦ 1968.

(4) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1963.

(5) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1965.

(6) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(7) Ὁ περὶ Ὀδοντιάτρων (Σύλλογοι, Πειθαρχία καὶ Ταμεῖον Συντάξεων) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(8) Ὁ περὶ Δήμων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(9) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 14) τοῦ 1972.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : Θὰ ὑπάρχῃ μόνον ἓν θέμα ἐγγεγραμμένον :

«Οἱ προσφάτως ἐπιβληθέντες πολεοδομικοὶ περιορισμοὶ καὶ αἱ ἐκ τούτων ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἐν γένει ἀναπτύξεως τοῦ τόπου μας». (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Α. Νεοκλέους).

Ὁ κ. Αἰμίλιος Μιχαηλίδης.

ΑΙΜ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἐγγραφὴ θέματος, ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Εἶναι ἡ κατάλληλος στιγμή ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πηγάζει ἀπὸ Ἐρώτησιν ;

ΑΙΜ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Μάλιστα. Πρὸ καιροῦ ὑπέβαλα Ἐρώτησιν πρὸς τὸν ἔντιμον Ὑπουργὸν Παιδείας ἐν σχέσει μὲ τὸ θέμα τῶν ἐσωτερικῶν ταμείων. Καὶ ἐπειδὴ μέχρι σήμερον δὲν ἔχω λάβει καμμίαν ἀπάντησιν καὶ ἐπειδὴ τὸ θέμα εἶναι σοβαρὸν καὶ ἀρκετὰ ἐπείγον, παρακαλῶ ὅπως μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ ἐγγράψω πρὸς συζήτησιν τὸ ἑξῆς θέμα : «Τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ ταμείου ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν καὶ ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους μερικῶς ἐφαρμοζομένην πολιτικὴν περὶ παροχῆς δωρεὰν παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν χρειάζεσθε ἄδειαν διὰ νὰ ἐγγράψετε τὸ θέμα, διότι τοῦτο προκύπτει ἀπὸ Ἐρώτησιν καὶ Ἀπάντησιν, καὶ ἑπομένως ἐγγράφεται.

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἀκριβῶς τὸ ἴδιον θέμα, κύριε Πρόεδρε, ἐξετάζει ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας καὶ πρὸς τοῦτο εἶχε καλέσει σήμερον ὁ κύριος Πρόεδρος τῆς ἐν λόγῳ Ἐπιτροπῆς ἐκπροσώπους τῶν Συνδέσμων Γονέων καὶ τοῦ Ὑπουργείου διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὸ θέμα τοῦτο ἡ Ἐπιτροπή. Πέραν δὲ τούτου ἡ Βουλὴ εἶχε συζητήσει πρὸ ἀρκετοῦ χρόνου θέμα δωρεὰν παιδείας καὶ παρέπεμψε τοῦτο εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας, ἡ ὁποία καὶ πάλιν ἐξετάζει τὸ θέμα τῆς δωρεὰν παιδείας τὸ ὁποῖον εἶναι ἀπολύτως συνυφασμένον μὲ τὸ θέμα τοῦ ἐσωτερικοῦ ταμείου. Κατὰ συνέπειαν θὰ ἦτο καλύτερον νὰ ἑτοιμασθῇ ἡ Ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας διὰ τὰ δύο αὐτὰ θέματα, νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τότε θὰ δύναται νὰ συζητηθῇ καὶ ἡ Ἐρώτησις τοῦ κ. Μιχαηλίδη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κλπ. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἐγείρετε δὲν εἶναι ἔνστασις εἰς τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος διότι, ἐν πάσῃ περιπτώσει, οὐδεὶς δικαιοῦται νὰ ἔχῃ ἔνστασιν ἐφ' ὅσον προκύπτει ἀπὸ Ἐρώτησιν. Ἑπομένως τὸ θέμα ἐγγράφεται ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ὡς πρὸς τὸν χρόνον τῆς συζητήσεως, τοῦτο μπορεῖ νὰ ἐξαρτηθῇ καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα θέματα τῆς Βουλῆς ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, ἀλλὰ ἐξ ὅσων γνωρίζω οὐδὲν θέμα ἐπισήμως παρέπεμψα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας πρὸς ἐξέτασιν. Ἀντιλαμβάνομαι ὅμως ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ προσηγγίσθη ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων καὶ συνῆλθε διὰ νὰ ἀκούσῃ τὰς ἀπόψεις των.

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κλπ. Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἀνεφέρατε τὰ διάφορα νομοσχέδια τὰ ὁποῖα ἐτέθησαν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν, ἀλλὰ δὲν τὰ παρεπέμψατε εἰς τὰς οἰκείας Ἐπιτροπάς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λυποῦμαι διὰ τὴν παράλειψιν. Τὰ θέματα παραπέμπονται εἰς τὰς οἰκείας Ἐπιτροπάς.

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ὀρθῶς ἐθέσατε τὸ θέμα ὅτι οὐδεὶς δικαιοῦται νὰ ἐγείρῃ ἔνστασιν διὰ τὴν ἐγγραφὴν θέματος. Συμφωνῶ ἀπολύτως. Ὅμως, ἐπειδὴ μέχρι σήμερον ἀκολουθοῦμεν μίαν τακτικήν, ὅτι ὁσάκις μία Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς ἐξετάζῃ ἕνα θέμα, ἢ ἀκόμη πολλὰς φορὰς ὁσάκις ἓν θέμα ἐκκρεμῇ πρὸς συζήτησιν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς καὶ εὑρίσκεται εἰς ἐπαφὰς καὶ τὸ συζητῇ, ἀναβάλλομεν τὴν συζήτησιν διὰ νὰ μὴν ἐπιτρέψωμεν, κατὰ κάποιον τρόπον, διεξαγωγὴν συζητήσεως ἐνώπιον τοῦ Σώματος, ἐνόσῳ γίνονται ἐπαφαὶ διὰ τὸ

θέμα αὐτό. Δι' αὐτό, ἐνῶ συμφωνῶ μὲ τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος καὶ ὑπερθεματίζω, προσωπικὰ θὰ παρεκάλουν, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἔνστασις καὶ ἀπὸ τὸν συνάδελφον κ. Μιχαηλίδην, νὰ μὴν διεξαχθῇ συζήτησις χάριν σεβασμοῦ πρὸς τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἐπιτελεῖ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζαμπᾶς.

Γ. ΖΑΜΠΑΣ :

Παρακαλῶ, ἐκ τῆς θέσεώς μου, κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ διευκρινίσω ὅτι ἡ σημερινὴ συνεδρίασις τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας ἔγινε κατόπιν παρακλήσεως ποὺ ἐξεφράσθη διὰ τηλεγραφήματος τοῦ Προεδρείου τῆς Ὁμοσπονδίας Γονέων ἡ ὁποία ἐζητοῦσε ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν νὰ ἀκούσῃ ὡρισμένας ἀπόψεις. Καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς ἔκαμε σήμερον ἡ Ἐπιτροπή. Βεβαίως δὲν εἴμεθα ἐξουσιοδοτημένοι ὑπὸ τῆς Βουλῆς νὰ ἐξετάσωμεν βαθύτερον τὸ ὅλον θέμα καὶ νὰ προβῶμεν εἰς συγκεκριμένας προτάσεις. Ἁπλῶς ἡ σημερινὴ συνεδρίασις κατηναλώθη ἀκριβῶς διὰ νὰ ἀκούσωμεν τὰς εἰσηγήσεις τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Ὁμοσπονδίας Γονέων. Δι' αὐτὸ νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἔβλαπτε ἐὰν ἐγένετο ἡ συζήτησις καὶ ἐκ παραλλήλου ἐπελαμβάνετο τοῦ θέματος ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας κατόπιν καὶ τῶν εἰσηγήσεων ποὺ θὰ ἐγένοντο εἰς τὴν Βουλήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα εἶναι ἁπλούστατον καὶ εἶναι διαδικαστικόν. Ἡ θέσις ἔχει ὡς ἀκολούθως : Ἡ Βουλὴ δὲν συζητεῖ οἱονδήποτε θέμα τὸ ὁποῖον παρεπέμφθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς πρὸς οἱανδήποτε Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν ἐφ' ὅσον αἱ μελέται τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ θέματος συνεχίζονται. Εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν οὐδὲν θέμα παρεπέμφθη εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν ἀλλ' ἁπλῶς ἐζητήθη ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων ὅπως κατατοπίσουν τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῶν ἀπόψεών των.

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε Πρόεδρε, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι πρόκειται περὶ παρεξηγήσεως. Εἰς τὴν περασμένην συνεδρίασιν εἶχα παρακαλέσει τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας νὰ μᾶς εἴπῃ μέχρι ποίου σημείου εὑρίσκεται τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἐνέγραψεν ὁ συνάδελφος κ. Σαμψὼν τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1970, ὡς καὶ τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἐνέγραψα ἐγὼ «Πρακτικοὶ τρόποι ἐφαρμογῆς τῆς δωρεὰν παιδείας εἰς τὰς τρεῖς πρώτας τάξεις τῶν Γυμνασίων καὶ τῶν Τεχνικῶν Σχολῶν». Τὰ θέματα αὐτά, τόσον τοῦ συναδέλφου κ. Σαμψὼν ὅσον καὶ τὸ ἰδικόν μου, παρεπέμφθησαν τὴν 3ην Δεκεμβρίου τοῦ 1970 εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν, ἤτοι τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας, τῆς ὁποίας Πρόεδρος εἶναι ὁ κ. Ζαμπᾶς. Ὑπεσχέθησαν ὅτι θὰ καλέσουν πρὸς τοῦτο συνεδρίασιν. Ἐκλήθη πράγματι συνεδρίασις σήμερον, μᾶς διενεμήθη τὸ θέμα καὶ μᾶς ἐδόθη τὶ ἀκριβῶς ἐλέχθη ἐδῶ εἰς τὴν Βουλήν, δηλαδὴ οἱ ὅροι ἐντολῆς πρὸς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας, καὶ ἡ συζήτησις πρόκειται νὰ συνεχισθῇ, διότι σήμερον ἐξήτασε τὸ θέμα τῶν ἀποφοίτων τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν Ἑλλάδος. Κατὰ συνέπειαν ἐκκρεμεῖ τὸ θέμα ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας καὶ ἀκριβῶς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ ἐγγραφῇ ὡς θέμα πρὸς συζήτησιν εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἐξετάσῃ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Παιδείας. Ἄρα ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Σήμερον παρέστην εἰς μίαν συνεδρίασιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας τῆς Βουλῆς. Σᾶς διαβάζω, κύριε Πρόεδρε, τὸ διανεμηθὲν θέμα :

Πρῶτον «Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ μέτρου τῆς δωρεὰν παιδείας ἐν Κύπρῳ, ἦταν τὸ θέμα τὸ ὁποῖον εἶχα ἐγγράψει, κύριε Πρόεδρε, καὶ δεύτερον «Πρακτικοὶ τρόποι ἀμέσου ἐφαρμογῆς τῆς δωρεὰν ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰς τρεῖς κατωτέρας τάξεις τοῦ Γυμνασίου καὶ τῶν Τεχνικῶν Σχολῶν», τὸ θέμα τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐγγράψει ὁ ἐκ Λάρνακος συνάδελφος κ. Χριστοφίδης.

Τὰ ὡς ἄνω θέματα συζητηθέντα ταυτοχρόνως ἐν τῇ Βουλῇ παρεπέμφθησαν ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας διὰ μελέτην μὲ τοὺς ἀκολούθους ὅρους ἐντολῆς :

«Νὰ διερευνηθῶσιν αἱ πιθανότητες ἐπεκτάσεως τοῦ θεσμοῦ τῆς δωρεὰν παιδείας διὰ τὰ τρία πρῶτα ἔτη τῆς Γυμνασιακῆς Μορφώσεως καὶ νὰ ὑποβληθῶσιν εἰσηγήσεις διὰ τὴν ἐπιτάχυνσιν τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς».

Ὡς ἐκ τούτου, ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, εἶναι νομίζω ξεκάθαρη ἡ ὅλη ὑπόθεσις, καὶ νομίζω ὅτι ὀρθῶς εἶπεν ὁ κ. Χριστοφίδης ὅτι ὑπάρχει μία παρεξήγησις εἰς τὴν ὑπόθεσιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι τὰ θέματα τὰ ὁποῖα παρεπέμφθησαν ἔχουν οὐσιαστικὴν διαφορὰν ἀπὸ τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἐπιδιώκει νὰ ἐγγράψῃ ἢ τὸ ὁποῖον δικαιοῦται νὰ ἐγγράψῃ ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς ἐκ Λεμεσοῦ. Τὰ θέματα, ὡς ἀνεγνώσατε, τὰ ὁποῖα παρεπέμφθησαν εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, ἦσαν ἡ ἐπέκτασις τῆς δωρεὰν παιδείας πέραν τῆς 3ης τάξεως τοῦ Γυμνασίου. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς ἐπιζητεῖ νὰ ἐγγράψῃ, εἶναι ὁ τρόπος ἐφαρμογῆς τῆς δωρεὰν παιδείας μέχρι καὶ τῆς τρίτης τάξεως καὶ ἐπομένως ὑπάρχει οὐσιαστικὴ διαφορά.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, τὸ θέμα ἐγγράφεται διότι δικαιοῦται ὁ ἔντιμος κ. Βουλευτὴς νὰ τὸ ἐγγράψῃ. Οἱαδήποτε συζήτησις ὡς πρὸς τὸ ἐὰν πρέπει νὰ συζητηθῇ, θὰ γίνῃ ὅταν τὸ θέμα κληθῇ ἐκ τῆς ἡμερησίας διατάξεως πρὸς συζήτησιν.

Ὁ κ. Ζαμπᾶς.

Γ. ΖΑΜΠΑΣ :

Θὰ ἤθελα, κύριε Πρόεδρε, νὰ κάμω μίαν διευκρίνισιν ἐπάνω εἰς τὸ θέμα τοῦ συνδυασμοῦ τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς μὲ τὴν παραπομπὴν τοῦ θέματος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας κατὰ τήν.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν θὰ ἤθελα νὰ σᾶς διακόψω, ἀλλὰ παρέλκει οἱαδήποτε ἐπεξήγησις, διότι σήμερον εἶναι θέμα ἐγγραφῆς καὶ ὄχι θέμα χρόνου συζητήσεως. Τὸ θέμα ἐγγράφεται ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως. Ἐὰν ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς ζητήσῃ νὰ συζητηθῇ τὸ θέμα του, τότε θὰ εἶναι ὁ χρόνος τῶν ἐνστάσεων καὶ τῆς ἐξετάσεως κατὰ πόσον πρέπει νὰ συζητηθῇ ἢ νὰ παραπεμφθῇ εἰς Ἐπιτροπὴν ἢ νὰ

παραμείνη ἐνώπιον ἄλλης Ἐπιτροπῆς. Δικαιοῦται αὐτοβούλως νὰ ἐγγράψη τὸ θέμα ἐφ' ὅσον προέρχεται ἀπὸ Ἐρώτησιν. Τίθεται ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ ἐνστάσεις ὡς πρὸς τὸν χρόνον συζητήσεως ἐγείρονται ὅταν κληθῆ τὸ θέμα πρὸς συζήτησιν.

Ὁ κ. Ζαμπᾶς.

Γ. ΖΑΜΠΑΣ :

Δὲν πρόκειται περὶ ἐνστάσεως, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Θὰ ἤθελα ἁπλῶς νὰ διευκρινίσω καὶ νὰ αἰτιολογήσω κυρίως διατὶ δὲν ἔγινεν ἡ συνεδρίασις ὡς συνέπεια τῆς παραπομπῆς τοῦ θέματος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας ἀπὸ τῆς 3ης Δεκεμβρίου τοῦ 1970. Ὁ λόγος εἶναι διότι, προτοῦ συνέλθη.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τοῦτο μπορεῖτε νὰ τὸ ἐξηγήσετε, ἔντιμε κύριε Βουλευτά, ὅταν θὰ ὑποβληθῆ ἡ σχετικὴ Ἔκθεσις εἰς τὴν ὁποίαν θὰ πῆτε ὅτι τὸ θέμα παρεπέμφθη τὴν τάδε ἡμερομηνίαν, ἀλλὰ δι' αὐτοὺς καὶ αὐτοὺς τοὺς λόγους ἀποφάσεις δὲν ἐλήφθησαν μέχρι τῆς τάδε ἡμερομηνίας.

Ἡ ἐπομένη συνεδρία ὁρίζεται τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως αὐτῆς.

(Ὥρα λήξεως 7.20 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Κληρίδης Ξάνθος
Κόσιης Νῖκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Αἱ ὑδρευτικαὶ ἀνάγκαι τῆς κοινότητος Ἄρμους—Ἡ ἔλλειψις ἀποθηκευτικῶν χώρων διὰ τὴν συγκέντρωσιν τῶν σιτηρῶν καὶ τὸ θέμα τῆς κατασκευῆς ἐπιλιμενίου σιλό).

(2) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Πωλήσεως Γαιῶν (Εἰδικὴ Ἐκτέλεσις) (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1972 καὶ παραπομπὴ τούτου εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν.

(3) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικοῦ) (Ἀρ. 2) Νόμου τοῦ 1972, ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Ε. Παπαϊωάννου, Φ. Παρασκευαΐδης, Πρόεδρος, Γ. Ποταμίτης, Ν. Σαμψών, Ξ. Κληρίδης, Ν. Μαυρονικόλας) καὶ παραπομπὴ τούτου εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν.

(4) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 13) τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(5) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου (Ἀρ. 8) τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(6) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου (Ἀρ. 9) τοῦ 1972, ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Κ. Χριστοδουλίδης, Ν. Μαυρονικόλας, Ν. Σαμψών, Κ. Παπαδημητρίου, Α. Σωτηριάδης, Τ. Παπαδόπουλος, Ξ. Κληρίδης, Φ. Παρασκευαΐδης, Πρόεδρος, Ἡρ. Χατζηηρακλέους) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(7) Ἔκθεσις ἐπὶ τῶν Κανονισμῶν τῶν ἀναφερομένων ὡς (1) «Οἱ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν Μετ' Ἀπολαβῶν (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1972» καὶ (2) «Οἱ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Ταμεῖον διὰ Πλεονάζον Προσωπικὸν) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1972» καὶ ἔγκρισις αὐτῶν.

(8) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Κανονισμῶν.

(9) Συνέχισις καὶ λῆξις τῆς συζητήσεως (Ἡρ. Χατζηηρακλέους, Γ. Μαλλιώτης, Κ. Παπαδημητρίου, Α. Ζιαρτίδης, Κ. Χριστοδουλίδης, Ν. Σαμψών, Πρόεδρος, Χρ. Χριστοφίδης) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος τῇ εἰσηγήσει τοῦ Βουλευτοῦ κ. Ν. Κόσιη θέματος «Ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀδικαιολόγητος καθυστέρησις εἰς τὴν παραλαβὴν σιτηρῶν καὶ αἱ ἐπιπτώσεις της ἐπὶ τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου».

(10) Διαγραφὴ τοῦ ἐγγραφέντος τῇ εἰσηγήσει τοῦ Βουλευτοῦ κ. Ν. Σαμψὼν θέματος «Ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀπάλειψις τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν, ἀπαραίτητον μέτρον ἀνακουφίσεως τῶν Κυπρίων ἀγροτῶν καὶ ἀπαρχὴ εὐρυτέρων ἀγροτικῶν μεταρρυθμίσεων».

(11) Ἐγγραφὴ τοῦ ἀκολούθου νέου θέματος : «Τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ ταμείου ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν καὶ ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους μερικῶς ἐφαρμοσθεῖσαν πολιτικὴν περὶ παροχῆς δωρεὰν παιδείας». (Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ κ. Αἱμ. Μιχαηλίδη).

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 19ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1972

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.38 μ.μ.)

(Ἀρ. 5)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 8ην Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἀνδρέα Νεοκλέους καὶ ληφθεῖσα τὴν 8ην Αὐγούστου 1972.

«Παμπάλαιον καὶ δικαιότατον εἶναι τὸ αἴτημα μιᾶς μεγάλης περιοχῆς τῆς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ διὰ τὴν διεύρυνσιν καὶ ἀσφαλτόστρωσιν τῆς ὁδοῦ Μοναγρίου—Ἁγίου Γεωργίου Συλίκους—Συλίκους—Κουκᾶς—Πέρα Πεδίου, δικαιότατον διότι :

(α) Ἐξυπηρετεῖ πλείστας κοινότητας μεταξὺ τῶν ὁποίων τὰς κοινότητας, Μοναγρίου, Δωροῦ, Ἁγίου Γεωργίου Συλίκους, Συλίκους, Κουκᾶς, Πέρα-Πεδίου, Κοιλανίου, Μανδριῶν, Κάτω Πλατρῶν, Φοινίου καὶ τὰς κοινότητας τῆς Δυτικῆς Μαραθάσης.

(β) Εἶναι ὑψίστης τουριστικῆς σημασίας λόγῳ ἀφ' ἑνὸς τῆς διαδρομῆς της καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς προσβάσεώς της πρὸς τὰ ὀρεινά μας θέρετρα.

(γ) Ἡ σημερινὴ κατάστασις εἶναι ἀθλιεστάτη καὶ λίαν ἐπικίνδυνος διὰ τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς.

(δ) Ἡ διεύρυνσις καὶ ἀσφαλτόστρωσις τῆς ἐν λόγῳ ὁδοῦ θὰ ἐπανορθώσῃ εἰς κάποιον βαθμὸν τὴν μεγίστην ἀδικίαν ἡ ὁποία ἐγένετο πρὸς τὰς κοινότητας τοῦ Πέρα-Πεδίου, Μανδριῶν, Κάτω Πλατρῶν καὶ ἄλλων, λόγῳ τῆς διανοίξεως τῆς νέας ὁδοῦ Σαϊττᾶ—Πλατρῶν μέσῳ Μονιάτη, καὶ

(ε) διότι οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς εἶναι καὶ κάτοικοι τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ μάλιστα φιλοπρόοδοι καὶ ἀξίζουν μιᾶς κάποιας Κυβερνητικῆς μερίμνης καὶ στοργῆς.

Ἐν ὄψει τῶν ἀνωτέρω ἐρωτῶ τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν ἵνα πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων :

(α) Ἐὰν συμφωνῇ μὲ τοὺς κατοίκους ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων κοινοτήτων ὅτι τὸ ὡς ἄνω αἴτημά των εἶναι δικαιότατον καὶ ἐπεῖγον.

(β) Καὶ ἐὰν ναί, πότε προτίθεται νὰ εἰσηγηθῇ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου τούτου;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 5ην Ὀκτωβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἀνδρέα Νεοκλέους καὶ ληφθεῖσα τὴν 8ην Αὐγούστου 1972.

«Ἡ ἀσφάλτωσις τῆς ὁδοῦ Μοναγρίου—Ἁγίου Γεωργίου—Συλίκους—Κουκᾶς—Πέρα Πεδίου, μήκους 7 μιλίων, ἀντὶ δαπάνης £52.000, ἐξετάζεται ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ Γ΄ Πενταετοῦς Προγράμματος Ἀναπτύξεως. Ὁ χρόνος τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου θὰ ἐξαρτηθῇ ἐκ τοῦ βαθμοῦ προτεραιότητος τὸν ὁποῖον τοῦτο κέκτηται συγκρινόμενον πρὸς ἄλλα συναφῆ ἔργα καὶ ἀναλόγως τῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων τοῦ κράτους.

Ἡ ὑπὸ ἀναφορὰν ὁδὸς τυγχάνει τῆς κατ' ἔτος συνήθους συντηρήσεως καὶ νοουμένου ὅτι πρόκειται περὶ χωματίνης τοιαύτης, δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι εὑρίσκεται εἰς ἱκανοποιητικὴν κατάστασιν. Ἀναφέρεται συναφῶς ὅτι ποσὸν ἐκ £1.000 ἐδαπανήθη κατὰ τὸ τρέχον ἔτος διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς εἰρημένης ὁδοῦ».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 22αν Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἀνδρέα Νεοκλέους, καὶ ληφθεῖσα τὴν 30ὴν Αὐγούστου 1972.

«Ἡ ζωτική, διὰ τὸ ἀνατολικὸν διαμέρισμα τῆς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ, ὁδικὴ ἀρτηρία τῆς Παρεκκλησιᾶς—Κελλακίου—Ἐπταγώνιας—Ἀρακαπᾶ Διερώνας παραμένει εἰσέτι ἡμιτελὴς παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι παρῆλθον 10 σχεδὸν ἔτη ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν βελτιώσεως καὶ ἀσφαλτοστρώσεώς της.

Συγκεκριμένως τμῆμα τῆς ἐν λόγῳ ὁδικῆς ἀρτηρίας, ἀπὸ Ἐπταγώνιαν ἕως Διερώναν, εὑρίσκεται σήμερον εἰς ἀθλίαν κατάστασιν παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας ὑποσχέσεις τῶν ἁρμοδίων Ἀρχῶν περὶ συντόμου ἀσφαλτοστρώσεώς του καὶ παρὰ τὴν μεγίστην ταλαιπωρίαν τὴν ὁποίαν ὑφίστανται οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς εἰς τὰς μετακινήσεις των.

Ἐν ὄψει τῶν ἀνωτέρω ἐρωτῶ τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν ἵνα πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων καὶ μέσον αὐτῆς τὰς ἐνδιαφερομένας κοινότητας τῆς περιοχῆς :

(α) Ἐὰν προτίθεται νὰ εἰσηγηθῇ τὴν διάθεσιν τῆς ἀναγκαίας δαπάνης διὰ τὴν βελτίωσιν καὶ ἀσφαλτόστρωσιν καὶ τοῦ ἀνωτέρω τμήματος τῆς ὁδικῆς ἀρτηρίας Παρεκκλησιᾶς—Κελλακίου—Ἐπταγώνιας—Ἀρακαπᾶ—Διερώνας, διὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1973· καὶ

(β) Ἐὰν ὄχι, διὰ ποῖον λόγον ἢ λόγους;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 7ην 'Οκτωβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. 'Ανδρέα Νεοκλέους καὶ ληφθεῖσα τὴν 30ὴν Αὐγούστου 1972.

«'Η βελτίωσις καὶ ἀσφαλτόστρωσις τῆς ὁδικῆς ἀρτηρίας Παρεκκλησιᾶς—Κελλακίου—'Επταγώνιας—'Αρακαπᾶ—Διερώνας ἔχει συμπληρωθῆ μέχρι τοῦ χωρίου 'Επταγώνια. Τὸ ἐναπομεῖναν, μὴ ἀσφαλτοστρωμένον τμῆμα τῆς ὁδοῦ ἀπὸ 'Επταγώνιας μέχρι Διερώνας εἶναι μήκους 5½ μιλίων, ἡ δὲ δαπάνη διὰ τὴν ἀσφαλτόστρωσίν του ἔχει ὑπολογισθῆ εἰς £48.000. Διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἀσφαλτοστρώσεως τῆς ὁδικῆς ταύτης ἀρτηρίας ἔχει ὑποβληθῆ σχετικὴ Πρότασις τοῦ 'Υπουργείου 'Εσωτερικῶν πρὸς μελέτην ἐν σχέσει μὲ τὸν καταρτισμὸν τοῦ Γ΄ Πενταετοῦς Προγράμματος 'Αναπτύξεως. 'Η ἔγκρισις τῆς προτάσεως καὶ ὁ χρόνος ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου, θὰ ἐξαρτηθῆ ἐκ τοῦ βαθμοῦ προτεραιότητος τὸν ὁποῖον τὸ ἔργον τοῦτο θὰ κριθῆ ὅτι κέκτηται ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλα συναφῆ ἔργα ἀναπτύξεως καὶ ἀναλόγως τῶν ἐκάστοτε διατιθεμένων διὰ τὴν ὁδικὴν ἀνάπτυξιν κονδυλίων.

'Εν τῷ μεταξὺ ὑπὸ τῆς 'Επαρχιακῆς Διοικήσεως Λεμεσοῦ ἐκτελοῦνται ἐτησίως ἔργα συντηρήσεως τῆς ὁδοῦ οὕτως ὥστε, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ γεγονότος ὅτι πρόκειται περὶ μὴ ἀσφαλτωμένης ὁδοῦ, νὰ δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι ἡ κατάστασις αὐτῆς διατηρεῖται εἰς ἱκανοποιητικὸν ἐπίπεδον».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 22αν Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου, καὶ ληφθεῖσα τὴν 30ὴν Αὐγούσύτου 1972.

«Τὸ πρόβλημα τῆς λειψυδρίας εἰς πλείστας κοινότητας τῆς 'Επαρχίας Πάφου ὁλονὲν καὶ γίνεται ὀξύτερο. Αἱ πλεῖσται τούτων παίρνουν τὸ πόσιμο νερό των ἀπὸ γειτονικὰς τοιαύτας.

Τὸ πρόβλημα τοῦτο μπορεῖ νὰ λυθῆ ἄμεσα καὶ ριζικὰ διὰ γεωτρήσεων.

'Επιβάλλεται ἡ ἄμεσος ἐπιτόπιος ἔρευνα ὑπὸ τῶν γεωλόγων καὶ ὑπόδειξις τῶν καταλλήλων τοποθεσιῶν διὰ τὸν ὡς ἄνω σκοπόν.

Μπορεῖ τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον νὰ πληροφορήση τὸ Σῶμα πῶς προτίθεται νὰ ἀντιμετωπίση τὸ πρόβλημα τοῦτο καὶ τί μέτρα ἔχει λάβει διὰ τὴν μόνιμον ἐπίλυσίν του;».

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην 'Οκτωβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 30ὴν Αὐγούστου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου.

«Ἔλλειψις ὕδατος ἰδίως κατὰ τοὺς καλοκαιρινοὺς μῆνας παρατηρεῖται εἰς πλείστας τῶν κοινοτήτων ὁλοκλήρου τῆς νήσου, ἀλλὰ καταβάλλεται κάθε δυνατὴ προσπάθεια ἐξασφαλίσεως ἐπιπροσθέτου ὕδατος πρὸς κάλυψιν ὅλων τῶν ἀναγκῶν εἴτε ἐκ γεωτρήσεων εἴτε ἐκ πηγῶν. Τὸ πρόγραμμα δοκιμαστικῶν γεωτρήσεων προχωρεῖ ἱκανοποιητικῶς πρὸς τὸν σκοπὸν κατὰ κύριον λόγον αὐξήσεως τοῦ ὕδατος δι' ὑδρευτικοὺς σκοπούς. 'Η διενέργεια ἰδιαιτέρας γεωτρήσεως δι' ἑκάστην κοινότητα οὔτε τεχνικῶς ἀλλ' οὔτε οἰκονομικῶς εἶναι ἐφικτή. Ὅπου δὲ τοῦτο εἶναι δυνατόν, θὰ ἀναληφθοῦν περιφερειακὰ ὑδρευτικὰ σχέδια ἵνα ὑπάρξη διαθέσιμον ὕδωρ εἰς οἰκονομικωτέρας τιμὰς καὶ ἴση κατ' ἄτομον ποσότης δι' ὅλας τὰς κοινότητας».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 22αν Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. 'Εζεκία Παπαϊωάννου, καὶ ληφθεῖσα τὴν 30ὴν Αὐγούστου 1972.

«'Ερωτᾶται τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον νὰ πληροφορήση τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων πότε θὰ ἀρχίση ἡ εὐθυγράμμισις καὶ ἀσφάλτωσις τοῦ δρόμου

'Επταγώνιας—'Αρακαπᾶ—Συκόπετρας—'Αγίου Κωνσταντίνου, ἑνὸς ἔργου ἀπαραιτήτου διὰ τὰς ἐν λόγῳ κοινότητας ποὺ θὰ συνδέῃ ταυτοχρόνως τουριστικῶς τὴν 'Επαρχίαν Λεμεσοῦ μετὰ τῆς 'Επαρχίας Λευκωσίας».

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 5ην 'Οκτωβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 30ὴν Αὐγούστου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. 'Εζεκία Παπαϊωάννου.

«'Η εὐθυγράμμισις καὶ ἡ ἀσφάλτωσις τῆς ὁδοῦ 'Επταγώνιας—'Αρακαπᾶ—Συκόπετρας—'Αγίου Κωνσταντίνου, μήκους 10 μιλίων ἔναντι δαπάνης £100.000 περίπου, ἐξετάζεται ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ Γ' Πενταετοῦς Προγράμματος 'Αναπτύξεως. 'Ο χρόνος τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου θὰ ἐξαρτηθῇ ἐκ τοῦ βαθμοῦ προτεραιότητος τὸ ὁποῖον τοῦτο κέκτηται συγκρινόμενον πρὸς ἄλλα συναφῆ ἔργα καὶ ἀναλόγως τῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων τοῦ Κράτους».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 17ην Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Κυρηνείας κ. Χρ. Κουρτελλάρη καὶ ληφθεῖσα τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1972.

«Μὲ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ περὶ 'Ιδρύσεως Συνδέσμων καὶ Ταμείου διὰ Προστασίαν τῶν Φυτῶν Νόμου τοῦ 1972 οἱ ἐλαιοπαραγωγοί, ποὺ βρίσκονται ἄμεσα μπροστὰ στὸ πρόβλημα τῆς καταπολέμησης τοῦ δάκου τῶν ἐληῶν μὲ ἀεροψεκασμούς, θέτουν ἔντονα τὸ δικαιολογημένο αἴτημα τῆς ἐπιχορήγησης τῶν ἀεροψεκασμῶν ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση.

"Εχοντας ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ φετεινὴ παραγωγὴ ἐλαιοκάρπου γενικὰ καὶ εἰδικὰ στὴν 'Επαρχία Κερύνειας εἶναι καλή, τοὺς σοβαροὺς κινδύνους μείωσης ποσοτικὰ καὶ ποιοτικὰ τῆς παραγωγῆς ἀπὸ τὴν παρατηρουμένη μεγάλη ἀναλογία δάκου καθὼς καὶ τὴν ἀνάγκη ἄμεσης διενέργειας ἀεροψεκασμῶν γιὰ καταπολέμηση τοῦ δάκου, ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο καὶ ἡ Κυβέρνηση νὰ μᾶς πληροφορήσουν :

(α) 'Εὰν καὶ τί μέτρα λαμβάνωνται ἢ πρόκειται νὰ ληφθοῦν γιὰ τὴν ἔγκαιρη καὶ ἀποτελεσματικὴ καταπολέμηση τοῦ δάκου τῶν ἐληῶν.

(β) 'Εὰν καὶ πῶς ἡ Κυβέρνηση θὰ ἐξασφαλίσῃ στὶς ἁρμόδιες τεχνικὲς ὑπηρεσίες τὶς ἀναγκαῖες οἰκονομικὲς προϋποθέσεις γιὰ τὴν ἱκανοποίηση τοῦ δικαιολογημένου αἰτήματος τῶν ἐλαιοπαραγωγῶν γιὰ ἐπιχορήγηση ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση τῶν ἀεροψεκασμῶν καταπολέμησης τοῦ δάκου τῶν ἐληῶν».

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 10ὴν 'Οκτωβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας & Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Κυρηνείας κ. Χρήστου Κουρτελλάρη.

(α) Τὸ Τμῆμα Γεωργίας ἔχει ἱδρύσει εἰς τὴν 'Επαρχίαν Κυρηνείας Συνδέσμους Προστασίας Φυτῶν εἰς τὰς ἀκολούθους Γεωργικὰς Περιφερείας :

(i) 'Αγίου 'Επικτήτου, ἥτις περιλαμβάνει τὰ χωρία Κλεπίνη, "Αγ. 'Επίκτητος, Καζάφανι, Καράκουμι καὶ Πέλλα Παΐς.

(ii) Κυρηνείας, ἥτις περιλαμβάνει τὰ χωρία Θέρμια, Κυρήνεια, "Αγ. Γεώργιος, Τριμίθι καὶ Κάρμι.

'Αμέσως μετὰ τὴν ἵδρυσιν τῶν ὡς ἄνω Συνδέσμων ἤρχισεν ἡ δολωματικὴ ἀπὸ ἀέρος καταπολέμησις τοῦ δάκου τῆς ἐλαίας. Μέχρι σήμερον ἔχουν διενεργηθῇ δύο ἀεροψεκασμοί, πρόκειται δέ, ἐὰν βεβαίως αἱ ἐπιτροπαὶ τῶν Συνδέσμων συμφωνήσουν πρὸς τοῦτο, νὰ διενεργηθοῦν περαιτέρω ἀεροψεκασμοί.

(β) "Οσον ἀφορᾷ τὴν ἐπιχορήγησιν. τῶν ἀεροψεκασμῶν τὸ 'Υπουργεῖον Γεργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων προέβη εἰς σχετικὰς εἰσηγήσεις πρὸς τὴν Κυβέρνησιν».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 2αν Σπετεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου, καὶ ληφθεῖσα τὴν 4ην Σεπτεμβρίου 1972.

«Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Πραστειοῦ (Κελλακίου) ἐκ τῶν πτωχοτέρων τῆς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ, ἀντιμετωπίζουν σοβαρώτατον πρόβλημα νεροῦ τόσον δι' ἀρδευτικοὺς ὅσον καὶ δι' ὑδρευτικοὺς σκοπούς.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων κατὰ πόσον ἔγινεν ἢ πρόκειται νὰ γίνῃ ἐπισκόπησις τοῦ ἐδάφους εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ἐν λόγῳ κοινότητος πρὸς ἀνεύρεσιν ὕδατος καὶ ποῖα μέτρα λαμβάνονται διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τυχὸν ὑπάρχοντος ὑδροφόρου στρώματος πρὸς ὄφελος τῶν κατοίκων».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 3ην Ὀκτωβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 4ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Διὰ σκοποὺς συμπληρώσεως τῆς ὑδατοπρομηθείας τοῦ χωρίου Πραστειοῦ (Κελλακίου) προγραμματίζεται ὅπως συντόμως διεξαχθῇ γεώτρησις εἰς τὴν περιοχὴν διὰ τὴν ἀνέρευσιν ὕδατος.

2. Λόγῳ τῆς φύσεως τοῦ ὑδροφόρου στρώματος τῆς περιοχῆς δὲν ἀναμένεται ἡ ἀνέρευσις μεγάλων ποσοτήτων ὕδατος τὸ ὁποῖον νὰ χρησιμοποιηθῇ δι' ἀρδευτικοὺς ἢ ἄλλους γεωργικοὺς σκοπούς».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Σεπτεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα τὴν 16ην Σεπτεμβρίου 1972.

«Ἡ εὐθυγράμμισις καὶ ἐκβάθυνσις τῶν διαφόρων ποταμῶν ὄχι μόνον εἶναι ἀναγκαῖαι ἀλλὰ καὶ ἐπιβεβλημέναι διὰ τὴν προστασίαν τῶν παροχθίων κήπων καὶ γαιῶν διαφόρων ἰδιοκτητῶν αἱ ὁποῖαι παρασύρονται καὶ καταστρέφονται ἀπὸ τὰ νερὰ τῶν ποταμῶν κατὰ τοὺς χειμερινοὺς μῆνας.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς διατί μέχρι σήμερον παρὰ τὰ διαβήματα πολλῶν ἰδιοκτητῶν παροχθίων γαιῶν, οἱ ὁποῖοι ὑφίστανται μεγάλας ζημίας, δὲν διατίθενται αἱ ἀναγκαῖαι πιστώσεις διὰ τὴν εὐθυγράμμισιν καὶ ἐκβάθυνσιν τῶν ποταμῶν διὰ τὴν προστασίαν τῶν παροχθίων γαιῶν καὶ κήπων».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην Ὀκτωβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 16ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«Ἡ Κυβέρνησις ὁπωσδήποτε ἔχει ὑπ' ὄψιν της τὴν ἐν καιρῷ τῷ δέοντι ἑτοιμασίαν σχεδίων ἐκβαθύνσεως ἢ/καὶ εὐθυγραμμίσεως ποταμῶν πρὸς τὸν σκοπὸν ἀποφυγῆς πλημμυρῶν καὶ/ἢ διαβρώσεως τῶν παρακειμένων κτημάτων. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐκτέλεσις τοιούτων ἔργων δυνατὸν νὰ ἀπαιτήσῃ ἀπαλλοτρίωσιν γαιῶν καὶ δημιουργίαν διαφόρων συναφῶν νομικῶν καὶ διοικητικῶν προβλημάτων, τὸ ὅλον ζήτημα μελετᾶται διεξοδικῶς πρὸς λῆψιν τελικῆς ἀποφάσεως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος.

2. Παραλλήλως προωθεῖται ἡ ἵδρυσις Συνδέσμων Διατηρήσεως τοῦ Ἐδάφους εἰς τὰς ἐπηρεαζομένας περιοχὰς ἥτις θὰ καταστήσῃ τὸ ἔργον τῆς εὐθυγραμμίσεως καὶ ἐκβαθύνσεως τῶν ποταμῶν εὐχερέστερον».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Σεπτεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα τὴν 16ην Σεπτεμβρίου 1972.

«Ἀπὸ πληροφορίας τὰς ὁποίας ἔχω, ἡτοιμάσθησαν τὰ ἀναγκαῖα σχέδια διὰ τὴν ἀνέγερσιν συσκευασηρίων γεωργικῶν προϊόντων εἰς τὰς περιοχὰς Ἀχέλειας καὶ Ἀργάκας—Ἁγίας Μαρίνας (Χρυσοχοῦς) τῆς ἐπαρχίας Πάφου.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς πότε προτίθεται νὰ ἀρχίσῃ τὴν ἀνέγερσιν συσκευαστηρίων γεωργικῶν προϊόντων εἰς τὰς ἄνω περιοχάς, ἡ ἀνέγερσις τῶν ὁποίων θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν καλυτέραν συσκευασίαν τούτων».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 12ην Ὀκτωβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 16ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«Προκαταρκτικὰ Σχέδια διὰ τὴν ἀνέγερσιν εἰς Κυβερνητικὴν Ἔπαυλιν Ἀχέλειας μικροῦ Συσκευαστηρίου διὰ τὰ πρώϊμα λαχανικὰ ἔχουν ἑτοιμασθῆ μὲ βασικὸν σκοπὸν τὴν συσκευασίαν τῶν προϊόντων τῆς Ἐπαύλεως καὶ δι' ἀποδεικτικοὺς σκοπούς.

2. Σχετικὴ εἰσήγησις συμπεριλαμβάνεται εἰς τὰς Προτάσεις τοῦ Τμήματος Γεωργίας εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως διὰ τὸ ἔτος 1973».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28ην Σεπτεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἀνδρέα Νεοκλέους καὶ ληφθεῖσα τὴν 28ην Σεπτεμβρίου 1972.

«Πολύμορφος καὶ βαρεῖα ἡ ἐπιβαλλομένη ἐπὶ τῶν κατοίκων τῆς ἀγροτικῆς ὑπαίθρου μας φορολογία. Φόροι Σχολικῶν, Δημοσίας Ὑγείας, Ὑδρεύσεως, Ἀγροφυλακῆς, Ἀρδευτικῶν, Νεκροταφείου κλπ. Ἀπηρχαιωμένον δὲ καὶ παράλογον τὸ σύστημα κατανομῆς καὶ εἰσπράξεως τῆς φορολογίας ταύτης μὲ ἀποτέλεσμα τὴν δημιουργίαν πολλῶν παρεξηγήσεων καὶ ἀδικιῶν.

Συγκεκριμένως εἰς μὴ κατοίκους ἑνὸς χωρίου (ξενοχωρίτας) ἀλλὰ κατόχους περιουσίας ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ χωρίου αὐτοῦ ἐπιβάλλεται ὑπὸ τῆς οἰκίας Χωριτικῆς Ἀρχῆς, δι' εὐνοήτους λόγους, ὑπερβαλλόντως ηὐξημένη φορολογία. Ἐπὶ πλέον οἱ ξενοχωρῖται καλοῦνται νὰ πληρώσουν φόρους καὶ διαφόρους ἄλλας ἐπιβαρύνσεις δι' ἔργα τὰ ὁποῖα ἐκτελοῦνται εἰς ἓν χωρίον ὡς ὁ ἠλεκτροφωτισμός, ὕδρευσις κλπ. ἔστω καὶ ἐὰν ἡ περιουσία των εὑρίσκεται εἰς τὰ σύνορα τῆς περιφερείας τοῦ χωρίου καὶ οἱ ἴδιοι οὐδόλως ἐπωφελοῦνται τῶν ἔργων τούτων.

Διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους ἐρωτῶ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον ἵνα πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων :

(α) Ἐὰν προτίθεται νὰ εἰσηγηθῇ τὴν μείωσιν τῆς ἐπιβαλλομένης εἰς τοὺς κατοίκους τῆς ὑπαίθρου μας βαρείας φορολογίας, καί, ἐὰν ὄχι, διατί;

(β) Ἐὰν ἔχῃ μελετήσει τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ νῦν ὑφισταμένου ἀπηρχαιωμένου, ἀδίκου καὶ πολυμόρφου συστήματος φορολογίας δι' ἑνὸς πλέον δικαίου, ἐκσυγχρονισμένου καὶ ἐνιαίου τοιούτου καί, ἐὰν ὄχι, διατί;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 12ην Ὀκτωβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 28ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἀνδρέα Νεοκλέους.

«Βάσει τῆς κειμένης Νομοθεσίας αἱ ἐπὶ τῶν κατοίκων τῆς ὑπαίθρου ἐπιβαλλόμεναι φορολογίαι ἀποσκοποῦν εἰς τὴν συντήρησιν ἐκτελεσθέντων ἔργων, τὴν καταβολὴν δόσεων δανείων ἢ συνεισφορᾶς τῶν χωρίων ἔναντι τῆς δαπάνης ἐκτελέσεως

τούτων ἢ καὶ ὑπηρεσιῶν προσφερομένων ὑπὸ τῶν σχετικῶν Τοπικῶν Σωμάτων. Αἱ φορολογίαι αὗται ποικίλλουν εἰς ἑκάστην κοινότητα, τόσον εἰς ὕψος ὅσον καὶ εἰς ἀριθμόν, ἀναλόγως τῶν ἑκάστοτε ὑποχρεώσεων καὶ ἀναγκῶν των, ἐπιβάλλονται δὲ ὑπὸ τῶν Τοπικῶν Σωμάτων καὶ οὐχὶ ὑπὸ τοῦ Κράτους. Οἱονδήποτε πρόσωπον θεωρεῖ ἑαυτὸ ἠδικημένον ἐκ τῆς φορολογίας δύναται, ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπομένης προθεσμίας, νὰ ὑποβάλῃ ἔγγραφον ἔνστασιν ἥτις τυγχάνει καταλλήλου ἐξετάσεως ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου τούτου.

2. Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ἐμελέτησε διαφόρους ἀπόψεις, αἵτινες ὑπεβλήθησαν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ φορολογικοῦ συστήματος τῶν τοπικῶν ἀρχῶν, πλὴν ὅμως αὗται διὰ διαφόρους λόγους δὲν ἐθεωρήθησαν πρακτικῶς ἐφαρμόσιμοι».

Ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία.

Τὸ πρῶτον, δεύτερον, τρίτον, τέταρτον, πέμπτον καὶ ἕκτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθοῦν σήμερον, διότι δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει αἱ σχετικαὶ Ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Τὸ ἕβδομον θέμα εἶναι «Ὁ περὶ Ὀδοντιάτρων (Σύλλογοι, Πειθαρχία καὶ Ταμεῖον Συντάξεων) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Ὁ κ. Ξενόπουλος.

Ξ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, θὰ ἐπεθύμουν νὰ θεωρηθῇ ἡ ὑποβληθεῖσα ὑπ' ἐμοῦ πρότασις Νόμου περὶ Ὀδοντιάτρων ὡς κατατεθεῖσα καὶ ὑπὸ τῶν ἑτέρων ἐντίμων συναδέλφων ὀδοντιάτρων Μελῶν τῆς Βουλῆς, κ.κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου καὶ Χριστοφόρου Χριστοφίδη.

Εὐχαριστῶ.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ ΝΟΜΟΥ ΤΗΣ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΗΣ «Ο ΠΕΡΙ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΩΝ (ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΟΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Αἰμίλιος Φράγκος, Πρόεδρος
Ξενῆς Ξενόπουλος
Κώστας Χατζηκακοῦ
Ἀνδρέας Τουμαζῆς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας ἐμελέτησε τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος πρότασιν νόμου εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 12ην Ὀκτωβρίου 1972. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ Παγκυπρίου Ὀδοντιατρικοῦ Συλλόγου. Ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας κληθεὶς ὅπως παραστῇ καὶ ἐκφέρῃ τὰς ἐπὶ τοῦ θέματος ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου του διεμήνυσεν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὅτι συμφωνεῖ πρὸς τὰς προτεινομένας διὰ τῆς ἐν λόγῳ προτάσεως νόμου τροποποιήσεις ἐφ' ὅσον αὗται δὲν διαφέρουσι τῶν ἤδη ἰσχυουσῶν διατάξεων εἰς τὸν περὶ Ἰατρῶν Νόμον.

Διὰ τῆς ὡς ἄνω πρωτάσεως νόμου, ἡ ὁποία ὑπεβλήθη ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ξενῆ Ξενοπούλου, σκοποῦνται τὰ κάτωθι :

(α) Μείωσις ἀπὸ δέκα ἔτη εἰς πέντε τοῦ κατωτάτου ὁρίου τῆς περιόδου ἀσκήσεως τοῦ ὁδοντιατρικοῦ ἐπαγγέλματος ὑπὸ τῶν ὁδοντιάτρων τῶν δυναμένων νὰ ἐκλεγῶσιν ὡς μέλη τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὁδοντιατρικοῦ Σώματος.

(β) Ἐκλογὴ τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Ἀντιπροέδρου τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὁδοντιατρικοῦ Σώματος ὑπὸ τῶν μελῶν τούτου.

Δυνάμει τοῦ ἰσχύοντος νόμου καθήκοντα Προέδρου καὶ Ἀντιπροέδρου τοῦ Συμβουλίου ἀσκοῦσιν ex officio ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Τμήματος Ἰατρικῶν Ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας, ἀντιστοίχως. Διὰ τῆς προτεινομένης τροποποιήσεως οἱ τελευταῖοι οὗτοι θὰ δικαιοῦνται ὅπως παρακάθηνται εἰς τὰς συνεδρίας τοῦ Συμβουλίου ὡς παρατηρηταί.

(γ) Ρύθμισις τῶν θεμάτων ἅτινα προκύπτουν ἐκ τῶν τακτικῶν γενικῶν συνελεύσεων καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὰς περιπτώσεις ἐκείνας καθ' ἃς δὲν σχηματίζεται ἀπαρτία.

Διὰ τῆς προτεινομένης τροποποιήσεως εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν εἰς τὴν συνέλευσιν δὲν σχηματισθῇ ἀπαρτία ἐντὸς ἡμισείας ὥρας ἀπὸ τοῦ καθωρισμένου χρόνου, αὕτη ἀναβάλλεται ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν μετὰ τὴν ἐκπνοὴν τῆς ὁποίας ἡ παρουσία δεκαπέντε ὁδοντιάτρων συνιστᾷ ἀπαρτίαν.

(δ) Ἡ ὑποχρεωτικὴ προσέλευσις καὶ ἐγγραφὴ ὡς μέλους τοῦ Τοπικοῦ Ὁδοντιατρικοῦ Συλλόγου τῆς ἐπαρχίας, εἰς ἣν ἐπιθυμεῖ ὅπως ἄρξηται ἀσκῶν τὸ ὁδοντιατρικὸν ἐπάγγελμα παντὸς ὁδοντιάτρου ὅστις ἤθελε τύχῃ ἐγγραφῆς ὡς ὁδοντίατρος συμφώνως πρὸς τὸν περὶ Ἐγγραφῆς Ὁδοντιάτρων Νόμον, Κεφ. 249.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας μελετήσασα τὰς ὡς ἄνω ἐκτεθείσας τροποποιήσεις καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τοὺς δι' αὐτῶν ἐπιδιωκομένους σκοποὺς ἀπεφάσισεν ὅπως ἀποδεχθῇ ταύτας μὲ τὰς ἀκολούθους τροποποιήσεις :

(α) Ἡ διὰ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νομοσχεδίου προτεινομένη προσθήκη εἰς τὸ ἄρθρον 7 τοῦ βασικοῦ νόμου νὰ ἀπαλειφθῇ ὡς μὴ συνάδουσα πρὸς τὰς ἰσχύουσας συνταγματικὰς διατάξεις καὶ εἰδικώτερον τὰς ἀναφερομένας εἰς θέματα ἱδρύσεως συντεχνιῶν καὶ ἄλλων συνεταιρισμῶν, τῶν ὑπολοίπων ἄρθρων τοῦ νομοσχεδίου ἀναριθμουμένων καταλλήλως.

(β) Ἡ εἰς τὸ νέον ἑδάφιον (4) τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ βασικοῦ νόμου, τὸ ὁποῖον προτείνεται διὰ τοῦ ἄρθρου 2 (ὡς τοῦτο ἀνηριθμήθη) τοῦ νομοσχεδίου ἀναφερομένη πρόνοια περὶ κατωτάτου ὁρίου τῆς περιόδου ἀσκήσεως τοῦ ὁδοντιατρικοῦ ἐπαγγέλματος προκειμένου ὁδοντίατρός τις νὰ δύναται νὰ ἐκλεγῇ ὡς μέλος τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὁδοντιατρικοῦ Σώματος νὰ αὐξηθῇ ἀπὸ πέντε εἰς ἑπτὰ ἔτη χάριν ὁμοιομορφίας πρὸς τὰς ἰσχυούσας διατάξεις τοῦ περὶ Ἰατρῶν Νόμου.

(γ) Ἡ εἰς τὴν παράγραφον (γ) τοῦ ἄρθρου 3 (ὡς τοῦτο ἀνηριθμήθη) τοῦ νομοσχεδίου προτεινομένη νέα ἐπιφύλαξις νὰ τροποποιηθῇ διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ ἐν τῇ πρώτῃ γραμμῇ αὐτῆς ἀναφερομένου χρόνου ἐξ «ἡμισείας ὥρας» εἰς χρόνον ἐκ «μιᾶς ὥρας», καθότι ἡ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας φρονεῖ ὅτι ἅπαξ καὶ προτείνεται ἡ κατάργησις τῆς νῦν ἰσχυούσης διατάξεως περὶ ἀναβολῆς τῆς τακτικῆς γενικῆς συνελεύσεως, ἐν περιπτώσει μὴ ὑπάρξεως ἀπαρτίας, διὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς ἑπομένης ἑβδομάδος, ἡ αὔξησις τῆς ἐν λόγῳ παρατάσεως κατὰ μίαν ὥραν θὰ ἐξυπηρετήσῃ ἐν τῇ πράξει καλύτερον τοὺς ἐνδιαφερομένους, παρέχουσα λογικὴν προθεσμίαν εἰς οἱονδήποτε καθυστερήσαντα ἕνεκεν διαφόρων λόγων νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν συνέλευσιν.

(δ) Διὰ τοὺς αὐτοὺς ὡς εἰς τὴν παράγραφον (β) ἀνωτέρω ἀναφερομένους λόγους ἡ διὰ τῆς παραγράφου (δ) τοῦ ἄρθρου 3 (ὡς τοῦτο ἀνηριθμήθη) τοῦ νομοσχεδίου προτεινομένη ἀντικατάστασις τῆς ἐν τῇ ὑποπαραγράφῳ (i) τῆς παραγράφου (α) τοῦ ἑδαφίου (5) τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ βασικοῦ νόμου λέξεως «δεκαετίαν» διὰ τῆς λέξεως «πενταετίαν» νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς λέξεως «ἑπταετίαν».

Ὡς ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀποφάσεων ἔχουσιν ἐπενεχθῆ εἰς τὴν ὑποβληθεῖσαν πρότασιν νόμου αἱ ἀναγκαῖαι τροποποιήσεις.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Ἐπιτροπή, ἐν κατακλείδι, εἰσηγεῖται ὁμοφώνως τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τῆς κατατεθείσης προτάσεως νόμου, ὡς αὕτη τελικῶς διεμορφώθη ὑπ' αὐτῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ ἔχει τὸν λόγον.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Ἐκ τῆς θέσεώς μου, ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὸ σημεῖον τῆς Ἐκθέσεως τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν διαμήνυσιν τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ Ὑπουργείου ὅτι συμφωνεῖ πρὸς τὰς προτεινομένας διατάξεις.

Νομίζω ὅτι ὀλίγον μᾶς ἐνδιαφέρει ἐὰν συμφωνῆ ἢ ὄχι, ὀφείλει ὅμως νὰ προσέλθη διὰ νὰ μᾶς παράσχη τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου του καὶ εἶναι ἡμεῖς οἱ ὁποῖοι θὰ ἀποφασίσωμεν ἐὰν συμφωνοῦμεν ἢ διαφωνοῦμεν μὲ τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρησις;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Αντικατάστασις τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἀντίρρησις;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. 'Η τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ 'Οδοντιάτρων (Σύλλογοι, Πειθαρχία καὶ Ταμεῖον Συντάξεων) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ ὄγδοον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως «'Ο περὶ Δήμων (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1972, δὲν δύναται νὰ συζητηθῇ σήμερον διότι δὲν ἔχει κυκλοφορήσει εἰσέτι ἡ Ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς.

«'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 14) τοῦ 1972».

κλπ. Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθῇ ἡ Ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Λόγῳ τοῦ ὅτι ἀπουσιάζει ὁ Πρόεδρος τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς, παρακαλῶ ὅπως ἡ Ἔκθεσις ἀναγνωσθῇ ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τῆς Βουλῆς.

Γ. ΖΑΜΠΑΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ('Αρ. 14) ΤΟΥ 1972»

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Προεδρεύων
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
'Ανδρέας Ζιαρτίδης
'Ηρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 13ην 'Οκτωβρίου 1972.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £651.720 διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς ηὐξημένης δαπάνης δι' ἐπιχορηγήσεις πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Σιτηρῶν Κύπρου καὶ τὸ Σχέδιον Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ὡς ἐν τῇ Εἰσηγητικῇ Ἐκθέσει τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ἀναφέρεται, ἡ εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους περιληφθεῖσα πρόνοια δι' ἐπιχορηγήσεις εἶναι τῆς τάξεως τῶν £2.300.000 μὲ προοπτικὴν νὰ χρησιμοποιηθῇ πρὸς κάλυψιν τῶν Κυβερνητικῶν ἐπιχορηγήσεων πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Σιτηρῶν Κύπρου καὶ τὸ Σχέδιον Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων, ἐκ £1.500.000 καὶ £800.000 ἀντιστοίχως.

Ἐπειδὴ ὅμως κατὰ τὸ τρέχον ἔτος κατέστη ἐμφανὲς ὅτι τὸ ὁλικὸν ποσὸν τὸ ὁποῖον θὰ ἀπαιτηθῇ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης δι' ἐπιχορηγήσεις θὰ ἀνέλθῃ εἰς £2.951.720, ἤτοι £2.285.720 διὰ τὴν Ἐπιτροπὴν Σιτηρῶν Κύπρου καὶ £666.000 διὰ τὸ Σχέδιον Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων, καὶ νοουμένου ὅτι δὲν ὑφίστανται διαθέσιμοι ἰσάξιαι ἐξοικονομήσεις διὰ τοιοῦτο μεγάλον ποσὸν ὑφ' οἱονδήποτε ἄλλον ἄρθρον τοῦ ἰδίου κεφαλαίου παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ πρὸς τοὺς σκοποὺς δι' οὓς θὰ διατεθῇ τὸ ὡς ἄνω ποσὸν χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν αὐτοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Σώματος πάντοτε ἀκούονται παράπονα κατὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκφράζεται ἡ πικρία διότι ἡ Κυβέρνησις ὑστερεῖ εἰς τὸ α΄ ἢ εἰς τὸ β΄ πρόγραμμα.

Ἴσως νὰ ἀποτελῇ πρωτοφανές, ἀλλὰ ἐν τούτοις εἶναι ἐπιτακτικὸν καθῆκον, νὰ ἐκφρασθῇ καὶ ἐπισήμως ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ θερμὴ εὐχαριστία πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ἀπὸ μέρους τοῦ σιτοπαραγωγικοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀμπελουργικοῦ, διότι πράγματι κατωρθώθη μὲ τὰς ἐπαφὰς καὶ τὰ διαβήματα τῶν δύο αὐτῶν κυριωτέρων τάξεων τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου, νὰ ὑπάρξῃ μία σημαντικὴ αὔξησις εἰς τὰς τιμὰς τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων καὶ τῶν σιτηρῶν.

Πάντοτε βεβαίως θὰ τίθεται καὶ θὰ ζητῆται ἀπὸ τὰς δύο αὐτὰς τάξεις μία αὔξησις, διότι πράγματι συνεχῶς αὐξάνονται καὶ τὰ ἔξοδα καλλιεργείας καὶ τὰ ἔξοδα κόστους. Ἐν τούτοις ὅμως διὰ τὸν ἐφετεινὸν χρόνον ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ τὰς θερμὰς εὐχαριστίας μου καὶ ἐξ ὀνόματος τῶν ἀμπελουργῶν καὶ τῶν σιτοπαραγωγῶν διὰ τὴν κατανόησιν μὲ τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις ἀντεμετώπισε τὸ πρόβλημα τῶν τιμῶν τῶν δύο αὐτῶν βασικῶν ἀγροτικῶν προϊόντων. Ἐμφανὲς τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς Κυβερνήσεως εἶναι καὶ τὸ σύνολον τοῦ ποσοῦ τὸ ὁποῖον παραχωρεῖται ἀπὸ τὸν κρατικὸν προϋπολογισμὸν διὰ τῆς ἐπιχορηγήσεως τῶν δύο αὐτῶν προϊόντων.

Δι' αὐτὸ ἐκφράζω καὶ πάλιν τὰς εὐχαριστίας μου καὶ εὔχομαι ὅπως ἡ Κυβέρνησις εἶναι πάντοτε ἑτοίμη νὰ ἀκούῃ τὰ αἰτήματα τῶν δύο αὐτῶν τάξεων διὰ νὰ ἀκούῃ καὶ ἀπὸ τὴν Βουλὴν θερμὰς εὐχαριστίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Προοίμιον, ὁ Συνοπτικὸς τίτλος καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £651,720 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις; Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς οἱ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 14) τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Κεφάλαιον Γ—Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον 'Αναπτύξεως) Νόμος ('Αρ. 10) τοῦ 1972. Τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν 'Επιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Συνεργασίας εἰς τὸν Τομέα τῶν 'Υγειονομικῶν 'Υπηρεσιῶν (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972. Τοῦ 'Υπουργείου 'Υγείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν 'Επιτροπὴν 'Υγείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως ('Επιβολὴ καὶ 'Επιστροφὴ τούτων) (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1972. Τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιον κατατίθεται εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ τελωνειακῶν δασμῶν ἰσχύει ἀφ' ἧς στιγμῆς κατετέθη εἰς τὴν Βουλὴν μέχρις ὅτου ἡ Βουλὴ συζητήσῃ ἢ ἐγκρίνῃ ἢ τροποποιήσῃ τὸ Νομοσχέδιον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Μηχανοκινήτων 'Οχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972. Τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν 'Επιτροπὴν Οἰκονομικῶν τῆς Βουλῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

«Οἱ προσφάτως ἐπιβληθέντες πολεοδομικοὶ περιορισμοὶ καὶ αἱ ἐκ τούτων ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἐν γένει ἀναπτύξεως τοῦ τόπου μας».

Α. ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πληροφοροῦμαι ὅτι χθὲς ἐγένετο μία σύσκεψις εἰς τὸ Προεδρικὸν Μέγαρον ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου σχετικὰ μὲ τὸ θέμα αὐτό.

Μέχρις ὅτου πληροφορηθῶ τὰς ἐξελίξεις, παρακαλῶ ὅπως παραμείνῃ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μὲ ἄλλους λόγους ζητεῖτε ἀναβολήν;

'Ο κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, διερωτῶμαι ἐὰν εἶναι ὀρθὸν νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ἕνα θέμα διὰ τὸ ὁποῖον ὁ εἰσηγητὴς δὲν εἶναι βέβαιος ἐὰν πρέπει νὰ συζητηθῇ ἢ ἐὰν πρόκειται νὰ συζητηθῇ. Ἐὰν μετὰ ποὺ θὰ πάρῃ τὰς πληροφορίας του ὁ ἔντιμος συνάδελφος ἀντιληφθῇ ὅτι πρέπει νὰ ἐγγραφῇ τὸ θέμα ἂς τὸ ἐγγράψῃ.

Κατὰ τὴν γνώμην μου εἶναι θέμα τάξεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἐπειδὴ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι θὰ παραμείνῃ ἐπὶ ἀρκετὸν χρόνον ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως χωρὶς νὰ συζητηθῇ, διότι πλὴν τῆς συσκέψεως ποὺ ἔγινε χθὲς εἰς τὸ Προεδρικὸν Μέγαρον μὲ τοὺς παράγοντας τῆς Λεμεσοῦ, ἀκολουθεῖ καὶ ἄλλη σύσκεψις τὴν ἐρχομένην ἑβδομάδα μὲ τοὺς παράγοντας τῆς Ἀμμοχώστου, καὶ ἴσως νὰ χρειασθῇ νὰ γίνῃ καὶ ἑτέρα σύσκεψις, δι' αὐτὸ εἰλικρινῶς πιστεύω ὅτι οὐδεμία ζημία μπορεῖ νὰ προέλθῃ εἰς τὸ ὅλον θέμα ἐὰν διαγραφῇ ἔστω καὶ ἐὰν ἀκόμη δὲν ἦσαν ἱκανοποιητικὰ τὰ ἀποτελέσματα τῶν συσκέψεων. Ἡ Βουλὴ οὐδεμίαν ἔνστασιν θὰ ἔχῃ νὰ ἐπαναγραφῇ τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Νεοκλέους.

Α. ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ :

Δὲν ἔχω καμμίαν ἔνστασιν, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ διαγραφῇ τὸ θέμα, ἐπιφυλασσομένου ὅμως τοῦ δικαιώματός μου νὰ τὸ ἐπαναφέρω ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρξουν θετικὰ ἀποτελέσματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

ΚΛΡ Τὸ θέμα διαγράφεται ἐκ τῆς ἡμερησίας διατάξεως. Ὁ ἐγγράψας αὐτὸ Βουλευτὴς κ. Νεοκλέους δικαιοῦται ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ ζητήσῃ ὅπως τὸ θέμα ἐπανεγγραφῇ καὶ τεθῇ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι τὸ θέμα προκύπτει ἐξ ἐρωτήσεως καὶ μὴ ληφθείσης ἀκόμη ἀπαντήσεως.

Α. ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ :

Ὄχι, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἑπομένως θὰ χρειασθῇ νέα ψηφοφορία ὅταν ἐπιζητήσετε νὰ ἐγγράψετε τὸ θέμα.

Τὸ δεύτερον θέμα εἶναι «Τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ ταμείου ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν καὶ ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους μερικῶς ἐφαρμοσθεῖσαν πολιτικὴν περὶ παροχῆς δωρεὰν παιδείας».

Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Αἱμιλίου Μιχαηλίδη.

Ζητεῖται τὸν λόγον διὰ νὰ ἀγορεύσετε ἢ εἶναι θέμα διαδικασίας;

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Θέμα διαδικασίας, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ τότε τὸν κ. Αἰμίλιον Μιχαηλίδην νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν θέσιν του διὰ νὰ ἀκούσωμεν τὸ ἐγερθὲν θέμα διαδικασίας.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἐνεγράφη πρὸς συζήτησιν, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Μιχαηλίδη, ἀπασχολεῖ τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας, ἤδη δὲ τὰ πρακτικὰ τὰ ὁποῖα ἔχομεν ἐνώπιόν μας ὁμιλοῦν ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου καὶ ἐξετάζονται ἐν συσχετισμῷ μὲ τὴν παραπομπὴν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας δύο ἄλλων θεμάτων : «Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ μέτρου τῆς δωρεὰν παιδείας ἐν Κύπρῳ», θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου συναδέλφου, κ. Σαμψών, καὶ «Πρακτικοὶ τρόποι ἀμέσου ἐφαρμογῆς τῆς δωρεὰν ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰς τρεῖς κατωτέρας τάξεις τοῦ Γυμνασίου καὶ τῶν Τεχνικῶν Σχολῶν», θέμα ἐγγραφὲν ὑπ' ἐμοῦ.

Τὰ θέματα αὐτὰ ἀπεστάλησαν ὡς γνωστὸν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας τὴν 3/12/70.

Εἰς ἐρώτησίν μου πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς, πότε θὰ συνέλθῃ ἡ Ἐπιτροπὴ διὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν δύο αὐτῶν θεμάτων, μοῦ ἀπήντησεν ὅτι προτίθεται νὰ καλέσῃ συνεδρίαν καὶ μάλιστα εἶχεν ὑπ' ὄψιν του τηλεγράφημα ἀποσταλὲν ὑπὸ τῆς Παγκυπρίου Ὁμοσπονδίας Γονέων, αὐτὸ δὲ σημαίνει ὅτι τὸ ὅλον θέμα ἐξετάζεται μὲ τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἤγειρεν ἡ Παγκύπριος Ὁμοσπονδία Γονέων σχετικῶς μὲ τὸ θέμα τοῦ ἐσωτερικοῦ ταμείου, τὸ ὁποῖον καταβάλλουν οἱ μαθηταὶ τῆς πρώτης τάξεως τῶν Γυμνασίων καὶ τῶν Τεχνικῶν Σχολῶν.

Κατὰ συνέπειαν δεδομένου ὅτι τὸ ὅλον θέμα ἐξετάζεται ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας καὶ ἡ συνεδρία αὐτὴ θὰ συνεχισθῇ, διότι εἰς τὸ τέλος τῶν πρακτικῶν ἀναφέρεται ὅτι «κατόπιν τῶν ἀνωτέρω καὶ ἀφοῦ ἀντηλλάγησαν ὡρισμέναι ἐπὶ μέρους ἀπόψεις ὡς πρὸς τὰ ὡς ἄνω ἀναφερόμενα θέματα ἀπεφασίσθη ὅπως ἡ περαιτέρω συζήτησις ἀμφοτέρων τῶν θεμάτων τούτων συνεχισθῇ εἰς ἑτέραν συνεδρίαν τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας, ἡ ὁποία θὰ ὁρισθῇ βραδύτερον», καὶ τὸ θέμα εἶναι καθαρὸν ὅτι εἶναι θέμα καταβολῆς ἐσωτερικοῦ ταμείου ὑπὸ τῶν μαθητῶν, τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἐνεγράφη θὰ παραπεμφθῇ ἀσφαλῶς εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας διὰ νὰ ἐξετασθῇ, ἀλλὰ δὲν χρειάζεται ἀφοῦ τὸ ἴδιον ἀκριβῶς θέμα ἐξετάζεται ἤδη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας καὶ ἦτο ἐντελῶς περιττὴ ἡ ἐγγραφὴ τοῦ θέματος αὐτοῦ. Ὄχι μόνον ἡ συζήτησίς του διαδικαστικῶς δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ, δεδομένου ὅτι τὸ ἴδιον θέμα ἐξετάζεται ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπήν, ἀλλὰ εἶναι καὶ ταὐτόσημον τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἐξετάζει ἡ Ἐπιτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μπορῶ νὰ ἔχω τὰ πρακτικὰ τῆς Ἐπιτροπῆς παρακαλῶ;

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Μάλιστα, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εὐχαριστῶ.

Ὁ κ. Αἰμίλιος Μιχαηλίδης.

ΑΙΜ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἐνδεχομένως ἐπὶ τοῦ θέματος νὰ ἠκολουθήθη μία ἐσφαλμένη τακτικὴ καὶ διαδικασία.

Τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἔχω ἐγγράψει εἶναι ἄσχετον μὲ τὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας ἐνετάλη ὑπὸ τῆς Βουλῆς νὰ ἐξετάσῃ.

Τὸ θέμα αὐτὸ ἀναφέρεται εἰς τὸν τίτλον τῶν πρακτικῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας καὶ εἶναι τὸ πρῶτον : «Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ μέτρου τῆς δωρεὰν παιδείας ἐν Κύπρῳ» εἰς τὴν γενικότητά του.

Τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἔχω ἐγγράψει ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν διὰ τὸ ἐσωτερικὸν ταμεῖον πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν πολιτικήν.

Δὲν ἔχω ὑπ' ὄψιν μου τὸ Σῶμα νὰ παρέπεμψε πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας τὸ εἰδικὸν αὐτὸ θέμα καὶ διερωτῶμαι μὲ ποίους ὅρους ἐντολῆς ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας ἐξετάζει τὸ θέμα αὐτό, ἐφ' ὅσον δὲν ἔχουν διατυπωθῆ ἢ ἐκφρασθῆ ἀπόψεις ὑπὸ τοῦ Σώματος ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὄχι διότι θὰ ἦτο τόσον τραγικὸν ἐὰν ἡ Βουλὴ ἐσυζητοῦσε τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἐνεγράφη. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι ὑπάρχει ἄδικον εἰς τὸ ἑξῆς :

Εἰς τὸ δεύτερον θέμα «Πρακτικοὶ τρόποι ἀμέσου ἐφαρμογῆς τῆς δωρεὰν ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰς τρεῖς κατωτέρας τάξεις τοῦ Γυμνασίου καὶ τῶν Τεχνικῶν Σχολῶν», ἐμπίπτει τὸ θέμα μὲ τὸ ὁποῖον ὁ κ. συνάδελφος καλῶς καὶ δικαίως θέλει νὰ ἀπασχολήσῃ τὴν Βουλήν.

Ἄλλωστε ἀπὸ τὰ πρακτικὰ προκύπτει ὅτι τὸ μοναδικὸν θέμα τὸ ὁποῖον ἐξητάσθη εἰς τὴν συνεδρίαν τῆς 12ης Ὀκτωβρίου τοῦ 1972 ἦτο τὸ θέμα τοῦ ἐσωτερικοῦ ταμείου, διότι πράγματι ἕνα ἀπὸ τὰ πρακτικὰ μέτρα τῆς ἀμέσου ἐφαρμογῆς τῆς δωρεὰν παιδείας εἶναι τί θὰ γίνῃ μὲ τὸ ἐσωτερικὸν ταμεῖον.

Δι' αὐτὸ πιστεύω ὅτι ἐνέπιπτε καὶ ἐμπίπτει εἰς τοὺς ὅρους ἐντολῆς τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας νὰ ἐξετάσῃ τὸ θέμα αὐτό. Ὅπως εἶπα, δὲν μέμφομαι τὸν συνάδελφον, διότι πράγματι ἀνησυχεῖ δι' αὐτὸ τὸ θέμα διὰ τὸ ὁποῖον ὅλοι ἀνησυχοῦμεν καὶ ὁ λαὸς ἀνησυχεῖ, τὰ ἐλατήρια εἶναι ὀρθά, καλῶς ἐζήτησε νὰ τὸ ἐγγράψῃ, καλῶς θέλει νὰ τὸ συζητήσῃ, ἀλλὰ συζητεῖται ἤδη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς. Καὶ πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ἐφ' ὅσον συζητεῖται ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς θὰ ἦτο δύσκολον διὰ τὴν ὁλομέλειαν νὰ συζητήσῃ ἕνα θέμα τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖ αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζαμπᾶς ὡς Πρόεδρος τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς.

Γ. ΖΑΜΠΑΣ :

Ἀπὸ τοῦ βήματος;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπειδὴ εἶναι θέμα διαδικασίας, μπορεῖτε νὰ ὁμιλήσετε ἀπὸ τὴν θέσιν σας.

Γ. ΖΑΜΠΑΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἐπειδὴ ἔχει γίνει πολὺς λόγος ὅσον ἀφορᾶ τὸ θέμα τῆς παραπομπῆς τοῦ θέματος τῆς δωρεὰν παιδείας ἀπὸ τῆς συνεδρίας τῆς 3ης Δεκεμβρίου τοῦ 1970 εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας, ὀφείλω νὰ δώσω μίαν ἐξήγησιν εἰς τοὺς ἐντίμους συναδέλφους διατί ἐπὶ διετίαν δὲν ἐκάλεσα τὴν Ἐπιτροπὴν διὰ τὸ θέμα αὐτό.

Τὸ ζήτημα, ὅπως εἶναι γνωστόν, ἠγέρθη τὸ πρῶτον κατόπιν τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ἐνιαίου Κόμματος πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ἡμερομηνίας 15ης Ὀκτωβρίου 1970, διὰ τῆς ὁποίας ἐτίθετο, μεταξὺ ἄλλων θεμάτων, ὡς ὅρος διὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1971. Ἔγινε πολὺς θόρυβος καὶ θέματα ἐνεγράφησαν σχετικὰ ἀπὸ τοὺς ἐντίμους συναδέλφους κ.κ. Σαμψὼν καὶ Χριστοφίδην, συνεζητήθη τὸ θέμα εἰς τρεῖς συνεδρίας τῆς Βουλῆς, συγκεκριμένως τὴν 24ην Νοεμβρίου ,τὴν 26ην Νοεμβρίου καὶ τὴν 3ην Δεκεμβρίου καὶ παρεπέμφθη τοῦτο διὰ νὰ ἐξετασθῇ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας.

Ἐν τῷ μεταξὺ τὴν 17ην Δεκεμβρίου 1970, ἡ Κυβέρνησις διὰ χειλέων τοῦ Προέδρου αὐτῆς, ἐπισήμως εἰς ὁμιλίαν του ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ἑορτασμῶν διὰ τὸ ἔτος παιδείας εἰς τὴν Παιδαγωγικὴν Ἀκαδημίαν, ἐξήγγειλεν ὅτι υἱοθετεῖ τὸ μέτρον τῆς δωρεὰν παιδείας.

Κατόπιν τούτου εἰς συνεδρίαν τῆς 21ης Ἰανουαρίου τοῦ 1971 τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν παρέστημεν τόσον ἐγὼ ὡς Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας ὅσον καὶ ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Σαββίδης, ἠκούσθησαν αἱ ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ ἡ συνεδρία αὕτη ἔγινε διὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας.

Ἐπιτρέψατέ μου νὰ ἀναφέρω τί σχετικῶς γράφει ἡ Ἔκθεσις διὰ τὸ ἐν λόγῳ Ὑπουργεῖον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προέβητε εἰς μίαν παρατυπίαν, εἰς τὸ ὅτι ἀνεγνώσατε πρακτικὰ Ἐπιτροπῆς χωρὶς πρῶτον νὰ ἐξασφαλίσετε τὴν συγκατάθεσιν τῆς Βουλῆς.

Αἱ συνεδρίαι τῶν Ἐπιτροπῶν γίνονται κεκλεισμένων τῶν θυρῶν καὶ τὸ μόνον ἔγγραφον τὸ ὁποῖον τίθεται ἐνώπιον τῆς Βουλῆς εἶναι ἡ Ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Κατὰ πόσον τὰ πρακτικὰ θὰ γίνουν ἀντικείμενον δημοσίας συζητήσεως εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον μόνον ἡ Βουλὴ μπορεῖ νὰ ἀποφασίσῃ καὶ ἑπομένως θεωρῶ τὰ ὅσα ἀνεφέρατε εἰς τὰ πρακτικὰ ὡς μὴ ἀναφερθέντα καὶ διαγράφονται ἐκ τῶν πρακτικῶν.

Γ. ΖΑΜΠΑΣ :

Εἶναι ἐκ τῆς Ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶναι ἐκ τῆς Ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς Προϋπολογισμοῦ, ἀλλὰ ἀνεγνώσατε ἐρωτήσεις αἱ ὁποῖαι ἐτέθησαν εἰς τοὺς ἁρμοδίους τῶν Ὑπουργείων καὶ ἀπαντήσεις τὰς ὁποίας ἔδωσαν κατὰ τὴν συζήτησιν ἢ τὴν ἐξέτασιν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ θέματος. Ἐὰν ἀναφέρωνται μέσα εἰς τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς τότε ἀσφαλῶς δικαιοῦσθε νὰ τὰ χρησιμοποιήσετε. Ἐὰν δὲν περιέχωνται εἰς τὴν Ἔκθεσιν τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς καὶ εἶναι μέρος τῶν πρακτικῶν τῶν συνεδριάσεων, τότε δὲν δικαιοῦσθε νὰ τὰ ἀναφέρετε.

Γ. ΖΑΜΠΑΣ :

Λυποῦμαι ἐὰν πράγματι ὑπέπεσα εἰς τὸ σφάλμα αὐτὸ καὶ ἀπολογοῦμαι.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἤθελα νὰ ἐξηγήσω τὴν στάσιν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου καὶ ὑποθέτω ὅτι φορεὺς καὶ ἐκφραστὴς τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως δι' ὁποιονδήποτε θέμα εἶναι τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν διὰ τὸ θέμα τῆς παιδείας, ἁρμόδιον εἶναι τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας. Φαίνεται καθαρὰ ὅτι τὸ ἴδιον ζήτημα ἀσφαλῶς ἐτέθη καὶ εἰς τὴν γενικὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ. Διότι.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα τὸ ὁποῖον συζητοῦμεν δὲν εἶναι κατὰ πόσον ὑπῆρξε καθυστέρησις εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, ἀλλὰ κατὰ πόσον ἐπιτρέπεται ἡ συζήτησις τοῦ θέματος διὰ τὸ ὁποῖον ὑπάρχει ἰσχυρισμὸς ὅτι ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Δεχόμεθα τὰς ἐξηγήσεις τὰς ὁποίας ἐδώσατε διὰ τὴν καθυστέρησιν καὶ ἐπανερχόμεθα εἰς τὸ θέμα τῆς οὐσίας.

Γ. ΖΑΜΠΑΣ :

Μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ συνεχίσω, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε; Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἐθεώρησα περιττὸν νὰ καλέσω τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας μιὰ καὶ τὸ πρόβλημα ἐθεωρήθη ὡς λυθὲν πλέον.

Τελευταίως μὲ τὴν ἐγγραφὴν τῶν μαθητῶν κατὰ τὸ παρὸν σχολικὸν ἔτος παρουσιάσθη μία διαμαρτυρία τῶν γονέων, πολὺ δικαιολογημένη κατὰ τὴν γνώμην μου, διότι ἐνῷ εἶχεν ἐξαγγελθῆ ὅτι κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1972—1973 θὰ ἐγένετο ἔναρξις τῆς ἐφαρμογῆς τῆς δωρεὰν παιδείας, ἐζητήθησαν ἀπὸ τοὺς γονεῖς νὰ καταβάλουν ὡρισμένα ποσὰ τὰ ὁποῖα θὰ ἐπλήρωναν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ταμεῖον τῶν σχολείων. Ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας ἐκλήθη διὰ νὰ ἀκούσῃ ὡρισμένας ἀπόψεις τῆς Ὁμοσπονδίας Γονέων Κύπρου ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ χωρὶς καμμίαν ἐντολὴν τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς νὰ ἐξετάσῃ τὸ θέμα αὐτό.

Συνεπῶς ἐθεωρήθη λῆξαν τότε τὸ θέμα καὶ δι' αὐτὸ τὸν λόγον δὲν ἐκλήθη ἡ Ἐπιτροπή.

Αὐτὴν τὴν στιγμήν, κατόπιν τηλεγραφήματος τῆς Ὁμοσπονδίας Γονέων ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκλήθη διὰ νὰ ἀκούσῃ τὰς ἀπόψεις τῆς Ὁμοσπονδίας. Δὲν ἔχει καμμίαν ἐξουσιοδότησιν τώρα ἀπὸ τὴν Βουλὴν διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Κατ' ἀρχήν, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, οὐδεμία ἔνστασις ὑπάρχει νὰ συζητηθῇ τὸ θέμα. Ἐξ ὅσων ὅμως καλῶς γνωρίζω, ὅταν ὁ ἔντιμος συνάδελφος ἐνέγραψε τὸ θέμα, ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος ὅτι δύναται νὰ ἐγγραφῇ αὐτὸ τὸ θέμα ἀλλ' ἐφ' ὅσον ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας συζητεῖ αὐτὸ τὸ ἴδιον πρόβλημα, θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ ἀναμένωμεν τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας προτοῦ συζητηθῇ τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἔχει ἐγγράψει ὁ ἔντιμος συνάδελφος. Δηλαδὴ ὁ χρόνος.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι.....

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Πότε θὰ συζητηθῇ δὲν ἀπεφασίσθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀποφασισθῇ εἶναι τὸ ἑξῆς :

Ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς δικαιοῦται νὰ ἐγγράψῃ τὸ θέμα ἐφ' ὅσον τοῦτο πηγάζει ἀπὸ ὑποβληθεῖσαν ἐρώτησιν καὶ μὴ δοθεῖσαν ἱκανοποιητικὴν ἀπάντησιν.

Ἀφέθη νὰ συζητηθῇ ἐὰν πρέπει νὰ διεξαχθῇ συζήτησις ἢ κατὰ πόσον τὸ θέμα, εὑρισκόμενον ἐνώπιον ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, δὲν πρέπει νὰ συζητηθῇ εἰς τὴν Βουλὴν προτοῦ ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐκδώσῃ πόρισμα.

Αὐτὴ ἦτο ἡ θέσις ἡ ὁποία ἀνεπτύχθη τὴν περασμένην φοράν.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ·Ι·ΔΗΣ :

Ἀξ. κ. Πρόεδρε, εὑρίσκω ἀπολύτως δικαιολογημένην τὴν ἐμμονὴν τοῦ συναδέλφου κ. Μιχαηλίδη νὰ συζητηθῇ τὸ θέμα σήμερον εἰς τὴν Βουλήν. Δὲν βρίσκω κανένα λόγον διατί νὰ μὴν συζητηθῇ, ἔστω καὶ ἐὰν ἀκόμη ὑποτίθεται πὼς εἶναι ταὐτόσημον μὲ θέμα, ἄνκαι δὲν εἶναι, μὲ θέμα τοῦ ὁποίου ἔχει ἐπιληφθῇ κατὰ κάποιον τρόπον ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπή.

Νομίζω ὅτι εἶναι καθ' ὅλα χρήσιμον, κ. Πρόεδρε, καὶ ἀγαθὸν σκοπὸν θὰ ἐξυπηρετήσῃ καὶ ἡ Βουλὴ θὰ κατατοπισθῇ καὶ θὰ ἀκούσῃ χρησίμους καὶ ἐποικοδομητικὰς εἰσηγήσεις καὶ ἡ ἰδία ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας θὰ διαφωτισθῇ ἀπὸ τὴν συζήτησιν αὐτήν.

Διὰ ταῦτα ἐγκρίνω ὁλοψύχως τὴν ἐμμονὴν τοῦ συναδέλφου καὶ εἰσηγοῦμαι ὅπως συζητηθῇ τὸ θέμα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, τὸ θέμα αὐτὸ συζητεῖται ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας καὶ ἔχει γίνει ἤδη ἡ πρώτη συνεδρία τὴν 12ην Ὀκτωβρίου κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἐνδιαφερόμενος Σύνδεσμος Γονέων καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ἔχουν ὑποβάλει τὰς ἀπόψεις των.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας εἶναι τὸ ἁρμόδιον Σῶμα τῆς Βουλῆς τὸ ὁποῖον ἐξετάζει τὰ θέματα αὐτά. Ἐξετάζει αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ θέμα καὶ ἔχει λάβει ὡρισμένας πληροφορίας καὶ πρόκειται νὰ ὁλοκληρώσῃ τὸ ἔργον της εἰς σύντομον χρονικὸν διάστημα.

Ποῖον σκοπὸν ἐξυπηρετεῖ ἐὰν τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει πλήρως ὑπ' ὄψιν του τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου καὶ τῶν ἐνδιαφερομένων γονέων, συζητήσῃ τὸ θέμα καὶ συνεχισθῇ παραλλήλως ἡ συζήτησις καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας;

Δὲν εἶναι πλέον ὀρθὸν καὶ κανονικὸν νὰ ὁλοκληρώσῃ τὴν ἐργασίαν της ἡ Ἐπιτροπὴ ἐντὸς μιᾶς ἑβδομάδος καὶ νὰ φέρῃ Ἔκθεσιν μὲ τὰς ἀπόψεις τῶν ἐνδιαφερομένων καὶ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας εἰς τὴν Βουλήν, ὁπότε μπορεῖ νὰ ἐπακολουθήσῃ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Δημητρίου.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὁ κ. Γραμματέας τῆς Βουλῆς ἴσως νὰ εἶχεν ἀνάγκην νὰ ἀπολογηθῇ διὰ τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς ὁποίας τυγχάνει νὰ εἶναι Πρόεδρος.

Ἀλλὰ τὰ πρακτικὰ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὁμιλοῦν ὅτι τὸ θέμα αὐτό, τὸ ὁποῖον ἔχει θέσει ὁ συνάδελφος Μιχαηλίδης, πράγματι συνεζητήθη ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν εἰς τὰς 12 Ὀκτωβρίου, ἀνεξαρτήτως ἐὰν ἀφορμὴν ἔδωσεν οἱονδήποτε ἔγγραφον ἀποσταλὲν πρὸς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν.

Θέλω νὰ ἐρωτήσω μόνον τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀπαντήσῃ σαφῶς καὶ κατηγορηματικῶς ἐὰν τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα, τὸ ὁποῖον ἐνέγραψεν ὁ συνάδελφος Μιχαηλίδης, συζητεῖται ἤδη εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν. Ἐὰν πράγματι συζητῆται, θεωρῶ παρατυπίαν ταὐτόχρονα εἰς δύο Σώματα τῆς Βουλῆς νὰ συζητοῦμεν ἢ νὰ ἀσχολούμεθα ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος· ἢ πρέπει τὸ ἔργον τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ σταματήσῃ, νὰ ἀκούσῃ τὰς συζητήσεις ποὺ θὰ γίνουν ἐντὸς τῆς Βουλῆς καὶ ἀντὶ ποὺ παραπέμπομεν τὰ θέματα εἴτε εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν εἴτε εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ὡς ζητήματα εὐχῶν, νὰ συζητηθῇ τὸ θέμα εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν καὶ νὰ συνταχθῇ Ἔκθεσις ἢ νὰ μὴ συζητηθῇ τὸ θέμα ἐντὸς τῆς Βουλῆς καὶ ὁ συνάδελφος Μιχαηλίδης νὰ ἐκθέσῃ τὰς ἀπόψεις του εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν, ἐὰν ἐπιθυμῇ.

Δὲν μπορεῖ τὸ ἴδιον καὶ τὸ αὐτὸ θέμα νὰ συζητῆται ταὐτόχρονα εἰς δύο Σώματα τῆς Βουλῆς, καὶ εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν καὶ ὑπὸ τοῦ Σώματος.

Αὐτὰ ἔχω νὰ πῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παναγιώτης Δημητρίου.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἀξιέπαινος μὲν εἶναι ἡ πρωτοβουλία τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας νὰ συζητήσῃ ἄνευ εἰδικῆς ἐντολῆς τοῦ Σώματος αὐτοῦ αὐτὸ τὸ φλέγον θέμα, τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖ τοὺς γονεῖς σήμερον. Ὅμως ἐγείρεται θέμα διαδικασίας. Διότι ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Αἰμίλιος Μιχαηλίδης εἶχεν ἐγγράψει τὸ εἰδικὸν αὐτὸ θέμα τὸ ὁποῖον παρουσιάζεται κατὰ τὸ τρέχον σχολικὸν ἔτος, δηλαδὴ τῆς αὐξήσεως τῶν φόρων ἐσωτερικοῦ ταμείου ἀπὸ μέρους τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν, καὶ τὸ ὁποῖον κατ' οὐσίαν δὲν εἶναι ταὐτόσημον ἢ τῆς ἰδίας μπορῶ νὰ εἴπω σημασίας μὲ τὸ γενικώτερον θέμα. Εἶναι τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἐγείρεται σήμερον διὰ τὸν χρόνον ὁ ὁποῖος καλύπτεται μὲ τὸ νέον σχολικὸν ἔτος.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ὑποτίθεται ἀνέλαβε μίαν πρωτοβουλίαν ἰδικήν της ἄνευ τῆς ἐντολῆς τοῦ Σώματος.

Ὁ κ. Αἰμίλιος Μιχαηλίδης δικαιοῦται νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν ὀρθόδοξον διαδικασίαν, τῆς ἐγγραφῆς καὶ συζητήσεως τοῦ θέματος, καὶ νὰ θεωρηθῇ ἡ Ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία θίγει αὐτὸ τὸ θέμα μέσα στὰ πλαίσια τοῦ γενικωτέρου θέματος, ὡς ἴσως πρόλογος εἰς τὴν ἔναρξιν τῆς συζητήσεως καὶ νὰ κλείσῃ ἴσως ἡ ἰδία ἡ Ἐπιτροπὴ τὸ ὅλον θέμα μὲ ἰδικόν της ἐπίλογον. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι οἱ ὁποῖοι θὰ πρωτολογήσουν; Ἐὰν δὲν θὰ πρωτολογήσουν, ὁ κ. Αἰμίλιος Φράγκος.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ :

Τὸ θέμα εἶναι καθαρὸν ὅπως τὸ ἔθεσεν ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Παναγιώτης Δημητρίου. Εἶναι θέμα πρωθύστερον, ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας νὰ συζητῇ τὸ θέμα τὸ ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Αἰμιλίου Μιχαηλίδη.

Ὁ κ. Αἰμίλιος Μιχαηλίλης, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους καὶ τοῦ γεγονότος ὅτι αἱ Σχολικαὶ Ἐφορεῖαι εἰσπράττουν εἴτε ηὐξημένα εἴτε μὴ τέλη ἐσωτερικοῦ ταμείου, λέγει ὅτι αὐτὸ εἶναι ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν πολιτικὴν τῆς δωρεὰν παιδείας καὶ δὴ τὴν ἀρξαμένην πολιτικὴν ἀπὸ τὴν πρώτην τάξιν τῶν Γυμνασίων.

Ἑπομένως τὸ θέμα τοῦτο χρήζει ἰδιαιτέρας συζητήσεως εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἡ Βουλὴ μὲ τὴν σειράν της θὰ τὸ παραπέμψῃ νὰ μελετηθῇ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας αὐτοβόλως ἐξετάζει τὸ γενικὸν θέμα καὶ βεβαίως ἐν τῷ γενικῷ αὐτῷ θέματι συζητεῖται καὶ τὸ ἐπὶ μέρους θέμα τοῦ ἐσωτερικοῦ ταμείου. Ἀλλὰ ὁ κ. Μιχαηλίδης ἐξειδικεύει τὸ θέμα καὶ λέγει ὅτι εἶναι ἡ διὰ τὸ ἐφετεινὸν ἔτος εἴσπραξις ἐσωτερικοῦ ταμείου, ἐνῷ δι' ὡρισμένας τάξεις ἡ Κυβέρνησις ἔχει ἀπαλλάξει καὶ ἐφήρμοσε τὴν δωρεὰν παιδείαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ξενόπουλος.

Ξ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἐὰν ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας αὐτοβούλως συζητῇ καὶ τὸ θέμα τὸ ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Μιχαηλίδη, τότε, κατὰ τὴν ἰδίαν λογικήν, διὰ κάθε ἐγγραφόμενον θέμα, ἐὰν ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ αὐτοβούλως, χωρὶς νὰ ἔχῃ ἐντολὰς αὐτοῦ τοῦ Σώματος, συζητῇ ἓν θέμα, κανένα θέμα δὲν θὰ συζητῆται εἰς τὴν Βουλήν.

Νομίζω ὅτι εἶναι ἀνορθόδοξος τρόπος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίρδης καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Σαββίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

Συγχωρεῖστε τὴν ἀφέλειάν μου. Ἐλέχθη ὅτι αὐτοβούλως ἡ Ἐπιτροπὴ συζητεῖ τὸ θέμα. Ἐγὼ ἔχω ἐνώπιόν μου ἕνα ἔγγραφον τὸ ὁποῖον λέγει : «Συνοπτικὰ πρακτικὰ συνεδριάσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας ἐπὶ τῶν θεμάτων τῶν ἀναφερομένων ὡς 1) «Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ μέτρου τῆς δωρεὰν παιδείας ἐν Κύπρῳ», καὶ 2) «Πρακτικοὶ τρόποι ἀμέσου ἐφαρμογῆς τῆς δωρεὰν ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰς τρεῖς κατωτέρας τάξεις τοῦ Γυμνασίου καὶ τῶν Τεχνικῶν Σχολῶν». Αὐτὸ ἀπορρίπτει τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Προέδρου ὅτι ἡ νῦν Ἔκθεσις οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει μὲ τὰ ἐγγραφέντα θέματα διότι ὁ τίτλος τῆς Ἐκθέσεως ἀσφαλῶς συνδέεται ὑπὸ τῶν ἰδίων μὲ τὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἔχουν ἤδη ἐγγραφῆ. Αὐτὸ καὶ μόνον ὑποδεικνύει ὅτι τοὐλάχιστον ἡ δήλωσις τοῦ Προέδρου, ὅτι αὐτοβούλως καὶ ἄνευ οἱασδήποτε αἰτίας καὶ ἄνευ ἐγγεγραμμένου θέματος καὶ ἄνευ παραπομπῆς ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξετάζει τὸ θέμα, δὲν συμπίπτει μὲ τὸν τίτλον τοῦ ἐγγράφου.

Δεύτερον, ἐξ ὅσων γνωρίζω ἐκ τῶν πρακτικῶν κατὰ τὴν πρώτην τότε συνεδρίασιν, ὁ ἔντιμος κ. Χριστοφίδης εἶχε θέσει τὸ θέμα τοῦ ἐσωτερικοῦ ταμείου καὶ ἐπέμενεν ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὸ θέμα τοῦ κατὰ πόσον δωρεὰν παιδεία σημαίνει ὅτι καταργοῦνται καὶ τὰ ἐσωτερικὰ ταμεῖα ἢ ὄχι καὶ παρεπέμφθη ἀπὸ τὸ Σῶμα ἡ ἐξέτασις αὐτοῦ τοῦ εἰδικοῦ θέματος τῆς καταργήσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ ταμείου πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ ὑπάρχουν ἐδῶ τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τὰ ὁποῖα ἐπιβεβαιώνουν ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον παρεπέμφθη τὸ θέμα καὶ δι' αὐτὸ ὡμιλούσαμεν περὶ πρακτικῶν μέτρων ἐφαρμογῆς τῆς δωρεὰν παιδείας, κατὰ πόσον αὐτὸ θὰ περιελαμβάνετο εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς.

Τρίτον, τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ δεικνύει ὅτι πράγματι, ἀνεξαρτήτως τώρα ἐὰν κατὰ παρεξήγησιν ὁ κ. Πρόεδρος ἐνόμιζεν ὅτι αὐτοβούλως ἔπαιρνε αὐτὴν τὴν πρωτοβουλίαν.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀναφέρεται εἰς τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν ὁποίαν ἐκλήθη ἡ Ὁμοσπονδία Γονέων. Δὲν παρεπέμφθη τὸ εἰδικὸν αὐτὸ θέμα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἀπὸ τὴν Βουλήν. Παρεπέμφθησαν τὰ προηγούμενα δύο θέματα.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Μάλιστα, ἀλλὰ τὰ πρακτικὰ τὰ ὁποῖα μᾶς ἀπεστάλησαν, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔχουν ὡς ἐπικεφαλίδα τὰ δύο θέματα τὰ ὁποῖα παρεπέμφθησαν καὶ ἡμερομηνίαν 12ην Ὀκτωβρίου 1972. Ἄρα ὁ ἔντιμος κ. Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας συνδέει αὐτὰ τὰ δύο θέματα μὲ τὴν συνεδρίασιν τῆς 12ης Ὀκτωβρίου τοῦ 1972. Καὶ ἐγὼ λέγω ὅτι δὲν τὰ συνδέει αὐθαιρέτως ὁ κ. Πρόεδρος, ἀλλὰ συνδέονται μὲ τὰ πρακτικά, διότι παρεπέμφθη διὰ νὰ ἐξετασθῇ τὸ θέμα τοῦ ἐσωτερικοῦ ταμείου ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας. Πολὺ ὀρθῶς ἴσως λέγει ὁ κ. Πρόεδρος ὅτι δὲν τὸ ἐξήτασε μέχρις αὐτῆς τῆς στιγμῆς διότι δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ προέβαινεν εἰς τὴν εἴσπραξιν ἐσωτερικοῦ ταμείου. Ὅταν καὶ ἐφ' ὅσον ἀντελήφθη αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ἔχων ὑπ' ὄψιν του τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τὰ ὁποῖα παραπέμπουν αὐτὸ τὸ θέμα, δικαίως, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἐζήτησε τὴν σύγκλησιν τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ νὰ συζητήσῃ αὐτὸ τὸ θέμα. Καὶ ὁλόκληρον τὸ ἔγγραφον ἀσχολεῖται μόνον σχεδὸν μὲ τὸ θέμα τοῦ ἐσωτερικοῦ ταμείου. Δι' αὐτὸ πιστεύω ὅτι συζητεῖται τὸ θέμα, δὲν ὑπάρχει ἔνστασις νὰ συζητηθῇ. Μάλιστα ἐκ τῶν ὅσων ἔχουν ἤδη λεχθῇ, φαίνεται ὅτι κοινὴ ἐπιθυμία τῆς Βουλῆς ὅλων τῶν ἀποχρώσεων καὶ ὅλων τῶν παρατάξεων εἶναι πράγματι ἡ κατάργησις αὐτοῦ τοῦ ταμείου. Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἡ ὀρθὴ διαδικασία ἐφ' ὅσον ἤδη ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον Ἐπιτροπῆς καὶ ἐκκρεμεῖ κατόπιν ἀποφάσεως αὐτῆς ταύτης τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

Εἰλικρινῶς νομίζω ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας δὲν εἶναι αὐτοβούλως ποὺ συζητεῖ τὸ θέμα αὐτό. Θὰ ἠδύνατο νὰ τὸ συζητήσῃ αὐτοβούλως, εἶναι δικαίωμά της. Θὰ ἦτο αὐτοβούλως ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν τὸ θέμα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας, ἀλλὰ ὑπάρχει, καὶ ἔχει ἐπιτελέσει ἡ Ἐπιτροπὴ τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἔργου της καὶ παραμένει τὸ δεύτερον μέρος διὰ νὰ βγάλῃ πόρισμα τὸ ὁποῖον θὰ φέρῃ εἰς τὸ Σῶμα πρὸς συζήτησιν.

Ὅταν προσεκλήθημεν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας διὰ νὰ ἐξετάσωμεν αὐτὸ τὸ θέμα, δὲν εἶχεν ἐγγραφῆ τὸ θέμα. Ἐπομένως καὶ τὸ δεύτερον σημεῖον εἶναι λανθασμένον, τὸ ὁποῖον ὑποστηρίζετε, ὅτι εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας συνεζητήθη ἀφοῦ ἐνεγράφη τὸ θέμα. Αὐτὸ φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ ὅτι τὴν πρωΐαν τῆς 12ης Ὀκτωβρίου εἶχεν ἡ Ἐπιτροπὴ συζητήσει τὸ θέμα ἀφοῦ ἐκλήθη μίαν ἑβδομάδα προηγουμένως. Ὅταν ἐκλήθημεν εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, μᾶς ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Γραφείου τῆς Βουλῆς ἕνα σημείωμα τὸ ὁποῖον ἔχω, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναγράφονται τὰ ἐν λόγῳ δύο θέματα, καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀναγράφεται :

«Τὰ ὡς ἄνω θέματα συζητηθέντα ταὐτοχρόνως ἐν τῇ Βουλῇ παρεπέμφθησαν ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας διὰ μελέτην μὲ τοὺς ἀκολούθους ὅρους ἐντολῆς» :

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅταν ἀναφέρῃ τὰ ἀνωτέρω θέματα, παρακαλῶ εἰς ποῖα θέματα ἀναφέρεται;

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

«Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ μέτρου τῆς δωρεὰν παιδείας ἐν Κύπρῳ» καὶ «Πρακτικοὶ τρόποι ἀμέσου ἐφαρμογῆς τῆς δωρεὰν ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰς τρεῖς κατωτέρας τάξεις τοῦ Γυμνασίου καὶ τῶν Τεχνικῶν Σχολῶν» καὶ οἱ ὅροι ἐντολῆς εἶναι οἱ ἀκόλουθοι :

«Νὰ διερευνηθῶσιν αἱ πιθανότητες ἐπεκτάσεως τοῦ θεσμοῦ τῆς δωρεὰν παιδείας διὰ τὰ τρία πρῶτα ἔτη τῆς Γυμνασιακῆς μορφώσεως καὶ νὰ ὑποβληθῶσιν εἰσηγήσεις διὰ τὴν ἐπιτάχυνσιν τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ». Ὥστε τὴν συζήτησιν τὴν ὁποίαν διεξάγει ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας, τὴν διεξάγει κατόπιν ἐντολῆς τῆς Βουλῆς καὶ μάλιστα οἱ ὅροι ἐντολῆς, μὲ τοὺς ὁποίους ζητεῖ νὰ ὑποβάλῃ ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας εἰσηγήσεις διὰ τὴν ἐπιτάχυνσιν τῆς ἐφαρμογῆς.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ μοῦ ἦτο χρήσιμον νὰ ἔχω τὸ σημείωμα.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ναί. Αὐτὸ μᾶς ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Γραφείου τῆς Βουλῆς καὶ θὰ τὸ παραδώσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Εἶναι ὁλοφάνερον ὅτι δὲν εἶναι αὐτοβούλως ἀλλὰ ἐργαζόμεθα ἀκριβῶς διὰ νὰ ὑποβάλωμεν εἰσηγήσεις διὰ τὴν ἐπιτάχυνσιν ἐφαρμογῆς τῆς δωρεὰν παιδείας. Τὸ θέμα εἶναι γενικόν, ὅπως παρεπέμφθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας. Εἶναι φανερόν, ὅμως, ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας ἀκριβῶς ἐπέλεξε τὸ σημεῖον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶναι φλέγον σήμερον, τὸ ἐσωτερικὸν ταμεῖον, καὶ δὲν ἀσχολεῖται μὲ κανένα ἄλλο θέμα ὑπὸ τὸν τίτλον αὐτὸν καὶ μὲ τοὺς αὐτοὺς ὅρους ἐντολῆς, δὲν ἀσχολεῖται μὲ κανένα ἄλλο θέμα ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν ταμεῖον. Ἔχει τὰς ἀπόψεις τῶν γονέων καὶ τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου αἱ ὁποῖαι περιγράφονται ὡς δυσκολίαι ἐκπαιδευτικαὶ καὶ οἰκονομικαὶ διὰ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ τοῦ μέτρου τὸ ὁποῖον ζητοῦμεν. Ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας κάμνει σοβαρὸν ἔργον σήμερον, ἐλπίζω δὲ ὅτι ἐντὸς τῆς ἑβδομάδος θὰ τελειώσῃ, καὶ μὲ βάσιν τοὺς ὅρους ἐντολῆς θὰ ὑποβάλῃ εἰσηγήσεις πρὸς τὸ Σῶμα. Πῶς εἶναι δυνατὸν ἐφ' ὅσον ἀνατίθεται αὐτὸ τὸ ἔργον εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας, ἡ ὁποία ἐπιτελεῖ τοῦτο μὲ ὅλην τὴν σοβαρότητα, νὰ γίνῃ σήμερον δημοσία συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ ποῖος ὁ λόγος;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προτοῦ δώσω τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Αἰμίλιον Μιχαηλίδην, ὑπάρχουν ἄλλοι οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν ὁμιλήσει;

Ὁ κ. Ἀνδρέας Νεοκλέους.

Α. ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

Θὰ ἤθελα νὰ κάμω μίαν συμβιβαστικὴν πρότασιν, ἔχων ὑπ' ὄψιν τὰ ὅσα ἔχουν ἐκτεθῆ ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτῆς τῆς διαδικασίας :

Εἶναι γεγονὸς ὅτι τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἐνέγραψεν ὁ ἔντιμος συνάδελφος εἶναι καὶ φλέγον καὶ σοβαρὸν καὶ ἐπείγον. Καὶ εἶναι γεγονὸς ὅτι οἱ ἴδιοι λόγοι ποὺ ὤθησαν τὸν ἔντιμον συνάδελφον νὰ καταθέσῃ Ἐρώτησιν καὶ νὰ ζητήσῃ μίαν Ἀπάντησιν, νὰ μὴν πάρῃ τὴν Ἀπάντησιν καὶ νὰ ἐγγράψῃ, ὡς εἶχε δικαίωμα τὸ θέμα αὐτό, φαίνεται ὅτι εἰς κάποιον στάδιον ἀργότερον ὤθησαν καὶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ καλέσῃ συνεδρίασιν διὰ νὰ συζητήσῃ τὸ θέμα αὐτό. Ἡ πρότασίς μου καὶ ἡ εἰσήγησίς μου, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἶναι ἡ ἀκόλουθος :

Τὸ θέμα εἶναι σοβαρόν, φλέγον, ἐπίκαιρον καὶ ὀξύ. Ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Αἰμίλιος Μιχαηλίδης ἔχει εἰσηγήσεις ἐποικοδομητικὲς νὰ κάμῃ ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ. Πιθανὸν καὶ ἄλλοι Βουλευταὶ νὰ ἔχουν εἰσηγήσεις ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ. Τὸ θέμα νὰ συζητηθῇ ἐνώπιον τοῦ Σώματος, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Παιδείας νὰ ἀναστείλῃ τὰς συνεδριάσεις της ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, μέχρις ὅτου ἔχῃ καὶ τὰς ἐποικοδομητικὰς εἰσηγήσεις καὶ ἀπόψεις αἱ ὁποῖαι θὰ προκύψουν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι τὸ θέμα ἔχει ἤδη ἐξαντληθῆ καὶ δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ἀγορεύωμεν ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος. Ἐάν, ὅμως, ὑπάρχουν Βουλευταὶ οἱ ὁποῖοι ἐπιμένουν νὰ ἀγορεύσουν δὲν δικαιοῦμαι νὰ μὴν τοὺς δώσω τὸν λόγον. Ἐπὶ θέματος ὅμως διαδικασίας, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ διεξάγεται διαλογικὴ συζήτησις. Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐζήτησαν τὸν λόγον νὰ πρωτολογήσουν, ἐπρωτολόγησαν, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐζήτησαν τὸν λόγον νὰ δευτερολογήσουν, ἐδευτερολόγησαν καὶ δὲν μποροῦμεν νὰ συνεχίσωμεν οἱ πρωτολογοῦντες νὰ τριτολογοῦν καὶ οἱ δευτερολογοῦντες νὰ τεταρτολογοῦν. Λοιπόν, θεωρῶ τὸ θέμα ἓν ἀπὸ τὰ σοβαρώτερα θέματα τὰ ὁποῖα ἠγέρθησαν εἰς τὴν Βουλήν. Καὶ τὸ θεωρῶ ὡς σοβαρώτατον διότι ἔχει πολλὰς πτυχὰς αἱ ὁποῖαι μπορεῖ νὰ ἔχουν δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ὅλης διαδικασίας τῆς Βουλῆς. Ἡ βασικὴ ἀρχή, ἡ ὁποία υἱοθετεῖται ἀπὸ αὐτὴν τὴν Βουλὴν καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ Κοινοβούλια εἶναι ὅτι, θέμα τὸ ὁποῖον παρεπέμφθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν, δὲν συζητεῖται εἰς τὴν Βουλὴν προτοῦ ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἔργον της.

Εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν ἐγείρονται διάφορα θέματα. Ἐν πρώτοις δὲν συμφωνῶ, καὶ δὲν δύναμαι ὡς Πρόεδρος τῆς Βουλῆς νὰ συμφωνήσω, ὅτι ἐὰν μία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας ἀναλάβῃ ἡ ἰδία τὴν ἔρευναν, εἴτε νὰ ἀκούσῃ ἀπόψεις γονέων εἴτε νὰ ἐρευνήσῃ μίαν ὑπόθεσιν, ἡ Βουλὴ δὲν δικαιοῦται νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν συζήτησιν. Θὰ ἦτο ἄκρως ἐπικίνδυνον, διότι ὡρισμένοι Βουλευταὶ ἢ καὶ ὡρισμένοι ἄλλοι παράγοντες, ἠμποροῦν νὰ ζητήσουν νὰ ἔλθουν εἰς ἐπαφὴν μὲ μίαν Ἐπιτροπήν, νὰ εἴπουν τὰς ἀπόψεις των καὶ τοιουτοτρόπως νὰ παρακωλύουν τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος εἰς τὴν Βουλήν.

Τὸ θέμα εἶναι ἁπλούστατον : Ἐὰν καὶ κατὰ πόσον παρεπέμφθη θέμα ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς ἐξέτασιν. Ἔγινεν ἀναφορὰ εἰς δύο θέματα, τὰ ὁποῖα παρεπέμφθησαν τὸ 1971 εἰς τὴν Ἐπιτροπήν. Ἐκ πρώτης ὄψεως τὰ θέματα τὰ ὁποῖα παρεπέμφθησαν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν εἶναι : «Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ μέτρου τῆς δωρεὰν παιδείας ἐν Κύπρῳ» καί, δεύτερον, «Πρακτικοὶ τρόποι ἀμέσου ἐφαρμογῆς τῆς δωρεὰν ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰς τρεῖς κατωτέρας τάξεις τοῦ Γυμνασίου καὶ τῶν Τεχνικῶν Σχολῶν». Οἱ ὅροι ὅμως ἐντολῆς οἱ ὁποῖοι ἐδόθησαν ἔχουν ὡς ἀκολούθως :

«Νὰ διερευνηθῶσιν αἱ πιθανότητες ἐπεκτάσεως τοῦ θεσμοῦ τῆς δωρεὰν παιδείας διὰ τὰ πρῶτα τρία ἔτη». Ἑπομένως, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀνετέθη εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, ἦτο νὰ ἐξετάσῃ κατὰ πόσον αἱ πιθανότητες τῆς ἐπεκτάσεως τοῦ θεσμοῦ τῆς δωρεὰν παιδείας διὰ τὰ τρία πρῶτα ἔτη τῆς γυμνασιακῆς μορφώσεως εἶναι δυνατὴ καὶ νὰ ὑποβληθῶσιν εἰσηγήσεις διὰ τὴν ἐπιτάχυνσιν τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ. Αὐτὴ ἦτο ἡ ἐντολὴ τῆς Βουλῆς καὶ τὰ θέματα τὰ ὁποῖα εἶχεν ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐνώπιόν της νὰ ἐξετάσῃ. Τὸ ἐγερθὲν θέμα ἀναφέρεται εἰς «τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ ταμείου ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν πολιτικήν». Τὸ 1971, ὅταν παρεπέμφθη τὸ θέμα, δὲν ὑπῆρχεν ἐξαγγελθεῖσα πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ

ἑπομένως δὲν ἠδύνατο τότε νὰ ἐξετάζεται ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς κατὰ πόσον ἡ α΄ ἢ β΄ ἐξαγγελθεῖσα πολιτικὴ εἶναι ἀσυμβίβαστος μὲ τὴν δωρεὰν παιδείαν. Διὰ τὸ θέμα αὐτὸ προσφάτως ἐξήγγειλεν ἡ Κυβέρνησις τὴν πολιτικήν της καὶ ὁ ἐγγράψας τὸ θέμα τὸ ἐνέγραψε μετὰ τὴν ἐξαγγελίαν τῆς πολιτικῆς αὐτῆς. Ἑπομένως δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ εἶχε παραπεμφθῆ εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν τὸ 1971 θέμα, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχεν ἀκόμη προκύψει.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐπειδὴ θεωρῶ τὸ θέμα τόσον σοβαρόν, καὶ ἐπειδὴ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξετασθοῦν μὲ προσοχὴν τὰ πρακτικὰ τῶν προηγουμένων συζητήσεων διὰ νὰ διαπιστωθῇ κατὰ πόσον ὑπάρχει σχέσις — ἐκ πρώτης ὄψεως, κατὰ τὴν γνώμην μου, δὲν ὑπάρχει σχέσις — ἄνευ ὅμως πλήρους μελέτης τῶν πρακτικῶν θὰ ἦτο ἄκρως ἐπικίνδυνον νὰ καταλήξω εἰς ἀπόφασιν ἐπὶ ἑνὸς τόσον σοβαροῦ θέματος. Ἐπιφυλάσσω τὴν ἀπόφασίν μου ἐπὶ τοῦ θέματος διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς, τὴν ὁποίαν, ἀφοῦ μελετήσω τὰ πρακτικά, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γενικῶν ἀρχῶν τὰς ὁποίας ἔχω προδιαγράψει, θὰ ἐκδώσω καὶ γραπτῶς διὰ νὰ παραμείνῃ εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς.

Ἡ συζήτησις τοῦ θέματος ἀναβάλλεται διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς.

Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς θὰ ἔχῃ ὡς ἀκολούθως :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία.

(1) Ὁ περὶ Πωλήσεως Γαιῶν (Εἰδικὴ Ἐκτέλεσις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(2) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(3) Ὁ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμος τοῦ 1968.

(4) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1963.

(5) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1965.

(6) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(7) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 10) τοῦ 1972.

(8) Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Συνεργασίας εἰς τὸν Τομέα τῶν Ὑγειονομικῶν Ὑπηρεσιῶν (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(9) Οἱ περὶ Ἀεροδρομίων (Ἐπιβατικὰ τέλη καὶ Δικαιώματα) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1972.

(10) Οἱ περὶ Ἐκπαιδευτικῶν Λειτουργῶν (Διδακτικὸν Προσωπικὸν) (Διορισμοί, Μεταθέσεις, Προαγωγαὶ καὶ Συναφῆ Θέματα) Κανονισμοὶ τοῦ 1972.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : (1) «Τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ Ταμείου ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν καὶ ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους μερικῶς ἐφαρμοσθεῖσαν πολιτικὴν περὶ παροχῆς δωρεὰν παιδείας».

(Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Αἱμ. Μιχαηλίδη).

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ ἐγγράψω ἓν θέμα, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, τὸ ὁποῖον ἐγείρεται ἀπὸ Ἐρώτησιν τὴν ὁποίαν ἔκαμα :

«Ὁ δρόμος Λεμεσοῦ—Λευκωσίας».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ τίτλος θὰ εἶναι «Ὁ δρόμος Λεμεσοῦ—Λευκωσίας;»

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἐν σχέσει μὲ τὴν Ἐρώτησιν τὴν ὁποίαν ὑπέβαλα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα δύναται νὰ ἐγγραφῇ αὐτοδούλως διότι προκύπτει ἀπὸ Ἐρώτησιν.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ὑπάρχουν πολλὰ νομοσχέδια τὰ ὁποῖα ἐκκρεμοῦν. Διὰ δύο ὅμως θὰ ἤθελα νὰ μάθω τὴν τύχην των.

Τὸ ἓν εἶναι τὸ νομοσχέδιον διὰ τοὺς μεταλλωρύχους. Ἐπανειλημμένως ἀπησχόλησα τὴν Βουλὴν διὰ νὰ πληροφορηθῶ πότε ἐπὶ τέλους θὰ συζητήσῃ ἡ Βουλὴ προτάσεις νόμου αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο διὰ τὴν λύσιν τοῦ θέματος τῶν μεταλλωρύχων. Δυστυχῶς μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν κατέστη δυνατὴ αὐτὴ ἡ συζήτησις. Καὶ τὸ δεύτερον εἶναι πρότασις νόμου τὴν ὁποίαν κατέθεσα διὰ τὴν ἀναλογίαν κλινῶν καὶ ἰατρῶν εἰς τὰ νοσηλευτικὰ ἱδρύματα τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἡ ὁποία, ὡς ἀντιλαμβάνομαι, δυστυχῶς δὲν ἀπησχόλησεν ἀκόμη καθόλου τὴν Ἐπιτροπὴν Ὑγείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Διὰ τὸ δεύτερον θέμα προεβλήθη ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ ἐπιφέρει αὔξησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ συζητηθῇ εἰς τὴν Βουλήν. Ἐζητήθη ἡ γνώμη τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ γνώμη τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως εἶναι ὅτι ἐπιφέρει αὔξησιν εἰς τὸν Προϋπολογισμόν. Ἐπομένως παραπέμπω τὸ θέμα εἰς τὴν Νομικὴν Ἐπιτροπὴν διὰ νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τοῦ Συνταγματικοῦ αὐτοῦ θέματος.

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ἡ Νομικὴ Ἐπιτροπή, ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα, ἐπελήφθη τοῦ ζητήματος αὐτοῦ καὶ ἐξέφρασε τὴν ἄποψιν ὅτι συνεπάγεται οἰκονομικὴν ἐπιβάρυνσιν καὶ δὲν δύναται.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν εἶχα ὑπ' ὄψιν μου τὴν ἐξέλιξιν αὐτήν.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἐκφράσω τὴν ἔκπληξίν μου διὰ τὴν παρασκηνιακὴν ἀπόφασιν. Ἡ ἀπόφασις πρέπει νὰ κατατεθῇ ἐνώπιον τοῦ Σώματος καὶ νὰ μοῦ δοθῇ ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκφράσω τὰς ἀπόψεις μου. Δὲν εἶναι ἀρκετὸν ἡ Νομικὴ Ἐπιτροπὴ μετὰ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως νὰ καταλήξουν εἰς ἀπόφασιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐξ ὅσων ἐνθυμοῦμαι δὲν κατετέθη Ἔκθεσις εἰς τὴν Βουλήν.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὄχι, δὲν κατετέθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἑπομένως ἡ Νομικὴ Ἐπιτροπὴ ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα νὰ ἐξετάσουν τὸ θέμα καὶ νὰ καταθέσουν Ἔκθεσιν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Ὅταν κατατεθῇ ἡ Ἔκθεσις τότε μπορεῖ νὰ ἀκουσθοῦν ἀπόψεις.

Ὁ κ. Χριστοδουλίδης καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ἐπὶ τοῦ πρώτου θέματος, κ. Πρόεδρε, ἔχω νὰ ἐνημερώσω τὴν Βουλὴν ὡς Πρόεδρος τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐργασίας, ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῶν ἀπολύσεων τῶν μεταλλωρύχων, τὸ θέμα παραμένει εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς Ἐργασίας καὶ Οἰκονομικῶν διὰ νὰ ἀντιμετωπισθῇ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, σήμερον δὲ εἶχεν ἤδη ὁρισθῇ σύσκεψις μετὰ ἐντίμου Ὑπουργοῦ, ἀλλὰ λόγῳ ἐκτάκτου ἐργασίας, ἐματαιώθη. Δηλαδὴ τὸ θέμα εὑρίσκεται ἀκόμη εἰς τὸ στάδιον τῆς ἐρεύνης ἐν συνδυασμῷ μὲ τὸ ὅλον θέμα τῆς ἀναπτύξεως τῆς περιφερείας Σόλων, ἐν συνδυασμῷ μὲ τὰς ἀπολύσεις τῶν μεταλλωρύχων, ὁπότε θὰ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ λάβωμεν θέσιν ἐπὶ τοῦ θέματος διὰ νὰ ἑτοιμάσωμεν τὴν σχετικὴν Ἔκθεσιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἐπὶ τοῦ δευτέρου θέματος, κ. Πρόεδρε. Λυποῦμαι διότι καὶ πάλιν θὰ σᾶς ἀπασχολήσω ἐπὶ θέματος διαδικασίας. Ἀλλὰ αἰσθάνομαι πάρα πολὺ ἔντονα καὶ αἰσθάνομαι ὅτι πρέπει νὰ ἀποφασίσετε ἐπὶ θέματος διαδικασίας. Δὲν νομίζω ὅτι δικαιοῦσθε νὰ ζητήσετε ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν νὰ ὑποβάλῃ Ἔκθεσιν εἰς τὴν Βουλήν. Ἤμην ὁ ἐγείρας ἔνστασιν κατὰ τὴν κατάθεσιν τῆς προτάσεως νόμου τοῦ κ. Λυσσαρίδη ἐπὶ τῇ βάσει τῆς σχετικῆς συνταγματικῆς προνοίας, ἡ ὁποία λέγει «οὐδεμία πρότασις νόμου κατατίθεται ἐν τῇ Βουλῇ.....» Καὶ ἐὰν δὲν μὲ ἀπατᾶ ἡ μνήμη μου, τότε ἡ ἀπόφασίς σας ἦτο ὅτι δὲν κατατίθεται μὲν ἡ πρότασις, ἄρα δὲν ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς πρότασις νόμου, ἀλλὰ ἐσεῖς ὡς Πρόεδρος ἠθέλατε νὰ ἔχετε τὴν συμβουλὴν τῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν καὶ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως διὰ νὰ δυνηθῆτε ὡς Πρόεδρος τῆς Βουλῆς νὰ ἀποφασίσετε κατὰ πόσον δύναται νὰ ἐγγραφῇ τὸ θέμα ἢ ὄχι. Ἑπομένως ἡ νῦν ἐκτεθεῖσα ἄποψίς σας ὅτι θὰ καταθέσῃ ἡ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν Ἔκθεσιν εἰς τὴν Βουλὴν μὲ εὑρίσκει ἄκρως ἀντίθετον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὄχι.....

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Μέ συγχωρεῖτε ἀλλὰ ἔτσι αἰσθάνομαι.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὄχι Ἔκθεσιν εἰς τὴν Βουλήν, ἀλλὰ πόρισμα πρὸς τὸν Πρόεδρον....

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἐὰν εἶναι πόρισμα πρὸς τὸν Πρόεδρον, τοῦ ὁποίου κοινοποίησις δύναται νὰ γίνῃ πρὸς τὸν κ. Λυσσαρίδην, ὁ ὁποῖος δύναται κατὰ τὴν κρίσιν του νὰ συζητήσῃ τοῦτο μεθ' ὑμῶν, δέχομαι. Διαφορετικὰ ἐγείρω ἔνστασιν εἰς τὴν ἀναφορὰν τοῦ θέματος τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ἐγγεγραμμένον ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι καὶ ἐγὼ θὰ διαφωνήσω ριζικῶς. Οὐδὲν Σῶμα εἶναι ἀνώτερον τῆς Βουλῆς. Ἀκόμη καὶ διὰ τὴν Βουλήν, ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι προβῇ εἰς ἀντισυνταγματικὴν ἐνέργειαν, ὑπάρχει πάντοτε ἡ θεραπεία. Ἐὰν ἐνθυμοῦμαι, ἡ ἀπόφασις ἦτο ἡ ἑξῆς : Ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ἡ ἀπόφασις τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς ἦτο ὅτι ἠδύνατο νὰ κατατεθῇ τὸ νομοσχέδιον θὰ κατετίθετο. Ἐὰν ὄχι, καὶ ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ὁ Πρόεδρος ἐπείθετο ὅτι κατὰ τὴν γνώμην του θὰ ἔπρεπε νὰ καλέσῃ τὴν Βουλὴν νὰ ἀποφασίσῃ, ἀφοῦ τὴν συμβουλεύσῃ ὅτι τὸ νομοσχέδιον δὲν πρέπει νὰ κατατεθῇ διὰ τοὺς γνωστοὺς λόγους καὶ ἡ Βουλὴ ἀποφασίσῃ «ὄχι», δὲν δικαιοῦμαι πλέον νὰ συζητήσω τὴν οὐσίαν τοῦ νομοσχεδίου ἀλλὰ θὰ ἰδικαιούμην ἀσφαλῶς νὰ συζητήσω ἢ τοὐλάχιστον νὰ θέσω τὴν ὑπόθεσίν μου ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Νὰ συζητήσω κατὰ πόσον, πράγματι, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀντισυνταγματικόν, ἔχει πράγματι οἰκονομικὰς ἐπιπτώσεις ἢ ὄχι. Καὶ ἀσφαλῶς δὲν θὰ μποροῦσα νὰ καλέσω τὴν Βουλὴν νὰ συζητήσῃ ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς προτάσεώς μου ἐφ' ὅσον ἡ Βουλὴ κατόπιν αὐτῆς τῆς συζητήσεως θὰ εἶχεν ἀποφασίσει ὅτι δὲν δικαιοῦται νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ποταμίτης, ὡς Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ὅπως ἀντιλαμβάνομαι ἀπὸ τὰς γενομένας συζητήσεις, ὑπάρχουν διαφωνίαι ὡς πρὸς τὸ πῶς ἔχουν τὰ πράγματα. Δι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαι ὅπως τὸ ζήτημα, ὅπως καὶ εἰς τὴν προηγουμένην ὑπόθεσιν ποὺ πρέπει νὰ ἴδῃ ἡ ἐντιμότης σας τὰ πρακτικά, ἀναβληθῇ καὶ αὐτὸ διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς διὰ νὰ δοθῇ ἡ εὐκαιρία ἐν τῷ μεταξὺ νὰ ἴδωμεν τὰ πρακτικὰ καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς Βουλῆς καὶ νὰ ἴδωμεν πῶς πραγματικῶς ἔχουν τὰ πράγματα καὶ εἰς τί πρέπει νὰ προβῶμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Παναγιώτης Δημητρίου.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Δὲν διαφωνῶ μὲ τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Ποταμίτη. Ἐξακολουθῶ νὰ θεωρῶ ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν συμβουλεύει τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς κατὰ παράκλησίν του καὶ οὐχὶ ἐντὸς τῶν διαδικασιῶν τῆς Βουλῆς.

Δὲν μπορῶ ὅμως νὰ ἀφήσω ἀπαρατήρητον τὸ σχόλιον τοῦ κ. Λυσσαρίδη ὅτι θεωρεῖ τὴν Βουλὴν ὡς τὸ Ἀνώτατον Σῶμα. Μακάρι νὰ ἦτο ἔτσι. Δυστυχῶς ὑπὸ τὰ Κυπριακὰ δεδομένα ἡ Βουλὴ δὲν εἶναι τὸ Ἀνώτατον Σῶμα ἢ τὸ Ἀνώτατον Ὄργανον τοῦ Κράτους καὶ αἱ ἐξουσίαι τῆς Βουλῆς ὑπόκεινται εἰς τὰς ρητὰς λοιπὰς προνοίας τοῦ Συντάγματος. Οὔτε δικαιοῦται ἡ Βουλὴ νὰ ἀποφασίσῃ ἐναντίον τῶν προνοιῶν τοῦ Συντάγματος, οὔτε κἂν νὰ συζητήσῃ τὴν συνταγματικότητα ἢ μὴ ἐπὶ τῆς καταθέσεως προτάσεως νόμου. Ἐὰν ἐπιθυμῇ ὁ κ. Λυσσαρίδης δικαιοῦται νὰ ἐγγράψῃ θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ καί, ὅπως καὶ τὰ ἄλλα εὐχετήρια θέματα, θὰ τὸ συζητήσωμεν μὲ τὸ ἴδιον κλῖμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

(Ὥρα λήξεως 5.57 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Κληρίδης Ξάνθος
Κόσιης Νῖκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ ἀσφάλτωσις τῆς ὁδοῦ Μοναγρίου—Ἁγίου Γεωργίου—Συλίκους—Κουκᾶς—Πέρα Πεδίου—Ἡ βελτίωσις καὶ ἀσφάλτωσις τμήματος τῆς ὁδοῦ ἀπὸ Ἐπταγώνιας μέχρι Διερώνας— Τὸ πρόβλημα τῆς λειψυδρίας εἰς πλείστας κοινότητας τῆς Ἐπαρχίας Πάφου—Ἡ εὐθυγράμμισις καὶ ἀσφάλτωσις τῆς ὁδοῦ Ἐπταγώνιας—Ἀρακαπᾶ—Συκόπετρας—Ἁγίου Κωνσταντίνου—Τὸ θέμα τῆς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐπιχορηγήσεως τῶν ἀεροψεκασμῶν πρὸς καταπολέμησιν τοῦ δάκου τῆς ἐλαίας—Τὸ πρόβλημα ὑδρεύσεως καὶ ἀρδεύσεως τοῦ χωρίου Πραστειοῦ (Κελλακίου)—Ἡ ἐκβάθυνσις ἢ/καὶ εὐθυγράμμισις ποταμῶν πρὸς ἀποφυγὴν πλημμυρῶν καὶ/ἢ διαβρώσεως παρακειμένων κτημάτων—Ἡ ἀνέγερσις συσκευαστηρίων γεωργικῶν προϊόντων εἰς τὰς περιοχὰς Ἀχέλειας καὶ Ἀργάκας—Ἁγίας Μαρίνας (Χρυσοχοῦς) τῆς ἐπαρχίας Πάφου—Ἡ ἐπιβαλλομένη ἐπὶ τῶν κατοίκων τῆς ἀγροτικῆς ὑπαίθρου πολύμορφος φορολογία).

(2) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ὀδοντιάτρων (Σύλλογοι, Πειθαρχία καὶ Ταμεῖον Συντάξεων) (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(3) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 14) τοῦ 1972, ἡ ἐπ' αὐτοῦ ἀγόρευσις τοῦ κ. Ἡρ. Χατζηηρακλέους καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(4) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

(5) Ἀπόφασις περὶ διαγραφῆς ἐκ τῆς ἡμερησίας διατάξεως τοῦ ἐγγραφέντος τῇ εἰσηγήσει τοῦ Βουλευτοῦ κ. Α. Νεοκλέους θέματος «Οἱ προσφάτως ἐπιβληθέντες πολεοδομικοὶ περιορισμοὶ καὶ αἱ ἐκ τούτων ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἐν γένει ἀναπτύξεως τοῦ τόπου μας».

(6) Διεξαγωγὴ συζητήσεως ἐπὶ θέματος διαδικασίας (Χρ. Χριστοφίδης, Αἰμίλιος Μιχαηλίδης, Β. Λυσσαρίδης, Γ. Ζαμπᾶς, Ε. Παπαϊωάννου, Φ. Παρασκευαΐδης, Γ. Σαββίδης, Κ. Χριστοδουλίδης, Π. Δημητρίου, Αἰμ. Φράγκος, Ξ. Ξενόπουλος, Α. Νεοκλέους, Πρόεδρος) ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸ ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ Βουλευτοῦ κ. Αἰμ. Μιχαηλίδη θέμα «Τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ Ταμείου ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν καὶ ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους μερικῶς ἐφαρμοσθεῖσαν πολιτικὴν περὶ παροχῆς δωρεὰν παιδείας».

(7) Ἐγγραφὴ νέου θέματος :

«Ὁ δρόμος Λεμεσοῦ—Λευκωσίας» (Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ Βουλευτοῦ κ. Γ. Ποταμίτη).

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 26ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1972

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.20 μ.μ.)

(Ἀρ. 6)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 8ην Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 14ην Αὐγούστου 1972.

«Οἱ κηπουροὶ τῶν χωριῶν Λύσης καὶ Κοντέας ἀντιμετωπίζουν σοβαρώτατο πρόβλημα ὑποχώρησης τῶν νερῶν τῶν διατρήσεών τους. Φέτος, λόγῳ τῆς ἀνομβρίας, τὰ νερὰ ὑποχώρησαν μεταξὺ 30—50 πόδια καὶ ἀρκετὲς διατρήσεις δὲν ἔχουν καθόλου νερό. Ἡ κατάσταση αὐτὴ δημιουργεῖ σοβαροὺς κινδύνους γιὰ 400 οἰκογένειες κηπουρῶν τῶν δυὸ κοινοτήτων καὶ γιὰ εἰσοδήματα ἑκατοντάδων χιλιάδων λιρῶν.

Μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο ποιὰ σχέδια ὑπάρχουν γιὰ τὴν κατασκευὴ ἀρδευτικῶν καὶ ἐμπλουτιστικῶν ἔργων γιὰ τὴν σωτηρία τῶν κηπουρῶν τῆς περιοχῆς Λύσης—Κοντέας;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην 'Οκτωβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 14ην Αὐγούστου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Διὰ τὰ χωρία Λύση καὶ Κοντέα κατεσκευάσθησαν εἰς τὸ παρελθὸν ἐμπλουτιστικοὶ ὑδατοφράκται ἐπὶ τῶν ποταμῶν των οἵτινες καὶ ἀποτελοῦν τὰς μόνας πηγὰς ὕδατος τῆς περιοχῆς των.

Περαιτέρω, πρὸς ἀνακούφισιν τῆς περιοχῆς προγραμματίζεται ἡ μεταφορὰ ὕδατος ἐκ τῆς ὑδατοδεξαμενῆς Κουκλιῶν, τὸ σχέδιον τῆς ὁποίας τυγχάνει σχετικῆς μελέτης καὶ ἐπεξεργασίας».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 9ην Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 14ην Αὐγούστου 1972.

«'Επειδὴ παρουσιάζεται ἀρκετὴ καθυστέρηση, μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ τὸ 'Υπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, πότε θὰ ἀρχίσῃ ἡ κατασκευὴ τῶν ὁρμίσκων στὴν 'Ακανθοῦν καὶ τὸ Μπογάζι 'Αμμοχώστου ;

'Επίσης θὰ θέλαμε νὰ πληροφορηθοῦμε πότε θὰ διορθωθῇ τὸ λιμανάκι Κώμας τοῦ Γιαλοῦ ποὺ οἱ ἐλλείψεις του γίνονται αἰτία σὲ περιπτώσεις θαλασσοταραχῆς νὰ καταστρέφουνται βάρκες».

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην 'Οκτωβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 14ην Αὐγούστου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«(α) 'Η κατασκευὴ τοῦ ἁλιευτικοῦ ὁρμίσκου Μπογαζίου ἀναμένεται νὰ ἀρχίσῃ συντόμως.

(β) 'Η προσφορὰ διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἁλιευτικοῦ ὁρμίσκου 'Ακανθοῦς κατεκυρώθη, ἐλπίζεται δὲ ὅτι ἡ ὅλη ἐργασία σχετικῶς μὲ τὸν ἐν λόγῳ ὁρμίσκον θὰ συμπληρωθῇ ἐντὸς τοῦ 1973.

(γ) Καταβάλλονται ἐντατικαὶ προσπάθειαι ἐξασφαλίσεως τῶν ἀπαιτουμένων διὰ τὴν βελτίωσιν τοῦ ἁλιευτικοῦ ὁρμίσκου Κώμης Αἰγιαλοῦ πιστώσεων, ὅτε καὶ θὰ προβῶμεν εἰς τὰς ἀναγκαίας βελτιωτικὰς ἐργασίας».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 8ην Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. 'Ανδρέα Νεοκλέους, καὶ ληφθεῖσα τὴν 8ην Αὐγούστου 1972.

«'Ενα ἀπὸ τὰ πλέον σοβαρὰ προβλήματα οὐχὶ μόνον τῆς περιοχῆς Πιτσιλιᾶς ἀλλὰ καὶ τῆς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ γενικώτερον εἶναι ἡ εὐθυγράμμισις καὶ ἡ διαπλάτυνσις τῆς ὁδοῦ Σαΐττᾶ—Καρβουνᾶ.

'Η ὁδὸς αὕτη ἡ ὁποία ἐξυπηρετεῖ ἀρκετὰς κοινότητας καὶ ἐπὶ πλέον ἀποτελεῖ ὑψίστης σημασίας τουριστικὴν ἀρτηρίαν διὰ τὴν ἐπαρχίαν Λεμεσοῦ καὶ διὰ τὰ ὀρεινά μας θέρετρα εὑρίσκεται σήμερον εἰς ἀθλιεστάτην καὶ λίαν ἐπικίνδυνον κατάστασιν διὰ τὴν ηὐξημένην ἐπ' αὐτῆς κυκλοφοριακὴν κίνησιν.

Κατόπιν ἐπανειλημμένων διαβημάτων ἐκ μέρους παραγόντων τῆς Λεμεσοῦ καὶ τῆς περιοχῆς ἡ Κυβέρνησις συμπεριέλαβεν εἰς τὸν ὑπ' αὐτῆς προταθέντα ἐφετεινὸν Προϋπολογισμὸν 'Αναπτύξεως κονδύλιον ἐκ £10.000 διὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς εὐθυγραμμίσεως καὶ διαπλατύνσεως, τὸ ὁποῖον κονδύλιον καὶ ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς.

Παρῆλθεν ὅμως τὸ μέγιστον μέρος τοῦ καλυπτομένου ὑπὸ τοῦ ἐφετεινοῦ Προϋπολογισμοῦ χρόνου καὶ μετὰ λύπης μου διαπιστῶ ὅτι οὐδεμία ἐνέργεια

ἐγένετο πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς δαπάνης τοῦ ἐγκριθέντος ποσοῦ καὶ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκτελέσεως τοῦ προγραμματισθέντος ἀναγκαιοτάτου τούτου ἔργου.

Δι' αὐτὸ καὶ ἐρωτῶ τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν ἵνα πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων :

(α) Ἐὰν προτίθεται τὸ Ὑπουργεῖον του νὰ ἀρχίσῃ τὴν εὐθυγράμμισιν καὶ διαπλάτυνσιν τῆς ζωτικῆς ταύτης ὁδικῆς ἀρτηρίας Σαΐττᾶ—Καρβουνᾶ ἐντὸς τοῦ 1972· καὶ

(β) Ἐὰν ὄχι, διατὶ προετάθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου του τὸ κονδύλιον τῶν £10.000 ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 19ην Ὀκτωβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἀνδρέα Νεοκλέους καὶ ληφθεῖσα τὴν 8ην Αὐγούστου 1972.

«Ἡ εὐθυγράμμισις καὶ διαπλάτυνσις τῆς ὁδοῦ Σαΐττᾶ—Καρβουνᾶ θὰ ἀρχίσῃ εὐθὺς ὡς περατωθοῦν αἱ ἐπαφαὶ μεταξὺ τοῦ Τμήματος Δημοσίων Ἔργων καὶ τῆς Διευθύνσεως τῆς Ἑταιρείας Ἀμιάντου πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως ἡ ἐν λόγῳ Ἑταιρεία ἀναλάβῃ τὰ χωματουργικὰ διὰ τὸ ἔργον».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 7ην Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 30ὴν Αὐγούστου 1972.

«Ὁ δρόμος Λεμεσοῦ—Λευκωσίας ἀπὸ ἐτῶν κατέστη ἀνεπαρκὴς διὰ τὸν ὄγκον τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροχαίας κινήσεως.

Λόγῳ τοῦ μικροῦ πλάτους τῆς ὁδοῦ ταύτης προκαλεῖται μεγάλη καθυστέρησις εἰς τὰ αὐτοκίνητα κατὰ τὴν διαδρομήν της ἐνῷ τὰ δυστυχήματα διαδέχονται τὸ ἕνα τὸ ἄλλον σχεδὸν καθημερινῶς.

Ὁ δρόμος οὗτος εἶναι μία τῶν σπουδαιοτέρων ἐὰν δὲν εἶναι ἡ κυρία ὑπεραστικὴ ὁδὸς τῆς Νήσου.

Μεταφέρει τὰ προϊόντα τῶν Ἐπαρχιῶν Λεμεσοῦ καὶ Πάφου καὶ ἐμπορεύματα ἐκ Λεμεσοῦ πρὸς τὴν Λευκωσίαν καὶ τὰς ἄλλας ἐπαρχίας τῆς Νήσου καὶ ἐκ τούτων πρὸς τὰς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ καὶ Πάφου.

Ἐὰν σήμερον εἶναι τόσον δύσκολος ἡ διαδρομή του, αὕτη θὰ καταστῇ προβληματικὴ μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ λιμένος Λεμεσοῦ πρὸς βλάβην τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου.

Κατόπιν τῶν ἄνω τὰ ὁποῖα εἶναι γνωστὰ εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν τί μέτρα ἔχουν ληφθῆ ἢ θὰ ληφθῶσι καὶ πότε διὰ σημαντικὴν καὶ ἀποτελεσματικὴν βελτίωσιν (ἱκανοποιητικὴν διεύρυνσιν καὶ εὐθυγράμμισιν) τῆς σπουδαιοτέρας ὁδικῆς ἀρτηρίας τῆς Κύπρου».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 17ην Ὀκτωβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 30ὴν Αὐγούστου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

«Τὸ θέμα τῆς βελτιώσεως τῆς ὁδοῦ Λευκωσίας—Λεμεσοῦ ἐξετάζεται ὑπὸ κλιμακίου ξένων ἐμπειρογνωμόνων ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ γενικωτέρου προγράμματος ὁδικῆς ἀναπτύξεως τῆς νήσου».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 9ην Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1972.

«Ἡ περιοχὴ τῆς Καρπασίας, ὅπως εἶναι γνωστό, στηρίζεται βασικὰ στὶς ξηρικὲς καλλιέργειες (καπνά, σιτηρά, κ.λ.π.). Τὰ εἰσοδήματα τῶν γεωργῶν τῆς Καρπασίας εἶναι ἀπὸ τὰ χαμηλότερα.

Ἔχουν ὑποβληθῆ εἰσηγήσεις ἀπὸ διάφορες κοινότητες γιὰ τὴν κατασκευὴ ἀρδευτικῶν ἔργων καὶ τὴν ἀνόρυξη δοκιμαστικῶν διατρήσεων (Ταύρου, Κώμα τοῦ Γιαλοῦ, Λιθράγκωμη, Νέτα, κ.λ.π.)

Μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο ποιὸ πρόγραμμα ὑπάρχει γιὰ τὴν κατασκευὴ ἀρδευτικῶν ἔργων καὶ τὴν ἀνόρυξη δοκιμαστικῶν διατρήσεων στὴν περιοχὴ Καρπασίας ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 16ην Ὀκτωβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Τὸ θέμα τῆς κατασκευῆς ἀρδευτικῶν ἔργων εἰς τὰς ὑπὸ ἀναφορὰν περιοχὰς θὰ μελετηθῇ ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ οἰκείου Ἐπάρχου.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῶν δοκιμαστικῶν διατρήσεων ἔχουν ἤδη διενεργηθῇ ἓξ δοκιμαστικαὶ διατρήσσεις εἰς τὰς περιοχὰς Ταύρου καὶ Κώμα τοῦ Γιαλοῦ, τὰ ἀποτελέσματα ὅμως ὑπῆρξαν ἀποθαρρυντικά. Εἰς τὰς περιοχὰς τῶν χωρίων Λιθράγκωμης καὶ Νέτας, συμφώνως γεωλογικῶν στοιχείων, ὑπάρχουν περιωρισμέναι πιθανότητες ἀνευρέσεως ὕδατος καὶ δοκιμαστικαὶ γεωτρήσεις προγραμματίζονται διὰ τὸ μέλλον».

Ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία.

Προτοῦ ἀρχίσωμεν μὲ τὰ θέματα τὰ ὁποῖα εἶναι ἐγγεγραμμένα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β, θὰ ἤθελα νὰ πληροφορήσω τὰ ἔντιμα Μέλη τῆς Βουλῆς ὅτι ἀπεστάλη πρὸς τὸν Πρόεδρον αὐτῆς, τὴν 29ην Σεπτεμβρίου 1972, ἐπιστολὴ φέρουσα τὴν ὑπογραφὴν ἀριθμοῦ Βουλευτῶν ἐξ ὅλων τῶν ἐν τῇ Βουλῇ Κομμάτων διὰ τῆς ὁποίας ἀναφέρονται τὰ ἀκόλουθα :

29ῃ Σεπτεμβρίου 1972.

«Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε,

Λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσωμεν διὰ τὰ κάτωθι :

Α. Εἶναι καλῶς εἰς Ὑμᾶς γνωστὸν ὅτι ἐντελῶς παραγνωρίζεται ἡ ἰδιότης καὶ ἡ θέσις τοῦ Βουλευτοῦ ὑφ' ὅλων τῶν κρατικῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ τμημάτων οὕτως ὥστε ἡ παρουσία οἱουδήποτε Βουλευτοῦ εἰς τὰς δημοσίας ἐκδηλώσεις καθίσταται προβληματική, δυσχερὴς καὶ ὑποτιμητική.

Παρακαλοῦμεν, ὅθεν, ὅπως Ὑμεῖς ὡς Πρόεδρος τῆς Βουλῆς φύσει καὶ θέσει ἐκπροσωπῶν τοὺς Βουλευτὰς καὶ προασπίζων τὰ δικαιώματά των, προβῆτε εἰς τὴν ἔκδοσιν ἀμέσως ὁδηγιῶν πρὸς τὰ ἁρμόδια τμήματα καὶ ὑπηρεσίας διὰ τὸν ἀπόλυτον σεβασμὸν καὶ δέουσαν σημασίαν πρὸς τὴν θέσιν καὶ ἰδιότητα τοῦ Βουλευτοῦ.

Β. Ἐπιπροσθέτως παρακαλοῦμεν ὅπως μεριμνήσητε διὰ τὴν παραχώρησιν καὶ κατοχύρωσιν δικαιωμάτων καὶ διευκολύνσεων πρὸς τοὺς Βουλευτάς.

Μετ' ἐξαιρέτου τιμῆς,
(ἀκολουθοῦν ὑπογραφαί)».

Ἐπειδὴ παρομοίας φύσεως καταγγελίαι διετυπώθησαν καὶ ὑπὸ ἄλλων Βουλευτῶν, προτίθεμαι νὰ καλέσω τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐπιλογῆς τῆς Βουλῆς ὅπως διορίσῃ Εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν πρὸς ἐξέτασιν τοῦ ὅλου θέματος καὶ πρὸς ὑποβολὴν εἰσηγήσεων ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον διορθώσεως τῆς καταστάσεως.

Χρειάζεται ἐπομένως ἔγκρισις τῆς Βουλῆς ὅπως διορισθῇ Εἰδικὴ Ἐπιτροπή.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἡ Βουλὴ ἐξουσιοδοτεῖ τὸν Πρόεδρον αὐτῆς ὅπως καλέσῃ τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐπιλογῆς τῆς Βουλῆς, ἡ ὁποία θὰ διορίσῃ Εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τοῦ θέματος.

Οἱ ὅροι ἐντολῆς, ἐφ' ὅσον δὲν θὰ καθορισθοῦν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὑπονοεῖται ὅτι ἀφίενται εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἡ πρότασις ἐγκρίνεται.

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Β, τὸ πρῶτον θέμα «Ὁ περὶ Πωλήσεως Γαιῶν (Εἰδικὴ Ἐκτέλεσις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972» δὲν δύναται νὰ συζητηθῇ σήμερον, διότι δὲν ἔχει κυκλοφορήσει ἡ Ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Τὸ ἴδιον ισχύει καὶ διὰ τὸ δεύτερον θέμα «Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972».

Τὸ τρίτον θέμα εἶναι «Ὁ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμος τοῦ 1968».

Ἡ Ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς κατετέθη εἰς τὴν Γραμματείαν τῆς Βουλῆς καὶ διενεμήθη εἰς ὅλους τοὺς ἐντίμους κυρίους Βουλευτάς.

Ἡ Ἔκθεσις ἀποτελεῖται ἐκ 47 σελίδων καὶ διὰ τοῦτο, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἔνστασις, θὰ ἤθελα νὰ θεωρήσω τὴν Ἔκθεσιν ὡς ἀναγνωσθεῖσαν ἀντὶ νὰ ἀκούωμεν ἀνάγνωσιν ἐκθέσεως ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς περίπου ὥρας.

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐπειδὴ μόλις ἐλάβαμεν τὴν ἔκθεσιν, πρὸ δύο ἡμερῶν ἀκόμη, δὲν κατωρθώσαμεν νὰ τὴν μελετήσωμεν ἐπαρκῶς καὶ ἐὰν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ θέματος ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ παρατήρησίς σας ἀναφέρεται ὄχι εἰς τὸ θέμα τῆς ἀναγνώσεως ἢ μὴ τῆς ἐκθέσεως, ἀλλὰ εἰς τὸ θέμα τῆς ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως.

Παρακαλῶ ὅπως σημειωθῇ ὅτι ἡ ἔκθεσις θεωρεῖται ὡς ἀναγνωσθεῖσα καὶ τὸ κείμενον καταχωρίζεται εἰς τὰ Πρακτικά.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1968».

Παρόντες :

Ξάνθος Κληρίδης, Πρόεδρος
Παναγιώτης Δημητρίου
Νῖκος Κόσιης
Κώστας Χριστοδουλίδης
Ἀνδρέας Φάντης
Χριστόφορος Χριστοφίδης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς εἴκοσι τέσσαρας αὐτῆς συνεδριάσεις, τῆς τελευταίας συγκροτηθείσης τὴν 28ην Σεπτεμβρίου 1972. Εἷς τινας τῶν συνεδριάσεων αὐτῶν κληθέντες παρέστησαν οἱ Ὑπουργοὶ Δικαιοσύνης καὶ Οἰκονομικῶν, Γενικοὶ Διευθυνταὶ Ὑπουργείων, Τμηματάρχαι, καθὼς ἐπίσης ἐκπρόσωπος τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας, οἵτινες καὶ ἐξέθεσαν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τὰς ἀπόψεις των ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου καὶ παρέσχον εἰς αὐτὴν ἐπιπροσθέτους πληροφορίας καὶ ἐπεξηγήσεις ἐπὶ τῶν διαφόρων προνοιῶν αὐτοῦ. Εἰς μίαν τῶν συνεδριάσεων αὐτῶν κληθέντες παρέστησαν ἐπίσης ἐκπρόσωποι τῶν Παγκυπρίων Συνδέσμων Πολιτικῶν Μηχανικῶν καὶ Ἀρχιτεκτόνων καὶ Ἰδιοκτητῶν Ἀκινήτων Λτδ., οἵτινες καὶ προέβησαν εἰς λεπτομερῆ ἀνάλυσιν τῶν ἀπόψεών των ἐπὶ τῶν διαφόρων προνοιῶν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου.

Εἰς τὸ στάδιον τῆς κατ' ἄρθρον μελέτης τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου ἡ Ἐπιτροπὴ ἔλαβεν ὡσαύτως σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τὰς μέχρι τοῦδε ἀποσταλείσας εἰσηγήσεις καὶ παρατηρήσεις ὑπὸ ἐνδιαφερθέντων ἐπαγγελματικῶν ὀργανισμῶν καὶ ἰδιωτῶν ὡς ἐπίσης τὰς ἐκφρασθείσας ἀπόψεις ἁπασῶν τῶν δημοτικῶν καὶ τοπικῶν ἀρχῶν τῆς νήσου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχεν, ἐν κατακλείδι, τὴν εὐκαιρίαν νὰ μελετήσῃ ἐπισταμένως τὴν συνταχθεῖσαν ἐπὶ τοῦ θέματος ἔκθεσιν τοῦ ἐμπειρογνώμονος ἐπὶ θεμάτων πολεοδομίας καὶ χωροταξίας κ. Δέσμοντ Χήηπ, τὴν ὁποίαν ἡτοίμασε διὰ λογαριασμὸν τοῦ Κυπριακοῦ Συνδέσμου Ἰδιοκτητῶν Ἀκινήτων Λτδ.

Ὡς γνωστὸν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον, κατατεθὲν εἰς τὴν Βουλὴν τὸν Ἰούλιον τοῦ 1968, ἀπετέλεσεν ἀντικείμενον μελέτης εἰς μακρὰς συνεδριάσεις τῶν ἁρμοδίων Ἐπιτροπῶν τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς, τῇ συμμετοχῇ ἐκπροσώπων τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν τότε σταλεισῶν ἐγγράφων ἀπόψεων ἐκ μέρους τῶν διαφόρων ὀργανώσεων καὶ ὀργανισμῶν. Παρὰ ταῦτα δὲν κατωρθώθη ἡ περαιτέρω προώθησις τοῦ ὅλου θέματος ἕνεκεν τῆς ἐν τῷ μεταξὺ λαβούσης χώραν διαλύσεως τῆς Βουλῆς.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν, ἐν τούτοις, κατὰ τὸ στάδιον τῆς κατ' ἄρθρον μελέτης τοῦ Νομοσχεδίου ἔλαβε σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τὴν προκύψασαν ἐκ τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς ἐργασίαν, τὴν ὁποίαν καὶ ἐπανεξετάσασα ὑπὸ τὸ φῶς τῶν νῦν παρουσιαζομένων ἐν Κύπρῳ συνθηκῶν μερικῶς υἱοθέτησε.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ εἰσαγωγὴ ἐν Κύπρῳ νέας πολεοδομικῆς νομοθεσίας βασιζομένης ἐπὶ τῶν συγχρόνων πολεοδομικῶν ἐξελίξεων καὶ συναδούσης πρὸς τὰς σημερινὰς κυπριακὰς ἀπαιτήσεις. Ἡ προτεινομένη νομοθεσία στηρίζεται ἐν πολλοῖς ἐπὶ τῆς Ἀγγλικῆς πολεοδομικῆς νομοθεσίας τοῦ 1962, ἥτις καὶ ἐδέχθη μερικήν τινα συμπλήρωσιν τὸ 1968, προσηρμόσθη δὲ εἰς τὰς ἐπικρατούσας ἐν Κύπρῳ τοπικὰς συνθήκας.

Ἡ ἀνάγκη θεσπίσεως μιᾶς τοιαύτης νομοθεσίας ἐγένετο ἀποδεκτὴ πρὸ πολλοῦ καιροῦ, ἤρχισαν δὲ προσπάθειαι πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ 1955 μὲ ἀποτέλεσμα νὰ παρασκευασθῇ καὶ σχετικὸν νομοσχέδιον περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας, βασισθὲν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ τῆς τότε ἐν Ἀγγλίᾳ ἰσχυούσης πολεοδομικῆς νομοθεσίας καὶ ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῶν τότε ἐπικρατουσῶν ἐν Κύπρῳ τοπικῶν συνθηκῶν.

Ἠκολούθησεν ἐν συνεχείᾳ τὸ 1957 σχετικὴ ἀναθεώρησις τοῦ ρηθέντος Νομοσχεδίου καὶ τελικῶς τὸ 1965, τῇ βοηθείᾳ εἰδικῶν ἐμπειρογνωμόνων καὶ τῇ συμπράξει τῆς Κυβερνήσεως, συνετάχθη τὸ ὑπὸ τὴν παροῦσαν μορφὴν Νομοσχέδιον. Σημειωτέον ὅτι εἰς ὅλα τὰ στάδια τῆς συντάξεως τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου ἐλήφθησαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως αἱ ἀπόψεις καὶ εἰσηγήσεις πλείστων ὅσων ὀργανισμῶν, δημοτικῶν καὶ τοπικῶν ἀρχῶν τῆς νήσου.

Αἱ κυριώτεραι πρόνοιαι, ἐν γενικαῖς γραμμαῖς, τῆς προτεινομένης νομοθεσίας περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας, ὡς αὕτη ὑπεβλήθη εἰς τὴν Βουλὴν τὸ 1968 ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, εἶναι αἱ ἀκόλουθοι :

1. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΑΡΧΗ

Ἐγκαθιδρύεται Πολεοδομικὴ Ἀρχὴ ἀντιπροσωπευομένη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν ἢ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, ἥτις σκοπὸν ἔχει τὴν ἐνάσκησιν ἁπασῶν τῶν ἐκ τῆς προτεινομένης νομοθεσίας ἀπορρεουσῶν ἐξουσιῶν.

2. ΤΟ ΣΧΕΔΙΟΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΝΗΣΟΝ, ΤΟΠΙΚΟΝ ΣΧΕΔΙΟΝ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑ ΔΙΑ ΠΕΡΙΟΧΑΣ

Λαμβάνεται πρόνοια διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ὑπὸ τῆς Πολεοδομικῆς Ἀρχῆς τῶν ἀκολούθων σχεδίων διὰ τὴν νῆσον :

(α) Σχέδιο διὰ τὴν Νῆσον: Τοῦτο ἀποτελεῖ μελέτην τεχνοοικονομικῆς πολιτικῆς, περιλαμβάνει δὲ τοιαῦτα θέματα ὡς εἶναι ἡ κατανομὴ τοῦ πληθυσμοῦ, τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου, ἡ μορφὴ τῶν ὑπηρεσιῶν μεταφορᾶς καὶ τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, κ.λ.π. Τὴν εὐθύνην διὰ τὴν ἐκπόνησιν τοῦ ρηθέντος Σχεδίου θὰ ἔχῃ ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν ὅστις, διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ παρόντος Σχεδίου, θὰ ἀποτελῇ τὴν ἁρμοδίαν Πολεοδομικὴν Ἀρχήν.

(β) Τοπικὰ Σχέδια: Ἐπιπροσθέτως καὶ ἐκ παραλλήλου πρὸς τὸ ἀνωτέρω θὰ ἐκπονηθοῦν Τοπικὰ Σχέδια διὰ τὰς διαφόρους περιοχάς, κύριος σκοπὸς τῶν ὁποίων θὰ εἶναι ἡ παροχὴ ἐνδείξεων τῆς ἀκολουθητέας γενικῆς πολιτικῆς ὡς πρὸς τὴν μεθοδικὴν ἀνάπτυξιν, τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν προώθησιν τῶν περιοχῶν αὐτῶν, τὴν προστασίαν περιοχῶν ἱστορικοῦ, ἀρχαιολογικοῦ, κ.λ.π. ἐνδιαφέροντος, τὴν ἐξασφάλισιν ὑπηρεσιῶν, τὴν παροχὴν ἐνδείξεων διαδοχικῶν σταδίων ἀναπτύξεως, κ.λ.π.

(γ) Συμπληρωματικῶς πρὸς τὰ ἀνωτέρω θὰ δύνανται νὰ ἐκπονηθοῦν δι' ἑκάστην περιοχὴν λεπτομερέστατα σχέδια ἅτινα θὰ εἶναι γνωστὰ ὡς Σχέδια διὰ Περιοχάς.

Τὰ τελευταῖα δύο Σχέδια οὐδόλως θὰ ἀντιβαίνουν πρὸς τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ Γενικοῦ Σχεδίου διὰ τὴν Νῆσον, θὰ ἀποτελοῦν δὲ εὐθύνην τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν. Κατὰ τὸ στάδιον τῆς ἐκπονήσεως ἢ τροποποιήσεως Τοπικοῦ Σχεδίου ἢ Σχεδίου διὰ Περιοχὴν θὰ ὑπάρχῃ στενὴ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων μετὰ «Κοινοῦ Συμβουλίου» συνισταμένου ἐξ ἐκπροσώπων τῶν ἐνδιαφερομένων τοπικῶν ἀρχῶν καὶ 3–5 ἄλλων προσώπων διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ ἐχόντων εἰδικὰς γνώσεις ἢ δυναμένων νὰ ἔχωσι ἔγκυρον γνώμην ἐπὶ τοῦ θέματος.

Συνεπείᾳ τῶν ἀνωτέρω οὐδὲν κωλύει τοπικήν τινα ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ νὰ λάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν καὶ ἐκπονήσῃ καὶ ὑποβάλῃ πρὸς τὴν ἁρμοδίαν Πολεοδομικὴν Ἀρχὴν Τοπικὸν Σχέδιον ἢ Σχέδιον διὰ Περιοχὴν δι' οἱανδήποτε περιοχὴν ἐντὸς τῆς δικαιοδοσίας της.

(δ) Ἡ ἐκπόνησις ἁπάντων τῶν Σχεδίων τὰ τυγχάνῃ εὐρείας δημοσιότητος, θὰ καθίσταται δὲ δυνατὴ ἡ ὑποβολὴ ἐπ' αὐτῶν σχετικῶν παραστάσεων. Τὰ σχέδια ταῦτα θὰ εὑρίσκωνται ὑπὸ συνεχῆ ἀναθεώρησιν καὶ θὰ τυγχάνωσι σχετικῆς πρὸς τοῦτο τροποποιήσεως ἐὰν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ πολεοδομία καὶ χωροταξία δὲν εἶναι στατικαὶ ἀλλὰ ἐν συνεχεῖ ἐξελίξει ἐπιστῆμαι προσαρμοζόμεναι πρὸς τὰς ἑκάστοτε μεταβαλλομένας συνθήκας.

3. ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ—ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

(α) Ἀφ' ἧς ἤθελεν ὁρισθῇ ἡ ἡμερομηνία, δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ προτεινομένου νόμου, διὰ πᾶσαν ἀνάπτυξιν ἀκινήτου ἰδιοκτησίας θὰ ἀπαιτῆται ἡ λῆψις πολεοδομικῆς ἀδείας.

(β) Εἰς τὸν ὅρον «ἀνάπτυξις» περιλαμβάνεται πᾶσα οἰκοδομική, μηχανική καὶ ἄλλη ἐργασία ἐπὶ ἀκινήτου ἰδιοκτησίας, ὡς καὶ ἡ ἐπίτευξις οὐσιωδῶν μεταβολῶν εἰς τὴν χρῆσιν τῆς ἰδιοκτησίας.

(γ) Προνοεῖται δι' εἰδικῆς διατάξεως εἰς τὸ Νομοσχέδιον ὅπως δι' ὡρισμένας περιοχὰς ἢ δι' ὁλοκλήρους κατηγορίας ἀναπτύξεως, ἁπασῶν καθοριζομένων διὰ Διατάγματος Ἀναπτύξεως, μὴ ἀπαιτεῖται ἡ λῆψις ἐπὶ μέρους πολεοδομικῆς ἀδείας, ὡς ἀναφέρεται σχετικῶς ἀνωτέρω.

(δ) Ἡ χορήγησις ἢ ἡ ἄρνησις χορηγήσεως πολεοδομικῆς ἀδείας γίνεται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, ὡς τῆς ἁρμοδίας Πολεοδομικῆς Ἀρχῆς, δύναται, ὅμως, ἐάν τοῦτο κριθῇ μελλοντικῶς ἀναγκαῖον, νὰ συσταθῇ Συμβούλιον πρὸς ἐνάσκησιν τῶν λειτουργιῶν τῆς Πολεοδομικῆς Ἀρχῆς, ὡς καὶ νὰ δημιουργηθῇ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν εἰδικὸς συμβουλευτικὸς μηχανισμός.

(ε) Πᾶν πρόσωπον τοῦ ὁποίου τὰ νόμιμα δικαιώματα παραβλάπτονται συνεπείᾳ ἐκδοθείσης ἀποφάσεώς τινος δύναται νὰ ἐφεσιβάλῃ ταύτην ἐπὶ τῷ τέλει ἀνατροπῆς ἢ καὶ σχετικῆς τροποποιήσεώς της.

(στ) Λαμβάνεται πρόνοια διὰ τὴν διατήρησιν, προστασίαν ἢ ἔλεγχον ὡρισμένων οἰκοδομημάτων ἢ ἔργων καὶ διὰ τὴν χρῆσιν αὐτῶν, ὡς καὶ διὰ τὴν διατήρησιν συγκεκριμένου δένδρου ἢ ὁμάδος δένδρων, ἐν οἱαδήποτε περιοχῇ. Ὡσαύτως προβλέπεται ἡ ἐπιβολὴ ἐλέγχου ἐπὶ τῶν διαφημίσεων πρὸς τὸ συμφέρον τῆς καλαισθήτου ἐμφανίσεως περιοχῆς τινος ἢ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας.

4. ΕΠΙΒΟΛΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

(α) Παρέχεται ἡ ἐξουσία εἰς τὴν ἁρμοδίαν Πολεοδομικὴν Ἀρχὴν διὰ τὴν ἐπιβολὴν πολεοδομικοῦ ἐλέγχου, ἤτοι δι' ἐπιδόσεως τῆς ἐπὶ τούτῳ προβλεπομένης «εἰδοποιήσεως ἐπιβολῆς», νὰ δύναται νὰ καλέσῃ πάντα ἐνδιαφερόμενον νὰ λάβῃ τὰ ἐν τῇ εἰδοποιήσει ταύτῃ διαλαμβανόμενα μέτρα ἄλλως ὑπόκειται εἰς ποινικὰς κυρώσεις. Ἡ ἐπιβολὴ τοῦ τοιούτου ἐλέγχου δύναται νὰ γίνῃ, καὶ τοῦτο ἐὰν κριθῇ σκόπιμον ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας πολεοδομικῆς ἀρχῆς, χάριν τῆς πρεπούσης πολεοδομικῆς ρυθμίσεως περιοχῆς τινος.

(β) Περιέχεται διάταξις παρέχουσα εἰς πάντα ἐνδιαφερόμενον τὸ δικαίωμα νὰ ὑποβάλῃ ἔφεσιν ἐναντίον οἱασδήποτε εἰδοποιήσεως ἐπιβολῆς.

5. ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΙΣ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Ὁσάκις οἱαδήποτε ἀκίνητος ἰδιοκτησία ἀναγκαιοῖ δι' οἱουσδήποτε σκοποὺς πολεοδομίας καὶ χωροταξίας ἢ οἰκισμοῦ ἢ ὁσάκις οἱαδήποτε οἰκοδομὴ ἢ ἄλλη περιοχὴ τελῶσιν ὑπὸ τὴν ἰσχὺν Διατάγματος Διατηρήσεως, δὲν λαμβάνονται δὲ δι' αὐτὰς τὰ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἀναγκαῖα μέτρα διὰ τὴν προσήκουσαν διατήρησιν τῆς οἰκοδομῆς ἢ περιοχῆς τινος, ἡ Πολεοδομικὴ Ἀρχὴ δύναται νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτρίωσιν αὐτῶν, ἐφαρμοζομένων ἐν προκειμένῳ τῶν συναφῶν διατάξεων τοῦ περὶ Ἀναγκαστικῆς Ἀπαλλοτριώσεως Ἰδιοκτησίας Νόμου.

6. ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΙΣ

(α) Λαμβάνεται πρόνοια διὰ τὴν καταβολὴν δικαίας ἀποζημιώσεως εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις καθ' ἃς, συνεπείᾳ πολεοδομικῆς ἀποφάσεώς τινος, ἔχει οὐσιωδῶς μειωθῇ ἡ οἰκονομικὴ ἀξία μιᾶς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας.

(β) Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν γίνεται πρόβλεψις περὶ τῶν προϋποθέσεων αἵτινες ἔδει νὰ ὑπάρξουν προκειμένου νὰ δύναταί τις νὰ ἐγείρῃ θέμα καταβολῆς ἀποζημιώσεων, ὡς ἐπίσης προβλέπεται ἡ παροχὴ τοῦ δικαιώματος εἰς οἱονδήποτε ἐγείροντα τοιαύτην ἀξίωσιν νὰ ἀμφισβητήσῃ τὴν ἐπὶ τῆς ἀποζημιώσεως λαμβανομένην ἀπόφασιν.

7. ΠΟΙΚΙΛΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

(α) Περιέχονται ὡρισμέναι μεταβατικαὶ διατάξεις, π.χ. ὡς πρὸς τὸν τρόπον ἀσκήσεως πολεοδομικοῦ ἐλέγχου καθ' ὃν χρόνον ἐκπονοῦνται τὰ Σχέδια, καὶ διατάξεις ἐπὶ τοιούτων συμπληρωματικῶν θεμάτων ὡς εἶναι ἡ ἐξουσία εἰσόδου, ἡ ἐξουσία πρὸς σύναψιν συμβάσεων μετ' ἰδιοκτητῶν καὶ ἡ ἐπίδοσις εἰδοποιήσεων.

(β) Προβλέπεται ἡ ἐπιβολὴ ποινῶν εἰς περιπτώσεις παραβάσεως διατάξεών τινων τοῦ προτεινομένου νόμου.

(γ) Ἡ ἔναρξις ἰσχύος τοῦ προτεινομένου νόμου ἄρχεται εἰς ἡμερομηνίαν ὁρισθησομένην ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου διὰ Γνωστοποιήσεως δημοσιευομένης ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας, δύναται δὲ νὰ καθορισθῶσι διάφοροι ἡμερομηνίαι διὰ τὴν ἔναρξιν ἰσχύος διαφόρων διατάξεων αὐτοῦ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ υἱοθετοῦσα πλήρως τοὺς ὡς ἄνω προδιαγραφέντας στόχους καὶ ἐπιδιώξεις τῆς προτεινομένης νέας πολεοδομικῆς νομοθεσίας καὶ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν αὐτῆς ὅτι ἡ ὕπαρξις ὑπὸ τὰς σημερινὰς ἐν Κύπρῳ συνθήκας τελειοποιημένης πολεοδομικῆς νομοθεσίας ἐπιβάλλεται ὅσον ποτὲ ἄλλοτε, προέβη εἰς λεπτομερῆ καὶ κατ' ἄρθρον μελέτην ταύτης.

Αἱ ληφθεῖσαι ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἀποφάσεις ὑπὸ τὴν μορφὴν προτάσεων πρὸς τροποποίησιν ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου ἄρθρου ὡς ἐπίσης ἡ ἀνάλυσις τυχὸν ὑποβληθεισῶν ἐπ' αὐτῶν ἀπόψεων δύνανται νὰ ἀναλυθῶσιν εἰς τὰ ἀκόλουθα :

(1) Ἄρθρον 1 : Τὸ ἄρθρον τοῦτο τροποποιεῖται κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον νὰ ἀναφέρηται ὡς «Ὁ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμος τοῦ 1972».

(2) Ἄρθρον 2 : (α) Ὁ ὁρισμὸς τῆς λέξεως «ὁδὸς», χάριν καλυτέρας συμπληρώσεώς του, τροποποιεῖται διὰ τὴν ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ προσθήκης τῶν λέξεων «ὑπόγειον διάβασιν, ἐναέριον δρόμον, σήραγγα».

(β) Ὁ ὁρισμὸς τῶν λέξεων «τοπικὴ ἀρχή», ἐν τῇ ἐπιδιώξει ὅπως εἶναι ὁ αὐτὸς πρὸς τὸν ἀντίστοιχον ὁρισμὸν τοῦ περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν Νόμου, ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ ἀκολούθου :

«Κεφ. 96. 14 τοῦ 1959 67 τοῦ 1963 6 τοῦ 1964 65 τοῦ 1964 12 τοῦ 1969 38 τοῦ 1969.

'τοπικὴ ἀρχὴ' κέκτηται τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὡς ὁ ὅρος 'ἁρμοδία ἀρχὴ' ἐν τῷ περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν Νόμῳ ἢ οἱῳδήποτε νόμῳ τροποποιοῦντι ἢ ἀντικαθιστῶντι τοῦτον'».

(γ) Πρὸς πληρεστέραν ἀπόδοσιν τοῦ ὁρισμοῦ τῆς λέξεως «φράκτης» τροποποιεῖται οὗτος διὰ τῆς προσθήκης εὐθὺς μετὰ τὰς λέξεις «ἐκ πασσάλων» τῶν λέξεων «ἢ ἄλλως πως,».

(3) Ἄρθρον 3 : Ὑπεβλήθη εἰσήγησις ἐκ μέρους τῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων ὅπως ἅπασαι αἱ διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου παρεχόμεναι ἐξουσίαι εἰς τὸν Ὑπουργὸν μεταβιβασθῶσιν εἰς μίαν Ἀνωτάτην Πολεοδομικὴν Ἀρχὴν ἢ Πολεοδομικὸν Συμβούλιον ἀποτελούμενον ἐκ προσώπων ἐχόντων εἰδικὰς γνώσεις καὶ ἐκπροσωπούντων τὰς διαφόρους ἐπαγγελματικὰς ὀργανώσεις οὕτως ὥστε νὰ ἀποφευχθῇ ἡ συσσώρευσις ἁπασῶν τῶν ἐξουσιῶν εἰς ἓν πρόσωπον, τὸν Ὑπουργόν, καὶ διὰ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ καλυτέρα ἀντιμετώπισις τῶν ἑκάστοτε παρουσιαζομένων προβλημάτων.

Ἡ Ἐπιτροπὴ συνεζήτησεν τὸ ὡς ἄνω θέμα ἐν ἐκτάσει μετὰ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, κατέληξε δὲ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅπως μὴ γίνῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀποδεκτὴ ἡ ρηθεῖσα εἰσήγησις διὰ τοὺς κάτωθι λόγους :

(α) Διὰ τῶν ἄνω παρεχομένων ἐξουσιῶν θὰ καθορίζηται ἡ γενικὴ πολεοδομικὴ πολιτική. Τὸ Σχέδιον διὰ τὴν Νῆσον εἶναι τεχνοοικονομικὴ μελέτη, στενῶς συνδεδεμένη μὲ τὸ Γενικὸν Πρόγραμμα Οἰκονομικῆς

'Αναπτύξεως, δοθέντος δὲ ὅτι τὰ ὑπόλοιπα πολεοδομικὰ σχέδια δέον νὰ εἶναι σύμφωνα μὲ τὸ Σχέδιον διὰ τὴν Νῆσον, πᾶσα ἀποσύνδεσις τούτων κρίνεται περιττὴ ἂν μὴ ἐπιβλαβής.

(β) Τὰ Σχέδια βασίζονται ἐπὶ εἰδικῶν ἀνασκοπήσεων καὶ μελετῶν εἰς διαφόρους τομεῖς, ὡς τοῦ πληθυσμοῦ, τῆς παιδείας, τοῦ συγκοινωνιακοῦ δικτύου, τῆς ἀναπτύξεως τῆς βιομηχανίας, κ.ἄ. Ἡ πολεοδομία, ὡς ἐκ τούτου, οὖσα λίαν τεχνικὸν θέμα, διὰ τὸ ὁποῖον χρειάζονται ἐξειδικευμένοι ἐπιστήμονες διαφόρων ἄλλων κλάδων πλὴν τῆς 'Αρχιτεκτονικῆς, ὡς Γεωγράφοι—Πολεοδόμοι, Οἰκονομολόγοι, Πολεοδόμοι, 'Ανθρωπολόγοι καὶ Κοινωνιολόγοι Πολεοδόμοι, κ.λ.π. δὲν θὰ ἦτο πρακτικῶς καὶ οἰκονομικῶς δυνατόν, ἡ «'Αρχὴ» νὰ ἔχῃ εἰς τὴν διάθεσίν της τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα καὶ τοὺς ἀναγκαίους εἰδικοὺς ὡς ἔχει ἡ Κυβέρνησις. Δέον νὰ τονισθῇ ὅτι 'Αρχαὶ συνήθως δημιουργοῦνται ὅταν ὑπάρχῃ ὁ ἐμπορικῆς φύσεως παράγων, ὡς εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν 'Αρχῶν 'Ηλεκτρισμοῦ καὶ Τηλεπικοινωνιῶν, καὶ οὐχὶ εἰς περιπτώσεις ὅπου πρόκειται ἀποκλειστικῶς περὶ τεχνικῆς ἐργασίας.

(γ) Δὲν κρίνεται σκόπιμον νὰ συμμετάσχουν ἐνδιαφερόμεναι ὀργανώσεις εἰς τὴν ἑτοιμασίαν πολεοδομικῶν μελετῶν καὶ σχεδίων, καθότι τὸ στάδιον τοῦτο δέον νὰ εἶναι ἄκρως ἐμπιστευτικὸν διὰ λόγους ἀποφυγῆς ἐκμεταλλεύσεως.

(δ) 'Εξ ὅσων ἐπληροφορήθη ἡ 'Επιτροπὴ δὲν ὑφίσταται τοιούτου εἴδους 'Αρχὴ εἰς ἄλλας χώρας, ἀλλ' ἡ πολεοδομία εἶναι εὐθύνη τῶν ἁρμοδίων Κυβερνητικῶν Τμημάτων.

'Αντὶ τῆς ἀποδοχῆς τῆς ὡς ἄνω εἰσηγήσεως ἀπεφασίσθη ἐν προκειμένῳ ὑπὸ τῆς 'Επιτροπῆς ὅπως ληφθῇ εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρον πρόνοια ὥστε τὸ 'Υπουργικὸν Συμβούλιον νὰ ὑποχρεοῦται εἰς τὴν σύστασιν καὶ διορισμὸν Συμβουλευτικῶν 'Επιτροπῶν δι' ἑκάστην ἐπαρχίαν, ἀποτελουμένων ἐκ προσοντούχων προσώπων, τὰς ὁποίας ὁ ἁρμόδιος 'Υπουργὸς θὰ συμβουλεύηται σχετικῶς πρὸς οἱαδήποτε ἐγειρόμενα θέματα.

'Επὶ τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω ἐκρίθη ἀναγκαία ἡ ἀντικατάστασις τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ παρόντος ἄρθρου διὰ νέου ἐδαφίου ἔχοντος ὡς ἀκολούθως :

«(2) 'Εν τῇ ἀσκήσει τῶν δυνάμει τοῦ παρόντος Νόμου ἁρμοδιοτήτων του ὁ 'Υπουργὸς συμβουλεύεται οἱανδήποτε 'Επιτροπὴν συνιστωμένην δι' ἀποφάσεως τοῦ 'Υπουργικοῦ Συμβουλίου πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, οἱονδήποτε ἕτερον 'Υπουργὸν σχετικῶς πρὸς οἱονδήποτε θέμα ἀφορῶν εἰς τὰς ἁρμοδιότητας τοῦ 'Υπουργοῦ τούτου καὶ οἱονδήποτε πρόσωπον, σῶμα ἢ ἀρχὴν διὰ τὴν λῆψιν συμβουλῆς παρὰ τῆς ὁποίας ὑπάρχει εἰδικὴ πρόβλεψις ἐν τῷ παρόντι Νόμῳ ἢ ἐν Κανονισμοῖς ἐκδοθεῖσι δυνάμει τούτου, δύναται δὲ νὰ συμβουλεύηται ὡσαύτως καὶ οἱαδήποτε ἕτερα πρόσωπα διαθέτοντα εἰδικὰς γνώσεις ἐφ' οἱουδήποτε θέματος ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὁ 'Υπουργὸς θὰ θεωρήσῃ σκόπιμον ὅπως λάβῃ συμβουλήν.».

(4) "Αρθρον 4 : Ἡ 'Επιτροπὴ μελετήσασα ἐπισταμένως τὸ ἄρθρον τοῦτο ἦλθε τελικῶς εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἐν αὐτῷ προβλεπομένη ἐγκαθίδρυσις τοῦ Συμβουλίου, ἐπὶ τῷ τέλει καλυτέρας πραγματώσεως τῶν σκοπῶν τοῦ προτεινομένου νόμου, θὰ ἔδει νὰ εἶναι ὑποχρεωτική, νὰ καθορίζωνται δὲ διὰ τῶν πρὸς ἔκδοσιν συναφῶν Κανονισμῶν τὰ προσόντα καὶ αἱ ἁρμοδιότητες τῶν προσώπων ἅτινα δύνανται νὰ διορίζωνται εἰς τὸ Συμβούλιον.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐκρίθη σκόπιμον ἡ ἀντικατάστασις τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ἄρθρου τούτου διὰ νέου ἐδαφίου ἔχοντος ὡς ἀκολούθως :

«(2) 'Ανεξαρτήτως πάσης ἄλλης διατάξεως τοῦ παρόντος Νόμου, τὸ 'Υπουργικὸν Συμβούλιον διὰ τὴν καλυτέραν πραγμάτωσιν τῶν σκοπῶν τοῦ πα-

ρόντος Νόμου θὰ καθιδρύσῃ διὰ Κανονισμῶν Συμβούλιον. Οἱ Κανονισμοὶ οὗτοι θὰ προβλέπωσι, μεταξὺ ἄλλων, περὶ τῆς ἐπωνυμίας τοῦ Συμβουλίου, τῶν ἁρμοδιοτήτων αὐτοῦ, τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου διοριζομένων μελῶν αὐτοῦ καὶ τῶν προσόντων τῶν προσώπων ἅτινα θὰ διορίζωνται καὶ γενικῶς περὶ τῆς διαρθρώσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Συμβουλίου. Ὡσαύτως οἱ Κανονισμοὶ οὗτοι θὰ δύνανται νὰ προβλέπωσιν ὅτι ἅπασαι ἢ οἱαιδήποτε τῶν δυνάμει τοῦ παρόντος Νόμου ἁρμοδιοτήτων τοῦ Ὑπουργοῦ δύνανται νὰ μεταβιβασθῶσιν εἰς τὸ Συμβούλιον, ἢ ὅτι τὸ Συμβούλιον θὰ εἶναι ἡ δυνάμει τοῦ παρόντος Νόμου Πολεοδομικὴ Ἀρχὴ ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἅπασαι αἱ δυνάμει τοῦ παρόντος Νόμου ἁρμοδιότητες τοῦ Ὑπουργοῦ δύνανται νὰ περιέλθωσιν εἰς τὸ Συμβούλιον καὶ νὰ ἀσκῶνται ὑπ' αὐτοῦ».

(5) Ἄρθρον 5: Διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου παρέχεται ἡ ἐξουσία εἰς τὸν Ὑπουργὸν ὅπως διὰ σχετικοῦ Διατάγματος μεταβιβάζῃ οἱασδήποτε τῶν ἁρμοδιοτήτων του εἰς οἱονδήποτε πρόσωπον, Σῶμα ἢ ἀρχήν. Ἡ Ἐπιτροπὴ συμφωνεῖ πλήρως πρὸς τὴν πρόνοιαν τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου οὐδεμίαν εἰσηγεῖται τροποποίησιν.

(6) Ἄρθρον 6: Ὡς προβλέπεται εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὁ Ὑπουργὸς ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν ἁρμοδιοτήτων του δύναται νὰ ἐκδώσῃ τοιαῦτα Διατάγματα καὶ νὰ δώσῃ τοιαύτας ἐντολὰς οἵας ἤθελε θεωρήσει ἀναγκαίας ἢ ἐπιθυμητὰς πρὸς ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν τοῦ προτεινομένου νόμου.

Ἐγκρίνουσα ἡ Ἐπιτροπὴ τὴν πρόνοιαν τοῦ ἄρθρου τούτου ἔχει προβῆ εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τῆς ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ καὶ ἐσφαλμένως χρησιμοποιηθείσης λέξεως «σχεδίων» διὰ τῆς λέξεως «σκοπῶν» ὡς τῆς καλυτέρας εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν.

(7) Ἄρθρον 7: Κατόπιν ἐγγράφων παραστάσεων τῶν ἐνδιαφερθέντων Συνδέσμων τῶν Ἐπαγγελματικῶν Ὀργανώσεων καὶ ἀφοῦ εὑρέθησαν αὗται πλήρως δικαιολογημέναι ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ὅπως ἡ ἔγκρισις τοῦ ἑκάστοτε Σχεδίου διὰ τὴν Νῆσον γνωστοποιῆται εἰς τὸ κοινὸν διὰ τῆς δημοσιεύσεως σχετικῆς Γνωστοποιήσεως εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας, ἀντίγραφον δὲ τοῦ Σχεδίου νὰ ἐκτίθεται πρὸς ἐπιθεώρησιν εἰς τοιοῦτον ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ τόπον καὶ κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὡς ὁ Ὑπουργὸς ἤθελε καθορίσει ἐν τῇ Γνωστοποιήσει.

Πρὸς τούτοις ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγεῖται τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου διὰ τοῦ ἀκολούθου:

«(2) Μετὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Σχεδίου διὰ τὴν Νῆσον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὁ Ὑπουργὸς δημοσιεύει ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας Γνωστοποίησιν δηλοῦσαν ὅτι τὸ Σχέδιον διὰ τὴν Νῆσον ἐνεκρίθη καὶ ὅτι τοῦτο εἶναι διαθέσιμον πρὸς ἐπιθεώρησιν εἰς τοιοῦτον ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ τόπον καὶ κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὡς ὁ Ὑπουργὸς ἤθελε καθορίσει ἐν τῇ Γνωστοποιήσει.».

Ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ὡς ἄνω τροποποιήσεως ἡ Ἐπιτροπὴ προέβη ἐπίσης εἰς τὴν ἀπάλειψιν τῶν ἐν τῷ ἐδαφίῳ (3) ἀναφερομένων λέξεων «τὸ πρῶτον» (4η γραμμὴ) καὶ εἰς τὴν μετατροπὴν τοῦ ἀρχικοῦ ψηφίου τῆς τελευταίας λέξεως τοῦ ρηθέντος ἐδαφίου «γνωστοποίησις» εἰς κεφαλαῖον Γ.

(8) Ἄρθρον 8: Ἡ Ἐπιτροπὴ μελετήσασα σχετικὴν ἔγγραφον εἰσήγησιν τῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων ὅπως ἡ λέξις «δύναται» (4η γραμμὴ) ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς λέξεως «δέον» δὲν υἱοθέτησε ταύτην καθότι, ὡς σχετικῶς ἀνεφέρθη ὑπὸ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, πιθανὸν νὰ ὑπάρχουν περιπτώσεις καθ' ἃς δὲν θὰ ἦτο ἀπαραίτητον νὰ παρέχωνται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐνδείξεις τῶν προθέσεών της καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν χρῆσιν ἀκινήτου ἰδιοκτησίας ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ.

Ἐκ παραλλήλου, ὅμως, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ὅπως προτείνῃ, κατ' ἔγγραφον εἰσήγησιν τῶν προαναφερθεισῶν ὀργανώσεων, τὴν προσθήκην εὐθὺς μετὰ τὰς λέξεις «καὶ τοῦ ἐμπορίου» (7η γραμμὴ) τῶν λέξεων «τοῦ τουρισμοῦ», ἐπιπροσθέτως πρὸς τὰς ἄλλας κατηγορίας ἀναπτύξεως διὰ τὰς ὁποίας θὰ δύναται νὰ παρέχηται ἔνδειξις τῶν προθέσεων τῆς Κυβερνήσεως ἀναφορικῶς πρὸς τὴν χρῆσιν ἀκινήτου ἰδιοκτησίας ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ.

(9) Ἄρθρον 9 : Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔκρινεν ὀρθὸν ὅπως καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἀναθεωρημένου Σχεδίου διὰ τὴν Νῆσον ἀκολουθῆται ἡ ἰδία διαδικασία, ὡς σχετικῶς εἰσηγήθη εἰς τὸ ἄρθρον 7 ἀνωτέρω, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐνημέρωσιν τοῦ κοινοῦ ἐπ' αὐτοῦ.

Ὡς ἐκ τῶν ἀνωτέρω τὸ ἐδάφιον (5) τοῦ ἄρθρου τούτου διαγράφεται ὡς περιττὸν καὶ μὴ ἐξυπηρετοῦν οὐδένα πλέον σκοπόν.

(10) Ἄρθρον 10 : Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισε, τῇ συναινέσει καὶ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ἥτις διεβιβάσθη πρὸς τὰς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς, ὅπως αἱ συναφεῖς εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο διατάξεις περὶ ἐκδόσεως Διατάγματος Τοπικοῦ Σχεδίου ἀπαλειφθῶσι καὶ διατηρηθῶσιν αἱ διατάξεις περὶ χωρογραφήσεως καὶ ἐκπονήσεως Τοπικοῦ Σχεδίου μόνον.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Ἐπιτροπὴ προέβη εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ ἄρθρου τούτου διὰ νέου ἔχοντος ὡς ἀκολούθως :

«Τοπικὰ Σχέδια.

10.—(1) Ὁ Ὑπουργὸς δύναται, ὀφείλει δὲ ἐὰν οὕτως ἀπαιτηθῇ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, νὰ ἐνεργήσῃ ἐπισκόπησιν οἱασδήποτε περιοχῆς καὶ ἐκπονήσῃ σχέδιον (ἐν τῷ παρόντι Νόμῳ ἀναφερόμενον ὡς «Τοπικὸν Σχέδιον») διὰ τὴν περιοχὴν ταύτην συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Μέρους καὶ οἱωνδήποτε Κανονισμῶν ἐκδιδομένων δυνάμει τοῦ παρόντος Νόμου καὶ τηρουμένων τῶν διατάξεων αὐτῶν.

(2) Ἡ περιοχὴ αὕτη (ἐν τῷ παρόντι Νόμῳ ἀναφερομένη ὡς «Περιοχὴ Τοπικοῦ Σχεδίου») ὁρίζεται δι' ἀναφορᾶς πρὸς χάρτην.».

(11) Ἄρθρον 11 : Τὸ ἄρθρον τοῦτο καθορίζει τοὺς σκοποὺς καὶ τὸν τύπον τοῦ Τοπικοῦ Σχεδίου, ὡς σχετικῶς δὲ ἀναφέρεται, μεταξὺ τῶν ἐπιδιωκομένων σκοπῶν, περιλαμβάνεται ἡ διασφάλισις μεθοδικῆς ἀναπτύξεως ἐν τῷ συμφέροντι τῆς ὑγείας, τῶν ἀνέσεων, τῆς ἐξυπηρετήσεως καὶ τῆς ἐν γένει καθολικῆς εὐημερίας μιᾶς κοινότητος ἢ περιοχῆς.

Πρὸς ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν αὐτῶν δύναται νὰ προβλεφθῇ, μεταξὺ ἄλλων, ἡ ἀπόστασις μεταξὺ οἰκοδομῶν, ἡ ἀναλογία ἢ ἡ ἔκτασις γῆς εἰς τὴν ὁποίαν νὰ δύναται νὰ ἀνεγερθῇ μία οἰκοδομή, τὸ ἐλάχιστον μέγεθος οἰκοπέδων, ἡ ἔκτασις ἀκινήτου ἰδιοκτησίας διὰ τὴν δημιουργίαν χώρων σταθμεύσεως ὀχημάτων, ἡ πυκνότης πληθυσμοῦ ἐν οἱᾳδήποτε περιοχῇ, κ.λ.π.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκτιμῶσα πλήρως τοὺς διὰ τοῦ παρόντος ἄρθρου ἐπιδιωκομένους σκοποὺς ἐπιθυμεῖ ὅπως εἰσηγηθῇ τὰς κάτωθι ἐπὶ μέρους τροποποιήσεις :

(α) Ἡ ἐν τῷ ἐδαφίῳ (3) τοῦ ρηθέντος ἄρθρου λέξις «κήπων» (13η γραμμὴ) νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς λέξεως «χώρων» ὡς τῆς πλέον ἐνδεδειγμένης εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτήν.

Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ παρὸν ἐδάφιον ὑπεβλήθη ἔγγραφος εἰσήγησις ἐκ μέρους τῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων ὅπως, εὐθὺς μετὰ τὰς λέξεις «κήπων ἀναψυχῆς» (13η γραμμή), προστεθῶσιν αἱ λέξεις «δημοσίων μνημείων» πλήν, ὅμως, ἡ εἰσήγησις αὕτη δὲν υἱοθετήθη καθότι «τὰ δημόσια μνημεῖα» περιλαμβάνονται εἰς τὸν ἐν τῷ ἐδαφίῳ τούτῳ ἀναφερόμενον ὅρον «δημοσίων καὶ ἄλλων ἔργων».

(β) Ἡ ὑποπαράγραφος (VI) τῆς παραγράφου (α) τοῦ ἐδαφίου (4) τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου νὰ τροποποιηθῇ διὰ τῆς προσθήκης εἰς τὸ τέλος αὐτῆς τῆς φράσεως «καὶ διὰ τὴν δημιουργίαν δημοσίων χώρων σταθμεύσεως».

(12) Ἄρθρον 12: Διὰ τοῦ παρόντος ἄρθρου προδιαγράφεται ἡ διαδικασία ἥτις δέον νὰ ἀκολουθῆται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ, ὡς τῆς ἁρμοδίας Πολεοδομικῆς Ἀρχῆς, κατὰ τὴν ἐκπόνησιν ἢ τροποποίησιν ἑνὸς Τοπικοῦ Σχεδίου.

Πρὸς σαφεστέραν ἀπόδοσιν τῶν σκοπῶν τοῦ προτεινομένου ἄρθρου καὶ ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἀκολουθηθείσης ἀρχῆς ὅπως εἰς τοιούτου εἴδους Συμβούλια συμμετέχωσι μεταξὺ τῶν ἄλλων προσώπων, καὶ πρόσωπα ἔχοντα ἔγκυρον γνώμην περὶ τὰ θέματα ταῦτα, τὰ Μέλη αὐτῆς ἔκριναν σκόπιμον ὅπως εἰσηγηθῶσι τὰς ἀκολούθους ἐπ' αὐτοῦ τροποποιήσεις:

(α) Ἡ ἐπιφύλαξις τοῦ ἐδαφίου (1) νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς ἀκολούθου:

«Νοεῖται ὅτι κατὰ τὴν ἐκπόνησιν ἢ τροποποίησιν τοῦ Τοπικοῦ Σχεδίου ὁ Ὑπουργὸς συμβουλεύεται Συμβούλιον (ἐν τῷ παρόντι Νόμῳ ἀναφερόμενον ὡς «τὸ Κοινὸν Συμβούλιον») τὸ ὁποῖον συνίσταται—

(α) ἐὰν ἡ Περιοχὴ Τοπικοῦ Σχεδίου κεῖται ἐξ ὁλοκλήρου ἐν τῇ περιοχῇ μιᾶς μόνον τοπικῆς ἀρχῆς, ἐξ ἀριθμοῦ μελῶν, ἀποφασιζομένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀντιπροσωπευόντων τὴν τοπικὴν ἀρχὴν ταύτην καὶ διοριζομένων ὑπ' αὐτῆς·

(β) ἐὰν ἡ Περιοχὴ Τοπικοῦ Σχεδίου κεῖται ἐν τῇ περιοχῇ τοπικῶν ἀρχῶν πλειόνων τῆς μᾶς, ἐξ ἀριθμοῦ μελῶν, ἀποφασιζομένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀντιπροσωπευόντων τὰς ἀντιστοίχους τοπικὰς ἀρχὰς ταύτας καὶ διοριζομένων ὑπ' αὐτῶν·

(γ) ἐν ἑκατέρᾳ περιπτώσει, ἐκ τριῶν ἕως πέντε ἑτέρων μελῶν, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὄντων προσώπων ἐχόντων εἰδικὰς γνώσεις ἢ ἄλλως δυναμένων νὰ ἔχωσιν ἔγκυρον γνώμην ἐπὶ τοῦ θέματος·».

(β) Ἐκ τοῦ ἐδαφίου (2) νὰ διαγραφοῦν—

(i) τὸ πρῶτον μέρος, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς μέχρι τῶν λέξεων «καὶ διοριζομένων ὑπ' αὐτῶν». (5η γραμμή)·

(ii) τὸ τελευταῖον μέρος, ἀπὸ τῶν λέξεων «καὶ τὸν διορισμὸν» μέχρι τέλους, τοῦ μετὰ τὴν λέξιν «ἀπαρτίας» κόμματος μετατρεπομένου εἰς τελείαν.

(13) Ἄρθρον 13: Ἐπιπροσθέτως πρὸς τὴν ἐκπόνησιν Τοπικοῦ Σχεδίου ὁ Ὑπουργὸς δύναται νὰ προβῇ εἰς τὴν παρασκευὴν λεπτομερῶν προτάσεων δι' οἱονδήποτε τμῆμα Περιοχῆς Τοπικοῦ Σχεδίου, ἀναφερομένων ὡς Σχέδια Περιοχῶν. Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας θὰ ἐφαρμόζωνται αἱ διατάξεις αἵτινες ἰσχύουν ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἐκπόνησιν ἑνὸς Τοπικοῦ Σχεδίου.

Ἐν ὄψει τῆς προταθείσης τροποποιήσεως εἰς τὸ ἄρθρον 10 ἀνωτέρω καὶ τοῦ γεγονότος ὅτι θὰ ἐφαρμόζωνται αἱ διατάξεις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς περιπτώσεις τοῦ παρόντος ἄρθρου, ἡ Ἐπιτροπὴ θεωρεῖ τὴν συμπερίληψιν εἰς τὸ παρὸν ἄρθρον προνοίας περὶ ἐκδόσεως Διατάγματος δι' οἱανδήποτε περιοχὴν Σχεδίου Περιοχῆς περιττὴν δι' ὃ καὶ εἰσηγεῖται τὴν διαγραφήν της διὰ τῆς ἐξ αὐτοῦ ἀπαλείψεως τῶν λέξεων «πλὴν τοῦ ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται ὅπως περιοχή τις διὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἐκπονηθῇ Σχέδιον Περιοχῆς κηρυχθῇ διὰ Διατάγματος ὡς Περιοχὴ Σχεδίου Περιοχῆς» (7η, 8η καὶ 9η γραμμαὶ) καὶ τῆς μετατροπῆς τοῦ μετὰ τὴν λέξιν «Σχέδιον» κόμματος (7η γραμμὴ) εἰς τελείαν.

(14) Ἄρθρον 18: Διαρκούσης τῆς μελέτης τοῦ Νομοσχεδίου ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τροποποίησιν τοῦ ἄρθρου τούτου δι' ἧς αἱ δυνητικαὶ διατάξεις περὶ δημοσιότητος τῶν σχεδίων ἀντικαθίστανται διὰ ρητῆς προνοίας περὶ δημοσιότητος.

Τὸ θέμα τῆς ὅσον τὸ δυνατὸν εὐρυτέρας δημοσιότητος τῶν σχεδίων ἀπησχόλησε σοβαρῶς τὴν Ἐπιτροπήν. Ἀφοῦ αὕτη ἔλαβε σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τόσον τὰς σταλείσας ἐγγράφους ἀπόψεις τῶν ἐνδιαφερομένων ὀργανώσεων ὅσον καὶ τὴν συνταχθεῖσαν ἐπὶ τοῦ θέματος ἔκθεσιν τοῦ προμνησθέντος εἰδικοῦ ἐμπειρογνώμονος ἦχθη τελικῶς εἰς τὴν ἀπόφασιν ὅτι ἡ ἐξασφάλισις εὐρείας δημοσιότητος τῶν ἑκάστοτε σχεδίων καὶ ἡ παροχὴ οὕτω τῆς εὐκαιρίας εἰς τὸ κοινὸν νὰ ὑποβάλλῃ ἐπ' αὐτῶν τὰς ἀπόψεις καὶ παρατηρήσεις του θὰ ἀποτελέσωσιν ἀσφαλῆ ἐχέγγυα διὰ τὴν πραγμάτωσιν τῶν σκοπῶν τοῦ Νομοσχεδίου. Ἐκ παραλλήλου δὲ μία τοιαύτη ἐνέργεια, ὡς πιστεύεται ὑπὸ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, θὰ ἐξαλείψῃ οἱασδήποτε τυχὸν δημιουργηθησομένας καταστάσεις κερδοσκοπίας ὑπὸ προσώπων ἀρκούντως ἐνημερωμένων ἐπὶ τῶν ἑκάστοτε πολεοδομικῶν σχεδίων εἰς βάρος τῆς πλειψηφίας τῶν πολιτῶν ἥτις θὰ ἔχῃ πλήρη ἄγνοιαν τῶν θεμάτων τούτων.

Συνεπείᾳ τῶν ἀνωτέρω ἡ Ἐπιτροπὴ ἐγκρίνει τὸ ἀποσταλὲν νέον κείμενον τοῦ ἄρθρου 18, τὸ ὁποῖον τροποποιηθὲν λεκτικῶς παρατίθεται κατωτέρω :

«Δημοσίευσις Τοπικοῦ Σχεδίου καὶ Σχεδίου Περιοχῆς, ἐνστάσεις κατ' αὐτῶν καὶ ἔγκρισις αὐτῶν.

18.—(1) Προτοῦ ἐκπονήσῃ ἢ τροποποιήσῃ οἱονδήποτε Τοπικὸν Σχέδιον ἢ Σχέδιον Περιοχῆς ἢ υἱοθετήσῃ ἢ ἐγκρίνῃ οἱονδήποτε τοιοῦτο Τοπικὸν Σχέδιον ἢ Σχέδιον Περιοχῆς ὑποβληθὲν αὐτῷ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 16 ἢ τοῦ ἄρθρου 17, ὁ Ὑπουργὸς λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὰς ἀπόψεις τοῦ Κοινοῦ Συμβουλίου τὸ ὁποῖον οὕτος συνεβουλεύθη δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Μέρους.

(2) Ἐπὶ τῇ ἐκπονήσει ἢ τροποποιήσει οἱουδήποτε Τοπικοῦ Σχεδίου ἢ Σχεδίου Περιοχῆς ἢ τῇ υἱοθετήσει ἢ ἐγκρίσει οἱουδήποτε Τοπικοῦ Σχεδίου ἢ Σχεδίου Περιοχῆς ὑποβληθέντος αὐτῷ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 16 ἢ τοῦ ἄρθρου 17, ὁ Ὑπουργὸς καταθέτει ἀντίγραφον τοῦ Τοπικοῦ Σχεδίου ἢ Σχεδίου Περιοχῆς τούτου εἰς τὸ Ἐπαρχιακὸν Γραφεῖον Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως τῆς ἐπαρχίας ἐν τῇ ὁποίᾳ κεῖται ἡ ἐντὸς τοῦ Τοπικοῦ Σχεδίου ἢ Σχεδίου Περιοχῆς τούτου περιλαμβανομένη περιοχὴ καὶ δημοσιεύει, ὡς προνοεῖται ἐν τῷ ἐδαφίῳ (3), Γνωστοποίησιν ἀναφέρουσαν ὅτι τὸ Τοπικὸν Σχέδιον ἢ Σχέδιον Περιοχῆς ἐξεπονήθη, ἐτροποποιήθη, υἱοθετήθη ἤ, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, ἐνεκρίθη καὶ ὅτι ἀντίγραφον αὐτοῦ κατετέθη ὡς προανεφέρθη καὶ θὰ εἶναι διαθέσιμον πρὸς ἐπιθεώρησιν ὑπὸ παντὸς ἐνδιαφερομένου κατὰ πάντα εὔλογον χρόνον.

(3) Ἡ ἐν τῷ ἐδαφίῳ (2) ἀναφερομένη Γνωστοποίησις—

(α) δημοσιεύεται ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας·

(β) δημοσιεύεται εἰς δύο τοὐλάχιστον τοπικὰς ἐφημερίδας· καὶ

(γ) ἀναρτᾶται ἐπὶ τῶν πινακίδων γνωστοποιήσεων ἢ ἄλλων περιόπτων σημείων τοῦ Γραφείου τοῦ Ἐπάρχου καὶ τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Γραφείου Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως τῆς ἐπαρχίας ἐν τῇ ὁποίᾳ κεῖται ἡ ἐντὸς τοῦ Τοπικοῦ Σχεδίου ἢ Σχεδίου Περιοχῆς περιλαμβανομένη περιοχὴ καί, ἐὰν οἱονδήποτε μέρος δημοτικῆς περιοχῆς περιλαμβάνεται ἐν αὐτῷ, τῶν Γραφείων τοῦ οἰκείου Δήμου.

(4) Ἐντὸς τεσσαράκοντα καὶ δύο ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας δημοσιεύσεως τῆς ἐν τῷ ἐδαφίῳ (3) ἀναφερομένης Γνωστοποιήσεως δύνανται νὰ ὑποβληθῶσιν ἐγγράφως εἰς τὸν Ὑπουργὸν ὑπὸ ἐνδιαφερομένων προσώπων ἠτιολογημέναι ἐνστάσεις βασιζόμεναι ἐπὶ συγκεκριμένων λόγων.

(5) Ἅμα τῇ λήξει τῆς ἐν τῷ ἐδαφίῳ (4) ὁριζομένης προθεσμίας, ὁ Ὑπουργὸς χωρεῖ μετὰ πάσης δυνατῆς ταχύτητος εἰς τὴν ἐξέτασιν οἱωνδήποτε ἐνστάσεων ὑποβληθεισῶν ὡς προνοεῖται ἐν τῷ ρηθέντι ἐδαφίῳ καὶ ἐν συνεχείᾳ ὑποβάλλει εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

τὸ Τοπικὸν Σχέδιον ἢ Σχέδιον Περιοχῆς, οἱασδήποτε οὕτως ὑποβληθείσας ἐνστάσεις καί, ἐὰν τοιαύτη εἶναι ἡ περίπτωσις, οἱασδήποτε ἀπόψεις τοῦ Κοινοῦ Συμβουλίου αἱ ὁποῖαι διαφωνοῦσι πρὸς οἱασδήποτε ἐν τῷ Τοπικῷ Σχεδίῳ ἢ Σχεδίῳ Περιοχῆς τούτῳ περιλαμβανομένας προτάσεις ἢ ἄλλην ὕλην, ὁμοῦ μετὰ τοιούτων παρατηρήσεων ἐπὶ τῶν προαναφερθεισῶν ἐνστάσεων καὶ τυχὸν ἀπόψεων καὶ μετὰ τοιούτων συστάσεων οἵας ὁ Ὑπουργὸς ἤθελε κρίνει σκόπιμον νὰ κάμῃ.

(6) Ἐπὶ τῇ λήψει τῶν δυνάμει τοῦ ἐδαφίου (5) ὑποβληθέντων αὐτῷ ἐγγράφων, τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον δύναται, κατόπιν δεούσης μελέτης ἁπάντων τῶν ἐγγράφων τούτων, νὰ ἐγκρίνῃ, μετὰ ἢ ἄνευ τροποποιήσεων, τὸ Τοπικὸν Σχέδιον ἢ Σχέδιον Περιοχῆς ἢ νὰ ἀρνηθῇ νὰ ἐγκρίνῃ τοῦτο, ὡς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἤθελε κρίνει σκόπιμον.

(7) Ὅταν Τοπικὸν Σχέδιον ἢ Σχέδιον Περιοχῆς ἐγκριθῇ, μετὰ ἢ ἄνευ τροποποιήσεων, ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ ἐδαφίου (6), ἀντίγραφον αὐτοῦ κατατίθεται εἰς τὸ Ἐπαρχιακὸν Γραφεῖον Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως τῆς ἐπαρχίας ἐν τῇ ὁποίᾳ κεῖται ἡ ἐντὸς τοῦ Τοπικοῦ Σχεδίου ἢ Σχεδίου Περιοχῆς τούτου περιλαμβανομένη περιοχὴ ἵνα παραμείνῃ ἐν αὐτῷ διαθέσιμον πρὸς ἐπιθεώρησιν ὑπὸ παντὸς ἐνδιαφερομένου κατὰ πάντα εὔλογον χρόνον, Γνωστοποίησις δὲ περὶ τούτου δημοσιεύεται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας καὶ κατὰ τοιοῦτον τυχὸν ἕτερον τρόπον οἷον τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἤθελεν ὁρίσει.

(8) Τηρουμένων τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Νόμου ὡς πρὸς τὴν ἀναθεώρησιν καὶ τροποποίησιν Τοπικοῦ Σχεδίου ἢ Σχεδίου Περιοχῆς, πᾶν τοιοῦτο Τοπικὸν Σχέδιον ἢ Σχέδιον Περιοχῆς ἐγκριθὲν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου λαμβάνει ἰσχὺν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ὑπὸ τοῦ ἐδαφίου (2) προβλεπομένη Γνωστοποίησις ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας, πλὴν ἀναφορικῶς πρὸς οἱασδήποτε τροποποιήσεις αὐτοῦ ἐπενεχθείσας δυνάμει τοῦ ἐδαφίου (6) ὡς πρὸς τὰς ὁποίας τοῦτο λαμβάνει ἰσχὺν κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ὑπὸ τοῦ ἐδαφίου (7) προβλεπομένη Γνωστοποίησις δημοσιεύεται ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας.».

(15) Ἄρθρον 20: Διὰ τοῦ παρόντος ἄρθρου ἑρμηνεύεται ὁ ὅρος «ἀνάπτυξις» ὁ ἀπαντώμενος εἰς τὸν προτεινόμενον νόμον.

Δοθέντος ὅτι ὁ ὡς ἄνω ὁρισμός, ὡς προτείνεται, σκοπὸν ἔχει νὰ συμπεριλάβῃ καὶ τὰς περιπτώσεις οἰκοδομῶν καὶ διαμερισμάτων, πρὸς σαφεστέραν ἀπόδοσιν τούτου ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγεῖται ὅπως ἡ παράγραφος (α) τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ τροποποιηθῇ διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν λέξεων «χρησιμοποιουμένης ὡς» (2α καὶ 3η γραμμαὶ) διὰ τῆς λέξεως «οὔσης».

(16) Ἄρθρον 21: Διὰ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος ἄρθρου ρυθμίζονται αἱ περιπτώσεις ἀναπτύξεως ἰδιοκτησίας τινὸς εὑρισκομένης ὑπὸ ἐκτέλεσιν ἢ ἤδη συμπληρωθείσης δυνάμει πολεοδομικῆς ἀδείας χορηγηθείσης ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διατάξεων τοῦ ὑφισταμένου νόμου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ μελετήσασα ἐπισταμένως τὸ ἄρθρον τοῦτο καὶ τὰς ἐπ' αὐτοῦ ὑποβληθείσας ἐγγράφως ἀπόψεις τῶν ἐνδιαφερομένων ὀργανώσεων ἀπεφάσισε τελικῶς ὅπως εἰσηγηθῇ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν τροποποίησιν τοῦ παρόντος ἄρθρου κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ θεωρῆται ὅτι ἔχει χορηγηθῇ πολεοδομικὴ ἄδεια δυνάμει τοῦ προτεινομένου νόμου εἰς τὰς περιπτώσεις μὴ ἀρξαμένης ἀναπτύξεως ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ὁρισθείσης ἡμέρας ἢ ἤδη ἀρξαμένης ἀναπτύ-

ξεως ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ὁρισθείσης ἡμέρας, αἵτινες εἶναι σύμφωνοι πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις οἱουδήποτε ἐφαρμοσίμου ἐπ' αὐτῶν νόμου ἢ θὰ ἠδύναντο νομίμως νὰ ἐκτελεσθῶσιν, ἐὰν δὲν ὑπῆρχον αἱ διατάξεις τοῦ προτεινομένου νόμου.

Ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῆς διατάξεως αὐτῆς ἡ Ἐπιτροπὴ ἔκρινεν ἐπίσης σκόπιμον νὰ εἰσηγηθῇ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ἀνάληψιν ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Κυβερνητικοῦ Τμήματος σχετικῆς διαφωτίσεως τοῦ κοινοῦ ἐπὶ τῶν διατάξεων τούτων πρὸς γνῶσιν καὶ μελλοντικὴν συμμόρφωσιν ἁπάντων τῶν ἐνδιαφερομένων.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω ἐκρίθη ἀναγκαία ἡ ἐπανασύνταξις τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου τὸ ὁποῖον καὶ διεμορφώθη τελικῶς ὡς ἀκολούθως :

«Πολεοδομικὴ ἄδεια.

21. Τηρουμένων τῶν ἑπομένων διατάξεων τοῦ παρόντος ἄρθρου, ἀπὸ τῆς ὁρισθείσης ἡμέρας ἀπαγορεύεται ἡ ἔναρξις οἱασδήποτε ἀναπτύξεως ἀκινήτου ἰδιοκτησίας ἐκτὸς ἐὰν ἔχῃ χορηγηθῇ πολεοδομικὴ ἄδεια ὑπὸ τῆς Πολεοδομικῆς Ἀρχῆς ἐξουσιοδοτοῦσα τὴν ἀνάπτυξιν ταύτην :

Νοεῖται ὅτι ἐν οὐδεμιᾷ τῶν κατωτέρω περιπτώσεων θὰ κωλύηται ἢ ἐπηρεάζηται ἡ ἀνάπτυξις οἱασδήποτε ἀκινήτου ἰδιοκτησίας ἐὰν διὰ τὴν τοιαύτην ἀνάπτυξιν ὑφίσταται κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν ἄδεια χορηγηθεῖσα συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις οἱουδήποτε ἑτέρου Νόμου, ὁ δὲ κάτοχος τῆς τοιαύτης ἀδείας ὑποβάλλει αἴτησιν διὰ πολεοδομικὴν ἄδειαν συμφώνως πρὸς τὸν παρόντα Νόμον :

(α) Εἰς τὴν περίπτωσιν μὴ ἀρξαμένης ἀναπτύξεως ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ὁρισθείσης ἡμέρας· καὶ

(β) εἰς τὴν περίπτωσιν ἤδη ἀρξαμένης ἀναπτύξεως ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ὁρισθείσης ἡμέρας.».

(17) Ἄρθρον 22 : Διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου προβλέπεται ἡ ἔκδοσις ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Διατάγματος ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου ὡρισμένοι τύποι ἀναπτύξεως ἢ ὡρισμέναι περιοχαί, ὅπου ὑφίστανται αἱ βασικαὶ προϋποθέσεις διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ τοιούτου Διατάγματος, ἐξαιροῦνται τῆς ἐξασφαλίσεως εἰδικῆς πολεοδομικῆς ἀδείας, τοῦθ' ὅπερ ἰσοδυναμεῖ πρὸς χορήγησιν πολεοδομικῆς ἀδείας, ἀσχέτως τοῦ ἐὰν δὲν ἔχῃ ὑποβληθῇ ἡ σχετικὴ αἴτησις διὰ μίαν τοιαύτην ἄδειαν.

Πρὸς καλυτέραν ἀπόδοσιν τῶν σκοπῶν καὶ ἐπιδιώξεων τοῦ ρηθέντος ἄρθρου ἀφ' ἑνὸς καὶ διὰ νομοτεχνικοὺς λόγους ἀφ' ἑτέρου ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγεῖται τὰς ἀκολούθους ἐπ' αὐτοῦ τροποποιήσεις :

(α) Ἐν τῇ παραγράφῳ (β) τοῦ ἐδαφίου (2) νὰ ἐντεθῇ εὐθὺς μετὰ τὴν λέξιν «ὁρισθῇ» (3η γραμμὴ) ἡ φράσις «ἢ ἐφαρμόσιμον ἐπὶ πάσης ἀκινήτου ἰδιοκτησίας κειμένης ἐν τοιαύταις μόνον περιοχαῖς οἵαι ἤθελον οὕτως ὁρισθῇ ἢ ἐπὶ τοιαύτης μόνον ἀκινήτου ἰδιοκτησίας οἵα ἤθελεν οὕτως ὁρισθῇ κειμένης ἐν τοιαύταις περιοχαῖς οἵαι ὡσαύτως ἤθελον οὕτως ὁρισθῇ».

(β) Ἐν τῇ παραγράφῳ (α) τοῦ ἐδαφίου (4) νὰ διαγραφῇ ἡ εὐθὺς μετὰ τὰς λέξεις «πρὸς τὸ σχέδιον» (6η γραμμὴ) διαζευκτικὴ λέξις «ἢ» καὶ νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ κόμματος καὶ τῶν λέξεων «, τὸ ὕψος καί».

(γ) Ἡ ἐν τῷ ἐδαφίῳ (6) φράσις «ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐφαρμόζεται τὸ παρὸν ἐδάφιον» (5η γραμμὴ) νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς φράσεως «τελοῦν ἐν ἰσχύϊ κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν», καθισταμένης ὡς ἐκ τῆς τοιαύτης τροποποιήσεως δυνατῆς τῆς ἐξ ὁλοκλήρου διαγραφῆς τοῦ ἐδαφίου (7).

(18) Ἄρθρον 23 : Διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου λαμβάνεται πρόνοια διὰ τὸν καθορισμόν, διὰ Κανονισμῶν, τῆς διαδικασίας ἥτις δέον νὰ ἀκολουθῆται πρὸς ἐξασφάλισιν πολεοδομικῆς ἀδείας διὰ περιπτώσεις αἵτινες δὲν καλύπτονται ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ ἢ Εἰδικοῦ Διατάγματος Ἀναπτύξεως.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας παρέσχε τὴν διευκρίνισιν ὅτι, κατὰ τὰ πρῶτα ἰδίως στάδια τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ προτεινομένου νόμου, ἐκτεταμέναι περιοχαὶ καὶ κατηγορίαι ἀναπτύξεως θὰ καλύπτωνται ὑπὸ τῶν ἐν λόγῳ Διαταγμάτων καὶ δὲν θὰ καθίσταται ἀπολύτως ἀναγκαία ἡ ἄμεσος ἐξασφάλισις πολεοδομικῆς ἀδείας. Ἡ διευκρίνισις αὕτη ἐσημειώθη σοβαρῶς ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς.

(19) Ἄρθρον 24 : Ἡ Ἐπιτροπὴ θεωροῦσα τὴν ἐν τῷ ἐδαφίῳ (3) τοῦ ἄρθρου τούτου περιληφθεῖσαν διάταξιν ὡς παντελῶς ἄδικον, προέβη εἰς τὴν ἐξ ὁλοκλήρου ἀπάλειψιν αὐτῆς.

(20) Ἄρθρον 25 : Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἄρθρου τούτου λαμβάνονται αἱ ἑκάστοτε ἀποφάσεις τῆς ἁρμοδίας πολεοδομικῆς ἀρχῆς ἐπὶ αἰτήσεων διὰ πολεοδομικὴν ἄδειαν καθὼς ἐπίσης καθορίζονται οἱ ὅροι οἵτινες δυνατὸν νὰ ἐπιβληθῶσιν ἐπὶ τῇ χορηγήσει τῆς τοιαύτης ἀδείας.

Πρὸς καλυτέραν ἐπίτευξιν τῶν ἐν τῷ ὡς ἄνω ἄρθρῳ διαγραφομένων ἐπιδιώξεων ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιθυμεῖ ὅπως εἰσηγηθῇ τὰς ἀκολούθους ἐπ' αὐτοῦ τροποποιήσεις :

(α) Οἱ εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο διαλαμβανόμενοι ὅροι τοὺς ὁποίους ἡ Πολεοδομικὴ Ἀρχὴ δύναται νὰ ἐπιβάλῃ κατὰ τὴν χορήγησιν πολεοδομικῆς ἀδείας νὰ δύνανται νὰ καθορισθῶσι λεπτομερέστερον διὰ ἐκδοθησομένων Κανονισμῶν. Πρὸς τούτοις αἱ ἀκόλουθοι τροποποιήσεις εἰς τὸ ἐδάφιον (3) κρίνονται ἀναγκαῖαι :

(i) Τὸ μέχρι τῆς παραγράφου (α) μέρος τοῦ ἐδαφίου τούτου νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τοῦ ἀκολούθου :

«(3) Οἱ ὅροι τοὺς ὁποίους ἡ Πολεοδομικὴ Ἀρχὴ δύναται νὰ ἐπιβάλῃ κατὰ τὴν χορήγησιν πολεοδομικῆς ἀδείας δυνάμει τοῦ ἐδαφίου (1) εἶναι—».

(ii) Ἐν ἀρχῇ τῆς παραγράφου (α) νὰ ἐντεθῇ ἡ λέξις «ὅροι», νὰ διαγραφῇ δὲ ἐξ αὐτῆς ἡ φράσις «τελῇ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ αἰτητοῦ εἴτε μὴ καὶ εἴτε», ἐπαφιεμένου οὕτω τοῦ χειρισμοῦ τῶν ἐπὶ τούτοις ἐγειρομένων περιπτώσεων εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς.

(iii) Ἐν ἀρχῇ τῶν παραγράφων (β) καὶ (γ) νὰ προστεθῇ ἡ λέξις «ὅροι».

(iv) Ἡ ἐν ἀρχῇ τῆς παραγράφου (δ) λέξις «ὡς» νὰ διαγραφῇ καὶ ἡ ἐν τέλει αὐτῆς τελεία νὰ ἀντικατασταθῇ δι' ἄνω τελείας.

(v) Νὰ προστεθῇ ἐν τέλει τοῦ ἐδαφίου ἡ ἀκόλουθος νέα παράγραφος:

«(ε) οἱοιδήποτε ἄλλοι ὅροι καθοριζόμενοι ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου διὰ Κανονισμῶν ἐκδιδομένων δυνάμει τοῦ παρόντος Νόμου.».

(β) Εὐθὺς μετὰ τὰς λέξεις «δι' ἀνάπτυξιν» (8η γραμμὴ) εἰς τὸ ἐδάφιον (8) νὰ προστεθοῦν αἱ λέξεις «καὶ ἐνδείξεις ὑφισταμένων προτάσεων δι' ἐκπόνησιν ἢ τροποποίησιν οἱουδήποτε σχεδίου ἀναπτύξεως.», οὕτως ὥστε ἡ Πολεοδομικὴ Ἀρχὴ νὰ δύναται νὰ παρέχῃ, πλὴν τῶν προκαταρκτικῶν ἀπόψεών της ἐπὶ προτάσεών τινων δι' ἀνάπτυξιν ὑποβαλλομένων ὑπὸ ἐνδιαφερομένων προσώπων, καὶ ἐνδείξεις ὡς πρὸς τὴν ὕπαρξιν ὑφισταμένων προτάσεων δι' ἐκπόνησιν ἢ τροποποίησιν οἱουδήποτε σχεδίου ἀναπτύξεως.

(21) Ἄρθρον 26 : Διὰ τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ προβλέπεται ὅπως ἡ Πολεοδομικὴ Ἀρχή, προτοῦ καταλήξῃ εἰς οἱανδήποτε πολεοδομικὴν ἀπόφασιν ἐπὶ αἰτήσεώς τινος, λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν οἱανδήποτε πρόβλεψιν περιλαμβανομένην ἢ σκοπουμένην ὅπως περιληφθῇ ἐν οἱῳδήποτε σχεδίῳ ἀναπτύξεως καθὼς ἐπίσης οἱονδήποτε ἄλλον οὐσιώδη παράγοντα.

Ἡ Ἐπιτροπὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ἐκτενῆ συζήτησιν ἐπὶ τῶν σκοπῶν τοῦ ἄρθρου τούτου ἥτις διεξήχθη μεταξὺ τῶν ἁρμοδίων Ἐπιτροπῶν τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς καὶ τῶν Κυβερνητικῶν ἐκπροσώπων ἀπεφάσισεν ὅπως ἐγκρίνῃ τὴν τότε προταθεῖσαν ἀντικατάστασιν τῆς φράσεως «οἱανδήποτε πρόβλεψιν περιλαμβανομένην ἢ σκοπουμένην ὅπως περιληφθῇ ἐν οἱῳδήποτε σχεδίῳ ἀναπτύξεως» (3η καὶ 4η γραμμαὶ) διὰ τῆς φράσεως «οἱανδήποτε πρόβλεψιν περιλαμβανομένην ἐν οἱῳδήποτε σχεδίῳ ἀναπτύξεως ἢ οἱασδήποτε ὑφισταμένας προτάσεις δι' ἐκπόνησιν ἢ τροποποίησιν οἱουδήποτε σχεδίου ἀναπτύξεως», οὕτως ὥστε ἡ λῆψις οἱασδήποτε πολεοδομικῆς ἀποφάσεως νὰ μὴν ἐξαρτᾶται ἐξ οἱασδήποτε σκοπουμένης ἀναπτύξεως, ἥτις ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν ἔχει εἰσέτι πραγματοποιηθῇ, ἀλλὰ νὰ στηρίζηται ἐπὶ ὑφισταμένων καταστάσεων ἀναφορικῶς πρὸς οἱονδήποτε σχέδιον ἀναπτύξεως εὑρισκόμενον ὑπὸ ἐκτέλεσιν ἢ τροποποίησιν ἢ ἐν σχέσει πρὸς οἱανδήποτε ὑφισταμένην πρότασιν διὰ τοιαύτην ἐνέργειαν. Ὡς πιστεύεται, ἡ τροποποίησις αὕτη θὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα νὰ ἀποφευχθῇ σημαντικὴ ταλαιπωρία εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους αἰτητάς.

(22) Ἄρθρον 27 : Εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο περιλαμβάνονται σημπληρωματικαὶ διατάξεις ὡς πρὸς αἰτήσεις διὰ πολεοδομικὴν ἄδειαν.

Ἀναφορικῶς πρὸς τὸ ἄρθρον τοῦτο ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιθυμεῖ ὅπως εἰσηγηθῇ τὴν ἐν τῷ ἐδαφίῳ (5) καὶ ὅπου αὕτη ἀπαντᾶται εἰς τὸ κείμενον τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου ἀπάλειψιν τῆς φράσεως «δηλοῦται διὰ τοῦ παρόντος ὅτι» (1η καὶ 2α γραμμαὶ) καὶ τὴν ἀντικατάστασιν αὐτῆς διὰ τῆς λέξεως «οἱασδήποτε», ἥτις νομοτεχνικῶς καὶ λεκτικῶς κρίνεται καταλληλοτέρα.

(23) Ἄρθρον 28 : Διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου καθορίζεται ἡ διάρκεια ἰσχύος χορηγηθείσης πολεοδομικῆς ἀδείας, προσέτι δὲ παρέχεται ἡ εὐχέρεια εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους ὅπως ζητήσωσι περαιτέρω παράτασιν τῆς καθοριζομένης ἐν τῇ εἰδοποιήσει προθεσμίας ἐὰν ἀποδείξωσιν ὅτι ἡ ὑπ' αὐτῶν διενεργουμένη ἀνάπτυξις εὑρίσκετο ὑπὸ ἐνεργὸν ἐκτέλεσιν κατὰ τὸν χρόνον ὅτε ἡ ἄδειά των ἔδει νὰ λήξῃ.

Πρὸς περαιτέρω διασάφησιν τῶν ὡς ἄνω διατάξεων ἀφ' ἑνὸς καὶ διὰ τὴν καλυτέραν ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν των ἀφ' ἑτέρου, ἡ ἐπιτροπὴ εἰσηγεῖται τὰς ἀκολούθους τροποποιήσεις :

(α) Ἡ ἐπιφύλαξις τοῦ ἐδαφίου (1) νὰ ἀντιακτασταθῇ διὰ τῆς ἀκολούθου :

«Νοεῖται ὅτι ἡ οὕτω χορηγουμένη πολεοδομικὴ ἄδεια λήγει καὶ στερεῖται κύρους κατόπιν τῆς παρελεύσεως χρονικοῦ διαστήματος τριῶν ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς εἰδοποιήσεως περὶ τῆς χορηγήσεως αὐτῆς ἢ τοιούτου μακροτέρου χρονικοῦ διαστήματος οἷον ἤθελεν ὁρισθῇ ἐν τῇ ρηθείσῃ εἰδοποιήσει, ἐκτὸς ἐὰν ἐντὸς τοῦ ρηθέντος τριετοῦς ἢ, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, μακροτέρου χρονικοῦ διαστήματος ἡ ἀνάπτυξις οὐσιαστικῶς ἤρξατο καὶ τελῇ ὑπὸ ἐνεργὸν ἐκτέλεσιν κατὰ τὸν χρόνον ὅτε ἡ ἄδεια ἔδει νὰ λήξῃ.».

(β) Κατόπιν τῆς ὡς ἄνω προτεινομένης τροποποιήσεως αἱ ἐν ἀρχῇ τοῦ ἐδαφίου (2) λέξεις «τὸ χρονικὸν διάστημα τῶν τριῶν ἐτῶν» (1η καὶ 2α γραμμαὶ) νὰ ἀντικατασταθῶσι διὰ τῶν λέξεων «τὸ ἐν τῇ ἐπιφυλάξει τοῦ ἐδαφίου (1) ἀναφερόμενον χρονικὸν διάστημα,» αἱ δὲ ἐν τέλει τοῦ ρηθέντος ἐδαφίου λέξεις «μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ χρονικοῦ διαστήματος τῶν τριῶν ἐτῶν» νὰ ἀντικατασταθοῦν διὰ τῶν λέξεων «πρὸ τῆς λήξεως τοῦ ρηθέντος χρονικοῦ διαστήματος.».

(γ) Ἡ ἐν τῷ ἐδαφίῳ (3) λέξις «τριῶν» (3η γραμμὴ) νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς λέξεως «δύο».

Ἡ ἔγγραφος εἰσήγησις τοῦ Συνδέσμου Πολιτικῶν Μηχανικῶν καὶ Ἀρχιτεκτόνων περὶ περαιτέρω μειώσεως τῆς περιόδου τῆς ἀναφερομένης εἰς τὴν χορήγησιν πιστοποιητικοῦ περὶ παρατάσεως μιᾶς πολεοδομικῆς ἀδείας εἰς ἕνα μῆνα δὲν ἐκρίθη σκόπιμος τόσον ὑπὸ τῶν ἁρμο-

δίων Ἐπιτροπῶν τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς ὅσον καὶ ὑφ' ἡμῶν, θεωρηθεῖσα ἡ τοιαύτη περίοδος ἀνεπαρκὴς διὰ τὴν μελέτην μιᾶς αἰτήσεως ἰδίως ἐν ὄψει τοῦ ἤδη μεγάλου φόρτου ἐργασιῶν τοῦ ἁρμοδίου Κυβερνητικοῦ Τμήματος.

(δ) Τὴν προσθήκην τοῦ ἀκολούθου νέου ἐδαφίου :

«(4) Πιστοποιητικὸν χορηγηθὲν ὡς ἐν τῷ ἐδαφίῳ (2) ἢ θεωρούμενον ὡς χορηγηθὲν δυνάμει τοῦ ἐδαφίου (3) ἐπενεργεῖ πρὸς παράτασιν τῆς ἰσχύος τῆς σχετικῆς πολεοδομικῆς ἀδείας ἐπὶ ἓν εἰσέτι ἔτος :

Νοεῖται ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος ἄρθρου ἐφαρμόζονται πρὸς περαιτέρω παράτασιν ἢ παρατάσεις τῆς οὕτω παραταθείσης ἰσχύος τῆς ἀδείας ὡς ἐφαρμόζονται πρὸς παράτασιν τῆς ἀρχικῆς αὐτῆς ἰσχύος.».

(24) Ἄ ρ θ ρ ο ν 31 : Διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου προβλέπεται ἡ ὑποβολὴ ἐφέσεων εἰς τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς συνεπείᾳ χορηγηθείσης ἤδη πολεοδομικῆς ἀδείας διὰ τῆς ἐν αὐτῇ διαλαμβανομένης ἀποφάσεως θίγονται τὰ νόμιμα συμφέροντα τοῦ αἰτητοῦ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ μελετήσασα τὸ ὅλο θέμα καὶ ἀφοῦ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς ἀνταλλαγείσας ἀπόψεις μεταξὺ τῶν παλαιῶν Ἐπιτροπῶν τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς καὶ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ἀπεφάσισεν ὅπως εἰσηγηθῇ τὴν τροποποίησιν τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ὥστε αἱ ἐφέσεις κατὰ πολεοδομικῶν ἀποφάσεων νὰ ὑποβάλλωνται εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Πρὸς τούτοις αἱ ἀκόλουθοι ἐπὶ τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου τροποποιήσεις καθίστανται ἀναγκαῖαι :

(α) Αἱ ἐν τέλει τοῦ ἐδαφίου (1) λέξεις «τὸν Ὑπουργὸν» νὰ ἀντικατασταθοῦν διὰ τῶν λέξεων «τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον».

(β) Τὸ ἐδάφιον (2) νὰ διαγραφῇ, τοῦ ἑπομένου ἐδαφίου (3) ἀναριθμουμένου ὡς ἐδαφίου (2).

(γ) Αἱ ἐν τῷ ἀναριθμηθέντι ἐδαφίῳ (2) λέξεις «ὁ Ὑπουργὸς δύναται τηρουμένων τῶν ἑπομένων διατάξεων τοῦ παρόντος ἄρθρου,» νὰ ἀντικατασταθῶσι διὰ τῶν λέξεων «τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον δύναται», ἡ δὲ ἐν τέλει τοῦ ρηθέντος ἐδαφίου λέξις «αὐτὸν» νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ λέξεως «τοῦτο».

(δ) Τὸ ἐδάφιον (4) νὰ ἀπαλειφθῇ ἐξ ὁλοκλήρου ὡς παντελῶς ἀπαράδεκτον.

(25) Ἄ ρ θ ρ ο ν 35 : Ἐπὶ τῷ τέλει τῆς προστασίας τῶν περιοχῶν φυσικῆς καλλονῆς ἢ εἰδικοῦ χαρακτῆρος, καθοδηγήσεως ὡς πρὸς τὴν ἐπιλογὴν χώρων δι' ἀνάπτυξιν καὶ τῆς προαγωγῆς κατανοήσεως τῆς πολιτικῆς πολεοδομικοῦ ἐλέγχου εἰς ὡρισμένας περιοχὰς δύναται νὰ ἐκδοθῇ Διάταγμα καθορίζον οἱανδήποτε περιοχὴν ὡς «Λευκὴν Ζώνην», ἐντὸς τῆς ὁποίας αἱ ὑφιστάμεναι χρήσεις δέον νὰ παραμείνωσιν ὡς ἔχουσι, περαιτέρω δὲ οἰκοδομικαὶ ἐργασίαι δέον νὰ περιορισθῶσιν εἰς τὸ ἐλάχιστον καλύπτουσαι μόνον τὰς οὐσιώδεις ἀνάγκας τῆς καθοριζομένης περιοχῆς.

Ἡ Ἐπιτροπὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὰς γενομένας ἐπὶ τοῦ θέματος παραστάσεις ἐκ μέρους τῶν ἐνδιαφερομένων ὀργανώσεων καὶ τὴν διεξαχθεῖσαν παλαιότερον εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς συζήτησιν τοῦ ὅλου θέματος ἀπεφάσισεν ὅπως ἐγκρίνῃ τὴν προτεινομένην διὰ τοῦ ἐν λόγῳ ἄρθρου διάταξιν μὲ ὡρισμένας ἐπὶ μέρους νομοτεχνικῆς καὶ λεκτικῆς φύσεως τροποποιήσεις καὶ ἀφοῦ εὐθὺς μετὰ τὰς ἐν τῷ τέλει τοῦ ἐδαφίου (2) λέξεις «τὴν ἀρχαιολογίαν» προστεθοῦν αἱ λέξεις «, τὸν τουρισμόν».

(26) Ἄ ρ θ ρ ο ν 36 : Δυνάμει τοῦ παρόντος ἄρθρου παρέχεται ἡ ἐξουσία εἰς τὴν Πολεοδομικὴν Ἀρχὴν ὅπως διὰ Διατάγματος, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουρ-

γοῦ, ἀνακαλέσῃ ἢ τροποποιήσῃ χορηγηθεῖσαν πολεοδομικὴν ἄδειαν ἐὰν θεωρῇ ὅτι ἡ τοιαύτη ἄδεια ἤθελεν ἐπηρεάσει τὴν πρέπουσαν πολεοδομικὴν ρύθμισιν μιᾶς περιοχῆς.

Κατόπιν προσεκτικῆς μελέτης τῶν διατάξεων τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου καὶ ἀφοῦ ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν αἱ σχετικαὶ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν σταλεῖται ἐγγράφως παρατηρήσεις τῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων καὶ αἱ διεξαχθεῖσαι συζητήσεις τῶν Ἐπιτροπῶν τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς, ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισεν ὅπως ἐπιφέρῃ ἐπ' αὐτοῦ τὰς ἀκολούθους τροποποιήσεις :

(α) Ἡ ἐν τῷ ἐδαφίῳ (1) φράσις «ὅτι πρὸς τὸ συμφέρον τῆς πρεπούσης πολεοδομικῆς ρυθμίσεως τῆς περιοχῆς εἶναι σκόπιμον ὅπως ἀνακληθῇ ἢ τροποποιηθῇ οἱαδήποτε ἄδεια πρὸς ἀνάπτυξιν ἀκινήτου ἰδιοκτησίας χορηγηθεῖσα δυνάμει τοῦ παρόντος Νόμου,» (2α, 3η, 4η, 5η καὶ 6η γραμμαί), λόγῳ τῆς γενικότητός της, νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς φράσεως «ὅτι ἡ ἀνάπτυξις οἱασδήποτε ἀκινήτου ἰδιοκτησίας διὰ τὴν ὁποίαν ἔχει χορηγηθῇ ἄδεια δυνάμει τοῦ παρόντος Νόμου θὰ ἐπηρεάσῃ σοβαρῶς τὴν πρέπουσαν πολεοδομικὴν ρύθμισιν τῆς περιοχῆς», ὡς ἀποδιδούσης κατὰ σαφέστερον τρόπον τὸ πνεῦμα καὶ τοὺς σκοποὺς τῆς τοιαύτης διατάξεως.

(β) Προστίθενται εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου τὰ ἀκόλουθα δύο νέα ἐδάφια (6) καὶ (7) :

«(6) Ὁ ἰδιοκτήτης ἢ ὁ κάτοχος τῆς ἐπηρεαζομένης ἀκινήτου ἰδιοκτησίας δύναται νὰ ὑποβάλῃ ἔφεσιν εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον κατὰ τῆς ὑπὸ αὐτοῦ ἐκδόσεως ἢ ἐπικυρώσεως Διατάγματος δυνάμει τοῦ παρόντος ἄρθρου.

(7) Ὁσάκις ὑποβάλληται ἔφεσις δυνάμει τοῦ ἐδαφίου (6), τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ ἢ νὰ ἀπορρίψῃ τὴν ἔφεσιν ἢ νὰ ἀκυρώσῃ ἢ τροποποιήσῃ οἱονδήποτε μέρος τοῦ Διατάγματος κατὰ τοῦ ὁποίου ὑπεβλήθη ἡ ἔφεσις.».

Αἱ ὡς ἄνω προσθῆκαι ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκρίθησαν ἀναγκαῖαι καὶ σκόπιμοι οὕτως ὥστε νὰ παρέχηται τὸ δικαίωμα εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους ὅπως ἐφεσιβάλουν εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον τὴν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ ἔκδοσιν ἢ ἐπικύρωσιν Διατάγματος δυνάμει τοῦ ἄρθρου τούτου.

(27) Ἄρθρον 37 : Διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου παρέχονται εἰς τὴν Πολεοδομικὴν Ἀρχὴν ἐπιπρόσθετοι ἐξουσίαι ἐλέγχου ὡς π.χ. ὁ τερματισμὸς τῆς χρήσεως ἢ ἡ μετατροπὴ ἢ ἡ ἀφαίρεσις οἰκοδομῶν ἢ ἔργων, ἐὰν τοῦτο ἀπαιτῆται πρὸς τὸ συμφέρον τῆς πρεπούσης πολεοδομικῆς ρυθμίσεως περιοχῆς τινος.

Ἐλλείψει σαφῶν κριτηρίων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἡ Πολεοδομικὴ Ἀρχὴ θὰ ἐνασκῇ τὰς ἐπιπροσθέτους ἐξουσίας της ἡ Ἐπιτροπὴ ἔκρινε σκόπιμον ὅπως εἰσηγηθῇ τὰς ἀκολούθους τροποποιήσεις :

(α) Εὐθὺς μετὰ τὰς ἐν ἀρχῇ τοῦ ἐδαφίου (1) λέξεις «Ἐὰν ἡ Πολεοδομικὴ Ἀρχὴ θεωρῇ» νὰ τεθῇ, μεταξὺ δύο κομμάτων, ἡ φράσις «λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὰς ἐν τῷ σχεδίῳ ἀναπτύξεως τῆς περιοχῆς περιλαμβανομένας προβλέψεις ἢ οἱασδήποτε ὑφισταμένας προτάσεις δι' ἐκπόνησιν ἢ τροποποίησιν τοῦ σχεδίου ἀναπτύξεως τῆς περιοχῆς ὡς καὶ οἱονδήποτε ἄλλον οὐσιώδη παράγοντα».

(β) Εὐθὺς μετὰ τὴν παράγραφον (β) τοῦ ἐδαφίου (1) νὰ τεθῇ ἡ φράσις «λόγῳ τοῦ ὅτι ἡ χρῆσις αὕτη ἢ, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, αἱ οἰκοδομαὶ αὗται ἢ τὰ ἔργα ταῦτα ἐπηρεάζουσιν ἢ θὰ ἐπηρεάσωσι σοβαρῶς τὴν πρέπουσαν πολεοδομικὴν ρύθμισιν τῆς περιοχῆς.».

(28) Ἄρθρα 38 καὶ 39 : Διὰ τῶν ἄρθρων τούτων ὁ Ὑπουργὸς κέκτηται ἐξουσίαν ὅπως, ἐὰν θεωρῇ τοῦτο σκόπιμον, ἐκδίδῃ διάταγμα ἀποβλέπον εἰς τὴν διατήρησιν οἱασδήποτε συγκεκριμένης οἰκοδομῆς ἢ οἱασδήποτε ἄλλης

περιοχῆς εἰδικοῦ ἱστορικοῦ, ἀρχιτεκτονικοῦ ἢ ἄλλου ἐνδιαφέροντος ἢ τὴν διατήρησιν οἱουδήποτε συγκεκριμένου δένδρου ἢ οἱασδήποτε ὁμάδος δένδρων ἢ δασῶν ἐν οἱᾳδήποτε περιοχῇ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐγκρίνουσα τὰς διατάξεις ἀμφοτέρων τῶν ἄρθρων τούτων εἰσηγεῖται τὴν ἐκ τῶν παραγράφων (γ) τῶν ἐδαφίων (3) αὐτῶν ἀπάλειψιν τῶν ἐπιφυλάξεων αὐτῶν ὡς παντελῶς ἀδίκους.

(29) Ἄρθρον 40 : Πρὸς τὸ συμφέρον τῆς καλαισθήτου ἐμφανίσεως μιᾶς περιοχῆς ἢ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας διὰ τοῦ παρόντος ἄρθρου καθίσταται δυνατὴ ἡ ἔκδοσις Κανονισμῶν διὰ τὸν περιορισμὸν ἢ τὴν ρύθμισιν τῆς ἐκθέσεως διαφημίσεων.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀφοῦ ἐμελέτησε τὰς ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ διαλαμβανομένας διατάξεις συμφωνεῖ πλήρως πρὸς αὐτὰς καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται τὴν ἔγκρισιν τούτων ἀφοῦ διαγραφῶσιν ἐκ τῆς παραγράφου (α) τοῦ ἐδαφίου (2) αὐτοῦ αἱ ἐν τῷ τέλει αὐτῆς λέξεις «εἰς τὴν γῆν», θεωρούμεναι ὡς πλεονάζουσαι.

(30) Ἄρθρον 42 : Ἐπὶ τῷ τέλει τῆς προστασίας τῆς καλαισθήτου ἐμφανίσεως μιᾶς περιοχῆς διαλαμβάνεται ἐπίσης πρόνοια διὰ τὴν εἰς καλὴν κατάστασιν διατήρησιν οἱασδήποτε ἀχρησιμοποιήτου ἀκινήτου ἰδιοκτησίας.

Ἡ Ἐπιτροπὴ μελετήσασα τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου τούτου εἰσηγεῖται, διὰ τὴν πληρεστέραν ἀπόδοσιν αὐτοῦ, τὴν προσθήκην εὐθὺς μετὰ τὴν λέξιν «ἀπεριφράστου» (4η γραμμὴ) τῶν λέξεων «ἢ μή».

(31) Ἄρθρον 44 : Δυνάμει τοῦ ἄρθρου τούτου παρέχεται τὸ δικαίωμα εἰς οἱονδήποτε πρόσωπον ὅπως, προτοῦ προβῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν οἱασδήποτε ἐργασίας ἐπὶ ἀκινήτου ἰδιοκτησίας, πληροφορηθῇ δι' αἰτήσεως πρὸς τὴν ἁρμοδίαν πολεοδομικὴν ἀρχὴν κατὰ πόσον ἀπαιτεῖται ἡ ἐξασφάλισις ἢ μὴ πολεοδομικῆς ἀδείας.

Ἡ Ἐπιτροπὴ συμφωνεῖ πλήρως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου τούτου καὶ εἰσηγεῖται τὴν ἔγκρισιν τούτου ἀφοῦ ἀπαλειφθῇ ἐξ αὐτοῦ τὸ ἐδάφιον (4), τὸ ὁποῖον κρίνεται ὡς ἄδικον καὶ ἀπαράδεκτον.

(32) Ἡ Ἐπιτροπὴ λαβοῦσα σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τὰς προκυπτούσας συνεπείας εἰς πάντα ἐπηρεαζόμενον πολίτην ὡς ἐκ τῆς λήψεως οἱασδήποτε ἀποφάσεως ἢ ἐκδόσεως οἱουδήποτε διατάγματος δυνάμει τῶν ἄρθρων 28, 31, 37, 38 καὶ 39 ἢ ἐξ οἱασδήποτε ἀποφάσεως γινομένης δυνάμει τοῦ Μέρους Πέμπτου τοῦ προτεινομένου νόμου ἀπεφάσισεν ὅπως διὰ τῆς προσθήκης νέου ἄρθρου εἰς τὸ Μέρος τοῦτο καταστήσῃ ἀπολύτως σαφὲς καὶ κατὰ ἀναμφισβήτητον τρόπον τὸ δικαίωμα ὑποβολῆς ἐφέσεως ἐκ μέρους οἱουδήποτε ἐπηρεαζομένου πολίτου.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγεῖται τὴν ἐν τῷ τέλει τοῦ Μέρους Πέμπτου τοῦ προτεινομένου νόμου προσθήκην τοῦ ἀκολούθου νέου ἄρθρου, τῶν ἑπομένων ἄρθρων τοῦ Νομοσχεδίου καὶ τῶν εἰς αὐτὰ ἀναφερομένων παραπομπῶν τροποποιουμένων καταλλήλως :

«Δικαίωμα προσφυγῆς εἰς τὸ Δικαστήριον.

45. Πᾶν πρόσωπον ἐπηρεαζόμενον ἐξ ἀποφάσεως ἢ διατάγματος τοῦ Ὑπουργοῦ γινομένων συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 28 καὶ 37 ἢ ἐξ ἀποφάσεως ἢ διατάγματος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 31, 38 καὶ 39 ἢ ἐξ οἱασδήποτε ἀποφάσεως γινομένης ὑπὸ Πολεοδομικῆς Ἀρχῆς συμφώνως πρὸς οἱανδήποτε διάταξιν τοῦ παρόντος Μέρους δύναται νὰ προσβάλῃ τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν ἢ διάταγμα εἰς τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον.».

(33) Ἄρθρα 46—48 (ὡς ἀνηριθμήθησαν) : Διὰ τῶν ἄρθρων τούτων παρέχεται ἡ ἐξουσία εἰς τὴν ἁρμοδίαν Πολεοδομικὴν Ἀρχὴν ὅπως ἐπιβάλλῃ πολεοδομικὸν ἔλεγχον εἰς τὰς περιπτώσεις ἀναπτύξεως οἱασδήποτε ἀκινήτου

ἰδιοκτησίας ἄνευ πολεοδομικῆς ἀδείας ἢ κατὰ παράβασιν ὡρισμένων ὅρων αὐτῆς διὰ τῆς ἐπιδόσεως πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν εἰδοποιήσεως ἐπιβολῆς τοῦ τοιούτου ἐλέγχου. Ἐκ παραλλήλου, ἐὰν θεωρηθῇ ὑφ' οἱουδήποτε προσώπου, ἔχοντος συμφέρον εἰς μίαν ἀκίνητον ἰδιοκτησίαν διὰ τὴν ὁποίαν ἐπεδόθη εἰδοποίησις ἐπιβολῆς πολεοδομικοῦ ἐλέγχου, ὅτι θίγονται διὰ ταύτης τὰ νόμιμα αὐτοῦ συμφέροντα δύναται τοῦτο νὰ ὑποβάλῃ ἔφεσιν πρὸς τὸν Ὑπουργὸν ἐκθέτων πρὸς αὐτὸν ἐγγράφως τοὺς λόγους ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων στηρίζει τὴν τοιαύτην ἔφεσιν.

Ἐάν, μετὰ ταῦτα, οἱονδήποτε πρόσωπον ἐξακολουθῇ νὰ μὴ συμμορφοῦται πρὸς τὴν ἐπιδιδομένην αὐτῷ εἰδοποίησιν ἐπιβολῆς τότε θεωρεῖται ἔνοχον ἀδικήματος καὶ ὑπόκειται εἰς διαφόρους χρηματικὰς ποινάς.

(34) Ἄρθρα 49–50 (ὡς ἀνηριθμήθησαν) : Διὰ τῶν ἄρθρων τούτων παρέχεται ἡ ἐξουσία εἰς τὴν ἁρμοδίαν πολεοδομικὴν ἀρχὴν ὅπως προβαίνῃ εἰς τὴν λῆψιν οἱωνδήποτε μέτρων ἀπαιτουμένων ὑπὸ τῆς εἰδοποιήσεως ἐπιβολῆς πολεοδομικοῦ ἐλέγχου καὶ ἀπαιτῇ παρὰ τοῦ ἰδιοκτήτου τῆς ἐπηρεαζομένης ἰδιοκτησίας τὴν καταβολὴν ὑπ' αὐτοῦ οἱωνδήποτε δαπανῶν εἰς τὰς ὁποίας αὕτη εὐλόγως ὑπεβλήθη.

Ἡ Ἐπιτροπὴ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ἀπεφάσισεν ὅπως υἱοθετήσῃ γενομένην εἰσήγησιν τῶν ἁρμοδίων Ἐπιτροπῶν τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς δι' ἧς δέον νὰ ἀπαιτῆται ἡ ἔκδοσις δικαστικοῦ ἐντάλματος δεόντως ἠτιολογημένου προτοῦ οἱαδήποτε ἁρμοδία πολεοδομικὴ ἀρχὴ ἤθελεν εἰσέλθει εἰς οἱανδήποτε κατοικίαν.

Πρὸς τούτοις κρίνεται σκόπιμος ἡ προσθήκη ἐν τῷ τέλει τοῦ ἄρθρου 49 τῆς ἀκολούθου ἐπιφυλάξεως :

«Νοεῖται ὅτι ἡ Πολεοδομικὴ Ἀρχὴ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ εἰσέλθῃ—

(α) εἰς οἱανδήποτε κατοικίαν ἄνευ δεόντως ἠτιολογημένου δικαστικοῦ ἐντάλματος·

(β) εἰς οἱανδήποτε οἰκοδομήν, ἄλλην ἢ κατοικίαν, ἐὰν δὲν δώσῃ εἰς τὸν κάτοχον αὐτῆς ὀκτὼ ἡμερῶν ἔγγραφον προειδοποίησιν περὶ τῆς σκοπουμένης εἰσόδου·

(γ) εἰς οἱανδήποτε ἑτέραν ἀκίνητον ἰδιοκτησίαν ἐὰν δὲν δώσῃ εἰς τὸν κάτοχον αὐτῆς μιᾶς ἡμέρας ἔγγραφον προειδοποίησιν περὶ τῆς σκοπουμένης εἰσόδου,

ἐκτὸς ἐὰν ὁ κάτοχος συναινῇ εἰς τὴν τοιαύτην εἴσοδον.».

(35) Ἄρθρα 54–55 (ὡς ἀνηριθμήθησαν) : Διὰ τούτων παρέχεται ἡ ἐξουσία εἰς τὴν Πολεοδομικὴν Ἀρχὴν ὅπως εἰσέρχηται εἰς οἱανδήποτε ἀκίνητον ἰδιοκτησίαν διὰ τὴν ὁποίαν δι' εἰδοποιήσεως ἐπιβολῆς ἀπητήθη ἡ ἐπαναφορὰ ταύτης εἰς κατάστασιν μὴ παραβλάπτουσαν τὴν καλὴν ἐμφάνισιν μιᾶς περιοχῆς καὶ λαμβάνῃ οἱαδήποτε ἀπαιτούμενα μέτρα πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἐπιβαρύνουσα ἐκ παραλλήλου τὸν ἰδιοκτήτην τῆς ρηθείσης ἰδιοκτησίας δι' οἱασδήποτε δαπάνας εἰς τὰς ὁποίας αὕτη εὐλόγως ὑπεβλήθη.

Ἡ Ἐπιτροπὴ συμφωνοῦσα πλήρως πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν ὡς ἄνω δύο ἄρθρων θὰ ἐπεθύμει ἐν τούτοις ὅπως, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς περιπτώσεις εἰσόδου εἰς τὴν ἐπηρεαζομένην ἀκίνητον ἰδιοκτησίαν, ἀκολουθῆται ἡ αὐτὴ διαδικασία ἥτις προδιεγράφη εἰς τὸ ἄρθρον 49 ἀνωτέρω, ὡς ἐκ τούτου δὲ προτείνεται ἡ προσθήκη εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου 54 ἡ ἀκόλουθος ἐπιφύλαξις :

«Νοεῖται ὅτι ὁ Ὑπουργός, ἢ ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, ἡ Πολεοδομικὴ Ἀρχὴ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ εἰσέλθῃ—

(α) εἰς οἱανδήποτε κατοικίαν ἄνευ δεόντως ἠτιολογημένου δικαστικοῦ ἐντάλματος·

(β) εἰς οἱανδήποτε οἰκοδομήν, ἄλλην ἢ κατοικίαν, ἐὰν δὲν δώσῃ εἰς τὸν κάτοχον αὐτῆς ὀκτὼ ἡμερῶν ἔγγραφον προειδοποίησιν περὶ τῆς σκοπουμένης εἰσόδου·

(γ) εἰς οἱανδήποτε ἑτέραν ἀκίνητον ἰδιοκτησίαν ἐὰν δὲν δώσῃ εἰς τὸν κάτοχον αὐτῆς μιᾶς ἡμέρας ἔγγραφον προειδοποίησιν περὶ τῆς σκοπουμένης εἰσόδου,

ἐκτὸς ἐὰν ὁ κάτοχος συναινῇ ἐγγράφως εἰς τὴν τοιαύτην εἴσοδον.».

(36) "Αρθρα 56—58 (ὡς ἀνηριθμήθησαν) : Διὰ τῶν ἄρθρων τούτων λαμβάνεται πρόνοια διὰ τὴν ἐπιβολὴν πολεοδομικοῦ ἐλέγχου εἰς τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς, διὰ Διατάγματος, ἐκρίθη σκόπιμος ὁ τερματισμὸς τῆς χρήσεως ἢ μετατροπῆς ἢ ἀφαιρέσεως οἱωνδήποτε οἰκοδομῶν ἢ ἔργων, ἡ προστασία δένδρων καὶ διατήρησις τούτων, ὁ ἔλεγχος διαφημίσεων, κ.λ.π.

Ἐν σχέσει μὲ τὸ ἄρθρον 56 ἀνωτέρω ἡ Ἐπιτροπὴ ἔκρινεν ὀρθὸν ὅπως, εἰς τὰς περιπτώσεις εἰσόδου τῆς Πολεοδομικῆς Ἀρχῆς εἰς μίαν ἀκίνητον ἰδιοκτησίαν διὰ τὴν λῆψιν τῶν ἀναγκαίων μέτρων διὰ τὴν μετατροπὴν ἢ ἀφαίρεσιν οἱωνδήποτε οἰκοδομῶν ἢ ἔργων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀρνεῖται νὰ πράξῃ ὁ ἰδιοκτήτης, ἀκολουθῆται ἡ προδιαγραφεῖσα διαδικασία εἰς τὸ ἄρθρον 54 ἀνωτέρω.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω προτείνεται ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἡ προσθήκη εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου 56 τῆς ἀκολούθου ἐπιφυλάξεως :

«Νοεῖται ὅτι ἡ Πολεοδομικὴ Ἀρχὴ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ εἰσέλθῃ—

(α) εἰς οἱανδήποτε κατοικίαν ἄνευ δεόντως ἠτιολογημένου δικαστικοῦ ἐντάλματος·

(β) εἰς οἱανδήποτε οἰκοδομήν, ἄλλην ἢ κατοικίαν, ἐὰν δὲν δώσῃ εἰς τὸν κάτοχον αὐτῆς ὀκτὼ ἡμερῶν ἔγγραφον προειδοποίησιν περὶ τῆς σκοπουμένης εἰσόδου·

(γ) εἰς οἱανδήποτε ἑτέραν ἀκίνητον ἰδιοκτησίαν ἐὰν δὲν δώσῃ εἰς τὸν κάτοχον αὐτῆς μιᾶς ἡμέρας ἔγγραφον προειδοποίησιν περὶ τῆς σκοπουμένης εἰσόδου,

ἐκτὸς ἐὰν ὁ κάτοχος συναινῇ ἐγγράφως εἰς τὴν τοιαύτην εἴσοδον.».

(37) "Αρθρον 59 (ὡς ἀνηριθμήθη) : Προβλέπεται ὁ καθορισμός, διὰ Κανονισμῶν, τῆς σχετικῆς διαδικασίας ἥτις θὰ ἀκολουθῆται ἐν σχέσει πρὸς ἀκίνητον ἰδιοκτησίαν ἀρχῆς εἰς τὴν ὁποίαν ἔχουσι μεταβιβασθῆ ἁρμοδιότητες κατὰ τὴν ἐπιβολὴν ὑπ' αὐτῆς τοῦ σχετικοῦ πολεοδομικοῦ ἐλέγχου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀφοῦ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τοὺς ἐπιδιωκομένους σκοποὺς διὰ τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου προτείνει τὴν διαγραφὴν ἐξ αὐτοῦ τῶν λέξεων «ἐξαιρέσεις καὶ τροποποιήσεις» (3η καὶ 4η γραμμαὶ) καὶ τὴν ἀντικατάστασιν τούτων διὰ τῶν λέξεων «τροποποιήσεις τῆς σχετικῆς διαδικασίας», οὕτως ὥστε νὰ καταστῇ σαφὲς ὅτι σκοπὸς τῆς προτεινομένης διατάξεως δὲν εἶναι ἡ ἐξαίρεσις Ἀρχῆς τινος ἐκ τῆς ἐπιβολῆς πολεοδομικοῦ ἐλέγχου ἀλλ' ὁ καθορισμὸς πρακτικωτέρας διαδικασίας κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τούτου.

(38) "Αρθρα 61—64 (ὡς ἀνηριθμήθησαν) : Διὰ τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων αὐτῶν, ὡς ταῦτα κατετέθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, παρέχεται τὸ δικαίωμα εἰς τὴν Πολεοδομικὴν Ἀρχὴν ὅπως, εἰς τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς θεωρεῖται ὅτι δὲν λαμβάνονται εὔλογα μέτρα διὰ τὴν προσήκουσαν διατήρησιν τῆς οἰκοδομῆς ἢ ὁμάδος οἰκοδομῶν ἢ τῆς περιοχῆς, προβαίνῃ εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτρίωσιν τούτων, ἀκολουθουμένων πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ περὶ Ἀναγκαστικῆς Ἀπαλλοτριώσεως Νόμου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ μελετήσασα ἐπισταμένως τὰς διαφόρους διατάξεις τοῦ Ἑβδόμου Μέρους τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου ἀπεφάσισε, χάριν τῆς ἀποτελεσματικωτέρας κατοχυρώσεως τῶν δικαιωμάτων τῶν ἐπηρεαζομένων πολιτῶν καὶ ἐπιτεύξεως ὁμοιομορφίας τῶν διατάξεων τοῦ Μέρους τούτου πρὸς τὰς διατά-

ξεις περὶ ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως τοῦ περὶ Ἀναγκαστικῆς Ἀπαλλοτριώσεως Νόμου καὶ τὰς ἰσχυούσας συναφεῖς συνταγματικὰς διατάξεις, νὰ εἰσηγηθῇ τὰς ἀκολούθους τροποποιήσεις :

(α) Τὸ ἄρθρον 61, ὡς τοῦτο ἀνηριθμήθη, τροποποιεῖται περαιτέρω διὰ τῆς διαγραφῆς ἐξ αὐτοῦ τῶν λέξεων καὶ κομμάτων «, ἡ ὑπάρχει πρότασις ὅπως περιληφθῇ,» (9η γραμμὴ) καὶ τῆς προσθήκης, εὐθὺς μετὰ τὰς λέξεις «σχέδια ἀναπτύξεως» (8η γραμμὴ) τῶν λέξεων «δημοσιευθέντα οὐχὶ ἐνωρίτερον τῶν ἓξ μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς Γνωστοποιήσεως τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως» καὶ ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ τῶν λέξεων «ἡ ὑφίσταται πρότασις ὅπως τοιαύτη πρόβλεψις περιληφθῇ εἰς οἱαδήποτε σχέδια ἀναπτύξεως».

(β) Τὸ ἄρθρον 62, ὡς τοῦτο ἀνηριθμήθη, ἀπαλείφεται καὶ ἀντ' αὐτοῦ προτείνονται τὰ ἀκόλουθα δύο νέα ἄρθρα 62 καὶ 63, τῶν ἑπομένων ἄρθρων καὶ ὅπου ἀπαντᾶται ἀναφορὰ εἰς αὐτὰ ἀναριθμουμένων καταλλήλως :

«Πώλησις ἀπαλλοτριωθείσης ἀκινήτου ἰδιοκτησίας εἰς τὸν πρώην αὐτῆς ἰδιοκτήτην.

62.—(1) Ὁσάκις ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς ἀναπτύξεως οἱασδήποτε ἀκινήτου ἰδιοκτησίας, ἡ ἀπαλλοτριοῦσα ἀρχὴ δύναται, ἐφ' ὅσον κρίνει τοῦτο σκόπιμον, νὰ πωλήσῃ οἱανδήποτε ἀπαλλοτριωθεῖσαν ἰδιοκτησίαν ἢ μέρος ταύτης ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι ἡ προσφορὰ πωλήσεως θὰ γίνῃ κατὰ πρῶτον πρὸς τὸν τέως ἰδιοκτήτην καὶ θὰ ἐπιτευχθῇ συμφωνία ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς γενομένης προσφορᾶς ὡς πρὸς τὸ τίμημα πωλήσεως, τὸν χρόνον καὶ τρόπον ἀποπληρωμῆς του.

(2) Εἰς οἱανδήποτε τῶν ἀκολούθων περιπτώσεων, ἤτοι—

(α) ἐὰν τὸ πρόσωπον εἰς ὃ ἐγένετο ἡ προσφορὰ δυνάμει τοῦ ἐδαφίου (1) δὲν ἀποδεχθῇ ταύτην· ἢ

(β) ἐὰν τὸ ρηθὲν πρόσωπον ἀποδεχθὲν τὴν προσφοράν, ὡς ἐν ἐδαφίῳ (1) προνοεῖται, δὲν καταβάλῃ τὸ συμφωνηθὲν τίμημα ἐντὸς τῆς συμφωνηθείσης περιόδου,

ἡ ἀπαλλοτριοῦσα ἀρχὴ δύναται νὰ πωλήσῃ, τηρουμένων τῶν διατάξεων τῶν δυνάμει τοῦ περὶ Ἀναγκαστικῆς Ἀπαλλοτριώσεως Νόμου θεσπισθέντων Κανονισμῶν, τὴν τοιαύτην ἰδιοκτησίαν διὰ δημοσίου πλειστηριασμοῦ.

Διάθεσις ἀπαλλοτριωθείσης ἀκινήτου ἰδιοκτησίας ὁσάκις ὁ σκοπὸς δι' ὃν ἀπηλλοτριώθη αὕτη δὲν καταστῇ ἐφικτός.

63.—(1) Ὁσάκις ὁ σκοπὸς δι' ὃν ἀπηλλοτριώθη ἀκίνητος ἰδιοκτησία δὲν καταστῇ ἐφικτός, ἐντὸς τριῶν ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἀπαλλοτριώσεως, ἡ ἀπαλλοτριοῦσα ἀρχή, εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκπνοὴν τῆς ρηθείσης προθεσμίας τῶν τριῶν ἐτῶν, ὑποχρεοῦται νὰ προσφέρῃ τὴν ἀπαλλοτριωθεῖσαν ἰδιοκτησίαν ἐπὶ καταβολῇ τῆς τιμῆς κτήσεως εἰς τὸ πρόσωπον παρ' οὗ ἀπηλλοτοίωσεν αὐτήν. Τὸ τοιοῦτον πρόσωπον δικαιοῦται ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς λήψεως τῆς προσφορᾶς νὰ γνωστοποιήσῃ τὴν ἀποδοχὴν ταύτης.

(2) Εἰς οἱανδήποτε τῶν ἀκολούθων περιπτώσεων, ἤτοι—

(α) ἐὰν τὸ πρόσωπον εἰς ὃ ἐγένετο ἡ προσφορὰ δυνάμει τοῦ ἐδαφίου (1) δὲν ἀποδεχθῇ ταύτην· ἢ

(β) ἐὰν τὸ ρηθὲν πρόσωπον ἀποδεχθὲν τὴν προσφοράν, ὡς ἐν ἐδαφίῳ (1) προνοεῖται, δὲν καταβάλῃ τὸ συμφωνηθὲν τίμημα ἐντὸς περαιτέρω προθεσμίας τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἀποδοχῆς,

ἡ ἀπαλλοτριοῦσα ἀρχὴ δύναται νὰ πωλήσῃ, τηρουμένων τῶν διατάξεων τῶν δυνάμει τοῦ περὶ Ἀναγκαστικῆς Ἀπαλλοτριώσεως Νόμου θεσπισθέντων Κανονισμῶν, τὴν τοιαύτην ἰδιοκτησίαν διὰ δημοσίου πλειστηριασμοῦ.».

(γ) Ἐν ὄψει τῶν ὡς ἄνω τροποποιήσεων τὸ ἄρθρον 64, ὡς τοῦτο νῦν ἀναριθμεῖται, τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐξ αὐτοῦ διαγραφῆς τῆς ἐν αὐτῷ ἐπιφυλάξεως.

(δ) Πρὸς σαφεστέραν ἀπόδοσιν τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 65, ὡς τοῦτο νῦν ἀναριθμεῖται, τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐκ τοῦ ἐδαφίου (1) αὐτοῦ ἀντικαταστάσεως τῶν λέξεων «ἐξουσιοδοτεῖται διὰ» (6η γραμμὴ) διὰ τῶν λέξεων «εἶναι νόμιμος δυνάμει» καὶ τῆς ἐν τῷ ἐδαφίῳ (6) αὐτοῦ προσθήκης εὐθὺς μετὰ τὰς λέξεις «οἱονδήποτε πρόσωπον» (2α καὶ 3η γραμμαὶ) τοῦ κόμματος καὶ τῶν λέξεων «, ἀρχὴν ἢ συμβούλιον».

(ε) Τὸ ἐδάφιον (2) τοῦ ἄρθρου 66, ὡς τοῦτο νῦν ἀναριθμεῖται, τροποποιεῖται, χάριν πληρεστέρας ἀποδόσεώς του καὶ πρὸς ἀποφυγὴν πλεοναζουσῶν ἐν αὐτῷ προνοιῶν, διὰ τῆς προσθήκης εὐθὺς μετὰ τὴν λέξιν «οἰκίας» (1η γραμμὴ) τῶν λέξεων «ἢ ὑποστατικοῦ», καὶ ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ τῶν λέξεων «ἢ τοῦ ὑποστατικοῦ» καὶ τῆς διαγραφῆς ἐξ αὐτοῦ τῆς φράσεως «καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος κατεχομένης διὰ τοὺς σκοποὺς διὰ τοὺς ὁποίους αὕτη ἀπηλλοτριώθη» (3η καὶ 4η γραμμαί).

(39) Ἄρθρα 65–83 (ὡς ταῦτα περιλαμβάνονται εἰς τὸ κατατεθὲν Νομοσχέδιον) : Διὰ τῶν ἄρθρων τούτων, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὸ Μέρος Ὄγδοον τοῦ Νομοσχεδίου ὡς τοῦτο κατετέθη ἐν τῇ Βουλῇ προβλέπεται ἡ καταβολὴ ἀποζημιώσεως ὁσάκις ἡ οἰκονομικὴ ἀξία μιᾶς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας ἔχῃ οὐσιωδῶς μειωθῇ συνεπείᾳ οἱασδήποτε πολεοδομικῆς ἀποφάσεως.

Πρὸς τούτοις καθορίζονται τὰ κριτήρια ἐφ' ὧν θὰ βασίζηται ἡ παραχώρησις μιᾶς τοιαύτης ἀποζημιώσεως, ἡ μέθοδος ὑπολογισμοῦ ταύτης καθὼς ἐπίσης ἡ διαδικασία ὑποβολῆς αἰτήσεων διὰ τὴν ἀπαίτησιν ἀποζημιώσεως ὡς καὶ ἡ ἀμφισβήτησις οἱασδήποτε ληφθησομένης πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἀποφάσεως. Βεβαίως, τελικὸς κριτὴς ἁπάντων τῶν ζητημάτων εἶναι τὸ Δικαστήριον.

Διαρκούσης τῆς κατ' ἄρθρον μελέτης τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἐνεργοῦσα ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν ὅσων ἀπεφασίσθησαν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος τούτου μετὰ τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς καὶ ἀφοῦ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς ἐκτεθείσας ἐπὶ τοῦ θέματος ἀπόψεις ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν ἐπανεξήτασε τὸ θέμα τῆς καταβολῆς ἀποζημιώσεων, ἡτοιμάσθη δὲ σχετικῶς ὑπὸ εἰδικῆς κυβερνητικῆς ὑπεπιτροπῆς νέον κείμενον τῶν διατάξεων τῶν ἀφορωσῶν εἰς ἀποζημιώσεις, τὸ ὁποῖον καὶ ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας.

Αἱ ὡς ἄνω διατάξεις τεθεῖσαι ἐν συνεχείᾳ ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐνεκρίθησαν ὑπ' αὐτοῦ καὶ κατετέθησαν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν δι' ἔγκρισιν.

Ὡς γνωστόν, τὸ θέμα τῶν ἀποζημιώσεων ἀπετέλεσε τὸ πλέον ἐπίμαχον σημεῖον τοῦ Νομοσχεδίου. Αἱ διατάξεις περὶ τὸ θέμα τοῦτο ὡς ἀρχικῶς ὑπεβλήθησαν καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐτροποποιήθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ἔτυχον σοβαρᾶς μελέτης ἐκ μέρους τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἰδιαιτέρως ἀπησχόλησε αὐτὴν τὸ θέμα τῶν ἐπιβαλλομένων περιορισμῶν εἰς τὴν καταβολὴν ἀποζημιώσεων.

Κατόπιν μελέτης καὶ ἀνταλλαγῆς ἀπόψεων ἐπὶ τῶν διατάξεων τοῦ Ὀγδόου Μέρους ἡ Ἐπιτροπὴ ἤλθεν τελικῶς εἰς τὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα :

(α) Τόσον οἱ ἀρχικῶς περιληφθέντες περιορισμοὶ εἰς τὴν καταβολὴν ἀποζημιώσεων ὅσον καὶ οἱ μεταγενέστερον τροποποιηθέντες εἶναι τοιαύτης φύσεως καὶ ἐκτάσεως ὥστε περιορίζουν τὸ δικαίωμα τῆς ἀποζημιώσεως εἰς τὸ ἐλάχιστον. Ὡς ἐκ τούτου αἱ πρόνοιαι ἐνίων ἄρθρων τοῦ Μέρους τούτου κρίνονται ὡς μὴ ἱκανοποιητικαὶ καὶ ὡς ἀντιβαίνουσαι πρὸς παραδεδεγμένας βασικὰς συνταγματικὰς ἀρχὰς ἤδη ἐφαρμοσθείσας εἰς διατάξεις ἑτέρων ἐν ἰσχύϊ νόμων.

(β) Ἀριθμὸς ἄρθρων χρήζει ἀνακατατάξεως καθ' ὅτι γινομένων τούτων ἀποδεκτῶν, εἰς οἵαν κατάστασιν εὑρίσκονται, καθιστοῦν δύσκολον τὴν παρακολούθησιν τῆς μελέτης τῶν διαφόρων διατάξεων αὐτῶν.

(γ) Αἱ διατάξεις ὡρισμένων ἄρθρων δὲν ἔχουν τὴν θέσιν των εἰς τὸν προτεινόμενον νόμον, δύνανται δὲ αὗται νὰ καλυφθοῦν ἀρκούντως διὰ Κανονισμῶν.

(δ) Βασικῶς ἡ Ἐπιτροπὴ ἀποδέχεται τὴν ὕπαρξιν περιορισμῶν εἰς τὴν καταβολὴν ἀποζημιώσεων οὐχὶ ὅμως εἰς τὸν βαθμὸν ἐκεῖνον ὅστις εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν θὰ ἀποκλείῃ τὸ δικαίωμα ἀποζημιώσεως. Ἐν ἄλλοις, ἡ Ἐπιτροπὴ ἀποδέχεται περιορισμὸν τοῦ δικαιώματος ἰδιοκτησίας, ἀντικρούει, ὅμως, τὴν πλήρη κατάλυσιν τούτου.

(ε) Ἐν κατακλείδι, ἡ Ἐπιτροπὴ τάσσεται ὑπὲρ τῆς ἐπιβολῆς λογικῶν περιορισμῶν εἰς τὰς ἀποζημιώσεις ἵνα ἀποκλείωνται ἀφ' ἑνὸς ὑπερβολικαὶ ἀπαιτήσεις, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ μὴν καταλύωνται τὰ καλῶς νοούμενα καὶ συνταγματικῶς κατοχυρούμενα δικαιώματα τῶν πολιτῶν.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Ἐπιτροπὴ προέβη εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ εἰς μεταγενέστερον στάδιον κατατεθέντος κειμένου τοῦ Ὀγδόου Μέρους τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου διὰ νέου κειμένου ἔχοντος ὡς ἀκολούθως :

«Μέρος Ὄγδοον.—ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ

Ἀπαιτήσεις δι' ἀποζημίωσιν καὶ καταβολὴν ἀποζημιώσεως

Καθορισμὸς Ἀποζημιώσεως.

67.—(1) Οὐδεμία ἀπαίτησις δι' ἀποζημίωσιν δυνάμει τοῦ παρόντος Μέρους γίνεται δεκτὴ καὶ οὐδεμία ἀποζημίωσις δυνάμει τοῦ παρόντος Μέρους καταβάλλεται ἐκτὸς ἐὰν εἰδοποίησις τῆς τοιαύτης ἀπαιτήσεως ἔχῃ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν Πολεοδομικὴν Ἀρχὴν ἐντὸς προθεσμίας ἓξ μηνῶν, ἀρχομένης κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν τῆς εἰδοποιήσεως τῆς πολεοδομικῆς ἀποφάσεως εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται, καὶ ἡ ἀπαίτησις ὑποβληθῇ συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Μέρους:

Νοεῖται ὅτι ὁ Ὑπουργὸς ἀφοῦ ἱκανοποιηθῇ ὅτι, λόγῳ ἀπουσίας ἐκ Κύπρου, ἀσθενείας ἢ ἄλλης εὐλόγου αἰτίας, ὁ ἀπαιτῶν ἀποζημίωσιν ἐκωλύθη ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπιδώσῃ εἰδοποίησιν τῆς ἀπαιτήσεώς του ἐντὸς τῆς ἐν τῷ παρόντι ἐδαφίῳ ὁριζομένης προθεσμίας, δύναται νὰ παραχωρήσῃ (πρό, κατὰ ἢ μετὰ τὴν ἡμερομηνίαν κατὰ τὴν ὁποίαν προθεσμία πρὸς ὑποβολὴν ἀπαιτήσεως ἄλλως θὰ ἐξέπνεε) τοιαύτην παράτασιν προθεσμίας διὰ τὴν ὑποβολὴν τοιαύτης ἀπαιτήσεως οἵα θὰ ἦτο ὑπὸ τὰς περιστάσεις εὔλογος.

(2) Πᾶσα εἰδοποίησις ἀπαιτήσεως δυνάμει τοῦ παρόντος ἄρθρου δέον νὰ γένηται συμφώνως πρὸς Κανονισμοὺς ἐκδοθησομένους δυνάμει τοῦ παρόντος Νόμου.

(3) Ἐάν, ἐντὸς ἓξ μηνῶν ἀπὸ τῆς ὑπὸ τῆς Πολεοδομικῆς Ἀρχῆς λήψεως ἀπαιτήσεως ὑποβληθείσης συμφώνως πρὸς τὸ παρὸν ἄρθρον, ἡ Πολεοδομικὴ Ἀρχὴ καὶ ὁ ἀπαιτῶν δὲν δυνηθῶσι νὰ καταλήξωσιν εἰς συμφωνίαν ἐπὶ τῆς δυνάμει τοῦ παρόντος Νόμου τυχὸν καταβλητέας ἀποζημιώσεως, ἡ ἀποζημίωσις αὕτη καθορίζεται ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου :

Νοεῖται ὅτι ὁσάκις ἡ Πολεοδομικὴ Ἀρχὴ γνωστοποιῇ εἰς οἱονδήποτε ἀπαιτοῦντα ὅτι κατὰ τὴν ἄποψιν αὐτῆς οὐδεμία ἀποζημίωσις δέον νὰ καταβληθῇ καὶ ἡ τοιαύτη ἄποψις τῆς Πολεοδομικῆς Ἀρχῆς δὲν διαμφισβητῆται ὑπὸ τοῦ αἰτητοῦ δι' ἐγγράφου εἰδοποιήσεως ἐπιδιδομένης εἰς τὴν Πολεοδομικὴν Ἀρχὴν ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς γνωστοποιήσεως ταύτης, ὁ ἀπαιτῶν θεωρεῖται ὡς συμφωνήσας εἰς τὸ ὅτι οὐδεμία ἀποζημίωσις δέον νὰ καταβληθῇ.

(4) Πᾶσα προσφυγὴ εἰς τὸ Δικαστήριον διὰ τὸν καθορισμὸν ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου τυχὸν καταβλητέας ἀποζημιώσεως θὰ γένηται συμφώνως πρὸς Κανονισμοὺς ἐκδοθησομένους δυνάμει τοῦ παρόντος Νόμου.

'Αποζημίωσις καὶ τρόπος καθορισμοῦ αὐτῆς.

68.—(1) 'Εὰν καθ' οἱονδήποτε τρόπον ἤθελε προκύψει οὐσιώδης ζημία εἰς βάρος ἰδιοκτησίας τινὸς συνεπείᾳ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν προνοιῶν τοῦ παρόντος Νόμου, δέον νὰ καταβάλληται δικαία ἀποζημίωσις.

(2) 'Αποζημίωσις καταβάλλεται δυνάμει καὶ τηρουμένων τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Μέρους, μόνον ὁσάκις ἀποδειχθῇ ὑπὸ τοῦ ἀπαιτοῦντος αὐτὴν ὅτι, συνεπείᾳ πολεοδομικῆς ἀποφάσεως ἐπηρεαζούσης τὴν ἀκίνητον ἰδιοκτησίαν ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὁποίαν ὑποβάλλεται ἡ ἀπαίτησις, ἐπῆλθεν οὐσιώδης μείωσις τῆς οἰκονομικῆς ἀξίας τῆς ἰδιοκτησίας ταύτης.

(3) Πρὸς τὸν σκοπὸν ὑπολογισμοῦ οἱασδήποτε ἀποζημιώσεως δι' οὐσιώδη μείωσιν τῆς οἰκονομικῆς ἀξίας ἀκινήτου ἰδιοκτησίας ἐπηρεασθείσης ὑπὸ πολεοδομικῆς ἀποφάσεως δέον νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν οἱ ἐν τῷ ἄρθρῳ 10 τοῦ περὶ 'Αναγκαστικῆς 'Απαλλοτριώσεως
15 τοῦ 1962. Νόμου τοῦ 1962 ἐκτιθέμενοι κανόνες καθ' ὅ μέτρον οὗτοι εἶναι ἐφαρμόσιμοι ὡς καὶ ὅλα τὰ περιστατικὰ τῆς περιπτώσεως.

'Αποκλεισμὸς ἢ περιορισμὸς ἀποζημιώσεως εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις.

69.—(1) 'Ανεξαρτήτως παντὸς ἐν τῷ παρόντι Νόμῳ διαλαμβανομένου, οὐδεμία ἀποζημίωσις καταβάλλεται δυνάμει τοῦ παρόντος Νόμου ἐν σχέσει πρὸς οἱανδήποτε οὐσιώδη μείωσιν τῆς οἰκονομικῆς ἀξίας οἱασδήποτε ἀκινήτου ἰδιοκτησίας προκληθεῖσαν ὑφ' οἱασδήποτε διατάξεως διαλαμβανομένης ἐν πολεοδομικῇ ἀποφάσει ἐὰν καὶ καθ' ὅ μέτρον—

(α) ἡ αὐτὴ διάταξις ἢ διάταξις ἔχουσα οὐσιαστικῶς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα διετέλει ἤδη ἐν ἰσχύϊ δυνάμει οἱουδήποτε ἑτέρου νόμου κατὰ τὸν χρόνον καθ' ὃν ἐδόθη εἰδοποίησις περὶ τῆς πολεοδομικῆς ἀποφάσεως ταύτης· ἢ

(β) ἡ αὐτὴ ἢ οὐσιαστικῶς ἡ αὐτὴ οὐσιώδης μείωσις τῆς οἰκονομικῆς ἀξίας τῆς ἐν λόγῳ ἀκινήτου ἰδιοκτησίας προεκλήθη ἐνωρίτερον ὑφ' οἱασδήποτε διατάξεως περιεχομένης ἐν παντὶ γενομένῳ δυνάμει οἱουδήποτε ἑτέρου νόμου τὸ ὁποῖον ἠδύνατο εὐλόγως νὰ ἐξακριβωθῇ κατὰ τὸν χρόνον καθ' ὃν ἐδόθη εἰδοποίησις περὶ τῆς πολεοδομικῆς ἀποφάσεως ταύτης :

Νοεῖται ὅτι οὐδὲν τῶν ἐν τῷ παρόντι ἐδαφίῳ διαλαμβανομένων ἐπηρεάζει οἱανδήποτε ἀπαίτησιν δι' ἀποζημίωσιν δεόντως γενομένην δυνάμει οἱουδήποτε ἑτέρου νόμου καὶ ἐκκρεμοῦσαν κατὰ τὸν χρόνον τῆς λήψεως πολεοδομικῆς ἀποφάσεως ἐν οἱαδήποτε περιπτώσει ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῆς παραγράφου (α) ἢ τῆς παραγράφου (β) ἐν σχέσει πρὸς οἱανδήποτε οὐσιώδη μείωσιν τῆς οἰκονομικῆς ἀξίας τῆς ἐνδιαφερομένης ἀκινήτου ἰδιοκτησίας προκληθεῖσαν ὑπὸ τῆς προγενεστέρας διατάξεως ἡ ὁποία ἀναφέρεται ἐν τῇ παραγράφῳ (α) ἢ, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, ἐν τῇ παραγράφῳ (β).

(2) 'Οσάκις οἱαδήποτε διάταξις περιεχομένη ἐν πολεοδομικῇ ἀποφάσει ἠδύνατο, καθ' οἱονδήποτε χρόνον πρὸ ἢ κατόπιν τῆς ὁρισθείσης ἡμέρας νὰ περιληφθῇ ἐγκύρως ἐν οἱῳδήποτε σχεδίῳ δυνάμει οἱουδήποτε ἑτέρου νόμου, δὲν καταβάλλεται μεγαλυτέρα ἀποζημίωσις ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἐφ' οἱασδήποτε ἀκινήτου ἰδιοκτησίας συνεπείας τοιαύτης διατάξεως περιεχομένης ἐν τῇ πολεοδομικῇ ἀποφάσει ἢ ἡ δυνάμει τοῦ ἑτέρου νόμου τυχὸν καταβλητέα ἀποζημίωσις.

Οὐδεμία ἀποζημίωσις ἐὰν ἐπιτροπῇ ἄλλη τις ἀνάπτυξις.

70.—(1) Ἀποζημίωσις δυνάμει τοῦ παρόντος Νόμου δὲν καταβάλλεται ἐν σχέσει πρὸς πολεοδομικὴν ἀπόφασιν συνεπαγομένην ἄρνησιν τῆς χορηγήσεως ἀδείας διὰ τὴν ἀνάπτυξιν ἀκινήτου ἰδιοκτησίας ἐάν, παρὰ τὴν ἄρνησιν ταύτην, πολεοδομικὴ ἄδεια ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀκίνητον ταύτην ἰδιοκτησίαν εἶναι διαθέσιμος δι' ἀνάπτυξιν ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐφαρμόζεται τὸ παρὸν ἄρθρον :

Νοεῖται ὅτι, ὁσάκις ἡ τοιαύτη ἄδεια εἶναι διαθέσιμος ἐν σχέσει πρὸς μέρος μόνον τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας, τὸ παρὸν ἄρθρον ἐφαρμόζεται μόνον ὡς πρὸς τὸ μέρος τοῦτο.

(2) Ὁσάκις ἀπαίτησις δι' ἀποζημίωσιν δυνάμει τοῦ παρόντος Μέρους ὑποβάλληται ἐν σχέσει πρὸς οἱανδήποτε ἀκίνητον ἰδιοκτησίαν, πολεοδομικὴ ἄδεια δι' ἀνάπτυξιν ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐφαρμόζεται τὸ παρὸν ἄρθρον θεωρεῖται διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ παρόντος ἄρθρου ὅτι εἶναι διαθέσιμος ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀκίνητον ταύτην ἰδιοκτησίαν ἢ μέρος αὐτῆς ἐάν, ἀμέσως προτοῦ ὁ Ὑπουργὸς δώσῃ εἰδοποίησιν περὶ τῆς ἀποφάσεώς του ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἀπαιτήσεως, ἰσχύῃ ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀκίνητον ταύτην ἰδιοκτησίαν ἢ τὸ ἐν λόγῳ μέρος αὐτῆς, πολεοδομικὴ ἄδεια χορηγηθεῖσα, ἢ ἀνάληψις ὑποχρεώσεως ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ πρὸς χορήγησιν πολεοδομικῆς ἀδείας, διὰ τοιαύτην τινὰ ἀνάπτυξιν ἄνευ ἄλλων ὅρων ἢ τῶν ὅρων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν πυκνότητα, τὴν διάταξιν ἢ τὰς διαστάσεις οἰκοδομῶν ἢ εἰς τὴν χρῆσιν τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας.

(3) Τὸ παρὸν ἄρθρον ἐφαρμόζεται ἐφ' οἱασδήποτε ἀναπτύξεως ἡ ὁποία ἔχει τὸν χαρακτῆρα ἀναπτύξεως διὰ σκοποὺς κατοικίας ἢ δι' ἐμπορικοὺς ἢ βιομηχανικοὺς σκοποὺς καὶ ἡ ὁποία συνίσταται ἐν ὅλῳ ἢ κυρίως εἰς τὴν ἀνέγερσιν οἰκιῶν, διαμερισμάτων, ὑποστατικῶν διὰ καταστήματα ἢ γραφεῖα, ἢ βιομηχανικῶν οἰκοδομῶν (περιλαμβανομένων καὶ ἀποθηκῶν), ἢ οἱουδήποτε συνδυασμοῦ αὐτῶν.

Περαιτέρω περιορισμὸς ἀποζημιώσεως.

71. Δὲν δικαιοῦται τις εἰς οἱανδήποτε ἑτέραν ἀποζημίωσιν δυνάμει τοῦ παρόντος Μέρους ἐν σχέσει πρὸς οὐσιώδη μείωσιν τῆς οἰκονομικῆς ἀξίας συμφέροντος ἐν ἀκινήτῳ ἰδιοκτησίᾳ προκληθεῖσαν ὑπὸ πολεοδομικῆς ἀποφάσεως ἐὰν οὗτος δικαιοῦται εἰς ἀποζημίωσιν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 79.

Συμπληρωματικαὶ διατάξεις ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῆς ἀποζημιώσεως.

72. Ὁσάκις ἐν σχέσει πρὸς συμφέρον τι ἐν ἀκινήτῳ ἰδιοκτησίᾳ (ἐν τοῖς ἑφεξῆς ἀναφερόμενον ὡς «τὸ σχετικὸν συμφέρον») ὑποβάλληται ἀπαίτησις δι' ἀποζημίωσιν δυνάμει τοῦ παρόντος Μέρους, τὸ ποσὸν τῆς ὀφειλομένης ἀποζημιώσεως μειοῦται διὰ ποσοῦ ἴσου πρὸς τὴν αὔξησιν τῆς οἰκονομικῆς ἀξίας οἱουδήποτε συμφέροντος ἐν ἀκινήτῳ ἰδιοκτησίᾳ, ἄλλου ἢ ἐκείνου εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται τὸ σχετικὸν συμφέρον κατεχομένου ὑπὸ τοῦ ἀπαιτοῦντος ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἰδιότητα κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν τῆς σχετικῆς πολεοδομικῆς ἀποφάσεως εἰς περιπτώσεις καθ' ἃς ἡ τοιαύτη αὔξησις τῆς οἰκονομικῆς ἀξίας ὀφείλεται εἴτε εἰς τοὺς ὅρους τῆς πολεοδομικῆς ἀδείας ἡ ὁποία προεκάλεσε τὴν ἀπαίτησιν δι' ἀποζημίωσιν εἴτε εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι περιελήφθη, ἢ ἐγένετο πρότασις ὅπως περιληφθῇ, ἐν σχεδίῳ τινὶ ἀναπτύξεως οἱαδήποτε πρόβλεψις δι' οὐσιώδη μετατροπὴν χρήσεως ἢ τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων δημοσίᾳ δαπάνῃ.

Πρόσωπα εἰς τὰ ὁποῖα καταβάλλεται ἀποζημίωσις

73.—(1) Τὸ δικαιούμενον εἰς τὴν καταβολὴν ἀποζημιώσεως ἐν σχέσει πρὸς οἱανδήποτε ἰδιοκτησίαν δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Νόμου πρόσωπον εἶναι ὁ ἰδιοκτήτης τῆς ἐν λόγῳ ἰδιοκτησίας:

Νοεῖται ὅτι—

(α) ὁσάκις οἱαδήποτε ἀκίνητος ἰδιοκτησία ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὁποίαν δέον νὰ καταβληθῇ ἀποζημίωσις δυνάμει τοῦ παρόντος Νόμου εἶναι βεβαρυμένη διὰ τῆς πληρωμῆς οἱουδήποτε ποσοῦ ἐξησφα-

λισμένου δι' ὑποθήκης, ἐγγραφῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως ἢ δι' ἄλλης ἐπιβαρύνσεως δυνάμει τῶν διατάξεων οἱουδήποτε ἐκάστοτε ἐν ἰσχύϊ νόμου, καταβάλλεται εἰς τὸν οἰκεῖον ἐνυπόθηκον δανειστήν, τὸν ἐξ ἀποφάσεως δανειστὴν ἤ, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, τὸ ἄλλο πρόσωπον πρὸς ὄφελος τοῦ ὁποίου ἐνεργεῖ ἡ τοιαύτη ἐπιβάρυνσις, τὸ σύνολον ἢ τοιοῦτο μέρος τῆς καταβλητέας ἀποζημιώσεως οἷον θὰ ἐπήρκει πρὸς ἱκανοποίησιν, ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει, τοῦ δυνάμει αὐτῆς ὀφειλομένου ποσοῦ, συμφώνως πρὸς τὴν σχετικὴν προτεραιότητα τῆς τοιαύτης ὑποθήκης, ἐγγραφῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως ἢ ἄλλης ἐπιβαρύνσεως·

(β) ὁσάκις οἱαδήποτε ἰδιοκτησία ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὁποίαν δέον νὰ καταβληθῇ ἀποζημίωσις δυνάμει τοῦ παρόντος Νόμου τελῇ ὑπὸ μίσθωσιν ἢ ἐνοικιαγοράν, καταβάλλεται εἰς τὸν μισθωτὴν ἤ, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, τὸν ἐνοικιαγοραστήν, ὅστις θὰ ἀποδείξῃ τὸ ἐν τῇ ἰδιοκτησίᾳ ταύτῃ συμφέρον αὐτοῦ πρὸ τῆς καταβολῆς οἱασδήποτε ἀποζημιώσεως εἰς τὸν ἰδιοκτήτην αὐτῆς, τοσοῦτο μέρος τῆς καταβλητέας ἀποζημιώσεως ὅσον θὰ ἐπήρκει πρὸς ἀποζημίωσιν αὐτοῦ διὰ τὸν τερματισμὸν τῆς μισθώσεως ἤ, ἀνολόγως τῆς περιπτώσεως, τῆς ἐνοικιαγορᾶς.

(2) Ἀνεξαρτήτως παντὸς ἐν τῷ ἐδαφίῳ (1) διαλαμβανομένου, ἀποζημίωσις δύναται ὡσαύτως νὰ καταβληθῇ εἰς οἱονδήποτε πρόσωπον ἀποδεικνῦον, δυνάμει Δικαστικοῦ Διατάγματος, ὅτι κέκτηται δικαίωμα ἢ συμφέρον ἐν τῇ ἰδιοκτησίᾳ ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὁποίαν δέον νὰ καταβληθῇ τοιαύτη ἀποζημίωσις.

(3) Ἐν περιπτώσει οἱασδήποτε ἀμφισβητήσεως ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον δικαιοῦται εἰς τὸ σύνολον ἢ οἱονδήποτε μέρος τῆς ἀποζημιώσεως ἐν σχέσει πρὸς οἱανδήποτε ἰδιοκτησίαν δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Νόμου ἢ ὡς πρὸς τὸ ποσὸν εἰς τὸ ὁποῖον τὸ πρόσωπον τοῦτο δικαιοῦται, ἡ ἀμφισβήτησις αὕτη κρίνεται ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου τῇ αἰτήσει τῆς Πολεοδομικῆς Ἀρχῆς ἢ οἱωνδήποτε τῶν ἐν τῇ ἰδιοκτησίᾳ ταύτῃ ἐνδιαφερομένων προσώπων.

Καταβολὴ ἀποζημιώσεως.

74.—(1) Ὁσάκις ἀποφασίζηται ὅτι ἀποζημίωσις δέον νὰ καταβληθῇ δυνάμει τοῦ παρόντος Μέρους, ἡ ἀποζημίωσις αὕτη καταβάλλεται εἰς τὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον δικαιοῦται εἰς αὐτὴν συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Μέρους.

(2) Ἐὰν οἱονδήποτε τῶν ἐχόντων συμφέρον προσώπων δὲν συναινῇ ὅπως λάβῃ τὴν εἰς αὐτὸ καταβλητέαν ἀποζημίωσιν ἢ ἐὰν λόγῳ ἀνικανότητός του ἢ ἀπουσίας του ἐκ Κύπρου ἡ τοιαύτη ἀποζημίωσις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καταβληθῇ εἰς αὐτόν, ἡ Πολεοδομικὴ Ἀρχὴ δύναται, τηρουμένων οἱωνδήποτε διαταγῶν τοῦ Δικαστηρίου, νὰ καταθέσῃ τὸ ποσὸν τῆς ἀποζημιώσεως ταύτης παρὰ τῷ Γενικῷ Λογιστῇ.

(3) Ἐν τῇ καταβολῇ οἱασδήποτε ἀποζημιώσεως δυνάμει τοῦ παρόντος ἄρθρου ἡ Πολεοδομικὴ Ἀρχὴ ἀφαιρεῖ ἐκ τοῦ καταβλητέου ποσοῦ οἱονδήποτε φόρον, δικαίωμα, τέλος ἢ ἄλλην παρομοίαν ἐπιβάρυνσιν ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἐπηρεαζόμενον συμφέρον καὶ καταβάλλει τὸ οὕτως ἀφαιρεθὲν ποσὸν εἰς τὴν Ἀρχὴν εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλεται ὁ ἐν λόγῳ φόρος, δικαίωμα, τέλος ἢ ἄλλη παρομοία ἐπιβάρυνσις :

Νοεῖται ὅτι ἡ τοιαύτη ἀφαίρεσις δὲν ἐπηρεάζει καθ' οἱονδήποτε τρόπον τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπηρεαζομένου προσώπου ὅπως ἀμφισβητήσῃ τὸν ὀρθότητα ἢ νομιμότητα τῆς τοιαύτης ἐπιβαρύνσεως.

Ποικίλαι διατάξεις ὡς πρὸς ἀποζημιώσεις εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις.

'Αποζημίωσις ἐν σχέσει πρὸς Διατάγματα Προστασίας Δένδρων καὶ Διατάγματα Διατηρήσεως.

75. Τὰ θέματα τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ προβλεφθῶσι δυνάμει τοῦ ἄρθρου 39 διὰ Διατάγματος Προστασίας Δένδρων ἢ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 38 διὰ Διατάγματος Διατηρήσεως περιλαμβάνουσι τὴν καταβολήν, ὑπὸ τοιαύτας ἐξαιρέσεις καὶ ὑπὸ τοιούτους ὅρους ὡς ἤθελον ὁρισθῆ ἐν τῷ Διατάγματι, ἀποζημιώσεως ἐν σχέσει πρὸς ζημίαν προκληθεῖσαν ἢ δαπάνην διενεργηθεῖσαν συνεπείᾳ τῆς ἀρνήσεως οἱασδήποτε συναινέσεως ἀπαιτουμένης δυνάμει τοῦ Διατάγματος ἢ τῆς χορηγήσεως οἱασδήποτε τοιαύτης συναινέσεως ὑπὸ ὅρους.

'Αποζημίωσις διὰ περιορισμοὺς ἐπὶ τῶν διαφημίσεων.

76. 'Οσάκις, πρὸς τὸν σκοπὸν συμμορφώσεως πρὸς οἱουσδήποτε Κανονισμοὺς ἐκδοθέντας δυνάμει τοῦ ἄρθρου 40, ἐκτελῶνται ὑφ' οἱουδήποτε προσώπου ἔργα—

(α) πρὸς ἀφαίρεσιν διαφημίσεως ἡ ὁποία ἦτο ἐκτεθειμένη κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν ὡς καὶ κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τῶν Κανονισμῶν· ἢ

(β) πρὸς τερματισμὸν τῆς δι' ἔκθεσιν διαφημίσεως χρήσεως χώρου χρησιμοποιουμένου πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν,

τὸ πρόσωπον τοῦτο δικαιοῦται, κατόπιν ὑποβολῆς ἀπαιτήσεως ἐντὸς τῆς προθεσμίας καὶ καθ' ὃν τρόπον καθορίζονται ὑπὸ Κανονισμῶν, νὰ λάβῃ ἀποζημίωσιν ἐν σχέσει πρὸς οἱασδήποτε δαπάνας εἰς τὰς ὁποίας οὗτος εὐλόγως ὑπεβλήθη πρὸς τοῦτο.

'Αποζημίωσις ἐν σχέσει πρὸς Διατάγματα δυνάμει τοῦ ἄρθρου 37.

77.—(1) Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος ἄρθρου ἐφαρμόζονται ὁσάκις ἐκδίδηται Διάταγμα δυνάμει τοῦ ἄρθρου 37 ἀπαιτοῦν τὸν τερματισμὸν χρήσεώς τινος ἀκινήτου ἰδιοκτησίας ἢ ἐπιβάλλον ὅρους διὰ τὴν συνέχισιν αὐτῆς ἢ ἀπαιτοῦν τὴν μετατροπὴν ἢ ἀφαίρεσιν οἱωνδήποτε οἰκοδομῶν ἢ ἔργων ἐκ τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας.

(2) 'Εάν, κατόπιν ἀπαιτήσεως ὑποβληθείσης εἰς τὸν 'Υπουργὸν ἐντὸς τῆς προθεσμίας καὶ κατὰ τὸν τρόπον οἱ ὁποῖοι καθορίζονται ὑπὸ Κανονισμῶν, ἀποδειχθῇ ὅτι οἱονδήποτε πρόσωπον ὑπέστη συνεπείᾳ τοῦ Διατάγματος ζημίαν διὰ τῆς οὐσιώδους μειώσεως τῆς οἰκονομικῆς ἀξίας συμφέροντος ἐν ἀκινήτῳ ἰδιοκτησίᾳ εἰς τὸ ὁποῖον τὸ πρόσωπον τοῦτο δικαιοῦται ἢ διὰ τῆς παρενοχλήσεώς του ἐνῷ καρποῦται τὴν ἀκίνητον ἰδιοκτησίαν, καταβάλλεται ἀποζημίωσις διὰ τὴν ζημίαν ταύτην.

(3) Ἄνευ ἐπηρεασμοῦ τῶν διατάξεων τοῦ ἐδαφίου (2), πᾶς ὅστις ἐκτελεῖ οἱαδήποτε ἔργα συμμορφούμενος πρὸς τὸ Διάταγμα δικαιοῦται, κατόπιν ἀπαιτήσεως ὑποβληθείσης ὡς ἀνεφέρθη ἐν τῷ ρηθέντι ἐδαφίῳ, νὰ λάβῃ ἀποζημίωσιν δι' οἱασδήποτε δαπάνας εἰς τὰς ὁποίας εὐλόγως ὑπεβλήθη πρὸς τοῦτο.

'Αποζημίωσις εἰς περιπτώσεις ἀνακλήσεως ἢ τροποποιήσεως πολεοδομικῆς ἀδείας.

78.—(1) 'Οσάκις πολεοδομικὴ ἄδεια ἀνακαλῆται ἢ τροποποιῆται Διατάγματος δυνάμει τοῦ ἄρθρου 36, τότε ἐὰν κατόπιν ἀπαιτήσεως ὑποβληθείσης ἐντὸς τῆς προθεσμίας καὶ κατὰ τὸν τρόπον ὁ ὁποῖος καθορίζεται ὑπὸ Κανονισμῶν ἀποδειχθῇ ὅτι πρόσωπον ἔχον συμφέρον ἐν τῇ ἀκινήτῳ ἰδιοκτησίᾳ—

(α) ὑπεβλήθη εἰς δαπάνας διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἔργου τὸ ὁποῖον καθίσταται περιττὸν ὑπὸ τῆς ἀνακλήσεως ἢ τροποποιήσεως· ἢ

(β) ὑπέστη ἄλλως ἀπώλειαν ἢ ζημίαν ἢ οὐσιώδη μείωσιν τῆς οἰκονομικῆς ἀξίας τῆς ἐπηρεαζομένης ἀκινήτου ἰδιοκτησίας ἀμέσως ὀφειλομένην εἰς τὴν ἀνάκλησιν ἢ τροποποίησιν,

καταβάλλεται ἀποζημίωσις εἰς τὸ πρόσωπον τοῦτο ἐν σχέσει πρὸς τὴν ρηθεῖσαν δαπάνην, ἀπώλειαν, ζημίαν ἢ οὐσιώδη μείωσιν.

(2) Διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ παρόντος ἄρθρου, οἱαδήποτε δαπάνη ἡ ὁποία διενηργήθη εἰς τὴν ἐκπόνησιν σχεδίων διὰ τοὺς σκοποὺς οἱουδήποτε ἔργου ἢ ἐπὶ ἄλλων ὁμοίων ζητημάτων προπαρασκευαστικῶν αὐτοῦ θεωρεῖται ὡς περιλαμβανομένη εἰς τὴν πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου διενεργηθεῖσαν δαπάνην.

(3) Τηρουμένων τῶν διατάξεων τοῦ ἐδαφίου (2), δὲν καταβάλλεται ἀποζημίωσις δυνάμει τοῦ παρόντος ἄρθρου ἐν σχέσει πρὸς οἱονδήποτε ἔργον ἐκτελεσθὲν πρὸ τῆς χορηγήσεως τῆς ἀδείας ἡ ὁποία ἀνακαλεῖται ἢ τροποποιεῖται ἢ ἐν σχέσει πρὸς οἱανδήποτε ἄλλην ἀπώλειαν ἢ ζημίαν (μὴ οὖσα ἀπώλεια ἢ ζημία συνισταμένη εἰς τὴν ὑποτίμησιν τῆς ἀξίας συμφέροντος ἐν τῇ ἀκινήτῳ ἰδιοκτησίᾳ) προερχομένην ἐξ οἱασδήποτε πράξεως ἢ παραλείψεως πρὸ τῆς χορηγήσεως τῆς ἐν λόγῳ ἀδείας.

(4) Ἐν τῷ παρόντι Μέρει, πᾶσα ἀναφορὰ εἰς διάταγμα δυνάμει τοῦ ἄρθρου 36 περιλαμβάνει ἀναφορὰν εἰς Διάταγμα δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ ἐν λόγῳ ἄρθρου ὡς ἐφαρμόζεται ὑπὸ τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ἄρθρου 37.

Ἐφαρμογὴ τοῦ ἄρθρου 78 εἰς εἰδικὰς περιπτώσεις ἀρνήσεως τῆς χορηγήσεως πολεοδομικῆς ἀδείας ἢ χορηγήσεως τοιαύτης ἀδείας ὑπὸ ὅρους.

79.—(1) Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος ἄρθρου ἐφαρμόζονται ὅπου—

(α) πολεοδομικὴ ἄδεια διὰ τὴν ἀνάπτυξιν ἀκινήτου ἰδιοκτησίας ἐχορηγήθη διὰ Διατάγματος Ἀναπτύξεως· καὶ

(β) ἡ ἄδεια αὕτη ἀπεσύρθη, εἴτε δι' ἀνακλήσεως εἴτε διὰ τροποποιήσεως τοῦ Διατάγματος ἢ διὰ τῆς ἐκδόσεως διαταγῶν δυνάμει ἐξουσιῶν πρὸς τοῦτο χορηγηθεισῶν ὑπὸ τοῦ Διατάγματος· καὶ

(γ) κατόπιν αἰτήσεως ὑποβληθείσης πρὸς τοῦτο δυνάμει τοῦ Πέμπτου Μέρους, ἡ αἴτησις διὰ χορήγησιν πολεοδομικῆς ἀδείας ἔτυχεν ἀρνήσεως ἢ ἐχορηγήθη τοιαύτη ἄδεια ὑπὸ ὅρους ἄλλους τῶν προηγουμένως ἐπιβληθέντων ὑπὸ τοῦ Διατάγματος Ἀναπτύξεως.

(2) Ἐν οἱαδήποτε περιπτώσει ἡ ὁποία ἐμπίπτει ἐντὸς τοῦ ἐδαφίου (1), αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 78 ἐφαρμόζονται ὡς ἐὰν ἡ ὑπὸ τοῦ Διατάγματος Ἀναπτύξεως χορηγηθεῖσα πολεοδομικὴ ἄδεια—

(α) εἶχε χορηγηθῆ ὑπὸ τῆς Πολεοδομικῆς Ἀρχῆς δυνάμει τοῦ Πέμπτου Μέρους· καὶ

(β) εἶχεν ἀνακληθῆ ἢ τροποποιηθῆ διὰ Διατάγματος δυνάμει τοῦ ἄρθρου 36,

αἱ δὲ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 74 ἐφαρμόζονται ὡς ἐὰν αἱ ἐν αὐταῖς ἀναφοραὶ εἰς Διάταγμα δυνάμει τοῦ ἄρθρου 36 ἦσαν ἀναφοραὶ εἰς πολεοδομικὴν ἀπόφασιν διὰ τῆς ὁποίας ἡ χορήγησις τῆς ἐν λόγῳ πολεοδομικῆς ἀδείας ἔτυχεν ἀρνήσεως ἢ ἡ ἐν λόγῳ πολεοδομικὴ ἄδεια ἐχορηγήθη ὑπὸ ὅρους ἄλλους τῶν προηγουμένων ἐπιβληθέντων.».

Ἐν συνόψει ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγεῖται τὰς ἀκολούθους ἐπὶ τοῦ Μέρους τούτου τροποποιήσεις :

(α) Προστίθεται εἰς τὸ ἀνηριθμημένον ἄρθρον 67 νέον ἐδάφιον (4) δι' οὗ ρυθμίζεται τὸ θέμα τῆς καταθέσεως προσφυγῆς εἰς τὸ Δικαστήριον διὰ τὸν καθορισμὸν τῆς καταβλητέας ἀποζημιώσεως.

(β) Τὸ ἀνηριθμημένον ἄρθρον 68 ἀντικαθίσταται διὰ νέου τοιούτου ρυθμίζοντος κατὰ τρόπον δικαιότερον καὶ συνταγματικῶς ὀρθόδοξον τὸ θέμα τῆς ἀποζημιώσεως καὶ τοῦ τρόπου καθορισμοῦ αὐτῆς.

(γ) Προτείνεται ἡ ἀνακατάταξις ἀριθμοῦ ἄρθρων χάριν εὐκολωτέρας παρακολουθήσεως τοῦ περιεχομένου των.

(δ) Τὸ ἀναριθμηθὲν ἄρθρον 70 τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ ἀντικαταστάσεως τῆς φράσεως «ἄνευ ὅρων ἄλλων ἢ ὡς οἱ ἐν τῇ παραγράφῳ (η) τοῦ ἐδαφίου (3) τοῦ ἄρθρου 66 ἀναφερόμενοι» διὰ τῆς φράσεως «ἄνευ ἄλλων ὅρων ἢ τῶν ὅρων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν πυκνότητα, τὴν διάταξιν ἢ τὰς διαστάσεις οἰκοδομῶν ἢ εἰς τὴν χρῆσιν τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας.».

(ε) Τὸ ἀναριθμηθὲν καὶ ἀνακαταταχθὲν ἄρθρον 74 τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν τῷ τέλει τοῦ ἐδαφίου (3) αὐτοῦ προσθήκης τῆς ἀκολούθου ἐπιφυλάξεως :

«Νοεῖται ὅτι ἡ τοιαύτη ἀφαίρεσις δὲν ἐπηρεάζει καθ' οἱονδήποτε τρόπον τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπηρεαζομένου προσώπου ὅπως ἀμφισβητήσῃ τὴν ὀρθότητα ἢ νομιμότητα τῆς τοιαύτης ἐπιβαρύνσεως.».

(στ) Τὸ ἐδάφιον (4) τοῦ ἀναριθμηθέντος καὶ ἐπανακαταταχθέντος ἄρθρου 77 ἀπαλείφεται ὡς πλεονάζον.

(40) Ἄρθρα 80–88 (ὡς ταῦτα ἀνηριθμήθησαν) : Εἰς τὰ ὡς ἄνω ἄρθρα περιλαμβάνονται ποικίλαι διατάξεις ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἀντιμετώπισιν τυχὸν ἀναφυομένων προβλημάτων κατὰ τὴν περίοδον τὴν μεσολαβοῦσαν μέχρι τῆς πλήρους ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τῆς προτεινομένης νομοθεσίας. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν περιέχονται ὡρισμέναι μεταβατικαὶ διατάξεις, π.χ. ὡς πρὸς τὸ πῶς θὰ ἀσκῆται πολεοδομικὸς ἔλεγχος καθ' ὃν χρόνον θὰ παρασκευάζωνται τὰ Σχέδια κ.ἄ.

Ὡσαύτως διὰ συμπληρωματικῶν διατάξεων καθορίζονται διάφορα ἕτερα θέματα, ὡς τῆς ἐξουσίας εἰσόδου παντὸς ἐντεταλμένου λειτουργοῦ τῆς Πολεοδομικῆς Ἀρχῆς εἰς οἱανδήποτε ἀκίνητον ἰδιοκτησίαν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν οἱασδήποτε ἐργασίας ἀπορρεούσης ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς νομοθεσίας, τῆς ἐξουσίας πρὸς σύναψιν ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς συμβάσεων μετ' ἰδιοκτητῶν ἀκινήτου ἰδιοκτησίας καὶ τῆς ἐπιδόσεως εἰδοποιήσεων ἀπαιτουμένων ὅπως δοθῶσιν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διατάξεων τοῦ προτεινομένου νόμου.

Παραλλήλως πρὸς τὰ ἀνωτέρω γίνεται πρόνοια διὰ τὴν ἐπιβολὴν ποινῶν εἰς τὰς περιπτώσεις παραβάσεως οἱωνδήποτε διατάξεων τῆς προτεινομένης νομοθεσίας.

Ἡ Ἐπιτροπὴ μελετήσασα μίαν ἑκάστην τῶν προτεινομένων διατάξεων, πρὸς καλλιτέραν πραγμάτωσιν τῶν σκοπῶν των, ἐπιθυμεῖ ὅπως εἰσηγηθῇ τὰς ἀκολούθους ἐπ' αὐτῶν τροποποιήσεις :

(α) Ἡ λέξις «ἔγγραφον» νὰ ἐντεθῇ πρὸ τῆς λέξεως «προειδοποίησιν» καὶ αἱ λέξεις «τῆς προθέσεώς του ὅπως πράξῃ τοῦτο» νὰ ἀντικατασταθοῦν διὰ τῶν λέξεων «τῆς σκοπουμένης εἰσόδου» εἰς ἀμφοτέρας τὰς παραγράφους (β) καὶ (γ) τῆς ἐπιφυλάξεως τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἀναριθμηθέντος ἄρθρου 80.

Ὡσαύτως προτείνεται ἡ προσθήκη εἰς τὴν παράγραφον (β) τοῦ αὐτοῦ ἐδαφίου καὶ ἀμέσως μετὰ τὰς λέξεις «εἰς οἱανδήποτε» (1η γραμμὴ) τῆς λέξεως «ὑποστατικόν,», τῶν προμνησθεισῶν λέξεων μετατρεπομένων εἰς «εἰς οἱονδήποτε».

(β) Τὸ ἄρθρον 86 τοῦ Νομοσχεδίου ἀπαλείφεται πρὸς καταχώρησιν τῶν διατάξεών του εἰς τοὺς πρὸς ἔκδοσιν Κανονισμούς, τοῦ ἑπομένου ἄρθρου ἀναριθμουμένου καταλλήλως.

(γ) Τὸ ἄρθρον 88 τοῦ Νομοσχεδίου ἀπαλείφεται ἐπίσης πρὸς καταχώρησιν τῶν διατάξεών του εἰς τοὺς πρὸς ἔκδοσιν Κανονισμούς, τῶν ἑπομένων ἄρθρων ἀναριθμουμένων καταλλήλως.

(δ) Συνεπείᾳ τῶν προταθεισῶν τροποποιήσεων καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ θέματα ὑποβολῆς ἐφέσεως τὸ ἀναριθμηθὲν ἄρθρον 83 τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐξ αὐτοῦ ἀπαλείψεως τῆς παραγράφου (β) τῆς παραγράφου (α) παραμενούσης ὡς τῆς μόνης αὐτοῦ διατάξεως.

(ε)—(i) Ἐν τῷ ἐδαφίῳ (1) τοῦ ἄρθρου 84, ὡς τοῦτο ἀνηριθμήθη, νὰ ἀντικατασταθοῦν αἱ λέξεις «γενομένων Κανονισμῶν» (9η γραμμὴ) διὰ τῶν λέξεων «ἐκδοθέντων Κανονισμῶν ἢ Διοικητικῶν Πράξεων» καὶ νὰ ἐντεθοῦν εὐθὺς πρὸ τῶν λέξεων «ἐν σχέσει πρὸς οἱονδήποτε τοιοῦτο θέμα» (10η γραμμὴ) αἱ λέξεις «ἢ οἱωνδήποτε δυνάμει αὐτοῦ ἐκδοθέντων Κανονισμῶν ἢ Διοικητικῶν Πράξεων» καὶ ἐν τέλει νὰ προστεθοῦν ἐν τῷ πλαγιοτίτλῳ αὐτοῦ τὰ ἑξῆς κάτωθι τῶν ἀριθμῶν καὶ λέξεων «65 τοῦ 1964» :

«12 τοῦ 1969
38 τοῦ 1969.».

(ii) Τὸ μέχρι τῆς πρώτης ἐπιφυλάξεως μέρος τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ρηθέντος ἄρθρου νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τοῦ ἀκολούθου :

Κεφ. 96.
14 τοῦ 1959
67 τοῦ 1963
6 τοῦ 1964
65 τοῦ 1964
12 τοῦ 1969
38 τοῦ 1969.

«(2) Ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς δυνάμει τοῦ ἄρθρου 18 δημοσιεύσεως Γνωστοποιήσεως περὶ τῆς ἐκπονήσεως Τοπικοῦ Σχεδίου δι' οἱανδήποτε περιοχὴν (ἐν τοῖς ἑφεξῆς ἐν τῷ παρόντι ἐδαφίῳ ἀναφερομένην ὡς «ἡ Περιοχὴ») αἱ διατάξεις τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν Νόμου παύουσιν ἐφαρμοζόμεναι ἐντὸς τῆς τοιαύτης Περιοχῆς, κατὰ τρόπον ὅμως ὥστε νὰ μὴ ἐπηρεάζηται πᾶν δυνάμει αὐτῶν γενόμενον ἢ παραλειφθὲν ἐν σχέσει πρὸς οἱονδήποτε ζήτημα ἐντὸς τῆς τοιαύτης Περιοχῆς :».

(iii) Τὸ μέχρι τῆς πρώτης ἐπιφυλάξεως μέρος τοῦ ἐδαφίου (3) τοῦ ἄρθρου 84 νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τοῦ ἀκολούθου :

Κεφ. 96.
14 τοῦ 1959
67 τοῦ 1963
6 τοῦ 1964
65 τοῦ 1964
12 τοῦ 1969
38 τοῦ 1969.

«(3) Ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς δυνάμει τοῦ ἄρθρου 18 δημοσιεύσεως Γνωστοποιήσεως περὶ τῆς ἐκπονήσεως Τοπικοῦ Σχεδίου καὶ μέχρι τῆς δυνάμει τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου δημοσιεύσεως Σχεδίου Περιοχῆς δι' οἱονδήποτε τμῆμα τῆς Περιοχῆς τοῦ Τοπικοῦ Σχεδίου (τοῦ τμήματος τούτου ἐν τοῖς ἑφεξῆς ἐν τῷ παρόντι ἐδαφίῳ ἀναφερομένου ὡς «ἡ περιοχὴ») οὐδὲν σχέδιον διὰ τὴν περιοχὴν ταύτην κατατίθεται καὶ γνωστοποιεῖται ὑπὸ ἁρμοδίας ἀρχῆς δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν Νόμου, ἐκτὸς ἐὰν καὶ μέχρις ὅτου τὸ σκοπούμενον ὅπως οὕτω κατατεθῇ καὶ γνωστοποιηθῇ σχέδιον ἐγκριθῇ ὑπὸ τῆς Πολεοδομικῆς Ἀρχῆς· ἐπὶ τῇ δημοσιεύσει δέ, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 18, Τοπικοῦ Σχεδίου Περιοχῆς δι' οἱανδήποτε περιοχήν, εἴτε αὕτη ἀποτελεῖ τμῆμα Περιοχῆς Τοπικοῦ Σχεδίου εἴτε μή, αἱ διατάξεις τοῦ ρηθέντος ἄρθρου 12 τοῦ προαναφερθέντος Νόμου παύουσιν ἐφαρμοζόμεναι ἐντὸς τῆς τοιαύτης περιοχῆς, κατὰ τρόπον ὅμως ὥστε νὰ μὴ ἐπηρεάζηται πᾶν δυνάμει αὐτῶν γενόμενον ἢ παραλειφθὲν ἐν σχέσει πρὸς οἱονδήποτε ζήτημα ἐντὸς τῆς τοιαύτης περιοχῆς :».

(iv) Ἐκ τοῦ πλαγιοτίτλου τοῦ ἀναριθμηθέντος ἄρθρου 84 νὰ διαγραφοῦν αἱ λέξεις «εἰς Περιοχὰς Τοπικοῦ Σχεδίου».

Ἅπασαι αἱ ἀνωτέρω τροποποιήσεις ὑπῆρξαν συνεπακόλουθοι ἄλλων τροποποιήσεων προταθεισῶν ἀνωτέρω ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς.

(στ) Τὸ ἀναριθμηθὲν ἄρθρον 85, τὸ ὁποῖον παρέχει ἐξουσίαν εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὅπως ἐκδίδῃ Κανονισμοὺς διὰ τὴν καλλιτέραν ἐφαρμογὴν τῶν διαφόρων διατάξεων τοῦ προτεινομένου νόμου τροποποιεῖται ὡς ἀκολούθως :

(i) Ἡ πρώτη παράγραφος αὐτοῦ ἀπαλείφεται ἐξ ὁλοκλήρου καὶ ἀντ' αὐτῆς προτείνεται ἡ καταχώρησις τῶν ἀκολούθων δύο νέων ἐδαφίων :

«(1) Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον δύναται νὰ ἐκδίδῃ Κανονισμοὺς πρὸς καλλιτέραν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Νόμου.

(2) Ἄνευ ἐπηρεασμοῦ τῆς γενικότητος τοῦ ἐδαφίου (1) οἱοιδήποτε τοιοῦτοι Κανονισμοὶ δύνανται νὰ προνοῶσι περὶ ἁπάντων ἢ τινων τῶν ἀκολούθων θεμάτων, ἤτοι—».

(ii) Αἱ λέξεις «καὶ χρόνου» ἐκτίθενται εὐθὺς μετὰ τὰς λέξεις «τοῦ τρόπου» ἐν τῇ παραγράφῳ (α) αὐτοῦ.

(iii) Αἱ λέξεις «τῆς σχετικῆς πρὸς ἐφέσεις δυνάμει τοῦ παρόντος Νόμου διαδικασίας» εἰς τὴν παράγραφον (β) αὐτοῦ ἀντικαθίστανται διὰ τῶν λέξεων «τῶν σχετικῶν πρὸς ἐφέσεις δυνάμει τοῦ παρόντος Νόμου προθεσμιῶν καὶ διαδικασίας.».

(iv) Προστίθενται ἐν τῷ νέῳ ἐδαφίῳ (2) αὐτοῦ αἱ ἀκόλουθοι δύο νέοι παράγραφοι (ε) καὶ (στ), τῆς ὑφισταμένης παραγράφου ἀναγραμματιζομένης ὡς παραγράφου (ζ) :

«(ε) διὰ ρύθμισιν θεμάτων ἐγειρομένων κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν εἰς οἱανδήποτε περιοχὴν ἢ περιοχὰς διατάξεων τοῦ παρόντος Νόμου·

(στ) διὰ τὴν διαδικασίαν αἰτήσεως, παροχῆς καὶ καθορισμοῦ ἀποζημιώσεως·».

Ἡ καταχώρησις τῶν ὡς ἄνω παραγράφων ἐκρίθη ἀναγκαία κατόπιν τῆς ἀπαλείψεως ἀριθμοῦ προηγουμένων ἄρθρων τῶν ὁποίων αἱ διατάξεις θὰ ἠδύναντο νὰ περιληφθῶσιν εἰς Κανονισμούς.

(v) Προστίθεται νέον ἐδάφιον (3) δυνάμει τοῦ ὁποίου λαμβάνεται ἡ συνήθης πρόνοια περὶ καταθέσεως οἱωνδήποτε Κανονισμῶν ἐκδιδομένων δυνάμει τοῦ προτεινομένου νόμου εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἔγκρισιν.

(ζ) Τὸ ἀναριθμηθὲν ἄρθρον 86 τροποποιεῖται—

(i) διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς ἐν τῷ ἐδαφίῳ (1) αὐτοῦ ἀναφερομένης ποινῆς φυλακίσεως καὶ χρηματικῆς ποινῆς διὰ τῆς ποινῆς φυλακίσεως καὶ χρηματικῆς ποινῆς ἐκ τεσσάρων μηνῶν καὶ ἑκατὸν λιρῶν, ἀντιστοίχως, τούτων κριθεισῶν ὡς δικαιοτέρων διὰ τὴν περίπτωσιν·

(ii) διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς ἐν τῷ ἐδαφίῳ (2) αὐτοῦ ἀναφερομένης ποινῆς φυλακίσεως διὰ τῆς ποινῆς τῶν ἓξ μηνῶν, διὰ τοὺς αὐτοὺς ὡς ἀνωτέρω λόγους·

(iii) διὰ τῆς ἀπαλείψεως ἐκ τοῦ ἐδαφίου (3) αὐτοῦ τῆς φράσεως «οἰκοδόμου ἢ παντὸς ἑτέρου προσώπου ἐκτελοῦντος οἱανδήποτε ἀνάπτυξιν ἢ ἐνεργοῦντος ὅπως ἐκτελεσθῇ» (6η καὶ 7η γραμμαὶ) διὰ τῆς φράσεως «ἢ παντὸς ἑτέρου προσώπου ἐνεργοῦντος δι' οἱανδήποτε ἀνάπτυξιν», τῆς πρώτης προνοίας θεωρηθείσης ἀδίκου· καὶ

(iv) διὰ τῆς ἐξ αὐτοῦ διαγραφῆς τῶν ἐδαφίων (4) καὶ (5).

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ὡς ἄνω ἐπενεχθεισῶν τροποποιήσεων ἡ Ἐπιτροπὴ ἀφοῦ ἐπέφερεν εἰς τὸ Νομοσχέδιον καὶ σημαντικὸν ἀριθμὸν ἑτέρων ἐπὶ μέρους λεκτικῆς καὶ νομοτεχνικῆς φύσεως τροποποιήσεων ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο τελικῶς διεμορφώθη ὑπ' αὐτῆς.

Εἰσηγουμένη ἡ Ἐπιτροπὴ τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου ἐπιθυμεῖ ἐκ παραλλήλου νὰ τονίσῃ τὰ ἀκόλουθα :

(α) Ἡ συμπερίληψις εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον μεγάλου ἀριθμοῦ σοβαρῶν καὶ πολυπλόκων διατάξεων μὲ ἐπιπτώσεις σχεδὸν ἐφ' ἁπάντων τῶν πολιτῶν καθιστᾷ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προτεινομένου νόμου λίαν δύσκολον καὶ τὸ ἔργον ἐπίπονον. Ἡ ἐγκαθίδρυσις ὡς ἐκ τούτου ἀρίστων σχέσεων μεταξὺ τοῦ ἐπηρεαζομένου κοινοῦ καὶ τῆς ἑκάστοτε ἁρμοδίας ἀρχῆς καὶ ἡ ἀνάπτυξις πνεύματος εἰλικρινοῦς συνεργασίας ἑκατέρωθεν θὰ πρέπει νὰ ἀποτελέσωσι τὰς πρώτας ἐνεργείας τῶν ἁρμοδίων.

(β) Ἀσφαλῆ ἐχέγγυα πρὸς πραγμάτωσιν τῶν διὰ τῆς προτεινομένης νομοθεσίας ἐπιδιωκομένων σκοπῶν θὰ ἔδει νὰ ἀποτελέσωσιν ἡ πλήρης καὶ συστηματικὴ ἐνημέρωσις τοῦ κοινοῦ ἐπὶ τῶν ἐκ τοῦ προτεινομένου νόμου προκυπτουσῶν ὑποχρεώσεων καὶ δικαιωμάτων των.

(γ) Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον, ὡς πολύπλοκον τοιοῦτον καὶ ἁπτόμενον ἁπασῶν τῶν δραστηριοτήτων—ἰδιωτικῶν καὶ μὴ—τοῦ τόπου, εἶναι δύσκολον νὰ παράσχῃ εἰς οἱονδήποτε σήμερον ἀσφαλεῖς ἐκτιμήσεις ὡς πρὸς τὰς τελικὰς ἐπιπτώσεις του. Ἡ Ἐπιτροπή, ἐν προκειμένῳ, περιορίζεται εἰς τὸ νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τῶν ἁρμοδίων εἰς τὴν μετὰ φειδοῦς καὶ περισκέψεως ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τῆς προτεινομένης νομοθεσίας ὥστε καὶ οἱ σκοποὶ ταύτης νὰ διαφυλαχθῶσι πλήρως καὶ ἡ συνεργασία τοῦ κοινοῦ νὰ καταστῇ πραγματικότης, πρὸς γενικὸν ὄφελος ὁλοκλήρου τῆς νήσου.

(δ) Ὡς ἀναμένεται, τὸ ὡς ἄνω Νομοσχέδιον, ἐν τῇ πρακτικῇ ἐφαρμογῇ του θὰ καταστήσῃ ἀναγκαίας τὴν ἐν τῷ μέλλοντι περαιτέρω τροποποίησίν του καὶ ἐνδεχομένως ἁπλούστευσιν τούτου. Ἐφ' ὅσον ἤθελε προκύψει τοιοῦτο θέμα τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς καί, ὡς πιστεύεται, καὶ τὸ ὑπόλοιπον Σῶμα θὰ εἶναι διατεθειμένα νὰ ἐξετάσωσιν εὐνοϊκῶς τυχὸν εἰσηγηθησομένας ἐποικοδομητικὰς προτάσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπειδὴ τὸ θέμα εἶναι πολὺ περίπλοκον καὶ ἡ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς περιέχει πολλὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀνάγκη νὰ μελετηθοῦν ὑπὸ τῶν Βουλευτῶν, προτίθεμαι νὰ ἀναβάλω τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς, ἡ ὁποία θὰ ὁρισθῇ διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχῃ ἔνστασις ἢ ὑπάρχουν ὁμιληταὶ οἱ ὁποῖοι εἶναι ἕτοιμοι νὰ ἀγορεύσουν ἐπὶ τοῦ θέματος σήμερον.

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἀπεναντίας, τὸ ἀντίθετον θὰ παρεκάλουν, κύριε Πρόεδρε, ἤτοι ὅπως ἡ συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ, ἐπειδὴ καὶ τὸ Νομοσχέδιον εἶναι ὑπερμέγεθες καὶ ἡ ἔκθεσις ἁμιλλᾶται εἰς μέγεθος, θὰ παρεκάλουν ἀντὶ νὰ ὁρισθῇ πρὸς συζήτησιν τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς, νὰ ὁρισθῇ διὰ τὴν μεταπροσεχῆ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν νομίζω ὅτι δικαιολογεῖται ἡ εἰσήγησίς σας, νοουμένου ὅτι τὸ Νομοσχέδιον κατετέθη εἰς τὴν Βουλὴν τὸ 1968 καὶ ἐπομένως ὑπῆρχεν ἀρκετὸς χρόνος διὰ τοὺς ἐντίμους κυρίους Βουλευτὰς νὰ μελετήσουν τὸ Νομοσχέδιον. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον τώρα εἶναι ἀνάγκη νὰ μελετήσουν ἐπισταμένως, εἶναι αἱ τροποποιήσεις αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἐπενεχθῇ ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου ἢ τὰς ὁποίας εἰσηγεῖται ὅπως ἐπενεχθοῦν ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἡ ὁποία ἐξήτασε τὸ θέμα.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἴσως, κύριε Πρόεδρε, ἀκριβῶς αὐτὸ γεγονός, τὸ ὅτι τὸ Νομοσχέδιον κατετέθη πρὸ πολλοῦ καιροῦ, αὐτὸ νὰ ὑποστηρίζῃ τὴν εἰσήγησίν μου, διότι ναὶ μὲν τὸ ἀνεγνώσαμεν, ναὶ μὲν τὸ ἐμελετήσαμεν τότε, ἀλλὰ παρῆλθεν τόσος πολὺς καιρὸς ἔκτοτε, ὥστε νομίζω νὰ δικαιολογῇ μίαν ἐμβριθεστέραν μελέτην του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω μία ἑβδομὰς εἶναι ἀρκετὴ διὰ τὴν ἐπανάληψιν τοῦ θέματος προτοῦ δώσωμεν ἐξετάσεις ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

Ἡ συζήτησις τοῦ θέματος ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην.

«Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 10) τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Ἀπουσιάζοντος τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὸ ἐξωτερικόν, παρακαλῶ οἱονδήποτε ἄλλο Μέλος τῆς Βουλῆς, τὸν κ. Τάασον Παπαδόπουλον, ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 10) ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Προεδρεύων
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Χρῆστος Κουρτελλάρης (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Α. Ζιαρτίδην)
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 20ὴν Ὀκτωβρίου 1972.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £45.396 καὶ ἡ διάθεσις αὐτοῦ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς Κυβερνητικῆς συνεισφορᾶς διὰ τὴν κατασκευὴν ἔργων βελτιώσεως ὑδατοπρομηθείας χωρίων καὶ μικρῶν ἀρδευτικῶν ἔργων εἰς χαλαζοπλήκτους καὶ ἀνομβριοπλήκτους περιοχάς.

Ἡ διάθεσις τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων προτείνεται μεταξὺ ἄλλων μέτρων βοηθείας πρὸς χαλαζοπλήκτους καὶ ἀνομβριοπλήκτους παραγωγοὺς προταθέντων ὑπὸ ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπῆς ὁρισθείσης πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Ἡ ὁλικὴ δαπάνη διὰ τὴν κατασκευὴν ἁπάντων τῶν ὡς ἄνω ἔργων ὑπολογίζεται νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸ ποσὸν τῶν £94.840, ἐκ τῶν ὁποίων £49.444 ἀποτελοῦν τὸ μερίδιον τῶν χωρίων εἰς τὰ ὁποῖα θὰ κατασκευασθῶσι τὰ ἐν λόγῳ ἔργα. Διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν μεριδίων τῶν χωρίων θὰ παραχωρηθῶσι δάνεια ὑπὸ τῶν Δανειστικῶν Ἐπιτρόπων ἐκ τῶν εἰς χεῖρας των πιστώσεων.

Κατάλογοι τῶν ὑπὸ ἐκτέλεσιν ἔργων ἐπισυνάπτονται ὡς Παραρτήματα Α καὶ Β τῆς σταλείσης ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ἐπεξηγηματικῆς ἐκθέσεως.

'Επειδὴ ἡ ὡς ἄνω ἐπιπρόσθετος δαπάνη δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καλυφθῇ ἐκ τῶν ὑφισταμένων πιστώσεων ὑπὸ τὰ ἀντίστοιχα ἄρθρα τοῦ Προϋπολογισμοῦ 'Αναπτύξεως τοῦ τρέχοντος ἔτους, παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

'Υπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

'Εφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς ὅπως προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. "Αρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Προοίμιον καὶ ὁ Συνοπτικὸς τίτλος ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Προοίμιον καὶ ὁ Συνοπτικὸς τίτλος ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Εγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου 'Αναπτύξεως ποσοῦ £45.396 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972. "Αρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. "Αρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ὁ Πίναξ καὶ τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

"Εληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. 'Εφ' ὅσον οὐδεμία ἔνστασις διετυπώθη κατὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν, θὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον 'Αναπτύξεως) Νόμος ('Αρ. 10) τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

«Οἱ περὶ Ἀεροδρομίων (Ἐπιβατικὰ Τέλη καὶ Δικαιώματα) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΩΝ (ΕΠΙΒΑΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Ἐζεκίας Παπαϊωάννου, Πρόεδρος
Χρῆστος Κουρτελλάρης (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Ἀνδρέαν Φάντην)
Γεώργιος Ζαμπᾶς (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Νῖκον Κόσιην)
Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Λέανδρον Ζαχαριάδην)
Φειδίας Παρασκευαΐδης
Κυριάκος Παπαδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἐμελέτησε τοὺς ὡς ἄνω ἀναφερομένους Κανονισμοὺς εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 23ην Ὀκτωβρίου 1972. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

Διὰ τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων Τροποποιητικῶν Κανονισμῶν, οἵτινες ἐκδίδονται δυνάμει τῶν ἄρθρων 2 καὶ 3 τοῦ περὶ Ἀεροδρομίων (Ἐπιβατικὰ Τέλη καὶ Δικαιώματα) Νόμου τοῦ 1964 (Ἀρ. 60 τοῦ 1964), σκοπεῖται ἡ ἐπιβολὴ καὶ εἴσπραξις ἐξ ἑκάστου ἐπιβάτου ἀναχωροῦντος ἐκ τῆς Κύπρου ηὐξημένου τέλους ἐκ £1 ἀντὶ τοῦ μέχρι τοῦδε εἰσπραττομένου ποσοῦ τῶν πεντακοσίων μίλς.

Ὡς γνωστόν, τὸ ἐν λόγῳ τέλος ἐπιβάλλεται καὶ εἰσπράττεται ἐπὶ παντὸς φυσικοῦ προσώπου, ἀνεξαρτήτως φύλου καὶ ἐθνικότητος, ἐπιβιβαζομένου εἰς Κυπριακὸν ἀερολιμένα οἱουδήποτε πολιτικοῦ ἀεροσκάφους (ἐμπορικοῦ ἢ ἰδιωτικοῦ) κατευθυνομένου εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ὑφιστάμενον τὸν οἰκεῖον τελωνειακὸν καὶ ἀερολιμενικὸν ἔλεγχον. Εἰς τὴν καταβολὴν τοῦ ἐν λόγῳ τέλους δὲν ὑπόκεινται ὡρισμέναι τάξεις προσώπων εἰδικῶς καθοριζόμεναι εἰς τὸν Κανονισμὸν 5 τῶν ὑπὸ τροποποίησιν Κανονισμῶν.

Ἀναλύοντες τὰς ἀπόψεις τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου ἐκπρόσωποι αὐτοῦ ἀνέφερον εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὅτι ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς διεξαχθείσης σχετικῆς ἐρεύνης προέκυψεν ὅτι τὸ νῦν εἰσπραττόμενον τέλος συγκριτικῶς μὲ μεγάλον ἀριθμὸν ἄλλων χωρῶν θεωρεῖται χαμηλόν. Ἐξ ἄλλου ἡ γενικὴ αὔξησις τῶν τιμῶν καὶ αἱ γενόμεναι μεγάλαι δημόσιαι ἐπενδύσεις διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν παρεχομένων εἰς τὸν διεθνῆ ἀερολιμένα Λευκωσίας ἐπιβάλλουν τὴν αὔξησιν τοῦ ἐν λόγῳ τέλους.

Ὡς ὡσαύτως ἀναφέρεται εἰς τὴν σταλεῖσαν μετὰ τοῦ Νομοσχεδίου Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου, ἡ αὔξησις τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου τέλους, ἥτις ἐτέθη ἐν ἐφαρμογῇ ἀπὸ τῆς 13ης Ὀκτωβρίου 1972, δὲν ἀναμένεται

νὰ ἔχῃ οἱασδήποτε δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς προόδου τῆς τουριστικῆς κινήσεως τῆς νήσου, ὡς τοῦτο ἄλλωστε εἶναι καὶ ἡ γνώμη τοῦ ἁρμοδίου Ὀργανισμοῦ διὰ τὰ θέματα τουρισμοῦ.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἔγκρισιν τῶν ὡς ἄνω Κανονισμῶν, ὡς οὗτοι κατετέθησαν καὶ ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

κ.Π.Ρ. Δὲν ἐγείρεται θέμα ψηφοφορίας διότι δυνάμει τῆς διατάξεως τοῦ βασικοῦ νόμου, Κανονισμοὶ ἐκδιδόμενοι ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου κατατίθενται εἰς τὴν Βουλήν, ἐὰν δὲ ἡ Βουλὴ ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπομένης προθεσμίας δὲν ἀλλοιώσῃ τούτους, ἰσχύουν ὡς κατετέθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Ἡ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς οὐδεμίαν πρότασιν διὰ τροποποίησιν τῶν Κανονισμῶν περιέχει, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρξουν εἰσηγήσεις τροποποιήσεως.

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἀφοῦ τὰ τέλη αὐτὰ δὲν θὰ ἔχουν καμμίαν ἐπίδρασιν εἰς τὸν τιμάριθμον καὶ τοὺς πλείστους ἀπὸ τούς.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὄχι εἰς τὸν τιμάριθμον, τὸν τουρισμόν.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Ναί, εἰς τὸν τιμάριθμον τῶν ἐπιβιβαζομένων τουριστῶν μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι μεγάλη χρηματικὴ ἐπιβάρυνσις, τοὺς πλείστους δὲ ἀπ' αὐτοὺς πιθανὸν νὰ μὴν τοὺς ξαναδοῦμεν, καί, ὅπως μᾶς ἐδηλώθη, 24 ἀπὸ 58 χῶρες ἔχουν τέλη πέραν τῆς £1. Δὲν βλέπω τὸν λόγον διατὶ νὰ μὴν τὸ αὐξήσωμεν εἰς 30 σελίνια ἀντὶ εἰς μίαν λίραν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δηλαδὴ εἰσηγεῖσθε ὅπως τροποποιηθοῦν οἱ Κανονισμοὶ διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ προβλεπομένου ποσοῦ ἐκ £1 εἰς 30 σελίνια.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Εἰς 30 σελίνια, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Διὰ νὰ εἴμεθα ἀκριβεῖς, δὲν ὑπάρχει φόρος ἐπιβαλλόμενος ποὺ νὰ μὴν ἐπηρεάζῃ τὸν τιμάριθμον. Βεβαίως ὁ ἐπιβαλλόμενος αὐτὸς φόρος εἶναι ἄμεσος, εἶναι δίκαιος, καὶ δι' ὅσους αὐξάνει τὸν τιμάριθμον καλὰ τοὺς τὸν αὐξάνει. Συμφωνῶ νὰ ἐπιβληθῇ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Συμφωνεῖτε ὅπως τὸ τέλος αὐξηθῇ εἰς 30 σελίνια.

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Διαφωνῶ τόσον μὲ τὴν ἀρχὴν ὅσον καὶ μὲ τὴν εἰσήγησιν νὰ αὐξηθῇ. Εἶναι πρωτοφανὲς νὰ αὐξηθῇ κατὰ 300% ἕνα τέλος τὸ ὁποῖον μέχρι πρό τινος ἦτο 10 σελίνια.

Μία 100% αὔξησις ἴσως νὰ εἶναι δικαιολογημένη, ἀλλὰ πέραν τούτου εἶναι ἀδικαιολόγητος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ σᾶς δώσω τὸν λόγον νὰ δευτερολογήσετε ἀφοῦ ὁμιλήσουν.....

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Ἁπλῶς μίαν διευκρίνισιν, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Νὰ αὐξηθῇ εἰς μίαν λίραν, ἐννοοῦσα, ὄχι εἰς.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Συγγνώμην, ἀντελήφθην ὅτι εἰσηγεῖσθε αὔξησιν πέραν τῆς μιᾶς λίρας.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Λογικὴ ἴσως ἡ αὔξησις, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι, ἐὰν τὸ τέλος αὐξηθῇ εἰς 1½ λίραν, τὰ ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα ἐξετέθησαν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι ἡ Κύπρος θὰ εἶναι κάτω ἄλλων χωρῶν, δὲν θὰ ἰσχύουν, δεδομένου ὅτι εἰς πολὺ ὀλίγας χώρας τὸ τέλος εἶναι πέραν τῶν 25 σελινίων, τῆς μιάμισυ στερλίνας, ποὺ δι' ἡμᾶς εἶναι φυσικὰ μιάμισυ Κυπριακὴ λίρα ποὺ εἶναι περισσότερον.

Τότε πράγματι θὰ εὑρισκώμεθα εἰς δυσμενῆ θέσιν ἔναντι ἄλλων χωρῶν, καὶ ἂς μὴ λησμονῶμεν ὅτι ὑπάρχουν τουρίσται οἱ ὁποῖοι ἔρχονται ἐδῶ διὰ 24 ὥρας καὶ δὲν θὰ ἦτο σωστὸν τόσον ἀποτόμως νὰ αὐξήσωμεν τὸ τέλος ἀπὸ 10 σελίνια εἰς 1½ λίραν.

Πιστεύω ὅτι ἡ αὔξησις τῆς μιᾶς λίρας εἶναι ἱκανοποιητικὴ καὶ ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῶν Κανονισμῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Μίαν φαιδρὰν παρατήρησιν εἰς μίαν φαιδρὰν πρόνοιαν ! Δὲν ἔχω διαβάσει τοὺς Κανονισμούς, ἀλλὰ εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὑπάρχει ἡ πρόνοια αὐτὴ καὶ ὑποθέτω ὅτι ἔχει ληφθῇ ἀπὸ τοὺς Κανονισμούς. Ἀναφορὰ γίνεται εἰς ἄρρενας καὶ θήλεις. Δὲν νομίζω ὅτι ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ διαχωρίσωμεν ἄρρενας καὶ θήλεις. Εἶναι ἀρκετόν, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, νὰ ἀναφέρωμεν ἐπιβάτας. Διὰ κάθε ἐπιβάτην θὰ πληρώνωνται τόσα. Διατί ὁ διαχωρισμὸς μεταξὺ ἀρρένων καὶ θηλέων ἐπιβατῶν !

Διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μπορεῖ νὰ ἐπικαλεσθῶμεν καὶ τρία φῦλα καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἀρκετὸν, ἐπιβάτης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Επιμένει ὁ ἔντιμος κ. Βουλευτὴς εἰς τὴν εἰσήγησίν του ὅπως αὐξηθῇ τὸ καταβαλλόμενον τέλος ἐκ μιᾶς λίρας εἰς 30 σελίνια ;

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

'Αφοῦ δὲν ἔχει ἀπήχησιν εἰς τὴν Βουλήν, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἀποδέχομαι τὴν μίαν λίραν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Η εἰσήγησις τοῦ ἐντίμου Μέλους ἀπεσύρθη ὑπὸ τοῦ ἰδίου καὶ ἐπομένως οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται ὡς κατετέθησαν ὑπὸ τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Εξουσίας.

«Οἱ περὶ 'Εκπαιδευτικῶν Λειτουργῶν (Διδακτικὸν Προσωπικὸν) (Διορισμοί, Μεταθέσεις, Προαγωγαὶ καὶ Συναφῆ Θέματα) Κανονισμοὶ τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς 'Επιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Γ. ΖΑΜΠΑΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ (ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΝ) (ΔΙΟΡΙΣΜΟΙ, ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ, ΜΕΤΑΘΕΣΕΙΣ, ΠΡΟΑΓΩΓΑΙ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΘΕΜΑΤΑ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Γεώργιος Ζαμπᾶς, Πρόεδρος
'Αντωνάκης Σωτηριάδης
Γεώργιος Σαββίδης
Νῖκος Μαυρονικόλας
Χριστόφορος Χριστοφίδης.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Παιδείας ἐμελέτησε τοὺς ὡς ἄνω Κανονισμοὺς εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 17ην 'Οκτωβρίου 1972. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας καὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν ὀργανώσεων ΠΟΕΔ, ΟΕΛΜΕΚ καὶ ΟΛΤΕΚ, οἵτινες καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἐπὶ τοῦ θέματος ἀπόψεις των, συμφωνήσαντες τελικῶς πρὸς τὸ περιεχόμενον τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμῶν.

Διὰ τῶν προτεινομένων Κανονισμῶν, οἵτινες ἐκδίδονται δυνάμει τοῦ ἄρθρου 76 τοῦ περὶ τῆς Δημοσίας 'Εκπαιδευτικῆς 'Υπηρεσίας Νόμου τοῦ 1969 ('Αριθμὸς 10 τοῦ 1969), ρυθμίζονται τὰ τῶν διορισμῶν, τοποθετήσεων, μεταθέσεων, προαγωγῶν καὶ λοιπῶν συναφῶν θεμάτων τῆς ἐκπαιδευτικῆς ὑπηρεσίας.

Αἱ κυριώτεραι διατάξεις τῶν ὡς ἄνω Κανονισμῶν ἔχουν ὡς ἀκολούθως :

(α) Διαλαμβάνονται πρόνοιαι ὡς πρὸς τὴν ἀκολουθητέαν διαδικασίαν διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν εἰς διδακτικὸν προσωπικὸν τῆς ἐκπαιδευτικῆς ὑπηρεσίας κενῶν θέσεων πρώτου διορισμοῦ καὶ πρώτου διορισμοῦ καὶ προαγωγῆς.

(β) Ρυθμίζονται διὰ σειρᾶς κανονιστικῶν διατάξεων τὰ θέματα τῶν τοποθετήσεων καὶ μεταθέσεων καθηγητῶν καὶ διδασκάλων ὡς ἐπίσης τῶν διευθυντικῶν αὐτῶν θέσεων συμφώνως τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἀναγκῶν τῆς παιδείας τῆς νήσου.

(γ) Καθορίζονται τὰ τῶν προσόντων καὶ τῆς διαδικασίας ἀξιολογήσεως προαξίμων ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν εἰς κενουμένας θέσεις προαγωγῆς.

(δ) Δι' ἀριθμούς, ἐν τέλει, ποικίλων διατάξεων προβλέπεται ἡ ρύθμισις διαφόρων ἐπὶ μέρους θεμάτων ἀφορώντων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Παιδείας μελετήσασα ἕνα ἕκαστον τῶν προτεινομένων Κανονισμῶν συμφωνεῖ πλήρως πρὸς τοὺς διὰ τούτων ἐπιδιωκομένους σκοποὺς καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἔγκρισιν τούτων, ὡς οὗτοι κατετέθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν τροποποιητικαὶ εἰσηγήσεις ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν τροποποιητικαὶ εἰσηγήσεις, οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται ὡς κατετέθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα «Ὁ περὶ Πωλήσεως Γαιῶν (Εἰδικὴ Ἐκτέλεσις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972», ἀνέφερα ἤδη ὅτι δὲν δύναται νὰ συζητηθῇ, λόγῳ τοῦ ὅτι δὲν ἐκυκλοφόρησεν ἡ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

«Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972».

Ἐν σχέσει μὲ τὸ θέμα αὐτὸ θὰ ἤθελα νὰ ἐπισύρω τὴν προσοχὴν τῶν Προέδρων τῶν δύο ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν, δηλαδὴ τῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς, ὅτι μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς σχετικῆς ἐκθέσεως, προετάθησαν ὡρισμέναι τροποποιήσεις αἱ ὁποῖαι καὶ παρεπέμφθησαν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν πρὸς ἐξέτασιν, ἡ δὲ Βουλὴ ἐτόνισε τὴν ἀνάγκην ὅπως ἡ Ἐπιτροπὴ ἑτοιμάσῃ τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τῶν τροποποιητικῶν εἰσηγήσεων καὶ τῶν νομικῶν σημείων τὰ ὁποῖα ἀνεφέρθησαν ἐντὸς μιᾶς ἑβδομάδος. Παρῆλθον μέχρι τοῦδε δύο ἑβδομάδες καὶ δὲν ἔχει εἰσέτι κυκλοφορήσει ἡ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἡ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, συνεδρίασεν ὁμοῦ μετὰ τῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν τῇ παρουσίᾳ καὶ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας.

Παρέστη ἀνάγκη νὰ τροποποιηθῇ τὸ ἀρχικὸν Νομοσχέδιον ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, δι' αὐτὸ καὶ ἐκαθυστέρησε κάπως, ὅμως ἐντὸς τῶν προσεχῶν ὀλίγων ἡμερῶν ἡ ἔκθεσις θὰ ἀποσταλῇ εἰς τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς καὶ τὸ Νομοσχέδιον θὰ εἶναι ἕτοιμον διὰ συζήτησιν κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ποταμίτης ὡς Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἂς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ὁμιλήσω ἀπὸ τῶν ἐπάλξεων τοῦ Ἐνιαίου. Νομίζω δὲν ὑπάρχει ἔνστασις.

Ἡ ἔκθεσις ἔχει ἑτοιμασθῇ, ἀπομένει μόνον νὰ γίνῃ ὁ ἔλεγχος ὑπ' ἐμοῦ καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα θὰ συζητηθῇ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ πληροφορήσω ὅλους τοὺς ἐντίμους Προέδρους τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν, ὅτι ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἑξῆς εἶναι ἀνάγκη, ἐὰν προκύπτουν λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους δὲν ἔφεραν εἰς πέρας τὸ ἔργον των ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας, νὰ ἀναφέρουν τοῦτο εἰς τὴν Βουλήν. Καὶ τοῦτο διὰ νὰ μὴν καθυστεροῦν ἐπὶ μακρὸν θέματα παραπεμφθέντα πρὸς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγγραφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τὴν 20ὴν Ὀκτωβρίου 1972 συμφώνως τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1972 (Ἀρ. 5 τοῦ 1972) καὶ τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1972 (Ἀρ. 6 τοῦ 1972). Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὰ ἔγγραφα παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγγραφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τὴν 24ην Ὀκτωβρίου 1972 συμφώνως τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1972 (Ἀρ. 5 τοῦ 1972) καὶ τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1972 (Ἀρ. 6 τοῦ 1972). Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καὶ τὰ ἔγγραφα αὐτὰ παραπέμπονται ὡσαύτως εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ εὑρίσκονται ἐγγεγραμμένα τὰ δύο ἀκόλουθα θέματα :

Πρῶτον, «Τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ ταμείου ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν καὶ ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους μερικῶς ἐφαρμοσθεῖσαν πολιτικὴν περὶ παροχῆς δωρεὰν παιδείας».

Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Αἰμιλίου Μιχαηλίδη.

Τὸ δεύτερον θέμα εἶναι : «Ὁ δρόμος Λεμεσοῦ—Λευκωσίας».

Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

Ἐπὶ τοῦ πρώτου θέματος ἠγέρθησαν δύο διαδικαστικαὶ ἐνστάσεις.

Ἡ πρώτη, κατὰ πόσον τὸ θέμα θὰ ἠδύνατο νὰ ἐγγραφῇ, ἐφ' ὅσον προεβλήθη ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι παρόμοιον θέμα παρεπέμφθη εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν, ἤτοι τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας.

Ἐπὶ τοῦ πρώτου θέματος ἤδη ὡς Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἀπεφάνθην ὅτι τὸ θέμα ἠδύνατο νὰ ἐγγραφῇ ἀλλὰ ἡ διαδικαστικὴ ἔνστασις ἠδύνατο νὰ ἐγερθῇ κατὰ τὸν χρόνον τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος.

Κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς ἠγέρθη διαδικαστικὴ καὶ πάλιν ἔνστασις, ὅσον ἀφορᾷ τὴν συζήτησιν ἢ μὴ τοῦ θέματος, λόγῳ τοῦ προβληθέντος ἰσχυρισμοῦ ὅτι παρόμοιον θέμα ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Λόγῳ τῆς σοβαρότητος τοῦ ἐγερθέντος διαδικαστικοῦ θέματος διὰ πρώτην φορὰν κατὰ τὴν δωδεκαετῆ προεδρίαν μου ἐπεφύλαξα ἀπόφασιν ἐπὶ θέματος διαδικασίας.

Ἠρεύνησα τὸ θέμα ἐπισταμένως καὶ εὑρίσκομαι εἰς τὸ στάδιον τῆς τελικῆς διατυπώσεως τῆς ἀποφάσεώς μου, θὰ ἐκδώσω δὲ ταύτην κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Ἑπομένως ἡ συζήτησις τοῦ θέματος θὰ ἀναβληθῇ καὶ θὰ συζητηθῇ τὸ δεύτερον θέμα «Ὁ δρόμος Λεμεσοῦ—Λευκωσίας», τὸ ὁποῖον ἐνεγράφη ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

Ὁ κ. Γιάγκος Ποταμίτης ἔχει τὸν λόγον.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐδόθη ἀπάντησις ἡ ὁποία δὲν μὲ ἱκανοποιεῖ βεβαίως. Θέλετε τώρα ὡς ζήτημα διαδικασίας νὰ ἀναβάλωμεν τὴν συζήτησιν διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν ἢ θέλετε νὰ ὁμιλήσω σήμερα ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βουλευτὴς δικαιοῦται νὰ ἐγγράψῃ θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, τὸ ὁποῖον προκύπτει ἀπὸ ἐρώτησιν τὴν ὁποίαν ἔθεσε καὶ μὴ δοθεῖσαν ἀπάντησιν, ἢ διότι ἡ ἀπάντησις, ἡ ὁποία ἐδόθη, κρίνεται ὑπ' αὐτοῦ ὡς μὴ ἱκανοποιητική.

Ἱκανοποιεῖ ἡ δοθεῖσα ἀπάντησις κ. Ποταμίτη ;

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ὄχι δὲν μὲ ἱκανοποιεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐφ' ὅσον ἡ δοθεῖσα ἀπάντησις δὲν σᾶς ἱκανοποιεῖ, τὸ θέμα δύναται νὰ συζητηθῇ σήμερον ἢ τοὐλάχιστον μπορεῖ ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς νὰ προβῇ εἰς εἰσαγωγικὴν ὁμιλίαν ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ ἡ περαιτέρω συζήτησις, ἐφ' ὅσον δὲν θὰ ὑπῆρχαν ἄλλα Μέλη, τὰ ὁποῖα θὰ ἦσαν ἕτοιμα νὰ συζητήσουν σήμερον, προτοῦ λάβουν ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν ἀπάντησιν ἡ ὁποία ἐδόθη, δύναται νὰ συνεχισθῇ τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα.

Ὁ κ. Ποταμίτης ἔχει τὸν λόγον.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι Βουλευταί. Μέσον τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ὑπέβαλα πρὸς τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον ἀπὸ τῆς 7ης Αὐγούστου 1972 τὴν Ἐπερώτησιν τὴν ὁποίαν τώρα θὰ σᾶς ἀναγνώσω καὶ εἰς τὴν ὁποίαν οὐδεμία ἀπάντησις εἶχε δοθῇ. Ἐλήφθη ὅμως σήμερον ἡ ἀπάντησις. Θὰ σᾶς ἀναγνώσω πρῶτον τὴν Ἐπερώτησιν.

Ἡ Ἐπερώτησις αὕτη ἔχει ὡς ἑξῆς :

«Ὁ δρόμος Λεμεσοῦ—Λευκωσίας ἀπὸ ἐτῶν κατέστη ἀνεπαρκὴς διὰ τὸν ὄγκον τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροχαίας κινήσεως.

Λόγῳ τοῦ μικροῦ πλάτους τῆς ὁδοῦ ταύτης προκαλεῖται μεγάλη καθυστέρησις εἰς τὰ αὐτοκίνητα κατὰ τὴν διαδρομήν των, ἐνῷ τὰ δυστυχήματα διαδέχονται τὸ ἕνα τὸ ἄλλον σχεδὸν καθημερινῶς.

Ὁ δρόμος οὗτος εἶναι μία ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων ὑπεραστικῶν ὁδῶν, ἐὰν δὲν εἶναι ἡ κυρία ὑπεραστικὴ ὁδὸς τῆς Νήσου.

Μεταφέρει τὰ προϊόντα τῶν Ἐπαρχιῶν Λεμεσοῦ καὶ Πάφου καὶ ἐμπορεύματα ἐκ Λεμεσοῦ πρὸς τὴν Λευκωσίαν καὶ τὰς ἄλλας ἐπαρχίας τῆς Νήσου καὶ ἐκ τούτων πρὸς τὰς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ καὶ Πάφου.

Ἐὰν σήμερον εἶναι τόσον δύσκολος ἡ διαδρομή του, αὕτη θὰ καταστῇ προβληματικὴ μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ λιμένος Λεμεσοῦ πρὸς βλάβην τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου.

Κατόπιν τῶν ἄνω, τὰ ὁποῖα εἶναι γνωστὰ εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν τί μέτρα ἔχουν ληφθῇ ἢ θὰ ληφθῶσι καὶ πότε διὰ σημαντικὴν καὶ ἀποτελεσματικὴν βελτίωσιν (ἱκανοποιητικὴν διεύρυνσιν καὶ εὐθυγράμμισιν) τῆς σπουδαιοτέρας ὁδικῆς ἀρτηρίας τῆς Κύπρου».

Ἡ Ἀπάντησις ἡ ὁποία ἐδόθη σήμερον ἔχει ὡς ἑξῆς :

«Τὸ θέμα τῆς βελτιώσεως τῆς ὁδοῦ Λευκωσίας—Λεμεσοῦ ἐξετάζεται ὑπὸ κλιμακίου ξένων ἐμπειρογνωμόνων ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ γενικωτέρου προγράμματος ὁδικῆς ἀναπτύξεως τῆς Νήτου».

Εἶπα ὅτι ἡ βραχεῖα αὕτη Ἀπάντησις δὲν μὲ ἱκανοποιεῖ, ὄχι διὰ τὸ βραχύ της ἀνάστημα, ἀλλὰ διότι ὁ δρόμος Λεμεσοῦ καὶ ἡ κατάστασις αὐτοῦ ἦτο ἀπὸ ἐτῶν γνωστὴ καὶ ἔπρεπε ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν νὰ εἶχε διευθετηθῇ.

Κύριοι Βουλευταί. Ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν εἰς τὴν ὁμιλίαν του ἐν τῇ Βουλῇ ἐπὶ τῶν Προϋπολογισμῶν τοῦ 1972, εἶπεν ὅτι ὁ συνεχῶς αὐξανόμενος ἀριθμὸς τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ ὀχημάτων καὶ τὰ συνεπείᾳ τούτου προκύπτοντα προβλήματα τροχαίας κινήσεως καὶ ὁδικῆς ἀσφαλείας καθὼς καὶ ἡ ἀνάγκη ταχείας καὶ οἰκονομικῆς μεταφορᾶς ἐπιβατῶν καὶ ἀγαθῶν, ὡδήγησαν εἰς τὴν ἐπιτάχυνσιν τοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τοῦ ὁδικοῦ δικτύου καὶ οὕτω ἐσυνεχίσθη τὸ πρόγραμμα βελτιώσεως τῶν ὑπεραστικῶν ὁδικῶν ἀρτηριῶν τῶν συνδεουσῶν τὰς πόλεις.

Καὶ συνεχίζων ὁ κ. Ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι κατὰ τὸ Τρίτον Πενταετὲς Σχέδιον θὰ συνεχισθῇ μὲ ἐντατικὸν ρυθμὸν ἡ περαιτέρω ἀνάπτυξις τοῦ ὁδικοῦ δικτύου καὶ ἔδωσε τὸ διὰ τὸ ὁλικὸν δίκτυον προοριζόμενον νὰ δαπανηθῇ ὁλικὸν ποσὸν ἐντὸς τοῦ ἔτους 1972—τὸ ὁποῖον πλησιάζει νὰ τελειώσῃ—εἰς £2.001.340.

Ταῦτα εἶπεν ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν καταθέτων ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως τοὺς δύο Προϋπολογισμοὺς τοῦ Κράτους.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ προϋπολογισμοῦ, δικαίως ἐξέφρασεν ἐν τῇ πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσει της, τὴν ἱκανοποίησίν της διὰ τὴν πρόθεσιν τῆς Κυβερνήσεως νὰ καταστίσῃ νέα σχέδια κατασκευῆς ὁδῶν, τὰ ὁποῖα θὰ συνίστανται εἰς αὔξησιν τοῦ πλάτους καὶ τῆς ἀντοχῆς τοῦ ὁδοστρώματος, τὴν ἐπίτευξιν καλλιτέρας ὁρατότητος, τὴν βελτίωσιν τῶν γεωμετρικῶν χαρακτηριστικῶν τῶν ὁδῶν, ἤτοι παράγοντας οἵτινες συντελοῦν κατὰ τρόπον ἄμεσον εἰς τὴν καλυτέραν καὶ ταχυτέραν ἐξυπηρέτησιν τῆς τροχαίας, ὡς ἐπίσης εἰς τὴν μείωσιν τῶν ὁδικῶν δυστυχημάτων.

Ἐὰν ὅμως ἴδωμεν τὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκετο καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ εὑρίσκεται ὁ δρόμος Λεμεσοῦ—Λευκωσίας ἢ Λευκωσίας—Λεμεσοῦ, ἐὰν τὸ προτιμοῦσιν οἱ συνάδελφοι τῆς πρωτευούσης, ἐὰν ἐξετάσωμεν τὴν φύσιν τῆς ὁδικῆς ταύτης ἀρτηρίας καὶ τὸ μέγεθος τῆς ἐπ' αὐτῆς συγκοινωνιακῆς κυκλοφορίας ἐν συσχετισμῷ μὲ τὰς Ὑπουργικάς, λέγε Κυβερνητικάς, ἐπαγγελίας, θὰ κατα-

λήξωμεν δυστυχῶς εἰς τὸ θλιβερὸν συμπέρασμα ὅτι τοὺς λόγους δὲν ἠκολούθησαν ἔργα. Οὐδὲν ἔγινε διὰ τὸν κυριώτερον δρόμον τῆς Κύπρου.

Ἡ ὁδὸς διὰ τὴν ὁποίαν ὁμιλοῦμεν εἶναι ἀναμφισβητήτως μία τῶν σπουδαιοτέρων, ἐὰν δὲν εἶναι ἡ κυρία ὑπεραστικὴ ἀρτηρία τῆς Νήσου. Ἑνώνει—δὲν χωρίζει—τὰς δύο φιλονικούσας μεγάλας πόλεις τῆς Κύπρου, τὴν Λεμεσὸν μὲ τὴν Ἀμμόχωστον.

Δι' αὐτῆς διεξάγεται ὅλον τὸ μετακομιστικὸν ἐμπόριον τῆς Ἐπαρχίας Πάφου καὶ τῆς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ πρὸς τὴν πρωτεύουσαν, πρὸς τὴν Λάρνακα καὶ τὴν Ἀμμόχωστον, ὡς καὶ τὸ τῆς Λευκωσίας, Ἀμμοχώστου καὶ Λάρνακος πρὸς τὴν Λεμεσὸν καὶ τὴν Πάφον.

Δι' αὐτῆς διέρχονται ὅλα τὰ διὰ τοῦ ὅρμου Λεμεσοῦ εἰσαγόμενα ἐμπορεύματα τὰ προοριζόμενα διὰ τὴν Λευκωσίαν, Ἀμμόχωστον καὶ Λάρνακα.

Δι' αὐτῆς μεταφέρονται καθημερινῶς ὅλοι οἱ πρὸς τὴν πρωτεύουσαν μεταβαίνοντες κάτοικοι τῶν Ἐπαρχιῶν Λεμεσοῦ καὶ Πάφου.

Αὐτὴ ἡ ὁδὸς φέρει τὸ βάρος τῶν ὑπερμεγέθων ὑψηλῶν στρατιωτικῶν, φορτηγῶν καὶ ἄλλων αὐτοκινήτων τῶν δύο Βρεττανικῶν Στρατιωτικῶν Βάσεων, διὰ νὰ μὴν ἀναφέρω ἀκόμη τὰ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν καὶ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς.

Τὰ μεγάλα φορτηγὰ τὰ μεταφέροντα πετρελαιοειδῆ εἶναι τακτικώτατοι πελάται αὐτῆς τῆς ὁδικῆς ἀρτηρίας.

Εἶναι ὅμως ἡ ὁδὸς αὕτη κατάλληλος διὰ νὰ φέρῃ αὐτὸ ὅλον τὸ βαρὺ φορτίον μέ τὸ ὁποῖον τὴν ἐπιβαρύνομεν ;

Ἕν μέρος τῆς ὁδοῦ ταύτης «ἐβελτιώθη» ἐπὶ Ἀγγλικῆς κατοχῆς καὶ ἓν μέρος κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἀνεξαρτησίας.

Ὅταν λέγω ἐβελτιώθη, εἶναι τρόπος τοῦ λέγειν. Χρησιμοποιῶ τὴν λέξιν λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὰς συνθήκας ποὺ ὑφίσταντο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

Ἐκτοτε παρῆλθον πολλὰ ἔτη καὶ ἡ αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὀχημάτων καὶ τοῦ ὄγκου τῆς τροχαίας ἐγένετο ὄχι μὲ βῆμα σημειωτὸν ἀλλὰ μὲ ἅλματα γίγαντος.

Ἀπὸ ὅ,τι πληροφοροῦμαι, τὸ σύνολον τῶν ὀχημάτων εἰς τὴν Κύπρον, ὅταν εἶχαν γίνει αἱ δεύτεραι καὶ τελευταῖαι ἐπιδιορθώσεις εἰς αὐτὸν τὸν δρόμον κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἀνεξαρτησίας, ἀνήρχετο εἰς 41.000 ὀχήματα. Κατὰ τὸ 1971 ὁ ἀριθμός των ἀνῆλθε εἰς 92.359. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ καθιστᾷ αὐτὴν τὴν αὔξησιν σοβαρωτέραν εἶναι ὅτι ἡ ἀναλογία τῆς αὐξήσεως τῶν φορτηγῶν αὐτοκινήτων κατὰ τὰ τελευταῖα αὐτὰ χρόνια εἶναι μεγαλυτέρα τῆς γενικῆς αὐξήσεως τῶν ὀχημάτων.

Τὰ φορτηγὰ αὐτοκίνητα ποὺ ἦσαν 5.817 ἀνῆλθον εἰς 13.735 κατὰ τὸ 1971 καὶ ὅλοι γνωρίζομεν τί σημαίνει ὅταν ὁδηγῶμεν νὰ εὑρίσκωνται ἔμπροσθέν μας ἕνα, δύο ἢ κάποτε καὶ περισσότερα φορτηγὰ αὐτοκίνητα.

Δὲν ἔχω δυστυχῶς τὸν ἀριθμὸν τῶν αὐτοκινήτων ποὺ διεκινοῦντο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ταύτης μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1961—1971 διὰ νὰ εὕρω τὴν ἀκριβῆ αὔξησιν τῆς χρονικῆς περιόδου αὐτῆς. Ἐκ τῆς πείρας μου ὅμως, σκληρᾶς πείρας, ποὺ ἀπέκτησα διανύων τὸν δρόμον τοῦτον καθ' ὅλην αὐτὴν τὴν δεκαετῆ περίοδον δύο ἢ τέσσαρας φορὰς τὴν ἑβδομάδα, δύναμαι νὰ εἴπω μετὰ σχετικῆς βεβαιότητος ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν αὐτοκινήτων ἐτριπλασιάσθη.

Ἀπὸ τοῦ 1961 καὶ ἐντεῦθεν ηὐξήθη σημαντικῶς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργοστασίων εἰς τὴν Λευκωσίαν καὶ τὴν Λεμεσόν, ἱδρύθη ὁ ἠλεκτροπαραγωγικὸς σταθμὸς τῆς Μονῆς καὶ ἐτέθησαν ὑπὸ καλλιέργειαν πολλαὶ νέαι ἐκτάσεις γῆς, πρᾶγμα ὅπερ ἔριξεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ταύτης σημαντικὸν ἀριθμὸν μεγάλων φορτηγῶν αὐτοκινήτων διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν προϊόντων ποὺ παράγουν καὶ τῶν πρώτων ὑλῶν ποὺ χρειάζονται.

Ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ δρόμος αὐτὸς ἦτο κατάλληλος πρὸ δωδεκαετίας καὶ πλέον νὰ φέρῃ τὸ βάρος τῆς τότε ὑφισταμένης τροχαίας κινήσεως, ὑπάρχει κανεὶς ποὺ νὰ δύναται νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι εἶναι κατάλληλος καὶ σήμερον μὲ τὴν τεραστίαν ἀλλαγὴν ποὺ ἐπῆλθεν ἐν τῷ μεταξὺ εἰς μέγεθος, ποσότητα, φύσιν καὶ ὄγκον τῆς σημερινῆς ἐπ' αὐτοῦ τροχαίας κινήσεως; Ἡ ἀπάντησις δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ποτὲ καταφατική.

Δὲν χρειάζεται ἐπιχειρηματολογία πρὸς ὑποστήριξιν τῆς εἰσηγήσεως ὅτι χρειάζονται τοὐλάχιστον ριζικαὶ βελτιώσεις τῆς ὁδικῆς αὐτῆς ἀρτηρίας, ἂν ὄχι ἀντικατάστασίς της.

Καὶ ἐὰν ἐχρειάζετο τέτοιο πρᾶγμα, ὁ μεγάλος ἀριθμὸς τῶν ὁδικῶν δυστυχημάτων ποὺ συμβαίνουν εἰς αὐτὸν τὸν δρόμον, ἡ συνεχιζομένη αὐτὴ ἄλυσις τῶν τραγικῶν ἀτυχημάτων, εἶναι ἀψευδὴς μαρτυρία τοῦ ὅτι κάτι σαθρὸν ὑπάρχει εἰς τὸ βασίλειον τῆς Δανίας, διὰ νὰ ἐνθυμηθῶμεν καὶ ὀλίγον Σαίξπηρ!!

Ὡς πληροφοροῦμαι κατὰ τὸ 1971 συνέβησαν εἰς ὅλην τὴν Κύπρον 125 θανατηφόρα δυστυχήματα ἐκ τῶν ὁποίων 17 ἐπὶ τοῦ δρόμου Λεμεσοῦ—Λευκωσίας, ἤτοι τὸ 13,6%.

Κατὰ τὸ πρῶτον ἑξάμηνον τοῦ 1972 εἴχαμε παγκυπρίως 52 νεκροὺς ἀπὸ αὐτοκινητικὰ δυστυχήματα ἐκ τῶν ὁποίων 11, ἤτοι τὰ 21,15%, ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ δρόμου.

Θὰ λεχθῇ ἴσως ὅτι πταίουν οἱ ὁδηγοὶ τῶν αὐτοκινήτων. Ἴσως τοῦτο νὰ εἶναι ἐν μέρει ἀληθές· ἀλλὰ διατὶ μὲ τοὺς ἰδίους ὁδηγοὺς συμβαίνουν ὀλιγώτερα δυστυχήματα εἰς ἄλλους δρόμους καὶ περισσότερα εἰς αὐτὸν τὸν ἀπηρχαιωμένον δρόμον;

Αὐτὸς ὁ δρόμος κατήντησε συνεχὴς παγὶς δυστυχημάτων καὶ δύναται δικαίως νὰ ὀνομασθῇ «ὁ δρόμος τοῦ αἵματος», ὅπως τὸν ἀπεκάλεσε μία Κυπριακὴ ἐφημερίς.

Ἕνας ὑπεραστικὸς δρόμος διὰ νὰ ἐκτελῇ τὸν προορισμόν του πρέπει νὰ εἶναι οὕτω κατασκευασμένος, νὰ ἔχῃ τὸ ἀναγκαῖον πλάτος, νὰ εἶναι εὐθύς, ὁμαλὸς καὶ νὰ ἔχῃ ὁρατότητα κατὰ τρόπον ὥστε νὰ ἐπιτρέπῃ ὄχι μόνον τὴν ἀσφαλῆ ἀλλὰ καὶ τὴν ταχεῖαν καὶ σύντομον διαδρομήν του.

Ἡ μεταφορὰ ἑνὸς τόσον μεγάλου ἀριθμοῦ ἐπιβατῶν ποὺ χρησιμοποιοῦν αὐτὸν τὸν δρόμον ὄχι διὰ λόγους ἀναψυχῆς ἀλλὰ δι' ἐργασίαν πρέπει νὰ εἶναι ταχεῖα καὶ σύντομος.

Δὲν ζηλεύω τὴν μοῖραν ὅλων ἐκείνων ποὺ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ὁδηγοῦν αὐτοκίνητα ἐπὶ τοῦ δρόμου τούτου οὔτε καὶ τῶν ἐπιβατῶν των.

Ὑποχρεώνονται συνεχῶς νὰ διακόπτουν δι' ἀρκετὴν ἀπόστασιν τὴν κανονικὴν ταχύτητα τῶν ὀχημάτων των διότι συνεχῶς εὑρίσκονται πίσω ἀπὸ βαρέα καὶ μεγάλα φορτηγὰ καὶ λεωφορεῖα τὰ ὁποῖα πλὴν τῆς καθυστερήσεως τοὺς ἀναγκάζουν νὰ ἀναπνέουν τὰ ἀνθυγιεινά, τὰ βλαβερὰ καυσαέρια ποὺ τοὺς ἐκπέμπουν.

Τὰ νεῦρα τῶν ὁδηγῶν σπάζουν καὶ δοκιμάζουν νὰ τὰ προσπεράσουν, ἀλλὰ πλειστάκις ἀνεπιτυχῶς, διότι ἐμφανίζονται ἄλλα ὀχήματα ἀπὸ τὴν ἀπέναντι κατεύθυνσιν καὶ τὸ στενὸν πλάτος τοῦ δρόμου δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἐλευθέραν ἢ τὴν ἀκίνδυνον διάβασιν.

Εἰς πλεῖστα μέρη ἡ ὁρατότης εἶναι τέτοια ποὺ νὰ ἐξαπατᾷ τὸν ὁδηγὸν καὶ ἀκολουθεῖ σύγκρουσις καὶ δυστύχημα.

Ἄλλο μειονέκτημα αὐτοῦ τοῦ δρόμου εἶναι ὅτι εἰς ἀρκετὰ μέρη του τὰ γειτονικὰ χωριὰ τὰ ὁποῖα εὑρίσκοντο ἄλλοτε εἰς κάποιαν ἀπόστασιν ἀπὸ τὸν δρόμον ἤλθαν καὶ ἐγκατεστάθησαν κατὰ μῆκος τοῦ δρόμου καὶ ἔτσι τὰ αὐτοκίνητα εἶναι ὑποχρεωμένα κάθε τόσον νὰ ἐλαττώνουν καὶ πάλιν τὴν ταχύτητά των εἰς τὰ 30 μίλια, πρᾶγμα ὅπερ καθυστερεῖ σημαντικῶς τὴν ὅλην διαδρομήν.

Αὐτὴ εἶναι ἡ σημερινὴ κατάστασις τῆς ὑπεραστικῆς αὐτῆς ὁδικῆς ἀρτηρίας. Εἰς τὴν Λεμεσὸν ἤρχισε νὰ κατασκευάζεται εἰς μεγάλος λιμὴν ὁ ὁποῖος ἐντὸς ἑνὸς ἔτους, ἂν ὄχι ἐνωρίτερον, θὰ εἶναι ἕτοιμος καὶ θὰ λειτουργῇ.

Δὲν ἀμφισβητεῖται ὅτι ἡ λειτουργία του θὰ αὐξήσῃ καὶ τὰς εἰσαγωγὰς καὶ τὰς ἐξαγωγὰς ποὺ γίνονται σήμερα ἀπὸ τὸν ἀλίμενον ὅρμον τῆς Λεμεσοῦ. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι θὰ αὐξηθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν διὰ τῆς Λεμεσοῦ εἰσερχομένων εἰς τὴν Κύπρον καὶ ἐξερχομένων τῆς Κύπρου ἐπιβατῶν.

Ὁ λιμὴν αὐτὸς θὰ ρίξῃ ἀμέσως ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν δρόμου νέον ὄγκον τροχαίας μεταφορᾶς ἀγαθῶν καὶ ἀνθρώπων. Καὶ ὁ ὄγκος αὐτὸς ποὺ καὶ πρὸ τῆς κατασκευῆς τοῦ λιμένος καὶ ἄνευ λιμένος ηὐξάνετο ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, ἐνῷ ὁ δρόμος παρέμενεν εἰς τὴν ἰδίαν καὶ χειροτέραν κατάστασιν, τί θὰ γίνῃ μὲ τὴν κατασκευὴν τοῦ λιμένος ;

Ἡ Κυβέρνησις ἔπρεπε μαζὶ μὲ τὰ σχέδια τοῦ λιμένος νὰ εἶχεν ἑτοιμάσει καὶ μελέτας καὶ σχέδια διὰ τὴν κατασκευὴν αὐτοῦ τοῦ δρόμου, διότι ὁ δρόμος αὐτὸς ἀποτελεῖ ἁπλούστατα ἀπαραίτητον ἐξάρτημα τοῦ λιμένος.

Ἔπρεπεν ἡ Κυβέρνησις μὲ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς κατασκευῆς τοῦ λιμένος νὰ εἶχεν ἀρχίσει καὶ τὴν κατασκευὴν αὐτοῦ τοῦ δρόμου.

Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ δὲν ἔγινε, πρέπει νὰ γίνῃ. Δὲν ἐπιτρέπεται, δὲν χωρεῖ πλέον καμμία καθυστέρησις.

Ἡ ἑτοιμασία τῶν σχεδίων (ἐὰν δὲν ἔχουν γίνει—διότι ὅπως λέγει ἡ ἀπάντησις ἀκόμη μελετᾶται ἡ ὑπόθεσις) καὶ ἡ κατασκευὴ τοῦ δρόμου θὰ ἀπαιτήσουν μεγάλον χρονικὸν διάστημα.

Μὲ τὴν σημερινὴν καὶ τὴν ἐπικειμένην κίνησιν φοβοῦμαι ὅτι ἂν καθυστερήσωμεν ἀκόμη, θὰ περιέλθῃ εἰς ἀκινησίαν ἡ κίνησις, ἐὰν ἐπιτρέπεται αὐτὸς ὁ ὁρισμός, ἐπὶ τῆς περιφήμου ταύτης ὁδικῆς ἀρτηρίας.

Ἡ διαδρομὴ θὰ γίνῃ τόσον βραδεῖα ὥστε νὰ μᾶς ἐνθυμίζῃ τὴν ρωμαντικὴν ἀλλ' ἀσυμβίβαστον μὲ τὰς σημερινὰς συνθήκας ἐποχὴν τῶν λατώ, τῶν βικτωρούδων καὶ τῶν κάρων.

Ὁσάκις ζητῶμεν νὰ γίνῃ ἕνα δημόσιον ἔργον, λαμβάνομεν τὴν κλασσικὴν ἀπάντησιν ὅτι εἶναι ζήτημα προτεραιότητος.

Δὲν θὰ ἀπασχολήσω τὴν Βουλὴν μὲ αὐτὸ τὸ ζήτημα, διότι ἀκριβῶς εἶναι καὶ ἰδική μου ἐπιθυμία νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ μίαν φορὰν ἐπὶ τέλους αὐτὴ ἡ ἀρχὴ τῆς προτεραιότητος καί, ἐὰν δὲν ἐφαρμοσθῇ εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν, διερωτῶμαι εἰλικρινὰ ποῦ ἀλλοῦ μπορεῖ νὰ ἔχῃ ἐφαρμογήν ;

Ἤκουσα ὅτι ἐλέχθη ὅτι ἡ Διεθνὴς Τράπεζα δὲν εἶναι διατεθειμένη νὰ χρηματοδοτήσῃ αὐτὸ τὸ ἔργον. Δὲν γνωρίζω ἂν τοῦτο εἶναι ἀληθὲς ἢ ἀκριβές. Ὅ,τι καὶ ἂν συμβαίνῃ, ὅμως, ἡ Διεθνὴς Τράπεζα δὲν εἶναι ἡ μοναδικὴ πηγὴ οἰκονομικῆς βοηθείας διὰ τὴν κατασκευὴν δημοσίων ἔργων.

Οἱ γνωρίζοντες καὶ ἔχοντες γνώμην ἐπ' αὐτῶν τῶν ζητημάτων ὑποστηρίζουν ὅτι δὲν εἶναι καθόλου δύσκολος ἡ ἐξεύρεσις χρημάτων καὶ ἀπὸ ἄλλας πηγάς.

Ὅπως ὅμως καὶ ἐὰν ἔχουν τὰ πράγματα, ἐκεῖ ποὺ ἔφθασεν ἡ κατάστασις καὶ ὅπως ἀκόμη θὰ ἐξελιχθῇ πολὺ συντόμως ἐπὶ τὰ χείρω, δὲν μπορεῖ ἡ Κυβέρνησις μὲ καμμίαν δικαιολογίαν οὔτε νὰ τὸ ἀποφύγῃ οὔτε νὰ τὸ ἀναβάλῃ.

Ἐπιβάλλεται καὶ πρέπει νὰ γίνῃ χωρὶς ἀναβολὴν μία σύγχρονος ὑπεραστικὴ ὁδικὴ ἀρτηρία ἱκανὴ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰς σημερινὰς καὶ τὰς μελλούσας ἀνάγκας ἑνὸς μεγάλου μέρους τῆς Κύπρου, ἐὰν ὄχι ὁλοκλήρου τῆς Νήσου.

Ἡ διατήρησις τῆς σημερινῆς καταστάσεως εἶναι ἀπαράδεκτος καὶ ἐπιζημία εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Ξενόπουλος.

Ξ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Πρὸ ὀλίγων μηνῶν εἰς ἐρώτησίν μου πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἂν καὶ πότε ἐσκόπευε νὰ κατασκευάσῃ νέον αὐτοκινητόδρομον Λεμεσοῦ—Λευκωσίας εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀνεπαρκεστάτου ὑπάρχοντος, ἐν ὄψει μάλιστα τῆς κατασκευῆς ἐν Λεμεσῷ τοῦ κυρίως Λιμένος τῆς Κύπρου καὶ τῆς κατ' ἀνάγκην αὐξήσεως τῆς κυκλοφορίας ἐπὶ τῆς οὐσιώδους συγκοινωνιακῆς αὐτῆς ἀρτηρίας, καὶ δὴ βαρέων ὀχημάτων, ἡ ἀπάντησις ἡ ὁποία μᾶς ἐδόθη δὲν μᾶς ἱκανοποίησε διόλου. Στερεότυπα ἀπήντησεν ὅτι θὰ μελετηθῇ εἰς τὸ Τρίτον Πενταετές.

Τὸ λιμάνι σὲ λίγους μῆνες θὰ τελειώσῃ καὶ ἐξ ὅσων γνωρίζομεν οὔτε σχέδια ὑπάρχουν εἰσέτι οὔτε καὶ καμμιὰ σοβαρὰ μελέτη τοῦ προβλήματος ἐγένετο.

Μερικοὶ ψίθυροι κυκλοφοροῦν περὶ κάποιας διαπλατύνσεως, ὅπου εἶναι δυνατόν. Ἄλλαι φῆμαι λέγουν πὼς εἰς τὰ ἀνηφορικὰ σημεῖα θὰ γίνῃ τοπικὴ διαπλάτυνσις ἵνα εἰς τὸ διαπλατυνόμενον μέρος εἰσέρχωνται τὰ βαρέα ὀχήματα καὶ γίνεται οὕτω εὐχερεστέρα ἡ προσπέρασις ὑπὸ τῶν ὑπολοίπων τροχοφόρων.

Ἡμίμετρον καὶ ἡ μία σκέψις, ἡμίμετρον καὶ ἡ ἄλλη.

Ἂν γίνῃ μερικὴ διαπλάτυνσις, προτοῦ τελειώσῃ αὕτη θὰ ἀποδειχθῇ ἀνεπαρκὴς καὶ τὰ ὅσα θὰ ἐξοδευθοῦν θὰ πᾶνε χαμένα.

Ὅσον δὲ διὰ τὴν ἄλλην σκέψιν, ἤτοι τὴν μερικὴν διαπλάτυνσιν εἰς τὰ ἀνηφορικὰ σημεῖα, ἀντὶ νὰ τὴν σχολιάσω, ἁπλῶς διερωτῶμαι εἰς ποῖον σημεῖον ἀπὸ τῆς Σκαρίνου μέχρι τῆς Λευκωσίας δὲν εἶναι ὁ δρόμος ἀνηφορικός ;

Μήπως ζητοῦν οἱ ἁρμόδιοι τὴν ἐφαρμογὴν κάποιας λύσεως ποὺ ἀναφέρεται εἰς τὰ συγγράμματα ;

Οἱ μετρηταὶ τῶν δρόμων ἀπέδειξαν πὼς ὁ πλέον πολυσύχναστος δρόμος ἐν Κύπρῳ εἶναι ὁ δρόμος Λευκωσίας—Μόρφου. Τὸ κακόμοιρον ὅμως μηχάνημα ποὺ μετράει, δὲν δύναται νὰ ξεχωρίσῃ τὸ ὄχημα ποὺ πηγαίνει δι' ἐργασίαν ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ πηγαίνει διὰ βόλταν ἀναψυχῆς. Ἂν τὰ ξεχώριζε, θὰ διαμαρτυρόταν μὲ τὸν πλέον ἔντονον τρόπον ὅτι τὸ ξεγελοῦν.

Διαφέρει ἡ διακίνησις τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος δι' ἐργασίαν ἢ ἡ μεταφορὰ τοῦ ἐμπορεύματος ποὺ πρέπει νὰ γίνῃ ταχέως καὶ ἀσφαλῶς ἀπὸ τὴν χρῆσιν τοῦ δρόμου διὰ σκοποὺς ἀναψυχῆς.

Αὐτὸ συνέβη μὲ τὸν περίφημον δρόμον Λευκωσίας—Μόρφου. Ἐξειλίχθη ὁ ἀγαπημένος δρόμος τῶν πρωτευουσιάνων διὰ τὴν εὐχάριστον νυκτερινήν των βόλταν, κατόπιν μάλιστα τοῦ κλεισίματος τοῦ δρόμου πρὸς Κυρήνειαν.

Ἐλπίζω νὰ μὴ ἐκμανοῦν οἱ ἔντιμοι συνάδελφοι τῆς περιοχῆς αὐτῆς, ἡ ὁποία ἀναφέρεται ἁπλῶς ὡς παράδειγμα. Τὸ κάμνομεν καλόπιστα, ὁμολογῶ δὲ ὅτι ὑποστηρίζομεν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐν λόγῳ ἔργου, θεωροῦντες τοῦτο ὡς καλὸν οἰωνὸν καὶ εὐχόμενοι ὅπως ἀκολουθήσῃ ταχέως καὶ ἡ δική μας σειρά. Τὸ παράδειγμα τοῦ δρόμου Μόρφου—Λευκωσίας τὸ ἀναφέρομεν ἵνα ἐπισύρωμεν τὴν προσοχὴν τῶν ἁρμοδίων καὶ εἰς ὡρισμένα ἄλλα κριτήρια πλὴν τοῦ ἁπλοῦ ἀριθμοῦ, τὰ ὁποῖα δέον νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν.

Φρονοῦμεν, ἐν τούτοις, ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ γίνῃ ταὐτοχρόνως μὲ τὴν ἐκτέλεσιν οἱουδήποτε ἄλλου ὁδικοῦ ἔργου καὶ ὁ δρόμος Λεμεσοῦ—Λευκωσίας.

Καθῆκον καὶ ὑποχρέωσις τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἡ δημιουργία καὶ ἡ διατήρησις δρόμου ἀνταποκρινομένου ὄχι μόνον εἰς τὰς συνθήκας τῆς σήμερον ἀλλὰ καὶ τῆς αὔριον.

Ὡς τοιοῦτος δρόμος μόνον ὁ τῆς τετραπλοῦς κατευθύνσεως θὰ λύσῃ ὁριστικὰ τὸ πρόβλημα.

Ἡ Κυβέρνησις εἰσπράττει ἐτησίως περὶ τὰ 8 ἑκ. λίρας ἀπὸ τὰ αὐτοκίνητα. Τὸ ποσὸν τοῦτο ἀναμένεται νὰ αὐξηθῇ ἔτι περαιτέρω διὰ τῶν προτεινομένων νέων τελῶν ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ ἐγγραφῆς αὐτῶν.

Οἱ κάτοχοι αὐτοκινήτων ἔχουν κάθε δικαίωμα νὰ ἀναμένουν ὅπως ἕνα σημαντικὸν μέρος ἀπὸ τὸ ποσὸν αὐτὸ διατίθεται διὰ τὴν βελτίωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ ὁδικοῦ δικτύου τῆς Νήσου.

Θὰ ἤθελον εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ νὰ καλέσω καὶ πάλιν τὴν Κυβέρνησιν ὅπως μελετήσῃ τὸ ἐνδεχόμενον τῆς ἐπιβολῆς διοδίων μέχρι τῆς ἀποπληρωμῆς, ἐὰν τοῦτο θὰ ὑπεβοήθει τὴν ἐπίσπευσιν κατασκευῆς τοῦ ἀπαραιτήτου αὐτοῦ ἔργου.

Ἄλλα κράτη μὲ πολὺ πιὸ ἀνθηρὰ οἰκονομικὰ μέσα ἐφαρμόζουν τὸ μέτρον τοῦτο μετ' ἐπιτυχίας.

Παρ' ὅλον ποὺ διὰ τὴν Κύπρον, ὡς ἐτονίσαμεν καὶ ἄλλοτε, τὸ αὐτοκίνητον δὲν ἀποτελεῖ εἶδος πολυτελείας ἀλλὰ εἶδος πρώτης ἀνάγκης, ἐν τούτοις, νοουμένου ὅτι θὰ ἐσυντόμευεν ἡ ἀπόστασις, θὰ ἀπεφεύγετο ἀρκετὴ φθορὰ τῶν ὀχημάτων, τὰ καύσιμα θὰ ἦσαν ὀλιγώτερα καὶ προπαντὸς ἡ μετάβασις θὰ ἦτο πλέον ἀσφαλής, εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἦσαν διατεθειμένοι οἱ ὁδηγοὶ νὰ πληρώσουν κάτι διὰ νὰ ἐπωφεληθοῦν ὅλων αὐτῶν τῶν πλεονεκτημάτων. Ἄλλωστε ἂς ὑπάρχῃ καὶ ὁ ὑφιστάμενος δρόμος ὁ ὁποῖος θὰ μπορῇ νὰ χρησιμοποιηθῇ ἄνευ τῆς τοιαύτης ἐπιβαρύνσεως.

Θὰ ἠδύνατο ἐπίσης ἡ Κυβέρνησις νὰ μελετήσῃ σοβαρῶς τὸ ἐνδεχόμενον νὰ καλέσῃ τὰς Βάσεις νὰ προσφέρουν τὸ μερίδιόν των διὰ κάτι ποὺ καρποῦνται. Δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι διὰ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν δρόμου γίνεται ἡ μεγαλυτέρα καὶ σοβαρωτέρα διακίνησίς των μετὰ τῶν ἄλλων Βάσεων καὶ πόλεων.

Τὰ πλεῖστα τῶν βαρέων τροχοφόρων ποὺ κυκλοφοροῦν διὰ τῆς βασικῆς αὐτῆς συγκοινωνιακῆς ἀρτηρίας εἶναι τὰ τῶν Βρεττανικῶν Βάσεων.

Αὐτὰ κυρίως δυσκολεύουν τὴν διακίνησιν. Αὐτὰ τὰ βαρέα τροχοφόρα ἐπιφέρουν καὶ τὴν μεγαλυτέραν φθορὰν εἰς τὸν δρόμον. Ὀρθὸν καὶ δίκαιον εἶναι νὰ προσφέρουν τὸν ὀβολόν τους, εἶμαι δὲ τῆς γνώμης πὼς ἂν τοὺς ζητηθῇ θὰ εἶναι δύσκολον νὰ ἀρνηθοῦν.

Γνωρίζουν ὅτι καρποῦνται καὶ τόσων ἄλλων διευκολύνσεων αἱ ὁποῖαι δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν Συνθήκην Ἐγκαθιδρύσεως. Εἶναι ἡ ἐλαχίστη προσφορὰ ποὺ θὰ ἠδύναντο νὰ προσφέρουν ἡ ὁποία, ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει, θὰ κατέληγε καὶ διὰ τὸ ἰδικόν τους καλὸν καὶ τὴν ἰδικήν τους ἐξυπηρέτησιν.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον προέχει εἶναι ὅπως ἀντιμετωπισθῇ τὸ ὅλον πρόβλημα ἐγκαίρως εἰς ὅλον του τὸ βάθος καὶ ἐπὶ μακροχρονίου βάσεως.

Ἀπαιτεῖται εὐφάνταστος προγραμματισμὸς βασισμένος ἐπὶ τῶν νεωτέρων καὶ δοκιμασμένων μεθόδων καὶ ἀντιλήψεων περὶ τὴν τεχνικὴν τοῦ σχεδιασμοῦ καὶ κατασκευῆς ὁδῶν μὲ τὴν ἀπαιτουμένην διορατικότητα καὶ εἰς βαθμὸν ἀνάλογον πρὸς τὴν αὔξησιν τῶν συγχρόνων ἀπαιτήσεων τῆς τροχαίας.

Λυποῦμαι νὰ παρατηρήσω ὅτι ἀκόμη καὶ σήμερον σχεδιάζονται καὶ κατασκευάζονται δρόμοι βασισμένοι εἰς ἀπηρχαιωμένας ἰδέας.

Πουθενὰ δὲν εἴδομεν τὴν κατασκευὴν σηράγγων ἢ ὑπογείων διαβάσεων πεζῶν ἢ σύνδεσιν χαραδρῶν.

Δὲν περνᾶ ἡμέρα νὰ μὴν θρηνήσωμεν ἕνα θῦμα τῶν τροχῶν.

Πάμπολλοι ἀκρωτηριασμοὶ καὶ ἄλλοι τόσοι θάνατοι ἀναφέρονται καθημερινῶς εἰς τὸν τύπον.

Αἱ ἐδαφολογικαὶ συνθῆκαι, ἰδίᾳ τῆς περιοχῆς τοῦ δρόμου Λεμεσοῦ—Λευκωσίας, δὲν ἐπιτρέπουν τὴν ὕπαρξιν δρόμου τόσον ἀνωμάλου, στενοῦ καὶ μὲ τόσας πολλὰς στροφάς.

Ὁλόκληρος ὁ δρόμος κατήντησε μία συνεχὴς παγὶς θανάτου. Τὸ προσπέρασμα τῶν μακρῶν καὶ συνεχῶν οὐρῶν τῶν βαρέων ὀχημάτων ἀποτελεῖ δύσκολον καὶ λίαν ἐπικίνδυνον ἐγχείρημα εἴτε λόγῳ τῶν ὀχημάτων τῶν ἐλαυνόντων ἐξ ἀντιθέτου κατευθύνσεως εἴτε λόγῳ τῶν πολλῶν καθέτων διασταυρώσεων ποὺ ὑπάρχουν.

Ἐὰν δὲ ἀναγκασθῇ ἕνας νὰ καταφύγῃ εἰς τὰ ἐρείσματα «Παγκέτα», θὰ πρέπει νὰ θεωρῇ τὸν ἑαυτόν του ἀρκετὰ τυχερὸν ἂν ἀποφύγῃ τὸν σοβαρὸν τραυματισμόν του ἐκ τοῦ ἀναποφεύκτου δυστυχήματος ποὺ θὰ ἀκολουθήσῃ λόγῳ τῆς μεγάλης διαφορᾶς ὕψους μεταξὺ τῶν ἐπιπέδων τῆς ἀσφάλτου καὶ τοῦ ἐρείσματος.

Ὁ δρόμος Λεμεσοῦ—Λευκωσίας εἶναι ὁ μόνος δρόμος ἐν Κύπρῳ ὅστις συνδέει δύο ἐπαρχίας μετὰ τῆς πρωτευούσης. Ἡ ταχεῖα δὲ κατασκευὴ ἑνὸς ἐκσυγχρονισμένου δρόμου θὰ ἐξυπηρετήσῃ εἰς σημαντικὸν βαθμὸν πλὴν τῆς Λεμεσοῦ καὶ ὁλόκληρον τὴν ἐπαρχίαν Πάφου. Δι' ὅ καὶ ἀναμένω τοὺς ἐκ Πάφου συναδέλφους ὅπως ὑψώσουν μαζί μας τὴν φωνήν των διὰ τὴν ταχυτέραν δυνατὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐν λόγῳ ἔργου.

Ἄλλωστε, δεδομένου ὅτι ὁ δρόμος Πάφου—Λεμεσοῦ εὑρίσκεται εἰς σχετικῶς ἱκανοποιητικὴν κατάστασιν, ἡ συμπλήρωσις τοῦ συγκοινωνιακοῦ δικτύου Πάφου—Λευκωσίας διὰ τῆς κατασκευῆς ἐκσυγχρονισμένου δρόμου μεταξὺ Λεμεσοῦ—Λευκωσίας ἀποτελεῖ πλέον πρακτικὴν καὶ ρεαλιστικὴν λύσιν τοῦ προβλήματος συνδέσεως τῆς Πάφου μετὰ τῆς πρωτευούσης παρὰ ἡ διατυμπανισθεῖσα ἀπόπειρα συνδέσεως αὐτῆς δι' ἀεροπλάνων.

Πράγματι διερωτώμεθα ἐὰν διὰ τῆς λύσεως τῶν ἀεροπλάνων ἀντιμετωπίζεται ἱκανοποιητικῶς τὸ πρόβλημα ἢ ἐὰν εἶναι πρακτικῶς ἢ καὶ οἰκονομικῶς ἐφαρμόσιμος ἢ ὄντως ἐξυπηρετικὴ διὰ τὴν διακίνησιν τῶν μεγάλων καὶ μὲ πενιχρὸν βαλάντιον μαζῶν τοῦ λαοῦ τῆς Πάφου πρὸς καὶ ἀπὸ Λευκωσίαν.

Καὶ τοῦτο προκειμένου περὶ μιᾶς ἀποστάσεως ὀλιγωτέρας τῶν ἑκατὸν μιλίων καθ' ἣν στιγμὴν ἀλλαχοῦ κατασκευάζονται αὐτοκινητόδρομοι μήκους πολλῶν ἑκατοντάδων μιλίων οἱ ὁποῖοι ἐκμηδενίζουν τὰς ἀποστάσεις.

Κύριε Πρόεδρε, Κύριοι Συνάδελφοι. Τὰ προαναφερθέντα ἀποτελοῦν διαπιστώσεις μερικῶν μόνον ἐκ τῶν πολλῶν προβλημάτων τὰ ὁποῖα δημιουργεῖ καὶ θὰ δημιουργήσῃ ἡ περαιτέρω καθυστέρησις εἰς τὴν σοβαρὰν μελέτην τοῦ προβλήματος καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀπαραιτήτου αὐτοῦ ἔργου. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον καλοῦμεν τὴν Κυβέρνησιν ὅπως ἄνευ χρονοτριβῆς ἐπιληφθῇ τοῦ προβλήματος καὶ δώσῃ εἰς αὐτὸ τὴν ὀρθήν του λύσιν προτοῦ δημιουργηθῇ τοιαύτη ἀφόρητος κατάστασις ἡ ὁποία θὰ ἀποβῇ πρὸς μεγίστην ζημίαν τῆς ἐν γένει οἰκονομίας τοῦ τόπου καθὼς ἐπίσης καὶ εἰς βάρος πολλῶν ἀκόμη ἐνδεχομένως ἀνθρωπίνων ζωῶν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος, καὶ ἐφ' ὅσον δὲν

(ἐξεδηλώθη οἱαδήποτε ἄλλη πρόθεσις διὰ περαιτέρω ἀγορεύσεις, θὰ θεωρήσω τὸ θέμα ὡς λῆξαν.)

Ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Σωτηριάδης.

ΑΝΤ. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ :

Λίγα λόγια, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἤθελα νὰ εἴπω διὰ νὰ εὐχαριστήσωμεν τὰ ἔντιμα Μέλη τῆς Λεμεσσοῦ ποὺ ἀνεφέρθησαν καὶ ἐνδιεφέρθησαν διὰ τὴν Πάφον.

Εἶχα σκοπὸν νὰ ζητήσω τὴν ἀναβολὴν τοῦ θέματος διὰ νὰ μελετήσωμεν καλύτερα τὸ ζήτημα, ἀλλὰ ἐφ' ὅσον εἴπατε ὅτι θὰ θεωρήσετε τὸ ζήτημα λῆξαν, θὰ ἤθελα νὰ ἐκφράσω τὰς εὐχαριστίας μου εἰς τὰ ἔντιμα Μέλη καὶ νὰ τοὺς εἴπω ὅτι ἡ Πάφος δὲν ἱκανοποιεῖται πλήρως μὲ τὴν διαπλάτυνσιν καὶ τὴν βελτίωσιν τῆς ὁδοῦ Λεμεσσοῦ—Λευκωσίας. Πιθανὸν θέλαια νὰ ἱκανοποιῆται ὄχι μόνον ἡ Πάφος, ἡ Λεμεσός, ἡ Λευκωσία ἀλλὰ καὶ ὅλη ἡ Κύπρος. Ὁ τουρισμὸς ἰδίως ὅλης τῆς Κύπρου θὰ ἱκανοποιηθῇ μὲ τὴν βελτίωσιν τοῦ δρόμου τούτου. Ἀλλά, ὅπως εἶπα, ἑκατὸν τοῖς ἑκατὸν ἡ Πάφος δὲν ἱκανοποιεῖται, διότι ἡ Πάφος θέλει ἕνα δρόμον πιὸ σύντομον καὶ πιὸ ἀσφαλῆ καὶ ἕνας τέτοιος δρόμος θὰ ἦταν νομίζω μία ἀπ' εὐθείας συνένωσις τῆς Πάφου μὲ τὴν Λευκωσίαν, ὁπότε ὁ δρόμος θὰ ἦταν μιᾶς ὥρας ἀποστάσεως—ὅπως μαθαίνω ὑπάρχει σχέδιον μέσῳ τοῦ δάσους—καὶ ὄχι νὰ κάμνωμεν δύο καὶ τρεῖς ὥρας μέσῳ τῆς Λεμεσσοῦ. Ἄλλωστε μὲ τὴν δημιουργίαν τοῦ λιμένος Λεμεσσοῦ, νομίζω ὅτι ἡ Πάφος θὰ ἱκανοποιῆται πλήρως μὲ τὴν Λεμεσὸν παρὰ μὲ τὴν Λευκωσίαν. Ἐὰν δὲ ὑπάρχουν περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας οἱ ἐκ Πάφου θὰ ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ ἔρχωνται εἰς Λευκωσίαν, ἡ καλυτέρα διευθέτησις θὰ ἦτο νομίζω ἡ ἀεροπορικὴ σύνδεσις τῆς Πάφου μὲ τὴν Λευκωσίαν, ὁπότε ὁ χρόνος διὰ τὸν ἐρχομὸν θὰ ἦτο μόλις 10 λεπτὰ μὲ ἕνα τέταρτον. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν εὔκολον εἶναι νὰ φαντασθῇ κανεὶς τὶ διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ τῶν 10—15 λεπτῶν καὶ τῶν δύο—τριῶν ὡρῶν διὰ τὸν ἐρχομὸν εἰς Λευκωσίαν. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν διὰ τὸν ἐρχομὸν καὶ τὴν ἐπιστροφὴν πηγαίνει ὅλη ἡ μέρα χαμένη. Ἐνῷ μὲ ἕνα τέταρτον διὰ τὸν ἐρχομὸν εἰς τὴν Λευκωσίαν καὶ ἕνα τέταρτον διὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἔρχεται κανεὶς τὸ πρωῒ εἰς τὴν Λευκωσίαν καὶ ἐπιστρέφει τὸ μεσημέρι ἱκανοποιημένος.

Εὐχαριστῶ, πάντως, τὰ ἔντιμα Μέλη ποὺ ἐνδιεφέρθησαν διὰ τὴν Πάφον, τοὺς κατοίκους καὶ τὰ προϊόντα της.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Αἰμίλιος Φράγκος.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Αἱ ἐκφρασθεῖσαι ἀπόψεις ὑπὸ τῶν ἐντίμων συναδέλφων τῆς ἐπαρχίας Λεμεσσοῦ κ.κ. Ποταμίτη καὶ Ξενοπούλου εἶναι ἀπολύτως σύμφωνοι καὶ μὲ τὰς ἀπόψεις, ὅπως πιστεύω, καὶ τῶν ἄλλων συναδέλφων τῆς ἐπαρχίας Λεμεσσοῦ. Εἶναι γεγονὸς ὅτι ὁ δρόμος αὐτὸς κατέστη προβληματικὸς καὶ ἡ διακίνησις διὰ τοῦ δρόμου αὐτοῦ εἶναι τόσον μεγάλη ὥστε ἡ Κυβέρνησις εἶναι καιρὸς πλέον νὰ ἀποφασίσῃ τὴν ριζικὴν βελτίωσίν του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

(Ἡ συζήτησις τοῦ θέματος ἔληξε καὶ ἐπομένως τὸ θέμα δὲν θὰ τεθῇ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.)

Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς, ἡ ὁποία ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν, θὰ ἔχῃ ὡς ἀκολούθως :)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ Πωλήσεως Γαιῶν (Εἰδικὴ Ἐκτέλεσις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(2) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(3) Ὁ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμος τοῦ 1968.

(4) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1963.

(5) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1965.

(6) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι αἱ ἁρμόδιαι Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως προβαίνουν εἰς κωδικοποίησιν καὶ τῶν τριῶν Νομοσχεδίων.

(7) Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Συνεργασίας εἰς τὸν Τομέα τῶν Ὑγειονομικῶν Ὑπηρεσιῶν (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : «Τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ Ταμείου ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν καὶ ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους μερικῶς ἐφαρμοσθεῖσαν πολιτικὴν περὶ παροχῆς δωρεὰν παιδείας».

(Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Αἱμ. Μιχαηλίδη).

Ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἡ Βουλὴ κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ ἔτους 1970 δι' ἀποφάσεώς της εἶχε καλέσει τὴν Κυβέρνησιν νὰ μελετήσῃ τὰ μισθολογικὰ καὶ ἄλλα αἰτήματα τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος. Δεδομένου ὅτι παρῆλθεν ἀρκετὸν χρονικὸν διάστημα, θὰ ἤθελα νὰ πληροφορηθῶ εἰς ποῖον στάδιον εὑρίσκεται τὸ θέμα τοῦτο, ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἀπήντησεν ἢ καὶ ἐὰν ἀπήντησε ποία εἶναι ἡ ἀπάντησίς της. Ἐὰν ὄχι, τὶ προτιθέμεθα νὰ κάμωμεν ὡς Βουλὴ διὰ τὴν ἐπίσπευσιν τοῦ θέματος αὐτοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ Κυβέρνησις ἔλαβε γνῶσιν τῆς ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐκφρασθείσης ἐπιθυμίας ὅπως ἐπισπευσθῇ ἡ ἐξέτασις τοῦ ἐν λόγῳ θέματος. Εἰς ποῖον ἀκριβῶς στάδιον ἔχει φθάσει ἡ ἐξέτασις τοῦ θέματος ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως δὲν ἔχω ἐνημερωθῇ, ἀλλὰ νομίζω ὅτι θὰ ἦτο σκόπιμον ὅπως ὑποβληθῇ Ἐρώτησις εἰς τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον πρὸς διευκρίνισιν τοῦ ὅλου θέματος.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Μὲ συγχωρεῖτε. Ἔγινε συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος, καὶ ἡ Βουλὴ μετὰ τὴν συζήτησιν εἶχε λάβει ὁμόφωνον ἀπόφασιν τὴν ὁποίαν διὰ τοῦ Προέδρου της εἶχε διαβιβάσει τότε, τὶς 17 Δεκεμβρίου 1970, πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Εἶναι διαφορετικὸν τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ Βουλὴ ἔλαβεν ἀπόφασιν ὅπως ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς διαβιβάσῃ τὴν ἄποψιν τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν. Ἡ ἄποψις διεβιβάσθη πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν. Τώρα, ποῖα μέτρα ἔλαβεν ἡ Κυβέρνησις πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ θέματος τούτου, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰς ἀποφάσεις τὰς ὁποίας ἔλαβεν ἡ Κυβέρνησις καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν ἀποφάσεων δύνασθε νὰ ὑποβάλητε Ἐρώτησιν πρὸς τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως αὐτῆς.

Ἡ ἐπομένη συνεδρίασις, ὡς ἔχω ἤδη ἀναφέρει, ἔχει ὁρισθῆ διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

(Ὥρα λήξεως 5.37 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης	Παπαδόπουλος Τάσος
Ζαμπᾶς Γεώργιος	Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας	Παρασκευαΐδης Φειδίας
Κληρίδης Ξάνθος	Ποσκώτης Σταῦρος
Κουρτελλάρης Χρῆστος	Ποταμίτης Γιάγκος
Κωνσταντίνου Ντῖνος	Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Λυσσαρίδης Βάσος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Μαυρονικόλας Νῖκος	Φράγκος Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος	Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Μιχαηλίδης Χαμπῆς	Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Νεοκλέους Ἀνδρέας	Χατζηκακοῦ Κώστας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος	Χριστοδουλίδης Κώστας
Ξενόπουλος Ξενῆς	Χριστοφίδης Χριστόφορος
Παπαδημητρίου Κυριάκος	

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Τὸ θέμα τῆς κατασκευῆς ἀρδευτικῶν καὶ ἐμπλουτιστικῶν ἔργων πρὸς περίσωσιν τῶν κήπων τῆς περιοχῆς Λύσης - Κοντέας—Ἡ κατασκευὴ τῶν ἁλιευτικῶν ὁρμίσκων Μπογαζίου, Ἀκανθοῦς καὶ Κώμης Αἰγιαλοῦ—Ἡ εὐθυγράμμισις καὶ διαπλάτυνσις τῆς ὁδοῦ Σαΐττα - Καρβουνᾶ—Ὁ δρόμος Λεμεσοῦ - Λευκωσίας—Ἡ κατασκευὴ ἀρδευτικῶν ἔργων εἰς τὴν περιοχὴν Καρπασίας).

(2) Ἀνάγνωσις ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ἐπιστολῆς ἀπευθυνθείσης πρὸς αὐτὸν ὑπὸ ἀριθμοῦ Βουλευτῶν ἐξ ὅλων τῶν ἐν τῇ Βουλῇ Κομμάτων, δι' ἧς διατυποῦνται παράπονα περὶ παραγνωρίσεως τῆς ἰδιότητος καὶ τῆς θέσεως τοῦ Βουλευτοῦ ὑφ' ὅλων τῶν πρακτικῶν ὑπηρεσιῶν, καὶ ἡ ὑπὸ τῆς Βουλῆς παρασχεθεῖσα ἐξουσιοδότησις πρὸς τὸν Πρόεδρον αὐτῆς ὅπως καλέσῃ τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐπιλογῆς ἵνα διορίσῃ Εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν πρὸς ἐξέτασιν τοῦ θέματος καὶ ὑποβολὴν εἰσηγήσεων πρὸς διόρθωσιν τῆς καταστάσεως.

(3) Ἔγκρισις τῆς Βουλῆς ὅπως ἡ ἐπὶ τοῦ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμου τοῦ 1968 ἔκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν θεωρηθῇ ὡς ἀναγνωσθεῖσα καὶ ἀναβολὴ συζητήσεως τοῦ θέματος διὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 2ας Νοεμβρίου 1972.

(4) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου (Ἀρ. 10) τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(5) Ἔκθεσις ἐπὶ τῶν περὶ Ἀεροδρομίων (Ἐπιβατικὰ Τέλη καὶ Δικαιώματα) (Τροποποιητικῶν) Κανονισμῶν τοῦ 1972, ἡ ἐπ' αὐτῶν διεξαχθεῖσα συζήτησις (Κ. Χατζηκακοῦ, Α. Ζιαρτίδης, Κ. Χριστοδουλίδης, Β. Λυσσαρίδης, Ξ. Κληρίδης) καὶ ἔγκρισις αὐτῶν.

(6) Ἔκθεσις ἐπὶ τῶν περὶ Ἐκπαιδευτικῶν Λειτουργῶν (Διδακτικὸν Προσωπικὸν) (Διορισμοί, Τοποθετήσεις, Μεταθέσεις, Προαγωγαὶ καὶ Συναφῆ Θέματα) Κανονισμῶν τοῦ 1972 καὶ ἔγκρισις αὐτῶν.

(7) Κατάθεσις Ἐγγράφων.

(8) Διεξαγωγὴ καὶ λῆξις τῆς συζητήσεως (Γ. Ποταμίτης, Ξ. Ξενόπουλος, Α. Σωτηριάδης) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος ὑπὸ τοῦ Βουλευτοῦ κ. Γ. Ποταμίτη θέματος «Ὁ δρόμος Λεμεσοῦ—Λευκωσίας».

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 2ας ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1972

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.11 μ.μ.)

(Ἀρ. 7)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Α εἶναι Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 21ην Σεπτεμβρίου 1971, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Ἡροδότου Νικολαΐδη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 21ην Σεπτεμβρίου 1971.

«Ἐν ὄψει τοῦ γεγονότος ὅτι ὑπό τινος ἑταιρείας μελετᾶται ἡ ἀεροπορικὴ σύνδεσις τῆς Πάφου μετὰ τῆς πρωτευούσης, δύναται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν κατὰ πόσον ἐνεργεῖ διὰ τὴν ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ὑπάρχοντος ἀεροδρομίου ἐν Πάφῳ, οὕτως ὥστε νὰ ἐξυπηρετηθῶσι πάντες οἱ ἐνδιαφερόμενοι πρὸς τοῦτο ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 24ην Ὀκτωβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 21ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Ἡροδότου Νικολαΐδη.

«Τὸ θέμα τῆς παροχῆς τῶν ἀναγκαιουσῶν διευκολύνσεων διὰ τὴν λειτουργίαν ἀεροπορικῆς συγκοινωνίας μεταξὺ Λευκωσίας καὶ Πάφου μελετᾶται μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 29ην Ἰουνίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα, καὶ ληφθεῖσα τὴν 1ην Ἰουλίου 1972.

«Διὰ τὴν εὐθυγράμμισιν καὶ ἀσφάλτωσιν τῆς ὁδοῦ Κάθηκα—Πέγειας τῆς Ἐπαρχίας Πάφου εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1972 ἐγένετο συμβολικὴ πρόβλεψις μικροῦ ποσοῦ διὰ νὰ ἑτοιμασθοῦν ἡ τελικὴ μελέτη καὶ τὰ ἀναγκαῖα σχέδια.

Ἡ μελέτη καὶ τὰ ἀναγκαῖα σχέδια ἡτοιμάσθησαν ἐξ ὅσων εἶμαι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζω διὰ τὴν εἰρημένην ὁδόν.

Ἐρωτᾶται ἡ ἁρμοδία Ἀρχὴ καὶ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσουν τὴν Βουλὴν ἂν προτίθενται νὰ καταθέσωσι συμπληρωματικὸν προϋπολογισμὸν διὰ τὸ ἀναγκαῖον ποσὸν διὰ τὴν διάνοιξιν καὶ εὐθυγράμμισιν τῆς εἰρημένης ὁδοῦ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος, ὥστε κατὰ τὸ 1973 νὰ ἀσφαλτωθῇ».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 31ην Ὀκτωβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 1ην Ἰουλίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«Ἡ προϋπολογισθεῖσα δαπάνη ἀσφαλτώσεως τῆς ὁδοῦ Κάθηκα—Πέγειας, μήκους 5,2 μιλίων, ἀνέρχεται εἰς £80.000.

2. Παρὰ τὰς καταβληθείσας προσπαθείας ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου τούτου δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ ἐγκριθῶσι προκαταρκτικῶς πιστώσεις ὕψους £10.000 διὰ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἔναρξις τοῦ ἔργου ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους.

3. Ἡ ἀσφάλτωσις τῆς εἰρημένης ὁδοῦ θὰ ἐξετασθῇ κατὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως 1973».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 22αν Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου, καὶ ληφθεῖσα τὴν 30ὴν Αὐγούστου 1972.

«Τὸ Κτηματολόγιον Πάφου καὶ ἰδίως τὸ Χωρομετρικὸν Τμῆμα καὶ τὸ Τμῆμα ἀπαλλοτριώσεων καὶ ἐκτιμήσεων, ἔχουν φόρτον ἐργασίας καὶ ὑποθέσεις ποὺ καθυστεροῦν ἀπὸ 5ετίας ἴσως καὶ 8ετίας. Ἔκτακτοι Κυβερνητικαὶ περιπτώσεις ἐπιβάλλουν τὴν ἄμεσον ἐκτέλεσίν των, εἰς βάρος ὅμως πάντοτε τῶν ἰδιωτικῶν ὑποθέσεων.

Ἐπιβάλλεται ὁ ἄμεσος διορισμὸς προσωπικοῦ διὰ τὴν διεκπεραίωσιν τῶν ὡς ἄνω ὑποθέσεων.

Μπορεῖ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα ἐὰν προτίθεται νὰ διορίσῃ προσωπικὸν διὰ τὸ ἄνω Τμῆμα καὶ πότε θὰ πράξῃ τοῦτο ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 30ὴν Ὀκτωβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 30ὴν Αὐγούστου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου.

«Τὸ θέμα τῆς καταλλήλου καὶ πληρεστέρας ἐπανδρώσεως τῶν γραφείων τοῦ Τμήματος Κτηματολογίου καὶ Χωρομετρίας καθ' ἅπασαν τὴν Νῆσον τυγχάνει τῆς σοβαρωτέρας δυνατῆς μελέτης ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Ἐλπίζεται ὅτι τὸ πρόβλημα τοῦτο θὰ λυθῇ διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ προσεχοῦς ἔτους».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 10ην Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1972.

«Ἔχει τεθῆ πολλὲς φορὲς στὰ ἁρμόδια Κυβερνητικὰ Τμήματα ἀπὸ πολλὲς κοινότητες τὸ αἴτημα τῆς παραχώρησης Κυβερνητικῆς γῆς γιὰ οἰκόπεδα σὲ πτωχὲς οἰκογένειες.

Ἔχουν γίνει διαβήματα στοὺς 'Επάρχους. Ὅμως ἡ ὅλη ὑπόθεσις καθυστερεῖ.

Μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήση τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο :

(α) Ποῦ ὀφείλεται αὐτὴ ἡ καθυστέρηση ;

(β) Ὑπάρχει σχέδιο γιὰ τὴν παραχώρηση Κυβερνητικῆς γῆς σὲ πτωχὲς οἰκογένειες χωριῶν γιὰ τὸ κτίσιμο σπιτιῶν ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 30ὴν 'Οκτωβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ 'Εσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Εἶναι γεγονὸς ὅτι ὡρισμένα χωρία τῆς Κύπρου ἀντιμετωπίζουν πρόβλημα ἐξευρέσεως καταλλήλου γῆς πρὸς οἰκοπεδοποίησιν.

2. Τὰ ἑκάστοτε ὑποβαλλόμενα αἰτήματα διὰ τὴν παραχώρησιν κρατικῶν γαιῶν δι' οἰκιστικοὺς σκοποὺς μελετῶνται ἐνδεχομένως ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων τμημάτων τῆς Κυβερνήσεως διὰ νὰ διαπιστωθῆ ἡ ἔκτασις τοῦ παρουσιαζομένου προβλήματος. Εὐθὺς ὡς διαπιστωθῆ ὅτι τοιοῦτο πρόβλημα ὑφίσταται καὶ ὑπάρχει εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ χωρίου κατάλληλος κρατικὴ γῆ πρὸς οἰκοπεδοποίησιν ἑτοιμάζονται σχέδια διαχωρισμοῦ τῆς κρατικῆς γῆς εἰς οἰκόπεδα διὰ διανομὴν εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην τούτων. Λόγῳ τῆς φύσεως τοῦ προβλήματος αἱ ὑποθέσεις αὗται ἀπαιτοῦν χρονικόν τι διάστημα μέχρις ὅτου διεκπεραιωθοῦν.

3. 'Επὶ τοῦ παρόντος προωθεῖται ἀριθμὸς σχεδίων διὰ τὴν παραχώρησιν κρατικῆς γῆς δι' οἰκιστικοὺς σκοποὺς ἐπὶ κοινοτικῆς βάσεως ὡς ἀνωτέρω ἀναφέρεται πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν τῶν πτωχοτέρων τάξεων. 'Εκ παραλλήλου, ὡς εἶναι γνωστόν, ἡ Κυβέρνησις ἔχει προσφάτως καθορίσει πολιτικὴν ἐπὶ τοῦ γενικοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος ἐν Κύπρῳ. Ἡ ἐν λόγῳ πολιτικὴ ἐκφράζει, μεταξὺ ἄλλων, τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ σοβαροῦ τούτου προβλήματος καὶ περιέχει σειρὰν μέτρων πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν. Ἡ οὕτω καθορισθεῖσα πολιτικὴ ἐκτίθεται εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ὑπουργείου τούτου πρὸς τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τῆς Βουλῆς ὑπ' ἀρ. 1624/59/9 ἡμερομηνίας 7ης Αὐγούστου 1972».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 17ην Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ε. Παπαϊωάννου, καὶ ληφθεῖσα τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1972.

«'Απαντῶν τὴν 19ην Φεβρουαρίου 1971 εἰς σχετικὴν ἐρώτησιν Βουλευτοῦ ὁ Ὑπουργὸς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἐπληροφόρησε τὴν Βουλὴν ὅτι ἡ κατασκευὴ ὑδατοφρακτῶν ἀποτελεῖ θέμα γενικωτέρας πολιτικῆς, ὅτι ἔχει ἀναληφθῆ γενικὴ μελέτη γενικῆς ἐπισκοπήσεως τῶν ὑδατίνων πόρων τῆς Νήσου καὶ ὅτι ἡ κατασκευὴ φραγμάτων θὰ ἐξαρτηθῆ ἐκ τῶν πορισμάτων τῆς μελέτης αὐτῆς.

'Επειδὴ τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα εἶναι τὸ πλέον φλέγον δι' ὁλόκληρον τὴν Νῆσον καὶ ἀπασχολεῖ ἰδιαιτέρως τοὺς παραγωγούς μας, ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων :

(α) Κατὰ πόσον ἔχει περατωθῆ ἡ μελέτη γενικῆς ἐπισκοπήσεως τῶν ὑδατίνων πόρων καὶ ποῖα ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι τὰ συμπεράσματα.

(β) Κατὰ πόσον εἰς τὴν περιοχὴν Πλατρῶν πρόκειται νὰ ἀνεγερθῇ ὑδατοφράκτης, ὁ ὁποῖος δύναται νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰς κοινότητας Κάτω Πλατρῶν, Μανδριῶν, Πέρα Πεδίου καὶ Κοιλανίου καί, ἐὰν ὄχι, διατί.

(γ) Κατὰ πόσον εἰς τὴν περιοχὴν Φοινίου πρόκειται νὰ ἀνεγερθῇ ὑδατοφράκτης ἢ ὑδατοδεξαμεναὶ διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν παραγωγῶν καί, ἐὰν ὄχι, διατί».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23ην Ὀκτωβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«(α) Ἡ μελέτη γενικῆς ἐπισκοπήσεως τῶν ὑδατίνων πόρων τῆς Νήσου δὲν ἔχει εἰσέτι ἀποπερατωθῆ.

(β) Διὰ τὴν ἄρδευσιν περιοχῶν τῶν χωρίων Πέρα Πεδίου καὶ Κοιλανίου, ἡ δυνατότης κατασκευῆς ὑδατοφράκτου εὑρίσκεται ὑπὸ μελέτην.

(γ) Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀνέγερσιν ὑδατοφράκτου ἢ ὑδατοδεξαμενῶν εἰς τὴν περιοχὴν Φοινίου, ἐκ προκαταρκτικῆς μελέτης διεπιστώθη ὅτι δὲν ὑπάρχει κατάλληλος θέσις διὰ τοιαύτην ἀνέγερσιν».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 2αν Σεπτεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου, καὶ ληφθεῖσα τὴν 4ην Σεπτεμβρίου 1972.

«Δυνάμει τοῦ περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν Νόμου (Κανονιστικαὶ Διοικητικαὶ Πράξεις), δημοσιευθέντος εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας ὑπ' ἀριθμὸν 944 τῆς 17ης Ἰουνίου 1972, καθορίζονται διάφοροι ζῶναι εἰς μεγάλην περιοχὴν ἀνατολικῶς τῆς πόλεως Λεμεσοῦ διὰ τὰς ὁποίας τίθενται διάφοροι περιορισμοὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς διατηρήσεως τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

Οἱ περιορισμοὶ αὐτοί, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἄκρως ὑπερβολικοὶ καὶ εἰς ἀρκετὰς περιπτώσεις ἀπαράδεκτοι, προχωροῦν πολὺ πέραν τοῦ σκοποῦ τῆς προστασίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, προκαλοῦντες τὴν δυσαρέσκειαν καὶ ἀγανάκτησιν τῶν κατόχων γῆς εἰς τὴν περιοχὴν καὶ ἰδιαιτέρως τῶν μικρῶν κατόχων γῆς, οἱ ὁποῖοι διὰ τῶν ἐν λόγῳ περιορισμῶν φοβοῦνται ὅτι δὲν θὰ δυνηθοῦν οὐσιαστικῶς νὰ ἀξιοποιήσουν τὴν γῆν των, πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν τέκνων των καὶ νὰ βελτιώσουν γενικῶς τὴν οἰκονομικήν των κατάστασιν.

Ἐπειδὴ οἱ ἐπηρεαζόμενοι ἰδιοκτῆται γῆς εἶναι πολλοὶ καὶ αἱ ἀνησυχίαι των μεγάλαι ἡ Κυβέρνησις ἀνέλαβε νὰ ἐπανεξετάσῃ τὸ ὅλον ζήτημα. Δι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶται τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων κατὰ πόσον ἔχει ἐπανεξετάσει τὸ θέμα τοῦτο καὶ κατὰ πόσον προτίθεται νὰ ἀναθεωρήσῃ τοὺς ἐν λόγῳ περιορισμοὺς εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐκλείψουν ἀφ' ἑνὸς αἱ ὑπερβολαὶ καὶ νὰ προστατευθοῦν ἀφ' ἑτέρου τόσον τὰ συμφέροντα τῶν μικροϊδιοκτητῶν γῆς ὅσον καὶ τὸ φυσικὸν περιβάλλον».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 30ὴν Ὀκτωβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 4ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Αἱ πρόνοιαι τῶν ἐν λόγῳ ζωνῶν, ἀναμφιβόλως, δὲν ἀποσκοποῦν μόνον εἰς τὴν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κατὰ πρῶτιστον λόγον ὀρθολογιστικὴν ἀνάπτυξιν εἰς τὴν ἐν λόγῳ περιοχήν, εἰς τὸν περιορισμὸν τῆς διασπάρτου οἰκοδομικῆς ἀναπτύξεως, εἰς τὸν ἐντοπισμὸν καὶ διαχωρισμὸν ἀσυμβιβάστων λειτουργιῶν, βιομηχανιῶν, κ.λ.π., εἰς τὸν ἐντοπισμὸν βασικῶν

εὐαισθήτων καὶ πρωτευούσης σημασίας λειτουργιῶν ὡς ξενοδοχείων καὶ τουριστικῶν ἐγκαταστάσεων καὶ εἰς τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς οἰκοδομικῆς ἀναπτύξεως εἰς τὰ ὑφιστάμενα χωρία.

2. Ἡ μέθοδος τῶν πολεοδομικῶν ζωνῶν διὰ τὴν ἐπίτευξιν ὀρθολογιστικῆς ἀναπτύξεως ἐφαρμόζεται τόσον εἰς τὴν νῆσον μας ὅσον καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, αὗται δὲ ἀποβλέπουν, σὺν ἄλλοις, εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν γενικωτέρων συμφερόντων τοῦ τόπου.

3. Ἐν ὄψει τοῦ γεγονότος ὅτι πολλοὶ ἰδιοκτῆται γῆς ἔχουν ἐκφράσει ἀμφιβολίας ὡς πρὸς τὴν ὀρθότητα τῶν προνοιῶν τῶν ἐν λόγῳ ζωνῶν ἡ Κυβέρνησις ἀνέλαβεν νὰ ἐπανεξετάσῃ τὸ ὅλον θέμα τὸ ὁποῖον καὶ εὑρίσκεται τώρα ὑπὸ μελέτην».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Σεπτεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα τὴν 16ην Σεπτεμβρίου 1972.

«Εἰς ἀπάντησίν του εἰς ὑποβληθεῖσαν ἐρώτησίν μου ἡμερομηνίας 14ης Αὐγούστου 1970, σχετικῶς μὲ τὴν κατασκευὴν ὑδατοφρακτῶν εἰς τοὺς ποταμοὺς Διαρίζον, Ξερὸν καὶ Ἀχέλειας, ὁ Ὑπουργὸς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἐπληροφόρησε τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς ὅτι διεξήχθη γεωλογικὴ χαρτογράφησις διαφόρων θέσεων θεωρουμένων καταλλήλων διὰ τὴν κατασκευὴν ὑδατοφρακτῶν εἰς τοὺς εἰρημένους ποταμοὺς καὶ ὅτι καταβάλλονται ὅλαι αἱ δυναταὶ προσπάθειαι ὅπως ἡ τεχνοοικονομικὴ ἔρευνα ἀναληφθῇ συντόμως.

Ἀπὸ πληροφορίας τὰς ὁποίας ἔχω ἡ τεχνοοικονομικὴ ἔρευνα καὶ τὰ ἀναγκαῖα σχέδια διὰ τὴν κατασκευὴν ὑδατοφράκτου εἰς τὸν ποταμὸν Ξερὸν ἐτελείωσαν.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς διατὶ καθυστερεῖ ἡ ἀνέγερσις ὑδατοφράκτου εἰς τὸν ποταμὸν Ξερὸν καὶ πότε θὰ ἀρχίσῃ ἡ κατασκευή του, ἡ ὁποία ὡς ἐδηλώθη ἐπισήμως θὰ συμβάλῃ τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς πλέον εὐφόρου περιοχῆς τῆς Πάφου καὶ τῆς οἰκονομίας μας γενικώτερον.

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25ην Ὀκτωβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 16ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«Ἡ ἀνέγερσις ὑδατοφράκτου ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ξεροῦ καθυστερεῖ καθ' ὅτι ἡ ἔκθεσις τῆς περατωθείσης τεχνοοικονομικῆς μελέτης Πάφου δὲν ἔχει εἰσέτι ὑποβληθῇ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν χρόνον κατασκευῆς τοῦ ἐν λόγῳ ὑδατοφράκτου τοῦτο θὰ ἐξαρτηθῇ ἐκ τῶν πορισμάτων τῆς ἀναμενομένης ἐκθέσεως καὶ ἐκ τοῦ βαθμοῦ προτεραιότητος ὅστις θὰ δοθῇ εἰς τὸ ἐν λόγῳ ἔργον».

Ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία.

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «Ὁ περὶ Πωλήσεως Γαιῶν (Εἰδικὴ Ἐκτέλεσις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

Τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο δὲν δύναται νὰ συζητηθῇ, διότι δὲν ἔχει κυκλοφορήσει εἰσέτι ἡ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

«Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Συμπληρωματικὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΤΗΣ ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (Ἀρ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Γιάγκος Ποταμίτης, Πρόεδρος
Νῖκος Μαυρονικόλας
Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Ἀνδρέας Νεοκλέους
Παναγιώτης Δημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς δύο συνεδριάσεις αὐτῆς, συγκροτηθείσας τὴν 16ην καὶ 23ην Ὀκτωβρίου 1972. Εἰς τὴν δευτέραν συνεδρίασιν κληθέντες παρέστησαν ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων. Εἰς τὴν δευτέραν συνεδρίασιν παρέστησαν ἐπίσης ὁ Πρόεδρος καὶ τινα μέλη τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

Ὡς γνωστὸν συνετάχθη ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἣν παρεπέμφθη ἀρχικῶς τὸ Νομοσχέδιον, σχετικὴ ἔκθεσις ἥτις καὶ ἀνεγνώσθη εἰς τὴν Βουλὴν τὴν 12ην Ὀκτωβρίου 1972, πλήν, ὅμως, τὸ Νομοσχέδιον δὲν συνεζητήθη ὑπὸ τοῦ Σώματος καὶ παρεπέμφθη ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτοῦ εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν πρὸς μελέτην τῶν νομικῶν πτυχῶν τοῦ ὅλου θέματος.

Ὡς εἶναι περαιτέρω γνωστόν, διὰ τοῦ κατατεθέντος ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας Νομοσχεδίου προτείνεται ἡ κατάργησις τῆς ἰσχυούσης διαδικασίας ὑποβολῆς ἐφέσεων κατ' ἀποφάσεων τῆς ἀρχῆς ἀδειῶν, ἐκδιδομένων δυνάμει τοῦ βασικοῦ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμου, καὶ ἡ εἰσαγωγὴ νέας τοιαύτης ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας αἱ ἀποφάσεις τῆς ρηθείσης ἀρχῆς θὰ ἐκκαλῶνται ἐνώπιον καθιδρυθησομένης εἰδικῆς ἐπιτροπῆς ἐφέσεων ἥτις θὰ ὑποχρεοῦται ἐντὸς τακτῆς προθεσμίας δύο μηνῶν νὰ ἐκδίδῃ ἀπόφασιν.

Κατὰ τὸ στάδιον μελέτης τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχεδίου ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, προετάθη ὑπ' αὐτῆς, ἵνα καταστῇ ἀπολύτως σαφὲς τὸ δικαίωμα προσφυγῆς εἰς τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον τῶν ἐπηρεαζομένων πολιτῶν ἐξ ἀποφάσεων τῆς ἀρχῆς ἀδειῶν, ἡ προσθήκη εἰς τὸ σχετικὸν καὶ νῦν τροποποιούμενον ἄρθρον τοῦ βασικοῦ νόμου τροποποιήσεως δι' ἧς ἐπιφυλάσσεται πλήρως τὸ τοιοῦτο δικαίωμα προσφυγῆς εἰς τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν μελετήσασα τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον, ὡς τοῦτο τελικῶς διεμορφώθη ὑπὸ τῆς ρηθείσης Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἠσχολήθη ἰδιαιτέρως μὲ τὸ θέμα τῆς ἐνασκήσεως τοῦ προμνησθέντος δικαιώματος προσφυγῆς εἰς τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον ὑπὸ τοῦ ἐπηρεαζομένου πολίτου, ὡς τοῦτο ἄλλωστε κατοχυροῦται καὶ διὰ σχετικῆς συνταγματικῆς προνοίας, ἐν ἀντιπαραβολῇ τούτου μὲ τὴν ἐνάσκησιν τοῦ δικαιώματος ἐφέσεως εἰς τὴν ἐγκαθιδρυθησομένην εἰδικὴν ἐπιτροπὴν ἐφέσεων ἐντὸς τῆς διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου προβλεπομένης προθεσμίας. Ἐγερθέντων κατὰ τὴν συζήτησιν τῶν θεμάτων τούτων ὡρισμένων σοβαρῶν νομικῶν σημείων καὶ ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως ἀποσαφηνισθῶσι ταῦτα πλήρως μετὰ τῆς συνταξάσης τὸ Νομοσχέδιον ὑπηρεσίας ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν ὅπως σηζητηθῶσι ταῦτα περαιτέρω μετὰ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας.

Κατὰ τὴν δευτέραν συνεδρίασιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν, εἰς ἣν παρέστη καὶ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας, συνεζητήθησαν ἐν ἐκτάσει τὰ προκύψαντα νομικὰ σημεῖα. Κατ' αὐτὴν ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας ἐνεργῶν ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν ὅσων ἀπεφασίσθησαν μεταξὺ αὐτοῦ, τοῦ Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης καὶ τοῦ Προέδρου καὶ τῶν Μελῶν τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου, εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν λῆψιν σειρᾶς ἐνεργειῶν δι' ἀποσυμφόρησιν τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου ἐκ προσφυγῶν, ἰδίως ἐπὶ ἀσημάντου ἢ οὐχὶ λίαν σοβαροῦ περιεχομένου, εἰσηγήθη ἀντὶ τῆς ἐγκαθιδρύσεως ἐπιτροπῆς ἐφέσεων τὴν καθιέρωσιν τοῦ θεσμοῦ τῆς ἱεραρχικῆς προσφυγῆς ὡς προαπαιτουμένου διὰ προσφυγὴν εἰς τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον.

Διὰ τῆς καθιερώσεως τοῦ προμνησθέντος θεσμοῦ θὰ παρέχηται ἡ εὐχέρεια εἰς οἱονδήποτε ἐπηρεαζόμενον πολίτην ἐξ ἀποφάσεως τῆς ἀρχῆς ἀδειῶν νὰ προσβάλῃ ταύτην, δι' ἐγγράφου αὐτοῦ προσφυγῆς ὑποβαλλομένης ἐντὸς εἴκοσιν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς εἰς αὐτὸν κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως, εἰς τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργόν. Ὁ Ὑπουργὸς ἐκ παραλλήλου θὰ ὑποχρεοῦται νὰ ἐξετάζῃ τὴν εἰς αὐτὸν γενομένην προσφυγὴν ἄνευ ὑπαιτίου βραδύτητος καί, ἀφοῦ παράσχῃ τὴν εὐχέρειαν εἰς τὸν προσφεύγοντα εἰς αὐτὸν ὅπως ὑποστηρίξῃ τοὺς λόγους ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ προσφυγή, θὰ ἀποφασίζῃ ἐπὶ ταύτης καὶ θὰ κοινοποιῇ ἀμελλητὶ τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ εἰς αὐτόν. Νοεῖται ὅτι αἱ λαμβανόμεναι ἀποφάσεις ὑπὸ τῆς ἀρχῆς ἀδειῶν, καθ' ὧν χωρεῖ ἱεραρχικὴ προσφυγή, δὲν θεωροῦνται ἐκτελεσταὶ εἰμὴ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ ἐπ' αὐτῶν ἢ ἐν περιπτώσει μὴ προσφυγῆς μέχρι τῆς ἐκπνοῆς ἀπράκτου τῆς πρὸς τοῦτο προνοουμένης προθεσμίας. Ὁ μὴ ἱκανοποιηθεὶς πολίτης ἐκ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ θὰ δύναται νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ Δικαστήριον ἅμα τῇ ἐκπνοῇ τῆς προβλεπομένης προθεσμίας.

Γενομένης ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν ἀποδεκτῆς τῆς καθιερώσεως τοῦ θεσμοῦ τῆς ἱεραρχικῆς προσφυγῆς συνεζητήθη ἐν ἐκτάσει τὸ θέμα τῶν νῦν ἐκκρεμουσῶν ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργοῦ ὑπὸ τύπον **ἐφέσεως προσφυγῶν** κατ' ἀποφάσεων τῆς ἀρχῆς ἀδειῶν, ἀπεφασίσθη δέ, κατόπιν ἀνταλλαγῆς ἀπόψεων, ὅπως περιληφθῇ εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον τοιαύτη μεταβατικὴ διάταξις ὥστε αἱ τοιαῦται προσφυγαὶ νὰ θεωροῦνται ὅτι ἐγένοντο καὶ ἐκκρεμοῦν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διατάξεων τοῦ νῦν τροποποιουμένου σχετικοῦ ἄρθρου καὶ νὰ ἐφαρμόζωνται ἐπ' αὐτῶν, τηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν, αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου τούτου. Διαρκούσης τῆς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ ἐξετάσεως τούτων δὲν θὰ λαμβάνῃ χώραν οἱαδήποτε δίωξις τῶν ἐπηρεαζομένων πολιτῶν.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἐξητάσθη ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ καὶ τὸ θέμα τῆς καθυστερήσεως ἐκ μέρους τῆς ἀρχῆς ἀδειῶν εἰς τὴν λῆψιν ἀποφάσεων ἐπὶ τῶν ὑποβαλλομένων πρὸς αὐτὴν αἰτήσεων καὶ ὁ ἐν γένει ρυθμὸς λειτουργίας τῆς ἐν λόγῳ ἀρχῆς. Διαπιστωσάντων ἁπάντων τῶν παρευρισκομένων ὅτι ἡ ἐνάσκησις τῆς διὰ τοῦ νόμου παρεχομένης εἰς τὴν ρηθεῖσαν ἀρχὴν διακριτικῆς ἐξουσίας ὡς ἐπίσης καὶ ἡ ὅλη διάρθρωσις αὐτῆς χρήζουν ἐπανεξετάσεως, ἀπεφασίσθη ἐν προκειμένῳ ὅπως αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ βασικοῦ νόμου τροποποιηθῶσι κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ διευκολύνηται καὶ ἐπιταχύνηται ἡ ὑπὸ τῆς ἀρχῆς διεξαγωγὴ τῶν ἐργασιῶν της, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καὶ πιστεύεται ὅτι θὰ ἀποβῇ πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἐκρίθη ἀναγκαία ἡ ἐπανασύνταξις τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχεδίου. Ἀντίγραφον αὐτοῦ, ὡς τελικῶς διεμορφώθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν, ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας καὶ τῇ συναινέσει τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ἐπισυνάπτεται τῇ παρούσῃ ἐκθέσει, τὴν ψήφισιν εἰς νόμον τοῦ ὁποίου ἡ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως ὁ Συνοπτικὸς τίτλος καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ βασικοῦ νόμου διὰ προσθήκης νέου ἄρθρου. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον

«Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Συνεργασίας εἰς τὸν Τομέα τῶν Ὑγειονομικῶν Ὑπηρεσιῶν (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΠΕΡΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Αἰμίλιος Φράγκος, Πρόεδρος
Ξενῆς Ξενόπουλος
Ἡρόδοτος Νικολαΐδης
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Βάσος Λυσσαρίδης
Κώστας Χατζηκακοῦ
Ἀνδρέας Τουμαζῆς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 26ην Ὀκτωβρίου 1972. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθεὶς παρέστη καὶ ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ κύρωσις τῆς Συμφωνίας περὶ Συνεργασίας εἰς τὸν Τομέα τῶν Ὑγειονομικῶν Ὑπηρεσιῶν μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας τῆς Τσεχοσλοβακίας.

Αἱ κυριώτεραι πρόνοιαι τῆς ρηθείσης Συμφωνίας, τῆς ὁποίας ἀπώτερος σκοπὸς εἶναι ἡ ἀνάπτυξις φιλικῶν σχέσεων καὶ συνεργασίας εἰς τὸν τομέα τῶν ὑγειονομικῶν ὑπηρεσιῶν, εἶναι αἱ ἀκόλουθοι :

(α) Ἡ προαγωγὴ συνεργασίας καὶ ἐνθάρρυνσις εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν ἐμπειριῶν ἐπὶ προβλημάτων ὑγειονομικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης.

(β) Ἡ ἀμοιβία ἐνημέρωσις τῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ἐπὶ τῶν μὲ διεθνῆ συμμετοχὴν συγκροτουμένων εἰς τὰς οἰκείας αὐτῶν ἐπικρατείας καὶ ἀσχολουμένων μὲ προβλήματα ὑγείας συνεδρίων, διασκέψεων καὶ συμποσίων.

(γ) Ἡ ἀμοιβαία ἀνταλλαγὴ ἰατρικῶν ἐκδόσεων, ἰατρικῶν ταινιῶν, διδακτικῶν συσκευῶν ἐκπαιδευτικοῦ χαρακτῆρος καὶ ἄλλων εἰς τὸν τομέα τῆς ὑγειονομικῆς ἐκπαιδεύσεως.

(δ) Ἡ ἀνάπτυξις καὶ ἐπέκτασις τῆς συνεργασίας μεταξὺ ἱνστιτούτων ἐρεύνης, σχολείων ὑγειονομικῶν λειτουργῶν καὶ λοιπῶν ὑγειονομικῶν ἱνστιτούτων.

(ε) Ἡ ἀνάπτυξις συνεργασίας εἰς τὸν τομέα ἐκπαιδεύσεως ὑγειονομικῶν λειτουργῶν διὰ τῆς ἀμοιβαίας ἀνταλλαγῆς εἰδικῶν διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τούτων ἢ διὰ τὴν παροχὴν εὐκαιριῶν παρὰ τοῦ ἑτέρου Συμβαλλομένου Μέρους δι' ἐκπαίδευσιν εἰς ἱνστιτοῦτα αὐτοῦ ὑγειονομικῶν λειτουργῶν τοῦ αἰτοῦντος Μέρους.

(στ) Ἕκαστον Συμβαλλόμενον Μέρος θέλει παράσχει εἰς ἀσθενεῖς τοῦ ἑτέρου Μέρους τοιαύτην θεραπείαν ὅταν δὲν δύναται νὰ παρασχεθῆ αὕτη εἰς τὴν χώραν τοῦ Μέρους, εἰς ἣν ἀνήκει ὁ ἀσθενής, ὑπὸ συμφωνηθησομένας μεταξὺ τῶν Μερῶν συνθήκας καὶ λεπτομερείας.

(ζ) Πρὸς ἐπίτευξιν τῶν ὡς ἄνω σκοπῶν τὰ Συμβαλλόμενα Μέρη θέλουν καταρτίσει καὶ ἐπεξεργασθῆ ἀπὸ κοινοῦ συγκεκριμένα προγράμματα συνεργασίας διὰ καθωρισμένας χρονικὰς περιόδους.

(η) Ἡ ὡς ἄνω Συμφωνία συνάπτεται διὰ περίοδον πέντε ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς ἐφαρμογῆς της, θέλει δὲ παραμείνει ἐν ἰσχύϊ μέχρις ὅτου καταγγελθῇ ὑφ' οἱουδήποτε τῶν Συμβαλλομένων Μερῶν δι' ἐξαμήνου ἐγγράφου πρὸς τοῦτο προειδοποιήσεως.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ὑγείας συμφωνοῦσα μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης Συμφωνίας ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου πρὸς κύρωσιν αὐτῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πίναξ καὶ Κύρωσις Συμφωνίας. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ὁ Πίναξ καὶ τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

Ἐλήξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Συνεργασίας εἰς τὸν Τομέα τῶν Ὑγειονομικῶν Ὑπηρεσιῶν (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον καὶ ἡ Σύμβασις κυροῦται.

Τὸ 4ον, 5ον καὶ 6ον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως δὲν δύνανται νὰ συζητηθοῦν σήμερον διότι ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς ἀσχολεῖται μὲ τὴν κωδικοποίησιν τῶν τριῶν Νομοσχεδίων.

Ὁ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμος τοῦ 1968.

Ἡ ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς ἐθεωρήθη ὡς ἀναγνωσθεῖσα κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίαν τῆς Βουλῆς καὶ ἑπομένως παραμένει νὰ ἐρωτήσω ἐὰν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς.

Ὁ κ. Ἀνδρέας Νεοκλέους καὶ ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Α. ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἡ ἀνάγκη ἐπιβολῆς μιᾶς μορφῆς πολεοδομικοῦ ἐλέγχου ἀποτελεῖ ἀνάγκην τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ καὶ ἡ ἀνάγκη θεσπίσεως μιᾶς πολεοδομικῆς νομοθεσίας καὶ εἰς τὸν τόπον μας κατέστη σήμερον ἐπιτακτική.

Μία πολεοδομικὴ ὅμως νομοθεσία διὰ νὰ ἐξυπηρετήσῃ πλήρως τοὺς σκοπούς της καὶ νὰ ἀποβῇ ὠφέλιμος καὶ χρήσιμος εἰς τὸν τόπον μας, πρέπει καὶ νὰ προέρχεται ἀπὸ τὸν τόπον μας, πρέπει νὰ ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἀνάγκας, τὰς συνηθείας καὶ τὰ ἔθιμά μας καὶ πρέπει νὰ συνάδῃ μὲ τὰς κλιματολογικάς, κοινωνικὰς καὶ οἰκονομικάς μας συνθήκας. Μία πολεοδομικὴ νομοθεσία, ἡ ὁποία ἀναμφισβητήτως θὰ ἐπηρεάσῃ τὴν περιουσίαν καὶ τὸν τρόπον ζωῆς τοῦ κάθε πολίτου, τοῦ νέου καὶ τοῦ γέρου, τοῦ ἰδιοκτήτου καὶ τοῦ ἐνοικιαστοῦ, τῶν τοπικῶν ἀρχῶν καὶ τοῦ ἰδιώτου, τοῦ κατοίκου τῆς πόλεως καὶ τοῦ κατοίκου τῆς ὑπαίθρου, καὶ ἐν ὀλίγοις τὴν περιουσίαν καὶ τὸν τρόπον ζωῆς τοῦ λαοῦ μας, πρέπει νὰ πηγάζῃ ἀπὸ τὸν λαόν μας καὶ νὰ εἶναι ἀρεστὴ εἰς αὐτόν.

Τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον βασίζεται εἰς μεγάλον βαθμὸν ἐπὶ τῆς Ἀγγλικῆς πολεοδομικῆς νομοθεσίας τοῦ 1962, ὡς αὕτη συνεπληρώθη τὸ 1968, ἐπὶ τῆς νομοθεσίας μιᾶς χώρας Εὐρωπαϊκῆς, τῆς ὁποίας αἱ κλιματολογικαί, κοινωνιολογικαὶ καὶ οἰκονομικαὶ συνθῆκαι εἶναι πολὺ διάφοροι τῶν ἰδικῶν μας καὶ τῆς ὁποίας ὁ λαὸς οὐδεμίαν ὁμοιότητα εἰς τὴν νοοτροπίαν καὶ τὸν τρόπον ζωῆς ἔχει μὲ τὸν ἰδικόν μας. Ἐγκαθιδρύει ἕνα πολύπλοκον καὶ δαπανηρὸν μηχανισμὸν καὶ προνοεῖ τὴν ἐπιβολὴν ἑνὸς γενικοῦ καὶ πολυπλεύρου ἐλέγχου ὅστις ἀκόμη καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐπέφερεν ἀναστάτωσιν καὶ ἀπετέλεσεν ἀντικείμενον συζητήσεων καὶ πολιτικῆς διαμάχης.

De lege ferenda, ἡ πολεοδομική μας νομοθεσία πρέπει νὰ εἶναι ἁπλῆ καὶ εὐέλικτος, πρέπει νὰ εἶναι λεπτομερὴς μόνον διὰ τὸ παρὸν καὶ τὸ προσεχὲς μέλλον καὶ γενικὴ μὲ κατευθυντηρίους γραμμὰς διὰ τὸ μεμακρυσμένον μέλλον.

Ἡ πολεοδομική μας νομοθεσία δὲν πρέπει νὰ εἶναι δεσποτικὴ καὶ δὲν πρέπει αἱ διατάξεις της νὰ ἀποβαίνουν τροχοπέδη καὶ ἀνασχετικὸς παράγων εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν πρόοδον ἀλλὰ ἐλατήριον καὶ ἐνθάρρυνσις διὰ τὴν δημιουργίαν ἑνὸς προγραμματισμένου ἀλλὰ καὶ εὐτυχισμένου κοινωνικοῦ περιβάλλοντος.

Τὸ ὑπὸ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου προνοούμενον εἰς τὰ ἄρθρα 7 ἕως 9 «Σχέδιον διὰ τὴν Νῆσον» ἐκπονεῖται ἐρήμην τοῦ λαοῦ καὶ ἄνευ τῶν ὁδηγιῶν ἢ τῶν ἐπιθυμιῶν του. Καὶ ὅμως τὸ σχέδιον τοῦτο, τὸ ὁποῖον ὡς πληροφοροῦμαι ἡτοιμάσθη ἤδη ὑπὸ ξένων πολεοδόμων καὶ εὑρίσκεται πρὸ πολλοῦ κεκλεισμένον εἰς τὰ συρτάρια τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ἀποτελεῖ τρόπον τινὰ τὸ σπίτι του. Ὁ λαὸς πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ ἐκφέρῃ τὰς ἀπόψεις του ἐπὶ τοῦ σχεδίου τούτου καὶ διὰ τῶν ὀργανώσεών του, τῶν Ἀρχιτεκτόνων του ἢ ἄλλων παραγόντων του, πρέπει νὰ λαμβάνῃ ἐνεργὸν μέρος εἰς τὸν καταρτισμὸν ἢ τὴν ἀναθεώρησίν του.

Δὲν προτίθεμαι ὅμως νὰ ἐπεκταθῶ περισσότερον ἐπὶ τῶν ἀπόψεων καὶ τῶν ἐπιφυλάξεών μου ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου, διότι μεθ' ἱκανοποιήσεως διαπιστώνω ὅτι καὶ ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ συμμερίζεται ταύτας εἰς ἕνα μεγάλον βαθμόν. Εἰς τὴν κατατεθεῖσαν ἐνώπιον τοῦ Σώματος Ἔκθεσίν της ἀναφέρει τὰ ἀκόλουθα εἰς τὰς σελίδας 46 καὶ 47 :

«Εἰσηγουμένη ἡ Ἐπιτροπὴ τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, ἐπιθυμεῖ ἐκ παραλλήλου νὰ τονίσῃ τὰ ἀκόλουθα :

(α) Ἡ συμπερίληψις εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον μεγάλου ἀριθμοῦ σοβαρῶν καὶ πολυπλόκων διατάξεων μὲ ἐπιπτώσεις σχεδὸν ἐφ' ἁπάντων τῶν πολιτῶν καθιστᾷ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προτεινομένου νόμου λίαν δύσκολον καὶ τὸ ἔργον ἐπίπονον. Ἡ ἐγκαθίδρυσις ὡς ἐκ τούτου ἀρίστων σχέσεων μεταξὺ τοῦ ἐπηρεαζομένου κοινοῦ καὶ τῆς ἑκάστοτε ἁρμοδίας ἀρχῆς καὶ ἡ ἀνάπτυξις πνεύματος εἰλικρινοῦς συνεργασίας ἑκατέρωθεν θὰ πρέπει νὰ ἀποτελέσωσι τὰς πρώτας ἐνεργείας τῶν ἁρμοδίων.

(β) .....

(γ) Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον, ὡς πολύπλοκον τοιοῦτον καὶ ἁπτόμενον ἁπασῶν τῶν δραστηριοτήτων—ἰδιωτικῶν καὶ μὴ—τοῦ τόπου, εἶναι δύσκολον νὰ παράσχῃ εἰς οἱονδήποτε σήμερον ἀσφαλεῖς ἐκτιμήσεις ὡς πρὸς τὰς τελικὰς ἐπιπτώσεις του. Ἡ Ἐπιτροπή, ἐν προκειμένῳ, περιορίζεται εἰς τὸ νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τῶν ἁρμοδίων εἰς τὴν μετὰ φειδοῦς καὶ περισκέψεως ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τῆς προτεινομένης νομοθεσίας ὥστε καὶ οἱ σκοποὶ ταύτης νὰ διαφυλαχθῶσι πλήρως καὶ ἡ συνεργασία τοῦ κοινοῦ νὰ καταστῇ πραγματικότης, πρὸς γενικὸν ὄφελος ὁλοκλήρου τῆς νήσου».

Παραμερίζει τὰς ἐπιφυλάξεις της ἡ Ἐπιτροπὴ διότι τὰ ἔντιμα Μέλη αὐτῆς πιστεύουν ὅτι ἡ ἐγκαθίδρυσις ἀρίστων σχέσεων μεταξὺ τοῦ ἐπηρεαζομένου κοινοῦ καὶ τῆς ἑκάστοτε ἁρμοδίας Ἀρχῆς καὶ ἡ ἀνάπτυξις πνεύματος εἰλικρινοῦς συνεργασίας ἑκατέρωθεν θὰ ἀποτελέσωσι τὰς πρώτας ἐνεργείας τῶν ἁρμοδίων, διότι πιστεύουν ὅτι ὑπάρχει καὶ θὰ ὑπάρξῃ καλὴ θέλησις καὶ κατανόησις ἐκ μέρους τῶν ἁρμοδίων.

Θὰ παραμέριζα κι' ἐγὼ τὰς ἰδικάς μου ἐπιφυλάξεις καὶ θὰ ἐψήφιζα ἐὰν τὰ γεγονότα δὲν μὲ ἔπειθαν περὶ τοῦ ἀντιθέτου, ὅτι τοιαύτη καλὴ θέλησις διὰ συνεργασίαν μὲ τὸ ἐπηρεαζόμενον κοινὸν δὲν ὑπάρχει καὶ οὔτε πρόκειται νὰ ὑπάρξῃ ἐκ μέρους τῶν ἁρμοδίων.

Διότι, καθ' ὃν χρόνον, ἔντιμοι κύριοι Βουλευταί, ὁ Πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν εὑρίσκοντο εἰς τὸ τελικὸν στάδιον τοῦ λίαν ἐπιμόχθου ἔργου τῆς μελέτης τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, διὰ τὸ ὁποῖον ἔργον εἶναι ἄξιοι συγχαρητηρίων, ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία κατέστρωνε σχέδια καὶ ἐπέβαλλε διὰ τῶν Ἐπάρχων της καὶ τῶν Συμβουλίων Βελτιώσεως, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς προστασίας τῆς παραλίας, διαφόρους ἀκατανοήτους πολεοδομικοὺς περιορισμοὺς οἱ ὁποῖοι προεκάλεσαν σοβαρὰν ἀναστάτωσιν καὶ ἀναταραχὴν εἰς ὡρισμένας περιοχὰς τῆς Νήσου. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Λεμεσοῦ, οἱ γνωστοποιηθέντες τὴν 17ην Ἰουνίου 1972 πολεοδομικοὶ περιορισμοί, ἐπὶ μεγάλης περιοχῆς τοῦ Ἀνατολικοῦ διαμερίσματος αὐτῆς, τὸ ὁποῖον καλύπτει ἀρκετὰς κοινότητας καὶ τὴν πλέον κατάλληλον διὰ τουριστικὴν ἀξιοποίησιν περιοχὴν τῆς Λεμεσοῦ, ἐξεμηδένισαν ἐν μιᾷ νυκτὶ τὴν ἀξίαν χιλιάδων στρεμμάτων γῆς ἀνηκούσης εἰς μικροϊδιοκτήτας καὶ πτωχοὺς οἰκογενειάρχας καὶ ἐπετέλεσαν τροχοπέδην καὶ ἀνυπέρβλητον ἐμπόδιον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν πρόοδον τῆς περιοχῆς καὶ ἐν γένει τῆς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ.

Ἐπειδὴ προτίθεμαι νὰ ἐπανεγγράψω τὸ θέμα «Οἱ προσφάτως ἐπιβληθέντες πολεοδομικοὶ περιορισμοὶ καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ τόπου», τὸ ὁποῖον διέγραψα προσωρινῶς ἐν ὄψει ἐξελίξεων καὶ τὸ ὁποῖον θὰ

ἀναπτύξω ἐν ἐκτάσει κατὰ τὴν συζήτησίν του, θὰ περιορισθῶ ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ εἴπω ὅτι οἱ πολεοδομικοὶ οὗτοι περιορισμοὶ εἶναι παράλογοι καὶ εἶναι διὰ τὴν ἐπαρχίαν Λεμεσοῦ κατάρα.

Ἐγνώριζον οἱ ἁρμόδιοι ὅταν ἐλάμβανον τὴν ἀπόφασιν νὰ πλήξουν διαφόρους περιοχὰς τῆς Νήσου ὅτι τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον θὰ ἦτο ἐντὸς ὀλίγου ἕτοιμον καὶ ὅμως δὲν ἀνέμενον τὴν ψήφισίν του. Ἐγνώριζον οἱ ἁρμόδιοι ὅτι διὰ τῆς προσφάτου τροποποιήσεως τοῦ περὶ Προστασίας τῆς Παραλίας Νόμου ἠδύναντο νὰ προστατεύσουν τὴν παραλίαν καὶ τὸ φυσικὸν αὐτῆς περιβάλλον ἐπαρκῶς ἐὰν ἤθελον καὶ ὅμως δὲν τὸ ἔπραξαν. Ἐγνώριζον οἱ ἁρμόδιοι ὅτι οἱ ὑπὸ τῶν κατωτέρων αὐτῶν ὀργάνων ἐπιβληθέντες πολεοδομικοὶ περιορισμοὶ ἐπεβλήθησαν καθ' ὑπέρβασιν ἐξουσίας διότι ἠκύρωσαν προγενεστέρους πολεοδομικοὺς Κανονισμοὺς ἐγκριθέντας ὑπὸ τοῦ Σώματος τούτου καὶ ὅμως τοὺς ἐπέβαλον. Διότι ἐγνώριζον ὅτι ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων θὰ συνεζήτει συντόμως καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει πρὶν ἢ τὰ ἁρμόδια Δικαστήρια ἀκυρώσουν τοὺς πολεοδομικοὺς τούτους περιορισμοὺς τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον τοῦ ὁποίου ρητὴ μεταβατικὴ διάταξις, τὸ ἄρθρον 84(2), κατοχυρώνει, ἐπικυρώνει καὶ νομιμοποιεῖ τούτους.

Ἐὰν οἱ ἁρμόδιοι εἶχαν τὴν καλὴν διάθεσιν νὰ συνεργασθοῦν μὲ τὸ ἐπηρεαζόμενον κοινὸν θὰ προέβαινον εἰς τὴν κατάργησιν τῶν προσφάτως ἐπιβληθέντων πολεοδομικῶν περιορισμῶν καὶ θὰ ἐξεπόνουν νέα «Τοπικὰ Σχέδια» καὶ «Σχέδια Περιοχῶν» συμφώνως τῶν προνοιῶν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου. Ἐνεργήσαντες ὅμως ὡς ἐνήργησαν ἀπέδειξαν ὅτι δὲν ζητοῦν, δὲν θέλουν καὶ δὲν χρειάζονται τὴν συνεργασίαν τοῦ ἐπηρεαζομένου κοινοῦ. Ἄλλωστε διατὶ νὰ τὴν χρειασθοῦν ἀφοῦ ἔχουν τὰς δικτατορικὰς ἐξουσίας μὲ τὰς ὁποίας θὰ τοὺς περιβάλῃ τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον. Πολὺ κακὴ ἀρχὴ οἱ «πρῶτες ἐνέργειες» τῶν ἁρμοδίων, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν, καὶ λυποῦμαι διότι εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ μὴ ἀποδεχθῶ τὴν εἰσήγησίν σας διὰ τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ὁ ἐκσυγχρονισμὸς τῆς πολεοδομικῆς νομοθεσίας εἰς τρόπον ὥστε αὐτὴ νὰ βασίζεται ἐπὶ τῶν συγχρόνων πολεοδομικῶν ἐξελίξεων καὶ νὰ συνάδῃ πρὸς τὰς σημερινὰς κυπριακὰς ἀπαιτήσεις ἔπρεπε νὰ εἶχε γίνει πρὸ πολλοῦ. Εἴμεθα μία ἀναπτυσσομένη χώρα, καὶ μάλιστα μὲ ταχεῖς ρυθμοὺς ἀναπτύξεως, καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ βασιζώμεθα εἰς ἀναχρονιστικὴν καὶ πεπαλαιωμένην πολεοδομικὴν νομοθεσίαν.

Τὴν πολεοδομικὴν ἐπιστήμην καὶ τεχνικὴν πρέπει νὰ διακρίνῃ ἡ δύναμις τῆς προβλέψεως καὶ τῆς προοπτικῆς. Διὰ τῆς πολεοδομικῆς νομοθεσίας παρέχομεν εἰς τὴν ἁρμοδίαν ἀρχὴν καὶ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν τὴν δυνατότητα νὰ σχεδιάσῃ διὰ τὰς μελλούσας γενεάς. Ὁ αὐτοσχεδιασμός, τὸ πρόσκαιρον καὶ κακῶς νοούμενον προσωπικὸν συμφέρον, ἡ ἀναρχία καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς τοῦ Λουδοβίκου 15ου (aprés moi le deluge), μετ' ἐμὲ ὁ κατακλυσμός, ἢ τὸ Ἑλληνικὸν «ἐμοῦ θανόντος γαῖα πυρὶ μιχθήτω», μόνον καταστροφὴν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιφέρωσι.

Χρειαζόμεθα ἐπιτακτικῶς μίαν σύγχρονον πολεοδομικὴν νομοθεσίαν ἡ ὁποία θὰ κατοχυρώνῃ τὰ γενικώτερα συμφέροντα τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ καὶ τοῦ τόπου καὶ θὰ ἐξασφαλίζῃ ταυτοχρόνως τὴν ἀνάπτυξιν ἐπὶ ὑγιῶν, ἐπιστημονικῶν βάσεων.

Τὸ παρὸν Νομοσχέδιον κατετέθη εἰς τὴν Βουλὴν πρὸ τεσσάρων ἐτῶν καὶ ἀπετέλεσεν ἀντικείμενον μελέτης τόσον ὑπὸ τῆς παλαιᾶς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπι-

τροπῆς Ἐσωτερικῶν ὅσον καὶ ὑπὸ τῆς παρούσης ἡ ὁποία καὶ συνεπλήρωσε τὴν μελέτην του. Εἶμαι βέβαιος ὅτι οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι κατέχει τὰ σχετιζόμενα μὲ τὴν πολεοδομίαν καὶ χωροταξίαν θέματα. Πρέπει νὰ εἶναι κανεὶς εἰδικὸς πολεοδόμος διὰ νὰ ἰσχυρισθῇ τοιοῦτον τι καὶ ἐξ ὅσων γνωρίζω οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἔχει σπουδάσει ἢ εἰδικευθῇ εἰς ζητήματα σχετιζόμενα μὲ τὴν πολεοδομίαν. Αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι ὑποτιμῶ τὴν κρίσιν τῶν ἐντίμων συναδέλφων ἐπὶ τῶν θεμάτων αὐτῶν. Τοὐναντίον ἐκτιμῶ πλήρως τὴν ἐπίμοχθον ἐργασίαν ποὺ ἔχει ἐπιτελέσει ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν καὶ τὴν συγχαίρω διὰ τὰς ἐπενεχθείσας εἰς τὸ Νομοσχέδιον τροποποιήσεις, μὲ τὰς ὁποίας καὶ συμφωνῶ πλήρως.

Ἐκεῖνο ποὺ ἤθελα νὰ τονίσω εἶναι ὅτι εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ λάβωμεν σοβαρῶς ὑπόψιν τὴν ὑπὸ εἰδικῶν πολεοδόμων γενομένην μελέτην καὶ προπαντὸς τὰ συμπεράσματα καὶ τὰς εἰσηγήσεις των, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐβασίσθη ἡ σύνταξις τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου.

Θεωρῶ πρακτικῶς ἀδύνατον τὴν ἐπεξεργασίαν, εἰς τὸ παρὸν στάδιον, μιᾶς καθ' ὅλα ἀρτίας καὶ τελείας νομοθεσίας, ἡ ὁποία δὲν θὰ παρουσίαζε κενὰ καὶ ἐλλείψεις. Ἡ ἐφαρμογή, ὅμως, τῆς προτεινομένης νομοθεσίας περὶ πολεοδομίας καὶ χωροταξίας θὰ φέρῃ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τὰς τυχὸν ἐλλείψεις καὶ ἀδυναμίας της καὶ τοῦτο θὰ καταστήσῃ ἀναγκαίας εἰς τὸ μέλλον ὡρισμένας συμπληρώσεις καὶ τροποποιήσεις της, τὰς ὁποίας, εἶμαι βέβαιος, ἡ Βουλὴ δὲν θὰ διστάσῃ νὰ τὰς ἐπιφέρῃ.

Ἡ σοβαρότης καὶ τὸ πολύπλοκον τοῦ Νομοσχεδίου, ὅπως τονίζεται καὶ εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν, καθιστᾶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προτεινομένου νόμου λίαν δύσκολον καὶ ἐπίπονον ἔργον. Δι' αὐτὸ καὶ ἐπιβάλλεται ἡ στενὴ συνεργασία τοῦ ἐπηρεαζομένου κοινοῦ μετὰ τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς, εἰς τρόπον ὥστε νὰ προκύψῃ διὰ τὸν λαὸν καὶ τὸν τόπον τὸ μέγιστον δυνατὸν ὄφελος.

Ὑποστηρίζομεν, λοιπόν, κατ' ἀρχὴν τὴν ψήφισιν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου μὲ ὅλας τὰς τροποποιήσεις τὰς ὁποίας προτείνει ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν, διὰ νὰ ἀποκτήσῃ ἡ Κύπρος μίαν ἐκσυγχρονισμένην πολεοδομικὴν νομοθεσίαν, ποὺ θὰ βοηθήσῃ τὰ μέγιστα τὴν ἐπὶ ὑγιῶν καὶ ἐπιστημονικῶν βάσεων ἀνάπτυξίν της.

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι, ὅπου καὶ ὅταν ἡ κτηθησομένη πεῖρα θὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τὸ μέλλον συμπλήρωσιν ἢ τροποποίησιν τοῦ Νόμου πρὸς τὸ καλύτερον, θὰ εἴμεθα πάντοτε ἕτοιμοι νὰ πράξωμεν τοῦτο.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φειδίας Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ δικαιολογήσω ἐν περιλήψει τὸ διατὶ θὰ καταψηφίσω καὶ ἐγὼ τὸ ὑποβληθὲν εἰς τὴν Βουλὴν Νομοσχέδιον. Συμμερίζομαι τὰς ἀπόψεις κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον τοῦ ἀξιοτίμου ἐκ Λεμεσοῦ, κ. Νεοκλέους, ὅτι τοῦτο θὰ ἐπιδεινώσῃ καὶ μᾶλλον θὰ συντείνῃ εἰς μεγαλυτέραν ταλαιπωρίαν τοῦ κοινοῦ τοῦ ἀπευθυνομένου πρὸς τὴν ἁρμοδίαν Ἀρχήν.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον νομίζω ὅτι τὸ Νομοσχέδιον, ὅσον καὶ ἐὰν ἔχῃ ἐποικοδομητικὰ στοιχεῖα, ὅσον καὶ ἐὰν ἀποβλέπῃ εἰς μίαν ἀνάπτυξιν μελλοντικὴν τοῦ τόπου, νομίζω ὅτι δὲν θὰ διευκολύνῃ τὰ πράγματα καὶ ἐπιπροσθέτως αἰσθάνομαι, χωρὶς νὰ εἶμαι εἰδικὸς πολεοδόμος, ὅπως πολὺ προσφυῶς ἀνέφερεν

ὁ κ. Πταϊωάννου, καίτοι νομίζω ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἶναι κανεὶς εἰδικὸς εἰς ἓν θέμα διὰ νὰ ἔχῃ σαφεῖς καὶ ὀρθὰς ἀπόψεις ἐν προκειμένῳ, λέγω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι καίτοι περιέχει στοιχεῖα τοιαῦτα προόδου καὶ μελλοντικῆς ἀναπτύξεως, νομίζω ὅτι ἡ ψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ θὰ ἐπιφέρῃ ταλαιπωρίαν εἰς τὸ κοινόν.

Διὰ ταῦτα θὰ τὸ καταψηφίσω. Εἰδικῶς δὲ νομίζω ὅτι καὶ εἰς τὴν ἰδικήν μου ἐπαρχίαν ἔχει ἐπιφέρει μεγίστην ταλαιπωρίαν τοῦ κοινοῦ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ σχετικοῦ προηγουμένου νόμου καὶ Κανονισμῶν καὶ διὰ τοῦτο δὲν αἰσθάνομαι ἀπολύτως εὐτυχὴς νὰ δώσω θετικὴν ψῆφον ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἐπαναλαμβάνω, κύριε Πρόεδρε, θὰ καταψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀντωνάκης Σωτηριάδης καὶ ἀργότερον ὁ κ. Παναγιώτης Δημητρίου.

Α. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ὕστερα ἀπὸ μακρόχρονον κυοφορίαν, ὕστερα ἀπὸ πολλὰς καὶ ἐντόνους συζητήσεις, κατετέθη εἰς τὴν Βουλὴν τὴν περασμένην Πέμπτην, τὸ νομοσχέδιον περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατετέθη εἰς τὴν Βουλὴν ἡ Ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Τὸ Νομοσχέδιον κατετέθη πρὸ διετίας ἢ τριετίας.

Α. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ :

Προχθὲς τὸ πήραμε. Μαζὺ μὲ τὸ Νομοσχέδιον κατετέθη ἐπίσης καὶ μία μακροσκελὴς Ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καλύπτουσα 47 ὁλοκλήρους πολυγραφημένας σελίδας.

Κατὰ τὴν μελέτην τοῦ Νομοσχεδίου τούτου, ὅπως ἀναφέρεται εἰς τὴν Ἔκθεσιν, ἐζητήθησαν καὶ ἀπόψεις Ὑπουργῶν, ἐκπροσώπων Ἀρχιτεκτόνων καὶ Μηχανικῶν, ὡς ἐπίσης καὶ ἐκπροσώπων ἰδιοκτητῶν ἀκινήτων, κ.λ.π. Σκοπὸς δὲ τοῦ Νομοσχεδίου, ὅπως ἀναφέρει ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπή, εἶναι ἡ εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Κύπρον νέων διατάξεων ποὺ νὰ βασίζωνται ἐπὶ τῶν συγχρόνων πολεοδομικῶν ἐξελίξεων καὶ νὰ συνάδουν πρὸς τὰς σημερινὰς κυπριακὰς ἀπαιτήσεις.

Δὲν προτιθέμεθα νὰ ἀσχοληθῶμεν μὲ τὰς διαφόρους προνοίας τοῦ Νομοσχεδίου τούτου καθ' ὅτι αὗται ἐξητάσθησαν ἐνδελεχῶς ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Θὰ περιορισθῶμεν μόνον εἰς ὀλίγα λόγια γενικὰ ἐπάνω εἰς τὸ ὅλον Νομοσχέδιον.

Μία σοφὴ παροιμία λέγει : «Τὸ κάτι εἶναι καλύτερον ἀπὸ τὸ τίποτε». Καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν λοιπὸν αὐτὴν μὲ τὴν κατάθεσιν τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ, ὅσας ἐλλείψεις καὶ ἐὰν ἔχῃ, κάτι θὰ ἔχωμεν εἰς τὸ ἑξῆς ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον νὰ βασιζώμεθα διὰ νὰ ρυθμίζωμεν τὴν πολεοδομικήν μας ἀνάπτυξιν εἰς ὅλας τὰς περιοχὰς τῆς Κύπρου καὶ εἰς πολλὰ ἐπίπεδα. Ἀνεξαρτήτως δὲ οἱωνδήποτε ἐπικρίσεων ἢ δυσχερειῶν ποὺ πιθανὸν θὰ προκύψουν κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς νομοθεσίας ταύτης, γεγονὸς εἶναι ἕνα. Ὅτι διὰ πρώτην φορὰν ἡ Κύπρος θὰ ἔχῃ ἕνα ρυθμιστικὸν σχέδιον διὰ τὴν πολεοδομίαν καὶ χωροταξίαν.

Μέχρι σήμερον μποροῦμεν νὰ ποῦμεν ἀνεπιφύλακτα πὼς εἴχαμεν ἕνα πολεοδομικὸν χάος καὶ μίαν πολεοδομικὴν ἀσυναρτησίαν. Πλὴν τῶν παραδοσιακῶν κανονισμῶν ποὺ ρυθμίζουν τὴν ἀνέγερσιν τῶν οἰκοδομῶν καὶ μερικῶν ἄλλων συμπληρωματικῶν διατάξεων, κανένα ὁλοκληρωμένον σχέδιον δὲν εἴχαμε ποὺ νὰ ἀσχολῆται μὲ τὴν προγραμματισμένην ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου, κανένα σχέδιον ποὺ νὰ ρυθμίζῃ καὶ νὰ ἐναρμονίζῃ τὴν οἰκοδομικὴν δραστηριότητα καὶ τὴν χρῆσιν τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας εἰς συνάρτησιν μὲ ἄλλα δεδομένα, ὅπως π.χ. μὲ τὸ περιβάλλον, τὸν τουρισμόν, τὰς βιομηχανίας, κ.λ.π.

Ἡ ὑπάρχουσα νομοθεσία, ὁ περὶ Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν Νόμος καὶ οἱ Κανονισμοὶ ποὺ ἔγιναν βάσει τούτου, εἶναι καὶ ἐλλιπεῖς καὶ ἀνεπαρκεῖς, πεπαλαιωμένοι καὶ ἀναχρονιστικοί. Δι' αὐτὸ οὔτε τὸ Τμῆμα Πολεοδομίας οὔτε οἱ Ἔπαρχοι οὔτε οἱ Δήμαρχοι, ποὺ εἶναι αἱ ἁρμόδιαι Ἀρχαί, μποροῦσαν νὰ ἐπιβάλουν πολεοδομικὸν ἔλεγχον.

Ἡ ραγδαία ὅμως οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ ἀνάπτυξις τῆς Κύπρου εἰς τὰ τελευταῖα χρόνια, ἡ αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ τῶν πόλεων, ἡ ἀνέγερσις κατοικιῶν ἄνευ πολεοδομικοῦ προγραμματισμοῦ, ἡ δημιουργία βιομηχανιῶν εἰς τόπους κατωκημένους, μὲ τὴν ὀχληρίαν καὶ τὰ ἄλλα προβλήματα ποὺ δημιουργοῦν, ἡ ἀνέγερσις πολυκατοικιῶν καὶ ξενοδοχείων κοντὰ εἰς τὰς παραλίας, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν καταστροφὴν καὶ μόλυνσιν τοῦ περιβάλλοντος, ἐπέβαλαν τὴν ἀνάγκην εἰσαγωγῆς καὶ εἰς τὴν Κύπρον νέων διατάξεων ποὺ νὰ βασίζωνται εἰς τὰς συγχρόνους πολεοδομικὰς ἀντιλήψεις, ἐπέβαλαν, λέω, τὴν ἀνάγκην ἐφαρμογῆς εἰς τὴν Κύπρον πολεοδομικοῦ ἐλέγχου καὶ προγραμματισμοῦ.

Τὸ Νομοσχέδιον ποὺ ἔχομεν σήμερον μπροστά μας αὐτὸν τὸν σκοπὸν μέλλει νὰ ἐξυπηρετήσῃ. Ἐβασίσθη δὲ τοῦτο κυρίως ἐπάνω εἰς τὸ Βρεττανικὸν πρότυπον ποὺ ἐφαρμόζεται ἀπὸ τοῦ 1947 καὶ ποὺ θεωρεῖται σὰν τὸ τελειότερον, ἀφοῦ βεβαίως προσηρμόσθη ἐπάνω εἰς τὰς ἐπικρατούσας τοπικὰς συνθήκας.

Τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο κατετέθη εἰς τὴν Βουλὴν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν τὸ 1968 διὰ συζήτησιν καὶ ψήφισιν. Νομίζομεν πὼς ἡ Βουλὴ ὀφείλει νὰ δῇ τοῦτο μὲ προσοχήν, νὰ προβῇ εἰς τὴν ψήφισίν του χωρὶς ἄλλην καθυστέρησιν διότι, ὅπως εἶπα καὶ εἰς τὴν ἀρχήν, πρέπει νὰ ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς μίαν πολεοδομικὴν νομοθεσίαν, ἔστω καὶ ἐλλιπῆ, ἔστω καὶ ἀνεπαρκῆ, διότι ὑπὸ τὰ σημερινὰ δεδομένα μία τοιαύτη νομοθεσία εἶναι καὶ ἀναγκαία καὶ ἀπαραίτητος διὰ τὴν προώθησιν τῆς τουριστικῆς, βιομηχανικῆς καὶ οἰκιστικῆς μας ἀναπτύξεως. Καθυστέρησις δὲ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς νομοθεσίας αὐτῆς θὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα ἀνεπανορθώτους καταστροφὰς εἰς ὅλην τὴν Κύπρον. Εἰς ὅλας τὰς πολιτισμένας χώρας ὑπάρχει ἡ πολεοδομικὴ νομοθεσία διότι αὕτη θεωρεῖται ὡς μέτρον ἀπαραίτητον διὰ τὴν ὀρθολογιστικὴν ἀνάπτυξιν ἑνὸς τόπου. Σήμερον, ὅπως εἶναι διεθνῶς παραδεκτόν, αἱ διάφοροι οἰκοδομαὶ ποὺ ἀνεγείρονται εἰς διαφόρους περιοχὰς δὲν πρέπει νὰ παραβλάπτουν τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν ὁμορφιὰ τοῦ φυσικοῦ τοπίου ἢ τοῦ ἀστικοῦ περιβάλλοντος. Δι' αὐτὸ ἄλλωστε καὶ καθορίζονται αἱ πολεοδομικαὶ ζῶναι, αἱ βιομηχανικαὶ περιοχαί, κ.λ.π. Βεβαίως εἰς χώρας ὑπαναπτύκτους ὡς ἡ ἰδική μας, ποὺ εὑρίσκονται ἀκόμη εἰς τὸ στάδιον τῆς ἀναπτύξεως, ποὺ ἔχουν ἀκόμη ἀνάγκην ἀπὸ ἐμπορικήν, βιομηχανικὴν καὶ τουριστικὴν ἀνάπτυξιν, πρέπει νὰ εἴμεθα πολὺ προσεκτικοὶ καὶ ὅλα νὰ τὰ κάμνωμεν μέσα εἰς τὰ πλαίσια τοῦ μέτρου καὶ τῆς λογικῆς. Νὰ προστατεύεται, βεβαίως, τὸ περιβάλλον, ὅμως νὰ μὴν παρεμποδίζεται καὶ ἡ προσπάθεια διὰ τὴν ἀνάπτυξιν μιᾶς περιοχῆς. Νὰ ἀπαλλοτριώνεται μία ἰδιοκτησία, ὅταν τὸ γενικὸν συμφέρον ἀπαιτῇ τοῦτο, ὅμως νὰ ἀποζημιώνεται ὁ ἰδιοκτήτης εἰς τιμὴν συμφέρουσαν καὶ λογικὴν διὰ νὰ μὴν καταστρέφωνται πτωχοὶ ἰδιοκτῆται. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην δὲν πρέπει πάλιν νὰ ἀφεθοῦν τὰ πράγματα ἀνεξέλεγκτα καὶ ἀπρογραμμάτιστα, διότι ἐὰν δὲν ληφθοῦν μέτρα ἀπὸ τώρα ἴσως αὔριον νὰ εἶναι πολὺ ἀργά. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν, ὅπως φαίνεται, παραδέχεται ὅτι τὸ νομοσχέδιον τοῦτο εἶναι ἀρκετὰ πολύπλοκον καὶ δύσκολον. Δι' αὐτὸ καὶ λέγει ὅτι εἶναι ἐπιδεκτικὸν τροποποιήσεων ἢ καὶ ἁπλου-

στεύσεως. Ἔχουσα, ὅμως ἐπίγνωσιν τῆς σοβαρότητος τούτου καὶ τῶν δυσχερειῶν ποὺ πιθανὸν νὰ προκύψουν κατὰ τὴν ἐφαρμογήν του, προτείνει νὰ γίνεται πλήρης καὶ συστηματικὴ ἐνημέρωσις καὶ διαφώτισις τοῦ κοινοῦ καὶ νὰ ὑπάρχῃ μία ἁρμονικὴ συνεργασία μεταξὺ τῶν ἁρμοδίων καὶ τοῦ κοινοῦ, ὥστε ὅλαι αἱ δυσχέρειαι καὶ ὅλα τὰ ἐμπόδια νὰ ὑπερπηδοῦνται διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ ἀλλὰ καὶ πρὸς ὄφελος ὄχι μόνον τῶν ἐνδιαφερομένων ἀλλὰ καὶ γενικώτερα ὅλης τῆς Κύπρου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παναγιώτης Δημητρίου.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Δὲν προτίθεμαι νὰ ἀσχοληθῶ μὲ τὴν οὐσίαν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου. Ἐξ ἄλλου ὡς μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκφράσω τὰς ἀπόψεις μου καὶ νὰ διατυπώσω τὰς εἰσηγήσεις μου, αἱ ὁποῖαι, ἐν πολλοῖς, ἔχουν περιληφθῆ καὶ εἰς τὴν Ἔκθεσιν. Τονίζω ἁπλῶς ὅτι ἡ πλευρὰ τῶν ἐπιφυλάξεων αἱ ὁποῖαι ἐκτίθενται εἰς τὴν ἔκθεσιν πρέπει νὰ τύχῃ ἰδιαιτέρας σημασίας καὶ προσοχῆς ἀπὸ μέρους τῆς Βουλῆς καὶ ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως.

Ἀνέρχομαι εἰς τὸ βῆμα, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, διὰ νὰ θίξω μίαν ἄλλην πτυχὴν ἄγνωστον τοῦ προβλήματος τὸ ὁποῖον δημιουργεῖται ἢ θὰ δημιουργηθῆ μὲ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου.

Εἶχον πληροφορίας ὅτι τὰ πολεοδομικὰ σχέδια, τὰ ὁποῖα ἔχουν καταρτισθῆ πρὶν ἀκόμη τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῆ εἰς Νόμον, δῆθεν διέρρευσαν.

Ἐπειδὴ αἱ πληροφορίαι αὐταὶ ἦσαν πληροφορίαι ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι μετέφερον ἁπλῶς πληροφορίας ἀπὸ ἄλλους δὲν εἶχον καὶ τόσην μεγάλην σημασίαν καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶχα δώσει ἐξ ἀρχῆς προσωπικῶς μεγάλην σημασίαν εἰς αὐτάς. Ἔτυχεν ὅμως τὴν περασμένην Τρίτην αἱ πληροφορίαι αὐταὶ νὰ τεκμηριωθοῦν διὰ στοιχείων καὶ τὰ στοιχεῖα εἶναι αὐτά, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, φωτοτυπίαι τῶν πολεοδομικῶν σχεδίων τὰ ὁποῖα ἔχουν κυκλοφορήσει εὐρύτατα εἰς τὴν Κύπρον. Περιττὸν νὰ τονίσω ὅτι ἀπότοκα αὐτῆς τῆς ἐνεργείας, ἀπότοκα αὐτῆς τῆς πράξεως εἶναι πολλά. Ἰδιαίτερα ὁ ἐμπλουτισμὸς διαφόρων προνομιούχων, οἱ ὁποῖοι ἔτυχον νὰ ἐξαγοράσουν ἢ δι' ἄλλου τρόπου νὰ ἀποκτήσουν τὰ σχέδια αὐτά.

Θεωρῶ σκανδαλιστικὸν αὐτὸ τὸ φαινόμενον, θεωρῶ ὅτι ὑπάρχει μεγάλον σκάνδαλον εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν καὶ ζητῶ ἀπὸ τὸ Σῶμα νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν του, ὅταν θὰ ἀποφασίσῃ νὰ ἐπιψηφίσῃ ἢ μὴ τὸ Νομοσχέδιον, τὰ ἀνωτέρω στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἀνέφερα.

Τὰ τεκμήρια αὐτὰ τὰ καταθέτω ἐνώπιόν σας, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Εἶναι μερικὰ ἐκ τῶν πολεοδομικῶν σχεδίων, καλύπτουσι δὲ τὴν περιοχὴν Λεμεσοῦ, τὴν περιοχὴν Τροόδους καὶ μίαν ἄλλην Ἐπαρχίαν. Δὲν τὰ ἔχω κοιτάξει οὔτε ἐγὼ πολὺ καλὰ διὰ νὰ μὴν δελεασθῶ καὶ ἐγὼ ὅπως οἱ διάφοροι οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀγοράσει αὐτὰ τὰ σχέδια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

(Παρακαλῶ ὅπως τὰ σχέδια κατατεθοῦν εἰς τὴν Γραμματείαν τῆς Βουλῆς.)

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί ;

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ὅταν τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ ἐπαρουσιάσθη ἐνώπιον τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν τῆς ὁποίας εἶμαι μέλος, ἀπὸ τὴν ἀρχὴν εἶχα τὰς ἐπιλάξεις μου, διότι ἐγνώριζα ὅτι τὸ σχέδιον τοῦτο, κύριε Πρόεδρε, ἐβασίζετο εἰς τὴν Ἀγγλικὴν νομοθεσίαν τοῦ 1947, τὴν νομοθεσίαν ἐκείνην ἡ ὁποία ὡδήγησε τὴν Ἀγγλίαν εἰς χάος καὶ εἰς καταστροφάς. Ἡ διαμαρτυρία τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ τὸ 1947 ἦτο τόσον ἔντονος ὥστε πολλοὶ Ἄγγλοι ἠναγκάσθησαν νὰ αὐτοκτονήσουν διαμαρτυρόμενοι διὰ τὸ Νομοσχέδιον ἐκεῖνο ἐπὶ τοῦ ὁποίου βασίζεται ἡ σημερινὴ ἰδική μας νομοθεσία.

Ὅταν ἦλθεν ἐνώπιόν μας ὁ Ἄγγλος ἐμπειρογνώμων, τὸν ἠρώτησα νὰ μοῦ εἴπῃ ἐὰν ἦτο ἀληθὲς ὅτι τὸ Νομοσχέδιον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐβασίζετο καὶ τὸ ἰδικόν μας ἔφερε τὴν καταστροφὴν τὴν ὁποίαν προανέφερα. Καὶ παρεδέχθη ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν ἄλλων ἁρμοδίων ὅτι πράγματι Ἄγγλοι ἠναγκάσθησαν νὰ αὐτοκτονήσουν κρεμασθέντες ἐπὶ δένδρων τῶν περιουσιῶν των ποὺ κατεστρέφοντο μὲ τὸ Νομοσχέδιον.

Διετήρησα τὰς ἐπιφυλάξεις μου μὲ τὴν συζήτησιν καὶ ἐξακολουθῶ σήμερον νὰ πιστεύω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἐὰν τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ θεσπισθῇ εἰς Νόμον, θὰ ἐπιφέρῃ μεγάλην ἀναστάτωσιν εἰς τὸν τόπον αὐτόν, θὰ ἐπιφέρῃ σοβαρὰν ἀνωμαλίαν, θὰ ἐπιφέρῃ καταστροφὰς εἰς τὴν Κύπρον.

Ὅταν ἐκλήθησαν ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, οἱ ἁρμόδιοι τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας ἠρνήθησαν νὰ ἐπιδείξουν εἰς τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν τὰ πολεοδομικὰ σχέδια, ἠρνήθησαν νὰ τὰ ἐπιδείξουν γιὰ νὰ μὴν γνωσθοῦν, ὡς εἶπον· δὲν εἶχαν ἐμπιστοσύνην εἰς τὰ μέλη τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν.

Ὅταν ἐζήτησα νὰ ἐπιδείξουν τὰ σχέδια, κύριε Πρόεδρε, ἐγνώριζα ὅτι εἶχαν ἤδη κυκλοφορήσει εἰς μερικοὺς ἐπιτηδείους οἱ ὁποῖοι ἠγόραζαν γῆν γιὰ νὰ τὴν ἐκμεταλλευθοῦν μὲ τὴν θέσπισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον. Καὶ τοὺς ἠρώτησα ἐὰν τὰ σχέδια ἐκεῖνα εἶχαν κυκλοφορήσει μεταξὺ ὡρισμένων. Ἠρνήθησαν. Τότε τοὺς ἐπροκάλεσα καὶ τοὺς εἶπα νὰ τὰ ἐπιδείξουν εἰς τὸν Πρόεδρον καὶ τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν, διότι ἦτο ἀπαράδεκτον νὰ κληθῇ ἡ Βουλὴ νὰ ψηφίσῃ ἕνα Νόμον ποὺ πιθανῶς νὰ κατέστρεφε πολλὲς οἰκογένειες Κυπρίων χωρὶς ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν νὰ γνωρίζῃ τὰ σχέδια αὐτά. Καὶ μάλιστα εἰσηγήθημεν τὰ σχέδια αὐτὰ νὰ γνωστοποιηθοῦν ἐκ τῶν προτέρων εἰς τὸ εὐρὺ Κυπριακὸν κοινόν, ὥστε νὰ ἐμποδισθῇ ὁποιαδήποτε αἰσχροκέρδεια ἀπὸ τὸ Νομοσχέδιον αὐτό. Καὶ ἀπερρίφθη, κύριε Πρόεδρε, ἡ εἰσηγησίς μας νὰ δημοσιευθοῦν καὶ νὰ τεθοῦν ὑπ' ὄψιν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ἐκ τῶν προτέρων καὶ σήμερον παρουσιάζονται ἐνώπιον τοῦ Σώματος αὐτοῦ φωτοτυπημένα τὰ σχέδια τὰ ὁποῖα ἐκυκλοφόρησαν μεταξὺ τῶν ἐπιτηδείων, τῶν αἰωνίων ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἐκμεταλλεύονται τέτοιες καταστάσεις.

Εἶχα τὰς ἐπιφυλάξεις μου καὶ εἶχα εἴπει εἰς τοὺς συναδέλφους τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ὅτι ἤμουν ἐναντίον, παρ' ὅλον ποὺ πιστεύω ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρξῃ ἕνας Νόμος διὰ πολεοδομικὴν ἀνάπτυξιν, βασισμένος ὅμως ἐπάνω στὲς Κυπριακὲς ἀνάγκες καὶ στὴν Κυπριακὴν πραγματικότητα.

Θὰ καταψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον αὐτό, κύριε Πρόεδρε. Δὲν πρόκειται νὰ τὸ ψηφίσω, διότι θέλω νὰ ἔχω τὴν συνείδησίν μου καθαρὰν ὅτι διὰ τὸ ἔγκλημα τὸ ὁποῖον θὰ διαπραχθῇ εἰς βάρος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ διὰ τὸ χάος τὸ ὁποῖον θὰ ἐπέλθῃ δὲν θὰ φέρω εὐθύνην.

Εὐχαριστῶ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φράγκος καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἐκ τῆς προσεκτικῆς μελέτης τοῦ Νομοσχεδίου καὶ τῆς ἀναγνώσεως τῆς Ἐκθέσεως τῆς Κοινοβουλευτκῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἡ ὁποία ἐμελέτησεν ἐπισταμένως τοῦτο εἶναι φανερὸν ὅτι πρόκειται περὶ ἑνὸς λίαν πολυπλόκου καὶ δαιδαλώδους νομοθετήματος.

Τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ θρίθει ἀπὸ ἀρχῆς μέχρι τέλους ἀπὸ πλεῖστα τεχνικὰ καὶ νομικὰ σημεῖα καὶ ὅρους τὰ ὁποῖα εἶναι φυσικὸν ὁ λαὸς νὰ μὴν δύναται νὰ ἀντιληφθῇ ἔστω καὶ ἐὰν ἀναγνώσῃ τοῦτο πολλάκις καὶ λίαν προσεκτικῶς. Διὰ τοῦτο χρειάζεται μία πλήρης καὶ ἐκτεταμένη διαφώτισις τοῦ λαοῦ ἐπὶ τῶν σημείων τούτων.

Ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω ἐπίσης τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ παράδοσις εἰς χεῖρας τῶν ἁρμοδίων πολεοδομικῶν ἀρχῶν τοῦ προτεινομένου νομοθετήματος, τοῦ σπουδαιοτέρου, ἴσως, τὸ ὁποῖον ἐψήφισεν ἡ Βουλὴ αὕτη, θὰ χρησιμοποιηθῇ ὑπὸ τῶν ἀρχῶν αὐτῶν μετ' εὐθυκρισίας, ἀμεροληψίας καὶ τῆς δεούσης ἐλαστικότητος, διότι μόνον ἔτσι θὰ δυνηθῶσι νὰ ἀντιμετωπίσωσιν ἀποτελεσματικῶς τὰ πολλαπλᾶ προβλήματα τὰ ὁποῖα θὰ ἐγερθῶσιν ἀπὸ τῆς ἐπαύριον τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου αὐτοῦ καὶ θὰ δυνηθῶσι νὰ ἐξασφαλίσωσι τὴν συνεργασίαν τοῦ λαοῦ, ἡ ὁποία εἶναι ἀναγκαία διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ.

Πλέον τούτου ἐπιθυμῶ νὰ ὑποβάλω πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ὅτι αἱ προσφάτως διὰ Κανονισμῶν ὁρισθεῖσαι πολεοδομικαὶ ζῶναι εἰς τὴν Λεμεσὸν προεκάλεσαν μεγάλον σάλον καὶ δικαιολογημένας ἀντιδράσεις τῶν κατοίκων τῶν περιοχῶν αὐτῶν, διότι θεωροῦνται λίαν καταστροφικαὶ διὰ τὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν περιοχῶν αὐτῶν. Ἐπιθυμῶ νὰ ὑπενθυμίσω τὴν Κυβέρνησιν ὅτι συνεστήθη ὑπ' αὐτῆς Ἐπιτροπὴ ἡ ὁποία μελετᾶ τὴν ἐπὶ τὰ βελτίω ἀναθεώρησιν τῶν ζωνῶν αὐτῶν. Θέλω νὰ πιστεύω ὅτι ἡ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ δὲν θὰ ἐπηρεάσῃ δυσμενῶς καὶ καθ' οἱονδήποτε τρόπον τὴν τροποποίησιν τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν συμφώνως τῆς δοθείσης ἄλλως τε ὑπ' αὐτῆς ὑποσχέσεως.

Μὲ αὐτὴν τὴν ἐπιφύλαξιν θὰ ψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ καὶ ἐλπίζω ὅτι διὰ τῆς ὀρθολογιστικῆς, ἰσορροπημένης, ἀκριβοδικαίας, ἀμερολήπτου καὶ τῆς ἐντὸς τῶν κυπριακῶν πραγματικοτήτων ἐφαρμογῆς τῶν ἀρχῶν τοῦ νόμου αὐτοῦ θὰ ἀποτελέσωσι τὴν βάσιν μιᾶς ὑγειοῦς πολεοδομικῆς πολιτικῆς ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Δὲν θὰ εἰσέλθω εἰς θέματα οὐσίας εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο διότι αἱ ἀπόψεις μου καθὼς καὶ αἱ ἀπόψεις τῶν συναδέλφων τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν περιέχονται εἰς τὴν ἐκτεταμένην Ἔκθεσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν.

Θὰ ἀσχοληθῶ μόνον ἐπ' ὀλίγον μὲ τὰς ἐπιφυλάξεις ὡρισμένων συναδέλφων, καὶ συγκεκριμένως μὲ ὅσα ἐλέχθησαν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Σαμψών, τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Δημητρίου καὶ τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Νεοκλέους.

Ἐν πρώτοις, φαίνεται νὰ γίνεται κάποια παρανόησις εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο, διότι τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο δὲν πραγματεύεται τὴν ἐκπόνησιν σχεδίων, εἴτε πολεοδομικῶν εἴτε χωροταξικῶν. Ἁπλῶς καὶ μόνον πραγματεύεται

τὰς προνοίας, τὰς διατάξεις τῆς ὑπὸ συζήτησιν νομοθεσίας βάσει τῆς ὁποίας ἀργότερον ἢ κατὰ κάποιον χρόνον, εἴτε σήμερον, εἴτε αὔριον, εἴτε εἰς τὸ μέλλον, θὰ ἐκπονηθοῦν σχέδια.

Τὸ Νομοσχέδιον περιέχει ὅλας τὰς προνοίας αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ τὴν παροχὴν εἰς τὸν πολίτην ὅλων τῶν ἀναγκαίων διασφαλίσεων, παρέχει τὸ δικαίωμα εἰς τὸν πολίτην, ὁ ὁποῖος ἐπηρεάζεται ἀπὸ μιᾶς πολεοδομικῆς διατάξεως, νὰ ἀποταθῇ κατ' ἔφεσιν εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον καὶ κατόπιν εἰς τὸ Δικαστήριον. Τὸ Νομοσχέδιον ἐπίσης προβλέπει ὅτι εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν θὰ ἐπέλθῃ οἱαδήποτε οὐσιώδης ζημία εἰς περιουσίαν ἐπηρεαζομένην ἀπὸ πολεοδομικὸν σχέδιον θὰ καταβάλλωνται δίκαιαι ἀποζημιώσεις. Ἑπομένως, θὰ ἔλεγα, ἢ μᾶλλον θὰ ἐπαναλάμβανα, ὅτι αἱ ἐπιφυλάξεις τῶν ἐντίμων κυρίων συναδέλφων δὲν εὐσταθοῦν.

Τώρα καὶ ὀλίγα δι' ὅσα εἶπεν ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Ν. Σαμψών, διότι ὡς Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν νομίζω ὅτι ἔχω χρέος νὰ θέσω τὰ πράγματα εἰς τὴν θέσιν των.

Παρέστην εἰς ὅλας τὰς συνεδριάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ οὐδέποτε ἤκουσα οἱανδήποτε παραδοχὴν ἐκ μέρους οἱουδήποτε ἐμπειρογνώμονος Ἄγγλου ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ ἐκρεμμάσθησαν ἢ ηὐτοκτόνησαν πολῖται λόγῳ πολεοδομικῶν διατάξεων καὶ—ἐὰν δὲν μὲ ἀπατᾷ ἡ μνήμη μου, ἡ ὁποία εἶναι ἀρκετὰ ἰσχυρὰ—νομίζω ὅτι τὴν ἄποψιν αὐτὴν εἶπεν ὄχι Ἄγγλος ἐμπειρογνώμων ἀλλὰ Κύπριος πολίτης, καὶ δὴ Δημόσιος Ὑπάλληλος τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα δὲν θὰ ἤθελα καὶ δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποκαλύψω. Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἄρνησιν τῶν ἐμπειρογνωμόνων νὰ παρουσιάσουν σχέδια, καὶ πάλιν λυποῦμαι νὰ ἀντικρούσω τὸν ἀγαπητὸν καὶ ἔντιμον συνάδελφον κ. Σαμψών. Ἡμεῖς δὲν ἐζητήσαμεν—τοὐλάχιστον ἐγὼ ὡς Πρόεδρος, καὶ νομίζω καὶ οἱ ἄλλοι συνάδελφοι τῆς Ἐπιτροπῆς θὰ ἐπικροτήσουν τοῦτο—οὐδέποτε ἐζητήσαμεν νὰ ἴδωμεν σχέδια, δὲν ἦτο ἔργον μας νὰ ἴδωμεν σχέδια, ἔργον μας ἦτο νὰ μελετήσωμεν τὸ Νομοσχέδιον, καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν μιᾶς τῶν πολλῶν συνεδριάσεων, παρόντων καὶ Ἄγγλων καὶ ἰδικῶν μας ἐμπειρογνωμόνων, ἐὰν δὲν μὲ ἀπατᾷ καὶ πάλιν ἡ μνήμη μου, ἐζήτησεν ὁ κ. Σαμψὼν νὰ παρουσιασθοῦν σχέδια καὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν ἠρνήθησαν παρὰ μόνον ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εἶχαν μαζύ τους τὰ ἔθεσαν ἐπὶ τῆς τραπέζης τῶν συνεδριάσεων καὶ ἡμεῖς ἁπλῶς περιωρίσθημεν νὰ ρίξωμεν μιὰν ματιὰν ἐπ' αὐτῶν.

Ἄλλωστε, ὅπως εἶπαν καὶ ἄλλοι συνάδελφοι, οὔτε εἰδικοὶ εἴμεθα, οὔτε ἦτο δυνατὸν κατὰ τὸ σύντομον χρονικὸν ἐκεῖνο διάστημα κατὰ τὸ ὁποῖον εἴμεθα ἐπιφορτισμένοι νὰ μελετήσωμεν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὡρισμένα ἄρθρα τοῦ Νομοσχεδίου, νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὸ ἐπίπονον ἐκεῖνον ἔργον καὶ ἀρχίσωμεν νὰ κοιτάζωμεν τὰ παρουσιασθέντα σχέδια. Πάντως εἶναι ὀρθὸν νὰ λεχθῇ ὅτι οὐδέποτε ἐπισήμως ἐζητήσαμεν τὴν παρουσίασιν σχεδίων καὶ οὐδέποτε οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ἠρνήθησαν νὰ παρουσιάσουν ταῦτα.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί ;

Προτοῦ δώσω τὸν λόγον νὰ δευτερολογήσουν, ὁ κ. Αἰμίλιος Μιχαηλίδης.

ΑΙΜ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐκ τῆς θέσεώς μου, ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπετε, ἔχω μίαν εἰσήγησιν νὰ κάμω. Ἐπειδὴ τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον εἶναι πολὺ σοβαρὸν καὶ ἐπηρεάζει κατὰ πολὺ σοβαρὸν τρόπον τὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν καὶ ἐπειδὴ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ἔχουν διατυπωθῇ ἀπόψεις αἱ ὁποῖαι τὸ ὀλιγώτερον ἐμβάλλουν εἰς ὡρισμένας ἀμφιβολίας—πιστεύω ὄχι μόνον ἐμένα ἀλλὰ

ἴσως καὶ ἀρκετοὺς ἄλλους συναδέλφους—διερωτῶμαι κατὰ πόσον δὲν θὰ ἦτο ὀρθότερον, ἀντὶ νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου, νὰ ἀναβληθῇ ἡ περαιτέρω συζήτησίς του καὶ ἐὰν εἶναι δυνατὸν τὰ διάφορα, εἴτε ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα κατετέθησαν, εἴτε τὰ ἄλλα τὰ ὁποῖα ἔχουν λεχθῇ ἐν σχέσει μὲ τὸ Νομοσχέδιον αὐτό, νὰ ἐρευνηθοῦν ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἢ παρασχεθῇ τοὐλάχιστον εἰς ἡμᾶς χρόνος νὰ τὰ διερευνήσωμεν διὰ νὰ διαπιστώσωμεν ποῖαι θὰ εἶναι αἱ τυχὸν ἐπιπτώσεις ἐκ τῶν στοιχείων αὐτῶν ἐπὶ τῶν συμφερόντων τῶν ἐπηρεαζομένων πολιτῶν, ἐὰν θὰ ὑπάρχουν ἐπιπτώσεις, καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ ἀποκρυσταλλώσωμεν ἄποψιν κατὰ πόσον θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ ψηφίσωμεν ἢ ὄχι τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης, ἀκολούθως ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν νομίζω, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ὅτι θὰ ἦτο ὀρθὴ ἀρχὴ ἐν Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἐκκρεμεῖ ἀπὸ μακροτάτου χρόνου εἰς τὴν Βουλὴν καὶ διὰ τὸ ὁποῖον ἕκαστος Βουλευτὴς θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχεν ἀσχοληθῇ—δικαίωμά του ἦτο νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν καὶ μὲ τὴν ἁρμοδίαν Ἐπιτροπὴν καὶ μὲ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν καὶ μὲ οἱαδήποτε ἄλλα ὄργανα τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύναντο νὰ παράσχουν πληροφορίας καὶ νὰ πληροφορηθῇ ἐπὶ ὅλων αὐτῶν τῶν θεμάτων—δὲν νομίζω ὅτι μετὰ ἀπὸ τόσον μακρὸν χρονικὸν διάστημα θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις διὰ περαιτέρω ἔρευναν, ἡ ὁποία εἶναι ἄγνωστον πόσον χρονικὸν διάστημα θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ διαρκέσῃ, πολὺ δὲ περισσότερον νὰ ἐπαναπεφθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, ποὺ σημαίνει ἐν τῇ οὐσίᾳ κατὰ κάποιον τρόπον μίαν κατ' ἀρχὴν ἔνστασιν τῆς Βουλῆς εἰς τὸ νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἐὰν ὑπάρχουν λόγοι νὰ διεξαχθῇ εὐρυτέρα συζήτησις, μπορεῖ ἡ συζήτησις νὰ συνεχισθῇ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν συνεδρίαν καὶ εἰς τὴν ἐπομένην, ἐὰν χρειασθῇ, ἀλλὰ ὑπὸ οἱασδήποτε προϋποθέσεις, δὲν νομίζω κατ' οὐδένα τρόπον ὅτι εἶναι ποτὲ δυνατὸν νὰ σταματήσῃ ἡ Βουλὴ τὴν συζήτησιν ἑνὸς θέματος τοῦ ὁποίου ἡ συζήτησις ἤδη ἤρχισε καί, ὅπως εἶπα, ἡ συζήτησίς του ἤρχισεν ἀπὸ ἐτῶν εἰς τὴν Βουλήν, διότι ἡ συζήτησις ἀρχίζει ἀφ' ἧς στιγμῆς ἔχει ἤδη παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἁρμοδίαν Ἐπιτροπήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐκ τῆς θέσεώς μου. Συμφωνῶ ἀπόλυτα μὲ τὰς ἀπόψεις ποὺ ἐξέθεσεν ὁ συνάδελφος κ. Ξάνθος Κληρίδης, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν οὐσίαν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου. Καὶ ὀρθῶς διεχώρισε τὰ θέματα, ὅτι ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπιψηφίσεώς του καὶ τῆς ὑπάρξεως Νόμου περὶ Πολεοδομίας εἶναι ἄλλο θέμα καὶ ἡ ἐκπόνησις πολεοδομικῶν σχεδίων, κ.λ.π. εἶναι ἕτερον θέμα.

Ἐν τούτοις, μετὰ τὰς ἀποκαλύψεις αἱ ὁποῖαι ἔγιναν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς ἐκδόσεως πολεοδομικῶν σχεδίων βασισμένων ἐπὶ προϋπαρχόντων Νόμων καὶ δὴ ἡ κατάθεσις αὐτῶν εἰς τὴν Γραμματείαν τῆς Βουλῆς, ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἀντίληψίν μου πιθανὸν ὡρισμέναι ἀτασθαλίαι νὰ κατοχυρώνωνται ἤδη διὰ τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου καὶ δὴ πιστεύω ὅτι ἡ ἐπιφύλαξις τοῦ ἄρθρου 84 «Νοεῖται ὅτι πᾶς καθορισμὸς γενόμενος καὶ γνωστοποιηθεὶς δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ προαναφερθέντος Νόμου, ἀναφερόμενος εἰς οἱονδήποτε τμῆμα τῆς τοιαύτης περιοχῆς καὶ τελῶν ἐν ἰσχύϊ κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν

τῆς δημοσιεύσεως τοῦ τοπικοῦ σχεδίου ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἔγκυρος καὶ ἀποτελεσματικὸς ὡς ἐὰν οὗτος εἶχε περιληφθῆ ἐν σχεδίῳ ἀναπτύξεως γενομένῳ δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Νόμου διὰ τὴν περιοχὴν ταύτην» ἴσως νὰ καλύπτῃ τὰ γενόμενα διὰ τῶν δημοσιεύσεων τῶν πολεοδομικῶν σχεδίων καὶ τῶν διατάξεων περὶ ζωνῶν, ἔχομεν καὶ ἡμεῖς οἱ ἐξ Ἀμμοχώστου ἰσχυρὰς ἐνστάσεις διὰ τὰς καθορισθείσας ζώνας καὶ ποσοστὰ ἀνεγέρσεως. Ἐὰν δὲ καὶ αἱ γενόμεναι ἀποκαλύψεις εἶναι πραγματικαί, τότε διερωτῶμαι διατί ἡμεῖς νὰ κατοχυρώσωμεν διὰ Νόμου τὰς γενομένας ἀτασθαλίας ἢ ἐὰν μποροῦμεν νὰ μελετήσωμεν τὴν τροποποίησιν αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου ἢ ἂν μὲ τὴν εἰσήγησιν τοῦ συναδέλφου κ. Μιχαηλίδη θὰ προχωρήσωμεν εἰς μίαν ἔρευναν περὶ τούτου καὶ ἐὰν ἐπιβάλλεται νὰ κατοχυρωθοῦν αὐτὲς αἱ διατάξεις. Διαφορετικὰ θὰ πρέπει νὰ περιμένωμεν ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν, ὅπως εἶχεν ὑποσχεθῆ, μίαν δήλωσιν εἰς τὰς διαμαρτυρίας τοῦ κοινοῦ ὅτι θὰ ἐπροχωροῦσε πρὸς τροποποίησιν τῶν ποσοστῶν ἐπὶ τῆς ἀνεγέρσεως καὶ ἐπὶ τοῦ μεγέθους τῶν οἰκοπέδων, τοῦ διαχωρισμοῦ τῶν πολεοδομικῶν σχεδίων κ.λ.π. καὶ ὅτι θὰ ἔκαμνεν μίαν χαλάρωσιν.

Δὲν ξέρω καὶ δὲν εἶμαι πεπεισμένος τώρα ἐὰν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἢ ἡ ἁρμοδία ἀρχή, μετὰ ἀπὸ τὴν ὑποστήριξιν αὐτήν, θὰ συγκατατεθῆ εἰς μίαν τροποποίησιν.

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἡ θέσις μου ὡς καὶ αἱ ἀπόψεις μου ἔχουν ἐκτεθῆ φυσικὰ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν, ἀλλὰ μὲ αὐτὰ τὰ νέα στοιχεῖα ἴσως νὰ ἔχω μόνον δι' αὐτὴν τὴν διάταξιν μίαν ἐπιφύλαξιν. Κατὰ τὰ ἄλλα θὰ ψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον ὡς ἔχει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ἔχομεν ξεφύγει τοῦ θέματος, δὲν συζητοῦμεν τὴν οὐσίαν τοῦ Νομοσχεδίου, ἀλλὰ εἰσηγούμεθα διαδικασίας εἰς περίπτωσιν ἀνάγκης ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος.

Ἐπὶ τοῦ θέματος οὐσίας οὐδὲν νέον στοιχεῖον προέκυψε τὸ ὁποῖον νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν ἀνάγκην ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Παναγιώτης Δημητρίου, ἐπληροφόρησε τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων καὶ κατέθεσεν εἰς τὴν Γραμματείαν αὐτῆς πολεοδομικὰ σχέδια δι' ὡρισμένας περιοχάς, τὰ ὁποῖα σχέδια ἔχουν, ὡς εἶχεν ἀναφέρει, διαρρεύσει πρὸς ἀναρμόδια πρόσωπα καὶ πρόσωπα τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ὠφεληθοῦν ἐκ τῆς γνώσεως τῶν σχεδίων.

Τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἤγειρεν ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Κώστας Χριστοδουλίδης διὰ τὸ ἄρθρον 84, δὲν ἀλλοιώνει τὴν κατάστασιν, διότι ἡ ἐπιφύλαξις τοῦ ἄρθρου ὁμιλεῖ σαφῶς : «Νοεῖται ὅτι πᾶς καθορισμὸς ζωνῶν γενόμενος καὶ γνωστοποιηθεὶς δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ προαναφερθέντος Νόμου....». Ἑπομένως πρέπει νὰ εἶναι ὄχι διαρροὴ ἀλλὰ γνωστοποίησις δυνάμει τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ Νόμου περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν.

Ἑπομένως οὐδὲν σχέδιον τὸ ὁποῖον διέρρευσε καὶ ἔπαυσε νὰ εἶναι ἀπόρρητον θεωρεῖται ὡς σχέδιον τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύθη δυνάμει τοῦ προαναφερθέντος ἄρθρου.

Θὰ ἤθελα ὅμως νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἠγέρθη ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Παναγιώτη Δημητρίου καὶ τὸ ὁποῖον δὲν ἐθεώρησα ὡς λῆξαν ἁπλῶς διότι κατετέθησαν ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς διαρρεύσαντα σχέδια. Ἀσφαλῶς ἡ Βουλὴ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξετάσῃ τὸ θέμα τοῦτο καὶ ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἡ Κυβέρνησις, εἶμαι δὲ βέβαιος ὅτι θὰ ἐπιθυμῇ τὴν ἐξέτασιν τοῦ θέματος αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον πράγματι ὑπάρχει ἰσχυρισμὸς καὶ ἐνδείξεις ὅτι διέρρευσαν πολεοδομικὰ σχέδια τῶν ὁποίων μερὶς ἢ ἀριθμὸς πολιτῶν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχουν ἐπωφεληθῆ.

'Επομένως τὸ θέμα αὐτὸ θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ ἰδιαιτέρως καὶ εἶναι ἄσχετον μὲ τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Τὸ Νομοσχέδιον δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπαναπεμφθῇ εἰς οἱανδήποτε 'Επιτροπήν, διότι ὑπῆρξεν ἐνώπιον 'Επιτροπῶν διὰ περίοδον τοὐλάχιστον δύο ἐτῶν καὶ ἐξητάσθη καὶ ὑπεβλήθη ἐκτεταμένη ἔκθεσις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουτικῶν 'Επιτροπῶν ἀποτελουμένη ἐκ 48 περίπου δακτυλογραφημένων σελίδων.

'Επομένως δὲν νομίζω ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ παραπεμφθῇ οἱονδήποτε θέμα ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου, ἐφ' ὅσον μάλιστα οὐδεμία συγκεκριμένη εἰσήγησις ἔγινεν ὑπὸ ἀγορητῶν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀνάγκην μεγαλυτέρας προστασίας τῶν ἀτομικῶν συμφερόντων τῶν πολιτῶν τῆς Δημοκρατίας ἐν σχέσει μὲ τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου αὐτοῦ. 'Επομένως θὰ δώσω μόνον τὸν λόγον εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι θὰ ἀγορεύσουν ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ Νομοσχεδίου καὶ ὄχι ἐπὶ διαδικαστικοῦ θέματος.

'Ο κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν εἶναι ἀγόρευσιν, εἶναι ἁπλῶς μίαν διόρθωσιν. Εἴπατε τώρα ὅτι κατετέθησαν εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν 'Επιτροπὴν 'Εσωτερικῶν.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰς τὴν Γραμματείαν τῆς Βουλῆς.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν θὰ ὁμιλήσω ἐπὶ θέματος οὐσίας, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι συμφωνῶ μὲ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι ἔχομεν ἐνώπιόν μας τὴν μακράν, καὶ τολμῶ νὰ εἴπω ἄριστα ἐμπεριστατωμένην 'Έκθεσιν τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς πρὸς τὰ μέλη τῆς ὁποίας εὐχαριστίαι ὀφείλονται, διότι ἔφεραν εἰς πέρας ἕνα πραγματικὰ μνημειῶδες ἔργον, τῆς προωθήσεως ἑνὸς Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖον ἐκκρεμοῦσεν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἐπὶ τετραετίαν εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος πρὸς συζήτησιν καὶ πιθανὴν ἐπιψήφισιν.

'Ασφαλέστατα οἱονδήποτε νομοθέτημα περὶ Χωροταξίας ἢ Πολεοδομίας ἐπηρεάζει ἀμεσώτατα τὴν ζωὴν τῶν πολιτῶν καὶ ἀσφαλέστατα ἐπηρεάζει τὰ οἰκονομικὰ συμφέροντα μικρᾶς ἢ μεγάλης τάξεως πολιτῶν. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποφευχθῇ αὐτὸς ὁ ἐπηρεασμὸς οὔτε αἱ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ γαιοκτημόνων, εἴτε μικροὶ εἶναι εἴτε μεγάλοι, καὶ νομίζω ὅτι οὔτε ἄλλωστε πρέπει νὰ ἀναμένωμεν ὅτι πρέπει νὰ ἀποφεύγωνται ἢ νὰ ἀποτρέπωνται τοιαῦται ἐπιπτώσεις. Αὐτὸ εἶναι τὸ τίμημα τὸ ὁποῖον ὅλοι ὀφείλομεν νὰ καταβάλωμεν ἢ νὰ δεχώμεθα ὅτι πρέπει νὰ καταβάλλωμεν ἀφ' ἧς στιγμῆς δεχόμεθα ὅτι κατοικοῦμεν καὶ διαβιοῦμεν εἰς ὠργανωμένα κοινωνικὰ σύνολα. Αὐτὴ ἡ ἐπίπτωσις, μικρὰ ἢ μεγάλη, καὶ δὲν ὑπάρχει δίκαιος ἢ πρακτικὸς τρόπος καταμερισμοῦ αὐτῆς τῆς ἐπιπτώσεως ἐπὶ τῶν πάντων, εἶναι τὸ τίμημα τὸ ὁποῖον πληρώνει ἡ σημερινὴ γενεὰ ὥστε νὰ διασφαλισθῇ ἀνωτέρα, ὑγιεστέρα καὶ καλυτέρα διαβίωσις τῶν μελλοντικῶν γενεῶν τοῦ τόπου μας.

Οἱ νόμοι περὶ Πολεοδομίας οὐδέποτε εἶναι στατικοὶ καὶ συνεχῶς βελτιοῦνται καὶ διαφοροποιοῦνται ἀναλόγως τῆς τεχνολογικῆς προόδου καὶ τῶν ἀναπτυσσομένων ἀναγκῶν τῆς κοινωνίας καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναμένωμεν ἀπὸ ἕνα νομοθέτημα νὰ λύσῃ ἅπαξ καὶ διὰ παντὸς οὔτε τὰ σημερινὰ προβλήματα οὔτε τὰ δυνατὸν νὰ προβλεφθοῦν ὡς μελλοντικὰ προβλήματα τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου.

Ἐκεῖνο, ὅμως, ποὺ σίγουρα μποροῦμε μετὰ βεβαιότητος νὰ τονίσωμεν εἶναι ὅτι ἡ ἀνυπαρξία δυνητικῶν ἐξουσιῶν, ἡ ἀνυπαρξία πολεοδομικῆς καὶ χωροταξικῆς νομοθεσίας, εἶναι ὁ ἀσφαλέστερος τρόπος διὰ νὰ ὁδηγηθῇ ὁ τόπος μας κοινωνικὰ καὶ οἰκονομικὰ εἰς τὴν καταστροφὴν καὶ τὸ χάος, τὸ ὁποῖον εἶναι ἴσως εἰς μικρὸν μόνον δεῖγμα ἐμφανὲς σήμερον, λόγῳ τῆς μὴ ὑπάρξεως ἀποτελεσματικῆς πολεοδομικῆς νομοθεσίας.

Θὰ συμφωνήσω μὲ ὅσα ἐξετέθησαν περὶ τοῦ ἀσχέτου τοῦ συζητουμένου θέματος πρὸς τὴν διαρροὴν σχεδίων καὶ πρὸς τυχὸν ἀτασθαλίας, αἱ ὁποῖαι ἔγιναν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἰσχυόντων σήμερον νομοθετημάτων καὶ μέτρων διὰ τῆς προκηρύξεως ζωνῶν εἰς διαφόρους περιοχάς.

Ὑπάρχει, ὅμως, κύριε Πρόεδρε καὶ ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, καὶ ἄλλη σύγχυσις. Ὁμιλοῦμεν περὶ διαρροῆς σχεδίων χωρὶς νὰ καθορίζωμεν τὴν φύσιν τῶν σχεδίων. Ὑπάρχουν πολλαὶ μορφαὶ σχεδίων καὶ εἶναι μερικὰ τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ διαρρεύσουν διότι εἶναι προσιτὰ ἐπισήμως εἰς οἱονδήποτε τὰ ζητήσῃ. Καὶ ὁμιλῶ ἐκ προσωπικῆς πείρας. Ἐζήτησα ἐπισήμως νὰ μοῦ λεχθοῦν αἱ μελλοντικαὶ προβλέψεις τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας διὰ μίαν περιοχὴν τῆς Λευκωσίας καὶ ἐντελῶς ἐπισήμως καὶ ἄνευ οἱασδήποτε διαρροῆς ἢ ἐπεμβάσεως —ὅπως πιστεύω οἱοσδήποτε πολίτης δικαιοῦται—ἔλαβα ἐκ μέρους τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας ἐνδεικτικὸν σχέδιον ὅτι ἡ περιοχὴ διὰ τὴν ὁποίαν ἐνδιαφερόμην πρόκειται διὰ τῶν μελλοντικῶν σχεδίων τοῦ Τμήματος νὰ θεωρηθῇ ὡς περιοχὴ κατάλληλος διὰ οἰκιστικὰ ἢ βιομηχανικὰ ἔργα ἢ, ἀναλόγως τῆς χρήσεως, διὰ βιομηχανικὴν ἢ οἰκιστικὴν βελτίωσιν καὶ ἀξιοποίησιν. Ἐὰν εἶναι τοιούτου εἴδους σχέδια τὰ ὁποῖα διέρρευσαν—καὶ σπεύδω νὰ δηλώσω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι δὲν ἔχω γνῶσιν οὔτε ἔχω δῆ τὰ σχέδια τὰ ὁποῖα ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος ἔχει καταθέσει—οὔτε τίποτε τὸ ἐπιλήψιμον ὑπάρχει οὔτε τίποτε τὸ παράδοξον εἰς τὸ ὅλον θέμα. Ἐκεῖνο, ὅμως, τὸ ὁποῖον καὶ ἐμένα ὅπως καὶ ἄλλους ἀνησυχεῖ, εἶναι τὰ τοπικὰ σχέδια μερικῶν περιοχῶν, τὰ ὁποῖα, ὡς γνωρίζω, ἤδη ἔχουν καταρτισθῇ διὰ μερικὰς περιοχὰς καὶ τὰ ὁποῖα καὶ ἐὰν δὲν ἔχουν διαρρεύσει, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀμφιβάλλω, εἶναι δυνατὸν νὰ διαρρεύσουν εἰς τὸ μέλλον. Καὶ ἐπειδή, κύριε Πρόεδρε, κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου, προτίθεμαι νὰ εἰσηγηθῶ δύο βασικὰς τροποποιήσεις εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον, θὰ συμφωνήσω μὲ τὴν γενομένην ἐκ μέρους τοῦ συναδέλφου κ. Μιχαηλίδη εἰσήγησιν δι' ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως καὶ ἐπιψηφίσεως τοῦ Νομοσχεδίου, οὐχὶ διὰ διαδικαστικοὺς λόγους ἀλλὰ διὰ λόγους οὐσίας. Θὰ ἀναφέρω περαιτέρω ποῖαι εἶναι αἱ τροποποιήσεις τὰς ὁποίας θὰ εἰσηγηθῶ καὶ νομίζω εἶναι τοιαύτης σημασίας ὥστε πιθανῶς νὰ ἐπιβάλλεται ἡ ἀναβολὴ διὰ νὰ ληφθοῦν αἱ ἀπόψεις τῶν ἁρμοδίων καὶ ὑπὸ τοῦ Σώματος ἐπισήμως διότι προσωπικῶς τὰς ἔχω.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐὰν πρόκειται νὰ ἀναβληθῇ τὸ Νομοσχέδιον, ἐγὼ τοὐλάχιστον νομίζω ὅτι ἡ ἀναβολὴ δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίνῃ τὰς ἑπτὰ (7) ἡμέρας ἢ δεκαπέντε (15) ἡμέρας διὰ νὰ μὴν ἀποτραπῇ ἡ συντομωτάτη εἰ δυνατὸν ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ μία τροποποίησις ἀφορᾷ εἰς τὴν ὑποχρέωσιν τῆς Πολεοδομικῆς Ἀρχῆς νὰ δημοσιεύῃ τὰ νέα σχέδια εὐθὺς ὡς ταῦτα συλληφθοῦν εἰς τὰς γενικάς των γραμμάς. Εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἐξ ὅσων γνωρίζω μερικοὶ ἐκ τῶν Δημάρχων τῆς Κύπρου, οἱ ὁποῖοι ἠρωτήθησαν ἐπὶ τοῦ θέματος, εἶχον εἰσηγηθῇ, πρὸς ἀποτροπὴν τῆς ἐκμεταλλεύσεως μερίδος τῶν πολιτῶν ἐκ τῶν ἐπιτηδείων οἱ ὁποῖοι τυχὸν θὰ λάβουν γνῶσιν τῶν σχεδίων, νὰ δημοσιεύωνται τὰ σχέδια ὥστε οἱ πάντες νὰ γνωρίζουν τὴν

μορφὴν τῆς ἀναπτύξεως ἡ ὁποία προγραμματίζεται, ὥστε ἀθῶοι γαιοκτήμονες νὰ μὴ πίπτουν θύματα ἀτόμων τὰ ὁποῖα ἔχουν γνῶσιν τῶν μελλοντικῶν προοπτικῶν ἐξελίξεως περιοχῶν καὶ νὰ πωλοῦν πιθανῶς τὰ κτήματά των ἀγνοοῦντες τὴν μελλοντικὴν αὔξησιν εἰς τὴν ἀξίαν ἢ τὴν τιμὴν τῶν πωλουμένων κτημάτων. Ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι εἷς ἐκ τῶν τρόπων, καὶ ἀσφαλέστατα ὄχι ὁ μόνος, θεραπείας τοῦ κακοῦ εἶναι ἡ διὰ νόμου ὑποχρέωσις δημοσιεύσεως ἀφ' ἧς στιγμῆς συλλαμβάνονται αἱ γενικαὶ γραμμαὶ ἀναπτύξεως μιᾶς περιοχῆς καὶ οὐχὶ κατ' ἀνάγκην ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς καταρτίσεως τῶν σχεδίων ὡς σήμερον τὸ Νομοσχέδιον προνοεῖ.

Ἡ δευτέρα τροποποίησις, τὴν ὁποίαν πρόκειται νὰ εἰσηγηθῶ, κύριε Πρόεδρε, καὶ ἡ ὁποία εἶναι ὑψίστης σημασίας, εἶναι ἡ ἑξῆς: "Ὅπως τὸ Νομοσχέδιον μὴ τεθῇ ἐν ἰσχύϊ προτοῦ ἡ Κυβέρνησις καταρτίσῃ καὶ ὑποβάλῃ εἰς τὴν Βουλὴν ἕτερον συμπληρωματικὸν νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον νὰ προνοῇ διὰ τὴν καταβολὴν τέλους ἀναπτύξεως τῆς γῆς ἡ ὁποία ἐμπίπτει ὑπὸ χωροταξικὸν ἢ πολεοδομικὸν σχέδιον. Καὶ διὰ νὰ χρησιμοποιήσω ἕνα πολεοδομικὸν ὅρον ὁ ὁποῖος εἶναι ἴσως καταληπτὸς εὐρύτερον, εἶναι τὸ λεγόμενον «μπέτερμεν τσιάρτζ» (betterment charge). Ἐπιθυμῶ νὰ τονίσω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι εἰς τὸ ἀρχικὸν προσχέδιον νομοσχεδίου, ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ τὸ χαρακτηρίσω ἔτσι, τὸ ὁποῖον κατετέθη ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου κατὰ τὸ 1968, ὑπῆρχαν πρόνοιαι περίπου δέκα σελίδων διὰ τῶν ὁποίων ἐπεβάλλετο αὐτὸ τὸ τέλος τοῦ ὁποίου ὁ σκοπὸς εἶναι ὁ ἑξῆς, ἐὰν μπορῶ ἐν ὀλίγοις καὶ χονδροειδῶς νὰ ἀναφέρω τὴν σημασίαν του. Εἶναι ἀδιανόητον δι' ἐμέ, συνεπείᾳ ἑνὸς πολεοδομικοῦ ἢ χωροταξικοῦ σχεδίου τὸ ὁποῖον ἐκτελεῖται ἐν πολλοῖς ἐξόδοις τῆς Κυβερνήσεως, ὡς ἡ διάνοιξις μεγάλων ὁδικῶν ἀρτηριῶν—καὶ ἔχομεν οὐχὶ μακρὰν ἀπὸ τὴν Λευκωσίαν τὸ προηγούμενον τῆς ὁδοῦ πρὸς τὸ ἀεροδρόμιον—ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν οὐσιώδη, ἴσως ἀφάνταστον αὔξησιν τῶν τιμῶν τῆς γῆς ἡ ὁποία περιβάλλει ὄχι μόνον τὸν δρόμον ἀλλὰ τὴν περιοχὴν πρὸς τὴν ὁποίαν διανοίγεται ἡ ὁδὸς διὰ τὴν ἐφαρμογὴν ἑνὸς χωροταξικοῦ ἢ πολεοδομικοῦ σχεδίου, νὰ καρπῶνται ὡρισμένα ἄτομα τὴν συνεπαγομένην τεραστίαν αὔξησιν τῆς τιμῆς τῆς γῆς, ἐνῶ παραλλήλως ταῦτα ἀπαιτοῦν καὶ εἰσπράττουν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἀποζημιώσεις διὰ δῆθεν ἀπαλλοτρίωσιν μερικῶς τῆς γῆς των. Βεβαίως ὑπάρχει σχετικὴ πρόνοια εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον λέγει ὅτι ἐὰν κτῆμα ἢ γῆ τύχῃ αὐξήσεως τῆς τιμῆς του λόγῳ τῆς ἐφαρμογῆς πολεοδομικοῦ ἢ χωροταξικοῦ σχεδίου πρὸς τὸ ὁποῖον συνορεύει τότε εἶναι δυνατὸν νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ προσφερομένη ὑπεραξία εἰς τὴν καταβολὴν τῶν ἀποζημιώσεων. Δὲν ἀρκεῖ τοῦτο, κύριε Πρόεδρε. Καὶ τολμῶ νὰ εἴπω ὅτι εἰς πέντε χώρας τοὐλάχιστον τῶν ὁποίων ἔχω ὑπ' ὄψιν μου τὴν νομοθεσίαν, τὴν Ἀγγλίαν, Γαλλίαν, Γερμανίαν, Ἰταλίαν, ἔχουν θεωρήσει, καὶ νομίζω οἱ πλεῖστοι τῶν ἐμπειρογνωμόνων θεωροῦν, ὅτι εἶναι ἀδύνατος ἡ ἐφαρμογὴ σωστῆς πολεοδομικῆς ἀναπτύξεως καὶ νομοθεσίας ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ πρόνοια διὰ τὴν ἐπιβολὴν αὐτοῦ τοῦ τέλους τῆς ἐπαυξήσεως τῆς ἀξίας τῆς γῆς καὶ τονίζω ἀκόμη ἐντονώτερον ὅτι αὐτὴ ἡ ἀξία, ἡ ὑπεραξία τῆς γῆς, ἐὰν θέλετε, δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὰ κτήματα τὰ ὁποῖα συνορεύουν πρὸς τὸ ἐφαρμοζόμενον πολεοδομικὸν ἢ χωροταξικὸν σχέδιον, δηλαδὴ εἰς διανοιγομένην εὐρεῖαν λεωφόρον ἢ ὑπεραστικὴν ὁδόν, ἀλλὰ ἐπεκτείνεται εἰς βάθος καὶ εἰς ἔκτασιν καὶ εἶναι δίκαιον καὶ ὀρθόν, κατὰ τὴν γνώμην μου, τὰ ἔξοδα τῆς ἐφαρμογῆς τοιούτων πολεοδομικῶν σχεδίων νὰ καταβάλλωνται ὑπὸ τῶν περιοίκων, οἱ ὁποῖοι ἔχουν γῆν ἢ ἀκίνητον περιουσίαν εἰς τὴν περιοχὴν οὐχὶ ἀναγκαστικῶς συνορεύουσαν πρὸς τὴν ὁδόν, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ τέλος προσαυξήσεως.

Ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπετε, νὰ ἀναφέρω ἕνα παράδειγμα, κύριε Πρόεδρε. Ὁλόκληρος ἡ νότιος πλευρὰ τῆς Οὐάσινγκτων κατεδαφίσθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐπανοικοδομήθη ἐπὶ τῇ βάσει νέου πολεοδομικοῦ καὶ χωροταξικοῦ σχεδίου ἄνευ καταβολῆς ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως οἱουδήποτε ποσοῦ ἀλλ' ἀντιθέτως διὰ τῆς πραγματοποιήσεως τεραστίων κερδῶν λόγῳ τῆς ὑπεραξίας τῆς γῆς διὰ τοῦ ἁπλουστάτου αὐτοῦ τρόπου. Ἐπειδὴ ἡ Κυβέρνησις δημιουργεῖ πλατείας ἢ πάρκα ἐξ ἀπαλλοτριουμένης γῆς καὶ ἐπειδὴ γνωρίζει ὡς ἐκ τῆς δημιουργίας

τῶν πλατειῶν ἢ τῶν εὐρέων λεωφόρων ἢ τῶν πάρκων ὅτι ἡ ἀξία τῆς γῆς τῶν περιοίκων θὰ ἀνέλθῃ, καθορίζει τὴν κατὰ τὴν γνώμην τῆς Κυβερνήσεως νέαν ἀξίαν τῆς τοιαύτης περιουσίας καὶ προσφέρει τὴν περιουσίαν αὐτὴν εἰς τὸν πρώην ἰδιοκτήτην εἰς τὴν οὕτω καθοριζομένην τιμήν. Ἐὰν ὁ ἰδιοκτήτης ἀρνηθῇ νὰ τὴν ἀγοράσῃ, τότε τὴν ἀγοράζει ἡ Κυβέρνησις καὶ καταβάλλει εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τὸ τίμημα τὸ ὁποῖον ἡ ἰδία ἔχει καθορίσει καὶ δικαιοῦται νὰ τὴν πωλήσῃ ἢ νὰ τὴν ἀξιοποιήσῃ κατὰ τὸ δοκοῦν διαθέτουσα αὐτὴν ἴσως εἰς ἄλλους οἱ ὁποῖοι κρίνουν ὅτι ἡ προσφερομένη τιμὴ εἶναι ἡ λογικὴ τιμὴ μετὰ ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς περιοχῆς. Ὁλόκληρον τὸ νότιον τμῆμα τῆς Οὐάσινγκτων τὸ ὁποῖον ἐκτίσθη μετὰ ἀπὸ τὰ νέα σχέδια ἔχει δοθῇ διὰ οἰκιστικοὺς σκοποὺς εἰς δύο ἑκατομμύρια κατοίκους, ἐδημιουργήθησαν δὲ τέσσαρα τεράστια πάρκα εἰς τὴν περιοχὴν καὶ εὐρύτατοι λεωφόροι χωρὶς τὴν καταβολὴν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως οἱουδήποτε ποσοῦ, ἀλλ' ἀντιθέτως διὰ τῆς δημιουργίας σοβαροῦ καὶ ἰσχυροῦ πολεοδομικοῦ ταμείου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐπληρώθησαν ἀποζημιώσεις εἰς ἐκείνους τῶν ὁποίων ἡ γῆ ἀπηλλοτριώθη καὶ διὰ τοῦ ταμείου τούτου ἐδημιουργήθησαν ἄλλα πολεοδομικὰ σχέδια εἰς ἄλλας περιοχάς.

Θέλω, κύριε Πρόεδρε, ἡ Βουλὴ συζητοῦσα τὸ Νομοσχέδιον, νὰ ἔχῃ ἐπίσημον Ἔκθεσιν ἐκ μέρους τῶν ἐμπειρογνωμόνων τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκ μέρους τῶν συμβούλων ἐμπειρογνωμόνων οἱ ὁποῖοι ὑπεβοήθησαν τὴν κατάρτισιν τοῦ Νομοσχεδίου, κατὰ πόσον εὐνοοῦν ἢ ὄχι τὴν περίληψιν προνοίας εἰς τὸ Νομοσχέδιον διὰ «μπέτερμεν τσιάρτζ» (betterment charge). Διότι γνωρίζω ὅτι τὴν εὐνοοῦν. Καὶ ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον δὲν περιελήφθη δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ ἀναφερθῇ, ἀλλὰ δὲν εἶναι καθόλου τιμητικὸς δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἀπέτρεψαν τὴν περίληψίν της εἰς τὸ Νομοσχέδιον.

Ὑπάρχουν δυσκολίαι εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ἑνὸς τέτοιου σχεδίου καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι, ἐνῶ οἱ ἐρωτηθέντες ἐμπειρογνώμονες ἐντόνως καὶ σφοδρῶς ὑπεστήριξαν τὴν περίληψιν τοιαύτης προνοίας, ὑπέδειξαν τὴν δυσκολίαν τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς τῆς προνοίας. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ λύσεις αἱ ὁποῖαι ἐὰν τυχὸν δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀποδοτικαὶ ἀσφαλέστερον εἶναι ἄκρως δικαιότεραι ἀπὸ τὴν σήμερον ὑπάρχουσαν κατάστασιν καθ' ἣν ὁ φορολογούμενος καλεῖται νὰ καταβάλλῃ ἐκ τῶν ὑστερημάτων του ὑψηλότατον τίμημα διὰ τὴν διάνοιξιν μιᾶς εὐρείας λεωφόρου ἢ μιᾶς πλατείας ἢ μιᾶς ὁδοῦ καὶ οἱ περίοικοι τῆς ἀναπτυσσομένης περιοχῆς οὐχὶ μόνον οὐδὲν ποσὸν καταβάλλουν λόγῳ τῆς ὑπεραξίας τῶν κτημάτων των ἀλλ' ἀντιθέτως ἐνίοτε εἰσπράττουν καὶ ἀποζημιώσεις διὰ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τῶν κτημάτων των.

Θεωρῶ, κύριε Πρόεδρε, τόσον σημαντικὴν τὴν πρόνοιαν αὐτὴν ὥστε ἡ εἰσήγησίς μου θὰ εἶναι ὅπως τὸ Νομοσχέδιον μὴ τεθῇ εἰς ἐφαρμογὴν ἐκτὸς ἐὰν περιληφθῇ τοιαύτη πρόνοια ἢ τοιοῦτον σχέδιον εἴτε διὰ τροποποιήσεως τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου καὶ ἐνισχύσεως τῆς σχετικῆς προνοίας, ἡ ὁποία ἤδη ὑπάρχει, εἴτε διὰ τῆς καταθέσεως ἑτέρου συμπληρωματικοῦ Νομοσχεδίου.

Ἐάν, ἑπομένως, κύριε Πρόεδρε, ἡ Βουλὴ εἶναι διατεθειμένη νὰ συζητήσῃ σήμερον τὸ Νομοσχέδιον καὶ νὰ ψηφίσῃ ἐπ' αὐτοῦ, εἶμαι ἕτοιμος καὶ διατεθειμένος νὰ συμμετάσχω εἰς τὴν περαιτέρω συζήτησίν του. Ἐπαναλαμβάνω, ὅμως, καὶ πάλιν ὅτι μέρος αὐτῆς τῆς συζητήσεως θὰ εἶναι ἡ ὑποβολὴ τῆς εἰσηγήσεως εἰς τὴν ὁποίαν ἔχω ἀναφερθῇ.

Τελειώνων, κύριε Πρόεδρε, θέλω νὰ ἀναφέρω τὰ ἑξῆς: Οὐδεμία πολεοδομικὴ νομοθεσία εἶναι δυνατὸν νὰ ἄρῃ τὰς φαινομενικὰς καὶ προσκαίρους, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἀδικίας ἐπὶ ἀτόμων. Ἐπὶ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ ἀδικία. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶναι δυνατὸν ἐπὶ τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου καὶ ἂς μὴ συγχύζωμεν τὴν συζήτησιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου μὲ τὰ ἐκδοθέντα ἤδη διατάγματα διὰ τὰς περιοχὰς Λεμεσοῦ καὶ Ἀμμοχώστου, καὶ δὲν γνωρίζω ἐὰν ἔχουν ἐκδοθῇ διατάγματα διὰ τὴν δημιουργίαν ζωνῶν καὶ δι' ἄλλας περιοχάς· εἶναι ἄσχετα μὲ τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον, ἀπόδειξις δὲ τούτου εἶναι ὅτι ἔχουν ἐκδοθῇ πρὸ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ παρόντος Νομο-

σχεδίου—ἐκεῖνο, λέγω, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἀπασχολήσῃ τὴν παροῦσαν Βουλὴν κατὰ τὴν θεώρησιν τῶν προβλημάτων τούτων καὶ τῶν πιθανῶν λύσεων εἶναι ἓν καὶ μόνον : Κατὰ πόσον αἱ διατάξεις τοῦ Νομοσχεδίου περιλαμβάνουν ἱκανοποιητικὰς προνοίας ὥστε νὰ παρέχεται ἀποζημίωσις εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας τῶν ὁποίων ἡ γῆ ἐπηρεάζεται καί, κατὰ τὴν ἰδικήν μου εἰσήγησιν, ἀφοῦ ἀφαιρεθῇ τυχὸν ὄφελος τὸ ὁποῖον θὰ ἔχουν διὰ τὴν ὑπολειπομένην περιουσίαν των, καὶ ἐὰν αἱ πρόνοιαι αὗται εἶναι λογικαὶ καὶ ἐὰν ὑπάρχουν αἱ ἀποδεδεγμέναι διαδικασίαι προσβολῆς τῆς ἀποφάσεως ἢ τῶν ἀποφάσεων τῶν ἁρμοδίων Τμημάτων μέσῳ τῆς Δικαστικῆς Ἐξουσίας, νομίζω ὅτι δὲν πρέπει ἡ Βουλὴ ἐν ὄψει τῶν ἐπὶ μέρους ἀντιδράσεων ποὺ προσκαίρως δημιουργοῦνται ὡς ἐκ τῆς καταβολῆς τοῦ τιμήματος τῆς ὀρθῆς πολεοδομικῆς ἀναπτύξεως νὰ ἀποτρέψῃ τὴν ψήφισιν ἑνὸς Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖον εἶναι ζωτικὸν καὶ οὐσιῶδες ὄχι μόνον διὰ τὴν ἰδικήν μας γενεὰν ἀλλὰ κυρίως διὰ τὰς μελλοντικὰς γενεὰς τοῦ τόπου μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι οἱ πλεῖστοι Βουλευταὶ ζητοῦν τὸν λόγον νὰ δευτερολογήσουν. Προτοῦ δώσω τὸν λόγον εἰς οἱονδήποτε Βουλευτὴν νὰ δευτερολογήσῃ, ἐπιθυμῶ νὰ πληροφορηθῶ κατὰ πόσον ὑπάρχουν ἔντιμοι Βουλευταὶ οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν νὰ πρωτολογήσουν ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου.

Ὁ κ. Χατζηϊωάννου.

Α. ΧΑΤΖΗΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐκ τῆς θέσεώς μου, κύριε Πρόεδρε, ἤθελα ἁπλῶς νὰ τονίσω ὅτι .....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ θέματος διαδικασίας ; Ἐὰν εἶναι ἐπὶ θέματος διαδικασίας.....

Α. ΧΑΤΖΗΪΩΑΝΝΟΥ :

Ὄχι, ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Παπαδοπούλου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν συζητοῦμεν τώρα τὴν πρότασιν τοῦ κ. Παπαδοπούλου ἀλλὰ τὴν οὐσίαν τοῦ θέματος. Ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Παπαδοπούλου θὰ ἀποφανθῶ μετὰ ποὺ θὰ τελειώσῃ ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ θέματος. Εἶναι ἀνάγκη νὰ διαχωρίσωμεν εἰς τὸν νοῦν μας δύο πράγματα, τὰ ὁποῖα ἰσχύουν διὰ τὴν θέσπισιν Νομοσχεδίων εἰς Νόμον.

Ὑπάρχει ἡ κατάθεσις τοῦ Νομοσχεδίου, τὸ στάδιον κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξετάζει τὸ Νομοσχέδιον καὶ δεύτερον ὑπάρχει ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις, τῆς ὁποίας προηγοῦνται ἀγορεύσεις ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, οἱαιδήποτε δὲ τροποποιήσεις ἢ συμπληρώσεις τοῦ Νομοσχεδίου γίνονται κατὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, τὴν ὁποίαν δὲν ἔχομεν ἀκόμη ἀρχίσει.

Ἐὰν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι Βουλευταὶ ποὺ θὰ πρωτολογήσουν, τότε ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἁπλῶς νὰ διευκρινίσω, κύριε Πρόεδρε. Βεβαίως εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν εἶναι δυνατὸν νὰ κατατεθοῦν αἱ τροπολογίαι. Ἀλλὰ ἐὰν εἶναι οὐσίας ποὺ θὰ συνεπάγωνται καὶ παρεμφερεῖς τροπολογίας ἄλλων ἄρθρων.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατ' ἀνάγκην θὰ παραπεμφθοῦν εἰς τὴν ἁρμοδίαν Ἐπιτροπήν.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κ.Μ. Ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπετε, κύριε Πρόεδρε, εἰς μίαν προηγουμένην περίπτωσιν ἀπεφασίσατε ὅτι ἔπρεπε νὰ συζητηθῇ κατ' ἀρχὴν ὡς θέμα ἀρχῆς ἐὰν ἡ τροπολογία μου ἦτο ἀποδεκτὴ ἢ ὄχι καὶ μετὰ νὰ ἀρχίσῃ ἡ κατ' ἄρθρον συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὀρθῶς ἡ τροπολογία σας ἐτέθη καὶ ἀνεπτύχθησαν τὰ ἐπιχειρήματα διὰ ποῖον λόγον πρέπει νὰ ὑπάρξουν αὐταὶ αἱ δύο συμπληρωματικαὶ πρόνοιαι εἰς τὸν Νόμον.

Ἀπαντῶν ὅμως εἰς τὸν κ. Χατζηϊωάννου εἶπα ὅτι ἡ συζήτησις αὐτοῦ τοῦ θέματος θὰ γίνῃ κατὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Ὁ κ. Παπαγιώτης Δημητρίου.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Πληροφοριακῶς, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἤθελα νὰ παραπέμψω τὸν ἔντιμον συνάδελφον κ. Τάσον Παπαδόπουλον εἰς τὸ ἄρθρον 18, ἐδάφιον (2) τοῦ Νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον ἀναφέρει : «Ἐπὶ τῇ ἐκπονήσει ἢ τροποποιήσει οἱουδήποτε Τοπικοῦ Σχεδίου ἢ Σχεδίου Περιοχῆς ἢ τῇ υἱοθετήσει ἢ ἐγκρίσει οἱουδήποτε Τοπικοῦ Σχεδίου ἢ Σχεδίου Περιοχῆς ὑποβληθέντος αὐτῷ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 16 ἢ τοῦ ἄρθρου 17, ὁ Ὑπουργὸς καταθέτει ἀντίγραφον τοῦ Τοπικοῦ Σχεδίου ἢ Σχεδίου Περιοχῆς τούτου εἰς τὸ Ἐπαρχιακὸν Γραφεῖον Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως τῆς ἐπαρχίας ἐν τῇ ὁποίᾳ κεῖται ἡ ἐντὸς τοῦ Τοπικοῦ Σχεδίου ἢ Σχεδίου Περιοχῆς τούτου περιλαμβανομένη περιοχὴ καὶ δημοσιεύει, ὡς προνοεῖται ἐν τῷ ἐδαφίῳ (3), Γνωστοποίησιν ἀναφέρουσαν ὅτι τὸ Τοπικὸν Σχέδιον ἢ Σχέδιον Περιοχῆς ἐξεπονήθη κ.λ.π.».

Συνεπῶς ἡ πρόνοια περὶ δημοσιεύσεως ἐπὶ τῇ ἐκπονήσει οἱουδήποτε Σχεδίου ὑπάρχει εἰς τὸν Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, καὶ πάλιν ἐπαναλαμβάνω ὅτι εἰς τὸ παρὸν στάδιον δὲν συζητοῦμεν τὴν τροποποίησιν.

Κ.Π.Ρ. Ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Τάσος Παπαδόπουλος κατὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν θὰ προτείνῃ τὴν τροποποίησίν του, ὁπότε μπορεῖ νὰ διεξαχθῇ συζήτησις κατὰ πόσον χρειάζεται ἢ δὲν χρειάζεται καί, ἐὰν δὲν χρειάζεται, κατὰ πόσον θὰ εἶναι ἀνάγκη καί, ἐὰν χρειάζεται, κατὰ πόσον προκύπτει ἀνάγκη νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν.

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ζήτημα διαδικασίας, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Νομίζω ὅτι τὸ Σῶμα πρέπει νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου. Οἱαδήποτε παρατήρησις ἡ ὁποία ὑπάρχει, θὰ γίνεται κατ' ἄρθρον, ὅταν θὰ τὸ συζητοῦμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὸ ἤδη ἔχω πεῖ, ἔντιμε κύριε Βουλευτά.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Καὶ κάτι ἄλλο ἤθελα νὰ πῶ, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐδημιούργησε σύγχυσιν ἡ κατάθεσις ὡρισμένων σχεδίων καὶ πρέπει νὰ τὸ ξεκαθαρίσω αὐτὸ ἐκ μέρους τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Παναγιώτη Δημητρίου.

Νομίζω ὅτι τὰ σχέδια αὐτὰ ἡτοιμάσθησαν βάσει τοῦ Νόμου περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ συζητοῦμεν ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν σχεδίων μὲ ὑποθέσεις. Θὰ ἴδωμεν τὰ σχέδια.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ναί, νὰ μὴν μείνῃ μέσα στὴν ἀντίληψιν τῶν ἐντίμων Μελῶν τοῦ Σώματος ὅτι ἔγιναν σχέδια προηγουμένως καὶ νὰ ἐπηρεασθοῦν κατὰ τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου, αὐτὸ θέλω νὰ πῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, ἀλλὰ τὰ σχέδια αὐτά, ὑπάρχει ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐντίμου Μέλους.....

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Νὰ ἐξετασθοῦν, ἀλλὰ θέλω νὰ πῶ ὅτι αὐτὰ τὰ σχέδια μπορεῖ καὶ νὰ ἡτοιμάσθησαν βάσει τῆς ὑφισταμένης νομοθεσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καὶ πάλιν ὁμιλοῦμεν μὲ ὑποθέσεις. Τὰ σχέδια ἐκεῖνα θὰ ἐξετασθοῦν ὑπὸ ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Σωστό. Γι' αὐτὸ λέω νομίζω ὅτι πρέπει νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀπὸ τῆς θέσεώς μου. Προσεπάθησεν ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος κ. Ξάνθος Κληρίδης νὰ διαψεύσῃ ἐκεῖνα ποὺ εἶπα. Ἀντιθέτως ἐπεβεβαίωσε τὸ θέμα ὅτι ἐλέχθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν ἀπὸ ἀνώτερον δημόσιον ὑπάλληλον, ὅτι τὸ Νομοσχέδιον τοῦ ἔτους 1947 προεκάλεσε ἀναταραχὴν καὶ αὐτοκτονίας εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Δὲν ἐνθυμεῖται καλῶς ὅμως ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης ὅτι μετὰ ποὺ ἐλέχθη αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἀπὸ τμηματάρχην τῆς Κυβερνήσεως, ἠρώτησα τὸν Ἄγγλον ἐμπειρογνώμονα ἐπὶ τοῦ θέματος, ὁ ὁποῖος εἶπεν ὅτι πράγματι εἶχε γίνει τέτοια ἀναταραχὴ εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω τὸ κατὰ πόσον ηὐτοκτόνησαν ἄνθρωποι εἰς τὴν Ἀγγλίαν, δὲν εἶναι θέμα οὐσίας, διότι αὐτοκτονοῦν καθημερινῶς καὶ διὰ πολὺ μικρότερα θέματα. Ἄλλωστε ηὐτοκτόνησαν ἄνθρωποι καὶ λόγῳ τῶν νέων διατάξεων τῆς ὑποτι-

μήσεως τῆς στερλίνας, ηὐτοκτόνησαν ἄνθρωποι διὰ τὸ ὅτι ὁ φόρος εἰσοδήματος ηὐξήθη, ηὐτοκτόνησαν δὲ καὶ ἄνθρωποι διότι δὲν ἐπετράπη ἡ ὁμοφυλοφιλία.

Ἑπομένως αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι κριτήριον τοῦ κατὰ πόσον θὰ ψηφισθῇ ὁ Νόμος, διότι ὡρισμένοι ἐκκεντρικοὶ Ἄγγλοι ἢ παράφρονες ηὐτοκτόνησαν.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ἡ συζήτησις δὲν εἶναι, κ. Πρόεδρε, διὰ μερικοὺς παράφρονες ἢ ἐκκεντρικοὺς Ἄγγλους ποὺ ηὐτοκτόνησαν, ἀλλὰ εἶναι ἡ ἀνωμαλία ποὺ ἐπεκράτησε καὶ τὸ χάος εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Αὐτὴ εἶναι ἡ οὐσία τοῦ θέματος. Ἀνεφέρθην, κύριε Πρόεδρε, εἰς τὴν αὐτοκτονίαν διὰ νὰ δώσω ἔμφασιν εἰς τὴν ἀναστάτωσιν ἡ ὁποία ἐπεκράτησε τότε εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἐσεῖς, ὡς παλαιότερος ἡμῶν εἰς ἡλικίαν, ἴσως νὰ ἐνθυμῆσθε τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὴν ἐνθυμοῦμαι πολὺ καλά, καὶ πράγματι προεκάλεσε μίαν ἀναστάτωσιν καὶ δυσχερείας, ἀλλὰ ἕνα τόσον βασικὸν Νομοσχέδιον ὡς ἡ πολεοδομία δὲν μπορεῖ νὰ παρέλθῃ χωρὶς νὰ δημιουργήσῃ ἀναστάτωσιν καὶ δυσκολίας εἰς τὴν ἐφαρμογήν του.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Τὸ δεύτερον θέμα εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ, κύριε Πρόεδρε, εἶναι τὸ θέμα τῆς καταγγελίας ποὺ ἔκαμα ὅτι ἠρνήθησαν νὰ μᾶς δώσουν τὰ σχέδια.

Δὲν ἐζήτησα νὰ ἴδω τὰ σχέδια προσωπικῶς. Ἐζήτησα νὰ δοθοῦν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν καὶ φαίνεται ὅτι δὲν ἐνθυμεῖται καλῶς ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν πόσον ἐθύμωσε μὲ τὴν συμπεριφορὰν ὡρισμένων Κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων, μὲ τὰς ἀπαντήσεις των καὶ τὴν συζήτησιν τὴν ὁποίαν εἴχαμεν μαζί του.

Δὲν πειράζει, ἴσως νὰ μὴν θέλῃ νὰ ἐνθυμῆται ἢ νὰ ἔχῃ πράγματι λησμονήσει. Πέρασαν δύο, δυόμισυ χρόνια ἀπὸ τὴν ἡμερομηνίαν.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἴσως ἡ μνήμη του νὰ μὴν εἶναι τόσον καλὴ ὅσον μᾶς εἶπεν ὅτι εἶναι.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Πάντως, κύριε Πρόεδρε, δὲν ἀντιδικῶ καὶ δὲν τρέφω καμμίαν μνησικακίαν κατὰ τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου διότι δὲν ἐνθυμεῖται, ἀλλὰ ἡ πραγματικότης εἶναι νομίζω ὅπως τὴν ἀνέφερα.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν νομίζω ὅτι προκύπτει ἀνάγκη ὡς Πρόεδρος τῆς Βουλῆς νὰ ζητήσω ἀπὸ τοὺς δύο ἐντίμους Βουλευτὰς ὡς ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ νὰ φιληθοῦν.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Μὲ τὴν ἄδειάν σας θὰ φιληθοῦμεν τώρα ὅταν τελειώσῃ ἡ συζήτησις, ἀλλὰ νὰ ὑπενθυμίσω εἰς τὸν καθ' ὅλα ἀγαπητὸν συνάδελφον, ὅτι τὸ περιστατικὸν ποὺ ἐνθυμεῖται δὲν εἶναι δι' αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιον, ἀλλὰ εἶναι διὰ τὸ Νομοσχέδιον τῶν ἀποχετευτικῶν. Τότε μάλιστα ἐζήτησα νὰ δῶ κάτι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Διακόπτω τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ θέματος, δὲν δέχομαι οἱανδήποτε περαιτέρω παρατήρησιν εἴτε ἐὰν εἶναι ἐπὶ τοῦ α ἢ τοῦ β. Ἡ Βουλὴ δὲν ἀσχολεῖται μὲ τὰς συζητήσεις αἱ ὁποῖαι γίνονται ἐντὸς τῶν Ἐπιτροπῶν ἀλλὰ μὲ τὴν οὐσίαν τοῦ ἐνώπιον αὐτῆς εὑρισκομένου θέματος.

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, τότε θὰ χωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία κατ' ἀνάγκην, ἐφ' ὅσον θὰ γίνουν προτάσεις τροποποιητικαὶ εἰς ὡρισμένα ἄρθρα, θὰ γίνῃ ἄρθρον μὲ ἄρθρον, ἐκτὸς ἐὰν ὁ ἔντιμος Βουλευτής, κ. Τάσος Παπαδόπουλος, εἰσηγηθῇ εἰς ποῖα ἄρθρα πρέπει νὰ προστεθοῦν αἱ διατάξεις εἰς τὰς ὁποίας ἀνεφέρθη.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κατ' ἀρχὴν εἰς τὸ ἄρθρον 2, κύριε Πρόεδρε, τὸν ὁρισμόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί. Εἰς τὸ ἄρθρον 2, τὸν ὁρισμόν, ἡ πρώτη τροποποίησις, ἡ ἀφορῶσα τὴν ἀνάγκην δημοσιεύσεως.....

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Εἰς τὸ ἄρθρον 2 διὰ τῆς προσθήκης τῆς λέξεως «ὑπεραξία» εἰς τὴν ἀντίστοιχον θέσιν. «'Ὑπεραξία' σημαίνει τὴν ὑπολογιζομένην πρόσθετον ἀξίαν εἰς γῆν συνορεύουσαν πρὸς περιοχὴν εἰς ἣν ἐφαρμόζεται οἱονδήποτε πολεοδομικὸν σχέδιον ὡς ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ τοιούτου σχεδίου.».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ λέξις «ὑπεραξία».

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Μάλιστα. Κύριε Πρόεδρε. Πραγματικὰ θὰ εἶναι δυσχερέστατον ἔργον ἐὰν ἀναμένετε τὴν ὑποβολὴν τῶν προτάσεών μου κατ' ἄρθρον καὶ συζήτησίν των κατ' ἄρθρον. Πλεῖστοι ἐκ τῶν συναδέλφων δὲν μποροῦν νὰ ἀντιληφθοῦν κατὰ πόσον ἡ παρεμβολὴ μιᾶς λέξεως ἢ μιᾶς τροποποιήσεως εἰς ἓν ἄρθρον ἐν ἀρχῇ ἔχει ἐπιπτώσεις ἐπὶ τοῦ.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν εἶχα σκοπὸν νὰ συζητήσω τώρα, ἀλλὰ διὰ νὰ παραπέμψω τὸ ἄρθρον εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Μπορῶ νὰ σᾶς τὰ ἀναφέρω ἐὰν θέλετε. Τὸ ἄρθρον 2 διὰ τῆς προσθήκης ὁρισμῶν διὰ τῶν ὁποίων νὰ καθορίζεται ἡ ὑπεραξία, νὰ καθορίζωνται αἱ περιοχαὶ τῆς ὑπεραξίας, νὰ καθορίζεται ἡ μορφὴ τῶν πολεοδομικῶν σχεδίων ἀναπτύξεως.

Ἀκολούθως εἰς τὸ ἄρθρον 10 εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Ὑπουργὸς θὰ ὑποχρεοῦται νὰ καθορίζῃ ἐκτὸς τῶν πολεοδομικῶν σχεδίων καὶ τὰς περιοχὰς αἱ ὁποῖαι κατὰ τὴν κρίσιν τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς θεωροῦνται ὡς τυγχάνουσαι εὐεργετημάτων ὑπεραξίας λόγῳ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ σχεδίου.

Εἰς τὸ ἄρθρον 13, κύριε Πρόεδρε, καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ διευκρινίζω ὅτι ἡ εἰσήγησίς μου περὶ δημοσιεύσεως τῶν σχεδίων, δὲν ἀφορᾷ τὰ τελικὰ σχέδια τὰ

ὁποῖα βεβαίως πρέπει νὰ δημοσιεύωνται. Ἀφορᾷ εἰς τὴν σύλληψιν τῶν σχεδίων περιοχῶν, τὴν ὑποχρέωσιν δηλαδὴ τῆς Κυβερνήσεως πρὸς δημοσίευσίν των πάραυτα ὡς καὶ ἐπίσης τὸ ἄρθρον 18, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνεφέρθη ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος προηγουμένως, ὅτι δὲν θὰ εἶναι μόνον ἐπὶ τῇ ἐκπονήσει ἢ τροποποιήσει τοπικοῦ σχεδίου ἢ ἐπὶ τῇ ἀναλήψει μελέτης περιοχῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ὑπῆρχαν συγκεκριμέναι προτάσεις ὑπὸ τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Παπαδοπούλου, θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχαν ἑτοιμασθῇ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Νομοσχεδίου καὶ νὰ τεθοῦν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ δεύτερον θέμα, ὁ ἴδιος εἰσηγεῖται ὅτι εἶναι δυνατὸν δι' ἑτέρου Νομοσχεδίου νὰ θεραπευθῇ ἡ εἰσήγησίς του, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ἐγκριθῇ φυσικὰ ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Ἄρα καὶ ὁ ἴδιος διαχωρίζει ἕν τινι μέτρῳ τὴν δευτέραν εἰσήγησιν ἀπὸ τὸ Νομοσχέδιον αὐτό. Διότι ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐὰν θὰ θεωρηθῇ ὅτι πράγματι πρέπει νὰ ἐπιβληθῇ αὐτὸ τὸ τέλος ὑπεραξίας, εἶναι γεγονὸς ὅτι ὁπωσδήποτε ἡ ἀποζημίωσις εἶναι ἀνεξάρτητος τοῦ τέλους ὑπεραξίας. Δηλαδὴ μπορεῖ ἕνας νὰ ἔχῃ ἓν τεμάχιον τὸ ὁποῖον πράγματι νὰ καταστρέφεται, ἄλλοι δὲ νὰ ἔχουν μεγάλα τεμάχια γῆς τὰ ὁποῖα πράγματι εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπερτιμηθοῦν.

Τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ θεραπεύει τὰς πολεοδομικὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου καὶ δὲν νομίζω ὅτι ἐπιβάλλεται οἱαδήποτε καθυστέρησις εἰς τὴν ψήφισιν αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου. Εἶναι δυνατὸν ἡ Βουλή, ὅπως ἔκαμε καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις, νὰ εἰσηγηθῇ εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ μελετήσῃ, καὶ ἡ Κυβέρνησις, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ εἰσπράξεως, θὰ ἔχῃ κάθε λόγον νὰ μελετήσῃ εὐνοϊκῶς τὴν περίπτωσιν τῆς ἐπιβολῆς οἱουδήποτε τέλους ἐπὶ τῆς πράγματι ὑπεραξίας, ἡ ὁποία εἶναι φυσικὸν νὰ προκύπτῃ κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν μιᾶς περιοχῆς.

Δὲν πιστεύω ὅτι αὐτὸ πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ ἐμπόδιον εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου. Ἀλλὰ εἶναι δυνατόν, ὅπως εἶπα καὶ πρίν, ἡ Βουλὴ νὰ εἰσηγηθῇ ὅπως ἡ Κυβέρνησις μετὰ προσοχῆς μελετήσῃ αὐτὰ τὰ θέματα, διότι ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τὰ μελετήσῃ μετὰ προσοχῆς, διότι διὰ μερικοὺς δὲν θὰ ὑπάρξῃ ὑπεραξία ἐὰν τὸ τεμάχιον τὸ ὁποῖον κατέχουν εἶναι μικρόν, ἄλλοι ὅμως οἱ ὁποῖοι κατέχουν τεραστίας ἐκτάσεις γῆς, συμφωνῶ ἀπολύτως μὲ τὸν κ. Παπαδόπουλον, ὅτι πράγματι εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπωφεληθοῦν αὐτῆς τῆς εὐκαιρίας διὰ νὰ γίνουν πάμπλουτοι εἰς βάρος τοῦ δημοσίου ἢ εἰς βάρος τέλος πάντων τῶν ταμείων τῆς Κυβερνήσεως τὰ ὁποῖα ὑφίστανται τὴν δαπάνην τῆς ἀναπτύξεως, ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα χρήζουν εἰδικῆς μελέτης καὶ χρειάζεται εἰδικὴ νομοθεσία διὰ νὰ θεραπεύσῃ αὐτὴν τὴν κατάστασιν, ἡ ὁποία εἶναι ἐντελῶς ἀνεξάρτητος τῆς πολεοδομικῆς πολιτικῆς. Εἶναι καὶ θέμα καθαρῶς οἰκονομικὸν καὶ πιστεύω, δὲν διαφωνῶ μὲ τὸν κ. Παπαδόπουλον, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον, ὅπως εἶπα, ἐξετασθῇ ἐν τῇ οὐσίᾳ, καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν εἶναι τὸ ἁρμόδιον Σῶμα κἂν νὰ μελετήσῃ ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐτὸ τὸ θέμα, ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶναι ἐκείνη ἡ ὁποία πρέπει μὲ ὁλόκληρον τὸν μηχανισμόν της νὰ μελετήσῃ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ τοῦ θέματος τῆς ὑπεραξίας.

Παραμένει μόνον τότε ἡ πρότασις τοῦ ἐντίμου κ. συναδέλφου, εἰς ποῖον στάδιον θὰ πρέπει τὰ σχέδια νὰ δημοσιεύωνται, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον μπορεῖ νὰ συζητηθῇ καὶ νὰ λυθῇ σήμερον ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Συμμερίζομαι πλήρως τὰς ἀπόψεις τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Τάσου Παπαδοπούλου ὡς πρὸς τὸ " betterment charge " ἢ " betterment levy " ὅπως ὀνομάζεται εἰς τὸν Ἀγγλικὸν Νόμον, καὶ κατ' ἐπανάληψιν εἶχον ἐκφράσει αὐτὴν τὴν ἄποψιν καὶ κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς.

Φοβοῦμαι ὅμως, καὶ τοῦτο τὸ ἔχει θίξει ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Λυσσαρίδης, ὅτι δὲν λήγει τὸ ὅλον θέμα μὲ τὸ νὰ ἐντάξωμεν τὴν πρόνοιαν αὐτὴν εἰς τὸν περὶ Πολεοδομίας Νόμον. Ἡ ἀρχὴ αὐτή, ἡ ὁποία εἶναι ἄγνωστος εἰς τὴν νομοθεσίαν μας, πρέπει νὰ εἰσέλθῃ καὶ εἰς ἄλλους νόμους καὶ συγκεκριμένως τώρα ἔχω ὑπ' ὄψιν μου δύο, τὸν περὶ Ἀπαλλοτριώσεως Νόμον καὶ τὸν περὶ Προστασίας τῆς Παραλίας Νόμον.

Συγκεκριμένως ἀναφέρω αὐτὰς τὰς ἄλλας δύο νομοθεσίας καὶ ὑποθέτω ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι.

Ἡ ἄποψίς μου εἶναι ὅτι δυνάμεθα νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ μὲ τὴν παράκλησιν πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ὅπως μελετήσῃ τὸ θέμα τοῦτο τοῦ " betterment charge ", τὸ ὁποῖον πράγματι εἶναι πολὺ σοβαρὸν καὶ πράγματι πιστεύω ὅτι ἐὰν δὲν εὕρῃ τὴν πορείαν του εἰς τὴν Κυπριακὴν νομοθεσίαν ὁ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμος ἴσως νὰ μὴν δυνηθῇ νὰ ἐφαρμοσθῇ πλήρως. Εἶναι δηλαδὴ ἀνάγκη νὰ ἐφαρμόσωμεν αὐτὴν τὴν ἀρχήν, ἀλλὰ πρέπει ἡ ἀρχὴ αὐτὴ νὰ εὕρῃ τὸν δρόμον της καὶ εἰς τοὐλάχιστον δύο ἄλλα νομοθετήματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος καὶ ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Διαφωνῶ καὶ μὲ τοὺς δύο συναδέλφους πλὴν τοῦ τελευταίου ποὺ ἔχει πεῖ ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης. Δηλαδὴ ἐὰν δὲν ἐφαρμοσθῇ " betterment charge ", κατὰ τὴν γνώμην μου ὁ Νόμος, τὸν ὁποῖον ψηφίζομεν, παρὰ τὸ ἠχηρότατον ὄνομά του καὶ τὰς πολυπράγμονας προνοίας του δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ λόγῳ τῆς τεραστίας δαπάνης ποὺ σημαίνει διὰ τὴν Κυβέρνησιν καὶ θὰ καταλήξῃ νὰ εἶναι ἁπλῶς μία ἐπανέκδοσις τοῦ περὶ Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν Νόμου καὶ τίποτε πέραν τούτου.

Διαφωνῶ ριζικώτατα μὲ τὸν ἀγαπητὸν συνάδελφον κ. Λυσσαρίδην λέγοντα ὅτι ἡ πρότασίς μου οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει μὲ τὸν Νόμον. Ὄχι μόνον ἔχει σχέσιν καὶ εἶναι ἀμεσώτατα συνυφασμένη μὲ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου, ἀλλὰ ἰσχυρίζομαι ὅτι ἄνευ τῆς προνοίας ἐκείνης ὁ παρὼν Νόμος θὰ εἶναι σχεδὸν τυπικὴ ἐπανάληψις τοῦ περὶ Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν Νόμου, καθότι οὐδὲν πολεοδομικὸν σχέδιον ἐφαρμοζόμενον ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἶναι δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῇ, ὅταν ἰδίως ἡ Κυβέρνησις ἀντιμετωπίσῃ τὴν καταβολὴν ὑψηλοτάτων ἀποζημιώσεων λόγῳ τοῦ περιορισμοῦ χρήσεως γῆς καὶ ἰδιοκτησίας τὴν ὁποίαν προνοεῖ καὶ ὀρθῶς προνοεῖ ὁ παρὼν Νόμος.

Κύριε Πρόεδρε. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ λεχθέντα περὶ ἐκφράσεως τῆς εὐχῆς ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν μελέτην αὐτοῦ τοῦ Νόμου, διαφωνῶ διὰ δύο λόγους.

Πρῶτον, διότι ὡς κατ' ἐπανάληψιν ἔχω τονίσει, ὄχι ἁπλῶς δὲν νομίζω ὅτι αἱ εὐχετήριοι ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς ἔχουν οἱανδήποτε ἀξίαν, ἀλλ' ἂν μή τι ἄλλο καταρρακώνουν καὶ τὸ κῦρος τῆς Βουλῆς, πέραν τούτου δὲ διότι δὲν εἶναι ἄγνωστον τὸ θέμα πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Ἡ Κυβέρνησις τὸ ἔχει μελετήσει καὶ εἶμαι εἰς θέσιν νὰ ἀναφέρω ὅτι ὑπάρχει συγκεκριμένον σχέδιον καὶ Νομοσχέ-

διον ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ τονίζω περαιτέρω ὅτι τοὐλάχιστον πρό τινων ἐτῶν οἱ ἐμπειρογνώμονες, καὶ οἱ ξένοι καὶ οἱ δικοί μας, ἐντόνως ὑπεστήριξαν τὴν ἐφαρμογήν του. Δὲν ξέρω ἐὰν ἐξακολουθοῦν νὰ ἔχουν τὴν ἰδίαν ἄποψιν ἢ ὄχι, ἁπλῶς διὰ λόγους ἄλλων σκοπιμοτήτων, δὲν ἐφηρμόσθη. Καὶ οὐδεὶς ἰσχυρίσθη ποτὲ ὅτι εἶναι δυνατὸν ἐκεῖνος ὁ Νόμος νὰ ἀποτελέσῃ διαφορετικὸν νομοθέτημα διάφορον τοῦ παρόντος νομοθετήματος.

Ἐὰν τώρα τὸ " betterment charge " πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς δύο προσθέτους νόμους πρὸς τὸ ὁποῖον συμφωνῶ καὶ τὸ ὁποῖον ἔχει ἀναφέρει ὁ κ. Κληρίδης, αὐτὸ εἶναι ἄλλο θέμα καὶ παρεμφερὲς μὲν ἀλλὰ καὶ οὐσιῶδες. Πάντως εἶναι ἀδύνατον κατὰ τὴν γνώμην μου νὰ δεχθῶ τὴν ἄποψιν ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ ἡ ἐπιψήφισις τοῦ παρόντος Νόμου χωρὶς ἡ Βουλὴ νὰ ἀποφασίσῃ εἴτε καταφατικὰ εἴτε ἀρνητικὰ ἐπὶ τῆς προτάσεως τὴν ὁποίαν ἔχω ὑποβάλει.

Θέλω νὰ διευκρινίσω τὸ ἑξῆς, κύριε Πρόεδρε. Εἴτε ἡ Βουλὴ δεχθῇ εἴτε δὲν δεχθῇ τὴν εἰσήγησίν μου, ἐγὼ πρόκειται νὰ ψηφίσω ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου ὡς ἔχει, μὲ παρεμφερεῖς τροποποιήσεις τὰς ὁποίας ἔχω ἀναφέρει, διότι ἔστω καὶ ἔτσι τὸ θεωρῶ καλύτερον ἀπὸ τὸ τίποτε.

Ἀλλὰ πιστεύω ὅτι εἶναι ἡ μοναδικὴ εὐκαιρία ποὺ παρέχεται εἰς τὴν Βουλὴν νὰ καταστήσῃ νομοθεσίαν περὶ πολεοδομίας ἀποτελεσματικὴν καὶ ὄντως οὐσιαστικὴν διὰ τὸν τόπον καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀπολεσθῇ αὐτὴ ἡ εὐκαιρία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου εἶχε ζητήσει τὸν λόγον.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Συμφωνῶ κατ' ἀρχὴν μὲ τὴν πρότασιν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Παπαδοπούλου ὅσον ἀφορᾷ τὸ " betterment charge " καὶ εἶχον ὑπ' ὄψιν μου νὰ προτείνω αὐτὸ τὸ μέτρον εἰς ἄλλο Νομοσχέδιον. Ὅμως πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ἐὰν ἐπιδιώξωμεν τώρα εἰς τὸ παρὸν στάδιον νὰ συμπεριλάβωμεν τὴν τροποποίησιν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου εἰς αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιον, ἴσως νὰ ἀπαιτηθῇ πολὺς χρόνος καὶ ἡ πρότασίς μου εἶναι νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομοσχεδίου καὶ ἐν τῷ μεταξὺ νὰ ἑτοιμασθῇ καὶ ἡ πρότασις τοῦ ἐντίμου συναδέλφου, ἡ ὁποία εἴτε νὰ γίνῃ ὑπὸ μορφὴν τροποποιήσεως τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου εἴτε νὰ συμπεριληφθῇ εἰς ἄλλο Νομοσχέδιον. Ὅμως δὲν θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ καθυστερήσωμεν τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομοσχεδίου τούτου, τὸ ὁποῖον ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἀπὸ τετραετίας, διὰ νὰ συμπεριλάβωμεν καὶ αὐτὴν τὴν πρόνοιαν διὰ τὴν ὁποίαν πολὺ πολὺ φοβοῦμαι ὅτι δὲν θὰ εἶναι ἀρκετὸς ὁ χρόνος τῶν ἑπτὰ ἡμερῶν ἢ καὶ τῶν δέκα πέντε ἡμερῶν καὶ μήπως ἀρχίσωμεν νὰ συζητοῦμεν περὶ συνταγματικῶν διατάξεων καὶ ἄλλων κωλυμάτων, ὁπότε δὲν ξέρω ποὺ θὰ φθάσωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐγὼ δέχομαι ἁπλῶς καὶ μόνον ἐντὸς τῆς ἑβδομάδος νὰ λάβῃ ἡ Βουλὴ γνῶσιν τῶν ἀπόψεων τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ δύο ἐρωτημάτων.

Ὑπάρχει ἕτοιμον Νομοσχέδιον περὶ τοῦ " betterment charge ", τὸ ὁποῖον ἦταν τμῆμα τοῦ Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖον τώρα συζητεῖ ἡ Βουλή, τὸ ἕνα ἐρώτημα, καὶ τὸ δεύτερον, οἱ ἐμπειρογνώμονες τῆς Κυβερνήσεως καὶ οἱ ξένοι ἐμπειρογνώμονες ὑποστηρίζουν τὴν περίληψιν τέτοιων προνοιῶν ἢ ὄχι ;

Ἐὰν αἱ ἀπαντήσεις εἶναι ἀρνητικαὶ καὶ ἐπὶ τῶν δύο, θὰ ἀποσύρω τὴν εἰσήγησίν μου. Ἐπειδὴ ὅμως γνωρίζω ὅτι δὲν θὰ εἶναι ἀρνητικαί, τότε ἡ Βουλὴ θὰ ἔχῃ τὴν εὐχέρειαν νὰ ἀποφασίσῃ νὰ ἐγκρίνῃ μὲν τὸ παρὸν Νομοσχέδιον ἀλλὰ νὰ περιλάβῃ τὴν πρόνοιαν ὅτι δὲν τίθεται ἐν ἐφαρμογῇ προτοῦ τεθοῦν εἰς ἐφαρμογὴν αἱ πρόνοιαι τοῦ ἄλλου Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φειδίας Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Καίτοι θὰ καταψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον, ἔστω καὶ ἐὰν παραμείνῃ ἡ Κύπρος ἄνευ πολεοδομικῆς νομοθεσίας καταλλήλου καὶ σχετικῆς, διὰ τοὺς ἐκτεθέντας λόγους καὶ διὰ τὰς ἀποκαλυφθείσας προθέσεις ὡρισμένων νὰ ἐκμεταλλευθοῦν τοῦτο, ἐν τούτοις εὑρίσκω πολὺ δικαίαν, πολὺ λογικὴν καὶ πολὺ ἐξυπηρετικὴν τὴν τροποποίησιν τοῦ κ. Παπαδοπούλου καὶ διὰ ταῦτα, ἐὰν συζητηθῇ ἡ πρότασις αὐτή, θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τῆς τροπολογίας ταύτης.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ξενόπουλος.

Ξ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Τὸ παρὸν Νομοσχέδιον καθυστερεῖ εἰς τὴν Βουλὴν δι' ὁλόκληρα τέσσαρα χρόνια. Κατετέθησαν εἰς τὴν Γραμματείαν ὡρισμένα ἔγγραφα, ἔγιναν ὡρισμέναι προτάσεις διὰ τροποποιήσεις. Οὔτε εἰδικοὶ πολεοδόμοι εἴμεθα οὔτε καὶ νομικοὶ διὰ νὰ συλλάβωμεν ὅλας τὰς ἀπόψεις. Διὰ τὰ τέσσαρα χρόνια ἔγινεν ἡ καθυστέρησις· ἐὰν καθυστερήσῃ ἀκόμη δεκαπέντε μέρες ἢ ἔστω καὶ μῆνα διὰ νὰ ξέρωμεν καὶ ἡμεῖς οἱ ὑπόλοιποι καὶ νὰ ἔχωμεν ἡσυχον τὴν συνείδησίν μας τί θὰ ψηφίσωμεν, δὲν νομίζω ὅτι πράγματι τὸ ὀλίγον χρονικὸν διάστημα ποὺ ζητοῦν πλεῖστα Μέλη τῆς Βουλῆς θὰ ἐπηρεάσῃ δυσμενῶς, ἐφ' ὅσον μάλιστα ἤδη συζητεῖται ὑπὸ τῆς Βουλῆς τὸ παρὸν Νομοσχέδιον.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προτοῦ δώσω τὸν λόγον εἰς οἱονδήποτε Μέλος τῆς Βουλῆς, θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ εἰς μίαν συνταγματικὴν διάταξιν ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον συζητήσεως θεμάτων διαδικασίας. Μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν ἔχω ἐφαρμόσει αὐστηρῶς τὴν προαναφερθεῖσαν πρόνοιαν, ἀλλὰ ἐπειδὴ βλέπω ὅτι καταναλίσκεται ὁ μεγαλύτερος χρόνος τῆς Βουλῆς εἰς τὴν συζήτησιν διαδικαστικῶν θεμάτων, ἀντὶ τῆς οὐσίας, ἔχω νὰ ὑπενθυμίσω τὰ ἔντιμα Μέλη ὅτι ἀπὸ τώρα καὶ εἰς τὸ ἑξῆς τὸ ἄρθρον 73(7) τοῦ Συντάγματος θὰ ἐφαρμόζεται αὐστηρῶς. Ἡ τρίτη παράγραφος τοῦ ἐν λόγῳ ἄρθρου ἔχει ὡς ἀκολούθως :

«Αἱ ἀγορεύσεις γίνονται κατὰ τὴν σειρὰν ἐγγραφῆς ἢ τῆς προφορικῆς αἰτήσεως ἀδείας τῶν ἐπιθυμούντων νὰ ἀγορεύσουν, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως· ἐν περιπτώσει ὅμως ὑπάρξεως ἀντιθέτων γνωμῶν κ.λ.π.».

Ἡ ἑπομένη παράγραφος ἀναφέρεται αὐστηρῶς εἰς θέματα διαδικασίας :

«Βουλευταὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἀγορεύσωσιν ἐπὶ προτάσεων ἀναφερομένων εἰς οἱονδήποτε θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἢ τῆς τηρήσεως τοῦ κανονισμοῦ ἢ ἐπὶ τοῦ τερματισμοῦ τῆς συζητήσεως, προηγοῦνται τῶν ἐπιθυμούντων νὰ ἀγορεύσωσιν ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει θέλει ἐπιτραπῆ εἰς δύο βουλευτάς, ἕνα ὑπὲρ τῆς προτάσεως καὶ ἕνα ἐναντίον τῆς προτάσεως, ὅπως ἀγορεύσωσιν ἕκαστος ἐπὶ δεκαπέντε λεπτά».

Ἡ διαδικασία ἑπομένως τὴν ὁποίαν ὁρίζει τὸ Σύνταγμα ὅσον ἀφορᾷ διαδικαστικὰς ἐντάσεις εἰς προτάσεις διαδικαστικῆς φύσεως εἶναι ὅτι δύο Βουλευταὶ ἀγορεύουν ὁ ἕνας ὑπὲρ καὶ ὁ ἄλλος κατὰ καὶ κατόπιν λαμβάνεται ἀπόφασις.

Εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν νομίζω ὅτι ὁ ἔντιμος Βουλευτής, κ. Τάσος Παπαδόπουλος, δικαιοῦται κατὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν νὰ ὑποβάλῃ τροποποιητικὰς εἰσηγήσεις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἐὰν δὲν δεχθῶμεν αὐτὴν τὴν θέσιν, τότε θὰ ἀποκλείωνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Βουλευταὶ ἀπὸ τοῦ νὰ ὑποβάλλουν τροποποιητικὰς εἰσηγήσεις κατὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου καί, ἑπομένως, θὰ προκύψῃ τὸ θέμα ὅτι, ἐνῶ μπορεῖ νὰ συμφωνοῦν εἰς πλεῖστα ἄρθρα, ἐπειδὴ ἔχουν ἐπιφυλάξεις ἐπὶ δύο ἢ τριῶν ἄρθρων, τὰ ὁποῖα πιστεύουν ὅτι πρέπει νὰ τροποποιηθοῦν, νὰ μὴ δύνανται νὰ ἐξασκήσωσι τὰ δικαιώματά των ὅπως ὑποστηρίξουν ἢ ὄχι τὸ Νομοσχέδιον.

Ἑπομένως ἡ τροποποιητικὴ εἰσήγησις τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ, κ. Τάσου Παπαδοπούλου, ὀρθῶς ἐγένετο κατὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν. Ἡ παράλειψις ὅμως τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ ἦτο ὅτι δὲν προέβη ἐγκαίρως εἰς τὸ νὰ διατυπώσῃ γραπτῶς τὰς εἰσηγήσεις του, νὰ τὰς καταθέσῃ εἰς τὴν Γραμματείαν, διὰ νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποφασισθῇ κατὰ πόσον αὗται πρέπει νὰ παραπεμφθοῦν εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν ἢ ὄχι.

Ἐπειδὴ ὅμως οὐδέποτε ἐφηρμόσθη αὐστηρῶς ὁ κανὼν τῆς ἐγγράφου καταθέσεως τροποποιητικῶν εἰσηγήσεων, δὲν θὰ ἦτο ὀρθὸν ἢ δίκαιον νὰ ἐπωφεληθῶμεν αὐτῆς τῆς παραλείψεως ἐκ μέρους τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν.

Ἑπομένως καταλήγω εἰς τὸ ἑξῆς συμπέρασμα :

Αἱ τροποποιητικαὶ εἰσηγήσεις τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Τάσου Παπαδοπούλου παραπέμπονται εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν. Ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ δέον νὰ ἐρωτήσῃ ἐντὸς ἑπτὰ ἡμερῶν τὴν Κυβέρνησιν, ἐὰν ἡ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ ὑποβάλῃ εἰσηγήσεις διὰ τὸ θέμα τοῦ " betterment charge ".

Ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐὰν ἡ Ἐπιτροπὴ περατώσῃ τὸ ἔργον της, ἡ ψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου θὰ λάβῃ χώραν τὴν ἑπομένην Πέμπτην ἄνευ οἱασδήποτε ἄλλης ἀναβολῆς.

Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 11) τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Δημοσίων Ὑπαλλήλων (Αὔξησις τῶν Μισθῶν) Νόμος τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται ὡσαύτως εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

Κεφάλαιον Δ.

Ὁ κ. Μαλλιώτης.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐκ μέρους τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἔχω νὰ καταθέσω εἰς τὴν Βουλὴν πρότασιν Νόμου τιτλοφορουμένην «Νόμος Τροποποιῶν τὸν περὶ Κήπων Ἐσπεριδοειδῶν (Ἐπισκόπησις καὶ Καταγραφὴ) Νόμον τοῦ 1966».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιον παραπέμπεται εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν.

Κεφάλαιον Δ : «Τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ ταμείου ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν καὶ ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους μερικῶς ἐφαρμοσθεῖσαν πολιτικὴν περὶ παροχῆς δωρεὰν παιδείας». Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Αἰμιλίου Μιχαηλίδη.

Ἐπὶ τοῦ προαναφερθέντος θέματος ἠγέρθη διαδικαστικὴ ἔνστασις. Ἐπεφύλαξα τὴν ἀπόφασιν ἐπὶ τῆς διαδικαστικῆς ἐνστάσεως τὴν ὁποίαν καὶ ἐκδίδω τώρα.

ΕΠΙΦΥΛΑΧΘΕΙΣΑ ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΕΠΙ ΘΕΜΑΤΟΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΓΕΡΘΕΝΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΗΣ 12ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1972.

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς Βουλῆς τῆς 12ης Ὀκτωβρίου 1972 καὶ κατὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ Κεφαλαίου Δ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ὁ ἔντιμος Βουλευτής, κ. Αἰμίλιος Μιχαηλίδης, ἐζήτησε νὰ ἐγγραφῇ τὸ ἀκόλουθον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ «Τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ Ταμείου ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν καὶ ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους μερικῶς ἐφαρμοζομένην πολιτικὴν περὶ παροχῆς δωρεὰν παιδείας».

Ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ Προέδρου κατὰ πόσον τὸ ὑπ' αὐτοῦ προτεινόμενον θέμα προκύπτει ἐξ ἐρωτήσεως καὶ μὴ ληφθείσης ἀπαντήσεως ἢ ἐξ ἀπαντήσεως μὴ κριθείσης ὑπ' αὐτοῦ ἱκανοποιητικῆς ἀπήντησεν ὅτι προκύπτει ἐξ ὑποβληθείσης ἐρωτήσεως καὶ λόγῳ μὴ δοθείσης ἀπαντήσεως.

Ὡρισμένα Μέλη τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ἤγειραν διαδικαστικὴν ἔνστασιν εἰς τὴν ἐγγραφὴν ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως τοῦ προταθέντος θέματος, ἰσχυρισθέντα ὅτι τὸ θέμα εὑρίσκετο ὑπὸ ἐξέτασιν ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἤτοι τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας, ὅτι ἀνεμένετο ἔκθεσις τῆς προρηθείσης Ἐπιτροπῆς καὶ ὅτι ὡς ἐκ τούτου δὲν ἐπετρέπετο ἡ ἐγγραφή του ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἀπέρριψε τὴν ἐγερθεῖσαν διαδικαστικὴν ἔνστασιν καὶ ἐπέτρεψε τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως διὰ τοὺς ἀκολούθους λόγους :

(α) Δυνάμει τῶν προνοιῶν τοῦ Συντάγματος ἄρθρον 73(6) «ἡ ἡμερησία διάταξις ἑκάστης συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς καταρτίζεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων καὶ ἀνακοινοῦται εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων. Μετὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων πᾶς Βουλευτὴς δύναται νὰ προτείνῃ προσθήκας ἢ τροπολογίας εἰς ταύτην, ἀποφασίζει δὲ ἐπὶ τῶν προτάσεων ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων».

(β) Ἡ προαναφερθεῖσα συνταγματικὴ διάταξις συνεπληρώθη δι' ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς, ληφθείσης ἅμα τῇ ἐγκαθιδρύσει αὐτῆς, ἡ ὁποία ἀνε-

γνώρισεν εἰς τοὺς Βουλευτὰς τὸ δικαίωμα ἐγγραφῆς θεμάτων ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, ἄνευ ἐγκρίσεως τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ ἄνευ διεξαγωγῆς ψηφοφορίας ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἐφ' ὅσον τὸ προτεινόμενον θέμα πρὸς ἐγγραφὴν προέκυπτεν ἐξ ὑποβληθείσης ἐρωτήσεως ὑπὸ Βουλευτοῦ, ἡ ὁποία δὲν ἀπηντήθη ἢ ἀπηντήθη οὐχὶ ἱκανοποιητικῶς κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ θέσαντος τὴν ἐρώτησιν Βουλευτοῦ.

Ἐν ἄλλοις λόγοις ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἔκρινεν ὅτι ἡ ἐγερθεῖσα διαδικαστικὴ ἔνστασις ἦτο πρόωρος διότι, ὡς αὕτη διετυπώθη, δὲν ἐπηρέαζε τὸ δικαίωμα τῆς ἐγγραφῆς θέματος ὑπὸ Βουλευτοῦ πηγάζοντος ἐξ ἐρωτήσεως καὶ μὴ δοθείσης ἀπαντήσεως, ἀλλ' ἀφεώρα κατὰ πόσον τὸ ἐγερθὲν θέμα, τιθέμενον ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, ἔδει νὰ συζητηθῇ ἢ ἀναβληθῇ λόγῳ ἐκκρεμότητος τοῦ ἰδίου θέματος ἐνώπιον ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς δεόντως ἐξουσιοδοτημένης διὰ τὴν ἐξέτασίν του.

Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς τῆς 19ης Ὀκτωβρίου 1972 καὶ μετὰ τὸ πέρας τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας, ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐκήρυξε τὴν ἔναρξιν τῆς συζητήσεως τῶν θεμάτων, τὰ ὁποῖα εὑρίσκοντο ἐγγεγραμμένα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ ἐκάλεσε τὸν ἔντιμον Βουλευτήν, κ. Αἰμίλιον Μιχαηλίδην, ὅπως, ὡς εἰσηγητής, ἀγορεύσῃ ἐπὶ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐγγραφέντος θέματος.

Ἠγέρθη τότε ὑπὸ ὡρισμένων Βουλευτῶν διαδικαστικὴ ἔνστασις ἡ ὁποία ἐστηρίχθη ἐπὶ τῶν ἀκολούθων ἰσχυρισμῶν :

Ἡ συζήτησις τοῦ ἐγγραφέντος θέματος δέον νὰ ἀναβληθῇ διότι τὸ ἐγγραφὲν θέμα παρεπέμφθη καὶ ἐξετάζεται ὑπὸ ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἥτις δὲν ἔχει εἰσέτι ὑποβάλει τὴν ἔκθεσίν της εἰς τὴν Βουλήν.

Τὰ ἐπιχειρήματα ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστηρίχθη ἡ ἐν λόγῳ ἔνστασις ἔχουν ὡς ἀκολούθως :

(α) Ἡ Βουλή, κατόπιν ἐγγραφῆς ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ, κ. Σαμψών, τοῦ θέματος «Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ μέτρου τῆς δωρεὰν παιδείας ἐν Κύπρῳ» καὶ τῆς ἐγγραφῆς ὑπὸ τοῦ κ. Χριστοφίδη τοῦ θέματος «Πρακτικοὶ τρόποι ἀμέσου ἐφαρμογῆς τῆς δωρεὰν ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰς τρεῖς κατωτέρας τάξεις τοῦ Γυμνασίου καὶ τῶν Τεχνικῶν Σχολῶν», συνεζήτησε ταῦτα κατὰ τὰς συνεδριάσεις αὐτῆς τῆς 24ης, 26ης Νοεμβρίου καὶ 3ης Δεκεμβρίου 1970 καὶ παρέπεμψε τὴν ἐξέτασίν των εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας τῆς Βουλῆς πρὸς ἐξέτασιν.

(β) Ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας ἐπελήφθη τῶν δύο προαναφερθέντων θεμάτων ἐντὸς τῶν ὁποίων συμπεριλαμβάνεται καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Αἰμιλίου Μιχαηλίδη ἐγγραφὲν θέμα.

Ἀνεπτύχθησαν ἐπιχειρήματα ὑπὸ διαφόρων Βουλευτῶν, μερικοὶ τῶν ὁποίων ὑπεστήριξαν ὅτι τὸ θέμα περιλαμβάνεται ἐντὸς τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα παρεπέμφθησαν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1970, ἐνῶ ἄλλοι ὑπεστήριξαν τὸ ἀντίθετον.

Αἱ βασικαὶ ἀρχαί, αἱ ὁποῖαι διέπουν τὴν διακοπὴν συζητήσεως θέματος εἰς τὴν Βουλὴν λόγῳ ἐκκρεμότητος αὐτοῦ ἐνώπιον Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν, ἔχουν ὡς ἀκολούθως :

(α) Τὸ ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐξεταζόμενον θέμα δέον νὰ ἔχῃ παραπεμφθῇ εἰς αὐτὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

(β) Ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ δικαιοῦται μόνον νὰ ἐξετάσῃ τὸ εἰς αὐτὴν παραπεμφθὲν θέμα δι' ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς καὶ ἐντὸς τῶν δοθεισῶν εἰς αὐτὴν ὅρων ἐντολῆς.

Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἰσχυρισθῇ τις ὅτι ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπή, ἐπιλαμβανομένη ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας τῆς ἐξετάσεως οἱουδήποτε θέματος δύ-

νται νὰ παρεμποδίσῃ τὴν Βουλὴν εἰς τὴν δημοσίαν ἐξέτασιν τοῦ θέματος ἐντὸς τῆς Βουλῆς.

Μία τοιαύτη θέσις θὰ ἐπέτρεπεν εἰς τοὺς Προέδρους τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν νὰ καλοῦν εἰς σύσκεψιν τὰς Ἐπιτροπάς των πρὸς ἐξέτασιν θέματος τὸ ὁποῖον γνωρίζουν ὅτι θὰ ἐγγραφῇ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ νὰ παρεμποδίζουν τοιουτοτρόπως τὴν Βουλὴν εἰς τὴν ἄμεσον ἐξέτασιν τοῦ θέματος ἢ νὰ καθυστεροῦν τὴν ἔγκαιρον ἐξέτασίν του.

Βασικὴ ἑπομένως ἀρχὴ εἶναι ὅτι ἡ Βουλή, σεβομένη τὴν ὑπ' αὐτῆς παραπομπὴν οἱουδήποτε θέματος εἰς οἱανδήποτε ἁρμοδίαν Ἐπιτροπήν, ἐπιβάλλει εἰς ἑαυτὴν αὐτοσυγκράτησιν καὶ ἀναβάλλει τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος μέχρι τῆς περατώσεως τοῦ ἔργου τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Διὰ νὰ καταλήξῃ τις εἰς ὀρθὸν συμπέρασμα κατὰ πόσον τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν θέμα παρεπέμφθη εἰς ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν εἶναι ἀνάγκη νὰ διαπιστωθοῦν μὲ ἀπόλυτον ἀκρίβειαν τὰ ἀκόλουθα :

(α) Ποῖον ἦτο τὸ παραπεμφθὲν θέμα τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1970 εἰς τὴν Βουλήν.

(β) Ποῖοι οἱ ὅροι ἐντολῆς τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐν σχέσει μὲ τὸ παραπεμφθὲν θέμα.

(γ) Ποῖον τὸ ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ ἐγγραφὲν θέμα πρὸς συζήτησιν καὶ κατὰ πόσον τοῦτο ἐμπίπτει ἐντὸς τῶν ὅρων ἐντολῆς τοῦ ἀρχικῶς παραπεμφθέντος θέματος.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ παραπεμφθὲν θέμα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας τὸ 1970, ἔχω νὰ παρατηρήσω τὰ ἀκόλουθα :

Τὰ δύο ἐγγραφέντα θέματα ἦσαν πρῶτον «Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ μέτρου τῆς δωρεὰν παιδείας ἐν Κύπρῳ» καὶ δεύτερον «Πρακτικοὶ τρόποι ἀμέσου ἐφαρμογῆς τῆς δωρεὰν ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰς τρεῖς κατωτέρας τάξεις τοῦ Γυμνασίου καὶ τῶν Τεχνικῶν Σχολῶν».

Ἐγένετο εἰσήγησις ὅπως ἀμφότερα τὰ θέματα παραπεμφθοῦν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας πρὸς ἐξέτασιν.

Ἀπαντῶν ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς εἰς τὴν προαναφερθεῖσαν εἰσήγησιν, εἶπε τὰ ἀκόλουθα : Συμφωνῶ μὲ τὴν εἰσήγησιν τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ, ὅσον ἀφορᾷ ὅμως τοὺς ὅρους ἐντολῆς νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἦτο ἀνάγκη ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὸ γενικὸν θέμα κατὰ πόσον πρέπει νὰ ἐπεκταθῇ ὁ θεσμὸς τῆς δωρεὰν παιδείας, διότι ὅλαι αἱ ἀγορεύσεις τὰς ὁποίας ἔχω ἀκούσει, ὅλων τῶν κομμάτων, ὑποστηρίζουν τὴν ἄποψιν ἐπεκτάσεως τοῦ θεσμοῦ δωρεὰν παιδείας τοὐλάχιστον εἰς τὸ πρῶτον στάδιον διὰ τὰ τρία ἔτη τῆς γυμνασιακῆς φοιτήσεως καὶ ἑπομένως αὐτὸ τὸ θέμα δὲν ἔπρεπε νὰ ἀπασχολήσῃ τὴν Ἐπιτροπήν.

Τὰ συγκεκριμένα θέματα τὰ ὁποῖα θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀπασχολήσουν τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν εἶναι πρῶτον «ἡ διερεύνησις τῶν πιθανοτήτων ἐπεκτάσεως τοῦ θεσμοῦ τῆς δωρεὰν παιδείας διὰ τὰ πρῶτα τρία ἔτη τῆς γυμνασιακῆς φοιτήσεως» καὶ, δεύτερον, «εἰσηγήσεις διὰ τὴν ἐπιτάχυνσιν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ σχεδίου δωρεὰν ἐκπαιδεύσεως μέχρι τοῦ τρίτου ἔτους γυμνασιακῆς φοιτήσεως».

Καθίσταται σαφὲς ὅτι τὸ παραπεμφθὲν θέμα τὸ 1970 ἦτο «Ἡ διερεύνησις τῶν πιθανοτήτων ἐπεκτάσεως τοῦ θεσμοῦ τῆς δωρεὰν παιδείας διὰ τὰ πρῶτα τρία ἔτη τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως καὶ εἰσηγήσεις διὰ τὴν ἐπιτάχυνσιν τῆς ἐφαρμογῆς σχεδίου δωρεὰν ἐκπαιδεύσεως μέχρι τοῦ τρίτου ἔτους μέσης ἐκπαιδεύσεως.

Ὡς πρὸς τὸ ποῖοι ἦσαν οἱ ὅροι ἐντολῆς τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐν σχέσει μὲ τὸ παραπεμφθὲν θέμα, οὗτοι ἀναλυόμενοι ἔχουν ὡς ἀκολούθως :

(Δεδομένου ὅτι ἡ Βουλὴ ἐξέφρασε τὴν ἄποψιν περὶ ἐφαρμογῆς μέτρου δωρεὰν παιδείας μέχρι τῆς τρίτης τάξεως τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως, ποῖα εἶναι τὰ πρακτικὰ ἐμπόδια διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐν λόγῳ μέτρου καὶ πῶς θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπερσκελισθοῦν διὰ διαφόρων τρόπων ;

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Παιδείας εἶχεν ἐπομένως νὰ ἐξετάσῃ τὰ ἀκόλουθα :

(α) Ὑπάρχει ἐκπαιδευτικὸν προσωπικόν, τὸ ὁποῖον διοριζόμενον, θὰ ἠδύνατο νὰ ἐνισχύσῃ τὸ ὑπάρχον ἐκπαιδευτικὸν προσωπικὸν οὕτως ὥστε νὰ καλυφθοῦν αἱ ἀνάγκαι ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν μαθητῶν εἰς τὰς τρεῖς πρώτας τάξεις μέσης ἐκπαιδεύσεως λόγῳ τῆς παροχῆς δωρεὰν παιδείας ; Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ, ποῖοι οἱ πρακτικοὶ τρόποι ἀντιμετωπίσεως τοῦ προβλήματος ;

(β) Αἱ νῦν ὑφιστάμεναι σχολικαὶ κτιριακαὶ ἐγκαταστάσεις δύνανται νὰ καλύψουν τὰς ἀνάγκας μεγαλυτέρου ἀριθμοῦ μαθητῶν διὰ τὰς τρεῖς πρώτας τάξεις μέσης παιδείας ; Ἐὰν ὄχι, πῶς ἀντιμετωπίζεται πρακτικῶς τὸ πρόβλημα ;

(γ) Νοουμένου ὅτι ἡ παιδεία διὰ τὰ τρία πρῶτα ἔτη μέσης ἐκπαιδεύσεως θὰ προσφέρεται δωρεάν, ὑπάρχουν αἱ οἰκονομικαὶ δυνατότητες διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης ὑπὸ τοῦ κράτους διὰ φορολογικῶν μέτρων, ἀντικαθιστώντων τὸ ἐν ἰσχύϊ σύστημα ἀνταποδοτικῶν τελῶν, ἤτοι τῆς καταβολῆς ὑπὸ τῶν μαθητῶν δικαιωμάτων ἐγγραφῆς, διδάκτρων καὶ ἐσωτερικῶν ταμείων ;

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νὰ τονισθῇ ὅτι ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐξετάζουσα θέμα παροχῆς δωρεὰν παιδείας δὲν ἠδύνατο νὰ εἰσηγηθῇ διατήρησιν ἢ μείωσιν τῶν ἀνταποδοτικῶν τελῶν, διότι τοιαύτη μείωσις δὲν συνάδει μὲ τὸ εἰς αὐτὴν παραπεμφθὲν θέμα, ἤτοι «Παροχὴ δωρεὰν παιδείας».

Ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ ἠδύνατο νὰ εἰσηγηθῇ τὴν αὔξησιν τῆς ὑφισταμένης φορολογίας εἴτε ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἔμμεσον ἢ ἄμεσον τοιαύτην εἴτε τὴν ἐπιβολὴν γενικῆς ἐκπαιδευτικῆς φορολογίας, ἐν οὐδεμιᾷ, ὅμως περιπτώσει θὰ ἐδικαιοῦτο νὰ εἰσηγηθῇ τὴν παροχὴν παιδείας διὰ τῆς ἐπιβαρύνσεως μιᾶς μόνον μερίδος τοῦ λαοῦ τῆς Κύπρου, ἤτοι τῶν φοιτώντων εἰς τὰ σχολεῖα, διὰ τῆς διατηρήσεως ἢ μειώσεως τῶν ἐν ἰσχύϊ ἀνταποδοτικῶν τελῶν.

Ἡ διαφορὰ μεταξὺ παροχῆς δωρεὰν παιδείας καὶ τῆς μὴ τοιαύτης ἔγκειται εἰς τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον καλύπτονται αἱ δαπάναι τῆς παροχῆς. Οὐδεμία ὑπηρεσία προσφέρεται δωρεάν, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ ὅτι ὁ λαὸς φορολογεῖται ἐν τῷ συνόλῳ του καὶ ἐκ τῶν ἐσόδων τῆς φορολογίας καλύπτονται αἱ δαπάναι διὰ τὴν προσφερομένην ὑπηρεσίαν, ἐνῶ, ἐξ ἀντιθέτου, ἡ μέθοδος τῶν ἀνταποδοτικῶν τελῶν, ὡς δικαιώματα ἐγγραφῆς, δίδακτρα, ἐσωτερικὰ ταμεῖα, βαρύνει μόνον τὴν ἑκάστοτε μερίδα τοῦ λαοῦ εἰς τὴν ὁποίαν προσφέρεται ἡ ὑπηρεσία.

Οἱ ὅροι ὅμως ἐντολῆς τοῦ παραπεμφθέντος θέματος εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας εἶναι σαφεῖς καὶ δὲν ἐπιδέχονται οἱανδήποτε ἄλλην ἑρμηνείαν, καθότι ἡ Βουλὴ παρέπεμψεν εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν τὴν ἐξέτασιν πρακτικῶν τρόπων ἐφαρμογῆς δωρεὰν παιδείας καὶ ἐπομένως ἔλαβε θέσιν ἐναντίον τοῦ συστήματος τῆς παροχῆς παιδείας ἔναντι ἀνταποδοτικῶν τελῶν. Ὡς ἐκ τούτου ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπή, ἐξετάζουσα τοὺς πρακτικοὺς τρόπους ἐφαρμογῆς δωρεὰν παιδείας, θὰ ἠδύνατο νὰ εἰσηγηθῇ ὅπως αἱ δαπάναι διὰ τὴν τοιαύτην παροχὴν καλυφθοῦν εἴτε δι' αὐξήσεως τῶν ἀμέσων ἢ ἐμμέσων φόρων εἴτε διὰ τῆς ἐπιβολῆς γενικῆς ἐκπαιδευτικῆς φορολογίας. Ἐν οὐδεμιᾷ ὅμως περιπτώσει θὰ ἠδύνατο, ἄνευ τροποποιήσεως τῶν ὅρων ἐντολῆς της, νὰ εἰσηγηθῇ ὡς πρακτικὸν μέτρον ἐφαρμογῆς δωρεὰν παιδείας τὴν διατήρησιν τοῦ συστήματος τῶν ἀνταποδοτικῶν τελῶν εἴτε ὑπὸ τὴν ἰσχύουσαν σήμερον μορφὴν εἴτε ὑπὸ οἱονδήποτε ἄλλην τοιαύτην.)

Παραμένει νὰ ἐξετασθῇ ποῖον τὸ ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ, κ. Αἰμιλίου Μιχαηλίδη, ἐγγραφὲν θέμα καὶ κατὰ πόσον τοῦτο ἐμπίπτει ἐντὸς τῶν ὅρων ἐντολῆς τοῦ ἀρχικῶς παραπεμφθέντος θέματος.

Ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς ἐνέγραψεν ὡς θέμα «τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ ταμείου ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν καὶ ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους μερικῶς ἐφαρμοζομένην πολιτικὴν περὶ παροχῆς δωρεὰν παιδείας».

Ὡς γνωστὸν τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἔλαβεν ὡρισμένας ἀποφάσεις, αἱ ὁποῖαι ἐκοινοποιήθησαν ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας πρὸς τὰς Σχολικὰς Ἐφορείας τὴν 31ην Μαΐου 1972. Διὰ τῶν ἐν λόγῳ ἀποφάσεων μαθηταί, φοιτῶντες εἰς τὴν πρώτην τάξιν τῶν δημοσίων σχολείων γενικῆς, μέσης καὶ τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἀπαλλάττονται ἐκ τῆς καταβολῆς διδάκτρων καὶ τελῶν ἐγγραφῆς ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς σχολικοῦ ἔτους, ἤτοι 1973, ἐνῷ μαθηταί, φοιτῶντες εἰς τὰς ὑπολοίπους τάξεις, ἀπαλλάττονται μερικῶς ἐκ τῶν διδάκτρων.

Ὁ ἔντιμος Βουλευτής, κ. Αἰμίλιος Μιχαηλίδης, διὰ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐγγραφέντος θέματος διατυπώνει τὴν ἄποψιν ὅτι ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀκολουθηθεῖσα μέθοδος μειώσεως τῶν ἀνταποδοτικῶν τελῶν, δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν πολιτικὴν περὶ παροχῆς δωρεὰν παιδείας.

Ὡς ἀνέφερα καὶ προηγουμένως ἡ Βουλή, λαβοῦσα ὡς δεδομένον ὅτι ἡ παιδεία διὰ τὰς πρώτας τρεῖς τάξεις μέσης ἐκπαιδεύσεως θὰ παρέχεται δωρεάν, παρέπεμψεν εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν τὴν μελέτην πρακτικῶν τρόπων ἐφαρμογῆς τοιαύτης δωρεὰν παιδείας καὶ οὐχὶ τὴν ἀρχὴν κατὰ πόσον ἡ παιδεία θὰ εἶναι δωρεὰν ἢ ὄχι.

Τὸ ἐγγραφὲν ἑπομένως θέμα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ δὲν εἶναι ἐντὸς τῶν ὅρων ἐντολῆς τῆς Ἐπιτροπῆς οὔτε καὶ ἠδύνατο νὰ εἶχε παραπεμφθῇ εἰς αὐτὴν ἐφ' ὅσον τοῦτο δὲν ὑφίστατο τὸ 1970, ἀλλὰ προέκυψεν ἐξ ἀποφάσεως τῆς Κυβερνήσεως ληφθείσης τὸ 1972 καὶ κοινοποιηθείσης πρὸς τὰς Σχολικὰς Ἐφορείας. Ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπή, ἐνεργοῦσα ἐντὸς τῶν ὅρων ἐντολῆς της, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξετάσῃ θέμα μειώσεως ἀνταποδοτικῶν τελῶν, οὔτε καὶ ἦτο δυνατὸν νὰ εἶχε παραπεμφθῇ τοιοῦτο θέμα εἰς αὐτήν, ἐφ' ὅσον τὸ 1970 τοῦτο δὲν ὑφίστατο.

Προεβλήθη ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ἡ Ἐπιτροπή, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐπελήφθη καὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ καὶ εἶχε συσκέψεις ἐπὶ τούτου. Ἐν πρώτοις, ὡς ἀνέφερεν ὁ Πρόεδρος τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ Ἐπιτροπή του ἐδέχθη ἀντιπροσώπους τῶν συνδέσμων γονέων διὰ νὰ ἀκούσῃ τὰς ἀπόψεις των ἐπὶ τῆς προαναφερθείσης ἀποφάσεως τῆς Κυβερνήσεως. Δεύτερον καὶ ἐὰν ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπελήφθη τοῦ τοιούτου θέματος, οὐδὲν τοιοῦτο θέμα παρεπέμφθη εἰς αὐτὴν καὶ οὐδὲν δικαίωμα εἶχεν ὅπως εἰσηγηθῇ, ἀντὶ τῆς παροχῆς δωρεὰν παιδείας διὰ τὰς πρώτας τρεῖς τάξεις μέσης ἐκπαιδεύσεως, τὴν μείωσιν τῶν ἀνταποδοτικῶν τελῶν ὡς ἰσοδυναμοῦσαν μὲ παροχὴν δωρεὰν παιδείας.

Ἐὰν ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπή, κατόπιν ἐρεύνης, κατέληγεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ παροχὴ δωρεὰν παιδείας καθίσταται ἀδύνατος καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἀκολουθηθῇ μέτρον μεγαλυτέρας συνεισφορᾶς τῆς Κυβερνήσεως καὶ μειώσεως τῶν ἀνταποδοτικῶν τελῶν, θὰ ἦτο ἀνάγκη ὅπως ἀπευθυνθῇ ποὸς τὴν Βουλὴν καὶ ζητήσῃ τροποποίησιν τῶν ὅρων ἐντολῆς της, οὕτως ὥστε νὰ μὴν ἐξετάζῃ θέμα παροχῆς δωρεὰν παιδείας, ἀλλὰ θέμα μειώσεως τῶν ἀνταποδοτικῶν τελῶν.

Διὰ τοὺς προαναφερθέντας λόγους καταλήγω εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ ἐγγραφὲν θέμα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ, κ. Αἰμιλίου Μιχαηλίδη, εἶναι διάφορον τοῦ θέματος, τὸ ὁποῖον παρεπέμφθη εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν

Ἐπιτροπὴν τὸ 1970, καθότι δὲν ἀφορᾷ τὴν ἐξέτασιν πρακτικῶν μέτρων διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς πολιτικῆς τῆς δωρεὰν παιδείας, ἀλλὰ περιορίζεται εἰς θέμα ἀρχῆς, ἤτοι κατὰ πόσον τὰ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀποφασισθέντα μέτρα συνάδουν μὲ τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν πολιτικὴν περὶ παροχῆς δωρεὰν παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Αἰμίλιος Μιχαηλίδης ἔχει τὸν λόγον.

ΑΙΜ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι Βουλευταί. Εἶναι πιστεύω εἰς πάντας γνωστὰ τὰ ἐπιχειρήματα, τὰ συνηγοροῦντα ὑπὲρ τῆς καθιερώσεως καὶ ἐφαρμογῆς παρ' ἡμῖν τοῦ θεσμοῦ τῆς Δωρεὰν Παιδείας, πολλῷ μᾶλλον καθ' ὅσον τὸ θέμα ἀπησχόλησε ἐπανειλημμένως κατὰ τὸ παρελθὸν τὸ Σῶμα. Τὸ σχετικὸν αἴτημα ἐτέθη κατὰ πλέον ἐπίσημον τρόπον, τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Ἐνιαίου Κόμματος εἰς τὸ Ὑπόμνημα τῆς 15ης Ὀκτωβρίου 1970, διὰ νὰ τύχῃ ἐν συνεχείᾳ γενικῆς ἐπιδοκιμασίας ὑπὸ τῆς κοινῆς γνώμης καὶ καθολικῆς ὑποστηρίξεως ὑπὸ πάντων τῶν βουλευτῶν, πλεῖστοι τῶν ὁποίων ἔσχον τὴν εὐκαιρίαν ἔκτοτε νὰ ἐκθέσουν καὶ ἀναπτύξουν τὰς πολλαπλᾶς κοινωνικάς, πολιτιστικὰς καὶ ἐθνικὰς σκοπιμότητας αἱ ὁποῖαι ἐπέβαλλον τὴν παρ' ἡμῖν υἱοθέτησιν τοῦ θεσμοῦ. Ἀποτέλεσμα τῶν τοιούτων ἐνεργειῶν, ἦτο, ὡς γνωστόν, ἡ συνταύτισις τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐκδηλωθεῖσαν θέσιν ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ ἡ ἐξαγγελία ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1971 τῆς Πολιτικῆς τῆς Δωρεὰν Παιδείας. Ὡς εἶναι ἐπίσης γνωστόν, ἡ ἔναρξις ἐφαρμογῆς τῆς τοιαύτης πολιτικῆς καθωρίσθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1972—73, διὰ νὰ παρασχεθῇ χρόνος εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀνέγερσιν νέων σχολικῶν κτιρίων, τὸν ἐξοπλισμὸν τούτων, κ.λ.π., καθὼς καὶ εἰς ὅλας τὰς ἀναγκαίας διευθετήσεις πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ συστήματος ἀναμενομένων νὰ δημιουργηθοῦν ἀναγκῶν. Ἡ τοιαύτη ἀναβολὴ ἐκρίθη δικαιολογημένη καὶ ἐγένετο ἀποδεκτὴ ὑπὸ τοῦ Σώματος, ὅπερ ἐν συνεχείᾳ ἀπεδέχθη εἰσήγησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἡ εἰσαγωγὴ καὶ ἐφαρμογὴ τοῦ συστήματος γίνῃ σταδιακῶς, ἤτοι διὰ τὴν πρώτην τάξιν κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1972—73 κ.ο.κ. δι' ἑκάστην τάξιν καθ' ἕκαστον ἑπόμενον ἔτος, μέχρι συμπληρώσεως τοῦ ἐξαγγελθέντος σχεδίου ἐφαρμογῆς δωρεὰν παιδείας διὰ τὰς πρώτας τρεῖς τάξεις. Τοιουτοτρόπως, ἤρξατο ἐφαρμοζομένη ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους ἡ δωρεὰν παιδεία διὰ τὴν πρώτην τάξιν.

Ἐνῷ ὅμως ἀνεμένετο ἡ πλήρης ἐφαρμογὴ τοῦ σχεδίου παροχῆς δωρεὰν παιδείας, συνεπαγομένη ἢ ἐξυπακούουσα κατά τινα τρόπον μείωσιν καὶ ἀκολούθως κατάργησιν τῶν ὑπὸ τῶν γονέων καταβαλλομένων εἰς τὰς Σχολικὰς Ἐφορείας Τελῶν Ἐσωτερικοῦ Ταμείου, περιῆλθεν εἰς γνῶσιν μας πρόθεσις τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν ὅπως αὐξήσουν τὰ τοιαῦτα τέλη ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους. Τὸ γεγονὸς ἐνέβαλε δικαιολογημένως εἰς ἀνησυχίαν πάντας τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ τὴν κοινὴν γνώμην ἐν γένει, ἔντονος δὲ ἐπὶ τούτου καὶ ἄμεσος ὑπῆρξεν ἡ ἀντίδρασις τῶν Συνδέσμων Γονέων καὶ τῆς Ὁμοσπονδίας Συνδέσμων Γονέων, ἤτοι τῶν ἀμέσως ἐπηρεαζομένων ἐκ τῶν τοιούτων τελῶν, οἵτινες ἀπεδύθησαν πάραυτα εἰς ἕνα εὐγενῆ καὶ συγκινητικὸν ἀγῶνα πρὸς ἄρσιν τῆς τοιαύτης εἰς βάρος των ἐπιτελουμένης ἀδικίας. Συμμεριζόμενοι πλήρως τὰ αἰσθήματα πικρίας καὶ ἀπογοητεύσεως τῶν γονέων τούτων, οἵτινες ἀπὸ τῆς ἐξαγγελίας τῆς Δωρεὰν Παιδείας ἤλπισαν εὐλόγως καὶ προσέβλεψαν εἰς μίαν οἰκονομικὴν ἀνακούφισιν καὶ κρατικὴν μέριμναν καὶ συμπαριστάμενοι πλήρως εἰς τὸν δίκαιον ἀγῶνα των, ὑπεβάλαμεν κατὰ τὴν 4ην Σεπτεμβρίου 1972 τὴν σχετικὴν ἐρώτησιν πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Παιδείας, ἡ ὁποία δυστυχῶς παρέμεινε μέχρι σήμερον ἀναπάντητος. Κατόπιν τούτου ἀλλὰ καὶ ὡς ἐκ τῆς σοβαρότητος καὶ ἐπειγούσης φύσεως τοῦ προβλήματος, λόγῳ τῆς ἐνάρξεως καὶ λειτουργίας τοῦ τρέχοντος σχολικοῦ ἔτους καὶ ὡς ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι δὲν διεφάνη μέχρι σήμερον οἱα-

δήποτε πρόθεσις τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν ἢ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου ὅπως ἀλλοιώσουν τὴν ἐπὶ τούτου θέσιν των, ὑπεχρεώθημεν νὰ ἐγγράψωμεν τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα.

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Πιστεύω ἀνεπιφυλάκτως καὶ ἐπὶ τούτου ἐλπίζω ὅτι ἐκφράζω τὰς ἀπόψεις ὁλοκλήρου τοῦ Σώματος, ὅτι αὐτὴ ταύτη ἡ ἐπιβολὴ ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν Τελῶν Ἐσωτερικοῦ Ταμείου καὶ πολὺ περισσότερον ἡ αὔξησις τῶν τοιούτων τελῶν, ἀποτελεῖ μέτρον ἀπαράδεκτον, ἄδικον, ἀναχρονιστικὸν καὶ παντελῶς ἀσυμβίβαστον πρὸς τὸν θεσμὸν τῆς Δωρεὰν Παιδείας καὶ ἀντιστρατεύεται τὸ πνεῦμα εἰσαγωγῆς τοῦ θεσμοῦ καὶ τοὺς δι' αὐτοῦ ἐπιδιωκομένους στόχους καὶ ἀποτελέσματα. Πράγματι, ὡς εἶναι αὐτονόητον, ἡ ἐφαρμογὴ δωρεὰν παιδείας οὐδὲν ἄλλο σκοπεῖ παρὰ τὴν ἀνακούφισιν τῶν γονέων ἀπὸ τὰ οἰκονομικὰ βάρη μορφώσεως τῶν τέκνων των καὶ τὴν παροχὴν εἰς πάντας ἴσων εὐκαιριῶν ἀποκτήσεως τῶν ἀπαραιτήτων πνευματικῶν ἐφοδίων διὰ μίαν καλυτέραν ζωήν, μὲ ὅλας τὰς γενικωτέρας εὐμενεῖς κοινωνικὰς καὶ πολιτιστικὰς ἐπιπτώσεις, τὰς ὁποίας συνεπάγεται ἡ ἐντεῦθεν ἀνύψωσις τοῦ πνευματικοῦ καὶ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Ἡ ἐπίτευξις ὅμως τῶν στόχων τούτων τῆς Δωρεὰν Παιδείας εἰς ὅσον τὸ δυνατὸν ἱκανοποιητικώτερον βαθμόν, προϋποθέτει πλήρη καὶ συνεπῆ ἐφαρμογὴν τοῦ συστήματος καὶ ἀνάληψιν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως πασῶν τῶν οἰκονομικῶν ἐπιβαρύνσεων αἱ ὁποῖαι ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν παροχὴν εἰς τὸν λαὸν πραγματικῶς δωρεὰν παιδείας. Ἡ πλήρης ὅμως καὶ συνεπὴς ἐφαρμογὴ τῆς δωρεὰν παιδείας παρακωλύεται εἰς μέγα βαθμόν, ἂν δὲν καθίσταται ἀνέφικτος, ἐκ τοῦ συστήματος ἐπιβολῆς ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν Τελῶν Ἐσωτερικοῦ Ταμείου, ὑποχρεουμένων τοιουτοτρόπως τῶν γονέων νὰ καταβάλλουν εἰς τὰς Ἐφορείας τὸ αὐτὸ ἢ καὶ μεγαλύτερον ποσὸν ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐξοικονομοῦν διὰ τῆς Δωρεὰν Παιδείας. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἡ δωρεὰν παιδεία καθίσταται «δῶρον ἄδωρον», καταστρατηγοῦνται καταφανῶς αἱ πρόνοιαι τοῦ θεσμοῦ, ἐμπαίζεται ὁ λαὸς καὶ παραμένει εἰς τὸν τόπον μας ἡ μόρφωσις ἀποκλειστικὸν προνόμιον τῶν πλουσίων.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, ἐπιθυμῶ, κύριε Πρόεδρε, νὰ διευκρινίσω ὅτι δὲν μεμφόμεθα τὰς Σχολικὰς Ἐφορείας διὰ τὴν συντελουμένην ἀδικίαν, ἀλλὰ τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀκολουθουμένην ἐπὶ τοῦ θέματος τακτικήν. Διότι, ὡς ἔχουν σήμερον τὰ πράγματα καὶ ὡς ἐφαρμόζεται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἡ ἐκπαιδευτικὴ πολιτική της, ἐξαναγκάζει τὰς Ἐφορείας νὰ προσφεύγουν κατ' ἀνάγκην εἰς τὴν ἐπιβολὴν τῶν τοιούτων τελῶν. Ὡς γνωστόν, αἱ Ἐφορεῖαι ἐπιβαρύνονται μὲ τὰς δαπάνας ἀνεγέρσεως σχολικῶν κτιρίων, ἐξοπλισμοῦ καὶ συντηρήσεως τούτων ὡς καὶ μὲ ὅλα τὰ συναφῆ ἔξοδα, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ὁποίων χρειάζονται οἰκονομικοὺς πόρους. Τοὺς τοιούτους πόρους ἀντλοῦν διὰ δανειοδοτήσεως παρὰ τῶν Δανειστικῶν Ἐπιτρόπων, πολλάκις δὲ καταφεύγουν καὶ εἰς τὴν ἔξωθεν σύναψιν δανείων μὲ ὑψηλότερα ἐπιτόκια, τὰ ὁποῖα δάνεια ὀφείλουν νὰ ἀποπληρώσουν ἐντὸς τακτῆς προθεσμίας. Τὸ γεγονὸς τοῦτο, ἰδίως μὲ τὴν ἀρξαμένην ἐφαρμογὴν τῆς δωρεὰν παιδείας καὶ τὴν ἐντεῦθεν ἀναμενομένην αὔξησιν τῶν σχολικῶν κτιρίων καὶ συναφῶν δαπανῶν ἐξαναγκάζει τὰς Ἐφορείας ὄχι μόνον νὰ συνεχίσουν νὰ ἐπιβάλλουν ἐσωτερικὰ τέλη ἀλλὰ καὶ νὰ αὐξήσουν ταῦτα.

Θεωροῦμεν τὴν τακτικὴν ταύτην τῆς Κυβερνήσεως ἀπαράδεκτον καὶ ἀντιστρατευομένην τὸ ὅλον πνεῦμα τοῦ θεσμοῦ τῆς Δωρεὰν Παιδείας. Εἶναι ἄδικον καὶ ἀνεπίτρεπτον διὰ μίαν προηγμένην κοινωνίαν, ὡς θέλομεν νὰ θεωροῦμεν τὴν ἰδικήν μας, νὰ ἐπιφορτίζωνται οἱ γονεῖς μὲ τὸ δυσμενὲς τοῦτο προνόμιον καὶ νὰ καλοῦνται νὰ συμμετάσχουν μετὰ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν οἰκονομικῶν βαρῶν, τὰ ὁποῖα βαρύνουν καὶ πρέπει νὰ βαρύνουν ἀποκλειστικῶς τὰ Κυβερνητικὰ Ταμεῖα, καθισταμένης οὕτω τῆς παιδείας εἰς τὸν τόπον μας οὐχὶ κρατικῆς ὡς ἔδει αὕτη νὰ εἶναι, ἀλλά, ὡς προσφυῶς αὕτη ἐχαρακτηρίσθη προσφάτως, «συνεταιρικῆς». Εἶμαι βέβαιος ὅτι τοιαύτη οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἡ πρόθεσις τῆς Βουλῆς ὅταν ἐλάμβανε θέσιν ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς Δωρεὰν Παιδείας καὶ ἐλπίζω οὔτε τῆς Κυβερνήσεως, ὅτε αὕτη ἐξήγγελλε τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ θεσμοῦ.

'Ελέχθη ὅτι ἡ Βουλὴ ἐνέκρινε σιωπηρῶς τὸ σύστημα ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ ταμείου, διὰ τῆς ἐγκρίσεως κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ τρέχον ἔτος τῆς δανειοδοτήσεως μεγάλων κονδυλίων εἰς τὰς Σχολικὰς 'Εφορείας ὑπὸ τῶν Δανειστικῶν 'Επιτρόπων. Τοιοῦτος ἰσχυρισμός, ἐπιτρέψατέ μου νὰ εἴπω, στερεῖται σοβαρότητος καὶ θὰ ἀπετέλει ἀνακολουθίαν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐπανειλημμένως διακηρυχθεῖσαν θέσιν ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς Δωρεὰν Παιδείας. Εἶμαι βέβαιος ὅτι αὕτη οὐδέποτε ἦτο ἡ πρόθεσις τῆς Βουλῆς καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι οὐδεὶς ἐκ τῶν συναδέλφων θὰ ἀπεδέχετο τοιαύτην διευθέτησιν ἐὰν τοῦ ἐπεξηγεῖτο ἢ ἂν ἐγνώριζε ὅτι τὸ βάρος τῆς τοιαύτης χρηματοδοτήσεως θὰ ἐπωμίζοντο ἐν τέλει οἱ γονεῖς. Πιστεύω ὅτι ἡ θέσις τῆς Βουλῆς εἶναι καθαρὰ ἐπὶ τούτου καὶ ὅτι οἱαδήποτε προσπάθεια παρερμηνείας ἢ διαστρεβλώσεως ταύτης ἀποτελεῖ πτωχὴν ἐπιχειρηματολογίαν, διὰ νὰ μὴ εἴπω κακοπιστίαν.

'Αναφορικῶς πρὸς τὴν ἐξεύρεσιν τῶν ἀναγκαίων πόρων διὰ τὴν ἐφαρμογὴν ἑνὸς πλήρους καὶ ὡλοκληρωμένου συστήματος δωρεὰν Παιδείας, πιστεύομεν ὅτι τοῦτο ἀποτελεῖ πρόβλημα τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅτι τοῦτο δέον ὅπως ἀντιμετωπισθῇ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον καθ' ὃν ἀντιμετωπίζονται πάντα τὰ λοιπὰ προβλήματα τὰ συνεπαγόμενα κρατικὰς δαπάνας. Περιοριζόμεθα εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο νὰ ὑποδείξωμεν ὅτι τὸ ποσοστὸν τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ τὸ ὁποῖον διατίθεται παρ' ἡμῖν διὰ τὴν παιδείαν, εἶναι κατὰ πολὺ χαμηλότερον τοῦ ποσοστοῦ τὸ ὁποῖον διαθέτουν πλεῖσται ὅσαι ἀνεπτυγμέναι χῶραι, ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἀνεφέρθη.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ὅσον ἐξετέθησαν ἐπιτρέψατέ μου ὅπως, ἐκ μέρους τοῦ 'Ενιαίου Κόμματος, τοῦ ὁποίου ἡ θέσις ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος ὑπῆρξε πάντοτε σαφὴς καὶ συνεπής, καταθέσω τὸ ἀκόλουθον ψήφισμα πρὸς ἔγκρισιν ὑπὸ τοῦ Σώματος :

ΨΗΦΙΣΜΑ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

'Η Βουλὴ τῶν 'Αντιπροσώπων, κατόπιν συζητήσεως τοῦ θέματος τοῦ ἀσυμβιβάστου τοῦ θεσμοῦ τῆς Δωρεὰν Παιδείας πρὸς τὰ ὑπὸ τῶν Σχολικῶν 'Εφορειῶν ἐπιβαλλόμενα εἰς τοὺς γονεῖς τέλη 'Εσωτερικοῦ Ταμείου, ψηφίζει ὡς ἀκολούθως :

1. 'Επαναβεβαιοῖ τὴν ἐπανειλημμένως διακηρυχθεῖσαν θέσιν τῆς ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς Δωρεὰν Παιδείας καὶ τάσσεται ὑπὲρ τῆς πλήρους ἐφαρμογῆς τῆς πολιτικῆς παροχῆς Δωρεὰν Παιδείας εἰς τὰ τέκνα τοῦ τόπου μας.
2. 'Αντιλαμβάνεται καὶ ἑρμηνεύει τὴν πολιτικὴν αὐτὴν ὡς ἐξυπακούουσαν τὴν παροχὴν παιδείας ἄνευ οἱασδήποτε μορφῆς οἰκονομικῆς ἐπιβαρύνσεως τῶν γονέων, διὰ τῆς ἀναλήψεως ἐξ ὁλοκλήρου ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῶν πάσης φύσεως δαπανῶν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.
3. Θεωρεῖ ἀπαράδεκτον καὶ ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν τοιαύτην πολιτικὴν τὴν ἐπιβολὴν ὑπὸ τῶν Σχολικῶν 'Εφορειῶν Τελῶν 'Εσωτερικοῦ Ταμείου ἢ οἰωνδήποτε ἄλλων τελῶν ἢ ἐπιβαρύνσεων ἐν σχέσει πρὸς τὴν παροχὴν Παιδείας.
4. 'Αξιοῖ τὴν ἐφαρμογὴν πραγματικῶς δωρεὰν Παιδείας, διὰ τῆς καταργήσεως τῶν 'Εσωτερικῶν Ταμείων καὶ τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν γονέων ἐξ οἰωνδήποτε οἰκονομικῶν ἐπιβαρύνσεων ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων των, τοὐλάχιστον διὰ τὸν πρῶτον κύκλον Μέσης 'Εκπαιδεύσεως κατὰ τὸ παρὸν στάδιον.

'Εν κατακλείδι, κύριε Πρόεδρε, εἰσηγοῦμαι ὅπως, ἀφοῦ ἐγκριθῇ τὸ ὑποβληθὲν ψήφισμα, παραπεμφθῇ τὸ θέμα εἰς τὴν 'Επιτροπὴν Παιδείας μὲ ἐντολὴν ὅπως αὕτη προβῇ εἰς πάντα τὰ δέοντα διαβήματα πρὸς προώθησιν τούτου, μὲ βάσιν τὴν διακεκηρυγμένην καὶ διὰ τοῦ ἀναφερθέντος ψηφίσματος ἅπαξ ἔτι ἐκφρασθεῖσαν θέσιν τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ ὅπως ἐν συνεχείᾳ ὑποβάλῃ ἔκθεσιν πρὸς τὸ Σῶμα ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν τοιούτων διαβημάτων της, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἀπόψεων καὶ ἐξηγήσεων τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τούτου.

Νοεῖται, βεβαίως, ὅτι ἐπιφυλαττόμεθα νὰ ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τοῦ θέματος, κατόπιν τῆς ὑποβολῆς τῆς ἐν λόγῳ Ἐκθέσεως καὶ ἐν ἦ περιπτώσει αἱ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς γενόμεναι ἐνέργειαι δὲν θὰ ἤθελον καρποφορήσει, αἱ δὲ ἀπόψεις καὶ ἐξηγήσεις τῆς Κυβερνήσεως δὲν θὰ ἐκρίνοντο ἱκανοποιητικαὶ καὶ ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς διακεκηρυγμένης θέσεως τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς Δωρεὰν Παιδείας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ἀγορηταὶ διὰ σήμερον ;

Ἐὰν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ἀγορηταὶ διὰ σήμερον, θὰ δώσω τὸν λόγον κατὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς, τὴν προσεχῆ Πέμπτην.

Ὁ κ. Σαββίδης καὶ ὁ κ. Ζαμπᾶς ἐζήτησαν τὸν λόγον.

Ὁ κ. Σαββίδης πρῶτον καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Ζαμπᾶς.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμα Μέλη. Ἡ ἐπέκταση τῆς δωρεὰν παιδείας στὴν πρώτη τάξη τῶν σχολῶν μέσης ἐκπαίδευσης, ποὺ ἄρχισε νὰ ἐφαρμόζεται ἀπὸ τὸ παρὸν σχολικὸν ἔτος, εἶναι ἕνα μέτρο ὕψιστης κοινωνικῆς σημασίας. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πὼς ὑπῆρξε κάποια καθυστέρηση, ὄχι μόνον στὴν ἐφαρμογὴ αὐτοῦ τοῦ μέτρου, ἀλλὰ καὶ στὴν ἀπαραίτητη προετοιμασία γιὰ τὴν βαθμιαία ἐπέκταση τῆς δωρεὰν ἐκπαίδευσης ὡς τὴν τρίτη τάξη τῶν γυμνασίων.

Σχετικὰ μὲ αὐτὸ θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω ὅτι ἡ δωρεὰν ἐκπαίδευση, ἡ δωρεὰν ὀκταετὴς ἐκπαίδευση, εἶναι ἕνα παληὸ αἴτημα τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος τῆς Κύπρου ποὺ διατυπώθηκε πρὶν ἀπὸ δεκαετίες. Τὸ αἴτημα αὐτὸ εἶχεν ὡριμάσει πρὶν ἀπὸ ἀρκετὸ καιρὸ τόσο πολὺ ὥστε συζητήθηκε στὸ δεύτερο πενταετὲς σχέδιο. Καὶ τὸ δεύτερο πενταετὲς σχέδιο ἀφοῦ ἐξετάζη τὸ ζήτημα τῆς προτεραιότητος τῆς ἐπεκτάσεως τῆς δωρεὰν παιδείας, καταλήγει εἰς τὴν εἰσήγησιν ὅτι μετὰ τὴν ποιοτικὴν βελτίωσιν ἡ ὁποία ἔπρεπε νὰ γίνῃ κατὰ τὸ δεύτερον πενταετές, ἔπρεπε ἡ δωρεὰν παιδεία νὰ ἐφαρμοσθῇ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ τρίτου πενταετοῦς ὅπως καὶ γίνεται.

Ἀπ' αὐτὸ φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι περὶ τὸ 1970 ποὺ ἠγέρθηκε τὸ πρῶτον καὶ ἐτέθη ἐπὶ τάπητος τὸ σοβαρὸν αὐτὸ θέμα, ἀλλὰ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν συζητεῖται καὶ εἶχεν ἤδη ἀποφασισθῇ ὅτι πρέπει νὰ προωθηθῇ σὰν ἐπιτακτικὸ καθῆκον τῆς ἐποχῆς μας.

Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς σημερινῆς συζήτησης θὰ θέλαμε νὰ τονίσουμε ἀκόμα μιὰ φορά, ὅτι στὸ ζήτημα αὐτὸ ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ προχωρήσῃ ἀποφασιστικά, χωρὶς δισταγμοὺς καὶ ταλαντεύσεις, γιατὶ εἶναι ἕνα καθῆκον ἐπιτακτικὸ γιὰ τὸ ἐπίπεδο ἀνάπτυξης ποὺ φτάσαμε, ἕνα μέτρο ἀπαραίτητο γιὰ τὴν προώθηση ὅλων τῶν ἄλλων στόχων τῆς οἰκονομικῆς καὶ πολιτιστικῆς ἀνάπτυξης τοῦ τόπου. Σ' ὅλες τὶς ἀναπτυγμένες χῶρες ἡ ὀκταετὴς ἢ ἐννεαετὴς ἐκπαίδευση ὄχι μόνο παρέχεται δωρεάν, ἀλλὰ εἶναι καὶ ὑποχρεωτική, γιατὶ θεωρεῖται στοιχειώδης καὶ ἀπαραίτητη γιὰ κάθε πολίτη.

Ὅταν λέμε δωρεὰν ἐκπαίδευση θεωροῦμε σὰν αὐτονόητο ὅτι τὸ κράτος θὰ ἀναλάβῃ ὅλες τὶς δαπάνες καὶ ὅτι οἱ γονεῖς θὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ ὅλα τὰ σχολικὰ τέλη, εἴτε αὐτὰ εἶναι δίδακτρα εἴτε συνεισφορὰ στὰ ταμεῖα τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν.

Ἔχουμε συμφωνήσει στὸ παρελθόν, γιὰ νὰ διευκολύνουμε τὴν ἐφαρμογὴ τῆς δωρεὰν ἐκπαίδευσης, ὅτι αὐτὴ μπορεῖ νὰ καθιερωθῇ σταδιακά, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴν πρώτη τάξη καὶ ἐπεκτείνοντάς την στὰ ἑπόμενα χρόνια ὡς τὴν τρίτη τάξη. Σταδιακὴ ὅμως ἐφαρμογὴ τῆς δωρεὰν παιδείας δὲν μπορεῖ νὰ σημαίνῃ ὅτι

αὐτὴ θἆναι «μερικῶς» δωρεὰν ὅταν ἐφαρμόζεται. Σημαίνει ὅτι θἆναι «ἀτελής», ὅτι τὸ δημόσιο θὰ τὴν παρέχῃ σ' ὅλους ἐντελῶς δωρεάν, χωρὶς νὰ εἰσπράττῃ τέλη ἀπὸ τοὺς γονεῖς.

Γιὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ ἐντελῶς δωρεὰν φοίτηση στὴν πρώτη τάξη τῶν μέσων σχολῶν κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1972—73 χρειάζεται νὰ καταβάλῃ ἡ Κυβέρνηση πρὸς τὶς Σχολικὲς Ἐφορεῖες τὸ ποσὸ ποὺ οἱ μαθητὲς θὰ πλήρωναν στὸ Ἐσωτερικὸ Ταμεῖο. Τὸ ποσὸ αὐτὸ δὲν θὰ ὑπερβαίνῃ τὶς 50.000 λίρες, δεδομένου ὅτι ὁ μέσος ὅρος τῶν τελῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ ταμείου γιὰ τὴν πρώτη τάξη σὲ παγκύπρια κλίμακα δὲν ὑπερβαίνει τὶς ἕξη λίρες κατὰ μαθητὴ καὶ δεδομένου ὅτι οἱ μαθητὲς φέτος εἶναι περίπου 8.000 παιδιά, δηλαδὴ περίπου κατὰ 30% περισσότεροι παρὰ πέρσυ.

Ἡ ἐπέκταση τοῦ θεσμοῦ τῆς δωρεὰν ἐκπαίδευσης εἶναι τόσο σημαντικὸ μέτρο γιὰ τὸν τόπο ποὺ δὲν πρέπει νὰ τὴν καθυστερήσουμε ἢ νὰ τὴν ὑπονομεύσουμε γιὰ ἕνα τόσο μικρὸ ποσό, ποὺ δὲν καλύπτει οὔτε τὸ ἕνα δέκατο τῶν δαπανῶν τῆς Κυβέρνησης γιὰ τὴν πρώτη γυμνασιακὴ τάξη.

Θὰ μποροῦσε νὰ ἀντιτείνῃ κανεὶς ὅτι τὸ Ἐσωτερικὸ Ταμεῖο κατανέμεται ἀναλόγως τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ μαθητοῦ καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν βαρύνει περισσότερον τὰ εὐπορώτερα στρώματα. Ἐμεῖς ὅμως δὲν προτείνουμε ἐπέκταση τῆς δωρεὰν ἐκπαίδευσης μόνο γιὰ τὰ φτωχότερα στρώματα, ἀλλὰ γιὰ ὅλους, ἀκόμη καὶ γιὰ τοὺς εὐπόρους. Αὐτὸ δείχνει πόσο εὐρύτερη σημασία ἀποδίδουμε σ' αὐτὸ τὸν θεσμό, ποὺ δὲν τὸν θεωροῦμε ἁπλῶς σὰν μέσο οἰκονομικῆς ἀνακούφισης, ἀλλὰ σὰν μέσο γενικώτερης κοινωνικῆς καὶ πολιτιστικῆς ἀνάπτυξης.

Μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ θεσμοῦ τῆς δωρεὰν ἐκπαίδευσης ἐγείρεται ὅμως καὶ ἕνα ἄλλο θέμα. Σχολεῖα Μέσης Παιδείας ὑπάρχουν μόνο στὶς πόλεις καὶ στὰ μεγάλα ἀγροτικὰ κέντρα. Οἱ μισοὶ σχεδὸν μαθητὲς πληρώνουν μεταφορικὰ γιὰ νὰ μεταβοῦν στὰ σχολεῖα τους. Τὰ μεταφορικὰ αὐτὰ ὑπερβαίνουν συχνὰ τὶς 50 λίρες τὸ χρόνο γιὰ κάθε μαθητή, δηλαδὴ εἶναι διπλάσια καὶ τριπλάσια ἀπὸ τὰ δίδακτρα τῶν πρώτων τάξεων τοῦ γυμνασίου. Ὅλοι γνωρίζουμε ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν ἀπομακρυσμένων ἀγροτικῶν περιοχῶν εἶναι οἱ πιὸ φτωχοί. Γι' αὐτοὺς ὅμως ἡ ἐκπαίδευση στὶς πρῶτες τάξεις τοῦ γυμνασίου δὲν θὰ εἶναι δωρεὰν οὔτε ὅταν θὰ καταργηθοῦν τὰ δίδακτρα καὶ τὸ Ἐσωτερικὸ Ταμεῖο.

Μέσα, λοιπόν, στὰ πλαίσια τῆς ἐπέκτασης τῆς δωρεὰν παιδείας θὰ πρέπει ἡ Κυβέρνηση νὰ ἀντιμετωπίσῃ καὶ αὐτὸ τὸ θέμα. Νομίζουμε πὼς ἂν λυθῇ πάνω στὴν ἴδια βάση ποὺ λύθηκε καὶ γιὰ τοὺς μαθητὲς τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδευσης, μὲ βάση τὴν συνταγματικὴ ὑποχρέωση τῆς Κυβέρνησης, θὰ εἶναι πλήρως ἱκανοποιητικό. Ἐξάλλου ἡ δημιουργία περισσοτέρων γυμνασίων τοῦ πρώτου τριετοῦς κύκλου σὲ ἀγροτικὰ κέντρα καὶ σὲ προάστεια τῶν πόλεων, θὰ μειώσῃ σημαντικὰ τὴν ὀξύτητα τοῦ μεταφορικοῦ προβλήματος τῶν μαθητῶν γιὰ τοὺς γονεῖς καὶ τὸ κράτος.

Τελειώνοντας κάνουμε ἔκκληση πρὸς τὴν Κυβέρνηση νὰ θεωρήσῃ τὴν ἐπέκταση τῆς δωρεὰν παιδείας σὰν ἕνα ἀπὸ τὰ πρώτιστα καθήκοντα κοινωνικῆς καὶ πολιτιστικῆς ἀνάπτυξης καὶ νὰ προχωρήσῃ χωρὶς δισταγμοὺς στὴν συνεπῆ ἐφαρμογή της.

Σχετικὰ μὲ τὴν πρόταση γιὰ ψήφισμα ποὺ ἔγινε, συμφωνοῦμεν πλήρως μὲ τὸ ψήφισμα. Θὰ θέλαμεν ὅμως νὰ εἰσηγηθοῦμε τὸ ψήφισμα αὐτό, ἂν εἶναι δυνατόν, νὰ σταλῇ στὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας οὕτως ὥστε νὰ συμπεριληφθῇ καὶ τὸ ἀπὸ μᾶς ἐγειρόμενον θέμα, δηλαδὴ τὸ θέμα τοῦ ἐὰν ἡ Κυβέρνηση ἀνέλαβεν ὑποχρέωσιν παροχῆς δωρεὰν παιδείας, δηλαδὴ νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν στοιχειώδη ἐκπαίδευση—εἶναι φυσικὸ νὰ προκύπτουν γιὰ τὴν Κυβέρνηση νομικὲς καὶ συνταγματικὲς ὑποχρεώσεις νὰ παρέχῃ αὐτὴν τὴν θεωρούμενη ὡς στοιχειώδη ἐκπαίδευση δωρεὰν εἰς ὅλους—καὶ ἐπομένως νὰ εὐκολύνῃ τὴν μεταφορὰν τῶν μαθητῶν εἰς τὸ μέρος ὅπου ἔχει σχολεῖον ἢ νὰ κτίσῃ σχολεῖον ἐκεῖ ποὺ εἶναι οἱ μαθητές.

Νομίζω ὅτι ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ σημεῖο εἶναι σημαντικό, θὰ εἰσηγούμην νὰ μελετηθῆ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας. Ἐὰν εἶναι δυνατὸν νὰ συμπληρωθῆ τὸ ὑποβληθὲν ψήφισμα μὲ τὲς πρόνοιες τοῦ ὁποίου συμφωνοῦμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζαμπᾶς.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι θὰ ὑπάρξουν ἀρκετοὶ ἀγορηταὶ καὶ ἐπομένως ἡ συζήτησις θὰ ἀναβληθῆ.

Θὰ δώσω τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Ζαμπᾶν καὶ ἀργότερον θὰ ἀναβάλω τὴν συζήτησιν διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην.

Γ. ΖΑΜΠΑΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Οὐδεὶς δύναται σήμερον νὰ ἀρνηθῆ τὴν ἀνάγκην, οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῆ ὅτι σήμερον αἱ κοινωνικαὶ συνθῆκαι, οἰκονομικαί, πολιτιστικαί, ἐπιβάλλουν τὴν ἐπέκτασιν τῆς παιδείας πέραν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου. Ἤδη τὴν ἀνάγκην αὐτὴν κατενόησαν αἱ Κυβερνήσεις ὅλων τῶν προηγμένων χωρῶν καὶ πλείστων ἀναπτυσσομένων, καὶ καθιέρωσαν ὄχι μόνον δωρεὰν ἀλλὰ καὶ ὑποχρεωτικὴν τὴν παιδείαν μέχρι τοῦ 15ου ἔτους τῆς ἡλικίας τῶν παιδιῶν. Εἰς πολλὰς μάλιστα περιπτώσεις ἔχει καθιερωθῆ μέχρι τοῦ 18ου, δηλαδὴ μὲ πλήρη δωρεὰν Μέσην Ἐκπαίδευσιν. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἡ Ἑλλὰς πρωτοποροῦσα παρέχει δωρεὰν καὶ τὴν Πανεπιστημιακὴν τοιαύτην.

Τὴν ἀνάγκην αὐτὴν κατενόησε καὶ κατανοεῖ πλήρως καὶ ὁ Κύπριος πολίτης ὁ ὁποῖος μὲ στερήσεις φροντίζει πῶς νὰ μορφώσῃ τὰ παιδιά του καὶ τὰ στέλλει εἰς τὸ Γυμνάσιον νὰ πάρουν τὴν γυμνασιακὴν μόρφωσιν. Τρανωτάτη δὲ ἀπόδειξις τοῦ γεγονότος αὐτοῦ εἶναι τὸ ὅτι, ἐνῶ κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1959—1960 ὑπῆρχαν 45 σχολεῖα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν Κύπρον μὲ συνολικὸν ἀριθμὸν μαθητῶν 24.080, κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1971—1972 ὑπῆρχαν 86 σχολεῖα μὲ συνολικὸν ἀριθμὸν μαθητῶν 44.979. Δηλαδὴ μία αὔξησις 77%. Τὴν ἀνάγκην αὐτὴν ἀσφαλῶς κατανοεῖ καὶ ἡ Κυβέρνησις, διότι ἤδη σύμφωνα μὲ τὴν Κυπριακὴν νομοθεσίαν ἀπαγορεύεται εἰς παιδία κάτω τῶν 14 ἐτῶν νὰ ἐργάζωνται. Καὶ ἀπὸ τὴν μιὰν τὸ παιδὶ μέχρι τοῦ 12ου ἔτους τῆς ἡλικίας του φοιτᾶ εἰς τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον. Παρουσιάζεται ἕνα κενὸν δύο ἐτῶν ἀπὸ 12 μέχρι 14 ἐτῶν διὰ νὰ μπορέσῃ τὸ παιδὶ νὰ ἐργασθῆ. Ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν ἡ Κυβέρνησις ἀπαιτεῖ, διὰ νὰ δυνηθῆ μαθητὴς νὰ ἐγγραφῆ εἰς ἐπαγγελματικὴν σχολὴν νὰ ἔχῃ τελειώσει τὸν πρῶτον κύκλον τοῦ Γυμνασίου, δηλαδὴ ζητεῖ νὰ ἔχῃ φοιτήσει εἰς τὰς τρεῖς πρώτας τάξεις τοῦ Γυμνασίου, δηλαδὴ μέχρι τοῦ 15ου ἔτους τῆς ἡλικίας του.

Ἡ Κυβέρνησις ἤδη ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1970 ἐξήγγειλεν ὅτι θὰ παραχωρήσῃ δωρεὰν παιδείαν ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1972—1973 διὰ τὰς τρεῖς πρώτας τάξεις τοῦ Γυμνασίου σταδιακῶς ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ παρὸν σχολικὸν ἔτος μὲ τὴν πρώτην τάξιν. Ἤδη μὲ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου αὐτοῦ δὲν παρέχει τὴν δωρεὰν παιδείαν, ἐκτὸς πλέον ἐὰν ἡ λέξις «δωρεὰν» ἔπαυσε νὰ ἔχῃ τὴν πραγματικὴν σημασίαν της, διότι ζητεῖ νὰ καταβάλλουν οἱ γονεῖς τὸ λεγόμενον ἐσωτερικὸν ταμεῖον. Νομίζω ὅτι ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἤθελε νὰ εἶναι συνεπὴς μποροῦσε νὰ ἐξαγγείλῃ τότε ὅτι θὰ ἐγκαινιάσῃ μίαν περίοδον ἐκπτώσεων καὶ ὅτι θὰ κάμῃ κάποιαν ἔκπτωσιν εἰς τοὺς μαθητὰς τῆς πρώτης τάξεως ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1972—1973 καὶ ὄχι νὰ ἐξαγγείλῃ ὅτι θὰ παρέχῃ δωρεὰν παιδείαν.

Ἔχω ὑπ' ὄψιν μου, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, τὸ τί εἰσεπράχθη κατὰ τὸ παρελθὸν σχολικὸν ἔτος ἀπὸ τοὺς μαθητὰς διὰ τὸ ἐσωτερικὸν ταμεῖον. Τὸ σύνολον τῶν μαθητῶν ὅλων τῶν τάξεων τῶν Σχολείων κατέβαλαν £263.000 διὰ τὸ ἐσωτε-

ρικὸν ταμεῖον. Ἀπὸ αὐτὰ ὁ μέσος ὅρος διὰ τὸν κάθε μαθητὴν ἦτο διὰ μὲν τὰς πόλεις £9 καὶ 795 μίλ, διὰ δὲ τοὺς μαθητὰς τῆς ὑπαίθρου ὁ μέσος ὅρος ἦτο £7,985 μίλ. Ὁ μέσος ὅρος τοῦ ἐσωτερικοῦ ταμείου διὰ κάθε μαθητὴν τῆς πρώτης τάξεως ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰς £7 διότι ἡ εἰσφορὰ τῶν μαθητῶν εἰς τὸ σχολικὸν ταμεῖον ἐξαρτᾶται καὶ ἀπὸ τὴν τάξιν καὶ κατὰ κανόνα οἱ μαθηταὶ τῶν μικρῶν τάξεων πληρώνουν ὀλιγώτερα ἀπὸ ὅ,τι πληρώνουν οἱ μαθηταὶ τῶν μεγάλων τάξεων. Ἐάν, λοιπόν, ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅπως ἀνέφερε καὶ ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Σαββίδης προηγουμένως, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν τῆς πρώτης τάξεως εἶναι γύρω εἰς τὰς 8.000, ἐὰν βάλω τὸ μέγιστον τῆς καταβολῆς τοῦ ἐσωτερικοῦ ταμείου ὡς μέσον ὅρον £7 διὰ τὸν κάθε μαθητὴν τὸ συνολικὸν ποσὸν δὲν ὑπερβαίνει τὰς £56.000 διὰ τὸ παρὸν σχολικὸν ἔτος.

Συνεπῶς τὸ θέμα τοῦ ἐσωτερικοῦ ταμείου δὲν μπορεῖ νὰ τὸ προβάλῃ ἡ Κυβέρνησις ὡς θέμα οἰκονομικόν. Καὶ ἐξηγοῦμαι : Εἰς τρεῖς ἀπὸ τὰς τελευταίας συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς, καὶ συγκεκριμένως εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς 28ης Σεπτεμβρίου, τῆς 12ης Ὀκτωβρίου καὶ τῆς 19ης Ὀκτωβρίου, ἐψηφίσαμεν συνολικὸν ποσὸν £2.723.668 ὡς Συμπληρωματικοὺς Προϋπολογισμούς, ποσὸν τὸ ὁποῖον εἶναι 50 καὶ πλέον φορὰς ἀπὸ ὅ,τι ζητοῦμεν διὰ τὴν καταβολὴν τοῦ ἐσωτερικοῦ ταμείου. Ἐάν, δηλαδή, ἡ Κυβέρνησις ἐπλήρωνεν εἰς τὰς Σχολικὰς Ἐφορείας τὸ ποσὸν τῶν £56.000 θὰ ἀπηλλάσσοντο οἱ μαθηταὶ τῆς πρώτης Τάξεως ὅλων τῶν Σχολείων ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν ταμεῖον καὶ θὰ ἐλύετο τὸ ζήτημα. Ἐὰν δὲ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ ποσὸν τῶν £56.000 εἶναι ὀλιγώτερον τοῦ 1,3 τοῖς χιλίοις τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, τότε μπορεῖ νὰ φανῇ ὅτι δὲν εἶναι πλέον ζήτημα οἰκονομικὸν ἀλλὰ εἶναι ζήτημα κακῆς θελήσεως καὶ ἐλλείψεως συνεπείας τῆς Κυβερνήσεως νὰ μὴν ἐπιχορηγῇ τὰς Σχολικὰς Ἐφορείας μὲ τὸ ποσὸν αὐτὸ καὶ νὰ ἀπαλλάξῃ τοὺς μαθητὰς ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν ταμεῖον. Δὲν νομίζω νὰ εὑρίσκετο συνάδελφος ὁ ὁποῖος θὰ κατεψήφιζε συμπληρωματικὸν προϋπολογισμὸν ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἔστελλεν ὡς συμπληρωματικὸν προϋπολογισμὸν τὸ ποσὸν τῶν £56.000 διὰ τὸ παρὸν σχολικὸν ἔτος.

Τελειώνων, ἔχω τὴν γνώμην ὅτι δύο τρόποι μόνον ὑπάρχουν διὰ νὰ λυθῇ τὸ θέμα αὐτὸ τῆς δωρεὰν παιδείας. Ὁ ἕνας τρόπος εἶναι νὰ ὑποβάλῃ ἡ Βουλὴ ἕνα εὐχετήριον ἔγγραφον, ὅπως πολλὰς φορὰς ἔχομεν ὑποβάλει, καὶ νὰ πάρῃ καὶ ἐκεῖνο τὸν δρόμον του καὶ νὰ δικαιώσωμεν ὅλους ὅσους πιστεύουν ὅτι ἡ Βουλὴ ἀποτελεῖ διακοσμητικὸν στοιχεῖον εἰς τὴν Κύπρον «καὶ νὰ ζήσουν ἐκεῖνοι καλὰ καὶ ἐμεῖς καλύτερα», καὶ ἔτσι νὰ κλείσῃ τὸ ζήτημα, ἢ μία ἄλλη λύσις :

Ἡ Βουλὴ νὰ λάβῃ ἀπόφασιν νὰ ἀρνηθῇ νὰ ψηφίσῃ οἱονδήποτε συμπληρωματικὸν προϋπολογισμὸν μέχρι τέλους τοῦ ἔτους ἐὰν δὲν ἔλθῃ τοιοῦτος συμπληρωματικὸς προϋπολογισμὸς διὰ τὸ ποσὸν τῶν £56.000 διὰ τοῦ ὁποίου νὰ ἐπιχορηγηθοῦν αἱ Σχολικαὶ Ἐφορεῖαι καὶ νὰ ἀπαλλαγοῦν οἱ μαθηταὶ ἀπὸ τὸ σχολικὸν ταμεῖον, ἐν συνεχείᾳ δέ, διὰ τὸν ἑπόμενον προϋπολογισμόν, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ πρόνοια διὰ τὸ ποσὸν αὐτὸ διὰ τὸν σκοπὸν τὸν ὁποῖον ἀνέφερα, νὰ ἀρνηθῇ ἡ Βουλή, καὶ νὰ τὸ δηλώσῃ ἀπὸ τώρα ὅτι θὰ ἀρνηθῇ, νὰ ψηφίσῃ τὸν προϋπολογισμόν.

Προσωπικῶς πιστεύω εἰς τὴν δευτέραν λύσιν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἀναβάλω τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι ἀγορηταὶ διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην.

Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην ἔχει ὡς ἀκολούθως :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετική Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ Πωλήσεως Γαιῶν (Εἰδικὴ Ἐκτέλεσις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(2) Ὁ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμος τοῦ 1968.

(3) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1963.

(4) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1965.

(5) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(6) Ὁ περὶ Κήπων Ἐσπεριδοειδῶν (Ἐπισκόπησις καὶ Καταγραφὴ) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(7) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 11) τοῦ 1972.

(8) Ὁ περὶ Δημοσίων Ὑπαλλήλων (Αὔξησις τῶν Μισθῶν) Νόμος τοῦ 1972.

(9) Ὁ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Νόμος τοῦ 1972.

(10) Ὁ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(11) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(12) Ὁ περὶ Δήμων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(13) Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : «Τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ Ταμείου ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν καὶ ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους μερικῶς ἐφαρμοσθεῖσαν πολιτικὴν περὶ παροχῆς δωρεὰν παιδείας». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως). (Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Αἱμ. Μιχαηλίδη).

Ἡ προσεχὴς συνεδρίασις τῆς Βουλῆς ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως αὐτῆς.

(Ὥρα λήξεως 7.8 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαμπᾶς Γεώργιος
Κληρίδης Ξάνθος
Κόσιης Νῖκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Διευκολύνσεις διὰ τὴν λειτουργίαν ἀεροπορικῆς συγκοινωνίας μεταξὺ Λευκωσίας καὶ Πάφου—Ἡ ἀσφάλτωσις τῆς ὁδοῦ Κάθηκα - Πέγειας—Ἡ ἐπάνδρωσις τῶν γραφείων τοῦ Τμήματος Κτηματολογίου καὶ Χωρομετρίας—Ἡ παραχώρησις κρατικῶν γαιῶν δι' οἰκιστικοὺς σκοποὺς—Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα γενικῶς, εἰδικώτερον δὲ ἡ ἀνέγερσις ὑδατοφράκτου εἰς τὴν περιοχὴν Πλατρῶν καὶ ἑτέρου τοιούτου εἰς τὴν περιοχὴν Φοινίου—Ἀνησυχίαι ἐπηρεαζομένων ἰδιοκτητῶν γῆς ἐκ τοῦ καθορισμοῦ διαφόρων ζωνῶν ἀνατολικῶς τῆς πόλεως Λεμεσοῦ διὰ τὰς ὁποίας τίθενται διάφοροι περιορισμοὶ πρὸς τὸν σκοπὸν διατηρήσεως τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος—Ἡ παρατηρουμένη καθυστέρησις εἰς τὴν ἀνέγερσιν ὑδατοφράκτου ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ξεροῦ).

(2) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικοῦ) (Ἀρ. 2) Νόμου τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(3) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Συνεργασίας εἰς τὸν Τομέα τῶν Ὑγειονομικῶν Ὑπηρεσιῶν (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(4) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Α. Νεοκλέους, Ε. Παπαϊωάννου, Φ. Παρασκευαΐδης, Α. Σωτηριάδης, Π. Δημητρίου, Ν. Σαμψών, Αἰμ. Φράγκος, Ξ. Κληρίδης, Αἰμ. Μιχαηλίδης, Β. Λυσσαρίδης, Κ. Χριστοδουλίδης, Πρόεδρος, Τ. Παπαδόπουλος) ἐπὶ τοῦ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμου τοῦ 1968 καὶ παραπομπὴ ὡρισμένων τροποποιητικῶν εἰσηγήσεων γενομένων ὑπὸ τοῦ Βουλευτοῦ κ. Τάσου Παπαδοπούλου εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν.

(5) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

(6) Ἔκδοσις ἐπιφυλαχθείσης ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ἐπὶ ἐγερθείσης διαδικαστικῆς ἐνστάσεως ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος ὑπὸ τοῦ Βουλευτοῦ κ. Αἱμ. Μιχαηλίδη θέματος «Τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ Ταμείου ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν καὶ ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους μερικῶς ἐφαρμοσθεῖσαν πολιτικὴν περὶ παροχῆς δωρεὰν παιδείας», αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Αἱμ. Μιχαηλίδης, Γ. Σαββίδης, Γ. Ζαμπᾶς) καὶ ἀναβολὴ πρὸς περαιτέρω συζήτησιν τοῦ θέματος κατὰ τὴν ἑπομένην συνεδρίασιν.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 9ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1972

(Ὥρα ἐνάρξεως 5.34 μ.μ.)

(Ἀρ. 8)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 9ην Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1972.

«Ἀπὸ ἕναν ἀριθμὸ κοινοτήτων ὑποβάλλονται παράπονα ὅτι ἐπιβαρύνονται μὲ τὴν πληρωμὴ ἐνοικίων γιὰ τὶς κατοικίες τῶν δασκάλων. Ἡ ἐπιβάρυνση αὐτὴ αὐξάνει τὴ φορολογία γιὰ τοὺς κατοίκους τῆς ὑπαίθρου λόγῳ τῆς αὔξησης τῶν ἐνοικίων μέσα στὰ τελευταῖα χρόνια.

Μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήση τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας πῶς μελετᾶται ἡ ἀντιμετώπιση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 2αν Νοεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Παιδείας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«'Εν ὄψει τοῦ ἐγκριθέντος σχεδίου καταβολῆς, ἀπὸ τοῦ παρόντος σχολικοῦ ἔτους, ἐπιδόματος ἐνοικίου εἰς διδασκάλους ὑπηρετοῦντας εἰς σχολεῖα τῆς ὑπαίθρου αἱ κοινότητες δὲν θὰ ὑποχρεοῦνται πλέον νὰ ἐνοικιάζουν κατοικίας διὰ τοὺς διδασκάλους, οἱ ὁποῖοι θὰ προβαίνουν εἰς ἰδικάς των διευθετήσεις καὶ θὰ εἰσπράττουν τὸ σχετικὸν ἐπίδομα ἐνοικίου.

2. Διὰ τῆς νέας ταύτης διευθετήσεως αἱ κοινότητες ἀπαλλάσσονται τῆς σοβαρᾶς ταύτης ὑποχρεώσεως, δυνατὸν ὅμως νὰ κληθοῦν νὰ ἀναλάβουν μικρὸν μέρος τῆς ὅλης δαπάνης».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Σεπτεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερίας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα τὴν 16ην Σεπτεμβρίου 1972.

«'Η γέφυρα ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Χρυσοχοῦς, ἡ ὁποία συνδέει τὸ χωρίον Προδρόμι μὲ τὴν Πόλιν (Χρυσοχοῦς) εἶναι στενὴ καὶ ἐπικίνδυνος.

'Ερωτᾶται τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς διατὶ μέχρι σήμερον δὲν ἐμελετήθη ἡ ἀντικατάστασίς της καὶ πότε θὰ ἀποφασισθῇ ἡ κατασκευὴ νέας γεφύρας πρὸς ἀποφυγὴν δυστυχημάτων».

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 2αν Νοεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 16ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«'Η κατασκευὴ νέας γεφύρας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Προδρομίου—Πόλεως περιελήφθη εἰς τὸ νέον ὁδικὸν ἔργον Δρούσιας—Πόλεως μέσῳ Προδρομίου, ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ὁποίου ἔχει ἤδη ἀρχίσει ὑπὸ τοῦ Τμήματος Δημοσίων "Εργων».

'Η ἀνάγνωσις 'Ερωτήσεων καὶ 'Απαντήσεων ἐπερατώθη, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ 'Εργασία.

Τὸ πρῶτον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «'Ο περὶ Πωλήσεως Γαιῶν (Εἰδικὴ 'Εκτέλεσις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

Τὸ θέμα τοῦτο δὲν δύναται νὰ συζητηθῇ σήμερον διότι δὲν ἔχει κυκλοφορήσει εἰσέτι ἡ "Εκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς.

«'Ο περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμος τοῦ 1968».

'Επὶ τοῦ ἐν λόγῳ Νομοσχεδίου ὑπάρχει Συμπληρωματικὴ "Εκθεσις. Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Συμπληρωματικὴν "Εκθεσιν εἰς τὴν Βουλήν.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1968».

Παρόντες :

Ξάνθος Κληρίδης, Πρόεδρος
Νῖκος Κόσιης
'Ανδρέας Φάντης
Χριστόφορος Χριστοφίδης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν προέβη εἰς ἐπανεξέτασιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου καὶ εἰδικώτερον ὡρισμένων πτυχῶν τούτου, εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 7ην Νοεμβρίου 1972. Εἰς τὴν συνεδρίασιν ταύτην παρέστησαν ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων καὶ τὸ ἔντιμον Μέλος αὐτῆς κ. Τάσος Παπαδόπουλος, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἐγείρει ἀριθμὸν θεμάτων κατὰ τὴν δευτέραν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου ἐν τῇ Βουλῇ. Εἰς τὴν συνεδρίασιν κληθέντες παρέστησαν ἐπίσης ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας καὶ ἐκπρόσωποι τῶν Ὑπουργείων Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν.

Ὡς γνωστόν, συνετάχθη ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν, εἰς ἣν παρεπέμφθη πρὸς μελέτην τὸ νομοσχέδιον, σχετικὴ ἔκθεσις ἥτις καὶ ἐθεωρήθη ὡς ἀναγνωσθεῖσα εἰς τὴν Βουλὴν τὴν 26ην Ὀκτωβρίου 1972, πλήν, ὅμως, τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον δὲν ἐψηφίσθη εἰς νόμον καθότι, κατόπιν σχετικῆς συζητήσεως ἐπ' αὐτοῦ, ἠγέρθη ἀριθμὸς θεμάτων τὰ ὁποῖα παρεπέμφθησαν ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος εἰς τὴν ἐν λόγῳ Ἐπιτροπὴν πρὸς μελέτην.

Ὡς εἶναι περαιτέρω γνωστόν, αἱ ἐν συνόψει ἐκτεθεῖσαι ὑπό τινων μελῶν τῆς Βουλῆς ἀπόψεις κατὰ τὴν ἐν λόγῳ συζήτησιν τοῦ ὅλου θέματος δύνανται, ἀναλυόμεναι καὶ παρουσιαζόμεναι ὑπὸ μορφὴν εἰσηγήσεων διὰ τροποποίησιν τοῦ νομοσχεδίου, νὰ ταξινομηθῶσιν ὡς ἀκολούθως :

(α) Προετάθη ὅπως ἡ ἐγκαθιδρυομένη διὰ τοῦ νομοσχεδίου πολεοδομικὴ ἀρχὴ ὑποχρεοῦται εἰς τὴν δημοσίευσιν ἁπάντων ἀνεξαιρέτως τῶν σχεδίων διὰ τὴν πολεοδομικὴν ἀνάπτυξιν τῶν διαφόρων περιοχῶν εὐθὺς ὡς ταῦτα συλληφθῶσιν εἰς τὰς βασικάς των γραμμάς. Διὰ τῆς προτάσεως ταύτης θὰ παρέχηται ἡ εὐκαιρία εἰς ἅπαντας τοὺς πολίτας νὰ γνωρίζωσι τὰ σχέδια τῆς Κυβερνήσεως καὶ εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν θὰ ἐξαλειφθῶσιν οἱαιδήποτε τυχὸν δημιουργηθησόμεναι καταστάσεις κερδοσκοπίας ὑπὸ προσώπων ἀρκούντως ἐνημερωμένων ἐπὶ τῶν ἑκάστοτε πολεοδομικῶν σχεδίων εἰς βάρος τῆς πλειοψηφίας τῶν πολιτῶν ἥτις θὰ ἔχῃ πλήρη ἄγνοιαν τούτων.

(β) Τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον νὰ τροποποιηθῇ κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ προβλέπηται διὰ τούτου ἡ ἐπιβολὴ τέλους βελτιώσεως εἰς τὰς περιπτώσεις ἐκείνας ὅπου ἡ ἐκτέλεσις ἑνὸς πολεοδομικοῦ σχεδίου θὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν δημιουργίαν εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας τῶν ἐπηρεαζομένων ἀκινήτων τεραστίων κερδῶν ὡς ἐκ τῆς ὑπερτιμήσεως τῆς γῆς των.

Ὡς ἐπεξηγήθη ὑπὸ τοῦ εἰσηγηθέντος τὴν πρότασιν Βουλευτοῦ, πλεῖστοι ἰδιοκτῆται γῆς κερδίζουν τεράστια ποσὰ συνεπείᾳ τῆς ἐκτελέσεως ἑνὸς πολεοδομικοῦ ἔργου ἐντὸς ἢ πλησίον τῆς ἰδιοκτησίας των, ἐνῶ ἐκ παραλλήλου ἡ Κυβέρνησις, θέτουσα ἐν ἐφαρμογῇ τὰ ἐν λόγῳ πολεοδομικὰ σχέδια, ἀναγκάζεται ἐν τῇ πράξει νὰ προβαίνῃ εἰς τὴν καταβολὴν σημαντικοῦ ἀριθμοῦ ἀποζημιώσεων δι' ἀπαλλοτριωθείσας γαίας πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Ὡς ἐκ τούτου ἐπιβάλλεται ὅπως μέρος τῆς οἰκονομικῆς δαπάνης, ἡ ὁποία θὰ βαρύνῃ τὴν Κυβέρνησιν, καταβάλληται ἐκ μέρους τῶν ἐπωφελουμένων ἐκ τῆς ἐκτελέσεως τῶν τοιούτων πολεοδομικῶν σχεδίων.

(γ) Ἐν ὄψει τοῦ προσφάτου καθορισμοῦ διὰ διαταγμάτων ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν πολεοδομικῶν ζωνῶν εἰς διαφόρους περιοχὰς τῆς νήσου καὶ τοῦ προκληθέντος συνεπείᾳ τούτου σάλου καὶ ἀντιδράσεων ἐκ μέρους τῶν κατόχων γῆς εἰς τὰς ἐπηρεασθείσας περιοχάς, ὑπεβλήθη ἡ εἰσήγησις ὅπως αἱ εἰς τὸ ἄρθρον 84 τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου (ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς) περιληφθεῖσαι διατάξεις τροποποιηθῶσιν ἢ ἀπαλειφθῶσιν ἐξ ὁλοκλήρου ἵνα μὴ ἔλθῃ ἡ Νομοθετικὴ Ἐξουσία, εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν, νὰ νομιμοποιήσῃ ἢ νὰ καταστήσῃ ἐγκύρους ὡρισμένας πράξεις τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν τῶν ὁποίων τὴν ἐγκυρότητα καὶ νομιμότητα ἠμφεσβήτησαν εἰς τὰ δικαστήρια οἱ ἐπηρεασθέντες πολῖται.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὰς ὡς ἄνω ἐν συνόψει ἐκτεθείσας ἀπόψεις κατὰ τὴν ἐν τῇ Βουλῇ λαβοῦσαν χώραν προκαταρκτικὴν συζήτησιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου, καὶ ἀφοῦ συνεζήτησε ταύτας ἐν ἐκτάσει μετὰ τῶν ἁρμοδίων ἐκπροσώπων τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ἤχθη, τῇ ὁμοφώνῳ συναινέσει ἁπάντων τῶν παρευρισκομένων εἰς τὴν ὡς ἄνω συνεδρίασιν, εἰς τὰς ἀκολούθους ἀποφάσεις :

(α) Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑπ' ἀριθμὸν (α) εἰσήγησιν ἀνωτέρω, παρεσχέθησαν ὑπὸ τῶν τεχνικῶν τοῦ ἁρμοδίου Κυβερνητικοῦ Τμήματος ἐπεξηγήσεις ὅτι λόγῳ τῆς φύσεως τῶν διαφόρων πολεοδομικῶν σχεδίων καὶ εἰδικώτερον τοῦ Σχεδίου διὰ τὴν Νῆσον δὲν εἶναι πρακτικῶς δυνατὸν νὰ κοινοποιῆται οἱαδήποτε πτυχὴ τούτου εὐθὺς ὡς τοῦτο συλλαμβάνεται εἰς τὰς βασικάς του γραμμὰς ὡς ἐκ τῆς γενικότητός του καὶ τῆς συνεχοῦς ἐκ τῶν πραγμάτων ἐπιβαλλομένης ἀναθεωρήσεως αὐτοῦ. Ἐν ὄψει δὲ καὶ τῆς προβλέψεως εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον εἰδικῆς προνοίας περὶ δημοσιεύσεως τῶν ἑκάστοτε πολεοδομικῶν σχεδίων καὶ παροχῆς τῆς εὐκαιρίας εἰς τὸ εὐρὺ κοινὸν νὰ ὑποβάλλῃ ἐπὶ τῶν ἑκάστοτε σχεδίων τὰς ἀπόψεις καὶ παρατηρήσεις του πιστεύεται, ὡς παρετηρήθη ὑπὸ τῶν ἰδίων ὡς ἄνω τεχνικῶν, ὅτι αἱ ἐν λόγῳ προβλέψεις ἀποτελοῦν ἀσφαλῆ ἐχέγγυα διὰ τὴν προστασίαν τῶν ἐπηρεαζομένων πολιτῶν ἐξ οἱωνδήποτε κερδοσκοπικῶν τάσεων.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ὁ ὑποβαλὼν τὴν ὡς ἄνω πρότασιν Βουλευτὴς ἱκανοποιηθεὶς πλήρως ἀπέσυρε ταύτην.

(β) Κατόπιν διεξαγωγῆς ἐκτενοῦς συζητήσεως ὡς πρὸς τὴν σκοπιμότητα τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ εἰς τὴν παράγραφον (Ρ) ἀνωτέρω ἀναφερομένου τέλους βελτιώσεως (betterment levy), καὶ ἀφοῦ ἐπεξηγήθη ὑπὸ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ὅτι αἱ μέχρι σήμερον διατηρούμεναι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τοῦτο ἐπιφυλάξεις των ἀνήγοντο βασικῶς εἰς τὰς ἐν τῇ πράξει προβλεπομένας ὅπως ἀναφυῶσι δυσκολίας διὰ τὴν ἐφαρμογὴν μιᾶς τοιαύτης προνοίας, ἰδίως δὲ ἐν ὄψει καὶ τῆς κτηθείσης ἀλλαχοῦ ἐμπειρίας περὶ τὸ θέμα τοῦτο, χωρὶς ἐκ παραλλήλου νὰ ἀπορρίπτουν τὸ δικαιολογημένον τῆς ἐπιβολῆς τοῦ τοιούτου τέλους, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ὅπως περιληφθῇ εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον διάταξις δι' ἐπιβολὴν τέλους βελτιώσεως εἰς τὰς περιπτώσεις ἐκείνας ὅπου ἡ ἐκτέλεσις ἑνὸς πολεοδομικοῦ σχεδίου ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν δημιουργίαν τεραστίων κερδῶν δι' ἀριθμὸν ἐπηρεαζομένων ἰδιοκτητῶν ἀκινήτου περιουσίας ὡς ἐκ τῆς ὑπερτιμήσεως τῶν γαιῶν των, τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας ἀναλαβόντος ἐν προκειμένῳ ὅπως συντάξῃ τὸ σχετικὸν ἄρθρον τὸ ὁποῖον, ὑπὸ τὰς σημερινὰς περιστάσεις, θὰ κάμνῃ πρόβλεψιν περὶ τοῦ τοιούτου τέλους καὶ ἡ λεπτομέρεια τῆς ἐπιβολῆς, βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τούτου νὰ ρυθμισθῇ διὰ Κανονισμῶν ἐκδιδομένων δυνάμει τῆς συνταχθησομένης νέας διατάξεως.

Τὸ συνταχθὲν ἐν προκειμένῳ νέον ἄρθρον 80, τὸ ὁποῖον θ' ἀποτελέσῃ τὸ Μέρος Ἕνατον τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, ἔχει ὡς ἀκολούθως :

«ΜΕΡΟΣ ΕΝΑΤΟΝ

ΤΕΛΟΣ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΣ

Ἐπιβολὴ τέλους βελτιώσεως.

80.—(1) Ὁσάκις μετὰ τὴν καθωρισμένην ἡμερομηνίαν, ἡ ἀξία ἀναπτύξεως ἀκινήτου ἰδιοκτησίας ἔχει πραγματοποιηθῇ ἐπιβάλλεται καὶ εἰσπράττεται, παρὰ τοῦ καθωρισμένου προσώπου, τέλος βελτιώσεως βάσει τοῦ καθωρισμένου συντελεστοῦ ὑπολογιζόμενον κατὰ τὸν καθωρισμένον τρόπον.

(2) Διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ παρόντος ἄρθρου ἡ ἀξία ἀναπτύξεως οἱασδήποτε ἀκινήτου ἰδιοκτησίας τεκμαίρεται ὅτι πραγματοποιεῖται εἰς τὰς ἀκολούθους περιπτώσεις—

(α) ἐπὶ τῇ πωλήσει ἢ κατ' ἄλλον τρόπον διαθέσει τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας·

(β) ἐπὶ τῇ μισθώσει τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας διὰ περίοδον μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ ἑπτὰ ἔτη·

(γ) ἐπὶ τῇ παροχῇ δουλείας ἢ οἱουδήποτε ἑτέρου ἐμπραγμάτου δικαιώματος ἐπὶ τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας·

(δ) ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς κατασκευῆς οἱουδήποτε ἔργου ἢ σχεδίου οὐσιώδους ἀναπτύξεως ἐπὶ τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας·

(ε) ἐπὶ τῇ ἀποκτήσει δικαιώματος καταβολῆς ἀποζημιώσεως δυνάμει τοῦ Ὀγδόου Μέρους.

(3) Διὰ τοὺς σκοποὺς ἐπιβολῆς καὶ βεβαιώσεως τοῦ τέλους βελτιώσεως θὰ λογίζηται κατὰ τὸν καθωρισμένον τρόπον ἡ ἀγοραία ἀξία τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας πρὸ τῆς ἐπελεύσεως τοῦ γεγονότος ὅπερ προεκάλεσε τὴν αὔξησιν τῆς ἀξίας τῆς ἀναπτύξεως ταύτης συνυπολογιζομένων ἁπασῶν τῶν δαπανῶν (περιλαμβανομένων καὶ τόκων) διὰ τὴν βελτίωσιν ἐφ' ὅσον αὗται συνετέλεσαν εἰς ἐπαύξησιν τῆς ἀξίας ταύτης.

(4) Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος ἄρθρου δύνανται, διὰ διατάγματος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, δημοσιευομένου εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας, νὰ μὴ ἐφαρμοσθῶσιν εἰς ὡρισμένας περιοχὰς ἢ εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις ἐξειδικευομένας ἐν τῷ διατάγματι.

(5) Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἐκδίδει Κανονισμούς, δημοσιευομένους εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας, διὰ τὴν καλυτέραν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος ἄρθρου καὶ διὰ τὸν καθορισμὸν παντὸς θέματος ὅπερ δυνάμει τῶν διατάξεων τούτων δέον ἢ δύναται νὰ καθορισθῇ :

Νοεῖται ὅτι Κανονισμοὶ ἐκδιδόμενοι ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος Νόμου κατατίθενται εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων. Ἐὰν μετὰ πάροδον εἴκοσι καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς τοιαύτης καταθέσεως ἡ ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων δι' ἀποφάσεως αὐτῆς δὲν τροποποιήσῃ ἢ ἀκυρώσῃ τοὺς οὕτω κατατεθέντας Κανονισμοὺς ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει τότε οὗτοι ἀμέσως μετὰ τὴν πάροδον τῆς ὡς ἄνω προθεσμίας δημοσιεύονται ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας καὶ τίθενται ἐν ἰσχύϊ ἀπὸ τῆς τοιαύτης δημοσιεύσεως. Ἐν περιπτώσει τροποποιήσεως τούτων ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων οὗτοι δημοσιεύονται ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας ὡς ἤθελον οὕτῳ τροποποιηθῇ ὑπ' αὐτῆς καὶ τίθενται ἐν ἰσχύϊ ἀπὸ τῆς τοιαύτης δημοσιεύσεως.».

(γ) Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν εἰς τὴν παράγραφον (γ) ἀνωτέρω εἰσήγησιν διὰ τροποποίησιν τοῦ ἄρθρου 84 τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἀφοῦ ἀντήλλαξεν ἀπόψεις μετὰ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ ἔλαβεν ὡσαύτως ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονὸς ὅτι ἐν σχέσει μὲ τὰ θέματα ταῦτα ἐκκρεμεῖ εἰς τὰ δικαστήρια ἀριθμὸς ἐφέσεων ὑποβληθεισῶν ἐκ μέρους τῶν ἐπηρεασθέντων πολιτῶν συνεπείᾳ τοῦ καθορισμοῦ τῶν προμνησθεισῶν πολεοδομικῶν ζωνῶν, ἀπεφασίσθη, τῇ συγκαταθέσει καὶ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ὅπως ἐπενεχθῇ εἰς τὸ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου τοιαύτη τροποποίησις ὥστε τελικῶς τὸ ἐν λόγῳ ἄρθρον νὰ μὴ καθιστᾷ ἐγκύρους ἢ νομίμους οἱασδήποτε πράξεις τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς γενομένας κατὰ παράβασιν τῆς ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίας.

'Η 'Επιτροπὴ ἐν προκειμένῳ εἰσηγεῖται, τῇ συναινέσει τῶν ἐκπροσώπων τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Εξουσίας καὶ ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας, τὴν προσθήκην εἰς τὴν πρώτην ἐπιφύλαξιν τοῦ ἑδαφίου (2) τοῦ ἄρθρου 84 τοῦ νομοσχεδίου εὐθὺς μετὰ τὰς λέξεις «καθορισμὸς ζωνῶν» τῆς λέξεως «νομίμως».

'Επὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐπανεξετάσεως διαφόρων προνοιῶν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν ἐξήτασε τὸ θέμα τῆς ὑποβολῆς ἐφέσεων εἰς τὸν 'Υπουργὸν ἢ τὸ 'Υπουργικὸν Συμβούλιον, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, ἐκ μέρους τῶν ἐπηρεαζομένων προσώπων κατ' ἀποφάσεων ἢ ἄλλων πράξεων τῆς ἁρμοδίας πολεοδομικῆς ἀρχῆς καὶ ἀπεφάσισε, τῇ εἰσηγήσει τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας, νὰ προτείνῃ τὴν μετονομασίαν τῶν τοιούτων ἐφέσεων εἰς ἱεραρχικὰς προσφυγάς, καὶ τοῦτο ἵνα συνάδῃ πρὸς τὴν ἐσχάτως χρησιμοποιηθεῖσαν φρασεολογίαν εἰς ἕτερα νομοθετήματα. Κατόπιν τούτου ἐπέφερεν εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον τὰς ἀναγκαίας καὶ συνεπακολούθους τροποποιήσεις. Αὗται, ἀναλυτικῶς, ἀναφέρονται εἰς τὰ ἄρθρα 31, 32, 36, 45, 47 καὶ 85.

'Υπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου ἀφοῦ ἐνσωματωθῶσιν ἐν αὐτῷ αἱ ἀνωτέρω ἐκτεθεῖσαι τροποποιήσεις καὶ αἱ συνεπακόλουθοι τοιαῦται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ στάδιον τῶν ἀγορεύσεων ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ἔχει συμπληρωθῇ καὶ πρόκειται τώρα νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων. 'Ανὰ 20 ἄρθρα.

'Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

"Εν θέμα διαδικασίας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Πρέπει νὰ δηλώσωμεν ὅτι ἐγένετο ἀρκετὰ σοβαρὰ καὶ ἀρκετὰ καλὴ ἐργασία ὑπὸ τῆς 'Επιτροπῆς 'Εσωτερικῶν. 'Αλλὰ τίθενται ἐνώπιόν μας θέματα τὰ ὁποῖα διὰ πρώτην φορὰν βλέπομεν αὐτὴν τὴν στιγμήν. Καὶ νομίζω ὅτι θὰ εἶναι κάπως βεβιασμένον ἐὰν κληθῶμεν νὰ ἀποφασίσωμεν ἐπὶ αὐτῶν τῶν θεμάτων.

Θὰ δώσω ἕν παράδειγμα παρ' ὅλον, ὅπως εἶπα, ὅτι συμφωνῶ ἀπολύτως ὅτι ἀσφαλέστατα οἱ πραγματοποιοῦντες τεράστια κέρδη ἀπὸ βελτιώσεις θὰ πρέπει νὰ φορολογοῦνται· εἶναι δικαιότατον μέτρον, ἐν τούτοις, ὅπως εἶναι τὸ Νομοσχέδιον, εἶναι δυνατὸν ἕνας πατέρας ὁ ὁποῖος ἔχει μόνον ἕνα οἰκόπεδον καὶ τὸ ὁποῖον κατ' ἄλλον τρόπον θὰ διαθέσῃ πρὸς τὴν κόρην του, νὰ κληθῇ νὰ πληρώσῃ. Βεβαίως ὑπάρχει ἡ διάταξις ὅτι τὸ 'Υπουργικὸν Συμβούλιον εἶναι δυνατὸν εἰς εἰδικὰς περιπτώσεις νὰ ἀπαλλάξῃ, κλπ., ἀλλ' ἴσως ὅλες αὐτὲς οἱ περιπτώσεις νὰ χρειάζωνται περισσοτέραν μελέτην. Δι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαι ὅπως, διὰ τὴν καλυτέραν μελέτην τοὐλάχιστον αὐτοῦ τοῦ νέου ἄρθρου τὸ ὁποῖον εἶναι κάτι τὸ ἐντελῶς καινούργιον, δοθῇ ἡ εὐκαιρία εἰς τοὺς Βουλευτὰς νὰ τὸ μελετήσουν οὕτως ὥστε ἂν ἔχουν παρατηρήσεις ἐπὶ οὐσίας, αἱ ὁποῖαι εἶναι δυνατὸν νὰ ἀλλάξουν τὴν ὅλην κατάστασιν, νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ τὰς θέσουν ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρόκειται περὶ Συμπληρωματικῆς 'Εκθέσεως, ἡ ὁποία κατ' ἀνάγκην δὲν κυκλοφορεῖ 48 ὥρας πρὸ τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος. 'Εν τούτοις, ἐφ' ὅσον διὰ τῆς σημερινῆς ἐκθέσεως προτείνονται ὡρισμέναι βασικαὶ τροποποιήσεις ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἐπιβολῆς τέλους ἐπὶ βελτιώσει περιουσίας, θὰ ἦτο ὀρθὸν

νὰ ἀναβληθῇ διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς τὸ θέμα. Ἀλλὰ ἡ ἀναβολὴ θὰ ἐσήμαινεν ὅτι δὲν θὰ ὑπάρξουν νέαι εἰσηγήσεις ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ ὅτι οἱοσδήποτε Βουλευτὴς ἔχει εἰσηγήσεις θὰ τὰς ὑποβάλῃ ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς οὕτως ὥστε τὴν προσεχῆ Πέμπτην νὰ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ προχωρήσωμεν μὲ τὴν θέσπισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον.

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Μόνον μίαν μικρὰν παρατήρησιν.

Ἐπειδὴ εἰς τὴν σελίδα 3 τῆς Συμπληρωματικῆς Ἐκθέσεως ἀναφέρεται : «Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ὁ ὑποβαλὼν τὴν ὡς ἄνω πρότασιν Βουλευτὴς ἱκανοποιηθεὶς πλήρως ἀπέσυρε ταύτην» καὶ ὁ ὑποβαλὼν τὴν πρότασιν Βουλευτὴς ἤμην ἐγώ, θέλω νὰ διευκρινίσω ὅτι ἔχω ἱκανοποιηθῇ ὅτι πρακτικῶς δὲν εἶναι εὔκολος ἡ υἱοθέτησις τοῦ θεσμοῦ· δὲν ἔχω ἱκανοποιηθῇ πλήρως ὅτι παρέχονται αἱ διασφαλίσεις τὰς ὁποίας ἐζήτησα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν τῷ μεταξὺ θὰ ἤθελα νὰ πληροφορήσω τὰ ἔντιμα Μέλη τῆς Βουλῆς ὅτι ἐν σχέσει πρὸς τὰ κατατεθέντα ἔγγραφα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Παναγιώτη Δημητρίου, τὰ ὁποῖα ἀπέστειλα εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν διὰ νὰ ἔχω τὰς ἀπόψεις του, κατὰ πόσον διέρρευσαν ἐκ τοῦ Ὑπουργείου ἢ ἐκ τῆς Ἐπιτροπῆς ἢ ἐκ τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας, ἔχω λάβει τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν τὴν ὁποίαν θὰ ἀναγνώσω πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν Βουλευτῶν χωρὶς νὰ θεωρῶ ὅτι τὸ θέμα τοῦτο ἔληξεν.

Ἀπεστάλη ἐπιστολὴ ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων πρὸς τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν καὶ ἀκολούθως ἀπεστάλη ἀπάντησις πρὸς τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἀκολούθως :

«CI/2C.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΗΣΕΩΣ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

4η Νοεμβρίου 1972.

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΗ

Γενικὸν Διευθυντὴν
Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν,

Ἀναφέρομαι εἰς τὴν ἐπιστολὴν ἥτις ἐστάλη πρὸς ὑμᾶς ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, ὑπ' ἀριθμὸν Ν. 81/68 καὶ ἡμερομηνίαν 3ην Νοεμβρίου 1972, ἐν σχέσει μὲ φωτοτυπίας σχεδίων πολεοδομίας τὰ ὁποῖα φαίνεται ὅτι διέρρευσαν παρ' ὅλον ὅτι εἶναι ἀπόρρητα.

Ἔχω ἐλέγξει προσωπικῶς τὰς ἄνω ἀναφερομένας φωτοτυπίας καὶ ἔχω διαπιστώσει ὅτι πράγματι αὗται εἶναι φωτοτυπίαι ληφθεῖσαι ἐκ τῆς Τελικῆς Ἐκθέσεως ἥτις ὑπεβλήθη ἐκ μέρους τοῦ Τμήματος τούτου καὶ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Νόττιγχαμ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1972. Αἱ φωτοτυπίαι αὗται ἐλήφθησαν ἐκ τῶν ἀκολούθων Τόμων :

Σχέδιον Περιοχῆς Τροόδους : Τόμος 6, Μέρος 1, Κεφάλαιον 5.

Τοπικὸν Σχέδιον Λεμεσοῦ : Τόμος 5, Μέρος 3, Κεφάλαιον 4.

"Οσον ἀφορᾷ τὸ Σχέδιον Περιοχῆς Τροόδους ὀφείλω νὰ ἀναφέρω ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι ἀπόρρητον διότι ἤδη τοῦτο ἐδόθη εἰς τὸ παρελθὸν εἰς τὴν δημοσιότητα (παρακαλῶ ἴδετε 'Εφημερίδα Φιλελεύθερον τῆς 16ης Σεπτεμβρίου 1970) συμπεριελήφθη ὅμως εἰς τὴν Τελικὴν "Εκθεσιν "Town and Country Planning for Cyprus" ὡς δεῖγμα τῆς ἐκτελεσθείσης ἐργασίας.

"Οσον ἀφορᾷ τὰ δύο σχέδια (Πρόεδρος: Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ θὰ ἤθελα νὰ κάμω μίαν παρατήρησιν, ὅτι ἀναφέρεται ὅτι τὸ σχέδιον αὐτὸ ἐδόθη εἰς τὸ παρελθὸν εἰς τὴν δημοσιότητα καὶ ἀναφέρει μίαν ἐφημερίδα μόνον, τὸν «Φιλελεύθερον» τῆς 16ης Σεπτεμβρίου 1970. Πιθανὸν νὰ ἔχῃ δοθῇ καὶ εἰς ἄλλας ἐφημερίδας) τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν ἀπὸ τὸ Τοπικὸν Σχέδιον Λεμεσοῦ, τὸ μὲν ἕνα, "Limassol Port", δὲν δεικνύει οἱασδήποτε προτάσεις ἀλλὰ μόνον τὴν ὑφισταμένην κατάστασιν, ἤτοι τὸν νέον λιμένα Λεμεσοῦ καὶ τὸ ὑφιστάμενον ὁδικὸν δίκτυον, τὸ δὲ δεύτερον δεικνύει τὰς διαβάσεις πεζῶν τοῦ προτεινομένου Τοπικοῦ Σχεδίου.

Παρ' ὅλον ὅτι ὅλα τὰ ἄνω ἀναφερόμενα σχέδια οὐδένα θὰ ἠδύναντο νὰ ὑποβοηθήσουν διὰ κερδοσκοπικοὺς σκοπούς, ἐγείρεται τὸ ἐρώτημα κατὰ πόσον ἔχουν φωτογραφηθῇ καὶ ἄλλα σχέδια ἢ περικοπαὶ ἐκ τῶν 'Εκθέσεων καὶ ἀπὸ ποῦ διέρρευσαν αἱ ἐν λόγῳ πληροφορίαι.

'Οφείλω νὰ σᾶς διαβεβαιώσω προσωπικῶς ὅτι τὸ Τμῆμα ἔλαβε ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ὅλα τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα διὰ τὴν ἀσφαλῆ φύλαξιν τῶν 'Εκθέσεων. Πράγματι, ὅλα τὰ σχέδια μεγάλης κλίμακος εὑρίσκονται κλειδωμένα μὲ κλειδαριὲς ἀσφαλείας, ἐκ τῶν ληφθεισῶν δὲ φωτοτυπιῶν δὲν φαίνεται ὅτι αὗται ἐλήφθησαν ἀπὸ σχέδια μεγάλης κλίμακος. "Ολοι οἱ τόμοι τῶν 'Εκθέσεων εὑρίσκονται ἐπίσης φυλαγμένοι εἰς ἀσφαλὲς μέρος καὶ δὲν δύνανται νὰ ληφθοῦν ὑφ' οὐδενός. 'Ενδοτμηματικῶς αἱ 'Εκθέσεις δίδονται, κατόπιν ὑπογραφῆς εἰς εἰδικὸν κατάστιχον, μόνον εἰς τοὺς ἀνωτέρους Πολεοδομικοὺς Λειτουργοὺς τοῦ Τμήματος οἱ ὁποῖοι ἐργάζονται ἐπὶ τῶν σχεδίων τούτων καὶ τυγχάνουν τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης μου. 'Ως γνωστὸν ὅμως, ἀντίγραφα τῶν 'Εκθέσεων τούτων ἐστάλησαν πρὸ πολλοῦ εἰς διάφορα 'Υπουργεῖα ἐμπιστευτικῶς, δὲν εἶναι γνωστὸν ὅμως πῶς αὗται φυλάττονται.

'Εξ ἐμπιστευτικῶν πληροφοριῶν αἱ ὁποῖαι μοῦ ἐδόθησαν καὶ ἐν σχέσει μὲ τὰς ὁποίας σᾶς κατετόπισα (συνομιλία κ. 'Αναστασίου κ. 'Ιωαννίδη τῆς 3ης Νοεμβρίου 1972) φαίνεται ὅτι ἡ διαρροὴ δὲν ἔγινε ἀπὸ τὸ Τμῆμα Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως. Τοῦτο ὑποστηρίζεται καὶ ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ἀνώτεροι Λειτουργοὶ τοῦ Τμήματος ἐγνώριζον ὅτι τὸ Σχέδιον Περιοχῆς Τροόδους δὲν ἦτο ἐμπιστευτικὸν καὶ ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ δώσουν πληροφορίας διὰ κερδοσκοπικοὺς σκοποὺς θὰ ἐπέλεγον μεγαλυτέρας σημασίας σχέδια. 'Επίσης ἡ ἐκλογὴ τῶν σχεδίων τοῦ Τοπικοῦ Σχεδίου Λεμεσοῦ ὑποδηλοῖ ὅτι ὁ ὑποκλέψας δὲν ἦτο ἐνήμερος τῆς σημασίας ἑνὸς ἑκάστου σχεδίου.

'Επειδὴ τὸ θέμα εἶναι ἐξαιρετικῶς σοβαρὸν εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ Βουλὴ τῶν 'Αντιπροσώπων πληροφορηθῇ ἐν σχέσει μὲ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐρεύνης μου, παραλλήλως δὲ ὅπως γίνῃ ἔρευνα διὰ νὰ διαπιστωθῇ πῶς καὶ ὑπὸ ποίων φυλάττονται αἱ 'Εκθέσεις εἰς τὰ διάφορα 'Υπουργεῖα καὶ Τμήματα εἰς τὰ ὁποῖα αὗται ἐστάλησαν ἐμπιστευτικῶς. Πρὸς πληροφορίαν σας, εἰς τὸ Τμῆμα τοῦτο ὑπάρχουν πλήρη στοιχεῖα εἰς ποίους ἐδόθησαν ἐμπιστευτικῶς αἱ ἐν λόγῳ 'Εκθέσεις.

Τὰ εἰς ἐμὲ δοθέντα ἔγγραφα ἐπιστρέφονται συνημμένως.

('Υπ.) Κ. Φ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ,

Διευθυντὴς

Τμήματος Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως».

Ὁ κ. Παναγιώτης Δημητρίου.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἐπειδὴ ἡ ἀπάντησις τοῦ Ἐξοχωτάτου Ὑπουργοῦ ἀναφέρεται εἰς θέμα τὸ ὁποῖον ἠγέρθη εἰς τὴν Βουλὴν ἐκ μέρους μου, ἔχω καὶ ἐγὼ νὰ προβῶ ὑπευθύνως εἰς τὴν ἀκόλουθον δήλωσιν :

Τὰ σχέδια πραγματικῶς δὲν ἔχουν διαρρεύσει ὑπ' εὐθύνην τῶν μελῶν τῆς Ἀρχῆς Πολεοδομίας, ἀλλὰ ἔχω πληροφορίας τεκμηριωμένας ὅτι δὲν εἶναι μόνον αὐτὰ τὰ σχέδια τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται εἰς τὴν κατοχήν σας, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ποὺ ἔχουν διαρρεύσει, ἀλλὰ ὅλα τὰ βιβλία τὰ ὁποῖα ἀναφέρει ἡ ἐπιστολὴ ὅτι ἔχουν γίνει καὶ καταρτισθῆ ὑπὸ τῶν ἐμπειρογνωμόνων.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ εἰς τὸ κατάλληλον στάδιον· ἁπλῶς ἤθελα νὰ ἐνημερώσω τὴν Βουλὴν περὶ τῆς ἐρεύνης ἡ ποία ἔγινεν εἰς τὸ Τμῆμα Πολεοδομίας καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων ὡς ταῦτα διετυπώθησαν.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Θὰ ἤθελα νὰ γνωρίζω, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ εἶναι σοβαρώτατον τὸ θέμα, εἰς ποῖον στάδιον θὰ ἐπανέλθωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰς τὸ στάδιον, ὅταν τελειώσωμεν μὲ τὴν Νομοθετικὴν Ἐργασίαν.

Ἡ συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου ἀναβάλλεται διὰ τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα, ὁπότε θὰ εἶναι καὶ ἡ τελευταία ἀναβολή. Ἐν τῷ μεταξὺ ὅσοι ἐκ τῶν ἐντίμων κυρίων Βουλευτῶν ἔχουν νὰ ὑποβάλουν παρατηρήσεις, παρακαλῶ ὅπως τὰς ὑποβάλουν εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐν σχέσει μὲ τὴν Συμπληρωματικὴν Ἔκθεσιν καὶ τὰς ὑπ' αὐτῆς προβλεπομένας τροποποιήσεις, οὕτως ὥστε νὰ δυνηθῆ ἐγκαίρως νὰ ἐπιληφθῆ τούτων ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπή.

«Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 11) τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 11) ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 6ην Νοεμβρίου 1972. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθεὶς παρέστη καὶ ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ διάθεσις ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £150.000, ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον «Μὴ προβλεπόμεναι Δαπάναι» τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως, πρὸς συμπλήρωσιν διαφόρων κονδυλίων τὰ ὁποῖα δυνατὸν νὰ ἀποδειχθῶσιν ἀνεπαρκῆ διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψήφισιν τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου (Ἀρ. 7) τοῦ 1972 (Ἀρ. 72 τοῦ 1972) ἡ ὑπὸ τὸ ὡς ἄνω Κεφάλαιον ἀρχικῶς περιληφθεῖσα εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως πρόνοια ἐκ £200.000 ηὐξήθη εἰς τὸ ποσὸν τῶν £450.000. Ἐκ τῆς ἐγκριθείσης ταύτης συνολικῆς προνοίας ποσὸν ἐκ £430.000 ἔχει ἤδη δαπανηθῇ ἢ προορίζεται πρὸς κατανομὴν διὰ τὴν κάλυψιν μὴ προβλεπομένων δαπανῶν καὶ ἄλλων ἐκτάκτων ὑποχρεώσεων. Ἐν ὄψει τῆς προβλεπομένης ἐπιταχύνσεως εἰς τὴν ἐκτέλεσιν διαφόρων σχεδίων ἀναπτύξεως μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους ὑπολογίζεται, κατὰ τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν, ὅτι θὰ ἀπαιτηθῶσιν ἐπιπρόσθετα ποσὰ πέραν τοῦ ἐναπομείναντος ποσοῦ τῶν £20.000 καὶ ὡς ἐκ τούτου παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀφοῦ ἐμελέτησε τὸ ὅλον θέμα καὶ ἐπληροφορήθη περὶ τῶν ἀπαιτηθησομένων συμπληρωματικῶν πιστώσεων ἐντὸς τῶν μηνῶν Νοεμβρίου καὶ Δεκεμβρίου τοῦ τρέχοντος ἔτους πρὸς συμπλήρωσιν ἀριθμοῦ ἀρξαμένων καὶ συνεχιζομένων ἔργων ἢ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ἀποζημιώσεων ἀπαλλοτριωθεισῶν γαιῶν καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι ἔγκρισις τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων θὰ ὑποβοηθήσῃ τὰς διαφόρους Κυβερνητικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν τοιούτων δαπανῶν των κατὰ τὸν διαδικαστικῶς πλέον ταχὺν τρόπον, ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Προοίμιον, ὁ Συνοπτικὸς τίτλος καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ £150.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 11) τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Ὁ περὶ Δημοσίων Ὑπαλλήλων (Αὔξησις τῶν Μισθῶν) Νόμος τοῦ 1972.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Αὐτὰς τὰς Ἐκθέσεις τὰς ἐπήραμεν μόλις σήμερον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐφ' ὅσον ἡ Ἔκθεσις δὲν ἔχει κυκλοφορήσει 48 ὥρας πρὸ τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος, ἡ συζήτησις τοῦ θέματος θὰ ἀναβληθῇ διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην.

Ὁ περὶ Κήπων Ἐσπεριδοειδῶν (Ἐπισκόπησις καὶ Καταγραφὴ) Νόμος τοῦ 1972.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, καὶ αὐτὴν τὴν Ἔκθεσιν σήμερα τὴν ἐπήραμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πληροφοροῦμαι ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ Ἔκθεσις ἐκυκλοφόρησε σήμερον καὶ ἐπομένως ἡ συζήτησις τοῦ θέματος θὰ ἀναβληθῇ διὰ τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα.

Ἔληξεν ἡ συζήτησις τῶν θεμάτων τῶν ἐγγεγραμμένων ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(1) Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Καταργήσεως τῆς Ὑποχρεώσεως πρὸς Νομιμοποίησιν Ἀλλοδαπῶν Δημοσίων Ἐγγράφων (Κυρωτικὸς) (Τροποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(2) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 15) τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(3) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 12) τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(4) Ὁ περὶ Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις τῆς Θητείας) Νόμος (Ἀρ. 2) τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(5) Ἐτησία Ἔκθεσις τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτοῦ διὰ τὸ ἔτος 1971. Καὶ

(6) Ἔγγραφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τὴν 7ην Νοεμβρίου 1972 συμφώνως τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1972 (Ἀρ. 5 τοῦ 1972) καὶ τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1972 (Ἀρ. 6 τοῦ 1972). Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ Ἔκθεσις τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτοῦ παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξετάσεως Δημοσίων Λογαριασμῶν.

Τὰ κατατεθέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν Ἔγγραφα παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

«Τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ Ταμείου ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν καὶ ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους μερικῶς ἐφαρμοσθεῖσαν πολιτικὴν περὶ παροχῆς δωρεὰν παιδείας». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως). (Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Αἰμ. Μιχαηλίδη).

Πρῶτος ἐζήτησε τὸν λόγον ὁ κ. Χρ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα τοῦ ἀσυμβιβάστου ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ Ταμείου ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν, πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν καὶ ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους μερικῶς ἐφαρμοσθεῖσαν πολιτικὴν περὶ παροχῆς δωρεὰν Παιδείας, ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ Βουλευτοῦ κ. Αἰμιλίου Μιχαηλίδη, πιστεύομεν ὅτι ἐκλήθη ἡ Βουλὴ νὰ συζητήσῃ χωρὶς νὰ ἀναμένῃ τὰ συμπεράσματα τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας ἡ ὁποία ἤδη ἐπελήφθη τοῦ θέματος.

Παρὰ ταῦτα, αἱ ἀπόψεις αἱ ὁποῖαι θὰ ἀκουσθοῦν, θὰ ἀποτελέσουν ἀνυποχώρητον ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς, ὅπως ὁ θεσμὸς τῆς δωρεὰν παιδείας τεθῇ ἐπὶ τῆς ὀρθῆς βάσεως ὡς οὗτος παρέχεται εἰς ὅλας τὰς πολιτισμένας καὶ ἀνεπτυγμένας χώρας. Διότι ἡ δωρεὰν Παιδεία ἀποτελεῖ δικαίωμα κάθε πολίτου.

Ἡ Μέση Παιδεία, ἡ μέχρι τοῦ 15ου ἔτους τῆς ἡλικίας, δὲν κατέστη κτῆμα ὅλων.

Δωρεὰν Παιδεία δὲν ὑπάρχει οὔτε εἰς τὴν στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν. Εἶναι ἀνήκουστον ὁ πτωχὸς ἀγρότης, ὁ ἐργάτης, νὰ πληρώνῃ διὰ νὰ λαμβάνῃ τὸ παιδί του τὸ πρῶτον πνευματικὸν φῶς.

Εἶναι τοῦτο χρέος τῆς πολιτείας. Ἡ δωρεὰν Παιδεία πρέπει νὰ ἀρχίζῃ ἀπὸ τὴν προσχολικὴν ἡλικίαν καὶ νὰ συνεχίζεται πέραν αὐτῆς.

Κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος τῆς δωρεὰν Παιδείας πρὸ ἑνάμισυ ἔτους ἐτονίσαμεν ὅτι ὀφείλει ἡ πολιτεία νὰ λύσῃ εἰς τὸ ἀκέραιον τὸ πρόβλημα ὅτι ἡ Παιδεία τῶν τέκνων τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ θὰ εἶναι δωρεάν.

Εἶναι ἀδιανόητον ἡ παιδεία νὰ εἶναι θέμα εὐπορίας. Διὰ τῆς παιδείας, ἐφ' ὅσον αὕτη καταστῇ δωρεάν, θὰ σταδιοδρομοῦν ὅσοι ἔχουν ἀξίαν.

Ἀπέφυγεν ὅμως ὁ συνάδελφος κ. Μιχαηλίδης νὰ ὁλοκληρώσῃ τὸ θέμα, ἀλλὰ περιωρίσθη εἰς τὴν πρόθεσιν τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν, ὅπως αὐξήσουν τὰ τέλη τοῦ ἐσωτερικοῦ ταμείου.

Δὲν διαφωνοῦμεν μὲ τὴν κατάργησιν τοῦ ἐσωτερικοῦ ταμείου, ἀλλὰ ὡς ἐτέθη τὸ πρόβλημα οὐσιαστικῶς, θὰ προσφέρωμεν ψυχία, θὰ δημιουργήσωμεν εἰς τοὺς ἑαυτούς μας αὐταπάτας καὶ θὰ στερήσωμεν τοὺς γονεῖς ἀπὸ τὴν παροχὴν ὑπὸ τοῦ κράτους μιᾶς πλήρους καὶ οὐσιώδους κοινωνικῆς παροχῆς, τῆς δωρεὰν Παιδείας.

Καὶ ἐρωτῶ : Εἶναι δωρεὰν ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις ;

Μήπως δὲν εἶναι γνωστὸν ὅτι ὅλαι αἱ κοινότητες πληρώνουν δι' αὐτὴν ἀπὸ τὰ ὑστερήματά των, διὰ σχολικὰ κτίρια καὶ συντήρησίν των, καὶ τοὺς προσφέρεται δωρεὰν μόνον ὁ διδάσκαλος καὶ τὰ βιβλία ;

Μήπως διαφεύγει τῆς προσοχῆς μας ἡ φορολογία ἀκινήτων διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν εἰς τὰς πόλεις ; Οὐδὲν ἠκούσαμεν περὶ αὐτοῦ.

Ἡ διατήρησις τοῦ θεσμοῦ τοῦ ἐσωτερικοῦ Ταμείου διὰ τὴν πρώτην τάξιν τῶν Σχολείων Μέσης Παιδείας ἀπεμονώθη διὰ νὰ ὑποβληθῇ ψήφισμα ἀτελὲς χωρὶς νὰ τέμνῃ τὸ ὅλον θέμα.

Ὡς εἶναι γνωστόν, ὁ μέσος ὅρος τοῦ ἐσωτερικοῦ ταμείου τῶν σχολείων τῆς Λεμεσοῦ εἶναι μόνον £6 καὶ 40 μίλς.

Ἡ εἰσήγησις περὶ καταργήσεώς του, ἐφ' ὅσον περιωρίσθη τὸ θέμα, ἀποτελεῖ ἡμίμετρον καὶ ἀποκλείει βοήθειαν πρὸς τοὺς ἀπόρους καὶ παντελῶς δὲν εὐεργετεῖ τοὺς μαθητὰς τῆς ὑπαίθρου· τοὺς εὐπόρους μόνον πραγματικὰ εὐνοεῖ.

Τὸ ποσὸν τῶν £6 οἱ μαθηταὶ ἐκ τῆς ὑπαίθρου πληρώνουν ὡς μεταφορικὰ ἀνὰ τρίμηνον, ἀλλὰ δὲν τοὺς ἐνεθυμήθημεν καὶ μοῦ φαίνεται ὅτι ἐσκέφθημεν

περισσότερον τοὺς εὐπόρους τῶν ὁποίων ἡ συνεισφορὰ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν Ταμεῖον εἶναι ἀσφαλῶς μεγαλυτέρα.

Κατὰ τὴν συζήτησιν Νομοσχεδίου περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως ἐκ £500.000 ἐκ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως τὴν 10ην Ἰουνίου 1971, ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν ἀνέφερε τὰ ἑξῆς εἰς σχετικὴν Ἔκθεσιν :

«Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ εἰδίκευσις συμπληρωματικῆς πιστώσεως ἐκ £500.000 ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως τῆς Δημοκρατίας καὶ ἡ διάθεσις ταύτης ὑπὸ μορφὴν δανείων πρὸς τὰς σχολικὰς ἐφορείας δι' ἀνέγερσιν νέων σχολικῶν κτιρίων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Ἡ διάθεσις τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων πραγματοποιεῖται ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ σχεδίου περὶ δωρεὰν ἐκπαιδεύσεως ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1972—1973 διὰ τὰς τρεῖς πρώτας τάξεις τῶν δημοσίων σχολείων μέσης ἐκπαιδεύσεως. Ἡ διάθεσις τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων ἀναμένεται νὰ συντελέσῃ τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἔγκαιρον ἐξασφάλισιν τῶν προϋποθέσεων τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ σχεδίου περὶ δωρεὰν ἐκπαιδεύσεως καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὴν ἔναρξιν τῆς ἀνεγέρσεως τῶν ἀπαιτουμένων καὶ ἀπαιτηθησομένων νέων σχολικῶν κτιρίων.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ἡ κατανομὴ τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων θὰ γίνῃ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀναγκῶν καὶ προτεραιοτήτων ἑκάστης περιοχῆς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐκφράζει ἐν προκειμένῳ τὴν ἱκανοποίησίν της διὰ τὴν διάθεσιν τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων καὶ ἐλπίζει ὅτι ἡ ἐνέργεια αὕτη θὰ ἀποτελέσῃ, ὡς ἀναμένεται, τὸ πρῶτον θετικὸν βῆμα διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀπὸ πολλοῦ ἀναμενομένου σχεδίου δωρεὰν ἐκπαιδεύσεως.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ συμφωνεῖ μὲ τὴν διάθεσιν τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου».

Δικαίως τότε διηρωτήθην καί, ὡς εἰς τὰ πρακτικὰ ἐμφαίνεται, ἀνέφερα τὰ ἀκόλουθα :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν νὰ διαφωτίσῃ τὰ Σῶμα εἰς τὰ ἑξῆς :

Τὰ δάνεια θὰ παραχωροῦνται πρὸς τὰς Σχολικὰς Ἐφορείας ;

Δάνεια πρὸς τὰς Σχολικὰς Ἐφορείας παραχωροῦνται ἀπὸ τοὺς Δανειστικοὺς Ἐπιτρόπους. Ἀναλόγως τοὺς ἔτους ἀποπληρωμῆς καθορίζεται καὶ τὸ ἐπιτόκιον ἀπὸ 4% μέχρι 5%.

Δεύτερον θέμα εἶναι ἡ δωρεὰν Παιδεία, ἥτις θὰ εἶναι μέχρι τοῦ τρίτου Γυμνασιακοῦ ἔτους. Κατὰ συνέπειαν δὲν θὰ πληρώνωνται δίδακτρα διὰ τὴν πρώτην, δευτέραν καὶ τρίτην τάξιν τοῦ Γυμνασίου. Αἱ Σχολικαὶ Ἐφορεῖαι πληρώνουν ὅμως τόσον τὸ τοκοχρεωλύσιον ὅσον καὶ διὰ τὴν συντήρησιν τῶν σχολείων. Θὰ δικαιοῦται ἑκάστη Σχολικὴ Ἐφορεία νὰ εἰσπράττῃ ἀπὸ τὴν πρώτην, δευτέραν καὶ τρίτην τάξιν ἐσωτερικὸν Ταμεῖον, δεδομένου ὅτι δὲν εἰσπράττει δίδακτρα ;

Ἐπὶ αὐτῶν τῶν σημείων θὰ ἤθελα νὰ μᾶς διαφωτίσῃ ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς».

Ἔλαβα τὴν ἀπάντησιν ὅτι τὸ συζητούμενον θέμα εἶναι ὅτι εἰς τὸ παρὸν στάδιον ζητεῖται μόνον μία πίστωσις ἐκ £500.000 διὰ νὰ ἐπεκταθοῦν τὰ σχολικὰ κτίρια οὕτως ὥστε νὰ δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ σχέδιον δωρεὰν Παιδείας. Διατί ἡ Ἐπιτροπὴ παρέλειψε νὰ ζητήσῃ ἐξηγήσεις καὶ νὰ διαφωτίσῃ τὸ Σῶμα ;

'Επειδὴ τὸ θέμα ἦτο κατ' ἐμὲ πρόδηλον, ὅτι θὰ ἐπεβάλλετο τέλος ἐσωτερικοῦ Ταμείου, τὸ καθῆκον μας ἦτο νὰ μελετήσωμεν τὸ θέμα ὑπὸ τὴν γενικωτέραν του μορφὴν καὶ ὄχι οὐσιαστικῶς νὰ εὑεργετήσωμεν τοὺς εὐπόρους.

'Η φορολογία τόσον διὰ τὴν στοιχειώδη ὅσον καὶ διὰ τὴν μέσην ἐκπαίδευσιν ἐπιβάλλεται νὰ ἐνταχθῇ εἰς τὴν γενικωτέραν τοιαύτην. Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ πραγματικῶς θὰ πλησιάσωμεν εἰς τὴν δικαιοτέραν κατανομὴν τοῦ εἰσοδήματος ποὺ ὅλοι διακηρύττομεν καὶ τὸ κράτος νὰ παράσχῃ οὐσιαστικὴν κοινωνικὴν παροχὴν τόσον διὰ τὴν δωρεὰν παιδείαν ὅσον καὶ τὴν ἰατροφαρμακευτικὴν περίθαλψιν.

Τὸ συγκινητικὸν ἐνδιαφέρον, ὡς διετυπώθη, μοῦ ἐνθυμίζει τὸ ἐνδιαφέρον μερικῶν κυριῶν, ὅταν ἅπαξ τοῦ ἔτους, μὴ ἔχουσαι ϑαθὺ ἐνδιαφέρον διὰ κοινωνικὰ θέματα διαθέτουν μερικὰς ὥρας διὰ φιλανθρωπικὴν δραστηριότητα χωρὶς νὰ προσφέρουν οὐσιαστικὴν ϑοήθειαν διὰ τὸν σκοπὸν ποὺ ἀνέλαϑον.

Κατάπληξιν μᾶς προεκάλεσεν ἡ δήλωσις τοῦ κ. Μιχαηλίδη ὅτι τὸ σχετικὸν ὑπόμνημα διὰ τὸ αἴτημα τῆς δωρεὰν παιδείας ἐτέθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ 'Ενιαίου Κόμματος εἰς τὸ ὑπόμνημα τῆς 15ης 'Οκτωβρίου τοῦ 1970, διὰ νὰ τύχῃ, ὡς λέγει, τῆς γενικῆς ἐπιδοκιμασίας ὑπὸ τῆς κοινῆς γνώμης καὶ καθολικῆς ὑποστηρίξεως ὑπὸ πάντων τῶν Βουλευτῶν, κ.λ.π.

Οὐδὲν τούτου ἀναληθέστατον καὶ αὐθαίρετον.

Δὲν θὰ μονοπωλήσω τοιοῦτον θέμα οὔτε διὰ τὸ κόμμα μου, τὸ ὁποῖον πολὺ ἐνωρίτερον κατὰ ἕνα ἔτος πρὸ τοῦ ὑπομνήματός των, διεκήρυξε τόσον τὴν παροχὴν δωρεὰν παιδείας ἀλλὰ καὶ ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως διὰ τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων τοῦ ἀρχηγοῦ του Βουλευτοῦ Δρος Βάσου Λυσσαρίδη.

Χάριν ὅμως τῆς ἀληθείας, ὁ τέως 'Υπουργὸς Παιδείας Δρ. Κωνσταντῖνος Σπυριδάκις ἔϑεσε τοῦτο τὴν 30ὴν Μαρτίου τοῦ 1967, ὅτε κληθεὶς ὡμίλησεν εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτὴν τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἀκολουθουμένης καὶ ἀκολουθητέας ἐκπαιδευτικῆς πολιτικῆς ἐν Κύπρῳ.

'Ανέφερε τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπεκτάσεως τῆς ὑποχρεωτικῆς μέχρι τοῦ 15ου ἔτους τῆς ἡλικίας καὶ τῆς δωρεὰν παροχῆς της.

«'Ελπίζω», ἐσυνέχισεν, «ὅτι τὸ ζήτημα θὰ ἀνακινηθῇ μετὰ τὰς ἐν 'Ελλάδι ἐκλογάς, ὅτε θὰ διευκρινισθῇ ἡ ἰσχὺς τῆς δηλώσεως τοῦ τέως 'Υπουργοῦ 'Εθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κατὰ τὴν εἰς Κύπρον ἐπίσκεψίν του τὸν παρελθόντα Δεκέμϑριον περὶ χορηγίας τῆς 'Ελληνικῆς Κυϑερνήσεως ὑπὲρ τοῦ τοιούτου σκοποῦ ἐκ £125.000 ἐτησίως.».

Συγκεφαλαιώνων διάφορα σημεῖα τῆς ὁμιλίας του εἰς τὸ σημεῖον 10 ἀνέφερεν ἐπὶ λέξει τὰ ἑξῆς :

«'Επιϑάλλεται ἐν Κύπρῳ ἡ ἐπέκτασις τῆς ὑποχρεωτικῆς γενικῆς ἐκπαιδεύσεως κατὰ τὰ ἐν 'Ελλάδι μέχρι τοῦ 15ου ἔτους τῆς ἡλικίας ἡ δὲ ἀνάπτυξις τεχνικῶν σχολῶν τοῦ τύπου Λυκείου καὶ σχολῶν ἐξειδικεύσεως νὰ γίνεται ἐν συνεχείᾳ ταύτης. 'Ομοίως, ἐπιϑάλλεται ἡ παροχὴ δωρεὰν παιδείας ἀμέσως μὲν εἰς τὰς τρεῖς πρώτας τάξεις τοῦ Γυμνασίου, ἐν συνεχείᾳ δὲ εἰς τὰς τρεῖς ἀνωτέρας τάξεις ὡς γίνεται ἐν 'Ελλάδι καὶ ἀλλαχοῦ.».

Κατὰ συνέπειαν τὸ ὑπόμνημα τοῦ 'Ενιαίου ἀπέχει κατὰ τρία ἔτη καὶ ἑπτὰ μῆνας ὅτε τὸ πρῶτον ἠκούσθη εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτὴν τῆς Βουλῆς καὶ πέντε ἔτη, ὀκτὼ μῆνας καὶ 21 ἡμέρας ἀπὸ σήμερον.

'Ο ἴδιος 'Υπουργός, ὁ κος Σπυριδάκις, πρὸ τεσσάρων ἐτῶν, τεσσάρων μηνῶν καὶ 21 ἡμερῶν, εἰς μακροσκελεστάτην ἐκ τριάκοντα σελίδων "Εκθεσίν του πρὸς τὸ 'Υπουργικὸν Συμϑούλιον, τὴν 14ην 'Ιουνίου 1969, ἀναφερομένην εἰς τὴν ἐκπαιδευτικὴν πολιτικὴν τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας εἰς τὸ θέμα τῆς ἐπεκτάσεως τῆς δωρεὰν ὑποχρεωτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἀναφέρει τὰ ἑξῆς :

«Ἐπέκτασις τῆς δωρεὰν καὶ ὑποχρεωτικῆς ἐκπαιδεύσεως. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἔχει ὡριμάσει ἤδη. Δὲν θὰ εἰσέλθω εἰς ἐπιχειρηματολογίαν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ζητήματος—ἑνὸς θέματος, τὸ ὁποῖον ἔχει ἤδη διεθνῶς ἀναγνωρισθῆ ὡς ἐπιβεβλημένον. Ὡς γνωστόν, εἰς τινας χώρας ἡ ἐκπαίδευσις ἐπεκτείνεται καὶ μέχρι τοῦ 16ου ἔτους τῆς ἡλικίας ἢ καὶ μέχρι τοῦ 18ου ἔτους τῆς ἡλικίας. Ἡ πρότασις τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας εἶναι ἡ ὑποχρεωτικὴ ἐκπαιδευσις νὰ περιλάβῃ τὴν α΄ βαθμίδα τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως μέχρι τοῦ 15ου ἔτους τῆς ἡλικίας. Λεπτομέρειαι μετὰ στατιστικῶν δεδομένων θὰ ὑποβληθῶσιν ἐν καιρῷ πρὸς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ σχετικοῦ μέτρου ἐντὸς τῶν ὀλίγων προσεχῶν ἐτῶν.

Ἔχων ὑπ' ὄψιν τὴν ἀπὸ ἐκπαιδευτικῆς καὶ παιδαγωγικῆς πλευρᾶς μέλλουσαν νὰ προκύψῃ ἀναστάτωσιν ἐκ τῆς τυχὸν ἀποτόμου εἰσαγωγῆς τοῦ σχετικοῦ μέτρου, εἰσηγοῦμαι ὅπως ἐν ἀρχῇ εἰσαχθῇ δωρεὰν παιδεία βαθμιαίως εἰς τὰ τρία ἔτη, γενομένης ἀρχῆς ἀπὸ τοῦ 1970—1971 διὰ τὴν Α΄ τάξιν τῶν γυμνασίων καὶ ἐν συνεχείᾳ διὰ τὰ ἑπόμενα ἔτη μέχρι τῆς Γ΄ Γυμνασίου.

Ἀφοῦ τὸ ὅλον σύστημα λειτουργήσῃ ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἐπέκτασιν τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐκπαιδεύσεως, θὰ ἠδύνατο νὰ μελετηθῇ ἡ δωρεὰν παιδεία καὶ μέχρι τῆς Στ΄ Γυμνασίου καὶ τῶν τεχνικῶν σχολῶν. Ἡ ἐπέκτασις τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐκπαιδεύσεως θὰ ἀρχίσῃ ὁμοίως σταδιακῶς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1973—1974 διὰ τὴν Α΄ Γυμνασίου, ἀλλ' οὐχὶ ἀποτόμως καὶ γενικῶς εἰς ὅλην τὴν Κύπρον, ἀλλὰ κατὰ περιοχὰς καὶ βάσει τῶν ἑκασταχοῦ δυνατοτήτων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ συμπληρωθῇ ἡ τοιαύτη ἐπέκτασις εἰς μὲν τὰς περιφερείας τῶν πόλεων κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1975—1976, εἰς δὲ τὴν ὕπαιθρον μέχρι τοῦ 1978—1979. Σύντμησις τῶν χρονικῶν τούτων ὁρίων θὰ εἶναι δυνατὴ ἐὰν ἀποδειχθῇ ὅτι εἶναι πραγματοποιήσιμος.

Ἡ μακρὰ καθοριζομένη περίοδος ἀποβλέπει εἰς τὴν βαθμιαίαν ἐξασφάλισιν τῶν ἀναγκαίων οἰκονομικῶν πόρων, τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ ἀναγκαίου διδακτικοῦ προσωπικοῦ, τὴν ἀνέγερσιν τῶν ἀναγαίων σχολικῶν κτιρίων καὶ τὴν προμήθειαν τοῦ ἀναγκαίου ἐξοπλισμοῦ εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἐκ τῶν μέτρων τούτων ὠφέλεια νὰ εἶναι πραγματικὴ καὶ νὰ μὴ προκληθῇ ἀνωμαλία εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν σχολείων ἐξ ἐσπευσμένων μέτρων.

Σημειωτέον ὅτι ἡ ἐπέκτασις τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν ὕπαιθρον δύναται νὰ γίνῃ ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς τὰ νῦν λειτουργοῦντα ὀκτατάξια δημοτικὰ σχολεῖα, καθ' ὃν τρόπον ἐξέθεσα ἀνωτέρω ἐν κεφαλαίῳ Δ».

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἡ συζήτησις εἰς τὴν Βουλὴν σήμερον δὲν πρέπει νὰ εἶναι μόνον διὰ τὸ ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν ἐπιβαλλόμενον τέλος, ἀλλὰ ἡ σταδιακὴ δωρεὰν καὶ ὑποχρεωτικὴ ἐκπαίδευσις μέχρι τοῦ 15ου ἔτους τῆς ἡλικίας.

Τὰ καταβαλλόμενα ὑπὸ τῶν γονέων τέλη εἰς ὅλα τὰ σχολεῖα Μέσης Παιδείας δι' ὅλας τὰς τάξεις ἔχουν ὡς ἀκολούθως κατὰ τὸ ἔτος 1971—1972. Δὲν θὰ ἀναφέρω τὸν κατάλογον ὅλων τῶν σχολείων ἀλλὰ θὰ ἀναφέρω ὡρισμένας πόλεις. Ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρω ὅτι ἡ Λεμεσὸς ἔχει τὸ χαμηλότερον ἐσωτερικὸν ταμεῖον ἐξ ὅλων τῶν πόλεων τῆς Κύπρου, ἤτοι £6,040 μίλς, ἡ Λευκωσία £11,940 μίλς, ἡ Πάφος £9,700 μίλς καὶ ἡ Λάρναξ £10,280 μίλς. Κοινότητες ὡς π.χ. τὸ Παραλίμνι ἔχει £12,820 μίλς. Κατὰ συνέπειαν ἡ Λεμεσὸς ἔχει τὸ μικρότερον ἐσωτερικὸν ταμεῖον. Ὁ μέσος ὅρος τῶν πόλεων εἶναι £9,795 μίλς καὶ ὁ μέσος ὅρος ὑπαίθρου εἶναι £7,985 μίλς ἐσωτερικὸν Ταμεῖον.

Ἡ συνεισφορὰ δὲ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας εἶναι £2 κατὰ μαθητὴν εἰς τὰς πόλεις καὶ £4 κατὰ μαθητὴν εἰς τὴν ὕπαιθρον.

Οἱ μαθηταὶ οἱ ὁποῖοι φοιτοῦν εἰς τὴν πρώτην τάξιν ἐφέτος εἶναι περίπου δέκα χιλιάδες.

Τὰ ἀνωτέρω δέον νὰ ἀποτελέσουν ἀντικείμενον συζητήσεως μὲ σκοπὸν τὴν παροχὴν δωρεὰν ὑποχρεωτικῆς ἐκπαιδεύσεως. Πρὸς τοῦτο εἰσηγοῦμαι τὴν σύστασιν Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία θὰ ἀποτελῆται ἐξ Ὑπουργῶν, Βουλευτῶν ἐξ ὅλων τῶν ἐν τῇ Βουλῇ κομμάτων, ἐκπροσώπων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, ἐκ τῆς Ἐπιτροπῆς Προγραμματισμοῦ καὶ τοὐλάχιστον δύο προσωπικοτήτων ἐχόντων πλήρη γνῶσιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν θεμάτων διὰ νὰ μελετήσουν τὰ ἄμεσα καὶ ἀπώτερα σχέδια τὰ ὁποῖα θὰ ἀποτελέσουν τὴν ἐκπαιδευτικήν μας πολιτικήν. Πλὴν τοῦ σχηματισμοῦ τῆς Ἐπιτροπῆς τὸ κατατεθὲν ψήφισμα νὰ συμπληρωθῇ διὰ τῆς ἀναφορᾶς εἰς τὴν δωρεὰν ὑποχρεωτικὴν ἐκπαίδευσιν μέχρι τοῦ 15ου ἔτους καὶ τὴν ἴσην μεταχείρισιν τῶν ἐκ τῆς ὑπαίθρου μαθητῶν οἱ ὁποῖοι φοιτοῦν εἰς σχολεῖα τῶν πόλεων ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὴν ἵδρυσιν Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου ἀπαραιτήτου διὰ τὴν προτεινομένην ἐπέκτασιν τῆς δωρεὰν παιδείας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Σήμερον συνεχίζεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ συζήτησις ἑνὸς σοβαρωτάτου θέματος, ὡς πολὺ ὀρθῶς ὁ Πρόεδρος τοῦ Σώματος τὸ ἐχαρακτήρισεν.

Ἡ σοβαρότης του ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῆς πολυώρου διαδικαστικῆς συζητήσεως περὶ τῆς ἐγγραφῆς ἢ μὴ τούτου καὶ περὶ τῆς ἀποφάσεως ἐὰν θὰ συζητηθῇ ἢ ὄχι.

Ὁ ὀρθότατος δὲ χαρακτηρισμὸς ὅστις ἐδόθη ὑπὸ τοῦ ἐγγράψαντος τὸ θέμα, «τὸ ἀσυμβίβαστον τοῦ ἐσωτερικοῦ ταμείου μὲ τὴν δωρεὰν ἐκπαίδευσιν» καταδεικνύει ἔτι περισσότερον τὴν σοβαρότητα τοῦ θέματος. Δι' αὐτὸν δὲ ἀκριβῶς τὸν λόγον θὰ πρέπει καὶ ἡ συζήτησις νὰ σταθῇ εἰς τὸ ὕψος της, νὰ ἀντικρυσθῇ μὲ σοβαρότητα καὶ εὐθύνην, αἱ δὲ εἰσηγήσεις, ἀποφάσεις ἢ ψηφίσματα ποὺ θὰ ἀποστείλῃ ἡ Βουλὴ πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ ἔχουν οὐσιαστικὴν σημασίαν καὶ νὰ τύχουν τῆς δεούσης προσοχῆς καὶ ὄχι νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἁπλαῖ εὐχαὶ ὡς πολλάκις συνηθίζεται νὰ λέγεται ὑπὸ Μελῶν τινων τοῦ Σώματος τούτου.

Τὸ μέτρον τῆς δωρεὰν Παιδείας, κύριε Πρόεδρε, ὅλα τὰ κόμματα καὶ ὅλαι αἱ πολιτικαὶ ἀποχρώσεις τὸ ἐξήγγειλαν κατὰ τὰς προγραμματικάς των δηλώσεις καὶ τὸ εἶχαν σὰν ἕνα τῶν σπουδαιοτέρων στόχων καὶ ἐπιδιώξεών των.

Προτοῦ ὅμως θέσωμεν τὴν κατευθυντήριον γραμμὴν πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν στόχων καὶ ἐπιδιώξεών μας σὰν νέα Μέλη τοῦ Σώματος τούτου, ὁ Πρόεδρος τοῦ Κράτους ἐξήγγειλε κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1970 τὸ μέτρον τῆς ἐφαρμογῆς τῆς δωρεὰν παιδείας εἰς τὰς πρώτας τρεῖς τάξεις τῶν Σχολῶν Μέσης Παιδείας, μέτρον τὸ ὁποῖον θὰ ἐφηρμόζετο κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1972—1973. Ὁ λόγος δὲ τῆς μεσολαβήσεως τοῦ χρονικοῦ τούτου διαστήματος τῶν δύο ἐτῶν ἦτο διὰ νὰ ἐξευρεθῇ τὸ ἀναγκαῖον ποσὸν χρημάτων οὕτως ὥστε νὰ μπορέσῃ τὸ μέτρον αὐτὸ νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ λειτουργήσῃ, ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου διὰ τὸ θέμα αὐτὸ πολὺ μᾶς ἱκανοποίησεν καὶ εἶχεν εὐμενεστάτην ἀπήχησιν παγκυπρίως καὶ ἰδιαίτερα εἰς τοὺς ἄμεσα ἐνδιαφερομένους γονεῖς καὶ μαθητάς.

Κατὰ τὰς ἐξορμήσεις μας ἐνημερώναμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου τούτου καὶ ἀνεμέναμεν ἀπὸ ἐφέτος τὴν πραγματοποίησίν του. Ἀργότερον διεπιστώθη ὅτι ἡ δωρεὰν Παιδεία ἐφηρμόσθη μόνον διὰ τὴν

Α΄ τάξιν. Ἡ ἀπόφασις αὕτη μᾶς ἱκανοποίησεν καθ' ὅτι σταδιακῶς θὰ ἐφηρμόζετο καὶ εἰς τὰς ἄλλας δύο τάξεις ὡς ἡ ἀρχική του ἐξαγγελία. Ἀντὶ τούτου ὅμως πρὸς μεγάλην ἀπογοήτευσιν καὶ εἰρωνίαν ὅλων μας, τὸ μέτρον τῆς οὕτω καλουμένης δωρεὰν Παιδείας ἐφηρμόσθη μερικῶς, μάλιστα δὲ εἴχομεν καὶ αὔξησιν τοῦ ἐσωτερικοῦ Ταμείου. Πολλοὶ γονεῖς ἐπεσκέφθησαν τὰ γραφεῖα μας καὶ ἐξέφρασαν πρὸς ἡμᾶς τὴν ἀπορίαν καὶ τὸ παράπονόν των. Κατὰ τὰς ἐπισκέψεις μας εἰς τὰς διαφόρους κοινότητας ὑπέστημεν ἀπὸ πολλοὺς γονεῖς ἐπιθέσεις μὲ πολὺ καυτερὰ λόγια καὶ ἠκούσαμεν αὐτοὺς νὰ διαμαρτύρωνται ἐντονώτατα ὅτι ἐμπαίζονται ὄχι μόνον ἀπὸ τὰ ἐκτελεστικὰ ὄργανα, ἀλλὰ παραπλανῶνται καὶ ὑπὸ αὐτῶν τῶν ἰδίων τῶν ἐκπροσώπων τοῦ λαοῦ.

Ὅπως διεπιστώσαμεν, πολλοὶ γονεῖς οἵτινες εὑρέθησαν πρὸ τετελεσμένων γεγονότων καὶ ἐκτεθειμένοι ἔναντι τῶν τέκνων των, ἔτρεχαν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ νὰ ἐξεύρουν τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν διὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἐγγραφὴν τῶν τέκνων των, διότι ἔμειναν πραγματικὰ μὲ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ ἐγγραφὴ τῆς πρώτης τάξεως θὰ ἐγίνετο ἀτελῶς. Εἴμεθα σὲ πολλὲς περιπτώσεις μάρτυρες τῶν γεγονότων αὐτῶν καὶ ἠσθάνθημεν πικρίαν καὶ ἀπογοήτευσιν. Ζήσαμεν σὲ πολλὲς περιπτώσεις τὴν ψυχικὴν ὀδύνην πολλῶν γονέων, ἀλλὰ καὶ τὸν ψυχικὸν τραυματισμὸν πολλῶν δυστυχισμένων παιδιῶν ποὺ λόγῳ τῆς ἀπορίας τῶν γονέων των δὲν τὰ κατάφεραν νὰ εἰσέλθουν καὶ αὐτὰ σὲ ἕνα ἀνώτερο ἐκπαιδευτικὸ ἵδρυμα.

Ἔφτασαν μέχρι τὸ κατώφλι, καὶ αἱ οἰκονομικαὶ δυνάμεις δὲν τοὺς ἐπέτρεψαν νὰ τὸ ἀνεβοῦν τοῦτο καὶ νὰ προχωρήσουν.

Ὁποία εἰρωνεία καὶ ἀπογοήτευσις, ὁποία ταπείνωσις καὶ ἐξευτελισμὸς καὶ ὁποῖον κατακουρέλιασμα καὶ ψυχικὴ καταρράκωσις τοῦ γονιοῦ ἐκείνου ἔναντι τοῦ ἀθώου αὐτοῦ παιδιοῦ του. Εἶναι λάθη τῆς κοινωνίας μας ἀσυγχώρητα, εἶναι σφάλματα τῶν ἰθυνόντων μας ἀνεπίτρεπτα, καὶ μέτρα ἀψυχολόγητα καὶ ἀπαράδεκτα.

Εἶναι καιρὸς ὁ κόσμος αὐτὸς νὰ λαμβάνεται σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν καὶ νὰ ὑπολογίζεται ἡ νοημοσύνη του. Πρέπει νὰ κατανοηθῇ ἀπὸ τοὺς πάντας ὅτι ἡ περίοδος τῆς ἀμαθείας, τῆς ἀγνοίας καὶ τοῦ ἀποκοιμισμοῦ ἔχει περάσει ἀνεπιστρεπτί. Δι' αὐτὸν δὲ ἀκριβῶς τὸν λόγον θὰ πρέπει οἱ ἰθύνοντες αὐτοῦ τοῦ τόπου νὰ λαμβάνουν σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τὸν κόσμον ποὺ κατοικεῖ στὴν νῆσον αὐτὴν διότι ἔχουν ὑποχρέωσιν καὶ εὐθύνην ὑψίστην νὰ τὸν μεταχειρίζωνται ὡς ἄνθρωπον ὥριμον καὶ ἐξειλιγμένον, ὄχι πρωτόγονον καὶ ἀμαθῆ. Πρὸς τί τὰ τόσα ἐκπαιδευτικὰ συνέδρια, μετεκπαιδεύσεις, εἰδικότητες ἐπὶ εἰδικοτήτων, σεμινάρια, καὶ ἕνα σωρὸ ἐπιμορφωτικὰ μαθήματα καὶ διαλέξεις ; Πρὸς τί αἱ τόσαι μετακλήσεις εἰδικῶν ἐμπειρογνωμόνων πρὸς καθοδήγησιν καὶ μεθόδευσιν πρὸς ἐφαρμογὴν διαφόρων μέτρων, μεθόδων καὶ προγραμμάτων ; Δὲν μποροῦμε νὰ φημιζώμεθα, νὰ διατυμπανίζωμεν περὶ τοῦ ὑψηλοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου μας, περὶ τῆς ὡριμότητος τῆς σκέψεως καὶ κρίσεώς μας, καὶ νὰ περιπίπτωμεν σὲ τόσον σοβαρὰ λάθη ὡς τὸ σοβαρώτατον τοῦτο λάθος στὸ ὁποῖον περιέπεσεν ἡ Κυβέρνησίς μας καὶ ἰδίως τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας μὲ τὸν τρόπον τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου τῆς δωρεὰν Παιδείας.

Δὲν συμβιβάζεται, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, δωρεὰν Παιδεία μὲ ἐσωτερικὸν Ταμεῖον. Ἴσως σὲ πολλοὺς νὰ θεωρῆται γελοῖος ὁ ἰσχυρισμὸς καὶ μηδαμινὸν τὸ ποσὸν χρημάτων ποὺ θὰ πληρώνῃ ἕνας γονιὸς διὰ τὴν μόρφωσιν τῶν τέκνων του.

Καὶ ἴσως νὰ λεχθῇ ἀκόμη, τί θὰ στοιχίσῃ σὲ ἕνα γονιὸν ἐὰν πληρώσῃ 20—30 ἢ καὶ 40 λίρας διὰ τὸ ἐσωτερικὸν ταμεῖον ὅταν πρόκειται διὰ τὴν μόρφωσιν τῶν τέκνων του ;

Ἀκριβῶς ἐδῶ παρατηρεῖται τὸ ἄτοπον τῆς πράξεως. Ἢ δὲν ἔπρεπε νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ μέτρον τοῦτο καὶ νὰ μείνῃ ὡς εἶχε, μέχρις ὅτου ἐξευρεθοῦν τὰ κατάλληλα ἐκεῖνα μέσα πρὸς πλήρη ἐφαρμογήν του, ἢ μιὰ καὶ ἐφηρμόσθη

νὰ ἐξυπακούεται ἡ πλήρης ἐφαρμογή του. Ἢ θὰ εἶναι δωρεὰν παιδεία ἢ δὲν θὰ εἶναι.

Τί σημαίνει ἐσωτερικὸν ταμεῖον, καὶ διατὶ νὰ ὑπάρχῃ τοῦτο ; Βεβαίως γνωρίζομεν τόσον τὴν σημασίαν του, ὅσον καὶ τοὺς λόγους τῆς ἐφαρμογῆς του, διότι εἴμεθα καὶ ἡμεῖς ἀπ' ἐκείνους ποὺ συνεισφέρουν ἀρκετὰ διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν.

Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ἐννοήσῃ εἶναι ἡ διαφορετικὴ ἀντιμετώπισις τῶν σχολείων μέσης παιδείας ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως.

Ὑπάρχουν σχολεῖα ποὺ λέγονται Κυβερνητικὰ καὶ οἱ φοιτῶντες εἰς αὐτὰ ἀπαλλάττονται τῶν διδάκτρων καὶ πληρώνουν μόνον ἕνα μηδαμινὸν ποσὸν διὰ γραφικὴν ὕλην κ.λ.π.

Ὑπάρχουν τὰ κοινοτικὰ σχολεῖα διὰ τὰ ὁποῖα ἐνδιαφέρεται ἡ Κυβέρνησις διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν μισθῶν τῶν καθηγητῶν μόνον, ἐνῶ διὰ τοὺς μισθοὺς τοῦ γραμματειακοῦ προσωπικοῦ, βοηθῶν, καθαριστριῶν, ἐποπτικῶν μέσων, γραφικῆς ὕλης, ὀργάνων, κ.λ.π. ἐνδιαφέρονται αἱ Ἐφορεῖαι καὶ καλύπτουν τὰ ἔξοδα αὐτὰ ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν ταμεῖον.

Διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν καὶ ἐπέκτασιν τῶν κτιρίων τῶν οὕτω καλουμένων Κυβερνητικῶν σχολείων μεριμνᾷ ἡ Κυβέρνησις, ἐνῶ διὰ παρομοίας ἀνάγκας τῶν κοινοτικῶν σχολείων μεριμνοῦν αἱ Ἐφορεῖαι.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καθίσταται φανερὰ ἡ ἀδικία ἡ ὁποία γίνεται εἰς βάρος τῶν γονέων τῶν ὁποίων τὰ παιδιὰ φοιτοῦν εἰς τὰ κοινοτικὰ σχολεῖα, καὶ αὐτοί, ὅπως γνωρίζομεν, εἶναι οἱ περισσότεροι. Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου παρουσιάζεται τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας νὰ χρησιμοποιῇ δύο μέτρα καὶ δύο σταθμὰ διὰ τὰ σχολεῖα τῆς νήσου μας.

Πρόθεσίς μου δὲν εἶναι νὰ ἐπιρρίψω εὐθύνην εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ὅτι δὲν ἐκτελεῖ εἰς τὸ ἀκέραιον τὸν προορισμόν του, ἀλλὰ μέλημά μου εἶναι νὰ ἐξευρεθῇ ὁ διαφορετικὸς ἐκεῖνος τρόπος, ὁ κατάλληλος, κατὰ τὸν ὁποῖον νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἡ διάκρισις καὶ ὁ ἄδικος τρόπος τῆς φορολογίας. Ἡ γνώμη μου εἶναι νὰ ἐξευρεθῇ ὁ τρόπος ἐκεῖνος κατὰ τὸν ὁποῖον νὰ ὑπάρχῃ ἡ ἔμμεσος φορολογία, ὡς συμβαίνει μὲ τὸν σχολικὸν φόρον ἐπὶ τῆς κτηματικῆς περιουσίας, οὕτως ὥστε νὰ πληρώνεται χωρὶς νὰ γίνεται αἰσθητός. Ἐπίσης νὰ ἐξευρεθῇ ὁ τρόπος ἐκεῖνος κατὰ τὸν ὁποῖον νὰ τίθεται φορολογία καὶ ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν—ἐννοῶ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὰς χιλιάδας καὶ σήμερον πολλοὶ τὰ ἑκατομμύρια κατατεθειμένα εἰς τὰς Τραπέζας ἢ ἐπενδεδυμένα εἰς ἐπικερδεῖς ἐπιχειρήσεις—νὰ πληρώνουν καὶ αὐτοὶ καὶ μάλιστα τὴν μερίδα τοῦ λέοντος. Διότι δὲν εἶναι δίκαιον μέτρον φορολογίας ἕνας ὁ ὁποῖος ἔχει ἕνα κομμάτι γῆς καὶ περιμένει νὰ τὸ καλλιεργήσῃ διὰ νὰ ζήσῃ τὰ παιδιά του νὰ φορολογῆται, καὶ ὁ βαθύπλουτος τοκιστὴς νὰ ἀπαλλάττεται τῆς φορολογίας.

Διατὶ ἕνας πτωχὸς οἰκογενειάρχης μὲ 6—8 καὶ 10 παιδιὰ ἀκόμη, νὰ πληρώνῃ διασκῶς διότι ἔχει παιδιὰ καὶ τὰ μορφώνει, ἐνῶ ὁ ἄλλος ὁ ὁποῖος διὰ τὸν Α ἢ Β λόγον ἔτυχε νὰ μὴν ἔχῃ παιδιὰ νὰ ἀπαλλάττεται τῆς φορολογίας αὐτῆς ; Μήπως ὁ ἔμπορος, ὁ ἐπιστήμων, ὁ τοκιστὴς ποὺ δὲν ἔτυχε νὰ ἔχουν παιδιὰ καὶ ἀπαλλάττονται τῆς σχετικῆς σχολικῆς φορολογίας δὲν εἶναι ἀπὸ αὐτὸν τὸν οἰκογενειάρχην ποῦ ζοῦν ; Δὲν εἶναι αὐτὸν ποὺ ἀπομυζοῦν καὶ συγκεντρώνουν στὶς Τράπεζες καὶ ἐπενδύουν σὲ διάφορες ἐπικερδεῖς ἐπιχειρήσεις ; Ἄρα αὐτοὶ πρέπει νὰ φορολογοῦνται καὶ μὲ μεγάλα ποσὰ μάλιστα διὰ νὰ μπορέσῃ καὶ ὁ πτωχὸς οἰκογενειάρχης νὰ μορφώσῃ τὰ τέκνα του δωρεάν, ἀφοῦ ἐπὶ τῶν κερδῶν τοῦ ὡς ἄνω κυρίου θὰ συμβάλῃ ἐμμέσως καὶ αὐτός.

Ὑπάρχουν τώρα καὶ λίγα χρόνια πολλοὶ ἑκατομμυριοῦχοι σ' αὐτὸν τὸν τόπον ποὺ ἐδημιουργήθησαν ἐκ τῆς εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν ὑπερτιμήσεως τῆς γῆς καὶ τῆς μετατροπῆς αὐτῆς εἰς οἰκόπεδα τὰ ὁποῖα πωλοῦνται εἰς ἀστρονομικοὺς ἀριθμούς. Ὑπάρχουν οἱ εἰσαγωγεῖς αὐτοκινήτων ποὺ κερδίζουν ἀπὸ κάθε

ὄχημα μεγάλα ποσὰ ἀνάλογα μὲ τὴν ἀξίαν τοῦ ὀχήματος. Ὑπάρχουν μεγαλέμποροι οἱ ὁποῖοι κερδίζουν ἀρκετὰ ἀπὸ τὴν ἑκάστοτε ὑπερτίμησιν τῶν ἐμπορευμάτων των, τὰ ὁποῖα ὡς γνωστὸν ἔχουν ἀγοράσει μὲ πολὺ χαμηλότερες τιμές, ὡς τὸ πρόσφατον παράδειγμα τῆς αἰφνιδιαστικῆς φορολογίας τῶν οὐΐσκυ, σιγαρέττων, κ.λ.π.

Ὑπάρχουν Ἑταιρεῖαι, ξέναι καὶ ντόπιαι, καθὼς καὶ Τράπεζαι ξέναι καὶ ντόπιαι πού, ὡς αἱ ἴδιαι ἕκαστον ἔτος παρουσιάζουν καὶ δημοσιεύουν τοὺς ἰσολογισμούς των, κερδίζουν μυθώδη ποσά.

Ἄραγε ἡ φορολογία τῶν ὡς ἄνω κατηγοριῶν εἶναι ἀνάλογος τῶν κερδῶν των; Ἢ σὲ πολλὲς περιπτώσεις πληρώνουν πολὺ ὀλιγώτερα ἐν συγκρίσει μὲ ἕναν μικροέμπορον ἢ ἕνα πτωχὸν οἰκογενειάρχην; Σὲ αὐτοὺς πρέπει νὰ στρέψῃ πλέον τὴν προσοχήν της ἡ Κυβέρνησις καὶ ἀπὸ τὰ κέρδη αὐτῶν πρέπει νὰ ἐξευρεθοῦν τὰ χρήματα διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῶν σχολικῶν κτιρίων καὶ τὴν κάλυψιν τῶν ἄλλων ἐκπαιδευτικῶν ἀναγκῶν.

Ἄρα, κύριε Πρόεδρε, εἶναι δικαιολογημένη ἡ ἀγανάκτησις τῶν γονέων αὐτῶν καὶ ἰδίως τῶν πτωχῶν καὶ ἀπόρων οἵτινες μετὰ δυσκολίας μποροῦν νὰ ζήσουν τὴν οἰκογένειάν των. Δὲν σημαίνει, κύριε Πρόεδρε, ὅτι πρέπει τὰ παιδιὰ αὐτὰ νὰ μείνουν καταδικασμένα ἀπὸ τὴν κοινωνίαν χωρὶς νὰ μορφωθοῦν ἐπειδὴ ἔτυχε νὰ γεννηθοῦν πτωχά. Πόσες ἄραγε πνευματικὲς διάνοιες ἔχουν μείνει στὴν ἀφάνειαν λόγῳ τοῦ γεγονότος αὐτοῦ, καὶ πόσοι λαμπροὶ ἐπιστήμονες θὰ ὑπῆρχαν ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ὁ θεσμὸς αὐτὸς τῆς προνομιακῆς μορφώσεως; Τοῦτο δὲ ἐπιβεβαιοῦται ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἐξετάσεων διὰ ὑποτροφίας, ὅτι τὰ πλεῖστα παιδιὰ ποὺ τυγχάνουν αὐτῶν ἀνήκουν σὲ πτωχὲς οἰκογένειες. Εἶναι λίγες μήπως οἱ περιπτώσεις ποὺ πλούσιοι γονεῖς ἔστειλαν καὶ στέλλουν τὰ παιδιά των νὰ σπουδάσουν, ξοδεύουν ἀρκετὰ καὶ στὸ τέλος ἢ δὲν τὰ καταφέρνουν νὰ πάρουν τὸ πτυχεῖον ἤ, ὅταν ὕστερα ἀπὸ πολλὰ χρόνια τὸ πάρουν, ζοῦν εἰς βάρος αὐτῆς τῆς κοινωνίας; Πόσους ἀποτυχημένους ἐπιστήμονες ἐδημιούργησεν ἡ προνομιακὴ αὐτὴ κατάστασις καὶ πόσες ζημίες ἐπέφερον εἰς τὴν κοινωνίαν μας οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτήν;

Εἶναι, κύριε Πρόεδρε, καὶ αὐτὸς ἕνας παράγων τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ λάβῃ σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον, οὕτως ὥστε νὰ εἰσηγηθῇ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τρόπους θεραπείας του.

Περαίνων, εἰσηγοῦμαι διὰ τὴν καλυτέραν ἐφαρμογὴν τοῦ μέτρου τῆς δωρεὰν Παιδείας τὰ κάτωθι:

1ον. Πλήρη κατάργησιν τοῦ ἐσωτερικοῦ Ταμείου, τοὐλάχιστον διὰ τὴν πρώτην τάξιν, ἀπὸ ἐφέτος καὶ ἀπαλλαγὴν τῶν μαθητῶν τῆς τάξεως αὐτῆς καὶ κάθε εἴδος φορολογίας.

2ον. Τὴν σταδιακὴν ἐφαρμογὴν τοῦ μέτρου τῆς ἐντελῶς δωρεὰν Παιδείας καὶ διὰ τὰς ἄλλας δύο τάξεις.

3ον. Οἱ ἔχοντες ἄνω τῶν δύο τέκνων εἰς σχολεῖα Μέσης Παιδείας κατὰ τὸ αὐτὸ σχολικὸν ἔτος, ταῦτα νὰ φοιτοῦν δωρεάν, μέτρον τὸ ὁποῖον ὑπῆρχε προηγουμένως καὶ μέτρον τὸ ὁποῖον θεωρεῖται δίκαιον καὶ ἀνθρωπιστικόν· καὶ

4ον. Κατάθεσιν τροποποιητικοῦ Νομοσχεδίου ἐκ μέρους ὅλων τῶν Μελῶν τοῦ Σώματος αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον σκοπὸν νὰ ἔχῃ τὴν δικαιοτέραν φορολογίαν, ἐπεκτεινομένην σὲ ὅλους τοὺς πολίτας τοῦ τόπου τούτου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Α. Τουμαζῆς εἶχε ζητήσει τὸν λόγον.

Α. ΤΟΥΜΑΖΗΣ :

"Εντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τὸ ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ ἐκ Λεμεσοῦ, κ. Α. Μιχαηλίδη, λίαν ἐπιτυχῶς ἀναπτυχθὲν ἐνώπιον ἡμῶν θέμα εἶναι ἓν πρόβλημα τὸ ὁποῖον ὁ κάθε Βουλευτὴς κατὰ τὴν προεκλογικὴν αὐτοῦ ἐκστρατείαν ἔθεσε ἐνώπιον τοῦ λαοῦ καὶ μάλιστα μὲ τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ φροντίσῃ τόσον ἐντὸς ὅσον καὶ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς νὰ λυθῇ τοῦτο, ἤτοι νὰ παραχωρῆται δωρεὰν παιδεία καὶ νὰ καθιερωθῇ τὸ συντομώτερον αὐτὴ καὶ ἐμπράκτως. Καὶ εἶναι πρὸς τιμὴν ὅλων τῶν Βουλευτῶν, τόσον τῆς παρούσης ὅσον καὶ τῆς προηγουμένης Βουλῆς, τὸ ὅτι εἰργάσθησαν καὶ κατάφεραν νὰ πείσουν τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ ἀρχίσῃ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ θεσμοῦ αὐτοῦ.

Ἀλλὰ ὀφείλομεν νὰ ἀποδώσωμεν καὶ τὴν δέουσαν ἀναγνώρισιν πρὸς τὸν Πρόεδρον καὶ τὰ Μέλη τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας τὰ ὁποῖα κατώρθωσαν νὰ ὑπερπηδήσουν τὰ ἑκάστοτε παρουσιαζόμενα ἐμπόδια—οἰκονομικά, ἐκπαιδευτικά, στεγαστικὰ καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς δωρεὰν παιδείας.

Ἀλλά, καίτοι ὁ Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐδήλωσε ὅτι ἀπὸ τοῦ 1972—1973 θὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ θεσμὸς τῆς δωρεὰν παιδείας καὶ ἤδη αὕτη ἤρχισεν ἐφαρμοζομένη μόνον εἰς τὴν πρώτην τάξιν τῶν σχολείων—Δημοσίων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως—μὲ προοπτικὴν νὰ ἐπεκτείνεται κατ' ἔτος καὶ οὕτω νὰ φθάσῃ νὰ καλύπτῃ καὶ τὸ τρίτον ἔτος φοιτήσεως, καὶ παρ' ὅλον ὅτι τόσον ὁ Πρόεδρος ὅσον καὶ τὰ λοιπὰ Μέλη τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας προέρχονται ἐξ αὐτῶν τούτων τῶν σπλάχνων τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ γνωρίζουν τὰς ταλαιπωρίας καὶ τὰς θυσίας τὰς ὁποίας ὑπέστησαν τόσον αὐτοὶ ὅσον καὶ οἱ γονεῖς των διὰ νὰ καταφέρουν νὰ μορφωθοῦν καὶ νὰ φθάσουν εἰς τὸ σημεῖον εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκονται σήμερον καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ταχθοῦν ἐναντίον τῆς καθιερώσεως τοῦ θεσμοῦ αὐτοῦ τῆς δωρεὰν παιδείας, ἀλλὰ νὰ προχωρήσουν ἐὰν βεβαίως διαθέτουν τὰ ἀπαιτούμενα μέσα εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ἄνευ δισταγμοῦ τῆς καθιερώσεως τῆς δωρεὰν καὶ ὑποχρεωτικῆς μάλιστα παιδείας εἰς ὅλους τοὺς Κυπρίους ἀνεξαρτήτως οἰκονομικῆς εὐρωστίας αὐτῶν, ἐν τούτοις βλέπω σήμερον, παρὰ τὰ ἀνωτέρω ἀναφερόμενα, τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας νὰ ζητῇ ἀπὸ τὰς κατὰ τόπους Σχολικὰς Ἐφορείας νὰ κατανέμουν τὸ ἀναλογοῦν εἰς αὐτὰς προϋπολογισθὲν ποσὸν χρημάτων ὑπὸ τύπον ἐσωτερικοῦ Ταμείου κατὰ μαθητήν, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως ἑνὸς ἑκάστου μαθητοῦ (τῶν γονέων αὐτοῦ).

Ἀδυνατῶ, πράγματι, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε καὶ ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, νὰ ἐννοήσω πῶς δικαιολογεῖται νὰ λέγωμεν ἀπὸ τὴν μίαν πλευρὰν ὅτι ἔχομεν δωρεὰν παιδείαν διὰ τὴν πρώτην τάξιν τῶν δημοσίων Σχολείων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν νὰ λέγωμεν εἰς τὸν μαθητὴν τῆς ἰδίας τάξεως, τοῦ ἰδίου σχολείου, νὰ καταβάλῃ τὸ Α ἢ Β ποσὸν εἰς τὸ οὕτω καλούμενον ἐσωτερικὸν Ταμεῖον. Ἂν καλῶς ἐνθυμοῦμαι, εἰς τὴν προηγουμένην Βουλὴν ἔγινε συζήτησις περὶ τοῦ ἐν λόγῳ Ταμείου, ἥτις ὅμως δὲν κατέληξε εἰς ἀπόφασιν ἐὰν δύναται νὰ ὑπάρχῃ τὸ ἐσωτερικὸν αὐτὸ ταμεῖον ὑπὸ τὴν μορφὴν οἵαν σήμερον ὑπάρχει. Νομίζω ὅτι ἐὰν ἕνας μαθητὴς δὲν ἐξοφλήσῃ τὸ ἐπιβληθὲν εἰς αὐτὸν ποσόν, ἢ δὲν τοῦ ἐπιτρέπεται νὰ προσέλθῃ εἰς τὰς τελικὰς ἐξετάσεις τοῦ ἔτους ἢ, ἐὰν τοῦ ἐπιτραπῇ, δὲν τοῦ χορηγεῖται τὸ πιστοποιητικὸν προαγωγῆς.

Δὲν πρόκειται νὰ ἀπασχολήσω τὰ ἔντιμα μέλη τῆς Βουλῆς, οὔτε μὲ τὸ τί στοιχίζει ἡ Παιδεία δι' ἕκαστον μαθητήν, διότι αὐτὰ ἀνεφέρθησαν ὑπὸ ἄλλου συναδέλφου, οὔτε μὲ τὰ παρουσιαζόμενα ἐμπόδια, ἐὰν ὑπάρχουν τοιαῦτα, διότι αὐτὰ τὰ κατέχει πλήρως τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας καὶ ὅταν ζητηθοῦν ἐπισήμως ὑπὸ τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς δέον αὐτὰ νὰ ἀναπτυχθοῦν εἰς τὰ μέλη τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας ἥτις ἐν συνεχείᾳ νὰ διαφωτίσῃ καὶ ἡμᾶς περὶ αὐτῶν.

Ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον διαφωνῶ εἶναι ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ ἀφήνωμεν τὸν Κυπριακὸν λαόν, ὅστις εἶναι ἀρκετὰ ἔξυπνος, εἰς τὴν πλάνην μὲ τὸ νὰ τοῦ λέγωμεν ὅτι τοῦ προσφέρομεν ἀφ' ἑνὸς μὲν δωρεὰν παιδείαν καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ τὸν ἀναγκάζωμεν νὰ πληρώνῃ τὸ λεγόμενον ἐσωτερικὸν Ταμεῖον τὸ ὕψος τοῦ ὁποίου δὲν δύναμαι νὰ προβλέψω. (Τὸ ἤδη πληρωνόμενον δὲν εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μου εὐκαταφρόνητον).

Ὁπότε συμφώνως πρὸς τὰ ἀνωτέρω αἱ λέξεις «Δωρεὰν Παιδεία» δέον νὰ ἀντικατασταθοῦν ὑπὸ τῶν λέξεων «Ἐπιχορηγουμένη Παιδεία». Θὰ μὲ ἐρωτήσῃ τότε οἱοσδήποτε : Ποῦ θὰ βρῇ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ὅλους αὐτοὺς τοὺς πόρους διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς διαφόρους ἀπαιτήσεις τοῦ λαοῦ μας (μία τῶν ἀπαιτήσεων εἶναι καὶ ἡ παροχὴ δωρεὰν παιδείας) ἂν δὲν λάβῃ ἀπὸ τοὺς πολίτας ὑπὸ μορφὴν φόρων τὰ διάφορα ποσὰ ποὺ χρειάζεται διότι αὕτη οὔτε πετρελαιοπηγὰς οὔτε χρυσορυχεῖα ἢ ἀδαμαντορυχεῖα διαθέτει διὰ νὰ χρησιμοποιῇ τὰ ἐξ αὐτῶν εἰσοδήματα διὰ νὰ καλύπτῃ τὰ ἔξοδα διὰ τὰ ὑφ' ἡμῶν ζητούμενα καὶ ὑπ' αὐτῆς προγραμματιζόμενα καὶ ἐκτελούμενα ἔργα ἄνευ ἐπιβολῆς φόρων ; Ἡ ἀπάντησις εἰς τὸ ὡς ἄνω ἐρώτημα εἶναι ὅτι αὕτη δύναται διὰ τοῦ ὑπ' αὐτῆς χρησιμοποιουμένου μηχανισμοῦ νὰ κατανείμῃ οὕτω πως τὴν ἐπιβολὴν τῶν φόρων ὥστε τὰ πλέον ἄπορα στρώματα τῆς κοινωνίας ἡμῶν νὰ ἐπιβαρύνωνται ὀλιγώτερον καὶ νὰ καρποῦνται ἰσαξίως ὡς καὶ τὰ λοιπὰ στρώματα.

Συμφωνῶ μὲ τὸ νόημα τοῦ ψηφίσματος τοῦ ὑποβληθέντος ὑπὸ τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Α. Μιχαηλίδη, τὸ ὁποῖον καὶ θὰ ψηφίσω, μὲ τὴν παράκλησιν νὰ σταλῇ εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας ἥτις νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας καὶ νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ νὰ τὴν διαφωτίσῃ περὶ τῶν δυσκολιῶν τῶν παρουσιαζομένων εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς δωρεὰν Παιδείας ἄνευ τοῦ ἐσωτερικοῦ Ταμείου καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ μετὰ τῶν ἁρμοδίων τοῦ ἰδίου Ὑπουργείου νὰ φροντίσουν νὰ ἐξεύρουν τὸν καλύτερον τρόπον ἐφαρμογῆς τοῦ ἐν λόγῳ θεσμοῦ, ἤτοι τῆς «Παροχῆς δωρεὰν Παιδείας».

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ὑπάρξουν ἀρκετοὶ ἀγορηταί ;

Διότι ἐὰν θὰ ὑπάρξουν, θὰ ἀναβάλω τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος διὰ τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα.

Ἡ συζήτησις τοῦ θέματος ἀναβάλλεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην.

Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην θὰ ἔχῃ ὡς ἀκολούθως :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ Πωλήσεως Γαιῶν (Εἰδικὴ Ἐκτέλεσις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(2) Ὁ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμος τοῦ 1968.

(3) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1963.

(4) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1965.

(5) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(6) Ὁ περὶ Κήπων Ἐσπεριδοειδῶν (Ἐπισκόπησις καὶ Καταγραφὴ) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(7) Ὁ περὶ Δημοσίων Ὑπαλλήλων (Αὔξησις τῶν Μισθῶν) Νόμος τοῦ 1972.

(8) Ὁ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Νόμος τοῦ 1972.

(9) Ὁ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(10) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(11) Ὁ περὶ Δήμων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(12) Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(13) Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Καταργήσεως τῆς Ὑποχρεώσεως πρὸς Νομιμοποίησιν Ἀλλοδαπῶν Δημοσίων Ἐγγράφων (Κυρωτικὸς) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(14) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 15) τοῦ 1972.

(15) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 12) τοῦ 1972.

(16) Ὁ περὶ Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις τῆς Θητείας) Νόμος (Ἀρ. 2) τοῦ 1972.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐὰν δὲν ἀπατῶμαι, ἐπρόκειτο νὰ συζητήσωμεν τὸ ἐγερθὲν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Παναγιώτη Δημητρίου θέμα ἀναφορικῶς πρὸς τὴν διαρροὴν τῶν.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ θέμα παραπεμφθῇ εἰς Εἰδικὴν Ἐπιτροπήν. Τὸ ἑπόμενον βῆμα εἶναι νὰ κληθῇ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς, ἡ ὁποία νὰ ὁρίσῃ Εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν πρὸς ἐξέτασίν του. Δὲν τίθεται ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως. Ἀλλὰ γνωρίζω ὅτι οὐδεμία ἀντίρρησις ὑπῆρξεν ἐξ οἱουδήποτε Βουλευτοῦ ὅπως τὸ θέμα παραπεμφθῇ εἰς Εἰδικὴν Ἐπιτροπήν. Ἑπομένως ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς συγκαλεῖται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 3ην ἀπογευματινὴν ὥραν, οὕτως ὥστε τὴν ἰδίαν ἡμέραν ὅτε θὰ ἔχωμεν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς, νὰ ἀνακοινωθῇ ἡ σύνθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως αὐτῆς.

(Ὥρα λήξεως 6.49 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Κληρίδης Ξάνθος
Κόσιης Νῖκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Τὸ θέμα τῆς καταβολῆς ἐπιδόματος ἐνοικίου εἰς διδασκάλους ὑπηρετοῦντας εἰς σχολεῖα τῆς ὑπαίθρου—Ἡ κατασκευὴ νέας γεφύρας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Προδρομίου - Πόλεως).

(2) Συμπληρωματικὴ Ἔκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμου τοῦ 1968, ἡ ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ἀνάγνωσις ἐπιστολῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν ἐν σχέσει μὲ ἰσχυριζομένην διαρροὴν σχεδίων πολεοδομίας καὶ χωροταξίας καὶ ἀναβολὴ τῆς ψηφίσεως τούτου.

(3) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου (Ἀρ. 11) τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(4) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

(5) Συνέχισις τῆς συζητήσεως (Χρ. Χριστοφίδης, Κ. Παπαδημητρίου, Α. Τουμαζῆς) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος ὑπὸ τοῦ Βουλευτοῦ κ. Αἱμ. Μιχαηλίδη θέματος «Τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ Ταμείου ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν καὶ ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους μερικῶς ἐφαρμοσθεῖσαν πολιτικὴν περὶ .αροχῆς δωρεὰν Παιδείας».

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 16ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1972

("Ωρα ἐνάρξεως 5.08 μ.μ.)

(Ἀρ. 9)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 8ην Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 14ην Αὐγούστου 1972.

«Ὅπως εἶναι γνωστό, φέτος ἡ ἀνομβρία προξένησε σοβαρὲς καταστροφὲς στὴ σιτοκαλλιέργεια, ὅπως καὶ σὲ ἄλλους κλάδους τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Ἔχουν κηρυχθῆ περιοχὲς ἀνομβριόπληκτες, ἔγιναν ἐκτιμήσεις ζημιῶν καὶ ἑτοιμάσθηκαν κατάλογοι τῶν ἀνομβριοπλήκτων παραγωγῶν.

Οἱ παραγωγοὶ καὶ οἱ ὀργανώσεις ἔχουν ὑποβάλει τὰ αἰτήματά τους ὅσον ἀφορᾶ τὰ μέτρα βοηθείας πρὸς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους σιτοπαραγωγούς.

Ἐπειδὴ τὸ ὅλο πρόβλημα ἐπείγει, οἱ σιτοπαραγωγοὶ ἀναμένουν τὴν Κυβερνητικὴ βοήθεια γιὰ νὰ προετοιμασθοῦν γιὰ τὴ νέα καλλιεργητικὴ περίοδο (προμήθεια σπόρων, λιπασμάτων, κ.λ.π.).

Μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήση τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας πότε θὰ ἐξαγγελθοῦν τὰ μέτρα βοηθείας πρὸς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους σιτοπαραγωγούς ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 9ην Νοεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 14ην Αὐγούστου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Τὸ 'Υπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ὑπέβαλε πρὸς τὴν Κυβέρνησιν εἰσήγησιν ὡς πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως παρασχεθησομένην οἰκονομικὴν βοήθειαν πρὸς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους γεωργούς, ἥτις καὶ τυγχάνει τῆς ἰδιαιτέρας προσοχῆς της».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1972.

«Λόγῳ τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ ὑδατικὸ πρόβλημα συνεχῶς ὀξύνεται καὶ δημιουργεῖ κινδύνους σοβαροὺς ἰδιαίτερα γιὰ ὡρισμένες περιοχὲς (Κοκκινοχώρια 'Αμμοχώστου, Μόρφου) μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήση τὸ 'Υπουργεῖο Γεωργίας σὲ ποιὸ βαθμὸ προωθοῦνται οἱ μελέτες καὶ τὰ σχέδια γιὰ ἵδρυση ἐργοστασίων ἀφαλάτωσης ;

Μελετᾶται ἡ ἀξιοποίηση τῶν ὑφαλμύρων νερῶν ;

Ποιὰ γενικώτερα σχέδια ὑπάρχουν γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ ἀρδευτικοῦ καὶ ὑδρευτικοῦ προβλήματος στὶς περιοχὲς ποὺ κινδυνεύουν ;

Γίνονται μελέτες γιὰ τὸν ἐκσυγχρονισμὸ τῆς ὑδατικῆς νομοθεσίας καὶ τὴν ἵδρυση ἑνὸς κεντρικοῦ φορέα γιὰ νὰ προωθῆται καλύτερα ἡ ὅλη ὑδατικὴ πολιτική ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 8ην Νοεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«1. 'Εν σχέσει πρὸς τὸ διαρκῶς ὀξυνόμενον πρόβλημα ὑδατοπρομηθείας εἰς ὡρισμένας περιοχὰς τῆς Νήσου, μεταξὺ τῶν ἔργων ἅτινα προωθοῦνται διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος εἶναι καὶ τὸ τῆς ἀφαλατώσεως θαλασσίου ὕδατος. Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην ἔχουν μετακληθῆ ἐμπειρογνώμονες τοῦ Βρεττανικοῦ 'Ινστιτούτου 'Υδατικῶν 'Ερευνῶν οἵτινες προέβησαν ἤδη εἰς τὴν ὑποβολὴν προκαταρκτικῆς ἐκθέσεως. 'Η τελικὴ ἔκθεσις ἀναμένεται ἐντὸς τῶν προσεχῶν 2—3 μηνῶν.

2. 'Εντὸς τῶν πλαισίων τῆς προαναφερθείσης μελέτης ὑπάγεται καὶ τὸ θέμα ἀξιοποιήσεως ὑφαλμύρων ὑδάτων. 'Εν σχέσει πρὸς τὰ γενικώτερα σχέδια ἀντιμετωπίσεως τοῦ ὑδρευτικοῦ καὶ τοῦ ἀρδευτικοῦ προβλήματος ἤρχισαν, μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς μελέτης ἀξιοποιήσεως τῶν ὑδατίνων πόρων τῆς Νήσου, τεχνοοικονομικαὶ μελέται, ἀποπερατωθεισῶν ἤδη τῶν μελετῶν Πάφου, Λεμεσοῦ καὶ 'Ακρωτηρίου, ἡ δὲ ὑποβολὴ τῶν σχετικῶν ἐκθέσεων ἀναμένεται λίαν συντόμως. Πρὸ τεσσάρων περίπου μηνῶν ἤρχισε καὶ ἡ τεχνοοικονομικὴ μελέτη Μόρφου—Τηλλυρίας ἥτις εἶναι συνολικῆς διαρκείας 2½ ἐτῶν.

3. Διὰ τὸν ἐκσυγχρονισμὸν τῆς ὑδατικῆς Νομοθεσίας ἀσχολεῖται ἤδη εἰδικῶς συσταθεῖσα 'Επιτροπὴ ἐξ 'Υπουργῶν ἥτις μελετᾶ τὸ ὅλον θέμα τῇ βοηθείᾳ ἁρμοδίων ἀνωτέρων λειτουργῶν τῶν 'Υπουργείων Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων καὶ 'Εσωτερικῶν».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28ην Σεπτεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. 'Αντωνάκη Σωτηριάδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 28ην Σεπτεμβρίου 1972.

«'Απὸ ἐτῶν ἀκούομεν ὅτι μελετᾶται ἡ κατασκευὴ ἑνὸς μεγάλου ὑδατοφράκτου εἰς τὴν τοποθεσίαν «'Ασπρόκρεμμος» παρὰ τὸ χωρίον Φοίνικας.

'Επειδὴ ἡ Πάφος πολλὰ ἀναμένει ἀπὸ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἐν λόγῳ ἔργου, ἐρωτῶμεν τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον νὰ μᾶς πληροφορήσῃ :

(α) Εἰς ποῖον σημεῖον εὑρίσκονται αἱ μελέται καὶ τὰ σχέδια τοῦ ὑδατοφράκτου τούτου ;

(β) Πότε ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἀρχίσῃ ἡ κατασκευή του ;

(γ) Πόσα ὑπολογίζεται ὅτι θὰ στοιχίσῃ ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 9ην Νοεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 28ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. 'Αντωνάκη Σωτηριάδη.

«'Υπὸ τῆς 'Οργανώσεως Τροφίμων καὶ Γεωργίας τοῦ 'Οργανισμοῦ 'Ηνωμένων 'Εθνῶν ἔχουν συμπληρωθῆ προκαταρκτικαὶ μελέται καὶ Σχέδια τεχνοοικονομικοῦ ἐπιπέδου καὶ ὑπεβλήθησαν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τὴν 20ὴν 'Οκτωβρίου 1972.

Αἱ προκαταρκτικαὶ μελέται διαλαμβάνουν τόσον τὴν πλήρη ἀνάπτυξιν τῶν ὑπογείων ὑδάτων τῆς περιοχῆς ὅσον καὶ τὴν ἀνέγερσιν μεγάλης χωρητικότητος φράγματος ἐπὶ τῆς τοποθεσίας «'Ασπρόκρεμμος».

'Ως ἀναφέρεται ἀνωτέρω τὸ ὑποβληθὲν σχέδιον εἶναι προκαταρκτικὸν καὶ τυγχάνει μελέτης καὶ ἐπεξεργασίας ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Τελικὸν σχέδιον ἀναμένεται νὰ ὑποβληθῆ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1973 καὶ ἐκ τούτου θὰ ἐξαρτηθῆ τόσον ὁ χρόνος ἐνάρξεως τοῦ φράγματος ὅσον καὶ τὸ ὕψος τῆς συνεπαγομένης δαπάνης».

"Εντιμε κύριε Πρόεδρε. 'Η ἀνάγνωσις 'Ερωτήσεων καὶ 'Απαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προτοῦ εἰσέλθωμεν εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ 'Εργασία—θέλω νὰ πληροφορήσω τὴν Βουλὴν τῶν 'Αντιπροσώπων ὅτι ἡ 'Επιτροπὴ 'Επιλογῆς συνῆλθε σήμερον καὶ ἐπελήφθη τοῦ διορισμοῦ Εἰδικῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς πρὸς μελέτην τοῦ θέματος τῆς διαρροῆς πολεοδομικῶν σχεδίων.

'Η 'Επιτροπὴ 'Επιλογῆς ἀπεφάσισεν ὅπως ἡ ἐν λόγῳ 'Επιτροπὴ εἶναι ἑπταμελὴς καὶ ὅπως ἀπαρτίζηται ἀπὸ τοὺς κ.κ. Τάσον Παπαδόπουλον, Ξάνθον Κληρίδην, Αἰμίλιον Μιχαηλίδην, 'Ηρακλῆν Χατζηηρακλέους, Σταῦρον Ποσκώτην, 'Εζεκίαν Παπαϊωάννου καὶ Γιάγκον Ποταμίτην καὶ ὅπως προεδρεύῃ ταύτης ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς ἐπὶ 'Εσωτερικῶν Θεμάτων.

"Οσον ἀφορᾷ τοὺς ὅρους ἐντολῆς, δὲν εἶναι ἔργον τῆς 'Επιτροπῆς 'Επιλογῆς ὅπως καθορίσῃ ὅρους ἐντολῆς, ἀλλὰ ἔργον τῆς Βουλῆς.

Εἰσηγοῦμαι ἑπομένως πρὸς τὴν Βουλὴν ὅπως οἱ ἀκόλουθοι ὅροι ἐντολῆς δοθοῦν εἰς τὴν συσταθησομένην 'Επιτροπήν.

Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι τινὰ τῶν διαρρευσάντων ἐγγράφων, κατὰ τὸ ἁρμόδιον Κυβερνητικὸν Τμῆμα, ἦσαν ἀπορρήτου φύσεως, ἡ 'Επιτροπὴ 'Επιλογῆς εἶναι τῆς γνώμης ὅτι ἡ ὡς ἄνω εἰδικῶς συσταθεῖσα 'Επιτροπὴ δέον νὰ ἐξετάσῃ τὰ ἀκόλουθα :

(α) 'Απὸ ποῦ διέρρευσαν τὰ ἐν λόγῳ ἔγγραφα.

(β) Κατὰ πόσον καὶ ἄλλα ἔγγραφα ἐν σχέσει μὲ τὴν πολεοδομίαν ἔχουν διαρρεύσει καὶ ποία ἡ φύσις καὶ ἡ ἔκτασις τούτων.

(γ) 'Εὰν τὰ διαρρεύσαντα ἔγγραφα εἶναι τοιαύτης φύσεως οὕτως ὥστε νὰ ἠδύναντο νὰ χρησιμοποιηθῶσιν ὑπὸ προσώπων διὰ κερδοσκοπικοὺς σκοπούς.

Ἐὰν ἡ Βουλὴ δὲν ἔχῃ ἀντίρρησιν πρὸς τοὺς ἐν λόγῳ ὅρους ἐντολῆς, τότε θὰ εἶναι οἱ ὅροι ἐντολῆς τῆς Εἰδικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Εἶναι μετὰ τὸ θέμα τοῦτο, κύριε Πρόεδρε, τελειῶστε πρῶτα καὶ ἀργότερον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οἱ ὅροι ἐντολῆς ἔχουν ὡς ἀνεγνώσθησαν καὶ ἐνεκρίθησαν ὁμοφώνως ὑπὸ τῆς ὁλομελείας τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς.

Ἡ δευτέρα ἀπόφασις τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς ἔχει ὡς ἀκολούθως :

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς, συνελθοῦσα σήμερον, ἐπελήφθη τοῦ διορισμοῦ Εἰδικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς μελέτην τοῦ θέματος τῆς παραγνωρίσεως τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς ἐκ μέρους τῶν διαφόρων Κυβερνητικῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ τῆς κατοχυρώσεως τῶν δικαιωμάτων των.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς ἀπεφάσισεν ὅπως ἡ ἐν λόγῳ Ἐπιτροπὴ εἶναι πενταμελὴς καὶ ὅπως ἀπαρτίζηται ἀπὸ τοὺς κ.κ. Ξάνθον Κληρίδην, ὡς Πρόεδρον, Φειδίαν Παρασκευαΐδην, Χριστόφορον Χριστοφίδην, Χαμπῆν Μιχαηλίδην καὶ Ἀνδρέαν Τουμαζῆν, ὡς μέλη.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς εἶναι τῆς γνώμης ὅτι ἡ ὡς ἄνω συσταθεῖσα Ἐπιτροπὴ θὰ ἔδει νὰ προβῇ εἰς διαπιστώσεις ὡς πρὸς τὰ θέματα παραγνωρίσεως τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς ὑπὸ διαφόρων Κυβερνητικῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ κατοχυρώσεως τῶν δικαιωμάτων των καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ ὑποβάλῃ εἰσηγήσεις πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων δι' ἀντιμετώπισιν τοῦ θέματος.

Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἀντίρρησις οἱ ὅρου ἐντολῆς ἐγκρίνονται.

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως, οἱ ὅροι ἐντολῆς τοὺς ὁποίους μόλις ἀνέγνωσα, ἐνεκρίθησαν.

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἀσφαλῶς θὰ ἐπληροφορήθητε μετὰ θλίψεως, ὅπως καὶ τὰ λοιπὰ Μέλη τῆς Βουλῆς, διὰ τὴν θαλασσίαν τραγωδίαν, ἡ ὁποία ἔπληξε τὰς θαλασσίους δυνάμεις τῆς μητρὸς πατρίδος.

Εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ Βουλὴ ἐκφράσῃ τὴν θλῖψιν της διὰ τὸ ἐπεισόδιον καὶ τὴν συμπάθειάν της πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τῆς μητρὸς παρτίδος ὡς καὶ πρὸς τὰ μέλη τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἀπωλεσθέντων καὶ παρακαλῶ ὅπως, ἐὰν ἡ Βουλὴ συμφωνήσῃ εἰς τὴν τοιαύτην ἔκφρασιν τῶν αἰσθημάτων τῶν Μελῶν, διαβιβάσητε τὰ αἰσθήματα αὐτὰ τῆς Βουλῆς πρὸς τὰς ἁρμοδίας ἀρχάς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξ. κ. Πρόεδρε. Ὑποστηρίζω ἐνθέρμως τὴν ἐπίκαιρον εἰσήγησιν τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου καὶ συνδέω καὶ ἐγὼ τὴν φωνήν μου ὅπως ἡ Βουλὴ αὐτὴ πάρῃ μίαν ἀπόφασιν νὰ ἐκφράσῃ τὴν θλῖψιν της διὰ τὴν μεγάλην ἀπώλειαν εἰς τὰς ἐθνικὰς ἐνόπλους δυνάμεις τῆς Ἑλλάδος. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἡ εἰσήγησις ἐγκρίνεται ὁμοφώνως.

Νομοθετικὴ Ἐργασία.

«Ὁ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμος τοῦ 1968».

Συνεπληρώθησαν ἐν σχέσει μὲ τὴν συζήτησιν τοῦ ἐν λόγῳ Νομοσχεδίου αἱ ἀγορεύσεις τῶν ἐντίμων κυρίων Βουλευτῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς. Καὶ ἐπομένως θὰ εἰσέλθωμεν σήμερον εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων ἀνὰ 20.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

Ὁ Ὑπουργός. Ἄρθρον 3ον.

Πολεοδομικὴ Ἀρχή. Ἄρθρον 4ον.

Μεταβίβασις ἁρμοδιοτήτων τοῦ Ὑπουργοῦ. Ἄρθρον 5ον.

Διατάγματα, κ.λ.π., ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ. Ἄρθρον 6ον.

Παρασκευὴ χωρογραφήσεως καὶ Σχεδίου διὰ τὴν Νῆσον καὶ ἡμερομηνία ἐνάρξεως ἰσχύος τοῦ Σχεδίου διὰ τὴν Νῆσον. Ἄρθρον 7ον.

Σκοποὶ τοῦ Σχεδίου διὰ τὴν Νῆσον. Ἄρθρον 8ον.

Ἀναθεώρησις τοῦ Σχεδίου διὰ τὴν Νῆσον. Ἄρθρον 9ον.

Τοπικὰ Σχέδια. Ἄρθρον 10ον.

Σκοποί, τύπος, κ.λ.π., τοῦ Τοπικοῦ Σχεδίου. Ἄρθρον 11ον.

Πολεοδομικὴ Ἀρχὴ διὰ Περιοχὴν Τοπικοῦ Σχεδίου. Ἄρθρον 12ον.

Σχέδια Περιοχῶν. Ἄρθρον 13ον.

Ἀναθεώρησις Τοπικῶν Σχεδίων καὶ Σχεδίων Περιοχῶν. Ἄρθρον 14ον.

Τροποποίησις Τοπικῶν Σχεδίων καὶ Σχεδίων Περιοχῶν. Ἄρθρον 15ον.

Ἐκπόνησις Τοπικῶν Σχεδίων καὶ Σχεδίων Περιοχῶν ὑπὸ τοπικῶν ἀρχῶν. Ἄρθρον 16ον.

Μεταβίβασις ἁρμοδιοτήτων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ. Ἄρθρον 17ον.

Δημοσίευσις Τοπικοῦ Σχεδίου καὶ Σχεδίου Περιοχῆς, ἐνστάσεις κατ' αὐτῶν καὶ ἔγκρισις αὐτῶν. Ἄρθρον 18ον.

Σύγκρουσις μεταξὺ σχεδίων ἀναπτύξεως. Ἄρθρον 19ον.

Ἑρμηνεία «ἀναπτύξεως». Ἄρθρον 20όν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὰ ἄρθρα 1—20, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ 20οῦ, ἐγκριθοῦν ;

Ὑπάρχει ἔνστασις. Ἐπομένως τὸ θέμα εἶναι ἀνάγκη νὰ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν.

Ποῖοι ψηφίζουν τῆς ἐγκρίσεως τῶν προαναφερθέντων 20 ἄρθρων ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ : 26.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ : 26.

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ : 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ : 3.

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ : 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὰ ἐν λόγῳ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πολεοδομική ἄδεια. Ἄρθρον 21ον.

Διάταγμα Ἀναπτύξεως. Ἄρθρον 22ον.

Αἰτήσεις διὰ πολεοδομικὴν ἄδειαν. Ἄρθρον 23ον.

Εἰδοποίησις περὶ αἰτήσεως διὰ πολεοδομικὴν ἄδειαν καὶ παραστάσεις. Ἄρθρον 24ον.

Ἀποφάσεις ἐπὶ αἰτήσεων διὰ πολεοδομικὴν ἄδειαν. Ἄρθρον 25ον.

Διὰ πολεοδομικὴν ἀπόφασιν δέον νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν σχέδια ἀναπτύξεως, κ.λ.π. Ἄρθρον 26ον.

Συμπληρωματικαὶ διατάξεις ὡς πρὸς αἰτήσεις διὰ πολεοδομικὴν ἄδειαν. Ἄρθρον 27ον.

Συνέπειαι πολεοδομικῆς ἀδείας. Ἄρθρον 28ον.

Μητρῷον αἰτήσεων διὰ πολεοδομικὴν ἄδειαν. Ἄρθρον 29ον.

Παραπομπὴ αἰτήσεων διὰ πολεοδομικὴν ἄδειαν εἰς τὸν Ὑπουργόν. Ἄρθρον 30όν.

Ἱεραρχικὴ προσφυγὴ κατὰ πολεοδομικῶν ἀποφάσεων. Ἄρθρον 31ον.

Ἱεραρχικὴ προσφυγὴ ἐν περιπτώσει παραλείψεως ἐκδόσεως πολεοδομικῆς ἀποφάσεως. Ἄρθρον 32ον.

Ἀναθεώρησις πολεοδομικῶν ἀποφάσεων εἰς περιπτώσεις καθ' ἃς ἀπαιτεῖται ἀποζημίωσις. Ἄρθρον 33ον.

Συμπληρωματικαὶ διατάξεις ὡς πρὸς τὴν ἀναθεώρησιν πολεοδομικῶν ἀποφάσεων. Ἄρθρον 34ον.

Λευκαὶ Ζῶναι. Ἄρθρον 35ον.

Ἐξουσία πρὸς ἀνάκλησιν ἢ τροποποίησιν πολεοδομικῆς ἀδείας. Ἄρθρον 36ον.

Διατάγματα ἀπαιτοῦντα τὸν τερματισμὸν τῆς χρήσεως ἢ τὴν μετατροπὴν ἢ τὴν ἀφαίρεσιν οἰκοδομῶν ἢ ἔργων. Ἄρθρον 37ον.

Διατάγματα διατηρήσεως. Ἄρθρον 38ον.

Διατάγματα Προστασίας Δένδρων. Ἄρθρον 39ον.

Ἔλεγχος διαφημίσεων. Ἄρθρον 40όν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τῶν ἄρθρων 21 μέχρι καὶ τοῦ 40οῦ, συμπεριλαμβανομένου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὰ προαναφερθέντα ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ἀπαιτεῖται αἴτησις διὰ πολεοδομικὴν ἄδειαν διὰ διαφημίσεις. Ἄρθρον 41ον.

Πρέπουσα συντήρησις ἀχρησιμοποιήτου ἀκινήτου ἰδιοκτησίας, κ.λ.π. Ἄρθρον 42ον.

Συμφωνίαι ρυθμίζουσαι τὴν ἀνάπτυξιν ἢ χρῆσιν ἀκινήτου ἰδιοκτησίας. Ἄρθρον 43ον.

Αἴτησις πρὸς καθορισμὸν τοῦ ἐὰν ἀπαιτῆται πολεοδομικὴ ἄδεια. Ἄρθρον 44ον.

Δικαίωμα δικαστικῆς προσφυγῆς. Ἄρθρον 45ον.

Ἐξουσίαι πρὸς ἐπίδοσιν εἰδοποιήσεως ἐπιβολῆς. Ἄρθρον 46ον.

Ἱεραρχικὴ προσφυγὴ εἰς τὸν Ὑπουργὸν κατὰ εἰδοποιήσεως ἐπιβολῆς. Ἄρθρον 47ον.

Ποιναὶ διὰ τὴν μὴ συμμόρφωσιν πρὸς εἰδοποίησιν ἐπιβολῆς. Ἄρθρον 48ον.

Ἐκτέλεσις ὑπὸ τῆς Πολεοδομικῆς Ἀρχῆς ἔργων ἀπαιτουμένων ὑπὸ τῆς εἰδοποιήσεως ἐπιβολῆς. Ἄρθρον 49ον.

Συμπληρωματικαὶ διατάξεις ὡς πρὸς εἰδοποιήσεις ἐπιβολῆς. Ἄρθρον 50όν.

Συνέπειαι πολεοδομικῆς ἀδείας ἐπὶ εἰδοποιήσεως ἐπιβολῆς. Ἄρθρον 51ον.

Ἰσχὺς εἰδοποιήσεως ἐπιβολῆς ἔναντι μεταγενεστέρας ἀναπτύξεως. Ἄρθρον 52ον.

Ποινὴ διὰ παράλειψιν συμμορφώσεως πρὸς εἰδοποίησιν ἐπιδοθεῖσαν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 42. Ἄρθρον 53ον.

Ἐκτέλεσις ὑπὸ τῆς Πολεοδομικῆς Ἀρχῆς ἔργων ἀπαιτουμένων ὑπὸ εἰδοποιήσεως δοθείσης δυνάμει τοῦ ἄρθρου 42. Ἄρθρον 54ον.

Συμπληρωματικαὶ διατάξεις ὡς πρὸς εἰδοποιήσεις ἐπιδοθείσας δυνάμει τοῦ ἄρθρου 42. Ἄρθρον 55ον.

Ἐπιβολὴ Διαταγμάτων ἐκδοθέντων δυνάμει τοῦ ἄρθρου 37. Ἄρθρον 56ον.

Ἐπιβολὴ Διαταγμάτων Προστασίας Δένδρων καὶ Διατηρήσεως. Ἄρθρον 57ον.

Ἐπιβολὴ ἐλέγχου διαφημίσεων. Ἄρθρον 58ον.

Ἐπιβολὴ ἐν σχέσει πρὸς ἀρχὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἔχουσι μεταβιβασθῆ ἁρμοδιότητες. Ἄρθρον 59ον.

Ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωσις ἀκινήτου ἰδιοκτησίας. Ἄρθρον 60όν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Νομίζω ἐδῶ νὰ μείνωμεν εἰς τὸ 59ον, νὰ μὴν εἰσέλθωμεν εἰς τὸ 60όν, διότι εἶναι τὸ ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟΝ. Νὰ ἀρχίσωμεν τὸ ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟΝ μὲ τὸ 60όν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μέχρι τοῦ 59ου ἄρθρου.

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τῶν ἄρθρων ἀπὸ τὸ 40όν μέχρι τὸ 59ον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὰ προαναφερθέντα ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωσις ἀκινήτου ἰδιοκτησίας. Ἄρθρον 60όν.

Συμπληρωματικαὶ διατάξεις ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῆς ἀποζημιώσεως. Ἄρθρον 61ον.

Πώλησις ἀπαλλοτριωθείσης ἀκινήτου ἰδιοκτησίας εἰς τὸν πρώην αὐτῆς ἰδιοκτήτην. Ἄρθρον 62ον.

Διάθεσις ἀπαλλοτριωθείσης ἀκινήτου ἰδιοκτησίας ὁσάκις ὁ σκοπὸς δι' ὃν ἀπηλλοτριώθη αὕτη δὲν καταστῇ ἐφικτός. Ἄρθρον 63ον.

Ἐπαναπαλλοτρίωσις διατεθείσης ἀκινήτου ἰδιοκτησίας. Ἄρθρον 64ον.

Ἐξουσία πρὸς ἀκύρωσιν δουλειῶν καὶ ἄλλων δικαιωμάτων. Ἄρθρον 65ον.

Ἐκτόπισις προσώπων ἐξ ἀπαλλοτριωθείσης ἰδιοκτησίας. Ἄρθρον 66ον.

Καθορισμὸς ἀποζημιώσεως. Ἄρθρον 67ον.

Ἀποζημίωσις καὶ τρόπος καθορισμοῦ αὐτῆς. Ἄρθρον 68ον.

Ἀποκλεισμὸς ἢ περιορισμὸς ἀποζημιώσεως εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις. Ἄρθρον 69ον.

Οὐδεμία ἀποζημίωσις ἐὰν ἐπιτραπῇ ἄλλη τις ἀνάπτυξις. Ἄρθρον 70όν.

Περαιτέρω περιορισμὸς ἀποζημιώσεως. Ἄρθρον 71ον.

Συμπληρωματικαὶ διατάξεις ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῆς ἀποζημιώσεως. Ἄρθρον 72ον.

Πρόσωπα εἰς τὰ ὁποῖα καταβάλλεται ἀποζημίωσις. Ἄρθρον 73ον.

Καταβολὴ ἀποζημιώσεως. Ἄρθρον 74ον.

Ἀποζημίωσις ἐν σχέσει πρὸς Διατάγματα Προστασίας Δένδρων καὶ Διατάγματα Διατηρήσεως. Ἄρθρον 75ον.

Ἀποζημίωσις διὰ περιορισμοὺς ἐπὶ τῶν διαφημίσεων. Ἄρθρον 76ον.

Ἀποζημίωσις ἐν σχέσει πρὸς Διατάγματα δυνάμει τοῦ ἄρθρου 37. Ἄρθρον 77ον.

Ἀποζημίωσις εἰς περιπτώσεις ἀνακλήσεως ἢ τροποποιήσεως πολεοδομικῆς ἀδείας. Ἄρθρον 78ον.

Ἐφαρμογὴ τοῦ ἄρθρου 78 εἰς εἰδικὰς περιπτώσεις ἀρνήσεως τῆς χορηγήσεως πολεοδομικῆς ἀδείας ἢ χορηγήσεως τοιαύτης ἀδείας ὑπὸ ὅρους. Ἄρθρον 79ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τῶν ἄρθρων ἀπὸ τὸ 60όν μέχρι καὶ τὸ 79ον, συμπεριλαμβανομένου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

25.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖον ψηφίζουν κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπιβολὴ τέλους βελτιώσεως. Ἄρθρον 80όν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης ἔχει τὸν λόγον.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Ἔχω πρότασιν διὰ τροποποίησιν τοῦ ἄρθρου 80, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθῇ τόσον ἡ εἰσήγησις διὰ τὴν τροποποίησιν τοῦ ἄρθρου ὅσον καὶ τὸ προτεινόμενον πρὸς τροποποίησιν ἄρθρον.

Τὸ σημείωμα.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Ἐμελέτησα ἐκ νέου τὸ ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας συνταχθὲν ΜΕΡΟΣ ΕΝΑΤΟΝ, ἄρθρον 80 καὶ τὸ ὁποῖον συμπεριελήφθη εἰς τὴν συμπληρωματικὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Νομίζω ὅτι τοῦτο χρήζει διαφόρων τροποποιήσεων. Διὰ τοῦ προτεινομένου ἄρθρου εἰσάγεται ὁ θεσμὸς τοῦ Development charge. Νομίζω ὅτι ἡ πρόθεσις τῶν ἐντίμων συναδέλφων ἦτο νὰ δεχθῶσι τὸν θεσμὸν αὐτὸν μὲ τὴν προϋπόθεσιν βεβαίως ὅτι θὰ ἐφαρμόζηται ἐφ' ὅσον θὰ ἐπιφέρηται αὔξησις τῆς ἀξίας ἀκινήτου ἰδιοκτησίας λόγῳ οἱουδήποτε δημοσίου ἔργου ἀναπτύξεως.

Τὸ ΕΝΑΤΟΝ ΜΕΡΟΣ ὡς συνετάχθη ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ἐπιβάλλει τὸ Development charge καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς ἡ ἀξία τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας ηὐξήθη λόγῳ τῆς ἀναπτύξεως ταύτης ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτήτου αὐτῆς. Νομίζω ὅτι τοιαύτην πρόθεσιν δὲν εἶχον τὰ ἔντιμα μέλη. Τοῦτο δέον νὰ ἀποτελέσῃ τὸ θέμα εἰδικῆς Νομοθεσίας ὡς π.χ. Capital Gains Tax.

Διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τὸ ΕΝΑΤΟΝ ΜΕΡΟΣ ἐτροποποιήθη ἐξ ὁλοκλήρου. Τοῦτο παρατίθεται κατωτέρω.

«ΜΕΡΟΣ ΕΝΑΤΟΝ

ΤΕΛΟΣ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΣ

'Επιβολὴ τέλους βελτιώσεως.

80.—(1) Ὅσάκις, μετὰ τὴν καθωρισμένην ἡμερομηνίαν, ἐξακριβοῦται κατὰ τὸν καθωρισμένον τρόπον ὅτι ἐπραγματοποιήθη αὔξησις τῆς ἀξίας οἱασδήποτε ἀκινήτου ἰδιοκτησίας ὀφειλομένη εἰς οἱανδήποτε ἀνάπτυξιν ἐκτελεσθεῖσαν ἢ ἐκτελεσθησομένην δημοσίᾳ δαπάνῃ, ἐπιβάλλεται καὶ εἰσπράττεται, παρὰ τοῦ καθωρισμένου προσώπου, τέλος βελτιώσεως βάσει τοῦ καθωρισμένου συντελεστοῦ ὑπολογιζόμενον κατὰ τὸν καθωρισμένον τρόπον.

(2) Διὰ τοὺς σκοποὺς ἐπιβολῆς καὶ βεβαιώσεως τοῦ τέλους βελτιώσεως θὰ λογίζηται κατὰ τὸν καθωρισμένον τρόπον ἡ ἀγοραία ἀξία τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας πρὸ καὶ κατόπιν τῆς ἐπελεύσεως τοῦ γεγονότος ὅπερ προεκάλεσε τὴν αὔξησιν αὐτῆς.

(3) Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος ἄρθρου δύνανται, διὰ διατάγματος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου δημοσιευομένου εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας, νὰ μὴ ἐφαρμοσθῶσιν εἰς ὡρισμένας περιοχὰς ἐξειδικευομένας ἐν τῷ διατάγματι.

(4) Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἐκδίδει ἀμελλητὶ Κανονισμούς, δημοσιευομένους εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας, διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος ἄρθρου :

Νοεῖται ὅτι Κανονισμοὶ ἐκδιδόμενοι ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος Ἄρθρου κατατίθενται εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων. Ἐὰν μετὰ πάροδον εἴκοσι καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς τοιαύτης καταθέσεως ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων δι' ἀποφάσεως αὐτῆς δὲν τροποποιήσῃ ἢ ἀκυρώσῃ τοὺς οὕτω κατατεθέντας Κανονισμοὺς ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει, τότε οὗτοι ἀμέσως μετὰ τὴν πάροδον τῆς ὡς ἄνω προθεσμίας δημοσιεύονται ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας καὶ τίθενται ἐν ἰσχύϊ ἀπὸ τῆς τοιαύτης δημοσιεύσεως. Ἐν περιπτώσει τροποποιήσεως τούτων, ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει, ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, οὗτοι δημοσιεύονται ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας ὡς ἤθελον οὕτω τροποποιηθῆ ὑπ' αὐτῆς καὶ τίθενται ἐν ἰσχύϊ ἀπὸ τῆς τοιαύτης δημοσιεύσεως.».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ 80οῦ ἄρθρου ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἐν συνεννοήσει καὶ μετὰ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

25.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐξουσία εἰσόδου. Ἄρθρον 81ον.

'Εξουσία τῆς Πολεοδομικῆς 'Αρχῆς ὅπως συνάπτῃ συμφωνίας μετ' ἰδιοκτητῶν περιοριζούσας τὴν χρῆσιν ἀκινήτου ἰδιοκτησίας. "Αρθρον 82ον.

Οἰκονομικαὶ διατάξεις. "Αρθρον 83ον.

'Εφαρμογὴ καὶ προσαρμογὴ ὡρισμένων διατάξεων. "Αρθρον 84ον.

'Ερμηνεία τοῦ περὶ Ρυθμίσεως 'Οδῶν καὶ Οἰκοδομῶν Νόμου καὶ ἀναστολὴ ὡρισμένων διατάξεων αὐτοῦ. "Αρθρον 85ον.

Κανονισμοί. "Αρθρον 86ον.

'Αδικήματα. "Αρθρον 87.

'Ημερομηνία ἐνάρξεως ἰσχύος. "Αρθρον 88ον.

Κατάργησις τοῦ περὶ 'Εκθέσεως Διαφημίσεων ("Ελεγχος) Νόμου. Κεφ. 50. "Αρθρον 89ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τῶν ἄρθρων 80 μέχρι 89, συμπεριλαμβανομένου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

25.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὰ προαναφερθέντα ἄρθρα ἐγκρίνονται.

"Εληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου.

'Ο κ. Χατζηηρακλέους.

ΗΡ. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Λίγα λόγια ἐκ τῆς θέσεώς μου.

'Επειδὴ εἰς τοιαύτης μορφῆς σοβαρὰ Νομοσχέδια θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναφέρωνται ποῖοι τοὐλάχιστον ἀπέχουν ἢ ποῖοι καταψηφίζουν τὸ Νομοσχέδιον καὶ ἐπειδὴ τοῦτο δὲν γίνεται, θὰ ἤθελα ἀπὸ τῆς θέσεώς μου μὲ δυὸ λόγια νὰ δικαιολογήσω τὴν ἀποχήν μου ἀπὸ τὴν ψήφισιν τοῦ ὅλου Νομοσχεδίου.

'Υπεστήριξα ἐξ ὑπ' ἀρχῆς τὴν ἀναγκαιότητα τῆς ὑπάρξεως πολεοδομικῆς νομοθεσίας, διότι πιστεύω προσωπικὰ εἰς τὴν μελετημένην ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου μας.

Ἐπειδὴ ὅμως ἡ Κυβέρνησις διὰ διαταγμάτων προσεπάθησε νὰ ἐπιβάλῃ τοιαύτην πολεοδομίαν, τὰ ὁποῖα, ὡς διατάγματα, ἐδημιούργησαν τεράστιον σάλον καὶ τεράστιον οἰκονομικὸν ἀντίκτυπον ἐπὶ τῆς ἀξίας τῆς γῆς καὶ κυρίως τῆς ἀγροτικῆς γῆς εἰς τὴν περιοχὴν Ἀμμοχώστου ἀπὸ τὴν ὁποίαν καὶ προέρχομαι καὶ τὴν ὁποίαν ἀντιπροσωπεύω εἰς τὸ Σῶμα καὶ ἐπειδὴ ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ ἁρμοδία ἀρχὴ δὲν θὰ δυνηθῇ εὐκόλως νὰ προωθήσῃ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν πολεοδομικῶν ἀρχῶν καὶ ταὐτοχρόνως νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸν ἀγροτικὸν κόσμον, ὁ ὁποῖος πολλὰ ἐπηρεάζεται ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀρχήν, δι' αὐτὸ καὶ θὰ ἀπόσχω τῆς ψηφοφορίας διὰ τὴν ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι αὐτὸ ἀφορᾷ τὴν θέσιν σας ὡς Βουλευτοῦ καὶ οὐχὶ ὡς ἐκπροσώπου τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδος τῆς Προοδευτικῆς Παρατάξεως.

ΗΡ. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Δὲν ἐχρειάζετο, κ. Πρόεδρε, ἡ παρατήρησίς σας διότι εἶναι ὡς ἄτομον ποὺ ἀπέσχον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Διότι παρετήρησα ὅτι ἀρκετοὶ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδος τῆς Προοδευτικῆς Παρατάξεως ἐψήφισαν ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου.

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

ΗΡ. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν ξέρω, λυποῦμαι ἀλλὰ ἐπαναλαμβάνω ὅτι νομίζω ὅτι δὲν ἐχρειάζετο ἡ παρατήρησις αὐτή, διότι ἡ ἀποχή μου ἦτο προσωπικὴ καὶ ἀποχὴ καὶ καταψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου παρετηρήθη καὶ εἰς τὸ Ἐνιαῖον Κόμμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πιστεύω ὅτι ἐχρειάζετο ἡ ἐν λόγῳ διευκρίνισις διότι ὡς Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος ἔχετε διπλῆν ἰδιότητα. Ἔχετε καὶ τὸ δικαίωμα τῆς προσωπικῆς ψήφου, ἀλλὰ ἔχετε καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ἀναλύετε τὴν θέσιν τῆς Παρατάξεώς σας ἔναντι τοῦ ὑπολοίπου Σώματος τῆς Βουλῆς. Καὶ δεύτερον ἐπειδὴ ὁ ἴδιος εἴπατε ὅτι δὲν σημειοῦνται ποῖοι ἐψήφισαν ὑπὲρ ἢ κατὰ καὶ ἐπομένως μερικοὶ ἐκ τῆς Κοινοβουλευτικῆς σας Ὁμάδος ἐψήφισαν ὑπὲρ καὶ ἄλλοι κατά, ἢ ἀπέσχον, ἦτο ἀνάγκη νὰ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ παρατήρησις αὐτὴ ἐγένετο οὐχὶ ἐκ μέρους τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδος, ἀλλὰ ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ προσωπικῶς.

Ὁ κ. Νῖκος Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐλέχθη ὅτι δὲν σημειώνονται ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐψήφισαν ὑπὲρ ἢ κατά.

Ἡμεῖς κ. Πρόεδρε, ὅταν ἔγινεν ἡ πρώτη ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου καὶ ἐκλήθημεν νὰ ἐκφέρωμεν τὰς ἀπόψεις μας ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, ὀρθῶς ὑπεβάλαμεν τὰς ἀπόψεις μας πρὸς τὸ Σῶμα καὶ ἐδικαιολογήσαμεν τὴν ἀρνητικήν μας ψῆφον πρὸς τὸ Νομοσχέδιον.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἤρχισεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου.

Τὸ θέμα τῆς τρίτης ἀναγνώσεως θὰ ἀναβληθῇ διὰ 15 ἡμέρας διὰ νὰ δοθῇ εὐκαιρία νὰ δημοσιευθοῦν αἱ τροποποιήσεις τὰς ὁποίας ἐπέφερεν ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ τότε μόνον θὰ γίνῃ ἡ τρίτη ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν πρόκειται νὰ ὑποβάλω ἔνστασιν, ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Παρ' ὅλον ὅτι πιστεύω ὅτι τὸ θέμα κατ' ἀρχὴν συνεζητήθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ δεδομένου ὅτι ὁ ἐντελῶς γενικὸς χαρακτὴρ τῆς τελευταίας εἰσηγήσεως ἀνταποκρίνεται καὶ πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ τοῦ συνόλου τῆς Βουλῆς, ἐκείνων τοὐλάχιστον τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς τὰ ὁποῖα ἐψήφισαν ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου καὶ ὑπὲρ τῆς εἰδικῆς αὐτῆς προτάσεως, ἐν τούτοις ἀντιλαμβάνομαι ἴσως ὅτι ὑπάρχουν μερικὰ Μέλη τῆς Βουλῆς τὰ ὁποῖα θὰ ἠσθάνοντο πλέον εὐτυχῆ ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ἐδίδετο αὐτὴ ἡ εὐκαιρία, παρ' ὅλον ποὺ πιστεύω ὅτι εἶναι θεωρητική. Κατ' ἄρθρον ἤδη ὅλα τὰ ἄρθρα ἐψηφίσθησαν καὶ παραμένει πλέον ἡ τελικὴ ψηφοφορία τοῦ συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου ὑπὲρ ἢ κατά. Νομίζω ὅτι μία ἑβδομάδα θὰ ἦτο ἐπαρκεστάτη, διότι πλέον ἐναπόκειται εἰς τὴν Βουλὴν νὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ Νομοσχεδίου ἐν τῷ συνόλῳ του. Εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν δὲν δικαιοῦται πλέον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς λεπτομερειακὴν συζήτησιν ἐπὶ οἱουδήποτε ἄρθρου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Νομίζω ὅτι αἱ οἱαιδήποτε παρατηρήσεις αἵτινες ἤθελον γίνει ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου θὰ ἔπρεπε νὰ περιορισθοῦν εἰς ὡρισμένα ἄρθρα μόνον καὶ συγκεκριμένως ἄρθρα τὰ ὁποῖα ἐδέχθησαν σημαντικὰς ἢ σοβαρὰς τροποποιήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὴ ἦτο ἡ ἔννοια τῆς εἰσηγήσεώς μου. Ὡς Πρόεδρος τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἔχετε ὑπ' ὄψιν σας τὰ νέα ἄρθρα τὰ ὁποῖα προσέθεσεν ἡ Βουλή ;

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Μάλιστα, κ. Πρόεδρε. Τὰ σοβαρώτερα εἶναι τὸ ἄρθρον 18, τὸ ἄρθρον 62, τὸ ἄρθρον 63 καὶ τὸ νέον ἄρθρον 80. Τὸ 18, 62 καὶ 63 εἶναι ἄρθρα τὰ ὁποῖα ἐδέχθησαν σοβαρὰς τροποποιήσεις ἀλλὰ πρὸς ὄφελος τῶν ἰδιοκτητῶν ἀκινήτων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἄρθρον 18, 60, ...

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Τὸ ἄρθρον 18, 62 καὶ 63.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὰ ὑπόλοιπα ἄρθρα ;

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Τὸ ὑπόλοιπον ἄρθρον εἶναι τὸ ἄρθρον 80, τὸ ὁποῖον ἀνεγνώσαμεν προηγουμένως ὡς ἐτροποποιήθη.

Βεβαίως, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ὑπάρχουν πολλαὶ τροποποιήσεις καὶ εἰς ἄλλα ἄρθρα ἀλλὰ εἶναι μικροτέρας σημασίας ἢ μικροτέρας ἐκτάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπομένως θὰ δημοσιευθοῦν τὰ ἄρθρα 18, 62, 63 καὶ τὸ ἄρθρον 80. Ἐπὶ τῶν ἄρθρων αὐτῶν ἡ Ἐπιτροπή, καὶ μόνον ἐπὶ τῶν ἄρθρων αὐτῶν, θὰ ἀκούσῃ οἱασδήποτε εἰσηγήσεις καὶ θὰ ἐξετασθῇ τὸ θέμα κατὰ τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Ὁ κ. Αἰμίλιος Μιχαηλίδης.

ΑΙΜ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν γνωρίζω ἂν συμμερίζεσθε τὴν ἐκφρασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ κ. Λυσσαρίδη ἄποψιν. Ἀλλὰ ἐὰν κατὰ τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν ἐκεῖνο ποὺ θὰ τεθῇ ἐνώπιον τοῦ Σώματος εἶναι ἡ ἐπιψήφισις ὁλοκλήρου τοῦ νομοσχεδίου, δηλαδὴ ναὶ ἢ ὄχι, διερωτῶμαι διαδικαστικῶς εἰς ποῖον στάδιον θὰ ὑποβληθοῦν τυχὸν ἀπόψεις ἢ παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν τροποποιηθέντων ἄρθρων, ἐφ' ὅσον πρόθεσις καὶ σκοπὸς τῆς δημοσιεύσεως εἶναι ἡ ἐνημέρωσις τοῦ κοινοῦ ἐπὶ τῶν ἐπενεχθεισῶν τροποποιήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φειδίας Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξ. κ. Πρόεδρε. Συμμερίζομαι καὶ ἐγὼ τὴν ἄποψιν τοῦ συναδέλφου κ. Μιχαηλίδη καὶ διερωτῶμαι ἐπὶ τίνι σκοπῷ θὰ γίνουν αἱ εἰσηγήσεις, ἔστω καὶ ἐὰν γίνουν ἐποικοδομητικαὶ εἰς τὸ στάδιον τὸ τελικόν, τῆς ὑπερψηφίσεως ἢ καταψηφίσεως τοῦ Νομοσχεδίου.

Καὶ ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι πράγματι ὑπάρχουν εἰσηγήσεις, βάσει ποίας διαδικασίας θὰ ἐνταχθοῦν καὶ θὰ ἐνσωματωθοῦν εἰς τὸ ἤδη ψηφισθὲν κατ' ἄρθρον ἐνώπιόν μας Νομοσχέδιον.

Δι' αὐτό, κ. Πρόεδρε, τολμῶ νὰ πῶ ὅτι περιττεύει πᾶσα ἀναβολὴ διὰ τὴν ὑπερψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου καὶ διαισθάνομαι ὅτι ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον γίνεται ἡ ἀναβολὴ αὐτὴ εἶναι ἀκριβῶς διὰ νὰ λάβῃ γνῶσιν εὐρυτέραν τὸ κοινὸν τῶν γενομένων τροποποιήσεων.

Νομίζω ὅτι ἐὰν εἶναι αὐτὸς ὁ σκοπός, μάλιστα θὰ συμφωνήσω νὰ λάβῃ γνῶσιν τὸ κοινὸν ὅτι ἔγιναν μερικαὶ τροποποιήσεις. Ἐὰν ὅμως ἡ ἀναβολὴ γίνεται διὰ νὰ ἐκφρασθοῦν εἰσηγήσεις καὶ νὰ ἐνσωματωθοῦν εἰς τὸ Νομοσχέδιον, νομίζω ὅτι εἶναι κάπως ἀνορθόδοξος ὁ τρόπος τῆς διαδικασίας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ τρόπος τῆς διαδικασίας δὲν εἶναι ἀνορθόδοξος ἀλλὰ εἶναι τρόπος ὁ ὁποῖος ἀκολουθεῖται εἰς πλεῖστα Κοινοβούλια.

'Εὰν ἐξετάσητε τὸ σύγραμμα Erskine May on Parliamentary Practice θὰ δῆτε ὅτι εἰσηγεῖται σαφῶς ὅτι ὅπου ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ δὲν εἰσηγεῖται σοβαρὰς τροποποιήσεις, τότε ἡ τρίτη ἀνάγνωσις γίνεται ἀμέσως μετὰ τὴν δευτέραν.

'Εὰν ὅμως πρόκειται περὶ Νομοσχεδίου σοβαρᾶς φύσεως ἢ εἰς τὸ ὁποῖον προτείνονται ἐκτεταμέναι οὐσιώδεις τροποποιήσεις, τότε ἀναβάλλεται ἡ τρίτη ἀνάγνωσις, παρέχεται ἡ εὐκαιρία εἰς τὸ κοινὸν νὰ ἐκφράσῃ τὰς ἀπόψεις του ἐπὶ τῶν οὐσιωδῶν τροποποιήσεων καὶ τότε μόνον ἐπανεξετάζονται ἐὰν ὡρισμένος ἀριθμὸς Μελῶν συναινέσουν εἰς τὴν ἐπανεξέτασίν των ἔστω καὶ μετὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν.

'Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Σέβομαι τὰς ἀπόψεις οἱουδήποτε δι' οἱανδήποτε διαδικασίαν εἰς οἱανδήποτε χώραν. 'Αλλὰ ἡ διαδικασία καθορίζεται εἰς ἑκάστην χώραν ἀναλόγως τῶν συνθηκῶν ἑκάστης χώρας καὶ ὑπάρχουν ἤδη τὰ τετελεσμένα ἐν Κύπρῳ.

'Εν πρώτοις, πιστεύω ὅτι ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον σκοπὸς εἶναι ἡ ἐνημέρωσις τοῦ κοινοῦ, καὶ πιστεύω ὅτι εἶναι, καὶ αἱ 'Εκθέσεις τῆς 'Επιτροπῆς θὰ ἔπρεπε νὰ ἐδημοσιεύοντο καὶ ὑπάρχει συνταγματικὴ πρόνοια νὰ δημοσιεύωνται 48 ὥρας πρίν, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐνσωματοῦνται αἱ τυχὸν εἰσηγήσεις οἱασδήποτε Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς.

Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον ἀσφαλῶς μὲν δίδεται καὶ εἰς τοὺς συναδέλφους ἡ εὐκαιρία νὰ μελετήσουν τὰ πορίσματα τῆς 'Επιτροπῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ κοινόν, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον αὐτὰ εἶναι δημόσια ἔγγραφα καὶ εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι δημόσια ἔγγραφα, ἡ εὐκαιρία νὰ διαπιστώσῃ τὰς τυχὸν τροποποιήσεις τῆς 'Επιτροπῆς.

Συμφωνῶ ὅτι εἰς οἱονδήποτε στάδιον εἶναι δυνατὸν νὰ σταματήσῃ ἡ συζήτησις ἐπὶ ἑνὸς Νομοσχεδίου. Πολὺ φοβοῦμαι ὅμως ὅτι τοὐλάχιστον ἀπὸ τὴν ἐμπειρίαν τὴν ὁποίαν ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἔχει ἀποκτήσει ἀπὸ τὰ ἤδη τετελεσμένα ἐντὸς τῆς Βουλῆς, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ἔχῃ τελειώσει ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις ἑνὸς Νομοσχεδίου, εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναβληθῇ ἡ τρίτη ἀλλὰ τὸ μόνον θέμα, τὸ ὁποῖον εἶναι δυνατὸν πλέον νὰ τεθῇ ἐνώπιον τοῦ Σώματος, εἶναι ἡ ψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου ἐν τῷ συνόλῳ του ἢ ὄχι, καὶ ἐὰν τυχὸν ἡ Βουλὴ πεισθῇ ἐν τῷ μεταξὺ ὅτι αἱ ἐπενεχθεῖσαι τροπολογίαι ἢ αἱ εἰσηγήσεις αἱ ὁποῖαι γίνονται λόγῳ τῶν ἐπενεχθεισῶν τροπολογιῶν εἶναι τοιαῦται ὥστε νὰ ἐπιβάλλουν πλήρη ἀναθεώρησιν καὶ ἀπόρριψιν τοῦ Νομοσχεδίου ἐν τῷ συνόλῳ του, βεβαίως ἡ Βουλὴ δικαιοῦται εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν νὰ ἀπορρίψῃ τὸ Νομοσχέδιον. Γι' αὐτὸ ἄλλωστε γίνεται ἡ τρίτη. 'Αλλὰ νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ ἀμφιβάλλω πολὺ ἐὰν εἶναι ποτὲ δυνατὸν ἡ Βουλὴ αὐτὴ νὰ ἐπανέλθῃ καὶ νὰ ξανασυζητήσῃ, φερ' εἰπεῖν, τὸ 80ὸν ἄρθρον, ἐφ' ὅσον ἡ πλειοψηφία τῆς Βουλῆς ἐψήφισεν ἤδη ὑπὲρ τοῦ 80οῦ ἄρθρου ἢ οἱουδήποτε ἄλλου ἄρθρου διὰ τὸ ὁποῖον αὐτὴν τὴν στιγμὴν συνεζητήσαμεν, ἐψηφίσαμεν, κατελήξαμεν εἰς ἀπόφασιν δυνάμει πλειοψηφίας.

Δι' αὐτὸ πιστεύω ὅτι τὸ μόνον τὸ ὁποῖον εἶναι δυνατὸν πλέον νὰ τεθῇ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν εἶναι ἐὰν ἡ Βουλὴ ἐν τῷ συνόλῳ της ἀπορρίπτῃ ἢ δέχεται τὸ Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Εν πρώτοις θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι ἐσφαλμένως ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς ἀνέφερεν ὅτι ὑπάρχει συνταγματικὴ πρόνοια διὰ τῆς ὁποίας προβλέπεται ὅτι ἡ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς δημοσιεύεται. 'Η μόνη πρόνοια, ἡ ὁποία ὑπάρχει, εἶναι ὅτι κοινοποιεῖται 48 ὥρας πρὸ τῆς συζητήσεώς της ὑπὸ τῆς Βουλῆς πρὸς τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς, ἀλλ' οὐχὶ πρὸς τὸ κοινόν.

Ἑπομένως ἡ ἔκθεσις κατ' οὐσίαν δημοσιεύεται καθ' ἣν στιγμὴν αὕτη ἀναγινώσκεται ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς.

Δευτέρα βασικὴ ἀρχὴ εἶναι ἡ τῆς ὑπάρξεως τριῶν ἀναγνώσεων, τῆς πρώτης ἡ ὁποία θεωρεῖται τυπικὴ καὶ ἡ ὁποία γίνεται ἅμα τῇ καταθέσει, τῆς δευτέρας ἡ ὁποία γίνεται κατ' ἄρθρον καὶ τῆς τρίτης ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ εἶναι ἁπλῶς τυπικὴ ἢ νὰ εἶναι οὐσιαστικοῦ περιεχομένου.

Τὰ στάδια τῶν τριῶν ἀναγνώσεων διαχωρίζονται. Τὸ πρῶτον στάδιον διαχωρίζεται, διότι μόλις τὸ Νομοσχέδιον κατατεθῇ παραπέμπεται εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν καὶ δὲν δύναται νὰ χωρήσῃ συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου ἐκτὸς ἐὰν ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσίν της.

Κατὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου οἱ ἔντιμοι κύριοι Βουλευταὶ ἀποφασίζουν ἐπὶ ἀριθμῶν ἄρθρων καὶ ἐπὶ ὅλων τῶν ἄρθρων τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ πρόνοια ὅμως ἡ ὁποία ὑπάρχει διὰ τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν καὶ ἡ λογικὴ τῆς τρίτης ἀναγνώσεως, δὲν εἶναι ἁπλῶς ἐφ' ὅσον κατ' ἄρθρον ἐψηφίσθη τὸ Νομοσχέδιον, νὰ ψηφισθῇ καὶ ἐν τῷ συνόλῳ του διότι τοῦτο προκύπτει ἐκ τῆς κατ' ἄρθρον ψηφίσεως. Ἀλλὰ ἁπλῶς ἐὰν ὑπάρχουν οὐσιώδεις τροποποιήσεις ἐπὶ ὑψίστης σπουδαιότητος νομοθετήματος παρέχεται ἡ τρίτη εὐκαιρία διὰ τῆς δημοσιεύσεως τῶν τροποποιητικῶν εἰσηγήσεων εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως ὑποβολῆς παρατηρήσεων. Ἐὰν κατόπιν τῆς ὑποβολῆς παρατηρήσεων ἀριθμὸς Βουλευτῶν ζητήσῃ τὴν ἐπανεξέτασιν τῶν ἄρθρων τὰ ὁποῖα ἐνεκρίθησαν κατὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν, τῶν ἄρθρων μόνον ἐκείνων διὰ τὰ ὁποῖα γίνονται οὐσιώδεις τροποποιήσεις, τότε δύναται νὰ ἐπανανοίξῃ τὸ θέμα τῆς ἐξετάσεως τῶν οὐσιωδῶν ἄρθρων τὰ ὁποῖα ὑπέστησαν οὐσιώδεις τροποποιήσεις. Δὲν εἶναι αὐτόματος ὁ μηχανισμὸς ἀλλὰ ὁ χωρισμὸς εἰς στάδια ἔχει ὡρισμένους σκοποὺς καὶ βασικῶς δὲν δύνανται τὰ τρία στάδια νὰ συγχωνευθοῦν εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον.

Δι' αὐτὸ καὶ πλεῖστα συγγράμματα ἢ βιβλία ἐπὶ τοῦ θέματος, ἀναφέρουν ὅτι τότε μόνον χωρίζεται ἡ τρίτη ἀνάγνωσις ἀπὸ τὴν δευτέραν ἐάν, πρῶτον, τὸ Νομοσχέδιον εἶναι ἐξαιρετικῆς σημασίας καί, δεύτερον, ἐὰν ἐπηνέχθησαν οὐσιώδεις τροποποιήσεις. Αἱ τροποποιήσεις δημοσιεύονται εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας καὶ ἀκολούθως ἐξετάζονται οἱαιδήποτε εἰσηγήσεις.

Ἐὰν ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἢ ἱκανοποιητικὸς ἀριθμὸς Βουλευτῶν καταλήξουν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὑπάρχει εὔλογος λόγος διὰ νὰ ἐπανεξετασθοῦν τὰ προτεινόμενα πρὸς τροποποίησιν ἄρθρα, τότε τοῦτο δύναται νὰ γίνῃ καὶ κατὰ τὸ στάδιον τῆς τρίτης ἀναγνώσεως.

Ἀναβάλλω τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν, ἐκτὸς ἐὰν θέλῃ ἡ Βουλὴ νὰ θέσῃ θέμα ψηφοφορίας.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐγὼ δὲν πρόκειται νὰ θέσω θέμα ψηφοφορίας καὶ εἶναι δικαίωμα τῆς Βουλῆς νὰ καθορίσῃ τὴν διαδικασίαν τὴν ὁποίαν θέλει. Θὰ ὑπενθυμίσω ἁπλῶς ὅτι καὶ εἰς τὸ παρελθὸν ἐγένετο συζήτησις ἐπὶ σοβαρῶν νομοθετημάτων, ἐγένοντο σοβαραὶ τροπολογίαι, οὐδέποτε ὅμως ἐτέθη τὸ θέμα ὡς τίθεται τώρα.

Δεύτερον, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ἡ Βουλὴ θέλῃ νὰ ἀκολουθήσῃ αὐτὴν τὴν διαδικασίαν, εἶναι δικαίωμά της νὰ τὸ ἀποφασίσῃ τώρα. Ἡ ἔννοια τοῦ «ἱκανοῦ ἀριθμοῦ» Βουλευτῶν δὲν νομίζω ὅτι μπορεῖ νὰ ἀποτελέσῃ διαδικαστικὸν προηγούμενον. Θὰ πρέπει τότε νὰ καθορισθῇ ποῖος ἀριθμὸς Βουλευτῶν θὰ πρέπει νὰ εἶναι αὐτὸς ὁ ὁποῖος ζητεῖ τὴν ἐπανεξέτασιν οἱουδήποτε θέματος καὶ ἑπομένως καὶ τὴν ἐπαναψηφοφορίαν, διότι διὰ πρώτην φορὰν τώρα ἐπανερχόμεθα εἰς μίαν τάξιν πραγμάτων καθ' ἣν ἓν ἄρθρον, διὰ τὸ ὁποῖον ἐγένετο ἤδη ψήφι-

σις ὑπὸ τῆς Βουλῆς, εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ Σῶμα εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν διὰ νὰ ἐπανεκφράσῃ τὸ Σῶμα τὴν ἄποψίν του ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ αὐτοῦ ἄρθρου κατὰ πόσον θέλει νὰ ἀλλάξῃ τὰς ἀπόψεις της ἡ Βουλὴ ἢ ὄχι.

Δηλαδὴ καταργοῦμεν τὸ δεδικασμένον πλέον ἀπὸ αὐτῆς τῆς πλευρᾶς. Μέχρι τώρα δὲν λέω ἐὰν ἦτο ὀρθὴ ἡ διαδικασία ἢ ὄχι. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις ἦτο ἡ ἑξῆς :

"Ητο δυνατὸν κάποιος ἀπὸ τὴν πορείαν τῶν ἀλλαγῶν αἱ ὁποῖαι ἐπιφέρονται διὰ ψηφοφορίας εἰς τὴν Βουλὴν εἰς τὸ Νομοσχέδιον νὰ ἀλλοιώσῃ τὴν ἀρχικήν του τοποθέτησιν ἢ ὄχι. Δηλαδὴ κάποιος θὰ μποροῦσε νὰ πῇ ὅτι «θὰ ψηφίσω τότε μόνον ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου ὡς συνόλου ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ἡ τάδε τροπολογία, τὴν ὁποίαν ἔχω ὑπ' ὄψιν μου νὰ θέσω ἐνώπιον τοῦ Σώματος, θὰ καρποφορήσῃ ἢ ὄχι. Εἶναι δυνατὸν ἐπὶ ἑνὸς συγκεκριμένου ἄρθρου ὅμως νὰ διαφωνῶ καὶ ἐν τούτοις νὰ θέλω νὰ συμφωνήσω εἰς τὸ σύνολον τοῦ Νομοσχεδίου». Ἀλλὰ λέγω δὲν στέκει σὲ μένα νὰ καθορίσω αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὴν διαδικασίαν τὴν ὁποίαν θέλει νὰ ἀκολουθήσῃ αὐτὸ τὸ Σῶμα, ἀλλὰ ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον θέλῃ νὰ ἀκολουθήσῃ αὐτὴν τὴν διαδικασίαν πρέπει νὰ γίνῃ πολὺ πλέον συγκεκριμένον καὶ σαφὲς διὰ τὸν μηχανισμὸν αὐτῆς τῆς διαδικασίας, ὁ ὁποῖος εἶναι δυνατὸν νὰ ἀκολουθηθῇ ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἑξῆς. Διότι «ἱκανὸς ἀριθμὸς» κατὰ τὴν γνώμην μου δὲν ἀποτελεῖ πράγματι διαδικαστικὴν ἔκφρασιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν πρώτοις θὰ ἤθελα νὰ διορθώσω καὶ πάλιν κάποιαν ἐσφαλμένην παρατήρησιν τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ ὅτι εἰς τὸ παρελθὸν εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν ἠκολουθήθη αὐτὴ ἡ διαδικασία· ἐν μέρει εἶναι ὀρθὴ ἐν μέρει ὅμως δὲν εἶναι τελείως ὀρθή. Εἰς τοὐλάχιστον δύο Νομοσχέδια κατὰ τὸ παρελθὸν ἀνεβλήθη ἡ τρίτη ἀνάγνωσις μετὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν διὰ νὰ παρασχεθῇ καιρὸς εἰς τοὺς ἐντίμους Βουλευτὰς νὰ ξανασυζητήσουν τὸ θέμα.

Ν.Ρ. "Οσον ἀφορᾷ «τὸν ἀριθμόν», διάφορα Κοινοβούλια ὁρίζουν τὸ τί θεωροῦν «ἱκανοποιητικὸν ἀριθμόν».

Εἰς τὸ Κοινοβούλιον τῆς Ἀγγλίας ἐπὶ περίπου 600 Βουλευτῶν κρίνεται ἱκανοποιητικὸς ἀριθμὸς ἓξ Βουλευταὶ ἐὰν ζητήσουν ἐπανεξέτασιν. Εἰς ἄλλα Κοινοβουλευτικὰ θέσμια, ὅπως εἰς τὴν Γαλλίαν, εἶναι μεγαλύτερος ὁ ἀριθμός, εἰς τὴν Γερμασίαν μικρότερος καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς.

Ἑπομένως τὸ θέμα αὐτὸ εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθῇ ἐὰν προκύψῃ εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν οἱαδήποτε παρατήρησις ἐπὶ τῶν τροποποιητικῶν εἰσηγήσεων, αἱ ὁποῖαι ἐνεκρίθησαν κατ' ἀρχὴν εἰς τὸ παρὸν στάδιον, ὁπότε ἡ Βουλὴ μπορεῖ νὰ καθορίσῃ δι' ἀποφάσεώς της προτοῦ εἰσέλθῃ εἰς τὴν συζήτησιν, ποῖον ἀριθμὸν θεωρεῖ ὡς ἱκανοποιητικὸν ἐπὶ συνόλου 35 Βουλευτῶν.

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ ἄρθρα τὰ ὁποῖα θὰ δημοσιευθοῦν, λυποῦμαι ἀλλὰ παρέλειψα νὰ σᾶς ἀναφέρω τὸ Μέρος 8ον, νὰ συμπεριληφθῇ δηλαδὴ εἰς τὰ ἄρθρα περὶ δημοσιεύσεως καὶ τὸ Μέρος 8ον, τὸ ὁποῖον πραγματεύεται μὲ ἀποζημιώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ μέρος ;

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

8ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

8ον.

Ἡ περαιτέρω συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου ἀναβάλλεται διὰ τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα.

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

ΗΡ. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Μίαν μικρὴν παράκλησιν καὶ παρατήρησιν. Νοεῖται ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χρονικοῦ περιθωρίου ἀναβολῆς, ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἔχει τὴν ἁρμοδιότητα ἐὰν ὑπάρξουν τροποποιήσεις ἐπὶ τῶν τροποποιήσεων ποὺ ἔγιναν ἤδη νὰ τὰς ἐξετάσῃ ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀσφαλέστατα, ἤδη ἀνέφερα τὸ θέμα τοῦτο.

Ἡ περαιτέρω συζήτησις τοῦ θέματος ἀναβάλλεται διὰ δεκαπενθήμερον. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ μετὰ 15 ἡμέρας.

Τὸ ἕκτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι «Ὁ περὶ Κήπων Ἐσπεριδοειδῶν (Ἐπισκόπησις καὶ Καταγραφὴ) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

Ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργὸς μὲ ἐπληροφόρησε σήμερον τὸ ἀπόγευμα, ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἔλαβεν ὡρισμένας ἀποφάσεις ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος καὶ θὰ ὑποβληθῇ καὶ Νομοσχέδιον ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῆς πληροφορίας, ἡ ὁποία μοῦ ἐδόθη ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ συζήτησις τοῦ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς καταρτισθέντος Νομοσχεδίου ἀναβληθῇ οὕτως ὥστε νὰ ἔχωμεν ἐνώπιόν μας καὶ τὸ κείμενον τοῦ Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖον θὰ ὑποβάλῃ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία.

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

ΗΡ. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Διὰ δύο λόγους ἐνίσταμαι εἰς τὴν εἰσήγησίν σας, μὲ ὅλον τὸν σεβασμὸν βεβαίως.

Πρῶτον ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία εἶχεν ὑπ' ὄψιν της ὅτι ἡ Βουλὴ ἀπέρριψε σχετικὸν τροποποιητικὸν νομοσχέδιον ἀπὸ τὸν Μάϊον τοῦ τρέχοντος ἔτους. Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία εἶχεν ὑπ' ὄψιν της ὅτι ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Σώματος ἔκαμε μίαν ἀρκετὰ σημαντικὴν ἐργασίαν διὰ νὰ ἐπιφέρῃ τροποποιήσεις ἐπὶ τοῦ ἤδη ὑφισταμένου σχετικοῦ νόμου διὰ τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν ἐπισκόπησιν τῶν ἐσπεριδοειδῶν. Ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὡς θέμα ἀρχῆς δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ ὅλου θέματος νοουμένου ὅτι ἐνώπιον τοῦ Σώματος δὲν ὑφίσταται κὰν ἀκόμη οὔτε νομοσχέδιον κατατεθειμένον ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν. Πιστεύω ὅτι ἡ καλυτέρα διαδικασία θὰ ἦτο νὰ προχωρήσῃ ἡ ἐξέτασις τοῦ νομοσχεδίου τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται ἐνώπιόν μας καὶ ἐὰν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία θὰ καταθέσῃ οἱονδήποτε ἄλλο νομοσχέδιον καὶ ἡ ἁρμοδία Ἐπιτροπὴ κρίνῃ ὅτι τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ ἐπιβάλλεται νὰ ψηφισθῇ ὡς συμπληρωματικὸς νόμος τότε τίποτε δὲν τὴν ἐμποδίζει ἀπὸ τοῦ νὰ τὸ πράξῃ. Διότι, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔχει δοθῇ καὶ διὰ τοῦ τύπου ἡ ἐντύπωσις καὶ ἡ βεβαιότης ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν τροποποίησιν τοῦ ὑφισταμένου νόμου καὶ ὅτι τροποποιούμενος ὁ νόμος αὐτὸς θὰ παραμείνῃ μόνον διὰ καταγραφὴν τῶν ἐσπεριδοειδῶν. Σημειωτέον ἐπίσης ὅτι ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων εὑρίσκονται ἀρκεταὶ ὑποθέσεις γεωργῶν οἱ ὁποῖοι προσήχθησαν διότι ἔχουν

παρανόμους φυτείας, ὡς ἀποκαλοῦνται, καὶ διὰ τὸ θέμα αὐτὸ ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπή, ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, ἔχει κάμει ἤδη μίαν σοβαρὰν προεργασίαν.

Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους παρακαλῶ, ἐὰν εἶναι δυνατόν, νὰ σεβασθῆτε τὴν εἰσήγησίν μου καὶ νὰ προχωρήσῃ ἡ Βουλὴ εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἐνώπιόν της εὑρισκομένου νομοσχεδίου. Ἐπαναλαμβάνω δὲ ὅτι ἐὰν τὸ οἱονδήποτε νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον θὰ καταθέσῃ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, θὰ κριθῇ ἀπὸ τὴν ἁρμοδίαν Ἐπιτροπήν, καὶ ἀκολούθως ἀπὸ τὴν Βουλήν, ὡς ἄξιον λόγου διὰ νὰ ψηφισθῇ τίποτε δὲν ἐμποδίζει νὰ ἔλθῃ ὡς συμπληρωματικὸς νόμος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ διευκρινίσω ὅτι δὲν προέβην εἰς ἀπόφασιν ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ ὅτι δὲν ἔχω ἀναφερθῆ εἰς θέμα διαδικασίας. Ἁπλῶς ἐνημέρωσα τὰ ἔντιμα Μέλη τῆς Βουλῆς ἐπὶ τῆς εἰσηγήσεως τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ καὶ εἰς τὰ ἔντιμα Μέλη τῆς Βουλῆς ἐπαφίεται νὰ ἀποφασίσουν ἐὰν τὸ νομοσχέδιον θὰ συζητηθῇ ἢ ἐὰν θὰ ἀναβληθῇ μέχρι τῆς καταθέσεως καὶ τοῦ νομοσχεδίου ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἡ ὁποία, ὡς ἐπληροφορήθην, δέχεται τὴν ἀρχὴν ὅτι θὰ εἶναι διὰ σκοποὺς καταγραφῆς ποὺ θὰ τροποποιηθῇ τὸ νομοσχέδιον. Ἀπὸ καθαρῶς ὅμως νομοτεχνικῆς πλευρᾶς θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω τὸ ἀκόλουθον :

Ἡ εἰσήγησις τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ ὅπως προχωρήσωμεν σήμερον εἰς τὴν θέσπισιν τοῦ νομοσχεδίου καὶ ὅπως ἐξετάσωμεν καὶ τὸ κυβερνητικὸν νομοσχέδιον, ἐὰν ὑπάρχουν σημεῖα τὰ ὁποῖα κρίνομεν ὡς σκόπιμα, ὅταν τοῦτο κατατεθῇ, θὰ δημιουργήσῃ τὴν ἑξῆς κατάστασιν : Ἕνα νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον ἤδη ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων. Δεύτερον νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται τώρα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς καὶ τρίτον, τὸ ὁποῖον τροποποιεῖ καὶ τὰ δύο. Ἀπὸ πλευρᾶς νομοτεχνικῆς θὰ ἦτο ἴσως πολὺ χρησιμώτερον νὰ ἀναβληθῇ διὰ 15 ἡμέρας ἡ συζήτησις καὶ ἐφ' ὅσον θὰ ὑπάρχῃ καὶ τὸ ἄλλο νομοσχέδιον, νὰ ἐξετασθοῦν ταὐτοχρόνως, ἀντὶ νὰ ἔχωμεν τρία τροποποιητικὰ νομοσχέδια, τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο. Ἀλλὰ εἶναι θέμα καθαρῶς διὰ τὸ ὁποῖον ἔχει λόγον ἡ Βουλὴ καὶ οὐχὶ ὁ Πρόεδρος αὐτῆς. Ἁπλῶς ὁ Πρόεδρος, ἐκ καθήκοντος, ὤφειλε νὰ ἐνημερώσῃ τὴν Βουλὴν ὅτι ὑπάρχει καὶ Κυβερνητικὸν νομοσχέδιον καὶ ὅτι ὑπεβλήθη παράκλησις ἐκ μέρους τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου ὅπως τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον κατετέθη ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀναβληθῇ διὰ σύντομον χρονικὸν διάστημα οὕτως ὥστε καὶ τὰ δύο νομοσχέδια νὰ ἐξετασθοῦν ἐκ παραλλήλου.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐλπίζω ὅτι ὁ ἔντιμος συνάδελφος, ἐφ' ὅσον θὰ ἔχῃ τὴν βεβαιότητα ὅτι πρόκειται περὶ τακτῆς, πλέον, προθεσμίας, δὲν θὰ ἐπιμένῃ εἰς τὴν εἰσήγησιν, διότι ὁ στόχος ἦτο ἡ ἐπίσπευσις τῆς ἐξετάσεως τοῦ θέματος καὶ ἐφ' ὅσον θὰ ὑπάρχῃ πλέον μία τακτὴ προθεσμία ἐντὸς τῆς ὁποίας ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία θὰ ὑποχρεοῦται νὰ προβῇ εἰς τὰ διαβήματα εἰς τὰ ὁποῖα ἤδη ἀνήγγειλεν ὅτι προτίθεται νὰ προβῇ, νομίζω ὅτι ὁ ἔντιμος συνάδελφος εἶναι δυνατὸν νὰ μείνῃ ἱκανοποιημένος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαλλιώτης.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Δὲν ἐνίσταμαι εἰς τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως τῆς ἐν λόγῳ προτάσεως νόμου. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἤθελα νὰ πληροφορήσω τὸ Σῶμα εἶναι ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας κατέθεσε τὴν πρότασιν νόμου κατόπιν ἐντολῆς ἡ ὁποία ἀνετέθη εἰς αὐτὴν ἐκ μέρους τοῦ Σώματος. Καὶ συνεπῶς δὲν

βλέπω τὸν λόγον διατὶ τὸ Ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον ἐγνώριζεν ὅτι τὸ Σῶμα αὐτὸ ἀπέρριψεν ἤδη ἰδικόν του τροποποιητικὸν νομοσχέδιον, μέχρι σήμερον δὲν προέβη εἰς τὴν κατάθεσιν ἄλλου τροποποιητικοῦ νόμου.

Ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει, δὲν ἔχω ἔνστασιν ἐὰν δοθῇ μία ἀναβολὴ 15 ἡμερῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

ΗΡ. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ δυσκολεύσω τὸ Σῶμα. Δὲν ἔχω πράγματι οὐδεμίαν ἔνστασιν νοουμένου ὅτι ἡ ἀναβολὴ εἶναι τακτὴ καὶ νοουμένου ὅτι ἡ ὑμετέρα ἐντιμότης θὰ ἀναλάβῃ καὶ τὴν ἐργασίαν ὥστε ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς νὰ συνεχίσῃ νὰ ἔχῃ ἐν ἀναστολῇ τὰς δίκας ἐναντίον γεωργῶν αἱ ὁποῖαι ἀνεστάλησαν λόγῳ ἀκριβῶς τῆς ἀποφάσεως τοῦ Σώματος νὰ τροποποιήσῃ τὸν Νόμον.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δύναμαι νὰ διαβιβάσω πρὸς τὴν Κυβέρνησιν εἶναι ὅτι ἡ Βουλὴ ἀπεφάσισεν ὅπως ἀναβάλῃ τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου διὰ 15 ἡμέρας, καὶ ὅτι ἑπομένως μέχρι τῆς προσεχοῦς Πέμπτης, θὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ κατατεθῇ τὸ Κυβερνητικὸν νομοσχέδιον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τὸ ὁποῖον θὰ ἐξετασθῇ ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ θὰ συζητηθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ταυτοχρόνως μὲ τὸ ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς κατατεθὲν νομοσχέδιον.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ δεύτερον θέμα, τῶν διώξεων, ἐφ' ὅσον ἀνεστάλησαν αἱ διώξεις λόγῳ τῆς ἐκκρεμότητος τοῦ νομοσχεδίου ὑπάρχει περισσότερος λόγος νὰ ἀνασταλοῦν αἱ διώξεις ἐφ' ὅσον μάλιστα ὑπάρχει καὶ κυβερνητικὸν νομοσχέδιον. Καὶ ἑπομένως δὲν βλέπω ὅτι θὰ προκύψῃ οἱαδήποτε δυσκολία ἐπὶ τοῦ θέματος.

Ἑπομένως ἡ συζήτησις τοῦ θέματος θὰ ἀναβληθῇ διὰ δεκαπέντε (15) ἡμέρας.

«Ὁ περὶ Δημοσίων Ὑπαλλήλων (Αὔξησις τῶν Μισθῶν) Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ (ΑΥΞΗΣΙΣ ΤΩΝ ΜΙΣΘΩΝ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 6ην Νοεμβρίου 1972. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθεὶς παρέστη καὶ ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ παροχὴ αὐξήσεως ἐπὶ τῶν ὑφισταμένων βασικῶν μισθῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἐκ 12% ἀπὸ τῆς 1ης Μαρτίου 1972 μέχρι τῆς 28ης Φεβρουαρίου 1973 καὶ ἐκ 16% ἀπὸ τῆς 1ης Μαρτίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ὡσαύτως ὅπως αἱ ἐν λόγῳ αὐξήσεις λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος καὶ λογίζωνται ὡς συντάξιμοι ἀπολαβαὶ διὰ τοὺς σκοποὺς τῶν ἑκάστοτε ἐν ἰσχύϊ νόμων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰς συντάξεις τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα εἰσηγεῖται, τοῦ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς κ. Τάσου Παπαδοπούλου διατηροῦντος ἐπιφυλάξεις, τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου νομοσχεδίου πρὸς νομικὴν κάλυψιν τῶν ὡς ἄνω παρεχομένων ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας αὐξήσεων εἰς τοὺς βασικοὺς μισθοὺς τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ εἰσηγουμένη τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ ἐν λόγῳ νομοσχεδίου ὁμοφώνως καλεῖ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ὅπως χωρήσῃ ἄνευ βραδύτητος εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ διευθέτησιν τοῦ θέματος τῆς παροχῆς ὡσαύτως αὐξήσεων εἰς τὰς συντάξεις τῶν ἀφυπηρετησάντων δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ εἰς τὰ ἡμερομίσθια τῶν ὑπηρετούντων εἰς αὐτὴν κυβερνητικῶν ἐργατῶν. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐν προκειμένῳ εἶναι τῆς γνώμης ὅτι ὑφίστανται καὶ διὰ τὰς τάξεις αὐτὰς οἱ ἴδιοι λόγοι οἵτινες ὥθησαν τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ εἰσηγηθῇ αὐξήσεις διὰ τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ δημοσίους ὑπαλλήλους.

Ὁ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Τάσος Παπαδόπουλος ἐνιστάμενος εἰς τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ ἐν λόγῳ νομοσχεδίου ἐξέφρασε τὴν ἄποψιν ὅτι αἱ ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας προτεινόμεναι αὐξήσεις καὶ ἡ μέθοδος χορηγήσεώς των θεωροῦνται ἀντιοικονομικαί, ἀπηρχαιωμέναι, ἀντισυνδικαλιστικαὶ καὶ ἀντικείμεναι πρὸς τὴν ἤδη ἐξαγγελθεῖσαν ὑπ' αὐτῆς πολιτικὴν διὰ δικαιοτέραν κατανομὴν τοῦ εἰσοδήματος, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀκολουθοῦσα τὴν εὔκολον ὁδὸν τῆς ἴσσονος ἀντιστάσεως καὶ ἐπικρίσεων καὶ οὐχὶ δικαιοτέραν ὁδὸν χορηγήσεως αὐξήσεων εἰς τοὺς ἐργοδοτουμένους της, προσφέρει τὸ αὐτὸ ποσοστὸν αὐξήσεως εἰς ἅπαντας τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους ἀσχέτως τῆς σημερινῆς μισθολογικῆς τοποθετήσεως ἑκάστου, μὲ ἀποτέλεσμα οἱ λαμβάνοντες ὑψηλοὺς μισθοὺς νὰ λαμβάνουν μεγαλύτερον ποσὸν αὐξήσεως, ἐνῶ οἱ χαμηλότερον ἀμειβόμενοι καὶ μεγαλυτέραν χρείαν οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως ἔχοντες νὰ λαμβάνουν ὀλιγώτερα, διευρύνουσα οὕτω ἔτι περαιτέρω τὸ ὑφιστάμενον χάσμα μεταξὺ χαμηλῶς ἀμειβομένων δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπαλλήλων ἀπολαμβανόντων ὑψηλὰς μισθοδοσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Λυσσαρίδης ἔχει τὸν λόγον.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Δὲν θὰ διευρύνω τὸ θέμα, δὲν θὰ προσπαθήσω νὰ ἀναπτύξω τὶς ἀπόψεις μου ἐπὶ τῆς ἀνάγκης ἀναδιοργανώσεως τῆς Κυβερνητικῆς Ὑπηρεσίας, δὲν θὰ ἀναπτύξω τὶς ἀπόψεις μου ἐπὶ τῆς ἀνάγκης μιᾶς δικαιοτέρας κατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ὅσον ἀφορᾷ τὴν δημοσιοϋπαλληλικὴν τάξιν, ἀλλὰ θὰ περιορισθῶ εἰς τὸ συγκεκριμένον θέμα τῶν χορηγηθεισῶν αὐξήσεων.

Ἐδόθησαν αὐξήσεις, πράγματι, διὰ πολλοὺς λόγους, ἀσφαλῶς διότι ὑπάρχει μία συνεχὴς αὔξησις τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος καὶ εἶναι φυσικὸν ὅλαι αἱ τάξεις καὶ ἡ δημοσιοϋπαλληλικὴ τάξις νὰ ἐπιμένουν δικαίως ὅτι θὰ πρέπει νὰ συμμετέχουν εἰς τὴν αὔξησιν αὐτὴν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Ὅμως ταυτοχρόνως ἐδόθησαν αὐξήσεις, διότι πράγματι ἀπεδείχθη ὅτι τὸ εἰσόδημα αὐτῶν τῶν τάξεων δὲν ἦτο τὸ πρέπον εἰσόδημα συμφώνως πρὸς τὰ σημερινὰ οἰκονομικὰ δεδομένα τοῦ τόπου. Ὅμως ἐπίσης ἐγένετο ἡ διαπίστωσις ὅτι αἱ διαφοραὶ μισθολογίας μεταξὺ τῶν χαμηλῶς καὶ τῶν ὑψηλῶς ἀμειβομένων εἶναι τοιαῦται αἱ ὁποῖαι πραγματικὰ νὰ δημιουργηθοῦν τάξεις ἐντὸς τάξεων.

Ἀπὸ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ βήματος, εἰς προηγουμένας περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας καὶ πάλιν συνεζητήθη αὐτὴ ἡ εὔκολος, ὡς ἐχαρακτηρίσθη, μέθοδος τῆς ποσοστιαίας αὐξήσεως τῶν μισθῶν, εἶχον καὶ πάλιν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκφράσω τὰς ἀπόψεις μου καὶ νὰ εἰσηγηθῶ ὅτι ἡ μέθοδος αὐτὴ οὔτε ἡ καλυτέρα εἶναι οὔτε ἡ δικαιοτέρα. Τὰς ἰδίας ἄλλωστε ἀπόψεις ἐξέφρασα ὅσον ἀφορᾷ καὶ τὸ τιμαριθμικὸν ἐπίδομα, διότι δεδομένου ὅτι δίδεται τὸ τιμαριθμικὸν ἐπίδομα διὰ τὴν κάλυψιν ἀναγκῶν λόγῳ αὐξήσεως τῶν τιμῶν, θὰ ἦτο φυσικὸν ὅτι αὐταὶ αἱ ἀνάγκαι δὲν εἶναι ἀνάγκαι μόνον τῶν ὑψηλὰ ἀμειβομένων ὑπαλλήλων, ἀλλὰ καὶ τῶν χαμηλὰ καὶ οἱονδήποτε ἐπιχείρημα ὅτι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ὑψηλότερον εἰσόδημα, ἔχουν συνηθίσει εἰς εἰδικὸν τρόπον ζωῆς καὶ ἔχουν κοινωνικὰς ὑποχρεώσεις μεγαλυτέρας τῶν χαμηλῶς ἀμειβομένων, δὲν πιστεύω ὅτι εἶναι ἀρκετὸν διὰ νὰ δικαιολογήσῃ αὐτὴν τὴν τακτικήν, διότι οἱ χαμηλῶς ἀμειβόμενοι ἔχουν ἐπίσης ἀσφαλῶς πρῶτα τὴν ἀνάγκην νὰ καλύψουν τὰς βασικὰς των ἀνάγκας καὶ δεύτερον νὰ βελτιώσουν τὸ βιοτικὸν των ἐπίπεδον, τὸ ὁποῖον ἀσφαλῶς πολὺ ὑπολείπεται τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν ὑψηλὰ ἀμειβομένων.

Ἐδόθησαν τώρα αὐξήσεις καὶ ἐὰν γίνουν μαθηματικοὶ ὑπολογισμοί, θὰ διαπιστωθῇ ὅτι ἡ αὔξησις ἡ ὁποία δίδεται εἰς ἄτομα μὲ ὑψηλὸν μισθὸν δι' ἕνα μῆνα, εἶναι δυνατὸν νὰ πλησιάζῃ τὰ ἔσοδα δι' ὁλόκληρον τὸ ἔτος τῶν χαμηλῶς ἀμειβομένων ὑπαλλήλων.

Δὲν πιστεύω ὅτι αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ ἦτο ἡ πρόθεσις τῆς Κυβερνήσεως. Θέλω νὰ ἐλπίζω ὅτι αὐτὴ δὲν εἶναι κἂν ἡ πρόθεσις τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ λόγῳ τοῦ ὅτι ἐκκρεμεῖ ἀκόμα τὸ θέμα τῆς ἀναδιοργανώσεως λέγουν ὅτι δὲν εἶχαν εὐκαιρίαν νὰ ἐπιληφθοῦν τοῦ θέματος κατ' ἄλλον τρόπον. Ἀλλ' οὔτε καὶ αὐτὴ ἡ δικαιολογία δὲν εὐσταθεῖ. Διότι καὶ ἀναδιοργάνωσις ἐὰν γίνῃ, πιστεύω ὅτι εἰς τοιαύτας αὐξήσεις, αἱ ὁποῖαι δίδονται κατὰ μεγάλα χρονικὰ διαστήματα, θὰ πρέπει ἐκτὸς ἄλλων λόγων οἱ ὁποῖοι θὰ πρέπει νὰ συμβάλουν ἀσφαλῶς εἰς τὴν λῆψιν τῆς ἀποφάσεως διὰ τὴν κατανομὴν τῶν ποσοστῶν, νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ προσπάθεια τῆς Κυβερνήσεως νὰ μὴν ὑπάρχῃ τεράστιον χάσμα μεταξὺ τῶν ὑψηλὰ ἀμειβομένων καὶ τῶν χαμηλῶς ἀμειβομένων.

Δὲν θέλω νὰ ἰσχυρισθῶ ὅτι ἀκόμη καὶ διὰ τοὺς ὑψηλὰ ἀμειβομένους δὲν ὑπάρχουν αἰτήματα, διότι πιστεύω ὅτι διὰ προσωπικὸν τὸ ὁποῖον εἰς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα τυγχάνει ἄλλης μεταχειρίσεως εἶναι δυνατόν, ἐὰν ἡ Κυβέρνησις δὲν προσέξῃ αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὰ αἰτήματα, νὰ ἀποψιλώσῃ τὸν Κυβερνητικὸν μηχανισμὸν ἀπὸ τοὺς ἱκανοὺς ἐκείνους ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι εἶναι δυνατὸν νὰ βοηθήσουν καὶ εἰς τὸν προγραμματισμὸν καὶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σχεδίων τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν τούτοις ἐπιμένω ὅτι εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν δὲν ἦτο ἡ καλυτέρα μέθοδος νὰ δοθοῦν ποσοστιαῖαι αὐξήσεις εἰς ὅλους, διότι αὐτὸ πράγματι πλήττει τοὺς χαμηλῶς ἀμειβομένους ἐργαζομένους εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

Ἐπίσης θὰ ἤθελα νὰ συμφωνήσω ἀπολύτως μὲ τὴν διαπίστωσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι τὸ θέμα θὰ ἔπρεπε καὶ πρέπει νὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τοὺς ἡμερομισθίους ὑπαλλήλους τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐπίσης καὶ εἰς τοὺς συνταξιούχους.

Δὲν θὰ ἐπιμένω δεδομένου ὅτι αὐτὸ ἀποτελεῖ ὁμόφωνον διαπίστωσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Βεβαίως εἰς τὸ στάδιον εἰς τὸ ὁποῖον εὑρισκόμεθα ἔχομεν νὰ ἐκλέξωμεν μεταξὺ τοῦ νὰ ψηφίσωμεν ἢ νὰ καταψηφίσωμεν τὸν Νόμον.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πολὺ φοβοῦμαι εἶναι τὸ ἑξῆς :

Τυχὸν καταψήφισις τοῦ Νόμου μὲ τὸ δικαιολογητικόν, τὸ ὁποῖον ἔχω ἀναφέρει, εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναβάλῃ εἰς τὰς Ἑλληνικὰς καλένδας καὶ αὐτὰς τὰς αὐξήσεις τῶν ὁποίων αὐτὴν τὴν στιγμὴν οἱ ἐργαζόμενοι θὰ πρέπει νὰ ἐπωφεληθοῦν. Ὅμως θὰ πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ ἀρκετὴν προειδοποίησιν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον αὐτὴ ἡ Βουλὴ συμφωνῇ ἐπ' αὐτῆς τῆς προειδοποιήσεως, ὅτι δὲν πρέπει πλέον νὰ συνεχισθῇ αὐτὴ ἡ τακτικὴ τῶν ποσοστιαίων αὐξήσεων, ἀλλὰ θὰ πρέπει αἱ αὐξήσεις νὰ δίδωνται μὲ πολλὰ ἄλλα κριτήρια τὰ ὁποῖα θὰ πρέπει νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν κατὰ τὸν καταμερισμὸν τῶν αὐξήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἐκ τῆς θέσεώς μου, κ. Πρόεδρε. Ἐπειδή, ὡς ἀνεφέρθη, ἐξέφρασα ἐπιφυλάξεις καὶ παρὰ ταῦτα θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου, ἐπιθυμῶ νὰ ἐπεξηγήσω τὴν θέσιν μου.

Ἡ κατὰ κοινὸν ποσοστὸν παροχὴ αὐξήσεων εἰς ὑπαλλήλους ἀποτελεῖ ἀρχὴν τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις ἠκολούθησε καὶ ἀκολουθεῖ καὶ εἰλικρινῶς πιστεύω, παρὰ τὰ περὶ τοῦ ἀντιθέτου λεχθέντα, ὅτι ἀκολουθεῖ αὐτὴν τὴν γραμμὴν διότι τὴν εὑρίσκει ὅτι εἶναι ἡ εὐκολωτέρα καὶ ἡ δημιουργοῦσα τὰς ὀλιγωτέρας δυνατὸν ἐπικρίσεις τόσον κατ' αὐτῆς ὅσον καὶ ἐντὸς τῶν διαφόρων τάξεων τῶν ὑπαλλήλων. Τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι καθ' οἱονδήποτε τρόπον μπορεῖ ἕνας νὰ δεχθῇ ὅτι αὐτὴ ἡ μέθοδος εἶναι λογικὴ ἢ ἀποδεκτὴ καὶ νομίζω, ὅτι, ἀντὶ ὁτιδήποτε ἄλλο, μᾶλλον τονίζει τὴν ἄδικον βάσιν ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐδράζεται. Ἄδικον ἀπὸ πάσης πλευρᾶς. Ἀπὸ συνδικαλιστικῆς, οἰκονομικῆς, κοινωνικῆς καὶ ἀπὸ ἀπόψεως γενικωτέρας Κυβερνητικῆς πολιτικῆς ἀποβλεπούσης, ὡς διακηρύσσεται, εἰς τὴν δικαιοτέραν διανομὴν τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου.

Ἰδίᾳ δὲ αὐτὴ ἡ τακτικὴ ἀκολουθεῖται εἰς πλεῖστα ὅσα ὠφελήματα τὰ ὁποῖα παρέχει ἡ Κυβέρνησις, ὡς ἐπὶ παραδείγματι εἰς τὸ ἐπίδομα ἐνοικίου, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἐκ διαμέτρου ἀντίθετος ἤ, ὅπως ἀνέφερε καὶ ὁ προλαλήσας ὁμιλητής, καὶ εἰς τὸ τιμαριθμικὸν ἐπίδομα.

Παρὰ ταῦτα, κύριε Πρόεδρε, ἀντιμετωπίζομεν τὸ δίλημμα ὅπως, καταψηφιζομένου τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ, ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἀναλάβῃ ἡ Βουλὴ ἔργον τὸ ὁποῖον, κατὰ τὴν γνώμην μου, οὐδέποτε πρέπει νὰ ἀναλάβῃ, δηλαδὴ τὸ ἔργον τῆς συζητήσεως καὶ ἐπιλύσεως ἐργατικῶν διαφορῶν ἐντὸς τῆς Βουλῆς, ὅπως ἄλλοτε ἐπεχειρήθη νὰ γίνῃ, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἀναβολὴ τῆς ἀποδόσεως εἰς τοὺς ὑπαλλήλους ἔστω καὶ τῶν μικρῶν ὠφελημάτων τὰ ὁποῖα τώρα παρέχονται εἰς αὐτούς.

Ἐπιπροσθέτως δέχομαι ἀκόμα μίαν ἀρχήν, κύριε Πρόεδρε. Τὴν ἀρχὴν τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς ὑπευθυνότητος ἔναντι τῶν μελῶν των τῶν συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων.

Αὐτὴ ἡ συμφωνία κακῶς κατὰ τὴν γνώμην μου, ἀλλὰ ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἀποτελεῖ τετελεσμένον καὶ δεδομένον γεγονός, ἐγένετο ἤδη ἀποδεκτὴ ἀφοῦ συνεζητήθη ὑπὸ τῆς Συντεχνίας τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων ἡ ὁποία καὶ μόνη κατὰ τὴν γνώμην μου δικαιοῦται νὰ ἐκπροσωπῇ καὶ νὰ ἐκφράζῃ ἀπόψεις ὅσον ἀφορᾷ τὰ συμφέροντα τῶν μελῶν της, ἐφ' ὅσον εἶναι καὶ δημοκρατικῶς ἐκλε-

λεγμένη ἡ ἡγεσία αὐτῆς ἐκ μέρους τῶν μελῶν. Καὶ ὑπὸ ἄλλας συνθήκας δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἀναφερθῶ κἂν εἰς συμφωνίαν γενομένην ἀποδεκτὴν ὑπὸ Συντεχνίας. Πρόκειται ὅμως περὶ δημοσίων ὑπαλλήλων τῶν ὁποίων ἡ θέσις ἢ αἱ ἀπολαβαὶ ἐπηρεάζουν ἄμεσα τὸν κοινὸν πολίτην καὶ διὰ τοῦτο ὑπεβλήθησαν τὰ σχόλια, τὰ ὁποῖα ὑπεβλήθησαν, οὐχὶ διὰ τὴν παρεμπόδισιν τῆς υἱοθετήσεως τοῦ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀποφασισθέντος μέτρου αὐξήσεων, ἀλλὰ ὡς προειδοποίησις διὰ τὸ μέλλον.

Καὶ θὰ τελειώσω ἀποκαλύπτων ἢ ἀνακοινώνων ἐν πάσῃ περιπτώσει μίαν προσθετὴν συμπληρωματικὴν ἀπόφασιν τὴν ὁποίαν ἔχει πάρει ἡ Ἐπιτροπὴ καὶ ἡ ὁποία νομίζω ἔπρεπε νὰ συμπεριληφθῇ εἰς τὴν ἐνώπιον τοῦ Σώματος Ἔκθεσιν.

Ἐπειδή, ὡς ὀρθῶς ἐτονίσθη, ἀναμένομεν ὅτι ἡ δικαιοτέρα διανομὴ τῶν μισθῶν καὶ ἡ δικαιοτέρα ἀξιολόγησις τῶν διαφόρων παραγόντων ποὺ καθορίζουν τὸ ὕψος τῶν ἀμιγῶν ὑπαλλήλων ἀναμένεται νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς ἐξαγγελθείσης ἢ μελετωμένης ἀναδιαρθρώσεως τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας καὶ ἐπειδὴ εἶναι καὶ τότε ἐνδεχόμενον ἡ Βουλὴ νὰ εὑρεθῇ ἐνώπιον τοῦ ἰδίου διλήμματος, ὅπως ἢ ἐγκρίνῃ ἢ ἀπορρίψῃ ἐν τῷ συνόλῳ της συμφωνίαν γενομένην ἴσως καὶ ἐπιτυγχανομένην μεταξὺ τῶν ἐκλελεγμένων ἀντιπροσώπων τῶν ὑπαλλήλων καὶ τοῦ ἐργοδότου των, τῆς Κυβερνήσεως, διὰ τοῦτο ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν ὁμοφώνως ἀπεφάσισε καὶ ἀπέστειλε πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ἐπιστολὴν διὰ τῆς ὁποίας καλεῖ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ ἀναφέρῃ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν οὐχὶ τὸ περιεχόμενον τῆς συμφωνίας διὰ νὰ συζητηθῇ εἰς τὴν Βουλήν, τὸ ὁποῖον ἐπαναλαμβάνω εἶναι ἄτοπον καὶ ἄηθες, ἀλλὰ τὰς γενικὰς ἀρχὰς αἱ ὁποῖαι θὰ διέπουν τὴν ὑπὸ συζήτησιν ἀναθεώρησιν καὶ ἀναδιοργάνωσιν τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῶν Κυβερνητικῶν ἐργατῶν, κύριε Πρόεδρε, καὶ τῶν ἀφυπηρετησάντων δημοσίων ὑπαλλήλων, ἤδη τονίζεται εἰς τὴν Ἔκθεσιν καὶ δὲν ἔχω νὰ προσθέσω τίποτε περισσότερον παρὰ ἐντόνως νὰ δηλώσω ὅτι θεωρῶ ἔτι πλέον ἄδικον τὴν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως, τὴν ὁποίαν ἐντὸς ὀλίγου ἡ Βουλὴ θὰ κληθῇ νὰ ψηφίσῃ, ἐὰν αἱ χορηγηθεῖσαι αὐξήσεις δὲν ἐπεκταθοῦν καὶ ἐπὶ τῶν τάξεων αὐτῶν τῶν ἐργατοϋπαλλήλων τῆς Κυβερνήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης, ἀκολούθως ὁ κ. Νῖκος Σαμψὼν καὶ ὁ κ. Χριστοδουλίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου καὶ εἶμαι ἐξουσιοδοτημένος νὰ δηλώσω ὅτι τὸ ἴδιον θὰ πράξουν καὶ οἱ ἄλλοι συνάδελφοί μου τῆς Ἀριστερᾶς.

Θὰ ἤθελα ὅμως, κ. Πρόεδρε, νὰ πῶ λίγα λόγια ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγουμένη τὴν ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου εἰς νόμον ἀναφέρεται, ὅπως εἶπε καὶ ὁ προηγούμενος ὁμιλητής, εἰς τὰ προβλήματα δύο ἄλλων τάξεων. Τῶν ἀφυπηρετησάντων Δημοσίων Ὑπαλλήλων, τῶν συνταξιούχων δηλαδή, καὶ τῶν Κυβερνητικῶν Ἐργατῶν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγεῖται —καὶ ἐλπίζω ἡ εἰσήγησις αὕτη νὰ προσεχθῇ ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν— τὴν ἄνευ βραδύτητος ἐξέτασιν καὶ διευθέτησιν τόσον τοῦ θέματος τῆς αὐξήσεως τῶν συντάξεων ὅσον καὶ τοῦ θέματος τῆς αὐξήσεως τῶν ἡμερομισθίων τῶν Κυβερνητικῶν Ἐργατῶν.

Θέλω, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, νὰ ὑπογραμμίσω αὐτὸ τὸ σημεῖον τῆς Ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς καί, χωρὶς νὰ ὑποτιμῶ τὸ πρόβλημα τῶν συνταξιούχων,

ἰδιαιτέρως θὰ ἤθελα νὰ ὑπογραμμίσω τὸ μέρος τῆς Ἐκθέσεως τὸ σχετικὸν μὲ τὰ ἡμερομίσθια τῶν Κυβερνητικῶν Ἐργατῶν. Ἐὰν διὰ τοὺς μισθοὺς τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων ὑπῆρχαν λόγοι—καὶ λέγω ὅτι ὑπῆρχαν λόγοι—διὰ τὴν παροχὴν αὐξήσεων, διὰ τὴν αὔξησιν τῶν ἡμερομισθίων τῶν Κυβερνητικῶν Ἐργατῶν, οἱ λόγοι ποὺ ὑπάρχουν εἶναι πολὺ περισσότεροι καὶ σοβαρώτεροι.

Κύριε Πρόεδρε. Τὸ Σῶμα θὰ ἐνθυμῆται ὅτι αἱ αὐξήσεις εἰς τοὺς καθηγητὰς παρεχωρήθησαν ὕστερα ἀπὸ μίαν ἀπεργίαν ἑνὸς μηνὸς ἡ ὁποία ἀπεργία προεκάλεσεν ὄχι μικρὰν ζημίαν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν μόρφωσιν τῶν παιδιῶν.

Αἱ αὐξήσεις εἰς τοὺς Δημοσίους ὑπαλλήλους ἐδόθησαν ὕστερα ἀπὸ μίαν ἀπεργίαν 24 ὡρῶν, ἡ ὁποία ὅμως, παρ' ὅλην τὴν συντομίαν τοῦ χρόνου της εἶχε σοβαρωτάτας ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου. Διερωτῶμαι, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχωμεν καὶ ἀπεργίαν τῶν ἐργατῶν διὰ νὰ δοθοῦν αἱ αὐξήσεις εἰς τὰ ἡμερομίσθια; Νομίζω ὅτι ἡ ἀπεργία τῶν ἐργατῶν μπορεῖ νὰ ἀποφευχθῇ ἐὰν ἀκουσθῇ ἡ ἔκκλησις τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐὰν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἄνευ βραδύτητος προχωρήσῃ εἰς τὴν παροχὴν τῶν αὐξήσεων τῶν ἡμερομισθίων τῶν Κυβερνητικῶν Ἐργατῶν, τὰ ὁποῖα ἡμερομίσθια, μὲ βάσιν στοιχεῖα ἐπισήμου ἐρεύνης, εἶναι κατὰ 25% χαμηλότερα τῶν ἡμερομισθίων ἀντιστοίχων ἐργατῶν εἰς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα.

Εἰς τὴν Ἔκθεσιν, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἀναφέρονται ἐπίσης αἱ ἀπόψεις τοῦ κ. Παπαδοπούλου ἐν σχέσει μὲ τὴν μέθοδον τὴν ὁποίαν ἠκολούθησεν ἡ Κυβέρνησις, ἤτοι τὸ ὅτι προσεφέρθη τὸ αὐτὸ ποσοστὸν εἰς ὅλους τοὺς Δημοσίους Ὑπαλλήλους, ἀνεξαρτήτως τῆς σημερινῆς μισθολογικῆς τοποθετήσεώς των. Τὰς ἀπόψεις του ἐπανέλαβε τώρα καὶ ἀπὸ τῆς θέσεώς του ὁ ἔντιμος κύριος Βουλευτὴς καὶ περίπου τὰς ἰδίας ἀπόψεις ἐξέφρασεν ἀπὸ τοῦ βήματος ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος ἐπέκρινε τὴν μέθοδον αὐτὴν καὶ ἐδήλωσεν ὅτι θὰ ψηφίσῃ μὲν τὸν νόμον ἀλλὰ ἐπικρίνει τὴν μέθοδον.

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν ἰσχυρίζομαι ὅτι ἡ μέθοδος τὴν ὁποίαν διαφαίνεται ὅτι εὑνοεῖ ὁ κ. Παπαδόπουλος, δηλαδὴ νὰ δίδωνται περισσότερα εἰς τοὺς χαμηλότερον ἀμειβομένους καὶ ὀλιγώτερα εἰς τοὺς ὑψηλότερον ἀμειβομένους, δὲν ἰσχυρίζομαι ὅτι ἡ μέθοδος αὐτὴ δὲν εἶναι ὀρθὴ ἢ δὲν εἶναι δικαία, ἢ δικαιοτέρα, ἐὰν θέλετε. Εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, ὅμως, εἶπα καὶ λέγω καὶ τώρα, ὅτι ἡ ὀρθὴ αὐτὴ μέθοδος δὲν εἶναι πάντοτε ὀρθὴ καὶ δὲν εἶναι εἰς κάθε περίπτωσιν ὀρθή.

Ἐὰν αἱ ὑφιστάμεναι εἰς τὴν Κυβερνητικὴν Ὑπηρεσίαν ἀδικίαι συνίσταντο ἁπλῶς καὶ μόνον εἰς τὸ ὅτι ὑπάρχουν κλάδοι ἔχοντες μεγαλυτέραν χρείαν οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως, ἐὰν αὐτὸ ἦτο μόνον τὸ πρόβλημα, τότε ἡ μέθοδος «περισσότερα εἰς τοὺς χαμηλὰ ἀμειβομένους καὶ ὀλιγώτερα εἰς τοὺς ὑψηλὰ ἀμειβομένους» ἀποτελεῖ πράγματι λύσιν.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι αὐτὸ μόνον τὸ πρόβλημα. Ὑπάρχουν οἱ χαμηλὰ ἀμειβόμενοι, οἱ ὁποῖοι ἀδικοῦνται διότι τὸ βιοτικόν τους ἐπίπεδον ποὺ ἐξασφαλίζουν μὲ τὸν μισθόν τους εἶναι χαμηλόν, ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι κατηγορίαι ἀδικουμένων. Εἶναι ἐκεῖναι οἱ ἀδικημένοι τῶν ὁποίων ἡ ἐργασία δὲν ἐκτιμᾶται ὅσον ἐκτιμᾶται ἡ ἐργασία παρομοίων ἐπαγγελμάτων καὶ θέσεων εἰς τὴν ἰδίαν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν ἢ τῶν ὁποίων ἡ ἐκτίμησις τῆς ἐργασίας δὲν εἶναι ἡ ἰδία μὲ τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἐργασίας παρομοίων κλάδων εἰς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα.

Τὸ πρόβλημα τῶν χαμηλὰ ἀμειβομένων, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, πρέπει νὰ μελετηθῇ χωριστὰ ἀπὸ τὸ πρόβλημα τῶν αὐξήσεων τὰς ὁποίας ἡ δημοσιοϋπαλληλικὴ τάξις ζητεῖ ὡς τὸ μερίδιόν της ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου. Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ἐὰν ἐπιχειρηθῇ ἡ θεραπεία τοῦ προβλήματος τῶν χαμηλὰ ἀμειβομένων τὴν στιγμὴν ποὺ συζητεῖται τὸ θέμα τῶν γενικῶν αὐξήσεων, καὶ ἐὰν ἡ θεραπεία αὐτὴ ἐπιχειρηθῇ μὲ τὴν μέθοδον τοῦ «περισσότερα εἰς τοὺς χαμηλὰ ἀμειβομένους καὶ ὀλιγώτερα εἰς τοὺς ὑψηλὰ ἀμειβομένους» τότε :

Πρῶτον, ἡ θεραπεία θὰ γίνῃ εἰς βάρος τοῦ μεριδίου ποὺ δικαιοῦνται ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου οἱ ὑψηλὰ ἀμειβόμενοι. Καὶ ποῖος θὰ ἀποφασίσῃ ποῖοι εἶναι οἱ ὑψηλὰ ἀμειβόμενοι ; Καὶ ποῖος θὰ εἶναι σίγουρος ὅτι δὲν πρόκειται νὰ ἀδικηθοῦν καὶ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι πραγματικῶς δὲν εἶναι ὑψηλὰ ἀμειβόμενοι ;

Καὶ δεύτερον, ἐὰν ἐπιχειρηθῇ ἡ λύσις αὐτὴ θὰ δημιουργήσῃ νέα προβλήματα εἰς τὴν ὅλην δομὴν τοῦ κυβερνητικοῦ μισθολογίου.

Ὑπάρχει λοιπόν, πρόβλημα, ἔντιμοι συνάδελφοι, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, χαμηλὰ ἀμειβομένων, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ μελετηθῇ χωριστὰ καὶ τοῦ ὁποίου ἡ λύσις δὲν πρέπει νὰ συσχετισθῇ μὲ τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τῆς παροχῆς εἰς τὴν Δημοσιοϋπαλληλικὴν τάξιν τοῦ μεριδίου της ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου.

Ὑπάρχει κάτι ἀκόμη ποὺ θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω : Εἶναι τὸ ὅτι ἡ διευθέτησις ἡ ὁποία ἔγινε δὲν πρέπει νὰ ξεχνοῦμεν ὅτι εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα διαπραγματεύσεων μεταξὺ τῆς ἁρμοδίας Συντεχνίας, τῆς ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ. δηλαδὴ καὶ τῶν Κυβερνητικῶν ἁρμοδίων. Ἐγὼ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ. ἔχει τὴν ἔγνοιαν τοῦ σοβαροῦ πράγματι προβλήματος τῶν χαμηλὰ ἀμειβομένων καὶ ὅτι τὸ προωθεῖ πρὸς τὴν λύσιν του καὶ ὅτι τὸ πρόβλημα αὐτὸ θὰ λυθῇ ἀρκεῖ νὰ ἐπιδείξῃ κατανόησιν διὰ τὸ θέμα αὐτὸ καὶ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία.

Θὰ ἤθελα δύο λόγια ἐπίσης νὰ πῶ καὶ ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος.

Ὑπάρχει καὶ ἐδῶ ἡ ἐντύπωσις ὅτι εἶναι λάθος τὸ γεγονὸς ὅτι παραχωρεῖται εἰς ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους τὸ ἴδιον ποσοστὸν τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος. Ἀκραδάντως πιστεύω ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι λάθος. Πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν τί εἶναι τὸ τιμαριθμικὸν ἐπίδομα. Τί ἐπιδιώκεται μὲ τὸ τιμαριθμικὸν ἐπίδομα. Τὸ τιμαριθμικὸν ἐπίδομα δὲν ἐπιδιώκει νὰ θεραπεύσῃ τὰ προβλήματα τῶν χαμηλὰ ἀμειβομένων ἐργατοϋπαλλήλων. Αὐτὰ λύονται διὰ τῶν γενικῶν αἰτημάτων τὰ ὁποῖα ὑποβάλλονται καὶ τῶν ὁποίων στόχος εἶναι ἡ δικαιοτέρα κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Τὸ τιμαριθμικὸν ἐπίδομα ἔχει τὸν ἑξῆς σκοπόν :

Νὰ διατηρήσῃ τὴν ἀγοραστικὴν ἱκανότητα, τὴν ἀγοραστικὴν δύναμιν τῶν συγκεκριμένων μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων ἔναντι τῶν αὐξανομένων τιμῶν. Καὶ τὸ ποσοστὸν μειώσεως τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως εἶναι τὸ ἴδιον δι' ὅλους τοὺς κλάδους καὶ δι' ὅλα τὰ εἰσοδήματα. Ἐὰν αἱ τιμαὶ αὐξηθοῦν κατὰ 10% εἰς μίαν συγκεκριμένην περίοδον, ἡ ἀγοραστικὴ δύναμις τοῦ ἡμερομισθίου τῶν £20 τὸν μῆνα εἶναι εἰς ποσοστὸν ἡ ἰδία μὲ τὴν ἀγοραστικὴν δύναμιν τοῦ μισθοῦ τῶν £100. Δηλαδὴ ὁ ὑπάλληλος ἢ ὁ ἐργάτης τῶν £20, ἐὰν αἱ τιμαὶ αὐξηθοῦν κατὰ 10%, βλέπει τὸν μισθόν του, τὴν ἀγοραστικὴν δύναμιν τοῦ μισθοῦ του, νὰ μειωθῇ κατὰ δύο λίρας. Καὶ ὁ ὑπάλληλος τῶν £100 βλέπει τὴν ἀγοραστικὴν δύναμιν τοῦ μισθοῦ του νὰ μειωθῇ κατὰ £10. Καὶ ἡ ἐπιδίωξις τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος εἶναι νὰ διατηρήσῃ εἰς τὸ ἴδιον αὐτὸ ὕψος τὰ συμπεφωνημένα ἡμερομίσθια καὶ τοὺς συμπεφωνημένους μισθούς. Ἐὰν ἀποφασισθῇ, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, νὰ παρέχεται διαφορετικοῦ ὕψους τιμαριθμικὸν ἐπίδομα τότε τὸ πρῶτον τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἀποφασίσωμεν εἶναι τὸ ἑξῆς : Θὰ δίδεται εἰς τοὺς ὑψηλὰ ἀμειβομένους χαμηλότερον ποσοστόν ; Ἀλλά, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, εἰς μίαν μακρὰν περίοδον ὁ ἐπηρεασμὸς τοῦ εἰσοδήματος τῶν τάξεων αὐτῶν θὰ εἶναι σημαντικώτατος. Ἐὰν εἰς μίαν περίοδον ὁ τιμάριθμος αὐξηθῇ κατὰ 100% καὶ ἡμεῖς δίδομεν εἰς τοὺς ὑψηλὰ ἀμειβομένους μόνον τὸ 50% τοῦ τιμαριθμικοῦ των ἐπιδόματος, τότε εἰς τὴν περίοδον αὐτὴν οἱ μισθοί των θὰ εἶναι ἤδη μειωμένοι κατὰ 25%. Συνεπῶς δὲν εἶναι εὔκολος ἡ λύσις τοῦ διαφορετικοῦ ποσοστοῦ. Δὲν εἶναι εὔκολος ἡ θεραπεία τὴν ὁποίαν ἐπιδιώκομεν διὰ τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος διότι, ὅπως εἶπα καὶ ἐπαναλαμβάνω, ὁ σκοπὸς τοῦ τιμα-

ριθμικοῦ ἐπιδόματος εἶναι νὰ προστατεύσῃ τὴν ἀγοραστικὴν δύναμιν ἑνὸς συμπεφωνημένου ἡμερομισθίου καὶ ἑνὸς συμπεφωνημένου μισθοῦ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψὼν εἶχε ζητήσει τὸν λόγον.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἀπὸ τὴν θέσιν μου. Αἱ σχέσεις περὶ ἀδικίας μὲ τὸ ὑπὸ ψήφισιν Νομοσχέδιον διὰ τὶς κατώτερες τάξεις τῶν ἀμειβομένων δημοσίων ὑπαλλήλων ἔχουν ἀναπτυχθῆ. Ἐγὼ τώρα, κ. Πρόεδρε, ἔχω νὰ προσθέσω τὰ ἀκόλουθα :

Ἡ Κυβέρνησις, ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, πρέπει νὰ φροντίσῃ χωρὶς χρονοτριβὴν νὰ ἱκανοποιήσῃ τοὺς ἡμερομισθίους καὶ ἀνεπίσημους δημοσίους ὑπαλλήλους. Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα πρέπει νὰ εἶναι ἡ πρώτη φροντὶς τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, διότι ἡ τάξις αὐτὴ τῶν Κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων πολλὰ ἔχει νὰ πάρῃ γιὰ νὰ ἐξισωθῆ μὲ ἄλλες τάξεις ἐργαζομένων τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Ἐπίσης ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ μεριμνήσῃ γιὰ τοὺς συνταξιούχους δημοσίους ὑπαλλήλους, γιὰ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἠνάλωσαν τὴν ζωήν των ἐξυπηρετοῦντες τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸν λαὸν τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

Πρέπει νὰ δοθῆ ἀνάλογος αὔξησις εἰς τὰς συντάξεις των ὥστε νὰ μπορέσουν οἱ ἄνθρωποὶ αὐτοὶ νὰ ζήσουν ἀξιοπρεπῶς γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ζήσουν ὡς ἄνθρωποι εἰς τὸν τόπον ποὺ τόσον ὑπηρέτησαν.

Διότι πληροφορούμεθα καὶ βλέπομεν πολλοὺς συνταξιούχους σήμερον, κ. Πρόεδρε, νὰ ὑποφέρουν οἰκονομικῶς καὶ οὐκ ὀλίγοι πένονται.

Ἐπίσης ἡ Κυβέρνησις κ. Πρόεδρε, καὶ κύριοι συνάδελφοι, πρέπει νὰ ἐξετάσῃ τρόπους αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας Κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων οἱ ὁποῖοι ἐργάζονται ἐπὶ συμβολαίῳ μὲ τὴν Κυβέρνησιν.

Ταὐτοχρόνως ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ ἴδῃ μὲ στοργὴν καὶ κατανόησιν τὰ αἰτήματα δι' αὔξησιν μισθολογίου τῶν ἀνδρῶν καὶ ἀξιωματικῶν τῆς Ἀστυνομίας, τῆς Πυροσβεστικῆς καὶ τοῦ Στρατοῦ. Εἶναι καὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι ἐξυπηρετοῦν τὸν λαὸν καὶ τὴν Κυβέρνησιν τῆς Δημοκρατίας καὶ δὲν μπορεῖ νὰ γίνεται συζήτησις περὶ αὐξήσεως τῶν μισθῶν Κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων χωρὶς νὰ συμπεριλαμβάνωνται καὶ οἱ ἀστυνομικοί, οἱ πυροσβέσται καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ Στρατοῦ εἰς αὐτὲς τὶς αὐξήσεις.

Ἐπίσης, κ. Πρόεδρε, ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ κοιτάξῃ τὸ θέμα τοῦ μισθολογίου τῶν δασκάλων τοῦ τόπου μας.

Ὅλα αὐτὰ τὰ θέματα ἴσως μερικοὶ νὰ εἴπουν ὅτι δὲν ἔχουν καμμίαν σχέσιν μὲ τὸ ὑπὸ ψήφισιν Νομοσχέδιον. Ἀλλὰ εἶναι κατ' ἐμὲ ταὐτόσημα καὶ δὲν νοεῖται αὔξησις μισθολογίου Κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων χωρὶς νὰ αὐξηθῆ καὶ τὸ μισθολόγιον τῶν ὑπολοίπων Κυβερνητικῶν ὑπηρετῶν, τῶν Κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων οἱ ὁποῖοι δὲν φέρουν τὸν τίτλον τοῦ Κυβερνητικοῦ ὑπαλλήλου, ἀλλὰ ἀνήκουν εἰς Κυβερνητικὰς Ὑπηρεσίας ὡς ἡ Ἀστυνομία, τὰ Σώματα Ἀσφαλείας καὶ ἡ τάξις ποὺ προανέφερα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Δὲν θὰ μακρηγορήσω ἐπὶ τοῦ θέματος διότι ἔχω ἀκούσει ἀρκετὰ σοβαρὰς ὁμιλίας ποὺ ὑπεστήριξαν τὸ θέμα τόσον σαφῶς καὶ κατὰ τρόπον εὐθὺν καὶ τίμιον.

Δὲν θὰ διαχωρίσω τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους ἀναλόγως τῆς ὑπηρεσίας των, διότι πιστεύω ὅτι πρόθεσις τῆς Κυβερνήσεως εἶναι νὰ καλύψῃ ὅλας τὰς τάξεις τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων ἀδιακρίτως ὑπηρεσίας τὴν ὁποίαν κάμνουν.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι μὲ τὸ κοινωνικὸν σύστημα τὸ ὁποῖον ἔχομεν ὑπάρχει χάσμα, ὑπάρχει διαφορὰ εἰς τοὺς μισθούς, εἰς τὰ ὠφελήματα καὶ εἰς τὰς ἀπολαβάς. Ἐνόσῳ ὑπάρχει ἱεραρχία μέσα εἰς μίαν ὑπηρεσίαν εἶναι φυσικὸν ὅτι θὰ ὑπάρχουν καὶ διαφοραὶ εἰς τὴν μισθοδοσίαν. Δυστυχῶς τὸ χάσμα αὐτὸ εἶναι μεγαλύτερον ἐὰν συγκρίνωμεν τὴν μισθοδοσίαν ἢ τὰς ἀπολαβὰς τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας μὲ αὐτὴν εἰς τὰς ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις ἢ εἰς τὴν ἄλλην καθημερινήν μας ζωὴν ὅλων τῶν ἐργατοϋπαλλήλων. Δυστυχῶς τὸ χάσμα τοῦτο εἰς αὐτὸν τὸν τομέα τῆς ἰδιωτικῆς ἐπιχειρήσεως εἶναι ἀκόμη σοβαρώτερον καὶ πράγματι δημιουργοῦνται τόσον εἰς τὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν ὅσον καὶ εἰς τὴν ἄλλην, εἰς τὴν ἰδιωτικὴν ὑπηρεσίαν, τάξεις ἐργαζομένων—δημιουργοῦνται ὄχι χάσμα ἀλλὰ πράγματι τάξεις—ἀριστοκρατία ἐργαζομένων καὶ εἴλωτες τῶν ἐργαζομένων μέσα εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν ἐργατικὴν τάξιν. Δυστυχῶς δὲν μποροῦμεν μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα νὰ διορθώσωμεν τὸ κακόν.

Θὰ ὑποστηρίξω τὴν δοθεῖσαν αὔξησιν εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους ὅπως ἐδόθη, διότι πιστεύω ἀκραδάντως ὅτι ἡ αὔξησις αὐτὴ δίδεται, οὐχὶ πρὸς τακτοποίησιν τῶν αἰτημάτων τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων, ἀλλὰ πρὸς μίαν αὔξησιν ἡ ὁποία θὰ μετριάσῃ κατά τι τὰς ἀπαιτήσεις καὶ τὰ αἰτήματα τῶν ὑπαλλήλων. Ἡ ποσοστιαία αὔξησις εἶναι δικαιολογημένη εἰς ἐκείνας τὰς περιπτώσεις ποὺ ὑπάρχει πράγματι δικαία μισθολογικὴ κλίμακα καὶ ἀξιολόγησις εἰς τὰς διαφόρους ὑπηρεσίας.

Ἐνόσῳ ὅμως τοῦτο δὲν προηγήθη, φαινομενικῶς ὑπάρχει μία ἀδικία. Ὁ συνάδελφος κ. Λυσσαρίδης, ὅμως, ἀνέφερε καὶ μίαν ἀλήθειαν. Μήπως καὶ οἱ Ἀνώτεροι Κυβερνητικοὶ Ὑπάλληλοι, οἱ καλῶς ὑποτίθεται ἀμειβόμενοι, ἀφοῦ παίρνουν ὑψηλὸν μισθόν, δὲν ἔχουν καὶ αὐτοὶ ἀπαιτήσεις ἢ δὲν ἔχουν διεκδικήσεις δι' ἀνωτέραν μισθοδοσίαν ; Πράγματι ἔχουν καὶ κάποια αὔξησις θὰ ἐδίδετο, διὰ νὰ μὴ ἀποψιλωθῇ ἡ Δημοσία Ὑπηρεσία. Ἐκεῖνο ποὺ πρέπει νὰ προσεχθῇ εἶναι αἱ μισθολογικαὶ κλίμακες καὶ ἡ ἀξιολόγησις τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων, ἡ ὁποία καὶ πρέπει νὰ γίνῃ σύντομα, νὰ εἶναι τέτοια ὥστε ἐν καιρῷ, νὰ φέρῃ εἰς μίαν εὔρυθμον λειτουργίαν τὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν, νὰ ἀποκαταστήσῃ τὰς ἀδικίας αἱ ὁποῖαι ὑπάρχουν. Καὶ τότε ἡ ποσοστιαία ἀναλογία, ὁσάκις θὰ δίδεται, θὰ εἶναι πράγματι δικαία.

Ἡ τάξις, ὅμως, ἡ ὁποία ὑποφέρει περισσότερον ἀπὸ ὅλας εἶναι πράγματι ἡ τάξις τῶν ἐργατοϋπαλλήλων, ἡμερομισθίων, τόσον τῶν ἐργατῶν ὅσον καὶ τῶν ἐπὶ ἡμερομισθίας βάσεως ἀμειβομένων Κυβερνητικῶν Ὑπαλλήλων. Πιστεύω, παρ' ὅλον ὅτι δὲν ἔχει ἀκόμη ἀναγγελθῇ, ὅπως ἀνέφερε καὶ ὁ συνάδελφος Ζιαρτίδης, ὅτι πρόθεσις τῆς Κυβερνήσεως εἶναι νὰ καλύψῃ καὶ τοὺς ἡμερομισθίους ἐργάτας. Τοὐλάχιστον διὰ τοὺς ὑπαλλήλους ἐπὶ ἡμερομισθίῳ θὰ εἶναι ἀδικία ἡ παρεχομένη αὐτὴ ποσοστιαία αὔξησις, διότι οὔτε εἰς τὸ μέλλον αὐτοὶ ἀναμένουν ἀξιολόγησιν τῆς ὑπηρεσίας των ἐν ὅσῳ θὰ συνεχίσουν νὰ ἐργάζωνται ἐπὶ ἡμερομισθίῳ μέχρις ὅτου ἐπιτύχουν μίαν μόνιμον τοποθέτησιν εἰς τὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν. Ἑπομένως εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν, πράγματι, ἡ ποσοστιαία αὔξησις θὰ εἶναι μία ἀδικία καὶ θὰ πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ πρόβλημα αὐτῶν τῶν ὑπαλλήλων μὲ μεγαλυτέραν συμπάθειαν, ὡς διὰ μιᾶς ταχείας μονιμοποιήσεως ὅσων ἔχουν τὰ προσόντα καὶ νὰ μὴν ἀναμένῃ πότε θὰ συμπληρώσουν εἴτε ἐξετάσεις εἴτε ἄλλα σχέδια ὑπηρεσίας κ.λ.π., ἀλλὰ νὰ προχωρήσῃ μὲ ραγδαῖον σύστημα ὥστε νὰ ἀπορροφήσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν

περισσοτέρους ὑπαλλήλους, διὰ δὲ τοὺς ἐργάτας πρέπει ὁπωσδήποτε ἡ αὔξησις νὰ μὴν βασισθῇ εἰς τὴν σήμερον δοθεῖσαν ποσοστιαίαν ἀναλογίαν τῶν 16% ἀφοῦ εἶναι οἱ ὀλιγώτερον ἀμειβόμενοι καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἰδιωτικὴν ἐπιχείρησιν, διὰ νὰ μὴν ἀναφέρω τὰ ὅσα προηγουμένως ἐλέχθησαν.

Δὲν παραλείπω νὰ τονίσω ὅτι παρομοίαν πολιτικὴν πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀκολουθήσῃ καὶ ἐπὶ τῶν συνταξιούχων ὑπαλλήλων.

Ἐν κατακλείδι, κύριε Πρόεδρε, θὰ ὑποστηρίξω τὸ νομοσχέδιον διότι προβλέπω ὅτι συντόμως οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, μὲ τὰς κοινὰς προσπαθείας τῆς συνδικαλιστικῆς των ὀργανώσεως καὶ τῆς Κυβερνήσεως ἡ ἀξιολόγησις καὶ ἡ δικαία πλέον τοποθέτησις των εἰς μισθολογικὰς κλίμακας θὰ εἶναι τέτοια ὥστε νὰ κάμῃ τὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν καὶ τὴν ἐργατοϋπαλληλικὴν τάξιν τῆς Κυβερνητικῆς Ὑπηρεσίας νὰ ἐργάζωνται εὐρύθμως πρὸς τὸ συμφέρον καὶ αὐτῶν τῶν ἰδίων καὶ τοῦ κοινοῦ ἐν γένει, διὰ νὰ γίνῃ πράγματι ἡ δικαία κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φειδίας Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Καὶ ἐγὼ δὲν θὰ μακρυγορήσω ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἀλλὰ αἰσθάνομαι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δικαιολογήσω τὰ ἑξῆς :

Δὲν θὰ καταψηφίσω τὸ ὑποβαλλόμενον Νομοσχέδιον, διότι θεωρῶ εὔλογον καὶ δικαίαν τὴν ἀπαίτησιν τῶν ὑπαλλήλων νὰ λάβουν ποσοστὸν μεριδίου ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ τόπου.

Ἐπίσης θὰ συνηγορήσω ἐνθέρμως ὑπὲρ τῆς ἀναπροσαρμογῆς τῶν μισθῶν πείνης τῶν συνταξιούχων τοῦ κράτους αὐτοῦ, οἱ ὁποῖοι πράγματι μπορῶ νὰ πῶ ὅτι εὑρίσκονται εἰς μίαν κατάστασιν κάπως τραγικὴν ἀπὸ ἀπόψεως συντάξεων.

Ἐπίσης συνηγορῶ ὑπὲρ τῆς ἀναπροσαρμογῆς τῶν ἀπολαβῶν τῶν ἡμερομισθίων ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων.

Παρ' ὅλα αὐτά, κύριε Πρόεδρε, δὲν αἰσθάνομαι εὐτυχὴς διὰ τὸν τρόπον καὶ τὸν χρόνον μὲ τὸν ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις ἐπιβάλλει αὐτὴν τὴν αὔξησιν εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν. Μᾶλλον ἔχω νὰ κακίσω δριμύτατα τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως, διότι φοβοῦμαι ὅτι ἡ αὔξησις αὐτή, ἡ ὁποία παραχωρεῖται τώρα εἰς τοὺς Κυβερνητικοὺς ὑπαλλήλους, ἴσως σὲ λίγον χρονικὸν διάστημα νὰ ἀποτελέσῃ δῶρον ἄδωρον διὰ τοὺς νῦν εὐεργετουμένους Κυβερνητικοὺς ὑπαλλήλους.

Θέλω, κύριε Πρόεδρε, νὰ τονίσω τοῦτο : Ὅτι ἡ αὔξησις αὐτὴ—καὶ εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστὸν—γίνεται κατόπιν πιέσεως τῶν ἀπεργησάντων ὑπαλλήλων καὶ δὲν γίνεται κατόπιν βαθείας μελέτης καὶ ἀνατομῆς τῆς καταστάσεως καὶ τῆς θέσεως, τῆς μισθολογικῆς, τῶν Κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων, ἀλλὰ γίνεται, ὅπως εἶναι γνωστόν, κατόπιν τῆς ἀπεργίας τῶν ὑπαλλήλων αὐτῶν.

Αὐτὸ τοῦτο τὸ πρᾶγμα, κύριε Πρόεδρε, ὑποδηλοῖ ὅτι αἱ αὐξήσεις αὐταὶ δίδονται κατόπιν πιέσεων ἐκ μέρους τοῦ ἐργοδοτουμένου προσωπικοῦ τῆς Κυβερνήσεως. Φοβοῦμαι καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι αἱ ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀνελίξεως τοῦ τόπου καὶ κυρίως ἐπὶ τοῦ τιμαρίθμου θὰ εἶναι μᾶλλον δυσμενεῖς καὶ διὰ τοὺς εὐεργετουμένους ὑπαλλήλους.

Ἀπόδειξις, κύριε Πρόεδρε, εἶναι, ὅσα καὶ ἐὰν περὶ τοῦ ἀντιθέτου λέγωνται καὶ θρυλοῦνται, καὶ αἱ γενόμεναι αὐξήσεις τελῶν εἰς εἴδη ζωτικῆς ἀνάγκης διὰ τὸ κοινόν, ὅπως τὰ τσιγάρα καὶ ἄλλα τινά.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον, κύριε Πρόεδρε, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ κάμω τὴν δριμεῖαν ταύτην παρατήρησιν, ὅτι ἐλλείπει μία πολιτικὴ ἡ ὁποία νὰ προβλέπῃ ἀκριβῶς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἐργαζομένου εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὑπαλληλικοῦ προσωπικοῦ, αἱ ὁποῖαι ἀπαιτήσεις πρέπει νὰ θεραπεύωνται ἐν καιρῷ καὶ οὐχὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους καὶ οὐχὶ κατόπιν πιέσεως, ἀλλὰ ἀφοῦ γίνῃ βαθεῖα μελέτη ἀκριβῶς τῶν ἀναγκῶν τῶν αὐξήσεων τῶν μισθῶν ἐν συναρτήσει μὲ πλείστους ἄλλους ὅσους παράγοντας, κύριε Πρόεδρε, ὅπως εἶναι οἱ παράγοντες οἱ ἐπηρεάζοντες τὸν τιμάριθμον καὶ τὰς βασικὰς ἀνάγκας τοῦ λαοῦ καὶ ὅπως εἶναι οἱ παράγοντες οἱ ἄλλοι τῶν Προϋπολογισμῶν Ἀναπτύξεως καὶ Συνήθους Προϋπολογισμοῦ τῆς Δημοκρατίας.

Διὰ τοῦτο βεβαίως θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τῆς αὐξήσεως τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων, διότι θεωρῶ ὅτι εἶναι δικαία ἡ ἀπαίτησις τῶν ὑπαλλήλων διὰ τὰς αὐξήσεις των αὐτάς, ἀλλὰ ταυτοχρόνως ἐκφράζω τὴν δυσφορίαν μου διὰ τὸ ὅτι αὐταὶ αἱ αὐξήσεις καὶ αὐτὴ ἡ ἐνέργεια ἡ κρατικὴ δὲν ἐγένοντο πρεπόντως καὶ εἰς κατάλληλον χρόνον οὕτως ὥστε νὰ μὴν ἔχουν δυσμενεῖς οἰκονομικὰς ἐπιπτώσεις διὰ τὴν ἀνέλιξιν τοῦ τόπου.

Ἐπιπροσθέτως, κύριε Πρόεδρε, ἐπιθυμῶ νὰ τονίσω καὶ τὸ ἑξῆς : Πέραν τοῦ ὅτι ποιοῦμαι καὶ ἐγὼ ἔκκλησιν ὅπως ἀναπροσαρμοσθῶσιν οἱ μισθοί, αἱ συντάξεις μᾶλλον τῶν συνταξιούχων καὶ οἱ μισθοὶ τῶν ἡμερομισθίων ἐργατῶν καὶ ἐργατοϋπαλλήλων τοῦ κράτους, φρονῶ ὅτι ἐπιβάλλεται πράγματι καὶ εἶναι δίκαιον ὅπως καὶ αἱ ἄλλαι τάξεις καὶ κυρίως ὁ ἀστυνομικὸς κλάδος τύχουν τῆς δεούσης ἐπειγούσης στοργῆς καὶ μερίμνης οὕτως ὥστε νὰ χορηγηθῶσι καὶ εἰς τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα ἀκριβῶς αἱ αὐξήσεις αὐταὶ αἱ ὁποῖαι εἶναι εὔλογον καὶ δίκαιον νὰ χορηγηθῶσιν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προτοῦ δώσω τὸν λόγον εἰς ἐντίμους Βουλευτὰς νὰ δευτερολογήσουν, ὑπάρχουν Βουλευταὶ οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ ἀγορεύσουν ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν Βουλευταὶ οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἀγορεύσουν ἐπὶ τοῦ θέματος, θὰ δώσω τὸν λόγον εἰς τοὺς Βουλευτας νὰ δευτερολογήσουν.

Πρῶτος εἶχε ζητήσει τὸν λόγον ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἐπὶ δύο σημείων τῆς ὁμιλίας τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου κ. Ζιαρτίδη, κύριε Πρόεδρε.

Ὁ κ. Ζιαρτίδης, ἐνῶ κατ' ἀρχὴν εἶπεν ὅτι συμφωνεῖ μὲ τὴν γενικὴν θεώρησιν τοῦ προβλήματος ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τὰς ὁποίας ἐξέθεσα, ἐπροχώρησε νὰ ἀναφέρῃ μερικὰς περιπτώσεις ἐκ τῶν ὁποίων πιθανῶς νὰ προκύπτῃ τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ υἱοθέτησις τῆς ἀρχῆς τῶν ἀνισοτίμων αὐξήσεων δὲν εἶναι πάντοτε ἡ ὀρθοτέρα.

Δὲν ἔχω πεῖ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καὶ συμφωνῶ ὅτι δὲν εἶναι πάντοτε ἡ ἀνισότιμος παραχώρησις αὐξήσεων τὸ πραγματικὸν θεραπευτικὸν μέτρον διὰ τὴν ἄρσιν τῶν ἀδικιῶν. Παραγνωρίζει ὅμως ὁ κ. Ζιαρτίδης τὸ γεγονὸς ὅτι αἱ παρεχόμεναι αὐξήσεις, χαρακτηρισθεῖσαι καὶ παρεχόμεναι ὡς προσωριναὶ αὐξήσεις καὶ ἐνδιάμεσοι αὐξήσεις, ἀναμενομένης τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν μισθῶν, ὑπέχουν τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐξισορροπήσεως τοῦ εἰσοδήματος τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἐπὶ τοῦ τομέως καὶ ἐπὶ τοῦ βαθμοῦ εἰς τὸν ὁποῖον σήμερον τοῦτο εὑρίσκεται, λόγῳ τῶν ἀναδιατάξεων εἰς τὰ ἔξοδα διαβιώσεως καὶ διὰ τιμαριθμικὰς ἀναπροσαρμογάς.

Ἐὰν ὑπάρχουν, καὶ ἀσφαλέστατα ὑπάρχουν, ἀνώτεροι δημόσιοι ὑπάλληλοι, οἱ χαρακτηριστικῶς περιγραφόμενοι ὡς ὑψηλὰ ἀμειβόμενοι, οἱ ὁποῖοι ἀδικοῦνται διότι ἀμείβονται χαμηλὰ ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα—καὶ

δέχομαι ὅτι ὑπάρχουν καὶ ὑποστηρίζω ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ θέσις πρέπει νὰ ἐξετασθῇ—ἡ τοιαύτη ἐξέτασις τῆς θέσεως τῶν ὑπαλλήλων αὐτῶν δὲν εἶναι δυνατὸν οὔτε πρέπει νὰ γίνῃ διὰ τῆς μεθόδου τῶν γενικῶν αὐξήσεων, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀναθεωρήσεως τῆς μισθολογικῆς των κλίμακος. Καὶ ἄλλη εἶναι ἡ ἀναδιάρθρωσις τοῦ μισθολογίου διὰ τῆς ἀναθεωρήσεως μισθολογικῶν κλιμάκων οἱασδήποτε θέσεως ἀναλόγως τῆς ζητήσεως, προσφορᾶς, προσόντων, συγκριτικῶν μισθῶν παρεχομένων εἰς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα, κ.λ.π. καὶ ἄλλη ἡ διατήρησις τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τοῦ εἰσοδήματος διὰ τῆς χορηγήσεως αὐξήσεων ὡς ἡ παροῦσα περίπτωσις.

Ἐπομένως ἰσχύουν καὶ ἐντονώτατα διαφαίνεται ἡ ἀδικία τῆς κατὰ γενικὸν ποσοστὸν αὐξήσεως τῶν μισθῶν, ὡς παρέχεται σήμερον, ὑπάρχουν λέγω αἱ ἀντινομίαι καὶ οὔτε θεραπεύονται αὐταὶ αἱ ἀντινομίαι ἐκ τῆς κατὰ τὴν γνώμην μου ἀδικαιολογήτου ὑποστηρίξεως τῆς θέσεως ὅτι διὰ τῆς χορηγήσεως διαφορικῶν αὐξήσεων θὰ ἀλλάξῃ ἡ ὑφισταμένη ἰσορροπία μεταξὺ τῶν κλιμάκων. Ἐν πρώτοις οὐδεμία τοιαύτη ἰσορροπία ὑπάρχει. Δὶς εἰς τὸ παρελθὸν ἐπεχείρησεν ἡ Κυβέρνησις νὰ μετριάσῃ αὐτὴν τὴν ἰσορροπίαν καὶ πιστεύω ὅτι ὀρθῶς εἶχεν ὑποβάλει προτάσεις διὰ τὴν ἀλλαγὴν αὐτῆς τῆς ἰσορροπίας ἐπὶ τὸ δικαιότερον, ἀλλὰ καὶ πάλιν ὑπερίσχυσαν οἱ πιέσεις καὶ πάλιν κατέληξεν ἡ Κυβέρνησις οὐσιαστικῶς νὰ χορηγήσῃ αὐξήσεις ἐπὶ ἰσοτίμου ἐπιπέδου αὐξήσεων, διατηρηθείσης οὕτω τῆς ἀνισορροπίας τῶν κλιμάκων. Θὰ ἦτο μερικῶς ἀποδεκτὴ ἡ ἀρχὴ τῆς χορηγήσεως αὐξήσεων ἐπὶ ἑνὸς καὶ τοῦ ἰδίου ποσοστοῦ εἰς ὅλους ἐὰν ἡ ὑφισταμένη ἰσορροπία κλιμάκων ἦτο δικαία.

Ἐὰν ὑπῆρχεν ἐκ τῶν προτέρων ὀρθὴ ἀξιολόγησις τῶν κλιμάκων καὶ ἐπὶ τούτων παρείχετο ἰσότιμος αὔξησις, θὰ ἦτο καὶ πάλιν λέγω μερικῶς ἱκανοποιητική, διότι μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου πάλιν θὰ ἐδημιουργεῖτο ἀνισορροπία.

Ἐὰν ὅμως, κύριε Πρόεδρε, ὑπάρχῃ ἀνισορροπία μεταξὺ τῶν κλιμάκων, ὁ τρόπος διὰ νὰ διορθωθῇ αὐτὴ ἡ ἀδικία δὲν εἶναι διὰ τῆς μεθόδου τῆς παροχῆς γενικῶν αὐξήσεων πρὸς διατήρησιν τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τῶν μισθῶν ἀλλὰ διὰ τῆς ἀναδιαρθρώσεως τοῦ μισθολογίου, ἡ ὁποία, ὅπως ἀνέφερα, ἀνακοινοῦται τοὐλάχιστον ὅτι μελετᾶται καὶ ἐπίκειται ἡ λῆψις μέτρων πρὸς ἐπίτευξίν της.

Ἐπὶ τοῦ δευτέρου θέματος, κύριε Πρόεδρε, τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος :

Δὲν μπορῶ νὰ συμφωνήσω μὲ τὴν ἄποψιν ἡ ὁποία ἐξεφράσθη ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος εἶναι ἡ διατήρησις τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τῶν μισθῶν καὶ ἑπομένως ἡ μείωσις τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως εἴτε τῶν £20 εἴτε τῶν £2.000 εἶναι ἡ ἰδία καὶ ἑπομένως πρέπει νὰ ἀποζημιωθῇ διὰ τῆς παροχῆς ἴσου ποσοστοῦ τιμαριθμικῆς αὐξήσεως, διὰ δύο λόγους.

Πρῶτον, διότι περιοδικῶς τὸ μέγιστον μέρος τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος ἐνσωματοῦται εἰς τὸν βασικὸν μισθόν. Καὶ ἑπομένως ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐνσωματωθῇ καὶ ἐφ' ὅσον ἐνσωματοῦται κατὰ ποσοστιαίαν ἴσην καὶ πάλιν ἀναλογίαν, παύει νὰ ἔχῃ τὴν ἔννοιαν τῆς διασφαλίσεως τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τοῦ εἰσοδήματος, ἀλλὰ ἀποτελεῖ ἀναδιάρθρωσιν τῆς κλίμακος καὶ ὅσον μεγαλύτερον ἦτο τὸ χάσμα λόγῳ τῆς παροχῆς τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος ἐπὶ τοῦ ἴσου ποσοστοῦ, τόσον μεγαλύτερον καθίσταται τὸ χάσμα εἰς τὸ ἀντίστοιχον μισθολόγιον τῶν διαφόρων θέσεων διὰ τῆς ἐνσωματώσεως ἴσου ποσοστοῦ τοῦ μέχρι τότε τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος.

Καὶ μία ἄλλη ὅμως ἄποψις, ἡ ὁποία παρεγνωρίσθη πλήρως ὑπὸ τοῦ κ. Ζιαρτίδη. Ὅτι τὸ τιμαριθμικὸν ἐπίδομα δὲν παρέχεται ὡς τιμαριθμικὸν ἐπίδομα ἐπὶ τῶν ἑκάστοτε μισθῶν ἀλλὰ ἐπὶ τῇ βάσει ἑνὸς σταθμισμένου ποσοστοῦ, τὸ ὁποῖον εἶναι διαφορικὸν ἀναλόγως τοῦ εἴδους τὸ ὁποῖον καλύπτει.

Ἐν ἄλλοις λόγοις τὸ τιμαριθμικὸν ἐπίδομα ὑπολογίζεται καὶ καταβάλλεται ἐπὶ τῇ βάσει μονάδων αἱ ὁποῖαι παρέχονται ἐπὶ διαφόρων εἰδῶν καταναλώσεως

καὶ δυστυχῶς τὰ εἴδη καταναλώσεως, τὰ ὁποῖα περιλαμβάνονται εἰς τὸν καταρτισμὸν τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος περιορίζονται, διὰ νὰ χρησιμοποιήσω φράσιν τοῦ κ. Ζιαρτίδη χρησιμοποιηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἰδίου, διότι μετέσχεν ὁ ἴδιος εἰς τὸν καταρτισμὸν τοῦ τιμαριθμικοῦ δείκτου, διὰ νὰ καλύψουν τὴν ἀνάγκην τοῦ «καλαθιοῦ».

Ἐὰν ἐπομένως δεχθῶμεν ὅτι ἡ ἀγοραστικὴ δύναμις ἔπρεπε νὰ διασφαλισθῇ, τὸ τιμαριθμικὸν ἐπίδομα ἐπιδιώκει νὰ διασφαλίσῃ τὴν ἀγοραστικὴν δύναμιν διὰ τὸ «καλάθι» ὄχι διὰ τὰ πρόσθετα ἀγαθά, τὰ ὁποῖα δυνατὸν νὰ ἀγορασθοῦν διὰ τῶν ηὐξημένων μισθῶν τῶν ὑψηλότερα ἀμειβομένων καὶ τὰ ὁποῖα δὲν περιλαμβάνονται εἰς τὰ εἴδη τὰ ὁποῖα καθορίζουν τὸ ὕψος τῆς αὐξήσεως τοῦ ἑκάστοτε τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος. Οὕτω προκύπτει ἡ ἀνάγκη ἢ ἡ δυνατότης, κύριε Πρόεδρε, ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ παραμείνῃ σταθερὸς ὁ τιμαριθμικὸς δείκτης ἀλλὰ νὰ ἔχουν διαφοροποιηθῇ αἱ ἀνάγκαι καὶ αἱ χρήσεις τὰς ὁποίας ὁ οἱοσδήποτε ὑπάλληλος ἢ πολίτης κάμνει. Δηλαδὴ ἔχουν αὐξηθῇ τὰ εἴδη τὰ ὁποῖα ἀγοράζει ὁ ὑπάλληλος διὰ τῆς δικαίας καὶ ὀρθῆς ἐπιδιώξεώς του βελτιώσεως τοῦ βιοτικοῦ του ἐπιπέδου.

Ἐὰν μέχρι πρό τινος ἦτο ἀποδεκτὴ ἡ θεωρία ὅτι ἠμποροῦσε νὰ διατραφῇ διὰ κρέατος τρεῖς φορὰς τὴν ἑβδομάδα, τὸ τιμαριθμικὸν ἐπίδομα μὲ τὴν βάσιν ἐπὶ τῆς ὁποίας παρέχεται τοῦ διασφαλίζει μόνον αὐτὸ τὸ ἐπίπεδον τῆς ἀγορᾶς καὶ ὄχι τὴν δικαιολογημένην βελτίωσιν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου διὰ τῆς διατροφῆς του ἓξ ἢ ἑπτὰ ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος διὰ κρέατος.

Ἐπομένως εἶναι ὀρθὴ ἡ θέσις ὅτι τὸ τιμαριθμικὸν ἐπίδομα πρέπει νὰ παρέχεται ἐπὶ διαφορετικῆς βάσεως καὶ ἐπὶ διαφοροποιουμένου ποσοστοῦ αὐξήσεων, διότι διὰ μὲν τὸν χαμηλὰ ἀμειβόμενον ὑπάλληλον ὁ μισθός του καί, ἐπομένως, καὶ τὸ τιμαριθμικὸν ἐπίδομα, τὸ ὁποῖον ἐπ' αὐτοῦ λαμβάνει, καλύπτει μόνον τὰς βασικὰς ἀνάγκας τοῦ «καλαθιοῦ», διὰ νὰ χρησιμοποιήσω τὴν ἰδίαν φράσιν, ἐννοῶ τοῦ ἄλλου ὑπαλλήλου καὶ ὁ ἀνώτερος μισθὸς καλύπτει ἄλλας ἀνάγκας αἱ ὁποῖαι ἐπηρεάζονται ποικιλοτρόπως καὶ ἄλλως πως ἀπὸ τὸν τιμαριθμικὸν δείκτην.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Δὲν θὰ εἰσέλθω εἰς πλήρη θεωρητικὴν ἀνάλυσιν τοῦ θέματος διότι φοβοῦμαι ὅτι θὰ χαρακτηρισθῶ ὅτι προσπαθῶ νὰ μετατρέψω τὴν Βουλὴν εἰς αἴθουσαν σεμιναρίου.

Ὅμως θὰ πρέπει νὰ σταθῶ εἰς μερικὰς βασικὰς μόνον ἀρχάς. Δέχομαι ὅτι ἀσφαλῶς ἡ κυρία ἐπιδίωξις τῶν ἐργαζομένων εἶναι ἡ συμμετοχὴ εἰς τὴν ἐτησίαν αὔξησιν τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος. Ἀλλὰ ἐπίσης δέχομαι καὶ τὴν ἐξαγγελθεῖσαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως πολιτικὴν ὅτι στόχος της εἶναι διὰ τῆς συνεχοῦς αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος νὰ προσπαθῇ ταυτοχρόνως νὰ ἐπιτυγχάνῃ καὶ καλυτέραν κατανομὴν τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος. Ἐπομένως θὰ πρέπει νὰ μὴν στηρίζεται μόνον ἐπὶ τῆς μαθηματικῆς αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος διὰ νὰ δίδῃ κατὰ μαθηματικὸν τρόπον καὶ πάλιν τὰς αὐξήσεις, διότι ὁ δεύτερος στόχος τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς ἢ τῆς πολιτικῆς οἱουδήποτε κόμματος, δηλαδὴ τῆς καλυτέρας κατανομῆς καὶ τῆς δικαιοτέρας κατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, δὲν εἶναι δυνατὸν δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου νὰ ἱκανοποιηθῇ.

Ἀσφαλέστατα συμφωνῶ ὅτι δὲν εἶναι πάντοτε ἡ ἐποχὴ τῆς ὑποβολῆς αἰτημάτων ἡ κατάλληλος περίοδος καὶ διὰ τὴν ἀναδιάρθρωσιν μιᾶς ὑπηρεσίας ἢ διὰ τὴν ὑποβολὴν τῶν εἰδικῶν αἰτημάτων μιᾶς τάξεως. Ἀλλὰ τὸ ἴδιον ἐπιχείρημα εἶναι δυνατὸν νὰ ἀντιστραφῇ. Ἐλέχθη ὅτι ὑπάρχουν οἱ ὑψηλὰ ἀμει-

βόμενοι, οἱ ὁποῖοι πράγματι ἀδικοῦνται, καὶ κινδυνεύει ἡ Κυβέρνησις πράγματι ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀδικίαν νὰ δῇ συγκεκριμένας ὑπηρεσίας νὰ μὴν ἐργάζωνται ἱκανοποιητικῶς. Ἀσφαλέστατα. Αὐτὸ εἶναι πράγματι ἓν πρόβλημα τὸ ὁποῖον θὰ πρέπει νὰ ἐξετασθῇ. Ἐάν, ὅμως, ὑπάρχῃ πρόβλημα ὑψηλῶς ἀμειβομένων ὑπάρχει πολὺ μεγαλύτερον πρόβλημα χαμηλῶς ἀμειβομένων καὶ ἐφ' ὅσον, αὐτὴν τὴν στιγμήν, ἐγένετο μία γενικὴ συμφωνία ὄχι μόνον διὰ τὸ ἐθνικὸν προϊὸν ἀλλὰ ἐπὶ τῇ βάσει κάποιας ἀναπροσαρμογῆς τῶν οἰκονομικῶν ὠφελημάτων τῶν ἐργαζομένων εἰς τὴν Κυβερνητικὴν Ὑπηρεσίαν, πιστεύω ὅτι δὲν ἦτο ἡ ὀρθοτέρα προοπτικὴ τῆς αὐξήσεως κατὰ ποσοστιαίαν ἀναλογίαν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ τιμαριθμικὸν ἐπίδομα θὰ πρέπει νὰ ὑπενθυμίσω ὅτι ἡ αὔξησις τῶν τιμῶν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχῃ πράγματι κάποιαν ἐπίδρασιν καὶ εἰς τοὺς ὑψηλῶς ἀμειβομένους τῶν ὁποίων τὰ περιθώρια νὰ γίνωνται κάπως μικρότερα παρὰ προηγουμένως. Ἀλλὰ διὰ τοὺς χαμηλῶς ἀμειβομένους εἶναι πολὺ φυσικὸν πολλὰς φορὰς αὐτὴ ἡ αὔξησις νὰ ὑποβιβάζῃ τὰ εἰσοδήματά των κάτω ἀπὸ τὴν κόκκινην γραμμὴν πλέον καὶ νὰ χρειάζεται πολὺ μεγαλυτέραν ἀναπροσαρμογὴν ἁπλῶς δι' ἐπιβίωσιν καὶ ὄχι πλέον διὰ τὴν διατήρησιν μιᾶς συγκεκριμένης στάθμης ζωῆς. Ἐπίσης διατὶ νὰ μὴν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὁ ἀριθμὸς τῶν προσώπων μιᾶς οἰκογενείας δεδομένου ὅτι ἡ αὔξησις τῶν τιμῶν ἐπηρεάζει κατὰ κεφαλὴν καὶ ὄχι κατὰ οἰκογένειαν, δηλαδὴ νὰ ἀγνοῆται ἐὰν μία οἰκογένεια εἶναι μονομελὴς ἢ πολυμελής.

Τέλος, θὰ ἤθελα νὰ ὑπενθυμίσω, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ὅτι ὅταν ἡ Κυβέρνησις ἐπιβάλλῃ φορολογίαν, οἱ φορολογικοὶ συντελεσταὶ ὅσον ἀνεβαίνουν τὰ εἰσοδήματα γίνονται γεωμετρικῶς μεγάλοι, καὶ δὲν λέγει ὅτι π.χ. διὰ τὸν φόρον εἰσοδήματος θὰ ληφθῇ ἁπλῶς μία ποσοστιαία ἀναλογία ἐπὶ τῶν εἰσοδημάτων καὶ οἱ πλούσιοι πάλιν θὰ πληρώσουν περισσότερα διότι ἔχουν μεγαλύτερον εἰσόδημα καὶ οἱ πτωχοὶ ὀλιγώτερα, ἀλλὰ ἀκολουθεῖ ἄλλην μέθοδον, τῆς ἀλλαγῆς τῶν κλιμάκων ἀναλόγως τῶν μεγάλων ἢ τῶν μικρῶν εἰσοδημάτων. Ἐὰν αὐτὸ ἰσχύῃ διὰ τὴν ἐπιβολὴν φορολογίας καὶ διὰ τὰ εἰσοδήματα τῆς Κυβερνήσεως τὸ αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ ἰσχύῃ καὶ διὰ τὴν προσφορὰν πρὸς τοὺς ἐργαζομένους ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας, δηλαδὴ τῆς μὴ κατὰ μαθηματικὸν τρόπον καὶ ἄνευ κλιμάκων παροχῆς ὠφελημάτων.

Ὅπως εἶπα, στόχος δὲν εἶναι ἡ ἐπίλυσις αὐτοῦ τοῦ θέματος ὑπὸ τῆς Βουλῆς δεδομένου μάλιστα ὅτι αὐτὴν τὴν στιγμήν, ὡς ἀντιλαμβάνομαι, ὅλοι οἱ Βουλευταὶ αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην νὰ ψηφίσουν τὸ Νομοσχέδιον διότι τυχὸν καταψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου θὰ ἔχῃ τρομακτικὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἐργατικῆς τάξεως τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων. Καταντᾷ ἡ συζήτησις ὀλίγον θεωρητικὴ καὶ θὰ ἦτο σκόπιμον νὰ συζητηθῇ, ἀλλὰ ἴσως ὄχι αὐτὴν τὴν στιγμὴν καὶ ὄχι ὑπὸ αὐτὰς τὰς προϋποθέσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Θὰ φροντίσω νὰ μὴν μεταβάλω καὶ ἐγὼ τὴν αἴθουσαν τῆς Βουλῆς εἰς αἴθουσαν σεμιναρίου.

Πρῶτα, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς Δημοσίους Ὑπαλλήλους :

Οἱ Δημόσιοι Ὑπάλληλοι ἐπεδίωκαν δύο πράγματα μὲ τὰ αἰτήματά τους : Τὸ ἕνα νὰ θεραπεύσουν τὴν ἀδικίαν ἡ ὁποία τοὺς προσεγίνετο ἐξ αἰτίας τῆς κακῆς ἀξιολογήσεως τῆς ἐργασίας των. Ἡ διόρθωσις αὐτοῦ τοῦ κακοῦ θὰ ἐσήμαινεν, ἐν πάσῃ περιπτώσει, διὰ τὰς περισσοτέρας κατηγορίας τῶν ὑπαλλήλων μίαν σημαντικὴν αὔξησιν. Αὐτὸ ἦτο τὸ ἕνα τὸ ὁποῖον ἐπεδίωκαν οἱ ὑπάλληλοι. Τὸ δεύτερον τὸ ὁποῖον ἐπεδίωκαν καὶ τὸ ὁποῖον ἦτο ἐπιπρόσθετον,

ἦτο νὰ πάρουν τὸ μερίδιόν των ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου, ἀπὸ τὴν αὔξησιν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Ἐπέτυχαν τὸ δεύτερον. Δηλαδὴ μίαν ποσοστιαίαν αὔξησιν τῆς ὁποίας σκοπὸς εἶναι νὰ δώσῃ εἰς τὸν Δημοσιοϋπαλληλικὸν κόσμον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δικαιοῦται κάθε ἐργαζόμενος ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου. Δὲν ἐπέτυχαν ἀκόμη τὸ πρῶτον, δηλαδὴ τὴν αὔξησιν ἡ ὁποία εἶναι ἀπαραίτητον νὰ δοθῇ εἰς τὰς περισσοτέρας κατηγορίας τῶν ὑπαλλήλων διὰ τῆς διορθώσεως αὐτοῦ ποὺ ὀνομάζομεν ἀξιολόγησιν τῶν Δημοσιοϋπαλληλικῶν θέσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν θὰ ἤθελα νὰ σᾶς διακόψω, ἀλλὰ νομίζω δὲν εἶναι τὸ θέμα πρὸς συζήτησιν σήμερον καὶ ἡ συζήτησις ἔχει ἀπὸ ἀρκετῆς ὥρας ἐκτραπῆ ἐπὶ θεωρητικῶν θεμάτων ἀντὶ ἐπὶ τῆς ψηφίσεως ἢ μὴ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου. Ἐὰν θέλετε νὰ συνεχίσετε οὐδεμίαν ἔνστασιν ἔχω, ἀλλὰ προειδοποιῶ ὅτι δὲν θὰ δώσω τὸν λόγον εἰς οἱονδήποτε ἄλλον Βουλευτὴν νὰ ἐπανέλθῃ ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Εὐχαριστῶ διότι μὲ διεκόψατε εἰς τὸ σημεῖον αὐτό. Ἔχω ἤδη ἀπαντήσει εἰς τὸν ἔντιμον συνάδελφον ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ.

Μένει τώρα τὸ θέμα τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος. Ἐλπίζω νὰ μὲ διακόψετε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ κάμω μίαν παρατήρησιν, ὄχι νὰ σᾶς διακόψω.

Εἴπατε ὅτι ἡ βασικὴ ἀξίωσις τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων ἦτο νὰ ἐπιτύχουν δύο πράγματα : Πρῶτον, νὰ ἐπιτύχουν τὴν ὀρθοτέραν καὶ δικαιοτέραν ἀξιολόγησιν τῶν θέσεων τὰς ὁποίας κατέχουν, καὶ τὸ δεύτερον νὰ πάρουν ἀπὸ τὴν σημειωθεῖσαν ἀνάπτυξιν εἰς τὸν οἰκονομικὸν τομέα τὸ δίκαιον ποσοστόν των. Θεωρητικῶς δὲν διαφωνῶ μαζί σας ἀλλὰ εἰς τὴν πραγματικότητα δὲν εἶναι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ποὺ ἔχουν ἐξελιχθῆ τὰ θέματα. Εἰς τὴν πραγματικότητα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐζήτησαν ἀπὸ διετίας καὶ πρὶν οἱ Δημόσιοι Ὑπάλληλοι ἦτο νὰ γίνῃ ἀξιολόγησις τῶν θέσεών των. Ἐπειδὴ παρετηρήθη καθυστέρησις, κατὰ τὴν ἄποψίν των τῶν Ὑπαλλήλων, ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν προώθησιν καὶ εἰς τὴν λῆψιν ἀποφάσεως ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἀξιολογήσεως, εἰς τὸ ἐνδιάμεσον ἠγέρθη καὶ τὸ θέμα ὅπως δοθῇ μία αὔξησις· καὶ εἰς τοῦτο συνέβαλεν καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι μιᾶς τοιαύτης ποσοστιαίας αὐξήσεως ἔτυχαν καὶ ἄλλοι δημόσιοι Ὑπάλληλοι ὑπὸ τὴν διαφορετικὴν ἔννοιαν τοῦ ὅρου, δηλαδὴ ἐκπαιδευτικοὶ καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἑπομένως, δὲν νομίζω ὅτι ὑπάρχει μεγάλος λόγος νὰ ἀσχολούμεθα ἀκριβῶς μὲ τὸ τί ἐπεδίωκαν. Δι' ἐμὲ τὰ γεγονότα εἶναι φανερά. Πρὸ δύο ἢ τριῶν ἐτῶν ὑπέβαλαν αἰτήσεις δι' ἀξιολογήσεις. Διεμαρτυρήθησαν διὰ τὴν καθυστέρησιν, ἐκλήθησαν ἐμπειρογνώμονες, εἶχαν διαπραγματεύσεις καὶ τότε μόνον κατῆλθαν εἰς ἀπεργίαν ὅταν δὲν τοὺς ἐδόθη ἱκανοποιητικὴ προθεσμία ἐντὸς τῆς ὁποίας θὰ ἐλάμβανεν χώραν ἡ ἀξιολόγησις. Καὶ τότε ἠγέρθη τὸ θέμα κάποιας ποσοστιαίας ἀναλογίας ἡ ὁποία θὰ ἐδίδετο μέχρις ὅτου ἐπενεχθῆ ἡ ἀξιολόγησις. Αὐτὴ εἶναι ἡ πραγματικότης τῶν γεγονότων. Μποροῦμεν νὰ δώσωμεν διαφόρους ἑρμηνείας ὡς πρὸς τὰς ἐπιδιώξεις ἀλλὰ τὰ γεγονότα πιστεύω ὅτι εἶναι ἀδιάψευστα.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Ναί, κύριε Πρόεδρε. Βεβαίως μοῦ ἀπαγορεύετε νὰ συνεχίσω ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ καὶ σέβομαι τὴν ἀπόφασίν σας νὰ μὴν συνεχίσω. Δύο λόγια ὅμως ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος.

Εἰς τὸν τόπον αὐτόν, κύριε Πρόεδρε, πολὺς κόσμος συγχίζει δύο διαφορετικὰ πράγματα. Τὸν ὅρον «κόστος τῆς ζωῆς» καὶ τὸν ὅρον «ἐπίπεδον ζωῆς» καὶ νομίζω ὅτι ἀπ' ὅσα εἶπεν ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Παπαδόπουλος γίνεται αὐτὴ ἡ σύγχυσις. Τὸ τιμαριθμικὸν ἐπίδομα ἔχει σκοπὸν νὰ θεραπεύσῃ τὰ κακὰ τὰ ὁποῖα γίνονται εἰς τὴν ἐργατικὴν τάξιν καὶ τὸν ὑπαλληλικὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ἄνοδον τοῦ κόστους τῆς ζωῆς. Καὶ τὸ κόστος τῆς ζωῆς εἶναι τὸ ἴδιον, ἡ ἄνοδος τοῦ κόστους τῆς ζωῆς εἶναι κατὰ ποσοστὸν ἡ ἰδία, δι' ὅλον τὸν κόσμον. Τώρα, τὸ ἐπίπεδον τῆς ζωῆς εἶναι κάτι τὸ διαφορετικόν. Σχετίζεται μὲ τὰς καταναλωτικὰς συνηθείας κάθε κοινωνικοῦ στρώματος καὶ εἶναι ἡ ἐπιδίωξις τῆς ἐργατικῆς τάξεως νὰ ἀνεβάσῃ τὸ βιοτικόν της ἐπίπεδον ἀπαιτούσης ἀπὸ τὸν ἐργοδοτικὸν κόσμον ἐπιπροσθέτως πρὸς τὸ τιμαριθμικὸν ἐπίδομα αὐξήσεις ποὺ θὰ τὴν βοηθήσουν νὰ ἀνεβάσῃ τὰς καταναλωτικάς της συνηθείας εἰς τὸ ὕψος τῶν καταναλωτικῶν συνηθειῶν τῶν προνομιούχων τάξεων.

Αὐτὰ εἶναι τὰ πράγματα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπομένως θεωρῶ τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ θέματος λήξασαν. Προτοῦ ὅμως προχωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν, θὰ ἤθελα νὰ προβῶ εἰς ὡρισμένας παρατηρήσεις οὐχὶ ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ Νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον πιστεύω ὅτι θὰ ψηφισθῇ ὁμοφώνως, ἀλλὰ ἐπὶ ἑνὸς θέματος σοβαροῦ τὸ ὁποῖον ἀτυχῶς οὐδεὶς Βουλευτὴς ἔχει θίξει.

Τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον δὲν ἀποτελεῖ ἐν τῇ οὐσίᾳ νομοθετικὴν πρᾶξιν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, ἀλλὰ ἐπικύρωσιν ἐπιτευχθείσης συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς ἁρμοδίας Συντεχνίας.

Τὸ βασικὸν πρόβλημα τὸ ὁποῖον προκύπτει εἶναι τὸ ἑξῆς :

Ἡ Βουλὴ οὐδένα ρόλον καὶ οὐδεμίαν ἐκ τῶν προτέρων γνῶσιν εἶχε τῶν διαπραγματεύσεων.

Συμφωνῶ μὲ τὴν παρατήρησιν τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ, κ. Τάσου Παπαδοπούλου, ὅτι δὲν εἶναι ρόλος τῆς Βουλῆς νὰ ἀναμιγνύεται εἰς τὰς διπαραγματεύσεις. Ἀλλὰ παρατηρῶ ὅτι δὲν εἶναι ὅμως καὶ ρόλος πρέπων διὰ τὴν Βουλὴν νὰ ἐπικυρώνῃ συμφωνίας διὰ Νόμου μεταξὺ ἐργοδότου, ἔστω καὶ ἐὰν ὁ ἐργοδότης εἶναι ἡ Κυβέρνησις, καὶ ἐργοδοτουμένου. Θὰ ἔπρεπεν ἐπομένως εἰς κάποιον στάδιον ἡ Κυβέρνησις, οὐχὶ ἐπὶ τῆς οὐσίας κατὰ πόσον θὰ δοθοῦν αὐξήσεις, ἀλλὰ ἐπὶ τῆς γενικῆς πολιτικῆς ἐπὶ τοῦ τρόπου ποὺ θὰ δοθοῦν αὐταὶ αἱ αὐξήσεις, νὰ εἶχε ζητήσει τὲς ἀπόψεις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν εἶναι ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ Ἐργατικῶν Θεμάτων. Διότι ὅπως πηγαίνομεν θὰ προκύψῃ μία παράδοξος κατάστασις. Ἡ Κυβέρνησις ὡς ἐργοδότης συμφωνεῖ μὲ οἱανδήποτε Συντεχνίαν, ἀποφασίζει ποῖαι αὐξήσεις θὰ δοθοῦν καὶ ἡ Βουλὴ ἁπλῶς καλεῖται, ὡς νὰ ἦτο ὄργανον χωρὶς ἰδικήν του κρίσιν, νὰ ἐπικυρώσῃ διὰ μιᾶς σφραγῖδος τὰς συμφωνίας μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ Συντεχνιῶν. Ἐὰν αὐτὸς εἶναι ὁ ρόλος μιᾶς Βουλῆς, τότε ἐγὼ προσωπικῶς δὲν θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἤμουν Πρόεδρός της. Διότι σημαίνει ὅτι ἡ Βουλὴ οὐδεμίαν ἐν τῇ οὐσίᾳ ἐξουσίαν ἐξασκεῖ, ἀλλ' ἁπλῶς ἐπικυρώνει συμφωνηθέντα, ἡ γνώμη της δὲν ζητεῖται ἐκ τῶν προτέρων ἀλλὰ ἐκ τῶν ὑστέρων ζητεῖται τὸ κῦρος της, τὸ νομικόν της κῦρος διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν συμφωνηθέντων.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Φοβοῦμαι ὅτι θὰ διαφωνήσω πλήρως, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, μὲ τὴν ἄποψίν σας καὶ θὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν ἄποψιν τοῦ κ. Παπαδοπούλου.

Θὰ ἦτο πολὺ δύσκολον διὰ τὴν Βουλὴν νὰ ἀσχοληθῇ μὲ αὐτὰ τὰ θέματα, ἔχει δὲ μέτρον θεραπείας ἡ Βουλή. Ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον θεωρῆται πράγματι ἡ Κυβερνητικὴ ἀπόφασις ἐντελῶς ἀδικαιολόγητος, εἶναι πράγματι εἰς θέσιν ἡ Βουλὴ νὰ τὴν ἀνακόψῃ. Ἄλλωστε τὸ νὰ ζητήσῃ ἐκ τῶν προτέρων τὰς ἀπόψεις τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ θέματος θὰ σημαίνῃ νὰ δεσμεύσῃ ἐκ τῶν προτέρων τὴν Βουλὴν πρὸς τὴν α ἢ β πορείαν χωρὶς ἡ Βουλὴ νὰ τὸ ἔχῃ συζητήσει εἰς ἀνοικτὴν συνεδρίαν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ εἶναι ἀκόμα πλέον ἐπικίνδυνον διὰ τὰ Κοινοβουλευτικὰ θέσμια, διότι ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ἡ Ἐπιτροπὴ κατὰ κάποιον τρόπον δεσμευθῇ ἔναντι τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὴν α ἢ τὴν β πορείαν, αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι δεσμεύεται ἡ Βουλὴ ἡ ὁποία εἰς ἀνοικτὴν συζήτησιν θὰ πρέπει νὰ συζητήσῃ οἱονδήποτε θέμα.

Δι' αὐτὸ εἰς αὐτὴν τὴν εἰδικὴν περίπτωσιν ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀκολουθηθῇ ἄλλη ἄποψις ἀπὸ τὴν ἄποψιν ἡ ὁποία ἠκολουθήθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Διαφωνῶ μὲ τὸν ἔντιμον Βουλευτήν. Δὲν εἶναι θέμα ἀναμίξεως τῆς Βουλῆς εἰς τὰς διαπραγματεύσεις. Καὶ ἐὰν μία ἁρμοδία Ἐπιτροπὴ ἠρωτήθη ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἀκολουθηθῇ προτοῦ ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ ὑποβάλῃ οἱανδήποτε ἔκθεσιν, ἔχει καθῆκον νὰ ἀναφερθῇ εἰς τὴν Βουλὴν διὰ νὰ λάβῃ ἐκ τῶν προτέρων τὰς ἀπόψεις τῆς Βουλῆς.

Δὲν νοεῖται ὅμως ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ δεσμεύεται διὰ συμβάσεων μετὰ ἐργοδοτουμένων καὶ ἁπλῶς νὰ ἔρχωνται εἰς τὴν Βουλὴν δι' αὐτόματον ἐπικύρωσιν. Τὸ ὅτι ἡ Βουλὴ δύναται νὰ ἀνακόψῃ, τὸ ἔχω ὑπ' ὄψιν μου. Ἀλλὰ τὸ νὰ ἀνακόψῃ ἡ Βουλὴ μίαν συμφωνίαν, ἡ ὁποία ἐπετεύχθη, δημιουργεῖ πολὺ μεγαλύτερον σάλον παρὰ ἐκ τῶν προτέρων νὰ τῆς δοθῇ ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκφράσῃ τὰς ἀπόψεις της.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ ἄποψίς μου εἶναι ὅτι κακῶς δὲν ἐζητήθησαν αἱ ἀπόψεις τῆς Βουλῆς οὐχὶ ὡς πρὸς τὴν διαπραγμάτευσιν ἐπὶ τῶν αὐξήσεων, ἀλλὰ ὡς πρὸς τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ δοθοῦν αἱ αὐξήσεις. Ἄλλωστε δὲν θὰ εἴχαμεν τὴν θεωρητικὴν συζήτησιν τὴν ὁποίαν εἴχαμεν σήμερον ἐπὶ μακρὸν χρονικὸν διάστημα ἐὰν ἐκ τῶν προτέρων ὑπῆρχε πολιτικὴ ἐπὶ τοῦ θέματος.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Συμφωνῶ ἀπολύτως μὲ τὴν ὀρθὴν τοποθέτησιν ποὺ ἐθέσατε τὰ πράγματα καὶ ἐθίξατε τὰ δύο αὐτὰ σημεῖα.

Πρῶτον, ὅτι δὲν εἶναι θέμα τῆς Βουλῆς νὰ ἐπικυροῖ οἱονδήποτε ἀποτέλεσμα διαπραγματεύσεων μεταξὺ ἀπεργούντων ὑπαλλήλων της καὶ τῆς ἰδίας τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ δεύτερον σημεῖον εἶναι τοῦτο, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ὀφείλει ἡ Κυβέρνησις πάντοτε νὰ λαμβάνῃ—διαφωνῶ μὲ τὸν κ. Λυσσαρίδην ριζικῶς ἐν προκειμένῳ—νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς γνώμας καὶ τὰς εἰσηγήσεις τῆς Βουλῆς καὶ οὐχὶ νὰ ἔχῃ τὴν Βουλὴν ταύτην ὡς πάρεργον, ὡς τὸν πέμπτον τροχὸν τῆς ἁμάξης τοῦ κράτους αὐτοῦ.

Δι' αὐτό, κύριε Πρόεδρε, ἀπὸ πρακτικῆς σκοπιᾶς ὁμιλῶν θὰ ἤθελα νὰ δώσητε εἰς τὴν ἐξήγησίν σας καὶ εἰς τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν ἐλάβατε τὴν ὀρθὴν θέσιν, νὰ δώσητε μίαν μορφὴν ἄλλην οὕτως ὥστε νὰ ἀναπέμψωμεν τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἔχῃ νὰ διευθετήσῃ τὸ θέμα αὐτῆς κατ' ἄλλον τρόπον καὶ οὐχὶ ἁπλῶς διὰ μιᾶς ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς ἡ ὁποία νὰ ἐπικυροῖ τὴν οἱανδήποτε σύμβασιν ἢ συμφωνίαν εἰς τὴν ὁποίαν ἔχει καταλήξει κατόπιν διαπραγματεύσεων.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπὶ τοῦ ἐν λόγῳ θέματος θὰ ἤθελα νὰ πληροφορήσω τοὺς ἐντίμους Βουλευτὰς ὅτι ὑπάρχει διαδικασία ἡ ὁποία ἐφαρμόζεται καὶ εἰς ἄλλα κράτη τὰ ὁποῖα δὲν διέπονται ὑπὸ Κοινοβουλευτικοῦ καθεστῶτος ἀλλὰ Προεδρικοῦ. Ὑπάρχει ὁ θεσμὸς ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται " Advice and consent ".

Ἡ Βουλὴ καλεῖται νὰ δώσῃ τὴν συμβουλήν της καὶ νὰ δώσῃ τὴν συγκατάθεσίν της. Ὄχι ἁπλῶς καλεῖται ἐκ τῶν ὑστέρων νὰ δώσῃ μόνον τὴν συγκατάθεσίν της.

Τὸ θέμα θεωρεῖται λῆξαν. Ἂς εἰσέλθωμεν τώρα εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία.

Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Αὔξησις τοῦ βασικοῦ μισθοῦ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Δημοσίων Ὑπαλλήλων (Αὔξησις τῶν Μισθῶν Νόμος τοῦ 1972).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ 8ον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι «Ὁ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Νόμος τοῦ 1972» καὶ τὸ 9ον «Ὁ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972»

Ἔχουν κυκλοφορήσει ἐγκαίρως αἱ Ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν ;

Ὁ κ. Μ. Σαββίδης ὡς Πρόεδρος ;

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ὄχι, δὲν εἶμαι Πρόεδρος αὐτῆς τῆς Ἐπιτροπῆς, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἀλλὰ δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει αἱ Ἐκθέσεις ἐγκαίρως καὶ δι' αὐτὸ θὰ ἤθελα νὰ ζητήσω τὴν ἀναβολήν των.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὰ δύο Νομοσχέδια ἀναβληθοῦν διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς, ἐφ' ὅσον αἱ Ἐκθέσεις καὶ τῶν δύο Νομοσχεδίων δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει πρὸ τῶν 48 ὡρῶν, τὰς ὁποίας προβλέπει τὸ Σύνταγμα ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἡ συζήτησις τῶν θεμάτων ἀναβάλλεται.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ὑπολοίπων θεμάτων ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως αἱ Ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν μόλις ἐκυκλοφόρησαν σήμερον καὶ ἐπομένως θὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησίς των.

Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ ἐγγράφων :

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(1) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 16) τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(2) Ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(3) Ὁ περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(4) Ὁ περὶ Ποινικῆς Δικονομίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπίσης παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(5) Ὁ περὶ Ἀδικοπραγούντων Ἀνηλίκων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(6) Ὁ περὶ τῆς Ὑφ' Ὅρον Ἀναστολῆς τῆς Ἐκτελέσεως Ποινῆς Φυλακίσεως εἰς Ὡρισμένας Περιπτώσεις Νόμος τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν.

Ἤλεγξεν ἡ κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχῃ ἀντίρρησις, προτίθεμαι νὰ ἀναβάλω τὴν συνέχισιν τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος τοῦ ἐγγεγραμμένου εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς τὴν ὁποίαν ὁρίζω διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Ἡ ἡμερησία διάταξις θὰ ἔχῃ τὰ ἀκόλουθα θέματα :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ Πωλήσεως Γαιῶν (Εἰδικὴ Ἐκτέλεσις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(2) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1963.

(3) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1965.

(4) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(5) Ὁ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Νόμος τοῦ 1972.

(6) Ὁ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(7) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(8) Ὁ περὶ Δήμων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(9) Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(10) Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Καταργήσεως τῆς Ὑποχρεώσεως πρὸς Νομιμοποίησιν Ἀλλοδαπῶν Δημοσίων Ἐγγράφων (Κυρωτικὸς) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(11) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 15) τοῦ 1972.

(12) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 12) τοῦ 1972.

(13) Ὁ περὶ Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις τῆς Θητείας) Νόμος (Ἀρ. 2) τοῦ 1972.

(14) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 16) τοῦ 1972.

(15) Ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(16) Ὁ περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(17) Ὁ περὶ Ποινικῆς Δικονομίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(18) Ὁ περὶ Ἀδικοπραγούντων Ἀνηλίκων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(19) Ὁ περὶ τῆς Ὑφ' Ὅρον Ἀναστολῆς τῆς Ἐκτελέσεως Ποινῆς Φυλακίσεως εἰς Ὡρισμένας Περιπτώσεις Νόμος τοῦ 1972.

(20) Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Ἐπιβολὴ καὶ Ἐπιστροφὴ τούτων) (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ: «Τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ Ταμείου ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν καὶ ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους μερικῶς ἐφαρμοσθεῖσαν πολιτικὴν περὶ παροχῆς δωρεὰν παιδείας». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως). (Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Αἱμ. Μιχαηλίδη).

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

("Ωρα λήξεως 7.25 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν):

Δημητρίου Παναγιώτης	Παπαδόπουλος Τάσος
Ζαμπᾶς Γεώργιος	Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ζαχαριάδης Λέανδρος	Ποσκώτης Σταῦρος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας	Ποταμίτης Γιάγκος
Κληρίδης Ξάνθος	Σαββίδης Γεώργιος
Κουρτελλάρης Χρῆστος	Σαββίδης Μιχαλάκης
Κωνσταντίνου Ντῖνος	Σαμψὼν Νῖκος
Λυσσαρίδης Βάσος	Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Μαλλιώτης Γεώργιος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Μαυρονικόλας Νῖκος	Φάντης Ἀνδρέας
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος	Φράγκος Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς	Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας	Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος	Χριστοδουλίδης Κώστας
Ξενόπουλος Ξανθῆς	Χριστοφίδης Χριστόφορος
Παπαδημητρίου Κυριάκος	

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Τὸ θέμα τῆς οἰκονομικῆς βοηθείας πρὸς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους γεωργοὺς—Μελέται καὶ σχέδια πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ ὑδρευτικοῦ καὶ ἀρδευτικοῦ προβλήματος τῆς Νήσου—Ἡ ἀνέγερσις φράγματος ἐπὶ τῆς τοποθεσίας «Ἀσπρόκρεμμος» παρὰ τὸ χωρίον Φοίνικας).

(2) Ἀνακοίνωσις τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς περὶ διορισμοῦ, ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς, Εἰδικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς ἐξέτασιν τοῦ θέματος τῆς διαρροῆς πολεοδομικῶν σχεδίων ὡς καὶ ἑτέρας τοιαύτης πρὸς ἐξέτασιν τοῦ θέματος τῆς παραγνωρίσεως τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς ἐκ μέρους τῶν διαφόρων Κυβερνητικῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ τῆς κατοχυρώσεως τῶν δικαιωμάτων των.

(3) Ἔκφρασις θλίψεως καὶ ὁμόφωνος ἀπόφασις τῆς Βουλῆς περὶ διαβιβάσεως διὰ τοῦ Προέδρου αὐτῆς τῶν αἰσθημάτων συμπαθείας τοῦ Σώματος πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὰ μέλη τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἀπολεσθέντων κατὰ τὴν προσφάτως σημειωθεῖσαν θαλασσίαν τραγωδίαν ἥτις ἔπληξε τὰς ἐθνικὰς ἐνόπλους δυνάμεις τῆς Ἑλλάδος.

(4) Δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου τοῦ τιτλοφορουμένου «Ὁ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμος τοῦ 1968», ἀπόφασις τοῦ Προέδρου περὶ δημοσιεύσεως ὡρισμένων ἄρθρων τοῦ Νομοσχεδίου ἐφ' ὧν ἐπηνέχθησαν οὐσιώδεις τροποποιήσεις ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἀναβολὴ διὰ δεκαπενθήμερον τῆς τρίτης ἀναγνώσεως τοῦ Νομοσχεδίου.

(5) Ἀναβολὴ διὰ δεκαπενθήμερον μετὰ σύντομον συζήτησιν (Η. Χατζηηρακλέους, Πρόεδρος, Β. Λυσσαρίδης, Γ. Μαλλιώτης) ἐξετάσεως τῆς ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων καταρτισθείσης προτάσεως νόμου «Ὁ περὶ Κήπων Ἐσπεριδοειδῶν (Ἐπισκόπησις καὶ Καταγραφὴ) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972» κατόπιν ἀνακοινώσεως τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς περὶ προθέσεως τῆς Κυβερνήσεως καταθέσεως σχετικοῦ Νομοσχεδίου.

(6) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Δημοσίων Ὑπαλλήλων (Αὔξησις τῶν Μισθῶν) Νόμου τοῦ 1972, ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Β. Λυσσαρίδης, Τ. Παπαδόπουλος, Α. Ζιαρτίδης, Ν. Σαμψών, Κ. Χριστοδουλίδης, Φ. Παρασκευαΐδης, Πρόεδρος) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(7) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 23ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1972

(Ὥρα ἐνάρξεως 5.00)

(Ἀρ. 10)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ)

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κεφάλαιον Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ ἀναγνώσουν τὰς δοθείσας Ἀπαντήσεις Ὑπουργῶν εἰς Ἐρωτήσεις Βουλευτῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Σεπτεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 14ην Σεπτεμβρίου 1972.

«Ὁ δρόμος ποὺ συνδέει τὴν κοινότητα Γερμασόγειας μετὰ τῆς κυρίας ὁδοῦ Λεμεσοῦ—Λευκωσίας, ὁ ὁποῖος καλύπτει ἀπόστασιν δύο περίπου μιλίων, εὑρίσκεται εἰς κακὴν κατάστασιν καὶ χρειάζεται νὰ εὐθυγραμμισθῇ.

Ἐπειδὴ ἡ ἐν λόγῳ ὁδὸς εἶναι καὶ τουριστική, ἐφ' ὅσον εὑρίσκεται ἐντὸς τῆς τουριστικῆς περιοχῆς, καὶ ὁδηγεῖ πρὸς τὸν ὑδατοφράκτην Γερμασόγειας, ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων πότε προγραμματίζει τὴν εὐθυγράμμισιν καὶ διαπλάτυνσίν της διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τόσον τῶν κατοίκων τῆς Γερμασόγειας καὶ τῶν ἄλλων χωρίων τῆς περιοχῆς ὅσον καὶ τῶν τουριστῶν».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 18ην Νοεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 14ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Ἡ μελέτη διὰ τὴν εὐθυγράμμισιν καὶ διαπλάτυνσιν τῆς ὁδοῦ ἥσις συνδέει τὴν κοινότητα Γερμασόγειας μετὰ τῆς κυρίας ὁδοῦ Λεμεσοῦ—Λευκωσίας ἔχει προγραμματισθῇ ὅπως ἀρχίσῃ ἐντὸς τοῦ 1973. Ἡ ὑλοποίησις τῆς μελέτης θὰ ἐξετασθῇ ἐν σχέσει πρὸς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως 1974».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28ην Σεπτεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. 'Ανδρέα Νεοκλέους καὶ ληφθεῖσα τὴν 28ην Σεπτεμβρίου 1972.

«'Η διάνοιξις, ἡ εὐθυγράμμισις, ἡ διαπλάτυνσις καὶ ἡ ἀσφαλτόστρωσις τῆς ὁδικῆς ἀρτηρίας Ποταμοῦ Γερμασόγειας—Γερμασόγειας—'Ακρούντας—Διερώνας—'Αρακαπᾶ—Συκόπετρας καὶ Παλαιχωρίου εἶναι ἔργον ἐπιτακτικὸν καὶ χρησιμώτατον διὰ τοὺς ἀκολούθους λόγους :

(α) 'Η ὁδικὴ αὕτη ἀρτηρία θὰ συμβάλῃ τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν μιᾶς παρημελημένης περιοχῆς τῆς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ.

(β) Λόγῳ τῆς διαδρομῆς της (Φράκτης τῆς Γερμασόγειας, δάσος τοῦ Κακομάλι, κ.λ.π.) θὰ ἀποτελέσῃ ζωτικὴν τουριστικὴν ἀρτηρίαν.

(γ) Θὰ συνδέσῃ τὰς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ καὶ Λευκωσίας καὶ θὰ σμικρύνῃ σημαντικὰ τὴν ἀπόστασιν μεταξὺ τῆς περιοχῆς αὐτῆς καὶ τῶν πόλεων Λευκωσίας καὶ Λεμεσοῦ.

(δ) 'Η δαπάνη διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου τούτου θὰ εἶναι ἐλαχίστη ἐν συγκρίσει μὲ τὴν μεγάλην ὠφέλειαν ἡ ὁποία θὰ προκύψῃ ἐκ τῆς κατασκευῆς του.

'Εν ὄψει τῶν ἀνωτέρω ἐρωτῶ τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον ἵνα πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν τῶν 'Αντιπροσώπων καὶ δι' αὐτῆς τοὺς κατοίκους τῶν κοινοτήτων τῆς περιοχῆς :

(α) 'Εὰν ἔχῃ μελετήσει τὴν διάνοιξιν, εὐθυγράμμισιν, διαπλάτυνσιν καὶ ἀσφαλτόστρωσιν τῆς ὁδικῆς ἀρτηρίας Ποταμοῦ Γερμασόγειας—Γερμασόγειας—'Ακρούντας—Διερώνας—'Αρακαπᾶ—Συκόπετρας καὶ Παλαιχωρίου.

(β) 'Εὰν ναί, πότε προτίθεται νὰ εἰσηγηθῇ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου τούτου ;

(γ) 'Εὰν ὄχι, διατί ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 20ὴν Νοεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. 'Ανδρέα Νεοκλέους καὶ ληφθεῖσαν τὴν 28ην Σεπτεμβρίου 1972.

«'Αναφορικῶς πρὸς τὴν διάνοιξιν, διαπλάτυνσιν καὶ εὐθυγράμμισιν τῆς ὁδοῦ Γερμασόγειας μέχρι τῆς κυρίας ὁδοῦ Λεμεσοῦ—Λευκωσίας, ἔχει προγραμματισθῇ ὅπως γίνῃ μελέτη ἐντὸς τοῦ 1973 καὶ ἑτοιμασθοῦν τὰ σχετικὰ σχέδια, καὶ ὅπως ἡ ὑλοποίησις τῆς μελέτης ἐξετασθῇ ἐν σχέσει πρὸς τὸν Προϋπολογισμὸν 'Αναπτύξεως 1974. 'Η ἀπάντησις τοῦ 'Υπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων εἰς ἐρώτησιν τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. 'Εζεκία Παπαϊωάννου ὑπ' ἀριθμὸν ΒΓ' 55 καὶ ἡμερομηνίαν 14ην Σεπτεμβρίου 1972, ἥτις διεβιβάσθη πρὸς ὑμᾶς διὰ τῆς ἐπιστολῆς μου ὑπὸ τὰ αὐτὰ στοιχεῖα καὶ ἡμερομηνίαν 18ην Νοεμβρίου 1972, εἶναι σχετική».

"Εντιμε κύριε Πρόεδρε. 'Η ἀνάγνωσις 'Ερωτήσεων καὶ 'Απαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ 'Εργασία.

Τὰ νομοσχέδια ὑπ' ἀριθμοὺς 1, 2, 3 καὶ 4 δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθοῦν διότι δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει αἱ 'Εκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν 'Επιτροπῶν.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 5, «'Ο περὶ Μηχανοκινήτων 'Οχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς 'Επιτροπῆς 'Εσωτερικῶν, ἡ ὁποία ἐξήτασε τὸ Νομοσχέδιον, ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν "Εκθεσιν τῆς 'Επιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Ξάνθος Κληρίδης, Πρόεδρος
Παναγιώτης Δημητρίου
Νίκος Κόσιης
Χρῆστος Κουρτελλάρης (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Ἀνδρέαν Φάντην).

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς ἀριθμὸν αὐτῆς συνεδριάσεων, τῆς τελευταίας συγκροτηθείσης τὴν 30ὴν Ὀκτωβρίου 1972. Εἰς τινας συνεδριάσεις κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, τοῦ Δήμου Λευκωσίας, τῆς Παγκυπρίου Ὀργανώσεως Ἀναπήρων καὶ τοῦ Συνδέσμου Εἰσαγωγέων Αὐτοκινήτων Κύπρου. Εἰς ἅπαντας τούτους ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκφέρωσι τὰς ἐπὶ τοῦ ὡς ἄνω Νομοσχεδίου ἀπόψεις των καὶ νὰ ὑποβάλωσιν εἰσηγήσεις διὰ τροποποιήσεις.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἐνοποίησις τῆς ὑφισταμένης νομοθεσίας περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως μὲ παράλληλον τροποποίησιν αὐτῆς πρὸς τὸν σκοπὸν ἐπιτεύξεως τῶν ἀκολούθων βασικῶν στόχων :

(α) Πρὸς ἀντιμετώπισιν διαφόρων δυσκολιῶν αἵτινες προέκυψαν κατὰ καιροὺς ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ὑπὸ ἀναφορὰν νομοθεσίας καθὼς καὶ θεμάτων ἐχόντων σχέσιν μὲ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ πολίτου.

(β) Πρὸς ἐκσυγχρονισμὸν ταύτης ἵνα συνάδῃ πρὸς τὰς Διεθνεῖς Συμβάσεις εἰς τὰς ὁποίας προσεχώρησεν ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία καὶ πρὸς συμπερίληψιν ἀριθμοῦ ἐποικοδομητικῶν εἰσηγήσεων ὑποβληθεισῶν κατὰ καιροὺς ὑπὸ ἁρμοδίων Κυβερνητικῶν Τμημάτων, ὀργανισμῶν καὶ ἄλλων.

(γ) Πρὸς ρύθμισιν διαφόρων θεμάτων ἐχόντων σχέσιν μὲ οἰκονομικὰ καὶ ἄλλα συναφῆ ζητήματα.

Εἰδικώτερον καὶ ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἐνοποίησιν τοῦ θεσπισθέντος ἀπὸ τοῦ 1954 ἀρχικοῦ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Νόμου καὶ τῶν ἐπενεχθεισῶν κατὰ καιροὺς τροποποιήσεων ἐπ' αὐτοῦ, προτείνονται, μεταξὺ ἄλλων, αἱ ἀκόλουθοι τροποποιήσεις :

(α) Ἀριθμὸς ὁρισμῶν περιλαμβανομένων εἰς τὸν προμνησθέντα βασικὸν νόμον καὶ τὰς ἐπ' αὐτοῦ τροποποιήσεις τροποποιοῦνται πρὸς πληρεστέραν ἀπόδοσιν τούτων.

(β) Διαλαμβάνεται πρόνοια πρὸς ρύθμισιν καὶ ἔλεγχον, διὰ Κανονισμῶν, τῆς τροχαίας, περιλαμβανομένης καὶ τῆς ρυθμίσεως τῶν σχολικῶν διαβάσεων καὶ τῶν διαβάσεων πεζῶν.

(γ) Προβλέπεται ὁ καθορισμός, ἀναφορικῶς πρὸς οἱανδήποτε ὁδόν, ἀνωτάτου ἢ κατωτάτου ὁρίου ταχύτητος.

(δ) Προβλέπεται ἡ ἐπιβολὴ κυρώσεων εἰς πᾶν πρόσωπον τὸ ὁποῖον ὁδηγεῖ ἢ πειρᾶται νὰ ὁδηγήσῃ μηχανοκίνητον ὄχημα ἐπί τινος ὁδοῦ ἔχον ἠλαττωμένην ἱκανότητα πρὸς ἀσφαλῆ ὁδήγησιν λόγῳ ἐξαιρετικῆς κοπώσεως.

(ε) Ρυθμίζεται τὸ θέμα τῆς ἐκδόσεως ἀδειῶν ἢ πιστοποιητικῶν διὰ τῆς παροχῆς ψευδῶν στοιχείων, προβλέπεται δὲ ἡ ἐπιβολὴ εἰς τοὺς παρέχοντας τοιαῦτα ψευδῆ στοιχεῖα ὑψηλῶν χρηματικῶν ποινῶν καὶ ποινῶν φυλακίσεως ἢ καὶ ἀμφοτέρων.

(στ) Προτείνεται ἡ ἐπιβολὴ χρηματικῆς ποινῆς καὶ ποινῆς φυλακίσεως εἰς πρόσωπα ἅτινα ἐκ δολίας προθέσεως πλαστογραφοῦν, παραποιοῦν ἢ ἀλλοιώνουν οἱανδήποτε ἄδειαν, πιστοποιητικὸν ἢ ἕτερον ἔγγραφον ἐκδοθὲν δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ προτεινομένου νόμου.

(ζ) Προτείνεται ὡσαύτως ἡ ἐπιβολὴ κυρώσεων εἰς πρόσωπα ἅτινα ἐκουσίως ἀφαιροῦν, παραποιοῦν καὶ ἐν γένει ἀλλοιώνουν τὰ διακριτικὰ σημεῖα μηχανοκινήτου τινὸς ὀχήματος ἢ θέτουν διακριτικὰ σημεῖα μὴ παραχωρηθέντα εἰς αὐτὰ ὑπὸ τοῦ Ἐφόρου.

(η) Παρέχεται ἡ ἐξουσία εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον δι' ἐκδοσιν Διαταγμάτων πρὸς διευκόλυνσιν τῆς διεθνοῦς τροχαίας κινήσεως.

(θ) Προτείνεται ἡ ρύθμισις διαφόρων ἐπὶ μέρους θεμάτων σχέσιν ἐχόντων μὲ τὴν καταβολὴν τῶν ἐν τῷ προτεινομένῳ νόμῳ προβλεπομένων τελῶν καὶ δικαιωμάτων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὰς ἐκτεθείσας ἀπόψεις ὑφ' ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν εἰσηγεῖται τὰς ἀκολούθους τροποποιήσεις :

(α) Ὁ εἰς τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Νομοσχεδίου προτεινόμενος ὁρισμὸς «μηχανοκίνητον ὄχημα δι' ἀναπήρους» ἀντικαθίσταται διὰ νέου τοιούτου ἔχοντος ὡς ἀκολούθως :

81 τοῦ 1967
33 τοῦ 1968
78 τοῦ 1968
21 τοῦ 1969
73 τοῦ 1969
14 τοῦ 1970
15 τοῦ 1970
59 τοῦ 1970
3 τοῦ 1971
15 τοῦ 1971
17 τοῦ 1972.

«'μηχανοκίνητον ὄχημα δι' ἀναπήρους' σημαίνει μηχανοκίνητον ὄχημα πρὸς χρῆσιν ὑπὸ προσώπου πάσχοντος ἐκ σωματικῆς τινος ἀναπηρίας καὶ ἀπολαῦον, δυνάμει τῶν περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως ('Επιβολὴ καὶ 'Επιστροφὴ τούτων) Νόμων τοῦ 1967 ἕως 1972, ἢ οἱουδήποτε ἑτέρου ἑκάστοτε ἐν ἰσχύϊ νόμου τροποποιοῦντος ἢ ἀντικαθιστῶντος αὐτούς, καὶ τῶν δυνάμει τούτων ἐκδιδομένων Κανονισμῶν, Διαταγμάτων ἢ ἑτέρων Διοικητικῶν Πράξεων, ἀπαλλαγῆς εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ, καὶ ἐν ὅσῳ τοῦτο ἀπολαύει τῆς τοιαύτης ἀπαλλαγῆς.».

Ὁ ὡς ἄνω ὁρισμός, τοῦ ὁποίου τὴν τελικὴν μορφὴν κατόπιν τῶν ἀνταλλαγεισῶν ἀπόψεων εἰς τὴν 'Επιτροπὴν εἰσηγήθη τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον, σκοπὸν ἔχει τὴν ἐναρμόνισιν αὐτοῦ πρὸς τὰς διατάξεις τῶν περὶ Τελωνείων Νόμων καὶ τὴν ἐξασφάλισιν ὁμοιομόρφου μεταχειρίσεως καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ μηχανοκίνητα ταῦτα ὀχήματα. Εἰδικώτερον προβλέπεται ὅπως, ἐφ' ὅσον ἓν μηχανοκίνητον ὄχημα εἰσάγεται ἄνευ δασμοῦ πρὸς χρῆσιν ὑπὸ ἀναπήρου, τοῦτο αὐτομάτως ἀπολαύῃ ἀπαλλαγῆς ἐκ τοῦ φόρου ἐγγραφῆς καὶ τελῶν κυκλοφορίας δυνάμει τοῦ κωδικοποιουμένου καὶ νῦν τροποποιουμένου περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Νόμου. Ἀναλυτικώτερον μηχανοκίνητα ὀχήματα πρὸς χρῆσιν ὑπὸ προσώπων πασχόντων ἐκ σωματικῆς ἀναπηρίας ἀπαλλάττονται τοῦ εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ ἐφ' ὅσον πληροῦν τοὺς ἐν τῷ ἤδη ἐκδοθέντι Διατάγματι τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου (Διοικητικὴ Πρᾶξις ὑπ' ἀριθμὸν 151/72 δημοσιευθεῖσα εἰς τὸ Μέρος Ι τοῦ Τρίτου Παραρτήματος τῆς ἐπισήμου ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας τῆς 11ης Αὐγούστου 1972) ἀναφερομένους ὅρους, ἄνευ περιορισμοῦ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἀπόβαρον τῶν ἐν λόγῳ αὐτοκινήτων. Διὰ τῆς ὡς ἄνω προτεινομένης τροποποιήσεως τοῦ ἐν λόγῳ ὁρισμοῦ τὰ προαναφερθέντα ὀχήματα θὰ ἀπολαμβάνωσιν αὐτομάτως καὶ ἀπαλλαγῆς ἐκ τῶν φόρων ἐγγραφῆς καὶ τελῶν κυκλοφορίας.

(β) Τὸ ἄρθρον 5 τοῦ Νομοσχεδίου τροποποιεῖται ὡς ἀκολούθως :

(i) Ἡ εἰς τὴν παράγραφον (β) τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ προτεινομένη ἐπιφύλαξις διαγράφεται πρὸς συμπερίληψιν αὐτῆς εἰς τοὺς πρὸς ἔκδοσιν Κανονισμούς.

Ἐν προκειμένῳ ἡ 'Επιτροπὴ φρονεῖ ὅτι αἱ ἐν τῇ προτεινομένῃ ἐπιφυλάξει ἀναφερόμεναι διατάξεις θὰ ἠδύναντο νὰ περιληφθῶ-

σιν εἰς τοὺς πρὸς ἔκδοσιν Κανονισμούς, ἐφ' ὅσον, ἄλλωστε, διαλαμβάνεται εἰς τὴν ἐν λόγῳ παράγραφον πρόνοια πρὸς καθορισμὸν καὶ ρύθμισιν τῶν τῆς κατασκευῆς, διαστάσεων, βάρους καὶ λοιπῶν εἰδῶν τῶν μηχανοκινήτων ὀχημάτων.

(ii) Προτείνεται ἡ προσθήκη τῆς ἀκολούθου νέας παραγράφου (ιη), τῆς ὑφισταμένης παραγράφου (ιη) ἀναγραμματιζομένης ὡς (ιθ), δυνάμει τῆς ὁποίας θὰ καθίσταται δυνατὴ ἡ ἔκδοσις ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τῇ ἐγκρίσει τῆς Βουλῆς, Κανονισμῶν δι' ὧν θὰ ρυθμίζωνται, μεταξὺ ἄλλων, καὶ τὰ θέματα τῆς μεταβιβάσεως τῆς ἰδιοκτησίας ὀχήματός τινος διὰ τὸ ὁποῖον ὑφίσταται συμφωνία μισθώσεως ἢ ἐνοικιαγορᾶς :

«ιη) ἵνα ρυθμίσῃ τὰ τῆς μεταβιβάσεως τῆς ἰδιοκτησίας, τῆς μετατροπῆς τῆς κατηγορίας, ἢ οἱασδήποτε ἄλλης ἀλλαγῆς εἰς τὴν ἐγγραφὴν μηχανοκινήτου τινὸς ὀχήματος ἀποτελοῦντος τὸ ἀντικείμενον συμφωνίας μισθώσεως ἢ ἐνοικιαγορᾶς.».

(iii) Προτείνεται ἡ προσθήκη εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ, ὑπὸ νέον ἐδάφιον (3), τῆς συνήθους προνοίας δυνάμει τῆς ὁποίας οἱοιδήποτε Κανονισμοὶ ἐκδιδόμενοι ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ διὰ τῶν ὁποίων ρυθμίζονται τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ ἀναφερόμενα θέματα κατατίθενται εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἔγκρισιν.

Ἐν προκειμένῳ ἡ Ἐπιτροπὴ παρατηρεῖ ὅτι τὸ προμνησθὲν ἄρθρον διαλαμβάνει τὴν ρύθμισιν, διὰ Κανονισμῶν, τοιούτων θεμάτων τὰ ὁποῖα ἀναμφιβόλως ἐνδιαφέρουν κατὰ τρόπον ἄμεσον καὶ τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων.

(iv) Συνεπείᾳ τῆς ὡς ἄνω προτεινομένης τροποποιήσεως ἡ παράγραφος (α) τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ἀπαλείφεται τῆς παραγράφου (β) ἀποτελούσης τὴν μόνην διάταξιν αὐτοῦ.

(γ) Τὸ ἄρθρον 17 τοῦ Νομοσχεδίου τροποποιεῖται, τῇ προτάσει τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου, διὰ τῆς προσθήκης ἐν τῇ παραγράφῳ (α) αὐτοῦ (πέμπτη γραμμὴ) τῶν λέξεων «ἢ μηχανῆς», αἵτινες ἐκ παραδρομῆς παρελείφθησαν ἐκ τοῦ κειμένου τοῦ Νομοσχεδίου.

(δ) Ἡ παράγραφος 2.Α., ὡς αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὸ Παράρτημα, Μέρος Ι τοῦ Νομοσχεδίου, ἀντικαθίσταται διὰ νέας τοιαύτης εἰς ἣν διαλαμβάνονται αἱ δι' ἑτέρου Νομοσχεδίου προταθεῖσαι ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας αὐξήσεις εἰς τοὺς φόρους ἐπὶ τῇ ἐγγραφῇ ἰδιωτικῶν μηχανοκινήτων ὀχημάτων.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐν προκειμένῳ συμφωνεῖ μὲ τὰς ἀπόψεις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν, ὡς αὗται ἀναφέρονται εἰς τὴν ἔκθεσιν αὐτῆς, καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶναι τῆς γνώμης ὅτι ἐπὶ τῷ τέλει ἀποφυγῆς τῆς ψηφίσεως εἰς νόμον νέου τροποποιητικοῦ Νομοσχεδίου καθ' ἣν στιγμὴν αὕτη ἐξετάζει τὴν κωδικοποίησιν τῆς ὅλης νομοθεσίας, ἡ ἐνσωμάτωσις τῶν ἐν λόγῳ προνοιῶν εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου ἐνδείκνυται.

(ε) Ἡ παράγραφος 2.Β. τοῦ Παραρτήματος, Μέρος Ι τοῦ Νομοσχεδίου, τροποποιεῖται, κατ' εἰσήγησιν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου, διὰ τῆς ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ (3) αὐτῆς διαγραφῆς τῆς προνοίας δι' ἑξάμηνον ἄδειαν μοτοσυκλεττῶν (μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν τρικύκλων) πρὸς τὸν σκοπὸν ἀποφυγῆς ἀσκόπου γραφειακῆς ἐργασίας ἐκ μέρους τῆς ἁρμοδίας ὑπηρεσίας.

(στ) Τὸ εἰς τὸ Παράρτημα τοῦ νομοσχεδίου προτεινόμενον Μέρος ΙΙ τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν αὐτῷ συμπεριλήψεως τῶν προταθεισῶν δι' ἑτέρου νομοσχεδίου τροποποιήσεων εἰς τὰ τέλη ἐκδόσεως ἀριθμοῦ προβλεπομένων ἀδειῶν διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους, ὡς ἡ Ἐπιτροπὴ ἀναφέρει εἰς τὴν παράγραφον (δ) ἀνωτέρω.

(ζ) Ἐν κατακλείδι, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπέφερεν ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου ἀριθμὸν λεκτικῆς καὶ νομοτεχνικῆς φύσεως τροποποιήσεων πρὸς σαφεστέραν ἀπόδοσιν τῶν διαφόρων διατάξεων αὐτοῦ.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ ἐν λόγῳ Νομοσχεδίου ὁμοῦ μετὰ τῶν ἐνσωματωθεισῶν εἰς τοῦτο αὐξήσεων τῶν προμνησθέντων τελῶν καὶ δικαιωμάτων, ὡς τοῦτο τελικῶς διεμορφώθη ὑπ' αὐτῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε, ἀπὸ τὴν θέσιν μου.

Θὰ ἤθελα νὰ εἴπω ὅτι εἰς τὴν σελίδα 3, εἰς τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τὰ μηχανοκίνητα ὀχήματα δι' ἀναπήρους, θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω ὅπως προστεθῇ νὰ δίδεται βενζίνη ἀφορολόγητος εἰς τοὺς ἀναπήρους ποὺ ἔχουν πάρει ἀναπηρικὰ αὐτοκίνητα· οἱ πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν, κύριε Πρόεδρε, προέρχονται ἀπὸ τοὺς ἀγωνιστὰς τῶν ἀπελευθερωτικῶν μας ἀγώνων.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μήπως ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπιθυμεῖ νὰ σχολιάσῃ τὴν εἰσήγησιν ;

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Τὸ μόνον ποὺ μπορῶ νὰ εἴπω ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου εἶναι ὅτι ἡ εἰσήγησις τοῦ ἐντίμου συναδέλφου δὲν ἀποτελεῖ τὸ θέμα τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου. Νομίζω εἶναι ἕνα θέμα τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν, νὰ διαβιβασθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ λάβῃ τὴν κατάλληλον πορείαν καὶ διαδικασίαν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀποτελεῖ φορολογικὸν μέτρον.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Καὶ δὲν εἶναι ἀντικείμενον τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου. Ἐὰν ἑπομένως ὁ κ. συνάδελφος ἐπιθυμῇ νὰ ἀποσύρῃ τὴν εἰσήγησίν του, νὰ χωρήσωμεν εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω ὅπως τὴν εἰσήγησίν μου αὐτὴν τὴν διαβιβάσετε εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν, ἵνα ἴδῃ μὲ συμπάθειαν τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἀνεκίνησα διὰ τοὺς ἀναπήρους τῶν ἀπελευθερωτικῶν μας ἀγώνων.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πλαγιοτίτλων καὶ ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων μόνον τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 1ου ἄρθρου ;

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἤθελα καὶ ἐγὼ νὰ κάμω μίαν εἰσήγησιν μέσον τῆς Βουλῆς. Οἱ ἀγρόται οἱ ὁποῖοι κατέχουν «λὰντ ρόβερς», τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦν δι' ἀγροτικοὺς σκοπούς, ἰδιαίτερα τώρα μὲ τὴν διάνοιξιν πολλῶν ἀγροτικῶν δρόμων μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Κυβερνήσεως, ὑπέβαλαν ἓν δίκαιον αἴτημα ὅπως μειωθοῦν τὰ τέλη διὰ τὰ «λὰντ ρόβερς», διότι τὰ «λὰντ ρόβερς» εἶναι εἰς βάρος ἄνω τῶν 25 τόννων καὶ πληρώνουν £60 τὸ ἕνα. Διότι πολλὰ ἀπὸ τὰ «λὰντ ρόβερς» αὐτὰ δὲν τὰ θεωροῦν ὡς μεταφορεῖς Β. Εἶναι ἓν δίκαιον αἴτημα πολλῶν ἀγροτῶν οἱ ὁποῖοι θέλουν ὅπως ἡ Κυβέρνησις τροποποιήσῃ τὰ τέλη οὕτως ὥστε νὰ πληρώνουν τὰ ἴδια τέλη μὲ τὰ πληρωνόμενα διὰ μεταφορεῖς Β.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἶμαι βέβαιος ὅτι καὶ οἱ ὑποβαλόντες τὰς εἰσηγήσεις Βουλευταὶ καὶ οἱ ὑπόλοιποι Βουλευταὶ ἀναγνωρίζουν ὅτι πρόκειται περὶ φορολογικῶν μέτρων τὰ ὁποῖα ἡ Βουλὴ οὔτε ἐξουσίαν ἔχει οὔτε δικαιοῦται νὰ ἐπιβάλῃ δι' ἀποφάσεώς της.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἔχει παρέλθει τὸ στάδιον, κ. Μαυρονικόλα, τῆς ὑποβολῆς εἰσηγήσεων διὰ τῆς συζητήσεως ἢ ἄλλως πως ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ Νομοσχεδίου ἐπὶ θεμάτων ἀρχῆς. Εὑρισκόμεθα εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία γίνεται διὰ τῆς ἀναγνώσεως κατ' ἄρθρον τῶν πλαγιοτίτλων.

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, νὰ σᾶς διακόψω. Νομίζω ὅτι προτοῦ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν, καλὸν θὰ ἦτο νὰ ἀναγνωσθῇ καὶ ἡ ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν, διότι ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τούτου ὑπάρχει καὶ ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν, ἡ ὁποία ἀφορᾷ τὰ καταβλητέα τέλη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἶναι εἰς τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 2ου ἄρθρου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔφορος. Ἄρθρον 3ον.

Ἀναπληρωταὶ Ἔφοροι, κ.λ.π. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐξουσία Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου πρὸς ἔκδοσιν Κανονισμῶν καὶ Παράρτημα, Μέρος Ι. Ἄρθρον 5ον.

Ταχύτης. Ἄρθρον 6ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀλόγιστος ἢ ἐπικίνδυνος ὁδήγησις. Ἄρθρον 7ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνστασις ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀμελὴς ὁδήγησις. Ἄρθρον 8ον.

Ὁδήγησις ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, κ.λ.π. Ἄρθρον 9ον.

Ὁδήγησις ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν κοπώσεως. Ἄρθρον 10ον.

Ὁδήγησις μηχανοκινήτου ὀχήματος ἄνευ τῆς συναινέσεως τοῦ ἰδιοκτήτου. Ἄρθρον 11ον.

Ἀπαγόρευσις ἐπιβιβάσεως ἐπὶ μηχανοκινήτου ὀχήματος ἢ παρεμβάσεως εἰς τὴν λειτουργίαν τοῦ μηχανισμοῦ αὐτοῦ. Ἄρθρον 12ον.

Ἀπαγόρευσις ὁδηγήσεως μηχανοκινήτων ὀχημάτων ἐκτὸς τῶν ὁδῶν. Ἄρθρον 13ον.

Ἐγκατάλειψις μηχανοκινήτου ὀχήματος εἰς ἐπικίνδυνον θέσιν. Ἄρθρον 14ον.

Ἔκδοσις ἀδείας ἢ πιστοποιητικοῦ τῇ παροχῇ ψευδῶν στοιχείων, κ.λ.π. Ἄρθρον 15ον.

Πλαστογραφία κ.λ.π. ἀδείας κ.λ.π. Ἄρθρον 16ον.

Ἀφαίρεσις κ.λ.π. τῶν διακριτικῶν σημείων μηχανοκινήτου ὀχήματος. Ἄρθρον 17ον.

Συντρέχουσα εὐθύνη τοῦ ἰδιοκτήτου μηχανοκινήτου ὀχήματος. Ἄρθρον 18ον.

Πρόσθετοι ἐξουσίαι τοῦ Δικαστηρίου. Ἄρθρον 19ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν ἄρθρων 8 μέχρι τοῦ 19ου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Λῆψις ἀδείας ὁδηγήσεως μηχανοκινήτου ὀχήματος διαρκούσης ἀνικανότητος τοῦ κατέχειν ἢ λαμβάνειν ἄδειαν ὁδηγήσεως. Κεφ. 333. 7 τοῦ 1960. Ἄρθρον 20όν.

Παροχὴ πληροφοριῶν σχετικῶς πρὸς μηχανοκίνητον ὄχημα. Ἄρθρον 21ον.

Ἀπαλλαγαὶ ἐκ τῆς καταβολῆς φόρου ἢ τέλους δυνάμει τοῦ Μέρους Ι τοῦ Παραρτήματος τοῦ παρόντος Νόμου. Παράρτημα, Μέρος Ι. Ἄρθρον 22ον.

Μεταβίβασις μηχανοκινήτου ὀχήματος ἐγγεγραμμένου δυνάμει τοῦ ἄρθρου 22 ἢ δυνάμει διατάγματος ἐκδοθέντος δυνάμει τοῦ ἄρθρου 5(2). Ἄρθρον 23ον.

Ἀπαλλαγαὶ ἐκ τῆς καταβολῆς τελῶν δυνάμει τοῦ Μέρους ΙΙ τοῦ Παραρτήματος τοῦ παρόντος Νόμου. Παράρτημα Μέρος ΙΙ. Ἄρθρον 24ον.

Καταβολὴ φόρου ἢ τέλους σχετικῶς πρὸς μηχανοκίνητα ὀχήματα, ἐφ' ὧν ἐφαρμόζονται αἱ πρόνοιαι Συνθήκης, Συμφωνίας, κ.τ.λ. δεσμευούσης τὴν Δημοκρατίαν. Ἄρθρον 25ον.

Ἐξουσία Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου πρὸς ἔκδοσιν Διαταγμάτων κ.λ.π. πρὸς διευκόλυνσιν τῆς διεθνοῦς τροχαίας κινήσεως. Ἄρθρον 26ον.

Καταργήσεις καὶ ἐπιφυλάξεις. Ἄρθρον 27ον.

Παράρτημα Μέρος Ι, Παράρτημα Μέρος ΙΙ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν ἄρθρων ἐκ τοῦ 20οῦ μέχρι τοῦ 27ου μετὰ τῶν Παραρτημάτων ;

Μὴ ὑπαρχούσης οἱασδήποτε ἐνστάσεως ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις περατοῦται.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις καὶ ἔγκρισις τοῦ Νομοσχεδίου θὰ γίνῃ μετὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Τροποποιητικοῦ Νομοσχεδίου ὥστε αἱ πρόνοιαι τοῦ Νομοσχεδίου ἐκείνου νὰ ἐνσωματωθοῦν εἰς τὸ παρὸν Νομοσχέδιον ἄνευ τῆς ψηφίσεως τροποποιητικοῦ Νομοσχεδίου.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς εἰς τὸ στάδιον αὐτὸ ὅπως ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. Λέανδρος Ζαχαριάδης παρακαλῶ.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Χρῆστος Κουρτελλάρης (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Ἀνδρέαν Ζιαρτίδην)
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 30ὴν Ὀκτωβρίου 1972. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν ἐκ-

πρόσωποι τῶν Ὑπουργείων Οἰκονομικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν, εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ὁποίων ἐμπίπτει τὸ ὡς ἄνω Νομοσχέδιον. Παρέστησαν ἐπίσης, κατόπιν αἰτήσεώς των, ἐκπρόσωποι τῶν ὀργανώσεων ΚΕΕΑ, ΠΕΕΑ, ΠΕΟ καὶ τοῦ Συνδέσμου Εἰσαγωγέων Αὐτοκινήτων Κύπρου.

Ὡς γνωστὸν τὸ ὡς ἄνω Νομοσχέδιον ὑπῆρξεν ὡσαύτως ἀντικείμενον μελέτης εἰς σύσκεψιν ἁπάντων τῶν μελῶν τῆς Βουλῆς, λαβοῦσαν χώραν τὴν 9ην Νοεμβρίου 1972, εἰς ἣν κληθέντες παρέστησαν ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν καὶ Ἀνώτεροι Λειτουργοὶ τοῦ Ὑπουργείου του.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ αὔξησις τοῦ ἐπιβαλλομένου φόρου ἐπὶ τῇ ἐγγραφῇ ἰδιωτικῶν μηχανοκινήτων ὀχημάτων, τῶν ὁποίων τὸ ἀπόβαρον ὑπερβαίνει τοὺς 15 στατῆρας, καὶ τῶν καταβαλλομένων δικαιωμάτων δι' ἐξέτασιν ὁδηγοῦ, διὰ προκαταρκτικὴν ἐξέτασιν τοῦ αἰτουμένου ἄδειαν μαθητευομένου, δι' ἄδειαν ὁδηγήσεως μηχανοκινήτου ὀχήματος, δι' ἄδειαν ἐμπόρου μηχανοκινήτων ὀχημάτων καὶ δι' ἄδειαν μαθητευομένου.

Ὡς ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ἀνέφερεν εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐπεβεβαίωσεν ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν κατὰ τὴν ὡς ἄνω σύσκεψιν τῶν Βουλευτῶν, αἱ οὕτω προτεινόμεναι αὐξήσεις ἐκρίθησαν ἀναγκαῖαι ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἐπικρατουσῶν ἐν τῇ οἰκονομίᾳ συνθηκῶν καὶ διὰ λόγους δημοσιονομικῆς καὶ γενικωτέρας οἰκονομικῆς πολιτικῆς. Εἰδικώτερον ἀνεφέρθη ὅτι ἡ ἀνάληψις ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως τῆς ἐκτελέσεως μεγάλων ἔργων ὑποδομῆς καὶ ἡ ἐν γένει προώθησις τοῦ προγράμματος ἀναπτύξεως μὲ ἐντατικώτερον ρυθμόν, ἡ αὔξησις τῶν ἐπιχορηγήσεων καὶ διαφόρων κοινωνικῶν ὠφελημάτων, ἡ ἀνάγκη βελτιώσεως τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ καὶ ἄλλα κατέστησαν ἀναγκαίαν τὴν αὔξησιν τόσον τῶν τακτικῶν δημοσίων δαπανῶν ὅσον καὶ τῶν δαπανῶν ἀναπτύξεως μὲ ἀποτέλεσμα ἡ οὕτω πως δημιουργουμένη δημοσιονομικὴ κατάστασις νὰ ἐπιβάλῃ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν δημοσίων προσόδων. Ἐκ παραλλήλου αἱ ἐν τῇ οἰκονομίᾳ ἐπικρατοῦσαι συνθῆκαι καὶ ἰδίως ἡ ὕπαρξις πλεοναζούσης ἀγοραστικῆς δυνάμεως, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀσκῇ αὕτη πληθωριστικὰς πιέσεις ἐπὶ τῆς οἰκονομίας, ὑπηγόρευσαν τὴν λῆψιν μέτρων, ὡς ἡ αὔξησις τῆς φορολογίας, πρὸς ἔλεγχον τῆς καταστάσεως

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὰς ἐκτεθείσας ἀπόψεις τῶν ἐκπροσώπων τῶν ὀργανώσεων οἵτινες παρέστησαν εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς Ἐπιτροπῆς, εὗρε τὴν ἐπιβολὴν τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων αὐξήσεων δικαιολογημένην πλὴν τῆς προτεινομένης αὐξήσεως εἰς τὰ δικαιώματα δι' ἄδειαν ὁδηγήσεως μηχανοκινήτου ὀχήματος. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἡ Ἐπιτροπὴ φρονεῖ, ἀφοῦ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ διαχωρισμὸς τῶν ἐπαγγελματιῶν αὐτοκινητιστῶν ἀπὸ τοὺς ὑπολοίπους, προκειμένου νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ διάφορος μεταχείρισις τούτων, θεωρεῖται ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀκατόρθωτος ἕνεκεν τῶν ἀπαιτουμένων ὑψηλῶν διοικητικῶν δαπανῶν, ὅτι ἡ αὔξησις τῆς ἀδείας ταύτης δὲν εἶναι δικαιολογημένη.

Ἐπειδὴ ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς καὶ δὴ εἰς τὸ στάδιον τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν Νομοσχέδιον τροποποιοῦν καὶ κωδικοποιοῦν τοὺς περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Νόμους, ἡ Ἐπιτροπὴ θεωρεῖ σκόπιμον νὰ εἰσηγηθῇ τὴν συμπερίληψιν τῶν διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου διατάξεων, ὡς αὗται τελικῶς διεμορφώθησαν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, εἰς τὸ ἐν λόγῳ ἐκκρεμοῦν εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν Νομοσχέδιον ἀντὶ τῆς ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφίσεως τούτου ὑπὸ μορφὴν τροποποιητικοῦ νόμου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν μετὰ τῆς ὁποίας συνεζητήθη ἐν προκειμένῳ τὸ ὅλον θέμα οὐδεμίαν ἀντίρρησιν φέρει πρὸς τοῦτο, τοὐναντίον ὑποστηρίζει καθ' ὁλοκληρίαν τὴν ὑποβαλλομένην ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν εἰσήγησιν.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἔγκρισιν ὑπ' αὐτῆς τῶν προτεινομένων αὐξήσεων τοῦ φόρου ἐγγραφῆς ἰδιωτικῶν μηχανοκινήτων ὀχημάτων καὶ τῶν δικαιωμάτων δι' ἔκδοσιν ἀδειῶν πλὴν τῆς αὐξήσεως τοῦ τέλους δι' ἄδειαν ὁδηγήσεως μηχανοκινήτου ὀχήματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Αἱ πρόνοιαι τοῦ Τροποποιητικοῦ τούτου Νομοσχεδίου ἐμφαίνονται εἰς τὸ Μέρος ΙΙ τοῦ Νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον ἔχει ἤδη ἀναγνωσθῇ εἰς δευτέραν ἀνάγνωσιν.

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Λέανδρος Ζαχαριάδης.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι Βουλευταί. Παρ' ὅλον ὅτι εἶμαι ἐναντίον τῆς παρατηρουμένης συνεχοῦς αὐξήσεως τῆς φορολογίας ἐπὶ τοῦ αὐτοκινήτου, δὲν πρόκειται νὰ καταψηφίσω τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον. Ὡς ἄλλωστε ἀναφέρεται καὶ εἰς τὴν μόλις ἀναγνωσθεῖσαν ἔκθεσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν, τὸ Νομοσχέδιον ὑπῆρξε ἀντικείμενον μελέτης εἰς σύσκεψιν τῆς ὁλομελείας τῆς Βουλῆς καὶ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι τοῦτο θὰ ὑποστηριχθῇ. Συνεπῶς ἰδική μου ψῆφος κατὰ τοῦ Νομοσχεδίου, πέραν ἴσως μιᾶς ἀμφιβόλου συμβολικῆς ἀξίας, οὐδὲν πρακτικὸν ἀποτέλεσμα θὰ εἶχε. Ἔλαβον γνῶσιν τῶν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας προβληθέντων δικαιολογητικῶν τῶν νέων αὐξήσεων, καὶ δέχομαι ὅτι ὑπὸ τὰς περιστάσεις «οὐκ ἦν ἄλλως γενέσθαι». Ἀδυνατῶ ὅμως νὰ πιστεύσω ὅτι ἡ ἐπινοητικότης τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν περιορίζεται εἰς ἔμμονον περιστροφὴν πέριξ κυρίως τοῦ αὐτοκινήτου. Τὸ «δεῖ δὴ χρημάτων» εἶναι πανάρχαιον καὶ βεβαίως ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι «ἄνευ αὐτῶν οὐδὲν ἐστὶ γενέσθαι». Ἐπὶ τοῦ σημείου ὅμως αὐτοῦ θὰ ἔχωμεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ὁμιλήσωμεν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ ὑπὸ τοῦ Σώματος. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἤθελα νὰ κάμω σήμερον, εἶναι νὰ διορθώσω μερικὰς ἐσφαλμένας ἐντυπώσεις ὡς πρὸς τὸ ἰδιωτικὸν αὐτοκίνητον ἐν Κύπρῳ τὸ ὁποῖον καθίσταται τόσον συχνὰ ὁ στόχος φορολογικῶν καὶ ἄλλων ἐπιθέσεων.

Ἔχω προσέξει ὅτι κάθε φορὰν ποὺ ἐπίκειται νέα φορολογία ἐπὶ τοῦ αὐτοκινήτου, βλέπουν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος στατιστικὰ στοιχεῖα ὡς πρὸς τὰς εἰσαγωγὰς αὐτοκινήτων. Πιθανὸν τοῦτο νὰ εἶναι σύμπτωσις. Πολλοὶ ὅμως ὑποψιάζονται ὅτι τοῦτο γίνεται μὲ σκοπὸν νὰ ἐπηρεάσῃ καταστάσεις καὶ νὰ δημιουργήσῃ τὸ κατάλληλον ψυχολογικὸν κλῖμα διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῆς νέας φορολογίας. Καὶ βεβαίως οὐδὲν τὸ κακόν, νὰ βλέπουν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος αἱ στατιστικαί. Δυστυχῶς ὅμως ὅταν δίδωνται ἄνευ τῶν ἀπαραιτήτων ἐπεξηγήσεων δημιουργοῦνται ἐσφαλμέναι ἐντυπώσεις. Προσφάτως ἐδόθησαν εἰς τὴν δημοσιότητα στατιστικὰ στοιχεῖα ὅσον ἀφορᾷ τὸ αὐτοκίνητον διὰ τὸ ἔτος 1971. Τὰ στοιχεῖα αὐτὰ ὡς ἐπαρουσιάσθησαν καὶ ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ κτυπητοὺς τίτλους καὶ ὑποτίτλους μᾶς παρουσιάζουν ὅτι ἐν Κύπρῳ ἐξετροχιάσθημεν καὶ ὅτι οἱ Κύπριοι δὲν κάμνουν τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ σπεύδουν ποιὸς νὰ πρωταγοράσῃ ἰδιωτικὸν αὐτοκίνητον δι' ἐπίδειξιν καὶ πόζαν. Καὶ ὅμως μία ψύχραιμος ἀνάλυσις τῶν στοιχείων αὐτῶν μᾶς δίδει πολὺ διάφορον εἰκόνα. Καὶ αὐτὴν τὴν ἀνάλυσιν θὰ δώσω ἀπόψε εἰς τὰ ἔντιμα Μέλη πρὸς ἐνημέρωσίν των.

Καὶ ἀρχίζω μὲ τὸν δοθέντα ἀριθμὸν τῶν 14.500 αὐτοκινήτων ὡς τὸ σύνολον τῶν ἐγγραφέντων ὀχημάτων κατὰ τὸ 1971. Εἰς τὸ εὐρὺ κοινὸν ἡ λέξις ὄχημα εἶναι ταυτόσημος μὲ αὐτοκίνητον καὶ μάλιστα ἰδιωτικὸν καὶ ὡς ἐκ τούτου πολλοὶ μένουν μὲ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι οἱ Κύπριοι κατὰ τὸ 1971 ἠγόρασαν 14.500

ἰδιωτικὰ αὐτοκίνητα. Ὁ ἀριθμὸς ὅμως αὐτὸς συμπεριλαμβάνει κάθε εἴδους μηχανοκίνητα, ἀπὸ μοτοποδήλατα καὶ τρίκυκλα μέχρι τράκτορς, ὁδοστρωτῆρας καὶ ἀκόμη μηχανὰς ἐπιστρώσεως ἀσφάλτου. Συγκεκριμένως ἐκ τῶν 14.500 ὀχημάτων, 5.094 ἦσαν ἐπαγγελματικά, ὡς ἑξῆς :

1.189 τράκτορς, ὁδοστρωτῆρες, κ.λ.π.

1.522 μοτοποδήλατα, μοτοσυκλέτται καὶ τρίκυκλα

1.688 φορτηγά, ἡμιφορτηγὰ καὶ λεωφορεῖα

695 αὐτοκίνητα ἐνοικιάσεως.

Μένουν λοιπὸν 9.406 ἰδιωτικά. Ἀλλὰ ἂς ἴδωμεν τί εἶναι αὐτά, καὶ ὑπὸ ποίων ἠγοράσθησαν.

Ἐν πρώτοις κάπου 1.555 ἀπ' αὐτὰ εἰσήχθησαν μεταχειρισμένα ὑπὸ διαφόρων, οὐχὶ ὑπὸ τῶν Εἰσαγωγέων. Συνεπῶς τὰ καινουργῆ ἰδιωτικὰ αὐτοκίνητα ἦσαν 7.851. Ἐξ αὐτῶν, συμφώνως πρὸς ἐπισήμους πάντοτε στατιστικὰς 2.995 εἰσήχθησαν ἀτελῶς καὶ ἐπωλήθησαν οὐχὶ εἰς Κυπρίους ἀλλὰ εἰς μέλη τῶν Βρεττανικῶν καὶ ἄλλων Στρατιωτικῶν Δυνάμεων καὶ Διπλωματικῶν Ἀποστολῶν ἐν Κύπρῳ. Ὁ ἀριθμὸς αὐτός, παρ' ὅλον ὅτι δίδεται ἐπισήμως, εἶναι λανθασμένος διότι δὲν συμπεριλαμβάνει τὰ αὐτοκίνητα ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπληρώθη μὲν δασμὸς ἐπωλήθησαν ὅμως εἰς πρόσωπα τῆς ὡς ἄνω κατηγορίας καὶ ὁ δασμὸς ἐπεστράφη ἀργότερον. Ἀκριβέστερος ἀριθμὸς τῶν τοιούτων πωλήσεων θὰ ἦτο 3.995, δηλαδὴ κάπου 4.000 ἰδιωτικὰ αὐτοκίνητα τῶν ἀναφερθέντων δὲν ἠγοράσθησαν ὑπὸ Κυπρίων. Ἡ πλειονότης τούτων ἐξάγεται ἐκ Κύπρου ἅμα τῇ συμπληρώσει τῆς περιόδου θητείας τοῦ κατόχου των, ἀπόδειξις δὲ τούτου εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι κατὰ τὴν περίοδον 1962–1971, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρονται αἱ προσφάτως δημοσιευθεῖσαι ἐπίσημοι στατιστικαί, ἐξήχθησαν ἐκ Κύπρου–συμφώνως πάλιν πρὸς ἐπισήμους στατιστικὰς–17.296 ἰδιωτικὰ αὐτοκίνητα. Αἱ πωλήσεις τῆς κατηγορίας αὐτῆς εἶναι πρὸς ὄφελος τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας, ἐξ αὐτῶν δὲ ἀποζοῦν ἑκατοντάδες Κυπρίων οἰκογενειῶν, κυρίως εἰς Λεμεσόν, Λάρνακα καὶ Ἀμμόχωστον.

Ἐκ τῶν ἄνω καταφαίνεται ὅτι ἐκ τῶν 14.500 ὀχημάτων, μόνον 3.856 ἦσαν καινουργῆ ἰδιωτικὰ αὐτοκίνητα ἀγορασθέντα ὑπὸ Κυπρίων κατὰ τὸ 1971. Καὶ ἀμφιβάλλω πολὺ ἐὰν ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς δικαιολογεῖ τὰς δημιουργουμένας ἐντυπώσεις, ὅταν μάλιστα ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν τὰ ἐτησίως διὰ διαφόρους λόγους (λόγῳ ἡλικίας, ἀτυχημάτων, κ.λ.π.) τιθέμενα ἐκτὸς κυκλοφορίας ἰδιωτικὰ αὐτοκίνητα. Συμφώνως πρὸς τὰς ἐπισήμους στατιστικάς, τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1962 ὑπῆρχαν ἐν κυκλοφορίᾳ 31.526 ἰδιωτικὰ αὐτοκίνητα. Κατὰ τὴν περίοδον 1963 – 1971 ἐνεγράφησαν ἐν συνόλῳ 52.675 ἰδιωτικὰ αὐτοκίνητα. Συνεπῶς ἔπρεπε τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1971 νὰ εὑρίσκοντο ἐν κυκλοφορίᾳ 84.201 ἰδιωτικὰ αὐτοκίνητα. Αἱ ἐπίσημοι ὅμως στατιστικαὶ ἀναφέρουν ὅτι τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1971 εὑρίσκοντο ἐν κυκλοφορίᾳ μόνον 60.011 ἰδιωτικὰ αὐτοκίνητα. Τοῦτο ὑποδηλοῖ ὅτι κατὰ τὴν ἐν λόγῳ περίοδον ἀπεσύρθησαν τῆς κυκλοφορίας 24.190 ἰδιωτικὰ αὐτοκίνητα ἔναντι τοῦ συνόλου τῶν 52.675 ἐγγραφέντων καὶ τεθέντων εἰς κυκλοφορίαν κατὰ τὴν ἰδίαν περίοδον. Μὲ βάσιν τὰς ἐνδείξεις αὐτὰς τῆς δεκαετίας 1962–1971, φαίνεται ὅτι ἕνας ἀριθμὸς ἰδιωτικῶν αὐτοκινήτων ἴσος πρὸς τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῶν κατ' ἔτος τιθεμένων εἰς κυκλοφορίαν νέων ἰδιωτικῶν αὐτοκινήτων τίθεται ἐκτὸς κυκλοφορίας ἢ ἐξάγεται ἐκ Κύπρου διὰ διαφόρους λόγους.

Αὐτὰ μὲν ὡς πρὸς τοὺς πραγματικοὺς ἀριθμοὺς τῶν ὑπὸ τῶν Κυπρίων ἀγοραζομένων ἰδιωτικῶν αὐτοκινήτων κατ' ἔτος. Ἐπειδὴ ὅμως γίνεται καὶ λόγος διὰ τάσιν πρὸς πολυτέλειαν, πληροφορῶ τοὺς ἐντίμους συναδέλφους ὅτι, συμφώνως πάλιν πρὸς ἐπισήμους στατιστικάς, ἡ πλειονότης τῶν κατὰ τὸ 1971 ἀγορασθέντων ἰδιωτικῶν αὐτοκινήτων ἦτο μικρᾶς μόνον ἱπποδυνάμεως, ἤτοι 51% μεταξὺ 10–15 ἀλόγων, 31% μεταξὺ 15–20 ἀλόγων, δηλαδὴ συνηθισμένα μικρὰ αὐτοκίνητα. Μόνον 1% ἦσαν αὐτοκίνητα μεγαλυτέρας ἱπποδυνάμεως 25–30 ἀλόγων. Ἄρα καὶ πάλιν ἡ δημιουργηθεῖσα ἐντύπωσις διὰ πολυτέλειαν εἶναι ἐσφαλμένη.

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Αἱ διευκρινίσεις τὰς ὁποίας σᾶς ἔδωσα εἶναι θγαλμένες ἀπὸ τὶς ἐπίσημες στατιστικές. Καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου καταδεικνύεται πόσον ἀπαραίτητον εἶναι νὰ γίνωνται αὐτὲς οἱ διευκρινίσεις ὅταν δίδωνται εἰς τὴν δημοσιότητα στατιστικὰ στοιχεῖα—διὰ νὰ μὴν κινδυνεύσωμεν νὰ κατηγορηθῶμεν, ὅπως ἐκατηγόρησε κάποτε ὁ Κόμης Asquith τὸ Ὑπουργεῖον Πολέμου τῆς Ἀγγλίας, ὅτι ἔχομεν τρεῖς τρόπους παρουσιάσεως ἐπισήμων στοιχείων—ἕνα διὰ νὰ ξεγελοῦμεν τὸ κοινόν, ἕνα διὰ νὰ ξεγελοῦμεν τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον καὶ ἕνα διὰ νὰ ξεγελοῦμεν τοὺς ἑαυτούς μας.

Ἂς ἴδωμεν τώρα καὶ τί συνεισφέρει εἰς τὸν Κυπριακὸν προϋπολογισμὸν τὸ αὐτοκίνητον. Κατὰ τὴν δεκαετίαν ἡ ὁποία καλύπτεται ἀπὸ τὰς δημοσιευθείσας στατιστικὰς ἡ Κυβέρνησις εἰσέπραξε μόνον ἀπὸ εἰσαγωγικοὺς δασμοὺς ἐπὶ μηχανοκινήτων ὀχημάτων, ἀνταλλακτικῶν, ἐλαστικῶν, καυσίμων καὶ μπαταριῶν 42 περίπου ἑκατομμύρια λίρας. Κατὰ τὸ 1971 εἰσέπραξε πέραν τῶν £7 ἑκατομμυρίων, ποσὸν ὅπερ ἀντιστοιχεῖ πρὸς 49% τοῦ συνόλου τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν ἐπὶ ὅλων τῶν εἰσαγωγῶν τῆς Νήσου κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο. Εἰς τὰ ἄνω ποσὰ δέον νὰ προστεθοῦν καὶ τὰ ἐτήσια ἔσοδα ἀπὸ τὴν ἐγγραφὴν καὶ κυκλοφορίαν νέων αὐτοκινήτων, τὰ ὁποῖα κατὰ τὸ 1971 ἀνῆλθον εἰς ἄλλα 3 σχεδὸν ἑκατομμύρια λιρῶν.

Καὶ διὰ νὰ μὴν νομισθῇ ὅτι τὰ χρήματα αὐτὰ ἐξωδεύθησαν διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ συντήρησιν δρόμων, ἀναφέρω ὅτι τὸ σύνολον τῶν δαπανῶν διὰ δρόμους καὶ γεφύρας (Δημόσια Ἔργα, Ἐπαρχιακαὶ Διοικήσεις, Δασονομεῖον, Δημαρχεῖα) κατὰ τὴν ἰδίαν περίοδον καθ' ἣν εἰσεπράχθησαν ὅλα αὐτὰ τὰ ἑκατομμύρια, συμφώνως πάλιν πρὸς ἐπισήμους στατιστικάς, ἦσαν μόνον 14 περίπου ἑκατομμύρια λιρῶν. Συνεισφέρει λοιπὸν τὸ αὐτοκίνητον εἰς τὸν κρατικὸν προϋπολογισμὸν ἀρκούντως καὶ ἀξίζει ἂν μή τι ἄλλο νὰ τύχῃ κάποιας καλυτέρας μεταχειρίσεως ἤ, ἔστω, καὶ μικροτέρας πολεμικῆς. Κατὰ κάποιον τρόπον, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε καὶ ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, τὸ αὐτοκίνητον εἶναι ἡ κότα ποὺ μᾶς κάνει τὸ χρυσὸ αὐγό. Ἂς προσέξωμεν ὅμως μήπως μὲ τὰς συχνὰς φορολογικὰς ἐπιθέσεις μας, τὰ καταφέρωμεν νὰ ξεκάνωμεν τὴν κότα, ὁπότε θὰ χάσωμεν καὶ τὴν κότα καὶ τὸ χρυσὸ αὐγό.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ἀπὸ τὴν θέσιν μου, κύριε Πρόεδρε.

Εἶμαι, κύριε Πρόεδρε, ἐναντίον τῆς φορολογίας τῶν £120.000 διὰ τὴν ἐγγραφὴν τῶν μηχανοκινήτων ὀχημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν θὰ ψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δὲν θὰ ψηφίσετε τὸ Νομοσχέδιον ἢ τὸ Παράρτημα, Μέρος Ι καὶ ΙΙ ;

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Μέρος Ι καὶ ΙΙ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα. Ὁ κ. Μαλλιώτης.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐπιθυμῶ ἐκ τῆς θέσεώς μου νὰ προβῶ εἰς μίαν διευκρίνισιν ὅσον ἀφορᾷ τὴν παρατήρησιν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου ἐκ Πάφου, κ. Μαυρονικόλα, διὰ τὰ «λὰντ ρόβερς» τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται ὑπὸ τῶν ἀγροτῶν.

Ἔχω τὴν γνώμην ὅτι τὰ αὐτοκίνητα αὐτὰ ἐμπίπτουν εἰς τὴν διάταξιν τοῦ Νόμου εἰς τὸ Παράρτημα Μέρος Ι εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται ὅτι «Καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὴν καταβολὴν τῶν ἐν τῷ παρόντι Μέρει προβλεπομένων τελῶν, ἰδιωτικὸν μηχανοκίνητον ὄχημα, μὴ χρησιμοποιούμενον δι' ἐνοικίασιν ἢ ἐπ' ἀμοιβῇ ἀλλὰ χρησιμοποιουμένων κατ' ἐξοχὴν διὰ τὴν ἄνευ ἀμοιβῆς μεταφορὰν ἐπιβατῶν τελούντων ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ τοιούτου ὀχήματος καὶ μεταφερομένων οὕτω ὑπ' αὐτοῦ διὰ τοὺς σκοποὺς τῆς τοιαύτης ὑπηρεσίας, ἢ διὰ τὴν ἄνευ ἀμοιβῆς μεταφορὰν ἐπιβατῶν συναφῶς πρὸς τὴν ἐργασίαν τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ τοιούτου ὀχήματος, ἢ χρησιμοποιούμενον διὰ τὴν ἄνευ ἀμοιβῆς μεταφορὰν ἀγαθῶν ἢ φορτίου συναφῶς πρὸς τὴν ἐργασίαν τοῦ ἰδιοκτήτου, δὲν λογίζεται ὡς ἰδιωτικὸν μηχανοκίνητον ὄχημα».

Δηλαδὴ δὲν ἐξυπακούει ἐδῶ ὅτι θὰ πρόκειται περὶ αὐτοκινήτου μεταφορέως Β, ἀλλὰ πᾶν ὄχημα τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν ἐργασίαν ἑνὸς δὲν θεωρεῖται ὡς ἰδιωτικὸν μηχανοκίνητον ὄχημα καὶ εἰς τὴν σελίδα 22 γίνεται ὑποβιβασμὸς τῶν τελῶν διὰ τὰ «λὰντ ρόβερς» τῶν ὁποίων τὸ βάρος κυμαίνεται μεταξὺ τῶν 20 καὶ 25 κανταριῶν· ἀπὸ £35 τὸ τέλος ὑποβιβάζεται εἰς τὰς £8.600 μίλς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Βεβαίως εἶναι αἱ λέξεις «χρησιμοποιούμενον κατ' ἐξοχήν», τὸ ὁποῖον εἶναι ζήτημα ὑποκειμενικῶν ἢ ἀντικειμενικῶν κριτηρίων.

Ὁ κ. Σωτηριάδης παρακαλῶ.

Α. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ :

Ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Ζαχαριάδης μᾶς ἀνέφερεν ἕνα ἀνέκδοτον τοῦ Λόρδου Ἄσκουϊθ. Θὰ τοῦ ἀναφέρω καὶ ἐγὼ ἕνα ἀνέκδοτον τοῦ καθηγητοῦ Βακέζ. Ὁ καθηγητὴς Βακὲζ εἶπε τὸ ἑξῆς :

Ὑπάρχουν τριῶν εἰδῶν ψεύδη. Ψεύδη καλοήθη, ψεύδη κακοήθη καὶ ψεύδη τῶν στατιστικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐλπίζω νὰ ἐπεραιώθη ἡ περίοδος τῆς ὑποβολῆς ἀνεκδότων διὰ νὰ προχωρήσωμεν.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν θὰ πῶ ἀνέκδοτον ἐγὼ ἀλλὰ θὰ εὐχαριστήσω τὸν κ. Ζαχαριάδην διὰ τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα προσεκόμισεν.

Μόνον μέσα στὰ στοιχεῖα αὐτὰ δὲν περιλαμβάνεται καὶ ἡ συνεισφορὰ εἰς φόρον εἰσοδήματος τῶν εἰσαγωγέων αὐτοκινήτων, διότι ἀνέφερε τί συνεισφέρει τὸ αὐτοκίνητον κ.λ.π. εἰς τὴν Κυπριακὴν οἰκονομίαν, ἀλλὰ παρέλειψε νὰ μᾶς πῇ καὶ τὸν φόρον εἰσοδήματος τῶν εἰσαγωγέων αὐτοκινήτων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἴσως ἐξ ἐπιθυμίας μὴ ἀποκαλύψεως ἐγένετο ἡ παράλειψις.

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Νομίζω ὅτι ὀρθὸν εἶναι νὰ γίνῃ ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τῶν προνοιῶν τοῦ τροποποιητικοῦ τούτου Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία ναὶ μὲν ἔγινεν ὡς ἐνσωματωθεῖσα εἰς τὸ προηγούμενον Νομοσχέδιον, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἐξεφράσθησαν διάφοροι ἀπόψεις, παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς ὅπως προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τῶν προνοιῶν τοῦ τροποποιητικοῦ τούτου Νομοσχεδίου, αἱ ὁποῖαι ἐνσωματοῦνται εἰς τὸ Παράρτημα τοῦ προηγουμένου Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Παράρτημα, Μέρος Ι καὶ Παράρτημα, Μέρος ΙΙ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις ;

Νομίζω ὁ κ. Σαμψὼν εἶχεν ὑποδηλώσει ὅτι θά.....

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Εἶχον δηλώσει ὅτι θὰ καταψηφίσω τό.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπαρχούσης ἐνστάσεως, παρακαλῶ νὰ δηλώσουν οἱ Βουλευταὶ δι' ἀνατάσεως τῆς χειρὸς ποῖοι εἶναι ὑπὲρ τῆς ψηφίσεως τοῦ Νομοσχεδίου.

Ὁ κ. Μαλλιώτης.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ Παράρτημα Μέρος Ι, ἐγὼ ἔχει δώσει μίαν ἐξήγησιν ὅσον ἀφορᾷ τὸ Πρῶτον Μέρος, ὅτι συμπεριλαμβάνονται καὶ τὰ «λάντ ρόβερς» εἰς τὰ μὴ ἰδιωτικὰ αὐτοκίνητα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

Ἐὰν αὐτὸ δὲν εἶναι τέτοιο, νομίζω πὼς πρέπει νὰ ἐκφρασθῇ ἡ ἄποψις τῆς Βουλῆς ἢ ἡ ἐπιθυμία τῆς Βουλῆς ὅπως ὡς μὴ ἰδιωτικὸν αὐτοκίνητον θεωρεῖται καὶ τὸ «λάντ ρόβερ» τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται διὰ γεωργικοὺς σκοπούς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριε Μαλλιώτη. Οἱ πρόνοιες τοῦ πρώτου ἄρθρου τοῦ Πρώτου Μέρους εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μου σαφεῖς.

Οἱονδήποτε ὄχημα ὡς αὐτὰ εἰς τὰ ὁποῖα ἀνεφέρθητε, τὸ ὁποῖον «κατ' ἐξοχὴν χρησιμοποιεῖται» διὰ τοὺς σκοποὺς αὐτούς. Τὸ ἂν «κατ' ἐξοχὴν χρησιμοποιῆται», δηλαδὴ ἐὰν κατὰ κυριώτερον λόγον χρησιμοποιῆται διὰ τὴν γεωργικὴν ἢ ἄλλην ἀπασχόλησιν τοῦ ἰδιοκτήτου εἴτε ὄχι, εἶναι θέμα διὰ τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ἡ Βουλὴ ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ ἀποφασίσῃ, ἀλλὰ ἀποφασίζεται ἐπὶ τῶν γεγονότων ἑκάστης συγκεκριμένης περιπτώσεως.

Οἱ ἰσχυριζόμενοι καὶ δυνάμενοι νὰ ἀποδείξουν ὅτι χρησιμοποιοῦν τὰ «λάντ ρόβερς» αὐτὰ καθαρῶς ἢ κατ' ἐξοχὴν διὰ γεωργικοὺς σκοποὺς ἔχουν θεραπείαν διὰ προσφυγῆς εἰς τὰ ἁρμόδια Δικαστήρια νὰ ἀποδείξουν τοῦτο καὶ νὰ τύχουν τῆς ἀπαλλαγῆς.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Νομίζω ὅτι τὸ ὅλον θέμα ἀνάγεται εἰς θέμα Κανονισμῶν. Διὰ Κανονισμῶν οἱ ὁποῖοι θὰ γίνουν ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν καὶ θὰ ὑποβληθοῦν εἰς τὴν Βουλὴν θὰ καθορίζεται καὶ τὸ θέμα τοῦτο τῶν «λὰντ ρόβερς».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν νομίζω, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ὅτι εἶναι θέμα Κανονισμῶν. Καὶ νομίζω ὅτι τὸ πνεῦμα ἦτο ἀκριβῶς διὰ τὰ ἀγροτικὰ αὐτοκίνητα καὶ πιστεύω ὅτι καλύπτεται ὑπὸ τῆς φρασεολογίας ὡς εὑρίσκεται εἰς τὸ Νομοσχέδιον, ὅτι ἐὰν οἱ ἀγρότες κατ' ἐξοχὴν χρησιμοποιοῦν τὰ «λὰντ ρόβερς» πρὸς αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἐμπίπτουν. Ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον δὲν ἐτέθη ἴσως διαφορετικὰ εἶναι ὅτι ὑπάρχουν καὶ «λὰντ ρόβερς» τὰ ὁποῖα μποροῦν νὰ χρησιμοποιοῦνται καὶ δι' ἄλλους σκοπούς, ἐντὸς τῶν πόλεων· νὰ μὴν χρησιμοποιοῦνται «κατ' ἐξοχὴν» μόνον, νὰ εἶναι μικτῆς χρήσεως αὐτοκίνητα καὶ αὐτὰ δὲν ἤθελε νὰ καλύψῃ τὸ νομοθέτημα.

Ἀλλὰ πιστεύω ὅτι τὰ ἀγροτικὰ αὐτοκίνητα τὰ ὁποῖα ὄχι μόνον κατ' ἐξοχὴν ἀλλὰ σχεδὸν κατ' ἀποκλειστικότητα ἀσχολοῦνται μὲ ἀγροτικὲς ἐργασίες, δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἀμφιβολία ὅτι ἐμπίπτουν εἰς αὐτὴν τὴν κατηγορίαν.

Καὶ τὸ λέγω αὐτὸ δεδομένου ὅτι πολλὲς φορὲς ἡ ἑρμηνεία τοῦ Νόμου πηγάζει καὶ ἀπὸ τὴν συζήτησιν ἐν τῇ Βουλῇ. Καὶ ἐπειδὴ ὑπάρχει αὐτὸ τὸ προηγούμενον, πιστεύω ὅτι θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ λεχθῇ ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ πρόθεσις ἡμῶν τῶν νομοθετούντων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ναὶ μὲν μένομεν μὲ τὴν λανθασμένην ἐντύπωσιν, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ὅτι μὲ τὴν πρόνοιαν αὐτοῦ τοῦ Νόμου καλύπτονται τὰ «λὰντ ρόβερς». Τὰ «λὰντ ρόβερς» εἶναι ἐγγεγραμμένα ὡς ἰδιωτικὰ αὐτοκίνητα καὶ ἐφ' ὅσον εἶναι ἐγγεγραμμένα ὡς ἰδιωτικὰ αὐτοκίνητα καὶ ἔχουν βάρος ἄνω τῶν 25 κανταριῶν θὰ πληρώνεται δι' αὐτὰ τέλος £60 δι' ἄδειαν κυκλοφορίας.

Δὲν μπορεῖ αὐτὴ ἡ πρόνοια τοῦ Νόμου νὰ καλύψῃ τὴν περίπτωσιν αὐτήν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐκτὸς ἐὰν τὰ λεγόμενα γεωργικὰ «λὰντ ρόβερς» ἀποδειχθῇ ὅτι κατ' ἐξοχὴν χρησιμοποιοῦνται διὰ γεωργικοὺς σκοπούς.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Δὲν ὑπάρχουν εἰδικὰ «λὰντ ρόβερς» γεωργικά. Εἶναι ἰδιωτικά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριε Μαυρονικόλα. Ἐὰν τὸ «λὰντ ρόβερ», τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς γεωργόν, δὲν χρησιμοποιῆται κατ' ἐξοχὴν διὰ γεωργικοὺς σκοπούς, δὲν βλέπω κανένα λόγον γιατὶ νὰ τύχῃ ἀπαλλαγῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐπειδὴ ἐξεδηλώθησαν ἐνστάσεις κατὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, παρακαλῶ τοὺς κυρίους Βουλευτὰς νὰ ὑποδηλώσουν ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τοῦ Μέρους Πρώτου καὶ Μέρους Δευτέρου τοῦ Παραρτήματος τοῦ Νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

24.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Περαιωθείσης τῆς δευτέρας ἀναγνώσεως τοῦ Νομοσχεδίου θὰ χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου τοῦ Νομοσχεδίου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Νόμος τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 8 Νομοσχέδιον «Ὁ περὶ Δήμων (Τροποποιητικὸς) Νόμος (Ἀρ. 2) τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς ὅπως ὑποβάλῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

(Ὁ Πρόεδρος καταλαμβάνει τὴν ἕδραν του).

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΔΗΜΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (Ἀρ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Ξάνθος Κληρίδης, Πρόεδρος
Νῖκος Κόσιης
Ἀνδρέας Φάντης
Χριστόφορος Χριστοφίδης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς δύο αὐτῆς συνεδριάσεις συγκροτηθείσας τὴν 31ην Ὀκτωβρίου καὶ τὴν 6ην Νοεμβρίου 1972. Εἰς τὴν πρώτην συνεδρίασιν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Δήμου Λευκωσίας ἐκ μέρους τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Δήμων Νόμου εἰς τρόπον ὥστε τὰ Δημοτικὰ Συμβούλια—

(α) νὰ κέκτηνται ἐξουσίαν ὅπως, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀξιοποιῶσι καθ' οἱονδήποτε τρόπον καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῶν δημοτῶν πᾶσαν κινητὴν ἢ ἀκίνητον ἰδιοκτησίαν κατεχομένην ἢ ἀνήκουσαν εἰς αὐτά·

(β) νὰ ἐπιβάλλωσιν ἠὐξημένα δικαιώματα ἐν σχέσει πρὸς πρόσωπα διαμένοντα εἰς ξενοδοχεῖα μέχρις ἑκατὸν μίλς, ἀντὶ μέχρις εἴκοσι πέντε μίλς ὡς μέχρι τοῦδε·

(γ) νὰ προβαίνωσιν εἰς τὸν διορισμὸν τροχονόμων καὶ τὸν καθορισμὸν διαβάσεων διὰ μαθητάς.

Διὰ τοῦ ὡς ἄνω προτεινομένου τροποποιητικοῦ νόμου σκοπεῖται ὡσαύτως ὅπως διασαφηνισθῶσιν αἱ ἐξουσίαι τῶν Δημοτικῶν Συμβουλίων ὅπως ἐπιβάλ-

λωσιν ἐπαγγελματικὴν φορολογίαν ἐπὶ δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὅπως εἰσαχθῇ μηχανισμὸς διὰ τὴν ὑποβολὴν ἐνστάσεων ἐκ μέρους τῶν τοιούτων ὑπαλλήλων ἐναντίον τῆς ἐπ' αὐτῶν ἐπιβαλλομένης ἐπαγγελματικῆς φορολογίας.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν εἰς τὴν παράγραφον (γ) ἀνωτέρω προτεινομένην διάταξιν διαλαμβάνονται, ἐν συνόψει, αἱ ἀκόλουθοι πρόνοιαι :

(i) Παρέχεται ἡ ἐξουσία καθορισμοῦ σημείων διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν ὑπὸ μαθητῶν καθ' ὁδὸν πρὸς τὸ σχολεῖον των καὶ τοιούτων διευθετήσεων ἀναγκαίων διὰ τὴν προστασίαν αὐτῶν.

(ii) Διὰ τὴν καλυτέραν ἐφαρμογὴν τῆς ὡς ἄνω προνοίας παρέχεται ἡ δυνητικὴ ἐξουσία εἰς τὸν Ὑπουργὸν νὰ διορίζῃ, τῇ αἰτήσει οἱουδήποτε Δημοτικοῦ Συμβουλίου, τροχονόμους, οἵτινες, εὑρισκόμενοι ὑπὸ τὴν ἐργοδοσίαν του, θὰ ὑπόκεινται εἰς οἱουσδήποτε ὅρους περὶ πειθαρχίας καὶ ἀπολύσεως ὡς οὗτοι νῦν ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῶν λοιπῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων.

Τὰ ὑπὸ τῶν τροχονόμων ἐκτελούμενα καθήκοντα θέλουσι καθορισθῇ διὰ διατάγματος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Πρὸ τῆς ἀναλήψεως τῆς ἐκτελέσεως τούτων οὗτοι θὰ τυγχάνωσι καταλλήλου ἐκπαιδεύσεως μερίμνῃ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἀστυνομίας.

(iii) Οἱ τροχονόμοι θὰ φέρωσι τοιαύτην στολὴν οἵαν ὁ Ὑπουργὸς ἤθελεν ὁρίσει, θὰ κέκτηνται δέ ἐξουσίαν ὅπως λαμβάνωσι τὸ ὄνομα καὶ τὴν διεύθυνσιν οἱουδήποτε προσώπου παραλείποντος νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τοὺς κανονισμοὺς ἢ τὰς ὁδηγίας τῆς τροχαίας.

(iv) Διαλαμβάνεται, ἐν κατακλείδι, πρόνοια ἐπιβολῆς κυρώσεων εἰς πᾶν πρόσωπον τὸ ποῖον, καλούμενον ὑπὸ τροχονόμου τινός, παραλείπει νὰ δώσῃ τὰ στοιχεῖα αὐτοῦ ἢ δίδει ἐσφαλμένα τοιαῦτα.

Διαρκούσης τῆς μελέτης τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ἀπέστειλε, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, συμπληρωματικὴν τροποποίησιν τούτου δι' ἧς προνοεῖται ἡ παροχὴ ἐξουσιῶν εἰς τὰ Δημοτικὰ Συμβούλια ὅπως, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἐκδίδουν Κανονισμοὺς διὰ τῶν ὁποίων θὰ καθορίζωνται οἱ γενικοὶ ὅροι ὑπηρεσίας τῶν ὑπαλλήλων τῶν Δήμων, τὰ τῆς ἀσκήσεως τῆς ἐπ' αὐτῶν πειθαρχικῆς ἐξουσίας καὶ γενικῶς πᾶν παρεμπῖπτον καὶ συναφὲς πρὸς τὰ ἀνωτέρω θέμα. Ἡ Ἐπιτροπὴ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ἐνέκρινε τὴν τροποποίησιν ταύτην καὶ ἐνεσωμάτωσε ταύτην εἰς τὸ κατάλληλον μέρος τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχεδίου.

Τὰ μέλη τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν μελετήσαντα ἕνα ἕκαστον τῶν διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου ἐπιδιωκομένων σκοπῶν καὶ ἔχοντα ὑπ' ὄψιν τὰς διὰ ζώσης παρασχεθείσας συμπληρωματικὰς ἐπ' αὐτῶν πληροφορίας ἐγκρίνουν τούτους καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχεδίου, ἀφοῦ τροποποιηθῇ ὁ τίτλος αὐτοῦ ὥστε νὰ ἀναφέρηται ὡς «Ὁ περὶ Δήμων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσθήκη εἰς τὸν βασικὸν νόμον νέου ἄρθρου 21Α.

«Ἐξουσία τοῦ Συμβουλίου δι' ἔκδοσιν Κανονισμῶν περὶ γενικῶν ὅρων ὑπηρεσίας τῶν ὑπαλλήλων, κ.λ.π. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄρθρον 3ον, ἄρθρον 4ον, ἄρθρον 5ον καὶ ἄρθρον 6ον.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὰ προαναφεθέντα ἄρθρα ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὰ προαναφερθέντα ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 157 τοῦ Νόμου 89 τοῦ 1970. Ἄρθρον 7ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 7ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Δήμων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

«Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ 15) τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ («Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ('Αρ. 15) ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Ντίνος Κωνσταντίνου
'Ανδρέας Ζιαρτίδης
'Ηρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 13ην Νοεμβρίου 1972.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ εἰδίκευσις συμπληρωματικῆς πιστώσεως ἐκ £116.075 ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας καὶ διάθεσις αὐτῆς διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἀκολούθων ἐπιπροσθέτων δαπανῶν διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους.

(α) Δαπάνη ἐκ £48.075 διὰ τὴν συμπληρωματικὴν κάλυψιν τῶν ἀπολαβῶν τῶν εἰδικῶν ἀστυφυλάκων τῶν ἀπασχολουμένων ὑπὸ τῆς 'Αστυνομικῆς Δυνάμεως λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης ἀνωμάλου καταστάσεως μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους.

'Ως ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν 'Εκθεσιν τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν, ἡ ἀρχικῶς προβλεφθεῖσα καὶ ἐγκριθεῖσα πρόνοια εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἀπολαβῶν τῶν ἐν λόγῳ εἰδικῶν ἀστυφυλάκων ἐκ ποσοῦ £100.000 ἐπανεκτιμηθεῖσα ἀπεδείχθη, ἐν ὄψει τῆς ἀπὸ τῆς 1ης Μαΐου 1972 ἐγκριθείσης αὐξήσεως τῆς ἀντιμισθίας τῶν ἐν λόγῳ ἀστυφυλάκων καὶ τῆς δι' 'Αποφάσεως τοῦ 'Υπουργικοῦ Συμβουλίου αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τούτων, ἀνεπαρκής. 'Ως νῦν ὑπολογίζεται ἡ ὁλικὴ δαπάνη διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἀπολαβῶν ἁπάντων τῶν ἀπασχολουμένων ὑπὸ τῆς 'Αστυνομικῆς Δυνάμεως εἰδικῶν ἀστυφυλάκων ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἀνέλθῃ διὰ τὸ ἔτος 1972 εἰς τὸ ποσὸν τῶν £148.075. 'Επειδὴ δὲν ὑφίστανται διαθέσιμοι ἰσάξιαι ἐξοικονομήσεις διὰ τοιοῦτο μεγάλον ποσὸν ὑφ' οἱονδήποτε ἄλλον ἄρθρον τοῦ σχετικοῦ Κεφαλαίου παρίσταται ἀνάγκη συμπληρώσεως τῆς ἀπαιτηθησομένης ὁλικῆς δαπάνης δι' ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

(β) Δαπάνη ἐκ £68.000 διὰ τὴν συμπληρωματικὴν κάλυψιν τῶν ὑπὸ τῶν διαφόρων Κυβερνητικῶν ὑπηρεσιῶν χρησιμοποιουμένων τηλεφωνικῶν ὑπηρεσιῶν.

'Η ἀρχικῶς προβλεφθεῖσα πρόνοια εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν διὰ τὰς ἐν λόγῳ ὑπηρεσίας ἐκ £90.000 ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἀνέλθῃ μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους εἰς τὸ ποσὸν τῶν £158.000, τοῦτο δέ, κατὰ τὸ 'Υπουργεῖον Οἰκονομικῶν, ὀφείλεται κυρίως εἰς τοὺς ἀκολούθους λόγους :

(α) Εἰς τὴν ἐπιπρόσθετον δαπάνην ἥτις προέκυψεν ἐκ τῆς αὐτομάτου τηλεφωνικῆς συνδέσεως ὡς ἐκ τῆς μὴ ὑπάρξεως ἐπαρκοῦς ἐλέγχου τῶν ὑπεραστικῶν κλήσεων. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τοῦτο τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον ἀναμένεται νὰ ὑποβάλῃ συντόμως εἰς τὸ 'Υπουργικὸν Συμβούλιον πρότασιν δι' ἧς θὰ προτείνηται ἡ λῆψις σειρᾶς μέτρων ἥτις ἀναμένεται νὰ ἐπιφέρῃ αἰσθητὴν μείωσιν εἰς τὴν αὐξηθεῖσαν δαπάνην.

(β) Εἰς τὴν ἐφ' ἅπαξ χρέωσιν τοῦ σχετικοῦ Ἄρθρου μὲ ποσὸν ἐκ £11.000 διὰ τὴν κάλυψιν τῶν δαπανῶν τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ νέου αὐτομάτου Κυβερνητικοῦ τηλεφωνικοῦ δικτύου καὶ διὰ τὴν μετακίνησιν τοῦ παλαιοῦ τοιούτου.

(γ) Εἰς τὴν ἐγκατάστασιν εἰς διαφόρους Κυβερνητικὰς ὑπηρεσίας νέων τηλεφώνων καὶ τὴν μετακίνησιν, ἐπέκτασιν καὶ μετατροπὴν ὑπαρχόντων.

(δ) Εἰς τὴν γενικὴν αὔξησιν τῶν τοπικῶν καὶ ὑπεραστικῶν κλήσεων ὑφ' ὅλων τῶν Ὑπουργείων, Τμημάτων καὶ Ἀνεξαρτήτων Γραφείων, λόγῳ τῶν ηὐξημένων δραστηριοτήτων τούτων.

Ἐλλείψει οἱασδήποτε ἑτέρας ἰσαξίας ἐξοικονομήσεως πρὸς κάλυψιν τῆς οὕτω πως προκυψάσης ἐπιπροσθέτου δαπάνης ὑφ' οἱονδήποτε ἄλλον ἄρθρον τοῦ σχετικοῦ Κεφαλαίου, παρίσταται ἀνάγκη παραχωρήσεως τοῦ ἐν λόγῳ ποσοῦ διὰ συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω συμφωνεῖ πρὸς τοὺς σκοποὺς δι' οὓς θὰ διατεθῇ τὸ ὡς ἄνω ποσὸν χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Προοίμιον καὶ ὁ Συνοπτικὸς τίτλος ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £116.075 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 15) τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Ὑπάρχει ἐνώπιόν μου Ἔκθεσις τοῦ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικοῦ) (Ἀρ. 2) Νόμου τοῦ 1972.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ Ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ἐκυκλοφόρησε 48 ὥρας πρὸ τῆς συζητήσεως καὶ ἐπομένως ἡ συζήτησις τοῦ θέματος θὰ ἀναβληθῇ διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην.

Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 12) τοῦ 1972.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 12) ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 13ην Νοεμβρίου 1972.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £100.000 καὶ ἡ διάθεσις αὐτοῦ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν συμβατικῶν ὑποχρεώσεων τῆς Δημοκρατίας δι' ἐκτελουμένην ἐργασίαν ἐν σχέσει μὲ τὴν συνέχισιν τῶν ἐργασιῶν ἀνεγέρσεως οἰκιῶν εἰς Ἀμπελίτην ὅπου θὰ μετακινηθῶσι τὰ χωρία Στατὸς καὶ Ἅγιος Φώτιος.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν σταλεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν, ἡ εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ τρέχοντος ἔτους περιληφθεῖσα πρόνοια ἐκ £226.000, πρὸς κάλυψιν τῆς Κυβερνητικῆς συνεισφορᾶς ἔναντι τῆς ὁλικῆς δαπάνης διὰ τὴν μετακίνησιν χωρίων ἐπηρεαζομένων ἐπικινδύνως ὑπὸ καθιζήσεων τοῦ ἐδάφους, ἀπεδείχθη ἀνεπαρκὴς διὰ τὸν ἐξῆς λόγον :

'Η ὡς ἄνω πρόνοια ἐξειδικευθεῖσα διὰ τὴν ἐκτέλεσιν διαφόρων ἐργασιῶν εἰς τὰς οἰκίας τῶν μετακινηθέντων χωρίων Πάνω Κυβίδες, Μαθηκολώνη καὶ Κορφή, τὴν ἐπιδιόρθωσιν ἢ μετακίνησιν ἀριθμοῦ ἐπικινδύνων οἰκιῶν εἰς Κοιλάνι, τὴν ἔναρξιν ἐργασίας ἀνεγέρσεως οἰκιῶν εἰς τὸ χωρίον Χολέτρια, τὴν κατασκευὴν ὁδῶν καὶ μεταφορὰν ὕδατος εἰς τὸν χῶρον ἔνθα θὰ μετακινηθῇ τὸ χωρίον Παλιάμπελα, κ.λ.π., ἀπεδεσμεύθη ἤδη διὰ τὴν ἐκτέλεσιν διαφόρων δεόντως ἐγκριθεισῶν ἐργασιῶν.

Λόγῳ τῆς καθυστερήσεως εἰς τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν διὰ τὴν μετακίνησιν τῶν χωρίων Στατοῦ καὶ 'Αγίου Φωτίου καὶ τῶν συνεπείᾳ ταύτης ἀρξαμένων ἐντατικῶν ἐργασιῶν, ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἀπαιτηθῇ μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους ἐπιπρόσθετον ποσὸν ἐκ £100.000 διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν συμβατικῶν ὑποχρεώσεων τῆς Κυβερνήσεως ἐν σχέσει μὲ τὴν ἐπιτελουμένην ἐργασίαν διὰ τὴν μετακίνησιν τῶν ἐν λόγῳ χωρίων. Δοθέντος ὅτι δὲν ὑφίστανται διαθέσιμοι ἰσάξιαι ἐξοικονομήσεις διὰ τοιοῦτο μεγάλον ποσὸν ὑφ' οἱονδήποτε ἄλλον ἄρθρον τοῦ σχετικοῦ Κεφαλαίου παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

'Υπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ συμφωνεῖ πρὸς τὸν σκοπὸν δι' ὃν θὰ διατεθῇ τὸ ὡς ἄνω ποσὸν χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

'Ο κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

"Εντιμε κύριε Πρόεδρε. Θέλω νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὴν "Εκθεσιν ἡ ὁποία συνοδεύει τὸ Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶναι ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ποὺ θὰ ὁμιλήσετε ;

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

'Επὶ θέματος ἀρχῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τότε παρακαλῶ ὅπως ἀγορεύσετε ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Εἶναι μία παρατήρησις ποὺ θὰ κάμω, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. 'Αναφέρεται ὅτι θὰ ἤρχιζαν αἱ ἐργασίαι διὰ τὴν ἀνέγερσιν οἰκιῶν εἰς τὸ χωρίον Χολέτρια καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν δρόμων διὰ τὴν μετακίνησιν τοῦ χωρίου Παλιάμπελα.

Λυποῦμαι νὰ παρατηρήσω ὅτι μέχρι σήμερον οὔτε ἐργασία ἤρχισεν οὔτε τίποτε ἔγινεν εἰς τὸ χωρίον Χολέτρια καὶ ἤδη διετέθη τὸ ποσὸν αὐτὸ τὸ ὁποῖον ζητοῦν. Εὐτυχῶς ποὺ δὲν ἔχομεν χειμῶνα διότι κινδυνεύουν εἰς τὰ Χολέτρια νὰ καταπλακώσουν τοὺς κατοίκους ἀπὸ κάτω τὰ σπίτια τὰ ὁποῖα εἶναι ἑτοιμόρροπα· ἀναφέρεται ἐπίσης κατωτέρω ὅτι μόνον αὐτὸ τὸ ποσὸν τῶν £100.000 θὰ διατεθῇ διὰ τὸν Στατὸν καὶ τὸν "Αγιον Φώτιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ἡ Ἔκθεσις ἀναφέρει «Ἡ ὡς ἄνω πρόνοια ἐξειδικευθεῖσα διὰ τὴν ἐκτέλεσιν διαφόρων ἐργασιῶν εἰς τὰς οἰκίας τῶν μετακινηθέντων χωρίων Πάνω Κυβίδες, Μαθηκολώνη καὶ Κορφή, τὴν ἐπιδιόρθωσιν ἢ μετακίνησιν ἀριθμοῦ ἐπικινδύνων οἰκιῶν εἰς Κοιλάνι, τὴν ἔναρξιν ἐργασίας ἀνεγέρσεως οἰκιῶν εἰς τὸ χωρίον Χολέτρια», τὴν ἔναρξιν—δὲν λέγει ὅτι ἔγινεν ἡ ἔναρξις—διὰ τὴν ἔναρξιν ὁμιλεῖ.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ναί, ἀλλὰ ἐψηφίσαμεν ἤδη εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως ὡρισμένον ποσὸν διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἀνέγερσις τῶν οἰκιῶν εἰς Χολέτρια καὶ μέχρι σήμερα οὔτε ἐζητήθησαν προσφοραὶ καὶ οὔτε ἡ ἀνέγερσις οἰκιῶν ἤρχισεν οὔτε τίποτε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Διὰ νὰ ἀντιληφθῶ καλύτερον τὸ σημεῖον τὸ ὁποῖον ἐγείρετε, ἀφορᾷ τὸ ὅτι ἡ Ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς δὲν δίδει τὴν ὀρθὴν εἰκόνα ;

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἐβασίσθη ἐπὶ τῆς εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως τὴν ὁποίαν ἔστειλε τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, ἀλλὰ ἐὰν τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν ἔστειλε μίαν Ἔκθεσιν, ἡ ὁποία δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν πραγματικότητα, προκύπτει σοβαρὸν θέμα πρὸς διερεύνησιν ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐὰν περιλαμβάνεται εἰς τὴν Ἔκθεσιν ὅτι ἤρχισεν ἡ ἐργασία καὶ ἔχωμεν ὁμιλίαν Βουλευτοῦ, ὁ ὁποῖος λέγει ὅτι δὲν ἤρχισε τοιαύτη ἐργασία, τότε πρέπει νὰ ἀναβάλωμεν τὴν συζήτησιν διὰ νὰ ἐξετασθῇ ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς, ἐὰν πράγματι οὕτως ἔχουν τὰ πράγματα.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ὁ σκοπός μου δὲν εἶναι αὐτός, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Εἶναι νὰ ἐκφράσω τὴν δυσφορίαν μου διότι ἐνῷ ἐψηφίσαμεν ἐξήκοντα ὀκτὼ τόσας χιλιάδας λίρας διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἀνέγερσις τῶν οἰκιῶν εἰς Χολέτρια, μέχρι σήμερα δὲν ἤρχισεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐκφράσετε τὴν δυσαρέσκειάν σας ἐκάματε μίαν δήλωσιν, ἡ ὁποία δήλωσις λέγει ὅτι δὲν ἤρχισεν αὐτὴ ἡ ἐργασία, ἐνῷ ἡ Ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἡ Ἔκθεσις τοῦ Ὑπουργείου λέγει ὅτι ἤρχισεν αὐτὴ ἡ ἐργασία.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Δὲν λέγει τέτοιον πρᾶγμα, δι' ἔναρξιν λέγει. Ἀλλὰ τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον ζητοῦν νὰ ψηφίσωμεν.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τί σημαίνει ὅτι τὸ ἐν λόγῳ ποσὸν διετέθη διὰ τὴν ἔναρξιν ; Ἡ ἔναρξις δὲν χρειάζεται ποσόν, εἶναι ἡ ἐκτέλεσις ἡ ὁποία χρειάζεται δαπάνην. Καὶ ἐπο-

μένως πρέπει τὸ θέμα νὰ παραπεμφθῇ διὰ νὰ διευκρινισθῇ ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Θὰ παραπέμψω καὶ πάλιν τὸ θέμα εἰς τὴν ἁρμοδίαν.....

Ὁ κ. Ἡρόδοτος Νικολαΐδης.

ΗΡ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Διὰ τὸ ζήτημα τὸ ὁποῖον ἀναφέρει ὁ κ. Μαυρονικόλας, ὅτι δὲν ἔγινε τίποτε εἰς τὰ Χολέτρια. Ἀπεναντίας ἔγιναν ὅλοι οἱ δρόμοι, ἔγινεν ἤδη ντεπόζιτο τοῦ νεροῦ καὶ ἄλλα ἔργα, ἀκόμη δὲ ἡ Κυβέρνησις ἔχει ζητήσει προσφορὰς διὰ τὴν ἀνέγερσιν κατοικιῶν.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Λυποῦμαι διότι τὸ ἔντιμον Μέλος ἀναφέρεται εἰς τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα ἔγιναν τὸ 1971. Ἔγιναν πέρυσι τὰ ἔργα αὐτά. Ἐφέτος ἐψηφίσαμεν £68.000 εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἀνέγερσις οἰκιῶν εἰς τὸ χωρίον Χολέτρια καὶ μέχρι σήμερον δὲν διετέθη οὔτε μία δεκάρα ἐκ τοῦ ποσοῦ τῶν £68.000 διὰ τὴν ἀνέγερσιν οἰκιῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω, ἐν ὄψει τῆς παρατηρήσεως τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ, κ. Μαυρονικόλα, ὁ ὁποῖος ἰσχυρίζεται ὅτι τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον ἐνεκρίθη πέρυσι δὲν ἐχρησιμοποιήθη διὰ τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον ἐνεκρίθη, ὅτι ὑπάρχει ἀνάγκη ὅπως τὸ θέμα ἐπανεξετασθῇ ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

ΗΡ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ :

Νομίζω, κύριε Πρόεδρε, αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἀκόμη δὲν ἔχει γίνει κατακύρωσις σὲ εἰδικοὺς ἐργολάβους οἱ ὁποῖοι θὰ ἀναλάβουν τὴν ἀνέγερσιν οἰκιῶν. ....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πιθανόν.

ΗΡ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ :

Δὲν ἔχει κατακυρωθῇ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, πιθανὸν τὸ ποσὸν τῶν £68.000 νὰ μὴν ἦτο ἀρκετὸν καὶ νὰ ἐζητήθη ἡ ἔγκρισις καὶ ἄλλου ποσοῦ πρὸς συμπλήρωσίν του πρὸ τῆς ἐνάρξεως.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει θὰ ἦτο καλὸν ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ νὰ ἐρευνήσῃ τὸ θέμα καὶ νὰ διασαφηνίσῃ τὴν κατάστασιν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

Τὸ Νομοσχέδιον παραπέμπεται καὶ πάλιν πρὸς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν.

«Ὁ περὶ Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις τῆς Θητείας) Νόμος (Ἀρ. 2) τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Ξ. ΚΛΗΔΙΡΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ (ΠΑΡΑΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΘΗΤΕΙΑΣ) ΝΟΜΟΣ ('Αρ. 2) ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Ξάνθος Κληρίδης, Πρόεδρος
Παναγιώτης Δημητρίου
Κώστας Χριστοδουλίδης
'Ανδρέας Φάντης
Χριστόφορος Χριστοφίδης.

'Η Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή 'Εσωτερικών ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 17ην Νοεμβρίου 1972.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ περαιτέρω παράτασις τῆς θητείας τῶν 'Οργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως διὰ περίοδον μέχρις ἓξ μηνῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς θητείας των, ἐκτὸς ἐὰν ἐν τῷ μεταξὺ ἤθελε λάβει χώραν νέος διορισμὸς ἢ ἐκλογή, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, βάσει τοῦ οἰκείου νόμου.

'Ως γνωστὸν ἡ θητεία τῶν 'Οργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως παρετάθη διὰ τελευταίαν φορὰν διὰ τοῦ περὶ 'Οργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις τῆς Θητείας) Νόμου τοῦ 1972 ('Αρ. 59 τοῦ 1972) καὶ διὰ περίοδον ἓξ μηνῶν ἀπὸ τῆς λήξεως αὐτῆς. 'Εν τῷ μεταξὺ ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων ὁ περὶ Χωριτικῶν 'Αρχῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972 δυνάμει τοῦ ὁποίου κατηργήθη τὸ ἐν ἰσχύϊ διοριστικὸν σύστημα χωριτικῶν ἀρχῶν καὶ υἱοθετήθη ὁ θεσμὸς τῶν αἱρετῶν χωριτικῶν ἀρχῶν. Δυνάμει τοῦ ἄρθρου 10(1) τοῦ προμνησθέντος νόμου ἡ ἡμερομηνία διεξαγωγῆς ἐκλογῶν χωριτικῶν ἀρχῶν ὁρίζεται δι' 'Αποφάσεως τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν ὅτι θὰ μεσολαβῇ ἀπὸ τῆς λήψεως τῆς ἀποφάσεως μέχρι τῆς ὁρισθείσης ἡμερομηνίας τῶν ἐκλογῶν περίοδος τοὐλάχιστον τριῶν μηνῶν.

'Εν ὄψει τῶν ἀνωτέρω καὶ τῆς εἰλημμένης ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς ὅπως ἐπανεξετάσῃ τὸ ὅλον θέμα τὸν προσεχῆ μῆνα παρίσταται ἐκ τῶν πραγμάτων ἀνάγκη παρατάσεως τῆς θητείας τῶν ὀργάνων τούτων δι' ἑτέρους ἓξ μῆνας ἐφ' ὅσον αὕτη εὑρίσκεται εἰς τὰ πρόθυρα τῆς λήξεώς της.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω καὶ μελετήσασα ἐπισταμένως τὸ ὅλον θέμα εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλήν, τοῦ κ. Χριστοφίδη διαφωνοῦντος, τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

'Ο κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

"Εντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. 'Ως ἀναφέρει καὶ ἡ ἀναγνωσθεῖσα "Εκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς 'Εσωτερικῶν, διεφώνησα ὡς πρὸς τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον.

"Ομως, ἡ ψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου οὐσιαστικὰ ἔγινε τὴν 28ην Σεπτεμβρίου, ὅτε συνεζητεῖτο εἰς τὴν Βουλὴν τὸ θέμα τοῦ καθορισμοῦ ἡμερομηνίας ἐκλογῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν.

Κατὰ τὴν συζήτησιν ἐκείνην ἀνεπτύχθησαν διάφορα ἐπιχειρήματα ὑπὲρ καὶ ἐναντίον τοῦ καθορισμοῦ ἡμερομηνίας κοινοτικῶν ἐκλογῶν. Συνετάχθην μὲ τὰ ἐπιχειρήματα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα συνηγοροῦν ὑπὲρ τοῦ ὁρισμοῦ ἡμερομηνίας πρὸς διεξαγωγὴν κοινοτικῶν ἐκλογῶν διότι πιστεύω ὅτι ἐπέστη τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου ὅτε αἱ διάφοροι κοινότητες θὰ ἐκλέγουν τοὺς ἄρχοντάς των.

Τὰ διάφορα ἐπιχειρήματα, τὰ ὁποῖα εἰς κάθε παράτασιν θητείας τῶν χωριτικῶν ἀρχῶν ἀναπτύσσονται, εἶναι ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα δικαιολογοῦν μίαν κατάστασιν μόνον καὶ δὲν ἀποτελοῦν οὐσιαστικὴν προσέγγισιν τοῦ θέματος ἀλλὰ κωλυσιεργοῦν καὶ τελικῶς ναυαγοῦν ὁριστικῶς τὴν διεξαγωγὴν τῶν κοινοτικῶν ἐκλογῶν.

Πολὺ ἀμφιβάλλω ὅτι τὸν Δεκέμβριον, ὅτι ἡ Βουλὴ ἀπεφάσισε νὰ συζητήσῃ καὶ πάλιν τὸ θέμα τοῦ καθορισμοῦ ἡμερομηνίας κοινοτικῶν ἐκλογῶν, θὰ εὑρεθῇ καὶ πάλιν εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν ὁ Κυπριακὸς λαὸς πλέον νὰ ἀκούσῃ τὰ ἴδια ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα ἀναπτύσσονται κατὰ καιροὺς ὅτι δὲν ἐπιβάλλεται, λόγῳ τῆς λεπτῆς φάσεως τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος, τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν καὶ ἄλλων ἐπιχειρημάτων, νὰ διεξαχθοῦν κοινοτικαὶ ἐκλογαί.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν πρόκειται νὰ ἀναπτύξω τὰ ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα θὰ ἀναπτύξωμεν καὶ πάλιν τὸν Δεκέμβριον ὅτε θὰ συζητηθῇ τὸ θέμα τοῦτο.

Θέμα ἄλλον, παρόμοιον, τὸ ὁποῖον συνεζητήθη καὶ ἐψηφίσθη Νομοσχέδιον, ἦτο ὁ περὶ Δήμων Νόμος, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ καὶ πάλιν θέμα τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως. Πολὺ ὀρθῶς ἐδόθησαν εἰς τοὺς Δήμους ἁρμοδιότητες νέαι, ὅπως εἰς θέματα τροχαίας, ἐπιβολῆς φορολογίας, ἀξιοποιήσεως δημοτικῆς περιουσίας, κ.λ.π. Τὸ θέμα, ὅμως, τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, δὲν εἶναι οὐσιαστικὸν ἄνευ τῆς συμμετοχῆς τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ. Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ὁμιλῶμεν περὶ τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως ὅταν στεροῦμεν τὸν ἴδιον τὸν λαὸν νὰ μετέχῃ τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως διὰ τῶν αἱρετῶν ἀρχόντων του ὅπως οἱ Δήμαρχοι. Ἔχομεν τὸ πικρὸν παράδειγμα ἡμεῖς οἱ Λαρνακεῖς νὰ παρατηροῦμεν ὅτι τίποτε δὲν γίνεται εἰς τὸν Δῆμον Λάρνακος διὰ τὸν λόγον ὅτι ὁ Δήμαρχος, τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον, εἶναι διωρισμένοι. Ἄλλως θὰ ἦτο ἡ κατάστασις ἐὰν ἦτο αἱρετὸν τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον καὶ ὁ Δήμαρχος.

Διὰ αὐτοὺς τοὺς λόγους πιστεύω ὅτι ἐὰν πραγματικὰ θέλωμεν νὰ δώσωμεν οὐσιαστικὴν ἐξουσίαν εἰς τοὺς δημοτικοὺς ἄρχοντας καὶ οὐσιαστικὴν συμμετοχὴν τοῦ λαοῦ εἰς τὰ προβλήματά του πρέπει νὰ δώσωμεν τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὸν λαὸν νὰ ψηφίσῃ τὰς τοπικάς του ἀρχάς.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Πρόκειται περὶ προτάσεως, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

Δεδομένου ὅτι εἰς τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς ἀναφέρεται ὅτι τὸν Δεκέμβριον θὰ κληθῇ ἡ Βουλὴ νὰ ἀποφασίσῃ περὶ ὁρισμοῦ ἡμερομηνίας ἢ ὄχι διὰ τὰς κοινοτικὰς ἀρχάς, νομίζω ὅτι θὰ ἦτο σκόπιμον τὸ ὅλον θέμα νὰ ἀναβληθῇ διὰ τὸν Δεκέμβριον. Δὲν βλέπω διατί θὰ πρέπει τώρα ἡ Βουλὴ νὰ κληθῇ νὰ ἐκφρασθῇ ἐπ' αὐτοῦ θέματος ἐφ' ὅσον τὸν Δεκέμβριον θὰ ἐπανασυζητηθῇ.

Κατὰ τὴν διάρκειαν ἐκείνης τῆς συζητήσεως θὰ διαφανῇ κατὰ πόσον ἡ γνώμη τῆς πλειοψηφίας τῆς Βουλῆς εἶναι ὑπὲρ τοῦ καθορισμοῦ ἡμερομηνίας, ὁπότε θὰ ὑπάρχῃ τακτὴ προθεσμία διὰ τὰς ἐκλογάς, ἢ κατὰ πόσον ἡ Βουλὴ ἐν τῇ

πλειοψηφία της ἢ ἄλλως πως θὰ ἀποφασίσῃ ὅτι καὶ πάλιν δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ καθορίσῃ ἡμερομηνίαν, ὁπότε θὰ ἐπιβάλλεται φυσικὰ ἐκ τῶν πραγμάτων δι' ἐκείνους τοὐλάχιστον οἱ ὁποῖοι συμφωνοῦν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος ἡ παράτασις τῆς θητείας τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν αἱ ὁποῖαι διορίζονται ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους εἰσηγοῦμαι ὅπως τὸ Νομοσχέδιον ἀναβληθῇ μέχρι τοῦ Δεκεμβρίου καὶ συνδυασθῇ μὲ συζήτησιν τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ καθορισμοῦ ἢ μὴ ἡμερομηνίας διὰ τὰς κοινοτικὰς ἐκλογάς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ λάβω ὑπ' ὄψιν τὴν εἰσήγησίν σας, ἂν καὶ ἦτο ὀλίγον πρόωρος, διότι εὑρισκόμεθα εἰς τὸ στάδιον ὁμιλιῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς.

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, ὑπάρχει εἰσήγησις ὅπως ἡ ψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου ἀναβληθῇ καὶ ἀφεθῇ νὰ ἐπανεξετασθῇ τὸ θέμα τὸν Δεκέμβριον, ὅτε καὶ ἡ Βουλὴ πιθανὸν νὰ κληθῇ καὶ πάλιν νὰ ἐξετάσῃ τὸ ἐνδεχόμενον καθορισμοῦ ἡμερομηνίας.

Τὸ Νομοσχέδιον δὲν παρεμποδίζει τὴν Βουλὴν ἀπὸ τοῦ ἐπανεξετάσῃ τὸ θέμα τὸν Δεκέμβριον, διότι ἡ θητεία παρατείνεται ὄχι δι' ἓξ μῆνας ἀλλὰ διὰ μίαν περίοδον μὴ ὑπερβαίνουσαν τοὺς ἓξ μῆνας.

Θέτω εἰς ψηφοφορίαν τὴν εἰσήγησιν τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Λυσσαρίδη.

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπέρ ;

Δύο ψηφίζουν ὑπέρ.

Ποῖοι ψηφίζουν κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

20.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί ;

Μία ἀποχή.

Ἡ τροποποιητικὴ εἰσήγησις ἀπορρίπτεται καὶ εἰσερχόμεθα εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Παράτασις Θητείας. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις τῆς Θητείας) Νόμος (Ἀρ. 2) τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Εἰς τὴν τελικὴν ψηφοφορίαν παρακαλῶ ὅπως ζητήσετε ποῖοι ψηφίζουν ὑπέρ, διότι θὰ καταψηφίσωμεν τὸ Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

23.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

«Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Ἐπιβολὴ καὶ Ἐπιστροφὴ τούτων) (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΔΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ (ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥΤΩΝ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ('Αρ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Ντῖνος Κωνσταντίνου
'Ανδρέας Ζιαρτίδης
'Ηρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς τρεῖς αὐτῆς συνεδριάσεις, τῆς τελευταίας συγκροτηθείσης τὴν 13ην Νοεμβρίου 1972.

Τὸ ὡς ἄνω Νομοσχέδιον ἀπετέλεσεν ὡσαύτως ἀντικείμενον μελέτης καὶ ἀνταλλαγῆς ἀπόψεων εἰς σύσκεψιν ἁπάντων τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 9ην Νοεμβρίου 1972, εἰς ἣν κληθέντες παρέστησαν ὁ 'Υπουργὸς Οἰκονομικῶν καὶ 'Ανώτεροι Λειτουργοὶ τοῦ 'Υπουργείου του.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ αὔξησις τῶν φόρων καταναλώσεως καὶ εἰσαγωγικῶν δασμῶν ἐπὶ ἀριθμοῦ εἰδῶν πολυτελείας ἢ εἰδῶν οὐχὶ πρώτης ἀνάγκης, διὰ λόγους δημοσιονομικῆς καὶ γενικωτέρας οἰκονομικῆς πολιτικῆς.

Τὰ ἐπηρεαζόμενα εἴδη καὶ αἱ σχετικαὶ αὐξήσεις ἔχουν ὡς ἀκολούθως :

(α) 'Εγχώριος ζῦθος : Αὔξησις τοῦ φόρου καταναλώσεως ἀπὸ 150 μίλς κατὰ γαλόνιον εἰς 250 μίλς, ἤτοι αὔξησις ἐξ 100 μίλς κατὰ γαλόνιον.

(β) Βιομηχανοποιημένος καπνός (σιγαρέττα) :

(i) 'Εγχώριος : Αὔξησις τοῦ φόρου καταναλώσεως ἀπὸ £2,800 μίλς κατ' ὀκὰν εἰς £3,730 μίλς κατ' ὀκάν.

(ii) 'Ανατολικὸς μὴ Κοινοπολιτειακῆς προελεύσεως : Αὔξησις φόρου καταναλώσεως ἀπὸ £4,400 μίλς κατ' ὀκὰν εἰς £5,865 μίλς κατ' ὀκάν.

(iii) 'Ανατολίτικος Κοινοπολιτειακῆς προελεύσεως : Αὔξησις φόρου καταναλώσεως ἀπὸ £4,350 μίλς κατ' ὀκὰν εἰς £5,800 μίλς κατ' ὀκάν.

(iv) Βιργινίας μὴ Κοινοπολιτειακῆς προελεύσεως : Αὔξησις φόρου καταναλώσεως ἀπὸ £5,600 μίλς κατ' ὀκὰν εἰς £7,465 μίλς κατ' ὀκάν.

(v) Βιργινίας Κοινοπολιτειακῆς προελεύσεως : Αὔξησις φόρου καταναλώσεως ἀπὸ £5,500 μίλς κατ' ὀκὰν εἰς £7,400 μίλς κατ' ὀκάν.

(γ) Οἰνοπνευματώδη (Οὐΐσκι, κονιάκ, τζίν, κ.λ.π.) :

(i) Αὔξησις τοῦ δασμοῦ προτιμήσεως δι' εἴδη εἰς φιάλας βαθμοῦ μὴ ὑπερβαίνοντος τοὺς 80 βαθμοὺς «προὺφ» ἀπὸ £7 εἰς £8,500 μίλς κατὰ γαλόνιον καὶ τοῦ γενικοῦ δασμοῦ ἀπὸ £8 εἰς £9,500 μίλς κατὰ γαλόνιον.

(ii) Αὔξησις τοῦ δασμοῦ προτιμήσεως διὰ τὰ λοιπὰ εἴδη ἀπὸ £8 εἰς £9,500 μίλς κατὰ γαλόνιον καὶ τοῦ γενικοῦ δασμοῦ ἀπὸ £9 εἰς £10,500 μίλς κατὰ γαλόνιον.

Ὡς ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀναφέρει εἰς τὴν ὑποβληθεῖσαν εἰς τὴν Βουλὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τοῦ τιτλοφορουμένου «Ὁ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972», αἱ προτεινόμεναι αὐξήσεις κατέστησαν ἀναγκαῖαι ἕνεκεν τῆς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀναλήψεως τῆς ἐκτελέσεως μεγάλων ἔργων ὑποδομῆς καὶ τῆς ἐν γένει προωθήσεως τοῦ προγράμματος ἀναπτύξεως μὲ ἐντατικώτερον ρυθμόν, τῆς αὐξήσεως τῶν ἐπιχορηγήσεων καὶ διαφόρων ἄλλων κοινωνικῶν ὠφελημάτων, καθὼς ἐπίσης τῆς ἀνάγκης βελτιώσεως τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ. Περαιτέρω, τὴν ἐπιβολὴν ηὐξημένων φόρων καταναλώσεως καὶ δασμῶν ἐπέβαλον αἱ ἐν τῇ οἰκονομίᾳ ἐπικρατοῦσαι γενικώτεραι συνθῆκαι αἵτινες καθιστοῦν ἀναγκαίαν τὴν ἐνίσχυσιν τῶν δημοσίων προσόδων.

Ὡς ὡσαύτως ἀνεφέρθη εἰς τὴν ὡς ἄνω προμνησθεῖσαν σύσκεψιν τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς ὑπὸ τοῦ κληθέντος πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν, αἱ ἐν τῇ οἰκονομίᾳ κρατοῦσαι συνθῆκαι ἐπιβάλλουν τὴν ἰσοσκέλισιν τῶν δημοσίων προϋπολογισμῶν οὕτως ὥστε νὰ ἀποφευχθῶσι πιέσεις ἐπὶ τῆς οἰκονομίας μὲ ὅλας τὰς συνεπακολούθους ἐπιπτώσεις. Περαιτέρω κατέστησε σαφὲς ὅτι ἡ ἐπιβολὴ τῶν ἐν λόγῳ αὐξήσεων δὲν ὑπῆρξε καθ' ὁλοκληρίαν ἀπόρροια τῶν παραχωρηθεισῶν εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους αὐξήσεων ἀλλ' ἐπεβλήθη καὶ διὰ λόγους γενικωτέρας δημοσιονομικῆς πολιτικῆς.

Εἰδικώτερον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρέχοντα Προϋπολογισμὸν ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν ἀνέφερεν ὅτι οὗτος ἀναμένεται νὰ παρουσιάσῃ μέχρι τέλους τοῦ ἔτους μικρὸν ἔλλειμμα τὸ ὁποῖον, ἐὰν δὲν ληφθῶσιν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως οἱαδήποτε μέτρα, προβλέπεται νὰ αὐξηθῇ ἔτι περαιτέρω. Ἡ Κυβέρνησις, ὡς ἐκ τούτου, ἐὰν δὲν χωρήσῃ εἰς τὴν λῆψιν οἱωνδήποτε μέτρων, θὰ εὑρεθῇ ἐν τῷ μέλλοντι εἰς λίαν δύσκολον θέσιν νὰ χρηματοδοτήσῃ οἱονδήποτε προϋπολογισμὸν ἀναπτύξεως ἢ νὰ ἀντιμετωπίσῃ οἱανδήποτε τυχὸν δημιουργηθησομένην κατάστασιν.

Ἐν σχέσει πρὸς τὸ θέμα τῆς ἐπιλογῆς τῶν ὡς ἄνω εἰδῶν μόνον, ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν ἀνέφερεν ὅτι ταῦτα ἐκρίθησαν ὡς τὰ πλέον κατάλληλα δοθέντος ὅτι τυχὸν αὔξησις εἰς οἱαδήποτε ἄλλα εἴδη πολυτελείας ἢ οὐχὶ πρώτης ἀνάγκης θὰ ἐπηρέαζε συγχρόνως καὶ σημαντικὸν ἀριθμὸν ἄλλων εἰδῶν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐτονίσθη ὅτι κατὰ τὸ στάδιον τῆς ἐπιλογῆς τῶν ἐν λόγῳ εἰδῶν, κατεβλήθη πᾶσα προσπάθεια ὥστε ὁ ἀριθμὸς τούτων νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ ἐλάχιστον μὲ τὰς ὀλιγωτέρας ἐπιπτώσεις ἐπὶ τοῦ τιμαρίθμου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω ὡς ἐπίσης τὰς εἰς αὐτὴν παρασχεθείσας περαιτέρω ἐπεξηγήσεις ἀπεφάσισεν, ὑπὸ τὰς περιστάσεις, νὰ ἐγκρίνῃ τὰς ἐπιβληθείσας αὐξήσεις καὶ νὰ εἰσηγηθῇ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο κατετέθη ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ εἰσηγουμένη τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ ἐν λόγῳ Νομοσχεδίου καλεῖ ἐκ παραλλήλου τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ὅπως καταβάλῃ πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν διὰ περισυλλογὴν τῶν δαπανῶν της.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Φειδίας Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Αἰσθάνομαι μὲ δύο λόγια νὰ αἰτιολογήσω τὸ διατὶ θὰ καταψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον περὶ αὐξήσεως τῶν τελῶν.

Ἐν πρώτοις, φρονῶ, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἡ αὔξησις αὐτὴ θὰ βαρύνῃ ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει ἀκριβῶς τὴν μερίδα ἐκείνην τοῦ λαοῦ ἡ ὁποία ἔχει πολὺ γλίσχρας καὶ πενιχρὰς ἀποδοχὰς ὅπως εἶναι ὁ ἐργαζόμενος λαός, ὁ ἐργάτης καὶ ἐν γένει τὸ τμῆμα τοῦ λαοῦ ποὺ δὲν μισθοδοτεῖται καὶ δὲν ἐργοδοτεῖται ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν.

Νομίζω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι αἱ αὐξήσεις αὐταὶ αἱ ὁποῖαι κατὰ κύριον λόγον ἐδόθησαν διὰ νὰ καλυφθοῦν αἱ προσαρμογαὶ τῶν μισθῶν τῶν ἐργοδοτουμένων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὑπαλλήλων, νομίζω, ἐπαναλαμβάνω, ὅτι αἱ αὐξήσεις αὐταὶ ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει θὰ καταλήξουν εἰς τὸ νὰ παρασύρουν ἀκριβῶς τὸν τιμάριθμον καὶ νὰ ἔχουν καὶ ἄλλας δυσμενεῖς οἰκονομικὰς ἐπιπτώσεις διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνέλιξιν τοῦ τόπου καὶ ἀκριβῶς ἐπισημαίνω ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τὴν εὐθύνην διὰ τὴν τοιαύτην καὶ εἰς τοιοῦτον ἄκαιρον χρόνον, εἰς τὴν λῆξιν τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους, ἐνέργειαν ταύτην τῆς Κυβερνήσεως.

Νομίζω ὅτι οὔτε οἱ τυγχάνοντες τοῦ εὐεργετήματος αὐτοῦ ὑπάλληλοι θὰ καρπωθοῦν τὶ τὸ ὄφελος, διότι εἰς πολὺ ὀλίγον χρονικὸν διάστημα διαβλέπω ὅτι ἀκριβῶς καὶ αἱ ἀποδοχαὶ τῶν ὑπαλλήλων αὐτῶν θὰ ἐξομοιωθῶσι μὲ τὰς νῦν αὐτὴν τὴν στιγμὴν κρατούσας λόγῳ ἀκριβῶς αὐτῶν τῶν ἐπιπτώσεων καὶ λόγῳ ἀκριβῶς πιθανὸν τῆς ἀνόδου καὶ τοῦ τιμαρίθμου.

Δράττομαι τῆς εὐκαιρίας, κύριε Πρόεδρε, νὰ κακίσω δριμύτατα τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως, καὶ νὰ ἐκφράσω δυσφορίαν καὶ διὰ τὸν τρόπον καὶ διὰ τὸν χρόνον καὶ διὰ τὰς συνθήκας κατὰ τὰς ὁποίας ἐπιβάλλει αὐξήσεις τελῶν καὶ ἐν γένει διαχειρίζεται τὴν ὅλην οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου αὐτοῦ.

Ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν ταύτην τῆς Κυβερνήσεως λείπει παντελῶς τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν της, ἀκριβῶς τὰς ἀνάγκας καὶ τὸ σύνολον τοῦ λαοῦ.

Ἑκάστοτε, κύριε Πρόεδρε, ἀκούομεν ὡραῖα λόγια καὶ βαρείας ἐκφράσεις ὅτι πρόκειται περὶ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, πρόκειται περὶ ἔργων τὰ ὁποῖα θὰ ἀναπτύξουν τὸν τόπον καὶ κατ' ἄλλον τρόπον θὰ συμβάλουν εἰς τὴν οἰκονομικὴν εὐρωστίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

Νομίζω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἡ ἀνάπτυξις αὐτὴ γίνεται, μᾶλλον μπορῶ νὰ πῶ, ἐν στενῷ οἰκογενειακῷ κύκλῳ χωρὶς νὰ μετέχῃ οὐδὲ νὰ ἔχῃ τὴν ἐλαχίστην γνώμην οὔτε ὁ λαὸς αὐτὸς καθ' ἑαυτόν, ὅσον ἀφορᾷ τὰς πραγματικὰς ἀνάγκας τοῦ λαοῦ αὐτοῦ καί, δεύτερον, οὔτε ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἔχει πολλήν, πολλὴν γνῶσιν τοῦ ποῖα προγράμματα καὶ διὰ ποίους λόγους ἀκριβῶς ἐγκρίνει καὶ ὑποστηρίζει τοὺς ἑκάστοτε ὑποβαλλομένους προϋπολογισμοὺς καὶ αὐξήσεις.

Θέλω νὰ τονίσω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι πρέπει νὰ διεκδικήσωμεν ὡς Βουλὴ καὶ διὰ τὴν Βουλὴν ἕνα τοὐλάχιστον οὐσιώδη λόγον ὅσον ἀφορᾷ τὰν καταρτισμὸν τῶν προγραμμάτων καὶ θὰ χρησιμοποιήσω μίαν κάποτε ἰδικήν σας ἐπιτυχῆ ἔκφρασιν «συμβουλῆς καὶ ἐγκρίσεως» ἀκριβῶς τῶν προγραμμάτων, καὶ ἐπαναλαμβάνω, διὰ τὰ ὁποῖα ἡ Βουλὴ πολὺ ὀλίγην γνῶσιν ἔχει, ἄνκαι ἐνώπιον τοῦ λαοῦ ἔχει μεγίστην εὐθύνην καὶ πολλάκις ὁ Βουλευτής, ὁ ὑποτιθέμενος ἐκπροσωπῶν τὸν λαόν, εὑρίσκεται εἰς τὴν δυσκολίαν καὶ εἰς τὴν δυσφορίαν νὰ αἰτιολογήσῃ καὶ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἔλλειψιν πραγματικῆς ἀναπτύξεως εἰς τὸν τόπον αὐτόν. Δράττομαι τῆς εὐκαιρίας καὶ πάλιν, κύριε Πρόεδρε, νὰ πῶ ὅτι ἀκριβῶς ὁ συχνάκις ἐπικαλούμενος λόγος αὐξήσεως φόρων ἢ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ ἐν γένει τελῶν, ἀκριβῶς ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου αὐτοῦ.

Θέλω νὰ πῶ καὶ νὰ τονίσω ὅτι, λανθασμένη οἰκονομικὴ πολιτικὴ ἀκριβῶς συγκαλύπτεται μὲ ὡραίας καὶ ἐπιτυχεῖς ἐκφράσεις, ἀλλὰ ἐν τῇ πράξει δὲν κατανέμεται ἰσοδικαίως ἀκριβῶς αὐτὴ ἡ ἀνάπτυξις καὶ αὐτὸ τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα, καὶ τολμῶ νὰ πῶ, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἤθελε νὰ δώσῃ

αὐξήσεις διὰ τοὺς ὑπαλλήλους, τὰς ὁποίας ἐγκρίνω κατὰ κάποιον τρόπον, ὤφειλε νὰ τὸ κάμῃ τοῦτο διὰ συμπιέσεως ἀκριβῶς τῆς σπατάλης καὶ τῶν δαπανῶν καὶ τῶν ἐπιχορηγήσεων καὶ ἐν γένει ὅλων τῶν ἄλλων ἐξόδων, τὰ ὁποῖα τολμῶ νὰ πῶ ὅτι εἶναι ἔξοδα πολυτελείας τὰ ὁποῖα κάμνει τὸ κράτος αὐτὸ καὶ ἐν πολλοῖς ἔξοδα, κύριε Πρόεδρε, τὰ ὁποῖα δὲν τελοῦν ὑπὸ αὐστηρὸν ἔλεγχον.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐκφράζω δυσφορίαν καὶ δὲν εἶμαι ἱκανοποιημένος ὡς Βουλευτὴς διὰ τὸν οἰκονομικὸν ἔλεγχον ὁ ὁποῖος γίνεται ὅσον ἀφορᾷ τὰς δαπάνας καί, ἐπαναλαμβάνω, ὅτι τοὐλάχιστον εἰς αὐτὸ τὸ στάδιον τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους ἡ Κυβέρνησις ὤφειλεν ἀκριβῶς νὰ ἀνεύρῃ τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν διὰ συμπιέσεως ὅλων τῶν δαπανῶν της καὶ ὅλων τῶν ἐξόδων της καὶ διὰ περιστολῆς ἀκριβῶς τῶν χορηγήσεων, τῶν χορηγημάτων καὶ τῶν ἄλλων ἐκτάκτων της ἐξόδων.

Προτοῦ κατέλθω τοῦ βήματος, κύριε Πρόεδρε, ἐπαναλαμβάνω ἅπαξ ἔτι τὴν δυσφορίαν μου διὰ τὴν ἔλλειψιν ὑγιοῦς οἰκονομικῆς πολιτικῆς καὶ καταγγέλλω ἀκριβῶς τὴν ἔλλειψιν αὐτὴν τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς καὶ ζητῶ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ κοιτάξῃ μὲ πλέον ἐμπεριστατωμένον τρόπον τὴν διαχείρισιν αὐτὴν ἐν γένει τῶν ἀρκετὰ ηὐξημένων οἰκονομικῶν ἐσόδων τοῦ κράτους αὐτοῦ καὶ ζητῶ ἀκριβῶς ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, προτοῦ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν Βουλὴν αὐτὴν ἐγκρίσεις δι' αὐξήσεις τελῶν καὶ φόρων νὰ κοιτάξῃ νὰ κατανείμῃ τοὐλάχιστον τοὺς φόρους αὐτοὺς ποὺ θέλει νὰ εἰσπράξῃ, ὡς ἐκ περισσοῦ, ἐκεῖ ποὺ πρέπει νὰ κατανείμῃ καὶ οὐχὶ εἰς εἴδη πρώτης ἀνάγκης τὰ ὁποῖα ὁ λαὸς καταναλίσκει, ὅπως εἶναι τὰ τσιγάρα καὶ τὰ ποτὰ καὶ δὲν ξέρω ποῖα ἄλλα τινά.

Δηλαδή, κύριε Πρόεδρε, ζητῶ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ὅπως, εἰ δυνατόν, προβῇ, ἐὰν θέλῃ νὰ ἐξοικονομήσῃ περισσότερα χρήματα, εἰς αὐξήσεις φόρων οἱ ὁποῖοι θὰ βαρύνουν τοὺς ὀλίγους, τοὺς κατέχοντας, τοὺς πλουσίους καὶ ἐν γένει ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐκμεταλλεύονται καὶ τὸν ἱδρῶτα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ καὶ τὴν γῆν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ καὶ τὰ εἰσοδήματα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Δηλαδή, ἐν ἀναλύσει, ζητῶ ὅπως ἡ Κυβέρνησις, καὶ εἶμαι ἕτοιμος νὰ ψηφίσω καὶ μὲ τὰ δυό μου χέρια, ἐπιβάλῃ φόρους εἰς τοὺς ἀποκτήσαντας ἐσχάτως τεραστίας ἐκτάσεις γῆς, αἱ ὁποῖαι σήμερα μεταφράζονται εἰς χιλιάδας λιρῶν κατὰ στρέμμα, τὰς ὁποίας ἠγόρασαν ἀντὶ £10 τὸ στρέμμα.

Δεύτερον, νὰ φορολογήσῃ τὰ ὑψηλὰ καὶ μεγάλα ἔσοδα ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὰ ἔσοδα ταῦτα καὶ γνωρίζω καὶ ἐγὼ ὅπως καὶ Ὑμεῖς, κύριε Πρόεδρε, γνωρίζετε ὅτι ὑπάρχει τεραστία κλῖμαξ φοροδιαφυγῆς εἰς τὸν τόπον αὐτόν.

Λοιπὸν αἰτῶ, ζητῶ ὅπως ἡ Κυβέρνησις προβλέψῃ καὶ ποῖος αὐτὴν τὴν πλευρὰν ἀκριβῶς διὰ νὰ βελτιώσῃ τὰ ἔσοδά της καὶ οὐχὶ μόνον πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τοῦ νὰ ἐξασφαλίσῃ εὐκόλως καὶ ἀνέτως χρήματα αὐξάνουσα τὸ τέλος εἰς τὴν λῆξιν τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους, τὰ εἴδη πρώτης ἀνάγκης, ζωτικῆς ἀνάγκης διὰ τὸν λαόν.

Διότι, κύριε Πρόεδρε, πολὺ εὔκολον καὶ δι' ἐμὲ καὶ δι' Ὑμᾶς, τὸ υ κεφαλαῖον, νὰ ἀγοράσωμεν τὰ τσιγάρα καὶ 6, καὶ 10 καὶ 15 σελίνια τὸ κυτίον.

Ὁ ἐργάτης, ὁ ὁποῖος θὰ ἀγοράσῃ—ὅ,τι καὶ ἂν τοῦ πῆτε καὶ οἱανδήποτε διάλεξιν καὶ διαφώτισιν καὶ ἐὰν τοῦ κάμετε νὰ κόψῃ τὸ τσιγάρον δὲν θὰ τὸ κόψῃ—θὰ ἀναγκασθῇ νὰ τὸν ἀγοράσῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ὑψηλὴν καὶ ὑπέρογκον αὐτὴν τιμήν.

Δι' αὐτό, κύριε Πρόεδρε, ἐπαναλαμβάνω, ἂς θεωρῶ λανθασμένην τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν τοῦ κράτους αὐτοῦ, θεωρῶ ἔλλειψιν πάσης οἰκονομικῆς πολιτικῆς ὑγιοῦς εἰς τὸ κράτος αὐτὸ καὶ δι' αὐτὸ θὰ καταψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἐὰν ἐπειθόμην ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶχε κάμει τὰς ἀναγκαίας οἰκονομικὰς περισυλλογάς, τότε θὰ ἐψήφιζα τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ τῆς φορολογίας.

Πλήν, ὅμως, ἀπὸ τὴν συνάντησιν ποὺ εἴχαμεν μὲ τὸν Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν οὐδὲν στοιχεῖον μοῦ ἐδόθη διὰ νὰ πιστεύσω ὅτι ἔγιναν οἰκονομικαὶ περισυλλογαὶ εἰς τὴν πολυτέλειαν—καὶ ὄχι εἰς τὰ ἔργα ἀναπτύξεως—ὡς θέλουν νὰ ἐμφανίζουν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ὑποστηρίζουν τὰ φορολογικὰ αὐτὰ μέτρα. Λέγω θὰ ἐψήφιζα τὸ Νομοσχέδιον, δὲν ἐπείσθην ὅμως, κύριε Πρόεδρε, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀπεφάσισα νὰ καταψηφίσω τὰ φορολογικὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἔχομεν σήμερον ἐνώπιόν μας.

Πιστεύω ἀκραδάντως, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, ὅτι τὰ φορολογικὰ αὐτὰ μέτρα εἶναι ἄδικα καὶ ἄκαιρα. Πιστεύω ὅτι κτυποῦν τὴν φτωχολογιὰ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Πιστεύω ὅτι πλήττουν ἀμείλικτα τὸ βαλάντιον ἐκείνων ποὺ ἐργάζονται καὶ μοχθοῦν διὰ νὰ βγάλουν τὸ ψωμί των καὶ ἡ μόνη ἱκανοποίησις τὴν ὁποίαν ἔχουν εἶναι νὰ καπνίζουν ἕνα πακέττο τσιγάρα!

Ἀπὸ τὰ φορολογικὰ αὐτὰ μέτρα, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, ἀποδεικνύεται ὅτι £1.300.000 θὰ εἰσπράξῃ ἡ Κυβέρνησις ἀπὸ τὸν φόρον ἐπὶ τῶν τσιγάρων καὶ £240.000 ἐπὶ τοῦ ζύθου.

Ἐπίσης ἔχει ψηφίσει τὸ Σῶμα αὐτὸ προηγουμένως ἑτέρας £120.000 ἀπὸ τὴν ἐγγραφὴν τῶν αὐτοκινήτων. Δηλαδὴ σύνολον ἡ Κυβέρνησις, κύριε Πρόεδρε, θὰ εἰσπράξῃ £1.660.000 ἀπὸ τὸν φορολογούμενον κύπριον πολίτην· ἀπὸ αὐτὸν ποὺ ἐργάζεται καὶ μοχθεῖ διὰ τὸ ψωμί του, διὰ τὸ ψωμὶ τῶν παιδιῶν του, διὰ τὴν οἰκογένειάν του, διὰ τὴν μόρφωσιν τῶν παιδιῶν του. Δὲν βλέπομεν κανένα φορολογικὸν μέτρον, κύριε Πρόεδρε, νὰ γίνεται διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ τὴν μοναστηριακὴν γῆν, ποὺ σήμερον αἱ ἐκκλησίαι καὶ τὰ μοναστήρια κατέχουν οὐκ ὀλίγας ἐκτάσεις εἰς τὸν τόπον αὐτόν. Οὐδὲν φορολογικὸν μέτρον ἡ Κυβέρνησις σκέπτεται νὰ ἐφαρμόσῃ καὶ θὰ ἐπικαλεσθῇ συμφωνίας καὶ συντάγματα. Ἐκεῖ ποὺ τῆς συμφέρουν τὰ ἐπικαλεῖται καὶ ἐκεῖ ποὺ δὲν τῆς συμφέρει δὲν ὑπάρχουν οὔτε συντάγματα οὔτε συμφωνίαι. Δὲν πλήττει ἐκείνους ποὺ πρέπει νὰ πλήξῃ, ἀλλὰ πλήττει τὸν φτωχὸν Κύπριον ἐργαζόμενον. Ὁ Κύπριος ἐργαζόμενος, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, θὰ πληρώσῃ £1.660.000. Τί θὰ προσφέρουν αἱ ἐκκλησίαι καὶ τὰ μοναστήρια εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους ; Τί θὰ προσφέρουν αἱ ἐκκλησίαι καὶ τὰ μοναστήρια εἰς τὰ ἔργα ἀναπτύξεως τὰ ὁποῖα ἐπικαλοῦνται οἱ λάτρεις τῆς φορολογίας ; Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἀποδέχονται τὴν φορολογίαν ἢ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἀποδέχονται τὴν ἀπομύζησιν τοῦ ἱδρῶτος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ; Οὐδὲν ἔχουν νὰ εἴπουν διὰ τὰ μοναστήρια καὶ τὰς ἐκκλησίας διότι θέλουν νὰ εἶναι ἀρεστοὶ εἰς τοὺς ἐπὶ κεφαλῆς τῶν μοναστηριῶν καὶ τῶν ἐκκλησιῶν.

Κύριε Πρόεδρε. Εἶχα ζητήσει καὶ εἶχα ἐγγράψει θέμα καὶ ἔγινε συζήτησις καὶ τὸ Σῶμα αὐτὸ ἀπεφάσισεν ὅτι ἐπεβάλλετο νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ ἀγορανομία εἰς τὸν τόπον τοῦτον. Ἐπίστευα καὶ πιστεύω ὅτι ἐὰν ἐφηρμόζετο ἡ ἀγορανομία θὰ ἔπαυε ὁ φαῦλος κύκλος τοῦ ἀνεβάσματος τῶν τιμῶν καὶ ταυτοχρόνως τοῦ ἀνεβάσματος τῶν ἀπαιτήσεων καὶ ταυτοχρόνως τῶν φορολογιῶν. Δυστυχῶς ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, οὐδὲν ἔπραξε διὰ νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν ἀγορανομίαν εἰς τὸν τόπον μας. Παρακαλουθοῦμεν ὅτι πολλαὶ προηγμέναι χῶραι ἐφαρμόζουν σήμερον τὴν ἀγορανομίαν καὶ ἐφαρμόζουν τὴν συγκράτησιν τῶν τιμῶν. Ἡμεῖς τίποτε δὲν πράττομεν διὰ νὰ προστατεύσωμεν διὰ τῆς ἀγορανομίας τὸν ἐργαζόμενον Κύπριον πολίτην. Τὰ φορολογικὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἐπιβάλλονται σήμερον θὰ τὰ πληρώσῃ κατὰ κύριον λόγον ὁ ἐργάτης, ὁ ἀγρότης, ὁ μεσαῖος καὶ ὄχι ἡ πλουτοκρατικὴ τάξις τῆς Κύπρου, ἡ πλουτοκρατικὴ ὀλιγαρχία τοῦ τόπου τούτου. Διότι, κύριε Πρόεδρε, οἱ πολὺ πλούσιοι ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ ἀγοράσουν πιὸ ἀκριβὰ τὰ τσιγάρα των, καὶ ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ ἀγο-

ράσουν ὄχι μπύρες μόνον κυπριακὲς ἀλλὰ καὶ μπύρες ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ὁ Κύπριος ἐργάτης ὁ ὁποῖος ψυχαγωγεῖται μὲ μίαν μπύρα καὶ ἔχει εὐχαρίστησίν του τὸ τσιγάρο, καλεῖται σήμερον νὰ πληρώσῃ τὰ σπασμένα. Εἶναι τὸ ὡραιότερον Χριστουγεννιάτικον διὰ τὰς ἐρχομένας ἑορτὰς δῶρον ποὺ κάμνει ἡ Κυβέρνησις πρὸς τὸν πτωχὸν Κύπριον. Νὰ τοῦ ἀπομυζήσῃ τὸ αἷμα του, νὰ τοῦ ἀπομυζήσῃ τὸν ἱδρῶτα του, νὰ τοῦ ἀπομυζήσῃ καὶ τὴν τελευταίαν οἰκονομικήν του ἱκμάδα.

Κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι. Μᾶς στέλλουν κατ' ἔτος τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν καὶ τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως. Καὶ δὲν μᾶς στέλλουν, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, μαζὶ καὶ τὰς φορολογίας διὰ νὰ γνωρίζωμεν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους, ψηφίζοντες τοὺς Προϋπολογισμούς, τί φορολογίαι θὰ ἐπεβάλλοντο διὰ τοὺς Προϋπολογισμούς. Καὶ κάθε ἑβδομάδα, δὲν περνᾶ ἑβδομὰς ποὺ τὸ Σῶμα δὲν καλεῖται νὰ ψηφίσῃ Συμπληρωματικοὺς Προϋπολογισμούς. Εἶναι ἄτακτος οἰκονομικὴ πολιτική. Ὀρθῶς τὴν ἐχαρακτήρισεν ὁ προηγούμενος ὁμιλητὴς κ. Παρασκευαΐδης ὡς οἰκονομικὴν πολιτικὴν ἡ ὁποία δὲν ἔχει προγραμματισμόν.

Κύριε Πρόεδρε. Ἀνέπτυξα τοὺς λόγους ποὺ θὰ καταψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι πλεῖστοι ὅσοι συνάδελφοι, οἱ ὁποῖοι θὰ κληθοῦν σὲ λίγο νὰ ψηφίσουν τὸ Νομοσχέδιον, ἴσως τὸ πράξουν παρὰ τὴν συνείδησίν των, διότι γνωρίζουν ὅτι τὰ φορολογικὰ αὐτὰ μέτρα εἶναι μέτρα ἐναντίον τοῦ ἐργαζομένου κυρίως λαοῦ τῆς Κύπρου μας.

Εὐχαριστῶ.

Προτοῦ κλείσω, κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ κάμω μίαν προειδοποίησιν πρὸς τὸν Κυπριακὸν λαὸν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου.

Συντόμως πιστεύω ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ φέρῃ νέα φορολογικὰ μέτρα διὰ νὰ πλήξουν τὸν Κυπριακὸν λαόν. Αὐτὰ τὰ μέτρα ποὺ θὰ ψηφίσῃ σήμερον τὸ Σῶμα τοῦτο εἶναι ἡ ἀπαρχὴ τῶν μεγάλων φορολογικῶν μέτρων ποὺ ἑτοιμάζει ἤδη ἡ Κυβέρνησις.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔναρξις ἰσχύος. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὑπάρχουν Βουλευταὶ οἱ ὁποῖοι θὰ καταψηφίσουν.

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ 1ου ἄρθρου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

26.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

26 ψηφίζουν ὑπέρ.

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί ;

Οὐδεμία.

Τὸ ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔναρξις ἰσχύος. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 2ον, 3ον καὶ 4ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν ;

Ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἀντίρρησις, ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ 2ου, 3ου καὶ 4ου ἄρθρου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

26.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

26.

Ποῖοι ψηφίζουν κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὰ προαναφερθέντα ἄρθρα ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως ('Επιβολὴ καὶ 'Επιστροφὴ τούτων) (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς θεσπίσεως τοῦ Νομοσχεδίου εἰς νόμον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

26.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιον ψηφίζεται εἰς Νόμον.

Κεφάλαιον Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 17) τοῦ 1972. Τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν 'Επιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ 'Ετησίων 'Αδειῶν Μετ' 'Απολαβῶν (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 3) τοῦ 1972. Τοῦ 'Υπουργείου 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν 'Επιτροπὴν ἐπὶ 'Εργατικῶν Θεμάτων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Τερματισμοῦ 'Απασχολήσεως (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1972. Τοῦ 'Υπουργείου 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Καὶ ἐπὶ τῶν δύο τούτων Νομοσχεδίων τὸ κύριον θέμα τοῦ ὁποίου ἐπιλαμβάνονται, εἶναι ἡ τροποποίησις τῶν προνοιῶν περὶ τῆς ἱδρύσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου.

Εἰσηγοῦμαι ὅπως πλὴν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐργασίας τὸ θέμα παραπεμφθῇ καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὰ δύο Νομοσχέδια παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ἡ ὁποία δέον νὰ τὰ ἐξετάσῃ ὁμοῦ μετὰ τῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἡ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν ἔχω τὴν γνώμην ὅτι δὲν εἶναι νομοπαρασκευαστικὴ Ἐπιτροπή. Εἰς κάθε Νομοσχέδιον πρέπει νὰ προσέλθῃ ἡ Νομικὴ Ἐπιτροπή. Νὰ τὸ δῇ ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ Ἐργατικῶν Σχέσεων καὶ ἐὰν ἔχῃ ὡρισμένας παρατηρήσεις νὰ κάμῃ, νομικὰς παρατηρήσεις, τότε νὰ καλῆται ἡ Νομικὴ Ἐπιτροπή, διότι κατήντησε νὰ ἐρχόμεθα τρεῖς φορὰς τὴν ἑβδομάδα ἐδῶ διὰ συνεδρίασιν τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν παραπέμπεται τὸ θέμα διὰ τεχνικὴν ἐπεξεργασίαν, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἦτο εὔκολον νὰ κληθῇ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς ἢ τὸ Γραφεῖον του διὰ νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὴν τεχνικὴν πλευρὰν τῆς προετοιμασίας τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἐπειδὴ ὅμως ὑπάρχουν ὡρισμέναι πρόνοιαι αἱ ὁποῖαι ἀφοροῦν τὴν δημιουργίαν Δικαστηρίων, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξετασθῇ καὶ ἀπὸ τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς ἡ οὐσία κατὰ πόσον ἐνδείκνυται καὶ ὄχι ἁπλῶς πῶς θὰ διατυπωθῇ.

Ἑπομένως τὸ θέμα δὲν εἶναι νομοτεχνικόν, ἀλλὰ εἶναι θέμα οὐσίας καὶ παραπέμπεται εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ Νομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμος τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ἐπειδὴ δὲ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἔχει καὶ οἰκονομικὰς ἐπιβαρύνσεις, καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

Ἐλήξεν ἡ κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Κεφάλαιον Δ : «Τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ Ταμείου ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν». Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Αἰμιλίου Μιχαηλίδη. Ἤρχισεν ἡ συζήτησις.

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ πρωτολογήσουν ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Πρότασιν μᾶλλον πρόκειται νὰ ὑποβάλω. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι πλὴν τῆς προτάσεως τοῦ εἰσηγητοῦ περὶ καταργήσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ ταμείου ἐγένοντο καὶ ἄλλαι εἰσηγήσεις ὑπὸ ἄλλων ὁμιλητῶν αἱ ὁποῖαι θίγουν ἐπίσης τὸ θέμα κατὰ κάποιον τρόπον τῆς καταστρατηγήσεως τῆς δωρεὰν παιδείας λόγῳ τῆς ἀνυπαρξίας ὡρισμένης πολιτικῆς εἴτε ἐπὶ τῶν συγκοινωνιῶν εἴτε εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα εἴτε ἐπὶ ἄλλων θεμάτων.

Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους ἐπειδὴ τὸ θέμα εἶναι κάπως γενικώτερον, δηλαδὴ δὲν εἶναι μόνον τὸ ἐσωτερικὸν ταμεῖον, τὸ ὁποῖον συγκρούεται μὲ τὸν θεσμὸν τῆς δωρεὰν παιδείας, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι ἐκφάνσεις τῆς πολιτικῆς ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος, εἰσηγοῦμαι ὅπως τὸ ὅλον θέμα παραπεμφθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας, ἡ ὁποία, ἀφοῦ μελετήσῃ ὅλας τὰς εἰσηγήσεις αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο ἐν τῇ Βουλῇ ὅσον ἀφορᾷ κανονισμοὺς ἢ ὅσον ἀφορᾷ πολιτικήν, ἡ ὁποία συγκρούεται μὲ τὸ θέμα τῆς δωρεὰν παιδείας, νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν Βουλὴν ἔκθεσιν καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ Βουλὴ νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῶν διαβημάτων τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ υἱοθετήσῃ δι' ἐφαρμογὴν αὐτῶν τῶν μέτρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Αἰμίλιος Μιχαηλίδης.

ΑΙΜ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ μὴν συμφωνήσω μὲ τὴν εἰσήγησιν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου. Νομίζω ἡ συζήτησις πρέπει νὰ συνεχισθῇ, νὰ ἀποκρυσταλλώσῃ τὸ Σῶμα ἄποψιν ἡ ὁποία νὰ ἐνσωματωθῇ εἰς τυχὸν ψήφισμα, ἡ δὲ εἰσήγησίς μου ὑπῆρξεν ὅπως κατόπιν τῆς ψηφίσεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς τοῦ ψηφίσματος τὸ θέμα νὰ παραπεμφθῇ διὰ τὴν περαιτέρω προώθησίν του εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας.

Ἐπομένως ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι πρέπει νὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις, νὰ ληφθοῦν ἀποφάσεις τοῦ Σώματος ἐπὶ τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα ἐθίγησαν καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ Ἐπιτροπὴ μὲ συγκεκριμένους ὅρους ἐντολῆς νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ θέματος τῆς περαιτέρω προωθήσεώς του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ὅμως ὁ κίνδυνος νὰ ὑποβληθοῦν τροποποιήσεις εἰς τὸ κείμενον τοῦ ψηφίσματος καὶ ἐπομένως θὰ ἦτο εὐκολώτερον νὰ ἴδῃ ἡ Ἐπιτροπή, νὰ μελετήσῃ τὸ κείμενον τοῦ ψηφίσματος καί, εἰ δυνατόν, νὰ παρουσιάσῃ ἐνώπιον ἡμῶν ἓν κείμενον τὸ ὁποῖον νὰ μπορῇ νὰ τύχῃ ἐγκρίσεως παμψηφεὶ ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους προτίθεμαι νὰ παραπέμψω τὸ θέμα εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας οὐχὶ διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὸ θέμα, ἀλλ' ἁπλῶς καὶ μόνον διὰ νὰ καταβάλῃ προσπάθειαν ἐὰν εἶναι δυνατὸν νὰ εὑρεθῇ ψήφισμα, τὸ ὁποῖον νὰ τύχῃ τῆς ἐγκρίσεως τῆς Βουλῆς παμψηφεί.

Ὁ κ. Αἰμίλιος Μιχαηλίδης.

ΑΙΜ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἤθελα νὰ ἐρωτήσω, θεωρεῖτε τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ θέματος ὡς λήξασαν ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὄχι, ὄχι.

ΑΙΜ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Διότι ἀντιλαμβάνομαι ὅτι εἴχατε ἐρωτήσει προηγουμένως ἐὰν ὑπάρχουν ἄλλοι οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ ὁμιλήσουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὄχι ἀφήνω τὴν συζήτησιν ἀνοικτήν.

ΑΙΜ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Διότι προτίθεμαι νὰ δευτερολογήσω ἐπὶ τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οὐδεὶς θὰ σᾶς ἀφαιρέσῃ τὸν λόγον. Ἀλλὰ εἰς τὸ παρὸν στάδιον πιστεύω ὅτι ἐφ' ὅσον ἐξεδηλώθη πρόθεσις ὑπὸ ὅλων τῶν μελῶν τῆς Βουλῆς, ὅλων τῶν παρατάξεων, ὑπὲρ τῆς δωρεὰν παιδείας, τὸ ψήφισμα, ἐὰν ἐγκριθῇ ὁμοφώνως ὑπὸ τῆς ὁλομελείας, θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχῃ μεγαλύτερον κῦρος παρὰ ἐὰν λόγῳ διαφωνίας ἐπὶ τοῦ κειμένου τοῦ ψηφίσματος ὑπάρξουν διασπάσεις.

Ἡ ἐπομένη συνεδρία τῆς Βουλῆς ὁρίζεται.....

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐπιθυμῶ νὰ ἐγγράψω θέμα πρὸς συζήτησιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν εἶναι ἡ κατάλληλος στιγμή, κατὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τῆς ἡμερησίας διατάξεως. Ἐὰν καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ὁποῖοι ἤγειραν τὰς χεῖρας των εἶναι διὰ νὰ ἐγγράψουν θέματα, παρακαλῶ νὰ ἀναμείνουν τὴν κατάλληλον στιγμήν.

Ἡ ἐπομένη συνεδρία τῆς Βουλῆς ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Ἡ ἡμερησία διάταξις θὰ ἔχῃ ὡς ἑξῆς :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

(1) Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις τοῦ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμου τοῦ 1968.

(2) Ὁ περὶ Πωλήσεως Γαιῶν (Εἰδικὴ Ἐκτέλεσις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(3) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1963.

(4) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1965.

(5) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(6) Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος (Ἀρ. 2) τοῦ 1972.

(7) Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Καταργήσεως τῆς Ὑποχρεώσεως πρὸς Νομιμοποίησιν Ἀλλοδαπῶν Δημοσίων Ἐγγράφων (Κυρωτικὸς) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(8) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 12) τοῦ 1972, ὁ ὁποῖος παρεπέμφθη εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν πρὸς ἐπανεξέτασιν.

(9) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 16) τοῦ 1972.

(10) Ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(11) Ὁ περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(12) Ὁ περὶ Ποινικῆς Δικονομίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(13) Ὁ περὶ Ἀδικοπραγούντων Ἀνηλίκων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(14) Ὁ περὶ Ὑφ' Ὅρον Ἀναστολῆς τῆς Ἐκτελέσεως Ποινῆς Φυλακίσεως εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις Νόμος τοῦ 1972.

(15) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 17) τοῦ 1972.

(16) Ὁ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1972.

(17) Ὁ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(18) Ὁ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμος τοῦ 1972.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Παρακαλῶ ὅπως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β, Νομοθετικὴ Ἐργασία, ἀναγραφῇ «Ὁ περὶ Ἐλέγχου Ἐνοικίων (Ὑποστατικὰ Ἐργασίας) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1970».

Ἐκκρεμεῖ ἀπὸ διετίας καὶ ἔχομεν ἀπὸ καιροῦ τὴν Ἔκθεσιν τῆς ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπῆς καὶ νομίζω ὅτι θὰ πρέπει ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ νὰ κληθῇ διὰ νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ ζητήματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει Ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς ;

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ὄχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ὅπως ἡ Ἐπιτροπὴ συνέλθῃ καὶ ἀφοῦ ἑτοιμάσῃ τὴν Ἔκθεσιν μὲ πληροφορήσῃ διὰ νὰ θέσω θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : «Τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ Ταμείου ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν καὶ ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους μερικῶς ἐφαρμοσθεῖσαν

πολιτικὴν περὶ παροχῆς δωρεὰν παιδείας». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως). (Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Αἱμ. Μιχαηλίδη).

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Τὸ θέμα τὸ ὁποῖον θέλω νὰ ἐγγράψω, κύριε Πρόεδρε, εἶναι «Αἱ ἀπολαβαὶ καὶ αἱ συνθῆκαι ἐργασίας τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος». Τοῦτο προκύπτει ἀπὸ Ἐρώτησιν τὴν ὁποίαν ἔχω ὑποβάλει καὶ δὲν ἔχω λάβει σχετικὴν ἀπάντησιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ἔχω ὑπ' ὄψιν μου, ὅμως, ἡ ἐν λόγῳ Ἐρώτησις ἔχει ὑποβληθῆ προσφάτως ;

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

22 ἡμέρας περίπου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

22 ἡμέρας.

Τὸ θέμα ἑπομένως ἐγγράφεται αὐτομάτως ἐφ' ὅσον προκύπτει ἀπὸ Ἐρώτησιν ἡ ὁποία ὑπεβλήθη καὶ μὴ ληφθεῖσαν Ἀπάντησιν.

Ὁ κ. Σωτηριάδης.

Α. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ :

Ἐπειδὴ ἐπανειλημμένως, κύριε Πρόεδρε, ὑπεβάλαμεν Ἐρωτήσεις καὶ αἱ Ἀπαντήσεις ποὺ ἐπαίρναμεν ἦσαν πάντοτε ἀπαντήσεις τοῦ Μαντείου τῶν Δελφῶν, θέλω νὰ ἐγγράψω τὸ θέμα «Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς Πάφου».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποία εἶναι ἡ Ἐρώτησις τὴν ὁποίαν ὑπεβάλατε ;

Α. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ :

«Ἡ ἀξιοποίησις τῶν ὑδατίνων πόρων τῆς Πάφου», «ἡ μὴ ἵδρυσις ὑδατοφρακτῶν», «ἡ μή..... Αἱ ἀπαντήσεις ποὺ ἔπαιρνα δὲν ἦσαν ἱκανοποιητικαί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναὶ ἀλλὰ τὸ θέμα εἶναι ἡ συγκεκριμένη Ἐρώτησις ποὺ ὑπεβάλατε οὕτως ὥστε νὰ μποροῦμεν νὰ ἐγγράψωμεν τὸ θέμα τὸ ὁποῖον.....

Α. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ :

Εἶναι γενικώτερον τὸ θέμα. Ὑπεβάλαμεν Ἐρωτήσεις, κύριε Πρόεδρε, διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ὑπογείων ὑδάτων, διὰ τὰς διατρήσεις. Ἡ ἀπάντησις ποὺ ἐπαίρναμεν ἦτο «Δὲν χρησιμοποιοῦνται διατρήσεις τώρα», καὶ τώρα ὑποβάλλομεν ἐκ δευτέρου τό.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προκύπτει ἀπὸ πολλὰς Ἐρωτήσεις τὰς ὁποίας ὑπεβάλατε ;

Α. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ :

Μάλιστα, ἀπὸ 2–3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τότε καλὸν θὰ ἦτο νὰ ἀναβληθῇ ἡ ἐγγραφὴ τοῦ θέματος μέχρι τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς, νὰ ἐξευρεθοῦν αἱ Ἐρωτήσεις διὰ νὰ διατυπωθῇ τὸ θέμα ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν Ἐρωτήσεων.

Α. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ :

Ποῖον πλαίσιον, κύριε Πρόεδρε, εἶναι μέσα.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, ἄλλως θὰ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ τὸ ἐγγράψω ὡς γενικὸν θέμα μὴ προκῦπτον ἀπὸ Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις ὁπότε θὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ διεξαχθῇ ψηφοφορία.

Α. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ :

Τὸ θέμα δὲν διαφέρει. Ἀλλὰ ἐὰν ἐπιμένῃ ἡ συνέλευσις τὸ δέχομαι νὰ μπῇ εἰς τὴν ψηφοφορίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐγείρω θέμα τάξεως.

Κατ' ἀρχὴν ἔχετε προηγουμένως ἀποφασίσει, καὶ θὰ ἐπαναλάβω, παρὰ τὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀπόφασίν σας, τὴν ἄποψίν μου, ὅτι θέματα ἐγειρόμενα ἐξ ὑποβληθείσης Ἐρωτήσεως ἢ Ἀπαντήσεως ἐγγράφονται αὐτομάτως. Ἐξακολουθῶ νὰ θεωρῶ τὴν ἄποψιν ὅτι ἐγγράφονται αὐτομάτως ἐκτὸς ἐὰν ἄλλως ἡ Βουλὴ ἀποφασίσῃ. Διότι, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἡ ἀπόφασίς σας ἀποτελεῖ ἀπόφασιν διαδικασίας ἐπικυρωθεῖσαν διὰ μακρᾶς παραδόσεως ἀλλὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὴν Βουλὴν τὸ δικαίωμα νὰ ἀποφασίζῃ περὶ τῆς ἐγγραφῆς ἢ μή.

Ἐὰν οὕτως ἔχουν τὰ πράγματα καὶ ἐπειδὴ προτίθεμαι νὰ ἐγείρω ἐνστάσεις εἰς τὴν ἐγγραφὴν καὶ τῶν δύο θεμάτων, ἐὰν ταῦτα ἐγγράφωνται ὡς προκύπτοντα ἐξ Ἐρωτήσεων, ἐπιθυμῶ ἢ νὰ ψηφίσῃ ἡ Βουλὴ τὸ τῆς ἐγγραφῆς των ἢ ὄχι, ἔστω καὶ ἐὰν προέρχωνται ἐξ Ἐρωτήσεων, ἢ ἐὰν τοῦτο θὰ θεωρήσετε, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς μέχρι τοῦδε ὑφισταμένης διαδικασίας ὅτι δὲν εἶναι ἐπιθυμητὸν νὰ γίνῃ, τότε θέλω νὰ καταγραφοῦν αἱ ἐνστάσεις μου καὶ οἱ λόγοι μου διὰ τὰς τοιαύτας ἐνστάσεις εἰς τὴν ἐγγραφὴν ἀμφοτέρων τῶν ὑποβληθέντων θεμάτων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ διαδικασία, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐγγραφὴν θεμάτων, τὰ ὁποῖα προκύπτουν ἀπὸ Ἐρωτήσεις καὶ δοθείσας Ἀπαντήσεις, αἱ ὁποῖαι κρίνονται ὡς μὴ ἱκανοποιητικαί, ὡς ἐπίσης καὶ εἰς περίπτωσιν ποὺ δὲν δίδεται ἀπάντησις, ἔχει καθορισθῇ δι' ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς καὶ ἔχει τηρηθῇ, ὡς ἀναφέρεται, διὰ μακρᾶς παραδόσεως.

Κλπ.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τροποποιήσῃ οἱανδήποτε ἀπόφασίν της, ἡ ὁποία ἀναφέρεται εἰς θέμα διαδικασίας. Ἐάν, ἑπομένως, ἡ πρότασίς σας, θὰ εἶναι ὅτι πρέπει νὰ ἀναθεωρηθῇ αὐτὴ ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς τότε πρέπει νὰ εἰσηγηθῆτε μίαν τοιαύτην πρότασιν, ἡ ὁποία ἀσφαλῶς, ἀφοῦ ἀποσταλῇ εἰς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπάς, θὰ ἀποτελέσῃ θέμα πρὸς συζήτησιν ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Συμφωνῶ μὲ τὴν ἄποψιν τὴν ὁποίαν ἐξεφράσατε ὅτι ἡ ἀπόφασις, ἡ ληφθεῖσα τότε ἀπόφασις, ἰσχύει μέχρις ἀναθεωρήσεώς της ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ναί, ἔχω τὴν ἄποψιν ὅτι πρέπει νὰ ἀλλάξῃ ἡ διαδικασία, ἀλλὰ δὲν θὰ ἐπιμείνω ὅπως ἡ Βουλὴ ἀποφασίσῃ τώρα. Ἐὰν ἡ ἑρμηνεία σας μποροῦσε νὰ ἐπεξηγηθῇ ἴσως ὥστε νὰ ἐξυπονοῇ ὅτι ναὶ μὲν ἰσχύει ἡ διαδικασία ποὺ ἔχετε προκαθορίσει, ὅτι ἐγγράφονται αὐτομάτως, ἀλλὰ νὰ προσθέσετε εἰς τὴν ἑρμηνείαν τὴν ὁποίαν ἐσεῖς δίδετε διὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς «ἔκτὸς ἐὰν ἡ Βουλὴ ἄλλως ἀποφασίζῃ εἰς ἑκάστην δεδομένην περίπτωσιν», τότε δὲν προκύπτει θέμα ἀλλαγῆς τῆς ὑφισταμένης διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φειδίας Παρασκευαΐδης. Ἀκολούθως ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Συμμερίζομαι ἀπολύτως τὴν γνώμην τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου κ. Παπαδοπούλου καὶ ἀκριβῶς νομίζω ὅτι ἡ Βουλὴ αὐτὴ πρέπει νὰ ἔχῃ τὸν τελευταῖον λόγον εἰς τὴν ἐγγραφὴν ἢ μὴ ἐγγραφὴν οἱουδήποτε θέματος παρ' ὅλην τὴν ἐφαρμοσθεῖσαν ἀπὸ μακροῦ διαδικασίαν.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα μίαν διευκρίνισιν διὰ τὸ θέμα τοῦ πότε, δηλαδὴ ἐπὶ πόσον χρονικὸν διάστημα, πρέπει νὰ ἀναμείνῃ ἐπερωτῶν Βουλευτὴς διὰ νὰ προσφύγῃ εἰς τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Εἰς προηγουμένην περίπτωσιν, κύριε Πρόεδρε, συναδέλφου, εἰς χρόνον 15 ἢ 20 ἡμερῶν, δὲν ξέρω πόσον, δὲν ἐδόθη ἀπάντησις, ὡς παραπονεῖται ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος. Νομίζω ὅτι ὑπὸ οἱανδήποτε ἔποψιν καὶ ἔννοιαν ἡ χρονικὴ αὐτὴ διάρκεια τῶν 15 ἢ 20 ἡμερῶν εἶναι πολὺ ὀλίγη διὰ τὸ ἁρμόδιον Τμῆμα καὶ τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν νὰ συγκεντρώσῃ καὶ νὰ δώσῃ Ἀπαντήσεις, πολλὰς φορὰς δαιδαλώδεις, εἰς Ἐρωτήσεις τῶν Βουλευτῶν.

Διὰ τοῦτο νομίζω ὅτι μᾶλλον εἶναι ὀλίγον τι αὐστηρὰ ἡ κρίσις καὶ τὸ περιθώριον τὸ ὁποῖον παρεχωρήθη ὑπὸ τοῦ Προεδρείου τῆς Βουλῆς διὰ νὰ ἐγγραφῇ τὸ θέμα αὐτὸ προτοῦ ἀναμείνῃ ὁ ἐπερωτῶν συνάδελφος ἐπὶ λογικώτερον, τοὐλάχιστον, χρονικὸν διάστημα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἀσφαλῶς τὴν τελευταίαν λέξιν δι' οἱονδήποτε διαδικαστικὸν θέμα ἔχει ἡ Βουλὴ καὶ ἀσφαλῶς ἡ Βουλὴ δικαιοῦται νὰ ἀλλοιώσῃ οἱανδήποτε προηγουμένην ἀπόφασιν.

Πιστεύω, όμως ότι ή πρότασις τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Παπαδοπούλου δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ δεκτὴ χωρὶς ἀκριβῶς νὰ συζητηθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Καὶ ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον προστεθῇ «ἐὰν ἄλλως ἀποφασίζῃ εἰς ἑκάστην περίπτωσιν ἡ Βουλὴ» ἤδη ἀποτελεῖ ἀλλαγὴν τῆς διαδικασίας τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἀποφασίσῃ η Βουλή, ἀφοῦ, ὅπως πολὺ ὀρθῶς εἴπατε, ὑποβληθῇ σχετικὴ εἰσήγησις περὶ ἀλλαγῆς τῆς διαδικασίας, ἐξετασθῇ ὑπὸ εἰδικοῦ Σώματος καὶ συζητηθῇ εἰς εἰδικὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ἡ Βουλὴ θέλῃ, ἐν τῇ πλειοψηφίᾳ της, νὰ ἀλλοιώσῃ τὴν μέχρι τοῦδε ἀκολουθουμένην τακτικήν. Ἀσφαλῶς ἀποτελεῖ δικαίωμα τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ζητηθῇ ἀπὸ τὴν Βουλὴν τώρα, διὰ τῆς προσθήκης μιᾶς φράσεως, ἡ ὁποία εἶναι καὶ ἀντιφατικὴ πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς διαδικασίας. Δηλαδὴ «ἓν θέμα ἐγγράφεται αὐτομάτως ἐκτὸς ἐὰν ἄλλως ἀποφασίζῃ ἡ Βουλὴ εἰς κάθε περίπτωσιν»· δὲν εἶναι πλέον αὐτομάτως. Δι' αὐτὸ πιστεύω ὅτι εἶναι ἀλλαγὴ διαδικασίας. Εἶναι δικαίωμα ἀσφαλῶς τοῦ κ. Παπαδοπούλου νὰ ὑποβάλῃ αὐτὸ τὸ θέμα καὶ ἡ Βουλὴ νὰ ἀποφασίσῃ. Ἀλλὰ δὲν πιστεύω ὅτι εἰς αὐτὸ τὸ στάδιον εἶναι δυνατόν, αὐτὴν τὴν στιγμὴν νὰ κληθῇ ἡ Βουλὴ νὰ πάρῃ ἀπόφασιν ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ θέματος.

Κλπ. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ χρονικὰ περιθώρια ἡ ἀπόφασις τοῦ Προεδρείου εἶναι 15 ἡμέραι. Καὶ πιστεύω ὅτι εἶναι ὀρθή. Εἰς ἄλλα Κοινοβούλια εἰς τὰ ὁποῖα παρίστανται τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως ἀπαντοῦν αὐτομάτως καὶ ἀμέσως εἰς τὰς Ἐρωτήσεις καὶ ἐπακολουθεῖ συζήτησις ἐπὶ τοῦ τυχὸν θέματος τὴν ἰδίαν στιγμήν. Νομίζω ὅτι 15 ἡμέραι εἶναι ἀρκεταὶ διὰ τὸν Ὑπουργόν. Καὶ ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ἕνας Ὑπουργὸς αἰσθάνεται ὅτι ἐντὸς 15 ἡμερῶν δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀπαντήσῃ, θὰ μποροῦσε διὰ σημειώματος νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον μελετᾷ ἀκόμη τὴν περίπτωσιν καὶ θὰ δώσῃ ἀπάντησιν οὕτως ὥστε νὰ φαίνεται ὅτι πράγματι ὑπάρχει κάποιος σεβασμὸς πρὸς τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

Δι' αὐτὸ πιστεύω ὅτι τὰ περιθώρια δὲν εἶναι μικρὰ καὶ πιστεύω ὅτι θὰ πρέπει νὰ τηρηθοῦν ὡς ἔχουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ὅλοι μας γνωρίζομεν ὅτι αὐτὸ τὸ Σῶμα δὲν ἔχει Κανονισμοὺς εἰσέτι διὰ τὴν λειτουργίαν του. Ἔχει, ὅμως, καθιερωθῇ μία διαδικασία ἡ ὁποία εἶναι ἡ διαδικασία τὴν ὁποίαν ἀνέπτυξεν ὁ ἔντιμος Πρόεδρος τοῦ Σώματος. Καὶ νομίζω ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀλλάξωμεν αὐτὴν τὴν διαδικασίαν. Ἐξ ἄλλου τὸ Σῶμα εἶναι ποὺ ἀποφασίζει ἑκάστην φορὰν ποὺ θὰ δεχθῇ ἢ θὰ ἀπορρίψῃ τὴν ἐγγραφὴν ἑνὸς θέματος.

Ἐκεῖνο, ὅμως, τὸ ὁποῖον ἤθελα νὰ τονίσω εἶναι ὅτι ἤδη εἰς τὸ πινάκιον τῆς Βουλῆς, εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τοῦ Σώματος, ἔχομεν περίπου, ἐὰν δὲν ἀπατῶμαι, 20 Νομοσχέδια, καὶ θὰ πρέπει αἱ ἁρμόδιαι Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ νὰ ἐπισπεύσουν τὴν ἐργασίαν των διότι ἐντὸς μηνὸς θὰ ἔχωμεν τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν καὶ τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως καὶ δὲν θὰ πρέπει νὰ ὑποτιμήσωμεν τὸ γεγονὸς ὅτι πλησιάζει τὸ τέλος τοῦ ἔτους καὶ κατὰ συνέπειαν αὐτὴ ὅλη ἡ νομοθετικὴ ἐργασία θὰ πρέπει νὰ διεκπεραιωθῇ. Μὲ αὐτὸ δὲν θέλω νὰ στερήσω τὸ δικαίωμα οἱουδήποτε συναδέλφου ἀπὸ τοῦ νὰ ἐγγράψῃ οἱονδήποτε θέμα ἐπιθυμεῖ νὰ ἐγγράψῃ εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ, εἴτε ἐξ ἀφορμῆς Ἐρωτήσεως τὴν ὁποίαν ὑπέβαλε καὶ διὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἔλαβεν ἱκανοποιητικὴν Ἀπάντησιν, εἴτε διότι θέλει νὰ εἰσηγηθῇ πρὸς τὸ Σῶμα πρὸς ἔγκρισιν τὴν ἐγγραφὴν οἱουδήποτε ἄλλου θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Μεταξὺ τῆς διατυπώσεως τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ θέματος, τὸ ὁποῖον συζητοῦμεν, καὶ τῆς διατυπώσεως τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Παπαδοπούλου, ὑπάρχει μία λεπτὴ διαφορά, ἀλλὰ οὐσιώδης διαφορά. Κατὰ τὴν διατύπωσιν τὴν γενομένην ὑφ' ὑμῶν, κύριε Πρόεδρε, ἐλήφθη ἀπόφασις τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ μὴ λαμβάνων Ἀπάντησιν εἰς τὴν Ἐρώτησίν μου ἐντὸς ἑνὸς λογικοῦ χρονικοῦ διαστήματος, ἀναλόγως τῶν περιστάσεων, ἢ ὁ λαμβάνων Ἀπάντησιν ἡ ὁποία δὲν τὸν ἱκανοποιεῖ, θὰ δικαιοῦται νὰ ἐγγράψῃ τὸ θέμα πρὸς συζήτησιν ἐν τῇ Βουλῇ. Ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Παπαδοπούλου εἶναι ὅτι εἰς περίπτωσιν ὅτε δικαιοῦται τὸ τοιοῦτον Μέλος νὰ ἐγγράψῃ τὸ ζήτημα πρὸς συζήτησιν νὰ ἐγγράφῃ τοῦτο, ἐκτὸς ἐὰν ἄλλως, εἰς ἑκάστην φοράν, ἤθελεν ἀποφασίσει ἡ Βουλή.

Ἡ γνώμη μου, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, εἶναι ὅτι ἐφ' ὅσον ὑφίσταται αὐτὴ ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς, ἡ ὁποία δίδει τὸ δικαίωμα εἰς τὸν μὴ ἱκανοποιηθέντα ἐκ τῆς Ἀπαντήσεως ἢ μὴ λαβόντα Ἀπάντησιν νὰ θέσῃ τὸ ζήτημα πρὸς συζήτησιν, δὲν δύναται ἡ Βουλὴ νὰ ἔλθῃ εἰς ἑκάστην περίπτωσιν νὰ ἀρνῆται αὐτὸ τὸ δικαίωμα εἰς αὐτὸ τὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον τοῦ ἔδωσε δυνάμει ἀποφάσεώς της ἡ ὁποία ἐνισχύθη διὰ μακρᾶς πρακτικῆς.

Ἐκεῖνο ποὺ πρέπει νὰ γίνῃ, ἐὰν ἡ Βουλὴ θέλῃ νὰ ἀλλάξῃ τὴν ἀπόφασίν της, εἶναι νὰ γίνῃ μία εἰσήγησις ὅπως ληφθῇ νέα ἀπόφασις ἀκυροῦσα τὴν προηγουμένην καὶ ἀντικαθιστῶσα τὴν ἀπόφασιν ἐκείνην διὰ νεωτέρας ἀποφάσεως, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποίαν τὸ μέλος δὲν θὰ ἔχῃ δικαίωμα νὰ ἐγγράψῃ τὸ θέμα πρὸς συζήτησιν ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως τῆς Βουλῆς ἢ ἐὰν ἡ Βουλή, ἢ ἄλλως ἤθελε δόξῃ τῇ Βουλῇ, διὰ νὰ χρησιμοποιήσωμεν μίαν λέξιν τοῦ συρμοῦ.

Εὐχαριστῶ.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Μὴν ἀνησυχῆτε διότι δὲν πρόκειται νὰ ἀσχοληθῶ περαιτέρω μὲ τὸ διαδικαστικὸν θέμα. Οὔτε νὰ ἀρχίσω συζήτησιν ἐὰν ναὶ ἢ ὄχι.

ΚΠΡ. Ἔχω, ὅμως, τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἐπὶ παντὸς διαδικαστικοῦ θέματος ἡ Βουλὴ πάντοτε δικαιοῦται νὰ ἀποφασίζῃ ἀνεξαρτήτως τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ προγενεστέρας ἀποφάσεως ἀφοῦ μάλιστα καὶ αὐτὰς τὰς ἑρμηνείας τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος δικαιοῦται νὰ τὰς ἀνατρέψῃ δι' ἀποφάσεως.

Παρὰ ταῦτα, κύριε Πρόεδρε, ἐπιθυμῶ νὰ γνωρίζω κατὰ πόσον, ὡς Βουλευτής, δικαιοῦμαι—ἐὰν ἐσεῖς καταρτίζοντες τὴν ἡμερησίαν διάταξιν χωρήσετε εἰς τὴν ἐγγραφὴν θέματος ἐγερθέντος ἐξ Ἐπερωτήσεως Βουλευτοῦ καὶ μὴ λήψεως ἀπαντήσεως εἴτε μὴ λήψεως ἱκανοποιητικῆς Ἀπαντήσεως—δικαιοῦμαι, λέγω, ὡς Βουλευτής, νὰ δηλώσω τὴν διαφωνίαν μου καὶ τοὺς λόγους τῆς τοιαύτης μου διαφωνίας ἢ ὄχι. Ἐὰν δὲ δικαιοῦμαι θὰ ἐπεθύμουν νὰ πράξω τοῦτο καὶ εἰς τὰ δύο ἀναφερθέντα θέματα· ἐάν, ὅμως, δὲν δικαιοῦμαι, τότε ἀσφαλῶς θὰ ἐξετάσω κατὰ πόσον χρήζει ἡ ὑποβολὴ εἰσηγήσεως διὰ τὴν ἀλλαγὴν καὶ τῆς διαδικασίας καὶ τοῦ χρόνου τῆς ἐγγραφῆς θεμάτων εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ὑπὸ Βουλευτῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὡς ἡ ἰσχύουσα μέχρι τροποποιήσεως ἀπόφασις τῆς Βουλῆς, τὸ θέμα ἐγγράφεται αὐτομάτως ἄνευ συζητήσεως καὶ ἄνευ ψηφοφορίας. Ἐπομένως κατὰ τὴν γνώμην μου δὲν δύναται νὰ ἑρμηνευθῇ ὅτι δύναται νὰ ἐγερθῇ ἔνστασις ἢ νὰ προκύψῃ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος τὸ ὁποῖον προτίθεται ὁ Βουλευτὴς νὰ ἐγγράψῃ, ἐφ' ὅσον τοῦτο προκύπτει ἀπὸ ἐρώτησιν μὴ ἀπαντηθεῖσαν ἢ μὴ ἀπαντηθεῖσαν ἱκανοποιητικῶς.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μπορεῖτε νὰ κάμετε εἶναι νὰ ζητήσετε νὰ ἐπανεξετασθῇ αὐτὴ ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς ὁπότε θὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃ Εἰδικὴ Ἐπιτροπή, ἡ ὁποία νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ θέματος καὶ νὰ κάμῃ εἰσηγήσεις πρὸς τὴν Βουλήν. Ἐπὶ τῶν παρατηρήσεων ὅμως τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ, κ. Παρασκευαΐδη, θὰ ἤθελα νὰ ἐκφράσω τὰς ἀκολούθους ἀπόψεις.

Δὲν εἶναι δυνατὸν διὰ τὴν Βουλὴν εἰς ἑκάστην περίπτωσιν νὰ ἐξετάσῃ κατὰ πόσον ὁ διαρρεύσας χρόνος μεταξὺ τῆς ὑποβολῆς τῆς ἐρωτήσεως καὶ τῆς μὴ ληφθείσης ἀπαντήσεως εἶναι ἱκανοποιητικός.

Ἡ πρόθεσις, ἡ ὁποία ὑπῆρχεν εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, ἦτο σαφῶς νὰ ἀφήσῃ τὸν Βουλευτήν, ὁ ὁποῖος ὑποβάλλει τὴν ἐρώτησιν καὶ ἀναμένει ἀπάντησιν, νὰ κρίνῃ καὶ ὡς πρὸς τὸν χρόνον ἂν ὁ διαρρεύσας χρόνος δὲν θεωρῆται ὑπ' αὐτοῦ ἱκανοποιητικὸς ἢ θεωρῆται ἱκανοποιητικὸς καὶ ὡς πρὸς τὸ κατὰ πόσον ἡ ἐρώτησις θεωρεῖται ὑπ' αὐτοῦ ἱκανοποιητική. Καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις ἡ ἀπόφασις τότε τῆς Βουλῆς ἐστηρίχθη οὐχὶ ἐπὶ ἀντικειμενικῶν κριτηρίων τοῦ Σώματος, ἀλλ' ἄφησεν ὑποκειμενικὰ κριτήρια εἰς τὸν ἐνδιαφερόμενον Βουλευτήν, ἐκτὸς ἐὰν ὑποβληθῇ εἰσήγησις περὶ τροποποιήσεως ὅτε τὸ θέμα θὰ μελετηθῇ.

Θὰ ἤθελα ἐπίσης νὰ ἀπαντήσω καὶ εἰς ἓν θέμα τὸ ὁποῖον ἠγέρθη ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Λυσσαρίδη, ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαδικασίαν εἰς ἄλλα Κοινοβούλια. Δὲν εἶναι ἐντελῶς ὀρθὴ ἡ ἄποψις ἡ ὁποία ἔχει ἀναφερθῇ ὡς ἀποτελοῦσα διαδικασίαν ἄλλων Κοινοβουλίων.

Εἰς ἄλλα Κοινοβούλια, κυρίως ἐκεῖ ποὺ καὶ οἱ Ὑπουργοὶ εἶναι Μέλη τῆς Βουλῆς, τὸ σύστημα τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖται εἶναι ὅτι ὑποβάλλεται ἐρώτησις ἡ καθορίζεται ὁ χρόνος κατὰ τὸν ὁποῖον θὰ δοθοῦν αἱ ἀπαντήσεις, ἢ μᾶλλον εἶναι καθωρισμένος, ὅτε ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργὸς προσέρχεται καὶ ἀπαντᾷ εἰς σωρείαν ἐρωτήσεων αἱ ὁποῖαι ὑπεβλήθησαν.

Ἐὰν ὁ Βουλευτὴς δὲν κρίνῃ τὴν ἀπάντησιν ἱκανοποιητικήν, δὲν δικαιοῦται νὰ ἐγγράψῃ θέμα πρὸς συζήτησιν ἀλλὰ δικαιοῦται νὰ ὑποβάλῃ ἐπερώτησιν, ἡ ὁποία καὶ πάλιν ἀπαντωμένη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ, δίδει τέρμα εἰς τὸ θέμα, καὶ οὐδὲν θέμα ἐγγράφεται πρὸς συζήτησιν. Ἡ διαφορὰ ὅμως εἶναι ὅτι ἐκεῖ αὐστηρῶς χωρίζονται εἰς ἐρωτήσεις καὶ ἐπερωτήσεις, ἐνῷ εἰς τὴν ἰδικήν μας Βουλὴν οὐδεμία διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ ἐρωτήσεως καὶ ἐπερωτήσεως.

Ὁ σκοπὸς τῆς ἐρωτήσεως εἶναι περιωρισμένος. Ζητεῖ ἕνας Βουλευτὴς ἄνευ ἀναπτύξεως οἱωνδήποτε ἐπιχειρημάτων νὰ ἀπαντηθοῦν ἐὰν ὡρισμένα γεγονότα ἔχουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἢ ἔχουν κατ' ἄλλον τρόπον. Χωρὶς νὰ ἀναπτύξῃ ἐπιχειρηματολογίαν, ὅπως γίνεται εἰς τὰς ἰδικάς μας ἐρωτήσεις ποὺ ἀρχίζει ὁ Βουλευτὴς «ἐπειδὴ καὶ ἐπειδὴ καὶ ἐπειδὴ καὶ ἐπειδή, διὰ ταῦτα». Εἶναι ἁπλουστάτη ἡ ἐρώτησις, εἶναι συντομωτάτη.

Εἰς τὸ δεύτερον στάδιον, ἐὰν δὲν τὸν ἱκανοποιήσῃ ἡ ἀπάντησις, ἡ ὁποία δίδεται προφορικῶς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ, τότε διατυπώνει τὴν ἐπερώτησιν διὰ τὴν ὁποίαν ἐπερώτησιν δικαιοῦται νὰ πῇ «ἐπειδὴ ἔχετε ἀναφέρει αὐτὸ καὶ αὐτὸ καὶ ἐπειδὴ καὶ ἐπειδὴ καὶ ἐπειδὴ διαφωνῶ καὶ διὰ ταῦτα». Ἐνῷ ἐδῶ ἔχει συγχωνευθῇ κακῶς τὸ στάδιον τῶν ἐρωτήσεων καὶ τῶν ἐπερωτήσεων καὶ τοιουτοτρόπως ἔχομεν μίαν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ἐρώτησις εἶναι καὶ ἐπιχειρηματολογία εἶναι καὶ ἐρώτησις ὡς πρὸς γεγονότα. Δὲν νομίζω ὅτι θὰ ἦτο εὔκολον νὰ τροποποιηθῇ αὐτὴ ἡ διαδικασία. Οὔτε νομίζω ὅτι εἶναι δυνατὸν —εἶχα προτείνει κάποτε εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν οἱ Ὑπουργοί, ἄν καὶ δὲν δικαιοῦται ἡ Βουλὴ νὰ τοὺς ὑποχρεώσῃ νὰ ἔρχωνται εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ ὡρισμένον χρόνον, φερ' εἰπεῖν μίαν φορὰν τὸν μῆνα—νὰ ἔχουν ἐκ τῶν προτέρων τὰς ἐρωτήσεις τῶν Βουλευτῶν καὶ νὰ ἀπαντοῦν ἀπὸ τοῦ θήματος τῆς Βουλῆς εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῶν Βουλευτῶν μὲ δικαίωμα ἐπερωτήσεως τῶν Βουλευτῶν. Δὲν ἔχει γίνει ἀποδεκτή, δὲν ἔχει μελετηθῇ αὐτὴ ἡ εἰσήγησις καὶ ἑπομένως εὑρισκόμεθα εἰς τὸ παλαιὸν σύστημα, τὸ ὁποῖον καθώρισεν ἡ Βουλή, τῶν ἐγγράφων ἐρωτήσεων καὶ ἐγγράφων ἀπαντήσεων.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει θὰ εἰσηγούμην ὅτι, ἐὰν οἱ Βουλευταὶ αἰσθάνωνται λόγον ἀναθεωρήσεως τῆς μέχρι τοῦδε διαδικασίας, ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ γίνῃ μόνον δι' ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς, δέον ὅπως ὑποβάλουν πρότασιν εἰς λογικὸν χρονικὸν διάστημα ἡ ὁποία ἀσφαλῶς θὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ παραπεμφθῇ εἰς Εἰδικὴν Ἐπιτροπήν, ἡ ὁποία νὰ μελετήσῃ τὸ θέμα καὶ νὰ ὑποβάλῃ πορίσματα.

Ἡ ἐπομένη συνεδρία τῆς Βουλῆς ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

(Ὥρα λήξεως 7.16 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Κληρίδης Ξάνθος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Χατζηϊωάννου Κώστας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Διάνοιξις, εὐθυγράμμισις καὶ διαπλάτυνσις τῆς ὁδοῦ ἥτις συνδέει τὴν κοινότητα Γερμασόγειας μετὰ τῆς κυρίας ὁδοῦ Λεμεσοῦ - Λευκωσίας).

(2)—(α) Ἔκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Νόμου τοῦ 1972.

(β) Ἔκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐπὶ τοῦ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1972.

(γ) Ἡ ἐπ' αὐτῶν διεξαχθεῖσα συζήτησις (Ν. Σαμψών, Ξ. Κληρίδης, Ν. Μαυρονικόλας, Λ. Ζαχαριάδης, Γ. Μαλλιώτης, Α. Σωτηριάδης, Χρ. Χριστοφίδης, Β. Λυσσαρίδης) καὶ ψήφισις τούτων εἰς ἕνα ἐνιαῖον Νόμον.

(3) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Δήμων (Τροποποιητικοῦ) (Ἀρ. 2) Νόμου τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(4) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 15) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(5) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου (Ἀρ. 12) τοῦ 1972, ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Ν. Μαυρονικόλας, Πρόεδρος, Ἡρ. Νικολαΐδης) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(6) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις τῆς Θητείας) Νόμου (Ἀρ. 2) τοῦ 1972, ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Χρ. Χριστοφίδης, Β. Λυσσαρίδης, Πρόεδρος) καὶ ψήφισις αὐτοῦ εἰς Νόμον.

(7) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Ἐπιβολὴ καὶ Ἐπιστροφὴ τούτων) (Τροποποιητικοῦ) (Ἀρ. 2) Νόμου τοῦ 1972, ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Φ. Παρασκευαΐδης, Ν. Σαμψών) καὶ ψήφισις τούτου εἰς Νόμον.

(8) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

(9) Συνέχισις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος ὑπὸ τοῦ Βουλευτοῦ κ. Αἰμ. Μιχαηλίδη θέματος «Τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ Ταμείου ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν καὶ ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους μερικῶς ἐφαρμοσθεῖσαν πολιτικὴν περὶ παροχῆς δωρεὰν παιδείας» καὶ παραπομπὴ τοῦ θέματος εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας πρὸς ἑτοιμασίαν καὶ ὑποβολὴν ψηφίσματος.

(10) Ἐγγραφὴ εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ τῆς ἡμερησίας διατάξεως τοῦ θέματος «Αἱ ἀπολαβαὶ καὶ αἱ συνθῆκαι ἐργασίας τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος». (Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ Βουλευτοῦ κ. Χρ. Χριστοφίδη).

(11) Διεξαγωγὴ συζητήσεως (Τ. Παπαδόπουλος, Πρόεδρος, Φ. Παρασκευαΐδης, Β. Λυσσαρίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Γ. Ποταμίτης) ἐπὶ τῆς ἀκολουθουμένης μέχρι τοῦδε διαδικασίας δι' ἐγγραφὴν θεμάτων συνεπείᾳ μὴ ληφθείσης ἢ ληφθείσης μὴ ἱκανοποιητικῆς Ἀπαντήσεως ἀπὸ Ὑπουργὸν εἰς σχετικὴν Ἐρώτησιν Βουλευτοῦ.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 30ῆς ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1972

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.31 μ.μ.)

(Ἀρ. 11)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 13ην Ἀπριλίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 13ην Ἀπριλίου 1972.

«Ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς ὁδικῆς ἀρτηρίας Λευκωσίας—Λάρνακος μέσον Ἀθηαίνου θὰ συνδέσῃ μόνον ἀπόστασιν ἀπὸ Πυροῖου μέχρι Ἀθηαίνου. Πότε θὰ ὁλοκληρωθῇ τὸ ὅλον ἔργον ;

Τὰ ἐν ἰσχύϊ πρότυπα (ὁδικὰ Στάνταρτ) προβλέπουν 5½ μέτρα ὁδόστρωμα καὶ 9½ κατάστρωμα.

Τὰ νέα πρότυπα (ὁδικὰ Στάνταρτ) τὰ ὁποῖα τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων εἰσηγήθη προβλέπουν ὁδόστρωμα 7½ μέτρα καὶ κατάστρωμα 12½.

Δεδομένου ὅτι κατασκευάζεται ἕνας νέος δρόμος διατὶ δὲν ἔχουν ἑτοιμασθῇ σχέδια συμφώνως πρὸς τὰς εἰσηγήσεις τοῦ ἰδίου τοῦ Ὑπουργείου ἀλλὰ υἱοθετοῦνται τὰ παλαιὰ ποὺ διὰ τὸν σημερινὸν ὄγκον τῆς τροχαίας παγκυπρίως εἶναι ἄχρηστα καὶ ἐπικίνδυνα. Ποῖοι λόγοι συντρέχουν πρὸς τοῦτο ;

Διατὶ μέχρι σήμερον δὲν ἔχουν ἐγκριθῇ ἐπισήμως τὰ ὁδικὰ Στάνταρτ ποὺ τὸ Ὑπουργεῖον ἀπὸ πολλοῦ εἰσηγήθη ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27ην Νοεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 13ην 'Απριλίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη.

«(α) 'Ο χρόνος ἀποπερατώσεως τῆς νέας ὁδικῆς ἀρτηρίας Λευκωσίας—Λάρνακος μέσῳ 'Αθηαίνου θὰ ἐξαρτηθῇ ἐκ τοῦ ὕψους τῶν κατ' ἔτος ψηφιζομένων πιστώσεων.

(β) Τὰ ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων εἰσηγηθέντα νέα ὁδικὰ πρότυπα ἐξετάζονται ὑπὸ τῶν ἐμπειρογνωμόνων οἵτινες μελετοῦν τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τοῦ ὅλου ὁδικοῦ δικτύου τῆς νήσου».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 16ην 'Ιουνίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου καὶ ληφθεῖσα τὴν 19ην 'Ιουνίου 1972.

«'Η κοινότης Τάλας πρὸ 15ετίας ἐκαλλιεργοῦσεν εἰς μεγάλον βαθμὸν τὸ καννάβι. Μετὰ τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς καλλιεργείας αὐτοῦ, οἱ κάτοικοι ζήτησαν νὰ τοὺς ὑποδειχθῇ ἄλλο εἶδος καλλιεργείας. Τὸ Γεωργικὸν Τμῆμα τοὺς ὑπέδειξε τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀμυγδαλιᾶς, τῆς ἀμπέλου καὶ ἄλλων. "Οταν ἤρχισαν νὰ ἐπιδίδωνται εἰς τὴν ἀμπελοκαλλιέργειαν καὶ ἐνῶ οἱ γεωργοὶ εὑρίσκοντο εἰς τὸ ζενίθ τῆς ἀξιοποιήσεως τῆς γῆς των, εἰς τὸ εἶδος αὐτό, ἔγινε νόμος ὅστις ἀπαγορεύει τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου.

Στὴν περιοχὴ ὑπάρχει νερὸν ἄφθονον καὶ συγκεκριμένα στὸν ποταμὸ «Καρύδια». 'Επίσης ὑπάρχει διάτρησις ἀρκετῆς ἀποδόσεως.

Οἱ κάτοικοι αὐτοὶ ζητοῦν νὰ γίνῃ ἕνα μικρὸ φράγμα, ἢ νὰ ἀξιοποιηθοῦν αἱ διατρήσεις διὰ νὰ μπορέσουν νὰ προβοῦν εἰς ἄλλα εἴδη καλλιεργείας.

Παρὰ τὰ ἐπανειλημμένα διαβήματά των πρὸς τὰ ἁρμόδια Τμήματα δὲν ἐδόθη καμμία ἀπάντησις.

Μπορεῖ τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα :

(α) "Αν εἶναι γνώστης τοῦ προβλήματος τούτου· καὶ

(β) πῶς μελετᾶ τὴν ἐπίλυσίν του ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 17ην Νοεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 19ην 'Ιουνίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου.

«(α) Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τοῦ χωρίου Τάλας εἶναι ἀρκούντως γνωστὸν εἰς τὸ 'Υπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων. 'Η πιθανότης ἀνεγέρσεως φράγματος ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ «Καρύδια» ἐμελετήθη ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ὑπηρεσιῶν τοῦ 'Υπουργείου πλὴν ὅμως ἡ κατασκευὴ τοιούτου φράγματος εἶναι ἀνέφικτος ἀφ' ἑνὸς μὲν λόγῳ τῆς μικρᾶς ποσότητος ὕδατος τοῦ ποταμοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ λόγῳ μὴ ὑπάρξεως καταλλήλου θέσεως διὰ τὴν ἀνέγερσιν φράγματος.

(β) 'Εκ τῶν μέχρι τοῦδε ἀνορυχθεισῶν διατρήσεων εἰς τὴν περιοχὴν μόνον μία ἀπέβη ἐπιτυχής, ἡ ὑπ' ἀριθμὸν 247/54. Τὸ ἁρμόδιον Τμῆμα προγραμματίζει δοκιμαστικὴν ἄντλησιν τῆς ἐν λόγῳ γεωτρήσεως καὶ ἐὰν τὰ ἀποτελέσματα ἀποδειχθοῦν ἐνθαρρυντικὰ θὰ μελετηθῇ ἡ πιθανότης παραχωρήσεώς ταύτης δι' ἀρδευτικοὺς σκοπούς, διὰ τῆς συστάσεως 'Αρδευτικοῦ Τμήματος».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 16ην 'Ιουνίου 1972 ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Κυρηνείας κ. Χρήστου Κουρτελλάρη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 22αν 'Ιουνίου 1972.

«Οἱ κάτοικοι τῆς 'Επαρχίας Κερύνειας συναντοῦν πολλὲς δυσκολίες καὶ μᾶς ὑποβάλλουν ἔντονα παράπονα, γιὰ τὲς καθυστερήσεις ποὺ ἔχουν γιὰ τὰ προβλήματα ποὺ ἀφοροῦν τὲς ἄδειες οἰκοδομῆς, τὲς χωρομετρικὲς καὶ τὲς κτηματολογικές τους ὑποθέσεις.

'Από μερικὰ χρόνια ἀναβάλλεται καὶ καθυστερεῖ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση, ἡ ἱκανοποίηση τοῦ αἰτήματος πολλῶν μεγάλων χωρίων (Δίκωμο, "Αγιος 'Επίκτητος, Πέλλα Πάϊς, "Αγιος Γεώργιος, Βασίλεια, κ.λ.π.) γιὰ ἵδρυση Συμβουλίων Βελτιώσεως γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἀντιμετωπίσουν ἀποτελεσματικώτερα τὰ προβλήματα τῆς ἀνάπτυξής τους.

'Από ὅ,τι γνωρίζομεν, ἡ βασικὴ αἰτία βρίσκεται στὴν μὴ ὀργάνωση μέχρι τῆς στιγμῆς 'Επαρχιακοῦ Τμήματος Πολεοδομίας, στὴν πολύπλοκη διαδικασία ποὺ ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχη γιὰ τὲς ἄδειες οἰκοδομῆς, στὴν μὴ ἱκανοποιητικὴ ἐπάνδρωση τοῦ 'Επαρχιακοῦ Διοικητικοῦ μηχανισμοῦ καὶ στὸν μικρὸ ἀριθμὸ τῶν χωρομετρικῶν καὶ κτηματολογικῶν ὑπηρεσιῶν τῆς 'Επαρχίας.

Γι' αὐτὸ παρακαλεῖται τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο καὶ ἡ Κυβέρνηση νὰ μᾶς πληροφορήσουν :

(α) 'Εὰν καὶ τὶ μέτρα λαμβάνονται ἢ πρόκειται νὰ ληφθοῦν γιὰ τὴν ἵδρυση 'Επαρχιακοῦ Γραφείου Πολεοδομίας, τὴν ἁπλοποίηση τῆς διαδικασίας ἰδίως στὰ ζητήματα τῶν ἀδειῶν οἰκοδομῆς στὴν 'Επαρχία Κερύνειας ;

(β) 'Εὰν καὶ πῶς προγραμματίζεται ἡ ρύθμιση τῶν συναφῶν προβλημάτων, γιὰ ἔγκριση καὶ λειτουργία Συμβουλίων Βελτιώσεως στὰ ἐνδιαφερόμενα χωριὰ τῆς 'Επαρχίας Κερύνειας ;

(γ) Πῶς καὶ πότε προγραμματίζεται ἡ ἱκανοποιητικὴ αὔξηση καὶ ἡ γενικώτερη ἐνίσχυση τοῦ μηχανισμοῦ τῶν χωρομετρικῶν καὶ κτηματολογικῶν ὑπηρεσιῶν, γιὰ καλύτερη ἀνταπόκριση στὲς γενικὲς καὶ τουριστικὲς ἀνάγκες καὶ στὴν ἐξυπηρέτηση τῶν κατοίκων τῆς 'Επαρχίας Κερύνειας ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27ην Νοεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 22αν 'Ιουνίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Κυρηνείας κ. Χρήστου Κουρτελλάρη.

«'Η ἵδρυσις 'Επαρχιακῶν Γραφείων Πολεοδομίας εἰς ὅλας τὰς πόλεις, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Κυρηνείας, θὰ ἐξετασθῇ μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας.

2. Εἶναι γεγονὸς ὅτι ὁ περὶ Ρυθμίσεως 'Οδῶν καὶ Οἰκοδομῶν Νόμος καὶ οἱ δυνάμει αὐτοῦ γενόμενοι Κανονισμοὶ χρειάζονται ἐκσυγχρονισμόν. Τὸ ζήτημα τοῦτο εὑρίσκεται τώρα ὑπὸ μελέτην. 'Ελπίζεται ὅτι ἡ διαδικασία διὰ τὴν ἐξέτασιν καὶ ἔκδοσιν τῶν ἀναγκαίων ἀδειῶν θὰ ἁπλοποιηθῇ τόσον διὰ τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς νομοθεσίας ὅσον καὶ διὰ τῆς ἐνισχύσεως τοῦ προσωπικοῦ.

3. Τὸ 'Υπουργεῖον 'Εσωτερικῶν μελετᾶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ περὶ Χωρίων (Διοίκησις καὶ Βελτίωσις) Νόμου, Κεφ. 243 εἰς ὡρισμένα μεγάλα χωρία τῆς 'Επαρχίας Κυρηνείας, ἐλπίζεται δὲ ὅτι συντόμως τὸ θέμα θὰ διευθετηθῇ διὰ τῆς ἐνισχύσεως τοῦ προσωπικοῦ τῆς Διοικήσεως Κυρηνείας.

4. 'Ως ἤδη ἀνεφέρθη καὶ εἰς ἄλλην ἀπάντησιν τοῦ 'Υπουργείου 'Εσωτερικῶν εἰς παρομοίας φύσεως 'Ερώτησιν ἄλλου ἐντίμου Μέλους τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων, ἡ Κυβέρνησις μελετᾶ ἐπισταμένως τὴν ἱκανοποιητικὴν ἐπάνδρωσιν τοῦ Τμήματος Κτηματολογίου καὶ Χωρομετρίας».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 29ην 'Ιουνίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα, καὶ ληφθεῖσα τὴν 1ην 'Ιουλίου 1972.

«Διὰ τὴν εὐθυγράμμισιν καὶ ἀσφάλτωσιν τῆς ὁδοῦ Κάθηκα—Πέγειας τῆς 'Επαρχίας Πάφου εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν 'Αναπτύξεως τοῦ 1972 ἐγένετο συμβολικὴ πρόβλεψις μικροῦ ποσοῦ διὰ νὰ ἑτοιμασθοῦν ἡ τελικὴ μελέτη καὶ τὰ ἀναγκαῖα σχέδια.

'Η μελέτη καὶ τὰ ἀναγκαῖα σχέδια ἡτοιμάσθησαν ἐξ ὅσων εἶμαι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζω διὰ τὴν εἰρημένην ὁδόν.

'Ερωτᾶται ἡ ἁρμοδία 'Αρχὴ καὶ τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον νὰ πληροφορήσουν τὴν Βουλὴν ἂν προτίθενται νὰ καταθέσωσι συμπληρωματικὸν προϋπολογισμὸν διὰ τὸ ἀναγκαῖον ποσὸν διὰ τὴν διάνοιξιν καὶ εὐθυγράμμισιν τῆς εἰρημένης ὁδοῦ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος, ὥστε κατὰ τὸ 1973 νὰ ἀσφαλτωθῇ».

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 24ην Νοεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 1ην 'Ιουλίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«'Η βελτίωσις τῆς ὁδοῦ Κάθηκα—Πέγειας ἐξετάζεται ἐν σχέσει πρὸς τὸν Προϋπολογισμὸν 'Αναπτύξεως 1973».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 22αν Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου, καὶ ληφθεῖσα τὴν 30ὴν Αὐγούστου 1972.

«'Ο δρόμος Πάφου—Κόλπου τῶν Κοραλλίων—Πέγειας—'Αγίου Γεωργίου 'Ακάμα, καίτοι τουριστικὸς καὶ πολυσύχναστος, κατέστη ἀδιάβατος. 'Ιδίως τὰ Σαββατοκυρίακα καὶ τὰς μεσημβρινὰς ὥρας ποὺ ἡ τροχαία κίνησις εἶναι πολὺ συχνὴ λόγῳ τῶν θαλασσίων μπάνιων εἰς τὸν Κόλπον τῶν Κοραλλίων καὶ ἀπὸ τὰ νέφη κονιορτοῦ ποὺ δημιουργοῦνται ἡ κατάστασις εἶναι ἀπελπιστική. 'Εκτὸς τῆς καταστροφῆς τοῦ δρόμου ὑπάρχουν καὶ τρία γεφύρια ἰδίως τὸ ἕνα τῶν ποτίμων ποὺ εἶναι σωστὲς παγίδες.

"Εγιναν πολλὲς φορὲς δυστυχήματα. 'Από μέρους μας ἔγιναν πάρα πολλὲς παραστάσεις.

Οἱ ὑπεύθυνοι μᾶς εἶπαν ὅτι μελετοῦν τὴν κατασκευὴν νέου δρόμου καὶ ἑτοιμάζουν σχέδια διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν. Εἶναι τώρα τρία χρόνια ποὺ ἀκούομεν τὸ ἴδιο βιολί.

Μπορεῖ τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα ὑπεύθυνα πλέον, πότε προτίθεται νὰ ὑποβάλῃ τὰ σχέδια, ἐὰν ἔχουν συμπληρωθῇ, καὶ πότε θὰ ἀρχίσῃ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου αὐτοῦ ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27ην Νοεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 30ὴν Αὐγούστου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου.

«'Η κατασκευὴ τῆς ὁδοῦ Πάφου—'Ακάμαντος—Πόλεως, μέσῳ Πέγειας καὶ 'Αγίου Γεωργίου, μελετᾶται, ὑπολογίζεται δὲ ὅτι κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ νέου ἔτους θὰ ὑπάρχουν σχέδια καὶ ἡ κατὰ προσέγγισιν ἐκτίμησις τῆς δαπάνης κατασκευῆς τοῦ τμήματος τῆς ὁδοῦ ἀπὸ Πάφον μέχρι τῆς διασταυρώσεως πρὸς τὸ χωρίον Πέγεια.

2. Τὰ ἐρείσματα τῆς ὑφισταμένης ὁδοῦ ἔχουν ἐπιδιορθωθῇ προσφάτως, ἡ δὲ κατάστασις τῆς ὁδοῦ εἶναι σχετικῶς καλή».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 6ην Σεπτεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 11ην Σεπτεμβρίου 1972.

«'Ο παλαιὸς δρόμος 'Αμμοχώστου—Λευκωσίας εἶναι μία βασικὴ συγκοινωνιακὴ ἀρτηρία. Συνδέει βασικὲς κοινότητες ὅπως τῆς "Ασσιας, Βατυλῆς, Λύσης, Κοντέας, Καλοψίδας, "Αχνας, Αὐγόρου μὲ τὲς πόλεις Λευκωσία καὶ 'Αμμόχωστο. Χρησιμοποιεῖται ἐπίσης καὶ γιὰ τὸν τουρισμό.

'Ο δρόμος αὐτὸς χρειάζεται διόρθωση, εὐθυγράμμιση καὶ διαπλάτυνση.

Μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο πότε προγραμματίζεται ἡ διόρθωση αὐτοῦ τοῦ δρόμου ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28ην Νοεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 11ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Ἡ βελτίωσις τῆς παλαιᾶς ὁδοῦ 'Αμμοχώστου—Λευκωσίας ἐξετάζεται ὑπὸ τοῦ κλιμακίου ξένων ἐμπειρογνωμόνων οἵτινες μελετοῦν τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ὁδικοῦ δικτύου τῆς νήσου ἐν τῷ συνόλῳ του».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 8ην Σεπτεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Ντίνου Κωνσταντίνου καὶ ληφθεῖσα τὴν 11ην Σεπτεμβρίου 1972.

«'Ο δρόμος ὁ ὁποῖος συνδέει τὰ χωριὰ 'Ακάκι, Κατωκοπιὰ καὶ Φιλιὰ μὲ τὴν κωμόπολιν Μόρφου εἶναι πολὺ στενὸς καὶ εἰς ἀθλίαν κατάστασιν μὲ ἀποτέλεσμα ὄχι μόνον νὰ μὴν ἐξυπηρετῆται ἡ μεγάλη τροχαία κίνησις τῆς περιοχῆς, ἀλλὰ νὰ προκαλῶνται συχνὰ καὶ ὁδικὰ δυστυχήματα.

'Ερωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα πότε προγραμματίζεται ἡ ἐπιδιόρθωσις καὶ διεύρυνσις τῆς εἰρημένης ὁδοῦ διὰ τὴν ἐπαρκῆ ἐξυπηρέτησιν τῆς περιοχῆς».

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23ην Νοεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 11ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Ντίνου Κωνσταντίνου.

«Ἡ Κυβέρνησις μελετᾶ τὴν ριζικὴν βελτίωσιν τῆς ὁδοῦ Λευκωσίας—Μόρφου. Ἡ ἐπιδιόρθωσις καὶ διεύρυνσις τῆς ὁδοῦ 'Αργακίου—Κατωκοπιᾶς—Μόρφου θὰ ἐξετασθῇ ἐν συσχετισμῷ πρὸς τὴν ὡς ἄνω μελέτην ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὁδὸν Λευκωσίας—Μόρφου».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 5ην 'Οκτωβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ξενῆ Ξενοπούλου καὶ ληφθεῖσα τὴν 6ην 'Οκτωβρίου 1972.

«'Ερωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον ἵνα πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν τῶν 'Αντιπροσώπων ἐὰν προτίθεται νὰ υἱοθετήσῃ τὴν ὑπὸ ὅλων τῶν ἀγορευσάντων ἐντίμων Βουλευτῶν εἰσήγησιν περὶ χρήσεως ἐν Κύπρῳ φωσφοριζουσῶν πινακίδων ἐπὶ τῶν τροχοφόρων, κατὰ τὴν ἐν τῇ Βουλῇ συζήτησιν τοῦ θέματος τῆς «ὁδικῆς ἀσφαλείας».

'Εὰν ναί, διατὶ δὲν δίδονται ὁδηγίαι ἵνα μὴ διώκωνται αἱ ἑκατοντάδες ὁδηγῶν ποὺ ἤδη τὰς χρησιμοποιοῦν ;

'Εὰν ὄχι, διατὶ δὲν γίνεται μία ἐπίσημος ἀνακοίνωσις ἵνα μὴ ταλαιπωρῆται τὸ κοινὸν ἀπὸ τὴν σύγχυσιν ποὺ ἐπικρατεῖ ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27ην Νοεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ 'Εσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 6ην 'Οκτωβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ξενῆ Ξενοπούλου.

«Τὸ 'Υπουργικὸν Συμβούλιον ἔχει ἤδη ἐγκρίνει σχέδιον Κανονισμῶν περὶ Μηχανοκινήτων 'Οχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως τοῦ 1972, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐνσωματοῦνται οἱ ὑφιστάμενοι βασικοὶ Κανονισμοὶ τοῦ 1959, αἱ ἐπενεχθεῖσα εἰς αὐτοὺς τροποποιήσεις ἀπὸ τοῦ 1959 καὶ ἐντεῦθεν, καθὼς καὶ πλεῖσται ὅσαι νέαι τροποποιήσεις.

Διὰ τῶν νέων Κανονισμῶν τροποποιεῖται τὸ Δεύτερον Παράρτημα τῶν Βασικῶν Κανονισμῶν οὕτως ὥστε τὰ ἐπὶ τῆς πινακίδος γράμματα καὶ ἀριθμοὶ νὰ εἶναι μέλανος χρώματος τὸ δὲ δάπεδον αὐτῆς ἐξ ἀντανακλαστικοῦ ὑλικοῦ —ἐν μὲν τῇ περιπτώσει ὀχημάτων ἀνηκόντων εἰς τὰ μέλη τοῦ Διπλωματικοῦ Σώματος ἢ τῶν Ξένων Ἀποστολῶν χρώματος πρασίνου, ἐν τῇ περιπτώσει ἐκμισθουμένων ἄνευ ὁδηγοῦ ὀχημάτων χρώματος κιτρίνου, ἐν δὲ τῇ περιπτώσει ἁπάντων τῶν λοιπῶν ὀχημάτων χρώματος λευκοῦ.

Οἱ ἐν λόγῳ Κανονισμοὶ θὰ ἐκδοθοῦν τώρα ὅτε ἔχει ψηφισθῇ εἰς Νόμον τὸ εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων κατατεθὲν πρὸ ἑξαμήνου περίπου Νομοσχέδιον περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως.

Μέχρι τῆς θεσπίσεως τῶν νέων Κανονισμῶν ἡ Ἀστυνομία ὑποχρεοῦται νὰ ἐφαρμόζῃ τοὺς ἐν ἰσχύϊ Κανονισμούς».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23ην Ὀκτωβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Κυρηνείας κ. Χρήστου Κουρτελλάρη καὶ ληφθεῖσα τὴν 24ην Ὀκτωβρίου 1972.

«Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Ἅγιος Θεόδωρος Ἀγροῦ, παραπονοῦνται πολὺ ἔντονα καὶ δικαιολογημένα, γιὰ τὴν καθυστέρηση τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν γιὰ ἀσφαλτόστρωση τοῦ δρόμου ἀπὸ Παπούτσα πρὸς τὸν Ἅγιον Θεόδωρον, ἀπὸ Ἅγιον Θεόδωρον πρὸς τὴν Ζωοπηγὴν καὶ ἀπὸ Ἅγιον Θεόδωρον πρὸς τὸν Ἅγιον Ἰωάννην Ἀγροῦ, γιὰ ἀποτελεσματικὴ ἐξυπηρέτηση στὴν διακίνηση τῶν κατοίκων πρὸς τὴν Λευκωσία καὶ πρὸς τὴν Λεμεσό.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὴν σκληρὴ ζωὴ καὶ τὲς δυσκολίες τῶν κατοίκων, καθὼς καὶ τὴν συνεχιζομένη ἐγκατάλειψη τῆς νεολαίας ἀπὸ τὸν Ἅγιον Θεόδωρον καὶ τὰ ἄλλα ὀρεινὰ χωριὰ τῆς περιοχῆς, ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς, ἐὰν καὶ πότε προγραμματίζεται ἡ ἀσφαλτόστρωση αὐτῶν τῶν δρόμων γιὰ ἐξυπηρέτηση τόσον τῶν κατοίκων τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου, ὅσο καὶ τῆς τουριστικῆς ἀνάπτυξης τῆς περιοχῆς».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27ην Νοεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 24ην Ὀκτωβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Κυρηνείας κ. Χρήστου Κουρτελλάρη.

«Ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν ἐπιθυμεῖ νὰ παραπέμψῃ τὸ ἔντιμον Μέλος εἰς τὴν «Ἀπάντησίν» του τὴν δοθεῖσαν εἰς τὴν ὑπ' ἀριθμὸν ΒΒ' 125 «Ἐρώτησιν» ὑποβληθεῖσαν τὴν 4ην Φεβρουαρίου 1972, ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Μέλους τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων κ. Ἀνδρέα Νεοκλέους, ἐν σχέσει μὲ τὴν ἀσφάλτωσιν τῶν ὁδῶν Ἁγίου Θεοδώρου—Παπούτσας καὶ Ἁγίου Θεοδώρου—Ζωοπηγῆς.

2. Ἡ δαπάνη ἀσφαλτώσεως τῆς ὁδοῦ Ἁγίου Θεοδώρου—Ἁγίου Ἰωάννου, μήκους δύο μιλίων ἀνέρχεται εἰς £19.000. Ἡ ἀσφάλτωσις ταύτης ἐξετάζεται ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ Γ' Πενταετοῦς Προγράμματος Ἀναπτύξεως.

Ἤδη ποσὸν ἐκ £4.000 ἐδαπανήθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη διὰ τὴν βελτίωσιν καὶ διεύρυνσιν τῆς εἰρημένης ὁδοῦ ἵνα δύναται αὕτη νὰ εὑρίσκεται εἰς ἱκανοποιητικὴν κατάστασιν μέχρις ὅτου καταστῇ δυνατὴ ἡ ἀσφάλτωσίς της».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 1ην Νοεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου καὶ ληφθεῖσα τὴν 3ην Νοεμβρίου 1972.

«Ὑπάρχουν πολλαὶ πτωχαὶ κοινότητες ποὺ δυσκολεύονται εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τῶν ἀναγκαίων ἐκείνων χρημάτων διὰ τὴν ἐκτέλεσιν διαφόρων ἔργων ἐντὸς τῶν κοινοτήτων, ὡς εἶναι ἡ ἀσφαλτόστρωσις δρόμων ἐντὸς αὐτῶν, διάνοιξις

καὶ εὐθυγράμμισις, δημιουργία πλατειῶν, κ.λ.π. Ἡ μέθοδος ποὺ χρησιμοποιεῖ ἡ Κυβέρνησις νὰ βάζῃ τὸ ½ ἡ κοινότης καὶ τὸ ἄλλο ½ ἡ Κυβέρνησις διὰ τὰς πτωχὰς κοινότητας δὲν προσφέρει καμμίαν εὐεργεσίαν, καθ' ὅτι ἀδυνατοῦν νὰ προβοῦν εἰς φορολογίαν.

Μπορεῖ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα :

(α) Ἐὰν μπορῇ διὰ τὰς πτωχὰς αὐτὰς κοινότητας νὰ καταβάλλῃ ἡ Κυβέρνησις τὰ δύο τρία καὶ τὸ ἓν τρίτον αὐταί· καὶ

(β) ἐὰν δύνανται αἱ κοινότητες νὰ συνάψουν δάνεια μακροπρόθεσμα ἀπὸ τοὺς Δανειστικοὺς Ἐπιτρόπους διὰ νὰ μπορέσουν διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ νὰ ἐκτελέσουν ἔργα πρὸς ἐξυπηρέτησιν ἀφ' ἑνὸς μὲν τῶν κατοίκων αὐτῶν ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ τῶν ἐπισκεπτῶν ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27ην Νοεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 3ην Νοεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου.

«Ἡ Κυβερνητικὴ συνεισφορὰ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν κοινοτικῶν ἔργων δὲν περιορίζεται πάντοτε εἰς τὸ ποσοστὸν τοῦ ½ τῆς δαπάνης αὐτῶν. Ὑπάρχουν περιπτώσεις ὅπου ἡ συνεισφορὰ αὕτη ἀνέρχεται εἰς τὰ δύο τρίτα τῆς ὁλικῆς δαπάνης. Τοιαῦται εἶναι ἅπασαι αἱ περιπτώσεις ἐκτελέσεως ἀρδευτικῶν ἔργων, ὡρισμέναι περιπτώσεις ἐκτελέσεως ἀντιπλημμυρικῶν ἔργων καὶ πλεῖσται ὅσαι περιπτώσεις ἐκτελέσεως σχεδίων ὑδατοπρομηθείας, βελτιώσεως καὶ κατασκευῆς ἀγροτικῶν ὁδῶν, κ.τ.λ. Παρὰ ταῦτα καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς ἡ Κυβερνητικὴ συνεισφορὰ καθορίζεται εἰς 50% εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ παρέκκλισις ἐκ τῆς ὑφισταμένης πολιτικῆς εἰς περιπτώσεις πολὺ πτωχῶν κοινοτήτων, αὐξανομένης οὕτω τῆς Κυβερνητικῆς συνεισφορᾶς.

2. Ἡ Κυβερνητικὴ βοήθεια διὰ τὴν ἐκτέλεσιν κοινωφελῶν ἔργων δὲν συνίσταται μόνον εἰς τὴν παροχὴν ἐπιχορηγήσεων. Ἐπιπλέον παραχωροῦνται μακροπρόθεσμα χαμηλότοκα δάνεια μέσῳ τῶν Δανειστικῶν Ἐπιτρόπων κυρίως εἰς περιπτώσεις πτωχῶν κοινοτήτων.

3. Ἐντὸς τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Σχεδίου Ἀναπτύξεως θὰ ἐξετασθῇ ἡ δυνατότης ὅπως ἀκολουθηθῇ μία πλέον ἐλαστικὴ πολιτικὴ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων εἰς πτωχὰ χωρία, ἐνῷ ἡ ἐκτέλεσις ἔργων ἀναπτύξεως εἰς τὴν ὕπαιθρον θὰ γίνεται βάσει τῶν ἀντικειμενικῶν σκοπῶν καὶ ἐπιδιώξεων τοῦ χωροταξικοῦ σχεδίου τῆς περιφερειακῆς καὶ ἀγροτικῆς ἀναπτύξεως».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 9ην Νοεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου καὶ ληφθεῖσα τὴν 10ην Νοεμβρίου 1972.

«Εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ κόσμου τὰ ἀεροβόλα εἶναι ἐλεύθερα ἀπὸ τὸν νόμον περὶ Πυροβόλων Ὅπλων καὶ οὐδεμία ἄδεια χρειάζεται διὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἢ κατοχὴν αὐτῶν καθ' ὅτι δὲν εἶναι πυροβόλα ὅπλα.

Τὰ ἐξαρτήματα αὐτῶν δὲν μποροῦν νὰ χρησιμοποιηθοῦν διὰ τὴν κατασκευὴν πυροβόλων ὅπλων.

Ἀπὸ τοὺς ἐμπόρους ἀπαγορεύεται ἡ εἰσαγωγὴ ἐξαρτημάτων. Οἱ κάτοχοί των ὅταν χρειασθοῦν ἓν ἐξάρτημα πρέπει νὰ τὸ φέρουν οἱ ἴδιοι. Διὰ νὰ πράξουν ὅμως τοῦτο χρειάζονται ἄδειαν. Πρὸς ἀπόκτησιν αὐτῆς παρουσιάζονται μεγάλαι δυσκολίαι καθ' ὅτι ἀπαιτεῖται μεγάλη διαδικασία.

Μπορεῖ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς ἐὰν προτίθεται νὰ ἀφαιρέσῃ τὰ ἀεροβόλα ἀπὸ τὸν περὶ Πυροβόλων Ὅπλων Νόμον καὶ, ἐὰν ναί, πότε θὰ πράξῃ τοῦτο ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 18ην Νοεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 10ην Νοεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου.

«Δὲν ὑπάρχει πρόθεσις ὅπως ἐπιτραπῇ ἡ ἐλευθέρα εἰσαγωγὴ καὶ/ἢ κατοχὴ ἀεροβόλων καθ' ὅτι ταῦτα θεωροῦνται ὡς πυροβόλα ὅπλα καὶ ὑπὸ ὡρισμένας συνθήκας ἐξ ἴσου ἐπικίνδυνα.

2. "Οσον ἀφορᾷ τὴν εἰσαγωγὴν καὶ πώλησιν ἀνταλλακτικῶν ἀεροβόλων προωθεῖται ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου τούτου τροποποίησις τοῦ περὶ Πυροβόλων "Οπλων Νόμου, δυνάμει τῆς ὁποίας θὰ ἐπιτρέπεται ἡ κατοχὴ τοιούτων ἀνταλλακτικῶν ὡς καὶ ἀνταλλακτικῶν κυνηγετικῶν ὅπλων ὑπὸ ἀδειούχων προσώπων».

"Εντιμε κύριε Πρόεδρε. 'Η ἀνάγνωσις 'Ερωτήσεων καὶ 'Απαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ 'Εργασία.

«'Ο περὶ Πωλήσεως Γαιῶν (Εἰδικὴ 'Εκτέλεσις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν "Εκθεσιν τῆς 'Επιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΠΩΛΗΣΕΩΣ ΓΑΙΩΝ (ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Γιάγκος Ποταμίτης, Πρόεδρος
Νῖκος Μαυρονικόλας
'Ανδρέας Χατζηϊωάννου
Ξάνθος Κληρίδης
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Νομικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς τρεῖς αὐτῆς συνεδριάσεις, τῆς τελευταίας συγκροτηθείσης τὴν 21ην Νοεμβρίου 1972. Εἰς τὰς πρώτας δύο συνεδριάσεις κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας καὶ τοῦ 'Υπουργείου 'Εσωτερικῶν, εἰς δὲ τὴν τρίτην παρέστη αὐτοπροσώπως ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας.

'Ως γνωστόν, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς 'Εσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ ὡς ἄνω Νομοσχεδίου, κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων τῆς 12ης 'Οκτωβρίου ἐ.ἔ., τοῦτο παρεπέμφθη ὑπὸ τοῦ Σώματος εἰς τὴν 'Επιτροπὴν Νομικῶν δι' ἐπεξεργασίαν ὡρισμένων νομικῆς φύσεως τροποποιήσεων.

Τὰ Μέλη τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς Νομικῶν, ἀφοῦ ἀντήλλαξαν ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ ὅλου Νομοσχεδίου, τῇ παρουσίᾳ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας καὶ ἐκπροσώπων τοῦ ἁρμοδίου 'Υπουργείου, ἤχθησαν τελικῶς εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι αἱ ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς 'Εσωτερικῶν προταθεῖσαι τροποποιήσεις ὀρθῶς ὑπεβλήθησαν καὶ ὅτι πρὸς πληρεστέραν καὶ

νομοτεχνικῶς καλυτέραν παρουσίασιν τῶν διὰ τοῦ προρρηθέντος Νομοσχεδίου προτεινομένων διατάξεων καθίστανται ἐπιπροσθέτως ἀναγκαῖαι αἱ ἀκόλουθοι ἐπὶ μέρους τροποποιήσεις :

(α) Ἡ εἰς τὴν παράγραφον (α) τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Νομοσχεδίου προτεινομένη νέα ἐπιφύλαξις, ὡς αὕτη διεμορφώθη τελικῶς ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν, τροποποιεῖται περαιτέρω—

(i) διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν ἐν αὐτῇ λέξεων «συμφωνηθεῖσαν ὅπως πωληθῇ» (πέμπτη γραμμὴ) διὰ τῆς λέξεως «πωλουμένην»·

(ii) διὰ τῆς ἐξ αὐτῆς ἀπαλείψεως τῶν λέξεων «δὲν καλύπτεται» (ἑβδόμη γραμμὴ) καὶ τῶν λέξεων «ὑπὸ ἰδιαιτέρας ἐγγραφῆς» (ὀγδόη καὶ ἐνάτη γραμμαὶ) καὶ προσθήκης, εὐθὺς μετὰ τὰς λέξεις «ἰδιοκτησία καίτοι» (ἑβδόμη γραμμή), τῶν λέξεων «μὴ κεχωρισμένως ἐγγεγραμμένη»· καὶ

(iii) διὰ τῆς ἐν τῷ τέλει αὐτῆς προσθήκης τῆς ἀκολούθου φράσεως, ἥτις ἐκ παραδρομῆς παρελείφθη ἐκ τοῦ κειμένου : «ἢ ἐὰν ἡ διὰ τῆς συμβάσεως πωλουμένη ἀκίνητος ἰδιοκτησία περιλαμβάνῃ τι ὅπερ ὁ πωλητὴς μέλλει νὰ οἰκοδομήσῃ ἢ φυτεύσῃ ἐπὶ ἀκινήτου ἰδιοκτησίας διὰ τὴν ὁποίαν ὑφίσταται ἐν τῷ μητρῴῳ τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Κτηματολογικοῦ Γραφείου ἐγγραφὴ ἐπ' ὀνόματι τοῦ πωλητοῦ.».

Ἅπασαι αἱ ὡς ἄνω ἐπὶ μέρους τροποποιήσεις προτείνονται διὰ λόγους πληρεστέρας ἀποδόσεως τοῦ πνεύματος τῆς προρρηθείσης ἐπιφυλάξεως καὶ διὰ τὴν ἀπὸ νομοτεχνικῆς πλευρᾶς καλυτέραν σύνταξίν της.

(β) Ἡ διὰ τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Νομοσχεδίου προτεινομένη νέα ἐπιφύλαξις, ὡς αὕτη τελικῶς διεμορφώθη ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν, τροποποιεῖται περαιτέρω—

(i) διὰ τῆς ἐξ αὐτῆς ἀντικαταστάσεως τῶν λέξεων «καθίσταται ἐκτελεστέα» (πέμπτη γραμμὴ) διὰ τῶν λέξεων «δύναται εἰδικῶς νὰ ἐκτελεσθῇ»· καὶ

(ii) διὰ τῆς ἐν τῷ τέλει αὐτῆς προσθήκης τῆς φράσεως «καὶ προσαχθῇ ἡ ἄδεια καὶ τὸ πιστοποιητικὸν ἐγκρίσεως ἢ ἀντίγραφα τούτων εἰς τὸ Ἐπαρχιακὸν Κτηματολογικὸν Γραφεῖον.».

Ἡ πρώτη τῶν ὡς ἄνω τροποποιήσεων προτείνεται ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν διὰ τὴν καλυτέραν νομοτεχνικὴν σύνταξιν τῆς ἐν λόγῳ διατάξεως, ἡ δὲ δευτέρα πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ ἀγοραστοῦ, ἐν περιπτώσει ἀρνήσεως τοῦ πωλητοῦ ἀκινήτου ἰδιοκτησίας τινὸς νὰ προσαγάγῃ τὴν ἀπαιτουμένην ἄδειαν καὶ τὸ πιστοποιητικὸν ἐγκρίσεως, διὰ τὴν διενέργειαν τῆς αἰτουμένης ἐγγραφῆς.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο τελικῶς διεμορφώθη ὑπ' αὐτῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης ἔχει τὸν λόγον.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐλάχιστα θὰ ἀναφέρω ὅσον ἀφορᾷ γενικὰς ἀρχάς.

Δὲν ἔχω ἰδιαιτέραν ἔνστασιν, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐπιφύλαξιν διὰ νὰ ὑπερψηφίσω τὸ κατατεθὲν Νομοσχέδιον, ἀλλὰ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ποὺ ἀκριβῶς ἐπιλαμβάνεται πωλήσεως γαιῶν τὸ ἐν προκειμένῳ Νομοσχέδιον, ἤθελα ἀκριβῶς νὰ ἐπισύρω τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως καὶ εἰς ἓν ἄλλο σημεῖον καὶ ἤθελα νὰ ἀπευθύνω μίαν προειδοποίησιν καὶ πρὸς τὴν Βουλήν, τὴν εὐθύνην ποὺ ἔχει ἡ Βουλή, καὶ ἰδιαιτέρως ἀκριβῶς βαρύνουσαν προειδοποίησιν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ἑξῆς :

Κατὰ τὰ πρόσφατα τελευταῖα ἔτη, ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, ἔχει γίνει εἰς μέγιστον βαθμὸν τεραστία ἔκτασις μαύρης ἀγορᾶς πωλήσεως τῆς γῆς, κυρίως ὑπὸ τῶν ἀγροτῶν τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν. Καὶ ἔχουν φθάσει εἰς ἕνα σημεῖον κατὰ τὸ ὁποῖον ὁ ἀγρότης ἔχει ἀποξενωθῆ τῆς ἰδιοκτήτου γῆς του καὶ εἰς ἀντάλλαγμα ἔχει πάρει ἐλάχιστά τινα ψυχία, δηλαδὴ χρημάτων, διὰ νὰ ἀγοράσῃ γεωργικὰ ἐργαλεῖα καὶ ἄλλα τινὰ καὶ τὰ μὲν χρήματα ἐξηνεμίσθησαν, κύριε Πρόεδρε, διότι ἡ καταβληθεῖσα τιμὴ πρὸς ἐξαγορὰν τῆς γῆς αὐτῆς ἦτο ἐλαχίστη, ἡ δὲ ἀξία τῆς γῆς αὐτῆς ἀνετιμήθη ἐμμέσως καὶ ἀμέσως καὶ μὲ τοὺς γνωστοὺς τρόπους, ἀπόδειξις δὲ εἶναι καὶ τὰ διαρρεύσαντα ἄλλως σχέδια τῆς Κυβερνήσεως περὶ πολεοδομίας.

Διὰ ταῦτα, κύριε Πρόεδρε, ἐπισύρω τὴν προσοχὴν καὶ τῆς Βουλῆς καὶ ἰδιαιτέρως τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι πρέπει, πρῶτον, νὰ σπεύσῃ αὐθωρεὶ νὰ ἐπιβάλῃ φραγμὸν εἰς τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τῆς γῆς, εἰς τὴν ἀποξένωσιν μᾶλλον τῆς γῆς αὐτῆς, ἀπὸ τὸν ἀγρότην καί, δεύτερον, νὰ ἐπιβάλῃ βαρυτάτην φορολογίαν πρὸς τοὺς ἀσκοῦντας τὴν μαύρην ἀγορὰν τῆς γῆς τοῦ ἀγρότου, πολλῷ μᾶλλον καθ' ὅσον ἔχει ἀνάγκην νὰ εἰσπράξῃ ηὐξημένα τέλη καὶ φόρους καὶ ἀκριβῶς διὰ νὰ μὴν ἐπιβαρύνῃ διὰ βαρυτέρων φορολογιῶν τὰς πενεστέρας καὶ πτωχοτέρας τάξεις.

Ἐν συνόψει, κύριε Πρόεδρε, καὶ ἐν βραχεῖ, καλῶ τὴν Κυβέρνησιν νὰ μελετήσῃ ἐπειγόντως ἀκριβῶς τὸ θέμα τῆς βαρείας φορολογίας ἐπὶ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς γῆς τοῦ ἀγρότου ἀπὸ τοὺς ἀγοραστάς, κυρίως ἐκ μέρους τοῦ ἀστικοῦ πληθυσμοῦ, καὶ νὰ ἐπιβάλῃ ἀκριβῶς τὴν ἀπαραίτητον καὶ τὴν δέουσαν φορολογίαν ἀφ' ἑνὸς μὲν πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ ταμείου τῆς Κυβερνήσεως καὶ πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργων ἀναπτύξεως καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ βάλῃ φραγμὸν εἰς τὴν ἀποξένωσιν τῆς ἀγροτικῆς γῆς ἡ ὁποία περιέρχεται εἰς χεῖρας τοῦ ἀστικοῦ πληθυσμοῦ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄρθρον 4ον, ἄρθρον 5ον.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 4ον καὶ 5ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 4ον καὶ 5ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Πωλήσεως Γαιῶν (Εἰδικὴ Ἐκτέλεσις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν νὰ μὲ πληροφορήσῃ ἐὰν ἡ συμπληρωματικὴ ἔκθεσις τοῦ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμου τοῦ 1968 εἶναι ἑτοίμη.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Θὰ εἶναι ἑτοίμη ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

«Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (Ἀρ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Ἐξεκίας Παπαϊωάννου, Πρόεδρος
Ἀνδρέας Φάντης
Νῖκος Κόσιης
Φειδίας Παρασκευαΐδης
Κώστας Χριστοδουλίδης
Κυριάκος Παπαδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς ἀριθμὸν συνεδριάσεων, τῆς τελευταίας συγκροτηθείσης τὴν 14ην Νοεμβρίου 1972. Εἷς τινας τῶν συνεδριάσεων αὐτῶν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων. Εἰς μίαν δὲ συνεδρίασιν παρέστη καὶ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Ἀρχαιοτήτων Νόμου εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐξασφαλισθῇ μεγαλυτέρα καὶ πλέον ἀποτελεσματικὴ προστασία τῶν ἀρχαίων μνημείων καὶ μεγαλύτερος ἔλεγχος ἐπὶ τῆς ἐμπορίας τούτων, νὰ παύσῃ ἡ ἀνεξέλεγκτος κατοχὴ ἀρχαιοτήτων καὶ κατ' ἐπέκτασιν, διὰ τῆς νομίμου κατοχῆς ἀρχαίων ἀντικειμένων ὑπὸ τῶν Κυπρίων κατοίκων τῆς νήσου, νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ ἐλάχιστον δυνατὸν ὅριον ἡ λαθραία ἐξαγωγή των.

Τὰς τροποποιήσεις ταύτας ἐπέβαλον τὸ ὁλοὲν αὐξανόμενον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἀπόκτησιν ὑπὸ ἰδιωτῶν ἀρχαίων ἀντικειμένων, ἡ αὔξησις τῆς ἀρχαιοκαπηλείας καὶ ἡ συνεχῶς αὐξανομένη ἀνεξέλεγκτος κατοχὴ καὶ ἐκμετάλλευσις τῶν ἀρχαίων ἀντικειμένων.

Πρὸς ἐπίτευξιν τῶν ὡς ἄνω σκοπῶν διευρύνεται ὁ ὁρισμὸς τοῦ ὅρου «ἀρχαιότης», αὐξάνονται αἱ ἐπιβαλλόμεναι ποιναὶ διὰ τὰς παραβάσεις τῶν διατάξεων τοῦ ὑπὸ τροποποίησιν νόμου καὶ ἐπεκτείνεται ἡ καθ' ὕλην ἁρμοδιότης τοῦ ἐπαρχιακοῦ δικαστηρίου ὅπως ἐκδικάζῃ συνοπτικῶς οἱονδήποτε ἀδίκημα διαπραχθὲν κατὰ παράβασιν τῶν διατάξεων τοῦ ἐν λόγῳ νόμου.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ προτείνονται εἰς τὸ νομοσχέδιον καί τινες ἐπὶ μέρους τροποποιήσεις.

Διαρκούσης τῆς μελέτης τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἠγέρθησαν ὑπὸ τῶν μελῶν αὐτῆς τὰ ἀκόλουθα :

(1) Ἄρθρον 2 : Ἡ προτεινομένη διεύρυνσις τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ ὅρου «ἀρχαιότης» νὰ ἐπανεξετασθῇ μὲ προοπτικὴν οἱ κάτοχοι ὡρισμένων ἀντικειμένων ἐκκλησιαστικῆς ἢ λαϊκῆς τέχνης, ὡς οἰκογενειακὰ κειμήλια κλπ., νὰ ἐξαιρῶνται τῆς ὑποχρεώσεως ὅπως παραδίδουν ταῦτα εἰς τὸ Τμῆμα Ἀρχαιοτήτων.

(2) Ἄρθρον 13 :

(α) Ἡ εὐρύτης τοῦ ὅρου «χρήσιμος», ὡς οὗτος ἀναφέρεται εἰς τὴν προτεινομένην τροποποίησιν τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ βασικοῦ νόμου, νὰ περιορισθῇ ἵνα περιλαμβάνῃ ἀρχαιότητας ὑψίστης ἀρχαιολογικῆς ἢ καλλιτεχνικῆς ἢ ἱστορικῆς σημασίας μόνον.

(β) Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν προτεινομένην διάταξιν περὶ χορηγήσεως ἐξουσίας εἰς τὸν Ὑπουργὸν ὅπως, ὁσάκις κρίνῃ ὅτι ἀρχαιότης εἶναι

χρήσιμος δι' οἱονδήποτε Κυπριακὸν Μουσεῖον, διατάσσῃ τὴν παράδοσιν ταύτης εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦτο, ἕνια τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ὑπεστήριξαν τὰ ἀκόλουθα :

(i) Ἡ παράδοσις τῆς ὡς ἄνω ἀρχαιότητος νὰ γίνεται ἐπὶ καταβολῇ δικαίας ἀποζημιώσεως ἢ λογικοῦ φιλοδωρήματος εἰς τὸν κάτοχον αὐτῆς ἤ, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, αὕτη νὰ παραδίδηται εἰς τὸ Μουσεῖον ἐπὶ δανείῳ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι θὰ ἐπιστρέφηται εἰς τὸν κάτοχόν της εὐθὺς ὡς ἐκπληρωθῇ ὁ ὁ σκοπὸς τοῦ δανεισμοῦ ταύτης.

Ἐν προκειμένῳ παρατηρεῖται ὅτι ἡ προτασσομένη σήμερον πρόνοια τοῦ Συντάγματος ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτήτων διαφυλάττεται καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν δὲν ἠδύνατο νὰ ἐφαρμοσθῇ παλαιότερον καὶ μέχρι τοῦ ἔτους 1964 ὅταν διὰ τοῦ περὶ Ἀρχαιοτήτων Νόμου, Κεφ. 31, ἐθεωρεῖτο ὡς ἀρχαιότης πᾶν ἀντικείμενον τὸ ὁποῖον ἀπετέλει ἔργον τέχνης κατασκευασθὲν ἐν Κύπρῳ πρὸ τοῦ ἔτους 1700. Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὰ ἔργα ἐκκλησιαστικῆς ἢ λαϊκῆς τέχνης παρατηρεῖται ὡσαύτως ὅτι ἡ ρηθεῖσα συνταγματικὴ πρόνοια οὐδόλως ἠδύνατο νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐντεῦθεν τοῦ ἔτους 1964.

(ii) Ἡ προβλεπομένη ὑποχρεωτικὴ παράδοσις τῶν ὡς ἄνω ἀρχαιοτήτων θὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἄρνησιν σημαντικοῦ ἀριθμοῦ κατόχων ἀρχαιοτήτων νὰ δηλώσῃ ταύτας εἰς τοὺς ἁρμοδίους, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἐξυπηρέτει τοὺς σκοποὺς τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

(iii) Ἕτερα μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐξέφρασαν τὴν ἄποψιν ὅτι εὐθὺς ὡς κηρυχθῶσιν ὡς χρήσιμοι αἱ ὡς ἄνω ἀρχαιότητες νὰ συνεχισθῇ ἡ διαφύλαξίς των ὑπὸ τῶν νῦν κατόχων των, νοουμένου ὅτι αὗται θὰ δύνανται κατὰ καιροὺς νὰ ἐπιθεωρῶνται καὶ νὰ δανείζωνται ὑπὸ τοῦ Τμήματος Ἀρχαιοτήτων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων συζητήσασα τὰ ὡς ἄνω ἐγερθέντα θέματα ὑπὸ τῶν μελῶν μετὰ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας ἔκρινε σκόπιμον πρὸς ἱκανοποίησιν καὶ πρὸς συμβιβασμὸν τῶν διϊσταμένων ἀπόψεων νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας, τὰς ἀκολούθους τροποποιήσεις :

(α) Ἡ εἰς τὴν παράγραφον (α) τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νομοσχεδίου προτεινομένη ἐπιφύλαξις τροποποιεῖται περαιτέρω διὰ τῆς προσθήκης εὐθὺς μετὰ τὰς λέξεις «ἔργα ἐκκλησιαστικῆς ἢ λαϊκῆς τέχνης» (δευτέρα γραμμὴ) τῶν κομμάτων καὶ λέξεων», ὑψίστης ἀρχαιολογικῆς ἢ καλλιτεχνικῆς ἢ ἱστορικῆς σημασίας,».

Δεδομένου ὅτι ὁ προτεινόμενος νέος ὁρισμὸς τοῦ ὅρου «ἀρχαιότης» εἶναι λίαν εὐρὺς μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἐμπερικλείῃ ἀριθμὸν ἀρχαιοτήτων οὐχὶ ὑψίστης σημασίας, ἐνῷ, ἀντιθέτως, αὗται δυνατὸν νὰ ἀποτελοῦν διὰ τοὺς κατόχους των ἀντικείμενα ὑψίστης ἐκτιμήσεως, ὡς οἰκογενειακὰ κειμήλια, κλπ., ἐκρίθη σκόπιμος ἡ σμίκρυνσις τῆς εὐρύτητος τοῦ ὅρου τούτου διὰ τῆς ὡς ἄνω προσθήκης. Εἰρήσθω ἐν παρόδῳ ὅτι ἐὰν ὁ ἐν λόγῳ ὅρος ἐγίνετο ἀποδεκτός, ὡς κατετέθη, τὸ ἐν τῇ πράξει ἀποτέλεσμα θὰ ἦτο ὅτι ὁ ἀριθμὸς προσώπων κατεχόντων τὰ τοιαῦτα ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα ἄλλοτε δὲν ἐθεωροῦντο ἀρχαιότητες διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ προτεινομένου νόμου καὶ ὡς ἐκ τούτου νομίμως κατείχοντο, θὰ ἦτο δυνατόν, νὰ μὴ προβῇ εἰς δήλωσιν τούτων εἰς τὴν ἁρμοδίαν ἀρχὴν καὶ εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν νὰ μὴ καταστῶσιν ἐφικταὶ αἱ ἐπιδιώξεις τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου.

(β) Ἡ εἰς τὴν παράγραφον (β) τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ νομοσχεδίου προτεινομένη ἐπιφύλαξις ἀντικαθίσταται διὰ τῆς ἀκολούθου :

«Νοεῖται ὅτι ὁ Ὑπουργὸς κέκτηται ἐξουσίαν ὅπως, ὁσάκις μετὰ γνωμάτευσιν τοῦ Διευθυντοῦ κρίνῃ ὅτι ἀρχαιότης περιληφθεῖσα εἰς οἱονδήποτε τοιοῦτον κατάλογον ὑποβληθέντα δυνάμει οἱουδήποτε ἐν ἰσχύϊ νόμου εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαία διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ Κυπριακοῦ Μουσείου, διατάσσῃ, τηρουμένων τῶν διατάξεων τοῦ ἑδαφίου (5), τὴν παράδοσιν ταύτης εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Μουσεῖον καὶ ὁ κάτοχος ταύτης ὑποχρεοῦται ὅπως παραδώσῃ ταύτην συμφώνως πρὸς τὸ διάταγμα.».

Εἰς τὸ τέλος τῆς ὡς ἄνω προτεινομένης νέας ἐπιφυλάξεως προστίθεται ἡ ἀκόλουθος δευτέρα ἐπιφύλαξις :

«Νοεῖται περαιτέρω ὅτι εἰς περίπτωσιν ἔργου ἐκκλησιαστικῆς ἢ λαϊκῆς τέχνης οὐδὲν τοιοῦτο διάταγμα θὰ ἐκδίδηται ἐκτὸς ἐὰν τὸ ἔργον εἶναι ὑψίστης ἀρχαιολογικῆς ἢ καλλιτεχνικῆς ἢ ἱστορικῆς σημασίας.».

Τὰ μέλη τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἠσχολήθησαν ἰδιαιτέρως μὲ τὰς διατάξεις τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου, ἰδίως ἐν ὄψει τῆς εὐρύτητος τοῦ ὅρου «χρήσιμος», ὁ ὁποῖος ἐχρησιμοποιήθη εἰς τὸ κατατεθὲν νομοσχέδιον, καὶ τοῦ γεγονότος ὅτι ἀριθμὸς ἀντικειμένων τὰ ὁποῖα πρὸ τῆς προτεινομένης τροποποιήσεως τοῦ βασικοῦ νόμου ἐθεωροῦντο ὅτι κατείχοντο νομίμως καὶ συνταγματικῶς, διὰ τῆς προτεινομένης τροποποιήσεως καὶ τῆς διευρύνσεως τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ ὅρου «ἀρχαιότης» παύουν νὰ ἀποτελοῦν ἰδιοκτησίαν τοῦ κατόχου των ὡς ἐμπίπτοντα εἰς τὸν ὅρον «ἀρχαιότης», καὶ κατὰ συνέπειαν θεωροῦνται περιουσία τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Ἡ εὐρύτης τοῦ προμνησθέντος ὅρου καὶ ἡ ἐπέκτασις τῆς προτεινομένης ἐπιφυλάξεως εἰς ἁπάσας ἀνεξαιρέτως τὰς ἀρχαιότητας προεκάλεσε τὰς ἐπιφυλάξεις σχεδὸν ἁπάντων τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς. Σημειωτέον ὅτι τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ὑπεστήριξαν τὴν ἐπιβολὴν κρατικοῦ ἐλέγχου ἐπὶ τῶν τοιούτων ἀντικειμένων πλήν, ὅμως, ἐθεώρησαν ὡς ἀδικαιολόγητον τὴν διάταξιν περὶ παραδόσεως τῶν τοιούτων ἀρχαιοτήτων εἰς τὸ Κυπριακὸν Μουσεῖον ἄνευ τῆς καταβολῆς οὐδεμιᾶς ἀποζημιώσεως.

Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐνεργοῦντα ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἀντικατέστησαν τὴν λέξιν «χρήσιμος» διὰ τῶν λέξεων «ἀπολύτως ἀναγκαία» καὶ διέγραψαν τὴν διάταξιν περὶ παραδόσεως τῶν ἀρχαιοτήτων εἰς οἱονδήποτε ἐπαρχιακὸν ἢ τοπικὸν μουσεῖον, πλὴν τοῦ Κυπριακοῦ Μουσείου, ἀφοῦ ἐκ παραλλήλου ἐλήφθη πρόνοια ὅπως ἡ τοιαύτη ἐξουσία περιορισθῇ εἰς τὰς περιπτώσεις ἔργων ἐκκλησιαστικῆς ἢ λαϊκῆς τέχνης τὰ ὁποῖα θὰ κριθῶσιν ὡς ὑψίστης ἀρχαιολογικῆς ἢ καλλιτεχνικῆς ἢ ἱστορικῆς σημασίας.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ὅρους ὑφ' οὓς θὰ διατάττηται ἡ παράδοσις τῶν ἐν λόγῳ ἀρχαιοτήτων ἐκρίθη σκόπιμος ἑτέρα τροποποίησις εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον περὶ ἧς γίνεται μνεία κατωτέρω.

(γ) Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ νομοσχεδίου, ἤτοι ἐν τῷ τέλει τοῦ τροποποιουμένου ἄρθρου 33 τοῦ βασικοῦ νόμου, προστίθεται τὸ ἀκόλουθον νέον ἑδάφιον :

«(5) Ὁσάκις κρίνηται ὅτι ὡρισμένη ἀρχαιότης, νομίμως κατεχομένη, εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ Κυπριακοῦ Μουσείου τότε ὁ Ὑπουργὸς κέκτηται διακριτικὴν ἐξουσίαν ἢ νὰ ἐκδώσῃ διάταγμα παραδόσεως τῆς ἀρχαιότητος διὰ τοὺς σκοποὺς τούτους, ὁπότε δύναται νὰ καταβληθῇ εὔλογον ποσὸν ὡς φιλοδώρημα διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ κατόχου μέχρι τότε διαφύλαξιν καὶ διατήρησιν τῆς ἀρχαιότητος, ἢ νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τοῦτον ὅπως ἐξακολουθήσῃ νὰ ἔχῃ τὴν φύλαξιν ταύτης ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι δὲν θὰ ἀποξενωθῇ ταύτης καὶ ὑπὸ τοιούτους

ἑτέρους ὅρους οἵους ὁ Ὑπουργὸς ἤθελεν ὁρίσει, νοουμένου ὅτι ὁ Ὑπουργὸς θὰ ἔχῃ δικαίωμα ἐλέγχου καὶ ἐπιβλέψεως τῆς ἀρχαιότητος.».

Σκοπὸς τῆς ὡς ἄνω τροποποιήσεως εἶναι ὅπως, ὁσάκις ὡρισμένη ἀρχαιότης, νομίμως κατεχομένη, κρίνηται ἀπαραίτητος διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ Κυπριακοῦ Μουσείου, ἰσχύωσι διαζευκτικῶς, εἴτε ἡ παράδοσις ταύτης εἰς τὸν Ὑπουργὸν μὲ συνεπακόλουθον τὴν καταβολὴν εὐλόγου ποσοῦ ὡς φιλοδωρήματος διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ κατόχου μέχρι τότε διαφύλαξιν καὶ διατήρησιν τῆς ἀρχαιότητος, εἴτε νὰ ἐπιτρέπηται ἡ διαφύλαξις ταύτης ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι ὁ Ὑπουργὸς θὰ ἔχῃ δικαίωμα ἐλέγχου καὶ ἐπιβλέψεως τῆς τοιαύτης ἀρχαιότητος.

Ἡ ὡς ἄνω τροποποίησις ἐκρίθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ὡς συμβιβαστικὴ τῶν ἐκτεθεισῶν ὑπὸ ἐνίων μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἑκατέρωθεν ἀπόψεων, ἤτοι τῆς ἀπόψεως ὅτι ἐφ' ὅσον τὸ δικαίωμα τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτήτων διαφυλάττεται δὲν ἐγείρεται θέμα ἀποζημιώσεως τῶν κατόχων τῶν τοιούτων ἀντικειμένων καὶ τῆς ἀπόψεως ὅτι ἐφ' ὅσον σημαντικὸς ἀριθμὸς ἀντικειμένων, νῦν θεωρουμένων ὡς ἀρχαίων ἀντικειμένων, κατείχετο νομίμως καὶ καλῇ τῇ πίστει καὶ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ κάτοχοι τούτων διὰ τῆς περισυλλογῆς τῶν εἰς χεῖράς των ἀρχαιοτήτων συνετέλεσαν εἰς τὴν διατήρησιν αὐτῶν προστατεύσαντες τοιουτοτρόπως τὸν ἀρχαιολογικὸν πλοῦτον τῆς νήσου, δικαίως ἐγείρεται θέμα καταβολῆς εἰς αὐτοὺς εὐλόγου ποσοῦ ὡς ἀποζημιώσεως.

Ἐν προκειμένῳ ἡ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων εἶναι τῆς γνώμης ὅτι μία αὐθαίρετος καὶ κατὰ τρόπον ἀδικαιολόγητον συγκέντρωσις τῶν τοιούτων ἀρχαιοτήτων θ' ἀποτελέσῃ ἀνασταλτικὸν μέτρον διὰ τὴν δήλωσιν καὶ παράδοσιν τῶν διαφόρων ἀρχαίων ἀντικειμένων καὶ θὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα, ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει, τὴν μὴ ἐπίτευξιν τῶν ἐπιδιωκομένων διὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου σκοπῶν, ἤτοι τὴν καλυτέραν προστασίαν καὶ διαφύλαξιν τῶν ἀρχαιοτήτων.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, ἀφοῦ ἐπέφερεν εἰς τὸ νομοσχέδιον καὶ σημαντικὸν ἀριθμὸν νομοτεχνικῆς καὶ λεκτικῆς φύσεως τροποποιήσεων καὶ ἐτροποποίησε τὸν τίτλον τούτου ὥστε νὰ ἀναφέρηται ὡς «Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972», ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ ὡς ἄνω νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο τελικῶς διεμορφώθη ὑπ' αὐτῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προτοῦ δώσω τὸν λόγον εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι πιθανὸν νὰ ἐπιθυμοῦν νὰ ἀγορεύσουν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι εἰς τὴν 5ην σελίδα τῆς ἐκθέσεως τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, τὸ ἐδάφιον (5) δὲν ἀποδίδει τοὺς σκοποὺς διὰ τοὺς ὁποίους προσετέθη, διότι ἀναφέρει ὅτι «ὁ Ὑπουργὸς κέκτηται διακριτικὴν ἐξουσίαν ἢ νὰ ἐκδώσῃ διάταγμα παραδόσεως τῆς ἀρχαιότητος διὰ τοὺς σκοποὺς τούτους, ὁπότε δύναται νὰ καταβληθῇ εὔλογον ποσὸν ὡς φιλοδώρημα». Ἦτο πρόθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ εἶναι δυνητικὴ ἡ ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ἢ ἁπλῶς «νὰ ὑποχρεοῦται νὰ καταβάλλῃ ;»

Αἱ λέξεις «δύναται νὰ καταβάλῃ» καὶ ἐὰν ἀκόμη βρεθῇ ὅτι «πρέπει νὰ καταβάλῃ», τοῦ δίδει τὸ δικαίωμα ἀλλὰ δὲν τὸν ὑποχρεώνει νὰ καταβάλῃ τὸ φιλοδώρημα.

Ὁ κ. Φειδίας Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξ. κ. Πρόεδρε. Ἐπειδὴ τυγχάνει νὰ εἶμαι μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς, νομίζω ὅτι ἡ πρόθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ἀκριβῶς δυνητικὴ ἔκφρασις τῆς

φρασεολογίας ταύτης ὡς ἐνεσωματώθη εἰς τὸ Νομοσχέδιον. Δηλαδὴ ὁ Ὑπουργὸς «δύναται» ἐὰν τὸ κρίνῃ εὔλογον. Δηλαδὴ δὲν ὑποχρεοῦται νὰ καταβάλῃ ἀποζημίωσιν ἐὰν κρίνῃ ὅτι δὲν συντρέχουν ἐπαρκεῖς πρὸς τοῦτο λόγοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζαχαριάδης.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ :

Λυποῦμαι, κ. Πρόεδρε. Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ διαφωνήσω μὲ τὸν ἔντιμον συνάδελφον.

Εἶμαι ὁ εἰσηγητὴς ἂν μὴ ἐκ τῶν εἰσηγητῶν τῆς προνοίας αὐτῆς καὶ ἐνθυμοῦμαι πολὺ καλῶς ὅτι ἡ πρόθεσις ἦτο νὰ ἦτο ὑποχρεωτικὸν διὰ τὴν Κυβέρνησιν νὰ καταβάλλῃ ἀποζημίωσιν. Βεβαίως λόγῳ ἀπουσίας μου ἐκ Κύπρου δὲν παρέστην εἰς τὴν τελευταίαν συνεδρίαν καὶ δὲν ξέρω ποῖαι τελικῶς ἀπόψεις ἐπεκράτησαν. Πάντως ἡ ἀρχικὴ εἰσήγησις, ἡ ἀρχικὴ πρόθεσις τοὐλάχιστον ὡς τὴν ὑπέβαλα ἐγὼ ἦτο ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ Κυβέρνησις κατὰ κάποιον τρόπον προβαίνει εἰς τὴν κατάσχεσιν αὐτῶν τῶν ἀρχαιοτήτων ὀφείλει νὰ ἀποζημιώνῃ τοὺς κατόχους των.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Αἰμίλιος Μιχαηλίδης καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

ΑΙΜ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Παρ' ὅλον ὅτι δὲν εἶμαι μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς, ἐν τούτοις παρέστην εἰς πλείστας συνεδριάσεις καὶ παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ μὴν συμφωνήσω μὲ τὴν ἑρμηνείαν ποὺ ἔδωσεν ὁ συνάδελφος, κ. Παρασκευαΐδης. Ἡ πρόθεσις ἦτο νὰ εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἡ καταβολὴ φιλοδωρήματος καί, ἐὰν δὲν μὲ ἀπατᾷ ἡ μνήμη μου, ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς ἀνέφερεν ὅτι διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως τῆς λέξεως «δύναται» ἀποδίδεται αὐτὸ τὸ νόημα.

Μπορεῖ νὰ συμφωνῶ μαζί σας βεβαίως ὅτι δὲν ἀποδίδεται τὸ ὑποχρεωτικὸν τῆς προνοίας. Ἐν τούτοις ὁ λόγος ποὺ ἀνεγράφη ὁ ὅρος «δύναται» ἦτο κατόπιν ὑποδείξεως τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως καὶ ὄχι κατόπιν προθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ εἶναι δυνητικὴ ἡ πρόνοια καὶ ὄχι ὑποχρεωτική.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Νομίζω ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ λέξις φιλοδώρημα εἶναι ἀτυχής. Δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι κάτι τὸ ὑποχρεωτικὸν καὶ νὰ εἶναι φιλοδώρημα.

Θὰ ἔλεγα, ἐπειδὴ ἔχω προσέξει καὶ ὡρισμένας ἄλλας ἀτελείας εἰς τὸ Νομοσχέδιον, ὅτι θὰ ἦτο πρέπον νὰ σταλῇ εἰς τὴν Νομικὴν Ἐπιτροπὴν πρὸς νομοτεχνικὴν ἐπεξεργασίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἡ πρόθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς φαίνεται ἀμέσως κατωτέρω μετὰ τὴν τροποποίησιν ἡ ὁποία λέγει ὡς ἑξῆς :

«Νομίμως κατεχομένη, κρίνηται ἀπαραίτητος διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ Κυπριακοῦ Μουσείου, ἰσχύωσι διαζευκτικῶς, εἴτε ἡ παράδοσις ταύτης εἰς τὸν Ὑπουργὸν μὲ συνεπακόλουθον τὴν καταβολὴν εὐλόγου ποσοῦ ὡς φιλοδωρήματος».

Ἡ λέξις σημαίνει «θὰ πρέπει νὰ καταβληθῇ», «θά», «ἀντὶ «δύναται», ἴσως νὰ ἠμποροῦσε νὰ πῇ, «ὁπότε δύναται νὰ καταβληθῇ», «ὁπότε θὰ καταβληθῇ εὔλογον ποσὸν ὡς φιλοδώρημα.»

Ἡ λέξις «φιλοδώρημα» ἐδῶ δὲν εἶναι ὑπὸ τὴν συνήθη ἔννοιαν ποὺ ἔχομεν εἰς τὴν καθομιλουμένην, ἀλλὰ ὑποδηλοῖ ὅτι δὲν εἶναι ἡ πραγματικὴ ἀξία τοῦ ἀντικειμένου ἀλλὰ μία τρόπον τινὰ ἱκανοποίησις τῆς τιμῆς τῆς ἀρχαιότητος, ἡ ὁποία ὀφείλει νὰ παραδοθῇ εἰς τὸν Ὑπουργόν.

Πάντως ἡ πρόβλεψις εἶναι ὄχι «δύναται» ἀλλὰ «θὰ καταβληθῇ» κάποια ἀποζημίωσις ἢ φιλοδώρημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅπως εἶναι διατυπωμένη ἡ φράσις παρέχει εἰς τὸν Ὑπουργὸν δύο κεχωρισμένας διακριτικὰς ἐξουσίας. Ἡ πρώτη διακριτικὴ ἐξουσία εἶναι ὅτι δύναται, ἐὰν κρίνῃ ἀναγκαῖον, νὰ καταβάλῃ φιλοδώρημα.

Ἡ δευτέρα δυνητικὴ ἐξουσία εἶναι ὅτι καὶ τὸ ποσὸν τοῦ φιλοδωρήματος ἀφίεται εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ.

Ἐπομένως, ὅπως εἶναι διατυπωμένον, μπορεῖ ὁ Ὑπουργὸς νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ καταβάλῃ φιλοδώρημα, ἐὰν κρίνῃ τοῦτο σκόπιμον καί, δεύτερον, ἔχει καὶ δευτέραν διακριτικὴν ἐξουσίαν, ποῖον τὸ ποσὸν τοῦ φιλοδωρήματος τὸ ὁποῖον θὰ καταβάλῃ.

Ἐὰν αὐτὴ ἦτο ἡ πρόθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀσφαλῶς τὸ ἀποδίδει.

Ἐὰν ἡ πρόθεσις ἦτο ὅτι «θὰ καταβάλλῃ» καὶ θὰ ἄφηνε τὴν δευτέραν διακριτικὴν ἐξουσίαν εἰς τὸν Ὑπουργὸν ὅσον ἀφορᾷ τὸ ποσόν, τότε ἡ διατύπωσις πρέπει νὰ εἶναι «καταβάλλεται εὔλογον ποσὸν ὡς φιλοδώρημα». Τὸ «καταβάλλεται» εἶναι ὑποχρεωτικόν, ἀφήνεται δὲ τὸ ποσὸν τοῦ φιλοδωρήματος εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Ὑπουργοῦ.

Ἐὰν πάσῃ περιπτώσει, ἐπειδὴ ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν κ. Ξάνθος Κληρίδης παρετήρησε καὶ ἄλλας νομοτεχνικὰς διορθώσεις, καλὸν θὰ ἦτο τὸ Νομοσχέδιον νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν πρὸς ἐξέτασιν.

Τὸ Νομοσχέδιον παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν πρὸς ἐξέτασιν διαφόρων νομοτεχνικῶν θεμάτων.

«Ὁ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμος τοῦ 1968».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν συμπληρωματικὴν ἔκθεσιν εἰς τὴν Βουλήν.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

ΔΕΥΤΕΡΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1968».

Παρόντες :

Ξάνθος Κληρίδης, Πρόεδρος
Παναγιώτης Δημητρίου
Νίκος Κόσιης
Ἀνδρέας Φάντης
Χριστόφορος Χριστοφίδης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν προέβη ἐκ δευτέρου εἰς ἐπανεξέτασιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου καὶ εἰδικώτερον ἀριθμοῦ ἄρθρων τούτου τὰ ὁποῖα ἔτυχον βασικῶν τροποποιήσεων ἐκ μέρους αὐτῆς, εἰς ἔκτακτον συνεδρίασίν της ἥτις ἔλαβε χώραν σήμερον. Εἰς τὴν συνεδρίασιν ταύτην κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καθὼς ἐπίσης ἀντιπροσωπεία τοῦ Κυπριακοῦ Συνδέσμου Ἰδιοκτητῶν Ἀκινήτων Λτδ., ἥτις δι' ὑπομνήματος αὐτῆς ὑποβληθέντος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ κοινοποιηθέντος εἰς τὸν Πρόεδρον καὶ τὰ λοιπὰ Μέλη τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ὑπέβαλεν ἀριθμὸν συμπληρωματικῶν εἰσηγήσεων δι' ἐξέτασιν.

Ὡς γνωστόν, συνετάχθησαν ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν εἰς ἣν παρεπέμφθη πρὸς μελέτην τὸ νομοσχέδιον, δύο ἐκθέσεις αἵτινες καὶ ἀνεγνώσθησαν εἰς τὴν Βουλὴν πλήν, ὅμως, τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον δὲν ἐψηφίσθη εἰς νόμον, τῆς τρίτης ἀναγνώσεως αὐτοῦ ἀναβληθείσης ὑπὸ τοῦ Σώματος ἐπὶ δεκαπενθήμερον ἵνα ἐν τῷ μεταξὺ παρασχεθῇ ἡ εὐκαιρία εἰς οἱονδήποτε ἐνδιαφερόμενον πρόσωπον νὰ ἐκφέρῃ ἐπ' αὐτοῦ οἱασδήποτε ἀπόψεις, ἀφοῦ αἱ προαναφερθεῖσαι βασικαὶ τροποποιήσεις τοῦ νομοσχεδίου δημοσιευθῶσιν εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας πρὸς γενικὴν πληροφορίαν.

Ὡς καὶ ἀνωτέρω ἀναφέρεται, ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν εἶχε τὴν εὐκαιρίαν, πέραν τοῦ σταλέντος εἰς αὐτὴν ὑπομνήματος, νὰ ἀκούσῃ καὶ διὰ ζώσης τὰς ἀπόψεις ἐκπροσώπων τοῦ Κυπριακοῦ Συνδέσμου Ἰδιοκτητῶν Ἀκινήτων οἵτινες καὶ ἦσαν οἱ μόνοι ὑποβαλόντες ἀπόψεις εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τοῦ ὅλου θέματος. Ἐπίσης τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀνταλλάξωσιν ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ ὅλου θέματος μετ' ἐκπροσώπων τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Βασικῶς αἱ ὑποβληθεῖσαι ἐκ μέρους τοῦ ἐν λόγῳ Συνδέσμου εἰσηγήσεις ἀναφέρονται—

(α) εἰς τὸν καθορισμὸν χρονικῶν ὁρίων εἰς τὴν ὅλην διαδικασίαν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν Τοπικῶν Σχεδίων ἢ Σχεδίων Περιοχῆς·

(β) εἰς τὴν προσθήκην ἀριθμοῦ τροποποιήσεων εἰς τὰ σχετικὰ περὶ ἀποζημιώσεων ἄρθρα ἐπὶ τῷ τέλει καλυτέρας, κατὰ τὴν γνώμην των, κατοχυρώσεως καὶ προστασίας τῶν ἐπηρεαζομένων πολιτῶν·

(γ) εἰς τὴν εἰσαγωγὴν νέων προνοιῶν περὶ παροχῆς ἀποζημιώσεων εἰς τὰς περιπτώσεις δυσμενοῦς ἐπηρεασμοῦ ἰδιοκτησίας τινὸς καὶ τὴν προσθήκην σχετικῆς διατάξεως περὶ ἐπιδόσεως εἰδοποιήσεως ἀναγκαστικῆς ἀγορᾶς ὑπὸ τῆς Πολεοδομικῆς Ἀρχῆς ἰδιοκτησίας τινὸς τῆς ὁποίας ἡ ἀξία ἤθελεν οὐσιωδῶς ἐπηρεασθῇ συνεπείᾳ πολεοδομικῆς ἀποφάσεως· καὶ

(δ) εἰς τὸν καθορισμὸν τῆς ἡμερομηνίας ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος καὶ τοῦ τρόπου ἐφαρμογῆς τοῦ προτεινομένου νόμου.

Τὰ μέλη τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν μελετήσαντα ἐπισταμένως μίαν ἑκάστην τῶν προταθεισῶν εἰσηγήσεων ἐκ μέρους τοῦ ἐν λόγῳ Συνδέσμου κατέληξαν κατόπιν ἐκτενοῦς ἐπ' αὐτῶν συζητήσεως εἰς τὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα :

(α) Δὲν εἶναι πρακτικῶς δυνατὸν νὰ τεθῇ χρονικὸν ὅριον ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ λαμβάνωνται αἱ ἀποφάσεις τοῦ Ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ ἐπὶ ἐνστάσεων τοῦ κοινοῦ ἢ θὰ ἀκούωνται αἱ ἀπόψεις ἐν γένει αὐτοῦ ἐπὶ τῶν διαφόρων Τοπικῶν Σχεδίων καὶ Σχεδίων Περιοχῆς καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ τίθενται ταῦθα ἐν ἐφαρμογῇ. Ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ τούτου θέματος τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς θεωροῦν σκόπιμον νὰ παρατηρήσωσιν ὅτι αἱ ὑπ' αὐτῶν προταθεῖσαι τροποποιήσεις ἐπὶ τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου προστατεύουσι κατὰ τὸν πλέον ἀποτελεσματικὸν τρόπον τοὺς πολίτας, ἐπὶ πλέον δὲ ἀποτελοῦσιν ἀσφαλῆ μέτρα, διὰ τῆς προβλεπομένης εὐρείας δημοσιότητος τῶν ἑκάστοτε σχεδίων, πρὸς ἐξάλειψιν οἱωνδήποτε τυχὸν δημιουργηθησομένων καταστάσεων κερδοσκοπίας ὑπὸ προσώπων ἀρκούντως ἐνημερωμένων ἐπὶ τῶν Σχεδίων τούτων.

(β) Ἄποψις τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὅτι διὰ τῶν ἐπενεχθεισῶν ὑπ' αὐτῶν τροποποιήσεων εἰς τὸ ἀντίστοιχον Μέρος τοῦ νομοσχεδίου, τὸ προνοοῦν περὶ καταβολῆς ἀποζημιώσεων, κατοχυρώνονται πλήρως τὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν ἀλλὰ καὶ δὲν ἀποκλείεται ἡ ὕπαρξις ἀριθμοῦ περιορισμῶν καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ δικαιώματα ταῦτα διὰ νὰ καθίσταται δυνατὸς ὁ περιορισμὸς τῶν ὑπερβολικῶν ἀπαιτήσεων δι' ἀποζημιώσεις καὶ κατὰ συνέπειαν ἐφικτὴ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς προτεινομένης νομοθεσίας. Εἰρήσθω ἐν παρόδῳ ὅτι αἱ προταθεῖσαι ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς σχετικαὶ τροποποιήσεις ἐβασίσθησαν ἐπὶ τῆς κτηθείσης ἐμπειρίας ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς ἑτέρων σχετικῶν πρὸς τὰ θέματα ταῦτα νομοθεσιῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἰσχυουσῶν ἐν προκειμένῳ συνταγματικῶν διατάξεων.

(γ) Ἡ προτεινομένη προσθήκη νέου ἄρθρου προβλέποντος πληρωμὴν ἀποζημιώσεων διὰ δυσμενῆ περιορισμὸν τῆς ἀξίας ἀκινήτου τινὸς ἰδιοκτησίας ἐνδεχομένως θὰ εἶχε τὴν σκοπιμότητα καὶ τὴν θέσιν του ἐὰν τὸ νομοσχέδιον ἐξητάζετο ὑπὸ τὴν μορφὴν ὑφ' ἣν τοῦτο κατετέθη ἀρχικῶς εἰς τὴν Βουλήν. Αἱ ἐπενεχθεῖσαι τροποποιήσεις ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὸ νομοσχέδιον καὶ εἰδικώτερον εἰς τὰ ἄρθρα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν καταβολὴν ἀποζημιώσεων καθιστοῦν τὴν γενομένην εἰσήγησιν τοῦ Συνδέσμου ἀνέφικτον καὶ οὐχὶ ἀναγκαίαν εἰς τὴν περίπτωσιν. Περαιτέρω καὶ ἐπὶ πλέον τῶν προταθεισῶν τροποποιήσεων πρὸς διασφάλισιν τοῦ δικαιώματος τῶν πολιτῶν δι' ἀποζημιώσεις, ἐν περιπτώσει οὐσιώδους μειώσεως τῆς ἀξίας τῶν ἀκινήτων των, ὑφίσταται ἐπαρκὴς συνταγματικὴ κατοχύρωσις τούτων.

(δ) Ἡ γενομένη εἰσήγησις πρὸς ἑρμηνείαν τοῦ χρησιμοποιηθέντος εἰς τὸ προταθὲν νέον ἄρθρον περὶ ἐπιβολῆς τέλους βελτιώσεως ὅρου περὶ «αὐξήσεως» τῆς ἀξίας οἱασδήποτε ἀκινήτου ἰδιοκτησίας ὀφειλομένης εἰς οἱανδήποτε ἀνάπτυξιν ἐκτελεσθεῖσαν ἢ ἐκτελεσθησομένην δημοσίᾳ δαπάνῃ, θὰ ἠδύνατο κάλλιστα νὰ καθορισθῇ διὰ τῶν ἐν αὐτῷ προβλεπομένων ὅπως ἐκδοθῶσι Κανονισμῶν. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν διεύρυνσιν τῆς προθεσμίας ἐντὸς τῆς ὁποίας θὰ ἠδύναντο νὰ μελετηθῶσιν ὑπὸ τῆς Βουλῆς οἱοιδήποτε Κανονισμοὶ κατατιθέμενοι πρὸς τοῦτο ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας θὰ ἠδύνατο τοῦτο ν' ἀντιμετωπισθῇ ἀναλόγως τῶν ἀναφυηθησομένων εἰς τὸ μέλλον δυσκολιῶν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ ἀκολουθουμένων προηγουμένων.

(ε) Ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἐγερθέντα θέματα ἐκ μέρους τοῦ Συνδέσμου Ἰδιοκτητῶν Ἀκινήτων ἅτινα ἅπτονται τῆς πλημμελοῦς ἢ μὴ ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τῆς προτεινομένης νομοθεσίας ταῦτα ἀναμφιβόλως δύνανται νὰ τοποθετηθῶσιν εἰς τὰς ἤδη γενομένας ἀρκούντως σαφεῖς

παρατηρήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν συνταχθεῖσαν ὑπ' αὐτῆς ἀρχικὴν ἔκθεσιν. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἐπανατονίζεται ὅτι τόσον τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ὅσον, ὡς ἐλπίζεται, καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων θὰ εἶναι διατεθειμένα νὰ ἐξετάσωσιν εὐνοϊκῶς τυχὸν εἰσηγηθησομένας ἐποικοδομητικὰς προτάσεις διὰ τροποποίησιν τῆς προτεινομένης νομοθεσίας αἵτινες ἐνδεχομένως θὰ ἤθελον προκύψει ἐκ τῆς ἐν τῇ πράξει ἐφαρμογῆς τῆς νομοθεσίας ταύτης.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν εἶναι τῆς γνώμης ὅτι τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς θὰ ἔδει νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου ἄνευ οὐδεμιᾶς περαιτέρω προσθήκης ἐπ' αὐτοῦ ἐκτὸς τῶν ἤδη εἰς δευτέραν ἀνάγνωσιν ἐγκριθεισῶν τροποποιήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἑπομένως, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει οὐδεμία εἰσήγησις διὰ περαιτέρω τροποποιήσεις, ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις συνεπληρώθη, αἱ τροποποιήσεις αἱ ὁποῖαι ἔγιναν ἀρχικῶς ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐνεκρίθησαν ὑπὸ τοῦ Σώματος καὶ παραμένει τώρα νὰ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν κατὰ τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν ὁλόκληρον τὸ Νομοσχέδιον.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

Ὁ κ. Φειδίας Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξ. κ. Πρόεδρε. Ἐπειδὴ εὑρισκόμεθα εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς συμπληρωματικῆς ἐκθέσεως ὀφείλω νὰ ψηφίσω, δι' αὐτὸ αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ αἰτιολογήσω τὴν ἐναντίον τοῦ Νομοσχεδίου ψῆφον μου διὰ τῶν ἑξῆς :

Κατ' ἀρχὴν δὲν ἀντιτίθεμαι εἰς τὴν ὕπαρξιν συγχρόνου πολεοδομικῆς νομοθεσίας, ἀλλὰ ἐπιμένω εἰς τὸ ἑξῆς σημεῖον, κ. Πρόεδρε, ὅτι τὸ κράτος εἶναι ἀνέτοιμον νὰ ἔχῃ καὶ νὰ παραδώσῃ τὸν Νόμον αὐτὸν εἰς ἀξιοπίστους χεῖρας διαχειρίσεως τῶν προκυπτόντων ἐκ τοῦ Νομοσχεδίου τούτου διατάξεων καὶ κανονισμῶν. Δηλαδή, κ. Πρόεδρε, νομίζω ὅτι τὸ κράτος αὐτό, προτοῦ προβῇ εἰς χρῆσιν τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ, ὀφείλει νὰ ἐπινοήσῃ, νὰ ἐξεύρῃ καὶ νὰ ἐγκαταστήσῃ κατάλληλον μηχανισμὸν χειρισμοῦ τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ, δηλαδὴ ἀξιόπιστον Ἐπιτροπήν, ἡ ὁποία δὲν θὰ προβῇ εἰς ὑπερβασίας ἢ δὲν θὰ ταλαιπωρήσῃ τὸ κοινὸν ἢ δὲν θὰ ἐπαυξήσῃ τὰς δυσκολίας τοῦ κοινοῦ κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου αὐτοῦ. Ἐπειδή, δὲ κ. Πρόεδρε, δὲν αἰσθάνομαι εὐτυχὴς ὅτι θὰ τύχῃ ὁ Νόμος, τὸ Νομοσχέδιον αὐτό, τοιούτου λογικοῦ χειρισμοῦ ἐκ μέρους τοὐλάχιστον τῶν νῦν ὑπαρχόντων μηχανισμῶν καὶ ὀργάνων, διὰ ταῦτα θὰ καταψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι τοῦτο νὰ συνετίσῃ ὀλίγον τὴν Κυβέρνησιν νὰ προβῇ εἰς τὴν δημιουργίαν καταλλήλου μηχανισμοῦ πρὸς χειρισμὸν τοῦ Νομοσχεδίου καὶ καταλλήλου μηχανισμοῦ ποὺ θὰ ἐξυπηρετῇ πράγματι τὸ κοινὸν καὶ δὲν θὰ ἐπαυξήσῃ τὰς ταλαιπωρίας αὐτοῦ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Κατὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου ἀπέσχον τῆς ψηφοφορίας καὶ εἶχα δηλώσει τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους εἶχα ἀποφασίσει νὰ τηρήσω ἀποχήν.

Δυστυχῶς, κατὰ τὸ διαρρεῦσαν διάστημα ἐπηκολούθησαν μερικὰ γεγονότα τὰ ὁποῖα ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι εἶναι ἀρκετὰ ἄξια λόγου νὰ ἀχθοῦν ἐνώπιον τῶν ἐντίμων μελῶν τῆς Βουλῆς καὶ διὰ νὰ ἀποδείξουν μὲ ποῖον τρόπον οἱ διάφοροι ἁρμόδιοι τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας χειρίζονται τὰ ἐπιβληθέντα ἤδη διὰ διατάγματος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου πολεοδομικὰ μέτρα καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ τονίσουν εἰς τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς τοὺς κινδύνους ποὺ τυχὸν θὰ δημιουργήσῃ ἡ ψήφισις τοῦ παρόντος νομοσχεδίου παρ' ὅλον τὸ γεγονὸς ὅτι, ὡς τοῦτο διεμορφώθη ἀπὸ τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν, εἶναι ἕνα ἀρκετὰ καλὸν καὶ δημοκρατικὸν νομοσχέδιον.

Μετὰ τὴν δημοσίευσιν, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, τῶν διαταγμάτων διὰ τὴν Λεμεσὸν καὶ τὴν Ἀμμόχωστον δύο Ἐπιτροπαὶ ἀπὸ διαφόρους παράγοντας καὶ τῶν δύο πόλεων ἀνέλαβον νὰ ἔλθουν εἰς ἐπαφὴν μὲ τοὺς ἁρμοδίους τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας, τῇ μεσολαβήσει τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, διὰ τὴν συζήτησιν τῶν διαταγμάτων καὶ τῶν διαφόρων ζωνῶν, τῶν συντελεστῶν δομῆς, κλπ. Μετὰ ἀπὸ μίαν ἐξαντλητικὴν ἐργασίαν τῆς Ἐπιτροπῆς Λεμεσοῦ μετὰ τῶν ἁρμοδίων τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας καὶ ἀφοῦ κατέληξαν εἰς ἓν ἀποτέλεσμα σοβαρόν, ἀποτέλεσμα μελέτης, ἀποτέλεσμα ποὺ ἠδύνατο νὰ ἐφαρμοσθῇ ἓν τινι μέτρῳ μέσα εἰς τὰ σημερινὰ δεδομένα, τὴν τελευταίαν στιγμὴν τὸ Τμῆμα Πολεοδομίας, στηριζόμενον εἰς τὴν δύναμιν ποὺ τοῦ δίδει τὸ διάταγμα, ἄρα καὶ εἰς τὴν δύναμιν ποὺ θὰ τοῦ δίδῃ αὔριον ὁ Νόμος, ὑπανεχώρησε, καὶ τοῦτο τὸ δηλώνω ὑπευθύνως, διότι ὑπευθύνως τὸ ἤκουσα παρὰ τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς Λεμεσοῦ, κ. Σταύρου Γαλαταριώτη.

Μὲ ποίαν, ἐπομένως, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἐμπιστοσύνην δύναται τὸ Σῶμα τοῦτο ἢ καὶ ὁ Κυπριακὸς λαὸς νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν μέτρων πολεοδομίας ὅταν οἱ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι χειρίζονται τοιαύτης φύσεως σοβαρὰ θέματα ὅ,τιδήποτε συμφωνήσουν σήμερα τὴν ἐπαύριον εὑρίσκουν τρόπον ἢ καὶ παράθυρον δι' ὑπεκφυγὴν καὶ ἐπανέρχονται ἐκεῖ ποὺ ἡ δύναμις εὑρίσκεται, εἴτε εἰς τὸ διάταγμα εἴτε εἰς τὸν Νόμον.

Λυποῦμαι, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἀλλὰ νομίζω ὅτι εἶναι ὀρθὸν νὰ ἀκουσθοῦν αὐτὰ τὰ πράγματα ἀπὸ τὴν Βουλήν, διὰ νὰ γνωρίζῃ ἡ Βουλὴ ἐὰν θὰ πρέπει νὰ δώσῃ ἐξουσίας εἰς ἕνα Τμῆμα ποὺ χειρίζεται τόσον σοβαρὰ θέματα ποὺ ἅπτονται γενικωτέρων θεμάτων πολιτικῆς καὶ οἰκονομίας αὐτοῦ τοῦ τόπου μὲ αὐτὸν τὸν ἐπιπόλαιον τρόπον.

Δι' αὐτό, προσωπικῶς, καὶ ἐπειδὴ ἔχω πικρὰν πεῖραν καὶ ὡς Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀμμοχώστου ποὺ διαχειρίζεται τὸ θέμα τοῦτο, ἀπὸ τὴν στάσιν τῶν ἁρμοδίων τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας, ὄχι μόνον αὐτὴν τὴν φορὰν δὲν θὰ ἀπόσχω ἀλλὰ θὰ καταψηφίσω τὸ νομοσχέδιον καὶ καλῶ τὰ ἔντιμα Μέλη τῆς Βουλῆς, ἀφοῦ ἀναλογισθοῦν αὐτὰ καὶ μόνον τὰ δεδομένα ποὺ ἀποδεικνύουν, ἐπαναλαμβάνω, τεραστίαν ἐπιπολαιότητα δι' ἕνα τόσον σοβαρὸν θέμα, νὰ πράξουν καὶ αὐτοὶ τὸ ἴδιον.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν πρόκειται νὰ ὁμιλήσω περὶ τοῦ Νομοσχεδίου, ἀλλὰ θὰ ἤθελα νὰ προβῶ εἰς τὴν ἑξῆς παρατήρησιν.

Εἶναι δικαίωμα τοῦ κάθε Μέλους νὰ ψηφίσῃ ἢ νὰ καταψηφίσῃ ἓν Νομοσχέδιον.

Νομίζω ὅμως ὅτι κρίσεις ἐναντίον ὑπευθύνων δημοσίων ὑπαλλήλων εἰς Τμήματα τῆς Κυβερνήσεως πρέπει νὰ λέγωνται μετὰ μεγίστης προσοχῆς.

Εἶναι ἡ δευτέρα φορὰ ποὺ τὸ ἔντιμον Μέλος ἐπιτίθεται ἐναντίον ὑπαλλήλων τῆς Κυβερνήσεως. Εἰς τὴν προηγουμένην φορὰν ἀπεδείχθη ὅτι ἐψεύσθη, τὴν δευτέραν φορὰν νομίζω ὅτι ἡ ἐπιπολαιότης εἶναι ἰδική του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

ΗΡ. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Εἰλικρινῶς πιστεύω ὅτι καλύτερον συνήγορον δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ εὕρουν οἱ ἁρμόδιοι τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας. Τοὺς τὸν χαρίζω πραγματικά. Μόνον ὑπενθυμίζω εἰς τὸν ἔντιμον συνάδελφον ὅτι ἡ κριτικὴ εἶναι ἔργον τῆς Βουλῆς καὶ προσωπικὰ τοὐλάχιστον ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρος ἡ Βουλὴ οὐδέποτε διεμαρτυρήθη ὅταν ὁ ἴδιος ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ὄχι μόνον ὡμίλουσε διὰ γεγονότα, ἀλλὰ ἀπεκάλει καὶ Ὑπουργοὺς ἢ «ψεύστας» ἢ «ὄχι εἰλικρινεῖς» κλπ.

Δὲν θὰ ἀσχοληθῶ ἐν πάσῃ περιπτώσει μὲ λεπτομερείας γύρω ἀπὸ αὐτὸ τὸ θέμα διότι, ὅ,τι ἔχω ἀναφέρει, εἶναι μὲ στοιχεῖα, ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ἀφορᾷ μίαν Ἐπιτροπὴν συσταθεῖσαν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν καὶ ἐὰν ὁ κ. συνάδελφος δὲν ἔχῃ ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν ὑποφαινόμενον ἂς ἀποταθῇ εἰς τὸν ἔντιμον Ὑπουργὸν Ἐσωτερικῶν ἢ καὶ εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς, κ. Σταῦρον Γαλαταριώτην.

Αὐτὰ διὰ τὸν συνάδελφον, ὅσον δὲ διὰ τὴν ὑπεράσπισιν ποὺ δίδει, λυποῦμαι, ἀλλὰ ἐὰν ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνησις θὰ ἔχῃ πολλοὺς ὑποστηρικτὰς ὡς εἶναι ὁ κ. Χριστοφίδης, πιστεύω ὅτι τὸ τέλος της θὰ εἶναι πολὺ σύντομον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν πρόκειται νὰ ὑπεισέλθω εἰς τὰς ἀντεγκλήσεις καὶ εἰς τοὺς χαρακτηρισμοὺς τῶν συναδέλφων κ.κ. Χατζηηρακλέους καὶ Χριστοφίδη.

Μίαν παρατήρησιν ὅμως ἔχω νὰ κάμω ἐπὶ ὅσων ἐλέχθησαν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Χατζηηρακλέους. Ἐχαρακτήρισε τὸ τροποποιηθὲν Νομοσχέδιον ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ὡς πολὺ καλὸν καὶ ὡς δημοκρατικόν. Ἄρα ὁ Νόμος, ὁ ὁποῖος πρόκειται νὰ ψηφισθῇ μπορεῖ νὰ λειτουργήσῃ, μπορεῖ νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἶναι κατὰ κάποιον τρόπον ὁ ἐνδεδειγμένος, ὁ μόνος Νόμος ποὺ μπορεῖ σήμερον νὰ λειτουργήσῃ ὅσον ἀφορᾷ τὴν πολεοδομίαν.

Ἡμεῖς εἴμεθα Νομοθετικὸν Σῶμα καὶ ἀδιαφοροῦμεν μέχρι ποίου βαθμοῦ εἶναι εἰς θέσιν, εἶναι ἔντιμοι ἢ μὴ ἔντιμοι, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι θὰ ἐφαρμόσουν τὸν Νόμον.

Ἐπιδίωξίς μας εἶναι νὰ κάμωμεν νομοθεσίαν ἡ ὁποία νὰ εἶναι εἰς τὰ μέτρα καὶ εἰς τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ τοῦ τόπου. Ἀφοῦ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, καὶ κατὰ τὴν δήλωσιν τοῦ κ. Χατζηηρακλέους ἔχει ἐπιτευχθῇ εἰς τὸν δυνατὸν βαθμὸν ποὺ μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθῇ, διερωτῶμαι διατὶ νὰ καταψηφισθῇ ὁ Νόμος ἐὰν ὡρισμένοι ὑπάλληλοι κατὰ τὴν κρίσίν του δὲν εἶναι τόσον ἔντιμοι, τόσον ἱκανοὶ νὰ τὸν ἐφαρμόσουν.

Εἶναι καθῆκον μας, εἴτε τώρα εἴτε ἐκ τῶν ὑστέρων, νὰ ἐπισημάνωμεν αὐτὴν τὴν κατάστασιν καὶ νὰ τὴν ψέξωμεν, νὰ τὴν κριτικάρωμεν καὶ νὰ προσπαθήσωμεν νὰ τὴν διορθώσωμεν. Ἀλλὰ τὸν Νόμον, ἀφοῦ τὸν ἀνεγνώσαμεν καὶ ὁ ἴδιος τὸν ἐπεκρότησε, νὰ τὸν ψηφίσωμεν. Χωρὶς νὰ θέλω νὰ πείσω τὸν κ. Χατζηηρακλέους νὰ τὸν ψηφίσῃ. Δικαίωμά του νὰ τὸν ψηφίσῃ ἢ νὰ τὸν καταψηφίσῃ.

Ἡ παρατήρησίς μου ὅμως αὐτὴ εἶναι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψὼν εἶχε ζητήσει τὸν λόγον.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Καὶ ὅταν δὲν ἐψήφισα εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν, τὸ Νομοσχέδιον περὶ Πολεοδομίας, εἶχα ἀναφέρει ὅτι πράττω τοῦτο διότι εἶναι βασισμένον ἐπὶ ξένης νομοθεσίας καὶ ἐκτὸς τῆς Κυπριακῆς πραγματικότητος.

Ἐπιμένω ὅτι τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ εἶναι βασισμένον ἐπὶ ξένης νομοθεσίας, ὅτι οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει μὲ τὸν τόπον μας καὶ ἐπιμένω καὶ λέγω ὅτι θὰ ἐπιφέρῃ καταστροφὴν ὁλοκλήρων περιοχῶν καὶ ἰδιαιτέρως ἀγροτικῶν περιοχῶν εἰς τὸν τόπον μας καὶ ὅτι θὰ ἐπιφέρῃ σάλον καὶ ἀναστάτωσιν. Ὡς ἐκ τούτου, κύριε Πρόεδρε, θὰ καταψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶναι δικαίωμα ἑνὸς ἑκάστου Βουλευτοῦ νὰ ἐξηγῇ τὸν λόγον διὰ τὸν ὁποῖον εἴτε θὰ καταψηφίσῃ εἴτε θὰ ἀπόσχῃ τῆς ψηφοφορίας ἐπὶ οἱουδήποτε νομοθετήματος τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

Λυποῦμαι νὰ παρατηρήσω ὅτι εἰς τὴν παροῦσαν συνεδρίαν ὡρισμένοι Βουλευταὶ προσπαθοῦντες νὰ ἐπεξηγήσουν τὸν λόγον διὰ τὸν ὁποῖον θὰ ἀπόσχουν ἢ θὰ κατάψηφίσουν τὸ Νομοσχέδιον μετέφεραν τὸ θέμα ἀπὸ τῆς ὀρθῆς αὐτοῦ βάσεως εἰς κατηγορητήριον ἐναντίον τοῦ ἁρμοδίου Τμήματος τὸ ὁποῖον θὰ ἐφαρμόσῃ τὸν Νόμον.

Εἶναι πρωτάκουστον, ἔντιμοι κύριοι Βουλευταί, δι' οἱανδήποτε Βουλὴν νὰ μέμφεται ὄργανα τῆς Κυβερνήσεως, νὰ ἰσχυρίζεται ὅτι τὰ ὄργανα τῆς Κυβερνήσεως δὲν ἐκτελοῦν τὸ καθῆκον των, ἀλλὰ νὰ μὴν μέμφεται τὴν ἰδίαν τὴν Κυβέρνησιν. Διότι ἡ ἀρχὴ εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεφέρθησαν οἱ ἔντιμοι Βουλευταὶ δὲν εἶναι κράτος ἐν κράτει, εἶναι Ὑπηρεσία τῆς Δημοκρατίας, εἶναι Ὑπηρεσία ἡ ὁποία ἐλέγχεται ἀπὸ τὸν προϊστάμενον Ὑπουργόν, ὁ ὁποῖος ἐλέγχεται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τοῦ κράτους καὶ ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Ἐὰν ἐπομένως ὑπάρχουν παράπονα ὅτι ἡ Ὑπηρεσία αὐτὴ δὲν ἐκτελεῖ τὸ καθῆκον της κανονικῶς καὶ ὑπάρχει ἀνοχὴ ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, τότε ἡ ἐπίκρισις θὰ ἔπρεπε νὰ ἦτο κατὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ οὐχὶ κατὰ τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας.

Ἐὰν ὅμως ἐξ ἀντιθέτου ἡ Κυβέρνησις διαφωνῇ μὲ τὴν ἀρχήν, τὴν ἐκ δημοσίων ὑπαλλήλων ἀρχήν, τότε εἶναι καθῆκον τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἐκδιώξῃ τοὺς ὑπευθύνους καὶ νὰ προβῇ εἰς ἀνασύστασιν τῆς ἀρχῆς.

Εἰς οὐδεμίαν Βουλὴν ἐπικρίνονται ὄργανα. Ἡ κριτικὴ τὴν ὁποίαν ἐξασκεῖ ἡ Βουλὴ ἢ ὁ ἔλεγχος τὸν ὁποῖον ἐξασκεῖ ἡ Βουλή, εἶναι πάντοτε μεταξὺ Βουλῆς καὶ Κυβερνήσεως καὶ οὐδέποτε μεταξὺ Βουλῆς καὶ δημοσίων ὑπαλλήλων.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει καὶ ἡ παρατήρησις τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ, κ. Χριστοφίδη, ἦτο ἐκτὸς τάξεως, ἀλλὰ καὶ τὰ ὅσα ἐξέφρασεν ὁ Βουλευτὴς κ. Χατζηηρακλέους, αὐστηρῶς, ὁμιλοῦντες, ἦσαν ἐκτὸς τάξεως, διότι ἡ Βουλὴ οὐδέποτε ἐπικρίνει Δημοσίας Ὑπηρεσίας, ἀλλὰ πάντοτε ἐπικρίνει τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν εὐθύνην διὰ τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τῶν Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν.

Ὁ κ. Αἰμίλιος Μιχαηλίδης.

ΑΙΜ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐπειδὴ προτίθεμαι νὰ ἀπόσχω τῆς ψηφοφορίας, παρακαλῶ ὅπως μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ δικαιολογήσω τὴν ἀποχήν μου.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ἐνῶ κατ' ἀρχὴν συμμερίζομαι τὴν ἄποψιν ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ ὕπαρξις πολεοδομικῆς νομοθεσίας, διὰ τὴν προγραμματισμένην καὶ ὀρθολογιστικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου, ἐν τούτοις διατηρῶ σοβαρὰς ἐπιφυλάξεις κατὰ πόσον διὰ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου θὰ ἐπιτευχθοῦν οἱ ἐπιδιωκόμενοι σκοποὶ ἢ κατὰ πόσον θὰ δημιουργήσωμεν μίαν νέαν καὶ ἐνδεχομένως πολὺ σοβαρωτέραν πηγὴν προστριβῆς ἢ προστριβῶν μεταξὺ τοῦ ἐπηρεαζομένου κοινοῦ καὶ τῆς Κυβερνήσεως ἢ τῶν ἁρμοδίων Σωμάτων τῆς Κυβερνήσεως.

Λυποῦμαι διότι διὰ τὴν ρύθμισιν ἑνὸς τόσον σοβαροῦ θέματος—καὶ τοιοῦτον χαρακτηρίζεται καὶ ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς τὸ ὁποῖον ἔχει ἐπιπτώσεις ἢ δυνατὸν νὰ ἔχῃ ἐπιπτώσεις ἐπὶ ὅλων τῶν πολιτῶν, ἐκλήθη ἡ μέθοδος τῆς συντάξεως καὶ καταθέσεως ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἑνὸς Νομοσχεδίου τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει—καὶ πάλιν κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς—μεγάλον ἀριθμὸν σοβαρῶν καὶ πολυπλόκων διατάξεων.

Πολὺ φοβοῦμαι, κύριε Πρόεδρε, ὅτι τὸ θέμα δὲν πρέπει νὰ τὸ διαχωρίσωμεν ἀπὸ τὸ περιεχόμενον τοῦ Νόμου καὶ τὴν ἐφαρμογήν του.

Εἶναι πολὺ φυσικὸν ἡ ἐπιτυχὴς ἐφαρμογὴ ἑνὸς Νόμου νὰ ἐξαρτᾶται κατὰ πρώτιστον λόγον ἀπὸ τὰ ὄργανα ἐκεῖνα τῆς πολιτείας τὰ ὁποῖα θὰ τὸν θέσουν εἰς ἐφαρμογήν. Εἶναι δὲ χαρακτηριστικὸν τὸ γεγονὸς ὅτι καὶ ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν ἔκθεσίν της γράφει ἐπὶ λέξει τὸ ἑξῆς :

«Ἡ ἐγκαθίδρυσις ὡς ἐκ τούτου ἀρίστων σχέσεων μεταξὺ τοῦ ἐπηρεαζομένου κοινοῦ καὶ τῆς ἑκάστοτε ἁρμοδίας Ἀρχῆς καὶ ἡ ἀνάπτυξις πνεύματος εἰλικρινοῦς συνεργασίας ἑκατέρωθεν θὰ πρέπει νὰ ἀποτελέσωσι τὰς πρώτας ἐνεργείας τῶν ἁρμοδίων».

Ἐν ἄλλοις λόγοις, κύριε Πρόεδρε, ὡς προϋπόθεσιν διὰ τὴν ὀρθὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου θέτομεν ὡς Βουλή, ὡς Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπή, τὴν ὕπαρξιν πνεύματος εἰλικρινοῦς συνεργασίας μεταξὺ τοῦ ἐπηρεαζομένου κοινοῦ καὶ τῆς Κυβερνήσεως ἢ τῆς ἁρμοδίας Ἀρχῆς, ὅπως ἀναφέρεται καὶ εἰς τὴν ἔκθεσιν.

Ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, κύριε Πρόεδρε, νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ ἔχω ἐπιφυλάξεις ἐὰν διὰ τὴν περίπτωσιν τῆς Λεμεσοῦ εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεφέρθη ὁ συνάδελφος κ. Χατζηηρακλέους ἐπεδείχθη αὐτὸ τὸ πνεῦμα εἰλικρινοῦς συνεργασίας.

Λυποῦμαι νὰ παρατηρήσω ὅτι δυστυχῶς δὲν ἐπεδείχθη αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῆς εἰλικρινοῦς συνεργασίας ἑκατέρωθεν, τὸ ὁποῖον τίθεται ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὡς ἀπαραίτητος προϋπόθεσις διὰ τὴν ὀρθὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου αὐτοῦ.

Ἐάν, κύριε Πρόεδρε, εἰς τὸ ἐπὶ μέρους θέμα τῆς τροποποιήσεως τῶν πολεοδομικῶν κανονισμῶν τῆς Λεμεσοῦ δὲν ἐπεδείχθη ἡ ἀπαραίτητος εἰλικρινὴς συνεργασία, ἔχω σοβαρὰς ἐπιφυλάξεις ὡς πρὸς τὸ κατὰ πόσον θὰ ἐπιδειχθῇ αὐτὸ τὸ ἀπαραίτητον στοιχεῖον κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου.

Ἐπειδὴ εἶπα εἰς τὴν ἀρχήν, κύριε Πρόεδρε, ὅτι συμμερίζομαι τὴν ἄποψιν ὅτι εἶναι ἀπαραίτητος ἡ ὕπαρξις πολεοδομικῆς νομοθεσίας, ἐπειδὴ ὅμως παράλληλα διατηρῶ ὡρισμένας ἐπιφυλάξεις ὡς πρὸς τὸ κατὰ πόσον θὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ Νόμος ὀρθῶς, πράγματα τὰ ὁποῖα θεωρῶ ἀλληλένδετα, δι' αὐτὸ λυποῦμαι διότι δὲν μπορῶ νὰ ψηφίσω ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ, ἀλλὰ οὔτε καὶ νὰ τὸ καταψηφίσω. Δι' αὐτὸ θὰ ἀπόσχω τῆς ψηφοφορίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀνδρέας Νεοκλέους.

Α. ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Εἰς προηγουμένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος ἐξέθεσα ἐν ἐκτάσει τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους δὲν προτίθεμαι νὰ ψηφίσω ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου.

Δὲν ἔχει μέχρι σήμερον κατὰ τὸ διαρρεῦσαν χρονικὸν διάστημα μεσολαβήσει ὁ,τιδήποτε ποὺ νὰ μὲ πείσῃ περὶ τοῦ ἀντιθέτου. Δι' αὐτὸ θὰ ἐπιμείνω εἰς τὴν ἀπόφασίν μου καὶ θὰ καταψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τρίτη ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμος τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς θεσπίσεως τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

21.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Καταργήσεως τῆς Ὑποχρεώσεως πρὸς Νομιμοποίησιν Ἀλλοδαπῶν Δημοσίων Ἐγγράφων (Κυρωτικὸς) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΡΓΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΣ ΠΡΟΣ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΙΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Ἐζεκίας Παπαϊωάννου
Κώστας Χατζηκακοῦ
Ἀνδρέας Τουμαζῆς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 23ην Νοεμβρίου 1972. Εἰς αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας καὶ τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Καταργήσεως τῆς Ὑποχρεώσεως πρὸς Νομιμοποίησιν Ἀλλοδαπῶν Δημοσίων Ἐγγράφων (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1972 (Ἀρ. 50 τοῦ 1972) εἰς τρόπον ὥστε νὰ ὑφίσταται ρητὴ διάταξις περὶ ἀπαλλαγῆς ἀλλοδαπῶν δημοσίων ἐγγράφων χρησιμοποιηθησομένων ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ τῆς ὑποχρεώσεως ὅπως ἡ αὐθεντικότης τῶν ἐπ' αὐτῶν ὑπογραφῶν ἢ σφραγίδων πιστοποιηθῇ ὑπὸ τῶν διπλωματικῶν ἀντιπροσώπων ἢ προξενικῶν λειτουργῶν τῆς Δημοκρατίας εἰς Κράτη εἰς τὰ ὁποῖα ἐφαρμόζεται, ἐπὶ ἀμοιβαίας βάσεως, ἡ διὰ τοῦ βασικοῦ νόμου κυρωθεῖσα Σύμβασις, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως ὅτι θὰ φέρουν ταῦτα τὰς ὑπὸ τῆς ρηθείσης Συμβάσεως προβλεπομένας πιστοποιήσεις τῶν οἰκείων ἁρμοδίων ἀρχῶν τῶν Κρατῶν τῆς προελεύσεώς των.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ὡς ἄνω τροποποιήσεως ἐπιφέρονται καί τινες φραστικῆς φύσεως καὶ συμπληρωματικαὶ τροποποιήσεις τοῦ κειμένου τοῦ προμνησθέντος βασικοῦ νόμου, περιλαμβανομένης καὶ τῆς περιλήψεως εἰς ἀμφότερα τὰ Μέρη τοῦ Πίνακος τοῦ ἐν λόγῳ κυρωτικοῦ νόμου σχετικοῦ Παραρτήματος, τὸ ὁποῖον ἐκ παραδρομῆς παρελείφθη ἐξ αὐτοῦ.

Ὡς γνωστόν, ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν εἰς τὴν ὑπ' αὐτῆς ὑποβληθεῖσαν εἰς τὴν Βουλὴν Ἔκθεσιν ἐπὶ τοῦ προμνησθέντος κυρωτικοῦ νόμου παρετήρησεν ὅτι λόγῳ τῆς μὴ ὑπάρξεως ἐν Κύπρῳ τοῦ θεσμοῦ τῶν συμβολαιογράφων δὲν θὰ καλύπτωνται νομοτυπικῶς διὰ τῆς Συμβάσεως ἔγγραφα τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται ἐν Κύπρῳ καὶ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὰ ὑπὸ τῆς Συμβάσεως καλυπτόμενα συμβολαιογραφικὰ ἔγγραφα, ἐκάλεσε δὲ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ὅπως χωρήσῃ εἰς τὴν σύνταξιν νόμου προνοοῦντος περὶ ὑπαγωγῆς τῶν ἐγγράφων τούτων εἰς τὰς διατάξεις τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς τροποποιήσεως τοῦ ρηθέντος κυρωτικοῦ νόμου οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου ἐπληροφόρησαν τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι τοιαῦτα ἔγγραφα φέροντα πιστοποιήσεις τῶν ἁρμοδίων προσώπων ἐμπίπτουν εἰς τὰς προνοίας τῆς ἐπικυρωθείσης Συμβάσεως (εἰδικώτερον εἰς τὴν ὑποπαράγραφον (δ) τῆς δευτέρας παραγράφου τοῦ Ἄρθρου 1 τῆς Συμβάσεως) καὶ ὡς ἐκ τούτου αἱ εἰρημέναι πιστοποιήσεις δύνανται ἀσφαλῶς νὰ πιστοποιῶνται τελικῶς ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας παρ' ἡμῖν ἀρχῆς συμφώνως πρὸς τὴν Σύμβασιν καὶ τὰ ἔγγραφα νὰ γίνωνται ἀκολούθως ἀποδεκτὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἄνευ «νομιμοποιήσεως».

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ βασικοῦ νόμου διὰ τῆς προσθήκης νέου ἄρθρου. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ Πίνακος τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 4ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 4ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Καταργήσεως τῆς Ὑποχρεώσεως πρὸς Νομιμοποίησιν Ἀλλοδαπῶν Δημοσίων Ἐγγράφων (Κυρωτικὸς) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον καὶ ἡ Σύμβασις κυροῦται.

«Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 12) τοῦ 1972».

Ἡ Ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀνεγνώσθη τὴν 23ην Νοεμβρίου 1972.

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμα Μέλη. Πρόθεσίς μου τὴν περασμένην συνεδρίασιν τοῦ Σώματος δὲν ἦτο νὰ καταψηφίσω τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον ἀλλὰ ἦτο νὰ κάμω ὡρισμένας παρατηρήσεις σχετικὰ μὲ τὴν διάθεσιν τοῦ ποσοῦ τῶν £226.000 τὸ ὁποῖον τὸ Σῶμα ἐψήφισεν εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως διὰ τὴν μετακίνησιν διαφόρων χωρίων.

Τὸ ποσὸν τῶν £226.000 διενεμήθη ὡς ἀκολούθως :

Πάνω Κυβίδες : τὸ ποσὸν τῶν £12.870. Ἐξωδεύθησαν διὰ τὲς Πάνω Κυβίδες £14.549. Πολὺ καλὰ ἔγινε καὶ ἐξωδεύθησαν καὶ συνεπληρώθησαν τὰ θεμέλια καὶ ἡ ἀνέγερσις περιτειχισμάτων εἰς τὰς 99 ἀνεγερθησομένας οἰκίας. Εἰς τὴν Κορφὴν £6.110, ἐξωδεύθησαν £21.581. Πολὺ ὀρθῶς ἐξωδεύθησαν διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν περιτειχισμάτων διὰ 47 ἀνεγερθείσας οἰκίας. Εἰς τὴν Μαθηκολώνην £5.257, £7.770 ἀντὶ £5.000, εἶναι καὶ τὰ δάνεια £7.770, ἐξωδεύθησαν £25.182 διὰ τὴν ἀνέγερσιν περιτειχισμάτων εἰς 29 ἀνεγερθείσας οἰκίας καὶ τὴν ἀνέγερσιν νέου σχολικοῦ κτιρίου. Εἰς τὸ Κοιλάνι £10.000 καὶ ἐξωδεύθησαν £21.282 διὰ τὴν ἐπιδιόρθωσιν ἢ καὶ μετακίνησιν ἐπικινδύνων οἰκιῶν.

Νὰ δοῦμε καὶ διὰ τὴν Πάφον :

Πρῶτα-πρῶτα ἐψηφίσαμεν, κατενεμήθη τὸ ποσὸν τῶν £226.000 διὰ νὰ ἐξοδευθοῦν £26.000 διὰ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν ἰδιωτικῆς ἰδιοκτησίας ἐπὶ τῆς ὁποίας θὰ μετεκινεῖτο τὸ χωρίον Θελέτρα. Τὸ ποσὸν αὐτὸ δὲν ὑφίσταται σήμερον διότι ὅπως ἔχει εἰς τὴν Ἔκθεσίν του ὁ Ὑπουργὸς λέγει ὅτι τὸ ποσὸν τῶν £226.000 διετέθη καὶ μόνον ἕνα ποσὸν ἀπὸ 6 ἢ 7.000 λίρες παρέμεινεν ἐκ τοῦ ποσοῦ τῶν £226.000. Ἐρωτῶ, τὶ γίνεται, τὶ θὰ γίνῃ μὲ τὴν Θελέτραν, θὰ ἀπαλλοτριωθῇ ἡ ἰδιωτικὴ ἰδιοκτησία διὰ νὰ μετακινηθῇ τὸ χωρίον αὐτό, θὰ διατεθῇ τὸ ποσὸν τῶν £26.000 καὶ διατὶ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία δὲν κατέθεσε συμπληρωματικὸν Προϋπολογισμὸν μεγαλύτερον οὕτως ὥστε νὰ καλύπτωνται καὶ αἱ £26.000 διὰ τὴν Θελέτραν ;

Τὸ δεύτερον ποὺ ἔχω νὰ παρατηρήσω εἶναι τὸ ἑξῆς : Εἰς τὰ Χολέτρια £60.000 δι' ἀνέγερσιν κατοικιῶν. Αὐτὸ ἀναφέρεται εἰς τὸ Κεφάλαιον 23Δ, «Ἀγροτικὴ Ἀνάπτυξις», Ἄρθρον 5, «δι' ἀνέγερσιν κατοικιῶν». Μᾶς ἔδωσαν μίαν συμπληρωματικὴν Ἔκθεσιν ὅτι εἰς τὰ Χολέτρια διέθεσαν δι' ὑδατοπρομήθειαν £11.110, διὰ κατασκευὴν ἐσωτερικῶν ὁδῶν τοῦ χωρίου £7.930. Σύνολον £19.040. Δι' ἀνέγερσιν κατοικιῶν ποὺ ἐψηφίσαμεν τὸ ποσὸν τῶν £60.000 τίποτε δὲν ἔγινε παρὰ τὰς ὑποσχέσεις τῶν ἁρμοδίων ὅτι τοὐλάχιστον θὰ ἐκτίζοντο ἐφέτος περὶ τὰς 8 ἕως 10 κατοικίαι δι' ἀντικατάστασιν τῶν κατοικιῶν αὐτῶν αἱ ὁποῖαι εἶναι ἑτοιμόρροποι καὶ ἀκατάλληλοι δι' οἴκησιν.

Διὰ τὰ Παλιάμπελα. Διὰ τὰ Παλιάμπελα ἐψηφίσαμεν £15.000 διὰ κατασκευὴν ὁδῶν ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῆς ἀπαλλοτριωθείσης διὰ νὰ μεταφερθῇ τὸ χωρίον Παλιάμπελα καί, δυστυχῶς, πρέπει νὰ πῶ ὅτι ἀπὸ ὅ,τι λέγει ἐδῶ, ἀπὸ ὅ,τι λέγει ἡ Συμπληρωματικὴ Ἔκθεσις, εἰς τὰ Παλιάμπελα κατεσκεύασαν μίαν ὁδὸν δι' ὁροθέτησιν οἰκοπέδων δι' ὑδατοπρομήθειαν. Εἶδα τὸν Κοινοτάρ-

χην τῶν Παλιαμπέλων σήμερον εἰς τὴν Διοίκησιν καὶ μοῦ εἶπε : «Οὔτε ὁδὸς κατεσκευάσθη οὔτε νερὸ μετεφέρθη εἰς τὴν περιοχὴν ποὺ θὰ μεταφερθοῦν τὰ Παλιάμπελα». Καὶ πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ὅτι τὰ Παλιάμπελα εἶναι ἕνα μικρὸ χωριουδάκι τοῦ ὁποίου τὰ σπίτια εἶναι στεγάδια, καὶ οἱ ἄνθρωποι αὐτοῦ τοῦ χωρίου ζοῦν χειρότερη ζωὴ ἀπὸ τὰ ζῶα. Εἶναι καιρὸς ποὺ εἰσηγήθημεν τὴν μετακίνησιν τῶν κατοίκων καὶ τώρα ποὺ προωθεῖται τὰ χρήματα αὐτὰ διετέθησαν καὶ κανένας Συμπληρωματικὸς Προϋπολογισμὸς δὲν κατατίθεται οὕτως ὥστε νὰ ἀρχίσῃ ἡ κατασκευὴ τῶν ὁδῶν διὰ τὰς ὁποίας ἐψηφίσαμεν τὸ ποσὸν τῶν £15.000.

Συμφωνῶ ὅπως τὸ ποσὸν τῶν £100.000, τὸ ὁποῖον προβλέπει τὸ Νομοσχέδιον, διατεθῇ διὰ τὸν 'Αμπελίτην, ἀλλὰ ἔχω τὴν ἄποψιν ὅτι ἡ 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία πρέπει νὰ καταθέσῃ Συμπληρωματικὸν Προϋπολογισμὸν διὰ τὰ ποσὰ τῶν χωρίων Χολέτρια, Παλιάμπελα καὶ Θελέτρα, οὕτως ὥστε νὰ ἐκτελεσθοῦν ἐν μέρει τοὐλάχιστον τὰ ἔργα διὰ τὰ ὁποῖα ἐψηφίσαμεν τὰ διάφορα κονδύλια εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν 'Αναπτύξεως.

Αὐτὰ ἤθελα νὰ πῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

'Ο κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

'Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Φυσικὰ συμφωνῶ ἀπόλυτα μὲ τὲς ἀνησυχίες τοῦ ἐντίμου Μέλους κ. Μαυρονικόλα· μόνον ἤθελα νὰ συμπληρώσω εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς κοινότητος Χολετριῶν ὅτι διὰ τὸ ζήτημα τῆς καθυστερήσεως τῆς ἀνεγέρσεως τῶν κατοικιῶν ἔχουν ἤδη δοθῆ αἱ προσφοραὶ διὰ τὴν ἀνέγερσιν αὐτῶν τῶν κατοικιῶν καὶ λόγῳ τοῦ ὅτι ὁ ἐργολάβος, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε τὴν ἀνέγερσιν τῶν κατοικιῶν, δὲν ἐξεῦρε τὸν ἐγγυητήν, γι' αὐτὸ καθυστερεῖται ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ καὶ γι' αὐτὸ φαίνεται ὅτι δὲν ἔχει ἀρχίσει τὸ ἔργον.

Νομίζω ὅτι ἐντὸς τῶν ὀλίγων προσεχῶν ἡμερῶν θὰ ἀρχίσῃ ἡ ἀνέγερσις τῆς κατασκευῆς τῶν κατοικιῶν τῆς κοινότητος Χολετριῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

"Εντιμε κύριε Πρόεδρε. Μὲ ποιὰ χρήματα θὰ ἀρχίσῃ ; Δὲν ὑπάρχουν χρήματα, γι' αὐτὸ χρειάζεται, λέγω, Συμπληρωματικὸς Προϋπολογισμὸς νὰ κατατεθῇ ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως διὰ νὰ ὑπάρχουν τὰ ἀναγκαῖα χρήματα διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἐργασία, διότι ἤδη τὰ χρήματα αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἐψηφίσαμεν διετέθησαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Εὰν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλῶ τοὺς ἐντίμους κυρίους Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. "Αρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ £100.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 12) τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 16) τοῦ 1972.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 16) ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 24ην Νοεμβρίου 1972.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £3.483 καὶ διάθεσις αὐτοῦ διὰ τὴν κάλυψιν τῶν βασικῶν μισθῶν ἀπὸ τῆς 16ης Νοεμβρίου μέχρι τέλους τοῦ ἔτους 1972 ἀριθμοῦ ἱδρυομένων νέων μονίμων θέσεων ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον «Ὑπηρεσίαι Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων» τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν σταλεῖσαν εἰς τὴν Βουλὴν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου, ἡ δημιουργία τῶν ὡς ἄνω νέων θέσεων, αἵτινες ἀναλυτικώτερον ἐμφαίνονται εἰς τὸν ἐπισυναπτόμενον τῷ παρόντι Νομοσχεδίῳ Δεύτερον Πίνακα, ἐθεωρήθη ἀναγκαία κατόπιν τῆς διὰ τροποποιητικῶν νόμων εἰσαγωγῆς νέου ἐνιαίου συστήματος εἰσπράξεως εἰσφορῶν καταβαλλομένων δυνάμει τῶν περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως καὶ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν Νόμων. Ὡς γνωστόν, αἱ ρηθεῖσαι εἰσφοραὶ θὰ καταβάλλωνται, κατόπιν τῆς ἐγκρίσεως τῶν ἐν λόγῳ τροποποιητικῶν νόμων, τοῖς μετρητοῖς εἰς τὰ κατὰ τόπους Ἐπαρχιακὰ Γραφεῖα Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, θὰ καταργηθῇ ἡ δι' ἐνσήμων εἴσπραξις τῶν ἐν λόγῳ εἰσφορῶν μέσῳ τῶν κατὰ τόπους ταχυδρομικῶν γραφείων, ἡ δὲ ὅλη εὐθύνη διὰ τὴν εἴσπραξιν τῶν ἐν λόγῳ εἰσφορῶν θὰ ἀναληφθῇ ὑπὸ τοῦ Τμήματος Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω καὶ ἀφοῦ ἐμελετήθησαν αἱ ἀνάγκαι τοῦ ἁρμοδίου Τμήματος ἵνα τοῦτο δυνηθῇ νὰ ἀναλάβῃ τὰς ὡς ἄνω ἐπιπροσθέτους εὐθύνας ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἡ κατάθεσις εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ προβλέποντος τὴν δημιουργίαν 46 νέων ὀργανικῶν θέσεων εἰς τὰς Ὑπηρεσίας Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. Αἱ προτεινόμεναι θέσεις, ὡς ὡσαύτως ἀναφέρεται εἰς τὴν προμνησθεῖσαν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου, δὲν θὰ δημιουργήσωσιν εἰς τὰ ἐπηρεαζόμενα Ταμεῖα ἐπιπρόσθετον δαπάνην ἀλλ' αὐταὶ τελικῶς θὰ ἀντικαταστήσουν ἀριθμὸν ταχυδρομικῶν καὶ ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων, οἵτινες ἠσχολοῦντο μέχρι τοῦδε μὲ τὴν εἴσπραξιν τῶν τοιούτων εἰσφορῶν.

Ἐπειδὴ δὲν ὑφίστανται ὑφ' οἱονδήποτε ἕτερον ἄρθρον τοῦ ἀντιστοίχου Κεφαλαίου ἰσάξιαι ἐξοικονομήσεις πρὸς κάλυψιν τῆς οὕτω προκυπτούσης ἐπιπροσθέτου δαπάνης καὶ τῆς ἀφορώσης εἰς τὴν καταβολὴν τῶν βασικῶν μισθῶν διὰ τὰς νεοδημιουργουμένας ταύτας θέσεις, παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ἐγκρίνει τὸν σκοπὸν δι' ὃν θὰ διατεθῇ τὸ ὡς ἄνω ποσὸν χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ ἔχει τὸν λόγον.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἁπλῶς ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι ὅταν ἐτίθετο εἰς ἐφαρμογὴν ὁ Νόμος περὶ τῆς συνενώσεως τῶν εἰσφορῶν διὰ τὰς κοινωνικὰς ἀσφαλίσεις, διὰ τὸν τερματισμὸν ἀπασχολήσεως καὶ τὰς διακοπὰς μετ' ἀπολαβῶν, μᾶς ἐδηλώθη ὅτι αὐτὸ ἐγένετο διὰ τὸν σκοπὸν ἐλαττώσεως χρόνου καὶ ταλαιπωρίας. Ἁπλῶς τὸ ἀντίθετον γίνεται, καὶ τώρα καλούμεθα νὰ ψηφίσω-

μεν ἐπιπρόσθετον ποσὸν διὰ κάλυψιν 46 νέων θέσεων αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀναγκαῖαι λόγῳ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ προηγουμένου Νομοσχεδίου. Δι' αὐτὸ θὰ ἀπόσχω τῆς ψηφοφορίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £3.483 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πρῶτος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πρῶτος Πίναξ ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πρῶτος Πίναξ ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἵδρυσις νέων θέσεων. Ἄρθρον 4ον καὶ Δεύτερος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 4ον ἄρθρον καὶ ὁ Δεύτερος Πίναξ ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνονται.

Παρακαλῶ νὰ σημειωθῇ ὅτι κατὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν ὑπῆρξε μία ἀποχή.

Τρίτη ἀνάγνωσις δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 16) τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Παρακαλῶ νὰ σημειωθῇ ὅτι ὑπῆρξε μία ἀποχὴ κατὰ τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν.

«Ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Γ. ΖΑΜΠΑΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (Ἀρ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Γεώργιος Ζαμπᾶς, Πρόεδρος
Ἀνδρέας Νεοκλέους
Ἀντωνάκης Σωτηριάδης
Γεώργιος Σαββίδης
Νῖκος Μαυρονικόλας
Σταῦρος Ποσκώτης
Χριστόφορος Χριστοφίδης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Παιδείας ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 23ην Νοεμβρίου 1972. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ οἵτινες καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου ἀπόψεις των.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ νόμου κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ καταργηθῇ ἡ σήμερον ὑφισταμένη Συμβουλευτικὴ Ἐπιτροπή, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ διευρυνθῇ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ δια τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτοῦ ἀπὸ πέντε εἰς ἑπτὰ καὶ τῆς χορηγήσεως εἰς αὐτὸ ἐξουσίας ὅπως καταρτίζῃ ὑπεπιτροπὰς ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τοιούτους ὅρους καὶ δι' οἱονδήποτε σκοπὸν ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ θὰ προήγετο μέσῳ ἐπιτροπῆς.

Ἡ κατάργησις τῆς Συμβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἡ κατὰ συνέπειαν αὔξησις τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ ἐβασίσθη ἐπὶ τῆς κτηθείσης πείρας ἐκ τῆς ἐν τῇ πράξει ἐφαρμογῆς τοῦ ρηθέντος νόμου καὶ ἀποβλέπει εἰς τὴν ἄρσιν ὡρισμένων λειτουργικῶν ἀδυναμιῶν τοῦ Ὀργανισμοῦ. Ἀπώτερος σκοπὸς δὲ τῶν ὡς ἄνω τροποποιήσεων, ὡς ἀνελύθη καὶ διὰ ζώσης εἰς τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ὑπὸ τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου, εἶναι νὰ καταστήσωσι τὸν ρηθέντα Ὀργανισμὸν εὐέλικτον καὶ δυνάμενον νὰ ἀνταποκρίνηται εἰς τὰς ἁρμοδιότητάς του κατὰ τὸν πλέον ταχὺν καὶ ἀποτελεσματικὸν τρόπον.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ἐπιφερομένων, ὡς ἄνω, ἀλλαγῶν εἰς τὸν βασικὸν νόμον διασαφηνίζεται ὡσαύτως ὅτι ὁ Κυπριακὸς Ὀργανισμὸς Ἀθλητισμοῦ θεωρεῖται ἡ ἀνωτάτη ἀθλητικὴ ἀρχὴ ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Παιδείας λαβοῦσα σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τὰ ὡς ἄνω συμφωνεῖ πρὸς τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου. Παραλλήλως ὅμως τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐσημείωσαν σοβαρῶς γενομένην εἰς αὐτὰ δήλωσιν ὅτι ἡ κατάργησις τῆς Συμβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς δὲν θὰ ἀποστερήσῃ τὰς διαφόρους ἀθλητικὰς ὁμοσπονδίας τῆς εὐκαιρίας νὰ ἐκφέρωσιν ἀπόψεις ἐπὶ θεμάτων τῆς ἁρμοδιότητός των, τοὐναντίον αἱ ἀπόψεις καὶ αἱ ἐμπειρίαι τούτων ἐπὶ διαφόρων εἰδικῶν θεμάτων θὰ ἐπιζητῶνται ὑπὸ τῶν καταρτισθησομένων ἐπιτροπῶν τοῦ νῦν διευρυνομένου Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὀργανισμοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Δὲν εἶναι ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, κύριε Πρόεδρε, ἀλλὰ προτίθεμαι νὰ ὑποβάλω πρότασιν διὰ τροποποίησιν τοῦ τροποποιητικοῦ Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρότασιν ;

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Διὰ τροποποίησιν τοῦ συζητουμένου τροποποιητικοῦ νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν εἰς τὸ σχετικὸν ἄρθρον.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Προτείνω ὅπως προστεθῇ τρίτον ἄρθρον εἰς τὸ τροποποιητικὸν Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

4ον.....

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

4ον ἄρθρον, μὲ συγχωρεῖτε, διὰ πλαγιοτίτλου : «Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 6.». Καὶ ἡ τροποποίησις εἶναι ἡ ἑξῆς :

Τὸ ἄρθρον 6(1) τοῦ βασικοῦ νόμου τροποποιεῖται ὡς ἀκολούθως :

(α) Διὰ τῆς ἐνθέσεως εἰς τὴν δευτέραν γραμμὴν τοῦ ἄρθρου καὶ μετὰ τὴν λέξιν «Νήσου» τῶν κάτωθι λέξεων :
«Περιλαμβανομένων καὶ τῶν ἱπποδρομιῶν».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Περιλαμβανομένων καὶ τῶν..... ;

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἱπποδρομιῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἁπλῶς, κύριε Πρόεδρε, θὰ παρεκάλουν τὸ ἔντιμον Μέλος νὰ μᾶς ἀναγνώσῃ καὶ τὸ ἄρθρον 6(1) εἰς τὸ ὁποῖον προστίθεται ἡ προτεινομένη τροποποίησις διὰ νὰ ἐννοήσωμεν ἐὰν ἔχῃ τὴν θέσιν του ἢ ὄχι.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Τὸ Ἄρθρον 6(1) ἔχει ὡς ἀκολούθως :

«Σκοπὸς τοῦ Ὀργανισμοῦ εἶναι ἡ προαγωγὴ τῆς ἐξωσχολικῆς σωματικῆς ἀγωγῆς καὶ τοῦ ἐν γένει ἀθλητισμοῦ τῆς Νήσου, ἡ καλλιέργεια καὶ ἡ ἀνάπτυξις τοῦ Ὀλυμπιακοῦ ἰδεώδους καὶ τοῦ φιλάθλου θέματος παρὰ τῷ λαῷ.....» καὶ συνεχίζεται διὰ τῆς περιγραφῆς τῶν περαιτέρω ἁρμοδιοτήτων τοῦ Ὀργανισμοῦ.

Ἡ εἰσήγησίς μου εἶναι ὅπως αἱ πρῶται δύο γραμμαὶ τοῦ ἄρθρου, τὸ ὁποῖον ἔχω ἀναγνώσει, ἀναγινώσκωνται διὰ τῆς ἐγκρίσεως τῆς ὑπ' ἐμοῦ ὑποβληθείσης τροποποιήσεως ὡς ἀκολούθως :

«Σκοπὸς τοῦ Ὀργανισμοῦ εἶναι ἡ προαγωγὴ τῆς ἐξωσχολικῆς σωματικῆς ἀγωγῆς καὶ τοῦ ἐν γένει ἀθλητισμοῦ τῆς Νήσου, περιλαμβανομένων καὶ τῶν Ἱπποδρομιῶν, ἡ καλλιέργεια καὶ ἀνάπτυξις τοῦ ὀλυμπιακοῦ ἰδεώδους.....» καὶ συνεχίζει ὡς ἔχει τὸ ἄρθρον. Ἐὰν ἐπιτρέπετε, κύριε Πρόεδρε, νὰ ἐξηγήσω ἐν ὀλίγοις, ἔχουν ἐκδηλωθῆ ἀμφιβολίαι κατὰ πόσον ὁ Κυπριακὸς Ὀργανισμὸς

'Αθλητισμοῦ ἔχει οἱανδήποτε ἁρμοδιότητα ἐπὶ τῆς διεξαγωγῆς τῶν 'Ιπποδρομιῶν. Καὶ ἐπειδὴ νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἔχῃ, ἐφ' ὅσον αἱ 'Ιπποδρομίαι θεωροῦνται καὶ χαρακτηρίζονται ὡς ἄθλημα, πρὸς ἄρσιν οἱασδήποτε τυχὸν ἐπιφυλάξεως εἰσηγοῦμαι ὅπως γίνῃ ἡ τροποποίησις τὴν ὁποίαν ἔχω ὑποβάλει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Νομίζω, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἡ τροποποίησις αὐτὴ δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν μὲ τοὺς σκοποὺς τοῦ ὑπὸ συζήτησιν τροποποιητικοῦ νομοσχεδίου.

'Εὰν τὸ ἔντιμον μέλος θέλῃ διὰ νόμου νὰ ρυθμισθῇ τὸ ζήτημα τῶν 'Ιπποδρομιῶν, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ καταθέσῃ ξεχωριστὸν νομοσχέδιον νὰ ρυθμίζῃ εἰδικῶς τὰ τῶν 'Ιπποδρομιῶν. 'Εδῶ πρόκειται περὶ τοῦ ἀθλητισμοῦ καὶ τῶν....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

'Εγὼ θὰ συνεφώνουν, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, μὲ τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Παπαδοπούλου, νὰ προστεθῇ καὶ τὸ θέμα τῶν 'Ιπποδρομιῶν, ἀλλὰ ἐὰν τὰ ἔντιμα Μέλη θέλουν νὰ μελετήσουν περαιτέρω τὸ ζήτημα, θὰ εἰσηγούμην τὴν ἀναβολὴν τοῦ Νομοσχεδίου διὰ νὰ μελετηθῇ ἀπὸ τὴν 'Επιτροπὴν Παιδείας καὶ νὰ συζητηθῇ εἰς προσεχῆ συνεδρίασιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Περίπου αὐτὰ τὰ ἴδια μὲ τὸν κ. Χριστοφίδην, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Νομίζω ὅτι, καίτοι συμφωνῶ μὲ τὴν ἄποψιν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Παπαδοπούλου, ὅτι αἱ 'Ιπποδρομίαι πρέπει νὰ ὑπαχθοῦν εἰς τὸν 'Οργανισμὸν 'Αθλητισμοῦ, ἐν τούτοις ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἴσως, ἴσως λέγω, νομικῶς νὰ μὴν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπαχθοῦν αἱ 'Ιπποδρομίαι, δοθέντος ὅτι αὗται ρυθμίζονται, μᾶλλον εἶναι ἕνα σωματεῖον, τὸ ὁποῖον ἔχει τοὺς ἰδικούς του Κανονισμοὺς καὶ ἴσως νὰ μὴν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὸν Κυπριακὸν 'Οργανισμὸν 'Αθλητισμοῦ.

'Υποβάλλω, ἐπομένως, ὅτι θὰ ἦτο καλὸν ὅπως τὸ θέμα παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἁρμοδίαν 'Επιτροπὴν διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὸ κατὰ πόσον εἶναι δυνατὸν νὰ συμπεριληφθοῦν καὶ αἱ 'Ιπποδρομίαι εἰς τὸν 'Οργανισμὸν 'Αθλητισμοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Ζαμπᾶς.

Γ. ΖΑΜΠΑΣ :

Παρακαλῶ ἐκ τῆς θέσεώς μου, κύριε Πρόεδρε.

'Ακριβῶς μὲ ἐπρόλαβεν ὁ ἔντιμος συνάδελφος κύριος Χριστοφίδης. Αὐτὸ ἤθελα νὰ κάμω, ἀκριβῶς τὴν ἰδίαν πρότασιν, νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἁρμοδίαν 'Επιτροπὴν τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σωτηριάδης.

Α. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας παρευρίσκετο καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Κ.Ο.Α., κ. Κληρίδης, ὁ ὁποῖος ὑπεσχέθη ὅτι θὰ καταθέσουν νέον Νομοσχέδιον ξεχωριστὸν ποὺ θὰ ἀφορᾷ εἰδικῶς τὰ Ἱπποδρόμια, τόσον τὰ τῆς λειτουργίας τοῦ Ἱπποδρόμου ὅσον καὶ τὰ τῆς φορολογίας καὶ τὰ τῶν κερδῶν ἀπὸ τὸν Ἱππόδρομον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ Πρόεδρος τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐδόθη μία τοιαύτη ὑπόσχεσις ;

Γ. ΖΑΜΠΑΣ :

Ἐθίγη τὸ ἔθμα ἀλλὰ δὲν ἐδόθη συγκεκριμένη ὑπόσχεσις, κύριε Πρόεδρε.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐξακολουθῶ νὰ ἐπιμένω ὅτι θὰ ἦτο σκόπιμον νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας διὰ νὰ ἐπανεξετάσῃ τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα ἐπαναπέμπεται εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὴν τροποποιητικὴν εἰσήγησιν τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Τάσου Παπαδοπούλου.

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Εἰσηγοῦμαι, κύριε Πρόεδρε, ὅπως κληθῇ καὶ ἡ Νομικὴ Ἐπιτροπὴ διὰ νὰ ἐκφέρῃ ἄποψιν. Ἐγὼ γνωρίζω ὅτι εἶναι ὀρθὴ ἡ τροποποίησις ὡς τὴν ὑπέβαλα καὶ εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ τὴν συζητήσω μὲ τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας καὶ γνωρίζω ὅτι εἶναι ὀρθὴ καὶ ἡ παρεμβολὴ τῶν λέξεων ποὺ ἔχω ὑπαγορεύσει καὶ ὁ τόπος τῆς παρεμβολῆς. Ἐφ' ὅσον, ὅμως, ἔχουν ἐκφρασθῇ ὡρισμέναι ἐπιφυλάξεις εἶναι ὀρθότερον ὅπως ἐξετάσῃ τὸ θέμα καὶ ἡ Νομικὴ Ἐπιτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νὰ τὸ ἐξετάσῃ ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας μὲ τὴν Νομικὴν Ἐπιτροπήν.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, νομίζω πὼς θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας διότι τὰ ἄλογα ὡς τώρα ἐχρησιμοποιοῦντο διὰ γεωργικοὺς σκοπούς!!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἴσως καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας διότι εἶναι καὶ ἐμπορικαὶ ὀλίγον ἐπιχειρήσεις αἱ Ἱπποδρομίαι!!

(Γέλωτες)

Τὸ θέμα παραπέμπεται εἰς τὰς ἀκολούθους δύο Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπάς : Ἐπιτροπὴν Παιδείας, Ἐπιτροπὴν Νομικῶν.

«Ὁ περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος».

ΓΙΑΓΚΟΣ ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΟΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Γιάγκος Ποταμίτης, Πρόεδρος
Νίκος Μαυρονικόλας
Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου
Ξάνθος Κληρίδης
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Ἀνδρέας Νεοκλέους
Παναγιώτης Δημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 21ην Νοεμβρίου 1972.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Ποινικοῦ Κώδικος Νόμου εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταργηθῶσι αἱ σχετικαὶ διατάξεις αἱ ὁποῖαι προνοοῦν διὰ ποινὰς μαστιγώσεως καὶ ραβδισμοῦ καὶ νὰ ἀντικατασταθῇ τὸ ἄρθρον 30 διὰ νέου ἄρθρου δι' οὗ νὰ παρέχηται ἡ εὐχέρεια κανονισμοῦ τῆς ἐκτελέσεως τῆς ποινῆς φυλακίσεως δι' εἰδικῶν νόμων. Περαιτέρω διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου προτείνεται ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῶν ἐν τῷ βασικῷ νόμῳ ἀναφερομένων χρηματικῶν ποινῶν διὰ νέων τοιούτων ἀνταποκρινομένων πρὸς τὴν σημερινὴν πραγματικότητα.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατάργησιν τῶν σχετικῶν ἄρθρων ἅτινα προνοοῦν διὰ τὰς ποινὰς μαστιγώσεως καὶ ραβδισμοῦ ταύτην ὑπηγόρευσε τὸ ἀσυμβίβαστον τούτων πρὸς τὸ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ ἡμετέρου Συντάγματος καὶ πρὸς ὑφισταμένας διεθνεῖς συνθήκας, ἰδίως τὰς ἀφορώσας εἰς τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα.

Ἅπασαι αἱ ὡς ἄνω τροποποιήσεις προτείνονται ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς ἀναληφθείσης ὑπ' αὐτῆς μελέτης δι' ἐκσυγχρονισμὸν τῆς νομοθεσίας τῆς ἀφορώσης εἰς τὸ σύστημα ποινῶν καὶ τὴν σωφρονιστικὴν πολιτικὴν ἐν Κύπρῳ. Αὗται δὲ ἀποτελοῦν εἰσηγήσεις ὑποβληθείσας ἐκ μέρους συσταθεισῶν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἁρμοδίων Κυβερνητικῶν ὑπεπιτροπῶν.

Παραλλήλως πρὸς τὰς ὡς ἄνω τροποποιήσεις ἐπιφέρονται καὶ ἕτεραι τοιαῦται εἰς τὸν περὶ Ποινικῆς Δικονομίας Νόμον, τὸν περὶ Ἀδικοπραγούντων Ἀνηλίκων Νόμον καὶ ἐπὶ πλέον εἰσάγεται, δι' εἰδικῆς νομοθεσίας, ὁ θεσμὸς τῆς ὑφ' ὅρον ἀναστολῆς τῆς ἐκτελέσεως τῆς ποινῆς φυλακίσεως, περὶ ἁπάντων τῶν ὁποίων γίνεται μνεία εἰς ἑτέρας ἐκθέσεις τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν μελετήσασα τὰς ὡς ἄνω τροποποιήσεις καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονὸς ὅτι αὗται προτείνονται ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου καὶ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας, ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 26 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις τοῦ ἄρθρου 30 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 35 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις ὡρισμένων ἄρθρων τοῦ βασικοῦ νόμου ὁριζομένων ἐν τῷ Πίνακι. Ἄρθρον 5ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 5ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 5ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἐλήξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972 καὶ θὰ ἀναγινώσκηται ὁμοῦ μετὰ τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος (ἐν τοῖς ἑφεξῆς ἀναφερομένου ὡς «ὁ βασικὸς νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

«Ὁ περὶ Ποινικῆς Δικονομίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Γιάγκος Ποταμίτης, Πρόεδρος
Νῖκος Μαυρονικόλας
Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου
Ξάνθος Κληρίδης
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Ἀνδρέας Νεοκλέους
Παναγιώτης Δημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 21ην Νοεμβρίου 1972.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ περὶ Ποινικῆς Δικονομίας Νόμου διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ ἐν τῷ ἄρθρῳ 128 αὐτοῦ Πίνακος, εἰς τὸν ὁποῖον ἐμφαίνονται αἱ ποιναὶ φυλακίσεως αἵτινες ἐπιβάλλονται ἐν περιπτώσει μὴ καταβολῆς προστίμου ἐπιβληθέντος ὑπὸ Δικαστηρίου, διὰ νέου ἀνταποκρινομένου καλύτερον πρὸς τὰ σημερινὰ δεδομένα καὶ συνάδοντος πρὸς τὰς δι' ἑτέρου Νομοσχεδίου προτεινομένας τροποποιήσεις εἰς τὸν περὶ Ποινικοῦ Κώδικος Νόμον.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τοὺς λόγους οἵτινες ἐπέβαλον τὰς διὰ τοῦ παρόντος καὶ ἑτέρων Νομοσχεδίων προτεινομένας τροποποιήσεις, περὶ ὧν γίνεται μνεία εἰς ἑτέρας ἐκθέσεις αὐτῆς, ἐγκρίνει τὴν ὡς ἄνω τροποποίησιν καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 128 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ποινικῆς Δικονομίας (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972 καὶ θὰ ἀναγινώσκηται ὁμοῦ μετὰ τοῦ περὶ Ποινικῆς Δικονομίας Νόμου (ἐν τοῖς ἑφεξῆς ἀναφερομένου ὡς «ὁ βασικὸς νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

«Ὁ περὶ Ἀδικοπραγούντων Ἀλλοδαπῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΑΔΙΚΟΠΡΑΓΟΥΝΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Γιάγκος Ποταμίτης, Πρόεδρος
Νῖκος Μαυρονικόλας
Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου
Ξάνθος Κληρίδης
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Ἀνδρέας Νεοκλέους
Παναγιώτης Δημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 21ην Νοεμβρίου 1972.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Ἀδικοπραγούντων Ἀλλοδαπῶν Νόμου, Κεφ. 157, διὰ τῆς ἐξ αὐτοῦ ἀπαλείψεως τῆς σχετικῆς παραγράφου δι' ἧς προνοεῖται ἡ ἐπιβολὴ τῆς ποινῆς τοῦ ραβδισμοῦ.

Ἡ ποινὴ αὕτη, ὡς καὶ εἰς ἑτέραν ἔκθεσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν ἀναφέρεται, εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα καὶ τὰς ὑφισταμένας διεθνεῖς συνθήκας τὰς ἀφορώσας εἰς τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ ἀπάλειψις ταύτης ἐπιβάλλεται.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν, μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ τροποποίησις αὕτη προτείνεται ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν προτεινομένων ἑτέρων τροποποιήσεων εἰς τοὺς περὶ Ποινικοῦ Κώδικος καὶ Ποινικῆς Δικονομίας Νόμους, καὶ τοὺς λόγους οἵτινες ἐπέβαλον ταύτας, ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἀδικοπραγούντων Ἀνηλίκων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972 καὶ θὰ ἀναγινώσκηται ὁμοῦ μετὰ τοῦ περὶ Ἀδικοπραγούντων Ἀνηλίκων Νόμου (ἐν τοῖς ἑφεξῆς ἀναφερομένου ὡς «ὁ βασικὸς νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

«Ὁ περὶ τῆς Ὑφ' Ὅρον Ἀναστολῆς τῆς Ἐκτελέσεως Ποινῆς Φυλακίσεως εἰς Ὡρισμένας Περιπτώσεις Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΥΦ' ΟΡΟΝ ΑΝΑΣΤΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΕΩΣ ΠΟΙΝΗΣ ΦΥΛΑΚΙΣΕΩΣ ΕΙΣ ΩΡΙΣΜΕΝΑΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Γιάγκος Ποταμίτης, Πρόεδρος
Νῖκος Μαυρονικόλας
Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου
Ξάνθος Κληρίδης
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Ἀνδρέας Νεοκλέους
Παναγιώτης Δημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 21ην Νοεμβρίου 1972.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ θεσμοῦ τῆς ὑφ' ὅρον ἀναστολῆς τῆς ἐκτελέσεως τῆς ποινῆς φυλακίσεως εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς σωφρονιστικῆς πολιτικῆς ἐν Κύπρῳ.

Ἡ φιλοσοφία ἐφ' ἧς ἐβασίσθη ὁ προτεινόμενος νόμος ἔχει ὡς ἀφετηρίαν τὴν κρατοῦσαν ἄποψιν ὅτι ἡ ποινὴ φυλακίσεως δέον νὰ ἐπιβάλλεται μόνον εἰς τὰς περιπτώσεις ἐκείνας καθ' ἃς ἄλλαι μορφαὶ ποινῆς δὲν θὰ ἐπέφερον τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπόν, ἤτοι τὴν προστασίαν τῆς ἐννόμου τάξεως δι' ἀποφυγῆς διαπράξεως νέων ἐγκλημάτων καὶ τῆς ἀναμορφώσεως τοῦ νεαροῦ ἰδίως ἐγκληματίου. Ἡ τοιαύτη φιλοσοφία ἠκολουθήθη εἰς πλείστας ὅσας χώρας τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὅπου δὲ υἱοθετήθη ὁ θεσμὸς ἐλειτούργησεν ἐπιτυχῶς. Εἰδικώτερον διὰ τοῦ καθιερωθέντος θεσμοῦ τῆς ὑφ' ὅρον ἀναστολῆς τῆς ἐκτελέσεως τῆς ποινῆς δι' ὡρισμένον χρόνον σκοπεῖται τελικῶς ἡ ἀπαλλαγὴ τοῦ καταδικασθέντος ἐκ τῆς ἐπιβληθείσης εἰς αὐτὸν ποινῆς φυλακίσεως ἐὰν ἐντὸς τοῦ χρόνου τῆς ἀναστολῆς δὲν διαπραχθῇ ὑπ' αὐτοῦ νέα ἀξιόποινος πρᾶξις.

Ἀναλυτικώτερον εἰς τὸν προτεινόμενον νόμον προβλέπεται ὅτι τὸ Δικαστήριον, ὁσάκις ἐπιβάλληται ποινὴ φυλακίσεως μὴ ὑπερβαίνουσα τὰ δύο ἔτη, κέκτηται διακριτικὴν ἐξουσίαν νὰ διατάσσῃ τὴν ἀναστολὴν ἐκτελέσεως τῆς ποινῆς διὰ περίοδον τριῶν ἐτῶν ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς μὴ διαπράξεως διαρκούσης τῆς περιόδου ταύτης ἑτέρου ἀδικήματος ὑπὸ τοῦ καταδικασθέντος προσώπου τιμωρουμένου διὰ φυλακίσεως. Εἰς τὴν ποινὴν φυλακίσεως δὲν περιλαμβάνεται ἐπιβληθεῖσα φυλάκισις διὰ παράλειψιν πληρωμῆς οἱουδήποτε ἐπιδικασθέντος ἢ δυνάμει νόμου ὀφειλομένου ποσοῦ ἢ διὰ παράλειψιν τελέσεως ὡρισμένης πράξεως ἡ ὁποία θὰ ἔπρεπε νὰ τελεσθῇ ἢ διὰ παράλειψιν ἥτις θὰ ἔπρεπε νὰ μὴν εἶχε γίνει.

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ καταδικασθεὶς ἤθελε διαπράξει, διαρκούσης τῆς περιόδου ἀναστολῆς τῆς ἐπιβληθείσης εἰς αὐτὸν φυλακίσεως, ἕτερον ἀδίκημα τιμωρούμενον διὰ φυλακίσεως, τὸ Δικαστήριον δύναται νὰ διατάξῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς προηγουμένης ἐπιβληθείσης ποινῆς εἴτε ἐξ ὁλοκλήρου εἴτε διὰ μικρότερον χρονικὸν διάστημα.

Εἰς τὸν προτεινόμενον ὡς ἄνω νέον νόμον διαλαμβάνονται καί τινες ἐπὶ μέρους διατάξεις διὰ τὴν καλυτέραν ἐφαρμογὴν τούτου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν, ἀφοῦ ἐμελέτησε τὸ ὅλον θέμα καὶ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ θεσμοῦ τῆς ὑφ' ὅρον ἀναστολῆς τῆς ἐκτελέσεως τῆς ποινῆς φυλακίσεως ὑπεδείχθη ἐπανειλημμένως ὑπὸ τῶν Δικαστηρίων ἐν Κύπρῳ καὶ πολλάκις ὑπεστηρίχθη ἡ χρησιμότης τούτου ὑπὸ τοῦ νομικοῦ κόσμου τῆς νήσου, ὁμοφώνως ἐγκρίνει τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ ἐν λόγῳ θεσμοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀναστέλλονται ποιναὶ φυλακίσεως. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐξουσία εἰς τὸ Δικαστήριον ὅπως ἐπὶ τῇ καταδίκῃ δι' ἕτερον ἀδίκημα λάβῃ μέτρα δι' ἀνασταλεῖσαν ποινήν. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διατάγματα ἐπιτηρήσεως ἐπὶ ἀναστολῇ ἐκτελέσεως τῆς ποινῆς. Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Διάπραξις ἑτέρου ἀδικήματος ἢ παράλειψις συμμορφώσεως πρὸς διάταγμα ἐπιτηρήσεως. Ἄρθρον 6ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔναρξις ἰσχύος τοῦ Νόμου. Ἄρθρον 7ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Ἐγκρίνεται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Ὑφ' Ὅρον Ἀναστολῆς τῆς Ἐκτελέσεως τῆς Ποινῆς Φυλακίσεως εἰς Ὡρισμένας Περιπτώσεις Νόμος τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον.

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

«Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 17) τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 17) ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 24ην Νοεμβρίου 1972.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £1.675.000 καὶ διάθεσις αὐτοῦ διὰ τὴν καταβολὴν τῶν διὰ τοῦ περὶ Δημοσίων Ὑπαλλήλων (Αὔξησις τῶν Μισθῶν) Νόμου τοῦ 1972 ἐγκριθεισῶν αὐξήσεων εἰς τοὺς βασικοὺς μισθοὺς τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, τὸ ὡς ἄνω ἐπιπρόσθετον ποσὸν σκοπὸν ἔχει νὰ καλύψῃ τὴν ἀπὸ τῆς 1ης Μαρτίου ἐνεστῶτος ἔτους ἐγκριθεῖσαν αὔξησιν εἰς τοὺς βασικοὺς μισθοὺς τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἐκ 12% καὶ τὰς συνεπαγομένας δαπάνας εἰς τὴν παροχὴν τοῦ 13ου μισθοῦ καὶ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος διὰ τὴν ἰδίαν περίοδον.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἀπαιτουμένη συμπληρωματικὴ πίστωσις ὑπῆρξεν ἀπόρροια τῶν προσφάτως ἐγκριθεισῶν αὐξήσεων εἰς τοὺς βασικοὺς μισθοὺς τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον. Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £1.675.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 17) τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Ἔληξεν ἡ συζήτησις τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα εἶναι ἐγγεγραμμένα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β, Νομοθετικὴ Ἐργασία, διὰ τὰ ὁποῖα εἶχαν κυκλοφορήσει αἱ Ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(1) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 18) τοῦ 1972. τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(2) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 19) τοῦ 1972. τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονσμικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(3) Ὁ περὶ τοῦ Ὀργανισμοῦ Λιμένων Κύπρου Νόμος τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(4) Οἱ περὶ τῆς Ἀστυνομίας (Γενικοὶ) (Τροποποιητικοὶ) (Ἀρ. 2) Κανονισμοὶ τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(5) Ὁ περὶ Ἀποβαθρῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : Ἡ συζήτησις τοῦ δευτέρου θέματος εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ θὰ ἀναβληθῇ.

Τὸ πρῶτον θέμα παρεπέμφθη εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν διὰ νὰ ἑτοιμάσῃ προσχέδιον ψηφίσματος.

Ἡτοιμάσθη τοιοῦτον προσχέδιον ;

Γ. ΖΑΜΠΑΣ :

Ὄχι, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Δὲν συνῆλθεν ἀκόμη ἡ Ἐπιτροπή. Τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα θὰ ἐπιληφθῇ τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπομένως ἡ συζήτησις τοῦ θέματος θὰ ἀναβληθῇ διὰ τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα.

Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς ἡ ὁποία ὁρίζεται τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν, θὰ ἔχῃ ὡς ἀκολούθως :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ Ἐπιτρόπου Διοικήσεως Νόμος τοῦ 1972.

(2) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1963.

(3) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1965.

(4) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(5) Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(6) Ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(7) Ὁ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1972.

(8) Ὁ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(9) Ὁ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμος τοῦ 1972.

(10) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 18) τοῦ 1972.

(11) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 19) τοῦ 1972.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : Τὰ ἴδια θέματα τὰ ὁποῖα εἶναι ἐγγεγραμμένα ἐπὶ τῆς σημερινῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως αὐτῆς.

Προτοῦ κηρύξω τὴν λῆξιν, ἀνακοινῶ εἰς τὰ ἔντιμα Μέλη ὅτι ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Ἀνδρέας Νεοκλέους ἀπέστειλε πρὸς ἐμὲ ἐπιστολὴν διὰ τῆς ὁποίας ζητεῖ ὅπως τὸ θέμα τῆς Κοινότητος Πισσουρίου ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἔλλειψιν ὕδατος διὰ τὴν καλλιέργειαν σουλτανίνης παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν πρὸς ἐξέτασιν.

Τὸ θέμα προκύπτει ἀπὸ Ἐρώτησιν τὴν ὁποίαν ὑπέβαλε καὶ μὴ ἱκανοποιητικὴν ἀπάντησιν ἀλλὰ ζητεῖ ὅπως τὸ θέμα εἰς πρῶτον στάδιον ἐξετασθῇ ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Παραπέμπω τὸ θέμα εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν, ἤτοι τὴν Ἐπιτροπὴν Γεωργίας.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως αὐτῆς.

(Ὥρα λήξεως 6.35 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης	Ποσκώτης Σταῦρος
Ζαμπᾶς Γεώργιος	Ποταμίτης Γιάγκος
Ζαχαριάδης Λέανδρος	Σαββίδης Γεώργιος
Κληρίδης Ξάνθος	Σαββίδης Μιχαλάκης
Κόσιης Νῖκος	Σαμψὼν Νῖκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος	Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Κωνσταντίνου Ντῖνος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Μαλλιώτης Γεώργιος	Φάντης Ἀνδρέας
Μαυρονικόλας Νῖκος	Φράγκος Αἰμίλιος
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος	Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Ξενόπουλος Ξενῆς	Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Παπαδημητρίου Κυριάκος	Χατζηκακοῦ Κώστας
Παπαδόπουλος Τάσος	Χριστοδουλίδης Κώστας
Παρασκευαΐδης Φειδίας	Χριστοφίδης Χριστόφορος

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ ἀποπεράτωσις τῆς νέας ὁδικῆς ἀρτηρίας Λευκωσίας - Λάρνακος μέσῳ Ἀθηαίνου καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων εἰσηγηθέντα νέα ὁδικὰ πρότυπα—Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τοῦ χωρίου Τάλας—Ἡ ἵδρυσις Ἐπαρχιακοῦ Γραφείου Πολεοδομίας εἰς Κυρήνειαν, ἡ ἔγκρισις καὶ λειτουργία Συμβουλίων Βελτιώσεως εἰς χωρία τῆς Ἐπαρχίας καὶ ἡ ἐνίσχυσις τοῦ μηχανισμοῦ τῶν κτηματολογικῶν ὑπηρεσιῶν πρὸς καλλιτέραν ἐξυπηρέτησιν τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς—Ἡ βελτίωσις τῆς ὁδοῦ Κάθηκα - Πέγειας—Ἡ κατασκευὴ τῆς ὁδοῦ Πάφου - Ἀκάμαντος - Πόλεως μέσῳ Πέγειας καὶ Ἁγίου Γεωργίου—Ἡ βελτίωσις τῆς παλαιᾶς ὁδοῦ Ἀμμοχώστου - Λευκωσίας—Ἡ ἐπιδιόρθωσις καὶ διεύρυνσις τῆς ὁδοῦ Ἀργακίου - Κατωκοπιᾶς - Μόρφου—Ἡ χρῆσις ἐν Κύπρῳ φωσφοριζουσῶν πινακίδων ἐπὶ τῶν τροχοφόρων—Ἡ ἀσφάλτωσις τῶν ὁδῶν Ἁγίου Θεοδώρου - Παπούτσας καὶ Ἁγίου Θεοδώρου Ζωοπηγῆς—Ἡ Κυβερνητικὴ συνεισφορὰ ἔναντι τῆς δαπάνης διὰ τὴν ἐκτέλεσιν κοινοτικῶν ἔργων—Ἡ δυνατότης ἐλευθέρας εἰσαγωγῆς καὶ/ἢ κατοχῆς ἀεροβόλων).

(2) Συμπληρωματικὴ Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Πωλήσεως Γαιῶν (Εἰδικὴ Ἐκτέλεσις) (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1972, καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(3) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικοῦ) (Ἀρ. 2) Νόμου τοῦ 1972 καὶ παραπομπὴ τούτου εἰς τὴν Νομικὴν Ἐπιτροπὴν πρὸς ἐξέτασιν διαφόρων νομοτεχνικῶν θεμάτων.

(4) Δευτέρα Συμπληρωματικὴ Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμου τοῦ 1968, αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Φ. Παρασκευαΐδης, Ἡρ. Χατζηηρακλέους, Χρ. Χριστοφίδης, Κ. Χριστοδουλίδης, Ν. Σαμψών, Πρόεδρος, Αἰμ. Μιχαηλίδης), τρίτη ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου καὶ ψήφισις αὐτοῦ εἰς νόμον.

(5) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Καταργήσεως τῆς Ὑποχρεώσεως πρὸς Νομιμοποίησιν Ἀλλοδαπῶν Δημοσίων Ἐγγράφων (Κυρωτικοῦ) (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(6) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Ν. Μαυρονικόλας, Κ. Παπαδημητρίου) ἐπὶ τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου (Ἀρ. 12) τοῦ 1972 (Ἡ Ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀνεγνώσθη κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς Βουλῆς τῆς 23ης Νοεμβρίου 1972) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(7) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 16) τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(8) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Τροποποιητικοῦ) (Ἀρ. 2) Νόμου τοῦ 1972, ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Τ. Παπαδόπουλος, Ν. Μαυρονικόλας, Χρ. Χριστοφίδης, Ξ. Κληρίδης, Α. Σωτηριάδης, Γ. Ζαμπᾶς) καὶ παραπομπὴ τοῦ θέματος εἰς τὰς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς Παιδείας καὶ Νομικῶν πρὸς μελέτην τροποποιητικῆς εἰσηγήσεως τοῦ Βουλευτοῦ κ. Τ. Παπαδοπούλου.

(9) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(10) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ποινικῆς Δικονομίας (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(11) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ἀδικοπραγούντων Ἀνηλίκων (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(12) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Ὑφ' Ὅρον Ἀναστολῆς τῆς Ἐκτελέσεως Ποινῆς Φυλακίσεως εἰς Ὡρισμένας Περιπτώσεις Νόμου τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(13) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 17) τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(14) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 7ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1972

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.31 μ.μ.)

(Ἀρ. 12)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ)

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδριάσεως.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ ἀναγνώσουν τὰς δοθείσας Ἀπαντήσεις Ὑπουργῶν εἰς Ἐρωτήσεις Βουλευτῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 24ην Μαΐου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν περιφερείας Ἀμμοχώστου κ.κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ Ἀνδρέα Φάντη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 25ην Μαΐου 1972.

«Ὅπως εἶναι γνωστὸ σημαντικὰ ἔργα καθυστεροῦν νὰ ἐκτελεσθοῦν ἀπὸ χρόνια γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ λιμένος Ἀμμοχώστου. Διαβήματα ἔχουν γίνει τόσον ἀπὸ Ἐπιτροπὴν διὰ τὰ προβλήματα τῆς πόλης καὶ ἐπαρχίας Ἀμμοχώστου, ὅσον καὶ ἀπὸ τοὺς Βουλευτές, τὸ Ἐμποροβιομηχανικὸ Ἐπιμελητήριο καὶ τὲς ὀργανώσεις Ἀμμοχώστου.

Τὰ βασικώτερα ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἔργα εἶναι ὁ ἐξοπλισμὸς τοῦ λιμένος μὲ νέο ρυμουλκό, τὰ ἀκραῖα κτίρια ἐπιβατῶν, ἡ ἀνέγερσις Λοιμοκαθαρτηρίου, ἡ ἀνέγερσις ὑποστέγου διὰ τὸ τμῆμα Ἐπιθεωρήσεως Προϊόντων τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ ἡ ὑδατοπρομήθεια.

Γιὰ ὅλα αὐτὰ τὰ ἔργα ὑπῆρχαν σχετικὰ κονδύλια σὲ προηγούμενους προϋπολογισμοὺς καὶ στὸν φετεινὸ προϋπολογισμὸ ἔγιναν ἐπαναψηφίσεις.

Μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ τὸ Ὑπουργεῖο Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων :

(α) Γιατὶ ἡ τόση καθυστέρηση στὴν προώθηση αὐτῶν τῶν ἔργων ;

(β) Τὶ ἔχει γίνει στὴ διάρκεια τοῦ 1972, γιὰ τὸν ἐξοπλισμὸ τοῦ λιμένος Ἀμμοχώστου ;

(γ) Θὰ ὁλοκληρωθῇ ἡ ἐκτέλεση τῶν ἔργων στὴν διάρκεια τοῦ 1972 ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28ην Νοεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 25ην Μαΐου 1972 ὑπὸ τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν περιφερείας Ἀμμοχώστου κ.κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ Ἀνδρέα Φάντη.

«(α) Ἐξοπλισμὸς τοῦ λιμένος Ἀμμοχώστου μὲ νέον ρυμουλκόν : Ἤδη ἔχει παραγγελθῆ νέον ρυμουλκὸν διὰ τὸν λιμένα Ἀμμοχώστου τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται ὑπὸ κατασκευήν.

(β) Ἀκραῖα κτίρια ἐπιβατῶν, ἀνέγερσις λοιμοκαθαρτηρίου καὶ ἀνέγερσις ὑποστέγου διὰ τὸ Τμῆμα Ἐπιθεωρήσεως Προϊόντων τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

Τὰ ἔργα αὐτὰ ἐξετάζονται ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς μελετωμένης ἀναδιοργανώσεως καὶ λειτουργίας τῶν λιμένων ἐν ὄψει τῆς ἐγκαθιδρύσεως Ἀρχῆς Λιμένων.

(γ) Ὑδατοπρομήθεια : Τὸ θέμα ἔχει διευθετηθῆ πρὸ καιροῦ».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27ην Ἰουλίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἀνδρέα Νεοκλέους, καὶ ληφθεῖσα τὴν 31ην Ἰουλίου 1972.

«Ἡ συνοικία «Κουτσούλια» τῆς Πόλεως Λεμεσοῦ στερεῖται μέχρι σήμερον οἱασδήποτε ταχυδρομικῆς ἐξυπηρετήσεως καὶ διευκολύνσεως παρὰ τὰ ἐπανειλημμένα διαβήματα τόσον τῶν κατοίκων αὐτῆς ὅσον καὶ τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν.

Ἐν ὄψει τῶν ἀνωτέρω ἐρωτῶ τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν ἵνα πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων καὶ δι' αὐτῆς τὰς ἑκατοντάδας τῶν ταλαιπωρουμένων κατοίκων τῆς συνοικίας «Κουτσούλια» Λεμεσοῦ ἐὰν καὶ πότε προτίθεται νὰ παράσχῃ καὶ εἰς τὴν συνοικίαν αὐτὴν τὴν ἀπαιτουμένην ταχυδρομικὴν ἐξυπηρέτησιν καὶ ἐὰν ὄχι διατί ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 30ὴν Νοεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρωτήσεις ὑποβληθείσας τὴν 31ην Ἰουλίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἀνδρέα Νεοκλέους.

«1ον. Κατ' οἶκον Διανομή :

Ἡ συνοικία «Κουτσούλια», εὑρίσκεται ἐντὸς τῆς περιοχῆς τοῦ Συμβουλίου Βελτιώσεως Κάτω Πολεμιδίων καὶ οὐχὶ ἐντὸς τῶν δημοτικῶν ὁρίων Λεμεσοῦ, ἐξυπηρετεῖται δὲ ὑπὸ ταχυδρομικοῦ πρακτορείου.

Τὸ θέμα τῆς κατ' οἶκον διανομῆς εἰς τὴν συνοικίαν «Κουτσούλια» ὡς καὶ εἰς ἄλλα μέρη ἐντὸς τῶν περιοχῶν τοῦ Συμβουλίου Βελτιώσεως θὰ ἐξετασθῇ ἐν συσχετισμῷ πρὸς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως διὰ τὸ ἔτος 1973.

2ον. Ἵδρυσις Ταχυδρομικῶν Ὑποκαταστημάτων εἰς τὰς πόλεις :

Ἡ ἵδρυσις ταχυδρομικοῦ ὑποκαταστήματος εἰς τὴν περιοχὴν «Ἁγίου Νικολάου» εἰς Λεμεσόν, δὲν ἐνδείκνυται ἐπὶ τοῦ παρόντος καθότι ἡ ἐν λόγῳ περιοχὴ ἐξυπηρετεῖται ὑπὸ ταχυδρομικῶν πρακτορείων καὶ εἰς αὐτὴν γίνεται κατ' οἶκον διανομὴ τῆς ἀλληλογραφίας».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27ην Ἰουλίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἀνδρέα Νεοκλέους, καὶ ληφθεῖσα τὴν 31ην Ἰουλίου 1972.

«Ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἔχει διαπιστωθῆ ἡ ἀνάγκη τῆς ἱδρύσεως ἑνὸς ὑποκαταστήματος τοῦ Ταχυδρομείου εἰς τὴν ἀνατολικὴν περιοχὴν τῆς πόλεως Λεμεσοῦ, τὴν γνωστὴν ὡς συνοικίαν «Ἁγίου Νικολάου», διὰ τὴν ταχυδρομικὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ὑπὲρ τὰς δέκα χιλιάδας κατοίκων της.

Ὅμως παρὰ τὴν ὡς ἄνω διαπίστωσιν καὶ παρὰ τὰ ἐπανειλημμένα διαβήματα πάντων τῶν ἐνδιαφερομένων ἡ ἀνάγκη αὕτη δὲν ἔχει μέχρι σήμερον καλυφθῆ.

Δι' αὐτὸ καὶ ἐρωτῶ τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν ἵνα πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ἐὰν καὶ πότε προτίθεται νὰ εἰσηγηθῆ τὴν ἵδρυσιν ἑνὸς νέου Ταχυδρομικοῦ ὑποκαταστήματος διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν χιλιάδων κατοίκων τῆς ἐν λόγῳ περιοχῆς καὶ ἐὰν ὄχι διατί ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 30ὴν Νοεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρωτήσεις ὑποβληθείσας τὴν 31ην Ἰουλίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἀνδρέα Νεοκλέους.

«1ον. Κατ' οἶκον Διανομή :

Ἡ συνοικία «Κουτσούλια», εὑρίσκεται ἐντὸς τῆς περιοχῆς τοῦ Συμβουλίου Βελτιώσεως Κάτω Πολεμιδίων καὶ οὐχὶ ἐντὸς τῶν δημοτικῶν ὁρίων Λεμεσοῦ, ἐξυπηρετεῖται δὲ ὑπὸ ταχυδρομικοῦ πρακτορείου.

Τὸ θέμα τῆς κατ' οἶκον διανομῆς εἰς τὴν συνοικίαν «Κουτσούλια» ὡς καὶ εἰς ἄλλα μέρη ἐντὸς τῶν περιοχῶν τοῦ Συμβουλίου Βελτιώσεως θὰ ἐξετασθῆ ἐν συσχετισμῷ πρὸς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως διὰ τὸ ἔτος 1973.

2ον. Ἵδρυσις Ταχυδρομικῶν Ὑποκαταστημάτων εἰς τὰς πόλεις :

Ἡ ἵδρυσις ταχυδρομικοῦ ὑποκαταστήματος εἰς τὴν περιοχὴν «Ἁγίου Νικολάου» εἰς Λεμεσόν, δὲν ἐνδείκνυται ἐπὶ τοῦ παρόντος καθότι ἡ ἐν λόγῳ περιοχὴ ἐξυπηρετεῖται ὑπὸ ταχυδρομικῶν πρακτορείων καὶ εἰς αὐτὴν γίνεται κατ' οἶκον διανομὴ τῆς ἀλληλογραφίας».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Σεπτεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα τὴν 16ην Σεπτεμβρίου 1972.

«Εἰς τὸν ποταμὸν «Ἀβακὰν» περιοχῆς Ἀρόδων Πάφου, ἡ κατασκευὴ ὑδατοφράκτου διὰ τὴν ἄρδευσιν τῶν κτημάτων τῶν κατοίκων τῶν πτωχῶν κοινοτήτων Ἀρόδων, Ἴνιας καὶ Δρούσιας θὰ συμβάλῃ μεγάλως εἰς τὴν αὔξησιν τῶν εἰσοδημάτων των καὶ θὰ βοηθήσῃ νὰ σταματήσῃ ἡ μετανάστευσις καὶ φυγὴ τῶν κατοίκων ἀπὸ τὰς ἄνω κοινότητας.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς ἂν μελετᾶται ἡ κατασκευὴ ὑδατοφράκτου εἰς τὸν ποταμὸν «Ἀβακὰν» καὶ πότε θὰ ἀρχίσῃ ἡ κατασκευή του».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28ην Νοεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 16ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«Τὸ θέμα τῆς ἀξιοποιήσεως τῶν ὑδατίνων πόρων τῆς Νήσου γενικώτερον καὶ τῆς κατασκευῆς ὑδατοφρακτῶν εἰδικώτερον ἔχει ἀνατεθῆ εἰς Εἰδικοὺς Συμβούλους Μηχανικοὺς οἵτινες ἑτοιμάζουν τεχνοοικονομικὴν μελέτην σκοπιμότητος, πρὸ δὲ τῆς συμπληρώσεως τῆς τοιαύτης μελέτης οὐδεμία πρόβλεψις δύναται νὰ γίνῃ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 26ην Ὀκτωβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 26ην Ὀκτωβρίου 1972.

«Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Ἀκαπνοῦ εἶναι ἐκ τῶν πτωχοτέρων τῆς Κύπρου καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἠναγκάσθησαν νὰ μεταναστεύσουν ἢ νὰ μετοικήσουν διὰ νὰ κερδίσουν τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

Τὸ εἰσόδημα τῶν κατοίκων θὰ ἠδύνατο νὰ αὐξηθῇ αἰσθητῶς διὰ τῆς κατασκευῆς ὑδατοφράκτου, παρὰ τὸν Βασιλοπόταμον, ὁ ὁποῖος θὰ ἐξυπηρετήσῃ ὁλόκληρον τὴν περιοχήν.

Δι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων κατὰ πόσον ἔχει μελετήσει τὸ ζήτημα κατασκευῆς ὑδατοφράκτου εἰς τὴν ἐν λόγῳ περιοχὴν καὶ ποῖα τὰ συμπεράσματα εἰς τὰ ὁποῖα κατέληξε».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28ην Νοεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 26ην Ὀκτωβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Τὸ θέμα τῆς ἀξιοποιήσεως τῶν ὑδατίνων πόρων τῆς Νήσου γενικώτερον καὶ τῆς κατασκευῆς ὑδατοφρακτῶν εἰδικώτερον ἔχει ἀνατεθῇ εἰς Εἰδικοὺς Συμβούλους Μηχανικοὺς οἵτινες ἑτοιμάζουν τεχνοοικονομικὴν μελέτην σκοπιμότητος, πρὸ δὲ τῆς συμπληρώσεως τῆς τοιαύτης μελέτης οὐδεμία πρόβλεψις δύναται νὰ γίνῃ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 3ην Νοεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἀνδρέα Νεοκλέους καὶ ληφθεῖσα τὴν 8ην Νοεμβρίου 1972.

«Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον ἵνα πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς :

(α) Εἰς ποῖον στάδιον εὑρίσκεται τὸ θέμα τῆς κατασκευῆς δημοσίας πλατείας ἐντὸς τοῦ χωρίου Συκόπετρα Λεμεσοῦ.

(β) Ἐὰν προτίθεται νὰ εἰσηγηθῇ τὴν πλήρη διάνοιξιν τοῦ ἀγροτικοῦ δρόμου Συκόπετρας—Ἁγίου Κωνσταντίνου ἐντὸς τοῦ 1973, καὶ ἐὰν ὄχι, διατί».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 3ην Δεκεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 8ην Νοεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἀνδρέα Νεοκλέους.

«(α) Δημιουργία πλατείας ἐντὸς τοῦ χωρίου Συκόπετρα Λεμεσοῦ :

Εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ τρέχοντος ἔτους ὑπὸ Κεφάλαιον 23Δ, Ἄρθρον 8, γίνεται πρόνοια διὰ τὴν διάθεσιν ποσοῦ ἐκ £550 διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ὑπερθεν ἀναφερομένου ἔργου. Αἱ ἐργασίαι διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς πλατείας ταύτης θὰ συμπληρωθοῦν πρὸ τοῦ τέλους τοῦ ἔτους.

(β) Διάνοιξις ἀγροτικῆς ὁδοῦ Συκόπετρας—Ἁγίου Κωνσταντίνου :

Ἡ ἀπαιτουμένη δαπάνη διὰ τὴν διάνοιξιν τῆς ὁδοῦ ταύτης, μήκους 2½ μιλίων, ἀνέρχεται εἰς £2.500.

2. Εἰς ἕκαστον τῶν χωρίων τούτων παρεχωρήθη ἐφέτος ποσὸν ἐκ £750 ἐκ τοῦ κονδυλίου τῶν £50.000 τὸ ὁποῖον ἐνεκρίθη διὰ τὴν διάνοιξιν ἀγροτικῶν ὁδῶν εἰς ἀμπελουργικὰς περιοχὰς καὶ ἄλλα χωρία τὰ ὁποῖα ὑπέστησαν ζημίας

ἐκ τῆς θεομηνίας. Αἱ ἐργασίαι διὰ τὴν διάνοιξιν τῆς ὡς εἴρηται ὁδοῦ θὰ ἀρχίσουν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ προσεχοῦς ἔτους, ἀφοῦ ἐν τῷ μεταξὺ ἐξασφαλισθῶσιν αἱ σχετικαὶ συγκαταθέσεις τῶν ἐπηρεαζομένων ἰδιοκτητῶν καὶ συμπληρωθῶσιν αἱ λοιπαὶ διοικητικαὶ διευθετήσεις.

3. Ἡ συμπλήρωσις τοῦ ἔργου θὰ πραγματοποιηθῇ ἐντὸς τοῦ ἰδίου ἔτους ἐὰν ὡς ἐλπίζεται ἐξασφαλισθῇ ἡ παραχώρησις τοῦ ὑπολειπομένου ποσοῦ τῶν £1.000».

Ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

Τὰ θέματα 1, 2, 3, 4 δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθοῦν σήμερα διότι δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει αἱ Ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Τὸ θέμα ὑπ' ἀριθμὸν 5 «Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος (Ἀρ. 2) τοῦ 1972» παρεπέμφθη κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς εἰς τὴν Νομικὴν Ἐπιτροπὴν δι' ἐπανεξέτασιν. Μήπως εἶναι ἑτοίμη ἡ Συμπληρωματικὴ Ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς ;

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Δὲν ἐπελήφθη τοῦ Νομοσχεδίου ἡ Νομικὴ Ἐπιτροπὴ σήμερον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὰ θέματα ἑπομένως 5, 6, 7, 8 καὶ 9 δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθοῦν ἐφ' ὅσον δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει αἱ Ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 10 «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 18) τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὸ Σῶμα.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 18) ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 5ην Δεκεμβρίου 1972.

(Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ μεταφορὰ ποσοῦ £10.000.000 εἰς τὸ Ταμεῖον Ἀναπτύξεως ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972.)

Ἡ μεταφορὰ τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων τοποθετεῖται ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ἤδη διακεκηρυγμένης πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως ὅπως πᾶν ποσὸν ἐκ τῶν ὑπολοίπων τοῦ Παγίου Ταμείου ἑκάστης χρήσεως, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ μεταφερθῇ ἀσφαλῶς εἰς τὸ Ταμεῖον Ἀναπτύξεως, μεταφέρεται οὕτω διὰ τὴν συμπληρωματικὴν κάλυψιν τῆς χρηματοδοτήσεως τοῦ Σχεδίου Ἀναπτύξεως τῆς αὐτῆς χρήσεως.

Τὸ Ταμεῖον Ἀναπτύξεως, ὡς ἐκ τῆς προτεινομένης ἀνωτέρω μεταφορᾶς τοῦ ποσοῦ τῶν £10.000.000, θὰ δεικνύῃ κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972, ἀφαιρουμένων τῶν ἀναθεωρημένων δαπανῶν αὐτοῦ διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους ἐκ £13.386.500, ὑπόλοιπον ἐκ £8.431.375. Τὸ ποσὸν τοῦτο ὁμοῦ μετὰ ἐπιπροσθέτου ποσοῦ ἐκ £8.000.000, τὸ ὁποῖον προβλέπεται νὰ μεταφερθῇ εἰς τὸ Ταμεῖον Ἀναπτύξεως ἐν καιρῷ τῷ δέοντι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους 1973 ἐκ τῶν ὑπολοίπων τοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας, ἤτοι συνολικὸν ποσὸν ἐκ £16.431.375 περίπου θὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὴν χρηματοδότησιν τοῦ Προγράμματος Ἀναπτύξεως τοῦ ἔτους 1973, λεπτομέρειαι τοῦ ὁποίου θὰ ὑποβληθῶσι συντόμως εἰς τὸ Σῶμα, κεχωρισμένως, ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως διὰ τὸ ἔτος 1973.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω, καὶ ἀφοῦ ἐμελέτησε τὴν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ὑποβληθεῖσαν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν, εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, ἐκ τῆς θέσεώς μου, ἐὰν ἐπιτρέπεται.

Θὰ δικαιολογήσω διατὶ (θὰ ἀπόσχω τῆς ψηφοφορίας) καὶ θὰ τὸ πράξω ὡς μίαν προειδοποίησιν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, διότι δι' ὅλα τὰ σχέδια ἀναπτύξεως καὶ δι' ὅλον τὸν προγραμματισμὸν τῆς Κυβερνήσεως ἔχω ἔνστασιν ὅσον ἀφορᾷ τὴν μὴ ἔγκαιρον διαφώτισιν τῆς Βουλῆς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ ἀποχή μου ἀπὸ τὴν ψηφοφορίαν αὐτὴν ἀποτελεῖ μίαν προειδοποίησιν ὅτι ἐπιθυμῶ ὅπως ἡ Κυβέρνησις πρὸ τῆς καταρτίσεως καὶ διενεργείας δαπάνης ἐπὶ οἱωνδήποτε σχεδίων ἐνημερώνῃ τὴν Βουλὴν ἐν σώματι καὶ διὰ τὸν προγραμματισμόν της καὶ διὰ τὰ σχέδια ἀναπτύξεως.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίαν τοῦ Σώματος ὅτε συνεζητούσαμεν τὸ φορολογικὸν θέμα, τὰ φορολογικὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα ἀπέστειλεν ἡ Κυβέρνησις πρὸς ψήφισιν, εἶχα πεῖ ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει ὅταν στέλλῃ τοὺς προϋπολογισμούς της νὰ στέλλῃ καὶ τὰ φορολογικὰ μέτρα ὥστε νὰ γνω-

ρίζουν οἱ Βουλευταὶ τὶ σκοπεύει νὰ πράξῃ ἡ Κυβέρνησις. Καὶ εἶχα κακίσει τὴν μὴ καλὴν δημοσιονομικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως ἡ ὁποία εἰς ἑκάστην συνεδρίαν τοῦ Σώματος ἀποστέλλει συμπληρωματικοὺς προϋπολογισμούς.

Διὰ νὰ τονίσω τὴν δυσανασχέτησίν μου πρὸς τὴν τακτικὴν αὐτὴν τῆς Κυβερνήσεως θὰ ἀπόσχω τῆς ψηφοφορίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀσφαλῶς θὰ γνωρίζετε ὅτι ἡ παροῦσα πρόνοια δὲν ἀφορᾷ τὴν ἐκτέλεσιν οἱουδήποτε συγκεκριμένου ἔργου. Ἀποτελεῖ νομοτυπικὴν διευθέτησιν διὰ τὴν μεταφορὰν τοῦ κονδυλίου τῶν £10.000.000 ἐκ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως. Οὐχὶ διὰ συγκεκριμένον ἔργον.

Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὸ θέμα τῆς ὑποβολῆς εἰς τὴν Βουλὴν τῶν φορολογικῶν μέτρων, ἐὰν θὰ λαμβάνωνται ὁμοῦ μετὰ τῶν Προϋπολογισμῶν, νομίζω αὐτὸ ἀποτελεῖ θέμα πρὸς γενικωτέραν συζήτησιν.

Ἐπιθυμῶ νὰ ὑποδείξω τὸ ἑξῆς : Δεδομένου ὅτι διὰ τοῦ Συντάγματος ἡ ἡμερομηνία καταθέσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ εἶναι καθιερωμένη καὶ καθωρισμένη, ἡ υἱοθέτησις τῆς εἰσηγήσεώς σας θὰ ἐσήμαινεν ὅτι οἱ πάντες θὰ ἐγνώριζον ὅτι κατὰ τὴν καθορισθεῖσαν ἡμερομηνίαν θὰ ἐπιβληθοῦν φορολογίαι. Καὶ εἶναι ὀφθαλμοφανεῖς νομίζω οἱ κίνδυνοι οἱ ὁποῖοι θὰ προέκυπτον ἐκ τοιαύτης διευθετήσεως.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Μὴ ὑπαρχόντων ὁμιλητῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ χωρήσουν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων καὶ τῶν πλαγιοτίτλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ἐνίστανται εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ 1ου ἄρθρου τοῦ Νόμου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν, τρεῖς, οὐδείς ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπέρ ;

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δύο.

Ὑπὲρ 24.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἄρθρον 2ον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £10.000.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ 2ου ἄρθρου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

24.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τρεῖς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀποχαὶ 2.

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ 3ου ἄρθρου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

24.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Συνεπληρώθη ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Θὰ χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 18) τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

24.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

Ἐνδέκατον θέμα ἐπὶ τοῦ Δευτέρου Κεφαλαίου : «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 19) τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὸ Σῶμα.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 19) ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 5ην Δεκεμβρίου 1972.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ εἰδίκευσις συμπληρωματικῆς πιστώσεως ἐκ £343.471 ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας καὶ διάθεσις αὐτῆς διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἀκολούθων ἐπιπροσθέτων δαπανῶν διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους :

(α) Ἐπιστροφὴ ὑπὸ τοῦ Τμήματος Τελωνείων εἰσαγωγικῶν δασμῶν καὶ φόρων καταναλώσεως, ἀνερχομένων εἰς £200.000, εἰς δικαιοῦχα πρόσωπα βάσει τῆς ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίας καὶ κανονισμῶν.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους ἐγένετο πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν πρόνοια ἐκ ποσοῦ £580.000 διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Τμήματος Τελωνείων ἐπιστροφὴν εἰσαγωγικῶν δασμῶν καὶ φόρων καταναλώσεως εἰς δικαιούμενα πρόσωπα βάσει τῆς ὑφισταμένης νομοθεσίας καὶ ἄλλων σχετικῶν ἐν ἰσχύϊ Κανονισμῶν. Ἐν τῷ μεταξὺ τὸ ἁρμόδιον Κυβερνητικὸν Τμῆμα ἐπληροφόρησε τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν ὅτι τὸ ὡς ἄνω ποσὸν ἀναμένεται νὰ ἀποδειχθῇ ἀνεπαρκὲς καὶ ἐζήτησε τὴν παραχώρησιν ἐπιπροσθέτου ποσοῦ ἐκ £200.000 διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ηὐξημένου ἀριθμοῦ ἀπαιτήσεων δι' ἐπιστροφὰς εἰσαγωγικῶν δασμῶν.

Δεδομένου ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος δαπάνη δὲν δύναται νὰ καθορισθῇ ἐπακριβῶς ὡς ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑποβαλλομένων αἰτήσεων ἐκ μέρους τῶν πολιτῶν δι' ἐπιστροφὰς δασμῶν, καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑφίστανται διαθέσιμοι ἰσάξιαι ἐξοικονομήσεις διὰ τοιοῦτο μεγάλον ποσὸν ὑφ' οἱονδήποτε ἄλλον ἄρθρον τοῦ σχετικοῦ Κεφαλαίου παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

(β) Χορήγησις ποσοῦ ἐκ £70.000 διὰ τὴν κάλυψιν τῆς προβλεπομένης τελικῆς δαπάνης διὰ τὰς παρεχομένας ὑπηρεσίας τηλεπικοινωνιῶν εἰς τὸ Κέντρον Ἐλέγχου Πτήσεων τοῦ Διεθνοῦς Ἀερολιμένος Λευκωσίας ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, τὸ ἀρχικῶς ἐγκριθὲν ποσὸν διὰ τὴν κάλυψιν τῶν τοιούτων δαπανῶν ἀνερχόμενον εἰς £100.000 προβλέπεται, βάσει νεωτέρων στοιχείων, ὅτι δὲν θὰ ἀρκέσῃ διὰ τὰς δαπάνας τῆς ὑπηρεσίας ταύτης μέχρι τέλους τοῦ ἔτους, καὶ ὡς ἐκ τούτου παρίσταται ἀνάγκη ὅπως παραχωρηθῇ ἐπιπρόσθετον ποσόν. Ἐπειδὴ δὲν ὑφίστανται οἱαιδήποτε ἰσάξιαι ἐξοικονομήσεις διὰ τοιοῦτο μεγάλον ποσὸν ὑφ' οἱονδήποτε ἄλλον ἄρθρον τοῦ σχετικοῦ Κεφαλαίου ἡ παραχώρησις συμπληρωματικῆς πιστώσεως θεωρεῖται ἀναγκαία.

Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ εἶχε καλέσει ἐπανειλημμένως εἰς τὸ παρελθὸν τὰς ἁρμοδίας Κυβερνητικὰς ὑπηρεσίας νὰ ἀναθεωρήσωσι τὴν σύμβασιν μετὰ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας προσφέρονται αἱ ἐν λόγῳ ὑπηρεσίαι εἰς τὸν διεθνῆ ἀερολιμένα Λευκωσίας, καὶ νοουμένου ὅτι αἱ ἐν λόγῳ διαπραγματεύσεις ἀρξάμεναι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συνεχίζονται ἐπὶ μακρὸν ἄνευ οἱουδήποτε μέχρι σήμερον ἀποτελέσματος, ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ εἰσηγουμένη τὴν συμπληρωματικὴν κάλυψιν τῶν δαπανῶν διὰ τὰς ἐν λόγῳ ὑπηρεσίας καλεῖ διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν τοὺς ἁρμοδίους ὅπως ἐπισπεύσωσι τὴν ὅλην ὑπόθεσιν διὰ τὴν σύναψιν νέας συμβάσεως μὲ καλυτέρους ὅρους.

(γ) Δαπάνη ἐκ £73.471 διὰ τὴν συμπληρωματικὴν κάλυψιν τῶν ἀποδοχῶν τοῦ ἐκτάκτου προσωπικοῦ τοῦ ἀπασχολουμένου ὑπὸ τοῦ Τμήματος Ἰατρικῶν Ὑπηρεσιῶν.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, αἱ ὁλικαὶ πραγματικαὶ δαπάναι διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἡμερομισθίων τῶν ὑπὸ τοῦ Τμήματος Ἰατρικῶν Ὑπηρεσιῶν ἀπασχολουμένων ἐπὶ ἐκτάκτου βάσεως ὑπαλλήλων ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἀνέλθωσιν εἰς £250.574 ἐν συγκρίσει μὲ ἀριθμὸν ἐγκριθεισῶν μέχρι σήμερον πιστώσεων ἐκ £177.103. Δεδομένου ὅτι ἡ ἀπασχόλησις τοῦ ἐν λόγῳ προσωπικοῦ θεωρεῖται ἀναγκαία λόγῳ τῆς μὴ πληρώσεως ἀριθμοῦ κενῶν μονίμων θέσεων καὶ τῆς συνεχιζομένης ἀπουσίας τῶν Τούρκων πρώην ὑπαλλήλων τοῦ Τμήματος ἐκ τῶν θέσεών των, παρίσταται ἀνάγκη ὅπως παραχωρηθῇ ἐπιπρόσθετον ποσὸν ἐκ £73.471 διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ηὐξημένων ἀναγκῶν τοῦ Τμήματος τούτου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω συμφωνεῖ πρὸς τοὺς σκοποὺς δι' οὓς θὰ διατεθῶσι τὰ ὡς ἄνω ποσὰ χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Μὴ ὑπαρχόντων ὁμιλητῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς ὅπως χωρήσουν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὲ συγχωρεῖτε, ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Εἶχα ζητήσει τὸν λόγον, κύριε Πρόεδρε. Ἀνέφερα τὴν θέσιν μου προηγουμένως καὶ δὲν νομίζω ὅτι πρέπει νὰ τὴν ἐπαναλάβω διὰ νὰ κουράσω τὸ Σῶμα. Ἡ ἔννοια τῆς ἀποχῆς τῆς ψήφου εἶναι προειδοποίησις καὶ διαμαρτυρία πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν μὴ καλὴν δημοσιονομικὴν πολιτικήν της.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλῶ ὅπως γίνῃ ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων καὶ τοῦ πλαγιοτίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον. Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πέστε τα ὅλα τὰ ἄρθρα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £343.471 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972. Ἄρθρον 2ον.

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πόσοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τῶν ἄρθρων 1 ἕως 3 καὶ τοῦ Πίνακος τοῦ Νομοσχεδίου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

24.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πόσοι ψηφίζουν ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Συνεπληρώθη ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου.

Παρακαλῶ νὰ χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου τοῦ Νομοσχεδίου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 19) τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

24.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλῶ τὸν κ. Γραμματέα ὅπως προβῇ εἰς τὴν κατάθεσιν τῶν ἀποσταλέντων ἐγγράφων ἢ Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ταμείου Βοηθείας Ζημιωθέντων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τοῦ Διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ Ἀτομικῆς Ἐνεργείας διὰ τὴν Ἐφαρμογὴν Ἐγγυήσεων ἐν Σχέσει πρὸς τὴν Συνθήκην διὰ τὴν μὴ Διασπορὰν τῶν Πυρηνικῶν Ὅπλων καὶ τὸ Πρωτόκολλον Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τοῦ Διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ Ἀτομικῆς Ἐνεργείας διὰ τὴν Ἐφαρμογὴν Ἐγγυήσεων ἐν Σχέσει πρὸς τὴν Συνθήκην διὰ τὴν μὴ Διασπορὰν τῶν Πυρηνικῶν Ὅπλων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 20) τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 21) τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Πολιτιστικῆς καὶ Ἐπιστημονικῆς Συνεργασίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Βουλγαρίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν τῆς Βουλῆς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Ταμείου Βοηθείας Ζημιωθέντων (Τροποποιητικοὶ) (Ἀρ. 2) Κανονισμοὶ τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν τῆς Βουλῆς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔληξεν ἡ κατάθεσις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κεφάλαιον Δ.

«Τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ Ταμείου ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν καὶ ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους μερικῶς ἐφαρμοσθεῖσαν πολιτικὴν περὶ παροχῆς δωρεὰν Παιδείας».

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΑΙΜ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Αἰσθάνομαι ἐξαιρετικὰ εὐτυχὴς διότι ἡ ἐγγραφὴ καὶ συζήτησις ἐν τῇ Βουλῇ τοῦ θέματος περὶ ἐσωτερικῶν ταμείων ἀπέφερεν ἤδη εὐεργετικοὺς καρποὺς καὶ ἐδικαιώθημεν πλήρως διὰ τὴν ἐμμονήν μας ὅπως τὸ ἐν λόγῳ θέμα ἐγγραφῇ καὶ συζητηθῇ ὑπὸ τοῦ Σώματος.

Χαίρομαι διότι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, ὀρθῶς πράττουσα, συνεμερίσθη τὴν ἄποψιν τοῦ Σώματος περὶ τοῦ ἀσυμβιβάστου τῆς ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ ταμείου πρὸς τὴν πολιτικὴν παροχῆς δωρεὰν παιδείας καὶ ἀνταποκρινομένη πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ ἔκφρασιν τῆς λαϊκῆς θελήσεως, ἐξήγγειλε διὰ τῶν ἐπισήμων χειλέων τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας τὴν κατάργησιν τῶν ἐν λόγῳ ταμείων.

Κύριε Πρόεδρε.

Ἀρχικῶς εἶχα πρόθεσιν ὅπως ἀπαντήσω ἐν ἐκτάσει εἰς τὴν ἀγόρευσιν τοῦ ἐκ Λάρνακος συναδέλφου κ. Χριστοφίδη, ὄχι διὰ νὰ τὸν ἀκολουθήσω εἰς τὸ χαμηλὸν ἐπίπεδον εἰς τὸ ὁποῖον ὑπεβίβασε τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ θέματος, ἀλλὰ ἁπλῶς διὰ νὰ κακίσω τὴν προσπάθειαν τοῦ συναδέλφου νὰ μετατρέψῃ τὴν συζήτησιν ἐπὶ ἑνὸς τόσον σοβαροῦ θέματος εἰς εὐθηνὴν πολιτικολογίαν.

Δὲν προτίθεμαι, ὅμως, κύριε Πρόεδρε, νὰ πράξω τοῦτο. Θὰ ἀγνοήσω τὴν ἀγόρευσιν τοῦ ἐκ Λάρνακος συναδέλφου καὶ θὰ ἀντλήσω τὴν ἱκανοποίησιν ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ σκοποὶ οἱ ὁποῖοι ἐπεδιώχθησαν διὰ τῆς ἐγγραφῆς καὶ συζητήσεως τοῦ ἐν λόγῳ θέματος ἔχουν ἐπιτευχθῇ.

Κατὰ τὴν συνεδρίασιν, κύριε Πρόεδρε, τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας σήμερον τὴν πρωΐαν ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ ἐκρίθη σκόπιμον ὅπως, κατόπιν τῆς ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, τὸ θέμα θεωρηθῇ λῆξαν, δι' ὃ καὶ ὡς ἐγγράψας τὸ θέμα εἰσηγοῦμαι πρὸς τὸ Σῶμα ὅπως, ὑπὸ τὸ φῶς τῶν δηλώσεων τοῦ Μακαριωτάτου, καὶ ἐν ἀναμονῇ τῆς ἐπισήμου ἐξαγγελίας περὶ καταργήσεως τῶν τελῶν ἐσωτερικοῦ ταμείου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, εἰσηγοῦμαι τὸν τερματισμὸν τῆς ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ συζητήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἀντιλαμβάνομαι ποία διαδικασία ἠκολουθήθη.

Τὸ θέμα παρεπέμφθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ ἀνέμενα ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς θὰ ἀνήρχετο ἐπ' αὐτοῦ τοῦ βήματος διὰ νὰ ἀνακοινώσῃ ὁ,τιδήποτε ἦτο πρὸς ἀνακοίνωσιν. Ἀντὶ τούτου καὶ ἄνευ προηγουμένης αἰτήσεως ἀπὸ τὸ Σῶμα ἀνῆλθεν εἰς τὸ βῆμα ὁ ἐκ Λεμεσοῦ ἔντιμος κύριος συνάδελφος διὰ νὰ ἐξαπολύσῃ ἀσφαίρους μύδρους, φυσικά, ἐναντίον ἄλλου συναδέλφου, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὁμολογῶ ὅτι μὲ καταπλήττει.

Ἄλλωστε οἱ ὅροι ἐντολῆς τοὺς ὁποίους ἔδωσε τὸ Σῶμα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἦσαν ὄχι ἁπλῶς νὰ ἐξετάσῃ τὸ θέμα αὐτὸ τὸ συγκεκριμένον τοῦ Ταμείου, ἀλλὰ ὑπὸ ἄλλων συναδέλφων ἔγιναν εἰδικαὶ εἰσηγήσεις ὅτι τὸ θέμα ἔπρεπε νὰ ἐπεκταθῇ ὅσον ἀφορᾷ τὰ μεταφορικά, ὅσον ἀφορᾷ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα, καὶ ἀνεμέναμεν ὅτι θὰ ἐγίνετο μία σοβαρὰ ἐργασία, διότι ἐλέχθη ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ βήματος ὅτι ἡ μονομερὴς κατάργησις ἁπλῶς αὐτοῦ τοῦ Ταμείου — παρ' ὅλον ποὺ ἀσφαλῶς ἔπρεπε νὰ γίνῃ, διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὁμιλῶμεν περὶ δωρεὰν παιδείας καὶ νὰ συνεχίσωμεν τὴν ὕπαρξιν αὐτοῦ τοῦ Ταμείου — ὅτι ἂν αὐτὸ τὸ μέτρον ἀπεμονοῦτο ὡς μόνον μέτρον θὰ ἦτο κάποια εὔνοια περισσότερον πρὸς τάξεις ὀλιγώτερον ἀπόρους καὶ ὅτι τὰ ἄλλα αἰτήματα τῶν πραγματικὰ ἀπόρων τάξεων θὰ ἐξηκολούθουν νὰ ἐκκρεμοῦν καὶ πάλιν κατὰ παράβασιν τῆς ὑποσχέσεως τῆς Κυβερνήσεως διὰ δωρεὰν παιδείαν.

Δὲν βλέπω ἐπομένως πῶς εἶναι δυνατὸν τὸ θέμα νὰ ἀποσυρθῇ ἀπὸ τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ἄνευ ἐκθέσεως τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὸ Σῶμα, ἐφ' ὅσον τὸ Σῶμα αὐτὸ παρέπεμψε τὸ ὅλον θέμα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει πληθώρα ὁμιλητῶν. Νομίζω νὰ ὁμιλήσῃ πρῶτα ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας, μετὰ ὁ κ. Σαμψών, μετὰ ὁ κ. Χριστοφίδης καὶ μετὰ ὁ κ. Μιχαηλίδης. Οἱ μύδροι ὑποθέτω πάντοτε εἶναι ἄσφαιροι ἐξ ὁρισμοῦ.

Γ. ΖΑΜΠΑΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἡ ἐντολὴ τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας ἐδόθη διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖον ὑπέβαλεν ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Αἰμίλιος Μιχαηλίδης ἐπὶ τοῦ θέματος «Τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ Ταμείου ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν καὶ ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους μερικῶς ἐφαρμοσθεῖσαν πολιτικὴν περὶ παροχῆς δωρεὰν παιδείας».

Ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Μιχαηλίδης ὡμίλησεν ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ καὶ ὑπέβαλεν ἕνα ψήφισμα καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἀνετέθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας νὰ ἐξετάσῃ καὶ νὰ μελετήσῃ τὸ ψήφισμα καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ τὸ τροποποιήσῃ εἰς τρόπον ὥστε νὰ γίνῃ ἀποδεκτὸν ἐκ μέρους ὅλων τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς διότι ἐπανειλημμένως ἐξεφράσθη ὁμόφωνος ἡ γνώμη τῆς Βουλῆς ὅτι τάσσεται ὑπὲρ τῆς δωρεὰν παιδείας.

Κατὰ τὴν πρωϊνὴν συνεδρίαν τῆς Ἐπιτροπῆς σήμερον παρευρέθη καὶ ὁ ἐγγράψας τὸ θέμα κ. Μιχαηλίδης, ὁ ὁποῖος ἔκαμε τὴν δήλωσιν ὅτι κατόπιν τῆς δηλώσεως τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι θὰ ἐπιχορηγήσῃ τὰς Σχολικὰς Ἐφορείας διὰ ποσοῦ τὸ ὁποῖον ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ καταβληθησόμενον ποσὸν ἐκ μέρους τῶν μαθητῶν τῆς πρώτης τάξεως εἰς ἐφαρμογὴν τῆς ἀποφάσεως περὶ

δωρεὰν παιδείας, κατόπιν τῆς δηλώσεως, λέγω, ταύτης τῆς Κυβερνήσεως, ὁ κ. Μιχαηλίδης ἐδήλωσεν ὅτι ἀποσύρει τὸ ψήφισμα καὶ συνεπῶς ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισεν ὅπως ἀναστείλῃ τοὐλάχιστον ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν ἐξέτασιν τοῦ θέματος, διότι ἤρθη ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ἐπῆρε τὴν ἐντολὴν ἀπὸ τὴν Βουλήν.

Κατόπιν τούτου, τὸ τονίζω, ἀπεφάσισε νὰ ἀναστείλῃ τὴν ἐξέτασιν τοῦ θέματος, ἐν ἀναμονῇ τοῦ τρόπου ἐφαρμογῆς τῆς ἀποφάσεως τὴν ὁποίαν ἐξήγγειλεν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας περὶ καταργήσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ ταμείου.

Λέγω αὐτὸ διότι καὶ ἄλλοτε, τὸ 1970, ἐδόθη ἐντολὴ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας νὰ ἐξετάσῃ θέμα πάλιν δωρεὰν παιδείας καὶ κατόπιν δηλώσεως τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν τὸ ἐξήτασε, διότι ἔκρινεν ἄσκοπον τὴν ἐξέτασιν τοῦ θέματος μιὰ καὶ ἐθεωρήθη λελυμένον κατόπιν τῆς δηλώσεως τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Ἐπειδὴ εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ παρουσιασθοῦν πάλιν ἄλλαι ὑποτροπαὶ ἢ τρόπος καταστρατηγήσεως ἢ ὁπωσδήποτε νὰ μὴ ἐφαρμοσθῇ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως πάλιν ἡ ὑπ' αὐτῆς ἐξαγγελθεῖσα ἀπόφασις ὅπως ἐπιθυμῇ ἡ Βουλή, διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας ἀνέστειλε τὴν ἐξέτασιν τοῦ θέματος ἐν ἀναμονῇ τοῦ τρόπου ἐκτελέσεως τῆς ὑποσχέσεως τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἶναι γεγονὸς ὅτι εἰς τὴν ἐντελῶς τελευταίαν συνεδρίαν κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνετέθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας ὅπως ἐξετάσῃ τὸ θέμα, οἱ ὅροι ἐντολῆς τῆς Ἐπιτροπῆς ἦταν ἡ σύνταξις κοινοῦ ψηφίσματος, εἰ δυνατόν, ὑπὸ τὸ φῶς τῶν εἰσηγήσεων καὶ ὁμιλιῶν αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο ὑπὸ ἐντίμων Βουλευτῶν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ὅλου θέματος.

Ἴσως ἡ ἀναγγελία περὶ ἀποσύρσεως τοῦ ψηφίσματος θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἀνεξαρτήτως τῆς ἀποσύρσεως ἢ μὴ τοῦ ψηφίσματος, προσωπικῶς εἶμαι διατεθειμένος νὰ ἐπιτρέψω τὴν συνέχισιν τῆς συζητήσεως καὶ οἱοσδήποτε ἐπιθυμεῖ νὰ ὁμιλήσῃ ἐπὶ τοῦ θέματος, εἶναι ἐλεύθερος νὰ πράξῃ τοῦτο, ἐφ' ὅσον προτίθεμαι νὰ ἐξαντλήσω τὸ θέμα διὰ τῆς συζητήσεως ἡ ὁποία θὰ διεξαχθῇ σήμερον.

Ὁ κ. Σαμψὼν εἶχε ζητήσει καὶ ἔλαβε τὸν λόγον.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξ. κ. Πρόεδρε. Ἐπὶ ἑνὸς θέματος διαδικασίας μόνον θὰ σᾶς ἀπασχολήσω. Εἶναι τὸ ἑξῆς.

Ἡ ἔκπληξις τοῦ συναδέλφου κ. Λυσσαρίδη εἶναι ἄκαιρος καὶ ἄτοπος διὰ τὸν ἑξῆς ἁπλούστατον λόγον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Λυποῦμαι, κ. Παρασκευαΐδη. Δὲν εἶναι θέμα διαδικασίας καὶ ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ λάβῃ τὸν λόγον ὁ κ. Σαμψὼν εἰς τὸν ὁποῖον εἶχε δοθῇ καὶ μετὰ ἀπὸ τὸν κ. Χριστοφίδην θὰ λάβετε τὸν λόγον. Μόνον ἐπὶ θέματος διαδικασίας κύριε.....

Μάλιστα, ὁ κ. Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ἐπὶ θέματος διαδικασίας, κ. Πρόεδρε.

Διερωτῶμαι ἐὰν οἱονδήποτε Μέλος τῆς Βουλῆς καθ' ἣν στιγμὴν ἔχει ἐγγράψει θέμα καὶ τοῦτο εὑρίσκεται ἐν συζητήσει, δικαιοῦται αὐτὸ τὸ ἐγγράψαν

Μέλος νὰ ζητήσῃ νὰ ἀποσυρθῇ. Ἐνόσῳ ἕνα θέμα ἐνεγράφη καὶ συζητεῖται εἶναι ὑπόθεσις ὅλου τοῦ Σώματος νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς συνεχίσεως ἢ μὴ καὶ οὐχὶ τοῦ ἐγγράψαντος τὸ θέμα. Μπορεῖ ὁ ἐγγράψας τὸ θέμα νὰ ὑποβάλῃ εἰσήγησιν καὶ νὰ ληφθῇ ἀπόφασις ἀπὸ τὸ Σῶμα. Δὲν ἀποτελεῖ πλέον κτῆμα τοῦ ἐγγράψαντος τὸ θέμα, ἀλλ' ἀποτελεῖ κτῆμα τοῦ Σώματος καὶ αὐτὸ θὰ πάρῃ ἀπόφασιν, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριε Χριστοδουλίδη. Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ παρατηρήσετε ὅτι ὁ κ. Μιχαηλίδης, ἂν ὀρθῶς ἀντελήφθην τὴν ὁμιλίαν του, εἶχε πεῖ ὅτι εἰσηγεῖται πρὸς τὸ Σῶμα ὅπως θεωρήσῃ τὸ θέμα ὡς λῆξαν. Καὶ ἐπειδὴ βλέπω ὅτι ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος, ἀνεξαρτήτως τῶν ἐπιθυμιῶν ἢ μὴ τῆς εἰσηγήσεως τοῦ κ. Μιχαηλίδη, προσωπικῶς θὰ ἐπιτρέψω εἰς οἱονδήποτε Μέλος ἐπιθυμεῖ νὰ ὁμιλήσῃ ἐπὶ τοῦ θέματος τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται ἀναγεγραμμένον ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ὁ κ. Σαμψὼν παρακαλῶ.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἐπὶ θέματος διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριε Σαμψών. Μετ' ἐμποδίων νομίζω θὰ λάβετε τὸν λόγον, ἀφοῦ λήξουν τὰ θέματα διαδικασίας.

Μάλιστα, κ. Σαββίδη.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐὰν δὲν λυθῇ τὸ ζήτημα διαδικασίας, δὲν μποροῦμεν νὰ προχωρήσωμεν.

Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ βήματος καὶ ὄχι μόνον ἀνήγγειλεν ὅτι ἀποσύρει τὸ θέμα καί, ἐπομένως, ὅτι τελειώνει ἡ συζήτησις, ἀλλὰ ἀνήγγειλε καὶ τὰς ἀποφάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας.

Ὁ ἔντιμος Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας ὡμίλησε περὶ ἀναστολῆς τῆς συζητήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τῆς ἐξετάσεως τοῦ θέματος ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Τῆς ἐξετάσεως τοῦ θέματος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας καὶ οὕτω τὸ θέμα αὐτὸ θὰ εἶναι δύο φορὰς ἐγγεγραμμένον ὑπὸ ἀναστολὴν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας, διότι καὶ προηγουμένως ὑπῆρχεν ἐγγεγραμμένον καὶ ἐδόθη παρὰ τὶς ἐπιφυλάξεις μας καὶ πάλιν ἀναστολὴ εἰς τὴν ἐξέτασίν του ἐνῷ εἶχεν ἀρχίσει ἡ ἐξέτασίς του.

Ἐὰν ἰσχύῃ ἡ ἀπόφασις τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, ὅτι τὸ θέμα στέλλεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας διὰ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ ἄλλας εἰσηγήσεις καὶ νὰ ὑποβάλῃ ψήφισμα μὲ ὅλα τὰ σημεῖα εἰς τὸ Σῶμα τοῦτο, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις σήμερον εἰς τὸ Σῶμα ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀναμένωμεν τὴν εἰσήγησιν τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας ἐπὶ τοῦ θέματος, διότι ἡ συζήτησις διεκόπη καὶ τὸ θέμα ἀπεστάλη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας διὰ νὰ φέρῃ εἰσήγησιν ἢ ψήφισμα.

Ἐὰν αὐτὸ ἰσχύῃ, καὶ αὐτὸ πρέπει νὰ ξεκαθαρισθῇ, ἐὰν δηλαδὴ γίνεται δεκτόν, δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ συζήτησις ἐδῶ ἐπὶ τοῦ θέματος σήμερα. Πρέπει νὰ τὸ ἀφήσωμεν ὡς τὴν ἄλλην ἑβδομάδα ἢ μετὰ 15 ἡμέρας νὰ ἔλθῃ ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας νὰ φέρῃ εἰσήγησιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νομίζω ὅτι ἔχετε δίκαιον, κ. Σαββίδη. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐὰν ὀρθῶς ἀντελήφθην τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς πρωΐας τῆς σήμερον, αὕτη ἦτο ὅπως μὴ ὑποβάλῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος πρὸς τὴν Βουλὴν προσχέδιον ψηφίσματος. Δικαίωμα βεβαίως εἶναι τοῦ Σώματος νὰ ζητήσῃ ὅπως ἡ Ἐπιτροπὴ παρὰ ταῦτα συμπληρώσῃ τὸ ἀνατεθὲν εἰς αὐτὴν ἔργον καὶ ὑποβάλῃ προσχέδιον ψηφίσματος ἐνώπιον τοῦ Σώματος, ὁπότε βεβαίως ἡ συζήτησις θὰ ἀνασταλῇ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ λεχθέντα περὶ ἀναστολῆς τῆς ἐξετάσεως τοῦ θέματος ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας, δὲν νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἀπασχολήσῃ τὸ Σῶμα ὡς σύνολον — ἀμφιβάλλω ἐὰν ὑπάρχῃ ἡ ἔννοια τῆς ἀναστολῆς τῆς ἐξετάσεως — ἐν πάσῃ περιπτώσει ὅμως τὴν διαδικασίαν τῶν Ἐπιτροπῶν ἀποφασίζει καὶ κατευθύνει ὁ Πρόεδρος μετὰ τῶν μελῶν τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦτο εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐὰν παρὰ ταῦτα οἱοσδήποτε καὶ δεδομένου ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ δεχθῇ τὴν ἀκολουθηθεῖσαν ἤδη εἰσήγησιν ὅπως θεωρήσῃ τὸ θέμα ὡς λῆξαν, ἐπιθυμῇ νὰ ἐγγράψῃ τὸ θέμα πρὸς περαιτέρω συζήτησιν, τότε ἡ Βουλὴ καὶ πάλιν θὰ ἀποφασίσῃ.

Ἐπὶ θέματος διαδικασίας. Πόσοι ἐπιθυμοῦν νὰ ὁμιλήσουν ἐπὶ θέματος διαδικασίας ;

Ὁ λόγος εἰς τὸν κ. Αἰμίλιον Μιχαηλίδην, μετὰ εἰς τὸν κ. Μαυρονικόλαν, μετὰ εἰς τὸν κ. Δημητρίου καὶ μετὰ εἰς τοὺς κ.κ. Λυσσαρίδην καὶ Παπαϊωάννου.

ΑΙΜ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Θὰ ἤθελα νὰ ἐπαναλάβω ἐκεῖνο ποὺ εἴπατε καὶ σεῖς προηγουμένως ἑρμηνεύοντες ὅσα ἔχω πεῖ ἀπὸ τοῦ βήματος, ἀλλὰ ὁ κ. Σαββίδης ἐπανέλαβεν ὅτι ἀποσύρω τὸ θέμα.

Ἁπλῶς ἔκαμα εἰσήγησιν πρὸς τὸ Σῶμα ὅπως ἡ συζήτησις θεωρηθῇ λήξασα κατόπιν τῆς ἐξαγγελίας ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῆς ἀποφάσεως περὶ καταργήσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ ταμείου.

Θὰ ἤθελα νὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, κ. Πρόεδρε, ὅτι ἀνέγραψα τὸ ἐπὶ μέρους θέμα περὶ τοῦ ἀσυμβιβάστου τῆς ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ ταμείου. Καὶ τὸ θέμα τὸ ὁποῖον παρεπέμφθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας ἦτο ἡ σύνταξις ἑνὸς κοινοῦ ψηφίσματος ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος. Εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας ἐξεφράσθησαν διάφοραι ἀπόψεις, ὅτι πιθανὸν νὰ ὑπάρχουν ἄλλαι πτυχαί, ἄλλοι τομεῖς εἰς τοὺς ὁποίους πιθανὸν νὰ πρέπει νὰ γίνουν εἰσηγήσεις δι' ἐνέργειαν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐλέχθη καὶ ἐλήφθη ἀπόφασις τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας ὅπως τὰ ἄλλα θέματα αὐτὰ συζητηθοῦν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας εἰς τὰ πλαίσια τοῦ θέματος ποὺ παρεπέμφθη πρὸς αὐτὴν κατὰ τὸ 1970, δηλαδὴ τοῦ εὐρυτέρου, τοῦ γενικωτέρου θέματος περὶ δωρεὰν παιδείας.

Ἑπομένως ἡ σύνταξις ψηφίσματος ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος ἔπρεπε νὰ περιορισθῇ εἰς τὰ θέματα τὰ ἐγειρόμενα ἐκ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος.

Τὸ ἂν θὰ ἐπεκταθῶμεν, κ. Πρόεδρε, εἰς ἄλλα θέματα μπορεῖ νὰ γίνῃ τοῦτο εἴτε δι' ἐγγραφῆς ἑτέρου θέματος εἴτε διὰ περαιτέρω συνεδριῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας καὶ ἐξετάσεως τοῦ παραπεμφθέντος εἰς αὐτὴν θέματος κατὰ τὸ 1970.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριε Σαμψών. Ἐπειδὴ προηγεῖσθε ὅλων τῶν ἄλλων καὶ ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἢ τὴν δικαιολογίαν τῆς συζητήσεως θέματος διαδικασίας ἐπεκτείνεσθε εἰς ἄλλα θέματα, πρόκειται νὰ προβῆτε εἰς μακρὰν ὁμιλίαν ἢ παρατήρησιν ;

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Εἶναι ζήτημα διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριε Σαμψών, παρακαλῶ ἐὰν μπορῆτε νὰ μοῦ ἀπαντήσετε.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Τὴν ὥραν ποὺ ἐζήτησα τὸν λόγον εἶχα σκοπὸν νὰ ζητήσω ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας νὰ μᾶς πῇ τοὺς ὅρους ἐντολῆς ποὺ ἐπῆρεν ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας ἀπὸ τὸ Σῶμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ναί.....

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Εὐθὺς ἀμέσως ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ βήματος καὶ ἐξέθεσε τοὺς ὅρους ἐντολῆς. Ὡς ἐκ τούτου δὲν θὰ μακρηγορήσω. Ἤθελα ὅμως νὰ πῶ ὅτι ὁ κ. Μιχαηλίδης εἰς τὴν τελευταίαν φάσιν τῆς συζητήσεως εἶπεν ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας πρέπει νὰ μελετήσῃ τὸ ἀποσταλὲν πρὸς αὐτὴν ψήφισμα, τὸ ὁμόφωνον ψήφισμα περὶ παροχῆς δωρεὰν παιδείας εἰς τὸν τόπον μας, τὸ ὁποῖον εἶχα ἐγγράψει καὶ κατὰ τὸ 1970.

Θεωρῶ ἐπιβεβλημένον, κ. Πρόεδρε, νὰ πῶ ὅτι ὑποστηρίζω ἀνεπιφύλακτα τὴν πρότασιν τοῦ κ. Μιχαηλίδη νὰ ἐξετάσῃ ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας τὴν ἀπόφασιν ποὺ ἐξέδωσε τὸ Σῶμα τοῦτο περὶ παροχῆς δωρεὰν παιδείας εἰς Κύπρον τὸ 1970.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας. Συνεχίστε ἐπὶ τῆς ὁμιλίας ἐπὶ θεμάτων διαδικασίας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Νομίζω ὅτι ἡ συζήτησις εἰς τὸ Σῶμα ἤρχισεν ὀλίγον ἀνορθόδοξα.

Τὸ πρωῒ ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας ἡ ὁποία συνεδρίασε κατόπιν τῆς εἰσηγήσεως τοῦ εἰσηγητοῦ, ἀπεφάσισεν ὅπως ἀποσύρῃ, μᾶλλον, ὅπως τὸ εἶπεν, ἀναθεωρήσῃ.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἡ συζήτησις θεωρηθῆ ὡς λήξασα.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἐκεῖ ἐλήφθη ὁμοφώνως ἀπόφασις τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ γίνῃ μία Ἔκθεσις εἰς τὸ Σῶμα καὶ ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὸ Σῶμα ἐκθέτουσα τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους ἡμεῖς δὲν ἠσχολήθημεν μὲ τὴν τροποποίησιν τοῦ ψηφίσματος καὶ τὴν ὑποβολήν του πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὸ Σῶμα.

Ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἔκθεσις ἐκ μέρους τῆς Ἐπιτροπῆς. Γι' αὐτὸ νομίζω ὅτι ἡ συζήτησις τοῦ θέματος πρέπει νὰ ἀναβληθῇ, νὰ ἑτοιμασθῇ ἔκθεσις ἐκ μέρους τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς βάσει τῆς ἀποφάσεως ποὺ ἐπήραμεν σήμερα καὶ βάσει τῆς ἐκθέσεως ἐκείνης νὰ ἀρχίσῃ ἡ συζήτησις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλῶ, ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπετε, θὰ λάβω ἐγὼ τὸν λόγον διὰ νὰ ὑποβάλω μίαν....., κ. Μαυρονικόλα ἐτελειώσατε ;

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Δὲν ἐτελείωσα, δὲν ἐτελείωσα, κ. Πρόεδρε. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς δωρεὰν παιδείας, κ. Πρόεδρε, εἴδαμεν τὸ ζήτημα αὐτό, ἀλλὰ εἴχαμεν πεῖ ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ Ἐπιτροπὴ συνεζήτησε τὸ ζήτημα αὐτὸ καὶ ἐξέδωσε καὶ πρακτικὰ τὰ ὁποῖα διενεμήθησαν εἰς τὰ Μέλη, θὰ ἐπιληφθῶμεν εἰς μελλοντικὴν συνεδρίασιν τοῦ ζητήματος τῆς δωρεὰν παιδείας γενικῶς. Διότι ὑπῆρχεν ἡ ἄποψις.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Λυποῦμαι, δὲν εἶναι θέμα διαδικασίας αὐτὸ ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλεῖτε τώρα.

Κύριε Μαυρονικόλα. Ἂν μοῦ ἐπιτρέπετε, νὰ ὑποβάλω μίαν εἰσήγησιν. Ἔχομεν συζητήσει ἐπὶ ἀρκετὴν ὥραν ἐπὶ θεμάτων διαδικασίας, ἡ ὁποία ὑποθέτω ἦτο δυνατὸν νὰ ἀναλωθῇ εἰς τὴν συζήτησιν τῆς οὐσίας τοῦ θέματος.

Ἐὰν ὀρθῶς ἀντιλαμβάνωμαι τὴν κατάστασιν, αὕτη ἔχει ὡς ἀκολούθως.

Ὁ κ. Μιχαηλίδης ἀνέγραψεν ἕνα θέμα «Τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ ταμείου». Κατόπιν τούτου καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος αὐτοῦ ὑπὸ ἄλλων ὁμιλητῶν ὑπεβλήθησαν διάφοροι εἰσηγήσεις καὶ ἐγένετο καὶ ἀναφορὰ εἰς προγενέστερον ψήφισμα τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ παραπομπὴ τοῦ γενικωτέρου θέματος τῆς δωρεὰν παιδείας ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει σήμερον διαμορφοῦται ἡ ἑξῆς κατάστασις.

Ἡ μὲν Ἐπιτροπὴ Παιδείας ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἐντεταλμένη ὑπὸ τοῦ Σώματος, διὰ τῆς παραπομπῆς τοῦ θέματος κατὰ τὸ 1970, ὅπως ἐξετάσῃ τὸ γενικώτερον θέμα τῆς παροχῆς δωρεὰν παιδείας εἰς τὴν Κύπρον καὶ αὐτὴν τὴν ἐντολὴν δὲν ἔχει ὁλοκληρώσει καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς ἐντολῆς δὲν ἔχει εἰσέτι ὑποβληθῇ ἔκθεσις ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

Τὸ ἐπὶ μέρους θέμα, τὸ ὁποῖον ἐνέγραψεν ὁ κ. Μιχαηλίδης, ἐν ὄψει τῶν σημειωθεισῶν ἐξελίξεων καὶ τῆς δηλώσεως τῆς Κυβερνήσεως ὅτι πρόκειται νὰ ἐπιχορηγήσῃ τὰς σχολικὰς ἐφορείας εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐπέλθῃ ἡ κατάργησις τῆς ἐπιβολῆς τέλους ἐσωτερικοῦ ταμείου διὰ τοὺς φοιτῶντας εἰς τὴν πρώτην τάξιν τῶν Γυμνασίων, εἰσηγήθη ὁ ἐγγράψας τὸ θέμα ὅπως θεωρηθῇ ὡς λῆξαν.

Συνεπῶς προτίθεμαι νὰ πράξω τὸ ἑξῆς :

Νὰ τεθῇ ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς λῆψιν ἀποφάσεως ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Μιχαηλίδη ὅπως ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 1 τοῦ Κεφαλαίου Δ ἐγγεγραμμένου θέματος θεωρηθῇ ὡς λήξασα. Ὅπως ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας εἰς μελλοντικὴν αὐτῆς συνεδρίαν, εἰς διαδικασίαν καὶ χρόνον ὁ ὁποῖος θὰ ἀποφασισθῇ περὰ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, συνεχίσῃ τὴν ἐξέτασιν τοῦ θέματος τῆς δωρεὰν παιδείας ἤ, ἐὰν ἐπιθυμῇ, ἀποφασίσῃ ὅπως ἀναστείλῃ ἢ ἄλλως πως χειρισθῇ τὸ ὅλον θέμα.

Καὶ ἑπομένως....., ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Εἶναι θέμα διαδικασίας..... (δὲν ἀκούεται).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ναί, μάλιστα, παρακαλῶ.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Νομίζω ὅτι ἡ Βουλὴ δι' ἀποφάσεώς της εἶχεν ἀλλοιώσει τὸ θέμα καὶ δικαιοῦται. Δηλαδὴ εἶναι γεγονὸς ὅτι τὸ θέμα ἀνεγράφη ὑπὸ τὴν στενὴν μορφὴν ὑφ' ἣν ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Προέδρου. Ἀλλὰ κατὰ τὴν συζήτησιν ἡ Βουλὴ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἠλλοίωσε τοὺς ὅρους ἐντολῆς. Διότι ἐὰν ἐπρόκειτο ἁπλῶς περὶ ψηφίσματος διὰ τὴν κατάρτησιν αὐτοῦ τοῦ Ταμείου, δεδομένου ὅτι ὁμοφώνως ἡ Βουλὴ ἐξεφράσθη ὑπὲρ αὐτῆς τῆς ἀπόψεως, δὲν θὰ ἐτίθετο κἂν θέμα παραπομπῆς τοῦ θέματος εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, διότι αὐτομάτως ἡ Βουλὴ θὰ ἐνέκρινεν αὐτὸ τὸ ψήφισμα.

Ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον τὸ θέμα παρεπέμφθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν εἶναι διότι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συζητήσεως ἐγένοντο καὶ ἄλλαι εἰσηγήσεις καὶ ἐδόθη ἐντολὴ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν νὰ ἐξετάσῃ τὴν πιθανότητα τῆς ἐξευρέσεως ψηφίσματος τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἱκανοποιήσῃ ὅλας τὰς ἀπόψεις αἱ ὁποῖαι ἐξεφράσθησαν εἰς τὴν Βουλὴν καὶ νὰ τεθῇ ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Ἐπομένως, ἀνεξαρτήτως τῆς μορφῆς ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἐνεγράφη τὸ θέμα, ἀπεστάλη ἕνα συγκεκριμένον πρόβλημα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας καὶ αὐτὸ τὸ πρόβλημα ἐξακολουθεῖ νὰ ἐκκρεμῇ καὶ εἶναι ἄσχετον ἐντελῶς μὲ τὸ 1970, διότι ἡ Βουλὴ αὐτὴ κατὰ τὴν συζήτησιν ἐθεώρησεν ὅτι δὲν πρέπει κἂν νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ παραπομπὴ τοῦ 1970. Ἔγινε νέα παραπομπὴ τώρα μὲ θέμα τὴν ὑποβολὴν ψηφίσματος ὄχι μόνον διὰ τὸ θέμα τοῦ ἐσωτερικοῦ ταμείου, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ἄλλας εἰσηγήσεις τῶν συναδέλφων αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο ἀπὸ τοῦ βήματος.

Δι' αὐτὸ νομίζω ὅτι ἐκκρεμεῖ ἀκόμη ἡ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας ὑποβολὴ ἑνὸς ψηφίσματος μὲ βάσιν τώρα βεβαίως ἡ ὁποία δὲν μπορεῖ πλέον νὰ περιέχῃ τὸ θέμα τοῦ ταμείου. Ἀλλὰ ὑπάρχουν ἄλλα θέματα τὰ ὁποῖα ἐξακολουθοῦν νὰ ὑφίστανται.

Δεύτερον, ὁμολογῶ ὅτι ἦτο πράγματι ἀνορθόδοξος ἡ μέθοδος μὲ τὴν ὁποίαν ὁ πρῶτος ὁμιλητὴς ὡμίλησεν ἀπὸ τοῦ βήματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν προτίθεμαι νὰ διαιωνίσω τὴν συζήτησιν ἐπὶ ἀνατομίας τῆς διαδικασίας ἡ ὁποία ἐγένετο, ἀνεξαρτήτως τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ κ. Λυσσαρίδη. Ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως βλέπω ἐγγεγραμμένον τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἀνέφερα ὅπως καὶ ὅλοι σας μπορεῖτε νὰ τὸ ἀναγνώσετε.

Ἐφ' ὅσον τὸ θέμα δὲν εὑρίσκεται ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἐγγεγραμμένον ὑπὸ τὴν διευρυνθεῖσαν αὐτοῦ μορφήν, θέτω πρὸς ψήφισιν ὑπὸ τῆς Βουλῆς τὴν εἰσήγησιν κατὰ πόσον ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ θεωρεῖται λήξασα ἢ ὄχι.

Παρακαλῶ, κ. Χριστοφίδη, ἡ ἀπόφασις τὴν ὁποίαν θὰ λάβῃ ἡ Βουλὴ εἶναι ἐπὶ τοῦ θέματος ὅπως τὸ ἔχω θέσει.

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τοῦ νὰ θεωρηθῇ ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ λήξασα ;

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Λυποῦμαι πάρα πολύ.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Εἶχα ζητήσει τὸν λόγον. Λυποῦμαι πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα ἀλλὰ ἐπὶ θέματος.....

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Εἶχα ζητήσει τὸν λόγον καὶ δὲν μοῦ ἐδόθη ὁ λόγος, ἐνῷ ἐδόθη ὁ λόγος εἰς ἐντίμους συναδέλφους οἱ ὁποῖοι ἔχουν δευτερολογήσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὲ συγχωρεῖτε, κ. Παπαϊωάννου, παράλειψις ἰδική μου. Ἐνόμιζα ὅτι ἔχετε ζητήσει τὸν λόγον ἐπὶ θέματος διαδικασίας.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Ἐπὶ θέματος διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Καὶ ἐπειδὴ εἶχα ὑποθέσει ὅτι δὲν πρέπει νὰ διαιωνισθῇ ἡ συζήτησις ἐπὶ θέματος διαδικασίας, δι' αὐτὸ δὲν σᾶς ἔδωσα τὸν λόγον.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Συγγνώμην, ὑπάρχει καὶ ἕνα ἄλλο ζήτημα τάξεως, τὸ ὁποῖον νομίζω ὅτι πρέπει νὰ τεθῇ εἰς ἐφαρμογήν. Ὅταν ζητῇ ἕνας κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τὸν λόγον, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἔχῃ προτεραιότητα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Σωστά.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Ἔναντι οἱουδήποτε ἄλλου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δυνάμει τοῦ Συντάγματος.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Λοιπὸν ἔχετε τὸν λόγον, κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Αὐτὸ ποὺ ἤθελα νὰ εἴπω, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, εἶναι ὅτι ἐφ' ὅσον τὸ θέμα, ὅπως ἐνεγράφη, ὑπὸ τὴν μορφὴν ποὺ ἐνεγράφη, ἔχει μετὰ τὴν δήλωσιν τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, θεωρηθῇ ὡς ἱκανοποιηθέν, ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τοῦ Σώματος τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖον τὸ ἴδιον τὸ Σῶμα ἀπεφάσισεν ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἑτοιμάσῃ ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας καὶ τὸ ὁποῖον ψήφισμα θὰ πρέπει νὰ ἐνσωματώνῃ ὅλας τὰς εἰσηγήσεις μὲ τὰς ὁποίας συμφωνεῖ ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας καὶ νὰ παρουσιασθῇ αὐτὸ τὸ ψήφισμα ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκρισιν διὰ νὰ διαβιβασθῇ πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν. Δηλαδὴ συμφωνῶ ὅτι ὑπὸ τὴν μορφὴν ποὺ ἔχει ἐγγραφῇ τὸ θέμα μπορεῖ νὰ διαγραφῇ ἀπὸ τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, ὅμως ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τοῦ Σώματος γενικώτερον θέμα διὰ τὸ ὁποῖον ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας ὀφείλει νὰ καταθέσῃ ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, συντόμως, σχετικὸν ψήφισμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νομίζω, κ. Παπαϊωάννου, ἔχω σαφέστατα δηλώσει περὶ τῆς προθέσεώς μου διὰ τὸν μελλοντικὸν χειρισμὸν τοῦ θέματος καὶ εἶχα πεῖ τὸ ἐπὶ μέρους θέμα, ἐὰν δὲν ὑπάρξῃ ἔνστασις, θὰ διαγραφῇ ἀπὸ τὴν ἡμερησίαν διάταξιν. Παρὰ ταῦτα ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας, εἶπα, ἐκκρεμεῖ τὸ γενικώτερον θέμα, εἴτε διὰ τῆς παραπομπῆς τοῦ θέματος τοῦ 1970 εἴτε διὰ προσφάτων ἀποφάσεων τῆς Βουλῆς, καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας θὰ ἀποφασίσῃ ἡ ἰδία κατὰ πόσον καὶ πότε θὰ ὑποβάλῃ πρὸς τὴν Βουλὴν εἴτε ἔκθεσιν ἐπὶ τοῦ ὅλου θέματος εἴτε προσχέδιον ψηφίσματος πρὸς συζήτησιν.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Μοῦ ἔχετε δώσει τὸν λόγον νομίζω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ναί, μάλιστα, ἔχετε τὸν λόγον. Ἔχει τὸν λόγον ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἐντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τὸ ἕνα σκέλος, τὸ θέμα τοῦ ψηφίσματος, ὀφείλω νὰ τὸ θίξω, διότι δὲν ἔγινε καλὴ διαφώτισις τῶν Μελῶν τοῦ Σώματος ὅτι δὲν ἦτο περιωρισμένον τὸ ψήφισμα εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐσωτερικοῦ Ταμείου. Ἐὰν ἀνεγινώσκετο τώρα τὸ ψήφισμα, θὰ διεπιστώνετε ὅλοι ἀνεξαιρέτως ὅτι τὸ ψήφισμα ἦτο γενικώτερον. Ἐὰν ὅμως ἀπεσύρθη τὸ ψήφισμα, διότι τάχατες ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας προέβη εἰς δηλώσεις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν διὰ τὸ θέμα τῆς καταβολῆς ποσοῦ ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν καὶ τὴν κατάργησιν τοῦ ἐσωτερικοῦ Ταμείου, ἦτο διότι δὲν ἤθελαν ἀκριβῶς οἱ ἐγγράψαντες τὸ θέμα νὰ περιλάβουν καὶ ἄλλας λεπτομερείας εἰς τὸ ψήφισμα αἱ ὁποῖαι προέκυψαν ἀπὸ τὴν συζήτησιν ἡ ὁποία διεξήχθη ἐδῶ. Καὶ πράγματι ἐὰν ἀνατρέξωμεν εἰς τὰ πρακτικά, θὰ ἴδωμεν ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, εἰς ἐρώτησίν μου ἐὰν θὰ συζητηθῇ τὸ ψήφισμα αὐτὸ ἢ ὅλαι αἱ ἐκφρασθεῖσαι ἀπόψεις, ἐτόνισεν ὅτι τὸ ψήφισμα θὰ περιλαμβάνῃ ὅλας τὰς ἐν τῇ Βουλῇ ἐκφρασθείσας ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ἐσωτερικοῦ Ταμείου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἕνα μέρος τῆς δωρεὰν παιδείας. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἤθελαν νὰ υἱοθετήσουν τὰς ἐκφρασθείσας ἀπόψεις ἀπεσύρθη τὸ ψήφισμα καὶ ἔγινεν ὁ συμβιβασμὸς ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ γενικώτερα τὸ θέμα καὶ ὄχι θέμα ἐσωτερικοῦ Ταμείου, διότι θέμα δωρεὰν παιδείας δὲν εἶναι θέμα ἐσωτερικοῦ Ταμείου. Ἐὰν ἔκαμα τὰς παρατηρήσεις τὰς ὁποίας ἔκαμα εἰς τὴν προηγουμένην συνεδρίαν καὶ ὁ κ. Μιχαηλίδης ἐθίγη καὶ μὲ ἐχαρακτήρισεν ὅτι ὑπεβίβασα τὴν συζήτησιν, νομίζω ὅτι τρέφει αὐταπάτας, διότι πρώτη αὐταπάτη τοῦ κ. Μιχαηλίδη ἦτο ὅτι ἐπείσθη μὲ τὴν συζήτησιν ποὺ ἔγινεν εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι κατηργήθη τὸ ἐσωτερικὸν

Ταμεῖον. Πρέπει νὰ εἴμεθα εἰλικρινεῖς. Ὑπῆρχε πρόθεσις τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας πρὸ δύο μηνῶν, ἀπὸ τὰς ἀρχὰς Σεπτεμβρίου, ἐδήλωσεν ὅτι ἐσκέπτετο συντόμως νὰ καταργήσῃ τὸ ἐσωτερικὸν Ταμεῖον. Δι' αὐτὸ καὶ ἡ βία ἡ μεγάλη τοῦ κ. Μιχαηλίδη πρὶν παρέλθουν δεκαπέντε ἡμέραι νὰ ἐγγράψῃ τὸ θέμα καὶ νὰ ἔλθῃ ἔμπλεος χαρᾶς ὅτι κατόπιν τῆς ἐγγραφῆς τοῦ θέματος καὶ τῆς συζητήσεως ὑπεχώρησεν ἡ Κυβέρνησις καὶ κατήργησε τὸ ἐσωτερικὸν Ταμεῖον. Πράγματι αὐταπάτας τρέφει ὁ κ. Μιχαηλίδης ὡς πρὸς τὴν κατάργησιν τοῦ ἐσωτερικοῦ Ταμείου. Ἀλλὰ τί ὠφέλησε ; Μόνον τὸ ἐσωτερικὸν Ταμεῖον.

Βεβαίως ὀφείλομεν νὰ ἐκτιμήσωμεν ὅτι εἶναι ἕνα βῆμα καὶ νὰ ἐκτιμήσωμεν τὴν πρόθεσιν τῆς Κυβερνήσεως καὶ διὰ περαιτέρω βήματα δι' ὁλοκλήρωσιν τῆς ἐκπαιδευτικῆς πολιτικῆς καὶ τῆς δωρεὰν παιδείας εἰς τὴν Κύπρον. Ἀλλὰ αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἔκαμεν ἡ Κυβέρνησις πράγματι εἶναι θέμα ἐσωτερικοῦ Ταμείου τὸ ὁποῖον πρέπει, ὅπως εἶπα, νὰ τύχῃ τῆς εὐμενοῦς ἀνταποκρίσεως ὅλων τῶν Βουλευτῶν. Ὅμως πρέπει νὰ προχωρήσωμεν περαιτέρω καὶ περαιτέρω εἶναι πολλά, διότι τώρα ὠφελήθησαν περισσότερον οἱ εὔποροι, δὲν ὠφελήθησαν τὰ ἀγροτόπαιδα τὰ ὁποῖα ἐγλύτωσαν £6 ἐσωτερικὸν Ταμεῖον καὶ πληρώνουν £18 μίνιμουμ νὰ ἔρχωνται εἰς τὸ σχολεῖον. Ὑπάρχουν τεράστια προβλήματα διὰ τὴν ἐκπαιδευτικὴν πολιτικήν.

Ὑπάρχουν θέματα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν πολὺ εὐρύτερα καὶ δὲν ἐλύθη τὸ ἐκπαιδευτικόν μας πρόβλημα μὲ τὴν κατάργησιν τοῦ ἐσωτερικοῦ Ταμείου, παρ' ὅλον ποὺ ἐτόνισα καὶ προηγουμένως εἶναι ἕνα μέτρον τὸ ὁποῖον ὅλοι χαιρετίζομεν καὶ ἂς εἶναι αὐτὸ ἀπαρχὴ εὐρυτέρων μεταρρυθμίσεως εἰς τὴν παιδείαν τοῦ τόπου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἰς προηγουμένην συνεδρίασιν ἠκούσθησαν ἀντιδικίαι ὡς πρὸς τὴν πατρότητα τῆς εἰσηγήσεως καὶ τοῦ θέματος. Ἐλπίζω αἱ ἀντιδικίαι νὰ μὴν συνεχισθοῦν διὰ τὴν διεκδίκησιν τῆς ἀποτελεσματικότητος διὰ τὴν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, βλέπω ὅτι συζητοῦμεν τὸ θέμα καὶ ὁ κ. Μιχαηλίδης ἔχει τὸν λόγον, ἐὰν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ ἐγγεγραμμένου θέματος.

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΑΙΜ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Εἰς τὴν προηγουμένην μου ὁμιλίαν ἐπὶ τοῦ θέματος εἰς τὴν ὁποίαν εἰσηγήθην ὅπως τὸ θέμα θεωρηθῇ λῆξαν δὲν ἐπεξετάθην ἐπὶ τῆς ἀγορεύσεως τοῦ ἐντίμου συναδέλφου ἐκ Λάρνακος διότι εἶπα ὅτι ἀντλῶ ἱκανοποίησιν ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἐπετεύχθη ὁ ἐπιδιωχθεὶς σκοπός. Ἐὰν ὡμιλοῦσα ἐν ἐκτάσει ἐπὶ τοῦ θέματος θὰ εἶχα πολλὰ νὰ εἴπω διὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου, διὰ τὴν ἐμπάθειαν ἡ ὁποία ἐχαρακτήριζε τὴν προηγουμένην ὅσον καὶ τὴν σημερινὴν ἀγόρευσίν του.

Ἐν τούτοις καὶ πάλιν, ἐπειδὴ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μὲ ἐνδιαφέρει εἶναι τὰ ἔργα καὶ ὄχι οἱ λόγοι, θὰ ἀγνοήσω καὶ πάλιν τὴν ἀγόρευσιν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου. Θὰ ἤθελα, ὅμως, νὰ κάμω τὴν ἑξῆς παρατήρησιν : Ἐὰν ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος ἐνδιεφέρετο νὰ διευρύνῃ τὸ θέμα, διερωτῶμαι διατὶ δὲν ἔπραξε τοῦτο κατὰ τὴν ἐγγραφήν του. Ἀλλ' ἀντιθέτως, ματαίως προσεπάθησε νὰ ναυαγήσῃ τὴν συζήτησιν, ἔστω καὶ τοῦ ἐπὶ μέρους θέματος. Διερωτῶμαι διατὶ δὲν εἰσηγήθη τὴν διεύρυνσιν τοῦ θέματος ὥστε νὰ περιλαμβάνῃ καὶ τὰ ὑπόλοιπα τὰ ὁποῖα πιστεύει ὅτι συνιστοῦν τὴν δωρεὰν παιδείαν. Δὲν ἐνίσταμαι, κύριε

Πρόεδρε, καὶ συμφωνῶ πλήρως μὲ ὅλας τὰς ἐκφρασθείσας ἐπὶ τοῦ θέματος ἀπόψεις. Πλὴν ὅμως, αἱ διάφοροι αὐταὶ ἀπόψεις ἀποτελοῦν πρόσθετα ὀφέλη τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύνατο ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ παράσχῃ πρὸς τὴν μαθητιῶσαν νεολαίαν μας. Αὐτὰ ὅλα τὰ πρόσθετα ὠφελήματα τὰ ὑποστηρίζω καὶ πλειοδοτῶ. Ἀλλά, κύριε Πρόεδρε, ὀφείλω νὰ κάμω καὶ τὴν ἑξῆς παρατήρησιν, ἐπὶ ἑνὸς ἄλλου θέματος, τὸ ὁποῖον ἤγειρεν ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος. Διεμαρτυρήθη διότι ἀνῆλθα ἐπὶ τοῦ βήματος καὶ διελάλησα ὅτι κατόπιν τῆς ἐγγραφῆς τοῦ θέματος ἡ Κυβέρνησις ὑπεχώρησε καὶ κατήργησε τὸ Ταμεῖον ἐνῶ, λέγει, ὑπῆρχεν εἰλημμένη ἀπόφασις πρὸ δύο μηνῶν τῆς Κυβερνήσεως νὰ καταργήσῃ τὸ Ταμεῖον.

Κύριε Πρόεδρε. Νομίζω ὅτι ἐμπαίζομεν ἑαυτοὺς ἐὰν νομίζωμεν ὅτι δυνάμεθα νὰ λάβωμεν σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν αὐτὴν τὴν δήλωσιν. Ἐὰν αὐτὴ ἦτο ἡ πρόθεσις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, δὲν βλέπω τί θὰ ἠμπόδιζε τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ ἐξαγγείλῃ τὴν κατάργησιν τοῦ ἐσωτερικοῦ Ταμείου πρὸ διμήνου, δηλαδὴ κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ τρέχοντος σχολικοῦ ἔτους, καὶ νὰ ἀποφευχθῇ ἡ ταλαιπωρία τῆς εἰσπράξεως μέρους τοῦ ἐσωτερικοῦ Ταμείου καὶ νὰ ἔλθῃ ἡ Κυβέρνησις κατὰ τὸν Δεκέμβριον, δηλαδὴ δύο μῆνας μετὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ ἐσωτερικοῦ Ταμείου καὶ ἀφοῦ εἰσεπράχθη ἤδη μέρος τοῦ ἐσωτερικοῦ Ταμείου διὰ τὸ τρέχον ἔτος, νὰ ἐξαγγείλῃ τὴν κατάργησιν. Ἑπομένως δὲν γνωρίζω πῶς ὁ κύριος συνάδελφος ἢ ἀπὸ ποῦ ἐπῆρε τὴν πληροφορίαν ὅτι ἡ πρόθεσις τῆς Κυβερνήσεως ἦτο πρὸ διμήνου νὰ ἐξαγγείλῃ τὴν κατάργησιν τοῦ ἐσωτερικοῦ Ταμείου καὶ δὲν γνωρίζω διατὶ δὲν τὸ ἔπραξε τοῦτο κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ σχολικοῦ ἔτους, ὁπότε θὰ ἀπηλλάττετο ἡ μαθητιῶσα νεολαία μας ἢ οἱ γονεῖς τῆς μαθητιώσης νεολαίας μας ἔστω καὶ τοῦ μέρους ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἔχει καταβληθῆ.

Λυποῦμαι, ὅμως, κύριε Πρόεδρε, διότι μὲ τὴν κωλυσιεργείαν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου διὰ τὴν ἐγγραφὴν καὶ συζήτησιν τοῦ θέματος, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐπετύχαμεν ἐνδεχομένως, εἶναι ἡ καταβολὴ ἐκ μέρους τῶν γονέων τῆς πρώτης δόσεως ἐσωτερικοῦ Ταμείου ἡ ὁποία, σύμφωνα μὲ τὴν ἐξαγγελθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου ἀπόφασιν τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, δὲν θὰ ἐπιστραφῇ. Ἐὰν δὲν ἐκωλυσιεργοῦσε καὶ συνεζητεῖτο τὸ θέμα, εἶναι ἐνδεχόμενον οἱ γονεῖς νὰ ἀπηλλάττοντο ἢ νὰ ἀπέφευγον τὴν καταβολὴν τῆς πρώτης δόσεως ἐσωτερικοῦ Ταμείου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί ; Μετὰ τὸν κύριον Χριστοφίδην.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν θὰ ὁμιλήσω ἐπὶ μακρόν. Ἁπλῶς θὰ ὑπενθυμίσω ὡρισμένα τινὰ οὕτως ὥστε νὰ ἀντιληφθῇ ὁ κύριος συνάδελφος, νὰ τοῦ φέρω εἰς τὴν μνήμην του, ὡρισμένα πράγματα, ἐκτὸς ἐὰν ἀπουσίαζε. Πρωτίστως, μόλις ἤρχισε τὰς ἐργασίας της ἡ Βουλή, ὑπέβαλα Ἐρώτησιν πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς καὶ ἐζήτησα πότε θὰ συγκληθῇ ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας διὰ νὰ μελετήσῃ τὸ θέμα τῆς δωρεὰν ἐκπαιδεύσεως καὶ εἰς ποῖον στάδιον εὑρίσκεται. Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ ἐγγράψας τὸ θέμα κ. Μιχαηλίδης δὲν εἶχε ζητήσει τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος, οὐδεὶς ἐγνώριζεν ὅτι ὑπέβαλεν Ἐρώτησιν, παρὰ μόνον ἦτο ἐντελῶς τυχαῖον τὸ γεγονός, διότι ἐγένετο συζήτησις περὶ ἐσωτερικῶν Ταμείων καὶ ἦσαν αἱ ἡμέραι ποὺ ἐνεγράφοντο οἱ μαθηταὶ καὶ ἐπλήρωναν τὸ ἐσωτερικὸν Ταμεῖον. Ἡ ἀναβολή, ὅπως λέγει, ποὺ ἔγινε, λόγῳ τοῦ ὅτι ἀνεβλήθη ἡ συζήτησις ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα δὲν εὐσταθεῖ, διότι εἶχαν ἤδη καταβάλει τὰ δίδακτρά των οἱ μαθηταὶ καὶ ἡ Κυβέρνησις ἀνέμενε τὴν Ἔκθεσιν

τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, καὶ αὐτὸ εἶναι φανερὸν ὅταν ἦλθεν ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἐδῶ κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίασιν τὴν ὁποίαν συνεκάλεσε ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας καὶ ἦτο μάλιστα παρὼν καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Συνομοσπονδίας Γονέων Μέσης Παιδείας καὶ ἐγένετο συζήτησις ἐπὶ τῶν δύο θεμάτων τοῦ ἑνὸς θέματος τὸ ὁποῖον ἐνέγραψεν ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Σαμψών, τοῦ ἑτέρου θέματος τὸ ὁποῖον ἐνέγραψα ἐγὼ περὶ δωρεὰν παιδείας καὶ ἐξητάζετο καὶ τὸ τρίτον θέμα, κατόπιν τηλεγραφήματος, ὡς ἐδήλωσεν ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας—καὶ καλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας νὰ τὸ βεβαιώσῃ αὐτὸ—καὶ ἐγένετο ἡ συζήτησις διὰ τὸ ἐσωτερικὸν Ταμεῖον. Καὶ μετὰ διεκόπησαν αἱ ἐργασίαι τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας διότι ἐπέμενεν ὁ κύριος συνάδελφος νὰ ἐγγράψῃ τὸ θέμα.

Αὐτὰ ὅλα εἶναι μία ὑπενθύμισις τοῦ τί πραγματικῶς συνέβη, ἐκτὸς ἐὰν πράγματι ὁ κ. Μιχαηλίδης ἀπουσίαζεν ἀπὸ τὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς.

Μὲ συγχωρεῖτε. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τοῦτο, ἐτόνισα ὅτι ὑπῆρχε πολὺ πρὶν πρόθεσις τῆς Κυβερνήσεως καὶ μελέτη. Ἐπισταμένως τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ἐμελετοῦσεν αὐτὸ τὸ θέμα καὶ ἀποδεικνύεται καὶ ἀπὸ τὰ πρακτικὰ τὰ ὁποῖα ἔχει ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας καὶ ἀπὸ τὰς δηλώσεις τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ὅταν συνεζητεῖτο ἐνώπιον καὶ τῶν ὑπολοίπων Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ Προέδρου τοῦ Συνδέσμου Γονέων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι, κύριε Σαββίδη, ποὺ ἐζήτησαν τὸν λόγον πρὸ ὑμῶν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ζήτημα διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὅλοι εἶναι ζήτημα διαδικασίας ποὺ ζητεῖτε. Διαπορῶ ἐὰν σοβαρὰ νομίζετε οἱοσδήποτε ἐξ ἡμῶν ὅτι ἐνδιαφέρεται τὸ κοινὸν ἢ καὶ τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς ἀκόμη περὶ τοῦ ποῖαι ἐνέργειαι ἔγιναν, ὑπὸ ποίου, πότε καὶ πῶς. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, λυποῦμαι, κύριε Σαββίδη, ἔχουν ζητήσει τὸν λόγον οἱ κύριοι Λυσσαρίδης καὶ Σαμψὼν πρὸ ὑμῶν.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐγὼ δὲν πρόκειται νὰ ἀγορεύσω ἐπὶ τῆς οὐσίας. Ἁπλῶς ἀκριβῶς θὰ ἤθελα νὰ πῶ ὅτι θὰ πρέπει νὰ σταματήσῃ αὐτὴ ἡ συζήτησις. Ὅτι, πάντως ὅμως, ἁπλῶς διὰ τὰ ἀρχεῖα, νὰ λεχθῇ ὅτι δὲν ἐγένετο ὑπὸ οὐδενὸς μέλους τῆς Βουλῆς ἀπόπειρα ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος. Ὑπῆρξεν ἁπλῶς διαφωνία. Μερικοὶ εἶπαν ὅτι ἤδη ἤρχισεν ἡ συζήτησις εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ ὅτι θὰ ἦτο ὀρθὸν ἡ συζήτησις ποὺ ἤρχισε νὰ μὴν διακοπῇ διὰ νὰ συζητηθῇ τὸ ἐγγραφὲν θέμα. Ἑπομένως ὅσοι ὡμιλοῦσαν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος ἤθελαν ἀκόμη περαιτέρω ἐπιτάχυνσιν τοῦ θέματος καὶ οὐχὶ ἐπιβράδυνσιν τοῦ θέματος—καὶ νομίζω ὅτι θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ διακοπῇ πλέον αὐτὴ ἡ ἱστορία.

Καὶ μίαν ἁπλῆν παρατήρησιν : Ὅτι οὐδέποτε εἶναι ταλαιπωρία νὰ εἰσπράττῃ κανεὶς τὴν πρώτην δόσιν οἱουδήποτε ταμείου καὶ ἂς τὸ ἔχῃ ἡ Βουλὴ ὑπ' ὄψιν της αὐτὸ ὅταν θὰ ἐξετάζῃ τὰς Κυβερνητικὰς ἐνεργείας διατὶ ἀπὸ πλευρᾶς χρονικῆς ἐλήφθη ἀπόφασις εἰς τὴν α ἢ τὴν β χρονικὴν περίοδον διότι, ὅπως εἶπα, ταλαιπωρία, ὅπως ἐλέχθη, δὲν εἶναι ποτὲ ἡ εἰσπραξις χρημάτων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἔχω νὰ πῶ ὅτι ὅταν δίδεται ὁ λόγος διὰ θέμα οὐσίας ἀνέρχονται εἰς τὸ βῆμα καὶ ἀργότερον ὁ καθεὶς ἐκφράζει τὰς ἀπόψεις του ἀπὸ τὴν θέσιν του. Σήμερον, εἰς τὴν παροῦσαν συνεδρίασιν, γίνεται τὸ ἀντίθετον. Ὅλοι ἀνεβαίνουν συνεχῶς εἰς τὸ βῆμα ὡς νὰ ὁμιλοῦν συνεχῶς ἐπὶ θέματος οὐσίας ὅταν τοὺς καλῇ ὁ Πρόεδρος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐλπίζω, κύριε Μιχαηλίδη, νὰ μὴν εἰσέλθωμεν εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ ἐὰν θὰ γίνωνται ὁμιλίαι ἀπὸ τοῦ βήματος ἢ ἀπὸ τῆς θέσεώς σας.

ΑΙΜ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Μὲ μίαν διασάφησιν μόνον : Ἐπειδή, ἴσως, ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Λυσσαρίδης νὰ παρενόησε τὰ ὅσα ἔχω πεῖ.

Ὅταν ὡμίλησα περὶ ταλαιπωρίας, ἠννόουν τὴν ταλαιπωρίαν τὴν ὁποίαν ἔχουν ὑποστῇ οἱ γονεῖς καὶ οἱ μαθηταὶ ὡς ἐκ τῆς καταβολῆς τοῦ τέλους.

Καί, ἐπίσης, θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω τὸ ἑξῆς διὰ τὸν συνάδελφον ἐκ Λάρνακος, ὅτι δὲν ἔχω ἀπουσιάσει ἀπὸ τὴν Βουλήν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παναγιώτης Δημητρίου.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε. Εἶχα ἐπισημάνει ἐξ ἀρχῆς τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς σήμερον εἶχεν ἐπιτρέψει τὴν συζήτησιν καὶ ἐπὶ τῆς οὐσίας, διὰ νὰ τελειώνῃ ἐπὶ τέλους ἡ συζήτησις.

Ἀλλά, ἐν πάσῃ περιπτώσει, πιστεύω ὅτι ἦταν παράτυπον ἔστω καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον. Νομίζω ὅτι δὲν πρέπει νὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις. Τὸ θέμα νὰ θεωρηθῇ ὡς λῆξαν καὶ νὰ κλείσῃ, νὰ ἡσυχάσωμεν ὅλοι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Αὐτὴ ἦταν ἡ εἰσήγησίς μου ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ νομίζω ὅτι δὲν εἶναι ἄσκοπος ἡ ἐξέλιξις τῆς συζητήσεως, διότι ἀρκετὰ ἀποκαλυπτικὴ ὑπῆρξε πράγματι διὰ τὸ πολὺ κοινόν.

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ ἐγγεγραμμένου θέματος ;

Δεύτερον θέμα ἐπὶ τοῦ Κεφαλαίου Δ, «Αἱ ἀπολαβαὶ καὶ αἱ συνθῆκαι ἐργασίας τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος».

Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε Χριστοφίδη, δύο λεπτά.

Ἰσχύει ἡ προηγουμένως λεχθεῖσα παρατήρησίς μου πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας ὅπως συνεχίσῃ εἰς μελλοντικὴν συνεδρίασίν της τὴν ἐξέτασιν τοῦ ὅλου θέματος καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἐναπόκειται ἢ νὰ ὑποβάλῃ πρὸς τὸ Σῶμα Ἔκθεσιν ἐπὶ τοῦ ὅλου θέματος ἢ προσχέδιον ψηφίσματος.

Ὁ κ. Χριστοφίδης ἔχει τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ δευτέρου θέματος εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ κατὰ τὴν ὁποίαν συζητεῖ προβλήματα τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος. Κατὰ τὴν συζήτησιν καὶ ψήφισιν σχετικοῦ Νομοσχεδίου τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1969, ὅτε ἐπεσημάνθησαν ἀδικίαι εἰς τὰς μισθολογικὰς κλίμακας, ἐδηλώθη ὅτι τοῦτο ψηφίζεται μέν, ἀλλὰ δὲν θεωρεῖ τὰς μισθολογικὰς κλίμακας αἱ ὁποῖαι προετάθησαν ὡς ἱκανοποιητικὰς καὶ ἐζήτησε τὴν ἄμεσον ἐπανεξέτασίν του καὶ ἰδιαιτέρως τῶν ἁπλῶν ἀστυνομικῶν, τῶν λοχιῶν καὶ ἀνθυπαστυνόμων.

Ἄρσις σχετικῶν ὑπερσκελίσεων καὶ ἀνωμαλιῶν δι' ὅλους τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους καὶ τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας διηυθετήθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως πλὴν ὅμως διὰ τὴν Ἀστυνομίαν παραμένουν εἰσέτι ἄλυτοι παρὰ τὴν παρέλευσιν τόσου χρονικοῦ διαστήματος.

Αἱ ἰσχύουσαι ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1968 μισθολογικαὶ κλίμακες οὐδόλως δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἱκανοποιητικαί. Καὶ πάλιν ἡ Βουλὴ δι' ἑτέρας ὁμοφώνου ἀποφάσεως τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1970 παρετήρησε τὴν ἀδικαιολόγητον καθυστέρησιν εἰς τὴν ἱκανοποίησιν αἰτημάτων τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος. Ἐζήτησε δὲ ἐπισήμως ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ὅπως ἀμέσως προβῇ εἰς τὴν μελέτην καὶ ἱκανοποιητικὴν ἐπίλυσίν των.

Ὅμως ἡ Κυβέρνησις οὐδόλως προσήγγισε θετικῶς τὸ ὅλον πρόβλημα καὶ διὰ τῆς παραδοσιακῆς πλέον ἀναβλητικότητος ἐδημιούργησεν αἰσθήματα πικρίας εἰς τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα. Ἡ τακτικὴ αὕτη πρέπει νὰ παύσῃ διότι οὗτοι εἶναι οἱ φορεῖς τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς καὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τοὺς μετατρέπῃ εἰς κατηγόρους αὐτῆς.

Ὑπέβαλα τὴν 31ην Ὀκτωβρίου 1972 σχετικὴν ἐρώτησιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν. Οὐδεμία ἀπάντησις ἐλήφθη μέχρι σήμερον καὶ τοῦτο ἀποδεικνύει τὴν ἀπροθυμίαν τῶν ἁρμοδίων νὰ συζητήσουν.

Ὅταν ὁ Σύνδεσμος Ἀστυνομίας Κύπρου διεπίστωσε τὴν παρελκυστικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως πρὸς λύσιν δικαιολογημένων αἰτημάτων ἀπεφασίσθη μετὰ προσωρινὴν ἀναστολὴν τῶν δραστηριοτήτων του ἡ διάλυσίς του.

Ἀναλογιζόμενα ὅμως ὡς ὑπεύθυνοι ἄνθρωποι τὰς σοβαρὰς ἐπιπτώσεις μιᾶς τοιαύτης ἐνεργείας καὶ τὸ σοβαρὸν ἀποτέλεσμα ποὺ θὰ εἶχε τόσον ἐπὶ τῆς ἀποδοτικότητος ὅσον καὶ τῆς πειθαρχίας τοῦ Σώματος τὰ ἀστυνομικὰ μέλη τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἀντέδρασαν σθεναρῶς εἰς τὴν διάλυσίν του. Δὲν ἔπαυσαν νὰ ὑποβάλλουν τὰ αἰτήματά των, πλὴν εἰς μάτην. Μᾶς παρέχει τὰ δεδομένα ἡ Κυβέρνησις διὰ νὰ καταλήξωμεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἱκανοποιοῦνται ἐκεῖνα τῶν αἰτημάτων ὅταν συνοδεύωνται ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τῆς ἀπεργίας.

Διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους ἀπεφάσισα τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος καὶ τὴν συζήτησιν τούτου.

Ἡ Βουλὴ εἶναι ὁ πλέον φυσικὸς φορεὺς τοῦ πλέον ὑπευθύνου διαλόγου, ἡ μοναδικὴ δημοκρατικὴ διαδικασία τὴν ὁποίαν διὰ τῶν ἀντιπροσώπων του πραγματοποιεῖ ὁ λαός.

Λαϊκὰ αἰτήματα μεταφέρονται συζητούμενα πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν. Αἱ ἐκφραζόμεναι ἀπόψεις ἐξισορροποῦνται καὶ ὁ λαὸς εἶναι ἕτοιμος νὰ κρίνῃ διὰ τὴν ὀρθότητα τῶν Κυβερνητικῶν μέτρων.

Ἐὰν ἦτο κοινοβουλευτικὸν τὸ σύστημά μας θὰ ἐλέγαμεν ὅτι ἡ θέλησις τῆς πλειοψηφίας εἶναι ἡ ἐκπεφρασμένη θέλησις τοῦ λαοῦ.

Ἡ ἀναγκαιότης αὐτῆς τῆς διαδικασίας εἶναι ἐνδεδειγμένη ὅταν πέραν τῶν τριῶν χιλιάδων μελῶν τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος δὲν διαθέτουν τὸν ὀργανισμὸν συνδικαλιστικῆς προωθήσεως τῶν προβλημάτων των. Δὲν δύνανται νὰ διοργανωθοῦν συνδικαλιστικῶς, δὲν δύνανται νὰ προβοῦν εἰς ἀγῶνας διεκδι-

κήσεως τῶν αἰτημάτων των ὡς ὅλαι αἱ ἄλλαι ἀνεξαιρέτως τάξεις δύνανται, ἐφ' ὅσον ἀποφασίσουν νὰ τὸ πράξουν. Οὗτοι ὅμως κωλύονται ὑπὸ τοῦ Συντάγματος διὰ σκοποὺς ἐννόμου τάξεως.

Ἐπειδὴ ὅμως πιστεύομεν ὅτι ἡ Ἀστυνομία ἀποτελεῖ τὴν ἐνσάρκωσιν τοῦ κράτους, θεωροῦμεν χρέος ὅπως τὰ αἰτήματα τὰ προωθήσουν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ, ἡ Βουλὴ ὁλόκληρος.

Ὁ Σύνδεσμος Ἀστυνομίας μετὰ τὴν ὑποβολὴν σωρείας ὑπομνημάτων καὶ αἰτημάτων ἀνέθεσε κατόπιν συμφωνίας μετὰ τῆς Κυβερνήσεως εἰς εἰδικοὺς τὴν ἑτοιμασίαν μελέτης ἐπὶ τοῦ μισθολογίου μὲ πλήρη στατιστικὰ στοιχεῖα.

Πρὶν ὅμως ἀναφερθῶ εἰς τὸ συμπέρασμα καὶ τὰς εἰσηγήσεις των ποὺ ὑπεβλήθησαν διὰ τοῦ Συνδέσμου των εἰς τὴν Ἀστυνομίαν, ὀφείλω νὰ ἐπισημάνω πολλὰς ἄλλας λεπτομερείας διὰ νὰ γίνουν γνωσταὶ πολλαὶ συνθῆκαι ἐργασίας, ὡς καὶ ὁ ἴδιος ὁ Σύνδεσμος τονίζει πρὸς τὸν Γραμματέα τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ Ἀστυνομικὸς τελεῖ πάντοτε ἐν ὑπηρεσίᾳ, διάγει καὶ πορεύεται ἐν τῇ ζωῇ κατὰ τρόπον στρατιωτικόν. Εἶναι δὲ σήμερον ἐπιφορτισμένος ἐκτὸς τῶν συνήθων ἀστυνομικῶν καθηκόντων του καὶ μὲ σαφῶς στρατιωτικὰ θέματα ὡς καὶ τοιαῦτα ἀμύνης τῆς Δημοκρατίας.

Ἡ ζωή του εὑρίσκεται καθημερινῶς ἐν κινδύνῳ. Δὲν ἀσκεῖ ἐπάγγελμα κυρίως βιοποριστικὸν ἀλλὰ ὑπηρετεῖ τὴν λαμπρὰν ἰδέαν. Τοῦτο σημαίνει ὅτι τὸ ὄργανον τῆς τάξεως δὲν διατηρεῖ τὴν ἰδιότητά του ὡς ἀνθρώπου, ὡς οἰκογενειάρχου, ὡς πατρὸς ἢ ὡς προστάτου πολυμελοῦς συνήθως οἰκογενείας μὲ ὅλας τὰς ἐξυπακουομένας παρεπομένας πολλαπλᾶς ὑποχρεώσεις, ἀνάγκας καὶ εὐθύνας. Διὰ νὰ εἶναι ἀπερίσπαστος καὶ ἀποδοτικὸς ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν καθηκόντων του, διὰ νὰ διατηρῇ ἀδιαλείπτως ἡναμμένην τὴν φλόγα τῆς πίστεως πρὸς τὸ καθῆκον, διὰ νὰ κρατήσῃ ὑψηλὰ τὴν μαχητικήν του διάθεσιν, διὰ νὰ ἔχῃ καθαρὰν καὶ κρυσταλλίνην τὴν σκέψιν καὶ τὴν κρίσιν πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν διαθετόντων ἄφθονα οἰκονομικὰ μέσα, πανουργίας, μηχανορραφίας, κ.λ.π., πάσης φύσεως κακοποιῶν, ταραξιῶν καὶ ὑπονομευτῶν τῆς κοινωνίας, ἐπιβάλλεται νὰ ἔχῃ ἥσυχον καὶ ἥρεμον τὴν σκέψιν, ἀπηλλαγμένην φροντίδος περὶ τῆς οἰκογενείας του καὶ τοῦ οἴκου του, ἀλλὰ καὶ ὁ ἴδιος νὰ ἔχῃ ἐξασφαλίσει κατὰ τρόπον στοιχειωδῶς ὑποφερτὸν τὴν διαβίωσίν του εἰς τρόπον ὥστε ἀπερίσπαστος καὶ ἄνευ ἐξωπαλληλικῶν φροντίδων καὶ ἀνησυχιῶν νὰ προχωρῇ ἥρεμος πρὸς τὸ καθῆκον.

Πῶς εἶναι δυνατὸν ἀνθρωπίνως τὰ ὄργανα τῆς τάξεως, ἐφ' ὅσον δὲν εἶναι ἀπηλαγμένα τῶν ὡς ἄνω ἀνησυχιῶν, νὰ φέρουν διάθεσιν καὶ ψυχικὴν ἠρεμίαν, ὑπομονὴν ἰώβειον, πραότητα, ψυχραιμίαν ὀλύμπιον καὶ ἐγκαρτέρησιν σπανίζουσαν ὡς ἀπαιτεῖ τὸ καθῆκον καὶ ἡ ὑψηλὴ ἀποστολή των καὶ ὡς ἔχει τὴν ἀξίωσιν ἡ Κυβέρνησις, ὁ πολίτης καὶ ἡ κοινωνία ἐν γένει νὰ παρατηρῇ εἰς αὐτά; Πῶς εἶναι δυνατὸν τὰ ὄργανα τῆς τάξεως, ὑποβαλλόμενα εἰς τόσας καὶ τόσας ταλαιπωρίας, διὰ νὰ φέρουν εἰς πέρας τὴν ὑψηλὴν ἀποστολήν των ὑπὸ τὰς συνεχῶς ἐπικρατούσας ἀνωμάλους καταστάσεις, νὰ παραμείνουν πιστὰ καὶ ἀφωσιωμένα πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν των ὅταν αὐτὴ ἡ ὑπηρεσία δὲν τοὺς παρέχῃ τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν ἐξασφάλισιν μιᾶς ἀνέτου ζωῆς διὰ τὴν οἰκογένειάν των συμφώνως τοῦ οἰκονομικοῦ ἐπιπέδου ἄλλων τάξεων; Ὅταν στεροῦνται χρημάτων διὰ τὴν μόρφωσιν τῶν τέκνων των ἢ τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ μέλλοντος τῶν τέκνων των; Ἀναποφεύκτως τὰ ὄργανα ταῦτα, ὅσον συνειδητὰ καὶ πιστὰ καὶ ἐὰν εἶναι, θὰ ἀναγκασθοῦν νὰ παραμερίσουν πλέον τὸ καθῆκον των καὶ νὰ ἐπιδοθοῦν καὶ εἰς ἕτερον ἐπάγγελμα διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ἀναγκαίων μέσων πρὸς κάλυψιν τῶν ἐξόδων τῆς οἰκογενείας. Ἀφ' ἧς στιγμῆς τὰ ὄργανα τῆς τάξεως ἀναγκασθοῦν νὰ προσφύγουν καὶ εἰς ἕτερον ἐπάγγελμα διὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον λόγον, τὰ ὄργανα ταῦτα ἀναποφεύκτως παύουν πλέον νὰ εἶναι τὰ πιστὰ ὄργανα τῆς τάξεως τὰ ἀφωσιωμένα πρὸς τὸ καθῆκον. Ἡ

προσοχή των θά στραφῆ περισσότερον πρὸς τὸ ἕτερον ἐπάγγελμα τὸ ὁποῖον σὺν τῷ χρόνῳ θά ἀποβῆ καὶ τὸ κυριώτερον βιοποριστικόν των ἐπάγγελμα. Δὲν θά εἶναι πλέον ἄτρωτος καὶ ἀπερίσπαστος. Πῶς εἶναι ἀνθρωπίνως δυνατὸν τά ὄργανα τῆς τάξεως νά παραμείνουν ἥσυχα, πιστὰ καὶ ἀπερίσπαστα πρὸς τὸ καθῆκον ὅταν διά νά ἐξασφαλίσουν τὰ ἔξοδα τῆς οἰκογενείας των ἀναγκάζουν καὶ αὐτὴν τὴν σύζυγόν των νά ἐργασθῆ ὡς ὑπηρέτρια, πλύστρα ἢ καθαρίστρια ;

Ἠσθάνθην συγκίνησιν διὰ πολλὰ προβλήματα Ἀστυνομικῶν. Αἰσθάνομαι καὶ ἐντροπὴν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ὅταν δὲν λαμβάνῃ μέτρα τερματισμοῦ τῆς καταστάσεως αὐτῆς. Εἶναι ἡ ἐργασία, ἡ ὁποιαδήποτε ἔντιμη ἐργασία, ἱερὴ καὶ πρέπει νά αἰσθάνεται ὑπερήφανος ὁ ἐργαζόμενος. Μερικοὶ Ἀστυνομικοὶ καὶ αἱ σύζυγοί των καταφεύγουν εἰς δεύτερον ἐπάγγελμα πρὸς ἀξιοπρεπῆ ἀντιμετώπισιν τῶν ἀναγκῶν τῆς ζωῆς. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ μερικαὶ ἐξαιρέσεις ποὺ ὠδηγήθησαν εἰς τὴν διαφθορὰν καὶ τὴν κατάχρησιν. Ἐντρέπομαι τώρα ἐκ μέρους τοῦ Κράτους ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι ἀνέχεται μερικούς, εὐτυχῶς ὀλίγους, ἀχρήστους ποὺ προκαλοῦν ὄνειδος διὰ τὸ Σῶμα νά χρηματίζωνται ἢ νά συντηροῦν χαρτοπαικτικὰς λέσχας καὶ ἄλλα. Σχετικὴ ὑπόθεσις ἠρευνήθη ὑπὸ ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ τῆς Ἀστυνομίας καὶ ὅταν θά ἀπεκαλύπτοντο πολλὰ ἡ ὑπόθεσις ἔκλεισε. Ἔκλεισεν ὅμως διὰ τὸ δημόσιον συμφέρον ἢ συνεκαλύφθη μία ὄζουσα κατάστασις ποὺ δὲν εἴχαμεν τὸ θάρρος νά ἀποκαλύψωμεν διὰ νά παραδειγματισθοῦν καὶ μερικοὶ ἄλλοι.

Ἐὰν εἰλικρινῶς ἐπιθυμοῦμεν νά ἔχωμεν ὄργανα τάξεως μὲ προτερήματα τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπαραίτητον νά ἔχουν, ἐὰν ἐπιθυμοῦμεν νά αὐξήσωμεν τὴν ἀντίστασιν πρὸς οἱονδήποτε πειρασμόν, ἂν ἐπιθυμοῦμεν τὰ ὄργανα αὐτὰ τῆς τάξεως νά εἶναι προσηλωμένα πρὸς τὸ ἱερὸν ἔργον τὸ ὁποῖον τοὺς ἀνετέθη ὑπὸ τῆς πολιτείας, εἶναι ἐπιβεβλημένον ἄνευ περαιτέρω χρονοτριβῆς νά λύσωμεν τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα τοὺς ἀπασχολοῦν. Παραλλήλως πρέπει τὸ Σῶμα νά ἐκκαθαρισθῆ ἀπὸ τοὺς ὀλίγους οἱ ὁποῖοι δὲν ἀντελήφθησαν τὴν ἀποστολήν των. Πρὸς ἐξέτασιν τοῦ κυριωτέρου προβλήματος τοῦ μισθολογίου, δέον ὅπως ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν καὶ αἱ εἰδικαὶ συνθῆκαι ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐργάζονται τὰ μέλη τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος ὡς καὶ τὰ εἰδικὰ ἤθη καὶ ἔθιμα ποὺ ἐπικρατοῦν εἰς τὸν τόπον μας, ἅτινα ἀναποφεύκτως ἐπιφορτίζουν τὸν Κύπριον Ἀστυνομικὸν μὲ περισσότερα ἔξοδα ἅτινα δὲν δύνανται νά ἀγνοηθοῦν καὶ αὐτὰ εἶναι :

(α) Στρατιωτικὰ καθήκοντα.

(β) Ὡράριον ἐργασίας.

(γ) Προβλήματα καὶ ὑπέρογκα ἔξοδα ἅτινα ἀντιμετωπίζει διὰ πανεπιστημιακὴν μόρφωσιν τῶν τέκνων του, λόγῳ ἐλλείψεως Πανεπιστημίου εἰς Κύπρον.

(δ) Προικοδότησις θυγατέρων συμφώνως τῶν ὑφισταμένων ἐθίμων.

(ε) Ἡ ἀστάθεια βιοτικοῦ ἐπιπέδου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὲ συγχωρεῖτε κύριε ὁμιλητά, πρόκειται νά διαρκέσῃ ἐπὶ μακρὸν ἡ ὁμιλία σας ;

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Μάλιστα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Λυποῦμαι, ἀλλὰ πειδὴ δὲν ὑπάρχει ἀπαρτία, προτίθεμαι νά διακόψω τὴν περαιτέρω συζήτησιν τοῦ θέματος.

Ὑπάρχει ἀπαρτία, κύριε Γραμματεῦ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὄχι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Λυποῦμαι πάρα πολύ, ἀλλὰ λόγῳ μὴ ὑπάρξεως ἀπαρτίας, θὰ διακοπῇ ἡ συνεδρία.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θέμα διαδικασίας. Νομίζω ὅτι, ὅταν κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς Βουλῆς ὑπάρχῃ ἀπαρτία, μόνον ἐν ὥρᾳ ψηφοφορίας εἶναι δυνατὸν νὰ τεθῇ θέμα καὶ πάλιν ἀπαρτίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Σύμφωνα μὲ τὰ ἀκολουθούμενα εἰς τὴν παροῦσαν Βουλήν, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἀπαρτία, θὰ διακοπῇ ἡ συνεδρίασις.

Θὰ καλέσω ὅμως διὰ κρούσεως τῶν κωδώνων ἄλλα Μέλη.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὄχι, ἐκτὸς τοῦ ὅτι δέν... , κύριε Πρόεδρε, θέλω νὰ θέσω θέμα ποῖος εἶναι ὁ ἀριθμὸς διά.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἶχε καθορισθῇ ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς εἰς 16.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

17.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

17, 16 πλέον ἕνας.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ναί, ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι αὐτὸ εἶναι λανθασμένον, διότι δὲν εἶναι δυνατὸν πλέον νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ παρουσία τῶν Τούρκων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ναί, λυποῦμαι, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ βοηθήσω εἰς τὸ θέμα τοῦτο ἐφ' ὅσον ἔχει ἤδη καθορίσει ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τὸν ἀριθμὸν διὰ λόγους ἄλλης σκοπιμότητος, ὅπως καλῶς γνωρίζετε.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν νομίζω ὅτι οἱαδήποτε σκοπιμότης μπορεῖ νὰ ἀλλοιώσῃ τὰ γεγονότα, διότι τὸ Σύνταγμα λέγει ὅτι ἀπὸ τοὺς Βουλευτὰς θὰ πρέπει νὰ εἶναι παρόντες τὸ ἓν τρίτον πλέον ἑνός. Καὶ θέτω θέμα, ὅτι ἴσα-ἴσα ἡ σκοπιμότης εἶναι ὅτι δυνάμει τοῦ Συντάγματος εἶναι αὐτὴν τὴν στιγμὴν οἱ Τοῦρκοι Βουλευταὶ ἁπλῶς ἀπόντες ἀπὸ τὴν Βουλὴν ἢ δὲν εἶναι Βουλευταί ;

Ἐγὼ λέγω δὲν εἶναι Βουλευταί, δὲν ἠμποροῦν ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας νὰ θεωρηθοῦν ὡς Βουλευταί.

Δι' αὐτὸ ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι εἶναι λανθασμένη ἀπόφασις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μπορεῖ, ἀλλὰ ἐλπίζω νὰ μὴν ἀναμένετε ἀπὸ ἐμένα νὰ ἀποφασίσω ἐὰν οἱ Τοῦρκοι εἶναι Βουλευταὶ ἢ ὄχι.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει λυποῦμαι πάρα πολύ, κ. Χριστοφίδη.

Μὴ ὑπαρχούσης ἀπαρτίας, παρακαλῶ ὅπως κατέλθετε τοῦ βήματος καὶ ἡ συζήτησίς σας συνεχισθῇ εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίαν.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Λυποῦμαι, κύριε Πρόεδρε, νὰ παρατηρήσω ὅτι τὸ γεγονὸς αὐτὸ εἶναι σκόπιμον καὶ λυποῦμαι ὅτι τέτοια προβλήματα δὲν κατωρθώσατε νὰ μὴν ἐγγραφοῦν τὴν ἄλλην φορὰν εἰς τὴν Βουλὴν καὶ σήμερα εὑρέθηκεν τρόπος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀντιθέτως σᾶς παρέχεται ἡ εὐκαιρία δὶς νὰ ἐπιτύχετε αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἐπιδιώκετε, νὰ φανῆτε ὡς ὑπερασπιστὴς αὐτοῦ τοῦ θέματος. Ἁπλῶς μόνον ἐλπίζω ὅτι δὲν παραμένει ἄμεσος πιθανότης παραχωρήσεως οἱωνδήποτε αὐξήσεων εἰς τοὺς ἀστυνομικούς, ὁπότε νὰ εἰσέλθωμεν εἰς νέαν συζήτησιν περὶ τῆς πατρότητος τῆς ἐγγραφῆς τοῦ θέματος καὶ τῆς ἀποτελεσματικότητος τῶν μέτρων.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Αὐτὰ ἀποτελοῦν..... (δὲν ἀκούεται).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, μὴ ὑπαρχούσης ἀπαρτίας, ἡ συνεδρίασις ἀναβάλλεται διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος μέ.....

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ ἡμερησία διάταξις. Πρόκειται περὶ ἀναβολῆς τῆς συνεδριάσεως, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα, ὑπάρχει ἀπαρτία, κ. Γραμματεῦ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μάλιστα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μπορεῖτε νὰ συνεχίσετε, ἐὰν ἐπιθυμῆτε, κ. Χριστοφίδη.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

(Συνεχίζει τὴν ὁμιλίαν του)

Ἡ ἀστάθεια, ἐπαναλαμβάνω, βιοτικοῦ ἐπιπέδου.

(στ) Ἔλλειψις ὠργανωμένων μεταφορικῶν μέσων.

(ζ) Ἀνεπαρκὴς ἰατρικὴ περίθαλψις.

(η) Περιορισμὸς τῶν κινήσεων τοῦ Ἀστυνομικοῦ κατὰ τὰς ἐκτὸς ἐργασίας ὥρας, κ.λ.π.

Ἓν ἄλλο δυσμενὲς φαινόμενον ποὺ παρουσιάζουν αἱ σημεριναὶ κλίμακες εἶναι ὅτι αὗται πολὺ ἀπέχουν ἀπὸ τοῦ νὰ δημιουργήσουν τὰ κίνητρα τοῦ ζήλου καὶ τῆς προσηλώσεως πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν. Ἀφοῦ ἓν μέλος φθάσῃ εἰς τὸ ἀνώτατον ὅριον τῆς μισθοδοτικῆς κλίμακος, παραμένει εἰς αὐτὸ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἄνευ οἱασδήποτε περαιτέρω προσαυξήσεως. Πολλοὶ δὲ ἐξέρχονται τῆς ὑπηρεσίας παραμένοντες εἰς τὴν αὐτὴν κλίμακα ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἄνευ οἱασδήποτε ἐπιπροσθέτου ἀμοιβῆς διὰ τὴν τόσον εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν των. Ὡς ἀποτέλεσμα ἐπέρχεται εἰς τὸ Σῶμα ὁ μαρασμός, τὰ μέλη ταῦτα χάνουν πλέον τὸ ἐνδιαφέρον των πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν ἡ δὲ ὑπ' αὐτῶν κτηθεῖσα ἐμπειρία δὲν ἐκμεταλλεύεται πρὸς ὄφελος τῆς ὑπηρεσίας. Καὶ τότε λόγῳ τῶν φυσικῶν αὐξήσεων τῶν οἰκογενειακῶν των ὑποχρεώσεων ἄλλοι μὲν καταχρεώνονται ἄλλοι δὲ προσφεύγουν εἰς τὴν διεξαγωγὴν καὶ ἑτέρου ἐπαγγέλματος διὰ νὰ ἀντεπεξέλθουν εἰς τὰ οἰκογενειακὰ ἔξοδα. Ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ ἀστυνομικὸς ἀναγκασθῇ ἐκ τῶν πραγμάτων καὶ λόγῳ οἰκονομικοῦ μαρασμοῦ νὰ προσφύγῃ καὶ εἰς ἄλλα μέσα διὰ τὴν αὔξησιν τοῦ εἰσοδήματός του, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐὰν τὰ μέσα ταῦτα εἶναι νόμιμα ἢ παράνομα, ἀποσπᾶται πλέον τὸ ἐνδιαφέρον του ἐκ τῆς ὑπηρεσίας. Εἶναι ὡς ἐκ τούτου ἀναγκαῖον διὰ τὸν ἐργοδότην νὰ δημιουργήσῃ διὰ τῆς μισθοδοσίας συνθήκας ποὺ νὰ κρατοῦν συνεχῶς ἀμείωτον τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀστυνομικοῦ πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν.

Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀρθοῦν οὔτε αἱ ὑπερσκελίσεις ἀλλὰ οὔτε καὶ σοβαραὶ ἀνωμαλίαι ἄνευ τῆς ἀναπροσαρμογῆς τῶν ὑφισταμένων κλιμάκων, αἵτινες θὰ ὁδηγήσουν εἰς τὴν ἄρσιν ὅλων τῶν ἀνωμαλιῶν, καθ' ὅτι ἀκραδάντως πιστεύομεν ὅτι μία ἁπλῆ αὔξησις τῶν μισθοδοτικῶν κλιμάκων δὲν δύναται νὰ λύσῃ οὔτε τὰς ἤδη ὑφισταμένας ἀνωμαλίας καὶ αὐτὰς τὰς ἀδικίας αἵτινες σήμερον γίνονται θέμα συζητήσεων καὶ ἐπικρίσεων.

Δεδομένου ὅτι αἱ προαγωγαὶ εἶναι περιωρισμέναι, καὶ εἶναι μεγάλος ὁ ἀριθμὸς ἀστυνομικῶν οἱ ὁποῖοι ἀνήκουν εἰς τὸ Σῶμα, θὰ ἀφυπηρετήσουν χωρὶς νὰ προαχθοῦν. Γίνεται εἰσήγησις ὅπως δίδωνται προσαυξήσεις εἰς τὴν τελευταίαν ἔκθεσιν τῶν ἐμπειρογνωμόνων.

Τὸ ποσοστὸν προβιβασμοῦ εἰς τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα εἶναι περίπου 15% καὶ οὕτω περίπου τὰ 85% τῶν ἁπλῶν ἀστυνομικῶν θὰ ἀφυπηρετήσουν ἄνευ οἱασδήποτε προαγωγῆς καὶ δὲν θὰ τύχουν οἱασδήποτε οἰκονομικῆς αὐξήσεως λόγῳ τοῦ μὴ προβιβασμοῦ των.

Ἐφαρμοζομένου τοῦ θεσμοῦ τούτου τῶν προσαυξήσεων, ὁ Σύνδεσμος Ἀστυνομίας, ὡς ἀναφέρει εἰς ὑπόμνημά του, θὰ μελετήσῃ τὸ ἐνδεχόμενον καταργήσεως τοῦ θεσμοῦ τῆς παροχῆς τῶν ἐπιδομάτων καλῆς διαγωγῆς καὶ ἀξίας (merit allowance), ἅτινα προβλέπονται ὑπὸ τῶν Κανονισμῶν 22 καὶ 23 τῶν περὶ Ἀστυνομίας (Γενικῶν) Κανονισμῶν 1958—1969. Ἐκ τῆς καταργήσεως τοῦ θεσμοῦ τούτου θὰ ἐξοικονομηθῇ ποσὸν £28.000 περίπου. Εἰς περίπτωσιν ἀποδοχῆς τοῦ θεσμοῦ τούτου, θὰ εἰσηγηθῶσιν ὅπως τροποποιηθοῦν οἱ ὡς ἄνω Κανονισμοί, νοουμένου ὅτι καὶ αἱ προσαυξήσεις εὐδοκίμου παραμονῆς ἐν τῷ αὐτῷ βαθμῷ, αἱ γνωσταὶ ὡς τριετίαι, θὰ θεωρῶνται ὡς συντάξιμοι ἀπολαβαὶ διὰ τοὺς σκοποὺς συντάξεως δι' ὅλους τοὺς βαθμούς. Ἐφαρμοζομένου τοῦ θεσμοῦ τούτου, εἶναι ὀρθὸν ὅπως εὐεργετηθοῦν τούτου ὅλοι οἱ ἔχοντες συμπληρώσει 30ετῆ ὑπηρεσίαν, ἀνεξαρτήτως τοῦ βαθμοῦ τὸν ὁποῖον κατέχουν.

Ὁ Ἀστυνομικὸς ἐργάζεται ὑπὸ δυσκόλους συνθήκας ὡς αἱ περιπολίαι καὶ τὰ τακτικὰ καθήκοντα ἐπὶ θώρου βάσεως ἀσχέτως καιρικῶν συνθηκῶν. Μία ἀνάλυσις τῆς φύσεως τῆς ἐργασίας ὡρῶν ἐργασίας, μεγέθους εὐθύνης καὶ ἀποδοτικότητος τοῦ ἀστυνομικοῦ, θὰ ὑποβοηθήσῃ τὴν διαμόρφωσιν γνώμης ἐπὶ τῶν ἀπολαβῶν. Γενικὰ αἱ ὧραι ἐργασιας τοῦ ἀστυνομικοῦ εἶναι τοιαύτης φύσεως ὥστε νὰ ἀναγκάζεται οὗτος νὰ ὑπόκειται εἰς ταλαιπωρίας καὶ νὰ ἐξοδεύῃ σημαντικὸν μέρος τοῦ μισθοῦ του πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων καὶ τῶν ὡρῶν ἐργασίας, κανονικῶν καὶ ἐκτάκτων.

Ἕνας συγκριτικὸς πίναξ τοῦ ἐτησίου ὡραρίου ἐργασίας τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἐναντι τοῦ ὡραρίου τῶν μελῶν τῆς ἀστυνομίας ἀποδεικνύει ὅτι ὑπάρχει διαφορὰ 538 ὡρῶν, ἤτοι 27,78%.

Ἐτήσιον ὡράριον Δημοσίων Ὑπαλλήλων	Ἐτήσιον ὡράριον μελῶν τῆς Ἀστυνομίας ἀπὸ τὸν ἀστυφύλακα μέχρι καὶ τοῦ Βαθμοῦ τοῦ Ἀνωτέρου Ὑπαστυνόμου
(α) Χειμερινὸν ὡράριον : 35 ἑβδομάδες 35 X 39 ὥρας = 1365 (β) Καλοκαιρινὸν ὡράριον : 17 ἑβδομάδες 17 X 38 ὥρας = 646 2011	52 ἑβδομάδες 52 X 48 — 2496
Δημόσιαι ἀργίαι : 15 ἡμέραι, ἤτοι 2 ἑβδομάδες καὶ 1 ἡμέρα. 2 ἑβδ. X 39 ὥρας = 78 1 ἡμέρ. X 7 ὥρας = 7 85	Δημόσιαι ἀργίαι : 4 4 X 8 = 32
2011 — 85 = 1926 ὥρας	2496 — 32 = 2464

Ἐτησία ἐργασία μελῶν τῆς Ἀστυνομίας	2.464 ὧραι
Ἐτησία ἐργασία Δημοσίων Ὑπαλλήλων	1.926 ὧραι
Διαφορὰ	538 ὧραι ἤτοι 27,78%

Τόσον τὸ ὑποβληθὲν αἴτημα τοῦ ἐπιδόματος τῶν ὑπερωριῶν ὅσον καὶ τὸ περὶ μισθολογίου ἀντικειμενικὸν σκοπὸν εἶχον ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν ἄρσιν τῆς εἰς βάρος τῶν ἀστυνομικῶν δυσμενοῦς διακρίσεως ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν ἐξάλειψιν τῶν ἀνωμαλιῶν λόγῳ τῶν ὑπερσκελίσεων, εἰδικώτερον δὲ τὸ θέμα τοῦ μισθολογίου δὲν εἶναι νέον αἴτημα ἀναθεωρήσεως τῆς μισθοδοσίας. Εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστὸν ὅτι τοῦτο εἶναι παλαιὸν αἴτημα καὶ ἔπρεπε νὰ εἶχε λυθῇ ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν τὸ νέον μισθολόγιον καὶ ἐπεσημάνθησαν αἱ ἀνωμαλίαι. Τοῦτο ἐξ ἄλλου περιείχετο καὶ εἰς τὸ σχετικὸν ψήφισμα τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νόμου 2/69. Συνεπῶς τὸ αἴτημα τοῦτο δὲν ἔπρεπε νὰ θεωρηθῇ ἁπλῶς ὡς νέον αἴτημα περὶ ἀναθεωρήσεως τῆς μισθοδοσίας ἀλλὰ αἴτημα ἀναπροσαρμογῆς τῶν κλιμάκων πρὸς ἄρσιν τῶν ἀνωμαλιῶν λόγῳ τῶν ὑπερσκελίσεων.

Αἱ σημεριναὶ κλίμακες, ἐκτὸς τῶν ὑπερσκελίσεων, παρουσιάζουν τὴν ἀκόλουθον δυσμενῆ διάκρισιν μεταξὺ τῶν βαθμῶν τοῦ Λοχίου μέχρι τοῦ Ἀνωτέ-

ρου 'Υπαστυνόμου ἀφ' ἑνὸς καὶ τοῦ βαθμοῦ τοῦ Βοηθοῦ 'Αστυνόμου ἀφ' ἑτέρου, ἤτοι, ἐνῶ ἡ συνολικὴ αὔξησις διὰ τοὺς πέντε βαθμοὺς ἀνέρχεται εἰς £523, δίδεται διὰ τὸν ἀμέσως ἑπόμενον βαθμὸν τοῦ Βοηθοῦ 'Αστυνόμου αὔξησις £374. 'Η διαφορὰ μεταξὺ τῶν βαθμοφόρων ἔχει ὡς ἀκολούθως :

	Μὶλς ἐτησίως
Λοχίας ἀπὸ 'Αστυφύλακα	£154,000
'Ανθυπαστυνόμος ἀπὸ Λοχίαν (λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἀπωλείας τῶν ἐπιδομάτων καλῆς διαγωγῆς καὶ εὐδοκίμου ὑπηρεσίας ἀνερχομένων εἰς £26,400 μὶλς ἐτησίως)	£55,600
'Υπαστυνόμος ἀπὸ 'Ανθυπαστυνόμον	£156,000
'Ανώτερος 'Υπαστυνόμος ἀπὸ 'Υπαστυνόμον	£158,000
Σύνολον	£523,000
Βοηθὸς 'Αστυνόμος ἀπὸ 'Ανώτερον 'Υπαστυνόμον	£374,000

'Η παρουσιαζομένη διαφορὰ μεταξὺ τοῦ 'Ανωτέρου 'Υπαστυνόμου καὶ τοῦ Βοηθοῦ 'Αστυνόμου ἦτο μία διαχωριστικὴ γραμμὴ ἡ ὁποία ὑφίστατο ἐπὶ ἀποικιοκρατίας διὰ νὰ διαχωρίζῃ τὴν μισθοδοσίαν τῶν ἀποικιοκρατῶν ἀπὸ τὴν μισθοδοσίαν τῶν Κυπρίων καθ' ὅτι οἱ μὲν βαθμοὶ ἀπὸ τοῦ Βοηθοῦ 'Αστυνόμου καὶ ἄνω προωρίζοντο μόνον διὰ τοὺς "Αγγλους οἱ δὲ κατώτεροι βαθμοὶ διὰ τοὺς Κυπρίους. Εἶναι καιρὸς ὅπως ἐξαλειφθῇ αὐτὴ ἡ μεγάλη διαχωριστικὴ ἀποικιακὴ γραμμὴ καὶ τοῦτο εἶναι δίκαιον νὰ γίνῃ οὐχὶ εἰς βάρος τοῦ βαθμοῦ Βοηθοῦ 'Αστυνόμου ἀλλὰ διὰ τῆς προσεγγίσεως τῆς κλίμακος τοῦ 'Ανωτέρου 'Υπαστυνόμου ὥστε νὰ ὑπάρχῃ μία δικαία καὶ ἴση διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἐν λόγῳ βαθμῶν τῶν ὁποίων αἱ εὐθῦναι καὶ τὰ καθήκοντα εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον τὰ ἴδια, μὴ δικαιολογοῦντα καθ' οἱονδήποτε τρόπον τὴν τεραστίαν ταύτην μισθολογικὴν διαφοράν.

Τὸν Μάρτιον τοῦ 1972 ἐγένετο ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν πρότασις εἰς τὴν Μικτὴν 'Επιτροπὴν Προσωπικοῦ 'Αστυνομίας ὅπως συγκριθῶσιν αἱ ἀπολαβαὶ τῶν Κυπρίων 'Αστυνομικῶν μὲ τὸν μισθὸν τῶν ἀντιστοίχων βαθμῶν τῆς Μητροπολιτικῆς 'Αστυνομίας τοῦ 'Ηνωμένου Βασιλείου. Οἱ Κύπριοι ἀστυνομικοὶ νὰ τύχωσιν ἀναλόγων ἐπιδομάτων καὶ εὐεργετημάτων ποὺ τυγχάνουν οἱ "Αγγλοι ἀστυνομικοί.

'Η πρότασις ἐγένετο ἀποδεκτὴ ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι κατὰ τὴν σύγκρισιν θὰ ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψιν αἱ εἰδικαὶ συνθῆκαι.

Οὐδεμίαν ἔνστασιν διετύπωσαν ὅπως διευθετηθοῦν καὶ αἱ κλίμακές των ἐπὶ τῶν ἰδίων ὡς ἄνω κριτηρίων, ἀφοῦ γίνῃ μία ἀντικειμενικὴ σύγκρισις τῶν ἀπολαβῶν των μὲ τὴν μισθοδοσίαν τῶν μελῶν τῆς Μητροπολιτικῆς 'Αστυνομίας τοῦ 'Ηνωμένου Βασιλείου. Διὰ νὰ εἶναι ὅμως μία τοιαύτη σύγκρισις ὀρθολογιστικῶς καὶ μαθηματικῶς ὀρθὴ ἐκρίθη ἀπαραίτητον ὅπως ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν οἱ ἀκόλουθοι παράγοντες οἵτινες θὰ ὁδηγήσουν εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῆς πλέον ὀρθῆς ἀπαντήσεως τοῦ προβλήματος :

(α) Κόστος τιμαρίθμου εἰς 'Ηνωμένον Βασίλειον (82).

(β) Κόστος τιμαρίθμου εἰς Κύπρον (63).

(γ) 'Εβδομαδιαῖον ὡράριον ἀστυνομίας τοῦ 'Ηνωμένου Βασιλείου (40).

(δ) 'Εβδομαδιαῖον ὡράριον Δημοσίων 'Υπαλλήλων εἰς Κύπρον (39).

(ε) 'Εβδομαδιαῖον ὡράριον ἀστυνομίας Κύπρου (48) (ἤτοι 8 ὧραι περισσότεροον ἀπὸ τὸ ἑβδομαδιαῖον ὡράριον τῶν Βρεττανῶν ἀστυνομικῶν καὶ 9 ὧραι περισσότερον ἀπὸ τὸ ὡράριον τῶν Δημοσίων 'Υπαλλήλων εἰς Κύπρον).

(στ) Μισθοδοσία ἀστυνομίας 'Ηνωμένου Βασιλείου.

Μὲ βάσιν τοὺς ὡς ἄνω ἐκτεθέντας παράγοντας, τὸ πρόβλημα τὸ ὁποῖον ἔχομεν ἐνώπιον ἡμῶν εἶναι ὡς τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα :

"Οταν εἷς ἀστυφύλαξ μιᾶς χώρας μὲ τιμάριθμον 82, ἐργαζόμενος 40 ὥρας ἑβδομαδιαίως ἀμείβεται μὲ κατώτατον ὅριον μισθοῦ ἑνὸς ἄλλου 'Αστυφύλακος μιᾶς ἄλλης χώρας ὅπου ὁ τιμάριθμος εἶναι 63 ὁ δὲ ἀστυνομικὸς ἐργάζεται 48 ὥρας ἑβδομαδιαίως. Διὰ τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος αὐτοῦ, χρειάζεται ἡ ἀκόλουθος ἁπλῆ πρᾶξις :

$$\frac{1.139 \times 63 \times 48}{82 \times 40} = £1,050$$

'Η λύσις τοῦ ὡς ἄνω προβλήματος δίδει δι' ὅλους τοὺς βαθμοὺς ἀπαντήσεις αἵτινες ὑποδεικνύουν ποῖαι πρέπει νὰ εἶναι αἱ ἀπολαβαὶ τῶν μελῶν τῆς Κυπριακῆς 'Αστυνομίας ἐν συγκρίσει μὲ τὸν μισθὸν τῶν ἀντιστοίχων βαθμῶν τῆς 'Αστυνομίας τοῦ 'Ηνωμένου Βασιλείου ἀφαιρουμένης ἐξ αὐτῶν τῆς διαφορᾶς τοῦ τιμαρίθμου.

Μετὰ τὴν ὑποβολὴν σχετικοῦ ὑπομνήματος μὲ βάσιν τὰ ἀνωτέρω ὁ Σύνδεσμος 'Αστυνομίας ἀνέθεσε τὴν ἑτοιμασίαν ἐκθέσεως εἰς δύο εἰδικοὺς οἰκονομολόγους μὲ σκοπὸν νὰ βοηθήσῃ ἡ ἔρευνα αὐτὴ τὰς διαπραγματεύσεις μετὰ τῆς Κυβερνήσεως.

'Η "Εκθεσις περιλαμβάνει :

(α) Τὸ ἐν ἰσχύϊ μισθολόγιον τῆς 'Αστυνομίας τῆς Κύπρου ἐν συγκρίσει μὲ ἐκείνην τῶν ἄλλων Κυβερνητικῶν Τμημάτων.

(β) Τὸ μισθολόγιον τῶν συναδέλφων των τοῦ 'Ηνωμένου Βασιλείου ἐν συσχετισμῷ μὲ ἄλλα Κυβερνητικὰ Τμήματα τοῦ 'Ηνωμένου Βασιλείου.

'Ελήφθη δὲ ὑπ' ὄψιν τὸ κόστος ζωῆς ὡς καὶ τὸ κατὰ κεφαλὴν 'Εθνικὸν Εἰσόδημα διὰ τῆς συγκρίσεως.

'Η "Εκθεσις ἀπέδειξεν ὅτι οἱ μισθοὶ τῆς 'Αστυνομίας δὲν ἦσαν ἐκεῖνοι ποὺ ἔπρεπε νὰ εἶναι.

'Αποδεικνύεται περαιτέρω ὅτι οἱ μισθοὶ τῶν "Αγγλων ἀστυνομικῶν εἶναι ὑψηλότεροι ἄλλων ὑπαλλήλων Κυβερνητικῶν Τμημάτων.

Δεδομένου ὅτι τὰ καθήκοντα τῶν Κυπρίων 'Αστυνομικῶν δὲν εἶναι ὀλιγώτερα οὔτε εἰς ἀριθμὸν οὔτε εἰς σπουδαιότητα καὶ εἰς πολλὰς περιπτώσεις μεγαλύτερα λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης πολιτικῆς καταστάσεως οὐδόλως πρέπει νὰ ὑστεροῦν.

Οἱ δύο 'Εμπειρογνώμονες εἰς τὴν "Εκθεσίν των παρατηροῦν τὰ ἑξῆς ἀξιολογοῦντες τὸ ἔργον των :

«1. 'Ο 'Αστυνομικὸς ὑπέχει εὐθύνας καὶ ὑποχρεώσεις αἱ ὁποῖαι εἶναι ἰδιάζουσαι καὶ τοῦτο ἐκφεύγει τοῦ συνήθους πλαισίου ἀπασχολήσεως δημοσίου ὑπαλλήλου καὶ ἀνάλογος πρέπει νὰ εἶναι ἡ μισθοδοσία.

2. Εἶναι μέλη μιᾶς πειθαρχημένης ὑπηρεσίας. Εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ἔχουν ὑψηλοῦ ἐπιπέδου γνώσεις καὶ ὑψηλὸν ἠθικὸν ἐπίπεδον. Περαιτέρω εἶναι ὑπόλογοι διὰ τυχὸν σφάλματά των.

3. 'Ο κίνδυνος εἰς τὴν ζωήν των εἶναι παράγων ὁ ὁποῖος δέον ὅπως ληφθῇ ὑπ' ὄψιν. Εἶναι ἄξιον μνείας ὅτι ἀπὸ τῆς 1ης 'Ιανουαρίου 1963 ἕως τὴν 18ην Μαΐου 1972 16 μέλη τοῦ 'Αστυνομικοῦ Σώματος ἐφονεύθησαν ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ καθήκοντός των καὶ ἄλλα ἐτραυματίσθησαν.

4. Εἰς τοὺς Κανονισμοὺς (15) ἀναφέρονται τὰ καθήκοντα μέχρι τοῦ ἀνωτέρου ὑπαστυνόμου καὶ ταῦτα εἶναι 8 ὧραι ἡμερησίως καὶ 48 ἑβδομαδιαίως ἔναντι 38 ὡρῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων τὸ θέρος καὶ 39 τὸν χειμῶνα.

5. Βάσει τῶν ἀστυνομικῶν διατάξεων ἕκαστος ἀστυνομικὸς ὑπόκειται εἰς κλῆσιν εἰς τὸ καθῆκον ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τῆς ἡμέρας ἢ τῆς νυκτός. Αὐτὸ ἐξυπακούει καὶ περιορισμὸν τῶν κινήσεων καὶ εἶναι ταλαιπωρία ἡ ὁποία δέον νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν.

6. Αἱ μεταθέσεις προκαλοῦν δυσκολίας εἰς τὴν ἀλλαγὴν κατοικίας καὶ σχολείων. Τὰ ἔξοδα καταβάλλονται ὑπὸ τῶν ἰδίων.

7. Ὁ ἀστυνομικὸς ἀναμένεται νὰ ἐπιβάλλῃ τὸν νόμον καὶ μακρὰν ἀκόμη τῶν κανονικῶν του καθηκόντων. Πρέπει νὰ εἶναι δεόντως ἰσχυρὸς διὰ νὰ ἀντισταθῇ εἰς οἱασδήποτε ἀποπείρας πρὸς διαφθορὰν καὶ κατὰ συνέπειαν ὁ μισθὸς δέον ὅπως εἶναι ἀρκετὸς διὰ νὰ τὸν ἐξασφαλίζῃ ἐναντίον τοιούτων κινδύνων.

8. Τὰ ἀστυνομικὰ καθήκοντα ὅπως διαλαμβάνονται εἰς τὸ Τμῆμα 5 τοῦ περὶ Ἀστυνομίας Νόμου τοῦ 1958 εἶναι ἡ διατήρησις τοῦ Νόμου καὶ τῆς τάξεως, ἡ διατήρησις τῆς εἰρήνης, ἡ πρόληψις καὶ ἀνίχνευσις τοῦ ἐγκλήματος καὶ ἡ σύλληψις τῶν παραβατῶν. Παρὰ ταῦτα εἰς τὴν Κύπρον ἡ ἀστυνομία ἐκλήθη νὰ ἐκτελέσῃ καθήκοντα ἐκτὸς τῶν κανονικῶν της καθηκόντων, καὶ πλειστάκις στρατιωτικοῦ χαρακτῆρος.

9. Αἱ προαγωγαὶ εἶναι περιωρισμέναι εἰς τὸ Σῶμα, καὶ ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς θὰ προσληφθοῦν καὶ θὰ ἀφυπηρετήσουν ὡς ἁπλοῖ ἀστυνομικοί. Θὰ ἦτο δίκαιον νὰ διευθετηθοῦν προσαυξήσεις δι' ὅσους παραμένουν εἰς τὸν ἴδιον βαθμόν.

10. "Αξιον μνείας καὶ τὸ ὑποῖον θὰ ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν ὅλων εἶναι ὅτι τὰ μέλη τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος εἰς Κύπρον ἔχουν χρέη εἰς τὴν Συνεργατικὴν Τράπεζαν τῆς Ἀστυνομίας τὰ ὁποῖα ὑπερβαίνουν τὰς £900.000».

Τὰ ἀνωτέρω σημεῖα ἐτονίσθησαν εἰς τὴν ἔκθεσιν διὰ νὰ καταδείξουν ὅτι ἀξίζει εἰδικῆς μερίμνης τὸ ἔργον τῆς ἀστυνομίας.

Τέλος ἡ ἔκθεσις καταλήγει εἰς εἰσήγησιν ἐπὶ τῶν μισθολογικῶν κλιμάκων ἄνευ τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος πρὸς συζήτησιν μετὰ τῶν ἁρμοδίων.

«Ἀστυφύλακες 560X48 (10 ἔτη)	£1.040
13ον ἔτος	£ 80
16ον ἔτος	£ 80
	£1.200.
Λοχίαι £1.248X60 (3 ἔτη)	£1.428
Ὑπαστυνόμοι καὶ Ἀνώτεροι ὑπαστυνόμοι καὶ Ἀστυνόμοι καὶ Ἀνώτεροι Ἀστυνόμοι	1.488X72–1.704X72–1.920
	1.962X78 (3) ἔτη–2.196X84 (3) ἔτη–2.448

Αἱ ὡς ἄνω κλίμακες νὰ ἔχουν ἀναδρομικὴν ἰσχὺν ἀπὸ τῆς 1.1.1972».

Ἐκ τῶν πολλῶν συγκριτικῶν πινάκων τοὺς ὁποίους περιλαμβάνει ἡ ἔκθεσις τῶν εἰδικῶν ἐμπειρογνωμόνων, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Σύνδεσμος Ἀστυνομίας εἶχεν ἀναθέσει τὴν μελέτην, θὰ παραθέσω μόνον τὸν Πίνακα Γ, ὁ ὁποῖος περιλαμβάνει σύγκρισιν τῶν μισθῶν εἰς Κύπρον μὲ ἐκείνην τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου.

Δὲν θὰ τὸν ἀναγνώσω ὅλον τὸν Πίνακα παρὰ μόνον τὸ ½ τοῦ Πίνακος.

ΠΙΝΑΞ

Γ.—ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΜΙΣΘΩΝ
ΕΙΣ ΚΥΠΡΟΝ ΚΑΙ ΗΝΩΜΕΝΟΝ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ

Τμῆμα Ἀστυνομίας	Ἀστυφύλαξ		Λοχίας	
	Μίνιμουμ	Μάξιμουμ	Μίνιμουμ	Μάξιμουμ
Περίοδος	11 ἔτη		7 ἔτη	
Κύπρος	660	971	956	1171
Ἡνωμένον Βασίλειον	1089	1638	1827	2247

Τμῆμα Ταχυδρομείων	Ταχυδρομικὸς Ὑπάλληλος 2ας Τάξεως	
	Μίνιμουμ	Μάξιμουμ
Περίοδος	11 ἔτη	
Κύπρος	552	777
Ἡνωμένον Βασίλειον	903	1132

Τὰ συμπεράσματα τὰ ὁποῖα ἐξάγονται ἀπὸ τὴν σύγκρισιν ὅλων τῶν Πινάκων ἀποδεικνύουν τὴν χαμηλὴν μισθοδοσίαν τῶν μελῶν τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος ἔστω καὶ μὲ τὰς προϋποθέσεις ποὺ ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν διὰ τὸν καταρτισμὸν αὐτῶν τῶν κλιμάκων.

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα, αἱ ἀπολαβαὶ καὶ αἱ συνθῆκαι ἐργασίας τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος, εἶναι θέμα τῆς Κυβερνήσεως, εἶναι θέμα τῆς Βουλῆς, εἶναι θέμα τοῦ ἰδίου τοῦ λαοῦ.

Ἡ Ἀστυνομία ὑπηρετεῖ τὸ ἀπρόσωπον Κράτος καὶ ἀσκεῖ ἀποστολὴν ὑψηλὴν καὶ εἰς αὐτὴν στηρίζεται ἡ ὕπαρξις τῆς ἰδίας τῆς πολιτείας. Τὸ ἴδιον τὸ κράτος ὀφείλει νὰ ἱκανοποιήσῃ εἰς τὸ ἀκέραιον τὰ αἰτήματά της.

Τελειώνων εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ Βουλὴ διὰ ψηφίσματός της καλέσῃ τὴν Κυβέρνησιν ὅπως ἐντὸς τακτῆς προθεσμίας ἀνταποκριθῇ εἰς τὰ δίκαια αἰτήματα τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ὁ κ. Π. Δημητρίου.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Κύρ. Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐπειδὴ ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὸν προλαλήσαντα συνάδελφον ἀρκετὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἴσως νὰ χρειασθῇ νὰ ἐλεγχθοῦν, ἐπιθυμῶ νὰ ὁμιλήσω, ἀλλὰ ἐὰν δὲν ἔχῃ ἐνστασιν καὶ ἡ Βουλὴ διὰ νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις διὰ τὴν ἑπομένην συνεδρίασιν, τότε θὰ ἑτοιμασθῶ καὶ ἐπὶ τῶν στοιχείων τὰ ὁποῖα ἀνέφερεν ὁ ἔντιμος συνάδελφος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, αὐτὴ εἶναι ἡ συνήθης τακτική. Ὁ ἐγγράφων τὸ θέμα προβαίνει εἰς τὴν εἰσήγησίν του καὶ ἐὰν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ὁμιλοῦν εἰς τὴν ἑπομένην συνεδρίασιν.

Ἡ ἑπομένη συνεδρίασις τοῦ Σώματος ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινήν, καὶ τὰ θέματα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως θὰ εἶναι τὰ ἀκόλουθα :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ Ἐπιτρόπου Διοικήσεως Νόμος τοῦ 1972.
(2) Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.
(3) Ὁ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1972.
(4) Ὁ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.
(5) Ὁ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμος τοῦ 1972.
(6) Ὁ περὶ Ταμείου Βοηθείας Ζημιωθέντων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.
(7) Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τοῦ Διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ Ἀτομικῆς Ἐνεργείας διὰ τὴν Ἐφαρμογὴν Ἐγγυήσεων ἐν σχέσει πρὸς τὴν Συνθήκην διὰ τὴν Μὴ Διασπορὰν τῶν Πυρηνικῶν Ὅπλων καὶ τὸ Πρωτόκολλον Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τοῦ Διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ Ἀτομικῆς Ἐνεργείας διὰ τὴν Ἐφαρμογὴν Ἐγγυήσεων ἐν σχέσει πρὸς τὴν Συνθήκην διὰ τὴν Μὴ Διασπορὰν τῶν Πυρηνικῶν Ὅπλων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972.
(8) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 20) τοῦ 1972.
(9) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 21) τοῦ 1972.
(10) Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Πολιτιστικῆς καὶ Ἐπιστημονικῆς Συνεργασίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Βουλγαρίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972.
(11) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1963.
(12) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1965.
(13) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.
(14) Οἱ περὶ Ἀστυνομίας (Γενικοὶ) (Τροποποιητικοὶ) (Ἀρ. 2) Κανονισμοὶ τοῦ 1972.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

(1) «Αἱ ἀπολαβαὶ καὶ αἱ συνθῆκαι ἐργασίας τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως). (Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Χρ. Χριστοφίδη).

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐπιθυμῶ ὅπως ἐγγράψω τὸ ἀκόλουθον θέμα, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε :

«Ἡ αὔξησις τῶν τηλεφωνικῶν τελῶν ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου».

Τὸ θέμα δὲν προκύπτει ἐξ Ἐρωτήσεως ἰδικῆς μου καὶ μὴ δοθείσης ἱκανοποιητικῆς Ἀπαντήσεως καὶ τίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς ἔγκρισιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνστασις διὰ τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ θέμα ἐγκρίνεται πρὸς ἐγγραφὴν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς ἑπομένης συνεδριάσεως τοῦ Σώματος εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ, ὑπ' ἀριθμὸν 2.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς.

(Ὥρα λήξεως 6.17 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Κληρίδης Ξάνθος
Κόσιης Νῖκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ καθυστέρησις ἐκτελέσεως ὡρισμένων ἔργων πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ λιμένος Ἀμμοχώστου—Ἡ ταχυδρομικὴ ἐξυπηρέτησις τῶν κατοίκων τῆς συνοικίας «Κουτσούλια» τῆς πόλεως Λεμεσοῦ καὶ ἡ ἵδρυσις ταχυδρομικῶν ὑποκαταστημάτων εἰς τὴν περιοχὴν «Ἁγίου Νικολάου» εἰς Λεμεσὸν—Ἡ κατασκευὴ ὑδατοφράκτου εἰς τὸν ποταμὸν Ἀβακὰν τῆς περιοχῆς Ἀρόδων Πάφου—Ἡ κατασκευὴ ὑδατοφράκτου παρὰ τὸν Βασιλοπόταμον—Ἡ δημιουργία πλατείας ἐντὸς τοῦ χωρίου Συκόπετρα Λεμεσοῦ καὶ ἡ διάνοιξις ἀγροτικῆς ὁδοῦ Συκόπετρας - Ἁγίου Κωνσταντίνου).

(2) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 18) τοῦ 1972, ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Φ. Παρασκευαΐδης, Ν. Σαμψών, Προεδρεύων) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(3) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 19) τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(4) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Κανονισμῶν.

(5) Συνέχισις τῆς συζητήσεως (Αἰμ. Μιχαηλίδης, Β. Λυσσαρίδης, Γ. Ζαμπᾶς, Κ. Χριστοδουλίδης, Γ. Σαββίδης, Προεδρεύων, Ν. Σαμψών, Ν. Μαυρονικόλας, Ε. Παπαϊωάννου, Χρ. Χριστοφίδης, Π. Δημητρίου) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος ὑπὸ τοῦ Βουλευτοῦ κ. Αἰμ. Μιχαηλίδη θέματος «Τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ Ταμείου ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν καὶ ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους μερικῶς ἐφαρμοσθεῖσαν πολιτικὴν περὶ παροχῆς δωρεὰν Παιδείας».

(6) Ἀγόρευσις τοῦ Βουλευτοῦ κ. Χρ. Χριστοφίδη ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος ὑπ' αὐτοῦ θέματος «Αἱ ἀπολαβαὶ καὶ αἱ συνθῆκαι ἐργασίας τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος».

(7) Ἐγγραφὴ τῇ εἰσηγήσει τοῦ Βουλευτοῦ κ. Ε. Παπαϊωάννου τοῦ θέματος «Ἡ αὔξησις τῶν τηλεφωνικῶν τελῶν ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου».

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 14ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1972

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.59 μ.μ.)

(Ἀρ. 13)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25ην Σεπτεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἀνδρέα Νεοκλέους καὶ ληφθεῖσα τὴν 26ην Σεπτεμβρίου 1972.

«Ὑπάρχουν ἐν Κύπρῳ περὶ τοὺς ἑκατὸν διδάσκαλοι, πτυχιοῦχοι Ἑλλαδικῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν, οἱ ὁποῖοι παρὰ τὴν φλογερήν των ἐπιθυμίαν νὰ ἐργασθοῦν καὶ νὰ προσφέρουν εἰς τὴν παιδείαν τοῦ τόπου μας παραμένουν ἀδιόριστοι καὶ εὑρίσκονται κυριολεκτικῶς εἰς ἀπελπιστικὴν θέσιν ὅσον ἀφορᾷ τὴν μελλοντικὴν ἐπαγγελματικὴν ἀποκατάστασίν των. Ἅπαντες εἶναι νέα παιδιὰ τὰ ὁποῖα προέρχονται ἀπὸ πτωχὰς ἀγροτικὰς οἰκογενείας καὶ ἅπαντες ἀντιμετωπίζουν σοβαρώτατα οἰκονομικὰ προβλήματα καὶ ὑποχρεώσεις.

Ἐπανειλημμένα διαβήματα καὶ ἐποικοδομητικαὶ εἰσηγήσεις των διὰ τὴν ὀρθὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματός των ἀπέβησαν μέχρι σήμερον ἄκαρπα καὶ δὲν ἔτυχον τῆς δεούσης προσοχῆς καὶ μελέτης ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως.

Συγκεκριμένως, οἱ διδάσκαλοι οὗτοι ὑπέβαλον πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας τὴν εἰσήγησιν τῆς ὁλοκληρώσεως τῶν σπουδῶν των διὰ τῆς φοιτήσεώς των ἐπὶ ἓν εἰσέτι ἔτος εἰς τὴν Παιδαγωγικὴν Ἀκαδημίαν Κύπρου διὰ τὴν μόνιμον ἐπαγγελματικὴν ἀποκατάστασίν των καὶ ὡς προσωρινὸν μέτρον τὸν διορισμὸν ἐπὶ συμβάσει διδασκάλων ἐξ αὐτῶν ἀντὶ τῶν νῦν διοριζομένων συνταξιούχων ὡς ἐπίσης καὶ τὴν χρησιμοποίησιν διδασκάλων ἐξ αὐτῶν διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ὑπαρχουσῶν ἢ δημιουργουμένων προσωρινῶν κενῶν θέσεων.

Ἐπειδὴ πιστεύω ὅτι τὸ αἴτημα τῶν ἑκατὸν τούτων νέων διδασκάλων εἶναι δικαιολογημένον καὶ αἱ εἰσηγήσεις των ὀρθαὶ καὶ ἐποικοδομητικαί, ἐρωτῶ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον ἵνα πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων—

(1) Ποία ἡ ἀπάντησίς του ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω εἰσηγήσεων ;

(2) Ποῖα μέτρα προτίθεται νὰ λάβῃ διὰ τὴν ἐπαγγελματικὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἑκατὸν τούτων νέων διδασκάλων, πότε προτίθεται νὰ λάβῃ ταῦτα καί, ἐὰν ὄχι, διατί ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 7ην Δεκεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 26ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἀνδρέα Νεοκλέους.

«Ὡς εἶναι γνωστὸν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας τῆς Βουλῆς, τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ἐπελήφθη τοῦ ἐγειρομένου ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Μέλους θέματος τῶν ἀποφοίτων Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἔδωσεν—ἐν ὄψει τῶν σοβαρῶν ἐξ ἀντικειμένου δυσκολιῶν καὶ ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν δυνατοτήτων—τὴν ἀκόλουθον λύσιν :

(α) Κατόπιν ἐξετάσεων ἐπιλογῆς διενεργηθησομένων εἰς τὴν Παιδαγωγικὴν Ἀκαδημίαν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ καὶ Μαθηματικά, θὰ εἰσαχθοῦν τοὐλάχιστον εἴκοσι (20) τῶν ἀποφοίτων τούτων εἰς τὸ τρίτον ἔτος τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας.

(β) Τὸ Ὑπουργεῖον θὰ λειτουργήσῃ Τμῆμα Νηπιαγωγῶν εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἐγγραφῶσι μέχρι 35 ἐκ τῶν ὑπολοίπων ἐνδιαφερομένων θηλέων ἀποφοίτων. Εἰς αὐτὰς θὰ δοθῇ ἄδεια νηπιαγωγοῦ ἅμα τῇ ἐπιτυχεῖ ἀποπερατώσει τῆς τοιαύτης φοιτήσεως.

(γ) Εἰς τυχὸν ἐνδιαφερομένας θήλεις ἀποφοίτους ἐκ τῶν ὑπολοίπων τὸ Ὑπουργεῖον θὰ ἐκδίδῃ ἄδειαν Βοηθοῦ Νηπιαγωγοῦ δι' ἀπασχόλησιν εἰς ἰδιωτικὰ νηπιαγωγεῖα».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 26ην Ὀκτωβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα τὴν 26ην Ὀκτωβρίου 1972.

«Τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων δι' ἀνακοινώσεώς του δημοσιευθείσης εἰς τὸν τύπον, γνωστοποιεῖ ὅτι δέχεται αἰτήσεις διὰ συμμετοχὴν εἰς τὸ Σχέδιον Μικτῆς Γεωργίας—Κτηνοτροφίας ἀπὸ ἐνδιαφερομένους γεωργοκτηνοτρόφους τῆς περιοχῆς Κοκκινοχωρίων Μεσαορίας, ὁλοκλήρου τῆς Ἐπαρχίας Λάρνακος καὶ 15 χωρίων τῆς Ἐπαρχίας Λευκωσίας.

Οἱ γεωργοκτηνοτρόφοι διαφόρων κοινοτήτων τῆς Πάφου ἀπὸ μακροῦ ἐζήτησαν ὅπως ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς τὰς κοινότητάς των τὸ Σχέδιον Μικτῆς Γεωργίας—Κτηνοτροφίας, ἀλλὰ μέχρι σήμερον μόνον εἰς ἓν χωρίον ἐφηρμόσθη.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλήν, διατὶ δὲν ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὰ χωρία τῆς Πάφου τὸ σχέδιον Μικτῆς Γεωργίας—Κτηνοτροφίας, τὸ ὁποῖον θὰ συμβάλῃ μεγάλως εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ εἰσοδήματος πολλῶν πτωχῶν γεωργοκτηνοτρόφων, οἱ ὁποῖοι λόγῳ τῆς ἀνομβρίας ἐχρεωκόπησαν, ἢ μήπως ἡ ἐπαρχία τῆς Πάφου παραγνωρίζεται καὶ εἰς αὐτὸν τὸν τομέα ;»

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 1ην Νοεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου καὶ ληφθεῖσα τὴν 3ην Νοεμβρίου 1972.

«Ἡ 'Επαρχία Πάφος εἶναι καθαρῶς γεωργική, ἀσχολεῖται δὲ εἰς μεγάλον βαθμὸν καὶ μὲ τὴν κτηνοτροφίαν. Ἓν ἐκ τῶν πολλῶν προβλημάτων τῶν πλείστων κοινοτήτων μας εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ μέτρου τῆς μικτῆς γεωργίας—κτηνοτροφίας. Αἰτήσεις καὶ διαβήματα ἔγιναν πάρα πολλὰ διὰ τὸν ἄνω σκοπόν.

Τελευταίως εἴδαμεν ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο θὰ ἐπεκταθῇ εἰς ὁλόκληρον τὴν 'Επαρχίαν Λάρνακος καὶ εἰς περιοχὰς τῆς Λευκωσίας καὶ 'Αμμοχώστου.

Μπορεῖ τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα διατὶ δὲν θὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ σύστημα τοῦτο καὶ διὰ τὴν 'Επαρχίαν Πάφου ;

Καὶ πότε ὑπολογίζει τὴν ἔναρξιν τῆς πλήρους ἐφαρμογῆς του ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 4ην Δεκεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρωτήσεις ὑποβληθείσας τὴν 26ην 'Οκτωβρίου 1972 καὶ 3ην Νοεμβρίου 1972 ὑπὸ τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν περιφερείας Πάφου κ.κ. Νίκου Μαυρονικόλα καὶ Κυριάκου Παπαδημητρίου, ἀντιστοίχως.

«Τὸ Σχέδιον Μικτῆς Γεωργίας—Κτηνοτροφίας τὸ ὁποῖον βοηθεῖται ἀπὸ τὸ Παγκόσμιον Πρόγραμμα Τροφίμων τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν, ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν τὸ 1967, ἐκάλυπτε δὲ κατ' ἀρχὴν τὴν ἐπαρχίαν Κυρηνείας καὶ τὴν περιοχὴν Καρπασίας. 'Αργότερον κατόπιν συνεννοήσεως μὲ τὰ 'Ηνωμένα "Εθνη τὸ Σχέδιον ἐπεξετάθη καὶ εἰς ἄλλας περιοχὰς—τὴν ἐπαρχίαν Λάρνακος, τὴν περιοχὴν Μεσαορίας καὶ εἰς μερικὰ χωρία τῆς ἐπαρχίας Λευκωσίας. Τὸ Σχέδιον θὰ λήξῃ περὶ τὰ μέσα τοῦ 1976.

Τὸ 'Υπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων μελετᾶ τὸ ἐνδεχόμενον ἐφαρμογῆς τοιούτου Κυβερνητικοῦ Σχεδίου εἰς τὸ μέλλον».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 31ην 'Οκτωβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου καὶ ληφθεῖσα τὴν 3ην Νοεμβρίου 1972.

«Οἱ κάτοικοι τῆς Πάνω καὶ Κάτω 'Αργάκας ἀντιμετωπίζουν ἐδῶ καὶ ὀλίγον καιρὸν ἓν ὀξύτατον πρόβλημα.

Εἰς τὴν παραλιακὴν περιοχὴν τοῦ Μεταλλείου Λίμνης ὑπάρχουν 7 ἰδιόκτητοι γεωτρήσεις διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Μεταλλείου. 'Εκ τῆς συνεχοῦς ὑπεραντλήσεως αἱ 6 ἔχουν ἁλμυρίσει λόγῳ εἰσχωρήσεως θαλασσίου ὕδατος.

Τώρα καὶ λίγο καιρὸ ἀντλοῦν ἐκ τῆς 7ης γεωτρήσεως.

Οἱ ἰδιοκτῆται παρακειμένης περιοχῆς ἔχουν λάκκους καὶ διατρήσεις διὰ γεωργικοὺς σκοπούς. "Εχουν δημιουργήσει διαφόρων εἰδῶν φυτεῖες. "Ηρχισεν ἡ δικαιολογημένη ἀνησυχία τῶν κατοίκων τῆς ὡς ἄνω κοινότητος 'Αργάκας, μὴ τυχὸν ἡ συνεχιζομένη ὑπεράντλησις ἐπηρεάσῃ καὶ τὰς ἰδικάς των πηγάς.

Μπορεῖ τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τί μέτρα ἔχει λάβει διὰ τὴν παρεμπόδισιν τῆς τοιαύτης ὑπεραντλήσεως καὶ πῶς ἀντιμετωπίζει τὴν ἐπίλυσιν τοῦ προβλήματος τούτου ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 4ην Δεκεμβρίου 1972, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 3ην Νοεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου.

«Αἱ γεωτρήσεις τοῦ Μεταλλείου Λίμνης ἀνωρύχθησαν πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἐκ τῆς θαλάσσης, παρετηρήθη δὲ καὶ εἰς προηγούμενα ἔτη ἡ ἁλμύρινσις τοῦ ὕδατός των κατὰ τὴν φθινοπωρινὴν κυρίως περίοδον ἀφ' ἑνὸς μὲν λόγῳ θέσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ λόγῳ ἐντατικῆς ἀντλήσεως.

Κατόπιν συνεννοήσεως μεταξὺ τοῦ Τμήματος 'Αναπτύξεως 'Υδάτων καὶ τῆς Διευθύνσεως τοῦ Μεταλλείου Λίμνης πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως, γίνονται διευθετήσεις πρὸς ἀνακατανομὴν τῶν ἀντλήσεων οὕτως ὥστε αὗται νὰ γίνωνται ἀπὸ σημεῖα κείμενα εἰς μεγαλυτέραν ἀπόστασιν ἐκ τῆς θαλάσσης, παρὰ ἀπὸ τὰ σημερινὰ σημεῖα».

"Εντιμε κύριε Πρόεδρε. 'Η ἀνάγνωσις τῶν 'Ερωτήσεων καὶ 'Απαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ 'Εργασία.

Προτοῦ εἰσέλθωμεν εἰς τὸ Κεφάλαιον Β θὰ ἤθελα νὰ πληροφορήσω τὴν Βουλὴν τῶν 'Αντιπροσώπων ὅτι ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ 'Υπουργείου 'Εσωτερικῶν δι' ἐπιστολῆς του ἡμερομηνίας 14ης Δεκεμβρίου 1972, ἀπευθυνομένης πρὸς τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων ἀναφέρει τὰ ἀκόλουθα :

«'Ενετάλην νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὴν ὑπὸ τὸν αὐτὸν ὡς ἄνω ἀριθμὸν καὶ ἡμερομηνίαν 23ην Νοεμβρίου 1972 ἡμετέραν ἐπιστολήν, δι' ἧς διεβιβάσθησαν πρὸς ἡμᾶς 100 ἀντίγραφα τῶν περὶ 'Αστυνομίας (Γενικῶν) (Τροποποιητικῶν) ('Αρ. 2) Κανονισμῶν τοῦ 1972 ἵνα κατατεθῶσιν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων πρὸς ἔγκρισιν, καὶ νὰ σᾶς πληροφορήσω ὅτι διὰ τοὺς γνωστοὺς εἰς ὑμᾶς τεχνικοὺς λόγους, τὸ 'Υπουργεῖον τοῦτο ἀπεφάσισεν ὅπως ἀποσύρῃ τοὺς ἐν λόγῳ Κανονισμούς.».

'Εν ὄψει τῆς προαναφερθείσης ἐπιστολῆς οἱ Κανονισμοὶ θεωροῦνται ὡς ἀποσυρθέντες καὶ διαγράφονται ἐκ τοῦ Κεφαλαίου Β τῆς ἡμερησίας διατάξεως. Εἶναι τὸ δέκατον τέταρτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ 'Εργασία—εἶναι «'Ο περὶ 'Επιτρόπου Διοικήσεως Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Νομικῆς 'Επιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς 'Επιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

'Ο κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. 'Επειδὴ ἡ "Εκθεσις ἐκυκλοφόρησεν εἰς τὰ Μέλη εἰς ἄλλους μὲν χθές, ἄλλοι δὲ δὲν ἔχουν λάβει εἰσέτι τὴν "Εκθεσιν τῆς 'Επιτροπῆς καὶ δεδομένου ὅτι ἔγιναν πολλαὶ τροποποιήσεις εἰς τὸ Νομοσχέδιον, θὰ παρεκάλουν, ἐὰν εἶναι δυνατόν, νὰ ἀναβληθῇ διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο Πρόεδρος τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

"Οπως ἀντιλαμβάνομαι ἡ ἔκθεσις ἐκυκλοφόρησεν ἀπὸ ἡμερῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Κάτι πρέπει νὰ συμβαίνῃ μὲ τὰ Ταχυδρομεῖα. Διότι εἶναι γεγονὸς ὅτι εἰς ἄλλας πόλεις ποὺ ὁμαλῶς θὰ ἔπρεπε νὰ φθάνῃ ἡ ἔκθεσις μετὰ τὴν Λευκωσίαν ἢ τοὐλάχιστον μετὰ τὴν παραλαβὴν ἀπὸ ἡμᾶς, ἐλήφθη ἡ ἔκθεσις ἐγκαίρως καὶ ἐγὼ μόλις χθὲς ἔλαβα τὴν ἔκθεσιν καὶ διερωτῶμαι περὶ τίνος πρόκειται. Καὶ ὁ κ. Σαμψὼν σήμερα τὴν ἔλαβε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἐταχυδρομήθη ἡ ἔκθεσις δὲν διενεμήθη ἐγκαίρως, ἴσως δὲ τοῦτο νὰ ὀφείλεται εἰς τὸν φόρτον ἐργασίας τοῦ Ταχυδρομείου λόγῳ τῶν Χριστουγέννων.

Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἀντίρρησις, προτίθεμαι νὰ ἀναβάλω τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν ἡ ὁποία θὰ ὁρισθῇ τὴν προσεχῆ Πέμπτην.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Νὰ διαβασθῇ ἡ ἔκθεσις καὶ ἂς μείνῃ ἡ συζήτησις γιὰ ἀργότερα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ἔχω ἀντίρρησιν ὅπως ἀναγνωσθῇ σήμερον ἡ ἔκθεσις καὶ ἡ συζήτησις διεξαχθῇ ἀργότερον.

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Εἰσηγοῦμαι, ἐνόσῳ θὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν, ὅπως καὶ ἡ ἔκθεσις, ἀφοῦ ληφθῇ ἀπὸ ὅλους τοὺς Βουλευτάς, ἀναγνωσθῇ καὶ θεωρηθῇ κατὰ τὴν ἑπομένην συνεδρίαν ὡς ἀναγνωσθεῖσα, διότι εἶναι πολυσέλιδος.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἡ πρόθεσίς μου δὲν ἦτο νὰ ἀναγνώσω ὅλην τὴν ἔκθεσιν. Ἡ πρόθεσίς μου ἀκριβῶς, ὅπως ἐπληροφόρησα καὶ τὸν κ. Πρόεδρον καὶ ἐπῆρα τὴν συγκατάθεσίν του, ἦτο νὰ ἀναγνώσω τὰς πρώτας σελίδας καὶ κατόπιν τὴν τελευταίαν· ἁπλῶς νὰ ἀφαιρεθοῦν ὅλαι ἐκεῖναι αἱ σελίδες ποὺ ἀφοροῦν τὰς τροποποιήσεις καὶ τὰς προσθήκας ὡς ἀναγνωσθεῖσαι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μερικοὶ ἐξ ὑμῶν βλέπω ὅτι θὰ εἶσθε κατάλληλοι νὰ ἐκπροσωπήσετε τὴν Κυπριακὴν πλευρὰν εἰς τὰς ἐνδοκυπριακὰς συνομιλίας λόγῳ τῆς ἐφευρετικότητός σας εἰς συμβιβαστικὰς λύσεις.

Εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ ἔκθεσις θεωρηθῇ ὡς ἀναγνωσθεῖσα. Ἂς μὴ ἀναγνωσθοῦν καὶ αἱ πρῶται σελίδες ἐφ' ὅσον οἱ ἔντιμοι κύριοι Βουλευταὶ θὰ ἔχουν ἑπτὰ ὁλοκλήρους ἡμέρας διὰ νὰ τὴν ἀναγνώσουν. Ἡ ἔκθεσις θεωρεῖται ὡς ἀναγνωσθεῖσα.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Γιάγκος Ποταμίτης, Πρόεδρος
Νίκος Μαυρονικόλας
Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου
Ξάνθος Κληρίδης
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Παναγιώτης Δημητρίου
Ἀνδρέας Νεοκλέους.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχεδιον εἰς ἓξ συνεδριάσεις αὐτῆς, τῆς τελευταίας συγκροτηθείσης τὴν 14ην Νοεμβρίου 1972. Εἴς τινας τῶν συνεδριάσεων αὐτῶν παρέστησαν ὁ Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης, ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας, ὡς καὶ ἐκπρόσωποι τῆς Παγκυπρίου Συντεχνίας Δημοσίων Ὑπαλλήλων.

Διὰ τοῦ κατατεθέντος ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας Νομοσχεδίου σκοπεῖται ὁ διορισμὸς Ἐπιτρόπου Διοικήσεως αἱ κυριώτεραι ἁρμοδιότητες τοῦ ὁποίου θὰ εἶναι ἡ παρακολούθησις τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀρχῆς τῆς χρηστῆς διοικήσεως ὑπὸ τῶν ὀργάνων καὶ ὑπαλλήλων τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας καὶ τῶν ὀργανισμῶν δημοσίου δικαίου, ἡ ἔρευνα τῆς συμπεριφορᾶς ἑκάστου τούτων κατὰ τὴν ἐνάσκησιν τῶν καθηκόντων των καὶ ἡ ἐξέτασις παραπόνων τοῦ κοινοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὴν λειτουργίαν τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν.

Ὁ Ἐπίτροπος Διοικήσεως ὅστις, κατὰ τὸ κατατεθὲν Νομοσχέδιον, δέον νὰ εἶναι πρόσωπον ἀνεγνωρισμένου κύρους καὶ διακριθὲν εἰς τὸν δημόσιον βίον διορίζεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας τῇ συγκαταθέσει τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων. Οὗτος κέκτηται, μεταξὺ ἄλλων ἐξουσιῶν, ἁρμοδιότητα ὅπως διερευνᾷ οἱανδήποτε ἐνέργειαν ὑπὸ ἢ ἐκ μέρους οἱασδήποτε ὑπηρεσίας ἢ ὑπαλλήλου ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν διοικητικῶν καὶ ἐκτελεστικῶν λειτουργιῶν τῆς ἐν λόγῳ ὑπηρεσίας. Δὲν ἐμπίπτει εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Ἐπιτρόπου οἱαδήποτε ἐνέργεια πιστοποιουμένη ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ ὅτι ἔχει σχέσιν μὲ τὴν ἄμυναν ἢ ἀσφάλειαν τῆς Δημοκρατίας ἢ ὅτι ἀφορᾷ εἰς τὰς σχέσεις μεταξὺ τῆς Δημοκρατίας καὶ οἱασδήποτε Κυβερνήσεως ἑτέρου κράτους ἢ διεθνοῦς ὀργανισμοῦ.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον, ὡς τοῦτο ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας τῆς 7ης Ἰουλίου 1972, ἀφοῦ ἔτυχεν προκαταρκτικῆς μελέτης ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν εἰς ἣν παρεπέμφθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς πρὸς μελέτην, ἐπεστράφη κατὰ παράκλησιν τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας δι' ἐπανεξέτασιν ὑπὸ Ὑπεπιτροπῆς ἐξ Ὑπουργῶν εἰδικῶς πρὸς τοῦτο συσταθείσης. Ἡ ἐξ Ὑπουργῶν Ὑπεπιτροπὴ ἐπέφερεν εἰς τὸ ἐν λόγῳ Νομοσχέδιον, ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας, ἀριθμὸν τροποποιήσεων τὰς ὁποίας ἐθεώρησεν ἀναγκαίας καὶ ἐνεσωμάτωσε ταύτας εἰς τὸ κείμενον αὐτοῦ. Αἱ τροποποιήσεις αὗται διεβιβάσθησαν εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἐπιστολῆς τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην Ἰουλίου 1972. Ἐν τῷ μεταξὺ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν διακοπῶν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ἀπεστάλησαν ὑπὸ τοῦ ἐν λόγῳ Ὑπουργείου καὶ ἕτεραι τροποποιήσεις αἵτινες ὑπῆρξαν ἀποτέλεσμα περαιτέρω συζητήσεως τοῦ θέματος ὑπὸ τῶν ἐξουσιοδοτηθέντων πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον Ὑπουργῶν Δικαιοσύνης καὶ Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας. Αἱ τροποποιήσεις αὗται, αἵτινες ἀναφέρονται εἰς τὰ ἄρθρα 5, 7, 9 καὶ 13 τοῦ δημοσιευθέντος Νομοσχεδίου, διεβιβάσθησαν δι' ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων τὴν 25ην Σεπτεμ-

βρίου 1972. Σημειωθήτω ὅτι ἀριθμὸς τῶν τροποποιήσεων αὐτῶν ὑπῆρξεν ἀποτέλεσμα συζητήσεως ἐπίσης τοῦ Νομοσχεδίου μετὰ ἀντιπροσωπείας τῆς Παγκυπρίου Συντεχνίας Δημοσίων Ὑπαλλήλων εἰς ἔκτακτον συνεδρίαν τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς Προσωπικοῦ.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν προέβη εἰς ἐνσωμάτωσιν εἰς τὸ δημοσιευθὲν κείμενον τοῦ Νομοσχεδίου τῶν σταλεισῶν σταδιακῶς τροποποιήσεων ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐχώρησεν ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν συζήτησιν τούτου. Κατ' αὐτὴν ἡ Ἐπιτροπὴ ἐζήτησε καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας ἐπεξηγήσεις ὡς πρὸς τὴν νομικὴν φύσιν τοῦ θεσμοῦ τούτου καὶ ἐὰν καὶ κατὰ πόσον αἱ ἐν Κύπρῳ συνθῆκαι ἐπιτρέπουν τὴν υἱοθέτησιν αὐτοῦ. Κατ' αὐτὰς ἀνελύθη εἰς τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἡ κρατοῦσα εἰς ἄλλας χώρας κατάστασις καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ θέμα τοῦτο καὶ ἐπεξηγήθησαν οἱ λόγοι διατὶ δὲν υἱοθετήθη ἐν Κύπρῳ ὁ θεσμὸς τοῦ Ombudsman καὶ προετάθη ἀντ' αὐτοῦ ὁ διορισμὸς Ἐπιτρόπου Διοικήσεως. Εἰδικώτερον ἀνεφέρθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὅτι λόγῳ τῶν ὑφισταμένων ἐν Κύπρῳ συνθηκῶν ἡ καθιέρωσις τοῦ προαναφερθέντος θεσμοῦ θὰ ἦτο τελείως περιττὴ καὶ θὰ συνετέλει εἰς τὸν πολλαπλασιασμὸν τῆς γινομένης ἐργασίας καὶ τὴν δημιουργίαν συγχύσεως. Ὡς ἀναλυτικώτερον ἐπεξηγήθη, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἰσχυουσῶν συνταγματικῶν διατάξεων καὶ ὑπὸ τὰς ἐν Κύπρῳ κρατούσας συνθήκας ἐκρίθη καλύτερον ὁ διορισμὸς Ἐπιτρόπου Διοικήσεως, σκοπὸς τοῦ ὁποίου θὰ εἶναι ἡ ἐνάσκησις διαρκοῦς ἐποπτείας ἐπὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀσκήσεως τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας καὶ ἡ σύνταξις καὶ ὑποβολὴ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐκθέσεων πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας. Ὁ διορισμὸς τοῦ ἐν λόγῳ Ἐπιτρόπου προτείνεται χωρὶς νὰ παρορῶνται αἱ συνταγματικαὶ διατάξεις καθ' ἃς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἔχει τὴν γενικὴν διεύθυνσιν καὶ ἔλεγχον τῆς διακυβερνήσεως τῆς Δημοκρατίας ἀλλά, τοὐναντίον, προτείνεται ὡς ὄργανον ἀσκήσεως ἐπιπροσθέτου ἐλέγχου τῆς διοικήσεως πρὸς διακρίβωσιν τοῦ ἐὰν καὶ κατὰ πόσον αὕτη συμμορφοῦται πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν νόμων καὶ πρὸς τὰς ἀρχὰς ἐν γένει τῆς χρηστῆς διοικήσεως.

Τὸ συνταχθὲν Νομοσχέδιον ἐστηρίχθη ἐν πολλοῖς ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος δι' οὗ καθιερώθη ἐν Ἑλλάδι ὁ θεσμὸς τοῦ Ἐπιτρόπου Διοικήσεως καὶ ἐπὶ τῆς ἰσχυούσης εἰς Ἡνωμένον Βασίλειον νομοθεσίας καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἐν αὐτῷ θεσμὸν τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ Ἐπιτρόπου.

Ἀναλυτικώτερον αἱ προτεινόμεναι διατάξεις εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον, ὡς τοῦτο τελικῶς διεμορφώθη ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, δύνανται νὰ συνοψισθῶσιν εἰς τὰ ἀκόλουθα :

(α) Διορίζεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, τῇ συγκαταθέσει τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, ὡς Ἐπίτροπος Διοικήσεως ἐπὶ ἑξαετῆ θητείαν πρόσωπον ἀνεγνωρισμένου κύρους καὶ διακριθὲν εἰς τὸν δημόσιον βίον.

(β) Οὗτος ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν ἁρμοδιοτήτων του θὰ ἔχῃ ἴδιον γραφεῖον, τὸ προσωπικὸν τοῦ ὁποίου θὰ ἀποτελῆται ἐκ τοιούτου ἀριθμοῦ προσώπων ὡς ἤθελε καθορισθῆ.

(γ) Ὁ Ἐπίτροπος θὰ κέκτηται ἐξουσίαν ὅπως διερευνᾷ οἱανδήποτε ἐνέργειαν ἢ θέμα ἐμπίπτον εἰς τὴν διοικητικὴν λειτουργίαν οἱασδήποτε ὑπηρεσίας, ἐξαιρουμένων ἀριθμοῦ ἐνεργειῶν πιστοποιουμένων πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ καὶ ἐχουσῶν σχέσιν μὲ τὴν ἀσφάλειαν ἢ ἄμυναν τῆς Δημοκρατίας ἢ τὰς σχέσεις αὐτῆς μεθ' ἑτέρου κράτους. Δὲν ἐμπίπτουν ἐπίσης εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Ἐπιτρόπου οἱαιδήποτε ἐνέργειαι ἀφορῶσαι εἰς τὴν διερεύνησιν ἢ δίωξιν οἱουδήποτε ἀδικήματος ἢ ἐν σχέσει πρὸς τὰς ὁποίας ὁ αἰτητὴς ἔχει ἢ εἶχε δικαίωμα ἀγωγῆς ἢ οἱονδήποτε ἕτερον μέσον θεραπείας.

(δ) Ὁ Ἐπίτροπος ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν ἁρμοδιοτήτων του ἐπικοινωνεῖ ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ Προέδρου, τῶν Ὑπουργῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἀξιωμα-

τούχων τῆς Δημοκρατίας. Οὗτος ὑποβάλλει κατ' ἔτος εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, διὰ τοῦ Προέδρου, ἔκθεσιν τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ μετὰ παρατηρήσεων καὶ πορισμάτων.

(ε) Καθορίζεται ἡ διαδικασία ἐν περιπτώσει διεξαγωγῆς ὑπὸ τοῦ Ἐπιτρόπου Διοικήσεως οἱασδήποτε ἐρεύνης δυνάμει τοῦ προτεινομένου νόμου καὶ αἱ ὑποχρεώσεις τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Δημοκρατίας ἔναντι τούτου, εἰδικώτερον δὲ εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν παροχὴν εἰς αὐτὸν πάσης βοηθείας πρὸς διεκπεραίωσιν τοῦ ἔργου του.

(στ) Προβλέπεται ἡ ἐπιβολὴ κυρώσεων εἰς οἱονδήποτε πρόσωπον τὸ ὁποῖον ἄνευ νομίμου δικαιολογίας παραλείπει νὰ παράσχῃ πρὸς τὸν Ἐπίτροπον τὰ ἀπαιτούμενα στοιχεῖα ἢ οἱανδήποτε πληροφορίαν τὴν ὁποίαν γνωρίζει ἢ ἄνευ νομίμου δικαιολογίας παρακωλύει τὸ ἔργον αὐτοῦ.

(ζ) Πᾶσα ἐργασία καὶ πᾶν ζήτημα περιερχόμενον εἰς γνῶσιν τοῦ Ἐπιτρόπου ἢ τῶν μελῶν τοῦ προσωπικοῦ τοῦ γραφείου του θεωροῦνται ὡς ἀπόρρητα καὶ δὲν ἀποκαλύπτονται εἰμὴ μόνον διὰ τὴν δέουσαν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων τοῦ Ἐπιτρόπου.

(η) Αἱ ἀπολαβαὶ καί, τηρουμένων τῶν διατάξεων τοῦ προτεινομένου νόμου, οἱ λοιποὶ ὅροι ὑπηρεσίας τοῦ Ἐπιτρόπου θέλουσι καθορισθῆ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

(θ) Διαλαμβάνεται ἐν τέλει διάταξις περὶ ἐκδόσεως Κανονισμῶν διὰ τὴν καλυτέραν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ προτεινομένου νόμου.

Κατὰ τὴν κατ' ἄρθρον συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου καὶ ἀφοῦ τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν συνεφώνησαν ὡς πρὸς τὴν καθιέρωσιν τοῦ ὡς ἄνω θεσμοῦ ὑπὸ τὴν μορφὴν ὑφ' ἣν οὗτος προτείνεται, προέκυψαν αἱ ἀκόλουθοι ἐπιπρόσθετοι τροποποιήσεις :

(α) Ὁ εἰς τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Νομοσχεδίου ὁρισμὸς τοῦ ὅρου «Ἐπίτροπος» δέον νὰ ἀντικατασταθῆ διὰ τοῦ ἀκολούθου :

«'Ἐπίτροπος' σημαίνει τὸν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 3 διοριζόμενον Ἐπίτροπον Διοικήσεως.».

Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐν προκειμένῳ παρατηροῦν ὅτι εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον δὲν γίνεται μνεία περὶ ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Ἐπιτρόπου Διοικήσεως ἀλλὰ περὶ διορισμοῦ αὐτοῦ.

(β) Ὁ εἰς τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Νομοσχεδίου ὁρισμὸς τοῦ ὅρου «ὑπάλληλος» δέον νὰ ἀντικατασταθῆ διὰ τοῦ ἀκολούθου :

«'ὑπάλληλος' περιλαμβάνει πάντα ὑπάλληλον ἐκτελοῦντα ὑπηρεσίαν.».

Ὁ ὡς ἄνω ὁρισμὸς ἐκρίθη ἀναγκαῖος συνεπείᾳ τῆς προτεινομένης κατωτέρω ἀντικαταστάσεως τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ ὅρου «ὑπηρεσία» διὰ τοῦ ἀκολούθου :

«'ὑπηρεσία' περιλαμβάνει πᾶσαν ἐνέργειαν οἱουδήποτε ὀργάνου, ἀρχῆς, ὀργανισμοῦ ἢ προσώπου ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ ἀσκοῦντος ἐκτελεστικὴν ἢ διοικητικὴν ἁρμοδιότητα, δὲν περιλαμβάνει ὅμως οἱανδήποτε ἐνέργειαν διενεργουμένην ὑφ' οἱουδήποτε ὀργάνου ἢ προσώπου διορισθέντος εἰς θέσιν ἢ ἀξίωμα ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ ὑπὸ τοῦ Προέδρου ἢ ἀφορῶσαν εἰς θέμα ὅπερ, δυνάμει ρητῆς διατάξεως τοῦ παρόντος Νόμου, δὲν ἐμπίπτει εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Ἐπιτρόπου, καὶ ὁ ὅρος 'ὑπηρεσίαι' θὰ ἑρμηνεύηται ἀναλόγως.».

Ὁ ἐν τῷ ἀρχικῷ Νομοσχεδίῳ περιληφθεὶς ὁρισμὸς τοῦ ὡς ἄνω ὅρου ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ ἐν τῷ ἄρθρῳ 122 τοῦ Συντάγματος ὁρισμοῦ ὅστις προωρίζετο δι' ἐντελῶς διαφόρους σκοπούς, ἤτοι εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς ἁρμοδιότητας τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας καὶ τὸ ποσοστὸν τῆς ἐν αὐτῇ συμμετοχῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ Τούρκων. Σκοπὸς

τοῦ ὁρισμοῦ τούτου ἐν τῷ παρόντι Νόμῳ εἶναι ἡ ὑπὸ τῶν μελῶν τοῦ προσωπικοῦ οἱασδήποτε διοικητικῆς ὑπηρεσίας τήρησις τῶν ἀρχῶν τῆς «χρηστῆς διοικήσεως», ὑπὸ τὴν παραδεδεγμένην ἐν τῷ Διοικητικῷ Δικαίῳ ἔννοιαν τοῦ ὅρου τούτου, καὶ ἡ ἐξέτασις παραπόνων ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ ὑπαλλήλου τῆς τοιαύτης ὑπηρεσίας ἀσκουμένην διοίκησιν.

(γ) Τὸ ἄρθρον 3 τοῦ Νομοσχεδίου τροποποιεῖται ὡς ἀκολούθως :

(i) Διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν ἐν τῷ ἐδαφίῳ (1) αὐτοῦ λέξεων «ἀνεγνωρισμένου κύρους καὶ διακριθὲν εἰς τὸν δημόσιον βίον» (γραμμαὶ πέμπτη καὶ ἕκτη) διὰ τῶν λέξεων «ἐγνωσμένης μορφώσεως καὶ πείρας καὶ ἀνωτάτου ἠθικοῦ ἐπιπέδου» καὶ τῆς προσθήκης μετὰ τὰς λέξεις «ὡς Ἐπίτροπος Διοικήσεως» (τελευταία γραμμὴ) τῶν λέξεων «ὅστις ὑπάγεται ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν Πρόεδρον».

Ἡ πρώτη τροποποίησις ἐκρίθη σκόπιμος πρὸς σαφεστέραν ἀπόδοσιν τῶν ἀπαιτουμένων προσόντων τοῦ διορισθησομένου Ἐπιτρόπου καὶ πρὸς ταύτισιν τούτων πρὸς τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα εἰς θέσεις τοῦ ἰδίου ἐπιπέδου καὶ τοῦ αὐτοῦ ὕψους εὐθυνῶν, ἡ δὲ δευτέρα ὑπῆρξε συνεπακόλουθος τῆς προτεινομένης κατωτέρω ἀντικαταστάσεως τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου.

(ii) Διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ ἐδαφίου (2) αὐτοῦ διὰ τοῦ ἀκολούθου :

«(2) Ἡ θητεία τοῦ Ἐπιτρόπου εἶναι ἑξαετής».

Ἐπειδὴ ἠγέρθη μακρὰ συζήτησις ὡς πρὸς τὸ θέμα τῆς αὐτομάτου ἢ μὴ ἀνανεώσεως τῆς θητείας τοῦ διορισθησομένου Ἐπιτρόπου Διοικήσεως καὶ τοὺς λόγους οἵτινες θὰ ἔδει ἐνδεχομένως νὰ προϋπάρξωσιν εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἤθελε μὴ ἀνανεωθῇ ἡ θητεία τοῦ ἐν λόγῳ Ἐπιτρόπου, ἀπεφασίσθη ὅπως πρὸς ἀποφυγὴν οἱωνδήποτε παρερμηνειῶν ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ τούτου θέματος καθορισθῇ εἰς τὸ προαναφερθὲν ἐδάφιον ἡ διάρκεια τῆς θητείας τοῦ Ἐπιτρόπου Διοικήσεως, τοῦ θέματος τῆς ἀνανεώσεως αὐτῆς ἢ μὴ ἀφ' ἑαυτοῦ πρὸς ρύθμισιν διὰ τῶν ἐναπομενουσῶν διατάξεων τοῦ προτεινομένου νόμου. Ὡς ἐκ τούτου ἐκρίθη σκόπιμον νὰ καθορισθῇ εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον ἡ διάρκεια τῆς θητείας τοῦ Ἐπιτρόπου Διοικήσεως μόνον καὶ ἡ ἀνανέωσις ἢ μὴ ταύτης νὰ ἀποτελῇ νέον διορισμὸν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς προδιαγραφομένης εἰς τὸ Νομοσχέδιον διαδικασίας. Αἱ λοιπαὶ διατάξεις εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο περὶ ὑποβολῆς παραιτήσεως ἐκ μέρους τοῦ Ἐπιτρόπου Διοικήσεως καὶ περὶ τερματισμοῦ τῶν ὑπηρεσιῶν του ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἐξακολουθοῦν νὰ ἰσχύωσιν ὡς ἔχουσιν εἰς τὸ προμνησθὲν Νομοσχέδιον.

(iii) Διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ ἐδαφίου (3) αὐτοῦ διὰ νέου ἔχοντος ὡς ἀκολούθως :

«(3) Οὐδεὶς διορίζεται ὡς Ἐπίτροπος Διοικήσεως εἰμὴ ἐὰν ἔχῃ τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα δι' ὑποψήφιον Βουλευτὴν καὶ δὲν ὑπόκειται εἰς οἱονδήποτε τῶν ἀσυμβιβάστων διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦτο.».

Ἡ ἀντικατάστασις τοῦ ὡς ἄνω ἐδαφίου προτείνεται ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς χάριν ἁπλουστεύσεώς του καὶ πρὸς σαφεστέραν ἀπόδοσιν αὐτοῦ.

(δ) Τὸ ἄρθρον 5 τοῦ Νομοσχεδίου τροποποιεῖται ὡς ἀκολούθως :

(i) Διὰ τῆς διαγραφῆς τῶν ἐν τῇ παραγράφῳ (α) τοῦ ἐδαφίου (1) αὐτοῦ λέξεων «ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν διοικητικῶν λειτουργιῶν τῆς ἐν λόγῳ ὑπηρεσίας» (γραμμαὶ δευτέρα, τρίτη καὶ τετάρτη).

Ἡ τροποποίησις αὕτη ἐκρίθη ἀναγκαία συνεπείᾳ τῆς προτεινομένης ἀνωτέρω τροποποιήσεως τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ ὅρου «ὑπηρεσία».

(ii) Διὰ τῆς διαγραφῆς ἐκ τῆς παραγράφου (β) τοῦ ἐδαφίου (1) αὐτοῦ τῆς λέξεως «διοικητικὴν» (πρώτη γραμμὴ) διὰ τοὺς αὐτοὺς ὡς ἀνωτέρω λόγους καὶ πρὸς διευκρίνισιν ὅτι εἰς τὰς ἐξουσίας τοῦ Ἐπιτρόπου Διοικήσεως ἐμπίπτει οἱονδήποτε θέμα ἀφορῶν εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἢ διοικητικὴν λειτουργιαν οἱασδήποτε ὑπηρεσίας ὡς αὕτη ἐν τῷ προτεινομένῳ ἀνωτέρῳ ὁρισμῷ ὁρίζεται.

(iii) Διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς παραγράφου (γ) τοῦ ἐδαφίου (1) αὐτοῦ διὰ νέας ἐχούσης ὡς ἀκολούθως :

«(γ) ἐκτελῇ οἱονδήποτε ἕτερον συναφὲς πρὸς τὸ ἐν παραγράφοις (α) καὶ (β) τοῦ παρόντος ἐδαφίου καθῆκον ὅπερ ἤθελεν ἀναθέσει εἰς αὐτὸν ὁ Πρόεδρος.».

Ἡ τροποποίησις αὕτη κατέστη ἀναγκαία κατόπιν τῶν ἐπενεχθεισῶν ἀνωτέρω τροποποιήσεων εἰς τὰς παραγράφους (α) καὶ (β) τοῦ ἐδαφίου τούτου.

(iv) Διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν ἐν τῇ παραγράφῳ (γ) τοῦ ἐδαφίου (2) αὐτοῦ λέξεων «δεόντως συσταθέντος ὑπὸ ἢ δυνάμει τῶν νόμων τῆς Δημοκρατίας» (4η καὶ 5η γραμμαὶ) διὰ τῶν λέξεων «ἢ ἱεραρχικῆς προσφυγῆς ἐνώπιον οἱασδήποτε διοικητικῆς ἀρχῆς :»

Ἡ ἀντικατάστασις τῶν ὡς ἄνω λέξεων καὶ ἡ προσθήκη νέων τοιούτων ἐκρίθη ἀναγκαία ἵνα διευκρινισθῇ ὅτι δὲν ἐμπίπτει εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Ἐπιτρόπου καὶ οἱαδήποτε ἐνέργεια ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὁποίαν ὁ αἰτητὴς ἔχει ἢ εἶχε δικαίωμα ἱεραρχικῆς προσφυγῆς ἐνώπιον οἱασδήποτε διοικητικῆς ἀρχῆς, θεσμὸς ὅστις υἱοθετήθη προσφάτως εἰς σειρὰν ψηφισθέντων ὑπὸ τῆς Βουλῆς νομοθετημάτων.

(v) Διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν ἐν τῷ ἐδαφίῳ (3) αὐτοῦ λέξεων «τῇ παρακλήσει» (3η γραμμὴ) διὰ τῶν λέξεων «τῇ ὑποδείξει», ἥτις θεωρεῖται καλυτέρα εἰς τὴν περίπτωσιν, καὶ τῆς ἐν αὐτῷ προσθήκης εὐθὺς μετὰ τὴν λέξιν «Ὑπουργοῦ» (4η γραμμὴ) τῶν λέξεων «ἢ βουλευτοῦ ἢ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας,».

Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν φρονοῦν ἐν προκειμένῳ ὅτι ἡ ἀνάθεσις εἰς τὸν διορισθησόμενον Ἐπίτροπον Διοικήσεως οἱωνδήποτε θεμάτων ἐμπιπτόντων εἰς τὰς ἁρμοδιότητας αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας, ὡς ἐκ τῆς θέσεως τούτων, ἐνδείκνυται. Εἰδικώτερον παρατηρεῖται ὅτι τόσον τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς ὅσον καὶ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας, ἔχουσι νὰ ἐξετάσωσι ὡς ἐκ τῆς ἰδιότητός των, σωρείαν παραπόνων ἐκ μέρους τῶν πολιτῶν τὰ ὁποῖα, ἐν πολλοῖς, θὰ ἦτο σκόπιμον ἐν ὄψει τοῦ υἱοθετηθησομένου θεσμοῦ τοῦ Ἐπιτρόπου Διοικήσεως νὰ παραπεμφθῶσιν εἰς αὐτὸν δι' ἐξέτασιν καὶ ὑποβολὴν ἐκθέσεως.

(vi) Συνεπείᾳ τῶν ὡς ἄνω προσθηκῶν ἡ εἰς τὸ ἐδάφιον (3) τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου προτεινομένη πρώτη ἐπιφύλαξις ἀντικαθίσταται διὰ τῆς ἀκολούθου :

«Νοεῖται ὅτι ὁ Ἐπίτροπος δὲν ἐρευνᾷ οἱονδήποτε θέμα ὡς ἐν τῇ παραγράφῳ (β) τοῦ ἐδαφίου (1) ἀναφέρεται, εἰμὴ μόνον κατ' ἐντολὴν τοῦ Προέδρου ἢ τῇ ὑποδείξει Ὑπουργοῦ ἢ βουλευτοῦ ἢ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας :».

(vii) Διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ ἐδαφίου (4) αὐτοῦ διὰ νέου ἔχοντος ὡς ἀκολούθως :

«(4) Ὁ Ἐπίτροπος ὑποβάλλει καθ' ἑξαμηνίαν εἰς τὸν Πρόεδρον ἔκθεσιν ἐν τῷ καθωρισμένῳ τύπῳ καὶ περιέχουσαν τὰς καθωρισμένας λεπτομερείας τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ μετὰ παρατηρήσεων καὶ πορισμάτων, ὅστις καταθέτει ταύτην εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων.».

Ἡ ἀντικατάστασις τοῦ ὡς ἄνω ἐδαφίου ἐκρίθη ἀναγκαία ἵνα καθίσταται δυνατὴ ἡ ὑποβολὴ ὑπὸ τοῦ διορισθησομένου Ἐπιτρόπου Διοικήσεως ἑξαμηνιαίων ἐκθέσεων εἰς τὸν Πρόεδρον, ἐν τῷ καθωρισμένῳ τύπῳ καὶ περιεχουσῶν τοιαύτας λεπτομερείας ὡς ἤθελον ὡσαύτως καθορισθῆ, μὲ ὑποχρέωσιν αὐτοῦ νὰ καταθέτῃ ταύτας εἰς τὴν Βουλήν, ὡς ἀκριβῶς ἀκολουθεῖται μὲ ἐκθέσεις εἰς ἄλλας παρομοίας περίπου περιπτώσεις. Ὡς πιστεύεται, ἡ μετὰ τὴν κατάθεσιν τῶν ἐκθέσεων εἰς τὴν Βουλὴν λαμβάνουσα χώραν δημοσιότης θὰ ἔχῃ ἀφ' ἑνὸς μὲν εὐμενῆ ἀπήχησιν εἰς τοὺς πολίτας ὅτι τὰ ὑπ' αὐτῶν ὑποβαλλόμενα παράπονα τυγχάνουσι τῆς δεούσης ἐξετάσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ τιθέμενα τὰ θέματα ταῦτα ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ κοινοῦ περιορίζουν εἰς τὸ ἐλάχιστον τυχὸν ἐπανάληψιν ἐνεργειῶν τῶν ὑπηρεσιῶν, ὡς αὗται καθορίζονται εἰς τὸν προτεινόμενον νόμον, αἵτινες ἀντίκεινται πρὸς τὴν τήρησιν τῶν ἀρχῶν τῆς χρηστῆς διοικήσεως.

(viii) Διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ ἐδαφίου (5) αὐτοῦ διὰ νέου ἔχοντος ὡς ἀκολούθως :

«(5) Ὁ Ἐπίτροπος ὑποβάλλει ἐπίσης εἰς τὸν Πρόεδρον, ἥ, εἰς ἣν περίπτωσιν ὑπεδείχθη τὸ τοιοῦτο ὑπὸ Ὑπουργοῦ, Βουλευτοῦ ἢ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας εἰς αὐτόν, ὡς θὰ ἦτο ἡ περίπτωσις, ἔκθεσιν ἐφ' ἑκάστης συγκεκοιμένης περιπτώσεως, ἐρευνηθείσης ὑπ' αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον ἤθελε κρίνει τοῦτο ἀναγκαῖον ἢ ἤθελε κληθῆ νὰ πράξῃ τοῦτο ὑφ' οἱουδήποτε ἐξ αὐτῶν, ὡς θὰ ἦτο ἡ περίπτωσις.».

Ἡ ἀντικατάστασις τοῦ ὡς ἄνω ἐδαφίου ἐκρίθη ἀναγκαία κατόπιν τῶν ἐπενεχθεισῶν εἰς τὸ ὡς ἄνω ἄρθρον τροποποιήσεων καὶ τοῦτο ἵνα ἡ ὑποβολὴ ἐκθέσεως ὑπὸ τοῦ Ἐπιτρόπου Διοικήσεως ἐφ' ἑκάστης ἐρευνωμένης ὑπ' αὐτοῦ περιπτώσεως καθίσταται δυνατὴ καὶ εἰς τὸν Βουλευτὴν ἢ τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα, ὁσάκις θὰ ἦτο ἡ περίπτωσις, ἐφ' ὅσον οἱοσδήποτε ἐξ αὐτῶν ἤθελε ζητήσει τοῦτο.

(ε) Τὸ ἐδάφιον (2) τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου τροποποιεῖται, πρὸς σαφεστέραν ἀπόδοσιν τούτου, διὰ τῆς ἐξ αὐτοῦ διαγραφῆς τῶν λέξεων «τῶν περὶ ὧν αὗται ὑποθέσεων» (τελευταία γραμμὴ) καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως αὐτῶν διὰ τῶν λέξεων «τῶν περὶ ὧν διεξάγεται ἡ ἔρευνα».

(στ) Τὸ ἄρθρον 7 τοῦ Νομοσχεδίου τροποποιεῖται—

(i) διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς ἐν τῷ ἐδαφίῳ (1) αὐτοῦ λέξεως «Ἀρχὴν» (τρίτη γραμμὴ) διὰ τῆς λέξεως «Ὑπηρεσίαν»·

(ii) διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν ἐν τῷ ἐδαφίῳ (2) αὐτοῦ λέξεων «δόξῃ τῷ Ἐπιτρόπῳ» (2α γραμμὴ) διὰ τῶν λέξεων «ὁ Ἐπίτροπος κρίνῃ»·

(iii) διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς ἐν τῷ ἐδαφίῳ (5) αὐτοῦ λέξεως «ἀρχῆς» (3η γραμμὴ) διὰ τῆς λέξεως «Ὑπηρεσίας».

Ἅπασαι αἱ ὡς ἄνω τροποποιήσεις ἐθεωρήθησαν ἀναγκαῖαι πρὸς διασαφήνισιν τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ χρησιμοποιουμένων

ὅρων «ἁρμοδία ἀρχὴ» καὶ «ἁρμοδία ὑπηρεσία». Ἡ εἰς τὴν ὑποπαράγραφον (ii) ἀνωτέρω τροποποίησις ἐκρίθη ἀναγκαία διὰ καθαρῶς νομοτεχνικοὺς λόγους·

(iv) διὰ τῆς προσθήκης εἰς τὸ ἐδάφιον (7) εὐθὺς μετὰ τὴν λέξιν «ἐξαιρέσει» (6η γραμμὴ) τῶν λέξεων «τῶν περιπτώσεων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν παράγραφον (α) τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ἄρθρου 5» καὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ διαγραφῆς τῆς φράσεως τῆς ἀρχομένης διὰ τῶν λέξεων «ἢ τῶν ἀπορρήτων τῶν ἀναφερομένων» (9η γραμμὴ) καὶ ληγούσης εἰς τὰς λέξεις «ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ» (γραμμὴ ἑνδεκάτη).

Αἱς ὡς ἄνω τροποποιήσεις ἐκρίθησαν ἀναγκαῖαι ἵνα ἀποφευχθῇ ἡ ἐπανάληψις διατάξεων αἵτινες ἀναφέρονται ἀρκούντως σαφῶς εἰς προηγούμενα ἄρθρα τοῦ Νομοσχεδίου.

(v) Διὰ τῆς διαγραφῆς ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἐδαφίου (9) ὡς πλεονάζοντος καὶ οὐδένα σκοπὸν ἐξυπηρετοῦντος.

(ζ) Τὸ ἄρθρον 10 τοῦ Νομοσχεδίου τροποποιεῖται διὰ τῆς προσθήκης μετὰ τὴν ἐν αὐτῷ λέξιν «ἐνασκήσει» (γραμμὴ τοίτη) τῶν λέξεων «καλῇ τῇ πίστει» καὶ μετὰ τὰς λέξεις «τοῦ παρόντος Νόμου» (4η γραμμὴ) τῶν λέξεων «καὶ ἐντὸς τῶν ὁρίων τούτων.».

Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς παρατηροῦν ὅτι ἀποδέχονται τὰς προνοίας τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου, δι' ὧν παρέχεται προστασία εἰς τὸν διορισθησόμενον Ἐπίτροπον διὰ πᾶσαν πρᾶξιν γενομένην ἢ πᾶσαν γνώμην ἐκφρασθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ διαρκούσης τῆς ἀσκήσεως τῶν καθηκόντων του, νοουμένου ὅμως ὅτι αἱ πράξεις αὐταὶ ἢ γνῶμαι τοῦ Ἐπιτρόπου θὰ γίνωνται ἢ ἐκφράζωνται, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, καλῇ τῇ πίστει καὶ ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν ἁρμοδιοτήτων καὶ ἐξουσιῶν αὐτοῦ.

(η) Τὸ ἄρθρον 11 τοῦ Νομοσχεδίου τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ προσθήκης τῶν λέξεων «ἢ ὁσάκις ἤθελε διαταχθῇ τοῦτο ἐν οἱαδήποτε δικαστικῇ διαδικασίᾳ».

Σκοπὸς τῆς ὡς ἄνω προσθήκης εἶναι νὰ καταστήσῃ ἀπολύτως σαφὲς ὅτι οἱονδήποτε ἔγγραφον ἢ ἔκθεσις ὑποβαλλομένη δυνάμει τοῦ προτεινομένου νόμου θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποκαλυφθῇ μόνον ὁσάκις πρόκειται διὰ τὴν δέουσαν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων τοῦ Ἐπιτρόπου ἢ ὁσάκις ἤθελε διαταχθῇ τοῦτο ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου.

(θ) Τὸ ἐδάφιον (1) τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ Νομοσχεδίου τροποποιεῖται διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν ἐν αὐτῷ λέξεων «καθορίζονται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου» (3η γραμμὴ) διὰ τῶν λέξεων «θέλουσι καθορισθῇ».

Ἡ τροποποίησις αὕτη σκοπὸν ἔχει νὰ καταστήσῃ δυνατὴν τὴν ἔγκαιρον ἔκφρασιν τῶν ἀπόψεων τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τοῦ καθορισμοῦ τῶν ἀπολαβῶν τοῦ Ἐπιτρόπου Διοικήσεως. Ἡ δυνατότης αὕτη παρέχεται εἰς τὴν ρηθεῖσαν Ἐπιτροπὴν καὶ κατ' ἐπέκτασιν εἰς τὴν Βουλήν, ἥτις, ὡς προανεφέρθη, θὰ παρέχῃ τὴν συγκατάθεσίν της διὰ τὸν διορισμὸν τοῦ ἐν λόγῳ Ἐπιτρόπου, διὰ τῆς προβλέψεως τοῦ καθορισμοῦ τῶν ἀπολαβῶν τοῦ Ἐπιτρόπου διὰ Κανονισμῶν, οἵτινες, ὡς ὡσαύτως προβλέπεται κατωτέρω, θὰ κατατίθενται εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἔγκρισιν.

Ἡ τροποποίησις αὕτη ἀποβλέπει ἐπίσης εἰς τὸ νὰ ἄρῃ τὰς εἰς πρῶτον στάδιον τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος ἐκφρασθείσας ἐπιφυλάξεις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι ἡ υἱοθέτησις τοῦ προμηνθέντος θεσμοῦ θὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν σημαντικὴν ἐπιβάρυνσιν τῶν κρατικῶν δαπανῶν τὴν ὁποίαν οὐχ ἧττον καὶ ἐν περιπτώσει μὴ λήψεως περὶ τοῦ ἀντιθέτου προνοίας θὰ κληθῇ νὰ ἐγκρίνῃ ὅταν θὰ εὑρίσκηται πλέον πρὸ τετελεσμένου γεγονότος.

(ι) Τὸ ἄρθρον 13, ἐν τέλει, τοῦ Νομοσχεδίου τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν αὐτῷ προσθήκης νέου ἐδαφίου, τοῦ ὑφισταμένου μέρους τούτου ἀναριθμουμένου ὡς ἐδαφίου (1), δι' οὗ προβλέπεται ἡ συνήθης πρόνοια περὶ καταθέσεως εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων οἱωνδήποτε Κανονισμῶν οἵτινες ἤθελον ἐκδοθῆ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου διὰ τὴν καλλιτέραν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ προτεινομένου νόμου.

Ἐπὶ πλέον τῶν ὡς ἄνω τροποποιήσεων ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν ἐπέφερεν εἰς τὸ Νομοσχέδιον ἀριθμὸν νομοτεχνικῆς καὶ λεκτικῆς φύσεως τροποποιήσεων.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο τελικῶς διεμορφώθη ὑπ' αὐτῆς. Οἱ ἐκ τῶν Μελῶν αὐτῆς κ.κ. Π. Δημητρίου καὶ Α. Νεοκλέους διατηροῦν ἐν προκειμένῳ τὰς ἐπιφυλάξεις των ὡς πρὸς τὴν σκοπιμότητα τοῦ θεσμοῦ τούτου, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν ἐξουσιῶν τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας ὡς πειθαρχικοῦ ὀργάνου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

«Ὁ περὶ Ταμείου Βοηθείας Ζημιωθέντων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Ὁ κ. Σαββίδης ἔχει τὸν λόγον.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἀναφέρομαι εἰς τὴν ἔκθεσιν ἐπὶ τοῦ περὶ Ἐπιτρόπου Διοικήσεως Νόμου. Ἡ θέσις αὐτὴ καὶ ἡ ὀργάνωσις τοῦ Γραφείου τοῦ Ἐπιτρόπου θὰ ἔχουν ὡρισμένας οἰκονομικὰς ἐπιπτώσεις. Δὲν νομίζετε ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξετασθῇ αὐτὸ τὸ ζήτημα καὶ ἀπὸ τὴν Οἰκονομικὴν Ἐπιτροπήν ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰς τὸ παρὸν στάδιον τὸ Νομοσχέδιον εἰς οὐδεμίαν πρότασιν προβαίνει ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὀργανωτικὴν πτυχήν. Διὰ τοῦτο, ὅταν ἀποφασίσουν ποῖαι θὰ εἶναι αἱ ἀνάγκαι, θὰ σταλῇ Συμπληρωματικὸς Προϋπολογισμὸς εἰς τὴν Βουλήν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν θὰ ἐξετάσῃ τὴν οἰκονομικὴν πτυχὴν τοῦ προβλήματος, ἐὰν καὶ ὅταν σταλῇ Συμπληρωματικὸς Προϋπολογισμός.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Δὲν νομίζετε ὅτι θὰ εἶναι ἀργὰ τότε ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν νομίζω ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ ἐλάμβανε θέσιν ὅτι δὲν θὰ ἐχρειάζετο ὁ θεσμός, ἀλλὰ ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ ἐλάμβανε κατὰ τὴν γνώμην μου θέσιν κατὰ πόσον ὑπάρχει περισσότερον προσωπικὸν ἢ μεγάλη δαπάνη ἀπὸ ὅ,τι κατὰ τὴν ἄποψιν της χρειάζεται.

Ἑπομένως εἰς αὐτὸ τὸ στάδιον πρέπει ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ νὰ ἐξετάσῃ τὸ θέμα τοῦ κατὰ πόσον αἱ προτεινόμεναι θέσεις ἢ δαπάναι διὰ τὴν θέσιν αὐτοῦ εἶναι ὑπέρογκοι ἢ ὄχι.

Εἰς τὸ παρὸν στάδιον δὲν ἔχομεν ἐνώπιόν μας οἱανδήποτε εἰσήγησιν ὅσον ἀφορᾷ τὴν οἰκονομικὴν πτυχὴν τοῦ προβλήματος. Καὶ ἐὰν τὸ ἐξήταζεν ἡ Ἐπιτροπὴ θα τὸ ἐξήταζεν οὐχὶ ἐπὶ δεδομένων, ἀλλὰ ἐπὶ ἰδικῶν της σκέψεων ἢ ἀπόψεων ὡς πρὸς τὸ κατὰ πόσον θὰ εἶναι θαρεῖα ἡ οἰκονομικὴ ἐπιβάρυνσις ἢ ὄχι.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἐν τάξει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

«Ὁ περὶ Ταμείου Βοηθείας Ζημιωθέντων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΑΜΕΙΟΥ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΖΗΜΙΩΘΕΝΤΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 11ην Δεκεμβρίου 1972. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ταμείου Βοηθείας Ζημιωθέντων.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τῶν περὶ Ταμείου Βοηθείας Ζημιωθέντων Νόμων τοῦ 1968 ἕως 1970 εἰς τρόπον ὥστε ἐν περιπτώσει θανάτου ζημιωθέντος ἔχοντος τὴν γεωργίαν ὡς κύριον ἐπάγγελμα ἡ δικαιουμένου βοηθείας ὑπὸ τύπον ἐνοικίου, ἡ τοιαύτη βοήθεια νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ χορηγῆται εἰς τὴν χήραν, τὰ ἄρρενα τέκνα κάτω τῶν 18 ἐτῶν ἢ τὰς ἀγάμους θυγατέρας τοῦ ἀποβιώσαντος.

Ὡς γνωστόν, ὁ διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου ἐπιδιωκόμενος σκοπὸς εἶναι ἀπόρροια μιᾶς τῶν εἰσηγήσεων, αἵτινες ὑπεβλήθησαν ὑπὸ τὴν μορφὴν προτάσεως πρὸς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὑπὸ Ἐπιτροπῆς διορισθείσης ὑπ' αὐτοῦ μὲ σκοπὸν νὰ μελετήσῃ ἀριθμὸν εἰσηγήσεων τοῦ Παγκυπρίου Συνδέσμου Ἑλλήνων Τουρκοπλήκτων ἐπὶ ὡρισμένων προβλημάτων τούτων ὡς καὶ τῶν μέτρων τῶν ἐπιβαλλομένων πρὸς ἀντιμετώπισίν των. Ἡ ἐν λόγῳ Ἐπιτροπή, ὡς εἶναι γνωστόν, ἐμελέτησε τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος προβλήματα, ὡς διελάμβανον οἱ σχετικοὶ ὅροι ἐντολῆς, ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων καὶ τεσσάρων Βουλευτῶν ὑποδειχθέντων ὑπ' αὐτοῦ.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἐπελήφθη τοῦ θέματος κατὰ τὴν συνεδρίαν του τῆς 19ης Ὀκτωβρίου 1972 καὶ ἀπεφάσισεν ὅπως ἐξουσιοδοτήσῃ ἓξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπὴν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας νὰ μελετήσῃ τὸ θέμα τοῦτο περαιτέρω καὶ ἀποφασίσῃ ἄνευ ἐπαναφορᾶς του εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον. Ἡ Ἐπιτροπὴ συνῆλθε δεόντως τὴν 9ην Νοεμβρίου 1972 καὶ ἀπεφάσισεν ὅπως ἐγκρίνῃ ἁπάσας τὰς ἐν τῇ ὡς ἄνω ἀναφερομένῃ προτάσει εἰσηγήσεις. Διὰ τὴν ὑλοποίησιν τῶν οὕτως ἐγκριθεισῶν εἰσηγήσεων ἔχουν, ὡς γνωστόν, ὑποβληθῆ συμπληρωματικῶς πρὸς ἔγκρισιν Τροποποιητικοὶ Κανονισμοὶ διὰ τοὺς ὁποίους ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν θὰ ὑποβάλῃ ἐν καιρῷ τὴν Ἔκθεσίν της κεχωρισμένως.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, συμφωνοῦσα ἀπολύτως μὲ τὸν διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου ἐπιδιωκόμενον σκοπόν, εἰσηγεῖται ὁμοφώνως εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι. Μόνον ἕνας ὁμιλητὴς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς εἰς τὸ παρὸν στάδιον ὑπάρχει. Ἔχετε τὸν λόγον.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον, ὡς ἀναφέρει καὶ ἡ κατατεθεῖσα μόλις πρὸ ὀλίγου ἔκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, εἶναι ἀπόρροια μιᾶς ἐκ τῶν εἰσηγήσεων τῶν γενομένων πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐκ μέρους τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἐξ Ὑπουργῶν καὶ Βουλευτῶν, ἥτις συνεστήθη πρὸς τὸν σκοπὸν μελέτης καὶ ὑποβολῆς εἰσηγήσεων πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐπὶ ὡρισμένων προβλημάτων τῶν Τουρκοπλήκτων πρὸς ἀντιμετώπισιν τούτων.

Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον τὴν τιμὴν νὰ εἶμαι μέλος ἐμελέτησε καὶ ἐξήτασε τὰ ὑπὸ τοῦ Παγκυπρίου Συνδέσμου Ἑλλήνων Τουρκοπλήκτων ἐγερθέντα προβλήματα εἰς τέσσαρας αὐτῆς συνεδριάσεις λαβούσας χώραν ἀπὸ τῆς 12ης Ἰουλίου μέχρι τῆς 15ης Σεπτεμβρίου τοῦ τρέχοντος ἔτους καὶ ὑπέβαλε πρὸς τὴν Κυβέρνησιν συγκεκριμένας εἰσηγήσεις ἐπὶ τοῦ προβλήματος, αἱ ὁποῖαι καὶ ἐγένοντο ἀποδεκταὶ ὑπ' αὐτῆς.

Αἱ κυριώτεραι αὗται εἰσηγήσεις ἀναφέρονται εἰς τὴν πρὸς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τῆς 1ης Δεκεμβρίου 1972, αἱ βασικώτεραι τῶν ὁποίων εἶναι :

(1) Αὔξησις τοῦ ἀνωτάτου ὁρίου Χορηγήματος Ἐνοικίου πρὸς τοὺς Τουρκοπλήκτους ἀπὸ 15 εἰς 20 λίρας μηνιαίως.

(2) Κατάργησις τῆς διακρίσεως ἡ ὁποία ἐγένετο εἰς βάρος τῶν Τουρκοπλήκτων ἐκείνων οἵτινες δι' οἱονδήποτε λόγον δὲν διέμενον εἰς τὰς κατοικίας των κατὰ τὴν 21ην Δεκεμβρίου 1963 καὶ οἱ ὁποῖοι, βάσει τῶν προηγουμένων Κανονισμῶν, δὲν ἐτύγχανον τοῦ τοιούτου χορηγήματος ἐνοικίου.

(3) Παροχὴ πρὸς τὰς ἐπηρεασθείσας Βιομηχανίας ἢ Ἐμπορικὰς Ἑταιρείας δανείων, συνολικοῦ ὕψους 300 χιλιάδων λιρῶν, πρὸς τὸν σκοπὸν ἐπεκτάσεως τῶν δραστηριοτήτων των ἢ πρὸς αὔξησιν τοῦ working capital τῆς Ἐπιχειρήσεως.

Ἑκάστη Βιομηχανία ἢ Ἐμπορικὴ Ἑταιρεία θὰ δικαιοῦται δανείου μέχρι ἀνωτάτου ὁρίου 40 χιλιάδων λιρῶν, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν της, ἀποπληρωτέου ἐντὸς 10ετίας μὲ ἐπιτόκιον 5%.

(4) Ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγήθη τὴν ἀποδοχὴν τῶν ἐκπροθέσμων αἰτήσεων τύπου Δ (Ἀγροτικαὶ Περιουσίαι), καθ' ὅτι ἡ μὴ ἔγκαιρος ὑποβολὴ τούτων ἐκ μέρους τῶν Τουρκοπλήκτων γεωργῶν, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀπόρριψιν τούτων ἐκ μέρους τοῦ Ταμείου Βοηθείας, ἦτο ἄδικος κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπῆς, ὀφειλομένη κυρίως εἰς ἄγνοιαν τῶν γεωργῶν.

(5) Ἡ κατάργησις τοῦ δυνάμει τῶν προηγουμένων Κανονισμῶν προσωποπαγοῦς χαρακτῆρος τοῦ δικαιώματος τῶν εὐεργετουμένων ὅπως ἀπολαύουν χορηγημάτων ἐνοικίου καὶ ἀπροσπελάστων καλλιεργησίμων γαιῶν καὶ ἡ τροποποίησις τῶν ὑφισταμένων Κανονισμῶν κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε τὰ ὡς ἄνω δικαιώματα νὰ περιέρχωνται διὰ τοῦ θανάτου εἰς τοὺς ἐξαρτωμένους καὶ τὰς ἀγάμους ἀνηλίκους θυγατέρας.

Ἀκριβῶς εἶναι ἐπὶ τοῦ τελευταίου τούτου θέματος ποὺ ἀναφέρεται τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ὑπολοίπους εἰσηγήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ Κυβέρνησις κατέθεσεν ἤδη εἰς τὴν Βουλὴν Τροποποιητικοὺς Κανονισμοὺς τοῦ περὶ Ταμείου Βοηθείας Ζημιωθέντων Νόμου, πρὸς ἐφαρμογὴν τούτων.

Ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν πλήρη καὶ πιστὴν ἐφαρμογὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα εἰσηγήθη ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπή, δὲν λύεται ριζικῶς τὸ πρόβλημα τῶν Τουρκοπλήκτων, ἀλλὰ παρέχεται πρὸς αὐτοὺς μερικὴ μόνον ἀνακούφισις.

Πολλὰ παραμένουν εἰσέτι νὰ γίνουν ἐκ μέρους τοῦ Κράτους πρὸς πραγματικὴν καὶ μόνιμον ἀνακούφισιν τῆς δεινοπαθούσης ταύτης τάξεως, ἡ ὁποία, σημειωθήτω, οὐδαμῶς εὐθύνεται διὰ τὴν δυστυχῆ θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν εὑρέθη καὶ ἡ ὁποία εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ ἀγῶνος τὸν ὁποῖον διεξάγει ὁλόκληρος ὁ Κυπριακὸς λαὸς διὰ τὴν ἐθνικήν του ἀποκατάστασιν.

Ἐπὶ τούτου εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι πρὸ διετίας ἀπεφασίσθη ἡ σύστασις Ἐθνικῆς Ἑταιρείας πρὸς ἐξαγορὰν αἰχμαλώτων Ἑλληνικῶν περιουσιῶν, ἥτις καὶ ἐνεγράφη ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1972 καὶ ἡ λειτουργία τῆς ὁποίας θὰ συνέβαλλε κατὰ πολὺ εἰς τὴν ἀνακούφισιν τῶν Τουρκοπλήκτων, ἐν τούτοις ἡ Ἑταιρεία αὕτη δὲν ἐλειτούργησεν εἰσέτι, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Κυβέρνησις κατέθεσεν εἰς τὴν ἐν λόγῳ Ἑταιρείαν ποσὸν ἐκ 200 χιλιάδων λιρῶν, ἕτερον δὲ ποσὸν ἐξ 81 χιλιάδων λιρῶν κατετέθη ἐκ μέρους ἄλλων Κυπριακῶν ἱδρυμάτων. Πιστεύομεν ὅτι ἡ λειτουργία καὶ περαιτέρω ἐνδυνάμωσις τῆς ἐν λόγῳ Ἑταιρείας καὶ εἰς περίπτωσιν ἀκόμη ἐπιλύσεως τοῦ πολιτικοῦ προβλήματος τῆς Κύπρου, θὰ ἠδύνατο καὶ πάλιν νὰ ἀποβῇ χρήσιμος καὶ ἀναγκαία, ἰδίᾳ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων τὰ ὁποῖα κατ' ἀνάγκην θὰ συνεπάγεται ἡ ἐπανεγκατάστασις τῶν προσφύγων εἰς τὰς περιουσίας των καὶ περιοχάς των.

Τελειώνων, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, εἰσηγοῦμαι ὅπως ὑπερψηφισθῇ τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον, ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἤδη ἀποφασισθέντων μέτρων ἀνακουφίσεως τῶν Τουρκοπλήκτων, ἀλλὰ παραλλήλως ἡ Κυβέρνησις δὲν πρέπει νὰ περιορισθῇ εἰς τὰ ἐν λόγῳ μέτρα τὰ ὁποῖα μερικῶς μόνον ἀντιμετωπίζουν τὸ πρόβλημα, ἀλλὰ πρέπει ταυτοχρόνως νὰ προβῇ εἰς πλέον γενναίας χειρονομίας διὰ τὴν πλήρη καὶ ριζικὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσθήκη εἰς τὸν βασικὸν νόμον νέου ἄρθρου 3Α. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ταμείου Βοηθείας Ζημιωθέντων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

«Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 20) τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 20) ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντίνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 11ην Δεκεμβρίου 1972.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £110.867 πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀκολούθων ἐπιπροσθέτων δαπανῶν ἐντὸς τοῦ ἔτους 1972 :

(Α) Ἐκδόσεις καὶ Δημοσιότης ὑπὸ τοῦ Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριῶν : £20.000.

Εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους 1972 ἐγένετο πρόνοια διὰ ποσὸν ἐκ £30.000 ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον 40Α «Γραφεῖον Δημοσίων Πληροφοριῶν» ἄρθρον 7 «Ἐκδόσεις καὶ Δημοσιότης» διὰ τὴν δημοσιότητα τῶν δραστηριοτήτων τῶν Ὑπουργείων καὶ Κυβερνητικῶν Τμημάτων ὑπὸ τοῦ Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριῶν. Τὸ κονδύλιον τοῦτο χρεώνεται ἐπίσης μὲ διαφόρους ἄλλας συναφεῖς δαπάνας, ὡς π.χ. τὰ ἔξοδα ἀποστολῆς διαφόρων ἐκδόσεων εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἡ δαπάνη ὑπὸ τὸ κονδύλιον τοῦτο ἀνέρχεται μὲ ταχὺν ρυθμόν. Οὕτω ἐνῶ τὸ 1969 ἦτο £27.407, τὸ 1970 ἀνῆλθεν εἰς £33.317 καὶ τὸ 1971 εἰς £44.348. Ἡ κατὰ £6.000 περίπου παρατηρουμένη ἐφετεινὴ αὔξησις τῆς δαπάνης ἔναντι τῆς περυσινῆς τοιαύτης ὀφείλεται εἰς ἐπιπρόσθετα ἔξοδα ὑπὸ τὸ κονδύλιον τοῦτο ἀφορῶντα εἰς τὴν Κυβερνητικὴν εἰσφορὰν εἰς τὸ Ἀθηναϊκὸν Πρακτορεῖον Εἰδήσεων καὶ τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀποφασισθεῖσαν ἔκδοσιν Ἐπετηρίδος (Year Book).

Τὸ ὅλον θέμα τῆς ἐπιπροσθέτου δαπάνης ὑπὸ τὸ κονδύλιον τοῦτο εἶχεν ἐξετασθῆ προσφάτως ὑπὸ εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς ἀπαρτιζομένης ἐκ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ τῶν Ὑπουργῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν, ἥτις καὶ ἀπεφάσισεν ὅπως, ἐν ὄψει τῶν ηὐξημένων δραστηριοτήτων τῶν διαφόρων Ὑπουργείων καὶ Κυβερνητικῶν Τμημάτων εἰς τὸν τομέα τῆς δημοσιότητος παραχωρηθῆ ἐπιπρόσθετον ποσὸν ἐκ £20.000.

Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν ἰσάξιαι ἐξοικονομήσεις διὰ τόσον μεγάλον ποσὸν ὑπὸ οἱονδήποτε ἕτερον ἄρθρον τοῦ ἰδίου Κεφαλαίου ἀπαιτεῖται συμπληρωματικὴ πίστωσις.

(Β) Ἡμερομίσθια ἐργατικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Διεθνοῦς Ἀερολιμένος Λευκωσίας : £26.337.

Εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους ἐγένετο πρόνοια διὰ ποσὸν £104.000 ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον 67Α «Τμῆμα Πολιτικῆς Ἀεροπορίας» ἄρθρον 7(ι) «Ἔξοδα Διοικήσεως καὶ Διαχειρίσεως Ἀερολιμένος καὶ Συντήρησις Ἐξοπλισμοῦ—Ἡμερομίσθια» διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἡμερομισθίων τῶν ἐργατῶν καὶ καθαριστριῶν τοῦ διεθνοῦς Ἀερολιμένος Λευκωσίας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους 1972.

Αἱ ὁλικαὶ πραγματικαὶ δαπάναι τῆς ὑπηρεσίας ταύτης μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους ὑπολογίζονται τώρα ὅτι θὰ ἀνέλθουν εἰς £130.337.

Ὑπὸ τὰς περιστάσεις παρίσταται ἀνάγκη ὅπως παραχωρηθῆ ἐπιπρόσθετον ποσὸν ἐκ £26.337 ὑπὸ τὸ ἐν λόγῳ ἄρθρον διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ηὐξημένων ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας ταύτης κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν διαθέσιμοι ἰσάξιαι ἐξοικονομήσεις διὰ τὸ ὡς ἄνω ποσὸν ὑπὸ οἱονδήποτε ἄλλον ἄρθρον τοῦ ἰδίου Κεφαλαίου ἀπαιτεῖται συμπληρωματικὴ πίστωσις.

(Γ) Συντήρησις καὶ λειτουργία λιμενικοῦ ἐξοπλισμοῦ τοῦ Τμήματος Λιμένων : £23.730.

Εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους ἐγένετο πρόνοια διὰ ποσὸν £8.000 ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον 68Α «Λιμενικαὶ Ὑπηρεσίαι» ἄρθρον 9 «Συντήρησις καὶ Λειτουργία Λιμενικοῦ Ἐξοπλισμοῦ» διὰ τὴν συντήρησιν καὶ λειτουργίαν τοῦ λιμενικοῦ ἐξοπλισμοῦ τοῦ Τμήματος Λιμένων κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους 1972.

Βραδύτερον ἐντὸς τοῦ ἔτους παρεχωρήθη ἐπιπρόσθετον ποσὸν ἐκ £24.794 διὰ τῆς ἐκδόσεως εἰδικοῦ ἐντάλματος πληρωμῆς. Οὕτω τὸ ὁλικὸν παραχωρηθὲν ποσὸν ὑπὸ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀνῆλθεν εἰς £32.794.

Αἱ ὁλικαὶ πραγματικαὶ δαπάναι τῆς ὑπηρεσίας ταύτης μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους ὑπολογίζονται τώρα ὅτι θὰ ἀνέλθουν εἰς £56.524.

Ὑπὸ τὰς περιστάσεις παρίσταται ἀνάγκη ὅπως παραχωρηθῆ ἐπιπρόσθετον ποσὸν ἐκ £23.730 ὑπὸ τὸ ἄρθρον τοῦτο διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ηὐξημένων ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας ταύτης μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν διαθέσιμοι ἰσάξιαι ἐξοικονομήσεις διὰ τὸ ὡς ἄνω ποσὸν ὑπὸ οἱονδήποτε ἄλλον ἄρθρον τοῦ ἰδίου Κεφαλαίου ἀπαιτεῖται συμπληρωματικὴ πίστωσις.

(Δ) Προμήθεια εἰδῶν διατροφῆς εἰς τὰ Νοσοκομεῖα καὶ ἄλλα Ἱδρύματα τοῦ Τμήματος Ἰατρικῶν Ὑπηρεσιῶν : £25.200.

Εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους 1972 ἐγένετο πρόνοια διὰ ποσὸν £140.000 ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον 71Α «Ἰατρικὸν Τμῆμα» ἄρθρον 11(ι) «Συντήρησις καὶ Ἐξοπλισμὸς Νοσοκομείων, Ἱδρυμάτων καὶ Φαρμακείων—Τροφὴ» διὰ τὴν προμήθειαν εἰδῶν διατροφῆς εἰς τὰ διάφορα Νοσοκομεῖα καὶ ἄλλα Ἱδρύματα τοῦ Τμήματος Ἰατρικῶν Ὑπηρεσιῶν.

Ἡ ὁλικὴ πραγματικὴ δαπάνη τῆς ὑπηρεσίας ταύτης μέχρι τῆς 31ης Ὀκτωβρίου 1972 ἀνῆλθεν εἰς £134.740, ὑπολογίζεται δὲ ὅτι μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους θὰ δαπανηθῇ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐν λόγῳ ὑπηρεσίας ἕτερον ποσὸν ἐκ £30.460. Οὕτως ἡ ὁλικὴ δαπάνη ἥτις θὰ χρεωθῇ εἰς τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ ἔτους 1972 ὑπολογίζεται τώρα ὅτι θὰ ἀνέλθῃ εἰς £165.200.

Ὑπὸ τὰς περιστάσεις παρίσταται ἀνάγκη ὅπως παραχωρηθῇ ἐπιπρόσθετον ποσὸν ἐκ £25.200 διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ηὐξημένων ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας ταύτης μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν διαθέσιμοι ἰσάξιαι ἐξοικονομήσεις διὰ τὸ ποσὸν τοῦτο ὑπὸ οἱονδήποτε ἄλλον ἄρθρον τοῦ ἰδίου Κεφαλαίου ἀπαιτεῖται συμπληρωματικὴ πίστωσις.

(Ε) Φωτισμός, Θέρμανσις, καύσιμα καὶ ἠλεκτρισμὸς Νοσοκομείων καὶ ἄλλων Ἱδρυμάτων τοῦ Τμήματος Ἰατρικῶν Ὑπηρεσιῶν : £15.600.

Εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους ἐγένετο πρόνοια διὰ ποσὸν £55.000 ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον 71Α «Ἰατρικὸν Τμῆμα» ἄρθρον 11(ιι) «Συντήρησις καὶ Ἐξοπλισμὸς Νοσοκομείων, Ἱδρυμάτων καὶ Φαρμακείων—Φωτισμός, Θέρμανσις, Καύσιμα καὶ Ἠλεκτρισμὸς» διὰ τὴν κάλυψιν τῶν δαπανῶν διὰ φωτισμόν, θέρμανσιν καὶ ἄλλα καύσιμα τῶν διαφόρων Νοσοκομείων καὶ ἄλλων Ἰατρικῶν Ἱδρυμάτων διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Αἱ ὁλικαὶ δαπάναι τῆς ὑπηρεσίας ταύτης μέχρι τῆς 25ης Ὀκτωβρίου 1972 ἀνῆλθον εἰς £53.000, ἀναμένεται δὲ ὅτι μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους θὰ δαπανηθῇ ἕτερον ποσὸν ἐκ £17.600, ἤτοι ἡ ὁλικὴ δαπάνη τοῦ κονδυλίου τούτου ὑπολογίζεται νὰ ἀνέλθῃ εἰς £70.600.

Ὑπὸ τὰς περιστάσεις παρίσταται ἀνάγκη ὅπως παραχωρηθῇ ἐπιπρόσθετον ποσὸν ἐκ £15.600 ὑπὸ τὸ ἄρθρον τοῦτο. Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν διαθέσιμοι ἰσάξιαι ἐξοικονομήσεις διὰ τὸ ποσὸν τοῦτο ὑπὸ οἱονδήποτε ἄλλον ἄρθρον τοῦ ἰδίου Κεφαλαίου ἀπαιτεῖται συμπληρωματικὴ πίστωσις.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν δήλωσιν ἐκπροσώπου τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ὅτι αἱ ζητούμεναι συμπληρωματικαὶ πιστώσεις προορίζονται νὰ καλύψουν οὐχὶ ἤδη γενομένας ὑπερβάσεις ἀλλὰ προβλεπομένας ηὐξημένας δαπάνας μέχρι τέλους τοῦ ἔτους ἀπεφάσισεν ὅπως εἰσηγηθῇ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Λυσσαρίδης ἔχει τὸν λόγον.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Μίαν ἔμμεσον ἁπλῶς παρατήρησιν.

Παρατηρεῖται ὅτι αἱ δαπάναι τῶν νοσοκομειακῶν ἱδρυμάτων αὐξάνονται συνεχῶς. Ἐν τούτοις, παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας διαπιστώσεις αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο καὶ προηγουμένως, ἀσθενεῖς εὔποροι οἱ ὁποῖοι εἰσάγονται εἰς τὴν πρώτην

καὶ τὴν δευτέραν θέσιν τοῦ νοσοκομείου, ἤδη πρὸ τῆς αὐξήσεως αὐτῶν τῶν δαπανῶν, ἐπλήρωναν ποσὰ κατώτερα τοῦ μέσου ὅρου τοῦ κόστους τοῦ ἀσθενοῦς διὰ τὴν Κυβέρνησιν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον οὐσιαστικῶς ἰσοδυναμεῖ μὲ ἐπιχορήγησιν τῶν εὐπόρων ὑπὸ τοῦ προϋπολογισμοῦ, ποὺ σημαίνει εἰς τὴν τελευταίαν ἀνάλυσιν ἐπιχορήγησιν τῶν εὐπόρων ὑπὸ τῶν ἀπόρων.

Διερωτῶμαι κατὰ πόσον πλέον δὲν εἶναι καιρὸς ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀναπροσαρμόσῃ πλήρως αὐτὸ τὸ σύστημα, οὕτως ὥστε οἱ εὔποροι οἱ ὁποῖοι καταφεύγουν εἰς τὸ νοσοκομεῖον νὰ μὴν ἐπιχορηγοῦνται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀλλά, ἀπεναντίας, ὅπως συμβαίνει εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ κόσμου, τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα θὰ εἰσπράττωνται ὑπὸ τῶν εὐπόρων νὰ εἶναι κατὰ πολὺ μεγαλύτερα τῶν ἐξόδων τὰ ὁποῖα εἶναι ὑποχρεωμένη ἡ Κυβέρνησις νὰ κάμῃ διὰ νὰ καλύψῃ αὐτὰς τὰς ἀνάγκας, οὕτως ὥστε οἱ εὔποροι νὰ ἐπιχορηγοῦν ἐν τῇ οὐσίᾳ τοὺς ἀπόρους.

Εἶχα τὴν πληροφορίαν ὅτι ἡ Κυβέρνησις προτίθεται πράγματι νὰ προβῇ εἰς μίαν ἀναδιοργάνωσιν τῆς ὅλης ὑποθέσεως καὶ ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναμένῃ κανεὶς ὅτι ὡρισμέναι ἀνατιμήσεις ἐπ' αὐτῆς τῆς περιπτώσεως εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναμένωνται.

Διερωτῶμαι ὅμως κατὰ πόσον καὶ πάλιν θὰ εὑρεθῶμεν πρὸ τοῦ ἰδίου φαινομένου, ὅτι αἱ ἐπιβαρύνσεις αἱ ὁποῖαι θὰ δοθοῦν εἰς τὴν πρώτην καὶ εἰς τὴν δευτέραν θέσιν θὰ εἶναι τοιαῦται ὥστε καὶ πάλιν νὰ μὴν ὑπερκαλύπτουν τὰ ἔξοδα τῆς Κυβερνήσεως.

Δι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ Βουλὴ θέσῃ αὐτὴν τὴν παρατήρησιν ἐνώπιον τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι εἶναι ἀπαίτησις, πιστεύω ὁλοκλήρου τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ λαοῦ, ὅπως οἱ εὔποροι ἐπιχορηγοῦν τοὺς ἀπόρους καὶ οὐχὶ οἱ ἄποροι τοὺς εὐπόρους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Λυσσαρίδην, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἀλλὰ πρέπει νὰ διευκρινίσωμεν τὸν ὅρον «εὔπορος». Διότι διὰ νὰ θεωρηθῇ εἷς ἄπορος σύμφωνα μὲ τοὺς νῦν ὑπάρχοντας Κανονισμούς, πρέπει νὰ ἔχῃ εἰσόδημα ὀλιγώτερον τῶν 10 σελινίων ἡμερησίως. Καὶ ἕνας ὁ ὁποῖος ἔχει εἰσόδημα 30 σελίνια ἡμερησίως δὲν θεωρεῖται εὔπορος κατὰ τὴν γνώμην μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε καὶ ἔντιμα Μέλη. Συμφώνως τῶν τελευταίων Κανονισμῶν ποὺ ἐδημοσιεύθησαν, «ἄπορος» θεωρεῖται ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἔχει εἰσόδημα μέχρι £400.

Συνεπῶς δὲν εἶναι δέκα σελίνια, ὅπως λέγει τὸ ἔντιμον Μέλος, ἀλλὰ εἶναι £400 εἰσόδημα ἐτησίως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι τὸ θέμα εἶναι ἐκτὸς τῆς σημερινῆς συζητήσεως. Ἀσφαλῶς εἶναι ἓν σοβαρὸν θέμα τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἀπασχολήσῃ καὶ τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν Βουλὴν ἀλλὰ δὲν θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ ἀσχοληθῶμεν μὲ αὐτὸ αὐτὴν τὴν στιγμήν. Ἄλλωστε δὲν εἶναι καὶ ἐνώπιόν μας τὸ θέμα ποῖος πρέπει νὰ εἶναι ὁ ὁρισμὸς τοῦ «εὐπόρου» καὶ τοῦ «ἀπόρου».

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ Νομοσχεδίου ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς καὶ ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ Νομοσχεδίου, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £110.867 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἤλεξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 20) τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

«Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 21) τοῦ 1972».

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθῇ ἡ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ('Αρ. 21) ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντίνος Κωνσταντίνου
'Ανδρέας Ζιαρτίδης
'Ηρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 11ην Δεκεμβρίου 1972. Εἰς τὴν συνεδρίασιν κληθεὶς παρέστη καὶ ἐκπρόσωπος τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ £80.000 καὶ διάθεσις τούτου διὰ τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως παραχώρησιν προσθέτου χορηγίας εἰς τοὺς Δήμους τῶν ἓξ πόλεων διὰ τὸ ἔτος 1972.

'Ως γνωστόν, κατὰ τὰ ἔτη 1969, 1970 καὶ 1971 ἡ Βουλὴ ἐνέκρινε διὰ σχετικῶν νόμων τὴν πληρωμὴν ἐκ τοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας τοῦ αὐτοῦ ποσοῦ πρὸς κατανομὴν μεταξὺ τῶν Δήμων τῶν ἓξ πόλεων βάσει γενικῶν κριτηρίων καθορισθέντων ὑπὸ τοῦ 'Υπουργικοῦ Συμβουλίου διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 8786 καὶ ἡμερομηνίαν 29ην Μαΐου 1969 ἀποφάσεως τούτου.

'Ως ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι τὰ ἔσοδα τῶν Δήμων ἔχουν αὐξηθῆ λόγῳ ὑψηλοτέρων εἰσπράξεων ἐπαγγελματικοῦ καὶ κτηματικοῦ φόρου καὶ ἀδειῶν οἰκοδομῆς ὡς ἐκ τῆς τροποποιήσεως τῆς σχετικῆς νομοθεσίας, ἐν τούτοις τὰ οἰκονομικὰ τούτων δὲν ἐβελτιώθησαν εἰσέτι εἰς βαθμὸν ἐπιτρέποντα εἰς αὐτοὺς νὰ ἀντιμετωπίζουν τὰ τακτικά των ἔξοδα καὶ νὰ ἔχουν ἀρκετὰ περισσεύματα δι' ἐπενδύσεις εἰς ἔργα ἀναπτύξεως. Δέον ὡσαύτως νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι μέρος τῶν ηὐξημένων ἐσόδων ἀπερροφήθη ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων καὶ τῆς παραχωρήσεως δεκάτου τρίτου μισθοῦ εἰς τοὺς ὑπαλλήλους των.

'Υπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω, ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐγκρίνει τὴν ἐκ νέου παροχὴν πρὸς τοὺς Δήμους τῶν ἓξ πόλεων τῆς ἐκ £80.000 προσθέτου χορηγίας καὶ εἰσηγεῖται ὁμοφώνως εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

'Εφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £80.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 21) τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον ψηφίζεται εἰς Νόμον.

Ἔληξεν ἡ συζήτησις τῶν θεμάτων τῶν ἐγγεγραμμένων εἰς τὸ Κεφάλαιον Β διὰ τὰ ὁποῖα ἐκυκλοφόρησαν ἐγκαίρως αἱ ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 22) τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιον κατατίθεται εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προτοῦ προχωρήσωμεν, θέλω νὰ πληροφορήσω τὸ Σῶμα ὅτι ἐν σχέσει μὲ αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον κατετέθη διὰ νὰ δοθοῦν ἀποζημιώσεις εἰς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους παραγωγούς, ἡ Κυβέρνησις παρεκάλεσεν ὅπως τὸ ἐν λόγῳ Νομοσχέδιον χαρακτηρισθῇ ὡς Νομοσχέδιον ἐπειγούσης φύσεως καὶ θεσπισθῇ εἰς Νόμον τὸ ταχύτερον δυνατόν, οὕτως ὥστε νὰ δυνηθοῦν τὰ ἁρμόδια Τμήματα νὰ ἐκδώσουν τὰς ἐπιταγὰς εἰς τοὺς δικαιούχους πρὸ τῶν ἑορτῶν τῶν Χριστουγέννων.

Ἔχω ὑπ' ὄψιν μου ἐπιστολὴν ἡ ὁποία ἀπηυθύνθη πρὸς τὸν Πρόεδρον καὶ τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς ὑπὸ ἐπαρχιακῆς συσκέψεως στελεχῶν τῆς Π.Ε.Κ., ἡ ὁποία ἀναφέρει τὰ ἀκόλουθα :

«Ἐπειδὴ λίαν συντόμως ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων θὰ συζητήσῃ τὴν βοήθειαν ποὺ ἀπεφάσισε νὰ παραχωρήσῃ ἡ Κυβέρνησις πρὸς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους σιτοπαραγωγοὺς καὶ ἐπειδὴ οἱ σιτοπαραγωγοὶ πιστεύουν ὅτι ἡ τοιαύτη βοήθεια εἶναι μηδαμινή, ἐν ὄψει μάλιστα τῆς συνεχιζομένης ἀνομβρίας, ἀπευθύνει πρὸς ὑμᾶς θερμοτάτην ἔκκλησιν :

1. Ὅπως ἀναλογισθῆτε τὴν ἀπελπιστικὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκονται οἱ σιτοπαραγωγοί.

2. Ὅπως ἡ Βουλὴ ἐπιστρέψῃ τὸ Νομοσχέδιον εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν καὶ ἐξασκήσῃ τὴν ἐπιρροήν της πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἵνα αὐξηθῇ τὸ ποσὸν τῆς βοηθείας διὰ νὰ δυνηθοῦν οἱ σιτοπαραγωγοὶ νὰ ἀνθέξουν τὰς δυσκόλους στιγμὰς ποὺ διέρχονται».

Ἡ εἰσήγησις τῆς ἐπαρχιακῆς συσκέψεως τῆς Π.Ε.Κ. εἶναι ὅπως τὸ Νομοσχέδιον ὄχι μόνον μὴ κηρυχθῇ ὡς ἐπεῖγον ἀλλὰ ὅπως μὴ ψηφισθῇ καὶ ἐπιστραφῇ εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν πρὸς ἀναπροσαρμογήν.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων δὲν δικαιοῦται νὰ ἐπιστρέψῃ Νομοσχέδιον εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Τὸ ἀντίθετον, ἡ Κυβέρνησις δικαιοῦται νὰ ἐπιστρέψῃ Νομοσχέδιον εἰς τὴν Βουλήν.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων κέκτηται δύο ἐξουσίας.

Ἡ μία εἶναι ἡ καταψήφισις Νομοσχεδίου καὶ ἡ ἄλλη εἶναι ἡ ἐπιψήφισις.

Ἐὰν χρησιμοποιηθῇ οἱαδήποτε ἐκ τῶν δύο προαναφερθεισῶν μεθόδων, μᾶλλον ἐὰν χρησιμοποιηθῇ ἡ μέθοδος τῆς καταψηφίσεως, τοῦτο σημαίνει ὅτι οἱ παραγωγοὶ δὲν θὰ λάβουν οὐδεμίαν ἀποζημίωσιν καὶ ἰδιαιτέρως δὲν θὰ τὴν λάβουν πρὸ τῶν ἑορτῶν τῶν Χριστουγέννων.

Ἑπομένως πιστεύω ὅτι ὑπάρχει ἀποχρῶν λόγος τὸ Νομοσχέδιον νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς Νομοσχέδιον ἐπειγούσης φύσεως, νὰ ψηφισθῇ οὕτως ὥστε οἱ παραγωγοὶ νὰ πάρουν τὰς ἀποζημιώσεις των πρὸ τῶν ἑορτῶν τῶν Χριστουγέννων καί, ἐὰν ἡ Βουλὴ ἐπιθυμῇ τοῦτο, νὰ εἰσηγηθῇ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὅπως ἐπανεξετασθῇ τὸ θέμα καὶ δοθῇ μεγαλυτέρα βοήθεια πρὸς τοὺς σιτοπαραγωγούς.

Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἐρωτήσω τὰ ἔντιμα Μέλη τῆς Βουλῆς κατὰ πόσον συμφωνοῦν ὅπως τὸ Νομοσχέδιον κηρυχθῇ ἐπειγούσης φύσεως.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Οὐδεμιᾶς ἀντιρρήσεως ὑπαρχούσης τὸ Νομοσχέδιον χαρακτηρίζεται ὡς Νομοσχέδιον ἐπειγούσης φύσεως καὶ ἑπομένως δὲν εἶναι ἀνάγκη ἡ ἔκθεσις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν νὰ κυκλοφορήσῃ 48 ὥρας πρὸ τῆς συζητήσεως.

Καλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ κατόπιν τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας νὰ ἀναγνώσουν τὰς ἐκθέσεις τῶν Ἐπιτροπῶν ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ('Αρ. 22) ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Ντῖνος Κωνσταντίνου
'Ανδρέας Ζιαρτίδης
Σταῦρος Ποσκώτης.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 11ην Δεκεμβρίου 1972. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθεὶς παρέστη καὶ ἐκπρόσωπος τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ διάθεσις ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £255.000 καὶ ἡ ἐν συνεχείᾳ χορήγησις αὐτοῦ, ὑπὸ τύπον Κυβερνητικῆς χορηγίας, εἰς τὸ Ταμεῖον Προνοίας Πληγέντων Παραγωγῶν, τοῦ λειτουργοῦντος δυνάμει τοῦ περὶ Ταμείου Προνοίας Πληγέντων Παραγωγῶν Νόμου τοῦ 1970 ('Αρ. 19 τοῦ 1970), ἵνα καταστῇ δυνατὴ ἡ παροχὴ βοηθείας πρὸς τοὺς ἐκ τῆς ἀνομβρίας πληγέντας γεωργούς.

'Η παρασχεθησομένη βοήθεια ἐκρίθη ἀναγκαία λόγῳ τῆς ἀνομβρίας κατὰ τὸ γεωργικὸν ἔτος 1971—1972 συνεπείᾳ τῆς ὁποίας ἐπηρεάσθη δυσμενῶς ἡ γεωργικὴ παραγωγὴ εἰς τὰς ἐπαρχίας 'Αμμοχώστου, Λευκωσίας καὶ Πάφου. Αὕτη, ἔχουσα τὴν μορφὴν χρηματικῆς βοηθείας πρὸς τοὺς πληγέντας γεωργούς, σκοπὸν ἔχει νὰ ὑποβοηθήσῃ τούτους εἰς τὸ νὰ δυνηθοῦν νὰ συνεχίσωσι τὴν γεωργικὴν αὐτῶν ἀπασχόλησιν κατὰ τὸ προσεχὲς γεωργικὸν ἔτος. 'Αναλυτικώτερον προτείνεται ὅπως καταβληθῇ εἰς τοὺς ρηθέντας γεωργοὺς ποσὸν ἐκ £1,900 μίλς καὶ £1,200 μίλς κατὰ σκάλαν καλλιεργηθείσης ἐκτάσεως σίτου, ὅπου ἡ ζημία εἶναι 86% καὶ ἄνω καὶ 70% ἕως 85%, ἀντιστοίχως, καὶ £1,500 μίλς καὶ £1,000 μίλς κατὰ σκάλαν καλλιεργηθείσης ἐκτάσεως κριθῆς, ὅπου ἡ ζημία εἶναι 86% καὶ ἄνω καὶ 70% ἕως 85%, ἀντιστοίχως.

'Εκ τῆς διεξαχθείσης ὑπὸ τοῦ Τμήματος Γεωργίας λεπτομεροῦς ἐπισκοπήσεως τῶν ἐκ τῆς ἀνομβρίας προκυψασῶν ζημιῶν εἰς τὰς καλλιεργείας σίτου καὶ κριθῆς διεφάνη ὅτι ὑπέστησαν ζημίας 128.861 σκάλαι σίτου καὶ 166.259 σκάλαι κριθῆς.

'Επὶ τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω στοιχείων ἡ ἐν λόγῳ βοήθεια ὑπελογίσθη ὅτι θὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸ ποσὸν τῶν £437.000 περίπου. 'Επειδὴ ὅμως εἰς τὸ λειτουργοῦν Ταμεῖον Προνοίας Πληγέντων Παραγωγῶν ὑφίσταται ποσὸν ἐκ £182.000 περίπου, παρίσταται ἀνάγκη διαθέσεως ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ ἐκ £255.000.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ἐγκρίνει τὴν διάθεσιν τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς 'Επιτροπῆς ἐπὶ Γεωργικῶν θεμάτων νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς 'Επιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ('Αρ. 22) ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Γεώργιος Μαλλιώτης, Πρόεδρος
Μιχαλάκης Σαββίδης
Κώστας Χατζηκακοῦ (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Ἡρακλῆν Χατζηηρακλέους)
Νῖκος Σαμψών
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Χρῆστος Κουρτελλάρης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς ἔκτακτον αὐτῆς συνεδρίασιν συγκροτηθεῖσαν σήμερον, 14ην Δεκεμβρίου 1972.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £255.000 καὶ ἡ διάθεσις αὐτοῦ ὑπὸ τύπον κυβερνητικῆς χορηγίας εἰς τοὺς ἐκ τῆς ἀνομβρίας πληγέντας γεωργούς.

Ἡ παρασχεθησομένη βοήθεια πρὸς τοὺς ἐν λόγῳ γεωργοὺς σκοπὸν ἔχει νὰ ὑποβοηθήσῃ τούτους εἰς τὸ νὰ συνεχίσωσι τὴν γεωργικὴν αὐτῶν ἀπασχόλησιν καὶ κατὰ τὸ προσεχὲς γεωργικὸν ἔτος καὶ εἰδικώτερον νὰ δυνηθῶσι νὰ καλύψωσι μέρος τῶν καλλιεργητικῶν των ἐξόδων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ὅτι τὰ προτεινόμενα ποσὰ πρὸς πληρωμὴν εἰς τοὺς γεωργοὺς κατὰ σκάλαν καλλιεργηθείσης ἐκτάσεως σίτου ἢ κριθῆς καὶ καταστραφείσης ἐκ τῆς ἀνομβρίας, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, θεωρεῖ τὴν καταβολὴν τοῦ ἐν λόγῳ ποσοῦ χρημάτων ὡς ἐπείγουσαν καὶ ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου. Ἐκ παραλλήλου, ὅμως, τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς λαβόντα ὑπ' ὄψιν τὸ ὕψος τῆς παρασχεθησομένης βοηθείας καὶ ἀντιπαραβαλόντα ταύτην πρὸς τὸ ὕψος τῶν ἀπαιτουμένων καλλιεργητικῶν ἐξόδων εἶναι τῆς γνώμης ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἔδει νὰ προβῇ εἰς ἐπανεξέτασιν τοῦ ὅλου θέματος καὶ χωρήσῃ εἰς περαιτέρω ἐπιχορήγησιν τῶν πληγέντων ἐκ τῆς ἀνομβρίας γεωργῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Ὀλίγα τινὰ διὰ νὰ δικαιολογήσω καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς τὴν ψῆφον μου διὰ τὸ κατατεθὲν Νομοσχέδιον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

Θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου διὰ νὰ μὴν δώσω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι δὲν εἶμαι ὑπὲρ τῆς παροχῆς οἰκονομικῆς καὶ ἄλλης βοηθείας πρὸς τοὺς πληγέντας ἀγρότας.

Δράττομαι τῆς εὐκαιρίας ὅμως, κύριε Πρόεδρε, νὰ ἐπανατονίσω καὶ πάλιν διὰ πολλοστὴν φορὰν ὅτι εἶμαι ἐναντίον πάσης μορφῆς χορηγίας, ἀπ' εὐθείας χορηγίας τοῦ τύπου τούτου, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν οἱ πληγέντες γεωργοὶ λαμβά-

νουν ψιχία τινά, τὰ ὁποῖα ἀμφιβάλλω ἐὰν θεραπεύσουν ἔστω καὶ προχείρους τινὰς ἀγροτικὰς ἀνάγκας, καλλιεργητικὰς ἢ ἄλλας, καὶ δεύτερον διότι δὲν εἶμαι βέβαιος ἐὰν αὐτὰ τὰ χρήματα θὰ πᾶν κατ' εὐθεῖαν πρὸς τοὺς πληγέντας γεωργούς.

Δράττομαι τῆς εὐκαιρίας, ἐπίσης κύριε Πρόεδρε, νὰ τονίσω καὶ νὰ καταδικάσω δριμύτατα τὸν λανθασμένον τρόπον ἀσφαλίσεως καὶ ἐπιχορηγήσεως καὶ βοηθείας πρὸς τοὺς γεωργούς, ὁ ὁποῖος ἀπὸ δεκαετίας καὶ πλέον ἐπικρατεῖ εἰς τὴν Κύπρον. Δὲν εἶναι ποσῶς ὀρθὸς ὁ τρόπος αὐτός, κύριε Πρόεδρε, διότι ἐπιπροσθέτως, λαμβάνων δὲ καὶ ἀφορμὴν ἀπὸ τὸ ἔγγραφον τῆς Π.Ε.Κ., τὸ ὁποῖον ἔχετε ἐνώπιόν σας, ἡ Βουλὴ μᾶλλον ἔχει ἐνώπιόν της, ἀκριβῶς αἰσθάνομαι καὶ ἐγὼ ὅτι δὲν εἶναι ἱκανοποιητικὸν καὶ τὸ ὕψος τῆς βοηθείας καὶ κυρίως ὁ τρόπος τῆς βοηθείας.

Διὰ ταῦτα, κύριε Πρόεδρε, ἀποτελεῖ τοῦτο μίαν προειδοποίησιν ἀκριβῶς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι ὀφείλει πλέον νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ πρόβλημα τῆς βοηθείας πρὸς τοὺς ἀγρότας ἐπὶ ἄλλης ὀρθῆς, ὀρθολογιστικῆς βάσεως, τῆς αὐτασφαλίσεως τοῦ γεωργοῦ ἔναντι τῶν θεομηνιῶν καὶ ἄλλων βλαβῶν καὶ ζημιῶν δι' ἑτέρου τρόπου καὶ οὐχὶ διὰ τῆς χορηγίας ψιχίων τινῶν ὅταν καὶ ὅποτε ἤθελε κρίνει τοῦτο σκόπιμον καὶ εὔλογον.

Νομίζω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι τὰ χρήματα αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἐξέρχονται κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τὸ ταμεῖον τοῦ Προϋπολογισμοῦ μποροῦσαν νὰ διατεθοῦν διὰ σκοποὺς ἄλλους, καὶ ἀπὸ ἕνα πρόχειρον ὑπολογισμὸν τὸν ὁποῖον ἔχω κάμει, ἡ χορηγία αὐτὴ καὶ ἡ ἄλλη ποὺ θὰ παραχωρηθῇ πρὸς τοὺς ἀγρότας θὰ καλύψῃ διὰ μίαν πενταετίαν τὴν ἀνάγκην τῶν σχολικῶν κτιρίων τῆς ὑπαίθρου ἐπὶ τὴν μακρὰν αὐτὴν περίοδον.

Δηλαδή, ἐν ἄλλαις λέξεσι, τὸ ποσὸν τοῦ ἡμίσεος ἑκατομμυρίου λιρῶν περίπου, τὸ ὁποῖον θὰ χορηγηθῇ χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἡ ἀντίστοιχος βοήθεια πρὸς τοὺς γεωργούς, ἡ ἀναμενομένη βοήθεια πρὸς τοὺς γεωργούς, ἁπλῶς θὰ κάμῃ τοῦτο, κύριε Πρόεδρε : Θὰ δώσῃ μερικὰ ψιχία λιρῶν εἰς τοὺς πληγέντας γεωργούς, δὲν θὰ ἀνακουφίσῃ ἐπαρκῶς τοὺς γεωργούς, καὶ στερεῖ ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἀντιμετώπισιν ἄλλων προβλημάτων ἀκριβῶς τὸ σύνολον τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ.

Ἐπαναλαμβάνω, κύριε Πρόεδρε, διὰ νὰ καταστήσω σαφῆ τὴν θέσιν μου, τὰ ἑξῆς : Δὲν εἶμαι ἐναντίον τῆς οἰκονομικῆς βοηθείας πρὸς τοὺς γεωργούς, ἀλλὰ καταδικάζω τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις ἀντιμετωπίζει τὸ πρόβλημα. Ὁ τρόπος εἶναι ἐντελῶς πρόχειρος καὶ τοῦ ποδαριοῦ, δὲν εἶναι ἀκριβῶς ὁ ἐνδεδειγμένος, καὶ νομίζω ὅτι ὀφείλει πλέον καὶ εἶναι καιρὸς νὰ ἴδῃ τὸ πρόβλημα αὐτὸ κάπως βαθύτερα ἐπὶ μονιμωτέρας βάσεως καὶ ἐπὶ ἄλλης βάσεως εἰς τὴν ὁποίαν νὰ συμμετέχουν καὶ τὸ Κράτος μὲ ἀρκετὰ γενναιόδωρον συνεισφοράν, ἀλλὰ καὶ οἱ ἴδιοι οἱ γεωργοί. Ἐὰν σχηματισθῇ ἕνα μόνιμον ταμεῖον αὐτασφαλίσεως τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ τότε ἀσφαλέστατα καὶ ἡ βοήθεια πρὸς τοὺς γεωργοὺς θὰ εἶναι πολλαπλῆ καὶ ποικίλη καὶ οὐχὶ οἰκονομική· καὶ δεύτερον, ἀκριβῶς θὰ γίνῃ σωφρονεστέρα καὶ καλυτέρα διαχείρισις τῶν οἰκονομικῶν τοῦ τόπου αὐτοῦ.

Ἐπαναλαμβάνω, καταδικάζω δριμύτατα τὴν ἔλλειψιν ὑγιοῦς οἰκονομικῆς πολιτικῆς καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν, σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ ἀκριβῶς, ἀπευθύνω μίαν προειδοποίησιν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὅπως ἴδῃ τὸ θέμα μὲ τὴν δέουσαν σοβαρότητα καὶ προχωρήσῃ εἰς τὴν πράγματι ὑγιᾶ λύσιν τοῦ ὅλου θέματος.

Θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν αὐτήν, ὅτι εἶμαι πάντοτε ἐναντίον τῶν χορηγιῶν αὐτῶν, αἱ ὁποῖαι εἶναι χορηγίαι τῆς στιγμῆς, χωρὶς νὰ βασίζωνται ἐπὶ καλῶς μελετημένης οἰκονομικῆς κρατικῆς πολιτικῆς ἀκριβῶς μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ διαδηλώσω ὅτι πρέπει νὰ βοηθηθῇ κάπως σοβαρώτερα ὁ ἀγρότης καὶ ἰδιαίτερα οἱ πληγέντες ἀγρόται.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παναγιώτης Δημητρίου.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Δράττομαι τῆς εὐκαιρίας νὰ ἐκφράσω τὰς ἐπιφυλάξεις μου ὡς πρὸς τὸ κατὰ πόσον οἰκονομολογικῶς ὁ τρόπος οὗτος παροχῆς βοηθείας πρὸς τοὺς γεωργοὺς εἶναι ὁ καταλληλότερος ἢ ὁ ὀρθόδοξος. Ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει ὑπὸ τὰς περιστάσεις ὀφείλει ἡ Κυβέρνησις καὶ ὀρθῶς πράττει, ὑπὸ τὰς περιστάσεις, ἐπαναλαμβάνω, νὰ ἔρχεται ἀρωγὸς εἰς περιπτώσεις τοιαύτας ὡς εἶναι ἡ περίπτωσις ζημιῶν αἱ ὁποῖαι προεκλήθησαν εἰς γεωργοὺς διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει πρὸς τὸ παρὸν ἱκανοποίησις τοῦ βασικοῦ αἰτήματος τόσον τῶν γεωργῶν ὅσον καὶ τῆς Βουλῆς, ἡ ὁποία πλειστάκις τὸ ἔχει θέσει ἐνώπιον τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, τῆς ἐπισπεύσεως δηλαδὴ τῆς συστάσεως Ταμείου Ἀσφαλίσεως Γεωργικῶν Προϊόντων.

Θὰ ἐκφράσω, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε καὶ ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ ἐπιχορήγησις εἰς γεωργοὺς διὰ ζημίας τὰς ὁποίας ὑφίστανται εἴτε λόγῳ ἀνομβρίας εἴτε λόγῳ χαλάζης, θὰ ἐκφράσω, ἐπαναλαμβάνω, τὴν ἐλπίδα ὅτι εἶναι ἡ τελευταία ἐπιψήφισις τοιούτου Νομοσχεδίου, διότι πρέπει ἐντὸς τοῦ 1973 ὁπωσδήποτε νὰ τεθῇ εἰς ἐφαρμογὴν ἡ λειτουργία τοῦ Ταμείου Ἀσφαλίσεως Γεωργικῶν Προϊόντων.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν διαφωνοῦμεν μὲ τὴν ψήφισιν τοῦ σχετικοῦ ποσοῦ ὅσον ἀφορᾷ τὴν βοήθειαν τῶν ἀνομβριοπλήκτων.

Μερικὰς παρατηρήσεις ἔχομεν νὰ κάνωμεν ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὅλον ζήτημα.

Ἡ πρώτη μας παρατήρησις ἀφορᾷ τὸ ὅτι ἔχει καθυστερήσει ἀρκετὰ ἡ παροχὴ αὐτῆς τῆς βοηθείας εἰς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους σιτοπαραγωγούς. Αἱ ζημίαι ἔχουν ἐκτιμηθῇ ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιον, Μάϊον, πρὶν δηλαδὴ 7—8 μῆνας. Τὸ σχετικὸν Νομοσχέδιον ἐνεκρίθη ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον πρὶν ἕνα περίπου μῆνα καὶ κατατίθεται σήμερον εἰς τὴν Βουλήν. Ὑπάρχει μεγάλη καθυστέρησις, κύριε Πρόεδρε, διότι οἱ γεωργοὶ ἐχρειάζοντο, ἀνέμενον αὐτὴν τὴν βοήθειαν, διότι εἶχαν πάθει τὸ πλῆγμα τῆς ἀνομβρίας, εἶχαν πάθει ἀρκετὰς καταστροφάς, καὶ ἔπρεπε προτοῦ ἀρχίσῃ ἡ σπορὰ νὰ δοθῇ αὐτὴ ἡ βοήθεια.

Δι' αὐτὸ θὰ πρέπει ἡ ὅλη διαδικασία νὰ ἁπλουστευθῇ, ἡ διαδικασία ὅσον ἀφορᾷ τὴν προώθησιν τοιούτων Νομοσχεδίων, διὰ νὰ δίδεται αὐτὴ ἡ βοήθεια ἔγκαιρα ὅταν οἱ ἀγρόται δὲν ἔχουν τόσον μεγάλην ἀνάγκην.

Ἡ δευτέρα μας παρατήρησις ἀφορᾷ τὸ ὕψος τῆς βοηθείας. Ἔχει ἀποφασισθῇ νὰ δοθῇ μία βοήθεια περίπου £437.000. Ἀπὸ τὰς στατιστικὰς τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου φαίνεται ὅτι ἔχουν πάθει καταστροφὰς πάνω ἀπὸ 70% 300.000 σκάλαι. Ἐὰν ὑπολογίσωμεν ὅτι τὰ καλλιεργητικὰ ἔξοδα εἶναι κατὰ μέσον ὅρον £5 τὴν σκάλαν, τότε αἱ καταστροφαὶ ποὺ ἔχουν πάθει οἱ γεωργοὶ ἀνέρχονται εἰς ἑνάμισυ περίπου ἑκατομμύριον λίρας (£1.500.000). Ὁμιλοῦμεν διὰ τὰς καταστροφὰς ποὺ εἶναι πέραν τοῦ 70%. Διότι ὑπάρχουν καὶ καταστροφαὶ αἱ ὁποῖαι εἶναι μέχρι τὸ 70%. Ἡμεῖς θὰ τοὺς δώσωμεν μίαν βοήθειαν περίπου £437.000. Καλύπτει περίπου τὸ 30% τῆς ὅλης ζημίας τῶν ὅλων κατα-

στροφῶν. Δι' αὐτὸ πολὺ σωστὴ ἡ εἰσήγησις τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς, τῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας, ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ ἐπανεξετάσῃ τὸ ὅλον ζήτημα ἡ Κυβέρνησις διὰ νὰ δοθῇ περισσοτέρα βοήθεια, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ ἀνομβρία ἡ ὁποία ἤρχισεν ἀπὸ τὸν περασμένον χρόνον συνεχίζεται καὶ μέχρι σήμερον καὶ τόσον οἱ σιτοπαραγωγοὶ ὅσον καὶ οἱ κτηνοτρόφοι ὑποφέρουν καὶ ἔχουν δημιουργηθῇ ἀρκετὰ σοβαρὰ προβλήματα.

Τώρα, ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον τῆς βοηθείας ποὺ ἔχει ἀναφερθῇ : Εἶναι ὁ καλύτερος αὐτὸς ὁ τρόπος βοηθείας ποὺ δίδεται εἰς τοὺς γεωργούς ; Ἀσφαλῶς εἶναι ὁ καλύτερος διότι εἶναι ἀπ' εὐθείας βοήθεια διὰ τὰ ἔξοδα τὰ ὁποῖα ἔχουν κάμει, τὰ καλλιεργητικά. Καὶ αὐτὴ ἡ βοήθεια δίδεται μὲ βάσιν ἕνα Νόμον τὸν ὁποῖον ἐψήφισεν αὐτὴ ἡ Βουλή, τὸν Νόμον περὶ Ταμείου Προνοίας διὰ τὸ ὁποῖον συνεισφέρουν καὶ οἱ ἴδιοι οἱ γεωργοί. Συνεισφέρουν ὅταν δίδουν τὰ σιτηρά τους εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Σιτηρῶν· ἀποκόπτεται ἕνα μέρος ἀπὸ τὴν τιμὴν τῶν σιτηρῶν—ὑπάρχει ἕνα ποσὸν τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται εἰς τὴν Ἔκθεσιν ὅτι ἦταν £182.000 καὶ ἕνα ἄλλο μεγαλύτερον ποσὸν τὸ ὁποῖον ἔχει δώσει ἡ Κυβέρνησις διὰ βοήθειαν τῶν γεωργῶν. Ὑπάρχει διαφωνία εἰς τὸ ὕψος τῆς βοηθείας, ὅμως ὁ τρόπος τῆς βοηθείας εἶναι ὁ καλύτερος τρόπος, ἡ ἀπ' εὐθείας αὐτὴ βοήθεια διὰ τὰ ἔξοδα τὰ ὁποῖα ὑποχρεώνονται νὰ καταβάλουν οἱ γεωργοὶ καὶ τὰ ὁποῖα πρέπει εἰς τοιαύτας περιπτώσεις νὰ καλύπτωνται ἀπὸ ἕνα ταμεῖον.

Τώρα, ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὑπάρχον ταμεῖον, τὸ Ταμεῖον Προνοίας διὰ βοήθειαν τῶν ἀνομβριοπλήκτων, ἀσφαλῶς ἔχει ἀρκετὰς ἐλλείψεις διότι καλύπτει μόνον καταστροφὰς μέχρι ἐπάνω ἀπὸ 70%. Δι' αὐτὸ αἱ Γεωργικαὶ Ὀργανώσεις ἔχουν εἰσηγηθῇ ὅπως διὰ τοῦ ἑτοιμαζομένου σχεδίου τῶν γεωργικῶν ἀσφαλίσεων βελτιωθῇ αὐτὴ ἡ πρόνοια τοῦ σχετικοῦ νόμου.

Δι' αὐτὸ θὰ πρέπει καὶ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν προετοιμασίαν τοῦ ἀναμενομένου σχεδίου γεωργικῶν ἀσφαλίσεων τὸ ὁποῖον καθυστερεῖ ἀπὸ δεκαετίας. Εἴχαμεν ἐπανειλημμένας ὑποσχέσεις ὅτι τοῦτο θὰ κατετίθετο εἰς τὴν Βουλήν, τελευταίως δὲ εἴχαμεν τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας ὅτι θὰ κατατεθῇ ἐντὸς τοῦ Δεκεμβρίου ἢ ἀρχὰς Ἰανουαρίου διὰ νὰ λειτουργήσῃ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1973. Δηλαδή, θὰ μπορέσῃ νὰ βελτιωθῇ ἡ ὅλη κατάστασις ἐὰν ἐφαρμοσθῇ ἕνα ὁλοκληρωμένον βελτιωμένον σχέδιον γεωργικῶν ἀσφαλίσεων, τὸ ὁποῖον θὰ καλύπτῃ ὁπωσδήποτε καὶ τὴν ἀνομβρίαν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί ;

Ὁ κ. Μ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Δὲν ἐπρόκειτο νὰ ὁμιλήσω, ἀλλὰ ἐπειδὴ ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης ἔχει ἀναφέρει ὅτι ὁ τρόπος ἀποζημιώσεως εἶναι ὁ καλύτερος, θὰ ἤθελα νὰ ἐκφέρω καὶ ἐγὼ τὰς ἀπόψεις μου.

Εἰς τὴν πραγματικότητα εἶναι ἐπὶ ἔτη πολλὰ ποὺ ἀναφέρω ὅτι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἀντιμετωπίζομεν τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι ὁ ἐνδεδειγμένος εἰς τὴν πραγματικότητα. Καὶ ὅτι ἀντὶ νὰ γίνεται ἐπιχορήγησις τῶν σιτηρῶν κατὰ ὀκὰν καὶ νὰ ἐρχώμεθα νὰ ἀποζημιώνωμεν ὅταν ὑπάρχῃ καταστροφὴ ἀπὸ χάλαζαν ἢ ἀπὸ ἀνομβρίαν, θὰ ἦτο πολὺ προτιμότερον ἐὰν ἡ ἐπιχορήγησις τῶν σιτηρῶν ἐγίνετο στρεμματική, ὁπότε καὶ ὁ κίνδυνος αὐτὸς θὰ ἐκαλύπτετο καὶ θὰ ἦσαν εἰς θέσιν οἱ γεωργοί, ἐὰν μὲν γίνῃ μεγάλη παραγωγὴ νὰ ὠφεληθῶσι ἐκ τῆς μεγαλυτέρας ποσότητος, ἀνεξαρτήτως τοῦ χορηγήματος τὸ ὁποῖον θὰ ἔπαιρναν κατὰ στρέμμα, ἀφ' ἑτέρου δέ, ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ παραγωγὴ σίτου

ἡ κριθῆς κατεστρέφετο, θὰ εἶχαν νὰ εἰσπράξωσι τὴν στρεμματικὴν ἐπιχορήγησιν ἡ ὁποία θὰ ἦτο αὐτομάτως ἀποζημίωσις διὰ τὰς καταστροφὰς τὰς ὁποίας ὑφίστανται.

Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὰ ὅσα ἔχουν ἀναφερθῆ διὰ τὸ σχέδιον ἀσφαλίσεως, παρὰ τὸ ὅτι δὲν ἀποκρύπτω ὅτι εἶμαι ὑπὲρ αὐτῆς τῆς καταστάσεως, παρὰ τὰς ὑποσχέσεις τὰς ὁποίας ἔχουν δώσει, νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε πολὺ νὰ ἀμφιβάλλω ἐὰν θὰ μπορέσῃ νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ σχέδιον τοῦτο. Διότι διὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ σχέδιον ἀσφαλίσεως τῶν γεωργικῶν προϊόντων πρέπει ὡρισμένα προϊόντα, τὰ ὁποῖα δὲν ὑφίστανται τόσους μεγάλους κινδύνους καταστροφῆς, νὰ πληρώνουν δι' ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ὑφίστανται κινδύνους καταστροφῆς καὶ πολὺ ἀμφιβάλλω ἐὰν ὡρισμένη μερὶς γεωργῶν θὰ δεχθῇ τὰς εἰσηγήσεις αἱ ὁποῖαι θὰ μᾶς προταθῶσι.

Ἀλλὰ εὔχομαι αἱ ἀπόψεις νὰ εἶναι λανθασμέναι καὶ νὰ εἶναι ὀρθαὶ ἐκεῖναι τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη, ὁ ὁποῖος πιστεύει ὅτι ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς μέλλοντος θὰ ἔχωμεν αὐτὸ τὸ σχέδιον ἀσφαλίσεως.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προτοῦ δώσω τὸν λόγον, θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι αἱ ἀγορεύσεις αἱ ὁποῖαι ἔγιναν ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ δίδεται ἡ στρεμματικὴ ἐπιχορήγησις εἶναι ἐν τῇ πραγματικότητι ἐκτὸς θέματος. Διότι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον καλεῖται ἡ Βουλὴ σήμερον εἶναι νὰ ψηφίσῃ ἕνα Νομοσχέδιον διὰ μίαν βοήθειαν, μᾶλλον ὄχι διὰ μίαν βοήθειαν, διὰ μίαν ἐνίσχυσιν τοῦ Ταμείου Ἀσφαλίσεως τῶν σιτηρῶν. Καὶ ἑπομένως ἐὰν τοῦτο πρέπει νὰ γίνῃ κατὰ τὸν α' τρόπον, ἐὰν ἡ ἐπιχορήγησις πρέπει νὰ δοθῇ κατὰ τὸν α' ἢ β' τρόπον, εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον δὲν ἀπασχολεῖ σήμερον τὴν Βουλήν. Σήμερον τὴν Βουλὴν ἀπασχολεῖ τὸ θέμα τοῦ κατὰ πόσον τὸ διὰ τοῦ Νομοσχεδίου χορηγούμενον ποσὸν πρέπει νὰ ἐγκριθῇ διὰ νὰ ἐνισχυθῇ τὸ Ταμεῖον σιτηρῶν καὶ ὡς ἐκ τούτου νὰ ἀνακουφισθοῦν οἱ παραγωγοί.

Ἑπομένως δὲν θὰ ἐπιτρέψω ἄλλας ὁμιλίας ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος, διότι εἶναι τελείως ἐκτὸς θέματος.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £255.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 22) τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Παρακαλῶ τοὺς ἐντίμους κυρίους Γραμματεῖς νὰ συνεχίσουν μὲ τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 23) τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

«Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος 1972». Πρόκειται περὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Βελτιώσεως καὶ Ἀναπτύξεως.

Ἐπειδὴ καὶ οἱ δύο Προϋπολογισμοί, ἤτοι ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς καὶ ὁ Προϋπολογισμὸς Βελτιώσεως καὶ Ἀναπτύξεως δὲν κατετέθησαν ἐγκαίρως ἐνώπιον τοῦ Σώματος οὕτως ὥστε τὸ Σῶμα νὰ δυνηθῇ νὰ συζητήσῃ καὶ νὰ

θεσπίση αὐτοὺς πρὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου, θὰ καταστῇ ἀνάγκη ὅπως κατὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς ψηφισθοῦν δωδεκατημόρια δι' ἀμφοτέρους τοὺς Προϋπολογισμούς.

Κεφάλαιον Δ. «Αἱ ἀπολαβαὶ καὶ αἱ συνθῆκαι ἐργασίας τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος».

Ἡ συζήτησις τοῦ θέματος ἤρχισεν. Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί;

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι Βουλευταί. Κατόπιν τῆς ἐμβριθοῦς καὶ πλήρους ὁμιλίας (θὰ ἔλεγα μᾶλλον μελέτης ἢ μᾶλλον διατριβῆς) τῆς γενομένης ὑπὸ τοῦ ἐγγράψαντος τὸ θέμα, νομίζω ὅτι πολὺ ὀλίγα μένουν εἰς ἡμᾶς νὰ προσθέσωμεν.

Συμφωνοῦμεν μὲ τὰ πλεῖστα μέρη τῆς ὁμιλίας του καὶ προπαντὸς μὲ τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως ἡ ὁποία εἶναι ὅτι ἡ τάξις τῶν Ἀστυνομικῶν καὶ ἰδίως τῶν κατωτέρων βαθμῶν εἶναι ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς μισθοδοσίας ἠδικημένη καὶ ὅτι εἶναι ἄμεσον καθῆκον τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἄνευ καθυστερήσεως προβῇ εἰς τὴν οὐσιαστικὴν θεραπείαν τῆς ἀδικίας ἡ ὁποία χρονολογεῖται ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν.

Ἄλλως τε, ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἀπὸ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1969, ὅτε συνεζητεῖτο τὸ Νομοσχέδιον περὶ Ἀναθεωρήσεως τῆς Μισθοδοσίας τῶν Ἀστυνομικῶν, ἔκαμε ἕνα ἀγῶνα δι' αὐτὸν τὸν σκοπόν.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε τότε παραπεμφθῇ τὸ θέμα πρὸς μελέτην, εἰς τὴν ἔκθεσίν της, περιέλαβεν ἐν περιεκτικῇ συντομίᾳ (in a nut shell, ὅπως θὰ ἐλέγαμεν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν) ὅλας τὰς πλευρὰς τοῦ ζητήματος δηλώσασα τὰ ἑξῆς :

«Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ προσωπικὸν τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος καὶ ἰδιαιτέρως τῶν κατωτέρων τάξεων μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ λοχίου ἀφυπηρετεῖ εἰς τὸ 55ον ἔτος ἀντὶ τοῦ 60οῦ, ὡς συμβαίνει μὲ τοὺς ἄλλους δημοσίους ὑπαλλήλους, ὅτι τὸ ὡράριον ἐργασίας τῶν ἀνδρῶν τοῦ Σώματος τούτου εἶναι μεγαλύτερον ἐκείνου τῶν ἄλλων δημοσίων ὑπαλλήλων—ὑποχρεούμενοι συχνάκις νὰ ἐργάζωνται καὶ πέραν τῶν κανονικῶν ὡρῶν ἄνευ ἀμοιβῆς—καὶ δεδομένου ὅτι κατὰ τὰς ὥρας καθ' ἃς οὗτοι εἶναι ἐκτὸς καθήκοντος ὀφείλουν νὰ εὑρίσκωνται ἐν ἐπιφυλακῇ, ὡς ἐπίσης τοῦ ἐπιπόνου καὶ ἐπικινδύνου τῆς ἐργασίας των, ἡ Ἐπιτροπὴ εἶναι τῆς γνώμης ὅτι αἱ προτεινόμεναι μισθοδοσίαι δὲν εἶναι ἱκανοποιητικαί».

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν δὲν περιωρίσθη τότε μόνον εἰς τὴν ἁπλῆν ἐξέτασιν τοῦ Νομοσχεδίου καὶ εἰς τὴν διατύπωσιν τῶν ἐπ' αὐτοῦ ἀπόψεών της, ἀλλ' ἦλθεν εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν καὶ ἐζήτησε τὴν περαιτέρω βελτίωσιν τῆς μισθοδοσίας τῶν Ἀστυνομικῶν.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἐδέχθη νὰ ἀναθεωρήσῃ τὸ σταλὲν εἰς τὴν Βουλὴν Νομοσχέδιον καὶ ηὔξησε τὴν ἐν αὐτῷ προνοουμένην μισθοδοσίαν, ἀλλ' οὐχὶ ἱκανοποιητικῶς.

Ὑπερίσχυσε καὶ πάλιν καὶ ἐβάρυνε εἰς τὴν πλάστιγγα τὸ λεγόμενον «πνεῦμα τῶν οἰκονομιῶν».

Εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος θὰ ἔπρεπε διὰ χιλίους λόγους, νὰ χρησιμοποιηθῇ ἡ πλάστιγξ τῆς δικαιοσύνης μᾶλλον παρὰ ἡ πλάστιγξ τῶν στενῶν οἰκονομικῶν ὑπολογισμῶν.

Τοῦτο δὲν ἔγινε, καὶ ἔχομεν ἔκτοτε νὰ ἐκκρεμῇ τὸ αἴτημα τῶν Ἀστυνομικῶν διὰ δικαίαν ἀντιμισθίαν.

Κατά την συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς τὸ ὁποῖον ἀνεφέρθημεν ἦτο ὁμόφωνος ἡ ὑποστήριξις τῆς Βουλῆς πρὸς τὸ αἴτημα τῆς 'Αστυνομίας καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς ὁμιλητάς, οἱ ὁποῖοι ἀντεπροσώπευον ὅλας τὰς πλευρὰς τῆς Βουλῆς, ἐδηλώθη ὅτι δέχονται τὴν διὰ τῆς τροποποιήσεως δοθεῖσαν αὔξησιν προσωρινῶς, καὶ ζητοῦσιν ἀπὸ τὴν 'Εκτελεστικὴν 'Εξουσίαν νὰ προβῇ εἰς τὴν σύντομον ἀναθεώρησιν καὶ αὔξησιν τῆς μισθολογίας τῶν 'Αστυνομικῶν ἐπὶ δικαιοτέρας βάσεως καὶ λύσῃ ἱκανοποιητικῶς τὸ θέμα τῶν ὑπερωριῶν τῶν 'Αστυνομικῶν.

Οὐδὲν ἐγένετο, καὶ κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1970, κατόπιν διεξοδικῶν ἀγορεύσεων πολλῶν βουλευτῶν, ἡ Βουλὴ ἐκάλεσε τὴν Κυβέρνησιν νὰ χωρήσῃ ἄνευ περαιτέρω καθυστερήσεως εἰς τὴν εὐνοϊκὴν ἐπίλυσιν τῶν αἰτημάτων τῶν ἀνδρῶν τοῦ 'Αστυνομικοῦ Σώματος ὅπως ταῦτα ὑπεβλήθησαν ὑπὸ τῶν 'Οργανώσεων τῶν 'Αστυνομικῶν, περιλαμβανομένου καὶ τοῦ θέματος τῆς καταβολῆς τῶν πρὸς τοὺς 'Αστυνομικοὺς ὀφειλομένων ὑπερωριῶν, καὶ κατατοπίσῃ τὸ Σῶμα περὶ τῶν ἐπὶ τοῦ προκειμένου προθέσεών της.

Εὑρισκόμεθα τώρα εἰς τὸ τέλος τοῦ 1972. 'Ολίγαι μόνον ἡμέραι μᾶς χωρίζουν ἀπὸ τὴν ἔναρξιν τοῦ 1973 καὶ καμμία ἐλπὶς δὲν διαφαίνεται εἰς τὸν ὁρίζοντα, ὄχι μόνον περὶ τῆς λύσεως αὐτοῦ τοῦ προβλήματος, ἀλλ' οὔτε κἂν ὅτι τοῦτο τυγχάνει τῆς μελέτης τῆς Κυβερνήσεως.

Αὐτὴ ἡ κατάστασις δὲν εἶναι μόνον ἀποθαρρυντικὴ ἀλλ' εἶναι καὶ ἀπαράδεκτος.

Θίγει τὸ καλὸν ὄνομα τῆς Κυβερνήσεως καὶ δίδει μίαν ἀκόμη εὐκαιρίαν εἰς τοὺς ἐκ συστήματος κακολογητάς της νὰ τοποθετήσωσιν εἰς τὸ Κυβερνητικὸν οἰκοδόμημα ἀκόμη μίαν δέσμην δυναμίτιδος.

Τὸ 'Αστυνομικὸν Σῶμα εἶναι ἡ ὁμὰς ἐκείνη τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἐπάνω στὰ μπράτσα τους καὶ στοὺς ὤμους τους στηρίζεται ἡ τάξις καὶ ἡ ἀσφάλεια ὅλων ἡμῶν τῶν κατοίκων τῆς Νήσου ἀλλὰ καὶ αὐτῆς ταύτης τῆς Κυβερνήσεως.

Αὐτὸ τὸ γεγονὸς δὲν θὰ μὲ παρέσυρεν ὅμως νὰ ζητήσω ὅπως τὸ 'Αστυνομικὸν Σῶμα καταστῇ ὡς ἐκ τούτου προνομιοῦχον Σῶμα ἢ ὅπως γίνῃ εἰς τὴν μισθολογίαν ἢ εἰς τὰς ὥρας ἐργασίας διάκρισις εὐνοοῦσα τοὺς 'Αστυνομικούς. Ζητῶ ἁπλῶς νὰ μὴ γίνεται δυσμενὴς διάκρισις εἰς βάρος τοῦ 'Αστυνομικοῦ Σώματος.

Δὲν εἶναι ὀρθὴ πολιτικὴ νὰ δημιουργοῦμεν, καὶ προπαντὸς εἰς τοὺς ἐπιφορτισμένους μὲ τὴν ἄμυναν τῆς κοινωνίας μας καὶ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ τόπου μας, πικρίαν καὶ ἴσως καὶ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι τοὺς προσφέρομεν «ἀντὶ τοῦ μάννα, χολήν». Ἴσως μία τοιαύτη ἐντύπωσις νὰ εἶναι ὑπερβολική. Εἶναι ὅμως δυνατὸν νὰ σχηματισθῇ τοιαύτη ἐντύπωσις εἴτε δικαίως εἴτε ἀδίκως καὶ πρέπει νὰ προσέχωμεν νὰ μὴ δημιουργοῦμεν περιστάσεις τοιαύτας ποὺ νὰ παρέχωσι τὴν εὐκαιρίαν δημιουργίας τοιούτων κακῶν ἐντυπώσεων.

Θέλω νὰ θίξω καὶ ἓν ἄλλο ζήτημα.

Ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι αὐτοῦ τοῦ τόπου, πρὸς διεκδίκησιν τῶν αἰτημάτων των, διαθέτουσι τὸ ἰσχυρὸν ὅπλον τῆς ἀπεργίας. Τὰ μέλη τοῦ 'Αστυνομικοῦ Σώματος δὲν τὸ ἔχουσι. Καὶ δὲν πρέπει νὰ τὸ ἔχουν.

Αὐτὸ καὶ μόνον τὸ γεγονός, ἐπιπροσθέτως τόσων ἄλλων λόγων ποὺ ὑπάρχουν διὰ τὴν ὑποστήριξιν τῶν δικαίων αἰτημάτων τῶν μελῶν τοῦ 'Αστυνομικοῦ Σώματος, ἐπιβάλλει εἰς ὅσους δύνανται νὰ ὁμιλήσουν καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τοὺς Βουλευτὰς αὐτοῦ τοῦ τόπου, τὸ καθῆκον νὰ διερμηνεύσωσιν ὅπου δεῖ καὶ προπαντὸς ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου, τὸ δίκαιον τῶν αἰτημάτων αὐτοῦ τοῦ Σώματος.

Ὁ ἐργαζόμενος ἔχει δικαίωμα νὰ ἐπιδιώκῃ μὲ πολλὰ καὶ διάφορα μέσα τὴν βελτίωσιν τῆς οἰκονομικῆς του καταστάσεως καὶ τὴν ἄνοδον τοῦ βιοτικοῦ του ἐπιπέδου.

Οἱ Ἀστυνομικοὶ ὅμως, λόγῳ τῆς ἰδιαζούσης θέσεώς των, δὲν διαθέτουσι ἀρκετὰ μέσα διὰ τὴν προώθησιν τοῦ τοιούτου ἀγῶνος των.

Αὐτὸ καὶ μόνον δημιουργεῖ εἰς ἡμᾶς τὴν ὑποχρέωσιν νὰ γίνωμεν οἱ συνήγοροι καὶ οἱ διερμηνεῖς τῶν δικαίων ἀπόψεών των.

Οἱ διαθέτοντες πλοῦτον, δύναμιν καὶ ἐλευθερίαν δράσεως δι' ὅλων τῶν μέσων, δὲν χρειάζονται δικηγόρους.

Ἐκεῖνοι ποὺ ἐργάζονται σκληρὰ καὶ στεροῦνται τοῦ δικαιώματος νὰ τὸ φωνάξουν καὶ νὰ κάμουν ἀγῶνα διὰ νὰ κερδίσουν τὴν δικαίαν ἀνταμοιβὴν τῶν μόχθων των, αὐτοὶ χρειάζονται τὴν φωνὴν καὶ τὴν ὑποστήριξιν κάθε ἀνθρώπου ποὺ μπορεῖ νὰ σταθῇ εἰς τὸ πλευρόν των καὶ νὰ τοὺς βοηθήσῃ.

Αὐτὴν τὴν βοήθειαν θέλομεν νὰ τοὺς δώσωμεν σήμερα. Δὲν εἶναι βεβαίως εἰς τὸ χέρι μας· δὲν δύναται ἡ Βουλὴ μόνη της νὰ δώσῃ τὴν ἁρμόζουσαν ἀντιμισθίαν. Χρειάζεται νὰ πεισθῇ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ στείλῃ τὸ κατάλληλον Νομοσχέδιον. Ἡ φωνὴ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ ὅμως ἔχει καὶ πρέπει νὰ ἔχῃ κάποιαν βαρύτητα ἐκεῖ ὅπου δεῖ. Ἡ μέχρι σήμερον στάσις τῆς Κυβερνήσεως δυστυχῶς δὲν εἶναι ἐνθαρρυντική.

Ὅμως αὐτὸ δὲν θὰ μᾶς κάμῃ νὰ δέσωμεν τὰ χέρια μας.

Ὅπως εἶπα καὶ ἄλλοτε, δὲν θὰ παύσωμεν νὰ κρούωμεν τὰς θύρας τῶν ἁρμοδίων Ὑπουργείων μέχρις ὅτου ἀνοίξουν καί, ἂν ἡ φωνή μας δὲν φθάνῃ πάντοτε μέχρι τῶν κλειστῶν Ὑπουργικῶν γραφείων, θὰ ὑψώσωμεν τὸν τόνον της.

Ἐὰν ἐπιμένωμεν εἰς τὴν ἱκανοποιητικὴν λύσιν αὐτοῦ τοῦ προβλήματος δὲν τὸ κάμνομεν ἀπὸ ἀντιπολιτευτικὴν διάθεσιν, ἀλλ' ἀπεναντίας, διότι ὁρμώμεθα ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ διατηρηθῇ τὸ κῦρος καὶ τὸ καλὸν ὄνομα τῆς Κυβερνήσεως αὐτοῦ τοῦ τόπου. Διότι πιστεύομεν ὅτι ὑποστηρίζομεν μίαν δικαίαν ὑπόθεσιν καὶ δὲν θέλομεν νὰ ὑστερήσῃ ἡ Κυβέρνησίς μας εἰς τὴν ὑποστήριξιν τοῦ δικαίου.

Δὲν θέλομεν αὐτὸ τὸ Σῶμα νὰ μονοπωλήσῃ τὴν ὑποστήριξιν τῶν δικαίων ὑποθέσεων. Αὐτὸ τὸ τιμητικὸν ἔργον θέλομεν νὰ συμμερισθῶμεν μὲ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν. Νὰ τὸ ἐκτελέσωμεν ὁμοῦ.

Ἐκείνη θὰ ὑποβάλῃ τὸ πρέπον Νομοσχέδιον καὶ ἡ Βουλὴ θὰ τὸ ψηφίσῃ διὰ νὰ δοθῇ τέλος ἱκανοποιητικὴ λύσις εἰς αὐτὸ τὸ φλέγον ἀπὸ ἐτῶν ζήτημα.

Δὲν θὰ προβῶ εἰς τὴν εἰσήγησιν συγκεκριμένων κλιμάκων μισθολογίας. Τοῦτο εἶναι ἔργον πέραν τῶν δυνάμεών μου ἐπὶ τοῦ παρόντος τοὐλάχιστον.

Ἂς καταρτίσῃ ἡ Κυβέρνησις τὰς κλίμακας καὶ θὰ τὰς συζητήσωμεν μὲ ὅλην τὴν ἀπαιτουμένην προσοχὴν καὶ μὲ πνεῦμα δικαιοσύνης. Ἀλλὰ πρὸ παντὸς νὰ ὑποβληθῇ τὸ Νομοσχέδιον διὰ νὰ ἀνοίξῃ ἡ θύρα τῆς λύσεως τοῦ προβλήματος.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μιχαλάκης Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Δὲν πρόκειται νὰ μακρυγορήσω. Ἄλλωστε οἱ ἔντιμοι συνάδελφοι ἔχουν ἀναπτύξει τόσον πολὺ καλὰ τὸ θέμα τοῦ δικαίου αἰτήματος τῆς τάξεως τῶν ἀστυνομικῶν ποὺ δὲν μένει τίποτε ἄλλο νὰ προσθέσω.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω ἁπλῶς εἶναι ὅτι, δεδομένου ὅτι μᾶς ἔχουν σταλῆ οἱ Προϋπολογισμοὶ μὲ τοὺς ὁποίους θὰ ἀσχοληθῶμεν πολὺ συντόμως καὶ θὰ μᾶς δοθῇ ἡ εὐκαιρία νὰ ἔλθωμεν εἰς ἐπαφὴν μὲ τὰ διάφορα Ὑπουργεῖα, θὰ προσπαθήσωμεν μὲ κάθε τρόπον νὰ ἀναπτύξωμεν τὰς ἀπόψεις

μας καὶ τὰς ἐπιθυμίας τῆς Βουλῆς εἰς τὰ Ὑπουργεῖα Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν διὰ νὰ ἀντιληφθῶσιν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐκμεταλλεύωνται τὴν περίστασιν, ὅτι ἡ τάξις αὐτὴ μὴ ἔχουσα τὸ δικαίωμα νὰ ἀπεργήσῃ κατήντησε νὰ εἶναι ἡ μόνη τάξις ἡ ὁποία δὲν ἔχει λάβει τὰς ἀπαιτουμένας αὐξήσεις ὡς θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξασφαλίσῃ. Ἑπομένως ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ προσπαθήσω ὡς Μέλος τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ Ἐπιτροπῆς Προϋπολογισμοῦ εἶναι νὰ ἐξετάσωμεν μὲ τὸν πλέον δίκαιον καὶ ἀντικειμενικὸν τρόπον τὰ αἰτήματα τοῦ Σώματος αὐτοῦ καὶ νὰ προσπαθήσωμεν μὲ κάθε τρόπον νὰ πείσωμεν τὰ Ὑπουργεῖα νὰ ἀντιληφθοῦν ποῖον εἶναι τὸ καθῆκον των καὶ ποῖαι αἱ ὑποχρεώσεις των ἔναντι τῆς τάξεως τῶν Κυβερνητικῶν τούτων λειτουργῶν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί ;

Ὁ κ. Παναγιώτης Δημητρίου.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐὰν προτίθεσθε νὰ ἀναβάλετε τὸ θέμα, διότι ἀντιλαμβάνομαι ὅτι πιθανὸν νὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι ὁμιληταί, θὰ ἐπεθύμουν νὰ ὁμιλήσω κατὰ τὴν ἑπομένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὑπάρχουν ἀκόμη δύο ἢ τρεῖς οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἀγορεύσουν. Ἐὰν τὸ Σῶμα δὲν ἔχῃ ἔνστασιν, θὰ ἀναβάλω τὴν συζήτησιν διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην.

Τὸ ἑπόμενον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ εἶναι «Ἡ αὔξησις τῶν τηλεφωνικῶν τελῶν ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου». Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Παπαϊωάννου.

Δίδω τὸν λόγον εἰς τὸν εἰσηγητὴν τοῦ θέματος.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τὸ ἐγγραφὲν ὑπ' ἐμοῦ θέμα προεκλήθη ἐκ τῆς ἀνακοινώσεως τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου, ἡμερομηνίας 1ης Δεκεμβρίου 1972, πρὸς τοὺς συνδρομητάς της διὰ τῆς ὁποίας γνωστοποιεῖ τὴν ἀναθεώρησιν ὡρισμένων τελῶν ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1973.

Συγκεκριμμένως τὰ ἀναθεωρηθησόμενα τέλη εἶναι τὰ ἑξῆς :

1. Τὸ ἐτήσιον ἐνοίκιον τηλεφώνου αὐξάνεται ἀπὸ £11 εἰς £15 καὶ μειώνεται ἀπὸ £18 εἰς £15 ἐκτὸς τῆς περιοχῆς τῶν τηλεφωνικῶν κέντρων καὶ χωρίων.
2. Τὸ ἐτήσιον ἐνοίκιον τηλεφώνου συνεταιρικῆς γραμμῆς αὐξάνεται ἀπὸ £9 εἰς £12.
3. Διὰ τὴν αὔξησιν τοῦ ἐτησίου ἐνοικίου μεταλλακτῶν, αὐτομάτων τηλεφωνικῶν κέντρων (συνδρομητῶν) καὶ Τέλεξ, οἱ ἐπηρεαζόμενοι συνδρομηταὶ θὰ εἰδοποιηθοῦν κεχωρισμένως, ἀναλόγως τοῦ τύπου τῆς ἐγκαταστάσεώς των.
4. Τὸ βασικὸν τέλος ἐγκαταστάσεως/μετακινήσεως τηλεφώνου αὐξάνεται ἀπὸ £4,500 εἰς £8.
5. Τὰ τέλη ἐγκαταστάσεως/μετακινήσεως τῶν ἐξωτερικῶν τηλεφωνικῶν συνδέσεων (ἐντὸς γηπέδου) ἐντὸς τῆς περιοχῆς τηλεφωνικῶν κέντρων μειώνονται ἀπὸ £2,500 εἰς £1,750 καὶ ἐκτὸς τῆς περιοχῆς τηλεφωνικῶν κέντρων ἀπὸ £4,500 εἰς £3,750.

6. Αἱ τοπικαὶ κλήσεις αὐξάνονται ἀπὸ 10 μίλς εἰς 13 μίλς.
7. Αἱ αὐτόματοι ὑπεραστικαὶ κλήσεις, ἑκάστη μονὰς κλήσεως αὐξάνεται ἀπὸ 10 μίλς εἰς 13 μίλς.

Ἐκ τῶν ἀναφερθέντων στοιχείων ἐμφαίνεται ὅτι αἱ αὐξήσεις τηλεφωνικῶν τελῶν ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1973 κυμαίνονται ἀπὸ 30% μέχρι 85% περίπου.

Εἶναι βεβαίως ἀληθές, ὅτι εἰς δύο συγκεκριμένας περιπτώσεις, ἤτοι τὸ ἐτήσιον ἐνοίκιον τηλεφώνου ἐκτὸς τῆς περιοχῆς τῶν τηλεφωνικῶν κέντρων καὶ χωρίων μειώνεται ἀπὸ £18 εἰς £15 καὶ τὰ τέλη ἐγκαταστάσεως/μετακινήσεως ἐξωτερικῶν τηλεφωνικῶν συνδέσεων (ἐντὸς γηπέδου) μειώνονται ἀπὸ £2,500 εἰς £1,750 ἐντὸς τῆς περιοχῆς τηλεφωνικῶν κέντρων καὶ ἀπὸ £4,500 εἰς £3,750 ἐκτὸς τῆς περιοχῆς τῶν τηλεφωνικῶν κέντρων, ὅμως αὐταὶ αἱ μειώσεις ἀφοροῦν μερικὰς μόνον περιπτώσεις ἐνῶ ἡ μεγάλη μάζα τῶν συνδρομητῶν τηλεφώνων καλεῖται νὰ πληρώσῃ ὑπερμέτρως μεγάλας αὐξήσεις τηλεφωνικῶν τελῶν.

Ἡ Ἀρχὴ Τηλεπικοινωνιῶν ἰσχυρίζεται ὅτι αἱ ἐν λόγῳ αὐξήσεις ὑπηγορεύθησαν «ἐκ τῶν μεγάλων αὐξήσεων ὅλων τῶν ἐξόδων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ὡς καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν δι' ἐκσυγχρονισμὸν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ τηλεπικοινωνιακοῦ δικτύου».

Μόλις χθὲς ἔλαβον τὴν 16ην ἐτησίαν ἔκθεσιν τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν ἐκ τῆς ὁποίας ἐμφαίνεται ὅτι διὰ τὸ ἔτος 1971 ἡ Ἀρχὴ εἶχεν ἔσοδα £2.710.268 καὶ ἔξοδα £2.490.284. Τὰ κέρδη διὰ τὸ ἔτος 1971 ἦσαν £219.984.

Αὐτοὶ οἱ ἀριθμοί, οἱ ὁποῖοι προέρχονται ἀπὸ τὰ ἐπίσημα στοιχεῖα τῆς Ἀρχῆς, οὐδόλως συνηγοροῦν ὑπὲρ τῶν ὑπερμέτρως ὑψηλῶν αὐξήσεων τῶν τηλεφωνικῶν τελῶν. Ἐξ ἄλλου, ἡ αὐτοματοποίησις πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ μειώνῃ τὰ ἔξοδα ἐνῶ ἡ ἐπέκτασις τοῦ τηλεφωνικοῦ δικτύου νὰ αὐξάνῃ τὰ ἔσοδα. Διαφορετικῶς ἡ αὐτοματοποίησις θὰ ἀπέβαινε πρὸς ζημίαν ὅλων τῶν ἐπιχειρήσεων αἱ ὁποῖαι τὴν ἐφαρμόζουν, πρᾶγμα ποὺ δὲν συμβαίνει.

Αἱ ὑφιστάμεναι τηλεφωνικαὶ γραμμαὶ τὸ 1971 ἦσαν 42.000 εἰς ὁλόκληρον τὴν Κύπρον καὶ περὶ τὸ τέλος τοῦ 1972 αἱ γραμμαὶ συνολικῶς θὰ φθάσουν τὰς 59.600. Ἐὰν λάβῃ κανεὶς ὑπ' ὄψιν του τὸ γεγονός, ὅτι τὸ σύνολον τῶν τηλεφωνικῶν γραμμῶν τὸ 1955 ἦτο 5.664, ἡ σημειωθεῖσα αὔξησίς των κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαπενταετίαν ὑπερβαίνει τὰς 10 φοράς. Καὶ τὰ νέα ηὐξημένα τέλη εἶναι ἐπὶ τῶν 59.600 γραμμῶν ποὺ ὑφίστανται σήμερον, πρᾶγμα ποὺ πολλαπλασιάζει τὸ εἰσόδημα τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν.

Ἐπὶ παραδείγματι : Τὸ 1971 συμφώνως πρὸς τὴν ἐτησίαν ἔκθεσιν τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν ἔγιναν 71.005.287 τοπικαὶ κλήσεις καὶ εἰσεπράχθησαν £639.158. Βάσει τῶν ηὐξημένων τηλεφωνικῶν τελῶν θὰ εἰσπραχθοῦν διὰ τὸν ἴδιον ἀριθμὸν τοπικῶν κλήσεων περὶ τὰς £213.000 περιπλέον. Καὶ αὐτὸ ἐπὶ τῶν κλήσεων τοῦ 1971. Αἱ τοπικαὶ κλήσεις τοῦ 1972 πρέπει νὰ ἔχουν αἰσθητῶς αὐξηθῇ ἐὰν λάβῃ κανεὶς ὑπ' ὄψιν του τὸ γεγονὸς ὅτι αἱ γραμμαὶ ηὐξήθησαν ἀπὸ 42.000 τὸ 1971 εἰς 59.600 περὶ τὸ τέλος τοῦ 1972.

Συμφώνως πρὸς τοὺς μετριωτέρους ὑπολογισμοὺς αἱ αὐξήσεις τηλεφωνικῶν τελῶν θὰ ἀποφέρουν εἰς τὴν Ἀρχὴν Τηλεπικοινωνιῶν περὶ τὰς £600.000 ἐτησίως πέραν τῶν σημερινῶν της ἐσόδων.

Καὶ τίθεται τὸ ἐρώτημα : Εἶναι δικαιολογημέναι αἱ ἐν λόγῳ αὐξήσεις ; Οὐδὲν στοιχεῖον ἔχομεν εἰς χεῖρας μας ποὺ νὰ μᾶς πείθῃ ὅτι αἱ αὐξήσεις αὐταὶ εἶναι δικαιολογημέναι. Ἀντιθέτως, ἀπὸ τὰ στοιχεῖα ποὺ ἔχομεν ἀναφέρει, ἀποδεικνύεται ὅτι αἱ αὐξήσεις τῶν τηλεφωνικῶν τελῶν δὲν εἶναι καθόλου δικαιολογημέναι. Ἐκτὸς ἐὰν ἡ Ἀρχὴ Τηλεπικοινωνιῶν ἔχῃ ἄλλα στοιχεῖα πέραν αὐτῶν τὰ ὁποῖα ἐκτίθενται εἰς τὴν ἐτησίαν ἔκθεσίν της καὶ τὰ ὁποῖα θὰ ἔπρεπε νὰ παρουσιάσῃ. Δὲν εἶναι οὔτε ἀρκετὸν οὔτε σοβαρὸν ἐκ μέρους τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν νὰ δικαιολογῇ τὰς σαρωτικὰς αὐξήσεις τῶν τηλεφωνικῶν

τελῶν μὲ γενικότητας ὡς αὐταὶ ποὺ χρησιμοποιοῦνται εἰς τὴν σχετικὴν ἀνακοίνωσίν της, ὅτι δηλαδὴ «ὑπηγορεύθησαν ἐκ τῶν μεγάλων αὐξήσεων ὅλων τῶν ἐξόδων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὡς καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν δι' ἐκσυγχρονισμὸν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ τηλεπικοινωνιακοῦ δικτύου».

Ἔπειτα, ὑπὸ ἀριθμοῦ συνδρομητῶν τηλεφώνων κατηγγέλθησαν εἰς ἡμᾶς περιπτώσεις σκοπίμου καθυστερήσεως ἐγκαταστάσεως/μετακινήσεως τηλεφώνου κατὰ τὸ τελευταῖον διάστημα, διὰ νὰ γίνῃ τοῦτο μετὰ τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1973, ὅτε θὰ εἰσπραχθοῦν τὰ ηὐξημένα τέλη.

Τὸ τηλέφωνον εἶναι εἶδος πρώτης ἀνάγκης. Συνεπῶς τὰ σαρωτικῶς ηὐξημένα τέλη θὰ ἐπηρεάσουν ὁλόκληρον τὸν κυπριακὸν λαόν. Θὰ ἐπηρεάσουν δυσμενῶς τοὺς ἐπαγγελματίας καὶ βιοτέχνας, τοὺς ἐμπορευομένους καὶ μικροεπιχειρηματίας, τοὺς μικροκαταστηματάρχας καὶ ἐπιστήμονας, ὁλόκληρον γενικῶς τὸν λαόν. Θὰ ἐπηρεάσουν δυσμενῶς τὸν τιμάριθμον τῆς ζωῆς.

Ὅταν οἱ ἐργάται καὶ οἱ ἐργαζόμενοι γενικῶς ὑποβάλλουν αἰτήματα δι' αὐξήσεις τῶν ἡμερομισθίων καὶ τῶν μισθῶν των συνοδεύουν ταῦτα ὑπὸ δικαιολογητικοῦ καὶ στοιχείων ποὺ στηρίζονται εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, τοῦ ὁποίου εἶναι οἱ πραγματικοὶ δημιουργοί. Καὶ ὅμως οἱ ἐργοδόται φωνάζουν ἀδικαιολογήτως περὶ φαύλου κύκλου τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων ποὺ δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν μὲ τὰ ὑποβαλλόμενα αἰτήματα, τὰ ὁποῖα στηρίζονται εἰς τὴν καθ' ὅλα δικαίαν ἀπαίτησιν διὰ δικαιοτέραν κατανομὴν τοῦ ηὐξημένου ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ἡ Ἀρχὴ Τηλεπικοινωνιῶν οὐδὲν πειστικὸν στοιχεῖον προσεκόμισε διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὰς σαρωτικὰς αὐξήσεις εἰς τὰ τηλεφωνικὰ τέλη.

Δι' αὐτὸ καὶ εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ Βουλὴ ζητήσῃ τὴν ἀναστολὴν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν νέων ηὐξημένων τηλεφωνικῶν τελῶν καὶ ὅπως ἡ Ἀρχὴ Τηλεπικοινωνιῶν διὰ τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καταθέσῃ ἐνώπιον τοῦ Σώματος συγκεκριμένα στοιχεῖα ἀναφορικῶς πρὸς τὰς αὐξήσεις τηλεφωνικῶν τελῶν καὶ ὅπως ἀφεθῇ εἰς τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων νὰ κρίνῃ βάσει τῶν δεδομένων κατὰ πόσον ἐνδείκνυται οἱαδήποτε αὔξησις τῶν τηλεφωνικῶν τελῶν καὶ ποῖον θὰ πρέπει νὰ εἶναι τὸ ὕψος τῆς ἐν λόγῳ αὐξήσεως.

Ἡ Ἀρχὴ Τηλεπικοινωνιῶν εἶναι ἡμικρατικὸς Ὀργανισμὸς καὶ ὑποβάλλει τὴν ἐτησίαν ἔκθεσίν της πρὸς τὸν ἔντιμον Ὑπουργὸν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων. Ἡ Βουλὴ δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ πλήρη ἐνημέρωσιν ἐπὶ τῶν ζητημάτων ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἐν λόγῳ Ἀρχὴν καὶ αὐτὸ ζητῶ νὰ γίνῃ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ ἀγορεύσουν σήμερον ; Διότι θὰ ἀφήσω τὸ θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἁπλῶς μὲ ἀφορμὴν τὸ ἐγγραφὲν θέμα, θὰ ἤθελα νὰ ὑπενθυμίσω ὅτι ἡ προηγουμένη Βουλὴ εἶχεν ἐξετάσει ἐπανειλημμένως τὸ θέμα τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου ἐπὶ τῶν ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν. Ὡς ἐνθυμεῖσθε, εἶχε δημιουργηθῇ καὶ Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ πρὸς μελέτην τοῦ θέματος, ἡ ὁποία δυστυχῶς οὐδέποτε ὑπέβαλεν ἔκθεσιν εἰς τὸ Σῶμα τοῦτο πρὸς μελέτην. Καὶ ἐν τούτοις καὶ τότε καὶ τώρα θέλω νὰ τονίσω ὅτι οἱ ἡμικρατικοὶ ὀργανισμοὶ χειρίζονται προϋπολογισμοὺς οἱ ὁποῖοι εἶναι τεράστιοι καὶ χειρίζονται θέματα τὰ ὁποῖα ἀνάγονται εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος αὐτοῦ τοῦ τόπου.

Δι' αὐτὸ ἐπιμένω ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ ἐπανεξέτασις τοῦ θέματος· ὄχι ἁπλῶς δὲν διαφωνῶ ποσῶς εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ὑποβληθέντος θέματος πρὸς συζήτησιν, ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἐπιβάλλεται πλέον ἡ ἐπανεξέτασις τοῦ γενικοῦ θέματος τοῦ κοινοβουλευτικοῦ, τοῦ πλήρους κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου.

Δὲν εἰσηγοῦμαι ὅτι θὰ πρέπει νὰ ὑπάρξῃ ἀλλαγὴ εἰς τὴν ἔννοιαν τῶν ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν ἀλλὰ τοῦ πλήρους κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου ἐπὶ τῶν δραστηριοτήτων τῶν ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ θὰ ἀναβάλω τὴν περαιτέρω συζήτησιν τοῦ θέματος τὸ ὁποῖον θὰ τεθῇ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Ἡ προσεχὴς συνεδρία τῆς Βουλῆς ὁρίζεται τὴν προσεχῆ Πέμπτην τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Ἡ ἡμερησία διάταξις θὰ ἔχῃ ὡς ἑξῆς :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Β θὰ ὑπάρχουν τὰ ἀκόλουθα θέματα :

(1) Ὁ περὶ Ἐπιτρόπου Διοικήσεως Νόμος τοῦ 1972.

(2) Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(3) Ὁ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1972.

(4) Ὁ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(5) Ὁ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμος τοῦ 1972.

(6) Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τοῦ Διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ Ἀτομικῆς Ἐνεργείας διὰ τὴν Ἐφαρμογὴν Ἐγγυήσεων ἐν σχέσει πρὸς τὴν Συνθήκην διὰ τὴν Μὴ Διασπορὰν τῶν Πυρηνικῶν Ὅπλων καὶ τὸ Πρωτόκολλον Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τοῦ Διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ Ἀτομικῆς Ἐνεργείας διὰ τὴν Ἐφαρμογὴν Ἐγγυήσεων ἐν Σχέσει πρὸς τὴν Συνθήκην διὰ τὴν Μὴ Διασπορὰν τῶν Πυρηνικῶν Ὅπλων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(7) Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Πολιτιστικῆς καὶ Ἐπιστημονικῆς Συνεργασίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Βουλγαρίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(8) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 23) τοῦ 1972.

(9) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1972.

(10) Οἱ περὶ Ταμείου Βοηθείας Ζημιωθέντων (Τροποποιητικοὶ) (Ἀρ. 2) Κανονισμοὶ τοῦ 1972.

(11) Ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(12) Ὁ περὶ τοῦ Ὀργανισμοῦ Λιμένων Κύπρου Νόμος τοῦ 1972.

(13) Ὁ περὶ Ἀποβαθρῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(14) Ὁ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμος τοῦ 1973 (ψήφισις δωδεκατημορίου).

(15) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος τοῦ 1973 (ψήφισις δωδεκατημορίου).

Ὁ κ. Μαλλιώτης.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Εἰσηγοῦμαι ὅπως εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν διὰ τὴν ἑπομένην συνεδρίαν ἐπανεγγραφῆ πρὸς ἐξέτασιν ἡ πρότασις Νόμου ἡ τιτλοφορουμένη «Νόμος Τροποποιῶν τὸν περὶ Κήπων Ἐσπεριδοειδῶν (Ἐπισκόπησις καὶ Καταγραφὴ) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972», θέμα τοῦ ὁποίου ἡ συζήτησις ἀνεβλήθη πρὸ τεσσάρων ἑβδομάδων καὶ εἶχεν ἀναβληθῆ μόνον διὰ 15 ἡμέρας διότι.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὡς ἐνθυμοῦμαι ἡ συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου προέρχεται ἐξ εἰσηγήσεως τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ συζήτησίς του ἀνεβλήθη διότι, ὡς μὲ ἐπληροφόρησε τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον, ἡ Κυβέρνησις προετίθετο νὰ καταθέσῃ Νομοσχέδιον, ἀνεβλήθη δὲ ἡ συζήτησις διὰ νὰ ἐξετασθοῦν ταυτοχρόνως καὶ τὰ δύο Νομοσχέδια.

Ἐφ' ὅσον μέχρι τῆς στιγμῆς οὐδὲν Νομοσχέδιον κατετέθη ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως θέτω ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὸ Νομοσχέδιον εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρθητε.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

Ἐν τάξει, εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

(1) «Αἱ ἀπολαβαὶ καὶ αἱ συνθῆκαι ἐργασίας τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως). (Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Χρ. Χριστοφίδη).

(2) «Ἡ αὔξησις τῶν τηλεφωνικῶν τελῶν ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως). (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ε. Παπαϊωάννου).

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Θέλω νὰ θίξω τρία θέματα. Τὸ πρῶτον εἶναι τὸ θέμα τῶν μεταλλωρύχων. Φοβοῦμαι ὅτι θὰ δυσκολευθῶμεν εἰς οἱανδήποτε περίπτωσιν νὰ μεμφώμεθα τὴν Κυβέρνησιν ὅτι καθυστερεῖ εἰς τὴν ἐξέτασιν θεμάτων ὅταν πρότασις Βουλευτοῦ, ἡ ὁποία κατετέθη πρὸ ἔτους καὶ πλέον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ἐξακολουθῆ ἀκόμα νὰ εὑρίσκεται εἰς τὸ στάδιον τῆς ἐξετάσεως ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁμολογῶ ὅτι δυσκολεύομαι νὰ ἀντιληφθῶ τὸ θέμα. Οὔτε κἂν ἐκλήθην μέχρι τῆς στιγμῆς, παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας διαμαρτυρίας μου ἐνώπιον τοῦ Σώματος, δὲν ἐκλήθην κἂν ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ νὰ ἀναλύσω τὴν πρότασιν Νόμου τὴν ὁποίαν ὑπέβαλα εἰς τὸ Σῶμα.

Θὰ παρεκάλουν τὸν ἔντιμον κ. Πρόεδρον ὅπως ὁ ἴδιος πλέον ἀναλάβῃ ἴσως ἐξαναγκάσῃ τὴν Ἐπιτροπὴν νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὸ θέμα, διότι διαφορετικὰ θὰ ἔχω λόγους νὰ πιστεύω ὅτι ὑπάρχει σκόπιμος πλέον καθυστέρησις τῆς ἐξετάσεως τοῦ θέματος.

Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτον θέμα, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

Τὸ δεύτερον θέμα εἶναι τὸ θέμα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ ἀπόφασις θὰ ληφθῇ λίαν συντόμως καὶ ὅτι τὸ Σῶμα δὲν ἔχει ποτὲ ἀσχοληθῇ μὲ τὸ θέμα αὐτό, πλὴν μιᾶς συνεδρίας, κλειστῆς συνεδρίας, εἰς τὴν ὁποίαν παρευρίσκοντο καὶ Μέλη τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀνώτατοι Κυβερνητικοὶ λειτουργοί.

Πιστεύω ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὸ θέμα καὶ πιστεύω ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ ἐκφράσῃ τὰς ἀπόψεις της ἐπὶ τοῦ θέματος, διότι πρόκειται περὶ θέματος τὸ ὁποῖον θὰ δεσμεύσῃ τὴν Κυπριακὴν οἰκονομίαν σχεδὸν μονίμως πρὸς μίαν συγκεκριμένην κατεύθυνσιν καὶ αἱ ἐπιπτώσεις θὰ εἶναι σχεδὸν μόνιμοι ἐπὶ τῶν γενικῶν προοπτικῶν τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος.

Καὶ τὸ τρίτον θέμα, θὰ ἤθελα νὰ γνωρίζω ἐὰν ἡ προσεχὴς συνεδρία τῆς Βουλῆς θὰ εἶναι ἡ τελευταία ἐντὸς τοῦ Δεκεμβρίου, διότι ἐὰν θὰ εἶναι ἡ τελευταία θὰ ἤθελα ἁπλῶς νὰ ὑπενθυμίσω ὅτι ὑπάρχει ἀπόφασις τοῦ Σώματος ὅπως ἐπανεξετάσῃ τὸ θέμα τοῦ καθορισμοῦ ἡμερομηνίας διὰ τὰς δημοτικὰς καὶ κοινοτικὰς ἐκλογὰς ἐντὸς τοῦ Δεκεμβρίου, τοῦ καθορισμοῦ ἢ μὴ ἡμερομηνίας ἐντὸς τοῦ Δεκεμβρίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐπὶ τοῦ πρώτου θέματος ποὺ ἀνέφερεν ὁ ἔντιμος Βουλευτής, κ. Λυσσαρίδης, ἐπειδὴ κατὰ κάποιον τρόπον τοῦτο ἐμπίπτει εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ πιθανὸν νὰ θεωρηθῇ ὅτι ἐξ ὑπαιτιότητος ἐμοῦ ὡς Προέδρου καθυστέρησα ἢ ἀναβάλλω τὴν συζήτησιν τοῦ ἐγγραφέντος ὑπὸ τοῦ κ. Λυσσαρίδη θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὑπάρχουν δύο Νομοσχέδια.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ἀκριβῶς αὐτὸ θὰ ἔλεγα, κύριε Πρόεδρε. Εἶναι γνωστὸν ὅτι συνεδυάσθη τόσον ἡ πρότασις τοῦ κ. Λυσσαρίδη ὅσον καὶ ἡ πρότασις τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Παπαδοπούλου ὡς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ θέμα καὶ ἐξητάσθη κατ' ἀρχὴν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας, ἐν τέλει δὲ κατόπιν ἀποφάσεως καὶ τῶν δύο Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν Ἐργασίας καὶ Οἰκονομικῶν παρεπέμφθη καὶ συνεζητήθη τόσον μὲ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ὅσον καὶ μετὰ ἄλλων Ὑπουργῶν ὡς θέμα περιφερειακῆς ἀναπτύξεως τῆς περιοχῆς Ξεροῦ ἢ Σόλωι, ὡς ἄλλοι τὴν ἀποκαλοῦν, καὶ ἐν συνδυασμῷ μὲ τὸ μέλλον τῶν μεταλλευτικῶν ἑταιρειῶν.

Ἐκλήθησαν ἐπανειλημμένως τὰ διάφορα Ὑπουργεῖα, ἔγιναν συσκέψεις καὶ τελευταίως τὸ θέμα πάλιν ἀνελήφθη ὑπὸ τοῦ νέου Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, ὁ ὁποῖος, λόγῳ τῆς ἀπασχολήσεώς του εἰς τὴν μελέτην τῆς ἐντάξεώς μας ἢ μὴ εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα, ἀνέβαλεν ἐπὶ τρεῖς φορὰς τοὐλάχιστον μέχρι τώρα τὴν ἐξέτασιν τοῦ θέματος. Αὔριον δὲ ὑπάρχει

σύσκεψις ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας θὰ ἀναπτύξῃ τὰς ἀπόψεις τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ ὅλου θέματος.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης ἢ ὁποιοσδήποτε ἐκ τῶν ἐντίμων συναδέλφων δύναται καὶ αὖριον νὰ παρευρεθῇ διὰ νὰ ἐνημερωθῇ, ὁπότε καὶ αἱ δύο Ἐπιτροπαὶ θὰ ἀποφασίσουν ποῖον σύστημα ἢ ποίαν γραμμὴν θὰ ἀκολουθήσουν ὅσον ἀφορᾷ τὴν μελέτην, ἐπαναλαμβάνω, τῶν δύο κατατεθέντων Νομοσχεδίων τρόπον τινά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Φοβοῦμαι, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ὅτι ὑπάρχει παρεξήγησις.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι κατετέθησαν δύο προτάσεις Νόμου, τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Παπαδοπούλου καὶ ἡ ἰδική μου. Καὶ ἡ μὲν πρότασις τοῦ κ. Παπαδοπούλου εἶναι γεγονὸς ὅτι συνδέει τὸ θέμα μὲ περιφερειακὴν ἀνάπτυξιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οὐδόλως. Ὁ κ. Παπαδόπουλος εἰσηγήθη ἁπλῶς τρόπους ἀποζημιώσεως.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὄχι, ὁ κ. Παπαδόπουλος εἰσηγήθη τὴν δημιουργίαν ἑνὸς Ταμείου εἰς τὸ ὁποῖον θὰ συνεισέφεραν αἱ Μεταλλευτικαὶ Ἑταιρεῖαι καὶ τὸ Ταμεῖον αὐτὸ θὰ ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς περιοχῆς οὕτως ὥστε νὰ ἀπορροφηθῇ τὸ ἐργατικὸν δυναμικόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λυποῦμαι ἀλλὰ δὲν εἶναι ἡ πραγματικότης.

Β. ΛΥΣΣΑΔΙΡΗΣ :

Δέν.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἁπλῶς τὸ Νομοσχέδιον τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Παπαδοπούλου, ὅπως καὶ τὸ ἰδικόν σας, ἀναφέρεται εἰς τὸ θέμα τῶν ἀποζημιώσεων.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

..... (δὲν ἀκούεται) πρὸς τοὺς μεταλλωρύχους, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρὸς τοὺς μεταλλωρύχους. Ἡ εἰσήγησις ὅπως δημιουργηθῇ Ταμεῖον, ἦτο εἰσήγησις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ οὐχὶ Μέλους τῆς Βουλῆς.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐξ ὅσων ἐνθυμοῦμαι καὶ δὲν θέλω νὰ ἐπιμένω, εἰς μὲν τὴν εἰσήγησιν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου ρητῶς ἀπαγορεύεται ἡ κατ' εὐθεῖαν ἀποζημίωσις ἀπολυομένων, ἐνῶ ἡ ἰδική μου πρότασις Νόμου εἶναι ἀκριβῶς ἀντίθετος. Ἀνεξαρτήτως ὅμως τούτου, ἡ πρότασίς μου εἶναι σαφής. Πρόκειται περὶ καταβολῆς ἀποζημιώσεων εἰς ἀπολυθέντας μεταλλωρύχους.

Δὲν μπορῶ νὰ δῶ πῶς συνδέεται μὲ τὸν Ὑπουργὸν Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἢ μὲ οἱονδήποτε ἄλλον Ὑπουργόν. Καὶ δὲν νομίζω ὅτι θὰ πρέπει νὰ καθυστερήσῃ περαιτέρω διότι ὁ ἔντιμος κ. Ὑπουργὸς πρόκειται νὰ ἀναπτύξῃ τὰ σχέδια ἀναπτύξεως τῆς περιοχῆς, διότι οὐδόλως συνδέεται ἡ ἰδική μου τοὐλάχιστον πρότασις μὲ θέματα τῆς περιοχῆς.

Ἐπομένως ἐπιμένω ὅτι ἡ πρότασίς μου θὰ πρέπει νὰ συζητηθῇ, δὲν δύναται δὲ νὰ ἀπορριφθῇ οὔτε ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς οὔτε ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας χωρὶς νὰ τεθῇ ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Δημητρίου.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Παράτασις τῆς συζητήσεως, κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι δημιουργεῖ νέαν κατάστασιν, δηλαδὴ μετὰ τὸ Κεφάλαιον Δ νὰ συζητοῦμεν ξανὰ θέματα τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι ἐγγεγραμμένα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὁ ἔντιμος συνάδελφος εἶχε ζητήσει ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων μίαν κατατόπισιν. Τὴν εἶχε λάβει καὶ ταυτόχρονα εἶχε λάβει καὶ πρόσκλησιν νὰ παραστῇ αὔριον εἰς τὴν σύσκεψιν τῆς Ἐπιτροπῆς. Συνεπῶς δὲν βλέπω τὸν λόγον διατὶ νὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις πάνω εἰς αὐτὸ τὸ θέμα καὶ ἰδιαίτερα πάνω εἰς διαφορὰς Νομοσχεδίων....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὄχι, δὲν εἶχα πρόθεσιν νὰ δώσω τὸν λόγον εἰς οἱονδήποτε ἄλλον ἐπὶ τοῦ ἐγερθέντος θέματος.

Τὸ δεύτερον θέμα, τὸ ὁποῖον ἤγειρεν ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Λυσσαρίδης, ἦτο τὸ θέμα τῆς Ε.Ο.Κ.

Ἐξ ὅσων ἀντιλαμβάνομαι τὸ θέμα συνεζητήθη κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, οὐχὶ μίαν φοράν, ἀλλὰ τοὐλάχιστον ἐγὼ παρευρέθην ὁ ἴδιος εἰς δύο συσκέψεις αἱ ὁποῖαι ἔγιναν.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὅμως, ἐὰν ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς θεωρῇ ὅτι τὸ θέμα δέον νὰ συζητηθῇ εἰς τὴν Βουλήν, ἁπλῶς ἔχει νὰ εἰσηγηθῇ τὴν ἐγγραφὴν θέματος ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ὁπότε, ἐφ' ὅσον δὲν προκύπτει ἀπὸ Ἐρώτησιν καὶ Ἀπάντησιν, θὰ διεξαχθῇ ψηφοφορία καὶ ἐὰν ἡ πλειοψηφία ἐγκρίνῃ τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος τὸ θέμα θὰ ἐγγραφῇ.

Τὸ τρίτον θέμα ἦτο ἐὰν ἡ συνεδρίασις τῆς προσεχοῦς Πέμπτης θὰ εἶναι ἡ τελευταία συνεδρίασις. Δὲν δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι θὰ εἶναι ἡ τελευταία διότι ἀκριβῶς θὰ ἀνέφερα ὅτι ὑπάρχουν ἀρκετὰ Νομοσχέδια τὰ ὁποῖα ἐκκρεμοῦν καὶ τὰ ὁποῖα εἶναι ἀνάγκη ὅπως συζητηθοῦν πρὸ τοῦ τέλους τοῦ ἔτους διότι, ἐὰν ψηφισθοῦν μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους, θὰ ὑπάρξουν δυσκολίαι εἰς τὴν ἐφαρμογὴν των ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἀναφέρομαι κυρίως εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ ὁποῖα σχετίζονται μὲ θέματα ἀφορῶντα κοινωνικὰς ἀσφαλίσεις, τερματισμὸν ἀπασχολήσεως, ἐτησίας ἀδείας μετ' ἀπολαβῶν. Δι' αὐτὸ θὰ παρακαλέσω τὰς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς νὰ ἐπιταχύνουν τὸν ρυθμὸν τῆς ἐργασίας των.

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Σχετικῶς μὲ τὰ Νομοσχέδια περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως καὶ περὶ Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν δὲν ἔχει σημασίαν ἡ ἡμερομηνία ψη-

φίσεώς των. Παρ' ὅλα αὐτὰ ἡ Ἐπιτροπὴ τὰ ἔχει ἐξετάσει, ἀλλὰ λόγῳ ἰσχυρᾶς ἐπιφυλάξεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ θεσμοῦ τοῦ προβλεπομένου Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου ἢ πῶς ἄλλως θὰ ὀνομασθῇ, παρεπέμφθη τὸ θέμα εἰς τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα, ὁ ὁποῖος ἀπουσίαζεν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ὅπως γνωρίζετε, καὶ τώρα ἀνέλαβε τὴν μελέτην τοῦ Νομοσχεδίου καὶ θὰ ἐπανεξετασθῇ τὸ Νομοσχέδιον ἐξ ὑπαρχῆς.

Τὸ ἄλλο Νομοσχέδιον τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, παρὰ τὸν ὄγκον τοῦ Νομοσχεδίου κ.λ.π., ἡ Ἐπιτροπὴ διεκπεραίωσε τὸ ἔργον της ἁπλῶς καὶ μόνον διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Νομοσχεδίου ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ ἔτους. Ἄλλως πως οὐδόλως ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ ἐπέσπευδε τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου διότι εἶναι ἀπαράδεκτον βασικὰ Νομοσχέδια τόσης οὐσιώδους σημασίας νὰ ἀποστέλλωνται δεκαπέντε (15) ἡμέρας πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς των, νὰ μελετῶνται αἱ ὑπὸ τῶν ἀναλογιστῶν ἐνσωματωθεῖσαι πρόνοιαί των καὶ αἱ τόσαι ἄλλαι ἐπιπτώσεις ποὺ ἔχουν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ νομοτεχνικῆς πλευρᾶς, ποὺ ἀντιλαμβάνεσθε ὅτι εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνον σὲ 15 ἡμέρας νὰ παίρνῃ ἕνας μίαν δέσμευσιν ἢ ἡ Βουλὴ ἢ αὐτὴ ἡ Ἐπιτροπή. Θὰ παρεκάλουν τὸν κύριον Πρόεδρον ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ νὰ δηλώσῃ ὅτι αὐτὴ ἡ πολιτικὴ τῶν Ὑπουργείων νὰ στέλλουν τέτοια Νομοσχέδια τόσον καθυστερημένα καὶ νὰ ἔχουν τὴν ἀπαίτησιν νὰ ἐφαρμοσθοῦν σὲ τόσον σύντομον χρονικὸν διάστημα εἶναι ἀπαράδεκτος καὶ νὰ μὴν ἐπιρρίπτουν τὰς εὐθύνας ἐπὶ τῶν Ἐπιτροπῶν ἢ ἐπὶ τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς.

Παρόμοιον Νομοσχέδιον—παρ' ὅλον ὅτι δὲν εἶναι τῆς Ἐπιτροπῆς μου—εἶναι καὶ αὐτὸ τῆς Ἀρχῆς Λιμένων. Ἐξ ἴσου σοβαρόν, σοβαρώτατον, καὶ ἐπιζητοῦν τὴν ἐντὸς δεκαπενθημέρου ψήφισιν αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου, τὰς ἐπιπτώσεις τοῦ ὁποίου κανεὶς ἀκόμη μέχρι σήμερον ἔχει συλλάβει.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Λυποῦμαι νὰ παρατηρήσω καὶ πάλιν ὅτι τὸ Νομοσχέδιον περὶ Ἐλέγχου Ἐνοικίων (Ὑποστατικὰ Ἐργασίας) ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἐπὶ δύο ἔτη καὶ ἓξ μῆνας καὶ ἓξ ὅσων καλῶς γνωρίζω ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπή, ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, δὲν ἔχει εἰσέτι συνεδριάσει ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τούτου. Καὶ θὰ παρεκάλουν ὅπως ὁ ἔντιμος Πρόεδρος ζητήσῃ ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ καλέσῃ τὴν Ἐπιτροπὴν εἰς συνεδρίασιν διὰ νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ Νομοσχεδίου διότι εἶναι ἀπαράδεκτον νὰ καθυστερῇ ἐπὶ τόσον χρονικὸν διάστημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔδωσα καὶ πάλιν σήμερον ὁδηγίας εἰς τὸν Γραμματέα τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν, ὅπως καλέσῃ ἐντὸς τῆς ἑβδομάδος αὐτῆς ἡ ἀρχὰς τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος τὴν Ἐπιτροπὴν διὰ νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ θέματος.

Ἡ ἑπομένη συνεδρίασις τῆς Βουλῆς ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ.....

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θὰ ἤθελα, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, νὰ ὑποβάλω ὅπως τὸ θέμα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος τεθῇ πρὸς συζήτησιν ἐνώπιον τοῦ Σώματος. Τὴν πρό-

τασιν τὴν ὑποβάλλω ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὸν ἔντιμον κ. Χριστοφίδην καὶ παρακαλῶ ὅπως ζητηθῇ ἡ γνώμη τοῦ Σώματος κατὰ πόσον ἐγκρίνει ἢ ὄχι τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως.....

Ὁ κ. Μιχαλάκης Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Νὰ συζητήσωμεν διὰ κάτι τὸ ὁποῖον εἶναι θετικὸν καὶ ξεύρομεν. Ἀλλὰ δεδομένου ὅτι αἱ συζητήσεις αἱ ὁποῖαι γίνονται ἐκ μέρους τῆς Κυπριακῆς Ἀντιπροσωπείας μὲ τὰς Ἐπιτροπὰς τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς εἶναι τόσον ρευσταὶ καὶ καθημερινῶς ἀλλάζουν ἐπὶ ποίας βάσεως θὰ συζητήσωμεν ; Διότι εἶναι κάτι τὸ ὁποῖον σήμερον δὲν ξεύρομεν ἀκριβῶς τί εἶναι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν νομίζω ὅτι τοῦτο εἶναι ἀποχρῶν λόγος διὰ νὰ μὴ συζητηθῇ τὸ θέμα, διότι ὁ ἔντιμος εἰσηγητὴς τοῦ θέματος, ὁ ζητήσας νὰ ἐγγράψῃ τὸ θέμα, μπορεῖ π.χ. νὰ πάρῃ τὴν θέσιν ὅτι ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει πρέπει νὰ συνδεθῶμεν. Ἑπομένως πρωτίστως γνωρίζομεν ποίαν ἔννοιαν ἔχει τὸ θέμα τὸ ὁποῖον θὰ ἐγγράψῃ, ποίαν ἔκτασιν θὰ ἔχῃ τὸ θέμα. Δὲν μποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι δὲν δύναται νὰ διεξαχθῇ συζήτησις.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐπειδὴ δὲν θέλω νὰ προκαταλάβω τὸ Σῶμα ἐξ ἀπροόπτου, σκοπός μου εἶναι πράγματι ἡ συζήτησις δι' ὑποβοήθησιν τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας. Ἀπὸ τώρα δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι ὑπάρχουν δύο μορφαί, ὡς ὅλοι μας γνωρίζομεν, συνδέσεως, ἡ μορφὴ τῆς ἐμπορικῆς συνδέσεως δι' ἐμπορικῆς συμφωνίας καὶ κάποια ἄλλη μορφὴ συνδέσεως ὡς Associated Member. Ἑπομένως αὐτὸ ποὺ θὰ ἤθελα ἡ Βουλὴ νὰ συζητήσῃ θὰ ἦτο ποία θὰ ἦταν ἡ καλυτέρα μορφὴ συνδέσεως διὰ τὴν Κυπριακὴν Οἰκονομίαν, ἡ μορφὴ τοῦ Associated Member ἢ ἡ μορφὴ τῆς διμεροῦς ἐμπορικῆς συμφωνίας. Ἑπομένως, ἀνεξαρτήτως τῶν λεπτομερειῶν, πιστεύω ὅτι ὑπάρχει ἕνα κεντρικὸν θέμα, τὸ θέμα τῆς μορφῆς τῆς συνδέσεως καὶ εἶναι αὐτὸ τὸ θέμα τὸ ὁποῖον θὰ ἤθελα ἡ Βουλὴ νὰ ἐξετάσῃ καὶ εἰ δυνατὸν νὰ ἐπηρεάσῃ εἰς τὴν λῆψιν ἀποφάσεως ἐκ μέρους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας διότι, ὅπως εἶπα καὶ πρίν, φοβοῦμαι ὅτι αἱ ἐπιπτώσεις τῆς α ἢ τῆς β ἀποφάσεως θὰ εἶναι καλῶς ἢ κακῶς καταστροφικαὶ ἢ ἐποικοδομητικαὶ διὰ τὸ μέλλον τῆς Κύπρου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἑπομένως τὸ θέμα δύναται νὰ ἐγγραφῇ ὡς «Ὁ τρόπος συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος», οὐχὶ ἡ οὐσία τῶν διεξαγομένων διαπραγματεύσεων.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως.....

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἴσως δὲν θὰ ἦτο ἀκριβὴς «ὁ τρόπος συνδέσεως» διότι ἐμπορικὴ συμφωνία δὲν εἶναι σύνδεσις κατὰ τὴν γνώμην μου. «Αἱ σχέσεις Κύπρου—Ε.Ο.Κ.» ἴσως θὰ ἦτο καλύτερον θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

«Αἱ σχέσεις Κύπρου—Ε.Ο.Κ.» εἶναι πολὺ ἀόριστον τὸ θέμα. «Ὁ τρόπος συνδέσεως» εἴτε διὰ ἐμπορικῆς συμφωνίας, διμεροῦς συμβάσεως, εἴτε διὰ συνδέσεως.

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἕως ὅτου κάνωμεν τὴν συζήτησιν τὸ θέμα θὰ λήξῃ. Διότι ἐὰν πρόκειται νὰ συνδεθῶμεν κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον ἢ ὄχι πρόκειται νὰ γίνῃ πρὸ τοῦ τέλους τοῦ Δεκεμβρίου. Ἑπομένως ἡ συζήτησις θὰ εἶναι κατόπιν ἑορτῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ προσεχὴς Πέμπτη θὰ εἶναι πρὸ τοῦ τέλους τοῦ Δεκεμβρίου καὶ ἑπομένως πιθανὸν νὰ προλάβουν οἱ ἔντιμοι βουλευταὶ νὰ ἐκφράσουν τὰς ἀπόψεις των ἐπὶ τοῦ προαναφερθέντος θέματος, ἂν καὶ ἡ Κυβέρνησις εἶναι πλήρως ἐνήμερος, ὅτι ὡρισμένοι Βουλευταὶ ἤδη ἐξέφρασαν τὴν ἄποψιν ὅπως ἀκολουθηθῇ ἡ τακτικὴ τῆς ἐμπορικῆς συμφωνίας καὶ οὐχὶ ἡ τακτικὴ τῆς συνδέσεως. Τὸ θέμα αὐτὸ εἶναι γνωστὸν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὅτι ὡρισμένοι Βουλευταὶ ἢ ὡρισμέναι παρατάξεις ἢ κόμματα ἐξέφρασαν αὐτὴν τὴν ἄποψιν καὶ ἑπομένως δὲν θὰ ἀποτελῇ νέον στοιχεῖον διὰ τὴν Κυβέρνησιν.

(Τὸ θέμα τίθεται εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ.)

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως αὐτῆς.

(Ὥρα λήξεως 7.03 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης	Παπαδόπουλος Τάσος
Ζαμπᾶς Γεώργιος	Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Ζαχαριάδης Λέανδρος	Παρασκευαΐδης Φειδίας
Κληρίδης Ξάνθος	Ποσκώτης Σταῦρος
Κουρτελλάρης Χρῆστος	Ποταμίτης Γιάγκος
Κωνσταντίνου Ντῖνος	Σαββίδης Μιχαλάκης
Λυσσαρίδης Βάσος	Σαμψὼν Νῖκος
Μαλλιώτης Γεώργιος	Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Μαυρονικόλας Νῖκος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος	Φράγκος Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς	Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος	Χατζηκακοῦ Κώστας
Ξενόπουλος Ξενῆς	Χριστοδουλίδης Κώστας
Παπαδημητρίου Κυριάκος	Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Τὸ θέμα τῶν ἀποφοίτων Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν τῆς Ἑλλάδος—Ἐπέκτασις τοῦ Σχεδίου Μικτῆς Γεωργίας - Κτηνοτροφίας καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν Πάφου—Ἡ ἁλμύρινσις τοῦ ὕδατος τῶν γεωτρήσεων τῆς Πάνω καὶ Κάτω Ἀργάκας).

(2) Ἀνάγνωσις ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν περὶ ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου ὅπως ἀποσύρῃ τοὺς περὶ Ἀστυνομίας (Γενικοὺς) (Τροποποιητικοὺς) (Ἀρ. 2) Κανονισμοὺς καὶ διαγραφὴ τῶν ἐν λόγῳ Κανονισμῶν ἐκ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

(3) Ἀπόφασις τοῦ Προέδρου ὅπως ἡ Ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ περὶ Ἐπιτρόπου Διοικήσεως Νόμου τοῦ 1972 θεωρηθῇ ὡς ἀναγνωσθεῖσα.

(4) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ταμείου Βοηθείας Ζημιωθέντων (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1972, ἡ ἐπ' αὐτοῦ ἀγόρευσις τοῦ Βουλευτοῦ κ. Γ. Μαλλιώτη καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(5) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 20) τοῦ 1972, ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Β. Λυσσαρίδης, Κ. Χατζηκακοῦ, Ν. Μαυρονικόλας, Πρόεδρος) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(6) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 21) τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(7) Κήρυξις τοῦ Νομοσχεδίου τοῦ τιτλοφορουμένου «ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 22) τοῦ 1972» ὡς Νομοσχεδίου ἐπειγούσης φύσεως, αἱ ἐπ' αὐτοῦ Ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν, ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Φ. Παρασκευαΐδης, Π. Δημητρίου, Χ. Μιχαηλίδης, Μ. Σαββίδης) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(8) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

(9) Συνέχισις τῆς συζητήσεως (Γ. Ποταμίτης, Μ. Σαββίδης) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος ὑπὸ τοῦ Βουλευτοῦ κ. Χρ. Χριστοφίδη θέματος «Αἱ ἀπολαβαὶ καὶ αἱ συνθῆκαι ἐργασίας τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος».

(10) Ἀγορεύσεις (Ε. Παπαϊωάννου, Β. Λυσσαρίδης) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος τῇ εἰσηγήσει τοῦ Βουλευτοῦ κ. Ε. Παπαϊωάννου θέματος «Ἡ αὔξησις τῶν τηλεφωνικῶν τελῶν ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου».

(11) Ἐγγραφὴ εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ τῆς ἡμερησίας διατάξεως τοῦ θέματος «Ὁ τρόπος συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος». (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τῶν Βουλευτῶν κ.κ. Β. Λυσσαρίδη καὶ Χρ. Χριστοφίδη).

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 21ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1972

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.46 μ.μ.)

(Ἀρ. 14)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Α εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 13ην Σεπτεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Νίκου Κόσιη καὶ ληφθεῖσα τὴν 14ην Σεπτεμβρίου 1972.

«Παρακαλῶ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα πῶς ἀντιμετωπίζει τὸ θέμα τῆς ἀρνήσεως ὑπὸ τῆς Ὑπάτης Ἀρμοστείας τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου νὰ παραχωρήσῃ «βίζας» σὲ ἀποφοίτους γυμνασίων οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἐγγραφῆ εἰς Ἀγγλικὰ κολλέγια, μὲ τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι δὲν κατέχουν καλὰ τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 15ην Δεκεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 14ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Νίκου Κόσιη.

«Ἐπὶ τοῦ θέματος παραχωρήσεως θεωρήσεων εἰς ἀποφοίτους Γυμνασίων διὰ σπουδὰς εἰς Κολλέγια ἐν τῷ Ἡνωμένῳ Βασιλείῳ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν—

(α) προέβη εἰς σχετικὴν διερεύνησιν καὶ τὰ ἀναγκαῖα διαβήματα·

(β) διεπίστωσεν ὅτι ἡ ἐμφανισθεῖσα κατὰ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον σχετικὴ δυσχέρεια προέκυψε βασικῶς ἐκ περιπτώσεων ὑποψηφίων δι' Ἀγγλικὰ Κολλέγια μὴ γνωριζόντων ἐπαρκῶς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν· καὶ

(γ) ὑπὸ τῆς ἐν Λευκωσίᾳ Βρεττανικῆς Ὑπάτης Ἁρμοστείας παρεσχέθη ἡ διαβεβαίωσις, ὅτι—

(i) ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους θὰ ληφθοῦν μέτρα βάσει τῶν ὁποίων νὰ διασφαλίζηται ἡ ἐπακριβὴς ἐκτίμησις τῆς εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν ἐπαρκείας ἢ μὴ τῶν ὑποψηφίων φοιτητῶν·

(ii) δι' ὑποψηφίους φοιτητὰς μὴ κατέχοντας ἐπαρκῶς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ διευθετηθῇ ὥστε νὰ τυγχάνουν θεωρήσεως δι' ἐγγραφὴν εἰς εἰδικὰς ἐν τῷ Ἡνωμένῳ Βασιλείῳ σχολὰς πρὸς ἐκμάθησιν τῆς Ἀγγλικῆς· καὶ

(iii) ὑπάρχει πρόθεσις δι' ἐπανεξέτασιν, ἐν συνεργασίᾳ μεθ' ἁρμοδίου λειτουργοῦ τοῦ Ὑπουργείου, περιπτώσεων ἀπορριφθεισῶν ἐν τῷ παρελθόντι αἰτήσεων διὰ παραχώρησιν θεωρήσεως εἰς ὑποψηφίους φοιτητάς, διὰ λόγους γλωσσικῆς ἀνεπαρκείας».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28ην Σεπτεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἀνδρέα Νεοκλέους καὶ ληφθεῖσα τὴν 28ην Σεπτεμβρίου 1972.

«Ἡ διάνοιξις, ἡ εὐθυγράμμισις, ἡ διαπλάτυνσις καὶ ἡ ἀσφαλτόστρωσις τῆς ὁδικῆς ἀρτηρίας Ποταμοῦ Γερμασόγειας—Γερμασόγειας—Ἀκρούντας—Διερώνας—Ἀρακαπᾶς—Συκόπετρας καὶ Παλαιχωρίου εἶναι ἔργον ἐπιτακτικὸν καὶ χρησιμώτατον διὰ τοὺς ἀκολούθους λόγους :

(α) Ἡ ὁδικὴ αὕτη ἀρτηρία θὰ συμβάλῃ τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν μιᾶς παρημελημένης περιοχῆς τῆς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ.

(β) Λόγῳ τῆς διαδρομῆς της (Φράκτης τῆς Γερμασόγειας, δάσος τοῦ Κακομάλι, κ.λ.π.) θὰ ἀποτελέσῃ ζωτικὴν τουριστικὴν ἀρτηρίαν.

(γ) Θὰ συνδέσῃ τὰς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ καὶ Λευκωσίας καὶ θὰ σμικρύνῃ σημαντικὰ τὴν ἀπόστασιν μεταξὺ τῆς περιοχῆς αὐτῆς καὶ τῶν πόλεων Λευκωσίας καὶ Λεμεσοῦ.

(δ) Ἡ δαπάνη διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου τούτου θὰ εἶναι ἐλαχίστη ἐν συγκρίσει μὲ τὴν μεγάλην ὠφέλειαν ἡ ὁποία θὰ προκύψῃ ἐκ τῆς κατασκευῆς της.

Ἐν ὄψει τῶν ἀνωτέρω ἐρωτῶ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον ἵνα πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων καὶ δι' αὐτῆς τοὺς κατοίκους τῶν κοινοτήτων τῆς περιοχῆς :

(α) Ἐὰν ἔχῃ μελετήσει τὴν διάνοιξιν, εὐθυγράμμισιν, διαπλάτυνσιν καὶ ἀσφαλτόστρωσιν τῆς ὁδικῆς ἀρτηρίας Ποταμοῦ Γερμασόγειας—Γερμασόγειας—Ἀκρούντας—Διερώνας—Ἀρακαπᾶς—Συκόπετρας καὶ Παλαιχωρίου.

(β) Ἐὰν ναί, πότε προτίθεται νὰ εἰσηγηθῇ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου τούτου ;

(γ) Ἐὰν ὄχι, διατί ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 19ην Δεκεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 28ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἀνδρέα Νεοκλέους.

«Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ διάνοιξις, εὐθυγράμμισις, διαπλάτυνσις καὶ ἀσφάλτωσις τῆς ὁδοῦ Ποταμοῦ Γερμασόγειας—Ἀκρούντας—Διερώνας—Συκόπετρας—Παλαιχωρίου, μήκους 22 μιλίων, θὰ συμβάλῃ σημαντικῶς εἰς τὴν εὐκολωτέραν σύν-

δεσιν μεταξὺ τῶν ἐπηρεαζομένων χωρίων μὲ εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα εἰς τὸν οἰκονομικὸν καὶ κοινωνικὸν τομέα. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἐν λόγῳ ἔργου ἀπαιτεῖ δαπάνην £240.000 περίπου, ἐξετάζεται δὲ ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ Γ' Πενταετοῦς Προγράμματος Ἀναπτύξεως. Ὁ χρόνος τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου θὰ ἐξαρτηθῇ ἐκ τοῦ βαθμοῦ προτεραιότητος τὸν ὁποῖον τοῦτο κέκτηται συγκρινόμενον πρὸς ἄλλα συναφῆ ἔργα καὶ ἀναλόγως τῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων τοῦ Κράτους».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 9ην Νοεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Ἀντωνάκη Σωτηριάδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 10ην Νοεμβρίου 1972.

«Βραβεῖα στοὺς προοδευτικοὺς ἀγρότες :

Ἡ ἐπιβράβευσις κάθε ἐπιδειχθείσης ἱκανότητος ἢ κάθε ἐπίδοσης σ' ὁποιονδήποτε τομέα τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος ἀποτελεῖ ὄχι μόνον δικαιολογημένην ἀναγνώρισιν αὐτῆς ἀλλὰ συνάμα κίνητρον καὶ πρόκλησιν γιὰ εὐγενικὴν ἁμίλλαν μεταξὺ ὁμοτέχνων, κ.λ.π.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον—Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων—νὰ μᾶς πληροφορήσῃ κατὰ πόσον ὑπάρχουν τέτοια βραβεῖα ἢ ἔπαθλα γιὰ τοὺς προοδευτικοὺς γεωργούς, κτηνοτρόφους ἢ δενδροκόμους, δηλαδὴ γιὰ ἀνθρώπους ποὺ προσφέρουν ὑπηρεσίες στὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας καὶ τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 9ην Δεκεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 10ην Νοεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Ἀντωνάκη Σωτηριάδη.

«Τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων παρέχει βραβεῖα καὶ ἔπαθλα εἰς γεωργοκτηνοτρόφους ἐπιδεικνύοντας ἐξαιρετικὴν ἐπίδοσιν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἐνδεδειγμένων βελτιωμένων μεθόδων εἰς τας γεωργοκτηνοτροφικὰς των ἐκμεταλλεύσεις.

Ἡ ἐπιβράβευσις αὕτη δίδεται ὑπὸ μορφὴν χρηματικῶν χορηγημάτων ἢ εἰδῶν γεωργικῆς ἢ κτηνοτροφικῆς χρήσεως.

Πλὴν τῶν χορηγημάτων αὐτῶν διδομένων εἰς διακρινομένους γεωργοκτηνοτρόφους, τεχνικὴ καὶ οἰκονομικὴ βοήθεια παρέχεται ὑπὸ μορφὴν ἐπιχορηγήσεως ἢ δανειοδοτήσεως ἢ καὶ ἀμφοτέρων εἰς πάντα γεωργοκτηνοτρόφον συμμετέχοντα τῶν Σχεδίων Γεωργοκτηνοτροφικῆς Ἀναπτύξεως».

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία.

Τὸ πρῶτον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «Ὁ περὶ Ἐπιτρόπου Διοικήσεως Νόμος τοῦ 1972».

Ἡ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς κατετέθη ἐνώπιον τοῦ Σώματος κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίαν τοῦ Σώματος καὶ ἐθεωρήθη ὡς ἀναγνωσθεῖσα.

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Παναγιώτης Δημητρίου, ἀκολούθως ὁ κ. Παρασκευαΐδης καὶ ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. Ἀνδρέας Νεοκλέους.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Εἶμαι ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι παρὰ τὰς τροποποιήσεις αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἐπενεχθῆ εἰς τὸ κατατεθὲν Νομοσχέδιον περὶ Ἐπιτρόπου Διοικήσεως, ἐξακολουθῶ νὰ διατηρῶ τὰς ἐπιφυλάξεις μου ὡς πρὸς τὴν σκοπιμότητα καὶ χρησιμότητα τοῦ θεσμοῦ.

Ὁ θεσμὸς οὗτος, ὡς ἀναφέρει καὶ εἰς τὸ ἀναλυτικὸν σημείωμά του ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεύς, εἰσήχθη τὸ πρῶτον εἰς τὰς Σκανδιναυϊκὰς χώρας καὶ ἀκολούθως ἐπεξετάθη εἰς διαφόρους ἄλλας χώρας καὶ ἐδοκιμάσθη, καὶ εἰς ἄλλας μὲν διετηρήθη, εἰς ἄλλας δὲ κατηργήθη λόγῳ τοῦ ὅτι ἀπεδείχθη ἄσκοπος καὶ ἄχρηστος.

Τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι ἡ χρησιμότης ἢ σκοπιμότης τοῦ θεσμοῦ τούτου ἐξαρτᾶται ἀπολύτως ἀπὸ τὰς συνθήκας τὰς συνταγματικὰς καὶ πολιτειακὰς αἱ ὁποῖαι ἐπικρατοῦν εἰς ἕνα τόπον.

Ἔχω τὴν γνώμην, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, ὅτι τὸ ἄρθρον 146 τοῦ Συντάγματος, βάσει τοῦ ὁποίου συνεστήθη καὶ λειτουργεῖ καὶ καθορίζονται δυνάμει τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ αἱ ἐξουσίαι τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου διὰ νὰ ἐπιλαμβάνεται ὑποθέσεων ἀναφερομένων εἰς διοικητικὰς πράξεις καὶ ἀποφάσεις διοικητικῶν ὀργάνων, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς προνοίας τοῦ Νόμου 33 τοῦ 1967 περὶ Δημοσίας Ὑπηρεσίας, ἐλάχιστα περιθώρια ἀφήνουν δι' ἄσκησιν καθηκόντων ἀπὸ μέρους Ἐπιτρόπου Διοικήσεως.

Βεβαίως εἰς τὰς Σκανδιναυϊκὰς χώρας διαφέρουν αἱ συνταγματικαὶ πρόνοιαι καὶ δὲν ὑπάρχουν οἱ θεσμοὶ οἱ ὁποῖοι ἀνεφέρθησαν προηγουμένως, δηλαδὴ τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου ἢ τοῦ Conseil d' Etat ὅπως τὸ λέγουν εἰς τὴν Γαλλίαν.

Ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς εἰς τὸ ἀναλυτικὸν σημείωμά του ἐκφράζει καὶ ἐκεῖνος ἀρκετὰς ἐπιφυλάξεις ὡς πρὸς τὴν υἱοθέτησιν τοῦ θεσμοῦ τοῦ Ombudsman, ὁ ὁποῖος εἶναι, ἂς εἴπω, μία παραλλαγὴ ἢ μᾶλλον ὁ Ἐπίτροπος Διοικήσεως τὸν ὁποῖον ἡμεῖς ὡς Βουλὴ διὰ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ Νομοσχεδίου θὰ διορίσωμεν, εἶναι μία παραλλαγὴ τοῦ διεθνῶς λεγομένου Ombudsman. Εἰς τὰς Σκανδιναυϊκὰς χώρας εἶναι ποὺ κατ' ἀρχὴν ὁ θεσμὸς τοῦ Ombudsman ἔχει υἱοθετηθῆ καὶ ἐκεῖ δὲν ὑπάρχει ἡ Ὑπουργικὴ εὐθύνη οὔτε ὑπάρχουν τὰ Δικαστήρια τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν εἰς τὴν Κύπρον οὔτε καὶ ὁ θεσμὸς τῆς Ἐπιτροπῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας ὑπὸ τὴν πειθαρχικήν της ἰδιότητα.

Ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει, ἐπειδὴ πιστεύω ὅτι ὑπάρχει ἡ πιθανότης νὰ ἀξιοποιηθῆ ὁ θεσμὸς ἐὰν τὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον θὰ διορισθῆ εἶναι κατάλληλον καὶ πρόσωπον τὸ ὁποῖον θὰ ἔχῃ συλλάβει τὰς εὐθύνας του καὶ τὰ καθήκοντα τὰ ὁποῖα καλεῖται νὰ ἀσκήσῃ διὰ τοῦ διορισμοῦ του εἰς τὴν θέσιν Ἐπιτρόπου Διοικήσεως, ἐπειδή, ἐπαναλαμβάνω, ὑπάρχει αὐτὴ ἡ περίπτωσις νὰ φανῇ ἐν τέλει χρήσιμος ἔστω καὶ ὑπὸ τὰς ἀρχικάς μου ἐπιφυλάξεις, προτίθεμαι νὰ ψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον εἰς Νόμον.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φειδίας Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Καίτοι δὲν εἶμαι ἀπολύτως βέβαιος διὰ τὰς ἀγαθὰς διαθέσεις τῆς Κυβερνήσεως τῆς ἀγούσης εἰς τὴν Βουλὴν αὐτὴν τὸ Νομοσχέδιον αὐτό, δὲν εἶμαι λέγω ἀπολύτως βέβαιος διὰ τὰς προθέσεις τοῦ ἐὰν καὶ κατὰ πόσον δὲν εἰσάγεται τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ διὰ νὰ διορισθῆ εἰς ἀνωτάτην θέσιν

ἕτερός τις ἐκ τῶν τέως Ὑπουργῶν τοῦ Κράτους, παρ' ὅλα αὐτά, κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἐξετάσω τὸ θέμα αὐτὸ καὶ νὰ ἴδω κατὰ πόσον ἔστω καὶ σκιωδῶς ὑπάρχει ἡ ἐλπὶς νὰ ρυθμίσῃ τι ἐκ τῶν κακῶς κειμένων εἰς τὴν πολιτείαν αὐτήν.

Δράττομαι τῆς εὐκαιρίας, κύριε Πρόεδρε, νὰ ἐκφράσω μίαν δυσαρέσκειαν διὰ τὴν κακὴν ποιότητα τῶν προσφερομένων ὑπηρεσιῶν πρὸς τὸν λαὸν ἐκ μέρους τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Κράτους αὐτοῦ τῶν ἀναγομένων εἰς σχεδὸν ἅπαντα τὰ Ὑπουργεῖα. Ἡ ποιότης τῶν παρεχομένων ὑπηρεσιῶν, τολμῶ νὰ εἴπω, κύριε Πρόεδρε, δὲν εἶναι ἱκανοποιητικὴ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ λαοῦ, καὶ τολμῶ νὰ εἴπω ὅτι εἰς ὅλους ἡμᾶς καθημερινῶς ὑπάρχουν περιπτώσεις ὀφθαλμοφανεῖς καὶ κτυπηταὶ κατὰ τὰς ὁποίας ὁ λαὸς καὶ ἀδικεῖται πλειστάκις καὶ αἱ παρεχόμεναι, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὑπηρεσίαι ταλαιπωροῦν τὸν λαὸν αὐτὸν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν καὶ δὲν τὸν ἐξυπηρετοῦν ὡς ὤφειλον. Καὶ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ κάμω μίαν σύγκρισιν μὲ τὴν κακῇ τῇ μνήμῃ ἀπελθοῦσαν Ἀποικιοκρατίαν καὶ νομίζω ὅτι ἡ σύγκρισις ποὺ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ κάμω, κύριε Πρόεδρε, δὲν εἶναι ὑπὲρ τῆς διακυβερνήσεως τοῦ Κράτους αὐτοῦ κατὰ τὴν δωδεκαετίαν τὴν παρελθοῦσαν.

Τολμῶ νὰ εἴπω ὅτι ἴσως - ἴσως ἡ ποιότης τῶν παρεχομένων ὑπηρεσιῶν πρὸς τὸν πολίτην τῆς Δημοκρατίας αὐτῆς ἦταν εἰς καλύτερον ἐπίπεδον ἐπὶ τῆς Ἀποικιοκρατίας παρὰ σήμερον.

Ἔχω νὰ κάμω μίαν διευκρίνισιν, τὴν ἑξῆς : Πιστεύω ὅτι ἡ κακὴ ποιότης τῶν προσφερομένων ὑπηρεσιῶν ἀπὸ τὸ Κράτος καὶ τὰς ὑπηρεσίας του, δηλαδὴ τὰ Ὑπουργεῖα του, δὲν ὀφείλεται τόσον εἰς ὀλιγωρίαν τῶν ὑπαλλήλων, οἱ ὁποῖοι ὑπηρετοῦν τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸν λαόν, ὅσον εἰς ὀλιγωρίαν τῶν προϊσταμένων ἀρχῶν καὶ δὴ ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τοὺς Ὑπουργούς. Νομίζω ὅτι οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Κράτους αὐτοῦ ὅσον ἀγαθὴν διάθεσιν καὶ ἐὰν ἔχουν νὰ προσφέρουν καλὰς ὑπηρεσίας πρὸς τὸν λαόν, ὅταν οἱ ὑπάλληλοι αὐτοὶ δὲν ἔχουν τὴν πρέπουσαν καθοδήγησιν καὶ τὸν κατάλληλον ἔλεγχον, νομίζω πάντοτε θὰ χωλαίνῃ ἡ ποιότης τῶν παρεχομένων ὑπηρεσιῶν.

Ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ὁ θεσμὸς τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου, ἐὰν δὲν πρόκειται ἁπλῶς νὰ πληρώσῃ μίαν ἀνωτάτην θέσιν, ὅπως ἀνέφερα καὶ προηγουμένως, δι' ἑνὸς τῶν ἀπελθόντων Ὑπουργῶν, καὶ ἐὰν δὲν εἶναι ἁπλῶς ὁ σκοπὸς αὐτός, ἀλλὰ θὰ ἐξυπηρετήσῃ καὶ ἀγαθόν τινα σκοπόν, λέγω ὅτι ἐὰν πράγματι ὑπάρχῃ καὶ αὐτὴ ἡ μικρὰ ἐλπίς, τότε πράγματι καὶ ἐγὼ καταλήγω εἰς τὴν ἰδέαν νὰ ψηφίσω ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ὁ διορισθησόμενος Ἐπίτροπος θὰ θελήσῃ νὰ ἐγκύψῃ κάπως δραστηρίως καὶ θὰ διορθώσῃ τοὐλάχιστον μέρος τῶν κακῶς κειμένων.

Καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα αὐτήν, ὅτι πράγματι θὰ βελτιωθῇ ἡ ποιότης τῶν παρεχομένων ὑπηρεσιῶν ἀπὸ τὰ Ὑπουργεῖα εἰς τὸν λαόν, ψηφίζω ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ἀνδρέας Νεοκλέους.

Α. ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἤμουν ἐκ τῶν πρώτων οἱ ὁποῖοι εἶχον σοβαρὰς ἐνστάσεις εἰς τὴν εἰσαγωγὴν καὶ καθιέρωσιν τοῦ θεσμοῦ τοῦ Ἐπιτρόπου Διοικήσεως ὡς οὗτος προεβλέπετο εἰς τὸ ἀρχικῶς κατατεθὲν ἐνώπιον τοῦ Σώματος Νομοσχέδιον καὶ ὁ λόγος εἶναι διότι ὁ θεσμὸς τοῦ Ἐπιτρόπου Διοικήσεως ὑπὸ τὴν ἀρχικήν του μορφὴν ὄχι μόνον θὰ ἦτο τελείως περιττὸς καὶ ἄχρηστος, ἀλλὰ θὰ ἐπέφερε καὶ σωρείαν παρεξηγήσεων καὶ συγχύσεων εἰς τὸ κρατοῦν νομικὸν καὶ διοικητικόν μας σύστημα. Τὸ ἀρχικῶς ὅμως κατατεθὲν Νομοσχέ-

διον ὑπέστη ἀργότερον διαφόρους ριζικὰς τροποποιήσεις καὶ ἀναφέρομαι κυρίως εἰς τὰς τροποποιήσεις ἐκείνας αἱ ὁποῖαι τονίζουν, ὑλοποιοῦν καὶ κατοχυρώνουν τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Βουλῆς καὶ τῶν Βουλευτῶν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν καὶ τήρησιν τῆς ἀρχῆς τῆς χρηστῆς διοικήσεως ἐκ τῶν ὁποίων τροποποιήσεων εὐλόγως ἀναμένεται ὅτι ὁ θεσμὸς τοῦ Ἐπιτρόπου Διοικήσεως δυνατὸν νὰ ἀποβῇ χρήσιμος εἰς τὸ σύστημα καὶ εἰς τὸν τόπον μας.

Διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς θὰ ἄρω τὰς ἐνστάσεις μου καὶ θὰ ψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον. Θὰ ἐξακολουθήσω ὅμως νὰ ἔχω τὰς ἐπιφυλάξεις μου ἐπὶ τῆς καθαρῶς νομικῆς πλευρᾶς τοῦ θέματος καὶ συγκεκριμένως ἐπὶ τοῦ κατὰ πόσον εἶναι νομικῶς δυνατόν, συμφώνως τῆς ὑφισταμένης συνταγματικῆς διαρθρώσεώς μας καὶ κυρίως τοῦ θεσμοῦ τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαστηρίου καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας, νὰ καθιερωθῇ καὶ νὰ λειτουργήσῃ ἐν Κύπρῳ ὁ θεσμὸς τοῦ Ἐπιτρόπου Διοικήσεως ἔστω καὶ ὑπὸ τὴν παροῦσαν του μορφήν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὑπάρχει πάντοτε ἀνάγκη ἐλέγχου ὅλων τῶν διοικητικῶν πράξεων καὶ ὅλων τῶν ἀτασθαλιῶν αἱ ὁποῖαι συμβαίνουν εἰς ἕνα Κράτος καὶ οἱαδήποτε προσπάθεια θεραπείας αὐτῶν τῶν καταστάσεων εἶναι φυσικὸν νὰ τυγχάνῃ τῆς ἐγκρίσεως ὅλων.

Ἐν τούτοις ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι αἱ προτάσεις τῆς Κυβερνήσεως δὲν πρόκειται νὰ θεραπεύσουν τὰ κακῶς κείμενα εἰς τὴν Ὑπηρεσίαν. Δὲν ἔχω ἀμφιβολίαν διὰ τὰς προθέσεις τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ νὰ ὑποβάλῃ πρὸς ἔγκρισιν τὸ Νομοσχέδιον. Ἀλλὰ πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ὑπὸ τὰς δεδομένας συνθήκας τὰς Κυπριακάς, ὁ θεσμὸς αὐτὸς δὲν θὰ ἐξυπηρετήσῃ τοὺς σκοποὺς τοὺς ὁποίους τάσσεται νὰ ἐξυπηρετήσῃ. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι καὶ ἄλλοι συνάδελφοι, οἱ ὁποῖοι ἦσαν μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, εἶχον ἐπιφυλάξεις. Δὲν γνωρίζω τὶ συνέβη ὥστε αὐταὶ αἱ ἐπιφυλάξεις νὰ ἀρθοῦν. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἐγένοντο τροποποιήσεις εἰς τὸ Νομοσχέδιον, ἀλλ' ἀντιλαμβάνομαι ὅτι αἱ ἐπιφυλάξεις διετηρήθησαν καὶ μετὰ τὰς τροποποιήσεις διότι περιελήφθησαν εἰς τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον σημαίνει ὅτι καὶ μετὰ τὰς τροποποιήσεις, τοὐλάχιστον μερικοὶ τῶν συναδέλφων οἱ ὁποῖοι ἀναφέρονται ὀνομαστικῶς εἰς τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς διετήρουν τὰς ἐπιφυλάξεις.

Δὲν ἤκουσα τίποτε τὸ ὁποῖον νὰ ἔχῃ μεσολαβήσει τοὐλάχιστον ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς ἐκδόσεως τοῦ συμπεράσματος τῆς Ἐπιτροπῆς μέχρι σήμερον τὸ ὁποῖον νὰ δικαιολογῇ τὴν ἀλλαγὴν σκέψεως. Βεβαίως εἶναι δικαίωμα ἑκάστου νὰ ἀναθεωρῇ τὰς ἀπόψεις του. Ἀλλὰ ἐπειδὴ πρόκειται νὰ στηριχθῶ ἀκριβῶς ἐπὶ τῶν ἐπιφυλάξεων τὰς ὁποίας ἐξέφρασαν οἱ ἴδιοι αὐτοὶ συνάδελφοι δι' αὐτὸ ἀνεφέρθην εἰς αὐτὸ τὸ συγκεκριμένον θέμα. Θὰ ὑπάρξῃ σύγκρουσις ἐξουσιῶν ὑπὸ οἱασδήποτε προϋποθέσεις παρὰ τὰς βελτιώσεις αἱ ὁποῖαι πράγματι ἐπηνέχθησαν εἰς τὸ Νομοσχέδιον. Μία καλὴ ἀνάγνωσις θὰ δείξῃ ὅτι εἰς οἱανδήποτε περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ Ἐπιτροπὴ Δημοσίας Ὑπηρεσίας π.χ. ἢ ἐν Δικαστήριον ἀσχολεῖται μὲ αὐτὸ τὸ θέμα οὐδὲν δικαίωμα ἔχει ὁ Ἐπίτροπος νὰ ἀσχοληθῇ. Θὰ ὑπάρξῃ ὑπὸ οἱασδήποτε προϋποθέσεις διχασμὸς ἐξουσίας. Ἐὰν πράγματι ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ μία πλήρης ἀναθεώρησις, ἐὰν ἦτο δυνατὴ—λόγῳ τῶν συνταγματικῶν δυσκολιῶν ἴσως νὰ μὴν εἶναι δυνατὴ—ἀλλὰ ἐὰν ἦτο δυνατὴ κατὰ παραγνώρισιν τοῦ Συντάγματος, τὸ ὁποῖον καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις παρεγνωρίσθη, καὶ δὲν θὰ εἶχα ἔνστασιν νὰ παραγνωρισθῇ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν, νὰ γίνῃ μία ὁμοιόμορφος ἀρχὴ ἡ ὁποία θὰ ἠδύνατο πράγματι νὰ ἐξετάζῃ, ἀκριβῶς ὅπως συμβαίνει καὶ ὅπως ἐλέχθη πρὶν εἰς τὰς Σκανδιναυϊκὰς χώρας τοιαύτας καταστάσεις τότε θὰ ἤμην ὑπὲρ τοῦ θεσμοῦ.

Ὑπὸ αὐτὰς τὰς προϋποθέσεις πιστεύω ὅτι ὁ θεσμὸς δὲν πρόκειται νὰ ἐξυπηρετήσῃ εἰς τίποτε, ὅτι θὰ προσθέσῃ ἀκόμη μίαν γραφειοκρατικὴν κατάστασιν εἰς τὸν ἤδη ἐπιβαρημένον γραφειοκρατικὸν μηχανισμὸν τῆς Κυβερνήσεως, θὰ δημιουργήσῃ ψευδεῖς ἐντυπώσεις ὅτι εἶναι δυνατὸν κακὰ νὰ διορθωθοῦν, ἐνῶ ἐν τῇ οὐσίᾳ τίποτε τὸ καινούργιο δὲν θὰ προστεθῇ εἰς τὴν ὅλην κατάστασιν.

Ὑπὸ αὐτὰς τὰς προϋποθέσεις δὲν νομίζω ὅτι δικαιολογεῖται νὰ χωρήσῃ κανεὶς εἰς τὴν θέσπισιν αὐτοῦ τοῦ θεσμοῦ. Ὑπάρχει πάντοτε ὁ κίνδυνος νὰ λεχθῇ ὅτι εἶναι δυνατὸν πράγματι ὁ Ἐπίτροπος, εἰς μερικὰς τοὐλάχιστον περιπτώσεις, νὰ προσφέρῃ κάποιαν ὑπηρεσίαν. Πιστεύω ὅτι ὑπῆρχαν ἄλλοι μηχανισμοὶ ὀλιγώτερον πολυδάπανοι οἱ ὁποῖοι θὰ μποροῦσαν αὐτὴν τὴν ὑπηρεσίαν τὴν ὁποίαν δὲν μποροῦν νὰ προσφέρουν οὔτε ἡ Ἐπιτροπὴ Δημοσίας Ὑπηρεσίας οὔτε τὰ Δικαστήρια οὔτε ὁ μηχανισμὸς τῶν Ὑπουργείων, ὁ ὁποῖος ἀσχολεῖται μὲ αὐτὰ τὰ θέματα, νὰ τὴν προσφέρουν πλέον ἀνεξάρτητα πρόσωπα τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύναντο, εἰς συγκεκριμένας περιπτώσεις, ὅπως γίνεται εἰς ἄλλα Κοινοβουλευτικὰ καθεστῶτα, νὰ καλοῦνται νὰ ἐξετάσουν εἰδικὰ θέματα.

Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶμαι ἱκανοποιημένος ὅτι αἱ ὑπηρεσίαι τὰς ὁποίας θὰ προσφέρῃ αὐτὸ τὸ Σῶμα θὰ εἶναι ἀξιόλογοι διὰ τὸν Κυπριακὸν πληθυσμόν, ἀλλὰ ἐπειδὴ ταυτοχρόνως πιστεύω ὅτι δὲν πρέπει νὰ φανῇ ὅτι ἀντιτίθεμαι εἰς οἱονδήποτε περαιτέρω ἔλεγχον τῶν διοικητικῶν πράξεων τοῦ Κράτους ἢ ἀτασθαλιῶν αἱ ὁποῖαι εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχουν, θὰ ἀπόσχω τῆς ψηφοφορίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Πρὸ δύο περίπου ἐτῶν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία διὰ τοῦ στόματος τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἐξήγγειλεν εἰς εἰδικὴν σύσκεψιν τῶν διαφόρων Τμηματαρχῶν τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων ὡς καὶ τῇ παρουσίᾳ τῶν Κοινοβουλευτικῶν ἐκπροσώπων τῶν διαφόρων κομμάτων εἰς τὴν Βουλὴν τὴν πρόθεσίν της νὰ δημιουργήσῃ εἰδικὴν θέσιν Ἐπιτρόπου Διοικήσεως καὶ χάρις ἀκριβῶς εἰς αὐτὴν τὴν ἐξαγγελίαν κατετέθη καὶ εὑρίσκεται ἐνώπιόν μας τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον.

Ἐνθυμοῦμαι καλῶς ὅτι ὑφ' ὅλων τῶν κομμάτων καὶ παρατάξεων ἀλλὰ καὶ ὑφ' ὁλοκλήρου τοῦ Κυπριακοῦ τύπου ἐχαιρετίσθη τότε ἡ ἐξαγγελία τῆς δημιουργίας τοῦ θεσμοῦ αὐτοῦ διότι εἶναι ἀληθὲς ὅτι λόγῳ τῆς ἀλματώδους ἀναπτύξεως ποὺ ἔχει δημιουργηθῇ εἰς τὸν τόπον μας κατὰ τὰ τελευταῖα δέκα χρόνια ἔχουν ἀρχίσει νὰ ἀκούωνται πολλὰ τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν διάφορα Κυβερνητικὰ Τμήματα, ἐργαζομένους εἰς διάφορα Κυβερνητικὰ Τμήματα, καὶ τὰ ὁποῖα εἴτε ἐν πολλοῖς εἶναι ἀληθῆ εἴτε ἀναληθῆ δημιουργοῦν μίαν κατάστασιν εἰς βάρος τῆς Κυβερνήσεως.

Ἀνεξαρτήτως τοῦ κατὰ πόσον ὁ οἱοσδήποτε Ἐπίτροπος Διοικήσεως θὰ κατορθώσῃ νὰ ἐφαρμόσῃ πλήρως τὰ καθήκοντα τὰ ὁποῖα θὰ τοῦ δοθοῦν δυνάμει τοῦ ὑπὸ ψήφισιν Νομοσχεδίου, πιστεύω ὅτι τὸ γεγονὸς καὶ μόνον ὅτι θὰ ὑπάρχῃ ἕν ἀνεξάρτητον πρόσωπον εἰς τὸ ὁποῖον θὰ δικαιοῦται ὁ οἱοσδήποτε νὰ καταγγείλῃ οἱανδήποτε ἀτασθαλίαν ἢ οἱανδήποτε ἀταξίαν εἰς οἱονδήποτε Κυβερνητικὸν Τμῆμα εἶναι διὰ τὸν τόπον μας κάτι ἀρκετὰ ἱκανοποιητικὸν καὶ ἴσως νὰ ἀποτελέσῃ καὶ ἐν μέτρον διὰ νὰ φρονηματισθοῦν μερικοὶ ἐκεῖ ποὺ ὑπάρχουν διάφοροι ἀτασθαλίαι καὶ ἀσφαλῶς ὑπάρχουν καὶ εἰς τὸν τόπον μας ἀτασθαλίαι ὅπως ὑπάρχουν καὶ εἰς ὅλα τὰ κράτη τοῦ κόσμου.

Δι' αὐτὸ ὄχι μόνον ὑποστηρίζω τὴν ὕπαρξιν αὐτοῦ τοῦ θεσμοῦ ἀλλὰ χαιρετίζω αὐτὸν τὸν θεσμὸν καὶ πιστεύω ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία θὰ διορίσῃ εἰς τὴν

θέσιν αὐτὴν ἄνθρωπον σώφρονα, ὁ ὁποῖος διὰ τῆς λογικῆς καὶ τῆς ἐντιμότητος τῆς ἰδικῆς του τῆς προσωπικῆς, θὰ δημιουργήσῃ εἰς τὸν Κυπριακὸν λαὸν τὴν συνείδησιν ὅτι καταβάλλονται πράγματι προσπάθειαι νὰ ὑπάρξῃ ἓν κράτος δικαίου καὶ ἓν κράτος ἐξυπηρετήσεως τοῦ λαοῦ.

Μὲ αὐτὰς τὰς προϋποθέσεις θὰ ψηφίσωμεν τὸ παρὸν Νομοσχέδιον.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί ;

Θὰ ἤθελα νὰ διευκρινίσω τὸ ἀκόλουθον σημεῖον : Ἐπειδὴ ἔγινεν ἐπανειλημμένως ἀναφορὰ εἰς τὸ ὄνομα προσώπου τὸ ὁποῖον πιθανὸν νὰ διορισθῇ ἢ εἰς τὴν κατηγορίαν ἐκ τῆς ὁποίας προέρχεται, θὰ ἤθελα νὰ ὑπενθυμίσω τὰ ἔντιμα Μέλη τῆς Βουλῆς ὅτι ὡς τὸ Νομοσχέδιον ἔχει τώρα τροποποιηθῇ, οὐδένα πρόσωπον εἶναι δυνατὸν νὰ διορισθῇ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Βουλῆς. Καὶ ἑπομένως τὸ στάδιον κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ Βουλὴ θὰ ἔχῃ νὰ ἐξετάσῃ κατὰ πόσον τὸ ἁρμόδιον πρόσωπον θὰ διορισθῇ θὰ εἶναι ὅταν πληροφορηθῇ τὸ ὄνομα τοῦ προσώπου καὶ θὰ ἔχῃ δημοσίως καὶ κατόπιν συζητήσεως δι' ἀποφάσεως αὐτῆς νὰ ἐγκρίνῃ τὸν διορισμὸν ἢ ὄχι.

Ἐπίσης θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὰς τροποποιήσεις αἱ ὁποῖαι ἔγιναν ὑπάρχει καὶ ἄλλη τροποποίησις ἡ ὁποία εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μου οὐσιώδης.

Τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος δὲν θὰ περιορίζεται εἰς τὸ νὰ δίδῃ ἐκθέσεις πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ὅσον ἀφορᾷ τὰ πορίσματα τῶν ἐρευνῶν του, ἀλλὰ θὰ εἶναι ὑποχρεωμένος καὶ τὴν Βουλὴν νὰ κατατοπίζῃ δι' ἐκθέσεών του ὡς πρὸς τὰ πορίσματα τῶν ἀνακρίσεών του, τοῦτο ὄχι μόνον ἐνδυναμώνει τὴν θέσιν τῆς Βουλῆς εἰς τὸ νὰ γνωρίζῃ ἀκριβῶς πῶς λειτουργεῖ ἡ κρατικὴ ὑπηρεσία, ἀλλὰ καὶ ταυτοχρόνως ἀποτελεῖ διασφαλιστικὴν δικλίδα ὅτι αἱ ἔρευναι δὲν θὰ γίνωνται ἁπλῶς διὰ νὰ λέγεται ὅτι ἔγινεν ἔρευνα, ἀλλὰ ἠτιολογημένα πορίσματα θὰ κατατίθενται ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

Θεωρῶ τὰς δύο αὐτὰς τροποποιήσεις πολὺ οὐσιώδεις ὡς ἐπίσης καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Ἔφορος θὰ εἶναι ὑποχρεωμένος, λόγῳ τῆς τροποποιήσεως ἡ ὁποία ἔγινεν εἰς τὸ Νομοσχέδιον, νὰ ἐξετάζῃ καὶ καταγγελίας γενομένας ὑπὸ τῶν ἐντίμων Μελῶν αὐτοῦ τοῦ Σώματος καὶ νὰ κατατοπίζῃ τὸ Μέλος τοῦ Σώματος, τὸ ὁποῖον κατήγγειλε τὴν ὑπόθεσίν του, ὡς πρὸς τὸ πόρισμα τῆς ἐξετάσεως τῆς ὑποθέσεως.

Μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν ἀμφιβολίαι καὶ πιθανὸν καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος νὰ εἶμαι μεταξὺ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀμφιβολίας ἐὰν ὁ θεσμὸς τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου θὰ δημιουργήσῃ σύγχυσιν ἁρμοδιοτήτων ἢ κατὰ πόσον θὰ λειτουργήσῃ ἐπιτυχῶς. Αὐτὸ ὅμως εἶναι κάτι τὸ ὁποῖον θὰ ἴδωμεν ἐν τῇ πράξει καὶ ἐὰν χρειασθοῦν τροποποιήσεις τότε ἀσφαλῶς ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ εἶναι ἕτοιμαι νὰ προβοῦν εἰς τὰς ἀναγκαίας τροποποιήσεις.

Ὑπάρχει ὅμως καὶ τὸ σημεῖον τὸ ὁποῖον ἤγειρεν ὁ κ. Λυσσαρίδης καὶ μὲ τὸ ὁποῖον συμφωνῶ πλήρως, ὅτι ἐφ' ὅσον ἡ ἰδία ἡ Κυβέρνησις καὶ ἐφ' ὅσον καὶ ἡμεῖς ὅλοι καὶ τὸ κοινὸν ἠσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην διερευνήσεως ὡρισμένων ἀτασθαλιῶν, εἴτε πράγματι ὑπάρχουν εἴτε πιστεύει ὁ λαὸς ὅτι ὑπάρχουν, νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἦτο ὀρθὸν διὰ τὴν Βουλὴν νὰ ἀρνηθῇ νὰ δώσῃ τὴν σχετικὴν βοήθειαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἔστω καὶ ἐὰν ὁ θεσμὸς δὲν μᾶς ἱκανοποιῇ πλήρως. Αὐτὸ εἶναι κάτι τὸ ὁποῖον θὰ διαπιστώσωμεν ἐκ τῆς ἐξελίξεως τοῦ θεσμοῦ καὶ ὄχι προτοῦ ὁ θεσμὸς τεθῇ εἰς ἐφαρμογήν.

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί, ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Θὰ ἤθελα ἁπλῶς νὰ ἑρμηνεύσω ὅτι αὐτὴ ἦταν ἡ ἔννοια τῆς ἀποχῆς καὶ οὐχὶ τῆς ἀρνητικῆς ψήφου διὰ νὰ δώσωμεν τὴν εὐκαιρίαν.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀνεφέρθη εἰς ὅ,τι καὶ ὁ κ. Λυσσαρίδης εἶπεν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ἀγορηταὶ θὰ προβῶμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων ἀνὰ 10.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

Ἐπίτροπος Διοικήσεως. Ἄρθρον 3ον.

Προσωπικὸν Γραφείου Ἐπιτρόπου. Ἄρθρον 4ον.

Ἁρμοδιότητες Ἐπιτρόπου. Ἄρθρον 5ον.

Ἐξουσίαι Ἐπιτρόπου. Ἄρθρον 6ον.

Ὑποχρέωσις ὑπηρεσιῶν τῆς Δημοκρατίας καὶ διαδικασία. Ἄρθρον 7ον.

Ἀπόδειξις. Ἄρθρον 8ον.

Ἀδικήματα. Ἄρθρον 9ον.

Προστασία Ἐπιτρόπου. Ἄρθρον 10ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 1ον ἄρθρον μέχρι καὶ τοῦ 10ου συμπεριλαμβανομένου ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνονται.

Παρακαλῶ νὰ σημειωθῇ ὅτι ὑπάρχουν δύο ἀποχαί.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑποχρέωσις πρὸς ἐχεμύθειαν. Ἄρθρον 11ον.

Ἀπολαβαὶ κ.λ.π. Ἐπιτρόπου καὶ φιλοδώρημα ἐπὶ τῇ ἀποχωρήσει. Ἄρθρον 12ον.

Κανονισμοί. Ἄρθρον 13ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὰ ἄρθρα 11, 12 καὶ 13 ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὰ προαναφερθέντα ἄρθρα ἐγκρίνονται.

Παρακαλῶ νὰ σημειωθῇ καὶ πάλιν ὅτι ὑπάρχουν δύο ἀποχαί.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἐπιτρόπου Διοικήσεως Νόμος τοῦ 1972.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Παρακαλῶ καὶ πάλιν νὰ σημειωθῇ ὅτι κατὰ τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν ὑπῆρχαν δύο ἀποχαί.

«Ὁ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων :

Κώστας Χριστοδουλίδης, Πρόεδρος
Κυριάκος Παπαδημητρίου
Γεώργιος Ζαμπᾶς
Ξενῆς Ξενόπουλος
Ξάνθος Κληρίδης
Ἀδρέας Ζιαρτίδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου.

Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης.

Αἱ ὡς ἄνω δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἐμελέτησαν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς δύο αὐτῶν κοινὰς συνεδριάσεις συγκροτηθείσας τὴν 8ην καὶ 14ην Δεκεμβρίου 1972. Εἰς τὴν πρώτην συνεδρίασιν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ τῶν ἐργατικῶν καὶ ἀγροτικῶν ὀργανώσεων ΣΕΚ, ΠΕΟ, ΠΕΚ, ΕΚΑ καὶ τοῦ Συν. δέσμου Ἐργοδοτῶν Κύπρου. Εἰς τὴν δευτέραν συνεδρίασιν κληθέντες παρέστησαν ἐκ νέου ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καθὼς ἐπίσης ἀντιπροσωπεία τῶν ζώντων πνευμονοκονιοπαθῶν καὶ τῶν χηρῶν τῶν ἤδη ἀποθανόντων.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἐνοποίησις τῆς ὑφισταμένης νομοθεσίας περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων μὲ παράλληλον τροποποίησιν αὐτῆς πρὸς τὸν σκοπὸν βελτιώσεως τῶν παροχῶν ἐκ τοῦ Ταμείου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Αἱ κυριώτεραι τῶν ἐπιφερομένων τροποποιήσεων εἶναι αἱ ἀκόλουθοι :

(α) Προτείνεται γενικὴ αὔξησις τοῦ ὕψους παροχῶν κατὰ 44,5% περίπου ἥτις, ἐν ὄψει τῶν αὐξήσεων διαρκούσης τῆς περιόδου ἀπὸ τοῦ 1964, ὅτε ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ἡ ἰσχύουσα νομοθεσία περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, μέχρι σήμερον, τοῦ τιμαρίθμου καὶ τοῦ ἐπιπέδου τιμῶν καὶ ἡμερομισθίων, ἐνδείκνυται. Τὴν προτεινομένην αὔξησιν τῶν ἐν λόγῳ παροχῶν ἐπέβαλον ἐπίσης ἡ ἐπικύρωσις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀριθμοῦ διεθνῶν συμβάσεων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων τὸ ὕψος τῶν παρεχομένων ὠφελημάτων ἐκ τοῦ Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων δὲν θὰ ἔδει νὰ εἶναι κατώτερον ἑνὸς καθωρισμένου διὰ τῶν ρηθεισῶν συμβάσεων ὁρίου τὸ ὁποῖον καὶ πάλιν καθορίζεται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐπιπέδου τῶν καταβαλλομένων μισθῶν.

(β) Αὐξάνεται ὁ χρόνος καταβολῆς τῶν ἐπιδομάτων ἀσθενείας καὶ ἀνεργίας καὶ ἐπεκτείνεται ἡ καταβολὴ τούτων εἰς τὰς ὑπάνδρους γυναῖκας. Περαιτέρω, τὸ ἐπίδομα ἀσθενείας ἐπεκτείνεται ὡσαύτως εἰς τὴν τάξιν τῶν αὐτοτελῶς ἐργαζομένων προσώπων ὑπὸ ὡρισμένους περιορισμούς.

(γ) Τὸ βοήθημα τοκετοῦ ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὴν τάξιν τῶν αὐτοτελῶς ἐργαζομένων προσώπων.

(δ) Εἰσάγεται νέον ὠφέλημα, ἡ σύνταξις ἀνικανότητος, τὸ ὁποῖον θὰ καταβάλληται εἰς τὸ αὐτὸ ὕψος ὡς καὶ ἡ σύνταξις γήρατος εἰς τοὺς καθισταμένους μονίμως ἀνικάνους πρὸς ἐργασίαν μισθωτοὺς ἢ αὐτοτελῶς ἐργαζομένους.

(ε) Ἀναθεωροῦνται αἱ συντάξεις γήρατος, ὁ ὑπολογισμὸς τῶν ὁποίων θὰ γίνεται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν καταβληθεισῶν εἰσφορῶν ἀπὸ τῆς 5ης Ὀκτωβρίου 1964 καὶ ἐντεῦθεν.

(στ) Πρὸς δικαιοτέραν μεταχείρισιν τῶν ἠσφαλισμένων αἱ κλίμακες μειωμένων παροχῶν αὐξάνονται ἀπὸ τρεῖς εἰς ἓξ μὲ συνέπειαν τὴν διαφοροποίησιν τοῦ ὕψους τῶν μονίμων συντάξεων καὶ παροχῶν καθ' ἑκάστην ἑβδομάδα.

(ζ) Προβλέπεται ἡ ἀπαλλαγὴ τῶν συνταξιούχων ἐργαζομένων προσώπων ἐκ τῆς ὑποχρεώσεως καταβολῆς εἰσφορῶν μετὰ τὸ 70ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των καὶ ὁ ὑπολογισμὸς τῶν μετὰ τὸ 65ον ἔτος τῆς ἡλικίας των καταβληθεισῶν εἰσφορῶν διὰ σκοποὺς αὐξήσεων τῶν εἰς αὐτοὺς παρεχομένων συντάξεων γήρατος.

(η) Προτείνεται ἡ συγχώνευσις τοῦ Σχεδίου Πνευμονοκονιάσεως μετὰ τοῦ Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων μὲ πρόβλεψιν ὅπως οἱ πνευμονοκονιοπαθεῖς τυγχάνωσι τῆς ἰδίας μεταχειρίσεως ὡς καὶ οἱ καθιστάμενοι ἀνάπηροι ἢ ἀποθνήσκοντες συνεπείᾳ ἐπαγγελματικῶν ἀτυχημάτων. Τὸ ἀποθεματικὸν τοῦ Ταμείου Πνευμονοκονιάσεως, ἀνερχόμενον εἰς £200.000 περίπου, θὰ διατεθῇ ὑπὲρ τῶν πνευμονοκονιοπαθῶν κατὰ τρόπον ὁ ὁποῖος θὰ ρυθμισθῇ δι' εἰδικοῦ νόμου ἢ Κανονισμοῦ.

Ἐπὶ τῇ βάσει γενομένης ἀναλογιστικῆς μελέτης ἀπαιτεῖται, πρὸς κάλυψιν τῶν ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκυπτουσῶν ἐπιπροσθέτων δαπανῶν, αὔξησις τῶν νῦν καταβαλλομένων εἰσφορῶν κατὰ 30% ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1973 καὶ κατὰ 20% ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1974, τῶν ἐργαζομένων γυναικῶν, αἵτινες θὰ τυγχάνωσι τῶν αὐτῶν ὠφελημάτων, ὑποχρεουμένων εἰς τὴν καταβολὴν τοῦ αὐτοῦ ὕψους εἰσφορῶν ὡς καὶ τῶν ἀνδρῶν.

Ἐν τῇ ἐπιδιώξει τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐπιτύχῃ περαιτέρω βελτίωσιν τοῦ ὑφισταμένου Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων αὕτη ἐπήνεγκεν εἰς τὴν νῦν ἐνοποιουμένην νομοθεσίαν καὶ ἀριθμὸν ἑτέρων ἐπὶ μέρους τροποποιήσεων αἵτινες, μεταξὺ ἄλλων, ἀναφέρονται εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ θεσμοῦ τῆς ἱεραρχικῆς προσφυγῆς καὶ τὰς ἐξουσίας τοῦ Συμβουλίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Αἱ δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ μελετήσασαι τὸ ὅλον θέμα χαιρετίζουν κατ' ἀρχὴν τὰς ἐπιφερομένας πρὸς ὄφελος τῶν ἐργαζομένων ἀλλαγὰς εἰς τὸ ὅλον Σχέδιον περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. Περαιτέρω ἐπιθυμοῦν, κατόπιν καὶ τῆς λαβούσης χώραν ἐν ἐκτάσει συζητήσεως τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχεδίου καὶ τῆς παρουσιάσεως ἐκ μέρους τῶν προμνησθεισῶν ὀργανώσεων τῶν ἐπὶ μέρους αὐτῶν ἀπόψεων, ὅπως ὑποβάλωσιν εἰς τὴν Βουλὴν τὰς ἀκολούθους εἰδικὰς καὶ γενικὰς παρατηρήσεις :

(α) Τὸ ἄρθρον 73 τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου προβλέπει διὰ τὴν μεταφορὰν τοῦ Ταμείου Ἀποζημιώσεως Πνευμονοκονιάσεως, τοῦ ἱδρυθέντος δυνάμει τῶν νῦν καταργουμένων περὶ Πνευμονοκονιάσεως (Ἀποζημιώσεως) Νόμων τοῦ 1960 καὶ 1966, εἰς εἰδικὸν λογαριασμὸν τοῦ Ταμείου περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ τὴν ἐν συνεχείᾳ διάθεσιν αὐτοῦ ὡς ἤθελεν ὁρισθῇ διὰ νόμου ἢ Κανονισμῶν. Ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἀπολύτως

σαφὲς ὡς πρὸς τὸ ποῖοι θὰ εἶναι οἱ δικαιοῦχοι τοῦ Ταμείου τούτου αἱ Ἐπιτροπαὶ ἔκριναν σκόπιμον νὰ προβλέψωσι περὶ τούτου καὶ εἰδικώτερον νὰ καταστήσωσι πέραν πάσης ἀμφιβολίας σαφὲς ὅτι τὰ χρηματικὰ ταῦτα ποσὰ τὰ ἀνήκοντα εἰς τὸ ρηθὲν Ταμεῖον θὰ διατεθῶσιν ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον πρὸς ὄφελος τῶν προσώπων διὰ τὰ ὁποῖα προεβλέπετο ἢ θὰ ἐδικαιοῦντο ἀποζημιώσεως δυνάμει τῶν ὡς εἴρηται νομῶν. Περαιτέρω, αἱ Ἐπιτροπαὶ ἐθεώρησαν σκόπιμον νὰ εἰσηγηθῶσιν εἰς τὸ Σῶμα τὴν προσθήκην εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο τῆς συνήθους προνοίας δυνάμει τῆς ὁποίας οἱοιδήποτε Κανονισμοί, οἵτινες ἤθελον ἐκδοθῆ ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας πρὸς ρύθμισιν τοῦ θέματος τούτου, θὰ ἔδει νὰ κατατεθῶσιν εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς ἔγκρισιν.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω προτείνεται ἡ ἀντικατάστασις τοῦ προμνησθέντος ἄρθρου διὰ τοῦ ἀκολούθου :

«Μεταφορὰ χρημάτων τοῦ Ταμείου Ἀποζημιώσεως Πνευμονοκονιάσεως εἰς εἰδικὸν λογαριασμόν. 11 τοῦ 1960 58 τοῦ 1966.

73.—(1) Ἅπαντα τὰ χρηματικὰ ποσὰ τὰ ἀνήκοντα εἰς τὸ Ταμεῖον Ἀποζημιώσεως Πνευμονοκονιάσεως τὸ ἱδρυθὲν δυνάμει τῶν καταργηθέντων περὶ Πνευμονοκονιάσεως (Ἀποζημιώσεως) Νόμων τοῦ 1960 καὶ 1966 μεταφέρονται ἀπὸ τῆς ὁρισθείσης ἡμερομηνίας εἰς εἰδικὸν λογαριασμὸν τοῦ Ταμείου καὶ διατίθενται ὡς ἤθελεν ὁρισθῆ διὰ Κανονισμῶν ἀποκλειστικῶς ὑπὲρ προσώπων διὰ τὰ ὁποῖα προεβλέπετο ἢ θὰ ἐδικαιοῦντο ἀποζημιώσεως δυνάμει τῶν ὡς εἴρηται Νόμων.

(2) Κανονισμοὶ γινόμενοι δυνάμει τοῦ παρόντος ἄρθρου κατατίθενται εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων. Ἐὰν μετὰ πάροδον τριάκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς τοιαύτης καταθέσεως ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων δι' ἀποφάσεως αὐτῆς δὲν τροποποιήσῃ ἢ ἀκυρώσῃ τοὺς οὕτω κατατεθέντας Κανονισμοὺς ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει, τότε οὗτοι ἀμέσως μετὰ τὴν πάροδον τῆς ὡς ἄνω προθεσμίας δημοσιεύονται ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας καὶ τίθενται ἐν ἰσχύϊ ἀπὸ τῆς τοιαύτης δημοσιεύσεως. Ἐν περιπτώσει τροποποιήσεως τούτων ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων οὗτοι δημοσιεύονται ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας ὡς ἤθελον οὕτω τροποποιηθῆ ὑπ' αὐτῆς καὶ τίθενται ἐν ἰσχύϊ ἀπὸ τῆς τοιαύτης δημοσιεύσεως.».

(β) Διαρκούσης τῆς μελέτης τοῦ Νομοσχεδίου ἠγέρθη ὑπὸ ἀντιπροσωπείας τῶν χηρῶν πνευμονοκονιοπαθῶν δίκαιον, κατὰ τὰς Ἐπιτροπάς, αἴτημα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου θὰ ἔδει αὗται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς δικαιοῦχοι παροχῶν λόγῳ θανάτου τῶν συζύγων των ἐξ ἐπαγγελματικῶν βλαβῶν καὶ κατὰ συνέπειαν νὰ τυγχάνωσιν ηὐξημένης συντάξεως χηρείας. Δεδομένου ὅτι τὸ αἴτημα τοῦτο χρήζει προσεκτικῆς μελέτης ἐν συναρτήσει πρὸς τὰς δυνατότητας τοῦ ὅλου σχεδίου κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων καὶ ἐν συσχετισμῷ μὲ ἄλλας κατηγορίας χηρῶν, ἀφέθη ὑπὸ τῶν δύο Ἐπιτροπῶν νὰ διερευνηθῆ περαιτέρω ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. Ἐκ παραλλήλου, ὅμως, αἱ Ἐπιτροπαὶ θεωροῦν σκόπιμον νὰ παρατηρήσωσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος ὅτι τυχὸν μὴ υἱοθέτησις τοῦ ὡς ἄνω αἰτήματος θὰ ἔχῃ ἐν τῇ πράξει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν δημιουργίαν δύο τάξεων χηρῶν ἐκ πνευμονοκονιοπαθῶν ἀπολαμβανουσῶν διαφορετικῶν συντάξεων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καὶ θὰ εἶναι ἀνορθόδοξον. Ἐν κατακλείδι ἐσημειώθη σοβαρῶς γενομένη ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου δήλωσις τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καθ' ἣν τὸ ἐν λόγῳ αἴτημα ἀντιμετωπίζεται ἐκ πρώτης ὄψεως μετὰ συμπαθείας καὶ ὅτι αἱ ἁρμόδιαι ὑπηρεσίαι τοῦ ὑπ' αὐτὸν Ὑπουργείου θὰ χωρήσωσι τάχιστα εἰς τὴν περαιτέρω μελέτην του.

(γ) Αἱ δύο Ἐπιτροπαὶ ἐπέφερον ἀριθμὸν λεκτικῆς καὶ νομοτεχνικῆς φύσεως τροποποιήσεων πρὸς σαφεστέραν ἀπόδοσιν τοῦ κειμένου τῆς νῦν ἐνοποιουμένης νομοθεσίας.

(δ) Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰς ὡς ἄνω εἰδικὰς παρατηρήσεις αἱ δύο Ἐπιτροπαὶ δράττονται τῆς εὐκαιρίας νὰ καταδικάσωσιν ἐντόνως τὴν μέχρι σήμερον ἀκολουθουμένην ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας τακτικὴν νὰ προβαίνῃ εἰς τὴν μετὰ μεγίστης βραδύτητος ἀποστολὴν εἰς τὴν Βουλὴν ἀριθμοῦ ὑψιστης σπουδαιότητος Νομοσχεδίων, ὡς τοῦ παρόντος, καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἑκάστοτε ἀναλαμβανομένων ὑπ' αὐτῆς ὑποχρεώσεων νὰ ἀπαιτῇ τὴν σύντομον μελέτην καὶ προώθησιν τούτων διὰ τὴν εἰς νόμον ψήφισιν των. Ἡ τακτικὴ αὕτη, ὡς εἶναι φυσικόν, ἀποστερεῖ τὰς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς καὶ κατ' ἐπέκτασιν τὴν Βουλὴν τῆς δυνατότητος νὰ μελετῶσιν ἐπισταμένως τὰ οὕτω κατατιθέμενα νομοσχέδια καὶ νὰ ὑποβάλλωσιν ἀριθμὸν ἐποικοδομητικῶν προτάσεων δι' ἐξέτασιν ἢ νὰ παραπέμπωσιν ἀριθμὸν εἰδικῶν θεμάτων διὰ τὰς ἀπόψεις τῶν ἁρμοδίων τμημάτων τῆς Κυβερνήσεως. Τοῦτο, ἄλλωστε, δὲν ἀποτελεῖ ἀσύνηθες φαινόμενον ἀλλὰ σχεδὸν πάντοτε παρουσιάζεται κατὰ τὴν ἑκάστοτε ἀναλυτικὴν καὶ ἐμπεριστατωμένην ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν μελέτην τῶν διαφόρων Νομοσχεδίων.

(ε) Αἱ δύο Ἐπιτροπαὶ δράττονται ἐπίσης τῆς εὐκαιρίας ταύτης νὰ ἐπαναφέρωσιν εἰς τὸ προσκήνιον παλαιὰν εἰσήγησιν τόσον τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν ὅσον καὶ τῆς Βουλῆς διατυπωθεῖσαν πολλάκις πρὸς τὰ μέλη τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας θὰ ἔδει ἡ τελευταία νὰ ἐπανεξετάσῃ καὶ νὰ ἀναθεωρήσῃ τὴν τακτικὴν τῆς καθ' ἑβδομάδα ἀποστολῆς εἰς τὴν Βουλὴν Νομοσχεδίων, πλεῖστα τῶν ὁποίων θὰ ἔδει νὰ ψηφισθῶσιν εἰς νόμους ἐντὸς τακτῆς χρονικῆς προθεσμίας. Μία τοιαύτη ἐνέργεια, ὡς εἶναι φυσικόν, δὲν παρέχει εἰς τὰς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς καὶ τὴν ὁλομέλειαν τῆς Βουλῆς τὴν εὐχέρειαν καὶ τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον νὰ προβαίνωσιν εἰς ὑπεύθυνον καὶ ἐμπεριστατωμένην μελέτην τῶν ἀποστελλομένων νομοσχεδίων, ἔχει δὲ ὡς ἀποτέλεσμα, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς ἰσχυούσας συνταγματικὰς διατάξεις καὶ τὰ κρατοῦντα ἐπὶ τούτοις εἰς τὰ Κοινοβούλια ἄλλων χωρῶν, ἡ Βουλὴ νὰ εὑρίσκεται ἐν διαρκεῖ συνόδῳ.

(στ) Αἱ Ἐπιτροπαὶ ἐπιθυμοῦν ὡσαύτως νὰ σχολιάσωσι τὴν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ἀκολουθουμένην τακτικὴν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας ἡ τελευταία προβαίνει εἰς τὴν ἀποστολὴν εἰς τὴν Βουλὴν ἀριθμοῦ Νομοσχεδίων μὲ παράκλησιν τὴν μελέτην καὶ προώθησιν τούτων διὰ τῆς εἰς νόμον ψηφίσεώς των ἐντὸς συντόμου χρονικοῦ διαστήματος. Ἡ τοιαύτη ἐνέργεια τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ἥτις συνήθως ἀπορρέει ἐκ τῆς ἀναλήψεως ὑπ' αὐτῆς σειρᾶς ὑποχρεώσεων πρὸς διεθνεῖς καὶ ἄλλους ὀργανισμοὺς ἢ καὶ ἄλλων δεσμεύσεων, ἄνευ τῆς ἐκ τῶν προτέρων λήψεως τῶν ἀντιδράσεων ἢ καὶ ἐνδείξεων τῆς Βουλῆς ὡς πρὸς τὰ θέματα ταῦτα, ἰδίως ἐν ὄψει τῶν τιθεμένων, ὡς ἀνωτέρω, χρονικῶν πλαισίων, θέτει τόσον τὰς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς ὅσον καὶ τὴν Βουλὴν πρὸ τετελεσμένων γεγονότων καὶ πρὸ τοῦ διλήμματος εἴτε τῆς ἀπορρίψεως τῶν Νομοσχεδίων τούτων μὲ συνεπακόλουθον ἡ Κυβέρνησις νὰ εἶναι ἐκτεθειμένη διεθνῶς εἴτε τῆς ἐγκρίσεως τούτων ἄνευ λεπτομεροῦς καὶ ἐμπεριστατωμένης μελέτης.

(ζ) Ἐπὶ τοῦ προκειμένου καὶ ἐν τῷ πλαισίῳ μελέτης τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχεδίου αἱ δύο Ἐπιτροπαὶ περιωρίσθησαν εἰς τὰς δοθείσας ἐξηγήσεις ἐκ μέρους τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου καὶ τὰς παρασχεθείσας περαιτέρω ὑπ' αὐτοῦ διευκρινίσεις εἰς σχετικὰς ἐρωτήσεις τῶν μελῶν αὐτῶν. Δὲν ἐδόθη ἐν τούτοις εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς ἡ εὐκαιρία καὶ ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος νὰ διερευνήσωσι περαιτέρω τὰ προκύψαντα ἢ ἀμφισβητούμενα σημεῖα καὶ νὰ ὑποβάλωσιν ἐνδεχομένως οἱασδήποτε τροποποιήσεις ἢ περαιτέρω εἰσηγήσεις.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω εἰδικῶν καὶ γενικῶν παρατηρήσεων των αἱ Ἐπιτροπαὶ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ εἰσηγοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο τελικῶς διεμορφώθη ὑπ' αὐτῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Νῖκος Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ἀπὸ τὴν θέσιν μου, κύριε Πρόεδρε.

Θὰ ἤθελα νὰ χρησιμοποιήσω τὸ βῆμα τοῦτο διὰ νὰ παρακαλέσω τὴν Κυβέρνησιν νὰ μεριμνήσῃ ἄνευ καθυστερήσεως διὰ τὴν ἄρσιν τῆς ἀδικίας ἐκ τῆς δημιουργίας δύο ξεχωριστῶν τάξεων χηρῶν ἐκ θανάτων ἐκ πνευμονοκονιάσεως. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἡ Κυβέρνησις δύο μέτρα καὶ δύο σταθμὰ τὰς ἀτυχεῖς γυναῖκας ποὺ ἔχασαν τοὺς συζύγους των ἐκ πνευμονοκονιάσεως καὶ νὰ θεωρῇ μίαν τάξιν θανάτων ὡς προερχομένων ἀπὸ ἐργατικὰ ἀτυχήματα καὶ μίαν ἄλλην τάξιν θανάτων ὡς μὴ προερχομένων ἀπὸ ἐργατικὰ ἀτυχήματα ἐνῷ ἐν τῇ πράξει ὁ θάνατος προῆλθεν ἀπὸ τὴν ἰδίαν αἰτίαν. Εἶναι ἄδικον καὶ ἀπαράδεκτον νὰ δημιουργοῦμεν τὴν ἀδικίαν αὐτήν. Θεωρῶ ἐπιβεβλημένον καθῆκον μου καὶ σὰν Βουλευτοῦ ἀλλὰ καὶ σὰν ἀνθρώπου νὰ ἐπισύρω τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῆς ἀδικίας αὐτῆς καὶ νὰ παρακαλέσω ὅπως εὐθὺς ὡς τελειώσουν αἱ ἑορταὶ ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Ἐργασίας ἐξετάσῃ τὸ θέμα μὲ κατανόησιν καὶ στοργὴν καὶ δώσῃ τὴν πρέπουσαν λύσιν ὥστε νὰ παύσῃ νὰ ὑπάρχῃ ἡ ἀδικία τὴν ὁποίαν καὶ ἡ ἁρμοδία Ἐπιτροπὴ ἐπεσήμανεν.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κουρτελλάρης εἶχε ζητήσει τὸν λόγον.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τὸ ὑπὸ συζήτηση Νομοσχέδιο περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων εἶναι, ὡς γνωστό, πολὺ σημαντικό, γιατὶ ἐπηρεάζει καὶ ἐξυπηρετεῖ τὸ σύνολο τῶν ἐργαζομένων τοῦ τόπου μας.

Ἐκτιμοῦμε τὲς βελτιώσεις ποὺ ἐπιδιώκονται διὰ τῶν προτεινομένων τροποποιήσεων τοῦ ὑφισταμένου Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, γιατὶ ἱκανοποιοῦν βασικὰ καὶ δίκαια αἰτήματα τῶν μισθωτῶν καὶ τῶν αὐτοτελῶς ἐργαζομένων ποὺ κατ' ἐπανάληψη καὶ μὲ σειρὰ διαβημάτων καὶ ἐνεργειῶν, μέσῳ τῶν συνδικαλιστικῶν, ἐργατικῶν καὶ ἀγροτικῶν Ὀργανώσεων, ἔχουν ὑποβληθῆ στὲς ἁρμόδιες κυβερνητικὲς ἀρχές.

Οἱ βασικώτερες πρόνοιες ποὺ διαλαμβάνει, ὅπως εἶναι :

Ἡ ἐνοποίηση τῆς νομοθεσίας μὲ τὲς σχετικὲς τροποποιήσεις γιὰ βελτίωση τῶν παροχῶν.

Ἡ δικαίωση—ἔστω μὲ τὴν μεγάλη καθυστέρηση—τοῦ αἰτήματος γιὰ ρύθμιση τῶν μειωμένων συντάξεων τῶν αὐτοτελῶς ἐργαζομένων, ποὺ ἐδημιουργήθη ἐξ αἰτίας τοῦ ὅτι ἐλαμβάνοντο ὑπόψη κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς σύνταξης τὰ ἔνσημα καὶ τὰ χρόνια πρὶν τὸ 1964, ποὺ αὐτὸ ἐπηρέαζε συνήθως τὲς πτωχότερες οἰκογένειες.

Ἡ αὔξηση τοῦ ὕψους τῶν συντάξεων καὶ τῶν ἄλλων ὠφελημάτων σὲ ποσοστὸ περίπου 45,5%.

Τὸ βοήθημα τοκετοῦ ποὺ ἐπεκτείνεται καὶ γιὰ τοὺς αὐτοτελῶς ἐργαζομένους.

Τὸ νέον ὠφέλημα ποὺ εἰσάγεται γιὰ σύνταξη ἀνικανότητος, στὸ ἴδιον ὕψος τῆς σύνταξης γήρατος, ποὺ θὰ παραχωρεῖται σὲ ὅλους ποὺ καθίστανται μονίμως ἀνίκανοι πρὸς ἐργασία, μισθωτοὺς καὶ αὐτοτελῶς ἐργαζομένους.

Ἡ ἀπαλλαγὴ τῶν συνταξιούχων ἐργαζομένων τῆς καταβολῆς εἰσφορῶν μετὰ τὸ 70ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας τους.

Ὅλα αὐτά, ὅπως καὶ διάφορα ἄλλα νέα ὠφελήματα, ἀποτελοῦν σημαντικὲς βελτιώσεις τοῦ ὅλου σχεδίου καὶ πρέπει νὰ ἐκτιμηθοῦν σὰν πολὺ θετικὰ βήματα προόδου.

Ὑπάρχουν ὅμως, μερικὰ ἀπὸ τὰ ὑποβληθέντα βασικὰ αἰτήματα—ἰδίως τῶν αὐτοτελῶς ἐργαζομένων—γιὰ τὰ ὁποῖα πιστεύουμε, ὅτι δὲν προσεγγίζουνται ὀρθὰ ἀπὸ τὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο.

Τὰ κυριώτερα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι τὰ σχετιζόμενα μὲ τὰ ὠφελήματα τῶν ἀσθενειῶν καὶ τῶν ἀτυχημάτων.

Ἐπανειλημμένα ὑπεβλήθη μέσῳ τῶν ἀγροτικῶν ὀργανώσεων καὶ γενικώτερα τῶν ἐκπροσώπων τῶν αὐτοτελῶς ἐργαζομένων, ἡ ἀνάγκη ἐπέκτασης τοῦ σχεδίου τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, γιὰ κάλυψη καὶ τῶν αὐτοτελῶς ἐργαζομένων στὰ ὠφελήματα τῶν ἀτυχημάτων καὶ τῶν ἀσθενειῶν.

Ἐκτιμοῦμε τὸ ὅτι στὸ ὑπὸ συζήτηση Νομοσχέδιο, ἀναγνωρίζεται ἡ ἀνάγκη ἱκανοποίησης αὐτῶν τῶν αἰτημάτων, πρᾶγμα ποὺ ἐκφράζεται μὲ τὴν εἰσαγωγὴ τοῦ νέου γενικοῦ ὠφελήματος τῆς σύνταξης ἀνικανότητος, σὲ ὅσους καθίστανται μόνιμα ἀνίκανοι πρὸς ἐργασίαν μισθωτοὺς καὶ αὐτοτελῶς ἐργαζομένους, καθὼς καὶ διὰ τῆς προνοίας γιὰ παροχὴν ἐπιδόματος ἀσθενείας στοὺς αὐτοτελῶς ἐργαζομένους, τὸ ὁποῖο ὅμως δὲν θὰ δικαιοῦνται διὰ τὲς πρῶτες 78 ἡμέρες.

Μπροστά μας καὶ μπροστὰ στὲς ἁρμόδιες Κυβερνητικὲς ἀρχές, προβάλλουν ἔντονα πολλὰ σχετικὰ ἐρωτήματα τὰ κυριώτερα ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι :

Τί θὰ γίνεται γιὰ τοὺς ἀγρότες καὶ τοὺς ἄλλους αὐτοτελῶς ἐργαζομένους στὲς περιπτώσεις ποὺ λόγῳ ἀτυχήματος κατέστησαν ὄχι μόνιμα ἀλλὰ γιὰ μερικοὺς μῆνες ἢ καὶ μερικὰ χρόνια ἀνίκανοι πρὸς ἐργασία ; Εἶναι ὀρθὸ καὶ δίκαιο, στὲς τέτοιες περιπτώσεις—ποὺ ἀσφαλῶς θἆναι πάρα πολλὲς—νὰ ἐγκαταλείπουνται ἀβοήθητοι αὐτοὶ καὶ οἱ οἰκογένειές τους, καὶ νὰ ἀντιμετωπίζουν τὰ προβλήματα τῆς ἰατροφαρμακευτικῆς τους περίθαλψης καὶ τῆς συντήρησης τῶν ἰδίων καὶ τῶν οἰκογενειῶν τους ;

Εἶναι ὀρθὸ καὶ δίκαιο τὸ χρονικὸ ὅριο τῶν 78 ἡμερῶν συνεχοῦς καὶ πλήρως ἀποδεδειγμένης περιπτώσεως ἀσθενείας ἑνὸς αὐτοτελῶς ἐργαζομένου πτωχοῦ οἰκογενειάρχη, χωρὶς τὴν παροχὴ ἐπιδόματος ἀσθενείας ;

Πῶς θὰ δυνηθοῦν νὰ ξεπεράσουν τὰ οἰκονομικὰ καὶ τὰ ἄλλα σχετικά τους προβλήματα στὲς τέτοιες περιπτώσεις πτωχῶν ἀγροτικῶν καὶ ἄλλων οἰκογενειῶν αὐτοτελῶς ἐργαζομένων, στὸ πολὺ μεγάλο διάστημα τῶν 78 ἡμερῶν συνεχοῦς ἀσθενείας, ποὺ ἀποκλείουνται ἐπιδόματα ἀσθενείας, ἢ ἄλλης σχετικῆς κρατικῆς βοηθείας ;

Ἀσφαλῶς ἡ ἀντιμετώπιση καὶ ἡ πλήρης ἱκανοποίηση αὐτῶν τῶν δικαίων αἰτημάτων γιὰ πλήρη ἐξασφάλιση καὶ στοὺς αὐτοτελῶς ἐργαζομένους τῶν ὠφελημάτων τῶν ἀσθενειῶν καὶ τῶν ἀτυχημάτων, εἶναι ἄμεσα συνδεδεμένη μὲ τὴν ἐξασφάλιση τῶν ἀναλόγων οἰκονομικῶν δυνατοτήτων τοῦ ὅλου σχεδίου.

Συμφωνοῦμε ἐπίσης ὅτι τὸ Ταμεῖο τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ποὺ εἶναι μιὰ τῶν μεγαλυτέρων κατακτήσεων τῶν ἐργαζομένων τοῦ τόπου μας, πρέπει νὰ ἐνεργῇ κατόπιν προσεκτικῆς μελέτης καὶ στὰ πλαίσια τῶν οἰκονομικῶν του δυνατοτήτων καὶ ὅτι ἡ περιφρούρηση αὐτοῦ τοῦ ταμείου, εἶναι κατὰ κύριο λόγο καθῆκον ὅλων τῶν ἐργαζομένων στοὺς ὁποίους ἀνήκει καὶ τοὺς ὁποίους προορίζεται νὰ ἐξυπηρετήση.

Παράλληλα όμως θεωροῦμε ὅτι εἶναι μέσα στὲς δυνατότητες τοῦ Ταμείου, νὰ ἱκανοποιήση πληρέστερα αὐτὰ ὅπως καὶ μερικὰ ἄλλα βασικὰ αἰτήματα τῶν ἐργαζομένων, ὅτι ἡ μείωση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν 78 ἡμερῶν κάτω τῶν 30, θὰ δώση σ' αὐτὸ τὸ στάδιο διαζευκτικὲς λύσεις στὰ ζητήματα τῶν ἀτυχημάτων καὶ τῶν ἀσθενειῶν τῶν αὐτοτελῶς ἐργαζομένων καὶ ὅτι αὐτὰ τὰ δίκαια αἰτήματα θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχουν πρὸ πολλοῦ ἱκανοποιηθῆ.

Ἔχοντες ὑπόψη μας τὲς σχετικὲς παρατηρήσεις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν καθυστέρηση τῆς ἀποστολῆς τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ Νομοσχεδίου καὶ τὰ λίγα χρονικὰ περιθώρια ποὺ δίδουνται γιὰ μελέτη καὶ ἐπιψήφιση μὲ τὲς ὁποῖες συμφωνοῦμε, καθὼς καὶ τὴν ἀνάγκη τῆς ἔγκρισής του, θὰ ψηφίσουμε τὸ Νομοσχέδιο γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ πάρουν οἱ δικαιοῦχοι τὰ προνοούμενα ὠφελήματα ἀπὸ τὸν προσεχῆ Ἰανουάριο.

Θέλουμε ὅμως ταυτόχρονα νὰ τονίσουμε τὴν ἀνάγκη καὶ νὰ καλέσουμε τὲς ἁρμόδιες κυβερνητικὲς ἀρχές, νὰ ἐπανεξετάσουν τὸ συντομώτερο τὰ ἐκρεμοῦντα βασικὰ αἰτήματα τῶν ἐργαζομένων καὶ νὰ ἐπιφέρουν σχετικὲς βελτιώσεις στὸν νόμο περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων μὲ σκοπό :

(1) Νὰ μειωθῆ τὸ χρονικὸ ὅριο γιὰ παροχὴ τοῦ χορηγήματος ἀσθενείας στοὺς αὐτοτελῶς ἐργαζομένους.

(2) Νὰ ρυθμισθῆ κατὰ τὸν καταλληλότερο καὶ δικαιότερο τρόπο τὸ ζήτημα τῆς κάλυψης τῶν ἀτυχημάτων καὶ γιὰ τοὺς αὐτοτελῶς ἐργαζομένους.

(3) Νὰ μειωθῆ τὸ χρονικὸ ὅριο παροχῆς σύνταξης στοὺς ἐργαζομένους σὲ σκληρὰ καὶ ἀνθυγιεινὰ ἐπαγγέλματα, ὅπως τῶν ὑπογείως ἐργαζομένων μεταλλωρύχων καὶ ἄλλων παρομοίων σκληρῶν ἐργασιῶν.

(4) Νὰ ρυθμισθοῦν τὰ ζητήματα ποὺ προκύπτουν ἀπὸ τὴν συγχώνευση τοῦ Σχεδίου Ἀποζημιώσεως Πνευμονοκονιάσεως μετὰ τοῦ γενικοῦ Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ νὰ ἱκανοποιηθοῦν τὰ δίκαια αἰτήματα ποὺ ὑποβάλλουν οἱ χῆρες τῶν θανόντων ἀπὸ πνευμονοκονίαση.

Μὲ αὐτές, ὅπως καὶ ἄλλες μικρότερης σημασίας βελτιώσεις ποὺ πρέπει νὰ γίνουν τὸ συντομώτερο, θὰ καταστήσουμε τὸ Σχέδιο τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἱκανὸ νὰ ἐξυπηρετῆ πιὸ ἀποτελεσματικὰ ὅλα τὰ στρώματα τῶν ἐργαζομένων, καὶ θὰ συμβάλουμε στὴν οὐσιαστικώτερη ἀντιμετώπιση σοβαρῶν κοινωνικῶν μας προβλημάτων, μέσα στὸ πνεῦμα τῶν διακηρύξεων γιὰ δικαιότερη ἀναδιανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ μας εἰσοδήματος.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Αἰσθάνεται πράγματι ὁ οἱοσδήποτε ἀπὸ ἡμᾶς ἐξαιρετικὰ εὐχαριστημένος ὅταν ὡς Βουλευτὴς ἔχει μπροστά του νὰ ψηφίση ἕνα τόσον πράγματι ἱκανοποιοῦν τὸ λαϊκὸν αἴτημα Νομοσχέδιον ὅπως τὸ ὑπὸ συζήτησιν.

Κόμματα, ὀργανώσεις ἀπὸ ἀρκετοῦ χρονικοῦ διαστήματος ἀπήτουν ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν τὴν αὔξησιν τῶν κοινωνικῶν παροχῶν πρὸς ὅλους τοὺς ἐργαζομένους, δι' αὐτὸ καὶ αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ ἐκφράσω τὴν ἱκανοποίησίν μου καὶ νὰ χαιρετίσω τὴν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως νὰ προβῆ εἰς τὴν αὔξησιν τῶν διαφόρων παροχῶν πρὸς ὅλους τοὺς ἐργαζομένους εἰς τὸν τόπον μας. Ἰδιαιτέρως ὅμως ἐπιθυμῶ νὰ χαιρετίσω τὴν διὰ τοῦ Νομοσχεδίου κά-

λυψιν τῶν κενῶν τὰ ὁποῖα ὑπῆρχαν μέχρι σήμερον διὰ τοὺς αὐτοεργαζομένους, οἱ ὁποῖοι ἦσαν κυρίως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ ὁ μεγαλύτερος ἀριθμὸς αὐτῶν, γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι.

Θὰ ἤθελα καὶ ἐγὼ μὲ τὴν σειράν μου νὰ τονίσω ἐξ ὀνόματος καὶ τῆς Πανα-γροτικῆς Ἑνώσεως Κύπρου τὴν λύπην μας διὰ τὸ γεγονὸς ὅτι γίνεται μία διά-κρισις διὰ τὴν παροχὴν τοῦ ἐπιδόματος ἀσθενείας καὶ ἀτυχήματος ἀπὸ τὰς ἄλλας ἐργαζομένας τάξεις διὰ τοὺς αὐτοεργαζομένους.

Θὰ ἤθελα ὅμως νὰ πιστεύω ὅτι οἱ ἁρμόδιοι τοῦ Τμήματος Κοινωνικῶν Ἀσφα-λίσεων, χάρις εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν ὁποίων ἔχει κατορθώσει τὸ Ταμεῖον νὰ φθάσῃ εἰς τόσον καλὰ ἀποτελέσματα μέχρι σήμερον, θὰ συνεχίσουν νὰ ἐργά-ζωνται οὕτως ὥστε λίαν συντόμως νὰ εὑρισκώμεθα εἰς τὴν θέσιν νὰ ἐξαλειφθῇ αὐτὴ ἡ ἀδικία ἡ ὁποία γίνεται εἰς βάρος τῶν αὐτοεργαζομένων.

Θὰ ἤθελα ἐπίσης νὰ δηλώσω καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς τὴν ἐκτίμησιν τὴν ὁποίαν τρέφομεν πρὸς τὴν προσφορὰν τῶν ἄλλων ἐργαζομένων τάξεων αἱ ὁποῖαι λαμβάνουν μέρος εἰς τὸ ὅλον σύστημα τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων διὰ τοὺς αὐτοεργοδοτουμένους, ἡ ὁποία προσφορὰ εἶναι ἐκτιμητέα εἰς πολὺ με-γάλον βαθμόν.

Τελειώνων, κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ συγχαρῶ διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν της εἰς τὸν τομέα αὐτὸν τῶν Κοινω-νικῶν Ὑπηρεσιῶν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι πρόκειται περὶ ἑνὸς μέτρου τὸ ὁποῖον χαιρετίζει ὁλόκληρος ἡ Βουλή.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τὸ μέτρον αὐτὸ καλύπτει βασικὰς ἀνάγκας τῶν ἐργαζομένων. Ἐν τούτοις, θὰ σταθῶ εἰς τὴν παρατήρησιν τῆς Ἐπιτροπῆς, ὅτι τὸ γεγονὸς ὅτι αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιον κατετέθη ἀρκετὰ ἀργά, δὲν ἔδωσε τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν νὰ διαπραγματευθῇ μὲ τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν κάλυψιν κενῶν τὰ ὁποῖα καὶ ἡ ἰδία ἀλλὰ καὶ ἄλλα Μέλη τῆς Βουλῆς αὐτὴν τὴν στιγμὴν διαπιστώνουν. Καὶ πολὺ φοβοῦμαι ὅτι αἱ ἐκ τῶν ὑστέρων παρα-τηρήσεις εἶναι πολὺ ἀκαδημαϊκαί. Ἐνῷ, ἐὰν ὑπῆρχαν τὰ χρονικὰ ὅρια, εἶμαι βέβαιος ὅτι αἱ Ἐπιτροπαὶ αἱ ὁποῖαι ἐξήτασαν τὸ θέμα εἶχαν πράγματι καὶ τὴν διάθεσιν, ὅπως ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν ἔκθεσιν τὴν ὁποίαν ἔχουν ὑποβάλει εἰς τὸ Σῶμα, νὰ συζητήσουν μὲ τὴν Κυβέρνησιν δι' ὡρισμένας ἀλλαγὰς τὰς ὁποίας ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ λόγῳ τοῦ ὅτι τὸ Νομοσχέδιον εἶναι Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον προνοεῖ δαπάνην. Ἑπομένως οἱαδήποτε ἀλλαγὴ πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν θὰ ἦτο ἁπλῶς προϊὸν διαπραγματεύσεων μεταξὺ τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ τῆς Κυβερνήσεως. Αὐτὸ δυστυχῶς δὲν ἐπε-τεύχθη λόγῳ τοῦ ὅτι τὸ Νομοσχέδιον ὡς ἐλέχθη ἤδη ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς κατετέθη ἀργὰ εἰς τὸ Σῶμα.

Θέλω νὰ ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ ἔχωμεν ἀναλόγους περιπτώσεις, διότι πράγματι δὲν εἶναι ἁπλῶς τὸ ὅτι ἡ Βουλὴ καλεῖται νὰ ψηφίσῃ Νομοσχέδια βιαστικὰ ἀλλὰ ὅτι, ὅπως εἶπα πρίν, δὲν δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ ἐξασκηθῇ ἡ πίεσις τὴν ὁποίαν ἡ Βουλὴ αἰσθάνεται ὅτι κάποτε εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀσκήσῃ διὰ Νομοσχέδια τοιαύτης φύσεως.

Καὶ τώρα τίθεται τὸ ἐρώτημα ὅτι δὲν ἦτο δυνατὴ πλέον οἱαδήποτε περαιτέρω καθυστέρησις διότι αὐτὴ ἡ καθυστέρησις θὰ καθυστεροῦσε καὶ τὴν καταβολὴν τῶν ηὐξημένων ἀποδοχῶν εἰς τοὺς ἐργαζομένους καὶ τοὺς αὐτοεργοδοτουμένους καὶ ἐπομένως ὀρθῶς ἡ Ἐπιτροπὴ κατὰ τὴν γνώμην μου ἐπροχώρησε νὰ εἰσηγηθῇ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἓν μικρὸν θέμα εἰς τὸ ὁποῖον ἀνεφέρθη προηγούμενος συνάδελφος καὶ τὸ ὁποῖον ἀμέσως δεικνύει ὅτι αὐτὴ ἡ Ἐπιτροπὴ ἦτο δυνατὸν νὰ λύσῃ αὐτῆς τῆς φύσεως τοὐλάχιστον θέματα εἶναι τὸ θέμα τῆς δημιουργίας δύο τάξεων χηρῶν τὸ ὁποῖον δὲν ἀποκλείεται ἀκόμη νὰ ἔχῃ καὶ νομικὰς ἐπιπτώσεις δεδομένου ὅτι εὑρίσκονται εἰς τὴν αὐτὴν μοῖραν. Τὸ πρόβλημα τὸ διέγνωσεν ἡ Ἐπιτροπή, εἶμαι βέβαιος ὅτι εἶχε τὴν διάθεσιν νὰ τὸ λύσῃ, ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχαν πλέον περιθώρια ἐπιλύσεως. Θέλω νὰ εὔχωμαι ὅτι τοὐλάχιστον αὐτῆς τῆς φύσεως τὰ προβλήματα θὰ λυθοῦν ταχέως ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας διὰ τροπολογιῶν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐκ τῆς θέσεώς μου.

Ἐκτιμῶ τὰς παρατηρήσεις τὰς ὁποίας ἔχουν κάμει οἱ προλαλήσαντες Βουλευταὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐργασίαν τῶν Ἐπιτροπῶν κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Δύο διευκρινίσεις θὰ ἤθελα νὰ δώσω διὰ νὰ ἀντιληφθοῦν καὶ οἱ συνάδελφοι τὴν σημασίαν τὴν ὁποίαν ἔδωσαν αἱ Ἐπιτροπαὶ εἰς τὰς παρατηρήσεις τὰς ὁποίας ἔκαμαν οἱ συνάδελφοι τόσον ὅσον ἀφορᾷ τὸν τομέα τῶν δύο τάξεων ποὺ τυχὸν θὰ παρουσιασθοῦν, τῶν χηρῶν τῶν πνευμονοκονιασθέντων, καὶ κατὰ κάποιον τρόπον τὴν παρατήρησιν ἐπὶ τῶν αὐτοτελῶς ἐργαζομένων, διὰ τὴν μακροπρόθεσμον περίοδον κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν θὰ δικαιοῦνται νὰ πάρουν οἱονδήποτε ἐπίδομα.

Εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν, φαντασθῆτε, κύριοι συνάδελφοι, κατ' ἀρχὴν παρουσιάσθη θέμα περὶ 30 χηρῶν καὶ δι' αὐτὸ ἡ Ἐπιτροπὴ ἦταν πρόθυμος νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν υἱοθέτησιν τῆς ἀπόψεως ὅπως συμπεριληφθοῦν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἄλλων ὑποστάντων ἐργατικὰ ἀτυχήματα, ἀλλὰ λόγῳ τῆς συμπεριλήψεως εἰς αὐτὰς καὶ ἑνὸς μεγάλου ἀπροβλέπτου ἀριθμοῦ χηρῶν αἱ ὁποῖαι ἔχουν συμπεριληφθῆ διὰ τοῦ Νόμου ἀναδρομικῶς, ἀπὸ τοῦ 1957—1966, ἴσως ἡ ἐπίπτωσις ἐπὶ τοῦ Ταμείου νὰ ἦταν οὐσιωδεστάτη καὶ δυσβάστακτος χωρὶς νὰ προβλέψωμεν ἡμεῖς νὰ ἀναλογίσωμεν τὶ θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ.

Ὡς ἐκ τούτου ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς Ἐργασίας εἶδε μὲ συμπάθειαν τὸ θέμα καὶ ἀνέλαβεν νὰ τὸ μελετήσῃ μετὰ τοῦ ἀναλογιστοῦ καὶ θὰ ἐπανέλθῃ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἄλλο θέμα, τῶν αὐτοτελῶς ἐργαζομένων, πράγματι καὶ αἱ δύο Ἐπιτροπαὶ ἐζήτησαν ἐὰν ἦταν δυνατὸν νὰ μειωθῇ ὁ χρόνος τῆς μὴ παροχῆς ἐπιδόματος, δηλαδὴ τῶν 78 ἡμερῶν, καὶ μᾶς ἐτονίσθη ὅτι οὔτε ἐλαχίστας ἡμέρας ἠδύνατο νὰ μειωθῇ ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ ἀναλογιστοῦ, ὁ ὁποῖος δυστυχῶς δὲν εὑρίσκεται εἰς τὴν Κύπρον καὶ οὔτε ἠμπορούσαμεν ἡμεῖς νὰ ἐπικοινωνήσωμεν μαζί του διὰ νὰ μᾶς κάμῃ μελέτας. Ἴσως αἱ ἐπιπτώσεις νὰ ἦταν σοβαρώτεραι ἐὰν λάβετε ὑπ' ὄψιν ὅτι καὶ ὅταν ἐπροβλέψαμεν κάποτε τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ Νόμου διὰ νὰ εἰσέλθουν οἱ αὐτοτελῶς ἐργαζόμενοι—καὶ ἐπροβλέψαμεν τριετῆ καταβολὴν ἐνσήμων—ἐκεῖ ποὺ ἐνομίζαμεν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ μερικῶν ἑκατοντάδων ἢ χιλιάδων οἱ ὁποῖοι θὰ ἀπεζημιώνοντο, τελικῶς παρουσιάσθησαν 11.000 αὐτοτελῶς ἐργαζόμενοι καὶ ἄλλοι διὰ νὰ πάρουν βοηθήματα

ποὺ ἐκινδύνευσε καὶ αὐτὴ ἡ τύχη τοῦ Ταμείου μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἔλθωμεν ἐκτάκτως νὰ ψηφίσωμεν ἐπιπροσθέτους εἰσφορὰς διὰ τὸ Ταμεῖον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Ὡς ἐκ τούτου καὶ εἰς αὐτὴν τὴν στιγμὴν πάλιν εἴμεθα δέσμιοι τοῦ ἀναλογιστοῦ διὰ νὰ εἰσηγηθῶμεν οἱανδήποτε μείωσιν.

Ἀπὸ πλευρᾶς τῆς Ἐπιτροπῆς μετὰ μεγάλης συμπαθείας βλέπει αὕτη τὸ θέμα τῆς ἐξισώσεως ὅλων ὅσων ἀνήκουν εἰς τὸ Ταμεῖον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ θὰ εἶναι εὐχῆς ἔργον τὸ συντομώτερον δυνατόν, ὅπως τώρα ἔχουν καλυφθῆ εἰς τὸ πλεῖστον τῶν παροχῶν, νὰ ἔλθῃ ἡ στιγμὴ ποὺ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν τομέα θὰ μπορέσουν νὰ ἀπολαμβάνουν ὅ,τι καὶ οἱ μισθοσυντήρητοι.

Ἦταν μία περίπτωσις αὐτὴ τῶν αὐτοτελῶς ἐργαζομένων ὅταν ἐτίθετο εἰς τὸν Νόμον νὰ καλυφθοῦν καὶ αὐτοί. Ὑπῆρχε κάποια μεμψιμοιρία, μπορῶ νὰ πῶ, ἀπὸ μέρους τῶν αὐτοτελῶς ἐργαζομένων ὅτι τοὺς ἐπεβάλλετο νὰ πληρώσουν ὡρισμένας εἰσφοράς. Ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ὑστέρων ὅτι τὸ Ταμεῖον μὲ τὰς εἰσφορὰς τῶν ἐργαζομένων ἤνθεξε καὶ ἐκάλυψεν ἀρκετὰς ἀπὸ τὰς περιπτώσεις καὶ σήμερα παρουσιάζεται τὸ Ταμεῖον ὅτι προσφέρει πάντοτε κοινωνικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὰς ὁποίας εἰσφέρει αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ ἐργαζόμενος.

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἐὰν ἐγένοντο αἱ τροποποιήσεις, ἐκτὸς τῶν κινδύνων ποὺ ὑπῆρχαν, θὰ ἔπρεπε καὶ τὸ ὕψος τῶν παρεχομένων εἰσφορῶν ἀπὸ μέρους καὶ τῶν αὐτοτελῶς ἐργαζομένων καὶ τῶν μισθοσυντηρήτων νὰ ἦταν διάφορον ἀπὸ τὸ σημερινὸν τὸ ὁποῖον εἰσηγούμεθα.

Ἑπομένως ὅλοι, καὶ οἱ αὐτοτελῶς ἐργαζόμενοι καὶ οἱ μισθοσυντήρητοι ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν ὑπομονὴν καὶ πιστεύω ὅτι ἡ ἐπιδίωξις ὅλων εἶναι νὰ βελτιωθοῦν αἱ κοινωνικαὶ ἀσφαλίσεις καὶ νὰ παρέχουν πράγματι τὰ μέσα πρὸς συντήρησιν ἑνὸς ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει τὰ μέσα εἴτε ἐξ ἐργατικοῦ ἀτυχήματος εἴτε ἐξ ἀνεργίας εἴτε ἐξ οἱασδήποτε ἄλλης αἰτίας. Νὰ εἶναι πράγματι κοινωνικὴ πρόνοια καὶ ὄχι χάριτι ἀποδιδομένη εἰς τὸν ἐπηρεαζόμενον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί.

Ὁ κ. Μιχαλάκης Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἐκ τῆς θέσεώς μου, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

Δεδομένου ὅτι κατὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος αἱ εἰσφοραὶ θὰ αὐξηθῶσι καὶ δεδομένου ὅτι ὑπάρχει ἕνα χρονικὸν περιθώριον ἑνὸς ἔτους, μποροῦν αἱ προτάσεις αὐταὶ αἱ ὁποῖαι ἔχουν γίνει ἀπὸ τὰς δύο Ἐπιτροπὰς νὰ ἐξετασθῶσιν ὑπὸ τοῦ ἀναλογιστοῦ καὶ νὰ φανῇ κατὰ πόσον ὑπάρχει ἡ δυνατότης νὰ καλυφθοῦν ὡρισμέναι χῆραι χωρὶς νὰ ἐπηρεασθῇ τὸ Ταμεῖον αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἔχομεν κάμει.

Ἑπομένως ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ παρακαλέσωμεν τὴν Κυβέρνησιν εἶναι νὰ ἀναθέσῃ εἰς τὸν ἀναλογιστὴν νὰ ἐξετάσῃ τὰς προτάσεις αἱ ὁποῖαι ἔχουν γίνει ἀπὸ τὰς δύο Ἐπιτροπάς, οὕτως ὥστε νὰ ξεύρωμεν κατὰ πόσον κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος, ὅταν αἱ εἰσφοραὶ θὰ αὐξηθῶσι, θὰ ὑπάρχῃ ἡ δυνατότης ὡρισμέναι ἀπὸ τὰς παρατηρήσεις μας νὰ ὁλοποιηθῶσι καὶ νὰ καλυφθῶσι κατὰ ἕνα ὡρισμένον τρόπον αἱ ἀπαιτήσεις τῶν διαφόρων τάξεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι τὸ γενικὸν αἴσθημα τῆς Βουλῆς—καὶ νομίζω ὅτι διερμηνεύω τὸ γενικὸν αἴσθημα τῆς Βουλῆς—εἶναι, κυρίως ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς δημιουργίας δύο τάξεων χηρῶν, τῶν ὁποίων οἱ σύζυγοι ἀπεβίωσαν ἢ θὰ ἀποβιώσουν λόγῳ

σιλικοπαθείας, ὅτι τὸ Νομοσχέδιον, ὡς εἶναι τώρα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, δημιουργεῖ ὄχι μόνον δύο τάξεις ἀλλὰ καὶ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ μιᾶς ἐκ τῶν δύο τάξεων.

Νομίζω ὅτι θὰ ἐδικαιολογεῖτο νὰ διαβιβασθῇ ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς ὁλοκλήρου ἡ ἄποψις ἡ ὁποία ἐξεφράσθη ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ὅτι ἀποτελεῖ καὶ ἄποψιν ὁλοκλήρου τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς.

Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἔνστασις, θὰ διαβιβάσω πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν τὴν πλήρη ὑποστήριξιν τῆς προτάσεως ἡ ὁποία ἐγένετο ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς δυσμενοῦς διακρίσεως εἰς τὰς τάξεις χηρῶν σιλικοπαθῶν.

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί, παρακαλῶ τοὺς ἐντίμους κυρίους Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων κατὰ Κεφάλαιον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μέρος Ι, Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον καὶ Ὁρισμοί. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον καὶ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μέρος ΙΙ, Ἠσφαλισμένοι. Ἄρθρον 3ον.

Εἰσφοραὶ Μισθωτῶν. Ἄρθρον 4ον.

Εἰδικὴ εἰσφορὰ ἐργοδοτῶν εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις. Ἄρθρον 5ον.

Παρακράτησις εἰσφορᾶς μισθωτοῦ ὑπὸ τοῦ ἐργοδότου. Ἄρθρον 6ον.

Εἰσφοραὶ αὐτοτελῶς ἐργαζομένων. Ἄρθρον 7ον.

Ἀπόσβεσις εἰσφορῶν. Ἄρθρον 8ον.

Προαιρετικὴ ἀσφάλισις. Ἄρθρον 9ον.

Πίστωσις εἰσφορῶν. Ἄρθρον 10ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Μέρος ΙΙ ἐγκριθῇ, ἤτοι τὰ ἄρθρα 3—10, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ 10ου ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὰ προαναφερθέντα ἄρθρα ἐγκρίνονται.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Γραμματέα ἁπλῶς νὰ ἀναγινώσκῃ τὸ Μέρος καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἄρθρων, δηλαδὴ 11—26.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μέρος ΙΙΙ. Ἄρθρα 11—26.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὰ ἄρθρα 11—26 τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὸ ΙΙΙ Μέρος τοῦ Νομοσχεδίου ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μέρος IV. Ἄρθρα 27–39.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὰ ἄρθρα 27–39 ἐγκρίνονται, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ 39.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μέρος V. Ἄρθρα 40–48.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὰ ἄρθρα 40–48 ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μέρος VI. Ἄρθρα 49–57.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὰ ἄρθρα 49–57 ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μέρος VII. Ἄρθρα 58–62.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὰ ἄρθρα 58–62 ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μέρος VIII. Ἄρθρα 63–75.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὰ προαναφερθέντα ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πίνακες ὑπ' ἀριθμὸν 1–7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως οἱ Πίνακες 1, 2, 3, 4, 5, 6 καὶ 7 ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως οἱ προαναφερθέντες Πίνακες ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμος τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

«Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 23) τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 23) ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 15ην Δεκεμβρίου 1972.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ διάθεσις ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £12.416 διὰ τὴν κάλυψιν τῶν βασικῶν μισθῶν μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους τῶν προτεινομένων ἐπιπροσθέτων ὀργανικῶν θέσεων εἰς τὸ διδακτικὸν καὶ διευθυντικὸν προσωπικὸν τῶν Σχολῶν Στοιχειώδους καὶ Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Ἡ δημιουργία τῶν ἐν λόγῳ θέσεων, ἀνάλυσις τῶν ὁποίων γίνεται εἰς τὸν συνημμένον τῷ παρόντι Νομοσχεδίῳ Δεύτερον Πίνακα, ἐκρίθη ἀναγκαία πρὸς κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν τῶν Σχολῶν Στοιχειώδους καὶ Μέσης Ἐκπαιδεύσεως αἵτινες προέκυψαν κυρίως λόγῳ τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν ἕνεκεν τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ θεσμοῦ τῆς δωρεὰν παιδείας καὶ τῆς μειώσεως τῶν ὡρῶν διδασκαλίας τοῦ προσωπικοῦ. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν δημιουργίαν τῶν προτεινομένων νέων θέσεων Βοηθοῦ Διευθυντοῦ εἰς τὰς Σχολὰς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως αὕτη ἐθεωρήθη ἀναγκαία διὰ τὴν ὁμαλὴν καὶ ἀποδοτικὴν λειτουργίαν τῶν Σχολῶν τούτων ἰδίως ἐν ὄψει τῆς αὐξήσεως τῶν καθηκόντων καὶ εὐθυνῶν τῶν Διευθυντῶν.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ πλήρως μὲ τοὺς σκοποὺς τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου καὶ εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν αὐτοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταί, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Προοίμιον καὶ ὁ Συνοπτικὸς τίτλος, ἤτοι τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £12.416 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πρῶτος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πρῶτος Πίναξ ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἵδρυσις νέων θέσεων. Ἄρθρον 4ον καὶ Δεύτερος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 4ον ἄρθρον καὶ ὁ Δεύτερος Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 23) τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

«Οἱ περὶ Ταμείου Βοηθείας Ζημιωθέντων (Τροποποιητικοὶ) (Ἀρ. 2) Κανονισμοὶ τοῦ 1972».

Ὑπάρχει Ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ;

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ὑπάρχει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθῇ.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΑΜΕΙΟΥ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΖΗΜΙΩΘΕΝΤΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) (Ἀρ. 2) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμοὺς εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 11ην Δεκεμβρίου 1972, εἰς τὴν ὁποίαν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ταμείου Βοηθείας Ζημιωθέντων.

Διὰ τῶν προτεινομένων Κανονισμῶν, οἵτινες ἐκδίδονται δυνάμει τοῦ ἄρθρου 6 τῶν περὶ Ταμείου Βοηθείας Ζημιωθέντων Νόμων τοῦ 1968 ἕως 1972, σκοπεῖται ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ βελτίωσις τῶν ἤδη χορηγουμένων εἰς Τουρκοπλήκτους βοηθημάτων καὶ χορηγημάτων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ παροχὴ τῶν χορηγημάτων τούτων καὶ εἰς τοὺς ἐξαρτωμένους ζημιωθέντος ὁ ὁποῖος ἀπεβίωσε.

Ἀναλυτικώτερον αἱ προτεινόμεναι τροποποιήσεις ἔχουν ὡς ἀκολούθως :

(α) Ἐν περιπτώσει θανάτου ζημιωθέντος, λαμβάνοντος χορήγημα δυνάμει τῆς ὑποπαραγράφου 1(β) τοῦ Κανονισμοῦ 4, θὰ καταβάλλεται, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ θανάτου αὐτοῦ, εἰς ἕκαστον τῶν ἐξαρτωμένων του, ἐφ' ὅσον οὗτος ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἐξαρτώμενος, τὸ εἰς αὐτὸν ἀναλογοῦν μερίδιον, ἐξ ἴσου μετὰ τῶν ἄλλων ἐξαρτωμένων, ἐπὶ τοῦ χορηγήματος τὸ ὁποῖον ἐλάμβανεν ὁ ζημιωθείς.

(β) Τὸ ἀνώτατον ὅριον τοῦ χορηγήματος, τὸ ὁποῖον καταβάλλεται ὑπὸ τύπον ἐνοικίου συμφώνως πρὸς τὴν ὑποπαράγραφον (1)(γ) τοῦ Κανονισμοῦ 4, αὐξάνεται ἀπὸ £15 εἰς £20 μηνιαίως λόγῳ τῆς ἐπελθούσης ἀπὸ τοῦ 1968 καὶ ἐντεῦθεν αὐξήσεως εἰς τὸ ὕψος τῶν ἐνοικίων καὶ τῶν ἐν γένει συνθηκῶν· συμφώνως δὲ πρὸς ἐπιφύλαξιν προστιθεμένην εἰς τὴν ἐν λόγῳ ὑποπαράγραφον, ἐν περιπτώσει θανάτου ζημιωθέντος λαμβάνοντος τοιοῦτο χορήγημα, καταβάλλεται εἰς ἕκαστον τῶν ἐξαρτω-

μένων τούτου, ἐφ' ὅσον οὗτος πληρώνει ἐνοίκιον διὰ νέαν κατοικίαν, τὸ εἰς αὐτὸν ἀναλογοῦν μερίδιον, ἐξ ἴσου μετὰ τῶν ἄλλων ἐξαρτωμένων, ἐπὶ τοῦ χορηγήματος τὸ ὁποῖον ἐλάμβανεν ὁ ζημιωθείς.

(γ) Διασαφηνίζεται ὅτι διὰ τοὺς σκοποὺς τῶν ὑποπαραγράφων (β) καὶ (γ) τῆς παραγράφου (1) τοῦ Κανονισμοῦ 4 ἡ λέξις «ἐξαρτώμενος» σημαίνει τὴν χήραν ζημιωθέντος, τὰ ἄρρενα τέκνα αὐτοῦ κάτω τῶν 18 ἐτῶν καὶ τὰς ἀγάμους θυγατέρας του.

Ὡς γνωστόν, αἱ ὡς ἄνω πρόσθετοι διατάξεις εἰς τοὺς Κανονισμοὺς εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα ἐνίων ἐκ τῶν εἰσηγήσεων τοῦ Παγκυπρίου Συνδέσμου Ἑλλήνων Τουρκοπλήκτων αἵτινες ἐγένοντο ἐν τέλει ἀποδεκταὶ ἐκ μέρους Ἐπιτροπῆς διορισθείσης ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ προεδρευομένης ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τοὺς ὡς ἄνω ἀναφερομένους Κανονισμούς, συμφωνεῖ πλήρως πρὸς τοὺς δι' αὐτῶν ἐπιδιωκομένους σκοποὺς καὶ εἰσηγεῖται ὁμοφώνως εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἔγκρισιν τούτων, ὡς οὗτοι ὑπεβλήθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν εἰσηγήσεις διὰ τροποποίησιν τῶν προαναφερθέντων Κανονισμῶν, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ διεξαχθῇ ψηφοφορία, διότι οὗτοι ἰσχύουν ὡς κατετέθησαν εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

«Ὁ περὶ Κήπων Ἐσπεριδοειδῶν (Ἐπισκόπησις καὶ Καταγραφὴ) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ ΝΟΜΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΗΣ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΚΗΠΩΝ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ (ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Γεώργιος Μαλλιώτης, Πρόεδρος
Νῖκος Κόσιης
Μιχαλάκης Σαββίδης
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Χρῆστος Κουρτελλάρης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἐμελέτησε τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος πρότασιν νόμου εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 6ην Νοεμβρίου 1972.

Διὰ τῆς προτεινομένης προτάσεως νόμου, ἥτις ὑπεβλήθη εἰς τὴν Βουλὴν ἐκ μέρους τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, σκοπεῖται ἡ κατάργησις τῶν σχετικῶν προνοιῶν τοῦ βασικοῦ νόμου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἀπαιτεῖται ἡ ὑποβολὴ αἰτήσεως πρὸς τὴν ἁρμοδίαν Κυβερνητικὴν Ἐπιτροπὴν δι' ἔκδοσιν ἀδείας διὰ δημιουργίαν ἢ ἐπέκτασιν κήπων ἐσπεριδοειδῶν, τῶν νῦν κυρίων ἢ μελλοντικῶν κατόχων κήπων ἐσπεριδοειδῶν ὑποχρεου-

μένων ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἑξῆς νὰ ὑποβάλλωσιν εἰς τὸν ἁρμόδιον λειτουργὸν τὰ καθορισθησόμενα ὑπὸ τοῦ τελευταίου στοιχεῖα διὰ σκοποὺς ἐπισκοπήσεως καὶ καταγραφῆς τῶν κήπων ἐσπεριδοειδῶν μόνον.

Ὡς γνωστόν, τὸ ὅλον θέμα προέκυψε κατὰ τὴν συζήτησιν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, τὴν 18ην Μαΐου 1972, τοῦ νομοσχεδίου τοῦ τιτλοφορουμένου «Ὁ περὶ Κήπων Ἐσπεριδοειδῶν (Ἐπισκόπησις καὶ Καταγραφὴ) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972». Τὸ ἐν λόγῳ Νομοσχέδιον τελικῶς κατεψηφίσθη ὑπὸ τοῦ Σώματος καὶ ἀνετέθη εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ὅπως προβῇ εἰς ἐπανεξέτασιν τοῦ ὅλου θέματος μὲ ὅρους ἐντολῆς τὴν ὑποβολὴν τοιούτων εἰσηγήσεων διὰ τροποποιήσεις εἰς τὸν ἐν ἰσχύϊ νόμον ὥστε οὗτος, παραμένων ἐν ἰσχύϊ, νὰ ἐξυπηρετῇ τοῦ λοιποῦ στατιστικοὺς σκοποὺς μόνον.

Ὡς εἶναι περαιτέρω γνωστόν, ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων εἰσηγουμένη εἰς τὴν Βουλὴν ἀπόρριψιν τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου τροποποιητικοῦ νομοσχεδίου προέβη ἐκ παραλλήλου εἰς ἐνδελεχῆ μελέτην τοῦ διὰ τῆς ὑφισταμένης νομοθεσίας οὕτω πως ρυθμιζομένου θέματος καὶ εἰς ἀνασκόπησιν τῶν συνεπειῶν ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἐν λόγῳ νομοθεσίας.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὡς τοῦτο ἀνελύθη ἐν ἐκτάσει εἰς τὴν συνταχθεῖσαν ὑπ' αὐτῆς καὶ ὑποβληθεῖσαν εἰς τὸ Σῶμα σχετικὴν ἔκθεσίν της, ὅτι παρὰ τὰς πολλὰς δυσκολίας, αἱ ὁποῖαι συνηντῶντο κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἐν λόγῳ νομοθεσίας, οἱ σκοποὶ διὰ τοὺς ὁποίους αὕτη ἐθεσπίσθη, καὶ οἱ ὁποῖοι συνίσταντο εἰς τὴν προστασίαν τῶν ὑπογείων ὑδατοστρωμάτων διὰ τοῦ περιορισμοῦ τῶν φυτειῶν ἐσπεριδοειδῶν, δὲν ἐξεπληρώθησαν. Ἐκ παραλλήλου τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἐξέφρασαν τὴν ἄποψιν ὅτι οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος σκοποὶ δύνανται νὰ ἐκπληρωθῶσιν ἱκανοποιητικῶς διὰ τοῦ ἐλέγχου ὅστις ἀσκεῖται δυνάμει τοῦ περὶ Ὑδατοπρομηθείας (Εἰδικὰ Μέτρα) Νόμου τοῦ 1964.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω διαπιστώσεών της ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἐνεργοῦσα ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν ἀνατεθέντων ὑπὸ τοῦ Σώματος πρὸς αὐτὴν ὅρων ἐντολῆς προέβη, ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας, εἰς καταλλήλους τροποποιήσεις τοῦ βασικοῦ νόμου ὥστε οὗτος, παραμένων ἐν ἰσχύϊ, νὰ ἐξυπηρετῇ τοῦ λοιποῦ στατιστικοὺς σκοποὺς μόνον.

Ὡς εἶναι ὡσαύτως γνωστὸν εἰς τὰ ἔντιμα μέλη τῆς Βουλῆς, τόσον τὸ προαναφερθὲν τροποποιητικὸν Νομοσχέδιον ὅσον καὶ ἕτερον ἐγγραφὲν εἰς τὴν Βουλὴν σχετικὸν θέμα ἀπετέλεσαν ἐπὶ μακρὸν ἀντικείμενον ἀγορεύσεων καὶ συζητήσεων ἐν τῇ Βουλῇ καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων. Ἐν τῷ μεταξὺ διαρκούσης τῆς ἐν λόγῳ περιόδου διενηργήθη ἀριθμὸς παρανόμων φυτειῶν μὲ ἀποτέλεσμα νὰ καταχωρηθῶσι καὶ σχετικαὶ ποιναὶ διώξεις ἐναντίον τῶν παρανομησάντων. Ἡ Ἐπιτροπή, ἐν προκειμένῳ εἰσηγουμένη τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τῆς ὡς ἄνω προτεινομένης προτάσεως νόμου εἶναι τῆς γνώμης ὅτι οἱαιδήποτε ποιναὶ διώξεις γενόμεναι ἐπὶ τῇ βάσει τῶν καταργουμένων διατάξεων τοῦ βασικοῦ νόμου καὶ ἐκκρεμοῦσαι ἐν τῷ Δικαστηρίῳ θὰ πρέπει νὰ ἀποσυρθῶσι, καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὰς ὑποθέσεις ἐκείνας αἵτινες δὲν κατεχωρήθησαν εἰσέτι ἐν τῷ Δικαστηρίῳ νὰ μὴ προωθηθῶσιν. Ἐπὶ τούτοις ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας διὰ τῆς ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23ην Ὀκτωβρίου 1972 ἐπιστολῆς του πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ἐπληροφόρησε δι' αὐτοῦ τὴν Ἐπιτροπὴν Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ὅτι ἐν σχέσει μὲ τὰ θέματα ταῦτα δὲν γεννᾶται ζήτημα καὶ ὅτι οὗτος, ἐνασκῶν τὰς ἐκ τοῦ Συντάγματος ἀπορρεούσας ἐξουσίας του, θὰ προβῇ, ἅμα τῇ ψηφίσει εἰς νόμον τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος προτάσεως νόμου, εἰς ἀναστολὴν τῶν ἐκκρεμουσῶν ποινικῶν διώξεων καὶ θὰ δώσῃ ὁδηγίας περὶ μὴ διώξεων εἰς ὑποθέσεις μὴ καταχωρηθείσας εἰσέτι.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος προτάσεως νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Κήπων Ἐσπεριδοειδῶν (Ἐπισκόπησις καὶ Καταγραφὴ) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

«Ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972».

Ἡ ἔκθεσις ἀνεγνώσθη εἰς τὴν Βουλὴν τὸ δὲ Νομοσχέδιον παρεπέμφθη εἰς τὴν ἁρμοδίαν Ἐπιτροπὴν δι' ἐξέτασιν ὡρισμένων θεμάτων.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἐνημερώσῃ τὸ Σῶμα.

Γ. ΖΑΜΠΑΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ὡς γνωστὸν ἡ Ἔκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας ἀνεγνώσθη τὴν 30ὴν παρελθόντος Νοεμβρίου καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Παπαδόπουλος ὑπέβαλε τὴν εἰσήγησιν ὅπως ὑπαχθῇ ὑπὸ τὸν Κυπριακὸν Ὀργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ καὶ ἡ Λέσχη Ἱπποδρομιῶν. Δηλαδὴ ὅπως θεωρηθῇ ὡς ἄθλημα καὶ ἡ ἱπποδρομία.

Παρεπέμφθη δὲ τὸ θέμα πρὸς μελέτην εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας καὶ τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν.

Αἱ δύο Ἐπιτροπαὶ συνῆλθον τὴν 7ην τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου, προσκληθέντες δὲ παρέστησαν καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ καὶ τῆς Λέσχης Ἱπποδρομιῶν, οἱ ὁποῖοι ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις των σχετικὰ μὲ τὴν τροποποίησιν. Ἐπειδή, ὅμως, ἠγέρθη θέμα κατὰ πόσον θεωρεῖται ὡς ἄθλημα ἡ ἱπποδρομία, δι' αὐτὸ ἀπεφάσισαν ὁμοφώνως αἱ δύο Ἐπιτροπαὶ νὰ ζητήσουν τὴν γνώμην τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως.

Τὴν πρωΐαν τῆς σήμερον συνεδρίασαν πάλιν αἱ δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαί, Παιδείας καὶ Νομικῶν, κατὰ τὴν συνεδρίαν δὲ αὐτὴν παρέστη καὶ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεύς, ὁ ὁποῖος ἐγνωμοδότησεν ὅτι δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ ἱπποδρομία ὡς ἄθλημα διότι δὲν εἶναι συναγωνισμὸς μεταξὺ ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων. Ἐπεκαλέσθη μάλιστα καὶ νομοθεσίας ἄλλων χωρῶν καὶ κατέληξεν εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἄθλημα.

Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἀναφέρω καὶ μίαν δήλωσιν τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, ὅτι εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπαχθῇ ἡ λέσχη ἱπποδρομιῶν, μᾶλλον αἱ ἱπποδρομίαι νὰ ὑπαχθοῦν εἰς τὸν Κυπριακὸν Ὀργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ, τότε θὰ θεωρηθοῦν αἱ ἱπποδρομίαι ὡς Ἀθλητικὸν Σωματεῖον καὶ θὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὸν φόρον εἰσοδήματος. Μᾶς ἐπληροφόρησε δὲ ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀπὸ τὴν Λέσχην Ἱπποδρομικῶν ἡ Κυβέρνησις εἰσέπραξε ποσὸν £54.000 ὡς φόρον εἰσοδήματος.

Ἐν τῷ μεταξύ, ἐπειδὴ ἤδη κατηρτίσθη καὶ εἶναι ὑπὸ κατάθεσιν Νομοσχέδιον περὶ Φορολογίας Στοιχημάτων, κ.λ.π., ἴσως δοθῇ εἰς τὸ Σῶμα ἡ εὐκαιρία νὰ συζητήσῃ ἐπὶ τοῦ θέματος, ἐὰν ἐπιθυμῇ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν εἶναι ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ποὺ θέλω νὰ ὁμιλήσω ἀλλὰ ἐπὶ διαδικασίας.

Ἐπειδὴ ἡ εἰσήγησις ὑπεβλήθη ὑπ' ἐμοῦ καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν—παρέστην μόνον εἰς τὴν πρώτην συζήτησιν τοῦ θέματος· εἰς τὴν σημερινὴν συνεδρίαν ὅτε ἦτο ἐκεῖ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεύς, δὲν εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ παραστῶ—παρακαλῶ ὅπως, εἰ δυνατόν, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἦτο ἀναγεγραμμένον τὸ θέμα πρὸς συζήτησιν ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, ἡ συζήτησις τοῦ θέματος ἀναβληθῇ ὥστε νὰ μοῦ παρασχεθῇ καιρὸς καὶ τὴν ἄποψιν τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως νὰ ἐξετάσω καὶ μερικὰς ἄλλας, ὅπως ἐπληροφορήθηκα, εἰσηγήσεις αἱ ὁποῖαι ἔχουν γίνει, νὰ σταθμίσω ὀρθῶς.

Ἐπὶ παραδείγματι, ἔχει λεχθῇ ὅτι ἡ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ εἰσάξῃ νομοθέτημα διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἐπιβάλλεται φορολογία. Θέλω νὰ πληροφορηθῶ περισσότερον κατὰ πόσον αὐτὴ ἡ φορολογία εἶναι τοῦ τύπου τὸν ὁποῖον ἐγὼ εἶχα ὑπ' ὄψιν μου καὶ κατὰ πόσον τὸ προϊὸν τῆς τοιαύτης φορολογίας θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ διατεθῇ διὰ τοὺς σκοποὺς τοὺς ὁποίους ἐγὼ εἶχα ὑπ' ὄψιν μου.

Ἐπίσης ὅσον ἀφορᾷ τὴν δήλωσιν τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ὅτι ἡ ἱπποδρομία δὲν θεωρεῖται ἄθλημα διὰ τοὺς λόγους οἱ ὁποῖοι ἀνεφέρθησαν, νομίζω ὅτι αὐτὴ χρήζει κάποιας περαιτέρω ἀναλύσεως καὶ δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους παρακαλῶ ὅπως, εἰ δυνατόν, ἡ συζήτησις τοῦ θέματος ἀναβληθῇ διὰ τὴν ἑπομένην ἑβδομάδα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γιάγκος Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος, ὄχι ἐπὶ θέματος οὐσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐὰν θεωρῆται ἄθλημα ἢ μὴ ἄθλημα ;

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ὄχι, ὄχι δὲν εἶναι ἐπὶ θέματος οὐσίας. Ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Παπαδόπουλος, εἶπεν ἀκριβῶς ὅτι δὲν παρέστη. Πράγματι δὲν παρέστη εἰς τὴν σημερινὴν συνεδρίαν ἀλλὰ ἐλήφθη κάθε φροντὶς διὰ νὰ εἰδοποιηθῇ νὰ προσέλθῃ καὶ ὡς γεγονός, ὡς τὸν ἐπληροφόρησε καὶ ὁ Γραμματεὺς τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν, ἐπανειλημμένως ἐτηλεφωνοῦσεν εἰς τὸ Γραφεῖον του, ἐπανειλημμένως τοῦ ἐλέγετο ὅτι ἦτο ἀπησχολημένον τὸ τηλέφωνον καὶ κατόπιν τοῦ ἐλέχθη ὅτι εὑρίσκετο εἰς τὸ Δικαστήριον. Δηλαδὴ ἔγινε κάθε προσπάθεια διὰ νὰ προσέλθῃ ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, τὸ τί εἶπεν. Ἐκεῖνο ποὺ εἶπεν εἶναι καθ' αὐτὸ ὅτι εἶναι ἐναντίον τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ γράμματος τοῦ Νόμου περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ, τὸ νὰ προστεθοῦν αἱ ἱπποδρομίαι εἰς τὸν νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν νομίζω ὅτι ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Τάσος Παπαδόπουλος ἰσχυρίσθη ὅτι δὲν παρευρέθη διότι δὲν εἰδοποιήθη, ἀλλὰ μᾶλλον λόγῳ κωλύματος.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Οὐδεμίαν διαμαρτυρίαν ἐξέφρασα διότι δὲν προσεκλήθην οὔτε εἶπα ὅτι δὲν ἠδυνάμην νὰ παραστῶ. Εἶπα ὅτι δὲν εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ παραστῶ. Ὅμως ἐπιθυμῶ, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ αὐτῇ, νὰ ἀναφέρω τὸ ἑξῆς, κύριε Πρόεδρε :

"Οσοι ἐκ τῶν Βουλευτῶν μετέχουν πλέον τῆς μιᾶς Ἐπιτροπῆς, νομίζω ὅτι, ἂν μή τι ἄλλο, δικαιοῦνται κάποιας προειδοποιήσεως περὶ τῆς ἡμέρας κατὰ τὴν ὁποίαν συνέρχονται αἱ Ἐπιτροπαί, διότι δὲν νομίζω ὅσοι ἐξ ἡμῶν ἀσχολοῦνται καὶ εἰς ἐπάγγελμα ἐπιπροσθέτως τῶν καθηκόντων των ὡς Βουλευτῶν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναμένεται ὅτι εἶναι ἕτοιμοι πρὸς κλῆσιν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν εἴτε τηλεφωνικῶς εἴτε ἄλλως πως καὶ δὲν τὸ λέγω λόγῳ τῆς σημερινῆς περιπτώσεως, ἀλλὰ ἐξ ἀφορμῆς τῆς σημερινῆς περιπτώσεως. Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ καλοῦνται μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν εἰς τὴν Βουλὴν τηλεφωνικῶς διὰ προειδοποιήσεως μερικῶν ὡρῶν, διὰ νὰ μὴν εἴπω τὴν προτεραίαν. Αὐτὸ τοὐλάχιστον δι' ἀρκετοὺς εἶναι ἀδύνατον. Εἶναι πρακτικῶς ἀδύνατον νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ἤθελα νὰ ὑποβάλω τὴν εἰσήγησιν ὅπως αἱ συνεδριάσεις τῶν Ἐπιτροπῶν γνωστοποιοῦνται εἰς τοὺς Βουλευτὰς ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς ἑβδομάδος, ὥστε οἱ ἴδιοι νὰ μποροῦν νὰ προγραμματίζουν τὰ ἄλλα καθήκοντά των, ποὺ ἔστω καὶ ἐὰν ἐπεθύμουν νὰ δώσουν προτεραιότητα εἰς τὰ καθήκοντά των ὡς Βουλευτῶν, παρὰ ταῦτα ἀνειλημμέναι ὑποχρεώσεις πιθανὸν νὰ τοὺς ἐμποδίζουν νὰ παραβοῦν τὰς ἄλλας των δεσμεύσεις.

"Οσον ἀφορᾷ τὲς ἐπεξηγήσεις ποὺ ἔχουν δοθῇ ἀπὸ τὸν κ. Ποταμίτην, νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ὑποδείξω ὅτι εἶναι ὀλίγον τι διάφορος ἡ ἐκδοχὴ ἀπὸ τὴν ἐκδοχὴν τὴν ὁποίαν ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς ἔχει δώσει τοὐλάχιστον διὰ τοὺς νομικούς. "Αλλο τὸ ἐὰν εἶναι ἀντισυνταγματικὴ πρόνοια καὶ ἄλλο τὸ ἐὰν ἀντίκειται πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τοῦ Νόμου. Καὶ αὐτὴ καὶ μόνον ἡ διαφορὰ νομίζω δικαιολογεῖ τὴν παράκλησίν μου ὅπως δοθῇ ἡ ἐκ μιᾶς ἑβδομάδος ἀναβολὴ τὴν ὁποίαν ἐζήτησα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψών, ἀκολούθως ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Λόγῳ τοῦ ὅτι παρέστην εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας ἤκουσα τὰς ἀπόψεις τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ὁ ὁποῖος ἀντετάχθη εἰς τὴν ὑπαγωγὴν τῶν ἱπποδρομιῶν εἰς τὸν Κ.Ο.Α.

Νομίζω ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀναβάλωμεν τὴν συζήτησιν διὰ μίαν ἑβδομάδα, διότι ὁ κ. Παπαδόπουλος καὶ οἱοσδήποτε ἄλλος ἀξιότιμος συνάδελφος θὰ ἔχουν τὴν εὐκαιρίαν, ὅταν ἡ Κυβέρνησις φέρῃ ἐνώπιον τοῦ Σώματος Νομοσχέδιον δι' ἄλλην φορολογίαν, νὰ ἐκφράσουν τὰς ἀπόψεις των καὶ νὰ δυνηθῇ τὸ Σῶμα τοῦτο νὰ εἰσηγηθῇ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὥστε ποσὸν ἐκ τῆς νέας φορολογίας ἀπὸ τὸν ἱππόδρομον νὰ διατίθεται διὰ ἀθλητικοὺς σκοποὺς εἰς τὸν Κ.Ο.Α. καὶ νὰ τονίσωμεν μάλιστα τὴν ἀνάγκην νὰ ἐνισχυθῇ ὁ ἀθλητισμὸς τοῦ τόπου ἀπὸ τὴν νέαν φορολογίαν.

Νομίζω ὅτι ἐπ' αὐτοῦ μᾶς ἐξεκαθάρισε τὴν θέσιν ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς καὶ εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ὁ κ. Παπαδόπουλος γνωρίζων τώρα αὐτὴν τὴν ἄποψιν δὲν θὰ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν ἀναβολήν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τί θὰ πῇ ὁ κ. Μαυρονικόλας ;

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Συμφωνῶ μὲ τὴν τελευταίαν εἰσήγησιν τοῦ ἐντίμου Μέλους ὅσον ἀφορᾷ τὰς Ἐπιτροπάς, διαφωνῶ ὅμως ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἀναβολῆς τοῦ Νομοσχεδίου. Τὸ τροποποιητικὸν Νομοσχέδιον κατετέθη διὰ νὰ εὐκολυνθῇ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Κ.Ο.Α. νὰ κάμῃ ἀνέτως τὰς ἐργασίας του διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν μελῶν ἀπὸ πέντε εἰς ἑπτὰ καὶ νὰ σχηματίζωνται αἱ Ὑπεπιτροπαί.

Νομίζω ὅτι πρέπει νὰ δώσωμεν τὴν εὐκαιρίαν ψηφίζοντες τὸν Νόμον αὐτὸν εἰς τὸ Συμβούλιον νὰ ἀνασυνταχθῇ καί, ἐὰν τὸ ἔντιμον Μέλος ἐπιμένῃ, δύναται νὰ καταθέσῃ τροποποιητικὸν Νομοσχέδιον οὕτως ὥστε νὰ καλύψῃ καὶ τὴν εἰσήγησίν του σχετικῶς μὲ τὰς ἱπποδρομίας.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Κ.Ο.Α., ὁ ὁποῖος παρέστη εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας τὴν 7ην Δεκεμβρίου, μᾶς εἰσηγήθη ὅτι εἶναι ἐπείγον τὸ Νομοσχέδιον, διότι αἱ ἐργασίαι τοῦ Κ.Ο.Α. δυσκολεύονται νὰ διεξάγωνται διότι αἱ Ἐπιτροπαὶ δὲν σχηματίζονται.

Δι' αὐτὸ νομίζω ὅτι πρέπει τὸ Νομοσχέδιον νὰ ψηφισθῇ ὡς ἔχει καὶ ἐὰν ὑπάρχῃ οἱαδήποτε εἰσήγησις διὰ τροποποίησιν νὰ κατατεθῇ Νομοσχέδιον τροποποιητικὸν τοῦ Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἀκριβῶς ἤθελα νὰ εἴπω ὅτι συμφωνῶ καὶ ἐγὼ μὲ τὰς ἀπόψεις τοῦ κ. Παπαδοπούλου, ὅτι πρέπει αἱ εἰδοποιήσεις, αἱ προσκλήσεις μᾶλλον πρὸς τὰ μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν, νὰ γίνωνται ἐγκαίρως. Ἀλλὰ δυστυχῶς οὐκ ἦν ἄλλως γενέσθαι.

Καὶ ἐμένα μὲ προσεκάλεσαν νὰ παραστῶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν τῆς ὁποίας εἶμαι Πρόεδρος τὴν προτεραίαν, ἴσως μάλιστα τὸ ἀπόγευμα. Μοῦ λέγουν «αὔριον ἔχει συνεδρίασιν». Δυστυχῶς ἐπειδὴ ὅλα τὰ πράγματα πρέπει νὰ γίνωνται γρήγορα γιὰ νὰ τελειώνωμεν, ἐννοῶ ὅλα αὐτὰ τὰ Νομοσχέδια ποὺ μᾶς στέλλουν, εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ κάμνωμεν τὴν δουλειάν μας γρήγορα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζαμπᾶς.

Γ. ΖΑΜΠΑΣ :

Ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπετε, ἀπὸ τὴν θέσιν μου, κύριε Πρόεδρε.

Σχετικῶς μὲ τὸ θέμα τῶν προσκλήσεων σᾶς πληροφορῶ καὶ ἐγὼ ὅτι τὴν πρόσκλησιν διὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίαν τὴν ἔλαβα σήμερον τὸ μεσημέρι. Ἀλλὰ τοῦτο ὀφείλεται ἴσως εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ταχυδρομικοὶ ἔχουν ἀπεργίαν καὶ δι' αὐτὸ δὲν διενεμήθη τὸ ταχυδρομεῖον ἐγκαίρως. Εἰδικὰ διὰ τὴν περίπτωσιν αὐτήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω εἶναι διὰ τὸ ζήτημα τῆς χρονικῆς προθεσμίας ποὺ πρέπει νὰ δίδωμεν διὰ κάθε πρόσκλησιν τῶν Ἐπιτροπῶν. Ἐὰν ἐφαρμόσωμεν τὸ σύστημα νὰ δίδωμεν μίαν ἑβδομάδα προηγουμένως προειδοποίησιν, τότε θὰ καθυστερῇ ἡ ἐργασία κατὰ μίαν ἑβδομάδα. Διότι ἐφ' ὅσον εἴμεθα Βουλευταὶ καὶ πληρωνόμεθα πρέπει νὰ ἀφήνωμεν καὶ ὀλίγον καιρὸν διὰ τὴν Βουλὴν ἐκτὸς ἀπὸ τὰς ἰδικάς μας ἐργασίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ἐφ' ὅσον ὁμιλοῦν, κύριε Πρόεδρε, ἐπὶ τῶν συνεδριάσεων τῶν Ἐπιτροπῶν καὶ ἐπὶ τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον καλοῦνται, τοὐλάχιστον ὡς Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐργασίας αἱ παρατηρήσεις ποὺ ἔχω νὰ κάμω εἶναι ὅτι δὲν εὑρίσκω ἡμερομηνίαν ἢ ὥραν κενὴν διὰ νὰ συνεδριάσῃ ἡ Ἐπιτροπή μου διότι εἶναι ὅλαι κατειλημμέναι, τοὐλάχιστον διὰ νὰ ἐξετασθοῦν δύο προτάσεις διὰ τὸν τερματισμὸν ἀπασχολήσεως εἰς τὰ μεταλλεῖα, κ.λ.π.

Ὅπως ἔκαμα παρατήρησιν καὶ προηγουμένως εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας ποὺ συνεζητούσαμεν τὸ Νομοσχέδιον περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, εἶναι ὁ ὄγκος τῶν Νομοσχεδίων καὶ ἡ ταχεῖα διεκπεραίωσις ποὺ ἀπαιτεῖται. Ἔχομεν καὶ τοὺς Προϋπολογισμοὺς τώρα, διερωτῶμαι δὲ πότε μπορεῖ κανεὶς νὰ συνεδριάζῃ χωρὶς ταχεῖαν προειδοποίησιν, δηλαδὴ ἐντὸς συντόμου χρονικοῦ διαστήματος.

Ἐὰν δίδωμεν μιᾶς ἑβδομάδος προειδοποίησιν, ἀμφιβάλλω ἐὰν θὰ τελειώσωμεν μὲ τὸν ὄγκον τῶν Νομοσχεδίων ποὺ ὑπάρχουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Φυσικὰ τὸ θέμα τῆς προειδοποιήσεως δὲν ἔπρεπε νὰ γίνῃ θέμα συζητήσεως εἰς τὴν Βουλὴν διότι εἶναι καὶ θέμα μᾶλλον ἐσωτερικῆς διαδικασίας τῶν Ἐπιτροπῶν, τὸ ὁποῖον θὰ ἠμποροῦσε νὰ συζητηθῇ εἰς μίαν σύσκεψιν τῶν Προέδρων τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν μαζὶ μὲ τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς. Ὑπάρχουν ὡρισμέναι δυσκολίαι, ἀλλὰ νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἦτο ὀρθόν, ὅταν πρόκειται νὰ συνεδριάσῃ μία Ἐπιτροπή, τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ μὴ γνωρίζουν τοῦτο τοὐλάχιστον τὴν προτεραίαν. Παρὰ ταῦτα ὑπάρχει ὅμως καὶ ὁ θεσμὸς ὁ ὁποῖος καὶ ἐπισήμως ἀνεκοινώθη εἰς ὅλα τὰ Μέλη, ὅτι ἐὰν μέλος τι κωλύεται διὰ νὰ ἐμφανισθῇ εἰς μίαν Ἐπιτροπήν, δύναται νὰ παρακαλέσῃ οἱονδήποτε ἄλλο Μέλος ἐκ τοῦ κόμματος εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει ὅπως τὸ ἀντικαταστήσῃ.

Ἐπὶ τοῦ θέματος δὲν ὑπάρχει πράγματι θέμα διαδικασίας δι' ἐμὲ νὰ ἀποφασίσω κατὰ πόσον ἐνδείκνυται ἡ ἀναβολὴ ἢ μὴ τῆς συζητήσεως τοῦ Νομοσχεδίου.

Ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον δὲν ὑπάρχει θέμα εἶναι διότι ἡ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἔχει ἤδη κυκλοφορήσει πρὸ ἀρκετοῦ χρόνου, ἔχει ἀναγνωσθῇ εἰς τὴν Βουλήν, οἱαδήποτε συμπληρωματικὴ ἔκθεσις δὲν χρειάζεται νὰ κυκλοφορήσῃ 48 ὥρας πρὸ τῆς συνεδριάσεως καὶ ἐπομένως ἀπὸ αὐτῆς τῆς πλευρᾶς δὲν ὑπάρχει θέμα διαδικασίας ἐπὶ τοῦ ὁποίου νὰ ζητηθῇ ἡ ἀπόφασις τοῦ Προέδρου.

Εἶναι θέμα ἐπομένως κατὰ πόσον ἡ Βουλὴ ἐπιθυμεῖ νὰ διευκολύνῃ ἕνα συνάδελφον ὁ ὁποῖος διὰ τὸν α' ἢ β' λόγον δὲν εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ παρευρεθῇ εἰς μίαν συνεδρίαν τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ νὰ ἐκθέσῃ τὰς ἀπόψεις του.

Ἐὰν τὸ Νομοσχέδιον ἦτο τόσον ἐπείγον ὥστε νὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ θεσπισθῇ εἰς αὐτὴν τὴν συνεδρίασιν, ἀσφαλῶς ἡ πλάστιγξ θὰ ἔπρεπε νὰ κλίνῃ ὑπὲρ τῆς ἐπειγούσης φύσεως τοῦ Νομοσχεδίου καὶ τοιουτοτρόπως ἡ Βουλὴ νὰ ἐπιμένῃ εἰς τὴν ἄμεσον συζήτησιν.

Ἐφ' ὅσον ὅμως, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἐχαρακτηρίσθη ὑπὸ ὡρισμένων ὡς Νομοσχέδιον ἐπειγούσης φύσεως, ἡ Βουλὴ ἡ ἰδία δὲν ἐχαρακτήρισε τοῦτο ὡς Νομοσχέδιον ἐπειγούσης φύσεως, δὲν νομίζω ὅτι θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ μὴ δοθῇ ἡ εὐκαιρία εἰς τὸ ἕντιμον Μέλος τὸ ὁποῖον δὲν παρευρέθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν νὰ ἀκούσῃ τὰς ἀπόψεις τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως. Καὶ πάλιν δὲν θὰ εἰσηγούμην τὴν ἀναβολήν.....

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Εἶναι δική μου εἰσήγησις, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἡ ἀναβολή, δὲν ἐπιμένω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, καὶ πάλιν δὲν θὰ εἰσηγούμην τὴν ἀναβολὴν ἐὰν ὑπῆρχε γραπτὴ ἔκθεσις ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Ἀλλὰ ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ προφορικῆς ἐκθέσεως καὶ ἐφ' ὅσον ἐκ τῶν ὅσων ἀνεφέρθησαν ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὑπὸ ὡρισμένων ἄλλων μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, προκύπτει κάποια σύγχυσις, ὄχι ὡς πρὸς τὴν θέσιν τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, διότι ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς δὲν μπορεῖ νὰ ἔχῃ οἱανδήποτε θέσιν ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς, πλὴν ἐπὶ καθαρῶς νομικοῦ θέματος, καὶ ἐπειδὴ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς παρετήρησεν ὅτι κατὰ μίαν ἄποψιν δὲν συνάδει μὲ τὸν νόμον περὶ Ἀθλητισμοῦ τὸν ὁποῖον ἔχομεν εἰς Κύπρον νὰ ὑπαχθοῦν αἱ ἱπποδρομίαι ὑπὸ τὸν Κ.Ο.Α., καὶ ἐπειδή, κατὰ μίαν ἄλλην ἑρμηνείαν, εἶπεν ὅτι τοῦτο δὲν γίνεται καὶ εἰς ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου, θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ διαλευκανθῇ σαφέστερον ἐπὶ ποίου σημείου ἐβάσισε τὴν γνώμην του ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεύς.

Ὁ κ. Νῖκος Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἡ γνωμάτευσις τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως δὲν ἦταν ἐπὶ ἑνὸς σημείου. Ἦταν τόσον καθαρὴ καὶ πολύπευλος ποὺ δὲν ἀφήνει οὐδὲν περιθώριον ἀμφιβολίας εἰς αὐτό.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ὑπάρχει ὅμως ἐνώπιον τοῦ Σώματος γνωμάτευσις τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, ὑπάρχει ἑρμηνεία τῆς γνωματεύσεως τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ὑπὸ διαφόρων μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Παρευρέθην εἰς τὴν σύσκεψιν αὐτὴν τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἤκουσα τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία ἦτο ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ κάμῃ γραπτὴν ἔκθεσιν διότι εἶχεν ἤδη κυκλοφορήσει προηγουμένως ἡ γραπτὴ ἔκθεσις. Ἀνέλαβεν ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Ζαμπᾶς νὰ ἐκθέσῃ τὴν θέσιν τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως καὶ νὰ ἐκθέσῃ καὶ τὰς ἀπόψεις τῆς Ἐπιτροπῆς, ὅτι ἔπρεπε νὰ προχωρήσῃ σήμερον ἡ ψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον, διότι εἶναι ἐπείγον, καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Παιδείας νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἄμεσον σημερινὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον καὶ δι' αὐτὸ παρεκλήθη, μᾶλλον ἀνέλαβεν ὁ κ. Ζαμπᾶς, νὰ ἐκθέσῃ πρὸς τὴν Βουλὴν τὰς ἀπόψεις τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως καὶ τὰς ἀπόψεις τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἠκούσαμεν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ κ. Ζαμπᾶ τὰς ἀπόψεις τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως. Ὅμως δὲν ἀνέφερεν εἰς τὸ Σῶμα τὰς ἀπόψεις τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας, ποία ἡ θέσις τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας καὶ τὶ ἀπόφασιν ἐπῆρεν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐγὼ δὲν θὰ εἰσέλθω εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ θέματος, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἁπλῶς θὰ ἀναφερθῶ εἰς τὸ ἑξῆς :

Ἓν Μέλος τῆς Βουλῆς, καλῇ τῇ πίστει καὶ διότι αἰσθάνεται ὅτι ἔχει ἀνάγκην νὰ μελετήσῃ τὸ θέμα ἐνδελεχέστερον καὶ διότι πράγματι νέα στοιχεῖα ἐτέθησαν ἐνώπιον τοῦ Σώματος, ζητεῖ ἀπὸ τὸ Σῶμα ἀναβολὴν μιᾶς ἑβδομάδος διὰ νὰ εἶναι εἰς θέσιν καὶ ὁ ἴδιος νὰ κατασταλάξῃ εἰς ἀπόψεις καὶ νὰ διαφωτίσῃ κατὰ τὰς ἰδικάς του ἀπόψεις τὸ Σῶμα.

Μόνον εἰς μίαν περίπτωσιν θὰ ἦτο δυνατὸν ἡ Βουλὴ νὰ ἀρνηθῇ εἰς ἓν Μέλος αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὴν ἀναβολήν, ὡς ὀρθῶς εἴπατε, ἐὰν πράγματι ἐπείθετο ὅτι ἡ ἀναβολὴ μιᾶς ἑβδομάδος θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἔχῃ συνεπείας ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ α' ἢ β' Νόμου. Μπορεῖ νὰ εἶναι πράγματι μία ἐπείγουσα ἀνάγκη ἡ διευθέτησις τοῦ θέματος τοῦ Κ.Ο.Α., ἀλλὰ ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ ἀναβολὴ μιᾶς ἑβδομάδος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀλλοιώσῃ τὴν κατάστασιν.

Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους πιστεύω ὅτι θὰ πρέπει νὰ δοθῇ ἡ εὐκαιρία ἡ ὁποία ἐζητήθη ἀπὸ τὸν ἔντιμον κύριον συνάδελφον νὰ δυνηθῇ νὰ μελετήσῃ τὸ θέμα πλέον ἐπισταμένως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Ἂν καὶ βλέπω καὶ ἐγὼ τὸ ἐπείγον τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ Νομοσχεδίου διὰ νὰ διευκολυνθῇ τὸ Συμβούλιον νὰ προχωρήσῃ εἰς τὰς ἐργασίας του, ἐν τούτοις εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ μελέτη τὴν ὁποίαν θὰ κάμῃ ὁ διακεκριμένος συνάδελφος κύριος Παπαδόπουλος ἐπὶ τῶν σημείων αὐτῶν ποὺ ἠγέρθησαν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως θὰ βοηθήσῃ τὴν Βουλὴν καὶ ἴσως—ἴσως θὰ διασκεδάσῃ ὡρισμένας ἀμφιβολίας ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἑρμηνείαν τῆς ὑπαγωγῆς ἢ μὴ τῆς Λέσχης Ἱπποδρομιῶν ὑπὸ τὸν Κ.Ο.Α.

Διὰ ταῦτα καὶ ἐγὼ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ συμφωνήσω ὅπως δοθῇ ἡ ἀναβολὴ αὐτὴ καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι εἶναι πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς διαφωτίσεως τῆς Βουλῆς ἡ μελέτη τὴν ὁποίαν θὰ ὑποβάλῃ ὁ κ. Παπαδόπουλος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν θὰ ἤθελα ποτὲ νὰ παρεξηγηθῶ ὅτι θέλω νὰ παρεμποδίσω νὰ διαφωτισθῇ ἀξιότιμος συνάδελφος ἐπὶ τῶν θέσεων τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως καὶ τῆς νέας δημιουργηθείσης καταστάσεως ἐπὶ τοῦ θέματος.

Δι' αὐτὸ δὲν ἐπιμένω, κύριε Πρόεδρε, εἰς τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν ἐξέφρασα προηγουμένως.

Πλήν, ὅμως, ἔχω νὰ εἴπω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι πραγματικὰ χαίρομαι διότι ὁ κ. Παπαδόπουλος θὰ διαφωτισθῇ διὰ τὸ θέμα ὡς τὸ ἐξέθεσεν ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας.

Εὐχαριστῶ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ λεχθῇ ὅτι ὅταν ἁρμόδιαι Ἐπιτροπαὶ κάμνουν ἀναφορὰν εἰς γνωμάτευσιν τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ὄχι μόνον πρέπει ἡ γνωμάτευσις νὰ διατυπώνεται ἐγγράφως ἀλλὰ καὶ πρέπει, προτοῦ τεθῇ ὑπ' ὄψιν τῆς Βουλῆς, νὰ τίθεται ὑπ' ὄψιν τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως οὕτως ὥστε νὰ εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ διατύπωσις αὐτὴ καλύπτει τὰς νομικὰς ἀπόψεις τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως. Διότι, ἀπὸ νομικὴν πεῖραν τὴν ὁποίαν ἔχω, δὲν εἶναι πάντοτε εὔκολον διὰ μὴ νομικοὺς νὰ διατυπώσουν ἀπόψεις μὲ σαφήνειαν ἐπὶ νομικῶν θεμάτων ὅταν μάλιστα καλοῦνται νὰ ἀποδώσουν τὰς ἀπόψεις ἄλλων προσώπων.

Θὰ ἀναβάλω τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς, τονίζω ὅμως ὅτι θὰ εἶναι ἡ τελευταία ἀναβολὴ τοῦ θέματος.

«Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος τοῦ 1973». Ψήφισις δωδεκατημορίων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν δωδεκατημορίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΓΙΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΝ ΤΟΥ 1973.

ΕΠΕΙΔΗ δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ μελέτη καὶ ψήφισις τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1973 ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ Οἰκονομικοῦ Ἔτους 1973.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ ἐπιπροσθέτως τοῦ ποσοῦ τὸ ὁποῖον δέον νὰ βαρύνῃ τὸ Πάγιον Ταμεῖον, ὡς προνοεῖται ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ἢ Νόμου, καθίσταται ἀναγκαία ἡ συνέχισις ὑπηρεσιῶν διὰ τὰς ὁποίας γίνεται πρόνοια εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1972.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἀποφασίζει ὡς ἀκολούθως :

(α) Παρέχει ἐξουσιοδότησιν διενεργείας δαπάνης διὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριον τοῦ 1973 διὰ ποσὸν μὴ ὑπερβαῖνον τὸ ὁλικὸν ποσὸν τὸ προβλεπόμενον εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1973 διὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριον ἐν σχέσει πρὸς ἕκαστον Κεφάλαιον Δαπάνης, ὡς ὁ ἐπισυνημμένος Πίναξ :

Νοεῖται ὅμως ὅτι τὸ δαπανηθησόμενον ποσὸν ὑπὸ οἱονδήποτε Ἄρθρον δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ ποσὸν τὸ προνοούμενον εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1973 ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἄρθρον τοῦτο.

(β) Οὐδεμία δαπάνη δύναται νὰ διενεργηθῇ διὰ νέας ὑπηρεσίας ἢ σκοποὺς καὶ οὐδεμία νέα θέσις δύναται νὰ πληρωθῇ μέχρις ὅτου ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς τοῦ 1973 ἐγκριθῇ τελικῶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

(γ) Δαπάνη ἀπὸ Ἄρθρα σημειούμενα διὰ σταυροῦ (†) δὲν δύναται νὰ διενεργηθῇ μέχρις ὅτου παρασχεθοῦν πλήρεις λεπτομέρειαι τοῦ σχεδίου καὶ ληφθῇ ἡ ἐξουσιοδότησις τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ὑπὸ μορφὴν «Ἐξουσιοδοτήσεως πρὸς Διενέργειαν Δαπανῶν».

ΠΙΝΑΞ

Κεφάλαιον Δαπάνης	1972		1973		Ποσὸν ἐγκριθὲν διὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1973
	Ποσὰ βαρύνοντα τὸ Πάγιον Ταμεῖον	Ὁλικὸν ποσὸν ψηφισθὲν κατὰ τὸ 1972	Ποσὰ βαρύνοντα τὸ Πάγιον Ταμεῖον	Ὁλικὸν ποσὸν προταθὲν πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1973	
	£	£	£	£	£
1A Προεδρία	7,000	22,645	7,000	23,005	1,887
2A Προεδρικὸν Μέγαρον	—	23,944	—	25,860	1,995
3A —	—	—	—	—	—
4A Ὑπουργικὸν Συμβούλιον	—	3,855	—	4,038	321
5A Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων	—	90,633	—	91,451	7,553
6A Δικαστικὸν Τμῆμα	23,000	153,007	23,000	170,043	12,751
7A Νομικὴ Ὑπηρεσία	4,200	66,295	4,200	72,274	5,525
8A Ἐλεγκτικὴ Ὑπηρεσία	4,673	60,006	5,025	59,825	4,985
9A Ἐπιτροπὴ Δημοσίας Ὑπηρεσίας	11,776	550	11,776	700	46
10A Ἐπιτροπὴ Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας ..	—	10,800	—	10,800	900
11A Ὑπουργεῖον Ἀμύνης—Διοίκησις	—	2,672	—	6,872	223
12A Κυπριακὸς Στρατὸς	—	155,359	—	152,633	12,719
13A Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων—Διοίκησις	—	10,176	—	12,056	848
14A Τμῆμα Γεωργίας	—	337,034	—	368,558	28,086
15A Κτηνιατρικαὶ Ὑπηρεσίαι	—	101,629	—	112,110	8,469
16A Τμῆμα Δασῶν	—	333,317	—	345,193	27,776
17A Τμῆμα Ἀναπτύξεως Ὑδάτων	—	267,250	—	315,723	22,271
18A Τμῆμα Γεωλογικῆς Ἐπισκοπήσεως ..	—	30,942	—	40,046	2,579
19A Μετεωρολογικὴ Ὑπηρεσία	—	10,960	—	11,614	913
20A Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης—Διοίκησις ..	—	5,330	—	8,972	444

21A	Φυλακαὶ	—	162,606	—	173,270	13,551
22A	Σχολὴ Λαμπούσης	—	32,650	—	33,626	2,721
23A	Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας—Διοίκησις	—	7,676	—	7,676	640
24A	Τμῆμα Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας	—	114,050	—	119,892	9,504
25A	Συνεργατικὴ Ἀνάπτυξις	—	45,255	—	50,713	3,771
26A	Μεταλλεῖα	—	11,938	—	12,352	995
27A	Τμῆμα Ἐπισήμου Παραλήπτου καὶ Ἐφόρου	—	13,637	—	14,655	1,136
28A	Ὑπουργεῖον Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων—Διοίκησις	—	10,159	—	10,596	847
29A	Τμῆμα Ἐργασίας	—	76,088	—	77,820	6,341
30A	Ὑπηρεσίαι Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ..	—	136,432	—	165,830	11,369
31A	Ὑπηρεσίαι Κοινωνικῆς Εὐημερίας	—	420,824	—	453,303	35,069
32A	Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν—Διοίκησις ..	—	9,556	—	9,636	796
33A	Ἐπαρχιακὴ Διοίκησις	—	347,478	—	376,011	28,957
34A	Ἀστυνομία	—	2,854,584	—	3,112,616	237,882
35A	Ἐθνικὴ Φρουρὰ	—	3,000,000	—	3,000,000	250,000
36A	Πυροσβεστικαὶ Ὑπηρεσίαι	—	216,515	—	233,846	18,043
37A	Τμῆμα Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως	—	52,594	—	58,079	4,383
38A	Ὑπηρεσία Μεταναστεύσεως	—	11,550	—	13,018	962
39A	Ὑπηρεσία Καταγραφῆς	—	3,288	—	1,916	160
40A	Γραφεῖον Δημοσίων Πληροφοριῶν	—	65,608	—	90,298	5,467
41A	Τμῆμα Κτηματολογίου καὶ Χωρομετρίας ..	—	361,832	—	383,099	30,153
42A	Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν—Διοίκησις ..	—	21,349	—	21,556	1,779
43A	Ἐξωτερικαὶ Ὑπηρεσίαι	—	501,553	—	519,491	41,796
44A	Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν—Διοίκησις ..	—	28,656	—	25,904	2,159
45A	Γενικὸν Λογιστήριον	—	241,096	—	244,836	20,091
46A	Τελωνεῖα	—	366,699	—	387,242	30,558
47A	Τμῆμα Ἐσωτερικῶν Προσόδων	—	146,429	—	164,377	12,202
48A	Τμῆμα Στατιστικῆς καὶ Οἰκονομικῶν Ἐρευνῶν	—	52,740	—	54,675	4,395
49A	Κρατικαὶ Ἀποθῆκαι	—	96,340	—	98,080	8,028
50A	Τμῆμα Προσωπικοῦ	—	2,650	—	2,820	221
51A	Τυπογραφεῖον	—	140,171	—	140,704	11,681
52A	Ὀφειλαὶ ἐκ Δημοσίου Χρέους	3,280,482	—	2,824,573	—	—
	Εἰς Μεταφορὰν	3,331,131	11,238,407	2,875,574	11,889,710	935,948

Κεφάλαιον Δαπάνης	1972		1973		Ποσὸν ἐγκριθὲν διὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1973
	Ποσὰ βαρύνοντα τὸ Πάγιον Ταμεῖον	Ὁλικὸν ποσὸν ψηφισθὲν κατὰ τὸ 1972	Ποσὰ βαρύνοντα τὸ Πάγιον Ταμεῖον	Ὁλικὸν ποσὸν προταθὲν πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1973	
	£	£	£	£	£
Ἐκ μεταφορᾶς	3,331,131	11,238,407	2,875,574	11,889,710	935,948
53A Συντάξεις καὶ Φιλοδωρήματα	1,260,000	204,000	1,270,000	210,000	17,000
54A Ἐπιχορηγήσεις	—	2,300,000	—	3,300,000	191,667
55A Μακροπρόθεσμα Δάνεια καὶ Προκαταβολαὶ	—	570,000	—	300,000	25,000
56A Δέκατος Τρίτος Μισθὸς	—	1,172,000	—	1,334,000	97,667
57A Τιμαριθμικὰ Ἐπιδόματα	—	2,528,500	—	4,043,000	210,708
58A Χορηγίαι καὶ Συνεισφοραὶ	17,160	2,962,580	10,000	2,966,400	246,882
59A Ἐπιστροφαὶ Χρημάτων καὶ Δασμῶν ..	—	1,399,300	—	1,371,700	114,308
60A Διάφορα	—	406,190	—	2,316,840	33,849
61A Μὴ Προβλεπόμεναι Δαπάναι καὶ Ἀποθεματικὸν	—	500,000	—	500,000	41,667
62A Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων—Διοίκησις	—	39,655	—	44,668	3,305
63A Δημόσια Ἔργα	—	239,934	—	247,282	19,994
64A Τακτικαὶ Δαπάναι Δημοσίων Ἔργων ..	—	564,650	—	608,350	47,054
65A Μὴ Ἐπαναλαμβανόμεναι Δαπάναι Δημοσίων Ἔργων	—	155,000	—	80,000	6,667
66A Τμῆμα Ἀρχαιοτήτων	—	72,613	—	74,887	6,051
67A Τμῆμα Πολιτικῆς Ἀεροπορίας	—	382,284	—	486,709	31,857
68A Λιμενικαὶ Ὑπηρεσίαι	—	138,004	—	159,537	11,500

69A	Ταχυδρομεῖον	—	350,626	—	382,721	29,219
70A	Ὑπουργεῖον Ὑγείας—Διοίκησις	—	8,546	—	8,846	712
71A	Ἰατρικὸν Τμῆμα	—	2,463,891	—	2,723,871	205,324
72A	Ὑπουργεῖον Παιδείας—Διοίκησις	—	10,900	—	9,286	774
73A	Παιδεία	—	4,806,049	—	5,314,150	400,504
74A	Πολιτιστικαὶ καὶ Ἄλλαι Ὑπηρεσίαι	—	70,270	—	82,222	5,856
75A	Γενικὸν Διοικητικὸν Προσωπικὸν	—	134,910	—	154,178	11,242
76A	Γενικὸν Γραμματειακὸν Προσωπικὸν ..	—	589,327	—	624,949	49,111
77A	Κλητῆρες	—	107,505	—	115,181	8,959
	Σύνολον £ ..	4,608,291	33,415,141	4,155,574	39,348,487	2,752,825

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως δωδεκατημόρια ἐγκριθοῦν διὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριον διὰ τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Πινάκων οἱ ὁποῖοι παρατίθενται ;

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐπιτραπήτω μοι νὰ ὑποβάλω τὰ ἑξῆς :

Ἐπειδὴ προτίθεμαι—ἐμελέτησα τὸν Προϋπολογισμὸν καὶ προτίθεμαι, τοὐλάχιστον ὅσον ἀφορᾷ ὡρισμένα κονδύλια—νὰ καλέσω τὴν Βουλὴν ὅπως προβῇ εἰς δραστικὰς περικοπὰς τόσον τοῦ ἑνὸς ὅσον καὶ τοῦ ἄλλου Προϋπολογισμοῦ, καὶ ἐπειδὴ δὲν θέλω νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀνακόλουθον τὸ ὅτι ἐπιψηφίζω τὸ δωδεκατημόριον τὸ ὑποβαλλόμενον σήμερον εἰς τὴν Βουλήν, διὰ ταῦτα, κύριε Πρόεδρε, θὰ καταψηφίσω τὸ παρὸν Νομοσχέδιον διὰ δύο λόγους :

Πρῶτον, διότι ἐκφράζω μεμψιμοιρίαν καὶ δυσφορίαν διότι πάντοτε ἀκαίρως καὶ ἐκτάκτως καὶ οὐχὶ ἐμπροθέσμως ἡ Κυβέρνησις ὑποβάλλει τοὺς Προϋπολογισμούς της καὶ αὐτὸ ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν· καὶ

Δεύτερον, διότι θὰ θεωρηθῇ ἀνακόλουθον τὸ ἐὰν σήμερον ἡ Βουλὴ ψηφίσῃ τὸν Προϋπολογισμὸν αὐτόν, τὸ δωδεκατημόριον αὐτό, καὶ μετὰ καταψηφίσῃ μέρος ἢ κονδύλια τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Διὰ ταῦτα, διὰ νὰ μὴν θεωρηθῇ ὡς ἀνακόλουθον, θὰ καταψηφίσω τὸ δωδεκατημόριον ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ ὅτι αὐτὸ δὲν προδικάζει τὴν ψῆφον μου διὰ τὸν Προϋπολογισμόν, καὶ δεύτερον διὰ τὸ ὅτι οὐχὶ ἐγκαίρως ἔχει ὑποβάλει ἡ Κυβέρνησις Προϋπολογισμοὺς τοῦ Κράτους.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ μεμψιμοιρία διὰ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ Προϋπολογισμοὶ δὲν κατατίθενται, ὡς προβλέπει τὸ Σύνταγμα, τρεῖς μῆνας πρὸ τῆς λήξεως τοῦ ἔτους εἶναι γενικὴ μεμψιμοιρία ὁλοκλήρου τοῦ Σώματος. Ἀσφαλῶς ὑπάρχουν πολλαὶ ἀπόψεις καὶ ἐκ μέρους Βουλευτῶν ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐκφρασθοῦν κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς Βουλῆς.

Ἐάν, ὅμως, ἅπαντες υἱοθετήσωμεν τὴν θέσιν τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Παρασκευαΐδη καὶ δὲν ψηφίσωμεν δωδεκατημόρια, τότε θὰ δημιουργηθῇ μία κατάστασις κατὰ τὴν ὁποίαν οὔτε Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς δὲν θὰ ὑπάρχῃ διὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριον οὔτε Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως, μὲ ἀποτέλεσμα ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ Δημοσία Ὑπηρεσία νὰ παραλύσῃ, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα θὰ συνεχισθοῦν, καὶ εἶναι κονδύλια διὰ συνέχισιν ἔργων, τὰ ὁποῖα ἤδη ὑπάρχουν καὶ ὄχι διὰ νέα ἔργα τὰ ὁποῖα θὰ γίνουν, νὰ καθυστερήσουν διὰ ἕνα μῆνα.

Νομίζω ὅτι ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς μπορεῖ νὰ διαφυλάξῃ πλήρως τὴν θέσιν του ἐπεξηγῶν ὅτι ψηφίζων τὰ δωδεκατημόρια δὲν δεσμεύεται νὰ ὑπερψηφίσῃ ἢ νὰ καταψηφίσῃ οἱονδήποτε κονδύλιον τῶν δύο Προϋπολογισμῶν ἢ καὶ ἀκόμη ὁλόκληρον τὸν Προϋπολογισμόν.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Εὐχαριστῶ διὰ τὴν διευκρίνισιν καὶ διὰ τὴν ἐπισήμανσιν τῆς ἀνακολουθίας. Εἶχα ὑπ' ὄψιν μου ἀκριβῶς καὶ μοῦ διέφυγε νὰ ἀναφέρω, ὅτι ἡ ἔννοια τῆς καταψηφίσεώς μου δὲν θὰ ἦτο ὅτι ἐπιθυμῶ νὰ στερήσω τὸ Κράτος ἀπὸ τὴν συνέχισιν τῆς κανονικῆς κρατικῆς λειτουργίας, ἀλλὰ ἁπλῶς ἤθελα ἀκριβῶς νὰ ἐπισημάνω ὅτι δὲν προκαταλαμβάνει τὴν διάθεσιν τῆς ψήφου μου διὰ τὸν Τακτικὸν καὶ τὸν ἄλλον Προϋπολογισμόν.

Καὶ διὰ ταῦτα, καὶ ἐπειδὴ ἀποδέχομαι ἀσμένως τὴν ἐξήγησιν, τὴν παρατήρησιν, μᾶλον, τοῦ ἀξιοτίμου Προέδρου διὰ τοῦτο θὰ ἀπόσχω τῆς ψηφοφορίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὰ δωδεκατημόρια διὰ τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν ἐγκριθοῦν ὡς ταῦτα ἐμφαίνονται εἰς τὸν Πίνακα ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνονται.

Παρακαλῶ νὰ σημειωθῇ ὅτι ὑπάρχει μία ἀποχή.

Ναί, παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθοῦν τὰ δωδεκατημόρια ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΝ ΤΟΥ 1973.

ΕΠΕΙΔΗ δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ μελέτη καὶ ψήφισις τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1973 ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ Οἰκονομικοῦ Ἔτους 1973.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται ἀναγκαία ἡ συνέχισις ὑπηρεσιῶν διὰ τὰς ὁποίας γίνεται πρόνοια εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1972.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἀποφασίζει ὡς ἀκολούθως :

(α) Παρέχει ἐξουσιοδότησιν διενεργείας δαπάνης διὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριον τοῦ 1973 διὰ ποσὸν μὴ ὑπερβαῖνον τὸ ὁλικὸν ποσὸν τὸ προβλεπόμενον εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1973 διὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριον ἐν σχέσει πρὸς ἕκαστον Κεφάλαιον Δαπάνης, ὡς ὁ ἐπισυνημμένος Πίναξ :

Νοεῖται ὅμως ὅτι τὸ δαπανηθησόμενον ποσὸν ὑπὸ οἱονδήποτε Ἄρθρον δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ ποσὸν τὸ προνοούμενον εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1973 ἐν σχέσει πρὸς τὸ Ἄρθρον τοῦτο.

(β) Οὐδεμία δαπάνη δύναται νὰ διενεργηθῇ διὰ νέας ὑπηρεσίας ἢ σκοποὺς καὶ οὐδεμία νέα θέσις δύναται νὰ πληρωθῇ μέχρις ὅτου ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως τοῦ 1973 ἐγκριθῇ τελικῶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

(γ) Δαπάνη ἀπὸ Ἄρθρα σημειούμενα διὰ σταυροῦ (†) δὲν δύναται νὰ διενεργηθῇ μέχρις ὅτου παρασχεθοῦν πλήρεις λεπτομέρειαι τοῦ σχεδίου εἰς τὸ Γραφεῖον Προγραμματισμοῦ καὶ ληφθῇ ἡ ἐξουσιοδότησις τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ὑπὸ μορφὴν «Ἐξουσιοδοτήσεως πρὸς Διενέργειαν Δαπανῶν».

ΠΙΝΑΞ

Κεφάλαιον Δαπάνης	£ Ὁλικὸν ποσὸν ψηφισθὲν κατὰ τὸ 1972	£ Ὁλικὸν ποσὸν προταθὲν εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1973	£ Ποσὸν ἐγκριθὲν διὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1973
1Δ. Ἐπιτροπὴ Προγραμματισμοῦ	42.615	42.363	3.530
2Δ. Ἀνάπτυξις Ὑδάτων	2.565.348	2.238.568	186.547
3Δ. Βελτίωσις Χρήσεως Ὕδατος ..	90.507	110.218	7.542
4Δ. Γεωργία	964.608	1.002.389	80.384
5Δ. Ἰνστιτοῦτον Γεωργικῶν Ἐρευνῶν	243.962	269.546	20.330
6Δ. Κτηνοτροφία	317.731	313.691	26.141
7Δ. Κτηνιατρικαὶ Ὑπηρεσίαι ..	196.340	188.468	15.706
8Δ. Ἀνάπτυξις Δασῶν	157.595	179.415	13.133
9Δ. Γεωλογικὴ Ἐπισκόπησις ..	158.966	186.658	13.247
10Δ. Ἀνάπτυξις Ἁλιείας	83.182	85.282	6.932
11Δ. Μετεωρολογικὴ Ὑπηρεσία ..	12.032	15.850	1.003
12Δ. Πιστοδότησις Ἀναπτύξεως ..	750.010	10	—
13Δ. Ἐμπόριον καὶ Βιομηχανία ..	788.796	571.722	47.644
14Δ. Τουρισμὸς	1.994.634	1.665.000	138.750
15Δ. Ἀρχαιότητες	152.015	163.473	12.668
16Δ. Δημόσια Ἔργα	244.250	233.522	19.460
17Δ. Ἀνάπτυξις Ὁδικοῦ Δικτύου ..	1.764.766	2.052.440	147.064
18Δ. Λιμένες	3.196.197	3.190.985	265.915
19Δ. Ἀερολιμένες	493.328	377.746	31.479
20Δ. Δημόσια Κτίρια	100.500	159.280	8.375
21Δ. Πολεοδομία καὶ Οἴκησις ..	481.381	547.210	40.115
22Δ. Ἰατρικαὶ καὶ Ὑγειονομικαὶ Ὑπηρεσίαι	437.961	400.533	33.378
23Δ. Ἀγροτικὴ Ἀνάπτυξις	729.868	573.873	47.823
24Δ. Ἐργασία καὶ Κοινωνικαὶ Ἀσφαλίσεις	402.281	275.052	22.921
25Δ. Κέντρον Παραγωγικότητος ..	60.462	66.889	5.038
26Δ. Ὑπηρεσίαι Κοινωνικῆς Εὐημερίας	48.009	45.041	3.753
27Δ. Παιδεία	326.886	400.869	27.241
28Δ. Τμῆμα Κτηματολογίου καὶ Χωρομετρίας	103.712	193.759	8.643
29Δ. Ταχυδρομικαὶ Ὑπηρεσίαι ..	39.841	38.280	3.190
30Δ. Στατιστικαὶ Ὑπηρεσίαι ..	66.306	59.516	4.960
31Δ. Ἄλλαι Ὑπηρεσίαι	221.916	311.613	18.493
32Δ. Προκαταρκτικὸς Προγραμματισμὸς	25.000	30.000	2.083
33Δ. Ξένη Τεχνικὴ Βοήθεια ..	80.000	80.000	6.667
34Δ. Δέκατος Τρίτος Μισθὸς ..	240.000	175.000	14.583
35Δ. Τιμαριθμικὰ Ἐπιδόματα ..	170.010	190.010	14.168
36Δ. Μὴ Προβλεπόμεναι Δαπάναι ..	600.000	300.000	25.000
Σύνολον .. £	18.351.015	16.734.271	1.323.906

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἀνέμενα ὅτι ἔντιμοι Βουλευταὶ θὰ ἔκαμναν τροποποιητικὴν εἰσήγησιν εἰς τὴν φρασεολογίαν καὶ τῶν δύο ψηφισμάτων διότι «Ἐπειδή», λέγει, «δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ μελέτη καὶ ψήφισις τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1973 ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.....», ἄρα ἡ εὐθύνη βαρύνει τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων. Ἐνῶ θὰ ἔπρεπε νὰ ἀρχίζῃ :

«Ἐπειδὴ δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ κατάθεσις τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἐγκαίρως καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν κατέστη δυνατή.....», «Διὰ ταῦτα.....». Ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει, δὲν πρόκειται νὰ τὸ τροποποιήσωμεν, ἀλλὰ αὐτὴ θὰ ἦτο ἡ ὀρθοτέρα διατύπωσις διότι ἡ Βουλὴ δὲν καθυστέρησε. Μόλις κατετέθησαν τὰ Νομοσχέδια ἐστάλησαν εἰς Ἐπιτροπάς. Αἱ Ἐπιτροπαὶ ἤρχισαν ἐργασίαν ἀλλὰ ἦτο ἀνθρωπίνως ἀδύνατον διὰ τὴν Βουλὴν αὐτὴν νὰ ἐξετάσῃ ἐντὸς τόσον συντόμου χρονικοῦ διαστήματος δύο σοβαροὺς Προϋπολογισμούς.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνονται δωδεκατημόρια διὰ τὸν Προϋπολογισμὸν Βελτιώσεως καὶ Ἀναπτύξεως ὡς ταῦτα ἐμφαίνονται εἰς τὸν ἐπισυνημμένον Πίνακα ἐπὶ τῆς Ἀποφάσεως.

Παρακαλῶ καὶ πάλιν νὰ καταγραφῇ ὅτι ὑπάρχει μία ἀποχή.

Ἔληξεν ἡ συζήτησις τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα εἶναι ἐγγεγραμμένα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β, Νομοθετικὴ Ἐργασία, καὶ διὰ τὰ ὁποῖα εἶχαν κυκλοφορήσει ἐγκαίρως αἱ Ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλῶ ὅπως οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων, ἐὰν ὑπάρχουν πρὸς κατάθεσιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Δὲν ὑπάρχουν Νομοσχέδια καὶ Ἔγγραφα πρὸς κατάθεσιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, καὶ αὐτὸ διὰ τὰς ἑορτὰς τῶν Χριστουγέννων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : Εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ ὑπάρχουν ἐγγεγραμμένα τὰ ἀκόλουθα τρία θέματα :

(1) «Αἱ ἀπολαβαὶ καὶ αἱ συνθῆκαι ἐργασίας τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος».

(2) «Ἡ αὔξησις τῶν τηλεφωνικῶν τελῶν ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου» καὶ

(3) «Ὁ τρόπος συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος».

Νομίζουν οἱ ἔντιμοι κύριοι Βουλευταὶ ὅτι εἶναι τόσον ἐπεῖγον νὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν ἐν λόγῳ θεμάτων ;

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Ὅσον ἀφορᾶ τὸ θέμα διὰ τὰς αὐξήσεις τῶν τηλεφωνικῶν τελῶν, κύριε Πρόεδρε, ἐπειδὴ αἱ αὐξήσεις αὐταὶ ἐπιβάλλονται ἀπὸ τῆς 1ης τοῦ ἑπομένου ἔτους, τοῦ 1973, καὶ ἐπειδὴ εἰς τὴν ἀγόρευσίν του ὁ συνάδελφος κ. Παπαϊωάννου κατέληξε μὲ εἰσήγησιν ὅπως ἡ Βουλὴ ζητήσῃ τὴν ἀναστολὴν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν

νέων ηὐξημένων τηλεφωνικῶν τελῶν καὶ ὅπως ἡ Ἀρχὴ Τηλεπικοινωνιῶν διὰ τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καταθέσῃ ἐνώπιον τοῦ Σώματος συγκεκριμένα στοιχεῖα ἀναφορικῶς πρὸς τὰς αὐξήσεις τηλεφωνικῶν τελῶν, καὶ ὅπως ἀφεθῇ εἰς τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων νὰ κρίνῃ, βάσει τῶν δεδομένων, κατὰ πόσον ἐνδείκνυται οἱαδήποτε αὔξησις τῶν τηλεφωνικῶν τελῶν καὶ ποῖον θὰ πρέπει νὰ εἶναι τὸ ὕψος τῆς ἐν λόγῳ αὐξήσεως, ἐὰν δὲν συζητηθῇ σήμερον, ἐὰν δὲν ἀποφασισθῇ ὁτιδήποτε σχετικῶς μὲ αὐτὴν τὴν εἰσήγησιν, τότε αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου ἐπιβάλλονται τὰ ηὐξημένα τέλη χωρὶς ἡ Βουλὴ νὰ ἔχῃ οἱανδήποτε εἰσήγησιν.

Ἐὰν ἡ Βουλὴ εἶναι ἑτοίμη νὰ θεωρήσῃ τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Παπαϊωάννου ὡς εἰσήγησιν τῆς Βουλῆς διὰ νὰ διαβιβασθῇ πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν, τότε νομίζω ὅτι θὰ μπορῇ νὰ θεωρηθῇ ὅτι δὲν χρήζει περαιτέρω συζητήσεως τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποίαν ἐξ ὅλων τῶν εἰσηγήσεων τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ ; Διότι ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἀναφέρεται καὶ εἰς ἐνημέρωσιν τῆς Βουλῆς.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Εἶναι ἐνιαία ἡ εἰσήγησις τοῦ Βουλευτοῦ. Ὅτι πρέπει νὰ ἀνασταλῇ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν νέων τελῶν καὶ νὰ ἐνημερωθῇ ἡ Βουλὴ διὰ νὰ ἔχῃ τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκφράσῃ ἄποψιν ἐὰν δικαιολογοῦνται τὰ νέα τέλη ἢ ὄχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ἡ ὀρθοτέρα διαδικασία θὰ ἦτο νὰ κληθῇ ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργὸς μαζὶ μὲ τοὺς ὑπευθύνους τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ νὰ ἐνημερώσουν τὴν ἁρμοδίαν Ἐπιτροπὴν καὶ νὰ ἀκούσουν καὶ ἀπόψεις.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Αὐτὸ θὰ σημαίνῃ ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ πρὶν ἀπὸ τὴν 1ην Ἰανουαρίου καὶ ἡ Βουλὴ νὰ ἔχῃ γνώμην πρὶν ἀπὸ τὴν 1ην Ἰανουαρίου ἐὰν θὰ ἐπιβληθοῦν ἢ ὄχι τὰ νέα τέλη ἢ ἡ Ἀρχὴ πρέπει νὰ ἀναστείλῃ τὴν ἐπιβολὴν τῶν νέων τελῶν δι' ὅσον χρονικὸν διάστημα θὰ χρειασθῇ διὰ νὰ δώσῃ τὰς ἐξηγήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, ἀλλὰ δὲν ἔχομεν δικαίωμα νὰ διατάξωμεν ὡς Βουλὴ τὴν ἀναστολήν. Οὔτε δικαίωμα ἔχομεν, νομικὸν δικαίωμα, νὰ ἐγκρίνωμεν ἢ ὄχι τὰ νέα τέλη —δὲν πρόκειται περὶ φορολογίας ἀλλὰ πρόκειται περὶ τελῶν τὰ ὁποῖα ἐπιβάλλει ἡ Ἀρχὴ—καὶ ἐπομένως πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἀξιώσωμεν ἀπὸ τὴν Ἀρχὴν νὰ ἀναστείλῃ κάτι τὸ ὁποῖον δὲν ἠμποροῦμεν ἡμεῖς νὰ τροποποιήσωμεν ; Ἁπλῶς ἠμποροῦμεν νὰ ἐκφράσωμεν ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ θέματος.

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Παρὰ τὸ ὅτι δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τὴν Ἀρχὴν νὰ μᾶς δώσῃ λόγον, διότι δὲν ἔχει καμμίαν ὑποχρέωσιν νὰ μᾶς δώσῃ, ἐν τούτοις ἠμποροῦμεν νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τὸν Ὑπουργόν, ὁ ὁποῖος εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὸν Ὀργανισμὸν αὐτόν, νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν Ἀρχὴν νὰ μὴν ἐφαρμοσθοῦν τὰ τέλη αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἔχει θάλει μέχρις ὅτου δοθοῦν αἱ ἐξηγήσεις τοῦ Ὑπουργοῦ πρὸς ἡμᾶς καὶ βεβαίως τῆς Ἀρχῆς πρὸς τὸν Ὑπουργόν, ὄχι ἐὰν δικαιολογοῦνται τὰ τέλη διότι ὑπάρχουν ὡρισμένα ἔξοδα, ἀλλὰ νὰ μᾶς δικαιολογήσῃ καὶ ὡρισμένα ἔξοδα ποὺ γίνονται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Τὸ θέμα ἀνάγεται καὶ πάλιν, κύριε Πρόεδρε, ὅπως εἶπα τὴν πρώτην φοράν, εἰς θέμα κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου ἐπὶ τῶν ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν. Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι οἱαδήποτε διαδικασία τώρα θὰ ἀποδειχθῇ δυστυχῶς ἐκ τῶν πραγμάτων ὄχι καὶ πολὺ ἱκανοποιητικὴ διότι δὲν ὑπάρχει διαδικασία ἐν τῇ οὐσίᾳ· ὑπάρχει ἁπλῶς μία ἔμμεσος διαδικασία, ὅτι ἡμεῖς εἶναι δυνατὸν νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων εὐθύνην διὰ νὰ ζητήσῃ ἐκεῖνος εὐθύνας ἀπὸ τὴν Ἀρχήν, ἡ Ἀρχὴ νὰ δώσῃ εἰς τὸν Ὑπουργόν, ὁ Ὑπουργὸς εἰς ἡμᾶς καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Δυστυχῶς πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἴσως καὶ ἐξ ἰδικῆς μας καθυστερήσεως δὲν ὑπάρχει ἀκόμη μηχανισμὸς κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου ἐπὶ βασικῶν ὑπηρεσιῶν αἱ ὁποῖαι ἔχουν σχέσιν μὲ βασικοὺς τομεῖς καὶ τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς παραγωγῆς εἰς τὸν τόπον μας.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐπίμαχον θέμα πολὺ φοβοῦμαι ὅτι εἰς αὐτὸ τὸ στάδιον ἀμφιβάλλω ἐὰν ἄνευ μηχανισμοῦ ἡ Βουλὴ εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχῃ τὴν μέθοδον νὰ διατάξῃ τὴν ἀναστολὴν τῆς ἐπιβολῆς αὐτῶν τῶν τελῶν. Καὶ ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ἡ Βουλὴ κληθῇ νὰ πάρῃ μίαν ἀπόφασιν δι' ἀναστολὴν καὶ ἡ ἀπόφασις διὰ τὸν α' ἢ β' λόγον δὲν ἐκτελεσθῇ, ἀντιλαμβάνεται κανεὶς τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα θὰ δημιουργηθοῦν ἐκ τῆς συγκρούσεως αὐτῆς ἡ ὁποία θὰ προκύψῃ. Δι' αὐτὸ νομίζω ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ ἐξετάσῃ τὸ θέμα μὲ μεγαλυτέραν προσοχήν. Εἶναι προτιμώτερον νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος ἂς παραμείνῃ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως παρὰ διὰ μιᾶς πράξεως τετελεσμένης νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ εὑρεθῶμεν πρὸ καταστάσεων τὰς ὁποίας ἡμεῖς οἱ ἴδιοι δὲν θὰ εἴμεθα ἀργότερον εἰς θέσιν νὰ θεραπεύσωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παναγιώτης Δημητρίου.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι τὸ ὅλον θέμα εἶναι, κατὰ τὴν γνώμην μου, λογιστικόν. Δηλαδή, διὰ νὰ μπορέσῃ τὸ Σῶμα καὶ ἕκαστος Βουλευτὴς νὰ κρίνῃ κατὰ πόσον αἱ αὐξήσεις αἱ ὁποῖαι ἐπιβάλλονται εἶναι δικαιολογημέναι ἢ μή, κατὰ πόσον ἡ Ἀρχὴ Τηλεπικοινωνιῶν προβαίνει εἰς κατάλληλα ἔξοδα ἢ εἰς σπατάλην τῶν ἐσόδων της, πρέπει νὰ ἔχωμεν λογαριασμούς. Διὰ νὰ ἔχωμεν λογαριασμοὺς πρέπει νὰ μᾶς δώσουν λογαριασμούς. Ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργὸς νὰ κληθῇ, ὅπως ἀνέφερε καὶ ἡ ἐντιμότης σας, εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν νὰ δώσῃ αὐτοὺς τοὺς λογαριασμοὺς καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ βγάλῃ τὸ ἀνάλογον πόρισμα. Διότι καὶ ἐὰν συνεχισθῇ ἡ συζήτησις δὲν βλέπω εἰς τί ἄλλο μπορεῖ νὰ καταλήξῃ ἀπὸ τοῦ νὰ πάρῃ μίαν ἀπόφασιν ὅτι εἶναι ὑψηλὰ τὰ τέλη ἢ ὄχι ἢ ἄλλην τινὰ ἀλλ' οὐχὶ ἀπόφασιν ἡ ὁποία νὰ λέγῃ «ἀπορρίπτω τὰς αὐξήσεις» δίχως νὰ ἔχῃ αἰτιολογικὸν βασισμένον πάνω εἰς τοὺς λογαριασμοὺς τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν μπορεῖ νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ Βουλὴ ἀπορρίπτει ἢ ἐγκρίνει τὰ τέλη, διότι ὡς ἀνέφερα καὶ προηγουμένως ἡ Βουλὴ δὲν ἔχει ἁρμοδιότητα ἐπὶ τοῦ θέματος. Οὔτε νομίζω ὅτι εἶναι καθαρῶς θέμα λογιστικῆς διότι πιθανὸν νὰ χρειάζεται μία αὔξησις λόγῳ τῶν αὐξημένων δαπανῶν ἀλλὰ ὁ βαθμὸς τῆς αὐξήσεως ἐξαρτᾶται ἀπὸ πολλοὺς παράγοντας : Καὶ ἀπὸ τὴν διαχείρισιν ἡ ὁποία ἔγινε καὶ ἀπὸ τὴν διαχείρισιν ἡ ὁποία γίνεται. Ἀλλὰ μπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ καὶ μία ἄλλη περίπτωσις εἰς τὴν ὁποίαν ἡ Ἀρχὴ θέλει νὰ αὐξήσῃ τὰ τέλη, διὰ νὰ σχηματίσῃ

ταμεῖον διὰ σκοποὺς περαιτέρω ἀναπτύξεως. Καὶ πάλιν τίθεται τὸ ἐρώτημα ἐὰν εἶναι ἀνάγκη ἡ ἀνάπτυξις νὰ εἶναι τόσον ταχεῖα οὕτως ὥστε νὰ ἀπαιτῆται μεγάλη αὔξησις ἢ ἐὰν μπορῇ νὰ γίνῃ εἰς βραδύτερον ρυθμὸν μὲ μικροτέραν αὔξησιν.

Οἱαδήποτε θεωρητικὴ συζήτησις ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἄνευ τῆς ὑπάρξεως στοιχείων θὰ ἦτο ματαία, διότι ἁπλῶς θὰ ἦτο θεωρητικὴ διάλεξις. Δι' αὐτὸ συμφωνῶ ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ κληθῇ ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργὸς συνοδευόμενος, ἐὰν ὁ ἴδιος θέλῃ, καὶ ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων τῆς Ἀρχῆς, νὰ διαφωτίσῃ τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν καὶ ἀκολούθως ἐπὶ ἐμπεριστατωμένης Ἐκθέσεως τὴν ὁποίαν θὰ ἔχωμεν ἐνώπιόν μας νὰ διεξαχθῇ ἡ συζήτησις.

Νομίζω ὅτι μποροῦμεν νὰ διαβιβάσωμεν παράκλησιν πρὸς τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν ὅπως μὴ ἐφαρμόσῃ τὰ ηὐξημένα τέλη μέχρις ὅτου ἡ Βουλὴ ἐξετάσῃ τὸ θέμα. Κάτι παρόμοιον τὸ ὁποῖον ἔγινεν ὅταν ἐπρόκειτο ἡ Ἀρχὴ Τηλεπικοινωνιῶν καὶ πάλιν νὰ ἀπολύσῃ μέρος προσωπικοῦ καὶ διεβιβάσαμεν τὴν παράκλησιν νὰ μὴν ἀπολυθῇ τὸ προσωπικόν, τὴν ὁποίαν καὶ ἀπεδέχθη ἡ Ἀρχή, προτοῦ συμπληρώσωμεν τὴν ἐξέτασιν τοῦ θέματος.

Ἐὰν ὅλοι συμφωνῆτε πάνω εἰς αὐτὴν τὴν γραμμήν, ἀσφαλῶς τὸ θέμα εἶναι βασικώτερον, ὅπως ἀνέφερεν καὶ ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Λυσσαρίδης, καὶ εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον ἐμπίπτει εἰς τὸ ποῖος πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἔλεγχος ὁ ὁποῖος θὰ ἐξασκῆται ἀπὸ τὴν Βουλὴν ἐπὶ τῶν ἡμικρατικῶν Ὀργανισμῶν.

Αὐτὸ εἶναι εὐρύτερον θέμα. Παρεπείμφθη ἐπανειλημμένως ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς εἰς νομικὰς ἐπιτροπὰς αἱ ὁποῖαι ὅμως δὲν κατέληξαν εἰς κανένα πόρισμα καὶ δὲν ἔθεσαν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς συγκεκριμένην Ἔκθεσιν ἐπὶ τοῦ θέματος.

Ἐφ' ὅσον λοιπὸν δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησις, θὰ ἀκολουθηθῇ ἡ διαδικασία τὴν ὁποίαν ἔχω ἀναφέρει : Θὰ ἀπευθυνθῶ πρὸς τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν καὶ θὰ ζητήσω ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς ὅπως μὴ ἐφαρμοσθοῦν αἱ νέαι ἐπιβαρύνσεις, οἰκονομικαὶ ἐπιβαρύνσεις, μέχρις ὅτου ἐνημερωθῇ καὶ ἡ Βουλή.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Πρόκειται περὶ τοῦ ἄλλου θέματος—συμφωνῶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε—διὰ τὸ θέμα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος. Δὲν ἐπιμένω ὅπως εἰς αὐτὴν τὴν συνεδρίασιν γίνῃ συζήτησις ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος διότι εἶναι ἤδη τετελεσμένον. Ὅμως θέλω νὰ τονίσω ὅτι αὐτὸ τὸ τετελεσμένον οὐδόλως ἀλλοιώνει αὐτὰ τὰ ὁποῖα θέλω νὰ πῶ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὰ ὁποῖα θέλω νὰ συζητήσω μὲ τοὺς ἐντίμους συναδέλφους διὰ νὰ καταλήξωμεν εἰς συγκεκριμένα συμπεράσματα, διότι πιστεύω ὅτι παρὰ τὸ τετελεσμένον τὸ ὁποῖον ἔχει ἤδη πραγματοποιηθῇ ὑπάρχουν πολλὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ συζητήσῃ καὶ πολλὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἡ Βουλὴ μπορεῖ νὰ προλάβῃ. Ἐπειδή, ὅμως, συμφωνῶ ὅτι αὐτὸ δὲν εἶναι θέμα, πλέον, μιᾶς ἑβδομάδος καὶ ὅτι ἐὰν ἡ συζήτησις διεξαχθῇ σήμερον ἢ μετὰ μίαν ἑβδομάδα, ἐφ' ὅσον ἡ ὑπογραφὴ ἔχει ἤδη τεθῇ, ἴσως νὰ μὴν ὑπάρχουν σοβαραὶ ἀλλοιώσεις τοῦ θέματος θὰ ἐδεχόμην τὴν ἀναβολὴν ἀλλὰ θὰ παρεκάλουν ὅπως εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν συζητηθῇ τὸ θέμα, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐὰν θὰ ὑπάρχουν ἄλλα θέματα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν—δὲν νομίζω ὅτι ὁ Προϋπολογισμὸς θὰ εἶναι ἕτοιμος—καὶ ἐλπίζω νὰ μὴν ὑπάρξῃ κώλυμα εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος ταχέως εἰς τὴν πρώτην συνεδρίασιν μετὰ ἀπὸ αὐτήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ ἐπομένη συνεδρίασις θὰ ὁρισθῇ διὰ τὴν 4ην Ἰανουαρίου 1973. Τὴν πρώτην Πέμπτην τοῦ Ἰανουαρίου.

Ἡ ἡμερησία διάταξις θὰ ἔχῃ ὡς ἀκολούθως :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(2) Ὁ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1972.

(3) Ὁ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(4) Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τοῦ Διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ Ἀτομικῆς Ἐνεργειας διὰ τὴν Ἐφαρμογὴν Ἐγγυήσεων ἐν σχέσει πρὸς τὴν Συνθήκην διὰ τὴν Μὴ Διασπορὰν τῶν Πυρηνικῶν Ὅπλων καὶ τὸ Πρωτόκολλον Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τοῦ Διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ Ἀτομικῆς Ἐνεργείας διὰ τὴν Ἐφαρμογὴν Ἐγγυήσεων ἐν σχέσει πρὸς τὴν Συνθήκην διὰ τὴν Μὴ Διασπορὰν τῶν Πυρηνικῶν Ὅπλων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(5) Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Πολιτιστικῆς καὶ Ἐπιστημονικῆς Συνεργασίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Βουλγαρίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(6) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1972.

(7) Ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

(1) «Αἱ ἀπολαβαὶ καὶ αἱ συνθῆκαι ἐργασίας τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως). (Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Χρ. Χριστοφίδη).

(2) «Ἡ αὔξησις τῶν τηλεφωνικῶν τελῶν ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως). (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ε. Παπαϊωάννου).

(3) «Ὁ τρόπος συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος». (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν κ.κ. Β. Λυσσαρίδη καὶ Χρ. Χριστοφίδη).

(4) «Συζήτησις κατὰ πόσον ἐνδείκνυται ἡ διεξαγωγὴ Κοινοτικῶν Ἐκλογῶν».

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Δὲν προτίθεμαι νὰ ἐγγράψω θέμα. Ἀλλὰ ἐζήτησα τὸν λόγον προηγουμένως διὰ νὰ διευκρινίσω μίαν ἐπεξήγησιν ἑνὸς Νομοσχεδίου ποὺ ἐψηφίσαμεν τελευταίως καὶ ἐπειδὴ ἐπείγει αὐτὴ ἡ ἐνημέρωσις θὰ ἤθελα νὰ ἐνημερωθῶ ἐπισήμως ἐπὶ τῆς τύχης τῶν λάντ ρόβερς (Land Rovers) γύρω ἀπὸ τὸ νομοσχέδιον «Ὁ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Νόμος τοῦ 1972» καθ' ὅτι ὑπάρχει μία σύγχυσις. Ἡμεῖς, τοὐλάχι-

στον ἐγώ, προσωπικὰ καὶ ἄλλοι συνάδελφοι, ὅπως ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Παπαδόπουλος καὶ ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Λυσσαρίδης, ἔδωσαν, μᾶλλον, τὴν ἑρμηνείαν ὅτι μὲ τὴν ψήφισιν τοῦ νέου νομοσχεδίου ἐξαιροῦνται τὰ Λὰντ ρόβερς ὅταν καὶ ἐφ' ὅσον θὰ ἐπαρουσιάζοντο στοιχεῖα ποὺ νὰ ἔλεγαν ὅτι τὰ ὀχήματα αὐτὰ εἶναι διὰ γεωργικὴν χρῆσιν, νοουμένου ὅτι δὲν εἶναι δημοσίας χρήσεως. Ἀρκετοὶ κάτοχοι τῶν ὀχημάτων αὐτῶν ἐζήτησαν νὰ προμηθευθοῦν τοιαύτας ἀδείας μὲ χαμηλὰ τέλη καὶ δὲν ἔτυχον τοιαύτης ἀδείας καθ' ὅτι οἱ ὑπεύθυνοι καὶ οἱ ἁρμόδιοι εἶπον ὅτι δὲν ὑπάρχει τοιαύτη ἐντολὴ καὶ ἐγκύκλιος ποὺ νὰ λέγῃ ὅτι τὰ ὀχήματα αὐτὰ τυγχάνουν αὐτῆς τῆς μειώσεως. Καὶ ἐπειδὴ ἔμεινεν αὐτὴ ἡ ἐντύπωσις—τοὐλάχιστον ἐγὼ ἔχω αὐτὴν τὴν ἐντύπωσιν—θὰ ἤθελα μίαν ἐπίσημον διευκρίνισιν διὰ νὰ ξέρωμεν τί νὰ λέγωμεν εἰς τοὺς κατόχους αὐτούς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὡς Πρόεδρος τῆς Βουλῆς δὲν δικαιοῦμαι νὰ ἑρμηνεύσω οἱονδήποτε νόμον τὸν ὁποῖον ἐθέσπισεν ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων. Ἡ ἑρμηνεία τῶν Νόμων εἶναι καθῆκον τῆς Δικαστικῆς Ἐξουσίας ὡς ἐπίσης καὶ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δύναμαι νὰ εἴπω εἶναι ὅτι ἡ πρόθεσις κατὰ τὴν ψήφισιν τοῦ Νόμου ἦτο ὅπως λάντ - ρόβερς, τὰ ὁποῖα πράγματι χρησιμοποιοῦνται διὰ γεωργικοὺς σκοπούς, ἐξαιροῦνται τῆς φορολογίας.

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Συμφωνῶ πλήρως μὲ τὰ ὅσα εἴπατε, ἀλλὰ ἐπειδὴ συνέπεσε νὰ προεδρεύσω κατὰ τὴν συνεδρίασιν, ὀφείλω νὰ διευκρινίσω ὅτι δὲν ἡρμήνευσα ἐγὼ τὸν Νόμον ἢ νομίζω κανένας ἄλλος συνάδελφος.

Ἁπλῶς ἐλέχθη ὅτι ὁ ψηφιζόμενος ὑπὸ τῆς Βουλῆς Νόμος εἶχε πράγματι τὴν πρόθεσιν τὴν ὁποίαν σεῖς τώρα ἔχετε διαγράψει, δηλαδὴ ἐὰν λὰντ - ρόβερ ὄχημα χρησιμοποιῆται κατ' ἐξοχὴν διὰ γεωργικοὺς σκοποὺς ἐξαιρεῖται· ἐὰν δὲ ἐν λὰντ - ρόβερ ἐμπίπτῃ ἐντὸς τοῦ ὁρισμοῦ αὐτοῦ ἢ ὄχι εἶναι ἁρμοδιότης τῶν Δικαστηρίων νὰ τὸ ἑρμηνεύσουν ἢ τῶν Ὑπηρεσιῶν, ὁ δὲ ἐνδιαφερόμενος πολίτης, ἐὰν δὲν ἱκανοποιηθῇ ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν τῶν Ὑπηρεσιῶν, ἔχει πᾶν ἔννομον συμφέρον νὰ καταφύγῃ εἰς τὰ Δικαστήρια καὶ νὰ λάβῃ αὐθεντικὴν καὶ ὑπεύθυνον ἑρμηνείαν τοῦ νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ἡ ὀρθοτέρα διαδικασία ἡ ὁποία θὰ ἠμποροῦσε νὰ ἀκολουθηθῇ εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν εἶναι ὅπως ὁ ἔντιμος Βουλευτής, ὁ ὁποῖος ἤγειρε τὸ θέμα, ἀναφερθῇ εἰς συγκεκριμένας περιπτώσεις πρὸς τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα καὶ ζητήσῃ τὴν ἑρμηνείαν τοῦ Νόμου ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως.

Ὁ κ. Σωτηριάδης.

Α. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ :

Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, κύριε Πρόεδρε, εἶχα ὑποβάλει Ἐπερώτησιν πρὸ ἔτους περίπου. Καὶ παρῆλθεν ἓν ὁλόκληρον ἔτος καὶ ἀκόμη οὐδεμίαν ἀπάντησιν ἔχομεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λυποῦμαι διότι τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον δὲν ἔδωσεν Ἀπάντησιν. Εἶμαι πάντοτε ὑπὲρ τῆς ἀπόψεως ὅτι Ἐρωτήσεις Βουλευτῶν πρέπει νὰ ἀπαντῶνται ὑπὸ τῶν Ὑπουργείων καὶ μάλιστα ἐντὸς συντόμου χρονικοῦ διαστήματος.

Παρὰ ταῦτα, δὲν θὰ εἶναι εὔκολος εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ἡ Ἀπάντησις ὅσον ἀφορᾷ αὐτὸ τὸ θέμα διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν εἰδικῶν γεγονότων ἑκάστης περιπτώσεως.

Διὰ τοῦτο ἀνέφερα εἰς τὸν ἔντιμον Βουλευτήν, ὁ ὁποῖος ἤγειρε τὸ θέμα, ὅτι ὀρθότερον θὰ ἦτο παρὰ γενικῆς ἑρμηνείας τοῦ Νόμου νὰ ἀναφέρῃ εἰς τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα συγκεκριμένα παραδείγματα καὶ νὰ ζητήσῃ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν παραδειγμάτων ἐκείνων ποία εἶναι ἡ γνώμη τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως καὶ κατὰ πόσον τὰ ἐν λόγῳ ὀχήματα ὑπόκεινται εἰς φορολογίαν ἢ ὄχι.

Κηρύσσων τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως αὐτῆς εὔχομαι πρὸς ὅλους τοὺς ἐντίμους Βουλευτὰς Καλὰ Χριστούγεννα καὶ Εὐτυχὲς τὸ Νέον Ἔτος.

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Ἐπίσης.

(Ὥρα λήξεως 7.06 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Κόσιης Νῖκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξανῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Τὸ θέμα τῆς παραχωρήσεως θεωρήσεων εἰς ἀποφοίτους Γυμνασίων διὰ σπουδὰς εἰς Κολλέγια ἐν τῷ Ἡνωμένῳ Βασιλείῳ—Ἡ διάνοιξις, εὐθυγράμμισις, διαπλάτυνσις καὶ ἀσφάλτωσις τῆς ὁδοῦ Ποταμοῦ Γερμασόγειας - Ἀκρούντας - Διερώνας - Ἀρακαπᾶ - Συκόπετρας - Παλαιχωρίου—Βραβεῖα καὶ ἔπαθλα εἰς γεωργοκτηνοτρόφους).

(2) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Π. Δημητρίου, Φ. Παρασκευαΐδης, Α. Νεοκλέους, Β. Λυσσαρίδης, Ἡρ. Χατζηηρακλέους, Πρόεδρος) ἐπὶ τοῦ περὶ Ἐπιτρόπου Διοικήσεως Νόμου τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(3) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμου τοῦ 1972, αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Ν. Σαμψών, Χρ. Κουρτελλάρης, Ἡρ. Χατζηηρακλέους, Β. Λυσσαρίδης, Κ. Χριστοδουλίδης, Μ. Σαββίδης, Πρόεδρος) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(4) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 23) τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(5) Ἔκθεσις ἐπὶ τῶν περὶ Ταμείου Βοηθείας Ζημιωθέντων (Τροποποιητικῶν) (Ἀρ. 2) Κανονισμῶν τοῦ 1972 καὶ ἔγκρισις αὐτῶν.

(6) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Κήπων Ἐσπεριδοειδῶν (Ἐπισκόπησις καὶ Καταγραφὴ) (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(7) Διεξαγωγὴ συζητήσεως (Γ. Ζαμπᾶς, Τ. Παπαδόπουλος, Γ. Ποταμίτης, Ν. Σαμψών, Ν. Μαυρονικόλας, Μ. Σαββίδης, Κ. Χριστοδουλίδης, Πρόεδρος, Β. Λυσσαρίδης, Φ. Παρασκευαΐδης) ἐπὶ τοῦ παραπεμφθέντος εἰς τὰς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς θέματος περὶ τοῦ κατὰ πόσον αἱ ἱπποδρομίαι ἔδει νὰ ὑπαχθοῦν εἰς τὸν Κυπριακὸν Ὀργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ, καὶ ἀναβολὴ τῆς περαιτέρω συζητήσεως τοῦ θέματος διὰ τὴν ἑπομένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

(8) Ἀπόφασις τῆς Βουλῆς ἐξουσιοδοτοῦσα διενέργειαν δαπάνης ἐκ τοῦ Παγίου Ταμείου διὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριον τοῦ 1973 (ψήφισις δωδεκατημορίου).

(9) Ἀπόφασις τῆς Βουλῆς ἐξουσιοδοτοῦσα διενέργειαν δαπάνης ἐκ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως διὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριον τοῦ 1973 (ψήφισις δωδεκατημορίου).

(10) Συνέχισις τῆς συζητήσεως (Α. Φάντης, Πρόεδρος, Μ. Σαββίδης, Β. Λυσσαρίδης, Π. Δημητρίου) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος τῇ εἰσηγήσει τοῦ Βουλευτοῦ κ. Ε. Παπαϊωάνου θέματος «Ἡ αὔξησις τῶν τηλεφωνικῶν τελῶν ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου» καὶ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς ὅπως ζητήσῃ παρὰ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ ὅπως μὴ ἐφαρμοσθοῦν αἱ νέαι ἐπιβαρύνσεις μέχρις οὗ αὕτη ἐνημερωθῇ.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 4ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.23 μ.μ.)

(Ἀρ. 15)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία.

«Ὁ περὶ Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τοῦ Διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ Ἀτομικῆς Ἐνεργείας κ.λ.π., κ.λ.π.».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν εἰς τὴν Βουλήν.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗΝ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΕΝ ΣΧΕΣΕΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΘΗΚΗΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΜΗ ΔΙΑΣΠΟΡΑΝ ΤΩΝ ΠΥΡΗΝΙΚΩΝ ΟΠΛΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗΝ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΕΝ ΣΧΕΣΕΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΘΗΚΗΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΜΗ ΔΙΑΣΠΟΡΑΝ ΤΩΝ ΠΥΡΗΝΙΚΩΝ ΟΠΛΩΝ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Χρῆστος Κουρτελλάρης
Κώστας Χατζηκακοῦ
Ἀνδρέας Τουμαζῆς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 21ην Δεκεμβρίου 1972, εἰς τὴν ὁποίαν κληθεὶς παρέστη καὶ ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ κύρωσις τῆς Συμφωνίας καὶ τοῦ Πρωτοκόλλου τῶν συναφθέντων ὑπὸ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας μετὰ τοῦ Διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ Ἀτομικῆς Ἐνεργείας διὰ τὴν ἐφαρμογὴν ἐγγυήσεων ἐν σχέσει πρὸς τὴν Συνθήκην διὰ τὴν μὴ διασπορὰν τῶν πυρηνικῶν ὅπλων.

Ὡς γνωστόν, ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία εἶναι μέλος τῆς Συνθήκης διὰ τὴν μὴ Ἐπέκτασιν τῶν Πυρηνικῶν Ὅπλων. Δυνάμει τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου III τῆς Συνθήκης ἕκαστον μὴ πυρηνικὸν κράτος—μέλος τῆς Συνθήκης ἀναλαμβάνει νὰ ἀποδεχθῇ ἐγγυήσεις διὰ τὸν ἀποκλειστικὸν σκοπὸν τοῦ ἐλέγχου τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀναληφθεισῶν ὑποχρεώσεων ἐπὶ τῷ τέλει παρεμποδίσεως διαρροῆς πυρηνικῆς ἐνεργείας ἐξ εἰρηνικῶν χρήσεων εἰς πυρηνικὰ ὅπλα ἢ ἑτέρας ἐκρηκτικὰς πυρηνικὰς συσκευάς. Αἱ ὑπὸ τοῦ ἐν λόγῳ ἄρθρου ἀπαιτούμεναι διασφαλίσεις θὰ ἐφαρμόζωνται ἐπὶ παντὸς ἀκατεργάστου ἢ εἰδικοῦ ἐκρηκτικοῦ ὑλικοῦ ἐν πάσῃ εἰρηνικῇ πυρηνικῇ δραστηριότητι ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς περιοχῆς τῆς δικαιοδοσίας ἑκάστου κράτους—μέλους τῆς ὡς ἄνω ἀναφερθείσης Συνθήκης.

Πρὸς τὸν σκοπὸν συμμορφώσεως πρὸς τὸ ὡς ἄνω ἄρθρον ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία συνῆψε τὴν παροῦσαν Συμφωνίαν καὶ Πρωτόκολλον μετὰ τοῦ Διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ Ἀτομικῆς Ἐνεργείας.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν συμφωνοῦσα πλήρως μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς προαναφερθείσης Συμφωνίας καὶ Πρωτοκόλλου εἰσηγεῖται ὁμοφώνως εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν τούτων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωσις Συμβάσεως. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

«Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Πολιτιστικῆς καὶ Ἐπιστημονικῆς Συνεργασίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Βουλγαρίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

Νομίζω ὅτι ἐκ παραδρομῆς δὲν ἔγινεν ἡ τρίτη ἀνάγνωσις τοῦ προηγουμένου Νομοσχεδίου.

Παρακαλῶ ὅπως ἡ ἀνάγνωσις γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τοῦ Διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ Ἀτομικῆς Ἐνεργείας διὰ τὴν Ἐφαρμογὴν Ἐγγυήσεων ἐν σχέσει πρὸς τὴν Συνθήκην διὰ τὴν Μὴ Διασπορὰν τῶν Πυρηνικῶν Ὅπλων καὶ τὸ Πρωτόκολλον Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τοῦ Διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ Ἀτομικῆς Ἐνεργείας διὰ τὴν Ἐφαρμογὴν Ἐγγυήσεων ἐν σχέσει πρὸς τὴν Συνθήκην διὰ τὴν Μὴ Διασπορὰν τῶν Πυρηνικῶν Ὅπλων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον καὶ ἡ Σύμβασις κυροῦται.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΠΕΡΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Χρῆστος Κουρτελλάρης
Κώστας Χατζηκακοῦ
Ἀνδρέας Τουμαζῆς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 21ην Δεκεμβρίου 1972, εἰς τὴν ὁποίαν κληθεὶς παρέστη καὶ ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ κύρωσις τῆς Συμφωνίας περὶ Πολιτιστικῆς καὶ Ἐπιστημονικῆς Συνεργασίας μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Βουλγαρίας. Ὡς γνωστόν, ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος Συμφωνία ὑπεγράφη ἐκ μέρους τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας τὴν 25ην Νοεμβρίου 1972 κατόπιν τῆς ἀπὸ τῆς 16ης Νοεμβρίου 1972 καὶ ὑπ' ἀρ. 11.847 Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Αἱ κυριώτεραι πρόνοιαι τῆς Συμφωνίας, ἥτις ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν φιλικῶν σχέσεων καὶ τῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν λαῶν τῶν δύο χωρῶν, ἔχουν ὡς ἀκολούθως :

(α) Ἐνθάρρυνσις καὶ ἐπέκτασις τῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν ἐπιστημονικῶν, ἐρευνητικῶν, ἐκπαιδευτικῶν καὶ πολιτιστικῶν ἱδρυμάτων τῶν δύο χωρῶν διὰ τῆς ἀνταλλαγῆς ἐπισκέψεων πολιτιστικῶν, ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ἐργατῶν δι' ἀμοιβαίαν γνωριμίαν, μελέτας, ἔρευναν, διαλέξεις, κ.λ.π.

(β) Ἐνθάρρυνσις τῆς ἀναπτύξεως τῶν εἰς τὸν ἐκπαιδευτικὸν τομέα σχέσεων μέσῳ τῆς προαγωγῆς τῆς συνεργασίας μεταξὺ ἱδρυμάτων ἁπάντων τῶν ἐπιπέδων ἐκπαιδεύσεως, τῆς ἀνταλλαγῆς ἐμπειριῶν κυρίως εἰς τοὺς τομεῖς τῆς στοιχειώδους, μέσης καὶ ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως, τῆς ἀνταλλαγῆς ἐπισκέψεων διδασκάλων, τῆς χορηγήσεως ὑποτροφιῶν ἐπ' ἀμοιβαιότητι διὰ σπουδάς, τῆς ἀνταλλαγῆς ἐξειδικευμένων ἐκπαιδευτικῶν ἐκδόσεων, κ.λ.π.

(γ) Ἀναγνώρισις τῶν ἐπιστημονικῶν τίτλων, πτυχίων, πιστοποιητικῶν καὶ διπλωμάτων, τὰ ὁποῖα παρέχονται ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν ἑκατέρας τῶν χωρῶν.

(δ) Ἐνθάρρυνσις τῆς συνεργασίας εἰς τοὺς τομεῖς τῆς λογοτεχνίας, τοῦ θεάτρου, τῆς μουσικῆς, τῶν τεχνῶν, τοῦ κινηματογράφου, κ.λ.π. μέσῳ ἀνταλλαγῆς ἐπισκέψεων συγγραφέων, καλλιτεχνῶν, συνθετῶν, ἠθοποιῶν, παραγωγῶν κινηματογραφικῶν ταινιῶν καὶ ἄλλων εἰδικῶν, τῆς ἀνταλλαγῆς καλλιτεχνικῶν συγκροτημάτων καὶ ἐκτελεστῶν διὰ συναυλίας καὶ θεατρικὰς παραστάσεις, τῆς ἀνταλλαγῆς ἐπιστημονικῶν, παιδαγωγικῶν, καλλιτεχνικῶν, κ.λ.π. ἐκθέσεων, τῆς ἐνθαρρύνσεως διὰ

μετάφρασιν καὶ ἔκδοσιν λογοτεχνικῶν, ἐπιστημονικῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν ἔργων τῶν δύο χωρῶν, τῆς ἐνθαρρύνσεως διὰ διανομὴν καὶ συνδεδυασμένην παραγωγὴν κινηματογραφικῶν ταινιῶν καὶ «ντοκιουμαντὲρ» κ.λ.π.

(ε) Προαγωγὴ τῆς ἀναπτύξεως τῶν σχέσεων καὶ ἐπαφῶν μεταξὺ μουσείων, ἀρχείων, βιβλιοθηκῶν καὶ ἄλλων πολιτιστικῶν ἱδρυμάτων διὰ τῆς ἀνταλλαγῆς βιβλίων καὶ ἄλλων ἐκδόσεων καὶ μικροταινιῶν.

(στ) Ἐνθάρρυνσις τῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν δημοσιογραφικῶν πρακτορείων καὶ τῶν ραδιοφωνικῶν καὶ τηλεοπτικῶν ἱδρυμάτων τῶν δύο χωρῶν καὶ ἀνταλλαγὴ ἐπισκέψεων δημοσιογράφων.

(ζ) Ἐνθάρρυνσις τῆς ἀναπτύξεως ἀνταλλαγῶν εἰς τὸν τομέα τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ τουρισμοῦ καὶ τῆς προαγωγῆς ἐπαφῶν εἰς τοὺς τομεῖς τῆς φυσικῆς ἀγωγῆς καὶ τῶν ἀθλητικῶν καὶ διευκόλυνσις τῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν ἀθλητικῶν ὀργανώσεων καὶ τῶν ὀργανώσεων νεότητος τῶν δύο χωρῶν.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν, συμφωνοῦσα πλήρως μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς συναφθείσης Συμφωνίας, εἰσηγεῖται ὁμοφώνως εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τὴν κύρωσιν τῆς ἐν λόγῳ Συμφωνίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 2ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωσις Συμφωνίας. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Πολιτιστικῆς καὶ Ἐπιστημονικῆς Συνεργασίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Βουλγαρίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον καὶ ἡ Σύμβασις κυροῦται.

«Ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972».

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὑπάρχει Συμπληρωματικὴ Ἔκθεσις τῶν δύο Ἐπιτροπῶν Παιδείας καὶ Νομικῶν.

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθῇ εἰς τὴν Βουλήν.

Γ. ΖΑΜΠΑΣ :

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (Ἀρ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Παιδείας :	Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν :
Γεώργιος Ζαμπᾶς, Πρόεδρος	Γιάγκος Ποταμίτης, Πρόεδρος
Ἀνδρέας Νεοκλέους	Νῖκος Μαυρονικόλας
Ἀντωνάκης Σωτηριάδης	Ἀνδρέας Νεοκλέους
Νῖκος Μαυρονικόλας	Αἰμίλιος Μιχαηλίδης.
Γεώργιος Σαββίδης.	

Αἱ ὡς ἄνω δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ προέβησαν εἰς ἐπανεξέτασιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχεδίου εἰς δύο αὐτῶν κοινὰς συνεδριάσεις συγκροτηθείσας τὴν 7ην καὶ 21ην Δεκεμβρίου 1972. Εἰδικώτερον αὗται ἐμελέτησαν σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Τ. Παπαδοπούλου, γενομένην κατὰ τὴν συζήτησιν ἐν τῇ Βουλῇ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχεδίου, συνισταμένην εἰς πρότασιν αὐτοῦ ὅπως ὑπαχθῇ εἰς τὰς ἁρμοδιότητας καὶ ἐξουσίας τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ καὶ τὸ ἄθλημα τῶν ἱπποδρομιῶν.

Εἰς τὴν πρώτην συνεδρίασιν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τῶν Ὑπουργείων Παιδείας καὶ Οἰκονομικῶν, τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ καὶ τῆς Λέσχης Ἱπποδρομιῶν Κύπρου. Εἰς τὴν δευτέραν συνεδρίασιν παρέστη καὶ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας.

Ὡς γνωστόν, ἡ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ ὡς ἄνω Νομοσχεδίου ἀνεγνώσθη εἰς τὴν Βουλὴν τὴν 30ὴν Νοεμβρίου 1972 καὶ ἀκολούθως ἤρχισεν ἡ κατ' ἄρθρον ψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου ὑπὸ τῆς Βουλῆς, πλήν, ὅμως, κατόπιν τῆς ὡς ἄνω γενομένης εἰσηγήσεως τοῦ κ. Παπαδοπούλου, ἀνεβλήθη ἡ ψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου καὶ ἡ εἰσήγησις παρεπέμφθη εἰς τὰς ὡς ἄνω δύο Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς πρὸς μελέτην καὶ ὑποβολὴν ἐκθέσεως εἰς τὴν Βουλήν.

Τὰ μέλη τῶν δύο Ἐπιτροπῶν, ἀφοῦ ἀντήλλαξαν ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ ἐγερθέντος θέματος καὶ ἤκουσαν τὰς ἀπόψεις ἁπάντων τῶν ἐνδιαφερομένων πλευρῶν, ἠσχολήθησαν ἰδιαιτέρως μὲ τὴν νομικὴν αὐτοῦ πτυχήν, ἤτοι κατὰ πόσον θὰ ἠδύναντο, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὑφισταμένης νομοθεσίας περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ ἢ διὰ περαιτέρω τροποποιήσεως ταύτης, νὰ ἐπεκταθῶσιν αἱ ἁρμοδιότητες τοῦ ἐν λόγῳ Ὀργανισμοῦ εἰς τρόπον ὥστε νὰ καλύψωσι καὶ τὸ ἄθλημα τῶν ἱπποδρομιῶν. Ἐπειδὴ τὸ θέμα τοῦτο, κατὰ τὸν ἐκπρόσωπον τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, εἶχεν ἀπασχολήσει καὶ ἄλλοτε τὴν Κυβέρνησιν καὶ εἰδικώτερον τὸ Γραφεῖον τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας ἐκρίθη σκόπιμον ὑπὸ τῶν δύο Ἐπιτροπῶν ὅπως ἔχωσι τὰς ἐν προκειμένῳ ἀπόψεις τοῦ ἰδίου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως.

Κληθεὶς οὗτος παρέστη εἰς τὴν δευτέραν συνεδρίασιν τῶν δύο Ἐπιτροπῶν καὶ ἀνέλυσεν εἰς αὐτὰς τὴν νομικὴν πλευρὰν τοῦ θέματος ἀποφανθεὶς ὅτι, κατὰ τὴν γνώμην του καὶ συμφώνως τῶν σκοπῶν καὶ τοῦ πνεύματος τῆς ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίας περὶ τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ, δὲν δύνανται αἱ ἱπποδρομίαι ὑπὸ τὴν μορφὴν ὑφ' ἣν διεξάγονται σήμερον νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἄθλημα. Εἰδικώτερον οὗτος ὑπεστήριξεν ὅτι βασικὸς σκοπὸς τῶν νῦν διεξαγομένων ἐν Κύπρῳ ἱπποδρομιῶν εἶναι ἡ διοργάνωσις στοιχημάτων καὶ οὐχὶ ἡ διεξαγωγὴ τοῦ ἀθλήματος τῆς ἱππασίας αὐτῆς καθ' ἑαυτῆς ἥτις, ἐν πάσῃ περιπτώσει, θὰ προϋπέθετε συναγωνισμὸν μεταξὺ ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων, ὅπερ δὲν συμβαίνει σήμερον. Ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας ἀνεφέρθη, ἀκολούθως, εἰς τὰ κρατοῦντα ἐν Ἑλλάδι καὶ εἰς Ἡνωμένον Βασίλειον, ὅπου ἡ ὀργάνωσις καὶ διεξαγωγὴ ἱπποδρομιῶν ρυθμίζεται δι' εἰδικοῦ νόμου, καὶ ἐπεξήγησε τὴν ὑφισταμένην εἰς τὰς χώρας αὐτάς, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, διαφορὰν μεταξὺ τῆς διεξαγωγῆς ἱπποδρομιῶν ἐπὶ τῷ τέλει διοργανώσεως στοιχημάτων καὶ τῆς διεξαγωγῆς τοῦ ἀθλήματος τῆς ἱππασίας.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἰσχύοντα ἐν Κύπρῳ ἀπὸ νομικῆς ἀπόψεως καὶ ἀφορῶντα εἰς τὰς ἱπποδρομίας, ἡ διεξαγωγὴ στοιχημάτων κατὰ τὰς ἱπποδρομίας προβλέπεται εἰς τὸν περὶ Λαχείων Νόμον, Κεφάλαιον 74, δυνάμει τοῦ ὁποίου ταῦτα ἐξαιροῦνται τῶν διατάξεων τῆς ἐν λόγῳ νομοθεσίας, ὑποκείμενα ὅμως εἰς τοιούτους ὅρους οἵους ἤθελεν ἐπιβάλει τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον. Συνεπῶς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον δύναται βάσει τῆς κειμένης νομοθεσίας περὶ Λαχείων νὰ ἐπιβάλῃ ὅρους εἰς τὴν διοργάνωσιν τῶν ἐν λόγῳ στοιχημάτων καὶ νὰ θέσῃ ταῦτα ὑπὸ ἔλεγχον. Περαιτέρω, ἡ Λέσχη Ἱπποδρομιῶν Κύπρου θεωρουμένη ὡς ἐπιχείρησις καταβάλλει εἰς τὴν Κυβέρνησιν σημαντικὸν ποσὸν φόρου εἰσοδήματος. Τὸ γεγονὸς τοῦτο δηλοῖ ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ἀθλητικοῦ σωματείου, τὸ ὁποῖον ἄλλως θὰ ἐξηρεῖτο τῆς ἐπιβολῆς φόρου εἰσοδήματος.

Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ Κυβέρνησις, ἐπανεξετάσασα τὸ ὅλον θέμα, πιστεύει τώρα ὅτι ὁ Ἱππόδρομος δύναται νὰ ἀποτελέσῃ δι' αὐτὴν μίαν ἐπιπρόσθετον πηγὴν προσόδου καὶ ὅτι ἐζήτησεν πρὸς τοῦτο ἀπὸ τὸ Νομικὸν Τμῆμα τὴν σύνταξιν σχετικοῦ νομοσχεδίου, ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς ἐξέφρασε τὴν ἄποψιν ὅπως τὸ ὅλον θέμα, ὡς εἰδικὸν καὶ ἀνεξάρτητον τῆς νῦν ὑπὸ τροποποίησιν νομοθεσίας, τύχῃ ἰδιαιτέρας συζητήσεως καὶ μελέτης.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω αἱ δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἀπεφάσισαν ὅπως εἰσηγηθῶσιν εἰς τὴν Βουλὴν τὴν συνέχισιν τῆς συζητήσεως τοῦ ὡς ἄνω Νομοσχεδίου ἐπὶ τῷ τέλει τῆς εἰς νόμον ψηφίσεως τούτου, τῆς εἰσηγήσεως τοῦ ἐντίμου Μέλους ἀφεθησομένης νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον ἰδιαιτέρας μελέτης κατὰ τὸ στάδιον τῆς καταθέσεως τοῦ σχετικοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐπιβολῆς φορολογίας ἐπὶ τοῦ Ἱπποδρόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταί ;

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ἐπιθυμῶ νὰ ἐπεξηγήσω τοὺς λόγους οἱ ὁποῖοι μὲ ὥθησαν νὰ ὑποβάλω τὴν εἰσήγησιν διὰ τροποποίησιν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τὰς ὁποίας ἡ ὑπ' ἐμοῦ ὑποβληθεῖσα τροποποίησις εἶχε, διότι ὡς ἐπληροφορήθην τόσον ὑπὸ ὑπευθύνων τῶν δύο ἐνδιαφερομένων ὀργανισμῶν, δηλαδὴ τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ καὶ τῆς Λέσχης Ἱπποδρομιῶν Κύπρου, ὅσον καὶ ὑπὸ ἄλλων παραγόντων δὲν διετυπώθησαν ὀρθῶς οὔτε αἱ ἐπιπτώσεις τυχὸν υἱοθετήσεως τῆς εἰσηγήσεώς μου οὔτε τὰ πραγματικὰ κίνητρα καὶ λόγοι οἱ ὁποῖοι μὲ ὥθησαν εἰς τὴν ὑποβολὴν τῆς εἰσηγήσεώς μου.

Καὶ ἐν πρώτοις, κύριε Πρόεδρε, ὀφείλω νὰ προβῶ εἰς μίαν σύντομον ἀναδρομὴν τῆς δημιουργίας τοῦ ὅλου θέματος.

Ἐπὶ μακρὸν χρόνον ὑπῆρξε σοβαρὰ ἀντιδικία μεταξὺ τῶν ἁρμοδίων, ἰδιαιτέρως τῶν ἁρμοδίων τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ καὶ τῆς Λέσχης Ἱπποδρομιῶν Κύπρου, κατὰ πόσον ὁ ὑπάρχων Νόμος παρεῖχεν εἰς τὸν Κυπριακὸν Ὀργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ τὸ δικαίωμα νὰ ἀσκήσῃ οἱονδήποτε ἔλεγχον ἐπὶ τῆς διεξαγωγῆς ἱπποδρομιῶν ἐν Κύπρῳ ἢ νὰ ἐπιβάλῃ οἱαδήποτε τέλη πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ταμείων καὶ τῶν πόρων γενικῶς τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ.

Κατὰ παράκλησιν τοῦ Προέδρου τῆς Λέσχης Ἱπποδρομιῶν Κύπρου, προσωπικῶς μαζὶ μὲ ἕτερον συνάδελφον δικηγόρον, ὡς δικηγόροι τῆς Λέσχης Ἱπποδρομιῶν Κύπρου καὶ ἀπὸ κοινοῦ κληθέντες πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ, εἴχομεν εἰς κάποιον στάδιον συνάντησιν μετὰ τοῦ πρώην Ὑπουργοῦ Παιδείας, κ. Πετρίδη, παρόντος καὶ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας.

Κατὰ τὴν σύσκεψιν ἐκείνην ἐξητάσθη κατὰ πόσον αἱ ὑφιστάμεναι πρόνοιαι τοῦ Νόμου παρεῖχον εἰς τὸν Κυπριακὸν Ὀργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιβολῆς τελῶν οἱασδήποτε μορφῆς δι' ἐνίσχυσιν τῶν πόρων τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ.

Ἡ γνωμάτευσις τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τότε, ὅπως καὶ σήμερον, ἦτο ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν διὰ τῶν ὑφισταμένων προνοιῶν τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τὸν Κυπριακὸν Ὀργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ νὰ ἐπιβάλῃ οἱαδήποτε τέλη διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἱπποδρομιῶν Κύπρου. Κατὰ τὴν ἄποψιν ὅμως τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, τοῦτο ἠδύνατο νὰ γίνῃ διὰ τῆς τροποποιήσεως τοῦ Νόμου, ἐὰν ἐκρίνετο ὅτι τοῦτο ἦτο ἡ ἐπιθυμία τῶν ἐνδιαφερομένων ἢ ὅτι ἦτο σκόπιμον ἀπὸ γενικωτέρας πολιτικῆς ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν ἱπποδρομιῶν καὶ τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ.

Ὑποβάλλω συνεπῶς τὴν εἰσήγησιν τὴν ὁποίαν ὑπέβαλα. Μοναδικὴ ἐπιδίωξις καὶ σκοπὸς ἦτο ὅπως ὁ Κυπριακὸς Ὀργανισμὸς Ἀθλητισμοῦ προσπορισθῇ πρόσθετα ἔσοδα πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν δραστηριοτήτων αἱ ὁποῖαι ἀνετέθησαν εἰς τὸν Κυπριακὸν Ὀργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ διὰ τοῦ σχετικοῦ περὶ τούτου Νόμου.

Εἰς συναντήσεις αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο μεταξὺ τῶν Προέδρων τῶν δύο Ὀργανισμῶν ἐπεξηγήθη ὅτι ἡ εἰσήγησις, τὴν ὁποίαν ὑπέβαλα, ἐὰν υἱοθετεῖτο, θὰ ἦτο ἁπλῶς δυνητικῆς μορφῆς, παρέχουσα εἰς τὸν Κυπριακὸν Ὀργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ τὸ δικαίωμα ἐπιβολῆς τέλους ἐὰν καὶ ὅταν ἔκρινε τοῦτο σκόπιμον, τὸ ὁποῖον τέλος, ὡς διηυκρινίσθη, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀποφέρῃ ὑπὸ τὰ σημερινὰ δεδομένα διὰ τὸν Κυπριακὸν Ὀργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ οἱονδήποτε ποσὸν πέραν τῶν 30 ἢ 35 χιλιάδων λιρῶν ἐτησίως, ποσὸν τὸ ὁποῖον, ὡς ὁ Πρόεδρος τῆς Λέσχης Ἱπποδρομιῶν Κύπρου ἐδήλωσεν, ἦτο ὑπὸ ὡρισμένας προϋποθέσεις διατεθειμένη ἡ Λέσχη νὰ προσφέρῃ πρὸς ἐνίσχυσιν φιλανθρωπικῶν καὶ ἄλλων δραστηριοτήτων της ἐν Κύπρῳ.

Παρὰ ταῦτα κατὰ τὴν ἀνάλυσιν τῶν δῆθεν ἐπιπτώσεων τῆς εἰσηγήσεώς μου ἐνώπιον τῆς Λέσχης Ἱποδρομιῶν Κύπρου, ὡς ἐπληροφορήθην, ἐλέχθη ὅτι υἱοθέτησις τυχὸν αὐτῆς τῆς ἀπόψεως θὰ συνεπήγετο τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τῆς περιουσίας τῆς Λέσχης Ἱπποδρομιῶν ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ ἢ τὸν ἔλεγχον ἐκ μέρους τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ τῆς ὅλης λειτουργίας καὶ δραστηριοτήτων τῆς Λέσχης Ἱπποδρομιῶν Κύπρου.

Τοῦτο οὔτε ὀρθὸν εἶναι οὔτε δυστυχῶς ἀληθές.

Παρὰ ταῦτα ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἡ μόνη ἐπιδίωξίς μου καὶ τὸ μόνον κίνητρον τὸ ὁποῖον ὥθησεν εἰς τὴν ὑποβολὴν τῆς εἰσηγήσεως, τὴν ὁποίαν εἶχον ὑποβάλει, ἦτο ἡ ἐξασφάλισις προσθέτων πρσόδων 30 ἢ 35 χιλιάδων λιρῶν ἐτησίως διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ.

Ἀνεξαρτήτως τῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως κατὰ πόσον εἶναι ἐπιθυμητὴ ἢ ὄχι ἡ περίληψις τῆς Λέσχης Ἱπποδρομιῶν Κύπρου εἰς τὰς ὀργανώσεις ἢ ἱδρύματα τὰ ὁποῖα δύναται νὰ ἐλέγξῃ ὁ Κυπριακὸς Ὀργανισμὸς Ἀθλητισμοῦ διὰ τοὺς σκοποὺς ἐπιβολῆς τέλους, παραμένει γεγονὸς ἡ ἐπισήμως ὑποβληθεῖσα δήλωσις ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ὅτι ἡ Κυβέρνησις μελετᾷ καὶ ἐν τῇ πραγματικότητι ἔχει καταρτίσει προσχέδιον Νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον καὶ παρεδόθη εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἐπιβληθῇ φορολογία ἐπὶ τῆς διεξαγωγῆς στοιχημάτων ἐντὸς τῆς Λέσχης Ἱπποδρομιῶν Κύπρου, ἡ ὁποία φορολογία κατὰ τὰ ἐπισήμως λεχθέντα δυνατὸν νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸ ποσὸν τῶν ἑκατὸν χιλιάδων μέχρι ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιάδων λιρῶν ἐτησίως.

Ἐπειδὴ ἡ μόνη ἐπιδίωξις εἶναι ἡ οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ, καὶ αὐτὸς ἦταν ὁ μόνος λόγος τῆς ὑποβολῆς τῆς εἰσηγήσεώς μου, καὶ ἐπειδὴ περαιτέρω εἶναι δυνατόν, ἐξετάζουσα ἡ Βουλὴ τὸ Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον, ὡς ἀνέφερεν ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, πρόκειται συντόμως νὰ κατατεθῇ ἐνώπιον τοῦ Σώματος, νὰ καθορίσῃ ἡ Βουλὴ ἐὰν οἱονδήποτε ποσοστὸν τῶν εἰσπραχθησομένων ποσῶν θὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸν Κυπριακὸν Ὀργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ ἢ θὰ ἀποδοθῇ διὰ σκοποὺς ἀναπτύξεως τῶν ἀθλητικῶν ἱδρυμάτων, πιστεύω ὅτι ἐπιτυγχάνεται ὁ ἴδιος σκοπὸς καὶ μάλιστα μὲ πολλὴν μου εὐχαρίστησιν διαπιστώνω ὅτι θὰ ἐπιτευχθῇ εἰς πολὺ ὑψηλότερα ἐπίπεδα ἀπὸ ὅσα ἡ ἰδική μου εἰσήγησις ἦτο δυνατὸν νὰ ἀποφέρῃ διὰ τὸν Κυπριακὸν Ὀργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ. Θὰ ἦτο συνεπῶς ἀσυνεπὲς ἐκ μέρους μου, ἐνώπιον τῶν διαγραφομένων δυνατοτήτων προσπορίσεως διὰ τὸν Κυπριακὸν Ὀργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ μεγαλυτέρων ποσῶν ἀπὸ τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα ἦτο δυνατὸν νὰ προσπορισθῇ ἐκ τῆς εἰσηγήσεώς μου, νὰ ἐπιμένω εἰς τὴν ὑποβληθεῖσαν ἐκ μέρους μου εἰσήγησιν καὶ δὴ ἐν ὄψει τῆς δοθείσης γνωμοδοτήσεως τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ὅτι κρίνει ἄτοπον ἢ ἀνεπιθύμητον ὅπως τροποποιηθῇ ὁ Νόμος ὡς ἐγὼ εἶχον εἰσηγηθῇ.

Διὰ τοῦτο, κύριε Πρόεδρε, δὲν ἐπιμένω εἰς τὴν εἰσήγησίν μου, τὴν ὁποίαν καὶ ἀποσύρω, ἐν ὄψει τῆς γενομένης διαπιστώσεως ὅτι ὁ Κυπριακὸς Ὀργανισμὸς Ἀθλητισμοῦ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξασφαλίσῃ πολὺ ὑψηλότερα κονδύλια ἀπὸ ὅσα ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξασφαλίσῃ διὰ τῆς ὑποβολῆς τῆς ἰδικῆς μου προτάσεως. Δὲν δύναμαι ὅμως παρὰ νὰ σχολιάσω τὸ γεγονὸς ὅτι κατὰ παραμόνην εἰς τῆς εἰσηγήσεώς μου καὶ διὰ λόγους καὶ κίνητρα τὰ ὁποῖα παραμένουν εἰς ἐμὲ ἀνερμήνευτα καὶ ἀνεξήγητα, προτιμᾷ ἡ Λέσχη Ἱπποδρομιῶν νὰ καταβάλῃ τὸ μέγιστον ποσὸν τῶν £100.000 ἢ £150.000 δῆθεν διὰ νὰ διατηρήσῃ τὸ ἀλώβητον τῆς κυριαρχίας της ἐκ μέρους τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ, παρὰ νὰ δεχθῇ νὰ καταβάλλῃ τὸ μεγαλύτερον ποσόν, τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο νὰ ἀντιμετωπίσῃ μερικῶς τὰς ἀνάγκας ἑνὸς ἄλλου ἀθλήματος, ἤτοι τῶν ἐπιδιώξεων τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ.

Τὸ δεύτερον σχόλιον τὸ ὁποῖον ἐπιθυμῶ νὰ ὑποβάλω, κύριε Πρόεδρε, εἶναι ὅτι δὲν συμφωνῶ μὲ τὴν δοθεῖσαν εἰς τὴν προηγουμένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς ἑρμηνείαν ὁμολογουμένως ὑπὸ μὴ νομικῶν τῶν ἀπόψεων τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγε-

λέως, ὅτι δῆθεν εἶναι ἀντισυνταγματικὴ ἢ νομικῶς ἀδύνατος ἡ υἱοθέτησις τῆς προτάσεώς μου ὡς σήμερον διαπιστοῦται ἐκ τῆς ἐκθέσεως καὶ ὡς ἡ γνωμοδότησις τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ἐν τῇ πραγματικότητι δηλοῖ ἡ ἀποδοχὴ τῆς εἰσηγήσεως εἶναι καὶ συνταγματικῶς καὶ νομικῶς δυνατή, ἀλλὰ πόσον διὰ λόγους νομοτεχνικοὺς ὅσον καὶ διὰ λόγους παραδόσεως δὲν εἶναι ἐπιθυμητή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν τῇ οὐσίᾳ δὲν ὑπάρχει ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τροποποιητικὴ εἰσήγησις καὶ ἑπομένως μποροῦμεν νὰ χωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἐλήξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Ἐλήξεν ἡ συζήτησις τῶν θεμάτων τῶν ἐγγεγραμμένων εἰς τὸ Κεφάλαιον Β διὰ τὰ ὁποῖα εἶχαν κυκλοφορήσει αἱ ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλῶ τοὺς ἐντίμους κυρίους Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ξενοδοχείων καὶ Τουριστικῶν Καταλυμάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας μὲ τὴν παράκλησιν ὅπως τὸ Νομοσχέδιον ἐξετασθῇ καὶ εἶναι ἕτοιμον πρὸς συζήτησιν κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Ἀστυνομίας (Γενικοὶ) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

Τὸ πρῶτον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ εἶναι «Αἱ ἀπολαβαὶ καὶ αἱ συνθῆκαι ἐργασίας τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ὁ κ. Νῖκος Κόσιης.

Ν. ΚΟΣΙΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία—παρὰ τὸν δωδεκαετῆ της βίον—δὲν ἐπέτυχε νὰ ἀντικρύσῃ καὶ ἐξουδετερώσῃ τὰ φοβερὰ κατάλοιπα τὰ ὁποῖα ἐκληροδότησεν ἀπὸ τὴν Βρεττανικὴν διακυβέρνησιν, περὶ τὴν ἀξιολόγησιν τῆς ἐργασίας εἰς τοὺς διαφόρους βαθμούς, εἰς τὴν ἱεραρχίαν τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος. Οὕτω παραμένει ἀνισότης καὶ χάσμα μέγα καὶ ἀνεπίτρεπτον εἰς τὴν κλιμάκωσιν τῶν βαθμῶν καὶ τοῦ μισθολογίου.

Ἐγεννήθη ἐπὶ Ἀγγλοκρατίας καὶ παραμένει μέχρι σήμερον μία δυσμενὴς διάκρισις ἡ ὁποία πληγώνει καὶ πικραίνει τὴν συντριπτικὴν πλειοψηφίαν τῶν κατωτέρων βαθμούχων τοῦ ἀστυνομικοῦ σώματος. Καὶ εἶναι κραυγαλέοι οἱ ἐν προκειμένῳ ἀριθμοὶ περὶ τὴν μισθοδοσίαν. Ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ λοχίου μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ Ἀνωτέρου Ὑπαστυνόμου, πέντε ὅλοι βαθμοὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἀξιολογοῦνται μὲ συνολικὴν αὔξησιν μισθοῦ 523 μόνον λιρῶν, ἐνῶ διὰ τὸν ἀμέσως ἑπόμενον βαθμόν, τὸν τοῦ Βοηθοῦ Ἀστυνόμου προνοεῖται αὔξη-

σις ἐκ λιρῶν 374. Τὸ φαινόμενον αὐτὸ ἐξηγεῖται καθ' ὅτι ἐπὶ Ἀγγλοκρατίας ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τούτου τὰς θέσεις κατελέμβανον Ἄγγλοι οἱ ὁποῖοι ἔπρεπε νὰ ἀμείβωνται διακριτικῶς ἔναντι τῶν Κυπρίων.

Ἀνίσχυροι νὰ ἐπιστρατεύσουν τὴν συλλογικήν των δύναμιν εἰς τὴν προβολὴν καὶ διεκδίκησιν δικαίων αἰτημάτων, οἱ ἀστυνομικοί, μὴ ἐπιτρεπομένης τῆς Συνδικαλιστικῆς Ὀργανώσεως διὰ τὴν τάξιν των, τὸ δίκαιόν των ἀφέθη—κατὰ βάσιν—εἰς τὴν καλὴν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως.

Καὶ εἶχε χρέος καὶ καθῆκον καὶ εὐθύνην ἡ Κυβέρνησις μὲ κίνητρον τὸ δίκαιον καὶ ὄχι τὸν πειθαναγκασμὸν τῆς ἰσχύος νὰ χωρήσῃ πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν ἀντίκρυσιν τῶν προβλημάτων τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος, πρὸς δύο κατευθύνσεις.

Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἄρσεως τῶν ἀδικιῶν εἰς τὰ ἔνδον τοῦ Σώματος, διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν μισθῶν ἁπάντων τῶν βαθμῶν ἀπὸ τοῦ ἀστυνομικοῦ μέχρι τοῦ Ἀνωτέρου Ἀστυνόμου, διὰ νὰ προκύψῃ ἁρμονία καὶ δικαιοσύνη, καὶ διὰ τῆς γενικῆς ἀξιολογήσεως τῆς Ὑπηρεσίας μὲ δεδομένα τὸ ὕψος τῶν εὐθυνῶν των καὶ τῶν καθηκόντων των.

Καὶ ὑπάρχει καὶ διαιωνίζεται καὶ ἀδικία εἰς αὐτὰς ταύτας τὰς γραμμὰς τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος καὶ δυσμενὴς διάκρισις εἰς βάρος αὐτοῦ, εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ θέμα μισθολογίου καὶ πληρωμῆς ὑπερωριῶν καὶ τὸ γενικώτερον θέμα τῶν ὡρῶν ἐργασίας.

Ἀξιοσημείωτον φαινόμενον ἀπαραδέκτου καταστάσεως περὶ τὰς μισθολογικὰς κλίμακας εἰς τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα συνιστοῦν καὶ αἱ ὑπερσκελίσεις τούτων, τῶν ὁποίων κατὰ βάσιν αἱ ἐπιπτώσεις διαφαίνονται πλήρως κατὰ τὰς ἐκάστοτε προαγωγὰς τῶν ὑπηρετούντων μελῶν τοῦ Σώματος. Οἱ ἀριθμοὶ καὶ τὰ ἐνδεικτικὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα παραθέτομεν κατωτέρω ὁμιλοῦν ἀφ' ἑαυτῶν εὐγλώττως. Ἐπὶ παραδείγματι, ἐνῶ εἰς ἀστυφύλαξ ἀναμένει ἐπὶ μακρὸν χρονικὸν διάστημα τὴν προαγωγήν του εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ λοχίου, ἅπαξ καὶ ἐξασφαλίσει ταύτην διαπιστώνει ἐκ τῶν ὑστέρων ὅτι εἴτε δὲν ἔχει ὠφεληθῆ οὐδόλως οἰκονομικῶς εἴτε ὁ μισθὸς τὸν ὁποῖον ἀπελάμβανεν ὡς κάτοχος τῆς κατωτέρας θέσεως ἔχει ἤδη ὑπερκαλύψει μέρος τοῦ μισθοῦ τῆς θέσεως εἰς ἣν προάγεται. Ἀναλυτικώτερον διαπιστοῦται ὅτι ὁ ἀρχικὸς μισθὸς τοῦ λοχίου εὑρίσκεται κατὰ 14 λίρας χαμηλότερον τοῦ ἀνωτάτου σημείου τῆς κλίμακος τοῦ ἀστυφύλακος, ὁ ἀρχικὸς μισθὸς τῆς θέσεως ὑπαστυνόμου εὑρίσκεται κατὰ 14 λίρας χαμηλότερον τοῦ ἀνωτάτου σημείου τῆς κλίμακος τοῦ λοχίου καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς.

Τὰ παραδείγματα αὐτὰ ὑποβάλλουν μὲ τὸν ἐντονώτερον καὶ κατηγορηματικώτερον τρόπον τὴν ἄμεσον ἀνάγκην ἀμέσου καὶ ριζικῆς ἀναπροσαρμογῆς τῶν κλιμάκων μισθοδοσίας, εἰς τὰ πλαίσια ἰσορρόπου δικαιοσύνης δι' ὅλους τοὺς ἐργοδοτουμένους ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

Αἱ ὑπερωρίαι πρέπει νὰ καταβάλλωνται ὡς καὶ εἰς τοὺς Δημοσίους ὑπαλλήλους, διὰ νὰ ἐκλείψῃ κάθε ἀπαράδεκτος διάκρισις.

Πρέπει ἐπίσης νὰ ἀντικρυσθῇ καὶ τὸ πρόβλημα ἑκατοντάδων μελῶν τοῦ Σώματος τὰ ὁποῖα ἐλλείψει εὐκαιριῶν προαγωγῆς παραμένουν μέχρι καὶ ἐπὶ 24 ἔτη εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν μὲ τὴν ἰδίαν μισθοδοσίαν.

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Διὰ τοῦ Συνδέσμου των πλειστάκις οἱ Ἀστυνομικοὶ ἤγειραν τὰ προβλήματά των πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Λυπούμεθα νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἡ ἀνταπόκρισις ὑπῆρξε μηδαμινή. Καὶ τὸ δεδομένον τοῦτο, ὡς ἦτο φυσικόν, ἐπηρεάζει δυσμενῶς τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα καὶ τὰ εἰδικὰ καὶ γενικώτερα συμφέροντα τῆς νήσου, ἐδραζόμενα εἰς τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν εὐνομίαν. Εἰς ἀλλεπαλλήλους προτάσεις τῶν ἀστυνομικῶν, διὰ τοῦ Συνδέσμου των, ἡ Κυβέρνησις εἰσηγήθη τὴν ἑτοιμασίαν καὶ ὑποβολὴν μελέτης πρὸς συζήτησιν, ἑτοιμασθησομένης ὑπὸ ἐμπειρογνωμόνων οἰκονομολόγων. Ἡ μελέτη συνετάχθη καὶ ὑπεβλήθη πρὸ πολλοῦ μὲ στοιχεῖα καὶ δεδομένα παρασχεθέντα τόσον ὑπὸ τοῦ Συνδέσμου Ἀστυνομικῶν ὅσον καὶ τῶν Ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, ἔμεινεν, ὅμως, μελέτη.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω καὶ τῶν ἐπικρατουσῶν ἀνωμαλιῶν εἰς τὰς τάξεις τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος ἐπιθυμῶ νὰ εἰσηγηθῶ εἰς τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς ὅπως κληθῇ διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ προβῇ εἰς τὴν ἄμεσον ἐξέτασιν καὶ ἐπίλυσιν τῶν πάσης φύσεως προβλημάτων τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν τὴν Ἀστυνομικὴν Δύναμιν Κύπρου.

Τελειώνων, εὔχομαι ὅτι ἡ νῦν διεξαγομένη εἰς τὴν Βουλὴν συζήτησις θὰ εἶναι ἡ τελευταία καὶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις κατανοοῦσα τὸ δίκαιον τῶν αἰτημάτων μιᾶς σημαντικῆς μερίδος τῶν ἐργοδοτουμένων ὑπ' αὐτῆς θὰ ἱκανοποιήσῃ τούτους καὶ εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν θὰ καταστήσῃ ἐφικτὴν τὴν εὔρυθμον καὶ ὁμαλὴν λειτουργίαν τῆς ὑπηρεσίας ταύτης. Ἄλλωστε τοῦτο ἐπιβάλλουσιν αἱ συνθῆκαι ἃς διέρχεται ὁ τόπος μας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παναγιώτης Δημητρίου εἶχε ζητήσει τὸν λόγον.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Δὲν εἶναι σκοπός μου νὰ ἐνδιατρίψω διεξοδικῶς ἐπὶ τῶν αἰτημάτων τῶν ἀστυνομικῶν οὔτε καὶ πρόθεσίς μου νὰ ἀναλύσω ἐκτενέστατα τὰς συνθήκας ἐργασίας τῶν ἀστυνομικῶν.

Πολλάκις τὸ θέμα τοῦτο ἀπησχόλησε τὸ Σῶμα τοῦτο τῆς Βουλῆς καὶ οἱ προλαλήσαντες ὁμιληταὶ ἔχουν ἀναφερθῆ διεξοδικῶς ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν σκελῶν τοῦ θέματος. Δὲν χρειάζεται οὔτε ἐπιχειρηματολογία διὰ νὰ καταδειχθῇ τὸ δίκαιον τῶν αἰτημάτων τῶν ἀστυνομικῶν διὰ τὸν ἁπλούστατον λόγον ὅτι ἡ Βουλὴ ἔχει ἐκφράσει εἰς τὸ παρελθόν, δὶς τοὐλάχιστον, τὴν ἐτυμηγορίαν της ἐπ' αὐτοῦ.

Ἀνεφέρθη ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς ὑπὸ τῶν προλαλησάντων συναδέλφων τὸ 1969, ἀφορῶσα εἰς τὸ αἴτημα τῆς αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ἀστυνομικῶν.

Ἀνεφέρθη ἐπίσης καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος τὸ 1970.

Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ἡ Βουλὴ εἶχεν ἐκφράσει γνώμην ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὤφειλε νὰ ἀντικρύσῃ μὲ περισσοτέραν στοργὴν τὰ προβλήματα τῆς Ἀστυνομίας καὶ ὤφειλε νὰ βελτιώσῃ τὰς συνθήκας ἐργασίας τῶν ἀστυνομικῶν. Παρῆλθον ἀπὸ τοῦ 1970 μέχρι σήμερον δύο συναπτὰ ἔτη. Διαπιστώνομεν ὅτι οὐδεμία πρόοδος ἐπῆλθεν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀντίκρυσιν ἢ ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων τῶν ἀστυνομικῶν καὶ τὴν βελτιωσιν τῶν συνθηκῶν ἐργασίας των. Οὔτε ἡ μισθοδοσία ἔχει ἀλλάξει αἰσθητῶς οὔτε οἱ ὅροι ἐργασίας ἔχουν τροποποιηθῆ οὔτε ἀκόμη καὶ τὸ δικαιότατον καταφανέστατα αἴτημα τῆς ἀμοιβῆς τῶν ἀστυνομικῶν διὰ ὑπερωριακὴν ἐργασίαν ἔχει ποτὲ ἱκανοποιηθῆ ἔστω καὶ κατ' ἐλάχιστον.

Καὶ κατὰ τὴν διαρρεύσασαν διετίαν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἀνέλαβε τὴν ὀργάνωσιν μιᾶς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν μελέτην τῶν προβλημάτων αὐτῶν, ἡ ὁποία, ὅμως, μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν ἔχει ἐπιφέρει οἱονδήποτε ἀποτέλεσμα μὲ τὰς πολλὰς σύσκέψει τὰς ὁποίας ἔχει ὀργανώσει.

Κατέστη ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις συνέστησε διὰ μελέτην τῶν αἰτημάτων τῶν ἀστυνομικῶν τὸ λίκνον νανουρίσματος τῆς ἀστυνομίας καὶ τὸ μέσον ἐμπαιγμοῦ της διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ παραδεκτὸν ἀπὸ πλευρᾶς λογικῆς ὅτι μία Ἐπιτροπὴ μπορεῖ νὰ συνεδριάζῃ τόσας φορὰς ἐπὶ τόσον χρόνον καὶ νὰ μὴν κατορθώσῃ νὰ ἐπιλύσῃ ἔστω καὶ ἓν μικρὸν ἐκ τῶν πολλῶν προβλημάτων τὰ ὁποῖα ἐνώπιόν της ἐτέθησαν ἀπὸ μέρους τοῦ Συνδέσμου τῆς Ἀστυνομίας. Μοῦ φαίνεται ὅτι εἶναι μεγάλη ἡ περιφρόνησις.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ κάμω μίαν παρένθεσιν· ἐκτὸς ἐὰν συζητῆτε ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Εἶναι κεκτημένη ταχύτης ἐξ ἀντανακλάσεως, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

Συνεπῶς, τὸ συμπέρασμα τὸ ὁποῖον δύναται εἰς νὰ ἐξάξῃ ἐξ αὐτῶν τῶν γεγονότων, εἶναι ὅτι δὲν ὑπάρχει πρόθεσις εἰλικρινοῦς ἀντιμετωπίσεως τῶν προβλημάτων τῶν ἀστυνομικῶν. Περιεφρονήθη τὸ Σῶμα καὶ αἱ ἀποφάσεις τοῦ Σώματος αἱ ὁποῖαι προανεφέρθησαν καὶ ἀπὸ ἐμὲ καὶ ἀπὸ τοὺς προλαλήσαντας συναδέλφους καὶ ἐμπαίζονται καὶ οἱ ἀστυνομικοὶ μὲ τὴν κωλυσιεργὸν τακτικὴν αὐτῆς τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς.

Δὲν θὰ χωρήσω εἰς ὑμνολογίαν τῆς Ἀστυνομίας διότι αὐτὴ ἔχει ἀκουσθῇ πολλάκις ἀπὸ τοῦ Σώματος τούτου ἀπὸ πολλοὺς συναδέλφους.

Θὰ εἰσηγηθῶ τὰ ἑξῆς πρακτικὰ μέτρα :

Ἐπειδὴ ἔχω πληροφορηθῇ ὅτι ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ ἤρχισε τελευταίως καὶ πάλιν τὰς συνεδριάσεις της, καλὸν καὶ πρέπον εἶναι ὅπως ἡ Βουλὴ παραπέμψῃ τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν μὲ τοὺς ἑξῆς ὅρους ἐντολῆς :

Πρῶτον, νὰ κληθῇ ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπή, εἴτε ὡς σύνολον εἴτε κεχωρισμένως, μέλη τοῦ Συνδέσμου ἢ καὶ μέλη τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας συμμετέχοντα εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν διὰ νὰ προβοῦν εἰς μίαν ἐπεξήγησιν ὡς πρὸς τὰ πεπραγμένα κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν συνεδριάσεών των μέχρι σήμερον καὶ ὡς πρὸς τὰς προοπτικὰς ἀντιμετωπίσεως τῶν διαφόρων προβλημάτων εἰς τὸ ἄμεσον καὶ εἰς τὸ ἀπώτερον μέλλον. Αὐτὸ νὰ γίνῃ ἐντὸς τακτῆς προθεσμίας τῶν προσεχῶν τεσσάρων ἢ πέντε ἑβδομάδων.

Ὡσαύτως, κατόπιν ἡ Ἐπιτροπὴ δι' Ἐκθέσεώς της εἰς τὸ Σῶμα νὰ κατατοπίσῃ τοῦτο ἐπὶ τῶν πορισμάτων της καὶ ἐπὶ τῶν λεχθέντων ἐν συνόψει, ἀπὸ μέρους τῶν ἐκπροσώπων τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἀστυνομίας.

Τὸ θέμα νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ἢ νὰ ἐπανεγγραφῇ ἢ νὰ ἐπαναβιώσῃ μὲ τὴν ἐπάνοδον τῆς Ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν διὰ νὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις ἢ νὰ διεξαχθῇ νέα συζήτησις ἐπὶ τῶν πορισμάτων τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν εἰς τὰ ὁποῖα θὰ καταλήξῃ αὕτη μετὰ τὴν ἀκρόασιν τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης ἔχει τὸν λόγον.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Ἀνέρχομαι εἰς τὸ βῆμα μόνον καὶ μόνον διὰ μίαν φράσιν, τὴν φράσιν τῆς ἐπετηρίδος τοῦ ἀστυνομικοῦ, διὰ τὴν ὁποίαν ἐπετηρίδα δὲν θὰ παύσω νὰ ἀγωνίζωμαι ἕως ὅτου γίνῃ ἀποδεκτὴ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν πρὸς κατοχύρωσιν τῆς θέσεως τοῦ ἀστυνομικοῦ.

Ἀλλά, ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, ἡ μαχητικότης τοῦ προλαλήσαντος ἀξιοτίμου συναδέλφου, κ. Δημητρίου, ὅσον ἀφορᾷ ἀκριβῶς τὸ ὅτι ἐπανειλημμένως ἡ Βουλὴ αὐτὴ καὶ ὁσάκις δοθῇ ἀφορμὴ καὶ περίστασις εἴτε διὰ κατατεθέντα Νομοσχέδια ἀφορῶντα τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα εἴτε θέματα ἐγγραφέντα ὑπὸ Βουλευτῶν ὅσον ἀφορᾷ τὴν θέσιν τῆς Ἀστυνομίας, πάντοτε λέγω, κύριε Πρόεδρε, ἐξεδηλώθη

ὁμοφώνως συμπαράστασις πρὸς τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα ὑπὸ ὅλων τῶν πτερύγων τῆς Βουλῆς αὐτῆς καὶ μὲ τὰς θερμοτέρας πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐκκλήσεις ὅπως ἐπὶ τέλους ἐγκύψῃ καὶ ἐπιληφθῇ τοῦ θέματος αὐτοῦ, διὰ ταῦτα, ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, δράττομαι τῆς εὐκαιρίας ὁπὸ τὴν ὁμιλίαν τοῦ προλαλήσαντος συναδέλφου νὰ συνενώσω καὶ ἐγὼ τὴν φωνήν μου, φωνὴν διαμαρτυρίας πρὸς τὸ κράτος αὐτό, τὸ ὁποῖον πράγματι, τοὐλάχιστον ὅσον ἀφορᾷ τὴν Βουλήν, ἐμπαίζει κατὰ κάποιον τρόπον, ὅπως ἀνεφέρθη καὶ ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος εἰς τὸ θέμα, τὰς σκέψεις, τὰς ἐνεργείας καὶ τὴν θέλησιν τῆς Βουλῆς αὐτῆς, καὶ ἀκριβῶς, ποιοῦμαι ἔκκλησιν ἐγὼ πρὸς τὴν Βουλήν, κύριε Πρόεδρε, ὅπως ἐπὶ τέλους, ἔστω καὶ κατὰ τὴν 12ην ὥραν, ἔστω καὶ κατὰ τὸ 1973, ποιῆται χρῆσιν τῶν ἐξουσιῶν της ἡ Βουλὴ αὐτή, τῶν καταλοίπων τῶν ἐξουσιῶν της, αἱ ὁποῖαι εἶναι πέραν τῆς κειμένης νομοθεσίας, ὅπως ἀποτελέσῃ ἡ Βουλὴ αὐτὴ τοὐλάχιστον, κύριε Πρόεδρε, τὴν δευτέραν ἂν μὴ τὴν πρώτην φωνὴν εἰς τὴν Δημοκρατίαν αὐτήν.

Δὲν θὰ παραλείψω, κύριε Πρόεδρε, εὐκαιρίαν ἀκριβῶς νὰ τονίσω αὐτὸ τὸ θέμα καὶ ἀκριβῶς καλῶ τοὺς συναδέλφους Βουλευτὰς εἰς μίαν εἰρηνικὴν ἐπανάστασιν πρὸς κατοχύρωσιν τῆς φωνῆς καὶ τῆς γνώμης τῆς Βουλῆς αὐτῆς, ἡ ὁποία πάντοτε ὑποτιμᾶται καὶ συνήθως ὑποτιμᾶται ὑπὸ τῶν διωρισμένων Ὑπουργῶν τοῦ κράτους αὐτοῦ.

Δι' αὐτό, κύριε Πρόεδρε, παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ αὐτὴ ἡ παρέκβασις τὴν ὁποίαν ἔκαμα ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ συζητηθέντος θέματος, καὶ εἰσέρχομαι ἀκριβῶς εἰς τὴν φράσιν διὰ τὴν ὁποίαν καὶ ἀνῆλθον εἰς τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς.

Ἀσφαλέστατα τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν ἀποτελεῖ τὴν σπονδυλικὴν στήλην ἑνὸς εὐνομουμένου κράτους καὶ ἀσφαλέστατα τὸ κοινόν, ὁ λαὸς τῆς Κύπρου ἐν τῷ συνόλῳ του, περιβάλλει διὰ μεγίστης συμπαθείας, ἀγάπης καὶ στοργῆς τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα. Καὶ ἀσφαλέστατα ἐὰν ἐξηρτᾶτο κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τὸν λαόν, ἡ ἱκανοποίησις τῶν αἰτημάτων τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος καὶ ἡ ἀπάλειψις τῆς πικρίας ἡ ὁποία ἀπὸ ἐτῶν μαστίζει τὸ Σῶμα τῆς Ἀστυνομίας θὰ εἶχεν ἐπιτευχθῆ. Δυστυχῶς δὲν ἐξαρτᾶται κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τὸν λαὸν ἀλλὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν θέλησιν τῆς μεγίστης γραφειοκρατίας καὶ λοιπῆς ἀνεπαρκείας τῆς κρατικῆς μηχανῆς νὰ ἀντιμετωπίσῃ ριζικῶς σοβαρὰ προβλήματα ὅπως τὸ προκείμενον θέμα τοῦ Ἀστυνομικοῦ κλάδου.

Φρονῶ καὶ πιστεύω ὅτι ἡ Βουλὴ ἔχει τὴν δύναμιν καὶ πρέπει νὰ πάρῃ τὴν δύναμιν αὐτὴν εἰς χεῖρας της νὰ πιέσῃ καὶ νὰ ἀπαιτήσῃ ἀκριβῶς σεβασμὸν τῶν ἀπόψεων ἢ τοὐλάχιστον τῆς γνώμης της ὅσον ἀφορᾷ σοβαρὰ θέματα καὶ ὅσον ἀφορᾷ καὶ τὸ προκείμενον θέμα.

Δράττομαι καὶ πάλιν τῆς εὐκαιρίας, κύριε Πρόεδρε, νὰ ἐκδηλώσω αὐτὴν τὴν δυσφορίαν ἐμοῦ ὡς Βουλευτοῦ, φαντάζομαι καὶ πολλῶν ἄλλων συναδέλφων Βουλευτῶν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις καὶ τὰ ἁρμόδια ὄργανά της καὶ δὴ οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Κυβερνήσεως αὐτῆς πάντοτε ὑπετίμησαν τὸν ρόλον τῆς Βουλῆς αὐτῆς καὶ οὐδόλως αἰσθάνονται ὑποχρέωσιν νὰ ἐνημερώσουν, νὰ διαφωτίσουν προκαταβολικῶς καὶ οἰκείᾳ προαιρέσει, ἐξ οἰκείας πρωτοβουλίας, τὴν Βουλὴν αὐτὴν καὶ τολμῶ, κύριε Πρόεδρε, νὰ παρατείνω κάπως τὴν σκέψιν μου καὶ πέραν τῶν Ὑπουργῶν. Καὶ ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δὲν ηὐδόκησεν ἐπὶ μίαν διετίαν ἀκριβῶς νὰ ἐνημερώσῃ τὴν Βουλὴν αὐτὴν ἐπὶ ὑψίστων θεμάτων καὶ ἐθνικῶν καὶ ἐσωτερικῶν καὶ οἰκονομικῶν καὶ ἀκριβῶς δι' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἔκαμα προηγουμένως τὴν ἔκκλησιν ταύτην.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐπὶ μέρους θέμα τῆς ἐπετηρίδος τοῦ ἀστυνομικοῦ, τὴν ὁποίαν ἀκριβῶς πρέπει πρὸ ὀφθαλμῶν νὰ ἔχῃ ὑπ' ἀριθμὸν ἕνα ἡ Κυβέρνησις, εἶναι τὸ ἑξῆς, κύριε Πρόεδρε, τὸ ὁποῖον καὶ ἄλλοτε ἐπανέλαβα πλειστάκις.

Ὁ ἀστυνομικὸς διὰ νὰ προσφέρῃ ἀκριβῶς τὰς ὑπηρεσίας του, μὲ ζῆλον, μὲ ζέσην καὶ σύνεσιν καὶ εὐσυνειδησίαν πρέπει νὰ αἰσθάνεται ἀσφάλειαν, ἀσφάλειαν πρωτίστως ἐπαγγελματικὴν καὶ τῆς ἰδιότητός του ὡς ἀστυνομικοῦ. Καίτοι

ὁ ἀστυνομικὸς πρέχει ἀσφάλειαν εἰς τὸν λαόν, ὁ ἴδιος αἰσθάνεται ἀνασφαλής. Ὁ ἴδιος αἰσθάνεται ὡς εὑρισκόμενος εἰς χεῖρας πολλῶν ἄλλων ἀσταθμήτων παραγόντων ὅσον ἀφορᾷ καὶ τὴν θέσιν του καὶ τὴν τοποθέτησίν του καὶ τὴν προαγωγήν του καὶ τὰ κριτήρια τῆς προαγωγῆς του καὶ τῆς τοποθετήσεώς του, τὰ ὁποῖα ἐξαρτῶνται ἀπὸ πολλοὺς ἄλλους παράγοντας. Καὶ διὰ νὰ ὁμιλήσω ἀπερίφραστως, κύριε Πρόεδρε, ὁ ἀστυνομικὸς ἀπὸ τοῦ κατωτάτου βαθμοῦ μέχρι καὶ τῶν ἀνωτέρων βαθμῶν αἰσθάνεται τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐλίσσεται, πολλὰς φορὰς νὰ συγκατανεύῃ εἰς τὰς σκέψεις καὶ ἐνεργείας, αἱ ὁποῖαι μπορεῖ νὰ μὴν ταυτίζωνται ἀπολύτως μὲ τὴν συνείδησίν του, καὶ εἰς ὅλους εἶναι γνωστὸν πόσαι παρεμβάσεις γίνονται διὰ διορισμοὺς εἰς ἀνωτάτας θέσεις καὶ ἐὰν εἴμεθα εἰλικρινεῖς πρέπει νὰ τὰς ποῦμεν· οὐ τοῦ παρόντος, ἀλλὰ ἐπισύρω τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ ὁποῖα καὶ γνωστὰ εἶναι καὶ θρυλοῦνται ἐπανειλημμένως ὅσον ἀφορᾷ προαγωγάς, διορισμοὺς καὶ τοποθετήσεις καὶ εἰς ἀνωτάτας βαθμίδας τῆς Ἀστυνομίας καὶ εἰς τὰς κατωτάτας βαθμίδας τοῦ λοχίου ἀκόμη.

Διὰ ταῦτα, κύριε Πρόεδρε, περαίνων θέλω νὰ κάμω τὴν ἔκκλησιν αὐτὴν πρὸς τὸ κράτος καὶ πρὸς τὴν Βουλὴν ὅπως ἐνστερνισθῇ τὸ θέμα τῆς ἐπετηρίδος τοῦ ἀστυνομικοῦ. Ἐπετηρὶς τοῦ ἀστυνομικοῦ δὲν εἶναι, κύριοι συνάδελφοι, τὸ φάϊλ τὸ ὁποῖον γράφει μέσα τὴν ἡλικίαν του, τὰ προσόντα του καὶ τὰ ἔτη ὑπηρεσίας του. Ἐπετηρὶς τοῦ ἀστυνομικοῦ εἶναι ἕνας βαθμὸς ἀξίας τοῦ ἀστυνομικοῦ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου αὐτὸς ὁ ἀστυνομικός, ὁ οἱοσδήποτε καὶ εἰς οἱονδήποτε βαθμὸν ἀνήκει, παίρνει μίαν σειράν. Ἡ σειρὰ αὐτὴ ἀποτελεῖ συνάρτησιν πολλῶν παραγόντων καὶ αὐτὰ ὅσα προανέφερα, δηλαδὴ τὰ προσόντα, αἱ μετεκπαιδεύσεις καὶ ἡ εὐδόκιμος ὑπηρεσία, αὐτὰ ἀποτελοῦν τὴν βαθμολόγησιν τοῦ ἀστυνομικοῦ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας καταρτίζεται ἡ ἐπετηρὶς τοῦ ἀστυνομικοῦ καὶ τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος, ἡ ὁποία ἐπετηρὶς ἀποτελεῖ ἀπαραβίαστον καὶ διὰ τὸν Ὑπουργὸν ἀκόμη, κύριε Πρόεδρε. Δυστυχῶς δὲν μπορῶ νὰ εἴπω τὸ ἴδιον ὅτι συμβαίνει ἐν Κύπρῳ· συμβαίνει ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον καὶ νομίζω ὅτι τὸ κακὸν καὶ ἡ πηγὴ καὶ ἡ πέτρα τοῦ σκανδάλου ἀκριβῶς ἔγκειται εἰς τοῦτο, εἰς τὸν μὴ σεβασμὸν τῆς ἐπετηρίδος τοῦ ἀστυνομικοῦ. Ἐὰν ὁ ἀστυνομικὸς γνωρίζῃ ὅτι ἔχει ἐπετηρίδα καὶ γνωρίζῃ ὅτι ἔχει τὸν ἀριθμὸν 80, φερ' εἰπεῖν, ξέρει ὅτι ὁ ἀριθμὸς 80 εἶναι αὐτὸς ὁ ὁποῖος θὰ τοῦ δώσῃ τὴν θέσιν του καὶ τὴν προαγωγήν του. Δὲν θὰ ἀναμείνῃ τὸν οἱονδήποτε ἀστυνομικὸν ἢ δὲν ξέρω ποῖον ἄλλον πρόσωπον νὰ τὸν διορίσῃ, νὰ τὸν μεταθέσῃ, νὰ τὸν τοποθετήσῃ.

Δι' αὐτό, κύριε Πρόεδρε, κατερχόμενος τοῦ βήματος ἀκριβῶς κάμνω ἔκκλησιν καὶ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν νὰ καταρτίσῃ εὐσυνείδητον ἐπετηρίδα τοῦ ἀστυνομικοῦ τὴν ὁποίαν νὰ σεβασθῇ ἡ ἰδία πρωτίστως καὶ οἱ Ὑπουργοί της καὶ τὴν ὁποίαν νὰ παραδώσῃ καὶ εἰς τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα, οὕτως ὥστε νὰ ξέρῃ ὁ ἀστυνομικός, εἴτε ἀστυφύλαξ εἶναι εἴτε ἀρχιαστυνόμος εἶναι, ὅτι ἔχει καὶ ἀνήκει ἐκεῖ εἰς τὴν σειρὰν καὶ τὴν θέσιν αὐτὴν τὴν ὁποίαν δὲν μπορεῖ οὐδεὶς ἀκριβῶς νὰ τοῦ παραβιάσῃ. Αὐτὸ θὰ δώσῃ καὶ ἀσφάλειαν εἰς τὸν λαὸν καὶ ἀσφάλειαν εἰς τὸν ἀστυνομικόν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, ἀξιότιμοι συνάδελφοι. Δὲν πρόκειται νὰ μακρηγορήσω. Τὰς ἀπόψεις μου τὰς ἐξέφρασα τὸ 1970 καὶ τὸ 1971 ὅταν ἐνέγραψα πρὸς συζήτησιν τὸ θέμα τῆς Ἀστυνομίας, τὸ θέμα τῆς ἀδικίας πρὸς τοὺς ἄνδρας καὶ ἀξιωματικοὺς τοῦ Σώματος τῆς Ἀστυνομίας.

Τότε ἡ Βουλὴ ἐπῆρεν ὁμόφωνον ἀπόφασιν νὰ καλέσῃ τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν ἀδικίαν καὶ νὰ μεριμνήσῃ ὥστε νὰ παύσουν αἱ ἀδικίαι τῶν πολλῶν ἐτῶν εἰς βάρος τῶν ἀνδρῶν καὶ ἀξιωματικῶν τοῦ Σώματος τῆς Κυπριακῆς Ἀστυνομίας.

Κατὰ τὰς ὁμιλίας μου τοῦ 1970 καὶ 1971, περιέγραψα τὰς συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐργάζονται οἱ ἀστυνομικοί μας, περιέγραψα τὴν προσφορὰν αἵματος πρὸς τὴν ἀγωνιζομένην δι' ἐλευθερίαν πατρίδα μας καὶ ἐκάλεσα τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἀναλογισθῇ τὴν θυσίαν τῶν ἀστυνομικῶν μας καὶ τὴν προσφορὰν των εἰς τὸν τόπον μας καὶ νὰ ἐπιλύσῃ τὰ προβλήματά των.

Καὶ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς, ἀνεξαρτήτως κομματικῆς τοποθετήσεως, ἀνεξαρτήτως κομματικῆς πλευρᾶς, ὁμοφώνως υἱοθέτησε τὰς εἰσηγήσεις μου καὶ ἐκαλέσαμεν τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐπιλύσῃ τὰ προβλήματα τῶν ἀστυνομικῶν μας.

Δυστυχῶς τότε κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ 1971, ὁ Σύνδεσμος Ἀστυνομίας παρεπλανήθη ἀπὸ τοὺς κρατοῦντας τὴν ἐξουσίαν καὶ ἀπέστειλεν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς διὰ τῆς ὁποίας παρεκάλει νὰ διακοπῇ ἡ συζήτησις διότι συνεστήθη τότε τὸ Συμβούλιον αὐτὸ τὸ ὁποῖον περιέγραψε προηγούμενος ὁμιλητής, τὸ ὁποῖον θὰ ἐπέλυε, δῆθεν, τὰ προβλήματα τοῦ Σώματος τῆς Ἀστυνομίας. Εἶπα ἐξηπατήθη καὶ εἶναι ἡ ὀλιγωτέρα ἔκφρασις τὴν ὁποίαν μπορῶ νὰ μεταχειρισθῶ. Καὶ βλέπομεν σήμερον τὸ 1973, τρία ὁλόκληρα χρόνια μετὰ ποὺ πρωτοενεγράφη τὸ θέμα τῆς Ἀστυνομίας εἰς τὴν Βουλήν, νὰ ξανασυζητῶμεν καὶ νὰ ζητῶμεν καὶ νὰ ἀπαιτῶμεν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐπιλύσῃ τὰ προβλήματα τῆς Ἀστυνομίας.

Τότε, ὅταν ἀνεγνώσθη εἰς τὴν Βουλὴν ἡ ἐπιστολὴ ποὺ ἀπέστειλεν ὁ Σύνδεσμος Ἀστυνομίας ποὺ παρεκάλει νὰ διακοπῇ ἡ συζήτησις διὰ νὰ ἐπιλυθοῦν δῆθεν τὰ προβλήματα τῶν ἀστυνομικῶν, εἶπα ὅτι ἦτο ἡ χειροτέρα πρᾶξις τὴν ὁποίαν ἔπραξεν ὁ Σύνδεσμος νὰ ἀποστείλῃ τοιαύτην ἐπιστολὴν πρὸς τὸ Σῶμα.

Καὶ σήμερον δυστυχῶς ἐπαληθεύονται τὰ ὅσα εἶχα πεῖ τότε. Δυστυχῶς σήμερον βλέπω νὰ συζητῶμεν συχνὰ τὴν ἐπίλυσιν προβλημάτων τῆς Ἀστυνομίας.

Ἐκεῖνος ποὺ ἀπέστειλε τὴν ἐπιστολὴν τότε ἔπαιξε τὸ παιγνίδι τῶν κρατούντων τὴν ἐξουσίαν, τὸ παιγνίδι τῶν προϊσταμένων του, τὸ παιγνίδι τῶν ἐργοδοτῶν του. Κατεπρόδωσε τὰ δίκαια αἰτήματα τοῦ Σώματος τῆς Ἀστυνομίας καὶ ἐρχόμεθα σήμερον ἡμεῖς καὶ πάλιν νὰ ξαναπαρουσιάσωμεν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τὸ δίκαιον τῶν Ἀστυνομικῶν τῆς Κύπρου οἱ ὁποῖοι, ἐὰν παραστῇ ἀνάγκη, καὶ πάλιν θὰ χύσουν τὸ αἷμα των διὰ νὰ προασπίσουν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τόπου τούτου.

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν πρόκειται νὰ εἴπω περισσότερα διὰ νὰ ὑπερασπίσω τὰ δίκαια τῶν ἀνδρῶν τῆς Ἀστυνομίας, δίκαια τὰ ὁποῖα ἀνεγνώρισεν ἡ Βουλὴ ὁλόκληρος.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχω νὰ εἴπω εἶναι ὅτι ἡ εἰσήγησις τοῦ ἐκ Κυρηνείας Βουλευτοῦ κ. Παρασκευαΐδη περὶ καθιερώσεως τῆς ἐπετηρίδος πρέπει νὰ γίνῃ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη ἀπὸ τὸ Σῶμα τοῦτο πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Ἐὰν δὲν καθιερωθῇ ἡ ἐπετηρίς, νὰ εἶσθε βέβαιοι ὅτι αἱ ἀδικίαι ποὺ ἔχουν γίνει ἐπιστήμη εἰς τὸν τόπον τοῦτον, εἰδικώτερα δὲ εἰς τὸ Σῶμα τῆς Ἀστυνομίας, δὲν θὰ ἐκλείψουν ποτέ.

Ἂς μιμηθῶμεν τὴν Μητέρα Πατρίδα, ἡ ὁποία ἔχει καθιερώσει τὴν ἐπετηρίδα, ὡς καὶ ἄλλας χώρας ὅπου δὲν ὑπάρχουν τόσαι ἀδικίαι ὅσαι γίνονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον.

Εὔχομαι, κύριε Πρόεδρε, εὔχομαι ἀξιότιμοι συνάδελφοι, νὰ εἶναι ἡ τελευταία φορὰ ποὺ συζητοῦμεν τὸ θέμα τῶν ἀνδρῶν τῆς Ἀστυνομίας. Εὔχομαι ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀκούσῃ τὴν φωνήν μας, τὴν φωνὴν ὁλοκλήρου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, διότι ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἐκπροσωπεῖ τὴν μεγίστην πλειοψηφίαν τοῦ λαοῦ μας, καὶ νὰ προχωρήσῃ ἄνευ χρονοτριβῆς μὲ στοργὴν καὶ κατανόησιν, εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῶν δικαίων αἰτημάτων τῶν ἀστυνομικῶν μας.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐπειδὴ εὑρισκόμεθα εἰς τὰ πρόθυρα προεδρικῶν ἐκλογῶν καὶ οἱ μεγάλοι λόγοι ἴσως νὰ δημιουργήσουν καὶ ἐσφαλμένας ἐντυπώσεις περὶ ὑποψηφιότητος μερικῶν ἐξ ἡμῶν, θὰ εἰσηγούμην τὸ ἑξῆς. Πιστεύω ὅτι τὸ ὅλον θέμα ἔχει συζητηθῆ ἀπὸ τὴν Βουλὴν αὐτὴν ὅσον οὐδὲν ἄλλο θέμα ποὺ ἀπασχολεῖ μερίδα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἐὰν ἐπιθυμοῦμεν πράγματι νὰ προσφέρωμεν ὁτιδήποτε εἰς τὸ Ἀστυνομικὸν Σῶμα, θὰ εἰσηγούμην ὅπως παραπεμφθῆ τὸ ὅλον θέμα εἰς τὴν ἁρμοδίαν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν διὰ νὰ ἐκθέσωμεν τὰς ἀπόψεις μας ἐκεῖ καὶ νὰ ἔχωμεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ συζητήσωμεν μὲ τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν ὅλα αὐτὰ τὰ προβλήματα ποὺ ἔχουν τεθῆ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τόσον σήμερον ὅσον καὶ κατὰ τὴν προγενεστέραν πρὸ ἔτους, ἐὰν δὲν ἀπατῶμαι, συζήτησιν διὰ τὸ θέμα τῶν ἀστυνομικῶν.

Εἰλικρινῶς οὐδεὶς διαφωνεῖ μὲ οἱονδήποτε ὅστις ὑποστηρίζει τοὺς ἀστυνομικούς. Ἔχω ὅμως τὴν γνώμην ὅτι ἐὰν αὐτὸ ἐπαναλαμβάνεται χωρὶς πρακτικῶς νὰ εὕρωμεν τρόπον νὰ τοὺς βοηθήσωμεν, δὲν θὰ κάμωμεν τίποτε ἄλλο παρὰ ἁπλῶς νὰ προβαίνωμεν εἰς μεγάλας διακηρύξεις.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ Βουλὴ ἐξεφράσθη ἤδη καὶ δὲν φαίνεται νὰ ὑπάρχῃ διαφωνία ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀντίκρυσιν τοῦ θέματος.

Εἰσηγοῦμαι ὅπως γίνῃ δεκτὴ ἡ προηγουμένη εἰσήγησις ὅπως τὸ θέμα παραπεμφθῆ εἰς τὴν ἁρμοδίαν Ἐπιτροπήν, ὅπως κληθοῦν ὅλοι οἱ ἁρμόδιοι νὰ ἐκθέσουν τὰς ἀπόψεις των καὶ τὰς προσωπικάς των καὶ ὅταν καὶ ἐφ' ὅσον ἡ ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς ἀναγνωσθῆ εἰς τὴν Βουλήν, τότε θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ συνεχίσωμεν τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ θέματος. Ταυτοχρόνως ὅμως δεδομένου ὅτι ἐκκρεμεῖ ἤδη κάποια μορφὴ συζητήσεως ὅσον ἀφορᾷ τὰ θέματα τῶν ἀστυνομικῶν, θὰ εἰσηγούμην ὅπως ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, ὁ ὁποῖος ἔχει ἤδη διαπιστώσει τὸ ὁμόφωνον κλῖμα τὸ ὁποῖον ἔχει ἐπικρατήσει εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος, διαβιβάσῃ εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν καὶ πάλιν τὴν ρητὴν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς νὰ ἐπιμένῃ εἰς τὴν ταχεῖαν ἐπίλυσιν αὐτοῦ τοῦ θέματος ἐν συνδυασμῷ μὲ τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς, ἴσως δὲ αὐτὸ βοηθήσῃ κατὰ τὴν συζήτησιν ἡ ὁποία ἐλπίζω νὰ ἐξακολουθήσῃ εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν ὅσον ἀφορᾷ τὰ αἰτήματα τῶν ἀστυνομικῶν.

Ἑπομένως ἡ εἰσήγησις μπορεῖ νὰ εἶναι διπλῆ : Νὰ διαβιβασθῆ τὸ πνεῦμα τῆς συζητήσεως εἰς τὴν Βουλήν, πρῶτον, καὶ δεύτερον νὰ παραπεμφθῆ τὸ θέμα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν καὶ νὰ ἀναμένωμεν τὰ πορίσματα τῆς Ἐπιτροπῆς ἀφοῦ αὕτη ἀκούσῃ ὅλους τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ὅλα τὰ ἁρμόδια Σώματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐκτιμῶ τὸν μετριοπαθῆ τόνον τῆς εἰσηγήσεως τοῦ κ. Λυσσαρίδη καὶ ἀκριβῶς ἐπικροτῶ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ὁ συνάδελφος ὑποβάλλει ἀκριβῶς αὐτὰς τὰς εἰσηγήσεις του, ἀλλὰ νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ, κύριε Πρόεδρε, νὰ μὴ παρέλθῃ ἀπαρατήρητος ἡ εὐθυνὴ ἐπίδειξις πνεύματος ἐκ μέρους τοῦ συναδέλφου ὅσον ἀφορᾷ τὰς ὁμιλίας προηγηθέντων συναδέλφων μεταξὺ τῶν ὁποίων ἤμην καὶ ἐγώ. Διαβεβαιῶ τὸν συνάδελφον ὅτι οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἔχει ἀκριβῶς σκοπὸν καὶ πρόθεσιν νὰ ὑποβάλῃ ἀνθυποψηφιότητα ἔναντι τοῦ Προέδρου Μακαρίου. Προσωπικῶς ἐγὼ ὑποστηρίζω τὴν ὑποψηφιότητα καὶ τὴν πολιτικὴν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τὸ Κυπριακὸν καὶ ἀπεριφράστως τὸ δηλῶ, διὰ νὰ μὴν παραμείνῃ εἰς τὸ μυαλὸν τοῦ στυλοβάτου τοῦ Μακαριακοῦ θρόνου κυρίου συναδέλφου οἱαδήποτε ἀμφιβολία.

Ὑποστηρίζω, ἐπαναλαμβάνω, ἀκριβῶς καὶ τὴν πολιτείαν του ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ θέματος καὶ τὴν ὑποψηφιότητά του, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν μοῦ ἀφαιρεῖ τὸ δικαίωμα, κύριε Πρόεδρε, νὰ κρίνω, νὰ ἐπικρίνω, νὰ κατακρίνω καὶ νὰ ἀντιπολιτεύωμαι ὅσας ἀκριβῶς ἐνεργείας τῆς Κυβερνήσεως δὲν νομίζω ὅτι δὲν συνάδουν πρὸς τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

Αὐτὸ πρὸς μάθησιν καὶ γνῶσιν τοῦ ἐξ Ἀμμοχώστου συναδέλφου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Εἰσηγοῦμαι, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ὅπως εἰς τὸ παρὸν στάδιον τερματισθῇ ἡ συζήτησις καὶ ὅπως τὸ ὅλον θέμα παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν εἰς τὴν ὁποίαν νὰ κληθοῦν οἱ ἁρμόδιοι διὰ νὰ ἐκφράσουν τὰς ἀπόψεις των καὶ ὅπως ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν, ἐὰν κριθῇ σκόπιμον, νὰ εἶναι ὁμοῦ μετὰ τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν, καταθέσῃ ἔκθεσιν εἰς τὴν Βουλὴν ὁπότε καὶ τὸ Σῶμα θὰ ἔχῃ τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκφράσῃ ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς τὰς ἀπόψεις της περαιτέρω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ἐκ τῆς συζητήσεως ὡς καὶ ἐκ προγενεστέρων συζητήσεων ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος τῆς Βουλῆς, προκύπτει σαφῶς ὅτι ὁμοφώνως ἡ Βουλὴ ὑποστηρίζει τὴν ἀνάγκην ἐπιλύσεως τῶν προβλημάτων τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος.

Ἑπομένως αὐτὸ τὸ θέμα δὲν νομίζω ὅτι εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον εἶναι ἀνάγκη νὰ παραπεμφθῇ εἰς οἱανδήποτε Ἐπιτροπήν. Διότι ἤδη ἀποτελεῖ ἐκπεφρασμένην γνώμην τῆς Βουλῆς.

Δὲν ἔχω ἔνστασιν νὰ παραπέμψω τὸ θέμα εἰς τὰς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπάς. Δὲν θὰ πράξω ὅμως τοῦτο σήμερον. Τὸ θέμα θὰ παραμείνῃ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἁπλῶς καὶ μόνον διὰ νὰ γίνουν συνεννοήσεις ὡς πρὸς τοὺς ὅρους ἐντολῆς οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ δοθοῦν εἰς τὰς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπάς.

Διότι ὑπάρχουν διάφορα θέματα τὰ ὁποῖα ἠγέρθησαν. Πέραν τῶν θεμάτων μισθῶν, πέραν τῶν θεμάτων ὑπερωριῶν, ἠγέρθησαν ἐπίσης θέματα ἀδικιῶν εἰς προβιβασμούς, διορισμοὺς καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς.

Ἑπομένως θὰ ἦτο καλύτερον νὰ διατυπωθοῦν μὲ σαφήνειαν οἱ ὅροι ἐντολῆς οἱ ὁποῖοι θὰ δοθοῦν εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν.

Τὸ θέμα θὰ ἀφαιρεθῇ ἐκ τῆς ἡμερησίας διατάξεως κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς καὶ θὰ ἐπανεγγραφῇ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ὅταν αἱ ἁρμόδιαι Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ὑποβάλουν ἔκθεσιν ὡς πρὸς τὰ πορίσματά των εἰς τὴν Βουλήν.

Ὁ κ. Δημητρίου.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἔχω τὴν γνώμην ὅτι ὑπάρχει διαδικαστικὸν κενὸν εἰς τὴν ἄποψίν σας, δηλαδὴ ἡ Ἐπιτροπὴ διὰ νὰ μελετήσῃ οἱονδήποτε θέμα πρέπει νὰ ἔχῃ ὅρους ἐντολῆς.

Ἐφ' ὅσον θὰ διαγραφῇ ἀπὸ τὴν ἡμερησίαν διάταξιν....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὴ προσεχῆ ἑβδομάδα εἶπα ὅτι θὰ διαγραφῇ.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀφοῦ δοθοῦν οἱ ὅροι ἐντολῆς θὰ ἀφαιρεθῇ ἐκ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Εἶχα τὴν ἐντύπωσιν ὅτι εἴπατε ὅτι διαγράφεται σήμερον.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ δεύτερον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ εἶναι «Ἡ αὔξησις τῶν τηλεφωνικῶν τελῶν ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου».

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ εἶχε συνάντησιν μὲ τὸν Ὑπουργὸν καὶ μὲ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν καὶ ὅτι θὰ ἔχῃ ἀκόμη μίαν συνάντησιν τὴν προσεχῆ Τετάρτην.

Ἑπομένως ἡ περαιτέρω συζήτησις τοῦ θέματος θὰ ἀναβληθῇ ἐφ' ὅσον ἀκόμη συνεχίζουν αἱ ἐνημερωτικαὶ συνεδριάσεις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Τὸ τρίτον θέμα εἶναι «Ὁ τρόπος συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος». Τὸ θέμα ἐνέγραψεν ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Λυσσαρίδης. Ἔχει τὸν λόγον.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ νομισθῇ ὅτι τυχὸν συζήτησις ἐπὶ θέματος θὰ ἦτο ἄσκοπος δεδομένου ὅτι ὑπάρχει ἤδη εἰλημμένη ἀπόφασις περὶ τοῦ τρόπου συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος.

Ἐν τούτοις, πιστεύω ὅτι τόσον ἀπὸ τὴν Ἔκθεσιν, τὴν ὁποίαν προτίθεμαι νὰ δώσω ἐνώπιον τοῦ Σώματος, ὅσον καὶ ἀπὸ τὴν συζήτησιν, εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι ὑπάρχει σκόπιμος χρησιμότης εἰς τὴν συζήτησιν διότι αὐτὸ θὰ προδικάσῃ ποίας προοπτικὰς πρέπει νὰ ἐγκρίνῃ ἡ Κυβέρνησις ὅσον ἀφορᾷ τὴν μελλοντικὴν πορείαν τῶν σχέσεών της μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα.

Θὰ πρέπει νὰ τονίσω ὅτι, δυστυχῶς, τὸ θέμα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς δὲν ἔχει προσεγγισθῇ ὀρθῶς. Ὑπῆρξε μία μονόπλευρος προσέγγισις τοῦ θέματος. Εἶναι γεγονὸς ὅτι αἱ πρῶται συζητήσεις καὶ ἐπὶ ἔτη διεξήγοντο μὲ μοναδικὸν γνώμονα καὶ σκοπὸν τὴν σύνδεσιν τῆς Κύπρου μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ ἑταιρικοῦ μέλους καὶ ὅτι ἐν τῇ οὐσίᾳ δὲν ἐγέ-

νοντο παράλληλοι συνεννοήσεις διὰ τυχὸν ἐμπορικὴν σύνδεσιν τῆς Κύπρου ὑπὸ τὴν μορφὴν τῆς ἐμπορικῆς συμφωνίας. Αὐτὸ ἄλλωστε καταφαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ ἴδιον τὸ ἐπίσημον ἔγγραφον τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ ὁποῖον εἰς ἐκ τῶν λόγων οἱ ὁποῖοι προβάλλονται ὅτι θὰ ἦτο δύσκολον σήμερον νὰ ληφθῇ ἀπόφασις, ἐννοῶ ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ὑπογραφῆς, ὑπὲρ τῆς συνδέσεως ὑπὸ μορφὴν διμεροῦς συμφωνίας, ἦτο διότι θὰ ἐχρειάζοντο δύο ἔτη διὰ νὰ γίνουν αἱ διευθετήσεις. Αὐτὸ ἐσήμαινεν ὅτι αἱ διευθετήσεις μέχρι τῆς στιγμῆς ἐγένοντο μονοπλεύρως.

Δεύτερον, θὰ πρέπει νὰ τονίσω ὅτι τὸ θέμα δὲν ἔτυχε τοῦ δημοσίου χειρισμοῦ τοῦ ὁποίου ἔπρεπε νὰ τύχῃ ἐν τόσον σοβαρὸν θέμα. Ὑπῆρξε περισσότερον μία παρασκηνιακὴ ὑπόθεσις παρὰ μία ὑπόθεσις τοῦ λαοῦ, μία ὑπόθεσις συζητήσεως. Δὲν χρειάζεται νὰ ὑπενθυμίσω ὅτι εἰς μερικὰς χώρας καὶ δημοψηφίσματα ἀκόμη ἐγένοντο κατὰ πόσον θὰ ἔπρεπε μία χώρα νὰ συνδεθῇ μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος ἢ ὄχι, εἰς ἄλλας δὲ ὅπου δὲν ἐγένοντο δημοψηφίσματα τοὐλάχιστον ἐγένοντο εὐρύταται συζητήσεις εἰς τὰ Κοινοβούλια, εἰς τὰς ὁποίας ὑπῆρξε καὶ ὀξεῖα ἀντιμαχία ὅσον ἀφορᾷ τὴν μορφὴν συνδέσεως ἑκάστης χώρας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ.

Πρέπει νὰ πῶ ὅτι δυστυχῶς ἐδῶ καὶ παρ' ὅλον ποὺ ἐγένοντο μερικαὶ ἔκτροποι, ἐὰν θέλετε, ἀπόπειραι διὰ συζήτησιν τοῦ θέματος δημοσίως, αὐταὶ αἱ ἀπόπειραι ἀπέτυχον.

Ὅμως, ὅπως εἶπα καὶ πρίν, δὲν πιστεύω ὅτι εἶναι ἐντελῶς ἀργὰ διὰ τὴν συζήτησιν καὶ διὰ τὴν ἐπιλογὴν προοπτικῶν διὰ τὸ μέλλον. Θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ τονίσω ὅτι κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ θέματος ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων δὲν συνεζητήθησαν ἐπαρκῶς αἱ πολιτικαὶ ἐπιπτώσεις ἀπὸ τὴν σύνδεσιν τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Καὶ ὅμως ὑπῆρξαν χῶραι αἱ ὁποῖαι ἠρνήθησαν τὴν σύνδεσιν ἀκριβῶς ἐπὶ πολιτικῶν λόγων ἀκριβῶς διότι ἐπίστευαν ὅτι μία τοιαύτη σύνδεσις θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀλλοιώσῃ τὴν πολιτικὴν μιᾶς χώρας, πολὺ περισσότερον μιᾶς χώρας ὅπως ἡ Κύπρος, ἡ ὁποία διεξάγει ἀκόμη ἐθνικὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα, καὶ ἐπομένως θὰ ἦτο δύσκολον νὰ δεσμεύσῃ τὴν πολιτικήν της πρὸς μίαν κατεύθυνσιν ἡ ὁποία εἶναι δυνατὸν ἀργότερον καὶ ἀπὸ συμμάχους νὰ τὴν ἀπογυμνώσῃ καὶ νὰ τὴν μετατρέψῃ εἰς ὑποχείριον εὐρυτέρων πολιτικῶν σκοπιμοτήτων, αἱ ὁποῖαι εἶναι φυσικὸν νὰ κατευθύνουν τοὺς μεγάλους κύκλους τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος. Νὰ ὑπενθυμίσω ὅτι πλὴν τῆς Γαλλίας ὅλα τὰ μέλη τῆς Ε.Ο.Κ. ἀνήκουν εἰς τὸ Ν.Α.Τ.Ο.; Νὰ ὑπενθυμίσω ὅτι ὑπάρχει συγκεκριμένος στόχος διὰ τὴν δημιουργίαν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος; Καὶ ὅσον καὶ ἐὰν ὁ στόχος ἐξευγενίζεται ὅτι εἶναι ἡ ταχυτέρα οἰκονομικὴ καὶ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις τῆς Εὐρώπης ὅσον καὶ ἐὰν στόχος ἐμφανίζεται ὅτι εἶναι —καὶ ἐγὼ πιστεύω ὅτι ὁ στόχος εἶναι ὀρθὸς—ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ μεγάλου συναγωνισμοῦ τοῦ ἀμερικανικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν ἀμερικανικῶν τεχνολογικῶν νέων ἐξελίξεων διὰ τὰς ὁποίας ἐχρειάζετο ὄχι ἁπλῶς εὐρυτέρα ἀγορὰ ἀλλὰ ἐχρειάζετο ἴσως εὐρύτερος συνασπισμὸς καὶ ἀπὸ πλευρᾶς βιομηχανικῶν ἐξελίξεων καὶ ἀπὸ πλευρᾶς βιομηχανικῶν ἐρευνῶν, ἐν τούτοις δὲν πρέπει νὰ μᾶς διαφεύγῃ ὅτι ἐπίσης βασικὸς στόχος, ἴσως ὁ βασικώτερος στόχος, ἦτο καὶ ἡ κατὰ κάποιον τρόπον ὑπαγόρευσις τῶν τιμῶν τῶν πρώτων ὑλῶν εἰς τὰς χώρας, αἱ ὁποῖαι εἶναι κυρίως παραγωγοὶ πρώτων ὑλῶν καὶ γεωργικῶν προϊόντων, καὶ ἡ ὑπαγόρευσις τῶν ἀγαθῶν καταναλώσεως εἰς αὐτὰς τὰς χώρας, διότι διὰ τῆς νέας μεθόδου ὀργανώσεως εἰς τὴν Ε.Ο.Κ. δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἡ ἰδία συναγωνιστικὴ κατάστασις ἡ ὁποία ὑπῆρχε πρὶν καὶ εἰς τὰς δύο αὐτὰς κατευθύνσεις. Ἡ Κύπρος δὲ ἀνήκει εἰς χώρας τῶν ὁποίων ἡ οἰκονομία εἶναι ἀκόμη ὑπὸ ἀνάπτυξιν, εἶναι ἄσχετον τὸ ὅτι τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον εἶναι ὑψηλόν. Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ Κύπρος ἀπὸ πλευρᾶς βιοτικοῦ ἐπιπέδου εὑρίσκεται εἰς ἀρκετὰ ὑψηλὸν ἐπίπεδον. Ἀλλὰ ἀπὸ πλευρᾶς ἀναπτύξεως θὰ πρέπει νὰ ἀντιληφθῶμεν ὅτι τὸ στάδιον ἀναπτύξεως τῆς Κύπρου καὶ χαμηλὸν εἶναι καὶ αἱ προοπτικαὶ νὰ ἀνταποκριθῇ πρὸς ταχεῖαν καὶ εὐρεῖαν ἀνάπτυξιν δὲν εἶναι μεγάλαι καὶ λόγῳ τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν καὶ λόγῳ τῆς μικρᾶς γεωγραφικῆς ὀντότητος τοῦ τόπου.

Πιστεύω ὅτι ἡ συνύπαρξίς μας μὲ ὡρισμένας χώρας τῶν ὁποίων ἡ πολιτικὴ εἶναι ἐντελῶς ἀντίθετος πρὸς τὴν ἰδικήν μας, εἶναι μοιραῖον νὰ ἔχῃ τὰς ἐπιπτώσεις της καὶ ἐπὶ τοῦ βασικοῦ ἀκόμη ἐθνικοῦ θέματος.

Ὅμως, θὰ περιορισθῶ κυρίως εἰς τὰ οἰκονομικὰ θέματα.

Θὰ πρέπει νὰ τονίσω ὅτι εἶναι γεγονὸς ὅτι εἰς τὸ τελικὸν στάδιον τῶν συζητήσεων καὶ τῶν διαπραγματεύσεων ἐτέθη τὸ θέμα διαζευκτικῶς κατὰ πόσον δηλαδὴ θὰ ἠδύνατο ἡ Κύπρος νὰ ἔχῃ εὐνοϊκωτέρους ὅρους ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον θὰ ἐπροχώρει μὲ σύνδεσιν ὡς ἑταιρικὸν μέλος ἢ κατὰ πόσον θὰ ἦτο προτιμώτερον μία ἐμπορικὴ συμφωνία.

Ἑτέθη καὶ τρίτον ἐρώτημα κατὰ πόσον θὰ ἦτο δυνατὸν ἡ Κύπρος νὰ μὴ συνδεθῇ ποσῶς μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα.

Δεδομένου ὅτι τὴν τρίτην ἄποψιν οὐδεὶς ὑπεστήριξε, κυρίως ἡ συζήτησις ἐγένετο καὶ γίνεται μεταξὺ τῶν δύο πρώτων ἀπόψεων τῆς ἐμπορικῆς συμφωνίας καὶ τῆς συνδέσεως μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Θὰ πρέπει νὰ πῶ ὅτι τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ἁρμοδίων τὰ ὁποῖα εἶχα τὴν εὐκαιρίαν καὶ νὰ ἀναγνώσω εἰς εἰδικὸν ἔγγραφον καὶ νὰ ἀκούσω εἰς εἰδικὴν συνεδρίασιν τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας μετὰ τῶν Βουλευτῶν ὄχι μόνον δὲν πείθουν ἀλλὰ πολὺ φοβοῦμαι ὅτι αὐτὰ ταῦτα τὰ ἐπιχειρήματα πείθουν ἀκριβῶς διὰ τὸ ἀντίθετον. Οἱ ἴδιοι ὁμιλοῦν περὶ μαρασμοῦ τῆς βιομηχανίας εἰς περίπτωσιν συνδέσεως· οἱ ἴδιοι ἀντιλαμβάνονται ὅτι ἡ σύνδεσις εἶναι ἑτεροβαρής, ὅπως ἀναφέρουν, καὶ οἱ ἴδιοι ὁμιλοῦν περὶ τῆς μειώσεως τῶν κρατικῶν ἐσόδων. Οἱ κύριοι λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους ὑποτίθεται ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ σπεύσωμεν νὰ συνδεθῶμεν ἀπὸ τὴν μίαν μορφὴν ἢ τὴν ἄλλην μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα, διὰ νὰ νὰ ἀναφερθῶμεν εἰς τὰς ἀπόψεις τῶν ἁρμοδίων ἐπὶ λέξει, θὰ ἦτο, πρῶτον, λόγῳ τῆς συνδέσεως τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα. Καὶ ἐπ' αὐτοῦ οὐδεὶς διαφωνεῖ ὅτι ἀσφαλῶς ἡ σύνδεσις τῆς Μεγάλης Βρεττανίας μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα ἔθετε τὴν Κύπρον πρὸ νέων ἐξελίξεων, ἔθετε τὴν Κύπρον πρὸ ὡρισμένων δυσχερειῶν ἀπὸ πλευρᾶς οἰκονομικῆς καὶ ἦτο φυσικὸν πλέον διὰ τὴν Κύπρον νὰ ἀρχίσῃ—μάλιστα πρὸ καιροῦ—νὰ σκέπτεται καὶ νὰ διαπραγματεύεται διὰ κάποιαν μορφὴν συνδέσεως μὲ τὴν **Ε.Ο.Κ.**

Ὡς δεύτερος λόγος ἀναφέρεται ὁ ἀναμενόμενος συναγωνισμὸς ἐξ ἄλλων μεσογειακῶν χωρῶν. Θὰ πρέπει ἁπλῶς νὰ παρατηρήσωμεν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ δευτέρου λόγου ὅτι ἡ ἰδία ἡ Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότης εἶπεν ὅτι τοὺς τελικοὺς ὅρους θὰ τοὺς δώσῃ ἀφοῦ πλήρως ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς μεσογειακῆς της πολιτικῆς ἡ ὁποία, δυστυχῶς, φαίνεται ὅτι εἰς τὸ παρόν, τοὐλάχιστον, στάδιον, θὰ εἶναι ἡ ἰδία καὶ πρὸς τὰ μέλη τὰ ὁποῖα συνδέονται ἑταιρικῶς καὶ πρὸς τὰ μέλη μὲ τὰ ὁποῖα ἔχει ὑπογράψει ἐμπορικὰς συμφωνίας. Ἄρα αὐτὸς ὁ λόγος δὲν ἰσχύει τοὐλάχιστον ὅσον ἀφορᾷ τὴν μορφὴν τῆς συνδέσεως τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ.

Ὁ τρίτος, ὁ ὁποῖος μὲ ξενίζει, εἶναι ὁ ἑξῆς :

Τὴν ἀνάγκην ὅπως ἡ Κύπρος προβῇ εἰς διευθετήσεις πρὸς διατήρησιν καὶ αὔξησιν τῶν ἐξαγωγῶν γεωργικῶν καὶ βιομηχανικῶν προϊόντων της, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς συνεχῶς αὐξανομένης παραγωγῆς ἰδίως ὡρισμένων γεωργικῶν προϊόντων. Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ἡ συζήτησις καὶ ἡ ἀνάλυσις θὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἡ μορφὴ τῆς συνδέσεως τὴν ὁποίαν ἐπελέξαμεν ὄχι μόνον δὲν θὰ συντείνῃ εἰς αὔξησιν τῆς ἐξαγωγῆς τῶν γεωργικῶν καὶ βιομηχανικῶν προϊόντων ἀλλὰ μὲ τὰ ἴδια ἐπιχειρήματα τῶν ἁρμοδίων θὰ συντείνῃ ἀκριβῶς εἰς τὸ ἀντίθετον. Διότι ὅσον ἀφορᾷ μὲν τὴν ἐξαγωγὴν βιομηχανικῶν προϊόντων, ὅπως θὰ ἀναγνώσω ἀργότερα, οἱ ἴδιοι λένε ὅτι ὁ ὀξὺς συναγωνισμὸς τῶν κολοσσῶν τῆς Εὐρώπης εἶναι δυνατὸν ὄχι μόνον νὰ ἀποκλείσῃ τὰς ἐξαγωγὰς ἀλλὰ νὰ μᾶς ἀποκλείσῃ ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν ἀγορὰν τῆς Κύπρου εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ὑπάρχῃ ἐλεύθερος συναγωνισμὸς ἄνευ δασμοῦ τῶν μεγάλων κολοσσῶν τῆς Εὐρώπης.

"Οσον ἀφορᾷ τὰ ἀγροτικὰ προϊόντα εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ κάποια σχετικὴ μείωσις τῶν δασμῶν—ἡ ὁποία εἶναι μόνον διὰ τὰ ἑταιρικὰ μέλη, ἐπαναλαμβάνω—τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων, εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποβοηθήσῃ κάπως διὰ τὰς χώρας τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος. "Ομως, τὸ γεγονὸς καὶ μόνον ὅτι ἡ ἐσωτερικὴ ἀγορὰ τῆς Κύπρου θὰ κατακλυσθῇ κατ' ἀποκλειστικότητα εἰς τὸ δεύτερον στάδιον, ἐὰν δὲν προλάβωμεν—καὶ ἐπ' αὐτοῦ εἶναι ποὺ θέλω ἡ Βουλὴ νὰ συζητήσῃ—θὰ κατακλυσθῇ ἂν καὶ ἐφ' ὅσον προχωρήσωμεν εἰς τὸ δεύτερον στάδιον τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ προοπτικὴ τῆς πλήρους συνδέσεως, καὶ ἑπομένως τῆς καταργήσεως τῶν δασμολογικῶν, οἱωνδήποτε δασμολογικῶν φραγμῶν μεταξὺ Κύπρου καὶ Ε.Ο.Κ., διότι πιστεύω ὅτι ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ πιθανότης δι' οἱανδήποτε χώραν, εἴτε τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Στρατοπέδου, εἴτε τοῦ τρίτου κόσμου, νὰ εἰσάξῃ προϊόντα ἐν Κύπρῳ, καὶ εἰς τοιαύτην περίπτωσιν πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναμένωμεν ὅτι αὐταὶ αἱ χῶραι θὰ ἀγοράσουν ἀγροτικὰ προϊόντα ἀπὸ τὴν Κύπρον ὅταν θὰ πρέπει νὰ ἀγοράζουν αὐτὰ τὰ προϊόντα ἀπὸ χώραν πρὸς τὴν ὁποίαν δὲν θὰ ἔχουν ἱκανοποιητικὰς πωλήσεις ; Ἑπομένως, πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ὁ τρίτος λόγος, ὁ ὁποῖος ἀναφέρεται ὡς λόγος διὰ τὸν ὁποῖον θὰ ἔπρεπε νὰ σπεύσωμεν νὰ συνδεθῶμεν μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ., ἀκριβῶς δὲν ἐξυπηρετεῖται ὑπὸ τῆς μορφῆς τῆς συνδέσεως τὴν ὁποίαν ἐπέλεξαν οἱ ἁρμόδιοι διὰ νὰ συνδεθῶμεν μὲ τὴν Ε.Ο.Κ.

Θὰ ἀναγνώσω ἓν ἀπόσπασμα ἀπὸ μίαν δήλωσιν τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ὁ ὁποῖος λέγει ὅτι ὁ βασικώτερος λόγος ἦτο ἡ εἴσοδος τῆς Μεγάλης Βρεττανίας καὶ ὅτι πολλαὶ μεσογειακαὶ χῶραι συνῆψαν συμφωνίαν. Ἐὰν δὲν ἐνδιεφερόμεθα διὰ συνεργασίαν μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. ὑπῆρχε κίνδυνος νὰ ἀποκλεισθῶμεν τόσον ἀπὸ τὴν Ἀγγλικὴν ὅσον καὶ ἀπὸ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἀγοράν.

Θὰ πρέπει νὰ τονίσω ὅτι δυστυχῶς συνεχῶς θὰ προσέξατε ὅτι εἰς τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ἁρμοδίων συνεχῶς ὁμιλοῦν :

«Ἐὰν δὲν ἐσπεύδαμεν νὰ συνδεθῶμεν .....».

Ἀλλὰ ἡμεῖς δὲν συζητῶμεν ἐὰν θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν σχέσεις ἐμπορικὰς μὲ τὴν Ε.Ο.Κ., διότι τὸ λαμβάνομεν ὡς δεδομένον ὅτι ἦτο ἀπαραίτητον διὰ τὴν Κυπριακὴν Οἰκονομίαν νὰ ἔχῃ οἰκονομικὰς σχέσεις μὲ τὴν Ε.Ο.Κ.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἔπρεπε νὰ συζητήσῃ, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐπερίμενα νὰ εἶναι πλέον σαφὴς ἡ δήλωσις τοῦ Ὑπουργοῦ, εἶναι κατὰ πόσον ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον συνεδέθημεν εἶναι ὀρθὸς ἢ ὄχι. Διότι ἀσφαλῶς ὁ ἀποκλεισμός μας καὶ ἀπὸ τὴν Ἀγγλικὴν καὶ ἀπὸ τὴν Εὐρωπαϊκὴν ἀγορὰν δὲν θὰ ἦτο φρόνιμος καὶ δὲν θὰ ἦτο ἐπωφελὴς διὰ τὴν Κυπριακὴν οἰκονομίαν.

Δὲν θὰ ἀναφερθῶ εἰς τὸ μακροσκελὲς ἔγγραφον, τὸ ὁποῖον ἔχω ἐνώπιόν μου, διὰ πράγματα τὰ ὁποῖα ἀνεγράφησαν καὶ εἰς τὰς ἐφημερίδας. Θὰ ἀναφερθῶ ἁπλῶς εἰς τὰ ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων προβαλλόμενα ὡς μειονεκτήματα διὰ τὰς δύο μεθόδους συνδέσεως. Εἰς περίπτωσιν συνδέσεως οἱ ἁρμόδιοι λένε ὅτι τὰ μειονεκτήματα θὰ εἶναι ὅτι αἱ προτεινόμεναι παραχωρήσεις ἐκ μέρους τῆς Ε.Ο.Κ. τῶν ἓξ—περισσότεροι εἶναι τώρα—δὲν ἐφαρμόζονται ἰσόρροποι πρὸς τὰ ἀνταλλάγματα τὰ ὁποῖα ζητεῖται ὅπως παράσχῃ ἡ Κύπρος, καθ' ὅτι καλύπτουν μόνον τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα τῶν ὁποίων αἱ ἐξαγωγαὶ εἶναι περιωρισμέναι καὶ δύο μόνον γεωργικὰ προϊόντα κ.λ.π. Δηλαδὴ γίνεται εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς παραδοχὴ ὅτι ἡ σύνδεσις εἶναι ἑτεροβαρὴς καὶ ὅτι εἶναι πλέον ἐπωφελὴς διὰ τὴν Ε.Ο.Κ. παρὰ διὰ τὴν Κύπρον.

Εἰς τὸ δεύτερον σημεῖον ἀναφέρουν ὅτι δὲν διευκολύνουν τὴν ἐξαγωγὴν ὡρισμένων βασικῶν Κυπριακῶν βιομηχανικῶν προϊόντων, εἴδη ἐπενδύσεως κ.λ.π., λόγῳ τῶν Κανονισμῶν προελεύσεως καὶ ὅτι ἡ βιομηχανία, παραδέχονται, ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποστῇ σημαντικὸν πλῆγμα. Μικρότερα ἐπίσης μειονεκτήματα εἰς τὰ ὁποῖα δὲν θὰ ἀναφερθῶ καὶ γενικὰ τελικῶς ὅτι ἡ Κύπρος θὰ ἀπο-

λέσῃ ἐνάμισυ ἑκατομμύριον λιρῶν ἀπὸ τοὺς δασμοὺς τοὺς ὁποίους θὰ ἀπολέσῃ εἰς τὸ πρῶτον στάδιον, εἰς τὸ τέλος τῶν πρώτων πέντε ἐτῶν, λόγῳ τῆς συνδέσεως μὲ τὴν Ε.Ο.Κ.

Αὐτὰ εἶναι τὰ μειονεκτήματα ὅπως ἀναφέρονται ἀπὸ τοὺς ἁρμοδίους. Θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ προσθέσω πολλὰ ἄλλα, θὰ περιορισθῶ, ὅπως εἶπα, εἰς ἀνάλυσιν τῶν σκέψεων τῶν ἁρμοδίων.

Ἂς ἴδωμεν καὶ τὰ πλεονεκτήματα τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται :

Πρῶτον, διότι τὸ ἰσχῦον ἐμπορικὸν καθεστὼς εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου θὰ διατηρηθῇ διὰ τὰ «σιέρρυ» διὰ τὸ μικρὸν χρονικὸν διάστημα διὰ τὸ ὁποῖον διατηρεῖται καὶ διὰ τὰς πατάτας μὲ τὴν ἰδίαν quota καὶ διὰ τὸ ἴδιον χρονικὸν διάστημα διὰ τὸ ὁποῖον διατηρεῖται. Ἐὰν κάνετε τοὺς λογαριασμοὺς θὰ βρῆτε ὅτι εἶναι μὲν αὐτὸ ἀσφαλῶς ἓν κέρδος, ἀλλὰ ἐὰν πρόκειται αὐτὸ τὸ κέρδος νὰ συγκριθῇ μὲ τὰ μειονεκτήματα τὰ ὁποῖα θὰ ἔχωμεν εἰς τὸ διηνεκὲς θὰ ἀποδειχθῇ ὅτι τὸ κέρδος αὐτὸ εἶναι πολὺ-πολὺ χαμηλόν, καὶ ὅτι θὰ ἦτο δυνατόν, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον εἶχον διεξαχθῇ συζητήσεις διὰ τὴν ἐμπορικὴν συμφωνίαν, τμῆμα τοὐλάχιστον αὐτῆς τῆς συμφωνίας νὰ εἶχε διατηρηθῇ, ὅπως ὑπῆρξαν ἀνάλογοι περιπτώσεις μὲ ἄλλας χώρας τῆς Κοινοπολιτείας.

Δεύτερον, ἡ μείωσις κατὰ 70% τοῦ εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ ἐπὶ τῶν ἐξαγωγῶν τῶν Κυπριακῶν βιομηχανιῶν. Ἀλλὰ οἱ ἴδιοι παραδέχονται ὅτι θὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀναμένωμεν ὅτι θὰ ἐξάξωμεν τοὐλάχιστον οἱανδήποτε ἀξιόλογον ποσότητα εἰς τὴν Εὐρώπην βιομηχανικῶν προϊόντων ἐκ Κύπρου.

Τρίτον, ὅτι ἡ Κύπρος θὰ ἔχῃ τὴν εὐκαιρίαν νὰ κάμῃ τοὺς ὅρους καλυτέρους εἰς τὸ μέλλον. Λυποῦμαι νὰ παρατηρήσω ὅτι αὐτὸ δὲν ἀποτελεῖ λόγον διὰ τὸ παρόν. Καὶ

Τέταρτον, ὅτι αὐτὰ ποὺ θὰ χάσωμεν ἀπὸ τὴν μείωσιν τῶν δασμῶν θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ τὰ ἀναπληρώσωμεν διὰ νέων φόρων, φόρων καταναλώσεως. Καὶ πάλιν αὐτὸ δὲν εἶναι ἁπλῶς πλεονέκτημα. Ἁπλῶς ἀποδεικνύουν ὅτι θὰ ἀναγκασθῶμεν νὰ ἐξεύρωμεν ἄλλας φορολογικὰς μεθόδους διὰ νὰ ἀναπληρώσωμεν τὸ ἐνάμισυ ἑκατομμύριον εἰς τὸ πρῶτον στάδιον καὶ πολὺ περισσότερα εἰς τὸ δεύτερον στάδιον—ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον προχωρήσωμεν εἰς τὸ δεύτερον στάδιον—διὰ νὰ καλύψωμεν τοὺς δασμοὺς τοὺς ὁποίους θὰ χάσωμεν ἀπὸ τὴν σύνδεσίν μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ.

Διὰ τὴν ἐμπορικὴν συμφωνίαν οἱ ἴδιοι ἀναφέρουν ὡς πλεονέκτημα ὅτι αἱ δασμολογικαὶ παραχωρήσεις πρὸς τὴν Κοινότητα θὰ εἶναι ὀλιγώτεραι καὶ ἑπομένως ἡ ἀπώλεια τῶν Κυβερνητικῶν προσόδων θὰ εἶναι μικροτέρα. Ὅτι ἡ ἐμπορικὴ συμφωνία δὲν θὰ ὁδηγήσῃ εἰς τὴν τελικῶς παντελῆ κατάργησιν τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν, καὶ αὐτὸ σημαίνει ὅτι σκέπτονται καὶ τὸ δεύτερον στάδιον λοιπὸν ἀπὸ τώρα καὶ τὴν παντελῆ κατάργησιν τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν ἐκ τῶν χωρῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος καὶ ἑπομένως ἡ Κυπριακὴ βιομηχανία δὲν θὰ ἀντιμετωπίσῃ ἐντὸς μιᾶς δεκαετίας τὸν ὀξὺν συναγωνισμὸν τῶν μεγάλων βιομηχανιῶν τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ. Δηλαδὴ δύο πράγματα : Πρῶτον, παραδέχονται ὅτι ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον προχωρήσωμεν εἰς τὴν 10ετῆ πλέον, συμφωνίαν, θὰ πρέπει νὰ λησμονήσωμεν τὴν ὕπαρξιν βιομηχανίας ἀξιολόγου ἐν Κύπρῳ, διότι καὶ οἱ ἴδιοι παραδέχονται ὅτι δὲν θὰ εἴμαστε εἰς θέσιν νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὸν ὀξὺν συναγωνισμὸν τῶν κολοσσῶν τῆς Εὐρώπης. Δεύτερον, αὐτὸ μὲ ἐμβάλλει εἰς τὴν σκέψιν ὅτι παρ' ὅλον ὅτι ἐλέχθη ὅτι ἡ Κύπρος εἰς οἱανδήποτε στιγμὴν θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποχωρήσῃ ἀπὸ τὴν Ε.Ο.Κ., ὅπως ἀκούω, καὶ περαιτέρω αὐτὸ θὰ εἶναι ἀδύνατον ἐὰν ἀπὸ τώρα δὲν γίνῃ ὁ προγραμματισμός, ἀλλὰ ὅτι ὑπάρχει ἤδη προγραμματισμὸς εἰς τὰς σκέψεις τῶν ἁρμοδίων ἀπὸ τώρα διὰ τὸ δεύτερον στάδιον διὰ νὰ ὁμιλῶμεν διὰ τὴν τελικῶς παντελῆ κατάργησιν τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν εἰς τὴν Κύπρον.

Τὰ ἄλλα εἶναι τὰ ἴδια τὰ ὁποῖα ἐλέχθησαν πρὶν διὰ τὰς σχέσεις μας μὲ τὴν Βρεττανίαν, καὶ τέλος ὅτι ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς ἐμπορικῆς συμφωνίας εἶναι περιωρισμένος ἔναντι τοῦ δυναμικοῦ χαρακτῆρος μιᾶς συμφωνίας συνδέσεως,

καὶ πάλιν διὰ νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι εἰς τὰς σκέψεις τῶν ἁρμοδίων αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἤδη ἔχει ἀποφασισθῇ ὅτι ἡ Κύπρος τελικῶς προτίθεται νὰ γίνῃ πλῆρες μέλος τῆς Ε.Ο.Κ.

Καὶ τὸ ἐρώτημα εἶναι : Ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ Κύπρος γίνεται πλῆρες μέλος τῆς Ε.Ο.Κ. καὶ καταργοῦνται ὅλαι αἱ δασμολογικαὶ ἐπιβαρύνσεις ἀπὸ τὰς χώρας αὐτάς, πρὸς ποίαν κατεύθυνσιν θὰ πρέπει νὰ στραφῇ ἡ Κύπρος ὄχι ἁπλῶς διὰ νὰ αὐξήσῃ τὰς ἐξαγωγάς, ὅπως ἀναφέρεται εἰς τὴν Ἔκθεσιν, ἀλλὰ διὰ νὰ διατηρήσῃ κἂν τὸ σημερινὸν ἐπίπεδον ἐξαγωγῶν καὶ νὰ διατηρήσῃ τὸ σημερινὸν ἐπίπεδον ζωῆς ; Ἡ βιομηχανία θὰ ὑποστῇ μαρασμόν, ἡ ἀγροτικὴ οἰκονομία θὰ ὑποστῇ μαρασμόν, διότι θὰ χάσωμεν τὴν ἀγορὰν τῶν χωρῶν τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης καὶ τὴν ἀγορὰν ὁλοκλήρου τοῦ τρίτου κόσμου, ἡ ὁποία θὰ ἀρχίσῃ νὰ προσφέρεται μὲ τὴν βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν εἰς τὸν τρίτον κόσμον καὶ εἰς τὸν Ἀφρικανοασιατικὸν χῶρον, ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παράξῃ ἀγροτικὰ προϊόντα τοῦ τύπου τὰ ὁποῖα παράγει ἡ Κύπρος. Τί θὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα ; Τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι ὅτι ἡ Κύπρος θὰ ἀποστέλλῃ ἑκατοντάδας χιλιάδων ἀνέργους εἰς τὰς ἀγορὰς εὐθηνοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ τῆς Εὐρώπης, ὅπως γίνεται ἤδη ἀπὸ μερικὰς ἄλλας χώρας τῶν ὁποίων τὸ ἐπίπεδον καὶ ἡ στάθμη εἶναι κατωτέρα τοῦ μέσου ὅρου τῆς Ε.Ο.Κ. καὶ ἑπομένως θὰ γίνωμεν εἰς τὴν Κύπρον παραγωγοὶ εὐθηνῶν πρώτων ὑλῶν καὶ παραγωγοὶ εὐθηνῶν παιδιῶν τοῦ λαοῦ μας τὰ ὁποῖα θὰ ἐξαποστέλλωνται, ὅπως εἶπα καὶ πρίν, εἰς τὰς βιομηχανικὰς περιοχὰς τῆς Εὐρώπης.

Εἶναι αὐτὸ τὸ μέλλον τὸ ὁποῖον ἀναζητοῦμεν διὰ τὸν τόπον μας ; Εἶναι αὐταὶ αἱ προοπτικαὶ αἱ οἰκονομικῶς ὀρθαί ; Θὰ μοῦ ἀντιταχθῇ : «Μὰ σκοπὸς τῆς Ε.Ο.Κ. εἶναι ἡ ἰσόρρυθμος ἀνάπτυξις ὁλοκλήρου τοῦ χώρου τῆς Ε.Ο.Κ. καὶ ἡ Κύπρος ὡς γεωγραφικὴ ὀντότης αὐτοῦ τοῦ χώρου θὰ ἔχῃ ἰσόρρυθμον ἀνάπτυξιν». Ἐὰν αὐτὸ δὲν ἀποτελῇ ἀπάτην ἀποτελεῖ ἀφέλειαν. Διότι ἐὰν νομίζωμεν ὅτι ἐφθάσαμεν εἰς τὸ σημεῖον ποὺ θὰ ἀρχίσουν ὅλαι αὐταὶ αἱ χῶραι νὰ σκέπτωνται τί θὰ γίνῃ εἰς τὴν Κύπρον καὶ δὲν πρέπει νὰ γίνῃ κατ' οὐδένα τρόπον οἱαδήποτε εἴτε ἀφαίμαξις πληθυσμιακὴ εἴτε οἱαδήποτε πτῶσις τοῦ ἐπιπέδου, ἄρα θὰ πρέπει ἡμεῖς εἰς βάρος τῶν κεφαλαίων μας, εἰς βάρος τῶν τεχνολογικῶν ἐξελίξεων, εἰς βάρος οἰωνδήποτε ἄλλων οἰκονομικῶν κριτηρίων νὰ ἀναπτύξωμεν τὴν Κύπρον, πιστεύω ὅτι αὐτὸ θὰ ἀποτελῇ τραγικὴν ἀφέλειαν ἐὰν στηρίξωμεν τὴν πολιτικήν μας ἐπ' αὐτῆς τῆς βάσεως.

Ἓν δεύτερον ἐπιχείρημα θὰ μοῦ λεχθῇ : «Μὰ ἐὰν κάποτε ἡ Εὐρώπη θὰ ἑνωθῇ καὶ θὰ εἴμεθα ἁπλῶς Εὐρωπαῖοι ἔχει σημασίαν ἐὰν ἡ Κύπρος θὰ εἶναι μισὸν ἑκατομμύριον ἢ ἐὰν θὰ εἶναι 50.000 ;» Λυποῦμαι πολὺ νὰ παρατηρήσω ὅτι καὶ αὐτὸ ἀποτελεῖ ἁπλῶς ἕνα ρωμαντισμὸν καὶ ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν ἐὰν προβλέπωμεν ὅτι αὐταὶ εἶναι αἱ προοπτικαί, πολὺ περισσότερον δεδομένου ὅτι ὑπάρχει, πρῶτον, ἰδεολογικὴ ἀνομοιογένεια μεταξὺ τῆς Εὐρώπης τῆς ἐντεταγμένης εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα καὶ τῆς μή, ἀλλὰ καὶ ἐντὸς αὐτῆς ταύτης τῆς Ε.Ο.Κ. Θὰ ἦτο, ἑπομένως, λανθασμένη οἰκονομικὴ πολιτικὴ νὰ στηριχθῶμεν ἐπ' αὐτῶν τῶν γενικοτήτων διὰ νὰ δεσμεύσωμεν τὴν πολιτικὴν τῆς χώρας μας πρὸς τὴν Ε.Ο.Κ. Ἂς μὴ λησμονῶμεν δὲ ὅτι δεδομένου ὅτι θὰ ὑπάρξῃ πλέον πλήρης οἰκονομικὴ σύνδεσις καὶ πλήρης οἰκονομικὴ ἐξάρτησις ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς κύκλους αὐτὴ ἡ οἰκονομικὴ ἐξάρτησις θὰ ἐπιφέρῃ κατὰ μοιραίαν ἀνάγκην καὶ τὴν πολιτικὴν ἐξάρτησιν καὶ ἑπομένως ἡ Κύπρος δὲν θὰ εἶναι ἁπλῶς μία οἰκονομικὴ ἀποικία τῆς Ε.Ο.Κ. ἀλλὰ καὶ μία πολιτικοοικονομικὴ ἀποικία τῆς Ε.Ο.Κ.

Διατὶ φέρω τὸ θέμα πρὸς συζήτησιν ἐφ' ὅσον ἔχει ἤδη ὑπογραφῇ ἡ συνθήκη συνδέσεως τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ.; Διότι, ὅπως εἶπα καὶ πρίν, παραμένει ἀκόμη μεγάλη ἀπόφασις. Εἶναι ἀκόμη δυνατὸν νὰ παραδεχθῇ ἡ Κυβέρνησις ὅτι ἡ ὀρθοτέρα πολιτικὴ εἶναι ἡ πολιτικὴ τῶν διμερῶν συμφωνιῶν. Εἶναι δυνατὸν νὰ διατηρηθῇ διὰ τὴν πενταετίαν αὐτὴν ἡ συνθήκη—ποὺ ὑπεγράφη ἄλλωστε, δὲν εἶναι πλέον δυνατὸν νὰ ἀλλοιωθῇ—ἀλλὰ ἐὰν αἱ οἰκονομικαὶ προοπτικαὶ

τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ὅτι δὲν πρόκειται νὰ χωρήσῃ εἰς τὸ δεύτερον στάδιον τῆς πλήρους συνδέσεως τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. θὰ πρέπει ἀπὸ τώρα νὰ ἀρχίσῃ ὁ προγραμματισμὸς πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν. Θὰ πρέπει, ὄχι μόνον ὁ ἐσωτερικὸς οἰκονομικὸς προγραμματισμὸς νὰ στραφῇ πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν, ἀλλὰ καὶ ὁ διεθνὴς προσανατολισμὸς καὶ οἰκονομικὸς προγραμματισμὸς νὰ προσαρμοσθῇ πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως ὅτι δὲν στρέφεται πρὸς πλήρη σύνδεσιν μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα.

Αὐτά, τὰ ὁποῖα εἶπα σήμερα, τὰ θεωρῶ ὡς ἁπλῆν εἰσαγωγὴν εἰς τὸ θέμα.

Ἐλπίζω ὅτι :

Πρῶτον, θὰ ἀρχίσῃ μία συζήτησις εἰς τὴν Βουλὴν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ βασικοῦ θέματος.

Δεύτερον, πιστεύω ὅτι αὐτὴ ἡ συζήτησις θὰ πρέπει νὰ ἐπεκταθῇ ὄχι μόνον μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ Σώματος ἀλλὰ μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ Σώματος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ἡ ὁποία χειρίζεται ὑπευθύνως τὸ θέμα, καὶ ὅτι οἱαδήποτε, πλέον, ἀπόφασις, ἡ ὁποία θὰ δεσμεύῃ τὴν Κύπρον ἐσαεί, εἴτε πρὸς τὴν μίαν κατεύθυνσιν εἴτε πρὸς τὴν ἄλλην, θὰ πρέπει νὰ ληφθῇ κατόπιν ἐνδελεχοῦς μελέτης τοῦ θέματος καὶ κατόπιν κοινῆς ἀποφάσεως τόσον τῆς Βουλῆς ὅσον καὶ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ἀγορηταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τὸ θέμα τῶν σχέσεων τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. εἶναι ἕνα θέμα πολὺ σοβαρό, πολύπλευρο, μὲ ἐπιπτώσεις γιὰ ὁλόκληρη τὴν κυπριακὴ οἰκονομία, καὶ γιὰ τὸ γενικώτερο οἰκονομικὸ μέλλον τοῦ τόπου μας.

Δόθηκε ἡ εὐκαιρία στὴ Βουλὴ καὶ συζήτησε τὸ θέμα μὲ τοὺς ἁρμόδιους Ὑπουργοὺς πρὶν ἑνάμισυ περίπου μῆνα σὲ μιὰ κλειστὴ συνεδρίαση.

Συζητήθηκε ἐπίσης τὸ θέμα σὲ συνεδρίες τῆς Συμβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ποὺ ἔχει συσταθῇ γι' αὐτὸν τὸν σκοπόν. Τόσο στὴ συνεδρίαση τῆς Βουλῆς, ὅσο καὶ τῆς Συμβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὑπῆρξαν διαφωνίες γιὰ τοὺς ὅρους σύνδεσης τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Προειδοποιήθηκε ἡ Κυβέρνηση γιὰ τὲς ἐπιπτώσεις ποὺ θὰ ὑπάρξουν. Ἡ Κυβέρνηση ἀπὸ τῆς δικῆς της πλευρᾶς φαίνεται ἔχει σταθμίσει ὅλους τοὺς παράγοντες, ἀνέλαβε τὲς εὐθῦνες της καὶ προχώρησε προχθὲς στὴν ὑπογραφὴ τῆς Συμφωνίας συνδέσεως μὲ τὴν Ε.Ο.Κ.

Ἐμεῖς ἐκφράσαμε τὴν διαφωνία μας μὲ τὴν ὑπογραφὴ τῆς σύνδεσης κάτω ἀπὸ τοὺς γνωστοὺς ὅρους. Ὄχι γιατὶ ὑποστηρίζομεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἔχουμε σχέσεις ὡς Κύπρος μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορά. Σχέσεις πρέπει νὰ ἔχουμε. Ὅμως πιστεύομεν ὅτι ἡ συμφωνία ποὺ ἔχει ὑπογράψει ἡ Κυβέρνηση δὲν κατοχυρώνει στὸ βαθμὸ ποὺ ἐπιβάλλεται τὰ συμφέροντα τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας.

Ὑπάρχουν βέβαια καὶ οἱ πολιτικὲς ἐπιπτώσεις ἀπὸ τὴν σύνδεση τῆς Κύπρου μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορά. Ἐγὼ ὅμως θὰ σταθῶ εἰς τὴν ἀγόρευσίν μου στὲς οἰκονομικὲς ἐπιπτώσεις ποὺ ἔχει αὐτὴ ἡ σύνδεση. Ἂς δοῦμε πρῶτα τὶ ἐπιδιώκαμεν ἐμεῖς ὡς Κύπρος ὅταν ἀρχίζαμε τὲς διαπραγματεύσεις μὲ τὲς χῶρες τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς. Οἱ βασικοὶ ὅροι ἐντολῆς, ποὺ ἐδόθησαν στὴν Κυπριακὴ κυβερνητικὴ ἀντιπροσωπεία ὅταν ἀναχωροῦσε στὲς Βρυξέλλες τὸν Ἀπρίλη τοῦ 1972 ἦσαν :

(α) Νὰ ἐξασφαλίσῃ τοὺς δασμοὺς προτιμήσεως γιὰ τὰ Κυπριακὰ γεωργικὰ προϊόντα στὴν Ἀγγλικὴν Ἀγορά.

(β) Νὰ ἐξασφαλίσῃ προνομιακὴ μεταχείριση γιὰ τὴν τοποθέτηση τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων (κρασιῶν, πατατῶν, ἐσπεριδοειδῶν, καρότων, σταφυλιῶν, πρωΐμων λαχανικῶν καὶ ἄλλων προϊόντων).

(γ) Νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ προστασία τῆς Κυπριακῆς βιομηχανίας.

(δ) Νὰ ἐξασφαλίσῃ ὥστε οἱ σχέσεις μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. νὰ μὴ ἐπηρεάζουν τὶς διμερεῖς ἐμπορικὲς συμφωνίες μὲ ἄλλες χῶρες.

Αὐτὲς ἦσαν οἱ δικές μας ἐπιδιώξεις γιὰ νὰ κατοχυρωθοῦν τὰ οἰκονομικὰ συμφέροντα τῆς Κύπρου.

Ποῖοι εἶναι οἱ ὅροι τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς ποὺ ἔχομεν ὑπογράψει ὅταν συνδεθήκαμε προχθὲς ὡς Κύπρος ;

(α) Ἐξασφάλιση τῶν δασμῶν προτιμήσεως στὴν Ἀγγλικὴ Ἀγορὰ γιὰ τὰ κυπριακὰ γεωργικὰ προϊόντα, γιὰ τὰ πρῶτα πέντε χρόνια. Ἐξαιροῦνται τὰ κυπριακὰ κρασιὰ τὰ ὁποῖα καλύπτει ἡ δασμολογικὴ προστασία μόνο γιὰ δυὸ χρόνια.

Ἐπιβάλλεται ἐπίσης ποσοτικὸς περιορισμὸς γιὰ τὰ κρασιὰ καὶ γιὰ τὲς πατάτες.

(β) Μείωση τῶν δασμῶν γιὰ τὰ ἐσπεριδοειδῆ 40% καὶ κατάργηση τοῦ δασμοῦ γιὰ τὰ χαρούπια.

(γ) Μείωση τοῦ δασμοῦ 70% γιὰ τὲς ἐξαγωγὲς κυπριακῶν βιομηχανικῶν προϊόντων στὲς χῶρες τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς.

(δ) Ἡ Κύπρος ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωση νὰ μειώσῃ τοὺς δασμοὺς γιὰ τὰ βιομηχανικὰ καὶ γεωργικὰ προϊόντα τῶν χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς ποὺ θὰ εἰσάγωνται στὴ Κύπρο κατὰ 35% στὰ πρῶτα πέντε χρόνια τῆς σύνδεσης.

Αὐτοὶ εἶναι οἱ βασικοὶ ὅροι τῆς συμφωνίας ποὺ ἔχει ὑπογράψει προχθὲς ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνηση στὲς Βρυξέλλες.

Ἂς κάνουμε τώρα μιὰ σύγκριση, μιὰν ἐκτίμηση ἀπὸ τὸ τὶ ἐπιδιώκαμεν ὡς Κύπρος καὶ τὶ μᾶς ἐξασφαλίζουν οἱ ὅροι σύνδεσης τῆς Συμφωνίας ποὺ ἔχει ὑπογραφῆ.

Πρῶτο :

Ἔχουμε ἐπιτύχει τὴν διατήρηση τοῦ προτιμησιακοῦ καθεστῶτος γιὰ ὡρισμένα γεωργικὰ προϊόντα στὴν ἀγορὰ τῆς Ἀγγλίας γιὰ πέντε χρόνια.

Γιὰ τὰ κρασιὰ ὕστερα ἀπὸ σκληρὰ παζαρέματα πετύχαμε μόνον δυὸ χρόνια. Αὐτὸ εἶναι βασικὸ μειονέκτημα καὶ πλῆγμα γιὰ τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον τῶν κρασιῶν μας. Τὰ βασικὰ ἐρωτήματα ποὺ τίθενται εἶναι : Θὰ μπορέσουμε σὲ διάστημα δυὸ χρόνων νὰ κάνουμε τὲς ἀναγκαῖες ἀναπροσαρμογὲς γιὰ νὰ τοποθετήσουμε τὰ κρασιά μας στὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἀγορά ; Θὰ γίνῃ δυνατὸ νὰ συναγωνιστοῦν τὰ δικά μας κρασιὰ στὴν Ἀγγλικὴ Ἀγορὰ τὰ κρασιὰ τῶν ἄλλων χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς ἢ τῶν χωρῶν ποὺ εἶναι συνδεδεμένες μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορά ;

Δημιουργεῖται δηλαδὴ πολὺ σύντομα ἕνα ὀξύτατο πρόβλημα γιὰ τὲς ἐξαγωγὲς κρασιῶν ἀξίας πάνω ἀπὸ δύο ἑκατομμύρια λίρες.

Δεύτερο :

Δὲν πρέπει νὰ ὑπερβάλλουμε τὴν ἐπιτυχία μας ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἐξασφάλιση τῶν δασμῶν προτίμησης γιὰ τὰ γεωργικά μας προϊόντα στὴν Ἀγγλικὴ ἀγορά, γιὰ τὰ πρῶτα πέντε χρόνια. Γιατὶ ταυτόχρονα μὲ τὰ δικά μας προϊόντα θὰ ἐξασφαλίσουν στὴν Ἀγγλικὴ ἀγορὰ δασμοὺς προτίμησης καὶ τὰ γεωργικὰ προϊόντα τῶν χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς (πατάτες, καρότα, ἐσπεριδοειδῆ, χυμοί, φροῦτα, κ.ἄ.).

Κάτι ἐπίσης ποὺ εἶναι σὲ βάρος τῶν κρασιῶν μας εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Ἰταλία ἔχει πετύχει ἐπιχορήγηση τῶν δικῶν της κρασιῶν ποὺ θὰ ἐξάγῃ στὴν Ἀγγλικὴν ἀγοράν.

Τρίτο:

Πετύχαμε δασμοὺς προτίμησης γιὰ τὰ ἐσπεριδοειδῆ μας ποὺ θὰ ἐξάγωνται στὲς χῶρες τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς 40%. Ὅμως οἱ συναγωνιστικὲς μὲ μᾶς χῶρες Ἀλγερία, Μαρόκκο, Τυνησία, ἐξασφάλισαν 80% δασμοὺς προτίμησης. Καὶ οἱ χῶρες αὐτὲς ἔχουν χαμηλότερο κόστος παραγωγῆς σὲ σύγκριση μὲ μᾶς καὶ εἶναι καὶ πιὸ κοντὰ στὴν Ἀγορὰ τῆς Εὐρώπης.

Τέταρτο:

Ἀποτελεῖ σοβαρώτατο μειονέκτημα τὸ γεγονὸς ὅτι στὴν ἀγορὰ τῶν χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς δὲν πετύχαμε καμιὰ διευκόλυνση, καμιὰ προνομιακὴ μεταχείριση γιὰ βασικὰ γεωργικά μας προϊόντα ὅπως οἱ πατάτες, τὰ καρότα, τὰ καπνά, τὰ φρέσκα σταφύλια, τὰ λαχανικά, οἱ χυμοὶ φρούτων κ.ἄ. Ἔτσι ἀπὸ τώρα τίθεται ἕνα ἄλλο ἀνησυχητικὸ ἐρώτημα: Τὶ θὰ γίνουν τὰ γεωργικά μας προϊόντα ἀξίας πέραν τῶν δέκα ἑκατομμυρίων λιρῶν ὅταν μὲ τὴν παρέλευση τῶν πέντε χρόνων καταργηθοῦν οἱ δασμοὶ προτίμησης στὴν Ἀγγλικὴ ἀγορά;

Ὑπάρχουν ἐλπίδες νὰ ἐξασφαλίσουμε τέτοιους δασμοὺς προτίμησης στὴν Ἀγορὰ τῆς Ε.Ο.Κ.; Τέτοιες ἐλπίδες δὲν ὑπάρχουν.

Ἂν κρίνουμε ἀπὸ τὴν στάση τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ. ἔναντι τῶν κρασιῶν μας ποὺ μὲ σκληρὴ μάχη μᾶς παρεχώρησαν τὰ δυὸ χρόνια προτιμησιακοῦ καθεστῶτος στὴν ἀγορὰ τῆς Ἀγγλίας τότε θὰ πρέπει νὰ καταλήξουμε σ' ἕνα συμπέρασμα:

Γιὰ γεωργικὰ προϊόντα ὅπως τὰ κρασιά, οἱ πατάτες, τὰ καρότα, τὰ σταφύλια, οἱ χυμοὶ φρούτων, ποὺ παράγουν οἱ ἴδιες οἱ χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ., ἢ καὶ ἄλλες Μεσογειακὲς χῶρες ποὺ εἶναι συνδεδεμένες μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορά, δὲν θὰ μᾶς παραχωρηθῆ προνομιακὴ μεταχείριση. Δὲν θὰ μᾶς δοθοῦν δασμοὶ προτίμησης στὴν ἀγορὰ τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς γιατὶ εἶναι πολὺ εὐαίσθητες αὐτὲς οἱ χῶρες ἔναντι καὶ αἰτημάτων τῶν δικῶν τους γεωργῶν.

Πέμπτο:

Ἔχουμε ἀναλάβει τὴν ὑποχρέωση νὰ καταργήσουμε στὰ πρῶτα πέντε χρόνια κατὰ 35% τοὺς δασμοὺς γιὰ βιομηχανικὰ καὶ γεωργικὰ προϊόντα τῶν χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς ποὺ θὰ εἰσάγωνται στὴν Κύπρο.

Πιστεύουμε ὅτι ἡ δική μας νεαρὰ κυπριακὴ βιομηχανία θἆναι πολὺ δύσκολο ἂν μὴ ἀδύνατο νὰ ἀνθέξη τὸν συναγωνισμὸ ἀπὸ τὴν εἰσαγωγὴ βιομηχανικῶν προϊόντων ἀπὸ πὲς χῶρες τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς.

Καὶ ἂν ἀνθέξουμε κάπως τὴν πρώτη πενταετία ποὺ θὰ ὑπάρχουν κάποιοι περιορισμοί, τὶ θὰ γίνη στὴ δεύτερη πενταετία ὅταν θὰ καταργηθοῦν ἐντελῶς οἱ εἰσαγωγικοὶ δασμοί; Εἶναι δυνατὸ νὰ ἀνθέξουν οἱ δικές μας μικρὲς βιομηχανίες στὸν συναγωνισμὸ τῶν μεγάλων συγκροτημάτων καὶ ἐπιχειρήσεων τῶν χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς; Τὶ θὰ γίνη μὲ τὰ γεωργικά μας προϊόντα ὅταν θὰ εἰσάγωνται ἐλεύθερα στὴν δική μας Κυπριακὴν ἀγορὰ πατάτες, τυριά, γάλατα, ἀπὸ τὲς χῶρες τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς;

Ἀσφαλῶς οὔτε ἡ βιομηχανία μας θὰ μπορέση νὰ ἐπιβιώση, οὔτε ἡ ἀγροτικὴ μας οἰκονομία.

Ἕκτο:

Ὑποστηρίζεται ἡ ἄποψη ὅτι ἡ σύνδεσή μας μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορὰ δὲν θὰ ἐπηρεάση τὶς διμερεῖς ἐμπορικὲς συμφωνίες τῆς Κύπρου μὲ τὶς Σοσιαλιστικὲς χῶρες.

Αὐτὸ μπορεῖ νὰ συμβῆ στὴ πρώτη πνεταετία. Ὅμως στὴ δεύτερη πενταετία ὅταν θὰ καταργήση ἡ Κύπρος τοὺς εἰσαγωγικοὺς δασμοὺς γιὰ τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα τῶν χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς θὰ ἐπηρεασθῆ ὁπωσδήποτε τὸ ἐμπό-

ριό μας μὲ τὲς Σοσιαλιστικὲς χῶρες. Γιατὶ ὅταν ἡ ἀγορὰ τῆς Κύπρου κατακλυστῆ μὲ φθηνότερα δίχως δασμοὺς βιομηχανικὰ προϊόντα ἀπὸ τὴν Κοινὴν Ἀγορὰ θὰ εἶναι προβληματικὴ ἡ διάθεση βιομηχανικῶν προϊόντων ἀπὸ τὲς Σοσιαλιστικὲς χῶρες. Καὶ ὅταν περιορισθοῦν οἱ ἐξαγωγὲς τῶν Σοσιαλιστικῶν χωρῶν στὴν Κύπρο ἀσφαλῶς δὲν θὰ μποροῦν νὰ ἀγοράζουν τὶς ποσότητες ποὺ ἀγοράζουν σήμερα τῶν δικῶν μας γεωργικῶν προϊόντων (τοῦ σπίρτου, τῆς σταφίδας, τῶν καπνῶν, τῶν κρασιῶν, τῶν ἐσπεριδοειδῶν καὶ ἄλλων προϊόντων).

Ἔβδομο:

Ἔχουμε, μὲ βάση τὴν συμφωνία, ἐπιτύχει τὴν μείωση 70% τοῦ δασμοῦ γιὰ τὲς ἐξαγωγὲς βιομηχανικῶν μας προϊόντων στὲς χῶρες τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς. Δὲν ὑποτιμοῦμεν αὐτὸ τὸ γεγονός. Ὅμως, παράλληλα, δὲν πρέπει νὰ τὸ ὑπερτιμήσουμε ὡς μεγάλην ἐπιτυχία. Γιατὶ δὲν θὰ μποροῦμε νὰ ἐξάγουμε στὲς χῶρες τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς μὲ βάση τὸν ὅρο αὐτὸ τῆς συμφωνίας μεταποιημένα γεωργικὰ προϊόντα. Ἐπίσης ὑπάρχουν περιορισμοὶ ὅσον ἀφορᾶ τὴν προέλευση τῶν πρώτων ὑλῶν γιὰ βιομηχανικὰ προϊόντα ποὺ θὰ ἐξαχθοῦν στὴν Κοινὴν Ἀγορά.

Καταλήγουμε σὲ ἕνα γενικὸ συμπέρασμα: Οἱ ὅροι σύνδεσης τῆς Κύπρου μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορὰ μὲ βάση τὴν συμφωνία ποὺ ὑπέγραψεν ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνηση δὲν εἶναι συμφέροντες γιὰ τὴν Κύπρο. Εἶναι ὅροι ποὺ θὰ δημιουργήσουν σοβαρώτατα προβλήματα γιὰ τὴν Κυπριακὴ οἰκονομία, προβλήματα γιὰ τὴν διάθεση τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων καὶ γιὰ τὸ μέλλον τῆς Κυπριακῆς βιομηχανίας. Ἄλλωστε ὑπάρχει ἡ πεῖρα, ὑπάρχουν τὰ παραδείγματα τῶν ἄλλων χωρῶν ποὺ ἔχουν συνδεθῆ μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορά. Καὶ αὐτὲς οἱ χῶρες δὲν ἔχουν λύσει βασικὰ οἰκονομικὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετώπιζαν μὲ ἀποτέλεσμα ἐκτὸς τῶν ἄλλων συνεπειῶν νὰ ἐξάγουν κάθε χρόνο δεκάδες χιλιάδες ἀνθρώπους ὡς μετανάστες στὲς χῶρες τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς. Ὑπάρχει ἀκόμα τὸ παράδειγμα τῶν ἴδιων τῶν χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς. Συνενώθησαν πρὶν 16 χρόνια μὲ σκοπόν, ὅπως εἶχαν διακηρύξει τότε, τὴν εὐημερία τῶν λαῶν τους. Χθές, ὅπως μετέδωσε τὸ ρέουτερ καὶ δημοσιεύθηκε στὲς ἐφημερίδες, ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἐπίσημα πρόσωπα τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς Δρ Μασχόλντ, ἐδήλωσεν ὅτι ἡ Κοινὴ Ἀγορὰ ἀπέτυχε στὴν προσπάθειάν της νὰ βελτιώση τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τῶν λαϊκῶν μαζῶν. Οἱ διαφορές, εἶπε, ὅσον ἀφορᾶ τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο, ἔχουν γίνει σήμερα μεγαλύτερες καὶ ὑπάρχει σοβαρὴ δυσαρέσκεια.

Νομίζομεν ὅτι δὲν χρειάζεται ἄλλη ἀπόδειξη ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἐπίσημη ὁμολογία τοῦ Προέδρου τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς.

Πάντως ἐμεῖς ὅπως εἴπαμε καὶ στὴν ἀρχὴ δὲν ὑποστηρίζουμε νὰ μὴν ὑπάρξη καμμιὰ σχέση, καμμιὰ συμφωνία, μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορά.

Σχέσεις πρέπει νὰ ἔχουμε μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορά. Ἰδιαίτερα εἴμαστε ὑποχρεωμένοι μετὰ τὴν συμφωνία ἔνταξης τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου στὴν Κοινὴν Ἀγορά, λόγῳ τῶν δεσμῶν ποὺ ἔχουμε μὲ τὴν Ἀγγλία καὶ τὲς μεγάλες ἐξαγωγὲς κυπριακῶν γεωργικῶν προϊόντων, νὰ ἔλθουμε σὲ συμφωνία μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορά.

Πιστεύουμε ὅτι ὁ καλύτερος τρόπος σχέσεων τῆς Κύπρου μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορὰ θὰ ἦταν ἡ σύναψη ἐμπορικῆς συμφωνίας. Ὄχι γιατὶ ἡ ἐμπορικὴ συμφωνία δὲν θὰ μᾶς δημιουργήση προβλήματα. Προβλήματα θὰ εἴχαμε σοβαρά, καὶ δυσκολίες πολλὲς καὶ μὲ τὴν ἐμπορικὴ συμφωνία. Ὅμως μὲ τὴν ἐμπορικὴ συμφωνία οἱ ἐπιπτώσεις θὰ ἦσαν λιγώτερο ὀδυνηρὲς γιὰ τὴν οἰκονομία μας. Θὰταν τὸ κακὸ μικρότερο.

Ἐμπορικὴ συμφωνία μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορὰ ὑπέγραψαν ἀπὸ καιροῦ τὸ Ἰσραὴλ καὶ ἡ Ἱσπανία. Προχθὲς ὑπέγραψαν ἐπίσης ἡ Αἴγυπτος καὶ ὁ Λίβανος. Πολλὲς ἄλλες χῶρες ἐπίσης διαπραγματεύονται τώρα μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορὰ γιὰ ὑπογραφὴ ἐμπορικῶν συμφωνιῶν.

Δὲν ὑποτιμοῦμε τὲς δυσκολίες ποὺ θὰ εἴχαμε ἰδιαίτερα τὰ πρῶτα χρόνια γιὰ τὲς ἐξαγωγὲς τῶν προϊόντων μας στὴν Ἀγγλία. Ὅμως γενικώτερα, καὶ ὅσον ἀφορᾶ τὸ μέλλον, ἡ ἐμπορικὴ συμφωνία δὲν θὰ μᾶς ἐδέσμευεν ὅπως μᾶς δεσμεύει ἡ συμφωνία σύνδεσης ποὺ ἔχουμε ὑπογράψει.

Τώρα ἡ συμφωνία σύνδεσης εἶναι ἤδη μιὰ πραγματικότητα. Ἔχει ὑπογραφῆ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση. Τὰ προβλήματα ποὺ δημιουργοῦνται γιὰ τὴν κυπριακὴ οἰκονομία εἶναι τεράστια. Προβλήματα γιὰ τὸ ἐμπόριο, γιὰ τὲς ἐξαγωγές, γιὰ τὴν διάθεση καὶ τὲς τιμὲς τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων, γιὰ τὴν βιομηχανία μας.

Ἐμεῖς παρὰ τὴν διαφωνία μας τὴν ὁποίαν καὶ διατηροῦμε ὅσον ἀφορᾶ τὴν σύνδεση, θὰ βοηθήσουμε τὴν Κυβέρνηση καὶ θὰ συνεργαστοῦμε στὴν ἀντιμετώπιση ὅλων αὐτῶν τῶν προβλημάτων.

Καταλήγουμε μὲ τρεῖς προτάσεις :

(α) Νὰ συνεχίση τὴν λειτουργία της καὶ νὰ διευρυνθῆ ἡ Συμβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν Κοινὴν Ἀγορὰ ποὺ συστάθηκε μὲ ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ ποὺ ἀποτελεῖται σήμερα ἀπὸ ἐκπροσώπους τῶν ἀγροτικῶν Ὀργανώσεων, τοῦ Ἐπιμελητηρίου καὶ τοῦ Συνεργατισμοῦ. Νὰ διευρυνθῆ μὲ ἐκπροσώπους καὶ τῶν Συνδικαλιστικῶν Ὀργανώσεων. Ἡ Συμβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ νὰ συμβουλεύη τὴν Κυβέρνηση γιὰ τὸν χειρισμὸ τῶν προβλημάτων ποὺ θὰ δημιουργοῦνται στὴν πρώτη πενταετία σύνδεσης τῆς Κύπρου μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορά.

(β) Ἡ Κυβέρνηση νὰ κατατοπίζη τακτικὰ καὶ ἀνελλιπῶς τὴν Βουλὴ γιὰ τὴν πορεία σύνδεσης τῆς Κύπρου μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορὰ καὶ τὲς ἐπιπτώσεις ποὺ θὰ ὑπάρξουν γιὰ τὴν οἰκονομία μας.

(γ) Ὅταν στὴν διάρκεια τῆς πρώτης πενταετίας θὰ ἀποδειχθῆ ὅτι δὲν ἐξασφαλίζουμε τὴν διάθεση τῶν ἀγροτικῶν μας προϊόντων σὲ ἀμειπτικὲς τιμές, ὅταν θὰ ἀποδειχθῆ ὅτι τίθεται σὲ κίνδυνο ἡ βιομηχανία καὶ γενικώτερα ἡ οἰκονομία μας, τότε προτείνουμε ὅπως ἡ Κυβέρνηση, ἀφοῦ προειδοποιήση ὅπως ἀναφέρεται καὶ εἰς τὸ Καταστατικὸν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, πρὶν λήξη ἡ πενταετία ἀποσυνδεθῆ ἀπὸ τὴν Κοινὴν Ἀγορὰ καὶ προχωρήση στὴν σύναψη ἐμπορικῆς Συμφωνίας.

Ἀσφαλῶς ἡ ἀποσύνδεση δὲν εἶναι εὔκολη ὑπόθεση. Ὅμως θὰ εἶναι πολὺ προτιμοτέρα παρὰ οἱ μόνιμοι δεσμοὶ μιᾶς πλήρους τελωνειακῆς Ἕνωσης μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορά.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ ἀγορεύσουν σήμερον ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ἀγορηταὶ οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ ἀγορεύσουν σήμερον, ἀλλὰ μοῦ ἔχει ἤδη ἀναφερθῆ ὅτι ὑπάρχουν ἀγορηταὶ οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ ἀγορεύσουν ἐπὶ τοῦ θέματος, ἡ συζήτησις τοῦ θέματος θὰ ἀναβληθῆ διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς ὅτε καὶ θὰ συνεχισθῆ ἡ συζήτησις.

Τὸ τέταρτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ, εἶναι ἡ συζήτησις κατὰ πόσον ἐνδείκνυται ἡ διεξαγωγὴ κοινοτικῶν ἐκλογῶν.

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔχω τὴν γνώμην, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ὅτι δὲν θὰ ἐνεδείκνυτο ἡ συζήτησις τοῦ θέματος αὐτοῦ τώρα εἰδικῶς ὅτε καὶ εὑρισκόμεθα εἰς μίαν ἄλλην προεκλογικὴν ἐκστρατείαν καὶ ἴσως προεκλογικὴν διαμάχην. Ἐν τούτοις, ἐὰν τοῦτο εἶναι δύσκολον διότι ἡ Βουλὴ ἔχει πάρει μίαν σχετικὴν θέσιν καὶ ἡ Βουλὴ εἶχεν ἀποφασίσει νὰ συζητηθῆ τὸ θέμα περὶ τὰ τέλη τοῦ 1972, ἀρχὰς τοῦ 1973, θὰ παρεκάλουν τοὐλάχιστον ὅπως ἀναβληθῆ ἡ συζήτησίς του διὰ τὴν ἐρχομένην συνεδρίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Δὲν βλέπω εἰς τὶ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐμποδίση τὸ γεγονὸς ὅτι ἔχουν προκηρυχθῆ προεδρικαὶ ἐκλογαί. Ἡ Βουλὴ δὲν πρόκειται νὰ προκηρύξη.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ δὲν σᾶς ἀκούω, στὸ μικρόφωνόν σας.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν ἀντιλαμβάνομαι εἰς τί θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐμποδίσῃ τὸ γεγονὸς ὅτι προεκηρύχθησαν προεδρικαὶ ἐκλογαὶ τὴν Βουλὴν νὰ συζητήσῃ ἁπλῶς τὸν καθορισμὸν ἢ μὴ ἡμερομηνίας. Δὲν πρόκειται νὰ καθορισθῇ ἡμερομηνία ἡ ὁποία νὰ συμπίπτῃ μὲ τὰς προεδρικὰς ἐκλογὰς οὕτως ὥστε νὰ ὑπάρξῃ θέμα ἐκλογῶν πρὸς δύο κατευθύνσεις.

Αὐτὸ τὸ ὁποῖον θὰ πρέπει νὰ συζητήσῃ ἡ Βουλὴ σήμερον εἶναι κατὰ πόσον θὰ πρέπει νὰ καθορίσῃ ἡμερομηνίαν, τὴν ὁποίαν μπορεῖ νὰ καθορίσῃ, οἱανδήποτε ἡμερομηνίαν μετὰ ἀπὸ τρεῖς μῆνας, οὐχὶ ἀπαραιτήτως ἀμέσως μετὰ τὴν ἐκπνοὴν τῶν τριῶν μηνῶν, οὕτως ὥστε νὰ καθορισθῇ μία ἡμερομηνία ἡ ὁποία νὰ εἶναι ἀρκετὰ μακρὰν τῶν προεδρικῶν ἐκλογῶν.

Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους νομίζω εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθῇ τὸ θέμα καὶ εἶναι δυνατὸν νὰ καταλήξωμεν, διότι ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὑπάρχει ἐπιθυμία ἀπὸ ὅλας τὰς πλευρὰς νὰ καταλήξωμεν εἰς μίαν συγκεκριμένην ἡμερομηνίαν ὅσον ἀφορᾷ τὰς κοινοτικὰς ἐκλογάς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ εἴχαμτε ἔνστασιν ἐὰν τὸ θέμα ἀναβληθῇ διὰ τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα ;

Τότε τὸ θέμα ἀναβάλλεται διὰ τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα.

Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς, ἡ ὁποία θὰ λάβῃ χώραν τὴν προσεχῆ Πέμπτην θὰ ἔχῃ ὡς ἀκολούθως :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(2) Ὁ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1972.

(3) Ὁ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(4) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1972.

(5) Ὁ περὶ Ξενοδοχείων καὶ Τουριστικῶν Καταλυμάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(6) Ὁ περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

(1) «Αἱ ἀπολαβαὶ καὶ αἱ συνθῆκαι ἐργασίας τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως). (Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Χρ. Χριστοφίδη).

(2) «Ἡ αὔξησις τῶν τηλεφωνικῶν τελῶν ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως). (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ε. Παπαϊωάννου).

(3) «Ὁ τρόπος συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως). (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν κ.κ. Β. Λυσσαρίδη καὶ Χρ. Χριστοφίδη).

(4) «Συζήτησις κατὰ πόσον ἐνδείκνυται ἡ διεξαγωγὴ κοινοτικῶν ἐκλογῶν».

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

(Ὥρα λήξεως 6.12 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Κόσιης Νῖκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τοῦ Διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ Ἀτομικῆς Ἐνεργείας διὰ τὴν Ἐφαρμογὴν Ἐγγυήσεων ἐν σχέσει πρὸς τὴν Συνθήκην διὰ τὴν Μὴ Διασπορὰν τῶν Πυρηνικῶν Ὅπλων καὶ τὸ Πρωτόκολλον Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τοῦ Διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ Ἀτομικῆς Ἐνεργείας διὰ τὴν Ἐφαρμογὴν Ἐγγυήσεων ἐν σχέσει πρὸς τὴν Συνθήκην διὰ τὴν Μὴ Διασπορὰν τῶν Πυρηνικῶν Ὅπλων (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(2) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμφωνίας περὶ Πολιτιστικῆς καὶ Ἐπιστημονικῆς Συνεργασίας μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Βουλγαρίας (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(3) Συμπληρωματικὴ Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1973, ἡ ἐπ' αὐτοῦ ἀγόρευσις τοῦ βουλευτοῦ κ. Τ. Παπαδοπούλου καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(4) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Κανονισμῶν.

(5) Συνέχισις τῆς συζητήσεως (Ν. Κόσιης, Π. Δημητρίου, Φ. Παρασκευαΐδης, Ν. Σαμψών, Ἡρ. Χατζηηρακλέους, Β. Λυσσαρίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Πρόεδρος) ἐπὶ τοῦ θέματος «Αἱ ἀπολαβαὶ καὶ αἱ συνθῆκαι ἐργασίας τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος».

(6) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Β. Λυσσαρίδης, Χ. Μιχαηλίδης) ἐπὶ τοῦ θέματος «Ὁ τρόπος συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος» καὶ ἀναβολὴ τῆς περαιτέρω συζητήσεως τούτου διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

(7) Ἀναβολὴ συζητήσεως τοῦ θέματος «Συζήτησις κατὰ πόσον ἐνδείκνυται ἡ διεξαγωγὴ κοινοτικῶν ἐκλογῶν» διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 11ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.26 μ.μ.)

(Ἀρ. 16)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 22αν Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου, καὶ ληφθεῖσα τὴν 30ὴν Αὐγούστου 1972.

«Ὁ κύριος δρόμος ἀπὸ τὴν εἴσοδον τοῦ χωρίου Πέγειας μέχρι καὶ τὴν ἔξοδόν του πρὸς τὸν Ἅγιον Γεώργιον κατέστη λόγῳ τῆς καταστροφῆς τῶν παγκέττων καὶ μέρους τῆς ἀσφάλτου σχεδὸν ἀδιάβατος. Εἶναι προβληματικὴ ἡ συνάντησις τῶν ὀχημάτων.

Εἰς τοὺς ὑπευθύνους τῶν Δημοσίων Ἔργων πολλάκις ὑπεδείξαμε τὴν ἐπιδιόρθωσιν τοῦ τμήματος τοῦ ὡς ἄνω δρόμου.

Παραστάσεις ἔγιναν καὶ ὑπὸ τῆς Χωριτικῆς Ἀρχῆς, τοῦ Συμβουλίου Ἀναπτύξεως τῆς Κοινότητος καὶ τῆς Διοικήσεως, ἀλλὰ οὐδεμία σημασία δίδεται σὲ κανένα.

Ἡ στερεότυπη ἀπάντησις ἀπὸ τὸν Ἐπαρχιακὸν Μηχανικὸν εἶναι «δὲν ἔχομεν ἐξουσίαν διὰ νὰ ξοδεύωμεν χρήματα διὰ τέτοιου εἴδους ἔργα».

Φυσικὰ τὸ ἴδιο πρόβλημα παρατηρεῖται σὲ πολλὰς ἄλλας κοινότητας.

Δι' ὅλας αὐτὰς τὰς περιπτώσεις ἐπιβάλλεται ἡ ἄμεσος ἀσφαλτόστρωσις τῶν παγκέττων τοῖχο μὲ τοῖχο ἀπὸ τὴν εἴσοδον τῶν κοινοτήτων μέχρι καὶ τὴν ἔξοδόν των.

Μπορεῖ τὸ ἁρμόδιον Τμῆμα ἢ Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα ἐὰν ἀπὸ μέρους τῶν ὑπευθύνων ἐμελετήθη τὸ πρόβλημα τοῦτο, καὶ πῶς ἀντιμετωπίζουν τὴν ριζικὴν ἐπίλυσίν του ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 29ην Δεκεμβρίου 1972, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 30ὴν Αὐγούστου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου.

«Ἡ εἰσήγησις περὶ ἀμέσου ἀσφαλτοστρώσεως «τῶν παγκέττων τοῖχο μὲ τοῖχο» τῆς κυρίας ὁδοῦ ἐντὸς τοῦ χωρίου Πέγειας δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ κατὰ τὸ παρὸν στάδιον διὰ τεχνικοὺς λόγους.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατάστασιν τῆς ὁδοῦ τὸ Τμῆμα Δημοσίων Ἔργων ἐκτελεῖ ἐτησίως τὴν ἀναγκαιοῦσαν συντήρησιν αὐτῆς πάντοτε ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῶν κατ' ἔτος ψηφιζομένων πιστώσεων διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ ὁδικοῦ δικτύου τῆς Νήσου».

Ἡ ἀνάγνωσις τῶν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία, ὑπάρχουν ἐγγεγραμμένα ἓξ θέματα.

Τὰ θέματα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθοῦν σήμερον διότι αἱ ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει 48 ὥρας πρὸ τῆς συζητήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Δὲν ὑπάρχουν Νομοσχέδια καὶ Ἔγγραφα πρὸς κατάθεσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ.

Τὸ πρῶτον θέμα εἶναι «Αἱ ἀπολαβαὶ καὶ αἱ συνθῆκαι ἐργασίας τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος». Συνέχισις τῆς συζητήσεως.

Κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς ἐγένετο εἰσήγησις ὅπως τὸ θέμα παραπεμφθῇ εἰς Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς συνελθοῦσα σήμερον ἐπελήφθη τοῦ θέματος τοῦ διορισμοῦ Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ καθορισμοῦ τῶν ὅρων ἐντολῆς αὐτῆς πρὸς μελέτην τοῦ θέματος «Αἱ ἀπολαβαὶ καὶ αἱ συνθῆκαι ἐργασίας τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος».

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς ἀπεφάσισεν ὅπως τὸ ἔργον τοῦτο ἀναληφθῇ ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν μὲ τοὺς ἀκολούθους ὅρους ἐντολῆς:

«Νὰ διερευνηθῇ εἰς ποῖον στάδιον μελέτης εὑρίσκονται τὰ ἐκκρεμοῦντα ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας Μικτῆς Κυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς προβλήματα τῶν μελῶν τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως καὶ νὰ ἐρευνηθῶσιν οἱ λόγοι διατὶ δὲν ἐτελεσφόρησε τὸ ἔργον τῆς ἐν λόγῳ Ἐπιτροπῆς καὶ νὰ ὑποβληθῇ ἀκολούθως ἔκθεσις πρὸς τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς περιέχουσα τὰς εἰσηγήσεις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν προώθησιν τῶν αἰτημάτων τῶν μελῶν τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος».

Αὐτοὶ εἶναι οἱ ὅροι ἐντολῆς οἱ ὁποῖοι ἀπεφασίσθησαν ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐπιλογῆς καὶ οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐγκριθοῦν ὑπὸ τοῦ Σώματος.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως ἐγκριθοῦν ;

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Ἐὰν δὲν ἀπατῶμαι, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἐλέχθη εἰς τὸ Σῶμα ὅτι ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ ἐπανήρχισε τὸ ἔργον της. Εὑρίσκεται δηλαδὴ εἰς ἕνα νέον στάδιον συζητήσεως τῶν προβλημάτων.

Μήπως αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ φαίνεται κατὰ κάποιον τρόπον εἰς τοὺς ὅρους ἐντολῆς ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω φαίνεται : «Νὰ διερευνηθῇ εἰς ποῖον στάδιον μελέτης εὑρίσκονται τὰ ἐκκρεμοῦντα ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας Μικτῆς Κυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς.....»

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Ναί, ὁμιλοῦμεν ὅμως διὰ μὴ τελεσφόρησιν τοῦ ἔργου τῆς Ἐπιτροπῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μέχρις ὅτου θγάλῃ ἀπόφασιν τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ἔχει τελεσφορήσει. Ἑπομένως καὶ αὐτὸ καλύπτεται.

Οἱ ὅροι ἐντολῆς ἐγκρίνονται καὶ ἀποστέλλονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν.

Τὸ δεύτερον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ—«Ἡ αὔξησις τῶν τηλεφωνικῶν τελῶν ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου».

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι σήμερον ἔλαβε χώραν νέα συνάντησις μεταξὺ τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐκπροσώπων τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν καὶ ὅτι τὸ πόρισμα θὰ εἶναι ἕτοιμον διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Ἑπομένως ἡ συζήτησις τοῦ θέματος θὰ ἀναβληθῇ διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Τὸ τρίτον θέμα εἶναι «Ὁ τρόπος συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος». Συνέχισις τῆς συζητήσεως.

Ὑπάρχουν ὁμιληταί ;

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι συνάδελφοι. Ἔχω παρακολουθήσει μετὰ προσοχῆς τὰς ἀγορεύσεις τῶν ἐντίμων συναδέλφων, κ. Λυσσαρίδη καὶ κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη, ἀναφορικῶς μὲ τὸ ζήτημα τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς.

Παρὰ τὸ ὅτι εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι μία συζήτησις ἐν τῇ Βουλῇ ὅσον ἀφορᾷ τὴν σύνδεσιν τῆς Νήσου μας μετὰ τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς οἰκονομίας μας, αἵτινες θὰ προκύψουν ἐκ τῆς συνδέσεως ταύτης εἶναι ἐπιβεβλημένη, εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι ὡς ἤρχισεν ἡ συζήτησις, δὲν πρόκειται νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον γίνεται, καθότι αἱ ἀγορεύσεις τῶν διαφόρων Βουλευτῶν γίνονται ἐπὶ ὑποθετικῶν προνοιῶν, ἐνῶ εἰς τὴν πραγματικότητα, αἱ πρόνοιαι εἶναι τελείως διάφοροι τῶν ὅσων ἔχουν ἀναφερθῇ εἰς τὰς προηγουμένας ἀγορεύσεις.

Παρ' ὅτι προσωπικῶς, δύναμαι νὰ ἀναφέρω ὅτι γνωρίζω πολὺ πιὸ συγκεκριμένα τὰς προνοίας τῆς συμφωνίας συνδέσεως τῆς Νήσου μας μετὰ τῆς ΕΟΚ, καὶ θὰ ἠδυνάμην νὰ δώσω τὰς ἀπαραιτήτους ἀπαντήσεις καὶ νὰ ἀντικρύσω τοὺς παρουσιαζομένους φόβους διὰ τὴν καταστροφὴν καὶ ὑπονόμευσιν τῆς οἰκονομίας μας, ὡς ἔχει ἐκτεθῆ ὑπὸ τῶν προλαλησάντων, ἐν τούτοις, εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι ἡ συζήτησις θὰ ἐγίνετο ἐπὶ πλέον ἐποικοδομητικῆς βάσεως, ἐὰν ἡ Βουλὴ ἀνέβαλλε τὴν συζήτησιν ταύτην μέχρις ὅτου ἡ Κυβέρνησις ἔθετε εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Βουλευτῶν τὸ κείμενον τῆς συμφωνίας, τὸ ὁποῖον ἔχει ὑπογραφῆ καὶ τὸ ὁποῖον δίδει κάθε λεπτομέρειαν καὶ κάθε δυνατότητα χειρισμοῦ διὰ τὴν προστασίαν τόσον τῶν βιομηχανιῶν μας ὅσον καὶ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν γεωργικῶν προϊόντων καὶ τῶν βιομηχανικῶν τοιούτων καὶ ἐπίσης τῶν οἰκονομικῶν ἐπιπτώσεων ἐπὶ τῆς οἰκονομίας μας ἐν γένει. Τότε, πάντες οἱ Βουλευταί, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ πλῆρες κείμενον τῶν συμφωνιῶν, θὰ ἠδύναντο νὰ συζητήσουν ἐποικοδομητικῶς καὶ νὰ δώσουν εἰς τὸν Κυπριακὸν λαὸν τὴν εὐκαιρίαν τῆς ὀρθῆς διαφωτίσεως, ποὺ εἶμαι βέβαιος ὅτι εἶναι καὶ ὁ σκοπὸς τῆς συζητήσεως ταύτης. Διότι ἄλλως, ἐν ἢ περιπτώσει ἐξακολουθήσωμεν νὰ συζητῶμεν τὸ σοβαρώτατον τοῦτο γεγονὸς τῆς συνδέσεως τῆς νήσου μας μετὰ τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, θὰ κατελήγαμεν εἰς τὸ νὰ δώσωμεν λανθασμένας ἐντυπώσεις καί, κατὰ συνέπειαν, ἀντίθετον ἀποτέλεσμα τοῦ σκοποῦ τῆς συζητήσεως ταύτης.

Ὡς ἐκ τούτου, ὑποβάλλω ὅπως ἡ συζήτησις αὕτη τερματισθῆ ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ συνεχισθῆ ἀμέσως μετὰ τὴν ἀποστολὴν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας τοῦ πλήρους κειμένου τῆς ὑπογραφείσης συμφωνίας, ὁπότε πάντες οἱ Βουλευταὶ θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ διεξαγάγουν συζήτησιν ἐπὶ πραγματικῶν γεγονότων καὶ οὐχὶ βασιζόμενοι ἐπὶ δηλώσεων γενομένων εἰς ἐφημερίδας ἢ ἄλλως.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ἐφ' ὅσον ἤδη ἡ συζήτησις ἤρχισε χωρὶς νὰ ἔχουν κατατεθῆ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς οἱ τελικοὶ ὅροι ὡς διεμορφώθησαν, θὰ ἠδυνάμεθα νὰ συνεχίσωμεν τὴν συζήτησιν ἀλλὰ ταυτοχρόνως νὰ μὴν κλείσωμεν τὴν συζήτησιν προτοῦ κατατεθοῦν καὶ ἐπισήμως οἱ ὅροι.

Ὑπάρχουν ἄλλοι Βουλευταὶ οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ ἀγορεύσουν σήμερον ;

Ὁ κ. Λέανδρος Ζαχαριάδης.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἀσφαλῶς οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα εἶναι θέμα σοβαρὸν καὶ οὐσιώδους σημασίας διὰ τὸν τόπον μας. Ἤκουσα μετὰ προσοχῆς τοὺς προλαλήσαντας συναδέλφους κ.κ. Λυσσαρίδην καὶ Χαμπῆν Μιχαηλίδην. Καὶ οἱ δύο συμφωνοῦν ὅτι ἡ Κύπρος ἔπρεπε ὁπωσδήποτε νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν σύναψιν σχέσεων μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ. Ἡ συμφωνία των, αὐτή, μὲ ἀπαλλάττει τῆς ἀνάγκης ὅπως ἀναφερθῶ εἰς τοὺς σκοποὺς καὶ ἐπιδιώξεις τῆς Ε.Ο.Κ. καὶ εἰς τὰς εὐεργετικὰς ἐπιπτώσεις τοῦ θεσμοῦ αὐτοῦ. Διαφωνοῦν ὅμως οἱ προλαλήσαντες συνάδελφοι ὡς πρὸς τὴν καταλληλότητα τοῦ τύπου τῆς ἐπιτευχθείσης συμφωνίας—τῆς συνδέσεως δηλαδὴ τῆς Κύπρου ὡς ἑταιρικοῦ μέλους βάσει τοῦ ἄρθρου 238 τῆς Συνθήκης τῆς Ρώμης—ἰσχυριζόμενοι ὅτι ἐμπορικὴ συμφωνία μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ. θὰ ἦτο προτιμοτέρα τῆς ἐπιτευχθείσης συμφωνίας. Ἂς ἴδωμεν ὅμως καὶ τὰ ἐπιχειρήματά των.

1. Δημόσιος Χειρισμός :

Ὁ εἷς τῶν ὁμιλητῶν εἶπεν, ἐν πρώτοις, ὅτι αἱ διαπραγματεύσεις μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ. δὲν ἔτυχον δημοσίου χειρισμοῦ καὶ ὅτι ἐξ ἀρχῆς ἐπιδίωξις τῶν ἰθυνόντων ἦτο ἡ σύναψις συμφωνίας συνδέσεως, διατεινόμενος ὅτι ἡ πιθανότης συνάψεως

Ἐμπορικῆς Συμβάσεως δὲν ἐμελετήθη κἄν. Ἐὰν βεβαίως, λέγων ὅτι αἱ διαπραγματεύσεις δὲν ἔτυχον δημοσίου χειρισμοῦ ἐννοεῖ ὅτι δὲν ἔγιναν μαζικαὶ συγκεντρώσεις, συλλαλητήρια καὶ δημοψηφίσματα τότε ἔχει δίκαιον. Θὰ γνωρίζῃ ὅμως ἀσφαλῶς ὅτι τὸ σοβαρὸν τοῦτο θέμα ἀπετέλεσε θέμα πολλῶν δημοσίων συζητήσεων καὶ ἔγινε ἀφορμὴ νὰ γραφοῦν πλεῖστα ὅσα ἄρθρα καὶ σχόλια εἰς τὸν Τύπον πρὸς κινητοποίησιν τῆς κοινῆς γνώμης. Ἐπίσης γνωστὸν εἶναι ὅτι, πρὸς ἐπικοινωνίαν μετὰ τῆς κοινῆς γνώμης, συνεστήθη Συμβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ διὰ τὸ θέμα τῆς Ε.Ο.Κ. εἰς τὴν ὁποίαν ἐκπροσωποῦνται ὁ Ἐμπορομβιομηχανικὸς κόσμος, αἱ ἀγροτικαὶ ὀργανώσεις καὶ ὁ Συνεργατισμός. Γνωστὸν ἐπίσης ὅτι ἐπὶ τῆς πορείας τῶν διαπραγματεύσεων κατετοπίσθησαν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων ἐν τῇ Βουλῇ καὶ οἱ κοινοβουλευτικοὶ ἐκπρόσωποι τούτων προσφάτως δὲ καὶ πρὸ τῆς ὑπογραφῆς τῆς Συμφωνίας ἡ ὁλομέλεια τῆς Βουλῆς.

2. Ἐπιδιωχθεῖσα μορφὴ συνδέσεως :

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπιδιωχθεῖσαν μορφὴν σχέσεων μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ., εἶναι γεγονὸς ὅτι κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν συνομιλιῶν εἰς Βρυξέλλας, τὸν Μάϊον τοῦ 1971, ἡ Κυπριακὴ ἀντιπροσωπεία ἐδήλωσεν ὅτι ἀποβλέπει εἰς τὴν σύναψιν συμφωνίας Συνδέσεως. Πρὸ τῆς ἐνάρξεως ὅμως τῶν συνομιλιῶν, καὶ ἀφ' ἧς στιγμῆς ἀπεφασίσθη ἡ διερεύνησις διὰ τὴν σύναψιν συμφωνίας μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ., ἔγινε προσεκτικὴ καὶ ἐνδελεχὴς μελέτη ὅλων τῶν διαγραφομένων προοπτικῶν συμφωνίας, ἤτοι :

βάσει ἐμπορικῆς συμφωνίας
ὡς ἑταιρικοῦ μέλους
ὡς πλήρους μέλους

ἢ καὶ ἀκόμη τῆς μὴ ἐπιδιώξεως οἱασδήποτε συμφωνίας.

Ἡ ἀπόφασις νὰ ἐπιδιωχθῇ συμφωνία συνδέσεως καὶ οὐχὶ ἐμπορικὴ συμφωνία, ἔγινε κατόπιν σταθμίσεως ὅλων τῶν παραγόντων καὶ ἀφοῦ κατεδείχθη ὅτι ἡ τοιαύτη μορφὴ συνδέσεως παρεῖχε τὰς καλυτέρας προοπτικὰς διὰ τὴν Κύπρον. Ἄλλωστε ἂς μὴ λησμονῶμεν ὅτι ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνησις εἶχεν ὡς εἰδικὸν σύμβουλον ἐπὶ τῶν θεμάτων τῆς Ε.Ο.Κ. ἔγκριτον οἰκονομολόγον μὲ πολύτιμον πεῖραν—τὸν κ. Κυριαζίδην—ὅστις ἦτο μέλος τῆς Ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας ἡ ὁποία ὑπὸ τὸν διαπρεπῆ καθηγητὴν κ. Πεσμαζόγλου διεπραγματεύθη τὴν εἴσοδον τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ε.Ο.Κ. κατὰ τὸ 1961.

3. Πολιτικαὶ Ἐπιπτώσεις :

Ὁ ἔντιμος ἀγορητὴς παραπονεῖται περαιτέρω ὅτι δὲν συνεζητήθησαν ἐπαρκῶς αἱ πολιτικαὶ ἐπιπτώσεις τῆς συμφωνίας Συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ. Θὰ εἴμεθα πολὺ ἀφελεῖς νὰ πιστεύωμεν τοιοῦτον τι. Ὁπωσδήποτε ἐλαχίστη συζήτησις χωρεῖ ὅτι ἡ σύνδεσις μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ. προσφέρει εἰς τὴν Κύπρον λαμπρὰν καὶ ἱστορικῆς σημασίας εὐκαιρίαν διὰ στενωτέραν συνεργασίαν μετὰ τῆς Εὐρώπης καὶ μᾶς φέρει πλησιέστερον πρὸς τὸν ἐλεύθερον Δυτικὸν κόσμον τῆς Εὐρώπης ὅπου καὶ ἀνήκομεν. Αἱ σχέσεις μας μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ. εἶναι βασικῶς καὶ πολιτικαὶ σχέσεις καὶ ὡς ἐκ τούτου τὸ παράπονον τοῦ ἐντίμου ἀγορητοῦ δὲν φαίνεται νὰ εἶναι ἄσχετον καὶ μὲ τὴν παρατήρησίν του ὅτι ὅλαι αἱ χῶραι τῆς Ε.Ο.Κ.—πλὴν τῆς Γαλλίας—εἶναι καὶ μέλη τοῦ ΝΑΤΟ. Συμφωνῶ ἀπολύτως ὅτι συνύπαρξις μὲ χώρας τῶν ὁποίων ἡ πολιτικὴ εἶναι ἐντελῶς ἀντίθετος μὲ τὴν ἰδικήν μας θὰ εἶχε σοβαρὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς Κύπρου. Ποῖαι ὅμως εἶναι αἱ χῶραι αὐταὶ εἶναι ζήτημα προσωπικῆς ἐκτιμήσεως.

4. Ἐξασφαλισθεῖσαι παρὰ τῆς Ε.Ο.Κ. παραχωρήσεις :

Ὁ ἕτερος τῶν ἀγορητῶν ἀναφέρει ὡς ἐπιχείρημα κατὰ τῆς συμφωνίας συνδέσεως τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν ἐπετύχαμεν νὰ ἐξασφαλίσωμεν ὅλας τὰς παραχωρήσεις καὶ εὐεργετήματα τὰ ὁποῖα ἐζητήσαμεν παρὰ τῆς Ε.Ο.Κ. Βεβαίως θὰ

ἦτο εὐχῆς ἔργον ἐὰν ἐξησφαλίζαμεν ὅσα καὶ ὅ,τι ἐζητήσαμεν. Ἐὰν ὅμως ἡ ἐξασφάλισις τούτων ἦτο τόσον εὔκολος δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἀνάγκη πολυμήνων —καὶ εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἄλλων Κρατῶν—πολυετῶν καὶ σκληρῶν διαπραγματεύσεων. Εἶναι σύνηθες εἰς διαπραγματεύσεις νὰ τίθενται ὑψηλοὶ στόχοι χάριν διαπραγματευτικῶν περιθωρίων καὶ δὲν νομίζω ὅτι ἡ Κυπριακὴ πλευρά, κατὰ τὰς μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ. διαπραγματεύσεις της, ἀπετέλεσεν ἐξαίρεσιν ὡς πρὸς τὸ σημεῖον αὐτό. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ Κυπριακὴ ἀντιπροσωπεία, ὁδεύουσα πρὸς Βρυξέλλας, δὲν εἶχε ψευδαισθήσεις ὡς πρὸς τὸ σκληροτράχηλον τῶν ἰθυνόντων τῆς Ε.Ο.Κ. ἐφ' ὅσον μάλιστα εἶχεν ὑπ' ὄψιν τοὺς σκληροὺς ἀγῶνας ποὺ ἐπὶ πολλὰ ἔτη διεξήγαγεν ἡ Ἀγγλία ἐπιστρατεύσασα ἱκανωτάτους διαπραγματευτὰς μὲ συνεπίκουρον τὴν πολυμήχανον Διπλωματικήν της Ὑπηρεσίαν. Καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ Κύπρος διεξήγαγε μακρὰς καὶ ἐπιπόνους διαπραγματεύσεις καὶ ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς καὶ ἐκ τοῦ ἀφανοῦς διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τοὺς συμφωνηθέντας ὅρους. Ἐὰν συγκρίνωμεν τοὺς ὅρους αὐτοὺς πρὸς τὰς ἀρχικὰς προτάσεις τῆς Ε.Ο.Κ. κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1972 τότε θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐκτιμήσωμεν καλύτερον τὰς καταβληθείσας προσπαθείας.

5. Συνέχισις προτιμησιακοῦ καθεστῶτος δι' ἐξαγωγὰς εἰς Ἀγγλίαν :

Ὁ ἔντιμος ἀγορητὴς δὲν φαίνεται νὰ ἐκτιμᾷ ἀρκούντως τὸ γεγονὸς ὅτι ἐξησφαλίσθη ἡ συνέχισις τοῦ προτιμησιακοῦ καθεστῶτος τῶν ἐξαγωγῶν κυπριακῶν γεωργικῶν προϊόντων εἰς Ἀγγλίαν δι' ἀκόμη πέντε ἔτη, ἐν τῇ πραγματικότητι μέχρι τῆς 30ῆς Ἰουνίου 1977. Φαίνεται νὰ εἶναι τῆς γνώμης ὅτι θὰ μπορούσαμεν νὰ ζῶμεν εἰς τὸ διηνεκὲς ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ προτιμησιακοῦ καθεστῶτος καὶ παραγνωρίζει τὸ γεγονὸς ὅτι ἐὰν ἀντὶ τῆς ἐπιτευχθείσης Συμφωνίας συνδέσεως ὑπεγράφαμεν ἐμπορικὴν συμφωνίαν—ὡς ἡ ἰδική του εἰσήγησις—τότε τὸ εὐεργέτημα τοῦ προτιμησιακοῦ καθεστῶτος τῶν ἐξαγωγῶν μας εἰς Ἀγγλίαν θὰ ἐχάνετο πολὺ ἐνωρίτερον ἤτοι ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1974 ὅτε ἡ χώρα αὐτὴ εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ ἀρχίσῃ νὰ ἐφαρμόζῃ κοινὸν ἐξωτερικὸν δασμολόγιον. Διὰ τὰ κρασιά μας τὸ εὐεργέτημα θὰ ἐχάνετο ἀπὸ τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1973 ὅτε ἡ Βρεττανία ὑποχρεοῦται νὰ ἐφαρμόσῃ τιμὰς ἀναγωγῆς ἢ ἀναφορᾶς ὅπως λέγομεν. Καὶ λόγου γενομένου περὶ κρασιῶν πρέπει νὰ ἐπεξηγηθῇ ὅτι τὰ συνήθη κρασιά μας θὰ συνεχίσουν νὰ ἐξάγωνται εἰς Βρεττανίαν ἄνευ ποσοτικῶν περιορισμῶν καὶ βάσει τῶν ὑφισταμένων δασμῶν προτιμήσεως. Θὰ ὑπόκεινται μὲν εἰς τιμὰς ἀναφορᾶς ἀλλὰ αὗται, εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν συνήθων κρασιῶν, εἶναι χαμηλαὶ καὶ δὲν ἀναμένεται νὰ ἐπηρεάσουν αἰσθητῶς τὰς ἐξαγωγάς μας. Καὶ δι' αὐτὰ τὰ σιέρρυ μας ἀκόμη, προσωπικῶς πιστεύω ὅτι ἐὰν ἐσπεύδομεν νὰ καταρτίσωμεν τὴν σχετικὴν νομοθεσίαν ἐγκαίρως, δὲν θὰ ἐδυσκολευόμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν συνέχισιν τῶν ἐξαγωγῶν μας εἰς Βρεττανίαν διὰ πέντε ἔτη. Ὁπωσδήποτε καὶ τὰ δύο ἔτη ποὺ μᾶς παρεχωρήθησαν διὰ τὰ σιέρρυ σημαίνουν οὐσιαστικῶς τρεῖς ἐσοδείας, ἤτοι τρία ἔτη.

6. Μείωσις δασμῶν διὰ τὰς πρὸς τὴν Ε.Ο.Κ. ἐξαγωγὰς γεωργικῶν προϊόντων μας :

Ὑποτιμοῦν οἱ ἔντιμοι ἀγορηταὶ τὸ γεγονὸς ὅτι ἐπετύχομεν μείωσιν τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν κατὰ 40% διὰ τὰς ἐξαγωγὰς τῶν ἐσπεριδοειδῶν μας εἰς τὴν Ε.Ο.Κ. (καὶ μείωσιν 100% διὰ τὰ χαρούπια) μὲ τὴν δικαιολογίαν ὅτι ἄλλαι χῶραι (Ἀλγερία, Μαρόκκο, Τυνησία, κ.λ.π.) ὡς πρώην Γαλλικαὶ ἀποικίαι εἶχον ἐξασφαλίσει πολὺ πρὸ ἡμῶν μείωσιν τῶν δασμῶν κατὰ 80%, καὶ ὅτι αἱ παραχωρήσεις τῆς Ε.Ο.Κ. πρὸς τὴν Κύπρον, δὲν ἐπεξετάθησαν καὶ εἰς ἄλλα γεωργικὰ προϊόντα. Γνωρίζουν ὅμως οἱ ἔντιμοι ἀγορηταὶ ὅτι ὁ κύριος λόγος διὰ τὸν ὁποῖον δὲν ἔγιναν ὑπὸ τῆς Ε.Ο.Κ. παραχωρήσεις καὶ ἐπὶ ἄλλων γεωργικῶν μας προϊόντων εἶναι αἱ ἀρξάμεναι ἤδη διαπραγματεύσεις διὰ υἱοθέτησιν ὑπὸ τῆς Ε.Ο.Κ. Μεσογειακῆς πολιτικῆς. Καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι εἰς τὴν ὑπογραφεῖσαν μετὰ τῆς Κύπρου Συμφωνίαν περιελήφθη δήλωσις ὅτι ἡ Κύπρος θὰ δικαιοῦται παραχωρήσεων ἀποφασισθησομένων ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς δια-

μορφουμένης Μεσογειακῆς πολιτικῆς τῆς Ε.Ο.Κ. Ὁπωσδήποτε φαίνεται ὅτι ὑποτιμῶμεν τὰς εὐεργετικὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῶν ἐξαγωγῶν τῶν ἐσπεριδοειδῶν μας εἰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. βάσει τοῦ παραχωρηθέντος μειωμένου δασμολογίου —ἐπιπτώσεις αἱ ὁποῖαι εἶναι ἤδη ἔκδηλοι ἐπὶ τῆς ἐφετεινῆς παραγωγῆς μας κρέηπ φροὺτ καὶ πορτοκαλιῶν. Ἐπίσης οἱ ἔντιμοι ἀγορηταὶ ἀπέφυγον νὰ μᾶς εἴπουν ὅτι οὔτε τὸ Ἰσραὴλ οὔτε καὶ ἡ Ἱσπανία μὲ τὰς ἐμπορικὰς συμφωνίας των κατώρθωσαν νὰ ἐπιτύχουν διὰ τὰ ἐσπεριδοειδῆ των παραχωρήσεις πέραν τοῦ 40%, ὅπερ ἐπέτυχεν ἡ Κύπρος μὲ συμφωνίαν συνδέσεως.

7. Μείωσις δασμῶν διὰ τὰς πρὸς τὴν Ε.Ο.Κ. ἐξαγωγὰς βιομηχανικῶν προϊόντων—Ἑλλάς :

Δὲν φαίνονται νὰ ἐκτιμοῦν ἐπίσης ἀρκούντως τὰ ἔντιμα μέλη τὸ γεγονὸς ὅτι βιομηχανικὰ προϊόντα τῆς Κύπρου θὰ εἰσάγωνται εἰς τὴν Ε.Ο.Κ. μὲ μειωμένον δασμὸν κατὰ 70%. Ὅταν τὸν Μάρτιον τοῦ 1972 ἐκπρόσωποι τῆς Ὁμοσπονδίας Ἐργοδοτῶν Κύπρου ἐπεσκέφθημεν τὴν Ἑλλάδα ὡς προσκεκλημένοι τοῦ Συνδέσμου Ἑλλήλων Βιομηχάνων εἴχομεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀκούσωμεν ἐκ στόματος τῶν Ἑλλήνων ἀδελφῶν τοὺς φόβους καὶ τὰς ἐπιφυλάξεις αἱ ὁποῖαι τοὺς κατεκυρίευσαν ὅταν εἶδον ὅτι αἱ πρὸς τὴν Ἑλλάδα προτάσεις τῆς Ε.Ο.Κ. περιεῖχον σημαντικὰς μὲν παραχωρήσεις ὡς πρὸς τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα, ἐλαχίστας δὲ ὡς πρὸς τὰ γεωργικά. «Σκέψις μας»—μᾶς εἶπον—«ἦτο ἡ ἐξασφάλισις παραχωρήσεων κυρίως διὰ τὰ γεωργικά μας προϊόντα (καπνά, σταφίδα, κ.λ.π.) καὶ ἐνομίζαμεν ὅτι τοῦτο ἔπρεπε νὰ ἦτο τὸ κύριον μέλημα τῶν ἐπιδιώξεών μας. Ποῦ νὰ φαντασθῶμεν τότε ὅτι ἡ Ἑλλὰς θὰ μετετρέπετο εἰς βιομηχανικὴν χώραν καὶ μάλιστα εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὡς ἔχει σήμερον», μᾶς ἔλεγον. Κάτι παρόμοιον συμβαίνει καὶ μὲ ἡμᾶς σήμερον. Λόγῳ τοῦ ὅτι ἡ βιομηχανία μας—μὲ ὡρισμένας ἐξαιρέσεις—εὑρίσκεται ἀκόμη εἰς τὸ στάδιον ἀναπτύξεως, καὶ συνεπῶς αἱ ἐξαγωγαὶ βιομηχανικῶν προϊόντων ἐκ Κύπρου εἶναι περιωρισμέναι, νομίζομεν ὅτι αἱ παραχωρήσεις τῆς Ε.Ο.Κ. δὲν εἶναι μεγάλης σημασίας καὶ κατὰ φυσικὸν λόγον ἡ προσπάθειά μας στρέφεται περισσότερον πρὸς τὰ γεωργικὰ προϊόντα. Δὲν εἶναι ὀρθὸν ὅμως νὰ ὑποτιμῶμεν τὰς διανοιγομένας προοπτικὰς διὰ σημαντικὰς αὐξήσεις τῶν ἐξαγωγῶν Κυπριακῶν βιομηχανικῶν προϊόντων. Παράδειγμα ἂς εἶναι καὶ πάλιν ἡ Ἑλλάς. Ὡς ἀνεκοινώθη προχθὲς ἀκόμη ἐπισήμως, αἱ ἐξαγωγαὶ τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Ε.Ο.Κ. εἰς βιομηχανικὰ κυρίως προϊόντα ἐντὸς μιᾶς καὶ μόνης πενταετίας (1967—1971) ὑπερεδιπλασιάσθησαν. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς προελεύσεως τῶν πρώτων ὑλῶν τοῦτο ἐπηρεάζει μόνον τὰ εἴδη ἐνδύσεως. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ ἀγνοῶμεν ὅτι ἡ Κύπρος ἐπέτυχε νὰ γίνῃ ἀποδεκτὸν τὸ αἴτημά της δι' ἐξαίρεσιν ἐκ τῶν κανονισμῶν προελεύσεως δι' ἐξαγωγὰς 400 τόνων κατ' ἔτος ἀνδρικῶν καὶ παιδικῶν ἐνδυμάτων εἰς τὴν ἀγγλικὴν ἀγορὰν (ἀξίας πέραν τοῦ £1 ἑκατομμυρίου ἐτησίως) καὶ 100 ἄλλων τόννων εἰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. καὶ ὅτι ἡ Ε.Ο.Κ. συνεφώνησεν ὅπως τὸ θέμα τῆς ἐφαρμογῆς τῶν Κανονισμῶν Προελεύσεως ἐπανεξετασθῇ μελλοντικῶς εἰς τὸ Συμβούλιον Συνδέσεως. Θὰ ἔπρεπεν ἐπίσης νὰ γνωρίζωμεν ὅτι ἤρχισαν ἤδη νὰ καταφθάνουν Ἄγγλοι εἰσαγωγεῖς ἐνδιαφερόμενοι δι' ἀγορὰς ἐκ Κύπρου.

8. Παραχωρήσεις πρὸς Ε.Ο.Κ. Μείωσις δασμῶν, 1η φάσις. 2α φάσις, προστασία γεωργικῶν καὶ βιομηχανικῶν προϊόντων μας :

Οἱ ἔντιμοι συνάδελφοι θεωροῦν ὅτι αἱ πρὸς τὴν Ε.Ο.Κ. παραχωρήσεις (μείωσις τῶν δασμῶν κατὰ 35% κατὰ τὴν 1ην φάσιν) θὰ ἔχουν καταστρεπτικὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς ἀγροτικῆς μας οἰκονομίας. Βεβαίως αἱ παραχωρήσεις, ὑπὸ τύπον ἀντιπαροχῆς, δὲν εἶναι μικραί. Ἡ μείωσις τῶν δασμῶν κατὰ 35% δὲν εἶναι ὅμως ἀπόλυτος. Ἀκριβῶς πρὸς προστασίαν τῆς βιομηχανικῆς καὶ γεωργικῆς παραγωγῆς ἡ Κύπρος ἐζήτησε καὶ ἐπέτυχε σημαντικὰς παραχωρήσεις σχετικὰ μὲ τὴν μείωσιν τῶν δασμῶν, ἤτοι :

(α) Ὅπου οἱ γενικοὶ δασμοὶ καὶ οἱ δασμοὶ προτιμήσεως ὡς ἔχουν σήμερον εἶναι οἱ ἴδιοι, οὐδεμία μείωσις θὰ γίνῃ πρὸς ὄφελος τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ.

(β) Όπου ὁ γενικὸς δασμὸς εἶναι ὑψηλότερος τοῦ δασμοῦ προτιμήσεως, ἡ μείωσις ὑπὲρ τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ. θὰ περιορισθῇ μόνον εἰς τὴν ἐξίσωσιν τῶν δύο δασμῶν βάσει τῆς ἰσχυούσης σήμερον διαφορᾶς ἥτις κατὰ μέσον ὅρον κυμαίνεται πέριξ τῶν 10—12%.

Ἐπιπροσθέτως ἡ Κύπρος ἐζήτησε καὶ ἐπέτυχε συνέχισιν τῶν ὑφισταμένων προνοιῶν διὰ ποσοτικὸν περιορισμὸν τῶν εἰσαγωγῶν βιομηχανικῶν καὶ γεωργικῶν προϊόντων, εἰς τὴν περίπτωσιν δὲ τῶν γεωργικῶν προϊόντων ἐπέτυχε καὶ δικαίωμα ἐπιβολῆς νέων ποσοτικῶν περιορισμῶν. Πέραν τούτου ἡ Συμφωνία διαλαμβάνει διασφαλιστικὴν ρήτραν τὴν ὁποίαν ἡ Κύπρος δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ εἰς περίπτωσιν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν.

Ἐκ τῶν ἄνω ἐμφαίνεται ὅτι κατὰ τὴν πρώτην τοὐλάχιστον φάσιν δὲν πρέπει νὰ ἀναμένωνται σοβαραὶ ἐπιπτώσεις. Ὡς πρὸς τὰς ἐπιπτώσεις κατὰ τὴν δευτέραν φάσιν, ἀσφαλῶς αὗται χρήζουν προσεκτικῆς μελέτης ἀλλὰ ἡ Κύπρος ἔχει τὴν εὐχέρειαν νὰ συζητήσῃ ταύτας λεπτομερῶς προτοῦ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν δευτέραν φάσιν. Εἶναι γνωστὸν ὅτι 18 μῆνας πρὸ τῆς λήξεως τῆς πρώτης φάσεως τῆς Συνδέσεως, θὰ διεξαχθοῦν μεταξὺ Κύπρου καὶ Ε.Ο.Κ. διαπραγματεύσεις κατὰ τὰς ὁποίας ἡ Κύπρος θὰ ἔχῃ τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπιδιώξῃ βελτίωσιν τῶν ὅρων συνδέσεώς της μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ. διὰ τὴν 2αν φάσιν. Καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ διάρκεια τῆς δευτέρας φάσεως εἶναι διαπραγματεύσιμος καθ' ὅτι ἡ πενταετὴς διάρκεια δὲν ὡρίσθη παρὰ μόνον κατ' ἀρχήν. Συμφώνως πρὸς τὴν ἐπιτευχθεῖσαν συμφωνίαν ἡ δευτέρα φάσις—τὸ περιεχόμενόν της—θὰ καθορισθῇ κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις αὐτὰς λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἐξελίξεως τῆς Κυπριακῆς Οἰκονομίας καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν οἰκονομικῶν της σχέσεων μετὰ τῆς Κοινότητος. Τέλος παρασιωποῦμεν τὸ γεγονὸς ὅτι βάσει τῆς ὑπογραφείσης Συμφωνίας ἡ Κύπρος δικαιοῦται καὶ νὰ αὐξήσῃ ἀκόμη δασμοὺς χάριν προστασίας τῆς βιομηχανικῆς καὶ γεωργικῆς μας παραγωγῆς ἢ διὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν ἵδρυσιν νέων βιομηχανιῶν εἰς τὸ μέλλον.

9. Διμερεῖς ἐμπορικαὶ συμφωνίαι μετὰ Σοσιαλιστικῶν χωρῶν :

Οἱ ἔντιμοι συνάδελφοι ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ Συμφωνία συνδέσεως ἐπηρεάζει δυσμενῶς τὰς διμερεῖς ἐμπορικὰς συμφωνίας μετὰ τῶν Σοσιαλιστικῶν χωρῶν. Ὁ ἰσχυρισμὸς αὐτὸς μᾶλλον θεωρητικὸς εἶναι καὶ προέλευσιν ἔχει τοὺς φόβους των ὅτι ὅταν καὶ ἐὰν ἐπέλθῃ ἡ πλήρης τελωνειακὴ ἕνωσις ἡ Κύπρος θὰ εἰσάγῃ ἐκ τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ. βιομηχανικὰ προϊόντα τὰ ὁποῖα θὰ εἶναι φθηνότερα τῶν προερχομένων ἐκ τῶν Σοσιαλιστικῶν χωρῶν. Ὡς ἀποτέλεσμα, φοβοῦνται οἱ ἔντιμοι συνάδελφοι θὰ περιορισθοῦν αἱ πρὸς τὴν Κύπρον ἐξαγωγαὶ βιομηχανικῶν καὶ ἄλλων προϊόντων τῶν Σοσιαλιστικῶν χωρῶν καὶ συνεπῶς καὶ αἱ χῶραι αὐταὶ δὲν θὰ μποροῦν νὰ ἀγοράζουν τὰ ἰδικά μας γεωργικὰ προϊόντα εἰς ποσότητας ποὺ ἀγοράζουν σήμερον. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι οἱ φόβοι τῶν ἐντίμων συναδέλφων εἶναι μᾶλλον θεωρητικοί. Καὶ σήμερον ὑπάρχουν ὑψωμένοι δασμοὶ ἔναντι χωρῶν ἐκτὸς τῆς Κοινοπολιτείας καὶ ὅμως αἱ εἰσαγωγαὶ ἐκ τῶν χωρῶν τούτων συνεχίζονται. Ὁπωσδήποτε εἶναι ἀμφίβολον ἐὰν ποτὲ αἱ τιμαὶ τῶν ἐκ τῆς Ε.Ο.Κ. προερχομένων προϊόντων θὰ εἶναι τόσον χαμηλαὶ ὥστε νὰ ἐπηρεάσουν σοβαρῶς τὰς εἰσαγωγὰς ἐκ τῶν Σοσιαλιστικῶν χωρῶν ὅπου—τοὐλάχιστον ἐπὶ τοῦ παρόντος—αἱ τιμαὶ εἶναι πολὺ χαμηλότεραι τῶν ἐκ τῆς Ε.Ο.Κ. Ἄλλωστε ἂς μὴ λησμονοῦν οἱ ἔντιμοι συνάδελφοι ὅτι ἀρκετὰ τῶν ἐκ τῶν Ἀνατολικῶν χωρῶν εἰσαγομένων εἰδῶν εἰσάγονται εἴδη εἴτε ἀδασμολόγητα εἴτε μὲ χαμηλοὺς δασμοὺς καὶ ὅτι ἀκόμη ἀρκετὰ ἀπὸ αὐτὰ εἰσάγονται σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τὰς Ἀνατολικὰς χώρας ὡς π.χ. ἡ ξυλεία, κ.λ.π. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἀκόμη συμβῇ αἱ τιμαὶ τῶν ἐκ τῆς Ε.Ο.Κ. βιομηχανικῶν προϊόντων νὰ φθάσουν κάποτε εἰς τοιοῦτον χαμηλὸν ἐπίπεδον ὥστε νὰ ἐπηρεασθοῦν αἱ ἐκ τῶν Σοσιαλιστικῶν χωρῶν εἰσαγωγαί, τοῦτο δὲν θὰ ἔχῃ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας. Διότι μέχρι τότε τὰ γεωργικά μας προϊόντα θὰ διεισδύσουν εἰς τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ.—τὴν τεραστίαν αὐτὴν ἀγορὰν τῶν 257 ἑκατομμυρίων καταναλωτῶν—ὅπου καὶ θὰ ἀπολαμβάνουν ἀμει-

πτικῶν τιμῶν καὶ δὲν θὰ ἔχωμεν καὶ τόσην μεγάλην ἀνάγκην τῶν διμερῶν ἐμπορικῶν συμφωνιῶν διὰ τὴν διάθεσίν των. Ἀλλὰ μήπως ἐάν, ἀντὶ τῆς συμφωνίας συνδέσεως, ἡ Κύπρος ὑπέγραφε ἐμπορικὴν συμφωνίαν—τὴν ὁποίαν τόσον εὐνοοῦν οἱ ἔντιμοι συνάδελφοι—τὸ ἀποτέλεσμα θὰ ἦτο διάφορον ; Ἂν λάβουν τὸν κόπον οἱ ἔντιμοι συνάδελφοι νὰ ἀναγνώσουν τὴν ὑπὸ τοῦ Ἰσραὴλ, ἐπὶ παραδείγματι ὑπογραφεῖσαν μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ. ἐμπορικὴν συμφωνίαν θὰ ἴδουν πρὸς μεγάλην των ἔκπληξιν ὅτι καὶ αὐτὴ διαλαμβάνει πρόνοιαν ἥτις ὁδηγεῖ τελικῶς εἰς κατάργησιν τῶν τελωνειακῶν δασμῶν.

10. Ἐξαγωγὴ ἐργατικῶν χειρῶν—Ἑλλάς—Κύπρος :

Καταφερόμενοι καὶ οἱ δύο ἀγορηταὶ ἐναντίον τῆς συνδέσεως μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ. ἀνέφερον ὅτι αἱ χῶραι ποὺ συνεδέθησαν μετ' αὐτῆς δὲν ἔχουν λύσει βασικὰ οἰκονομικὰ προβλήματα μὲ ἀποτέλεσμα ἐκτὸς τῶν ἄλλων συνεπειῶν νὰ ἐξάγουν κάθε χρόνον δεκάδας χιλιάδων ἀνθρώπους ὡς μετανάστας εἰς τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. Ἐὰν μὲ αὐτὰ ὑπονοῶμεν τὴν Ἑλλάδα, πλανώμεθα οἰκτρῶς. Ἡ Ἑλλὰς δὲν ἐξάγει κάθε χρόνον δεκάδας χιλιάδων ἀνθρώπους εἰς τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. Ἡ Ἑλλὰς ἀξιοποιεῖ ἐπαξίως καὶ κατὰ ὀρθολογιστικὸν τρόπον τὸ ἐργατικόν της δυναμικὸν τὸ δὲ ὕψος ἀνεργίας σύμφωνα μὲ στοιχεῖα τοῦ 1971 ἀνήρχετο εἰς τὸ ἀμελητέον ποσοστὸν τῶν 0.56% τοῦ οἰκονομικῶς ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ πρὸ πολλοῦ μεταναστεύσαντες εἰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. ἐπιστρέφουν ἤδη μεταφέροντες μετ' αὐτῶν πολύτιμον ἐπαγγελματικὴν κατάρτισιν τὴν ὁποίαν ἀπέκτησαν κατὰ τὴν παραμονήν των εἰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. Εἰς πρόσφατον πληροφοριακὸν Δελτίον τῆς Ε.Ο.Κ. ἀναφέρεται ὅτι ἡ τάσις ἐπιστροφῆς ἐργατῶν εἰς τὴν ἰδιαιτέραν πατρίδα των εἶναι πολὺ ἔντονος φθάνουσα, εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις, τὸ ποσοστὸν τῶν 50% ἐτησίως. Ὡς πρὸς τὴν Κύπρον ὁ ἕτερος τῶν ἐντίμων ἀγορητῶν βασιζόμενος προφανῶς ἐπὶ ἐσφαλμένων προϋποθέσεων προβλέπει ὅτι «ἡ Κύπρος θὰ ἀποστέλλῃ ἑκατοντάδας χιλιάδων ἀνέργους εἰς τὰς ἀγορὰς εὐθυνοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ τῆς Εὐρώπης καὶ ὅτι εἰς Κύπρον θὰ γίνωμεν παραγωγοὶ εὐθηνῶν παιδιῶν τοῦ λαοῦ μας τὰ ὁποῖα θὰ ἀποστέλλωνται εἰς τὰς βιομηχανικὰς περιοχὰς τῆς Εὐρώπης». Ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ περιορίζομαι ἁπλῶς νὰ ὑπομνήσω εἰς τὸν ἔντιμον συνάδελφον ὅτι ἡ ἐλευθέρα διακίνησις ἐργατῶν κατοχυροῦται ὑπὸ τῆς Συνθήκης τῆς Ρώμης μόνον διὰ τὰς χώρας αἱ ὁποῖαι εἶναι πλήρη μέλη. Ἡ Κύπρος ὑπέγραψε συμφωνίαν συνδέσεως ὡς ἑταιρικὸν μέλος καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ὑπόκειται εἰς τὰς προνοίας τῆς ἐλευθέρας διακινήσεως ἐργατῶν. Ἀσφαλῶς ἡ λεπτομέρεια αὐτὴ θὰ διέλαθε τῆς προσοχῆς τοῦ ἐντίμου συναδέλφου, ἡ ὁποία ὅμως καταρρίπτει τὰ ἄνω ἐπιχειρήματά του. Προσωπική μου ἄποψις εἶναι ὅτι ἡ Κύπρος ὄχι μόνον δὲν θὰ ὑποχρεωθῇ νὰ ἐξαγάγῃ ἐργατικὸν δυναμικὸν ἀλλὰ μὲ τὰς διευρυνομένας ὡς ἐκ τῆς συνδέσεώς της μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ. προοπτικάς, συντόμως θὰ ἔχῃ ἀνάγκην εἰσαγωγῆς ἐργατικῶν χειρῶν.

11. Σύνδεσις βάσει τοῦ ἄρθρου 238 καὶ οὐχὶ βάσει τοῦ ἄρθρου 237 τῆς Συνθήκης τῆς Ρώμης :

Ἀλλὰ καὶ ἄλλα συμπεράσματα ἐπὶ τῶν ὁποίων βασίζεται ὁ ἔντιμος ἀγορητὴς διὰ νὰ καταδικάσῃ τὴν ἐπιτευχθεῖσαν συμφωνίαν καὶ νὰ ζητῇ ἀπὸ τώρα προγραμματισμὸν δι' ἀποχώρησιν ἐκ τῆς Ε.Ο.Κ. ξεκινοῦν ἀπὸ τὴν ἐσφαλμένην θέσιν ὅτι ἡ Κύπρος ἐζήτησε νὰ γίνῃ πλήρες μέλος τῆς Ε.Ο.Κ. Ἀσφαλῶς ὁ ἔντιμος συνάδελφος συγχέει τὴν τελωνειακὴν ἕνωσιν μὲ τὸν θεσμὸν τοῦ πλήρους μέλους. Ἡ συναφθεῖσα συμφωνία βάσει τοῦ ἄρθρου 238 τῆς Συνθήκης τῆς Ρώμης δὲν ἀποβλέπει παρὰ εἰς τὴν τελωνειακὴν ἕνωσιν. Ὁ θεσμὸς τοῦ πλήρους μέλους προνοεῖται ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 237 τῆς ἐν λόγῳ Συνθήκης καὶ ἡ αἴτησις τῆς Κύπρου, ἐπαναλαμβάνω, δὲν ἔγινε βάσει τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ἀλλὰ βάσει τοῦ ἄρθρου 238.

12. Ἐμπορικαὶ Συμφωνίαι :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἐπειδὴ οἱ προλαλήσαντες ἔντιμοι συνάδελφοι «περὶ πολλοῦ ποιοῦνται» τὸν θεσμὸν τῆς Ἐμπορικῆς Συμφωνίας θὰ ἤθελα νὰ τοὺς παρακαλέσω νὰ προσέξουν τὴν περίπτωσιν τῶν Ἐμπορικῶν Συμφωνιῶν τὰς ὁποίας ὑπέγραψε μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ. ἡ Ἱσπανία καὶ τὸ Ἰσραήλ. Ἐὰν τὸ πράξουν τοῦτο θὰ σημειώσουν τὰ ἑξῆς :

(α) Ἐν πρώτοις, ἡ Ἱσπανία καὶ τὸ Ἰσραὴλ ὑπέγραψαν Ἐμπορικὰς Συμφωνίας ἐξ ἀνάγκης καὶ ἀφοῦ τὸ αἴτημά των διὰ σύνδεσιν ὡς ἑταιρικὰ μέλη δὲν ἐγένετο ἀποδεκτὸν ὑπὸ τῆς Ε.Ο.Κ.

(β) Αἱ ὑπὸ τῶν ἐν λόγῳ χωρῶν γενόμεναι παραχωρήσεις πρὸς τὴν Ε.Ο.Κ. δὲν εἶναι μικροτέρας σημασίας τῶν γενομένων ὑπὸ τῆς Κύπρου βάσει τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως.

(γ) Ἂν κρίνωμεν ἀπὸ τὴν περίπτωσιν Ἱσπανίας καὶ Ἰσραὴλ εἶναι ἀμφίβολον ἐὰν ἡ Κύπρος ὑπογράφουσα ἐμπορικὴν συμφωνίαν θὰ ἐπετύγχανε μεγαλυτέρας παραχωρήσεις ἐκ μέρους τῆς Ε.Ο.Κ. Πολὺ ἀμφίβολον ἐπίσης ἐὰν θὰ ἐπετυγχάνομεν διατήρησιν τοῦ προτιμησιακοῦ καθεστῶτος τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων εἰς Ἀγγλίαν.

(δ) Καὶ τὸ κυριώτερον, ἀμφότεραι αἱ ἐμπορικαὶ συμφωνίαι Ἱσπανίας καὶ Ἰσραὴλ προνοοῦν ὅπως 18 μῆνας πρὸ τῆς λήξεως τῆς πρώτης φάσεως ἀρχίσουν διαπραγματεύσεις μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ. μὲ σκοπὸν τὴν σταδιακῶς τελείαν κατάργησιν τῶν δασμῶν μεταξύ των.

Ποῦ εἶναι ἄρα τὰ πλεονεκτήματα τῆς Ἐμπορικῆς συμφωνίας ἔναντι τῆς ὑπογραφείσης συμφωνίας Συνδέσεως ; Ἐκτὸς βέβαια ἐὰν θεωρεῖται ὑπὸ μερικῶν πλεονέκτημα τὸ ὅτι ἐμπορικὴ συμφωνία θὰ ἐπετύγχανεν ἀσφαλῶς νὰ μᾶς κρατήσῃ εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τὴν Ε.Ο.Κ.

13. Συνεργασία πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς συναφθείσης συμφωνίας :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Θέλω νὰ ἐλπίζω ὅτι ὅταν οἱ προλαλήσαντες ἔντιμοι συνάδελφοι προσέξουν τὰ ὅσα ἀνέφερα διὰ τὰς ἐμπορικὰς συμφωνίας καθὼς καὶ τὰ θετικὰ στοιχεῖα τῆς ἐπιτευχθείσης συμφωνίας συνδέσεως τὰ ὁποῖα ἀνέφερα καὶ τὰ ὁποῖα προφανῶς δὲν εἶχαν ὑπ' ὄψιν των ἐνωρίτερον θὰ θελήσουν νὰ ἀναθεωρήσουν τὴν στάσιν των ἐπὶ τῆς συναφθείσης Συμφωνίας—τοὐλάχιστον ἐπὶ τῶν καθαρῶς οἰκονομικῶν ἐπιπτώσεων αὐτῆς. Θέλω νὰ ἐλπίζω ὅτι θὰ ἀναθεωρήσουν τὴν στάσιν των καὶ ὅτι θὰ θελήσουν νὰ συνεργασθοῦν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς συναφθείσης Συμφωνίας διὰ τὸ καλὸν τοῦ τόπου. Δὲν διατείνομαι ὅτι ἡ Συμφωνία εἶναι τελεία, καὶ ὅτι μόνον ὀφέλη θὰ προκύψουν ἐξ αὐτῆς καὶ ὅτι ὅλα θὰ πᾶν μέλι-γάλα. Θὰ ὑπάρξουν ὀφέλη ἀσφαλῶς εἰς πολλοὺς τομεῖς, ἀλλὰ θὰ ὑπάρξουν βραχυπροθέσμως καὶ ζημίαι εἰς ἄλλους. Ἡ οὐσία ὅμως εἶναι ὅτι τὰ ὀφέλη μακροπροθέσμως ὑπερκαλύπτουν τὰς τυχὸν ζημίας. Ἡ Ἀγγλία προχθὲς ἀκόμη ἐξώδευσε κάπου £300.000 διὰ νὰ ἑορτάσῃ τὴν εἴσοδόν της εἰς τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ τοῦτο καθ' ἣν στιγμὴν ἕνα μεγάλον ποσοστὸν τῶν Ἄγγλων ἐτάχθη ἐναντίον τῆς εἰσόδου τῆς Ἀγγλίας. Αἱ Ἀγγλίδες οἰκοκυραὶ φοβοῦνται ὅτι ἡ τιμὴ τῶν τροφίμων ἐν Ἀγγλίᾳ θὰ ἀνέλθῃ εἰς τὰ ὕψη τῶν τροφίμων τῆς Ε.Ο.Κ. καθ' ἣν στιγμὴν ἀκόμη οἱ καταστηματάρχαι εἶναι θορυβημένοι ἀπὸ τὰς ἐπιπτώσεις τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ VALUE ADDED TAX ὁ ὁποῖος ἀφεύκτως θὰ ὑψώσῃ κατὰ 10% τὰς τιμὰς σχεδὸν ὅλων τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων. Μακροπροθέσμως ὅμως τὰ ὀφέλη θὰ ὑπερκαλύψουν τὰς ζημίας καὶ αὐτὸ ἔχει σημασίαν διὰ τὸ σύνολον τῆς οἰκονομίας μιᾶς χώρας.

Δὲν εἰσηγοῦμαι βέβαια νὰ ἐξοδεύσωμεν καὶ ἡμεῖς χιλιάδας λιρῶν διὰ νὰ ἑορτάσωμεν τὸ γεγονὸς τῆς συνδέσεώς μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Εἰσηγοῦμαι ὅμως ὅτι ἀντὶ νὰ ζητῶμεν τὴν ἀποχώρησίν μας ἐκ τῆς Ε.Ο.Κ. πρέπει ὅλοι νὰ συνεργασθῶμεν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν καὶ ἐπιτυχίαν τῆς ὑπογραφείσης συμφωνίας. Καὶ δὲν πρέπει νὰ αὐταπατώμεθα νομίζοντες ὅτι τοῦτο εἶναι ἔργον εὔκολον. Ἀπε-

ναντίας εἶναι ἔργον καὶ δύσκολον καὶ ἐπίπονον, καὶ ἡ συνεργασία ὅλων εἶναι ἀπαραίτητος. Ἐν πρώτοις πρέπει νὰ ἐνστερνισθῶμεν ὅλοι ἀπόλυτα τὴν ἰδέαν τῆς συνδέσεως μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ., καὶ νὰ μποῦμεν χωρὶς καθυστέρησιν στὸ νόημά της. Νὰ διεισδύσωμεν γρήγορα στὴν Πανευρωπαϊκὴν νοοτροπίαν. Νὰ ἴδωμεν καθαρὰ τὰς μεγάλας εὐκαιρίας ποὺ διαγράφονται ἐνώπιόν μας καὶ νὰ κάμωμεν τὰς ἀναλόγους προσαρμογὰς διὰ νὰ τὰς ἐκμεταλλευθῶμεν καὶ νὰ τὰς ἀξιοποιήσωμεν. Νὰ ἐπισημάνωμεν τὰς δυσκολίας αἱ ὁποῖαι θὰ παρουσιασθοῦν κατὰ τὸ μεταβατικὸν στάδιον εἰς τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τομέα καὶ νὰ προγραμματίσωμεν τὸν κατάλληλον χειρισμὸν πρὸς ἀντιμετώπισίν των. Νὰ κάμωμεν τὸν κατάλληλον προγραμματισμὸν καὶ νὰ εἴμεθα ἕτοιμοι διὰ τὰς διαπραγματεύσεις διὰ τὴν δευτέραν φάσιν τῆς συνδέσεως αἱ ὁποῖαι, ὡς ἀνέφερα, θὰ ἀρχίσουν 18 μῆνας πρὸ τῆς λήξεως τῆς πρώτης φάσεως, καὶ διὰ τῶν ὁποίων ἡ Κύπρος θὰ ἔχῃ τὴν εὐχέρειαν νὰ ἐπιδιώξῃ βελτιώσεις ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἔως τότε κτηθησομένης πείρας. Νὰ δώσωμεν τοὺς ἀναγκαίους νέους προσανατολισμοὺς πρὸς τὴν βιομηχανίαν μας καὶ νὰ προβῶμεν εἰς τὰς ἀναγκαίας ἀναδιαρθρώσεις τῶν καλλιεργειῶν μας ἐπὶ μακροπροθέσμου βάσεως χάριν αὐξήσεως τῆς τόσον ἀναγκαίας ἀνταγωνιστικότητος τῶν προϊόντων μας καὶ χάριν ἀναπροσαρμογῆς πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς νέας ἀγορᾶς τῶν 257 ἑκατομμυρίων καταναλωτῶν. Ἤδη ἐγνώσθη ὅτι μεγάλη οἰνοβιομηχανία ἐν Κύπρῳ προβαίνει εἰς τὰς ἀναγκαίας βελτιώσεις τοῦ ὅλου συστήματος παραγωγῆς τῶν κρασιῶν της. Χαιρετίζω τὴν προσπάθειαν αὐτὴν ὡς ἀπαρχὴν προσανατολισμοῦ ὅλων τῶν ἐμποροβιομηχανιῶν μας πρὸς τὴν ὀρθὴν κατεύθυνσιν τῆς προσαρμογῆς πρὸς τὰ Εὐρωπαϊκὰ δεδομένα.

Ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἐνώπιον τῆς πρὸ ἡμῶν συντελουμένης νέας κοσμογονίας ἐν Εὐρώπῃ ἡμεῖς δὲν πρέπει νὰ ὀλιγωρήσωμεν. Διότι ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς ἰδίους θὰ ἐξαρτηθῇ ἡ ἐπιτυχία ἢ ἀποτυχία τῆς συναφθείσης Συμφωνίας πρὸς σύνδεσίν μας μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ. Καὶ παράδειγμα φωτεινὸν ἐν προκειμένῳ ἂς εἶναι καὶ πάλιν ἡ Ἑλλάς. Καὶ ἡ Ἑλλὰς εἶχε τὰς δυσκολίας της κάτω ἀπὸ τὴν συναφθεῖσαν συμφωνίαν. Καὶ ἡ Ἑλλὰς εἶχε δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ διαφόρων προϊόντων της ὡς ὁ τοματοπολτός, τὸ ἄλευρον, κ.λ.π. Καὶ ὅμως τὰ ἐμπόδια ὑπερεπηδήθησαν καὶ ὑπερπηδῶνται τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο καὶ ἀναδιάρθρωσις τῆς οἰκονομίας της συντελεῖται μὲ ταχὺ ρυθμόν, διερχομένη σήμερον φάσιν ταχείας ἀναπτύξεως κυρίως εἰς τὸν βιομηχανικὸν τομέα. Τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα αὐξάνεται μὲ μέσον ρυθμὸν 8½% ἐτησίως, ὡς δὲ ἀνέφερα προηγουμένως, αἱ πρὸς τὴν Ε.Ο.Κ. ἐξαγωγαὶ βιομηχανικῶν κυρίως προϊόντων της, ὑπερεδιπλασιάσθησαν ἐντὸς τῆς τελευταίας πενταετίας χάρις εἰς τὴν ταχύρρυθμον βιομηχανικὴν ἀνάπτυξίν της. Ἂς μὴ λησμονῶμεν δὲ ὅτι αἱ προβλέψεις διακεκριμένων οἰκονομολόγων εἶναι ὅτι ἡ Ἑλλὰς μέχρι τοῦ 1985 θὰ συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν ὀκτὼ πλουσιωτέρων χωρῶν τῆς Εὐρώπης. Ἂς κινητοποιηθῶμεν λοιπὸν ὅλοι δραστηρίως ψυχῇ τε καὶ σώματι διὰ νὰ ἀξιοποιήσωμεν τὰ πολλὰ θετικὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα περιέχει ἡ ὑπογραφεῖσα συμφωνία συνδέσεως καὶ ἂς μὴ σπεύδωμεν νὰ τὴν καταδικάσωμεν προτοῦ κἂν ἀντιληφθῶμεν καλὰ - καλὰ τὰς προνοίας της. Καταδικάζοντές την ἐκ τῶν προτέρων καὶ προτοῦ κἂν θέσωμεν τὴν συμφωνίαν αὐτὴν ἐν λειτουργίᾳ διὰ νὰ φανοῦν αἱ ἐπιπτώσεις της ἐν τῇ ἐφαρμογῇ της, προσφέρομεν, κατὰ τὴν γνώμην μου, χειρίστην ὑπηρεσίαν εἰς τὸν τόπον μας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φειδίας Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Δὲν θὰ ἤθελα νὰ ἀνέλθω εἰς τὸ βῆμα διὰ νὰ εἰσέλθω εἰς λεπτομερείας συνδέσεως τῆς Κύπρου μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγοράν. Ἀλλὰ ἀκριβῶς μὲ ἀναγκάζει ἡ πολὺ ἀπαισιόδοξος προοπτικὴ καὶ πολὺ καταστρο-

φικὴ εἰκὼν τὴν ὁποίαν οἱ προλαλήσαντες κατὰ τὴν προηγηθεῖσαν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς συνάδελφοι, κ.κ. Βάσος Λυσσαρίδης καὶ Χαμπῆς Μιχαηλίδης, ἔδωσαν εἰς τὴν Βουλὴν αὐτὴν περὶ τῶν προοπτικῶν αὐτῶν τῶν καταστροφικῶν ὅσον ἀφορᾷ τὴν σύνδεσιν τῆς Κύπρου μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγοράν.

Οἱ ἀξιότιμοι συνάδελφοι ἐτοποθέτησαν κυρίως τὰς καταστροφικὰς ἐπιπτώσεις αὐτὰς εἰς ἓν ἀπώτερον μέλλον καὶ ἀκριβῶς ἐπεσήμαναν τὸ ὅτι θὰ εἶναι ἀποπληκτικὸν περίπου διὰ τὸν Κυπριακὸν λαὸν τὸ νὰ ἀποδεχθῇ τὴν σύνδεσιν αὐτήν. Βεβαίως προσωπικῶς διαφωνῶ ριζικώτατα πρὸς τὴν θέσιν τῶν ἀξιοτίμων συναδέλφων ἀλλά, κύριε Πρόεδρε, ἤθελα νὰ τονίσω μίαν ἄλλην πτυχὴν τοῦ προβλήματος, οὐχὶ ἐπουσιώδη, καὶ ἀσφαλῶς μὲ ἀνακουφίζει τὰ μέγιστα ἡ καθ' ὅλα ἐμπεριστατωμένη καὶ καλομελετημένη ὡς πρέπει ἀνάλυσις ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου κ. Ζαχαριάδη. Ἡ πτυχή, κύριε Πρόεδρε, τὴν ὁποίαν ἤθελα ἐγὼ νὰ φωτίσω κάπως καὶ νὰ ἐπικαλεσθῶ κάπως, εἶναι ἡ ἑξῆς: Καὶ ἐὰν ἀκόμη, παρ' ὅλα αὐτά, πρὸς στιγμὴν συμφωνήσω μὲ τοὺς κατὰ τὴν προηγηθεῖσαν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς ὁμιλήσαντας συναδέλφους, καὶ ἐὰν ἀκόμη ἀποδεχθῶ τὴν ὀλίγον πολιτικὴν αἰχμὴν ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς συνδέσεώς μας μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν διὰ τὴν ὁποίαν, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, φρονῶ ὅτι λίαν ἐπωφελῶς ἔχει ὑπογραφῇ ἡ σύνδεσίς μας αὐτὴ διὰ τὸν Κυπριακὸν λαόν, καὶ ἐὰν ἀκόμη, λέγω, ἀποδεχθῶ καὶ τὴν πρόκλησιν αὐτὴν τῆς πολιτικῆς αἰχμῆς, ἔχω νὰ τονίσω τὰ ἑξῆς: Καὶ ἐὰν ἐντὸς μιᾶς δεκαετίας, ὅπως περίπου εἰς τὸ διάστημα αὐτὸ τοποθετοῦν οἱ δύο συνάδελφοι τὰς καταστροφικὰς συνεπείας τῆς συνδέσεώς μας, ἐπέλθῃ, ἴσως, μία ζημία εἰς τὸν Κυπριακὸν λαόν, πρέπει νὰ πῶ τὰ ἑξῆς: Ἡ Ἑλλὰς εὑρίσκεται συνδεδεμένη μετὰ τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς. Ἡ Ἑλλάς, ὡς γνωστόν, καὶ ὅπως ἔγινε καλῶς ἀντιληπτὸν καὶ ἀπὸ τὴν προηγηθεῖσαν ἀγόρευσιν τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου κ. Ζαχαριάδη, εὑρίσκεται εἰς τὴν πρωτοπορείαν τῶν οἰκονομικῶς ἀναπτυσσομένων χωρῶν καὶ βαδίζει πρὸς οἰκονομικὰς κατακτήσεις εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν χῶρον ἀκριβῶς πολὺ μεγάλας καὶ πρέπει νὰ ἐπισύρω τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς εἰς τὸ ἑξῆς σημεῖον:

Ἡ Κύπρος, δι' ἕνα ἐπιπρόσθετον λόγον ὀφείλει νὰ ἀκολουθήσῃ ἀκριβῶς καὶ τὸ παράδειγμα τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Κύπρος, ὅσον καὶ ἐὰν εὑρίσκεται σήμερον εἰς τὴν δύσκολον αὐτὴν θέσιν τῆς ἀντιμετωπίσεως τοῦ ἐθνικοῦ της προβλήματος, πάντοτε ἀποβλέπει φυσικὰ καὶ ἡμεῖς οἱ πάντες, Βουλευταὶ καὶ ὅλος ὁ λαός, πρὸς μίαν ἕνωσιν μὲ τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸ μέλλον. Εἶναι μία πτυχὴ τὴν ὁποίαν ὑπετίμησαν οἱ προλαλήσαντες Βουλευταὶ καὶ εἶναι μία πτυχὴ τὴν ὁποίαν θέλω ἐγὼ νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τῶν μελλοντικῶν προοπτικῶν τῆς οἰκονομικῆς ἀνελίξεως τοῦ τόπου αὐτοῦ.

Εἶμαι πεπεισμένος, κύριε Πρόεδρε, ὅτι οὐδεὶς θὰ δυνηθῇ νὰ ἀποτρέψῃ τὸν λαὸν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν μοῖραν του καὶ τὴν πορείαν του πρὸς τὴν ἐθνικήν του ἀποκατάστασιν καὶ τὴν αὐτοδιάθεσίν του καὶ τὴν ἕνωσίν του μὲ τὴν Ἑλλάδα.

Ἑπομένως ὑποχρέωσις τῶν πάντων εἶναι ἀκριβῶς κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς αὐτούς, τοὺς προσκαίρους ὑπολογισμοὺς τοὺς ὁποίους κάμνουν ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐπιπτώσεις τὰς οἰκονομικὰς καὶ ἄλλας διὰ τὸ μέλλον τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, εἶναι ἀκριβῶς, λέγω, νὰ λάβουν ὑπ' ὄψιν των καὶ τὸ αἴσθημα, τὸν πόθον, τὴν βούλησιν καὶ τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ἡ ὁποία κάποτε θὰ ἐπιτύχῃ—προσωπικῶς ἐλπίζω οὐχὶ εἰς ἀπομεμακρυσμένον—μέλλον καὶ ἑπομένως φρονῶ, κύριε Πρόεδρε, ὅτι πολὺ εὐλόγως, πολὺ δικαίως, πολὺ ὀρθῶς, ἡ Κύπρος συνεδέθη μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα, ἀνεξαρτήτως τῶν ἰδεολογικῶν ἐπιφυλάξεων τῶν δύο προλαλησάντων Βουλευτῶν, καὶ φρονῶ ἀκριβῶς ὅτι εἷς ἐπιπρόσθετος λόγος εἶναι καὶ τοῦτο, ὅτι ἡ Κύπρος πρέπει νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν μοῖραν τῆς Ἑλλάδος, παραδειγματισθῇ ἀπὸ τὴν πορείαν τῆς Ἑλλάδος καὶ συνδεθῇ ἔστω καὶ μὲ μελλοντικὴν προοπτικὴν μὲ τὴν πορείαν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀναμένουσα καὶ ἡ Κύπρος τὴν ἐθνικήν της ἀποκατάστασιν φροντίσῃ νὰ συντονίσῃ καὶ τὰ οἰκονομικά της βήματα πρὸς τὴν οἰκονομικὴν ἀνέλιξιν ὁλοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ χώρου.

Τελειώνων, κύριε Πρόεδρε, ἐπαναλαμβάνω καὶ πάλιν ὅτι εἶμαι πεπεισμένος, καὶ ἡ πλειονότης τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ εἶναι πεπεισμένη, ὅτι ὀρθῶς καὶ δικαίως καὶ ἐπωφελῶς ἡ Κύπρος συνδέεται μὲ τὸν χῶρον τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος, καὶ ὅτι οἱ φόβοι τῶν προμνησθέντων δύο Βουλευτῶν μᾶλλον πρέπει νὰ ἀναχθοῦν καὶ ὀλίγον τι εἰς τὴν πολιτικὴν ἢ ἰδεολογικὴν τοποθέτησίν των.

Ὅσον ἀφορᾷ ἡμᾶς τοὺς ὑπολοίπους νομίζομεν ὅτι πολὺ ὀρθῶς καὶ δικαίως ἐγκρίνομεν αὐτὴν τὴν στάσιν καὶ πολὺ ὀρθῶς καὶ δικαίως ἀποβλέπομεν εἰς τὸ νὰ συμβαδίσωμεν μὲ τὰς οἰκονομικὰς τοποθετήσεις τῆς Ἑλλάδος ἐλπίζοντες ὅτι πολὺ συντόμως θὰ ἔλθῃ καὶ ἡμᾶς ἡ δική μας ἡ στιγμὴ ἀκριβῶς νὰ ἀκολουθήσωμεν πλήρως τὰ βήματα τὰ οἰκονομικὰ τῆς Μητρὸς Πατρίδος.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ντῖνος Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἡ Κυβέρνηση τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ὑπόγραψε στὶς 19 Δεκεμβρίου 1972 συμφωνία γιὰ σύνδεση τῆς Κύπρου μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότητα.

Σκοπὸς τῆς ἐγγραφῆς καὶ τῆς συζήτησης τοῦ θέματος αὐτοῦ στὴ Βουλὴ εἶναι ἡ ἐξέταση κατὰ πόσον ἡ μορφὴ σχέσης μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. ποὺ ἐπέλεξε ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνηση εἶναι ἡ πλέον συμφέρουσα ἢ καλύτερα εἶναι ἡ λύση ποὺ θὰ ἔχῃ τὶς λιγώτερες δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας.

Δὲν ὑπάρχει κανεὶς ποὺ νὰ ἰσχυρίζεται ὅτι μετὰ τὴν ἔνταξη τῆς Βρεττανίας στὴν Ε.Ο.Κ. καὶ τὴν σύνδεση μ' αὐτὴν μιᾶς σειρᾶς ἄλλων Μεσογειακῶν χωρῶν ἡ Κύπρος ἔπρεπε νὰ ἀγνοήσῃ αὐτὴν τὴν πραγματικότητα καὶ νὰ μὴν συνάψῃ καμιὰ σχέση μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Δὲν εἶναι αὐτὸ ποὺ συζητεῖται. Ἐκεῖνο ποὺ συζητεῖται εἶναι κατὰ πόσον ἡ σύνδεση εἶναι ἡ καλύτερη μορφὴ σχέσεων τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ.

Οἱ δυὸ δυνατὲς μορφὲς σχέσεων μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. εἶναι ἡ σύνδεση καὶ ἡ ἐμπορικὴ συμφωνία. Ποιὰ ἀπὸ τὶς δυὸ δυνατὲς λύσεις εἶναι ἡ συμφέρουσα γιὰ τὴν Κύπρο ; Αὐτὸ εἶναι τὸ ἐρώτημα.

Γιὰ νὰ ἀπαντηθῇ τὸ ἐρώτημα αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ ἐξετασθοῦν τὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰ μειονεκτήματα τῶν δύο αὐτῶν λύσεων σὲ σχέση μὲ τὶς ἀνάγκες καὶ τὰ προβλήματα τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας.

Γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ κρίνουμε τὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰ μειονεκτήματα τῆς σύνδεσης θὰ πρέπει νὰ ἔχουμε ὑπόψη μας τοὺς ὅρους σύνδεσης τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ.

Οἱ ὅροι σύνδεσης τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ., ὅπως τοὺς ἔχει συνοψίσει ὁ Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, εἶναι οἱ ἀκόλουθοι :

(α) Διατήρηση τοῦ δασμολογικοῦ προτιμησιακοῦ καθεστῶτος τῶν κυπριακῶν ἐξαγωγῶν στὴ Βρεττανία μέχρι τὶς 30 Ἰουνίου 1977, δηλαδὴ γιὰ 4½ χρόνια. Ὅσον ἀφορᾷ τὶς πατάτες, αὐτὰ ἰσχύει μόνο γιὰ ποσότητα μέχρι τὸ ὕψος τῶν σημερινῶν ἐξαγωγῶν μας στὴ Βρεττανία. Γιὰ δὲ τὰ κρασιὰ τύπου Σιέρρυ ἡ δασμολογικὴ αὐτὴ προστασία ἰσχύει μόνο γιὰ δυὸ χρόνια καὶ γιὰ ὕψος ἐξαγωγῶν μέχρι 200.000 ἑκατολίτρων.

(β) Μείωση τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ. κατὰ 40% γιὰ τὰ ἐσπεριδοειδῆ καὶ κατάργηση τοῦ δασμοῦ γιὰ τὰ χαρούπια. Γιὰ τὰ ἄλλα ἀγροτικὰ προϊόντα δὲν προνοεῖται καμμία μείωση.

(γ) Μείωση τῶν δασμῶν τῆς Ε.Ο.Κ. κατὰ 70% γιὰ τὰ κυπριακὰ βιομηχανικὰ προϊόντα.

(δ) Σὲ ἀντάλλαγμα ἡ Κύπρος θὰ μειώσῃ σταδιακὰ τοὺς δασμούς της κατὰ 35% γιὰ τὰ προϊόντα τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ. ποὺ εἰσάγονται στὴν Κύπρο.

(ε) Στὸ δεύτερο στάδιο θὰ ἐξαλειφθοῦν πλήρως οἱ δασμοὶ ἀνάμεσα στὴν Κύπρο καὶ τὶς χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ. ὥστε νὰ πραγματοποιηθῇ στὸ 10ον ἔτος ἡ πλήρης τελωνειακὴ ἕνωση τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ.

(στ) Τὸ πρῶτο στάδιο ἀρχίζει τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1973 καὶ λήγει τὴν 30ὴν Ἰουνίου 1977 καὶ τὸ δεύτερο στάδιο θὰ λήξῃ μέσα σὲ ἐπιπρόσθετα ἄλλα πέντε χρόνια.

Ἂς ἐξετάσουμε τὶ σημαίνει αὐτὴ ἡ συμφωνία γιὰ τὴν κυπριακὴ οἰκονομία τόσο ἀπὸ τῆς ἄποψης τῶν ἄμεσων ὅσο καὶ τῶν μελλοντικῶν προοπτικῶν.

Τὸ ζήτημα τῆς διατήρησης τοῦ προτιμησιακοῦ καθεστῶτος στὴ Βρεττανία εἶναι πρωταρχικῆς σημασίας γιὰ τὶς κυπριακὲς ἐξαγωγές. Ἀπὸ τὰ στατιστικὰ στοιχεῖα φαίνεται ὅτι ἐξάγουμε στὴ Βρεττανία προϊόντα ἀξίας £18.000.000 τὸ χρόνο ἀπὸ ἕνα σύνολο £42.000.000 ἐξαγωγῶν, δηλαδὴ τὸ 43% τοῦ συνόλου τῶν ἐξαγωγῶν μας. Ἡ σημασία τῆς βρεττανικῆς ἀγορᾶς φαίνεται ἂν ἐξετάσουμε τὶς ἐξαγωγὲς ἀγροτικῶν προϊόντων. Ἡ συνολικὴ ἀξία τῶν ἐξαγωγῶν μας σὲ ἀγροτικὰ προϊόντα (μεταποιημένα ἢ μὴ) ἀνέρχεται σὲ £30.000.000 περίπου, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ £16.000.000 ἢ τὸ 53% ἐξάγονται στὴ βρεττανικὴ ἀγορά.

Τὰ ἐσπεριδοειδῆ ποὺ εἶναι καὶ ὁ κύριος ὄγκος τῶν ἐξαγωγῶν μας, κάπου 5,5 ἑκατομμύρια λιρῶν, φαίνεται ὅτι δὲν θὰ ἐπηρεαστοῦν μὲ τὴ διατήρηση τῶν δασμῶν προτίμησης γιὰ τὴν πρώτη πενταετία. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τοὺς χυμούς.

Σχετικὰ μὲ τὰ σταφύλια καὶ τὰ λαχανικὰ εἶναι κατὰ κύριο λόγο πρώϊμα προϊόντα τὰ ὁποῖα προσφέρονται σὲ περιόδους ποὺ ἄλλες χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ. δὲν διαθέτουν τέτοια ἢ παρόμοια καὶ δὲ θὰ ἐπηρεαστοῦν ἢ θὰ ἐπηρεαστοῦν ἴσως σὲ μικρὸ σχετικὰ βαθμό.

Τὰ προϊόντα ποὺ ἀντιμετωπίζουν πρόβλημα διάθεσης εἶναι τὰ οἰνοπνευματώδη (κατὰ κύριο λόγο τὰ κρασιὰ τύπου Σιέρρυ) καὶ οἱ πατάτες. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἐξασφάλιση τῶν δασμῶν προτίμησης στὴ Βρεττανικὴ ἀγορά, ἔστω γιὰ μιὰ διετία γιὰ τὰ Σιέρρυ καὶ μιὰν πενταετία γιὰ τὶς πατάτες, ἔστω καὶ μὲ τοὺς ποσοτικοὺς περιορισμούς, εἶναι θετικὸς παράγοντας. Ὅμως κι' αὐτὸς δὲν πρέπει νὰ ὑπερεκτιμηθῇ. Πρῶτον γιατὶ οἱ θετικές του ἐπιπτώσεις θὰ εἶναι μόνο γιὰ καθωρισμένη ποσότητα καὶ γιὰ περιορισμένο χρονικὸ διάστημα ὅσον ἀφορᾶ τὰ Σιέρρυ καὶ δεύτερον γιατὶ μετὰ τὰ 4½ χρόνια δὲ θὰ ἀπολαμβάνουμε καμμία προτίμηση καὶ θὰ εἴμαστε ἀναγκασμένοι νὰ συναγωνιστοῦμε ἐπὶ ἴσοις ὅροις.

Συμπερασματικὰ μποροῦμε νὰ καταλήξουμε ὅτι αὐτὸ ποὺ ἐξασφαλίζεται στὴ Βρεττανικὴ Ἀγορὰ μὲ τὴν σύνδεση εἶναι ἡ κάποια μείωση τῶν ἐπιπτώσεων ἰδιαίτερα πάνω στὰ κρασιὰ καὶ τὶς πατάτες μας, κι' αὐτὸ ὅμως γιὰ ὡρισμένο μόνο χρονικὸ διάστημα καὶ γιὰ ὡρισμένο ὕψος ἐξαγωγῶν. Γι' αὐτὸ καὶ ἀπὸ τὰ πρῶτα κι' ὅλας βήματα ἐπιβάλλεται ἡ ἀναζήτηση νέων ἀγορῶν καὶ ἡ ἀναπροσαρμογή, ὅπου εἶναι δυνατό, τῶν καλλιεργειῶν μας, ἂν θέλουμε νὰ ἀντιμετωπίσουμε ἀποτελεσματικὰ τὶς δυσκολίες τῶν προσεχῶν λίγων χρόνων.

Οἱ ἐξαγωγὲς ἀγροτικῶν καὶ βιομηχανικῶν προϊόντων στὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα.

Οἱ κύριες ἐξαγωγές μας στὶς χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ. εἶναι μεταλλεύματα ἀξίας £6.633.000 ποὺ ἀποτελοῦν τὸ 65% τοῦ συνόλου τῶν ἐξαγωγῶν μας σ' αὐτὲς τὶς χῶρες, καὶ ἐσπεριδοειδῆ ἀξίας £3.500.000. Οἱ ὑπόλοιπες ἐξαγωγές μας κάπου £1.000.000 εἶναι διάφορα ἄλλα προϊόντα. Ἀξίζει νὰ σημειωθῇ, γιατὶ

γι' αὐτὸ γίνεται πολὺς λόγος, ὅτι ἡ συνολικὴ ἀξία τῶν ἐξαγωγῶν μας στὶς χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ. σὲ βιομηχανικὰ προϊόντα τὸ 1971, συμφώνως πρὸς στατιστικὰ στοιχεῖα τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, ἀνέρχεται σὲ £20.000.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ μεταλλεύματά μας δὲν ἀντιμετωπίζεται πρόβλημα ἐξαγωγῆς τους εἴτε συνδεθοῦμε εἴτε ὄχι μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Τὰ ἐσπεριδοειδῆ ποὺ ἀποτελοῦν τὸ δεύτερο σημαντικὸ προϊὸν ἐξαγωγῆς στὶς χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ. εἶναι μᾶλλον θέμα αὔξησης τῶν σημερινῶν ἐξαγωγῶν, γιατὶ ἔστω καὶ ἂν δὲν συνδεθοῦμε θὰ συνεχίσουμε νὰ ἐξάγουμε τὶς σημερινὲς ποσότητες. Ὅμως κι' ἐδῶ ἡ μείωση τοῦ δασμοῦ κατὰ 40% μόνο δὲν μᾶς προσφέρει μεγάλα πλεονεκτήματα, ὅταν ληφθῇ ὑπόψη ὅτι τὸ Ἰσραὴλ καὶ ἡ Ἱσπανία ἔχουν ἐξασφαλίσει τὴν ἴδια μείωση καὶ μάλιστα μὲ ἐμπορικὴ συμφωνία καὶ τὸ Μαρόκο, ἡ Ἀλγερία καὶ ἡ Τύνιδα μείωση τῶν δασμῶν κατὰ 70% καὶ 80%. Κατὰ συνέπειαν αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἀνέφερεν ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Ζαχαριάδης ὅτι ἡ Ἱσπανία, μὲ ἐμπορικὴν συμφωνίαν, καὶ τὸ ὑπεγράμμισε, ἐξασφάλισε καὶ ἐκείνη τὸ ἴδιον ὅπως καὶ ἐμεῖς μὲ σύνδεση, εἶναι ἀντιθέτως ποὺ μιλᾶ. Ἐὰν ἐκεῖνοι, μὲ ἐμπορικὴ συμφωνία, ἐξασφάλισαν ὅτι ἐμεῖς μὲ σύνδεση, αὐτὸ εἶναι ὑπὲρ τῆς ἀντίθετης ἄποψης αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον ὑπεστήριξεν ὁ ἔντιμος συνάδελφος.

Τέλος ὅσον ἀφορᾷ τὴν μείωση τῶν δασμῶν γιὰ τὰ κυπριακὰ βιομηχανικὰ προϊόντα κατὰ 70%, παρὰ τὴ μεγάλη σημασία ποὺ προσδίδεται ἀπὸ ὡρισμένους, δὲν προβλέπεται ὅτι ἔχουμε τὴ δύναμη νὰ συναγωνιστοῦμε τοὺς κολοσσοὺς τῆς Εὐρώπης ἔστω καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχε κανένας δασμὸς καὶ κανένας περιορισμός. Οἱ δυνατότητες πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση εἶναι μηδαμινές.

Συμπερασματικὰ μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι οἱ δασμολογικὲς παραχωρήσεις τῆς Ε.Ο.Κ. εἶναι ἐλάχιστες καὶ πολὺ λίγο θὰ βοηθοῦσαν στὴν αὔξηση τῶν ἐξαγωγῶν μας σὲ ἀγροτικὰ ἰδιαίτερα σὲ βιομηχανικὰ προϊόντα.

Τὸ τρίτον εἶναι ἀναφορικὰ μὲ τὴν προστασία τῆς κυπριακῆς βιομηχανίας.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς βασικοὺς στόχους τῆς κυπριακῆς κυβέρνησης ἦταν ἡ προστασία τῆς κυπριακῆς βιομηχανίας μέσῳ τῶν δασμῶν, τῶν ποσοτικῶν καὶ ἄλλων περιορισμῶν.

Στὶς τελικὲς προτάσεις τῆς Ε.Ο.Κ. τονίζεται ὅτι σὰν ἀντάλλαγμα γιὰ τὶς «παραχωρήσεις» ποὺ ἔκαμε πρὸς τὴν Κύπρο, ἡ κυπριακὴ πλευρὰ θὰ μειώσῃ σταδιακὰ μέσα σὲ 4½ χρόνια τοὺς δασμούς της κατὰ 35%. Ἐπίσης ὅτι ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνηση δὲν θὰ ἐπιβάλῃ νέους ποσοτικοὺς ἢ ἄλλους περιορισμοὺς καὶ θὰ διευκολύνῃ τὴν εἴσοδο τῶν προϊόντων τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ. στὴν Κύπρο.

Μὲ βάση τοὺς ὅρους σύνδεσης ὄχι μόνο καμμία προστασία δὲν προσφέρεται στὴν ἀναπτυσσόμενη κυπριακὴ βιομηχανία, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ προστασία ποὺ τῆς προσφέρεται σήμερα θὰ ἐξανεμισθῇ σταδιακὰ καὶ θὰ γίνῃ τρωτὴ ἀπὸ τὸ συναγωνισμὸ τῶν βιομηχανικῶν κολοσσῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Μιὰ τέτοια ἐξέλιξη θὰ ἀποβῇ ὀπωσδήποτε μοιραία γιὰ τὴν νεαρὰ κυπριακὴ βιομηχανία, ἡ ὁποία εἴτε θὰ καταστραφῇ εἴτε θὰ μετατραπῇ σὲ ἐξάρτημα τῶν μεγάλων βιομηχανιῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Αὐτὸ φυσικὰ δὲ σημαίνει ὅτι ἡ Κύπρος δὲν θὰ ἀναπτυχθῇ βιομηχανικά. Ἀντίθετα, ὅπως καὶ σὲ ἄλλες χῶρες, μπορεῖ νὰ παρουσιαστῇ μάλιστα καὶ ταχύτερη βιομηχανικὴ ἄνοδος. Ὅμως ἡ βιομηχανία ποὺ θὰ δημιουργηθῇ δὲν θὰ εἶναι κυπριακὴ βιομηχανία, ἀλλὰ ξένη, μὲ ὅλες τὶς οἰκονομικὲς καὶ τὶς πολιτικὲς συνέπειες καὶ δεσμεύσεις.

Μὲ μιὰ προοπτικὴ μείωσης τῶν δασμῶν κατὰ 35% στὰ τέσσερα πρῶτα χρόνια καὶ πλήρους κατάργησής τους μέσα σὲ δέκα χρόνια ποιὸς Κύπριος βιομήχανος θὰ προχωρήσῃ στὴν ἐπέκταση τῆς βιομηχανίας του καὶ πολὺ περισσότερο στὴν ἵδρυση νέας βιομηχανίας; Ἀσφαλῶς κανένας ὑπὸ αὐτὲς τὶς σκοτεινὲς προοπτικές.

Διασφάλιση τῶν ἐξαγωγῶν μας στὶς Σοσιαλιστικὲς χῶρες.

Οἱ Σοσιαλιστικὲς χῶρες ἔχουν μετατραπῆ σ' ἕνα πολὺ καλὸ πελάτη τῆς Κύπρου. Οἱ ἐξαγωγές μας στὶς χῶρες αὐτὲς αὐξάνουν ἀπὸ χρόνο σὲ χρόνο. Τὸ 1971 ἀνῆλθαν σὲ £4.638.000 ἢ τὸ 12% τοῦ συνόλου τῶν ἐξαγωγῶν μας.

Τὸ ἐμπόριό μας μὲ τὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες ἔχει πολὺ μεγάλη σημασία γιὰ τὴν κυπριακὴ οἰκονομία καὶ ἡ κυβέρνηση τοῦ δίνει τὴν ἀπαραίτητη σημασία. Αὐτὸ ἄλλωστε φαίνεται ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ διασφάλιση τῶν ἐμπορικῶν μας σχέσεων μὲ τὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες ἦταν μιὰ ἀπὸ τὶς ἐπιδιώξεις τῆς κυπριακῆς ἀντιπροσωπείας κατὰ τὶς συνομιλίες μὲ τὴν Ε.Ο.Κ.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ Ε.Ο.Κ. δὲν ἔθεσε κανένα περιορισμὸ ἀναφορικὰ μὲ τὸ ἐμπόριό μας μὲ τὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες. Ἐξ ἄλλου καὶ οἱ ἴδιες οἱ χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ. ἐπιδιώκουν τὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἐμπορίου τους μὲ τὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες. Ὅμως ἡ μείωση τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν γιὰ τὶς χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ. ἀπὸ ἄποψης προοπτικῆς θὰ ἐπηρεάσῃ ἔμμεσα τὶς ἐμπορικές μας σχέσεις μὲ τὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες.

Ἡ μείωση τῶν δασμῶν γιὰ τὰ προϊόντα τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ., ἀρχικὰ μέχρι 35% καὶ ἀργότερα ἡ πλήρης κατάργησή τους, θὰ ἔχῃ σὰν ἀποτέλεσμα τὴν αὔξηση τῶν εἰσαγωγῶν μας ἀπὸ τὶς χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ., πρᾶγμα ποὺ θὰ ἐπηρεάσῃ τὶς εἰσαγωγές μας ἀπὸ τὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες. Κατὰ συνέπειαν καὶ οἱ χῶρες αὐτὲς μὲ τὴ σειρά τους θὰ ἀναγκαστοῦν νὰ μειώσουν τὶς ἀγορὲς κυπριακῶν προϊόντων καὶ κατὰ πρῶτο λόγο τῶν προϊόντων ἐκείνων ποὺ δὲν τὰ χρειάζονται ἄμεσα, ὅπως εἶναι τὰ οἰνικὰ προϊόντα, ἡ σταφίδα καὶ τὰ καπνά.

Ἡ σύνδεση τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. θὰ ἐπηρεάσῃ σὲ κάποιο βαθμὸ τὶς σημερινὲς ἐμπορικές μας σχέσεις μὲ τὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες καὶ θὰ παρεμποδίσῃ—καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ σημαντικώτερον—τὴν παραπέρα σημαντικὴ ἀνάπτυξη τῶν σχέσεων αὐτῶν.

Τὸ ἐπιχείρημα ποὺ ἔχει προβληθῆ ὅτι δὲν θὰ ἐπηρεαστοῦν οἱ συναλλαγές μας μὲ τὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες γιατὶ τὰ προϊόντα ποὺ εἰσάγονται ἀπὸ αὐτὲς εἶναι ἀδασμολόγητα, δὲν ἀνταποκρίνεται στὴν πραγματικότητα. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι μιὰ σειρὰ προϊόντα εἰσάγονται ἀτελῶς. Ὅμως, παράλληλα εἰσάγονται καὶ πάρα πολλὰ προϊόντα στὰ ὁποῖα ἐπιβάλλεται δασμός. Ἐκτὸς ὅμως αὐτοῦ ἡ τέτοια προσέγγιση τοῦ ζητήματος εἶναι στατική, δὲν ἐξετάζει τὸ ζήτημα ἀπὸ τὴν ἄποψη τῶν προοπτικῶν καὶ δυνατοτήτων δυναμικῆς ἀνάπτυξης. Ὅσον γιὰ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι καὶ ἂν χάσωμεν αὐτὴ τὴν ἀγορὰ θὰ ἀνοίξη στὸ μέλλον ἡ ἀγορὰ τῆς Ε.Ο.Κ. καὶ δὲν θὰ ἔχωμεν ἀνάγκη τὶς Σοσιαλιστικὲς χῶρες, λυποῦμαι ἀλλὰ δὲν θὰ ἤθελα νὰ τὸ σχολιάσω πρὸς χάριν τοῦ συναδέλφου ὁ ὁποῖος ἔχει ἀναπτύξει αὐτὴν τὴν ἄποψη.

Τέλος οἱ δασμολογικὲς παραχωρήσεις πρὸς τὴν Ε.Ο.Κ. θὰ σημαίνουν κατὰ τὸν πέμπτο χρόνο τῆς συμφωνίας ἀπώλεια κυβερνητικῶν προσόδων ὕψους £1.500.000 τὸ χρόνο. Καὶ εἶναι φυσικό, ὅτι ἡ Κυβέρνηση θὰ ἀναγκασθῆ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀπώλεια αὐτὴ μὲ τὴ ἐπιβολὴ νέας φορολογίας ὑπὸ τὴν μορφὴ τοῦ φόρου κατανάλωσης.

Ἀπὸ τὴν πιὸ πάνω ἀνάλυση τῶν ὅρων γιὰ τὴν σύνδεση τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. μποροῦμε νὰ καταλήξουμε στὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα :

(α) Τὸ μοναδικὸ πλεονέκτημα ποὺ προσφέρει ἡ σύνδεση μ' αὐτοὺς τοὺς ὅρους εἶναι ὅτι ἐξασφαλίζεται, ἔστω καὶ σὲ πολὺ περιωρισμένο βαθμὸ καὶ γιὰ περίοδο 2—5 χρόνων, ἡ διατήρηση τῶν δασμῶν προτίμησης στὴ Βρεττανικὴ ἀγορὰ καὶ περιορίζονται σημαντικὰ οἱ ἄμεσες ἐπιπτώσεις ἀπὸ τὴν ἔνταξη τῆς Βρεττανίας στὴν Ε.Ο.Κ.

(β) Ἡ παραχώρηση αὐτὴ δίνεται μὲ πολὺ σοβαρὰ ἀνταλλάγματα, δυσανάλογα πρὸς τὰ ὠφελήματα ποὺ μᾶς προσφέρονται.

Ἡ μείωση τῶν εἰσαγωγικῶν μας δασμῶν κατὰ 35% ἀρχικὰ καὶ σὲ συνέχεια ἡ πλήρης κατάργησή τους θὰ ἀνακόψη τὴν βιομηχανικὴ ἀνάπτυξη τῆς χώρας καὶ θὰ ὑποδουλώση τὴν κυπριακὴ βιομηχανία στὸ ξένο μονοπωλιακὸ κεφάλαιο μὲ ὅλες τὶς γενικώτερες οἰκονομικὲς καὶ πολιτικὲς ἐπιπτώσεις. Ἐπίσης θὰ ὁδηγήση στὴ μείωση τῶν κρατικῶν ἐσόδων μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἐπιβολὴ νέας φορολογίας.

(γ) Δημιουργοῦνται σοβαροὶ κίνδυνοι γιὰ περιορισμὸ τοῦ ἐμπορίου μας μὲ τὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες μὲ σοβαρὸ ἀντίκτυπο πάνω στὴν ἀγροτικὴ μας οἰκονομία.

(δ) Μέσα σὲ δέκα χρόνια θὰ ὁδηγηθοῦμε στὴν πλήρη κατάργηση τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν μὲ σοβαρώτατες συνέπειες γιὰ τὴν κυπριακὴ οἰκονομία.

(ε) Οἱ ἀρνητικὲς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας θὰ εἶναι πολὺ μεγαλύτερες, ἰδιαίτερα μετὰ τὰ πέντε πρῶτα χρόνια, ἀπὸ ὅ,τι τὰ πλεονεκτήματα ποὺ θὰ προσφέρη ἡ σύνδεση τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. στὰ πρῶτα πέντε χρόνια.

Ἂς ἐξετάσουμε τώρα τὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰ μειονεκτήματα μιᾶς ἐμπορικῆς συμφωνίας.

Τὸ πρόβλημα τῆς διατήρησης τῶν ἐξαγωγῶν μας στὴ Βρεττανικὴ ἀγορὰ εἶναι τὸ κύριο ποὺ ἀπασχολεῖ τὴν κυβέρνηση. Κι' αὐτὸ εἶναι ὀρθὸ γιατὶ ἡ ἀπώλεια τῆς Βρεττανικῆς ἀγορᾶς θὰ ἔχη ἄμεσο σοβαρὸν ἀντίκτυπο στὴν κυπριακὴ οἰκονομία. Εἶναι ὅμως ὀρθό, ὅτι ἂν δὲν συνδεθοῦμε μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ ὑπογράψουμε ἐμπορικὴ συμφωνία παρόμοια μὲ ἐκείνη τοῦ Ἰσραὴλ ἢ τῆς Ἱσπανίας θὰ χάσουμε τὴ Βρεττανικὴ ἀγορά ;

Δὲν εἶναι ὀρθὸ νὰ ἰσχυρισθῇ κανεὶς κάτι τέτοιο. Οἱ ἐξαγωγὲς ἐσπεριδοειδῶν μας στὴν Βρεττανία, ὅπως καὶ στὶς ἄλλες χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ., δὲν θὰ μειωθοῦν ἐφ' ὅσον θὰ ἐξασφαλίσουμε τὴν ἴδια μείωση δασμοῦ (40%) ποὺ ἔχει παραχωρηθῆ στὴν Ἱσπανία καὶ τὸ Ἰσραήλ. Τὸ ὅτι θὰ ἐξάγουμε ἐσπεριδοειδῆ στὴν Ε.Ο.Κ. καὶ τὴ Βρεττανία μὲ ἴσους ὅρους μὲ τὶς ἀνταγωνιστικὲς χῶρες δὲ σημαίνει ὅτι θὰ μειωθοῦν οἱ ἐξαγωγές μας. Τὸ μόνο ποὺ θὰ συμβῆ ἴσως εἶναι κάποια μείωση τῶν τιμῶν μας ἐξαιτίας τοῦ συναγωνισμοῦ. Ἔπειτα εἶναι καὶ οἱ ἀγορὲς τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν καὶ ἰδιαίτερα τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν, ὅπου ὑπάρχουν ἀρκετὰ περιθώρια αὔξησης τῶν ἐξαγωγῶν μας. Καὶ εἶναι χαρακτηριστικό, ὅτι ἐνῶ τὸ Ἰσραὴλ καὶ ἡ Ἱσπανία ὅπως καὶ τὸ Μαρόκο καὶ οἱ ἄλλες χῶρες ἀπολάμβαναν μειωμένους δασμοὺς κατὰ 40% ἔναντι τῆς Κύπρου στὴν Ε.Ο.Κ. οἱ ἐξαγωγές μας στὶς χῶρες αὐτὲς ὄχι μόνο δὲν ἐλαττώθηκαν, ἀλλὰ καὶ παρουσίασαν αὔξηση στὰ τελευταῖα χρόνια. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τοὺς χυμούς.

Τὰ προϊόντα ποὺ θὰ ὑποστοῦν σοβαρὸ κτύπημα ἀπὸ τὰ πρῶτα κιόλας βήματα μὲ τὴν ἐμπορικὴ συμφωνία εἶναι τὰ κρασιὰ καὶ οἱ πατάτες (ἐνῶ μὲ τὴ σύνδεση ἀναβάλλεται τὸ πλῆγμα γιὰ δύο χρόνια).

Κατὰ συνέπεια τὸ μειονέκτημα τῆς ἐμπορικῆς συμφωνίας εἶναι ὅτι θὰ ἐπηρεαστοῦν ἄμεσα καὶ σὲ σοβαρὸ βαθμὸ οἱ ἐξαγωγὲς κρασιῶν καὶ σὲ κάποιο βαθμὸ οἱ ἐξαγωγὲς πατατῶν.

Ὅμως τὸ μειονέκτημα αὐτὸ ἀντισταθμίζεται στὸ πολλαπλάσιο μὲ τὰ πλεονεκτήματα ποὺ προσφέρει ἡ ἐμπορικὴ συμφωνία καὶ τὰ ὁποῖα μποροῦν νὰ συγκεφαλαιωθοῦν στὰ παρακάτω :

(α) Θὰ εἶναι μικρότερες οἱ παραχωρήσεις ὅσον ἀφορᾶ τὴ μείωση τῶν δασμῶν γιὰ τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα τῆς Ε.Ο.Κ. καὶ θὰ ἀφορᾶ μόνον ὡρισμένα προϊόντα (ὅπως πέτυχε τὸ Ἰσραὴλ)—καλὰ εἶναι ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος νὰ ξανακοιτάξη τὴν συμφωνία, τὴν ἐμπορικὴ συμφωνία Ἰσραὴλ—Ε.Ο.Κ., διότι αὐτὸ ἀφορᾶ μόνον περιωρισμένο κύκλο

ἐμπορευμάτων ἐξαγωγῆς τῆς Ε.Ο.Κ. εἰς τὸ Ἰσραὴλ καὶ τὸ σημαντικώτερο δὲν θὰ εἴμαστε ὑποχρεωμένοι ὅπως στὴν περίπτωση τῆς σύνδεσης, νὰ καταργήσουμε τελικὰ τοὺς εἰσαγωγικούς μας δασμούς.

(β) Δὲν θὰ ἐπηρεαστοῦν οἱ συναλλαγές μας μὲ τὶς Σοσιαλιστικὲς καὶ τὶς ἄλλες χῶρες, πρᾶγμα ποὺ δίνει τὴ δυνατότητα ὄχι μόνο νὰ διατηρηθῇ τὸ σημερινὸ ἐπίπεδο ἐξαγωγῶν μας (μὲ τὴ σύνδεση θὰ ἐπηρεαστῇ τὸ σημερινὸ ἐπίπεδο), ἀλλὰ καὶ νὰ αὐξηθῇ σημαντικά.

Τέλος ἡ ἐμπορικὴ συμφωνία ἰσχύει μόνο γιὰ ὡρισμένο χρονικὸ διάστημα καὶ ἀνάλογα μὲ τοὺς ὅρους μποροῦμε νὰ τὴν παρατείνουμε ἢ ὄχι. Ἐνῶ ἡ σύνδεση εἶναι πιὸ δεσμευτικὴ καὶ παρὰ τὶς διαβεβαιώσεις ὅτι θὰ μπορούσαμε νὰ ἀποχωρήσουμε ἂν δὲν μᾶς συμφέρη, δὲν εἶναι πρακτικὰ τόσο εὔκολο νὰ ἀποδεσμευτοῦμε μιὰ καὶ θὰ συνδεθοῦμε.

Αὐτὰ εἶναι τὰ δεδομένα σχετικὰ μὲ τὸ πρόβλημα ποὺ συζητοῦμε, αὐτὰ εἶναι τὰ μειονεκτήματα καὶ τὰ πλεονεκτήματα τῆς σύνδεσης καὶ τῆς ἐμπορικῆς συμφωνίας. Ἀπὸ τὴν πιὸ πάνω ἀνάλυση φαίνεται ὅτι ἡ πλάστιγγα κλίνει ὑπὲρ τῆς ἐμπορικῆς συμφωνίας. Ὄχι γιατὶ ἡ ἐμπορικὴ συμφωνία ἀποτελεῖ τὴν ἰδανικὴ λύση. Ὄχι γιατὶ μὲ τὴν ἐμπορικὴ συμφωνία δὲν θὰ ἔχουμε ἐπιπτώσεις. Ἀντίθετα καὶ μὲ τὴν ἐμπορικὴ συμφωνία θὰ ἔχουμε ἐπιπτώσεις, κι' αὐτὸ δὲν τὸ κρύβουμε, ὅμως οἱ ἐπιπτώσεις θὰ εἶναι λιγώτερες καὶ θὰ ἀφοροῦν κυρίως μόνο ὡρισμένα ἀγροτικά μας προϊόντα καὶ ὄχι καὶ τὴ βιομηχανία μας ὅπως συμβαίνει στὴ περίπτωση τῆς σύνδεσης.

Τὸ ζήτημα ποὺ συζητοῦμε μπορεῖ νὰ παρουσιασθῇ συνοπτικὰ ὡς ἀκολούθως : Εἶναι μήπως πρὸς ὄφελος τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας ἡ ἐξασφάλιση τῶν ἐξαγωγῶν τῶν Σιέρρυ γιὰ δύο χρόνια καὶ τῶν ἄλλων ἀγροτικῶν προϊόντων γιὰ 4½ χρόνια στὴ Βρεττανικὴ ἀγορὰ μὲ ἀντάλλαγμα τὴν πλήρη κατάργηση σὲ δέκα χρόνια τῶν δασμῶν μας καὶ τὸν συναγωνισμὸ ἐπὶ ἴσοις ὅροις μὲ τὶς χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ.; Αὐτὸ εἶναι τὸ ρεζουμέ, τὸ συμπέρασμα τῆς συνδέσεως. Δὲν νομίζω ὅτι μπορεῖ νὰ δοθῇ καταφατικὴ ἀπάντηση σ' αὐτὸ τὸ ἐρώτημα.

Δὲν εἶναι προτιμότερο νὰ ἀντιμετωπίσουμεν ἄμεσα ὡρισμένα προβλήματα στὶς ἐξαγωγές μας πρὸς τὴ Βρεττανία χωρὶς νὰ ὑποχρεωθοῦμε νὰ μειώσουμε καὶ σὲ συνέχεια νὰ καταργήσουμε τοὺς εἰσαγωγικούς μας δασμούς, πρᾶγμα ποὺ θὰ ἐπιτρέψη νὰ συνεχίσουμε τὴν βιομηχανική μας ἀνάπτυξη καὶ νὰ ὑπογράψουμε ἐμπορικὴ συμφωνία μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. ὅπως ἔκαμαν τὸ Ἰσραὴλ καὶ ἡ Ἱσπανία ; Πιστεύουμε ὅτι αὐτὸ εἶναι προτιμότερο.

Προβάλλεται τέλος τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἡ συμφωνία σύνδεσης δὲν εἶναι δεσμευτικὴ γιὰ τὸ δεύτερο στάδιο καὶ ὅτι ἂν τὰ πράγματα δείξουν ὅτι δὲν μᾶς συμφέρει τότε μποροῦμε νὰ ἀποσυνδεθοῦμε. Τὸ μόνο ποὺ ἐμεῖς μποροῦμε νὰ προσθέσουμε σ' αὐτὸ εἶναι ὅτι τὸ εὐχόμαστε καὶ ὅτι τὴν τέτοια ἀπόφαση θὰ τὴν ὑποστηρίξουμε μὲ ὅλες μας τὶς δυνάμεις γιατὶ πιστεύουμε ἀκράδαντα ὅτι εἶναι πρὸς ὄφελος τῆς Κύπρου καὶ τοῦ λαοῦ της.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ ἀγορεύσουν σήμερον ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ὁ κ. Λυσσαρίδης. Ἐκ τῆς θέσεώς σας ;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Βεβαίως ἐὰν πρόκειται νὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις δὲν θὰ ἀπαντήσω εἰς ὅσα ἀφελῶς ἀνεγνώσθησαν καὶ τὰ ὁποῖα προσέδωσαν ἀφέλειαν εἰς ἄλλους ἀπὸ τοῦ βήματος καί, λέγω, ἀνεγνώσθησαν, διότι ἐπρόκειτο περὶ ἀναγνώσματος

καὶ εὔχομαι ἡ πατρότης νὰ μὴ εἶναι ἐκείνη τὴν ὁποίαν νομίζω, διότι τότε ἡ ἀφέλεια θὰ εἶναι μεγάλη. Ἐὰν λοιπὸν θὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις θὰ ἀναβάλω φυσικὰ τὴν ἀπάντησιν εἰς τὸ τέλος. Ἐὰν ὅμως σήμερα εἶναι ἡ τελευταία ἡμέρα συζητήσεως, ἀσφαλῶς θὰ ἤθελα νὰ δευτερολογήσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις, δηλαδὴ ὄχι σήμερον ἀλλὰ εἰς τὰς προσεχεῖς συνεδρίας τῆς Βουλῆς. Θὰ εἰσέλθωμεν τώρα εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ ἑπομένου θέματος.

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἤθελα νὰ σᾶς παρακαλέσω εἶναι ἂν εἶναι δυνατὸν νὰ ζητήσετε ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ στείλῃ τὰς Συμφωνίας πρὸς τοὺς Βουλευτὰς διὰ νὰ εἶναι κατατοπισμένοι. Διότι ἀπὸ ὅ,τι ἀντιλαμβάνομαι οἱ πλεῖστοι δὲν εἶναι κατατοπισμένοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ πράξω αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἔχετε εἰσηγηθῇ, δηλαδὴ θὰ ζητήσω ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ στείλῃ κείμενα τῆς Συμβάσεως πρὸς τὰ ἔντιμα Μέλη τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι οὐδεὶς εἶναι κατατοπισμένος καὶ διερωτῶμαι διατὶ συνεζητούσαμεν τόσας ὥρας. Ἐὰν δὲν ἔχωμεν τὸ κείμενον τῆς Συμφωνίας πῶς συζητοῦμεν ἐὰν ἡ Συμφωνία εἶναι ἐπωφελὴς ἢ μή ;

Διότι ἐὰν ἡ σύνδεσίς μας εἶναι ἐπωφελής, θὰ εἶναι ἐπωφελὴς ἐὰν μελετήσωμεν καὶ ἴδωμεν ὅτι αἱ πρόνοιαι τῆς Συμβάσεως εἶναι ἐπωφελεῖς.

Ἑπομένως καταλήγω καὶ λέγω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἐπὶ τόσην ὥραν διεξήγετο, μὲ ὅλον τὸ ἀπαιτούμενον σέβας πρὸς τοὺς συναδέλφους, μία φιλολογικὴ συζήτησις καὶ τίποτε ἄλλο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν νομίζω ὅτι χρειάζεται νὰ δώσω τὸν λόγον εἰς οἱουσδήποτε νὰ ἀπαντήσουν. Αἱ βασικαὶ θέσεις τὰς ὁποίας περιλαμβάνουν αἱ Συμφωνίαι ἦσαν γνωσταὶ εἰς τοὺς ἐντίμους Βουλευτὰς καὶ ἑπομένως ἠδύνατο νὰ διεξαχθῇ συζήτησις ἐπὶ τῶν βασικῶν ἀρχῶν. Ἐὰν ὑπάρχουν νέαι ἐξελίξεις μετὰ τὴν κατάθεσιν τῶν κειμένων τῶν Συμφωνιῶν, ἀσφαλῶς τὰ ἔντιμα Μέλη θὰ ἔχουν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπανεκτιμήσουν τὰς θέσεις των.

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν θέλω νὰ συζητήσω περισσότερον ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Ἀλλὰ βασικαὶ ἀρχαὶ ἐξηγγέλθησαν. Λέγεται ὅτι αὐταὶ εἶναι αἱ βασικαὶ ἀρχαί. Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν τοὐλάχιστον τὰς ἀνέγνωσε καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει καὶ ἐὰν τίθεται εἰς τὴν Σύμβασιν αὐτὴν ὡρισμέναι βασικαὶ ἀρχαί, αἱ βασικαὶ αὗται ἀρχαὶ δύνανται τεχνηέντως νὰ καταστρατηγοῦνται διὰ τῶν ἑπομένων ἐδαφίων καὶ ἄλλων προνοιῶν τῆς Συμφωνίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ τετάρτου θέματος ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως. Συζήτησις κατὰ πόσον ἐνδείκνυται ἡ διεξαγωγὴ κοινοτικῶν ἐκλογῶν. Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος εἶναι ὁ κ. Βάσος Λυσσαρίδης, εἰς τὸν ὁποῖον δίδω τὸν λόγον.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Δὲν θὰ ἀναπτύξω ἐπιχειρηματολογίαν καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦ θέματος. Ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ Βουλὴ ἤκουσεν ἐπιχειρηματολογίαν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος ἐπὶ μακρόν. Ὑπάρχει ἤδη μία δέσμευσις τῆς Βουλῆς ὅτι θὰ ἐπανεξήταζε τὸ θέμα ἐντὸς τοῦ Δεκεμβρίου ἢ ὅπως γίνεται τώρα εἰς τὴν δευτέραν συνεδρίαν τοῦ Ἰανουαρίου, διὰ νὰ καθορίσῃ ἢ ὄχι τὴν ἡμερομηνίαν διεξαγωγῆς κοινοτικῶν ἐκλογῶν.

Ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὅλοι οἱ λόγοι, οἱ ὁποῖοι ἐδόθησαν, πρέπει νὰ ἔχουν ἐξαντληθῆ.

Τὸν Φεβρουάριον θὰ ἔχωμεν προεδρικὰς ἐκλογάς. Βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ ἤδη ἐγένοντο. Πιστεύω ὅτι ὁ καθορισμὸς ἡμερομηνίας διὰ τὰς δημοτικὰς καὶ κοινοτικὰς ἐκλογὰς οὐδόλως εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπηρεάσῃ οἱανδήποτε κατάστασιν καὶ πιστεύω ἁπλῶς ὅτι ἡ παράτασίς των θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ δώσῃ ἁπλῶς συνέχειαν εἰς μίαν ἐκκρεμότητα τὴν ὁποίαν ἀσφαλῶς δὲν ἐγκρίνει οὔτε ὁ λαός, ἐλπίζω δὲ αὐτὴν τὴν φοράν, οὔτε ἡ Βουλή.

Ἐκκρεμεῖ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ τοῦ λαοῦ ὅσον ἀφορᾷ τὰς κοινοτικὰς καὶ τὰς δημοτικὰς ἐκλογὰς καὶ πιστεύω ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ ἱκανοποιήσῃ τὸ λαϊκὸν αἴσθημα ἐὰν καθορίσῃ σήμερον ἡμερομηνίαν. Ὡς ὁ Νόμος ἔχει, ὁ καθορισμὸς ἡμερομηνίας δὲν δύναται νὰ γίνῃ πρὸ τῆς παρελεύσεως τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἀποφάσεως.

Ἐπομένως τὰ ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα ἐλέχθησαν ἔστω καὶ σκιωδῶς κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς, ὅτι πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ διεξαχθοῦν κοινοτικαὶ ἐκλογαὶ ἐν ὄψει τοῦ γεγονότος ὅτι διεξάγονται τώρα προεδρικαὶ ἐκλογαί, δὲν εὐσταθοῦν δεδομένου ὅτι τὸ συντομώτερον χρονικὸν διάστημα ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἶναι δυνατὸν ἡ Βουλὴ νὰ καθορίσῃ ὡς ἡμερομηνίαν διεξαγωγῆς δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἐκλογῶν εἶναι τρεῖς μῆνες ἀπὸ σήμερον.

Δι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ Βουλὴ καθορίσῃ ὡς ἡμερομηνίαν ἐκλογῶν τὴν πρώτην Κυριακὴν ἡ ὁποία συμπίπτει νὰ εἶναι τρεῖς μῆνας ἀπὸ τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Συμφωνῶ πλήρως μὲ τὸν προλαλήσαντα ἀγορητὴν ὅτι δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ διεξαχθῇ μακρὰ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος, διότι τὸ θέμα συνεζητήθη ἐν ἐκτάσει εἰς προγενεστέρας συνεδρίας τῆς Βουλῆς καὶ αἱ ἀπόψεις ἐπὶ τούτου εἶχον διατυπωθῆ.

Ὁ κυριώτερος λόγος διὰ τὸν ὁποῖον πιστεύω ἡ Βουλὴ δὲν καθώρισεν ἡμερομηνίαν, ἦτο διότι ὁ ὑποφαινόμενος ὑπὸ τὴν ἰδιότητά μου ὡς συνομιλητοῦ εἶχον ἀναφέρει εἰς τὸ Σῶμα ὅτι ὁ καθορισμὸς καὶ ἡ διεξαγωγὴ κοινοτικῶν ἐκλογῶν, ἐνῷ τὸ θέμα συζητεῖται εἰς τὰς ἐνδοκυπριακὰς συνομιλίας, δὲν θὰ ἦτο ἐποικοδομητικὴ ἐνέργεια ἀλλὰ ἐπιζημία διὰ τὰς διεξαγομένας συνομιλίας. Καὶ πάλιν ὑπὸ τὴν ἰδιότητά μου ὡς συνομιλητοῦ ἐξακολουθῶ νὰ διατηρῶ τὴν ἰδίαν ἄποψιν καὶ εἰσηγοῦμαι ὅπως μὴ καθορισθῇ ἡμερομηνία ἐπὶ τοῦ παρόντος, κυρίως μάλιστα ἐφ' ὅσον ἀπὸ τὴν μεταπροσεχῆ ἑβδομάδα ἀρχίζουν ἐντατικαὶ συζητήσεις τοῦ θέματος τῆς τοπικῆς διοικήσεως καὶ διὰ τὰς ὁποίας ἔχομεν προγραμματίσει τρεῖς συναντήσεις καθ' ἑκάστην ἑβδομάδα.

Θὰ θέσω εἰς ψηφοφορίαν τὰς δύο....., ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Θὰ ἤθελα νὰ ἀγορεύσω, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

Συμφωνῶ πλήρως ὅτι τὸ Σῶμα δὲν χρειάζεται νὰ μακρηγορήσῃ ἐπὶ τοῦ θέματος τὸ ὁποῖον ἔχει ἀναγραφῆ εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ. Δηλαδὴ κατὰ πόσον ἐνδείκνυται ὁ καθορισμὸς ἡμερομηνίας διεξαγωγῆς κοινοτικῶν ἐκλογῶν.

Οἱ λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους τὸ Σῶμα ἀνέβαλε τὸν καθορισμὸν τῆς ἡμερομηνίας εἶναι γνωστοὶ καὶ εἶναι αὐτοὶ ποὺ ἔχουν ἐκτεθῆ εἰς προηγουμένην συζήτησιν, εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτήν. Δηλαδὴ ἡ διεξαγωγὴ κοινοτικῶν ἐκλογῶν ὑποστηρίζεται ἀπὸ ὅλους, καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸ Κόμμα ποὺ ἐκπροσωπῶ ὑποστηρίζεται ἐνθέρμως, διότι τὸ Κόμμα ποὺ ἐκπροσωπῶ ἔχει νὰ κερδίσῃ πολὺ περισσότερα πιστεύω ἀπὸ οἱονδήποτε ἄλλο Κόμμα ἀναφορικῶς μὲ τὴν διεξαγωγὴν τῶν κοινοτικῶν ἐκλογῶν. Ὅμως, θέτοντες ὑπεράνω ὅλων τὸ συμφέρον τῶν διεξαγομένων ἐνισχυμένων ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν, καὶ ἐπειδὴ εἰς τὰς συνομιλίας αὐτὰς συζητεῖται αὐτὴν τὴν στιγμὴν αὐτὸ τὸ πρόβλημα—αἱ ἐξουσίαι τῶν ἀρχῶν αὐτῶν καὶ ὅ,τι σχετίζεται μὲ τὰς κοινοτικὰς ἀρχὰς—δὲν θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ ἐξοπλίσωμεν ἐκείνους οἱ ὁποῖοι θὰ ἤθελαν νὰ τορπιλλίσουν αὐτὰς τὰς συνομιλίας, προκαταβάλλοντες τὰς ἐνδοκυπριακὰς συνομιλίας καὶ καθορίζοντες αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἡμερομηνίαν διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν κοινοτικῶν ἐκλογῶν.

Πιστεύω ὅτι τὸ Σῶμα εἶναι εἰς θέσιν νὰ κρίνῃ τὴν πλέον κατάλληλον στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐνδείκνυται νὰ διενεργηθοῦν αἱ κοινοτικαὶ ἐκλογαὶ παρακολουθοῦν τὴν πρόοδον τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν καὶ ζητοῦν ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τοῦ Σώματός μας, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Ἑλληνοκυπριακῆς πλευρᾶς εἰς τὰς ἐνδοκυπριακὰς συνομιλίας, νὰ μᾶς ἐνημερώνῃ ἐπὶ τῆς προόδου τῶν ἐνισχυμένων ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν διὰ νὰ κατορθώσωμεν νὰ κρίνωμεν πότε εἶναι κατάλληλος ἡ στιγμὴ κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ πρέπει νὰ προκηρύξωμεν τὰς κοινοτικὰς ἐκλογάς.

Αὐτὸ πιστεύω εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Κύπρου καὶ τῆς ὑποθέσεώς της καὶ οἱαδήποτε θιασύνη, θεβιασμένη ἐνέργεια, εἰς τὴν διενέργειαν αὐτῶν τῶν ἐκλογῶν, δηλαδὴ οἱαδήποτε προσπάθεια νὰ προκαταλάβωμεν τὰς ἐνισχυμένας ἐνδοκυπριακὰς συνομιλίας, μόνον ζημίαν μπορεῖ νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὴν Κύπρον καὶ εἰς τὴν ὑπόθεσίν της.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ·Ι·ΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐκτιμῶ ἀπολύτως τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους τόσον σαφῶς ἐξεθέσατε καὶ διὰ τοὺς ὁποίους ἀκριβῶς ζητεῖτε τὴν ἀναβολὴν λήψεως ἀποφάσεως διὰ τὰς κοινοτικὰς ἐκλογάς.

Ἡ πρώτη σκέψις μου ἦτο ἀκριβῶς νὰ μὴν ἀνθέξω εἰς τὸν πειρασμὸν τῆς προκλήσεως ὅπως διεξαχθοῦν, εἰ δυνατόν, καὶ αὔριον τὸ πρωΐ, αἱ κοινοτικαὶ ἐκλογαί, οὕτως ὥστε νὰ μὴν δοθῇ καὶ ἡ παραμικρὰ ἐντύπωσις καὶ ἀμφιβολία ὅτι τινὲς ἐν τῇ Βουλῇ αὐτῇ ἀκριβῶς ἐκπροσωποῦν τὴν λαϊκὴν θέλησιν, περιφρουροῦν τὰ δικαιώματα τοῦ λαοῦ καὶ ὑπεραμύνονται σθεναρῶς καὶ μέχρις ἐσχάτων ἀκριβῶς αὐτῶν τῶν δικαιωμάτων. Ἀλλὰ συνετωτέρα καὶ ἐμοῦ σκέψις εἶναι ὅτι πρέπει νὰ συντονίσωμεν τὴν ἀπόφασίν μας μὲ τὴν δικήν σας εἰσήγησιν, ὅπως λόγῳ ἀκριβῶς τῆς λεπτῆς φάσεως τῶν συνομιλιῶν αὐτῶν, πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ συγκρατήσωμεν τὰ αἰσθήματά μας ὅσον ἀφορᾷ τὸ νὰ ὑπεραμυνθῶμεν

τῶν ἐκλογικῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Ἤθελα ὅμως νὰ μὴν ἀφήσω ἀπαρατήρητα δύο σημεῖα τὰ ὁποῖα ἔθιξεν ὁ ἀξιότιμος Κοινοβουλευτικὸς Ἀρχηγὸς τοῦ Α.Κ.Ε.Λ.

Τὸ θέμα τῶν προσπορισθησομένων ὠφελημάτων ἀπὸ ἐνδεχομένας κοινοτικὰς ἐκλογάς.

Ἀνέφερεν ὁ ἀξιότιμος Κοινοβουλευτικὸς Ἀρχηγὸς ὅτι ἔχει νὰ προσπορισθῇ φυσικὰ πολὺ μεγάλα κέρδη ἐκλογικὰ ἀπὸ τὰς κοινοτικὰς ἐκλογάς.

Νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ὑπομνήσω ὅτι πιθανὸν νὰ συμβῇ καὶ οὕτω πως, ἀλλὰ πιθανώτερον εἶναι νὰ συμβῇ καὶ τὸ ἐξῆς: Νὰ ἐπικρατήσουν συνετώτεραι σκέψεις καὶ ἀποφάσεις εἰς τὴν ἀντιπέραν ὄχθην τοῦ πολιτικοῦ κόσμου τῆς Κύπρου, ὁπότε νομίζω ὅτι πολὺ πενιχραὶ θὰ εἶναι αἱ ἐλπίδες τοῦ ἀξιοτίμου Ἀρχηγοῦ τοῦ Α.Κ.Ε.Λ., ἐὰν ἀκριβῶς ἐπικρατήσουν σοβαρώτεραι καὶ πλέον ἀνοικτόκαρδοι σκέψεις καὶ ἀποφάσεις καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευράν.

Αὐτό, κύριε Πρόεδρε, παρεμπιπτόντως, καὶ συμφωνῶ καὶ ἐγὼ ὅτι πρέπει ἀκριβῶς νὰ ἐπιλέξῃ ἑτέραν τινὰ ἡμερομηνίαν ἡ Βουλὴ διὰ νὰ εἰσηγηθῇ διεξαγωγὴν τῶν κοινοτικῶν ἐκλογῶν.

Καὶ πάλιν ἔχω ἕνα σημεῖον τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ παρέλθῃ ἀπαρατήρητον, κύριε Πρόεδρε, καὶ ἀφορᾷ Ὑμᾶς, τὸ Ι μὲ Υ κεφαλαῖον.

Νομίζω ὅτι δὲν εἶναι τῆς ἁρμοδιότητος τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς νὰ ἐνημερώσῃ τὸ Σῶμα αὐτὸ λεπτομερῶς ἐπὶ τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν καὶ νομίζω πὼς εἰς ἄλλου τοὺς ὤμους πίπτει αὐτὸ τὸ καθῆκον καὶ τὸ βάρος. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον δράττομαι τῆς εὐκαιρίας νὰ εἴπω ὅτι δὲν ἀναμένω καὶ δὲν εἶναι καὶ πρέπον νὰ ἀναμείνω ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς νὰ ἐνημερώνῃ τακτικὰ τὸ Σῶμα αὐτὸ περὶ τῆς πορείας τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν. Παράλειψις ἄλλου εἶναι τὸ καθῆκον αὐτό, παράλειψις καθήκοντος ἄλλων εἶναι τὸ ὅτι δὲν ἐνημέρωσαν τὴν Βουλὴν αὐτὴν καὶ τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ λαοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ καὶ ἄλλων τινῶν. Καὶ μία παρένθεσις, ἂς μοῦ ἐπιτραπῇ, κύριε Πρόεδρε, δική μου σκέψις, δηλαδὴ δική μου γνώμη, μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ λανθασμένη, εἶναι ἡ ἑξῆς:

Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, ἐκεῖ ὅπου παρίσταται ὡς συνομιλητὴς εἰς τὰς διαπραγματεύσεις, δὲν παρίσταται ὡς Πρόεδρος τῆς Βουλῆς αὐτῆς, οὔτε καὶ ἀντικαθιστᾷ ὡς δεύτερος τῇ τάξει τὸν ἀρχηγὸν τοῦ κράτους αὐτοῦ ὡς Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ τὸν ἀντικαθιστᾷ ἀκριβῶς λόγῳ τοῦ Συντάγματος καὶ δὲν ἔχω τὴν ἀπαίτησιν ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς νὰ ἐνημερώνῃ τὴν Βουλὴν ἐπὶ τῶν ἑκάστοτε σοβαρῶν ἐθνικῶν καὶ ἄλλων θεμάτων, ἀλλὰ τὴν ἀπαίτησιν αὐτὴν τὴν ἔχω ἀκριβῶς ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ κράτους καί, ἐπαναλαμβάνω, ὅτι εἶναι στοιχειώδης παράλειψις, κτυπητὴ παράλειψις, προσβλητικὴ παράλειψις, μπορῶ νὰ πῶ, καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ τὸ ἀναφέρω.

Τελειώνων, κύριε Πρόεδρε, συμφωνῶ καὶ ἐγὼ ὅτι συνετωτέρα καὶ ψυχραιμοτέρα σκέψις εἶναι ὅπως ἐπιλεγῇ ἄλλη ἡμερομηνία διὰ τὸν καθορισμὸν τῶν κοινοτικῶν ἐκλογῶν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Δὲν θὰ ἀποστῶ ἀπὸ τὴν δήλωσίν μου ὅτι δὲν θὰ παρασύρω ἤ, τοὐλάχιστον ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμέ, δὲν θὰ παρασύρω τὴν Βουλὴν εἰς ἐπανάληψιν τῆς συζητήσεως. Ἁπλῶς διὰ τὰ ἀρχεῖα θὰ ἤθελα νὰ πῶ ὅτι θὰ ἦτο τραγικὸν σφάλμα

διὰ μερικοὺς νὰ προσπαθήσουν νὰ ταὐτίσουν οἱανδήποτε ἄποψιν οἱουδήποτε ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ συνδέσουν τὴν διεξαγωγὴν κοινοτικῶν ἐκλογῶν μὲ τορπιλλισμὸν τῶν ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν ὡς ἐὰν νὰ θέλουν νὰ παρουσιάσουν ὅτι μόνον ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι δὲν συμφωνοῦν μὲ τὰς ἐνδοκυπριακὰς συνομιλίας εἶναι πρόθυμοι νὰ συμφωνήσουν μὲ τὴν διεξαγωγὴν κοινοτικῶν ἐκλογῶν.

Πιστεύω ὅτι εἶναι μία πολὺ λανθασμένη ἄποψις καὶ ἁπλῶς, ὅπως εἶπα, διὰ τὰ ἀρχεῖα θὰ ἤθελα νὰ παραμείνῃ.

Δεύτερον, θὰ ἤθελα νὰ τονίσω ὅτι μὲ ὅλον τὸ σεβασμὸν πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ Σώματος αὐτοῦ δὲν νομίζω ἐγὼ τοὐλάχιστον προσωπικὰ ὅτι θὰ ἦτο ποτὲ δυνατὸν νὰ ἀναθέσω εἰς τὴν διάθεσιν οἱουδήποτε ἀτόμου — καὶ τονίζω ὅτι αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὑπὸ οἱασδήποτε προϋποθέσεις ὡς οἱοσδήποτε ὑπαινιγμὸς ἐναντίον τοῦ προσώπου τοῦ Προέδρου — τὴν ἀπόφασιν τοῦ Σώματος κατὰ πόσον θὰ πρέπει νὰ διεξαχθοῦν ἢ ὄχι κοινοτικαὶ ἐκλογαί.

Ἑπομένως, ὅπως εἶπα, δὲν πρόκειται νὰ ἐπαναλάβω τὰ ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα εἰς προηγουμένας συνεδρίας ἀνέφερα. Ἤκουσα τὰ ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα ἐλέχθησαν αὐτὴν τὴν φορὰν καὶ νομίζω ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ κληθῇ ἡ Βουλὴ καὶ πάλιν νὰ ἀποφασίσῃ κατὰ πόσον ἐπιμένει εἰς τὴν ἀναβολὴν τοῦ καθορισμοῦ ἡμερομηνίας ἢ κατὰ πόσον θὰ καθορίσῃ ἡμερομηνίας ἐκλογῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἁπλῶς ἤθελα νὰ ἀναφέρω, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ὅτι ὁ ἔντιμος συνάδελφος, κ. Παρασκευαΐδης, ἔχει παρεξηγήσει τὴν ἄποψίν μου, διότι ἐπρόσεξα εἰς τὴν ἀπάντησίν του ὅτι ἐδόθη τόνος εἰς τὸ ὅτι ὑπάρχουν τρόποι νὰ ἀντιμετωπισθῇ αὐτὸ τὸ ὁποῖον εἶπα, ὅτι τὸ Κόμμα μου ἔχει κάθε λόγον νὰ θέλῃ τὴν διενέργειαν τῶν κοινοτικῶν ἐκλογῶν, διότι ἔχει νὰ κερδίσῃ περισσότερα, ἐφ' ὅσον σήμερα δὲν διαθέτει οὔτε ἕνα κοινοτάρχην καὶ ὅμως, θέτον πάνω ἀπὸ ὅλα τὸ συμφέρον τῆς Κύπρου, τὸ συμφέρον τῆς Κυπριακῆς ὑποθέσεως, δέχεται τὴν ἀναβολὴν αὐτῶν τῶν ἐκλογῶν μέχρι τῆς συμπληρώσεως τῶν ἐνισχυμένων ἐνδοκυπριακῶν συνομιλιῶν ἢ μέχρι ποὺ οἱ ἐνδοκυπριακὲς συνομιλίες νὰ δυνηθοῦν νὰ μᾶς δώσουν τὴν εὐχέρειαν νὰ διενεργήσωμεν αὐτὰς τὰς ἐκλογάς.

Ἔχομεν δηλώσει καὶ εἰς προγενεστέραν συζήτησιν ὅτι τὸ Α.Κ.Ε.Λ. δὲν θὰ ἐπιδιώξῃ εἰς τὰς κοινοτικὰς ἐκλογὰς νὰ ἐκλέξῃ ἰδικούς του κοινοτάρχας εἰς πλείστας τῶν κοινοτήτων. Θὰ ἐπιδιώξῃ ὅμως νὰ ἐκλεγοῦν κοινοτάρχαι οἱ ὁποῖοι ὑποστηρίζουν τὴν γραμμὴν τοῦ Προέδρου Μακαρίου καὶ ἐμμένομεν εἰς αὐτὴν τὴν γραμμὴν καὶ αὐτὴν τὴν γραμμὴν εἶναι ποὺ θὰ ἀκολουθήσωμεν καὶ εἰς τὸ μέλλον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ἡ συζήτησις τοῦ θέματος πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς λήξασα. Τὸ θέμα δὲν εἶναι ποῖον Κόμμα θὰ ἔχῃ ὀφέλη ἢ ζημίας ἀλλὰ τὸ θέμα εἶναι ἐὰν πρέπει νὰ διεξαχθοῦν κοινοτικαὶ ἐκλογαὶ ὑπὸ τὰ σημερινὰ δεδομένα ἐφ' ὅσον τὸ θέμα τῆς τοπικῆς διοικήσεως ἐξακολουθεῖ νὰ συζητῆται εἰς τὰς διεξαγομένας ἐνδοκυπριακὰς συνομιλίας.

Ὑπάρχουν δύο εἰσηγήσεις : Ἡ μία εἰσήγησις εἶναι ὅπως καθορισθῇ ἡ πρώτη Κυριακὴ μετὰ τὴν πάροδον τριῶν μηνῶν διὰ τὴν διεξαγωγὴν κοινοτικῶν ἐκλογῶν — εἰσήγησις τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Βάσου Λυσσαρίδη — καὶ ἡ δευτέρα εἰσήγησις, ἡ εἰσήγησις ἡ ἰδική μου, ὅπως ἡ Βουλὴ μὴ καθορίσῃ ἐπὶ τοῦ παρόν-

τος χρόνον διεξαγωγῆς κοινοτικῶν ἐκλογῶν λόγῳ τοῦ ὅτι τὸ θέμα εὑρίσκεται ἐν ἐκκρεμότητι — τὸ θέμα τῆς τοπικῆς διοικήσεως — εἰς τὰς ἐνδοκυπριακὰς συνομιλίας.

Θὰ θέσω εἰς ψηφοφορίαν τὴν δευτέραν εἰσήγησιν, διότι ἀποτελεῖ τροποποιητικὴν εἰσήγησιν τῆς εἰσηγήσεως τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Βάσου Λυσσαρίδη.

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τοῦ μὴ καθορισμοῦ χρόνου κοινοτικῶν ἐκλογῶν κατὰ τὸ παρὸν στάδιον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

23.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Αποχαί ;

Οὐδεμία.

'Η πρότασις ἐγκρίνεται καὶ ἑπομένως δὲν ὑπάρχει λόγος ὅπως τεθῇ ἡ πρώτη εἰσήγησις ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

'Εξηντλήθη ἡ συζήτησις τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα εἶναι ἐγγεγραμμένα ἐπὶ τοῦ Κεφαλαίου Δ.

'Η ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς θὰ ἔχῃ ὡς ἀκολούθως :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ 'Εργασία :

(1) 'Ο περὶ 'Αρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(2) 'Ο περὶ 'Ετησίων 'Αδειῶν μετ' 'Απολαβῶν (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 3) Νόμος τοῦ 1972.

(3) 'Ο περὶ Τερματισμοῦ 'Απασχολήσεως (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(4) 'Ο περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 3) Νόμος τοῦ 1972.

(5) 'Ο περὶ Ξενοδοχείων καὶ Τουριστικῶν Καταλυμάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(6) 'Ο περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(7) Οἱ περὶ 'Αστυνομίας (Γενικοὶ) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1973.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

(1) «Ἡ αὔξησις τῶν τηλεφωνικῶν τελῶν ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως). (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ε. Παπαϊωάννου).

(2) «Ὁ τρόπος συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως). (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν κ.κ. Β. Λυσσαρίδη καὶ Χρ. Χριστοφίδη).

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

(Ὥρα λήξεως 5.58 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Κληρίδης Ξάνθος
Κόσιης Νῖκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ ἀνάγκη περὶ ἀμέσου ἀσφαλτοστρώσεως τῶν παγκέττων τῆς κυρίας ὁδοῦ ἐντὸς τοῦ χωρίου Πέγειας).

(2) Ἔγκρισις ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς ἀνατεθέντων εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν ὅρων ἐντολῆς πρὸς μελέτην τοῦ θέματος «Αἱ ἀπολαβαὶ καὶ αἱ συνθῆκαι ἐργασίας τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος».

(3) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Μ. Σαββίδης, Λ. Ζαχαριάδης, Φ. Παρασκευαΐδης, Ντ. Κωνσταντίνου) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος τῇ εἰσηγήσει τῶν Βουλευτῶν κ.κ. Β. Λυσσαρίδη καὶ Χρ. Χριστοφίδη θέματος «Ὁ τρόπος συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος».

(4) Συνέχισις τῆς συζητήσεως (Β. Λυσσαρίδης, Πρόεδρος, Ε. Παπαϊωάννου Φ. Παρασκευαΐδης) ἐπὶ τοῦ θέματος κατὰ πόσον ἐνδείκνυται ἡ διεξαγωγὴ κοινοτικῶν ἐκλογῶν καὶ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς ὅπως μὴ καθορισθῇ χρόνος διεξαγωγῆς κοινοτικῶν ἐκλογῶν κατὰ τὸ παρὸν στάδιον.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 18ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.17 μ.μ.)

(Ἀρ. 17)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἐὰν ἐπιτρέπετε, δὲν εἶναι θέμα διαδικασίας οὔτε ἄλλως πως κατατασσόμενον. Εἶναι θέμα ὅτι κρυώνομεν ἐδῶ εἰς τὴν Βουλὴν αὐτὴν καὶ κάτι πρέπει νὰ γίνῃ.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅταν ζεσταθῇ ἡ συζήτησις, τότε θὰ ζεσταθῆτε!

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Καὶ αὐτὸ κάτι εἶναι!

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Σεπτεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα τὴν 16ην Σεπτεμβρίου 1972.

«Ἡ ἐπέκτασις τοῦ κρηπιδώματος, ἐκβάθυνσις καὶ κατασκευὴ μώλου εἰς τὸν λιμενίσκον τοῦ Λατσιοῦ Πόλεως, κατέστη ἀναγκαία, ὄχι μόνον διὰ τὴν προστασίαν τῶν ἁλιευτικῶν λέμβων ἀλλὰ καὶ τῆς περιουσίας διαφόρων ἰδιοκτητῶν ἐπὶ τῆς παραλίας ἡ ὁποία κινδυνεύει νὰ καταστραφῇ.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς πότε θὰ ἀρχίσουν αἱ ἀναγκαῖαι ἐργασίαι εἰς τὸν εἰρημένον λιμενίσκον, πρὸς ἀποφυγὴν μεγαλυτέρων ζημιῶν, τὴν προστασίαν τῶν ἁλιευτικῶν λέμβων καὶ ἐν γένει τὴν καλὴν ἐμφάνισιν τῆς περιοχῆς εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀναπτύσσεται μεγάλη τουριστικὴ κίνησις».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 4ην Ἰανουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 16ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«Ὁ προγραμματισμὸς καὶ ἡ ἐκτέλεσις βελτιωτικῶν ἢ ἄλλων ἔργων γίνεται ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων τοῦ κράτους καὶ τῆς ἱεραρχήσεως τούτων.

Βελτίωσις τοῦ ἁλιευτικοῦ ὁρμίσκου Λατσίου ἔναντι δαπάνης μέχρι £500 θὰ ἀναληφθῇ ἐντὸς τοῦ 1973».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 30ὴν Νοεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Νίκου Κόσιη καὶ ληφθεῖσα τὴν 30ὴν Νοεμβρίου 1972.

«Ἐπὶ τοῦ Ὀβγοῦ ποταμοῦ πλησίον τοῦ χωρίου Φιλιὰ γίνονται ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Τμήματος τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας διάφοροι γεωλογικαὶ ἔρευναι. Εἰς ἐρωτήσεις τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου πρὸς τοὺς ἁρμοδίους διὰ τοὺς σκοποὺς τῶν τοιούτων ἐρευνῶν δὲν ἐδόθη μέχρι τῆς ὥρας οὐδεμία σαφὴς ἀπάντησις.

Παρακαλῶ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα ποῖος ὁ σκοπὸς τῶν τοιούτων ἐρευνῶν».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 9ην Ἰανουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 30ὴν Νοεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Νίκου Κόσιη.

«Ἁρμόδιαι Ὑπηρεσίαι τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἀνέλαβον τὴν διεξαγωγὴν ἐδαφολογικῶν καὶ γεωλογικῶν ἐρευνῶν εἰς τὴν διεξαγωγὴν ἐδαφολογικῶν καὶ γεωλογικῶν ἐρευνῶν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ποταμοῦ Ὀβγοῦ πλησίον τοῦ χωρίου Φιλιά, διὰ χαρτογραφήσεων καὶ δοκιμαστικῶν διατρήσεων, ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ διερευνητικοῦ προγράμματος τῆς περιοχῆς Μόρφου—Τηλλυρίας πρὸς ἐξεύρεσιν καὶ ἐπιλογὴν καταλλήλων τοποθεσιῶν διὰ τὴν ἀνέγερσιν φράγματος, ἐὰν τοῦτο ἤθελε τελικῶς προταθῇ.

Αἱ ἐργασίαι διὰ τὴν προετοιμασίαν τῆς ἀνωτέρω Τεχνοοικονομικῆς Μελέτης δὲν ἔχουν εἰσέτι συμπληρωθῇ καὶ ἐπομένως εἶναι πολὺ πρόωρον νὰ λεχθῇ ὁτιδήποτε ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἔργα ἅτινα πιθανῶς θὰ προταθῶσι».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 13ην Δεκεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 14ην Δεκεμβρίου 1972.

«Μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας γιατὶ καθυστερεῖ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου περὶ Γεωργικῶν Φαρμάκων ; Ὁ νόμος αὐτὸς ψηφίστηκε ἀπὸ τὴν Βουλὴ πρὶν πέντε περίπου χρόνια.

Γιὰ ἀρκετὲς φορὲς δόθηκε ὡς λόγος καθυστέρησης ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου ἡ προετοιμασία τῶν σχετικῶν κανονισμῶν. Πότε ἐπὶ τέλους θὰ ἐφαρμοσθῇ αὐτὸς ὁ νόμος ποὺ ἀφορᾶ χιλιάδες οἰκογένειες γεωργῶν ;

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 10ην Ἰανουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 14ην Δεκεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτοῦ τῆς 28ης Δεκεμβρίου 1972 ἀπεφάσισεν (ἀπόφασις ὑπ' ἀριθμὸν 11981) :

(α) δυνάμει τοῦ ἄρθρου 31 τοῦ περὶ Γεωργικῶν Φαρμάκων Νόμου Ἀρ. 2 τοῦ 1967, ὅπως ὁρίσῃ τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1973, ὡς ἡμερομηνίαν ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος ἁπασῶν τῶν διατάξεων τοῦ ἐν λόγῳ Νόμου· καὶ

(β) δυνάμει τοῦ Κανονισμοῦ 19 τῶν περὶ Γεωργικῶν Φαρμάκων Κανονισμῶν τοῦ 1972, ὅπως ὁρίσῃ τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1973, ὡς ἡμερομηνίαν ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τῶν ἐν λόγῳ Κανονισμῶν».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 13ην Δεκεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 14ην Δεκεμβρίου 1972.

«Ἡ ἀνομβρία συνεχίζεται γιὰ ἀρκετοὺς μῆνες τώρα μὲ σοβαρώτατες ἐπιπτώσεις γιὰ τὴν Κυπριακὴ οἰκονομία. Ἰδιαίτερα ἔχει πληγῆ ἡ κτηνοτροφία. Γιὰ τρεῖς καὶ περισσότερους μῆνες οἱ κτηνοτρόφοι ὑποχρεώνονται νὰ ἀγοράζουν ζωοτροφὲς γιὰ νὰ συντηρήσουν τὰ ζῶα τους. Ὅλοι οἱ κτηνοτρόφοι κάλυψαν τὰ δανειστικά τους περιθώρια καὶ ὑποχρεώνονται τώρα νὰ πωλοῦν μέρος τῶν ζώων τους γιὰ νὰ συντηρήσουν τὰ ἄλλα.

Οἱ τιμὲς τῶν ζωοτροφῶν συνεχῶς ἀνεβαίνουν. Μόνον τὲς τελευταῖες μέρες αὐξήθηκαν μεταξὺ 2—3 λίρες τὸν τόνο.

Ἡ οἰκονομικὴ κατάσταση τῶν κτηνοτροφικῶν οἰκογενειῶν εἶναι ἀπελπιστική. Ἐπιβάλλεται ἄμεσα ἡ βοήθεια τῆς Κυβέρνησης γιὰ νὰ μὴ καταστραφῇ ἡ κτηνοτροφία.

Μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας τὶ συγκεκριμένα μέτρα μελετᾶ γιὰ τὴν βοήθεια τῆς κτηνοτροφίας ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 10ην Ἰανουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 14ην Δεκεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτοῦ τῆς 4ης Ἰανουαρίου 1973, ἀπεφάσισεν τὴν παροχὴν βοηθείας πρὸς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους αἰγοπροβατοτρόφους, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας ἀνέρχεται εἰς 10.000 τόννους κριθῆς ἀξίας £400.000 περίπου.

Τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων λαμβάνει ὅλα τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα διὰ τὴν ταχυτέραν ἐφαρμογὴν τῆς ὡς ἄνω ἀποφάσεως».

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία.

Ἐκ τῶν ἑπτὰ θεμάτων τὰ ὁποῖα εἶναι ἐγγεγραμμένα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β τῆς ἡμερησίας διατάξεως, τὸ μόνον τὸ ὁποῖον δύναται νὰ συζητηθῇ σήμερον, διότι ἐκυκλοφόρησεν ἡ Ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, εἶναι «Οἱ περὶ Ἀστυνομίας (Γενικοὶ) (Τροποποιητικοὶ) Κανονισμοὶ τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ (ΓΕΝΙΚΟΙ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Ξάνθος Κληρίδης, Πρόεδρος
Παναγιώτης Δημητρίου
Κώστας Χριστοδουλίδης
Ἀνδρέας Φάντης
Χριστόφορος Χριστοφίδης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἐμελέτησε τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμοὺς εἰς δύο αὐτῆς συνεδριάσεις συγκροτηθείσας τὴν 12ην Δεκεμβρίου 1972 καὶ τὴν 15ην Ἰανουαρίου 1973. Εἰς τὴν πρώτην συνεδρίασιν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἀστυνομίας, καθὼς ἐπίσης ἐκπρόσωποι ἀμφοτέρων τῶν Συνδέσμων τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως Κύπρου.

Διὰ τῶν προτεινομένων Κανονισμῶν, οἵτινες ἐκδίδονται καὶ κατατίθενται εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἔγκρισιν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ περὶ Ἀστυνομίας (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1966 (Ἀριθμὸς 29/66), ἐπιφέρεται ἀριθμὸς τροποποιήσεων εἰς τοὺς ἰσχύοντας Κανονισμοὺς τοὺς γενομένους δυνάμει τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ περὶ Ἀστυνομίας Νόμου.

Ὡς γνωστόν, οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμοὶ κατετέθησαν εἰς τὴν Βουλὴν τὴν 30ὴν Νοεμβρίου 1972 καὶ ἀπεσύρθησαν ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας τὴν 14ην Δεκεμβρίου 1972 καθότι διαρκούσης τῆς μελέτης τούτων ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἠγέρθη ἀριθμὸς θεμάτων ἡ ἐξέτασις τῶν ὁποίων δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ συμπληρωθῇ ἐντὸς τοῦ προνοουμένου, διὰ τοῦ προμνησθέντος περὶ Ἀστυνομίας (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1966, χρόνου τῶν δεκαπέντε ἡμερῶν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἠδύνατο δι' ἀποφάσεως αὐτῆς νὰ τροποποιήσῃ ἢ ἀκυρώσῃ ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει τοὺς οὕτω κατατεθέντας Κανονισμούς.

Συμπληρωθείσης ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν τῆς ἐξετάσεως τῶν ἐγερθέντων θεμάτων ἐν σχέσει μὲ τοὺς ὡς ἄνω Κανονισμοὺς ἐπανακατετέθησαν οὗτοι εἰς τὴν Βουλὴν τὴν 4ην Ἰανουαρίου 1973 καὶ παρεπέμφθησαν ἐκ δευτέρου εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν πρὸς περαιτέρω μελέτην καὶ ὑποβολὴν ἐκθέσεως ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Διὰ τῶν κατατεθέντων ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας Κανονισμῶν ἐπιφέρονται αἱ ἀκόλουθοι τροποποιήσεις εἰς τοὺς ἐν ἰσχύϊ βασικοὺς Κανονισμούς, οἵτινες ἐξεδόθησαν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ περὶ Ἀστυνομίας Νόμου :

(α) Τροποποιεῖται ὁ Κανονισμὸς 8 τῶν βασικῶν Κανονισμῶν κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ παρέχηται ἡ ἐξουσία εἰς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ἀστυνομίας νὰ ἀπολύῃ μέλη τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως τῶν ὁποίων ἡ ἀπόλυσις θεωρεῖται ἐπιθυμητὴ ἢ σκόπιμος διὰ λόγους δημοσίου συμφέροντος, νοουμένου, ὅμως, ὅτι θὰ παρέχηται εἰς τὸ ἐπηρεαζόμενον μέλος ἡ εὐκαιρία νὰ ὑπερασπίζῃ ἑαυτὸν συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς τὰς διεπούσας τὴν ἐφαρμογὴν τῶν Πειθαρχικῶν Κανονισμῶν καὶ τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης.

(β) Τροποποιεῖται ὁ Κανονισμὸς 16 τῶν βασικῶν Κανονισμῶν εἰς τρόπον ὥστε νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ χορήγησις εἰς τὰ μέλη τῆς Δυνάμεως, ἐξαιρουμένων τῶν εἰδικῶν ἀστυφυλάκων, ἀδειῶν ἀναπαύσεως εὐθὺς ὡς συμπληρώσωσιν ὑπηρεσίαν ἓξ διαδοχικῶν ἡμερῶν καὶ ἐφ' ὅσον αἱ ὑπηρεσιακαὶ ἀνάγκαι τὸ ἐπιτρέπουν. Περαιτέρω, προβλέπεται ὅπως, ὁσάκις ἡ ἐν λόγῳ ἄδεια ἀναπαύσεως δὲν χορηγῆται λόγῳ ὑπηρεσιακῶν ἀναγκῶν, αἱ ὧραι ἐπιπροσθέτου ὑπηρεσίας λογίζονται ὡς ὑπερωρίαι καί, τηρουμένων τῶν διατάξεων τοῦ σχετικοῦ Κανονισμοῦ, θὰ παρέχηται εἰς εὐθετώτερον χρόνον ἡμερησία ἄδεια ἀναπαύσεως διὰ τὰς ὡς εἴρηται ὥρας ἢ θὰ καταβάλλωνται εἰς τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος μέλη τῆς Δυνάμεως ὑπερωρίαι.

(γ) Τροποποιεῖται ὁ Κανονισμὸς 19 τῶν βασικῶν Κανονισμῶν εἰς τρόπον ὥστε τὰ μέλη τῆς Δυνάμεως, ἐξαιρουμένων τῶν εἰδικῶν ἀστυφυλάκων, νὰ δικαιοῦνται, ἐφ' ὅσον αἱ ὑπηρεσιακαὶ ἀνάγκαι τὸ ἐπιτρέπουν, εἰς δημοσίας ἀργίας κατὰ τὰς ἰδίας ἡμέρας καθ' ἃς δικαιοῦνται τὰ μέλη τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας.

(δ) Προστίθεται νέος Κανονισμὸς δυνάμει τοῦ ὁποίου ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἀστυνομίας θὰ δύναται νὰ χορηγῇ εἰς μέλος τῆς Δυνάμεως, μετατιθέμενον ἐξ ἑνὸς τόπου εἰς ἕτερον, ἐπίδομα συντηρήσεως διὰ περίοδον μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰς δέκα ἡμέρας.

Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν, μελετήσαντα μίαν ἑκάστην τῶν προτεινομένων τροποποιήσεων εἰς τοὺς βασικοὺς Κανονισμοὺς καὶ λαβόντα ὑπ' ὄψιν τόσον τὰς ἐκτεθείσας ἐνώπιον αὐτῆς ἀπόψεις τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἀστυνομίας ὅσον καὶ τὰς γενομένας παραστάσεις ἐκ μέρους τῶν δύο Συνδέσμων τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως Κύπρου, ἀπεφάσισαν ὅπως εἰσηγηθῶσιν εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἔγκρισιν τῶν ὡς ἄνω Κανονισμῶν μὲ τὰς ἀκολούθους τροποποιήσεις:

(α) Ἡ εἰς τὸν Κανονισμὸν 2 τῶν ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμῶν προτεινομένη νέα ὑποπαράγραφος (γ) τῆς παραγράφου (2) τοῦ Κανονισμοῦ 8 τῶν βασικῶν Κανονισμῶν ἀντικαθίσταται διὰ νέας τοιαύτης ἐχούσης ὡς ἀκολούθως :

«(γ) λόγῳ καταδίκης δι' ἀδίκημα ἀτιμωτικὸν ἢ ἠθικῆς αἰσχρότητος ἢ δι' ἀδίκημα διὰ τὸ ὁποῖον προβλέπεται ποινὴ φυλακίσεως πέραν τῶν ἓξ μηνῶν :

Νοεῖται ὅτι, πρὸ τῆς ἀπολύσεώς του δυνάμει τῶν διατάξεων τῶν ὑποπαραγράφων (α), (β) καὶ (γ) ἀνωτέρω, τὸ μέλος τῆς Δυνάμεως δικαιοῦται νὰ τύχῃ ἀκροάσεως ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἀστυνομίας.».

Ἡ ἀντικατάστασις τῆς ὡς ἄνω ὑποπαραγράφου ἐκρίθη ἀναγκαία ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἵνα ἀρθῶσιν οἱ ὑπὸ τῶν δύο Συνδέσμων τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως Κύπρου ἐκφρασθέντες φόβοι ἐν σχέσει μὲ τὴν εὐρύτητα τῶν ἐξουσιῶν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἀστυνομίας, ὡς αὕτη ἑρμηνεύεται ἐκ τῶν χρησιμοποιηθέντων ὅρων εἰς τοὺς ἀρχικῶς κατατεθέντας ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας Κανονισμούς. Προβαίνουσα ἡ Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν ἐν λόγῳ τροποποίησιν ἔλαβε σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τὸ πνεῦμα

καὶ τοὺς σκοποὺς τῆς γενομένης πρὸς τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον ἀρχικῆς εἰσηγήσεως τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἀστυνομίας διὰ παραχώρησιν τῆς προαναφερθείσης ἐξουσίας δι' ἀπόλυσιν μελῶν τῆς Δυνάμεως ὁσάκις αὕτη κρίνεται ἐπιθυμητὴ ἢ σκόπιμος διὰ λόγους δημοσίου συμφέροντος καὶ τὰ δικαιολογητικὰ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐβάσισε ταύτην. Ὡς πιστεύεται, ἡ ἐπενεχθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἀλλαγή, χωρὶς νὰ ἀποστερῇ τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ἀστυνομίας ἐκ τῶν ζητηθεισῶν ὑπὸ τούτου ἐξουσιῶν ἵνα δύναται νὰ ἀντιμετωπίζῃ τὰ καθ' ἡμέραν προβλήματά του ἐν σχέσει μὲ τὰ τοιαῦτα θέματα, διασφαλίζει ἐκ παραλλήλου σαφῆ διατύπωσιν τῶν νῦν παρεχομένων ἐξουσιῶν μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀποτροπὴν τυχὸν ὑπερβάσεως τούτων.

(β) Προστίθεται, εὐθὺς μετὰ τὸ τέλος τῶν ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμῶν, νέος Κανονισμὸς ὑπ' ἀριθμὸν 7 δυνάμει τοῦ ὁποίου δίδεται ἀναδρομικὴ ἰσχὺς εἰς τοὺς καταργουμένους περὶ Ἀστυνομίας (Γενικοὺς) (Τροποποιητικοὺς) Κανονισμοὺς τοῦ 1972—πλὴν τοῦ Κανονισμοῦ 2—ἡ ἔκδοσις τῶν ὁποίων ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἄνευ καταθέσεως τούτων εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων πρὸς ἔγκρισιν.

(γ) Ἐπηνέχθησαν, ἐν κατακλείδι, εἰς τοὺς ὑπὸ συζήτησιν Κανονισμοὺς καί τινες ἐπὶ μέρους νομοτεχνικῆς καὶ λεκτικῆς φύσεως τροποποιήσεις.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἔγκρισιν τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων Κανονισμῶν, ὡς οὗτοι ἐν τέλει διεμορφώθησαν ὑπ' αὐτῆς. Ὑποβάλλουσα ἡ Ἐπιτροπὴ τὴν τοιαύτην εἰσήγησίν της καλεῖ ἐκ παραλλήλου τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ὅπως ἴδῃ μετὰ συμπαθείας τὰ ἐκκρεμοῦντα προβλήματα ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας Μικτῆς Ἐπιτροπῆς Προσωπικοῦ τῆς Ἀστυνομίας, μερικὰ τῶν ὁποίων ἐγερθέντα εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, ἐκρίθησαν κατ' ἀρχὴν δικαιολογημένα πλήν, ὅμως, ἐν ὄψει τῶν συνταγματικῶν διατάξεων αἵτινες περιορίζουσι τὰς ἐξουσίας τῆς Βουλῆς εἰς τὸ νὰ προβαίνῃ εἰς εἰσηγήσεις διὰ τροποποιήσεις αἱ ὁποῖαι θὰ ἔχωσιν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν οἰκονομικὴν ἐπιβάρυνσιν τοῦ κράτους, οὐδεμία ἐνέργεια ἐλήφθη. Διαπιστωθείσης, ἐν κατακλείδι, τῆς ἀνάγκης ἀναθεωρήσεως καὶ ἐκσυγχρονισμοῦ τῶν νῦν ἐν ἰσχύϊ Γενικῶν καὶ Πειθαρχικῶν Κανονισμῶν περὶ Ἀστυνομίας, τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς καλοῦν ἐπίσης τὰ ἁρμόδια Τμήματα τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἀναλάβωσιν τάχιστα ἐργασίαν καὶ πρὸς τὴν τοιαύτην κατεύθυνσιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνουν τρεῖς ἀναγνώσεις, διότι δὲν πρόκειται περὶ Νομοσχεδίου ἀλλὰ Κανονισμῶν.

Αἱ τροποποιητικαὶ εἰσηγήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἐγκρίνονται ;

Ἐφ' ὅσον αἱ εἰσηγήσεις ἐγκρίνονται, οἱ Κανονισμοὶ θεσπίζονται μὲ τὰς προαναφερθείσας τροποποιήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐτησία Ἔκθεσις καὶ Λογαριασμοὶ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὀργανισμοῦ Κυπριακῆς Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας διὰ τὸ ἔτος 1970. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐτησία Ἔκθεσις καὶ Λογαριασμοὶ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὀργανισμοῦ Κυπριακῆς Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας διὰ τὸ ἔτος 1971. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Καταργήσεως Θεωρήσεων Διαβατηρίων καὶ Τελῶν Θεωρήσεων Διαβατηρίων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ Ἐξωτερικῶν Θεμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

Πρῶτον, ἡ αὔξησις τῶν τηλεφωνικῶν τελῶν ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἔχει ἑτοιμασθῆ Ἔκθεσις ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθῆ.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ «Η ΑΥΞΗΣΙΣ ΤΩΝ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΩΝ ΤΕΛΩΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ».

Παρόντες :

Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων :	Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ :
Ἐζεκίας Παπαϊωάννου, Πρόεδρος	Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Ἀνδρέας Φάντης	Τάσος Παπαδόπουλος
Λέανδρος Ζαχαριάδης	Λέανδρος Ζαχαριάδης
Νῖκος Κόσιης	Ντῖνος Κωνσταντίνου
Φειδίας Παρασκευαΐδης	Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Κυριάκος Παπαδημητρίου	Κώστας Χατζηκακοῦ (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Ἡρακλῆν Χατζηηρακλέους).
Κώστας Χριστοδουλίδης.	

Αἱ ὡς ἄνω δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἐμελέτησαν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος θέμα εἰς τρεῖς κοινὰς συνεδριάσεις αὐτῶν, συγκροτηθείσας τὴν 2αν, 10ην καὶ 11ην Ἰανουαρίου 1973. Εἰς τὰς δύο πρώτας συνεδριάσεις κληθέντες παρέστησαν ὁ Πρόεδρος καὶ Ἀνώτεροι Λειτουργοὶ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου ὡς καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

Ὡς γνωστόν, τὸ ὡς ἄνω θέμα ἐνεγράφη εἰς τὴν Βουλὴν τὴν 7ην Δεκεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ἀπετέλεσεν ἀντικείμενον συζητήσεως κατὰ τὰς συνεδριάσεις τοῦ Σώματος τὰς λαβούσας χώραν τὴν 14ην καὶ 21ην Δεκεμβρίου 1972. Κατὰ τὴν δευτέραν ἡμέραν συζητήσεως ἀπεφασίσθη, εἰς πρῶτον στάδιον, ὑπὸ τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς ὅπως τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος θέμα παραπεμφθῇ εἰς τὰς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μὲ ὅρους ἐντολῆς ὅπως ζητήσωσιν τὴν κατάθεσιν ἐκ μέρους τῶν ἁρμοδίων ὑπηρεσιῶν συγκεκριμένων στοιχείων συνηγορούντων ὑπὲρ τῶν ἐξαγγελθεισῶν αὐξήσεων τῶν τηλεφωνικῶν τελῶν καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ ὑποβάλωσιν εἰς τὴν Βουλὴν τὰ πορίσματά των ὡς πρὸς τὸ δεδικαιολογημένον ἢ μὴ τῶν ἐν λόγῳ αὐξήσεων. Ἐκ παραλλήλου ἀπεφασίσθη ὅπως ζητηθῇ ἡ ἀναστολὴ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν νέων ηὐξημένων τηλεφωνικῶν τελῶν ἕως ὅτου αἱ ἐν λόγῳ δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ συμπληρώσωσι τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἐγερθέντος θέματος.

Αἱ ὡς ἄνω Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαί, ἐνεργοῦσαι ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν δοθέντων εἰς αὐτὰς ὅρων ἐντολῆς, ἐζήτησαν καὶ ἔλαβον παρὰ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου ἀναλυτικὰς καταστάσεις τῶν δικαιολογητικῶν στοιχείων ἅτινα ὑπηγόρευσαν, κατὰ τὴν ἐν λόγῳ Ἀρχήν, τὴν ἀναθεώρησιν τῶν τελῶν τηλεπικοινωνιῶν. Ἐκ παραλλήλου ἐζητήθη καὶ ἐλήφθη ἡ διαβεβαίωσις ἐκ μέρους τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου ὅτι θὰ ἀναστείλῃ τὴν ἐπιβολὴν καὶ εἴσπραξιν τῶν ηὐξημένων τελῶν, ἱκανοποιοῦσα ἄλλωστε καὶ τὴν ἤδη ἐκφρασθεῖσαν ἐπιθυμίαν τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς, ἕως ὅτου συμπληρωθῇ ἡ ἀναληφθεῖσα ἐργασία ὑπὸ τῶν δύο Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν, διὰ τὴν ὁποίαν καὶ ὑπεβλήθη ἡ παράκλησις ἐκ μέρους τῆς Ἀρχῆς ὅπως διεκπεραιωθῇ τὸ ταχύτερον δυνατόν.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν παρουσιασθέντων στοιχείων ἐνώπιον τῶν δύο Ἐπιτροπῶν, ἀντίγραφον τῶν ὁποίων εὑρίσκεται εἰς τὴν Γραμματείαν τῆς Βουλῆς καὶ εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς Μέλους αὐτῆς, προκύπτει ὅτι μὲ τὰ σημερινὰ τέλη τηλεπικοινωνιῶν ἡ Ἀρχὴ Τηλεπικοινωνιῶν, προκειμένου νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν πραγμάτωσιν τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Προγράμματος Ἀναπτύξεως αὐτῆς, θὰ δημιουργήσῃ μέχρι καὶ τοῦ ἔτους 1976, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ τελευταῖον ἔτος τοῦ Πενταετοῦς αὐτῆς Προγράμματος Ἀναπτύξεως, παθητικὸν συμποσούμενον εἰς £2.131.000 περίπου. Χωρήσασα ὡς ἐκ τούτου αὕτη εἰς τὴν αὔξησιν τῶν τηλεφωνικῶν τελῶν, ὑπολογίζει ὅτι τὰ ἀναμενόμενα ἐπιπρόσθετα ἔσοδα ἐξ αὐτῶν θὰ καλύψουν τὸ ἔλλειμμα τοῦτο, τὰ δὲ πλεονάσματα καὶ τὰ ἀποθέματα δι' ἀποσβέσεις θὰ χρησιμοποιηθοῦν διὰ τὴν ἀποπληρωμὴν τῶν χρεῶν τῆς Ἀρχῆς καὶ διὰ περαιτέρω ἐπεκτάσεις διὰ τὴν περίοδον 1976 καὶ ἐκεῖθεν. Ὡς ἐτονίσθη εἰς τὰς Ἐπιτροπάς, περαιτέρω δανειοδότησις δὲν δύναται νὰ γίνῃ διότι δὲν δύναται αὕτη νὰ ἀποπληρωθῇ μὲ τὰ ἰσχύοντα σήμερον τέλη. Ἐπίσης λόγῳ τῶν ραγδαίως αὐξανομένων ἀναγκῶν τοῦ τόπου ἡ Ἀρχὴ ἐδανείσθη μέχρι τὸ 1971 ποσὰ συμποσούμενα εἰς £6.500.000. Διὰ νὰ ἐπεκτείνῃ αὕτη ἔτι περαιτέρω τὰς ἐσωτερικὰς καὶ ἐξωτερικὰς τηλεπικοινωνίας εἶναι ὑποχρεωμένη ὅπως αὐξήσῃ τὰ τέλη της.

Ἀναλυτικώτερον, ὡς ἐπιπρόσθετοι λόγοι τῆς αὐξήσεως τῶν προαναφερθέντων τελῶν ἀνεφέρθησαν, μεταξὺ ἄλλων, ὑπὸ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου οἱ ἀκόλουθοι :

(α) Ἀνάγκη περαιτέρω ἐπεκτάσεων εἰς τὰ τηλεφωνικὰ κέντρα, τὰς ὑπογείους καὶ ἐναερίους καλωδιώσεις.

(β) Ἀνάγκη αὐτοματοποιήσεως τῆς διεθνοῦς τηλεφωνίας.

(γ) Ἀνάγκη αὐτοματοποιήσεως καὶ ἐπεκτάσεως τοῦ τοπικοῦ καὶ διεθνοῦς κέντρου τέλεξ.

(δ) Ἀνάγκη ἐγκαταστάσεως ὑποβρυχίων καλωδίων διὰ τὴν αὔξησιν τῶν καναλίων ἐξωτερικοῦ.

Αί δαπάναι τῆς Ἀρχῆς, ἐκ παραλλήλου, ηὐξήθησαν ἀπὸ τοῦ 1961 ἕως σήμερον εἰς ποσοστὰ κυμαινόμενα ἀπὸ 100%—151%. Αὗται βασικῶς ἀναφέρονται εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ κόστους κατὰ ὑπάλληλον, ἤτοι αὔξησιν τῶν ἐργατικῶν, καὶ εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ κόστους τῶν χρησιμοποιουμένων διὰ τοὺς σκοποὺς τῆς Ἀρχῆς ὑλικῶν.

Ὡς ἐτονίσθη ὑπὸ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου τὰ ἰσχύοντα τέλη τηλεπικοινωνιῶν δὲν ἔχουν αὐξηθῆ ἀπὸ τοῦ 1957, τοὐναντίον δὲ ἐμειώθησαν εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις.

Ἱστορικῶς τὸ θέμα τῆς ἐπιβολῆς ηὐξημένων τελῶν τηλεπικοινωνιῶν ἤρχισε νὰ ἀπασχολῆ τὴν Ἀρχὴν Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου ἀπὸ τοῦ 1969 ὅτε καὶ ἐγένετο ἡ διαπίστωσις ὅτι τὰ οἰκονομικὰ αὐτῆς δὲν ἔβαινον καλῶς, παρίστατο δὲ ἀνάγκη αὐξήσεως τῶν ἐσόδων της, προκειμένου αὕτη νὰ ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἀπορρεούσας ἐκ τῆς ἰσχυούσης νομοθεσίας ὑποχρεώσεις της καὶ νὰ προσφέρῃ τὰς ἀναμενομένας παρ' αὐτῆς ὑπηρεσίας εἰς τὸ κοινόν. Παρὰ ταῦτα ἡ Ἀρχή, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν ὅλην κατάστασιν, ἀνέμενεν τὰ ἀποτελέσματα τῆς αὐτοματοποιήσεως ὅτε καὶ θὰ ἀπεφασίζετο κατὰ πόσον θὰ ἔπρεπε νὰ προβῆ εἰς τὴν αὔξησιν ἢ μὴ τῶν τελῶν τηλεπικοινωνιῶν. Ἐκπρόσωπος τῆς Ἀρχῆς ἀνέφερεν εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς ὅτι τὰ ἀποτελέσματα ἐκ τῆς αὐτοματοποιήσεως ἦσαν πολὺ πτωχὰ μὲ συνεπακόλουθον ἡ αὔξησις τῶν τελῶν νὰ εἶναι ἀναγκαία. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτο μετεκλήθη εἰδικὸς ἐμπειρογνώμων τῆς Διεθνοῦς Ἑνώσεως Τηλεπικοινωνιῶν εἰς τὸν ὁποῖον καὶ ἀνετέθη ἡ μελέτη τοῦ ὅλου θέματος καὶ ἡ παροχὴ γνωματεύσεως ὡς πρὸς τὸ ὕψος τῶν ἐπιβληθησομένων αὐξήσεων ἐπὶ τῶν τελῶν αὐτῶν.

Κατόπιν τῶν ἀνατέρω καὶ ἀφοῦ ἡ Ἀρχὴ Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ ἤδη συσσωρευθὲν χρέος αὐτῆς δι' ἔργα ἀναπτύξεως τῶν προηγουμένων ἐτῶν, τὴν ἔκθεσιν τοῦ ἐν λόγῳ εἰδικοῦ ὅστις, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, συνηγόρει ὑπὲρ τῆς αὐξήσεως τῶν τελῶν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς κλήσεις, ἀπὸ 10 εἰς 15 μίλς κατὰ μονάδα κλήσεως, τὴν ρητὴν πρόνοιαν τοῦ περὶ Τηλεπικοινωνιῶν Νόμου, ἥτις προβλέπει ὅτι ἡ Ἀρχὴ δέον νὰ εἶναι αὐτάρκης ὀργανισμός, ἀπεφάσισε νὰ προβῆ εἰς τὰς ἤδη ἐξαγγελθείσας αὐξήσεις τῶν ἐν λόγῳ τελῶν. Ἐκ παραλλήλου ὅμως ἡ Ἀρχή, μὴ περιορισθεῖσα μόνον εἰς τὴν αὔξησιν τῶν τελῶν, προέβη καὶ εἰς σχετικὰς μειώσεις τούτων εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις.

Αἱ δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαί, ἀφοῦ ἀντήλλαξαν ἀπόψεις ἐπὶ τῶν κατατεθέντων ἐνώπιον αὐτῶν ἀναλυτικῶν στοιχείων εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς ὑπολογιζομένας δαπάνας ἀναπτύξεως καὶ ἐν γένει χρηματοδοτήσεως τῶν διαφόρων ἔργων τῆς Ἀρχῆς ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὰ ἀναμενόμενα νὰ εἰσπραχθῶσιν ἔσοδα ἤχθησαν εἰς τὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα :

(α) Ὁ ὑπολογισμὸς τῶν ἀναμενομένων νὰ εἰσπραχθῶσιν ἐσόδων, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν κατατεθέντων στοιχείων καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἤδη κυκλοφορησάσης Ἐτησίας Ἐκθέσεως τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου διὰ τὸ ἔτος 1971, ἐγένετο κατὰ τρόπον λίαν συντηρητικὸν ἐνῷ, ἀντιθέτως, ὁ ὑπολογισμὸς τῶν δαπανῶν καὶ ἐξόδων λειτουργίας τῆς ἐν λόγῳ Ἀρχῆς ἐγένετο κατὰ τρόπον αὐστηρὸν μὲ ἀποτέλεσμα τὴν πλησιεστέραν πρόβλεψιν τῶν πραγματικῶν δαπανῶν αὐτῆς.

(β) Τὰ ἤδη προκύψαντα ἀποτελέσματα χρήσεως ἐκ τῶν προηγουμένων ἐτῶν καὶ εἰδικώτερον αἱ παρουσιασθεῖσαι αὐξήσεις τῶν ἐσόδων τῆς Ἀρχῆς κατὰ τὰ ἔτη 1971 καὶ 1972 ἐν συσχετισμῷ πρὸς τὰ προηγούμενα ἔτη καὶ ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὰς ὑπολογιζομένας αὐξήσεις τῶν τελῶν τούτων κατὰ τὰ ἑπόμενα ἔτη τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Προγράμματος Ἀναπτύξεως τῆς Ἀρχῆς, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν κατατεθέντων στοιχείων, δὲν ὁδηγοῦν εἰς ἀσφαλῆ ἐπαλήθευσιν τῶν γενομένων ὑπολογισμῶν. Περαιτέρω, αἱ παρασχεθεῖσαι ἐπεξηγήσεις εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ φαινόμενον μειώσεως τῶν ἐσόδων τῆς Ἀρχῆς διὰ τὰ ἔτη τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Προγράμματος ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὰς παρατηρηθείσας

αὐξήσεις τῶν ἐσόδων αὐτῆς κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη ἐνισχύουν τὴν ἄποψιν ὅτι οἱ κατὰ τρόπον συντηρητικὸν γενόμενοι προϋπολογισμοὶ ὁδηγοῦν εἰς ἕν τινι μέτρῳ αὐθαίρετα συμπεράσματα καὶ δημιουργοῦν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ Ἀρχὴ δὲν θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ὑποχρεώσεις της ἄνευ τῆς ἐπιβολῆς τῶν ἐξαγγελθεισῶν αὐξήσεων ἐπὶ τῶν τελῶν της.

(γ) Ἀποτελεῖ ἄποψιν τῶν δύο Ἐπιτροπῶν ὅτι δὲν ἐξετιμήθη δεόντως ὁ σημαντικὸς παράγων ὅτι ἡ οἰκονομία μας ἀποτελεῖ μίαν ἀναπτυσσομένην οἰκονομίαν καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ ἀναμενομένη χρῆσις τῶν τηλεπικοινωνιακῶν ὑπηρεσιῶν θὰ αὐξάνεται συνεχῶς.

(δ) Εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις παρεβλέφθη τὸ γεγονὸς ὅτι μερικὰ προγράμματα τῆς Ἀρχῆς ἀναφέρονται εἰς ἔργα αὐτοχρηματοδοτούμενα καὶ ὡς ἐκ τούτου μὴ ἐπιβαρύνοντα τὸ πρόγραμμα Ἀναπτύξεως τῆς Ἀρχῆς εἰς τὸν προβλεφθέντα βαθμόν.

(ε) Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι διακύμανσις, πρὸς τὰ ἄνω, τῶν ἀναμενομένων νὰ εἰσπραχθῶσιν ἐσόδων τῆς Ἀρχῆς θὰ ὑπάρξῃ, καὶ δὴ εἰς μεγαλύτερον βαθμὸν ἀπὸ τὸν ὑπολογιζόμενον ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς.

(στ) Ἡ παρουσιαζομένη καμπύλη μειώσεως τῶν ἐσόδων τῆς Ἀρχῆς εἰς τὰ ἑπόμενα τέσσαρα ἔτη τοῦ Προγράμματος Ἀναπτύξεως αὐτῆς ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὰς αὐξήσεις τούτων κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη, παρ' ὅλον ὅτι γίνεται μέχρις ἑνὸς σημείου ἀποδεκτὴ ὑπὸ τῶν Ἐπιτροπῶν, ἐν τούτοις, ἐν ὄψει αὐτοῦ καὶ μόνον τοῦ φαινομένου, καθιστᾷ ἐπιβεβλημένην τὴν ἀναμονὴν καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ ἀρξαμένου ἔτους χρήσεως προκειμένου νὰ διαμορφώσῃ τις ἀσφαλῆ γνώμην καὶ νὰ ἐξαγάγῃ ὀρθὰ συμπεράσματα ὡς πρὸς τὸ ἐπιβεβλημένον ἢ μὴ τῆς υἱοθετήσεως τῶν ἀρχικῶς ἐξαγγελθεισῶν αὐξήσεων ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς.

Αἱ δύο Ἐπιτροπαί, ἔχουσαι ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι ἅπαντες οἱ γενόμενοι ὑπολογισμοὶ ἀποτελοῦν προβλέψεις ἡ ὀρθότης τῶν ὁποίων θὰ ἐξαρτηθῇ ἀπὸ τὸ μέλλον, καὶ λαβοῦσαι, ἐκ παραλλήλου, σοβαρῶς ὑπὸ σημείωσιν τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ ἐν λόγῳ Ὀργανισμοῦ ἔναντι τῶν πολιτῶν τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, κρίνουν ὅτι ἐνδείκνυται ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἐξαγγελθέντων ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς νέων τελῶν, ἐξαιρουμένων τῶν τελῶν διὰ τοπικὰς καὶ ὑπεραστικὰς κλήσεις, διὰ τὰ ὁποῖα ἄποψις τῶν Μελῶν τῶν δύο Ἐπιτροπῶν εἶναι νὰ περιορισθῇ ἡ ἐξαγγελθεῖσα αὔξησίς των ἀπὸ 13 εἰς 11 μίλς καὶ τοῦ ἐτησίου τέλους δι' ἐνοίκιον τηλεφώνου διὰ τὸ ὁποῖον αἱ δύο Ἐπιτροπαὶ φρονοῦν ὅτι πρέπει νὰ αὐξηθῇ ἀπὸ £11 εἰς £13 μόνον. Ἐπὶ τῆς δευτέρας ἀπόψεως τῶν δύο Ἐπιτροπῶν, ὁ ἐκ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων κ. Κώστας Χριστοδουλίδης διατηρεῖ τὰς ἐπιφυλάξεις του.

Ἅπαντα τὰ ἐξαγγελθέντα τέλη, ὑπὸ τὸ φῶς τῶν προτεινομένων τροποποιήσεων ὑπὸ τῶν δύο Ἐπιτροπῶν, θὰ ἔδει, ἐν πάσῃ περιπτώσει, νὰ ἀποτελέσωσιν ἀντικείμενον ἐπανεξετάσεως κατὰ τὸν Μάρτιον τοῦ ἔτους 1974 ὅτε καὶ θὰ ἔχωμεν τὰ πλήρη ἀποτελέσματα τοῦ τρέχοντος ἔτους χρήσεως τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου.

Ὑποβάλλουσαι αἱ δύο Ἐπιτροπαὶ πρὸς τὴν Βουλὴν τὰς ὡς ἄνω θέσεις των εἶναι τῆς γνώμης ὅτι τὰ ἀναμενόμενα νὰ προκύψωσιν ἔσοδα διὰ τὴν Ἀρχὴν Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου, θὰ εἶναι ἀρκούντως ἱκανοποιητικὰ διὰ νὰ δυνηθῇ ἡ τελευταία νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ὑποχρεώσεις της ἔναντι τοῦ κοινοῦ. Ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει ἄποψις τῶν Μελῶν τῶν δύο Ἐπιτροπῶν εἶναι ὅτι τυχὸν υἱοθέτησις τῶν ἀρχικῶς ἐξαγγελθέντων τηλεφωνικῶν τελῶν ὑπὸ τῆς προμνησθείσης Ἀρχῆς, ἄνευ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ ἀρξαμένου ἔτους καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἤδη γενομένων ὑπ' αὐτῆς προϋπολογισμῶν τῶν ἐσόδων της, θὰ ὡδήγει εἰς ὑπερμέτρους αὐξήσεις τῶν τελῶν τούτων χωρὶς ἡ ὅλη κατάστασις καὶ αἱ βαρύνουσαι τὴν Ἀρχὴν ὑποχρεώσεις νὰ δικαιολογοῦν μίαν τοιαύτην ἐνέργειαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νοουμένου ὅτι παρεπέμφθη τὸ θέμα εἰς τὰς δύο προαναφερθείσας Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς καὶ ὅτι αἱ δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἔχουν ἐκφράσει τὰς ἀπόψεις των, τὰ πορίσματά των, ἐὰν ὁλόκληρον τὸ Σῶμα συμφωνῇ μὲ τὰ συμπεράσματα καὶ τὰς εἰσηγήσεις τῶν δύο Ἐπιτροπῶν, τότε δὲν ὑπάρχει λόγος περαιτέρω συνεχίσεως τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος.

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἁπλῶς ἤθελα νὰ δώσω μίαν συμπληρωματικὴν πληροφορίαν, ἡ ὁποία μᾶς ἔχει τηλεφωνηθῇ ἀπὸ τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἀναφορικῶς μὲ τὰς ἀπόψεις τῶν δύο Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Ἡ Ἀρχή, κατόπιν παροτρύνσεως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἀποδέχεται τοὺς ὅρους αὐτοὺς τοὺς ὁποίους ἔχομεν θέσει, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι θὰ κρατηθῇ λογαριασμὸς διὰ τοὺς πρώτους τρεῖς μῆνας, διὰ νὰ ἐξακριβωθῇ κατὰ πόσον αἱ προβλέψεις διὰ τὰ ἔσοδα εἶναι σύμφωνα μὲ τὰς προβλέψεις τὰς ὁποίας ἔχουν κάμει οἱ ἴδιοι ἢ κατὰ πόσον αἱ προβλέψεις θὰ εἶναι σύμφωνοι μὲ τὰς προβλέψεις τὰς ὁποίας ἔχομεν ὑπολογίσει ἡμεῖς ὡς Ἐπιτροπαὶ καὶ κατόπιν τούτου, ἀφοῦ διαπιστώσουν ὅτι καλύπτονται πράγματι, ὅπως ἔχομεν διαπιστώσει ἡμεῖς ὡς Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαί, θὰ συνεχίσουν, ἐὰν δὲ ἀποδειχθῇ ὅτι τὸ ποσοστὸν τὸ ὁποῖον τοὺς ἔχομεν μειώσει, τῆς ἐπιβαρύνσεως, εἶναι τοιοῦτο ποὺ νὰ μὴν δύνανται νὰ καλύψουν τὰς ἀνάγκας των, τότε θὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν Βουλὴν διὰ νὰ τὸ ἐπανασυζητήσωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Εἶναι παρήγορον τὸ ὅτι ἡ Ἀρχὴ ἔχει κατὰ κάποιον τρόπον πειθαρχήσει εἰς τὰς συστάσεις τῆς Βουλῆς καί, ἐὰν ἡ πληροφορία τὴν ὁποίαν ὁ ἔντιμος συνάδελφος, κ. Σαββίδης, ἔχει δώσει εἰς τὴν Βουλήν, ὅτι εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Ἀρχὴ θὰ ἀντιμετωπίσῃ πρόβλημα καὶ πάλιν ἀλλοιώσεως τῶν σημερινῶν τελῶν, θὰ θέσῃ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς πρὸς συζήτησιν καὶ ἔγκρισιν τυχὸν ἀπόφασιν, ἐπίσης ἀποτελεῖ ἕνα παρήγορον γεγονός.

Θὰ ἤθελα ὅμως, ἐν τούτοις, νὰ παρατηρήσω ὅτι ἡ γνώμη μου εἶναι ὅτι, ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι αὐτὴ ἡ διάθεσις τῆς Ἀρχῆς πρέπει νὰ ἐκτιμηθῇ, εἶναι καιρὸς ἡ Βουλὴ νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ θέματος ἐντονωτέρου καὶ ὠργανωμένου ἐλέγχου τῶν ἡμικρατικῶν Ἀρχῶν οὕτως ὥστε νὰ μὴν ἐπαφίεται ἁπλῶς εἰς τὴν καλὴν διάθεσιν μιᾶς Ἀρχῆς ἢ ὄχι, νὰ πειθαρχήσῃ ἢ ὄχι πρὸς συστάσεις τῆς Βουλῆς καὶ νὰ θέτῃ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, πρὸς συζήτησιν ἢ ὄχι τὰς προοπτικάς της καὶ ἰδιαίτερα τὰς οἰκονομικάς, αἱ ὁποῖαι εἶναι φυσικὸν νὰ ἐπιβαρύνουν τὸ σύνολον τοῦ Κυπριακοῦ πληθυσμοῦ, ὅπως ἐπίσης καὶ τὸν προγραμματισμόν της, ὁ ὁποῖος εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιφέρῃ βασικὰς ἀλλαγὰς εἰς τὸν οἰκονομικὸν προγραμματισμὸν τῆς Κυβερνήσεως.

Δι' αὐτὸ πιστεύω ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ πρέπει νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ γνωστὸν θέμα τὸ ὁποῖον ἤρχισε συζητούμενον πρὸ πολλοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Σώματος περὶ δημιουργίας μιᾶς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς ἢ τοὐλάχιστον ἐπαναδημιουργίας μιᾶς Ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία θὰ μελετήσῃ μεθόδους διὰ κοινοβουλευτικὸν ἔλεγχον ἐπὶ τῶν ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν.

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν αὐτὸ δὲν ἀποτελεῖ καθ' οἱονδήποτε τρόπον μομφὴν πρὸς τὴν προκειμένην Ἀρχήν, δεδομένου ὅτι ἡ προκειμένη Ἀρχὴ ἀπέδειξεν ὅτι εἶναι πρόθυμος νὰ πειθαρχήσῃ πρὸς τὴν Κοινοβουλευτικὴν εἰσήγησιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ἐκ τῆς θέσεώς μου, κύριε Πρόεδρε. Εἰς τὴν Ἔκθεσιν παρουσιάζεται ἡ ἐπιφύλαξίς μου ἐπὶ τῆς ἐπιβολῆς τῶν τελῶν δι' ἐνοίκιον τηλεφώνου πρὸς £13 ἐτησίως.

Ἡ ἐπιφύλαξίς μου ἔγκειται εἰς τὴν εἰσήγησίν μου ὅπως ἐπιβληθῇ αὔξησις ἐπὶ τῶν τελῶν τοῦ 1972 ἐκ 10%, δηλαδὴ τὰ 10 μίλς νὰ γίνουν 11 μίλς τὸ δὲ ἐνοίκιον, ἀπὸ τὰ 917 μίλς ποὺ ἦτο, νὰ γίνῃ £1. Ἐκ τοῦ γεγονότος ὅμως ὅτι ἡ Ἀρχὴ Τηλεπικοινωνιῶν καὶ τὸ Συμβούλιόν της ἐπέδειξε τοιαύτην κατανόησιν, τὴν ὁποίαν ἐκτιμῶ καὶ πιστεύω καὶ τὸ Σῶμα ὁλόκληρον νὰ ἐκτιμᾷ, ὥστε νὰ ἀνταποκριθῇ ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν ἔκκλησιν τῆς Βουλῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ προσέλθῃ μὲ τόσην κατανόησιν καὶ συνεργασίαν εἰς τὰς δύο Ἐπιτροπὰς διὰ νὰ ἐκθέσῃ τὴν κατάστασιν ἡ ὁποία ἐπικρατεῖ εἰς τὴν Ἀρχὴν Τηλεπικοινωνιῶν καὶ ἡ πρωτοβουλία ἀκόμη νὰ μειώσῃ τέλη καὶ εἰς ἐκεῖνα τὰ τέλη τὰ ὁποῖα ἐπέβαλεν ἐπὶ ἐγκαταστάσεων, κ.λ.π., ὡς ἔνδειξιν καλῆς θελήσεως, δὲν ἔχω καμμίαν ἐπιφύλαξιν. Πρέπει δὲ νὰ θεωρηθῇ καὶ νὰ τονισθῇ ἰδιαίτερα ὅτι ἡ Ἀρχὴ αὐτὴ εἶναι διὰ δευτέραν φορὰν ποὺ ἀνταποκρίνεται εἰς ἔκκλησιν τῆς Βουλῆς, εἰς μὲν τὴν πρώτην διὰ τὴν ἀπόλυσιν τῶν τηλεφωνητριῶν, καὶ ἐσεβάσθη τὴν ἀπόφασιν τοῦ Σώματος, καὶ τώρα διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῶν τελῶν.

Εὔχομαι καὶ ἐλπίζω, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ὅτι παρομοίαν στάσιν θὰ τηρήσουν καὶ οἱ ἄλλοι ἡμικρατικοὶ Ὀργανισμοί, καὶ ἄλλα Κυβερνητικὰ Σώματα, ὥστε νὰ ὑπάρχῃ αὐτὴ ἡ συνεργασία διὰ τὸ συμφέρον τῆς ὁλότητος τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν γενικώτερον.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Δυὸ λόγια παρακαλῶ, κύριε Πρόεδρε, ἐπὶ τῆς πληροφορίας τὴν ὁποίαν μᾶς ἔδωσεν ὁ ἔντιμος συνάδελφος, κ. Σαββίδης.

Εἶναι δικαίωμα τῆς Ἀρχῆς νὰ ἐπανέλθῃ τὸν Ἀπρίλιον ἐπὶ τοῦ θέματος, προσκομίζουσα εἰς τὴν Βουλὴν τὰ οἰκονομικὰ στοιχεῖα τῶν τριῶν πρώτων μηνῶν τοῦ ἔτους. Καὶ εἶναι καθῆκον τῆς Βουλῆς νὰ μελετήσῃ τὰ στοιχεῖα αὐτά.

Θέλω ἀπὸ τώρα νὰ ἐκφράσω τὴν ἀμφιβολίαν μου κατὰ πόσον τριῶν μηνῶν οἰκονομικὰ στοιχεῖα τοῦ τρέχοντος ἔτους θὰ εἶναι ἀρκετὰ νὰ μᾶς ὁδηγήσουν εἰς ὀρθὰ συμπεράσματα ὅσον ἀφορᾷ ὁλόκληρον τὸ ἔτος.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἀπὸ τῆς θέσεώς μου θὰ ἤθελα νὰ εἴπω ὅτι ἡ χειρονομία τῆς Σ.Ι.Τ.Α. νὰ ἀποδεχθῇ τὴν παράκλησιν τῆς Βουλῆς καὶ νὰ ἀλλοιώσῃ τὰ τέλη τὰ ὁποῖα καθώρισεν, ἀποδεικνύει ὅτι ἡ Ἀρχὴ αὐτὴ ἔχει πράγματι μίαν καλὴν διάθεσιν διὰ συνεργασίαν μὲ τὸ Σῶμα καὶ δὲν θὰ πρέπει νὰ μᾶς ἀνησυχῇ τὸ ὅτι διὰ καθαρῶς σκοποὺς οἰκονομολογικοὺς θὰ κρατηθοῦν στοιχεῖα τῶν προσεχῶν τριῶν μηνῶν. Ἀπεναντίας, τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι ἡ Ἀρχὴ ἐπιθυμεῖ πράγματι νὰ μὴ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν Κυπριακὸν λαὸν νὰ πληρώσῃ περισσότερα ἀπὸ ὅ,τι ἡ Ἀρχὴ ἔχει ἀνάγκην. Καὶ νομίζω ὅτι εἶναι λογικὸν καὶ δίκαιον, ἐὰν ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ Ἀρχὴ ἔχει ἀνάγκην, ἡ Βουλὴ νὰ ἐπαναξετάσῃ τὸ πρόβλημα. Ὅμως δὲν θὰ πρέπει νὰ παρέλθῃ ἐπίσης ἀπαρατήρητον τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ συναδέλφου κ. Λυσσαρίδη, ὅτι πράγματι εἶναι καιρὸς—καὶ τοῦτο ἀποδεικνύει τὸ ἐξαίσιον ἀποτέλεσμα τῶν προσπαθειῶν τῆς Βουλῆς μὲ τὴν Σ.Ι.Τ.Α.—νὰ ἐξασκηθῇ μεγαλύτερος κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος ἐπὶ τῶν ἡμικρατικῶν Ὀργανισμῶν καὶ ἐπὶ τῶν κρατικῶν ἀκόμη Ὀργανισμῶν καὶ θὰ παρεκάλουν, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, ἡ συσταθεῖσα Ἐπιτροπὴ διὰ τὴν μελέτην τῆς ἐκθέσεως τοῦ Ἐλεγκτοῦ τῆς Δημοκρατίας, εἰ δυνατόν, νὰ ἐπανασυσταθῇ ἢ νὰ ἐπαναλειτουργήσῃ διὰ νὰ μὴν εὑρισκώμεθα πολλάκις εἰς τὴν δύσκολον θέσιν νὰ ἐπικρίνωμεν τὴν Κυβέρνησιν ἀπὸ τοῦ βήματος, ἐνῷ μποροῦμεν, ὡς ἀπεδείχθη, νὰ ἐξασκήσωμεν καλύτερα κοινοβουλευτικὸν ἔλεγχον καὶ σιωπηρῶς πολλὰς φοράς.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἀναφέρομαι εἰς τὰ ὅσα ἔχει ἀναφέρει ὁ ἔντιμος συνάδελφος, κ. Ζιαρτίδης, ὅτι τὰ ἀποτελέσματα τῶν πρώτων τριῶν μηνῶν δὲν θὰ εἶναι ἐνδεικτικὰ τοῦ τί θὰ εἰσπραχθοῦν κατὰ τὸ ὅλον ἔτος.

Συμφωνῶ ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ. Ἀλλὰ ἐκεῖνο ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἴσως νὰ μὴν συμφωνῶ μὲ τὸν ἔντιμον συνάδελφον, εἶναι ὅτι, ἐὰν πάρωμεν τὰ προηγούμενα ἔτη διὰ τὴν ἰδίαν περίοδον καὶ κάμωμεν μίαν σύγκρισιν, θὰ ἀντιληφθῶμεν κατὰ πόσον ὁ προγραμματισμὸς ἢ μᾶλλον αἱ εἰσπράξεις, αἱ ὁποῖαι ἔχουν προϋπολογισθῇ, θὰ εἶναι σύμφωνοι μὲ τοὺς λογαριασμοὺς τοὺς ὁποίους ἔχομεν κάμει ἡμεῖς ἢ ὄχι, ἢ θὰ εἶναι σύμφωνοι μὲ τοὺς λογαριασμοὺς τοὺς ὁποίους ἔχουν κάμει οἱ ἴδιοι οἱ ὑπεύθυνοι τῆς Σ.Ι.Τ.Α.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὡς ἐτέθη τὸ θέμα εἰς τὴν Βουλήν, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ ἄποψις τῆς ἁρμοδίας Ἀρχῆς εἶναι ὅτι ἀποδέχεται τὰς εἰσηγήσεις τῆς Βουλῆς ἀλλὰ ζητεῖ ὅπως ἐπανεξετασθοῦν μετὰ μίαν τρίμηνον περίοδον ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα θὰ προκύψουν.

Ἐπανεξέτασις δὲν δεσμεύει τὴν Βουλὴν ὅσον ἀφορᾷ τὸ ποῖον θὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐπανεξετάσεως καί, ἐπομένως, δὲν νομίζω ὅτι ὑπάρχει σοβαρὰ διαφωνία. Ἐὰν π.χ. μετὰ τρεῖς μῆνας φανῇ ὅτι ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα προέκυψαν δὲν μποροῦν νὰ ἐξαχθοῦν τὰ ὀρθὰ συμπεράσματα, τότε ἀσφαλῶς καὶ πάλιν μπορεῖ νὰ ἀκολουθηθῇ ἡ ἰδία διαδικασία.

Θεωρῶ τὸ θέμα ὡς λῆξαν καὶ τὸ διαγράφω ἀπὸ τὴν ἡμερησίαν διάταξιν.

Τὸ δεύτερον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ εἶναι «Ὁ τρόπος συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος.

Ἐπὶ τοῦ προαναφερθέντος θέματος εἶχε γίνει ἡ εἰσήγησις ὅπως ἡ συζήτησις τοῦ θέματος ἀναβληθῇ μέχρι ὅτου σταλοῦν πρὸς τοὺς Βουλευτὰς τὰ κείμενα τῶν ὑπογραφέντων ἐγγράφων.

Ἐν σχέσει μὲ τὸ θέμα αὐτό, ἔχω νὰ σᾶς πληροφορήσω ὅτι τὴν 16ην Ἰανουαρίου 1973, ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν μὲ ἐπληροφόρησε γραπτῶς ὅτι τὰ ἔγγραφα θὰ ἐπισημοποιηθοῦν τὴν 19ην Δεκεμβρίου 1972 καὶ ἀκολούθως θὰ μεταφρασθοῦν ἀπὸ τὴν Γαλλικὴν εἰς τὴν Ἀγγλικήν, Γερμανικήν, Ἰταλικὴν καὶ Ὁλλανδικήν, ὡς διαλαμβάνει τὸ ἄρθρον 19 τῆς Συμφωνίας.

Ἑπομένως, μετὰ ποὺ θὰ ὑπάρχῃ τὸ τελικὸν κείμενον Ἀγγλιστί, θὰ εἶναι δυνατὸν τὰ κείμενα αὐτὰ νὰ μεταφρασθοῦν καὶ Ἑλληνιστί, ἐφ' ὅσον θὰ ὑπάρχῃ τὸ τελικὸν κείμενον τῆς Συμφωνίας. Καὶ ἑπομένως προτίθεμαι νὰ ἀναβάλω τὴν συζήτησιν μέχρις ὅτου τὰ κείμενα τῶν Συμφωνιῶν μεταφρασθοῦν καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ διανεμηθοῦν εἰς τοὺς ἐντίμους Βουλευτάς.

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Βεβαίως λυποῦμαι διότι κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίαν τῆς Βουλῆς ἀπουσίαζα, ἀλλὰ ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὡς ἔχει ἐξελιχθῆ ἡ συζήτησις τοῦ θέματος, δὲν συζητεῖται ἐνώπιόν μας ἁπλῶς ὁ τρόπος τῆς συνδέσεως τῆς Κύπρου μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγοράν, ἀλλὰ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ σύνδεσις τῆς Κύπρου μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγοράν, αἱ ἐπιπτώσεις τὰς ὁποίας θὰ ἔχῃ ἡ σύνδεσις, καὶ ἀσφαλῶς ἡ κριτικὴ ἀπὸ μέρους μερικῶν ἐναντίον τῆς συνδέσεως καὶ ἀπὸ μέρους μερικῶν ἡ ὑποστήριξις διὰ τὴν σύνδεσιν.

Αὐτὸ μάλιστα ἔχω ἀντιληφθῆ ἀπὸ ὁμιλίας ποὺ ἔχουν δημοσιευθῆ καὶ εἰς τὸν τύπον τὰς τελευταίας ἡμέρας.

Δι' αὐτό, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον διεξάγεται μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ συζήτησις, πιστεύω ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ δοθῆ ἡ εὐκαιρία, ἀνεξαρτήτως τοῦ πλήρους περιεχομένου τῆς Συμφωνίας, νὰ συνεχισθῆ ἡ συζήτησις διὰ νὰ ἔχουν καὶ ἄλλοι τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκφέρουν τὰς ἀπόψεις των ἐπὶ τῆς συνδέσεως τῆς Κύπρου καὶ ἐπὶ τῶν προοπτικῶν ποὺ δημιουργεῖ ἡ σύνδεσις τῆς Κύπρου ἢ καὶ τῶν θέσεων ποὺ θὰ πρέπει νὰ λάβῃ ἡ Κυβέρνησις ἔναντι τῆς συνδέσεως μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγοράν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ἐπειδὴ τὸ θέμα δὲν εἶναι τόσον ἐπείγον, καὶ νοουμένου ὅτι ἡ σύνδεσις θὰ γίνῃ ἀνεξαρτήτως τοῦ ἀποτελέσματος τῆς συζητήσεως αὐτῆς, εἶναι προτιμότερον νὰ ἀναβληθῆ ἡ συζήτησις διὰ νὰ ὑπάρχουν καὶ τὰ ἐπίσημα κείμενα. Ἐὰν φυσικὰ ἐπρόκειτο νὰ ἐπηρεάσῃ τὴν πορείαν τῆς ὑπογραφῆς συνδέσεως ἢ ὄχι, τότε ἀσφαλῶς θὰ ἔπρεπε νὰ συνεχισθῆ ἡ συζήτησις.

Ἐφ' ὅσον ὅμως ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισεν τὴν σύνδεσιν καὶ θὰ προχωρήσῃ μὲ τὴν σύνδεσιν, τὸ κυριώτερον σημεῖον τὸ ὁποῖον ἤγειραν οἱ ὁμιληταὶ εἶναι κατὰ πόσον, ὅταν λήξῃ ἡ πρώτη πενταετία, ὁ ἑπόμενος τρόπος συνδέσεως πρέπει νὰ εἶναι δι' ἐμπορικῆς Συμβάσεως ἢ διὰ Συνδέσεως, καὶ ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν ἐνώπιόν μας πέντε ἔτη δι' αὐτὸ τὸ θέμα, εἶναι καλύτερον νὰ ἀναμένωμεν διὰ νὰ ἔχωμεν καὶ τὰ ἔγγραφα, ἐφ' ὅσον συζητοῦνται αἱ πρόνοιαι τῶν ἐγγράφων τούτων. Καὶ ἐπὶ τῶν προνοιῶν αὐτῶν γίνονται προβλέψεις ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων, τὰ ὁποῖα θὰ προκύψουν, ἐὰν ἀκολουθηθῆ ἡ α ἢ ἡ β πορεία.

Ἑπομένως τὸ θέμα θὰ ἀναβληθῆ, μᾶλλον θὰ παραμείνῃ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, ἀλλὰ ἡ συζήτησις. .... , ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἀποδέχομαι πλήρως τὰ λεχθέντα. Ἀλλὰ ἐὰν ἐνθυμῆσθε καλῶς εἰς μίαν συνεδρίασιν ὑπὸ τὴν προεδρίαν σας κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν διαπραγματεύσεων διὰ τὴν σύνδεσιν μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγοράν, συνεζητήθη ἀπὸ μέρους τῆς Βουλῆς ἢ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Βουλῆς, εἰς τὴν συνεδρίασιν ἐκείνην, καὶ τὸ θέμα τῆς γενικωτέρας οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως ἔναντι τῶν νέων συνθηκῶν ποὺ δημιουργεῖ ἡ σύνδεσίς μας μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγοράν. Καὶ ἔχω τὴν ἐντύπωσιν, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ὅτι θὰ ἦτο προτιμότερον—ἐὰν καὶ οἱ ἄλλοι συνάδελφοι συμφωνοῦν—νὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις ἐπ' αὐτοῦ κυρίως τοῦ θέματος διὰ νὰ δοθῇ καὶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἡ εὐκαιρία νὰ λάβῃ σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τὰς παρατηρήσεις ποὺ θὰ λεχθοῦν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, διὰ νὰ μὴν ἔλθωμεν μετὰ ἓν ἔτος, ὁπότε θὰ ἀπολεσθῇ καὶ πολύτιμος χρόνος, νὰ ἐπικρίνωμεν διὰ πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν θὰ ἔχουν γίνει ἐν ὄψει τῆς συνδέσεώς μας μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγοράν. Εἶναι μία εἰσήγησις. Ἐὰν βεβαίως ἡ Βουλὴ θέλῃ νὰ ἀναβληθῇ, δὲν ἔχω ἔνστασιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἤδη ἤρχισεν ἡ μετάφρασις τῶν ἐγγράφων εἰς τὴν Ἀγγλικήν, τὴν Γερμανικὴν καὶ τὴν Ἰταλικήν. Δὲν γίνεται ἀπὸ ἡμᾶς ἀλλὰ ἀπὸ τὰς χώρας τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς αἱ ὁποῖαι ἔχουν τὰς ὑπηρεσίας καὶ μποροῦν γρήγορα νὰ τὰ μεταφράσουν. Ἑπομένως δὲν νομίζω ὅτι θὰ ὑπάρξῃ μεγάλη καθυστέρησις διὰ νὰ ἔχωμεν τὰ κείμενα ἐνώπιόν μας.

Ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως δὲν ὑπάρχουν ἄλλα ἐγγεγραμμένα θέματα πρὸς συζήτησιν.

Ἡ ἑπομένη συνεδρίασις τῆς Βουλῆς θὰ εἶναι τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Ἡ ἡμερησία διάταξις θὰ ἔχῃ :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(2) Ὁ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1972.

(3) Ὁ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(4) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1972.

(5) Ὁ περὶ Ξενοδοχείων καὶ Τουριστικῶν Καταλυμάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(6) Ὁ περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(7) Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Καταργήσεως Θεωρήσεων Διαβατηρίων καὶ Τελῶν Θεωρήσεων Διαβατηρίων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : «Ὁ τρόπος συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως). (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν κ.κ. Β. Λυσσαρίδη καὶ Χρ. Χριστοφίδη).

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

(Ὥρα λήξεως 5.06 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Κληρίδης Ξάνθος
Κόσιης Νῖκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ βελτίωσις τοῦ ἁλιευτικοῦ ὁρμίσκου Λατσιοῦ Πόλεως—Αἱ διεξαγόμεναι γεωλογικαὶ ἔρευναι εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ποταμοῦ Ὀβγοῦ παρὰ τὴν Φιλιάν—Ἡ καθυστέρησις εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ περὶ Γεωργικῶν Φαρμάκων Νόμου—Τὸ θέμα τῆς παροχῆς Κυβερνητικῆς βοηθείας πρὸς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους κτηνοτρόφους).

(2) Ἔκθεσις ἐπὶ τῶν περὶ Ἀστυνομίας (Γενικῶν) (Τροποποιητικῶν) Κανονισμῶν τοῦ 1973 καὶ ἔγκρισις αὐτῶν.

(3) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

(4) Κοινὴ Ἔκθεσις τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐπὶ τοῦ παραπεμφθέντος εἰς αὐτὰς θέματος «Ἡ αὔξησις τῶν τηλεφωνικῶν τελῶν ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου», ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Μ. Σαββίδης, Β. Λυσσαρίδης, Κ. Χριστοδουλίδης, Α. Ζιαρτίδης, Ἡρ. Χατζηηρακλέους, Πρόεδρος) καὶ λῆξις αὐτοῦ.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 25ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1973

("Ωρα ἐνάρξεως 4.15 μ.μ.)

(Ἀρ. 18)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εὑρισκόμεθα ἐν ἀπαρτίᾳ, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀρχίζομεν ἀπὸ τὸ Κεφάλαιον Α—Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 26ην Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 30ὴν Αὐγούστου 1972.

«Εἶναι δυστυχῶς μεγάλος ὁ ἀριθμὸς τῶν συμπατριωτῶν μας οἱ ὁποῖοι εἴτε διότι στεροῦνται παντὸς εἰσοδήματος εἴτε διότι ἔχουν ἀσήμαντον εἰσόδημα δὲν μποροῦν νὰ καλύψουν καὶ αὐτὰ τὰ ἀπαραίτητα ἔξοδα τῆς συντηρήσεώς των ἢ τῆς συντηρήσεως τῆς οἰκογενείας των.

Εἰς αὐτοὺς τὸ κράτος παρέχει μέχρι σήμερον μέσῳ τοῦ Τμήματος Εὐημερίας μικρὰ βοηθήματα πόρρω ἀπέχοντα ἀπὸ τοῦ νὰ ἱκανοποιήσουν καὶ τὰς ἐλαχίστας ἀνάγκας των, καὶ τοῦτο κατὰ τρόπον ὁμοιάζοντα πρὸς παροχὴν ἐλεημοσύνης.

Τὸ Σύνταγμα τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας παρέχει εἰς πᾶν πρόσωπον τὸ δικαίωμα ἀξιοπρεποῦς διαβιώσεως καὶ προνοεῖ ὅτι τὸ Κράτος θὰ προβλέψῃ διὰ Νόμου περὶ ἀρωγῆς πρὸς τοὺς πτωχοὺς καὶ συστήματος κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων.

Τὸ Κράτος ἔχει ἤδη θεσπίσει ἕνα νόμον περὶ κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων.

Ἐρωτᾶται ἡ Κυβέρνησις ἐὰν δὲν ἐπέστη ὁ καιρός, κατόπιν παρελεύσεως δώδεκα ἐτῶν ἀπὸ τῆς θεσπίσεως τοῦ Συντάγματος, νὰ προβλέψῃ δ ι ὰ Ν ό μ ο υ καὶ διὰ μίαν πραγματικὴν καὶ οὐσιαστικὴν ἀρωγὴν πρὸς τοὺς πτωχοὺς πολίτας του».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 22αν Ἰανουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 30ὴν Αὐγούστου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

«Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἀπεφάσισε προσφάτως ὅπως ἐγκρίνῃ κατ' ἀρχὴν τὴν αὔξησιν τῶν νῦν παρεχομένων εἰς ἀπόρους μηνιαίων χορηγημάτων καὶ ὑπηρεσιῶν, ἀνέθεσε δὲ εἰς εἰδικὴν ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπὴν ὅπως μελετήσῃ τὸ θέμα καὶ καθορίσῃ τὸ ὕψος τῶν νέων βοηθημάτων ὡς ἐπίσης καὶ τὰ κριτήρια παροχῆς των εἰς ἀπόρους, κατόπιν ἐπανεξετάσεως καὶ ἀναθεωρήσεως τῶν ἐφαρμοζομένων σήμερον κριτηρίων.

Ἐν ὄψει τῆς ἀνωτέρω ἀποφάσεως, τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἀπεφάσισε περαιτέρω ὅπως μὴ προωθηθῇ ἐπὶ τοῦ παρόντος σχέδιον Νόμου περὶ Δημοσίων Βοηθημάτων καὶ Ὑπηρεσιῶν, ἀλλὰ τὰ ὁρισθησόμενα κριτήρια παροχῆς βοηθείας εἰς ἀπόρους ἅτινα θὰ εἶναι ταυτόσημα μὲ τὰ ὑπὸ τοῦ ρηθέντος σχεδίου Νόμου ὁριζόμενα, ἐκδοθοῦν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων πρὸς τὰς ἁρμοδίας ὑπηρεσίας διὰ τοῦ συνήθους διοικητικοῦ μηχανισμοῦ».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 26ην Ὀκτωβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα τὴν 26ην Ὀκτωβρίου.

«Ὅλοι οἱ κεντρικοὶ δρόμοι ποὺ συνδέουν τὰς πόλεις τῆς Νήσου ἀσφαλτοστρώθησαν μὲ πρέμιξ ἐκτὸς τοῦ δρόμου Πάφου μέχρι τῶν Βάσεων, μὲ ἀποτέλεσμα οἱ ταξιδεύοντες ἀπὸ Λεμεσὸν εἰς Πάφον νὰ ταλαιπωροῦνται καὶ νὰ διερωτῶνται διατὶ νὰ γίνεται αὐτὴ ἡ δυσμενὴς διὰ τὴν Πάφον παράλειψις.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν πότε καὶ ἡ ὁδὸς Πάφου πρὸς Λεμεσὸν θὰ ἀσφαλτωθῇ μὲ πρέμιξ, διὰ νὰ σταματήσῃ ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ταλαιπωρία τῶν ὁδηγῶν αὐτοκινήτων καὶ τῶν ταξιδευόντων, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ παύσῃ ἡ δυσμενὴς διάκρισις ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἄλλας Ἐπαρχίας».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 18ην Ἰανουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 26ην Ὀκτωβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«Ἡ δήλωσις ὅτι «ὅλοι οἱ κεντρικοὶ δρόμοι ποὺ συνδέουν τὰς πόλεις τῆς Νήσου ἀσφαλτοστρώθησαν μὲ πρέμιξ ἐκτὸς τοῦ δρόμου Πάφου μέχρι τῶν Βάσεων» δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν πραγματικότητα οὔτε γίνεται δυσμενὴς διάκρισις εἰς βάρος τῆς Πάφου καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὁδικὸν δίκτυον.

Ἤδη τμῆμα τῆς ὁδοῦ Λεμεσοῦ—Πάφου ἔχει ἐπιστρωθῇ δι' ἀσφάλτου «πρέμιξ» κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος καὶ θὰ συνεχισθῇ ἡ ἐπίστρωσις αὐτὴ σταδιακῶς καὶ ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ σχετικοῦ κονδυλίου τοῦ προϋπολογισμοῦ».

Ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία.

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Β ὑπάρχουν ἐγγεγραμμένα ἑπτὰ Νομοσχέδια πρὸς συζήτησιν. Ἡ συζήτησις τῶν ἐν λόγῳ Νομοσχεδίων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λάβῃ χώραν σήμερον διότι αἱ ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει 48 ὥρας πρὸ τῆς συζητήσεως.

Ἑπομένως τὰ Νομοσχέδια θὰ ἀναβληθοῦν διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Εἰς τὴν συμπληρωματικὴν ἡμερησίαν διάταξιν περιλαμβάνονται δύο θέματα: «Ὁ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμος τοῦ 1973». (Ψήφισις δωδεκατημορίου διὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον).

«Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος τοῦ 1973». (Ψήφισις δωδεκατημορίου διὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον).

Ἡ ἀνάγκη διὰ τὴν ψήφισιν δωδεκατημορίων προκύπτει ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι τόσον ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς ὅσον καὶ ὁ Προϋπολογισμὸς Βελτιώσεως καὶ Ἀναπτύξεως κατετέθησαν εἰς τὴν Βουλὴν οὐχὶ ἐντὸς τῶν προθεσμιῶν τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τοῦ Συντάγματος καὶ ὡς ἐκ τούτου αἱ ἁρμόδιαι Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ αἱ ὁποῖαι ἐξετάζουν τοὺς Προϋπολογισμοὺς δὲν συνεπλήρωσαν τὸ ἔργον των.

Ἑπομένως ἐπιβάλλεται ἡ ψήφισις δωδεκατημορίων διὰ τοὺς προαναφερθέντας λόγους.

Παρακαλῶ ὅπως τὸ κείμενον τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως διὰ τὴν ψήφισιν δωδεκατημορίου διὰ τὸν περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμον τοῦ 1973 ἀναγνωσθῇ πρωτοῦ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΓΙΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΝ ΤΟΥ 1973.

ΕΠΕΙΔΗ δὲν καθίσταται δυνατὴ ἡ ψήφισις τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1973 ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων πρὸ τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1973.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ ἐπιπροσθέτως τοῦ ποσοῦ τὸ ὁποῖον δέον νὰ βαρύνῃ τὸ Πάγιον Ταμεῖον, ὡς προνοεῖται ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ἢ Νόμου, καθίσταται ἀναγκαία ἡ συνέχισις ὑπηρεσιῶν διὰ τὰς ὁποίας γίνεται πρόνοια εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1972.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἀποφασίζει ὡς ἀκολούθως :

(α) Παρέχει ἐξουσιοδότησιν διενεργείας δαπάνης διὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον τοῦ 1973 διὰ ποσὸν μὴ ὑπερβαῖνον τὸ ὁλικὸν ποσὸν τὸ προβλεπόμενον εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1973 διὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον ἐν σχέσει πρὸς ἕκαστον Κεφάλαιον Δαπάνης, ὡς ὁ ἐπισυνημμένος Πίναξ :

Νοεῖται ὅμως ὅτι τὸ δαπανηθησόμενον ποσὸν ὑπὸ οἱονδήποτε Ἄρθρον δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ ποσὸν τὸ προνοούμενον εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1973 ἐν σχέσει πρὸς τὸ Ἄρθρον τοῦτο.

(β) Οὐδεμία δαπάνη δύναται νὰ διενεργηθῇ διὰ νέας ὑπηρεσίας ἢ σκοποὺς καὶ οὐδεμία νέα θέσις δύναται νὰ πληρωθῇ μέχρις ὅτου ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς τοῦ 1973 ἐγκριθῇ τελικῶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

(γ) Δαπάνη ἀπὸ "Αρθρα σημειούμενα διὰ σταυροῦ (†) δὲν δύναται νὰ διενεργηθῇ μέχρις ὅτου παρασχεθοῦν πλήρεις λεπτομέρειαι τοῦ σχεδίου καὶ ληφθῇ ἡ ἐξουσιοδότησις τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ὑπὸ μορφὴν «Ἐξουσιοδοτήσεως πρὸς Διενέργειαν Δαπανῶν».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ κείμενον τῆς ἀποφάσεως, τὸ ὁποῖον μόλις ἀνεγνώσθη ἐν σχέσει μὲ τὴν ψήφισιν δωδεκατημορίων διὰ τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1973, ἐγκριθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ;

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης ἔχει τὸν λόγον.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε ἀπὸ τοῦ βήματος, κύριε Πρόεδρε, διότι εἶναι ἐπὶ λόγων ἀρχῆς ποὺ θὰ ὁμιλήσω καὶ οὐχὶ ἐπὶ θέματος διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δικαιοῦσθε νὰ ἀγορεύσετε ἀπὸ τοῦ βήματος.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐπικαλοῦμαι τὴν ἐπιείκιαν τοῦ Προεδρείου διότι ἀναγκάζομαι καὶ πάλιν νὰ ἀνέλθω ἐπὶ τοῦ βήματος διὰ νὰ αἰτιολογήσω τὴν ἀρνητικὴν ψῆφον ποὺ θὰ δώσω εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ δωδεκατημορίου δι' ἀμφοτέρους τοὺς Προϋπολογισμούς.

Εἶμαι ὑπόχρεως, κύριε Πρόεδρε, νὰ ἐκφράσω καὶ πάλιν δριμεῖαν ἀγανάκτησιν διὰ τὴν ἐντελῶς πρόχειρον καὶ ἀμελέτητον ἐνέργειαν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν καὶ διὰ τὴν ἀπρέπειαν τὴν ὁποίαν ἐπιδεικνύει πρὸς τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς νὰ μὴν καταθέσῃ ἐγκαίρως καὶ ἐντὸς τῶν νομίμων, ὡς ἀναφέρεται, προθεσμιῶν τοὺς Προϋπολογισμοὺς τοῦ Κράτους πρὸς τὴν Βουλὴν αὐτήν.

Ἀκριβῶς αὐτό, κύριε Πρόεδρε, ἀποτελεῖ καὶ ἓν μέτρον τοῦ σεβασμοῦ τὸ ὁποῖον ἀποδίδει ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, καί, μπορῶ νὰ πῶ, κατ' ἐπέκτασιν καὶ ὅλοι οἱ διοριζόμενοι Ὑπουργοὶ τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὴν Βουλὴν αὐτήν.

Δράττομαι τῆς εὐκαιρίας ἀκριβῶς νὰ ἐπισημάνω πρὸς τὴν Βουλὴν τὸ ἑξῆς :

Ὀφείλει ἡ Βουλὴ νὰ δηλώσῃ κατηγορηματικῶς ὅτι διὰ ὑστάτην φορὰν ἀποδέχεται ἐνεργείας αἱ ὁποῖαι θίγουν ἀκριβῶς καὶ τὴν θέσιν τῆς Βουλῆς καὶ τὴν ἰδιότητα τῶν Βουλευτῶν ἐν τῷ συνόλῳ των.

Καὶ ἐπαναλαμβάνω καὶ πάλιν, κύριε Πρόεδρε, ὅτι προσωπικῶς ἐγὼ ὁ ἴδιος αἰσθάνομαι ὅτι αὐτὸ ἀποτελεῖ πρὸς τὴν Βουλὴν αὐτὴν ἀπρέπειαν καὶ δράττομαι ὁμοίως τῆς εὐκαιρίας νὰ ἐπισημάνω τὰ ἑξῆς :

Ἀσφαλέστατα βοήθεια καὶ συμπαράστασις πρὸς τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεως οὐδόλως ἀμφιβάλλω ὅτι ὑπάρχει καὶ ὑπῆρξε ἀνέκαθεν ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς αὐτῆς. Μπορῶ νὰ πῶ μάλιστα ὅτι γενναιοδώρως παρεσχέθη ὑποστήριξις πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τῆς Δημοκρατίας ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν. Μπορῶ νὰ ἐπεκταθῶ καὶ νὰ πῶ ὅτι πολλὰς φορὰς καὶ οὐχὶ ἐξηλεγμένως παρεσχέθη ἡ συμπαράστασις τῆς Βουλῆς αὐτῆς πρὸς τὴν Δημοκρατίαν.

Εἶναι καιρός, νομίζω, κύριε Πρόεδρε, ὅπως ἡ Βουλὴ αὐτὴ καταστήσῃ σαφὲς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι ἐπιθυμεῖ ἀκριβῶς νὰ ἔχῃ τὸν πρῶτον λόγον, τὴν δέουσαν ἐνημέρωσιν, ἀπὸ τοὺς Κυβερνητικοὺς λειτουργοὺς καὶ τοὺς διοριζο-

μένους Ὑπουργοὺς τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ ὅλων τῶν θεμάτων καὶ ἐγκαίρως καὶ ἐντὸς τῶν προθεσμιῶν καὶ ἐπὶ σοβαρῶν προβλημάτων προγραμματισμοῦ καὶ λαμβανομένων οἰκονομικῶν μέτρων καὶ ἀποφάσεων.

Νομίζω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἀποτελεῖ ἐξυπηρέτησιν διὰ τὴν Κυβέρνησιν καὶ διὰ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας τὸ ὅτι ἡ Βουλὴ αὐτὴ θὰ κρίνῃ τοῦ λοιποῦ αὐστηρότατα ἀκριβῶς πᾶσαν παρέκβασιν ἀπὸ τὴν γραμμὴν αὐτὴν τῆς ὑποχρέου καὶ ἐγκαίρου ἐνημερώσεως καὶ τοῦ ἀπολύτου σεβασμοῦ πρὸς τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς.

Κατὰ τὴν γνώμην μου, κύριε Πρόεδρε, μὲ ὅλον τὸν σεβασμὸν καὶ τὸ θάρρος τολμῶ νὰ πῶ ὅτι πρέπει νὰ ξέρῃ ἡ Κυβέρνησις—καὶ μάλιστα ἐν ὄψει προεδρικῶν ἐκλογῶν—ὅτι εἰς τὸ μέλλον πρέπει νὰ συναντήσῃ, καὶ ὀφείλει νὰ συναντήσῃ, μίαν Βουλὴν ἡ ὁποία θὰ εἶναι μαχητικὴ καὶ ἡ ὁποία θὰ ἐπικροτήσῃ μὲν πᾶν ἔργον ἀγαθὸν τῆς Κυβερνήσεως, τὸ ὁποῖον ἔργον θὰ ἐξυπηρετῇ τὸν λαόν, ἀλλὰ θὰ σταθῇ ἀντιμέτωπος παντὸς μέτρου καὶ ἐνεργείας ὡς ἡ πρόσφατος ἐνέργεια τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν, ἡ ἀμελέτητος, περὶ αὐξήσεως τῶν μισθῶν.

Θέλω, νὰ πῶ, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ὀφείλει ἡ Κυβέρνησις καὶ μᾶλλον προεκλογικῶς νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἡ Βουλὴ αὐτὴ θὰ τηρήσῃ μαχητικὴν στάσιν ὅσον ἀφορᾷ τοὐλάχιστον τὰ θέματα ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποῖα ἀκριβῶς παραβιάζονται καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν Βουλὴν καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

Δι' ὅλα αὐτὰ κύριε Πρόεδρε, παρακαλῶ νὰ σημειωθῇ ἡ προειδοποίησίς μου αὐτὴ καὶ δηλῶ ὅτι θὰ ἀπόσχω τῆς ψηφοφορίας αὐτῆς ἀκριβῶς μὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ ὅτι ἐγένετο ὑποτίμησις πρὸς τὴν Βουλὴν διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, τῆς μὴ ἐγκαίρου καταθέσεως αὐτοῦ πρὸς τὴν Βουλὴν τῶν Προϋπολογισμῶν τοῦ Κράτους.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἀπὸ τῆς θέσεώς μου, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

Δὲν πρόκειται νὰ ὁμιλήσω· ἁπλῶς ἤθελα νὰ κάμω μίαν διόρθωσιν ποὺ ἴσως διαφεύγει τῶν ὅσων γνωρίζει ὁ κ. συνάδελφος.

Ἔχει ἀναφέρει ὅτι ἡ καθυστέρησις ὀφείλεται εἰς τὸν Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν. Ἀλλὰ αὐτὴ δὲν εἶναι ἡ πραγματικότης, διότι ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν δὲν μπορεῖ νὰ προετοιμάσῃ τοὺς Προϋπολογισμούς, ἐφ' ὅσον τὰ ἄλλα Ὑπουργεῖα δὲν στέλλουν τοὺς προϋπολογισμοὺς διὰ κάθε Ὑπουργεῖον χωριστά.

Ἑπομένως εἶναι ἄδικος ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι τὸ λάθος εἶναι ἀποκλειστικῶς τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ὁ κ. Παρασκευαΐδης, Βουλευτὴς ἐκ Κυρηνείας, ὀρθότατα ἐτοποθέτησε τὸ ὅλον πρόβλημα. Ἔχω σκοπὸν νὰ καταψηφίσω τὰ δωδεκατημόρια διότι ἡ Κυβέρνησις μὲ τὸ νὰ μὴν ἀποστείλῃ ἐγκαίρως πρὸς τὴν Βουλὴν ταῦτα εἶναι κατ' ἐμὲ περιφρόνησις τοῦ Σώματος τούτου.

Ὁ κ. Σαββίδης διώρθωσε τὸν κ. Παρασκευαΐδην καὶ εἶπεν ὅτι δὲν εὐθύνεται ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν ἀλλὰ ἡ εὐθύνη εἶναι ὁλοκλήρου τῆς Κυβερνήσεως. Αὐτὴ ἦταν ἡ ἐντύπωσις. Χαίρομαι ποὺ ἄκουσα τὸν κ. Σαββίδην νὰ λέγῃ ὅτι ἡ εὐθύνη δὲν εἶναι εἰς ἕνα ἄτομον ἀλλὰ εἶναι εἰς ὁλόκληρον τὴν Κυβέρνησιν.

Ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ ἀντιληφθῇ, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ὑπάρχει Βουλή. Ἡ Βουλὴ εἶναι οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ λαοῦ καὶ οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ λαοῦ πρέπει νὰ ἐνημερώνωνται ἐγκαίρως ἀπὸ τοὺς διωρισμένους Ὑπουργοὺς τῆς Κυβερνήσεως.

Αὐτὸ πρέπει νὰ γίνῃ κατανοητὸν μιὰ καὶ ἔξω. Δὲν μποροῦμεν νὰ ὑφιστάμεθα αὐτὲς τὲς προσβολὲς συνεχῶς. Ὀρθότατα εἶπεν ὁ κ. Παρασκευαΐδης ὅτι ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἀντιληφθῇ ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν μπορεῖ πλέον νὰ δέχεται τέτοιες προσβολές.

Ἂς ἀντιληφθῇ ἡ Κυβέρνησις, κύριε Πρόεδρε, ὅτι τὸ Σῶμα τοῦτο πάντοτε εὑρίσκεται στὸ πλευρὸν τῆς Κυβερνήσεως ὅταν ὑπάρχουν προβλήματα τὰ ὁποῖα δὲν θίγουν τὰ δίκαια τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς αὐτῆς θὰ ὑφίσταται δριμεῖαν κριτικὴν ὅταν Νομοσχέδιά της καὶ πράξεις της θίγουν λαϊκὰ δίκαια.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Βεβαίως δικαίως ὡς θέμα ἀρχῆς μερικοὶ συνάδελφοι δύνανται νὰ διαμαρτύρωνται διὰ τὴν καθυστέρησιν ὑποβολῆς τῶν δύο Προϋπολογισμῶν τοῦ κράτους καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι πλειστάκις ἡ ἁρμοδία Ἐπιτροπὴ Προϋπολογισμοῦ καὶ Οἰκονομικῶν αὐτοῦ τοῦ Σώματος ἔχει ζητήσει ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ κατατίθενται ἐνώπιόν της οἱ Προϋπολογισμοὶ τὸ συντομώτερον δυνατὸν χρονικὸν διάστημα διὰ νὰ ἔχῃ ὅλον τὸν χρόνον ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ ἐξετάσῃ τοὺς Προϋπολογισμοὺς καὶ νὰ μὴ χρειάζεται νὰ ψηφισθοῦν δωδεκατημόρια. Ἔχω ὅμως τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ τακτικὴ πέραν τοῦ νὰ ἐκφρασθῇ κατὰ κάποιον τρόπον διαμαρτυρία διὰ τὴν καθυστέρησιν, ἡ καταψήφισις τῶν δωδεκατημορίων δὲν εἶναι πολιτικὴ σώφρων, διότι, ἐὰν τὸ παράδειγμα τοῦτο ἀκολουθήσῃ ὁλόκληρος ἡ Βουλή, σημαίνει ὅτι δι' ἁπλῶς ἕνα θέμα ἀρχῆς, οὐχὶ τόσον μεγάλης σημασίας, θὰ παραμείνῃ αὐτὸς ὁ τόπος, αὐτὸ τὸ κράτος, ἄνευ δωδεκατημορίων καὶ ἐπομένως ἄνευ ἐγκεκριμένου ποσοῦ ποὺ τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι ἡ ἐνέργεια αὐτὴ νὰ στραφῇ ἀκριβῶς ἐναντίον ἐκείνων ποὺ θέλομεν νὰ ὑποστηρίζωμεν, ἐναντίον τοῦ λαοῦ δηλαδή. Καὶ ἔχω τὴν γνώμην ὅτι μπορεῖ νὰ εἶναι ὀρθὴ ἡ ἔκφρασις κάποιας διαμαρτυρίας, ἀλλὰ δὲν συμφωνῶ μὲ τὴν πολιτικὴν τοῦ νὰ καταψηφισθοῦν τὰ δωδεκατημόρια, διότι δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου σημαίνει ὅτι πάντα τὰ ἔργα τῆς Κυβερνήσεως θὰ σταματήσουν καὶ οὐδεὶς ἐργοδοτούμενος ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως θὰ δύναται νὰ πληρωθῇ ἄνευ δωδεκατημορίου.

Ὅμως ἐπίσης θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ λεχθῇ, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ὅτι εἰς ἓν μικρὸν μέρος ὡς τὸ ἰδικόν μας, τὸ ὁποῖον διέρχεται καὶ τόσας ἄλλας καταστάσεις ἐσωτερικάς, πιστεύω ὅτι θὰ πρέπει νὰ παραβλέπωνται μερικὰ τέτοια μικροπράγματα, ἐν ὄψει μάλιστα τοῦ γεγονότος ὅτι καὶ εἰς ἄλλα κράτη οἱ Προϋπολογισμοί, ὡς ἐμφαίνεται ἀπὸ διάφορες δημοσιεύσεις, καθυστεροῦν νὰ ὑποβάλλωνται λόγῳ πολλῶν τεχνικῶν καὶ οἰκονομικῶν δυσκολιῶν ποὺ παρουσιάζονται, φέρνω δὲ ὡς παράδειγμα ὅτι καὶ εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν μητέρα πατρίδα, τὴν Ἑλλάδα, μόλις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν κατετέθη ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως

ὡς καὶ ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους, χωρὶς αὐτὸ νὰ σημαίνῃ βεβαίως ὅτι δὲν θὰ πρέπει νὰ καταβληθῇ προσπάθεια νὰ κατατίθενται ἐνωρὶς οἱ Προϋπολογισμοί.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Συμφωνῶ πλήρως μὲ τὸν κ. Χατζηηρακλέους. Ἐπίσης δὲν μπορῶ νὰ ἀντιληφθῶ πῶς δύναται νὰ θιγῇ ἡ ἀξιοπρέπεια τῆς Βουλῆς διὰ τῆς καθυστερήσεως τῆς καταθέσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ εἰς τὴν Βουλήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί ;

Προτοῦ θέσω τὸ θέμα εἰς ψηφοφορίαν, ἐπειδὴ διετυπώθη μομφὴ κατὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν καὶ ἐπειδὴ διετυπώθη ἡ ἄποψις ὑπὸ ὡρισμένων Βουλευτῶν ὅτι ἡ καθυστέρησις ὑποβολῆς τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἀποτελεῖ παραγνώρισιν τῆς Βουλῆς, θέμα τὸ ὁποῖον εἶναι σοβαρώτατον διὰ τὴν Βουλήν, ἔχω νὰ παρατηρήσω τὰ ἀκόλουθα :

Ἐν πρώτοις, ἡ διατυπωθεῖσα μομφὴ κατὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν εἶναι ἀδικαιολόγητος, διότι ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν δὲν δικαιοῦται αὐτοβούλως νὰ καταθέσῃ τὸν Προϋπολογισμὸν εἰς τὴν Βουλὴν προτοῦ οὗτος ἐγκριθῇ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἐὰν ἑπομένως ὑπῆρξε καθυστέρησις εἰς τὴν ὑποβολὴν τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ἡ μομφὴ δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἐναντίον τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ἀλλά, ἐὰν ὑπάρχῃ μομφή, ἐναντίον τῆς βραδύτητος μὲ τὴν ὁποίαν ἐκινήθη τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Παρὰ ταῦτα καὶ ἐὰν ὑπάρχῃ τοιαύτη βραδύτης, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι θὰ ἦτο ἐπιθυμητὸν καὶ ἡ Βουλὴ ἐπανειλημμένως διετύπωσε τὴν ἄποψιν ὅτι θὰ ἔπρεπε οἱ Προϋπολογισμοὶ νὰ κατατίθενται ἐγκαίρως, δὲν μπορεῖ νὰ ἀποτελέσῃ προσβολὴν κατὰ τῆς Βουλῆς ἡ καθυστέρησις ὑποβολῆς τοῦ Προϋπολογισμοῦ, διότι ὁ Προϋπολογισμὸς ὑπεβλήθη εἰς τὴν Βουλὴν καὶ διότι ὑπάρχουν συνταγματικαὶ διατάξεις αἱ ὁποῖαι ἐπιτρέπουν τὴν καθυστέρησιν εἰς τὴν Βουλὴν καὶ αἱ ὁποῖαι προβλέπουν εἰς τοιαύτην περίπτωσιν τὴν διαδικασίαν τῶν δωδεκατημορίων.

Ἐν πρώτοις τὸ Σύνταγμα προβλέπει ὅτι ἐὰν ὁ Προϋπολογισμὸς δὲν κατατεθῇ ἐγκαίρως—καὶ ἐγκαίρως σημαίνει περὶ τὴν 1ην Ὀκτωβρίου—τότε ἀκολουθεῖται ἡ διαδικασία τῶν δωδεκατημορίων, ἀλλὰ καὶ ταυτοχρόνως τὸ Σύνταγμα προβλέπει ὅτι, καὶ ἐὰν ἀκόμη κατατεθῇ ἐγκαίρως ὁ Προϋπολογισμός, ἡ Βουλή, λόγῳ τοῦ ὅτι χρειάζεται περισσότερον χρόνον παρὰ ὅ,τι προβλέπεται διὰ νὰ τὸν ἐξετάσῃ, δικαιοῦται νὰ μὴ θεσπίσῃ ἐντὸς τριῶν μηνῶν τὸν Προϋπολογισμόν, ἀλλὰ νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν θέσπισιν δύο δωδεκατημορίων, ἤτοι ἑνὸς δωδεκατημορίου διὰ τὸν Ἰανουάριον καὶ ἑνὸς δωδεκατημορίου διὰ τὸν Φεβρουάριον.

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἡ ἐπιθυμία τῆς Βουλῆς θὰ ἦτο ὅπως οἱ Προϋπολογισμοὶ κατατίθενται τοὐλάχιστον τρεῖς μῆνας, ὡς προβλέπει τὸ Σύνταγμα, πρὸ τῆς συζητήσεώς των, διὰ νὰ παρέχεται ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος διὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν Προϋπολογισμῶν. Ἀλλὰ ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐπίεσε τὴν Βουλὴν νὰ μὴ ἐξασκήσῃ τὸ δικαίωμα τῆς ψηφίσεως δωδεκατημορίων οὕτως ὥστε νὰ περάσῃ ἀβρόχοις ποσὶ τὸν Προϋπολογισμόν.

Ἐπιπροσθέτως ἔνδειξις τοῦ γεγονότος ὅτι ὄχι μόνον ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν δὲν ἔχει παραγνωρίσει τὴν Βουλήν, ἀποτελεῖ τὸ γεγονὸς τὸ ὁποῖον θὰ ἀνεκοίνωνα σήμερον κατὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τῆς ἡμερησίας διατάξεως ὅτι ὁ Ὑπουργὸς θὰ προσέλθῃ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ἐφ' ὅσον καὶ ἡ Βουλὴ συμφωνεῖ ἐπὶ τούτου, τὴν 5ην Φεβρουαρίου, διὰ νὰ ἀναλύσῃ τὸν Προϋπολογισμόν, ἀλλὰ πέραν αὐτοῦ διὰ νὰ κατατοπίσῃ καὶ τὴν Βουλὴν ἐπὶ τοῦ νέου πενταετοῦς προγράμματος τῆς Κυβερνήσεως· νὰ προβῇ εἰς ἀνάλυσιν προτοῦ τὸ πενταετὲς πρόγραμμα ἐξαγγελθῇ δημοσίως.

Ὡς ἐκ τούτου, δὲν νομίζω ὅτι εὐσταθεῖ οἱαδήποτε παρατήρησις ὅτε παρεγνωρίσθη ἡ Βουλὴ καὶ ὅτι τὸ Σῶμα ὡς ἐκ τούτου πρέπει νὰ θεωρῇ ἑαυτὸ προσβεβλημένον.

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος....., ὁ κ. Φειδίας Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἐν πρώτοις, κύριε Πρόεδρε, ὀρθῶς ἐθέσατε τὸ θέμα ὅτι συνταγματικῶς ἀσφαλῶς ὑπάρχουν αἱ διατάξεις αἱ ὁποῖαι ἐπιτρέπουν τὴν ἐπιψήφισιν δωδεκατημορίων. Οὐδεμία ἀντίρρησις περὶ αὐτοῦ ὑπάρχει. Τὸ ὅτι ὅμως οὐχὶ ἐγκαίρως ὑποβάλλεται ὁ Προϋπολογισμός, δὲν εἶναι ἰδική μου ἐφεύρεσις, ἀλλ' ἁπλῶς καθ' ἕκαστον ἔτος γίνεται αὐτὸ τὸ παράπονον ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς, τὸ ὁποῖον ὀλίγον ἀπέχει τῆς μομφῆς, κύριε Πρόεδρε.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ περιεχόμενον τῆς μομφῆς, ἀκριβῶς αὐτὸ τοῦτο τὸ ὁποῖον μᾶς λέγετε αὐτὴν τὴν στιγμήν, ὅτι ὁ ἀξιότιμος ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς θὰ προσέλθῃ εἰς τὴν Βουλὴν νὰ μᾶς ἐξαγγείλῃ καὶ μᾶλλον νὰ ἀναλύσῃ τοὺς κατατεθέντας Προϋπολογισμοὺς καὶ ἐπιπροσθέτως καὶ πέραν αὐτοῦ τὸ μελλοντικὸν πενταετὲς σχέδιον ἀναπτύξεως προτοῦ ἐξαγγελθῇ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, αὐτὸ τοῦτο καὶ μόνον, κύριε Πρόεδρε, σημαίνει ὅτι καὶ πάλιν ἡ Βουλὴ ὑποτιμᾶται· οὐδένα λόγον εἶχε, οὐδεμίαν ἐνημέρωσιν εἶχεν εἰς τὸν καταρτισμὸν τοῦ προγράμματος αὐτοῦ καὶ ἐπιμένω εἰς τὴν ἔκφρασιν αὐτὴν καὶ αὐτὸ τὸ θεωρῶ ὑποτίμησιν, κύριε Πρόεδρε, ὅτι οἱ Βουλευταὶ αὐτοί, οἱ παρόντες Βουλευταί, οὐδένα λόγον εἶχαν ἐπὶ τοῦ καταρτισμοῦ τοῦ προγράμματος αὐτοῦ, οὐδέποτε ἐπληροφορήθησαν τὸ παραμικρόν, οὐδεὶς ἠσθάνθη τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐρωτήσῃ τοὺς Βουλευτὰς ἢ τοὐλάχιστον, δὲν ξέρω, ἴσως καὶ τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς καὶ θὰ μᾶς ἐξαγγείλουν ἀκριβῶς τὸ μελλοντικὸν πρόγραμμα τῆς πενταετίας ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ τῆς Βουλῆς αὐτῆς καὶ τῶν Βουλευτῶν καὶ κατ' ἐπέκτασιν καὶ τοῦ λαοῦ. Ἀκριβῶς εἶναι εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ποὺ ἐπισύρω τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς καὶ ἐπιμένω εἰς τὰς ἀπόψεις μου ὅτι οἱ Βουλευταὶ καὶ ἡ Βουλὴ ὑποτιμῶνται. Καίτοι δὲν ὑπάρχει μηχανισμὸς ὁ ὁποῖος νὰ ὑποχρεώνῃ τὰ ἁρμόδια κρατικὰ ὄργανα καὶ τοὺς Ὑπουργοὺς τῆς Κυβερνήσεως νὰ ζητοῦν γνώμας τῶν Βουλευτῶν παραμένει κατὰ τὴν ταπεινήν μου γνώμην τὸ δικαίωμα ἀφ' ἑνὸς τῶν Βουλευτῶν νὰ γνωρίζουν τὸ τί τεκταίνεται καὶ τὸ τί γίνεται εἰς τὸ κράτος αὐτὸ καὶ ἐπιπροσθέτως κατάλοιπον ἐξουσίας τῶν Βουλευτῶν καὶ τῆς Βουλῆς αὐτῆς ὑπάρχει τὸ νὰ ἀπαιτοῦν, ἔστω καὶ ἐὰν δὲν εἶναι ἀναγεγραμμένον εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ εἰς τοὺς Νόμους, νὰ ἀπαιτοῦν ἀκριβῶς ἔγκαιρον προκαταρκτικὴν ἐνημέρωσιν καὶ γνώμην ἐπὶ τῶν ἑκάστοτε διαμορφουμένων Κυβερνητικῶν προγραμμάτων καὶ Κυβερνητικῆς πολιτικῆς καὶ ἐπιμένω εἰς τὴν ἄποψίν μου μὲ ὅλον τὸν σεβασμὸν καὶ παρὰ τὴν ἀντίρρησίν σας, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἔχει κατάλοιπον ἐξουσίας ἔναντι τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, καὶ τὸ κατάλοιπον ἐξουσίας εἶναι ἀκριβῶς αὐτὸ ποὺ ὑπεραμύνομαι καὶ θὰ ὑπεραμύνωμαι τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν τῆς Βουλῆς, ἐφ' ὅσον εἶμαι Βουλευτὴς καὶ μέχρις ὅτου ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἀποκτήσῃ φωνὴν εἰς τὴν Δημοκρατίαν αὐτὴν καὶ τοὐλάχιστον τὴν δευτέραν φωνὴν εἰς τὴν Δημοκρατίαν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν νομίζω ὅτι θὰ δώσω τὸν λόγον.... , ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Λυποῦμαι, κύριε Πρόεδρε, διότι ζητῶ διὰ δευτέραν φορὰν τὸν λόγον. Ἀλλὰ ἔχω τὴν γνώμην ὅτι χάριν τῆς ἀληθείας θὰ πρέπει νὰ λεχθῇ ἐπισήμως εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐνημέρωσεν ἁρμοδίαν Ἐπιτροπὴν τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ πενταετοῦς σχεδίου ἀναπτύξεως καὶ εἶχε τὴν εὐκαιρίαν ἡ Βουλὴ διὰ τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς καὶ ὅσοι ἐκ τῶν συναδέλφων Βουλευτῶν βεβαίως εἶχαν ἐνδιαφερθῇ νὰ γνωρίσουν ὅτι ἔγινε τοῦτο, νὰ ἐκφέρουν ἀπόψεις των, νὰ ἀκούσουν τὰ σχέδια καὶ τὸν προγραμματισμὸν τῆς Κυβερνήσεως, τὰς κατευθύνσεις μᾶλλον, οὐχὶ ἀσφαλῶς τὰς λεπτομερείας, καὶ νὰ ἐκφέρουν ἐπ' αὐτῶν τὰς διαφόρους εἰσηγήσεις των.

Βεβαίως, ἐπαναλαμβάνω, ἂς μὴ θεωρῇ τοῦτο ὁ συνάδελφος κ. Παρασκευαΐδης ὡς ἀπάντησιν εἰς τὰ ὑπ' αὐτοῦ λεχθέντα. Μπορεῖ νὰ ἔχῃ δίκαιον νὰ διαμαρτύρεται καὶ ὁλόκληρος ἡ Βουλὴ ἐζήτησε κατ' ἐπανάληψιν νὰ κατατίθενται οἱ Προϋπολογισμοί.

Ἔχω ὅμως τὴν γνώμην, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ὅτι δὲν θὰ πρέπει καὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ λαμβάνῃ τὴν μορφὴν μομφῆς αὐτὴ ταύτη ἡ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν εἰσήγησις διὰ ταχεῖαν κατάθεσιν τῶν Προϋπολογισμῶν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Ἀπὸ ὅσα ἠκούσαμεν τώρα ἀπὸ τὸν κ. Χατζηηρακλέους, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ σφάλλει, διότι κανεὶς ἐκ τῶν συναδέλφων ἔχει ἐνημερωθῇ ἐπὶ τῶν πληροφοριῶν τὰς ὁποίας ἔδωσεν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία. Ὤφειλεν ἡ Βουλὴ εἴτε διὰ κοινοποιήσεως εἴτε δι' ἀναγγελίας νὰ μᾶς πληροφορήσῃ ὅτι ἔχει πάρει αὐτὰς τὰς πληροφορίας ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ὥστε νὰ εἴμεθα καὶ ἡμεῖς ἐνήμεροι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Μοῦ φαίνεται ὅτι τὰ λάθη τῆς Βουλῆς δὲν πρέπει νὰ τὰ ρίπτωμεν εἰς τοὺς ὤμους τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ Κυβέρνησις πρὸ ἓξ μηνῶν μᾶς ἔστειλεν ἕνα τόννον χαρτί, τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει ὅλα τὰ σχέδια προγραμματισμοῦ διὰ τὴν νῆσον μας τοῦ νέου πενταετοῦς σχεδίου. Αὐτὰ τὰ χαρτιά μᾶς τὰ ἔστειλε διὰ νὰ σχηματισθοῦν Ἐπιτροπαὶ νὰ τὰ μελετήσουν καὶ νὰ δώσουν τὰς ἀπόψεις τους.

Ἡ Βουλὴ δὲν ἔκαμε τίποτε. Τί φταίει ἡ Κυβέρνησις ; Διὰ ποῖον λόγον νὰ καταλογίζωμεν εὐθύνας εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ νὰ μὴ ζητοῦμεν εὐθύνας ἀπὸ ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς ἰδίους ;

Μοῦ φαίνεται τὸ νὰ εἶναι κανεὶς τίμιος εἶναι προτέρημα. Τὸ νὰ κατηγορῇ δὲ ἕνα ἄνθρωπον ἀδίκως, εἶναι, δὲν ξεύρω πῶς νὰ τὸ χαρακτηρίσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καὶ πάλιν προτέρημα !

(Γέλωτες)

Νομίζω ὅτι ἐπικρατεῖ μία σύγχυσις εἰς τὰς ἀπόψεις τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς προετοιμασίας τοῦ πενταετοῦς σχεδίου. Ἐὰν ἡ ἀντίληψις τῶν κυρίων Βουλευτῶν εἶναι ὅτι τὸ πενταετὲς πρόγραμμα διαμορφώνεται κατόπιν στενῆς συνεργασίας μεταξὺ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων καὶ τῆς Κυβερνήσεως, τοῦτο ἀποτελεῖ σφάλμα. Διότι θὰ ἐσήμαινε τὴν συγκυριαρχίαν εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν τῆς Νομοθετικῆς μετὰ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Δεύτερον θὰ εἶχεν ἐν τῇ πραγματικότητι τὸ μειονέκτημα ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ Βουλὴ θὰ συνειργάζετο μὲ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν παρασκηνιακῶς διὰ τὴν προετοιμασίαν ἑνὸς πενταετοῦς προγράμματος, τότε ἡ συζήτησις τοῦ πενταετοῦς προγράμματος ἐν τῇ Βουλῇ θὰ παρεῖλκε, διότι ἁπλῶς ἡ Βουλὴ συμμετεῖχεν εἰς τὴν ἑτοιμασίαν τοῦ σχεδίου αὐτοῦ.

Ὁ λόγος τῆς διαχωρίσεως τῶν ἐξουσιῶν εἰς τρεῖς ἐξουσίας εἰς τὰ προεδρικὰ συστήματα μεταξὺ Ἐκτελεστικῆς, Νομοθετικῆς καὶ Δικαστικῆς Ἐξουσίας καὶ ὁ κυριώτερος λόγος τῆς διαχωρίσεως τῶν εὐθυνῶν καὶ τῶν δικαιωμάτων τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ τῆς Νομοθετικῆς εἶναι διὰ νὰ ὑφίστανται τρόποι ἀλληλοελέγχου.

Ἐὰν ὑπάρχῃ τόσον ἀπόλυτος συνεργασία οὕτως ὥστε αἱ ἀποφάσεις νὰ λαμβάνωνται ἀπὸ κοινοῦ καὶ κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, τότε θὰ ἀπολεσθῇ τὸ δικαίωμα τοῦ δημοσίου ἐλέγχου τῆς Βουλῆς ὡς πρὸς τὰς πράξεις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Εἰς ἀνεπτυγμένα προεδρικὰ συστήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν μακρὰν παράδοσιν, ἔχει δημιουργηθῇ ἕνας μηχανισμὸς συνεννοήσεως μεταξὺ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ τῆς Νομοθετικῆς ἐπὶ θεμάτων προγραμματισμοῦ, ὁ ὁποῖος ὅμως δὲν ἀφορᾷ τὰς λεπτομερείας τοῦ προγραμματισμοῦ, ἀλλὰ τὰς κατευθυντηρίους γραμμὰς πρὸς τὰς ὁποίας πρέπει τὸ βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ νὰ δοθῇ, εἴτε εἶναι διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας εἴτε τῆς βιομηχανίας εἴτε δι' ὁτιδήποτε ἄλλο, χωρὶς ὅμως συζήτησιν κατατεμαχισμοῦ τῶν κονδυλίων εἰς τὰ ἐκτελεσθησόμενα ἔργα.

Ἡ Κυβέρνησις ἡτοίμασε ἕνα προσχέδιον πενταετοῦς σχεδίου. Τὸ προσχέδιον θὰ ἐξαγγελθῇ εἰς τὴν Βουλὴν διὰ νὰ ὑπάρχῃ ἓν κείμενον πρὸς συζήτησιν. Ἐναπόκειται εἰς τὴν Βουλὴν νὰ συζητήσῃ, νὰ ὑποβάλῃ εἰσηγήσεις καὶ ἐὰν ἡ Κυβέρνησις δὲν συμμορφωθῇ πρὸς τὰς εἰσηγήσεις τῆς Βουλῆς, ἡ Βουλὴ τότε ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μὴν ἐγκρίνῃ τοὺς Προϋπολογισμοὺς οἱ ὁποῖοι Προϋπολογισμοὶ ἀφοροῦν τὴν ὑλοποίησιν τοῦ ἐξαγγελθησομένου πενταετοῦς σχεδίου.

Ἑπομένως ἡ συζήτησις τοῦ θέματος....., ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν εἶχα δευτερολογήσει καὶ ὡς ἐκ τούτου παρακαλῶ νὰ μοῦ παραχωρηθῇ ὁ λόγος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχετε τὸν λόγον.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Εἰς τελευταίας συνεδρίας τοῦ Σώματος τούτου ἐγὼ προσωπικὰ ὅσον καὶ ὁ κ. Παρασκευαΐδης εἴχαμεν καταψηφίσει συμπληρωματικοὺς προϋπολογισμούς.

Αὐτὸ τὸ ἐπράξαμεν διότι ἐπιστεύαμεν καὶ ἐξακολουθοῦμεν νὰ πιστεύωμεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει καὶ πρέπει νὰ στέλλῃ τοὺς προϋπολογισμούς της ὅλους μαζὶ καὶ ὡς ἐτονίσαμεν εἰς τὰς προηγουμένας συνεδριάσεις τοῦ Σώματος τούτου, ὀφείλει ἡ Κυβέρνησις—ἐξεφράσαμεν αὐτὴν τὴν ἄποψιν ποὺ ἴσως μερικοὶ συνάδελφοι νὰ μὴ συμφωνοῦν—ταυτόχρονα μὲ τοὺς Προϋπολογισμούς, τὸν Τακτικὸν καὶ τὸν Ἀναπτύξεως, νὰ στέλλῃ καὶ τὴν φορολογίαν, τὰ φορολογικὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα προτίθεται νὰ ἐπιβάλῃ ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ὥστε οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ, οἱ Βουλευταί, νὰ λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν τὰ φορολογικὰ μέτρα καὶ νὰ ψηφίζουν τοὺς Προϋπολογισμούς, τὸν Τακτικὸν καὶ τὸν Ἀναπτύξεως.

Ἡ θέσις λοιπὸν τὴν ὁποίαν εἴχαμεν πάρει προηγουμένως εἶναι ἡ ἰδία θέσις τὴν ὁποίαν ἐξακολουθοῦμεν νὰ ἔχωμεν καὶ σήμερον. Καταψηφίζοντες τὰ δύο αὐτὰ δωδεκατημόρια δὲν ἔχομεν σκοπὸν οὔτε πρόθεσιν, κύριε Πρόεδρε, νὰ ἐπιφέρωμεν δυσκολίαν εἰς τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων.

Σκοπὸν ἔχομεν νὰ ἐπισύρωμεν τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ σοβαροῦ τούτου θέματος καὶ διὰ τῆς καταψηφίσεώς των νὰ κτυπήσωμεν τὸν κώδωνα τῆς προειδοποιήσεως.

Κύριε Πρόεδρε. Ἐὰν ἐγνωρίζαμεν ὅτι τὸ Σῶμα τοῦτο θὰ κατεψήφιζε τὰ δωδεκατημόρια, δὲν θὰ ἠκολουθούσαμεν αὐτὴν τὴν τακτικήν.

Γνωρίζομεν ὅμως ὅτι τὸ Σῶμα τοῦτο συνήθως ὑπερψηφίζει αὐτὰ καὶ πρέπει νὰ ὑπάρξουν ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι θὰ τὰ καταψηφίσουν διὰ νὰ ἀντιληφθῇ ἡ Κυβέρνησις ὅτι πρέπει νὰ σέβεται τὸ Σῶμα τοῦτο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Λυποῦμαι πάρα πολύ, κύριε Πρόεδρε.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὡς Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος ἔχετε προτεραιότητα.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Καὶ ὁ λόγος ποὺ ζητῶ τὸν λόγον προηγουμένως εἶναι νὰ εἰσηγηθῶ ὅπως τερματισθῇ αὐτὴ ἡ συζήτησις καὶ χωρήσωμεν εἰς τὴν ψήφισιν τῶν δύο δωδεκατημορίων. Παρακολουθοῦμεν μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον πράγματι τὸ πῶς οἱ πλεῖστοι τῶν Βουλευτῶν μας ἔχουν καταστῆ λαλίστατοι καὶ δύναμαι νὰ ἀποδώσω τοῦτο μόνον εἰς τὴν ὕπαρξιν ἀκροατηρίου σήμερον ἐν τῇ Βουλῇ. Εὔχομαι ὅπως ἔχωμεν συχνότερον παρόμοιον ἀκροατήριον καὶ δὴ ἐκπροσώπους τοῦ ὡραίου φύλου ὥστε νὰ ἔχωμεν τὴν εὐκαιρίαν περισσοτέρων ἐνδιαφερουσῶν συζητήσεων ἀπὸ ὅσας εἴχαμεν μέχρι τώρα.

Ἐν τούτοις, κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ἔχομεν ἐκφύγει τοῦ θέματος. Δὲν συζητοῦμεν σήμερα τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως οὔτε νομίζω ὅτι ἐνδιαφέρεται τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς διὰ φροντιστήρια περὶ τοῦ διοικητικοῦ ἢ τοῦ δημοσιονομικοῦ δικαίου. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν καινοφανῆ θεωρίαν ὅτι Βουλευταὶ καταψηφίζουν γνωρίζοντες ὅτι ἄλλοι θὰ ψηφίσουν, πραγματικὰ εἶναι παράξενος ἡ ἐντύπωσις τῆς εὐθύνης τῆς ψήφου.

Ἐπειδὴ δηλαδὴ ἄλλοι θὰ πράξουν ἐκεῖνο ποὺ εἶναι ὀρθόν, ἐμεῖς δικαιούμεθα τυπικῶς νὰ φέρωμεν τὸ λάβαρον τῆς διαμαρτυρίας ἁπλῶς διὰ τὸν τύπον, ἐφ' ὅσον ἄλλοι θὰ ἀσκήσουν ἐκεῖνο ποὺ πρέπει νὰ ἀσκήσουν διὰ τὸν λογαριασμὸν τὸν ἰδικόν μας !

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Δὲν ἐνδιαφέρομαι διὰ ὡραῖον φῦλον, βλέπω ἀρκετὸν ἀπὸ αὐτὸ καθημερινῶς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λυποῦμαι ἀλλὰ δὲν κατώρθωσα νὰ ἀκούσω τὰς παρατηρήσεις σας.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Δὲν ἐνδιαφέρομαι, λέγω, διὰ τὸ ὡραῖον φῦλον, διότι βλέπω ἀρκετὰ μέλη τοῦ ὡραίου φύλου καθημερινῶς. Τὸ τί μὲ ἐνδιαφέρει εἶναι ὅτι δὲν συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Σαββίδην ὅτι ὅλοι μας ἔχομεν πάρει διαφόρους ἀνακοινώσεις ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν. Ὡς εἴθισται, ὁσάκις ἓν θέμα παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, ἡ Ἐπιτροπὴ καταλήγει εἰς τὴν Ἔκθεσιν τὴν ὁποίαν κυκλοφορεῖ πρὸς τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς. Ἐὰν ἡ Ἐπιτροπὴ ἐμελέτησε τὸ πενταετὲς πρόγραμμα, ὤφειλε νὰ κυκλοφορήσῃ σχετικὴν Ἔκθεσιν πρὸς τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θεωρῶ τὴν συζήτησιν λήξασαν καὶ ἐξασκῶ τὸ δικαίωμα τὸ ὁποῖον μοῦ δίδει τὸ Σύνταγμα νὰ διακόψω τὴν συζήτησιν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο.

Θέτω εἰς ψηφοφορίαν καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ διεξαχθῇ ψηφοφορία δι' ἀνατάσεως τῶν χειρῶν, ἐφ' ὅσον θὰ ὑπάρχῃ καταψήφισις, τὸ κείμενον τῆς ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων διὰ τοῦ ὁποίου ἐξουσιοδοτεῖται ἡ διενέργεια δαπάνης ἐκ τοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας διὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον τοῦ 1973. Θὰ γίνῃ ψήφισις κατ' ἄρθρον.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Γραμματέα ὅπως προβῇ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἀποφασίζει ὡς ἀκολούθως :

(α) Παρέχει ἐξουσιοδότησιν διενεργείας δαπάνης διὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον τοῦ 1973, διὰ ποσὸν μὴ ὑπερβαῖνον τὸ ὁλικὸν ποσὸν τὸ προβλεπόμενον εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1973 διὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον ἐν σχέσει πρὸς ἕκαστον Κεφάλαιον Δαπάνης, ὡς ὁ ἐπισυνημμένος Πίναξ :

Νοεῖται ὅμως ὅτι τὸ δαπανηθησόμενον ποσὸν ὑπὸ οἱονδήποτε Ἄρθρον δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ ποσὸν τὸ προνοούμενον εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1973 ἐν σχέσει πρὸς τὸ Ἄρθρον τοῦτο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τῆς παραγράφου (α) ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

26, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

Εἷς ;

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2 ἀποχαί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ παράγραφος (α) ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(β) Οὐδεμία δαπάνη δύναται νὰ διενεργηθῇ διὰ νέας ὑπηρεσίας ἢ σκοποὺς καὶ οὐδεμία νέα θέσις δύναται νὰ πληρωθῇ μέχρις ὅτου ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς τοῦ 1973 ἐγκριθῇ τελικῶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπέρ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

26, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἷς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(γ) Δαπάνη ἀπὸ Ἄρθρα σημειούμενα διὰ σταυροῦ (†) δὲν δύναται νὰ διενεργηθῇ μέχρις ὅτου παρασχεθοῦν πλήρεις λεπτομέρειαι τοῦ σχεδίου καὶ ληφθῇ ἡ ἐξουσιοδότησις τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ὑπὸ μορφὴν «Ἐξουσιοδοτήσεως πρὸς Διενέργειαν Δαπανῶν».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπέρ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

26.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἷς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἐνέκρινε τὴν παραχώρησιν δωδεκατημορίων ἐκ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ διὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον τοῦ 1973.

Ἀπόφασις τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ἐξουσιοδοτοῦσα διενέργειαν δαπάνης ἐκ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως διὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον τοῦ 1973.

Παρακαλῶ ὅπως καὶ πάλιν ἀναγνωσθῇ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

ΕΠΕΙΔΗ δὲν καθίσταται δυνατὴ ἡ ψήφισις τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1973 ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων πρὸ τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1973.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται ἀναγκαία ἡ συνέχισις ὑπηρεσιῶν διὰ τὰς ὁποίας γίνεται πρόνοια εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1972.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἀποφασίζει ὡς ἀκολούθως :

(α) Παρέχει ἐξουσιοδότησιν διενεργείας δαπάνης διὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον τοῦ 1973 διὰ ποσὸν μὴ ὑπερβαῖνον τὸ ὁλικὸν ποσὸν τὸ προβλεπόμενον εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1973 διὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον ἐν σχέσει πρὸς ἕκαστον Κεφάλαιον Δαπάνης, ὡς ὁ ἐπισυνημμένος Πίναξ :

Νοεῖται ὅμως ὅτι τὸ δαπανηθησόμενον ποσὸν ὑπὸ οἱονδήποτε Ἄρθρον δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ ποσὸν τὸ προνοούμενον εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1973 ἐν σχέσει πρὸς τὸ Ἄρθρον τοῦτο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπέρ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

26.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἷς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μία.

(β) Οὐδεμία δαπάνη δύναται νὰ διενεργηθῇ διὰ νέας ὑπηρεσίας ἢ σκοποὺς καὶ οὐδεμία νέα θέσις δύναται νὰ πληρωθῇ μέχρις ὅτου ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως τοῦ 1973 ἐγκριθῇ τελικῶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπέρ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

26.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἷς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μία.

(γ) Δαπάνη ἀπὸ Ἄρθρα σημειούμενα διὰ σταυροῦ (†) δὲν δύναται νὰ διενεργηθῇ μέχρις ὅτου παρασχεθοῦν πλήρεις λεπτομέρειαι τοῦ σχεδίου εἰς τὸ Γραφεῖον Προγραμματισμοῦ καὶ ληφθῇ ἡ ἐξουσιοδότησις τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ὑπὸ μορφὴν «Ἐξουσιοδοτήσεως πρὸς Διενέργειαν Δαπανῶν».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπέρ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

26.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἷς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἐνέκρινε τὴν δαπάνην δωδεκατημορίου διὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον ἐκ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως τοῦ ἔτους 1973.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

1. Ὁ περὶ Ἐνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς Ἀγροτικῶν Κτημάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατετέθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων. Ἑπομένως τὸ Νομοσχέδιον παραπέμπεται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγγραφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τὴν 18ην Ἰανουαρίου 1973 συμφώνως τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1972 (Ἀρ. 5 τοῦ 1972) καὶ τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1972 (Ἀρ. 6 τοῦ 1972).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ ὑπάρχει ἐγγεγραμμένον τὸ θέμα «Ὁ τρόπος συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος. (Συνέχισις τῆς συζητήσεως). Ἡ συζήτησις θὰ ἀναβληθῇ μέχρις ὅτου κατατεθοῦν μεταφρασμένα κείμενα τῆς Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς καὶ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλα θέματα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὰ ὁποῖα νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθοῦν σήμερα.

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Εἴχατε προχωρήσει, κύριε Πρόεδρε, ἀπὸ τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Εἰς τὴν Κατάθεσιν τῆς Καταστάσεως τῶν Διατεθέντων Κονδυλίων δι' Εἰδικῶν Ἐνταλμάτων, τὴν ὁποίαν ἐπήραμεν σήμερον, ἔχω νὰ παρατηρήσω ὅτι εἶναι εἰς τὴν Ἀγγλικήν. Μία πολυσέλιδος κατάστασις εἰς τὴν Ἀγγλικήν.

Ἐπίσης, κύριε Πρόεδρε, ἔχω νὰ παρατηρήσω ὅτι καὶ πολλὰ ἄλλα ἔγγραφα τῆς Κυβερνήσεως καὶ Ἐγκύκλιοι τῆς Κυβερνήσεως στέλλονται εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν. Ἡ Βουλὴ αὐτὴ καὶ εἰς τὸ παρελθὸν καὶ εἰς τὴν παροῦσαν ζωήν της ἔχει ἐκφράσει τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως βλέπῃ τὰ κατατιθέμενα ἔγγραφα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Δυστυχῶς, κύριε Πρόεδρε, ἀγνοοῦν πολλοὶ ἀπὸ τοὺς κρατοῦντας τὴν ἐξουσίαν τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Τὴν ἀγνοοῦν καὶ τὴν περιφρονοῦν κατὰ τὸν χειρότερον τρόπον.

Καὶ διερωτώμεθα ἐὰν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν γνωρίζουν τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἢ ἡ γλῶσσα ἡ Ἑλληνικὴ δὲν τοὺς εἶναι ἀρεστή.

Ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία, κύριε Πρόεδρε, γνωρίζετε ὅτι ἔχει δημιουργηθῆ ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τοῦ Κυπριακοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐναντίον τῆς Ἀποικιοκρατίας. Τὰ νειᾶτα τῆς Ἑλληνικῆς Κύπρου ἔχυσαν τὸ αἷμα των διὰ νὰ ἀποτινάξουν τὸν ἀποικιοκρατικὸν ζυγόν. Καὶ ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία σήμερον, παρ' ὅλον ποὺ παρῆλθον τόσα χρόνια ἀπὸ τὸν ἔνοπλον ἀγῶνα, ἐν τούτοις ἐξακολουθεῖ νὰ χρησιμοποιῇ τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν εἰς βάρος τῆς Ἑλληνικῆς.

Πρέπει αὐτοὶ ποὺ διαπράττουν αὐτὰ τὰ αἴσχη ἐναντίον τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, τῆς γλώσσης ἡ ὁποία εἶναι ἡ πλουσιωτέρα εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον, νὰ ἀντιληφθοῦν ὅτι ἡ Ἀποικιοκρατία ἔχει ἐκλείψει ἀπὸ τὸν τόπον τοῦτον ὁριστικῶς. Μήπως, κύριε Πρόεδρε, ἀπατώμεθα ὅτι ἡ ἀποικιοκρατία ἔχει φύγει ἀπὸ τὸν τόπον μας; Αὐτὸ εἶναι τὸ ἐρώτημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω ἐν σχέσει μὲ τὴν διαμαρτυρίαν τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ ὅτι ἔγγραφα κατατίθενται ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν, ὅτι εἰς τὴν συντριπτικὴν των πλειοψηφίαν τὰ ἔγγραφα τὰ ὁποῖα ἀποστέλλονται εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων εἶναι εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ μοῦ κάμνει ἔκπληξιν διατὶ αὐτὸ τὸ ἔγγραφον νὰ κατατεθῇ εἰς τὴν Ἀγγλικήν, ἐφ' ὅσον μάλιστα ἀπὸ ἀρκετοῦ χρόνου τώρα πολὺ σπανίως κατατίθεται ἔγγραφον εἰς τὴν Βουλὴν οὐχὶ εἰς τὴν Ἑλληνικήν, ἐκτὸς ὅταν πρόκειται περὶ Ἐκθέσεως Εἰδικῶν ἢ Διεθνοῦς Συμβάσεως ἡ ὁποία δὲν ἔχει ἀκόμη μεταφρασθῇ.

Συμφωνῶ μὲ τὸ ἔντιμον Μέλος τῆς Βουλῆς ὅτι δὲν θὰ ἔπρεπε τὸ παρὸν ἔγγραφον νὰ ἀποσταλῇ εἰς τὴν Βουλὴν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν καὶ θὰ ζητήσω ἀπὸ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ δώσῃ ἐξηγήσεις διατὶ ἀπεστάλη εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν.

Ἀλλὰ νομίζω ὅτι ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς ἔχει ἐπεκταθῇ εἰς γενικωτέραν κατηγορίαν, ὅτι δηλαδὴ δὲν χρησιμοποιεῖται ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα.

Ὑπῆρχε μία περίοδος εἰς τὴν Βουλήν, ὅταν εἴχαμεν καὶ τὸ σύνοικον στοιχεῖον εἰς τὴν Βουλήν, ποὺ ἦτο ἀνάγκη πολλὰ ἔγγραφα νὰ ἀποστέλλωνται καὶ εἰς τὴν Ἀγγλικὴν καὶ νὰ μεταφράζωνται ἐκ τῆς Ἀγγλικῆς καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ εἰς τὴν Τουρκικήν, λόγῳ τοῦ ὅτι καὶ αἱ δύο γλῶσσαι, καὶ ἡ Ἑλληνικὴ καὶ ἡ Τουρκική, ἐχρησιμοποιοῦντο ὡς ἐπίσημοι γλῶσσαι.

Καὶ ἑπομένως ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ κείμενον πρὸς τὸ ὁποῖον νὰ γίνεται σύγκρισις. Ἀλλά, ἔκτοτε, εἶμαι εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ εἴπω ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὴν Βουλὴν πολὺ σπανίως βλέπομεν ἔγγραφον τὸ ὁποῖον νὰ ἀποστέλλεται πρὸς ἡμᾶς εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν, θὰ ἔχουν δὲ παρατηρήσει τὰ ἔντιμα Μέλη

τῆς Βουλῆς ὅτι ἀπὸ ἀρκετοῦ χρόνου ἔπαυσαν καὶ αὐτοὶ οἱ Προϋπολογισμοί, οἱ ὁποῖοι ἤρχοντο εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν, νὰ τυπώνωνται εἰς τὴν Ἀγγλικὴν ἀλλὰ νὰ τυπώνωνται κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Ὁ κ. Σαμψὼν καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Ὡμίλησα κατ' ἀρχὴν διὰ τὸ εἰδικὸν αὐτὸ ἔγγραφον ποὺ κατετέθη εἰς τὸ Σῶμα εἰς τὴν Ἀγγλικὴν ἀλλὰ εἶχα εἴπει ὅτι καὶ ἄλλα ἔγγραφα καὶ ἐγκύκλιοι τῆς Κυβερνήσεως ἀποστέλλονται εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν καὶ δὲν ἐννοῶ εἰς τὸ Σῶμα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὄχι πρὸς τὴν Βουλήν.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ὄχι πρὸς τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς.

Δυστυχῶς πλεῖστα Τμήματα τῆς Κυβερνήσεως διεξάγουν τὴν ἀλληλογραφίαν των εἰς τὴν Ἀγγλικήν. Ἀρκεῖ νὰ σᾶς ἀναφέρω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ὡς Διευθυντὴς ἐφημερίδος παίρνω προσκλήσεις ἀπὸ Κυβερνητικὰ Τμήματα διὰ διαφόρους ἐκδηλώσεις Κυβερνητικὰς καὶ μὲ θλῖψιν ἔχω νὰ σᾶς ἀναφέρω ὅτι αἱ πλεῖσται ἐξ αὐτῶν τῶν προσκλήσεων εἶναι εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν. Καὶ δι' αὐτό, κύριε Πρόεδρε, τὰς στέλλω πίσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Πέραν τῶν ὅσων ἔχετε ἀναφέρει θὰ ἦτο νομίζω, ὀρθὸν νὰ λεχθῇ ὅτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, τοὐλάχιστον, ποὺ ἡ παροῦσα Βουλὴ ἔχει τὴν θητείαν της εἶναι τὸ μοναδικὸν ἔγγραφον ποὺ συνεχίζει νὰ ἀποστέλλεται εἰς τὴν Ἀγγλικὴν ἐξ ὑπαρχῆς. Ἀφ' ὅτου δηλαδὴ εἴχαμεν τὴν τύχην νὰ ἐκλεγῶμεν ὑπὸ τοῦ λαοῦ ὡς ἐκπρόσωποί του εἰς αὐτὴν τὴν Βουλήν. Καὶ παρακαλῶ νὰ διερευνήσετε—διότι πιστεύω ὅτι εἶναι τεχνικοὶ οἱ λόγοι οἱ ὁποῖοι ἐπιβάλλουν, ἴσως, τὴν ἐκτύπωσίν του εἰς τὴν Ἀγγλικήν. Ὅμως, θὰ ἤθελα νὰ λεχθῇ ὅτι εἶναι τὸ μοναδικὸν καὶ προκαλῶ οἱονδήποτε συνάδελφον νὰ ἀναφερθῇ εἰς οἱονδήποτε ἄλλον ἔγγραφον ποὺ κατετέθη ἐνώπιον τοῦ Σώματος εἰς τὴν Ἀγγλικὴν πλὴν Διεθνῶν Συμβάσεων.

Ὅμως, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι εἶναι ὀρθὸν νὰ ἀποφεύγεται ἡ χρῆσις ἐπίσης καὶ μερικῶν ἄλλων λέξεων αἱ ὁποῖαι, τοὐλάχιστον, θίγουν Μέλη τῆς Βουλῆς.

Ὁ συνάδελφος Σαμψὼν διηρωτήθη ἐὰν εἴμεθα ἀκόμη ὑπὸ τὸ ἀποικιοκρατικὸν καθεστώς. Παρακαλῶ τὸν ἴδιον νὰ ἀπαντήσῃ πῶς νοιώθει ἐνώπιον τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς. Μερικοὶ ἀπὸ ἡμᾶς νοιώθουν ὅτι ὄχι μόνον δὲν εἶναι ἀποικιακὸν τὸ καθεστὼς ἀλλὰ ὑπάρχει πλήρης ἐλευθερία μέχρις ἀσυδοσίας !

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πῶς νοιώθει εἷς ἕκαστος Βουλευτὴς δὲν εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον ἐνδιαφέρει τὴν Βουλήν. Τὴν Βουλὴν ἐνδιαφέρει ἡ πραγματικότης. Καὶ ἡ πραγματικότης εἶναι ὅτι τὸ ἀποικιακὸν καθεστὼς τῆς Κύπρου ἔληξε μὲ τὴν ἀνακήρυξιν τῆς Ἀνεξαρτησίας τῆς Κύπρου.

Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς θὰ ἔχῃ ὡς ἀκολούθως :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(2) Ὁ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1972.

(3) Ὁ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(4) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1972.

(5) Ὁ περὶ Ξενοδοχείων καὶ Τουριστικῶν Καταλυμάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(6) Ὁ περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(7) Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Καταργήσεως Θεωρήσεων Διαβατηρίων καὶ Τελῶν Θεωρήσεων Διαβατηρίων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(8) Ὁ περὶ Ἐνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς Ἀγροτικῶν Κτημάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : «Ὁ τρόπος συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως). (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν κ.κ. Β. Λυσσαρίδη καὶ Χρ. Χριστοφίδη).

Ἡ προσεχὴς συνεδρία τῆς Βουλῆς ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

("Ωρα λήξεως 5.06) μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Ζαχαριάδης Λέανδρος
Κληρίδης Ξάνθος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ διὰ Νόμου παροχὴ βοηθημάτων εἰς ἀπόρους—Ἡ δι' ἀσφάλτου «πρέμιξ» ἐπίστρωσις τοῦ δρόμου Πάφου μέχρι τῶν Βάσεων).

(2) Ἀπόφασις τῆς Βουλῆς ἐξουσιοδοτοῦσα διενέργειαν δαπάνης ἐκ τοῦ Παγίου Ταμείου διὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον τοῦ 1973 (ψήφισις δωδεκατημορίου), ἡ ἐπ' αὐτῆς διεξαχθεῖσα συζήτησις (Φ. Παρασκευαΐδης, Μ. Σαββίδης, Ν. Σαμψών, Ἡρ. Χατζηηρακλέους, Κ. Χατζηκακοῦ, Πρόεδρος, Τ. Παπαδόπουλος) καὶ ἔγκρισις αὐτῆς.

(3) Ἀπόφασις τῆς Βουλῆς ἐξουσιοδοτοῦσα διενέργειαν δαπάνης ἐκ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως διὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον τοῦ 1973 (ψήφισις δωδεκατημορίου) καὶ ἔγκρισις αὐτῆς.

(4) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

(5) Συζήτησις (Ν. Σαμψών, Πρόεδρος, Ἡρ. Χατζηηρακλέους) διὰ τὴν ἀποστολὴν καὶ κατάθεσιν εἰς τὴν Βουλὴν ἑνὸς ἐγγράφου εἰς τὴν Ἀγγλικήν.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 1ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.36 μ.μ.)

(Ἀρ. 19)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εὑρισκόμεθα ἐν ἀπαρτίᾳ, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Α εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 29ην Ἰουνίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα, καὶ ληφθεῖσα τὴν 1ην Ἰουλίου 1972.

«Διὰ τὴν εὐθυγράμμισιν καὶ ἀσφάλτωσιν τῆς ὁδοῦ Πάφου—Πόλεως (Χρυσοχοῦς) ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς τὸ ποσὸν τῶν £45.000 (τεσσαράκοντα πέντε χιλιάδες λίρες) διὰ τὸ τρέχον ἔτος. Διὰ νὰ συμπληρωθῇ ὅμως ἡ κατασκευὴ τῆς ὁδοῦ ὡς καὶ ἡ ἀσφάλτωσίς της ἀπὸ Πάφον μέχρι τοῦ σημείου εἰς τὸ ὁποῖον ἐσταμάτησε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, τὸ ποσὸν τοῦ £45.000 εἶναι ἀνεπαρκὲς καὶ χρειάζονται ἐπὶ πλέον ἀκόμη £11.000 (ἕνδεκα χιλιάδες λίρες).

Νοουμένου ὅτι ἀπὸ δετίας περίπου ἤρχισε ἡ διαπλάτυνσις καὶ εὐθυγράμμισις τῆς εἰρημένης ὁδοῦ ἀπὸ τὸ χωρίον Στρουμπὶ πρὸς τὴν Πάφον, καὶ τὰ δύο τρίτα τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἐπαρχίας ὑπέστησαν ἀφάνταστες ταλαιπωρίες κατὰ τὴν διάνοιξίν της :

Ἐρωτᾶται ἡ ἁρμοδία Ἀρχὴ καὶ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσουν τὴν Βουλήν—

(α) διατὶ δὲν διετέθησαν ἐπὶ πλέον ἕνδεκα χιλιάδες λίρες διὰ νὰ συμπληρωθῇ ἡ κατασκευὴ τῆς εἰρημένης ὁδοῦ μέχρι τῆς Πάφου· καὶ

(β) προτίθεται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ ζητήσῃ τὴν διάθεσιν τοῦ μικροῦ ποσοῦ τῶν £11.000 διὰ νὰ συμπληρωθῇ ἡ κατασκευὴ τῆς εἰρημένης ὁδοῦ μέχρι τῆς Πάφου κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ;

(γ) προτίθεται ἡ ἁρμοδία Ἀρχὴ μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ὡς ἄνω τμήματος τῆς ὁδοῦ Πάφου—Πόλεως (Χρυσοχοῦς) κατὰ τὸ τρέχον ἔτος νὰ διαθέσῃ τὰ ἀναγκαῖα χρήματα διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἡ εὐθυγράμμισις καὶ διαπλάτυνσις τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τὸ χωρίον Στρουμπὶ μέχρι τῆς Πόλεως (Χρυσοχοῦς) κατὰ τὸ 1973 ἡ ὁποία κατέστη ὄχι μόνον ἐπικίνδυνος, ἀλλὰ εἰς τὰ πλεῖστα μέρη της εἶναι παγὶς διὰ τοὺς ὁδηγοὺς καὶ οἱ κάτοικοι πολλῶν χωρίων τῆς περιοχῆς Πόλεως (Χρυσοχοῦς) καὶ οἱ τουρίσται ποὺ ἐπισκέπτονται τὰ λουτρὰ τῆς Ἀφροδίτης ταλαιπωροῦνται μεγάλως ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25ην Ἰανουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 1ην Ἰουλίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«Τὸ ὑπὸ βελτίωσιν τμῆμα τῆς ὁδοῦ Πάφου—Πόλεως, μεταξὺ Μεσόγης—Πάφου, συνεπληρώθη ἐντὸς τοῦ 1972 καθ' ὅτι ἐξησφαλίσθη τὸ ἀναγκαῖον ἐπιπρόσθετον ποσὸν διὰ τὸν ἐν λόγῳ σκοπόν.

Ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν διὰ τὴν εὐθυγράμμισιν καὶ διαπλάτυνσιν τοῦ ὑπολοίπου τμήματος τῆς εἰρημένης ὁδοῦ μεταξὺ τοῦ χωρίου Στρουμπίου—Πόλεως θὰ γίνῃ εὐθὺς ὡς ἐγκριθῇ ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως 1973».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 26ην Ὀκτωβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 26ην Ὀκτωβρίου 1972.

«Ἀπαντῶν εἰς σχετικὴν ἐρώτησιν τὴν 13ην Μαρτίου 1972 ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων εἶπεν ὅτι τὸ θέμα τῆς γεφύρας Κάτω Πολεμιδίων θὰ ἐξετασθῇ ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Σχεδίου Ἀναπτύξεως τοῦ ὁδικοῦ δικτύου καὶ ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν μελέτην τῆς ὁδοῦ Λεμεσοῦ—Σαΐττᾶ.

Ἐπειδὴ ἡ ἐν λόγῳ γέφυρα εἶναι ἄκρως ἐπικίνδυνος καὶ ἔγινε πρόξενος οὐκ ὀλίγων δυστυχημάτων, ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς διατὶ ἡ ἀνέγερσις νέας γεφύρας νὰ μὴ χαρακτηρισθῇ ὡς ἔργον ἐπειγούσης φύσεως καὶ νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ ἐκτέλεσίς του».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 26ην Ἰανουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 26ην Ὀκτωβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Τὸ θέμα τῆς ἀνεγέρσεως νέας γεφύρας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Λεμεσοῦ—Κάτω Πολεμιδίων θὰ συνδυασθῇ μὲ τὴν μελετωμένην κατασκευὴν τῆς νέας ὁδοῦ Λεμεσοῦ—Σαΐττᾶ.

Μέχρις ὅτου τὸ πρόβλημα λυθῇ ριζικῶς μελετῶνται μέτρα αὐξήσεως τῆς ὁρατότητος τῆς ὑφισταμένης γεφύρας πρὸς τὸν σκοπὸν μειώσεως εἰς τὸ ἐλάχιστον τοῦ κινδύνου δυστυχημάτων».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 31ην Ὀκτωβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου καὶ ληφθεῖσα τὴν 3ην Νοεμβρίου 1972.

«Εἰς τὴν περιοχὴν Ἀχέλειας Πάφου καὶ ἀπέναντι τοῦ Κυβερνητικοῦ Φυτωρίου ὑπάρχει Κυβερνητικὸν Χοιροστάσιον, ἡ θέσις τοῦ ὁποίου εἶναι σὲ πολὺ ἀκατάλληλον σημεῖον, γεγονὸς τὸ ὁποῖον προκαλεῖ ἀρκετὴν ὀχληρίαν, λόγῳ τῆς φύσεως τῶν ζώων, τόσον εἰς τοὺς κατοίκους τῆς κοινότητος Ἀχέλειας ὅσον καὶ στοὺς διαβάτες τοῦ δρόμου αὐτοῦ.

Ἔγιναν πολλαὶ εἰσηγήσεις πρὸς μετατόπισιν τοῦ χοιροστασίου τούτου πρὸς ἄλλο πλέον κατάλληλον μέρος ἀλλὰ οὐδεμία σημασία ἐδόθη καὶ ἡ ἀνεπιθύμητος αὐτὴ κατάστασις παραμένει ἡ ἰδία.

Μπορεῖ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα ἐὰν περιῆλθεν εἰς γνῶσιν του τὸ πρόβλημα τοῦτο καὶ τί μέτρα ἔχει λάβει διὰ τὴν ἐπίλυσίν του;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 24ην Ἰανουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 3ην Νοεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου.

«Δὲν ὑπεβλήθησαν παράπονα πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἢ πρὸς οἱανδήποτε ὑπηρεσίαν τούτου διὰ τὴν πρόκλησιν ὀχληρίας ἐκ τοῦ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ τσιφλικιοῦ Ἀχέλειας Χοιροστασίου.

Τὸ Χοιροστάσιον διατηρεῖται εἰς ἱκανοποιητικὸν ἐπίπεδον καθαριότητος καὶ λαμβάνονται ὅλα τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα πρὸς ἀποφυγὴν δυσοσμίας. Ἡ δαπάνη μετακινήσεώς του εἶναι πολὺ ὑψηλὴ καὶ ἐφ' ὅσον τοῦτο διατηρεῖται εἰς ἱκανοποιητικὸν βαθμὸν καθαριότητος οὐδεὶς λόγος συντρέχει διὰ τὴν μετακίνησίν του».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην Ἰανουαρίου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Κώστα Χατζηκακοῦ καὶ ληφθεῖσα τὴν 12ην Ἰανουαρίου 1973.

«Ἡ περιοχὴ Καρπασίας μὲ πληθυσμὸν περὶ τὰς 25 χιλιάδας διαθέτει μόνον ἕνα ἰατρὸν δι' ἐξυπηρέτησιν τῶν ὑγιεινομικῶν της ἀναγκῶν, καὶ ὁ ἰατρὸς αὐτὸς δὲν διαθέτει οὔτε τὰ στοιχειώδη μέσα διὰ τὴν εὐπρεπῆ ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων του.

Εἰς προηγούμενα διαβήματά μας, μᾶς ἐλέχθη ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον σας ἐδυσκολεύετο νὰ ἐξεύρῃ ἰατρούς.

Ἐπειδὴ τώρα ὑπάρχει πληθώρα ἰατρῶν εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐὰν προκηρυχθῇ ἡ θέσις θὰ ὑπάρξῃ ἀθρόα ὑποβολὴ αἰτήσεων.

Προτίθεται τὸ Ὑπουργεῖον σας νὰ διορίσῃ ἢ νὰ μεταθέσῃ ἐπιπρόσθετον ἰατρικὸν προσωπικὸν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἄνω περιοχῆς;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 31ην Ἰανουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 12ην Ἰανουαρίου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Κώστα Χατζηκακοῦ.

«(α) Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ τοποθέτησις προσθέτου Ἰατρικοῦ Λειτουργοῦ εἰς τὴν περιοχὴν Καρπασίας εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατος λόγῳ κυρίως τῆς ἐλλείψεως Ἰατρικοῦ προσωπικοῦ. Ἡ ἐν λόγῳ ἔλλειψις ἔγκειται κυρίως εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν ὑπάρχει ἡ ἀπαιτουμένη προσφορὰ ἐκ μέρους ἰδιωτῶν ἰατρῶν δι' ἐργα-

σίαν εἰς τὴν Κυβερνητικὴν Ἰατρικὴν Ὑπηρεσίαν. Ἐνδεικτικὸν παράδειγμα τῆς καταστάσεως ἀποτελεῖ ἡ περίπτωσις προκηρύξεως τὴν 25ην Ἰανουαρίου 1973, 23 κενῶν θέσεων Ἰατρικοῦ Λειτουργοῦ διὰ τὰς ὁποίας ἀπετάθησαν μόνον 15 ὑποψήφιοι οἱ ὁποῖοι ὑπηρετοῦν ἤδη εἰς τὴν Κυβερνητικὴν Ὑπηρεσίαν ἐπὶ ἡμερησίας βάσεως.

(β) Κατὰ τὴν μελετωμένην ἀναδιοργάνωσιν τῶν Ἀγροτικῶν καὶ Ὑγειονομικῶν Ὑπηρεσιῶν θὰ ληφθοῦν ἀσφαλῶς ὑπ' ὄψιν καὶ αἱ ἀνάγκαι τῆς περιοχῆς Καρπασίας».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 1ην Νοεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου καὶ ληφθεῖσα τὴν 3ην Νοεμβρίου 1972.

«Ὁ δρόμος Κτήματος—Πόλεως Χρυσοχοῦς—Πωμοῦ καὶ συγκεκριμένα ἀπὸ τὸ Στρουμπὶ καὶ πέρα ἔγινεν ἀδιάβατος. Συμμεριζόμεθα τὸ καθημερινὸν δρᾶμα τῶν ὁδηγῶν τῆς περιοχῆς αὐτῆς καὶ μαζὶ μὲ αὐτοὺς διὰ πολλοστὴν ἴσως φορὰν ἐνώνομεν τὴν φωνήν μας καὶ ἐρωτῶμεν, διαμαρτυρόμενοι ταυτοχρόνως, τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα :

(α) Ἐὰν ἤρχισεν ἡ μελέτη καὶ ἐκπόνησις τῶν σχεδίων πρὸς διαπλάτυνσιν καὶ εὐθυγράμμισιν τοῦ δρόμου τούτου·

(β) πότε θὰ γίνῃ ἡ ἔναρξις τοῦ ἔργου· καὶ

(γ) θὰ συμπεριληφθῇ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1973 τὸ ἀναγκαῖον ποσὸν διὰ τὸν δρόμον τοῦτον, ἤτοι ἀπὸ τὸ Στρουμπὶ πρὸς τὴν Πόλιν τῆς Χρυσοχοῦς καὶ πέρα ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 24ην Ἰανουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 3ην Νοεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου.

«Τὰ σχέδια διὰ τὴν διαπλάτυνσιν καὶ εὐθυγράμμισιν τοῦ τμήματος τῆς ὁδοῦ Πάφου—Πόλεως ἀπὸ τὸ Στρουμπὶ πρὸς τὴν Πόλιν Χρυσοχοῦς ἑτοιμάζονται, ἡ δὲ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν θὰ γίνῃ εὐθὺς ὡς ἐγκριθῇ ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως διὰ τὸ ἔτος 1973. Ἡ ἀποπεράτωσις τοῦ ὅλου ἔργου θὰ ἐξαρτηθῇ ἐκ τοῦ ὕψους τῶν ψηφισθησομένων πιστώσεων τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως 1973, λαμβανομένων πάντοτε ὑπ' ὄψιν τῶν γενικωτέρων ἀναγκῶν τῆς νήσου εἰς ὁδικὰ ἔργα».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 4ην Ἰανουαρίου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 5ην Ἰανουαρίου 1973.

«Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ποῖα μέτρα προτίθεται νὰ λάβῃ διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ὑπηρεσιῶν εἰδικοῦ ἀναισθησιολόγου εἰς τὸ Ψυχιατρεῖον Ἀθαλάσσης διὰ νὰ τεθῇ τέρμα εἰς τὴν σημερινὴν ἀπαράδεκτον κατάστασιν ποὺ ἀποβαίνει εἰς βάρος τῶν ἀσθενῶν».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25ην Ἰανουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 5ην Ἰανουαρίου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Ὁ μόνος τομεὺς δραστηριοτήτων τῶν Ψυχιατρικῶν ὑπηρεσιῶν ὅστις χρήζει βοηθείας ἀναισθησιολόγου εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ τῆς Ἠλεκτροσπασμοθεραπείας.

Δεδομένου ὅτι ἡ ἀπαιτουμένη νάρκωσις διὰ τὴν θεραπείαν ταύτην εἶναι διαρκείας μόνον 2–5 λεπτῶν, ἡ ἀνάγκη αὕτη ἀντιμετωπίζεται διὰ τῶν ἰατρῶν τῶν Ψυχιατρικῶν Ὑπηρεσιῶν. Εἰς λίαν σπανίας περιπτώσεις καθ' ἃς, λόγῳ κυρίως τῆς βαρείας φυσικῆς καταστάσεως τοῦ ἀσθενοῦς, θὰ ἔδει νὰ χρησιμοποιηθοῦν αἱ ὑπηρεσίαι εἰδικοῦ ἀναισθησιολόγου, τότε καλεῖται εἰδικὸς ἀναισθησιολόγος τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου Λευκωσίας ὅστις καὶ παρέχει τὰς ὑπηρεσίας του.

Σημειωτέον ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τῆς θεραπευτικῆς ταύτης ἀγωγῆς περιορίζεται σὺν τῷ χρόνῳ, ἀπό τινων δὲ ἐτῶν ὁ ἀριθμὸς τῶν θεραπειῶν τούτων εἶναι μᾶλλον μικρός».

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία.

Εἰς τὸ Κεφάλαιον αὐτὸ εὑρίσκονται ἐγγεγραμμένα πρὸς συζήτησιν ὀκτὼ Νομοσχέδια.

Τὰ Νομοσχέδια δὲν δύνανται νὰ συζητηθοῦν σήμερον διότι αἱ ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει 48 ὥρας πρὸ τῆς συζητήσεως.

Ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον παρατηρεῖται καθυστέρησις εἰς μερικὰ ἐξ αὐτῶν εἶναι διότι ἡ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, μελετᾶ ὡρισμένας τροποποιήσεις διὰ τὰς ὁποίας ἔχουν γίνει εἰσηγήσεις ἀπὸ τὰς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Αὐξήσεως Συντάξεων Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιον κατετέθη εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν καὶ ἐπομένως παραπέμπεται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ Οἰκονομικῶν θεμάτων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Συλλογικῶν Στοιχημάτων Κανονισμοὶ τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν. Ἐὰν δὲν ὑπάρξουν εἰσηγήσεις πρὸς τροποποίησιν, οἱ Κανονισμοὶ μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ χρόνου, τὸν ὁποῖον προβλέπει ὁ σχετικὸς Νόμος, θεωροῦνται ὡς ἐγκριθέντες ὡς ἐθεσπίσθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Τὴν προσεχῆ Δευτέραν, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν, θὰ λάβῃ χώραν ἔκτακτος συνεδρίασις τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν θὰ ἀναλύσῃ τοὺς Προϋπολογισμοὺς διὰ τὸ ἔτος 1973 καὶ θὰ θέσῃ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τὸ νέον πενταετὲς σχέδιον.

Εἰς τὴν προαναφερθεῖσαν συνεδρίασιν θὰ ἀκούσωμεν μόνον τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργοῦ, τὴν ἀνάλυσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ, τὰς εἰσηγήσεις τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὸ νέον πενταετὲς σχέδιον καὶ ἀκολούθως τὰ θέματα αὐτὰ θὰ συζητηθοῦν ἐν συσχετισμῷ μὲ τὰς συνεδρίας τὰς ὁποίας θὰ ἔχωμεν διὰ τὴν θέσπισιν τῶν Προϋπολογισμῶν εἰς Νόμους.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Προτοῦ κλείσετε τὴν συνεδρίαν αὐτήν, ἤθελα νὰ παρακαλέσω διὰ τὰ ἑξῆς :

Βεβαίως εἶναι εἰς ὅλους γνωστὸν τὸ πρὸ τριημέρου ἐπισυμβὰν τραγικὸν δυστύχημα παρὰ τὴν Λάπηθον, τὸ ὁποῖον εἶχε πολυάριθμα θύματα.

Εἶμαι βέβαιος, μᾶλλον ἐν πεποιθήσει φρονῶ, ὅτι ἀσφαλῶς ἐκ μέρους τῶν ἰδικῶν μας Ὑπηρεσιῶν, τῆς Κύπρου ἐννοῶ, ἔχουν ληφθῆ ὅλα τὰ μέτρα διὰ τὴν ἀσφάλειαν ὑπεράνω τοῦ ἐναερίου χώρου τῆς Κύπρου. Καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι πρέπει νὰ ἐπαναβεβαιωθῆ ἀκριβῶς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἀπὸ μίαν ἐπὶ τούτῳ ἔρευναν.

Ἤθελα νὰ παρακαλέσω διὰ τὰ ἑξῆς δύο :

Πρωτίστως νομίζω ὅτι ἐκφράζων καὶ τὰ αἰσθήματα τῶν συναδέλφων Βουλευτῶν καὶ τῆς Βουλῆς, ὅτι πρέπει νὰ ἐκφρασθῆ ἡ λύπη μας, ἡ βαθυτάτη μας θλῖψις, διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων αὐτῶν πρὸς τὰς οἰκογενείας τῶν θυμάτων. Καί, δεύτερον, νομίζω ὅτι ἡ Βουλὴ αὐτὴ δὲν θὰ ἐπιτελέσῃ εἰς τὸ ἀκέραιον τὸ καθῆκον της ἐὰν δὲν προβῆ εἰς τὸν καθορισμὸν ἐπὶ τούτῳ Διερευνητικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία ἀκριβῶς νὰ διερευνήσῃ τὰς συνθήκας ἀσφαλείας ὑπεράνω τοῦ ἐναερίου χώρου τῆς Κύπρου καὶ πολὺ πιθανώτατα νὰ προβῆ καὶ εἰς ἐποικοδομητικὰς εἰσηγήσεις.

Ἐπαναλαμβάνω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἐν πεποιθήσει φρονῶ καὶ ἀπὸ τὴν πρόχειρον ἐξέτασιν ποὺ ἔχω κάμει προσωπικῶς, ὅτι ἀσφαλῶς ἡ εὐθύνη δὲν βαρύνει ἀκριβῶς τὰς Ὑπηρεσίας Ἀσφαλείας τοῦ ἐναερίου χώρου, ἀλλὰ νομίζω ὅτι δὲν παρέλκει τὸ γεγονὸς καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι πρέπει καὶ ὀφείλει ἡ Βουλὴ αὐτὴ νὰ ὁρίσῃ μίαν ἐπὶ τούτῳ Ἐρευνητικὴν Ἐπιτροπήν, ἡ ὁποία καὶ ἀκριβῶς θὰ διαφωτισθῆ καταλλήλως καὶ δεύτερον θὰ ἀποτελέσῃ καὶ τοῦτο ἕνα βῆμα πρὸς περαιτέρω ἔρευναν καὶ ἴσως, ἴσως τελειοποίησιν καὶ βελτίωσιν, μπορῶ νὰ πῶ, τῶν συνθηκῶν ἐναερίου ἀσφαλείας ὑπεράνω τοῦ ἐναερίου χώρου τῆς Κύπρου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παναγιώτης Δημητρίου.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Εἶμαι ὑπὲρ τῆς λειτουργίας τοῦ θεσμοῦ τοῦ διορισμοῦ Διερευνητικῶν Ἐπιτροπῶν διὰ διερεύνησιν διαφόρων γεγονότων καὶ συμβάντων εἰς τὴν νῆσον.

Ἀλλά, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐπειδὴ εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν πιθανὸν νὰ ἐκληφθῆ ἡ τοιαύτη ἀπόφασις τῆς Βουλῆς ὡς στρεφομένη ἐναντίον τῶν ἁρμοδίων, ἔστω καὶ ἐὰν ἐν τέλει ἡ Διερευνητικὴ αὕτη Ἐπιτροπὴ καταλήξῃ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι οὐδεμίαν εὐθύνην ἔχουν οἱ ἁρμόδιοι, θὰ εἰσηγούμην ὅπως ὁ ἔντιμος συνάδελφος μὴ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν εἰσήγησίν του διὰ τὸν διορισμὸν Ἐρευνητικῆς Ἐπιτροπῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλαι ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ἐν πρώτοις θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι ἡ δημιουργία, μᾶλλον ὁ διορισμὸς ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς, Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς μὲ ἐντολὴν νὰ ἐξετάσῃ τὴν ἀσφάλειαν ὕπερθεν τῆς Κύπρου ἢ τοῦ ἐναερίου χώρου τῆς Κύπρου, δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ λάβῃ χώραν διότι ὑπάρχει Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπή, ἡ ὁποία ἔχει ἁρμοδιότητα ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, ἤτοι ἡ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων. Ἐμπίπτει ἐντὸς τῶν καθηκόντων τῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων τὸ ὅλον θέμα καὶ ἑπομένως δὲν ὑφίσταται λόγος διὰ τὴν δημιουργίαν Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐπίσης θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι προτοῦ ἡ Βουλὴ προχωρήσῃ καὶ ἀποφασίσῃ νὰ ἀναθέσῃ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων νὰ ἐξετάσῃ τὸ θέμα τῆς ἀσφαλείας τοῦ ἐναερίου μας χώρου, θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ ἀναμένωμεν τὰ πορίσματα τῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία ἐξετάζει τώρα τοὺς λόγους τοῦ δυστυχήματος καὶ ἀργότερον, ἐὰν χρειασθῇ, νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὸ νὰ ἀναθέσωμεν εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν νὰ ἐξετάσῃ τὸ θέμα.

Ἡ δημιουργία Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς ἢ ἡ παραπομπὴ τοῦ θέματος εἰς τὸ παρὸν στάδιον εἰς οἱανδήποτε Ἐπιτροπὴν τῆς Βουλῆς πρὸς ἔρευναν δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ δημιουργήσῃ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι πράγματι μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν ἀτέλειαι ἢ ἐλλείψεις εἰς τὰ ἀπαιτούμενα μηχανήματα διὰ τὴν κάλυψιν τοῦ ἐναερίου μας χώρου, αἱ ὁποῖαι νὰ εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα τὸ ἀτύχημα καὶ ἑπομένως θὰ ἐσήμαινε καταλογισμὸν εὐθυνῶν προτοῦ ἀκόμη αἱ ἔρευναι τῶν ἐμπειρογνωμόνων συμπληρωθοῦν.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Συμφωνῶ μὲ τὴν εἰσήγησίν σας. Ὡς Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων εἶχον ὑπ' ὄψιν μου νὰ ζητήσω τὴν ἔγκρισιν τοῦ Σώματος διὰ τὴν σύγκλησιν τῆς Ἐπιτροπῆς. Ὅμως ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἐρευνᾷ τὸ ὅλον θέμα καὶ θὰ ἦτο ὀρθὸν ἡ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων νὰ ἔχῃ τὰ πορίσματα τῆς Ἐρευνητικῆς Ἐπιτροπῆς προτοῦ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα κατὰ πόσον πράγματι τὰ μέτρα ἀσφαλείας εἰς τὸν ἐναέριον χῶρον τῆς Κύπρου εἶναι ἐπαρκῆ ἢ ὄχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι τὸ θέμα πρέπει νὰ ἀναβληθῇ χωρὶς νὰ σημαίνῃ ὅτι δὲν πρέπει εἰς τὸ κατάλληλον στάδιον ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων νὰ ἐπανέλθῃ ἐπὶ τοῦ θέματος.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐκτιμῶ ἀκριβῶς τὴν ἐρμηνείαν τὴν ὁποίαν δίδει τὸ Προεδρεῖον τῆς Βουλῆς εἰς τὸ ὅτι μπορεῖ νὰ ὑπάρξουν ἐπιπτώσεις ὅσον ἀφορᾷ ἀπόδοσιν προώρων εὐθυνῶν πρὸ τῆς λήξεως τῶν ἐπισήμων ἐρευνῶν δι' αὐτὸ τὸ θέμα.

Ἀκριβῶς ἤθελα νὰ ἀποφύγω αὐτὸν τὸν σκόπελον καὶ εἶχα τονίσει ὅτι ἴσως λαμβάνοντες ἀφορμὴν ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἀτύχημα νὰ ἐπετελούσαμεν εἰς τὸ ἀκέραιον τὸ καθῆκον μας ἐὰν ἠρευνούσαμεν ὡς Βουλὴ καὶ ὡς ἁρμοδία Ἐπιτροπή, ἡ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἢ καὶ ἄλλη Ἐπιτροπή, ἀκριβῶς τοὺς ὅρους ἀσφαλείας ἢ ἀνασφαλείας τοῦ ἐναερίου μας χώρου.

Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ συμφωνήσω μὲ τὴν ὑπόδειξιν τοῦ Προεδρείου τῆς Βουλῆς ὅπως ἔχῃ πρὸ ὀφθαλμῶν ὑπ' ὄψιν τὸ θέμα αὐτὸ καὶ θέλω νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ αἰτιολογήσω ἀκριβῶς τὴν παράκλησίν μου ἢ μᾶλλον τὴν σύστασίν μου πρὸς τὴν Βουλήν. Λαμβάνων ἀφορμὴν ἀπὸ τὸ ἀτύχημα αὐτὸ καὶ ἀνεξαρ-

τήτως ὅμως τοῦ δυστυχήματος αὐτοῦ, νομίζω ὅτι ἡ Βουλὴ αὐτὴ πρέπει νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ καθῆκον της καὶ νὰ ἐρευνήσῃ ἀκριβῶς τὸ κατὰ πόσον ὑπάρχει ἢ δὲν ὑπάρχει ἀσφάλεια εἰς τὸν ἐναέριον χῶρον ὑπεράνω τῆς Κύπρου.

Διὰ ταῦτα νομίζω καὶ ἐγὼ ὅτι μπορεῖ ἀκριβῶς ἡ Βουλὴ νὰ πάρῃ προκαταρκτικῶς τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐρευνήσῃ τὸ θέμα εἴτε εἰς εὐθετώτερον χρόνον καὶ ἐπαναλαμβάνω καὶ τονίζω οὐχὶ ἐν συσχετισμῷ μὲ τὸ δυστύχημα αὐτό, ἀλλὰ ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἀτυχήματος αὐτοῦ, νὰ ἐρευνήσῃ ἡ Βουλὴ καὶ νὰ πληροφορηθῇ καὶ νὰ μάθῃ ἀκριβῶς τὴν κατάστασιν ἀσφαλείας τοῦ ἐναερίου χώρου τῆς Κύπρου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἑπομένως ἡ προσεχὴς συνεδρίασις τῆς Βουλῆς ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Δευτέραν, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Τὸ μόνον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως θὰ εἶναι ἡ «ὁμιλία τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ἐπὶ τῶν Προϋπολογισμῶν τοῦ 1973 καὶ τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Προγράμματος Ἀναπτύξεως».

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως αὐτῆς.

(Ὥρα λήξεως 5.05 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Κληρίδης Ξάνθος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ εὐθυγράμμισις καὶ ἀσφάλτωσις τῆς ὁδοῦ Πάφου - Πόλεως (Χρυσοχοῦ)—Ἡ ἀνέγερσις νέας γεφύρας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Λεμεσοῦ - Κάτω Πολεμιδίων—Παράπονα κατοίκων διὰ πρόκλησιν ὀχληρίας ἐκ τοῦ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ τσιφλικιοῦ Ἀχέλειας χοιροστασίου—Τὸ θέμα τῆς τοποθετήσεως προσθέτου Ἰατρικοῦ Λειτουργοῦ εἰς τὴν περιοχὴν Καρπασίας—Ἡ ἐκπόνησις σχεδίων καὶ ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν διαπλατύνσεως καὶ εὐθυγραμμίσεως τοῦ τμήματος τῆς ὁδοῦ Πάφου - Πόλεως ἀπὸ τὸ Στρουμπὶ πρὸς τὴν Πόλιν Χρυσοχοῦς—Ὁ διορισμὸς εἰδικοῦ ἀναισθησιολόγου εἰς τὸ Ψυχιατρεῖον Ἀθαλάσσης).
(2) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Κανονισμῶν.
(3) Συζήτησις (Φ. Παρασκευαΐδης, Π. Δημητρίου, Πρόεδρος, Ε. Παπαϊωάννου) ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἀσφαλείας τοῦ ἐναερίου χώρου τῆς Κύπρου ἐξ ἀφορμῆς τοῦ προσφάτου ἀεροπορικοῦ δυστυχήματος ὕπερθεν τῆς νήσου.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 5ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.10 μ.μ.)

(Ἀρ. 20)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εὑρισκόμεθα ἐν ἀπαρτίᾳ, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ μόνον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως διὰ τὴν σημερινὴν ἔκτακτον συνεδρίαν εἶναι ἡ ὁμιλία τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν, ἡ ὁποία θὰ καλύψῃ τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμόν, τὸν Προϋπολογισμὸν Βελτιώσεως καὶ Ἀναπτύξεως καὶ θὰ ἀναλύσῃ ἐπίσης τὸ Τρίτον Πενταετὲς Σχέδιον διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Κύπρου.

Καλῶ τὸν κύριον Ὑπουργὸν εἰς τὸ βῆμα.

(ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ)

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΤΣΑΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευταί.

Κατὰ τὴν ἐφετεινήν μου ὁμιλίαν ἐνώπιον τοῦ Σώματος θὰ ἀναφερθῶ ἐν ὀλίγοις, ὡς καὶ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη, εἰς τὰς διεθνεῖς οἰκονομικὰς ἐξελίξεις κατὰ τὸ 1972, ἀκολούθως θὰ ἐνδιατρίψω ἐπὶ τῶν Προϋπολογισμῶν τοῦ ἔτους 1973, τελικῶς δὲ θὰ ἀσχοληθῶ ἐν ἐκτάσει μὲ τὸ Τρίτον Πενταετὲς Πρόγραμμα Ἀναπτύξεως. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς Προϋπολογισμούς, οἵτινες εὑρίσκονται κατατεθειμένοι ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, δὲν θεωρῶ ἀναγκαῖον νὰ ὑπεισέλθω εἰς λεπτομερείας, καθ' ὅτι τοιαῦται λεπτομέρειαι περιέχονται εἰς ἐπεξηγηματικὰ Μνημόνια ἅτινα συνοδεύουν τούτους, ἡ δὲ πολιτικὴ ἥτις διέπει τοὺς Προϋπολογισμοὺς εὑρίσκεται ἐντεταγμένη ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς ἐν γένει φιλοσοφίας τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Προγράμματος. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἀναλύσεως τοῦ Τρίτου Σχεδίου, θὰ ἀναφερθῶ ἐπίσης εἰς τὴν ἐπιτελεσθεῖσαν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν πρόοδον κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν καὶ θὰ ἀναλύσω ἐκτενέστερον τὰ ἐπιτεύγματα καὶ τὸν βαθμὸν ἐπιτυχίας τοῦ Δευτέρου Σχεδίου. Ἀκολούθως θὰ ἐνδιατρίψω ἐπὶ τῶν βασικῶν σκοπῶν καὶ στόχων τοῦ Τρίτου Σχεδίου, θὰ ἀσχοληθῶ μὲ τὸν ἐπιδιωκόμενον ρυθμὸν ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας, τοὺς στόχους κατὰ τομέα, τὰς ἐπὶ μέρους καὶ τὰς ὁλικὰς ἐπενδύσεις τόσον τοῦ δημοσίου ὅσον καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως, τὴν ἀναπτυξιακὴν καὶ οἰκονομικὴν πολιτικὴν ἥτις διέπει τὸ Σχέδιον καὶ τὰ κυριώτερα μέτρα πολιτικῆς καὶ τὰ σχέδια ἅτινα θὰ προωθηθοῦν πρὸς τὸν σκοπὸν ἐπιτεύξεως τῶν τεθέντων στόχων.

ΙΙ. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1972

Αἰσθητὴ βελτίωσις τῶν διεθνῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν παρετηρήθη κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1972. Τὴν ὄφεσιν ἡ βραδεῖαν ἄνοδον τῶν οἰκονομιῶν τῶν βιομηχανικῶν χωρῶν ἥτις ἐσημειώθη κατὰ τὸ 1971 ἠκολούθησε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος μεγαλυτέρα αὔξησις τῆς παραγωγῆς κυμαινομένη μεταξὺ 3%—5%. Ἡ αὔξησις αὕτη ἦτο ἀποτέλεσμα τῶν ληφθέντων ἐπεκτατικῶν οἰκονομικῶν μέτρων πρὸς μείωσιν τοῦ σχετικῶς ὑψηλοῦ ποσοστοῦ ὑποαπασχολήσεως τῶν συντελεστῶν παραγωγῆς εἰς τὰς χώρας αὐτάς. Ἀξιοσημείωτος ἦτο ἡ πραγματοποιηθεῖσα οἰκονομικὴ πρόοδος εἰς Ἡνωμένας Πολιτείας καὶ Ἰαπωνίαν ὅπου ὁ ρυθμὸς ἀνόδου τοῦ Ἀκαθαρίστου Ἐθνικοῦ Προϊόντος εἰς σταθερὰς τιμὰς ηὐξήθη ἀπὸ 2,7% καὶ 6% εἰς 6% καὶ 10% ἀντιστοίχως.

Ἐν τούτοις, παραλλήλως πρὸς τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγῆς, αἱ τιμαὶ εἰς πλείστας τῶν οἰκονομικῶς προηγμένων χωρῶν συνέχισαν νὰ παρουσιάζουν ἔντονον ἀνοδικὴν τάσιν καὶ τοῦτο παρὰ τὰς καταβληθείσας ἐν τῷ μεταξὺ προσπαθείας πρὸς ἀναχαίτισιν τοῦ πληθωρισμοῦ. Ἐξαίρεσιν ἀπετέλεσαν αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι εἰς τὰς ὁποίας κατόπιν τοῦ ἐπιβληθέντος ἐλέγχου ἐπὶ τῶν τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων αἱ τιμαὶ μικρὰν μόνον αὔξησιν ἐσημείωσαν.

Ἡ ἄνοδος τῆς ζητήσεως εἰς τὰς βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμένας χώρας ὡδήγησεν εἰς περαιτέρω ἐπέκτασιν τοῦ ὄγκου τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου εἰς ρυθμὸν ὑψηλότερον ἐκείνου τοῦ 1971. Εἰς τοῦτο συνέβαλε βεβαίως καὶ τὸ ἐπικρατῆσαν κλῖμα ἐμπιστοσύνης πρὸς τὰς ἰσοτιμίας πλείστων ἰσχυρῶν νομισμάτων καὶ ἡ βελτίωσις τῶν διεθνῶν νομισματικῶν συνθηκῶν ἐν γένει ὀφειλομένη κυρίως εἰς τὸ πνεῦμα συνεργασίας τὸ ὁποῖον ἐπέδειξαν αἱ οἰκονομικῶς ἰσχυραὶ χῶραι

πρὸς τὸν σκοπὸν διατηρήσεως τῆς διεθνοῦς νομισματικῆς σταθερότητος καὶ ἀναπτύξεως τῶν διεθνῶν συναλλαγῶν. Συναφῶς κατὰ τὴν τελευταίαν γενικὴν συνέλευσιν τοῦ Διεθνοῦς Νομισματικοῦ Ταμείου αἱ χῶραι—μέλη τοῦ Ὀργανισμοῦ κατέληξαν εἰς συμφωνίαν ἐπὶ βασικῶν ἀρχῶν αἵτινες θὰ διέπουν τὴν λειτουργίαν ἑνὸς νέου διεθνοῦς νομισματικοῦ συστήματος. Εἰκοσαμελὴς Ἐπιτροπὴ ἀντιπροσωπεύουσα ὅλας τὰς χώρας—μέλη τοῦ Ταμείου, ἀνέλαβε νὰ ὑποβάλῃ συγκεκριμένας προτάσεις ἐπὶ τοῦ θέματος.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ ἀπὸ ἐτῶν σημειουμένη κερδοσκοπικὴ ζήτησις χρυσοῦ ἐσυνεχίσθη κατὰ τὸ 1972 μὲ ἀποτέλεσμα ἡ τιμὴ τοῦ πολυτίμου μετάλλου εἰς τὴν ἐλευθέραν ἀγορὰν νὰ ὑπερβῇ τὸν Ἰούνιον τὴν ἐπίσημον τιμήν του κατὰ 75% περίπου. Κατὰ τὸν ἴδιον μῆνα ἐσημειώθη σημαντικὴ κερδοσκοπία εἰς βάρος τῆς στερλίνας κατόπιν ἐπιμόνων φημῶν περὶ ὑποτιμήσεως τοῦ Βρεττανικοῦ νομίσματος πρὸ τῆς εἰσόδου τῆς Βρεττανίας εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα. Σημαντικαὶ ἦσαν ἐν προκειμένῳ αἱ ἐπακολουθήσασαι ἀποφάσεις τῆς Βρεττανικῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἐλευθέραν διακύμανσιν τῆς τιμῆς τῆς στερλίνας καὶ τὴν ἐπιβολὴν περιορισμῶν ἐπὶ τῆς διακινήσεως κεφαλαίων μεταξὺ Βρεττανίας καὶ χωρῶν τῆς περιοχῆς τῆς στερλίνας. Ὡς γνωστόν, κατόπιν τῶν ἐν λόγῳ μέτρων τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου, ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνησις ἀπεφάσισεν ὅπως ἡ Κυπριακὴ λίρα διατηρήσῃ τὴν ἐπίσημον αὐτῆς ἰσοτιμίαν καὶ ὅπως ἡ περὶ Ἐλέγχου τοῦ Συναλλάγματος Νομοθεσία ἐπεκταθῇ ὥστε νὰ καλύπτῃ καὶ τὰς χώρας τῆς περιοχῆς τῆς στερλίνας.

Εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν χῶρον οἱ οἰκονομικοὶ δεσμοὶ μεταξὺ τῶν χωρῶν τῆς περιοχῆς θὰ ἐνισχυθοῦν σημαντικῶς κατόπιν τῆς ὑπογραφῆς συμφωνιῶν δι' ἔνταξιν τριῶν νέων χωρῶν ἤτοι τῆς Βρεττανίας, Δανίας καὶ Ἰρλανδίας εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα. Μελετῶνται ὡσαύτως προτάσεις διὰ τὴν στενωτέραν οἰκονομικὴν συνεργασίαν μεταξὺ τῆς Κοινότητος καὶ τῶν Μεσογειακῶν χωρῶν. Βασικῶς θὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἐμπορίου μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων χωρῶν διὰ τῆς σταδιακῆς μειώσεως ἐπὶ ἀμοιβαίας βάσεως τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν καὶ τῆς καταργήσεως τῶν ποσοτικῶν περιορισμῶν. Ὡς γνωστόν, κατόπιν τῆς ἐντάξεως τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν προωθήσεως τῶν Κυπριακῶν ἐξαγωγῶν ὑπεγράφη τελευταίως συμφωνία συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ.

ΙΙΙ. Ο ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1973

Ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς

Ὁ κατατεθεὶς προϋπολογισμὸς προβλέπει ἔσοδα ὕψους £49,7 ἑκ. Ὡς καὶ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη, ὁ προϋπολογισμὸς οὗτος κατηρτίσθη ἐπὶ μᾶλλον συντηρητικῆς βάσεως. Ὡρισμένα ἐν τούτοις κονδύλια ἐσόδων ἔχουν ἤδη παρουσιάσει μειωτικὴν τάσιν, προβλέπεται δὲ ὅτι εἰς τὸ μέλλον θὰ μειωθοῦν ἔτι περαιτέρω, ὡς ἐπὶ παραδείγματι τὰ ἔσοδα ἐκ τῆς φορολογίας μεταλλευτικῶν ἑταιρειῶν. Ἡ Βουλὴ εἶναι ἐνήμερος τῆς κάμψεως τὴν ὁποίαν ἔχει ὑποστῆ τελευταίως ὁ σημαντικὸς οὗτος τομεὺς τῆς οἰκονομίας μας.

Παρ' ὅλον ὅτι πιστεύω ὅτι τὸ φορολογικόν μας σύστημα εἶναι κατὰ βάσιν ἱκανοποιητικόν, ἐν τούτοις, ἐν ὄψει ἰδιαιτέρως τῆς προσφάτου συνδέσεώς μας μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος ἔχει ἀναληφθῇ μελέτη πρὸς τὸν σκοπὸν διαπιστώσεως κατὰ πόσον χρήζει τοῦτο οἱασδήποτε ἀλλαγῆς. Ἡ μελέτη τοῦ μετακληθέντος μέσῳ τοῦ Διεθνοῦς Νομισματικοῦ Ταμείου ἐμπειρογνώμονος ἔχει ἤδη ὑποβληθῇ. Συναφῶς θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο τῆς μελέτης τὸ ἀφορῶν εἰς τὸ φορολογικὸν βάρος διὰ τὸ ὁποῖον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ποικίλα σχόλια ἀκούονται. Διὰ νὰ διαπιστωθῇ τὸ μέγεθος τοῦ φορο-

λογικοῦ βάρους ἐχρησιμοποιήθησαν διάφοροι συντελεσταὶ καὶ ἐγένοντο συγκρίσεις μὲ μεγάλον ἀριθμὸν ἄλλων ἀναπτυσσομένων χωρῶν. Τὸ συμπέρασμα εἰς τὸ ὁποῖον καταλήγουν ὅλαι αἱ μέθοδοι καὶ ὅλαι αἱ συγκρίσεις εἶναι ὅτι εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Κύπρου ἡ ἀναλογία ἐσόδων ἐκ φορολογίας πρὸς τὸ Ἀκαθάριστον Ἐθνικὸν Προϊόν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ ἕνα τῶν πλέον διεθνῶς χρησιμοποιουμένων δεικτῶν, εἶναι κάτω τοῦ μέσου ὅρου. Οἱ προβαλλόμενοι ὡς ἐκ τούτου ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἰσχυρισμοὶ περὶ ὑψηλοῦ φορολογικοῦ βάρους ἐν Κύπρῳ εἶναι ἀβάσιμοι.

"Οσον ἀφορᾷ τὰς εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν ἐμφανιζομένας δαπάνας, αὗται εἶναι κατὰ βάσιν δαπάναι καταναλωτικῆς φύσεως χωρὶς ὅμως διὰ τούτου νὰ ἐννοῆται ὅτι στεροῦνται παντελῶς ἀναπτυξιακοῦ χαρακτῆρος, ἐφ' ὅσον εἰς αὐτὰς περιλαμβάνονται αἱ κυριώτεραι δαπάναι διὰ τὴν κοινωνικὴν καὶ ἐκπαιδευτικὴν ἀνάπτυξιν. Ἀκόμη καὶ αἱ δαπάναι διὰ τὴν συντήρησιν τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ κυβερνητικὴ μηχανὴ εἶναι ἀπὸ τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἐντεῦθεν ἐπιστρατευμένη εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ προγράμματος τῆς κοινωνικοοικονομικῆς ἀναπτύξεως, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λεχθῇ ὅτι στεροῦνται ἀναπτυξιακοῦ χαρακτῆρος.

Ὁ κατατεθεὶς προϋπολογισμὸς προβλέπει ὕψος τακτικῶν δαπανῶν ἐκ £43,5 ἑκ. ἔναντι £41,6 ἑκ. τοῦ ἀναθεωρημένου προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1972. Ἡ αὔξησις ὀφείλεται κυρίως εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ κράτος ἔχει ἐπωμισθῆ ὡς γνωστὸν σημαντικὰς ἐτησίως ἐπαναλαμβανομένας δαπάνας. Ἡ αὔξησις αὕτη θὰ ἦτο πολὺ μεγαλυτέρα ἐὰν δὲν ἠκολουθεῖτο διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν πολιτικὴ περισυλλογῆς καὶ οἰκονομιῶν, ἄνευ ἐπηρεασμοῦ τῆς ὁμαλῆς λειτουργίας τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ.

Ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως

Αἱ προβλεπόμεναι ὑπὸ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως ὁλικαὶ δημόσιαι δαπάναι ἀνέρχονται εἰς £20,7 ἑκ., μὴ περιλαμβανομένων τῶν δαπανῶν ἀναπτύξεως τῶν Ἡμικρατικῶν Ὀργανισμῶν, εἶναι δὲ αἱ ὑψηλότεραι ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Ἡ χρηματοδότησις τούτων θὰ γίνῃ διὰ τῆς μεταφορᾶς ποσοῦ £8 ἑκ. ἐκ τοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας καὶ £0,5 ἑκ. ἐξ ἄλλων πηγῶν εἰς τὸ Ταμεῖον Ἀναπτύξεως, τὸ δὲ ὑπόλοιπον τῶν δαπανῶν ἀνερχόμενον εἰς £8,2 ἑκ. περίπου θὰ καλυφθῇ ἐκ τῶν ἀποθεμάτων τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως. Ἐπιπροσθέτως πρὸς τὴν κρατικὴν αὐτὴν δαπάνην προβλέπεται ὅτι οἱ Δανειστικοὶ Ἐπίτροποι θὰ ἐκδώσουν διαρκοῦντος τοῦ ἔτους δάνεια ἀνερχόμενα εἰς £3,9 ἑκ. περίπου διὰ τὴν χρηματοδότησιν ἔργων καὶ σχεδίων κυρίως εἰς τοὺς τομεῖς τῆς ὑδατικῆς καὶ γεωργικῆς ἀναπτύξεως, τῆς παιδείας, τοῦ τουρισμοῦ, τῆς ἀναπτύξεως τῆς ὑπαίθρου καὶ τῶν ἐν γένει ἀγροτικῶν περιοχῶν.

Ὁ Προϋπολογισμὸς ἔχει καταρτισθῆ βάσει τῶν ὑπὸ τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Προγράμματος τεθέντων σκοπῶν καὶ στόχων. Βασικὰ κριτήρια ὡς πρὸς τὰς ἐπὶ μέρους δαπάνας τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἀπετέλεσαν καὶ πάλιν ὁ βαθμὸς τῆς συμβολῆς τῶν διαφόρων ἔργων καὶ σχεδίων εἰς τὴν ἐν γένει οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν καθὼς καὶ ἡ φύσις τούτων.

Ὁ κάτωθι πίναξ ἀπεικονίζει τὴν κατὰ τομεῖς κατανομὴν τῶν προτεινομένων διὰ τὸ ἔτος 1973 δαπανῶν.

ΠΙΝΑΞ 1 : ΚΡΑΤΙΚΑΙ ΔΑΠΑΝΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ, 1973

	£
I.—Γεωργικὴ Ἀνάπτυξις (περιλαμβανομένης τῆς Ὑδατικῆς καὶ Ἀγροτικῆς Ἀναπτύξεως):	
(α) Γεωργία	1.261.369
(β) Ἰνστιτοῦτον Γεωργικῶν Ἐρευνῶν	269.546

(γ) Κτηνοτροφία	346.636	
(δ) Κτηνιατρικαὶ Ὑπηρεσίαι ..	188.468	
(ε) Ἀνάπτυξις Δασῶν	179.415	
(στ) Ἀνάπτυξις Ἁλιείας	100.282	
(ζ) Μετεωρολογικὴ Ὑπηρεσία ..	15.850	
(η) Βελτίωσις Χρήσεως Ὕδατος ..	275.198	
(θ) Ἀνάπτυξις Ὑδάτων	2.776.690	
(ι) Ἀγροτικὴ Ἀνάπτυξις	766.666	
(κ) Ἄλλαι Δαπάναι	45.000	
		£6.225.120

II.—Ἀνάπτυξις Ἐμπορίου, Βιομηχανίας καὶ Τουρισμοῦ :

	£	
(α) Μεταποίησις (β) Ἐμπόριον	142.1.722(1)	
(γ) Ἐκπαίδευσις Ἐργατικοῦ Δυναμικοῦ (Ὑπουργεῖον Ἐργασίας)..	275.052	
(δ) Κέντρον Παραγωγικότητος ..	66.889	
(ε) Γεωλογικὴ Ἐπισκόπησις ..	186.658	
(στ) Τουρισμὸς	2.415.000	
(ζ) Ἀρχαιότητες	163.473	
(η) Ἄλλαι Δαπάναι	35.000	
		£4.563.794

III.—Ἔργα Ὑποδομῆς :

	£	
(α) Ὁδικὸν Δίκτυον (περιλαμβανομένων τῶν Δημοσίων Ἔργων)..	2.285.962	
(β) Λιμένες	3.190.985	
(γ) Ἀερολιμένες	377.746	
(δ) Δημόσια Κτίρια	159.280	
(ε) Πολεοδομία καὶ Οἴκησις ..	547.210	
(στ) Δημοτικὰ Ἔργα	350.000	
		£6.911.183

IV.—Ἄλλαι Κοινωνικαὶ Ὑπηρεσίαι :

	£	
(α) Παιδεία	1.155.869	
(β) Ὑγεία	400.533	
(γ) Εὐημερία	45.041	
(δ) Λοιπαὶ ..	40.000	
		£1.641.443
Λοιπαὶ Ὑπηρεσίαι καὶ μὴ Προβλεπόμεναι Δαπάναι	£ 1.320.551	£1.320.551
Ὁλικὸν		£20.662.091

(1) Περιλαμβανομένου ποσοῦ £850.000 πρὸς δανειοδότησιν δι' ἐκσυγχρονισμὸν τῆς Ἀρτοποιίας (£100.000), τῆς Κυπριακῆς Τραπέζης Ἀναπτύξεως Λτδ. (£350.000) καὶ τῆς Μεταλλευτικῆς Βιομηχανίας (£400.000).

Ὡς δεικνύει ὁ Πίναξ 1, διὰ τὴν περαιτέρω προώθησιν τῆς ἀγροτικῆς καὶ γεωργικῆς ἀναπτύξεως (περιλαμβανομένης τῆς ἀναπτύξεως τῶν ὑδατίνων πόρων τῆς Νήσου) προτείνεται ἡ διάθεσις πιστώσεων ὕψους πέραν τῶν £6,2 ἑκατομμυρίων. Οὕτω συνεχίζεται νὰ ἀναγνωρίζεται ὁ σημαντικὸς ρόλος τὸν ὁποῖον ἀναμένεται νὰ διαδραματίσῃ ὁ ἐν γένει γεωργικὸς τομεὺς εἰς τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου.

Βασικὴ ἐπιδίωξις παραμένει ὡσαύτως ἡ περαιτέρω ἀνάπτυξις, προώθησις καὶ ἐνθάρρυνσις τοῦ Ἐμπορίου, τῆς Βιομηχανίας καὶ τοῦ Τουρισμοῦ. Διὰ τοὺς ἐν λόγῳ τομεῖς προτείνονται συνολικῶς πιστώσεις τῆς τάξεως τῶν £4,5 ἑκ. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ βιομηχανικοῦ τομέως προωθεῖται διὰ τῆς ἐνθαρρύνσεως βιωσίμων βιομηχανικῶν μονάδων αἵτινες θὰ ὑποβοηθήσουν, μεταξὺ ἄλλων, τὴν καταβαλλομένην προσπάθειαν δι' ἐξυγίανσιν τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν καὶ θὰ ἀποτελέσουν παράγοντα μεγαλυτέρας σταθερότητος τῆς οἰκονομίας. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν τομέα τοῦ Ἐμπορίου αἱ προσπάθειαι ἀποβλέπουν εἰς τὴν προώθησιν τῶν ἐξαγωγῶν μας διὰ τῆς ἐπεκτάσεως τῶν ὑφισταμένων καὶ τῆς ἐξευρέσεως νέων ἀγορῶν. Ἡ ἐπίτευξις ἑνὸς διαρθρωτικῶς ὑγιοῦς ἰσοζυγίου πληρωμῶν, τὸ ὁποῖον νὰ ἐξαρτᾶται εἰς ὅσον τὸ δυνατὸν μικρότερον βαθμὸν ἀπὸ ἀσταθεῖς πηγὰς ξένου συναλλάγματος, παραμένει ὁ βασικὸς ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τῆς ἐμπορικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως. Ἰδιαιτέρα ἔμφασις δίδεται εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τομέως τοῦ Τουρισμοῦ, τομέως ὅστις ἐπιδιώκεται ὅπως καταστῇ εἷς τῶν ἀκρογωνιαίων λίθων τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας.

Μεγάλης σημασίας διὰ τὴν περαιτέρω ἐπιτάχυνσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν διαφόρων τομέων τῆς οἰκονομίας τῆς Νήσου εἶναι ἀναμφιβόλως ἡ ἐκτέλεσις ἔργων βασικῆς ὑποδομῆς. Διὰ τοιαύτης φύσεως ἔργα, ἤτοι διὰ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τοῦ ὁδικοῦ δικτύου, τὴν λιμενικὴν ἀνάπτυξιν, τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀερολιμένος καὶ διὰ πολεοδομικὰ καὶ δημοτικὰ ἔργα, προτείνεται διὰ τὸ 1973 ποσὸν £6,9 ἑκατ.

Τέλος, ἡ περαιτέρω ἀνάπτυξις τῆς παιδείας καὶ ἄλλων κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν ἀποτελεῖ ἰδιαιτέραν ἐπιδίωξιν καὶ στόχον τῆς Κυβερνήσεως, ὡς ἐμφαίνεται δὲ εἰς τὸν ὡς ἄνω παρατεθέντα Πίνακα ποσὸν ὕψους £1,6 ἑκ. καὶ πέραν θὰ διατεθῇ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ὑπηρεσιῶν τούτων. Τὸ ποσὸν τοῦτο εἶναι τόσον ἀπολύτως ὅσον καὶ σχετικῶς ὑψηλότερον ἐκείνων τῶν προηγουμένων ἐτῶν. Συναφῶς δέον ἐν τούτοις νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν καὶ αἱ πιστώσεις αἵτινες θὰ διατεθοῦν διὰ τὰς ἐν λόγῳ ὑπηρεσίας διὰ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1973.

IV. ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ ΠΕΝΤΑΕΤΕΣ ΣΧΕΔΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ

1. Εἰσαγωγὴ

Τὰ γενικώτερα πλαίσια καὶ οἱ κυριώτεροι ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ καὶ στόχοι καθὼς καὶ τὰ μέτρα πολιτικῆς τοῦ Τρίτου Σχεδίου ἐξετέθησαν κατὰ τὴν περυσινήν μου Ὁμιλίαν ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς συζητήσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ διὰ τὸ ἔτος 1972. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ παρελθόντος ἔτους τὸ Σχέδιον ἔτυχε περαιτέρω ἐπεξεργασίας ὑπὸ τὸ φῶς προσθέτων μελετῶν, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο ἐν τῷ μεταξύ, καθὼς καὶ τῶν ληφθεισῶν εἰσηγήσεων καὶ σχολίων, τὸ τελικὸν δὲ κείμενον ἐνεκρίθη προσφάτως ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Τὸ Σχέδιον, τοῦ ὁποίου τὸ πλῆρες κείμενον ὑπερβαίνει τὰς πεντακοσίας σελίδας, διαιρεῖται εἰς ἓξ ἐν ὅλῳ Μέρη, ὡς ἑξῆς :

Μέρος Ι : Μία Δεκαετία Προγραμματισμένης Ἀναπτύξεως·

Μέρος II : Γενικὴ Οἰκονομικὴ καὶ Κοινωνικὴ Ἀνάπτυξις·

Μέρος III : Ἀνάπτυξις κατὰ Τομέα Παραγωγῆς·

Μέρος IV : Κοινωνικὴ Πολιτικὴ καὶ Ἀνάπτυξις Ἀνθρωπίνου Παράγοντος·

Μέρος V : Χωροταξικὸς Προγραμματισμὸς καὶ Περιφερειακὴ Κατανομὴ τῆς Οἰκονομικῆς Δραστηριότητος καὶ τῶν Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν·

Μέρος VI : Προγραμματισμὸς καὶ Διοίκησις.

2. Προγραμματισμὸς Ἀναπτύξεως ἐν Κύπρῳ

Ἀπὸ τῆς Ἀνεξαρτησίας ἡ Κυβέρνησις τῆς Δημοκρατίας υἱοθέτησε τὸν προγραμματισμὸν ἀναπτύξεως εἰς μίαν προσπάθειαν ἐπιτεύξεως ὑψηλοτέρων οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν στόχων. Πλὴν τῆς ἀνεπαρκείας τοῦ μηχανισμοῦ τῆς ἀγορᾶς νὰ ἐπιφέρῃ τὰς ἐπιθυμητὰς διαρθρωτικὰς μεταβολὰς καὶ νὰ διασφαλίσῃ σταθερὸν ρυθμὸν ἀναπτύξεως, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον παρατηρεῖται συχνὰ εἰς ἀναπτυσσομένας χώρας, ὑπὸ τὰς εἰδικὰς συνθήκας τῆς Κύπρου ὑπῆρχον πρόσθετοι λόγοι οἵτινες ἐπέβαλλον τὴν υἱοθέτησιν τοῦ προγραμματισμοῦ πρὸς ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων τῆς ἀναπτύξεως. Τὸ μικρὸν μέγεθος τῆς οἰκονομίας καὶ ἡ μεγάλη ἐξάρτησίς της ἐκ τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου, αἱ ἐκ τοῦ παρελθόντος κληρονομηθεῖσαι διαρθρωτικαὶ ἀδυναμίαι, ἡ ὕπαρξις σχετικῶς πενιχρῶν φυσικῶν πόρων εἰς τὴν Νῆσον καὶ ἡ ἀνάγκη προωθήσεως τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς ἐν γένει, ἀπήτουν ὀρθολογιστικὴν προσέγγισιν καὶ ἐπιτάχυνσιν τῆς προσπαθείας ἀναπτύξεως διὰ τοῦ προγραμματισμοῦ.

Ἡ Κυβέρνησις τῆς Δημοκρατίας ἀνέλαβε τὸ 1960 μίαν οἰκονομίαν μὲ ὅλα τὰ συμπτώματα τῆς ὑπαναπτύξεως. Στασιμότης τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος, ὑψηλὸν ποσοστὸν ἀνεργίας καὶ μεταναστεύσεως, ὑπανάπτυκτος ἀγροτικὸς καὶ ἀσήμαντος βιομηχανικὸς τομεύς, ἀνεπάρκεια ἔργων βασικῆς ὑποδομῆς —ταῦτα ἦσαν ἐν συντομίᾳ τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

2.1 Τὸ Πρῶτον Πενταετὲς Σχέδιον, 1962—1966

Ἓν τῶν πρώτων μελημάτων τῆς Κυβερνήσεως τὴν ἐπαύριον τῆς Ἀνεξαρτησίας ἦτο ἡ ἀναζωογόνησις τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ ἡ θεμελίωσις τῆς μελλοντικῆς ἀναπτύξεως, τιθεμένου οὕτω τέλους εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν οἰκονομικὴν ἀβεβαιότητα.

Ὁ μηχανισμὸς προγραμματισμοῦ ἐγκαθιδρύθη ὡς μόνιμος θεσμὸς τῆς Κυβερνητικῆς διαρθρώσεως. Τὸν Αὔγουστον τοῦ 1961 ἐξηγγέλθη τὸ Πρῶτον Πενταετὲς Σχέδιον καλύπτον τὴν περίοδον 1962—1966. Τὸ Σχέδιον ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν εἰς περίοδον οἰκονομικῆς στασιμότητος, ἡ φιλοσοφία δὲ ἐπὶ τῆς ὁποίας τοῦτο ἐβασίζετο ἦτο ὡς ἐκ τούτου διπλῆ : Πρῶτον, νὰ προωθήσῃ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν διὰ τῆς κινητοποιήσεως ἀδρανῶν πόρων· καὶ, δεύτερον, νὰ παράσχῃ τὴν ἀπαιτουμένην ὑποδομὴν καὶ, οὕτω, νὰ βοηθήσῃ τελικῶς τὴν διαδικασίαν ἀναδιαρθρώσεως τῆς οἰκονομίας πρὸς τὸν σκοπὸν ἄρσεως τῶν αἰτίων τῆς οἰκονομικῆς ἀσταθείας.

Τὸ Πρῶτον Σχέδιον ἀπετέλει τὴν πρώτην πραγματικὴν προσπάθειαν προγραμματισμοῦ ἐν Κύπρῳ. Τοῦτο ἦτο περιωρισμένης ἐκτάσεως, συνεκεντροῦτο δὲ κυρίως εἰς τὴν οἰκονομικὴν σφαῖραν. Τὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἐκάλυπτε περιωρίζοντο κυρίως εἰς τὸν δημόσιον τομέα, ἐτίθετο δὲ σειρὰ στόχων κρατικῶν δαπανῶν ἀναπτύξεως.

2.2 Τὸ Δεύτερον Πενταετὲς Σχέδιον, 1967—1971

Ἡ κατάστασις ἦτο ριζικῶς διάφορος ἐκείνης τοῦ 1961 ὅταν ἤρχισεν ἐφαρμοζόμενον κατὰ τὸ 1967 τὸ Δεύτερον Σχέδιον. Τὰ συμπτώματα τῆς οἰκονομικῆς στασιμότητος εἶχον μέχρι τότε ἐξαλειφθῆ, ἡ ἀνεργία ἐμειώθη εἰς πολὺ χαμηλὰ ἐπίπεδα, ἡ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μετανάστευσις ἀνεσχέθη, ἡ ἐμπιστοσύνη εἰς τὸ μέλλον τῆς οἰκονομίας ἀποκατεστάθη, ἐνῷ εἶχε συμπληρωθῆ ἀξιολόγου μεγέθους πρόγραμμα ἔργων ὑποδομῆς. Ἡ σημειωθεῖσα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου 1962—1966 οἰκονομικὴ πρόοδος ἀπήτησε τὴν υἱοθέτησιν νέας τακτικῆς εἰς τὸ Δεύτερον Σχέδιον, βασιζομένης ἐπὶ πλέον λεπτομεροῦς ἀναλύσεως τῶν προβλημάτων ἀναπτύξεως.

Ἡ βασικὴ φιλοσοφία τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἦτο νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν διαδικασίαν ἀναπτύξεως, νὰ προαγάγῃ τὴν ἀναδιάρθρωσιν τῆς οἰκονομίας καὶ νὰ θέσῃ βαθμηδὸν διὰ τῆς ἀναπτύξεως τὰ θεμέλια δι' ηὐξημένην καὶ γενικὴν εὐημερίαν. Τὸ Σχέδιον ἔδιδε περισσοτέραν ἔμφασιν ἐπὶ τῶν κοινωνικῶν καὶ τῶν σχετιζομένων μὲ τὴν εὐημερίαν πτυχῶν τῆς ἀναπτύξεως καὶ ἀνεζήτει τὴν παροχὴν λύσεων εἰς τὰ προβλήματα κατανομῆς τῶν καρπῶν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως μεταξὺ τῶν διαφόρων εἰσοδηματικῶν τάξεων καὶ μεταξὺ τῶν διαφόρων γεωγραφικῶν περιοχῶν.

Τὸ Δεύτερον Σχέδιον ἔθετεν εὐρυτέρους στόχους ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ Πρῶτον Σχέδιον. Τὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἐκάλυπτε ἐπεξετάθησαν διὰ νὰ περιλάβουν τόσον τὸν δημόσιον ὅσον καὶ τὸν ἰδιωτικὸν τομέα τῆς οἰκονομίας. Ἔθετε λεπτομερεῖς στόχους διὰ τὰ κυριώτερα οἰκονομικὰ μεγέθη καὶ προσδιώριζε σαφέστερον τὸν προβλεπόμενον ρόλον τῶν δύο τομέων κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Σχεδίου. Ἡ βαρύτης ἡ ὁποία ἐδίδετο εἰς τὸ Σχέδιον εἰς τοὺς ἰδιωτικοὺς θεσμοὺς καὶ τὴν ἰδιωτικὴν ἐπιχειρηματικότητα καθίστα τὴν συμβολὴν τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως εἰς τὴν διαδικασίαν προγραμματισμοῦ ἔτι πλέον ἀναγκαίαν. Ἡ Κυβέρνησις ἐνεσωμάτωσε πλέον μονίμως εἰς τὸν μηχανισμὸν προγραμματισμοῦ τὸν θεσμὸν τῶν Συμβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν, ἀποτελουμένων ἐκ Κυβερνητικῶν λειτουργῶν καὶ προγραμματιστῶν, ἐκπροσώπων διαφόρων ὀργανώσεων καὶ ἄλλων ἀνεξαρτήτων εἰδικῶν.

Γενικῶς δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ἐνῷ τὸ Πρῶτον Σχέδιον ἦτο μονοδιάστατον ὅσον ἀφορᾷ τοὺς τομεῖς τοὺς ὁποίους ἐκάλυπτε καὶ ἀνεφέρετο κυρίως εἰς τὰς οἰκονομικὰς πτυχὰς τῆς ἀναπτύξεως καὶ τὰ τότε ἐπείγοντα οἰκονομικὰ θέματα, τὸ Δεύτερον Σχέδιον ἦτο βασικῶς δύο διαστάσεων. Ἀνεγνωρίσθη ὁ διπλοῦς ρόλος τῆς ἀναπτύξεως, πρῶτον, ὡς οἰκονομικοῦ στόχου καί, δεύτερον, ὡς δυναμικῆς διαδικασίας πρὸς ἐπίτευξιν δικαιοτέρας κατανομῆς τῆς οἰκονομικῆς εὐημερίας. Τὸ Σχέδιον ἐσημείωσεν ὡσαύτως τὴν ἀπαρχὴν ἐνσυνειδήτου προσπαθείας ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ὅπως περιλάβῃ ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ προγραμματισμοῦ νέα στοιχεῖα ὡς τὸ θεσμικὸν πλαίσιον, νομοθετικὸν καὶ διοικητικόν, τὴν περιφερειακὴν καὶ χωροταξικὴν πτυχὴν ἀναπτύξεως, κ.ο.κ.

2.3 Τὸ Τρίτον Πενταετὲς Σχέδιον, 1972—1976

Τὸ Τρίτον Σχέδιον θέτει ἀκόμη εὐρυτέρους στόχους ἄνκαι, ὡς εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν δύο προηγουμένων Σχεδίων, ἡ τεχνική του θὰ συνεχίσῃ νὰ εἶναι ἐνδεικτικὴ καὶ τὰ Κυβερνητικὰ οἰκονομικὰ μέτρα θὰ συνεχίσουν νὰ ἔχουν παροτρυντικὸν μᾶλλον παρὰ ὑποχρεωτικὸν χαρακτῆρα. Ἡ οἰκονομικὴ πρόοδος τῆς προηγουμένης δεκαετίας, καθὼς ἐπίσης καὶ αἱ ἀναληφθεῖσαι μελέται καὶ ἡ συσσωρευθεῖσα ἐν τῷ μεταξὺ πεῖρα, ἐπιτρέπουν τώρα τὴν ἐπεξεργασίαν ἑνὸς

πληρεστέρου προγράμματος περιλαμβάνοντος περισσοτέρας διαστάσεις τῆς ἀναπτύξεως. Ἡ ἀνάπτυξις εἶναι πολυδιάστατος ἔννοια,—οἰκονομική, κοινωνική, διοικητική, χωροταξική, νομοθετική, θεσμική, κ.λ.π. Ἰδεωδῶς ἓν πενταετὲς σχέδιον δέον νὰ ἐνσωματώνῃ ἀντικειμενικοὺς σκοποὺς καὶ στόχους δι' ὅλας τὰς πτυχὰς ταύτας, δέον νὰ προνοῇ δὲ περὶ τῶν ἀναγκαίων μέσων πρὸς ἐπίτευξιν τῶν ἀντικειμενικῶν τούτων σκοπῶν εἰς ἓν συνεπὲς καὶ συνεχόμενον σύνολον ἐπὶ μακροπροθέσμου καὶ μεσοπροθέσμου βάσεως. Διὰ διαφόρους λόγους δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀναληφθῇ ἐπεξεργασία ἑνὸς σχεδίου τοιαύτης ἐκτάσεως. Ἐν τούτοις, ἐγένετο καὶ ἐνεσωματώθη εἰς τὸ Σχέδιον πολλὴ ἐργασία ἐπὶ τοιούτων πτυχῶν ἀναπτύξεως, ὡς τῆς οἰκονομικῆς, κοινωνικῆς, χωροταξικῆς καὶ θεσμικῆς. Εἰς τὸ Σχέδιον τονίζεται ἡ ἀνάγκη δι' ὡρισμένας διοικητικὰς καὶ νομοθετικὰς μεταρρυθμίσεις, ὅταν δὲ συμπληρωθῇ ἡ ἤδη ἀναληφθεῖσα εἰς τοὺς τομεῖς τούτους ἐργασία θὰ ἐπενεχθοῦν αἱ ἀπαιτούμεναι προσαρμογαί.

Ἡ σύνδεσις τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ. καὶ ἡ προβλεπομένη μελλοντικὴ μείωσις ἢ περιορισμὸς τῶν ἐμπορικῶν φραγμῶν θὰ ὁδηγήσουν εἰς ηὐξημένον συναγωνισμὸν τόσον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ὅσον καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ὡς ἐκ τούτου δίδεται εἰς τὸ Σχέδιον μεγάλη ἔμφασις εἰς τὴν διατήρησιν καὶ βελτίωσιν τῆς συναγωνιστικῆς θέσεως τῶν Κυπριακῶν προϊόντων καὶ ὑπηρεσιῶν. Ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ Δεύτερον, τὸ Τρίτον Σχέδιον ἀντικατοπτρίζει ὁριστικωτέραν δέσμευσιν δι' ἐπιτάχυνσιν τῆς διαδικασίας ἀναδιαρθρώσεως καὶ ἐκσυγχρονισμοῦ. Ἡ προσπάθεια διὰ μεγαλυτέραν ἀποδοτικότητα καθίσταται πλέον ἐπείγουσα, καθ' ὅσον ἡ οἰκονομία θὰ ἐκτίθεται βαθμηδὸν εἰς ἰσχυρότερον ἐξωτερικὸν συναγωνισμόν, εἰς τὸν ὁποῖον μόνον μία πλέον συναγωνιστικὴ οἰκονομία δύναται νὰ ἀντισταθῇ. Ὁ ἐκσυγχρονισμὸς καὶ ἡ συναγωνιστικότης εἶναι αἱ βασικαὶ ἰδέαι αἵτινες διέπουν τὰ μέτρα πολιτικῆς εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς. Τὸ Σχέδιον ἐνσωματώνει ἔργα, προγράμματα καὶ μέτρα πολιτικῆς τὰ ὁποῖα ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει ἀποσκοποῦν εἰς τὴν δημιουργίαν ἐξωτερικῶν οἰκονομιῶν καὶ οἰκονομιῶν κλίμακος καὶ τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγικότητος καὶ μείωσιν τῶν οἱουδήποτε εἴδους ἀρνητικῶν οἰκονομιῶν. Διαλαμβάνει θεσμικὰς μεταρρυθμίσεις, αἱ ὁποῖαι ἀποσκοποῦν εἰς τὴν ἐνθάρρυνσιν τοῦ συναγωνισμοῦ καὶ τὴν ἐξάλειψιν τυχὸν ἐκτροπῶν εἰς τὸν μηχανισμὸν τῶν τιμῶν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐν συνεχείᾳ θὰ ὁδηγήσῃ εἰς πλέον ὀρθολογιστικὴν κατανομὴν τῶν πόρων, θὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν ἐξειδίκευσιν καὶ τὴν μείωσιν τοῦ κόστους παραγωγῆς.

Ἡ ραγδαία ἀνάπτυξις τῆς οἰκονομίας κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παρελθούσης δεκαετίας ἐπιτρέπει ὅπως δοθῇ τώρα πρόσθετος ἔμφασις ἐπὶ τοῦ ἀντικειμενικοῦ σκοποῦ τῆς συνεχοῦς ἀνόδου τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου καὶ τῆς βελτιώσεως τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν ἐν γένει. Εἰς τὸ Τρίτον Σχέδιον παρέχεται πλέον ἐξέχουσα θέσις εἰς τοὺς τελικοὺς τούτους στόχους τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, λαμβανομένης ὡσαύτως ὑπ' ὄψιν τῆς ἀνάγκης πρὸς διατήρησιν τῶν συνθηκῶν ἐκείνων αἱ ὁποῖαι διασφαλίζουν ἀπρόσκοπτον καὶ ταχεῖαν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν.

Τέλος, τὸ Τρίτον Σχέδιον ἐνσωματώνει τὴν πρώτην πραγματικὴν προσπάθειαν διὰ χωροταξικὸν καὶ περιφερειακὸν προγραμματισμόν. Μὲ τὴν ἑτοιμασίαν τοῦ Χωροταξικοῦ Σχεδίου διὰ τὴν Νῆσον, Πολεοδομικῶν Σχεδίων διὰ τὰς κυριωτέρας πόλεις καὶ τὴν θέσπισιν τῆς σχετικῆς νομοθεσίας, κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Τρίτου Σχεδίου προβλέπεται ὠργανωμένη προσπάθεια διὰ συντονισμένην χωροταξικὴν ἀνάπτυξιν καὶ νέαν προσέγγισιν τῶν προβλημάτων περιφερειακῆς καὶ ἀγροτικῆς ἀναπτύξεως. Ἡ ἐπείγουσα ἀνάγκη ἀποτροπῆς τῶν συνεπειῶν τῆς τυχαίας χωροταξικῆς ἀναπτύξεως, καθὼς ἐπίσης ἡ ἀνάγκη ἐκμεταλλεύσεως τῶν πόρων τῆς χώρας κατὰ τρόπον ὀρθολογιστικὸν καὶ κατανομῆς τῶν ἀγαθῶν τῆς ἀναπτύξεως εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Νήσου ὑπογραμμίζουν τὴν σημασίαν τῆς νέας ταύτης διαστάσεως τοῦ προγραμματισμοῦ.

3. Σύντομος Ἐπισκόπησις τῆς Ἐπιτελεσθείσης Προόδου διὰ τὴν Ἐπίτευξιν τῶν Μακροπροθέσμων Ἀντικειμενικῶν Σκοπῶν κατὰ τὴν Διάρκειαν τῆς Περιόδου 1961–1971

Οἱ μακροπρόθεσμοι ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ τοῦ προγραμματισμοῦ ἀναπτύξεως ἐν Κύπρῳ, ὡς οὗτοι ἐξετέθησαν εἰς τὸ Δεύτερον Σχέδιον, δύνανται νὰ συνοψισθοῦν ὡς ἀκολούθως :

(α) Πλήρης ἀξιοποίησις τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων τῆς Νήσου·
(β) Βελτίωσις τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν·
(γ) ἐπίτευξις ἑνὸς ὑγιοῦς ἰσοζυγίου πληρωμῶν· καὶ
(δ) ἰσόρροπος περιφερειακὴ ἀνάπτυξις.

Ἡ ἐπίτευξις τῶν ὡς ἄνω ἀντικειμενικῶν σκοπῶν δὲν εἶναι βεβαίως δυνατὴ ἐντὸς τοῦ μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος ἑνὸς πενταετοῦς σχεδίου. Ἡ ἐπίτευξις τῶν μακροπροθέσμων σκοπῶν καὶ ἡ ἀξιολόγησις τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀναπτυξιακῆς πολιτικῆς ἀπαιτοῦν πολὺ μακροτέραν περίοδον. Ἐν τούτοις, τώρα ὅτε παρῆλθεν ἡ πρώτη δεκαετία ἀναπτύξεως, καλύπτουσα δύο πενταετῆ σχέδια, εἶναι εὐκαιρία ὅπως ἐκτιμηθῇ ἡ πρόοδος ἥτις ἐγένετο κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐτῶν τούτων ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τοὺς ὡς ἄνω μακροπροθέσμους ἀντικειμενικοὺς σκοπούς.

3. 1 Γενικὴ καὶ κατὰ Τομέα Ἀνάπτυξις

Ἡ ἐπίτευξις τοῦ ἀντικειμενικοῦ σκοποῦ τῆς πλήρους ἀξιοποιήσεως τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων, καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ ἐπίτευξις ὅλων τῶν μακροπροθέσμων ἀντικειμενικῶν σκοπῶν, ἀπαιτεῖ τὴν διατήρησιν συνθηκῶν αἵτινες νὰ καθιστοῦν δυνατὴν τὴν ἐπίτευξιν ἑνὸς ὑψηλοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τῆς παραγωγῆς. Ἡ ἀξιοποίησις τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων εἰς τὸν ἀνώτατον δυνατὸν βαθμὸν ἔχει ὡς προϋπόθεσιν καὶ συνακόλουθον τὴν ὕπαρξιν ἑνὸς ἀπροσκόπτου ὑψηλοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας. Ὡς δεικνύει ὁ Πίναξ 2, παρὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἀνωμαλίαν κατὰ τὴν ὑπὸ ἐπισκόπησιν περίοδον ἐσημειώθη θεαματικὴ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις.

Οἱ τεθέντες στόχοι ἀναπτύξεως ἐπετεύχθησαν καὶ ὑπερηκοντίσθησαν. Τὸ Ἀκαθάριστον Ἐγχώριον Προϊὸν εἰς σταθερὸν κόστος συντελεστῶν παραγωγῆς τοῦ 1970 ηὐξήθη ἀπὸ £114,6 ἑκατ. τὸ 1961 εἰς £226,9 ἑκατ. τὸ 1971, ἤτοι μὲ ἐτήσιον ρυθμὸν 7,1%. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου 1962–1966 ὁ ἐτήσιος ρυθμὸς ἀναπτύξεως ἦτο πέριξ τῶν 5,9%, ἐνῷ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ὁ ρυθμὸς ηὐξήθη εἰς 8,3% περίπου. Ταυτοχρόνως, τὸ Ἀκαθάριστον Ἐθνικὸν Προϊὸν εἰς σταθερὰς τιμὰς ἀγορᾶς τοῦ 1970 ηὐξήθη ἀπὸ £128,3 ἑκατ. τὸ 1961 εἰς £251,4 ἑκατ. τὸ 1971, ἤτοι ηὐξήθη μὲ ἐτήσιον ρυθμὸν 7,0% περίπου.

Πίναξ 2 : ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΝ ΕΓΧΩΡΙΟΝ ΠΡΟΪΟΝ ΚΑΙ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΡΟΪΟΝ, 1961–1971
(£ ἑκατ.)

	1961	1966	1971	Ἐτήσιος Ρυθμὸς Ἀναπτύξεως %		
				1962–1966	1967–1971	1962–1971
1. Ἀκαθάριστον Ἐγχώριον Προϊὸν εἰς Τρέχον Κόστος Συντελεστῶν Παραγωγῆς	93,6	137,8	232,7	8,0	11,0	9,5
2. Ἀκαθάριστον Ἐγχώριον Προϊὸν εἰς Σταθερὸν Κόστος Συντελεστῶν Παραγωγῆς τοῦ 1970	114,6	152,4	226,9	5,9	8,3	7,1
3. Ἀκαθάριστον Ἐθνικὸν Προϊὸν εἰς Τρεχούσας Τιμὰς Ἀγορᾶς ..	106,8	153,8	259,6	7,6	11,0	9,3
4. Ἀκαθάριστον Ἐθνικὸν Προϊὸν εἰς Σταθερὰς Τιμὰς Ἀγορᾶς τοῦ 1970	128,3	171,3	251,4	6,0	8,0	7,0

Ἡ ραγδαία ἀνάπτυξις κατὰ τὴν διάρκειαν ὡρισμένης χρονικῆς περιόδου ἔχει μεγάλην σημασίαν διὰ μελλοντικὴν ἀνάπτυξιν ὅταν αὕτη δημιουργῇ ταυτοχρόνως καὶ τὰς προϋποθέσεις διὰ μελλοντικήν, σταθερὰν καὶ αὐτοδύναμον ἀνάπτυξιν. Ὁ ὅρος οὗτος πληροῦται ἐὰν ἡ παρατηρουμένη ἀνάπτυξις τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος προέρχεται ἐκ τῶν πλέον παραγωγικῶν τομέων τῆς οἰκονομίας, διὰ τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς παραγωγικῆς δυναμικότητος καὶ τῆς διαφοροποιήσεως τῆς παραγωγῆς. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Ἀνεξαρτησίας ἡ διάρθρωσις τῆς παραγωγῆς δὲν ἦτο ἱκανοποιητική. Ἡ μεγάλη ἐξάρτησις τῆς οἰκονομίας ἐκ τῶν πρωτογενῶν τομέων ἐσήμαινεν ὅτι ἡ οἰκονομία ἦτο ἄκρως τρωτὴ ἀπὸ μὴ ἐλεγχομένους παράγοντας ἐπηρεάζοντας τόσον τὴν παραγωγὴν ὅσον καὶ τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ τομέως τῶν κατασκευῶν ὀλίγα προσέφερε πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἀναπτύξεως τοῦ παραγωγικοῦ δυναμικοῦ τῆς οἰκονομίας. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς τομεῖς τῶν ὑπηρεσιῶν, ἡ ἀνάπτυξίς των ἦτο κατὰ μέγα μέρος ἀποτέλεσμα τῆς λειτουργίας τῶν στρατιωτικῶν βάσεων.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παρελθούσης δεκαετίας, ἡ παραγωγικὴ ἱκανότης τῶν σημαντικωτέρων τομέων τῆς οἰκονομίας ἐνισχύθη, ὑπάρχουν δὲ σαφῆ σημεῖα διαφοροποιήσεως τῆς παραγωγῆς. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου 1961—1971 ἡ προστιθεμένη ἀξία εἰς τοὺς πρωτογενεῖς τομεῖς ηὐξήθη κατὰ 69,3%, εἰς τοὺς δευτερογενεῖς τομεῖς κατὰ 112,3% καὶ εἰς τοὺς τριτογενεῖς τομεῖς (ὑπηρεσίας) κατὰ 109,1%.

Πρωτογενεῖς Τομεῖς: Ἄνκαι ἡ προστιθεμένη ἀξία τῆς γεωργίας σχεδὸν ἐδιπλασιάσθη, τὸ μερίδιον τῶν πρωτογενῶν τομέων εἰς τὸ Ἀκαθάριστον Ἐγχώριον Προϊὸν ἐμειοῦτο σταθερῶς ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ταχυτέρας ἀναπτύξεως τῶν δευτερογενῶν καὶ τριτογενῶν τομέων παραγωγῆς. Τοῦτο ἀποτελεῖ σημαντικὴν ἐξέλιξιν ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι ἄλλοι ζωτικοὶ τομεῖς, ὡς ἡ βιομηχανία (δευτερογενὴς) καὶ ὁ τουρισμὸς (τριτογενής), οἱ ὁποῖοι, ὁμοῦ μετὰ τῆς γεωργίας, εἶχον προγραμματισθῆ νὰ καταστοῦν οἱ ἀκρογωνιαῖοι λίθοι τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ἐξελίχθησαν εἰς σημεῖον ὥστε νὰ κατατάσσωνται μεταξὺ τῶν πλέον δυναμικῶν τομέων. Ἐξ ἄλλου, κατὰ τὴν ὑπὸ ἐπισκόπησιν περίοδον, ἡ σημασία τοῦ τομέως τῶν μεταλλείων ἐμειώθη.

Ταχεῖα ἀνάπτυξις, διαφοροποίησις καὶ ἐκσυγχρονισμὸς χαρακτηρίζουν τὰς ἐξελίξεις εἰς τὸν εὐρὺν γεωργικὸν τομέα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παρελθούσης δεκαετίας. Μεταξὺ τοῦ 1961 καὶ τοῦ 1971 ἡ προστιθεμένη ἀξία εἰς τὴν γεωργίαν εἰς σταθερὰς τιμὰς ηὐξήθη κατὰ 97,8%. Ἡ αὔξησις κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου 1950—1961 ἦτο μόνον 37% περίπου. Ἡ θεαματικὴ αὕτη ἀνάπτυξις τῆς προστιθεμένης ἀξίας τῆς γεωργίας καί, κατὰ συνέπειαν, τῶν ἀγροτικῶν εἰσοδημάτων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μετὰ τὴν Ἀνεξαρτησίαν περιόδου κατέστη εἰς μέγα βαθμὸν δυνατὴ διὰ τῆς δοθείσης εἰς τὸν τομέα τοῦτον προσοχῆς εἰς τὰ πενταετῆ σχέδια. Σκοπὸς ἦτο ἡ αὔξησις τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς παραγωγικότητος, ἡ διαφοροποίησις καὶ ἀναδιάρθρωσις τῶν καλλιεργειῶν καὶ ἄλλων δραστηριοτήτων καὶ ἡ ρύθμισις καὶ προαγωγὴ τῆς ἐμπορίας τῶν κυριωτέρων γεωργικῶν προϊόντων. Μεγάλη ἔμφασις ἐδόθη εἰς τὴν ἐντατικὴν καλλιέργειαν καὶ εἰς ἐπενδύσεις αἱ ὁποῖαι θὰ ἠδύναντο νὰ ἔχουν ὑψηλάς, ταχείας καὶ σταθερὰς ἀποδόσεις. Τοῦτο συνεπήγετο σημαντικὰς δαπάνας εἰς τοὺς τομεῖς τῆς διατηρήσεως, ἀναπτύξεως καὶ καταλλήλου χρήσεως τῶν ὑδατίνων πόρων μὲ ἐπακόλουθον τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἀρδευομένης γῆς. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν δύο πενταετῶν σχεδίων κατεσκευάσθησαν 19 μεγάλα φράγματα συνολικῆς χωρητικότητος πέραν τῶν 32.000 ἑκατ. κυβ. μέτρων. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἰδίας περιόδου συνεπληρώθησαν 11 μείζονα καὶ 18 δευτερεύοντα ἐμπλουτιστικὰ φράγματα συνολικῆς χωρητικότητος περίπου 8.300 ἑκατ. κυβ. μέτρων καὶ 1.200 ἑκ. κυβ. μέτρων ἀντιστοίχως. Ὡς ἀποτέλεσμα τῶν μειζόνων καὶ δευτερευόντων τούτων ἀρδευτικῶν ἔργων, καθὼς καὶ τῶν δραστηριοτήτων τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως, ἡ ἀρδευομένη γῆ ηὐξήθη κατὰ 88.000 στρέμματα, ἤτοι ἀπὸ 214.000 στρέμματα τὸ 1961 εἰς 302.000 στρέμματα τὸ 1971.

Σημαντική πρόοδος έγένετο ώσαύτως είς τόν κλάδον τής κτηνοτροφικής παραγωγής. Ώς άποτέλεσμα, άνεχαιτίσθησαν αί είσαγωγαί κτηνοτροφικών προϊόντων καί ή Κύπρος κατέστη αύτάρκης είς ώά, είς κρέας πουλερικών καί χοίριον κρέας.

Ή σημασία ή οποία έδόθη είς τήν άνάπτυξιν τής γεωργίας, περιλαμβανομένης τής άναπτύξεως τών ύδατίνων πόρων, δύναται νά κριθή έκ τού γεγονότος ότι κατά τήν διάρκειαν τής περιόδου τών δύο πενταετών προγραμμάτων έδαπανήθη έπί σχεδίων καί προγραμμάτων άναπτύξεως τής γεωργίας καί τών ύδάτων όλικόν ποσόν £28,4 έκατ. ή περίπου 40% τών πραγματοποιηθεισών δαπανών έκ τού Προϋπολογισμού Άναπτύξεως.

Δευτερογενείς Τομείς: Οί τομείς ούτοι, οί οποίοι περιλαμβάνουν τήν βιομηχανίαν, τάς κατασκευάς καί τήν παραγωγήν ήλεκτρικής ένεργείας, έπαρουσίασαν κατά τήν διάρκειαν τής περιόδου 1962—1971 τόν ταχύτερον ρυθμόν άναπτύξεως. Τούτο άποτελεί σημείον βαθμιαίας άναδιαρθρώσεως τής οικονομίας, διότι οί τομείς ούτοι είναι μεταξύ έκείνων μέ τά ύψηλότερα έπίπεδα παραγωγικότητος. Ή προστιθεμένη άξία είς τήν βιομηχανίαν ηύξήθη σχεδόν κατά 119%. Τόσον ή βιομηχανική παραγωγή όσον καί αί έξαγωγαί έχουν διαφοροποιηθή καί άναπτυχθή σημαντικώς, ένώ ή παραγωγικότης άνήλθε μέ ταχύν ρυθμόν. Σκοπός άμφοτέρων τών Σχεδίων είς τόν κλάδον τής βιομηχανικής άναπτύξεως ήτο νά έπιφέρουν τάς θεσμικάς έκείνας μεταβολάς καί νά δημιουργήσουν τάς εύνοϊκάς έκείνας συνθήκας, αίτινες θά ένεθάρρυνον καί θά προήγαγον τήν ίδιωτικήν πρωτοβουλίαν. Τούτο έπεδιώχθη διά τής σώφρονος χρήσεως τών δασμών, διά τών οποίων παρεσχέθη προστασία είς βιωσίμους βιομηχανίας, διά τής έκτελέσεως τών άναγκαίων έργων υποδομής, τής ίδρύσεως βιομηχανικών περιοχών καί τής Τραπέζης Άναπτύξεως, τής διεξαγωγής μελετών διά τήν διαπίστωσιν βιομηχανικών εύκαιριών, τής προαγωγής ώρισμένων βασικών βιομηχανικών μονάδων, τής είσαγωγής φορολογικών καί άλλων κινήτρων, τής έκπαιδεύσεως καί έξειδικεύσεως έργατικού δυναμικού, κ.ο.κ.

Όμοίως, ό τομεύς τών κατασκευών άνεπτύχθη μέ ταχύν ρυθμόν, ίδιαιτέρως κατά τήν διάρκειαν τής περιόδου τού Δευτέρου Σχεδίου. Τόσον ό δημόσιος όσον καί ό ίδιωτικός τομεύς συνέβαλον είς τήν άνάπτυξιν ταύτην, ή οποία κατέστησε δυνατόν τόν έφοδιασμόν τής οικονομίας μέ πρόσθετον παραγωγικήν δυναμικότητα, καθ' όσον πλέον τών 50% τών παγίων έπενδύσεων συνίστανται έκ κατασκευών. Άνκαι ύπάρχη είσέτι πεδίον διά περαιτέρω βελτιώσεις, ό ίδιωτικός τομεύς τών κατασκευών έχει έκσυγχρονισθή καί ένισχυθή ώστε νά είναι είς θέσιν νά άναλάβη μεγαλύτερα σχέδια.

Τέλος, μέ τήν συμπλήρωσιν καί έπέκτασιν τού Ήλεκτροπαραγωγού Σταθμού Μονής ή παραγωγή ήλεκτρικής ένεργείας ηύξήθη ταχέως. Ή Άρχή Ήλεκτρισμού Κύπρου ηύξησε τήν παραγωγικήν της ίκανότητα άπό 70.000 κιλοβατόρας τό 1960 είς 177.000 κιλοβατόρας τό 1971 καί κατέστη, ούτω, ίκανή νά ίκανοποιήση τήν συνεχώς αύξανομένην ζήτησιν ήλεκτρικής ένεργείας.

Τριτογενείς Τομείς: Άπό τού Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου ή Κυπριακή οικονομία έχαρακτηρίζετο άπό τήν ύπαρξιν ένός ίσχυρού τριτογενούς τομέως. Έν τούτοις, κατά τήν διάρκειαν τής μετά τήν Άνεξαρτησίαν περιόδου, ή ραγδαία άνάπτυξις τού τομέως τούτου συνωδεύετο ύπό διαρθρωτικής τινος μεταβολής, ίδιαιτέρως κατόπιν τής τεραστίας άναπτύξεως τού τομέως τού τουρισμού, τού έκσυγχρονισμού καί τής άναπτύξεως τών μεταφορών καί έπικοινωνιών, καί τής βελτιώσεως τών κοινωνικών ύπηρεσιών, ή προστιθεμένη άξία τών οποίων άντικατοπτρίζεται είς τόν εύρύν τομέα τών ύπηρεσιών.

Ό άριθμός τών έπισκεπτομένων τήν Νήσον τουριστών ηύξήθη άπό 40.140 τό 1961 είς 178.598 τό 1971, ήτοι κατά τέσσαρας καί ήμίσειαν φοράς. ένώ τά έκ τού τουρισμού έσοδα ύπολογίζεται ότι ηύξήθησαν άπό περίπου £3 έκατ. τό 1961 είς £13,6 έκατ. τό 1971.

Αἱ τηλεπικοινωνίαι καὶ τὸ ὁδικὸν δίκτυον ἐπεξετάθησαν σημαντικῶς καὶ ἐβελτιώθησαν. Ἐνῷ τὸ 1961 ὑπῆρχον 1.462 μίλια ἀσφαλτωμένων ὁδῶν, κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1971 τὸ ὁλικὸν μῆκος τῶν τοιούτων ὁδῶν ἀνῆλθεν εἰς 2.258 μίλια. Πρὸς τὸν σκοπὸν καλυτέρας καὶ ἀποτελεσματικωτέρας ἐξυπηρετήσεως τῶν ἐπιβατῶν, καθὼς καὶ τῆς διευκολύνσεως τῆς διακινήσεως ἐμπορευμάτων ἀπὸ καὶ πρὸς τὴν Νῆσον, ἀνηγέρθησαν νέα ἀκραῖα κτίρια εἰς τὸν Διεθνῆ Ἀερολιμένα Λευκωσίας, ἐγκατεστάθησαν σύγχρονα μέσα πλοηγήσεως, ἐπεξετάθη ὁ λιμὴν Ἀμμοχώστου, ἐγένοντο δὲ βελτιώσεις εἰς τοὺς μικροὺς λιμένας τῆς Κυρηνείας καὶ τῆς Πάφου. Ἐν τῷ μεταξύ, ἤρχισαν αἱ ἐργασίαι διὰ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ κυρίου διαύλου τοῦ Ἀερολιμένος Λευκωσίας καὶ τὴν κατασκευὴν λιμένων εἰς Λεμεσὸν καὶ Λάρνακα.

3. 2 Ἀνάπτυξις καὶ Ἀξιοποίησις τοῦ Ἀνθρωπίνου Παράγοντος

Ἡ σύντομος αὕτη ἀνασκόπησις τῶν γενικῶν καὶ κατὰ τομέα ἐξελίξεων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τῶν δύο πρώτων πενταετῶν σχεδίων παρέχει ἔνδειξιν ὅτι ἐγένετο ἀποφασιστικὸν ἅλμα πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς πληρεστέρας ἀξιοποιήσεως τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων τῆς Νήσου. Τοῦτο εἶναι ἰδιαιτέρως ἀληθὲς εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Ἀνεξαρτησίας ἡ οἰκονομία ἐχαρακτηρίζετο ἀπὸ ὑψηλὸν ποσοστὸν ἀνεργίας, ὑποαπασχολήσεως, συγκεντρουμένης κυρίως εἰς τὴν γεωργίαν, καὶ μεταναστεύσεως. Ἅπαντα τὰ συμπτώματα ταῦτα τῆς οἰκονομικῆς στασιμότητος ἔχουν ἔκτοτε ἐξαλειφθῆ. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τελευταίου ἡμίσεος τῆς δεκαετίας ἐπεκράτησαν συνθῆκαι πλήρους ἀπασχολήσεως, ἡ ὑποαπασχόλησις ἐμειώθη καὶ ἡ μετανάστευσις σχεδὸν περιωρίσθη εἰς τὸ ἐλάχιστον. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐγγεγραμμένων ἀνέργων ἐμειώθη ἀπὸ 7.000 περίπου τὸ 1961 εἰς 2.846 τὸ 1971 ἢ ἀπὸ 3% περίπου εἰς 1% τοῦ οἰκονομικῶς ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ, ἀντιστοίχως. Ἅνκαι δὲν ὑπάρχουν ἀξιόπιστοι ἐκτιμήσεις τοῦ βαθμοῦ ὑποαπασχολήσεως, φαίνεται ὅτι αὕτη δὲν ἀποτελεῖ πλέον σοβαρὸν πρόβλημα. Ἀπόδειξις τούτου εἶναι ὅτι ἡ θεαματικὴ ἀνάπτυξις τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παρελθούσης δεκαετίας συνωδεύετο ἀπὸ μικρὰν ἔστω μείωσιν τοῦ εἰς τὸν τομέα ἐπικερδῶς ἀπασχολουμένου ἀριθμοῦ προσώπων. Τέλος, ὁ ἀριθμὸς τῶν μεταναστῶν ἐμειώθη σταθερῶς ἀπὸ 13.489 τὸ 1961 εἰς 2.271 τὸ 1971.

Ἡ διάρθρωσις τῆς ἀπασχολήσεως μετεβλήθη πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ὡς ἐκείνη τῆς παραγωγῆς. Ἐν ἄλλοις λόγοις, μεγαλυτέρα ἀναλογία τοῦ ἐπικερδῶς ἀπασχολουμένου πληθυσμοῦ ἀπασχολεῖται τώρα εἰς τὸν δευτερογενῆ καὶ τριτογενῆ τομέα ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν πρὸ δεκαετίας κατάστασιν, ἐνῷ ἡ ἀπασχόλησις τόσον εἰς τὴν γεωργίαν ὅσον καὶ τὰ μεταλλεῖα ἐμειώθη.

Ἡ πλήρης ἀξιοποίησις τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, καθὼς ἐπίσης καὶ οἱουδήποτε ἄλλου συντελεστοῦ παραγωγῆς, δὲν εἶναι ὁ μόνος μακροπρόθεσμος ἀντικειμενικὸς σκοπός. Ὁ σκοπὸς οὗτος δέον ὅπως ἐπεκταθῆ ὥστε νὰ περιλάβῃ καὶ τὴν πλέον παραγωγικὴν ἀξιοποίησιν τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ. Κρίνοντες ἐκ τῶν ἐπιτευχθεισῶν αὐξήσεων τῆς κατ' ἀπασχολούμενον πρόσωπον προστιθεμένης ἀξίας, φαίνεται ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὑπὸ ἐπισκόπησιν περιόδου ἐγένετο ὡσαύτως πρόοδος πρὸς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ τελευταίου τούτου ἀντικειμενικοῦ σκοποῦ.

Αἱ ὡς ἄνω διαρθρωτικαὶ μεταβολαὶ εἰς τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ καὶ οἱ ἐπιτευχθέντες ὑψηλοὶ ρυθμοὶ αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητος τῆς ἐργασίας ἐπραγματοποιήθησαν διὰ τῆς ἀνόδου τῶν ἐπιπέδων ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐξειδικεύσεως, καθὼς ἐπίσης δι' ηὐξημένων κεφαλαιουχικῶν ἐπενδύσεων εἰς τοὺς πλέον παραγωγικοὺς τομεῖς.

Ἐκπαίδευσις καὶ Ἐξειδίκευσις: Τὸ γενικὸν ἐπίπεδον ἐκπαιδεύσεως τοῦ λαοῦ ἀνυψώθη διὰ τῆς ἀναπτύξεως ὅλων τῶν ἐπιπέδων σπουδῶν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος. Τὸ 1971—72 84,6% τῶν ἀποφοίτων

σχολείων στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως ἐνεγράφησαν εἰς σχολεῖα μέσης παιδείας ἐν συγκρίσει πρὸς 67,6% τὸ 1960–61. Πολὺ περισσότεροι ἀπόφοιτοι σχολείων μέσης παιδείας παρακολουθοῦν τώρα πανεπιστημιακὰς καὶ ἄλλας μεταγυμνασιακὰς σπουδὰς εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ἔνδειξιν τῶν ἐξελίξεων εἰς τὸ πεδίον τοῦτο ἀποτελεῖ ἡ αὔξησις τῶν δαπανῶν τῶν Κυπρίων σπουδαστῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν αἱ ὁποῖαι ἀνῆλθον ἀπὸ £0,8 ἑκατ. τὸ 1961 εἰς £2,0 ἑκατ. τὸ 1971. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1970–71 ὑπελογίσθη ὅτι ὑπῆρχον περὶ τοὺς 11.450 Κύπριοι φοιτηταὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Τὸ σύστημα μέσης ἐκπαιδεύσεως ἀναδιαρθροῦται βαθμηδὸν ὥστε νὰ δύναται νὰ ἱκανοποιῇ τὰς διαφοροποιουμένας ἀνάγκας τῶν διαφόρων κλάδων τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος εἰς εἰδικευμένον προσωπικόν. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1960–61 ὑπῆρχον μόνον τρεῖς δημόσιαι τεχνικαὶ καὶ ἐπαγγελματικαὶ σχολαὶ (περιλαμβανομένου τοῦ Γεωργικοῦ Γυμνασίου). Τὸ 1971–72 ὁ ἀριθμὸς τῶν σχολῶν τούτων ηὐξήθη εἰς ἕνδεκα. Ἀλλὰ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἦτο ἀκόμη σημαντικώτερον διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ ἐπιμόρφωσιν τοῦ ὑφισταμένου καὶ νέου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ ἦτο ἡ ἵδρυσις ἀριθμοῦ νέων ἱδρυμάτων καὶ ἡ διὰ πρώτην φορὰν εἰσαγωγὴ νέων προγραμμάτων ἐκπαιδεύσεως πρὸς παροχὴν σειρῶν μαθημάτων εἰς πεδία προτεραιότητος. Ἐν σχέσει πρὸς τοῦτο θὰ ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἀναφορὰ εἰς τὸ Σύστημα Μαθητείας, τὸ Κέντρον Παραγωγικότητος Κύπρου, τὴν Κεντρικὴν Ξενοδοχειακὴν Σχολὴν καὶ τὸ Ξενοδοχειακὸν Ἰνστιτοῦτον, τὴν Ξενοδοχειακὴν Σχολὴν Λάρνακος, τὸ Ἀνώτερον Τεχνολογικὸν Ἰνστιτοῦτον, τὰ διάφορα προγράμματα ταχυρρύθμου ἐκπαιδεύσεως κλπ.

Ἔντασις Χρησιμοποιήσεως Συντελεστῶν Παραγωγῆς: Ἡ ἐπίτευξις συνθηκῶν πλήρους ἀπασχολήσεως καὶ ἡ παρατηρηθεῖσα ραγδαία ἀνάπτυξις τῆς οἰκονομίας, μὲ τὰς ἐπακολούθους ἐλλείψεις ἐξειδικευμένου προσωπικοῦ, ὡδήγησαν μὲ τὴν πάροδον τῶν ἐτῶν εἰς τὴν υἱοθέτησιν τεχνολογίας μεγαλυτέρας ἐντάσεως κεφαλαίου. Ἡ παρατηρηθεῖσα ηὐξημένη ἀναλογία ἐπιπροσθέτου κεφαλαίου κατ' ἀπασχολούμενον πρόσωπον ἀντικατοπτρίζει μετάθεσιν τῆς γενικῆς συναρτήσεως παραγωγῆς πρὸς ὄφελος τοῦ συντελεστοῦ κεφαλαίου. Φαίνεται ὅτι ἡ ὑποκατάστασις αὕτη ἔλαβε χώραν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τελευταίου ἡμίσεος τῆς δεκαετίας. Ταυτοχρόνως, αὕτη ἀντικατοπτρίζει πλέον παραγωγικὴν ἀξιοποίησιν τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως προσθέτων καὶ προφανῶς πλέον ἐκσυγχρονισμένων τεχνικῶν μέσων παραγωγῆς. Τοῦτο ὁμοῦ μετὰ τῆς σημαντικῆς αὐξήσεως τῶν παγίων ἐπενδύσεων καὶ ἄλλων παραγόντων, π.χ. διοικητικῶν καὶ τεχνικῶν γνώσεων, ὡδήγησεν εἰς τὴν ἐπιτευχθεῖσαν ἀξιοσημείωτον βελτίωσιν τόσον τῆς παραγωγῆς ὅσον καὶ τῆς παραγωγικότητος.

3. 3 Διαθέσιμοι Πόροι καὶ Χρήσεις Τούτων

Μέχρι τοῦδε ἐγένετο ἄμεσος ἢ ἔμμεσος ἀναφορὰ εἰς τὰς καταβληθείσας κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δεκαετίας προσπαθείας διὰ τὴν πλήρη καὶ πλέον παραγωγικὴν ἀξιοποίησιν τῶν διαφόρων παραγωγικῶν συντελεστῶν —γῆς, ὕδατος, ἐργασίας. Τὸ θέμα τὸ ὁποῖον θὰ ἐξετασθῇ τώρα εἶναι κατὰ πόσον τὰ ἀποτελέσματα τῆς διαδικασίας παραγωγῆς, ἤτοι οἱ διαθέσιμοι εἰς ἕν ἔτος πόροι, ἠξιοποιήθησαν κατὰ τὸν ὀρθὸν τρόπον. Οἱ διαθέσιμοι πόροι καὶ ἡ διάρθρωσις δαπανῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δεκαετίας 1961–1971 δεικνύουν ὅτι ἡ πλέον σημαντικὴ πηγὴ χρηματοδοτήσεως τῶν ἐγχωρίων δαπανῶν ἦτο τὸ Ἀκαθάριστον Ἐγχώριον Προϊόν, τὸ ὁποῖον ἀνήρχετο εἰς πλέον τῶν 93,1% τῶν ὁλικῶν διαθεσίμων πόρων τὸ 1971. Εἰς τὴν πραγματικότητα ἡ συμβολὴ τοῦ Ἀκαθαρίστου Ἐγχωρίου Προϊόντος εἰς τοὺς ὁλικοὺς πόρους δὲν μετεβλήθη πολὺ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου 1961–1971. Ἐξ ἄλλου, ἡ χρῆσις ἐξωτερικῶν πόρων ηὐξήθη τόσον ἀπολύτως ὅσον καὶ σχετικῶς διὰ νὰ καταστήσῃ δυνατὴν τὴν χρηματοδότησιν τῶν ἀκαθαρίστων δαπανῶν τόσον διὰ κατανάλωσιν ὅσον καὶ

δι' ἐπένδυσιν. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη, ἄνκαι δέον νὰ τηρῆται ὑπὸ στενὴν παρακολούθησιν, δὲν πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ αἰτίαν ἀνησυχίας, τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον αἱ ἀκαθάριστοι πάγιαι ἐπενδύσεις κατέλαβον ηὐξημένον μερίδιον εἰς τὴν χρῆσιν τῶν διαθεσίμων πόρων.

3. 4 Βελτίωσις Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν—Βιοτικὸν Ἐπίπεδον

Ὡς κατ' ἐπανάληψιν ἐτονίσθη ἡ ἐπίτευξις ὑψηλοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως, τόσον γενικοῦ ὅσον καὶ κατὰ τομέα δραστηριότητος καὶ αἱ ἐντατικαὶ προσπάθειαι πρὸς ἐκσυγχρονισμὸν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν πλέον παραγωγικῶν τομέων τῆς οἰκονομίας δὲν ἀποτελοῦν αὐτοσκοπούς· ἀποτελοῦν τὰ ἀπαραίτητα μέσα διὰ τὴν βελτίωσιν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ. Ἐν τούτοις, λόγῳ τῆς φύσεως τῶν οἰκονομικῶν θεμάτων, ἡ πολιτικὴ κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ ἀποσκοπῇ εἰς τὸν καλύτερον συμβιβασμὸν τῆς ἀνάγκης διατηρήσεως τῶν συνθηκῶν ἐκείνων αἱ ὁποῖαι διασφαλίζουν τὴν ἀπρόσκοπτον καὶ ταχεῖαν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν ἀφ' ἑνὸς καὶ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν προσδοκιῶν τοῦ λαοῦ δι' ἓν συνεχῶς ἀνερχόμενον βιοτικὸν ἐπίπεδον ἀφ' ἑτέρου.

Βασικὴ φιλοσοφία τῶν δύο πενταετῶν σχεδίων ἦτο ἡ ἐξάλειψις τῶν στοιχείων τῆς κληρονομηθείσης οἰκονομικῆς ἀβεβαιότητος καὶ ἡ σταδιακὴ ἀνάπτυξις τῆς οἰκονομίας ἐπὶ ὑγιεστέρας βάσεως. Σκοπὸς τῆς ἀναπτυξιακῆς πολιτικῆς ἦτο νὰ θέσῃ τὰ θεμέλια ἐπὶ τῶν ὁποίων νὰ ἀνοικοδομηθῇ βαθμηδὸν ἓν ὑγιὲς κράτος εὐημερίας, τὸ ὁποῖον θὰ παρέχῃ τὰς κοινωνικὰς ὑπηρεσίας μιᾶς συγχρόνου κοινωνίας. Ἓν σταθερῶς ἀνερχόμενον βιοτικὸν ἐπίπεδον καὶ μία πλέον δικαία κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἦσαν μεταξὺ τῶν οὐσιωδῶν στοιχείων τῆς πολιτικῆς ταύτης, ἄνκαι ἡ στρατηγικὴ τῶν Σχεδίων συνίστατο εἰς τὴν ἐπιδίωξιν τῶν ἀντικειμενικῶν τούτων σκοπῶν ὁμοῦ μετὰ τῶν ἀντικειμενικῶν σκοπῶν τῆς ἐνισχύσεως τῶν θεμελίων τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς δημιουργίας τῶν προϋποθέσεων διὰ μελλοντικὴν σταθερὰν ἀνάπτυξιν καὶ ηὐξημένην εὐημερίαν.

Ἡ ἐκτίμησις τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν προσπαθειῶν τούτων ἐπὶ τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου δὲν εἶναι εὔκολον ἔργον καὶ ἄπτεται τῆς ἀντιγνωμίας μεταξὺ διαφόρων δοξασιῶν ὡς πρὸς τὸ τί συνιστᾷ κατάλληλον ὁρισμὸν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου. Τὸ ἔργον καθίσταται ἔτι δυσχερέστερον λόγῳ τῆς μὴ ὑπάρξεως στατιστικῶν δεδομένων ἀναφορικῶς πρὸς τὴν κατανομὴν τοῦ εἰσοδήματος μεταξὺ τῶν συντελεστῶν παραγωγῆς, καθὼς ἐπίσης καὶ μεταξὺ τῶν νοικοκυριῶν.

Γενικῶς ὁμιλοῦντες, τὸ γενικὸν βιοτικὸν ἐπίπεδον μιᾶς χώρας δεικνύεται ὑπὸ τοῦ μεγέθους τοῦ κατὰ κεφαλὴν Ἀκαθαρίστου Ἐθνικοῦ Προϊόντος αὐτῆς καὶ ὑπὸ τῆς κατὰ κεφαλὴν ἰδιωτικῆς δαπάνης καταναλώσεως. Τὸ κατὰ κεφαλὴν Ἀκαθάριστον Ἐθνικὸν Προϊὸν ηὐξήθη ἀπὸ £222,4 τὸ 1961 εἰς £393,4 τὸ 1971 εἰς σταθερὰς τιμὰς τοῦ 1970, ἢ μὲ ἐτήσιον ρυθμὸν 5,9%. Ἐξ ἄλλου, ἡ κατὰ κεφαλὴν δαπάνη ἰδιωτικῆς καταναλώσεως ηὐξήθη κατὰ 5,8% ἐτησίως, ἀνελθοῦσα ἀπὸ £157,5 τὸ 1961 εἰς £276,8 τὸ 1971. Ὅλαι αἱ εἰσοδηματικαὶ τάξεις ὠφελήθησαν ἀπὸ τὴν ἄνοδον αὐτὴν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου. Διάφορα στοιχεῖα συνθέτουν μίαν εἰκόνα γενικῆς ἀνόδου τῆς οἰκονομικῆς εὐημερίας, ἡ ὁποία εἶναι ἐμφανὴς εἰς τὴν καθ' ἡμέραν ζωήν.

Τὰ γεωργικὰ εἰσοδήματα, τὰ ὁποῖα γενικῶς θεωροῦνται ὅτι εἶναι μεταξὺ τῶν χαμηλοτέρων εἰσοδημάτων τῶν οἰκονομικῶς ἐνεργῶν εἰσοδηματικῶν τάξεων, ηὐξήθησαν αἰσθητῶς. Ἡ κατ' ἀπασχολούμενον πρόσωπον προστιθεμένη ἀξία εἰς τὴν γεωργίαν εἰς πραγματικοὺς ὅρους ὑπολογίζεται ὅτι ηὐξήθη κατὰ

7,3% κατ' ἔτος περίπου. Πρὸς τὸν σκοπὸν ἐνισχύσεως τοῦ εἰσοδήματος τῶν γεωργῶν ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἀπασχολοῦνται εἰς ἀσταθεῖς καὶ ὀλιγώτερον ἀμειπτικὰς γεωργικὰς δραστηριότητας, ἡ Κυβέρνησις παρεχώρησεν ἐπιχορηγήσεις αἱ ὁποῖαι, ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει, ἰσοδυναμοῦν πρὸς μεταφορὰν εἰσοδήματος ἀπὸ τὰς πλέον εὐπόρους τάξεις πρὸς τὴν τάξιν ταύτην. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τῶν δύο πενταετῶν σχεδίων, αἱ παραχωρηθεῖσαι κυριώτεραι ἄμεσοι γεωργικαὶ ἐπιχορηγήσεις, περιλαμβανομένων ἐπιχορηγήσεων δι' αὔξησιν τῆς παραγωγικότητος, δι' ἀνακούφισιν ἐκ τῆς ἀνομβρίας, κλπ., καθὼς καὶ διὰ τὴν στήριξιν τῶν τιμῶν τῶν σιτηρῶν καὶ τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων, ἀνῆλθον εἰς £17 ἑκατ. περίπου.

Οἱ ἡμερομίσθιοι καὶ οἱ ἐπὶ μισθῷ ἐργαζόμενοι ἐν γένει ἔλαβον ἐπίσης τὸ μερίδιόν των ἐκ τῆς ηὐξημένης οἰκονομικῆς εὐημερίας. Ἐπειδὴ τὰ ἡμερομίσθια καὶ οἱ μισθοὶ εἶναι ταυτοχρόνως στοιχεῖα κόστους, ἡ ἀνακατανομὴ τοῦ εἰσοδήματος δι' αὐξήσεων τῶν ἀπολαβῶν πέραν τῆς αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητος θὰ ἔθετεν ἐν κινδύνῳ τὴν νομισματικὴν σταθερότητα καὶ τελικῶς θὰ παρέβλαπτε καὶ θὰ ἐπηρέαζε δυσμενῶς τὴν ἀγοραστικὴν δύναμιν ἰδιαιτέρως αὐτῶν τούτων τῶν ἐργαζομένων. Ὁ δείκτης χρηματικῶν ἀπολαβῶν ὑπολογίζεται ὅτι ηὐξήθη κατὰ 5,9% κατ' ἔτος κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὑπὸ ἐπισκόπησιν περιόδου ἐν συγκρίσει πρὸς αὔξησιν 5,8% τῆς ὁλικῆς παραγωγικότητος καὶ αὔξησιν 5,2% τῆς παραγωγικότητος τῶν μὴ γεωργικῶν τομέων. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ὁ δείκτης χρηματικῶν ἀπολαβῶν ἀνῆλθε κατὰ 9,4% κατ' ἔτος, ἐνῷ ἡ ὁλικὴ παραγωγικότης καὶ ἡ παραγωγικότης εἰς τοὺς μὴ γεωργικοὺς τομεῖς ηὐξήθησαν κατὰ 6,3% καὶ 4,6% κατ' ἔτος ἀντιστοίχως. Ἄνκαι ἡ αὔξησις εἰς τὸν δείκτην ἀπολαβῶν εἰς πραγματικοὺς ὅρους κατὰ τὴν διάρκειαν ὁλοκλήρου τῆς ὑπὸ ἐξέτασιν δεκαετοῦς περιόδου ἦτο σχετικῶς χαμηλοτέρα ἀπὸ τὴν αὔξησιν τῆς κατὰ κεφαλὴν καταναλώσεως, ἡ ἐτησία αὔξησις τούτου κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου 1967—1971 ἦτο σχεδὸν ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν αὔξησιν τῆς κατὰ κεφαλὴν καταναλώσεως κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου ταύτης. Ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονὸς ὅτι ὑπάρχει εἰς Κύπρον αὐτόματος σύνδεσις μεταξὺ μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων ἀφ' ἑνὸς καὶ δείκτου κόστους ζωῆς ἀφ' ἑτέρου, τὸ γεγονὸς ὅτι τὰ λοιπὰ ἔμμεσα ὀφέλη ηὐξήθησαν σημαντικῶς καὶ ὅτι ἄλλα ὀφέλη, χρηματικὰ ἢ μή, περιῆλθον εἰς τὴν τάξιν αὐτὴν ὡς ἀποτέλεσμα διαφόρων ἐργατικῶν μέτρων ληφθέντων διὰ πρώτην φοράν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου ταύτης ἡ δήλωσις ὅτι οἱ ἐργοδοτούμενοι ἔλαβον ἐπίσης τὸ μερίδιόν των ἐκ τῆς ηὐξημένης εὐημερίας εἶναι ὀρθή.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν δύο πενταετῶν σχεδίων πολλὰ ἔχουν γίνει ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν εἰς μίαν προσπάθειαν ἀνόδου τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου καὶ πραγματοποιήσεως τοῦ στόχου τῆς πλέον δικαίας κατανομῆς τοῦ εἰσοδήματος, καθὼς ἐπίσης καὶ τῆς προαγωγῆς τῆς κοινωνικῆς ἀναπτύξεως ἐν γένει. Εἰς τὸν τομέα τῆς ὑγείας, ὑπῆρξαν τόσον ποσοτικαὶ ὅσον καὶ ποιοτικαὶ βελτιώσεις εἰς τὰς ὑπηρεσίας δημοσίας ὑγείας, αἱ ὁποῖαι ἐξυπηρετοῦν κυρίως τὰς χαμηλὰς εἰσοδηματικὰς τάξεις τοῦ λαοῦ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἰατρῶν καὶ ὀδοντιάτρων ηὐξήθη ἀπὸ 112 τὸ 1961 (95 τὸ 1960) εἰς 165 τὸ 1971. Ἰδιαιτέρως ἀξιοσημείωτος ἦτο ἡ αὔξησις τοῦ νοσοκομειακοῦ προσωπικοῦ, τοῦ ἀριθμοῦ τούτου αὐξηθέντος ἀπὸ 486 τὸ 1960 εἰς 1.031 τὸ 1971. Ὁμοίως οἱ ἀριθμοὶ τοῦ λοιποῦ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ ηὐξήθησαν. Τὴν γενικὴν αὔξησιν τοῦ ἰατρικοῦ καὶ παραϊατρικοῦ προσωπικοῦ καὶ τὴν ποιοτικὴν βελτίωσιν τούτου ὑπεβοήθησαν μεγάλως ἡ ἐκπαίδευσις καὶ/ἢ ἐπανεκπαίδευσις προσωπικοῦ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν δι' ὑποτροφιῶν ἐξασφαλισθεισῶν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως κυρίως ἀπὸ φιλικὰς χώρας ἢ διεθνεῖς ὀργανισμούς, ἡ ἀναδιοργάνωσις καὶ ἐπέκτασις τῆς Σχολῆς Ἐκπαιδεύσεως Νοσοκόμων τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου Λευκωσίας καὶ ἡ ἵδρυσις κλάδων εἰς τὰ Νοσοκομεῖα Ἀμμοχώστου καὶ

Λεμεσοῦ, καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ βελτίωσις τῶν συνθηκῶν ἀπασχολήσεως εἰς τὰς ὑπηρεσίας δημοσίας ὑγείας. Ὁ διορισμὸς περισσοτέρων εἰδικῶν ἰατρῶν κατέστησε δυνατὴν τὴν παροχὴν περισσοτέρων εἰδικευμένων ἰατρικῶν ὑπηρεσιῶν εἰς ὅλα τὰ Κυβερνητικὰ νοσοκομεῖα.

Παραλλήλως πρὸς τὴν ἐπάνδρωσιν τῶν δημοσίων νοσοκομείων, ηὐξήθη ὡσαύτως ἡ εἰς κλίνας δυναμικότης τῶν νοσοκομείων. Ἐνῷ τὸ 1961 ὑπῆρχον 1.624 νοσοκομειακαὶ κλίναι, ὁ ἀριθμὸς τούτων ηὐξήθη εἰς 1.904 τὸ 1971. Οὕτω, ἡ ἱκανότης τῶν νοσοκομείων πρὸς περίθαλψιν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν ἀσθενῶν ἐβελτιώθη, καθὼς ἐπίσης καὶ ὁ ἐξοπλισμός των.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὑπὸ ἐπισκόπησιν δεκαετίας ἐγένετο σημαντικὴ πρόοδος εἰς τὸν τομέα τῆς προληπτικῆς ἰατρικῆς, αἱ δὲ συνθῆκαι τοῦ περιβάλλοντος ἐβελτιώθησαν. Οὕτω ἡ ὑγεία τοῦ λαοῦ προστατεύεται τώρα καλύτερον ἀπὸ ἐπιδημικὰς ἀσθενείας. Εἰσήχθη μακροπρόθεσμον πρόγραμμα πρὸς καταπολέμησιν τοῦ ἐχινοκόκκου, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν μόνην ἐνδημικὴν ἀσθένειαν ἐν Κύπρῳ.

Σημαντικὴ πρόοδος ἐπετελέσθη ὡσαύτως εἰς τὸν τομέα τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς πολιτιστικῆς ἀναπτύξεως. Τὸ 1962 ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις κατέστη ὑποχρεωτική. Ἄνκαι ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν εἰς σχολεῖα στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως ἐμειώθη ἀπὸ 67.276 τὸ 1960/61 εἰς 64.415 τὸ 1971/72, ὁ ἀριθμὸς τῶν διδασκάλων ηὐξήθη ἀπὸ 1.852 εἰς 2.165 κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἰδίας περιόδου. Οὕτω, ἡ ἀναλογία μαθητῶν πρὸς διδάσκαλον ἐμειώθη ἀπὸ 36,3 εἰς 29,8, παρέχουσα ἔνδειξιν τῆς ἐπιτευχθείσης εἰς τὸ πεδίον τοῦτο ποιοτικῆς βελτιώσεως. Ἰδιαιτέρως ἐμφανὴς ὑπῆρξεν ἡ γενομένη πρόοδος εἰς τὴν ἀνέγερσιν νέων σχολικῶν κτιρίων στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου 1960–1971 ἀνηγέρθησαν 248 νέα σχολικὰ κτίρια, ἐγένοντο δὲ ἐπεκτάσεις καὶ βελτιώσεις εἰς σημαντικὸν ἀριθμὸν ὑφισταμένων σχολείων. Ἐν τούτοις, ἔτι μεγαλυτέρα πρόοδος ἐπετεύχθη εἰς τὸν τομέα τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως. Ὁ ἀριθμὸς τῶν δημοσίων σχολείων μέσης γενικῆς ἐκπαιδεύσεως ηὐξήθη ἀπὸ 19 τὸ 1960/61 εἰς 41 τὸ 1971/72. Σχολεῖα μέσης γενικῆς ἐκπαιδεύσεως, περιλαμβανομένου ἑνὸς νέου τύπου τριετοῦς γυμνασίου, ἱδρύθησαν τόσον εἰς τὰς πόλεις ὅσον καὶ τὰ κυριώτερα ἀγροτικὰ κέντρα. Συνολικῶς ἀνηγέρθησαν 535 νέαι αἴθουσαι διδασκαλίας, ἐνῷ κατεβλήθη εἰδικὴ προσπάθεια διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν ὅλων τῶν σχολείων. Ἡ ἀναλογία μαθητῶν πρὸς διδάσκαλον κατῆλθεν ἀπὸ 27.4 εἰς 22,9. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἰδίας περιόδου ἐγένετο ἐπίσης σημαντικὴ πρόοδος εἰς τὸν τομέα τῆς τεχνικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως. Συνολικῶς ἀνηγέρθησαν 167 νέαι αἴθουσαι διδασκαλίας διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν σχολῶν τούτων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου 1961–1971.

Διὰ παροχὴν προσθέτου καὶ καλυτέρας ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐξειδικεύσεως εἰς τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν ὅλων τῶν ἐπιπέδων, ἐξησφαλίσθη ἀριθμὸς ὑποτροφιῶν διὰ σπουδὰς εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ταυτοχρόνως προσετέθη τρίτον ἔτος σπουδῶν εἰς τὴν Παιδαγωγικὴν Ἀκαδημίαν. Ἱδρύθη τὸ Ἀνώτερον Τεχνολογικὸν Ἰνστιτοῦτον πρὸς ἱκανοποίησιν, μεταξὺ ἄλλων, τῶν ἀναγκῶν τῶν τεχνικῶν καὶ ἐπαγγελματικῶν σχολῶν εἰς καταλλήλως κατηρτισμένους ἐκπαιδευτάς.

Ἄλλα σχέδια, προγράμματα καὶ μέτρα πολιτικῆς ληφθέντα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δεκαετίας 1961–1971 εἰς τὸν τομέα τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ πολιτιστικῆς ἀναπτύξεως περιλαμβάνουν τὴν ἵδρυσιν ἰνστιτούτων ξένων γλωσσῶν, τὴν ἀνέγερσιν νέων σχολῶν διὰ τυφλούς, κωφαλάλους καὶ καθυστερημένα παιδία, τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ἐκπαιδευτικῆς τηλεοράσεως, τὴν ἵδρυσιν περιοδευούσης δανειστικῆς βιβλιοθήκης, τὴν συμμετοχὴν εἰς καλλιτεχνικὰς ἐκθέσεις, τὴν ἵδρυσιν τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ, τοῦ Κρατικοῦ Θεάτρου, κ.λ.π. Τέλος, ἐλήφθη ἀπόφασις διὰ τὴν σταδιακὴν εἰσαγωγὴν τῆς δωρεὰν παιδείας διὰ τὰ πρῶτα τρία ἔτη τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως.

Τὸ Σχέδιον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐτροποποιήθη τὸ 1964 καὶ οὕτω κατέστη δυνατὴ (α) ἡ κάλυψις ὅλων τῶν ἐργαζομένων τῆς Νήσου (περιλαμβανομένων τῶν ἐργοδοτῶν, γεωργῶν καὶ γεωργικῶν ἐργατῶν), (β) ἡ συγχώνευσις τοῦ περὶ Ἀποζημιώσεων Ἐργατῶν Νόμου μὲ τὸν περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμον, καὶ (γ) ἡ αὔξησις τῶν παροχῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων κατὰ 50%. Αἱ παροχαὶ κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων ηὐξήθησαν περαιτέρω κατὰ 7–8% τὸ 1969. Ἐλήφθησαν νομοθετικὰ καὶ ἄλλα μέτρα διὰ τὴν δημιουργίαν συνθηκῶν μεγαλυτέρας ἀσφαλείας τῶν ἐργατῶν. Εἰσήχθη νομοθεσία διέπουσα τὸν τερματισμὸν τῆς ἀπασχολήσεως καὶ προνοοῦσα τὴν καταβολὴν ἀποζημιώσεως ἐπὶ ἀπολύσει λόγῳ πλεονάζοντος προσωπικοῦ. Εἰσήχθη ὡσαύτως νομοθεσία διὰ τὴν χορήγησιν ἐτησίων ἀδειῶν μετ' ἀπολαβῶν εἰς τοὺς ἐργοδοτουμένους. Αἱ πληρωμαὶ χορηγημάτων κοινωνικῆς προνοίας ηὐξήθησαν ἀπὸ £143.000 τὸ 1960 εἰς £242.000 τὸ 1971. Ἱδρύθησαν Κέντρον Ἀποκαταστάσεως Ἀναπήρων καὶ νέα Παιδικὴ Στέγη εἰς Λευκωσίαν καὶ ἀνηγέρθησαν κτίρια Παιδικῆς Στέγης εἰς Λεμεσὸν καὶ Ἀμμόχωστον, ἱδρύθη Ξενὼν Παίδων εἰς Ἀμμόχωστον καὶ ἀνηγέρθησαν κτίρια ἢ ἐπεξετάθησαν ὑφιστάμενα τοιαῦτα διὰ τοὺς ξενῶνας Λευκωσίας καὶ Πάφου. Ἱδρύθησαν ξενὼν δυσπροσαρμόστων Νεανίδων εἰς Λευκωσίαν καὶ Κέντρα Νεότητος εἰς Λευκωσίαν, Λεμεσὸν καὶ Ἀμμόχωστον. Ἐδόθησαν ἐπίσης χορηγίαι εἰς ἀριθμὸν ἐθελοντικῶν φιλανθρωπικῶν ὀργανώσεων.

Ἀλλά, πέραν τούτων, ἡ βελτίωσις τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου δύναται νὰ κριθῇ «διὰ τῆς μετρήσεως σαφῶς καθωρισμένων πτυχῶν ἢ μερῶν τῆς ἐν γένει καταστάσεως διαβιώσεως, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ μετρηθοῦν ποσοτικῶς καὶ τὰ ὁποῖα ἀντικατοπτρίζουν τοὺς γενικῶς παραδεδεγμένους σκοποὺς τῆς κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς πολιτικῆς.» (1). Αἱ συνθῆκαι ὑγείας, τὸ ἐπίπεδον ἐκπαιδεύσεως, αἱ στεγαστικαὶ συνθῆκαι, ἡ χρῆσις διαρκῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν καὶ παρόμοιαι διευκολύνσεις θεωροῦνται ὡς στοιχεῖα τοῦ ἐπιπέδου ζωῆς. Ἀξιολόγησις τῶν ἐξελίξεων βάσει τῶν κυριωτέρων κοινωνικῶν δεικτῶν ἐμφανίζεται ἐν περιλήψει εἰς τὸν Πίνακα 3. Οἱ δεῖκται οὗτοι παρέχουν σαφῆ ἔνδειξιν τῆς ἀνόδου τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ.

Πίναξ 3: ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΤΕΡΟΙ ΔΕΙΚΤΑΙ ΒΙΟΤΙΚΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ, 1960, 1966 ΚΑΙ 1971

	1960	1966	1971
1. Συνθῆκαι Ὑγείας:			
(α) Μέση Διάρκεια Ζωῆς (Ἀριθμὸς Ἐτῶν) ..	66,2	70,5	72,8
(β) Δείκτης Βρεφικῆς Θνησιμότητος (Ἀριθμὸς κατὰ χιλιάδα γεννήσεων ζώντων)	29,9	26,4	25,3
(γ) Κάτοικοι ἀνὰ Ἰατρὸν	1.467	1.317	1.179
2. Ἐπίπεδα Ἐκπαιδεύσεως:			
(α) Ἀναλογία φοιτώντων εἰς τὴν Στοιχειώδη Ἐκπαίδευσιν (% φοιτώντων μαθητῶν σχολικῆς ἡλικίας) ..	88	93	94
(β) Ἀναλογία φοιτώντων εἰς τὴν Μέσην Ἐκπαίδευσιν (% φοιτώντων μαθητῶν σχολικῆς ἡλικίας) ..	48	54	72
(γ) Ἀριθμὸς Σπουδαστῶν Τρίτου Ἐπιπέδου κατὰ χιλιάδα κατοίκων	—	10,6	17,9

(1) Ἡνωμένα Ἔθνη «Διεθνὴς Ὁρισμὸς καὶ Μέτρησις Βιοτικῶν Ἐπιπέδων», 1961.

	1960	1966	1971
3. Στεγαστικαὶ Συνθῆκαι:*			
(α) Μέσος Ἀριθμὸς Προσώπων κατὰ Δωμάτιον:			
(i) Ἀστικαὶ Περιοχαὶ	1,21	—	0,84
(ii) Ἀγροτικαὶ Περιοχαὶ	1,36	—	1,02
(β) Ἀναλογία Κατοικιῶν μὲ διασωληνωμένον ὕδωρ ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τῆς κατοικίας (% ἐπὶ τοῦ συνόλου):			
(i) Ἀστικαὶ Περιοχαὶ	95,3	—	100,0
(ii) Ἀγροτικαὶ Περιοχαὶ	16,2	—	91,8
(γ) Ἀναλογία Κατοικιῶν μὲ Λουτρὸν (% ἐπὶ τοῦ συνόλου):			
(i) Ἀστικαὶ Περιοχαὶ	53,1	—	76,0
(ii) Ἀγροτικαὶ Περιοχαὶ	10,5	—	23,7
(δ) Ἀναλογία Κατοικιῶν μὲ σύγχρονον Ἀποχωρητήριον (% ἐπὶ τοῦ συνόλου):			
(i) Ἀστικαὶ Περιοχαὶ	52,6	—	85,6
(ii) Ἀγροτικαὶ Περιοχαὶ	5,2	—	29,0
(ε) Ἀναλογία Κατοικιῶν μὲ Ἠλεκτρικὸν Ρεῦμα (% ἐπὶ τοῦ συνόλου):	15,3	50,3	81,5
4. Ἄλλοι Δεῖκται:			
(α) Ἀριθμὸς προσώπων κατὰ Ραδιοφωνικὴν Συσκευὴν	10,0	4,3	3,7
(β) Ἀριθμὸς προσώπων κατὰ Τηλεοπτικὴν Συσκευὴν	625,0	28,7	11,0
(γ) Ἀριθμὸς προσώπων κατὰ Τηλεφωνικὴν Συσκευὴν	52,6	19,8	13,1
(δ) Μίλια Ὁδῶν κατὰ τετραγωνικὸν Μίλιον	1,03	1,23	1,33

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δεκαετίας ὑπῆρξεν ἐπίσης σημαντικὴ βελτίωσις εἰς τὰς στεγαστικὰς συνθήκας. Τὸ μέσον μέγεθος ὅλων τῶν κατοικιῶν ηὐξήθη σταθερῶς μὲ τὴν κατασκευὴν νέων μέσου ἢ μεγάλου μεγέθους κατοικιῶν. Ὑπῆρξεν ὡσαύτως ἀξιοσημείωτος βελτίωσις εἰς τὰς στεγαστικὰς διευκολύνσεις. Διάφοροι δεῖκται, οἱ ὁποῖοι χρησιμοποιοῦνται διεθνῶς πρὸς περιγραφὴν τῶν στεγαστικῶν συνθηκῶν, δίδονται εἰς τὸν Πίνακα 4.*

Πίναξ 4: ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΤΕΡΟΙ ΔΕΙΚΤΑΙ ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ, 1960 ΚΑΙ 1971

	1960		1971	
	Ἀστικαὶ Περιοχαὶ	Ἀγροτικαὶ Περιοχαὶ	Ἀστικαὶ Περιοχαὶ	Ἀγροτικαὶ Περιοχαὶ
1. Μέγεθος Οἰκιῶν (Μέσος Ἀριθμὸς Δωματίων)	3,4	2,5	4,7	4,1
2. γε Οἰκιῶν μὲ Ξεχωριστὸν Μα-%ιρεῖον	74	34	90	68
3. % Οἰκιῶν μὲ Διασωληνωμένον Ὕδωρ ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τῆς Κατοικίας	95	16	100	92

* Τὰ σχετικὰ στοιχεῖα ἐλήφθησαν ἀπὸ δειγματοληπτικὴν ἔρευναν τοῦ Τμήματος Στατιστικῆς καὶ Ἐρευνῶν διεξαχθεῖσαν τὸ ἔτος 1971.

	1960		1971	
	Ἀστικαὶ Περιοχαὶ	Ἀγροτικαὶ Περιοχαὶ	Ἀστικαὶ Περιοχαὶ	Ἀγροτικαὶ Περιοχαὶ
4. % Οἰκιῶν κατὰ Τύπον Οἰκοδομικῶν Ὑλικῶν:				
(α) Ἐξωτερικοὶ τοῖχοι:				
Τοῦβλα, Τσιμέντο, Πέτραι	67,2	59,9	85,6	67,7
Πλίνθοι	30,2	39,1	14,1	32,0
Λοιπὰ	2,6	1,0	0,3	0,3
(β) Ὀροφή:				
Κέραμοι, Τσιμέντο ..	89,6	42,6	96,5	83,3
Ἄργιλος	4,5	52,4	2,0	11,4
Λοιπὰ	5,9	5,0	1,5	5,3
(γ) Δάπεδον:				
Ξύλον, Μάρμαρον, Κέραμοι ἐκ Τσιμέντου ..	96,0	73,8	99,5	93,3
Χῶμα	1,0	21,4	0,2	4,8
Λοιπὰ	2,1	4,8	0,3	1,9

Ἡ αὔξησις τοῦ μέσου μεγέθους τῶν κατοικιῶν, ὡς καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ μέσον μέγεθος τῶν νοικοκυριῶν παρέμεινε σχεδὸν ἀμετάβλητον, συνέβαλον ὥστε νὰ διασφαλισθοῦν πλέον ἄνετοι συνθῆκαι διαβιώσεως καὶ νὰ μειωθῇ ὁ συνωστισμός. Οὕτω, ἐνῷ τὸ 1960 ὁ μέσος ἀριθμὸς προσώπων κατὰ δωμάτιον ἦτο 1,36 εἰς τὰ χωρία καὶ 1,21 εἰς τὰς πόλεις, οὗτοι ἐμειώθησαν τὸ 1971 εἰς 1,02 καὶ 0,84 πρόσωπα κατὰ δωμάτιον ἀντιστοίχως. Ἐπιπλέον, τὸ 1971 πλέον τῶν 65% τῶν ἀστικῶν καὶ 59% περίπου τῶν ἀγροτικῶν νοικοκυριῶν ἐστέγαζον ὀλιγώτερον τοῦ ἑνὸς προσώπου κατὰ δωμάτιον, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεύει σημαντικὴν βελτίωσιν ἔναντι τοῦ 1960 ὅτε τοῦτο παρετηρεῖτο μόνον εἰς 21% τῶν ἀστικῶν καὶ 12% τῶν ἀγροτικῶν νοικοκυριῶν. Ἐπιπροσθέτως, ἐνῷ τὸ 1960 πλέον τῶν 50% τῶν ἀγροτικῶν νοικοκυριῶν ἐστέγαζον δύο ἢ περισσότερα πρόσωπα κατὰ δωμάτιον, τοῦτο εἶναι πολὺ ἀσύνηθες τώρα. Καὶ ἡ βελτίωσις τῶν στεγαστικῶν συνθηκῶν συνετελέσθη εἰς ὅλας τὰς περιοχὰς τῆς Νήσου.

3.5 Βελτίωσις τοῦ Ἰσοζυγίου Πληρωμῶν

Εἷς τῶν μακροπροθέσμων ἀντικειμενικῶν σκοπῶν τῆς προσπαθείας ἀναπτύξεως εἶναι ἡ ἐπίτευξις ἑνὸς ὑγιοῦς ἰσοζυγίου πληρωμῶν. Ὁ ὅρος «ὑγιὴς» δέον νὰ ἐκληφθῇ ὡς σημαίνων οὐχὶ μόνον τὴν ἐξισορρόπησιν εἰς τὰς εἰς ξένον συνάλλαγμα πληρωμὰς καὶ εἰσπράξεις, ἀλλά, ὅπερ καὶ σπουδαιότερον, τὴν δημιουργίαν συνθηκῶν αἱ ὁποῖαι θὰ ἠδύναντο νὰ διασφαλίσουν σταθερὰν εἰσροὴν ἐπαρκοῦς ξένου συναλλάγματος. Ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ ἀντικειμενικοῦ τούτου σκοποῦ δύναται εὐκόλως νὰ ἐξαχθῇ ὅτι ἡ ἀναδιάρθρωσις τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ἀποτελεῖ μίαν μακροπρόθεσμον διαδικασίαν. Ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει αὕτη συσχετίζεται στενῶς καὶ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τῆς ὅλης ἀναπτυξιακῆς προσπαθείας. Ἐν τούτοις, ἡ ἐπίτευξις τοῦ ἀντικειμενικοῦ τούτου σκοποῦ εἶναι σχετικῶς ἐπείγουσα δεδομένου ὅτι τὰ εἰς ξένον συνάλλαγμα εἰσοδήματα τῆς χώρας ἐξαρτῶνται εἰς μέγα βαθμὸν ἐξ ἀσταθῶν πηγῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει ἔλεγχον.

Καθ' ὅλην τὴν περίοδον τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν ὑπῆρξε πλεονασματικόν. Τὰ ἀποθέματα ξένου συναλλάγματος ηὐξήθησαν ἀπὸ £24,7 ἑκ. τὸ 1961 (£17,3 ἑκ. τὸ 1960) εἰς £114,9 ἑκ. τὸ 1971. Τὸ τέλος τοῦ 1961 τὰ ἀποθέματα ταῦτα ἀντεπροσώπευον εἰσαγωγὰς ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν ὀλίγον πέραν τῶν ἑπτὰ μηνῶν, ἐνῷ τὸ τέλος τοῦ 1971 τὰ ἀποθέματα ἦσαν ἐπαρκῆ διὰ δώδεκα μηνῶν εἰσαγωγὰς ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν. Ἡ βελτίωσις εἰς τὴν κατάστασιν τῶν εἰς ξένον συνάλλαγμα ἀποθεμάτων κατέστη δυνατὴ τόσον διὰ τῶν πλεονασμάτων εἰς τὸν λογαριασμὸν τρεχουσῶν συναλλαγῶν ὅσον καὶ διὰ τῶν καθαρῶν εἰσροῶν κεφαλαίου. Ἀπὸ τοῦ 1968, ὅμως, ὁ λογαριασμὸς τρεχουσῶν συναλλαγῶν ἐπαρουσίασεν ἔλλειμμα τὸ ὁποῖον ὑπερεκαλύφθη δι' ηὐξημένων καθαρῶν εἰσροῶν κεφαλαίου.

Παρὰ τὴν γενικὴν ἰσχυρὰν κατάστασιν τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, λεπτομερὴς ἐξέτασις τῶν στοιχείων τούτου ἀποκαλύπτει ὡρισμένας ἀδυναμίας αἱ ὁποῖαι ὑπάρχουν εἰσέτι παρὰ τὰς διαφόρους ὑγιεῖς ἐξελίξεις. Τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου ηὐξήθη, ἀνελθὸν ἀπὸ £17,7 ἑκ. τὸ 1961 εἰς £49.2 ἑκ. τὸ 1971. Ὡς ἤδη ἐλέχθη, ὁ λογαριασμὸς τρεχουσῶν συναλλαγῶν ἦτο ἐλλειμματικὸς κατὰ τὰ τελευταῖα ὀλίγα ἔτη. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη προεβλέπετο εἰς τὸ Δεύτερον Σχέδιον, ἄνκαι τὸ προσδοκώμενον μέγεθος τοῦ ἐλλείμματος ἦτο χαμηλότερον τοῦ πραγματοποιηθέντος. Ὁ λόγος τῆς ἐξελίξεως ταύτης, ὡς προεβλέφθη εἰς τὸ Δεύτερον Σχέδιον, ἦτο ἡ ἀνάγκη δι' εἰσαγωγὴν ηὐξημένων ποσοτήτων κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν καὶ πρώτων ὑλῶν «ἡ ὁποία ἀντικατοπτρίζει τὴν ἐπιταχυνομένην καὶ καθωρισμένην προσπάθειαν τῆς οἰκονομίας πρὸς ἀναμόρφωσιν ἑαυτῆς καὶ τοποθέτησίν της ἐπὶ ὑγιεστέρων βάσεων».

Τῷ ὄντι, ἡ μεγαλυτέρα αὔξησις τῶν εἰσαγωγῶν ὠφείλετο εἰς τὴν μεγάλην αὔξησιν τῶν εἰσαγωγῶν κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν καὶ πρώτων ὑλῶν. Τὰ σχετικὰ μερίδιά των εἰς τὰς ὁλικὰς εἰσαγωγὰς ηὐξήθησαν σημαντικῶς, ἐνῷ τὸ μερίδιον τῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν ἐμειώθη. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη παρέχει ἔνδειξιν ὅτι ἡ υἱοθετηθεῖσα πολιτικὴ ὑποκαταστάσεως τῶν εἰσαγωγῶν ἀπέδωσε καρποὺς καὶ ὅτι εἰς τὸ μέλλον θὰ ὑπάρξουν τόσον μεγαλυτέρα ὑποκατάστασις εἰσαγωγῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν ὅσον καὶ περισσότεραι εἰσπράξεις ἐξ ἐξαγωγῶν.

Ἐπιπλέον, ἡ ἀναλογία μεταξὺ ἐξαγωγῶν καὶ εἰσαγωγῶν ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν ηὐξήθη ἀπὸ 72,3% τὸ 1961 εἰς 80,5% τὸ 1971. Ἡ ηὐξημένη κάλυψις τῶν τοιούτων εἰσαγωγῶν κατέστη δυνατὴ λόγῳ μικρᾶς βελτιώσεως τῆς ἀναλογίας μεταξὺ ἐξαγωγῶν καὶ εἰσαγωγῶν ἐμπορευμάτων, ἀλλὰ κυρίως λόγῳ τῶν ηὐξημένων εἰσπράξεων ἐκ τοῦ τουρισμοῦ καὶ ἄλλων πηγῶν. Ἀντιθέτως, ἡ εἰς σχετικοὺς ὅρους σημασία τῶν εἰσπράξεων ἐξ ἀσταθῶν πηγῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ Κυβέρνησις οὐδένα ἔλεγχον ἔχει, ἐμειώθη. Οὕτω, ἡ χώρα δύναται τώρα νὰ πληρώσῃ διὰ περισσότερον ποσοστὸν τῶν εἰσαγωγῶν της μέσῳ τῶν ἐξαγωγῶν τῶν ὑπ' αὐτῆς παραγομένων ἀγαθῶν καὶ τῶν προσφερομένων ὑπηρεσιῶν.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἰδίας περιόδου παρετηρήθησαν ὡσαύτως σημαντικαὶ ἐξελίξεις ὅσον ἀφορᾷ τὴν διάρθρωσιν τῶν ἐνχωρίων ἐξαγωγῶν. Αἱ Κυπριακαὶ ἐξαγωγαὶ ἔχουν διαφοροποιηθῆ καὶ αὐξηθῆ. Αἱ ἐξαγωγαὶ γεωργικῶν προϊόντων ὑπερετετραπλασιάσθησαν καὶ ἔλαβον τὴν πρώτην θέσιν ἔναντι τῶν μεταλλευμάτων. Ἄλλαι ἐξαγωγαί, περιλαμβάνουσαι κυρίως μεταποιημένα προϊόντα, ἐξελίχθησαν εἰς νέαν δυναμικὴν πηγὴν εἰσπράξεων ξένου συναλλάγματος.

3.6 Περιφερειακὴ καὶ Ἀγροτικὴ Ἀνάπτυξις

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὸ Δεύτερον Σχέδιον «ἡ μὲ τὸν ἴδιον ρυθμὸν ἀνάπτυξις ἑκάστης περιοχῆς τῆς Νήσου δὲν εἶναι οὔτε δυνατὴ οὔτε καὶ οἰκονομικῶς ἐνδεδειγμένη..... Ὁ μακροπρόθεσμος ἀντικειμενικὸς σκοπός, ὅμως, εἶναι ἡ ἀξιοποίησις τῶν δυνατοτήτων ὅλων τῶν περιοχῶν καὶ ἡ μείωσις καί, εἰ δυνατόν, ἡ ἐξάλειψις τῶν εἰσοδηματικῶν διαφορῶν μεταξὺ τῶν περιφερειῶν». Ἡ ἀνάπτυξις περιοχῶν αἵτινες διαθέτουν συγκριτικὰ πλεονεκτήματα θὰ ἔχῃ ὡς

ἀποτέλεσμα τὴν συσσώρευσιν ἐθνικοῦ πλούτου καὶ τὴν μεγέθυνσιν τοῦ εἰσοδήματος ἥτις θὰ ἐπιτρέψῃ τελικῶς τὴν ἀνάπτυξιν ἄλλων περιφερειῶν, ἐνῷ ἐν τῷ μεταξὺ διαφοραὶ εἰς τὰ συγκριτικὰ πλεονεκτήματα μεταξὺ τῶν περιφερειῶν δύνανται νὰ μειωθοῦν καὶ ἀκόμη νὰ ἀντιστραφοῦν, καθισταμένης οὕτω δυνατῆς τῆς ἀναπτύξεως ὅλων τῶν περιφερειῶν.

Παρὰ τὴν ἀνάγκην οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ ἐκτελέσεως ἔργων εἰς ἐκείνας τὰς περιοχὰς αἵτινες προσεφέροντο ἀμέσως δι' ἀνάπτυξιν καὶ ἐκ τῶν ὁποίων θὰ ἠδύναντο νὰ προέλθουν ταχεῖαι καὶ ὑψηλαὶ ἀποδόσεις, ἡ περιφερειακὴ ἄποψις τῆς ἀναπτύξεως δὲν παρημελήθη. Αὕτη ἐπεδιώχθη διὰ τῆς παροχῆς βασικῶν ὑπηρεσιῶν πρὸς ὑποβοήθησιν τόσον τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ὅλων τῶν περιφερειῶν ὅσον καὶ πρὸς βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως. Τὰ διάφορα γεωργικὰ σχέδια, τὰ σχέδια ἀναπτύξεως ὑδάτων, τὰ ὀδικὰ ἔργα, ἡ ἀνέγερσις σχολικῶν κτιρίων, κλπ., ἐκάλυψαν ὑπὸ τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην μορφὴν ὅλας τὰς γεωγραφικὰς περιοχάς. Εἰς τὸν τομέα τῆς ὑδατοπρομηθείας πόλεων ἐδαπανήθησαν μεγάλα ποσὰ πρὸς ἀντιμετώπισιν προβλημάτων ἐλλείψεως ὕδατος εἰς τὰς πόλεις τῆς Λευκωσίας, Ἀμμοχώστου, Λάρνακος, Πάφου καὶ Κυρηνείας. Ἐδαπανήθησαν ὡσαύτως σημαντικὰ ποσὰ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ βελτίωσιν τῆς ὑδατοπρομηθείας χωρίων. Οὕτω, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου 1962–1971 ἐξησφαλίσθη διασωληνωμένον ὕδωρ διὰ τὰ ἐναπομείναντα 69 χωρία, ἐξησφαλίσθη ὕδωρ ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν διὰ 277 χωρία, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν χωρίων μὲ ἡμερησίαν ὑδατοπρομήθειαν κάτω τῶν 20 γαλονίων κατὰ κεφαλὴν ἐμειώθη ἀπὸ 200 τὸ 1961 εἰς 51 τὸ 1971. Τὸ σχέδιον ἠλεκτροδοτήσεως τῆς ὑπαίθρου ἐφηρμόσθη ἐπιτυχῶς καὶ μέχρι τοῦ 1971 ἐξησφαλίσθη ἠλεκτρικὴ ἐνέργεια διὰ 512 χωρία ἐν συγκρίσει πρὸς μόνον 96 χωρία τὸ 1961. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου 1961—1971 συνεδέθησαν μετὰ τοῦ τηλεφωνικοῦ δικτύου 388 ἐπιπρόσθετα χωρία, τοῦ ὁλικοῦ ἀριθμοῦ τῶν διὰ τηλεφώνου ἐξυπηρετουμένων χωρίων ἀνελθόντος εἰς 507 τὸ τέλος τοῦ 1971. Τέλος, αἱ ἀγροτικαὶ ταχυδρομικαὶ ὑπηρεσίαι ἐβελτιώθησαν διὰ τοῦ διορισμοῦ νέων πρακτόρων καὶ τῆς καθιερώσεως ἡμερησίας ὑπηρεσίας εἰς πλέον τῶν 90% τῶν χωρίων.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὑπὸ ἐπισκόπησιν περιόδου συνεπληρώθη ἡ μετακίνησις τριῶν χωρίων, σοβαρῶς ἐπηρεασθέντων ὑπὸ καθιζήσεων τοῦ ἐδάφους, ἤρχισε δὲ ἐργασία διὰ τὴν μετακίνησιν ἄλλων χωρίων. Ἐγένετο σημαντικὴ πρόοδος ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀσφάλτωσιν ὁδῶν χωρίων, τὴν σύνδεσιν χωρίων μὲ ὑπεραστικὰς ὁδοὺς δι' ἀσφαλτωμένων ὁδῶν προσπελάσεως καὶ τὴν κατασκευὴν ἀγροτικῶν ὁδῶν καὶ δημοσίων κτιρίων εἰς χωρία. Ἐπετελέσθη ὡσαύτως πρόοδος ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν πολεοδομικῶν σχεδίων, ἤρχισαν δὲ καὶ συνεπληρώθησαν διὰ τὰς περισσοτέρας τῶν πόλεων λεπτομερῆ πολεοδομικὰ σχέδια. Ἐπὶ πλέον, συνεπληρώθη γενικὸν χωροταξικὸν σχέδιον διαγράφον τὰ πλαίσια ἐντὸς τῶν ὁποίων θὰ λάβῃ χώραν ἡ ἀνάπτυξις τῆς Νήσου ἐντὸς τῶν ἑπομένων 30 ἐτῶν ἀπὸ ἀπόψεως χωροταξικοῦ προγραμματισμοῦ.

3.7 Δαπάναι Ἀναπτύξεως, 1962–1971

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τῶν πρώτων δύο πενταετῶν σχεδίων ἐδαπανήθη ἐκ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως ὁλικὸν ποσὸν £72,5 ἑκατ. διὰ τὴν ἐφαρμογὴν διαφόρων σχεδίων καὶ προγραμμάτων. Ἐπιπρόσθετα ποσὰ ἐδαπανήθησαν ἐκ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ, ἰδιαιτέρως εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν.

4. Πρόοδος κατὰ τὸ Δεύτερον Σχέδιον

4.1 Ρυθμὸς Ἀναπτύξεως

Βασικὸς στόχος τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἦτο ἡ συνέχισις καὶ δὴ εἰς ὑψηλότερα ἐπίπεδα τοῦ ἤδη ὑψηλοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας ὡς συνόλου.

Ὁ προγραμματισθεὶς ρυθμὸς ἀναπτύξεως τοῦ Ἀκαθαρίστου Ἐγχωρίου Προϊόντος εἰς κόστος συντελεστῶν παραγωγῆς τοῦ 1966 διὰ τὴν περίοδον 1967—1971 ἦτο τῆς τάξεως τῶν 7,2%. Ὁ πραγματοποιηθεὶς ρυθμὸς ἀναπτύξεως ἦτο τῆς τάξεως τῶν 8,5%. Ἐξ ἄλλου, τὸ Ἀκαθάριστον Ἐθνικὸν Προϊὸν ηὐξήθη κατὰ 8,4% ἐτησίως (Πίναξ 5). Οὕτω, ὁ προγραμματισθεὶς ρυθμὸς ἀναπτύξεως οὐχὶ μόνον ἐπετεύχθη ἀλλὰ καὶ ὑπερηκοντίσθη.

Πίναξ 5: ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΝ ΕΓΧΩΡΙΟΝ ΠΡΟΪΟΝ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΡΟΪΟΝ, 1966 ΚΑΙ 1971

(Εἰς σταθερὰς τιμὰς 1966 – £ ἑκατ.)

	1966	1971	Μέσος ἐτήσιος ρυθμὸς ἀναπτύξεως 1967/71	Τεθεὶς στόχος 1967/71
Γεωργία κ.λ.π.	26,4	40,6	9,0	8,5
Μεταλλεῖα καὶ Λατομεῖα	9,2	10,8	3,2	—
Βιομηχανία..	15,5	24,1	9,2	10,0
Κατασκευαὶ	8,9	14,7	10,5	10,6
Ἠλεκτρικὴ Ἐνέργεια, Ὑγραέριον καὶ Ὕδωρ..	2,6	4,5	11,6	8,2
Μεταφοραὶ καὶ Ἐπικοινωνίαι	15,1	23,7	9,5	6,6
Χονδρικὸν καὶ Λιανικὸν Ἐμπόριον ..	20,7	32,4	9,4	8,2
Τράπεζαι, Ἀσφάλειαι κ.λ.π.	5,6	10,6	13,6	8,4
Κατοικίαι	13,3	14,7	2,0	2,3
Δημοσία Διοίκησις	8,0	12,3	9,0	5,9
Λοιπαὶ Ὑπηρεσίαι	12,5	19,2	9,0	6,3
Ἀκαθάριστον Ἐγχ. Προϊὸν εἰς κόστος συντελεστῶν	137,8	207,6	8,5	7,2
Πλέον Ἔμμεσοι Φόροι	12,7	19,2	8,6	6,0
Μεῖον Ἐπιδοτήσεις	0,8	2,1	21,3	10,2
Ἀκαθάριστον Ἐγχώριον Προϊὸν εἰς τιμὰς ἀγορᾶς	149,7	224,7	8,5	7,0
Πλέον Καθαρὸν Εἰσόδημα ἐκ τῆς Ἀλλοδαπῆς	4,1	6,0	7,9	—5,0
Ἀκαθάριστον Ἐθνικὸν Προϊὸν ..	153,8	230,7	8,4	6,8

4.2 Ἐπενδύσεις

Τὸ Δεύτερον Σχέδιον ἀνεβίβαζε τὰς ἀνάγκας εἰς ἐπενδύσεις παγίου κεφαλαίου διὰ τὴν περίοδον 1967—71, εἰς £186 ἑκ., εἰς σταθερὰς τιμὰς τοῦ 1966· ὁ ὄγκος τῶν πραγματοποιηθεισῶν ἐπενδύσεων ἦτο τῆς τάξεως τῶν £187,5 ἑκ. Ἡ κατὰ τομέα κατανομή, ὅμως, τῶν ἐπενδύσεων δὲν ἦτο εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις σύμφωνος πρὸς τοὺς τεθέντας στόχους· οἱ τομεῖς τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, τοῦ ἐμπορίου (χονδρικοῦ καὶ λιανικοῦ), τῶν κατοικιῶν καὶ τῆς δημοσίας διοικήσεως ὑπερηκόντισαν τοὺς στόχους των, ἐνῷ ἄλλοι τομεῖς ὑστέρησαν. Οἱ τεθέντες στόχοι ἐπενδύσεων καὶ αἱ ἀναληφθεῖσαι ὑφ' ἑκάστου τομέως ἐπενδύσεις κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἐμφανίζονται εἰς τὸν Πίνακα 6.

Πίναξ 6: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΘΕΙΣΑΙ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΑΓΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ, 1967 – 1971.
(Εἰς τιμὰς 1966 – £ ἑκ.)

Τομεὺς	Προγραμματισθεῖσαι ἐπενδύσεις	Πραγματοποιηθεῖσαι ἐπενδύσεις	Ποσοστιαία Συμμετοχὴ %
1. Γεωργία κ.λ.π.	24,0	16,8	8,9
2. Μεταλλεῖα καὶ Λατομεῖα	5,0	4,6	2,4
3. Βιομηχανία	27,0	25,9	13,8
4. Κατασκευαὶ	10,0	5,0	2,7
5. Ἠλεκτρικὴ Ἐνέργεια, Ὑγραέριον καὶ Ὕδωρ	6,0	11,0	5,9
6. Μεταφοραὶ καὶ Ἐπικοινωνίαι ..	40,0	34,7	18,5
7. Χονδρικὸν καὶ Λιανικὸν Ἐμπόριον..	7,0	10,7	5,7
8. Κατοικίαι	42,0	61,3	32,7
9. Δημοσία Διοίκησις	2,0	2,2	1,2
10. Λοιπαὶ Ὑπηρεσίαι	23,0	15,3	8,2
Ὁλικὸν	186,0	187,5	100,0

Τόσον ὁ δημόσιος ὅσον καὶ ὁ ἰδιωτικὸς τομεὺς συνέβαλον εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ὡς ἄνω μεγάλου ὄγκου ἐπενδύσεων παγίου κεφαλαίου. Παρὰ τὴν κατὰ καιροὺς παρατηρηθεῖσαν ὑπερθέρμανσιν τῆς οἰκονομίας καὶ τὴν ὡς ἐκ τούτου ἀνάγκην ἀσκήσεως ὑπὸ τοῦ κράτους τοῦ συμψηφιστικοῦ του ρόλου, ἡ ὁλικὴ δραστηριότης τοῦ δημοσίου τομέως ὑπῆρξεν ἀξιοσημείωτος. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου αἱ ἐπενδύσεις εἰς πάγιον κεφάλαιον τοῦ δημοσίου τομέως ὑπελογίσθησαν εἰς £38 ἑκ., αἱ ὁποῖαι ἀντιπροσωπεύουν 76% τοῦ ἀρχικῶς τεθέντος στόχου. Ἐξ ἄλλου, ὁ ἰδιωτικὸς τομεὺς ἐπέδειξε μίαν πολὺ δυναμικὴν ἐπενδυτικὴν δραστηριότητα. Αἱ ἰδιωτικαὶ ἐπενδύσεις ἀνῆλθον εἰς £149,5 ἑκ. ἐν συγκρίσει πρὸς £136 ἑκ., τὰς ὁποίας προέβλεπε τὸ Δεύτερον Σχέδιον. Δι' ἐνθάρρυνσιν τῶν ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων ἡ Κυβέρνησις παρέσχεν εἰς τοὺς ἰδιώτας ἐπιχειρηματίας τεχνικὴν βοήθειαν, συμβουλὰς καὶ πληροφορίας, ἰδιαιτέρως δὲ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐπισήμανσιν ἐπενδυτικῶν εὐκαιριῶν· ἐξετελέσθησαν ἔργα ὑποδομῆς διὰ τὴν δημιουργίαν ἐξωτερικῶν οἰκονομιῶν καὶ συνεπῶς τὴν αὔξησιν τῆς ἀποδοτικότητος τῶν παραγωγικῶν μονάδων· παρεσχέθησαν δάνεια καὶ ἐπιχορηγήσεις· ὁ περὶ Φόρου Εἰσοδήματος Νόμος ἐτροποποιήθη διὰ νὰ παράσχῃ ηὐξημένας ἐκπτώσεις λόγῳ ἐπενδύσεων εἰς μηχανήματα καὶ ἐξοπλισμόν, καθὼς ἐπίσης εἰς βιομηχανικὰ κτίρια καὶ ξενοδοχεῖα· παρεχωρήθησαν φορολογικαὶ ἀπαλλαγαὶ διὰ εἰσοδήματα προερχόμενα ἐκ μερίσματος δημοσίων μετοχικῶν ἑταιρειῶν, χρεωγράφων τοῦ δημοσίου κ.ο.κ.· συνωμολογήθησαν συμφωνίαι ἀποφυγῆς διπλῆς φορολογίας μετὰ περισσοτέρων χωρῶν, ἐνεθαρρύνθησαν δὲ ξέναι ἑταιρεῖαι νὰ ἐπενδύσουν εἰς Κύπρον ἐν συνεργασίᾳ μετὰ ἡμεδαπῶν ἐπιχειρήσεων.

4.3 Δαπάναι Ἀναπτύξεως

Αἱ δαπάναι ἀναπτύξεως ηὐξήθησαν σημαντικῶς κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἐν συγκρίσει πρὸς ἐκείνας τοῦ Πρώτου Σχεδίου (Πίναξ 7).

Πίναξ 7: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΘΕΙΣΑΙ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑΙ ΔΑΠΑΝΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑΝ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ 1967—1971

(εἰς τρεχούσας τιμὰς—£'000's)

	Προγραμματισθεῖσαι Δαπάναι	Πραγματοποιηθεῖσαι Δαπάναι
1. ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ:	**19.200**	**16.023**
1.1 Γεωργία	5.050	4.975
1.2 Κτηνοτροφία	1.160	769
1.3 Ἰνστιτοῦτον Γεωργικῶν Ἐρευνῶν	750	867
1.4 Βελτίωσις Χρήσεως Ὕδατος	1.900	833
1.5 Κτηνιατρικαὶ Ὑπηρεσίαι	440	353
1.6 Ἀνάπτυξις Δασῶν	850	776
1.7 Ἀνάπτυξις Ἁλιείας	400	315
1.8 Ἀνάπτυξις Ὑδατίνων Πόρων	8.650	7.135
2. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ	**1.840**	**1.969**
3. ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ (Γεωλογικὴ Ἐπισκόπησις)	**500**	**468**
4. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	**2.500**(1)	**1.341**(2)
5. ΕΜΠΟΡΙΟΝ	**800**	**808**
6. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΑ ΜΝΗΜΕΙΑ	**5.500**(3)	**3.568**
6.1 Τουρισμὸς	5.150	3,172(2)
6.2 Ἀρχαῖα Μνημεῖα	350	396
7. ΜΕΤΑΦΟΡΑΙ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΙ	**15.950**	**12.262**
7.1 Ὁδικαὶ Ἀρτηρίαι	6.200	5.072
7.2 Λιμένες	7.600	5.239
7.3 Ἀερολιμὴν	1.800	1.771
7.4 Ταχυδρομικαὶ Ὑπηρεσίαι	150	147
7.5 Λοιπαὶ	200	33
8. ΠΑΙΔΕΙΑ (περιλ. τῆς Πολιτιστικῆς Ἀναπτύξεως)	**3.000**(4)	**2.481**
9. ΛΟΙΠΑ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ	**1.130**	**1.148**
9.1 Κέντρον Παραγωγικότητος Κύπρου	250	203
9.2 Ἰνστιτοῦτον Ξενοδοχειακῶν καὶ Ἐπισιτιστικῶν Σπουδῶν	430	378
9.3 Σχολὴ Δημοσίας Διοικήσεως καὶ Ἐκπαίδευσις εἰς τὸ Ἐξωτερικὸν	150	64
9.4 Ἀνώτερον Τεχνολογικὸν Ἰνστιτοῦτον	200	358
9.5 Λοιπὰ Προγράμματα Ἐκπαιδεύσεως Ἐργατικοῦ Δυναμικοῦ καὶ Λοιπαὶ Ὑπηρεσίαι	100	145

(1) Τὸ ποσὸν τοῦτο περιελάμβανε πρόνοιαν £1,6 ἑκ. διὰ τὸ Διϋλιστήριον Πετρελαιοειδῶν διὰ τὸ ὁποῖον διετέθη κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ποσὸν £650.000 μόνον.

(2) Δάνεια πρὸς τὴν βιομηχανίαν καὶ ἐπιπρόσθετα δάνεια διὰ τουριστικὴν ἀνάπτυξιν παρεχωρήθησαν μέσῳ τῆς Κυπριακῆς Τραπέζης Ἀναπτύξεως.

(3) Τὸ ποσὸν τοῦτο περιελάμβανε πρόνοιαν £2,5 ἑκ. κυρίως διὰ τὸ Golden Sands διὰ τὸ ὁποῖον μικρὸν μόνον ποσὸν ἐδαπανήθη κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου.

(4) Περιλαμβάνει πρόνοιαν £600.000 διὰ στάδιον, δραστηριότης ἥτις τελικῶς ἀνελήφθη ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ.

	Προγραμματισθεῖσαι Δαπάναι	Πραγματοποιηθεῖσαι Δαπάναι
10. ΛΟΙΠΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΙ	**1.830**	**944**
10.1 Ὑγεία	1.500	695
10.2 Εὐημερία	80	95
10.3 Δικαιοσύνη καὶ Ἀναμορφωτικὰ Ἱδρύματα ..	250	154
11. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	**3.000**	**2.188**
12. ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΤΙΡΙΑ	**800**	**260**
13. ΛΟΙΠΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΙ	**950**	**1.621**
14. ΔΑΝΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ..	—	**700**
ΣΥΝΟΛΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ..	**57.000**	**45.781**
15. ΗΜΙΚΡΑΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	**9.600**	**15.715**
15.1 Ἀρχὴ Ἠλεκτρισμοῦ	6.000	10.009
15.2 Ἀρχὴ Τηλεπικοινωνιῶν	2.800	5.367
15.3 Ραδιοφωνικὸν Ἵδρυμα	800	339
ΣΥΝΟΛΟΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ	**66.600**	**61.496**

Οὕτω αἱ δαπάναι ἀναπτύξεως τοῦ δημοσίου τομέως ἀνῆλθον εἰς £61,5 ἑκ. ἐκ τῶν ὁποίων £45,8 ἑκ. ἐδαπανήθησαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ £15,7 ἑκ. ὑπὸ τῶν Ἡμικρατικῶν Ὀργανισμῶν. Ὡς ἐτονίσθη εἰς τὸ Δεύτερον Σχέδιον, ὁ τιθέμενος στόχος δαπανῶν ἀναπτύξεως δὲν ἀποτελεῖ ἀμετάβλητον δέσμευσιν· οὗτος πρέπει νὰ ἀναθεωρῆται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἐξελίξεων εἰς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα διὰ νὰ ἀποφεύγηται ἡ ὑπερθέρμανσις τῆς οἰκονομίας καὶ νὰ διασφαλίζηται ἀνάπτυξις ὑπὸ καθεστὼς νομισματικῆς σταθερότητος. Οὕτω τὸ ἐπίπεδον τῶν πραγματοποιηθεισῶν δαπανῶν ἀναπτύξεως τῶν £61,5 ἑκ. συγκρίνεται εὐνοϊκῶς μετὰ τοῦ τεθέντος ὑπὸ τοῦ Σχεδίου στόχου τῶν £66,6 ἑκ. Τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν πράγματι ἀξιοσημείωτον. Αἱ ὁλικαὶ δημόσιαι δαπάναι ἀναπτύξεως ηὐξήθησαν κατὰ 59,4% καὶ αἱ ὁλικαὶ Κυβερνητικαὶ δαπάναι κατὰ 71,5% ἐν συγκρίσει πρὸς ἐκείνας τοῦ Πρώτου Σχεδίου. Ὁ βαθμὸς πραγματοποιήσεως τοῦ προγράμματος Κυβερνητικῶν δαπανῶν ἀναπτύξεως ἦτο μεγαλύτερος τῶν 80% καὶ ἐκεῖνος τοῦ δημοσίου τομέως ὡς συνόλου μεγαλύτερος τῶν 92%.

Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν δαπανῶν ἀναπτύξεως ἀπερροφήθη ὑπὸ τοῦ εὐρέως γεωργικοῦ τομέως καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ὑδατίνων πόρων. Ἡ ἀνάγκη ἀναπτύξεως καὶ διατηρήσεως τῶν ὑδατίνων πόρων, αὐξήσεως τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς καὶ βελτιώσεως τῆς παραγωγικότητος ὑπογραμμίζει τὴν πολιτικὴν ταύτην. Αἱ δαπάναι εἰς τὸν τομέα τῶν μεταφορῶν καὶ ἐπικοινωνιῶν ἐδιπλασιάσθησαν ἐν συγκρίσει πρὸς ἐκείνας τοῦ Πρώτου Σχεδίου, ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ ἐκτενοῦς προγράμματος λιμενικῆς ἀναπτύξεως καὶ τοῦ ἐπιταχυνθέντος προγράμματος ὁδικῆς ἀναπτύξεως. Αἱ δαπάναι διὰ τουριστικὴν ἀνάπτυξιν

ηὐξήθησαν ἐπίσης σημαντικῶς, καθὼς ἐπίσης καὶ αἱ δαπάναι ἀναπτύξεως εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους τομεῖς, ἰδιαιτέρως δὲ εἰς τοὺς τομεῖς τῆς παιδείας καὶ βιομηχανικῆς ἐκπαιδεύσεως, τῆς ὑγείας, τῆς πολεοδομίας καὶ τῶν δημοτικῶν ἔργων.

Ἐκ τῶν πραγματοποιηθεισῶν δαπανῶν ἀναπτύξεως ποσὸν £9,2 ἑκ. ἀντεπροσώπευε δάνεια. Οἱ τομεῖς, οἱ ὁποῖοι κατ' ἐξοχὴν ὠφελήθησαν ἐκ τοῦ μακροπροθέσμου καὶ χαμηλοτόκου προγράμματος Κυβερνητικῶν δανείων, εἶναι οἱ τομεῖς τῆς γεωργίας καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ὑδατίνων πόρων, τοῦ τουρισμοῦ, τῆς παιδείας καὶ τῆς ἀγροτικῆς ἀναπτύξεως. Οὕτω, πλὴν τῶν ἀμέσων Κυβερνητικῶν ἐπενδυτικῶν δαπανῶν, διὰ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως παρεχωρήθησαν δάνεια εἰς νομικὰ πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Δημαρχεῖα, Συμβούλια Ὑδατοπρομηθείας, Συμβούλια Βελτιώσεως, Σχολικὰς Ἐφορείας, κλπ.), πρὸς χρηματοδότησιν τοῦ ἰδικοῦ των προγράμματος ἐπενδύσεων. Ἐπιπροσθέτως, παρεσχέθησαν εἰς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα ἀναγκαῖα μέσα διὰ χρηματοδότησιν ἐπενδυτικῶν σχεδίων τόσον ὑπὸ μορφὴν δανείων ὅσον καὶ ὑπὸ μορφὴν μεταβιβάσεων κεφαλαίου. Ὑπολογίζεται ὅτι αἱ δημόσιαι καὶ ἰδιωτικαὶ ἐπενδύσεις αἱ δημιουργηθεῖσαι μέσῳ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως ἦσαν τῆς τάξεως τῶν £49,4 ἑκ.

4.4 Ξένη Τεχνικὴ Βοήθεια

Πλὴν τῶν ἀμέσων καὶ ἐμμέσων Κυβερνητικῶν ἀναπτυξιακῶν δαπανῶν, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἐλήφθη τεχνικὴ βοήθεια ὑπὸ μορφὴν ἐμπειρογνωμόνων, ὑποτροφιῶν, ἐξοπλισμοῦ κ.ἄ. ἀπὸ τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη καὶ τοὺς ἐξειδικευμένους Ὀργανισμοὺς τούτων, καθὼς ἐπίσης καὶ ἀπὸ φιλικὰς ξένας κυβερνήσεις δυνάμει διμερῶν διευθετήσεων τεχνικῆς βοηθείας.

Ἡ παραχωρηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν τεχνικὴ βοήθεια ἀφεώρα μεγάλον ἀριθμὸν προγραμμάτων, ἀνῆλθε δὲ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Σχεδίου εἰς $10.963.000. Ἀξιόλογος ἐπίσης ὑπῆρξεν ἡ παραχωρηθεῖσα τεχνικὴ βοήθεια βάσει διμερῶν διευθετήσεων. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς βοηθείας ἐκ τῶν Ἡν. Ἐθνῶν παρεχωρήθη ὑπὸ τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου τοῦ Προγράμματος Ἀναπτύξεως. Μέρος τῆς βοηθείας ταύτης ἀπέβλεπεν εἰς τὴν συμπλήρωσιν ἢ συνέχισιν ὡρισμένων σχεδίων (Ἱνστιτοῦτον Γεωργικῶν Ἐρευνῶν, Ἐπισκόπησιν Ὑπογείων Ὑδατίνων καὶ Ὀρυκτῶν Πόρων, Κέντρον Παραγωγικότητος, Σχέδιον Προγραμματισμοῦ Ὑδάτων), ἕτερον μέρος δὲ διὰ τὴν ἔναρξιν ἢ συνέχισιν ἄλλων σχεδίων (Ἀνώτερον Τεχνολογικὸν Ἱνστιτοῦτον, Ἱνστιτοῦτον Ξενοδοχειακῶν καὶ Ἐπισιτιστικῶν Σπουδῶν, Ἐνδυνάμωσιν τῶν Κτηνιατρικῶν Ὑπηρεσιῶν, Βελτίωσιν Παραγωγῆς Ζώων). Οὕτω, ἡ βοήθεια αὕτη ἐχρησιμοποιήθη κυρίως εἰς τρεῖς σημαντικοὺς τομεῖς, ἤτοι τὴν γεωργίαν, τὸν τουρισμὸν καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν ἐργατικοῦ δυναμικοῦ.

4.5 Ἐσωτερικὴ Νομισματικὴ Σταθερότης

Τὸ Δεύτερον Σχέδιον προσέδωσεν μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν διατήρησιν ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς νομισματικῆς σταθερότητος. Ἡ διατήρησις σχετικῶς σταθερῶν τιμῶν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν συνιστᾶ σκοπὸν καὶ μέσον διὰ τὴν ἐπίτευξιν ἄλλων σκοπῶν καὶ στόχων τῶν προγραμμάτων οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἀκολουθηθείσης πολιτικῆς, διετηρήθη σχετικὴ σταθερότης τιμῶν, ἡ δὲ οἰκονομία ἀνεπτύχθη μὲ ραγδαῖον ρυθμὸν παρὰ τὴν συνεχῆ ὕπαρξιν πλήρους ἀπασχολήσεως, τὰς πληθωριστικὰς πιέσεις, αἵτινες ἐνεφανίσθησαν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καὶ τὴν ἐν τῷ μεταξὺ ὑποτίμησιν τοῦ Κυπριακοῦ νομίσματος. Τὸ ἐπίπεδον τιμῶν, ὡς τοῦτο ἀντανακλᾶται εἰς τὸν δείκτην λιανικῆς πωλήσεως, ηὐξήθη μὲ μέσον ἐτήσιον ρυθμὸν 3,2% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1967–1971. Πλὴν τῆς χρησιμοποιήσεως δημοσιονομικῶν μέτρων, μέτρων νομισματικῆς καὶ πιστωτικῆς πολιτικῆς, τῆς πολιτικῆς ἀμέσου κρατικῆς παρεμβά-

σεως εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις ἀδικαιολογήτου αὐξήσεως τῶν τιμῶν, ἡ διατήρησις σχετικῶς σταθεροῦ ἐπιπέδου τιμῶν ἐπεδιώχθη καὶ διὰ τῆς συστάσεως τριμεροῦς Συμβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Τιμῶν καὶ Εἰσοδημάτων μὲ ὅρους ἐντολῆς (α) νὰ παρακολουθῇ τὰς διακυμάνσεις τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων καὶ ἄλλα συναφῆ θέματα, (β) νὰ εἰσηγῆται τὴν ἀκολουθητέαν πολιτικὴν ἐπὶ τῶν τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων καὶ (γ) νὰ εἰσηγῆται, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, τὰ κριτήρια καὶ τὰς γενικὰς γραμμὰς διὰ τὴν ἐξέλιξιν τῶν τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων. Ἐκαλύφθη ἀξιοσημείωτον ἔδαφος, ὅλαι δὲ αἱ πλευραὶ συμφωνοῦν ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπετέλεσε χρήσιμον ἔργον καὶ ὡς ἐκ τούτου αἱ προσπάθειαι πρέπει νὰ συνεχισθοῦν. Τὰ σημεῖα ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπετεύχθη κατ' ἀρχὴν συμφωνία ἀφοροῦν τόσον εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων ὅσον καὶ εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῶν τιμῶν. Ἐν τούτοις, ὑπῆρξαν διαφωνίαι ἐπὶ τοῦ τρόπου ἐφαρμογῆς τῆς τοιαύτης πολιτικῆς.

4.6 Ἐξωτερικὴ Νομισματικὴ Σταθερότης

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐξωτερικὴν νομισματικὴν σταθερότητα, ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἦτο ἡ διατήρησις ἑνὸς σχετικῶς ὑψηλοῦ ἐπιπέδου συναλλαγματικῶν ἀποθεμάτων καὶ ἡ ἀναδιάρθρωσις τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν εἰς οἱονδήποτε βαθμὸν τοῦτο ἦτο δυνατὸν ἐντὸς τῶν στενῶν χρονικῶν ὁρίων μιᾶς πενταετίας. Τὰ συναλλαγματικὰ ἀποθέματα τῆς χώρας ηὐξήθησαν ἀπὸ £53,8 ἑκ. τὸ 1966 εἰς £114,9 ἑκατ. τὸ 1971, ἀντιπροσωπεύοντα εἰσαγωγὰς ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν περίπου 11 καὶ 12 μηνῶν ἀντιστοίχως. Τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν ἦτο πλεονασματικὸν καθ' ὅλην τὴν περίοδον τοῦ Δευτέρου Σχεδίου, τοῦ πλεονάσματος αὐξηθέντος ἀπὸ £4,3 ἑκ. τὸ 1966 εἰς £17,9 ἑκ. τὸ 1971.

4.7 Χρηματοδότησις τοῦ Δευτέρου Σχεδίου

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Δευτέρου Σχεδίου, ἡ ἀκαθάριστος ἐγχώριος ἀποταμίευσις ηὐξήθη μὲ ταχύτερον ρυθμὸν παρὰ τὸ διαθέσιμον εἰσόδημα καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ ποσοστιαία ἀναλογία ταύτης πρὸς τὸ διαθέσιμον εἰσόδημα ηὐξήθη ἀπὸ 19% τὸ 1966 εἰς 20,5% τὸ 1971. Δι' ὁλόκληρον τὴν περίοδον τοῦ Σχεδίου, ἡ ἐγχώριος ἀποταμίευσις ἀπετέλει τὰ 20,1% τοῦ διαθεσίμου εἰσοδήματος, ἐν συγκρίσει πρὸς 18,7% κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Πρώτου Σχεδίου. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη ὑποδηλοῖ ὅτι ἡ ὁριακὴ ροπὴ πρὸς ἀποταμίευσιν ηὐξήθη κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου. Πράγματι, ἡ ὁριακὴ ροπὴ πρὸς ἀποταμίευσιν ὑπολογίζεται ὅτι ηὐξήθη ἀπὸ 21,1% κατὰ τὴν περίοδον 1962–1966 εἰς 22,6% κατὰ τὴν περίοδον 1967–1971. Ἡ ἱκανοποιητικὴ αὕτη βελτίωσις δύναται νὰ ἀποδοθῇ εἰς διαφόρους παράγοντας, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ πλέον σημαντικοὶ εἶναι : Ἡ κατὰ κεφαλὴν αὔξησις τοῦ εἰσοδήματος, τὸ εὐνοϊκὸν ἐπενδυτικὸν κλῖμα καὶ ἡ ἐπίδρασις τῶν δημοσιονομικῶν κινήτρων, ἡ ἔκδοσις χρεωγράφων ἀναπτύξεως καὶ ὁμολογιῶν ἀποταμιεύσεως καί, εἰς μικρότερον βαθμόν, ἡ εἰσαγωγὴ αὐστηροτέρων περιορισμῶν ἐπὶ τοῦ συστήματος ἐνοικιαγορᾶς.

Περαιτέρω ἀνάλυσις τῆς συνθέσεως τῆς ἀποταμιεύσεως ἀποκαλύπτει ὅτι τὸ πλεῖστον μέρος ταύτης προῆλθεν ἐκ τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως, ὁ ὁποῖος περιλαμβάνει τὰ νοικοκυριὰ καὶ τὰς ἐπιχειρήσεις, ἐνῶ ὁ κρατικὸς τομεύς, περιλαμβανομένου καὶ τοῦ Ταμείου τῶν Δανειστικῶν Ἐπιτρόπων, συνεισέφερε τὰ 15,7% τῆς ἐγχωρίου ἀποταμιεύσεως.

Παρὰ τὰς ἐνθαρρυντικὰς ταύτας ἐξελίξεις, ἡ ἐγχώριος ἀποταμίευσις ηὐξήθη μὲ χαμηλότερον ρυθμὸν παρὰ αἱ δαπάναι ἐπενδύσεων. Οὕτω, ἐνῷ τὸ 1967

ἡ ἐγχώριος ἀποταμίευσις ἦτο πλέον ἢ ἀρκετὴ πρὸς χρηματοδότησιν τῶν ἐπενδύσεων, τὸ 1971 ἡ ἐγχώριος ἀποταμίευσις ἐχρηματοδότησε μόνον 89,1% τῶν ἐπενδύσεων. Τοῦτο δηλοῖ ὅτι ἡ ἀποταμίευσις (1) ἀπὸ ἐξωτερικὰς πηγὰς διαδραματίζει τώρα πλέον σημαίνοντα ρόλον εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἐγχωρίου ἀποταμιεύσεως. Ὁ κυριώτερος λόγος τῆς ἐξελίξεως ταύτης δύναται νὰ ἀναζητηθῇ εἰς τὰς ηὐξημένας ἀνάγκας τῆς οἰκονομίας εἰς εἰσαγόμενα κεφαλαιουχικὰ ἀγαθὰ καὶ τὴν αὔξησιν τῶν τιμῶν τῶν ἀγαθῶν τούτων.

Αἱ ἐπενδυτικαὶ δαπάναι (περιλαμβανομένων καὶ τῶν αὐξομειώσεων τῶν ἀποθεμάτων) κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἀνῆλθον εἰς £238 ἑκ., εἰς τρεχούσας τιμάς. Ἐξ ἄλλου ἡ ἀκαθάριστος ἐγχώριος ἀποταμίευσις ἦτο τῆς τάξεως τῶν £217,6 ἑκ. καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐχρηματοδότησε 91,4% τοῦ συνόλου τῆς δαπάνης δι' ἐπενδύσεις καὶ μεταβολὰς ἀποθεμάτων. Ἡ ἀποταμίευσις ἐκ πηγῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐχρηματοδότησε τὰ ὑπόλοιπα £20.4 ἑκ. τῆς δαπάνης. Ἡ ηὐξημένη αὕτη χρηματοδότησις ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ τομέως ἦτο ἀναπόφευκτος συνέπεια τοῦ ἐπιταχυνθέντος ρυθμοῦ ἀναπτύξεως. Δεδομένης δὲ τῆς ἰσχυρᾶς συναλλαγματικῆς θέσεως τῆς χώρας καὶ τοῦ πολὺ χαμηλοῦ ἐξωτερικοῦ χρέους, ἡ ἐξέλιξις αὕτη δὲν πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ αἰτίαν ἀνησυχίας. Ἄνκαι αἱ ἀνάγκαι τῆς οἰκονομίας δι' ἀποταμίευσιν ἐκ πηγῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ δὲν ἦσαν μεγάλαι, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου παρετηρήθη σημαντικὴ εἰσροὴ κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, τὰ ὁποῖα συνέτειναν, μεταξὺ ἄλλων, εἰς τὴν περαιτέρω βελτίωσιν τῶν συναλλαγματικῶν ἀποθεμάτων τῆς χώρας.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου, ἡ προσπάθεια τῆς Κυβερνήσεως ἀπέβλεπεν εἰς τὴν αὔξησιν τῶν ἀποταμιεύσεων καί, ἔτι σημαντικώτερον, τὴν διοχέτευσιν τῶν ἀποταμιεύσεων εἰς τομεῖς προτεραιότητος διὰ τὴν χρηματοδότησιν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων συμφώνως πρὸς τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς προτεραιότητας τοῦ Σχεδίου. Ὡς ἀνέφερα ἤδη, τόσον ἡ μέση ὅσον καὶ ἡ ὁριακὴ ροπὴ πρὸς ἀποταμίευσιν ἐπαρουσίασαν ἱκανοποιητικὴν αὔξησιν. Μεταξὺ τῶν ληφθέντων μέτρων διὰ τὴν προώθησιν τῶν ἀνωτέρω ἀντικειμενικῶν σκοπῶν δύνανται νὰ ἀναφερθοῦν αἱ τροποποιήσεις τοῦ περὶ Φόρου Εἰσοδήματος Νόμου, ὁ ἐπαναπατρισμὸς τῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν πλεονασμάτων τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν, ἡ ἐπιτόπιος ἐπένδυσις μέρους τῶν ἀσφαλίστρων τῶν ἀσφαλιστικῶν ἑταιρειῶν, ἡ ὑπὸ τοῦ δημοσίου ἔκδοσις ὁμολογιῶν ἀποταμιεύσεως καὶ χρεωγράφων ἀναπτύξεως μὲ ἑλκυστικοὺς ὅρους, ἡ ὑπὸ τοῦ δημοσίου παροχὴ ἐγγυήσεων διὰ τὴν ὑπὸ ὡρισμένων ἡμικρατικῶν ἢ ἄλλων ὀργανισμῶν ἔκδοσιν τοιούτων χρεωγράφων κ.ο.κ. Ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ προγράμματός της πρὸς διοχέτευσιν τῶν ἀποταμιεύσεων εἰς τομεῖς προτεραιότητος, ἡ Κυβέρνησις προσέφυγεν εἰς διάφορα μέτρα, συμπεριλαμβανομένης τῆς αὐξήσεως τῶν δημοσίων ἐσόδων διὰ διαφόρων μέτρων καὶ διοχετεύσεως τούτων, κυρίως, μέσῳ τῶν Δανειστικῶν Ἐπιτρόπων. Ἐπιπλέον, ὡς προεβλέπετο εἰς τὸ Σχέδιον, ἐδόθη εἰς τὴν Κυπριακὴν Τράπεζαν Ἀναπτύξεως περαιτέρω ἐνίσχυσις ὑπὸ διαφόρους μορφὰς διὰ νὰ καταστῇ ἱκανὴ νὰ διαδραματίσῃ πλέον σημαίνοντα ρόλον εἰς τὴν παροχὴν μακροπροθέσμων δανείων, τὴν ἀνάληψιν τεχνοοικονομικῶν μελετῶν, τὴν ἔναρξιν καὶ προώθησιν σχεδίων. Οὕτω κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πενταετοῦς περιόδου ἡ Κυπριακὴ Τράπεζα Ἀναπτύξεως ἐνέκρινε μακροπρόθεσμα δάνεια τῆς τάξεως τῶν £3,9 ἑκ., κυρίως, διὰ τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸν τουρισμόν.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν τριῶν τελευταίων ἐτῶν τοῦ Σχεδίου, ἡ Κυβέρνησις ἐπεχείρησεν ὡσαύτως νὰ προωθήσῃ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κεφαλαιαγορᾶς ἐν τῇ Νήσῳ. Ὡς εἶπον προηγουμένως, ἐξεδόθησαν χρεώγραφα ἀναπτύξεως

(1) Ἡ ἀποταμίευσις ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς, ὡς ὁρίζεται ἐνταῦθα, εἶναι ἴση πρὸς τὸ Ἔλλειμμα τοῦ ἰσοζυγίου τρεχουσῶν συναλλαγῶν πλέον τὰς καθαρὰς μεταβιβάσεις κεφαλαίων ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς.

μὲ διαφόρους ἡμερομηνίας λήξεως καὶ ἱκανοποιητικὰς ἀποδόσεις ὑπὸ μορφὴν ἐπιτοκίων. Αἱ Τράπεζαι, τὰ διάφορα ταμεῖα, αἱ ἀσφαλιστικαὶ ἑταιρεῖαι καὶ τὸ κοινὸν ἐν γένει ἀντεπεκρίθησαν θετικῶς. Ἡ Κυβέρνησις ἐνεθάρρυνεν ἐπίσης τοὺς ἡμικρατικοὺς ὀργανισμοὺς νὰ χρηματοδοτήσουν τὰς ἐπενδύσεις των δι' ἐκδόσεως χρεωγράφων μὲ Κυβερνητικὴν ἐγγύησιν. Πλὴν ὅμως ὁ ἰδιωτικὸς τομεὺς ἐπέδειξε πολὺ μικρὸν ἐνδιαφέρον ὅπως χρηματοδοτήσῃ τὰς ἐπενδύσεις του διὰ τῆς ἐκδόσεως μετοχῶν πρὸς τὸ κοινόν. Ἡ ἀπροθυμία τῶν ἰδιωτικῶν ἑταιρειῶν νὰ ἐξεύρουν τὰ κεφάλαιά των ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ κοινοῦ ἀποτελεῖ ἓν μὴ ἱκανοποιητικὸν χαρακτηριστικὸν τοῦ συστήματος χρηματοδοτήσεως τῶν ἐπενδύσεων.

4.8 Ἀνάπτυξις κατὰ Τομέα

Ἡ ἐπίτευξις ὑψηλοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως δὲν ἀποτελεῖ ἀφ' ἑαυτῆς ἱκανοποιητικὸν σκοπόν. Κατὰ σημαντικώτερον λόγον τὸ Σχέδιον δέον ὡσαύτως νὰ ἀποσκοπῇ εἰς ἐπίτευξιν τῆς ἐπιθυμητῆς συνθέσεως τῆς παραγωγῆς, σκοπὸς ὅστις, πραγματοποιούμενος, θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπαυξήσῃ τὴν σταθερότητα τῆς οἰκονομίας καὶ νὰ δημιουργήσῃ συνθήκας περαιτέρω ἀναπτύξεως.

Ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Πίνακος 5, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Δευτέρου Σχεδίου τόσον ἡ γεωργία ὅσον καὶ ἡ βιομηχανία ἐπέτυχον ρυθμὸν ἀναπτύξεως ὑψηλότερον τοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τῆς ὅλης οἰκονομίας καὶ ἐβελτίωσαν τὴν σχετικὴν συνεισφοράν των εἰς τὸ Ἀκαθάριστον Ἐγχώριον Προϊόν. Ἅπαντες σχεδὸν οἱ τομεῖς ἐπεξετάθησαν κατὰ ραγδαῖον ρυθμὸν καὶ ὑπερέβησαν τοὺς στόχους τοῦ Σχεδίου. Ἐν τῇ πραγματικότητι, λεπτομερεστέρα ἀνάλυσις τῆς ἐπιτευχθείσης προόδου κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου καταδεικνύει ὅτι ἡ οἰκονομία εὑρίσκεται τώρα ἐπὶ ὑγιεστέρας βάσεως παρὰ προηγουμένως.

Ὁ Εὐρὺς Γεωργικὸς Τομεὺς

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἐπετεύχθη ἀξιοσημείωτος πρόοδος εἰς τὸν εὐρὺν γεωργικὸν τομέα, ὁ ὁποῖος περιλαμβάνει τὴν φυτικὴν παραγωγήν, τὴν κτηνοτροφίαν, τὰ δάση καὶ τὴν ἁλιείαν. Ἡ ὁλικὴ ἀκαθάριστος παραγωγὴ ηὐξήθη μὲ ἐτήσιον ρυθμὸν 8,9%, ὁ ὁποῖος εἶναι ὑψηλότερος τοῦ ποσοστοῦ αὐξήσεως 8,4% τοῦ προβλεφθέντος ὑπὸ τοῦ Σχεδίου. Ταυτοχρόνως τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως τῆς προστιθεμένης ἀξίας ἦτο 9,0% ἐτησίως ἔναντι τοῦ 8,5% τοῦ προβλεπομένου εἰς τὸ Σχέδιον. Ἡ παραγωγὴ τόσον τῶν φυτῶν ὅσον καὶ τῶν ζώων ὑπερέβη τοὺς στόχους, ἐνῷ αἱ λοιπαὶ δραστηριότητες, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν μικρὸν μόνον μερίδιον τῆς ὁλικῆς παραγωγῆς, ὑστέρησαν, κυρίως λόγῳ καθυστερήσεων εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἱκανῶν ἐγχωρίων διεξόδων διαθέσεως δασικῶν προϊόντων.

Ὅπως εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Πρώτου Σχεδίου, αἱ ὁλικαὶ γεωργικαὶ ἐξαγωγαὶ ὑπερεδιπλασιάσθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου, ἀνελθοῦσαι ἀπὸ £14,4 ἑκατομμύρια τὸ 1966 εἰς £29,2 ἑκατομμύρια τὸ 1971, ὑπερακοντισθέντος οὕτω τοῦ στόχου τοῦ Σχεδίου.

Ἡ ραγδαία αὔξησις τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα αὔξησιν τῶν ἀναγκῶν εἰς ἐργατικὰς χεῖρας, ἀλλ' αἱ πρόσθετοι ἀνάγκαι ἱκανοποιήθησαν διὰ τῆς μειώσεως τῆς ὑποαπασχολήσεως καὶ διὰ περαιτέρω μηχανοποιήσεως. Ἡ ἐκμηχάνισις τῶν γεωργικῶν ἐργασιῶν ἐπροχώρησε μὲ ταχὺν ρυθμόν. Αἱ πάγιαι ἐπενδύσεις, αἵτινες, πλὴν τῶν μηχανημάτων καὶ ἐργαλείων, περιλαμβάνουν ὡσαύτως ἔργα βελτιώσεως καὶ διατηρήσεως τοῦ ἐδάφους, ἀρδευτικὰ ἔργα καὶ ὑποστατικὰ ζώων, κ.λ.π., ἀνῆλθον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Δευτέρου Σχεδίου εἰς £16,8 ἑκατομμύρια.

Ἡ αὔξησις τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, πλὴν τῶν εὐνοϊκῶν καιρικῶν συνθηκῶν καὶ τῶν συνθηκῶν ἐμπορίας, δύναται νὰ ἀποδοθῇ καὶ εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν προγραμμάτων τῆς Κυβερνήσεως καλυπτόντων πολλοὺς

γεωργικοὺς τομεῖς ἀλλ' ἰδιαιτέρως τὴν γῆν καὶ τὸ ὕδωρ, ὡς καὶ εἰς τὴν ταχεῖαν ἀνταπόκρισιν ἐκ μέρους τῶν γεωργῶν. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἡ καλλιεργουμένη γεωργικὴ γῆ ηὐξήθη κατὰ 30.000 στρέμματα. Ἡ ἀρδευομένη γῆ ηὐξήθη κατὰ 34.000 στρέμματα, ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἀποπερατώσεως μεγάλων καὶ τῆς κατασκευῆς μικροτέρων Κυβερνητικῶν ὑδατικῶν ἔργων καὶ διὰ τῶν συναφῶν δραστηριοτήτων τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως. Πρὸς τούτοις, ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἐκάλυψε πολλοὺς ἄλλους τομεῖς γεωργικῆς ἀναπτύξεως. Πλὴν τῆς ἐνισχύσεως τῶν γεωργικῶν της ἐρευνῶν καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν ἐφαρμογῶν καὶ τῆς ἐκτελέσεως πολλῶν ἔργων, ἡ Κυβέρνησις παρέσχε κίνητρα καὶ παρεχώρησε μακροπροθέσμους πιστώσεις ἀνερχομένας εἰς £3,4 ἑκατομμύρια. Τέλος, εἰς ἀριθμὸν χωρίων ἤρχισεν ἀναδασμὸς τῆς γῆς καὶ ἡ Κυβερνητικὴ Μετεωρολογικὴ Ὑπηρεσία ἐνισχύθη. Αἱ Κυβερνητικαὶ δαπάναι ἀναπτύξεως διὰ τὸν εὐρὺν γεωργικὸν τομέα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἀνῆλθον εἰς £8,1 ἑκατομμύρια ἔναντι τῶν £8,7 ἑκατομμυρίων τῶν προνοουμένων ὑπὸ τοῦ Σχεδίου.

Φυτικὴ Παραγωγή: Ἡ φυτικὴ παραγωγή, ὁ κυριώτερος κλάδος τῆς γεωργίας, ἐπέτυχεν ἀξιοσημείωτον πρόοδον ὡς καταδεικνύει ἡ αὔξησις παραγωγῆς καὶ ἐξαγωγῶν, καθὼς καὶ ὁ ρυθμὸς ἐφαρμογῆς διαφόρων σχεδίων καὶ μέτρων πολιτικῆς.

Ἡ ἀκαθάριστος παραγωγὴ ηὐξήθη ἀπὸ £22,9 ἑκατομμύρια τὸ 1966 εἰς £34,5 ἑκατομμύρια τὸ 1971 εἰς σταθερὰς τιμὰς 1966. Οὕτω ὁ προνοούμενος ἐτήσιος ρυθμὸς αὐξήσεως 8,2% ὑπερηκοντίσθη ἐλαφρῶς ὑπὸ τοῦ πραγματοποιηθέντος ρυθμοῦ 8,5%.

Αἱ ἀρδευόμεναι καλλιέργειαι ἀπετέλεσαν τὴν πλέον δυναμικὴν κατηγορίαν. Ὁ πραγματοποιηθεὶς ἐτήσιος ρυθμὸς ἀναπτύξεως (10,8%) ὑπερέβη ἐλαφρῶς τὸν στόχον 10.4% τοῦ Σχεδίου. Ἐντὸς τῆς κατηγορίας τῶν ξηρικῶν καλλιεργειῶν, αἱ φυτεῖαι καὶ λοιπαὶ μὴ δενδρικαὶ καλλιέργειαι ἐπραγματοποίησαν ἐτήσιον ρυθμὸν ἀναπτύξεως 11,6% ἔναντι 6,2%, ὁ ὁποῖος προεβλέπετο εἰς τὸ Σχέδιον. Ἡ παραγωγὴ ξηρικῶν δενδροκαλλιεργειῶν καὶ ἀμπέλου ἐξ ἄλλου ηὐξήθη κατὰ μόνον 0,6% ἐτησίως, ὑστέρησε δὲ τοῦ ἐκ 5,3% στόχου τοῦ Σχεδίου λόγῳ τῆς πτωχῆς ἐσοδείας τῶν χαρουποδένδρων καὶ ἐλαιοδένδρων τὸ 1971. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἡ παραγωγὴ τῆς ἀμπέλου καὶ τῶν ἀμυγδαλοδένδρων, ἐν τούτοις, ἦτο ἱκανοποιητική.

Ἐπετεύχθησαν ὡσαύτως οἱ στόχοι τῶν ἐξαγωγῶν. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Δευτέρου Σχεδίου αἱ ἐξαγωγαὶ φυτικῆς προελεύσεως ηὐξήθησαν κατὰ 102,2% καὶ ὑπερέβησαν τὸν ἐξ 94,2% στόχον τοῦ Σχεδίου, ὡς ἀποτέλεσμα τῆς αὐξήσεως τῶν ἐσπεριδοειδῶν, τῶν ἐπιτραπεζίων σταφυλῶν, τῶν οἴνων, τῶν χαρουπιῶν καὶ τῶν πατατῶν.

Ἐπιπλέον, ὡς ἀποτέλεσμα τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς ἡ πρόοδος πρὸς τὸν ἐκσυγχρονισμὸν τῆς παραγωγῆς φυτῶν ἐπροχώρησεν ἀπροσκόπτως. Τὰ συστήματα καλλιεργειῶν καὶ ἐκμεταλλεύσεως τῆς γῆς ἐβελτιώθησαν καὶ ἡ κατὰ στρέμμα ἀπόδοσις ηὐξήθη. Συνεχίσθη ἡ ἀναδιάρθρωσις τῶν καλλιεργειῶν πρὸς ὄφελος τῶν ἀρδευομένων τοιούτων. Ἡ παραγωγὴ ἀρδευομένων καλλιεργειῶν ηὐξήθη κατὰ 61,9% καὶ τὸ μερίδιόν των εἰς τὴν ὁλικὴν παραγωγὴν φυτῶν ηὐξήθη ἀπὸ 50,7% τὸ 1966 εἰς 56,2% τὸ 1971. Ἐπραγματοποιήθησαν ὡσαύτως ἀλλαγαὶ ἀναφορικῶς πρὸς τὴν διάρθρωσιν τῆς χρήσεως τῆς γῆς. Ἡ ἀρδευομένη ἔκτασις ηὐξήθη κατὰ 12,7% καὶ ἡ ξηρικὴ περιοχὴ κατὰ 4,6% κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου 1967–1971. Ἐπετεύχθη ὡσαύτως καὶ ὁ στόχος τῆς κατὰ στέμμα αὐξήσεως τῆς ἀποδόσεως. Καθ' ὃν χρόνον τὸ 1966 ἡ στρεμματικὴ ἀπόδοσις ἐξ ἀρδευομένων περιοχῶν ἦτο κατὰ μέσον ὅρον ὀκταπλασία ἐκείνης ἐκ τῶν ξηρικῶν περιοχῶν, τὸ 1971 ἦτο κατὰ ἐννέα καὶ ἡμίσειαν φορὰς μεγαλυτέρα. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὑπὸ ἐπισκό-

πησιν περιόδου ἐγένετο ἐκμετάλλευσις ὑφισταμένων εὐκαιριῶν δι' αὔξησιν τῆς ἤδη ὑψηλῆς κατὰ στρέμμα ἀποδόσεως τῶν ἀρδευομένων γαιῶν, διὰ τῆς εἰσαγωγῆς νέων ποικιλιῶν φυτῶν, καλυτέρας λιπάνσεως καὶ προστασίας τούτων, κ.λ.π. Εἰσήχθησαν ὡσαύτως καλύτεραι ποικιλίαι καὶ μέθοδοι καλλιεργείας εἰς τὴν περίπτωσιν ξηρικῶν καλλιεργειῶν μὲ ἐπωφελῆ ἀποτελέσματα ἐπὶ τῆς κατὰ στρέμμα ἀποδόσεως. Ἡ ἐπίτευξις τῶν ὡς ἄνω ἀξιολόγων ἀποτελεσμάτων ἀπήτησεν ηὐξημένην Κυβερνητικὴν ὑποστήριξιν. Οὕτω ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐλήφθη ἀριθμὸς σημαντικῶν μέτρων. Διενηργήθησαν ἐπισκοπήσεις τοῦ ἐδάφους πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν ἰδιοτήτων τούτου καὶ τῶν πιθανῶν χρήσεών του, οὐσιώδη στοιχεῖα διὰ τὴν γεωργικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὸν προγραμματισμὸν ὀρθολογιστικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς γῆς.

Πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν τῆς καταλλήλου ἐπιλογῆς, διατηρήσεως καὶ πιστοποιήσεως σπόρων, ἐπεξετάθησαν αἱ δραστηριότητες τοῦ νέου Σπορο-παραγωγικοῦ Κέντρου. Διὰ τοῦ προγράμματος βελτιώσεως τῆς χρήσεως λιπασμάτων ἐπεδιώχθη ἀποτελεσματικωτέρα καὶ οἰκονομικωτέρα χρῆσις λιπασμάτων μέσῳ ἐπιδεικτικῶν λιπάνσεων καὶ ἀναλύσεως ἐδάφους καὶ φύλλων, διενεργηθεισῶν δι' ἑκάστην φυτείαν.

Ἡ Κυβέρνησις συνέχισε τὸ σχέδιον ἐπιχορηγήσεων ὡς μέσον ἐπιτεύξεως τῶν στόχων τοῦ Σχεδίου δι' ἀναδιάρθρωσιν τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς καὶ ἐπίτευξιν τῶν ἐπιθυμητῶν βελτιώσεων καὶ ἀλλαγῶν τῆς παραγωγικότητος. Ὑπὸ τὴν κατηγορίαν αὐτὴν κατεβλήθησαν ἐπιχορηγήσεις πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῆς καταλλήλου χρησιμοποιήσεως τῶν μέσων παραγωγῆς, μέσῳ ἀριθμοῦ συναφῶν σχεδίων, ὡς τὸ σχέδιον βελτιώσεως τῆς χρήσεως ὕδατος, τὸ σχέδιον διατηρήσεως τοῦ ἐδάφους καὶ δενδροφυτεύσεως, τὸ σχέδιον διὰ τὴν προαγωγὴν καὶ ἐνθάρρυνσιν τῆς μικτῆς γεωργίας—κτηνοτροφίας, τὸ σχέδιον διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς κατασκευῆς σανοῦ, κ.λ.π. Τὰ σχέδια ἐπιχορηγήσεων καὶ ὑποστηρίξεως τιμῶν ἐχρησιμοποιήθησαν ὡσαύτως πρὸς προστασίαν τῶν γεωργῶν ἐξ αἰφνιδίων διακυμάνσεων τῶν εἰσοδημάτων καὶ πρὸς αὔξησιν τῶν εἰσοδημάτων τῶν γεωργῶν εἰς ἐπίπεδα συνάδοντα πρὸς τοὺς σκοποὺς τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναπτύξεως. Οὕτω ἡ ὁλικὴ Κυβερνητικὴ δαπάνη ὑπὸ μορφὴν ἐπιχορηγήσεων ἀνῆλθεν εἰς £10,6 ἑκατομμύρια.

Αἱ γεωργικαὶ ἔρευναι ἐνετάθησαν καὶ ἐπεξετάθησαν. Ἡ ἐπιτελεσθεῖσα ἐργασία ἐκάλυψε τὴν παραγωγὴν καὶ προστασίαν φυτῶν, τὴν γονιμότητα τοῦ ἐδάφους, τὴν χρῆσιν ὕδατος, τὴν διαχείρισιν ἀγρεπαύλεων, κ.λ.π.

Ἐπιπλέον ἐλήφθησαν διάφορα μέτρα εἰς τὸν τομέα τῆς ἀρδευομένης γεωργίας. Τὸ σχέδιον βελτιώσεως τῆς χρήσεως ὕδατος, ἀποσκοποῦν εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ ὕδατος διὰ τῆς ἰσοπεδώσεως τῆς γῆς καὶ τῆς ἐγκαταστάσεως βελτιωμένων συστημάτων ἀρδεύσεως, συνεχίσθη. Ἄλλα σχέδια ἦσαν ἡ ἐγκαθίδρυσις ἀποδεικτικῶν καλλιεργειῶν ἀβοκάτο, τὸ σχέδιον διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς καλλιεργείας λαχανικῶν, τῆς χρήσεως βελτιωμένων ὑποκειμένων γκρέϊπφρουτ, κ.λ.π.

Τὰ κυριώτερα σχέδια ξηρικῶν καλλιεργειῶν ἀπέβλεπον εἰς τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς μικτῆς γεωργίας—κτηνοτροφίας διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως ἐγχωρίων ζωοτροφῶν εἰς τὸν ἀνώτατον δυνατὸν βαθμόν. Τὸ ἀναληφθὲν τῇ συνεργασίᾳ τοῦ Παγκοσμίου Προγράμματος Τροφίμων σχέδιον διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς μικτῆς γεωργίας—κτηνοτροφίας εἰς ξηρικὰς περιοχὰς συνεπήγετο τὴν δωρεὰν ἔκδοσιν δημητριακῶν διὰ σκοποὺς ζωοτροφῆς καὶ χαμηλότοκα δάνεια πρὸς τοὺς μετέχοντας γεωργούς. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου 1967—1971 τὸ Παγκόσμιον Πρόγραμμα Τροφίμων παρεχώρησε 10.000 περίπου τόννους ἀραβοσίτου καὶ 15.300 τόννους κριθῆς. Ἡ Κυβέρνησις συνεισέφερεν ὅλας τὰς λοιπὰς δαπάνας καθὼς καὶ πιστώσεις συμφώνως πρὸς τὸ σχετικὸν σχέδιον λειτουργίας. Κατόπιν ποιᾶς τινος βραδύτητος κατὰ τὴν ἔναρξιν τὸ σχέδιον συνεχίσθη ὁμαλῶς καὶ τὸ ἐνδιαφέρον διὰ συμμετοχὴν ηὐξήθη σταθερῶς.

Ἕτερον σημαντικὸν σχέδιον, τὸ σχέδιον ξηρικῆς καλλιεργείας, ἀπεσκόπει εἰς τὴν διαπίστωσιν τῆς ἀρίστης δυνατῆς χρήσεως τῆς γῆς τῶν ξηρικῶν περιοχῶν τῆς Νήσου, τὴν παροχὴν κινήτρων πρὸς τοὺς γεωργοὺς πρὸς ἐπίτευξιν τῶν ἀναγκαίων ἀλλαγῶν καὶ τὴν παροχὴν τεχνικῆς καὶ οἰκονομικῆς βοηθείας εἰς γεωργοὺς διὰ τὴν ἵδρυσιν βιωσίμων γεωργικῶν μονάδων.

Ἄλλα σχέδια προωθηθέντα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀπεσκόπουν εἰς τὴν βελτίωσιν κοινοτικῶν, ἰδιωτικῶν καὶ Κυβερνητικῶν περιοχῶν νομῆς, τὴν προαγωγὴν τῆς κατασκευῆς σανοῦ καὶ τὴν ἀξιοποίησιν περιοχῶν καφκάλλας. Ἐπιπλέον τὸ σχέδιον διατηρήσεως τοῦ ἐδάφους καὶ δενδροφυτείας τὸ ὁποῖον ἤρχισε τὸ 1968 μὲ βοήθειαν ἀπὸ τὸ Παγκόσμιον Πρόγραμμα Τροφίμων, ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν ἐνθάρρυνσιν ἔργων διατηρήσεως τοῦ ἐδάφους καὶ δενδροφυτείας εἰς ὀρεινὰς καὶ ἡμιορεινὰς περιοχάς, ὅπου τὸ πρόβλημα τῆς διαβρώσεως τοῦ ἐδάφους εἶναι λίαν ὀξύ. Ὁ ἀριθμὸς χωρίων καὶ γεωργῶν, οἵτινες ἔχουν ἐπωφεληθῆ μέχρι τοῦδε, ἀνῆλθεν εἰς 389 καὶ 39.038 ἀντιστοίχως.

Πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν ἀνωτέρω, ὡς καὶ ἄλλων ἔργων εἰς τὸν τομέα τῆς παραγωγῆς φυτῶν, ἡ Κυβέρνησις ἐδαπάνησε συνολικῶς ποσὸν £5 ἑκατομμυρίων περίπου ἐκ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως. Ἐπιπλέον, ποσὸν £867.000 διετέθη διὰ τὴν ἐν γένει γεωργικὴν ἔρευναν.

Κτηνοτροφία: Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ὁ κτηνοτροφικὸς τομεὺς ἐπέτυχε τὸν ὑψηλότερον ρυθμὸν ἀναπτύξεως μεταξὺ τῶν κλάδων τῶν ἀποτελούντων τὸν εὐρὺν γεωργικὸν τομέα. Ἡ κτηνοτροφικὴ παραγωγὴ ηὐξήθη ἀπὸ £11,4 ἑκατομμύρια τὸ 1966 εἰς £18,9 ἑκατ. τὸ 1971 εἰς σταθερὰς τιμὰς 1966, ἤτοι μὲ ἐτήσιον ρυθμὸν 10,6%, ὑπερβᾶσα οὕτω τὸν στόχον τοῦ Σχεδίου τῶν 9,6% ἐτησίως. Ἡ πρόοδος αὕτη ἦτο ἀποτέλεσμα τόσον τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ζώων ὅσον καὶ τῆς αὐξήσεως τῶν ἀποδόσεων εἰς ὅλους τοὺς κτηνοτροφικοὺς κλάδους. Κατὰ τὴν ἰδίαν περίοδον αἱ ἐξαγωγαὶ προϊόντων ζωϊκῆς προελεύσεως ὑπερεδιπλασιάσθησαν καὶ ἀνῆλθον εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν £1,1 ἑκατ. τὸ 1971 ἐν συγκρίσει πρὸς £0,5 ἑκατ. τὸ 1966.

Πρὸς ὑποστήριξιν καὶ ἐνθάρρυνσιν τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας ἡ Κυβέρνησις συνέχισε τὴν βελτίωσιν κτηνοτροφικῶν σταθμῶν καὶ τὴν εἰσαγωγὴν βελτιωμένων φυλῶν ζώων. Ἐν τῇ προσπαθείᾳ μειώσεως τοῦ κόστους παραγωγῆς διὰ καλυτέρας ἐπιλογῆς ζώων δι' ἀναπαραγωγὴν καὶ καλυτέρων μεθόδων ἐκτροφῆς, ἡ Κυβέρνησις ἔθεσεν εἰς ἐφαρμογὴν κατάλληλα σχέδια καλύπτοντα τὴν ἀγελαδοτροφίαν καὶ χοιροτροφίαν. Ἐπιπλέον πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς μηδικαλεύρου διὰ τῆς ἀποξηράνσεως νωποῦ τριφυλλίου εἰς χαμηλὸν κόστος, ἡ Κυβέρνησις ἔθεσεν εἰς λειτουργίαν ἀπὸ τοῦ 1968 ἀποξηραντήριον τριφυλλίου. Εἰσήχθη ἀριθμὸς σχεδίων, βασικὸς σκοπὸς τῶν ὁποίων ἦτο ἡ ἀνάπτυξις τῆς κτηνοτροφίας διὰ τοῦ συνδυασμοῦ τῆς ἐκτροφῆς ζώων μὲ τὴν καλλιέργειαν φυτῶν. Τέλος, ἡ Κυβέρνησις ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Προγράμματος Ἀναπτύξεως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἤρχισε προπαρασκευαστικὰς ἐργασίας διὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν κτηνοτροφικοῦ σταθμοῦ ἀναπαραγωγῆς ζώων εἰς Μαρκό. Ἡ Κυβέρνησις ἐβοήθησεν ἐπίσης τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κτηνοτροφίας διὰ τῆς παροχῆς πιστωτικῶν διευκολύνσεων πρὸς κτηνοτρόφους.

Ἕν ἄλλο πεδίον, τὸ ὁποῖον προσείλκυσε τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως, ἦτο ἡ ἐμπορία κτηνοτροφικῶν προϊόντων. Πλὴν τῆς ἱδρύσεως τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Γαλακτοκομικῆς Βιομηχανίας, ἐμελετήθησαν, τῇ βοηθείᾳ ἐμπειρογνωμόνων τῆς Ὀργανώσεως Τροφίμων καὶ Γεωργίας τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, τὰ προβλήματα τῆς ἐμπορίας, σφαγῆς καὶ χρησιμοποιήσεως τῶν ὑποπροϊόντων.

Τὸ Δεύτερον Σχέδιον ἀνεγνώρισεν ὅτι ἡ ὕπαρξις ἀποτελεσματικῆς κτηνιατρικῆς ὑπηρεσίας ἦτο οὐχὶ μόνον ὑψίστης σημασίας διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κτηνοτροφίας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν περιφρούρησιν τῆς δημοσίας ὑγείας, ἐφ' ὅσον ἀριθμὸς ζωϊκῶν ἀσθενειῶν γνωστῶν ὡς ζωονόσων μεταδίδονται ἐκ τῶν ζώων

εἰς τὸν ἄνθρωπον. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Σχεδίου ἡ Νῆσος διετηρήθη ἀπηλλαγμένη σοβαρῶν ζωϊκῶν ἀσθενειῶν ὡς ἀποτέλεσμα τῶν ἐπιβληθέντων αὐστηρῶν μέτρων ἐλέγχου καὶ τῶν προφυλακτικῶν ἐμβολιασμῶν τῶν ζώων. Πλὴν τοῦ προληπτικοῦ ἔργου, ἡ πρόσληψις προσοντούχων κτηνιάτρων καὶ ἡ ἐγκαθίδρυσις νέων ἀγροτικῶν κτηνιατρικῶν σταθμῶν παρέσχε τὴν δυνατότητα εἰς τὸ Τμῆμα Κτηνιατρικῶν Ὑπηρεσιῶν νὰ παρέχῃ περίθαλψιν καὶ κλινικὴν καὶ ἄλλην ἐξυπηρέτησιν εἰς τὰ ζῶα καθ' ἅπασαν τὴν Νῆσον. Οὐσιαστικὴ πρόοδος ἐπετελέσθη ὡσαύτως μὲ τὴν ἐγκαθίδρυσιν καλῶς ἐξωπλισμένων καὶ καταλλήλως ἐπανδρουμένων ἐργαστηριακῶν διευκολύνσεων, αἱ δραστηριότητες τῶν ὁποίων περιστρέφονται κυρίως πέριξ τῆς παροχῆς διαγνωστικῶν διευκολύνσεων καθὼς καὶ τῆς παραγωγῆς ἐμβολίων δι' ἐπιτόπιον χρῆσιν. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἐτέθη ἐν λειτουργίᾳ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Προγράμματος Ἀναπτύξεως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν σχέδιον δι' ἐνίσχυσιν τῶν Κτηνιατρικῶν Ὑπηρεσιῶν, τὸ ὁποῖον ὑπεβοήθησε κυρίως τὴν ἀνάπτυξιν καὶ βελτίωσιν τῶν διαγνωστικῶν μεθόδων, τὴν ποιοτικὴν βελτίωσιν τῶν ἤδη παραγομένων ἐμβολίων καθὼς καὶ τὴν παραγωγὴν νέων ἐμβολίων.

Πρὸς περιφρούρησιν τῆς δημοσίας ὑγείας, ὅλαι αἱ γαλακτοφόροι ἀγελάδες εἰς τὴν Νῆσον ὑπεβλήθησαν εἰς φυματιολογικὴν ἐξέτασιν ἐνῷ ταυτοχρόνως συνεπληρώθη ἐπισκόπησις διὰ τριχίνωσιν. Ἀμφότεραι αἱ ἐξετάσεις ἔδωσαν ἀρνητικὰ ἀποτελέσματα. Ὁ κλάδος δημοσίας ὑγείας ἀνέλαβεν ὡσαύτως δραστηριότητας ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ὑγειονομικὴν κατάστασιν τῶν γαλακτοκομικῶν προϊόντων διὰ τῆς ἐπιθεωρήσεως βουστασίων καὶ ἐργοστασίων προϊόντων γάλακτος.

Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος ἀναπτύξεως τῆς κτηνοτροφίας καὶ τῶν κτηνιατρικῶν ὑπηρεσιῶν ἡ Κυβέρνησις ἐπραγματοποίησε δαπάνας ἀνελθούσας συνολικῶς εἰς £1.122.000 κατὰ τὴν περίοδον 1967—1971.

Δάση: Οἱ κυριώτεροι ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ τοῦ Δευτέρου Σχεδίου εἰς τὸν τομέα τῶν δασῶν ἦσαν: Ἡ διατήρησις καὶ ἀνανέωσις τῶν ὑφισταμένων δασῶν· ἡ πρόληψις δασικῶν πυρκαϊῶν καὶ ἡ ἀναδάσωσις περιοχῶν καταστραφεισῶν ὑπὸ πυρκαϊῶν· ἡ χρησιμοποίησις τοῦ ἐπιτρεπτοῦ λήμματος ὡρίμων δένδρων· καὶ ἡ ἀνάπτυξις δασικῶν ἀνέσεων καὶ ψυχαγωγικῶν διευκολύνσεων.

Ὁ δασικὸς τομεὺς ἀνεπτύχθη κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου μᾶλλον βραδέως, ἤτοι κατὰ 2,5% ἐτησίως λόγῳ τῆς καθυστερήσεως εἰς τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῶν Κυπριακῶν Δασικῶν Βιομηχανιῶν. Ἐν τούτοις, πρὸς ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν τοῦ προγράμματος δασικῆς ἀναπτύξεως ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀριθμὸς σχεδίων καὶ συνολικῶς ποσὸν £775.975 ἐδαπανήθη ὑπὸ μορφὴν δαπανῶν ἀναπτύξεως. Οὕτω, ἔκτασις 25.006 στρεμμάτων ἀνεδασώθη καὶ 54.531 στρεμμάτων ἔτυχε δασοκομικῆς φροντίδος. Τὸ πρόσθετον μῆκος ἀποπερατωθεισῶν νέων δασικῶν ὁδῶν, ἀτραπῶν, ἀντιπυρικῶν λωρίδων καὶ ὁδῶν προσπελάσεως ὀχημάτων ἀνῆλθε συνολικῶς εἰς 386 μίλια. Ἐπραγματοποιήθη ὡσαύτως δαπάνη διὰ τὴν ἀγορὰν τηλεπικοινωνιακοῦ ἐξοπλισμοῦ καὶ τὴν ἐγκατάστασιν τηλεφωνικῶν γραμμῶν διὰ δασικὰ κτίρια καὶ ἐξοπλισμόν, καθὼς καὶ διὰ τὴν παροχὴν ὕδατος καὶ ἠλεκτρισμοῦ εἰς δασικοὺς σταθμούς. Ἐδαπανήθησαν ὡσαύτως πρόσθετα ποσὰ διὰ δασικὸν ἀναδασμόν, ἐρεύνας καὶ ἐφαρμογὰς καὶ διὰ δημιουργίαν καὶ βελτίωσιν ἐκδρομικῶν χώρων εἰς διαφόρους περιοχάς.

Ἁλιεία: Οἱ σκοποὶ τοῦ Δευτέρου Σχεδίου περιελάμβανον ἐξερεύνησιν ἁλιευτικῶν πεδίων, διερεύνησιν ἄλλων δυνατοτήτων ἀναπτύξεως τῆς ἁλιείας, ὡς ἡ σπογγαλιεία καὶ ἡ ἰχθυοκαλλιέργεια εἰς γλυκέα ὕδατα καὶ παροχὴν οἰκονομικῶν διευκολύνσεων καὶ ὑπηρεσιῶν ἐφαρμογῶν πρὸς ἁλιεῖς καὶ ἰδιοκτήτας πλοιαρίων.

Στόχος τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἦτο ἡ αὔξησις τῆς ἀξίας τῆς ἐγχωρίου ἰχθυοπαραγωγῆς κατὰ μέσον ὅρον 10,8% ἐτησίως. Ἡ ἐπιτευχθεῖσα ἐτησία αὔξησις ἦτο ὕψους 8,9% λόγῳ ἀδυναμίας αὐξήσεως τῆς ἰχθυοπαραγωγῆς διὰ τῆς ἁλιείας εἰς διεθνῆ ὕδατα διὰ λόγους πέραν τοῦ ἰδικοῦ μας ἐλέγχου.

Ἐν τῇ ἐπιδιώξει τῶν στόχων καὶ σκοπῶν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἡ Κυβέρνησις ἔθεσεν εἰς ἐφαμογὴν ἐπεκταθὲν πρόγραμμα ἀναπτύξεως τῆς ἁλιείας συνολικοῦ ὕψους £314.531. Τὰ ἐφαρμοσθέντα σχέδια περιελάμβανον: Ἐρεύνας, διερευνήσεις καὶ ἐπισκοπήσεις πρὸς ἐξακρίβωσιν περισσοτέρων στοιχείων περὶ τῆς συγκεντρώσεως, διατηρήσεως καὶ καταλλήλου διαχειρίσεως τῶν ἀποθεμάτων ἰχθύων, κατασκευὴν ἁλιευτικῶν καταφυγίων καὶ βελτιώσεις εἰς ὑφιστάμενα καταφύγια. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἐπετελέσθη πρόοδος εἰς τὸν τομέα τῆς ἰχθυοκαλλιεργείας εἰς γλυκέα ὕδατα. Τὰ πειράματα κατέδειξαν ὅτι ἡ καλλιέργεια πέστροφας ἐν Κύπρῳ εἶναι τεχνικῶς καὶ οἰκονομικῶς ἐφικτή, τὰ ἀποτελέσματα δὲ αὐτὰ ἐνεθάρρυναν τὸν ἰδιωτικὸν τομέα νὰ ἀναλάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν ἀναπτύξεως τοῦ κλάδου τούτου ἁλιείας ἐπὶ ἐμπορικῆς βάσεως. Ἐπιπλέον παρεσχέθησαν διευκολύνσεις διὰ τὴν διεξαγωγὴν πειραμάτων ἐπὶ τῆς ἰχθυοκαλλιεργείας εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἄλλα σχέδια τὰ ὁποῖα ἐτέθησαν ἐπιτυχῶς εἰς λειτουργίαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Σχεδίου εἶναι ἡ ἐπιχορήγησις τῆς ἀγορᾶς ἐξοπλισμοῦ ὑπὸ ἁλιέων παρακτίου ἁλιείας καὶ τῶν ἐξορμήσεων τῆς διὰ πλοιαρίων ἁλιείας εἰς ἀπομεμακρυσμένα διεθνῆ ὕδατα. Ἐπὶ πλέον ἡ Κυβέρνησις ἔθεσεν εἰς ἐφαρμογὴν σχέδιον χρηματοδοτήσεως διὰ δανείων.

Ὑδάτινοι Πόροι: Τὸ Δεύτερον Σχέδιον ἀπεσκόπτει, ἐν πρώτοις, εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῶν ἀπαιτουμένων γνώσεων ἀναγκαίων διὰ τὴν διαμόρφωσιν μακροπροθέσμου γενικοῦ σχεδίου τὸ ὁποῖον θὰ καθίστα δυνατὴν τὴν συντονισμένην ἀνάπτυξιν καὶ ἔλεγχον τῶν ὑδατίνων πόρων ἐπὶ παγκυπρίου βάσεως. Δεύτερον, τὸ Σχέδιον προέβλεπε ἀποπεράτωσιν ὅλων τῶν συνεχιζομένων ἔργων, ἔναρξιν ἀριθμοῦ νέων ἔργων τὰ ὁποῖα θὰ ἦτο ἀπίθανον νὰ ἐπηρεασθοῦν ὑπὸ τοῦ γενικοῦ σχεδίου καὶ συνέχισιν ἐκτελέσεως μικρῶν ἀρδευτικῶν ἔργων· καί, τρίτον, τὸ Σχέδιον ἔδιδεν ἔμφασιν εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ ὕδατος διὰ τοῦ ἐλέγχου τῶν ἀντλήσεων καὶ τῆς ρυθμίσεως τῶν κυριωτέρων ὑδροφόρων στρωμάτων, τῆς ἐκτελέσεως ὡρισμένων ἐμπλουτιστικῶν ἔργων καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ σχεδίου βελτιώσεως τῆς χρήσεως ὕδατος, καθὼς καὶ τὴν εἰσαγωγὴν θεσμικῶν ἀλλαγῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν προαγωγὴν συντονισμένης ὑδατικῆς διαχειρίσεως καὶ ἀναπτύξεως.

Κατὰ τὴν ὑπὸ ἐπισκόπησιν περίοδον συνεπληρώθη τὸ Σχέδιον Ἐπισκοπήσεως Ὑπογείων Ὑδατίνων καὶ Ὀρυκτῶν Πόρων, τὸ ὁποῖον ἤρχισε τὸν Ἀπρίλιον 1963 τῇ βοηθείᾳ τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν. Ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ σχεδίου τούτου διεξήχθησαν ὑδρολογικαὶ μελέται ἐπὶ τῶν σημαντικωτέρων ὑδροφόρων στρωμάτων τῆς Νήσου καθὼς καὶ εἰς ἀριθμὸν ἄλλων περιοχῶν, συνελέγησαν δὲ σημαντικὰ στοιχεῖα περὶ τῶν ὑδατίνων πόρων τῆς Νήσου καὶ τῆς δυνατότητος οἰκονομικῆς ἐκμεταλλεύσεως τούτων ἐπὶ μακροπροθέσμου βάσεως.

Ἕτερον σημαντικὸν σχέδιον, τὸ Σχέδιον Προγραμματισμοῦ Ὑδάτων συνεπληρώθη τῇ συνεργασίᾳ τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, ἀπεσκόπει δὲ εἰς τὴν δημιουργίαν εὑρετηρίου τῶν ὑφισταμένων ὑπογείων καὶ ἐπιφανειακῶν ὑδατίνων πόρων, τὸν ὑπολογισμὸν τῶν μελλοντικῶν ἀναγκῶν εἰς ὕδωρ, τὴν ἐπισήμανσιν ἔργων ἀναπτύξεως ὑδάτων καὶ τὴν διεξαγωγὴν λεπτομερῶν τεχνοοικονομικῶν ἐπισκοπήσεων εἰς ἐπιλεγησομένας λεκάνας ἀπορροῆς.

Ἐπὶ πλέον τὸ Τμῆμα Ἀναπτύξεως Ὑδάτων συνέχισε τὰς ὑδρολογικὰς παρατηρήσεις ἐπιφανείας, τὴν καταμέτρησιν καὶ καταγραφὴν τῆς ροῆς χειμάρρων, τὴν καταμέτρησιν τῆς ἀποδόσεως πηγῶν, τὴν δειγματοληψίαν διὰ χημικάς, βακτηριολογικὰς ἀναλύσεις καὶ ἀνάλυσιν τῆς μεταφερομένης ὑλύος, κλπ. Συνεχίσθησαν ὡσαύτως αἱ ἐρευνητικαὶ διατρήσεις εἰς πλείστας περιπτώσεις πρὸς ἐξασφάλισιν ὕδατος δι' ὡρισμένα σχέδια, εἴτε δι' οἰκιακὴν ὑδα-

τοπρομήθειαν, εἴτε δι' ἄρδευσιν. Διεξήχθησαν ἐπίσης μελέται καὶ πειράματα ἐπὶ τῆς δυνατότητος αὐξήσεως τῆς ὑδατοπρομηθείας διὰ τεχνητῶν μέσων (ἀφαλατώσεως, τεχνητῆς βροχοπτώσεως καὶ ἐλέγχου τῆς ἐξατμίσεως).

Ἱκανοποιητικὴ ἦτο ὡσαύτως ἡ πρόοδος πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ δευτέρου σκοποῦ. Οὕτω, ἡ διεξαχθεῖσα ἐργασία κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἀφεώρα τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ὑδατοφράκτου Γερμασόγειας, τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ συστήματος διανομῆς τοῦ ὕδατος τοῦ ὑδατοφράκτου Πολεμιδίων, τὴν κατασκευὴν τοῦ ἐμπλουτιστικοῦ φράγματος Συγκράσεως, τὴν συνέχισιν τῆς ἐργασίας ἐπὶ τῶν συστημάτων διανομῆς τοῦ ὕδατος τῶν ὑδατοφρακτῶν Ἀργάκας—Μακούντας, Κιτίου—Τριμιθίου, Πωμοῦ, Ἁγίας Μαρίνας, Καλοπαναγιώτη καὶ Μαυροκολύμπου. Ἤρχισεν ἐπίσης ἐργασία διὰ τὴν ἀνέγερσιν δύο νέων φραγμάτων, ἑνὸς εἰς Παλαιχῶρι καὶ ἑνὸς εἰς Μάσσαρι. Συνεχίσθη ὡσαύτως τὸ πρόγραμμα διὰ τὴν κατασκευὴν μικρῶν ἀρδευτικῶν ἔργων. Τὰ διάφορα ἀρδευτικὰ ἔργα τὰ ὁποῖα ἐξετελέσθησαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν αὔξησιν τῆς ἀρδευομένης γῆς κατὰ 13.775 στρέμματα.

Ἡ προμήθεια ὕδατος δι' οἰκιακὴν χρῆσιν ἔτυχεν ὑψίστης προτεραιότητος. Κατὰ τὴν περίοδον τοῦ σχεδίου ποσὸν £2.554.000 ἐδαπανήθη δι' οἰκιακὴν ὑδατοπρομήθειαν, ποσὸν ἀντιπροσωπεῦον 36% περίπου τῆς ὁλικῆς δαπάνης δι' ὑδατικὴν ἀνάπτυξιν. Ἐκ τούτου ποσὸν £1.330.000 ἐδαπανήθη ἐπὶ διαφόρων ἔργων ἀφορώντων ὑδατοπρομήθειαν τῶν κυριωτέρων πόλεων καὶ προαστείων. Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς ἐλλείψεως ὕδατος, τῆς σημειωθείσης εἰς Λευκωσίαν, ἀπεπερατώθη μέχρι τέλους τοῦ 1971 μικρὸν ἔργον τὸ ὁποῖον προμηθεύει πρόσθετον ποσότητα 1.500 κυβ. μ. ὕδατος ἡμερησίως. Πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ ὑδατικοῦ προβλήματος Ἀμμοχώστου, ἐνεκαινιάσθη τὸ 1970 ἡ πρώτη φάσις νέου σχεδίου ὑδατοπρομηθείας προοριζομένου δι' ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν τῆς πόλεως ἐπὶ μακροπροθέσμου βάσεως. Ἡ φάσις αὕτη περιελάμβανεν ἐγκατάστασιν ὑδραγωγοῦ διὰ μεταφορὰν ὕδατος ἐκ διατρήσεων εἰς τὴν περιοχὴν πέριξ τῆς Χοιροκοιτίας εἰς τὰς ὑδατοδεξαμενὰς εἰς Φρέναρος. Ἡ ἐργασία ἐπὶ τῆς δευτέρας φάσεως τοῦ ἔργου, ἡ ὁποία περιλαμβάνει κατασκευὴν μεγάλου φράγματος εἰς Λεύκαρα καὶ ἀνέγερσιν ἐγκαταστάσεων διϋλίσεως τοῦ ὕδατος, ἤρχισε τὸ 1971. Ἐπὶ πλέον ἑτοιμάζονται σχέδια πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ὑφισταμένων καὶ μελλοντικῶν ὑδατικῶν ἀναγκῶν τῆς Λάρνακος. Ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ὑδατοπρομήθειαν Λεμεσοῦ, αὕτη ἐνισχύθη συμπληρωματικῶς κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Δευτέρου Σχεδίου.

Ἐπεδείχθη ὡσαύτως σημαντικὴ προσοχὴ εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς ὑδατοπρομηθείας χωρίων. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου συνολικὸν ποσὸν £1.223.000 ἐδαπανήθη δι' ἔργα ὑδατοπρομηθείας χωρίων.

Ἀναφορικῶς πρὸς τὸν τρίτον σκοπὸν ἡ Κυβέρνησις ἔδωσε μεγάλην ἔμφασιν εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ ὕδατος, ἐλήφθησαν δὲ μέτρα πρὸς προστασίαν τῶν ὑδροφόρων στρωμάτων. Τὰ μέτρα ταῦτα περιελάμβανον κατασκευὴν ἐμπλουτιστικῶν φαγμάτων, ἔλεγχον τῶν ἀντλήσεων καὶ ὑπεραντλήσεων καὶ ἐφαρμογὴν τοῦ σχεδίου βελτιώσεως τῆς χρήσεως ὕδατος. Ἐν τούτοις, τινὲς τῶν προσπαθειῶν τούτων εἶχον περιωρισμένην ἐπιτυχίαν. Καίτοι τὰ μεγάλης καὶ μικρῆς κλίμακος ἐμπλουτιστικὰ ἔργα εἶχον εὐνοϊκὴν ἐπίδρασιν, ταῦτα δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀντισταθμίσουν τὴν ὑπεράντλησιν ὕδατος. Ὁ περὶ Ὑδατοπρομηθείας (Εἰδικὰ Μέτρα) Νόμος καὶ ὁ περὶ Ἐπισκοπήσεως καὶ Ἐγγραφῆς Κήπων Ἐσπεριδοειδῶν Νόμος δὲν ἐφηρμόσθησαν ἀποτελεσματικῶς.

Αἱ Κυβερνητικαὶ δαπάναι ἀναπτύξεως κατὰ τὸ Δεύτερον Σχέδιον δι' ἔργα ἀναπτύξεως ὑδάτων ἀνῆλθον εἰς £7.135.000, διὰ δὲ τὴν βελτίωσιν τῆς χρήσεως ὕδατος εἰς £832.900.

Βιομηχανία

Ἡ βιομηχανία ἐπετέλεσεν οὐσιαστικὴν πρόοδον τὴν τελευταίαν δεκαετίαν καὶ ἰδίως κατὰ τὰ τελευταῖα πέντε ἔτη. Ἡ προστιθεμένη ἀξία τῆς βιομηχανίας ηὐξήθη ἀπὸ £15,5 ἑκ. τὸ 1966 εἰς £24,1 ἑκ. τὸ 1971 εἰς σταθερὰς τιμὰς τοῦ 1966, ἐπιτυχοῦσα οὕτω μέσον ὅρον ἀναπτύξεως 9,2% ἐτησίως κατὰ τὴν περίοδον 1967–1971. Ὁ βαθμὸς οὗτος εἶναι ὑψηλότερος τοῦ μέσου ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας ὡς συνόλου, ἀλλὰ ἐλαφρῶς κατώτερος τοῦ τεθέντος στόχου εἰς τὸ Δεύτερον Σχέδιον, τὸ ὁποῖον προέβλεπε ποσοστὸν ἀναπτύξεως τοὐλάχιστον 10% ἐτησίως. Ὁ κυριώτερος λόγος δι' αὐτὸ ἔγκειται εἰς τὴν καθυστέρησιν ἐγκαθιδρύσεως ἢ τὴν ἀναβολὴν ἐκτελέσεως μερικῶν μεγάλων ἔργων ὡς τοῦ Διϋλιστηρίου Πετρελαιοειδῶν, τοῦ ἐργοστασίου λιπασμάτων, τοῦ συμπλέγματος δασικῶν βιομηχανιῶν καὶ τοῦ ἐργοστασίου ἁμιαντοτσιμεντοσωλήνων. Ἐν τούτοις, ἐπετελέσθη οὐσιαστικὴ πρόοδος εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς. Ἡ βιομηχανία τροφίμων, ἰδίως ἡ κονσερβοποίησις φρούτων, ἐπωφελήθη ἐκ τῶν ηὐξημένων ἐξαγωγῶν καὶ τῆς ἐπιτοπίου ζητήσεως καὶ ἐσημείωσεν ἱκανοποιητικὴν ἀνάπτυξιν. Ἡ βιομηχανία ποτῶν ἐνισχύθη, ἐνῶ ἡ οἰνοβιομηχανία συνέχισε τὴν ἱκανοποιητικὴν ἐξαγωγικήν της δραστηριότητα. Αἱ βιομηχανίαι πλεκτῶν καὶ καλτσῶν ὡσαύτως ἀνεπτύχθησαν σημαντικῶς. Ἡ βιομηχανία ἐνδύσεως καὶ ὑποδήσεως εἰσέδυσεν ἐπιτυχῶς εἰς τὰς ξένας ἀγορὰς καὶ ἐξελίχθη εἰς δυναμικὸν πυρῆνα βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως, ἐνῷ ἡ ἀνάπτυξις τοῦ τομέως μὴ μεταλλικῶν ὀρυκτῶν ἠκολούθησεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸν ὀργασμὸν εἰς τὰς κατασκευάς. Εἰς τὴν πραγματικότητα κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἐγκαθιδρύθησαν καὶ ἤρχισαν ἐργασίας 70 μεγάλα βιομηχανικὰ ἔργα, ἀποπερατώθη δὲ τὸ διϋλιστήριον πετρελαιοειδῶν. Ὡς ἀποτέλεσμα τῶν ἐπενδύσεων τούτων ἡ Κυπριακὴ βιομηχανία ἐνισχύθη διὰ τῆς προσθήκης συγχρόνου ἐργοστασίου κονσερβοποιήσεως φρούτων καὶ κρέατος, ἐργοστασίου μαργαρίνης, ἐργοστασίου μπισκότων, ἐργοστασίου παγωτῶν, ζυθοποιείου, ἐργοστασίων ἐνδυμάτων καὶ ὑποδημάτων, ἐργοστασίου χαρτοσακκούλων, βιομηχανίας χαρτονίου, μονάδος κατασκευῆς σωλήνων ἐκ χάλυβος, μονάδος μεταλλικῶν δοχείων, ἐργοστασίου ἐλαιοχρωμάτων καὶ γύψου, κονσερβοποιείων φρούτων, ὑφαντουργείου, ἐργοστασίου σάκκων ἐκ πολυθήνης, δύο φαρμακευτικῶν μονάδων, μονάδος ἐδωδίμων ἐλαίων, τοῦ διϋλιστηρίου πετρελαιοειδῶν, τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων καλτσοποιείου, γαλακτοκομείου, κ.λ.π. Αἱ ἐξελίξεις αὗται συνέβαλον οὐσιαστικῶς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὸν ἐκσυγχρονισμὸν τοῦ τομέως τῆς βιομηχανίας.

Ἡ ἀπὸ ἀπόψεως μεγέθους διάρθρωσις τῆς βιομηχανίας ἐβελτιώθη, τῶν μεγαλυτέρων μονάδων συνεισφερουσῶν περισσότερα εἰς τὴν ἀκαθάριστον παραγωγὴν καὶ τὴν προστιθεμένην ἀξίαν, ἡ διάρθρωσις τῆς παραγωγῆς ἔχει διαφοροποιηθῆ περισσότερον, μειωθείσης τῆς σημασίας τῶν παραδοσιακῶν τομέων πρὸς ὄφελος ἄλλων μὲ ταχυτέραν ἀνάπτυξιν τομέων, ἐνῶ ἡ ἀποτελεσματικότης ηὐξήθη ὡς τοῦτο καταδεικνύεται διὰ τῆς βελτιώσεως τῆς ἀναλογίας προστιθεμένης ἀξίας πρὸς ἀκαθάριστον παραγωγήν, ἡ ὁποία ηὐξήθη ἀπὸ 36,4% τὸ 1966 εἰς 37,7% τὸ 1971.

Ἡ βιομηχανικὴ ἀπασχόλησις ηὐξήθη κατὰ μέσον ὅρον κατὰ 4,2% ἐτησίως ἀνελθοῦσα ἀπὸ 27.930 τὸ 1966 εἰς 34.235 τὸ 1971, δημιουργηθεισῶν οὕτω 6.305 νέων εὐκαιριῶν ἀπασχολήσεως, ἐνῷ αἱ πραγματοποιηθεῖσαι ἐπενδύσεις εἰς τὸν τομέα τῆς βιομηχανίας ἀνῆλθον εἰς £25,9 ἑκατ., ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν στόχον τῶν £27,0 ἑκατ. τὸν υἱοθετηθέντα εἰς τὸ Σχέδιον (εἰς τιμὰς 1966).

Αἱ ἐξαγωγαὶ βιομηχανικῶν προϊόντων ἀνῆλθον εἰς £10,6 ἑκατ. τὸ 1971 ἀπὸ £4,7 ἑκατ. τὸ 1966 (εἰς τρεχούσας τιμάς), ὑπερβαίνουσαι οὕτω τὸν τεθέντα στόχον εἰς τὸ Δεύτερον Σχέδιον. Ἡ ὑψηλοτέρα αὔξησις εἰς τὰς ἐξαγωγὰς ἐσημειώθη εἰς τοὺς τομεῖς τῆς ἐγκυτιώσεως φρούτων καὶ λαχανικῶν, ἐνδύσεως καὶ ὑποδήσεως.

Ἡ Κυβέρνησις συνέχισε τὴν λῆψιν μέτρων ἀποσκοπούντων εἰς τὴν προώθησιν καὶ ἐπιτάχυνσιν τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως. Οὕτω, οἱ δασμοὶ ἀνεπροσαρμόσθησαν, οἱ δὲ δασμοὶ ἐπὶ τῶν πρώτων ὑλῶν ἐμειώθησαν ἢ κατηργήθησαν

πρὸς τόνωσιν τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας. Ὁ θεσμὸς τῶν βιομηχανικῶν περιοχῶν ἐπεξετάθη εἰς τὴν Λεμεσὸν καὶ Λάρνακα, ἀπεκτήθη δὲ γῆ διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν εἰς Ἀμμόχωστον. Τυποποιημένα ἐργοστάσια ἀνηγέρθησαν δαπάναις τῆς Κυβερνήσεως εἰς Λευκωσίαν καὶ Λεμεσόν. Ἡ ὑφισταμένη εἰς Λευκωσίαν βιομηχανικὴ περιοχὴ ἐτέθη εἰς πλήρη λειτουργίαν, ἐπετεύχθη δὲ ἱκανοποιητικὴ πρόοδος εἰς τὴν διάθεσιν τῆς γῆς. Ἐγκαθιδρύθησαν μέχρι τοῦδε εἰς αὐτὴν 43 ἐργοστάσια καλύπτοντα πέραν τοῦ 60% τῆς μισθωσίμου ἐκτάσεως.

Πρὸς ἐπιτάχυνσιν τῶν ἐπενδύσεων καὶ ἐκσυγχρονισμὸν τῆς βιομηχανίας εἰσήχθησαν πλέον γενναιόδωροι φορολογικαὶ ἐκπτώσεις δι' ἐπενδύσεις. Ἐνετάθη ἡ προσπάθεια διὰ δημοσιότητα καὶ ὠργανώθησαν ἐκστρατεῖαι διὰ νὰ ὑποβοηθηθῇ ἡ διάθεσις ἐγχωρίων προϊόντων. Ἐπίσης ἡ Κύπρος ἔλαβε μέρος εἰς ἀριθμὸν ἐμπορικῶν καὶ ἐξειδικευμένων ἐκθέσεων. Τὸ σύστημα ἐπιστροφῆς δασμῶν ἁπλοποιήθη. Ἡ βιομηχανικὴ ἔρευνα ἐνετάθη. Τῇ βοηθείᾳ τοῦ Ὀργανισμοῦ Βιομηχανικῆς Ἀναπτύξεως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἀνέλαβε γενικὴν ἐπισκόπησιν πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν εὐκαιριῶν δι' ἐπενδύσεις. Προβλήματα ἐλέγχου ποιότητος, συσκευασίας, προωθήσεως τῶν ἐξαγωγῶν, βιομηχανικῶν ἐφαρμογῶν καὶ ἐλευθέρων ζωνῶν ἐμπορίου ἐμελετήθησαν εἰς βάθος. Διεξήχθησαν ἐπίσης εἰδικαὶ μελέται σκοπιμότητος διὰ σύμπλεγμα ὑλοχρηστικῆς καὶ μοριοσανίδων, ἐργοστάσιον λιπασμάτων, βιομηχανίαν χάρτου καὶ ἐργοστάσιον ἀμιαντοτσιμεντοσωλήνων. Ἐπιπροσθέτως, ἡ Κυβέρνησις συνέχισε τὴν κατάρτισιν καὶ ἐξειδίκευσιν τοῦ ἀπαιτουμένου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ.

Αἱ Κυβερνητικαὶ δαπάναι ἀναπτύξεως διὰ τὴν βιομηχανίαν ἀνῆλθον εἰς £1.341.000. Ἐπιπροσθέτως, διωχετεύθησαν πιστώσεις εἰς τὴν βιομηχανίαν μέσῳ τῆς Κυπριακῆς Τραπέζης Ἀναπτύξεως.

Ἠλεκτρισμός, Ὑγραέριον καὶ Ὕδωρ

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἡ ὁλικὴ προστιθεμένη ἀξία τοῦ τομέως ηὐξήθη μὲ ἐτήσιον ρυθμὸν 11,6%, ἀνελθοῦσα ἀπὸ £2,6 ἑκατ. τὸ 1966 εἰς £4,5 ἑκατ. τὸ 1971, εἰς σταθερὰς τιμὰς 1966. Ἡ ἀπασχόλησις ηὐξήθη ἀπὸ 1.153 τὸ 1966 εἰς 1.300 τὸ 1971, ἐνῷ αἱ ἐπενδύσεις ὑπολογίζεται ὅτι ἀνῆλθον εἰς £11 ἑκατ. εἰς σταθερὰς τιμὰς 1966. Ἡ Ἀρχὴ Ἠλεκτρισμοῦ, ἡ ὁποία κυριαρχεῖ εἰς τὸν τομέα, συνέχισε τὸ ἐκτεταμένον ἔργον ἐξηλεκτρισμοῦ.

Ὡς προεβλέπετο εἰς τὸ Δεύτερον Σχέδιον, ἡ δυναμικότης παραγωγῆς ἠλεκτρισμοῦ ηὐξήθη κατὰ 19,3% διὰ τῆς ἐγκαταστάσεως καὶ τρίτης μονάδος ἰσχύος 30.000 κιλοβατορῶν εἰς τὸν Ἠλεκτροπαραγωγὸν Σταθμὸν Μονῆς. Λόγῳ, ὅμως, τῆς παρατηρηθείσης αὐξήσεως εἰς τὴν ζήτησιν ἠλεκτρισμοῦ τὸ πρόγραμμα ἐπενδύσεων τῆς Ἀρχῆς Ἠλεκτρισμοῦ Κύπρου ἐπεταχύνθη καὶ οὕτω ἐγκατεστάθη καὶ τετάρτη μονὰς τὸν Ἰούνιον τοῦ 1972 ἀντὶ τοῦ 1973 ὡς ἀρχικῶς ἐπρογραμματίσθη.

Ἡ κατανάλωσις ἠλεκτρισμοῦ ηὐξήθη μὲ μέσον ἐτήσιον ρυθμὸν 14% περίπου καὶ ὑπερέβη τὸν τεθέντα στόχον εἰς τὸ Δεύτερον Σχέδιον. Ὁ ἐξηλεκτρισμὸς τῆς ὑπαίθρου συνεχίσθη καὶ ἠλεκτροδοτήθησαν 196 χωρία. Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ὡς ἄνω προγράμματος κατέστησεν ἀναγκαίαν ἐπένδυσιν ὕψους £8,2 ἑκατ. εἰς σταθερὰς τιμὰς 1966, ἡ ὁποία ὑπερέβη τὸν στόχον τῶν £6,0 ἑκατ. τὸν τεθέντα εἰς τὸ Δεύτερον Σχέδιον.

Αἱ ἄλλαι δραστηριότητες τοῦ τομέως ἐξειλίχθησαν ἱκανοποιητικῶς. Συνεπληρώθη ἡ προκαταρκτικὴ ἐργασία διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς πρώτης φάσεως τῶν σχεδίων ἀποχετεύσεων Λευκωσίας καὶ Ἀμμοχώστου, ἐξησφαλίσθη ἡ χρηματοδότησις καὶ τὰ σχέδια ἤρχισαν νὰ ἐφαρμόζωνται.

Τουρισμός

Ἡ ραγδαιοτάτη ἀνάπτυξις τοῦ τουρισμοῦ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἔδωσεν εἰς τὴν βιομηχανίαν ταύτην μίαν ὁλοὲν καὶ περισσότερον ἐξέχουσαν θέσιν εἰς τὴν ὅλην οἰκονομίαν τῆς χώρας καὶ καθιέρωσε τὴν Κύπρον ὡς διεθνὲς τουριστικὸν κέντρον. Ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς περιηγητῶν ηὐξήθη κατὰ 27% ἐτησίως, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν ἐξ 25,6% ἐτησίως στόχον τοῦ Σχεδίου, ἀνελθὼν εἰς 178.598 τὸ 1971 ἀπὸ 54.114 κατὰ τὸ 1966, ἐνῶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπισκεπτῶν μονοημέρου διαμονῆς ἀνῆλθεν εἰς 129.301 τὸ 1971, ἐν συγκρίσει πρὸς 88.452 τὸ 1966. Ἡ αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν περιηγητῶν οὐχὶ μόνον ὑπερέβη τὸν στόχον τοῦ Σχεδίου, ἀλλ' εἶναι ἐπίσης ἐντυπωσιακὴ ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἀντίστοιχα ποσοστὰ αὐξήσεως τοῦ διεθνοῦς τουριστικοῦ ρεύματος. Ἐπὶ πλέον αἱ πρόσοδοι ἐκ τοῦ τουρισμοῦ ηὐξήθησαν οὐσιαστικῶς λόγῳ ὑψηλοτέρου μέσου ὅρου παραμονῆς, ὑψηλοτέρας δαπάνης ὑπὸ ἑκάστου ἐπισκέπτου ἡμερησίως καὶ τῆς αὐξήσεως τοῦ τουριστικοῦ ρεύματος, ὑπολογίζεται δὲ ὅτι αὗται ἀνῆλθον εἰς £13,6 ἑκατ. τὸ 1971.

Ἡ δυναμικότης τῶν ξενοδοχείων ηὐξήθη ταχέως. Ὁ ἀριθμὸς τῶν λειτουργουσῶν μονάδων ηὐξήθη ἀπὸ 126 τὸ 1966 εἰς 141 τὸ 1971, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν ξενοδοχειακῶν κλινῶν ἀνῆλθεν ἀπὸ 6.020 τὸ 1966 εἰς 9.413 τὸ 1971. Ἐπιπροσθέτως, διατίθενται 286 κλῖναι εἰς ξενοδοχειακὰ διαμερίσματα. Αἱ ἐπενδύσεις εἰς ξενοδοχειακὸν δυναμικὸν μόνον κατὰ τὴν περίοδον 1967—1971 ἀνῆλθον εἰς £5,4 ἑκατ. περίπου ἢ ἐλαφρῶς ὑψηλότερον τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου λιρῶν ἐτησίως.

Ὡς ἀποτέλεσμα τῆς σημαντικῆς αὐξήσεως τοῦ τουρισμοῦ, ἡ βιομηχανία αὕτη ἀντεμετώπισεν ἔλλειψιν ἐργατικῶν χειρῶν. Ἡ ἔλλειψις ἐργατικοῦ δυναμικοῦ ἦτο περισσότερον ὀξεῖα εἰς τὴν περίπτωσιν εἰδικευμένου προσωπικοῦ κατωτέρας ἢ μέσης τάξεως καὶ τοῦτο παρὰ τὰς ηὐξημένας προσπαθείας τῶν Κυβερνητικῶν ξενοδοχειακῶν σχολῶν. Κενὸν παρουσιάσθη ἐπίσης εἰς τὴν περίπτωσιν ἀνωτάτου διευθυντικοῦ προσωπικοῦ. Εὐνοϊκὴ ἐν τούτοις ἐξέλιξις ἦτο ἡ σημαντικὴ εἰσροὴ θήλεος προσωπικοῦ εἰς τὴν βιομηχανίαν, ἡ ὁποία ἐβοήθησεν, εἰς ὡρισμένον βαθμόν, εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως.

Ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ διεδραμάτισε σημαίνοντα ρόλον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τουριστικοῦ τομέως. Κατὰ τὴν περίοδον 1967—1971 αἱ δαπάναι ἀναπτύξεως ἀνῆλθον εἰς £3,6 ἑκατ., ποσὸν δύο καὶ ἥμισυ περίπου φορὰς περισσότερον ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἐδαπανήθη κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Πρώτου Σχεδίου. Αἱ ἄμεσοι δαπάναι περιελάμβανον δημοσιότητα διὰ τὴν προβολὴν τῆς Κύπρου εἰς τὸ ἐξωτερικόν, συντήρησιν ἀρχαίων μνημείων, δαπάνας δι' ἀνάπτυξιν τῆς παραλίας καὶ χρηματοδότησιν διὰ δανείων. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου παρεχωρήθησαν ἐκ Κυβερνητικῶν πηγῶν πιστοδοτικαὶ διευκολύνσεις τῆς τάξεως τῶν £1,8 ἑκατ. Ἐπιπροσθέτως, ἡ Κυπριακὴ Τράπεζα Ἀναπτύξεως, βοηθουμένη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, παρεχώρησε δάνεια ἀνερχόμενα εἰς £1,0 ἑκατομμύριον.

Ἄλλα κίνητρα, παρασχεθέντα εἰς τὴν τουριστικὴν βιομηχανίαν, περιελάμβανον τὴν διάθεσιν ἐπὶ ἐνοικίῳ ἐπὶ μακροπροθέσμου βάσεως κρατικῆς γῆς καταλλήλου διὰ τουριστικὴν ἀνάπτυξιν, τὴν συνέχισιν καὶ ἐπέκτασιν τοῦ σχεδίου ἀδασμολογήτου εἰσαγωγῆς μεγάλου ἀριθμοῦ εἰδῶν δι' ἐξοπλισμὸν καὶ ἐπίπλωσιν ξενοδοχείων καὶ τὴν αὔξησιν τῶν φορολογικῶν ἐκπτώσεων δι' ἐπενδύσεις. Ἡ συμβολὴ τοῦ δημοσίου τομέως ἐξεδηλώθη ἐπίσης εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν προσωπικοῦ εἰς τὰ ξενοδοχειακὰ καὶ ἐπισιτιστικὰ ἐπαγγέλματα.

Ἐπὶ πλέον τῶν κανονικῶν μαθημάτων ξενοδοχειακῆς καὶ ἐπισιτιστικῆς ἐκπαιδεύσεως, τὸ Ἰνστιτοῦτον Ξενοδοχειακῶν καὶ Ἐπισιτιστικῶν Σπουδῶν εἰσήγαγε πρόγραμμα ταχυρρύθμου ἐκπαιδεύσεως πρὸς ἱκανοποίησιν ἐπειγουσῶν ἀναγκῶν εἰς εἰδικευμένον προσωπικόν.

Συμφώνως πρὸς τὰς προνοίας τοῦ Δευτέρου Σχεδίου, ἡ Κυβέρνησις εἰσήγαγε νομοθεσίαν ἀποσκοποῦσαν εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ θεσμικοῦ πλαισίου, τὸ ὁποῖον θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ὁμαλὴν καὶ ραγδαίαν ἀνάπτυξιν τοῦ τουριστικοῦ τομέως. Ἡ νομοθεσία περιλαμβάνει τὸν περὶ ἱδρύσεως τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Τουρισμοῦ Νόμον καὶ τοὺς δυνάμει τούτου Κανονισμοὺς καὶ τὸν Νόμον περὶ κατατάξεως ξενοδοχείων καὶ ἄλλων τουριστικῶν ἱδρυμάτων. Ὁ τελευταῖος οὗτος νόμος ἀποσκοπεῖ εἰς τὸ νὰ ὑποβοηθήσῃ τὴν ἄνοδον τοῦ ἐπιπέδου τῶν ξενοδοχείων καὶ τῶν τουριστικῶν ὑπηρεσιῶν ἐν γένει. Ὡσαύτως ἐθεσπίσθη νέα νομοθεσία, ἡ ὁποία ὅμως δὲν ἐτέθη ἀκόμη εἰς ἐφαρμογήν, πρὸς ρύθμισιν τῶν τουριστικῶν ἐπαγγελμάτων καὶ ὀργανώσεων (ταξιδιωτικῶν πρακτορείων, τουριστικῶν ὁδηγῶν, κ.λ.π.).

Ἐμπόριον.

Ἡ προστιθεμένη ἀξία τοῦ τομέως τοῦ ἐμπορίου ηὐξήθη ἀπὸ £20,7 ἑκ. τὸ 1966 εἰς £32,4 ἑκ. τὸ 1971 (εἰς σταθερὸν κόστος συντελεστῶν τοῦ 1966) δηλαδὴ μὲ ρυθμὸν 9,4% ἐτησίως, ὁ ὁποῖος εἶναι ὑψηλότερος τοῦ 8,2% ἐτησίως τοῦ προβλεπομένου εἰς τὸ Σχέδιον. Ἡ συμμετοχὴ τοῦ χονδρικοῦ καὶ λιανικοῦ ἐμπορίου εἰς τὸ Ἀκαθάριστον Ἐγχώριον Προϊὸν ηὐξήθη ἀπὸ 15,0% τὸ 1966 εἰς 15,6% τὸ 1971. Ἡ ἀπασχόλησις ηὐξήθη κατὰ 3,1% ἐτησίως ἀνελθοῦσα ἀπὸ 18.577 τὸ 1966 εἰς 21.600 ἄτομα τὸ 1971. Κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον αἱ ἐπενδύσεις εἰς τὸν ἐμπορικὸν τομέα ἀνῆλθον εἰς £10,7 ἑκ. εἰς σταθερὰς τιμὰς 1966.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον, κατόπιν μικρᾶς ἀνόδου τὸ 1967, τόσον αἱ εἰσαγωγαὶ ὅσον καὶ αἱ ἐξαγωγαὶ ηὐξήθησαν ἔκτοτε σημαντικῶς, τῆς αὐξήσεως ἀνασχεθείσης καὶ πάλιν τὸ 1971. Δι' ὁλόκληρον τὴν περίοδον 1967–1971 αἱ εἰσαγωγαὶ ηὐξάνοντο ταχύτερον τῶν ἐξαγωγῶν καὶ τὸ ἐμπορικὸν ἔλλειμμα διηυρύνετο. Αἱ ἐξαγωγαὶ ἐμπορευμάτων (περιλαμβανομένων τῶν ἐπανεξαγωγῶν) ηὐξήθησαν ἀπὸ £29,2 ἑκ. τὸ 1966 εἰς £47,3 ἑκ. τὸ 1971, ἤτοι μὲ ρυθμὸν 10,1% ἐτησίως. Ἐὰν δὲν παρενεβάλλετο μείωσις τῶν ἐξαγωγῶν μεταλλευμάτων τὸ 1971, ἡ ἐπίδοσις τῶν ἐξαγωγῶν θὰ ἦτο πολὺ καλυτέρα. Τὰ πλέον δυναμικὰ προϊόντα ἀπὸ ἀπόψεως ἐξαγωγικῆς ἐπιδόσεως ἦσαν τὰ ἐσπεριδοειδῆ, αἱ σταφυλαί, αἱ πατάται, οἱ οἶνοι καὶ ὁ σταφυλοπολτός, τὰ οἰνοπνευματώδη ποτά, ὁ ἀμίαντος καὶ ἄλλα (περιλαμβανομένων ἄλλων βιομηχανικῶν εἰδῶν). Ὡς ἀποτέλεσμα τῶν ἐξελίξεων τούτων τὸ μερίδιον τῶν μεταλλευμάτων ἐμειώθη, ἐνῷ ἐκεῖνο τῶν γεωργικῶν προϊόντων καὶ βιομηχανικῶν εἰδῶν ἐβελτιώθη. Αἱ εἰσαγωγαὶ ἐμπορευμάτων, ἐξ ἄλλου, ηὐξήθησαν ἀπὸ £55,4 ἑκ. τὸ 1966 εἰς £106,9 ἑκατ. τὸ 1971, δηλ. κατὰ 14,1% ἐτησίως.

Ἄνκαι αἱ εἰσαγωγαὶ ηὐξήθησαν ὡς σύνολον μὲ ταχὺν ρυθμόν, ἡ σύνθεσίς των ἐβελτιώθη σημαντικῶς. Ἡ σχετικὴ σημασία τῶν εἰσαγωγῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν ἐμειώθη ἀπὸ 35,5% τῶν ὁλικῶν εἰσαγωγῶν τὸ 1966 εἰς 32,9% τὸ 1971. Πλέον σημαντικὴ ἦτο ἡ μείωσις τῶν μὴ διαρκῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν, τάσις δεικνύουσα τὴν αὐξανομένην ἱκανότητα τῆς οἰκονομίας νὰ ἱκανοποιήσῃ ἓν σημαντικὸν μέρος τῆς ἀνερχομένης ἐγχωρίου ζητήσεως. Ἀφ' ἑτέρου, αἱ εἰσαγωγαὶ κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν ηὔξησαν τὴν συμμετοχήν των εἰς τὰς ὁλικὰς εἰσαγωγάς, ἐνῷ αἱ πρῶται ὕλαι διετήρησαν μίαν σταθερὰν συμμετοχὴν πέριξ τῶν 35%.

Διαρκούσης τῆς περιόδου τοῦ Δευτέρου Σχεδίου συνεχίσθη ἡ πολιτικὴ τῆς ὑποκαταστάσεως τῶν εἰσαγωγῶν, ἀλλὰ μεγαλυτέρα ἔμφασις ἤρχισε νὰ δίδεται εἰς τὴν προώθησιν τῶν ἐξαγωγῶν. Ἡ προώθησις ἐξαγωγῶν ἀποτελεῖ μα-

κροπρόθεσμον διαδικασίαν, ἀλλ' ἔχει ἤδη ἀρχίσει νὰ ἀποδίδῃ καρπούς. Ὁ ἐτήσιος ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν (10,4% ἐτησίως) ἦτο ὑψηλότερος τοῦ προβλεφθέντος εἰς τὸ Δεύτερον Σχέδιον (8,9% ἐτησίως) παρὰ τὴν ἐπιβραδυντικὴν ἐπίδρασιν τῆς χαμηλῆς ἐξαγωγικῆς ἐπιδόσεως τῶν μεταλλευμάτων τὸ 1971.

Εἰς τὴν προσπάθειαν προωθήσεως τῶν ἐξαγωγῶν, ἐλήφθησαν διάφορα μέτρα ἐξικνούμενα ἀπὸ τῆς ἀναπροσαρμογῆς τοῦ δασμολογίου μέχρι τῆς συνάψεως ἐμπορικῶν συμφωνιῶν. Ἡ τροποποίησις τῆς δασμολογικῆς διαρθρώσεως ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ βοηθήσῃ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ νὰ ἐξυψώσῃ τὴν ἀνταγωνιστικότητα τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας. Οὕτω, εἰς πολλὰς περιπτώσεις ὁ δασμὸς ἐπὶ εἰσαγομένων πρώτων ὑλῶν καὶ κεφαλαιουχικῶν μηχανημάτων ἐμειώθη καὶ οἱ δασμοὶ ἐπὶ ἀνταγωνιστικῶν εἰσαγωγῶν ηὐξήθησαν διὰ προστατευτικοὺς λόγους. Διμερεῖς ἐμπορικαὶ συμφωνίαι τύπου συμψηφισμοῦ (κλῆριγκ) ἀνενεώθησαν εἴς τινας περιπτώσεις ἐπὶ πενταετοῦς βάσεως. Ἐπιπλέον, ἡ συμμετοχὴ εἰς διεθνεῖς ἐκθέσεις συνεχίσθη, ὁμοίως δὲ συνεχίσθη καὶ ἡ χρῆσις διαφόρων ἄλλων μέτρων, ὡς εἶναι αἱ ἐμπορικαὶ ἀποστολαί, ἡ διαφήμισις, ἡ ὑπηρεσία ἐπιθεωρήσεως προϊόντων, ἡ λειτουργία ἐμπορικοῦ κέντρου ἐν Λονδίνῳ, κ.λ.π.

Ἐμελετήθη ἡ πιθανότης εἰσαγωγῆς συστήματος πιστώσεων/ἐγγυήσεων ἐξαγωγῶν διὰ προϊόντα προτεραιότητος. Ἡ Ὑπηρεσία Ἐπιθεωρήσεως Προϊόντων ἐνισχύθη περαιτέρω καὶ οἱ κανονισμοὶ οἱ διέποντες τὴν ποιότητα, συσκευασίαν, κλπ., ἐξηκολούθησαν νὰ ἐφαρμόζωνται αὐστηρῶς. Ἐζητήθη ἡ συμβουλὴ ἐμπειρογνωμόνων ἐπὶ ζητημάτων συσκευασίας ὡς ἐπίσης ἐπὶ τῆς ἱδρύσεως Ἰνστιτούτου Προδιαγραφῶν πρὸς τὸν σκοπὸν βοηθείας τῶν ἐγχωρίων βιομηχανιῶν εἰς τὴν προσπάθειάν των νὰ βελτιώσουν τὴν ποιότητα καὶ τὴν τυποποίησιν τῶν προϊόντων των.

Αἱ Κυβερνητικαὶ δαπάναι ἀναπτύξεως εἰς τὸν τομέα ἐμπορίου ἀνῆλθον εἰς £808.000.

Μεταλλεῖα καὶ Λατομεῖα

Τὸ Δεύτερον Σχέδιον προέβλεπεν ὅτι μέχρι τοῦ τέλους τοῦ 1971 ἡ ἀξία τῶν ἐξαγωγῶν μεταλλευμάτων θὰ ἐπλησίαζε τὰ £11,7 ἑκ. Ἐν τῇ πραγματικότητι αἱ ἐξαγωγαὶ ἀνῆλθον εἰς £9,5 ἑκ. τὸ 1971. Ἀφ' ἑτέρου, ἐνῷ τὸ Δεύτερον Σχέδιον δὲν προέβλεπεν οἱανδήποτε αὔξησιν εἰς τὴν προστιθεμένην ἀξίαν, τὸ πραγματοποιηθὲν ἐτήσιον ποσοστὸν αὐξήσεως ἦτο σχεδὸν 3,2%. Ἡ ἀπασχόλησις κατῆλθεν ἀπὸ 5.072 ἄτομα τὸ 1966 εἰς 4.203 ἄτομα τὸ 1971. Ἡ μειωμένη συμμετοχὴ τοῦ τομέως εἰς τὸ Ἀκαθάριστον Ἐγχώριον Προϊὸν δύναται νὰ ἀποδοθῇ κυρίως εἰς τὴν μειουμένην συμμετοχὴν τῆς μεταλλευτικῆς βιομηχανίας. Βασικὸν αἴτιον τῆς ἀνασχέσεως ταύτης ὑπῆρξεν ἡ προοδευτικὴ μείωσις τῆς περιεκτικότητος γνωστῶν μεταλλευτικῶν ἀποθεμάτων καὶ ἡ διακύμανσις εἰς τὰς διεθνεῖς τιμάς. Ὁ τομεὺς τῶν λατομείων μὲ τὴν θεαματικὴν ἀνάπτυξίν του συνεκράτησε τὴν συνεισφορὰν εἰς τὸ Ἀκαθάριστον Ἐγχώριον Προϊὸν τοῦ ὁλικοῦ τομέως ἀπὸ μίαν πλέον ἀπότομον μείωσιν.

Ὁ σχηματισμὸς ὁλικοῦ ἀκαθαρίστου παγίου κεφαλαίου, ὁ ὁποῖος ἐπραγματοποιήθη κατὰ τὴν περίοδον 1967–71, ὑπελογίσθη εἰς £4,6 ἑκ. εἰς τιμὰς 1966 καὶ ἦτο ἐλαφρῶς κατώτερος τῶν προβλέψεων τοῦ Δευτέρου Σχεδίου (£5,0 ἑκ.). Αἱ ἐπενδυτικαὶ αὗται δαπάναι δὲν περιλαμβάνουν ἔξοδα δι' ἐξερεύνησιν καὶ ἔρευναν, αἱ ὁποῖαι συνεχίσθησαν εἰς μετρίαν κλίμακα, κυρίως, εἰς περιοχὰς τελούσας ἐπὶ μεταλλευτικῇ μισθώσει.

Ἡ συνεισφορὰ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸν τομέα τῆς ἐξερευνήσεως καὶ ἐρεύνης ἦτο πολὺ χρήσιμος, ἰδιαιτέρως εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν συλλογὴν καὶ ἀξιολόγησιν περισσοτέρων βασικῶν ἐρευνητικῶν στοιχείων (γεωλογικῶν χαρτῶν καὶ γεω-

φυσικῶν ἐπισκοπήσεων). Μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τὸ 1968 τοῦ Σχεδίου Ἐπισκοπήσεως Ὑπογείων Ὑδατίνων καὶ Ὀρυκτῶν Πόρων, τὸ πρόγραμμα ἐξερευνήσεως δι' ὀρυκτὰ ἀνελήφθη πλήρως ὑπὸ τοῦ Τμήματος Γεωλογικῆς Ἐπισκοπήσεως.

Κατασκευαί

Ὁ τομεὺς οὗτος ἀποτελεῖ τὸν φορέα μέσῳ τοῦ ὁποίου πραγματοποιεῖται τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν παγίων ἐπενδύσεων καὶ διὰ τοῦ ὁποίου ἐπαυξάνεται ἡ παραγωγικὴ ἱκανότης τῆς οἰκονομίας. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου αἱ πάγιαι ἐπενδύσεις κατασκευαστικῆς φύσεως ἀνῆλθον εἰς £136 ἑκατ. Τὸ ποσὸν τοῦτο ἀντεπροσώπευσε 60,3% τοῦ συνόλου τῶν πραγματοποιηθεισῶν παγίων ἐπενδύσεων, αἱ ὁποῖαι ἦσαν τῆς τάξεως τῶν £225,7 ἑκ. (εἰς τρεχούσας τιμάς).

Εἰς τὴν αὔξησιν τῆς ἀκαθαρίστου παραγωγῆς τοῦ τομέως τῶν κατασκευῶν κυρίαρχον στοιχεῖον ὑπῆρξεν ἡ ἀνέγερσις οἰκιῶν, τῆς ὁποίας ὁ ἐτήσιος ρυθμὸς ἦτο ὑψηλότερος τῆς συνολικῆς ἀναπτύξεως τοῦ τομέως. Ἡ ἀνέγερσις οἰκιῶν ἐπεξετάθη τῷ ὄντι πολὺ ταχύτερον ἀπὸ ὅ,τι προεβλέπετο εἰς τὸ Δεύτερον Σχέδιον. Αἱ λοιπαὶ κατασκευαί, εἰς τὰς ὁποίας περιλαμβάνονται αἱ ὁδοί, οἱ λιμένες, κλπ., ἐσημείωσαν ἐπίσης ραγδαίαν ἀνάπτυξιν συνεπείᾳ τῶν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀναληφθέντων μεγάλων ἔργων ὑποδομῆς. Ἐξ ἄλλου, ἡ ὑπὸ τοῦ τομέως κατασκευῶν προστιθεμένη ἀξία ηὐξήθη ταχύτερον τῆς ἀκαθαρίστου παραγωγῆς, ἀνελθοῦσα ἀπὸ £8,9 ἑκατ. τὸ 1966 εἰς £14,7 ἑκατ. τὸ 1971 εἰς σταθερὰς τιμὰς τοῦ 1966, ἤτοι κατὰ 10,5% ἐτησίως.

Ἡ ἀπασχόλησις εἰς τὸν τομέα κατασκευῶν κατὰ τὸ 1971 ὑπολογίζεται ὅτι ἀνῆλθεν εἰς 26.000 πρόσωπα ἐν συγκρίσει πρὸς 21.652 πρόσωπα τὸ 1966, ἤτοι ἐσημείωσεν αὔξησιν κατὰ 3,7% περίπου ἐτησίως. Ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τῆς ἀπασχολήσεως εἰς τὸν τομέα τῶν κατασκευῶν ἦτο ὑψηλότερος τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῆς ὅλης ἀπασχολήσεως κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον, ἀλλ' ὁ τομεὺς οὗτος ἐξηκολούθει νὰ ἀντιμετωπίζῃ δυσκολίας εἰς τὴν ἐξεύρεσιν εἰδικευμένων, ἡμιειδικευμένων καὶ ἀνειδικεύτων ἐργατῶν. Εἰς μίαν προσπάθειαν ὑποβοηθήσεως τῆς βιομηχανίας νὰ ὑπερνικήσῃ τὸ πρόβλημα τῆς ἐλλείψεως εἰδικευμένου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, ἡ Κυβέρνησις εἰσήγαγεν ἀπὸ τοῦ 1970 πρόγραμμα ταχυρρύθμου ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰ οἰκοδομικὰ ἐπαγγέλματα. Ἐπιπροσθέτως, ἄλλα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα καὶ σχέδια, ὡς τὸ σχέδιον μαθητείας, αἱ τεχνικαὶ καὶ ἐπαγγελματικαὶ σχολαὶ καὶ τὸ Ἀνώτερον Τεχνολογικὸν Ἰνστιτοῦτον ἐτροφοδότησαν τὴν βιομηχανίαν κατασκευῶν μὲ ἐκπαιδευμένον προσωπικόν.

Διάφοροι παράγοντες, ὡς ἡ ηὐξημένη ἐπιμόρφωσις, ἡ μηχανοποίησις καὶ ἡ καλυτέρα ὀργάνωσις συνέβαλον εἰς αὔξησιν τῆς παραγωγικότητος. Παρὰ τὴν κατ' ἀπασχολούμενον πρόσωπον παρατηρηθεῖσαν αὔξησιν τῆς προστιθεμένης ἀξίας, τὸ ἀπόλυτον ὕψος τῆς παραγωγικότητος εἰς ὅρους ὄγκου παραγωγῆς κατὰ ἐργάτην φαίνεται νὰ εἶναι χαμηλὸν ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἐπικρατοῦντα εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας βιομηχανικὰς χώρας ἐπίπεδα. Ἡ διαπίστωσις αὕτη, ἐὰν εἶναι ὀρθή, θὰ πρέπει νὰ προκαλῇ ἀνησυχίαν, διότι οὕτω ὄχι μόνον αὐξάνεται τὸ κόστος οἰκοδομῆς, ἀλλ' ὡσαύτως γίνεται ἀντιοικονομικὴ χρῆσις πολυτίμου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, ἐνῷ δὲν ἐπιτυγχάνεται ὁ ἐπιθυμητὸς ὄγκος κατασκευῶν, ἰδίως οἰκιῶν. Τῷ ὄντι τὸ χαμηλὸν μερίδιον τῶν γενικῶν ἐξόδων ἐργοταξίων εἰς τὸ ὁλικὸν κόστος παραγωγῆς ὑποδηλοῖ ὅτι ὑπάρχουν εἰσέτι περιθώρια διὰ περαιτέρω ἐκμηχάνισιν ἢ/καὶ ἄμεσον μείωσιν τοῦ σχετικοῦ κόστους ἄλλων συντελεστῶν, ὡς εἶναι τὰ ἐργατικά, τὸ ὁποῖον ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ὑψηλὸν ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ Εὐρωπαϊκὰ ἐπίπεδα. Τὰ ὑλικά, 35% ἕως 40% τῶν ὁποίων εἰσάγονται, ἀντιπροσωπεύουν εἰς ὅλους τοὺς τύπους τῆς κατασκευαστικῆς δραστηριότητος τὸ μεγαλύτερον στοιχεῖον κόστους τῆς ὁλικῆς ἀκαθαρίστου παραγωγῆς. Παρά τινα πρόοδον εἰς τὴν παραγωγὴν ἐγχωρίων πρώτων ὑλῶν, ὁλονὲν καὶ περισσότερον ξένον συνάλλαγμα ἀπαιτεῖται διὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοιούτων ὑλῶν.

Μεταφοραὶ καὶ Ἐπικοινωνίαι : Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ὁ τομεὺς τῶν μεταφορῶν καὶ ἐπικοινωνιῶν ἀνεμένετο νὰ σημειώσῃ αὔξησιν κατὰ 6,6% ἐτησίως. Ὁ ἐπιτευχθεὶς ἐτήσιος ρυθμὸς αὐξήσεως ἀνῆλθε τελικῶς εἰς 9,5%. Τὸ σύνολον τῶν πραγματοποιηθεισῶν ἐπενδύσεων ἀνῆλθεν εἰς £34,7 ἑκατ. εἰς τιμὰς 1966, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν ἀπασχολουμένων εἰς τὰς μεταφορὰς καὶ τὰς ἐπικοινωνίας κατὰ τὸ 1971, ἀνῆλθεν εἰς 11.400 πρόσωπα ἐν συγκρίσει πρὸς 9.700 κατὰ τὸ 1966. Ἡ ἐπέκτασις τῶν δραστηριοτήτων εἰς τὸν τομέα τοῦτον ἐτονώθη κατὰ μέγα μέρος λόγῳ τοῦ Κυβερνητικοῦ ἀναπτυξιακοῦ προγράμματος. Τὸ σύνολον τῶν Κυβερνητικῶν δαπανῶν ἀναπτύξεως εἰς τὸν τομέα τοῦτον ἀνῆλθεν εἰς £12,3 ἑκατ., τοῦ ποσοῦ τούτου διατεθέντος, κυρίως, διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ὁδικοῦ δικτύου τῶν λιμένων καὶ ἀερολιμένος. Σημαντικαὶ ἐπενδύσεις ἐγένοντο ὡσαύτως ὑπὸ ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν, κυρίως τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου.

Ἐσωτερικαὶ Μεταφοραί: Κατὰ τὴν περίοδον τῶν ἐτῶν 1967—1971 ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ ὀχημάτων ηὐξήθη ραγδαίως, τῆς ἀναλογίας ἀτόμων πρὸς ὀχήματα μειωθείσης ἀπὸ 10,3 τὸ 1966 εἰς 6,9 τὸ 1971. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἰδιωτικὰ ὀχήματα, ἡ ἀναλογία ἀτόμων κατὰ ὄχημα κατῆλθεν ἀπὸ 13,7 κατὰ τὸ 1966 εἰς 8,7 κατὰ τὸ 1971. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη, ἅνκαι ἀντικατοπτρίζει ἄνοδον τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου, δημιουργεῖ πολλὰ προβλήματα, ὡς ἡ πίεσις ἐπὶ τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, ἡ συμφόρησις τῆς τροχαίας κινήσεως, κ.ο.κ.

Ἡ κυρίως μέριμνα τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὴν ὑπὸ ἐπισκόπησιν περίοδον ἦτο ἡ ρύθμισις τοῦ προβλήματος τῶν μεταφορῶν καὶ ἡ ὀρθολογιστικὴ ἀνάπτυξις τῶν δημοσίων μεταφορῶν. Ἐξητάσθη τὸ θέμα ρυθμίσεως τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν ἀστικῶν λεωφορείων καὶ ἀνελήφθη ἡ διεξαγωγὴ σχετικῆς μελέτης ὑπὸ ξένων ἐμπειρογνωμόνων. Ἀποτέλεσμα τῆς μελέτης ταύτης ὑπῆρξεν ἡ σύστασις τῆς ἑταιρείας λεωφορείων Λευκωσίας μὲ Κυβερνητικὴν τεχνικὴν βοήθειαν καὶ δανειοδότησιν. Σκοπὸς τῆς ἀναδιοργανώσεως ὑπῆρξεν ὁ ἐκσυγχρονισμὸς τῶν ὑπηρεσιῶν, ἡ ποιοτικὴ ἐξύψωσις καὶ ἡ μείωσις τοῦ κόστους διὰ τῆς ὀρθολογιστικωτέρας ἀξιοποιήσεως τῶν ὑφισταμένων μέσων μεταφορᾶς. Εἰδικαὶ μελέται ἀνελήφθησαν ὡσαύτως πρὸς τὸν σκοπὸν βελτιώσεως τῆς ὁδικῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς διασφαλίσεως ἀποτελεσματικωτέρας μεταφορᾶς ἐπιβατῶν καὶ ἐμπορευμάτων εἰς Λευκωσίαν.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἐδόθη μεγαλυτέρα ἔμφασις εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ ὑφισταμένου ὁδικοῦ δικτύου. Οὕτω, μεταξὺ τοῦ 1967 καὶ 1971 ἔτυχον βελτιώσεως καὶ ἀσφαλτοστρώσεως διάφοροι ὁδοὶ μήκους 528 μιλίων. Ἐκ τούτων ὁδοὶ μήκους 169 μιλίων εὑρίσκοντο ἐντὸς τῶν πόλεων, αἱ δὲ ὑπόλοιποι ἦσαν ὁδοὶ συνδέουσαι τὰς διαφόρους πόλεις καὶ ἀγροτικὰς κοινότητας. Κατὰ τὴν ἰδίαν περίοδον ἐγκαθιδρύθη κεντρικὸν ὁδικὸν ἐργαστήριον ἐντὸς τοῦ κλάδου ὁδοποιΐας τοῦ Τμήματος Δημοσίων Ἔργων. Ἡ ὕπαρξις τοῦ ἐργαστηρίου τούτου καθιστᾷ σήμερον δυνατὴν τὴν ἀνάληψιν ἐρευνῶν πρὸς τὸν σκοπὸν προσαρμογῆς τῶν κατασκευαστικῶν μεθόδων πρὸς τὰς ἐπιτοπίους συνθήκας καὶ ὑλικά. Ἐπιπροσθέτως ἐγκαθιδρύθη μονὰς μεταφορικῶν μελετῶν, ἡ ὁποία ἀσχολεῖται μὲ τὴν συγκέντρωσιν πολυτίμων στοιχείων, μέσῳ αὐτομάτων ὀργάνων καταμετρήσεως τῆς τροχαίας κινήσεως καὶ ἡ ὁποία ἔχει διεξαγάγει διαφόρους μελέτας ἐν σχέσει μὲ μεγάλα ὁδικὰ ἔργα, ὡς καὶ μελέτας τῆς ἀστικῆς τροχαίας κινήσεως.

Διὰ τὴν χρηματοδότησιν τοῦ προγράμματος ὁδικῆς ἀναπτύξεως ἡ Κυβέρνησις προέβη κατὰ τὴν πενταετῆ αὐτὴν περίοδον εἰς δαπάνας ὕψους £5,1 ἑκατ. Διὰ μίαν γενικωτέραν εἰκόνα τῆς ὅλης προσπαθείας δι' ὁδικὴν ἀνάπτυξιν θὰ πρέπει, ἐν τούτοις, νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν καὶ ἄλλαι δαπάναι περιλαμβανόμεναι εἰς ἄλλα κεφάλαια, ὡς ἐκεῖναι τῶν δασῶν, τῆς ἀγροτικῆς ἀναπτύξεως καὶ πολεοδομίας, αἱ ὁποῖαι ἀντιπροσωπεύουν πρόσθετον ποσὸν £2,7 ἑκατ.

Λιμένες καὶ Ναυτιλία: Ἡ σημαντικωτέρα ἐξέλιξις εἰς τὸν τομέα τῆς λιμενικῆς ἀναπτύξεως ὑπῆρξεν ἡ ἀπόφασις διὰ τὴν κατασκευὴν λιμένων εἰς Λάρνακα καὶ Λεμεσὸν καὶ λιμενίσκου θαλαμηγῶν εἰς Λάρνακα. Ἡ κατασκευὴ τοῦ λιμένος Λάρνακος ἤρχισε τὸ 1969 καὶ ἐκείνη τοῦ λιμένος Λεμεσοῦ τὸ 1970. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἀμμόχωστον, τὰ ἐκτελεσθέντα λιμενικὰ ἔργα περιελάμβανον τὴν κατασκευὴν νέων ἀποθηκῶν, νέου ἀνοικτοῦ ὑποστέγου καὶ προσθέτων κτιρίων διοικήσεως. Μικραὶ βελτιώσεις ἐγένοντο ἐπίσης εἰς τοὺς λιμένας Πάφου καὶ Κυρηνείας. Τέλος, δέον νὰ ἀναφερθῇ ἡ ἐξασφάλισις τῶν ὑπηρεσιῶν ξένων ἐμπειρογνωμόνων πρὸς μελέτην τοῦ θέματος τῆς ὀργανώσεως, λειτουργίας καὶ διοικήσεως τῶν Κυπριακῶν λιμένων γενικοῦ φορτίου καὶ τῆς ἐγκαθιδρύσεως Ἀρχῆς Λιμένων, ἡ ὁποία θὰ ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην διὰ τὴν διοίκησιν καὶ λειτουργίαν ὅλων τῶν δημοσίων λιμένων τῆς Νήσου. Διὰ τὴν χρηματοδότησιν τοῦ προγράμματος λιμενικῆς ἀναπτύξεως ἡ Κυβέρνησις προέβη εἰς δαπάνας ὕψους £5,2 ἑκατ.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὸ Κυπριακὸν νηολόγιον ἐγγεγραμμένων πλοίων ηὐξήθη ἀπὸ 69 τὸ 1966 εἰς 426 τὸ 1971, ἡ δὲ χωρητικότης τῶν τοιούτων πλοίων ηὐξήθη ἀπὸ 342.262 τόννους εἰς 1.933.000 τόννους ἀντιστοίχως. Κατὰ τὴν ἰδίαν περίοδον αἱ ἄμεσοι Κυβερνητικαὶ πρόσοδοι ἐκ τῆς ναυτιλίας, ἐξαιρουμένων τῶν λιμενικῶν τελῶν, ηὐξήθησαν ἀπὸ £43.368 εἰς £271.249. Παρὰ τὴν εἰς τὸ ἑξαπλάσιον αὐτὴν αὔξησιν τῶν προσόδων, ἡ συμβολὴ τῆς ναυτιλίας εἰς τὴν οἰκονομίαν ἐξακολουθεῖ ἐν τούτοις νὰ εἶναι πολὺ χαμηλή.

Πολιτικὴ Ἀεροπορία: Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ τουρισμοῦ καὶ τῶν ἄλλων τομέων τῆς οἰκονομίας εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐπέκτασιν τῶν ἀεροπορικῶν μεταφορῶν. Ἡ διακίνησις ἀεροσκαφῶν εἰς τὸν διεθνῆ ἀερολιμένα Λευκωσίας ἐσημείωσε μέσην ἐτησίαν αὔξησιν 11,2%. Ταυτοχρόνως ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπιβατῶν καὶ τῶν ἀεροπορικῶν φορτίων ἐσημείωσε μέσην ἐτησίαν αὔξησιν 18,3% καὶ 24,0% ἀντιστοίχως.

Τὸ ἀεροπορικὸν δίκτυον ἐσημείωσεν αἰσθητὴν βελτίωσιν. Οὕτω, ἐκτὸς τῶν Κυπριακῶν Ἀερογραμμῶν αἱ ὁποῖαι ηὔξησαν τὰ δρομολόγιά των εἰς τὸ τετραπλάσιον, αἱ ἀεροπορικαὶ ἑταιρεῖαι αἱ ὁποῖαι ἐκτελοῦν τακτικὰ δρομολόγια εἰς Κύπρον ηὐξήθησαν ἀπὸ ἓξ εἰς εἴκοσι. Κατὰ τὴν ἰδίαν περίοδον παρεχωρήθη ὡσαύτως ἀριθμὸς ἀδειῶν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ναυλωμένων πτήσεων.

Μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐκτελεσθέντων ἔργων ὑποδομῆς τὰ σημαντικώτερα ὑπῆρξαν ἡ συμπλήρωσις τῆς κατασκευῆς νέων ἀκραίων κτιρίων καὶ αἰθούσης ἐμπορευμάτων. Ἤρχισαν ὡσαύτως αἱ ἐργασίαι ἐπεκτάσεως τοῦ κυρίου διαύλου. Πρὸς τὸν σκοπὸν βελτιώσεως τῶν ἐν γένει βοηθημάτων ἀεροναυτιλίας, ἐγκατεστάθησαν νέα ὄργανα πλοηγήσεως, ἐξησφαλίσθη δὲ νέος ἐξοπλισμὸς διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς διακινήσεως ἐμπορευμάτων καὶ ἐπιβατῶν.

Διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὡς ἄνω ἔργων ἡ Κυβέρνησις ἐδαπάνησε κατὰ τὴν ἐν λόγῳ πενταετίαν ποσὸν £3,9 ἑκατ.

Τηλεπικοινωνίαι: Ἡ σημαντικωτέρα ἐξέλιξις κατὰ τὴν περίοδον 1967—1971 εἰς τὸν τομέα τῶν ἐσωτερικῶν τηλεπικοινωνιῶν ὑπῆρξεν ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ συστήματος αὐτομάτου ὑπεραστικῆς τηλεφωνίας καὶ ἡ ἐγκατάστασις ἀριθμοῦ αὐτομάτων τηλεφωνικῶν κέντρων, ἡ ὁποία κατέστησε δυνατὴν τὴν ἐπέκτασιν τοῦ τηλεφωνικοῦ δικτύου. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐξωτερικὰς τηλεπικοινωνίας, ἡ σημαντικωτέρα ἐξέλιξις ὑπῆρξεν ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ συστήματος «τέλεξ», ἡ ἀπ' εὐθείας τηλεφωνικὴ σύνδεσις τῆς Κύπρου μὲ ἑτέρας τέσσαρας χώρας καὶ ἡ βελτίωσις τῆς ὑφισταμένης συνδέσεως μετὰ τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου, τοῦ Λιβάνου καὶ τοῦ Ἰσραήλ. Ἡ ραδιοτηλεφωνικὴ ἐπικοινωνία μετὰ σκαφῶν ἐν πλῷ ἐβελτιώθη ὡσαύτως διὰ τῆς ἀγορᾶς προσθέτου ἐξοπλισμοῦ καὶ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς παρεχομένης ὑπηρεσίας ἐπὶ εἰκοσιτετραώρου βάσεως.

Κατὰ τὴν ὑπὸ ἐπισκόπησιν περίοδον ἐγκατεστάθησαν 16.800 πρόσθετοι κύριαι τηλεφωνικαὶ συνδέσεις καὶ 38 δημόσιοι τηλεφωνικοὶ θάλαμοι, ἐνῶ 59 πρόσθετα χωρία συνεδέθησαν μετὰ τοῦ τηλεφωνικοῦ δικτύου.

Διὰ τὴν χρηματοδότησιν τοῦ ἀναπτυξιακοῦ αὐτῆς προγράμματος, ἡ Ἀρχὴ Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου ἐδαπάνησε ποσὸν £5,4 ἑκατ., τὸ ὁποῖον ὑπερέβη κατὰ πολὺ τὸν τεθέντα στόχον.

Ταχυδρομικαὶ Ὑπηρεσίαι: Αἱ ταχυδρομικαὶ ὑπηρεσίαι ἐπίσης ἐβελτιώθησαν κατὰ τὴν ὑπὸ ἐπισκόπησιν περίοδον. Ἡ καθημερινὴ διανομὴ ταχυδρομείου ἐπεξετάθη εἰς ἕτερα 59 χωρία. Ἡ κατ' οἶκον διανομή, πλὴν τῶν πόλεων, ἐπεξετάθη εἰς τὰ προάστια καὶ εἰς ἀριθμὸν μεγάλων χωρίων. Ἀπὸ τοῦ 1970 εἰσήχθη ὡσαύτως ἡ κατ' οἶκον διανομὴ ἐπιστολῶν ἐπὶ συστάσει εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ προάστια. Ἐν τῇ προσπαθείᾳ βελτιώσεως τῶν πρὸς τὸ κοινὸν παρεχομένων ὑπηρεσιῶν, τὸ Τμῆμα Ταχυδρομείων ἐγκαθίδρυσε 55 ταχυδρομικὰ πρακτορεῖα καὶ 14 νέα ταχυδρομικὰ γραφεῖα, ἐκ τῶν ὁποίων 9 εἰς τὰς πόλεις καὶ πέντε εἰς ἀγροτικὰ κέντρα. Διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ταχυδρομικῶν ὑπηρεσιῶν ἐδαπανήθη ἐκ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως ποσὸν £147.000.

Ραδιόφωνον καὶ Τηλεόρασις: Ἐπετελέσθη τόσον ποσοτικὴ ὅσον καὶ ποιοτικὴ βελτίωσις τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ ραδιοφώνου καὶ τῆς τηλεοράσεως. Οὕτω, ἡ μετάδοσις ραδιοφωνικῶν προγραμμάτων ηὐξήθη ἀπὸ 198 εἰς 241 ὥρας, ἐνῷ τὰ προγράμματα τηλεοράσεως σχεδὸν ἐδιπλασιάσθησαν, τῆς διαρκείας τούτων αὐξηθείσης ἀπὸ 16 εἰς 31 ὥρας ἑβδομαδιαίως μὲ ἔμφασιν ἐπὶ τῶν «μικτῶν προγραμμάτων». Κατὰ τὴν ὑπὸ ἐπισκόπησιν περίοδον ὁ ἀριθμὸς τῶν ραδιοφώνων καὶ τῶν συσκευῶν τηλεοράσεως παρουσίασε μέσην ἐτησίαν αὔξησιν 4,5% καὶ 22,5% ἀντιστοίχως.

4.9 Βιοτικὸν Ἐπίπεδον — Κατανομὴ Εἰσοδήματος

Ὁ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἐπιτευχθεὶς ὑψηλὸς ρυθμὸς ἀναπτύξεως συνέβαλεν εἰς τὴν σημαντικὴν ἄνοδον τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου. Τὸ Ἀκαθάριστον Ἐθνικὸν Προϊὸν ηὐξήθη κατὰ 8,4% ἐτησίως, ἀνελθὸν ἀπὸ £153,8 ἑκατ. τὸ 1966 εἰς £230,7 ἑκατ. τὸ 1971, ἐνῷ τὸ κατὰ κεφαλὴν Ἀκαθάριστον Ἐθνικὸν Προϊὸν ἀνῆλθεν ἀπὸ £255,5 εἰς £361,0, ἢ κατὰ 7,2% ἐτησίως, εἰς τιμὰς 1966. Ἡ κατὰ κεφαλὴν ἰδιωτικὴ δαπάνη καταναλώσεως ηὐξήθη ἀπὸ £183,6 τὸ 1966 εἰς £257,4 τὸ 1971, ἤτοι ἀνῆλθε κατὰ 7% περίπου ἐτησίως, γεγονὸς τὸ ὁποῖον ἐπιμαρτυρεῖ ραγδαίαν ἄνοδον τοῦ γενικοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου. Ὅλαι αἱ εἰσοδηματικαὶ τάξεις συμμετέσχον τῆς γενικῆς αὐτῆς εὐημερίας.

Δυστυχῶς δὲν ὑπάρχουν ἀξιόπιστοι στατιστικαὶ ἐπὶ τῆς κατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος μεταξὺ τῶν συντελεστῶν παραγωγῆς καὶ τῶν νοικοκυριῶν ἐκ τῶν ὁποίων νὰ καθίσταται δυνατὴ ἡ καταμέτρησις τοῦ βαθμοῦ ἐπιτυχίας τοῦ μακροπροθέσμου ἀντικειμενικοῦ σκοποῦ τῆς δικαιοτέρας κατανομῆς τοῦ εἰσοδήματος μεταξὺ τῶν διαφόρων εἰσοδηματικῶν τάξεων. Ἀρκετὰ στοιχεῖα περὶ τῆς κατανομῆς τοῦ εἰσοδήματος δύνανται, ἐν τούτοις, νὰ ληφθοῦν ἐκ τῆς ἀναλύσεως τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς Ἐπισκοπήσεως Νοικοκυριῶν τῆς διεξαχθείσης ὑπὸ τοῦ Τμήματος Στατιστικῆς καὶ Ἐρευνῶν κατὰ τὸ 1971. Ἡ Ἐπισκόπησις, ἡ ὁποία διεξήχθη ἐπὶ δειγματοληπτικῆς βάσεως, ἐκάλυψε 3% τοῦ πληθυσμοῦ, κατ' αὐτὴν δὲ συνελέγησαν στοιχεῖα ἀφορῶντα, μεταξὺ ἄλλων, εἰς τὸ εἰσόδημα καὶ τὰς δαπάνας μιᾶς οἰκογενείας κατὰ ἓν δεκαπενθήμερον τεσσάρων διαφορετικῶν μηνῶν τοῦ ἔτους. Τὰ συγκεντρωθέντα στοιχεῖα ἐχρησιμοποιήθησαν ἐμμέσως πρὸς μελέτην τῆς κατανομῆς τοῦ εἰσοδήματος. Τὰ προκύψαντα ἀποτελέσματα εἶναι ἐνθαρρυντικά. Οἱ δεῖκται οἵτινες συνήθως χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν καταμέτρησιν τοῦ βαθμοῦ ἰσομεροῦς κατανομῆς τοῦ εἰσοδήματος, εὑρέθησαν νὰ ἔχουν τοιαύτας τιμάς, αἵτινες δύνανται νὰ συγκριθοῦν εὐνοϊκῶς μὲ παρομοίους δείκτας εἰς πολλὰς Δυτικοευρωπαϊκὰς χώρας.

Τὰ ὡς ἄνω πορίσματα δὲν πρέπει ἐν τούτοις νὰ ἐκληφθοῦν ὡς τελικά. Τὰ χρησιμοποιηθέντα στατιστικὰ δεδομένα συνελέγησαν δι' ἄλλους σκοποὺς καὶ καὶ δὲν δύναται νὰ ἀποκλεισθῇ τὸ ἐνδεχόμενον νὰ μὴ ἀπεικονίζουν ἐπακριβῶς τὴν κατάστασιν. Εἰδικὴ μελέτη τῆς κατανομῆς τοῦ εἰσοδήματος θὰ ἀναληφθῇ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου.

Πλὴν τῆς λήψεως διαφόρων ἄλλων μέτρων καὶ τῆς ἐφαρμογῆς προγραμμάτων ἀποσκοπούντων εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ καὶ τὴν δικαιοτέραν κατανομὴν τοῦ εἰσοδήματος, εἷς ἐκ τῶν στόχων τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἦτο ἡ ἐπίτευξις τῶν τοιούτων ἀλλαγῶν μέσῳ τῆς βελτιώσεως τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν. Ἀξίζει νὰ σημειωθῇ ὅτι κατὰ τὴν ὑπὸ ἐπισκόπησιν περίοδον αἱ Κυβερνητικαὶ δαπάναι τόσον ἐκ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ ὅσον καὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως ἐπὶ τῶν κυριωτέρων κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν ηὐξήθησαν ἀπὸ £7,7 ἑκατ. τὸ 1966 εἰς £17 ἑκατ. τὸ 1971, ἢ ἀπὸ 31,3% ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν δαπανῶν τὸ 1966 εἰς 35,4% τὸ 1971. Αἱ δαπάναι αὗται διενηργήθησαν ἐν σχέσει πρὸς τὴν παιδείαν, τὰς πολιτιστικὰς ὑπηρεσίας, τὴν ὑγείαν, τὴν ἐργασίαν, τὰς κοινωνικὰς ἀσφαλίσεις, τὴν κοινωνικὴν πρόνοιαν καὶ ἄλλας κοινωνικὰς ὑπηρεσίας, τὴν ἐπιχορήγησιν γεωργικῶν προϊόντων, κ.λ.π., δὲν περιλαμβάνουν δὲ ἄλλας συναφεῖς ὑπηρεσίας καὶ προγράμματα, ὡς, ἐπὶ παραδείγματι, τὰς συντάξεις τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων. Ἡ ἐπιτελεσθεῖσα πρόοδος ἀναφορικῶς πρὸς ὡρισμένας ἀπὸ τὰς κοινωνικὰς ὑπηρεσίας δύναται νὰ συνοψισθῇ ὡς ἀκολούθως :

Ὑγεία : Ὁ ἀναπτυξιακὸς ἀντικειμενικὸς σκοπὸς εἰς τὸν τομέα τῆς ὑγείας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἦτο ἡ ἐπίτευξις ὑψηλοτέρων ἐπιπέδων ὑγείας διὰ τῆς γενικῆς βελτιώσεως καὶ ἐνισχύσεως τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν ὑγείας. Τὸ ἐπίπεδον ὑγείας τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ὡς τοῦτο ἐπιμετρᾶται διὰ δεικτῶν, ὡς εἶναι τὸ ποσοστὸν βρεφικῆς θνησιμότητος, ἡ μέση διάρκεια ζωῆς, ἢ ἡ ἀναλογία ἰατρῶν, ὀδοντιάτρων πρὸς τὸν πληθυσμόν, ὁ ἀριθμὸς τῶν φαρμακοποιῶν, τὸ νοσηλευτικὸν προσωπικὸν καὶ αἱ νοσοκομειακαὶ κλῖναι, συγκρίνεται εὐνοϊκῶς μὲ ἄλλας χώρας.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἡ ἀναλογία τῶν ἰατρῶν πρὸς τὸν πληθυσμὸν ἐβελτιώθη ἀπὸ 1.317 πρόσωπα κατὰ ἰατρὸν τὸ 1966 εἰς 1.179 πρόσωπα τὸ 1971. Ἡ βελτίωσις εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ νοσοκομειακὸν προσωπικὸν (περιλαμβανομένων τῶν μαιῶν, τῶν νοσοκόμων καὶ ἄλλου νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ) δύναται νὰ διαπιστωθῇ ἐκ τῆς παρατηρηθείσης μειώσεως τοῦ λόγου τοῦ τοιούτου προσωπικοῦ κατὰ ἄτομα ἀπὸ 711 τὸ 1966 εἰς 446 τὸ 1971. Ἡ ἀναλογία νοσοκομειακῶν κλινῶν κατὰ χιλιάδα ἀτόμων παρουσίασε μικρὰν μόνον βελτίωσιν, ἀνελθοῦσα ἀπὸ 3,48 τὸ 1966 εἰς 3,62 τὸ 1971.

Κατὰ τὴν ἰδίαν περίοδον ὁ ἀριθμὸς τῶν ἰατρῶν καὶ τῶν ὀδοντιάτρων εἰς τὸν δημόσιον τομέα ηὐξήθη ἀπὸ 118 τὸ 1966 εἰς 165 τὸ 1971. Ἡ πρόσληψις μεγαλυτέρου ἀριθμοῦ εἰδικῶν ἰατρῶν ἐπέτρεψε τὴν παροχὴν προσθέτων εἰδικῶν ὑπηρεσιῶν, ἤτοι νευροχειρουργικῶν, θωρακοχειρουργικῶν, ραδιοθεραπευτικῶν καὶ ὀφθαλμολογικῶν εἰς τὸ Γενικὸν Νοσοκομεῖον Λευκωσίας καὶ ραδιοδιαγνωστικῶν, παιδιατρικῶν, εἰδικῆς παθολογίας, ἀναισθησιολογικῶν, ὀφθαλμολογικῶν, γυναικολογικῶν, ὀρθοπεδικῶν καὶ φυσιοθεραπευτικῶν εἰς τὰ ἐπαρχιακὰ νοσοκομεῖα. Ἐσημειώθη ὡσαύτως θεαματικὴ αὔξησις εἰς τὸ παραϊατρικὸν προσωπικὸν τοῦ ὁποίου ἡ ἀριθμητικὴ δύναμις ηὐξήθη ἀπὸ 538 τὸ 1966 εἰς 1.031 τὸ 1971.

Ποιοτικῶς αἱ ὑπηρεσίαι αὗται ἐβελτιώθησαν διὰ τοῦ προγράμματος παροχῆς μεταπτυχιακῶν ὑποτροφιῶν εἰς τὸ ἰατρικὸν καὶ παραϊατρικὸν προσωπικόν. Ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν παραχωρηθεισῶν ὑποτροφιῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου ἀνῆλθεν εἰς 93. Ἡ βασικὴ ἐκπαίδευσις νοσοκόμων ἐξηκολούθησε νὰ παρέχεται εἰς τὸ Γενικὸν Νοσοκομεῖον Λευκωσίας καὶ τὰ Ψυχιατρικὰ Ἱδρύματα, ἐνῷ παραρτήματα τῆς Σχολῆς Νοσοκόμων ἱδρύθησαν εἰς τὰ νοσοκομεῖα Λεμεσοῦ καὶ Ἀμμοχώστου. Ἐκ τῶν ὡς ἄνω νοσοκομειακῶν σχολῶν ἀπεφοίτησαν κατὰ τὴν περίοδον 1967—1971 463 νοσοκόμοι.

"Οσον ἀφορᾷ τὰς προληπτικὰς ὑγειονομικὰς ὑπηρεσίας, κύριος στόχος ὑπῆρξεν ἡ ἐξάλειψις τοῦ ἐχινοκόκκου καὶ τῆς λέπρας. Ἡ καταπολέμησις τοῦ ἐχινοκόκκου ἔτυχε προτεραιότητος, κατηρτίσθη δὲ πρὸς τοῦτο μακροπρόθεσμον πρόγραμμα. Ταυτοχρόνως, ἐδημιουργήθη ὑπηρεσία καταπολεμήσεως τῆς λέπρας ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ δερματολογικοῦ τμήματος τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου Λευκωσίας καὶ ὡς μέρος τῆς νέας προσπαθείας πλήρους ἐξαλείψεως τῆς ἀσθενείας. Κατὰ τὴν ἰδίαν περίοδον ἤρχισεν ὡσαύτως ἡ λειτουργία σχολικῆς ὀδοντιατρικῆς ὑπηρεσίας.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν νοσοκομειακῶν κλινῶν ηὐξήθη ἀπὸ 1.743 τὸ 1966 εἰς 1.904 τὸ 1971, περιλαμβανομένου ἑνὸς νέου ἀπομονωτηρίου. Τὰ ἐκτελεσθέντα εἰς τὰ διάφορα νοσοκομεῖα ἔργα περιελάμβανον διαρθρωτικὰς ἀλλαγὰς εἰς τὸ Γενικὸν Νοσοκομεῖον Λευκωσίας πρὸς αὔξησιν τῆς ἀποδοτικότητος, βελτίωσιν τοῦ ἐπιπέδου τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ἐξασφάλισιν περισσοτέρων διευκολύνσεων. Εἰς τὸ ψυχιατρικὸν ἵδρυμα ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ἐκτενὲς πρόγραμμα ἐπεκτάσεων τὸ ὁποῖον περιελάμβανε τὴν ἀνέγερσιν πέντε νέων θαλάμων. Ἐπεκτάσεις ἐγένοντο ὡσαύτως εἰς τὰ ἐπαρχιακὰ νοσοκομεῖα πρὸς εὐχερεστέραν παροχὴν ἰατρικῆς περιθάλψεως καὶ ἀποσυμφόρησιν τοῦ παρατηρουμένου εἰς τὸ Γενικὸν Νοσοκομεῖον Λευκωσίας συνωστισμοῦ. Ἐπίσης, ἐξησφαλίσθη πρόσθετος νοσοκομειακὸς ἐξοπλισμός, ἐμελετήθησαν δὲ τὰ θέματα τῶν ἀγροτικῶν ὑγειονομικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τοῦ προτεινομένου νέου Γενικοῦ Νοσοκομείου Λευκωσίας. Ἄλλα σημαντικὰ ἔργα τὰ ὁποῖα ἐξετελέσθησαν ἦσαν ἡ ἀνέγερσις νέου ἀναλυτικοῦ χημείου καὶ νέων φαρμακευτικῶν ἀποθηκῶν.

Συνολικῶς ἐδαπανήθησαν £695.000, ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ προγράμματος ἀναπτύξεως διὰ τὴν ἐκτέλεσιν σχεδίων καὶ ἐφαρμογὴν προγραμμάτων εἰς τὸν τομέα τῆς ὑγείας. Τὸ ποσὸν τοῦτο ἦτο ὑπερδιπλάσιον τῆς ἀναπτυξιακῆς δαπάνης τῆς πραγματοποιηθείσης εἰς τὸν τομέα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Πρώτου Σχεδίου. Τὰ ποσὰ ταῦτα δὲν περιλαμβάνουν τὰς ἐκ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ γενομένας δαπάνας.

Ἐκπαίδευσις: Ὁ κυριώτερος ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τοῦ Δευτέρου Σχεδίου εἰς τὸν τομέα τῆς ἐκπαιδεύσεως ἦτο ἡ ποιοτικὴ βελτίωσις εἰς ὅλα τὰ ἐπίπεδα.

Εἰς τὸν τομέα τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως ἡ ἀναλογία μαθητῶν πρὸς διδάσκαλον ἐμειώθη ἀπὸ 34,6 τὸ 1966–1967 εἰς 29,8 τὸ 1971–1972, συνεχίσθησαν δὲ τὸ πρόγραμμα ἐνδοϋπηρεσιακῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ καὶ τὸ σχέδιον παροχῆς ὑποτροφιῶν. Ἐπιπροσθέτως ἀνηγέρθη μέγας ἀριθμὸς σχολικῶν κτιρίων καὶ ἠγοράσθη σύγχρονος ἐξοπλισμός. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὑπὸ ἐπισκόπησιν περιόδου ἀνηγέρθησαν 98 νέα σχολικὰ κτίρια, ἐνῷ ἕτερα 298 ἔτυχον ἐπεκτάσεως, βελτιώσεως ἢ ἀνακαινίσεως. Τὸ ὅλον οἰκοδομικὸν πρόγραμμα εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀνέγερσιν 547 αἰθουσῶν διδασκαλίας καὶ 67 ἄλλων εἰδικῶν αἰθουσῶν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν εἰς δημόσια σχολεῖα στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως ἐμειώθη ἀπὸ 71.317 τὸ 1966–1967 εἰς 64.415 τὸ 1971–1972, ἐνῷ ὁ ἀριθμὸς τῶν διδασκάλων ηὐξήθη ἀπὸ 2.060 εἰς 2.165 κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον.

Αἱ ἐκπαιδευτικαὶ διευκολύνσεις διὰ τὰ σωματικῶς καὶ πνευματικῶς καθυστερημένα παιδία ἐβελτιώθησαν καὶ ἓξ νέα σχολεῖα διὰ ἀσκήσιμα παιδία ἤρχισαν τὴν λειτουργίαν των. Ὁ ἀριθμὸς τῶν τροφίμων τῶν τοιούτων σχολείων ηὐξήθη ἀπὸ 48 εἰς 175 μέχρι τέλους τῆς περιόδου. Ταυτοχρόνως εἰδικαὶ τάξεις ἤρχισαν νὰ λειτουργοῦν ἐντὸς τῶν ὑφισταμένων σχολείων δι' ἄλλα ἐκπαιδευτικῶς καθυστερημένα καὶ κοινωνικῶς ἀπροσάρμοστα παιδία. Κατὰ τὴν ἰδίαν περίοδον ἀνηγέρθησαν νέα σχολικὰ κτίρια διὰ κωφάλαλα καὶ ἀσκήσιμα παιδία, ἐνῷ ἡ ὑφισταμένη σχολὴ τυφλῶν ἔτυχεν ἐπεκτάσεως.

Εἰς τὸν τομέα τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως ἐπίσης ἐδόθη ἔμφασις εἰς τὴν ποιοτικὴν βελτίωσιν καὶ τὴν δημιουργίαν τῶν ἀναγκαίων συνθηκῶν διὰ τὴν βαθμιαίαν εἰσαγωγὴν τοῦ θεσμοῦ τῆς δωρεὰν παιδείας μέχρι τῆς ἡλικίας τῶν δεκαπέντε ἐτῶν. Ἐκ τούτου μία τῶν σημαντικωτέρων ἐξελίξεων τῆς περιόδου ὑπῆρξεν ἡ ἐντυπωσιακὴ αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐγγραφομένων μαθητῶν.

Εἰς τὸν τομέα τῆς δημοσίας μέσης ἐκπαιδεύσεως ἐσημειώθη βελτίωσις τόσον τῆς ἀναλογίας μαθητῶν πρὸς διδάσκαλον ὅσον καὶ μαθητῶν πρὸς αἰθούσας διδασκαλίας. Ὁ ἀριθμὸς τῶν δημοσίων σχολείων ὅλων τῶν τύπων ηὐξήθη ἀπὸ 43 τὸ 1966–1967 εἰς 52 τὸ 1971–1972, ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἀπὸ 24.659 εἰς 32.101, ἐνῶ ὁ ἀριθμὸς τῶν διδασκάλων ἀνῆλθεν ἀπὸ 1.049 εἰς 1.529. Ἐπιπροσθέτως τὸ 1970 ἱδρύθη νυκτερινὸν γυμνάσιον πρὸς ὑποβοήθησιν τῶν ἐργαζομένων νὰ συμπληρώσουν τυχὸν ἡμιτελῆ μέσην ἐκπαίδευσιν. Νέος τύπος σχολείου, τὸ τριτάξιον γυμνάσιον, εἰσήχθη εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιοχὰς καὶ τὰ περίχωρα τῶν πόλεων πρὸς ἐξύψωσιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἐπιπέδων εἰς τὴν ὕπαιθρον καὶ ἀποσυμφόρησιν τῶν σχολείων τῶν πόλεων. Ταυτοχρόνως, ἀνελήφθη φιλόδοξον πρόγραμμα ἀνεγέρσεως νέων συγχρόνων σχολικῶν κτιρίων. Μέχρι τέλους τῆς περιόδου ἀνηγέρθησαν 11 νέα σχολικὰ κτίρια μέσης ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐξετελέσθησαν μεγάλαι ἐπεκτάσεις εἰς ὑφιστάμενα κτίρια, διὰ τῶν ὁποίων προσετέθησαν 238 πρόσθετοι νέαι αἴθουσαι διδασκαλίας καὶ 119 εἰδικαὶ αἴθουσαι. Ἐπεδιώχθη ἐνεργῶς ἡ ἐνθάρρυνσις τῆς πρακτικῆς καὶ τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως διὰ τῆς προσθήκης, μεταξὺ ἄλλων, εἰς τὰ ὡρολόγια προγράμματα τῶν σχολείων γενικῆς κατευθύνσεως τῆς διδασκαλίας τῆς ξυλουργικῆς καὶ τῆς μεταλλοτεχνίας καὶ διὰ τῆς παροχῆς οἰκονομικῶν διευκολύνσεων διὰ τὴν ἀνέγερσιν καὶ ἐξοπλισμὸν ἐργαστηρίων φυσικῆς καὶ χημείας.

Τὸ 1971 ἐθεσπίσθη ὁ περὶ Ἰδιωτικῆς Ἐκπαιδεύσεως Νόμος ὁ ὁποῖος προνοεῖ διὰ τὴν ρύθμισιν, ἐπιθεώρησιν καὶ ἐπίβλεψιν τῶν ἰδιωτικῶν σχολῶν, μὲ κύριον ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν καθιέρωσιν κατωτάτων ἐπιπέδων.

Αἱ εἰς πανεπιστημιακὴν ἐκπαίδευσιν ἀνάγκαι τῆς Νήσου ἱκανοποιοῦνται διὰ τῆς καταρτίσεως Κυπρίων νέων εἰς πανεπιστήμια τοῦ ἐξωτερικοῦ. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου κατεβλήθησαν προσπάθειαι διαφοροποιήσεως τῶν ἀκολουθουμένων σπουδῶν διὰ τῆς ὀργανώσεως ὑπηρεσιῶν ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ καὶ τῆς συγκεντρώσεως τοῦ ἐλέγχου ἐπὶ τῶν ὑποτροφιῶν τῶν προσφερομένων ὑπὸ διαφόρων ξένων κυβερνήσεων καὶ διεθνῶν ὀργανισμῶν. Διὰ πρώτην φορὰν ἡ Κυβέρνησις ἐγκαθίδρυσεν ἴδιον Σχέδιον Κρατικῶν Ὑποτροφιῶν, τὸ ὁποῖον ἤρχισε νὰ λειτουργῇ ἀπὸ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1972–73 καὶ τὸ ὁποῖον προώρισται νὰ ὑποβοηθήσῃ ἀπόρους καὶ ἱκανοὺς Κυπρίους νέους νὰ σπουδάσουν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν εἰς τομεῖς προτεραιότητος. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Κυπρίων φοιτητῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀνῆλθεν ἀπὸ 6.382 τὸ 1966–1967 εἰς 11.450 περίπου τὸ 1970–1971.

Ἡ πολιτιστικὴ ἀνάπτυξις δὲν παρεγνωρίσθη, τὰ δὲ προγράμματα τὰ υἱοθετηθέντα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου περιελάμβανον τὴν ἔναρξιν κατὰ τὸ 1969 ὑπηρεσίας κινητῆς δανειστικῆς βιβλιοθήκης καὶ τὴν λειτουργίαν τοῦ Κρατικοῦ Θεάτρου, τὸ ὁποῖον ἔδωσε τὴν πρώτην αὐτοῦ παράστασιν περὶ τὰ τέλη τοῦ 1971. Ἡ ἐνθάρρυνσις τῶν τεχνῶν καὶ τῶν γραμμάτων ἔτυχεν ἰδιαιτέρας προσοχῆς, παρεσχέθη δὲ χρηματικὴ βοήθεια διὰ συμμετοχὴν εἰς διαφόρους διεθνεῖς ἐκθέσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Αἱ προγραμματισθεῖσαι διὰ τὴν παιδείαν καὶ τὴν πολιτιστικὴν ἀνάπτυξιν δαπάναι ἀναπτύξεως ὑπερηκοντίσθησαν, ἡ δὲ πραγματοποιηθεῖσα ἀναπτυξιακὴ δαπάνη ἀνῆλθεν εἰς £2,5 ἑκατ. Ταυτοχρόνως ἡ ἐκ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως ἐτησία δαπάνη ηὐξήθη αἰσθητῶς, ἀνελθοῦσα εἰς £6 ἑκατ. τὸ 1971, ἔναντι £3 ἑκατ. τὸ 1966, ἀντιπροσωπεύουσα ποσοστὸν 12,4% καὶ 12,1% ἀντιστοίχως τῶν ὁλικῶν Κυβερνητικῶν δαπανῶν.

'Αξίζει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ δαπάνη δι' ὅλους τοὺς τύπους τῆς ἐκπαιδεύσεως, τόσον τῆς δημοσίας ὅσον καὶ τῆς ἰδιωτικῆς, ἔχει ὑπερδιπλασιασθῇ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1966 καὶ 1971, τοῦ ὕψους αὐτῆς ἀνελθόντος ἀπὸ £5,4 ἑκατ. εἰς £11,0 ἑκατ., τοῦ δὲ μεριδίου αὐτῆς εἰς τὸ 'Ακαθάριστον 'Εθνικὸν Προϊὸν αὐξηθέντος ἀπὸ 3,5% εἰς 4,3%, ἀντιστοίχως.

'Εργασία — Πολιτικὴ καὶ Προγράμματα: Εἰς τὸν τομέα τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ καὶ τῆς ἀπασχολήσεως οἱ ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ τοῦ Σχεδίου ἦσαν ἡ διατήρησις συνθηκῶν πλήρους ἀπασχολήσεως καὶ ἡ προαγωγὴ τῆς πλέον παραγωγικῆς ἀπασχολήσεως τῶν ἐργαζομένων. Προσέτι, τὸ Σχέδιον ἀπεσκόπει εἰς τὴν προστασίαν τῶν ἐργοδοτουμένων κατὰ αὐθαιρέτων ἀπολύσεων καὶ τὴν βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν ἐργασίας, ὑγείας καὶ ἀσφαλείας εἰς τὸν τόπον ἐργασίας.

Συνεπείᾳ τῆς ραγδαίας ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας, ὁ πρῶτος στόχος φαίνεται νὰ ἔχῃ ἐπιτευχθῇ πλήρως, ἡ δὲ ἀνεργία κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ὑπῆρξεν σχεδὸν ἀνύπαρκτος. Τοὐναντίον ἀνεπτύχθησαν σοβαραὶ πιέσεις, ἰδιαιτέρως εἰς ὡρισμένα ἐπαγγέλματα καὶ ἡ ἀγορὰ ἐργασίας παρέμεινε σχετικῶς τεταμένη καθ' ὅλην τὴν περίοδον.

"Ανκαι τὸ ποσοστὸν τῆς ἀνεργίας εἶναι πολὺ χαμηλὸν καὶ ἡ οἰκονομία τῆς Κύπρου μετατρέπεται ραγδαίως ἀπὸ πλεονασματικὴν εἰς ἐλλειμματικὴν ἀπὸ ἀπόψεως ἐργατικῶν χειρῶν, εἰς τὴν γεωργίαν παρατηρεῖται εἰσέτι ὑποαπασχόλησις, ἐνῷ εἰς μερικοὺς ἄλλους τομεῖς τὸ ἐργατικὸν δυναμικὸν δὲν ἀπασχολεῖται κατὰ τὸν ἀποδοτικώτερον τρόπον, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὁδηγεῖ εἰς χαμηλὴν παραγωγικότητα. Παρὰ ταῦτα, ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τῆς πλέον παραγωγικῆς ἀπασχολήσεως φαίνεται νὰ ἐπιτυγχάνεται βαθμηδὸν εἰς ἱκανοποιητικὸν βαθμόν. Ἡ ἀπασχόλησις εἰς τὴν γεωργίαν μειοῦται, εἰς μερικοὺς δὲ τομεῖς παρατηρεῖται μετακίνησις ἐργατικοῦ δυναμικοῦ ἀπὸ χαμηλῆς εἰς ὑψηλῆς παραγωγικότητος ἐπιχειρήσεις. Πέραν τούτου, τὰ διάφορα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα καὶ προγράμματα ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐπανεκπαιδεύσεως ἐτροφοδότησαν τὴν οἰκονομίαν μὲ διαρκῶς περισσότερον ἐκπαιδευμένον προσωπικόν.

Κατὰ τὴν περίοδον 1967—1971, ὁλικὸς ἀριθμὸς 6.030 προσώπων ἔτυχεν ἐκπαιδεύσεως εἰς ἱδρύματα καὶ προγράμματα ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ 'Υπουργείου 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων. Εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον πρέπει νὰ προστεθοῦν 632 ἀπόφοιτοι τεχνικῶν σχολῶν καὶ 1.770 ἀπόφοιτοι ἐπαγγελματικῶν σχολῶν. Κατὰ τὴν ἰδίαν περίοδον ἡ Κυβέρνησις ἐγκαθίδρυσεν ὡσαύτως ἀριθμὸν νέων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων καὶ προγραμμάτων. Τὸ 1967, τῇ συνεργασίᾳ τῆς Βρεττανικῆς Κυβερνήσεως, ἤρχισεν εἰς Δεκέλειαν σχέδιον ἐπαγγελματικῆς καταρτίσεως πλεονάζοντος προσωπικοῦ τῶν Βάσεων καὶ ἀποφοίτων σχολῶν μέσης παιδείας. Τὸ 1968, ἡ Κυβέρνησις ἵδρυσε τῇ βοηθείᾳ τοῦ Προγράμματος 'Αναπτύξεως τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν τὸ 'Ανώτερον Τεχνολογικὸν 'Ινστιτοῦτον, κύριος σκοπὸς τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ κατάρτισις ὑψηλοῦ ἐπιπέδου τεχνικῶν εἰς τὴν ἠλεκτρολογίαν, τὴν μηχανολογίαν καὶ τὴν πολιτικὴν μηχανικήν, καθὼς καὶ διδασκάλων καὶ ἐκπαιδευτῶν διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν τεχνικῶν σχολῶν. Κατὰ τὸ ἴδιον ἔτος ἡ Κυβέρνησις ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Διεθνοῦς Γραφείου 'Εργασίας, ἵδρυσε τὸ Κέντρον 'Αποκαταστάσεως 'Αναπήρων, ἐνῷ τὸ 1969 τῇ συνεργασίᾳ τοῦ Προγράμματος 'Αναπτύξεως τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν ἱδρύθη τὸ 'Ινστιτοῦτον Ξενοδοχειακῶν καὶ 'Επισιτιστικῶν Σπουδῶν, σκοπὸς τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ κατάρτισις μέσου καὶ ἀνωτέρου προσωπικοῦ εἰς τὰ ξενοδοχειακὰ καὶ ἄλλα ἐπισιτιστικὰ ἐπαγγέλματα. Τὸ Κέντρον Παραγωγικότητος Κύπρου, τὸ ὁποῖον ἐγκαθιδρύθη καὶ λειτουργεῖ ἀπὸ τοῦ 1963 καὶ πάλιν τῇ συνεργασίᾳ τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν, παρέσχεν ἐκπαίδευσιν διὰ σειρῶν μαθημάτων διὰ τὴν ἐξύψωσιν τῶν ἐπιπέδων τόσον τῆς διευθύνσεως ἐπιχειρήσεων ὅσον καὶ τῶν εἰδικευμένων ἐργατῶν, ταχύρρυθμον ἐξ ὑπαρχῆς ἐκπαίδευσιν εἰς τὰ οἰκοδομικὰ ἐπαγγέλματα καὶ ἄλλας ὑπηρεσίας πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς διευθύνσεως ἐπιχειρήσεων, ὡς τεχνοοικονομικὰς συμβουλὰς

καὶ μελέτας, ἔρευναν καὶ πληροφορίας. Κατὰ τὴν ὑπὸ ἐπισκόπησιν περίοδον, τὸ σχέδιον μαθητείας ἐξελίχθη εἰς παγκύπριον θεσμόν, μέγας δὲ ἀριθμὸς νέων ἔτυχεν ἐκπαιδεύσεως βάσει τοῦ θεσμοῦ τούτου εἰς διαφόρους εἰδικότητας.

Ἡ Κυβέρνησις ἔλαβεν ὡσαύτως διάφορα μέτρα διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς θέσεως τῶν ἐργαζομένων. Τὸ 1967 εἰσήγαγε τὸν περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως Νόμον καὶ τὸν περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν Νόμον, ἔκτοτε δὲ προώθησεν ἐνεργῶς διάφορα μέτρα πολιτικῆς πρὸς βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν ἀσφαλείας, ὑγείας καὶ εὐημερίας εἰς τοὺς τόπους ἐργασίας, καθὼς καὶ τὴν διατήρησιν τῆς βιομηχανικῆς εἰρήνης. Παρὰ τὰς προσπαθείας ταύτας, αἱ βιομηχανικαὶ σχέσεις δὲν ὑπῆρξαν τόσον ὁμαλαὶ ὡς κατὰ τὴν περίοδον 1964—1966, αἱ δὲ ἀπώλειαι συνεπείᾳ ἐργατικῶν διαφορῶν ηὐξήθησαν ἀπὸ 2.708 ἐργασίμους ἡμέρας τὸ 1966 εἰς 23.454 ἐργασίμους ἡμέρας τὸ 1971.

Τὸ σύνολον τῶν Κρατικῶν δαπανῶν ἀναπτύξεως διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ὡς ἄνω νέων σχεδίων καὶ τὴν ἐπέκτασιν καὶ διαφοροποίησιν ὑφισταμένων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων καὶ ἄλλων προγραμμάτων ἀνῆλθεν εἰς £1,1 ἑκ. περίπου καθ' ὅλην τὴν περίοδον 1967—1971. Τὸ ποσὸν τοῦτο δὲν περιλαμβάνει δαπάνας πραγματοποιηθείσας ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ὑπηρεσιῶν βιομηχανικῶν σχέσεων, τῆς ὑπηρεσίας ἀπασχολήσεως καὶ τῆς ὑπηρεσίας ἐπιθεωρήσεως ἐργοστασίων, αἱ ὁποῖαι προῆλθον ἐκ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ. Ἡ συμβολὴ τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως εἰς τὴν χρηματοδότησιν τῶν προγραμμάτων τούτων ὑπῆρξε μικρά.

Οἴκησις: Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ δευτέρου Σχεδίου ἀνηγέρθησαν 13.074 νέαι οἰκίαι καὶ ἐγένοντο προσθῆκαι εἰς 3.496 ὑφισταμένας. Ἡ σχετικὴ ἐπένδυσις ἀνῆλθεν εἰς 54,6% τῶν παγίων ἐπενδύσεων τοῦ τομέως κατασκευῶν καὶ εἰς 32,7% τοῦ συνόλου τῶν παγίων ἐπενδύσεων (εἰς σταθερὰς τιμὰς τοῦ 1966). Πέραν τοῦ ἡμίσεος (57,6%) τῶν ἀνεγερθεισῶν οἰκιῶν εὑρίσκοντο εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιοχάς.

Πλὴν τῆς περιπτώσεως μετακινήσεως χωρίων ἡ ἄμεσος συμμετοχὴ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν ἀνέγερσιν οἰκιῶν ὑπῆρξε μικρὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου. Παρὰ ταῦτα, ὡς διελάμβανε τὸ Σχέδιον, ἀνελήφθησαν ἐκτενεῖς μελέται ἐπὶ τῶν οἰκιστικῶν ἐν Κύπρῳ συνθηκῶν καὶ τῶν δυνατοτήτων βελτιώσεως τῶν συνθηκῶν τούτων. Τὰ πορίσματα τῶν μελετῶν τούτων θὰ χρησιμοποιηθοῦν εἰς τὴν διαμόρφωσιν καὶ ἐφαρμογὴν πλέον ἐνεργοῦ οἰκιστικῆς πολιτικῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου.

"Αλλαι Κοινωνικαὶ Ὑπηρεσίαι

Κοινωνικὴ Πρόνοια: Εἰς τὸν τομέα τῶν ὑπηρεσιῶν κοινωνικῆς εὐημερίας, πλὴν τῆς αὐξήσεως τῶν χορηγημάτων κοινωνικῆς προνοίας, ἐδόθη ἔμφασις εἰς τὴν δημιουργίαν βρεφοκομικῶν σταθμῶν πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν ὑπάνδρων γυναικῶν νὰ ἀναλάβουν ἐργασίαν καὶ νὰ ἐνισχύσουν, οὕτω, τὸ ἐργατικὸν δυναμικὸν εἰς στιγμὴν καθ' ἣν παρατηρεῖται ἔλλειψις ἐργατικῶν χειρῶν. Ἡ δημιουργία τοιούτων σταθμῶν ἔτυχεν ἐνθαρρύνσεως διὰ τῆς παροχῆς τεχνικῆς καὶ οἰκονομικῆς βοηθείας ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Προσέτι, ἡ Κυβέρνησις ἐγκαθίδρυσεν ἴδιον πρότυπον νηπιοκομικὸν σταθμὸν εἰς Λευκωσίαν καὶ παρέσχε βοήθειαν εἰς ἀριθμὸν ἄλλων σταθμῶν ἱδρυθέντων ὑπὸ ἐθελοντικῶν ὀργανώσεων. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ Τμήματος Ὑπηρεσιῶν Κοινωνικῆς Εὐημερίας λειτουργούντων σταθμῶν ἀνῆλθεν ἀπὸ 20 τὸ 1966 εἰς 102 τὸ 1971, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὰ ἱδρύματα ταῦτα ἐξυπηρετουμένων παιδίων ηὐξήθη ἀπὸ 779 τὸ 1966 εἰς 3.500 περίπου τὸ 1971.

Πρὸς τὸν σκοπὸν καλυτέρας λειτουργίας τῶν διαφόρων ἱδρυμάτων, τὰ ὁποῖα ὑπάγονται εἰς τὸ Τμῆμα, ἐγένετο εἰς τὸ Σχέδιον πρόνοια διὰ τὴν βελτίωσιν καὶ ἐπέκτασιν τῶν οἰκημάτων των. Οὕτω, συνεπληρώθη ἡ ἐπέκτασις τοῦ Ξενῶνος Νέων Λευκωσίας καὶ ἤρχισεν ἡ ἀνέγερσις οἰκήματος διὰ τὸν ξε-

νῶνα δυσπροσαρμόστων κορασίδων, ὁ ὁποῖος λειτουργεῖ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς ἐνοικιαζόμενον οἴκημα. Τὸ ἔργον ἤρχισε τὸ 1971, ἀναμένεται δὲ νὰ περατωθῇ κατὰ τὰ πρῶτα στάδια τοῦ Τρίτου Σχεδίου.

Καινοτομίαν εἰς τὴν Κυβερνητικὴν δραστηριότητα εἰς τὸν τομέα τῆς κοινωνικῆς προνοίας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἀπετέλεσεν ἡ ἵδρυσις Κέντρων Νεότητος διὰ τὴν παροχὴν ὑπηρεσιῶν καὶ ἀνέσεων εἰς ἐργαζομένους νέους. Ἐπιπροσθέτως ἡ Κυβέρνησις, διὰ τῆς παροχῆς τεχνικῆς καὶ οἰκονομικῆς βοηθείας, ἐνεθάρρυνε κοινότητας καὶ ἐθελοντικὰς ὀργανώσεις νὰ ἱδρύσουν ἰδικά των Κέντρα Νεότητος, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁποίων μέχρι τέλους τοῦ 1971 ἀνήρχετο εἰς 24.

Διὰ τὴν προαγωγὴν τῶν ἀντικειμενικῶν σκοπῶν τοῦ προγράμματος κοινοτικῶν ὑπηρεσιῶν, τὸ Τμῆμα ἐνεθάρρυνε τὴν ὀργάνωσιν κοινοτικῶν συμβουλίων εὐημερίας. Μέχρι τέλους τοῦ 1971 ὑπῆρχον 57 τοιαῦτα συμβούλια εἰς διάφορα μέρη τῆς Νήσου, ἐνῷ εἰς Λευκωσίαν συνεστήθη ἐπαρχιακὸν συμβούλιον εὐημερίας. Μὲ Κυβερνητικὴν οἰκονομικὴν καὶ τεχνικὴν βοήθειαν τὰ συμβούλια ταῦτα καὶ ἄλλαι ἐθελοντικαὶ ὀργανώσεις εἰσήγαγον διαφόρους κοινωνικὰς ὑπηρεσίας, ὡς βρεφοκομικοὺς σταθμούς, λέσχας νέων, οἶκον διὰ σοβαρῶς καθυστερημένα παιδιά, οἶκον διὰ ἀνάπηρα καὶ κλινήρη πρόσωπα, κ.λ.π.

Κοινωνικαὶ Ἀσφαλίσεις: Κατὰ τὴν ὑπὸ ἐπισκόπησιν περίοδον ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπὸ τοῦ σχεδίου κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων καλυπτομένων προσώπων ἐπεξετάθη, ηὐξήθη δὲ τὸ ὕψος τῶν εἰσφορῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν παροχῶν. Ὁ ἀριθμὸς ἐνεργῶν συνδρομητῶν τοῦ σχεδίου ηὐξήθη ἀπὸ 147.130 τὸ 1966 εἰς 185.000 περίπου τὸ 1971. Τὸ 1966 ἐδαπανήθη ποσὸν £1 ἑκατ. εἰς παροχὰς καὶ ἔξοδα διαχειρίσεως. Μέχρι τέλους τοῦ 1971 ἡ δαπάνη αὕτη ἀνῆλθεν εἰς £3,7 ἑκατ. Ἡ γενικὴ κυβερνητικὴ εἰσφορὰ εἰς τὸ ταμεῖον κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων ἀνῆλθεν εἰς £1,4 ἑκατ. τὸ 1971, ἐν συγκρίσει πρὸς £0,6 ἑκατ. τὸ 1966.

Ἐπιπροσθέτως ἀνελήφθησαν διάφοροι μελέται διὰ τὴν περαιτέρω βελτίωσιν τῶν παροχῶν τῶν καταβαλλομένων δυνάμει τοῦ ὑφισταμένου σχεδίου κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων καὶ διὰ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὸ μέλλον ἑνὸς ἐπικουρικοῦ σχεδίου συντάξεων βασιζομένου ἐπὶ τῶν ἀπολαβῶν.

Ἀπονομὴ Δικαιοσύνης: Μεταξὺ τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν καὶ τῶν σχεδίων τὰ ὁποῖα ἐφηρμόσθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης ἦσαν καὶ ἡ ἐγκαθίδρυσις ἐπιτροπῶν διὰ τὴν μελέτην διαφόρων πτυχῶν τῆς νομοθεσίας καὶ τὴν ὑποβολὴν εἰσηγήσεων διὰ ματαρρυθμίσεις, ἡ τροποποίησις τοῦ περὶ Δικαστηρίων Νόμου διὰ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ πρόσληψις καὶ ἄλλων δικαστῶν διὰ τὰ ἐπαρχιακὰ δικαστήρια, ἡ θέσπισις τοῦ περὶ Δικηγόρων (Τροποποιητικοῦ) Νόμου, διὰ τοῦ ὁποίου καθορίζεται κατώτατον ὅριον πρακτικῆς ἐξασκήσεως, ὁ ἐμπλουτισμὸς τῆς Νομικῆς Βιβλιοθήκης καὶ ἡ ἐκτέλεσις προγράμματος ἀνεγέρσεως νέων καὶ βελτιώσεως τῶν ὑφισταμένων δικαστηριακῶν κτιρίων. Εἰς Ἀμμόχωστον ἀνηγέρθη νέον δικαστηριακὸν μέγαρον, ἐνῷ εἰς Λευκωσίαν τὰ κτίρια τοῦ Ἀνωτάτου καὶ τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Δικαστηρίου ἔτυχον μετατροπῶν καὶ βελτιώσεων.

Μεταχείρισις Παραβατῶν: Αἱ διευκολύνσεις διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν ἐπαγγελματικὴν κατάρτισιν, καθὼς καὶ διὰ τὴν ἀναψυχὴν τῶν τροφίμων τῶν φυλακῶν καὶ τῆς Σχολῆς Λαμπούσης ἔτυχον βελτιώσεων. Ἡ μεταχείρισις τῶν νεαρῶν παραβατῶν ἔτυχεν ἰδιαιτέρας προσοχῆς, εἰς δὲ τὰς Κεντρικὰς Φυλακὰς ἐγκαθιδρύθη τμῆμα νεαρῶν καταδίκων. Εἰς τὰς Κεντρικὰς Φυλακὰς ἐγένοντο ἐπίσης ἄλλαι βελτιώσεις κυρίως διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς διορθωτικῆς μᾶλλον παρὰ τῆς τιμωρητικῆς πλευρᾶς τοῦ ἔργου τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν καταδίκων. Ἡ Σχολὴ Λαμπούσης ἐξωπλίσθη μὲ πρόσθετα ἐκπαιδευτικὰ καὶ ἄλλα μέσα, ἐνῷ οἱ περὶ νεαρῶν παραβατῶν κανονισμοὶ ἔτυχον τροποποιήσεως.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου, ποσὸν £154.000 ἐδαπανήθη ἐκ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως διὰ τὰ δικαστηριακὰ κτίρια, τὴν βελτίωσιν τῶν φυλακῶν καὶ ἄλλων ἀναμορφωτικῶν ἱδρυμάτων, τὸν ἐμπλουτισμὸν τῶν νομικῶν βιβλιοθηκῶν, κ.λ.π.

4.10 Χωροταξία καὶ Πολεοδομία

Ὁ κυριώτερος ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τοῦ Δευτέρου Σχεδίου εἰς τὸν τομέα τοῦτον ὑπῆρξεν ἡ τοποθέτησις τοῦ θέματος τῆς χωροταξίας καὶ πολεοδομίας ἐπὶ ὀρθῆς βάσεως. Πρὸς τοῦτο, τὸ Τμῆμα Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Νόττιγχαμ, προώθησε καὶ συνεπλήρωσε τὴν ἑτοιμασίαν χωροταξικοῦ σχεδίου δι' ὁλόκληρον τὴν Νῆσον, τὸ ὁποῖον ἐλέγχεται ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀπὸ καθαρῶς οἰκονομικῆς πλευρᾶς. Λόγῳ τῆς φύσεως τῆς χωροταξίας, τὸ σχέδιον τοῦτο ἔχει μακρόπνοον προοπτικήν, παρέχει δὲ τὰ πλαίσια χωροταξικῆς ἀναπτύξεως μέχρι τοῦ ἔτους 2.000. Ἔχουν ὡσαύτως ἐκπονηθῆ «πολεοδομικὰ σχέδια» δι' ὅλας σχεδὸν τὰς πόλεις, καθὼς καὶ λεπτομερῆ «τοπικὰ σχέδια» δι' ἀριθμὸν περιοχῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἀποδίδεται προτεραιότης. Ἡ ἐκπόνησις καὶ τῶν τριῶν τύπων σχεδίων προνοεῖται ὑπὸ τοῦ προσφάτως θεσπισθέντος νόμου περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας.

Σημαντικαὶ δαπάναι διενηργήθησαν διὰ πολεοδομικὰ καὶ δημοτικὰ ἔργα. Αἱ πραγματοποιηθεῖσαι ἀναπτυξιακαὶ δαπάναι ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἔργα ταῦτα ἦσαν σχεδὸν τετραπλάσιαι ἐκείνων τοῦ Πρώτου Σχεδίου. Τὰ ἐκτελεσθέντα ἔργα ἀφεώρων κυρίως τὴν βελτίωσιν τῶν κυρίων ὁδικῶν ἀρτηριῶν καὶ τῶν προσβάσεων τῶν πόλεων, τὸν ἐξωραϊσμὸν τῶν πόλεων, τὴν κατασκευὴν ἀποχετευτικῶν συστημάτων, κ.λ.π. Ἀναφορικῶς πρὸς τὸ θέμα τῆς χωροταξίας δέον ὅπως ἀναφερθῆ ἡ λῆψις δύο νομικῶν καὶ διοικητικῶν μέτρων, ἤτοι τῆς εἰσαγωγῆς ἐπὶ μεγάλης κλίμακος ζωνῶν χρήσεως γῆς εἰς ὡρισμένας περιοχὰς καὶ τῆς τροποποιήσεως τοῦ περὶ Προστασίας τῶν Ἀκτῶν Νόμου.

4.11 Ἀγροτικὴ Ἀνάπτυξις

Ἱστορικῶς, κοινωνικῶς καὶ διοικητικῶς τὸ χωρίον ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι τὸ ἐπίκεντρον τῆς ἀγροτικῆς ζωῆς τῆς Νήσου. Περίπου 60% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Νήσου κατοικεῖ εἰς ἀγροτικὰς περιοχάς. Οὕτω, εἷς ἐκ τῶν στόχων τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ὑπῆρξεν ἡ βελτίωσις τῶν οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν συνθηκῶν εἰς τὴν ὕπαιθρον. Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἐκτενοῦς αὐτοῦ σκοποῦ ἡ υἱοθετηθεῖσα γενικωτέρα στρατηγικὴ περιελάμβανε (α) τὴν ἐξύψωσιν τοῦ ἐπιπέδου τῶν εἰσοδημάτων εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιοχάς, (β) τὴν βελτίωσιν αὐτοῦ τούτου τοῦ χωρίου, καὶ (γ) τὴν παροχὴν ἢ βελτίωσιν τῶν ὑπηρεσιῶν δημοσίας ὠφελείας, τῶν συγκοινωνιῶν καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν κοινῆς ὠφελείας.

Τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ ἀσχολεῖται μὲ τὴν γεωργίαν. Ὁ καλύτερος ὑπάρχων δείκτης τῶν εἰσοδημάτων τῶν γεωργῶν εἶναι τὸ ὕψος τῆς προστιθεμένης ἀξίας κατὰ ἐργαζόμενον πρόσωπον εἰς τὴν γεωργίαν. Εἰς σταθερὰς τιμὰς τοῦ 1966 ἡ προστιθεμένη ἀξία κατὰ ἀπασχολούμενον ἄτομον ηὐξήθη ἀπὸ £271 τὸ 1966 εἰς £422 τὸ 1971, ἐπαρουσίασε δὲ αὔξησιν κατὰ 56% περίπου, ποσοστὸν πολὺ ὑψηλότερον τῆς αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητος εἰς τοὺς ὑπολοίπους τομεῖς. Τοῦτο ὑποδηλοῖ ὅτι τὰ εἰσοδήματα τῶν γεωργῶν ηὐξήθησαν αἰσθητῶς κατὰ τὴν ὑπὸ ἐπισκόπησιν πενταετῆ περίοδον καὶ ὅτι πρόοδος ἐπετεύχθη ὡσαύτως πρὸς τὴν κατεύθυνσιν μειώσεως τῆς ἀνισότητος μεταξὺ τῶν εἰσοδημάτων τῶν ἀγροτικῶν καὶ τῶν ἀστικῶν περιοχῶν.

Ἐπιπλέον ἐσημειώθη περαιτέρω πρόοδος πρὸς τὴν κατεύθυνσιν βελτιώσεως αὐτῶν τούτων τῶν χωρίων. Ἡ δαπάνη δι' ἀγροτικὴν ἀνάπτυξιν ἀνῆλθεν εἰς £1,938 600, ὑπερβᾶσα τὸν ἐκ £1,840,000 στόχον τοῦ Σχεδίου. Τὰ ἀναληφθέντα σχέδια περιελάμβανον τοιαῦτα ἔργα ὡς τὴν μετακίνησιν χωρίων, τὴν ἐκτέλεσιν ἀντιπλημμυρικῶν ἔργων, τὴν βελτίωσιν ὁδῶν ἐντὸς χωρίων, τὴν κατασκευὴν

ἀγροτικῶν ὁδῶν, σφαγείων, κρεοπωλείων καὶ ἄλλων δημοσίων κτιρίων, τὸν ἠλεκτροφωτισμὸν τῶν χωριτικῶν ὁδῶν καὶ ἄλλα δημόσια ἔργα. Συνεπληρώθη ἡ μετακίνησις τριῶν χωρίων καὶ ἤρχισεν ἡ μετακίνησις ἑτέρων ἓξ χωρίων εἰς τὰς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ καὶ Πάφου. Ἐν σχέσει πρὸς τὰ σχέδια ταῦτα ἀνηγέρθησαν ἢ εὑρίσκονται ὑπὸ κατασκευὴν τετρακόσιαι νέαι οἰκίαι. Σημαντικὴ πρόοδος ἐπετεύχθη καὶ εἰς τὸ θέμα βελτιώσεως τῶν ὁδῶν ἐντὸς χωρίων, μέχρι τέλους δὲ τῆς περιόδου τοῦ Σχεδίου πέραν τῶν 40% τῶν ἀγροτικῶν κοινοτήτων διέθετον κυρίως ἀσφαλτωμένας ὁδούς. Λόγῳ τῶν δυσκολιῶν τὰς ὁποίας οἱ γεωργοὶ ἀντιπετωπίζουν κατὰ τὴν μετάβασιν εἰς τοὺς ἀγρούς των, ἡ Κυβέρνησις εἰσήγαγεν ἐκτενὲς πρόγραμμα κατασκευῆς ἀγροτικῶν ὁδῶν.

Ἡ παροχὴ ὑπηρεσιῶν κοινῆς ὠφελείας ἐβελτίωσε τὰς συνθήκας διαμονῆς, ἐνῷ ἡ ἀνάπτυξις ἄλλων μέσων ἐπικοινωνιῶν, ὁμοῦ μετὰ τῆς βελτιώσεως τοῦ ὁδικοῦ δικτύου, ἐμείωσε τὸ βαθμὸν ἀπομονώσεως καὶ ἐβελτίωσε τὸ οἰκονομικὸν καὶ κοινωνικὸν περιβάλλον τῶν χωρίων. Σημαντικὴ ἐπίσης πρόοδος ἐπετεύχθη εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν κατ' οἶκον προμήθειαν ποσίμου ὕδατος.

Ἡ Κυβέρνησις ὑπεβοήθησε τὰς χωριτικὰς σχολικὰς ἐφορείας μὲ μακροπρόθεσμα, χαμηλότοκα δάνεια διὰ τὴν ἀνέγερσιν σχολικῶν κτιρίων, εἰς τὴν περίπτωσιν δὲ πτωχῶν χωρίων παρεχωρήθησαν ὡσαύτως ἐπιχορηγήσεις διὰ τὸν αὐτὸν σκοπόν. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν μέσην ἐκπαίδευσιν, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἀνηγέρθησαν τρία ἀγροτικὰ γυμνάσια, ἀνὰ ἓν εἰς Παραλίμνι, Λύσην καὶ Κυθραίαν. Κατὰ τὸ 1971 τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας ἐξησφάλισε κινητὴν ὀδοντιατρικὴν μονάδα ἡ ὁποία θὰ χρησιμοποιῆται κυρίως διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ἀγροτικῶν ὀδοντιατρικῶν ὑπηρεσιῶν.

5. Τὸ Τρίτον Σχέδιον

Ὁ ἀπώτερος σκοπὸς τῆς ἀναπτυξιακῆς πολιτικῆς εἶναι ἡ ἐπίτευξις ὑψηλοτέρων βιοτικῶν ἐπιπέδων, τὰ δὲ Σχέδια εἶναι τὰ μέσα διὰ τῶν ὁποίων διαμορφοῦται συντονισμένη καὶ συνεπὴς πολιτικὴ καὶ λαμβάνονται μέτρα πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου. Τὰ Σχέδια ὡσαύτως ἀποτελοῦν σύνδεσιν μεταξὺ τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ μέλλοντος καὶ διασφαλίζουν συνέχειαν τῆς πολιτικῆς. Οὕτω, τὸ Τρίτον Σχέδιον θὰ ἀποτελῇ συνέχισιν τῆς ἀναπτυξιακῆς προσπαθείας, ἡ ὁποία ἤρχισε μὲ τὸ Πρῶτον Σχέδιον καὶ συνεχίσθη ἐπιτυχῶς κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Πενταετοῦς Σχεδίου.

Οἱ βασικοὶ ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ τῆς μεσοπροθέσμου ἀναπτυξιακῆς πολιτικῆς ἔχουν καθορισθῇ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν μακροπροθέσμων ἀντικειμενικῶν σκοπῶν καὶ ἔχουν διαμορφωθῇ κατόπιν προσεκτικῆς ἐκτιμήσεως τῶν δυνατοτήτων καὶ ἀναγκῶν τῆς οἰκονομίας. Ἡ μέχρι τοῦδε ἐπιτευχθεῖσα πρόοδος, τὸ σημερινὸν στάδιον ἀναπτύξεως καὶ τὰ σημερινὰ προβλήματα καὶ δυσχέρειαι εἶναι μερικοὶ τῶν παραγόντων, οἵτινες ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν κατὰ τὸν καθορισμὸν τῶν βασικῶν σκοπῶν τοῦ Τρίτου Σχεδίου.

Ὡς καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου, ἡ ραγδαία οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις, ἡ βελτίωσις τῆς συνθέσεως τῆς παραγωγῆς, ἡ βελτίωσις τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου καὶ μία περισσότερον δικαία κατανομὴ τοῦ εἰσοδήματος, πλήρης ἀπασχόλησις, νομισματικὴ σταθερότης καὶ ἱκανοποιητικὸν ἰσοζύγιον πληρωμῶν ἀποτελοῦν τοὺς βασικοὺς ἀντικειμενικοὺς σκοποὺς τοῦ Σχεδίου. Ἐν τούτοις, εἰς ἕνα περίπλοκον καὶ ἀλληλεξαρτώμενον κόσμον ἡ ταυτόχρονος ἐπιδίωξις τῶν σκοπῶν τούτων δυνατὸν νὰ ὁδηγήσῃ εἰς ἀλληλοσύγκρουσιν. Οὕτω τὸ Σχέδιον προσπαθεῖ νὰ ἀποφύγῃ τὴν σύγκρουσιν ταύτην διὰ μιᾶς λύσεως, ἡ ὁποία περικλείει καὶ ἐναρμονίζει τὰς διαφόρους ἐπιδιώξεις τῆς ἀναπτυξιακῆς πολιτικῆς.

5.1 Ρυθμὸς Ἀναπτύξεως

Κατόπιν προσεκτικῆς μελέτης ὅλων τῶν διαθεσίμων δεδομένων καὶ ἐκτιμήσεως ὅλων τῶν σχετικῶν παραγόντων ὁ γενικὸς ρυθμὸς ἀναπτύξεως ὁ υἱοθετηθεὶς διὰ τὴν περίοδον τοῦ Τρίτου Σχεδίου εἶναι πέριξ τῶν 7,4% ἐτησίως διὰ τὸ Ἀκαθάριστον Ἐγχώριον Προϊὸν καὶ 7,2% διὰ τὸ Ἀκαθάριστον Ἐθνικὸν Προϊόν. (Πίναξ 8). Εἰς ρυθμὸς ἀναπτύξεως τοῦ ἐπιπέδου τούτου θὰ διατη-

Πίναξ 8: ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΝ ΕΓΧΩΡΙΟΝ ΠΡΟΪΟΝ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΡΟΪΟΝ 1966, 1971 καὶ 1976
(Εἰς σταθερὰς τιμὰς 1970—£ ἑκατ.)

	1966	1971	1976	Ἐτήσιος Ρυθμὸς ἀναπτύξεως 1972/76
Γεωργία κ.λ.π.	29,2	44,3	62,2	7,0
Μεταλλεῖα καὶ Λατομεῖα	12,0	13,1	14,3	1,8
Βιομηχανία	17,3	26,9	45,5	11,1
Κατασκευαὶ	11,2	18,4	27,0	8,0
Ἠλεκτρικὴ Ἐνέργεια κ.λ.π.	2,7	4,6	7,7	11,0
Μεταφοραὶ καὶ Ἐπικοινωνίαι	12,9	20,2	28,8	7,4
Χονδρικὸν καὶ Λιανικὸν Ἐμπόριον	22,8	35,7	52,7	8,1
Τράπεζαι, Ἀσφάλειαι καὶ Κτηματικαὶ Ἐπιχειρήσεις	6,1	11,6	17,8	8,9
Κατοικίαι	15,0	16,6	18,5	2,2
Δημοσία Διοίκησις	8,7	13,3	17,7	5,9
Ὑπηρεσίαι	14,5	22,2	31,1	7,0
Ἀκαθάριστον Ἐγχώριον Προϊὸν εἰς κόστος Συντελεστῶν	152,4	226,9	323,3	7,3
Πλέον Ἔμμεσοι Φόροι	13,3	19,7	28,0	7,3
Μεῖον Ἐπιδοτήσεις	0,7	2,5	2,5	—
Ἀκαθάριστον Ἐγχώριον Προϊὸν εἰς τιμὰς Ἀγορᾶς	165,0	244,1	348,8	7,4
Πλέον Καθαρὸν Εἰσόδημα Συντελεστῶν ἐκ τῆς Ἀλλοδαπῆς	6,3	7,3	6,4	—2,6
Ἀκαθάριστον Ἐθνικὸν Προϊὸν	171,3	251,4	355,2	7,2

ρήσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν οἰκονομίαν καὶ θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν προϋποθέσεων καὶ τὴν ἐξεύρεσιν τῶν πόρων τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν ἄλλων στόχων τοῦ Σχεδίου. Χαμηλότερος ρυθμὸς ἀναπτύξεως θὰ ἐσήμαινεν οὐχὶ μόνον ὅτι ἡ οἰκονομία δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ πραγματοποιήσῃ τὰ ἄλματα πρὸς τὰ πρόσω, τὰ ὁποῖα χρειάζονται πρὸς μείωσιν τῆς ὑφισταμένης διαφορᾶς μεταξὺ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ καὶ τοῦ Κυπριακοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου, ἀλλ' ὡσαύτως θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξαρτήσῃ τὴν ἐξάρτησιν τῆς οἰκονομίας ἀπὸ ἀσταθεῖς πηγὰς εἰσοδήματος καὶ, οὕτω, θὰ ἐμείωνε τὴν ἱκανότητα τῆς Κυβερνήσεως νὰ ὁδηγήσῃ τὴν οἰκονομίαν πρὸς τὰς ἐπιθυμητὰς κατευθύνσεις ἀναπτύξεως. Ἐξ ἄλλου, ὁ ρυθμὸς ἀναπτύξεως, ἂνκαι ὑψηλότερος τοῦ προγραμματισθέντος κατὰ τὸ

Δεύτερον Σχέδιον, εἶναι χαμηλότερος τοῦ πραγματοποιηθέντος κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Δευτέρου Σχεδίου. Ὅμως, ὑψηλότερος ρυθμὸς ἀναπτύξεως θὰ ἐδημιούργει προβλήματα ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν καὶ δυνατὸν νὰ εἶχε δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς νομισματικῆς σταθερότητος.

Ὁ προγραμματισθεὶς ρυθμὸς ἀναπτύξεως δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν διαθεσίμων εὐκαιριῶν, τῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν ἐμποδίων τῶν κωλυόντων τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τῆς διασφαλίσεως ἱκανοποιητικῆς ἀξιοποιήσεως τῶν πόρων τῆς χώρας. Ἡ πολιτικὴ ἡ ἐνσωματωθεῖσα εἰς τὸ Σχέδιον ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν ἀξιοποίησιν εἰς τὸν βαθμὸν καθ' ὃν τοῦτο εἶναι οἰκονομικῶς ἐφικτόν, τῶν ἐγχωρίων πόρων τῆς γῆς, τοῦ ὕδατος καὶ τῶν ὀρυκτῶν. Ὡσαύτως δίδεται ἔμφασις εἰς τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν καὶ οἰκονομικὴν χρῆσιν τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, τὴν βελτίωσιν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ κεφαλαίου καὶ τὴν ἐξάλειψιν ὡρισμένων θεσμικῶν ἐμποδίων. Ἐν ἄλλοις λόγοις, τὸ Σχέδιον ἀντιπροσωπεύει μίαν συντονισμένην προσπάθειαν αὐξήσεως τῆς γενικῆς συναγωνιστικότητος τῆς οἰκονομίας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν στόχων τοῦ Σχεδίου. Ὡς ἀποτέλεσμα τῆς προγραμματισθείσης ραγδαίας αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς, ἀναμένεται νὰ ὑπάρξῃ σπάνις ἐργατικῶν χειρῶν, τοῦτο δὲ ὑποδηλοῖ ὅτι ἡ αὔξησις τῆς παραγωγικότητος ἀποτελεῖ τὸν ἀσφαλέστερον τρόπον αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς ἄνευ ἀσκήσεως ὑπερβολικῆς πιέσεως ἐπὶ τοῦ διαθεσίμου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Τρίτου Σχεδίου ὅλοι οἱ τομεῖς δραστηριότητος ἀναμένεται ὅτι θὰ σημειώσουν αὔξησιν. Θὰ δοθῇ καὶ πάλιν ἔμφασις εἰς τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας, τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ τουρισμοῦ. Ἡ βιομηχανικὴ παραγωγὴ ἀναμένεται νὰ αὐξηθῇ μὲ ταχὺν ρυθμόν. Ἡ βιομηχανία καὶ ἡ ἠλεκτρικὴ ἐνέργεια θὰ σημειώσουν τὴν μεγαλυτέραν ἀνάπτυξιν καὶ θὰ αὐξήσουν αἰσθητῶς τὴν συμβολήν των εἰς τὴν ὁλικὴν παραγωγήν. Οὕτω, μέχρι τοῦ 1976 ἡ διάρθωσις τῆς οἰκονομίας ἀναμένεται νὰ εἶναι τοιαύτη ὥστε νὰ συντελέσῃ περισσότερον εἰς τὴν σταθερότητα.

5.2 Διαθέσιμοι Πόροι καὶ ἡ Χρῆσις των — Ἀπαιτούμεναι Ἐπενδύσεις

Τὸ Ἀκαθάριστον Ἐθνικὸν Προϊὸν προγραμματίζεται νὰ ἀνέλθῃ ἀπὸ £251,4 ἑκατ. τὸ 1971 εἰς £355,2 ἑκατ. τὸ 1976 εἰς σταθερὰς τιμὰς 1970. Ἐξ ἄλλου, οἱ διαθέσιμοι πόροι τῆς οἰκονομίας ἀναμένεται ὅτι θὰ αὐξάνουν μὲ ἐτήσιον ρυθμὸν 7,3% κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἰδίας περιόδου. Οὕτω, οἱ διαθέσιμοι πόροι ἀναμένεται ὅτι θὰ αὐξηθοῦν ἀπὸ £262,2 ἑκατ. κατὰ τὸ 1971 εἰς £372,3 ἑκατ. κατὰ τὸ 1976. Παρὰ τὴν ἀναμενομένην ἐπιβράδυνσιν τῶν καθαρῶν μεταφορῶν, ἀναμένεται ὅτι τὸ σύνολον τοῦ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς εἰσοδήματος θὰ αὐξηθῇ ἀπὸ £10,8 ἑκατ. κατὰ τὸ 1971 εἰς £17,1 ἑκατ. κατὰ τὸ 1976 καὶ οὕτω θὰ αὐξήσῃ τὴν συμβολήν του εἰς τὸ σύνολον τῶν πόρων ἀπὸ 4,1% τὸ 1970 εἰς 4,6% κατὰ τὸ 1976.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου 1972—1976, ἐκ τοῦ συνόλου τῶν διαθεσίμων πόρων ποσὸν £1.274,6, ἑκατ. ἢ 78% θὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὴν χρηματοδότησιν καταναλωτικῶν δαπανῶν, ἐνῷ τὰ ὑπόλοιπα 22% θὰ χρησιμοποιηθοῦν πρὸς χρηματοδότησιν παγίων ἐπενδύσεων καὶ μεταβολῶν ἀποθεμάτων. Ὡσαύτως ἀναμένεται ὅτι ποσὸν £1.561,7 ἑκατ. ἐκ τοῦ συνόλου τῶν διαθεσίμων πόρων θὰ εἶναι ἐσωτερικῆς προελεύσεως καὶ ὅτι τὸ ὑπόλοιπον ἐκ £71,8 ἑκατ. θὰ εἶναι ἐξωτερικῆς προελεύσεως.

Μέχρι τοῦ τέλους τοῦ 1976, 21,5% τῶν διαθεσίμων πόρων θὰ χρησιμοποιηθοῦν διὰ τὴν χρηματοδότησιν παγίων ἐπενδύσεων ἐν συγκρίσει πρὸς 20,1% κατὰ τὸ 1971. Οὕτω, ἡ οἰκονομία θὰ διαθέτῃ μεγαλύτερον μέρος τῶν διαθεσίμων πόρων της διὰ παγίας ἐπενδύσεις. Τόσον ὁ δημόσιος ὅσον καὶ ὁ ἰδιωτικὸς τομεὺς θὰ μετάσχῃ εἰς τὴν αὔξησιν τῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητος. Ἐπὶ πλέον, £8,9 ἑκατ. θὰ ἐπενδυθοῦν εἰς ἀποθέματα.

Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ προγραμματισθέντος ὑψηλοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως, ἔχει ὑπολογισθῆ ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου 1972—1976 θὰ πρέπει νὰ ἐπενδυθῆ ὑπὸ τοῦ ἰδιωτικοῦ καὶ τοῦ δημοσίου τομέως εἰς πάγιον ὑλικὸν κεφάλαιον ποσὸν £350 ἑκατ. εἰς σταθερὰς τιμὰς 1970. Ὁ ὄγκος οὗτος παγίων ἐπενδύσεων ἀντιπροσωπεύει αὔξησιν 48,7% ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ἐπίπεδον ἐπενδύσεως τῶν £235,3 ἑκατ. τὸ πραγματοποιηθὲν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Δευτέρου Σχεδίου. Ἡ κατανομὴ τῶν ἀναμενομένων ἐπενδύσεων κατὰ τομέα δραστηριότητος ἐμφαίνεται εἰς τὸν Πίνακα 9.

Πίναξ 9: ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑΙ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΘΕΙΣΑΙ ΠΑΓΙΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ, 1967–1971 ΚΑΙ 1972–1976
(Εἰς σταθερὰς τιμὰς 1970—£ ἑκ.)

	1967–1971	1972–1976	Ποσοστιαία Συμβολὴ ἑκάστου Τομέως		Ποσοστιαία μεταβολὴ 1972–76/1967–71
			1967–71	1972–76	
1. Γεωργία κ.λ.π.	20,8	28,0	8,8	8,0	134,6
2. Μεταλλεῖα καὶ Λατομεῖα ..	5,6	6,0	2,4	1,7	107,1
3. Βιομηχανία	31,6	57,0	13,4	16,3	180,4
4. Κατασκευαὶ	6,1	8,0	2,6	2,3	113,1
5. Ἠλεκτρικὴ Ἐνέργεια κ.λ.π. ..	13,6	20,2	5,8	5,8	148,5
6. Μεταφοραὶ καὶ Ἐπικοινωνίαι	43,3	58,8	18,4	16,8	135,8
7. Χονδρικὸν καὶ Λιανικὸν Ἐμπόριον	13,2	19,0	5,6	5,4	143,9
8. Κατοικίαι	79,5	106,0	33,8	30,3	133,3
9. Δημοσία Διοίκησις	2,7	5,5	1,2	1,6	203,7
10. Λοιπαὶ Ὑπηρεσίαι	18,9	41,5	8,0	11,8	219,6
Ὁλικὸν	235,3	350,0	100,0	100,0	148,7

Οὐσιαστικὴ αὔξησις τῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητος προβλέπεται εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς τομεῖς. Ὁ μόνος τομεύς, εἰς τὸν ὁποῖον δυνατὸν νὰ σημειωθῆ ἐλαφρὰ μόνον αὔξησις εἶναι ὁ τομεὺς τῶν μεταλλείων καὶ λατομείων. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς αὐξήσεως θὰ σημειωθῆ εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὰς ὑπηρεσίας (τουρισμός).

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐτησίαν κατανομήν, τὸ σύνολον τῶν ἐπενδύσεων ἀναμένεται νὰ αὐξηθῆ ἀπὸ £52,7 ἑκατ. κατὰ τὸ 1971 εἰς £80 ἑκατ. μέχρι τοῦ 1976 ἢ μὲ ἐτήσιον ρυθμὸν 8,7%.

Ἡ Κυβέρνησις ἀναμένεται νὰ προβῆ εἰς ἀμέσους ἐπενδύσεις ἀνερχομένας εἰς £40,2 ἑκατ. ἢ 11,5% τοῦ συνόλου τῶν παγίων ἐπενδύσεων. Ὡσαύτως θὰ χρηματοδοτήσῃ, διὰ δανείων ἢ μεταφορᾶς κεφαλαίων, ποσὸν £6,8 ἑκατ. τῶν ἐπενδύσεων, αἱ ὁποῖαι θὰ ἀναληφθοῦν ὑπὸ δημοσίων ὀργανισμῶν. Ἠδη ἐμένα δραστηριότητες εἰς τὸν τομέα τῶν παγίων ἐπενδύσεων θὰ ἀναληφθοῦν ὡσαύτως ὑπὸ Ἡμικρατικῶν Ὀργανισμῶν καὶ ἄλλων δημοσίων σωμάτων. Αὗται θὰ ἀνέλθουν συνολικῶς εἰς £25,9 ἑκατ. Οὕτω, ὁ δημόσιος τομεὺς ἀναμένεται νὰ ἀναλάβῃ £72,9 ἑκατ. ἢ 20,8% τοῦ συνόλου τῶν παγίων ἐπενδύσεων. Ἐξ ἄλλου, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Τρίτου Σχεδίου, αἱ ἰδιωτικαὶ ἐπενδύσεις εἰς πάγιον κεφάλαιον ἀναμένεται νὰ ἀνέλθουν εἰς £277,1 ἑκατομμύρια.

Ἡ ἐπενδυτικὴ πολιτικὴ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Τρίτου Σχεδίου θὰ διαμορφωθῇ κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ βελτιώσῃ περαιτέρω τὸ οἰκονομικὸν κλῖμα ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐκδηλοῦται καὶ ἀναπτύσσεται ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία. Ἡ πολιτικὴ αὕτη θὰ ἀποβλέπῃ :

(α) Εἰς τὴν αὔξησιν τῆς ἀποδόσεως τῶν ἐπενδύσεων. Ἡ Κυβέρνησις θὰ συνεχίσῃ τὸ πρόγραμμά της διὰ μεγάλας ἐπενδύσεις εἰς ἔργα ὑποδομῆς, τὸ ὁποῖον θὰ δημιουργήσῃ ἐξωτερικὰς οἰκονομίας, θὰ μειώσῃ τὸ κόστος καὶ θὰ αὐξήσῃ τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἐπενδύσεων. Ἐπιπλέον θὰ μελετηθοῦν μέτρα πρὸς παρεμπόδισιν τῆς δημιουργίας, εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις, πλεοναζούσης παραγωγικῆς δυναμικότητος·

(β) τὴν ὑποβοήθησιν τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως κατὰ τὸ προεπενδυτικὸν στάδιον. Ἡ Κυβέρνησις θὰ διασφαλίσῃ τὴν ἐπαρκῆ παροχὴν πληροφοριῶν εἰς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα ὅσον ἀφορᾷ τὰς εὐκαιρίας δι' ἐπενδύσεις. Θὰ ἀναληφθοῦν προεπενδυτικαὶ διαγνωστικαὶ μελέται πρὸς ἐπισήμανσιν εὐκαιριῶν, τὰ δὲ ἀποτελέσματα θὰ κοινοποιηθοῦν εἰς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα. Ὡσαύτως ἡ Κυβέρνησις θὰ διεξαγάγῃ τεχνικοοικονομικὰς μελέτας εἰς σημαντικοὺς τομεῖς. Συμφώνως πρὸς τὴν πολιτικὴν ταύτην, ἡ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ ἐνισχύσῃ τὰς ὑπηρεσίας ἀξιολογήσεως ἔργων τῶν ἐνδιαφερομένων Τμημάτων· καὶ

(γ) τὴν διασφάλισιν ἐπαρκοῦς χρηματοδοτήσεως παραγωγικῶν ἐπενδύσεων καὶ κεφαλαίου κινήσεως μέσῳ τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος καὶ ἄλλων ἱδρυμάτων, καθὼς καὶ τὴν συμπλήρωσιν, ὅπου τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον, τῆς τοιαύτης χρηματοδοτήσεως διὰ μακροπροθέσμων δανείων. Ἐν προκειμένῳ ἡ Κυβέρνησις προτίθεται ὅπως προβῇ εἰς ἀνασκόπησιν τοῦ ρόλου τῆς Κυπριακῆς Τραπέζης Ἀναπτύξεως.

Κρίνεται ὅτι τὰ ὑφιστάμενα φορολογικὰ κίνητρα διεδραμάτισαν χρήσιμον ρόλον ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς ἀποταμιεύσεως καὶ τῶν ἐπενδύσεων, ἡ δὲ λειτουργία καὶ ἀποτελεσματικότης των θὰ ἀνασκοπηθοῦν διὰ νὰ διαπιστωθῇ κατὰ πόσον ἐνδείκνυται οἱαδήποτε μεταβολή.

Ἡ ἐνθάρρυνσις τῶν ξένων ἐπενδύσεων θὰ συνεχισθῇ. Ἡ συνεργασία μεταξὺ ἐγχωρίων καὶ ξένων οἴκων, ἰδιαιτέρως ὑπὸ μορφὴν κοινῶν ἐπιχειρήσεων, ὡσαύτως θὰ προωθηθῇ. Ἡ ἔγκρισις διὰ πραγματοποίησιν ἐπενδύσεων ὑπὸ ἀλλοδαπῶν σημαίνει ταυτόχρονον παροχὴν ἀδείας πρὸς μεταφορὰν κερδῶν, μερισμάτων καὶ τόκων εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀφοῦ γίνῃ πρόνοια διὰ τὴν καταβολὴν φόρων, ὁ δὲ ἐπαναπατρισμὸς κεφαλαίων εἰς τοιαύτας περιπτώσεις τυγχάνει ἐξ ἴσου εὐνοϊκῆς μεταχειρίσεως. Ἡ Κύπρος ὡσαύτως προσεχώρησεν εἰς τὴν Σύμβασιν τῆς διεθνοῦς Τραπέζης Ἀνασυγκροτήσεως καὶ Ἀναπτύξεως διὰ τὴν διευθέτησιν διαφορῶν ἐν σχέσει μὲ ἐπενδύσεις, συνῆψε δὲ συμφωνίας πρὸς ἀποφυγὴν διπλῆς φορολογίας μετὰ ἀριθμοῦ χωρῶν. Ἡ πολιτικὴ αὕτη θὰ συνεχισθῇ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου.

5.3 Δαπάναι Ἀναπτύξεως

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Τρίτου Σχεδίου, αἱ προγραμματισθεῖσαι δαπάναι ἀναπτύξεως τοῦ δημοσίου τομέως εἰς τρεχούσας τιμὰς εἶναι διπλάσιαι τῶν πραγματοποιηθεισῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου. Προβλέπεται ὅτι αὗται θὰ ἀνέλθουν εἰς £120,7 ἑκατ., ἐκ τῶν ὁποίων

£91,2 έκατ. θά δαπανηθοῦν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ £29,5 έκατ. ὑπὸ τῶν Ἡμικρατικῶν Ὀργανισμῶν καὶ ἄλλων δημοσίων σωμάτων. Λεπτομέρειαι τῆς κατανομῆς τῶν δαπανῶν τούτων ἐμφαίνονται εἰς τὸν Πίνακα 10.

Πίναξ 10: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΘΕΙΣΑΙ ΔΑΠΑΝΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΩΣ (ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ) 1972–1976
(Εἰς τρεχούσας τιμὰς—£000ς)

1. ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ	**27.355**
1.1 Γεωργικὴ Ἀνάπτυξις	7.300
1.2 Κτηνοτροφία	1.700
1.3 Γεωργικαὶ Ἔρευναι	1.300
1.4 Ἀναδασμὸς	600
1.5 Μετεωρολογία	200
1.6 Βελτίωσις Χρήσεως τοῦ Ὕδατος	1.400
1.7 Κτηνιατρικαὶ Ὑπηρεσίαι	950
1.8 Ἀνάπτυξις Δασῶν	1.225
1.9 Ἀνάπτυξις Ἁλιείας	550
1.10 Ἀνάπτυξις Ὑδατίνων Πόρων	12.130
2. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ	**3.659**
3. ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ	**730**
4. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	**2.823**
5. ΕΜΠΟΡΙΟΝ	**1.050**
6. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ	**9.700**
6.1 Τουρισμὸς	8.900
6.2 Ἀρχαιότητες	800
7. ΜΕΤΑΦΟΡΑΙ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΙ	**22.870**
7.1 Ὁδοὶ καὶ Ἀρτηρίαι	11.500
7.2 Λιμένες	8.200
7.3 Ἀερολιμὴν	2.280
7.4 Ταχυδρομικαὶ Ὑπηρεσίαι	390
7.5 Λοιπαὶ Ὑπηρεσίαι (περιλαμβανομένης τῆς Διοικήσεως καὶ Ἐσωτερικῶν Μεταφορῶν)	500
8. ΠΑΙΔΕΙΑ (περιλαμβ. τῆς Πολιτιστικῆς Ἀναπτύξεως)	**6.000**
9. ΑΛΛΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	**1.800**
9.1 Κέντρον Παραγωγικότητος Κύπρου	300
9.2 Ἰνστιτοῦτον Ξενοδοχειακῶν καὶ Ἐπισιτιστικῶν Σπουδῶν	650
9.3 Σχέδιον Κρατικῶν Ὑποτροφιῶν καὶ Ἐκπαίδευσις Προσωπικοῦ Ἐγχωρίως καὶ ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ	260
9.4 Ἀνώτερον Τεχνολογικὸν Ἰνστιτοῦτον	400
9.5 Ἄλλα Προγράμματα Ἐκπαιδεύσεως Ἐργατῶν	190
10. ΑΛΛΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΙ	**4.550**
10.1 Ὑγεία	4.000
10.2 Ὑπηρεσίαι Εὐημερίας	300
10.3 Ἀπονομὴ Δικαιοσύνης καὶ Ἀναμορφωτικὰ Ἱδρύματα	250
11. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ	**4.700**
11.1 Πολεοδομία	1.500
11.2 Οἴκησις	1.200
11.3 Δημοτικὰ Σχέδια	2.000

12. ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΤΙΡΙΑ	**1.000**
13. ΑΛΛΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΙ (περιλ. μηχανημάτων καὶ ἐξοπλισμοῦ, προκαταρκτικοῦ προγραμματισμοῦ κ.λ.π.)	**3.500**
14. ΔΑΝΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ	**1.500**
ΟΛΙΚΑΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑΙ ΔΑΠΑΝΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ..	**£ 91.237**
15. ΗΜΙΚΡΑΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	**29.458**
15.1 Ἀρχὴ Ἠλεκτρισμοῦ	15.336
15.2 Ἀρχὴ Τηλεπικοινωνιῶν	7.380
15.3 Ραδιοφωνικὸν Ἵδρυμα	1.742
15.4 Ἄλλα Ἡμικρατικὰ Σώματα (π.χ. Συμβούλια Ἀποχετεύσεως, Ἐπιτροπὴ Σιτηρῶν, Κυπριακὸς Ὀργανισμὸς Ἀθλητισμοῦ, Ἀρχὴ Κρατικῶν Ἐκθέσεων)	5.000
ΟΛΙΚΑΙ ΔΑΠΑΝΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΩΣ..	**£ 120.695**

Ὡς ὁ ὡς ἄνω Πίναξ δεικνύει τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν δαπανῶν θὰ διατεθῇ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας καὶ τῶν ὑδατίνων πόρων. Ἔχει προβλεφθῇ ὅπως 30% τοῦ συνόλου τῆς Κυβερνητικῆς δαπάνης διατεθῇ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν σημαντικῶν τούτων τομέων. Περαιτέρω ἀνάπτυξις τῶν μεταφορῶν καὶ ἐπικοινωνιῶν ἀναμένεται νὰ ἀπορροφήσῃ 25,1% τῆς Κυβερνητικῆς ἀναπτυξιακῆς δαπάνης. Αὔξουσα ἔμφασις θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ δίδεται εἰς τὴν τουριστικὴν ἀνάπτυξιν. Ἡ Κυβερνητικὴ δαπάνη εἰς τὸν τομέα τοῦτον προγραμματίζεται νὰ ἀνέλθῃ εἰς 9,8% τῆς συνολικῆς δαπάνης. Τὸ σημαντικόν, ὅμως, χαρακτηριστικὸν τοῦ προγράμματος εἶναι ἡ μεγάλη ἔμφασις, ἡ ὁποία δίδεται εἰς τὰς κοινωνικὰς ὑπηρεσίας. Ἡ δαπάνη διὰ τὰς ὑπηρεσίας ὑγείας ἀναμένεται νὰ αὐξήσῃ τὸ μερίδιόν της ἐκ τῆς ὁλικῆς Κυβερνητικῆς δαπάνης ἀναπτύξεως ἀπὸ 1,5% κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου εἰς 4,4% περίπου κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Τρίτου Σχεδίου. Ἡ δαπάνη διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Παιδείας ὡσαύτως θὰ αὐξηθῇ ἀπὸ 5,4% εἰς 6,6%, ἀντιστοίχως. Ἐπιπροσθέτως τὸ Σχέδιον προνοεῖ ποσὸν £1,2 ἑκατ. πρὸς ἐφαρμογὴν προγράμματος διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν στεγαστικῶν συνθηκῶν τῶν χαμηλοτέρων εἰσοδηματικῶν τάξεων. Τέλος, τὸ πρόγραμμα ἀναπτύξεως τῆς Κυβερνήσεως προνοεῖ διπλασιασμὸν τοῦ ποσοῦ τῶν χαμηλοτόκων, μακροπροθέσμων δανείων τὰ ὁποῖα θὰ παραχωρηθοῦν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἰδιαιτέρως διὰ τὴν παιδείαν, τὸν τουρισμὸν καὶ διὰ περαιτέρω ἐνίσχυσιν τῆς Κυπριακῆς Τραπέζης Ἀναπτύξεως.

Ποσὸν £29,5 ἑκατ. θὰ δαπανηθῇ ὑπὸ διαφόρων δημοσίων ὀργανισμῶν ὑπὸ μορφὴν δαπανῶν ἀναπτύξεως. Τοῦτο περιλαμβάνει, πλὴν τῆς δαπάνης ἀναπτύξεως τῆς ἀναγκαίας διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος ἐξηλεκτρισμοῦ, τὴν ἐπέκτασιν τοῦ τηλεφωνικοῦ δικτύου καὶ τὴν βελτίωσιν τῶν ὑπηρεσιῶν ραδιοφωνίας καὶ τηλεοράσεως, πρόνοιαν διὰ τὴν ἵδρυσιν λιμενικοῦ «σιλό», ἐμπορικῆς ἐκθέσεως, ἀποχετευτικῶν σχεδίων καὶ σταδίων.

Περαιτέρω ἀνάλυσις τῶν προγραμματιζομένων δαπανῶν ἀναπτύξεως δεικνύει ὅτι ἡ ὁλικὴ ἐπένδυσις τοῦ δημοσίου τομέως εἰς τρεχούσας τιμὰς θὰ ἀνέλθῃ εἰς πλέον τῶν £87 ἑκατ. Αἱ ἄμεσοι Κυβερνητικαὶ ἐπενδύσεις ὑπολογίζονται εἰς £48,5 ἑκατ., ἐνῷ αἱ ἐπενδύσεις ὑπὸ ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν γενικῶς εἰς £29,5 ἑκατ. Αἱ μεταφοραὶ κεφαλαίων καὶ δάνεια πρὸς ἄλλα δημόσια σώματα ἀναμένεται νὰ ἀνέλθουν εἰς £8,2 ἑκατ. Ἐπιπλέον ὑπολογίζεται ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐπενδύσῃ £2,5 ἑκατ. ἐκ τοῦ Ταμιευτικοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Ἀναμένεται ὅτι ἡ Κυβέρνησις κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος ἀναπτύξεως θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ τυγχάνῃ τῆς βοηθείας διεθνῶν ὀργανισμῶν καὶ φιλικῶν κυβερνήσεων δυνάμει πολυμερῶν καὶ διμερῶν συμφωνιῶν τεχνικῆς βοηθείας. Κατόπιν τῆς εἰσαγωγῆς ἀπὸ τοῦ 1972 ὑπὸ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν τῆς νέας διαδικασίας ὅσον ἀφορᾷ τὸν προγραμματισμὸν καὶ ἀξιοποίησιν τῆς παρεχομένης βοηθείας ἐντὸς τῶν πλαισίων ἑνὸς ἐνδεικτικοῦ ἐπιπέδου δαπανῶν, τὸ μερίδιον τῆς Κύπρου ἐκ τῆς τεχνικῆς βοηθείας τοῦ Προγράμματος Ἀναπτύξεως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ὑπὸ μορφὴν ἐμπειρογνωμόνων, ὑποτροφιῶν καὶ ἐξοπλισμοῦ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου 1972—1976 ἔχει καθορισθῆ εἰς 5 ἑκ. δολλάρια. Ἡ νέα διαδικασία προγραμματισμοῦ ἔχει ἀντικαταστήσει τὴν μᾶλλον μεμονωμένην προσέγγισιν τοῦ παρελθόντος καὶ μᾶς ἔχει βοηθήσει νὰ προγραμματίσωμεν τὰς ἀνάγκας μας διὰ τὸ μέλλον, τοῦτο δὲ ἀναμένεται νὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα μίαν πλέον καρποφόρον ἀξιοποίησιν τῆς τεχνικῆς βοηθείας. Ἐπιπροσθέτως πρὸς τὸ Πρόγραμμα Ἀναπτύξεως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, τὸ Παγκόσμιον Πρόγραμμα Τροφίμων ὡσαύτως ἀναμένεται νὰ συνεχίσῃ τὴν ὑποστήριξίν του πρὸς ἀριθμὸν συνεχιζομένων σχεδίων. Οὕτω, ἡ ὁλικὴ βοήθεια ἡ ἤδη ἐγκριθεῖσα διὰ τὴν Κύπρον ὑπὸ τῆς οἰκογενείας τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὴν πενταετῆ περίοδον ὑπολογίζεται εἰς 11 ἑκ. δολλάρια.

5.4 Χρηματοδότησις τοῦ Τρίτου Σχεδίου

Ὁ ἐν προκειμένῳ κύριος ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τοῦ Σχεδίου εἶναι ἡ δημιουργία τῶν ἀναγκαίων προϋποθέσεων, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐνθαρρύνουν τὴν ἀποταμίευσιν καὶ θὰ διευκολύνουν τὴν κινητοποίησιν καὶ διοχέτευσιν πόρων εἰς τομεῖς προτεραιότητος ἀπὸ ἀπόψεως ἐπενδύσεων.

Οἱ συγκεκριμένοι σκοποὶ εἰς τὸν τομέα τῶν χρηματοδοτήσεων θὰ εἶναι : (α) ἡ περαιτέρω βελτίωσις τῆς ροπῆς πρὸς ἀποταμίευσιν· (β) ἡ βελτίωσις τοῦ μηχανισμοῦ μακροπροθέσμου χρηματοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας καὶ ἡ διασφάλισις ὅτι αἱ ἀνάγκαι τῶν τομέων προτεραιότητος εἰς μακροπρόθεσμον χρηματοδότησιν ἱκανοποιοῦνται· (γ) ἡ λῆψις μέτρων διὰ τὴν προώθησιν τῆς δημιουργίας κεφαλαιαγορᾶς εἰς τὴν Κύπρον· (δ) ἡ συνέχισις τῆς χρησιμοποιήσεως τῆς πολιτικῆς δημοσίου δανεισμοῦ ὡς ὀργάνου πρὸς διοχέτευσιν οἰκονομιῶν εἰς τομεῖς προτεραιότητος καὶ οὐχὶ ὡς μέσου ἀντιμετωπίσεως συνήθων δαπανῶν· (ε) ἡ προσέλκυσις ξένων κεφαλαίων πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐσωτερικῶν πόρων.

Προβλέπεται ὅτι ἡ ἀκαθάριστος ἐγχώριος ἀποταμίευσις θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ αὐξάνῃ ταχέως κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Τρίτου Σχεδίου, ἀνερχομένη ἀπὸ £54,6 ἑκ. κατὰ τὸ 1971 εἰς £97,1 ἑκ. κατὰ τὸ 1976. Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ροπὴ πρὸς ἀποταμίευσιν εἶναι ἤδη μεγάλη, αἱ ἐγχώριοι ἀποταμιεύσεις θὰ αὐξήσουν περαιτέρω τὴν συμβολήν των εἰς τὸ διαθέσιμον εἰσόδημα ἀπὸ 20,5% κατὰ τὸ 1971 εἰς 22,4% κατὰ τὸ 1976. Οὕτω, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου 1972—1976, ἐκ συνόλου διαθεσίμου εἰσοδήματος £1.801,5 ἑκ. ἀναμένεται ὅτι θὰ δημιουργηθοῦν ἐγχώριοι ἀποταμιεύσεις τῆς τάξεως τῶν £391,3 ἑκ. εἰς τρεχούσας τιμάς. Τοῦτο σημαίνει ὅτι θὰ ἀποταμιευθῇ τὸ 21,7% τοῦ διαθεσίμου εἰσοδήματος, ποσοστὸν τὸ ὁποῖον συγκρίνεται εὐνοϊκῶς πρὸς ποσοστὸν 20,1% κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου.

Ἐν τούτοις, αἱ ἀπαιτήσεις τῆς οἰκονομίας εἰς δαπάνας ἐπενδύσεως ἀναμένεται νὰ αὐξηθοῦν ταχύτερον τῶν ἐγχωρίων ἀποταμιεύσεων, οὕτω δὲ θὰ προκύψῃ ἀνάγκη χρησιμοποιήσεως μεγαλυτέρων ποσῶν ἀποταμιεύσεων ἀπὸ ἐξωτερικὰς πηγὰς πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐγχωρίων ἀποταμιεύσεων.

Ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ θὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὴν διατήρησιν συνθηκῶν νομισματικῆς σταθερότητος. Ἡ τοιαύτη πολιτικὴ ἀφ' ἑαυτῆς ἀποθαρρύνει τὴν κερδοσκοπίαν καὶ ἐπενεργεῖ ὡς ἰσχυρὸν κίνητρον πρὸς ἀποταμίευσιν. Ταὐτοχρόνως, ὅμως, θὰ ληφθοῦν καὶ ἄλλα μέτρα, τὰ ὁποῖα θὰ ἐνθαρρύνουν καὶ αὐξήσουν τὴν ροπὴν πρὸς ἀποταμίευσιν. Ταῦτα περιλαμβάνουν τὴν πιθανὴν δη-

μιουργίαν νέων θεσμῶν ἀπορροφήσεως τῶν ἀποταμιεύσεων (π.χ. οἰκοδομικῶν ἑταιρειῶν), τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ δημοσίου δανεισμοῦ κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ ἱκανοποιῶνται αἱ διάφοροι προτιμήσεις τῶν ἀποταμιευόντων κ.ο.κ. Εἰς τὸν τομέα τῆς παροχῆς μακροπροθέσμου χρηματοδοτήσεως, ἡ Κυπριακὴ Τράπεζα Ἀναπτύξεως ἀναμένεται νὰ προσφέρῃ δάνεια, κυρίως εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸν τουρισμόν συμποσούμενα εἰς £8,4 ἑκ., ποσὸν τὸ ὁποῖον ὑποδηλοῖ οὐσιαστικὴν βελτίωσιν ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν ρόλον τῆς Τραπέζης κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Δευτέρου Σχεδίου. Ἡ δημιουργία κεφαλαιαγορᾶς θὰ ἐνθαρρυνθῇ δι' ἐκδόσεων μετοχῶν καὶ τῆς προωθήσεως τῆς δημιουργίας δημοσίων μετοχικῶν ἑταιρειῶν. Θὰ μελετηθοῦν βελτιώσεις τοῦ ὑφισταμένου μηχανισμοῦ προμηθείας καὶ διαθέσεως μετοχῶν, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ δυνατότης ἱδρύσεως χρηματιστηρίου. Τέλος, αἱ νομισματικαὶ ἀρχαὶ θὰ προσπαθήσουν νὰ διασφαλίσουν ὅπως ἡ πιστωτικὴ πολιτικὴ τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος συνάδῃ πρὸς τὰς ἐπενδυτικὰς προτεραιότητας τοῦ Σχεδίου.

5.5 Ἐργατικὸν Δυναμικὸν καὶ Ἀπασχόλησις

Οἱ βασικοὶ ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ τοῦ Τρίτου Σχεδίου εἰς τὸν τομέα τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ καὶ τῆς ἀπασχολήσεως θὰ εἶναι ἡ διατήρησις συνθηκῶν πλήρους ἀπασχολήσεως καὶ ἡ περαιτέρω προώθησις τοῦ στόχου τῆς ἐπιτεύξεως τῆς πλέον παραγωγικῆς ἀπασχολήσεως.

Ὁ προγραμματισθεὶς ρυθμὸς ἀναπτύξεως ἀναμένεται νὰ δημιουργήσῃ συνθήκας διὰ τὴν πλήρη ἀπασχόλησιν τῆς προσθέτου ἐργατικῆς δυνάμεως. Τῷ ὄντι, ἡ ἀγορὰ ἐργασίας ἀναμένεται νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ εἶναι περιωρισμένη τόσον ἀπὸ ἀπόψεως ἀριθμῶν ὅσον καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ὡρισμένων εἰδικοτήτων.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου ὁ πληθυσμὸς τῆς Κύπρου ἀναμένεται νὰ αὐξάνῃ κατὰ 1,3% ἐτησίως καὶ νὰ ἀνέλθῃ εἰς 682.000 μέχρι τοῦ 1976. Ταὐτοχρόνως, ὑπολογίζεται ὅτι ὁ οἰκονομικῶς ἐνεργὸς πληθυσμὸς θὰ ἀνέλθῃ εἰς 296.300 πρόσωπα, ἤτοι θὰ αὐξάνῃ μὲ ἐτήσιον ρυθμὸν 1,6%. Αἱ προβλέψεις περὶ τῆς ζητήσεως ἐργατικῶν χειρῶν ἐβασίσθησαν ἐπὶ τῶν τεθέντων στόχων παραγωγῆς καὶ ὑπολογισμοῦ τῶν ἀναμενομένων ἢ ἐπιδιωκομένων μεταβολῶν τῆς παραγωγικότητος. Ἐπιπλέον, τὸ ἰσοζύγιον μεταξὺ ὀλικῆς ζητήσεως καὶ προσφορᾶς ἐργατικῶν χειρῶν θὰ ἐπιτευχθῇ ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι τὸ Ἀκαθάριστον Ἐγχώριον Προϊὸν θὰ αὐξάνῃ μὲ ἐτήσιον ρυθμὸν 7,4% περίπου. Ἐάν, ὅμως, ὁ πραγματικὸς ρυθμὸς αὐξήσεως ὑπερβῇ τὸν στόχον τοῦ Σχεδίου ἡ ἀγορὰ ἐργασίας θὰ ὑποστῇ περαιτέρω πιέσεις. Τὸ συμπέρασμα τοῦτο ἀγνοεῖ τὴν ἐνδεχομένην ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ζητήσεως ἐργατικῶν χειρῶν λόγῳ πραγματοποιήσεως διαφορετικῶν ἐπιπέδων παραγωγικότητος ἀπὸ τὰ προβλεπόμενα. Ἡ πίεσις ἐπὶ τοῦ ἰσοζυγίου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ θὰ ἠδύνατο ὡσαύτως νὰ μειωθῇ ἐὰν ἦτο δυνατὸν νὰ διασφαλισθῇ ἡ μεγαλυτέρα δυνατὴ κινητικότης ἐργατικοῦ δυναμικοῦ μεταξὺ τῶν διαφόρων τομέων δραστηριότητος, μεταξὺ τῶν διαφόρων περιοχῶν καὶ μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐπαγγελμάτων ἢ ἐὰν ἡ μετανάστευσις ἀναχαιτισθῇ περαιτέρω ἢ ἀκόμη ἀναστραφῇ. Τοιαῦται μεταβολαί, ὅμως, εἶναι ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των μακροπρόθεσμοι. Προσπάθειαι πρὸς ὑπερκάλυψιν τῶν τεθέντων στόχων παραγωγικότητος θὰ παράσχουν τὸ ἀποτελεσματικώτερον μέσον μετριασμοῦ ἐνδεχομένων πιέσεων ἐπὶ τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ.

Ἡ κατὰ τομέα δραστηριότητος κατανομὴ τῆς ἀπασχολήσεως, δεδομένης τῆς προβλεπομένης αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν ἀναμενομένων μεταβολῶν εἰς τὴν παραγωγικότητα, δίδεται εἰς τὸν Πίνακα 11. Αἱ προβλέψεις αὗται ὑποδηλοῦν ὡσαύτως τὸ ἀναμενόμενον μέγεθος τῆς ζητήσεως ἐργατικῶν χειρῶν ὑπὸ ἑνὸς ἑκάστου τῶν τομέων δραστηριότητος.

Ὁ Πίναξ 11 δεικνύει ὅτι ἡ ἀπασχόλησις εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς, πλὴν τῆς γεωργίας καὶ τῶν μεταλλείων, θὰ αὐξηθῇ. Ἡ μεγαλυτέρα ἀπόλυτος αὔξησις τῆς ἀπασχολήσεως ἀναμένεται νὰ πραγματοποιηθῇ εἰς τοὺς τομεῖς τῆς βιομηχανίας, τῶν ὑπηρεσιῶν (τουρισμοῦ) καὶ τῶν κατασκευῶν, τὰ μερίδια τῶν ὁποίων ὡσαύτως θὰ αὐξηθοῦν.

Πίναξ 11: ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΟΣ, 1971–1976

	Ἀρ. Προσώπων		1972–1976	
	1971	1976	Πρόσθετος ἀριθμὸς προσώπων	Ρυθμὸς Μεταβολῆς (% ἐτησίως)
1. Γεωργία κ.λ.π.	96,200	94,700	—1,500	—0,3
2. Μεταλλεῖα καὶ Λατομεῖα ..	4,200	3,650	—550	—2,8
3. Βιομηχανία	36,300	44,000	7,700	3,9
4. Κατασκευαὶ	26,000	30,160	4,160	3,0
5. Ἠλεκτρικὴ Ἐνέργεια κ.λ.π. ..	1,300	1,600	300	4,3
6. Μεταφοραὶ καὶ Ἐπικοινωνίαι..	11,400	12,700	1,300	2,2
7. Χονδρικὸν καὶ Λιανικὸν Ἐμπόριον	21,600	23,800	2,200	2,0
8. Τράπεζαι, Ἀσφάλειαι καὶ Κτηματικαὶ Ἐπιχειρήσεις	2,600	2,990	390	2,8
9. Δημοσία Διοίκησις	9,200	10,800	1,600	3,3
10. Λοιπαὶ Ὑπηρεσίαι	36,900	43,300	6,400	3,2
Σύνολον Ἐπικερδῶς Ἀπασχολουμένου Πληθυσμοῦ ..	245,700	267,700	22,000	1,7

5.6 Βιοτικὸν Ἐπίπεδον — Κατανομὴ Εἰσοδήματος

Σκοπὸς τοῦ Τρίτου Σχεδίου εἶναι ἡ περαιτέρω ἐξύψωσις τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ πληθυσμοῦ. Τὸ κατὰ κεφαλὴν Ἀκαθάριστον Ἐθνικὸν Προϊὸν προβλέπεται νὰ ἀνέλθῃ ἀπὸ £393,4 κατὰ τὸ 1971 εἰς £520,8 κατὰ τὸ 1976 εἰς σταθερὰς τιμὰς 1970, ἤτοι νὰ αὐξάνῃ κατὰ 5,8% περίπου ἐτησίως. Ἡ κατὰ κεφαλὴν ἰδιωτικὴ δαπάνη καταναλώσεως ἀναμένεται νὰ αὐξάνῃ μὲ ἐτήσιον ρυθμὸν 5,6%, ἀνερχομένη ἀπὸ £276,8 κατὰ τὸ 1971 εἰς £364 κατὰ τὸ 1976.

Ὡς ἀνέφερον προηγουμένως, τὸ θέμα τῆς κατανομῆς τοῦ εἰσοδήματος θὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον εἰδικῆς μελέτης κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Τρίτου Σχεδίου. Ἐν τῷ μεταξύ, ἡ κατανομὴ τῆς ηὐξημένης εὐημερίας μεταξὺ τοῦ πληθυσμοῦ ἐπὶ μιᾶς περισσότερον ἰσοδικαίας βάσεως θὰ ἐπιδιωχθῇ, κυρίως, διὰ τῆς παροχῆς βελτιωμένων καὶ πλέον ἐκτεταμένων κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν. Ἐν συνόψει, ἡ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ ἐπιτύχῃ δικαιοτέραν κατανομὴν τοῦ εἰσοδήματος (α) διὰ τῆς διατηρήσεως συνθηκῶν πλήρους καὶ παραγωγικωτέρας ἀπασχολήσεως τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ· (β) τῆς ἐπεκτάσεως καὶ βελτιώσεως τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν (π.χ. εἰς τοὺς τομεῖς τῆς ὑγείας, τῆς παιδείας, τῆς κοινωνικῆς εὐημερίας, τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, τῆς οἰκήσεως)· (γ) διὰ τῆς προωθήσεως περιφερειακῶν καὶ ἀγροτικῶν προγραμμάτων οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναπτύξεως· καὶ (δ) διὰ τῆς συνεχίσεως τῆς πολιτικῆς τῆς ἀπ' εὐθείας μεταφορᾶς εἰσοδήματος.

5.7 Ἐσωτερικὴ Νομισματικὴ Σταθερότης

Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν ἔχει εἰσέτι ἐπιτευχθῆ συμφωνία εἰς τὴν Συμβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Τιμῶν καὶ Εἰσοδημάτων, μόνον διὰ μιᾶς ὑγιοῦς πολιτικῆς ἐπὶ τῶν τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων θὰ καταστῆ δυνατὸν νὰ διατηρηθῆ ἡ ἀνθηρότης τῆς οἰκονομίας καὶ νὰ διασφαλισθῆ ἡ πρὸς τὰ πρόσω πορεία της. Ἡ οἰκονομικὴ ζωτικότης τῆς Νήσου θὰ ὑπονομευθῆ καὶ ἡ πρόοδος θὰ ἀνακοπῆ ἐὰν θέματα τιμῶν καὶ εἰσοδημάτων δὲν ἀντιμετωπισθῶσι κατὰ τρόπον ὑπεύθυνον. Ὡς ἐκ τούτου, θὰ συνεχισθοῦν αἱ προσπάθειαι πρὸς ἐπίτευξιν συμφωνίας μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν. Ἐπιπλέον, θὰ ληφθοῦν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα τόσον γενικῶς, ὥστε ἡ ὁλικὴ ζήτησις νὰ μὴ ἀσκήση πιέσεις ἐπὶ τῆς προσφορᾶς ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν, ὅσον καὶ εἰς συγκεκριμένας περιπτώσεις. Ἡ διατήρησις σχετικῆς σταθερότητος τιμῶν θὰ ἀποτελέση καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου σχεδίου ἀντικειμενικὸν σκοπὸν καὶ μέσον ἐπιτεύξεως ἄλλων ἐπιδιώξεων καὶ στόχων τοῦ Σχεδίου.

5.8 Ἐξωτερικὴ Νομισματικὴ Σταθερότης — Ἰσοζύγιον Πληρωμῶν

Ἡ διατήρησις ἑνὸς πλεονασματικοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν καὶ ἡ περαιτέρω βελτίωσίς του θὰ ἀποτελέση καὶ πάλιν ἕνα τῶν ἀντικειμενικῶν σκοπῶν τοῦ Τρίτου Σχεδίου. Ἡ πολιτικὴ τῆς ὑποκαταστάσεως εἰσαγομένων ἀγαθῶν θὰ συνεχισθῆ ἐπὶ μιᾶς πλέον ἐκλεκτικῆς βάσεως, ἀλλὰ ἡ μεγαλυτέρα ἔμφασις θὰ δοθῆ εἰς τὴν προώθησιν τῶν ἐξαγωγῶν.

Μία τῶν κυριωτέρων ἐπιδιώξεων τῶν προηγουμένων Σχεδίων ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν ὑπῆρξεν ἡ ἀναδιάρθρωσις τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν καὶ ἡ δημιουργία ἐπαρκῶν ἀποθεμάτων ξένου συναλλάγματος. Τοῦτο ἐσήμαινεν ἀφ' ἑνὸς τὴν ἀναδιάρθρωσιν καὶ διαφοροποίησιν τῆς παραγωγικῆς ἱκανότητος τῆς οἰκονομίας καί, ἀφ' ἑτέρου, τὴν δημιουργιαν νέων πηγῶν ξένου συναλλάγματος, ὥστε νὰ μειωθῆ ἡ ἐξάρτησις τῆς οἰκονομίας ἀπὸ ἀκροσφαλεῖς πηγὰς εἰσοδήματος. Ἐπειδὴ πρόκειται περὶ μακροπροθέσμων ἀντικειμενικῶν σκοπῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν δύνανται νὰ ἐπιτευχθοῦν κατὰ τὴν σχετικῶς βραχεῖαν περίοδον ἑνὸς Πενταετοῦς Σχεδίου, αἱ προσπάθειαι τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἀναδιάρθρωσιν τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν καὶ τοποθέτησίν του ἐπὶ ἀσφαλεστέρων θεμελίων θὰ συνεχισθοῦν καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Τρίτου Σχεδίου.

Παρὰ τὰς προσπαθείας πρὸς ὑποκατάστασιν τῶν εἰσαγομένων ἀγαθῶν καὶ μείωσιν τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν, αἱ εἰσαγωγαὶ ἀναμένεται νὰ αὐξάνωνται μὲ κάπως ταχύτερον ρυθμὸν τῶν ἐξαγωγῶν, τὸ δὲ ἐμπορικὸν ἔλλειμμα εἰς ἀπολύτους ἀριθμοὺς ἀναμένεται νὰ διευρυνθῆ. Ὅμως, τὸ χάσμα μεταξὺ τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν καὶ τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν προβλέπεται ὅτι θὰ μειωθῆ ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν περίοδον τοῦ Δευτέρου Σχεδίου. Ἐξ ἄλλου, τὸ θετικὸν ἰσοζύγιον τῶν ἀδήλων πόρων, παρὰ τὴν ἱκανοποιητικὴν αὔξησιν κατὰ 11,2% ἐτησίως δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ καλύψη τὸ ἐμπορικὸν ἔλλειμμα καὶ θὰ ἀπαιτηθῆ εἰσροὴ κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ πρὸς κάλυψιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ λογαριασμοῦ τρεχουσῶν συναλλαγῶν καὶ πρὸς διατήρησιν τῶν ἀποθεμάτων ξένου συναλλάγματος εἰς ἱκανοποιητικὸν ἐπίπεδον.

5.9 Ἀνάπτυξις κατὰ Τομέα Δραστηριότητος

Εὐρὺς Γεωργικὸς Τομεύς: Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ γεωργικοῦ τομέως ἀντιμετωπίζει ἀριθμὸν σοβαρῶν προβλημάτων διὰ τὰ ὁποῖα δέον ὅπως ἐξευρεθοῦν λύσεις κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Τρίτου Σχεδίου. Τὰ κυριώτερα τῶν προβλημάτων εἶναι: ἡ ἔλλειψις ἐπαρκοῦς ποσότητος ὕδατος πρὸς ἄρδευσιν, ὁ κατατεμαχισμὸς τῆς γῆς, ὁ ὁποῖος παρεμποδίζει τὴν δημιουργίαν βιωσίμων κλήρων, τὸ πρόβλημα τῆς ἀγραναπαύσεως, προβλήματα ἐμπορίας, ἡ ἀνάγκη βελτιώσεως τῆς συναγωνιστικότητος τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς καὶ ἡ ἐποχικὴ ἔλλειψις ἐργατικῶν χειρῶν.

Οἱ μακροπρόθεσμοι σκοποὶ τῆς γεωργικῆς ἀναπτύξεως εἶναι ἡ αὔξησις τῆς παραγωγικότητος τῆς γῆς καὶ τῆς ἐργασίας, καθὼς καὶ ἡ δημιουργία τῶν συναγωνιστικῶν ἐκείνων συνθηκῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ διευκολύνουν τὴν διάθεσιν τῶν γεωργικῶν προϊόντων τόσον εἰς τὴν ἐγχώριον ἀγορὰν ὅσον καὶ εἰς τὰς ἀγορὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Αἱ κυριώτεραι ἐπιδιώξεις τοῦ Τρίτου Σχεδίου εἶναι :

(α) Ἡ ἐνθάρρυνσις τῆς ἀναδιαρθρώσεως τοῦ τομέως μέσῳ περαιτέρω ἐπεκτάσεως τῆς ἀρδευομένης γῆς, τῆς εἰσαγωγῆς νέων ποικιλιῶν ὑψηλῆς ἀποδόσεως καλλιεργειῶν καὶ βελτιωμένων φυλῶν ζώων διαφόρων τύπων καὶ τῆς ποσοτικῆς ὡς ἐπίσης ποιοτικῆς βελτιώσεως τῶν ἀποδόσεων·

(β) ἡ συνέχισις τοῦ συστήματος τῶν ἐπιχορηγήσεων, ὡς μέρους τῆς πολιτικῆς ἐπὶ τῶν γεωργικῶν εἰσοδημάτων, ἀλλὰ ταυτοχρόνως ἡ προώθησις τῶν ἀναγκαίων τροποποιήσεων τούτου ὥστε νὰ διευκολυνθῇ ἡ ἐπίτευξις τῶν ἐπιθυμητῶν διαρθρωτικῶν μεταβολῶν καὶ τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς γεωργίας·

(γ) ἡ ἐνθάρρυνσις τῆς ἱδρύσεως βιωσίμων κλήρων καὶ κτηνοτροφικῶν μονάδων·

(δ) ἡ βελτίωσις τῶν συνθηκῶν ἐμπορίας καὶ ἡ ἐντατικοποίησις τῶν προσπαθειῶν δι' ἐπέκτασιν τῶν ὑφισταμένων καὶ ἐξεύρεσιν νέων ἀγορῶν.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου, ἡ ὁλικὴ ἀκαθάριστος γεωργικὴ παραγωγὴ ἀναμένεται νὰ αὐξάνῃ μὲ ἐτήσιον ρυθμὸν 6,9%. Ἡ παραγωγὴ τῶν κυριωτέρων ὑποτομέων, τῆς φυτικῆς καὶ κτηνοτροφικῆς παραγωγῆς, ὑπολογίζεται νὰ αὐξηθῇ μὲ ἐτήσιον ρυθμὸν 6,4% καὶ 8,2% ἀντιστοίχως. Ὁ κύριος λόγος διὰ τὴν προβλεπομένην βραδυτέραν ἀνάπτυξιν τῆς ἐν γένει παραγωγῆς ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ Δεύτερον Σχέδιον εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ ληφθὲν ὡς βάσις ἔτος (1971) ἦτο ἄκρως εὐνοϊκὸν ἔτος διὰ τὰ σιτηρά, ἐνῷ τὸ τελευταῖον ἔτος τοῦ Σχεδίου (1976) ἐκλαμβάνεται ὅτι θὰ εἶναι ἔτος συνήθους παραγωγῆς. Ἡ προστιθεμένη ἀξία ἀναμένεται νὰ αὐξηθῇ μὲ ἐτήσιον ρυθμὸν 7%.

Αἱ ὁλικαὶ ἐξαγωγαὶ γεωργικῶν προϊόντων ἀναμένεται νὰ αὐξηθοῦν κατὰ 72%, ἀνερχόμεναι ἀπὸ £29 2 ἑκ. τὸ 1971 εἰς £50,1 ἑκ. τὸ 1976. Δεδομένου ὅτι ἡ ἀξία τῶν ἐξαγωγῶν εἶναι ἐκπεφρασμένη εἰς τρεχούσας τιμάς, τὸ ὕψος τούτων θὰ ἐξαρτηθῇ βεβαίως ἐκ τῶν τιμῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ διαμορφωθοῦν εἰς τὰς ἀγορὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ. Αἱ ἐξαγωγαὶ γεωργικῶν προϊόντων ὑπὸ ἀκατέργαστον μορφὴν ἀναμένεται νὰ αὐξηθοῦν μὲ ταχύτερον ρυθμὸν παρὰ ἐκεῖναι τῶν κατειργασμένων προϊόντων, λόγῳ αὐξήσεως τῆς ἀναλογίας τῶν νωπῶν φρούτων, κυρίως, τῶν ἐσπεριδοειδῶν καὶ τῶν ἐπιτραπεζίων σταφυλῶν.

Αἱ ὁλικαὶ ἀπαιτούμεναι ἐπενδύσεις εἰς τὸν εὐρὺ γεωργικὸν τομέα (περιλαμβανομένης τῆς ἀναπτύξεως ὑδάτων) κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου ὑπολογίζονται εἰς £28 ἑκ. εἰς σταθερὰς τιμὰς τοῦ 1970. Τὸ μερίδιον τῆς Κυβερνήσεως ὑπολογίζεται νὰ ἀνέλθῃ εἰς 26% περίπου, θὰ συνίσταται δὲ κυρίως εἰς κατασκευαστικὰ ἔργα σχετιζόμενα μὲ ὑδατοφράκτας, συστήματα διανομῆς ὕδατος καὶ ἄλλα ἀρδευτικὰ ἔργα.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου ἡ καλλιεργουμένη γῆ ἀναμένεται νὰ αὐξηθῇ κατὰ 30.000 στρέμματα. Ἡ ἰδία αὔξησις ἀναμένεται καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν βοσκοτόπων. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀπασχόλησιν εἰς τὴν γεωργίαν, ἡ παρατηρηθεῖσα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου 1967—71 τάσις ἀναμένεται νὰ συνεχισθῇ. Ἡ ηὐξημένη μηχανοποίησις ὁμοῦ μετὰ εὐνοϊκῶν εὐκαιριῶν δι' ἀπασχόλησιν εἰς ἄλλους τομεῖς ἀναμένεται νὰ ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν περαιτέρω μείωσιν τοῦ γεωργικοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, τὸ ὁποῖον ὑπολογίζεται εἰς πέριξ τῶν 95.000 τὸ 1976.

Ἡ Κυβέρνησις θὰ συνεχίσῃ τὴν παροχὴν πιστώσεων, θὰ ἐνδυναμώσῃ τὰς ὑπηρεσίας ἐρευνῶν, μετεωρολογίας καὶ ἐφαρμογῶν, θὰ προωθήσῃ τὸν ἀναδασμὸν καὶ θὰ ἐνθαρρύνῃ πλέον ἀποτελεσματικὴν χρησιμοποίησιν τῶν γεωργικῶν μηχανημάτων καὶ ἐξοπλισμοῦ. Αἱ προτεινόμεναι κρατικαὶ δαπάναι ἀναπτύξεως διὰ τὸν εὐρὺν γεωργικὸν τομέα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου εἶναι τῆς τάξεως τῶν £13,8 ἑκ. ἐν συγκρίσει πρὸς πραγματοποιηθείσας δαπάνας ἐκ £81 ἑκ. κατὰ τὸ Δεύτερον Σχέδιον.

Φυτικὴ Παραγωγή: Τὸ Τρίτον Σχέδιον ἀποδίδει ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῆς φυτικῆς παραγωγῆς. Ἐν τούτοις, τόσον αἱ ἀρδευόμεναι καλλιέργειαι ὅσον καὶ αἱ ξηρικαὶ τοιαῦται ἀντιμετωπίζουν ἀριθμὸν προβλημάτων. Ἡ περαιτέρω ἐπέκτασις τῶν ἀρδευομένων καλλιεργειῶν προσκρούει εἰς τὴν ἔλλειψιν ἐπαρκοῦς ὕδατος, τὸ μικρὸν μέγεθος τῶν κλήρων, τὰς ζημίας ἐκ νόσων καὶ ἄλλων φυσικῶν αἰτίων καὶ εἰς προβλήματα ἐμπορίας.

Ἐξ ἄλλου, ἡ περαιτέρω ἀνάπτυξις τῶν ξηρικῶν καλλιεργειῶν κωλύεται λόγῳ τῶν καιρικῶν συνθηκῶν, αἱ δὲ ἐπικρατοῦσαι τιμαὶ ἀγορᾶς διὰ τοιαῦτα σημαντικὰ ξηρικὰ προϊόντα ὡς ὁ σῖτος, ἡ κριθὴ καὶ τὰ ἀμπελουργικὰ προϊόντα εἶναι τοιαῦται ὥστε νὰ παρίσταται ἀνάγκη Κυβερνητικῆς ἐπεμβάσεως δι' ἐπιχορηγήσεων πρὸς ὑποστήριξιν τῶν εἰσοδημάτων ἐκ τούτων. Πλὴν τῶν δύο τούτων κωλυμάτων, ὑφίστανται ἄλλα προβλήματα, ὡς τὸ πτωχὸν ἔδαφος, ἡ διάβρωσις τοῦ ἐδάφους, ὁ κατατεμαχισμὸς τῶν κλήρων. Ἡ καλλιέργεια προϊόντων καὶ αἱ κτηνοτροφικαὶ δραστηριότητες δὲν συνδυάζονται συνήθως. Ἡ ἐνοικίασις γῆς γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δι' ἓν ἢ δύο ἔτη. Εἰς μερικὰς περιπτώσεις οἱ γεωργοὶ δυνατὸν νὰ ὑποαπασχολοῦνται κατὰ τὴν διάρκειαν μέρους τοῦ ἔτους, ἐνῷ εἰς ἄλλας περιοχὰς δυνατὸν νὰ ὑφίσταται ἐποχικὴ ἔλλειψις ἐργατικῶν χειρῶν. Εἰς ὅλα αὐτὰ δέον νὰ προστεθοῦν αἱ ζημίαι λόγῳ φυσικῶν αἰτίων, καθὼς καὶ προβλήματα ἐμπορίας.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου ἀναμένεται ὅτι ἡ φυτικὴ παραγωγὴ θὰ αὐξηθῇ μὲ ἐτήσιον ρυθμὸν 6,4%. Πρωταρχικὸν ρόλον εἰς τὴν αὔξησιν ταύτην θὰ διαδραματίσουν καὶ πάλιν αἱ ἀρδευόμεναι καλλιέργειαι, τῶν ὁποίων ἡ παραγωγὴ ἀναμένεται νὰ αὐξηθῇ κατὰ 12,4% ἐτησίως. Ἡ παραγωγὴ τῶν ἀρδευομένων φυτειῶν καὶ λοιπῶν μὴ δενδρικῶν καλλιεργειῶν ἀναμένεται νὰ αὐξηθῇ κατὰ 5 6% ἐτησίως. Τὰ ξηρικὰ δένδρα καὶ ἡ ἄμπελος ἀναμένεται νὰ αὐξήσουν τὴν παραγωγήν των κατὰ 4,3% ἐτησίως.

Αἱ ἐξαγωγαὶ προϊόντων φυτικῆς προελεύσεως ἀναμένεται νὰ αὐξηθοῦν κατὰ 71,2%, πλὴν ὅμως ἡ αὔξησις αὕτη δὲν ἀναμένεται νὰ εἶναι ὁμοιόμορφος καθ' ὅλα τὰ ἔτη τῆς πενταετοῦς περιόδου. Τὰ βασικώτερα ἐξαγωγικὰ προϊόντα θὰ εἶναι τὰ ἐσπεριδοειδῆ.

Ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ θὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὴν ἀναδιάρθρωσιν τῶν καλλιεργειῶν καὶ τῆς χρήσεως τῆς γῆς, καθὼς καὶ τὴν βελτίωσιν τῶν ἀποδόσεων. Σκοπὸς τῆς προσπαθείας ἀναδιαρθρώσεως τῶν καλλιεργειῶν θὰ συνεχίσῃ νὰ εἶναι ἡ ἐνθάρρυνσις (α) καλλιεργείας προϊόντων ὑψηλῆς κατὰ μονάδα τιμῆς, (β) ἐξαγωγίμων προϊόντων ἢ προϊόντων, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ὑποκαταστήσουν εἰσαγόμενα, (γ) καλλιεργειῶν αἱ ὁποῖαι διατηροῦν τοὺς φυσικοὺς πόρους καὶ (δ) καλλιεργειῶν αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ βελτιώσουν τὸ διαιτολόγιον τοῦ λαοῦ.

Ἡ στροφὴ πρὸς τὰς ἀρδευομένας καλλιεργείας θὰ συνεχίσῃ· αὗται ἀναμένεται νὰ αὐξηθοῦν κατὰ 55,5% ἔναντι αὐξήσεως ἐκ 12 5% τῶν ξηρικῶν καλλιεργειῶν, ἐνῷ τὸ μερίδιόν των εἰς τὴν ὁλικὴν ἀξίαν τῆς φυτικῆς παραγωγῆς θὰ αὐξηθῇ ἀπὸ 55 4% τὸ 1971 εἰς 63,2% τὸ 1976.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου ἡ ὁλικὴ καλλιεργουμένη γῆ ἀναμένεται νὰ αὐξηθῇ κατὰ 5,2%. Ἡ ἀρδευομένη ἔκτασις θὰ διατηρηθῇ εἰς 12% περίπου τῆς καλλιεργουμένης γῆς, ἀνκαι εἰς ἀπολύτους ἀριθμοὺς ἡ ἄρδευσις

ἀναμένεται νὰ ἐπεκταθῇ εἰς 20,000 πρόσθετα στρέμματα. Αἱ κατὰ στρέμμα ἀποδόσεις ἀναμένονται νὰ αὐξηθοῦν κατὰ 5,4% ἐτησίως, ἡ δὲ μεγαλυτέρα αὔξησις θὰ παρατηρηθῇ εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ἀρδευομένων καλλιεργειῶν.

Τὸ παρὸν σύστημα ἐπιχορηγήσεως τῶν σιτηρῶν δὲν εἶναι ἀφ' ἑαυτοῦ ἐπαρκὲς διὰ νὰ προαγάγῃ ριζικὰς μεταβολὰς εἰς τὴν διάρθρωσιν τῶν καλλιεργειῶν εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Μεσαορίας. Τὰ κυριώτερα ὑποκατάστατα προϊόντα τοῦ σίτου καὶ τῆς κριθῆς εἶναι διάφοροι τύποι κτηνοτροφικῶν φυτῶν, ἡ καλλιέργεια τῶν ὁποίων θὰ ἐνθαρρυνθῇ διὰ σχεδίων σχετιζομένων μὲ τὴν προαγωγὴν τῆς κτηνοτροφίας καὶ τὴν ἵδρυσιν βιωσίμων κλήρων, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν δυνατοτήτων, αἱ ὁποῖαι καθορίζονται ὑπὸ τῶν εἰδικῶν ἀγροκλιματικῶν συνθηκῶν τῆς περιοχῆς.

Ὡς εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ἐπιχορηγήσεων τῶν σιτηρῶν, τὸ παρὸν σύστημα ἐπιχορηγήσεως τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων δὲν συνάδει πρὸς τὴν προσπάθειαν ἐπενεργείας διαρθρωτικῶν ἀλλαγῶν εἰς τὸ σύστημα καλλιεργείας. Ἐν τούτοις, ἡ ἐνθάρρυνσις ἄλλων καλλιεργειῶν εἰς πολλὰς ἀμπελουργικὰς περιοχὰς δυνατὸν νὰ εἶναι δυσχερὴς ἢ ἀδύνατος ὑπὸ τὰς ὑφισταμένας ἀγροκλιματικὰς συνθήκας. Διαζευκτικὴν λύσιν ἀποτελεῖ ἡ εἰσαγωγὴ νέων, ὑψηλῆς ἀποδόσεως ποικιλιῶν μὲ καλυτέρας δυνατότητας ἐξαγωγῆς πρὸς αὔξησιν ἐν καιρῷ τῆς ἐπικερδότητος τῶν ἀμπελουργικῶν δραστηριοτήτων. Ἡ εἰσαγωγὴ νέων ποικιλιῶν ἀποτελεῖ τὸν κύριον ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τοῦ σχεδίου ἀναμπελώσεως.

Ἄλλα σχέδια καὶ μέτρα πολιτικῆς περιλαμβάνουν τὴν εἰσαγωγὴν ἐνὸς νέου σχεδίου ἀσφαλίσεως γεωργικῶν προϊόντων, τὴν παραγωγὴν βελτιωμένων σπόρων, τὴν ἐνθάρρυνσιν χρήσεως λιπασμάτων, τὴν συνέχισιν τῶν ἐπισκοπήσεων ἐδαφῶν, τὴν ἐντατικοποίησιν τῶν δραστηριοτήτων προστασίας φυτῶν, τὴν χρῆσιν βελτιωμένων ποικιλιῶν γκρέϊπφρουτ, τὴν ἵδρυσιν μητρικῶν φυτειῶν φυλλοβόλων ὀπωροφόρων δένδρων ἀπηλλαγμένων ἰώσεων, ἀποσκοπουσῶν εἰς τὸ νὰ προμηθεύουν τοὺς καλλιεργητὰς μὲ ἐμβολιασμένα δενδρύλλια ἀπηλλαγμένα ἰώσεων καὶ καταλλήλου τύπου, εἰς τὴν εἰσαγωγὴν ποικιλιῶν ἀπηλλαγμένων ἰώσεων, ἐπιλεγομένων εἴτε διὰ τὴν καταλληλότητά των πρὸς ἐγκυτίωσιν εἴτε τὴν πρωϊμότητα καὶ τὰς ἐξαγωγικὰς δυνατότητάς των, τὴν δημιουργίαν ἀποδεικτικῶν ἀγρῶν ἀβοκάτο, τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς καλλιεργείας καρυδιῶν «πέκαν», τὴν ἐπέκτασιν τῆς καλλιεργείας πιστακιᾶς, τὴν καλλιέργειαν λαχανικῶν καὶ ἀνθέων, τὴν δημιουργίαν βιωσίμων γεωργικῶν μονάδων καὶ τὴν προώθησιν τῆς μικτῆς γεωργίας—κτηνοτροφίας, τὸ σχέδιον διὰ τὴν διατήρησιν τοῦ ἐδάφους καὶ δενδροφυτείαν, τὸ σχέδιον βελτιώσεως τῆς νομῆς καὶ τῶν ζωοτροφῶν, τὸ σχέδιον προαγωγῆς τῆς παραγωγῆς σανοῦ, τὸ σχέδιον ἐνθαρρύνσεως καλλιεργείας ἀμυγδαλοδένδρων, κ.ο.κ.

Αἱ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου Κυβερνητικαὶ δραστηριότητες εἰς τὸν τομέα ἀναπτύξεως τῆς φυτικῆς παραγωγῆς, περιλαμβανομένης τῆς γεωργικῆς ἐρεύνης, τοῦ ἀναδασμοῦ, καὶ τῶν μετεωρολογικῶν ὑπηρεσιῶν ἀντικατοπτρίζονται εἰς τὰ ηὐξημένα ποσὰ τῶν προνοουμένων δαπανῶν ἀναπτύξεως. Τὸ Τρίτον Σχέδιον προβλέπει ἐν προκειμένῳ τὴν διάθεσιν ποσοῦ £9,4 ἑκατ. ἐν συγκρίσει πρὸς £5,8 ἑκατ., ἅτινα ἐδαπανήθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου.

Κτηνοτροφία: Αἱ ἐξελίξεις εἰς τὸν τομέα τῆς κτηνοτροφίας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου ἀπεκάλυψαν τὴν ὕπαρξιν περιθωρίων διὰ τὴν εἰσαγωγὴν πλέον ἐντατικῶν συστημάτων κτηνοτροφικῆς ἐκμεταλλεύσεως καὶ δι' αὔξησιν τῶν ἀποδόσεων, ὑπεγράμμισαν δὲ τὰ διαρθρωτικὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζει ὁ τομεὺς οὗτος. Μερικὰ τούτων εἶναι: Ἡ ἀνεπάρκεια ἐγχωρίου προσφορᾶς ὡρισμένων κτηνοτροφικῶν προϊόντων καὶ ὁ κορεσμὸς τῆς ζητήσεως ὡρισμένων ἄλλων· ἡ δημιουργία πλεονασμάτων καὶ προβλημάτων ἐμπορίας εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ γάλακτος· τὸ ὑψηλὸν ἐν γένει κόστος παραγωγῆς εἰς πολλὰς κτηνοτροφικὰς δραστηριότητας.

Οἱ κυριώτεροι ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ τοῦ Τρίτου Σχεδίου εἶναι : (α) ἡ περαιτέρω βελτίωσις τοῦ ἐπιπέδου διατροφῆς τοῦ λαοῦ καὶ ἡ μείωσις τῆς ἐξαρτήσεως ἐκ τῶν εἰσαγωγῶν, ὅπου τοῦτο εἶναι δυνατόν· (β) ἡ βελτίωσις τῶν ἀποδόσεων διὰ διαφόρων μέσων· (γ) ἡ βελτίωσις τῆς ποιότητος τῶν κτηνοτροφικῶν προϊόντων· (δ) ἡ μελέτη τρόπων καὶ μέσων διὰ τὴν οἰκονομικωτέραν χρησιμοποίησιν τοῦ ἀγελαδινοῦ γάλακτος, τὴν βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν ἐμπορίας, τὴν παροχὴν βελτιωμένων διευκολύνσεων σφαγῆς ζώων κ.ο.κ.

Ἡ ἀξία τῆς ἀκαθαρίστου παραγωγῆς προγραμματίζεται νὰ ἀνέλθῃ ἀπὸ £20,4 ἑκατ. περίπου τὸ 1971 εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν £30,2 ἑκατ. τὸ 1976 (εἰς σταθερὰς τιμὰς τοῦ 1970). Ὁ ἐξ 8,2% προκύπτων ἐτήσιος ρυθμὸς αὐξήσεως εἶναι ὑψηλότερος τοῦ προγραμματισθέντος ρυθμοῦ ἀναπτύξεως διὰ τὸν εὐρὺν γεωργικὸν τομέα. Εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῆς κτηνοτροφικῆς παραγωγῆς ἀναμένεται νὰ συμβάλουν ὅλοι οἱ κλάδοι, αὕτη δὲ θὰ προέλθῃ τόσον ἐκ τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ζώων ὅσον καὶ ἐκ τῆς αὐξήσεως τῆς ἀποδόσεως. Αἱ ἐξαγωγαὶ κτηνοτροφικῶν προϊόντων ἀναμένεται νὰ ἀνέλθουν ἀπὸ £1,1 ἑκατ. τὸ 1971 εἰς £2,0 ἑκατ. περίπου τὸ 1976.

Τὰ ἤδη λειτουργοῦντα σχέδια θὰ συνεχισθοῦν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου. Ἐπιπλέον σειρὰ νέων σχεδίων θὰ ἐφαρμοσθοῦν ὡς ἀκολούθως : Τὸ σχέδιον βελτιώσεως τῆς παραγωγῆς ζώων, εἰς τὸ ὁποῖον συμβάλει καὶ τὸ Πρόγραμμα Ἀναπτύξεως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, ἀποσκοπεῖ εἰς (α) τὴν ἵδρυσιν κέντρου παραγωγῆς ζώων, (β) τὴν δημιουργίαν μονάδων ἀγελάδων, αἰγῶν καὶ προβάτων, (γ) τὴν μελέτην τῶν δυνατοτήτων παραγωγῆς γάλακτος καὶ κρέατος τῶν ζώων τούτων, (δ) τὴν ἀνάπτυξιν μεθόδων τεχνητῆς γονιμοποιήσεως καὶ τὴν διανομὴν γενετικοῦ ὑλικοῦ διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς κτηνοτροφικῆς παραγωγῆς τῆς Νήσου, (ε) τὴν βελτίωσιν τῶν μεθόδων διαχειρίσεως, καὶ (στ) τὴν ἵδρυσιν κέντρου ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως διὰ τοὺς γεωργούς. Ἄλλα σχέδια καὶ προγράμματα περιλαμβάνουν τὴν ἐνθάρρυνσιν παραγωγῆς βελτιωμένης ποιότητος γάλακτος, τὴν καταγραφὴν πτηνοτροφείων καὶ ἐκκολαπτηρίων, κτηνοτροφικὴν ἔρευναν καὶ ἐφαρμογάς, τὴν παροχὴν δανείων κ.ο.κ.

Εἰς τὸν τομέα τῶν κτηνιατρικῶν ὑπηρεσιῶν οἱ σκοποὶ τοῦ Σχεδίου εἶναι : (α) ἡ συνέχισις τῆς ἐρεύνης ἐπὶ τῆς ἐμφανίσεως ἀσθενειῶν, ἡ λῆψις μέτρων πρὸς παρεμπόδισιν εἰσόδου ἀσθενειῶν καὶ ὁ ἔλεγχος καὶ ἡ ἐξάλειψις ὑφισταμένων καὶ νέων ἀσθενειῶν ζώων, αἱ ὁποῖαι δυνατὸν νὰ ἐμφανισθοῦν εἰς τὴν Νῆσον· (β) ἡ ἀποτελεσματικὴ ἀντιμετώπισις προβλημάτων δημοσίας ὑγείας καὶ ἰδιαιτέρως τῶν ζωονόσων· (γ) ἡ περαιτέρω ἀποκέντρωσις τῶν κτηνιατρικῶν ὑπηρεσιῶν εἰς περιοχὰς ὅπου ὑπάρχει μεγάλη συγκέντρωσις ζώων· (δ) ἡ βαθμιαία δημιουργία τῶν ἀναγκαίων συνθηκῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ καταστήσουν τελικῶς δυνατὴν τὴν μεταβίβασιν τῆς θεραπευτικῆς λειτουργίας ἀπὸ τὸν δημόσιον εἰς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα.

Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος ἀναπτύξεως τῆς κτηνοτροφίας (περιλαμβανομένων τῶν κτηνιατρικῶν ὑπηρεσιῶν) τὸ Σχέδιον προνοεῖ τὴν διάθεσιν ποσοῦ ἐκ £2,7 ἑκατ. ἐκ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως.

Δάση : Οἱ ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ τοῦ Δευτέρου Σχεδίου διὰ τὴν δασικὴν ἀνάπτυξιν θὰ συνεχίσουν νὰ κατευθύνουν τὰς δραστηριότητας ἀναπτύξεως καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Τρίτου Σχεδίου. Θὰ δοθῇ, ἐν τούτοις, μεγαλυτέρα σημασία ἐπὶ τῆς βιομηχανικῆς ἀξιοποιήσεως τῶν δασικῶν πρώτων ὑλῶν. Οὕτω οἱ κυριώτεροι ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ τοῦ Τρίτου Σχεδίου δύνανται νὰ συνοψισθοῦν ὡς ἀκολούθως : (α) ηὐξημένη ἔμφασις ἐπὶ τῆς καταλλήλου ἀξιοποιήσεως τῆς δασικῆς παραγωγῆς· (β) εἰσαγωγὴ πλέον ἀποτελεσματικῶν συστημάτων ὑλοτομίας· (γ) ἀναδιοργάνωσις τοῦ συστήματος κορμοτεμαχισμοῦ καὶ μεταφορᾶς πρώτων ὑλῶν· (δ) βαθμιαία ἐπιτάχυνσις τοῦ προγράμματος ἀναδασώσεως καὶ κατασκευῆς δασικῶν ὁδῶν διὰ τὰς πλέον διαφοροποιημένας χρήσεις τῶν δασῶν· (ε) συντήρησις, ἀνανέωσις καὶ ἐπέκτασις τοῦ ἀποθέματος δασῶν· καὶ (στ) ἀνάπτυξις τῶν ἀνέσεων εἰς τὰ δάση.

Ἡ ἀκαθάριστος παραγωγὴ τοῦ τομέως τῶν δασῶν ὑπολογίζεται νὰ ἀνέλθῃ ἀπὸ £236.000 τὸ 1971 εἰς £386.000 τὸ 1976 (εἰς τιμὰς τοῦ 1970), ἤτοι μὲ ἐτήσιον ρυθμὸν ἀναπτύξεως 10,3%.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Σχεδίου θὰ διατεθῇ ποσὸν ἐκ £1.225.000 διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν δασῶν. Τὸ πρόγραμμα περιλαμβάνει τὴν δημιουργίαν, συντήρησιν καὶ προστασίαν τῶν δασῶν, τὴν κατασκευὴν δασικῶν ὁδῶν καὶ ἄλλα σχέδια ἀμέσως συνδεόμενα μὲ τὴν βελτίωσιν τῆς ἀποδοτικότητος εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν δασικῶν πόρων, τὴν ἐπίτευξιν ἄλλων στόχων ἀναφορικῶς πρὸς τὸν τομέα καὶ τὴν συνέχισιν ὑφισταμένων σχεδίων, ὡς ἡ δημιουργία ἐκδρομικῶν χώρων, δασικῶν περιπτέρων καὶ χώρων κατασκηνώσεως, ἡ δενδροφύτευσις κατὰ μῆκος ὁδῶν καὶ ἄλλα ἐξωραϊστικὰ ἔργα.

Ἁλιεία: Βασικὸς ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τοῦ Τρίτου Σχεδίου εἶναι ἡ αὔξησις τῆς παραγωγῆς ἰχθύων διὰ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν διαθεσίμων πόρων κατὰ τὸν πλέον ἀποδοτικὸν τρόπον. Συγκεκριμένως σκοπεῖται ὅπως: (α) συνεχισθοῦν ἡ ἔρευνα, ἡ ἐξερεύνησις καὶ αἱ ἐπισκοπήσεις τῶν ἐγχωρίων ἀποθεμάτων ἰχθύων καὶ ἁλιευτικῶν πεδίων· (β) συνεχισθῇ ὁ πειραματισμὸς ἐπὶ τῆς καλλιεργείας ἰχθύων καταλλήλων ὑδροβίων εἰδῶν εἰς γλυκέα, ὑφάλμυρα καὶ θαλάσσια ὕδατα· (γ) παρασχεθοῦν αἱ ἀπαιτούμεναι χρηματοδοτικαὶ ἢ τεχνικαὶ διευκολύνσεις εἰς ἁλιεῖς καὶ ἐκτροφεῖς ἰχθύων· (δ) ἐπενεχθοῦν αἱ ἀναγκαῖαι θεσμικαὶ μεταβολαὶ διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν λειτουργικῶν συνθηκῶν εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς διὰ πλοιαρίων ἁλιείας καὶ τὴν προστασίαν τῶν ἁλιευτικῶν πόρων.

Πρωταρχικὸς στόχος τοῦ Τρίτου Σχεδίου εἶναι ἡ αὔξησις τῆς ἀκαθαρίστου παραγωγῆς ἰχθύων ἀπὸ £448.000 τὸ 1971 εἰς £718.000 τὸ 1976 (εἰς τιμὰς τοῦ 1970). Τοῦτο συνεπάγεται ἐτήσιον ρυθμὸν αὐξήσεως 9,9%. Ὁ στόχος οὗτος δύναται εὐκόλως νὰ ὑπερακοντισθῇ ἐὰν ἐπιτραπῇ εἰς τὸν ηὐξημένον στόλον πλοιαρίων νὰ ἁλιεύῃ εἰς διεθνῆ ὕδατα ὑπὸ εὐνοϊκοὺς ὅρους.

Διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν ὡς ἄνω σκοπῶν καὶ στόχων τὸ κρατικὸν πρόγραμμα ἀναπτύξεως τῆς ἁλιείας περιλαμβάνει τὴν συνέχισιν τῆς ἐρεύνης, ἐξερευνήσεως καὶ ἐπισκοπήσεων τῶν θαλασσίων πόρων τῆς Νήσου. Ἡ κατεύθυνσις τῆς μελλοντικῆς ἀναπτύξεως τῆς παρακτίου ἁλιείας καὶ τῆς ἁλιείας εἰς χωρικὰ ὕδατα διὰ πλοιαρίων, τῆς σπογγοκαλλιεργείας καὶ πιθανῶς τῆς ἁλιείας πελαγικῶν ἰχθύων θὰ ἐξαρτηθῇ εἰς μέγα βαθμὸν ἐκ τῆς τοιαύτης ἐργασίας. Ἐπιπλέον, τὸ πρόγραμμα κατασκευῆς ἁλιευτικῶν ὁρμίσκων θὰ συνεχισθῇ, καθὼς ἐπίσης καὶ τὸ πρόγραμμα πειραματικῆς ἰχθυοκαλλιεργείας. Τὰ πειράματα ταῦτα θὰ καλύψουν ἐργασίαν ἐν σχέσει πρὸς τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῆς καλλιεργείας πέστροφας, καθὼς καὶ ἄλλων νέων εἰδῶν. Τὸ ὑφιστάμενον σχέδιον χρηματοδοτήσεως διὰ δανείων μὲ ἐπιχορηγημένα ἐπιτόκια θὰ ἐπεκταθῇ διὰ νὰ καλύψῃ, πλὴν τῆς διὰ πλοιαρίων καὶ τῆς παρακτίου ἁλιείας, τὴν καλλιέργειαν πέστροφας. Τὸ σχέδιον ἐπιχορηγήσεως διὰ τὴν ἀγορὰν βελτιωμένου ἐξοπλισμοῦ διὰ τὴν παράκτιον ἁλιείαν καὶ ἡ ἐπιχορήγησις τῆς εἰς μεγάλας ἀποστάσεις ἁλιείας διὰ πλοιαρίων θὰ συνεχισθοῦν. Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος ἀναπτύξεως τῆς ἁλιείας τὸ Σχέδιον προνοεῖ τὴν διάθεσιν ποσοῦ ὕψους £550.000.

Ὑδάτινοι Πόροι: Ὁ τελικὸς ἀντικειμενικὸς σκοπὸς εἰς τὸν τομέα τῶν ὑδατίνων πόρων εἶναι ἡ διασφάλισις ἐπαρκοῦς ποσότητος ὕδατος εἰς λογικὸν κόστος. Ἡ ἐπίτευξις τοῦ σκοποῦ τούτου προσκρούει εἰς διάφορα προβλήματα καὶ κωλύματα ὡς εἶναι ἡ γενικωτέρα σπάνις ὕδατος, λόγῳ κυρίως χαμηλῆς βροχοπτώσεως, ἡ ὑπεράντλησις καὶ ἐξάντλησις τῶν ὑδροφόρων στρωμάτων, αἱ μὴ οἰκονομικαὶ μέθοδοι ἀρδεύσεως, τὸ ὑψηλὸν κόστος κατασκευῆς ὑδατοφρακτῶν, ἡ σπάνις εἰς πολλὰς περιπτώσεις καταλλήλου γῆς πλησίον τῶν ὑδατοφρακτῶν, κ.λ.π. Τέλος, ὑπάρχουν θεσμικαὶ καὶ διοικητικαὶ δυσκολίαι,

Βασικὴ ἐπιδίωξις τοῦ Τρίτου Σχεδίου παραμένει ἡ ἰδία ὡς καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Πρώτου καὶ Δευτέρου Σχεδίου, ἤτοι ἡ καλυτέρα δυνατὴ χρησιμοποίησις καὶ διατήρησις τῶν σπανιζόντων ὑδατίνων πόρων τῆς Νήσου. Ἐκ τῆς βασικῆς ταύτης ἐπιδιώξεως ἀπορρέουν οἱ ἀκόλουθοι πλέον συγκεκριμένοι στόχοι : (α) ἡ συμπλήρωσις ὅλων τῶν ἀναγκαίων τεχνοοικονομικῶν μελετῶν καὶ ἡ περάτωσις τῆς ἐκπονήσεως τοῦ γενικοῦ σχεδίου ἀναπτύξεως καὶ χρησιμοποιήσεως τῶν ὑδατίνων πόρων· (β) ἡ συνέχισις τῆς διερευνήσεως τῶν δυνατοτήτων αὐξήσεως τῶν ὑδατίνων πόρων τῆς Νήσου διὰ τεχνητῶν μεθόδων, ἰδιαιτέρως δὲ διὰ τῆς ἀφαλατώσεως καὶ τῆς τεχνητῆς βροχοπτώσεως καὶ ἡ προώθησις σχεδίων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἤδη ἀναληφθεισῶν μελετῶν· (γ) ὁ πλέον ἀποτελεσματικὸς ἔλεγχος ἀντλήσεως, ρυθμίσεως καὶ ἀναπληρώσεως τῶν ἐξαντλουμένων ὑπογείων πόρων· (δ) ἡ συνέχισις καὶ ἐπιτάχυνσις τῆς προσπαθείας δι' αὔξησιν τῆς ἀποδοτικότητος τῆς ἀρδεύσεως· (ε) ἡ συνέχισις τοῦ προγράμματος κατασκευῆς νέων ἀρδευτικῶν ἔργων καὶ συμπληρώσεως τῆς κατασκευῆς ἔργων ἤδη ἀρξαμένων καὶ ἡ ἐπιτάχυνσις τοῦ ρυθμοῦ χρησιμοποιήσεως τοῦ ὕδατος τῶν ὑδατοφρακτῶν· (στ) ἡ διατήρησις καὶ αὔξησις τῆς ὑδατοπρομηθείας διὰ οἰκιακούς, βιομηχανικοὺς καὶ ἄλλους σκοπούς· (ζ) ἡ ἐπενέργεια περαιτέρω νομοθετικῶν, διοικητικῶν καὶ ἄλλων θεσμικῶν μεταβολῶν, αἵτινες θὰ θεωρηθοῦν ἀναγκαῖαι διὰ τὴν πλέον ἀποτελεσματικὴν ἀνάπτυξιν καὶ διαχείρισιν τῶν ὑδάτων.

Ὡς ἀνέφερον προηγουμένως, στόχος τοῦ Τρίτου Σχεδίου εἶναι νὰ καταστήσῃ ἀρδεύσιμα τοὐλάχιστον 20.000 πρόσθετα στρέμματα γῆς. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑδατοπρομήθειαν δι' οἰκιακὴν χρῆσιν, τὸ Σχέδιον προνοεῖ διὰ τὴν αὔξησιν τῆς κατὰ κεφαλὴν καταναλώσεως ὕδατος. Οὕτω, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου ἠὐξημένη ἔμφασις θὰ δοθῇ ἐπὶ τῆς περαιτέρω βελτιώσεως τῆς ὑδατοπρομηθείας χωρίων, προτεραιότητος διδομένης εἰς χωρία μὲ ἡμερησίαν ὑδατοπρομήθειαν κάτω τῶν 20 γαλονίων κατὰ κεφαλήν. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑδατοπρομήθειαν πόλεων ὁ στόχος εἶναι ἡ διατήρησις καὶ ἀκόμη ἡ ἐπαύξησις τῆς σημερινῆς προμηθείας ἐκ 50 γαλονίων ἡμερησίως κατ' ἄτομον.

Δύο λεπτομερεῖς τεχνοοικονομικαὶ μελέται ἔχουν ἤδη ἀναληφθῆ ἀναφορικῶς πρὸς τὰς λεκάνας ἀπορροῆς εἰς τὰς περιοχὰς Πάφου καὶ Λεμεσοῦ—Ἀκρωτηρίου. Τρίτη μελέτη ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ὑδατίνων πόρων τῆς περιοχῆς Μόρφου—Τηλλυρίας ἔχει ἐπίσης ἀρχίσει προσφάτως. Αἱ μελέται αὗται θὰ καταστήσουν δυνατὴν τὴν διαγραφὴν τοῦ τελικοῦ γενικοῦ σχεδίου ὑδατικῆς ἀναπτύξεως, καθὼς ἐπίσης τὴν ἔναρξιν νέων μεγάλων ὑδατικῶν ἔργων καὶ τὴν εἰσαγωγὴν ἄλλων σχετικῶν μέτρων.

Ἐν ὄψει τῆς σπάνεως τῶν συμβατικῶν ὑδατίνων πόρων, ἔχει ἀπασχολήσει τὴν Κυβέρνησιν ἡ δυνατότης χρησιμοποιήσεως τεχνητῶν μεθόδων διὰ τὴν αὔξησιν τῆς ποσότητος τοῦ ὕδατος, κυρίως μέσῳ τῆς μεθόδου τῆς ἀφαλατώσεως καὶ τῆς μεθόδου τεχνητῆς βροχοπτώσεως. Ἤδη ἀπεφασίσθη ἡ ἐγκαθίδρυσις μονάδος ἀφαλατώσεως συνδυαζομένης μὲ μονάδα παραγωγῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας. Ἀπεφασίσθη ἐπίσης ἡ δημιουργία μονάδος ἐντὸς τῆς Μετεωρολογικῆς Ὑπηρεσίας, ἥτις θὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὴν συλλογὴν στοιχείων, τὴν διεξαγωγὴν διερευνήσεων καὶ τὴν ἀνάληψιν ἐπιχειρήσεων γονιμοποιήσεως τῶν νεφῶν.

Διάφορα μέτρα προβλέπονται ἐπίσης εἰς τὸν τομέα τῆς διατηρήσεως καὶ βελτιώσεως τῆς χρήσεως τοῦ ὕδατος. Οἱ λόγοι διὰ τὴν μὴ ἱκανοποιητικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ περὶ Ὑδατοπρομηθείας (Εἰδικὰ Μέτρα) Νόμου θὰ ἀναλυθοῦν προσεκτικῶς καὶ θὰ ληφθοῦν ἐπανορθωτικὰ μέτρα. Ταυτοχρόνως ἠὐξημένη ἔμφασις θὰ δοθῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἐμπλουτιστικῶν ἔργων καὶ τὴν περαιτέρω ἐπέκτασιν τοῦ σχεδίου χρήσεως ὕδατος ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἱκανοποιητικὴ ἀναπλήρωσις τῶν ὑδροφόρων στρωμάτων καὶ νὰ ἀποφευχθῇ σπατάλη ἑνὸς τῶν σπανιωτάτων πόρων τῆς Νήσου. Κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ σχεδίου χρή-

σεως ὕδατος θὰ δοθῇ προτεραιότης εἰς περιοχὰς ὅπου παρατηρεῖται ἄνοδος τῆς εἰς ἅλας περιεκτικότητος τοῦ ὕδατος τῶν ὑδροφόρων στρωμάτων, καθὼς καὶ εἰς περιοχὰς αἵτινες ἀρδεύονται κυρίως ἐκ τῶν ὑδατοφρακτῶν.

Πλὴν τῶν μέτρων διατηρήσεως καὶ βελτιώσεως τῆς χρήσεως ὕδατος, θὰ συνεχισθῇ ἡ κατασκευὴ μειζόνων καὶ δευτερευόντων ὑδατικῶν ἔργων δι' ἀποθήκευσιν τοῦ ὕδατος ποταμῶν, τὸ ὁποῖον εἰς πολλὰς περιπτώσεις ρέει τώρα πρὸς τὴν θάλασσαν. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν μειζόνων ἀρδευτικῶν ἔργων θὰ δοθῇ καὶ πάλιν προτεραιότης εἰς ἔργα τὰ ὁποῖα ἤρχισαν ἀλλὰ δὲν συνεπληρώθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ προηγουμένου Σχεδίου (π.χ. τὰ φράγματα Παλαιχωρίου καὶ Μάσσαρι), καθὼς καὶ εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῶν συστημάτων διανομῆς τοῦ ὕδατος ὑδατοφρακτῶν οἱ ὁποῖοι κατεσκευάσθησαν ἤδη. Ἡ ἀξιοποίησις τῶν ὑδατίνων πόρων τῆς Νοτιοδυτικῆς περιοχῆς τῆς Νήσου (περιοχὴ Πάφου), ἡ ὁποία ἔχει ἐπισημανθῇ ὡς μία τῶν ὀλίγων περιοχῶν μὲ πλεονάσματα ὕδατος, φαίνεται νὰ ἀποτελῇ οἰκονομικῶς ἐνδεδειγμένον ἐγχείρημα, σχετικαὶ δὲ ἐργασίαι θὰ ἀρχίσουν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πρώτης φάσεως τοῦ ἔργου. Ἐπιπλέον, ἐν ὄψει τῆς κρισίμου καταστάσεως τῶν ὑδροφόρων στρωμάτων τῆς περιοχῆς τῆς Δυτικῆς Μεσαορίας, τὸ Σχέδιον προνοεῖ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πρώτης φάσεως τοῦ σχεδίου ἐκτροπῆς ὕδατος εἰς τὴν περιοχὴν Μόρφου—Τηλλυρίας.

Τὸ πρόγραμμα ἐκτελέσεως δευτερευόντων ἀρδευτικῶν ἔργων θὰ συνεχισθῇ καὶ θὰ ἐπιταχυνθῇ. Τὰ ἔργα ταῦτα περιλαμβάνουν σχέδια βελτιωμένης ἀρδεύσεως, μικρὰ ἀποθηκευτικὰ φράγματα, μικρὰ ἐμπλουτιστικὰ σχέδια, νέα σχέδια ἀντλήσεως κ.ο.κ.

Διὰ τὴν διασφάλισιν ἐπαρκοῦς ὑδατοπρομηθείας τῶν πόλεων, ἐν ὄψει τῶν αὐξανομένων ἀναγκῶν, θὰ ἐκτελεσθοῦν ἢ θὰ συμπληρωθοῦν διάφορα σχέδια. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Λευκωσίας θὰ παρασχεθοῦν πρόσθετοι ποσότητες ὕδατος ἐξ ὑφισταμένων πηγῶν βάσει σχεδίου τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται τώρα ὑπὸ ἐκτέλεσιν, θὰ μελετηθοῦν δὲ διάφοροι διαζευκτικαὶ λύσεις διὰ τὴν ἐπισήμανσιν νέων πηγῶν ὑδατοπρομηθείας, αἱ ὁποῖαι θὰ παρέχουν ἐπαρκεῖς ποσότητας ὕδατος ἐπὶ μακροχρονίου βάσεως. Ἐπίσης θὰ μελετηθῇ ἡ ἀποτελεσματικότης τοῦ συστήματος διανομῆς. Διὰ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ φράγματος Λευκάρων καὶ τῆς ἐγκαταστάσεως μονάδος διϋλίσεως ὕδατος εἰς Χοιροκοιτίαν, ἀναμένεται ὅτι αἱ εἰς ὕδωρ ἀνάγκαι τῆς Ἀμμοχώστου θὰ ἱκανοποιοῦνται μέχρι τοῦ 1985 περίπου. Ὡς εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Λευκωσίας, θὰ μελετηθῇ ἐπίσης τὸ σύστημα διανομῆς ὕδατος ἐντὸς τῆς πόλεως. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Λεμεσόν, ἄνκαι ἡ σημερινὴ ὑδατοπρομήθεια εἶνα ἱκανοποιητική, θὰ ἐκτελεσθῇ ἓν νέον σχέδιον, τὸ ὁποῖον θὰ ἐξασφαλίζῃ πρόσθετον ποσότητα 7.000 κ.μ. ἡμερησίως, ἱκανὴν νὰ καλύψῃ τὰς ἀνάγκας τῆς πόλεως μέχρι τοῦ 1980. Τέλος, ἡ Λάρναξ θὰ προμηθεύεται πρόσθετον ποσότητα ὕδατος ἐκ τοῦ σχεδίου Ἀμμοχώστου ὅταν ἀποπερατωθῇ τὸ φράγμα Λευκάρων.

Αἱ προβλεπόμεναι δαπάναι ἀναπτύξεως τῶν ὑδατίνων πόρων κατὰ τὸ Τρίτον Σχέδιον ἀνέρχονται εἰς £12,1 ἑκατ. Ἐπιπροσθέτως £1,4 ἑκατ. θὰ διατεθῇ διὰ τὴν βελτίωσιν χρήσεως τοῦ ὕδατος.

Βιομηχανία: Παρὰ τὴν ἐπιτευχθεῖσαν πρόοδον, ἡ βιομηχανία συνεισφέρει μόνον 12% εἰς τὴν προστιθεμένην ἀξίαν. Ἡ διάρθρωσις τῆς βιομηχανίας χαρακτηρίζεται εἰσέτι ὑπὸ τῆς ὑπάρξεως πολλῶν μικρῶν μονάδων μὲ σχετικῶς χαμηλὴν ἀποδοτικότητα. Ἡ τοιαύτη διάρθρωσις δὲν προσφέρεται δι' αὔξησιν τῆς παραγωγῆς ἐπὶ πραγματικῶς μεγάλης κλίμακος οὔτε καὶ καθιστᾷ δυνατὴν τὴν πλέον ἀποδοτικὴν χρῆσιν τῶν ἀνθρωπίνων καὶ ὑλικῶν πόρων. Εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἐδημιουργήθη πλεονάζουσα δυναμικότης. Ὑπάρχουν ὡσαύτως προβλήματα σχετιζόμενα μὲ τὸ μικρὸν μέγεθος τῆς ἐγχωρίου ἀγορᾶς, τὴν σπάνιν διαφόρων ἐγχωρίων πρώτων ὑλῶν, προβλήματα σχετιζόμενα μὲ τὴν χρηματοδότησιν καὶ τὴν ἔλλειψιν ἐξειδικευμένου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, τὴν ἀνάγκην ἐξευρέσεως νέων ἀγορῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, κ.λ.π.

Τὸ Σχέδιον ἀποδίδει ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὴν ἐκβιομηχάνισιν. Ἡ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις ἀναμένεται νὰ προσδώσῃ σταθερότητα εἰς τὴν οἰκονομίαν διὰ τῆς διαφοροποιήσεως τῆς παραγωγῆς καὶ νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἐπιτάχυνσιν τοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως.

Συγκεκριμένως ἡ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις ἀναμένεται :

(α) νὰ καταστήσῃ δυνατὴν τὴν ἀξιοποίησιν ἐγχωρίων πρώτων ὑλῶν·

(β) νὰ ὑποβοηθήσῃ τὴν μείωσιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου·

(γ) νὰ καταστήσῃ δυνατήν, ἐφ' ὅσον ἡ βιομηχανία ἀποτελεῖ ἕνα ὑψηλῆς παραγωγικότητος τομέα, τὴν ἀποδοτικὴν ἀξιοποίησιν τῶν πόρων· καὶ

(δ) νὰ δημιουργήσῃ καλυτέρας εὐκαιρίας ἀπασχολήσεως ἐν ἀντιδιαστολῇ πρὸς περισσοτέρας εὐκαιρίας ἀπασχολήσεως.

Ἡ στρατηγικὴ ἀναπτύξεως διὰ τὴν πενταετῆ περίοδον πρέπει νὰ διαμορφωθῇ κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς εἰδικὰς συνθήκας τῆς Κύπρου, τὴν μέχρι τοῦδε κτηθεῖσαν πεῖραν καὶ τὰς ἐνδεχομένας ἐπιπτώσεις ἐκ τῆς συνδέσεώς μας μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος. Ἡ ἔμφασις ἐπὶ τῆς ὑποκαταστάσεως τῶν εἰσαγωγῶν δὲν φαίνεται πλέον νὰ ἀποτελῇ ἱκανοποιητικὴν πολιτικήν. Ἀπαιτεῖται μεγαλύτερος προσανατολισμὸς πρὸς τὰς ἐξαγωγάς. Ὅμως, ἡ διάρθρωσις τῆς βιομηχανίας πρέπει νὰ εἶναι τοιαύτη ὥστε νὰ δύναται νὰ στηρίξῃ τὴν ἐξαγωγικὴν προσπάθειαν. Ἡ συγχώνευσις καὶ ἐξειδίκευσις τῶν μονάδων θὰ καταστῇ ἀναγκαία καὶ πρέπει νὰ ἐνθαρρυνθῇ. Ἡ περίοδος τοῦ Τρίτου Σχεδίου πρέπει νὰ εἶναι περίοδος ἀναδιαρθρώσεως, ἀναδιοργανώσεως καὶ ἐκσυγχρονισμοῦ τοῦ βιομηχανικοῦ τομέως. Ἐπιπλέον, πρέπει νὰ ἐνθαρρυνθοῦν διάφοροι μορφαὶ συνεργασίας μετὰ ξένων οἴκων διὰ νὰ δυνηθῇ οὕτω ἡ Κύπρος νὰ ἐπωφεληθῇ τῶν πλεονεκτημάτων τῆς διεθνοῦς τεχνολογίας.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ Τρίτου Σχεδίου, πρωταρχικὸς στόχος εἶναι ἡ αὔξησις τῆς συμβολῆς τῆς βιομηχανίας εἰς τὸ Ἀκαθάριστον Ἐγχώριον Προϊὸν ἀπὸ 12% περίπου κατὰ τὸ 1971 εἰς 14,1% περίπου κατὰ τὸ 1976. Τοῦτο θὰ συνεπάγεται αὔξησιν τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς κατὰ 11,1% ἐτησίως. Οὕτω ἡ προστιθεμένη ἀξία ἀναμένεται νὰ αὐξηθῇ ἀπὸ £26,9 ἑκατ. κατὰ τὸ 1971 εἰς £45,5 ἑκατ. κατὰ τὸ 1976 εἰς σταθερὰς τιμὰς 1970. Τὸ ἐφικτὸν τοῦ υἱοθετηθέντος στόχου ἐπιβεβαιοῦται ὑπὸ λεπτομερῶν μελετῶν διεξαχθεισῶν εἰς διαφόρους τομεῖς. Ἐν τελευταίᾳ, ὅμως, ἀναλύσει, ἡ ἐπίτευξις τῶν στόχων τοῦ Τρίτου Σχεδίου θὰ ἐξαρτηθῇ ἐκ τῆς δραστηριότητος τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως καὶ τῆς ἱκανότητός του νὰ ἐπωφεληθῇ τῶν εὐκαιριῶν.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου αἱ νέαι βιομηχανίαι θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ διαδραματίζουν σημαντικὸν ρόλον. Ὑπολογίζεται ὅτι ἡ συμβολὴ τῶν νέων σχεδίων εἰς τὴν ἐπιπλέον προστιθεμένην ἀξίαν μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1971 καὶ 1976 θὰ ἀνέλθῃ εἰς 11,3%. Τὰ σχέδια ταῦτα θὰ εἶναι ὑψηλῆς ἐντάσεως κεφαλαίου σχέδια καὶ οὕτω θὰ ἔχουν μίαν ὑψηλὴν ἀναλογίαν κεφαλαίου πρὸς ἐργασίαν. Ἡ προστιθεμένη ἀξία κατὰ μονάδα παραγωγῆς θὰ εἶναι σημαντικῶς ὑψηλοτέρα τῆς μέσης προστιθεμένης ἀξίας τοῦ βιομηχανικοῦ τομέως.

Τὸ Σχέδιον δίδει μεγάλην ἔμφασιν εἰς τὴν ἀποδοτικότητα καὶ τὴν συναγωνιστικότητα. Συμφώνως πρὸς τὸν ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τοῦ βιομηχανικοῦ τομέως, τὸ Σχέδιον λαμβάνει ὡς δεδομένον ὅτι ἡ σχέσις τῆς προστιθεμένης ἀξίας πρὸς τὴν ἀκαθάριστον παραγωγὴν θὰ αὐξηθῇ ἀπὸ 37,6% κατὰ τὸ 1971 εἰς 40,6% κατὰ τὸ 1976, καὶ ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ προγράμματος βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως ἀναμένεται νὰ ἐπιφέρῃ ἀναδιάρθρωσιν τῆς βιομηχανίας ὥστε αἱ μεγαλύτεραι ἐπιχειρήσεις νὰ καταλάβουν πλέον ἐξέχουσαν θέσιν εἰς τὴν παραγωγικὴν διαδικασίαν. Μέχρι τοῦ 1976 ἡ βιομηχανία θὰ ἔχῃ μίαν περισσότερον διαφοροποιημένην διάρθρωσιν.

Τὸ Σχέδιον προβλέπει αὔξησιν τῶν ἐξαγωγῶν βιομηχανικῶν προϊόντων κατὰ 85%, ὥστε αὗται νὰ ἀνέλθουν ἀπὸ £10,6 ἑκατ. κατὰ τὸ 1971 εἰς περίπου £19,5 ἑκατ. κατὰ τὸ 1976. Τοῦτο σημαίνει ὅτι αἱ ἐξαγωγαὶ θὰ αὐξάνουν κατὰ 13,1% ἐτησίως κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου 1972–1976. Τὸ ἄμεσον μέλημα εἰς τὸν τομέα τῶν ἐξαγωγῶν θὰ εἶναι ἡ λῆψις μέτρων τὰ ὁποῖα, ἀφ' ἑνός, προωθοῦν τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἀποδοτικότητα καί, ἀφ' ἑτέρου, ἐνθαρρύνουν τὰς βιομηχανίας, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἀποδείξει τὴν ἱκανότητά των νὰ διεισδύουν εἰς τὰς ξένας ἀγοράς.

Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ προγράμματος βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως θὰ δημιουργήσῃ 7.186 εὐκαιρίας ἀπασχολήσεως. Ἡ σχετικῶς μετρία αὔξησις ἀπασχολήσεως, 3,9% περίπου ἐτησίως, ὑποδηλοῖ ὅτι τὸ Σχέδιον συνιστᾷ τὴν καταβολὴν σοβαρῶν προσπαθειῶν πρὸς βελτίωσιν τῆς παραγωγικότητος. Τῷ ὄντι ἔχει ὑπολογισθῇ ὅτι ἡ παραγωγικότης θὰ αὐξάνῃ κατὰ 7% ἐτησίως. Ἐξ ἄλλου, ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἀπαιτηθοῦν πάγιαι ἐπενδύσεις ὕψους £57 ἑκατ. πρὸς ἐπίτευξιν τῶν τεθέντων στόχων παραγωγῆς ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἐπενδύσεις ὕψους £31,6 ἑκατ. τὰς πραγματοποιηθείσας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου (εἰς τιμὰς 1970).

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Τρίτου Σχεδίου, ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ ἀκολουθῇ ἐνεργὸν πολιτικὴν ἐνθαρρύνσεως καὶ προωθήσεως τῆς βιομηχανίας. Ὁ ρόλος της θὰ εἶναι γενικῶς προωθητικός, παροτρυντικὸς μᾶλλον παρὰ ἐπιτακτικός. Ἡ Κυβέρνησις, ὅμως, προτίθεται νὰ ἀναλάβῃ ἐνεργότερον ρόλον εἰς τὴν κατεύθυνσιν τῆς πορείας τῆς ἀναπτύξεως διὰ τῆς καθοδηγήσεως, τῆς παροχῆς κινήτρων, τῆς ἁπλοποιήσεως τῶν διαδικασιῶν, ἀλλ' ὡσαύτως διὰ τῶν κατὰ καιροὺς παρεμβάσεων πρὸς ἀποφυγὴν σπατάλης καὶ αὔξησιν τῆς ἀποδοτικότητος.

Τὸ σημαντικώτερον τῶν θεσμικῶν μέτρων, τὰ ὁποῖα θὰ ληφθοῦν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου εἰς τὸν τομέα τῆς προωθήσεως τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως (περιλαμβανομένης τῆς προωθήσεως ἐξαγωγῶν) θὰ εἶναι ἡ ἀναδιοργάνωσις καὶ ἐνίσχυσις τῶν Κυβερνητικῶν ὑπηρεσιῶν βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως. Οἱ κυριώτεροι στόχοι τοῦ μέτρου τούτου θὰ εἶναι ἡ παροχὴ συμβουλῶν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὅσον ἀφορᾷ τὴν βιομηχανικήν της πολιτικήν, ἡ ὑποβοήθησις τῆς προωθήσεως βιομηχανικῶν σχεδίων, ἡ ἵδρυσις Σώματος Προδιαγραφῶν, ἡ ἐφαρμογὴ ἐλέγχου ποιότητος, ἡ παροχὴ συμβουλευτικῶν ὑπηρεσιῶν, βιομηχανικῶν ἐφαρμογῶν κ.ο.κ.

Ἄλλα μέτρα πολιτικῆς περιλαμβάνουν τὴν ἵδρυσιν Συμβουλίου Ἐκβιομηχανίσεως, τὴν προαγωγὴν τῆς ἀποδοτικότητος διὰ τοῦ συναγωνισμοῦ καὶ τῆς συγχωνεύσεως μονάδων, καθὼς καὶ τῆς ὀρθολογιστικῆς ἐφαρμογῆς τῶν δασμῶν. Ἐπιπλέον, τὸ πρόγραμμα ἱδρύσεως βιομηχανικῶν περιοχῶν θὰ συνεχισθῇ, καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ τακτικὴ τῆς ἱδρύσεως προτύπων ἐργοστασίων ἐπὶ ἐκλεκτικῆς βάσεως. Ἐν ὄψει τοῦ μεγάλου ποσοστοῦ γῆς τοῦ μισθωθέντος εἰς τὴν βιομηχανικὴν περιοχὴν Λευκωσίας ἔχει καταστῇ ἀναγκαῖον ὅπως αὕτη ἐπεκταθῇ. Προβλέπεται δημιουργία δύο νέων βιομηχανικῶν περιοχῶν, μιᾶς εἰς Ἀμμόχωστον καὶ ἑτέρας εἰς Πάφον. Ἐπιπλέον θὰ προωθηθῇ τὸ σχέδιον δι' ἱδρυσιν ἐλευθέρων ζωνῶν/βιομηχανικῶν περιοχῶν εἰς λιμένας καὶ τὸν ἀερολιμένα.

Ἡ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ ἐπανεξετάσῃ τὰς σημερινὰς πηγὰς χρηματοδοτήσεως τῆς βιομηχανίας καὶ νὰ λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα ἵνα διασφαλίσῃ ὅτι ἡ ἀνάπτυξις δὲν θὰ παρακωλύεται λόγῳ ἐλλείψεως χρηματοδοτήσεως.

Πλὴν τῶν μέτρων τῶν ἀποσκοπούντων εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς ποιότητος καὶ τὴν μείωσιν τοῦ κόστους, ἡ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ λάβῃ ἄλλα μέτρα πρὸς διευκόλυνσιν τῆς ἐμπορίας βιομηχανικῶν προϊόντων τόσον ἐγχωρίως ὅσον καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ξένας ἀγοράς, θὰ γίνῃ ἐντατικωτέρα χρῆσις τῶν συνήθων μέσων προωθήσεως ἐξαγωγῶν.

Ἡ Κυβέρνησις θὰ συνεχίσῃ τὴν πολιτικήν της τὴν ἀποβλέπουσαν νὰ διασφαλίσῃ ὅπως ἡ βιομηχανία τροφοδοτῆται μὲ τὸ ἀπαιτούμενον ἐξειδικευμένον ἐργατικὸν δυναμικόν, ἐνῷ τὸ πρόγραμμα βιομηχανικῆς ἐρεύνης θὰ ἐνταθῇ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου ὥστε νὰ ἀποτελέσῃ τὴν βάσιν διὰ μίαν ὀρθολογιστικὴν καὶ ραγδαίαν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας. Τέλος, θὰ δοθῇ μεγαλυτέρα προσοχὴ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκοτεχνίας.

Πρὸς ὑποστήριξιν τῶν βιομηχανικῶν προγραμμάτων τοῦ Τρίτου Σχεδίου ἔχει προβλεφθῇ ποσὸν £2,8 ἑκατ. ὑπὸ μορφὴν δαπανῶν ἀναπτύξεως.

Ἠλεκτρικὴ Ἐνέργεια, Ὑγραέριον καὶ Ὕδωρ: Οἱ στόχοι καὶ τὰ προγράμματα ἐν σχέσει μὲ τὴν παραγωγὴν ἠλεκτρισμοῦ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Τρίτου Σχεδίου περιλαμβάνουν: (α) τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἠλεκτροπαραγωγοῦ Σταθμοῦ Μονῆς. Τοῦτο θὰ συνεπάγεται τὴν ἐγκατάστασιν δύο προσθέτων μονάδων ἰσχύος 30.000 κιλοβατορῶν, αἱ ὁποῖαι προγραμματίζονται διὰ τὰ ἔτη 1974—1975, ἐπιπροσθέτως πρὸς τὴν μονάδα, ἥτις ἐτέθη εἰς λειτουργίαν τὸν Ἰούνιον τοῦ 1972. Οὕτω, τὸν Ἰούνιον τοῦ 1976 ἡ ὁλικὴ δυναμικότης θὰ ἀνέλθῃ εἰς 267.000 κιλοβατόρας· (β) ἔναρξιν ἐργασίας διὰ τὴν ἐγκατάστασιν δύο μονάδων εἰς Ἀθαλάσσαν ἰσχύος 15.000 κιλοβατορῶν, αἱ ὁποῖαι ὑπολογίζεται ὅτι θὰ τεθοῦν εἰς λειτουργίαν τὸ 1977· (γ) ἐπέκτασιν καὶ ἐνίσχυσιν τῶν συστημάτων μεταφορᾶς καὶ διανομῆς ἠλεκτρισμοῦ· (δ) συνέχισιν τοῦ ἐξηλεκτρισμοῦ τῆς ὑπαίθρου· καὶ (ε) βελτίωσιν τῶν ὑπηρεσιῶν πρὸς τοὺς καταναλωτὰς τῶν ἀστικῶν περιοχῶν.

Νοουμένου ὅτι τὸ πρόγραμμα ἐξηλεκτρισμοῦ θὰ ἐφαρμοσθῇ ἐγκαίρως, προβλέπεται ὅτι ἡ κατανάλωσις ἠλεκτρικοῦ ρεύματος θὰ αὐξάνῃ κατὰ 10,6% ἐτησίως, ἡ δὲ ἐπένδυσις θὰ ἀνέλθῃ εἰς £13,1 ἑκατ. εἰς σταθερὰς τιμὰς 1970. Μέρος τῆς ἐπενδύσεως ταύτης θὰ χρηματοδοτηθῇ ὑπὸ τῆς Διεθνοῦς Τραπέζης Ἀνασυγκροτήσεως καὶ Ἀναπτύξεως.

Οἱ στόχοι καὶ ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ ἐν σχέσει μὲ τὰς λοιπὰς δραστηριότητας τοῦ τομέως περιλαμβάνουν περαιτέρω βελτιώσεις τῶν ὑδατοπρομηθειῶν πόλεων καὶ χωρίων (ὡς ἀνεφέρθη προηγουμένως) καὶ τὴν συμπλήρωσιν τῆς πρώτης φάσεως τῶν ἀποχετευτικῶν σχεδίων Λευκωσίας καὶ Ἀμμοχώστου, καθὼς καὶ τὸν καταρτισμὸν μελετῶν καὶ σχεδίων διὰ παρόμοια σχέδια εἰς ἄλλας πόλεις. Τὰ σχέδια διὰ τὰς λοιπὰς δραστηριότητας τοῦ τομέως, ἤτοι διὰ τὰς ὑδατοπρομηθείας πόλεων καὶ χωρίων, τὰ ἀποχετευτικὰ σχέδια Λευκωσίας καὶ Ἀμμοχώστου, κ.λ.π., προβλέπουν δαπάνην ὕψους £7,1 ἑκατομμυρίων.

Τουρισμός: Εἰς τὸν τουριστικὸν τομέα, οἱ κυριώτεροι στόχοι τοῦ Τρίτου Σχεδίου εἶναι: (α) ἡ προσέλκυσις ὁλονὲν μεγαλυτέρου ἀριθμοῦ ξένων περιηγητῶν καὶ ἐκδρομέων· (β) ἡ προαγωγὴ τοῦ ἐσωτερικοῦ τουρισμοῦ, ἰδιαιτέρως εἰς τὰ ὀρεινὰ θέρετρα· (γ) ἡ αὔξησις τῆς μέσης διαρκείας παραμονῆς· (δ) ἡ διαφοροποίησις τῆς συνθέσεως τῆς τουριστικῆς κινήσεως· (ε) ἡ ἐπιμήκυνσις τῆς τουριστικῆς περιόδου καὶ ἡ μείωσις, ὅσο τοῦτο εἶναι δυνατόν, τῆς ὀξύτητος τοῦ προβλήματος τῆς ἐποχικῆς φύσεως τοῦ τουρισμοῦ, τὸ ὁποῖον ἀντιμετωπίζουν τὰ ὀρεινὰ θέρετρα καὶ ἄλλαι περιοχαί· (στ) ἡ διατήρησις σχετικῆς σταθερότητος τιμῶν, ἰδιαιτέρως εἰς τὴν περίπτωσιν εἰδῶν τὰ ὁποῖα περιλαμβάνονται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῶν περιηγητῶν· (ζ) ἡ αὔξησις τῶν ἐπενδύσεων εἰς ἔργα ὑποδομῆς καὶ ἰδιαιτέρως εἰς ἔργα σχετιζόμενα μὲ τὸν τουριστικὸν τομέα· (η) ἡ ἐνθάρρυνσις τῶν ἐπενδύσεων διὰ τὴν ἀνέγερσιν ξενοδοχείων καὶ δι' ἄλλας συναφεῖς διευκολύνσεις πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν τῆς προβλεπομένης τουριστικῆς κινήσεως· καὶ (θ) ἡ εἰσαγωγὴ νομοθεσίας διὰ τὴν ρύθμισιν οὐσιωδῶν δραστηριοτήτων εἰς τὸν τουριστικὸν τομέα.

Διεξαχθεῖσαι μελέται καὶ γενόμενοι ὑπολογισμοὶ δεικνύουν ὅτι ἡ Κύπρος θὰ πρέπει, ὑπὸ ὁμαλὰς συνθήκας, νὰ ἀναμένῃ, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου, τοὐλάχιστον 20% ἐτήσιον ρυθμὸν αὐξήσεως τῶν ἀφικνουμένων περιη-

γητῶν μακρᾶς παραμονῆς καὶ ἐτήσιον ρυθμὸν αὐξήσεως 8% ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἀφίξεις ἐκδρομέων. Οὕτω, ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν περιηγητῶν καὶ ἐκδρομέων θὰ αὐξηθῇ ἀπὸ 178.598 καὶ 129.301 κατὰ τὸ 1971 εἰς 444.000 καὶ 190.000 μέχρι τοῦ 1976, ἀντιστοίχως. Ἐξ ἄλλου, αἱ ἐκ τοῦ τουρισμοῦ ἀκαθάριστοι πρόσοδοι εἰς ξένον συνάλλαγμα θὰ ἀνέλθουν εἰς £41,9 ἑκατ. μέχρι τοῦ 1976 ἔναντι £13,6 ἑκατ. κατὰ τὸ 1971.

Ἡ πρόσθετος χωρητικότης ξενοδοχείων, ἡ ὁποία θὰ ἀπαιτηθῇ, ἐπὶ τῇ βάσει ἑνὸς λογικοῦ ποσοστοῦ πληρότητος, ὑπολογίζεται εἰς περίπου 17.287 νέας κλίνας, τοῦ ὁλικοῦ ἀριθμοῦ τῶν κλινῶν αὐξανομένου οὕτω ἀπὸ 9.413 κατὰ τὸ 1971 εἰς 26.700 κλίνας κατὰ τὸ 1976. Ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τοῦ προσωπικοῦ, τὸ ὁποῖον θὰ παραστῇ ἀνάγκη ὅπως ἀπασχοληθῇ μέχρι τοῦ τέλους τοῦ 1976, πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν αἱ ὁποῖαι θὰ προκύψουν ἐκ τῆς αὐξήσεως τῆς χωρητικότητος τῶν ξενοδοχείων, θὰ πρέπει νὰ εἶναι περίπου 6.700 πρόσωπα.

Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν προσθέτων ξενοδοχειακῶν κλινῶν θὰ ἀνήκῃ εἰς ξενοδοχεῖα τῆς κατηγορίας τῶν 4 καὶ 3 ἀστέρων, θὰ συγκεντροῦται δὲ κυρίως εἰς τὰς περιοχὰς Ἀμμοχώστου καὶ Κυρηνείας. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Σχεδίου θὰ καταβληθοῦν προσπάθειαι ὅπως διεγερθῇ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἐπενδυτῶν δι' ὀλιγώτερον τουριστικῶς ἀνεπτυγμένας περιοχὰς ὡς εἶναι ἡ Λεμεσός, ἡ Λάρναξ καὶ ἡ Πάφος.

Ἡ ὁλικὴ ἐπένδυσις, ἡ ὁποία θὰ ἀπαιτηθῇ πρὸς αὔξησιν τῆς χωρητικότητος τῶν ξενοδοχείων καὶ ἐπέκτασιν τῶν συμπληρωματικῶν διευκολύνσεων εἰς τουριστικὰς ὑπηρεσίας ὑπολογίζεται εἰς £27,5 ἑκατ. καὶ £5,5 ἑκατ., ἀντιστοίχως. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐργατικὸν δυναμικόν, τὸ πρόβλημα τοῦ ἐξειδικευμένου προσωπικοῦ θὰ ἐξακολουθῇ νὰ ἀπασχολῇ τὴν Κυβέρνησιν, θὰ καταβληθῇ δὲ κάθε προσπάθεια ὑπὸ τῶν ξενοδοχειακῶν σχολῶν καὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων πρὸς κατάρτισιν νέου καὶ τὴν ἐξύψωσιν τῶν δεξιοτήτων τοῦ ὑφισταμένου προσωπικοῦ. Ἡ ἀπόδοσις τῶν τοιούτων σχολῶν ἀναμένεται νὰ αὐξηθῇ εἰς 1.527 πρόσωπα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Τρίτου Σχεδίου, 1.032 τῶν ὁποίων θὰ τύχουν καταρτίσεως εἰς Κυβερνητικὰ ἱδρύματα.

Τὸ κυριώτερον μέσον διὰ τοῦ ὁποίου εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπηρεασθῇ ὁ ὄγκος τῆς τουριστικῆς κινήσεως εἶναι αἱ διαφημιστικαὶ ἐκστρατεῖαι. Ὁ Κυπριακὸς Ὀργανισμὸς Τουρισμοῦ ἀναμένεται νὰ διαδραματίσῃ σημαντικὸν ρόλον εἰς τὴν ἐπέκτασιν καὶ συντονισμὸν τῆς διαφημιστικῆς προσπαθείας καὶ τὸν συντονισμὸν τῶν ἐνεργειῶν τῶν ξενοδόχων καὶ τῶν ταξειδιωτικῶν πρακτόρων πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως ἐνισχυθοῦν ἔτι περαιτέρω οἱ δεσμοὶ μετὰ τῶν ξένων τουριστικῶν πρακτορείων. Ἐπιδίωξις τῆς πολιτικῆς μας θὰ εἶναι ὡσαύτως ἡ διατήρησις τῆς σχετικῆς συναγωνιστικότητος τῆς Κύπρου ἔναντι ἄλλων χωρῶν. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Τρίτου Σχεδίου θὰ δοθῇ ὡσαύτως ἠὐξημένη ἔμφασις ἐπὶ τοῦ ἐξωραϊσμοῦ ὑφισταμένων μνημείων συμφώνως πρὸς τὰς κατὰ περιοχὴν προτεραιότητας τὰς καθορισθείσας εἰς τὸ τουριστικὸν σχέδιον ἀναπτύξεως. Εἰς τὴν κατανομὴν τοῦ τουριστικῶν ἐπενδύσεων θὰ δοθῇ προτεραιότης εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς ἀναγκαίας ξενοδοχειακῆς χωρητικότητος, τὴν ἵδρυσιν συναφῶν ὑπηρεσιῶν (διευκολύνσεις δι' ἀναψυχὴν) καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀναγκαίων ἔργων ὑποδομῆς. Πλὴν ὡρισμένων ἀμέσων ἐπενδύσεων, ἡ πολιτικὴ τοῦ δημοσίου τομέως θὰ εἶναι νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν τουριστικὴν βιομηχανίαν διὰ τῆς δημιουργίας τῶν ἀναγκαίων ἔργων ὑποδομῆς μέσῳ σχεδίων τὰ ὁποῖα θὰ καλύπτουν, ὅσῳ τοῦτο εἶναι δυνατόν, πολλοὺς τομεῖς μᾶλλον παρὰ ἕνα, καὶ νὰ δημιουργήσῃ καὶ διατηρήσῃ κλῖμα συμβάλλον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας. Ἑτέρα ἐπιδίωξις τοῦ Κυβερνητικοῦ τουριστικοῦ προγράμματος θὰ εἶναι ἡ ἐπισήμανσις καὶ κοινοποίησις πρὸς πιθανοὺς ἐπενδυτὰς περιοχῶν, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἀμέσους προοπτικὰς ἀναπτύξεως. Τὸ ξένον κεφάλαιον θὰ ἐνθαρρυνθῇ νὰ μετάσχῃ τουριστικῶν ἐπιχειρήσεων ὡς συμπληρωματικὴ πηγὴ χρηματοδοτήσεως.

Αἱ δαπάναι ἀναπτύξεως αἱ προβλεφθεῖσαι διὰ τὸν τουριστικὸν τομέα (περιλαμβανομένων τῶν ἀρχαιοτήτων) κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Τρίτου Σχεδίου εἶναι τῆς τάξεως τῶν £9,7 ἑκατ. Ἓν σημαντικὸν ποσοστὸν τῆς προτεινομένης δαπάνης θὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ τουριστικοῦ συμπλέγματος «Χρυσῆ Ἀκτὴ» εἰς Ἀμμόχωστον. Δύο ἄλλα σημαντικὰ σχέδια ἀφοροῦν τὴν ἀνάπτυξιν τῶν περιοχῶν «Παχύαμμος» καὶ «Ἀλακάτι» εἰς Κυρήνειαν, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐφοδιασθοῦν μὲ βασικὰς διευκολύνσεις ὑποδομῆς. Ἡ Κυβέρνησις ὡσαύτως θὰ ὑποβοηθήσῃ τὴν ἐπέκτασιν συμπληρωματικῶν τουριστικῶν διευκολύνσεων καὶ ἰδιαιτέρως πάρκων, ἀθλοπαιδιῶν, σπὸρ καὶ ἄλλων διευκολύνσεων ἀναψυχῆς. Προγραμματίζεται ἀριθμὸς τοιούτων σχεδίων : Ἓν ἀφορᾷ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς περιοχῆς «Δασοῦδι» εἰς Λεμεσόν, ἡ ὁποία προορίζεται ὅπως μετατραπῇ εἰς περιοχὴν ἀναψυχῆς πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ κοινοῦ καὶ τῶν περιηγητῶν εἰς τὴν ἐν λόγῳ περιοχήν. Ἡ «Πλατεῖα Τροόδους» θὰ ἀναπτυχθῇ διὰ τὸν ἴδιον σκοπὸν πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν τῶν κυριωτέρων ὀρεινῶν θερέτρων. Ἕτερον Σχέδιον ἀφορᾷ τὸν ἐξωραϊσμὸν τῆς περιοχῆς «Σαλαμῖνος» εἰς Ἀμμόχωστον, ὥστε αὕτη νὰ χρησιμοποιῆται ὡς κέντρον ὀργανώσεως ἐτησίου καλλιτεχνικοῦ φεστιβὰλ ὑψηλῆς ποιότητος.

Ἡ σημερινὴ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ χρηματοδοτήσεως τῶν ξενοδοχείων θὰ ἀνασκοπηθῇ ὥστε νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν αἱ νέαι προτεραιότητες τοῦ Τρίτου Σχεδίου. Σκοπὸς θὰ εἶναι νὰ δοθῇ μεγαλυτέρα ἔμφασις εἰς τὰς μεγαλυτέρου μεγέθους μονάδας, αἱ ὁποῖαι κατὰ προτίμησιν συνδυάζουν τὴν παροχὴν ἀθλητικῶν καὶ ἄλλων διευκολύνσεων ἀναψυχῆς καὶ αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς τὰς κατηγορίας τῶν 4, 3 καὶ 5, ἀστέρων. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ὀρεινῶν θερέτρων, ἡ πολιτικὴ θὰ καλύπτῃ μικροτέρου μεγέθους μονάδας καὶ θὰ περιλαμβάνῃ σύγχρονα ξενοδοχεῖα 2 ἀστέρων. Θὰ δοθῇ προτεραιότης εἰς παρακτίους περιοχάς, οὐχὶ μακρὰν τῶν ἀστικῶν κέντρων καὶ κατὰ προτίμησιν εἰς περιοχὰς μὲ μεγάλας δυνατότητας τουριστικῆς ἀναπτύξεως, αἱ ὁποῖαι δὲν ἔχουν εἰσέτι ἀξιοποιηθῇ. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ὀρεινῶν θερέτρων θὰ δοθῇ προτεραιότης εἰς τὴν ἐπέκτασιν καὶ βελτίωσιν τῶν ὑφισταμένων ξενοδοχείων.

Θὰ συνεχισθῇ τὸ σχέδιον διαθέσεως εἰς πιθανοὺς ἐπενδυτὰς κρατικῆς γῆς καταλλήλου διὰ τουριστικὴν ἀνάπτυξιν. Προτεραιότης θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ παρέχεται εἰς ἐκείνους ἐκ τῶν ἐπενδυτῶν, οἱ ὁποῖοι ἱκανοποιοῦν ὡρισμένα κριτήρια ὅσον ἀφορᾷ τὸ μέγεθος τῆς ἐπενδύσεως, τὰς τεχνικὰς γνώσεις, τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν, τὴν ἱκανότητα προσελκύσεως προσθέτου τουριστικῆς κινήσεως, τὸ μέγεθος τῆς εἰσροῆς κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ προκειμένου περὶ ξένων ἐπιχειρήσεων, τὸν βαθμόν, εἰς τὸν ὁποῖον τὰ σχέδια θὰ ἀνταποκρίνωνται πρὸς τὰ τεθέντα ἐπίπεδα, κ.λ.π.

Τὰ βελτιωμένα φορολογικὰ κίνητρα τὰ εἰσαχθέντα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Δευτέρου Σχεδίου θὰ συνεχισθοῦν, καθὼς ἐπίσης καὶ τὸ σχέδιον διὰ τὴν ἀτελῆ εἰσαγωγὴν μεγάλου ἀριθμοῦ ἀντικειμένων ξενοδοχειακῆς ἐπιπλώσεως καὶ ἐξοπλισμοῦ. Θὰ συνεχισθοῦν αἱ προσπάθειαι πρὸς βελτίωσιν τῶν θεσμικῶν καὶ νομικῶν πλαισίων, ἐντὸς τῶν ὁποίων λειτουργεῖ ἡ τουριστικὴ βιομηχανία. Τομεῖς, οἱ ὁποῖοι δυνατὸν νὰ ρυθμισθοῦν νομοθετικῶς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Τρίτου Σχεδίου εἶναι : Ἡ ἑτοιμασία κανονισμῶν διὰ τὴν ἐποπτείαν καὶ ἔλεγχον ἄλλων στεγαστικῶν διευκολύνσεων πλὴν ἐκείνων τῶν παρεχομένων ὑπὸ ξενοδοχείων π.χ. τουριστικῶν διαμερισμάτων καὶ ξενώνων· ἡ ἐγγραφή, ἐπίβλεψις καὶ ρύθμισις ταξιδιωτικῶν πρακτορείων καὶ τουριστικῶν ἐπαγγελμάτων. Ὡσαύτως δυνατὸν νὰ παραστῇ ἀνάγκη εἰσαγωγῆς νομοθεσίας διὰ τὴν ἐγγραφὴν καὶ ἐπίβλεψιν σιτιστικῶν ἐπιχειρήσεων ἐξυπηρετουσῶν τὰς ἀνάγκας τοῦ τουρισμοῦ.

Ἐμπόριον : Ἡ διάρθρωσις τοῦ τομέως χονδρικοῦ καὶ λιανικοῦ ἐμπορίου χαρακτηρίζεται ὑπὸ τῆς ὑπάρξεως πληθώρας μικρῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων. Οὕτω φαίνεται νὰ ὑπάρχῃ μεγάλη ἀναξιοποίητος δυναμικότης εἰς τὸν τομέα διαθέσεως ἐμπορευμάτων. Ἡ τοιαύτη διάρθρωσις δεσμεύει ἀδικαιολο-

γήτως ἐργατικὸν δυναμικὸν καὶ κεφάλαια, τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύναντο νὰ χρησιμοποιηθοῦν κατὰ παραγωγικώτερον τρόπον εἰς ἄλλους τομεῖς τῆς οἰκονομίας. Ἐπιπλέον ὑπάρχουν προβλήματα ἐμπορίας. Εἶναι ἀνάγκη ὅπως ἐξετασθῇ τὸ θέμα τῆς ἐμπορίας φρούτων καὶ λαχανικῶν. Αἱ διευκολύνσεις ἀπὸ πλευρᾶς ψυκτικῶν θαλάμων εἶναι ἀνεπαρκεῖς.

Ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τοῦ Τρίτου Σχεδίου, ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον, θὰ εἶναι τριπλοῦς : (α) ἡ ἀναμόρφωσις τῆς διαρθρώσεώς του κατὰ τρόπον ὀρθολογιστικόν. (β) ἡ μείωσις τοῦ κόστους διανομῆς· καὶ (γ) ἡ ἐπίλυσις ὑφισταμένων προβλημάτων ἐμπορίας.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Τρίτου Σχεδίου ἡ προστιθεμένη ἀξία τοῦ τομέως τοῦ ἐμπορίου ἀναμένεται νὰ αὐξηθῇ ἀπὸ £35,7 ἑκατ. κατὰ τὸ 1971 εἰς £52,7 ἑκατ. κατὰ τὸ 1976 εἰς σταθερὰς τιμὰς 1970. Ἡ αὔξησις αὕτη ἀντιπροσωπεύει ἐτήσιον ρυθμὸν ἀναπτύξεως 8,1%. Ἡ συμβολή του εἰς τὸ Ἀκαθάριστον Ἐγχώριον Προϊὸν ὡσαύτως θὰ αὐξηθῇ ἀπὸ 15,7% κατὰ τὸ 1971 εἰς 16,3% κατὰ τὸ 1976.

Μὲ τὴν ἀναμενομένην ἀναδιάρθρωσιν τοῦ τομέως τοῦ ἐμπορίου προβλέπεται ἐτησία αὔξησις τῆς παραγωγικότητος ὕψους 6%. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς προβλέψεως ταύτης, ὑπελογίσθη ὅτι ἡ ἀπασχόλησις θὰ αὐξηθῇ ἀπὸ 21.600 πρόσωπα κατὰ τὸ 1971 εἰς 23.800 πρόσωπα κατὰ τὸ 1976. Ἐξ ἄλλου αἱ ἐπενδύσεις ἀναμένεται ὅτι θὰ ἀνέλθουν εἰς £19 ἑκατ. (εἰς τιμὰς 1970).

Πρὸς ἐπίτευξιν τῶν στόχων καὶ ἀντικειμενικῶν σκοπῶν τοῦ Σχεδίου θὰ ληφθοῦν ὡρισμένα μέτρα πολιτικῆς ὥστε : (α) νὰ ἐνθαρρυνθῇ ἡ ἵδρυσις ἐμπορικῶν κέντρων συμφώνως πρὸς τοπικὰ πολεοδομικὰ σχέδια· (β) νὰ ἐπεκταθῇ ὁ ἀποθηκευτικὸς χῶρος εἰς τὸν τόπον τῆς εἰσαγωγῆς, τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς διανομῆς· (γ) νὰ ἀνασκοπηθῇ τὸ ὑφιστάμενον σύστημα ἐμπορίας ἐγχωρίως παραγομένων βιομηχανικῶν προϊόντων· (δ) νὰ προωθηθῇ ἡ τυποποίησις καὶ ταξινόμησις προϊόντων· (ε) νὰ προωθηθοῦν περισσότερον ἱκανοποιητικαὶ διευθετήσεις συσκευασίας· (στ) νὰ ἐνθαρρυνθοῦν, ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως προσφερομένων ὑπηρεσιῶν ἀναπτύξεως διοικήσεως ἐπιχειρήσεων, χονδροπῶλαι καὶ λιανοπῶλαι, ὥστε νὰ δίδουν μεγαλυτέραν σημασίαν εἰς τὸν παράγοντα τοῦ κόστους εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις των· (ζ) νὰ διαφωτισθῇ ὁ καταναλωτὴς διὰ τῆς ἱδρύσεως συμβουλίων καταναλωτῶν ἢ δι' ἄλλων τρόπων· (η) νὰ προστατευθῇ ὁ καταναλωτὴς ἀπὸ ἀπόψεως τιμῆς, ποιότητος, ποσότητος καὶ ὑγιεινῆς· (θ) νὰ βελτιωθοῦν αἱ διευθετήσεις ἐμπορίας ἐν σχέσει πρὸς ὡρισμένα γεωργικὰ προϊόντα.

Εἰς τὸν τομέα τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου οἱ μακροπρόθεσμοι καὶ μεσοπρόθεσμοι ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ ἀποτελοῦν ἀναπόσπαστον μέρος τῶν γενικωτέρων ἐπιδιώξεων τῆς ἀναδιαρθρώσεως τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν. Βελτίωσις τῆς συνθέσεως τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου προϋποθέτει ταχυτέραν αὔξησιν τῶν ἐξαγωγῶν ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς εἰσαγωγάς. Τοῦτο θὰ ἐπιδιωχθῇ ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς αὐξήσεως τῆς βιομηχανικῆς καὶ γεωργικῆς παραγωγῆς πρὸς ὑποκατάστασιν εἰσαγομένων καταναλωτικῶν ἀγαθῶν καὶ προώθησιν τῶν ἐξαγωγῶν, εἰς τὰς ὁποίας δίδεται εἰδικὴ ἔμφασις εἰς τὸ Τρίτον Σχέδιον.

Αἱ ἐξαγωγαὶ ἐμπορευμάτων (περιλαμβανομένων τῶν ἐπανεξαγωγῶν) προβλέπεται νὰ ἀνέλθουν ἀπὸ £47,3 ἑκατ. κατὰ τὸ 1971 εἰς £78,4 ἑκατ. κατὰ τὸ 1976 ὥστε νὰ αὐξάνουν μὲ ἐτήσιον ρυθμὸν 10,6%. Ἀναμένεται ὅτι θὰ ὑπάρξῃ μεταβολὴ εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν ἐξαγωγῶν ἐγχωρίων ἀγαθῶν, τοῦ ποσοστοῦ τῶν γεωργικῶν καὶ βιομηχανικῶν προϊόντων αὐξανομένου εἰς βάρος ἐκείνου τῶν μεταλλευμάτων. Ἐξ ἄλλου προβλέπεται ὅτι αἱ εἰσαγωγαὶ ἐμπορευμάτων θὰ ἀνέλθουν ἀπὸ £106,9 ἑκατ. κατὰ τὸ 1971 εἰς £186 ἑκατ. κατὰ τὸ 1976, σημειουμένου ἐτησίου ρυθμοῦ αὐξήσεως 11,7%. Ἓν εὐχάριστον χαρακτηριστικὸν τῶν προβλέψεων τούτων εἶναι ὅτι αἱ εἰσαγωγαὶ καταναλωτικῶν ἀγαθῶν ἀναμένεται νὰ ἐξακολουθήσουν νὰ μειοῦνται ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλας κατη-

γορίας εἰσαγωγῶν ὡς ἀποτέλεσμα τῆς μεγαλυτέρας ὑποκαταστάσεως εἰσαγομένων ἀγαθῶν, τὸ δὲ μερίδιόν των εἰς τὸ σύνολον τῶν εἰσαγωγῶν θὰ μειωθῇ ἀπὸ 35,2% κατὰ τὸ 1971 εἰς 32,2% κατὰ τὸ 1976.

Ἡ φιλελευθέρα ἐμπορικὴ πολιτικὴ ἡ ἀκολουθηθεῖσα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Δευτέρου Σχεδίου θὰ συνεχισθῇ. Ἐν τούτοις, θὰ συνεχισθῇ ἡ ἐπὶ ἐκλεκτικῆς βάσεως ἐπιβολὴ δασμῶν πρὸς προστασίαν τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας. Θὰ συνεχισθῇ ὡσαύτως ἡ σύναψις διμερῶν ἐμπορικῶν συμφωνιῶν, ἐνῷ ἡ σύνδεσις τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ. ἀναμένεται νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν διατήρησιν τῶν ὑφισταμένων καὶ τὴν ἐξεύρεσιν νέων ἀγορῶν διὰ τὰ Κυπριακὰ γεωργικὰ καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα. Θὰ συνεχισθῇ ἡ συμμετοχὴ εἰς ἐμπορικὰς ἐκθέσεις εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὡς ἐπίσης καὶ ἡ λῆψις τῶν συνήθων μέτρων προωθήσεως τῶν ἐξαγωγῶν. Ἀλλὰ μεγαλυτέρα ἔμφασις θὰ δοθῇ εἰς τομεῖς ὡς εἶναι ἡ διερεύνησις ἀγορῶν, αἱ δημόσιαι σχέσεις, ἡ ἔκδοσις διαφημιστικοῦ ὑλικοῦ καὶ ἡ ἀποστολὴ ἐμπορικῶν ἀποστολῶν. Σκοπεῖται ὅπως εἰσαχθῇ τὸ μετρικὸν σύστημα πρὸς διευκόλυνσιν τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων μετὰ τοῦ ὑπολοίπου κόσμου.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Τρίτου Σχεδίου, προβλέπεται δαπάνη ἀναπτύξεως £1,1 ἑκ. διὰ τὴν προαγωγὴν διαφόρων δραστηριοτήτων εἰς τὸν τομέα τοῦ ἐμπορίου, περιλαμβανομένης τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ μετρικοῦ συστήματος.

Μεταλλεῖα καὶ Λατομεῖα: Βασικὸς σκοπὸς τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Τρίτου Σχεδίου εἶναι ἡ καταβολὴ προσπαθειῶν πρὸς ἀναζωογόνησιν τοῦ τομέως τούτου καὶ ἡ ἀνακοπὴ καί, εἰ δυνατόν, ἡ ἀναστροφὴ τῆς καθοδικῆς τάσεως ἐὰν διαπιστωθῇ ὅτι ὑφίστανται ἐκμεταλλεύσιμοι ὀρυκτοὶ πόροι. Συγκεκριμένως οἱ ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ εἶναι: (α) Ἡ διαφοροποίησις τῶν ἀγορῶν, ἡ ἐξασφάλισις πληροφοριῶν ὅσον ἀφορᾷ τὰς συνθήκας ζητήσεως καὶ προσφορᾶς εἰς τὰς ἀγορὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἡ ἐνθάρρυνσις ἐπιχειρήσεων ὅπως στραφοῦν εἰς νέας κατευθύνσεις πρὸς διαφοροποίησιν τῶν κινδύνων τοὺς ὁποίους συνεπάγεται ἡ ἀσταθὴς ζήτησις καὶ ἡ βελτίωσις τῶν γνώσεων ὅσον ἀφορᾷ τὰς διατομεακὰς σχέσεις τῶν προϊόντων· καὶ (β) ἡ ἐνθάρρυνσις ἐπενδύσεων διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν ὑφισταμένων κοιτασμάτων ἢ νέων προϊόντων λατομείου ὑψηλῆς ἀξίας, ἡ ἐνθάρρυνσις τῶν διερευνητικῶν προσπαθειῶν ἰδιωτῶν, ἡ προσέλκυσις νέων ἐρευνητῶν καὶ ἐπενδυτῶν διαθετώντων καλὰ τεχνικὰ καὶ οἰκονομικὰ ἐφόδια, ἡ ἀνασκόπησις τοῦ συστήματος τῶν ἐρευνητικῶν ἀδειῶν, τῶν μεταλλευτικῶν μισθώσεων καὶ τῶν ἀδειῶν λατομείων πρὸς τὸν σκοπὸν ἐνθαρρύνσεως νέων ἐπενδύσεων, ἡ ἐνθάρρυνσις τῆς ἀναπτύξεως τῶν κλάδων ἀνορύξεως πέτρας, τῶν λατομείων ἀργίλλου καὶ ἄμμου καὶ τῆς ἀνορύξεως ἀμετάλλων ὀρυκτῶν πρὸς ἀντιστάθμισιν, ὅσῳ τοῦτο εἶναι δυνατόν, τῆς παρακμῆς τοῦ τομέως τῶν μεταλλείων.

Ἐν ὄψει τῆς ἐπικρατούσης ἀβεβαιότητος, εἶναι δύσκολον νὰ γίνουν προβλέψεις, ἀλλὰ ἐπὶ τῇ βάσει ὡρισμένων ὑποθέσεων ὑπολογίζεται ὅτι εἰς σταθερὰς τιμὰς 1970 ἡ ἀκαθάριστος παραγωγὴ ὁλοκλήρου τοῦ τομέως θὰ αὐξάνῃ μὲ ἐτήσιον ρυθμὸν 0,9% καὶ ἡ προστιθεμένη ἀξία κατὰ 1 8%. Προβλέπεται ὅτι αἱ ἐξαγωγαὶ θὰ μειοῦνται μὲ ἐτήσιον ρυθμὸν 2,7%. Ἡ ἀπασχόλησις ὡσαύτως ἀναμένεται νὰ μειοῦται μὲ ἐτήσιον ρυθμὸν 2 8%. Αἱ ἐπενδύσεις ὑπολογίζονται εἰς £6 ἑκ. εἰς σταθερὰς τιμὰς 1970 νοουμένου ὅτι ὡρισμένα σχέδια θὰ ἐκτελεσθοῦν. Ὡσαύτως ὑπολογίζεται ὅτι αἱ ἰδιωτικαὶ δαπάναι διὰ διερευνητικὴν καὶ ἐρευνητικὴν ἐργασίαν θὰ ἀνέλθουν αἰσθητῶς.

Αἱ Κυβερνητικαὶ δαπάναι ἀναπτύξεως κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Τρίτου Σχεδίου (μὴ περιλαμβανομένων τῶν κονδυλίων τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ) θὰ εἶναι τῆς τάξεως τῶν £330.000 καὶ θὰ καλύπτουν τὴν γεωλογικὴν χαρτογράφησιν, τὰς γεωφυσικὰς ἐπισκοπήσεις, τὰς διατρήσεις, τὴν ἐρευνητικὴν ἐργασίαν, κλπ.

Τέλος, θὰ ζητηθῇ ξένη τεχνικὴ βοήθεια διὰ νὰ δυνηθῇ ἡ Κυβέρνησις νὰ προβῇ εἰς ἀνασκόπησιν τῆς ὑφισταμένης νομοθεσίας ὅσον ἀφορᾷ τὰς διερευνητικὰς δραστηριότητας. Ὡσαύτως θὰ διεξαχθῇ μελέτη διὰ νὰ διαπιστωθῇ κατὰ πόσον χρειάζονται οἱαιδήποτε μεταβολαὶ εἰς τὸ ὑφιστάμενον σύστημα φορολογικῶν κινήτρων ἢ κατὰ πόσον χρειάζεται βοήθεια ἄλλης μορφῆς πρὸς ἐπιτάχυνσιν τῆς προσπαθείας πρὸς ἀναζωογόνησιν τοῦ τομέως.

Κατασκευαί: Ὁ ρυθμὸς ἀναπτύξεως τοῦ τομέως κατασκευῶν συσχετίζεται μεγάλως μὲ τὸν ρυθμὸν ἀναπτύξεως ὁλοκλήρου τῆς οἰκονομίας. Ἡ προστιθεμένη ἀξία ἥτις θὰ δημιουργηθῇ ὑπὸ τοῦ τομέως κατασκευῶν ὑπολογίζεται νὰ αὐξηθῇ ἀπὸ £18,4 ἑκ. τὸ 1971 εἰς £27,0 ἑκ. τὸ 1976 εἰς σταθερὰς τιμὰς 1970, ὑπονοουμένου ἐτησίου ρυθμοῦ ἀναπτύξεως 8% περίπου. Ὁ ρυθμὸς οὗτος εἶναι ὑψηλότερος τοῦ ἀντιστοίχου δι' ὁλόκληρον τὴν οἰκονομίαν καὶ ὡς ἐκ τούτου τὸ σχετικὸν μέγεθος τοῦ τομέως κατασκευῶν ἐπὶ τοῦ συνολικοῦ Ἀκαθαρίστου Ἐγχωρίου Προϊόντος ἀναμένεται νὰ αὐξηθῇ. Μέγα μέρος τῆς ἀναπτύξεως ταύτης ἀναμένεται νὰ προέλθῃ ἐκ περαιτέρω βελτιώσεων εἰς τὴν παραγωγικότητα τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, δεδομένου ὅτι ἡ προσφορὰ ἐργατικῶν χειρῶν θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ εἶναι περιωρισμένη, ἡ δὲ διοχέτευσις μεγάλου ἀριθμοῦ ἐργατῶν εἰς τὸν τομέα τῶν κατασκευῶν δὲν θὰ εἶναι δυνατή.

Ὡς καὶ εἰς τὸ Δεύτερον Σχέδιον, τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν δραστηριοτήτων ἀναφορικῶς πρὸς τὰς κατασκευὰς θὰ καταλάβῃ ἡ ἀνέγερσις οἰκιῶν. Ἀναμένεται ἐν τούτοις ὅτι ὁ ρυθμὸς ἀνεγέρσεως οἰκιῶν θὰ εἶναι χαμηλότερος τοῦ μέσου ὅρου ὁλοκλήρου τοῦ τομέως. Ἀντιθέτως ἡ ἀνέγερσις οἰκοδομῶν οὐχὶ πρὸς διαμονὴν ἀναμένεται νὰ αὐξηθῇ μὲ ταχύτερον ρυθμὸν διὰ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἱκανοποίησις τῆς ραγδαίως ἀναπτυσσομένης τουριστικῆς βιομηχανίας.

Λόγῳ τῆς προβλεπομένης σημαντικῆς βελτιώσεως τῆς παραγωγικότητος —ὁριζομένης ὡς ἀπαιτούμεναι ὧραι ἐργασίας κατὰ τετραγωνικὸν μέτρον ἐπιφανείας—ἡ ἀριθμητικὴ αὔξησις τῶν εἰς τὰς κατασκευὰς ἀπασχολουμένων θὰ εἶναι περιωρισμένη. Ἡ μείωσις τοῦ κόστους ἐργασίας εἰς τὸ κόστος νέων κατασκευῶν, ἰδιαιτέρως οἰκοδομῶν, θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς ἀποδοτικωτέρας χρησιμοποιήσεως τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ. Βελτίωσις τῆς παραγωγικότητος θὰ ἠδύνατο ἐπίσης νὰ ἐπέλθῃ διὰ τῆς υἱοθετήσεως καλυτέρων μεθόδων διοικήσεως, μεγαλυτέρων συμβολαίων, τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, τῆς χρήσεως συγχρόνων μηχανημάτων καὶ ἄλλου ἐξοπλισμοῦ, τῆς συστάσεως μεγαλυτέρων κατασκευαστικῶν μονάδων καὶ ἰδίᾳ μέσῳ τῆς χρήσεως προκατασκευασμάτων.

Πρὸς τὸν σκοπὸν μειώσεως τῶν ἄλλων στοιχείων κόστους τῶν κατασκευῶν, καθὼς καὶ πρὸς ἐξοικονόμησιν συναλλάγματος, θὰ καταβληθῇ προσπάθεια ἐξευρέσεως καὶ ἀναπτύξεως ἐπιτοπίων ὑλικῶν κατασκευῆς. Θὰ καταβληθοῦν ἐπίσης προσπάθειαι ἐνθαρρύνσεως τῆς χρήσεως οἰκοδομικῶν ὑλικῶν καὶ κατασκευασμάτων ἐπιτοπίου προελεύσεως τόσον δι' οἰκιστικοὺς ὅσον καὶ δι' ἄλλους σκοπούς. Συναφῶς θὰ διερευνηθοῦν διάφοροι πιθανότητες, ὡς τῆς κατασκευῆς τσιμεντολίθων διὰ τῆς δι' ἀτμοῦ τεχνητῆς ὡριμάνσεως πρὸς τὸν σκοπὸν ὑποκαταστάσεως τῶν γυψοκονιαμάτων, εἰδῶν ἐξ ἀμιάντου καὶ ἰδιαιτέρως φύλλων ἀμιάντου καταλλήλων διὰ μεγάλα ἀνοίγματα πρὸς ὑποκατάστασιν τῆς εἰσαγομένης ξυλείας, καθὼς καὶ ἡφαιστειακῆς κόνεως διὰ χρῆσιν εἰς ἐλαφρὰ σκυροδέματα.

Μελετᾶται ἡ εἰσαγωγὴ νομοθεσίας ἀναφορικῶς πρὸς τὴν κατασκευὴν ἐνισχυμένων προκατασκευασμένων τσιμεντολίθων, μηχανικῶν ἐγκαταστάσεων, καθὼς καὶ διὰ τὴν χορήγησιν ἀδείας εἰς ἐργολάβους οἰκοδομῶν καὶ ἄλλων κατασκευῶν.

Τέλος, θὰ ληφθοῦν ἕτερα δύο μέτρα συναφῆ πρὸς τὴν κατασκευαστικὴν βιομηχανίαν, ἤτοι ἡ ἵδρυσις ἐντὸς τοῦ Τμήματος Γεωλογικῆς Ἐπισκοπήσεως, (α) ἑνὸς σεισμολογικοῦ σταθμοῦ καὶ (β) ἑνὸς καταλλήλως ἐξοπλισμένου ἐργαστηρίου ἐφηρμοσμένης μηχανογεωλογίας. Ἡ σύστασις τοῦ ὡς ἄνω σταθμοῦ, διὰ τὸν ὁποῖον ἔχει ἤδη διεξαχθῆ προκαταρκτικὴ ἐργασία, ἐκρίθη σκόπιμος λόγῳ τῆς θέσεως τῆς Κύπρου ἐντὸς τῆς σεισμογενοῦς ζώνης τῆς Μεσογείου, ἥτις ἐπιβάλλει καλυτέραν γνῶσιν τῆς σεισμικότητος καὶ γεωλογικῆς δομῆς τῆς Νήσου. Τὸ τελευταῖον θὰ ἐπιτρέψῃ τὸν καλύτερον σχεδιασμὸν ἔργων μείζονος σημασίας ὡς οἱ ὑδατοφράκται, ἐργοστάσια, οἰκίαι καὶ ἄλλα κτίρια. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐργαστήριον μηχανογεωλογίας, ἡ ἵδρυσίς του κρίνεται ἀναγκαία καθ' ὅσον αἱ μηχανολογικαὶ ἔρευναι θεωροῦνται σήμερον ἀπαραίτητοι πρὸ τῆς ἐνάρξεως οἱουδήποτε μείζονος ἔργου. Εἰδικώτερον αἱ προσπάθειαι τοῦ ὑπὸ ἵδρυσιν ἐργαστηρίου θὰ στρέφωνται πρὸς τὴν κατεύθυνσιν διακριβώσεως τῶν προβλημάτων ἅτινα σχετίζονται μὲ τὴν μηχανικὴν συμπεριφορὰν τῶν πρανῶν καὶ τῶν κατολισθήσεων.

Μεταφοραὶ καὶ Ἐπικοινωνίαι: Ὁ τομεὺς τῶν μεταφορῶν καὶ ἐπικοινωνιῶν ἀναμένεται νὰ συνεχίσῃ τὸν ὑψηλὸν ρυθμὸν ἀναπτύξεώς του καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου. Ἡ προστιθεμένη ἀξία ὑπολογίζεται νὰ αὐξηθῇ κατὰ 7,4% ἐτησίως καὶ νὰ ἀνέλθῃ, εἰς σταθερὰς τιμὰς τοῦ 1970, ἀπὸ £20,2 ἑκ. κατὰ τὸ 1971 εἰς £28,8 ἑκ. τὸ 1976. Αἱ πρόσθετοι ἀνάγκαι εἰς ἐργατικὸν δυναμικὸν ἀναμένεται νὰ ἀνέλθουν εἰς 1.300 ἄτομα, ἐνῷ αἱ προγραμματιζόμεναι ἐπενδύσεις θὰ ἀνέλθουν, εἰς σταθερὰς τιμὰς τοῦ 1970, εἰς £58,8 ἑκ., μέγα μέρος τῶν ὁποίων θὰ χρηματοδοτηθῇ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Ἡμικρατικῶν Ὀργανισμῶν.

Ἐσωτερικαὶ Μεταφοραί: Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου, ἐπιδίωξις τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐσωτερικὰς μεταφορὰς θὰ εἶναι ἡ διατήρησις ἑνὸς ἐπαρκοῦς δικτύου ἐπιβατηγῶν καὶ ἐμπορικῶν μεταφορικῶν μέσων. Εἰδικώτερον: (α) Ἐντὸς τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν θὰ ἱδρυθῇ Ὑπηρεσία Χερσαίων Μεταφορῶν, ἥτις θὰ ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην διὰ θέματα ἐσωτερικῶν μεταφορῶν. (β) Ἡ ἀρξαμένη ἀναδιοργάνωσις τῶν ὑπηρεσιῶν ἀστικῶν λεωφορείων θὰ συνεχισθῇ, ἀναμένεται δὲ ἡ ἵδρυσις περισσοτέρων ἑταιρειῶν λεωφορείων. Ταυτοχρόνως θὰ καταβληθοῦν προσπάθειαι διὰ τὸν ἐκσυγχρονισμὸν τῶν ὑπηρεσιῶν ἀγροτικῶν λεωφορείων. (γ) Αἱ κυκλοφοριακαὶ/συγκοινωνιακαὶ μελέται, κατὰ τὸ πρότυπον τῆς Λευκωσίας, θὰ ἐπεκταθοῦν καὶ εἰς τὰς πόλεις τῆς Λεμεσοῦ καὶ Ἀμμοχώστου.

Ἄλλα μέτρα περιλαμβάνουν τὴν ἐγκατάστασιν ταξιμέτρων, τὴν μελέτην τῆς πιθανότητος δημιουργίας κεντρικῶν σταθμῶν λεωφορείων ἐντὸς τῶν πόλεων, ρύθμισιν τῶν κομίστρων καὶ ἄλλα μέτρα τὰ ὁποῖα θὰ καταστήσουν τὴν κυκλοφορίαν ὀχημάτων πλέον εὔρυθμον.

Οἱ κυριώτεροι στόχοι ὁδικῆς ἀναπτύξεως κατὰ τὸ Τρίτον Σχέδιον δύνανται νὰ διαγραφοῦν ὡς ἀκολούθως:

(α) Συμπλήρωσις τῆς ἀναληφθείσης ἐργασίας ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἑτοιμασίαν δεκαετοῦς προγράμματος ὁδικῆς ἀναπτύξεως καὶ προώθησις νέων ἔργων μείζονος ὁδικῆς σημασίας.

(β) Συμπλήρωσις τῶν ἐργασιῶν καὶ ἐπιτάχυνσις τοῦ ρυθμοῦ βελτιώσεως ἀρξαμένων ἤδη ἔργων πρωταρχικῆς σημασίας καὶ συνέχισις ἢ ἔναρξις ἐργασιῶν ἀριθμοῦ ἔργων δευτερευούσης σημασίας.

(γ) Δημιουργία ἀσφαλτοστρωμένων προσβάσεων εἰς ηὐξημένον ἀριθμὸν κοινοτήτων, αἵτινες πρὸς τὸ παρὸν στεροῦνται τούτων.

(δ) Προώθησις τῆς ἀναληφθείσης προσπαθείας ἑνοποιήσεως τῶν εὐθυνῶν ἀναφορικῶς πρὸς τὴν μελέτην, κατασκευὴν καὶ συντήρησιν ὁδικῶν ἔργων.

(ε) Εἰσαγωγὴ εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις νέων προτύπων κατασκευῆς ὁδῶν.

(στ) Ἐφαρμογὴ προγράμματος ὀρθολογιστικωτέρας συντηρήσεως τοῦ ὁδικοῦ δικτύου.

(ζ) Συνέχισις τῆς ἀναθέσεως τῆς ἐκτελέσεως μεγάλων ὁδικῶν ἔργων εἰς ἰδιώτας ἐργολάβους ἐπὶ συμβολαίῳ.

Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ὁδικοῦ προγράμματος θὰ δαπανηθῇ ἐντὸς τῆς πενταετίας ἐκ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως ποσὸν £11,5 ἑκ., μὴ συμπεριλαμβανομένων πιστώσεων δι' ὁδοὺς ἐντὸς τῶν χωρίων, δασικὰς καὶ ἀγροτικὰς ὁδούς, καθὼς καὶ πολεοδομικὰ σχέδια, διὰ τὰ ὁποῖα πρόνοια γίνεται ἀλλαχοῦ.

Λιμένες — Ναυτιλία: Εἰς τὸν τομέα τῆς λιμενικῆς ἀναπτύξεως οἱ στόχοι τοῦ Τρίτου Σχεδίου συνίστανται εἰς: (α) τὴν ἐγκαθίδρυσιν Ἀρχῆς Λιμένων· (β) τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἤδη ἀρξαμένων λιμενικῶν ἔργων εἰς Λάρνακα καὶ Λεμεσὸν καὶ τὴν ἐκτέλεσιν λιμενικῶν ἔργων εἰς Πάφον· (γ) τὴν δημιουργίαν βοηθητικῶν ἐγκαταστάσεων καὶ τὴν προμήθειαν τοῦ ἀναγκαίου λιμενικοῦ μηχανικοῦ ἐξοπλισμοῦ· (δ) τὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ λιμενικοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ· καὶ (ε) τὴν ὀρθολογιστικὴν ὀργάνωσιν χρησιμοποιήσεως τῶν λιμενικῶν διευκολύνσεων.

Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος λιμενικῆς ἀναπτύξεως θὰ ἀπαιτηθοῦν ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς ὑπὸ ἵδρυσιν Ἀρχῆς Λιμένων πιστώσεις τῆς τάξεως τῶν £8,2 ἑκ.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Σχεδίου ἰδιαιτέρα προσοχὴ θὰ δοθῇ ἐπίσης εἰς τὴν ἀνέγερσιν ἀποθηκῶν καὶ ἀκραίων κτιρίων ἐπιβατῶν εἰς τοὺς τρεῖς κυριωτέρους λιμένας τῆς Νήσου. Ἐπιπροσθέτως ἡ Κυβέρνησις θὰ μεριμνήσῃ διὰ τὴν ἀνέγερσιν λιμενικοῦ «σιλό», διὰ τὴν προμήθειαν ἐπαρκοῦς λιμενικοῦ ἐξοπλισμοῦ, καθὼς καὶ διὰ τὴν παροχὴν διευκολύνσεων δι' ἐμπορευματοκιβώτια ὅπου αὗται κρίνονται ἀναγκαῖαι.

Ἐν ὄψει τοῦ σημαντικοῦ ρόλου τὸ ὁποῖον ἡ ναυτιλία δύναται νὰ διαδραματίσῃ ὡς πηγὴ ξένου συναλλάγματος, καθὼς καὶ εἰσοδήματος διὰ τὴν Κυβέρνησιν, σκοπεῖται ἡ ἀνάληψις νομοθετικῶν καὶ ἄλλων μέτρων, ἀποσκοπούντων εἰς (α) τὴν ἐθάρρυνσιν Κυπριακῶν ἐπενδύσεων εἰς τὴν ναυτιλίαν· (β) τὴν ἄσκησιν ἀποτελεσματικοῦ ἐλέγχου ἐφ' ὅλων τῶν ὑπὸ Κυπριακὴν σημαίαν πλοίων· (γ) τὴν ἐνθάρρυνσιν περισσοτέρων Κυπρίων νέων ὅπως ἀκολουθήσουν τὸ ναυτικὸν ἐπάγγελμα· καὶ (δ) τὴν αὔξησιν τῶν ἐκ τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας ἐσόδων.

Πολιτικὴ Ἀεροπορία: Διὰ τὰς ἀεροπορικὰς συγκοινωνίας οἱ κυριώτεροι στόχοι τοῦ Σχεδίου εἶναι: (α) ἡ συμπλήρωσις τῆς ἐπεκτάσεως τοῦ κυρίου διαύλου, ἡ ἐγκατάστασις συστήματος ἐνοργάνου προσγειώσεως καὶ τοῦ ἀναγκαιοῦντος φωτισμοῦ προσεγγίσεως διαύλου καὶ τροχοδρόμων, ἡ βελτίωσις τῶν τροχοδρόμων καὶ ἡ δημιουργία προσθέτων θέσεων σταθμεύσεως ἀεροσκαφῶν· (β) ἡ ἐπέκτασις τῶν Ἀκραίων Κτιρίων καὶ τοῦ Κτιρίου Ἐμπορευμάτων καὶ ὁ ἐφοδιασμὸς τοῦ ἀεροδρομίου διὰ συγχρόνου καὶ πλέον ἀποτελεσματικοῦ συστήματος διακινήσεως τῶν ἐπιβατῶν καὶ ἀποσκευῶν· (γ) ὁ ἐφοδιασμὸς τοῦ ἀεροδρομίου διὰ τοῦ ἀναγκαιοῦντος μηχανικοῦ ἐξοπλισμοῦ, ἡ ἐνοποίησις τῶν Ὑπηρεσιῶν Ἐναερίου Ἐλέγχου καὶ Κυκλοφορίας καὶ ἡ προμήθεια τοῦ σχετικοῦ ἐξοπλισμοῦ· (δ) ἡ μείωσις τῶν ναύλων, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι δυνατόν, καὶ ἡ προσπάθεια αὐξήσεως τοῦ πρὸς τὴν Νῆσον ρεύματος ἐπιβατῶν διὰ τῆς συνομολογήσεως νέων διμερῶν ἀεροπορικῶν συμφωνιῶν· καὶ (ε) ἡ μελέτη τῆς δυνατότητος εἰσαγωγῆς ἐσωτερικῶν ἀεροπορικῶν δρομολογίων.

Διὰ τὴν ὑλοποίησιν τῶν ὡς ἄνω στόχων, προβλέπονται ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως δαπάναι ὕψους £2,3 ἑκ.

Τηλεπικοινωνίαι: Εἰς τὸν τομέα τῶν τηλεπικοινωνιῶν αἱ κυριώτεραι ἐπιδιώξεις τοῦ Σχεδίου θὰ εἶναι: (α) ἡ μέχρι τοῦ 1976 αὔξησις τῶν κυρίων τηλεφωνικῶν συνδέσεων εἰς 80.000· (β) ἡ ἐπέκτασις τῆς αὐτομάτου ὑπεραστικῆς τηλεφωνίας εἰς ὁλόκληρον τὴν Νῆσον· (γ) ἡ συμπλήρωσις τῆς αὐτοματοποιήσεως τῶν ὑπηρεσιῶν «τέλεξ»· (δ) ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ συστήματος αὐτομάτου ὑπερποντίου τηλεφωνίας· καὶ (ε) ἡ ἐγκατάστασις ὑποβρυχιακῆς καλωδιακῆς συνδέσεως μετὰ τῆς Ἑλλάδος, Συρίας καὶ Λιβάνου.

Αἱ προγραμματιζόμεναι ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν ἐπενδύσεις εἶναι τῆς τάξεως τῶν £7,3 ἑκ., μὴ συμπεριλαμβανομένης προνοίας διὰ τὴν ὑποβρύχιον καλωδιακὴν σύνδεσιν.

Ταχυδρομικαὶ Ὑπηρεσίαι: Οἱ κυριώτεροι στόχοι εἰς τὸν τομέα τῶν ταχυδρομικῶν ὑπηρεσιῶν θὰ εἶναι: (α) ἡ ταχυτέρα διανομὴ ἐπιστολῶν ἐσωτερικοῦ καὶ ἡ ταχυτέρα διεκπεραίωσις τοῦ ἀεροπορικοῦ ταχυδρομείου· (β) ἡ καθημερινὴ διανομὴ ἐπιστολῶν εἰς ὅλας τὰς ἀγροτικὰς κοινότητας καὶ ἡ σταδιακὴ ἐπέκτασις τῆς κατ' οἶκον διανομῆς ἐπιστολῶν εἰς ἀγροτικὰ κέντρα· καὶ (γ) ἡ εἰσαγωγὴ τῆς ὑπηρεσίας "express".

Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ προγράμματος ἀναπτύξεως τῶν ταχυδρομικῶν ὑπηρεσιῶν θὰ ἀπαιτήσῃ δαπάνας ὕψους £390.000 καί, μεταξὺ ἄλλων, περιλαμβάνει τὴν ἵδρυσιν νέων ταχυδρομικῶν γραφείων εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ κυριώτερα ἀγροτικὰ κέντρα, τὴν ἐφαρμογὴν στατιστικοῦ καὶ ἐποπτικοῦ ἐλέγχου, καθὼς καὶ τὴν μηχανοποίησιν ὡρισμένων δραστηριοτήτων.

Ραδιόφωνον καὶ Τηλεόρασις: Ἀναφορικῶς πρὸς τὸ ραδιόφωνον, ὁ κύριος στόχος τοῦ Τρίτου Σχεδίου εἶναι ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ συστήματος ἐκπομπῶν F.M. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν τηλεόρασιν οἱ κυριώτεροι στόχοι εἶναι: ἡ ἐπέκτασις τῶν ἐγχωρίως παραγομένων προγραμμάτων· ἡ σύνδεσις τῆς Κύπρου πρὸς τηλεπικοινωνιακὸν δορυφόρον· καὶ ἡ ἀπόκτησις τοῦ ἀναγκαίου ἐξοπλισμοῦ.

Πρὸς ἐπίτευξιν τῶν στόχων τούτων τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἵδρυμα Κύπρου προβλέπει δαπάνας ἀναπτύξεως τῆς τάξεως τοῦ £1,7 ἑκ.

5.10 Κοινωνικαὶ Ὑπηρεσίαι

Κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Τρίτου Σχεδίου θὰ δοθῇ ἰδιαιτέρα ἔμφασις εἰς τὴν ἐπέκτασιν καὶ βελτίωσιν τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν ὡς μέσου ἀνακατανομῆς τῶν ὠφελημάτων ἐκ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ βελτιώσεως τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν πλέον ἀδυνάτων εἰσοδηματικῶν τάξεων, καθὼς ἐπίσης καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν προωθήσεως τῆς ἐν γένει κοινωνικῆς ἀναπτύξεως.

Ὑγεία:

Εἰς τὸν τομέα τῆς ὑγείας οἱ στόχοι καὶ ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ τοῦ Τρίτου Σχεδίου θὰ εἶναι: (α) ἡ πραγματοποίησις περαιτέρω ποσοτικῆς καὶ ποιοτικῆς βελτιώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν δημοσίας ὑγείας, εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ ἰατρικὸν καὶ παραϊατρικὸν προσωπικόν· (β) ἡ ἐπέκτασις τῆς εἰς κλίνας δυναμικότητος τῶν νοσοκομείων καὶ ὁ καλύτερος ἐξοπλισμὸς τούτων· (γ) ἡ ἐξασφάλισις πλέον ἀποδοτικῆς χρησιμοποιήσεως τῶν ὑφισταμένων καὶ νέων ἰατρικῶν καὶ νοσοκομειακῶν διευκολύνσεων καὶ πόρων· (δ) ἡ βελτίωσις τοῦ συστήματος συλλογῆς στατιστικῶν στοιχείων ὅσον ἀφορᾷ δημογραφικὰ ζητήματα καὶ θέματα ὑγείας· (ε) ἡ συνέχισις τῆς μελέτης τῶν ὀργανωτικῶν, διοικητικῶν, οἰκονομικῶν καὶ ἄλλων πτυχῶν τῆς προτάσεως δι' εἰσαγωγὴν ἑνὸς κρατικοῦ σχεδίου ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως· (στ) ἡ ἐνθάρρυνσις καὶ ὁ ἔλεγχος

τῶν ἰδιωτικῶν ὑπηρεσιῶν ὑγείας ὥστε νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ καλυτέρα δυνατὴ χρησιμοποίησις τῶν διαθεσίμων πόρων καὶ ἡ περαιτέρω ἀνύψωσις τῆς ποιοτικῆς στάθμης τούτων· (ζ) ἡ συνέχισις τῶν προσπαθειῶν διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ὑπηρεσιῶν προληπτικῆς ἰατρικῆς καὶ δημοσίας ὑγείας.

Διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν ἐν λόγῳ σκοπῶν καὶ στόχων τὸ Σχέδιον προβλέπει τὴν προσέλκυσιν περισσοτέρου ἰατρικοῦ καὶ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ καὶ τὴν βελτίωσιν τῆς στάθμης τῶν ὑπ' αὐτῶν παρεχομένων ὑπηρεσιῶν μέσῳ τῆς συνεχίσεως τοῦ προγράμματος ὑποτροφιῶν διὰ μεταπτυχιακὰς σπουδάς. Ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ προγράμματος διὰ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ εἰς κλίνας νοσοκομειακοῦ δυναμικοῦ θὰ δοθῇ προτεραιότης εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν νέου Γενικοῦ Νοσοκομείου εἰς Λευκωσίαν. Ἐν τούτοις, λόγῳ τοῦ μεγέθους καὶ τῆς πολυπλόκου φύσεως τοῦ ἔργου δὲν ἀναμένεται ὅτι τὸ νοσοκομεῖον θὰ τεθῇ εἰς πλήρη λειτουργίαν μέχρι τοῦ 1976. Μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τοῦ νέου Γενικοῦ Νοσοκομείου θὰ πραγματοποιηθοῦν ὡρισμέναι βελτιώσεις καὶ ἄλλα μικρὰ ἔργα εἰς τὸ ὑπάρχον Γενικὸν Νοσοκομεῖον Λευκωσίας πρὸς κάλυψιν ἐπειγουσῶν ἀναγκῶν. Διὰ τὴν περαιτέρω βελτίωσιν τοῦ ἐπιπέδου τῶν παρεχομένων ὑπηρεσιῶν εἰς τὸ Ψυχιατρεῖον θὰ ἐκτελεσθῇ ἀριθμὸς οἰκοδομικῶν ἔργων. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ Ἐπαρχιακὰ Νοσοκομεῖα θὰ ἑτοιμασθῇ ἓν γενικὸν σχέδιον εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν αἱ ἰατρικαὶ ἀνάγκαι εἰς τὰς ἀντιστοίχους περιοχὰς καὶ θὰ προγραμματισθοῦν αἱ ἀναγκαῖαι ἐπεκτάσεις κατὰ τὰ ἑπόμενα 10 ἕως 15 ἔτη. Θὰ ἀνοικοδομηθοῦν νέα Χειρουργεῖα, Ὠτορινολαρυγγολογικοὶ καὶ Ὀρθοπεδικοὶ θάλαμοι εἰς τὰ Νοσοκομεῖα Λεμεσοῦ καὶ Ἀμμοχώστου. Θὰ ἐγκαθιδρυθῇ Παιδιατρικὸν Τμῆμα εἰς τὸ Νοσοκομεῖον Λάρνακος καὶ θὰ οἰκοδομηθοῦν νέοι θάλαμοι ἀσθενῶν εἰς τὸ Νοσοκομεῖον Πάφου. Θὰ ἀνεγερθῇ νέον Νοσοκομεῖον εἰς Κυρήνειαν. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἀγροτικὰς περιοχὰς ὑπάρχει σκέψις ὅπως τὰ ὑφιστάμενα Ἀγροτικὰ Νοσοκομεῖα ἀντικατασταθοῦν δι' ὀλιγωτέρων, ἀλλὰ καλύτερον ἐπηνδρωμένων καὶ ἐξοπλισμένων Νοσοκομείων εἰς μείζονα ἀγροτικὰ κέντρα. Ἤδη ἔχει ληφθῇ ἀπόφασις διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν δύο Ἀγροτικῶν Νοσοκομείων, ἑνὸς εἰς Πόλιν καὶ ἑτέρου εἰς Μόρφου.

Ἀναγκαία προϋπόθεσις διὰ τὴν ἀνύψωσιν τῆς ποιότητος τῶν ἰατρικῶν ὑπηρεσιῶν εἶναι ἡ ὕπαρξις καταλλήλου ἐξοπλισμοῦ. Οὕτω, θὰ ἀποκτηθῇ ἐπιπρόσθετος ἐξοπλισμὸς διὰ τοιαύτας ὑπηρεσίας ὡς ἡ θεραπεία τοῦ καρκίνου, ἡ νευροχειρουργική, ἡ ὀρθοπεδική, ἡ ἐργασιοθεραπεία, ἡ φυσιοθεραπευτική, ἡ ἀκτινογραφία, καθὼς καὶ διὰ τὰ διάφορα ἐργαστήρια.

Ὡσαύτως θὰ καταβληθοῦν προσπάθειαι διὰ τὴν ἐνδυνάμωσιν τῶν ὑπηρεσιῶν προληπτικῆς ἰατρικῆς, πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως αὗται καταστοῦν πλέον ἀποτελεσματικαί, διὰ τῆς ἐξασφαλίσεως καλυτέρας συνεργασίας καὶ συντονισμοῦ μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων Τμημάτων, περιλαμβανομένων τῶν ἁρμοδίων διὰ τὴν προστασίαν τοῦ περιβάλλοντος. Ἡ ὑπηρεσία ὑγειονομικῆς διαφωτίσεως θὰ προωθήσῃ καὶ συντονίσῃ τὰς δραστηριότητας προληπτικῆς ἰατρικῆς, ἐνῷ ἡ σχολικὴ ὀδοντιατρικὴ ὑπηρεσία θὰ ἐπεκταθῇ.

Αἱ συνολικαὶ δαπάναι ἀναπτύξεως αἱ ὁποῖαι προνοοῦνται ὑπὸ τοῦ Σχεδίου ἀνέρχονται εἰς £4 ἑκ., ἐκ τῶν ὁποίων £2,5 ἑκ. προορίζονται διὰ τὸ Νέον Γενικὸν Νοσοκομεῖον Λευκωσίας.

Παιδεία:

Βασικὸς μακροπρόθεσμος ἀντικειμενικὸς σκοπὸς εἰς τὸν τομέα τῆς παιδείας εἶναι ἡ ἐκδημοκρατικοποίησις ταύτης, ὥστε νὰ ἐνισχυθοῦν καὶ ἐξισωθοῦν αἱ εὐκαιρίαι ὅλων τῶν πολιτῶν δι' ἐκπαίδευσιν. Ἐπιπροσθέτως, δέον ὅπως καταβάλλεται συνεχὴς προσπάθεια πρὸς ποιοτικὴν βελτίωσιν καὶ δημιουργίαν ἑνὸς εὐπροσαρμόστου συστήματος, τὸ ὁποῖον θὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς ἀνάγκας μιᾶς ταχέως μεταβαλλομένης κοινωνίας εἰς μίαν τεχνολογικὴν ἐποχὴν καὶ θὰ ἀνυψώσῃ ταυτοχρόνως τὸ πολιτιστικὸν ἐπίπεδον τῆς χώρας.

Οἱ κυριώτεροι σκοποὶ καὶ στόχοι τοῦ Τρίτου Σχεδίου εἶναι : (α) ἡ ἐνθάρρυνσις καὶ ἡ προώθησις τῆς ἐπεκτάσεως τῆς προσχολικῆς ἐκπαιδεύσεως· (β) ἡ παροχὴ περαιτέρω διευκολύνσεων διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἀντιμετωπιζόντων προβλήματα παιδίων, τὴν μείωσιν τοῦ ὑφισταμένου συνωστισμοῦ εἰς τὰ σχολεῖα στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως τῶν ἀστικῶν περιοχῶν καὶ τὴν εἰς τὸ ἐλάχιστον μείωσιν τῆς ἀνισότητος εἰς τὸ ἐπίπεδον διδασκαλίας μεταξὺ τῶν διαφόρων περιοχῶν· (γ) ἡ προώθησις τῆς περαιτέρω ποιοτικῆς βελτιώσεως τῆς μέσης παιδείας καὶ ἡ ἐπέκτασις τῆς δυναμικότητος τῶν σχολείων μέσης ἐκπαιδεύσεως διὰ νὰ ἀπορροφήσουν τὸν ἀναμενόμενον ηὐξημένον ἀριθμὸν μαθητῶν μετὰ ἀπὸ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς δωρεὰν παιδείας εἰς τὸν πρῶτον κύκλον· (δ) ἡ προώθησις τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐρεύνης καὶ ἡ ἀνύψωσις τοῦ ἐπιπέδου διδασκαλίας διὰ τῆς ἐγκαθιδρύσεως Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου· (ε) ἡ ἐνθάρρυνσις μιᾶς πλέον ὀρθολογιστικῆς κατανομῆς μαθητῶν κατὰ κατευθύνσεις εἰδικεύσεως παρεχομένας ὑπὸ τῶν σχολῶν μέσης ἐκπαιδεύσεως συμφώνως πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκονομίας· (στ) ἡ περαιτέρω ἐνθάρρυνσις τῶν πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων καὶ ἡ ἵδρυσις νέων θεσμῶν καὶ ἱδρυμάτων.

Λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς σημασίας τῆς προσχολικῆς ἐκπαιδεύσεως ὡς μέσου διὰ τοῦ ὁποίου τὰ παιδία ἔρχονται εἰς πρώτην ἐπαφὴν μετὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ διὰ τοῦ ὁποίου αἱ μητέραι βοηθοῦνται εἰς τὴν ἀναζήτησιν ἐνεργοῦ ἀπασχολήσεως, ἡ ἐκλεκτικὴ ἐπέκτασις κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου τῶν διευκολύνσεων προσχολικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ εἰδικῶς εἰς περιοχὰς ὅπου ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία δὲν ἔχει ἐκδηλωθῇ θὰ ἀποτελέσῃ στόχον πολιτικῆς.

Τὰ προβλεπόμενα μέτρα διὰ τὴν στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν περιλαμβάνουν τὴν ἀνέγερσιν νέων σχολικῶν κτιρίων καὶ τὴν ἐπέκτασιν ὑφισταμένων εἰς τὰ ἀστικὰ καὶ μείζονα ἀγροτικὰ κέντρα, τὴν προσφορὰν βοηθητικῶν διευκολύνσεων, εἰδικῶν αἰθουσῶν διδασκαλίας καὶ τὴν προμήθειαν ἐπιπροσθέτων διευκολύνσεων ἀναγκαίων διὰ τὴν διδασκαλίαν ἐκπαιδευτικῶς καθυστερημένων, διανοητικῶς ἀσταθῶν καὶ κοινωνικῶς δυσπροσαρμόστων παιδίων. Ἄλλα ὑποβοηθητικὰ μέτρα πολιτικῆς εἶναι ἡ περαιτέρω ἀνύψωσις τοῦ ἐπιπέδου διδασκαλίας διὰ τῆς ἐνδοϋπηρεσιακῆς ἐκπαιδεύσεως διδασκάλων, ἡ συνέχισις τῆς πολιτικῆς δημιουργίας μεγαλυτέρων κεντρικῶν σχολείων καὶ ἡ προμήθεια ἐπιπροσθέτων βοηθημάτων διδασκαλίας. Ἡ δυναμικότης τῶν σχολῶν ἀσκησίμων παιδίων θὰ ἐπεκταθῇ εἰς περιοχὰς προτεραιότητος καὶ θὰ συνεχισθῇ ἡ βελτίωσις τῶν ὑφισταμένων διευκολύνσεων.

Λόγῳ τῆς προβλεπομένης αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν, τῶν παρατηρουμένων ἐλλείψεων στεγαστικοῦ χώρου καὶ τῆς σημαντικῆς συνεισφορᾶς τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν προσφορὰν ἐξειδικευμένου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, θὰ δοθῇ προτεραιότης εἰς ταύτην κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τοῦ Τρίτου Σχεδου. Διὰ νὰ ἀντιμετωπισθῇ ὁ ὑφιστάμενος συνωστισμὸς καὶ δημιουργηθῇ ὁ ἀναγκαῖος ἐπιπρόσθετος στεγαστικὸς χῶρος διὰ τοὺς νέους μαθητὰς τοῦ πρώτου κύκλου μέσης ἐκπαιδεύσεως ἔχει ἑτοιμασθῇ ἐκτεταμένον πρόγραμμα ἀνεγέρσεως σχολικῶν κτιρίων, καθὼς ἐπίσης καὶ πρόγραμμα διὰ τὴν προμήθειαν ἐξοπλισμοῦ καὶ διευκολύνσεων διδασκαλίας ἀναγκαίων δι' εἰδικὰ θέματα ὅπως τῆς ξυλουργικῆς, μεταλλοτεχνίας καὶ φυσικῆς. Ἡ ἀναμενομένη εἰς τὸ ἐγγὺς μέλλον ἐπέκτασις τοῦ δευτέρου κύκλου καθιστᾷ ἀναγκαίαν τὴν ἀνέγερσιν καὶ ἐξοπλισμὸν ἐπιπροσθέτου ἀριθμοῦ σχολικῶν κτιρίων καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν λοιπῶν διευκολύνσεων, ὡς ἐργαστηρίων φυσικῆς χημείας καὶ βιολογίας, τὰ ὁποῖα θὰ ἐπιτρέψουν ὅπως δοθῇ ηὐξημένη ἔμφασις εἰς θέματα ἐπιστήμης.

Ἡ προβλεπομένη ζήτησις ἐργατικοῦ δυναμικοῦ ἐπιβάλλει τὴν σημαντικὴν αὔξησιν τοῦ μεριδίου τῆς τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὸν ὁλικὸν ἀριθμὸν τῶν μαθητῶν. Οὕτω, εἰς μίαν προσπάθειαν προσελκύσεως μαθητῶν εἰς τὴν καθαρῶς τεχνικὴν/ἐπαγγελματικὴν ἐκπαίδευσιν, τὸ Τρίτον Πενταετὲς προνοεῖ τὴν

κατάργησιν τῶν ἐμπορικῶν/ἐπαγγελματικῶν σχολῶν. Προβλέπεται ἐπίσης ὁ καταρτισμὸς προγράμματος διὰ τὴν μερικὴν μετακίνησιν τοῦ πρώτου κύκλου μέσης ἐκπαιδεύσεως ἀπὸ τὰς τεχνικὰς σχολάς, μὲ κυριώτερον στόχον τὸν διπλασιασμὸν τῆς ὑφισταμένης δυναμικότητος. Μία σημαντικὴ ἐξέλιξις πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην θὰ εἶναι ἡ ἀναδιοργάνωσις τῆς ὑπηρεσίας ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ διὰ τὴν προσφορὰν πληροφοριῶν πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ τὰ παιδία ἐπὶ τῶν μελλοντικῶν προοπτικῶν ἀπασχολήσεώς των.

Ἡ ἔλλειψις διευκολύνσεων διὰ συστηματικὴν ἐκπαίδευσιν εἰς τὰ παιδαγωγικὰ ἦτο μία ἀδυναμία τὴν ὁποίαν τὸ Τρίτον Σχέδιον θὰ προσπαθήσῃ νὰ διορθώσῃ. Ἐπιπροσθέτως, ἔχει ἀναγνωρισθῆ ἡ ἀνάγκη εἰσαγωγῆς συγχρόνων μεθόδων διδασκαλίας εἰς ὅλα τὰ ἐπίπεδα ἐκπαιδεύσεως. Αἱ ἐλλείψεις αὗται θὰ ἐπανορθωθοῦν διὰ τῆς ἐγκαθιδρύσεως Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου, τὸ ὁποῖον θὰ ἀναλάβῃ τὴν διεξαγωγὴν ἐρευνῶν, τὴν συλλογὴν καὶ τὴν διάδοσιν πληροφοριῶν, καθὼς καὶ τὴν ἐπιμόρφωσιν τῶν διδασκάλων.

Ὁ τύπος ἐκπαιδεύσεως καὶ τὰ ἐπίπεδα διδασκαλίας τὰ ὁποῖα παρέχονται ὑπὸ τῶν ἰδιωτικῶν σχολῶν μέσης ἐκπαιδεύσεως θὰ ἐλέγχωνται συμφώνως πρὸς τὰς προνοίας τοῦ περὶ Ἰδιωτικῆς Ἐκπαιδεύσεως Νόμου. Αἱ ἰδιωτικαὶ σχολαὶ θὰ ἐνθαρρυνθοῦν νὰ προσφέρουν ἐπὶ μεγαλυτέρας κλίμακος τεχνικὴν/ἐπαγγελματικὴν ἐκπαίδευσιν.

Λόγῳ τῆς ἐλλείψεως πανεπιστημίου, προβλέπεται ὅτι μεγάλος ἀριθμὸς νεαρῶν προσώπων θὰ ἐγκαταλείπῃ τὴν χώραν διὰ νὰ παρακολουθῇ πανεπιστημιακὰς σπουδὰς εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ἡ Κυβέρνησις διὰ νὰ ὑποβοηθήσῃ ἀπόρους νέους ἐπιθυμοῦντας νὰ παρακολουθήσουν σπουδὰς εἰς τομεῖς προτεραιότητος, ἐνεκαινίασε ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1972–1973 πρόγραμμα ὑποτροφιῶν.

Πολιτιστικαὶ δραστηριότητες αἱ ὁποῖαι ἤδη ἐνεκαινιάσθησαν ὅπως ὁ Θεατρικὸς Ὀργανισμὸς Κύπρου, ἡ περιοδεύουσα δανειστικὴ βιβλιοθήκη, ἡ προαγωγὴ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν γραμμάτων θὰ συνεχισθοῦν, ἐνῷ θὰ ἀρχίσῃ ἡ ἐφαρμογὴ νέων σχεδίων διὰ τὰ ὁποῖα λεπτομερεῖς μελέται ἔχουν ἐκπονηθῆ κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Δευτέρου Σχεδίου. Ταῦτα περιλαμβάνουν τὴν ἀνέγερσιν Κρατικῆς Βιβλιοθήκης καὶ Πινακοθήκης, τὴν πιθανότητα ἱδρύσεως Κρατικῆς Ὀρχήστρας, τὴν ὀργάνωσιν ἐτησίου καλλιτεχνικοῦ φεστιβάλ, τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀστικῶν βιβλιοθηκῶν καὶ ἄλλα ἔργα.

Διὰ τὴν ἐκτέλεσιν διαφόρων σχεδίων εἰς τὸν τομέα τῆς ἐκπαιδεύσεως (περιλαμβανομένης τῆς πολιτιστικῆς ἀναπτύξεως) ἡ Κυβέρνησις θὰ διαθέσῃ ποσὸν £6,3 ἑκατ. κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου.

Ἐργασία — Πολιτικὴ καὶ Μέτρα: Βασικῶς, οἱ ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ τῆς ἐργατικῆς πολιτικῆς θὰ παραμείνουν ὡς καὶ κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Δευτέρου Σχεδίου, ἀλλὰ μὲ ὡρισμένας ἀναπροσαρμογάς, αἱ ὁποῖαι καθίστανται ἀναγκαῖαι λόγῳ τῶν μεταβαλλομένων ἀναγκῶν καὶ συνθηκῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν βιομηχανίαν, τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν οἰκονομίαν ἐν γένει.

Οὕτω οἱ ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ τοῦ Τρίτου Σχεδίου εἶναι: (α) ἡ ἐπέκτασις τῆς προσφορᾶς ἐξειδικευμένου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως μειωθῇ εἰς τὸ ἐλάχιστον ἡ ἀνισοσκέλεια ἥτις δυνατὸν νὰ παρουσιασθῇ μεταξὺ προσφορᾶς καὶ ζητήσεως διαφόρων ἐπαγγελμάτων καὶ ἡ βελτίωσις τῶν μεθόδων καὶ τοῦ περιεχομένου τῶν προγραμμάτων ἐκπαιδεύσεως· (β) ἡ λῆψις μέτρων πρὸς εἰσαγωγὴν προδιαγραφῶν, ἐξετάσεων καὶ πιστοποιητικῶν ἐπαγγελματικῆς ἱκανότητος διὰ τὰς διαφόρους κατηγορίας ἐξειδικευμένης ἐργασίας· (γ) ὁ συντονισμὸς τῶν προγραμμάτων ἐκπαιδεύσεως ἐπὶ παγκυπρίου βάσεως καὶ ὁ σαφὴς καθορισμὸς τοῦ βαθμοῦ εὐθύνης τοῦ δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ τομέως τῆς οἰκονομίας πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως αὐξηθῇ ἡ ἀποδοτικότης καὶ μειωθῇ τὸ κόστος κατὰ ἐκπαιδευόμενον· (δ) ἡ βελτίωσις τοῦ μηχανισμοῦ

καὶ τῶν θεσμῶν συλλογικῶν διαπραγματεύσεων διὰ τὴν πρόληψιν καὶ διακανονισμὸν ἐργατικῶν διαφορῶν· (ε) ἡ συνέχισις τῶν προσπαθειῶν διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ἐργατικῶν ἐπιπέδων· (στ) ἡ εἰσαγωγὴ ἑνὸς πλέον περιεκτικοῦ συστήματος συλλογῆς καὶ ἐπεξεργασίας στατιστικῶν δεδομένων διὰ προγραμματισμόν, συντονισμὸν καὶ παρακολούθησιν τῶν ἐξελίξεων ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐργατικὸν δυναμικόν, τὴν ἐξειδίκευσιν καὶ τὴν παραγωγικότητα· (ζ) ἡ δημιουργία ὑπηρεσίας ἐπαγγελματικῆς καθοδηγήσεως ὡς ἀναποσπάστου τμήματος τῆς ὑπηρεσίας ἀπασχολήσεως τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας· (η) ἡ περαιτέρω ἀνάπτυξις τῆς ὑπηρεσίας ἐπιλύσεως ἐργατικῶν διαφορῶν τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας.

Κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Τρίτου Σχεδίου προβλέπεται ὅτι θὰ παρουσιασθῇ σοβαρὰ ἔλλειψις ἐξειδικευμένων ἐργατῶν εἰς ὡρισμένους ἐπαγγελματικοὺς κλάδους καὶ πλεόνασμα εἰς ἄλλους. Πλεόνασμα εἶναι δυνατὸν νὰ παρατηρηθῇ εἰς τοὺς κλάδους τοῦ ἐπιστημονικοῦ, ἐπαγγελματικοῦ, διοικητικοῦ, ἐκτελεστικοῦ καὶ γραφειακοῦ προσωπικοῦ καὶ μεταξὺ τῶν μαθητευομένων, τῶν ἀνειδικεύτων, κ.λ.π. Ἐξ ἄλλου, μία σοβαρὰ ἐξέλιξις κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Σχεδίου θὰ εἶναι ἡ μεγάλη ἔλλειψις εἰδικευμένων καὶ ἡμιειδικευμένων τεχνητῶν, καθὼς ἐπίσης καὶ προσωπικοῦ ἀπασχολουμένου εἰς ὑπηρεσίας. Ἡ ἔλλειψις αὕτη δυνατὸν νὰ ἐξελιχθῇ εἰς σοβαρὸν ἐμπόδιον διὰ τὴν ἐπιτάχυνσιν τῆς βιομηχανικῆς καὶ τουριστικῆς ἀναπτύξεως.

Οὕτω, ὡς ἀνέφερον προηγουμένως, εἷς ἐκ τῶν βασικῶν σκοπῶν τοῦ Τρίτου Σχεδίου εἶναι ἡ τοποθέτησις τῆς βιομηχανικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐπὶ πλέον συστηματικῆς βάσεως καὶ ἡ ἔνταξις ταύτης ἐντὸς τοῦ ὅλου Σχεδίου οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναπτύξεως. Οἱ ἰδιῶται ἐπιχειρηματίαι θὰ κληθοῦν νὰ διαδραματίσουν πρωτεύοντα ρόλον εἰς τὴν προσπάθειαν αὐτήν. Ὅλαι αἱ μορφαὶ βιομηχανικῆς ἐκπαιδεύσεως, περιλαμβανομένης τῆς ἀναπτύξεως τῆς διευθύνσεως, θὰ διέπωνται ὑπὸ σχετικῆς νομοθεσίας. Πρὸς τοῦτο ἔχει ἑτοιμασθῇ νομοσχέδιον ἀποσκοποῦν εἰς τὴν διαμόρφωσιν καὶ ἐφαρμογὴν γενικοῦ προγράμματος βιομηχανικῆς ἐκπαιδεύσεως, τὸν σαφῆ καθορισμὸν τῶν τομέων εὐθύνης τοῦ δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ τομέως τῆς οἰκονομίας, τὸν συντονισμὸν τῶν Κυβερνητικῶν προγραμμάτων ἐκπαιδεύσεως, τὴν βελτίωσιν τῆς ἀποδοτικότητος εἰς τὴν ἐφαρμογὴν προγραμμάτων ἐκπαιδεύσεως καὶ τὴν δικαιοτέραν κατανομὴν τοῦ οἰκονομικοῦ βάρους τῆς λειτουργίας τῶν σχεδίων βιομηχανικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Ὡσαύτως ἡ Κυβέρνησις μελετᾷ τὴν δυνατότητα ἱδρύσεως μονάδος καθορισμοῦ ἐπιπέδων ἐπαγγελματικῆς καταρτίσεως. Ἡ μονὰς αὕτη θὰ ἐπισημαίνῃ τὸ ἐπίπεδον καταρτίσεως τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖται δι' ἑκάστην ἐπαγγελματικὴν κατηγορίαν καὶ βαθμίδα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου τὰ κέντρα ἐκπαιδεύσεως θὰ προσαρμόσουν τὰ προγράμματά των.

Ἐκκρεμούσης τῆς εἰσαγωγῆς νομοθεσίας ἀναφορικῶς πρὸς τὴν βιομηχανικὴν ἐκπαίδευσιν, τὰ Κυβερνητικὰ ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα καὶ προγράμματα θὰ ἐπεκταθοῦν καὶ διαφοροποιηθοῦν διὰ νὰ πληρώσουν, κατὰ τὸ δυνατόν, τὴν προβλεπομένην ἔλλειψιν ἐξειδικευμένων ἐργατῶν. Ἀναμένεται ὅτι τὰ διάφορα ἱδρύματα ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας θὰ προσφέρουν ἐξειδικευμένον ἐργατικὸν δυναμικὸν κατὰ τὴν περίοδον 1972—1976 ὑπολογιζόμενον εἰς 7.800 πρόσωπα. Πέραν τῶν ἀνωτέρω, ἐπιπρόσθετοι σειραὶ μαθημάτων δυνατὸν νὰ προσφερθοῦν εἰς ὡρισμένα εἰδικὰ θέματα ἐὰν παρουσιασθῇ ἀνάγκη κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Σχεδίου.

Ἄλλα θέματα, τὰ ὁποῖα θὰ ἀπασχολήσουν τὴν Κυβέρνησιν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου εἶναι ὁ καθορισμὸς κατωτάτου ἐπιπέδου ἡμερομισθίου καὶ τὰ θέματα τῶν διακοπῶν, τῆς ἀσφαλείας, τῆς ὑγείας καὶ τῆς εὐημερίας τῶν ἐργαζομένων. Εἰς τὸ πεδίον τῶν ἐργατικῶν σχέσεων ἡ Κυβέρνησις, παραλλήλως πρὸς τὴν ἐνδυνάμωσιν τῶν προσπαθειῶν της ἐντὸς τῶν παραδο-

σιακῶν πλαισίων, θὰ δώσῃ ηὐξημένην ἔμφασιν εἰς τὴν Ὑπηρεσίαν Ἐργατικῶν Σχέσεων, ὥστε αὕτη νὰ δυνηθῇ, οὐχὶ μόνον νὰ μεσολαβῇ, ἀλλὰ καὶ νὰ προλαμβάνῃ ἐργατικὰς διαφοράς. Ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐξετάσῃ ὡσαύτως τὴν δυνατότητα ἱδρύσεως ὑπηρεσίας διὰ τὴν παροχὴν συμβουλῶν πρὸς τὴν βιομηχανίαν ἐπὶ θεμάτων διοικήσεως προσωπικοῦ.

Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀνωτέρω προγράμματος ἀναπτύξεως προβλέπεται δαπάνη ποσοῦ £1,5 ἑκατ. κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου.

Οἴκησις: Τὰ κυριώτερα προβλήματα εἰς τὸν τομέα τῆς οἰκήσεως δύνανται νὰ συνοψισθοῦν ὡς ἀκολούθως: (α) ὑπερβολικαὶ ἐπενδύσεις, ἰδιαιτέρως εἰς πολυτελεῖς κατασκευάς· (β) ὑψηλὸν κόστος κατασκευῆς καὶ ὑψηλαὶ τιμαὶ οἰκοπέδων· καὶ (γ) ἀνεπαρκὴς μηχανισμὸς χρηματοδοτήσεως τῆς ἀνεγέρσεως καὶ/ἢ ἀποκτήσεως κατοικιῶν. Ὡς ἀποτέλεσμα τούτων, τὸ ἐπικρατοῦν κόστος στεγάσεως ὡς ποσοστὸν ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος εἶναι ἐνίοτε ὑψηλόν, ἰδιαιτέρως εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν μεσαίων καὶ χαμηλῶν εἰσοδηματικῶν τάξεων τοῦ πληθυσμοῦ.

Ἡ Κυβέρνησις θὰ καταβάλῃ προσπαθείας πρὸς μετριασμὸν τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος διὰ τῆς ἐφαρμογῆς μιᾶς ἐνεργοῦ οἰκιστικῆς πολιτικῆς. Οἱ μακροπρόθεσμοι ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ μιᾶς τοιαύτης πολιτικῆς θὰ εἶναι: (α) ἡ ἐξασφάλισις ἐπαρκοῦς προσφορᾶς οἰκιῶν πρὸς κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων· (β) ἡ βελτίωσις μιᾶς ἀναλογίας ἀτόμων κατὰ δωμάτιον· (γ) ἡ ἐξασφάλισις τῆς βαθμιαίας καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐντὸς 30 ἐτῶν, ἀντικαταστάσεως τῶν οἰκιῶν, αἵτινες εἶναι λειτουργικῶς, διαρθρωτικῶς καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ὑγιεινῆς ἀκατάλληλοι δι' οἴκησιν· (δ) ἡ διασφάλισις ἑνὸς ἀποδεκτοῦ ἐπιπέδου παγίων ἐπενδύσεων διὰ σκοποὺς οἰκήσεως· καὶ (ε) ἡ λῆψις μέτρων διὰ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ κόστους ἀνεγέρσεως κατοικιῶν.

Ἡ σταδιακὴ ἐφαρμογὴ τοῦ μακροπροθέσμου στεγαστικοῦ προγράμματος θὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἀνέγερσιν 23.000 νέων κατοικιῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου. Ἡ ἐπίτευξις τοῦ στόχου τούτου θὰ ἀπαιτήσῃ αὔξησιν τῶν ἐτησίως ἀνεγειρομένων οἰκιῶν ἴσην πρὸς 6,3% περίπου. Ἡ ὑπολογιζομένη ἐπένδυσις εἰς σταθερὰς τιμὰς 1970 θὰ ἀνέλθῃ εἰς £23,5 ἑκατ., κατὰ τὸ 1976, ἐν συγκρίσει πρὸς πραγματοποιηθεῖσαν ἐπένδυσιν £18,1 ἑκατ. κατὰ τὸ 1971, ἐνῷ ἡ συνολικὴ ἐπένδυσις κατὰ τὴν περίοδον 1972–1976 ὑπολογίζεται εἰς £106,0 ἑκατ., ἤτοι 30,3% τῶν συνολικῶν παγίων ἐπενδύσεων.

Διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν στόχων τοῦ Τρίτου Σχεδίου καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως τεθοῦν αἱ βάσεις ἐπιτυχοῦς προωθήσεως τῶν ἀνωτέρω μακροπροθέσμων ἀντικειμενικῶν σκοπῶν, ἡ Κυβέρνησις θὰ ἀναλάβῃ ἐνεργὸν ρόλον εἰς τὴν ἀνέγερσιν ηὐξημένου ἀριθμοῦ οἰκιῶν χαμηλοῦ κόστους εἰς ἀστικὰς περιοχὰς καὶ θὰ ἐγκαινιάσῃ προγράμματα βελτιώσεως τῶν οἰκιστικῶν συνθηκῶν εἰς ἀγροτικὰς περιοχάς. Προτεραιότης θὰ δοθῇ εἰς ὡρισμένας ἀστικὰς περιοχὰς ὅπου τὸ πρόβλημα παρουσιάζεται πλέον ὀξύ.

Περαιτέρω ἡ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ προβῇ εἰς τὴν λῆψιν μέτρων δι' αὔξησιν τῆς προσφορᾶς οἰκοπέδων εἰς κρισίμους περιοχὰς διὰ τὴν ἀναχαίτισιν τῶν αὐξανομένων τιμῶν τούτων. Συναφῶς θὰ μελετηθῇ ἡ δυνατότης συστάσεως εἰδικοῦ πρὸς τοῦτο Ὀργανισμοῦ.

Παραλλήλως πρὸς τὰς προσπαθείας διὰ τὴν αὔξησιν τῆς προσφορᾶς οἰκοπέδων θὰ μελετηθῇ ἡ σκοπιμότης ἐγκαθιδρύσεως ἀποτελεσματικοῦ ἐξειδικευμένου μηχανισμοῦ χρηματοδοτήσεως διὰ τοῦ ὁποίου θὰ παρέχωνται στεγαστικὰ δάνεια ὑπὸ εὐνοϊκοὺς ὅρους.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἄμεσον Κυβερνητικὴν συμμετοχὴν εἰς τὴν χρηματοδότησιν δι' οἰκιστικοὺς σκοπούς, τὸ Τρίτον Σχέδιον προνοεῖ δαπάνην ποσοῦ £1,2 ἑκατ. διὰ τὴν ἀνέγερσιν οἰκιῶν χαμηλοῦ κόστους.

Λοιπαὶ Κοινωνικαὶ Ὑπηρεσίαι

Κοινωνικὴ Εὐημερία: Εἰς τὸ πεδίον τῆς κοινωνικῆς εὐημερίας οἱ ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ τοῦ Τρίτου Σχεδίου θὰ εἶναι: ἡ ἐλαχιστοποίησις τῶν ἐπιδράσεων τῆς οἰκονομικῆς ἐξαρτήσεως καὶ πενίας διὰ τῆς λειτουργίας καὶ βελτιώσεως τοῦ σχεδίου κοινωνικῶν χορηγημάτων καὶ τῆς παροχῆς ὑπηρεσιῶν ἀποκαταστάσεως· ἡ προώθησις τῆς εὐημερίας τῶν παιδίων· ἡ παροχὴ βελτιωμένων ὑπηρεσιῶν εἰς τοὺς διανοητικῶς καὶ σωματικῶς ἀναπήρους· ἡ περαιτέρω συνειδητοποίησις ἐκ μέρους τῶν κοινωνικῶν ὁμάδων τῶν ὑποχρεώσεών των ἐν σχέσει πρὸς τὰ κοινοτικὰ προβλήματα εὐημερίας· καὶ ἡ περαιτέρω βελτίωσις τῶν ὑπηρεσιῶν προλήψεως καὶ θεραπείας τῆς ἐγκληματικότητος τῶν ἀνηλίκων.

Πρὸς διευκόλυνσιν τῆς ἐπιτεύξεως τῶν ἀνωτέρω ἀντικειμενικῶν σκοπῶν ἡ κοινωνιολογικὴ ἔρευνα θὰ τεθῇ ἐπὶ πλέον ὀρθολογιστικῆς βάσεως. Τὸ σχέδιον κοινωνικῶν χορηγημάτων θὰ ἐπανεξετασθῇ εἰς τὰ ἀρχικὰ στάδια τοῦ Τρίτου Σχεδίου μὲ σκοπὸν τὴν αὔξησιν τῶν παροχῶν καὶ τὴν βελτίωσιν τῶν ὑπηρεσιῶν ἀποκαταστάσεως. Ἡ εὐημερία τῶν παιδίων καὶ τῶν νέων ἐν γένει θὰ προωθηθῇ διὰ τῆς τροποποιήσεως τῆς νομοθεσίας τῆς σχετικῆς μὲ τὴν φροντίδα, προστασίαν καὶ μεταχείρισιν τῶν παιδίων καὶ νέων, τῆς ἐξετάσεως τῆς δυνατότητος παροχῆς ὑπηρεσιῶν κοινωνικῆς εὐημερίας εἰς οἰκογενείας ἀντιμετωπιζούσας προβλήματα γάμου καὶ ἄλλα, τὰ ὁποῖα θέτουν εἰς κίνδυνον τὴν εὐημερίαν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν παιδίων, τῆς βελτιώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν πρὸς παιδία εὑρισκόμενα ὑπὸ τὴν φροντίδα τῶν δημοσίων ἱδρυμάτων εὐημερίας, τῆς μελέτης τῆς καταλλήλου μορφῆς ἱδρύματος διὰ σοβαρὰς περιπτώσεις διανοητικῶς καθυστερημένων παιδίων καὶ τῆς περαιτέρω προωθήσεως τῆς παροχῆς ὑπηρεσιῶν διημερεύσεως εἰς τὰ τέκνα ἐργαζομένων μητέρων.

Τέλος, ἡ παροχὴ ὑπηρεσιῶν διὰ τὴν ἐπίλυσιν οἰκογενειακῶν καὶ κοινωνικῶν προβλημάτων τῶν ψυχοπαθῶν θὰ συνεχισθῇ καὶ θὰ ἐπεκταθῇ, καθὼς ἐπίσης καὶ ὁ κλάδος κοινοτικῶν ὑπηρεσιῶν, ὁ ὁποῖος ἐδημιουργήθη κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου μὲ κύριον σκοπὸν τὴν προώθησιν συμμετοχῆς πολιτῶν εἰς δραστηριότητας κοινωνικῆς εὐημερίας. Διὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ δευτέρου τούτου σκοποῦ, ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐπεκτείνῃ τὸ ὑπάρχον σχέδιον παροχῆς οἰκονομικῆς βοηθείας πρὸς ἐθελοντικοὺς ὀργανισμούς.

Αἱ προβλεπόμεναι εἰς τὸ Τρίτον Σχέδιον δαπάναι ἀναπτύξεως διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος κοινωνικῆς εὐημερίας θὰ εἶναι τῆς τάξεως τῶν £300.000. Ἐπιπρόσθετα ποσὰ θὰ διατεθοῦν μέσῳ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Κοινωνικαὶ Ἀσφαλίσεις: Τὸ ὑπάρχον σχέδιον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων θὰ βελτιωθῇ διά: (α) τῆς εἰσαγωγῆς προσθέτου ὠφελήματος ὑπὸ τὴν μορφὴν συντάξεων διὰ μόνιμον ἀνικανότητα προξενουμένην κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐργασίας· (β) τῆς παροχῆς ὠφελημάτων ἀσθενείας καὶ μητρότητος εἰς αὐτοεργοδοτούμενα πρόσωπα· (γ) τῆς ἐπεκτάσεως τῆς περιόδου διὰ τὴν ὁποίαν παρέχονται ἐπιδόματα ἀσθενείας καὶ ἀνεργίας· καὶ (δ) τῆς ἐντάξεως τοῦ περὶ Πνευμονοκονιάσεως (Ἀποζημιώσεως) Σχεδίου ἐντὸς τοῦ γενικοῦ Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. Ἡ σχετικὴ πρὸς τοῦτο νομοθεσία ἔχει ἤδη θεσπισθῇ. Μελετᾶται, ὡσαύτως, ἡ εἰσαγωγὴ ἐπικουρικοῦ σχεδίου συντάξεων βασιζομένου ἐπὶ τῶν ἀπολαβῶν διὰ τοῦ ὁποίου θὰ παρέχωνται ἐπιπρόσθετοι συντάξεις γήρατος, χηρείας, ὀρφανίας καὶ μονίμου ἀνικανότητος. Ἕτερον σημαντικὸν μέτρον τὸ ὁποῖον προβλέπεται εἶναι ἡ εἰσαγωγὴ νέας νομοθεσίας διεπούσης τὴν ἵδρυσιν καὶ λειτουργίαν τῶν ταμείων προνοίας.

Ἀπονομὴ Δικαιοσύνης: Εἰς τὸν τομέα τῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης οἱ ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ θὰ εἶναι ὅμοιοι πρὸς ἐκείνους τοῦ Δευτέρου Σχεδίου. Ἐπιδίωξις θὰ εἶναι νὰ διατηρηθῇ ἡ ἀνεξαρτησία τοῦ δικαστικοῦ κλάδου, νὰ ἀπαμβλυνθοῦν αἱ ὑφιστάμεναι δυσκολίαι διὰ τὴν ταχεῖαν ἀπονομὴν δικαιοσύνης καὶ νὰ βελτιωθοῦν τὰ εἰς τὴν διάθεσίν της μέσα. Οὕτω, πρόθεσις

εἶναι ὅπως υἱοθετηθοῦν μέτρα διὰ τὴν ἀποκέντρωσιν τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, ἐμπλουτισθῇ ἡ Νομικὴ Βιβλιοθήκη, ἁπλοποιηθοῦν αἱ μέθοδοι τηρήσεως δικαστικῶν πρακτικῶν καὶ νομικῶν ἀρχείων καὶ συνεχισθῇ τὸ πρόγραμμα διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν νέων ἢ τὴν βελτίωσιν τῶν ὑπαρχόντων δικαστηριακῶν κτιρίων.

Ἡ ἔμφασις ἡ ὁποία δίδεται ἐπὶ τῆς διορθωτικῆς μᾶλλον ἢ τῆς τιμωρητικῆς πλευρᾶς τῆς μεταχειρίσεως παραβατῶν συμφώνως πρὸς τὰς συγχρόνους ἀντιλήψεις θὰ συνεχισθῇ.

5.11 Πολεοδομία

Τὸ γενικὸν χωροταξικὸν σχέδιον διὰ τὴν Νῆσον βασίζεται ἐπὶ τοῦ μακροπροθέσμου προγράμματος οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναπτύξεως, οἱ δὲ ἀντικειμενικοὶ αὐτοῦ σκοποὶ εἶναι : (α) ἡ πλήρης ἐκμετάλλευσις τῶν βιομηχανικῶν, γεωργικῶν καὶ τουριστικῶν δυνατοτήτων· (β) ἡ δημιουργία κέντρων κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν βάσει ἀποτελεσματικῆς λειτουργικῆς ἱεραρχήσεως· (γ) ἡ δημιουργία ἑνὸς ἀποτελεσματικοῦ συγκοινωνιακοῦ δικτύου· καὶ (δ) ἡ εἰσαγωγὴ γενικῶν προδιαγραφῶν χωροταξικῆς ἀναπτύξεως.

Τὰ πολεοδομικὰ σχέδια στηρίζονται ἐπὶ τοῦ γενικοῦ χωροταξικοῦ σχεδίου καὶ ὡς ἐκ τούτου ταῦτα, ἄνκαι ἐπὶ διαφορετικοῦ ἐπιπέδου καὶ μὲ διαφορετικὰς προτεραιότητας, ἔχουν τοὺς ἰδίους ἀντικειμενικοὺς σκοπούς.

Τὰ μέτρα πολιτικῆς, τὰ προγράμματα καὶ τὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα θὰ ληφθοῦν καὶ θὰ ἐκτελεσθοῦν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου, θὰ λάβουν ὑπ' ὄψιν, ὅσον τοῦτο εἶναι δυνατόν, τὰς προνοίας τοῦ γενικοῦ χωροταξικοῦ σχεδίου, τὸ ὁποῖον θὰ ἀποτελέσῃ τὸ γενικώτερον πλαίσιον διὰ τοιαῦτα θέματα ἀναπτύξεως, ὡς ἡ μετακίνησις πληθυσμοῦ ἀπὸ τὴν μίαν περιοχὴν εἰς τὴν ἄλλην, ἡ περιφερειακὴ τοποθέτησις τῆς γεωργικῆς, βιομηχανικῆς καὶ τουριστικῆς δραστηριότητος, ἡ παροχὴ κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν, τὰ πρότυπα τῶν κατασκευασθησομένων δρόμων κ.ο.κ. Ἡ ἔλλειψις συντονισμένου πολεοδομικοῦ προγραμματισμοῦ ἀπολήγει εἰς λειτουργικὰς ἀνεπαρκείας, τὰ κυριώτερα συμπτώματα τῶν ὁποίων εἶναι συμφόρησις τῆς τροχαίας κινήσεως, ἀσυνέπεια εἰς τὴν χρῆσιν τῆς γῆς, κ.ο.κ. Μὲ τὴν συμπλήρωσιν τῶν πολεοδομικῶν σχεδίων καὶ τὴν θέσπισιν νέας νομοθεσίας θὰ προωθηθῇ ὁ ἔλεγχος καὶ ἡ ρύθμισις τῆς ἀναπτύξεως, θὰ ἀρχίσῃ δὲ μία νέα ἐποχὴ διὰ προγραμματισμένην ἀνάπτυξιν τῶν Κυπριακῶν πόλεων.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου θὰ δοθῇ ηὐξημένη ἔμφασις εἰς τοιαῦτα θέματα, ὡς εἶναι οἱ χῶροι ἀναψυχῆς, ἡ διατήρησις τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καὶ τὰ προβλήματα τῆς τροχαίας κινήσεως. Τὰ κυριώτερα σχέδια διὰ χώρους ἀναψυχῆς εἶναι ἡ δημιουργία ἑνὸς τοιούτου χώρου διὰ τὸ κοινὸν ἐπὶ τῆς παραλίας Ἀμμοχώστου, ἡ κατασκευὴ κέντρου ἀναψυχῆς εἰς Λεμεσὸν ἐπὶ τῆς κτηθησομένης ἐξ ἐπιχώσεως γῆς, ὁ ἐξωραϊσμὸς καὶ ἡ ἀνάπτυξις τοῦ πέριξ τῆς τάφρου χώρου εἰς Λευκωσίαν, καθὼς ἐπίσης ὁ ἐξωραϊσμὸς τοῦ ἀρχαίου χώρου εἰς Σαλαμῖνα. Μέτρα θὰ ληφθοῦν ἐπίσης διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν χώρων σταθμεύσεως εἰς τὰς πόλεις. Συνεστήθη ἤδη Ἐπιτροπὴ διὰ νὰ ἐξετάσῃ τρόπους καὶ μέσα ἐπιλύσεως τοῦ προβλήματος τούτου. Θὰ ἐπιδειχθῇ ἐπίσης ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἐφαρμογὴν κανόνων ὁδικῆς κυκλοφορίας ὥστε νὰ ἐπιτευχθῇ ὁμοιόμορφον σύστημα κυκλοφορίας καὶ αὔξησις τῆς ἐπαρκείας τοῦ ἀστικοῦ ὁδικοῦ δικτύου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Σχεδίου θὰ ληφθῇ σοβαρὰ μέριμνα διὰ τὴν διατήρησιν καὶ ποιοτικὴν βελτίωσιν τόσον τοῦ ἀνθρωποποιήτου ὅσον καὶ τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Τὸ προβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ Σχεδίου ποσὸν διὰ πολεοδομικὰ σχέδια καὶ δημοτικὰ ἔργα εἶναι τῆς τάξεως τῶν £3,5 ἑκατ.

5.12 Περιφερειακὴ Ἀνάπτυξις

Οἱ βασικοὶ ἀντικειμενικοὶ στόχοι τοῦ Τρίτου Σχεδίου θὰ εἶναι : (α) ἡ εἰς τὸν μέγιστον δυνατὸν βαθμὸν ἀξιοποίησις τῶν ἀναπτυξιακῶν πλεονεκτημάτων ἑκάστης περιφερείας· (β) ἡ λῆψις τῶν ἀναγκαίων μέτρων πρὸς ἀπάμβλυνσιν τῶν ἀντικτύπων ἐκ τῆς πληθυσμιακῆς ἀποψιλώσεως· καὶ (γ) ἡ παροχὴ εἰς ὅλας τὰς περιφερείας βελτιωμένων κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν διὰ τῆς ἀναπτύξεως λειτουργικῆς ἱεραρχίας κέντρων παροχῆς ὑπηρεσιῶν.

5.13 Ἀγροτικὴ Ἀνάπτυξις

Ὡς ἤδη ἀνέφερον, ἡ πλέον σημαντικὴ οἰκονομικὴ δραστηριότης εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιοχὰς εἶναι ἡ ἐν εὐρείᾳ ἐννοίᾳ γεωργικὴ δραστηριότης. Ὡρισμέναι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ ὅμως ἔχουν συγκριτικὰ πλεονεκτήματα δι' ἄλλας δραστηριότητας, ἰδιαιτέρως διὰ τουριστικὴν ἀνάπτυξιν. Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ γεωργικὴ καὶ ἡ τουριστικὴ ἀνάπτυξις συγκαταλέγονται μεταξὺ τῶν προτεραιοτήτων τοῦ Σχεδίου, ἡ ἀναμενομένη αὔξησις τῶν τομέων τούτων, καθὼς καὶ τὰ σχέδια καὶ προγράμματα τὰ ὁποῖα θὰ ἀναληφθοῦν ἐν προκειμένῳ θὰ προωθήσουν ἔτι περαιτέρω τὴν οἰκονομικὴν δραστηριότητα εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιοχάς. Ἐπιπροσθέτως, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν μικρῶν ἀποστάσεων τῆς Κύπρου καὶ τοῦ προβλεπομένου σημαντικοῦ προγράμματος ὁδικῆς ἀναπτύξεως, ἡ ἀναμενομένη συνέχισις τοῦ ὑψηλοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως ὅλων τῶν τομέων θὰ μεταφέρῃ εἰς τὴν ὕπαιθρον τοὺς καρποὺς τῆς αὐξηθησομένης εὐημερίας.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτέλεσιν σχεδίων διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν χωρίων, ἡ ἐπιδίωξις θὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὴν περαιτέρω βελτίωσιν τῶν οἰκιστικῶν συνθηκῶν, τὴν βελτίωσιν τῆς ὁδικῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν πόλεων καὶ τῶν κυριωτέρων ἀγροτικῶν κέντρων, τὴν παροχὴν βελτιωμένων κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν, ὑπηρεσιῶν κοινῆς ὠφελείας καὶ ἐπικοινωνιῶν. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑδατοπρομήθειαν ἐτέθη ὑψηλότερος στόχος καὶ τὸ πρόγραμμα θὰ ἐπισπευσθῇ διὰ νὰ καλύψῃ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερα χωρία. Τὸ πρόγραμμα ἐξηλεκτρισμοῦ τῆς ὑπαίθρου θὰ συνεχισθῇ, καθὼς ἐπίσης τὸ πρόγραμμα τηλεφωνικῆς συνδέσεως τῶν χωρίων. Αἱ ἀγροτικαὶ περιοχαὶ θὰ ἐπωφεληθοῦν ἐπίσης ἐκ τῶν βελτιωμένων ταχυδρομικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τοῦ σημαντικοῦ προγράμματος ἀναπτύξεως τοῦ ὁδικοῦ δικτύου, θὰ δοθῇ δὲ ἰδιαίτερα ἔμφασις εἰς τὴν βελτίωσιν καὶ ἀσφάλτωσιν τῶν ὁδικῶν προσβάσεων τῶν χωρίων πρὸς τὰς κυρίας ὁδούς.

Ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς γενικωτέρας ἐκπαιδευτικῆς πολιτικῆς, θὰ δοθῇ ἰδιαιτέρα ἔμφασις εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν ἐπιπέδων, ἰδιαιτέρως τῶν ἀγροτικῶν δημοτικῶν σχολείων. Ὡσαύτως θὰ βελτιωθῶσιν αἱ ἀγροτικαὶ ὑπηρεσίαι ὑγείας. Ἄλλα μέτρα καὶ προγράμματα κοινωνικῆς φύσεως περιλαμβάνουν τὴν βελτίωσιν τῶν ὑγιεινομικῶν συνθηκῶν τοῦ περιβάλλοντος, τὴν διατήρησιν τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῶν χωρίων, κ.λ.π.

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι Βουλευταί,

Κατὰ τὴν περυσινήν μου Ὁμιλίαν ἀνέλυσα ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὰς προοπτικὰς καὶ τοὺς στόχους τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Προγράμματος Ἀναπτύξεως. Κατὰ τὴν σημερινήν μου Ὁμιλίαν ἠσχολήθην ἐν περιλήψει μὲ τοὺς συγκεκριμένους στόχους, τὰ στοιχεῖα πολιτικῆς καὶ τὰ σχέδια ὡς ταῦτα ἔτυχον πλέον λεπτομεροῦς ἐπεξεργασίας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους. Τὸ Πρόγραμμα ἀποτελεῖ ἔκφρασιν τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸ πρόβλημα

τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναπτύξεως τῆς Νήσου κατὰ τὴν Πενταετίαν. Βεβαίως, ὡς καὶ τὰ προηγηθέντα, τοῦτο θὰ εἶναι ἐλαστικόν, εὐπροσάρμοστον, καὶ ἐπιδεκτικὸν τροποποιήσεως ὑπὸ τὸ φῶς τῶν μεταβαλλομένων συνθηκῶν καὶ τῆς κτωμένης ἐμπειρίας ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς του. Ὁ οἰκονομικὸς προγραμματισμὸς ἀποτελεῖ μίαν συνεχῆ διαδικασίαν.

Ἡ ἐπεξεργασία καὶ ὁλοκλήρωσις ἑνὸς Προγράμματος Ἀναπτύξεως συνεπάγεται τεράστιον ὄγκον ἐργασίας. Προϋποθέτει ἐπιστημονικὴν ἀνάλυσιν, ἀνατομίαν καὶ ἐκτίμησιν τῶν δυνατοτήτων καὶ προοπτικῶν τῆς οἰκονομίας. Πολὺ ὅμως περισσοτέρα ἐργασία, πολὺς ἱδρὼς καὶ μεγάλη προσπάθεια θὰ ἀπαιτηθοῦν διὰ τὴν πραγματοποίησίν του. Βεβαίως, κανεὶς δὲν δύναται νὰ προΐδῃ τὸ μέλλον τὸ ὁποῖον εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπηρεάσουν ἢ νὰ διαμορφώσουν ἀστάθμητοι καὶ ἀπρόβλεπτοι παράγοντες. Ἐν τούτοις ἡ πορεία πρὸς τὰ πρόσω καθίσταται ὁμαλωτέρα καὶ ταχυτέρα καὶ οἱ κίνδυνοι ἀποτυχίας καὶ παλινδρομήσεως περιορίζονται ἐὰν ἐκ τῶν προτέρων μελετηθῇ καὶ χαραχθῇ ἡ ἀκολουθητέα ὁδός. Καὶ αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν σκοπὸν ἔχει τὸ Σχέδιον Ἀναπτύξεως. Συνιστᾶ τὴν καθοδηγητικὴν γραμμὴν καὶ ἀποτελεῖ τὴν πυξίδα ἥτις μᾶς ὑποβοηθεῖ νὰ ἐλέγχωμεν διαρκῶς τὴν πορείαν καὶ νὰ παρακάμπτωμεν τοὺς σκοπέλους. Ἐμπόδια καὶ δυσκολίαι θὰ ὑπάρξουν καὶ ἴσως πολλαί, ὑφίστανται ὅμως καὶ πολλαὶ προϋποθέσεις αἵτινες δύνανται νὰ διασφαλίσουν τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ Σχεδίου. Διαθέτομεν ἕνα ἐργατικόν, προοδευτικὸν καὶ εὐπροσάρμοστον λαόν, μίαν ἐπιχειρηματικὴν τάξιν ἡ ὁποία ἔχει πολλὰ εἰς τὸ ἐνεργητικόν της, διαθέτομεν τὴν πλουσίαν ἐμπειρίαν τῆς δωδεκαετίας καὶ τὴν δημιουργηθεῖσαν ἐν τῷ μεταξὺ ὑποδομήν. Μὲ αὐτὰ τὰ ἐφόδια δυνάμεθα νὰ ἀτενίζωμεν τὸ μέλλον μὲ αἰσιοδοξίαν. Τὰ ἐπιτεύγματα τῆς δωδεκαετίας εἶναι τῷ ὄντι ἐντυπωσιακά. Ἐντὸς μικροῦ σχετικῶς χρονικοῦ διαστήματος, ἡ Κύπρος ἔχει πραγματικῶς ἀλλάξει ὄψιν, πλεῖστα δὲ τῶν ἀγαθῶν τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ ἔχουν γίνει κτῆμα τοῦ λαοῦ. Διὰ προγραμματισμένης ἐργασίας, διὰ τῆς συνεργασίας καὶ συμπαραστάσεως ὅλων τῶν τάξεων, μὲ φρόνησιν καὶ γνῶσιν, ἡ πρόοδος θὰ συνεχισθῇ καὶ ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἐν τῷ συνόλῳ του θὰ δυνηθῇ νὰ ἀπολαύσῃ τὰ ἀγαθὰ τῆς ηὐξημένης εὐημερίας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εὐχαριστῶ τὸν ἔντιμον Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν διὰ τὴν τόσον ἐνδελεχῆ καὶ λίαν διαφωτιστικὴν ἀνάλυσιν τῶν Προϋπολογισμῶν τοῦ τρέχοντος ἔτους καὶ τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Σχεδίου.

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον κ. Γραμματέα νὰ προβῇ εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Χορηγημάτων εἰς Ἐξαρτωμένους Πεσόντων καὶ εἰς Ἀναπήρους (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

Ἡ ἑπομένη συνεδρία τῆς Βουλῆς ὁρίζεται διὰ τὴν μεταπροσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Ἡ ἡμερησία διάταξις θὰ ἔχῃ ὡς ἀκολούθως :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετική Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1972.

(2) Ὁ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(3) Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Καταργήσεως Θεωρήσεων Διαβατηρίων καὶ Τελῶν Θεωρήσεων Διαβατηρίων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(4) Ὁ περὶ Ἐνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς Ἀγροτικῶν Κτημάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(5) Ὁ περὶ Αὐξήσεως Συντάξεων Νόμος τοῦ 1973.

(6) Ὁ περὶ τῆς Προσωρινῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας τῆς Ἀφορώσης εἰς τὴν Κοινωνικὴν Ἀσφάλειαν, Ἐξαιρουμένων τῶν Τομέων τοῦ Γήρατος, Ἀναπηρίας καὶ τῶν Ἐπιζώντων καὶ τὸ Προσηρτημένον αὐτῇ Πρωτόκολλον (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(7) Ὁ περὶ τῆς Προσωρινῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας τῆς Ἀφορώσης εἰς τὰ Συστήματα Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας Σχετικῶς πρὸς τὸ Γῆρας, τὴν Ἀναπηρίαν καὶ τοὺς Ἐπιζῶντας καὶ τὸ Προσηρτημένον αὐτῇ Πρωτόκολλον (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(8) Ὁ περὶ Χορηγημάτων εἰς Ἐξαρτωμένους Πεσόντων καὶ εἰς Ἀναπήρους (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : «Ὁ τρόπος συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως). (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν κ.κ. Β. Λυσσαρίδη καὶ Χρ. Χριστοφίδη).

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

(Ὥρα λήξεως 6.11 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Κληρίδης Ξάνθος
Κόσιης Νῖκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ὁμιλία τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ἐπὶ τῶν Προϋπολογισμῶν τοῦ 1973 καὶ τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Προγράμματος Ἀναπτύξεως.

(2) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 15ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1973

("Ωρα ἐνάρξεως 4.30 μ.μ.)

(Ἀρ. 21)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εὑρισκόμεθα ἐν ἀπαρτίᾳ, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Α εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην Δεκεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 11ην Δεκεμβρίου 1972.

«Οἱ χαρουποπαραγωγοὶ ἀντιμετωπίζουν ἐξαιρετικῶς σοβαρὰ προβλήματα λόγῳ τῆς αὐξήσεως τῶν ναύλων καὶ τοῦ κόστους συλλογῆς ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς χαμηλὰς τιμὰς ποὺ ἐξασφαλίζουν διὰ τὰ προϊόντα των. Ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς καταστάσεως πολλοὶ χαρουποπαραγωγοὶ προτιμοῦν νὰ ἀφήνουν τὸν καρπὸν εἰς τὰ δένδρα ἐφ' ὅσον ἡ συλλογή του εἶναι ἀσύμφορος.

Ὡς γνωστὸν οἱ χαρουπιὲς εὐδοκιμοῦν εἰς τὴν κυπριακὴν γῆν, ποὺ δὲν ἀρδεύεται, καὶ ἐπιβάλλεται ὅπως ὁ κλάδος αὐτὸς τῆς ἀγροτικῆς μας οἰκονομίας διασωθῇ.

Δι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων :

(α) Κατὰ πόσον ἔχει μελετήσει τὸ πρόβλημα τῆς διατηρήσεως καὶ βελτιώσεως τῆς χαρουποπαραγωγῆς καὶ ποῖα μέτρα προτίθεται νὰ λάβῃ διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν ἀρουραίων καὶ τῶν ἀσθενειῶν τῶν χαρουποδένδρων.

(β) Ποῖα μέτρα προτίθεται νὰ λάβῃ διὰ τὴν ἐξασφάλισιν χαμηλῶν ναύλων καὶ καλυτέρων τιμῶν διὰ τὰ χαρούπια».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 4ην Φεβρουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 11ην Δεκεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἡτοίμασε Σχέδιον καταπολεμήσεως τῆς ποντίκας. Διὰ τοῦ ἐν λόγῳ Σχεδίου παρέχεται δωρεὰν τὸ σχετικὸν φάρμακον καὶ καταβάλλεται τὸ ἥμισυ τῶν λοιπῶν ἐξόδων. Τὸ ἕτερον ἥμισυ καταβάλλεται ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων κοινοτήτων. Εἰς περιοχὰς ὅπου ὑπάρχουν ἑστίαι πολλαπλασιασμοῦ τῆς ποντίκας ἀναλαμβάνεται ὑπὸ τῆς Ἀρμοδίας Ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων εἰδικὴ ἐκστρατεία καταπολεμήσεως, ὅλα δὲ τὰ ἔξοδα καταβάλλονται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων. Ἐπίσης κατάλληλον φάρμακον παραχωρεῖται δωρεὰν εἰς ἰδιώτας χαρουποπαραγωγοὺς διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς ποντίκας.

Τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων διὰ τῶν ἁρμοδίων Ὑπηρεσιῶν του ἐνεργεῖ δι' ὅλων τῶν εἰς τὴν διάθεσίν του μέσων διὰ τὴν ἀποτελεσματικὴν προστασίαν τῶν διαφόρων ἀσθενειῶν.

Ἐπιπροσθέτως τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο ἐνδιεφέρθη διὰ τὴν προστασίαν τῶν προϊόντων εἰς τὰς ἀποθήκας. Οὕτω διὰ τῆς χημικῆς καταπολεμήσεως τῶν ἐντόμων τῶν προσβαλλόντων τὰ χαρούπια εἰς τὰς ἀποθήκας ἀποφεύγονται διάφοροι ἀνωμαλίαι εἰς τὸ ἐμπόριον».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην Δεκεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 11ην Δεκεμβρίου 1972.

«Τὸ πρόβλημα τῆς γῆς διὰ τοὺς καλλιεργητὰς εἰς τὴν ἐπαρχίαν Λεμεσοῦ παρουσιάζεται μὲ ἀρκετὴν ὀξύτητα. Ἀπὸ ἔκτασιν 712 χιλιάδων σκαλῶν καλλιεργησίμου γῆς, ἡ γεωργικῶς ἐκμεταλλευομένη εἶναι μόνον 528 χιλιάδες σκάλες. Μία ἔκτασις ἐξ 184 χιλιάδων σκαλῶν γῆς παραμένει ἀνεκμετάλλευτος διότι χρειάζεται νὰ γίνουν ὡρισμένα ἐγγειοβελτιωτικὰ ἔργα. Ἡ γῆ εἶναι ὀρεινὴ καὶ ἀπαιτοῦνται μεγάλα ἔξοδα διὰ τὴν ἀξιοποίησίν της.

Δι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς ποῖα μέτρα προτίθεται νὰ λάβῃ διὰ νὰ παραχωρηθοῦν εἰς τοὺς παραγωγούς μας βαρέα κυβερνητικὰ μηχανήματα, ὡς ἐκσκαφεῖς καὶ τρακτέρ, εἰς χαμηλὰς τιμὰς διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τῆς γῆς, πρᾶγμα ποὺ θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ ἐθνικοῦ μας εἰσοδήματος καὶ εἰς τὴν ἐξύψωσιν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν πτωχῶν ἀγροτῶν μας».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 31ην Ἰανουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 11ην Δεκεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Ἡ Κυβέρνησις ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἐφαρμόζει τὸ Σχέδιον Ἐγγειοβελτιωτικῶν Ἔργων καὶ Δενδροφυτείας εἰς τὴν Λεμεσὸν καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἐπαρχίας. Βάσει τοῦ ἐν λόγῳ Σχεδίου παραχωροῦνται εἰς τοὺς γεωργοὺς ὡς ἐπιδοτήσεις διὰ τὴν κατασκευὴν ἀναβαθμίδων, ἡ ὁποία ἀπαιτεῖ τὴν χρησιμοποίησιν μηχανημάτων £5,500 μίλς εἰς μετρητὰ καὶ ἐπὶ πλέον 15 οἰκογενειακὰ σιτηρέσια ἀξίας £5,000 μίλς, ἤτοι συνολικῶς £10,500 μίλς, κατὰ σκάλαν, ὅπερ ἀντιπροσωπεύει τὸ 30%—40% περίπου τοῦ κόστους τῶν ἔργων τούτων,

2. Δέον ὅπως σημειωθῇ ὅτι εἰς τὴν Ἐπαρχίαν Λεμεσοῦ ἐδόθησαν διὰ τὰ ἔτη 1968—1972 ἐπιδοτήσεις διὰ τὰ ὡς ἄνω ἔργα £438.000 περίπου.

3. Οἱ γεωργοὶ συνήθως χρησιμοποιοῦν ἰδιωτικὰ μηχανήματα διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ἀναβαθμίδων καὶ ἰσοπεδώσεων καθ' ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν Κυβερνητικῶν ἑλκυστήρων εἶναι πολὺ περιωρισμένος καὶ δὲν προβλέπεται πρὸς τὸ παρὸν αὔξησις τούτου εἰς σημαντικὸν βαθμόν».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 30ὴν Νοεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Λεάνδρου Ζαχαριάδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 1ην Δεκεμβρίου 1972.

«Προσφάτως ἐγνωστοποιήθη ὅτι ἡ Μεγάλη Βρεττανία κατέβαλεν εἰς διαφόρους χώρας ἀρκετὰ ἑκατομμύρια λιρῶν ὡς ἀποζημίωσιν διὰ τὰς ἐκ τῆς ὑποτιμήσεως τῆς στερλίνας ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῶν εἰς τὴν Βρεττανίαν τοποθετημένων, δυνάμει εἰδικῆς συμφωνίας, ἀποθεμάτων τῶν χωρῶν τούτων εἰς στερλίνας.

Δύναται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν ἐὰν ἡ Κύπρος συμπεριλαμβάνεται μεταξὺ τῶν χωρῶν τούτων καί, ἐὰν ναί, τί ποσὸν ἀποζημιώσεως κατεβλήθη καὶ βάσει ποίας συμφωνίας ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 2αν Φεβρουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 1ην Δεκεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Λεάνδρου Ζαχαριάδη.

«Ἡ Κύπρος περιλαμβάνεται μεταξὺ τῶν χωρῶν πρὸς τὰς ὁποίας ἡ Κυβέρνησις τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου παρέσχεν ἐγγύησιν τῆς συναλλαγματικῆς ἀξίας τῶν εἰς στερλίνας ἀποθεμάτων ἔναντι τοῦ δολλαρίου.

Ἡ ἀρχικὴ σχετικὴ Συμφωνία μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν διαρκείας τριῶν ἐτῶν ὑπεγράφη κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ ἔτους 1968 καὶ ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς 25ης Σεπτεμβρίου 1968, ἐκπνεύσασα δὲ ἀνενεώθη κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1971 δι' ἑτέραν περίοδον δύο ἐτῶν.

Δυνάμει τῶν προνοιῶν τῆς ὡς ἄνω Συμφωνίας καὶ λόγῳ τοῦ ὅτι ἡ συναλλαγματικὴ ἀξία τῆς στερλίνας πρὸς τὸ δολλάριον ἔχει διαμορφωθῇ εἰς ἐπίπεδον χαμηλότερον ἐκείνου ἐν σχέσει πρὸς τὸ ὁποῖον παρεσχέθη ἡ ἐγγύησις, ἡ Κυβέρνησις τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου θὰ καταβάλῃ πρὸς τὴν Κύπρον ποσὸν ἀνάλογον πρὸς τὰ εἰς στερλίνας ἀποθέματα αὐτῆς. Τὸ τελικὸν ποσὸν δὲν ἔχει εἰσέτι συμφωνηθῇ (ὅπως, ὡς γίνεται ἀντιληπτόν, δὲν ἔχει εἰσέτι συμφωνηθῇ καὶ δι' ὡρισμένας ἄλλας χώρας), τὰ δύο δὲ μέρη εὑρίσκονται εἰς συνεχῆ πρὸς τοῦτο ἐπαφήν.

Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ παρασχεθεῖσα ἐγγύησις εἶναι συνεχής, καλύπτουσα τυχὸν περαιτέρω πτώσεις τῆς στερλίνας ἐν σχέσει πρὸς τὸ δολλάριον, ἡ Κυβέρνησις δὲ τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου προέβη εἰς προτάσεις ἐπὶ τεχνικῶν σημείων αἵτινες καλύπτουν τὴν ἐναπομένουσαν περίοδον ἐλευθέρας διακυμάνσεως τῆς στερλίνας καὶ αἵτινες συζητοῦνται».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 2αν Ὀκτωβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 3ην Ὀκτωβρίου 1972.

«Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἀπηγορεύθη εἰς ἀδελφοὺς ἐξ Ἑλλάδος ἡ εἴσοδος εἰς Κύπρον ἐνῷ ἦσαν κάτοχοι κανονικοῦ διαβατηρίου καὶ διατί ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 1ην Φεβρουαρίου 1973, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 3ην 'Οκτωβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λάρνακος κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη.

«Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου ἀπὸ 1ης 'Ιανουαρίου 1972 μέχρι 1ης 'Οκτωβρίου 1972 ἐπεσκέφθησαν τὴν Κύπρον 10.097 "Ελληνες ὑπήκοοι, ἐκ τούτων δὲ οἱ ἐπὶ τῆς Μεταναστεύσεως Λειτουργοὶ ἠρνήθησαν τὴν εἴσοδον μόνον εἰς 27 περιπτώσεις.

Αἱ 27 αὗται περιπτώσεις ἀναφέρονται εἰς πρόσωπα μὴ ἔχοντα κανονικὸν διαβατήριον ἢ εἰς πρόσωπα ἅτινα, καίτοι εἶχον κανονικὸν διαβατήριον, ἦλθον εἰς Κύπρον δι' ἀπασχόλησιν ὡς καλλιτέχνιδες χωρὶς νὰ εἶναι κάτοχοι τῆς σχετικῆς ἀδείας τοῦ 'Ανωτέρου Λειτουργοῦ Μεταναστεύσεως ἢ τῶν ὁποίων τὸ διαβατήριον δὲν ἴσχυε διὰ ἐπίσκεψιν εἰς Κύπρον.

Συναφῶς ἀναφέρεται ὅτι δυνάμει τοῦ περὶ 'Αλλοδαπῶν καὶ Μεταναστεύσεως Νόμου καὶ Κανονισμῶν ὡς καὶ τῆς ὑφισταμένης πολιτικῆς τοῦ 'Υπουργείου 'Εσωτερικῶν δὲν ἐπιτρέπεται ἡ εἴσοδος μὴ Κυπρίων ὑπηκόων, ἀνηκόντων εἰς τὰς ἀκολούθους κατηγορίας :

(α) Εἶναι ἀπηγορευμένοι/ἀνεπιθύμητοι μετανάσται.

(β) Δὲν εἶναι κάτοχοι κανονικῶν διαβατηρίων.

(γ) Εἶναι κάτοχοι διαβατηρίων μὴ ἰσχυόντων διὰ τὴν Κύπρον.

(δ) 'Αφικνοῦνται εἰς Κύπρον δι' ἀπασχόλησιν ἐνῷ δὲν εἶναι κάτοχοι τῆς σχετικῆς ἀδείας τοῦ 'Ανωτέρου Λειτουργοῦ Μεταναστεύσεως.

(ε) Περιπτώσεις καλλιτεχνῶν/καλλιτεχνίδων τῶν ὁποίων τὸ ἐπάγγελμα δὲν ἀναφέρεται ἐπὶ τοῦ διαβατηρίου».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Δεκεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Νίκου Σαμψὼν καὶ ληφθεῖσα τὴν 15ην Δεκεμβρίου 1972.

«Εἰς τὰς Κυπριακὰς ἐφημερίδας τὴν 5ην Σεπτεμβρίου 1972, ἐδημοσιεύθη ἀγγελία προερχομένη ἐκ τοῦ 'Υπουργείου Γεωρίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, δι' ἧς ἐζητοῦντο αἰτηταὶ διὰ θέσιν χειριστῶν ἀεροσκαφῶν διὰ σκοποὺς ἀεροψεκασμῶν διὰ τῶν δύο ἀεροψεκαστικῶν ἀεροσκαφῶν τοῦ 'Υπουργείου.

'Αντιλαμβανόμεθα ὅτι διὰ τὴν θέσιν ταύτην ὑπέβαλον αἴτησιν Κύπριοι προσοντοῦχοι Χειρισταί, κάτοχοι 'Επαγγελματικῆς 'Αδείας Χειριστοῦ, εἰς δὲ τούτων μὲ πεῖραν πτήσεως 1.000 ὡρῶν καὶ κάτοχος ἐπὶ πλέον Πτυχίου 'Ισχύος 'Εκπαιδευτοῦ.

Τὴν 1ην Νοεμβρίου 1972 ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ 'Υπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν Πρωτ. 89/68Α ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς του ἀπευθυνομένης πρὸς τὸν τελευταῖον τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων Κύπριον Χειριστὴν ἀπήντησεν ἀγγλιστὶ ἐπὶ λέξει. (Μεταφράζω ἀπὸ τὰ ἀγγλικὰ εἰς τὰ 'Ελληνικά). «'Αγαπητὲ Κύριε. Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν πρόσφατον αἴτησίν σας διὰ τὴν κενὴν θέσιν Χειριστοῦ δι' ἀεροψεκασμοὺς εἰς τὸ Τμῆμα Γεωργίας τοῦ 'Υπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων τῆς Κύπρου». Κεὶ συνεχίζει ἡ ἐπιστολή : «'Η κενὴ θέσις ἔχει τώρα πληρωθῆ ('Υπογραμμίζω τοῦτο καὶ ἐπαναλαμβάνω) : "Εχει τώρα πληρωθῆ» καὶ συνεχίζει ἡ ἐπιστολή, «ἀλλὰ θὰ ἤθελον παρὰ ταῦτα νὰ σᾶς εὐχαριστήσω διὰ τὴν αἴτησίν σας καὶ διὰ τὸ ἐνδιαφέρον σας ποὺ ἐπεδείξατε διὰ τὰς ἀεροψεκαστικάς μας ἐπιχειρήσεις».

'Ερωτᾶται ἐν προκειμένῳ ὁ 'Υπουργὸς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὰ ἀκόλουθα :

(α) Εἶναι ἢ δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὴν 1ην Νοεμβρίου 1972, ἡμέραν τῆς ἀποσταλείσης εἰς τὸν Κύπριον αἰτητὴν τῆς ὡς ἄνω ἀπαντήσεως δὲν εἶχεν

ὄντως, ὡς λέγει ἡ ἐπιστολή, πληρωθῆ ἡ θέσις αὕτη, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ περιεχόμενον τῆς ἀπαντήσεως ἦτο ἢ ἀνακριβὲς ἢ ἐκτὸς πραγματικότητος ;

(β) Ἐν συναρτήσει πρὸς τὴν πρώτην ἐρώτησιν εἶναι ἢ δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι κατὰ ἢ περὶ τὴν 27ην Νοεμβρίου, ἤτοι 26 συναπτὰς ἡμέρας μετὰ τὴν σχετικὴν ἀπάντησιν δύο ἐκ τῶν Ἀνωτέρων Λειτουργῶν τοῦ Τμήματος Γεωργίας τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἀνεχώρησαν διὰ Ἡνωμένον Βασίλειον, ὡς Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς, διὰ νὰ ἐπιλέξωσιν εἰς Λονδῖνον ξένον Χειριστὴν ἢ Χειριστάς ;

(γ) Εἶναι ἢ δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον κατὰ τὴν συνεδρίαν του τῆς 30ῆς Νοεμβρίου 1972 μετὰ δυσκολίας ἐνέκρινε Πρότασιν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων δι' ἔγκρισιν τῶν ἐξόδων τῶν ὡς ἄνω δύο Λειτουργῶν, μὲ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι εἶναι ἀκατανόητον Λειτουργοὶ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας νὰ ἀποτελοῦν Ἐπιτροπὴν Ἐπιλογῆς διὰ Χειριστὰς Ἀεροσκαφῶν ;

(δ) Εἶναι ἢ δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὴν 31ην Νοεμβρίου 1972 ἡ «Ἀερολέσχη Κύπρου» πληροφορηθεῖσα ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν Κυπριακῶν Ἀερογραμμῶν θὰ ἀπέκλειον δι' ὅλους τοὺς Κυπρίους τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐξετασθῶσιν διὰ τὴν θέσιν, ἀπέστειλεν ἐπιστολὴν πρὸς τὸ Τμῆμα Πολιτικῆς Ἀεροπορίας ἐπισημαίνουσα τὸ ἀνορθόδοξον, ἄδικον καὶ πρωτοφανὲς μιᾶς τοιαύτης ἀποφάσεως εἰς βάρος τῶν Κυπρίως γενικῶς καὶ τονίζουσα ὅτι τὴν ἁρμοδιότητα διὰ τοιαύτην ἐπιλογὴν θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε τὸ ἁρμόδιον Τμῆμα Πολιτικῆς Ἀεροπορίας, ὡς ὑπεύθυνον διὰ τοιαῦτα θέματα καὶ οὐχὶ τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἢ οἱοσδήποτε ἄλλος ὀργανισμός ;

(ε) Εἶναι ἢ δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὸ Τμῆμα Πολιτικῆς Ἀεροπορίας ἀπήντησε διὰ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 164/60/1 τῆς 9ης Νοεμβρίου 1972 εἰς τὴν Ἀερολέσχην Κύπρου ὅτι, «τὸ θέμα εὑρίσκεται ὑπὸ μελέτην καὶ θὰ ἐπανέλθωμεν ἐπ' αὐτοῦ ἐν καιρῷ», ὁπότε ἐρωτᾶται, ἐν προκειμένῳ, ὁ Ὑπουργὸς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων νὰ ἀπαντήσῃ ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, τί συμβαίνει ἐπὶ τέλους, μὲ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, καὶ εἰς ποῖον στάδιον εὑρίσκεται ἡ μελέτη του, ἐὰν ὄντως ὑπάρχῃ τοιαύτη μελέτη ;

(στ) Ποίαν οὐσιαστικὴν ἁρμοδιότητα ἔχει καὶ ποῖα κριτήρια ἐχρησιμοποίησε τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, διὰ τὴν ἐπιλογὴν Χειριστῶν Ἀεροσκαφῶν, καὶ ἐζήτησεν ἐν προκειμένῳ τοῦτο τὰς ἀπόψεις ἢ ἀπέστειλεν, ὡς θὰ ὤφειλε, τὸ θέμα εἰς τὸ ἁρμόδιον Τμῆμα Πολιτικῆς Ἀεροπορίας καὶ ποίαν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀπάντησιν ἔλαβε ;

(ζ) Διατὶ τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἀπέκλεισεν παντελῶς τὴν εὐκαιρίαν εἰς τοὺς Κυπρίους νὰ διαγωνισθῶσι καὶ διατὶ ἀπεφάσισε τελείως ἀναρμοδίως νὰ πράξῃ τοῦτο, ἀποφασίσαν νὰ ἀποκλείσῃ αὐθαιρέτως ἀπὸ τὴν θέσιν ταύτην ἅπαντας τοὺς Κυπρίους.

(η) Εἶναι ἢ δὲν εἶναι γεγονὸς ὅτι δὲν δίδεται ἄδεια ἐργασίας εἰς ξένους εἰς Κύπρον, ἐὰν τὴν ἐργασίαν ταύτην δύνανται νὰ ἐκτελέσουν Κύπριοι ;

Ἐπὶ ὅλων τῶν ἐρωτημάτων τούτων, ὁ Ὑπουργὸς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων παρακαλεῖται νὰ ἀπαντήσῃ».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 3ην Φεβρουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 15ην Δεκεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Νίκου Σαμψών.

«Τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου εἶχε προκηρύξει τὴν θέσιν χειριστοῦ τῶν ἀεροσκαφῶν τοῦ Τμήμα-

τος Γεωργίας τῶν χρησιμοποιουμένων δι' ἀεροψεκασμούς. Διὰ τὴν ἐπιλογὴν τοῦ καταλλήλου προσώπου εἶχε διορισθῆ ἐπιτροπὴ ἐπιλογῆς ἀποτελουμένη ἐκ δύο ἀνωτέρων λειτουργῶν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ καὶ τοῦ Ἀρχιπιλότου τῶν Κυπριακῶν Ἀερογραμμῶν.

2. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἀφοῦ διεξῆλθε προσεκτικῶς τὰς αἰτήσεις τῶν 80 ὑποψηφίων οἱ ὁποῖοι ὑπέβαλον αἴτησιν διὰ τὴν θέσιν ταύτην κατήρτισε κατάλογον ἐξ 9 προσώπων ὡς τῶν πλέον καταλλήλων διὰ τὴν θέσιν. Εἶχε δὲ ἀποφασισθῆ ὅπως οἱ ὑπόλοιποι 71 εἰδοποιηθοῦν ὅτι δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ ἐπιλογή των διὰ τὴν θέσιν ταύτην, καὶ οὕτω οὗτοι εἰδοποιήθησαν ὡς τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων τῆς 1ης Νοεμβρίου 1972. Παρ' ὅλον ὅτι τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἀνεφέρετο εἰς τὴν «πλήρωσιν τῆς θέσεως» παρὰ εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἐπιλογὴ τούτων διὰ διορισμὸν δὲν κατέστη δυνατή, ἐν τούτοις ἡ οὐσία τοῦ θέματος διὰ τοὺς ἐκ τῆς πρώτης διαλογῆς ἀπορριφθέντας αἰτητὰς δὲν μετεβάλλετο.

3. Ἐπιλογὴ ἐκ τῶν 9 τούτων ὑποψηφίων δὲν ἦτο κατορθωτὴ ἄνευ τῆς προσωπικῆς συνεντεύξεως μετ' αὐτῶν καὶ παρὰ οὗτοι νὰ κληθοῦν εἰς συνέντευξιν εἰς Κύπρον, ἀπεφασίσθη, ἀφοῦ ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ἡ μεγάλη δαπάνη ἡ ὁποία θὰ ἀπῃτεῖτο διὰ τὴν κλῆσιν τούτων εἰς Κύπρον, ὅπως δύο λειτουργοὶ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων μεταβοῦν εἰς Λονδῖνον καὶ ὅπως ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ καὶ τοῦ Ἀρχιπιλότου καὶ ἑνὸς ἀνωτέρου πιλότου τῶν Κυπριακῶν Ἀερογραμμῶν οἱ ὁποῖοι θὰ εὑρίσκοντο εἰς Λονδῖνον δι' ἄλλην ἐργασίαν ἔχουν προσωπικὴν συνέντευξιν μετὰ τῶν 9 τούτων ὑποψηφίων. Συναφῶς ἀναφέρεται ὅτι καὶ οἱ 9 ἐναπομείναντες ὑποψήφιοι ἦσαν κάτοικοι τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου καὶ ὅτι ἡ δαπάνη τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἦτο £48.000.

4. Τέλος θὰ ἤθελα νὰ διαβεβαιώσω ὑμᾶς καὶ τὰ ἔντιμα μέλη τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ὅτι οὐδεμία πρόθεσις ἀποκλεισμοῦ τῶν Κυπρίων ὑποψηφίων ὑπῆρξεν ἢ ὑπάρχει, τοὐναντίον ἐπεδείχθη κάθε δυνατὴ συμπάθεια κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν αἰτήσεών των ἀλλὰ οὐδεὶς ἐκ τούτων ἐκρίθη κατάλληλος διὰ τὴν θέσιν ταύτην. Ἀπὸ πλευρᾶς προσόντων καὶ πείρας ἀπῃτεῖτο ἡ κατοχὴ τοὐλάχιστον «Ἐπαγγελματικῆς Ἀδείας Χειριστοῦ Ἀεροσκαφῶν» μὲ μακρὰν καὶ πολύπλευρον πεῖραν πτήσεως καὶ εἰδικὴ ἐκπαίδευσις καὶ πεῖρα δι' ἀεροψεκασμοὺς εἰ δυνατὸν ἐπὶ τοῦ ἰδίου τύπου ἀεροσκάφους τὸ ὁποῖον θὰ χειρίζεται καὶ γνῶσις περὶ τὴν χρῆσιν διαφόρων χημικῶν οὐσιῶν καὶ φαρμάκων τὰ ὁποῖα θὰ χρησιμοποιοῦνται δι' ἀεροψεκασμούς. Οὐδεὶς ἐκ τῶν Κυπρίων αἰτητῶν ἐκάλυπτε πλήρως τὰ ἄνω προσόντα ἢ διέθετε μακρὰν καὶ πολύπλευρον πεῖραν πτήσεως ἡ ὁποία θὰ ἐδικαιολόγει τὴν ἀνάληψιν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῆς ἐκπαιδεύσεώς του δι' ἀεροψεκασμούς. Ὁ κίνδυνος δυστυχημάτων ἐξ ἀεροψεκασμῶν θεωρεῖται μεγαλύτερος ἐκ τῆς χρήσεως ἀεροσκαφῶν δι' ἄλλους σκοποὺς καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁ χειρισμὸς ἀεροσκαφῶν δι' ἀεροψεκασμοὺς ἀπαιτεῖ μεγάλην ἱκανότητα, δεξιοτεχνίαν καὶ πεῖραν καὶ ἐκθέτει εἰς κίνδυνον οὐχὶ μόνον τὴν ζωὴν τοῦ χειριστοῦ καὶ τῶν συνεργατῶν του ἀλλὰ καὶ τοῦ κοινοῦ γενικῶς.

5. Τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, ἐν τούτοις, θεωρεῖ ὅτι σὺν τῷ χρόνῳ οἱ ξένοι χειρισταὶ δέον ὅπως ἀντικατασταθοῦν ὑπὸ ἐμπείρων Κυπρίων, καὶ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου μελετᾷ τρόπους προωθήσεως καὶ ἐκπαιδεύσεως τούτων.

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην Ἰανουαρίου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Κώστα Χατζηκακοῦ καὶ ληφθεῖσα τὴν 12ην Ἰανουαρίου 1973.

«Κατὰ τὴν παροῦσαν καλλιεργητικὴν περίοδον ἡ βροχόπτωσις ἦτο μηδαμινὴ καὶ κατὰ τόπους ἀνύπαρκτος.

'Επειδὴ αἱ συνέπειαι θὰ εἶναι ὀλέθριαι διὰ τὴν γεωργίαν, καὶ τὰ ὑπόγεια ὑδροφόρα στρώματα κινδυνεύουν νὰ ἐξαντληθοῦν, προτίθεται τὸ 'Υπουργεῖον σας νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν μέθοδον τῆς τεχνητῆς βροχοπτώσεως κατὰ τὸ παρὸν ἔτος ;

'Αντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ προηγουμένη ἀπόπειρα ἀπέτυχε λόγῳ τῆς διεξαγωγῆς της εἰς ἀκατάλληλον ἐποχήν.

Κατὰ τοὺς διαρρεύσαντας μῆνας ὑπῆρξαν ἀρκετὰ κατάλληλα σύννεφα τὰ ὁποῖα παρῆλθον ἀνεκμετάλευτα καὶ τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύναντο νὰ βροχοποιηθοῦν».

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 30ὴν 'Ιανουαρίου 1973, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 12ην 'Ιανουαρίου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Κώστα Χατζηκακοῦ.

«"Εχει κατ' ἀρχὴν ἐγκριθῇ ἡ ἐπὶ πειραματικῆς βάσεως πρόκλησις βροχῆς διὰ τεχνιτῶν μέσων καὶ τὸ 'Υπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων λαμβάνει τὰ δέοντα μέτρα πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην, ἤτοι τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ καταλλήλου ἐξοπλισμοῦ καὶ προσωπικοῦ».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 15ην 'Ιανουαρίου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 16ην 'Ιανουαρίου 1973.

«Ταλαιπωρίες δημιουργοῦνται καθημερινῶς γιὰ τοὺς κτηνοτρόφους γιὰ τὴν ἐξασφάλιση κριθαριοῦ ἀπὸ τὲς ἀποθῆκες τῆς 'Επιτροπῆς Σιτηρῶν στὴ Λευκωσία.

Οἱ ταλαιπωρίες ὀφείλονται στὴν ἔλλειψη ἐπαρκῶν συνεργείων ἐργατῶν γιὰ τὴν ἱκανοποίηση τῶν ἀναγκῶν τῶν κτηνοτρόφων σὲ κριθάρι.

"Εγιναν ἐπανειλημμένα εἰσηγήσεις γιὰ τὴν αὔξηση αὐτῶν τῶν συνεργείων.

Μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο πότε θὰ γίνουν διευθετήσεις γιὰ τὴν κανονικὴ ἐξασφάλιση κριθαριοῦ ἀπὸ τοὺς κτηνοτρόφους δίχως ταλαιπωρίες καὶ πολλὰ χασομερήματα».

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 10ην Φεβρουαρίου 1973, τοῦ 'Υπουργοῦ Οἰκονομικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 16ην 'Ιανουαρίου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Οἱ ὑπάλληλοι τῆς 'Επιτροπῆς Σιτηρῶν ἀντιμετωπίζουν μεγάλον ὄγκον ἐργασίας λόγῳ τῆς μεγάλης ζητήσεως ζωοτροφῶν. Τὸ ἔργον καθίσταται δυσχερέστερον λόγῳ ἐλλείψεως ἐργατικῶν χειρῶν. Συναφῶς ὁ Διευθυντὴς τῆς 'Επιτροπῆς Σιτηρῶν λαμβάνει ὡρισμένα μέτρα διὰ νὰ γίνῃ κατορθωτὴ ἡ ἔκδοσις σιτηρῶν ἀπὸ μεγάλα ἀγροτικὰ κέντρα. Καταβάλλεται ἐν γένει πᾶσα δυνατὴ προσπάθεια διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως, ἀναμένεται δὲ ὅτι καὶ τὸ κοινὸν θὰ ἐπιδείξῃ ἀνάλογον κατανόησιν».

"Εντιμε κύριε Πρόεδρε. 'Η ἀνάγνωσις 'Ερωτήσεων καὶ 'Απαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ 'Εργασία.

Τὸ πρῶτον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «'Ο περὶ 'Ετησίων 'Αδειῶν μετ' 'Απολαβῶν (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 3) Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν "Εκθεσιν τῆς 'Επιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΤΗΣΙΩΝ ΑΔΕΙΩΝ ΜΕΤ' ΑΠΟΛΑΒΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ('Αρ. 3) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων :

Κώστας Χριστοδουλίδης, Πρόεδρος
Κυριάκος Παπαδημητρίου
Ξάνθος Κληρίδης
Ξενῆς Ξενόπουλος
'Ανδρέας Ζιαρτίδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου.

Κοινοβουλευτὴ 'Επιτροπὴ Νομικῶν :

Γιάγκος Ποταμίτης, Πρόεδρος
Νῖκος Μαυρονικόλας
'Ανδρέας Χατζηϊωάννου
'Ανδρέας Νεοκλέους
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Παναγιώτης Δημητρίου
Ξάνθος Κληρίδης.

Αἱ ὡς ἄνω δύο Κοινοβουλευτικαὶ 'Επιτροπαὶ ἐμελέτησαν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς ἀριθμὸν κοινῶν συνεδριάσεων, τῆς τελευταίας συγκροτηθείσης τὴν 5ην Φεβρουαρίου 1973. Εἷς τινας τῶν συνεδριάσεων αὐτῶν παρέστησαν οἱ 'Υπουργοὶ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων καὶ Δικαιοσύνης καθὼς ἐπίσης ἐκπρόσωπος τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ὁ σαφέστερος καθορισμὸς τῆς φύσεως τοῦ Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου ὡς δικαστικοῦ ὀργάνου καὶ ἡ ἐπέκτασις τῆς δικαιοδοσίας αὐτοῦ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς δικαιοσύνης.

'Ως γνωστόν, ὁ ὑπὸ τροποποίησιν βασικὸς περὶ 'Ετησίων 'Αδειῶν μετ' 'Απολαβῶν Νόμος προνοεῖ, μεταξὺ ἄλλων, τὴν καθίδρυσιν Διαιτητικῶν Δικαστηρίων ὅπως κρίνωσιν ὅλας τὰς διαφορὰς καὶ συμπληρωματικὰ ζητήματα ἐγειρόμενα ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ ἢ οἱωνδήποτε Κανονισμῶν ἐκδοθέντων δυνάμει αὐτοῦ ἢ ἀμφοτέρων. 'Επειδή, ὅμως, διαρκούσης τῆς ἐφαρμογῆς τούτου ἠμφισβητήθη ἐνώπιον τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαστηρίου ἡ ἐγκυρότης τῆς καθιδρύσεως τοῦ Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου προέκυψε θέμα τροποποιήσεως τοῦ Νόμου διὰ τὸν σαφέστερον καθορισμὸν τῆς φύσεως τοῦ ἐν λόγῳ Δικαστηρίου ὡς δικαστικοῦ ὀργάνου. Τὸ οὕτω προκῦψαν θέμα ἀπησχόλησε τόσον τὸν 'Υπουργὸν 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων ὅσον καὶ τοὺς Γενικὸν Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας καὶ Πρόεδρον τοῦ 'Ανωτάτου Δικαστηρίου εἰς ἐπανειλημμένας αὐτῶν κοινὰς συνεδριάσεις. Κατ' αὐτὰς ἀπεφασίσθη ὅπως τὸ καθιδρυθὲν Διαιτητικὸν Δικαστήριον, προκειμένου νὰ καταστῇ πέραν πάσης ἀμφιβολίας ὅτι εἶναι συνταγματικῶς καὶ νομίμως συγκεκροτημένον δικαστικὸν ὄργανον, μετονομασθῇ ὑπὸ νέαν σύνθεσιν εἰς Δικαστήριον 'Εργατικῶν Διαφορῶν νοουμένου ὅτι πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν ἐν γένει λειτουργίαν τούτου θὰ προέρχηται καὶ ρυθμίζηται ὑπὸ τῆς Δικαστικῆς 'Εξουσίας. Τὸ προκῦπτον ἀποτέλεσμα, ὡς ἀνέφερεν εἰς τὰ μέλη τῶν δύο 'Επιτροπῶν ὁ 'Υπουργὸς 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων, διαλύει οἱανδήποτε τυχὸν ὑπάρχουσαν ἐντύπωσιν σφετερισμοῦ τῶν ἐξουσιῶν τῆς Δικαστικῆς 'Εξουσίας ἐκ μέρους τῆς 'Εκτελεστικῆς τοιαύτης, ἐκ παραλλήλου δὲ δημιουργεῖ ἓν εὐέλικτον ὄργανον προσφέρον εἰς τοὺς ἐργοδότας καὶ ἐργοδοτουμένους εὐθηνὴν καὶ ταχεῖαν διαδικασίαν δι' ἐπίλυσιν τῶν διαφορῶν των.

'Ως εἰδικώτερον διαλαμβάνεται εἰς τὸ κατατεθὲν Νομοσχέδιον, προτείνεται ἡ μετονομασία τοῦ Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου εἰς Δικαστήριον 'Εργατικῶν Διαφορῶν ὑπὸ νέαν σύνθεσιν μὲ Πρόεδρον νομικὸν κεκτημένον προσόντα παρόμοια ἐκείνων τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν καὶ μὲ Δικαστὴν ἓν ἕτερον μέλος αὐτοῦ, ὅστις δέον νὰ εἶναι ὡσαύτως νομικὸς ἔχων τὰ αὐτὰ ὡς καὶ οἱ δικαστικοὶ λειτουργοὶ προσόντα. 'Αμφότεροι θὰ διορίζωνται ὑπὸ τοῦ 'Ανωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου.

Τὰ λοιπὰ μέλη τοῦ καθιδρυομένου Δικαστηρίου θὰ προέρχωνται ἐκ πίνακος παρασκευαζομένου ὑπὸ τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου ἐπὶ τῇ βάσει καταλόγου ὑποψηφίων καταρτιζομένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ ὑποβαλλομένου εἰς αὐτὸ μέσῳ τοῦ Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης. Τὸ νῦν ὑπηρετοῦν προσωπικὸν καὶ ἡ ὑφισταμένη διάρθρωσις αὐτοῦ μεταφέρονται ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους ὡς τῶν ἀντιστοίχων ὑπαλλήλων τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Δικαστηρίου καὶ τὸ καθιδρυόμενον Δικαστήριον Ἐργατικῶν Διαφορῶν.

Παρέχεται, ἐν κατακλείδι, ἐξουσία εἰς τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον ὅπως ἐκδίδῃ, ἀφοῦ προηγουμένως συμβουλευθῇ τὸν Ὑπουργὸν Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, Δικονομικοὺς Κανονισμοὺς ἐν σχέσει πρὸς τὴν πρακτικὴν καὶ τὴν διαδικασίαν τὴν ἀκολουθητέαν ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου Ἐργατικῶν Διαφορῶν.

Παραλλήλως πρὸς τὰ ἀνωτέρω διαλαμβάνεται ἐπίσης πρόνοια περὶ μεταβιβάσεως τῶν ἐνώπιον τοῦ Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου ἐκκρεμουσῶν ὑποθέσεων, εἰς οἱονδήποτε στάδιον εὑρίσκονται, εἰς τὸ Δικαστήριον Ἐργατικῶν Διαφορῶν πρὸς διεξαγωγὴν τῆς ἀκροαματικῆς διαδικασίας καὶ ἔκδοσιν ἀποφάσεως δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ προτεινομένου νόμου. Ὡσαύτως παρέχεται τὸ δικαίωμα εἰς ἐφεσείοντα εἰς οἱανδήποτε ἔφεσιν κατ' ἀποφάσεως τοῦ Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου καὶ ἐκκρεμοῦσαν ἐνώπιον τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν ἐνάρξεως ἰσχύος τοῦ προτεινομένου νόμου νὰ ἀποσύρῃ ταύτην καί, τηρουμένων οἱωνδήποτε ἐπὶ τούτῳ ὁδηγιῶν τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου, νὰ ὑποβάλῃ ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης νέαν αἴτησιν διὰ τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον εἰς τὸ Δικαστήριον Ἐργατικῶν Διαφορῶν, τὸ ὁποῖον καὶ θὰ ἐπιληφθῇ ταύτης.

Διαρκούσης τῆς μελέτης τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου ὑπεβλήθη εἰς τὰς δύο Ἐπιτροπὰς ἀριθμὸς τροποποιήσεων ἐπενεχθεισῶν ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. Διὰ τῶν ἐν λόγῳ τροποποιήσεων, αἵτινες, κατόπιν μελέτης ὑπὸ τῶν δύο Ἐπιτροπῶν, ἐνεκρίθησαν καὶ ἐνεσωματώθησαν εἰς τὰ κατάλληλα μέρη τοῦ Νομοσχεδίου, προτείνεται ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ μετατροπὴ τῶν θέσεων τοῦ Προέδρου καὶ Δικαστοῦ τοῦ Δικαστηρίου Ἐργατικῶν Διαφορῶν εἰς θέσεις πρώτου διορισμοῦ καὶ προαγωγῆς καὶ μὴ ἐναλλαξίμους πρὸς οἱανδήποτε ἑτέραν θέσιν ἐν τῇ δικαστικῇ ὑπηρεσίᾳ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ διαγραφὴ τοῦ ἄρθρου τοῦ προνοοῦντος περὶ ἀναδρομικῆς ἰσχύος τοῦ προτεινομένου νόμου ἀπὸ τοῦ 1968, ὡς τελείως περιττοῦ καὶ ἀσυμβιβάστου πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου. Περαιτέρω ἐπηνέχθη ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ἀριθμὸς ἐπὶ μέρους νομοτεχνικῆς φύσεως τροποποιήσεων.

Αἱ δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἔχουσαι ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω, καὶ ἀφοῦ ἐπέφερον ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου καὶ ἄλλας νομοτεχνικῆς φύσεως τροποποιήσεις ἐγκρίνουν τὰς γενομένας ἀλλαγὰς καὶ ὁμοφώνως εἰσηγοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τούτου, ἀφοῦ τροποποιηθῇ ὁ τίτλος αὐτοῦ ὥστε νὰ ἀναφέρηται ὡς «Ὁ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 1ον καὶ τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον καὶ τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ βασικοῦ νόμου καὶ ἀντικατάστασις αὐτοῦ διὰ νέου Μέρους καὶ ἄρθρου. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀντικατάστασις μνείας Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου, κ.λ.π. ἐν οἱῳδήποτε Νόμῳ διὰ μνείας Δικαστηρίου Ἐργατικῶν Διαφορῶν, κ.λ.π. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐκκρεμοῦσαι Ὑποθέσεις. Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 5ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρόεδρος, διαιτηταὶ καὶ ὑπάλληλοι τοῦ Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου. Ἐπίσημος Ἐφημερὶς τῆς Δημοκρατίας. Παράρτημα 3ον. Ἄρθρον 6ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 6ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις Κανονισμῶν. Ἄρθρον 7ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Ἐγκρίνεται.

Ἤλθεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ 'Ετησίων 'Αδειῶν μετ' 'Απολαβῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ δεύτερον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «'Ο περὶ Τερματισμοῦ 'Απασχολήσεως (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν "Εκθεσιν τῆς 'Επιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «'Ο ΠΕΡΙ ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ('Αρ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων :

Κώστας Χριστοδουλίδης, Πρόεδρος
Κυριάκος Παπαδημητρίου
Ξάνθος Κληρίδης
Ξενῆς Ξενόπουλος
'Ανδρέας Ζιαρτίδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου.

Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Νομικῶν :

Γιάγκος Ποταμίτης, Πρόεδρος
Νῖκος Μαυρονικόλας
'Ανδρέας Χατζηϊωάννου
'Ανδρέας Νεοκλέους
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Παναγιώτης Δημητρίου
Ξάνθος Κληρίδης.

Αἱ ὡς ἄνω δύο Κοινοβουλευτικαὶ 'Επιτροπαὶ ἐμελέτησαν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς ἀριθμὸν κοινῶν συνεδριάσεων, τῆς τελευταίας συγκροτηθείσης τὴν 5ην Φεβρουαρίου 1973. Εἰς τινας τῶν συνεδριάσεων αὐτῶν παρέστησαν καὶ οἱ 'Υπουργοὶ 'Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων καὶ Δικαιοσύνης καθὼς ἐπίσης ἐκπρόσωπος τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου τροποποιεῖται ὁ βασικὸς περὶ Τερματισμοῦ 'Απασχολήσεως Νόμος διὰ τῆς καταργήσεως τοῦ ἄρθρου 30 αὐτοῦ καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως τούτου διὰ νέου ἄρθρου δυνάμει τοῦ ὁποίου ἡ παρεχομένη δικαιοδοσία εἰς τὸ Διαιτητικὸν Δικαστήριον ὅπως κρίνῃ πάσας τὰς ἐγειρομένας διαφορὰς ἢ συμπληρωματικὰ θέματα προκύπτοντα ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ μεταβιβάζεται εἰς τὸ καθιδρυόμενον δι' ἑτέρου σχετικοῦ νομοσχεδίου ὑπὸ ἐντελῶς νέαν σύνθεσιν Δικαστήριον 'Εργατικῶν Διαφορῶν.

'Η τροποποίησις αὕτη τοῦ βασικοῦ νόμου ἐκρίθη ἀναγκαία κατόπιν τοῦ ἐπὶ τῷ σαφέστερον προτεινομένου καθορισμοῦ τῆς φύσεως τοῦ Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου ὡς δικαστικοῦ ὀργάνου καὶ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς δικαιοδοσίας τούτου, περὶ ὧν γίνεται μνεία εἰς ἑτέραν ἔκθεσιν τῶν δύο 'Επιτροπῶν πρὸς τὴν Βουλήν.

Διαρκούσης τῆς μελέτης τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου ἠγέρθη ὑπὸ ἐνίων μελῶν τῶν δύο 'Επιτροπῶν θέμα περιορισμοῦ τῆς ἀποκλειστικῆς δικαιοδοσίας τοῦ καθιδρυομένου Δικαστηρίου 'Εργατικῶν Διαφορῶν νὰ ἀποφασίζῃ ἐπὶ ἀπα-

σῶν τῶν προκυπτουσῶν ἐργατικῶν διαφορῶν ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ὑπὸ τροποποίησιν βασικοῦ νόμου καὶ εἰδικώτερον ἐπὶ θεμάτων ἀναφερομένων εἰς περιπτώσεις τερματισμοῦ ἀπασχολήσεως.

Ὡς τὸ ὑπὸ τροποποίησιν σχετικὸν ἄρθρον 30 τοῦ βασικοῦ νόμου διαλαμβάνει, ἕως τώρα ἀποφασίζονται ὑπὸ τοῦ Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου οἱαιδήποτε διαφοραὶ ἢ συμπληρωματικὰ θέματα προκύπτοντα ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ προρρηθέντος νόμου χωρίς, ὅμως, τοῦτο νὰ ἐπηρεάζῃ τὸ δικαίωμα οἱουδήποτε προσώπου ὅπως ἄρξηται δικαστικῆς ἐνεργείας εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια ἀναφορικῶς πρὸς τοιαῦτα θέματα. Δεδομένου ὅτι ἐν τῇ πράξει ὑφίστανται καὶ ἐνδεχομένως θὰ ὑπάρξουν διαφοραὶ μεταξὺ ἐργοδότου καὶ ἐργοδοτουμένου αἵτινες δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιλυθῶσι συμφώνως πρὸς τὰς προνοίας τοῦ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως Νόμου ἐκρίθη ὀρθὸν καὶ δίκαιον ὑπὸ τῶν δύο Ἐπιτροπῶν, συναινούντων καὶ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ὅπως ἡ νῦν παρεχομένη ἀποκλειστικὴ ἁρμοδιότης τοῦ καθιδρυομένου Δικαστηρίου νὰ ἐκδικάζῃ τοιαύτας διαφορὰς μὴ ἐπηρεάζῃ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐργοδοτουμένου ὅπως, ἀναφορικῶς πρὸς θέματα τερματισμοῦ ἀπασχολήσεως, προσφεύγῃ εἰς τὸ Ἐπαρχιακὸν Δικαστήριον τῆς Ἐπαρχίας ἐν ᾗ ἠργοδοτεῖτο ἐφ' ὅσον ἡ ἀξίωσις αὐτοῦ εἶναι δι' ἀποζημιώσεις ὑπερβαινούσας τὰς διὰ τοῦ βασικοῦ νόμου δυναμένας νὰ διεκδικηθῶσι.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω τὸ ἐν ἄρθρῳ 3 τοῦ Νομοσχεδίου προτεινόμενον νέον ἄρθρον 30 τοῦ βασικοῦ νόμου ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ ἀκολούθου :

«Ἁρμοδιότης τοῦ Δικαστηρίου Ἐργατικῶν Διαφορῶν.

30.—(1) Τὸ Δικαστήριον Ἐργατικῶν Διαφορῶν κέκτηται ἀποκλειστικὴν ἁρμοδιότητα νὰ ἀποφασίζῃ ἐπὶ ἁπασῶν τῶν ἐργατικῶν διαφορῶν τῶν ἀναφυομένων συνεπείᾳ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παρόντος Νόμου ἢ οἱωνδήποτε Κανονισμῶν ἐκδοθέντων δυνάμει αὐτοῦ ἢ ἀμφοτέρων, περιλαμβανομένου καὶ παντὸς παρεμπίπτοντος ἢ συμπληρωματικοῦ πρὸς τοιαύτας διαφορὰς θέματος.

(2) Οὐδὲν τῶν ἐν τῷ παρόντι ἄρθρῳ ἑρμηνεύεται ὡς ἐπηρεάζον τὸ δικαίωμα ἐργοδοτουμένου ὅπως, ἀναφορικῶς πρὸς τερματισμὸν ἀπασχολήσεως, προσφύγῃ εἰς τὸ Ἐπαρχιακὸν Δικαστήριον τῆς Ἐπαρχίας ἐν ᾗ ὁ ἐργοδοτούμενος ἠργοδοτεῖτο κατὰ τὸν χρόνον καθ' ὃν ἀνέκυψεν ἡ διαφορὰ εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ ἀξίωσις αὐτοῦ εἶναι δι' ἀποζημιώσεις ὑπερβαινούσας τὰς διὰ τοῦ παρόντος Νόμου δυναμένας νὰ διεκδικηθῶσι :

Νοεῖται ὅτι ὁ ἐργοδοτούμενος δὲν δύναται νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ Ἐπαρχιακὸν Δικαστήριον ἐὰν ἔχῃ ὑποβάλει αἴτησιν εἰς τὸ Δικαστήριον ἐὰν ἔχῃ ὑποβάλει αἴτησιν εἰς τὸ Δικαστήριον Ἐργατικῶν Διαφορῶν δυνάμει τοῦ παρόντος Νόμου καὶ ὅτι, ἐὰν οὗτος προσφύγῃ εἰς τὸ Ἐπαρχιακὸν Δικαστήριον, δὲν δικαιοῦται νὰ ὑποβάλῃ αἴτησιν εἰς τὸ Δικαστήριον Ἐργατικῶν Διαφορῶν δυνάμει τοῦ παρόντος Νόμου.

(3) Τὸ Δικαστήριον Ἐργατικῶν Διαφορῶν κέκτηται ἐξουσίαν ὅπως, κατὰ τὴν ἀπόλυτον κρίσιν τοῦ Προέδρου αὐτοῦ, ἐπιληφθῇ ἐκ νέου ὑποθέσεώς τινος, ἢ ἀναθεωρήσῃ οἱανδήποτε ἀπόφασιν ἐπὶ οἱασδήποτε πληρωμῆς γενομένης ὑπὸ τοῦ Ταμείου κατὰ πάντα χρόνον, ἐὰν τοῦτο θεωρηθῇ ὑπὸ τοῦ Προέδρου ὡς ὀρθὸν καὶ δίκαιον.».

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἐπενεχθεῖσαν ἀνωτέρω τροποποίησιν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου αἱ δύο Ἐπιτροπαὶ ἀπεδέχθησαν σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως διὰ διαγραφὴν τοῦ ἄρθρου 5 αὐτοῦ τὸ ὁποῖον προνοεῖ περὶ ἀναδρομικῆς ἰσχύος τοῦ προτεινομένου νόμου, ἀπὸ τῆς 15ης Μαρτίου 1968, ὡς ἀσυμβιβάστου πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου καὶ τελείως περιττοῦ.

Αἱ δύο Ἐπιτροπαί, ἀφοῦ ἐπέφερον εἰς τὸ Νομοσχέδιον καί τινας ἐπὶ μέρους νομοτεχνικῆς φύσεως τροποποιήσεις, ὁμοφώνως εἰσηγοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν

τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τούτου, ὡς τελικῶς διεμορφώθη καὶ ἀφοῦ τροποποιηθῇ ὁ τίτλος αὐτοῦ ὥστε νὰ ἀναφέρηται ὡς «Ὁ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολίσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως ὁ Συνοπτικὸς τίτλος καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις τοῦ ἄρθρου 30 τοῦ βασικοῦ νόμου καὶ ἀντικατάστασις αὐτοῦ διὰ νέου ἄρθρου. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀντικατάστασις μνείας Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου, κ.λ.π. ἐν τῷ βασικῷ νόμῳ διὰ μνείας Δικαστηρίου Ἐργατικῶν Διαφορῶν, κ.λ.π. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ τρίτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Καταργήσεως Θεωρήσεων Διαβατηρίων καὶ Τελῶν Θεωρήσεων Διαβατηρίων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΡΓΗΣΕΩΣ ΘΕΩΡΗΣΕΩΝ ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΕΛΩΝ ΘΕΩΡΗΣΕΩΝ ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΩΝ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου
Ξενῆς Ξενόπουλος (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Αἰμίλιον Μιχαηλίδην)
Κώστας Χατζηκακοῦ
Ἀνδρέας Τουμαζῆς
Ἐζεκίας Παπαϊωάννου
Χρῆστος Κουρτελλάρης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 1ην Φεβρουαρίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ κατὰ νόμον κύρωσις τῆς Συμφωνίας περὶ Καταργήσεως Θεωρήσεων Διαβατηρίων καὶ Τελῶν Θεωρήσεων Διαβατηρίων μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Ἰαπωνίας, ἥτις συνωμολογήθη τὴν 20ὴν Σεπτεμβρίου 1972 κατόπιν Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὑπ' ἀριθμὸν 10973 καὶ ἡμερομηνίαν 2αν Δεκεμβρίου 1971.

Ὡς διαλαμβάνει ἡ προμνησθεῖσα Συμφωνία, οἱ πολῖται ἀμφοτέρων τῶν Συμβαλλομένων Χωρῶν, οἵτινες εἶναι κάτοχοι ἐγκύρων διαβατηρίων καὶ ζητοῦν εἴσοδον εἰς ἑκατέραν τῶν χωρῶν τούτων ἐπὶ τῷ τέλει τῆς παραμονῆς των αὐτόθι διὰ περίοδον μὴ ὑπερβαίνουσαν τοὺς τρεῖς συνεχεῖς μῆνας, δύνανται νὰ εἰσέρχωνται εἰς αὐτὰς ἄνευ λήψεως θεωρήσεως. Ἡ τοιαύτη παραίτησις ἀπὸ τὴν ἀξίωσιν θεωρήσεων, ἥτις δὲν θὰ ἐφαρμόζηται ἐπὶ ἀριθμοῦ περιπτώσεων, ὡς ἐπὶ πολιτῶν ἐπιθυμούντων νὰ εἰσέλθωσιν εἰς ἑκατέραν τῶν χωρῶν τούτων πρὸς τὸν σκοπὸν ἀναζητήσεως ἐργασίας ἢ μονίμου διαμονῆς, κ.ἄ., δὲν ἀπαλλάττει τοὺς εἰσερχομένους πολίτας τῆς ἀνάγκης συμμορφώσεώς των πρὸς τοὺς Κυπριακοὺς καὶ Ἰαπωνικοὺς νόμους καὶ κανονισμούς, ἀντιστοίχως, τοὺς ἀφορῶντας εἰς τὴν εἴσοδον, παραμονήν, διαμονήν, ἔξοδον καὶ ἕτερον ἔλεγχον τῶν ἀλλοδαπῶν.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος Συμφωνία δύναται νὰ τερματισθῇ ὑπὸ ἑκατέρας τῶν συμβαλλομένων χωρῶν ἐφ' ὅσον ἤθελε παρασχεθῇ ὑπ' αὐτῆς ἔγγραφος προειδοποίησις δύο μηνῶν.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ἐγκρίνει τὰς προνοίας τῆς ὡς ἄνω Συμφωνίας καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν αὐτῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωσις Συμφωνίας. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχει ἄλλον ἄρθρον, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς «Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Καταργήσεως Θεωρήσεων Διαβατηρίων καὶ Τελῶν Θεωρήσεων Διαβατηρίων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνστασις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον καὶ ἡ Σύμβασις κυροῦται.

«Ὁ περὶ Ἐνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς Ἀγροτικῶν Κτημάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΝΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΑΝΟΜΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΚΤΗΜΑΤΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Γεώργιος Μαλλιώτης, Πρόεδρος
Νῖκος Κόσιης
Μιχαλάκης Σαββίδης
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Χρῆστος Κουρτελλάρης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 1ην Φεβρουαρίου 1973. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων οἵτινες καὶ ἀνέλυσαν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν μίαν ἑκάστην τῶν προτεινομένων τροποποιήσεων.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Ἐνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς Ἀγροτικῶν Κτημάτων Νόμου εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ πλήρωσις ἀριθμοῦ παρουσιασθέντων κενῶν διαρκούσης τῆς ἐφαρμογῆς τούτου καὶ ἡ ἁπλούστευσις ἀριθμοῦ διατάξεων τούτου χάριν ἐπισπεύσεως τῆς διαδικασίας ἑνοποιήσεως καὶ ἀναδιανομῆς ἀγροτικῶν κτημάτων καὶ ἄρσεως ὡρισμένων διοικητικῆς φύσεως δυσκολιῶν, αἵτινες ἀνεφύησαν διαρκούσης τῆς ἐν τῇ πράξει ἐφαρμογῆς τοῦ ὑπὸ τροποποίησιν Νόμου.

Αἱ κυριώτεραι τροποποιήσεις, αἵτινες ἐπιφέρονται εἰς ἀριθμὸν διατάξεων τοῦ βασικοῦ νόμου, εἶναι αἱ ἀκόλουθοι :

(α) Τροποποιεῖται τὸ ἄρθρον 4 τοῦ βασικοῦ νόμου εἰς τρόπον ὥστε νὰ καθίσταται δυνατὴ ἡ ἔκδοσις Κανονισμῶν, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, διὰ τὴν ρύθμισιν παντὸς θέματος σχέσιν ἔχοντος μὲ τὴν διάρθρωσιν τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τῶν θέσεων τῆς Ἀρχῆς Ἐνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς, τοὺς γενικοὺς ὅρους ὑπηρεσίας τῶν ὑπαλλήλων καὶ ἀντιπροσώπων αὐτῆς καὶ τὴν ἵδρυσιν διὰ τοὺς ὑπαλλήλους τούτους διαφόρων ταμείων, τὰ ὁποῖα ἤθελον κριθῇ ἀναγκαῖα διὰ τοὺς σκοποὺς τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν.

(β) Παρέχεται ἐξουσία, διὰ τῆς προσθήκης καταλλήλου διατάξεως εἰς τὸ ἄρθρον 5 τοῦ βασικοῦ νόμου, διὰ τὴν πληρωμὴν εἰσφορῶν ὑπὸ τῆς ρηθείσης Ἀρχῆς εἰς οἱονδήποτε ταμεῖον τὸ ὁποῖον ἤθελεν ἐγκαθιδρυθῇ δυνάμει τῆς προαναφερθείσης τροποποιήσεως.

(γ) Προβλέπεται ἐξαίρεσις τῆς Ἀρχῆς ἐκ τῆς πληρωμῆς εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ διὰ πᾶν μηχάνημα, ὄχημα, ὄργανον, ἐργαλεῖον ἢ ἐξάρτημα εἰσαγόμενον πρὸς ἀποκλειστικὴν χρῆσιν αὐτῆς.

(δ) Διαγράφεται ἐξ ἀριθμοῦ ἄρθρων τοῦ βασικοῦ νόμου ἡ λέξις «δικαιοῦχος» ἵνα εἰς τὸν ἑκάστοτε συντασσόμενον κατάλογον ἰδιοκτητῶν γῆς

δι' ἐνοποίησιν καὶ ἀναδιανομὴν περιλαμβάνηται πᾶς ἰδιοκτήτης γῆς ἀσχέτως τῆς ἐγγεγραμμένης ἢ κατακεχωρημένης ἀξίας τοῦ κτήματός του.

(ε) Προτείνεται ἡ συμμετοχὴ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐκτιμήσεως ἑνὸς ὑπαλλήλου τῆς Ἀρχῆς Ἐνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς, ὑποδεικνυομένου ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς, εἰς τὴν θέσιν τοῦ ὑπαλλήλου τοῦ Τμήματος Γεωργίας τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεύεται ἤδη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν διὰ τοῦ Διευθυντοῦ του.

(στ) Διαγράφεται χάριν ἁπλουστεύσεως τῆς διαδικασίας ἡ σχετικὴ πρόνοια τοῦ ἄρθρου 43 τοῦ βασικοῦ νόμου, δυνάμει τῆς ὁποίας ἡ πληρωμὴ ἀποζημιώσεων δι' ἔργα σχετιζόμενα μὲ τὴν κατασκευὴν ὁδῶν, ἀρδευσιν ἢ διατήρησιν τοῦ ἐδάφους καταβάλλεται τοῖς μετρητοῖς καὶ ἀκολούθως ὑπολογίζεται καὶ ἀφαιρεῖται ἐκ τῆς ἐκτάσεως τοῦ παραχωρουμένου εἰς τὸν ἰδιοκτήτην κτήματος.

Διὰ τῆς διαγραφῆς τῆς τοιαύτης προνοίας πλὴν τοῦ ὅτι ἁπλουστεύεται ἡ ὅλη διαδικασία ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου ἐνοποιήσεως καὶ ἀναδιανομῆς ἀγροτικῶν κτημάτων καθίσταται δυνατὴ ἡ ἄρσις ψυχολογικῶν λόγων οἵτινες δημιουργοῦνται ἐκ τῶν ηὐξημένων ἐξόδων ἀναδασμοῦ καὶ ἀποφεύγεται ἡ σύγκρουσις τῆς προνοίας ταύτης μετὰ τῆς σχετικῆς διατάξεως εἰς τὸν Πρῶτον Πίνακα τοῦ βασικοῦ νόμου.

(ζ) Ἐπιφέρονται, ἐν κατακλείδι, ἐπὶ μέρους τροποποιήσεις, ὑπαγορευθεῖσαι ἐκ τῆς ἐν τῇ πράξει ἐφαρμογῆς τοῦ βασικοῦ νόμου ὡς καὶ διὰ λόγους καθαρῶς νομοτεχνικούς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω καὶ τοὺς λόγους οἵτινες ὑπηγόρευσαν μίαν ἑκάστην τῶν ἐν λόγῳ τροποποιήσεων, ἀπεφάσισεν ὅπως εἰσηγηθῇ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχεδίου, ἀφοῦ ἐπενεχθῶσιν ἐπ' αὐτοῦ αἱ ἀκόλουθοι τροποποιήσεις :

(α) Ἡ προτεινομένη νέα παράγραφος (β) τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ βασικοῦ νόμου, ὡς αὕτη διαλαμβάνεται εἰς τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Νομοσχεδίου, τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐκ τῆς ἐπιφυλάξεως αὐτῆς διαγραφῆς τῶν λέξεων «μὴ διοριζομένων» (6η γραμμή), τῆς συνθέσεως τῆς δυναμένης νὰ συσταθῇ Ἐπιτροπῆς ἀφιεμένης νὰ ἀποφασισθῇ ὑπὸ τῆς ὁλομελείας τῆς Ἀρχῆς Ἐνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς.

(β) Ἡ παράγραφος (β) τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Νομοσχεδίου διαγράφεται, τῆς παραγράφου (α) αὐτοῦ παραμενούσης ὡς τῆς μόνης διατάξεως αὐτοῦ.

Ὡς γνωστὸν δυνάμει τῆς ὡς ἄνω παραγράφου παρέχεται ἡ εὐχέρεια εἰς τὴν Ἀρχὴν Ἐνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς νὰ ἀναθέτῃ, ὑπὸ τοιούτους ὅρους ὡς ἤθελεν ἀποφασίσει, τὴν ἄσκησιν οἱασδήποτε τῶν ἁρμοδιοτήτων αὐτῆς τῶν σχετιζομένων πρὸς θέματα ἀφορῶντα εἰς οἱανδήποτε Ἐπιτροπὴν Ἐνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς τοιαύτης Ἐπιτροπῆς. Ἄποψις ἐν προκειμένῳ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὅτι ἡ οὕτω προτεινομένη μεταβίβασις τῶν ἁρμοδιοτήτων τῆς Ἀρχῆς εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς, πλὴν τοῦ ὅτι παρακάμπτει τὴν ὀρθὴν διαδικασίαν μελέτης ἑνὸς ἑκάστοτε ἐγειρομένου προβλήματος, εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ δημιουργήσῃ ἐν τῇ πράξει προστριβὰς εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς καθ' ἑαυτήν. Δεδομένου ὅτι σκοπὸς τοῦ βασικοῦ νόμου δὲν εἶναι ἡ διάσπασις τῶν ἰδιοκτητῶν γῆς ἀλλὰ ἡ συνένωσις τούτων πρὸς κοινὸν ὄφελος, τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς προέβησαν εἰς τὴν ἀπάλειψιν ἐκ τοῦ κειμένου τοῦ Νομοσχεδίου τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος παραγράφου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἑδαφίου (3) τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσθήκη νέου ἄρθρου 8Α ἐν τῷ βασικῷ νόμῳ. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄρθρον 4, ἄρθρον 5, ἄρθρον 6 καὶ ἄρθρον 7.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 4ον, 5ον, 6ον καὶ 7ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 8ον.

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 9ον.

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 10ον.

Τροποποίησις τοῦ ἑδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 24 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 11ον.

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 12ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 8ον, 9ον, 10ον, 11ον καὶ 12ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 43 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 13ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 13ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀντικατάστασις τοῦ ἑδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 50 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 14ον.

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 54 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 15ον.

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 55 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 16ον.

Τροποποίησις τοῦ ἑδαφίου (3) τοῦ ἄρθρου 57 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 17ον.

Τροποποίησις τῆς παραγράφου 1 τοῦ Πρώτου Πίνακος τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 18ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 14ον, 15ον, 16ον, 17ον καὶ 18ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὰ ἐν λόγῳ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

Ἐλήξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἐνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς Ἀγροτικῶν Κτημάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

«Ὁ περὶ Αὐξήσεως Συντάξεων Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΑΥΞΗΣΕΩΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 5ην Φεβρουαρίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ παροχὴ αὐξήσεως εἰς τὰς συντάξεις τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, διδασκάλων καὶ καθηγητῶν διὰ ποσοῦ ἴσου πρὸς 12% ἐπὶ τῆς καταβαλλομένης εἰς αὐτοὺς συντάξεως ἀπὸ τῆς 1ης Μαρτίου 1972 μέχρι τῆς 28ης Φεβρουαρίου 1973 καὶ διὰ ποσοῦ ἴσου πρὸς 16% ἐν συνόλῳ τῆς τοιαύτης συντάξεως ἀπὸ τῆς 1ης Μαρτίου 1973, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς ἀφυπηρετήσαντας ἐπὶ συντάξει πρὸ τῆς 1ης Μαρτίου 1972, καὶ διὰ ποσοῦ ἐκ 4% ἐπὶ τῆς συντάξεως ἀπὸ τῆς 1ης Μαρτίου 1973, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς ἀφυπηρετήσαντας ἐπὶ συντάξει ἢ μέλλοντας νὰ ἀφυπηρετήσωσι μεταξὺ τῆς 1ης Μαρτίου 1972 καὶ τῆς 28ης Φεβρουαρίου 1973.

Ἀντίστοιχος αὔξησις παρέχεται καὶ εἰς τὰς συντάξεις τῶν χηρῶν, ὀρφανῶν καὶ ἄλλων ἐξαρτωμένων προσώπων.

Ἅπασαι αἱ ὡς ἄνω αὐξήσεις ἐκρίθησαν δικαιολογημέναι κατόπιν τῶν παραχωρηθεισῶν αὐξήσεων εἰς τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ δημοσίους ὑπαλλήλους, διδασκάλους καὶ καθηγητάς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονὸς ὅτι αἱ ὡς ἄνω προτεινόμεναι αὐξήσεις ἀποτελοῦσι συνέχειαν τῶν ἤδη ἐγκριθεισῶν αὐξήσεων εἰς τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ δημοσίους ὑπαλλήλους, διδασκάλους καὶ καθηγητάς, ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου Νομοσχεδίου διὰ τὴν κατὰ νόμον κάλυψιν τῶν χορηγουμένων αὐξήσεων εἰς τοὺς συνταξιούχους.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Μετὰ τὴν σύνταξιν τῆς ἐκθέσεως ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπεστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας, διευκρινιστικαὶ τροποποιήσεις τῶν παραγράφων (α) καὶ (β) τῆς πρώτης ἐπιφυλάξεως τοῦ ἄρθρου 3, ἐδάφιον (1), αἱ ὁποῖαι, ἐν ὄψει τοῦ ὅτι δὲν ἐπηρεάζουν τὴν οὐσίαν τοῦ Νομοσχεδίου, ἐνεσωματώθησαν εἰς τὸ ἀνὰ χεῖρας σας Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἐπὶ τῆς οὐσίας καὶ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου συμφωνῶ ἀπόλυτα διότι δι' αὐτοῦ ἡ Κυβέρνησις ἱκανοποιεῖ τὸ αἴτημα τῶν συνταξιούχων καὶ πρὸ παντὸς διότι ἀκολουθεῖ τὴν ἰδίαν πολιτικὴν αὐτῆς τὴν ὁποίαν ἠκολούθησε καὶ διὰ τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ Κυβερνητικοὺς Ὑπαλλήλους, ἤτοι τὴν παραχώρησιν εἰς δύο στάδια τῆς αὐξήσεως οἰκονομικῶν αἰτημάτων τῶν Κυβερνητικῶν Ὑπαλλήλων συμποσουμένων εἰς 16%. Καὶ διὰ τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ τοποθετεῖ καὶ τοὺς συνταξιούχους Κυβερνητικοὺς Ὑπαλλήλους ὅλων τῶν κατηγοριῶν ποὺ ἀνεφέρθησαν εἰς τὴν ἰδίαν μοῖραν.

Δυστυχῶς, ὅμως, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιον γίνεται πάλιν μία δυσμενὴς διάκρισις εἰς βάρος μιᾶς τάξεως Κυβερνητικῶν Ὑπαλλήλων, συνταξιούχων, αὐτῶν οἱ ὁποῖοι ἀφυπηρέτησαν πρὸ πολλοῦ καὶ ἡ σύνταξίς των βασίζεται ἐπὶ τῶν τότε ἐπικρατουσῶν ἀπολαβῶν, μὲ χαμηλὴν δηλαδὴ μισθοδοσίαν. Οἱ Κυβερνητικοί, οἱ συνταξιοῦχοι αὐτοὶ ὑπάλληλοι, μετὰ ἀπὸ ἀγῶνας καὶ προσπαθείας—καὶ εὗρον καὶ τὴν ἀμέριστον συμπαράστασιν καὶ τῆς Βουλῆς—εἶχαν ἐπιτύχει νὰ πάρουν ἕνα 20% αὔξησιν ἐπὶ τῶν συντάξεών των. Δυστυχῶς ἡ σύντα-

ξις ἐκείνη ἐθεωρήθη ὡς ἓν ἐπιπρόσθετον χορήγημα καὶ δὲν ἐνεσωματώθη εἰς τὰς ἤδη καταβαλλομένας τότε συντάξεις. Καὶ τώρα διὰ τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ διαιωνίζεται αὐτὴ ἡ κατάστασις, ἤτοι ἐπὶ τῶν αὐξήσεων αἱ ὁποῖαι δίδονται τώρα, τὸ 16%, ἐν τῷ συνόλῳ του, δὲν ὑπολογίζεται ἐπὶ τοῦ 20% τῆς συντάξεως, τὸ ὁποῖον ἐδόθη δῆθεν ὡς χορήγημα.

Νομίζω ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν καὶ γενικῶς ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἐπαναθεωρήσῃ ἢ νὰ ἐπανεξετάσῃ τὸ θέμα αὐτὸ καὶ ἐν καιρῷ νὰ τοποθετήσῃ τὸ 20% ὡς μέρος τῆς ὅλης συντάξεως, ἢ ἐὰν δὲν τὸ κάμῃ αὐτό, τοὐλάχιστον νὰ συμπεριλάβῃ καὶ τὸ 20% μέσα εἰς τὴν διδομένην σήμερον αὔξησιν ἐπὶ τῶν συντάξεων, δηλαδὴ τὸ 16% νὰ ὑπολογισθῇ καὶ ἐπὶ τοῦ 20% τῆς αὐξήσεως τῶν συντάξεων ποὺ ἔπαιρναν ἄλλοτε.

Δυστυχῶς δὲν μπορῶ νὰ εἰσηγηθῶ τροποποίησιν διότι αὐτὸ θὰ ἐπιφέρῃ ἀλλοίωσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται, καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγοῦμαι ὅπως αὐτὸ προέλθῃ ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, δηλαδὴ νὰ ἱκανοποιήσῃ δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου, ὅπως ἱκανοποίησε καὶ ἄλλοτε, τὴν τάξιν αὐτὴν τῶν Κυβερνητικῶν συνταξιούχων, οἱ ὁποῖοι πολλὰ προσέφεραν καὶ διότι ἔτυχεν νὰ ἀφυπηρετήσουν πρὸ μιᾶς ἡμερομηνίας ποὺ δὲν εἶχον τροποποιηθῇ αἱ μισθοδοτικαὶ κλίμακες νὰ εἶναι καὶ τώρα μὲ μειωμένην σύνταξιν καὶ νὰ μὴν τυγχάνουν τῶν ἰδίων ὠφελημάτων ὅπως οἱ σημερινοὶ συνταξιοῦχοι.

Ἐλπίζω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι κάποτε θὰ υἱοθετηθῇ μία γραμμὴ ὥστε ὅλαι αἱ τάξεις τῶν συνταξιούχων νὰ τυγχάνουν τῆς ἰδίας μεταχειρίσεως.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Αὔξησις συντάξεως ὑπαλλήλου. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἤθελα μόνον νὰ ἀναφέρω τὴν διόρθωσιν τῶν παραγράφων (α) καὶ (β) τοῦ.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐὰν περιλαμβάνεται εἰς τὸ κείμενον τὸ ὁποῖον ἔχουν ἐνώπιόν των οἱ ἔντιμοι κύριοι Βουλευταὶ δὲν χρειάζεται νὰ τὸ ἀναφέρετε, διότι ἔχουν τὸ κείμενον καὶ ἐὰν ἔχουν ἔνστασιν δύνανται νὰ ἐγείρουν τὴν ἔνστασιν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ὑπάρχει, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί.

Ὑπάρχει ἔνστασις ὅπως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Αὔξησις συντάξεως ἐξαρτωμένων. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἰσχὺς τῶν αὐξήσεων συντάξεων. Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 5ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Καὶ ὑπάρχει καὶ ὁ Πίναξ εἰς τὸ ἄρθρον 2.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ὁ Πίναξ ἐγκρίνεται.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Αὐξήσεως Συντάξεων Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ 6ον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι «Ὁ περὶ τῆς Προσωρινῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας τῆς Ἀφορώσης εἰς τὴν Κοινωνικὴν Ἀσφάλειαν, Ἐξαιρουμένων τῶν Τομέων τοῦ Γήρατος, Ἀναπηρίας καὶ τῶν Ἐπιζώντων καὶ τὸ Προσηρτημένον αὐτῇ Πρωτόκολλον (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΑΦΟΡΩΣΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΝ, ΕΞΑΙΡΟΥΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΤΟΜΕΩΝ ΤΟΥ ΓΗΡΑΤΟΣ, ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΖΩΝΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΟΣΗΡΤΗΜΕΝΟΝ ΑΥΤΗι ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Ἐζεκίας Παπαϊωάννου
Χρῆστος Κουρτελλάρης
Κώστας Χατζηκακοῦ
Ἀνδρέας Τουμαζῆς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς δύο αὐτῆς συνεδριάσεις συγκροτηθείσας τὴν 21ην Σεπτεμβρίου 1972 καὶ 1ην Φεβρουαρίου 1973. Εἰς τὴν πρώτην συνεδρίασιν κληθεὶς παρέστη καὶ ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ κατὰ νόμον κύρωσις τῆς Προσωρινῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας τῆς Ἀφορώσης εἰς τὴν Κοινωνικὴν Ἀσφάλειαν, Ἐξαιρουμένων τῶν Τομέων τοῦ Γήρατος, Ἀναπηρίας καὶ τῶν Ἐπιζώντων καὶ τὸ Προσηρτημένον αὐτῇ Πρωτόκολλον, ἥτις ὑπεγράφη ὑπὸ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας τὴν 3ην Μαρτίου 1972 κατ' Ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὑπ' ἀριθμὸν 10965 καὶ ἡμερομηνίαν 2αν Δεκεμβρίου 1971.

Διὰ τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης Προσωρινῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας ἐπικυροῦται ἡ ἀρχὴ ἡ καθιερωθεῖσα διὰ τῶν Συμβάσεων τῆς Διεθνοῦς Ὀργανώσεως Ἐργασίας, δυνάμει τῆς ὁποίας οἱ ὑπήκοοι ἑνὸς ἑκάστου τῶν Συμβαλλομένων Μερῶν δέον νὰ τυγχάνωσιν ἴσης μεταχειρίσεως εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν κοινωνικὴν ἀσφάλειαν. Ἡ προτεινομένη πρὸς ἐπικύρωσιν Συμφωνία θὰ τυγχάνῃ ἐφαρμογῆς ἐπὶ παντὸς ἐν ἰσχύϊ περὶ κοινωνικῆς ἀσφαλείας νόμου καὶ ἀφορῶντος, μεταξὺ ἄλλων, εἰς τὴν ἀσθένειαν, περιλαμβανομένων καὶ τῶν ἰατρικῶν παροχῶν, τὰ ἐργατικὰ ἀτυχήματα, τὰς ἐπαγγελματικὰς νόσους καὶ τὴν ἀνεργίαν.

Ἐπειδὴ διαρκούσης τῆς μελέτης τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου Νομοσχεδίου ἠγέρθησαν ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν τὰ αὐτὰ ἐρωτήματα ὡς εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἑτέρας προτεινομένης δι' ἐπικύρωσιν Προσωρινῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας, ἥτις προνοεῖ περὶ ἴσης μεταχειρίσεως μεταξὺ ἡμεδαπῶν καὶ ἀλλοδαπῶν καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς παροχὰς συντάξεων γήρατος, ἀνικανό-

τητος καὶ ἐπιζώντων, ἀνεστάλη ἡ μελέτη τοῦ ὅλου θέματος ἕως ὅτου καταστῇ δυνατὴ ἡ παροχὴ ἐκ μέρους τῶν ἁρμοδίων κυβερνητικῶν ὑπηρεσιῶν διευκρινίσεων ὡς πρὸς τὰ ἐγερθέντα ἐρωτήματα.

Δοθεισῶν τῶν αὐτῶν ἐπεξηγήσεων, περὶ τῶν ὁποίων γίνεται ἐν ἐκτάσει μνεία εἰς τὴν ἑτέραν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ μέλη αὐτῆς, ἱκανοποιηθέντα πλήρως, δὲν ἐνίστανται εἰς τὴν ἐπικύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Προσωρινῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν, ἀφοῦ ἐπέφερεν ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου ὡρισμένας λεκτικῆς φύσεως τροποποιήσεις καὶ ἐτροποποίησε τὸν τίτλον αὐτοῦ οὕτως ὥστε νὰ ἀναφέρηται ὡς «Ὁ περὶ τῆς Προσωρινῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας τῆς Ἀφορώσης εἰς τὴν Κοινωνικὴν Ἀσφάλειαν, Ἐξαιρουμένων τῶν Τομέων τοῦ Γήρατος, Ἀναπηρίας καὶ τῶν Ἐπιζώντων καὶ τὸ Προσηρτημένον αὐτῇ Πρωτόκολλον (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973», ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τούτου διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμφωνίας καὶ τοῦ Προσηρτημένου αὐτῇ Πρωτοκόλλου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία καὶ Πίναξ. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωσις Συμφωνίας. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἐλήξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Προσωρινῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας τῆς Ἀφορώσης εἰς τὴν Κοινωνικὴν Ἀσφάλειαν, Ἐξαιρουμένων τῶν Τομέων τοῦ Γήρατος, Ἀναπηρίας καὶ τῶν Ἐπιζώντων καὶ τὸ Προσηρτημένον αὐτῇ Πρωτόκολλον (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον καὶ ἡ Σύμβασις κυροῦται.

Τὸ 7ον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι «Ὁ περὶ τῆς Προσωρινῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας τῆς Ἀφορώσης εἰς τὰ Συστήματα Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας Σχετικῶς πρὸς τὸ Γῆρας, τὴν Ἀναπηρίαν καὶ τοὺς Ἐπιζῶντας καὶ τὸ Προσηρτημένον αὐτῇ Πρωτόκολλον (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΑΦΟΡΩΣΗΣ ΕΙΣ ΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΧΕΤΙΚΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΓΗΡΑΣ, ΤΗΝ ΑΝΑΠΗΡΙΑΝ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΠΙΖΩΝΤΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΟΣΗΡΤΗΜΕΝΟΝ ΑΥΤΗι ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Ἐζεκίας Παπαϊωάννου
Χρῆστος Κουρτελλάρης
Κώστας Χατζηκακοῦ
Ἀνδρέας Τουμαζῆς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς δύο αὐτῆς συνεδριάσεις συγκροτηθείσας τὴν 21ην Σεπτεμβρίου 1972 καὶ 1ην Φεβρουαρίου 1973. Εἰς τὴν πρώτην συνεδρίασιν κληθεὶς παρέστη καὶ ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ κατὰ νόμον κύρωσις τῆς Προσωρινῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας τῆς Ἀφορώσης εἰς τὰ Συστήματα Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας σχετικῶς πρὸς τὸ Γῆρας, τὴν Ἀναπηρίαν καὶ τοὺς Ἐπιζῶντας καὶ τὸ Προσηρτημένον αὐτῇ Πρωτόκολλον, ἥτις ὑπεγράφη ὑπὸ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας τὴν 3ην Μαρτίου 1972 κατ' Ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὑπ' ἀριθμὸν 10965 καὶ ἡμερομηνίαν 2αν Δεκεμβρίου 1971.

Διὰ τῆς προμνησθείσης συμφωνίας, τῆς ὁποίας ἀπώτερος σκοπὸς εἶναι ἡ περαιτέρω σύσφιγξις τῶν μεταξὺ τῶν Μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης δεσμῶν ἐπὶ τῷ τέλει διευκολύνσεως τῆς κοινωνικῆς των προόδου, προτείνεται ἡ καθιέρωσις ἴσης μεταχειρίσεως μεταξὺ τῶν ὑπηκόων ἑνὸς ἑκάστου τῶν συμβαλλομένων μερῶν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς παροχὰς λόγῳ γήρατος, ἀναπηρίας καὶ ἐπιζώντων.

Διαρκούσης τῆς μελέτης τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἠγέρθη ὑπὸ τῶν μελῶν αὐτῆς ἀριθμὸς ἐρωτημάτων ὡς πρὸς τὰς ἐνδεχομένως νὰ προκύψωσιν οἰκονομικὰς καὶ ἄλλας ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῶν ἐν Κύπρῳ λειτουργούντων συστημάτων κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων συνεπείᾳ τῆς εἰς τὴν τοιαύτην Συμφωνίαν προσχωρήσεως τῆς Κύπρου, τὰ ὁποῖα ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν κατ' ἐξουσιοδότησιν τῶν μελῶν αὐτῆς παρέπεμψεν εἰς τὰ ἁρμόδια Ὑπουργεῖα δι' ἐξέτασιν καὶ ὑποβολὴν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τῶν ἀπαιτουμένων διευκρινήσεων.

Ἀπαντῶν εἰς τὰ ὡς ἄνω ἐρωτήματα τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ἀνέφερεν ὅτι τυχὸν ἐπικύρωσις της προρρηθείσης Συμφωνίας οὐδεμίαν οἰκονομικὴν ἐπιβάρυνσιν θὰ ἔχῃ ἐπὶ τοῦ λειτουργοῦντος ἡμετέρου Σχεδίου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων δεδομένου ὅτι εἰς τοῦτο οὐδεμία διάκρισις γίνεται μεταξὺ ἡμεδαπῶν καὶ ἀλλοδαπῶν, τοὐναντίον ἐπιβεβαιοῦμεν εἰς τὰ Κράτη—Μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης ὅτι εἰς τὸ ἡμέτερον Σχέδιον ἡ ἰθαγένεια δὲν εἶναι κριτήριον διὰ τὴν καταβολὴν οἱασδήποτε ἐξ αὐτοῦ παροχῆς. Πέραν τούτου ἄνευ οἱασδήποτε οἰκονομικῆς ἢ ἄλλης ἐπιβαρύνσεως ἀναγνωρίζομεν καὶ τυπικῶς μίαν ἀρχὴν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκομεν.

Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν ἔχοντα ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω, καὶ ἀφοῦ ἀνέλυσαν μίαν ἑκάστην τῶν προβλεπομένων εἰς τὴν ρηθεῖσαν Συμφωνίαν προνοιῶν ἐγκρίνουν ταύτας καὶ εἰσηγοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης Συμφωνίας καὶ τοῦ Προσηρτημένου αὐτῇ Πρωτοκόλλου, ἀφοῦ, ὅμως, τροποποιηθῇ ὁ τίτλος αὐτοῦ οὕτως ὥστε νὰ ἀναφέρηται ὡς «Ὁ περὶ τῆς Προσωρινῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας τῆς Ἀφορώσης εἰς τὰ Συστήματα Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας σχετικῶς πρὸς τὸ Γῆρας, τὴν Ἀναπηρίαν καὶ τοὺς Ἐπιζῶντας καὶ τὸ Προσηρτημένον αὐτῇ Πρωτόκολλον (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία καὶ Πίναξ. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωσις Συμφωνίας. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἤλεξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Προσωρινῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας τῆς Ἀφορώσης εἰς τὰ Συστήματα Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας Σχετικῶς πρὸς τὸ Γῆρας, τὴν Ἀναπηρίαν καὶ τοὺς Ἐπιζῶντας καὶ τὸ Προσηρτημένον αὐτῇ Πρωτόκολλον (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνστασις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον καὶ ἡ Σύμβασις κυροῦται.

Τὸ 8ον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, εἰς τὸ Κεφάλαιον Β, εἶναι «Ὁ περὶ Χορηγημάτων εἰς Ἐξαρτωμένους Πεσόντων καὶ εἰς Ἀναπήρους (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΧΟΡΗΓΗΜΑΤΩΝ ΕΙΣ ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΑΝΑΠΗΡΟΥΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 6ην Φεβρουαρίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Χορηγημάτων εἰς Ἐξαρτωμένους Πεσόντων καὶ εἰς Ἀναπήρους Νόμου διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ ἄρθρου 3 αὐτοῦ διὰ νέου ἄρθρου δυνάμει τοῦ ὁποίου τὸ προβλεπόμενον χορήγημα θὰ παρέχηται ἀνεξαιρέτως εἰς πάντας τοὺς ἐξαρτωμένους ἐκ τῶν πεσόντων καὶ τοὺς ἀναπήρους, τοὺς δικαιουμένους τούτου συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ὑπὸ τροποποίησιν νόμου.

Ὡς γνωστόν, δυνάμει τοῦ ἀντικαθισταμένου ἄρθρου 3 τοῦ βασικοῦ νόμου, πᾶν παρεχόμενον χορήγημα μειοῦται διὰ ποσοῦ ἴσου πρὸς τὸ ποσὸν οἱασδήποτε συντάξεως, χορηγήματος, βοηθήματος ἢ ἄλλου ὠφελήματος χορηγουμένου εἰς τὸ δικαιοῦχον πρόσωπον δυνάμει οἱουδήποτε ἑτέρου Νόμου, ἐξαιρουμένων τῶν συντάξεων, χορηγήματος, βοηθήματος ἢ ἄλλου ὠφελήματος τῶν παρεχομένων δυνάμει τοῦ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμου καὶ τοῦ ἐπιδόματος ἐκπαιδεύσεως τοῦ παρεχομένου δυνάμει τοῦ ἄρθρου 24 τῶν περὶ Ταμείου Συντάξεων καὶ Ἐκτάκτων Ἐπιδομάτων τῶν ἐκ τῶν πεσόντων καὶ τῶν θυμάτων τοῦ ἀγῶνος ἐξαρτωμένων καὶ τῶν ἀναπήρων αὐτοῦ Νόμων. Δεδομένου ὅτι ἡ διάταξις αὕτη δὲν εἶναι δυνατὸν ἐν τῇ πράξει νὰ ἐφαρμοσθῇ γενικῶς εἰμὴ μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν πεσόντων δημοσίων ὑπαλλήλων, προκύπτει πάραυτα θέμα δυσμενοῦς διακρίσεως εἰς βάρος ὡρισμένης τάξεως προσώπων, ἤτοι τῶν ἀναπήρων δημοσίων ὑπαλλήλων, προκύπτει πάραυτα θέμα δυσμενοῦς διακρίσεως εἰς βάρος ὡρισμένης τάξεως προσώπων, ἤτοι τῶν ἀναπήρων δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ τῶν ἐξαρτωμένων προσώπων πεσόντων δημοσίων ὑπαλλήλων. Σκοπὸς τοῦ προτεινομένου νόμου εἶναι ἡ ἀπάλειψις τῆς τοιαύτης δυσμενοῦς διακρίσεως.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ὁμοφώνως ἐγκρίνει τὴν ἐπιφερομένην εἰς τὸν προρρηθέντα βασικὸν νόμον τροποποίησιν καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς ὅπως προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀντικατάστασις τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Χορηγημάτων εἰς Ἐξαρτωμένους Πεσόντων καὶ εἰς Ἀναπήρους (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973 καὶ θὰ ἀναγινώσκηται ὁμοῦ μετὰ τῶν περὶ Χορηγημάτων εἰς Ἐξαρτωμένους Πεσόντων καὶ εἰς Ἀναπήρους Νόμων τοῦ 1967 ἕως 1971 (ἐν τοῖς ἑφεξῆς ἀναφερομένων

ὡς «ὁ βασικὸς νόμος») καὶ ὁ βασικὸς νόμος καὶ ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρωνται ὁμοῦ ὡς οἱ περὶ Χορηγημάτων εἰς Ἐξαρτωμένους Πεσόντων καὶ εἰς Ἀναπήρους Νόμοι τοῦ 1967 ἕως 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Ἤρχισεν ἡ συζήτησις τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα εἶναι ἐγγεγραμμένα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ἐπιχειρήσω νὰ γράψω ἓν θέμα διὰ πρώτην φοράν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μετὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Μετὰ τὴν ἀνακοίνωσιν δὲν ὑπάρχει χῶρος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μετὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τῆς ἡμερησίας διατάξεως τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας καὶ πρὸ τοῦ Κεφαλαίου Δ.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς θὰ ἔχῃ τὰ ἑξῆς θέματα μόνον :

(1) Ὁ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμος τοῦ 1973, καὶ

(2) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος τοῦ 1973.

(3) Οἱ περὶ Συλλογικῶν Στοιχημάτων Κανονισμοὶ τοῦ 1973.

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Γ θὰ εἶναι τὸ θέμα τῆς καταθέσεως Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων καὶ εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ οὐδὲν ἄλλο θέμα θὰ περιλαμβάνεται μέχρι τῆς ἐξαντλήσεως τῆς συζητήσεως τῶν δύο Προϋπολογισμῶν.

Οἱ ἐπιθυμοῦντες Βουλευταὶ νὰ ἐγγράψουν θέματα δύνανται νὰ ἐγγράψουν αὐτὰ κατὰ τὴν κατάρτισιν τῆς ἡμερησίας διατάξεως μετὰ τὴν συζήτησιν τῶν δύο Προϋπολογισμῶν.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐπειδὴ ἐκυκλοφόρησεν ἡ ἔκθεσις, εἰσηγοῦμαι νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀναγνωσθεῖσα διὰ νὰ μπορῇ νὰ γίνῃ συζήτησις τὴν ἐπομένην Πέμπτην.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ἡ ἔκθεσις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀναγνωσθεῖσα, διότι εἶναι καὶ ἀρκετὰ μακροσκελὴς καὶ ἑπομένως δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ τὴν ἀναγνώσωμεν ἐφ' ὅσον ἤδη ἐκυκλοφόρησε καὶ θὰ ἔχωμεν ἑπτὰ ἡμέρας νὰ τὴν μελετήσωμεν πρὸ τῆς συζητήσεως.

(Τὸ κείμενον τῆς Ἐκθέσεως καταχωρίζεται)

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΩΝ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΩΝ ΤΩΝ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΩΝ 1. «Ο ΠΕΡΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973» ΚΑΙ 2. «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς καὶ ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως διὰ τὸ ἔτος 1973 κατετέθησαν εἰς τὴν Βουλὴν ἀντὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος προνοουμένην ἡμερομηνίαν, ἤτοι τὸ ἀργότερον τρεῖς μῆνας πρὸ τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου καθοριζομένης ἡμερομηνίας ἐνάρξεως τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους, τὴν 7ην καὶ 14ην Δεκεμβρίου 1972, ἀντιστοίχως, καὶ παρεπέμφθησαν εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ πρὸς μελέτην καὶ ὑποβολὴν ἐκθέσεως ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος Νομοσχέδια εἰς ἓξ αὐτῆς συνεδριάσεις συγκροτηθείσας μεταξὺ τῆς 5ης Ἰανουαρίου 1973 καὶ τῆς 12ης Φεβρουαρίου 1973.

Εἰς μίαν τῶν συνεδριάσεων αὐτῶν ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐνημερωθῇ καὶ νὰ ἀνταλλάξῃ ἀπόψεις μετὰ τῶν Ὑπουργῶν Οἰκονομικῶν, Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, Δικαιοσύνης καὶ Ἐσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς μελετωμένης ἀναδιοργανώσεως τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας καὶ τῆς ἀναδιαρθρώσεως τοῦ μισθολογίου αὐτῆς.

Κατὰ τὴν κατ' ἄρθρον μελέτην τῶν δύο Προϋπολογισμῶν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ δὲν κατέστη δυνατόν, εἰς πλείστας περιπτώσεις, νὰ κληθῶσιν οἱ ἁρμόδιοι Λειτουργοὶ τῶν διαφόρων Ὑπουργείων πρὸς περαιτέρω συζήτησιν μετὰ τούτων ἀριθμοῦ θεμάτων ἕνεκεν τῆς μὴ ἐγκαίρου

καταθέσεως εἰς τὴν Βουλὴν τῶν δύο Προϋπολογισμῶν καὶ τῆς κατὰ συνέπειαν μὴ παροχῆς εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ ἀπαιτουμένου χρόνου διὰ τὴν πραγματοποίησιν καὶ τῆς ἐργασίας ταύτης.

Κατὰ τὰς ὀλίγας ἐπαφὰς τὰς ὁποίας ἔσχεν ἡ Ἐπιτροπὴ μετ' ἐκπροσώπων τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ ἐκ τῆς μελέτης τῶν Προϋπολογισμῶν διεπίστωσε, καὶ τοῦτο μετὰ λύπης της παρατηρεῖ, ὅτι δὲν ἐδόθη ἡ σημασία οἵα ἀνεμένετο εἰς ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς ληφθείσας κατόπιν διεξοδικῆς συζητήσεως καὶ ἀφορώσας εἰς τὰ γενικώτερα συμφέροντα τοῦ λαοῦ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, προτοῦ προβῇ εἰς λεπτομερῆ ἀνάλυσιν τῶν δύο Προϋπολογισμῶν, ἐπιθυμεῖ νὰ τονίσῃ τὸ ἤδη προαναφερθὲν γεγονὸς τῆς μὴ ἐγκαίρου καταθέσεως τῶν δύο Προϋπολογισμῶν εἰς τὴν Βουλὴν καὶ νὰ παρατηρήσῃ ὅτι, πέραν τῆς ἀνάγκης ψηφίσεως δωδεκατημορίων διὰ τοὺς μῆνας Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον τοῦ ἀρξαμένου ἔτους, ἔχουν ἀναμφιβόλως δημιουργηθῇ δυσκολίαι εἰς τὴν ἔναρξιν τῆς ἐκτελέσεως νέων ἔργων. Ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐτονίσθη ὑπὸ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ κατάστασις αὐτὴ δέον νὰ τερματισθῇ καὶ τὰ ἁρμόδια Ὑπουργεῖα πρέπει νὰ ἀποστέλλωσιν ἐγκαίρως εἰς τὰς ἁρμοδίας Κυβερνητικὰς Ἐπιτροπὰς τὰς ἑκάστοτε προτάσεις των διὰ τοὺς ὑπὸ κατάρτισιν προϋπολογισμούς. Οἱαδήποτε ἀντίθετος ἐνέργεια πρέπει ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἑξῆς νὰ βαρύνῃ τοὺς ὑπευθύνους λειτουργοὺς τῶν διαφόρων Ὑπουργείων καί, ἀναλόγως τῶν προκυπτουσῶν δυσκολιῶν, νὰ ἐπιβάλλωνται εἰς τούτους αἱ ἀνάλογοι κυρώσεις.

Α. ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ :

(α) Γενικαὶ Παρατηρήσεις :

1. Ὡς ἀνεφέρθη εἰς τὴν γενομένην ἐν τῇ Βουλῇ ὁμιλίαν τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν, ἡ κατάρτισις τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ διὰ τὸ ἔτος 1973 ἐγένετο καὶ ἐφέτος ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς πολιτικῆς τῆς διαγραφείσης ὑπὸ τοῦ Δευτέρου Πενταετοῦς Προγράμματος Ἀναπτύξεως καὶ ἡ ὁποία, ὡς ἐλέχθη, θὰ ἀκολουθηθῇ καὶ κατὰ τὸ Τρίτον Πενταετὲς Πρόγραμμα Ἀναπτύξεως. Τὴν πολιτικὴν αὐτήν, ὡς ἄλλωστε διετυπώθη εἰς τὰ κατὰ καιροὺς σταλέντα εἰς τὴν Βουλὴν Νομοσχέδια διὰ συμπληρωματικὰς πιστώσεις, διέπει πνεῦμα περισυλλογῆς καὶ οἰκονομιῶν πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως ἐξοικονομῶνται συνεχῶς αὐξανόμενα ποσὰ τὰ ὁποῖα καὶ νὰ δύνανται νὰ μεταφέρωνται ἀσφαλῶς εἰς τὸ Ταμεῖον Ἀναπτύξεως διὰ τὴν συμπληρωματικὴν κάλυψιν τῆς χρηματοδοτήσεως τῶν διαφόρων σχεδίων ἀναπτύξεως.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐν προκειμένῳ ἐκφράζει τὴν ἱκανοποίησίν της διότι ἡ πολιτικὴ αὕτη θὰ διέπηται ὑπὸ πνεύματος οἰκονομιῶν καὶ περισυλλογῆς ἐκ παραλλήλου, ὅμως, παρατηρεῖ ὅτι μία τοιαύτη ἐνέργεια οὐδόλως θὰ πρέπει νὰ ἐπηρεάζῃ τὴν ἀποτελεσματικότητα τῶν ἐκτελουμένων ἔργων ἢ τὴν εὔρυθμον καὶ ὁμαλὴν λειτουργίαν τῶν ὑπηρεσιῶν εἰς ἃς ἐπιφέρονται τοιαῦται οἰκονομίαι καὶ περικοπαί.

Ὡς ἐπίσης ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, ἥτις ὑπεβλήθη ὡς ἐπεξηγηματικὸν σημείωμα ἐπὶ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ πρὸς τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, καὶ ὡς προκύπτει ἐκ τῆς γενομένης συγκρίσεως τῶν προϋπολογισμῶν ἐσόδων καὶ δαπανῶν τῶν ἐτῶν 1972 καὶ 1973, ὁ προϋπολογισμὸς δαπανῶν διὰ τὸ τρέχον ἔτος διετηρήθη ἐλαφρῶς ἄνω τοῦ ἐπιπέδου τοῦ ἀναφερομένου προϋπολογισμοῦ δαπανῶν διὰ τὸ 1972. Τοῦτο, ὡς ἀναφέρεται εἰς τὸ ἴδιον σημείωμα, κατέστη δυνατὸν διότι κατεβλήθη διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν προσπάθεια διὰ περισυλλογήν, ἐπεβλήθη δὲ καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων διὰ τοὺς ἑξῆς κυρίως λόγους :

(α) Ἀριθμὸς κονδυλίων ἐσόδων ἔχει ἤδη παρουσιάσει μειωτικὴν τάσιν, ὡς προβλέπεται δὲ θὰ μειωθῇ εἰς τὸ μέλλον ἔτι περαιτέρω.

(β) Τὸ κράτος ἔχει ἐπωμισθῇ σημαντικὰς δαπάνας ἐτησίως ἐπαναλαμβανομένας, ὡς ἐπὶ παραδείγματι ἡ αὔξησις τῶν μισθῶν τῶν μελῶν τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, αἱ ηὐξημέναι ἐπιδοτήσεις καὶ ἄλλα.

(γ) Ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως ἔχει ἐπιβαρυνθῆ μὲ τὴν χρηματοδότησιν ἀριθμοῦ μεγάλων ἔργων εἰς βαθμὸν ὅστις ὑπερβαίνει κατὰ πολὺ τοὺς ἀντιστοίχους προϋπολογισμοὺς τῶν προηγουμένων ἐτῶν.

(δ) Λόγῳ τῆς σοβαρᾶς ἀνόδου τῶν δαπανῶν ἀναπτύξεως καὶ λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν δαπανῶν τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως εἶναι ἀναγκαῖον ὅπως αἱ μὴ παραγωγικαὶ δημόσιαι δαπάναι διατηρηθοῦν εἰς χαμηλὸν ἐπίπεδον ἵνα ἰσοσκελισθῆ ὁ Προϋπολογισμὸς (Τακτικὸς καὶ Ἀναπτύξεως) μὲ ἀποτέλεσμα ὁ δημόσιος τομεὺς νὰ μὴ ἀσκῆ πίεσιν ἐπὶ τῆς οἰκονομίας.

Διὰ σκοποὺς συγκρίσεως τῶν Προϋπολογισμῶν Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων τῶν ἐτῶν 1972 καὶ 1973 ἡτοιμάσθη ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν καὶ κατετέθη ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς ὁ ἀκόλουθος συγκριτικὸς πίναξ :

	Ἀρχικὸς Προϋπολογισμὸς 1972	Ἀναθεωρημένος Προϋπολογισμὸς 1972	Προϋπολογισμὸς διὰ τὸ 1973
	£	£	£
Ὑπόλοιπον Παγίου Ταμείου κατὰ τὴν 1ην Ἰανουαρίου	2.659.396	6.288.873	4.323.953
Προϋπολογισμὸς Ἐσόδων † ..	42.310.584	49.722.817	49.711.177
	44.969.980	56.011.690	54.035.130
Προϋπολογισμὸς Δαπανῶν ..	36.029.325	41.687.737	43.504.061
Ὑπόλοιπον μεταφερόμενον εἰς τὸ ἑπόμενον ἔτος	8.940.655	14.323.953	10.531.069
Συμπληρωματικὴ Μεταφορὰ εἰς τὸ Ταμεῖον Ἀναπτύξεως	7.000.000	10.000.000	8.000.000
Ὑπόλοιπον μεταφερόμενον εἰς τὸ ἑπόμενον ἔτος	1.940.655	4.323.953	2.531.069

† Σημείωσις : Ὁ Προϋπολογισμὸς Ἐσόδων περιλαμβάνει τὰς ἀκολούθους Εἰσπράξεις ἐκ Δανείων :

	Ἀρχικὸς Προϋπολογισμὸς 1972	Ἀναθεωρημένος Προϋπολογισμὸς 1972	Προϋπολογισμὸς διὰ τὸ 1973
	2.000.000	2.100.000	1.300.000

2. Εἰς τὸν προαναφερθέντα πίνακα παρατηρεῖται αὔξησις τοῦ πιστωτικοῦ ὑπολοίπου μὲ τὸ ὁποῖον ἤρχισε τὸ ἔτος 1972 (£6.288.873 ἔναντι ὑπολογισθέντος ἀρχικῶς ἐκ £2.659.396). Τοῦτο, ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι τὰ εἰσπραχθέντα ἔσοδα κατὰ τὸ 1971 ἦσαν £45.588.565 (ἔναντι τοῦ ἀρχικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν £37.899.747), ἐνῶ αἱ πραγματικαὶ δαπάναι διὰ τὸ ἴδιον ἔτος ἦσαν £35.919.174 (ἔναντι τοῦ ἀρχικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν £33.060.332). Ἡ ἄνοδος τῶν ἐσόδων, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ἀναλύσεως τούτων, προῆλθεν ἀπὸ ηὐξημένας εἰσπράξεις

ἐκ τῆς ἀμέσου καὶ ἐμμέσου φορολογίας. Αἱ αὐξήσεις ἐκ τῆς φορολογίας ὠφείλοντο κυρίως εἰς τὴν συνέχισιν τῆς ἀνόδου τοῦ ἐπιπέδου οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ εἰς τὴν σταθερὰν βελτίωσιν τῶν μεθόδων φοροσυλλογῆς.

3. Ὡς καὶ εἰς προηγούμενα ἔτη παρατηρεῖται ὅτι τὰ ἔσοδα κατὰ τὸ 1972 εἶναι σημαντικῶς ὑψηλότερα τῶν ἀρχικῶς προϋπολογισθέντων. Ἐνῷ προϋπελογίσθη διὰ τὸ ἔτος 1972 ποσὸν ἐσόδων ἐκ £42.310.584, τοῦτο ἐν συνεχείᾳ ἀνῆλθεν εἰς £49.722.817, ἤτοι ἐσημειώθη αὔξησις κατὰ £7.412.233.

4. Αἱ ἀναθεωρηθεῖσαι δαπάναι διὰ τὸ ἴδιον ἔτος ἐσημείωσαν ἐπίσης αὔξησιν ἔναντι τοῦ ἀρχικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους, ἤτοι ἐνῷ προϋπελογίσθη ἀρχικῶς ποσὸν δαπανῶν ἐκ £36.029.325 ἐν συνεχείᾳ τοῦτο ἀνῆλθεν εἰς £41.687.737, ἤτοι ἐσημειώθη αὔξησις κατὰ £5.658.412.

5. Ἐκ τοῦ προϋπολογισθέντος μετὰ τὴν ἀναθεώρησιν ὑπολοίπου τῆς χρήσεως τοῦ 1972—τὸ ὁποῖον ἀνήρχετο εἰς £14.323.953—ποσὸν ἐκ £10.000.000 μετεφέρθη εἰς τὸ Ταμεῖον Ἀναπτύξεως, παρέμεινε δὲ προϋπολογιζόμενον ὑπόλοιπον ἐκ £4.323.953 διὰ μεταφορὰν εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1973.

6. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1973 προϋπολογίζεται ὑπόλοιπον ἐκ £10.531.069 ἐκ τοῦ ὁποίου £8.000.000 θὰ μεταφερθῶσι καὶ πάλιν εἰς τὸ Ταμεῖον Ἀναπτύξεως, ὅτε ὑπολογίζεται νὰ παραμείνῃ ὑπόλοιπον ἐκ £2.531.069 πρὸς μεταφορὰν εἰς τὸ 1974. Πιστεύεται, ὅμως, ὅτι τελικῶς τὸ ὑπόλοιπον τοῦτο θὰ εἶναι πολὺ μεγαλύτερον ἐὰν συμβῇ τὸ 1973 ὅ,τι καὶ κατὰ τὰ ἔτη 1971, 1972 καὶ ἄλλα προηγούμενα ἔτη, ἤτοι νὰ εἰσπραχθῶσι ποσὰ μεγαλύτερα τῶν προϋπολογιζομένων.

(β) Ἔσοδα :

1. Τὰ ἔσοδα κατανέμονται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν καὶ κατατάσσονται εἰς 10 Κεφάλαια, γίνεται δὲ εὐκρινὴς διάκρισις μεταξὺ ἀμέσων καὶ ἐμμέσων φόρων ὡς ἐπίσης μεταξὺ ἐσόδων ἐκ φορολογίας καὶ ἐξ ἄλλων πηγῶν. Ὁ ὄγκος τῶν ἐσόδων προέρχεται ἐκ τῆς φορολογίας, τῆς ἐμμέσου φορολογίας ἀποδιδούσης τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν τούτων.

Κατωτέρω παρατίθεται ἀνάλυσις τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐσόδων διὰ τὸ 1973 εἰς ποσοστὰ ὑπὸ τὰ διάφορα Κεφάλαια καὶ ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν ἐγκεκριμένον καὶ ἀναθεωρημένον προϋπολογισμὸν ἐσόδων διὰ τὸ 1972 :

Ἔσοδα κατὰ Κεφάλαιον	Ἐγκεκριμένος Προϋπολογισμὸς 1972	Ἀναθεωρημένος Προϋπολογισμὸς 1972	Προϋπολογισμὸς 1973
	%	%	%
1. Ἄμεσοι Φόροι	23,77	24,47	23,57
2. Ἔμμεσοι Φόροι	45,87	45,47	52,84
3. Δικαιώματα, Ὀφειλαὶ καὶ Εἰσφοραὶ δι' Εἰδικὰς Ὑπηρεσίας	11,62	12,10	11,23
4. Πρόσοδοι ἐκ Κεφαλαίων τοῦ Δημοσίου	8,45	8,39	4,18
5. Ἐνοίκια καὶ Δικαιώματα	1,61	1,41	1,33
6. Πρόστιμα	0,27	0,25	0,25
7. Κρατικὸν Λαχεῖον	2,53	2,62	3,02
8. Διάφοροι Εἰσπράξεις	1,03	1,02	0,82
9. Ἐκποίησις Ἀκινήτου Περιουσίας ..	0,12	0,05	0,15
10. Εἰσπράξεις Δανείων	4,73	4,22	2,61
	100,00	100,00	100,00

2. Ὁ Προϋπολογισμὸς Ἐσόδων διὰ τὸ 1973 ἀνέρχεται εἰς £49.711.177 ἔναντι ἐγκεκριμένου προϋπολογισμοῦ ἐσόδων ἐκ £42.310.584 διὰ τὸ 1972 καὶ ἀναθεωρημένου προϋπολογισμοῦ ἐσόδων ἐκ £49.722.817 διὰ τὸ ἴδιον ἔτος, ἤτοι θὰ ὑπάρξῃ αὔξησις ἐκ £7.400.593 καὶ μείωσις ἐκ £11.640, ἀντιστοίχως.

3. Αἱ μειώσεις ἐσόδων διὰ τὸ 1973 ἔναντι τοῦ ἀρχικοῦ προϋπολογισμοῦ ἐσόδων διὰ τὸ 1972 εἶναι ὑπὸ τὰ ἀκόλουθα Κεφάλαια :

4. Πρόσοδοι ἐπὶ Κεφαλαίων τοῦ Δημοσίου	—	1.497.000
5. Ἐνοίκια καὶ Δικαιώματα	—	20.000
8. Διάφοροι Εἰσπράξεις	—	28.000
10. Εἰσπράξεις Δανείων	—	700.000

4. Αἱ αὐξήσεις ἀφ' ἑτέρου τῶν ἐσόδων διὰ τὸ 1973 ἔναντι τοῦ ἀριχοκῦ προϋπολογισμοῦ ἐσόδων διὰ τὸ 1972 εἶναι ὑπὸ τὰ ἀκόλουθα Κεφάλαια :

1. Ἄμεσοι Φόροι	+	1.656.050
2. Ἔμμεσοι Φόροι	+	6.860.000
3. Δικαιώματα, Ὀφειλαὶ καὶ Εἰσφοραὶ δι' Εἰδικὰς Ὑπηρεσίας	+	665.543
6. Πρόστιμα	+	9.000
7. Κρατικὸν Λαχεῖον	+	430.000
9. Ἐκποίησις Ἀκινήτου Περιουσίας	+	25.000

5. Ὁ Προϋπολογισμὸς Ἐσόδων διὰ τὸ 1973 κατηρτίσθη καὶ ἐφέτος ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι τὸ παρὸν ἐπίπεδον οἰκονομικῆς δραστηριότητος θὰ διατηρηθῇ καὶ θὰ αὐξηθῇ περαιτέρω. Ἑπομένως ὁ καταρτισθεὶς Προϋπολογισμὸς διὰ τὸ 1973 εἶναι κατὰ βάσιν συνάρτησις τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ ὡς ἐκ τούτου ὑπόκειται εἰς διακυμάνσεις.

(γ) Δαπάναι :

1. Αἱ εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν προβλεπόμεναι δαπάναι κατανέμονται εἰς 77 Κεφάλαια ἅτινα καὶ κατατάσσονται ὑπὸ τὰ ἕνδεκα Ὑπουργεῖα τῶν ὁποίων προτάσσονται τὰ Ἀνεξάρτητα Γραφεῖα καὶ ἕπονται αἱ Ἄλλαι Ὑπηρεσίαι.

2. Ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς Δαπανῶν, ὅστις κατὰ βάσιν εἶναι Καταναλωτικὸς Προϋπολογισμός, προνοεῖ διὰ τὴν συντήρησιν τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, διὰ τὴν κάλυψιν τῶν Κυβερνητικῶν δαπανῶν εἰς τὸν ἐκπαιδευτικὸν καὶ κοινωνικὸν τομέα καὶ δι' ἄλλας ὑπηρεσίας καὶ σκοποὺς μὴ ὑπαγομένους εἰς τὸν τομέα ἀναπτύξεως.

Παρὰ τὸν τοιοῦτον χαρακτῆρα του ὁ ἐτήσιος Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς παρουσιάζει καθαρὰν εἰκόνα τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ τόπου.

3. Ὁ Προϋπολογισμὸς Δαπανῶν διὰ τὸ 1973 ἀνέρχεται εἰς £43.504.061 ἔναντι δαπανῶν ἐκ £36.029.325 διὰ τὸ 1972, ὡς ἀρχικῶς προϋπελογίσθησαν, καὶ £41.687.737, ὡς ἀκολούθως ἀνεθεωρήθησαν. Οὕτω ὁ Προϋπολογισμὸς Δαπανῶν διὰ τὸ 1973 θὰ εἶναι κατὰ £7.474.736 ὑψηλότερος τῶν δαπανῶν διὰ τὸ 1972, ὡς ἀρχικῶς προϋπελογίσθησαν καὶ κατὰ £1.816.324 ὑψηλότερος, ὡς βραδύτερον ἀνεθεωρήθησαν.

4. Ὁ κατωτέρω πίναξ παρουσιάζει συγκριτικοὺς ἀριθμοὺς καὶ ποσοστιαίας ἀναλογίας τῶν Προϋπολογισμῶν Δαπανῶν τοῦ 1972 καὶ 1973. Ἡ ἀνάλυσις τῶν δαπανῶν συνοψίζεται εἰς 14 γενικὰς κατηγορίας. Εἰς τοὺς ἀριθμοὺς διὰ τὸ 1972 συμπεριλαμβάνονται συμπληρωματικαὶ πιστώσεις μέχρι τῆς 30ῆς Σεπτεμβρίου 1972 :

ΠΙΝΑΞ

'Αποδοχαὶ Προσωπικοῦ :	1972		1973	
	£	%	£	%
Βασικοὶ Μισθοὶ	11.710.492	30,79	12.633.563	29.04
Μισθολογικαὶ Αὐξήσεις (12% καὶ 16%)..	—	—	1.900.000	4,37
13ος Μισθὸς	1.172.000	3,08	1.334.000	3,07
Τιμαριθμικὰ 'Επιδόματα	2.528.500	6,65	4.043.000	9,29
"Αλλα Δικαιώματα καὶ 'Επιδόματα ..	1.039.893	2,73	1.218.532	2,80
"Αλλαι Δαπάναι	6.079.025	15,99	6.622.293	15,22
'Εθνικὴ Φρουρὰ	3.000.000	7,89	3.000.000	6,90
'Επιχορηγήσεις	2.300.000	6,05	3.300.000	7,59
'Οφειλαὶ ἐκ Δημοσίου Χρέους	3.280.482	8,63	2.824.573	6,49
Συντάξεις καὶ Φιλοδωρήματα	1.464.000	3,85	1.480.000	3,40
Χορηγίαι καὶ Συνεισφοραὶ	2.979.740	7,84	2.976.400	6,84
'Επιστροφαὶ Χρημάτων καὶ Δασμῶν ..	1.399.300	3,68	1.371.700	3,15
Δάνεια εἰς Δανειστικοὺς 'Επιτρόπους ..	570.000	1,50	300.000	0,69
Μὴ Προβλεπόμεναι Δαπάναι, 'Επαναψηφίσεις καὶ 'Αποθεματικὸν	500.000	1,32	500.000	1,15
	38.023.432	100,00	43.504.061	100,00

'Ως ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος ὁ προϋπολογισμὸς δαπανῶν διὰ τὸ 1973 εἰς μισθούς, τιμαριθμικὰ καὶ ἄλλα ἐπιδόματα εἶναι £21.129.095 ἐκ τοῦ συνολικοῦ προϋπολογισμοῦ δαπανῶν τῶν £43.504.061 διὰ τὸ 1973, ἤτοι ἀντιπροσωπεύει τὸ 48,5% αὐτοῦ.

5. Κατὰ τὴν ἐξέτασιν, ὅμως, τοῦ ὡς ἄνω ποσοστοῦ δέον νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐπιπροσθέτως τῆς συντηρήσεως τῶν Κυβερνητικῶν ὑπηρεσιῶν τῶν προνοουμένων εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμόν, μέγα μέρος τοῦ προβλεπομένου εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν προσωπικοῦ ἀπασχολεῖται καὶ εἰς διάφορα σχέδια ἀναπτύξεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ 'Αναπτύξεως. 'Επομένως τὸ ὡς ἄνω ποσοστὸν εἶναι ἐνδεικτικὸν ἐν σχέσει πρὸς τὸν Καταναλωτικὸν Προϋπολογισμὸν καὶ δὲν ἔχει οἰκονομικὴν σπουδαιότητα ἐκτὸς ἐὰν ὑπολογισθῇ ἐπὶ τῶν συνολικῶν δημοσίων δαπανῶν.

6. 'Εκ τοῦ ἀκολούθου πίνακος ἐμφαίνεται ὁ ἀριθμὸς τῶν θέσεων, αἵτινες δεικνύονται εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1973 ὑπὸ τὰ κονδύλια «'Αποδοχαὶ Προσωπικοῦ», ἐν συγκρίσει πρὸς ἐκείνας τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1972 :

	1972	1973	Αὔξησις (+) ἢ Μείωσις (—)
Δημόσιοι 'Υπάλληλοι (συμπεριλαμβανομένων τῶν 'Ιατρικῶν 'Υπηρεσιῶν)	6.687	7.029	+ 342
'Εκπαιδευτικαὶ 'Υπηρεσίαι	4.207	4.482	+ 275
'Αστυνομία	2.727	2.927	+ 200
Φυλακαὶ	164	163	— 1
Πυροσβεστικαὶ 'Υπηρεσίαι	237	241	+ 4
Κυπριακὸς Στρατὸς	143	136	— 7
	14.165	14.978	+ 813

Ἐκ τοῦ ὁλικοῦ ἀριθμοῦ τῶν 813 ἐπιπροσθέτων θέσεων διὰ τὰς ὁποίας γίνεται σύστασις εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1973, 59 θέσεις ἀποτελοῦν ἁπλῆν μεταφορὰν προσωρινῶν θέσεων ἐκ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμόν, τέλος δὲ ὁλικὸς ἀριθμὸς ἐξ 699 θέσεων προορίζεται διὰ τὰς Ἐκπαιδευτικὰς Ὑπηρεσίας, τὴν Ἀστυνομίαν, τὸ Ἰατρικὸν Τμῆμα, τὰς Ὑπηρεσίας Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ τὸ Ἐναλλάξιμον Προσωπικόν.

Ἀναλυτικώτερον, 275 θέσεις προορίζονται διὰ τὰς Ἐκπαιδευτικὰς Ὑπηρεσίας λόγῳ αὐξήσεως τῶν μαθητῶν, 200 θέσεις πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως Κύπρου, 111 θέσεις διὰ τὸ Ἰατρικὸν Τμῆμα πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ηὐξημένων ἀναγκῶν διὰ τοιοῦτον προσωπικὸν λόγῳ τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ κλινῶν εἰς τὰ Νοσοκομεῖα, τῆς αὐξήσεως τῶν ἀσθενῶν εἰς τὰ Ψυχιατρικὰ Ἱδρύματα καὶ τῆς προσθήκης νέων εἰδικοτήτων, ἰδίως εἰς τὸ Γενικὸν Νοσοκομεῖον, 46 θέσεις διὰ τὰς Ὑπηρεσίας Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νέου συστήματος εἰσπράξεων εἰσφορῶν καταβαλλομένων δυνάμει τῶν προσφάτως τροποποιηθέντων Νόμων περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως καὶ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν καί, τέλος, 67 θέσεις διὰ τὸ Ἐναλλάξιμον Προσωπικὸν διὰ τὴν καλυτέραν ἐπάνδρωσιν τῶν Ἐπαρχιακῶν Διοικήσεων καὶ τὴν μονιμοποίησιν ἀριθμοῦ ἤδη ἐπὶ ἡμερομισθίῳ ἀπασχολουμένων ὑπαλλήλων.

Ἀριθμὸς τῶν ὡς ἄνω νέων θέσεων ἔχει δημιουργηθῆ προσφάτως δι' ἐγκρίσεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς Συμπληρωματικῶν Προϋπολογισμῶν πρὸς ἐνσωμάτωσιν εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1972, μεταφέρονται δὲ ὡς τοιαῦται καὶ εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1973.

7. Αἱ κατὰ Ὑπουργεῖα καὶ Γραφεῖα ἀντίστοιχοι πιστώσεις διὰ τὸ 1973 ἐμφαίνονται εἰς τὸν ἀκόλουθον πίνακα :

	£
1. Ἀνεξάρτητα Γραφεῖα	508.997
2. Ὑπουργεῖον Ἀμύνης	159.505
3. Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων	1.205.300
4. Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης	215.868
5. Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας	205.288
6. Ὑπουργεῖον Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων	707.549
7. Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν	7.278.519
8. Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν	541.047
9. Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν	21.565.151
10. Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων	2.084.154
11. Ὑπουργεῖον Ὑγείας	2.732.717
12. Ὑπουργεῖον Παιδείας	5.405.658
13. Ἄλλαι Ὑπηρεσίαι	894.308

8. Ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος αἱ μεγαλύτεραι δαπάναι κατανέμονται εἰς τὰ Ὑπουργεῖα Οἰκονομικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν, αὗται δὲ κατανέμονται κατὰ ποσὰ εἰς τὰ ἀκόλουθα Κεφάλαια :

Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν :

	£
(i) Ὑπουργεῖον καὶ Τμήματα	1.118.638
(ii) Ὀφειλαὶ ἐκ Δημοσίου Χρέους	2.824.573
(iii) Συντάξεις καὶ Φιλοδωρήματα	1.480.000
(iv) Ἐπιχορηγήσεις	3.300.000
(v) Μακροπρόθεσμα Δάνεια καὶ Προκαταβολαὶ ..	300.000
(vi) Δέκατος Τρίτος Μισθὸς	1.334.000
(vii) Τιμαριθμικὰ Ἐπιδόματα	4.043.000
(viii) Χορηγίαι καὶ Συνεισφοραὶ	2.976.400
(ix) Ἐπιστροφαὶ Χρημάτων καὶ Δασμῶν	1.371.700
(x) Διάφορα	2.316.840
(xi) Μὴ Προβλεπόμεναι Δαπάναι καὶ Ἀποθεματικὸν ..	500.000

	£
Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν :	
(i) Ὑπουργεῖον καὶ Τμήματα	932.057
(ii) Ἀστυνομία	3.112.616
(iii) Ἐθνικὴ Φρουρὰ	3.000.000
(iv) Πυροσβεστικαὶ Ὑπηρεσίαι	233.846

9. Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὸ σταλὲν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἐπεξηγηματικὸν σημείωμα τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, εὐθὺς ὡς συμπληρωθῇ ἡ ἀναληφθεῖσα ἐργασία ἀναδιαρθρώσεως τῶν θέσεων καὶ τοῦ μισθολογίου τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας θὰ ὑποβληθῇ πρὸς τὴν Βουλὴν τροποποίησις τῶν ὑπὸ συζήτησιν δύο Προϋπολογισμῶν ἤ, ἐφ' ὅσον τοῦτο δὲν καταστῇ δυνατὸν ἐγκαίρως, θὰ κατατεθῇ Συμπληρωματικὸς Προϋπολογισμὸς περιέχων τὰ ἀποφασισθησόμενα. Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον καὶ εὐθὺς ὡς συμπληρωθῇ ἡ προσφάτως παραχωρηθεῖσα εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους αὔξησις τῶν βασικῶν μισθῶν των, θὰ ἑτοιμασθῶσι νέαι μισθοδοτικαὶ κλίμακες αἱ ὁποῖαι καὶ θὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς ἔγκρισιν καὶ καταμερισμὸν εἰς τὰ διάφορα Κεφάλαια Δαπανῶν. Ἐν τῷ μεταξὺ διὰ τὰς αὐξήσεις αὐτὰς ἐγένετο πρόνοια εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν ὑπὸ ἓν γενικὸν κονδύλιον.

Β' ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ

Γενικαὶ Παρατηρήσεις :

1. Ἡ προβλεπομένη δαπάνη εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως διὰ τὸ ἔτος 1973 ἀνέρχεται ὁμοῦ ἐκ τῶν Ταμείων Ἀναπτύξεως καὶ Δανειστικῶν Ἐπιτρόπων εἰς £20.662.091 ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἐγκριθείσας δαπάνας ἐξ ὅλων τῶν πηγῶν διὰ τὸ 1972 ἐκ £20.129.094.

2. Παρατίθεται κατωτέρω πίναξ δεικνύων τὴν κατὰ τομεῖς κατανομὴν τῆς δαπάνης δι' ἔργα ἀναπτύξεως διὰ τὰ ἔτη 1972 καὶ 1973 :

ΠΙΝΑΞ

Κεφάλαιον Δαπανῶν	1972	Προτεινόμεναι Δαπάναι 1973		
	Ἐγκεκριμένος Προϋπολογισμὸς (ἐγκριθεῖσαι δαπάναι ἐξ ὅλων τῶν πηγῶν)	Σύνολον Δαπανῶν	Πηγαὶ Χρηματοδοτήσεως	
			Ταμεῖον Ἀναπτύξεως	Ταμεῖον Δανειστικῶν Ἐπιτρόπων
	£	£	£	£
1. Ἐπιτροπὴ Προγραμματισμοῦ	42.615	42.363	42.363	—
2. Ἀνάπτυξις Ὑδάτων ..	2.918.857	2.776.690	2.238.568	538.122
3. Βελτίωσις Χρήσεως Ὕδατος	197.827	275.198	110.218	164.980
4. Γεωργία	963.603	1.161.369	1.002.389	158.980
5. Ἰνστιτοῦτον Γεωργικῶν Ἐρευνῶν	239.601	269.546	269.546	—
Εἰς μεταφορὰν ..	4.362.503	4.525.166	3.663.084	862.082

	£	£	£	£
Ἐκ μεταφορᾶς ..	4.362.503	4.525.166	3.663.084	862.082
6. Κτηνοτροφία	320.726	346.636	313.691	32.945
7. Κτηνοτροφικαὶ Ὑπηρεσίαι	180.340	188.468	188.468	—
8. Ἀνάπτυξις Δασῶν	148.845	179.415	179.415	—
9. Γεωλογικὴ Ἐπισκόπησις ..	155.466	186.658	186.658	—
10. Ἀνάπτυξις Ἁλιείας	91.769	100.282	85.282	†15.000
11. Μετεωρολογικὴ Ὑπηρεσία ..	12.032	15.850	15.850	—
12. Πιστοδότησις Ἀναπτύξεως	1.125.010	1.320.010	10	1.320.000
13. Ἐμπόριον καὶ Βιομηχανία ..	700.931	571.722	571.722	—
14. Τουρισμὸς	2.994.634	2.415.000	1.665.000	†750.000
15. Ἀρχαιότητες	152.015	163.473	163.473	—
16. Δημόσια Ἔργα	244.250	233.522	233.522	—
17. Ἀνάπτυξις Ὁδικοῦ Δικτύου	1.757.330	2.052.440	2.052.440	—
18. Λιμένες	3.196.197	3.190.985	3.190.985	—
19. Ἀερολιμένες	487.200	377.746	377.746	—
20. Δημόσια Κτίρια	100.500	159.280	159.280	—
21. Πολεοδομία καὶ Οἴκησις ..	332.183	547.210	547.210	—
22. Ἰατρικαὶ καὶ Ὑγειονομικαὶ Ὑπηρεσίαι	429.751	400.533	400.533	—
23. Ἀγροτικὴ Ἀνάπτυξις ..	713.957	766.666	573.873	192.793
24. Ἐργασία καὶ Κοινωνικαὶ Ἀσφαλίσεις	364.025	275.052	275.052	—
25. Κέντρον Παραγωγικότητος	60.462	66.889	66.889	—
26. Ὑπηρεσίαι Κοινωνικῆς Εὐημερίας	48.009	45.041	45.041	—
27. Παιδεία	1.017.674	1.155.869	400.869	755.000
28. Τμῆμα Κτηματολογίου καὶ Χωρομετρίας	103.712	193.759	193.759	—
29. Ταχυδρομικαὶ Ὑπηρεσίαι	39.841	38.280	38.280	—
30. Στατιστικαὶ Ὑπηρεσίαι ..	52.806	59.516	59.516	—
31. Ἄλλαι Ὑπηρεσίαι	221.916	311.613	311.613	—
32. Προκαταρκτικὸς Προγραμματισμὸς	25.000	30.000	30.000	—
33. Ξένη Τεχνικὴ Βοήθεια ..	80.000	80.000	80.000	—
34. Δέκατος Τρίτος Μισθὸς ..	240.000	175.000	175.000	—
35. Τιμαριθμικὰ Ἐπιδόματα ..	120.010	190.010	190.010	—
36. Μὴ Προβλεπόμεναι Δαπάναι	250.000	300.000	300.000	—
Σύνολον δαπανῶν ..	20.129.094	20.662.091	16.734.271	3.927.820

† Γίνεται πρόνοια ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον «Πιστοδότησις Ἀναπτύξεως».

3. Ἅπαντα τὰ ὡς ἄνω ἔργα θὰ χρηματοδοτηθοῦν ἐκ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως. Ἐπὶ πλέον μερικὰ ἐκ τῶν ἀκολούθων ἔργων ὕψους £3.927.820 θὰ χρηματοδοτηθοῦν ἐκ τοῦ Ταμείου Δανειστικῶν Ἐπιτρόπων :

	£
Ἀνάπτυξις Ὑδάτων	538.122
Βελτίωσις Χρήσεως Ὕδατος	164.980
Γεωργία	158.980
Κτηνοτροφία	32.945
Ἀνάπτυξις Ἁλιείας	15.000
Πιστοδότησις Ἀναπτύξεως	1.320.000
Τουρισμὸς	750.000
Ἀγροτικὴ Ἀνάπτυξις	192.793
Παιδεία	755.000

4. Ἅπασαι αἱ προαναφερθεῖσαι δαπάναι κατανέμονται μεταξὺ τῶν ἀκολούθων τομέων τῆς οἰκονομίας μας :

	£
I. Γεωργικὴ Ἀνάπτυξις (συμπεριλαμβανομένης τῆς Ὑδατικῆς καὶ Ἀγροτικῆς Ἀναπτύξεως)	6.225.120
II. Ἀνάπτυξις Ἐμπορίου, Βιομηχανίας καὶ Τουρισμοῦ	4.563.794
III. Ἔργα Ὑποδομῆς (Ὁδικὸν Δίκτυον, Λιμένες, Ἀερολιμένες καὶ Δημόσια Κτίρια)	6.911.183
IV. Ἀνάπτυξις Παιδείας καὶ Ἄλλων Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν ..	1.641.443
V. Λοιπαὶ Ὑπηρεσίαι	1.320.551

Ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ὡς ἄνω κατανομῆς δίδεται ἰδιαιτέρα σημασία εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας καὶ τῶν φυσικῶν πόρων τῆς νήσου ὡς ἐπίσης εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τουρισμοῦ, ἐμπορίου καὶ βιομηχανίας. Σημαντικὸν μέρος τῶν προτεινομένων πιστώσεων θὰ διατεθῇ ὡσαύτως δι' ἔργα ὑποδομῆς τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν διαφόρων τομέων τῆς οἰκονομίας. Τέλος, ἐλήφθη μέριμνα ὥστε νὰ περιληφθοῦν εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν ηὐξημέναι πιστώσεις τόσον διὰ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν ἐν γένει ὅσον καὶ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν διαφόρων ἔργων ἅτινα θὰ ὑποβοηθήσουν τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν ἄνοδον τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ τῆς νήσου.

5. Περιληπτικῶς ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους 1973 ἔχει ὡς ἀκολούθως :

	£
Προϋπολογιζόμενον ὑπόλοιπον κατὰ τὴν Ἰανουαρίου 1973 ..	8.431.375
Προϋπολογιζομένη Εἰδίκευσις Πιστώσεως ἐκ τοῦ Παγίου Ταμείου	8.000.000
Προϋπολογιζόμεναι Ἐπιπρόσθετοι Εἰσπράξεις ἐξ Ἄλλων Πηγῶν ..	500.000
Ὁλικὸν	16.931.375
Μεῖον Προϋπολογιζομένη Δαπάνη	16.734.271
Προϋπολογιζόμενον ὑπόλοιπον κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1973 ..	197.104

Ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ κατατεθέντος Προϋπολογισμοῦ οὗτος εἶναι λίαν βεβαρημένος μὲ συνεχιζόμενα μεγάλα ἔργα καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ὑφίστανται οἱαδήποτε περιθώρια περαιτέρω περικοπῶν εἰς τὸ ὕψος τῶν δαπανῶν αὐτοῦ.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ :

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω ὡς ἐπίσης τὴν λαβοῦσαν χώραν εἰς τὴν Βουλὴν προσφώνησιν τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ἐπὶ τῶν δύο Προϋπολογισμῶν τοῦ 1973 καὶ τὴν κατ' αὐτὴν ἀναλυθεῖσαν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ διαφόρων θεμάτων γενικωτέρας δημοσιονομικῆς πολιτικῆς, ἐπιθυμεῖ ὅπως προβῇ εἰς τὰς ἀκολούθους γενικὰς παρατηρήσεις ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν προϋπολογισμῶν καὶ τῆς ἐν γένει πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως :

1. Ἡ οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως βασικῶς ἀντικατοπτρίζεται εἰς τοὺς ἐτησίως ὑποβαλλομένους εἰς τὴν Βουλὴν Προϋπολογισμοὺς—Τακτικὸν καὶ Ἀναπτύξεως—καὶ ἡ Ἐπιτροπή, ὡς ἐκ τούτου, κατὰ παράδοσιν ἐκφράζει ἀπόψεις καὶ παρατηρήσεις ἐπ' αὐτῆς καὶ ἐπὶ τῆς ἀνάγκης λήψεως σειρᾶς μέτρων διὰ τὴν ὀρθολογιστικωτέραν ἀξιοποίησιν τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων τῆς νήσου καὶ τὴν ἐπιτάχυνσιν τοῦ ρυθμοῦ τῆς οἰκονομικῆς προόδου.

2. Ἀναλύσασα ἡ Ἐπιτροπὴ τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως, ὡς αὕτη διαγράφεται εἰς τοὺς προμνησθέντας δύο Προϋπολογισμούς, ἐπιθυμεῖ νὰ εἰσηγηθῇ τὴν λῆψιν, σταδιακῶς, τοιαύτης φύσεως μέτρων τὰ ὁποῖα νὰ ἀπο-

σκοποῦν ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν ἐπιτάχυνσιν τοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τοῦ εἰσοδήματος καὶ ἐπιπέδου διαβιώσεως τῶν οἰκονομικῶς ἀσθενεστέρων τάξεων (ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν λῆψιν μέτρων διὰ τὴν αὔξησιν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος), ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν δικαιοτέραν κατανομὴν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος τὸ ὁποῖον διατίθεται διὰ τῶν δύο Προϋπολογισμῶν.

Κατὰ συνέπειαν ἡ τοιαύτη πολιτικὴ δέον νὰ ἔχῃ ὡς στόχους—

(α) τὴν αὔξησιν τῶν κοινωνικῶν παροχῶν εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναξιοπαθοῦντας·

(β) τὴν σταδιακὴν ὁλοκλήρωσιν τοῦ εἰσαχθέντος θεσμοῦ τῆς δωρεὰν παιδείας καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐξαγγελθέντος προγράμματος ὑποτροφιῶν δι' ἀνωτέρας σπουδάς· τὴν ἐπίλυσιν τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος καὶ τὴν σταδιακὴν ἐφαρμογὴν σχεδίου ἰατρικῆς περιθάλψεως·

(γ) τὴν σταδιακὴν ἐπίλυσιν τῶν κοινοτικῶν προβλημάτων τῆς ὑπαίθρου, ἤτοι ὑδατοπρομήθεια, τηλεπικοινωνίαι, ἐξηλεκτρισμός, δρόμοι, σχολικὰ κτίρια, κοινωνικὰ ἱδρύματα, κ.ἄ.

3. Παραλλήλως πρὸς τὰ μέτρα δι' οἰκονομικὴν περισυλλογὴν καὶ μείωσιν τῶν μὴ παραγωγικῶν κρατικῶν δαπανῶν πρέπει ὡσαύτως νὰ ληφθῇ πρόνοια διὰ σειρὰν μέτρων ἀποσκοπούντων εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ τὴν ἄνοδον τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου, ὡς—

(α) ἀνάπτυξις τῆς βιομηχανίας·

(β) αὔξησις τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος·

(γ) περαιτέρω ἀνάπτυξις τοῦ τουρισμοῦ·

(δ) τεχνικὴ καὶ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις καὶ ἐπιμόρφωσις καὶ ἐξειδίκευσις τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ χάριν αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητος·

(ε) ἐξεύρεσις πόρων διὰ κρατικὰς ἐπενδύσεις εἰς τομεῖς ὅπου δὲν ἐνδιαφέρεται τὸ ἰδιωτικὸν κεφάλαιον.

4. Ὡς πρὸς τὸ ὕψος τῶν ὑπὸ τῶν δύο Προϋπολογισμῶν προνοουμένων δαπανῶν δι' οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν παρατηρεῖται ὅτι αἱ δαπάναι αὗται κατὰ τομεῖς δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ἱκανοποιητικαὶ πλὴν τῶν δαπανῶν εἰς τὸν τομέα τῆς παιδείας, ὅπου ἐπιβάλλεται ἡ ἀνάληψις ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἐμφαντικωτέρου προγραμματισμοῦ διὰ τὴν μελλοντικὴν ἐπέκτασιν τοῦ θεσμοῦ τῆς δωρεὰν παιδείας εἰς περισσοτέρας τάξεις, εἰς τὸν τομέα τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν, ὅπου οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ ἀναξιοπαθοῦντες ἐξακολουθοῦν νὰ ἔχουν ἀνάγκην μεγαλυτέρας κρατικῆς μερίμνης, καί, ἐν τέλει, εἰς τὸν τομέα τῆς οἰκήσεως, ὅπου τὸ οἰκιστικὸν ὡς πρόβλημα αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἐξακολουθεῖ νὰ ἐπηρεάζῃ τὰ μεγαλύτερα στρώματα τοῦ λαοῦ. Εἰδικώτερον, ἄποψις τῆς Ἐπιτροπῆς καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν τομέα τῆς οἰκήσεως εἶναι ὅπως τὸ πρόβλημα τοῦτο ὡς ἓν σοβαρὸν κοινωνικὸν πρόβλημα θὰ ἔδει νὰ ἀντιμετωπισθῇ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ πλέον ὀρθολογιστικῆς καὶ μακροπνόου βάσεως ἀντὶ τῆς μέχρι τοῦδε μεμονωμένης ἀντιμετωπίσεως τούτου. Ἡ ἄνευ χρονοτριβῆς ἐκπόνησις, ὡς ἐκ τούτου, ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἑνὸς μακροπνόου σχεδίου προνοοῦντος τὴν ἀνοικοδόμησιν καὶ διάθεσιν εἰς τὰ πτωχὰ στρώματα τοῦ λαοῦ εὐθυνῶν κατοικιῶν ἐπιβάλλεται. Ἐπιβάλλεται ἐπίσης ἡ ἐπὶ τῇ βάσει μακροπνόου προγράμματος δανειοδότησις τῶν κατοίκων τῆς ὑπαίθρου—μακροπροθέσμως καὶ χαμηλοτόκως—διὰ τὴν βελτίωσιν καὶ ἐπέκτασιν τῶν ἀγροτικῶν κατοικιῶν των καὶ εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν ἀνύψωσιν τῶν συνθηκῶν καὶ ἐπιπέδου διαβιώσεώς των.

5. Ὡς ἐτονίσθη καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, ἡ σημειωθεῖσα καὶ διατηρηθεῖσα ἄνοδος τοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας ἐξακολουθεῖ εἰσέτι νὰ ἐπηρεάζηται ἐξ ἀσταθμήτων καὶ ἐξωγενῶν παραγόντων. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐν προκειμένῳ ἔχει τὴν γνώμην ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ πρέπει νὰ συνεχίσῃ τὰς ἤδη ἀρξαμένας προσπα-

θείας της διὰ τὴν ἀναδιάρθρωσιν τῆς οἰκονομίας ἐπὶ σταθερωτέρων, μονιμωτέρων καὶ ἀσφαλεστέρων βάσεων. Συνυφασμένη μετὰ τοῦ ἐν λόγῳ θέματος εἶναι καὶ ἡ λῆψις ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως τῶν ἀπαιτουμένων μέτρων διὰ τὴν κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἀναδιάρθωσιν τῆς οἰκονομίας μας διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἐπιπτώσεων τῆς πρώτης φάσεως τῆς συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος καὶ ἰδιαιτέρως διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τῶν διαβλεπομένων εὐκαιριῶν βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως.

6. Ὡς ἐτονίσθη καὶ ἄλλοτε, τὰ εἰς τοὺς δύο Προϋπολογισμοὺς προτεινόμενα δι' ἐκτέλεσιν ἔργα ἀναπτύξεως δημιουργοῦν εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν ηὐξημένας εὐθύνας καὶ ἐπιπρόσθετα καθήκοντα. Ἐν ὄψει τῆς ἀπὸ πολλοῦ ἀρξαμένης ἀναδιοργανώσεως τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, ἡ Ἐπιτροπὴ περιορίζεται εἰς τὸ παρὸν στάδιον νὰ εἴπῃ ὅτι γνώμων τῆς Κυβερνήσεως θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ δημιουργία μιᾶς εὐελίκτου καὶ ἐπαρκῶς καὶ κατηρτισμένης δημοσίας ὑπηρεσίας, λειτουργούσης ὑπὸ πᾶσαν ὁμαλότητα καὶ δυναμένης νὰ ἀνταποκρίνηται ἱκανοποιητικῶς εἰς τὰς ηὐξημένας εὐθύνας της μὲ πρώτιστον πάντοτε γνώμονα τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ λαοῦ.

7. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν πιστοδοτικὴν πολιτικὴν τὴν ἀκολουθουμένην ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπανατονίσῃ παλαιοτέραν θέσιν της ὅτι αὕτη δέον νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας. Ἐκ παραλλήλου, ὅμως, δέον ὅπως ἡ Κυβέρνησις αὐξήσῃ τὰς πιστοδοτήσεις της εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν προώθησιν τοῦ τουρισμοῦ, τὴν ἀνάπτυξιν οἰκονομικῶς ὑγιῶν βιομηχανικῶν μονάδων, ὡς ἐπίσης τὴν ἀγροτικὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὑπαίθρου.

ΕΙΔΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ :

ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ

1. Ὑπουργικὸν Συμβούλιον :

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ παρατηρεῖ ὅτι ἡ προηγουμένως καλουμένη θέσις Πρακτικογράφου μετωνομάσθη εἰς «Λειτουργὸν ἐπὶ τῶν Πρακτικῶν». Μία τοιαύτη ἐνέργεια ἄνευ προηγουμένης ἀξιολογήσεως τῆς θέσεως αὐτῆς καθ' ἑαυτὴν δημιουργεῖ, κατὰ τὴν Ἐπιτροπήν, προβλήματα καὶ ἀνεπιθυμήτους καταστάσεις εἰς βάρος ἀριθμοῦ ἄλλων Κυβερνητικῶν θέσεων τῶν ὁποίων τόσον ὁ τίτλος ὅσον καὶ τὰ καθήκοντα καὶ αἱ εὐθῦναι ἔχουσι ριζικῶς τροποποιηθῆ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἀφ' ἧς τὸ πρῶτον ἐδημιουργήθησαν. Ἐκκρεμοῦντος ὡς ἐκ τούτου τοῦ γενικοῦ θέματος τῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας καὶ τῆς ἀναδιαρθρώσεως καὶ ἀξιολογήσεως τῶν θέσεων αὐτῆς, ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισεν ὅπως ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος θέσις διατηρήσῃ τὴν παλαιὰν αὐτῆς ὀνομασίαν. Αἱ δέουσαι ἀλλαγαὶ ἐπηνέχθησαν εἰς τὸ κείμενον τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

2. Νομικὴ Ὑπηρεσία :

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς μελέτης τῶν δύο Προϋπολογισμῶν, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιθυμεῖ ὅπως ἀναφερθῇ εἰς τὴν ἀπὸ ἀρκετοῦ χρονικοῦ διαστήματος συσταθεῖσαν Ἐπιτροπὴν Ἀναθεωρήσεως καὶ Ἐνοποιήσεως τῆς Κυπριακῆς Νομοθεσίας καὶ νὰ παρατηρήσῃ ὅτι δεδομένης τῆς σημασίας τῆς ἀποστολῆς τῆς ἐν λόγῳ Ἐπιτροπῆς θὰ πρέπει αὕτη νὰ ἐπισπεύσῃ τὰς ἐργασίας της οὕτως ὥστε νὰ ἔχωμεν συντόμως τὰ πρῶτα ἀποτελέσματά της.

3. Ἐλεγκτικὴ Ὑπηρεσία :

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιθυμεῖ νὰ ἀναφερθῇ εἰς τὰ σχόλια δι' ἀνωμαλίας καὶ παραβάσεις ἀριθμοῦ ἐν ἰσχύϊ κυβερνητικῶν ὁδηγιῶν ὑπὸ διαφόρων Κυβερνητικῶν Τμημάτων κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν διαφόρων ἔργων καὶ τὴν ἐνάσκησιν τῶν ἁρμοδιοτήτων των, ὡς ταῦτα ἀναφέρονται ἀναλυτικῶς εἰς τὴν κατατεθεῖσαν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς Ἐτησίαν Ἔκθεσιν τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτοῦ τῆς Δημοκρατίας διὰ

τὸ ἔτος 1971. Ἡ Ἐπιτροπὴ περιορίζεται εἰς τὸ παρὸν στάδιον νὰ ἀναφέρῃ ὅτι προτίθεται νὰ μελετήσῃ τὴν εἰς αὐτὴν παραπεμφθεῖσαν Ἔκθεσιν μετὰ τῆς μεγίστης σοβαρότητος, εὐθὺς ὡς συμπληρώσει τὰς ἐργασίας της διὰ τοὺς δύο ὑπὸ συζήτησιν Προϋπολογισμούς.

4. Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων καὶ Τμήματα :

Ἡ Ἐπιτροπὴ μελετήσασα ἐπισταμένως ἓν ἕκαστον τῶν περιληφθέντων κονδυλίων ὑπὸ τὰς διαφόρους ὑπηρεσίας τοῦ ὡς ἄνω Ὑπουργείου, ἐπιθυμεῖ νὰ προβῇ εἰς τὰς ἀκολούθους παρατηρήσεις :

(α) Χαιρετίζει μετ' εὐχαριστήσεως τὴν δημιουργίαν ἀριθμοῦ θέσεων εἰς τὰς Κτηνιατρικὰς Ὑπηρεσίας ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἐπανδρώσεως τούτων δι' ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ καὶ ἐλπίζει ὅτι τὴν ἐνέργειαν ταύτην θὰ ἀκολουθήσουν καὶ ἄλλα μέτρα ἐνισχύσεως τῆς ἐν λόγῳ Ὑπηρεσίας, οὕτως ὥστε νὰ δυνηθῇ αὕτη νὰ διαδραματίσῃ σημαίνοντα ρόλον εἰς τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν πρόοδον τῆς νήσου.

(β) Σημειοῦται ἐπίσης μεθ' ἱκανοποιήσεως ἡ πρόβλεψις σχετικοῦ κονδυλίου διὰ τὴν διατήρησιν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Δεδομένης τῆς σημασίας τοῦ ἐν λόγῳ θέματος, ἡ Ἐπιτροπὴ εἶναι τῆς γνώμης ὅτι τοῦτο θὰ ἔδει νὰ ἀναληφθῇ κατ' ἀποκλειστικότητα ὑπὸ εἰδικῆς ὑπηρεσίας ἥτις καὶ νὰ μελετήσῃ διάφορα μέτρα προστασίας καὶ διατηρήσεως τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

(γ) Ἡ Ἐπιτροπὴ χαιρετίζει τὴν ἑτοιμασίαν προσχεδίου ἀσφαλίσεως γεωργικῶν προϊόντων καὶ ἐλπίζει ὅτι τοῦτο θὰ ἀκολουθήσῃ συντόμως τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον.

(δ) Τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς καλοῦν τὰς ἁρμοδίας ὑπηρεσίας ὅπως ἐπισπεύσωσι τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἀπαιτουμένων Κανονισμῶν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀπὸ πολλοῦ ψηφισθέντος ὑπὸ τῆς Βουλῆς Νόμου περὶ Ρυθμίσεως τῶν Γεωργικῶν Φαρμάκων.

(ε) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπισημαίνει καὶ ἐφέτος τὴν ἀνάγκην συγκεντρώσεως τῶν διαφόρων ἁρμοδιοτήτων ἐπὶ τῶν ὑδάτων εἰς μίαν Ἀρχὴν ἐπὶ τῷ τέλει τῆς συντομωτέρας προωθήσεως τῶν διαφόρων ἔργων διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τῶν ὑδατίνων πόρων τῆς νήσου καὶ ἀποφυγῆς τῶν δημιουργουμένων περὶ τὸ θέμα τοῦτο σημερινῶν καταστάσεων.

(στ) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐλπίζει ὅτι τὸ θέμα τῆς κατασκευῆς ἐν Κύπρῳ μονάδος ἁφαλατώσεως τοῦ ὕδατος θὰ προωθηθῇ ἄνευ οὐδεμιᾶς περαιτέρω καθυστερήσεως.

(ζ) Τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς μελέτης τῶν δύο Προϋπολογισμῶν τονίζουν τὴν ἀνάγκην λήψεως σειρᾶς μέτρων δι' ἀνακούφισιν τῶν πληγέντων ἐκ τῆς ἐφετεινῆς ἀνομβρίας.

5. Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ Τμήματα :

Ἡ Ἐπιτροπὴ μελετήσασα ἐπισταμένως ἓν ἕκαστον τῶν θεμάτων ἅτινα ἐμπίπτουσιν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ ὡς ἄνω Ὑπουργείου καὶ τῶν Τμημάτων αὐτοῦ, ἐπιθυμεῖ ὅπως παρατηρήσῃ τὰ ἀκόλουθα :

(α) Τὸ θέμα τῆς δασμολογικῆς προστασίας ἐγχωρίων βιομηχανιῶν ἐν συσχετισμῷ μὲ τὴν ἐνάσκησιν τοῦ ἀπαιτουμένου ποιοτικοῦ ἐλέγχου τῶν ὑπ' αὐτῶν παραγομένων προϊόντων καὶ τοῦ ἐλέγχου τῆς τιμῆς τῶν προστατευομένων εἰδῶν, ἀπησχόλησε σοβαρῶς τὴν Ἐπιτροπήν. Θέσις, ἐν προκειμένῳ τῆς Ἐπιτροπῆς, ἥτις καὶ διετυπώθη πρὸς τοὺς ἁρμοδίους κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος καὶ ἐπαναλαμβάνεται καὶ ἐφέτος ἐλλείψει ἀνταποκρίσεως ἐκ μέρους αὐτῶν, εἶναι ὅπως ἑκάστην δασμολογικὴν προστασίαν συνοδεύῃ ἡ ἐπιβολὴ ἐλέγχου, τόσον ἐπὶ τῆς ποιότητος τῶν παραγομένων προϊόντων ὅσον καὶ ἐπὶ τῆς τιμῆς τούτων.

(β) Παρ' ὅλον ὅτι τὰ Μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν προβαίνουσιν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν εἰς αὐστηρὰ σχόλια ὡς πρὸς τὸν τρόπον λειτουργίας τῶν διαφόρων Συμβουλίων Ἐμπορίας, ἐν τούτοις καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος οὐδεμία ἀντιμετώπισις τοῦ ὅλου θέματος ἐγένετο. Ὡς ἐκ τούτου ταῦτα ἐπανατονίζουν παλαιοτέραν θέσιν των ὅτι ἡ μέχρι σήμερον κτηθεῖσα πεῖρα ἐκ τῆς λειτουργίας τῶν ἐν λόγῳ Συμβουλίων δικαιολογεῖ καὶ ὑπαγορεύει τὴν ἄμεσον ἐξέτασιν τοῦ υἱοθετηθέντος θεσμοῦ ὑπὸ μιᾶς πρὸς τοῦτο συσταθησομένης Ἀνεξαρτήτου Ἐπιτροπῆς.

(γ) Ἡ Ἐπιτροπὴ μετὰ λύπης της παρατηρεῖ ὅτι καὶ κατὰ τὸ τρέχον οἰκονομικὸν ἔτος οὐδεμία πρόνοια ἐλήφθη διὰ τὴν στελέχωσιν τῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν σημαντικωτέρων πρεσβειῶν μας δι' ἐμπορικῶν ἀκολούθων πρὸς προώθησιν τῶν κυπριακῶν προϊόντων καὶ τὴν ἐν γένει ἀνάπτυξιν τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν μας. Πιστεύεται ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι ἡ προσφάτως ὑπογραφεῖσα συμφωνία συνδέσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ. θὰ δραστηριοποιήσῃ τοὺς ἁρμοδίους ἵνα προβῶσιν εἰς τὰς δεούσας ἀνακατατάξεις τῶν ἐκπροσωπουσῶν τὴν Κυπριακὴν Δημοκρατίαν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν Ὑπηρεσιῶν καὶ εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῆς δεούσης σημασίας καὶ κύρους εἰς τὸν θεσμὸν τῶν ἐμπορικῶν ἀκολούθων.

(δ) Δεδομένης τῆς σημασίας καὶ τοῦ ρόλου τὸν ὁποῖον διαδραματίζει ἐν Κύπρῳ ὁ Συνεργατισμός, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπανατονίζει τὴν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐκφρασθεῖσαν γνώμην της ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ ἀναθεώρησις καὶ ὁ ἐκσυγχρονισμὸς τῶν ἐν ἰσχύϊ ὡς πρὸς τὸ θέμα τοῦτο νόμων καὶ θεσμῶν.

(ε) Δοθέντος ὅτι ὁ προσφάτως ἐγκαθιδρυθεὶς Κυπριακὸς Ὀργανισμὸς Τουρισμοῦ ὑπάγεται ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπαναφέρει εἰς τὸ προσκήνιον παλαιότερον διατυπωθεῖσαν θέσιν της ὅτι τὰ μέχρι σήμερον παρουσιασθέντα ἀποτελέσματα ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς νομοθεσίας περὶ Ξενοδοχείων καὶ Τουριστικῶν Καταλυμάτων ἐπιβάλλουσι τὴν ἀναθεώρησιν ταύτης καὶ ἄρσιν ὡρισμένων καταστάσεων αἵτινες οὐδόλως συμβάλλουν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐνδεδειγμένων σχέσεων μεταξὺ τοῦ Ὀργανισμοῦ καὶ τῶν ἀσχολουμένων μὲ τὴν ξενοδοχειακὴν βιομηχανίαν.

6. Ὑπουργεῖον Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ Τμήματα :

Κατὰ τὴν διεξαχθεῖσαν συζήτησιν ἐπὶ τῶν διαφόρων θεμάτων τῆς ἁρμοδιότητος τοῦ ὡς ἄνω Ὑπουργείου καὶ Τμημάτων, διεπιστώθησαν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τὰ ἀκόλουθα :

(α) Ἡ Ἐπιτροπὴ παρατηρεῖ ὅτι παρὰ τὰς δοθείσας εἰς τὸ παρελθὸν ὑποσχέσεις ἐξακολουθεῖ νὰ καθυστερῇ ἡ εἰσαγωγὴ σχετικῆς νομοθεσίας ρυθμιζούσης ἐπὶ νέας βάσεως τὸ θέμα τῆς παροχῆς δημοσίων βοηθημάτων πρὸς τοὺς οἰκονομικῶς ἀδυνάτους καὶ παθόντος καὶ παρεχούσης τὸ νομικὸν δικαίωμα εἰς ἕνα ἕκαστον τούτων νὰ τυγχάνῃ ἑνὸς κατωτάτου ἐπιπέδου εἰσοδήματος. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀποδίδει μεγίστην σημασίαν εἰς τὸ θέμα τοῦτο καὶ ἀναμένει ἀπὸ τὸ κράτος τὴν δέουσαν ἀνταπόκρισιν.

(β) Τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι τῆς γνώμης ὅτι, ἐὰν ὁ ἐξαγγελθεὶς θεσμὸς τῆς παροχῆς δωρεὰν παιδείας δὲν ἐφαρμοσθῇ μὲ παράλληλον ἐνθάρρυνσιν προσελεύσεως τῶν νέων μαθητῶν εἰς τὰς τεχνικὰς σχολὰς καὶ τὴν Ἐπαγγελματικὴν ἐκπαίδευσιν, ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ τοιούτου μέτρου θὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν αὔξησιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀνέργων ἀποφοίτων σχολῶν μέσης ἐκπαιδεύσεως καὶ τὴν κατὰ συνέπειαν δημιουργίαν νέου κοινωνικοῦ προβλήματος.

(γ) Τὸ θέμα τῆς ἀπὸ ἐπισήμου πλευρᾶς ἀντιμετωπίσεως τῆς ἱδρύσεως νηπιοκομικῶν καὶ παιδοκομικῶν σταθμῶν διὰ τὰ τέκνα τῶν ἐργαζομένων μητέρων ἀπησχόλησε σοβαρῶς τὴν Ἐπιτροπήν. Δεδομένης τῆς

ἀπὸ πάσης ἀπόψεως σημασίας τοῦ ὅλου θέματος, ἡ Ἐπιτροπὴ εἶναι τῆς γνώμης ὅτι τοῦτο θὰ ἔδει νὰ ἀντιμετωπισθῇ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τρόπον πλέον προγραμματισμένον καὶ οὐχὶ νὰ βασίζηται εἰς τὰς μέχρι τοῦδε δραστηριότητας τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως καὶ τὰς κατὰ ἐρασιτεχνικὸν τρόπον γινομένας ἐνεργείας τῆς ἰδίας. Ἐλπίζεται ὅτι ἡ παρατηρουμένη σήμερον ἔλλειψις ἐργατικῶν χειρῶν καὶ ἡ ἐκ τῶν πραγμάτων λαβοῦσα χώραν ἀναθεώρησις τῶν ἄλλοτε κρατουσῶν ἀντιλήψεων ὡς πρὸς τὴν ἀποστολὴν τῆς γυναικὸς ἐν Κύπρῳ, θὰ ὠθήσῃ τὴν Κυβέρνησιν εἰς ἀναθεώρησιν τῆς μέχρι τοῦδε θέσεώς της ἔναντι ἑνὸς τόσον σοβαροῦ κοινωνικοῦ προβλήματος.

7. Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν καὶ Τμήματα :

Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, μελετήσαντα ἐν ἕκαστον κονδύλιον συμπεριληφθὲν ὑπὸ τὰς διαφόρους Ὑπηρεσίας καὶ Τμήματα τοῦ ὡς ἄνω Ὑπουργείου, ἐπιθυμοῦν ὅπως προβῶσιν εἰς τὰς ἀκολούθους παρατηρήσεις :

(α) Τὴν περίληψιν εἰς τὸν ὑπὸ συζήτησιν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως σχετικῆς προνοίας δι' ἀνέγερσιν κατοικιῶν χαμηλοῦ κόστους θὰ ἔδει νὰ ἀντικαταστήσῃ μεγαλεπήβολον πρόγραμμα ἀνεγέρσεως τοιούτων κατοικιῶν καὶ ἐν συνεχείᾳ διαθέσεως αὐτῶν εἰς ἀστέγους οἰκογενείας χαμηλῶν εἰσοδημάτων. Ἡ ὕπαρξις ἐν Κύπρῳ στεγαστικοῦ προβλήματος καὶ ἡ ὁσημέραι ὀξυνσις τούτου ἐπιβάλλουν τὴν ἀνάληψιν ἐκ μέρους τοῦ κράτους πλέον ριζοσπαστικῶν μέτρων καὶ οὐχὶ τὸν περιορισμὸν τούτου εἰς τὴν ἀνέγερσιν περιωρισμένου ἀριθμοῦ κατοικιῶν μόνον. Ἡ ἄλλοτε προταθεῖσα δικαιολογία τῆς ἐλλείψεως ἐμπεριστατωμένης μελέτης περὶ τὸ θέμα τοῦτο δὲν εὑρίσκεται πλέον καθότι μία τοιαύτη μελέτη συνεπληρώθη ἤδη ἀπὸ πολλοῦ, παραμένει δὲ ἡ Κυβέρνησις νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν λῆψιν τῶν ἐνδεδειγμένων μέτρων. Ἄλλωστε, μία τοιαύτη ἐνέργεια ἀπὸ πλευρᾶς Κυβερνήσεως ἐνδείκνυται, καθότι ἀντικατοπτρίζει τὸ ἐνδιαφέρον της διὰ τὴν καλυτέρευσιν τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως τῶν πολιτῶν της.

(β) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιθυμεῖ νὰ ἀναφερθῇ εἰς τὰς ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν καταβληθείσας προσπαθείας της δι' ἀλλαγὴν τοῦ συστήματος εἰσπράξεως τελῶν ραδιοφώνων καὶ τηλεοράσεων καὶ νὰ παρατηρήσῃ, μετ' εὐχαριστήσεως, ὅτι αἱ εἰσηγήσεις της ἐγένοντο ἐν τέλει πραγματικότης. Παρὰ ταῦτα οἱ ὑπὸ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἱδρύματος Κύπρου ἐκδοθέντες Κανονισμοὶ προδιαγράφουν λίαν πολύπλοκον διαδικασίαν, ἡ ἁπλοποίησις τῆς ὁποίας ἐνδείκνυται χάριν τῶν λόγων οἵτινες ὑπηγόρευσαν τὴν υἱοθετηθεῖσαν ἀλλαγὴν εἰς τὸ ὅλον σύστημα εἰσπράξεως τῶν τοιούτων τελῶν.

(γ) Ἡ Ἐπιτροπὴ μετὰ λύπης της παρατηρεῖ ὅτι καὶ ἐφέτος τὸ θέμα τῶν ὑπερωριῶν τῆς Πυροσβεστικῆς Ὑπηρεσίας ἐξακολουθεῖ νὰ εὑρίσκεται ἐν ἐκκρεμότητι, τοῦτο δὲ παρὰ τὰς δοθείσας κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὑποσχέσεις τῶν ἁρμοδίων. Δεδομένου τοῦ ρόλου τὸν ὁποῖον διαδραματίζει ἡ Πυροσβεστικὴ Ὑπηρεσία καὶ τῆς φύσεως τῆς ἐργασίας τῶν ὑπηρετούντων εἰς αὐτάς, ἡ Ἐπιτροπὴ φρονεῖ ὅτι ἡ ἐνίσχυσις τούτων δι' ἐπιπροσθέτου προσωπικοῦ μὲ τὴν κατὰ συνέπειαν μείωσιν τῶν ὡρῶν ἐργασίας τοῦ νῦν ὑπηρετοῦντος εἰς αὐτὰς προσωπικοῦ ἐνδείκνυται.

(δ) Παρὰ τὸν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους καθορισμὸν τῶν κριτηρίων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων τὸ ἁρμόδιον Κυβερνητικὸν Τμῆμα θὰ χωρήσῃ εἰς τὴν διανομὴν τῆς χαλίτικης γῆς, ἐν τούτοις ἡ ἐξέτασις τῶν ὑποβληθεισῶν αἰτήσεων καθυστερεῖ ἕνεκεν τῆς ἐλλείψεως προσοντούχου προσωπικοῦ. Ἄποψις τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὅτι τὸ ἁρμόδιον Κυβερνητικὸν Τμῆμα θὰ ἔδει νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν προώθησιν τοῦ ὅλου θέματος ἔστω καὶ ἐπὶ μεμονωμένης βάσεως, εἰδικώτερον δὲ νὰ ἐξετάσῃ τὰς περιπτώσεις κοινοτήτων ἢ κατοίκων αὐτῶν οἵτινες, δι' ὑπομνημάτων των ἢ δι' αἰτήσεών των πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ἐζήτησαν τὴν

παραχώρησιν χαλίτικης γῆς δι' ἀνέγερσιν οἰκιῶν διὰ τὰ τέκνα των ἐλλείψει ἄλλης γῆς δι' οἰκοπεδοποίησιν εἰς τὰς κοινότητάς των.

(ε) Ἡ Ἐπιτροπὴ παρακολουθεῖ μετὰ μεγίστης προσοχῆς τὴν μὴ εἰσέτι ἱκανοποιητικὴν ἐπίλυσιν τῶν ἐκκρεμούντων προβλημάτων τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς καὶ καλεῖ τοὺς ἁρμοδίους ὅπως ἐπιληφθῶσι τὸ ταχύτερον τοῦ ὅλου θέματος χάριν τῆς ὁμαλῆς λειτουργίας τοῦ Σώματος καὶ πρὸς διατήρησιν τῆς ἐπιβαλλομένης εἰς τοῦτο πειθαρχίας.

8. Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν καὶ Ὑπηρεσίαι :

Ἡ Ἐπιτροπή, μελετήσασα ἐπισταμένως μίαν ἑκάστην τῶν δραστηριοτήτων τοῦ ἐν λόγῳ Ὑπουργείου καὶ τῶν Ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἐξακολουθεῖ νὰ διατηρῇ τὴν ἄποψιν ὅτι ἡ ἀναδιάρθρωσις τῶν Ὑπηρεσιῶν αὐτῶν θὰ πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ τὸ πρώτιστον μέλημα τῶν ἁρμοδίων. Ὁ ρόλος καὶ αἱ εὐθῦναι τὰς ὁποίας αἱ ἐν λόγῳ Ὑπηρεσίαι ἐπωμίζονται, ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας ἃς διέρχεται ὁ τόπος μας, ἐπιβάλλουσι τὴν ἐνίσχυσιν τῶν Ὑπηρεσιῶν διὰ καταλλήλου καὶ πλήρως κατηρτισμένου προσωπικοῦ καὶ τὸν ἐπανακαταμερισμὸν τῶν καθηκόντων ἀριθμοῦ ἄλλων μελῶν αὐτῶν. Μία ἰδιαιτέρα πτυχὴ τοῦ ὅλου προβλήματος, ἥτις θὰ ἔδει νὰ ἀπασχολήσῃ τὴν Κυβέρνησιν, εἶναι ἡ ἀπὸ διαφορετικῆς σκοπιᾶς ἀντίκρυσις τοῦ ρόλου τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπηρεσιῶν, ἡ ἀποστολὴ τῶν ὁποίων δὲν λαμβάνει χώραν εἰς τὰ γραφεῖα τῶν κατὰ τόπους πρεσβειῶν, ἀλλά, τοὐναντίον, ἐπιτυγχάνεται εἰς εὐρύτερον κοινωνικὸν κύκλον, ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ὁποίου προϋποθέτει ἐπηυξημένα οἰκονομικὰ μέσα.

9. Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν καὶ Τμήματα :

Τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, ὑπὸ τὸ φῶς τῶν περιληφθεισῶν προνοιῶν ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ ὡς ἄνω Ὑπουργείου καὶ τῶν Τμημάτων αὐτοῦ, θὰ ἤθελον νὰ παρατηρήσωσι τὰ ἀκόλουθα :

(α) Τὸ θέμα τῆς ἀπὸ ἀρκετοῦ χρονικοῦ διαστήματος ἀναληφθείσης ἀναδιοργανώσεως τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας ἀπησχόλησε σοβαρῶς τὴν Ἐπιτροπήν. Χωρὶς ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ ἐπιδιώκῃ ἐπέμβασιν εἰς τὰς διεξαγομένας διαβουλεύσεις μεταξὺ τῶν συντεχνιῶν τῶν ἐκπροσωπουσῶν τὰ μέλη τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως θὰ ἤθελεν, ἐν τούτοις, νὰ ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν εἰς τὴν σημασίαν ἥτις ἀποδίδεται εἰς τὸ ὅλον ἔργον καὶ τὴν ταχεῖαν διεκπεραίωσιν τούτου.

(β) Τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς παρατηροῦν καὶ ἐφέτος ὅτι τὸ θέμα τῆς μετατροπῆς τῶν προσωρινῶν θέσεων εἰς μονίμους ἐξακολουθεῖ νὰ εὑρίσκεται ἐν ἐκκρεμότητι ἐν ὄψει τῆς μὴ συμπληρώσεως τῆς ἀναληφθείσης ἀναδιοργανώσεως τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας. Ἡ Ἐπιτροπὴ διατηροῦσα ἰσχυρὰν ἄποψιν ὡς πρὸς τὸ θέμα τοῦτο ἀναμένει σύντομον διευθέτησίν του καὶ τακτοποίησιν οὕτω μεγάλου ἀριθμοῦ δημοσίων ὑπαλλήλων, οἵτινες ὑπηρετοῦντες ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν εἰς προσωρινὰς θέσεις καὶ εἰς ὑπηρεσίας ὅπου ἀπεδείχθη πέραν πάσης ἀμφιβολίας ἡ ἀνάγκη μονιμοποιήσεώς των, ἐξακολουθοῦν νὰ τυγχάνωσι δυσμενοῦς μεταχειρίσεως ἐν σχέσει μὲ τοὺς ὑπηρετοῦντας εἰς τὰς αὐτὰς ἀλλὰ μονίμους θέσεις συναδέλφους των.

(γ) Μεταξὺ τῶν ὀναμενομένων νὰ λυθῶσι προβλημάτων διὰ τῆς ἀρξαμένης ἀναδιοργανώσεως τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει ἐντοπίσει καὶ ἀναμένει τὴν ἐπίλυσιν τοῦ θέματος τῆς μὴ ὑπάρξεως ἑτέρου Κυβερνητικοῦ Λειτουργοῦ δυναμένου νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ ἀπουσιάζοντος Γενικοῦ Διευθυντοῦ ἑνὸς Ὑπουργείου. Ἄποψις τῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς αὕτη διετυπώθη καὶ εἰς τὸ παρελθόν, εἶναι ὅτι ἡ καθιέρωσις τοῦ θεσμοῦ τοῦ Βοηθοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ εἰς τὰ μειζόνων δραστηριοτήτων Ὑπουργεῖα ἐνδείκνυται.

(δ) Τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς μετ' εὐχαριστήσεως σημεῖον ὅτι ἡ Κυβέρνησις, ἐντὸς τῶν πλαισίων λήψεως σειρᾶς μέτρων πρὸς διαμόρφωσιν τῆς ἐπενδυτικῆς πολιτικῆς της διαρκοῦντος τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Προγράμματος Ἀναπτύξεως, προτίθεται ὅπως προβῇ εἰς ἀνασκόπησιν τοῦ ρόλου τῆς Κυπριακῆς Τραπέζης Ἀναπτύξεως.

(ε) Παρατηρεῖται καὶ ἐφέτος ὅτι ἐξακολουθοῦν νὰ ὑφίστανται σχόλια καὶ ἐπικρίσεις εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν τρόπον κατακυρώσεως τῶν προσφορῶν καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου Προσφορῶν λαμβανομένας ἀποφάσεις. Δεδομένου τοῦ κλίματος δυσπιστίας τὸ ὁποῖον δημιουργοῦν τοιαῦτα σχόλια καὶ ἐπικρίσεις, ἡ Ἐπιτροπὴ καλεῖ τὸν Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν ὅπως μελετήσῃ τὸ ὅλον θέμα καὶ προβῇ εἰς βελτίωσιν τῆς ἐπικρατούσης καταστάσεως χάριν τῆς ὁμαλῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐν λόγῳ Συμβουλίου καὶ πρὸς ἀποτροπὴν τῆς δημιουργίας πιθανῶς ἐσφαλμένων ἐντυπώσεων εἰς τοὺς πολίτας.

10. Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ Τμήματα :

Ἡ Ἐπιτροπή, μελετήσασα μίαν ἑκάστην τῶν συμπεριληφθεισῶν προνοιῶν ὑπὸ τὰ ἀντίστοιχα ἄρθρα τῶν διαφόρων Ὑπηρεσιῶν τοῦ ἐν λόγῳ Ὑπουργείου καὶ τῶν Τμημάτων αὐτοῦ, ἐπιθυμεῖ ὅπως προβῇ εἰς τὰς ἀκολούθους παρατηρήσεις καὶ εἰσηγήσεις :

(α) Παρ' ὅλον ὅτι ἡ ἔλλειψις τηλεοπτικῆς συσκευῆς δεικνυούσης τὰς ἀφίξεις καὶ ἀναχωρήσεις ἀεροσκαφῶν εἰς τὸν διεθνῆ ἀερολιμένα Λευκωσίας ὑπεδείχθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ πολλοῦ, ἐν τούτοις οὐδεμία πρόνοια περιελήφθη διὰ τὴν ἀγορὰν καὶ ἐγκατάστασιν αὐτῆς μὲ ἀποτέλεσμα, ἐνῷ ἐξοδεύονται διὰ τὸν ἀερολιμένα τόσον μεγάλα ποσά, νὰ ἐξακολουθοῦν νὰ ὑφίστανται ἐλλείψεις μικρᾶς μὲν οἰκονομικῆς δαπάνης ἀλλὰ μεγίστης σπουδαιότητος.

(β) Ὡς δεύτερον θέμα ἔχον σχέσιν μὲ τὸν διεθνῆ ἀερολιμένα Λευκωσίας, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιθυμεῖ νὰ τονίσῃ τὴν μὴ εἰσέτι υἱοθέτησιν τοῦ θεσμοῦ τῆς ἐλευθέρας εἰσόδου τῶν ἀφικνουμένων ἐπιβατῶν ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον οὗτοι δὲν ἔχουν νὰ δηλώσωσιν, ὅ,τιδήποτε πρὸς τὰς ἁρμοδίας ἀρχάς.

(γ) Διαπιστοῦται καὶ ἐφέτος ὅτι ἡ συμπλήρωσις τῶν διαφόρων ἔργων ἐξοπλισμοῦ καὶ ἐγκαταστάσεων εἰς τὸν λιμένα Ἀμμοχώστου ἐξακολουθεῖ νὰ καθυστερῇ ἄνευ λόγου μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἐπηρεάζηται ἡ ὁμαλὴ λειτουργία τοῦ λιμένος τούτου. Καλοῦνται, ὡς ἐκ τούτου, οἱ ἁρμόδιοι ὅπως ἐπιληφθῶσι τοῦ θέματος τὸ ταχύτερον δυνατόν.

(δ) ἐντὸς τῶν πλαισίων ἀναπτύξεως τῶν ταχυδρομικῶν ὑπηρεσιῶν, τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς καλοῦν διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν τὴν Κυβέρνησιν ὅπως μελετήσῃ τὸ θέμα τῆς ἐπεκτάσεως τῆς κατ' οἶκον παροχῆς τῶν ταχυδρομικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ εἰς τὰ μεγάλα χωρία τῆς νήσου.

(ε) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιθυμεῖ νὰ ἐκφράσῃ διὰ πολλοστὴν φορὰν τὴν λύπην της διὰ τὴν παρατηρουμένην καθυστέρησιν εἰς τὴν λῆψιν καὶ κοινοποίησιν τῆς τελικῆς ἀποφάσεως τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς μετατροπῆς τῆς γερανογεφύρας Καραβοστασίου εἰς λιμένα φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως γεωργικῶν προϊόντων, ἰδίως ἐν ὄψει τῆς κρατούσης εἰς τὴν περιοχὴν Ξεροῦ καταστάσεως συνεπείᾳ τῶν ὑπὸ τῶν μεταλλευτικῶν ἑταιρειῶν γενομένων ἀπολύσεων τοῦ ἐργατοϋπαλληλικοῦ προσωπικοῦ των. Τὸ ἐν λόγῳ ἔργον ἐνέχον ἰδιαιτέραν σημασίαν διὰ τὴν ἐν λόγῳ περιοχὴν ὑποχρεοῖ τὴν Ἐπιτροπὴν διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν νὰ καλέσῃ τὴν Κυβέρνησιν ὅπως λάβῃ τὴν τελικὴν αὐτῆς ἀπόφασιν ἄνευ οὐδεμιᾶς περαιτέρω καθυστερήσεως.

(στ) Τὸ θέμα τῆς ἀπαλλοτριώσεως ἰδιωτικῶν γαιῶν δι' ἐκτέλεσιν διαφόρων ἔργων δημοσίας ὠφελείας καὶ αἱ κατὰ συνέπειαν προκύπτουσαι ἀποζημιώσεις διὰ τοὺς ἰδιοκτήτας τούτων ἀπησχόλησε σοβαρῶς τὴν Ἐπιτροπήν. Ἄποψις τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀφοῦ ταῦτα ἔλαβον σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς ἐκκρεμούσας Προτάσεις Νόμων εἰς τὴν Βουλήν,

εἶναι ὅτι θὰ ἔδει νὰ υἱοθετηθῇ τοιοῦτος μηχανισμὸς ὥστε εὐθὺς ὡς δημοσιεύεται τὸ διάταγμα ἀπαλλοτριώσεως τῶν γαιῶν τούτων νὰ καταβάλληται πάραυτα ἡ ἐκτετιμημένη ἀποζημίωσις καὶ ἐφ' ὅσον ἤθελε προκύψει διαφωνία ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τοῦτο, ὁ ἰδιοκτήτης ἢ ἡ ἀπαλλοτριοῦσα ἀρχὴ νὰ δύνανται νὰ προσφεύγωσιν εἰς τὸ Δικαστήριον διὰ τὴν διαφορὰν τοῦ ἀμφισβητουμένου ποσοῦ. Ὡς πιστεύεται ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ λῆψις ἑνὸς τοιούτου μέτρου εὑρίσκεται ἐντὸς τῶν συνταγματικῶν διατάξεων ἀφ' ἑνός, ἀφ' ἑτέρου δὲ θεωρεῖται δικαία διευθέτησις διὰ τὸν ἰδιοκτήτην, εἰς τὸν ὁποῖον, διὰ τῆς καταβολῆς τοῦ κατ' ἀρχὴν ἐκτιμωμένου ποσοῦ, θὰ παρέχηται ἡ δυνατότης νὰ ἀποκτᾷ ἑτέραν γῆν καὶ ἐν γένει νὰ ἀναπληροῖ πᾶν ὅ,τι ἀπωλέσθη ἐκ τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῶν γαιῶν του.

(ζ) Ἡ ἀπὸ πολλοῦ ἐξαγγελθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐν λόγῳ Ὑπουργείου ἀνάληψις μελέτης διὰ τὴν κατάρτισιν δεκαετοῦς προγράμματος ὁδικῆς ἀναπτύξεως ἱκανοποίησε τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς. Δεδομένης τῆς σημασίας ὑπάρξεως ἑνὸς ἀρτίου ὁδικοῦ δικτύου ἐν τῇ νήσῳ, τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς δράττονται τῆς παρούσης εὐκαιρίας νὰ καλέσωσι τὰ ἁρμόδια Κυβερνητικὰ Τμήματα ὅπως ἐπισπεύσωσι τὰς ἐργασίας των διὰ τὸ θέμα τοῦτο.

11. Ὑπουργεῖον Ὑγείας καὶ Ἰατρικὸν Τμῆμα :

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν περιληφθεισῶν προνοιῶν ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῶν διαφόρων Ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας καὶ τοῦ Ἰατρικοῦ Τμήματος, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιθυμεῖ ὅπως παρατηρήσῃ τὰ ἀκόλουθα :

(α) Τὸ θέμα τῆς εἰσαγωγῆς γενικωτέρου σχεδίου ἰατρικῆς περιθάλψεως θὰ ἔδει νὰ προωθηθῇ μὲ ταχύτερον ρυθμὸν μὲ παράλληλον καταβολὴν συντονισμένων προσπαθειῶν διὰ σταδιακὴν ἐξασφάλισιν τῶν καταλλήλων νοσηλευτικῶν χώρων, τὴν ἐκπαίδευσιν ἰατρικοῦ καὶ παραϊατρικοῦ προσωπικοῦ καὶ τὴν συμπλήρωσιν ἁπάσης τῆς ἀπαιτουμένης σχετικῆς προεργασίας.

(β) Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν προετοιμασίαν τῶν ὡς ἄνω προϋποθέσεων, ἡ Ἐπιτροπὴ τονίζει διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν τὴν ἀνάγκην καταβολῆς προσπαθειῶν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας διὰ τὴν πληρεστέραν ἐπάνδρωσιν τῶν Ἰατρικῶν Ὑπηρεσιῶν.

(γ) Ἡ Ἐπιτροπή, ἀποδίδουσα μεγίστην σημασίαν εἰς τὸν ἔλεγχον τῆς τιμῆς καὶ τῆς ποιότητος τῶν προσφερομένων εἰς τοὺς ἀσθενεῖς φαρμάκων, καλεῖ διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν τὴν Κυβέρνησιν ὅπως, ἀνεξαρτήτως τῶν δυσκολιῶν αἵτινες ἐνυπάρχουν εἰς τὴν ἐνάσκησιν τοῦ ἐλέγχου τούτου, χωρήσῃ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ.

(δ) Τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, θεωροῦντα τὸ Χημεῖον τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου Λευκωσίας ὡς ἀπαραίτητον βοηθὸν τῶν ἰατρῶν κατὰ τὴν ἄσκησιν τοῦ λειτουργήματός των, καλοῦν τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον ὅπως ἐνισχύσῃ περαιτέρω τοῦτο δι' ἀρτίως κατηρτισμένου ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ μὲ παράλληλον ἐφοδιασμὸν αὐτοῦ διὰ συγχρόνου ἐξοπλισμοῦ.

12. Ὑπουργεῖον Παιδείας καὶ Ὑπηρεσίαι :

Ἡ Ἐπιτροπή, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὰς ὑπὸ τὸ ὡς ἄνω Ὑπουργεῖον καὶ τὰς ὑπηρεσίας αὐτοῦ περιληφθείσας προνοίας εἰς ἀμφοτέρους τοὺς Προϋπολογισμούς, ἐπιθυμεῖ ὅπως προβῇ εἰς τὰς ἀκολούθους παρατηρήσεις καὶ εἰσηγήσεις :

(α) Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ μέτρου τῆς δωρεὰν παιδείας προκειμένου νὰ καταστῇ δυνατὴ θὰ πρέπει νὰ προωθηθῇ μὲ παράλληλον πρόγραμμα ἀνεγέρσεως κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων πρὸς κάλυψιν τῶν δημιουργηθησομένων ἀναγκῶν τῶν σχολῶν μέσης ἐκπαιδεύσεως. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει καὶ ἐλλείψει προγράμματος περὶ τὸ θέμα τοῦτο, εἰς τὸν ἤδη

ἀπολεσθέντα χρόνον θὰ προστεθῇ καὶ ἕτερος πολύτιμος χρόνος μὲ ἀποτέλεσμα εἰς θεσμὸς ὅστις θὰ ἔπρεπε νὰ εἰσαχθῇ ἀπὸ πολλοῦ νὰ καθίσταται πρακτικῶς ἀδύνατον νὰ ἐφαρμοσθῇ.

(β) Ἡ Ἐπιτροπὴ σημειοῖ μεθ' ἱκανοποιήσεως τὴν λαβοῦσαν χώραν ἐξέλιξιν ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν μαθητῶν τῆς πρώτης τάξεως τῶν σχολῶν μέσης ἐκπαιδεύσεως ἐκ τῶν τελῶν τῶν ἐσωτερικῶν ταμείων μὲ προπτικὴν τὴν ἀπαλλαγὴν καὶ τῶν μαθητῶν τῶν ἀμέσως ἑπομένων τάξεων εὐθὺς ὡς ἐφαρμοσθῇ καὶ διὰ ταύτας ὁ θεσμὸς τῆς δωρεὰν παιδείας. Ἄποψις, ἐν τούτοις, τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὅπως τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν ἀκολουθήσῃ καὶ παράλληλος αὔξησις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῶν παρεχομένων ὑποτροφιῶν εἰς τὰς ἀμέσως ἀνωτέρας τάξεις οὕτως ὥστε καί. σὺν τῇ παρόδῳ τοῦ χρόνου, ἡ δωρεὰν παιδεία νὰ ἀποτελέσῃ κοινωνικὴν προσφορὰν τοῦ κράτους παρεχομένην πρὸς τὴν ὁλότητα τῶν φοιτώντων εἰς τὰς σχολὰς μέσης ἐκπαιδεύσεως.

(γ) Ἡ Ἐπιτροπὴ χαιρετίζει τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως υἱοθετηθείσης ἀπὸ δύο ἐτῶν τακτικῆς περὶ παροχῆς ὑποτροφιῶν διὰ πανεπιστημιακὰς σπουδάς. Ἄποψις τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὅτι τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἐν λόγῳ Κυβερνητικῆς ἀποφάσεως δέον νὰ διακρίνῃ ὀρθολογιστικὴ ἐπιλογὴ τῶν προσφερομένων κλάδων δι' ἀνωτάτας σπουδάς, τούτων πάντοτε ὁριζομένων μὲ κριτήριον τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου.

(δ) Ἡ Ἐπιτροπὴ καλεῖ τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ὅπως προβῇ εἰς μελέτην μέτρων διὰ διαφοροποίησιν τοῦ ἐπιπέδου τῆς προσφερομένης μορφώσεως εἰς τὰς τεχνικὰς σχολὰς οὕτως αὕτη νὰ συνάδῃ μὲ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς βιομηχανίας. Ἐκ παραλλήλου θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον ἐὰν τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον χωρήσῃ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν λοιπῶν Ὑπουργείων καὶ Ὑπηρεσιῶν εἰς τὴν λῆψιν σειρᾶς μέτρων διὰ τὴν προσέλκυσιν μαθητῶν εἰς τὰς τεχνικὰς σχολὰς καὶ τὴν ἐπαγγελματικὴν ἐκπαίδευσιν πρὸς ἀποτροπὴν τῆς δημιουργίας μεγάλου ἀριθμοῦ ἀνέργων ἀποφοίτων σχολῶν μέσης ἐκπαιδεύσεως εἰς μίαν περίοδον ὅπου ἡ βιομηχανία μας ζητεῖ συνεχῶς καὶ νέας ἐξειδικευμένας ἐργατικὰς χεῖρας.

(ε) Ἡ Ἐπιτροπή, ἐν κατακλείδι, τονίζει τὴν σημασίαν ἣν ἐνέχει ἡ προσχολικὴ ἀγωγὴ τῶν παίδων καὶ καλεῖ τοὺς ἁρμοδίους ὅπως χωρήσωσιν εἰς τὴν ἐπὶ πλέον συστηματοποιημένης καὶ ὀρθολογιστικῆς βάσεως ἀντιμετώπισιν τοῦ θέματος τούτου καὶ οὐχὶ νὰ περιορίζωνται εἰς τὴν λῆψιν μέτρων προωθουμένων κατὰ τρόπον ἐρασιτεχνικὸν καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς περὶ τὸ θέμα τοῦτο προεργασίας.

Διαρκούσης τῆς μελέτης τῶν δύο Προϋπολογισμῶν ὑπεβλήθησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν διάφοροι τροποποιήσεις αἱ ὁποῖαι, ἀφοῦ ἔτυχον προσεκτικῆς μελέτης ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐνεκρίθησαν καὶ ἐνεσωματώθησαν εἰς τὰ κατάλληλα μέρη τῶν Προϋπολογισμῶν.

Αἱ τροποποιήσεις αὗται κατὰ σειρὰν λήψεως εἶναι αἱ ἀκόλουθοι :

(α) Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς—Κεφάλαιον 19Α—Μετεωρολογικὴ Ὑπηρεσία.

Ἄρθρον 1—Ἀποδοχαὶ Προσωπικοῦ :

Ἡ ὑπὸ τὸ ἐδάφιον (2) τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου προνοουμένη θέσις τοῦ Μετεωρολογικοῦ Λειτουργοῦ, καθορισθεῖσα διὰ τοῦ Διατάγματος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὑπὸ ἡμερομηνίαν 13ην Ἰουλίου 1972, τοῦ ἐκδοθέντος δυνάμει τοῦ περὶ Συντάξεων Νόμου, ὡς συντάξιμος, θὰ ἔδει νὰ καθορισθῇ ὡς τοιαύτη καὶ εἰς τὸν ὑπὸ συζήτησιν Προϋπολογισμόν. Ἐκ παραδρομῆς, ἐν τούτοις, ὁ προβλεπόμενος ἀστερίσκος ὁ ὁποῖος ὑποδηλοῖ ὅτι μία θέσις εἶναι συντάξιμος δὲν

προσετέθη πρὸ τοῦ τίτλου τῆς ἐν λόγῳ θέσεως, παρισταμένης ἀνάγκης νὰ γίνῃ τοῦτο τώρα μεταξὺ τοῦ σημειουμένου πρὸ αὐτῆς διπλοῦ σταυροῦ καὶ τοῦ τίτλου τῆς εἰρημένης θέσεως.

(β) Ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον 30Α «Ὑπηρεσίαι Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων» τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ περιελήφθη ἀριθμὸς μονίμων θέσεων δημιουργηθεισῶν κατόπιν ἐγκρίσεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ (Ἀρ. 16) Νόμου τοῦ 1972 (Νόμος Ἀρ. 97 τοῦ 1972). Ἐπειδὴ κατὰ τὸ στάδιον τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ ἐν λόγῳ Προϋπολογισμοῦ δὲν ἦτο γνωστὸς ὁ ἀριθμὸς τοῦ ἐν λόγῳ Νόμου, διὰ τοῦ ὁποίου καὶ ἐγκαθιδρύοντο αἱ ἐν λόγῳ θέσεις, παρίσταται τώρα ἀνάγκη νὰ περιληφθῇ οὗτος εἰς τὰς σχετικὰς ἐπεξηγήσεις τὰς ἀναφερομένας εἰς ἕν ἕκαστον ἐπηρεαζόμενον ἐδάφιον.

(γ) Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς—Κεφάλαιον 25Α—Συνεργατικὴ Ἀνάπτυξις.

Ἄρθρον 1—Ἀποδοχαὶ Προσωπικοῦ (Δικαιώματα καὶ Ἐπιδόματα) :

Ἡ Ἐπιτροπή, ἐνεργοῦσα κατόπιν γνωστοποιήσεως τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν ὅτι τὸ θέμα τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ θεσμοῦ πληρωμῆς δικαιωμάτων ὑπερωριῶν εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ Τμήματος Συνεργατικῆς Ἀναπτύξεως δὲν ἐξετάσθη εἰσέτι ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ὑπηρεσιῶν, ἔχει προβῇ εἰς τὴν διαγραφὴν τοῦ ἐδαφίου (8) «Δικαιώματα Ὑπερωριῶν» τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου καὶ τῆς σχετικῆς προνοίας ἐκ £750 εἰς τὴν στήλην «Ἐγκεκριμένος Προϋπολογισμὸς διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους 1973». Κατ' ἀκολουθίαν ἐπήνεγκε τὰς σχετικὰς τροποποιήσεις εἰς τὰ ὁλικὰ ποσὰ τῆς στήλης «Ἐγκεκριμένος Προϋπολογισμὸς διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους 1973» τοῦ ἰδίου ὡς ἄνω Κεφαλαίου.

(δ) Λόγῳ τῆς δημιουργίας ἀριθμοῦ νέων θέσεων ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον «Παιδεία» ἐντὸς τοῦ ἔτους 1972 ἐπηρεάζονται εἰς ἑκάστην περίπτωσιν ἡ γενομένη πρόνοια καὶ αἱ σχετικαὶ ἐπεξηγήσεις τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Προϋπολογισμοῦ. Ἡ Ἐπιτροπὴ ὡς ἐκ τούτου ἐπέφερε τὰς ἀκολούθους τροποποιήσεις εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους :

Κεφάλαιον 73Α.—Παιδεία.

Ἄρθρον 1—Ἀποδοχαὶ Προσωπικοῦ :

(i) Ἡ ὑπὸ τὸ ἐδάφιον (17) τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου περιληφθεῖσα πρόνοια διὰ τὰς θέσεις «Βοηθοῦ Διευθυντοῦ Σχολῶν Μέσης Ἐκπαιδεύσεως» αὐξάνεται ἀπὸ £168.772 εἰς £168.793. Περαιτέρω τροποποιοῦνται αἱ σχετικαὶ ἐπεξηγήσεις ὡς πρὸς τὸ ἐδάφιον τοῦτο.

(ii) Ἡ ὑπὸ τὸ ἐδάφιον (18) τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου περιληφθεῖσα πρόνοια διὰ τὰς θέσεις «Καθηγητῶν» αὐξάνεται ἀπὸ £1.650.400 εἰς £1.650.775. Περαιτέρω ἐπηνέχθησαν αἱ δέουσαι τροποποιήσεις τῶν σχετικῶν ἐπεξηγήσεων ὡς πρὸς τὸ ἐδάφιον τοῦτο.

(iii) Τὸ περιληφθὲν ποσὸν ἐκ £87.815 ὑπὸ τὸ ἐδάφιον (24) τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου διὰ τὰς θέσεις «Βοηθοῦ Διευθυντοῦ Σχολείων Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως» ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ ποσοῦ τῶν £87.824, ἀφοῦ ἐτροποποιήθησαν αἱ σχετικαὶ ἐπεξηγήσεις ὡς πρὸς τὸ ἐδάφιον τοῦτο.

Ἅπασαι αἱ κατ' ἀκολουθίαν τροποποιήσεις ἔχουν ἐπενεχθῆ εἰς ὁλόκληρον τὸ κείμενον τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ.

(ε) Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς—Κεφάλαιον 60Α—Διάφορα.

Ἄρθρον 7—Ἔξοδα Ἐκλογῶν :

Ἡ ὑπὸ τὸ Ἄρθρον 7 τοῦ ὡς ἄνω Κεφαλαίου περιληφθεῖσα πρόνοια ἐκ £10 δι' «Ἔξοδα Ἐκλογῶν» αὐξάνεται εἰς £55.000 πρὸς κάλυψιν τῶν ἐξόδων τῶν προκηρυχθεισῶν Προεδρικῶν ἐκλογῶν. Αἱ κατ' ἀκολουθίαν τροποποιήσεις ἔχουσιν ἐπενεχθῆ εἰς ὁλόκληρον τὸ κείμενον τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Προϋπολογισμοῦ.

(στ) Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς—Κεφάλαιον 73Α—Παιδεία.

"Αρθρον 1—'Αποδοχαὶ Προσωπικοῦ :

Δυνάμει τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ περὶ Δημοσίας 'Εκπαιδευτικῆς 'Υπηρεσίας Νόμου τοῦ 1969 πᾶσα μόνιμος θέσις εἰς τὴν δημοσίαν ἐκπαιδευτικὴν ὑπηρεσίαν εἶναι συντάξιμος. 'Εκ παραδρομῆς, ὅμως, αἱ ἱδρυθεῖσαι θέσεις «Βοηθοῦ Διευθυντοῦ Σχολείων Στοιχειώδους 'Εκπαιδεύσεως» διὰ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου ('Αρ. 11) τοῦ 1971 (Νόμος 'Αρ. 54 τοῦ 1971) δὲν καθωρίσθησαν ὡς τοιαῦται οὔτε εἰς τὸ κείμενον τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ παρελθόντος ἔτους οὔτε εἰς τὸ κείμενον τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ τρέχοντος ἔτους. Διαπιστωθείσης τῆς ἐν λόγῳ παραλείψεως ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας ὑπηρεσίας τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν, παρίσταται ἀνάγκη ὅπως προστεθῇ τώρα πρὸ τοῦ τίτλου τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων θέσεων ὁ σχετικὸς ἀστερίσκος ὅστις ὑποδηλοῖ ὅτι πρόκειται περὶ συνταξίμων θέσεων.

(ζ) Τακτικὸς Προϋπολογισμός :

Κεφάλαιον 53Α.—Συντάξεις καὶ Φιλοδωρήματα.

"Αρθρον 2.—Φιλοδωρήματα.

Τὸ ὁλικὸν ποσὸν καὶ ἡ ἀνάλυσις τούτου εἰς τὴν σελίδα τῶν ἐπεξηγήσεων ὡς πρὸς τὸ ὡς ἄνω ἄρθρον θὰ ἔδει νὰ τροποποιηθῇ ὡς ἀκολούθως, ὥστε νὰ συνάδῃ πρὸς τὸ ὀρθὸν ποσὸν τὸ ὁποῖον καὶ περιελήφθη εἰς τὰ Δελτία Δαπανῶν διὰ τὸν 'Εγκεκριμένον Προϋπολογισμὸν τοῦ ἔτους 1972 :

	'Εγκεκριμένος Προϋπολογισμὸς 1972
	£
Μόνιμοι 'Υπάλληλοι	195.000
'Εκπαιδευτικὸν Προσωπικὸν	65.000
Τακτικοὶ 'Εργάται	10.000
Προσωρινὸν Προσωπικὸν	10.000
	£280.000

(η) Τακτικὸς Προϋπολογισμός.—Κεφάλαιον 57Α.—Τιμαριθμικὰ 'Επιδόματα:

"Αρθρον 1.—Τιμαριθμικὰ 'Επιδόματα :

Λόγῳ τῆς προσφάτου ἀνόδου τοῦ δείκτου λιανικῆς πωλήσεως τὸ περιληφθὲν ποσὸν ὑπὸ τὸ ὡς ἄνω ἄρθρον, τοῦ ὁποίου ὁ τίτλος τροποποιεῖται εἰς «Τιμαριθμικὸν 'Επίδομα», αὐξάνεται ἀπὸ £4.040.000 εἰς £4.420.000. Αἱ κατ' ἀκολουθίαν τροποποιήσεις ἐπηνέχθησαν εἰς ὁλόκληρον τὸ κείμενον τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

(θ) Προϋπολογισμὸς 'Αναπτύξεως.—Κεφάλαιον 17Δ.—'Ανάπτυξις 'Οδικοῦ Δικτύου.

"Αρθρον 43†. 'Ασφάλτωσις 'Οδοῦ Λεμεσοῦ—Αὐδήμου—'Ανώγυρας :

'Εν σχέσει πρὸς τὸ ὡς ἄνω ἄρθρον παρελείφθη, ἐκ παραδρομῆς, ἡ σημείωσις «43. Νέον Σχέδιον» εἰς τὰς σχετικὰς ἐπεξηγήσεις ἥτις καὶ προστίθεται τώρα εἰς τὸ κείμενον τοῦ ὡς ἄνω Προϋπολογισμοῦ :

(ι) Προϋπολογισμὸς 'Αναπτύξεως.—Κεφάλαιον 35Δ.—Τιμαριθμικὰ 'Επιδόματα :

"Αρθρον 1.—Τιμαριθμικὸν 'Επίδομα :

Λόγῳ τῆς προσφάτου ἀνόδου τοῦ δείκτου λιανικῆς πωλήσεως τὸ περιληφθὲν ποσὸν ὑπὸ τὸ ὡς ἄνω ἄρθρον αὐξάνεται ἀπὸ £190.000 εἰς £220.000. Αἱ κατ' ἀκολουθίαν τροποποιήσεις ἐπηνέχθησαν εἰς ὁλόκληρον τὸ κείμενον τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

(ια) Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως.—Κεφάλαιον 17Δ.—Ἀνάπτυξις Ὁδικοῦ Δικτύου.

(i) Ἄρθρον 53†.—Ἀσφάλτωσις Ὁδοῦ Κάθηκα—Πέγειας.

Ἐν σχέσει πρὸς τὸ ὡς ἄνω ἄρθρον λόγῳ τυπογραφικοῦ λάθους περιελήφθη ἡ σημείωσις «Περιλαμβάνει πρόνοιαν δι' Ἐπαναψηφίσεις. Νέον Σχέδιον» εἰς τὴν σελίδα τῶν Ἐπεξηγήσεων ἀντὶ τῆς σημειώσεως «Νέον Σχέδιον» μόνον.

(ii) Ἄρθρον 54†.—Βελτίωσις Ὁδοῦ Κυρηνείας—Πέλλαπαΐς.

Ἐν σχέσει πρὸς τὸ ὡς ἄνω ἄρθρον λόγῳ τυπογραφικοῦ λάθους περιελήφθη εἰς τὴν σελίδα τῶν Ἐπεξηγήσεων ἡ σημείωσις «Συνέχισις Σχεδίου» ἀντὶ τῆς σημειώσεως «Περιλαμβάνει πρόνοιαν δι' Ἐπαναψηφίσεις. Συνέχισις Σχεδίου».

(ιβ) Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως.—Κεφάλαιον 11Δ.—Μετεωρολογικὴ Ὑπηρεσία :

Προστίθεται ὑπὸ τὸ ὡς ἄνω Κεφάλαιον νέον ἄρθρον 20 μὲ λεπτομέρειαν δαπάνης : «Τεχνητὴ Βροχόπτωσις» καὶ μὲ ἀρχικὴν πρόνοιαν ἐκ £50.000. Ἡ τροποποίησις αὕτη προτείνεται κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὅπως ἐγκρίνῃ κατ' ἀρχὴν πρόγραμμα πειραμάτων τεχνητῆς βροχοπτώσεως. Αἱ κατ' ἀκολουθίαν τροποποιήσεις ἐπηνέχθησαν εἰς ὁλόκληρον τὸ κείμενον τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

(ιγ) Τακτικὸς Προϋπολογισμός.—Κεφάλαιον 36Α.Πυροσβεστικαὶ Ὑπηρεσίαι.

Ἄρθρον 1.—Ἀποδοχαὶ Προσωπικοῦ :

Κατ' ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὁ ἀριθμὸς τῶν θέσεων «Ἀνθυπαστυνόμου» ὑπὸ τὸ ἐδάφιον (6) τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου αὐξάνεται ἀπὸ 8 εἰς 10, τῆς σχετικῆς προνοίας διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους 1973 αὐξανομένης κατὰ συνέπειαν ἀπὸ £7.468 εἰς £9.248.

Αἱ ὑπόλοιποι στῆλαι καὶ πίνακες τοῦ Προϋπολογισμοῦ τροποποιοῦνται καταλλήλως.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω παρατηρήσεων καὶ εἰσηγήσεων ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμους ψήφισιν τῶν δύο Προϋπολογισμῶν, ὡς οὗτοι τελικῶς διεμορφώθησαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Νομίζω πὼς θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ καὶ εἶναι καιρὸς νὰ ἀναφέρω τὰ περὶ τοῦ θέματος ποὺ ἤθελα νὰ ἐγγράψω, κύριε Πρόεδρε, καὶ νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ πῶ ὅτι εἶναι ἐπεῖγον τὸ θέμα αὐτό, τὸ ὁποῖον δὲν προκύπτει φυσικὰ ἐξ οἱασδήποτε ἐρωτήσεως, διότι δὲν ὑπέβαλα καμμίαν ἐρώτησιν πρὸς τὰ ἁρμόδια Ὑπουργεῖα, ἀλλὰ προκύπτει ἀκριβῶς ἀπὸ τὴν ὀξεῖαν ἐσωτερικὴν κατάστασιν. Καὶ ἐπειδὴ φοονῶ, κύριε Πρόεδρε, ὅτι τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς καὶ ἡ Βουλὴ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν εἶναι καὶ πολιτικὰ πρόσωπα καὶ ἀποτελοῦν πολιτικὸν Σῶμα, νομίζω ὅτι ἀκριβῶς πρέπει τὸ φράγμα αὐτὸ τῆς σιωπῆς, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει καὶ διὰ τὰ πολιτικὰ θέματα καὶ ὄχι μόνον τὰ πολιτικά, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐθνικὸν πρόβλημα τῆς Κύπρου καὶ τὰ ἐσωτερικὰ προβλήματα τῆς Κύπρου, νομίζω πὼς εἶναι καιρὸς ἀκριβῶς ἡ Βουλὴ αὐτὴ νὰ ἐπωμισθῇ τὰς εὐθύνας της, δι' αὐτὸ ἀκριβῶς εἰσηγοῦμαι τὴν ἐγγραφὴν τοῦ ἑξῆς θέματος, κύριε Πρόεδρε. Εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον ἀκριβῶς ἐγεννήθη μετὰ ἀπὸ τὴν τελευταίαν ἀνακήρυξιν τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ ἀπὸ θετικὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα εἰς τὴν ὁμιλίαν του πρὸς τὸ συλλαλητήριον ἀπηύθυνε πρὸς τὸν λαόν.

"Ενα ἀπὸ τὰ θετικὰ σημεῖα ἀκριβῶς αὐτὰ διὰ τὴν ἑνότητα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἦτο καὶ τὸ θέμα τοῦ προτεινομένου διαλόγου πρὸς τοὺς ἀντιτιθεμένους πρὸς τὴν πολιτικὴν ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ προβλήματος.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον, κύριε Πρόεδρε, παρακαλῶ νὰ θεωρηθῇ ἐπείγον τὸ θέμα αὐτὸ καὶ εἶναι τὸ ἑξῆς :

Εἶναι ὁ προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας διάλογος διὰ τὴν ἑνότητα τοῦ λαοῦ καὶ ὁ ρόλος καὶ ἡ εὐθύνη τῆς Βουλῆς δι' ἐπίτευξιν τῆς ἑνότητος αὐτῆς.

Ἐπαναλαμβάνω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι φρονῶ ὅτι ἡ Βουλὴ αὐτὴ δὲν θὰ ἐπιτελέσῃ τὸ καθῆκον της ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας ἐὰν δὲν διεξέλθῃ τὸ θέμα αὐτὸ ἐπειγόντως καὶ ἐὰν δὲν προβῇ εἰς ἐποικοδομητικὰς εἰσηγήσεις βοηθοῦσα οὕτω καὶ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας.

Προσωπικῶς εἶμαι ἕτοιμος νὰ ὑποβάλω πρὸς τὴν Βουλὴν εἰσήγησιν ἐκ πέντε σημείων διὰ προσπάθειαν ἐπιτεύξεως τῆς ἑνότητος αὐτῆς καὶ δι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαι ὅπως ἐγγραφῇ τὸ θέμα αὐτὸ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, νομίζω ὅτι ἀντελήφθην τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς ἐπιθυμεῖ νὰ ἐγγράψῃ καὶ μάλιστα τὸ χαρακτηρίζει ὡς θέμα ἐπειγούσης φύσεως.

Τὸ πρόβλημα ὅμως εἶναι ὅτι ὁ Προϋπολογισμὸς πρέπει νὰ συζητηθῇ τὴν ἐρχομένην Πέμπτην. Θὰ ἀφήσωμεν τοὐλάχιστον τρεῖς ἡμέρας διὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ ἀμέσως μετά, τὴν ἑπομένην συνεδρίαν, θὰ ἔχωμεν τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Εἰσηγοῦμαι ὅπως κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν τῆς συζητήσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ὅταν θὰ διαμορφωθῇ ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν μεταπροσεχῆ συνεδρίαν, διότι ἡ συνεδρία τῆς 28ης εἶναι ἤδη προκαθωρισμένη, ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς εἰσηγηθῇ τὸ θέμα πρὸς ἐγγραφήν. Διότι θὰ συνεχίσωμεν τρεῖς ὁλοκλήρους ἡμέρας τὴν συζήτησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ δὲν νομίζω ὅτι ἀμέσως μετὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἔχωμεν καὶ αὐτὸ τὸ θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ νὰ τὸ συζητήσωμεν καὶ ἐποικοδομητικῶς καὶ μὲ ψυχραιμίαν. Θὰ εἴμεθα ἀρκετὰ ἐξηντλημένοι ἀπὸ τὴν τριήμερον συζήτησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἡ ἐξάντλησίς μας θὰ εἶναι πολὺ περισσοτέρα, κύριε Πρόεδρε, ἐὰν ἀκριβῶς δὲν ἐπιτελέσωμεν τὸ καθῆκον μας.

Βεβαίως συμμερίζομαι τὰς ἀπόψεις σας περὶ τοῦ ὄγκου ἐργασίας καὶ τῆς ἐξαντλητικῆς ἐργασίας τῆς Βουλῆς διὰ νὰ ἐγκρίνῃ τὸν προϋπολογισμὸν ἢ νὰ τὸν ἀπορρίψῃ, ἀλλὰ ἐπιπροσθέτως φρονῶ ὅτι οὐδὲν καὶ οὐδόλως ἐμποδίζει, οὐδὲν ὑπάρχει ποὺ νὰ ἐμποδίζῃ, ὅπως ἡ Βουλὴ πάρῃ προκαταρκτικῶς μίαν ἀπόφασιν ἐγγραφῆς ἢ μὴ τοῦ θέματος αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον θεωρῶ καὶ σπουδαῖον καὶ ἐπείγον καὶ ὅτι ἀκριβῶς ἐγγίζει τὴν πολιτικὴν εὐθύνην τῶν Βουλευτῶν, οὐσιαστικὴν πολιτικὴν εὐθύνην τῶν Βουλευτῶν.

Δι' αὐτὸ νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ἐπιμείνω εἰς τὴν εἰσήγησίν μου ὅπως ἡ Βουλὴ ἐγκρίνῃ τὴν ἐγγραφὴν ἔστω καὶ ἐὰν ἡ συζήτησις αὐτὴ δὲν διεξαχθῇ ἴσως τὴν μεταπροσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ εἰσήγησις τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ εἶναι ὅπως ἐγκριθῇ τὸ θέμα, τεθῇ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς, ἡ ὁποία, ὅπως εἶπα, θὰ ἀρχίσῃ τὴν Πέμπτην καὶ θὰ τελειώσῃ τὴν Παρασκευὴν ἢ τὸ Σάββατον, ἀλλὰ ἀναβληθῇ τὸ θέμα διὰ τὴν ἑπομένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Ἡ ἡμερησία διάταξις καταρτίζεται διὰ τὰ θέματα τὰ ὁποῖα θὰ ἀπασχολήσουν τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν προσεχῆ αὐτῆς συνεδρίαν καὶ ἐφ' ὅσον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀπασχοληθῇ ἡ Βουλὴ κατὰ τὴν προσεχῆ αὐτῆς συνεδρίαν μὲ τὸ θέμα τοῦτο—καὶ δὲν θὰ ἦτο θέμα τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ ἀναβάλλεται, νὰ ὑπάρχῃ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ νὰ ἀναβάλλεται—θεωρῶ ὡς ὀρθοτέραν διαδικασίαν τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος ἀμέσως μετὰ τὸ πέρας τῆς συζητήσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Ἐὰν ὅμως ἡ Βουλὴ ἐπιμένῃ ὅπως τὸ θέμα ἐγγραφῇ σήμερον, δὲν ἔχω δικαίωμα νὰ παρεμποδίσω τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Προσωπικῶς, κύριε Πρόεδρε, ἐπιμένω εἰς τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος αὐτοῦ καὶ εἶναι ἀκριβῶς μία ἀπόπειρα διασπάσεως τοῦ φράγματος τῆς πολιτικῆς σιωπῆς τῆς Βουλῆς αὐτῆς καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον νομίζω ὅτι καὶ πάλιν οὐχὶ διὰ πρώτην φορὰν ἔχει παραμείνει ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως θέμα καὶ θέματα διὰ μεθ' ἑπομένας συζητήσεις, δι' ἑπομένας συνεδρίας τῆς Βουλῆς, καὶ δι' αὐτὸ ἀκριβῶς καλῶ τὴν Βουλὴν νὰ ἴδῃ, νὰ ἐγκύψῃ ἐπὶ τοῦ θέματος, καὶ ἀκριβῶς νὰ ἴδῃ τὴν πολιτικήν της εὐθύνην ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐγείρω ἔνστασιν εἰς τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος. Ἀλλὰ πιστεύω ὅτι ὀρθῶς εἴχετε τοποθετήσει τὸ θέμα. Ἐφ' ὅσον ἐκ τῶν πραγμάτων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθῇ εἰς τὴν ἑπομένην, μεθ' ἑπομένην καὶ τὴν ἀκολουθοῦσαν τρίτην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς, ἡ ἐγγραφὴ τοῦ θέματος ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως δὲν θὰ ἔχῃ καμμίαν ἔννοιαν πλὴν τοῦ νὰ ἀναφέρεται ὅτι εὑρίσκεται ἀναγεγραμμένον ἓν τέτοιο θέμα ἐνώπιον τοῦ Σώματος χωρὶς τὸ Σῶμα νὰ ὁμιλήσῃ ἐπ' αὐτοῦ.

Ἐὰν ἀφ' ἑτέρου ἡ εἰσήγησις τοῦ ἀγαπητοῦ συναδέλφου εἶναι ὅπως ἡ Βουλὴ ἀποφασίσῃ τώρα διὰ τὴν ἐγγραφήν, τέσσαρας συνεδρίας μετὰ τὴν σημερινήν, πάλιν νομίζω ὅτι εἶναι ἄτοπον τὸ θέμα.

Ἑπομένως ἡμεῖς δὲν θὰ ὑποστηρίξωμεν τὴν ἄποψιν ὅπως ἐγγραφῇ τὸ θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος χωρὶς τοῦτο νὰ ὑποδηλοῖ καθόλου ὅτι ἐνιστάμεθα ἢ ἐπιμένομεν, ὅπως ἐχαρακτήρισεν ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος τὴν διάθεσιν τῆς Βουλῆς, νὰ διατηρήσωμεν τὸν τοῖχον σιωπῆς πέριξ αὐτοῦ τοῦ σοβαρωτάτου θέματος. Ἐπειδὴ ἀκριβῶς εἶναι σοβαρὸν τὸ θέμα, δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ὀρθὸν νὰ ἐγγραφῇ ἁπλῶς διὰ νὰ φαίνεται τυπικῶς ὅτι εὑρίσκεται ἀναγεγραμμένον ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως χωρὶς ἡ Βουλὴ νὰ τὸ συζητῇ ἢ νὰ ὁμιλῇ ἐπ' αὐτοῦ.

Ἐὰν ἡ εἰσήγησις τοῦ ἀγαπητοῦ συναδέλφου εἶναι ὅτι τὸ θέμα αὐτὸ εἶναι πλέον ἐπεῖγον καὶ πλέον σοβαρὸν ἀπὸ τὴν συζήτησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ἐὰν ἡ πρόθεσίς του εἶναι αὐτή, εἰσηγοῦμαι ὅπως ἀντὶ τῆς συζητήσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ προηγηθῇ ἡ συζήτησις τοῦ θέματος τὸ ὁποῖον εἰσηγεῖται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λυποῦμαι, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχουν περιθώρια διὰ τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ, διότι, ὡς ὅλοι γνωρίζετε, ἐψηφίσαμεν καὶ τὸ δεύτερον δωδεκατημόριον καὶ δὲν δικαιούμεθα νὰ ψηφίσωμεν τρίτον δωδεκατημόριον.

Ἑπομένως εἶναι ἀνάγκη ἡ συζήτησις τοῦ Προϋπολογισμοῦ νὰ ἀρχίσῃ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, νὰ τερματισθῇ οὕτως ὥστε νὰ δημοσιευθῇ ὁ Προϋπολογισμὸς πρὸ τῆς πρώτης τοῦ ἑπομένου μηνός, ἄλλως τὸ κράτος θὰ παραμείνῃ ἄνευ προϋπολογισμοῦ. Καὶ ἑπομένως δὲν μπορεῖ νὰ ἀντιστραφῇ ἡ σειρὰ τῶν θεμάτων. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον μπορεῖ νὰ γίνῃ εἶναι τὸ θέμα, τὸ ὁποῖον εἰσηγεῖται ὁ ἔντιμος Βουλευτής, ἐφ' ὅσον δὲν θὰ ὑπάρξῃ πιστεύω κατ' ἀρχὴν ἔνστασις εἰς τὸ νὰ ἐγγραφῇ, νὰ τεθῇ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν διὰ τὴν πρώτην συνεδρίαν μετὰ ἀπὸ τὴν συζήτησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Ἐὰν ὁ κ. Παρασκευαΐδης δέχεται τὴν εἰσήγησιν αὐτήν, διότι ἀντιλαμβάνομαι ὅτι οὐδεὶς φέρει ἔνστασιν κατ' ἀρχὴν εἰς τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος, εἶναι θέμα κατὰ πόσον θὰ ἐγγραφῇ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν διὰ τὴν πρώτην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς ἀμέσως μετὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐκτιμῶ πλήρως τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους ἐπιμένετε, ἐπιμένει ἡ Βουλὴ καὶ ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος κ. Παπαδόπουλος, εἰς τὸ νὰ μὴ ἐγγραφῇ τὸ θέμα τώρα, ἀλλὰ ἐπαφίεται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Προεδρείου τῆς Βουλῆς εἰς τὸ ἑξῆς ἐὰν θὰ ἐξυπηρετήσῃ χρήσιμον σκοπὸν ἡ μὴ ἀναγραφὴ τοῦ θέματος αὐτοῦ, ἡ ὁποία, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, δὲν ἀποτελεῖ τυπικὴν ἐγγραφὴν ἁπλῶς, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ αὕτη ἡ ἐγγραφὴ τοῦ θέματος δεικνύει ἀκριβῶς τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἀγωνίαν καὶ τὴν διάθεσιν τῆς Βουλῆς διὰ νὰ ἐγκύψῃ ἀκριβῶς εἰς τὴν κατάστασιν αὐτήν.

Διὰ ταῦτα λέγω, ἐὰν τὸ Προεδρεῖον τῆς Βουλῆς φρονῇ ὅτι ἀκριβῶς θὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸν ἴδιον χρήσιμον σκοπὸν καὶ ἡ ἐπί τι διάστημα ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος δὲν θὰ ἐπιμείνω εἰς τὸ νὰ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν τώρα ἡ εἰσήγησίς μου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εὐχαριστῶ. Πιστεύω ὅτι εἶναι ἡ ὀρθοτέρα διαδικασία αὐτὴ τὴν ὁποίαν ἠκολουθήσαμεν, διότι ἓν τόσον σοβαρὸν θέμα ὡς τὸ θέμα τὸ ὁποῖον εἰσηγεῖται ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Παρασκευαΐδης, δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ τίθεται ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ νὰ ἀναβάλλεται λόγῳ ἐλλείψεως χρόνου συζητήσεως. Θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ τεθῇ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ νὰ συζητηθῇ εἰς τὴν ἀμέσως ἑπομένην συνεδρίαν.

Ἡ ἑπομένη συνεδρία τῆς Βουλῆς ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

(Ὥρα λήξεως 5.49 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Κόσιης Νῖκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Μέτρα πρὸς καταπολέμησιν τῶν ἀρουραίων καὶ ἀσθενειῶν τῶν χαρουποδένδρων ὡς καὶ μέτρα διὰ τὴν ἐξασφάλισιν χαμηλῶν ναύλων καὶ καλυτέρων τιμῶν διὰ τὰ χαρούπια—Τὸ πρόβλημα τῆς γῆς διὰ τοὺς καλλιεργητὰς εἰς τὴν ἐπαρχίαν Λεμεσοῦ καὶ λαμβανόμενα μέτρα διὰ τὴν παραχώρησιν εἰς τοὺς παραγωγοὺς βαρέων κυβερνητικῶν μηχανημάτων πρὸς ἀξιοποίησιν ταύτης—Τὸ θέμα τῆς καταβολῆς ἀποζημιώσεων ὑπὸ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας διὰ τὰς ἐκ τῆς ὑποτιμήσεως τῆς στερλίνας ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῶν εἰς Βρεττανίαν ἀποθεμάτων τῆς Κύπρου εἰς στερλίνας—Ἡ ἀπαγόρευσις εἰσόδου εἰς Κύπρον ἀδελφῶν ἐξ Ἑλλάδος—Ἡ θέσις χειριστῶν ἀεροσκαφῶν δι' ἀεροψεκασμοὺς—Ἡ πρόκλησις βροχῆς διὰ τεχνητῶν μέσων—Αἱ ὑπὸ τῶν κτηνοτρόφων ὑφιστάμεναι ταλαιπωρίαι διὰ τὴν ἐξασφάλισιν κριθῆς).

(2) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν Μετ' Ἀπολαβῶν (Τροποποιητικοῦ) (Ἀρ. 3) Νόμου τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(3) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Τερματισμοῦ Ἀπασχολήσεως (Τροποποιητικοῦ) (Ἀρ. 2) Νόμου τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(4) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Καταργήσεως Θεωρήσεων Διαβατηρίων καὶ Τελῶν Θεωρήσεων Διαβατηρίων (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(5) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ἐνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς Ἀγροτικῶν Κτημάτων (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(6) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Αὐξήσεως Συντάξεων Νόμου τοῦ 1973, ἡ ἐπ' αὐτοῦ ἀγόρευσις τοῦ Βουλευτοῦ κ. Κ. Χριστοδουλίδη καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(7) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Προσωρινῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας τῆς Ἀφορώσης εἰς τὴν Κοινωνικὴν Ἀσφάλειαν, Ἐξαιρουμένων τῶν Τομέων τοῦ Γήρατος, Ἀναπηρίας καὶ τῶν Ἐπιζώντων καὶ τοῦ Προσηρτημένου αὐτῇ Πρωτοκόλλου (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(8) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Προσωρινῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας τῆς Ἀφορώσης εἰς τὰ συστήματα Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας Σχετικῶς πρὸς τὸ Γῆρας, τὴν Ἀναπηρίαν καὶ τοὺς Ἐπιζῶντας καὶ τοῦ Προσηρτημένου αὐτῇ Πρωτοκόλλου (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(9) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Χορηγημάτων εἰς Ἐξαρτωμένους Πεσόντων καὶ εἰς Ἀναπήρους (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(10) Εἰσήγησις τοῦ Βουλευτοῦ κ. Φ. Παρασκευαΐδη περὶ ἐγγραφῆς εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ τῆς ἡμερησίας διατάξεως τοῦ θέματος «Ὁ προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας διάλογος διὰ τὴν ἑνότητα τοῦ λαοῦ καὶ ὁ ρόλος καὶ ἡ εὐθύνη τῆς Βουλῆς δι' ἐπίτευξιν τῆς ἑνότητος αὐτῆς».

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 22ας ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.35 μ.μ.)

(Ἀρ. 22)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εὑρισκόμεθα ἐν ἀπαρτίᾳ, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «Ὁ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμος τοῦ 1973» καὶ «Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος τοῦ 1973».

Ἐπειδὴ ὅμως ἐκυκλοφόρησεν ἐπιπρόσθετος ἡμερησία διάταξις εἰς τὴν ὁποίαν περιλαμβάνονται «Οἱ περὶ Συλλογικῶν Στοιχημάτων Κανονισμοὶ τοῦ 1972», οἱ ὁποῖοι, ἐὰν δὲν θεσπισθοῦν σήμερον ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἰσχύουν ὡς κατετέθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, θὰ ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὸ θέμα τῶν Κανονισμῶν περὶ Συλλογικῶν Στοιχημάτων.

Ὑπάρχει ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθῇ ἡ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπή Οἰκονομικῶν & Προϋπολογισμοῦ :	Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπή Ἐσωτερικῶν :
Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος	Ξάνθος Κληρίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος	Παναγιώτης Δημητρίου
Λέανδρος Ζαχαριάδης	Ἀνδρέας Φάντης
Ντῖνος Κωνσταντίνου	Κώστας Χριστοδουλίδης.
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης	
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους	
Σταῦρος Ποσκώτης.	

Αἱ ὡς ἄνω δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἐμελέτησαν τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμοὺς εἰς συνεδρίασιν αὐτῶν συγκροτηθεῖσαν τὴν 20ὴν Φεβρουαρίου 1973. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν καὶ τῶν ἐν Κύπρῳ λειτουργούντων Γραφείων Ἀγγλικῶν Ποδοσφαιρικῶν Στοιχημάτων.

Διὰ τῶν προτεινομένων Κανονισμῶν, οἵτινες ἐκδίδονται δυνάμει τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ περὶ Συλλογικῶν Στοιχημάτων (Ρύθμισις καὶ Φόρος) Νόμου τοῦ 1972 (Ἀριθμὸς 56 τοῦ 1972), σκοπεῖται ἡ ρύθμισις παντὸς θέματος τὸ ὁποῖον δύναται ἢ δέον νὰ καθορισθῇ διὰ τὴν καλυτέραν ἐφαρμογὴν τοῦ προμνησθέντος Νόμου.

Διὰ τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων Κανονισμῶν διαγράφεται ἡ διαδικασία ὑποβολῆς αἰτήσεως διὰ χορήγησιν ἀδείας ἀποδέκτου ἢ βοηθοῦ ἀποδέκτου συλλογικῶν στοιχημάτων καὶ καθορίζονται τὰ τηρητέα βιβλία ὑφ' ἑκάστου τούτων χάριν ἀσκήσεως τοῦ προνοουμένου ὑπὸ τοῦ νόμου ἐλέγχου τῶν ἑκάστοτε στοιχηματιζομένων ποσῶν καὶ τῆς ἐπιβολῆς καὶ εἰσπράξεως τῆς προβλεπομένης φορολογίας.

Αἱ ὡς ἄνω δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαί, ἀφοῦ ἤκουσαν τὰς ἀπόψεις τῶν παρευρεθέντων εἰς τὴν ὡς ἄνω συνεδρίασιν ἐκπροσώπων τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν καὶ τῶν ἐν Κύπρῳ ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων Γραφείων Ἀγγλικῶν Ποδοσφαιρικῶν Στοιχημάτων ἀπεφάσισαν ὅπως εἰσηγηθῶσιν εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἔγκρισιν τῶν Κανονισμῶν τούτων, ἀφοῦ ἐπενεχθῶσιν ἐπ' αὐτῶν οἱ ἀκόλουθοι τροποποιήσεις :

(α) Ὁ Κανονισμὸς 8 ἀντικαθίσταται ὑπὸ τοῦ ἀκολούθου Κανονισμοῦ :

«8.—(1) Ὁ ἀποδέκτης συλλογικῶν στοιχημάτων ὀφείλει ὅπως, ἐντὸς ἑπτὰ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τῶν ποδοσφαιρικῶν συναντήσεων ἐν σχέσει πρὸς τὰς ὁποίας διενηργήθη ποδοσφαιρικὸν στοίχημα, ὑποβάλῃ πρὸς τὸν Ὑπουργὸν κατάστασιν τῶν εἰσπραχθέντων ποσῶν, περιέχουσαν τὰ ἐν τῷ Τύπῳ 5 τοῦ Πρώτου Πίνακος στοιχεῖα καὶ συνοδευομένην ὑπὸ τῶν ὑπ' αὐτοῦ συμπληρωθεισῶν σελίδων ἐκ τοῦ βιβλίου συλλογικῶν στοιχημάτων.

(2) Ὁ ἀποδέκτης συλλογικῶν στοιχημάτων ὀφείλει ὅπως, ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς λήξεως τῶν ποδοσφαιρικῶν συναντήσεων ἐν σχέσει πρὸς τὰς ὁποίας διενηργήθη ποδοσφαιρικὸν στοίχημα, καταβάλῃ τὸν ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπόμενον φόρον, ἔναντι σχετικῆς ἀποδείξεως :

Νοεῖται ὅτι ὁ Ὑπουργὸς δύναται νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ ἀποδέκτου συλλογικῶν στοιχημάτων τὴν κατάθεσιν τραπεζικῆς ἐγγυήσεως πρὸς τὸν ὡς ἄνω σκοπόν.».

Αἱ δύο Ἐπιτροπαὶ ἔχουσαι ὑπ' ὄψιν τὴν ἀκολουθουμένην τακτικὴν καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ θέματα ταῦτα εἰς ἄλλας χώρας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἔκριναν σκόπιμον νὰ αὐξήσωσι τὴν προταθεῖσαν προθεσμίαν τῶν ἑπτὰ ἡμερῶν διὰ τὴν καταβολὴν τοῦ προβλεπομένου φόρου εἰς ἕνα μῆνα, χρονικὸν διάστημα τὸ ὁποῖον θεωρεῖται λογικὸν καὶ δίκαιον προκειμένου οἱ ἐνδιαφερόμενοι νὰ δυνηθῶσι νὰ προβῶσιν εἰς συμψηφισμὸν τῶν μετὰ τῶν πελατῶν των συναλλαγῶν.

(β) Ὁ Τύπος 3 τοῦ Πρώτου Πίνακος τροποποιεῖται διὰ τῆς εἰς τὴν παράγραφον 5 αὐτοῦ προσθήκης εὐθὺς μετὰ τὴν λέξιν «Ὄνομα» τῶν λέξεων «ἢ οἱονδήποτε ἕτερον διακριτικὸν στοιχεῖον» πρὸς κάλυψιν καὶ τῶν περιπτώσεων ἐκείνων καθ' ἃς ὁ ὑποβάλλων ποδοσφαιρικὸν στοίχημα θὰ ἐπεθύμει τὴν δήλωσιν ἄλλου διακριτικοῦ στοιχείου ἀντὶ τοῦ ὀνόματός του.

(γ) Ὁ Τύπος 5 τοῦ Πρώτου Πίνακος τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν τῇ παραγράφῳ 5 αὐτοῦ προσθήκης εὐθὺς μετὰ τὴν λέξιν «βιβλίου» τῆς λέξεως «συλλογικῶν» ἥτις ἐκ παραδρομῆς παρελείφθη ἐκ τοῦ κειμένου τοῦ ἐν λόγῳ Τύπου.

(δ) Τὸ εἰς τὸν Δεύτερον Πίνακα ἀναφερόμενον τέλος ἐτησίας ἀδείας ἀποδέκτου συλλογικῶν στοιχημάτων μειοῦται ἀπὸ £40 εἰς £20, τοῦ προταθέντος ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ποσοῦ θεωρηθέντος λίαν ὑψηλοῦ διὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αἱ δύο ἁρμόδιαι Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ εἰσηγήθησαν ὡρισμένας τροποποιήσεις αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀνάγκη νὰ τεθοῦν εἰς ψηφοφορίαν.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως ἡ πρώτη τροποποίησις ἡ ἀναφερομένη εἰς τὴν δευτέραν σελίδα τῆς ἐκθέσεως τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ ἀφορῶσα τὸν Κανονισμὸν 8 ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνεται.

Ἡ τροποποίησις ἡ ἀναφερομένη εἰς τὴν παράγραφον (β) τῆς ἰδίας σελίδος 2, ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἡ ἐν παραγράφῳ (β) τῆς σελίδος 2 τῆς ἐκθέσεως ἀναφερομένη τροποποίησις ἐγκρίνεται.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως ἐγκριθῇ ἡ ἐν παραγράφῳ (γ) τῆς σελίδος 2 τῆς ἐκθέσεως ἀναφερομένη τροποποίησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἡ ἐν λόγῳ τροποποίησις ἐγκρίνεται.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως ἡ ἐν παραγράφῳ (δ) τῆς σελίδος 2 τῆς ἐκθέσεως ἀναφερομένη τροποποίησις ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἡ ἐν λόγῳ τροποποίησις ἐγκρίνεται.

Ἑπομένως οἱ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐκδοθέντες Κανονισμοὶ θὰ ἰσχύουν ἀφοῦ ἐνσωματωθοῦν καὶ αἱ τροποποιήσεις αἱ ὁποῖαι ἐνεκρίθησαν ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Προτοῦ ἀρχίσωμεν τὴν συζήτησιν τῶν δύο Προϋπολογισμῶν, ἔχω νὰ ἀναφέρω εἰς τὴν Βουλὴν τὰ ἀκόλουθα ;

Ἡ Παναγροτικὴ Ἕνωσις Κύπρου ἀπηύθυνεν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς μὲ παράκλησιν ὅπως τὸ περιεχόμενόν της διαβιβασθῇ εἰς τὸ Σῶμα. Αὕτη ἔχει ὡς ἀκολούθως :

«Ἔντιμε Κύριε,

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ 1973

Ἔχοντας ὑπ' ὄψιν μας ὅτι τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς θὰ ἀρχίσῃ σήμερον τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῶν προϋπολογισμῶν τοῦ κράτους διὰ τὸ τρέχον ἔτος ἐπιθυμοῦμεν νὰ παρακαλέσωμεν ὑμᾶς ὅπως διαβιβάσητε πρὸς τὰ ἔντιμα μέλη τῆς Βουλῆς παράκλησιν τῆς Ὀργανώσεώς μας ὅπως τὸ σῶμα καλέσῃ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ ἐπανεξετάσῃ τοὺς προϋπολογισμούς, ἐν ὄψει τῶν ἐπιπτώσεων τῆς συνεχιζομένης ἀνομβρίας ἐπὶ τοῦ ἀγροτικοῦ καὶ κτηνοτροφικοῦ κόσμου.

Γνωρίζομεν βεβαίως ὅτι ἡ ὁμαλὴ λειτουργία τοῦ κράτους ἐπιβάλλει τὴν ἐπιψήφισιν τῶν προϋπολογισμῶν, θέλομεν ὅμως νὰ πιστεύωμεν ὅτι τὸ αἴτημα τῆς Ὀργανώσεώς μας, διὰ τὴν παραχώρησιν μεγαλυτέρων κονδυλίων πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἀνομβριοπλήκτων γεωργοκτηνοτρόφων, θὰ γίνῃ σεβαστόν.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἐκπροσωποῦσα ὁλόκληρον τὸν Κυπριακὸν λαὸν πιστεύομεν ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ συμπαρασταθῇ πρὸς τὰς χιλιάδας τῶν πληγέντων ἐκ τῆς ἀνομβρίας, καλοῦσα τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν εἰς ἐπανεξέτασιν τῶν Προϋπολογισμῶν ἔστω καὶ ἐὰν θὰ ἔχουν ψηφισθῇ ὑπὸ τοῦ Σώματος.

Μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ εἰσήγησίς μας θὰ τύχῃ τῆς ὑμετέρας ὑποστηρίξεως, εὐχαριστοῦμεν καὶ διατελοῦμεν,

Μετ' ἐκτιμήσεως,
Διὰ ΠΕΚ,
ΗΡ. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ,
Γενικὸς Γραμματεύς».

Δὲν θὰ ἀναγνωσθῇ ἡ ἔκθεσις διότι κατετέθη καὶ ἀπεφασίσθη ὅπως θεωρηθῇ ὡς ἀναγνωσθεῖσα.

Ἐνεγράφησαν διὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ 22 ἀγορηταί.

Ὁ κ. Μιχαλάκης Σαββίδης ἔχει τὸν λόγον.

Ὁ κ. Φειδίας Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε. Ἓν θέμα διαδικασίας εἶναι καὶ τὸ θέμα τῶν ἐγγραφομένων Βουλευτῶν πρὸς συζήτησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον ὀφείλω νὰ τονίσω ὅτι ἡ ὀρθόδοξος διαδικασία εἶναι ὅπως οἱ Βουλευταὶ κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς ζητοῦν νὰ ἐγγραφοῦν εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἀγορητῶν.

Διὰ ταῦτα καὶ ἐγὼ εἶμαι εἷς ἐκ τῶν προτιθεμένων ἀγορητῶν καὶ δι' αὐτὸ ἐπιθυμῶ ὅπως ἐγγραφῇ καὶ τὸ ἰδικόν μου ὄνομα καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι νομίζω ὅτι ὁ ὀρθότερος τρόπος θὰ ἦτο αὐτὸς τὸν ὁποῖον ἐγὼ ὑποδεικνύω.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ὅτι ὡρισμένοι Βουλευταὶ δὲν ἐνεγράφησαν εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἀγορητῶν δὲν ἐμποδίζει αὐτοὺς νὰ προσθέσουν τὸ ὄνομά των ἐὰν ἐπιθυμοῦν νὰ ἀγορεύσωσιν καὶ ἑπομένως ὁ κατάλογος δὲν εἶναι τελεσίδικος.

'Αλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἡ διαδικασία ἡ ὁποία ἠκολουθήθη ὑπ' αὐτῆς τῆς Βουλῆς ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν εἶναι, ὅτι ἐν σχέσει μὲ τὴν συζήτησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ, οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἀγορεύσωσι Βουλευταὶ δύνανται νὰ δηλώσουν τὸ ὄνομά των πρὸ τῆς ἡμέρας τῆς συζητήσεως, οὕτως ὥστε νὰ καταρτισθῇ εἷς κατάλογος διὰ νὰ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ γνωρίζωμεν καὶ πόσον χρόνον θὰ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἀφιερώσωμεν εἰς τὴν συζήτησιν τῶν Προϋπολογισμῶν.

'Ο κ. Μιχαλάκης Σαββίδης ἔχει τὸν λόγον.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

"Εντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

'Επειδὴ εἰς τὴν "Εκθεσιν τῆς 'Επιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, ἀναλύονται λεπτομερῶς, τὰ διάφορα κεφάλαια τῶν δύο Προϋπολογισμῶν, θὰ ἀρκεσθῶ κατὰ τὴν ἀγόρευσίν μου νὰ κάμω μόνον ὡρισμένας εἰσηγήσεις καὶ καλοπίστους κριτικὰς ἐπὶ ὡρισμένων δραστηριοτήτων τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Εξουσίας, μὲ μόνον γνώμονα τὸ καλὸν τῆς Νήσου μας.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 2ου Πενταετοῦς Προγράμματος, πλεῖστα ὅσα παραγωγικὰ ἔργα ἔχουν ἐκτελεσθῇ, ἅτινα συνέβαλον εὐμενῶς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομίας μας καὶ τὴν εὐημερίαν τοῦ πληθυσμοῦ μας, ποὺ δὲν θὰ ἤθελον νὰ ἀπαριθμήσω, καθότι ταῦτα ἔχουν ἀναφερθῇ καὶ ἀναλυθῇ ἐκτενῶς εἰς τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ 'Υπουργοῦ Οἰκονομικῶν ὁμιλίαν μου ἐν τῇ Βουλῇ.

'Επίσης, θὰ ἤθελον νὰ ἀναφέρω ὅτι δὲν εἶμαι ἐξ ἐκείνων οἵτινες πιστεύουν ὅτι πάντα τὰ προβλήματα δύνανται νὰ προγραμματισθοῦν καὶ λυθοῦν ἐν μιᾷ νυκτὶ πρὸς ἱκανοποίησιν πάντων. 'Επίσης, εἶμαι ἐξ ἐκείνων, οἵτινες πιστεύουν ὅτι ἡ Κυβερνητικὴ δραστηριότης πρέπει νὰ προωθῆται, μὲ γνώμονα τὰς οἰκονομικάς μας δυνατότητας καὶ τὴν ἀποφυγὴν ἀπορροφήσεως τοιούτου ποσοστοῦ τοῦ ἐργατικοῦ μας δυναμικοῦ ποὺ νὰ προκαλῇ ἐπιβράδυνσιν τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος καὶ ἀναπτύξεως τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως.

Παρὰ ταῦτα, εἶμαι τῆς γνώμης, ὅτι ὑφίστανται ὡρισμέναι δραστηριότητες, αἵτινες θὰ ἠδύναντο νὰ προωθηθοῦν πλέον ταχυρρύθμως ἢ καὶ ὡρισμένη Κυβερνητικὴ πολιτική, ἥτις χρήζει ἀλλοιώσεως πρὸς ταχυτέραν καὶ ἐπὶ ὑγιεστέρας βάσεως ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομίας μας. 'Επὶ τῶν δύο τούτων σημείων ἔχω σκοπὸν νὰ ἀσχοληθῶ :

ΥΔΑΤΙΚΟΝ :

Μὲ ἱκανοποίησιν, ἔχω σημειώσει, τὴν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως νὰ προωθήσῃ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ συστήματος ἀφαλατώσεως τοῦ θαλασσίου ὕδατος, καὶ θέλω νὰ πιστεύω ὅτι ἡ ἀπόφασις αὕτη θὰ προωθηθῇ μὲ τὸν πλέον ταχὺν ρυθμόν.

'Εφ' ὅσον, ὡς εἶμαι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζω, τὸ Σχέδιον τοῦτο πρόκειται νὰ ἐφαρμοσθῇ διὰ τοῦ συνδυασμοῦ παραγωγῆς ἠλεκτρικοῦ ρεύματος καὶ ἀφαλατώσεως δι' ἐξασφάλισιν χαμηλοτέρων κόστων, καὶ ἐφ' ὅσον ἡ 'Αρχὴ 'Ηλεκτρισμοῦ εἶναι διατεθειμένη νὰ ἀναλάβῃ ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν κεφαλαιουχικὴν δαπάνην τοῦ Σχεδίου καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν ὑποχρέωσιν παραγωγῆς καὶ παράδοσιν καθωρισμένης ποσότητος ὕδατος εἰς προκαθωρισμένας τιμάς, γεγονὸς τὸ ὁποῖον μᾶς δίδει τὴν δυνατότητα νὰ γνωρίζωμεν ἐκ τῶν προτέρων ποῖον εἶναι τὸ κόστος τοῦ ἐξασφαλιζομένου ὕδατος, καλὸν θὰ ἦτο ὅπως ἡ Κυβέρνησις, ἀποδεχθῇ τὴν πρότασιν ταύτην, διότι ἄλλως ἡ Κυβέρνησις, ἐκτὸς τοῦ ὅτι θὰ ἔχῃ νὰ διαθέσῃ μεγάλα ποσὰ διὰ τὴν κεφαλαιουχικὴν δαπάνην δὲν θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ ποῖα θὰ εἶναι τὰ κόστα τοῦ παραγομένου ὕδατος, μὲ κίνδυνον κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Σχεδίου, νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι τὰ κόστα θὰ εἶναι ἀσύμφορα.

ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΟΡΦΟΥ :

Μὲ λύπην μου, διεπίστωσα ὅτι παρὰ τὸν συνεχῆ ἐμφανιζόμενον κίνδυνον ἐφαλμυρίσεως τῶν ὑπογείων ὑδατίνων ἀποθεμάτων τῆς περιοχῆς Μόρφου, ἀδικαιολογήτως καὶ ἀκατανοήτως, παρατηρεῖται μία συνεχιζομένη ἀδράνεια διὰ τὴν ἐκτέλεσιν, ἔστω καὶ προσωρινῶν ἔργων, δι' ἐμπλουτισμὸν τῆς περιοχῆς ταύτης, μέχρι τῆς συμπληρώσεως τῆς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν διατυμπανιζομένης μελέτης διὰ προγραμματισμὸν καὶ ἐκτέλεσιν μεγάλων ἔργων διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν περισσευμάτων τῶν ρεόντων εἰς τὴν θάλασσαν ὑδάτων τῶν ποταμῶν Τυλληρίας, δι' ἄρδευσιν καὶ ἐμπλουτισμὸν τῆς περιοχῆς ταύτης.

Θέλω νὰ ἐλπίζω ὅτι τὸ ὑπεύθυνον Ὑπουργεῖον καὶ ἡ Κυβέρνησις, ἐν τῷ συνόλῳ της, θὰ λάβῃ τὸ ταχύτερον δυνατὸν τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα δι' ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων τούτων ἀναλογιζομένη τὰς εὐθύνας της ἔναντι τῆς περιοχῆς ταύτης καὶ τῆς οἰκονομίας μας ἐν γένει.

Ἐπειδὴ τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα συνεχῶς ὀξύνεται ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, εἰς ὁλόκληρον τὴν Νῆσον μας, καὶ ἐπειδὴ εἰς πλείστας περιπτώσεις παρατηρεῖται συνεχὴς καὶ ἀδικαιολόγητος καθυστέρησις διὰ πλεῖστα μικρὰ καὶ μεγάλα ἔργα εἰς διαφόρους περιοχὰς τῆς Νήσου μας, καὶ δὲν ἔχω καμμίαν ἀμφιβολίαν, ὅτι πλεῖστοι τῶν Συναδέλφων μου θὰ ἀναφερθοῦν εἰς τὰς ἀγορεύσεις των, διὰ τοῦτο δὲν θὰ ἤθελον νὰ κάμω μνείαν μιᾶς ἑκάστης τῶν περιπτώσεων. Διὰ τοῦτο, θὰ ἤθελον νὰ ἀναφέρω ἐμφαντικῶς ὅτι πιστεύω ὅτι εἶναι ἀπαραίτητος ἡ ἐνδυνάμωσις τοῦ Ὑπευθύνου Τμήματος, ἵνα τοῦτο εἶναι εἰς θέσιν νὰ προετοιμάσῃ τὰς ἀπαραιτήτους μελέτας καὶ σχέδια δι' ἐκτέλεσιν ἔργων εἰς πλείστας ὅσας περιοχάς, αἵτινες κινδυνεύουν νὰ καταστραφοῦν, λόγῳ ἐλλείψεως ὕδατος. Ἐδῶ, θὰ ἤθελον νὰ ἀναφέρω ὅτι ἡ μὴ πρόσληψις τοῦ ἀπαραιτήτου προσοντούχου προσωπικοῦ, λόγῳ ἐξοικονομήσεως χρημάτων, κατὰ τὴν γνώμην μου δὲν εἶναι παρὰ μία κακῶς νοουμένη οἰκονομία.

ΟΔΙΚΑΙ ΑΡΤΗΡΙΑΙ :

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Δημοκρατίας μας μέχρι σήμερον, ἡ πρόοδος εἰς τὸν τομέα τοῦτον, ὑπῆρξε θεαματικὴ καὶ ἀξία κάθε ἐπαίνου. Παρὰ ταῦτα, λόγῳ τῆς ἀλματώδους αὐξήσεως τῆς τροχαίας κινήσεως πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ τουρισμοῦ, ἐμπορίου, γεωργίας καὶ διακινήσεως τοῦ πληθυσμοῦ μας, αἱ ὑφιστάμεναι ὁδικαὶ ἀρτηρίαι εἶναι ἀνεπαρκεῖς διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ σκοποῦ των καὶ κατήντησαν νὰ εἶναι παγίδες «θανάτου». Ὡς ἐκ τούτου, νομίζω ὅτι ὀφείλομεν νὰ προωθήσωμεν ταχυρρύθμως τὴν δημιουργίαν νέων κυρίων ὁδικῶν ἀρτηριῶν, συμφώνως τῶν ἀναγκῶν μας, καὶ μὲ προοπτικὴν τὸ μέλλον διὰ νὰ μὴ ἀντιμετωπίσωμεν τὴν ἰδίαν κατάστασιν, τὴν ὁποίαν ἀντιμετωπίζομεν σήμερον.

Ἐπειδὴ ἡ δημιουργία τοιούτων νέων συγχρόνων ὁδικῶν ἀρτηριῶν, ἀναμφισβητήτως, θὰ εἶναι πολυδάπανος καὶ ἴσως διὰ τὸν λόγον τοῦτον θὰ καθυστερήσῃ ἡ κατασκευή των ἐπὶ πολύ, θὰ εἰσηγούμην ὅπως πρὸς ἀπόκτησιν τῶν νέων τούτων κυρίων ὁδικῶν ἀρτηριῶν, τῶν ἀπαιτουσῶν μεγάλην οἰκονομικὴν δαπάνην διὰ τὴν κατασκευήν των, ἡ Κυβέρνησις, θὰ ἔπρεπε νὰ μελετήσῃ τὴν δυνατότητα ἐξασφαλίσεως τῆς κατασκευῆς τῶν ἔργων τούτων ὑπὸ ξένων ἑταιρειῶν, παρέχουσα, ὡς ἀντάλλαγμα εἰς ταύτας, διὰ μίαν πολυετῆ περίοδον, τὸ δικαίωμα εἰσπράξεως διοδίων διὰ τὴν κάλυψιν τῶν γενησομένων δαπανῶν. Βεβαίως, ἡ παραχώρησις αὕτη τῆς εἰσπράξεως διοδίων, νὰ δοθῇ ἐφ' ὅσον θὰ ὑπάρχουν ἄλλαι ὁδικαὶ ἀρτηρίαι τῶν ὁποίων θὰ δύναται νὰ κάμνῃ χρῆσιν τὸ κοινὸν διὰ τὴν ὁμαλὴν συγκοινωνίαν τῶν περιοχῶν τὰς ὁποίας θὰ συνδέσουν αἱ νέαι ἀρτηρίαι.

Ἀλλὰ ἐφ' ὅσον ἀναφέρομαι εἰς ὁδικὰς ἀρτηρίας, θὰ ἤθελον νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὴν ὁδικὴν ἀρτηρίαν τὴν συνδέουσαν τὴν Λευκωσίαν μὲ τὴν περιοχὴν Πιτσιλιᾶς. Παρὰ τὸ ὅτι ἤδη ἔχει ἀρχίσει ἡ ἐκτέλεσις τοῦ πρώτου μέρους τοῦ ἔργου

τούτου, θὰ ἤθελον, ἐν τούτοις, νὰ εἰσηγηθῶ ὅτι πρὸς καλυτέραν ἐξυπηρέτησιν τῆς περιοχῆς ταύτης, θὰ ὤφειλε νὰ προωθηθῇ, τὸ ταχύτερον δυνατόν, ἡ ἐκτέλεσις σχεδίων διὰ τὴν εὐθυγράμμισιν καὶ διαπλάτυνσιν τοῦ ὑπολοίπου μέρους καὶ ἡ προώθησις τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου τούτου, ἵνα δυνηθῇ νὰ ἐξυπηρετηθῇ ἡ περιοχὴ αὕτη ἱκανοποιητικῶς. Τοῦτο θὰ συντείνῃ εἰς τὴν γεωργικὴν καὶ τουριστικὴν ἀνάπτυξιν τῆς περιοχῆς ὡς καὶ εἰς τὴν καλυτέραν διακίνησιν τοῦ πληθυσμοῦ ποὺ τόσον ἀπαραίτητος εἶναι, δεδομένου μάλιστα, ὅτι ἡ περιοχὴ αὕτη δὲν θεωρεῖται μία τῶν ἀνεπτυγμένων περιοχῶν.

"Οσον ἀφορᾷ τὴν ἀρτηρίαν τὴν συνδέουσαν τὴν Λευκωσίαν—Μαραθάσαν, εἶναι ἀποκαρδιωτικὸν καὶ συγχρόνως ἀπαράδεκτον, τὸ νὰ διαπιστώνεται ὅτι εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1973, παρὰ τὸ ὅτι ὑπάρχει κονδύλιον £50.000 μόνον, αἱ £47.000 εἶναι ἐπαναψήφισις τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως τοῦ 1972. Ἀλλὰ τὸ πλέον δυσάρεστον, εἶναι ὅτι μέχρι σήμερον, δὲν ἔχει ληφθῇ ἀπόφασις ἀπὸ ποῦ θὰ διέλθῃ ἡ ὁδικὴ ἀρτηρία καὶ πότε θὰ ἐκτελεσθῇ καὶ ὡς ἐκ τούτου, οὐδόλως θὰ ἐκπλαγῶ ἐὰν τὸ ἀναφερόμενον ποσὸν τῶν £50.000 διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου τούτου, τὸ ὁποῖον, ἐν παρόδῳ εἰρήσθω, οὐδόλως εἶναι ἱκανοποιητικόν, δὲν θὰ παρουσιασθῇ καὶ πάλιν ὡς ἐπαναψήφισις εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1974, ὁπότε τότε, πράγματι, διὰ μὲν τὴν περιοχὴν Μαραθάσης θὰ εἶναι ἐμπαιγμός, διὰ δὲ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ἐντροπὴ καὶ πρᾶξις τὰ μάλα κατακριτέα.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΞΕΡΟΥ.

Διὰ πολλοστὴν φοράν, ἔχω ὁμιλήσει εἰς τὴν Βουλήν, ἀναφορικῶς μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς περιοχῆς ταύτης, καὶ εἰς τὰς λογοδοσίας μου τοῦ Κυπριακοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου καὶ ἔχω δημοσιογραφήσει ἀναφέρων τὴν ἀναγκαιότητα ἐπιδείξεως μεγαλυτέρου ἐνδιαφέροντος ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεώς μας, διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς περιοχῆς ταύτης, προτοῦ εἶναι ἀργά.

Σήμερον, ἐπανέρχομαι καὶ πάλιν διὰ νὰ ἐκφράσω μὲ τὸν πλέον ἐμφαντικὸν τρόπον, τὸ ἀπαράδεκτον τῆς ἐπιδεικνυομένης ἀδιαφορίας διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοιούτων ἔργων εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην, ἥτις θὰ ἠδύνατο νὰ ἀπομακρύνῃ τὸν κίνδυνον ἀπονεκρώσεως καὶ ἐξαναγκασμοῦ τῶν κατοίκων τοῦ Ξεροῦ καὶ τῶν γειτνιαζόντων χωρίων Τυλληρίας, Μαραθάσης καὶ Σολέας νὰ μετοικήσουν πρὸς ἐξασφάλισιν ἐργασίας εἰς ἄλλας περιοχάς. Καὶ τοῦτο, παρὰ τὸ ὅτι ἡ δημιουργηθεῖσα σήμερον κατάστασις, λόγῳ τῆς ἐλαττώσεως τῶν μεταλλευμάτων τῆς Κυπριακῆς Μεταλλευτικῆς Ἑταιρείας καὶ τῆς δυνατότητος τερματισμοῦ τῶν δραστηριοτήτων τῆς Ἑταιρείας ταύτης, ἦτο καλῶς γνωστὴ εἰς τὴν Κυβέρνησίν μας ἀπὸ τῆς 8ης Δεκεμβρίου 1960, συμφώνως ἐπιστολῆς, σταλείσης πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας ταύτης, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεφέρετο σαφῶς ὅτι αἱ δραστηριότητες τῆς Ἑταιρείας αὐτῆς θὰ ἐτερματίζοντο ἐντὸς δωδεκαετίας — ἤτοι κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1972. Τοῦτο καὶ μόνον, θὰ ὤφειλε νὰ κεντρίσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας νὰ λάβῃ τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα, προτοῦ ἐμφανισθῇ κρίσις, δημιουργοῦσα ἔργα ἀπασχολήσεως καὶ συγκρατήσεως τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην, λαμβανομένου, μάλιστα ὑπ' ὄψιν, ὅτι κατὰ τὴν 13ετῆ ταύτην περίοδον, ἡ Κυβέρνησις ἐκ τῶν δραστηριοτήτων τῆς Ἑταιρείας ταύτης, ἔχει εἰσπράξει πολλὰ ἑκατομμύρια λιρῶν, τὰ ὁποῖα ἔχει διαθέσει εἰς πλείστας ὅσας ἄλλας περιοχάς, ἐκτὸς τῆς περιοχῆς ταύτης. Καὶ γεννᾶται τὸ ἐρώτημα, διατὶ αἱ περιοχαὶ Ξεροῦ—Μόρφου, αἱ ὁποῖαι συντείνουν εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ μεγαλυτέρου μέρους τῶν εἰς ξένον συνάλλαγμα ἀποθεμάτων μας καὶ τῶν μεγάλων ἐσόδων τῆς Κυβερνήσεώς μας, νὰ ὑφίστανται τοιαύτην δυσμενῆ διάκρισιν ἔναντι ἄλλων περιοχῶν εἰς τὰς ὁποίας ἑκατομμύρια λιρῶν διατίθενται διὰ τὴν ἀνάπτυξίν των καὶ εἰς τὰς περιοχὰς ταύτας νὰ ἐπιδεικνύεται τοιαύτη ἀδιαφορία καὶ δυσμενὴς διάκρισις ; Μήπως οἱ κάτοικοι τῶν περιοχῶν τούτων, δὲν ἔχουν δικαίωμα νὰ διερωτῶνται ἐὰν καὶ αὐτοὶ ἔχουν ἴσα δικαιώματα μὲ τοὺς ἄλλους πολίτας τῆς Δημοκρατίας ἢ αὐτοὶ εἶναι οἱ εἴλωτες τῆς Δημοκρατίας, οἱ ὁποῖοι προσφέρουν τόσα ὅσα καμμία ἄλλη περιοχὴ καὶ δὲν ἀπολαμβάνουν καμμιᾶς βοηθείας ;

Καὶ γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: Καθ' ὅλην αὐτὴν τὴν δωδεκαετῆ περίοδον, δὲν θὰ ὤφειλεν ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀξιοποιήσῃ τὴν ὑφισταμένην Γερανογέφυραν, οὕτως ὥστε νὰ μετατραπῇ αὕτη εἰς μίαν λιμενικὴν ἐγκατάστασιν πού, ἄλλωστε, εἶναι καὶ ἡ ἀπαίτησις τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς; Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου τούτου, οὐχὶ μόνον θὰ ἔδιδε τὴν δυνατότητα φορτώσεως ἐκ ταύτης τῶν παραγομένων γεωργικῶν προϊόντων τῆς πλουσίας ταύτης περιοχῆς καὶ τὴν ἐκφόρτωσιν εἰσαγομένων ἀναγκαιούντων προϊόντων, μὲ τὰ πλεονεκτήματα, ποὺ πολλάκις ἔχω ἀναφέρει εἰς προηγουμένας μου ἀγορεύσεις, ἀλλ' ἐπίσης καὶ θὰ ἔδιδε τὴν εὐκαιρίαν τῆς ἀποκτήσεως βιομηχανικῆς δραστηριότητος, μὲ ἁπτὸν παράδειγμα, σήμερον, νὰ ἀντιμετωπίζωμεν τὸν κίνδυνον τῆς ἀπωλείας τῆς διδομένης εὐκαιρίας νὰ ἱδρύσωμεν εἰς Ξερὸν δύο μεγάλας βιομηχανίας, ἀξίας ἑκατομμυρίων λιρῶν, μὲ δυνατότητα μεγάλης ἀπασχολήσεως ἐργατικοῦ δυναμικοῦ. Ἐὰν δὲν προωθηθῇ ἡ ἀξιοποίησις τῆς Γερανογεφύρας, αὗται ἀναγκαστικῶς θὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς ἄλλας περιοχὰς τῆς Νήσου μας, ὅπου ὑπάρχουν λιμενικαὶ ἐγκαταστάσεις καὶ εἶναι ἀδιανόητον διότι εἰς τὸ 3ον Πενταετὲς Πρόγραμμα δὲν γίνεται οὐδεμία ἔστω πρόνοια διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ ἔργου τούτου.

ΑΡΧΗ ΛΙΜΕΝΩΝ:

Ὡς εἶναι γνωστόν, ὑποτίθεται ὅτι τὴν 1ην Ἀπριλίου 1973, δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ Νόμος περὶ Ἀρχῆς Λιμένων. Ἀνεξαρτήτως ἐὰν τοῦτο εἶναι καλὸν ἢ κακὸν διὰ τὴν οἰκονομίαν μας, θὰ ἤθελον, ἐν ὀλίγοις, νὰ ἀναφέρω τὰ ἑξῆς:

Δεδομένου ὅτι τὰ ἔξοδα διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν δύο Λιμένων Λεμεσοῦ καὶ Λάρνακος, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ ἐξοπλισμὸς τῶν ἄλλων Λιμένων τῆς Νήσου μας θὰ ἀναληφθοῦν ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς ταύτης, ἐκτὸς τοῦ ποσοῦ τὸ ὁποῖον θὰ χρεωθῶσιν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεώς μας διὰ τὴν ἀνάληψιν τῶν ὑφισταμένων λιμένων καὶ λοιπῶν ἐγκαταστάσεων, πολὺ φοβοῦμαι ὅτι διὰ νὰ ἀντεπεξέλθῃ ἡ Ἀρχὴ τῶν μεγάλων ὑποχρεώσεων, τὰς ὁποίας ἔχει ἀναλάβει, θὰ ἀναγκασθῇ νὰ ἐπιβάλῃ τοιαύτας ὑψηλὰς ἐπιβαρύνσεις διὰ τὴν ἐξαγωγὴν καὶ εἰσαγωγὴν τῶν ἐμπορευμάτων μας ὡς καὶ εἰς τὴν διακίνησιν τοῦ θαλασσίου τουρισμοῦ μας, μὲ τὸ δυσμενὲς ἀποτέλεσμα νὰ ἐπηρεάσῃ καὶ αὐξήσῃ τὸν τιμάριθμόν μας, νὰ ἐπιβαρύνῃ τὰ κόστα τῶν ἐξαγωγῶν μας, καὶ νὰ ἐπιβαρύνῃ τὸν τουρισμόν μας. Ὡς ἐκ τούτου, νομίζω ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο, θὰ πρέπει νὰ μελετηθῇ ἐνδελεχῶς καὶ μὲ πνεῦμα εὐρὺ νὰ γίνουν τοιαῦται διευθετήσεις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ὥστε ὡρισμένον ποσοστὸν τῶν ἐξόδων τούτων, εἴτε νὰ ἀναληφθῇ ὑπὸ ταύτης, εἴτε ἡ Κυβέρνησις νὰ πριμοδοτήσῃ τὴν ἐν λόγῳ Ἀρχήν, ἵνα αἱ ἐφαρμοσθησόμεναι ἐπιβαρύνσεις ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς μὴ ἐπηρεάσουν τὴν πρόοδον τῆς οἰκονομίας μας.

ΚΟΙΝΗ ΑΓΟΡΑ:

Μὲ τὴν σύνδεσίν μας μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγοράν, ἀναμφισβητήτως, πολλὰ προβλήματα θὰ ἔχωμεν νὰ ἀντιμετωπίσωμεν εἰς τὸ μέλλον καὶ ἀσφαλῶς, λόγῳ τῆς συνδέσεώς μας, ὀφείλομεν νὰ κάμωμεν τὴν ἀπαιτουμένην ἀναδιάρθρωσιν τῆς ὅλης οἰκονομίας μας. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἔχω τὴν γνώμην ὅτι καλὸν θὰ ἦτο ὅπως ἡ Κυβέρνησίς μας ἱδρύσῃ, τὸ συντομώτερον δυνατόν, Συμβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν ἢ Ἐπιτροπὰς εἰς τὰς ὁποίας νὰ συμμετέχουν Κυβερνητικοὶ Ἐκπρόσωποι καὶ Ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἐμποροβιομηχανικοῦ καὶ Γεωργικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Νήσου μας, ἵνα δυνηθῶμεν νὰ μελετήσωμεν μὲ τὸν πλέον ἐνδελεχῆ τρόπον ποία ὀφείλει νὰ εἶναι ἡ ἐνδεικνυομένη ἀναδιάρθρωσις τῆς οἰκονομίας μας εἰς τὸν ἀγροτικόν, βιομηχανικὸν καὶ ἐμπορικὸν τομέα, διὰ νὰ εἴμεθα ἕτοιμοι πρὸ τῆς λήξεως τῆς πρώτης περιόδου τῆς Συμφωνίας τῆς Συνδέσεώς μας μετὰ τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, νὰ ἐφαρμόσωμεν τὰς κατευθυντηρίους γραμμάς, ποὺ ὀφείλομεν νὰ ἀκολουθήσωμεν διὰ νὰ μὴν ἔχωμεν τὴν ἰδίαν ἐμπειρίαν τὴν ὁποίαν εἶχον αἱ «μωραὶ παρθένοι».

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, θὰ ἤθελον νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὴν βιομηχανίαν μας. Ἐπειδή, εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ βιομηχανικὴ δραστηριότης εἶναι μία τῶν δραστη-

ριοτήτων τῆς Νήσου μας μὲ ἀρκετὰ μεγάλας προοπτικάς, θὰ ὤφειλεν ἡ Κυβέρνησίς μας, νὰ δώσῃ ἀνάλογον προσοχὴν πρὸς ἐξεύρεσιν τοῦ καλυτέρου τρόπου προωθήσεως τῆς δραστηριότητος ταύτης πρὸς ὄφελός της.

Μέχρι σήμερον, ἡ ὑφισταμένη βιομηχανικὴ δραστηριότης, εἰς τὸ μέγιστον αὐτῆς ποσοστόν, ἀσχολεῖται μὲ τὴν παραγωγὴν βιομηχανικῶν προϊόντων δι' ἐπιτόπιον κατανάλωσιν καί, ὡς ἐκ τούτου, ἡ δυναμικότης τῶν βιομηχανιῶν τούτων, ὑπῆρξε περιωρισμένη καὶ ἀνίκανος εἰς τὸ νὰ ἱκανοποιήσῃ ζήτησιν μεγάλων ἀγορῶν. Ἐπίσης, δὲν ἔχουν τὴν πεῖραν καὶ τὴν ὀργάνωσιν διὰ τὴν προώθησιν ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου, λόγῳ ἀκριβῶς τῆς μικρότητός των. Σήμερον, μὲ τὴν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἀνάπτυξιν τῶν βιομηχανικῶν δραστηριοτήτων μας, τὴν ἀπόκτησιν πείρας εἰς ὡρισμένους τομεῖς ταύτης καὶ τὴν δυνατότητα, ἥτις μᾶς ἐξασφαλίζεται, λόγῳ τῆς Συνδέσεώς μας μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγοράν, ὀφείλομεν νὰ μεταβάλωμεν τὸν τρόπον δημιουργίας βιομηχανιῶν ἐν τῇ Νήσῳ μας ἀπὸ βιομηχανίας ἀποκλειστικῶς διὰ παραγωγὴν καὶ κατανάλωσιν ἐν τῇ Νήσῳ μας εἰς βιομηχανίας μὲ δυνατότητας ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου τῶν βιομηχανικῶν μας προϊόντων. Ἀλλὰ τοῦτο, σημαίνει ἢ τὴν δημιουργίαν μεγάλων βιομηχανικῶν μονάδων ἢ τὴν ἐπέκτασιν ὑφισταμένων τοιούτων ἢ καὶ τὴν σύμπτυξιν πολλῶν μικρῶν βιομηχανιῶν εἰς μίαν μονάδα, ἢ καὶ συνεργασίαν τούτων διὰ τὴν παραγωγὴν ὁμοειδῶν προϊόντων μὲ ποσοστιαίας ἀναλογίας ἀναλόγως τῆς δυναμικότητος ἑκάστης.

Ἀλλά, βεβαίως, διὰ νὰ κατορθώσωμεν τὴν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου, ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ μὴν εἶναι ἁπλοῦς θεατής, ἀλλὰ νὰ ἔλθῃ ἀρωγὸς οἰκονομικῶς καὶ ἄλλως εἰς τὴν προσπάθειαν ταύτην, ἔχουσα ὡς παράδειγμα τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἔχει ἐφαρμόσει ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις διὰ τὴν προώθησιν τῆς Βιομηχανικῆς δραστηριότητος.

Δὲν θὰ ἤθελον νὰ ἐπεκταθῶ πολὺ ἐπὶ τῶν ἐνδεικνυομένων μέτρων, τὰ ὁποῖα θὰ ἔπρεπε νὰ λαμβάνῃ ἡ Κυβέρνησίς μας, ἀλλ' ἁπλῶς, θὰ ἀρκεσθῶ εἰς τὸ νὰ ἀναφέρω μερικὰ ἐκ τούτων, ὡς π.χ. τὴν μακροπρόθεσμον, χαμηλότοκον δανειοδότησιν δι' ἵδρυσιν μεγάλων βιομηχανικῶν μονάδων, τὴν ἐλάττωσιν τοῦ Φόρου Εἰσοδήματος ἐπὶ τῶν πραγματοποιουμένων κερδῶν ἐξ ἐξαγωγῶν, τὴν ἵδρυσιν Ὀργανισμοῦ Χρηματοδοτήσεως, τὴν ἵδρυσιν Ὀργανισμοῦ Ἀσφαλίσεως τῶν Ἐξαγωγῶν μας, τὴν ἵδρυσιν Συμβουλευτικοῦ Συμβουλίου Ἐξαγωγῶν, τὴν παροχὴν βοηθείας πρὸς τοὺς Ἐπιχειρηματίας διὰ σκοποὺς βιομηχανικῶν μεθόδων καὶ καθοδηγήσεως, τὴν ἵδρυσιν Ἰνστιτούτου Ἐλέγχου Ποιότητος καὶ Προδιαγραφῶν, τὴν ἐνθάρρυνσιν συνεργασίας μὲ ξένους ἐπιχειρηματίας, διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ἀναγκαίων τεχνικῶν γνώσεων, τὴν ἵδρυσιν ἐλευθέρων βιομηχανικῶν ζωνῶν, τὸν διορισμὸν Ἐμπορικῶν Ἀκολούθων, εἰς πλείστας τῶν Χωρῶν τῶν θεωρουμένων ὡς μελλοντικῶν ἀγοραστῶν, τὴν ὀργάνωσιν Ἐμπορικῶν Ἀποστολῶν μὲ συμμετοχὴν ἐμπορευομένων, τὴν συμμετοχὴν εἰς ξένας βιομηχανικὰς Ἐκθέσεις, κ.λ.π.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀναδιάρθρωσιν τῆς γεωργίας μας καὶ τοῦ ἐξαγωγικοῦ μας ἐμπορίου τῶν προϊόντων τούτων, ἴσως θὰ εἶναι πολὺ ἐνωρὶς ἀκόμη διὰ νὰ ἐκφράσῃ κανεὶς τὰς δυνατότητας καὶ τὸν τρόπον ἀναδιαρθρώσεως τῆς γεωργίας μας, προτοῦ δοθῇ ἡ εὐκαιρία εἰς τοὺς Ἐξαγωγεῖς μας νὰ διερευνήσουν τὰς διαφόρους ἀγορὰς διὰ νὰ σχηματίσουν καλυτέραν γνώμην τῶν προοπτικῶν, τὰς ὁποίας ἔχομεν. Διὰ τοῦτο, δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφέρω γνώμην, καθότι, ἀκόμη, δὲν ἔχουν μελετηθῇ αἱ δημιουργηθησόμεναι ἀντιδράσεις τῶν προσπαθειῶν μας τούτων, ἀλλὰ ἐπιφυλάττομαι νὰ ἐπανέλθω εἰς τὸ προσεχὲς μέλλον, ὅτε θὰ εἶμαι καλύτερον προσανατολισμένος ἐπὶ τῶν δυνατοτήτων μας.

ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΚΡΙΣΙΣ :

Εἶναι γεγονὸς ἀναμφισβήτητον, ὅτι τὰς τελευταίας ἡμέρας, ὁλόκληρος ἡ ὑφήλιος ἔχει πληγῆ ὑπὸ μιᾶς τῶν μεγαλυτέρων νομισματικῶν κρίσεων, ποὺ ἀνεστάτωσε χρηματαγορὰς καὶ οἰκονομίας τῶν πλέον ἀνεπτυγμένων καὶ δυνα-

μικῶν Χωρῶν. Πρέπει νὰ εἴμεθα ὑπερήφανοι, διότι, ἡ μικρά μας Δημοκρατία, ἀπέδειξε διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, τὴν ὑγιᾶ οἰκονομικήν της κατάστασιν καὶ τὴν δυναμικότητά της καὶ ὀφείλω νὰ τονίσω ὅτι ἡ Κυβέρνησίς μας ἀντικειμενικῶς καὶ ὑπευθύνως ἐξετάζουσα τὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς οἰκονομίας μας ἐκ τῆς ἀποφάσεως τὴν ὁποίαν θὰ ἐλάμβανεν, εἴτε νὰ κρατήσῃ τὴν ἰδίαν ἰσοτιμίαν τοῦ νομίσματός μας ἔναντι τοῦ Χρυσοῦ, εἴτε νὰ ὑποτιμήσῃ τοῦτο, ἐπέλεξε τὴν πρώτην περίπτωσιν μὲ τὴν ὁποίαν συμφωνῶ καὶ ὑποστηρίζω πλήρως, διαπιστώσασα ἐπίσης ὅτι, οἱαδήποτε ἀπόφασις θὰ ἐλαμβάνετο θὰ εἶχε καὶ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς οἰκονομίας μας, καὶ ἡ καλυτέρα ἀπόφασις θὰ ἦτο ἐκείνη, ἡ ὁποία θὰ ἐπηρέαζε ὀλιγώτερον δυσμενῶς ταύτην.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ ληφθεῖσα ἀπόφασις, προσωρινῶς θὰ ἔχῃ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ ὡρισμένων ἐξαγωγῶν τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων καὶ ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν μεταποιουμένων γεωργικῶν προϊόντων καὶ πιθανῶς καὶ ἐπὶ τῆς τουριστικῆς βιομηχανίας μας. Ὡς ἐκ τούτου, καλὸν θὰ ἦτο, ἡ Κυβέρνησίς μας νὰ ἐξετάσῃ τὴν δυνατότητα τοῦ νὰ ἔλθῃ ἀρωγός, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, πρὸς τὰς δραστηριότητας ταύτας τῆς οἰκονομίας μας, ἵνα μὴ ὑποστοῦν αὗται δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις.

Καταλήγων, θὰ ἤθελον νὰ ἀναφέρω ὅτι παρὰ τὸ ὅτι ὑπάρχουν πλεῖστα ὅσα γενικὰ καὶ εἰδικὰ θέματα ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ ἤθελον νὰ ἐκφράσω τὰς ἀπόψεις μου, θὰ ἀποφύγω ὅμως νὰ πράξω τοῦτο, καθότι ἄλλοι τῶν Συναδέλφων μου θὰ ὁμιλήσουν ἐπὶ τῶν θεμάτων τούτων καὶ δὲν θὰ ἤθελον νὰ σᾶς κουράσω ἔτι περισσότερον.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως θὰ ἦτο εὔκολον, οὐχὶ ὅμως καὶ ὑπεύθυνον, νὰ περιορισθῇ κανεὶς μόνον εἰς τὴν ἐπισήμανσιν καὶ τὴν ἐπίκρισιν τῶν κενῶν καὶ γενικῶς τῶν ἐλλείψεων καὶ ἀδυναμιῶν. Λέγω ὅτι θὰ ἦτο εὔκολον διότι καὶ εἰς τὰς καλυτέρας τῶν περιπτώσεων εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ παρουσιάζωνται κενά, ἐλλείψεις καὶ ἀδυναμίαι.

Ἡ στεῖρα κριτικὴ καὶ ἄρνησις καθὼς καὶ ἡ εὐθηνὴ δημοκοπία εἶναι εὐκολώτεραι τῆς σοβαρᾶς καὶ ὑπευθύνου πολιτικῆς ἀντικειμενικῆς ἐκτιμήσεως τοῦ ἔργου ποὺ ἔχει ἐπιτελεσθῇ· εἶναι εὐκολώτεραι τῆς ἐποικοδομητικῆς κριτικῆς καὶ τῶν ρεαλιστικῶν, μελετημένων εἰσηγήσεων διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων τοῦ λαοῦ.

Ἡμεῖς, ἠκολουθήσαμεν πάντοτε τὴν δύσκολον ὁδὸν καὶ θὰ συνεχίσωμεν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, διότι πιστεύομεν ὅτι αὕτη ἐξυπηρετεῖ καλύτερον τὰ γνήσια συμφέροντα τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἐθνικῆς του ὑποθέσεως.

Τόσον ἐκ τῆς μακρᾶς καὶ ἐμπεριστατωμένης ὁμιλίας τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν, ὅσον καὶ ἐκ τῶν δύο Προϋπολογισμῶν τοὺς ὁποίους συζητοῦμεν —Τακτικὸν καὶ Ἀναπτύξεως— ἐμφαίνεται τὸ ἔργον ποὺ ἔχει ἐπιτελεσθῇ καὶ τὸ ὁποῖον προγραμματίζεται νὰ ἐπιτελεσθῇ ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Προγράμματος Ἀναπτύξεως.

Ἐκ πρώτης ὄψεως καὶ ἀνεξαρτήτως τῶν οἰωνδήποτε ἐλλείψεων καὶ ἀδυναμιῶν εἰς τὰς ὁποίας καὶ θὰ ἀναφερθῶ, τὸ ἐπιτελεσθὲν ἔργον, καθὼς καὶ τὸ προγραμματισθὲν διὰ τὸ Τρίτον Πενταετές, εἶναι σοβαρώτατον καὶ ὀφείλομεν νὰ τὸ ἐκτιμήσωμεν ἀναλόγως.

Ἡ ἐπιτελεσθεῖσα πρόοδος εἶναι σημαντική, πολὺ σημαντική, ὅταν ὑπὸ ἀνωμάλους ἐσωτερικὰς συνθήκας τὸ ἀκαθάριστον ἐγχώριον προϊὸν εἰς σταθερὸν κόστος συντελεστῶν παραγωγῆς τοῦ 1970 ηὐξήθη ἀπὸ £114,6 ἑκατ. τὸ 1961 εἰς £226,9 ἑκατ. τὸ 1971, μὲ ἐτήσιον ρυθμὸν 7,1%. Ταυτοχρόνως, τὸ ἀκαθάριστον ἐθνικὸν προϊὸν εἰς σταθερὰς τιμὰς ἀγορᾶς τοῦ 1970 ηὐξήθη ἀπὸ £128,3 ἑκατ. τὸ 1961 εἰς £251,4 ἑκατ. τὸ 1971, μὲ ἐτήσιον ρυθμὸν 7,0% περίπου. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι εἰς μίαν δεκαετίαν τὸ ἀκαθάριστον ἐγχώριον προϊὸν καὶ τὸ ἀκαθάριστον ἐθνικὸν προϊὸν ἐδιπλασιάσθη.

Ὀλίγαι, πολὺ ὀλίγαι εἶναι αἱ χῶραι αἱ ὁποῖαι μετὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν των καὶ ὑπὸ ἀντιξόους ἐσωτερικὰς συνθήκας ἐσημείωσαν παρομοίαν ταχεῖαν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον. Καὶ ἡ Κύπρος ἐντάσσεται μεταξὺ αὐτῶν.

Ποῦ ὀφείλεται ἡ πρόοδος αὕτη ; Ὀφείλεται ἐν πρώτοις εἰς τὸν κρατικὸν προγραμματισμόν, ὁ ὁποῖος ἐκφράζεται διὰ τῶν πενταετῶν κυβερνητικῶν προγραμμάτων ἀναπτύξεως. Ὀφείλεται ὅμως κυρίως εἰς τὴν εὐσυνείδητον, δημιουργικὴν ἐργασίαν τῶν Κυπρίων ἐργατῶν, ἀγροτῶν, ἐπαγγελματιῶν καὶ βιοτεχνῶν, ἐκπαιδευτικῶν, ἐπιστημόνων, τεχνικῶν, ὑπαλλήλων καὶ ἐπιχειρηματιῶν καὶ ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ἐργαζομένων στρωμάτων τοῦ λαοῦ. Ὀφείλεται ὡσαύτως καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς πατριωτικῆς ἑνότητος καὶ συνεργασίας τὴν ὁποίαν ἀκολουθεῖ ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τοῦ λαοῦ καὶ σύμβολον τῆς ὁποίας εἶναι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος.

Ἡ σημαντικὴ αὕτη αὔξησις τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος συνέβαλεν εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τὴν ἄνοδον τοῦ βιοτικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ ἐπιπέδου τῶν εὐρυτέρων στρωμάτων τοῦ λαοῦ. Ἔνδειξιν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ἀποτελεῖ τὸ κατὰ κεφαλὴν ἀκαθάριστον ἐθνικὸν προϊόν, τὸ ὁποῖον ηὐξήθη ἀπὸ £222,4 τὸ 1961 εἰς £393,4 τὸ 1971 εἰς σταθερὰς τιμὰς τοῦ 1970 καὶ ἡ κατὰ κεφαλὴν δαπάνη ἰδιωτικῆς καταναλώσεως, ἡ ὁποία ηὐξήθη ἀπὸ £157,5 τὸ 1961 εἰς £276,8 τὸ 1971.

Τὰ ἀναφερθέντα εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν στοιχεῖα διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν ὑγείαν, τὴν γεωργικὴν καὶ βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν, τὴν ὑδατοπρομήθειαν τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων, τὴν κατασκευὴν ὑδατοφρακτῶν καὶ ἄλλων ἀρδευτικῶν ἔργων, τὰς ὁδικὰς ἀρτηρίας καὶ τὰς ὁδοὺς τῶν χωρίων, τοὺς λιμένας καὶ τὸν ἀερολιμένα, τὸν τουρισμὸν καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους τομεῖς, καταμαρτυροῦν τὴν ἐπιτελεσθεῖσαν πρόοδον, ἡ ὁποία δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητος.

Ἐκτιμῶμεν αὐτὴν τὴν πρόοδον, τὴν ὁποίαν καὶ θεωροῦμεν ὡς βάσιν διὰ τὴν περαιτέρω πρόοδον ποὺ ἐπιδιώκεται διὰ τοῦ τρίτου πενταετοῦς προγράμματος ἀναπτύξεως.

Θὰ ἦτο πολὺ χρήσιμον ἐὰν παραλλήλως πρὸς τὰ στοιχεῖα ποὺ παρατίθενται εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν εἴχομεν καὶ στοιχεῖα ἀναφορικῶς πρὸς τὰ κέρδη ποὺ ἔχουν πραγματοποιηθῆ κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον. Αὐτὸ θὰ μᾶς ἐβοηθοῦσε περισσότερον εἰς τὰς συγκεκριμένας εἰσηγήσεις μας ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν δικαιοτέραν κατανομὴν καὶ ἀνακατανομὴν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Παρ' ὅλον ὅμως ποὺ δὲν ἔχομεν τοιαῦτα στοιχεῖα, κρίνοντες ἀπὸ τὴν μεγάλην αὔξησιν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ τὸν ταχὺν ρυθμὸν ἀναπτύξεως, τὰ πραγματοποιηθέντα ὑπὸ ἰδιωτῶν κέρδη, κατὰ τὴν περίοδον τῶν δύο πενταετῶν προγραμμάτων ἀναπτύξεως, πρέπει νὰ εἶναι πολὺ μεγάλα. Αὐτὸ πρέπει νὰ ληφθῇ σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν εἰς τὸ Τρίτον Πενταετὲς διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν δικαιοτέραν κατανομὴν καὶ ἀνακατανομὴν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ ΠΕΝΤΑΕΤΕΣ :

Ἐξ ἄλλου, ὅπως τονίζεται καὶ εἰς τὸ τρίτον πενταετές, οἱ βασικοὶ ἀντικειμενικοὶ σκοποί του εἶναι ἡ ραγδαία οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις, ἡ βελτίωσις τῆς

συνθέσεως τῆς παραγωγῆς, ἡ βελτίωσις τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου καὶ ἡ δικαιοτέρα κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ἡ συνέχισις τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως τῆς νομισματικῆς σταθερότητος καὶ τοῦ ἱκανοποιητικοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν.

Ὁ ρυθμὸς ἀναπτύξεως τοῦ τρίτου πενταετοῦς προϋπολογίζεται εἰς 7,4% ἐτησίως διὰ τὸ ἀκαθάριστον ἐγχώριον προϊὸν καὶ εἰς 7,2% ἐτησίως διὰ τὸ ἀκαθάριστον ἐθνικὸν προϊόν. Ἐντὸς τῶν γενικῶν αὐτῶν πλαισίων ἡ Γεωργία προϋπολογίζεται νὰ ἔχῃ ἐτήσιον ρυθμὸν ἀναπτύξεως 7,0%, ἡ Βιομηχανία 11,1%, αἱ κατασκευαὶ 8,0% καὶ αἱ ὑπηρεσίαι 7,0%.

Αἱ προϋπολογιζόμεναι ἐπενδύσεις (κρατικαὶ καὶ ἰδιωτικαὶ) διὰ τὴν πραγματοποίησιν αὐτοῦ τοῦ βαθμοῦ ἀναπτύξεως θὰ ἀνέλθουν εἰς 350 ἑκατ. λίρας καὶ κατανέμονται κατὰ τομέα ὡς ἀκολούθως :

Γεωργία £28,0 ἑκατ., Μεταλλεῖα καὶ Λατομεῖα £6,0 ἑκατ., Βιομηχανία £57,0 ἑκατ., Κατασκευαὶ £8,0 ἑκατ., Ἠλεκτρικὴ ἐνέργεια, κ.λ.π., £20,2 ἑκατ., Μεταφοραὶ καὶ Ἐπικοινωνίαι £53,8 ἑκατ., Ἐμπόριον £19,0 ἑκατ., Κατοικίαι £106,0 ἑκατ., Δημοσία Διοίκησις £5,5 ἑκατ. καὶ Ὑπηρεσίαι £41,5 ἑκατ. Ὁ ἐτήσιος ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν ἐπενδύσεων θὰ εἶναι 8,7%.

Αἱ συνολικαὶ δαπάναι ἀναπτύξεως κατὰ τὴν περίοδον 1972–1976 προϋπολογίζονται νὰ ἀνέλθουν εἰς £120.695.000. Κατὰ τομέα αἱ δαπάναι αὐταὶ κατανέμονται ὡς ἀκολούθως : Γεωργία, ὑδάτινοι πόροι καὶ γεωργικὴ ἀνάπτυξις £31.014.000, Μεταλλεῖα £730.000, Βιομηχανία £2.823.000, Ἐμπόριον £1.050.000, Τουρισμὸς καὶ Ἀρχαιότητες £9.700.000, Μεταφοραὶ καὶ Ἐπικοινωνίαι £22.870.000, Παιδεία £7.800.000. Ἄλλαι κοινωνικαὶ ὑπηρεσίαι, ὑγεία, κ.λ.π., £4.550.000, Πολεοδομία καὶ Οἴκησις £4.500.000. Ἄλλαι ὑπηρεσίαι £4.500.000, Δάνεια πρὸς Τράπεζαν Ἀναπτύξεως £1.500.000, Ἡμικρατικοὶ καὶ Δημόσιοι Ὀργανισμοὶ £29.458.000.

Τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον τοῦ λαοῦ θὰ σημειώσῃ περαιτέρω ἄνοδον ἐφ' ὅσον τὸ κατὰ κεφαλὴν ἀκαθάριστον ἐθνικὸν προϊὸν θὰ ἀνέλθῃ ἀπὸ £393 τὸ 1971 εἰς £520 τὸ 1976 εἰς σταθερὰς τιμὰς τοῦ 1970.

Ἡ δικαιοτέρα κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος προβλέπεται ὅτι θὰ ἐπιτευχθῇ.

(α) Διὰ τῆς διατηρήσεως τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως.

(β) Διὰ τῆς βελτιώσεως καὶ ἐπεκτάσεως τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν (ὑγεία, παιδεία, οἴκησις, κοινωνικαὶ ἀσφαλίσεις, κοινωνικὴ εὐημερία, κ.λ.π.).

(γ) Διὰ τῆς προωθήσεως περιφερειακῶν καὶ ἀγροτικῶν προγραμμάτων οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναπτύξεως.

(δ) Διὰ τῆς συνεχίσεως τῆς πολιτικῆς τῆς ἀπ' εὐθείας μεταφορᾶς εἰσοδήματος (ὡς ἐπιχορηγήσεις, κ.λ.π.).

Αἱ κυριώτεραι πρόνοιαι τοῦ τρίτου πενταετοῦς σχεδίου εἰς τὸν τομέα τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν εἶναι :

1. Ὑγεία : Ποσοτικὴ καὶ ποιοτικὴ βελτίωσις τῶν ὑφισταμένων ὑπηρεσιῶν, νέον Γενικὸν Νοσοκομεῖον Λευκωσίας, ἔναντι δαπάνης £2,5 ἑκατ., καὶ μελέτη τῆς προτάσεως διὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἑνὸς κρατικοῦ σχεδίου ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως.

2. Παιδεία : Ὁλοκλήρωσις τῆς τριετοῦς δωρεὰν παιδείας εἰς τὰ σχολεῖα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως καὶ αὔξησις τῶν ὑποτροφιῶν.

3. Οἴκησις : Ἀνέγερσις 23.000 νέων κατοικιῶν ἔναντι συνολικῆς δαπάνης £106 ἑκατ. Ἡ Κυβέρνησις θὰ δαπανήσῃ £1.200.000 διὰ τὴν ἀνέγερσιν κατοικιῶν χαμηλοῦ κόστους.

4. Κοινωνικὴ Εὐημερία : Αὔξησις τῶν κοινωνικῶν χορηγημάτων.

5. Κοινωνικαὶ Ἀσφαλίσεις: Εἰσαγωγὴ προσθέτου ὠφελήματος ὑπὸ τὴν μορφὴν συντάξεως διὰ μόνιμον ἀνικανότητα προκληθεῖσαν κατὰ τὴν ἐργασίαν. Παροχὴ ὠφελημάτων ἀσθενείας καὶ μητρότητος εἰς τοὺς αὐτοεργοδοτουμένους. Ἐπέκτασις τῆς περιόδου διὰ τὴν ὁποίαν παρέχονται ἐπιδόματα ἀσθενείας καὶ ἀνεργείας. Μελέτη δι' εἰσαγωγὴν ἐπικουρικοῦ σχεδίου συντάξεων. Εἰσαγωγὴ νέας νομοθεσίας ποὺ νὰ διέπῃ τὰ ταμεῖα προνοίας.

Αὐταὶ εἶναι εἰς πολὺ γενικὰς γραμμὰς αἱ κύριαι πρόνοιαι καὶ οἱ βασικοὶ στόχοι τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Προγράμματος Ἀναπτύξεως. Καὶ εἰς αὐτὰ τὰ πλαίσια, ἐντάσσονται καὶ οἱ προϋπολογισμοὶ διὰ τὸ 1973 τοὺς ὁποίους συζητοῦμεν σήμερον.

Τὰ προβλεπόμενα ἔσοδα διὰ τὸ 1973 ἀνέρχονται εἰς £49.711.177 καὶ αἱ προϋπολογιζόμεναι δαπάναι τοῦ τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ εἰς £43.504.061.

Αἱ δαπάναι τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ εἶναι βασικῶς δαπάναι διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, ἔχουν δηλαδὴ καταναλωτικὸν χαρακτῆρα. Αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι ἐντελῶς ὀρθόν, διότι, εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν περιλαμβάνονται καὶ αἱ βασικαὶ δαπάναι τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν. Μέσον αὐτοῦ τοῦ προϋπολογισμοῦ γίνεται ἡ ἀνακατανομὴ ἑνὸς σημαντικοῦ μέρους τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ποὺ ἀνακατανέμεται μέσον τοῦ κράτους. Καὶ εἰς τὰς δαπάνας αὐτὰς περιλαμβάνονται £14.653.000 ἢ τὸ 30% τῶν κρατικῶν τακτικῶν δαπανῶν διὰ κοινωνικοὺς σκοπούς.

Εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1973 περιλαμβάνονται £3.300.000 δι' ἐπιχορηγήσεις ἀγροτικῶν προϊόντων, £2.724.000 διὰ τὴν ὑγείαν, £5.314.000 διὰ τὴν παιδείαν, £1.815.000 διὰ τὸ Ταμεῖον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, £1.150.000 δι' ἄλλας χορηγίας καὶ συνεισφορὰς καὶ £350.000 διὰ κοινωνικὴν εὐημερίαν.

Αὐτὸς ὁ παράγων παραγνωρίζεται συνήθως, πρᾶγμα ποὺ δὲν μᾶς δίδει πλήρη εἰκόνα τῶν δαπανῶν τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως διὰ κοινωνικοὺς σκοπούς.

Ἀναφορικῶς πρὸς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν θὰ ἤθελον νὰ ὑπογραμμίσω αὐτὸ ποὺ εἰσηγεῖται καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ εἰς τὴν Ἔκθεσίν της, τὴν ἀνάγκην οἰκονομικῆς περισυλλογῆς εἰς τὸν τομέα τῶν κρατικῶν τακτικῶν δαπανῶν διὰ τῆς ἀναδιοργανώσεως τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν εἰς τρόπον ὥστε καὶ ἀποδοτικώτεραι νὰ εἶναι ἀπὸ πλευρᾶς ἐξυπηρετήσεως τοῦ κοινοῦ καὶ μεγαλύτερον μέρος τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ νὰ μεταφέρεται εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως.

Ἐπιβάλλεται νὰ περικοπῇ πολλὴ περιττὴ γραφειοκρατία διὰ νὰ ἐξυπηρετῆται ταχύτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον τὸ κοινόν. Ἡ δημοσία ὑπηρεσία μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ μετατραπῇ εἰς ἕνα εὐκίνητον μηχανισμόν, ὁ ὁποῖος θὰ προωθῇ μετὰ ζήλου τὰ διάφορα ἔργα ἀναπτύξεως ποὺ ἀποφασίζονται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ θὰ θέτῃ ὑπεράνω ὅλων τὴν ἱκανοποιητικωτέραν ἐξυπηρέτησιν τοῦ κοινοῦ μὲ παραδειγματικὴν ἀμεροληψίαν καὶ εὐσυνειδησίαν. Ἐπιβάλλεται νὰ τεθῇ ὁριστικῶς τέρμα εἰς τὰς δυσμενεῖς διακρίσεις ποὺ δυστυχῶς παρατηροῦνται εἰσέτι εἰς τὴν πρόσληψιν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ἐπιστημόνων. Μοναδικὰ κριτήρια πρέπει νὰ εἶναι τὰ προσόντα καὶ ὁ καλὸς χαρακτὴρ καὶ οὐχὶ αἱ ἰδεολογικαὶ ἢ πολιτικαὶ πεποιθήσεις καὶ ἀπόψεις.

Ἡ δημοσία ὑπηρεσία εἶναι ἀξιέπαινος διὰ τὴν συμβολήν της εἰς τὴν συντελεσθεῖσαν πρόοδον. Ὑπάρχουν ὅμως περιθώρια καὶ δυνατότητες διὰ μεγαλυτέραν εἰσέτι συμβολὴν καὶ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἡ ἀνταπόκρισις θὰ εἶναι πλήρης.

Αἱ δαπάναι τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως διὰ τὸ 1973 ἀνέρχονται εἰς £20.662.000 ἐκ τῶν ὁποίων τὰ £16.734.000 θὰ δαπανηθοῦν ὑπὸ τοῦ κράτους καὶ τὰ ὑπόλοιπα £3.928.000 θὰ παραχωρηθοῦν εἰς τοὺς Δανειστικοὺς Ἐπιτρόπους.

Τὸ κράτος θὰ δαπανήσῃ περίπου £35 ἑκατ. τὸ 1973 εἰς ἔργα ἀναπτύξεως καὶ διὰ κοινωνικοὺς σκοπούς. Τὸ £16.734.000 εἶναι αἱ κρατικαὶ δαπάναι τοῦ Προϋπολογισμοῦ 'Αναπτύξεως, ἄλλα £3.928.000 θὰ προέλθουν ἀπὸ τοὺς Δανειστικοὺς 'Επιτρόπους καὶ ἄλλα £14.653.000 ἀπὸ τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν διὰ κοινωνικοὺς σκοπούς.

Διὰ τὴν 'Αγροτικὴν 'Ανάπτυξιν ποὺ διαλαμβάνει τὴν ἀνάπτυξιν ὑδάτων, γεωργίας, δασῶν καὶ ἐρευνῶν, ἁλιείας, ἐπιχορηγήσεις, κ.ἄ., θὰ δαπανηθῇ συνολικῶς ποσὸν ἐκ £9.565.000, ἤτοι τὸ 27,1%. Διὰ τὸ 'Εμπόριον καὶ τὴν Βιομηχανίαν £1.891.000, ἤτοι 5,3%. Διὰ τὸν Τουρισμὸν £2.578.000, ἤτοι 7,3%. Δι' ἔργα ὑποδομῆς, ποὺ διαλαμβάνουν τὸ ὁδικὸν δίκτυον, τοὺς λιμένας, ἀερολιμένα, δημόσια ἔργα, δημόσια κτίρια, πολεοδομία καὶ οἴκησις θὰ δαπανηθῇ συνολικῶς ποσὸν ἐκ £6.561.000, ἤτοι 18,6%. Δι' ἰατρικὰς καὶ ὑγειονομικὰς ὑπηρεσίας £3.125.000, ἤτοι 8,9%. Διὰ τὴν παιδείαν £6.470.000, ἤτοι 18,5%. Διὰ τὰς κοινωνικὰς παροχὰς £3.702.000, ἤτοι 10,3% καὶ δι' ἄλλας δαπάνας τοῦ Προϋπολογισμοῦ 'Αναπτύξεως £1.423.000, ἤτοι 4,0%.

'Εκτιμῶντες γενικῶς τὰς προγραμματιζομένας δαπάνας δυνάμεθα νὰ διαπιστώσωμεν ὅτι αὗται εἶναι ἱκανοποιητικαὶ μὲ μερικὰς ἐξαιρέσεις εἰς τὰς ὁποίας καὶ θὰ ἀναφερθῶ.

'Ορθῶς τὸ κύριον βάρος δίδεται εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ὑδάτων καὶ εἰς ἔργα ὑποδομῆς ποὺ ἀποτελοῦν τὴν βάσιν διὰ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας, τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ τουρισμοῦ, ποὺ ἀποτελοῦν τὰ τρία βασικὰ σκέλη τῆς οἰκονομίας μας.

"Ολοι μας εὐχόμεθα, ἔστω καὶ ἀργά, διὰ μεγαλυτέραν βροχόπτωσιν. Πολὺ φοβοῦμαι ὅμως ὅτι ἡ συνεχιζομένη ἀνομβρία θὰ ὑποχρεώσῃ τὴν 'Εκτελεστικὴν 'Εξουσίαν καὶ τὴν Βουλὴν νὰ ἀναθεωρήσουν μερικὰ βασικὰ κονδύλια τόσον τοῦ πενταετοῦς προγράμματος ὅσον καὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ 'Αναπτύξεως διὰ τὸ 1973. Δι' ἓν τοιοῦτον ἐνδεχόμενον ἔκαμε ἄλλωστε προσφάτως μνείαν καὶ ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας.

Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα εἶναι τὸ ὑπ' ἀριθμὸν ἕνα πρόβλημα τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας. "Οσα καὶ νὰ ἐξοδεύσωμεν πρὸς ἀντιμετώπισιν αὐτοῦ τοῦ τόσον ζωτικοῦ προβλήματος εἶναι ὀλίγα ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ μεγάλα εἰσοδήματα ποὺ θὰ ἔχωμεν.

Εἶναι εὐχάριστον ποὺ ἔστω καὶ τώρα ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ ἀνεγείρῃ ἐργοστάσιον ἀφαλατώσεως διὰ μερικὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν τῶν πόλεων 'Αμμοχώστου καὶ Λάρνακος. Εἶναι ἐπίσης εὐχάριστον τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Κυβέρνησις προγραμματίζει τὴν ἀπόκτησιν μονίμου συνεργείου διὰ τὴν πρόκλησιν τεχνητῆς βροχοπτώσεως διὰ τοῦ βομβαρδισμοῦ τῶν νεφῶν.

Δὲν πρέπει νὰ ἀφήσωμεν τοὺς γεωργούς μας καὶ τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου γενικῶς εἰς τὸ ἔλεος τῶν καιρικῶν συνθηκῶν.

Διὰ τῆς ἀναδασώσεως θὰ ἔχωμεν, μὲ τὴν πάροδον πολλῶν ἐτῶν, μεγαλυτέραν βροχόπτωσιν. Διὰ τῆς κατασκευῆς ὑδατοφρακτῶν καὶ ὑδατοδεξαμενῶν δὲν πρέπει νὰ ἀφήσωμεν σταγόνα ὕδατος νὰ χύνεται εἰς τὴν θάλασσαν. Τὸ μεγαλύτερον ὑδατικὸν ἔργον τῆς νήσου, ὁ ὑδατοφράκτης Κούρρη παρὰ τὴν "Αλασσαν, ὁ ὁποῖος θὰ σχηματίσῃ μίαν τεχνητὴν λίμνην, ἐπιβάλλεται νὰ ἐπισπευσθῇ. Μικρότεροι ὑδατοφράκται καὶ ὑδατοδεξαμεναὶ εἰς διάφορα ἄλλα κατάλληλα μέρη τῆς νήσου καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὰς ὀρεινὰς περιοχὰς θὰ συμβάλουν τὰ μέγιστα εἰς τὴν συγκράτησιν τῶν ὑδατίνων πόρων καὶ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ὑδατικοῦ προβλήματος.

'Η ἐπιστήμη ὅμως ἔχει ἐφεύρει πολλοὺς ἄλλους τρόπους ἐξοικονομήσεως τοῦ ὕδατος καὶ μετατροπῆς καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν ἀκαθάρτων ὑδάτων εἰς χρήσιμα ὕδατα δι' ἀρδευτικοὺς καὶ ὑδρευτικοὺς ἀκόμη σκοποὺς καὶ δὲν πρέπει νὰ

διστάσωμεν νὰ χρησιμοποιήσωμεν οἱανδήποτε ἐπιστημονικὴν μέθοδον προκειμένου νὰ ἀντιμετωπίσωμεν ἐπιτυχῶς τὸ πλέον φλέγον πρόβλημα τῆς ἀγροτικῆς καὶ γενικώτερον τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας.

Φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ ριζικὴ λύσις τοῦ ὑδατικοῦ προβλήματος εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀφαλάτωσιν. Εἶναι δαπανηρὰ καὶ ἴσως ἀσύμφορος εἰσέτι ἡ ἀφαλάτωσις δι' ἀρδευτικοὺς σκοπούς. Δυνάμεθα ὅμως νὰ χρησιμοποιήσωμεν αὐτὴν τὴν μέθοδον δι' ὑδρευτικοὺς σκοποὺς εἰς ὡρισμένας πόλεις, ὅπως ἄλλωστε προτίθεται νὰ πράξῃ ἡ Κυβέρνησις.

Ἡ προοπτικὴ ὅμως δὲν δύναται νὰ εἶναι ἄλλη ἀπὸ τὴν ἐλάττωσιν τῶν δαπανῶν ἀφαλατώσεως εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταστῇ ἡ μέθοδος αὕτη συμφέρουσα καὶ δι' ἀρδευτικοὺς ἀκόμη σκοπούς.

Πρέπει λοιπὸν νὰ ἀρχίσωμεν ἐπενδύοντες μὲ αὐτὴν τὴν προοπτικὴν διὰ νὰ δυνηθῶμεν μίαν ἡμέραν νὰ θερίσωμεν τοὺς πλουσιωτάτους καρποὺς τοῦ ἀρδευομένου Κυπριακοῦ ἐδάφους.

Καὶ τώρα θὰ ἤθελον νὰ θίξω μερικὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν γνώμην μου οὔτε εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1973 οὔτε καὶ εἰς τὸ τρίτον πενταετὲς πρόγραμμα δὲν ἀντιμετωπίζονται ἐπαρκῶς ἢ μὲ τὸν καλύτερον δυνατὸν τρόπον.

(α) Αἱ οἰκονομικῶς δυσπραγοῦσαι καὶ καθυστερημέναι περιοχαί.

Ἔχω προσέξει ὅτι δὲν λαμβάνεται καμμία εἰδικὴ πρόνοια διὰ τὰς οἰκονομικῶς δυσπραγούσας καὶ καθυστερημένας περιοχὰς τῆς νήσου. Ὑπάρχουν ὅμως τοιαῦται περιοχαὶ καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀγνοηθοῦν. Αἱ ὀρειναὶ περιοχαὶ τῶν ἀμπελοχωρίων τῆς Λεμεσοῦ, τῆς Πιτσιλιᾶς, τῆς Τυλληρίας, τῆς Πάφου καὶ ἀλλοῦ καθὼς καὶ ἡ περιοχὴ Καρπασίας εἶναι πτωχαὶ καὶ καθυστερημέναι περιοχαί.

Ἐὰν ἐξετάσωμεν τὸ εἰσόδημα τῶν κατοίκων αὐτῶν τῶν περιοχῶν θὰ διαπιστώσωμεν ὅτι ὑστερεῖ πολὺ ἀπὸ τὸ εἰσόδημα τῶν κατοίκων ἄλλων ἀγροτικῶν περιοχῶν καὶ κατὰ συνέπειαν τὸ βιοτικὸν καὶ πολιτιστικὸν ἐπίπεδον τοῦ πληθυσμοῦ ποὺ κατοικεῖ εἰς τὰς περιοχὰς αὐτὰς εἶναι πολὺ χαμηλόν. Δὲν εἶναι ἐξ ὑπαιτιότητος τῶν κατοίκων αὐτῶν τῶν περιοχῶν ποὺ εὑρίσκονται εἰς ἣν κατάστασιν εὑρίσκονται. Ἀντιθέτως, οἱ κάτοικοι αὐτῶν τῶν περιοχῶν ἐργάζονται σκληρῶς, σκληρότερον παντὸς ἄλλου, ἀλλὰ τὸ ἔδαφος δὲν τοὺς βοηθεῖ.

Ἐὰν θέλωμεν πραγματικῶς νὰ ἐξυψώσωμεν τὸ βιοτικὸν καὶ πολιτιστικὸν ἐπίπεδον τῶν κατοίκων τῶν οἰκονομικῶς δυσπραγουσῶν περιοχῶν ἐπιβάλλεται ἡ ἐπεξεργασία καὶ ἐφαρμογὴ ἑνὸς εἰδικοῦ σχεδίου ἀναπτύξεως αὐτῶν τῶν περιοχῶν.

Οἱ ἀμπελουργοὶ τῆς Λεμεσοῦ καὶ τῆς Πάφου πρέπει νὰ βοηθηθοῦν βάσει ἑνὸς σχεδίου ἀναμπελώσεως νὰ βελτιώσουν τὰς ποικιλίας τῶν σταφυλῶν των καὶ νὰ αὐξήσουν αἰσθητῶς τὴν παραγωγήν των. Πρέπει νὰ καθορισθοῦν ἀμπελουργικαὶ ζῶναι εἰς τρόπον ὥστε νὰ δυνηθοῦν οἱ ἀμπελουργοί μας νὰ ἀξιοποιήσουν ὁλόκληρον τὸ ἔδαφος ἐντὸς τῶν ἀμπελουργικῶν ζωνῶν.

Τὸ πρόβλημα τῆς ὑδατοπρομηθείας, τῶν δρόμων, τῶν ἀγροτικῶν δρόμων, τῆς παροχῆς ἠλεκτρικοῦ ρεύματος, τηλεφωνικῆς ἐπικοινωνίας, εἶναι προβλήματα ποὺ πρέπει νὰ τύχουν τῆς ἀμέσου προσοχῆς διὰ τὰς οἰκονομικῶς δυσπραγούσας περιοχάς.

Ἡ φορολογία εἶναι δυσαναλόγως βαρεῖα διὰ τοὺς κατοίκους αὐτῶν τῶν περιοχῶν, τῶν ὁποίων τὸ εἰσόδημα εἶναι τὸ χαμηλότερον εἰς τὴν νῆσον.

Οἱ φρουτοπαραγωγοὶ πρέπει νὰ τύχουν τῆς εἰδικῆς μερίμνης τοῦ κράτους διὰ νὰ διαθέτουν τὰ προϊόντα των εἰς ἀμειπτικὰς τιμάς.

Δι' ὅλα αὐτὰ τὰ προβλήματα ἐπιβάλλεται ἡ ἐφαρμογὴ σχεδίου οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναπτύξεως ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν οἰκονομικῶς καθυστερημένων δυσπραγουσῶν περιοχῶν τῆς νήσου. Αὐτό, ἄλλωστε, ἐπιβάλλει καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς πολιτικῆς διὰ δικαιοτέραν κατανομὴν καὶ ἀνακατανομὴν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

(β) Ἀνάγκη λήψεως ἀποφασιστικῶν μέτρων διὰ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος.

Ἡ διάθεσις ποσοῦ £1.200.000 εἰς τὸ τρίτον πενταετὲς πρόγραμμα διὰ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ σοβαρωτάτου προβλήματος τῆς οἰκιακῆς στέγης εἶναι τόσον μικρὸν καὶ ἀσήμαντον ὥστε νὰ δικαιολογῆται ἡ κριτικὴ ὅτι δὲν ἀποτελεῖ σοβαρὰν προσπάθειαν δι' αὐτὸ τὸ πρόβλημα.

«Ἡ ὕπαρξις ἐν Κύπρῳ στεγαστικοῦ προβλήματος», τονίζεται εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, «καὶ ἡ ὀσημέραι ὄξυνσις τούτου ἐπιβάλλουν τὴν ἀνάληψιν ἐκ μέρους τοῦ κράτους πλέον ριζοσπαστικῶν μέτρων καὶ οὐχὶ τὸν περιορισμὸν τούτου εἰς τὴν ἀνέγερσιν περιωρισμένου ἀριθμοῦ κατοικιῶν μόνον. Ἡ ἄλλοτε προταθεῖσα δικαιολογία τῆς ἐλλείψεως ἐμπεριστατωμένης μελέτης περὶ τὸ θέμα τοῦτο δὲν εὐσταθεῖ πλέον καθότι μία τοιαύτη μελέτη συνεπληρώθη ἤδη ἀπὸ πολλοῦ, παραμένει δὲ ἡ Κυβέρνησις νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν λῆψιν τῶν ἐνδεδειγμένων μέτρων. Ἄλλωστε, μία τοιαύτη ἐνέργεια ἀπὸ πλευρᾶς Κυβερνήσεως ἐνδείκνυται, καθότι ἀντικατοπτρίζει τὸ ἐνδιαφέρον της διὰ τὴν καλυτέρευσιν τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως τῶν πολιτῶν της».

Εἶναι πραγματικῶς ἀπαράδεκτον τὸ ἀσήμαντον ποσὸν ποὺ διατίθεται πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ φλέγοντος προβλήματος τῆς οἰκιακῆς στέγης. Δι' αὐτὸ καὶ καλοῦμεν τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἀναθεωρήσῃ τὸ ὅλον ζήτημα καὶ νὰ διαθέσῃ τοὐλάχιστον ἓν ἑκατομμύριον λίρας κατ' ἔτος καὶ διὰ πολλὰ ἔτη πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος. Πέραν τούτου ἐπιβάλλεται ὅπως χρησιμοποιηθῇ χαλίτικη γῆ ποὺ εὑρίσκεται πλησίον κατωκημένων περιοχῶν διὰ σκοποὺς οἰκοπεδοποιήσεως καὶ παραχωρήσεώς των εἰς πτωχὰς οἰκογενείας εἰς τιμὰς κόστους διὰ τὴν ἀνέγερσιν κατοικιῶν.

Κυβέρνησις καὶ Δῆμοι πρέπει ν' ἀνεγείρουν πολυκατοικίας μὲ ὅλας τὰς συγχρόνους διευκολύνσεις διὰ τοὺς ἐργαζομένους μὲ χαμηλὰ ἐνοίκια ἢ μὲ τὸ σύστημα ἐνοικιαγορᾶς.

Ἐπιβάλλεται ὡσαύτως νὰ ληφθοῦν ἀποτελεσματικὰ μέτρα ἐλέγχου τῆς τιμῆς τῶν οἰκοπέδων καὶ ἄλλα ποὺ θὰ συμβάλουν εἰς τὴν ἄμεσον ἀξιοποίησιν τῶν ἀδρανούντων ἢ κενῶν χώρων.

Μόνον διὰ ριζοσπαστικῶν μέτρων δύναται νὰ λυθῇ τὸ πρόβλημα τῆς οἰκιακῆς στέγης καὶ καλοῦμεν τὴν Κυβέρνησιν ὅπως προχωρήσῃ εἰς τὴν λῆψιν τοιούτων μέτρων ἄνευ περαιτέρω χρονοτριβῆς.

(γ) Ἀνάγκη ἐπεξεργασίας καὶ ἐφαρμογῆς σχεδίου δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως.

Τὸ τρίτον πενταετὲς διαλαμβάνει τὴν μελέτην προτάσεως δι' εἰσαγωγὴν ἑνὸς κρατικοῦ σχεδίου ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν κατέληξεν εἰσέτι εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐπεξεργασθῇ τοιοῦτο σχέδιον. Καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι καθόλου ἱκανοποιητικόν.

Ἡ ὑγεία τοῦ λαοῦ μόνον δι' ἑνὸς πλήρους σχεδίου παροχῆς δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως δύναται νὰ προστατευθῇ καὶ νὰ προαχθῇ.

«Τὸ θέμα τῆς εἰσαγωγῆς γενικωτέρου σχεδίου ἰατρικῆς περιθάλψεως», τονίζεται εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, «θὰ ἔδει νὰ προωθηθῇ μὲ ταχύτερον ρυθμὸν μὲ παράλληλον καταβολὴν συντονι-

σμένων προσπαθειῶν διὰ σταδιακὴν ἐξασφάλισιν τῶν καταλλήλων νοσηλευτικῶν χώρων, τὴν ἐκπαίδευσιν ἰατρικοῦ καὶ παραϊατρικοῦ προσωπικοῦ καὶ τὴν συμπλήρωσιν ἁπάσης τῆς ἀπαιτουμένης σχετικῆς προεργασίας».

Εἴμεθα μία ἀναπτυσσομένη χώρα καὶ συμφώνως πρὸς τὰς γνώμας τῶν οἰκονομολόγων καὶ τῶν ἰατρῶν ἡ νῆσος δύναται νὰ συντηρήσῃ ἓν κρατικὸν σχέδιον παροχῆς δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως.

Δι' αὐτὸ καὶ ἐπιβάλλεται ὅπως ἐντὸς τοῦ τρίτου πενταετοῦς προγράμματος ἡ Κυβέρνησις ἑτοιμάσῃ καὶ ἀρχίσῃ νὰ ἐφαρμόζῃ ἓν τοιοῦτον σχέδιον. Τὸ σχέδιον δύναται νὰ ἐφαρμόζεται σταδιακῶς μέχρι τῆς πλήρους ἐφαρμογῆς ἑνὸς ὁλοκληρωμένου σχεδίου παροχῆς δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως.

Ἐν τῷ μεταξὺ αἱ ὑφιστάμεναι Ἰατρικαὶ Ὑπηρεσίαι πρέπει νὰ ἐπανδρωθοῦν πλήρως διὰ καλυτέραν ἐξυπηρέτησιν τοῦ κοινοῦ. Ἀρκεταὶ ἀγροτικαὶ ἕδραι κυβερνητικῶν ἰατρῶν παραμένουν εἰσέτι κεναὶ μὲ τὴν δικαιολογίαν ὅτι οἱ ἰατροὶ δὲν ἀποδέχονται διορισμὸν εἰς τοιαύτας ἕδρας. Αὐτὸ εἶναι ἀπαράδεκτον καὶ τὸ πρόβλημα τῆς πληρώσεως αὐτῶν τῶν κενῶν ἑδρῶν πρέπει νὰ ἐπιλυθῇ.

Εἰς τὰ Ἐπαρχιακὰ νοσοκομεῖα παρατηρεῖται μεγάλος συνωστισμὸς ἀσθενῶν ποὺ ἀναμένουν νὰ ἐξετασθοῦν εἰς τὰ ἐξωτερικὰ ἰατρεῖα. Ἄλλοι ἀσθενεῖς ἀναμένουν τὴν σειράν των διὰ νὰ εἰσαχθοῦν εἰς τὸ νοσοκομεῖον πρὸς θεραπείαν ἢ ἐγχείρησιν. Τὸ πρόβλημα αὐτὸ δύναται νὰ λυθῇ διὰ τοῦ διορισμοῦ περισσοτέρων ἰατρῶν καὶ εἰδικῶν, διὰ τῆς ἐπεκτάσεως καὶ τοῦ πλήρους ἐξοπλισμοῦ τοῦ δυναμικοῦ τῶν νοσοκομείων.

Τὰ φάρμακα ἀποτελοῦν ἀντικείμενον ἀγρίας ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἀσθενῶν καὶ τοῦ λαοῦ γενικῶς. Ὑπάρχει σοβαρώτατον πρόβλημα τὸ ὁποῖον μόνον διὰ τοῦ ἐλέγχου τῶν τιμῶν καὶ τῆς ποιότητος δύναται νὰ λυθῇ. Ὑπάρχουν βεβαίως καὶ δυσκολίαι, ὑπεράνω ὅμως ὅλων τίθεται τὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ, ἡ ὑγεία τοῦ λαοῦ, δι' αὐτὸ καὶ ὅλαι αἱ δυσκολίαι πρέπει νὰ ὑπερπηδηθοῦν καὶ ἡ Κυβέρνησις νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν ἐνάσκησιν ἐλέγχου τόσον ἐπὶ τῆς τιμῆς ὅσον καὶ ἐπὶ τῆς ποιότητος τῶν φαρμάκων.

(δ) Ἀνάγκη ὁλοκληρώσεως τοῦ θεσμοῦ τῆς δωρεὰν παιδείας εἰς τὰς σχολὰς μέσης ἐκπαιδεύσεως καὶ αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ ὑποτροφιῶν διὰ πανεπιστημιακὰς σπουδάς.

Ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ θεσμοῦ τῆς δωρεὰν παιδείας εἰς τὰς τρεῖς πρώτας τάξεις τῶν σχολῶν μέσης παιδείας ἐχαιρετίσθη ὑφ' ὅλων ὡς ἀπαρχὴ διὰ τὴν ὁλοκλήρωσιν αὐτοῦ τοῦ θεσμοῦ εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῶν σχολῶν Μέσης ἐκπαιδεύσεως.

Εἰς ἀναπτυσσομένην χώραν ὡς ἡ Κύπρος ἡ ἐπένδυσις εἰς τὴν Παιδείαν ἔχει ἰδιαιτέραν σημασίαν καὶ ἀποτελεῖ τὴν καλυτέραν ὅλων τῶν ἐπενδύσεων.

Στοιχειώδης καὶ Μέση ἐκπαίδευσις χρειάζονται ἀκόμη μεγαλυτέραν προσοχὴν καὶ τὴν λῆψιν ὅλων τῶν ἐνδεικνυομένων μέτρων διὰ τὴν ὁλόπλευρον βελτίωσίν των. Ἡ τεχνικὴ ἐκπαίδευσις πρέπει νὰ ἐπεκταθῇ ἀκόμη περισσότερον. Ὁ ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμὸς μὲ βάσιν τὰς ἀνάγκας τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας καὶ τοῦ πολιτιστικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ μας πρέπει νὰ γίνῃ πραγματικότης.

Τὸ φαινόμενον ποὺ παρουσιάζομεν σήμερον νὰ ἐξάγωμεν καὶ οὐσιαστικῶς νὰ ἐπιχορηγῶμεν βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμένας χώρας μὲ ἐπιστήμονας καὶ τεχνικοὺς πρέπει νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ ἐλάχιστον ἂν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκλείψῃ ὁλοσχερῶς. Χρειαζόμεθα αὐτὸ τὸ πολύτιμον κεφάλαιον τῶν τεχνικῶν καὶ ἐπιστημόνων διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Κύπρου καὶ αὐτὸ θὰ τὸ ἐξασφαλίσωμεν καλύτερον διὰ τοῦ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑποτροφιῶν εἰς ἀπόρους φοιτητὰς διὰ σπουδὰς εἰς πανεπιστήμια θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ αὐξηθῇ.

(ε) Ἡ ἀνάγκη περαιτέρω βελτιώσεως τῶν κοινωνικῶν παροχῶν καὶ τῆς αὐξήσεως τῶν ἐπιδομάτων πρὸς τοὺς ἀπόρους καὶ ἀναξιοπαθοῦντας.

Χαιρετίζομεν τὴν πρόσφατον βελτίωσιν τοῦ σχεδίου κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν παροχῶν εἰς τοὺς λαμβάνοντας ἐπιδόματα καὶ θέλομεν νὰ πιστεύωμεν ὅτι αὐτὸ τὸ σχέδιον θὰ βελτιώνεται συνεχῶς διὰ νὰ καταστῇ ἀποτελεσματικὸν στήριγμα τῶν ἐργαζομένων καὶ αὐτοεργοδοτουμένων.

Ὑπάρχει ὅμως μία κατηγορία πολιτῶν διὰ τοὺς ὁποίους τὸ κράτος ὀφείλει νὰ μεριμνήσῃ περισσότερον. Πρόκειται διὰ τοὺς ἀπόρους καὶ ἀναξιοπαθοῦντας.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ παρατηρεῖ σχετικῶς «ὅτι παρὰ τὰς δοθείσας εἰς τὸ παρελθὸν ὑποσχέσεις ἐξακολουθεῖ νὰ καθυστερῇ ἡ εἰσαγωγὴ σχετικῆς νομοθεσίας ρυθμιζούσης ἐπὶ νέας βάσεως τὸ θέμα τῆς παροχῆς δημοσίων βοηθημάτων πρὸς τοὺς οἰκονομικῶς ἀδυνάτους καὶ παθόντας καὶ παρεχούσης τὸ νομικὸν δικαίωμα εἰς ἕνα ἕκαστον τούτων νὰ τυγχάνῃ ἑνὸς κατωτάτου ἐπιπέδου εἰσοδήματος. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀποδίδει μεγίστην σημασίαν εἰς τὸ θέμα τοῦτο καὶ ἀναμένει ἀπὸ τὸ κράτος τὴν δέουσαν ἀνταπόκρισιν».

Θέλω νὰ ὑπογραμμίσω ὅσα διαλαμβάνει ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ εἰς τὴν Ἔκθεσίν της ἐπὶ τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος. Δὲν εἶναι ἐλεημοσύνην ποὺ χρειάζεται αὐτὴ ἡ κατηγορία τῶν συμπατριωτῶν μας, ἀλλὰ πραγματικὴν νομικὴν κατοχύρωσιν ἑνὸς κατωτάτου ἐπιπέδου εἰσοδήματος, τὸ ὁποῖον ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν πρέπει νὰ τοὺς ὁδηγῇ εἰς τὴν πεῖναν καὶ τὴν ἐξαθλίωσιν.

Ἕν ἄλλο σοβαρὸν κοινωνικὸν πρόβλημα εἶναι ἡ ἀνάγκη ἱδρύσεως ὑπὸ τοῦ κράτους νηπιοκομικῶν καὶ παιδοκομικῶν σταθμῶν διὰ τὰ τέκνα τῶν ἐργαζομένων μητέρων. Ὡς γνωστὸν τὸ ἓν τρίτον τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ τῆς Κύπρου εἶναι γυναῖκες. Ἡ γυναῖκα τῆς Κύπρου παίρνει τὴν θέσιν της εἰς τὴν παραγωγὴν μὲ ὁλοέν ἀναπτυσσόμενον ρυθμόν. Ἀντιμετωπίζει ὅμως καὶ πολλὰ προβλήματα. Σοβαρώτατον εἶναι τὸ πρόβλημα τῆς φροντίδος τῶν ἀνηλίκων τέκνων τῆς Κυπρίας μητέρας κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐργασίας της. Ἡ πολιτεία δὲν δύναται νὰ μένῃ ἀδιάφορος ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ προβλήματος. Πρόκειται διὰ τὸ χρυσοῦν ἀπόθεμα τοῦ λαοῦ μας, τὴν νέαν γενεάν, τὸ μέλλον μας.

Ἡ ἐργαζομένη Κυπρία μητέρα χρειάζεται νηπιοκομικοὺς καὶ παιδοκομικοὺς σταθμοὺς εἰς τοὺς ὁποίους νὰ ἐμπιστεύεται τὰ παιδιά της κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐργασίας της. Καὶ τὸ κράτος ὀφείλει νὰ ἀνταποκριθῇ διὰ τῆς ἱδρύσεως τοιούτων σταθμῶν. Δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ στηριζώμεθα εἰς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα διὰ τὴν ἐπίλυσιν ἑνὸς τόσον σοβαροῦ προβλήματος. Ἐξ ἄλλου ἡ παρατηρουμένη σήμερον ἔλλειψις ἐργατικῶν χειρῶν μόνον διὰ τῆς προσελκύσεως γυναικῶν εἰς τὴν παραγωγὴν δύναται νὰ λυθῇ. Ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ ἀναθεωρήσῃ τὴν στάσιν της ἔναντι αὐτοῦ τοῦ τόσον σοβαροῦ κοινωνικοῦ προβλήματος καὶ νὰ χωρήσῃ ἄνευ περαιτέρω καθυστερήσεως εἰς τὴν ἵδρυσιν κρατικῶν νηπιοκομικῶν καὶ παιδοκομικῶν σταθμῶν.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ :

Αἱ πόλεις τῆς Κύπρου χρειάζονται πολλὰ ἀκόμη διὰ νὰ μετατραποῦν εἰς συγχρόνους πόλεις. Ἡ πρόσφατος πολεοδομικὴ νομοθεσία ποὺ ἔχει θεσπισθῇ ὑπὸ τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς θὰ βοηθήσῃ πρὸς τὴν ὀρθὴν κατεύθυνσιν. Τὰ ἀρνητικὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐλλείψεως τοιαύτης νομοθεσίας εἶναι καταφανῆ.

Κατὰ τὴν γνώμην μου εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐφαρμοσθῇ ὀρθὴ πολεοδομικὴ πολιτικὴ ἐφ' ὅσον ἐξακολουθοῦμεν νὰ ἀποκαλῶμεν προάστεια ὁλοκλήρους πολίχνας μὲ χιλιάδας κατοίκων αἱ ὁποῖαι δὲν χωρίζονται ἀπὸ τὰ δημοτικὰ ὅρια οὔτε κατὰ μίαν σπιθαμὴν γῆς.

Εἰς τὴν Λευκωσίαν ἐπὶ παραδείγματι, ὁ Ἅγιος Δομέτιος, ἡ Ἔγκωμη, ὁ Στρόβολος, ἡ Ἀγλαντζιὰ καὶ ἄλλοι συνοικισμοὶ ἀποτελοῦν ἀναπόσπαστον μέρος τῆς πόλεως καὶ ἐπιβάλλεται νὰ τεθῇ τέρμα εἰς τὴν ὑπάρχουσαν κατάστασιν.

Εἰς τὴν Λεμεσόν, ὁ Κάψαλος, τὰ Κοντοβάθκια, ἡ Χαλακούτσα, ποὺ εἶναι κατωκημέναι περιοχαὶ ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ αἱ κοινότητες Μέσα Γειτονιᾶς, Ἁγ. Ἀθανασίου, Ἁγίας Φύλας, Πολεμιδίων καὶ Ποταμοῦ Γερμασόγειας, ποὺ εἶναι καθ' ὁλοκληρίαν ἡνωμέναι μὲ τὴν πόλιν, ἐπιβάλλεται νὰ συμπεριληφθοῦν εἰς τὰ δημοτικὰ ὅρια.

Ἡ ἐπέκτασις τῶν δημοτικῶν ὁρίων διὰ νὰ συμπεριλάβῃ ὅλας ἀνεξαιρέτως τὰς κατῳκημένας περιοχὰς καὶ κοινότητας ποὺ εἶναι ἡνωμέναι μὲ τὴν πόλιν ἀποτελεῖ ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν ὀρθῆς πολεοδομικῆς πολιτικῆς καὶ ἀναπτύξεως τῶν πόλεων μας ἐπὶ συγχρόνου βάσεως.

Αἱ πόλεις μας χρειάζονται πεζοδρόμια, δημόσια ἀποχωρητήρια, ἀποχετευτικὸν σύστημα καὶ πολλὰ ἄλλα διὰ νὰ γίνουν πραγματικαὶ σύγχρονοι πόλεις. Καὶ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ὀφείλει νὰ βοηθήσῃ τὰ Δημοτικὰ Συμβούλια πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν.

ΣΥΝΔΕΣΙΣ ΚΥΠΡΟΥ — Ε.Ο.Κ.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν συμφωνίαν συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ., δὲν πρόκειται νὰ ἀσχοληθῶ ἐπὶ μακρὸν διότι αἱ ἀπόψεις μας ἔχουν ἐκτεθῆ κατὰ τὴν πρόσφατον συζήτησιν τοῦ θέματος εἰς τὴν Βουλήν.

Ὀφείλομεν νὰ παρακολουθῶμεν στενῶς τὴν κατάστασιν καὶ ἐγκαίρως νὰ λάβωμεν τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα διὰ τὴν ἀποσύνδεσίν μας καὶ τὴν σύναψιν ἐμπορικῆς συμφωνίας ἡ ὁποία εἶναι καλυτέρα καὶ θὰ μᾶς ἀφήσῃ ἐλεύθερα τὰ χέρια νὰ ἐμπορευώμεθα ἐπὶ ἴσης βάσεως μὲ ὅλας τὰς χώρας τοῦ κόσμου καὶ ἰδιαιτέρως μὲ τὰς χώρας ἐκείνας αἱ ὁποῖαι εἶναι οἱ καλύτεροι ἀγορασταὶ τῶν Κυπριακῶν προϊόντων.

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ἔθιξα μόνον μερικὰ ἀπὸ τὰ πλέον φλέγοντα προβλήματα. Τὸ τρίπτυχον τῆς Κυπριακῆς Οἰκονομίας εἶναι ἡ γεωργία, ἡ βιομηχανία καὶ ὁ τουρισμός. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι καὶ εἰς τοὺς τρεῖς αὐτοὺς βασικοὺς τομεῖς ὑπάρχουν περιθώρια, μεγάλα περιθώρια δι' ἀνάπτυξιν, δι' αὔξησιν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Τὸ μεγαλύτερον καὶ πλέον πολύτιμον κεφάλαιον ποὺ διαθέτομεν εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Ὁ φιλότιμος Κύπριος ἐργαζόμενος. Αὐτὸς εἶναι ὁ δημιουργὸς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Αὐτὸς εἶναι ὁ δημιουργὸς τῆς ζωῆς. Καὶ ἐφ' ὅσον αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια τῆς ζωῆς, χρειάζεται αὐτὸ τὸ πολύτιμον κεφάλαιον ποὺ διαθέτομεν, τὸν ἐργαζόμενον, νὰ τὸν προσέξωμεν περισσότερον, νὰ μεριμνήσωμεν δι' αὐτὸν περισσότερον, νὰ δώσωμεν εἰς αὐτὸν μεγαλύτερον μερίδιον ἀπὸ τὸν πλοῦτον ποὺ αὐτὸς παράγει, νὰ πραγματοποιήσωμεν δικαιοτέραν κατανομὴν καὶ ἀνακατανομὴν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὁμιλίας μου ἀνέφερον μεταξὺ ἄλλων ὅτι ἡ πατριωτικὴ ἑνότης καὶ συνεργασία τῆς συντριπτικῆς πλειοψηφίας τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ ἀπετέλεσε θετικὸν παράγοντα διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς προόδου κατὰ τὴν δωδεκαετίαν ποὺ διέρρευσε. Δυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν πολὺ περισσότερα εἰς τὸ νέον πενταετὲς πρόγραμμα ἀναπτύξεως. Ἀπαραίτητος προϋπόθεσις ὅμως διὰ τὰς μεγαλυτέρας ἐπιτυχίας ποὺ ὅλοι μας θέλομεν καὶ ἐπιδιώκομεν εἶναι ἡ σύμπνοια καὶ συνεργασία τοῦ λαοῦ ἀνεξαρτήτως ἰδεολογικῶν ἢ πολιτικῶν πεποιθήσεων καὶ διαφορῶν.

Εἴμεθα μία μικρὰ χώρα. Ἐὰν μεγάλαι χῶραι καὶ μεγάλαι δυνάμεις εὑρίσκουν τὸν τρόπον καὶ τὰ μέσα τῆς συνεννοήσεως καὶ τῆς συνεργασίας τὸ ἴδιον δυνάμεθα νὰ πράξωμεν καὶ ἡμεῖς.

Αὐτὸ ἀπαιτεῖ τὸ λαμπρὸν καὶ εὐτυχισμένον μέλλον τοῦ ὑπερόχου λαοῦ μας. Αὐτὸ ἀπαιτεῖ ἡ Κύπρος καὶ ἡ Κυπριακὴ ὑπόθεσις.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Γιάγκος Ποταμίτης ἔχει τὸν λόγον.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι Βουλευταί. Ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν συνήθιζα κατὰ τὴν συζήτησιν τῶν Κρατικῶν Προϋπολογισμῶν νὰ σχολιάζω καὶ ἐπικρίνω κατ' ἔτος τὴν μὴ ἔγκαιρον κατάθεσιν τῶν προϋπολογισμῶν εἰς τὴν Βουλήν.

Δυστυχῶς δὲν εἶμαι εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ εἴπω ὅτι ἐπέτυχα νὰ λευκάνω τὸν αἰθίοπα τῆς ἐπὶ τῶν προϋπολογισμῶν Κρατικῆς Ὑπηρεσίας.

Εἶμαι ὅμως εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ διαπιστώσω, ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν δύο πρώτων σελίδων τῆς Ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, ὅτι αὐτὴν τὴν σκυτάλην τὴν ὁποίαν ἐκρατοῦσα καὶ περιέφερα κατ' ἔτος κατὰ τὴν ἐτησίαν ἐπὶ τῶν Προϋπολογισμῶν σκυταλοδρομίαν μου, τὴν ἐπῆραν ἐφέτος δυνατώτερα χέρια, νεώτεροι ἀπὸ ἐμὲ ἀθληταί, τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν, οἱ ὁποῖοι καθ' ὃ διαθέτοντες ταχυτέρους τῶν ἰδικῶν μου πόδας, ἐλπίζω συντόμως νὰ τὴν φέρουσιν ἐπὶ τέλους εἰς αἴσιον τέρμα.

Θὰ ἀσχοληθῶ καὶ ἐφέτος, κ. Πρόεδρε, μὲ τὸ Κεφάλαιον ἐκεῖνο τοῦ Προϋπολογισμοῦ τὸ ὁποῖον πραγματεύεται μὲ τὰ Ἔργα Ὑποδομῆς, ἀλλὰ δὲν θὰ παραλείψω νὰ ἐπισημάνω καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐπαρχίας μου διὰ τὴν δημιουργίαν ἔργων τὰ ὁποῖα ἐμπίπτουν εἰς ἄλλους τομεῖς τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως.

Εἰς προηγουμένην ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ὁμιλίαν μου εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀναπτύξω τὴν σημασίαν τῶν ἔργων ὑποδομῆς διὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν πρόοδον τοῦ τόπου ὥστε νὰ μὴ χρειάζεται σήμερον νὰ ἐπεκταθῶ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

Ἄλλως τε ἁπλῆ ἀναφορὰ τῶν ὀνομάτων τινῶν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν καθιστᾷ εἰς πάντας ἐμφανῆ τὴν σημασίαν των — Ἀνάπτυξις Ὁδικοῦ Δικτύου — Λιμένες — Ἀερολιμένες — Πολεοδομία καὶ Οἴκησις.

Εἰς τὸν ἐνώπιόν μας Προϋπολογισμὸν προνοεῖται σύνολον δαπανῶν Λ.Κ. 2.052.440 διὰ τὴν Ἀνάπτυξιν τοῦ Ὁδικοῦ Δικτύου κατὰ τὸ 1973.

Αἱ κατὰ τὸ ἔτος 1972 ἐγκριθεῖσαι δαπάναι τοῦ Προϋπολογισμοῦ δι' Ἀνάπτυξιν τοῦ Ὁδικοῦ Δικτύου ἀνήρχοντο εἰς Λ.Κ. 1.757.330. Ἐφέτος αὐξάνεται τὸ ποσὸν τοῦτο κατὰ Λ.Κ. 295.110 (λέγε τριακοσίας χιλιάδας λίρας).

Ἐὰν δὲν εἴχαμεν τὴν πεῖραν τῶν προηγουμένων 13 ἐτῶν καὶ τὴν τύχην τῶν προηγουμένων 13 Προϋπολογισμῶν θὰ εἴμεθα ἕτοιμοι νὰ ἐκσπάσωμεν εἰς χειροκροτήματα καὶ εἰς ζητωκραυγάς.

Ἡ πεῖρα ὅμως δὲν εἶναι πάντοτε προτέρημα. Ἐνέχει καὶ τὸν σπόρον τῆς ἀπαισιοδοξίας καὶ συγκρατεῖ τὰς χεῖρας μας καὶ ἀναστέλλει τὴν ὁρμὴν τῆς αἰσιοδοξίας μας.

Πῶς μποροῦμεν νὰ ἐκφράσωμεν χαρὰν διὰ τὴν περίληψιν ἐν τῷ Προϋπολογισμῷ τοῦ 1973 ποσοῦ μεγαλυτέρου ἀπὸ τὸ περυσινόν, ὅταν ἁπλῆ ἀνάγνωσις τοῦ ἐφετεινοῦ Προϋπολογισμοῦ δεικνύῃ τὰ ἑξῆς ἀπογοητευτικά :

Ἀπὸ τὰ 125 κονδύλια τοῦ ἐφετεινοῦ Προϋπολογισμοῦ ποὺ ἀφοροῦν εἰς τὰ ἔργα ὑποδομῆς, δίπλα ἀπὸ τὰ 67 ἐξ αὐτῶν (53,6%) ἀναφέρονται ἀλλοῦ μὲν ἡ λέξις «Ἐπαναψήφισις» καὶ ἀλλοῦ αἱ λέξεις «Περιλαμβάνει πρόνοιαν δι' ἐπαναψηφίσεις».

Αὐτὸ σημαίνει ὅτι τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῶν ἔργων ποὺ φιγουράρουν εἰς τὴν προθήκην τῶν Προϋπολογισμῶν, δὲν ἐκτελοῦνται.

Ἀπὸ τὰ 64 κονδύλια τοῦ Κεφαλαίου «Ἀνάπτυξις Ὁδικοῦ Δικτύου» τὰ 39 (ἤτοι τὸ 60,9%) ἀναφέρουν τὰς αὐτὰς λέξεις.

Ἐκ τῶν 64 κονδυλίων τῶν ἔργων Ἀναπτύξεως Ὁδικοῦ Δικτύου τὰ 30 φέρουσιν ἐκεῖνο τὸ πένθιμον σημεῖον τὸ ὁποῖον κάποτε εἶχα ὀνομάσει «σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου» καὶ τὸ ὁποῖον εἶναι ταὐτοχρόνως καὶ σπάθη, διὰ νὰ μᾶς ὑπενθυμίζῃ καὶ νὰ μᾶς προειδοποιῇ ἐν πάσῃ εἰλικρινίᾳ ὅτι ἐνδέχεται ὁ κ. Ὑπουργὸς νὰ ἀποκόψῃ τὴν κεφαλήν των.

Ἐὰν δὲν εἴχαμεν τὸ αἴσθημα τῆς ἀμφιβολίας τὸ ὁποῖον μᾶς ἐδημιούργησε μακρὰ σειρὰ ἐτησίων ἀπογοητεύσεων, θὰ ἐλέγαμεν ὅτι ὁ ἀνὰ χεῖρας Προϋπολογισμὸς ὁ ἀφορῶν εἰς τὰ ἔργα ὑποδομῆς εἶναι ἀρκετὰ καλός.

Λαμβάνει πρόνοιαν δι' εἴκοσι δύο ὁδικὰς ἀρτηρίας καὶ 35 χωριτικὰς καὶ ἄλλας ὁδούς, γεφύρας καὶ τὰ ὅμοια ὡς καὶ δι' ἀσφάλτωσιν ὁδῶν προσπελάσεως ἀπὸ χωρία μέχρι τῶν κυρίων ὁδῶν.

Ἀναφορικῶς πρὸς τοὺς λιμένας λαμβάνει πρόνοιαν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ὑπὸ κατασκευὴν Λιμένος Λεμεσοῦ ἐνῷ ταὐτοχρόνως προνοεῖ διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν τοῦ Λιμένος Ἀμμοχώστου, διὰ διευκολύνσεις τῆς παραλίας καὶ ἐγκαταστάσεις ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ αὐτοῦ λιμένος (ἐν ὅλῳ £349.000). Προνοεῖ ἐπίσης δι' ἀνάπτυξιν τοῦ Λιμένος Λάρνακος (£660.000) ὡς καὶ τοῦ Λιμένος Πάφου (£300.000).

Δὲν θὰ εἴμεθα δίκαιοι ἐὰν δὲν ἐπηνούσαμεν τοὺς συντάκτας του δι' ὅλα ταῦτα καὶ τοὺς ἐπαινοῦμεν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου.

Ἔχομεν ὅμως καὶ μίαν παρατήρησιν. Τὸ 13ον κονδύλιον τοῦ περὶ Λιμένων Κεφαλαίου ἀναφέρεται ὡς «Πρόληψις Μολύνσεως τῆς Θαλάσσης καὶ τῶν Ἀκτῶν» καὶ λυποῦμαι νὰ παρατηρήσω ὅτι δὲν ἐθεωρήθη σκόπιμον νὰ περιληφθῇ οἱονδήποτε ποσὸν διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Ἡ μόλυνσις τῆς θαλάσσης καὶ τῶν ἀκτῶν εἶναι ζήτημα λίαν σοβαρὸν καὶ ἐνέχει πλείστους κινδύνους ὄχι μόνον διὰ τὴν ὑγείαν μας ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου καὶ εἰδικῶς δυνατὸν νὰ ἔχῃ δυσμενεστάτας ἐπιπτώσεις εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τουρισμοῦ ἀπὸ τὸν ὁποῖον τόσα προσμένομεν.

Ὅλαι αἱ χῶραι τοῦ κόσμου ἀντελήφθησαν τοὺς σοβαροὺς κινδύνους ποὺ διατρέχει ἡ ἀνθρωπότης ἐκ τῆς τοιαύτης μολύνσεως καὶ καταρτίζουν σχέδια καταπολεμήσεώς της διὰ νὰ σώσουν τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ἐπαπειλουμένην καταστροφήν.

Ἡ Κυβέρνησίς μας ἔχει καθῆκον νὰ μὴ ὀλιγωρήσῃ εἰς αὐτὴν τὴν παγκόσμιον προσπάθειαν.

Ὁ Προϋπολογισμὸς δὲν παραλείπει νὰ μεριμνήσῃ καὶ διὰ τὸν Ἀερολιμένα.

Μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν δι' ἀέρος συγκοινωνιῶν, ἡ σημαντικὴ καὶ ἐτησία βελτίωσις τοῦ μοναδικοῦ μας ἀεροδρομίου εἶναι ἔργον ἀπαραίτητον καὶ ἐπιβαλλόμενον.

Πρέπει ὁ λιμήν μας νὰ παρέχῃ διευκολύνσεις καὶ ἀσφάλειαν διὰ νὰ δύναται νὰ προσελκύῃ διαρκῶς μεγαλύτερον ἀριθμὸν ἀεροπλάνων καὶ ἐπισκεπτῶν.

Πρέπει νὰ ἐφοδιάζεται πρὸς τοῦτο μὲ ὅλα τὰ νέα ὄργανα καὶ μέσα διὰ νὰ συναγωνίζεται ἐπιτυχῶς τοὺς ἀερολιμένας γειτονικῶν χωρῶν.

Ἐπιπροσθέτως ὅμως τῶν μηχανικῶν καὶ ὀργανικῶν βελτιώσεων τὸν κύριον ρόλον πρέπει νὰ παίζῃ τὸ ἀνθρώπινον στοιχεῖον.

Οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἀεροδρομίου, τὸ προσωπικόν του, ἀπὸ τοῦ μικροτέρου ἐργάτου μέχρι τοῦ μεγαλυτέρου βαθμούχου, πρέπει μὲ εὐγένειαν καὶ φιλοφροσύνην νὰ δημιουργήσουν διὰ τοὺς ξένους μας μίαν εὐχάριστον καὶ φιλικὴν ἀτμόσφαιραν εἰς τὴν ὁποίαν νὰ προέχῃ καὶ νὰ εἶναι ἐμφανές, νὰ πλημμυρίζῃ τὸ αἴσθημα τῆς φιλοξενίας τὸ ὁποῖον διακρίνει τὸν λαόν μας.

Εἰς τὸν τομέα Οἰκήσεως ὁ Προϋπολογισμὸς προνοεῖ δαπάνην Λ.Κ. 225.000 μὲ τὴν ὁποίαν ὑπολογίζεται νὰ ἀνεγερθοῦν 103 κατοικίαι χαμηλοῦ κόστους.

Σταγὼν ἐν τῇ Μεσογείῳ Θαλάσσῃ. Ὅμως γίνεται ἐπὶ τέλους ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ τοῦ εὐεργετικοῦ σχεδίου καὶ τὸ δέχομαι ἐπὶ τοῦ παρόντος. Ἀρκεῖ νὰ λάβῃ σάρκα καὶ νὰ πραγματοποιηθῇ ἐφέτος, ἔστω καὶ αὐτὴ ἡ μικρὰ ἀρχή, ἡ ὁποία νὰ συνεχισθῇ μὲ μεγαλύτερα ἅλματα κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη.

Διατηρῶ ὅμως κάποιας ἀμφιβολίας ἂν θὰ γίνῃ τοῦτο, διότι, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴν σχετικὴν σελίδα τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ἐπάνω ἀπὸ τὸ κονδύλιον αὐτὸ κρέμαται ἡ σπάθη, ὄχι τοῦ Δαμοκλέους, ἀλλ' ἡ γνωστὴ σπάθη τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν.

Τὸ πρόβλημα τῆς στέγης εἶναι σοβαρώτατον.

Ἐπηρεάζει ἕνα μεγάλον μέρος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ προπαντὸς τὴν μερίδα ἐκείνην τῶν σκληρὰ ἐργαζομένων καὶ ὀλιγώτερον ἀμειβομένων ἀνθρώπων.

Ἀμέσως μετὰ τὴν χρείαν τῆς τροφῆς ἔρχεται ἡ ἀνάγκη τῆς οἰκογενειακῆς στέγης. Εἶναι ζήτημα ὑψίστης προτεραιότητος καὶ πρέπει νὰ τύχῃ ὄχι μόνον τῆς ἀμέσου προσοχῆς τῆς Κυβερνήσεως ἀλλὰ καὶ πρέπει νὰ λυθῇ· καὶ νὰ λυθῇ συντόμως.

Ὁ ἄμεσος τρόπος λύσεως αὐτοῦ τοῦ προβλήματος εἶναι βεβαίως ἡ ἀνέγερσις πολυκατοικιῶν εἰς τὰς πόλεις. Ἕνα μεγάλο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῶν πόλεων προέρχεται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῆς ὑπαίθρου ποὺ ἀσχολοῦνται καθημερινῶς μὲ ἐργασίας εἰς τὰς πόλεις.

Ἕνας σημαντικὸς ἀριθμὸς αὐτῶν τῶν ἐργατῶν ἀναγκάζεται νὰ ζητήσῃ στέγην εἰς τὴν πόλιν ὅπου ἐργάζεται. Ἡ στέγη σπανίζει καὶ ἔτσι στέγη κακῆς ποιότητος προσφέρεται ἀντὶ ὑψηλοῦ ἐνοικίου. Ἡ ἀνέγερσις ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν ἰδικῶν των κατοικιῶν, μὲ τὸν δυσθεώρητον καὶ ἀδικαιολόγητον ὑψωμὸν τῶν οἰκοπέδων καθίσταται προβληματικὴ καὶ ἀνέφικτος.

Ἐὰν ἡ ἀπόστασις τῆς εἰς τὰ χωρία των κατοικίας των ἀπὸ τὸν εἰς τὰς πόλεις τόπον τῆς ἐργασίας των ἐσυντομεύετο, ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων θὰ παρέμεναν κατοικοῦντες εἰς τὰ χωριά των ἐνῶ θὰ εἰργάζοντο εἰς τὴν πόλιν.

Ἐὰν ἐβελτιώνετο λοιπὸν ἡ οἰκτρὰ κατάστασις τῶν δρόμων ποὺ συνδέουν τὰ χωρία μὲ τὴν πόλιν καὶ περιεκόπτοντο πολλαὶ μὴ ἀναγκαῖαι σήμερον στροφαὶ οὕτως ὥστε νὰ συντομεύθῃ ὁ δρόμος, ἐὰν κατὰ τὸν τρόπον αὐτὸν περιωρίζετο ἡ διαδρομὴ εἰς 15—25 ἢ καὶ 30 λεπτά, αὐτὸ θὰ συνετέλει τὰ μέγιστα εἰς τὸ νὰ ἐλαττωθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὰς πόλεις μετοικούντων. Θὰ ἠλαττώνετο ἡ ἀστυφιλία καὶ θὰ ἐλύετο ἐν μέρει τὸ πρόβλημα τῆς στέγης.

Τοῦτο θὰ ἀπήτει βεβαίως καὶ μίαν οἰκονομικὴν βοήθειαν πρὸς τοὺς ἀγρότας διὰ τὴν δημιουργίαν ἱκανοποιητικῆς στέγης εἰς τὰ χωρία των, ἀλλὰ τὸ κόστος τῆς ἀγροτικῆς στέγης στοιχίζει πολὺ ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸ κόστος τῶν οἰκιῶν τῶν πόλεων, ἐνῶ ἡ Κυβέρνησις θὰ εἶχε τὴν εὐχέρειαν νὰ διαθέσῃ δι' ἀνέγερσιν οἰκιῶν τὴν εἰς τὰ χωρία χαλίτικην γῆν εἰς πολὺ χαμηλὰς τιμάς.

Ἡ ἀνέγερσις πολυκατοικιῶν εἰς τὰς πόλεις ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν βελτίωσιν τῶν ἐκ τῶν χωρίων πρὸς τὰς πόλεις δρόμων εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα τῆς στέγης.

Καὶ λόγου γενομένου περὶ βελτιώσεως τῶν δρόμων, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἐπαναλάβω ὅτι διὰ τὴν ἐπαρχίαν Λεμεσοῦ δὲν μποροῦμεν νὰ ὁμιλῶμεν περὶ ὑπάρξεως ὁδικοῦ δικτύου, διότι ὁδοὶ δὲν ὑπάρχουσι καὶ αἱ ὑπάρχουσαι δὲν δύνανται νὰ φέρωσι αὐτὸ τὸ ὄνομα.

Ἀπὸ τοῦ 1960 ὅτε ἐξελέγην διὰ πρώτην φορὰν Βουλευτὴς αὐτῆς τῆς ἐπαρχίας, ἀγωνίζομαι νὰ πείσω τοὺς ὑπευθύνους ὅτι ὁ δρόμος Ἐρήμης—Μανδριῶν ἔπαυσε ἀπὸ πολλοῦ νὰ εἶναι δρόμος καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἀνακατασκευασθῇ καὶ νὰ ἀνακατασκευασθῇ τὸ συντομώτερον.

Δὲν γνωρίζω ἐὰν ἐπείσθησαν μέν, ἀλλὰ δὲν ἐνεργοῦν. Οὔτε ἐὰν εἶναι μαθηταὶ τῆς σχολῆς τοῦ «οὗ μὲ πείσης κἂν μὲ πείσης».

Δὲν θὰ ἐπαναλάβω ὅσα πολλάκις ἐτόνισα ἐντὸς αὐτῆς τῆς αἰθούσης, διὰ νὰ ὑπενθυμίσω εἰς αὐτούς, ὅτι ἡ ὁδικὴ αὕτη ἀρτηρία ἐξυπηρετεῖ τὴν μεταφορὰν πρὸς τὴν πόλιν καὶ πρὸς τὰς βιομηχανίας τῶν γεωργικῶν προϊόντων τοῦ ἑνὸς δευτέρου τῆς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ καὶ μέρους τῆς ἐπαρχίας Πάφου. Οὔτε ὅτι δι' αὐτῆς μεταφέρονται καθημερινῶς ἕνας σοβαρὸς ἀριθμὸς ἐργατικῶν χειρῶν· οὔτε ὅτι συμφώνως πρὸς τὰ κριτήρια, ποὺ οἱ ἴδιοι καθώρισαν διὰ τὴν προτεραιότητα κατασκευῆς ὁδῶν, αὐτὴ ἡ ἀρτηρία ἡ ὁποία προσφέρει πολλὰ εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἔχει προτεραιότητα καὶ προηγεῖται πολλῶν ἄλλων ὁδῶν διὰ τὰς ὁποίας διατέθησαν ἑκατοντάδες χιλιάδων λιρῶν καὶ αἱ ὁποῖαι ἐξυπηρετοῦν ἁπλῶς τὸ εὖ ζῆν μας.

Διαθέτουν κατ' ἔτος δι' αὐτὴν τὴν ὁδὸν ποσὸν £25.000 ἕως £30.000· καὶ πιστεύουν ὅτι οὕτω πράττοντες ἐξώφλησαν μὲ τὰς ὑποχρεώσεις των πρὸς ὅλας ἐκείνας τὰς χιλιάδας τῶν ἀγροτῶν μας ποὺ ταλαιπωροῦνται καθημερινῶς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ αὐτῆς τοῦ μαρτυρίου.

Καὶ τί νὰ πῇ κανεὶς διὰ τὴν ὁδὸν Λευκωσίας—Λεμεσοῦ ἡ ὁποία συγκεντρώνει τὸν μεγαλύτερον ἀριθμὸν δυστυχημάτων ὥστε δικαίως νὰ ἀποκαλῆται, δυστυχῶς, ἡ ὁδὸς τοῦ αἵματος.

Οἱ ταξιδεύοντες ἐπ' αὐτῆς τῆς ὁδοῦ ταξιδεύουν πάντοτε καὶ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς των.

Ἡ διάρκεια τοῦ ταξιδίου καθυστερεῖται λόγῳ τοῦ μεγάλου φόρτου τῆς τροχαίας κινήσεως καὶ τοῦ μικροῦ πλάτους τοῦ δρόμου.

Καὶ ἐνῶ ὅλα αὐτὰ συμβαίνουν σήμερα, ἐσκέφθησαν οἱ ὑπεύθυνοι τί ἔχει νὰ γίνῃ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ λιμένος, ὁπότε ὁ ὄγκος τῆς τροχαίας κινήσεως ἀναγκαστικῶς θὰ αὐξηθῇ πολὺ περισσότερον ;

Δὲν θὰ εἶναι ὑπερβολὴ ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἡ τροχαία κίνησις θὰ μεταβληθῇ τότε εἰς τροχαίαν ἀκινησίαν λόγῳ τῆς μεγάλης συμπυκνώσεως αὐτοκινήτων.

Εἶναι καιρὸς νὰ σκεφθοῦν σοβαρῶς οἱ ὑπεύθυνοι ὅλα αὐτὰ τὰ σοβαρὰ προβλήματα καὶ νὰ τὰ προωθήσουν πρὸς τὴν λύσιν των.

Καὶ πρῶτον πρέπει νὰ θεραπεύσουν αὐτὴν τὴν πολιτικὴν τῆς βαρυκοΐας πρὸς τὰ δίκαια αἰτήματα τοῦ λαοῦ.

Αὐτὰ διὰ τὸ λεγόμενον ὁδικὸν δίκτυον τῆς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ.

Σχετικῶς μὲ τὸ ζήτημα τῶν καλῶν δρόμων ἀξίζει νὰ ἀναφέρωμεν ἐδῶ τὴν τελευταίαν σύστασιν καὶ συμβουλὴν τοῦ κ. Λουαντζιὲ πρὸς τοὺς ὑπευθύνους τοῦ Κυπριακοῦ Τουρισμοῦ πρὸς ὅλην τὴν Κύπρον ὅταν ἀνεχώρησαν τελευταίως οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Βέλγοι ταξιδιωτικοὶ πράκτορες ποὺ ἐπεσκέφθησαν τὴν νῆσον μας.

Τελειώνων τὴν ὁμιλίαν του ὁ κ. Λουαντζιὲ εἶπε «προσέξατε τὸ Κυπριακὸν περιβάλλον. Εἶσθε τουριστικὴ χώρα καὶ χρειάζεσθε καλοὺς δρόμους. Ἀπὸ ὅσα ἐπροσέξαμεν ἡ κίνησις εἰς τοὺς κυρίους δρόμους εἶναι μεγάλη καὶ χρειάζεσθε ἤδη καλυτέρους καὶ πλατυτέρους δρόμους».

Τί γίνεται μὲ τὸν ὑδατοφράκτην Γερμασόγειας ;

Ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν παραμένει ἀσυμπλήρωτος καὶ ἀχρησιμοποίητος πρὸς μεγίστην βλάβην τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου, ὡς ἐτονίσαμεν καὶ ἡμεῖς καὶ ἄλλοι συνάδελφοι δι' ὁμιλίας μας εἰς τὴν Βουλήν. Ἕως πότε ὅμως θὰ συνεχίζεται αὐτὴ ἡ ἀδιαφορία ;

Πλεῖστα χωρία μας ἔχουν ἀνάγκην μικρῶν ὑδατοφραγμάτων. Τὰ αἰτήματά των παραμένουν διαρκῶς ἀνεκπλήρωτα. Καὶ ὅμως αὐτὴ ἡ μικρὰ βοήθεια θὰ ἔφερεν εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα καὶ θὰ ἐξυπηρετοῦσε καὶ θὰ ἱκανοποιοῦσε ἕνα μεγάλον ἀριθμὸν ἀγροτικῶν οἰκογενειῶν.

Ἕνα ἄλλο ζήτημα εἶναι αἱ ἰατρικαὶ ὑπηρεσίαι. Αἱ ἐπισκέψεις τῶν ἰατρῶν εἰς τὰ χωρία μας δὲν εἶναι ἱκανοποιητικαὶ καὶ τὸ ζήτημα τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ εἶναι ζήτημα πρωτίστης σημασίας. Ἐὰν θέλωμεν νὰ πολεμήσωμεν τὴν ἀστυφιλίαν πρέπει νὰ παρέχωμεν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς ὑπαίθρου τοὐλάχιστον τὰς ἀπαραιτήτους διευκολύνσεις καὶ ἡ παροχὴ ἰατρικῶν ὑπηρεσιῶν εἶναι ἀσφαλῶς ἐκ τῶν «ὧν οὐκ ἄνευ».

Μὲ ὅλα αὐτὰ ποὺ λέγομεν δὲν θέλομεν νὰ ὑποτιμήσωμεν τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον τὰ κατὰ καιροὺς Ὑπουργεῖα ἔχουν κάμει ἐντὸς τῆς διαρρευσάσης δωδεκαετίας. Ἀπεναντίας. Ἔχουν κάμει πολλὰ καὶ κάτω ἀπὸ δυσχερεῖς περιστάσεις.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐπικρίνομεν εἶναι ἡ ἀποτυχία εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἔργων ποὺ πρέπει νὰ γίνωνται.

Ἐνῶ τονίζουν ὅτι πρέπει νὰ δίδεται προτίμησις εἰς ἔργα τὰ ὁποῖα σύμφωνα μὲ τὰ κριτήρια ποὺ οἱ ἴδιοι καθώρισαν ἔχουν προτεραιότητα, ἀποτυγχάνουν δυστυχῶς εἰς πολλὰς σοβαρὰς περιπτώσεις νὰ διακρίνουν ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ὄχι μόνον ἐμφανῶς ἀλλὰ καὶ πραγματικῶς ἔχουν προτεραιότητα.

Αἱ εἰσηγήσεις μας καὶ αἱ ἐπικρίσεις μας ἀκόμη, δὲν γίνονται μὲ καμμίαν κακὴν πρόθεσιν. Διατυποῦται μὲ σκοπὸν νὰ ἐπισημάνουν ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ὑποπίπτουν εἰς τὴν ἰδικήν μας ἀντίληψιν καὶ τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν γνώμην μας χρειάζονται νὰ θεραπευθοῦν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ πιστεύω ὅτι μὲ αὐτὸ τὸ πνεῦμα θὰ γίνουν ἀντιληπτὰ ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων.

Ἔχομεν ὑποχρέωσιν ὡς ἐντολοδόχοι τοῦ λαοῦ νὰ φέρωμεν εἰς γνῶσιν τῶν Ἀρχῶν τὰ δίκαια αἰτήματά του, καὶ ἐνεργοῦντες ὡς ἐνεργοῦμεν, πράττομεν ἁπλῶς τὸ καθῆκον μας.

Αὐτὸ τὸ καθῆκον θὰ παρέλειπα νὰ ἐκτελέσω πλήρως ἐὰν καὶ ἐφέτος δὲν ὑπενθύμιζα τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν ὅλων ἐκείνων τῶν συμπατριωτῶν μας, ποὺ εἴτε λόγῳ ἀσθενείας, λόγῳ γήρατος, λόγῳ ἀναπηρίας, λόγῳ οἰκονομικῆς ἀπορίας, στεροῦνται καὶ αὐτῶν τῶν ἀπαραιτήτων πρὸς τὸ ζῆν.

Αὐτῶν ὅλων τῶν συνανθρώπων μας, ποὺ μὴ δικαιούμενοι νὰ λαμβάνουν παροχὰς ἀπὸ τὸ Ταμεῖον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὰς πενιχρὰς παροχὰς τοῦ ἀσθενοῦς ταμείου τῆς Κοινωνικῆς Εὐημερίας.

Τὸ Σύνταγμα τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας λέγει ὅτι παρέχει εἰς πᾶν πρόσωπον τὸ δικαίωμα ἀξιοπρεποῦς διαβιώσεως καὶ ὅτι τὸ Κράτος θὰ προβλέψῃ διὰ Νόμου περὶ ἀρωγῆς πρὸς τοὺς πτωχούς.

Δι' ἐπερωτήσεώς μου ἐζήτησα νὰ μάθω ἐὰν ἡ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ προβλέψῃ διὰ Νόμου τὴν παροχὴν μιᾶς πραγματικῆς ἀρωγῆς πρὸς τοὺς πτωχοὺς πολίτας του διὰ νὰ δίδωνται ἀφ' ἑνὸς ἱκανοποιητικαὶ παροχαὶ ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου ὁ Νόμος νὰ παραχωρήσῃ εἰς ὅλους τοὺς δυστυχεῖς αὐτοὺς ἀνθρώπους τὸ νομικὸν δικαίωμα νὰ λαμβάνωσιν ἕν χορήγημα χωρὶς νὰ ἔχωσι τὸ αἴσθημα ὅτι τοὺς δίδεται ἐλεημοσύνη.

Ἡ Κυβέρνησις διὰ τῆς ἀπαντήσεώς της ἐπληροφόρησε τὴν Βουλὴν ὅτι τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἀπεφάσισε νὰ ἐγκρίνῃ κατ' ἀρχὴν τὴν αὔξησιν τῶν νῦν παρεχομένων εἰς ἀπόρους χορηγημάτων ἀλλ' ὅπως μὴ προωθήσῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος σχέδιον Νόμου.

Ἀνετέθη εἰς εἰδικὴν ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπὴν ὅπως μελετήσῃ τὸ θέμα καὶ καθορίσῃ τὸ ὕψος τῶν νέων βοηθημάτων.

Πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν ταύτην ὑποβάλλομεν τὴν παράκλησιν νὰ περατώσῃ συντόμως τὸ ἔργον της καὶ νὰ φανῇ γενναιόδωρος.

Πρὸς δὲ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον νὰ ἀναθεωρήσῃ τὴν ἀπόφασίν του καὶ νὰ παραχωρήσῃ διὰ Νόμου εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους τὸ δικαίωμα τῆς ἀξιοπρεποῦς διαβιώσεως τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἔχῃ κάθε ἄνθρωπος καὶ προπαντὸς κάθε δυστυχὴς ἄνθρωπος.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αἰμίλιος Φράγκος.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Κατὰ τὴν ὁμιλίαν μου δὲν προτίθεμαι νὰ ἐπεκταθῶ ἐπὶ ὅλων τῶν κεφαλαίων τῶν Προϋπολογισμῶν. Θὰ ἀναφερθῶ μόνον εἰς τὰ κεφάλαια τῶν Ἰατρικῶν καὶ Ὑγειονομικῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ τῆς Κοινωνικῆς Εὐημερίας. Ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐκ τοῦ κόμματος εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκω θὰ ἀναφερθῶσιν εἰς τὰ ἄλλα κεφάλαια τῶν Προϋπολογισμῶν.

Αἱ Ἰατρικαὶ καὶ Ὑγειονομικαὶ Ὑπηρεσίαι ἀποτελοῦν ἕνα βασικὸν τομέα τῆς κοινωνικο—οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ προόδου μιᾶς χώρας.

Ἐπὶ τῆς καλῆς ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτῶν στηρίζεται εἰς μεγάλον βαθμὸν ἡ ὑγεία τοῦ λαοῦ. Τὸ δὲ ἐπίπεδον ὑγείας ἑνὸς λαοῦ ἀντικατοπτρίζει τὸν βαθμὸν τῆς προόδου καὶ εὐημερίας του. Ἀφοῦ λοιπὸν ἡ καλὴ ὑγεία τῶν πολιτῶν ἀποτελεῖ βασικὸν παράγοντα διὰ τὴν οἰκονομικήν, κοινωνικὴν καὶ πολιτιστικὴν πρόοδον μιᾶς χώρας, οἱαιδήποτε ἐπενδύσεις εἰς τὸν τομέα τῆς ὑγείας ἀποτελοῦν ἐπένδυσιν πολὺ παραγωγικὴν καὶ ὡς τοιαύτην πρέπει νὰ τὴν ἀντιμετωπίζῃ τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν ὅταν καλῆται νὰ ἐγκρίνῃ δαπάνας διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν Ἰατρικῶν καὶ Ὑγειονομικῶν Ὑπηρεσιῶν.

Τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας πρέπει νὰ ἔχῃ ὡς συνεχῆ ἐπιδίωξίν του ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν κατὰ τὸ δυνατὸν παροχὴν πρὸς τὸν λαὸν πληρεστέρας ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν κατὰ τὸ δυνατὸν πληρεστέραν προληπτικὴν ἰατρικήν.

Εἰς τὸν τομέα τῆς ὑγείας, μὲ ἱκανοποίησιν παρατηροῦμεν ὅτι οἱ στόχοι καὶ οἱ ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Σχεδίου εἶναι ἡ πραγματοποίησις περαιτέρω ποσοτικῆς καὶ ποιοτικῆς βελτιώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν Δημοσίας Ὑγείας καὶ ἡ ἐνδυνάμωσις τῶν ὑπηρεσιῶν Προληπτικῆς Ἰατρικῆς. Αἱ δὲ συνολικαὶ δαπάναι ἀναπτύξεως αἱ ὁποῖαι προνοοῦνται ὑπὸ τοῦ Σχεδίου ἀνέρχονται εἰς £4 ἑκ. ἐκ τῶν ὁποίων τὰ £2,5 ἑκατ. προορίζονται διὰ τὸ Νέον Γενικὸν Νοσοκομεῖον Λευκωσίας. Εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν προβλέπεται ποσὸν ἐκ £2.723.831 ἐν συγκρίσει πρὸς £2.463.891 τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1972, παρατηρεῖται, δηλαδή, μία αὔξησις κατὰ £259.980. Ἂν καὶ τὰ ποσὰ αὐτὰ προορίζονται διὰ τὰ ἔξοδα συντηρήσεως τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας, ἐν τούτοις μὲ ἱκανοποίησιν παρατηροῦμεν ὅτι διατίθενται καὶ ποσὰ διὰ τὴν καλυτέραν ἐπάνδρωσιν τοῦ ἰατρικοῦ νοσηλευτικοῦ καὶ παραϊατρικοῦ προσωπικοῦ τῶν Νοσοκομείων μας.

Εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως προβλέπεται ποσὸν ἐκ £400.000, διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν Ἰατρικῶν καὶ Ὑγειονομικῶν Ὑπηρεσιῶν. Ὅμως, μετὰ λύπης παρατηροῦμεν, ὅτι σχεδὸν ὁλόκληρον τὸ ποσὸν εἶναι ἢ ἐπαναψηφίσεις ἢ σημειωμένον διὰ σταυροῦ. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι εἶναι ἀμφίβολον — κρίνοντες ἐκ τῆς κεκτημένης πείρας μας — ἐὰν θὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ ἐκτελεσθῶσιν τὰ προβλεπόμενα ἔργα, ἐφ' ὅσον ὡς εἶναι προφανές, διὰ τὰ πλεῖστα ἐξ αὐτῶν δὲν ἔχει ἀκόμη γίνει ὁ ἀπαραίτητος σχεδιασμός. Εἰς τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Κεφαλαίου 22Δ γίνεται πρόνοια διὰ ποσὸν ἐκ £10.000 διὰ τὴν ἀγορὰν ἐξοπλισμοῦ τοῦ νέου Ἀναλυτικοῦ Χημείου. Καὶ εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1972 ὑπῆρχεν ἡ ἰδία πρόνοια ἀλλά, δυστυχῶς, δὲν διετέθη τὸ ποσὸν αὐτὸ καὶ παρέμεινε τὸ Ἀναλυτικὸν Χημεῖον ἄνευ τοῦ ἀναγκαίου ἐξοπλισμοῦ, μὲ συνέπειαν νὰ μὴ δυνηθῇ νὰ ἐκπληρώσῃ ἀποτελεσματικῶς τὸν προορισμόν του κατὰ τὸ 1972. Θέλω νὰ πιστεύω ὅτι ἡ ἀδικαιολόγητος αὕτη παράλειψις δὲν θὰ ἐπαναληφθῇ καὶ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος 1973.

Εἰς τὸ ἄρθρον 16 γίνεται πρόνοια ἐκ £10.111 διὰ τὴν ἀνέγερσιν νευροχειρουργείου καὶ ἐκ τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ £8.513 ἀποτελοῦν ἐπαναψήφισιν. Ἡ ἀνέγερσις νευροχειρουργείου ἀποτελεῖ ἐπιτακτικὴν καὶ ἐπείγουσαν ἀνάγκην καὶ οἱαδήποτε καθυστέρησις εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου, ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει, εἶναι εἰς βάρος τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ. Τὸ νευροχειρουργικὸν τμῆμα τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν διακεκριμένου νευροχειρουργοῦ, ἐπιτελεῖ ἔργον ἀξιόλογον καὶ οἱαδήποτε βελτίωσις τοῦ Τμήματος τούτου εἶναι πρὸς ὄφελος τῆς ὑγείας τῶν πολιτῶν.

Εἰς τὸ ἄρθρον 25 προβλέπεται ποσὸν ἐκ £80.000 δι' ἀγορὰν ἐξοπλισμοῦ τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου Λευκωσίας. Ἐκ τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ £38.520 ἀποτελοῦν καὶ πάλιν ἐπαναψήφισιν. Νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι κατὰ τὸ τρέχον ἔτος θὰ χρησιμοποιηθῇ τὸ ὡς ἄνω προβλεπόμενον ποσόν, διὰ νὰ καλυφθοῦν ἐπὶ τέλους αἱ τόσον ἐπείγουσαι εἰς ἐξοπλισμὸν ἀνάγκαι τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου Λευκωσίας;

Εἰς τὸ ἄρθρον 26 — Νοσοκομεῖον Λεμεσοῦ γίνεται πρόνοια διὰ τὴν ἀνέγερσιν νέων κτιρίων διὰ πλυντήρια ἐκ £10.000 καὶ ἐκ £21.300 διὰ τὴν κατασκευὴν μιᾶς ὑδροθεραπευτικῆς δεξαμενῆς, μιᾶς αἰθούσης Γυμναστικῆς εἰς τὸ Κέντρον Φυσιοθεραπείας, διὰ τὴν βελτίωσιν καὶ ἐπέκτασιν τῆς κεντρικῆς θερμάνσεως καὶ διὰ ἐξοπλισμὸν τοῦ νοσοκομείου. Τὰ ποσὰ αὐτὰ σημειοῦνται διὰ σταυροῦ, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καθιστᾷ δύσκολον, ἂν μὴ ἀδύνατον, τὴν ἐκτέλεσιν τῶν προβλεπομένων ἔργων, ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους. Δυστυχῶς ἡ μακρὰ πεῖρα μᾶς ἐδίδαξεν ὅτι ὅταν μία προβλεπομένη δαπάνη συνοδεύεται μὲ σταυρόν, αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἢ θὰ καθυστερήσῃ μεγάλως ἢ θὰ ναυαγήσῃ ὁριστικῶς ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ὑπὸ τῆς δαπάνης αὐτῆς προβλεπομένου ἔργου.

Εἰς τὸ ἄρθρον 28 γίνεται πρόνοια ἐκ £2.000 δι' ἐπεκτάσεις ὑφισταμένων κτιρίων, αἱ ὁποῖαι θὰ γίνουν συμφώνως πρὸς ὑπόδειξιν μετακληθησομένου εἰδικοῦ ὅστις θὰ ἑτοιμάσῃ ἕνα γενικὸν σχέδιον διὰ τὸν ἐν λόγῳ σκοπόν. Διερωτῶμαι πράγματι, ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε σοβαρῶς τὴν ἐπέκτασιν τοῦ νοσοκομείου Λεμεσοῦ; Ἐὰν ναί, πρὸς τί ὅλαι αὐταὶ αἱ καθυστερήσεις εἰς τὴν σχεδιοποίησιν τοῦ ἔργου; Πρέπει νὰ γίνῃ κατανοητὸν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ὅτι τὸ νοσοκομεῖον Λεμεσοῦ, ἔχει νὰ καλύψῃ τὰς ἀνάγκας 140 περίπου χιλιάδων κατοίκων πόλεως καὶ ὑπαίθρου, καὶ ὅτι ἐπὶ ὁλόκληρον δεκαεπταετίαν δὲν προσετέθη οὔτε μία κλίνη εἰς αὐτό. Εἰς τὸ νοσοκομεῖον Λεμεσοῦ παρατηρεῖται ἔλλειψις στεγαστικοῦ χώρου διὰ τὰ ἐξωτερικὰ ἰατρεῖα καὶ διὰ τὸ τμῆμα τῶν πρώτων βοηθειῶν. Ἐπίσης εἶναι αἰσθητὴ ἡ ἔλλειψις νευροψυχιατρικῆς μονάδος. Τὰ ἴδια προβλήματα καὶ ἐλλείψεις παρατηροῦνται καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἐπαρχιακὰ νοσοκομεῖα.

Εἰς τὰ ἄρθρα 44, 45 προβλέπεται ποσὸν ἐκ £20.000 ἀντιστοίχως, διὰ τὴν ἀνέγερσιν κτιρίων διὰ Νέα Ἀγροτικὰ Ὑγειονομικὰ Κέντρα Μόρφου καὶ Πόλεως. Καὶ τὰ ποσὰ αὐτὰ σημειοῦνται πάλιν διὰ σταυροῦ. Ἡ ἀνέγερσις τῶν δύο αὐτῶν κέντρων ἀπεφασίσθη πρὸ δύο καὶ πλέον ἐτῶν, τὸ 1970. Εὑρισκόμεθα

εἰς τὸ 1973 καὶ ἀκόμη ὁμιλοῦμεν περὶ προκηρύξεως διαγωνισμοῦ διὰ τὴν ἐκπόνησιν τῶν ἀρχιτεκτονικῶν σχεδίων. Τὰ σχέδια δὲ αὐτὰ θὰ ὑποβληθῶσιν ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον, ἐὰν τὰ ἐγκρίνῃ, θὰ ἀποφασίσῃ διὰ τὰ περαιτέρω. Λυποῦμαι νὰ ὑποβάλω πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν τὴν γνώμην ὅτι ἡ ἐπιδειχθεῖσα βραδύτης διὰ τὴν προώθησιν τῶν ἔργων αὐτῶν, δύο ἔργων τόσον σημαντικῶν διὰ τὴν ὑγείαν τῶν περιοχῶν Μόρφου καὶ Πόλεως, εἶναι ὄχι μόνον ἀδικαιολόγητος ἀλλὰ καὶ κατακριτέα.

Εἰς τὸ ἄρθρον 46 — Σχολικὴ Ὀδοντιατρικὴ Ὑπηρεσία προβλέπεται ποσὸν ἐκ £12.500 διὰ τὴν κάλυψιν τῆς δαπάνης διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ σχεδίου παροχῆς Σχολικῆς ὀδοντιατρικῆς ὑπηρεσίας εἰς τὰ πλαίσια τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς ὀδοντιατρικῆς ὑπηρεσίας καὶ περιθάλψεως εἰς τὰ σχολεῖα Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας.

Εἰς τὸ ἄρθρον 49 προβλέπεται δαπάνη ἐκ £2.500 διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἀντιεχινοκοκκικοῦ ἀγῶνος. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ αὐτῇ θὰ ἦτο παράλειψις ἐὰν δὲν ἐξέφραζα τὴν ἐκτίμησιν καὶ τοὺς ἐπαίνους μου πρὸς τοὺς ἁρμοδίους τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ τὸ Κτηνιατρικὸν Τμῆμα διὰ τὴν μεθοδικὴν καὶ ἀποτελεσματικὴν ἐκστρατείαν, τὴν ὁποίαν διεξάγουν εἰς τὰ πλαίσια τοῦ ἀναληφθέντος ἀντιεχινοκοκκικοῦ ἀγῶνος. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἐὰν συνεχισθῇ μὲ τὸν ἴδιον ζῆλον ἡ ἐργασία αὐτὴ — καὶ πρέπει νὰ συνεχισθῇ — δὲν θὰ εἶναι μακρὰν ἡ ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἀπαλλαγῶμεν τῆς ἐχινοκοκκιάσεως, ὡς ἐνδημικῆς νόσου.

Εἰς τὸ ἄρθρον 50 προβλέπεται ποσὸν ἐκ £2.000 δι' ὑγειονομικὴν διαφώτισιν. Τὸ ποσὸν αὐτὸ θὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὴν ἔκδοσιν διαφωτιστικῶν φυλλαδίων, προβολῆς ταινιῶν, κλπ., διὰ θέματα σχετικὰ μὲ τὴν βελτίωσιν τῶν ὑγειονομικῶν συνθηκῶν, κυρίως εἰς τὴν ὕπαιθρον. Τὰ Ἀγροτικὰ Ὑγειονομικὰ Κέντρα, ἐὰν ἀναδιοργανωθοῦν καὶ ἐπανδρωθοῦν καὶ ἐξοπλισθοῦν καταλλήλως, θὰ δύνανται νὰ προσφέρωσι πολύτιμον ὑπηρεσίαν εἰς τὴν ὕπαιθρον, ἰδίως εἰς τὸν τομέα τῆς προληπτικῆς ἰατρικῆς. Ὑπάρχουν πολλὰ ἀγροτικὰ ὑγειονομικὰ κέντρα τὰ ὁποῖα στεροῦνται ἰατρῶν καὶ προσωπικοῦ, ὅπως π.χ. εἰς τὴν περιοχὴν Κελλακίου.

Μὲ ἱκανοποίησιν ἐσημειώσαμεν τὸ γεγονὸς ὅτι πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας προεκήρυξε τὰς θέσεις ἰατρικῶν λειτουργῶν διὰ τὴν ἐπάνδρωσιν ὅλων τῶν Ἀγροτικῶν Ὑγειονομικῶν Κέντρων. Ἐλπίζομεν ὅτι τοῦτο θὰ καταστῇ δυνατὸν εἰς τὸ ἐγγὺς μέλλον καὶ ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Εἰς τὸ ἄρθρον 41 γίνεται συμβολικὴ πρόνοια διὰ τὸ Νέον Γενικὸν Νοσοκομεῖον Λευκωσίας. Τὸ ζήτημα τῆς Ἀνεγέρσεως Νέου Γενικοῦ Νοσοκομείου, ἐκσυγχρονισμένου καὶ ἐπαρκοῦς διὰ τὰς συνεχῶς αὐξανομένας ἀνάγκας τῶν ἰατρικῶν ὑπηρεσιῶν, ἀνκαι ἀπησχόλησε τὴν Κυβέρνησιν πολλάκις, ἀνκαι ἐλήφθη κατ' ἀρχὴν ἀπόφασις διὰ τὴν ἀνέγερσίν του, ἀνκαι συμπεριλαμβάνεται καὶ εἰς τὸ νέον Πενταετὲς Σχέδιον, ἐν τούτοις οὐδεμία πρόοδος ἔγινε πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν. Ἔχομεν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι μέχρι τοῦδε ἡ Κυβέρνησις ἀντεμετώπισε τὸ ὅλον ζήτημα οὐχὶ μὲ τὴν ἀνάλογον σοβαρότητα ἁρμόζουσαν πρὸς ἕνα τόσον τεράστιον ἔργον ὑποδομῆς, ἀξίας μερικῶν ἑκατομμυρίων λιρῶν.

Ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ παύσῃ νὰ ἀναμένῃ ὅπως ξένοι οἶκοι ἢ ξέναι Κυβερνήσεις ἢ Ὀργανισμοὶ ἀναλάβωσιν ἢ προσφέρωσι δωρεὰν τεχνοοικονομικὴν μελέτην τοῦ ὅλου ἔργου. Αὐτὴ ἡ τακτικὴ ἀποδεικνύει, ἂν μὴ τι ἄλλο, οὐχὶ ὀρθολογιστικὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ζητήματος. Ἡ ὀρθὴ καὶ θετικὴ ἐνέργεια εἶναι νὰ ἀνατεθῇ εἰς εἰδικὸν Ἀρχιτεκτονικὸν οἶκον, κατόπιν διεθνοῦς διαγωνισμοῦ, ἡ τεχνοοικονομικὴ μελέτη καὶ ἡ ἐκπόνησις τῶν σχεδίων. Μόνον ἔτσι ἡ Κυβέρνησις θὰ κάμῃ ὀρθὸν βῆμα καὶ θὰ προσεγγίσῃ μὲ θετικὸν τρόπον τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἔργου.

Ἐν τῷ μεταξὺ τὸ ὑπάρχον Γενικὸν Νοσοκομεῖον πρέπει νὰ ἐπανδρωθῇ πλήρως καὶ νὰ ἐξοπλισθῇ καταλλήλως διὰ τῶν συγχρόνων θεραπευτικῶν καὶ διαγνωστικῶν μονάδων. Ἡ ἵδρυσις τμήματος πλαστικῶν ἐπεμβάσεων, ἡ συμπλή-

ρωσις τῆς πτέρυγος διὰ καρδιοπαθεῖς διὰ τῶν συγχρόνων καρδιολογικῶν μονάδων, ἡ δραστηριοποίησις τῆς λειτουργίας τῶν τεχνητῶν νεφρῶν, ἡ κλινικὴ διὰ παρακολούθησιν τῶν διαβητικῶν, ἡ ἵδρυσις ἐνδοκρινολογικοῦ τμήματος, ἡ ἵδρυσις ἀντικαρκινικοῦ κέντρου βάσει τῆς μεθόδου Παπανικολάου, ἡ ἵδρυσις τμήματος διὰ τὴν ἔρευναν καὶ πρόληψιν τῆς Μεσογειακῆς ἀναιμίας, εἶναι ἀνάγκαι αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ ἀποτελέσωσιν ἄμεσον στόχον τῶν ἁρμοδίων.

Εἰς τὸ ἄρθρον 48 προβλέπεται δαπάνη ἐκ £6.454 δι' ἐκπαίδευσιν ὑγειονομικῶν ἐπιθεωρητῶν. Ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ ἀναγκαίου ἀριθμοῦ ὑγειονομικῶν ἐπιθεωρητῶν εἶναι σπουδαῖος παράγων διὰ τὴν ἀποτελεσματικὴν ὑγειονομικὴν ἐπιθεώρησιν τῆς ὑπαίθρου.

Αἱ ὑγειονομικαί μας ὑπηρεσίαι ἐργάζονται φιλοτίμως καὶ εἶναι πολὺ εὐχάριστον καὶ τιμᾶ τὴν Νῆσον μας, τὸ γεγονὸς ὅτι εἴμεθα σχεδὸν ἀπηλλαγμένοι ἐπιδημιῶν αἱ ὁποῖαι μαστίζουν ἄλλας χώρας, ἰδίως γειτονικάς μας. Διὰ νὰ διατηρήσωμεν ὅμως τὸν ὑψηλὸν αὐτὸν ὑγειονομικὸν δείκτην, πρέπει νὰ ἐντείνωμεν τὰς προσπαθείας μας, διὰ τῆς ἐφαρμογῆς ἑνὸς προγράμματος γενικῆς βελτιώσεως τῶν ὑγειονομικῶν συνθηκῶν τόσον εἰς τὰς πόλεις ὅσον καὶ εἰς τὴν ὕπαιθρον, διὰ τῆς ἐκτελέσεως ὅλων ἐκείνων τῶν ἔργων τὰ ὁποῖα ἐξυψώνουν τὸν ὑγειονομικὸν δείκτην μιᾶς χώρας. Τὰ ἀποχετευτικὰ ἔργα εἰς τὰς πόλεις, ἡ ἐπεξεργασία τῶν σκυβάλων, ἡ ἀνέγερσις ἀποχωρητηρίων εἰς ὅλα τὰ χωρία, ἡ ἀνέγερσις σφαγείων, ὁ αὐστηρὸς ὑγειονομικὸς ἔλεγχος τῶν τροφίμων καὶ τῶν φαρμάκων, τὸ ὑγιεινὸν σύστημα ὑδατοπρομηθείας, ἡ διατήρησις καὶ ἡ προστασία τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, ὅλα αὐτὰ κάτω ἀπὸ ἕν γενικὸν σχέδιον ὑγειονομικῆς βελτιώσεως θὰ ἀποτελέσῃ τὸ ἀποτελεσματικώτερον μέσον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς προληπτικῆς ἰατρικῆς καὶ τὴν περαιτέρω ἀνύψωσιν τοῦ δείκτου ὑγείας τοῦ λαοῦ μας.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἐκ μέρους τῶν ἁρμοδίων ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας, τῶν τμηματαρχῶν, τοῦ ἰατρικοῦ καὶ παραϊατρικοῦ προσωπικοῦ, τοῦ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ, τοῦ ὑγειονομικοῦ ἐπιθεωρητοῦ, καταβάλλεται κάθε προσπάθεια διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ἰατρικῶν καὶ ὑγειονομικῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Νήσου μας.

Εἶναι ἐπίσης γεγονὸς ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας ἀντιμετωπίζει πολλὰς δυσκολίας διὰ τὴν ἐξεύρεσιν ἱκανοῦ καὶ ἐμπείρου ἰατρικοῦ καὶ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ. Γενικῶς παρατηρεῖται ἀπροθυμία ἐκ μέρους τῶν ἰδιωτικῶν ἰατρῶν νὰ δεχθῶσι διορισμὸν εἰς τὴν Κυβερνητικὴν ὑπηρεσίαν λόγῳ τῶν δυσμενῶν ὅρων ἐργοδοτήσεως. Ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι μὲ τὴν ἀναδιάρθρωσιν τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας θὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ ἀντιμετωπισθῇ ἡ δυσκολία αὐτὴ ἐπιτυχῶς.

Αἱ λειτουργοῦσαι Σχολαὶ ἐκπαιδεύσεως Νοσοκομειακοῦ προσωπικοῦ ἐκπληροῦν πλήρως τὸν σκοπόν των. Ἐν τούτοις ἀπόφοιτοι τῶν Σχολῶν αὐτῶν παραμένουν πολλάκις ἄεργοι καὶ ἀβοήθητοι ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου. Ἐὰν ἡ Κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ προσλαμβάνῃ ὅλους, τότε ὀφείλει νὰ ὑποχρεώνῃ διὰ νόμου τὰς ἰδιωτικὰς κλινικὰς νὰ προσλαμβάνῃ προσοντοῦχον Νοσοκομειακὸν Προσωπικόν.

Πολλάκις ἀκούομεν παράπονα ἐκ μέρους τῶν ἀσθενῶν ποὺ ἐπισκέπτονται τὰ Νοσοκομεῖα μας, διὰ νὰ τύχωσιν ἰατρικῆς ἐξετάσεως. Εἶναι γεγονὸς ὅτι παρ' ὅλον ὅτι οἱ ἰατροὶ καὶ γενικὰ τὸ παραϊατρικὸν προσωπικὸν τῶν ἐξωτερικῶν ἰατρείων ἐκτελοῦν μὲ εὐσυνειδησίαν τὸ καθῆκον των, ἐν τούτοις οἱ ἀσθενεῖς καὶ οἱ συνοδεύοντες αὐτοὺς συγγενεῖς συναντοῦν πολλὰς δυσκολίας, ταλαιπωροῦνται, πολλάκις δὲ ἀναμένουν ἐπὶ ὥρας διὰ νὰ τύχωσιν ἐξετάσεως. Τοῦτο ὀφείλεται ἐν μέρει εἰς τὴν μὴ ἐπαρκῆ ἐπάνδρωσιν τῶν Ἐξωτερικῶν Ἰατρείων, κυρίως ὅμως καὶ εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι δημιουργεῖται συνωστισμὸς μεγαλύτερος διότι μεγάλη μερὶς πολιτῶν μὴ δικαιουμένων δωρεὰν ἰατρικῆς περιθάλψεως, προσέρχονται εἰς τὰ Νοσοκομειακὰ ἰατρεῖα. Ἐὰν δὲν συνέβαινε τοῦτο, μὲ τὸ ὑφιστάμενον σχέδιον ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως εἶναι

δυνατὸν νὰ παρέχεται ἱκανοποιητικὴ ἐξυπηρέτησις πρὸς τοὺς δικαιουμένους δωρεὰν περιθάλψεως. Πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἐγένετο ἀναθεώρησις τῶν πιστοποιητικῶν ἀπορίας καὶ ἐλπίζομεν ὅτι μὲ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νέου τύπου πιστοποιητικοῦ θὰ ἐλαττωθῇ κατὰ πολὺ ὁ ἀριθμὸς τῶν μὴ δικαιουμένων.

Δραστικὴ καὶ ριζικὴ βελτίωσις τῶν ἰατρικῶν ὑπηρεσιῶν θὰ ἐπέλθῃ διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἐν Κύπρῳ ἑνὸς γενικοῦ Σχεδίου δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως. "Εν τοιοῦτο σχέδιον προσεκτικῶς προσηρμοσμένον εἰς τὰς τοπικὰς κοινωνικοοικονομικὰς νομικὰς συνθήκας τῆς νήσου, πιθανὸν νὰ εἶναι ἡ καλυτέρα λύσις. "Ομως ἔν τοιοῦτο σχέδιον, κατὰ τὴν γνώμην μου, δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἀμέσως, διότι λείπουν ὅλαι ἐκεῖναι αἱ τεχνοοικονομικαὶ προϋποθέσεις αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ νὰ τὸ καταστήσουν καὶ πρακτικῶς ἐφαρμόσιμον καὶ κυρίως βιώσιμον. Ἡ ἐφαρμογὴ ἑνὸς τοιούτου σχεδίου προϋποθέτει ἐπίλυσιν πολλαπλῶν καὶ πολυπλόκων προβλημάτων, ὅπως εἶναι ἡ ἐξασφάλισις τῶν ἀπαιτουμένων Νοσοκομειακῶν χώρων, ἡ ἐπάρκεια ἰατρικοῦ προσωπικοῦ καὶ ἰδίως τῶν εἰδικευμένων τοιούτων, ἡ συμπλήρωσις τοῦ Νοσηλευτικοῦ καὶ τοῦ παραϊατρικοῦ προσωπικοῦ, ἡ πλήρης ἐπάρκεια εἰς τεχνικὸν καὶ ἐπιστημονικὸν ἐξοπλισμόν, ἡ ἐξεύρεσις σταθερῶν οἰκονομικῶν πόρων διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ὑψηλῶν κεφαλαιουχικῶν δαπανῶν καὶ τῶν δαπανῶν συντηρήσεως, ἡ ἐξασφάλισις ὅλων τῶν δημοσιονομικῶν, διοικητικῶν καὶ στατιστικῶν δεδομένων καὶ τέλος ἡ ἐκ τῶν προτέρων ἐξασφάλισις τῆς συνεργασίας καὶ συμμετοχῆς τῶν ἰδιωτικῶν ἰατρῶν. Ἡ προθυμία τῶν πλείστων τοὐλάχιστον ἰδιωτῶν ἰατρῶν νὰ συνεργασθοῦν καὶ νὰ δεχθοῦν τὴν ἀρχὴν ὅτι θὰ εἶναι ἕτοιμοι νὰ ὑπηρετήσωσιν εἰς οἱονδήποτε ἰατρικὸν κέντρον, ἀστικὸν ἢ ἀγροτικὸν θὰ διαδραματίσῃ σημαντικὸν ρόλον διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοιούτου σχεδίου.

Ἐκτιμῶ ἰδιαιτέρως τὴν καλὴν θέλησιν καὶ τὸ δημόσιον πνεῦμα τῶν πλείστων συναδέλφων ἰατρῶν, δὲν νομίζω ὅμως ὅτι τοῦτο εἶναι ἀρκετὸν διὰ νὰ τύχῃ ἀμέσου ἐφαρμογῆς ἕν τοιοῦτο σχέδιον. Ἡ εὐσπευσμένη ἐφαρμογή του θὰ ἐπετέλει ἡμίμετρον καὶ ἐπικίνδυνον πειραματισμὸν μὲ ἀπροβλέπτους οἰκονομικὰς συνεπείας, εἰς περίπτωσιν ἀποτυχίας του. Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας πρέπει νὰ ἐπιταχύνῃ τὸν προγραμματισμὸν τοῦ Σχεδίου καὶ νὰ λαμβάνῃ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα προκαταρκτικὰ μέτρα, ὅπως π.χ. τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ προσωπικοῦ, τὸν καταρτισμὸν τῶν ἀναγκαίων στατιστικῶν, τὴν ἀνέγερσιν νέων Νοσοκομειακῶν μονάδων, κ.λ.π.

Κατὰ τὴν μελέτην τοῦ Σχεδίου πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὄχι μόνον ὁ σημερινὸς ἀριθμὸς τῶν ἐγγεγραμμένων ἰατρῶν, 700 περίπου, ἀλλὰ καὶ ἐκείνων τῶν ἰατρῶν, 1.000 περίπου, οἱ ὁποῖοι ἐντὸς 5–10 ἐτῶν, ἀποπερατώνοντες τὰς σπουδάς των θὰ ἐγγραφῶσιν διὰ ἐξάσκησιν ἐν Κύπρῳ. Οἱ ἀριθμοὶ αὐτοὶ ἀποδεικνύουν ὅτι τὸ ἰατρικὸν ἐπάγγελμα ἐν Κύπρῳ καθίσταται κεκορεσμένον, ὡς ἄλλωστε συμβαίνει καὶ μὲ ἄλλα ἐπιστημονικὰ ἐπαγγέλματα (νομικῶν, καθηγητῶν, οἰκονομολόγων, κ.λ.π.), καὶ τοῦτο πρέπει νὰ ληφθῇ σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν μελέτην τοῦ σχεδίου. Μέχρις ὅτου καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐφαρμογὴ ἑνὸς Γενικοῦ Σχεδίου Ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως, ἐκ παραλλήλου μὲ τὴν προσπάθειαν διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν Ἰατρικῶν καὶ Ὑγειονομικῶν ὑπηρεσιῶν, πρέπει νὰ ἐνθαρρυνθῇ κατὰ τὴν γνώμην μου ἡ βελτίωσις τῶν ὑφισταμένων καὶ ἡ ἵδρυσις καὶ ἄλλων ἰδιωτικῶν Ταμείων Ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως ὑπὸ μεγάλων Ἑταιρειῶν καὶ ἄλλων Ὀργανισμῶν. "Ηδη λειτουργοῦν τοιαῦτα σχέδια ἀρκετὰ ἐν Κύπρῳ, καὶ μερικὰ ἐξ αὐτῶν καλύπτουσι ἰατροφαρμακευτικῶς πλήρως τὰ μέλη των, ἔναντι μιᾶς μικρᾶς καὶ λογικῆς συνεισφορᾶς των, ἀναλόγως μὲ τὸν μισθὸν καὶ τὸ ἡμερομίσθιόν των.

Φρονῶ ὅτι καὶ ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἐνθάρρυνσις καὶ ἀκόμη καὶ ἡ ἐπιχορήγησις ταμείων μὴ αὐτοσυντηρήτων, εἶναι μία εἰσήγησις τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ μελετήσωσιν οἱ Ἁρμόδιοι. "Εν σοβαρὸν πρόβλημα τὸ ὁποῖον ἀντιμετωπίζει καθημερινῶς ὁ Λαός, εἶναι ἡ συνεχῶς αὐξανομένη τιμὴ τῶν φαρμάκων. Δὲν εἶναι ὑπερβολικὸν νὰ λεχθῇ ὅτι σήμερον εἶναι πολὺ δύσκολον διὰ τοὺς

πλείστους ἐκ τῶν ἀσθενῶν νὰ ἀγοράσωσι τὰ φάρμακά των. Αἱ τιμαὶ τῶν φαρμάκων εἶναι τελείως ἀνεξέλεγκτοι καὶ παρ' ὅλον ὅτι ὁ Νόμος περὶ ἐλέγχου τῆς τιμῆς καὶ ποιότητος τῶν φαρμάκων ἔχει ψηφισθῆ ὑπὸ τῆς Βουλῆς πρὸ πενταετίας, ἐν τούτοις ἡ Κυβέρνησις δὲν τὸν ἔχει ἐφαρμόσει πλήρως, καὶ ἔχει περιορισθῆ ὡς τώρα μόνον εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ μέρους ἐκείνου τοῦ Νόμου ποὺ ἐπιβάλλει τὴν ἐγγραφὴν τῶν φαρμάκων.

Αὐτὸ σημαίνει διὰ τὴν Κυβέρνησιν εἴσπραξιν σεβαστοῦ ποσοῦ ἐκ τοῦ τέλους ἐγγραφῆς τῶν φαρμάκων. Τὰ δικαιώματα ἐγγραφῆς βεβαίως οἱ Φαρμακέμποροι τὰ προσθέτουν ἐπὶ τῆς τιμῆς τῶν φαρμάκων καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ πάλιν ὁ καταναλωτὴς εἶναι ποὺ καλεῖται νὰ πληρώσῃ τὰ σπασμένα.

Ἡ Κυβέρνησις ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ προχωρήσῃ ἄνευ καθυστερήσεως εἰς τὴν πλήρη ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου καὶ νὰ ἐπιβάλῃ ἐπὶ τέλους τὴν ποθητὴν διατίμησιν ἐπὶ τῶν τιμῶν τῶν φαρμάκων, πρᾶγμα ποὺ ὁ Λαὸς ἀναμένει ἀπὸ μακροῦ χρόνου.

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐπιθυμῶ νὰ ἀναφερθῶ καὶ εἰς ἕν ἄλλο ζήτημα ποὺ ἀφορᾷ ὑπερτριακοσίους φοιτητάς μας ἐν Γαλλίᾳ. Δικαία εἶναι ἡ ἀξίωσίς των ὅπως ἡ Κυβέρνησίς μας φροντίσῃ νὰ ἀπολαμβάνουν καὶ αὐτοὶ δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως ὅπως καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ξένοι φοιτηταὶ τῆς Γαλλίας. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἔχει ὑπογραφῆ σχετικὴ σύμβασις μετὰ τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης βάσει τῆς ὁποίας διευθετεῖται τὸ ὅλον θέμα. Γνωρίζω ὅτι σχετικὸν Νομοσχέδιον κατετέθη εἰς τὴν Βουλὴν πρὸ πολλοῦ χρόνου, ἀλλὰ ἀγνοοῦμεν διατὶ μέχρι σήμερον δὲν ἔχει προωθηθῆ ἡ ἐπιψήφισίς του. Τὸ θέμα τοῦτο εἶναι ἐπείγον καὶ πρέπει νὰ ρυθμισθῆ τὸ ταχύτερον. Οἱ ἐν Γαλλίᾳ Κύπριοι φοιτηταὶ εἶναι εἰς τὴν μεγάλην πλειονότητά των πτωχοὶ καὶ δὲν μποροῦν νὰ διαθέτουν τὰ οἰκονομικὰ μέσα διὰ νὰ ἀνταποκριθῶσιν εἰς τὰς δαπάνας ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως ἐν Γαλλίᾳ ὅπου αἱ ἰατρικαὶ ὑπηρεσίαι στοιχίζουν πολύ.

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Καὶ προηγουμένως δὶς εἰς τὰς ὁμιλίας μου ἐπὶ τῶν προϋπολογισμῶν εἰσηγήθην πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν τὴν δημιουργίαν θέσεως Ὑγειονομικοῦ Μηχανικοῦ (Sanitary Engineer). Μέχρι τώρα δὲν ἀντελήφθημεν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως οἱανδήποτε ἐνέργειαν διὰ νὰ υἱοθετήσῃ τὴν εἰσήγησιν αὐτήν. Καὶ πάλιν κατὰ τὴν σημερινήν μου ὁμιλίαν ὑποβάλλω τὴν ἰδίαν εἰσήγησιν.

Ἐπὶ τοῦ Κεφαλαίου «Ὑπηρεσίαι Κοινωνικῆς Εὐημερίας» ἔχω νὰ ἀναφέρω τὰς ἑξῆς ἀπόψεις :

Ἀνέμενα ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐφαίνετο πλέον γενναιόδωρος διὰ τῆς διαθέσεως ποσῶν μεγαλυτέρων τῶν συνήθων. Αἱ ὑπηρεσίαι αὗται ἔχουν ἄμεσον σχέσιν μὲ τὴν κοινωνικὴν καὶ ἀνθρωπιστικὴν μέριμναν τοῦ Κράτους πρὸς τοὺς ἀναξιοπαθοῦντας συνανθρώπους μας.

Τὸ ὕψος τῶν παρεχομένων βοηθημάτων εἶναι πολὺ χαμηλόν, τόσον χαμηλὸν ποὺ νὰ μὴ μπορῇ νὰ καλύψῃ ἔστω καὶ τὰ πλέον βασικὰ εἴδη διατροφῆς καὶ τὰς ἄλλας βιοτικὰς ἀνάγκας τῶν βοηθουμένων ἀπόρων, καὶ μάλιστα σήμερον ποὺ ὁ τιμάριθμος τῆς ζωῆς συνεχῶς ἀνέρχεται.

Τὰ βοηθήματα αὐτὰ παρέχονται πρὸς πολίτας οἱ ὁποῖοι εἴτε λόγῳ γήρατος ἢ ἀναπηρίας ἢ ἀσθενείας, εἴτε ἐξ οἱουδήποτε ἄλλου λόγου, παρέμειναν τελείως ἄποροι καὶ ἐστερημένοι παντελῶς οἰκονομικῶν μέσων ἢ προστασίας. Διερωτῶμαι πράγματι, ἐὰν ἐξυπηρετῆται ὁ ἐπιδιωκόμενος κοινωνικὸς καὶ ἀνθρωπιστικὸς σκοπὸς τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτῶν μὲ τὰ πενιχρὰ βοηθήματα τῶν 5—6 λιρῶν μηνιαίως τὰ ὁποῖα δίδομεν. Καὶ διερωτῶμαι ἀκόμη ἐὰν ἡ Κυβέρνησις πιστεύῃ πράγματι ὅτι ἐκπληροῖ τὸ καθῆκον της πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἀτυχεῖς ἀπόρους διὰ τῶν τόσων πενιχρῶν βοηθημάτων. Τὰ προβλεπόμενα ποσὰ διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν, ὑποβάλλω ὅτι πρέπει νὰ ἀναθεωρηθῶσιν ἐπὶ τὸ καλύτερον, διὰ τῆς καταθέσεως συμπληρωματικοῦ προϋπολογισμοῦ τὸ ταχύτερον.

Αἱ προβλεπόμεναι δαπάναι διὰ τὰς Παιδικὰς Στέγας, διὰ τοὺς Ξενῶνας ἐφήβων, διὰ τοὺς Ξενῶνας ἀπροσαρμόστων κορασίδων, τὰ κέντρα Εὐημερίας ἐργαζομένων κορασίδων, τὰ κέντρα νεότητος, τὰς ὑπηρεσίας διὰ ὑπερήλικας, τὰ κέντρα καθυστερημένων παιδιῶν, τὰς παιδικὰς κατασκηνώσεις, κ.λ.π., θὰ ἔπρεπε νὰ ἦσαν μεγαλύτεραι διὰ νὰ ἐξυπηρετηθῇ πληρέστερον ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπός.

Τὰ ἱδρύματα αὐτὰ πρέπει νὰ ἐνισχυθοῦν καὶ νὰ ἐπεκταθοῦν εἰς ὅλα τὰ Ἀστικὰ Κέντρα. Τὰ ἱδρύματα αὐτὰ ἐκπληροῦν ὕψιστον κοινωνικὸν ἔργον. Μερικὰ ἀπὸ αὐτά, ὅπως οἱ Παιδοκομικοὶ Σταθμοὶ πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐργαζομένων μητέρων, πλὴν τοῦ κοινωνικοῦ ρόλου των ἐξυπηρετοῦσι καὶ τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν, διότι διὰ τῶν ἐργαζομένων μητέρων ἐνισχύεται καὶ τὸ ἐργατικὸ δυναμικὸν τῆς Νήσου μας, τοῦ ὁποίου τόση ζήτησις ὑπάρχει ἀπὸ τὴν συνεχῶς ἀνοδικὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομίας μας.

Τὸ Κράτος ἔχει καθῆκον νὰ ἐνισχύσῃ καὶ νὰ δραστηριοποιήσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον τὸ τμῆμα ὑπηρεσιῶν νεότητος. Εἶναι καιρὸς νὰ τεθοῦν αἱ βάσεις ἑνὸς τμήματος παρακολουθήσεως, ἐλέγχου, καθοδηγήσεως καὶ προβληματισμοῦ τῆς νεολαίας μας, μαθητιώσης καὶ ἐργαζομένης. Ἡ σήμερον διεθνῶς παρατηρουμένη μεταξὺ τῶν νέων ἀναταραχὴ καὶ σύγχυσις μοιραίως ἐπηρεάζει καὶ τοὺς ἰδικούς μας νέους. Ἡ ἠθικὴ κρίσις τὴν ὁποίαν διέρχονται σήμερον πολλοὶ τῶν νέων μας, τὰ διάφορα κοινωνικὰ καὶ οἰκονομικὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζουν, ὁ δύσκολος ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμός, ἡ συνεχῶς αὐξανομένη διάδοσις τῶν ναρκωτικῶν, εἶναι προβλήματα τῶν νέων, τὰ ὁποῖα ἐπιβάλλουν ἐπιτακτικῶς τὴν ἀνάγκην στενῆς παρακολουθήσεως καὶ καθοδηγήσεως ἐκ μέρους τοῦ Κράτους.

Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι τὸ Κράτος ἔχει καθυστερήσει πολὺ εἰς τὸν τομέα αὐτόν. Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ πρωτοπορία ἀνήκει εἰς Ἐθελοντικοὺς Ὀργανισμοὺς οἱ ὁποῖοι ἀποτελούμενοι ἀπὸ πολίτας μὲ ὑψηλὸν δημόσιον πνεῦμα καὶ ἀνθρωπιστικὰς ἀρχάς, προσφέρουν μεγάλην ὑπηρεσίαν εἰς τὴν κοινωνίαν. Ὅμως οἱ Ὀργανισμοὶ αὐτοὶ πρέπει νὰ ἐνισχύωνται ὄχι μόνον ἠθικῶς ἀλλὰ καὶ οἰκονομικῶς ἀπὸ τὸ Κράτος, διὰ νὰ δύνανται νὰ ἀνταποκριθῶσι πλήρως εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ κοινωνικοῦ αὐτοῦ προγράμματος.

Πλέον τούτου καὶ ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν ὑπηρεσιῶν κοινωνικῆς εὐημερίας, ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ συνειδητοποιήσῃ τὸν κίνδυνον τὸν ὁποῖον διατρέχει κυρίως ἡ Νεολαία μας ἀπὸ τὴν ἐπέκτασιν τῆς χρήσεως τῶν ναρκωτικῶν, τοῦ τρομεροῦ αὐτοῦ μέσου ποὺ προκαλεῖ τὸν ἀργὸν θάνατον.

Ἄνκαι ὁ κίνδυνος δὲν φαίνεται σοβαρὸς ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἐν τούτοις εἶναι ἐν ὄψει καὶ κρούει τὰς πύλας μας προειδοποιητικῶς. Ἡ τρομερὰ αὐτὴ κοινωνικὴ μάστιξ ἐπεκτείνεται συνεχῶς καὶ ἐπικινδύνως εἰς πολλὰς χώρας ὑπὸ μορφὴν ἐπιδημικὴν καὶ ἀποτελεῖ ἤδη μέγα κοινωνικὸν πρόβλημα. Μὲ τὸ πρόβλημα αὐτὸ πρέπει νὰ ἀσχοληθοῦν ἐπειγόντως ὄχι μόνον τὰ Ὑπουργεῖα Ὑγείας καὶ Παιδείας ἀλλὰ καὶ ἡ Ἐκκλησία, οἱ Σύλλογοι Γονέων καὶ γενικῶς ὅλαι αἱ πολιτιστικαὶ ὀργανώσεις τῆς Νήσου μας.

Ἔχομεν σαφεῖς ἐνδείξεις ὅτι ὁ ἐχθρὸς ὄχι μόνον εὑρίσκεται πρὸ τῶν πυλῶν μας ἀλλὰ καὶ ἤρχισεν ἤδη νὰ διεισδύῃ.

Καλοῦμεν τὴν Κυβέρνησιν νὰ λάβῃ ὅλα τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα, διὰ νὰ προληφθῇ ὁ θανάσιμος αὐτὸς κίνδυνος προτοῦ εἶναι ἀργά. Πρέπει νὰ διαθέσῃ ὅλα τὰ ἀπαραίτητα κονδύλια διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ τμήματος ἠθῶν, τοῦ τμήματος διώξεως ναρκωτικῶν τῆς Ἀστυνομίας, καὶ γενικῶς οἱουδήποτε ὀργανισμοῦ ἢ ἱδρύματος ἐπισήμου ἢ ἐθελοντικοῦ, τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύναντο νὰ συμβάλουν εἰς τὴν πρόληψιν τοῦ θανασίμου αὐτοῦ κινδύνου ὁ ὁποῖος ἀπειλεῖ τὴν Νεολαίαν μας καὶ γενικὰ τὸν Λαόν μας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης ἔχει τὸν λόγον.

(Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἀντικαθίσταται ὑπὸ τοῦ κ. Τάσου Παπαδοπούλου).

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κ.κ. Βουλευταί. Γενικὰς παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν δύο Προϋπολογισμῶν καὶ τὴν γενικὴν ἐκτίμησίν μας ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐφαρμογῆς τῶν δύο Πρώτων Πενταετῶν Σχεδίων ἔκαμεν ὁ συνάδελφος Παπαϊωάννου ἐκ μέρους τῆς Ἀριστερᾶς.

Ἐγὼ θὰ σταθῶ σὲ μερικὰ ἐπὶ μέρους προβλήματα :

Πρῶτον ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἰσορρόπου περιφερειακῆς ἀναπτύξεως.

Εἰς τὴν ἐπισκόπησιν τῆς ἐπιτελεσθείσης προόδου κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου 1961—1971, ὁ ἔντιμος κ. Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν, ὁμιλῶν ἐνώπιον τοῦ Σώματος, ἀνεφέρθη εἰς τοὺς μακροπροθέσμους ἀντικειμενικοὺς σκοποὺς τοῦ προγραμματισμοῦ Ἀναπτύξεως. Ἕνας ἀπὸ τοὺς σκοπούς, ὅπως εἶπε, ἦτο ἡ ἰσόρροπος περιφερειακὴ ἀνάπτυξις.

Εἰς τὴν ὁμιλίαν του ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐπανέλαβεν ἐκεῖνο ποὺ ἀναφέρεται εἰς τὸ Δεύτερον Πενταετὲς Σχέδιον, ὅτι δηλαδὴ οὔτε δυνατὴ οὔτε καὶ ἐνδεδειγμένη οἰκονομικῶς εἶναι ἡ μὲ τὸν ἴδιον ρυθμὸν ἀνάπτυξις ὅλων τῶν περιοχῶν τῆς Νήσου.

Συμφωνοῦμεν, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι Βουλευταί, ὅτι πράγματι ἡ ἰσόρροπος ἀνάπτυξις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ μέσα σὲ ἕνα σύντομον χρονικὸν διάστημα καὶ κατὰ τὸν ἴδιον ρυθμόν. Συμφωνοῦμεν ὅτι οὔτε καὶ ἐνδείκνυται νὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ κατὰ τὸν ἴδιον ρυθμὸν τοιαύτη ἰσόρροπος ἀνάπτυξις. Εἶναι ὅμως ἡ ἐκτίμησίς μας ὅτι αὐτὸς ὁ σκοπός, δηλαδὴ ὁ σκοπὸς τῆς ἰσορρόπου ἀναπτύξεως ὅλων τῶν περιφερειῶν, δὲν ἦτο πάντοτε ἐνώπιον τῶν ἁρμοδίων διὰ τὸν Προγραμματισμὸν τῆς Ἀναπτύξεως. Δὲν συζητῶ τὸν τομέα τῆς Ἠλεκτροδοτήσεως τῶν χωρίων. Ἐδῶ εἴχαμεν πράγματι μίαν ἰσόρροπον ἀνάπτυξιν. Δὲν συζητῶ ἐπίσης τὸν τομέα τῆς ὑδατοπρομηθείας καὶ τῆς ἐξασφαλίσεως διασωληνομένου ὕδατος εἰς τὰ χωρία, ἢ τὸν τομέα τῆς ἀνεγέρσεως σχολείων ἢ τῆς ἀσφαλτοστρώσεως τῶν ὁδῶν. Σ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς τομεῖς εἴχαμεν εἰς τὸν βαθμὸν ποὺ αὐτὸ ἦτο δυνατὸν ἰσόρροπον ἀνάπτυξιν ὅλων τῶν περιφερειῶν. Ἀλλὰ οἱ τομεῖς αὐτοί, χωρὶς νὰ ὑποτιμῶ τὴν σημασίαν τὴν ὁποίαν ἔχουν διὰ τὸ ἐπίπεδον τῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ, δὲν εἶναι ἀποφασιστικοὶ τομεῖς διὰ τὴν ἐπίτευξιν αὐτοῦ ποὺ ὀνομάζομεν, καὶ ποὺ ὁ κ. Ὑπουργὸς ὀνομάζει ἐπίσης, «μεγέθυνσιν τοῦ εἰσοδήματος».

Ἡ μεγέθυνσις τοῦ εἰσοδήματος εἰς τὴν Ἀμμόχωστον, γιὰ παράδειγμα, ἐπετεύχθη χάρις κυρίως εἰς τὴν ἀλματώδη ἀνάπτυξιν τῆς τουριστικῆς της βιομηχανίας, τὴν ὁποίαν ἀνάπτυξιν καὶ ἐγὼ—καὶ οἱ συνάδελφοί μου τῆς ἀριστερᾶς καὶ εἶμαι βέβαιος ὅλοι ἐδῶ ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἴδωμεν συνεχιζομένην. Εἰς τὴν Λεμεσὸν ἡ μεγέθυνσις τοῦ εἰσοδήματος εἶναι κυρίως τὸ ἀποτέλεσμα τῆς βιομηχανικῆς της ἀναπτύξεως καὶ κατὰ δεύτερον λόγον τῆς ἀναπτύξεως τῆς τουριστικῆς της βιομηχανίας. Εἰς τὴν Λευκωσίαν ἡ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις εἶναι ὁ κυριώτερος συντελεστὴς διὰ τὴν μεγέθυνσιν τοῦ εἰσοδήματος.

Τὸ σημεῖον ποὺ θέλω νὰ ἐγείρω εἶναι ὅτι ἂν θέλωμεν μεγέθυνσιν τοῦ εἰσοδήματος εἰς τὰς γεωγραφικὰς περιοχὰς μὲ χαμηλὸν συγκριτικῶς εἰσόδημα, πρέπει αὐτὸ τὸ θέμα νὰ ἀπασχολῇ εἰδικῶς καὶ συνεχῶς τοὺς ἁρμοδίους διὰ τὸν προγραμματισμόν. Παίρνω, ὡς παράδειγμα, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, τὸν τουρισμόν. Ἐνθάρρυνσις ἐπενδύσεων εἰς τὸν τουριστικὸν τομέα χρειάζεται

παντοῦ. Καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ἀμμόχωστον ἴσως, ὅπου ἡ ἀνάπτυξις τῆς τουριστικῆς βιομηχανίας εἶναι ἁλματώδης. Ποῦ χρειάζεται ὅμως περισσότερον; Δὲν εἰσηγοῦμαι ὅτι ἀπὸ τὸν στόχον αὐτὸν τῆς ἐνθαρρύνσεως τῶν ἐπενδύσεων ἢ ἀπὸ τὸν στόχον τῆς ἐκτελέσεως ἔργων ὑποδομῆς σχετιζομένων μὲ τὴν τουριστικὴν βιομηχανίαν, πρέπει νὰ ἐξαιρεθῇ ὁποιαδήποτε περιοχή. Ἐκεῖνο ποὺ εἰσηγοῦμαι εἶναι ὅτι χρειάζεται νὰ καθορισθοῦν ἐκ μέρους τῶν Προγραμματιστῶν αἱ προτεραιότητες. Καὶ νὰ μὴ λησμονηθοῦν ἡ Λάρναξ καὶ ἡ Πάφος.

Εἰς τὴν ὁμιλίαν του ὁ κ. Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν εἶπεν ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Σχεδίου θὰ καταβληθοῦν προσπάθειαι ὅπως διεγερθῇ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἐπενδυτῶν δι' ὀλιγώτερον τουριστικῶς ἀνεπτυγμένας περιοχὰς καὶ ἀνέφερεν ὡς τοιαύτας περιοχὰς τὴν Λεμεσόν, τὴν Λάρνακα καὶ τὴν Πάφον. Ὅταν ὅμως ἐπροχώρησε καὶ ἀνέφερε λεπτομερείας τῶν μέτρων καὶ τῶν ἔργων ποὺ θὰ ἐκτελεσθοῦν διὰ τὴν παροχὴν διευκολύνσεων ὑποδομῆς, δὲν ἀνέφερε τίποτε διὰ τὴν Λάρνακα καὶ τὴν Πάφον.

Ἐάν, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἡ ἰσόρροπος ἀνάπτυξις ὅλων τῶν περιφερειῶν εἶναι μεταξὺ τῶν σκοπῶν τοῦ Προγράμματος Ἀναπτύξεως, ἡ ἐπίτευξίς της δὲν πρέπει νὰ ἀφήνεται εἰς τὴν τύχην—καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἐντύπωσίς μου ὅτι ἡ ἰσόρροπος ἀνάπτυξις ἀφήνεται εἰς τὴν τύχην. Πρέπει νὰ προγραμματισθῇ κι' αὐτή, πρέπει νὰ εὑρίσκεται καὶ αὐτὴ καθημερινῶς εἰς τὴν ἔγνοιαν τῶν προγραμματιστῶν, πρέπει νὰ τοὺς ἀνησυχῇ.

Θὰ πάρω ὅμως ἀκόμη ἕνα παράδειγμα. Ὁ ἔντιμος κ. Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν, ἀνεφέρθη εἰς τὴν ἀπόφασιν βάσει τῆς ὁποίας οἰκοδομήθησαν εἰς τὴν Λευκωσίαν καὶ τὴν Λεμεσὸν πρότυπα ἐργοστάσια. Συγκεκριμένως οἰκοδομήθησαν 4 πρότυπα ἐργοστάσια εἰς τὴν βιομηχανικὴν περιοχὴν Λευκωσίας καὶ δύο εἰς τὴν βιομηχανικὴν περιοχὴν Λεμεσοῦ. Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον εἶναι σχεδιασμένα τὰ ἐργοστάσια αὐτὰ εἶναι τέτοιος ὥστε τὸ κάθε ἕνα νὰ δύναται νὰ χωρισθῇ εἰς δύο ἢ τέσσερα μικρότερα ἐργαστήρια. Θὰ ἔχωμεν δηλαδὴ 16 μικρὰ πρότυπα ἐργαστήρια εἰς τὴν βιομηχανικὴν ζώνην Λευκωσίας καὶ 8 εἰς τὴν βιομηχανικὴν ζώνην τῆς Λεμεσοῦ.

Ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπὸς εἶναι αὐτονόητος. Μὲ τὴν οἰκοδόμησίν των, ταὐτοχρόνως ἐνθαρρύνονται καὶ βοηθοῦνται νέαι ἢ ἀδύνατοι ἐπιχειρήσεις, νὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς κατάλληλα ὑποστατικά. Ἀλλὰ διατὶ νὰ ἐξαιρεθῇ ἀπὸ τὸ σχέδιον αὐτὸ ἡ βιομηχανικὴ περιοχὴ εἰς τὴν Λάρνακα; Παρομοίου εἴδους πρότυπα ἐργοστάσια οἰκοδομοῦνται ὑπὸ τοῦ κράτους μόνον εἰς περιοχὰς ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένας· οἰκοδομοῦνται καὶ προσφέρονται μὲ εὐνοϊκοὺς ὅρους, μὲ σκοπὸν τὴν προσέλκυσιν βιομηχανικῶν ἐπενδύσεων εἰς περιοχὰς αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἀνάγκην ἀναπτύξεως. Ἡ βιομηχανικὴ περιοχὴ Λευκωσίας δὲν εἶχεν ἀνάγκην τοιούτων κινήτρων. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν μόλις ὁ ἔντιμος κύριος Ὑπουργὸς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας μᾶς εἶχε πεῖ ὅτι εἶναι ἤδη πλήρης ἡ βιομηχανικὴ περιοχὴ Λευκωσίας καὶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἠναγκάσθη νὰ ἐκμισθώσῃ νέαν πεοιοχήν. Δὲν ἐχρειάζετο λοιπὸν κίνητρα ἡ βιομηχανικὴ περιοχὴ Λευκωσίας. Ἡ περιοχὴ Λάρνακος εἶχεν ἀνάγκην τοιούτων κινήτρων καὶ ὅμως οἰκοδομήθησαν πρότυπα ἐργοστάσια εἰς τὴν Λευκωσίαν καὶ ὄχι εἰς τὴν Λάρνακα. Καὶ πληροφοροῦμαι ὅτι ἐνῶ σχεδιάζεται ἡ οἰκοδόμησις καὶ ἄλλων προτύπων ἐργοστασίων εἰς Λευκωσίαν, τίποτε δὲν προγραμματίζεται διὰ τὴν Λάρνακα.

Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχωμεν ἰσόρροπον περιφερειακὴν ἀνάπτυξιν, ὅταν ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον προγραμματίζομεν αὐξάνει, ἀντὶ νὰ μειώνῃ, τὰ συγκριτικὰ πλεονεκτήματα τῶν εὐημερουσῶν περιφερειῶν;

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἡ ἰσόρροπος περιφερειακὴ ἀνάπτυξις πρέπει νὰ εἶναι μεταξὺ τῶν ἀντικειμενικῶν σκοπῶν τοῦ Σχεδίου Ἀναπτύξεως. Δέχομαι ἐκεῖνο ποὺ εἶπεν ὁ ἔντιμος κ. Ὑπουργὸς ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ ἐντὸς μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος. Δέχομαι ἐκεῖνο ποὺ εἶπεν ὁ ἔντιμος κ. Ὑπουργὸς ὅτι δὲν εἶναι οὔτε δυνατὴ οὔτε ἐνδε-

δειγμένη ἡ κατὰ τὸν ἴδιον ρυθμὸν ἀνάπτυξις ὅλων τῶν περιοχῶν. Ἀλλὰ ἡ ἐπιδίωξις τῆς ἰσορρόπου ἀναπτύξεως πρέπει νὰ φαίνεται τοὐλάχιστον εἰς τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ Σχεδίου ὅπως καὶ εἰς τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Τὰ δύο παραδείγματα ποὺ ἀνέφερα δεικνύουν ὅτι τοὐλάχιστον ὅσον ἀφορᾷ τὴν Λάρνακα ἡ ἐπιδίωξις αὐτὴ ἔχει λησμονηθῆ.

Τὸ δεύτερον θέμα μὲ τὸ ὁποῖον θὰ ἀσχοληθῶ, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, εἶναι τὸ θέμα τῶν δαπανῶν διὰ τὴν Κοινωνικὴν Εὐημερίαν ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὡμίλησαν ἐπίσης καὶ οἱ προηγούμενοι συνάδελφοι.

Νομίζω ὅτι οἱ σκοποὶ τοῦ τρίτου Πενταετοῦς, ὡς ἀναφέρονται εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, δὲν εἶναι σαφεῖς. Ὁ κύριος Ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι οἱ σκοποὶ εἶναι «ἡ ἐλαχιστοποίησις τῶν ἐπιδράσεων τῆς οἰκονομικῆς ἐξαρτήσεως καὶ πενίας διὰ τῆς λειτουργίας καὶ βελτιώσεως τοῦ Σχεδίου Κοινωνικῶν χορηγημάτων καὶ τῆς παροχῆς ὑπηρεσιῶν ἀποκαταστάσεως».

Ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. Ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι τὸ σχέδιον κοινωνικῶν χορηγημάτων θὰ ἐπανεξετασθῇ εἰς τὰ ἀρχικὰ στάδια τοῦ τρίτου Πενταετοῦς μὲ σκοπὸν τὴν αὔξησιν τῶν παροχῶν.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευταί. Τὸ βασικὸν πρόβλημα ὅσον ἀφορᾷ τὸ σχέδιον κοινωνικῶν χορηγημάτων, εἶναι τὸ κατὰ πόσον τὰ δημόσια βοηθήματα πρέπει νὰ παρέχωνται εἰς τοὺς πολίτας ὡς δικαίωμα—καὶ ἐννοῶ δικαίωμα βάσει νομοθεσίας—ἢ ὡς μέχρι σήμερον ἐπὶ τῇ βάσει διοικητικῶν διευθετήσεων. Ἐὰν ἔχω διαβάσει ὀρθὰ τὸ σχετικὸν κεφάλαιον τοῦ δευτέρου Πενταετοῦς, ἀπὸ τότε προεβλέπετο ὅτι τὸ θέμα τῆς διασφαλίσεως καὶ τῆς ἱκανοποιήσεως τοῦ δικαιώματος τῶν πολιτῶν νὰ ἔχουν ἕνα ἀνθρώπινον βιοτικὸν ἐπίπεδον δὲν θὰ ἀφήνετο εἰς τὸ ἔλεος τῶν διοικητικῶν διευθετήσεων, ἀλλὰ θὰ ἐγίνετο τὸ ἀντικείμενον εἰδικῆς νομοθεσίας. Αὐτὸ ἀνεφέρετο εἰς τὸ δεύτερον Πενταετές.

Τὸ δεύτερον Πενταετὲς ἔδιδε, ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς κοινωνικῆς εὐημερίας, μίαν ὑπόσχεσιν διὰ μίαν ὀρθὴν ἀντιμετώπισιν αὐτοῦ τοῦ προβλήματος. Ἡ ὁμιλία τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν δὲν ἐπαναλαμβάνει—καὶ δὲν ξέρω ἐὰν ὑπάρχῃ σκοπιμότης εἰς τοῦτο—τὴν ὑπόσχεσιν ἐκείνην. Φαίνεται, ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ὅτι θὰ συνεχίσωμεν νὰ παρέχωμεν ἐλεημοσύνην, ἀντὶ νὰ διασφαλίσωμεν νομοθετικῶς τὸ δικαίωμα τῶν πολιτῶν νὰ ἔχουν ἕνα κατώτατον ἐπίπεδον ἀξιοπρεποῦς διαβιώσεως.

Θὰ ἤθελα, ὅμως, προτοῦ κλείσω ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, νὰ προσθέσω τὰ ἑξῆς: Εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν καλούμεθα νὰ ψηφίσωμεν διὰ δημόσια βοηθήματα τὸ ποσὸν τῶν £290.000. Ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ κονδύλιον τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1972 τοῦτο ἀποτελεῖ μίαν αὔξησιν κατὰ 7½% περίπου, μόλις δηλαδὴ καλύπτει τὴν σημειωθεῖσαν αὔξησιν εἰς τὸ κόστος τῆς ζωῆς, καὶ οὐδεμίαν οὐσιαστικὴν βελτίωσιν ἐξασφαλίζει εἰς τὸ πραγματικὸν ἐπίπεδον τῶν παρεχομένων δημοσίων βοηθημάτων.

Ἐὰν τὸ κονδύλιον τῶν £175.000 ποὺ προεβλέπετο εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1965 διὰ δημόσια χορηγήματα ηὐξάνετο εἰς τὸ ἴδιον ποσοστὸν αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος, ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ 1973 ἔπρεπε νὰ προνοῇ διὰ δαπάνην δημοσίων χορηγημάτων, οὐχὶ μικροτέραν τῶν £320.000. Ἀναφέρω τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν τῶν £320.000 ὄχι διότι θεωρῶ τὸ ποσὸν αὐτὸ ἱκανοποιητικόν, ἀλλὰ διὰ νὰ δείξω ὅτι οὔτε κἂν τὸ κριτήριον τῆς αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος δὲν ἐφαρμόζεται διὰ τὸν καθορισμὸν τῆς δαπάνης διὰ δημόσια βοηθήματα, δηλαδὴ διὰ βοηθήματα πρὸς ἀνθρώπους οἱ περισσότεροι τῶν ὁποίων συνέβαλαν μὲ τὴν ἐργασίαν των—ὅταν ἦσαν εἰς θέσιν νὰ ἐργασθοῦν—εἰς τὴν θεμελίωσιν τῆς παραγωγῆς τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος.

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἡ Βουλὴ δὲν δικαιοῦται νὰ αὐξήσῃ τὸ προτεινόμενον ποσὸν οὔτε καὶ εἰσηγοῦμαι νὰ τὸ καταψηφίσῃ· ἀλλὰ δικαιοῦται ἡ Βουλὴ νὰ ἐκφράσῃ ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ τὴν γνώμην της, καὶ εἰσηγοῦμαι ὅπως τὸ

Σῶμα σᾶς ἐξουσιοδοτήση νὰ διαβιβάσητε πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως ἐπανεξετασθῆ τὸ θέμα καὶ αὐξηθῆ σημαντικῶς τὸ κονδύλιον τῆς δαπάνης διὰ Δημόσια Βοηθήματα.

Ἐπὶ τοῦ θέματος «Οἴκησις», κύριε Πρόεδρε, τὸ ὁποῖον ἐθίγη ὑπὸ τοῦ ἐντίμου κ. Ὑπουργοῦ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁμιλίας του εἰς τὴν Βουλήν, θέλω ἐπίσης νὰ ὁμιλήσω. Εἰς τὸν τύπον καὶ εἰς τὰς δημοσίας συζητήσεις τὸ θέμα αὐτὸ εἶναι γνωστὸν ὡς τὸ «στεγαστικὸν πρόβλημα».

Πῶς ἐμφανίζεται αὐτὸ τὸ πρόβλημα εἰς τὴν Κύπρον;

Ὀξὺ πρόβλημα συνωστισμοῦ δὲν ὑπάρχει. Οἱ ἀριθμοὶ ποὺ ἀνέφερεν ὁ κ. Ὑπουργὸς εἶναι ὀρθοὶ καὶ εἶναι χαρακτηριστικοί. Ὁ μέσος ἀριθμὸς προσώπων κατὰ δωμάτιον εἶναι πολὺ κάτω τοῦ ἑνὸς προσώπου (κατ' ἀκρίβειαν 0.84) εἰς τὰς ἀστικὰς περιοχὰς καὶ ἐλαφρότατα πάνω ἀπὸ ἕνα πρόσωπο (1.02) εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιοχάς. Αὐτοὶ βέβαια εἶναι οἱ μέσοι ὅροι. Ὅτι ὑπάρχουν πολυμελεῖς οἰκογένειαι ποὺ ζοῦν ἐντὸς ἑνὸς ἢ δύο δωματίων εἶναι βέβαιον. Ὅτι ὑπάρχουν οἰκογένειαι ποὺ ζοῦν σὲ παράγκες ἀκόμη καὶ αὐτὸ εἶναι βέβαιον. Τὸ πρόβλημα, ὅμως, δὲν εἶναι ὀξύ. Αὐτὸ εἶναι κάτι ποὺ μπορεῖ νὰ τὸ δῆ κανεὶς εὔκολα ὅταν κινηθῆ εἰς τὰς πόλεις ἢ τὰ χωρία τῆς Νήσου.

Αὐτὰ ὅσον ἀφορᾷ τὸν συνωστισμόν. Τὸ ἴδιον δὲν μπορεῖ νὰ λεχθῆ ὅσον ἀφορᾷ τὶς ὑγειονομικὲς καὶ τὶς ἄλλες διευκολύνσεις. Ἐξήντα τοῖς ἑκατὸν (60%) τῶν κατοικιῶν τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν καὶ 15% τῶν κατοικιῶν τῶν ἀστικῶν περιοχῶν δὲν ἔχουν σύγχρονον ἀποχωρητήριον, 75% τῶν κατοικιῶν εἰς τὴν ὕπαιθρον καὶ 25% τῶν κατοικιῶν τῶν πόλεων δὲν ἔχουν λουτρόν. Ἀσυζήτητα ἐδῶ ὑπάρχει πρόβλημα, ἰδιαιτέρως εἰς τὴν ὕπαιθρον, ἂν καὶ ἡ ὀξύτης τοῦ προβλήματος δὲν εἶναι ἐκείνη ποὺ παρουσιάζετο μὲ τὰ στοιχεῖα τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1960. Ἀπὸ τὸ 1960 μέχρι σήμερα ἐσημειώθη ὁπωσδήποτε ἀξιόλογος βελτίωσις.

Ποῦ ὀφείλεται ἡ βελτίωσις ποὺ σημειώθηκε ὅσον ἀφορᾷ τὸν συνωστισμόν, τὶς ὑγειονομικὲς καὶ τὲς ἄλλες διευκολύνσεις; Κατὰ τὴν γνώμην μας τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι μέσα εἰς τὴν περίοδον 1945—1965, μὲ τὴν πλήρη ἀπασχόλησιν ποὺ ὑπῆρχε καὶ μὲ τὴν ἄνοδον τῶν οἰκογενειακῶν εἰσοδημάτων, κάθε μικροαστικὴ οἰκογένεια καὶ σχεδὸν κάθε ἐργατοϋπαλληλικὴ οἰκογένεια ἦσαν εἰς θέσιν νὰ ἀποκτήσουν τὸ ἰδικόν των σπίτι. Εἶναι αὐτὴ ἡ δυνατότης ποὺ ἐξήλειψε τὸν συνωστισμὸν καὶ ἐβελτίωσε γενικῶς τὰς στεγαστικὰς συνθήκας εἰς τὸν τόπον. Καὶ εἶναι ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ δυνατότης αὐτὴ ἀρχίζει νὰ ἐκλείπῃ ποὺ τὸ στεγαστικὸν πρόβλημα στὴν Κύπρο θὰ πάρῃ,—πολὺ φοβούμεθα ὅτι θὰ πάρῃ, ἤρχισε νὰ παίρνῃ—μίαν ἀντίστροφον ἐξέλιξιν. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν τελευταίων πέντε χρόνων, αἱ τιμαὶ τῶν οἰκοπέδων καὶ τὸ κόστος τῶν οἰκοδομῶν ἔχουν σημειώσει τόσον μεγάλην αὔξησιν, ποὺ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργατοϋπαλληλικῶν οἰκογενειῶν, ἀκόμη καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν μικροαστικῶν οἰκογενειῶν, ποὺ ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ ἀγοράσουν οἰκόπεδον καὶ νὰ κτίσουν τὸ ἰδικόν των σπίτι ἔχει περιορισθῆ σημαντικά, καὶ θὰ συνεχίσῃ νὰ περιορίζεται περισσότερον.

Αὐτὴ ἡ ἀλλαγή, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἔχῃ σοβαρὰς ἐπιπτώσεις πάνω στὸ στεγαστικὸ πρόβλημα, κυρίως πάνω στὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τῶν οἰκονομικῶς ἀδυνάτων στρωμάτων καὶ κοινωνικῶν τάξεων.

Ὁ ἔντιμος κ. Ὑπουργὸς μᾶς ἐπληροφόρησεν ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τρίτου πενταετοῦς ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἐπενδυθοῦν διὰ τὴν οἴκησιν £106 ἑκατομμύρια καὶ ὅτι θὰ ἀπαιτηθῆ ἡ οἰκοδόμησις 23 χιλιάδων περίπου νέων κατοικιῶν. Οἱ ἀριθμοὶ αὐτοὶ εἶναι ἐντυπωσιακοί. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ ἔχει σημασίαν εἶναι νὰ ξέρωμεν τὴν ἀνάλυσιν τῶν ἀριθμῶν αὐτῶν. Ἐπειδή, ὅπως ἀνέφερα προηγουμένως, ἡ δυνατότης νὰ κτίζουν οἱ ἐργαζόμενοι τὸ ἰδικόν των σπίτι περιορίζεται, ἐὰν δὲν προγραμματισθῆ ἡ οἰκοδόμησις κατοικιῶν διὰ τὴν ἐργατοϋπαλληλικὴν τάξιν, τότε ὅλαι ἢ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν ἐπενδύσεων θὰ διοχετευθῆ πρὸς τὴν οἰκοδόμησιν κατοικιῶν διὰ τὰ εὔπορα στρώματα. Ἐὰν

δὲν προγραμματισθῇ ἡ οἰκοδόμησις κατοικιῶν διὰ τὴν ἐργατικὴν τάξιν, τότε πολὺ σύντομα θὰ φθάσωμεν εἰς μίαν κατάστασιν μικρᾶς προσφορᾶς ἐργατικῶν κατοικιῶν καὶ μεγάλης ζητήσεως μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἄνοδον τῶν ἐνοικίων, καὶ τὸν συνωστισμόν. Αὐτὸ ἐννοῶ ὅταν λέγω ὅτι θὰ ἔχωμεν σύντομα μίαν ἀντίστροφον ἐξέλιξιν ὅσον ἀφορᾷ τὸ στεγαστικόν μας πρόβλημα. Ἤδη ὁ νόμος τῆς μικρᾶς προσφορᾶς καὶ τῆς μεγάλης ζητήσεως ἤρχισε νὰ ἐπιδρᾷ πάνω στὸ ὕψος τῶν ἐνοικίων. Στὴν περίοδον, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, τῶν ἐτῶν 1970–1972 καὶ μέχρι τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1973, δηλ. ἐντὸς περιόδου τριῶν ἐτῶν, εἴχαμεν μίαν αὔξηση τοῦ δείκτου τῶν ἐνοικίων κατὰ 20%, ἐνῶ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς προηγουμένης δωδεκαετίας εἴχαμεν μίαν συνεχῆ σταθερότητα τῶν ἐνοικίων τῆς ἐργατοϋπαλληλικῆς τάξεως, κατὰ περιόδους μάλιστα καὶ μιαν ἐλαφρὰν μείωσιν τοῦ δείκτου.

Ἡ δήλωσις τοῦ ἐντίμου κ. Ὑπουργοῦ ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἀναλάβῃ ἐνεργὸν ρόλον εἰς τὴν ἀνέγερσιν ηὐξημένου ἀριθμοῦ οἰκιῶν χαμηλοῦ κόστους εἰς ἀστικὰς περιοχὰς καὶ ὅτι θὰ ἐγκαινιάσῃ προγράμματα βελτιώσεως τῶν οἰκιστικῶν συνθηκῶν εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιοχάς, πρέπει νὰ χαιρετισθῇ ἀπὸ τὸ Σῶμα, ἀλλὰ τὸ ποσὸν τοῦ £1.200.000 εἶναι ἀπογοητευτικόν. Ἐὰν ὁ κυβερνητικὸς ἐνεργὸς ρόλος πρόκειται νὰ ἀσκήσῃ πράγματι ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν τάσεων ποὺ παρατηροῦνται, τὸ ποσὸν αὐτὸ πρέπει νὰ πολλαπλασιασθῇ. Τὸ ποσὸν τοῦ £1.200.000 δὲν ἀντιπροσωπεύει παρὰ 1,14% τοῦ ὁλικοῦ τῶν ἀπαιτουμένων ἐπενδύσεων καὶ δὲν θὰ εἶναι ἀρκετὸν διὰ τὴν ἀνέγερσιν περισσοτέρων τῶν 500 κατοικιῶν εἰς ὁλόκληρον τὸ τρίτον Πενταετές. Μὲ τὸν ἀσήμαντον αὐτὸν ἀριθμὸν κατοικιῶν οὐδεμία ἐπίδρασις πρόκειται νὰ ἀσκηθῇ ἐπὶ τῶν τάσεων ποὺ παρατηροῦνται. Μὲ τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν δὲν νομίζω ὅτι μποροῦμεν νὰ ὁμιλῶμεν διὰ ἐνεργὸν κυβερνητικὸν ρόλον.

Εἰδικῶς διὰ τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1973, πρέπει νὰ πῶ ὅτι ἀποτελεῖ αὐταπάτην ἐὰν οἱ προγραμματίζοντες διὰ τὴν Κυβέρνησιν πιστεύουν ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιδράσουν ἐπὶ τῆς καταστάσεως, μὲ τὴν ἀνέγερσιν 48 κατοικιῶν εἰς τὴν Λευκωσίαν καὶ 60 κατοικιῶν εἰς τὴν Λεμεσόν.

Κύριε Πρόεδρε. Ἀπὸ τὰς ἄλλας ἐπὶ τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ θέματος δηλώσεις τοῦ ἐντίμου κυρίου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν, δύο εἶναι ἀποφασιστικῆς σημασίας, κατὰ τὴν γνώμην μου. Πρῶτον, ἡ δήλωσις ὅτι ἡ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ προβῇ εἰς λῆψιν μέτρων δι' αὔξησιν τῆς προσφορᾶς οἰκοπέδων διὰ τὴν ἀναχαίτισιν τῆς κερδοσκοπίας καὶ δεύτερον ἡ δήλωσις διὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν ἐξειδικευμένου μηχανισμοῦ χρηματοδοτήσεως διὰ παροχὴν στεγαστικῶν δανείων μὲ εὐνοϊκοὺς ὅρους. Ἀλλὰ θὰ εἶναι ἀποφασιστικῆς σημασίας μόνον ἐὰν ἡ Κυβέρνησις κινηθῇ γρήγορα καὶ μὲ τόλμην. Ἐὰν ἀρχίσουν νὰ γίνωνται μελέται διὰ τὴν δυνατότητα τοῦ ἑνὸς καὶ μελέται διὰ τὴν σκοπιμότητα τοῦ ἄλλου, θὰ φθάσωμεν εἰς τὸ τέλος τοῦ Πενταετοῦς καὶ οὔτε μηχανισμὸν δανειοδοτήσεως οὔτε ὀργανισμὸν προσφορᾶς οἰκοπέδων θὰ ἐγκαθιδρύσωμεν. Ἐγὼ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι διὰ τὴν ματαίωσιν τῶν Κυβερνητικῶν αὐτῶν σκέψεων θὰ κινηθοῦν καὶ αἱ ἰσχυραὶ ὁμάδες τῶν κερδοσκόπων ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τὸ ἰδιωτικὸν πιστωτικὸν κεφάλαιον καὶ εἶναι διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ποὺ λέγω ὅτι ἀπαιτεῖται τόλμη καὶ γρήγορη ἀπόφασις. Ἡ Βουλὴ πρέπει ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ νὰ πάρῃ σαφῆ θέσιν.

Τὸ τελευταῖον θέμα, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ ὁμιλήσω εἶναι τὸ θέμα «Ἐργασία, πολιτικὴ καὶ μέτρα».

Δὲν θὰ ὁμιλήσω ἐν ἐκτάσει ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν μέτρων ποὺ προτείνονται ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐργασίαν.

Οἱ ἀναφερθέντες εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ ἐντίμου κυρίου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ εἶναι ἀρκετὰ γενικοὶ καὶ δὲν εἶναι εὔκολον νὰ ἐκφράσῃ κανεὶς ἀπόψεις. Ἐλπίζω ὅτι τὸ κείμενον τοῦ τρίτου Πενταετοῦς θὰ εἶναι περισσότερον διαφωτιστικόν, ἀπουσιάζει ὅμως ἀπὸ τοὺς σκοποὺς κάτι ποὺ πρέπει νὰ τονισθῇ. Ἐννοῶ τὴν βελτίωσιν τῶν ὑπηρεσιῶν ἐπιθεωρήσεως τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας ὑπάρχουν δύο τομεῖς ἐπιθεωρήσεων : Ἐκεῖνος τῆς ἐπιθεωρήσεως ἐργοστασίων καὶ ἐργοταξίων καὶ ἐκεῖνος τοῦ Τμήματος Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Ἡ ὑπηρεσία ἐπιθεωρήσεως ἐργοστασίων, ἔχει καθῆκον νὰ ἐπαγρυπνῇ διὰ τὴν ἐφαρμογὴν 14 Νόμων καὶ πέντε Κανονισμῶν. Δὲν θὰ τοὺς ἀπαριθμήσω διότι θὰ εἶναι πολὺ κουραστικόν. Ἡ ὑπηρεσία Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων πρέπει νὰ ἐπαγρυπνῇ, ἔχει καθῆκον νὰ ἐπαγρυπνῇ, διὰ τὴν ἐφαρμογὴν 4 Νόμων καὶ ἄλλων τόσων Κανονισμῶν.

Εἶναι οἱ δύο αὐταὶ ὑπηρεσίαι ἐπαρκῶς ἐπηνδρωμέναι ; Ὄχι. Αὐτὴ εἶναι ἡ κατηγορηματικὴ γνώμη καὶ τῶν Συντεχνιῶν καὶ τῶν ἐργοδοτῶν καὶ τῶν ἰδίων τῶν ἁρμοδίων. Καὶ μὲ ἐκπλήττει τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν περιλαμβάνεται μεταξὺ τῶν ἀντικειμενικῶν σκοπῶν τοῦ Πενταετοῦς τὸ σοβαρὸν αὐτὸ θέμα. Κύριοι, πολλὰ δυστυχήματα θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀποφευχθοῦν καὶ πολλαὶ παραβιάσεις τῶν Νόμων θὰ παρημποδίζοντο πρὸς ὄφελος καὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου καὶ τῶν διαφόρων Σχεδίων καὶ ταμείων ἐὰν αἱ δύο αὐταὶ ὑπηρεσίαι ἐβελτιοῦντο καὶ ὁ μόνος τρόπος νὰ βελτιωθοῦν εἶναι μὲ τὸν διορισμὸν ἐπαρκοῦς ἀριθμοῦ ἐπιθεωρητῶν. Βλέπω τὴν ἀνάγκην οἰκονομιῶν καὶ τὴν ἀνάγκην προσοχῆς εἰς τὸν διορισμὸν νέου προσωπικοῦ. Ἐδῶ, ὅμως, διὰ τὰς δύο αὐτὰς ὑπηρεσίας, κάθε οἰκονομία εἶναι κακῶς νοουμένη οἰκονομία καὶ ἡ ὑπερβολικὴ προσοχὴ εἶναι ἐπιζημία. Εἰσηγοῦμαι, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, νὰ σταλῇ πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν αὐτὸ τὸ μήνυμα.

Αὐταὶ εἶναι αἱ παρατηρήσεις μου ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ τῆς ὁμιλίας τοῦ ἐντίμου κυρίου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν.

Εὐχαριστῶ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ξενόπουλος παρακαλῶ.

Ξ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἔντιμε Κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι Κύριοι Συνάδελφοι.

Ὁ ὑπὸ συζήτησιν Προϋπολογισμὸς προβλέπει εἰς τὸ Κεφάλαιον 71Α—«Ἰατρικὸν Τμῆμα» ποσὸν ἐκ 2.723.871 λιρῶν ἔναντι τοῦ ποσοῦ τῶν 2.463.981 τοῦ 1972 καὶ 2.306.549 λιρῶν τοῦ 1971. Παρακολουθοῦμεν μίαν συνεχῆ αὔξησιν τῶν διατιθεμένων κονδυλίων διαπιστοῦντες μάλιστα μεθ' ἱκανοποιήσεως ὅτι ἀρκετὰ ποσὰ προορίζονται διὰ νέας θέσεις τόσον τοῦ ἰατρικοῦ ὅσον καὶ τοῦ παραϊατρικοῦ προσωπικοῦ.

Ἀτυχῶς, ὅμως, δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιον καὶ μὲ τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως, ὅστις προβλέπει διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν Κρατικῶν Ἰατρικῶν καὶ Ὑγειονομικῶν Ὑπηρεσιῶν τὸ ποσὸν τῶν 400.533 λιρῶν. Ἐκ τοῦ ποσοῦ δὲ τούτου αἱ 240.914 λίραι σημειοῦνται διὰ σταυροῦ ὡς παρεμποδιζόμενα ποσά, ἤτοι πέραν τοῦ ἡμίσεος τοῦ ὡς ἄνω Κεφαλαίου. Ὁ περυσινὸς προϋπολογισμὸς προέβλεπε 429.751 λίρας καὶ ὁ τοῦ 1971 403.178 λίρας.

Αἱ συνεχῶς αὐξανόμεναι ἀνάγκαι διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ σοβαροῦ προβλήματος τῆς ὑγείας τοῦ Λαοῦ, μάλιστα ὅταν αἱ ὡς ἄνω ὑπηρεσίαι καλοῦνται ὅπως περιθάλψουν τὴν καταπληκτικὴν πλειονότητα τῶν Κυπρίων ἀπόρων καὶ μεσαίας τάξεως ἀσθενῶν, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καλυφθοῦν διὰ τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ.

Διὰ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1972 ἡ Κυβέρνησις ὀρθῶς πράττουσα ηὔξησεν ἔστω κατ' ὀλίγον τὸ κονδύλιον τοῦτο ἔναντι τοῦ 1971, διὰ τοῦ ἐφετεινοῦ ὅμως Προϋπολογισμοῦ ὑπεβίβασε τὸ ποσὸν τοῦτο ἔτι χαμηλότερον ἀντὶ τῆς αὐξήσεως ἣν ἀναμένομεν.

Μήπως αἱ ἀνάγκαι τῶν Νοσοκομείων μας ἢ τῶν λοιπῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας ἐξέλιπον ἢ ἔστω ἔχουν περιορισθῆ; Ἡ ἀπάντησις εὑρίσκεται εὐκόλως διὰ μιᾶς ἁπλῆς ἐπισκέψεως εἰς οἱανδήποτε ὥραν εἰς οἱονδήποτε ἐπαρχιακὸν Νοσοκομεῖον τῶν ἐξωτερικῶν αὐτοῦ ἰατρείων. Ὁμοιάζουν περισσότερον μὲ συγκέντρωσιν Λαϊκῆς Ἀγορᾶς παρὰ αἴθουσαι ἀναμονῆς ἀσθενῶν δι' ἐξέτασιν.

Οἱαδήποτε προσπάθεια, ὅσον φιλότιμος, εὐσυνείδητος, ἐπίμονος ἢ καὶ ἐπίπονος, ἂν θέλετε, καὶ ἂν καταβληθῆ ὑπὸ τοῦ ἰατρικοῦ καὶ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ τῶν Νοσοκομείων μας δὲν δύνανται νὰ ἐξυπηρετηθοῦν αἱ ἐπιμήκεις οὐραὶ τῶν ἀσθενῶν ποὺ συνωστίζονται καὶ ταλαιπωροῦνται καθημερινῶς, τὰς πλείστας φορὰς ὄχι διὰ θεραπείαν ἀλλὰ ἔστω καὶ δι' ἁπλῆν ἐξέτασιν.

Πρὸς τί λοιπὸν ἡ μείωσις τοῦ προβλεπομένου κονδυλίου ἀντὶ τῆς αὐξήσεως ποὺ ἀνεμένετο;

Αἱ ἐλλείψεις εἶναι πάμπολλαι εἰς ὅλα τὰ Νοσοκομεῖα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπηρετούντων ἰατρῶν ὡς καὶ τοῦ λοιποῦ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ὑφισταμένας ἀνάγκας, ζοφερώτερον δὲ διαγράφεται τὸ μέλλον.

Δὲν εἶναι νοητὸν ὁ ἀριθμὸς οὗτος ὅστις εἶναι μηδαμινὴ ἀναλογία τῶν ἐν Κύπρῳ ἰατρῶν, 20% περίπου, νὰ παρέχῃ προφυλακτικὴν καὶ οὐσιαστικὴν θεραπείαν εἰς ἄνω τοῦ ἡμίσεος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Νήσου. Δὲν θέλω νὰ χρησιμοποιήσω τὰς κατὰ καιροὺς ὑπὸ ἐπισήμων ἐκπροσώπων χρησιμοποιουμένας ἑκατοστιαίας ἀναλογίας περιθάλψεως ἀσθενῶν ὑπὸ τῶν Δημοσίων Ἱδρυμάτων, αἱ ὁποῖαι ἀναβιβάζουν τὸν ἀριθμὸν πέραν τοῦ 70%.

Ἀπὸ στόματος ἐπισήμων ἀκούομεν κατὰ καιροὺς ὅτι ὁ ἰδιωτικὸς τομεὺς δὲν εἶναι πρόθυμος νὰ παράσχῃ τὰς ὑπηρεσίας του εἰς τὴν Κυβερνητικὴν ὑπηρεσίαν ὅταν οὗτος καλῆται.

Διατί ἄραγε; Μήπως οἱ ἰδιῶται ἰατροὶ εἶναι παράλογοι εἰς τὰς ἀπαιτήσεις των ἢ μήπως οἱ ὅροι προσφορᾶς ὑπηρεσίας ποὺ τοὺς παρέχονται εἶναι ἀπαράδεκτοι;

Ὁ καθημερινὸς τύπος πλειστάκις ἠσχολήθη μὲ θέματα ἀντιδικίας Δημοσίων ἰατρῶν καὶ Κυβερνήσεως λόγῳ κωλυσιεργίας τῆς ἐπισήμου πλευρᾶς νὰ ἀντικρύσῃ ἐποικοδομητικῶς τὰ αἰτήματά των τὰ ὁποῖα χρονολογοῦνται ἀπὸ ἐτῶν.

Τὰ κυριώτερα δὲ τούτων εἶναι:—

1) Αἱ συνθῆκαι ἐργασίας. Αἱ κρατικαὶ ὑπηρεσίαι εἶναι σήμερον ἐπιφορτισμέναι μὲ τὴν παροχὴν ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως εἰς ὁλόκληρον τὸν πληθυσμὸν τῆς Νήσου, εἴτε ὑπὸ μορφὴν ὡς ἐργοδοτουμένων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, εἴτε κατόπιν συμβάσεως μετὰ ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν, εἴτε ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ παρεχομένου ὑπὸ τῶν κοινοταρχῶν πιστοποιητικοῦ ἀπορίας τὸ ὁποῖον δίδεται ἄνευ πολλοῦ ἐλέγχου.

Ἀποτέλεσμα τῆς καταστάσεως αὐτῆς εἶναι ὅτι τόσον αἱ ὑπηρεσίαι ἀπὸ ἀπόψεως ἐξεταστικῶν χώρων (ἐξωτερικὰ ἰατρεῖα), κτιριακῶν συγκροτημάτων, νοσοκομειακῶν κλινῶν, ἀκτινολογικῶν καὶ ἐργαστηριακῶν ἐξετάσεων, ἐπαρκείας φαρμάκων, ὅσον καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἐμψύχου ὑλικοῦ, ἰατρικοῦ καὶ παραϊατρικοῦ προσωπικοῦ, δὲν δύνανται νὰ ἀνταποκριθοῦν εἰς τὰς ηὐξημένας ἀπαιτήσεις τῆς Ὑπηρεσίας.

Συνεπῶς ἡ περίθαλψις ποὺ προσφέρεται εἰς τοὺς ἀσθενεῖς εἶναι ἀμφίβολος.

2) Ἡ πλήρωσις ὅλων τῶν κενῶν θέσεων καὶ ὁ τερματισμὸς τῆς ἀπαραδέκτου ἀπασχολήσεως τῶν νέων ἰατρῶν ἐπὶ ἡμερησίας βάσεως.

3) Τὸ ὡράριον, αἱ ὑπερωρίαι καὶ ὁ θεσμὸς τοῦ ἐπὶ καθήκοντι ἰατροῦ εἶναι αἰτήματα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ τύχουν ἀναπροσαρμογῆς.

4) Ἡ ἀξιολόγησις καὶ ἀνακατάταξις μισθῶν καὶ κλιμάκων.

Κύριε Πρόεδρε.

Παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτρέψητε λόγῳ τῆς ἐπαγγελματικῆς μου ἰδιότητος ὅπως ἀσχοληθῶ δι' ὀλίγων μὲ τὸ ἐπὶ μέρους θέμα τῆς Σχολικῆς Ὀδοντιατρικῆς Ὑπηρεσίας, ἓν θέμα βασικὸν τῆς σχολικῆς ἡλικίας, τόσον τῶν παίδων τῶν πόλεων ὅσον καὶ τῆς ὑπαίθρου.

Εἰς τὰ ἄρθρα 3, 4 καὶ 5 τοῦ Κεφαλαίου 22Δ προνοεῖται διορισμὸς ἑνὸς Ὀδοντιατρικοῦ Λειτουργοῦ ὡς ἐπίσης καὶ ἑνὸς ὀδοντοϋγιεινολόγου διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Σχολικῆς ὀδοντιατρικῆς Ὑπηρεσίας.

Εἰς τὸ ἄρθρον 46 τοῦ ἰδίου Κεφαλαίου προνοεῖται ποσὸν ἐκ 12.500 λιρῶν διὰ τὴν κάλυψιν δαπάνης ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ σχεδίου διὰ τὴν παροχὴν Σχολικῆς ὀδοντιατρικῆς περιθάλψεως ὡς ἀκολούθως :

(α) Ἀγορὰ μιᾶς προσθέτου κινητῆς ὀδοντιατρικῆς μονάδος.

(β) Ἡμερομίσθια 5 ὀδηγῶν.

(γ) Ὁδοιπορικὰ καὶ διατροφή.

(δ) Συντήρησις καὶ Λειτουργία Κινητῶν Μονάδων.

(ε) Συνεισφορὰ εἰς τὸ Τμῆμα Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Τὸ ποσὸν τοῦτο σημειοῦται διὰ σταυροῦ ὡς παρεμποδιζόμενον ποσόν.

Εὔχομαι ὅπως δημιουργηθοῦν ὅλαι αἱ ἀπαραίτητοι προϋποθέσεις διὰ τὴν ἀποδέσμευσιν τοῦ ποσοῦ τούτου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν, ἵνα ἐπεκταθῇ ἡ παροχὴ ὀδοντιατρικῆς ὑπηρεσίας καὶ περιθάλψεως εἰς τὰ σχολεῖα στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας.

Πιστεύομεν ὅτι αἱ κινηταὶ ὀδοντιατρικαὶ μονάδες θὰ βοηθήσουν εἰς τὴν παροχὴν περιθάλψεως τῶν ὀδόντων τῶν παίδων, ἰδίως τῆς ὑπαίθρου, ἥτις καὶ ἀντιμετωπίζει ὀξύτερον τὸ πρόβλημα.

Ἡ Σχολικὴ Ὀδοντιατρικὴ περίθαλψις ἐνέχει μεγίστην σημασίαν νοουμένου ὅτι ἀσχολεῖται μὲ τὴν Νεογιλὴν καὶ Μικτὴν ὀδοντοφυΐαν. Κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν πλεῖστα ὅσα ψυχολογικὰ καὶ ψυχονευρωτικὰ προβλήματα δύνανται νὰ ἀποφευχθοῦν ἢ ἂν ὑπάρχουν νὰ θεραπευθοῦν.

Εἶναι ἐγκληματικὴ ἡ ἀδιαφορία τῶν γονέων ἔναντι τῶν τέκνων των, διὰ τὴν μὴ παρακολούθησιν καὶ ἔγκαιρον θεραπείαν τῶν ὀδόντων τῆς παιδικῆς ἡλικίας.

Πλεῖστα ὅσα ὀρθοδοντικὰ προβλήματα θὰ ἀπεφεύγοντο ἂν ὑπῆρχε ἡ κατάλληλος καὶ συχνὴ παρακολούθησις.

Ἡ σύγχρονος ὀρθοδοντικὴ στηρίζεται κυρίως εἰς τὴν προληπτικὴν παρὰ τὴν θεραπευτικὴν τοιαύτην.

Αὐτὴν τὴν προληπτικὴν Σχολικὴν Ἰατρικὴν καὶ Ὀδοντιατρικὴν περίθαλψιν καλεῖται ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀναλάβῃ μὲ αἴσθημα εὐθύνης, διότι πρόκειται περὶ ἔργου τεραστίας σημασίας διὰ τὴν καθόλου ὑγείαν τοῦ Λαοῦ.

Τὸ προβλεπόμενον ποσὸν διὰ τὴν Ὑγιεινομικὴν διαφώτισιν εἰς τὸ ἄρθρον 50 τοῦ Κεφαλαίου 22Δ ἐλπίζω συντόμως νὰ ἀποδεσμευθῇ διὰ τὴν κάλυψιν τῆς δαπάνης διαφωτιστικῆς ἐκστρατείας ἐπὶ θεμάτων δημοσίας ὑγείας πρὸς τὸν σκοπὸν βελτιώσεως τῶν ὑγειονομικῶν συνθηκῶν τοῦ τόπου μας.

Πρέπει νὰ ἐπιστρατευθοῦν καὶ τὰ μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας (ραδιόφωνον, τηλεόρασις καὶ τύπος) καὶ νὰ γίνωνται ἐνδοσχολικαὶ ὁμιλίαι ὑπὸ ἰατρῶν, ὀδοντιάτρων, διδασκάλων καὶ ἄλλων εἰδικῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ γονεῖς.

"Οσον άφορᾷ τὸ θέμα ἐφαρμογῆς ἑνὸς Γενικοῦ Σχεδίου ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως ὑπάρχει ἀνειλημμένη ὑποχρέωσις τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν σταδιακὴν τελικῶς ἐφαρμογὴν αὐτοῦ εἰς τὸ ἐπικυρωθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς δεύτερον πενταετὲς σχέδιον ἀναπτύξεως. Προεβλέπετο ὅτι θὰ ἐγένοντο ὅλαι αἱ τεχνικοοικονομικαὶ μελέται βάσει τῶν ἰδιοτύπων συνθηκῶν τῆς Κύπρου, ἐντὸς τῶν οἰκονομικῶν καὶ πρακτικῶν δυνατοτήτων τοῦ τόπου πρὸς θεραπείαν τῶν πλέον ἀμέσων καὶ ἐπειγουσῶν ἀναγκῶν τοῦ λαοῦ, ἵνα τὸ Σχέδιον τοῦτο γίνῃ δυνατότης κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τρίτου πενταετοῦς σχεδίου ἀναπτύξεως.

Ἀντὶ τούτου κατὰ τὴν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ὁμιλίαν τῆς 5ης Φεβρουαρίου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ τοῦ τρίτου πενταετοῦς σχεδίου ἀναπτύξεως ἠκούσαμεν αὐτὸν νὰ μᾶς λέγῃ ὅτι θὰ συνεχισθῇ ἡ μελέτη τῶν ὀργανωτικῶν, διοικητικῶν, οἰκονομικῶν καὶ ἄλλων πτυχῶν τῆς προτάσεως δι' εἰσαγωγὴν ἑνὸς κρατικοῦ σχεδίου ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως.

Ἀνεμένομεν πλέον συγκεκριμένην ὑπόσχεσιν καὶ δέσμευσιν τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν τελικήν, σταδιακὴν ἢ μὴ εἰσαγωγὴν ἑνὸς ὁποιασδήποτε μορφῆς ἱκανοποιητικῆς διὰ τὰς ἰδικάς μας ἰδιοτύπους συνθήκας καὶ ἐντὸς τῶν ἰδικῶν μας οἰκονομικῶν δυνατοτήτων σχεδίου γενικῆς ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως διὰ τὸν λαὸν τὸ ὁποῖον νὰ προβλέπῃ καὶ τὴν παροχὴν δωρεὰν περιθάλψεως εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ὄντως ἔχουν ἀνάγκην καὶ δικαιοῦνται.

"Ας ἐλπίσωμεν ὅτι τὸ συντομώτερον δυνατὸν θὰ ἀρθοῦν ὅλαι αἱ ὑφιστάμεναι δυσκολίαι αἱ ὁποῖαι ὁμολογουμένως εἶναι πολλαὶ καὶ ἐν τέλει γίνῃ πραγματικότης τὸ μεγαλύτερον ὄνειρον τοῦ λαοῦ μας.

Ὑπάρχουν τὰ δεδομένα ἐν Κύπρῳ διὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἑνὸς σχεδίου ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως.

Τὸ δυσκολώτερον ἴσως θέμα τῆς Νοσηλευτικῆς ἐπαρκείας ἔχει ἐπιλυθῇ ἐφ' ὅσον ἡ Νοσηλευτικὴ Σχολὴ εἰς διάστημα ὀλίγων ἐτῶν, 5 περίπου, ἔχει διπλασιάσει τὴν δυναμικότητά της καὶ εἰς ἐκπαιδευομένας ἐγγεγραμμένας νοσοκόμους καὶ εἶναι ἤδη πλήρης.

Ὑπάρχει ἡ μελέτη αὐξήσεως τῶν Νοσοκομειακῶν κλινῶν διὰ τῆς ἀνεγέρσεως ἕως τοῦ 1975 τοῦ Νέου Γενικοῦ Νοσοκομείου εἰς Λευκωσίαν, τῆς ἐπεκτάσεως τῶν ἐπαρχιακῶν τοιούτων ὡς καὶ ἡ ἀπόφασις ἀνοικοδομήσεως δύο Ἀγροτικῶν Νοσοκομείων, ἑνὸς εἰς Πόλιν καὶ ἑτέρου εἰς Μόρφου. Ὑπάρχει ἱκανὸς ἀριθμὸς ἰατρικοῦ προσωπικοῦ.

Αἱ στατιστικαὶ μάλιστα ὁμιλοῦν περὶ ὑπάρξεως ἑνὸς ἰατροῦ ἀνὰ 1.100 κατοίκους τοῦ τόπου, μία ἀναλογία ἰατρῶν πρὸς πληθυσμὸν ἡ ὁποία ὄντως δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐπίζηλος.

Ἰδιαιτέρα προσοχὴ δέον νὰ δοθῇ εἰς τὰς καταλλήλους εἰδικότητας καὶ εἰς καταλλήλους ἀριθμούς, μέτρον ἀπαραίτητον διὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἑνὸς τοιούτου σχεδίου εἰς Κύπρον. Ἐδῶ χρήζει νὰ ὑπάρξῃ κατάλληλος προγραμματισμὸς ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἐνθάρρυνσιν τῶν πέραν τῶν 1.500 φοιτητῶν μας τῆς Ἰατρικῆς ἵνα ἀκολουθήσουν τοιούτους εἰδικοὺς κλάδους.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι διὰ πολλὰ ἔτη ἡ Κυβέρνησις ἔτυχε σοβαρωτάτης ὑποστηρίξεως καὶ βοηθείας ἐκ μέρους τοῦ Διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ Ὑγείας εἰς τὸ θέμα τῶν Ὑποτροφιῶν ἰδίως μεταπτυχιακῶν.

Ὀλίγαι ἔτυχον ἐκμεταλλεύσεως ὑπὸ τῆς Κυβερνητικῆς Ὑπηρεσίας καὶ δυστυχῶς ἕνας σεβαστὸς ἀριθμὸς παρέμεινεν ἀνεκμετάλλευτος.

Αἴτημα τῶν δύο Συλλόγων Ἰατρικοῦ καὶ Ὀδοντιατρικοῦ ἦτο καὶ εἶναι ὅπως κοινοποιοῦνται εἰς τοὺς Συλλόγους αἱ ὑποτροφίαι αἵτινες δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καλυφθοῦν ὑπὸ τῶν Κυβερνητικῶν συναδέλφων, ἵνα ἐπωφελῆται τούτων ὁ ἰδιωτικὸς τομεύς, ὠφέλεια ἡ ὁποία ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει θὰ εἶναι τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ ὡς συνόλου.

Μένει ἡ ἐξασφάλισις τῶν οἰκονομικῶν δεδομένων τὰ ὁποῖα εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐλεγχθοῦν ἐκ τῶν προτέρων ἄνευ τῆς καταρτίσεως στατιστικῶν στοιχείων.

Ἐλπίζομεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ σταθμίσῃ μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς ὅλα τὰ δεδομένα καὶ θὰ δημιουργήσῃ τὰς ἀναγκαίας προϋποθέσεις ἵνα καταστῇ πραγματικότης ἡ ἐφαρμογὴ ἑνὸς τοιούτου σχεδίου τὸ ταχύτερον δυνατόν.

Μέχρις ὅμως τῆς δημιουργίας τῶν ἀναγκαίων προϋποθέσεων θὰ πρέπει νὰ ἐνεργήσωμεν θετικῶς συμφώνως πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν κατάστασιν.

Εἰσηγοῦμαι δὲ ὅπως :

1) Ἀναθεωρηθοῦν τὰ δικαιώματα τὰ ὁποῖα καταβάλλουν οἱ ἰδιῶται μὴ δικαιοῦχοι ἀσθενεῖς ἄτινα εἶναι ἀπαραδέκτως χαμηλὰ ἵνα μὴ ὁ φορολογούμενος ἐπιχορηγῇ τὴν παροχὴν ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως εἰς ἄτομα τὰ ὁποῖα δὲν δικαιοῦνται καὶ εὐποροῦν.

Πρόσωπα καλυπτόμενα ὑπὸ ἀσφαλιστικῶν ἑταιρειῶν πρέπει νὰ χρεοῦνται διὰ τῶν ἀντιστοίχων δικαιωμάτων καὶ ἐξόδων διὰ τὴν περίθαλψιν των καὶ αἱ ἀσφαλιστικαὶ ἑταιρεῖαι νὰ ὑποχρεοῦνται νὰ καταβάλλουν πρὸς τὸ κράτος τὰ ἀνάλογα δικαιώματα ἄτινα ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ εἶναι κατώτερα τῶν τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως ἀντὶ νὰ ἐπιχορηγοῦμεν αὐτὰς ὡς συμβαίνει σήμερον εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων, ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι ὁ ἠσφαλισμένος εἶναι ἄπορος.

2) Τὸν πλήρη ἐξοπλισμὸν εἰς ἔμψυχον καὶ ἄψυχον ὑλικὸν τῶν ἐπαρχιακῶν Νοσοκομείων.

3) Τὴν δημιουργίαν ἀρτίως ἐξωπλισμένων ἀγροτικῶν Νοσοκομείων ἀνὰ περιφερειακὰ συμπλέγματα χωρίων.

4) Τὴν δι' αὐστηροῦ ἐλέγχου διασφάλισιν παροχῆς τῶν ὡς ἄνω ὑπηρεσιῶν εἰς τοὺς πραγματικῶς δικαιουμένους δωρεὰν περιθάλψεως.

5) Τὴν ἀξιολόγησιν, ἀνακατάταξιν μισθῶν καὶ ὡρῶν ἐργασίας διὰ τὴν προσέλκυσιν νέων προσοντούχων ἰατρῶν.

6) Τὸν καθορισμὸν ἑνὸς ἀνωτάτου ἀριθμοῦ ἐξετάσεως ἀσθενῶν ἡμερησίως ὑπὸ ἑκάστου Κυβερνητικοῦ Ἰατροῦ.

7) Ἡ πιστὴ τήρησις τοῦ συμβολαίου τόσον ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ὅσον καὶ τῶν συμβαλλομένων ἰατρῶν.

8) Τέλος εἰσηγοῦμαι ὅπως κατὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως πάντων τῶν ὡς ἄνω προβλημάτων λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν καὶ ὁ ἰδιωτικὸς τομεύς, ὅστις ἀντιμετωπίζει πλεῖστα ὅσα προβλήματα.

Κύριε Πρόεδρε,

Προτοῦ κατέλθω τοῦ βήματος θέλω νὰ ἀναφερθῶ ἔστω καὶ ἀκροθιγῶς εἰς τὴν κοινωνικὴν μάστιγα τῶν Ναρκωτικῶν, ἑνὸς θανασίμου κινδύνου, τοῦ ἀργοῦ θανάτου, ὡς ἐπιγραμματικῶς καλεῖται, ὅστις ἐπικρέμαται ὡς Δαμόκλειος σπάθη δι' ὅσους τὰ χρησιμοποιοῦν διὰ προσκαίρους ψευδαισθήσεις καὶ παροδικὰς ἀπολαύσεις. Ὁ κίνδυνος οὗτος ἀφορᾷ κυρίως τὴν νεολαίαν μας, δι' αὐτὸ καὶ πρέπει νὰ μᾶς προβληματίσῃ μὲ πλέον ρεαλιστικὸν τρόπον προτοῦ εἶναι ἀργὰ ἵνα αὕτη διαφωτισθῇ διὰ τὸ μέγεθος τῶν κινδύνων καὶ τῶν καταστρεπτικῶν συνεπειῶν ποὺ τὴν ἀπειλοῦν.

Τὴν 20ὴν Μαΐου 1971 ὑπέβαλα τὴν ἑξῆς ἐρώτησιν :—

«Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ καλλιέργεια τῆς Ἰνδικῆς καννάβεως ἢ ἄλλως χασὶς ἢ μαριχουάνας ἐμπίπτουσα εἰς τὸν περὶ Ναρκωτικῶν Νόμον ἀπαγορεύεται ὑπὸ τῆς Κυπριακῆς Νομοθεσίας.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον κατὰ πόσον θὰ ἦτο σκόπιμον νὰ ἀπαγορευθῇ ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ σπόρου καὶ ὡς ἐκ τούτου νὰ ἐκλείψῃ ὁ συνεχὴς κίνδυνος

ἀναπαραγωγῆς του ὑπὸ ἀσυνειδήτων ἢ ἀδαῶν πολιτῶν τῆς Δημοκρατίας μὲ ὅλας τὰς καταστρεπτικὰς συνεπείας. Καὶ τοῦτο νοουμένου ὅτι ἐξ ὅσων εἶμαι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζω δὲν χρησιμοποιεῖται εἰς Κύπρον διὰ φαρμακευτικοὺς σκοπούς».

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 26ην 'Ιανουαρίου 1972 τοῦ 'Υπουργοῦ 'Υγείας, ἤτοι μετὰ ὀκτὼ ὁλοκλήρους μῆνας.

«'Εν ὄψει τοῦ γεγονότος ὅτι δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ἀπαγόρευσις τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ὡς ἄνω σπόρου βάσει τῆς ὑφισταμένης Νομοθεσίας, τὸ 'Υπουργεῖον 'Υγείας θὰ μελετήσῃ εἰς τὸ προσεχὲς μέλλον τὸ θέμα τῆς τροποποιήσεως τοῦ σχετικοῦ Νόμου, ἐν συσχετισμῷ πρὸς ἄλλας τροποποιήσεις».

"Ηδη, κύριοι συνάδελφοι, εὑρισκόμεθα εἰς τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1973 καὶ ἀκόμη δὲν εἴδομεν καμμίαν τροποποίησιν τοῦ σχετικοῦ Νόμου.

'Εὰν τὸ ὅλον θέμα τὸ ἀντιμετωπίσωμεν μὲ τὸν ἴδιον βραδὺν ρυθμὸν πολὺ φοβοῦμαι ὅτι αἱ μετέπειτα γεναιαὶ δὲν θὰ μᾶς τὸ συγχωρέσουν ποτέ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. 'Ανδρέας Νεοκλέους παρακαλῶ.

Α. ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ :

"Εντιμε κύριε Πρόεδρε,

"Εντιμοι κύριοι Συνάδελφοι,

Κατὰ τὴν ἐφετεινὴν συζήτησιν τῶν δύο προϋπολογισμῶν προτίθεμαι νὰ περιορισθῶ μόνον ἐπὶ τοῦ θέματος «Τὸ στεγαστικὸν πρόβλημα καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως» ἐν συνδυασμῷ μὲ τὰς σχετικὰς προνοίας τοῦ Προϋπολογισμοῦ 'Αναπτύξεως τοῦ 1973, καὶ τοὺς στόχους τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Σχεδίου 'Αναπτύξεως, διότι πιστεύω ὅτι τὸ πρόβλημα τοῦτο εἶναι ἕν ἐκ τῶν σοβαρωτέρων, ἂν ὄχι τὸ σοβαρώτερον πρόβλημα τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖ τὸν λαὸν καὶ τὸν τόπον μας.

Δι' ἕνα λαὸν ὡς ὁ ἰδικός μας, διὰ τὸν ὁποῖον ἡ ἰδιοκτησία τῆς γῆς καὶ τῆς κατοικίας σημαίνει τόσα πολλά, δι' ἕνα λαὸν ὅπου ὁ θεσμὸς τῆς προίκας ἐξακολουθεῖ δυστυχῶς νὰ ἀποτελῇ στοιχεῖον καὶ ὅρον διὰ τὴν διαιώνισίν του καὶ δι' ἕνα λαὸν τοῦ ὁποίου οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοι τὴν ἔννοιαν τῆς κατοικίας καὶ τῆς ἑστίας ἐθεοποίησαν καὶ ἐλάτρευσαν, τὸ πρόβλημα τῆς οἰκιακῆς στέγης εἶναι, ἐν πρώτοις, ἕν σημαντικώτατον κοινωνικὸν πρόβλημα.

'Επὶ πλέον τὸ πρόβλημα τοῦτο, τὸ πρόβλημα τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς καὶ τῆς διαβιώσεως ἑνὸς λαοῦ, εἶναι καὶ ἕν σοβαρώτατον οἰκονομικὸν πρόβλημα, καὶ μία ἀπαραίτητος προϋπόθεσις δι' οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν καὶ πολιτιστικὴν ἄνοδον. Διότι μόνον ἡ ἄνετος καὶ ὑγιεινὴ κατοικία μπορεῖ νὰ ἐξασφαλίσῃ στὸν ἐργαζόμενον λαὸν τὴν ἀνακούφισιν ἀπὸ τὸν μόχθον τῆς ἡμέρας καὶ τὴν ἀπαραίτητον ἀνανέωσιν τῶν δυνάμεών του, σωματικῶν καὶ πνευματικῶν, διὰ τὴν συνέχισιν τῆς πορείας του πρὸς τὴν οἰκονομικὴν καὶ τὴν πολιτιστικὴν πρόοδον.

"Ομως τὸ πρόβλημα τῆς οἰκιακῆς στέγης, δι' ὅλες ἐκεῖνες τὲς οἰκογένειες, οἱ ὁποῖες ζοῦν εἰς τὰ πεπαλαιωμένα καὶ ἀκατάλληλα σπίτια τῶν χωριῶν, τὰ ἀνθυγιεινὰ ἐκεῖνα «μακρινάρια» μὲ τὰ χωματένια πατώματα καὶ τὲς χωματένιες στέγες, μαζὶ μὲ τὰ οἰκιακά των ζῶα, δι' ὅλες ἐκεῖνες τὲς οἰκογένειες, οἱ ὁποῖες στοιβάζονται πολλὲς μαζὶ στὴν ἴδιαν οἰκίαν ἢ καὶ στὸ ἴδιον δωμάτιον ἀκόμη, εἶναι πάνω ἀπ' ὅλα πρόβλημα κοινωνικῆς Δικαιοσύνης, εἶναι πάνω ἀπ' ὅλα πρόβλημα ἀνθρωπιστικόν.

Σοβαρώτατον τὸ στεγαστικὸν πρόβλημα ἀλλὰ καὶ πολυπλοκώτατον. Λόγῳ τῆς συνεχῶς αὐξανομένης μετακινήσεως τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ὑπαίθρου πρὸς τὰς ἀστικὰς περιοχάς, παρατηρεῖται σήμερον σοβαρὰ ἔλλειψις στέγης εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῆς Νήσου, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν στέγασιν πολλῶν οἰκογενειῶν ἐντὸς βοηθητικῶν κτιρίων, καὶ εἰς ἀρκετὰς περιπτώσεις στὴν στέγασιν δύο ἢ καὶ περισσοτέρων οἰκογενειῶν ἐντὸς μιᾶς καὶ μόνον κατοικίας μὲ τὴν ἀπὸ κοινοῦ χρῆσιν τῆς κουζίνας, τοῦ μπάνιου καὶ τῶν ἄλλων διευκολύνσεων. Εἰς ἀρκετὰς περιπτώσεις πολυμελεῖς οἰκογένειαι 6 καὶ 8 ἀτόμων διαβιοῦν ἐντὸς ἑνὸς καὶ μόνον δωματίου μὲ ὅλα τὰ δυσμενῆ συνεπακόλουθα καὶ τοὺς κινδύνους ἐπὶ τῆς ὑγείας καὶ τῆς ἠθικῆς των διαπλάσεως, καὶ εἰς ἀναριθμήτους ἄλλας περιπτώσεις οἰκογένειαι, κυρίως ἀγροτικαί, διαμένουν ἐντὸς πεπαλαιωμένων κατοικιῶν, αἱ ὁποῖαι στεροῦνται καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν στοιχειωδεστέρων διευκολύνσεων.

Ὁ ἀνεξέλεγκτος ὑψωμὸς τῆς τιμῆς τῆς οἰκοπεδοποιησίμου γῆς, κατέστησεν τὸ οἰκόπεδον ὄνειρον θερινῆς νυκτὸς διὰ τὰς οἰκονομικῶς ἀσθενεστέρας ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς μεσαίας τάξεις τοῦ λαοῦ, καὶ τὸ ὑψηλὸν οἰκοδομικὸν κόστος φοβίζει ἀκόμη καὶ τὰς σχετικῶς εὐπόρους τάξεις, διότι καὶ δι' αὐτὰς ἀκόμη ἡ ἀπόκτησις ἰδιοκτήτου κατοικίας συνεπάγεται τὴν δέσμευσιν τῶν εἰσοδημάτων των διὰ πολλὰ ἔτη, τὴν δέσμευσιν τοῦ μέλλοντος πρὸς ὄφελος τῆς στέγης.

Ἡ ἀνεπαρκὴς χρηματοδότησις διὰ τὴν ἀγορὰν ἢ τὴν ἀνέγερσιν οἰκιακῆς στέγης εἰς τὰς πόλεις ἀποτελεῖ μίαν ἄλλην πτυχὴν τοῦ πολυπλόκου προβλήματος τῆς στέγης. Τὰ ὑφιστάμενα σήμερον ἐν Κύπρῳ πιστοδοτικὰ ἱδρύματα παρέχουν, εἰς τὰς πόλεις μόνον, δάνεια διὰ στεγαστικοὺς σκοποὺς καλύπτοντα μόνον τὸ 30% περίπου τῆς συνολικῆς ἀξίας τῆς κατοικίας, συμπεριλαμβανομένης τῆς ἀξίας τοῦ οἰκοπέδου καὶ ὑπὸ τοιούτους ἐπαχθεῖς ὅρους, ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐπιτόκιον καὶ τὸν χρόνον ἀποπληρωμῆς, οὕτως ὥστε ταῦτα νὰ καθίστανται ἐντελῶς ἀπρόσιτα διὰ τὰς μὴ εὐπόρους τάξεις τοῦ λαοῦ.

Ἡ παντελὴς ἔλλειψις οἱασδήποτε χρηματοδοτήσεως διὰ στεγαστικοὺς σκοποὺς εἰς τὴν ὕπαιθρον ὀξύνει περαιτέρω τὸ ὅλον πρόβλημα διότι ἐνῶ μὲν τὰ εἰσοδήματα τῶν κατοίκων τῆς ὑπαίθρου εἶναι χαμηλότερα αἱ δαπάναι ἀνεγέρσεως οἰκιῶν εἰς τὴν ὕπαιθρον συνεπείᾳ τῶν μεταφορικῶν εἶναι ὑψηλότεραι, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν δημιουργίαν προσθέτων κινήτρων διὰ τὸν ἐξαστισμὸν ἢ τὴν ἀστυφιλίαν καὶ τὴν στασιμότητα ἢ τὴν ἐπιβράδυνσιν τῆς βελτιώσεως τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως τῶν κατοίκων τῆς ὑπαίθρου μας.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν αἱ συνθῆκαι διαβιώσεως τοῦ λαοῦ μας ἐσημείωσαν μίαν αἰσθητὴν βελτίωσιν. Αὐτὸ ὅμως ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν καὶ εἰς τὴν ἐν γένει ἄνοδον τοῦ οἰκονομικοῦ καὶ βιοτικοῦ ἐπιπέδου. Οὐδεὶς δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ σοβαρῶς ὅτι ἡ Κυβέρνησις συνέβαλε ποσῶς εἰς τὴν βελτίωσιν αὐτήν. Ἀντιθέτως διατυπώνονται ἰσχυρισμοὶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις, διὰ τῆς μὴ λήψεως οἱωνδήποτε πρακτικῶν μέτρων διὰ τὴν χαλιναγώγησιν τῶν τιμῶν τῆς οἰκοπεδικῆς γῆς καὶ τὴν μείωσιν τῶν δαπανῶν ἀνεγέρσεως καὶ διὰ τῆς μὴ ἐγκαίρου διαγνώσεως καὶ ἀντιμετωπίσεως τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος, παρημπόδισε κατά τινα τρόπον τὴν ἐπέλευσιν μεγαλυτέρας βελτιώσεως.

Διατυπώνονται ἰσχυρισμοί, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὑστέρησε κατὰ πολὺ εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος, καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς ἀποικιοκρατικῆς Κυβερνήσεως. Διότι ἐνῶ ἡ ἀποικιοκρατικὴ Κυβέρνησις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου της ἐν Κύπρῳ διέθεσεν σοβαρὰ κονδύλια διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἐργατικῶν κατοικιῶν τὰς ὁποίας παρεχώρησεν εἰς τοὺς Δήμους τῶν πόλεων ἔναντι δανείων πληρωτέων μετὰ τὸ 2.000 καὶ μὲ ἐπιτόκιον 3¾%, αἱ ὁποῖαι διετέθησαν ὑπὸ τῶν Δήμων εἰς πτωχὰς ἀστέγους οἰκογενείας ἀντὶ ἐλαχίστου ἐνοικίου, ἡ Κυβέρνησις οὐδὲν ἢ ἐλάχιστα ἔπραξεν εἰς τὸν τομέα αὐτόν. Ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἔχω εἰς χεῖρας μου ἡ ἀποικιοκρατικὴ Κυβέρνησις ἀνήγειρεν εἰς Λεμεσὸν 212 κατοικίας, εἰς Ἀμμόχωστον 228, καὶ πολλὰς ἄλλας εἰς τὰς ἄλλας ἀστικὰς περιοχάς, ἐνῶ ἡ Κυβέρνησίς μας ἀνήγειρεν ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Δημοκρατίας μόνον 30 κατοικίας εἰς Ὀμορφίταν.

Εἰς τὸ Πρῶτον Πενταετὲς Σχέδιον Ἀναπτύξεως οὐδὲν διελαμβάνετο περὶ τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος, εἰς δὲ τὸ Δεύτερον προδιεγράφοντο ὡς ἀκολούθως οἱ στόχοι τῆς Κυβερνήσεως : «Ἡ Κυβέρνησις θὰ μελετήσῃ τρόπους καὶ μέσα διὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν βελτίωσιν τῶν στεγαστικῶν συνθηκῶν (ἰδίως εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιοχὰς) βάσει ἐπιπέδων καὶ κριτηρίων τὰ ὁποῖα θὰ καθορισθοῦν ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Πολεοδομικοῦ καὶ Χωροταξικοῦ Σχεδίου, τὸ ὁποῖον καταρτίζεται τώρα. Θὰ μελετηθοῦν, ἐπίσης, τρόποι προωθήσεως τῆς ἀνεγέρσεως οἰκιῶν χαμηλοῦ κόστους δι' ἐκείνους τῶν ὁποίων τὰ εἰσοδήματα εἶναι χαμηλὰ (π.χ. διὰ τῆς ἱδρύσεως οἰκοδομικῶν ὀργανισμῶν). Θὰ γίνουν ἀναλυτικαὶ μελέται τῶν στεγαστικῶν συνθηκῶν καὶ ἐν ἀνάγκῃ θὰ προωθηθοῦν σχέδια πρὸς ἐπαναστέγασιν προσώπων διαβιούντων εἰς οἰκίας χαμηλοτέρου τοῦ παραδεδεγμένου ἐπιπέδου καὶ διατήρησιν τοῦ κόστους οἰκοδομῆς εἰς χαμηλὰ ἐπίπεδα (π.χ. διὰ τῆς ἐνθαρρύνσεως τῆς υἱοθετήσεως κάποιας μορφῆς τυποποιημένων οἰκιῶν). Ὡσαύτως, θὰ ληφθοῦν μέτρα πρὸς ἀναχαίτισιν τῆς ἀνόδου τῆς τιμῆς τῶν οἰκοπεδοποιησίμων περιοχῶν».

Ἐὰν καὶ εἰς ποῖον βαθμὸν συνέβαλεν ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος καὶ τὴν κάλυψιν τῶν στόχων τοῦ Δευτέρου Πενταετοῦς Προγράμματος, θὰ ἀφήσωμεν τὸν ἴδιον τὸν Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν νὰ δώσῃ τὴν ἀπάντησιν, διὰ τῆς ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ὁμιλίας του ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1973.

«Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Πενταετοῦς Σχεδίου, εἶπεν ὁ κ. Ὑπουργός, ἀνηγέρθησαν 13.074 νέαι οἰκίαι καὶ ἐγένοντο προσθῆκαι εἰς 3.496 ὑφισταμένας. Ἡ σχετικὴ ἐπένδυσις ἀνῆλθεν εἰς 54,6% τῶν παγίων ἐπενδύσεων τοῦ τομέως κατασκευῶν καὶ εἰς 32,7% τοῦ συνόλου τῶν παγίων ἐπενδύσεων (εἰς σταθερὰς τιμὰς τοῦ 1966). Πέραν τοῦ ἡμίσεος (57,6%) τῶν ἀνεγερθεισῶν οἰκιῶν εὑρίσκοντο εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιοχάς».

Καὶ συνεχίζει ὁ κ. Ὑπουργός :

«Πλὴν τῆς περιπτώσεως μετακινήσεως χωρίων ἡ ἄμεσος συμμετοχὴ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν ἀνέγερσιν οἰκιῶν ὑπῆρξεν μικρὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Σχεδίου».

Δὲν διακατέχομαι ὑπὸ ἀντιπολιτευτικῶν αἰσθημάτων καὶ οὔτε σκοπεύω νὰ ἀσκήσω κριτικήν. Ἀδυνατῶ ὅμως νὰ ἀποκρύψω τὴν ἀλήθειαν. Καὶ ἡ ἀλήθεια εἶναι μία. Ἡ ἀποικιοκρατικὴ Κυβέρνησις κατέβαλε σοβαρὰς προσπαθείας καὶ θετικὰ βήματα πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ὀρθῆς ἀντιμετωπίσεως τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος. Ἡ ἰδική μας Κυβέρνησις ἠδράνησε καὶ κατὰ τὰ πρῶτα δέκα χρόνια τοῦ βίου της δὲν ἠδυνήθη οὔτε κἂν νὰ προσεγγίσῃ τὸ πρόβλημα.

Τὸ ἁρμόδιον τμῆμα τῆς Κυβερνήσεως, τὸ τμῆμα Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως, ἔχει προβῆ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐν συνεργασίᾳ μετ' ἄλλων Κυβερνητικῶν τμημάτων καὶ μετὰ ξένων ἐμπειρογνωμόνων τοῦ Ὀργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐθνῶν εἰς μίαν πλήρη καὶ ἐνδελεχῆ μελέτην τοῦ πολυπτύχου προβλήματος τῆς οἰκιακῆς στέγης. Ἡ μελέτη αὐτὴ ἀπέδειξεν ὅτι πράγματι ὑφίσταται σοβαρὸν καὶ ὀξὺ στεγαστικὸν πρόβλημα τὸ ὁποῖον θὰ καθίσταται μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου σοβαρώτερον καὶ ὀξύτερον δι' ὅλας σχεδὸν τὰς τάξεις τοῦ λαοῦ. Περαιτέρω τὸ Τμῆμα Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως συνέταξε καὶ ὑπέβαλε πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸ Τμῆμα Προγραμματισμοῦ συγκεκριμένας προτάσεις καὶ εἰσηγήσεις διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ὅλου προβλήματος ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Σχεδίου.

Δὲν ἔχω ὑπ' ὄψιν μου τὰς ὑπὸ τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως ὑποβληθείσας ἀνωτέρω προτάσεις καὶ εἰσηγήσεις. Ἔχω ὅμως ὑπ' ὄψιν μου τὰς βασικὰς προνοίας τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Σχεδίου, αἱ ὁποῖαι κάθε ἄλλο παρὰ ἱκανοποιητικαὶ εἶναι.

«Ἡ Κυβέρνησις», ἀνέφερεν κατὰ τὴν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ὁμιλίαν του ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1973, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, «θὰ καταβάλῃ προσπαθείας πρὸς μετριασμὸν τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος διὰ τῆς ἐφαρμογῆς μιᾶς ἐνεργοῦ οἰκιστικῆς πολιτικῆς. Οἱ μακροπρόθεσμοι ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ μιᾶς τοιαύτης πολιτικῆς θὰ εἶναι : (α) Ἡ ἐξασφάλισις ἐπαρκοῦς προσφορᾶς οἰκιῶν πρὸς κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων· (β) ἡ βελτίωσις μιᾶς ἀναλογίας ἀτόμων κατὰ δωμάτιον· (γ) ἡ ἐξασφάλισις τῆς βαθμιαίας καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐντὸς 30 ἐτῶν, ἀντικαταστάσεως τῶν οἰκιῶν, αἵτινες εἶναι λειτουργικῶς, διαρθρωτικῶς καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ὑγιεινῆς ἀκατάλληλοι δι' οἴκησιν· (δ) ἡ διασφάλισις ἑνὸς ἀποδεκτοῦ ἐπιπέδου παγίων ἐπενδύσεων διὰ σκοποὺς οἰκήσεως· καὶ (ε) ἡ λῆψις μέτρων διὰ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ κόστους ἀνεγέρσεως κατοικιῶν..... Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἄμεσον Κυβερνητικὴν συμμετοχὴν εἰς τὴν χρηματοδότησιν δι' οἰκιστικοὺς σκοποὺς τὸ Τρίτον Σχέδιον προνοεῖ δαπάνην ποσοῦ £1,2 ἑκατ. διὰ τὴν ἀνέγερσιν οἰκιῶν χαμηλοῦ κόστους».

Ἐὰν δὲ ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ κόστος ἑκάστης ἀνεγειρομένης κατοικίας, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς ἀξίας τῆς γῆς, θὰ ἀνέρχεται εἰς τὸ ποσὸν τῶν 5--6 χιλ. λιρῶν περίπου, ἡ προνοουμένη διὰ τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Σχεδίου δαπάνη, προορίζεται ἐν πολλοῖς διὰ τὴν κάλυψιν τῶν δύο ἐξαγγελθέντων σχεδίων ἀνεγέρσεως κατοικιῶν εἰς Καϊμακλὶ καὶ Ἅγιον Ἀθανάσιον Λεμεσοῦ.

Λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς σοβαρότητος τοῦ ὅλου προβλήματος καὶ τοῦ γεγονότος ὅτι εὑρισκόμεθα ἤδη εἰς τὸ δεύτερον ἔτος τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Σχεδίου, ἡ ὑπὸ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως τοῦ 1973 προτεινομένη δαπάνη, ἡ φέρουσα μάλιστα καὶ τὸν σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου, τῶν £225.000 διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἀναγκαίας γῆς καὶ τὴν ἀνέγερσιν ἐπ' αὐτῆς κατοικιῶν χαμηλοῦ κόστους δέον νὰ κριθῇ ὡς λίαν ἀνεπαρκής.

Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν προβαίνει εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἔκθεσίν της εἰς τὴν ἀκόλουθον παρατήρησιν :

«Τὴν περίληψιν εἰς τὸν ὑπὸ συζήτησιν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως σχετικῆς προνοίας δι' ἀνέγερσιν κατοικιῶν χαμηλοῦ κόστους θὰ ἔδει νὰ ἀντικαταστήσῃ μεγαλεπήβολον πρόγραμμα ἀνεγέρσεως τοιούτων κατοικιῶν καὶ ἐν συνεχείᾳ διαθέσεως αὐτῶν εἰς ἀστέγους οἰκογενείας χαμηλῶν εἰσοδημάτων. Ἡ ὕπαρξις ἐν Κύπρῳ στεγαστικοῦ προβλήματος καὶ ἡ ὁσημέραι ὄξυνσις τούτου ἐπιβάλλουν τὴν ἀνάληψιν ἐκ μέρους τοῦ κράτους πλέον ριζοσπαστικῶν μέτρων καὶ οὐχὶ τὸν περιορισμὸν τούτου εἰς τὴν ἀνέγερσιν περιωρισμένου ἀριθμοῦ κατοικιῶν μόνον. Ἡ ἄλλοτε προταθεῖσα δικαιολογία τῆς ἐλλείψεως ἐμπεριστατωμένης μελέτης περὶ τὸ θέμα τοῦτο δὲν εὐσταθεῖ πλέον καθότι μία τοιαύτη μελέτη συνεπληρώθη ἤδη ἀπὸ πολλοῦ, παραμένει δὲ ἡ Κυβέρνησις νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν λῆψιν τῶν ἐνδεδειγμένων μέτρων. Ἄλλωστε, μία τοιαύτη ἐνέργεια ἀπὸ πλευρᾶς Κυβερνήσεως, ἐνδείκνυται, καθ' ὅτι ἀντικατοπτρίζει τὸ ἐνδιαφέρον της διὰ τὴν καλυτέρευσιν τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως τῶν πολιτῶν της».

Περαιτέρω τὸ Ἐνιαῖον Κόμμα δι' ὑπομνήματός του πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν ὑπὸ ἡμερομηνίαν 30.11.1972, ἐτόνιζεν καὶ ὑπεγράμμιζεν τὰ ἀκόλουθα σχετικά :

«Τὸ Ἐνιαῖον Κόμμα ἀναμένει νὰ ἴδῃ ἐξαγγελλόμενον καὶ ἀναλαμβανόμενον ἐντὸς τοῦ 1973 μακρόπνοον σχέδιον ἐπιλύσεως τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος διὰ τῆς ἀναλήψεως ἀνοικοδομήσεως 500 οἰκιῶν ἐτησίως διὰ τὰ ἑπόμενα δύο ἔτη καὶ ἀκολούθως αὐξανομένου τοῦ ἀριθμοῦ μέχρι 1.000 ἐτησίως, ὡς εἶναι αἱ ὑπολογιζόμεναι ἐτησίως ἀνάγκαι εἰς φθηνὴν καὶ προσιτὴν διὰ τὰς πτωχοτέρας τάξεις στέγην, αἵτινες θὰ παραχωρῶνται εἰς χαμηλὰς τιμὰς καὶ δι' ἐνοικιαγορᾶς εἰς οἰκογενείας ἐπιλεγομένας δι' ἀντικειμενικῶν κριτηρίων καὶ ἐπὶ τῇ βάσει Κανονισμῶν».

Σοβαρώτατον τὸ στεγαστικὸν πρόβλημα ἀλλὰ καὶ δυσκολώτατον εἰς τὴν ἀντιμετώπισίν του. Ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει ἐν πρώτοις νὰ ἀναγνωρίσῃ ὅτι ἡ περαιτέρω χρονοτριβὴ καὶ ἡ περαιτέρω καθυστέρησις εἰς τὴν ἀντίκρυσίν του

θὰ δημιουργήσῃ εἰς τὸ μέλλον ἔτι σοβαρώτερα προβλήματα, ἡ ἀντιμετώπισις τῶν ὁποίων θὰ εἶναι λίαν δύσκολος, ἐὰν ὄχι ἀδύνατος, καὶ ὀφείλει νὰ λάβῃ ἄμεσα καὶ πρακτικὰ μέτρα διὰ τὴν ὀρθολογιστικὴν καὶ τὴν μακρόπνοον ἀντιμετώπισίν του.

Ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ υἱοθετήσῃ τὸ συντομώτερον τὰς εἰσηγήσεις τοῦ Ἐνιαίου Κόμματος καὶ νὰ ἀρχίσῃ νὰ ἀνεγείρῃ ἐτησίως μεγάλον ἀριθμὸν καλῆς ποιότητος κατοικιῶν, χαμηλοῦ κόστους, τόσον εἰς τὰς ἀστικὰς ὅσον καὶ εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιοχάς, αἱ ὁποῖαι νὰ διατίθενται βάσει ἀντικειμενικῶν κριτηρίων : (α) ἐπ' εἰκονικῷ ἐνοικίῳ εἰς τὰς ἄνευ πόρων καὶ εἰσοδημάτων οἰκογενείας καὶ (β) διὰ τοῦ συστήματος τῆς ἐνοικιαγορᾶς εἰς τὰς οἰκογενείας ἐκείνας αἱ ὁποῖαι λόγῳ τῶν χαμηλῶν εἰσοδημάτων των ἀδυνατοῦν νὰ ἐξασφαλίσουν οἰκιακὴν στέγην ἄνευ τῆς κρατικῆς ἀρωγῆς καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι ἡ πληρωτέα ἐτησίως δόσις τῆς ἐνοικιαγορᾶς ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει θὰ ὑπερβαίνῃ τὸ 10% τοῦ συνολικοῦ ἐτησίου εἰσοδήματος τῶν οἰκογενειῶν τούτων.

Ὀφείλει ἐπίσης ἡ Κυβέρνησις νὰ προχωρήσῃ τὸ συντομώτερον εἰς τὴν ἵδρυσιν μιᾶς ἢ περισσοτέρων (μιᾶς εἰς ἑκάστην Ἐπαρχίαν) Οἰκοδομικῶν Ἑταιρειῶν ἢ Οἰκοδομικῶν Ὀργανισμῶν οἱ ὁποῖοι νὰ περιβληθοῦν διὰ τῶν ἀναγκαίων νομικῶν ἐξουσιῶν οὕτως ὥστε νὰ δύνανται νὰ ἀποκτοῦν εἴτε διὰ συμβάσεως εἴτε δι' ἀπαλλοτριώσεως κατάλληλον οἰκοπεδικὴν γῆν καὶ ἀφοῦ ἀναπτύσσουν ταύτην (α) νὰ διαθέτουν τὰ οἰκόπεδα εἰς τιμὰς κόστους εἰς οἰκογενείας αἱ ὁποῖαι ἐπιθυμοῦν νὰ ἀνεγείρουν αἱ ἴδιαι τὴν κατοικίαν των ἢ (β) νὰ ἀνεγείρουν οἱ ἴδιοι οἱ ὀργανισμοὶ κατοικίας, κατὰ προτίμησιν τυποποιημένας, τὰς ὁποίας νὰ διαθέτουν διὰ τοῦ συστήματος τῆς ἐνοικιαγορᾶς εἰς οἰκογενείας τῶν οἰκονομικῶς ἀσθενεστέρων καὶ τῶν μεσαίων τάξεων, εἰς τιμὰς κόστους καὶ δι' ἐτησίων δόσεων μὴ ὑπερβαινουσῶν τὸ 15% τοῦ συνολικοῦ ἐτησίου εἰσοδήματος τῶν οἰκογενειῶν τούτων.

Εἰς τὰς οἰκοδομικὰς ταύτας ἑταιρείας ἢ τοὺς οἰκοδομικοὺς ὀργανισμοὺς ἡ Κυβέρνησις δέον νὰ παραχωρήσῃ δωρεὰν τὴν πέριξ τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων ὑπάρχουσαν χαλίτικην γῆν, ἡ ὁποία κρίνεται ὡς κατάλληλος δι' οἰκοπεδοποίησιν καὶ δέον ἐπίσης νὰ δανειοδοτήσῃ αὐτούς, τοὐλάχιστον κατὰ τὰ πρῶτα χρόνια τῆς λειτουργίας των, οὕτως ὥστε νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀναλάβουν καὶ τὸ ἔργον τῆς παροχῆς μακροπροθέσμων καὶ χαμηλοτόκων στεγαστικῶν δανείων εἰς μὴ εὐπόρους οἰκογενείας τῶν πόλεων καὶ τῆς ὑπαίθρου.

Δέον ἐπίσης ἡ Κυβέρνησις διὰ τῆς λήψεως σειρᾶς καταλλήλων μέτρων, ὡς ἡ ἔκδοσις λαχειοφόρων ὁμολογιῶν καὶ ἡ παροχὴ διαφόρων κινήτρων νὰ βοηθήσῃ τὰς οἰκοδομικὰς αὐτὰς ἑταιρείας ἢ τοὺς οἰκοδομικοὺς ὀργανισμοὺς ἵνα ἐξεύρουν τὰ ἀναγκαῖα κεφάλαια καὶ νὰ ἐπιτελέσουν τὸ ἔργον των.

Εἶναι φανερὸν ὅτι ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἱδρύσῃ τοιαύτας ἑταιρείας ἢ ὀργανισμοὺς μὲ τὰς τοιαύτας ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἐξουσίας καὶ δραστηριότητας τότε : (α) θὰ ἀναχαιτισθῇ πλήρως ἡ ὁσημέραι αὐξανομένη τιμὴ τῆς οἰκοπεδικῆς γῆς, (β) θὰ περιορισθῇ εἰς ἓν σημαντικὸν βαθμὸν ἡ κάθοδος τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ πρὸς τὰς πόλεις καὶ (γ) θὰ βελτιωθοῦν ἐν γένει αἱ συνθῆκαι διαβιώσεως τῶν πτωχοτέρων τάξεων τοῦ λαοῦ.

Ὀφείλει ἐπίσης ἡ Κυβέρνησις νὰ λάβῃ ριζικὰ καὶ ἀποτελεσματικὰ μέτρα διὰ τὴν μείωσιν τοῦ κόστους ἀνεγέρσεως τῶν κατοικιῶν. Τοῦτο δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ :

(α) Διὰ τῆς ἐνθαρρύνσεως τῆς ὁριζοντίας κατ' ὄροφον ἀνεγέρσεως (πολυκατοικίαι), πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐκτὸς τῶν ἄλλων εὐεργετικῶν ἐπιπτώσεων ἐπὶ τοῦ συνόλου, θὰ ἐπιφέρῃ ὄχι μόνον μείωσιν τοῦ κόστους ἀνεγέρσεως ἀλλὰ καὶ μείωσιν τῆς ἀξίας τῆς γῆς.

(β) Διὰ τῆς ἐνθαρρύνσεως τῆς τυποποιημένης κατασκευῆς ὁλοκλήρων ἢ μέρους τῶν κατοικιῶν.

(γ) Διὰ τῆς ἱδρύσεως ἢ τῆς ἐνθαρρύνσεως τῆς ἱδρύσεως περισσοτέρων βιομηχανικῶν οἰκοδομικῶν ὑλικῶν καὶ προϊόντων.

(δ) Διὰ τῆς καλυτέρας ἐκπαιδεύσεως τῶν ἀπασχολουμένων εἰς τὰς οἰκοδομικὰς ἐργασίας, καὶ

(ε) Διὰ τῆς ἁπλοποιήσεως τῆς νῦν πολυπλόκου καὶ πολυεξόδου διαδικασίας ἐξασφαλίσεως ἀδείας ἀνεγέρσεως οἰκοδομῶν.

Κυρίως ὅμως ὀφείλει ἡ Κυβέρνησις νὰ συνειδητοποιήσῃ ὅτι ὑφίσταται στεγαστικὸν πρόβλημα εἰς τὴν Νῆσον μας καὶ μάλιστα σοβαρώτατον καὶ ὀξύτατον. Καὶ ὀφείλει ἡ Κυβέρνησις νὰ συνειδητοποιήσῃ ὅτι ἡ οἰκιακὴ στέγη δὲν εἶναι πολυτέλεια καὶ οὔτε προνόμιον τῶν ὀλίγων, ὅτι ἡ οἰκιακὴ στέγη δὲν εἶναι περιουσιακὸν στοιχεῖον καὶ οὔτε ἁπλῶς ἓν κοινωνικοοικονομικὸν πρόβλημα.

Εἰς τὴν σύγχρονον κοινωνίαν ἡ οἰκιακὴ στέγη εἶναι ΔΙΚΑΙΩΜΑ τοῦ πολίτου θεμελιῶδες καὶ βασικὸν καὶ εἶναι ΥΠΟΧΡΕΩΣΙΣ τοῦ κράτους στοιχειώδης καὶ ἐπιτακτική.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Τουμαζῆς παρακαλῶ.

Α. ΤΟΥΜΑΖΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι. Συναισθανόμενοι τὴν εὐθύνην μὲ τὴν ὁποίαν μᾶς ὥπλισεν ὁ Κυπριακὸς λαός, εἴμαστε ἐδῶ σήμερον καὶ μὲ γνώμονα τὰ συμφέροντα αὐτοῦ, ἀφοῦ ἐμελετήσαμεν καὶ μετὰ ποὺ θὰ ἀκούσωμεν τὰς ἀπόψεις ὅλων ἡμῶν θὰ ψηφίσωμεν ἢ μὴ τοὺς Νόμους τὰ δύο Νομοσχέδια : (α) Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς 1973 καὶ τὸ (β) Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως 1973.

Τὸ Σῶμα τοῦτο τῆς Νομοθετικῆς Ἐξουσίας καλεῖται νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἀναλογοῦν εἰς αὐτὴν καθῆκον τῆς διακυβερνήσεως τῆς Νήσου μας.

Ἡ Βουλή, ἅμα τῇ καταθέσει πρὸς αὐτὴν τῶν δύο ἐν λόγῳ Νομοσχεδίων, ἀνέθεσεν ὡς συνήθως εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν ὅπως μελετήσῃ τὰ ἐν λόγῳ Νομοσχέδια.

Δὲν θὰ σᾶς κουράσω, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, ἀναπτύσσων τὰς δικάς μου ἀπόψεις ἀναφορικῶς μὲ τὰ εἰς τὰ δύο Νομοσχέδια ἀναγραφόμενα θέματα, ἀλλὰ θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς ἀναφέρω μερικάς μου σκέψεις.

Πολλὰ ἐλέχθησαν καὶ θὰ λεχθοῦν ὑπὸ τῶν ἀξιοτίμων κοινοβουλευτικῶν ἐκπροσώπων τῶν ἐν τῇ Βουλῇ κομμάτων καὶ θὰ λεχθοῦν ὑπὸ τῶν συναδέλφων καὶ ἄλλοι μὲν συμφωνοῦν εἰς τὸ Α ἄλλοι διαφωνοῦν εἰς τὸ Β, ἄλλοι ὑποστηρίζουν τὴν Α οἰκονομικὴν πολιτικήν, ἄλλοι τὴν Β τοιαύτην, ἄλλοι ὑποστηρίζουν τὴν ἀκολουθουμένην Γεωργικὴν πολιτικὴν ἄλλοι ὄχι. Ἡ πολιτικὴ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἀκολουθοῦμεν εἶναι ἐκείνη ἥτις πραγματικὰ ἐξυπηρετεῖ τὰ ἀληθινὰ συμφέροντα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ὡς συνόλου.

Ὁ καθεὶς ὑποστηρίζει τὸν κύκλον (ἐπαρχίαν) ἀπὸ τὸν ὁποῖον προέρχεται καὶ θέλει τὰ ἀφορῶντα αὐτὸν νὰ τυγχάνουν ἰδιαιτέρας μερίμνης. Δὲν διαφωνῶ εἰς τοῦτο, ἀλλὰ ὑποστηρίζω τὴν ἀρχὴν ὅτι ὁ καθεὶς δέον νὰ ἐνδιαφέρεται διὰ τὰ ζητήματα τῆς περιοχῆς του περισσότερον τῶν ἄλλων, ἀλλὰ ἐπιμένω καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν ὅτι ὁ καθεὶς ἐξ ἡμῶν δέον τὸν κύκλον τὸν ἰδικόν του νὰ τὸν ἐντάσσῃ ἐντὸς τοῦ μεγάλου κύκλου ποὺ λέγεται «Κύπρος» καὶ ὄχι τὸν μεγάλον κύκλον ἐντὸς τοῦ ἰδικοῦ του ποὺ εἶναι ἡ ἐπαρχία του διότι τότε δὲν ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν Ἐθνικὴν Οἰκονομίαν τοῦ συνόλου ἀλλὰ εἰς τὴν ἐπὶ μέρους.

Θὰ εἶναι εὐχῆς ἔργον νὰ διαπιστώσωμεν κατὰ τὸ 1973 ὅτι τὰ διάφορα ἔργα τὰ προγραμματισθέντα ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ ἀναφερόμενα εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως 1973 καὶ ἐγκρινόμενα ὑπὸ τῆς Νομοθετικῆς

Ἐξουσίας ἤρχισαν νὰ ἐκτελοῦνται ἢ νὰ ἀποπερατοῦνται. Λέγοντες αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἄλλα ποὺ πρέπει νὰ γίνουν. Ὑπάρχουν, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, πολλά, πάρα πολλά, ποὺ πρέπει νὰ γίνουν ἀκόμη.

Ἐλπίζω μὲ τὸν τρόπον ποὺ ἐργάζεται ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία καὶ βοηθουμένη ὑπὸ τῆς Νομοθετικῆς τοιαύτης, ἀμφότεραι δὲ λαμβάνουσαι ὑπ' ὄψιν των τὴν κτηθεῖσαν καὶ κτηθησομένην πεῖραν ὡς καὶ τὰ τυχὸν διαπραχθέντα λάθη καὶ ἔχουσαι αὐτὰ ὡς παράδειγμα καὶ οὐχὶ ὡς ἀρχὴν θὰ δυνηθοῦν νὰ προωθοῦν καὶ νὰ βελτιώνουν τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου.

Ὅλα αὐτὰ ὅμως ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι θὰ φροντίσωμεν νὰ ἔχωμεν τὸ ἀπαιτούμενον ὕδωρ, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ διὰ τὴν Νῆσον μας, εἴτε τὸ θέλομεν εἴτε ὄχι, τὸ ὑπ' ἀριθμὸν ἓν πρόβλημα καὶ τὸ ὁποῖον δυστυχῶς γίνεται καθημερινῶς ὀξύτερον καὶ μάλιστα μὲ γοργὸν ρυθμὸν καὶ μὲ ἀπροβλέπτους συνεπείας ὄχι μόνον ἐπὶ τῆς προόδου ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτῆς ταύτης τῆς ὑπάρξεώς μας.

Ἡ Κύπρος δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς εἷς ζῶν ἀνθρώπινος ὀργανισμὸς ὅστις χάνει διαρκῶς αἷμα καὶ ἐὰν δὲν φροντίσωμεν νὰ σταματήσῃ ἡ διαρροὴ τοῦ αἵματος καὶ νὰ ἀναπληρώσωμεν ὅσον εἶναι δυνατὸν τὸ χανόμενον αἷμα, τότε ὁπωσδήποτε θαρθῇ ἡ ἡμέρα ποὺ δὲν θὰ πηγαίνῃ αἷμα εἰς τὴν καρδίαν ἥτις θὰ σταματήσῃ νὰ ἐργάζεται διότι δὲν θὰ τρέφεται οὔτε αὐτὴ οὔτε ὁ ὑπόλοιπος ὀργανισμὸς ἀφοῦ δὲν θὰ ὑπάρχῃ τὸ αἷμα ποὺ θὰ μεταφέρῃ τὰ διάφορα θρεπτικὰ συστατικὰ εἰς τὰ διάφορα ὄργανα. Τότε τί θὰ τὸν κάμωμεν τὸν ὀργανισμὸν τοῦτον εἴτε φορεῖ ὡραῖα ἐνδύματα ἢ ὡραῖα ὑποδήματα καὶ προσπαθοῦμεν νὰ ἔχῃ καὶ ὡραίαν κόμμωσιν, ἀφοῦ θὰ παύσῃ πλέον νὰ εἶναι ζῶν ὀργανισμός ; Ἔτσι καὶ ἡ Κύπρος τί θὰ γίνῃ δίχως νερὸν ἔστω καὶ ἂν ἔχῃ ὡραίαν παραλίαν καὶ ὡραῖα ξενοδοχεῖα ; Δι' αὐτὸ ἐπιβάλλεται νὰ δοθῇ πᾶσα προτεραιότης εἰς τὴν κατασκευὴν ἔργων διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ὀξέος τούτου προβλήματος.

Συμφωνῶ μὲ τὰς ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν γινομένας παρατηρήσεις καὶ ὑποδείξεις καὶ θὰ προβῶ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῶν ἐν λόγῳ Νομοσχεδίων.

Ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει καμμία ἀνάπτυξις καὶ πρόοδος δὲν πρέπει νὰ ἐπηρεάζῃ τὴν βασικὴν Ἐθνικὴν πολιτικήν μας, ἥτις εἶναι ὁ Πόλος πρὸς τὸν ὁποῖον ἀποβλέπομεν καὶ ὁ ἄξων ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηρίζεται καὶ περιστρέφεται κάθε δραστηριότης ἡμῶν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Γεώργιος Μαλλιώτης παρακαλῶ.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἐνώπιον τῆς Βουλῆς εὑρίσκονται σήμερον πρὸς συζήτησιν καὶ ψήφισιν οἱ δύο Κρατικοὶ Προϋπολογισμοί, Τακτικὸς καὶ Ἀναπτύξεως διὰ τὸ 1973, οἱ ὁποῖοι εἶναι οἱ μεγαλύτεροι εἰς ὕψος δαπανῶν παντὸς προηγουμένου εἰς τὰ Κυπριακὰ χρονικά.

Ἐπειδὴ ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε λεπτομερῶς τοὺς Προϋπολογισμούς, συζητήσασα τούτους μετὰ τῶν ἁρμοδίων λειτουργῶν τῶν διαφόρων Ὑπουργείων, καὶ ὑπέβαλε πρὸς τὸ Σῶμα ἐκτενῆ καὶ ἐμπεριστατωμένην ἔκθεσιν μὲ τὰς παρατηρήσεις της τόσον ἐπὶ γενικῶν ὅσον καὶ ἐπὶ εἰδικῶν σημείων, καὶ ἐπειδὴ ἄλλοι συνάδελφοι Βουλευταὶ τοῦ Ἐνιαίου Κόμματος ἠσχολήθησαν καὶ πρόκειται νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ διαφόρους πτυχὰς τῶν ἐν λόγῳ Προϋπολογισμῶν καὶ τῆς ἐν γένει Δημοσιονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως, δὲν προτίθεμαι νὰ ἀσχοληθῶ ὁ ἴδιος μὲ λε-

πτομερῆ ἀνάλυσιν τούτων, ἀλλὰ θὰ περιορισθῶ εἰς τινας γενικὰς παρατηρήσεις ἐπ' αὐτῶν καὶ θὰ προβῶ εἰς εἰσηγήσεις ἐπὶ ὡρισμένων ἐπὶ μέρους ἀλλὰ ὑψίστης σημασίας θεμάτων Ἀγροτικῆς Ἀναπτύξεως.

Ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς διὰ τὸ 1973 προβλέπει εἰσπράξεις πέριξ τῶν 50 ἑκατομμυρίων λιρῶν καὶ δαπάνας ἀνερχομένας εἰς 44 ἑκατομμύρια λίρας.

Ὡς γνωστὸν αἱ δαπάναι τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ προνοοῦν κυρίως διὰ τὴν συντήρησιν τῆς Δημοσίας ὑπηρεσίας ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν κάλυψιν ἄλλων δαπανῶν διὰ παροχὴν ὑπηρεσιῶν μὴ συμπεριλαμβανομένων εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως εἰς τὸν Κοινωνικὸν καὶ Ἐκπαιδευτικὸν τομέα.

Κατὰ συνέπειαν ἐκ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ ἐξαρτᾶται ἡ ὕπαρξις καὶ ὑπόστασις τοῦ Κράτους ἐκ δὲ τῆς πιστῆς καὶ ἀνελλιποῦς ἐφαρμογῆς τῶν προνοιῶν αὐτοῦ ἐξαρτᾶται ἀφ' ἑνὸς ἡ ὁμαλὴ λειτουργία τῆς Κρατικῆς μηχανῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ὕπαρξις τῶν ἀναγκαιούντων πόρων διὰ τὴν χρηματοδότησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως.

Ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως διὰ τὸ 1973 προβλέπει δαπάνας 20 καὶ πλέον ἑκατομμυρίων λιρῶν καὶ ἀφοροῦν κυρίως τὴν ἐκτέλεσιν διαφόρων ἔργων ἀναπτύξεως, καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν χρηματοδότησιν διαφόρων προγραμμάτων διὰ τὴν Οἰκονομικὴν καὶ Κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου.

Νοουμένου ὅτι ὁ Προϋπολογισμὸς ἀναπτύξεως καταρτίζεται ἐπὶ ὀρθολογιστικῆς καὶ προγραμματικῆς βάσεως, ἡ ἐπιτυχὴς ἐφαρμογὴ τῶν προνοιῶν αὐτοῦ συντελεῖ εἰς τὴν πρόοδον καὶ τὴν εὐημερίαν τοῦ λαοῦ.

Ἐν τούτοις ἡ ὀρθότης τῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς τοῦ Κράτους δὲν πρέπει νὰ κρίνεται ἐκ τοῦ ὕψους τῶν δαπανῶν καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἔργων ποὺ προνοοῦνται εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως, ἀλλὰ κατὰ πόσον τὰ προγραμματιζόμενα ἔργα ἀναπτύξεως εἶναι τὰ ἐνδεδειγμένα ὑπὸ τὰς συνθήκας καὶ περιστάσεις καὶ κατὰ πόσον ἡ ἐκτέλεσις τούτων συντελεῖ εἰς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ τεθέντος στόχου ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ εἶναι «ἡ δικαιοτέρα κατανομὴ τοῦ Ἐθνικοῦ πλούτου καὶ ἡ εὐημερία ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν τάξεων τοῦ λαοῦ.

Ἐκτὸς μερικῶν μικρῶν αὐξομειώσεων εἰς τὰ διάφορα κονδύλια αὐτοῦ, ὃ κατατεθεὶς καὶ συζητούμενος σήμερον ὑπὸ τῆς Βουλῆς Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως οὐδόλως διαφέρει εἰς τὴν οὐσίαν του ἐκ τῶν Προϋπολογισμῶν τῶν προηγουμένων ἐτῶν.

Εἰλικρινῶς πιστεύω ὅτι εἶναι καιρὸς ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν τακτικὴν τῆς ἁπλῆς κατ' ἔτος ἐπαναλήψεως τῶν αὐτῶν Κεφαλαίων ἀναπτύξεως καὶ νὰ ἀποδυθῇ εἰς τὴν σύνταξιν ἑνὸς συγχρονισμένου Προϋπολογισμοῦ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν πραγματικῶν σημερινῶν συνθηκῶν καὶ δεδομένων.

Ἡ ἀνάγκη αὕτη παρουσιάζεται σήμερον πλέον ἐπιτακτικὴ λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῆς ἀναποφεύκτου διαφοροποιήσεως τῆς οἰκονομίας μας ὡς ἐκ τῆς συνδέσεώς μας μετὰ τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς καὶ τῶν διαφόρων ρευμάτων τὰ ὁποῖα ἤρχισαν ἀπὸ καιροῦ νὰ διαφαίνωνται, ὡς ἐκ τῆς πρὸ πολλοῦ σοβούσης καὶ προσφάτως ἐκδηλωθείσης διεθνοῦς Νομισματικῆς κρίσεως.

Ἀνεξαρτήτως ὅμως τῶν ἀνωτέρω, εἷς ἄλλος σοβαρὸς παράγων διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν τιθεμένων στόχων τῆς Δημοσιονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἡ στενὴ παρακολούθησις καὶ ἡ ἐξακρίβωσις ὅτι, Πρῶτον τὰ προγραμματιζόμενα καὶ ἀναφερόμενα εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν ἔργα πράγματι ἐκτελοῦνται καὶ Δεύτερον ὅτι ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἔργων καὶ αἱ πραγματοποιούμεναι δαπάναι γίνονται μὲ περισυλλογὴν καὶ συναίσθησιν εὐθύνης καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ἐγκεκριμένης δαπάνης.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, κύριε Πρόεδρε, ἐπιθυμῶ νὰ προβῶ εἰς δύο παρατηρήσεις:

Πρῶτον. Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς ἐκτελέσεως τῶν περιλαμβανομένων εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως καὶ ἐγκρινομένων ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἔργων

δὲν δύναμαι παρὰ νὰ κακίσω τὴν ἀκολουθουμένην ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τακτικὴν ἀναβλητικότητος καὶ μὴ ἐκτελέσεως τούτων, εἰς τρόπον ὥστε ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτὴς τῆς Δημοκρατίας νὰ ὑποχρεωθῇ νὰ ὁμιλήσῃ εἰς τὰς ἐκθέσεις του διὰ τὰ ἔτη 1970—1971 περὶ μὴ πραγματοποιησίμων Προϋπολογισμῶν Ἀναπτύξεως, καθ' ὅτι δι' ἀμφότερα τὰ ἔτη αἱ πραγματοποιηθεῖσαι δαπάναι δι' ἔργα ἀναπτύξεως ἀνῆλθον μόνον εἰς ποσοστὸν 67% τῶν ἐγκριθεισῶν πιστώσεων, εἰς μερικοὺς δὲ ζωτικοὺς τομεῖς ἀναπτύξεως ὡς ἡ πολεοδομία, ἡ οἴκησις, ἡ ἀνάπτυξις Ὑδάτων, Ἐκπαίδευσις, ἡ δαπάνη ἦτο κατὰ πολὺ χαμηλοτέρα τῶν 50%, διὰ δὲ τὴν Ὁδικὴν ἀνάπτυξιν τὸ ποσοστὸν ἐκυμαίνετο πέριξ τοῦ 55%.

Δεύτερον. Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ θέμα τῶν πραγματοποιουμένων δαπανῶν ἀλλὰ καὶ γενικὰ τῆς πιστῆς ἐφαρμογῆς τῶν προνοιῶν ἀμφοτέρων τῶν Προϋπολογισμῶν, λυποῦμαι νὰ παρατηρήσω ὅτι ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν διαπιστοῦνται ἀνωμαλίαι καὶ παραβάσεις ὑπὸ διαφόρων Κυβερνητικῶν Τμημάτων κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν διαφόρων ἔργων καὶ τὴν ἐνάσκησιν τῶν ἁρμοδιοτήτων των, χωρὶς ἡ Κυβέρνησις νὰ προβαίνῃ εἰς τὴν λῆψιν τῶν ἀπαραιτήτων μέτρων διὰ τὴν πάταξιν τῆς ἀπαραδέκτου αὐτῆς καταστάσεως.

Χαρακτηριστικῶς ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτὴς τῆς Δημοκρατίας εἰς τὰς δύο προαναφερθείσας ἐκθέσεις του ἀναφέρει πέραν τῶν 200 περιπτώσεων τοιούτων ἀνωμαλιῶν καὶ παραβάσεων.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, κ. Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι δὲν εἶναι ἀρκετὸν νὰ ἐπιρρίπτωμεν ἁπλῶς εὐθύνην ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὰς τοιαύτας ἀνωμαλίας. Εἶναι ἐξ ἴσου εὐθύνη τῆς Βουλῆς, ἡ ὁποία ἐγκρίνει τὰς ἀπαιτουμένας πιστώσεις, ἡ στενὴ παρακολούθησις τοῦ τρόπου διαθέσεως τῶν τοιούτων πιστώσεων καὶ ἡ ἄσκησις Κοινοβουλευτικοῦ Ἐλέγχου διὰ τὴν ἐξάλειψιν τῶν πάσης φύσεως ἀνωμαλιῶν εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν Δημοσίων χρημάτων.

Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἀκολουθουμένην ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως Ἀγροτικὴν πολιτικὴν εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκθέσω τὰς ἀπόψεις μου πολλάκις κατὰ τὸ παρελθὸν διὰ σειρᾶς ἀγορεύσεων ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου, δι' αὐτὸν δὲ τὸν λόγον δὲν προτίθεμαι νὰ ἀσχοληθῶ σήμερον ἐν ἐκτάσει ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, ἀλλὰ θὰ περιορισθῶ εἰς ὡρισμένους τομεῖς Ἀγροτικῆς Ἀναπτύξεως, οἱ ὁποῖοι παρουσιάζουν ἰδιάζοντα προβλήματα σήμερον, λόγῳ τῆς συνεχιζομένης πρωτοφανοῦς Ἀνομβρίας ἥτις μαστίζει τὴν Νῆσον μας.

Ἡ ἱστορία ἀναφέρει ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς Κύπρου ἐξηναγκάσθησαν νὰ μεταναστεύσουν μαζικῶς δύο τοὐλάχιστον φορὰς κατὰ τὰς δύο τελευταίας χιλιετηρίδας λόγῳ τῆς Ἀνομβρίας.

Σοβαρὰν ἀνομβρίαν ἀντιμετώπισεν ἡ Νῆσος μας καὶ κατὰ τὸν τελευταῖον αἰῶνα, ἡ χειροτέρα δὲ περίπτωσις ἦτο ἡ Ἀνομβρία τοῦ ἔτους 1931—32, ὅτε ὁ μέσος ὅρος τῆς βροχοπτώσεως ἐμειώθη εἰς 10 ἴντσας ἐν συγκρίσει πρὸς 20 ἴντσας ποὺ εἶναι ὁ μέσος ὅρος βροχοπτώσεως εἰς τὴν Κύπρον.

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι κατὰ τὰ ἐπακολουθήσαντα ἔτη τῆς Ἀνομβρίας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἕνα πολὺ μεγάλον ποσοστὸν τῆς Ἀγροτικῆς ἰδιοκτησίας ἐπωλήθη εἰς πλειστηριασμὸν ἢ ἐξηγοράσθη εἰς ἐξευτελιστικὰς τιμὰς ὑπὸ τῶν δανειστῶν μὲ ἀποτέλεσμα ἡ τότε ἀποικιακὴ Κυβέρνησις νὰ ὑποχρεωθῇ νὰ θεσπίσῃ καὶ ἐφαρμόσῃ κατὰ τὸ ἔτος 1937 τὸν περὶ Ἀγροτικῶν Χρεῶν Νόμον.

Ἡ σημερινὴ κατάστασις εἶναι ἔτι χειροτέρα ἐκείνης τοῦ ἔτους 1931—32, καθ' ὅτι ἡ ἐφετεινὴ βροχόπτωσις εὑρίσκεται μέχρι τῆς στιγμῆς εἰς τὸ πρωτοφανὲς χαμηλὸν ὕψος τῶν 4 ἴντσῶν, τὸ ὁποῖον ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν χαμηλὴν βροχόπτωσιν τῶν δύο προηγουμένων ἐτῶν καὶ τὴν ἐκ χαλάζης μεγάλην θεομηνίαν τοῦ παρελθόντος ἔτους, καθιστᾷ τὴν θέσιν τῶν Ἀγροτῶν μας ἄκρως τραγικήν.

Ὑπὸ τὸ φάσμα τῆς ὁλοσχεροῦς καταστροφῆς τῆς Ἀγροτικῆς μας παραγωγῆς ἡ ὁποία θὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν πλήρη χρεωκοπίαν τῆς Ἀγροτικῆς μας τάξεως ἀλλὰ καὶ σοβαρωτάτας οἰκονομικὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἐν γένει οἰκονο-

μίας τοῦ τόπου μας, ἀποτελεῖ ἐπιτακτικὴν ὑποχρέωσιν ἀλλὰ καὶ ἀνθρωπιστικὸν καὶ πατριωτικὸν καθῆκον ὄχι μόνον τῆς Κυβερνήσεως ἀλλὰ καὶ παντὸς Κυπρίου ἡ καταβολὴ πάσης προσπαθείας καὶ ἡ λῆψις πάντων τῶν ἐνδεδειγμένων μέτρων διὰ τὴν ἀνακούφισιν εἰς τὸν μέγιστον δυνατὸν βαθμὸν τῆς τόσον δεινῶς πληττομένης Ἀγροτικῆς μας τάξεως. Ὁ κίνδυνος εἶναι πραγματικὸς καὶ ἄμεσος καὶ δὲν χωρεῖ καμμία ὀλιγωρία καὶ καθυστέρησις ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως.

Ριζικὴ θεραπεία τοῦ κακοῦ δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ, δύνανται ἐν τούτοις νὰ ληφθοῦν διάφορα μέτρα πρὸς μετριασμὸν τούτου, ἀποτελεῖ δὲ ὑποχρέωσιν τῶν εἰδικῶν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐπιλαμβανόμενοι τοῦ θέματος μετὰ τῆς δεούσης σοβαρότητος ἐξεύρουν τοὺς καλυτέρους δυνατοὺς τρόπους ἀντιμετωπίσεως τοῦ προβλήματος.

Προσωπικῶς ἔχω νὰ εἰσηγηθῶ τὴν λῆψιν μερικῶν μέτρων τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν γνώμην μου δύνανται νὰ ὑποβοηθήσουν εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως.

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Κτηνοτροφίαν, ἡ ὁποία εἶναι ὁ σοβαρώτερον πληγεὶς μέχρι τῆς στιγμῆς τομεύς, εἰσηγοῦμαι ὅπως ἐπιπροσθέτως τῆς παραχωρηθείσης κριθῆς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶναι εἰς πίστιν τῆς Κυβερνήσεως, πρέπει νὰ εἰσαχθῇ καὶ παραχωρηθῇ πρὸς τοὺς κτηνοτρόφους σημαντικὴ ποσότης Σανοῦ καὶ Ἀχύρου, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν βασικὴν τροφὴν τῶν ζώων, παραλλήλως δὲ νὰ ἐπιχορηγηθοῦν αἱ πάσης φύσεως ζωοτροφαί.

ΞΗΡΙΚΑΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΙ

Εἰς τὴν τάξιν αὐτὴν περιλαμβάνεται ἡ καλλιέργεια τῶν Σιτηρῶν, ἡ ὁποία καλύπτει ἔκτασιν πέραν τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου σκαλῶν, ἤτοι τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς καλλιεργησίμου γῆς καὶ ἡ ὁποία φαίνεται ὅτι θὰ ὑποστῇ ὁλοσχερῆ καταστροφὴν ἔστω καὶ ἂν θὰ ὑπάρξῃ βροχόπτωσις εἰς τὸ ἄμεσον μέλλον.

Ἡ ἀποζημίωσις τῶν Σιτοπαραγωγῶν περιλαμβάνεται εἰς τὰς προνοίας τοῦ ἐκπονηθέντος καὶ προσφάτως ἐγκριθέντος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου Σχεδίου Γεωργικῆς Ἀσφαλίσεως.

Πλὴν ὅμως καὶ ἐπειδὴ ἡ συμπλήρωσις τῆς ἀπαραιτήτου διαδικασίας καὶ ἡ ἔναρξις τῆς ἐφαρμογῆς τούτου δὲν προβλέπεται νὰ καταστῇ δυνατὴ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τρέχοντος ἔτους, εἰσηγοῦμαι ὅπως οἱ παραγωγοὶ σιτηρῶν ἀποζημιωθοῦν δι' ἐκτάκτων κονδυλίων διὰ τὰ ἔξοδα καὶ τὴν ἀπολεσθεῖσαν παραγωγήν των καὶ ὅπως παραχωρηθῇ πρὸς αὐτοὺς ὁ ἀπαιτούμενος διὰ τὴν ἐπομένην καλλιέργειαν σπόρος.

Ἐπίσης εἰσηγοῦμαι ὅπως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐπιχορηγηθοῦν τὰ λιπάσματα καὶ τὰ φυτοφάρμακα.

Παρομοίας μεταχειρίσεως εἰσηγοῦμαι ὅπως τύχουν καὶ οἱ ὑπόλοιποι Γεωργοὶ ξηρικῶν καλλιεργειῶν ὡς οἱ Ἀμπελουργοί, Χαρουποπαραγωγοί, Ἐλαιοπαραγωγοί, Ἀθασοπαραγωγοὶ κ.λ.π.

ΑΡΔΕΥΣΙΜΟΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΙ

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀρδεύσιμον καλλιέργειαν εἰσηγοῦμαι ὅπως ἐπιταχυνθῇ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ μέρους ἐκείνου τοῦ Σχεδίου Ἀναπτύξεως Ὑδάτων τὸ ὁποῖον εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποφέρῃ ἄμεσα ἀποτελέσματα, διαχωριζομένου τούτου ἐκ τῶν ὑπολοίπων καὶ μακροπροθέσμων προνοιῶν τοῦ ἐν λόγῳ σχεδίου.

Εἰσηγοῦμαι ἐπίσης ὅπως εἰς τὰς περιοχὰς ὅπου ὑπάρχει εἰσέτι ἔστω καὶ μικρὰ ποσότης ὕδατος, ἐφαρμοσθῇ ἀμέσως τὸ Σχέδιον βελτιωμένης ἀρδεύσεως πρὸς ἐξοικονόμησιν ὕδατος, τῆς Κυβερνήσεως ἐπιχορηγούσης τοὺς ἀρδευτικοὺς συνδέσμους πρὸς ταχεῖαν ἐπίτευξιν τοῦ ὡς ἄνω σκοποῦ.

Ἐπίσης εἰς τὰς περιπτώσεις ὅπου ὑπάρχουν νερὰ ἀλλὰ τῶν ὁποίων ἡ χρῆσις παρεμποδίζεται ὡς ἐκ τῆς ὑπάρξεως προστατευτικῆς νομοθεσίας, εἰσηγοῦμαι τὴν προσωρινὴν χαλάρωσιν τῶν σχετικῶν κανονισμῶν διὰ νὰ περισωθοῦν αἱ ὑφιστάμεναι φυτεῖαι.

Διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν προαναφερθέντων σκοπῶν καὶ τὴν ἐν γένει ὑποβοήθησιν τῆς ἀγροτικῆς μας τάξεως ὅπως ἀντεπεξέλθῃ πρὸς τὴν παροῦσαν κρίσιν, εἰσηγοῦμαι τὰ κάτωθι :—

1. Τὴν ἀναθεώρησιν τῶν κονδυλίων ἐπιχορηγήσεων.

2. Τὴν ἀναθεώρησιν τῶν κονδυλίων ἀποζημιώσεων.

3. Τὴν ἀναθεώρησιν τῶν κονδυλίων ἀγροτικῆς ἀναπτύξεως, διδομένης προτεραιότητος εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων ἀναπτύξεως εἰς τὴν ὕπαιθρον, οὕτως ὥστε νὰ ὑπάρξῃ ἀπασχόλησις τῶν γεωργῶν καὶ διατήρησις τῆς ἀγοραστικῆς των δυνάμεως.

4. Τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ κονδυλίου παροχῆς δανείων δι' ἀγροτικὴν ἀνάπτυξιν διὰ νὰ δυνηθοῦν οἱ γεωργοὶ νὰ ἀντιμετωπίσουν ἐπιτυχῶς τὴν παροῦσαν κρίσιν καὶ νὰ ἀποτρέψουν τὴν καταστροφὴν τῆς γεωργικῆς ἀναπτύξεώς των.

Περαιτέρω, εἰσηγοῦμαι τὴν ἄμεσον καταβολὴν τῶν ἀποζημιώσεων διὰ τὰς ἐκ χαλάζης ζημίας τοῦ παρελθόντος ἔτους, καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν στρεμματικὴν ἐπιχορήγησιν τῶν ἀμπελώνων διὰ τὸ αὐτὸ ἔτος, ἡ καταβολὴ τῆς ὁποίας καθυστερεῖ ἀδικαιολογήτως.

Περαίνων, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἐπιθυμῶ νὰ ἀναφέρω ὅτι, παρὰ τὰς διαφόρους ἐπιφυλάξεις τὰς ὁποίας ἔχω, τόσον εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ὅλην φιλοσοφίαν τῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία κατοπτρίζεται εἰς τοὺς ἐνώπιον τοῦ Σώματος εὑρισκομένους σήμερον Προϋπολογισμούς, ὅσον καὶ ἐπὶ τοῦ τρόπου ἀντιμετωπίσεως τῶν διαφόρων ἐπὶ μέρους προβλημάτων, προτίθεμαι νὰ ψηφίσω ἀμφοτέρους τοὺς Προϋπολογισμούς, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἀναθεωρήσῃ τούτους, οὕτως ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ὑποβληθεισῶν εἰσηγήσεών μου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ τελευταῖος ὁμιλητὴς τῆς ἀποψινῆς συνεδρίας θὰ εἶναι ὁ κ. Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου.

Α. ΧΑΤΖΗΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἡ φορολογία εἶναι κάτι τὸ σύνηθες εἰς τὴν σημερινὴν κοινωνίαν τῶν κρατῶν. Εἶναι τὸ μέσον δι' οὗ ἕκαστον κράτος ἀποκτᾷ τ' ἀναγκαῖα ἔσοδα διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἐξόδων συντηρήσεως τῶν ὑπηρεσιῶν του καὶ τῆς ἀσκήσεως κοινωνικῆς πολιτικῆς.

Ὁ ὅρος «φορολογία» συναντᾶται καὶ εἰς τὴν Ἀρχαίαν Ἑλλάδα ὅπου αἱ Ἑλληνικαὶ πόλεις ἐπέβαλλον φόρους ὑπὸ ἰδιότυπον μορφήν, οἱ ὁποῖοι ἐβάρυνον ὡρισμένους πολίτας, τοὺς εὐπορωτέρους. Αὕτη δὲ συνίστατο εἰς τὴν ἀνάληψιν ἐκ μέρους των τῆς δαπάνης ὡρισμένων λειτουργιῶν τοῦ Κράτους. Τὰ κυριώτερα ὅμως ἔξοδα τῶν πόλεων τούτων προήρχοντο ἐκ τῆς κτηματικῆς των περιουσίας. Εἰς τὸν μεσαίωνα, κράτος καὶ ἄρχων ἦτο ἓν καὶ τὸ αὐτό. Οἱ φεουδάρχαι ἐπέβαλλον φόρους πρὸς συντήρησιν των. Σὺν τῷ χρόνῳ ἡ φορολογία προσλαμβάνει κοινωνικὸν περιεχόμενον, ὅτε ἐμφανίζεται ἡ μορφὴ καὶ ὁ ὅρος «Φορολογικὴ Πολιτική». Σκοπὸς τῆς πολιτικῆς αὐτῆς εἶναι ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἐξεύρῃ τὰ μέσα πρὸς κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ κράτους, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἐπιφέρῃ, κατὰ

τὸ δυνατόν, μίαν κοινωνικὴν ἰσότητα, ρίπτουσα τὸ βάρος τῆς φορολογίας ἐπὶ τῶν εὐπορωτέρων τάξεων τῶν κερδιζουσῶν ἐκ τῆς ἐργασίας των ἢ ἄλλως πως περισσότερα ἄλλης τάξεως, οὕτως ὥστε νὰ εὐεργετοῦνται ἐξ αὐτῆς τῆς φορολογίας ἄτομα καὶ τάξεις οἰκονομικῶς ἀσθενέστερα. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐπέρχεται ὅσον τὸ δυνατὸν κοινωνικὴ ἰσότης, ἐφ' ὅσον αἱ ἀσθενέστεραι οἰκονομικῶς τάξεις εὐεργετοῦνται ἐκ τῆς συνεισφορᾶς τῶν εὐπορωτέρων τάξεων. Αὕτη καλεῖται προοδευτικὴ φορολογία. Ἡ φορολογικὴ πολιτικὴ ἑνὸς κράτους ἐκδηλοῦται συνήθως διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ του εἰς ὃν ἐμφαίνονται τὰ ἔξοδα καὶ τὰ ἔσοδα. Εἰς αὐτὸν ἐκδηλοῦται ἡ πολιτικὴ τῶν κυβερνώντων, ὡς καὶ τῶν πολιτικῶν κομμάτων ἐξ ὧν προέρχονται, διότι δι' αὐτοῦ προσπαθοῦν νὰ ἐφαρμόσουν τὴν πολιτικήν των, τὸ πολιτικόν των πιστεύω. Οὕτω ἡ φορολογικὴ πολιτικὴ κράτους τινὸς στηρίζεται ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ προγράμματος τοῦ ἑκάστοτε κυβερνῶντος κόμματος. Δὲν θὰ ἦτο ὑπερβολὴ ἐὰν ἐλέγομεν ὅτι ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ κράτους ἀποτελεῖ τὸν καταστατικὸν χάρτην τῆς πολιτικῆς τοῦ κόμματος ποὺ κυβερνᾷ. Ἐν αὐτῷ ἐμφανίζεται ἡ πολιτικὴ θεωρία, ἡ φιλοσοφία τοῦ κόμματος τούτου. Τῆς ἀρχῆς ταύτης δὲν ἐκφεύγουν οὔτε αἱ σοσιαλιστικαὶ χῶραι.

Διὰ τῶν ἑκάστοτε προϋπολογισμῶν των τὰ κράτη προνοοῦν διὰ τὰς δαπάνας καὶ τὰ ἔσοδά των.

Ἀφοῦ δὲ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἐμφαίνονται τὰ ἔξοδα εἰς τὰ ὁποῖα τὸ κράτος προτίθεται νὰ προβῇ καὶ ὁ τρόπος διαθέσεώς των, δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου ἐκδηλοῦται ἡ πολιτικὴ του. Εἰς κράτη τινά, διὰ τῆς φορολογίας παρέχονται ὄχι μόνον κοινωνικαὶ ὑπηρεσίαι ἀλλὰ συντηροῦνται καὶ κρατικαὶ ἐπιχειρήσεις ἢ ἡμικρατικοὶ ὀργανισμοὶ πρὸς παροχὴν εὐρυτέρας ἐξυπηρετήσεως εἰς τὸ κοινόν. Ἐν Κύπρῳ ἰσχύει καθαρῶς Ἀστικὸν καθεστὼς καὶ ἐλευθέρα οἰκονομία καὶ συναλλαγή. Τὸ κράτος παρεμβαίνει εἰς τὴν οἰκονομίαν αὐτοῦ καὶ πλειστάκις ρυθμίζει ταύτην ἐπὶ σκοπῷ ἐνισχύσεως τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας διὰ τῆς ἐπιβολῆς δασμοῦ ἢ διὰ τῆς θεσπίσεως κανονισμῶν ἀπαιτούντων τὴν ἀπόκτησιν ἀδείας εἰσαγωγῆς ὡρισμένων εἰδῶν. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐνισχύεται ἡ ἐγχώριος παραγωγὴ καὶ ἐπίσης προστατεύεται τὸ καταναλωτικὸν κοινόν. Τὸ κράτος περαιτέρω ἐπιχορηγεῖ τὴν παραγωγὴν καὶ διάθεσιν ὡρισμένων προϊόντων πρὸς ὑποστήριξιν πάλιν ὡρισμένων παραγωγικῶν τάξεων, ἰδίως τῶν ἀγροτικῶν τοιούτων.

Τέλος τὸ κράτος παρέχει αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ κρατικὰς ὑπηρεσίας ὡς καὶ ἰατροφαρμακευτικὰς τοιαύτας εἰς τὸ κοινὸν καὶ ἐπίσης ἐνισχύει οἰκονομικῶς καὶ καθοδηγεῖ τὴν πολιτικὴν τῶν ἡμικρατικῶν Ὀργανισμῶν.

Ὅλη ἡ ὑπὸ τοῦ κατατεθέντος Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως παρεχομένη εἰκόνα, εἶναι μία ὀρθόδοξος οἰκονομικὴ πολιτικὴ ἐλευθέρας οἰκονομίας μὲ μικρὰν παρέμβασιν τοῦ κράτους εἰς αὐτήν. Ἐκ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως σημειοῦμεν κυρίως τὰ ἔργα ὑποδομῆς ἅτινα ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ ἀποδώσουν ἐν καιρῷ.

Τὸ κύριον θέμα ὅμως εἶναι πῶς τὸ κράτος προτίθεται νὰ καλύψῃ τ' ἀπαιτούμενα ἔσοδά του διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἐκτιθεμένων δαπανῶν.

Ἡ ἀπάντησις εἶναι ἁπλῆ, διὰ τῆς ἐπιβολῆς φόρων. Καὶ κυρίως διὰ τῆς ἐπιβολῆς ἀμέσων καὶ ἐμμέσων φόρων. Ὁσονδήποτε καὶ ἂν τις θελήσῃ νὰ μειώσῃ τὴν εἴσπραξιν τῶν ἐμμέσων φόρων καὶ ὁσαδήποτε ἐπιχειρήματα καὶ ἂν θελήσῃ νὰ ἀναπτύξῃ διὰ τὰς ἐπιπτώσεις ποὺ ἔχει ἡ ἐπιβολὴ τούτων ἐπὶ τῶν ἀσθενεστέρων τάξεων, οὐδέποτε θὰ δυνηθῇ ν' ἀποκλείσῃ αἰσθητῶς τὴν ἐφαρμογὴν τούτων.

Ἡ κυριωτέρα αἰτία εἶναι ἡ εὔκολος εἴσπραξίς των καὶ ἡ μεγάλη ἀπόδοσίς των. Εἶναι φόροι ποὺ ἐπηρεάζουν τὸ εὐρὺ καταναλωτικὸν κοινόν, καὶ ἅμα τῇ ἐφαρμογῇ των ἀρχίζει καὶ ἡ εἴσπραξίς των καὶ ἀποδίδουν ἀρκούντως μεγάλα ποσά. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἄξιον ἀπορίας πῶς οἱ προϋπολογισθέντες ἔμμεσοι φόροι εἶναι

πέραν τοῦ διπλασίου τῶν ἀμέσων, ἐν τῷ ὑπὸ ψήφισιν προϋπολογισμῷ. Ἐν τούτοις δι' ὡρισμένους ἐκ τῶν φόρων τούτων δύναταί τις νὰ εἴπῃ πὼς ἐπιφέρουν ἕν τινι μέτρῳ κοινωνικήν, πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν ἰσότητα ἐφ' ὅσον ἐπὶ ὡρισμένων εἰδῶν πολυτελείας ἢ εἰδῶν ποὺ χρησιμοποιοῦνται ὑπὸ εὐπορωτέρων τάξεων ὡς τῶν ἐκ τοῦ δασμολογίου, πετρελαιοειδῶν κ.τ.λ. προερχομένων ἐπιβάλλεται μεγαλύτερος φόρος, ἀπὸ ἄλλα εἴδη λαϊκῆς καταναλώσεως.

Ἕτερον εἶδος φόρου ἐκ τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τοῦ προϋπολογισμοῦ εἶναι οἱ ἄμεσοι τοιοῦτοι. Ἐπ' αὐτῶν θὰ ἠδύνατο ν' ἀσκήσῃ τις ἀρκετὴν κριτικὴν καὶ θὰ ἠδύνατο ν' ἀπαριθμήσῃ ἀρκετὰς προνοίας αἵτινες χρήζουν τροποποιήσεως. Π.χ. εἰς τὸν φόρον εἰσοδήματος ὡς ἔχει θὰ ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ ὅτι εἶναι μὲν ἱκανοποιητικὴ ἡ βασικὴ διάρθρωσίς του καθ' ὅσον προσπαθεῖ νὰ ἐπιβάλῃ μίαν λογικὴν φορολογίαν εἰσοδήματος χωρὶς νὰ ἐνεργῇ ἀνασταλτικῶς εἰς τὴν ἀτομικὴν πρωτοβουλίαν πρὸς δημιουργίαν ἐπιχειρήσεων, βιοτεχνιῶν, βιομηχανιῶν καὶ ἄλλων οἰκονομικῶν μονάδων, πρὸς δημιουργικὴν ἐκμετάλλευσιν καὶ παραγωγήν, ἐν τούτοις ὡρισμέναι διατάξεις του, ὡς τὸ ποσὸν τὸ ἐξαιρούμενον ἐπιβολῆς φόρου ὡς καὶ αἱ ἄλλαι ἐκπτώσεις λόγω κερδαινομένου εἰδοσήματος, διὰ σπουδὰς τέκνων κ.τ.λ., δὲν συμβαδίζουν μὲ τὴν αὔξησιν τῆς τιμῆς τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου. Αἱ διατάξεις αὗται βαρύνουν κυρίως ἐπὶ τῶν μισθωτῶν καὶ κυρίως τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων ἢ τοιούτων τῶν Ὀργανισμῶν Δημοσίας Ὠφελείας καὶ ἔχουν ἀπόλυτον δίκαιον οὗτοι νὰ διαμαρτύρωνται. Τὰ ποσὰ ἄτινα ἐξαιροῦνται φορολογίας λόγῳ σπουδῶν τέκνων γενικῶς εἶναι ἀσήμαντα ἐν σχέσει μὲ τὰ καταβαλλόμενα ὑπὸ τῶν φορολογουμένων ἔξοδα, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Ἐπίσης θὰ ἦτο τὰ μάλα εὐεργετικὸν ἐὰν αἱ ἐκπτώσεις ἴσχυον καὶ δι' ἕν χρονικὸν διάστημα καθ' ὃν τὰ τέκνα ταῦτα ὑπηρετοῦν εἰς τὸν στρατόν.

Οὗτοι περαιτέρω πλήττονται καὶ ὑπὸ τῶν διατάξεων τοῦ Νόμου Περὶ Φόρου Κληρονομίας. Εἶναι λυπηρόν, ἀλλὰ σύνηθες ὅτι οἱ μισθωτοὶ δυσκολώτερον κατορθώνουν ν' ἀποκτήσουν κατοικίαν διὰ τὰ τέκνα των. Ἐάν τις ἀποβιώσῃ ἐκ βιαίου θανάτου ἢ λόγῳ τοῦ ἄγχους τῆς ἐργασίας τῆς ἐποχῆς μας ἐν πρώτοις θὰ ζητηθῇ νὰ πληρωθῇ ἀπὸ τὴν χήραν καὶ τὰ ὀρφανὰ ὁ φόρος κληρονομίας. Οὕτω, ἐνῶ τακτικῶς πληρώνεται φόρος εἰσοδήματος ὑπ' αὐτῶν, τὸ διὰ σκληρῶν οἰκονομικῶν ἀποταμιεύσεων ἀποκτηθὲν ἀκίνητον φορολογεῖται ἐκ νέου. Καὶ πάλιν τὸ μὴ φορολογητέον ποσὸν εἶναι μηδαμινόν, διότι τὸ 1942 ἦτο £2000 καὶ σήμερον εἶναι £3000.

Παρ' ὅλας τὰς ἐκ παντοῦ καταβαλλομένας προσπαθείας οὐδὲν γίνεται διὰ τὴν τροποποίησιν τοῦ Νόμου τούτου. Ἀπὸ ἀρκετοῦ χρόνου εἰσηγήθημεν τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Νόμου περὶ Φόρου Κληρονομίας ἐν Κύπρῳ, διότι πιστεύομεν ὅτι τὰ ἴδια ποσὰ θὰ εἰσπράττωνται κατ' ἔτος ὑπὸ τοῦ τμήματος τούτου μόνον ποὺ θὰ εὐνοοῦνται εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν τὰ τέκνα τοῦ ἀποβιώσαντος. Γεγονὸς ὅπερ συνάδει μὲ τὰς ἰδικάς μας παραδόσεις καὶ ἀποτελεῖ καὶ κίνητρον πρὸς οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν. Οἱ Νόμοι περὶ Φόρου εἰσοδήματος καὶ Φόρου Κληρονομιῶν πρέπει ν' ἀναπροσαρμοσθοῦν μὲ τὴν σημερινὴν πραγματικότητα τὸ συντομώτερον. Ὑπάρχουν περιπτώσεις ἄλλαι ἀπὸ τὰς ὁποίας ἡ Κυβέρνησις δύναται δι' ἀμέσου φόρου νὰ εἰσπράττῃ τὸ ἀναλογοῦν εἰς τὸ κοινωνικὸν σύνολον μερίδιον. Καὶ τοῦτο εἶναι ἐκ τῆς ὑπεραξίας ὡρισμένων κτημάτων εἰς ὡρισμένας περιοχάς. Οὔτε δίκαιον οὔτε ἠθικὸν εἶναι ὡρισμένοι ἰδιοκτῆται κτημάτων νὰ γίνωνται ἑκατομμυριοῦχοι εἰς ἐλάχιστον χρονικὸν διάστημα, διότι ἔτυχε νὰ ἔχουν χωράφια εἰς τὴν «Α» ἢ τὴν «Β» θαλασσίαν περιοχήν. Τὸ χείριστον δι' ὅλους εἶναι ὅτι οἱ κερδοσκόποι κατώρθωσαν ν' ἀγοράσουν ταῦτα ἀπὸ τοὺς πραγματικοὺς ἰδιοκτήτας εἰς χαμηλὰς τιμάς, καὶ οὗτοι σήμερον καρποῦνται τεράστια ποσὰ ἄνευ πληρωμῆς φόρου τινός.

Ἡ φορολογικὴ πολιτικὴ δέον ν' ἀσκῆται μὲ συνέπειαν καὶ σύνεσιν. Νὰ ἐνισχύῃ τὸν μοχθοῦντα νὰ παράγῃ καὶ δημιουργῇ, διότι ἡ δι' ἑαυτὸν ὠφέλεια εἶναι καὶ διὰ τὸ σύνολον τοιαύτη λόγῳ τῶν δημιουργουμένων συνθηκῶν ἀπασχολήσεως ἐργατικοῦ δυναμικοῦ ἢ ἄλλως πως. Τὸ νεκρὸν ὅμως κεφάλαιον ὡς ἡ ἀνατίμησις καὶ ὑπεραξία ὡρισμένων κτηματικῶν περιοχῶν δέον νὰ φορολογῆται. Οὕτω ἐνισχυ-

ουμένου τοῦ Ταμείου τῆς Κυβερνήσεως θὰ δυνηθῇ αὕτη νὰ προσφέρῃ περισσοτέρας Κοινωνικὰς ὑπηρεσίας ὡς ἰατροφαρμακευτικὴν περίθαλψιν, παιδείαν, συντάξεις ἀσθενείας καὶ γήρατος.

Περαιτέρω ἐν τῷ Τακτικῷ Προϋπολογισμῷ προβλέπονται εἰσπράξεις ἐκ τῶν ὑπὸ τῶν κρατικῶν τμημάτων παρεχομένων ὑπηρεσιῶν ἐκ τῶν ὁποίων σημαντικώτεραι εἶναι ἡ ἐκ τῆς λειτουργίας τοῦ Κτηματολογίου, Ταχυδρομείων, ἐκ τῶν κρατικῶν ἐπενδύσεων, κρατικοῦ λαχείου, λιμενικῶν ὑπηρεσιῶν κ.λ.π.

Ἐν τῷ Προϋπολογισμῷ Ἀναπτύξεως, ὡς ἤδη ἀνέφερον, προνοοῦνται δαπάναι διὰ τὴν γενικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Νήσου.

Ἔχων κατὰ νοῦν τοὺς φορολογικοὺς Νόμους δυνάμει τῶν ὁποίων αἱ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ προβλεπόμεναι δαπάναι δέον νὰ καλυφθοῦν, δύναμαι νὰ εἴπω πὼς ἡ φορολογικὴ Πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἡ ἁπλῆ προοδευτικὴ τοιαύτη. Μὲ μερικὰς μετατροπὰς καὶ προσθήκας θὰ ἦτο δυνατὸν καὶ τὸ κράτος νὰ αὐξήσῃ τὰ ὑπ' αὐτοῦ εἰσπραττόμενα ὑπὸ μορφὴν ποικίλων φόρων, ὧν οἱ κυριώτεροι ἔχουν ἤδη λεχθῆ, ἀλλὰ συνάμα καὶ ν' ἀνακουφίσῃ μερικὰς τάξεις αἵτινες πλήττονται βαρύτερον ἄλλων ὡς καὶ νὰ ἐνθαρρύνῃ καὶ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἀτομικὴν πρωτοβουλίαν πρὸς δημιουργίαν νέων βιομηχανιῶν καὶ ἐπιχειρήσεων αἵτινες θὰ συμβάλουν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον τοῦ συνόλου ἐν γένει. Μὲ ὀλίγην τόλμην καὶ πρωτοβουλίαν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου ταῦτα θὰ κατορθωθοῦν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἡ συνέχισις τῆς συζητήσεως θὰ διεξαχθῇ αὔριον καὶ ὥραν 3ην μ.μ. ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐξάντλησις τοῦ καταλόγου ὁμιλητῶν, οἱ ὁποῖοι ἤδη ἔχουν ἐγγραφῆ, καὶ διὰ διευκόλυνσιν τῶν ὁμιλητῶν ἐπιθυμῶ νὰ πληροφορήσω ὅτι συμφώνως τῆς σειρᾶς ἀναγραφῆς αὐτῶν ἐπὶ τοῦ καταλόγου τὸν ὁποῖον ἔχω εἰς χεῖρας μου, ὁ λόγος θὰ δοθῇ αὔριον εἰς τοὺς κάτωθι κυρίους Βουλευτὰς μὲ τὴν ἑξῆς σειράν :

Τοὺς κ.κ. Χαμπῆν Μιχαηλίδην, Παναγιώτην Δημητρίου, Ἀντώνιον Σωτηριάδην, Χατζηηρακλέους, Μαυρονικόλαν, Νικολαΐδην, Κουρτελλάρην, Κωνσταντίνου, Χατζηκακοῦ, Ζαχαριάδην, Σαμψών.

Πληροφοροῦμαι δὲ ὅτι ἔχουν ἐγγραφῆ ἄλλοι πέντε ὁμιληταί, ἀλλὰ αὐτοὶ εἶναι ἀρκετοὶ διὰ νὰ δώσουν μίαν ἔνδειξιν τῆς πορείας τῆς αὐριανῆς συζητήσεως.

Ἡ συνεδρίασις ἀναβάλλεται δι' αὔριον τὴν 3ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

("Ωρα λήξεως 8.27 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Κληρίδης Ξάνθος
Κόσιης Νῖκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἔκθεσις ἐπὶ τῶν περὶ Συλλογικῶν Στοιχημάτων Κανονισμῶν τοῦ 1973 καὶ ἔγκρισις τούτων ὡς ἐτροποποιήθησαν ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

(2) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Μ. Σαββίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Γ. Ποταμίτης, Αἰμ. Φράγκος, Α. Ζιαρτίδης, Ξ. Ξενόπουλος, Α. Νεοκλέους, Α. Τουμαζῆς, Γ. Μαλλιώτης, Α. Χατζηϊωάννου) ἐπὶ τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1973 καὶ τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1973.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 23ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 3.14 μ.μ.)

(Ἀρ. 23)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ)

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εὑρισκόμεθα ἐν ἀπαρτίᾳ, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὰ μόνα θέματα ἐπὶ τοῦ Κεφαλαίου Β πρὸς συζήτησιν εἶναι οἱ Προϋπολογισμοὶ τοῦ 1973.

Ἵνα οἱ ἔντιμοι κύριοι Βουλευταὶ διευθετήσουν τὸ πρόγραμμα τῆς ἡμέρας, ἐπιθυμῶ νὰ τοὺς πληροφορήσω τὰ ἀκόλουθα :

Ἐπὶ τοῦ καταλόγου εὑρίσκονται ἀναγεγραμμένοι 17 ὁμιληταὶ καὶ κατὰ τοὺς γενομένους ὑπολογισμοὺς αἱ ὁμιλίαι θὰ διαρκέσουν περὶ τὰς ἑπτὰ ὥρας. Προσπάθεια καὶ ἐπιθυμία βεβαίως ὅλων μας εἶναι νὰ συμπληρωθῇ ἡ συζήτησις τῶν Προϋπολογισμῶν σήμερον καί, εἰ δυνατόν, νὰ ψηφισθοῦν. Ἐὰν ὅμως τοῦτο δὲν καταστῇ δυνατόν, ἡ συζήτησις θὰ συνεχισθῇ αὔριον τὴν πρωΐαν.

Πρῶτος ὁμιλητὴς ἐπὶ τοῦ καταλόγου εἶναι ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

ΧΑΜΠΗΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι. Δὲν χρειάζεται νὰ τονισθῇ ἡ πολύπλευρη σημασία τῶν Προϋπολογισμῶν καὶ τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Σχεδίου Ἀνάπτυξης γιὰ τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου.

Ὀρθὰ ἡ Βουλὴ θεωρεῖ τοὺς Προϋπολογισμοὺς ὡς τὸ σοβαρώτερον νομοθετικὸν μέτρον. Στὴ διάρκεια τῆς διημέρου συζητήσεως οἱ Βουλευτὲς ἔκαμαν καὶ θὰ κάμουν παρατηρήσεις καὶ προτάσεις γιὰ πολλὰ προβλήματα ποὺ ἀφοροῦν τὴν Κυπριακὴν οἰκονομίαν. Ὅμως, κύριε Πρόεδρε, δυστυχῶς καὶ φέτος ἐπαναλαμβάνεται ὅ,τι συνέβη καὶ εἰς τὰ προηγούμενα χρόνια. Τὴν συζήτηση δὲν παρακολουθεῖ οὔτε ἕνας κρατικὸς παράγοντας δυστυχῶς.

Μήπως δὲν θὰ ἦταν χρήσιμον οἱ Γενικοὶ Διευθυντὲς τῶν Ὑπουργείων καὶ ἄλλοι τμηματάρχες νὰ παρακολουθοῦν αὐτὴν τὴν συζήτηση ;

Ἀσφαλῶς καὶ χρήσιμον θὰ ἦταν καὶ ὠφέλιμον. Ὅμως ἀκόμα μιὰ φορὰ παρουσιάζεται ὑποτίμηση τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ πρὸς τὴν Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων.

Ὁ Ἔντιμος Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν μὲ τὴν ἐμπεριστατωμένη καὶ πλήρη στοιχείων ὁμιλία του ποὺ κατέθεσε στὴ Βουλὴ ἔχει δώσει μιὰ καθαρὴ καὶ ὁλοκληρωμένη εἰκόνα τῆς ἀνάπτυξης ποὺ εἴχαμε στὴ τελευταία δεκαετία καὶ προδιέγραψε τὲς προοπτικὲς γιὰ τὴν πάρα πέρα πρόοδο στὴν διάρκεια τοῦ τρίτου πενταετοῦς σχεδίου ἀνάπτυξης.

Ἀναμφισβήτητα ὑπάρχει πρόοδος. Ὑπάρχει ἀνάπτυξη. Ὅταν λάβη κανένας ὑπ' ὄψη ποῦ εἴμαστε τὸ 1962 καὶ ποῦ βρισκόμαστε σήμερα, ὅταν τὸ ἀκαθάριστο ἐθνικὸ προϊὸν ἀπὸ 128 ἑκατομμύρια λίρες ἔφτασε τὸ 1971 τὰ 251 ἑκατομμύρια λίρες, καὶ ὅταν τὸ κατὰ κεφαλὴν ἀκαθάριστο ἐθνικὸ προϊὸν ἀπὸ £222 λίρες τὸ 1961 ἔφτασε τὲς £393 τὸ 1971, τότες πολὺ ὀρθὰ μπορεῖ ἕνας νὰ χαρακτηρίση τὴν πρόοδο καὶ τὴν ἀνάπτυξη σημαντική.

Ἄλλωστε δὲν εἶναι μόνο οἱ ἀριθμοὶ ποὺ ἐπιβεβαιώνουν τὴν πρόοδο. Τὴν ἐπιβεβαιώνει καὶ τὴν ὑπογραμμίζει καὶ ἡ ἴδια ἡ ζωή, ἡ πραγματικότητα. Ἡ Κύπρος τοῦ 1973 δὲν μπορεῖ νὰ συγκριθῆ μὲ τὴν ὑποανάπτυχτη, καθυστερημένη Κύπρο ποὺ ἄφησαν οἱ Ἐγγλέζοι τὸ 1960.

Ἀσφαλῶς αὐτὴ τὴν πρόοδο καὶ τὴν ἀνάπτυξη ὀφείλουμε νὰ τὴν πιστώσουμε στὴν προγραμματισμένη δημοσιονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης τοῦ Προέδρου Μακαρίου καὶ γενικώτερα τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, καὶ στὸν θετικὸ ρόλο καὶ τὴν συμβολὴ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, τῶν Ὀργανώσεων καὶ γενικώτερα τοῦ λαϊκοῦ παράγοντα.

Ἡ συνεργασία κυβέρνησης καὶ λαοῦ, ἡ ὀρθὴ ἐξωτερικὴ καὶ ἐσωτερικὴ πολιτικὴ τῆς κυβέρνησης Μακαρίου ἐδημιούργησε αὐτὸ τὸν ἄθλο τῆς οἰκονομικῆς προόδου καὶ ἀνάπτυξης.

Παράλληλα μὲ τὴν γενικὴ πρόοδο ἀναπτύχθηκε καὶ ὁ γεωργικὸς τομέας. Μεταξὺ τοῦ 1961—1971 ἡ προστιθεμένη ἀξία εἰς τὴν γεωργίαν εἰς σταθερὲς τιμὲς αὐξήθηκε κατὰ 98%.

Ἐπίσης κατὰ τὴν διάρκεια τῶν δυὸ πενταετῶν σχεδίων (τοῦ πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου) ἔχουν δαπανηθῆ γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς γεωργίας 28½ ἑκατομμύρια λίρες.

Τὸ κατὰ κεφαλὴν ἀγροτικὸ εἰσόδημα αὐξήθηκε τὸ ἴδιο διάστημα σχεδὸν στὸ διπλάσιο. Στὴ διάρκεια τῆς δεκαετίας ὑπῆρξαν σοβαρὲς οἱ ἀλλαγὲς στὴ ζωὴ τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου. Ἡ αὔξηση τῆς ἀρδευομένης γῆς, ἡ ἀνάπτυξη τῆς κτηνοτροφίας, ἡ ἐπέκταση τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, ἡ παροχὴ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος στὰ χωριά, ἡ βελτίωση τοῦ συγκοινωνιακοῦ διχτύου, ὅλες αὐτὲς οἱ ἀλλαγὲς ἔχουν βελτιώσει τὲς συνθῆκες ζωῆς καὶ τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου.

Ἀκούονται κάποτε μερικὲς ἀπόψεις ποὺ ὑποστηρίζουν ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀγροτικὴ πολιτικὴ ἀπὸ μέρους τῆς Κυβέρνησης. Ἀστήρικτες, ἀβάσιμες καὶ ἀρνητικὲς αὐτὲς οἱ ἀπόψεις. Ἀγροτικὴ πολιτικὴ ὑπάρχει. Ἡ αὔξηση τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος, ἡ πρόοδος ποὺ ἐπετελέσθη στὴν τελευταία δεκαετία, εἶναι ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς πολιτικῆς.

Ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν ἀναφερόμενος στὸ Τρίτο πεντάχρονο σχέδιο ἀνάπτυξης ὅσον ἀφορᾶ τὸν γεωργικὸ τομέα ἀνάφερε μεταξὺ ἄλλων :

«Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ γεωργικοῦ τομέως ἀντιμετωπίζει ἀριθμὸν σοβαρῶν προβλημάτων διὰ τὰ ὁποῖα δέον ὅπως ἐξευρεθοῦν λύσεις κατὰ τὴν διάρκεια τῆς

περιόδου τοῦ Τρίτου σχεδίου». Ὡς κυριώτερα ἀπὸ αὐτὰ τὰ προβλήματα ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀναφέρει τὸ ὑδατικό, τὸν κατατεμαχισμὸ τῆς γῆς, καὶ προβλήματα ἐμπορίας τῶν γεωργικῶν προϊόντων.

Ὀρθὲς οἱ διαπιστώσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ. Ὁ ἀγροτικὸς τομέας ἀντιμετωπίζει ἀκόμα ἀρκετὰ καὶ σοβαρὰ προβλήματα.

Μερικὲς διαπιστώσεις, μερικὰ παραδείγματα γι' αὐτὰ τὰ σοβαρὰ προβλήματα. Ἐνῶ στὴ γεωργία ἀπασχολεῖται τὸ 36% τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ, τὸ γεωργικὸ εἰσόδημα ἀνέρχεται μόνο στὸ 17% τοῦ ὁλικοῦ εἰσοδήματος, πρᾶγμα ποὺ σημαίνει χαμηλὸ κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα ἀπὸ τὴν γεωργικὴ παραγωγή. Ἐνῶ ἡ Κύπρος εἶναι χώρα βασικὰ γεωργικὴ τὸ 18% τῶν εἰσαγωγῶν μας εἶναι γεωργοκτηνοτροφικὰ προϊόντα.

Θέλουμε νὰ ἀναπτύξουμε τὴν γεωργία καὶ τὴν κτηνοτροφία μας καὶ ὅμως ἐπαρκῆ κεφάλαια δὲν μποροῦν νὰ ἐξασφαλίσουν οἱ γεωργοκτηνοτρόφοι μας καὶ ἰδιαίτερα μακροπρόθεσμα δάνεια. Τὸ 35% τῆς καλλιεργήσιμης γῆς ἐνοικιάζεται ἀπὸ τοὺς γεωργούς. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι πληρώνονται κάθε χρόνο ὡς ἐνοίκια γῆς πάνω ἀπὸ δυὸ ἑκατομμύρια λίρες.

Αὐξάνεται διαρκῶς ἡ παραγωγή. Ὅμως δὲν ὑπάρχει στὸν βαθμὸ ποὺ ἐπιβάλλεται συντονισμὸς μεταξὺ παραγωγῆς καὶ διάθεσης, ἐμπορίας τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς.

Πολλὰ ἐπιβάλλεται ἀκόμα νὰ γίνουν γιὰ νὰ ἐκσυγχρονιστῆ ἡ γεωργία μας. Ἡ σύνδεση τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. δημιουργεῖ ἄλλα τεράστια προβλήματα γιὰ τὴν ἀγροτική μας οἰκονομία. Προβλήματα καὶ κινδύνους ξεκληρίσματος χιλιάδων ἀγροτικῶν νοικοκυριῶν.

Ἡ δεκαετία 1970—1980 θὰ εἶναι ἀποφασιστικὴ γιὰ τὲς ἐξελίξεις στὴν ἀγροτική μας οἰκονομία. Μέσα σ' αὐτὴ τὴν δεκαετία θὰ πρέπει νὰ τεθοῦν οἱ βάσεις γιὰ ριζικὲς διαρθρωτικὲς ἀλλαγές, οἱ βάσεις γιὰ ἀγροτικὲς μεταρρυθμίσεις, νὰ ὁλοκληρωθῆ ἡ ἀγροτικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης.

Κύρια ἐπιδίωξη, κύριος στόχος αὐτῶν τῶν ἀγροτικῶν μεταρρυθμίσεων, πρέπει νὰ εἶναι ἡ πάρα πέρα αὔξηση τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος.

Στὴ διάρκεια τοῦ Τρίτου πενταετοῦς σχεδίου ἀνάπτυξης θὰ πρέπει νὰ τεθοῦν οἱ βάσεις γι' αὐτὲς τὲς ριζικὲς διαρθρωτικὲς ἀλλαγὲς στὴν ἀγροτική μας οἰκονομία. Οἱ προτάσεις μας γιὰ ἀγροτικὲς μεταρρυθμίσεις, γιὰ μιὰ ὁλοκληρωμένη ἀγροτικὴ πολιτικὴ ἀπὸ μέρους τῆς κυβέρνησης τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας εἶναι :

Πρῶτο : Τὸ πρόβλημα τῆς γῆς.

Ὅλη ἡ Κυβερνητικὴ γῆ (χαλίτικη καὶ δασικὴ) νὰ δοθῆ στοὺς καλλιεργητές της.

Ἀρκετὰ καθυστέρησε ἡ ἱκανοποίηση αὐτοῦ τοῦ δικαίου αἰτήματος.

Ἡ τσιφλικάδικη γῆ ποὺ ἀνήκει σὲ ἰδιῶτες μὲ κυβερνητικὴ βοήθεια νὰ περιέλθη στοὺς γεωργοκτηνοτρόφους.

Νὰ βοηθήση ἐπίσης ἡ κυβέρνηση γιὰ τὴν καλύτερη ἀξιοποίηση χιλιάδων σκαλῶν ἄγονης γῆς.

Πιὸ συγκεκριμένα, μὲ μεγαλύτερη κυβερνητικὴ συμπαράσταση καὶ οἰκονομικὴ βοήθεια νὰ προωθηθῆ τὸ σχέδιο τοῦ ἀναδασμοῦ.

Γενικώτερα ἡ κυβέρνηση νὰ ἐφαρμόση πολιτικὴ γιὰ ἀπόκτηση βιωσίμων ἀγροτικῶν κλήρων.

Δεύτερο : Τὸ πρόβλημα τῶν νερῶν.

Ἐπίσπευση τῆς κατασκευῆς τῶν μεγάλων ὑδατοφρακτῶν στὲς περιοχὲς Πάφου—Λεμεσοῦ—Λάρνακας. Κατασκευὴ μικρῶν ἀρδευτικῶν καὶ ἐμπλουτιστικῶν ἔργων. Ἀνόρυξη δοκιμαστικῶν διατρήσεων σὲ πολλὲς περιοχὲς ποὺ ὑπάρχουν δυνατότητες νὰ ἐξευρεθοῦν νερά. Ἐγκαθίδρυση Ἐνιαίας Ἀρχῆς Ὑδάτων. Ἐκσυγχρονισμὸς τῆς ὑδατικῆς νομοθεσίας καὶ ἐφαρμογὴ πολιτικῆς δικαιώτερης κατανομῆς τῶν νερῶν. Προώθηση δίχως καθυστέρηση τῆς ἀπόφασης τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου γιὰ σχέδια ἀφαλάτωσης.

Τρίτο : Τὰ χρέη καὶ οἱ Πιστώσεις.

Ριζικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος τῶν χρεῶν καὶ τῶν πιστώσεων. Μετατροπὴ τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν σὲ μακροπρόθεσμα. Σήμερα τὰ 85% τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν εἶναι βραχυπρόθεσμα. Συγκέντρωσή τους στὴν Κεντρικὴ Συνεργατικὴ Τράπεζα καὶ ἐλάττωση τοῦ τόκου.

Παροχὴ μεγαλυτέρων ποσῶν γιὰ μακροπρόθεσμες πιστώσεις στοὺς ἀγρότες.

Τέταρτο : Ἡ παραγωγὴ καὶ τὸ κόστος παραγωγῆς.

Μέτρα πρακτικὰ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση γιὰ τὴν πτώση τοῦ κόστους παραγωγῆς. Ἔλεγχος τῶν τιμῶν ὅλων τῶν εἰδῶν ποὺ χρησιμοποιοῦν οἱ ἀγρότες γιὰ τὴν παραγωγή τους. Ἔλεγχος τῶν τιμῶν τῶν μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων, γεωργικῶν φαρμάκων, ζωοτροφῶν, ἐνοικίων γῆς καὶ ἄλλων.

Πέμπτο : Ἐμπορία—Διάθεση—Τιμὲς τῶν Ἀγροτικῶν Προϊόντων.

Προγραμματισμένη πολιτικὴ γιὰ τὴν ἐμπορία καὶ τὴν διάθεση τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων, τόσο στὴν ἐσωτερικὴ ὅσο καὶ τὴν ἐξωτερικὴ ἀγορά.

Προώθηση τῆς πολιτικῆς γιὰ ἵδρυση καὶ ἄλλων Συμβουλίων Ἐμπορίας τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων (Συμβουλίου φρούτων, λαχανικῶν, κρέατος, ἐσπεριδοειδῶν καὶ ἄλλων).

Καθορισμὸς ἀμειπτικῶν τιμῶν γιὰ τὰ ἀγροτοκτηνοτροφικὰ προϊόντα μὲ βάση τὸ κόστος παραγωγῆς.

Ἐφαρμογὴ πολιτικῆς γιὰ σταδιακὸ παραμερισμὸ τῶν μεσαζόντων μεταξὺ παραγωγῶν καὶ καταναλωτῶν. Ἀνάπτυξη τοῦ ἐμπορίου μας μὲ τὲς χῶρες ποὺ ἔχουν δυνατότητες νὰ ἀγοράζουν μεγαλύτερες ποσότητες τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων μὲ βάση τὸ ἀμοιβαῖο ὄφελος.

Ἕκτο : Ἡ ἀσφάλεια τῆς Ἀγροτικῆς παραγωγῆς.

Ἐπίσπευση τῆς Ἐφαρμογῆς τοῦ Νομοσχεδίου γιὰ τὴν ἀσφάλεια τῆς ἀγροτικῆς καὶ κτηνοτροφικῆς παραγωγῆς ἀπὸ ὅλες τὲς θεομηνίες γιὰ νὰ γίνη δυνατὸ νὰ ἐφαρμοσθῆ μέσα στὸ 1973.

Ἡ ἐφαρμογὴ ταμείου ἀσφάλειας τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς θὰ διασφαλίζη τὸ ἀγροτικὸ εἰσόδημα ποὺ τώρα μειώνεται κάθε χρόνο ἀπὸ τὲς θεομηνίες μεταξὺ 2,5 καὶ 3 ἑκατομμύρια λίρες.

Ἕβδομο :

Παράλληλα μὲ τὲς ἀγροτικὲς μεταρρυθμίσεις καὶ τὲς διαρθρωτικὲς ἀλλαγὲς θὰ πρέπει νὰ συνδυαστῆ καὶ ἡ μόρφωση τῶν ἀγροτῶν, ἡ μεγαλύτερη ἐφαρμογὴ τῶν ἐπιστημονικῶν μεθόδων στὴ γεωργία καὶ τὴν κτηνοτροφία.

Ζοῦμεν στὸν αἰῶνα τῆς ἐπιστήμης, τῆς βιομηχανοποίησης καὶ τῆς τεχνολογικῆς προόδου. Δίχως τὰ ἐπιστημονικὰ μέσα καὶ ἐφόδια εἶναι ἀδύνατο νὰ

προοδεύση ἡ γεωργία μας. Μέσα στὰ τελευταῖα χρόνια ἔχουν προσληφθῆ ἀρκετοὶ ἐπιστήμονες στὸ Τμῆμα Γεωργίας καὶ Κτηνοτροφίας. Δὲν ὑποτιμοῦμε καθόλου τὴν δουλειά τους. Οὔτε τὴν ἐπιστημονικὴ ἐργασία τοῦ Ἰνστιτούτου Γεωργικῶν Ἐρευνῶν.

Ὅμως χρειάζεται ἀκόμα μεγαλύτερη ἐπιστημονικὴ ἐπάνδρωση τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, τῶν κτηνιατρικῶν καὶ ζωοτεχνικῶν ὑπηρεσιῶν. Καὶ μὲ τὴν ἐπάνδρωση αὐτὴ θὰ βοηθήσουμε στὴ λύση καὶ ἑνὸς ἄλλου προβλήματος. Τῆς ἀπασχόλησης δεκάδων ἀνέργων γεωπόνων, ζωοτεχνῶν καὶ κτηνιάτρων.

Ἔχουμε σήμερα στὴ Κύπρο πάνω ἀπὸ 80 ἀνέργους γεωπόνους. Μερικοὶ ὑποχρεώθησαν νὰ μεταναστεύσουν καὶ ἕνας ἀριθμὸς δουλεύει προσωρινὰ ὡς ὑπάλληλοι καὶ ἀστυνομικοὶ ἀκόμα. Τοὺς ἔχει ἀνάγκην ἡ γεωργία μας αὐτοὺς τοὺς ἐπιστήμονες. Τοὺς χρειάζονται οἱ ἀγρότες μας. Καὶ εἶναι σφάλμα μεγάλο καὶ ζημιὰ γιὰ τὴν οἰκονομία ποὺ ἀντὶ νὰ ἐπανδρώνουν τὰ ἀγροτικά μας κέντρα οἱ γεωπόνοι ζοῦν ἄνεργοι γιὰ χρόνια τώρα καὶ μεταναστεύουν στὸ ἐξωτερικό.

Ὄγδοο : Ἡ βελτίωση τῶν συνθηκῶν ζωῆς στὴν ὕπαιθρο.

Ἡ βελτίωση τῶν συνθηκῶν ζωῆς στὴν ὕπαιθρο θὰ συμβάλῃ σὲ μεγάλο βαθμὸ στὴν μείωση τῆς μὴ φυσιολογικῆς διαρροῆς ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ, κυρίως τῆς νεολαίας, ἀπὸ τὰ χωριὰ στὶς πόλεις. Γιὰ τὴν βελτίωση τῶν συνθηκῶν ζωῆς στὰ χωριὰ θὰ πρέπει νὰ ληφθοῦν μιὰ σειρὰ συγκεκριμένα μέτρα, ὅπως ἡ αὔξηση τοῦ εἰσοδήματος τῶν ἀγροτῶν, ἡ βελτίωση τῶν ἰατρικῶν ὑπηρεσιῶν, ἡ ἀνέγερση βιβλιοθηκῶν, γυμναστηρίων, παιδικῶν σταθμῶν, πάρκων καὶ ἡ καλυτέρευση τῶν συγκοινωνιῶν μὲ τὲς πόλεις, κέντρων ψυχαγωγίας τῆς νεολαίας καὶ ἄλλα.

Γενικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβέρνησης θὰ πρέπει μὲ τὴν συνεχῆ βελτίωση τῶν συνθηκῶν ζωῆς στὴν ὕπαιθρο νὰ μειώνεται συνεχῶς ἡ διαφορὰ μὲ τὲς πόλεις.

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι. Αὐτὲς εἶναι μερικὲς ἀπόψεις καὶ προτάσεις μας ὅσον ἀφορᾷ τὲς ριζικὲς ἀλλαγὲς στὴν γεωργία.

Ἀποτελεῖ ὁ ἐκσυγχρονισμὸς τῆς γεωργίας μας, ἀποτελοῦν οἱ ἀγροτικὲς μεταρρυθμίσεις ζωτικὴ ἀνάγκη γιὰ τὴν ἀγροτική μας οἰκονομία.

Γιατὶ εἶναι βέβαιο πῶς μὲ τὲς ἀγροτικὲς μεταρρυθμίσεις θὰ πετύχουμε δυὸ βασικὲς ἐπιδιώξεις ποὺ καθορίζει στὴν πολιτική της ἡ Κυβέρνηση. Τὴν δικαιότερη ἀνακατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος πρὸς ὄφελος τῶν πτωχοτέρων ἀγροτικῶν στρωμάτων, καὶ τὴν αὔξηση τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς πρὸς ὄφελος τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας.

Γι' αὐτοὺς τοὺς λόγους προτείνουμε τὴν σύσταση Γεωργικοῦ Συμβουλίου ποὺ νὰ ἀποτελεστῆ ἀπὸ ἐκπροσώπους τῶν Ὑπουργείων Γεωργίας καὶ Οἰκονομικῶν καὶ τῶν Ἀγροτικῶν Ὀργανώσεων, γιὰ τὴν μελέτη τῶν προβλημάτων ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ γεωργία μας καὶ τὴν ὑποβολὴ συγκεκριμένων προτάσεων στὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο γιὰ τὲς ἀπαιτούμενες διαρθρωτικὲς ἀλλαγὲς στὴ γεωργία.

Ἔρχομαι τώρα στὸν φετεινὸ προϋπολογισμὸ ἀνάπτυξης. Δὲν διαφωνῶ μὲ τὲς προτάσεις ποὺ γίνονται ὅσον ἀφορᾷ τὸν γεωργικὸ τομέα. Οἱ προτάσεις αὐτὲς ἔγιναν πρὸ καιροῦ μὲ μιὰ προϋπόθεση : Ὅτι θὰ εἴχαμε ἐφέτος μιὰ κανονικὴ γεωργικὴ χρονιά. Ὅμως αὐτὴ ἡ βασικὴ προϋπόθεση ἔχει ἀνατραπῆ. Τὴν γεωργία καὶ τὴν κτηνοτροφία μας τὴν ἔπληξε ἤδη ἡ χειρότερη ἀνομβρία ποὺ γνώρισε ἡ Κύπρος στὰ τελευταῖα 80 χρόνια ὅπως λὲν οἱ γηραιότεροι. Ὅπως ἐδήλωσε καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἡ ἀνομβρία παίρνει τὸν χαρακτῆρα ἐθνικῆς καταστροφῆς. Ἔχει πληγῆ σοβαρὰ ἡ κτηνοτροφία. Ἔχει καταστραφῆ ἡ σιτοκαλλιέργεια σὲ ὅλη σχεδὸν τὴν Κύπρο. Ἐπηρεάστηκαν σοβαρὰ τὰ ἀμπέλια, οἱ ἐληές, οἱ χαρουπιές, ἡ δενδροκαλλιέργεια, τὰ ἐσπεριδοειδῆ, τὰ λαχανικά, ἡ ἄρδευση τῶν πατατῶν, ἡ καλλιέργεια τῶν καπνῶν καὶ γενικὰ ὅλοι οἱ ἀγροτικοὶ κλάδοι.

Τὰ ὑπόγεια νερὰ ἐξαντλοῦνται ραγδαῖα καὶ τίθενται σὲ κίνδυνο ἐπενδύσεις ἑκατομμυρίων λιρῶν στὴ γεωργία, τὴν δενροκαλλιέργεια καὶ τὴν κτηνοτροφία.

Ὁ ἀγροτικὸς κόσμος βρίσκεται σὲ ἀπόγνωση. Χιλιάδες ἀγροτοκτηνοτροφικὲς οἰκογένειες ἀντιμετωπίζουν ἤδη τὸ φάσμα τῆς οἰκονομικῆς καταστροφῆς. Οἱ ἐπιπτώσεις θὰ εἶναι τεράστιες ὄχι μονάχα γιὰ τὴν γεωργία καὶ τὴν κτηνοτροφία ἀλλὰ γενικώτερα γιὰ τὴν οἰκονομία μας.

Ἕνα εἰσόδημα 60 ἑκατομμυρίων λιρῶν ποὺ μᾶς δίνει ἡ ἀγροτικὴ οἰκονομία θὰ ἐπηρεαστῆ πολὺ σοβαρὰ καὶ θὰ μειωθῆ φέτος λόγω τῆς ἀνομβρίας.

Ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀνάπτυξης τοῦ 1973 ποὺ συζητοῦμε τώρα θὰ χρειαστῆ ἀναπροσαρμογές, ὅπως καὶ τὸ τρίτο πεντάχρονο σχέδιο ἀνάπτυξης. Ἀσφαλῶς δὲν πρέπει νὰ πανικοβληθοῦμε. Ὅμως δημιουργεῖται μιὰ ἔκτακτη σοβαρὴ κατάσταση γιὰ τὴν οἰκονομία μας. Ἔγκαιρα νὰ ἑτοιμαστῆ πρόγραμμα γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν μεγάλων προβλημάτων ποὺ δημιουργεῖ ἡ ἀνομβρία. Πρόγραμμα γιὰ τὴν ἐπιβίωση τῆς κτηνοτροφίας, πρόγραμμα βοήθειας πρὸς τοὺς σιτοκαλλιεργητές, πρόγραμμα βοήθειας γιὰ ὅλους τοὺς ἀγροτικοὺς κλάδους. Πρέπει ἐπίσης νὰ ληφθοῦν μέτρα γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ ὑδατικοῦ προβλήματος, ἀρδευτικοῦ καὶ ὑδρευτικοῦ. Νὰ ἀποταθοῦμε γιὰ βοήθεια στὰ Ἡνωμένα Ἔθνη, καὶ πρὸς χῶρες ποὺ ἔχουν δυνατότητες νὰ μᾶς βοηθήσουν.

Στὴν χθεσινὴ συνεδρίαση τῆς Βουλῆς κατετέθη ἐπιστολὴ τῆς Παναγροτικῆς Ἕνωσης στὴν ὁποίαν καλοῦνται οἱ Βουλευτὲς νὰ λάβουν σοβαρὰ ὑπ' ὄψιν ὅταν συζητοῦμε τοὺς Προϋπολογισμοὺς τὲς ἐπιπτώσεις ποὺ θὰ ὑπάρξουν ἀπὸ τὲς καταστροφὲς τῆς ἀνομβρίας.

Ἐμεῖς, συνάδελφοι, κάνουμε μιὰ συγκεκριμένη πρόταση, τὴν σύσταση μικτῆς Ἐπιτροπῆς Ὑπουργῶν, Βουλευτῶν καὶ ἐκπροσώπων τῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων, ἡ ὁποία Ἐπιτροπὴ νὰ συζητήσῃ ὅλα τὰ προβλήματα ποὺ ἔχει δημιουργήσει ἡ ἀνομβρία.

Θὰ ἀναφερθῶ τώρα σὲ μερικὰ βασικὰ προβλήματα τῆς Ἀμμοχώστου.

Ἀκόμα μιὰ φορὰ ὑπογραμμίζουμε τὴν σοβαρὴ καθυστέρηση γιὰ τὴν ἐχτέλεση τῶν ἔργων γιὰ τὸν ἐξοπλισμὸ τοῦ λιμένος Ἀμμοχώστου. Εἶναι ἀχαρακτήριστη αὐτὴ ἡ καθυστέρηση. Στὸ λιμάνι τῆς Ἀμμοχώστου ποὺ ἀποπερατώθηκε πρὶν 8 χρόνια δὲν ἔχουν συμπληρωθῆ βασικὰ ἔργα γιὰ τὴν κανονικὴ λειτουργία του. Δικαιολογία δὲν ὑπάρχει γιὰ τὴν καθυστέρηση. Καὶ ἀναμένουμε ὅπως μέσα στὸ 1973, συμπληρωθοῦν ὅλα τὰ ἔργα, ὅπως ὑποσχέθηκαν τελευταῖα ἁρμόδιοι κυβερνητικοὶ παράγοντες.

Τὸ νοσοκομεῖο Ἀμμοχώστου ἔχει βελτιωθῆ τὰ τελευταῖα χρόνια σὲ ἰατρικὸ προσωπικὸ καὶ σὲ ἐπιστημονικὰ ἐφόδια. Ὅμως οἱ ἀνάγκες τῆς πόλης καὶ τῆς Ἐπαρχίας εἶναι μεγάλες καὶ συνεχῶς αὐξάνονται. Καθημερινὰ παρατηρεῖται συνωστισμός, ἰδιαίτερα τὲς πρωϊνὲς ὧρες.

Θὰ εἰσηγούμαστε ὅπως γιὰ τὴν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τῆς Ἀμμοχώστου μελετηθῆ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας πρόταση γιὰ τὴν ἀνέγερση νέου καὶ σύγχρονου νοσοκομείου στὴν Ἀμμόχωστο.

Ἡ κατασκευὴ δρόμου διπλῆς κατεύθυνσης ποὺ νὰ συνδέση τὴν Ἀμμόχωστο μὲ τὴν Λευκωσία εἶναι ἕνα ἄλλο δίκαιο αἴτημα τῆς Ἀμμοχώστου. Πολλοὶ λόγοι ἐπιβάλλουν τὴν ἐπίσπευση τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ τοῦ δρόμου (τουριστικοί, ἐμπορικοί, συγκοινωνιακοί, ἀποφυγὴ δυστυχημάτων, κ.ἄ.).

Ἡ διαπλάτυνση τῆς ὁδοῦ Σαλαμῖνος εἶναι ἐπίσης ἕνα βασικὸ ἔργο ποὺ καθυστερεῖ ἀπὸ ἀρκετὸ καιρὸ ἐνῶ ἔχουν ἐκπονηθῆ καὶ ἑτοιμαστῆ τὰ σχετικὰ σχέδια.

Τὸ πρόβλημα τῆς στέγης, ὅπως καὶ στὲς ἄλλες πόλεις καὶ ἐπαρχίες, ἀντιμετωπίζεται μὲ ὀξύτητα καὶ στὴν Ἀμμόχωστο, τόσο στὴν πόλη ὅσο καὶ στὴν ὕπαιθρο.

Ἐπικροτοῦμε τὲς εἰσηγήσεις τῶν ἁρμοδίων ἐπιτροπῶν τῆς Βουλῆς γιὰ τὸ στεγαστικό.

Ὑπάρχει γι' αὐτὸ τὸ σοβαρὸ πρόβλημα μεγάλη βραδύτητα στὸν κρατικὸ μηχανισμό. Στὴ περιοχὴ τῆς πόλης Ἀμμοχώστου καὶ ἀπὸ 17 χωριὰ τῆς Ἐπαρχίας ὑπεβλήθησαν ἀπὸ ἀρκετὰ χρόνια αἰτήσεις γιὰ παραχώρηση κυβερνητικῆς γῆς σὲ πτωχὲς οἰκογένειες γιὰ παραχώρηση οἰκοπέδων.

Μέχρι σήμερα τὸ πρόβλημα συνεχίζει νὰ βρίσκεται στὸ στάδιο τῶν μελετῶν.

Καιρὸς εἶναι νὰ παραμεριστῆ ἀρκετὴ γραφειοκρατία γιὰ τὴν προώθηση τέτοιων ζωτικῶν προβλημάτων ὅπως τῆς στέγης, γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση πτωχῶν λαϊκῶν στρωμάτων.

Μιὰ βασικὴ παραγωγικὴ περιοχὴ τῆς Ἀμμοχώστου, ἡ περιοχὴ τῶν Κοκκινοχωριῶν, λόγω τῆς ἔλλειψης νεροῦ διατρέχει σοβαρὸ κίνδυνο νὰ καταστραφῆ. Τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι οὔτε νέο, οὔτε ἄγνωστο. Ὅ,τι ἐπιβάλλεται νὰ γίνη εἶναι ὅπως ἡ Κυβέρνηση ἐπισπεύση τὰ γενικώτερα ἔργα γιὰ τὸ ὑδατικὸ γιὰ νὰ βοηθηθῆ καὶ ἡ περιοχὴ τῶν Κοκκινοχωριῶν νὰ ἐπιβιώση.

Ἡ περιοχὴ τῆς Μεσαορίας φυτοζωεῖ. Ἐξαρτᾶται βασικὰ ἀπὸ τὴν σιτοκαλλιέργεια ποὺ δέχεται συχνὰ τὰ πλήγματα τῆς ἀνομβρίας.

Ὑπάρχουν ὑποσχέσεις τῆς Κυβέρνησης γιὰ τὴν προώθηση ἑνὸς ἐνιαίου ἀρδευτικοῦ συστήματος στὴ Μεσαορία, γιὰ ἀξιοποίηση τῶν ὑφαλμύρων νερῶν, γιὰ ἀνάπτυξη τῆς κτηνοτροφίας, γενικὰ γιὰ τὴν αὔξηση τοῦ εἰσοδήματος τῶν σιτοπαραγωγῶν Μεσαορίας.

Ἀναμένουμε ὁλοποίηση αὐτῶν τῶν σχεδίων γιὰ νὰ ἀναπτυχθῆ αὐτὴ ἡ περιοχή.

Ἕνα πρόγραμμα ἀνάπτυξης καὶ τουριστικῆς ἀξιοποίησης ἀναμένει καὶ ἡ περιοχὴ Καρπασίας. Οἱ ἀγρότες τῆς Καρπασίας ἔχουν χαμηλὰ εἰσοδήματα. Περιθώρια ἀνάπτυξης ὑπάρχουν γιὰ τὴν γεωργία, τὴν κτηνοτροφία καὶ τὸν τουρισμό. Νὰ δοθῆ ἡ δασικὴ γῆ στοὺς γεωργοὺς τῆς Καρπασίας ποὺ ἀξιοποίησαν πρὶν 40 χρόνια καὶ συνεχίζουν ὅμως νὰ πληρώνουν ἐνοίκια στὴ Κυβέρνηση. Νὰ ἐπισπευσθῆ ἡ διαπλάτυνση καὶ εὐθυγράμμιση τοῦ δρόμου Ἀμμοχώστου—Ἀποστόλου Ἀνδρέα.

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Αὐτὲς εἶναι οἱ γενικὲς καὶ εἰδικὲς παρατηρήσεις μας γιὰ τὸ πενταετὲς σχέδιο ἀνάπτυξης καὶ τὸν φετεινὸ προϋπολογισμό.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου παρακαλῶ.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Κατὰ τὴν συζήτησιν τῶν Προϋπολογισμῶν τοῦ 1971 εἶχα ἐκφράσει τὴν ἄποψιν, ὡς καὶ ἡ τότε ἔκθεσις τῆς ἐπὶ τούτῳ Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς εἰσηγεῖτο, ὅπως ὁ ἑκάστοτε προϋπολογισμὸς διὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος κατατίθεται ἐγκαίρως εἰς τὴν Βουλήν, ἵνα καὶ αὕτη ἐγκαίρως τὸν ἐξετάζῃ καὶ ψηφίζῃ οὕτως ὥστε μὲ τὴν ἔναρξιν τοῦ νέου ἔτους νὰ εἶναι ὅλα ἕτοιμα διὰ νὰ ἀρχίζῃ ἀμέσως ἡ ἔναρξις τῶν διαφόρων ἔργων ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων τμημάτων.

Ἐρχόμεθα μετὰ δύο χρόνια νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι γίνεται τὸ ἴδιον πρᾶγμα, ἡ καθυστέρησις ὑπάρχει, ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ εἰσηγεῖται τὴν ἔγκαιρον κατάθεσιν τούτων καὶ ἡ καθυστέρησις τῆς ἐνάρξεως τῶν ἔργων συνεχίζεται.

Ἐὰν δὲ λάβωμεν ὑπόψιν τὸν ἀριθμὸν τῶν συνεδριάσεων τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς, βλέπομεν τὸ περιωρισμένον τοῦ χρόνου ποὺ εἶχεν ἐνώπιόν της νὰ ἐξετάσῃ τοῦτον.

Εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν δύο τινὰ πρέπει νὰ συμβαίνουν: Ἢ τὰ ἁρμόδια Κυβερνητικὰ Τμήματα δὲν ἐργάζονται ὡς πρέπει διὰ νὰ ἔχουν ἕτοιμον τὸν προϋπολογισμὸν πρὸς κατάθεσιν ἐγκαίρως ὡς ὑπὸ τοῦ Συντάγματος προνοεῖται, ἢ γίνεται τοῦτο σκοπίμως διὰ νὰ ἐξοικονομοῦνται ἴσως περισσότερα χρήματα καὶ νὰ κατατίθενται εἰς τὸ Πάγιον Ταμεῖον, καὶ τοῦτο βεβαίως πάντοτε εἰς βάρος τῶν προϋπολογισθέντων ὑπὸ ἐκτέλεσιν ἔργων καὶ πάντοτε εἰς βάρος τῶν πλέον ἀπομεμακρυσμένων Ἐπαρχιῶν ὡς εἶναι ἡ Πάφος.

Ἐὰν δὲ ἐξετάσωμεν κατὰ σειρὰν τὰ προηγούμενα ἔτη θὰ διαπιστώσωμεν ὅτι τὴν μεγαλυτέραν ἀδικίαν τὴν ὑφίσταται ἡ Ἐπαρχία Πάφος, διότι ἔργα τὰ ὁποῖα καθ' ἕκαστον ἔτος προϋπολογίζονται νὰ γίνουν, εἰς τὸ τέλος τὰ πλεῖστα τούτων λόγῳ ἐλλείψεως χρόνου δὲν γίνονται καὶ τὰ ποσὰ ἢ ἐπαναψηφίζονται διὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος ἢ κατατίθενται δι' ἄλλα ἔργα ἄλλων ἐπαρχιῶν.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν θέλω νὰ εἰσηγηθῶ εἰς τὸ Προεδρεῖον τῆς Βουλῆς ὅπως τὴν ἀνησυχίαν τόσον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὅσον καὶ ὅλων τῶν μελῶν τοῦ Σώματος γύρω ἀπὸ τὸ θέμα τοῦτο, ἤτοι τῆς ἐγκαίρου καταθέσεως τῶν Προϋπολογισμῶν, τὴν μεταφέρει εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ ἀταξία αὕτη θὰ διορθωθῇ.

Ἀνεξαρτήτως ὅμως αὐτῶν, εἶναι καθῆκον μας νὰ ἐπαινέσωμεν τὸ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐπιτελούμενον ἔργον καὶ πιὸ πολὺ νὰ ἐκτιμήσωμεν τὴν θετικὴν καὶ νοικοκυρευμένην συμβολὴν τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ὅστις μὲ σύνεσιν μεγάλην ἀλλὰ καὶ ἀφάνταστον ὑπομονὴν διαχειρίζεται τὰ οἰκονομικὰ θέματα τοῦ τόπου τούτου.

Καθ' ὅλα ἡ ἐμπεριστατωμένη ὁμιλία του, ἡ γενικὴ ἀνάλυσις τόσον τῶν δύο Προϋπολογισμῶν, Τακτικοῦ καὶ Ἀναπτύξεως, διὰ τὸ τρέχον ἔτος, ὅσον καὶ ἡ μὲ πᾶσαν λεπτομέρειαν ἀνάπτυξις τοῦ Γ' Πενταετοῦς σχεδίου ἀναπτύξεως, μαρτυρεῖ περὶ τῆς θετικῆς συμβολῆς τοῦ Ὑπουργείου του καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς νήσου μας καὶ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς νομισματικῆς σταθερότητος τῆς Κυπριακῆς λίρας ἔναντι τῶν ἄλλων νομισμάτων, καὶ ἔναντι ἄλλων πλέον ἀνεπτυγμένων καὶ ἰσχυρῶν κρατῶν. Ἐὰν δὲ λάβωμεν ὑπόψιν καὶ τὴν ἀνώμαλον πολιτικὴν κατάστασιν εἰς τὴν Νῆσον μας λόγῳ τῆς ὁποίας ἀρκετὸν χρῆμα ἀπὸ τὸν προϋπολογισμόν μας δαπανᾶται— καὶ τοῦτο πάντοτε εἰς βάρος τῆς ἀναπτύξεως αὐτοῦ τοῦ τόπου— πρέπει ἔτι περισσότερον νὰ ἐκτιμήσωμεν τὸ ἰσοζυγισμένον οἰκονομικὸν ἔργον τῆς Κυβερνήσεως.

Παρὰ ταῦτα ὅμως εἴμεθα ὑπόχρεοι νὰ κάμωμεν καὶ κριτικὴν ἐπὶ ὡρισμένων ἔργων, κονδυλίων, κλπ., διὰ ἑκάστην Ἐπαρχίαν καὶ ἕκαστον τομέα. Ὅλα αὐτὰ βεβαίως ἔγιναν καὶ περιέχονται ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ εἰς τὴν ἐμπεριστατωμένην ἔκθεσιν τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν θὰ περιορισθῶ εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως γύρω ἀπὸ τὰ διάφορα προβλήματα τῆς Ἐπαρχίας μου.

Ἡ πεῖρα τῶν 2½ ἐτῶν μᾶς ἔδωσε τὸ δικαίωμα νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἐκτίμησιν αὐτήν, ὅτι ὁ καταμερισμὸς τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ δὲν κατανέμεται ἀναλόγως εἰς ἑκάστην ἐπαρχίαν, ἀλλὰ εἰς ἄλλας περισσότερον, ἄλλας ὀλιγώτερον καὶ ἄλλας ἐλάχιστον. Ὁ καταμερισμὸς δὲ οὗτος, καὶ ἂν γίνῃ κατὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ προϋπολογισμοῦ κάπως δίκαιος, εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους φαίνεται τόσον ἡ ἀδικία ὅσον καὶ ἡ ἄνισος μεταχείρισις τῆς μιᾶς πρὸς τὴν ἄλλην ἐπαρχίαν. Ἐφαρμόζεται τὸ ρητὸν «τὸ μεγάλο ψάρι τρώει τὸ μικρόν».

Ἐὰν δὲ ἀναλύσωμεν ἐν λεπτομερείᾳ τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα προϋπελογίσθησαν νὰ γίνουν εἰς Πάφον κατὰ τὰ τρία τελευταῖα ἔτη καὶ τί ἔγινε, θὰ ἴδωμεν τὸ ἄδικον ποὺ ἐπικρατεῖ εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μας.

Κύριε Πρόεδρε. Ἡ ἐπαρχία Πάφος εἶναι μία καθαρῶς γεωργικὴ Ἐπαρχία. Τὰ τελευταῖα τρία κατὰ συνέχειαν ἔτη ἔπληξαν αὐτὴν τόσον ἡ ἀνομβρία ὅσον καὶ αἱ ἑκάστοτε θεομηνίαι καίρια καὶ θὰ πρέπει νὰ ἔρθουν κατὰ συνέχειαν πολὺ καλοὶ καιροὶ διὰ νὰ μπορέσῃ ἡ ἐπαρχία αὐτὴ νὰ ἀνασάνῃ οἰκονομικῶς. Καίτοι, λέγω, ἡ Ἐπαρχία μου εἶναι καθαρῶς γεωργικὴ καὶ αἱ ἐδαφολογικαὶ καὶ κλιματολογικαὶ συνθῆκαι εἶναι τοιαῦται ποὺ εὐνοοῦν τὴν κατασκευὴν διαφόρων ἔργων πρὸς ἀξιοποίησιν τῆς εἰς μεγάλας ἐκτάσεις ἀναξιοποιήτου γῆς καὶ ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας εἰς μεγάλον βαθμόν, ἐν τούτοις παρατηρεῖται τόση μεγάλη καθυστέρησις διὰ τὴν προώθησιν καὶ ἐπίλυσιν τῶν διαφόρων προβλημάτων εἰς τὸν τομέα αὐτὸν ποὺ εἶναι πολλὰς φορὰς νὰ διερωτᾶται κανεὶς ἐὰν ὑπάρχωμεν ὡς ἐπαρχία καὶ ἐὰν κατοικοῦμεν καὶ ζῶμεν στὸν τόπον αὐτὸν ὅπως ὁ ἄλλος κόσμος τῆς νήσου μας. Εἶναι τώρα ἀρκετὰ χρόνια ποὺ ἀκούομεν ὅτι μελετᾶται ἡ κατασκευὴ μεγάλων φραγμάτων καὶ ἡ ἀξιοποίησις τῶν ὑπαρχουσῶν διατρήσεων, ἀλλὰ εὑρισκόμεθα πάντοτε εἰς τὸ στάδιον τῆς μελέτης. Ὡς οἱ εἰδικοὶ ἐμπειρογνώμονες πιστοποιοῦν, καὶ περὶ τούτων ὑπάρχουν ἐκθέσεις, ἡ Ἐπαρχία Πάφος εἶναι ἴσως ἡ μόνη Ἐπαρχία ποὺ συγκεντρώνει ὅλα τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα ποὺ χρειάζονται διὰ τὴν κατασκευὴν φραγμάτων καὶ ἀξιοποίησιν διατρήσεων καὶ ταῦτα εἶναι οἱ κατάλληλοι ποταμοί, αἱ λόγῳ συστάσεως ἐδάφους καὶ ἀφθονίας ὕδατος μεγάλαι ἐκτάσεις γῆς πρὸς καλλιέργειαν καὶ ἀξιοποίησιν, ἡ πρωϊμότης τοῦ μέρους λόγῳ κλιματολογικῶν συνθηκῶν καὶ γενικὰ ὅλαι ἐκεῖναι αἱ προϋποθέσεις ποὺ χρειάζονται διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν.

Πρόθεσις τῆς Κυβερνήσεως ὑπάρχει καθὼς καὶ ἡ μεγάλη ἐνεργητικότης τῶν ἁρμοδίων Ὑπουργῶν καὶ προσπάθειά των διὰ προώθησιν τῶν ὡς ἄνω ἔργων· ἐν τούτοις παρατηρεῖται καθυστέρησις εἰς μεγάλον βαθμόν. Ὑπάρχουν πολλὰς φορὰς περιπτώσεις ποὺ ὄχι μόνον ἡμεῖς οἱ ἴδιοι διερωτώμεθα ἀλλὰ καὶ οἱ ἴδιοι οἱ ἁρμόδιοι διερωτῶνται εἰς τί ὀφείλεται αὐτὴ ἡ ἀνεπίτρεπτος καθυστέρησις. Εἶναι ἴσως ὁ 4ος χρόνος ποὺ γίνεται λόγος διὰ τὸ φράγμα, τὸ μεγάλο φράγμα τοῦ Ξεροῦ. Καὶ ἐνῶ ἐπρογραμματίζετο νὰ γίνῃ ἡ ἔναρξις τοῦ ἔργου ἀπὸ τοῦ 1971 καὶ ὅλα ἦσαν ἕτοιμα ἀλλὰ ἀνεμένετο τὸ δάνειον ἐκ τῆς διεθνοῦς Τραπέζης, ἐρχόμεθα μετὰ 4 ἔτη νὰ ἐρωτήσωμεν καὶ νὰ μάθωμεν, ὅτι τοῦτο θὰ ἀρχίσῃ ὅταν θὰ γίνῃ ἀναδασμός, ἢ θὰ ἀρχίσῃ πρῶτον ἡ ἀξιοποίησις τῶν διατρήσεων καὶ μετὰ τοῦ φράγματος. Εὑρισκόμεθα ἤδη εἰς τὸ 1973 καὶ ὄχι μόνον δὲν ἤρχισεν ἡ ἔναρξις τοῦ ἔργου, ὄχι μόνον δὲν ἀρχίζει ἡ ἀξιοποίησις τῶν διατρήσεων, ἀλλὰ οὔτε καὶ στὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως δὲν βρίσκεται κἂν ἔστω καὶ συμβολικὸν ποσὸν διὰ τὴν ὑποτιθεμένην ἔναρξιν τοῦ ἔργου. Κατὰ μῆκος τῶν τριῶν ποταμῶν τοῦ Ξεροῦ, τοῦ Διαρίζου καὶ τῆς Αἰζούσης ποὺ ἀνέφερα, κατοικοῦν πολλαὶ κοινότητες καὶ συγκεκριμένα 40 τὸν ἀριθμόν, τῶν ὁποίων περνᾶ τὸ νερὸ δίπλα ἀπὸ τὴν γῆν των καὶ δὲν μποροῦν νὰ ἀξιοποιήσουν ταύτην λόγῳ τοῦ ὅτι δὲν παραχωροῦνται εἰς αὐτὰς ἄδειαι διὰ διατρήσεις οὔτε καὶ αἱ ὑπάρχουσαι Κυβερνητικαὶ διατρήσεις παραχωροῦνται εἰς αὐτὰς μὲ τὴν αἰτιολογίαν ὅτι γίνονται μελέται.

Μὰ ἐπὶ τέλους θὰ τελειώσουν αὐταὶ αἱ μελέται καὶ τὰ περιβόητα σχέδια;

Ἀπὸ τὴν περυσινὴν ἀνομβρίαν ὁλόκληραι ἐκτάσεις εὐφόρου γῆς, ἀπὸ τὰ Κούκλια μέχρι τῆς Πέγειας, κλπ., ποὺ μποροῦσαν κάλλιστα νὰ ἀρδευθοῦν ἀπὸ φράγματα ἢ διατρήσεις ἔμειναν καὶ κατεστράφησαν ὁπότε ἦρθε πίσω ἡ Κυβέρνησις νὰ δώσῃ ἐπιχορηγήσεις, ἀποζημιώσεις, δάνεια, κλπ., γεγονὸς τὸ ὁποῖον θὰ ἀπεφεύγετο ἐὰν ὑπῆρχον τὰ φράγματα καὶ τότε ὄχι μόνον ζημίας δὲν θὰ εἴχομεν ἀλλὰ ἀρκετὰ εἰσοδήματα καὶ γενικὰ πάρα πολλὰ ὀφέλη.

Εἰς τὸ Λεκανοπέδιον τῆς Πόλεως Χρυσοχοῦς ὑπάρχουν μικροὶ ποταμοὶ ὡς τῆς Λυσοῦ, Στενῆς καὶ Γουδίου—Χρυσοχοῦς ποὺ μποροῦν νὰ γίνουν δύο μικρὰ φράγματα ἅτινα θὰ δώσουν ζωὴν εἰς τὸν συνεχῶς φθίνοντα αὐτὸν τόπον καὶ περιοχήν. Ὡσαύτως ὑπάρχουν ἄφθονα ὑπόγεια νερὰ ποὺ γενόμεναι δοκιμαστικαὶ διατρήσεις θὰ ὠφελήσουν πάρα πολὺ τὴν ὡς ἄνω περιοχήν. Ἐὰν λάβωμεν δὲ ὡς παράδειγμα τὰς κοινότητας Πωμοῦ, Ἁγίας Μαρίνας καὶ Ἀργά-

κας, τὴν ἀξιοποίησιν τῆς γῆς των ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα δύο φράγματα καὶ τὴν ὠφέλειαν τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς, θὰ ἴδωμεν ὅτι ὡς κράτος ἐγκληματοῦμεν εἰς τὸν τομέα αὐτὸν διὰ τὰς περιοχὰς αὐτὰς ποὺ ἀνέφερα.

Τί δὲ νὰ εἴπωμεν διὰ τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς μικτῆς γεωργίας—κτηνοτροφίας, ποὺ ἐνῶ ἔπρεπε εἰς τὴν Ἐπαρχίαν αὐτὴν νὰ ἐφαρμοσθῇ πρῶτον τὸ σύστημα τοῦτο, ἔχει ἐφαρμοσθῇ εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ἄλλας Ἐπαρχίας καὶ ἡ Πάφος ἔμεινεν ἢ θὰ μείνῃ τελευταία ;

Εἰς τὴν ἀμπελοκαλλιέργειαν ποὺ τὸ κλῖμα καὶ ἔδαφος τῆς Ἐπαρχίας εὐνοεῖ εἰς μεγάλον βαθμὸν τὸ εἶδος τοῦτο, ἐτέθη φραγμὸς καὶ ἔχει ἀπαγορευθῇ διὰ νόμου ἐπ' ἀόριστον ἡ φύτευσις νέων ἀμπελώνων. Θὰ ἐπιτραπῇ δὲ αὕτη ἀναλόγως τῆς ἐξευρέσεως ἀγορῶν διὰ τὴν ἀπορρόφησιν τοῦ προϊόντος τούτου.

Εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως διὰ τὴν γεωργικὴν ἀνάπτυξιν εὑρίσκεται τὸ σεβαστὸν ποσὸν τῶν £6.225.120 ἀνάλογον δὲ ποσὸν ἔχει παραχωρηθῇ καὶ διὰ τὴν Πάφον καὶ ἐλπίζομεν ὅτι ὅσα ἔργα ἔχουν ἐγκριθῇ διὰ τὴν Ἐπαρχίαν μας θὰ γίνουν, οὕτως ὥστε νὰ μπορέσῃ καὶ ἡ Ἐπαρχία αὐτὴ σταδιακῶς νὰ ἀναπτυχθῇ.

Θὰ ἤθελα εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ νὰ κάμω κριτικὴν τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ ὅτι διὰ ὡρισμένα εἴδη καλλιεργειῶν γίνεται μεγάλη σπατάλη χρημάτων, βρίσκονται ἀρκετὰ σεβαστὰ ποσὰ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν διὰ ὑποδειγματικὰς καλλιεργείας, κλπ., καὶ πολὺ ἀμφιβάλλω ὅτι οὔτε τὰ ἔξοδα δὲν καλύπτονται. Εἶμαι ὑπόχρεως νὰ ἐρωτήσω τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον ἄνευ προθέσεως νὰ θίξω ὁποιονδήποτε καὶ τὸ Ὑπουργεῖον ἂς πράξῃ τὸ καθῆκον του καὶ γενικὰ ἡ Κυβέρνησις τί γίνεται μὲ τὰ τσιφλίκια Ἀχέλειας, Κουκλιῶν καὶ τὴν κτηνοτροφικὴν ἔπαυλιν ὀρειτῶν ; Εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ὑπάρχει ποσὸν £76.000, ἤτοι £16 χιλ. διὰ τοὺς ὀρείτας καὶ 60 χιλιάδας λιρῶν διὰ τὰ τσιφλίκια Ἀχέλειας διὰ φροντίδα καὶ συντήρησιν τούτων. Θὰ ἠθέλαμεν νὰ πληροφορηθῶμεν τί εἰσοδήματα ἔχουν αὐτὰ καὶ ἐὰν πράγματι καλύπτωνται τὰ ἔξοδα ἀπὸ ὅλην αὐτὴν τὴν περιουσίαν καὶ ἐπιχείρησιν, καὶ τίνα σκοπὸν ἐξυπηρετοῦν αἱ ἐπιχειρήσεις αὐταί ;

Ἐὰν βεβαίως τοῦτο γίνεται διὰ νὰ λάβῃ γνῶσιν ὁ γεωργός, κτηνοτρόφος καὶ ἀμπελουργὸς περὶ τοῦ τρόπου καλλιεργείας καὶ ἀναπτύξεως τῶν εἰδῶν αὐτῶν καὶ γίνεται εἶδος πειραματισμοῦ καὶ ἐξοδεύονται τόσα χρήματα πολὺ πιθανὸν νὰ ὑπάρχῃ μία σχετικὴ δικαιολογία. Ἐὰν ὅμως ὅλα αὐτὰ γίνωνται ἁπλῶς καὶ μόνον διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῶν κρατούντων, τότε τὸ θέμα χρειάζεται σχετικὴν ἔρευνα.

Δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ὀρθὸν ἡ Κυβέρνησις ν' ἀσχολῆται μὲ τόσα εἴδη καλλιεργείας καὶ νὰ γίνεται ἡ ἰδία γεωργός, νὰ καλλιεργῇ χιλιάδας στρεμμάτων εὐφόρου καὶ ἀποδοτικῆς γῆς καὶ νὰ στεροῦνται ταύτης πτωχοὶ οἰκογενειάρχαι. Μπορεῖ κάλλιστα νὰ κρατήσῃ διὰ ὑποδειγματικὰς καλλιεργείας διαφόρων ποικιλιῶν μίαν ἔκτασιν 100—200 στρεμμάτων γῆς καὶ ὅλην τὴν ἄλλην νὰ τὴν παραχωρήσῃ ἐπὶ λογικῶν ἐνοικίων εἰς τοὺς πραγματικῶς ἔχοντας ἀνάγκην πτωχοὺς γεωργοὺς τῶν κοινοτήτων Τίμης, Ἀχέλειας, Νικόκλειας καὶ Κουκλιῶν ἢ ὁπουδήποτε ἀλλοῦ ὑπάρχουν.

Ἐπικροτοῦμεν τὴν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἐγκρίνῃ τὸ ποσὸν τῶν £9.000 πρὸς ἐξαφάνισιν τῆς Μεσογειακῆς μυίγας.

Ὡσαύτως συγχαίρομεν τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν καταπολέμησιν καὶ ἐξάλειψιν τοῦ ἐχινοκόκκου.

Ἓν δὲ σπουδαῖον καὶ ἐπίκαιρον θέμα ποὺ πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀντικρύσῃ μὲ ρεαλισμὸν εἶναι τὸ θέμα τῶν γεωργῶν, κτηνοτρόφων, φρουτοκαλλιεργητῶν, ἀμπελουργῶν καὶ γενικὰ ὅλων ὅσων ἀσχολοῦνται μὲ τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς, θέμα τὸ ὁποῖον προέκυψεν καὶ προκύπτει ἐκ τῆς ἀνομβρίας ἤτις ἀπὸ διετίας ἐνέσκυψεν καὶ συνεχίζεται εἰς μεγάλον βαθμὸν ἐφέτος. Δὲν παραγνωρίζομεν

τὴν ἤδη προσφερθεῖσαν βοήθειαν πρὸς τοὺς καθαρῶς κτηνοτρόφους αἰγοπροβάτων, ἀλλὰ ἡ βοήθεια αὐτὴ πρέπει νὰ παρασχεθῇ εἰς ὅλους ἀνεξαρτήτως τοὺς γεωργοὺς κτηνοτρόφους διὰ ὁποιαδήποτε εἴδη ζώων ἔχουν, διότι ὅλα πρέπει νὰ ζήσουν καὶ διὰ νὰ τὰ ἔχουν σημαίνει ὅτι χρειάζονται ὅλα. Καὶ αἱ διακρίσεις πάντοτε γίνονται πρόξενοι σχολίων καὶ δημιουργία προβλημάτων.

Ὡσαύτως ἡ Κυβέρνησις καὶ τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον πρέπει ἀπὸ τώρα ποὺ εἶναι κάπως ἐνωρὶς νὰ μεριμνήσῃ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος τῆς λειψυδρίας κατὰ τοὺς θερινοὺς καὶ καλοκαιρινοὺς μῆνας, διότι προβλέπεται μεγάλη ἔλλειψις ποσίμου ὕδατος καὶ ἡ ταλαιπωρία τοῦ κοινοῦ θὰ εἶναι μεγίστη. Δι' ὅλα αὐτὰ δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι τόσον ἡ Κυβέρνησις ὅσον καὶ ἰδιαίτερα τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον ἔχει ἤδη προβληματισθῇ καὶ μελετᾷ τὴν ρεαλιστικὴν ἀντιμετώπισίν των ὡς ἄλλοτε καὶ ἐμπράκτως τὸ ἀπέδειξεν. Εἶναι ὅμως καθῆκον μας νὰ ἐπανατονίσωμεν καὶ μεταφέρωμεν τὴν ἀνησυχίαν αὐτὴν ὅλων μας εἰς τοὺς ἁρμοδίους.

Ἂς ἐξετάσωμεν τώρα τὰς δραστηριότητας τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων διὰ τὰ ἔργα ποὺ ἀφοροῦν τὴν Ἐπαρχίαν μου.

Ἀπὸ τοῦ 1970 ψηφίζονται σεβαστὰ ποσὰ χρημάτων διὰ νὰ γίνουν ἔργα ὡς τὸ λιμάνι καὶ δρόμοι κυρίως, ἀλλὰ δυστυχῶς τὰ ποσὰ ἐπαναψηφίζονται.

Ὡς εἶπα καὶ ἄλλοτε, ἐὰν τὰ χρήματα ποὺ ἐψηφίζοντο διὰ τὰ καθ' ἕκαστον ἔτος προϋπολογιζόμενα ἔργα νὰ γίνουν εἰς Πάφον ἐξωδεύοντο, μπορῶ νὰ εἴπω μετὰ βεβαιότητος ὅτι ἡ Πάφος δὲν θὰ εἶχε σήμερον κανὲν πρόβλημα καὶ δὲν θὰ ἦσαν σήμερον εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν οἱ ἐκπρόσωποι τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς νὰ θίγουν καὶ κατηγοροῦν τὴν Κυβέρνησιν.

Πόσος λόγος ἔγινε διὰ τὸ περιβόητον λιμάνι τῆς Πάφου καὶ ἀκόμη εὑρίσκεται τοῦτο ἄλυτον. Ἐλπίζομεν ὅτι ἐφέτος, ὡς καὶ ὁ Ἔντιμος Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν ἀνέφερεν εἰς τὴν ὁμιλίαν του καὶ ὡς ἐπεβεβαίωσεν διὰ τοῦ ποσοῦ τῶν 300 χιλ. λιρῶν, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν δι' ἔναρξιν τῶν ἔργων, θὰ ἀρχίσῃ ἡ κατασκευὴ τοῦ ἔργου τούτου διὰ νὰ μπορέσῃ οὕτω καὶ ἡ Πάφος νὰ εἴπῃ ὅτι ἐπὶ τέλους λύεται ἓν τῶν σοβαρωτέρων προβλημάτων της.

Ἐπίσης διὰ τὰ ποσὰ ποὺ εὑρίσκονται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν διὰ τὴν εὐθυγράμμισιν καὶ ἀσφαλτόστρωσιν δρόμων ὡς εἶναι τοῦ Κτήματος—Πόλεως Χρυσοχοῦ—Πωμοῦ, τοῦ Στρουμπίου—Κάθηκα—Δρούσιας—Προδρομίου, τῶν Κουκλιῶν—Ἀρχιμανδρίτας, τοῦ Κτήματος—Παναγιᾶς—Κοιλάδας τῶν Κέδρων, Τροόδους, τοῦ Κάθηκα—Πέγειας, ἐλπίζομεν νὰ προχωρήσουν μὲ γοργὸν ρυθμὸν αἱ ἐργασίαι οὕτως ὥστε μέχρι τέλους τοῦ ἔτους νὰ γίνῃ ἡ ἀπορρόφησις ὅλων τῶν ψηφιζομένων κονδυλίων, διὰ νὰ μὴ χρειασθῇ ἡ ἐπαναψήφισις τούτων ὡς συνήθως.

Παράλληλα δὲ εἰσηγούμεθα ὅπως ὁ δρόμος Κτήματος—Κόλπου τῶν Κοραλλίων—Ἁγίου Γεωργίου—Ἀκάμα, τύχῃ προτεραιότητος καθ' ὅτι εἶναι πλέον τουριστικὸς καὶ ἡ ταλαιπωρία τοῦ κοινοῦ εἶναι ἀρκετὰ μεγάλη, τόσον λόγῳ τῆς στενότητος τοῦ δρόμου, τῆς ἀκαταλληλότητος 2—3 γεφυριῶν καὶ τῶν πολλῶν λαγκούφων, ὅσον καὶ λόγῳ τῆς πολλῆς σκόνης (κονιορτοῦ) ποὺ δημιουργεῖται ἰδίως τοὺς καλοκαιρινοὺς μῆνας, ποὺ ἡ συγκοινωνία εἶναι πιὸ συχνή.

Ὡσαύτως ἐπιβάλλεται ν' ἀρχίσῃ ἡ διαπλάτυνσις, εὐθυγράμμισις καὶ ἐπιδιόρθωσις μερικῶν γεφυριῶν τοῦ δρόμου Κτήματος—Λεμεσοῦ, ὡς εἶναι τὸ γεφύρι Ἀνατολικοῦ—Ἀχέλειας.

Δὲν λογίζεται εἰς τὸν αἰῶνα τῆς ἐξελίξεως νὰ ὑπάρχουν σήμερον γεφύρια εἰς κεντρικοὺς δρόμους ποὺ νὰ μὴ μποροῦν νὰ περάσουν δύο ὀχήματα, καὶ ἐξ αἰτίας αὐτῶν νὰ δημιουργῆται τόση καθυστέρησις καὶ νὰ γίνεται αἰτία πολλῶν δυστυχημάτων. Ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργὸς ἢ οἱ ὑπεύθυνοι μηχανικοὶ ὀφείλουν νὰ λύσουν τὸ πρόβλημα τοῦτο τὸ ταχύτερον δυνατόν.

Δι' ὅλας τὰς πόλεις γίνεται μελέτη, ἔγιναν σχέδια καὶ ἤδη ἀρχίζουν ἔργα διὰ δρόμους μὲ διπλῆν ἢ καὶ τετραπλῆν κατεύθυνσιν ὡς εἶναι ὁ δρόμος Λευκωσίας—Μόρφου. Διὰ τὸν δρόμον Κτήματος—Λεμεσοῦ διὰ μέσου τῶν Βάσεων ἔγινεν ἢ γίνεται καμμία σκέψις νὰ παρακαμφθοῦν αὗται καθ' ὅτι δημιουργεῖται μεγάλη καθυστέρησις καὶ ταλαιπωρία εἰς ἀφάνταστον βαθμὸν ἐξ αἰτίας τῆς πολλῆς τροχαίας κινήσεως, τῆς στενότητος τοῦ δρόμου, καὶ τῶν πολλῶν ὁδικῶν καμπῶν ; Ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργὸς θὰ μᾶς κάμῃ τὴν τιμὴν νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Ἐπαρχίαν μας ἵνα διαπιστώσῃ καὶ ὁ ἴδιος τὰ προβλήματα αὐτὰ εἰς τὰ ὁποῖα ἀναφερόμεθα καὶ τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν τὸ Ὑπουργεῖον του, ὁπότε ἐλπίζομεν ὅτι θὰ δώσῃ ἐντολὴν εἰς τὰ ἁρμόδια Τμήματα νὰ ἐπισπεύσουν τὴν ἔναρξιν τῶν ὡς ἄνω ἔργων.

Ἐκτὸς τῶν ἔργων ὁδοποιΐας καὶ Λιμανιοῦ ἄμεσον σχέσιν ἔχει τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο καὶ μὲ τὴν κατασκευὴν τοῦ Ἀερολιμένος εἰς Γεροσκήπου δι' ἐσωτερικὴν ἀεροπορικὴν σύνδεσιν Πάφου—Λευκωσίας. Ἐξ ὅσων ἔχομεν πληροφορηθῆ, ὅλα εὑρίσκονται ἕτοιμα δι' ἔναρξιν τῆς κατασκευῆς τοῦ διαύλου καὶ ἄλλων δρόμων καὶ ὑποστατικῶν ἀλλὰ δι' ἄγνωστον δι' ἡμᾶς λόγον ὑπάρχει μία στασιμότης τοῦ ὅλου ἔργου.

Ἐξ ὀνόματος τῆς Ἐπαρχίας ζητοῦμεν ἀπὸ τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ θέματος, καθ' ὅτι ἡ τοιαύτη ἀεροπορικὴ σύνδεσις πολὺ θὰ ὠφελήσῃ τὴν Ἐπαρχίαν μας, τόσον ἀπὸ ἐμπορικῆς πλευρᾶς ὅσον καὶ τουριστικῆς τοιαύτης. Ὡσαύτως ἐπιβάλλεται νὰ δοθοῦν ὁδηγίαι εἰς τὴν Ἀρχὴν Τηλεπικοινωνιῶν ὅπως ἐπισπευσθῇ ἡ τοποθέτησις τηλεφώνων εἰς ὅλα τὰ χωρία τῆς ὑπαίθρου, τὰ ὁποῖα ταλαιπωροῦνται εἰς ἀφάνταστον βαθμόν, καθ' ὅτι ὅσα στεροῦνται ἀκόμη τοῦ τηλεφώνου εἶναι πολὺ μακρὰν τοῦ Κέντρου καὶ ἐξυπακούεται ἡ δυσκολία των. Ὑπάρχει βεβαίως πρόγραμμα πότε θὰ τοποθετηθοῦν ἀλλὰ ζητοῦμεν τὴν ἐπίσπευσιν τῆς τοποθετήσεώς των.

Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

Διὰ τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο ἡ Πάφος δὲν ὑπάρχει. Ἴσως νὰ ὑπάρχῃ ἡ ἐσφαλμένη ἐντύπωσις ὅτι εἰς Πάφον δὲν γίνεται τίποτε ἀπὸ ἐμπορικῆς πλευρᾶς καὶ ὅτι δὲν ὑπάρχουν Βιομηχανίαι ποὺ νὰ δικαιολογοῦν μίαν τοιαύτην ἐπίσκεψιν ἢ τοιοῦτον Κυβερνητικὸν ἐνδιαφέρον. Ὑπάρχουν ὅμως ἀρκεταὶ μικροβιομηχανίαι καὶ ἴσως ὅλαι αὐταὶ νὰ ἤθελαν καὶ θέλουν κάποιαν ἐνθάρρυνσιν ἀπὸ Κυβερνητικῆς πλευρᾶς.

Ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ στρέψῃ καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν πλευρὰν τὴν προσοχήν της καὶ νὰ ἀρχίσῃ τὴν δημιουργίαν Βιομηχανικῆς Περιοχῆς, καθ' ὅτι τοῦτο ἐμποδίζει ἀρκετὰς ἄλλας νὰ κάμουν τὴν ἐμφάνισίν των. Ἡ μέχρι σήμερον ἀρνητικὴ πολιτικὴ τοῦ Ὑπουργείου τούτου ἔναντι τῶν μικροβιομηχανιῶν μας καὶ ἡ περιφρόνησις τούτου πρὸς αὐτάς, ὄχι μόνον δὲν τὰς ἐνθαρρύνει ἀλλὰ καὶ τὰς ὠθεῖ πρὸς πτώχευσιν καὶ καταστροφήν.

Ἀρκετοὶ διευθυνταὶ μικροβιομηχανιῶν παρεπονέθησαν πρὸς ἡμᾶς δι' ἀστοργίαν πρὸς αὐτὰς ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ περιφρόνησις ὅμως καὶ ἡ ἀπροθυμία ποὺ ἔδειξε διὰ τὴν βιομηχανίαν Νέφτι ἰδίως τοῦ κ. Φεσσᾶ, εἶναι ἐνδεικτικὴ τῆς ἀρνητικῆς πολιτικῆς τοῦ Ὑπουργείου τούτου ἔναντι τῶν Βιομηχανιῶν μας. Διὰ τὴν Βιομηχανίαν αὐτήν, ἥτις ἀσχολεῖται μὲ τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ ἀχρήστου ξύλου τοῦ δάσους ἐκ τοῦ ὁποίου, ὡς πρώτης ὕλης, παράγονται πολλὰ προϊόντα ὡς πίσσα, νέφτι, κάρβουνα, κατράδες, φωταέριον, ὀξεικὸν ὀξὺ καὶ ἄλλα χρησιμώτατα διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Κύπρου, ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἐπεδείχθη ὄχι μόνον ἀδιαφορία ἀλλὰ μποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ὡς εἴδαμεν τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἔχομεν εἰς χεῖρας μας καὶ προσπάθεια πρὸς ἐξόντωσίν της.

Διὰ νὰ ἐκλείψῃ δὲ αὐτὴ ἡ προκατάληψις ποὺ ἔχει δημιουργηθῆ εἰς βάρος τῆς Ἐπαρχίας μας καὶ εἰς τὸν τομέα αὐτὸν ἐπιβάλλεται ἡ ἄμεσος ἐπίσκεψις

τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ πιστεύομεν, ὅτι μὲ τὸ ρεαλιστικὸν πνεῦμα ποὺ ἀντιμετωπίζει τὸ κάθε τι, θὰ ἴδῃ καὶ τὰ προβλήματα τῆς Πάφου, ὁπότε πολλὰ κακῶς ἔχοντα θὰ διορθωθοῦν.

Ὡσαύτως πρέπει νὰ ἐπιδειχθῇ ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἡ ἀνάλογος προώθησις καὶ ἀνάπτυξις τῆς τουριστικῆς κινήσεως, διότι πιστεύομεν ὅτι Ὁ τουρίστας πολλὰ ἔχει νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὴν Πάφον. Ἐκτὸς ἐὰν οἱ κρατοῦντες δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ φύγουν τὰ παραπετάσματα καὶ νὰ ἀνοιχθοῦν νέοι ὁρίζοντες πρὸς ἄλλους τόπους καὶ κόσμους.

Νομίζω δὲ πὼς καὶ ἡ Βουλὴ ἔχει καθῆκον καὶ ὑποχρέωσιν ὡς Σῶμα νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ στρέψῃ τὴν προσοχήν της καὶ πρὸς τὴν ἀργοπεθαίνουσαν καὶ συνεχῶς φθίνουσαν Ἐπαρχίαν μας.

Κάποτε ἡ Κυβέρνησις καὶ συγκεκριμένως ὁ Μακαριώτατος εἶπεν εἰς μεγάλην συγκέντρωσιν παραγόντων τῆς Πάφου ὅτι σκοπεύει καὶ μελετᾶ τὸ ἐνδεχόμενον δημιουργίας ἐλευθέρας ζώνης ἐμπορίου εἰς Πάφον.

Εἶναι πλέον καιρὸς ἡ Κυβέρνησις νὰ στρέψῃ τὴν προσοχήν της καὶ πρὸς τὰς περιοχὰς ἐκείνας τῆς Κύπρου ποὺ ἔχουν περισσοτέραν ἀνάγκην δημιουργίας ζωῆς καὶ κινήσεως πρὸς ἐπιβίωσίν των.

Ὑπουργεῖον Ὑγείας.

Εἰς τὸν ὑγειονομικὸν τομέα ἡ Ἐπαρχία μας χωλαίνει εἰς ἀφάνταστον βαθμόν. Ἕνα πολὺ παράξενον φαινόμενον παρατηρεῖται εἰς τὸ Νοσοκομεῖον Πάφου. Οἱ ἁρμόδιοι τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας ἔκαμαν ἀρκετὰς προσπαθείας καὶ ἐπέτυχαν νὰ ἐπανδρώσουν σχεδὸν μὲ εἰδικοὺς ἰατροὺς ὅλας τὰς εἰδικότητας. Εἶναι ἀναμφισβήτητον τὸ γεγονὸς ὅτι ὅλοι οἱ νεοδιορισθέντες νέοι ἐπιστήμονες Ἰατροὶ ἦσαν καὶ εἶναι ἄριστοι.

Τὸ παράδοξον ὅμως εἶναι ὅτι δὲν μποροῦν νὰ παραμείνουν εἰς τὴν θέσιν των ἐπὶ πολὺ καὶ ἐγκαταλείπουν τὴν ὑπηρεσίαν των, ἰδιωτεύοντες. Τὸ Ὑπουργεῖον ἔχει καθῆκον νὰ ἐξετάσῃ τὴν περίπτωσιν αὐτὴν διὰ νὰ εὕρῃ ποῦ εὑρίσκεται ἡ πέτρα τοῦ σκανδάλου.

Εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως εὑρίσκεται τὸ ποσὸν τῶν £400.533 λιρῶν δι' ὅλα τὰ νοσοκομεῖα τῆς Κύπρου. Ὡς ἀναλογίαν ἡ Πάφος παίρνει £26.700 καὶ αὐτὰ μὲ σταυρὸν ποὺ ὑποτίθεται πολὺ πιθανὸν νὰ μὴ ἐξοδευθοῦν οὔτε αὐτά.

Ἐξ αὐτῶν δὲ αἱ 20 χιλ. λίρες προορίζονται διὰ τὸ ὑποτιθέμενον Νοσοκομεῖον τῆς Πόλεως Χρυσοχοῦς. Εἶναι χρόνια τώρα ποὺ ἀγωνίζεται ἡ περιοχὴ αὐτὴ νὰ ἀποκτήσῃ ἕνα σύγχρονον Νοσοκομεῖον διὰ τὰς ἀνάγκας της. Οἱ ὑπεύθυνοι πολὺ συχνὰ μᾶς λέγουν ὅτι γίνεται προσπάθεια πρὸς ἐξεύρεσιν τοῦ καταλλήλου χώρου, γίνονται σχέδια, ζητοῦνται προσφοραὶ καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς.

Ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι ἐφέτος, ὡς ὁ Ἔντιμος Ὑπουργὸς Ὑγείας μᾶς ἐπληροφόρησε πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, θὰ ζητηθοῦν προσφοραὶ καὶ θὰ μεταβῇ εἰς Πόλιν Χρυσοχοῦς διὰ νὰ τακτοποιηθῇ ἡ ἔναρξις τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου.

Ἡ Ὀδοντοϊατρικὴ περίθαλψις, ὡς καὶ ἄλλοτε ἀνεφέραμεν, εἶναι σχεδὸν ἀνύπαρκτος εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μας. Τοῦτο δὲ παρατηρεῖται ὄχι μόνον εἰς τὴν πόλιν καὶ Ἐπαρχίαν, ἀλλὰ πιὸ πολὺ καὶ εἰς τὰ σχολεῖα, τόσον τῆς Μέσης Παιδείας ὅσον καὶ τῆς κατωτέρας. Εἶναι ἐγκληματικὴ ἡ ἀδιαφορία τῶν ὑπευθύνων διὰ τὴν ὑγιεινὴν τοῦ στόματος καὶ ἰδίως εἰς τὴν βρεφικὴν καὶ ἐφηβικὴν ἡλικίαν. Διὰ τὸν σκοπὸν δὲ αὐτὸν ἐπιβάλλεται ἡ ἄμεσος πρόσληψις ὀδοντοϊατρικοῦ προσοντούχου προσωπικοῦ τὸ ὁποῖον νὰ ἐπιληφθῇ ἀμέσως τῆς στοματικῆς ὑγιεινῆς τῶν τέκνων μας, καθ' ὅτι ἡ καθόλα ὑγεία τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν παιδιῶν αὐτῶν θὰ ἐπηρεασθῇ ἀργότερον εἰς μεγάλον βαθμὸν μὲ δυσαρέστους ἐπιπτώσεις.

Ὑπουργεῖον Παιδείας.

Ὑπάρχουν καὶ εἰς τὸν τομέα αὐτὸν ἀτέλειαι εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μας. Εἰς πολλὰς κοινότητας τὰ κτίρια εἶναι ὄχι μόνον ἀκατάλληλα ἀλλὰ καὶ ἑτοιμόρροπα. Ἔγιναν δι' ὅλα αὐτὰ ἀρκετὰ διαβήματα, οἱ εἰδικοὶ ἐπεσκέφθησαν καὶ ἐπεθεώρησαν ταῦτα, ὑπεσχέθησαν δὲ τὴν ἐπιδιόρθωσίν των, ἀλλὰ ἁπλῶς ἔμειναν ὑποσχέσεις. Ἐπιβάλλεται ἡ ἄμεσος ἐπιδιόρθωσις τούτων καθ' ὅτι εἰς ἐνδεχομένην πολυομβρίαν θὰ καταστοῦν ταῦτα ἑτοιμόρροπα ἢ καὶ τελείως ἀκατάλληλα. Εἰσηγούμεθα εἰς τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν νὰ περιοδεύσῃ τὰς κοινότητας αὐτὰς καὶ ἴδῃ προσωπικῶς τὰς περιπτώσεις ἐκείνας τῶν ὁποίων εἶναι ἀσφαλῶς ἐνήμερος. Ἐπιβάλλεται ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς Παιδείας νὰ εἰσηγηθῇ τὴν Ἰατρικὴν καὶ Ὀδοντοϊατρικὴν ἰδίως περίθαλψιν τῶν παιδιῶν τόσον τῆς κατωτέρας ἰδίως ὅσον καὶ τῆς Μέσης Παιδείας, ἐφ' ὅσον πληροφορούμεθα ὅτι αὕτη ὑφίσταται εἰς ἄλλας Ἐπαρχίας. Διατὶ εἰς τὴν Πάφον δὲν καθιερώθη τὸ μέτρον τοῦτο ;

Ἕν ἄλλο ἐξ ἴσου σοβαρὸν πρόβλημα ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ Ἐπαρχία μου εἶναι τὸ στεγαστικόν, ἰδίως τῶν ἐργαζομένων τάξεων καὶ τῶν μισθοσυντηρήτων, τῶν ὁποίων ὁ μισθὸς πολλὰς φορὰς δὲν φθάνει διὰ τὴν διατροφὴν τῆς οἰκογενείας των.

Ὡς καὶ ἄλλοτε ἀνεφέραμεν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος, ἐπιβάλλεται ὅπως ἡ Κυβέρνησις χωρήσῃ εἰς τὸν διαχωρισμὸν οἰκοπέδων, χαλίτικης γῆς πέριξ τῆς πόλεως Πάφου καὶ τῶν προαστείων της, καὶ δοθοῦν ταῦτα εἰς χαμηλὸν κόστος οὕτως ὥστε νὰ μπορέσουν καὶ αἱ πτωχαὶ οἰκογένειαι νὰ τελέσουν τοὺς γάμους τῶν θυγατέρων των.

Διὰ τὰς δυσκολίας ποὺ συναντᾷ γενικὰ ὅλος ὁ κόσμος τῆς Ἐπαρχίας μας γύρω ἀπὸ τὰς κτηματικάς του ὑποθέσεις ἀνεφέρθην λεπτομερῶς κατὰ τὴν συζήτησιν ἐγγραφῆς σχετιζομένου θέματος, καθὼς καὶ δι' ἐπερωτήσεων, ἀλλὰ θὰ ἦτο παράλειψις ἐὰν δὲν ἐπανετόνιζα τὴν ἀνάγκην ἐπανδρώσεως διὰ ἱκανοποιητικοῦ ἀριθμοῦ ὑπαλλήλων τοῦ σχετικοῦ Τμήματος, οὕτως ὥστε νὰ μπορέσῃ καὶ ὁ τομεὺς αὐτὸς νὰ προχωρήσῃ πρὸς καλυτέραν καὶ ἄμεσον ἐξυπηρέτησιν τοῦ κοινοῦ.

Προτοῦ κατέλθω τοῦ βήματος, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως γύρω ἀπὸ τὴν διάκρισιν ὡρισμένων τάξεων δημοσίων ὑπαλλήλων, γεγονὸς τὸ ὁποῖον μειώνει τόσον τὴν σημασίαν τοῦ τμήματος αὐτοῦ καὶ τὴν συμβολήν του εἰς τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τῆς κρατικῆς μηχανῆς, ὅσον καὶ τὴν ὑπόληψιν καὶ γόητρον τῶν ὑπαλλήλων τούτων ἔναντι τῶν ἄλλων συναδέλφων των. Συγκεκριμένα δὲ ἀναφέρομαι εἰς τοὺς ταχυδρομικοὺς ὑπαλλήλους εἰς τὴν συμπαθεστάτην αὐτὴν τάξιν, καὶ λέγω ὅτι ἡ μισθολογικὴ κλῖμαξ αὐτῶν εἶναι πολὺ χαμηλὴ ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἄλλας ὑπηρεσίας καὶ τμήματα καὶ νομίζω ὅτι αὐτὴ πρέπει νὰ ἀναθεωρηθῇ καὶ ἐξισωθῇ τοὐλάχιστον καὶ μὲ ἄλλας ὑπηρεσίας. Διατὶ ἡ διάκρισις αὐτή ; Κατὰ τὴν ταπεινήν μου γνώμην ἡ ὑπηρεσία των καὶ οὐσιώδης εἶναι καὶ κοπιαστική. Λόγῳ δὲ τῆς φύσεώς της ἐξυπακούει καὶ περισσοτέρας ὥρας ἐργασίας καὶ δὲν ἀργοῦν κατὰ τὰς ἑορτὰς ὡς αἱ ἄλλαι ὑπηρεσίαι.

Δὲν θὰ πρέπει ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ ἀναμένῃ ἀπὸ τὴν τάξιν αὐτὴν τῆς Δημοσίας ὑπηρεσίας νὰ καταφύγῃ εἰς δυναμικοὺς ἀγῶνας διὰ νὰ ἐπιτύχῃ αὐτὸ ποὺ μπορεῖ νὰ γίνῃ ἄνευ διαμαρτυριῶν, ἀπεργιῶν καὶ ἄλλων ἀγώνων ποὺ ὡς συνήθως ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα ἐκεῖ καταλήγουν διὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων των.

Δραττόμενος τῆς εὐκαιρίας ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἴδῃ μὲ ρεαλισμὸν τὴν ἐπαπειλουμένην ἀπεργίαν τῶν δημοδιδασκάλων καθ' ὅτι αἱ ζημίαι θὰ εἶναι μεγάλαι καὶ ὅλας αὐτὰς εἴμεθα ἡμεῖς οἱ γονεῖς ποὺ θὰ τὰς πληρώσωμεν καὶ τὰ παιδιά μας. Ἡ ρεαλιστικὴ ἀντιμετώπισις τῶν ὁποιωνδήποτε προβλημάτων ποὺ παρουσιάζονται τὰ λύει ὅλα, ἡ δὲ ὁμαλὴ λειτουργία τῆς κρατικῆς μηχα-

νῆς δὲν διαταράττεται. Ὅταν διὰ τὸ κάθε τι πρυτανεύῃ ὑπεράνω ὅλων τὸ γενικὸν συμφέρον ὅλα λύονται κατ' εὐχὴν καὶ ἡ κρατικὴ μηχανὴ λειτουργεῖ ἀπρόσκοπτα καὶ ἐποικοδομητικά.

Περαίνων, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, ἐπιθυμῶ ὅπως ἐκφράσω τὴν εὐχὴν ὅπως αἱ περιλαμβανόμεναι πρόνοιαι εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως πραγματοποιηθοῦν πλήρως οὕτως ὥστε νὰ μὴ χρειασθῇ ἐπαναψήφισις κονδυλίων δι' ἔργα τοῦ διανυομένου ἔτους διὰ τὸ ἑπόμενον. Διότι μόνον ἔτσι θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ οἰκονομικὴ πρόοδος καὶ ἀνάπτυξις τῆς ὡραίας Νήσου μας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Νῖκος Σαμψών, παρακαλῶ.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἀναμφιβόλως κατὰ τὴν δωδεκαετίαν ποὺ παρῆλθεν, ἔχουν γίνει ἀρκετὰ ἔργα ἀναπτύξεως καὶ ἡ πρόοδος εἶναι πολὺ μεγάλη εἰς τὸ νησί μας. Ἠδύναντο, ὅμως, νὰ γίνουν καὶ ἄλλα ἔργα τὰ ὁποῖα μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν ἔχουν πραγματοποιηθῆ.

Ἐκ τῆς μελέτης τοῦ Προϋπολογισμοῦ διεπίστωσα ὅτι οὐδεμία μνεία γίνεται διὰ τὸν ἐκσυγχρονισμὸν τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς. Ἐννοῶ ἐκσυγχρονισμὸν εἰς ὁπλισμόν. Δυστυχῶς, ὡς γνωρίζετε, καὶ τὸ ἔχω καταγγείλει αὐτὸ εἰς τὴν ὁμιλίαν μου ἐπὶ τῶν Προϋπολογισμῶν πρὸ διετίας, ἡ Ἐθνικὴ Φρουρὰ εἶναι ἐξωπλισμένη μὲ παλαιοῦ τύπου ὅπλα, ἀκόμη καὶ αὐτοῦ τοῦ Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου. Εἶχα ζητήσει τότε, καὶ ἐπαναλαμβάνω καὶ σήμερον, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ προμηθεύσῃ τὰ στρατευμένα νειᾶτα τῆς Κύπρου μὲ σύγχρονον ὁπλισμὸν διὰ νὰ καταστοῦν ἱκανοὶ οἱ νέοι τῆς Κύπρου νὰ προασπίσουν τὴν τιμὴν τοῦ τόπου τούτου.

Διαβάζων καὶ μελετῶν τὸν Προϋπολογισμὸν διεπίστωσα ὅτι οὐσιαστικαὶ αὐξήσεις εἰς τοὺς συνταξιούχους δὲν ἔχουν δοθῆ. Διεπίστωσα, ἐπίσης, ὅτι οὐσιαστικαὶ αὐξήσεις μισθοδοσίας δὲν ἔχουν δοθῆ εἰς τὰ Σώματα Ἀσφαλείας, δηλαδὴ εἰς τοὺς Ἀξιωματικοὺς καὶ ἄνδρας τῆς Ἀστυνομίας, τῆς Πυροσβεστικῆς Ὑπηρεσίας καὶ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς. Τὸ κόστος τῆς ζωῆς ἔχει ἀνεβῆ τόσον πολὺ ποὺ αἱ αὐξήσεις ποὺ ἐδόθησαν εἶναι δῶρον ἄδωρον. Ἐπισημαίνω αὐτὰς τὰς παραλείψεις τῆς Κυβερνήσεως μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ μελετήσῃ ταύτας καὶ θὰ ἐπιλύσῃ τὰ προβλήματα τῶν συνταξιούχων καὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας ὡς ἐπίσης καὶ τῶν ἡμερομισθίων ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων τῆς Κυβερνήσεως.

Διεπίστωσα ἐπίσης, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, ὅτι οὐδεμία μελέτη καὶ μέριμνα λαμβάνεται ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν διὰ νὰ παραχωρηθῇ ἡ χαλίτικη γῆ καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ γῆ εἰς τοὺς ἀκτήμονας γεωργούς μας. Ὁλόκληρος ὁ Κυπριακὸς λαός, ἀνεξαρτήτως κομματικῆς τοποθετήσεως καὶ πεποιθήσεων, πιστεύει καὶ διεκδικεῖ ὅτι ἡ ἐκκλησιαστικὴ γῆ καὶ ἡ χαλίτικη γῆ πρέπει νὰ δοθοῦν εἰς τοὺς δικαιούχους της, τοὺς ἀκτήμονας γεωργούς μας. Διεπίστωσα, ἐπίσης, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, ὅτι οὐδεμία μέριμνα καὶ μελέτη γίνεται διὰ νὰ μιμηθῶμεν τὴν μητέρα Πατρίδα εἰς τὸ χάρισμα τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν. Πρέπει νὰ χαρισθοῦν τὰ ἀγροτικὰ χρέη διὰ νὰ ἀναπνεύσουν οἱ ἀγρόται μας, διὰ νὰ μπορέσουν νὰ ζήσουν μίαν καλυτέραν αὔριον.

Διεπίστωσα ἐπίσης ὅτι οὐδεμία μνεία ἢ μελέτη ἔχει γίνει διὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὴν Κύπρον ἡ ἐντελῶς δωρεὰν παιδεία. Ἐφαρμόζομεν μόνον δωρεὰν παι-

δείαν εἰς τὰ τρία πρῶτα χρόνια τῶν Γυμνασίων. Ἀλλὰ αἱ ἔμμεσοι ἐπιβαρύνσεις ποὺ γίνονται πρὸς τοὺς γονεῖς ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ ἐφαρμοζομένη δωρεὰν παιδεία εἶναι ἐπίσης δῶρον ἄδωρον.

Διαπιστώνω ἐπίσης, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, ὅτι οὐδεμία μέριμνα λαμβάνεται νὰ καθιερωθῇ ἐπισήμως, οὐσιαστικὰ καὶ ὄχι εἰς τὰ χαρτιά, ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, ὡς ἡ ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ Κράτους τούτου. Ἐπίσης διαπιστώνω ὅτι οἱ Νόμοι εἶναι εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν καὶ δὲν ἐπισπεύδεται ἡ μετάφρασίς των εἰς τὴν Ἑλληνικήν. Ὁ Νόμος δὲν ἐπιτρέπει, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, ἄγνοιαν τοῦ Νόμου. Ὅμως, πῶς ζητοῦμεν οἱ πολῖται μας νὰ γνωρίζουν τὸν Νόμον ὅταν τοὺς τὸν δίδωμεν ὄχι εἰς τὴν μητρικήν των γλῶσσαν; Πρέπει νὰ ἑλληνοποιηθῇ ὁ Νόμος εἰς τὴν Κύπρον. Πρέπει νὰ ἐργασθῶμεν ὥστε ὁ Ἑλληνικὸς Νόμος νὰ καθιερωθῇ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν αὐτὴν Νῆσον.

Θὰ ἤθελα ἐπίσης νὰ ἐπισημάνω ὡρισμένα πράγματα τὰ ὁποῖα ἀνεμέναμεν νὰ ἴδωμεν νὰ συμπεριλαμβάνωνται εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως δι' ἔργα διὰ τὴν Ἐπαρχίαν Ἀμμοχώστου. Τὸ λιμάνι τῆς Ἀμμοχώστου ἔχει κατασκευασθῇ πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ παρ' ὅλας τὰς ἐκκλήσεις καὶ τοὺς ἀγῶνας τῶν παραγόντων τῆς Ἐπαρχίας Ἀμμοχώστου δὲν ἔχει συμπληρωθῇ ὁ μηχανικὸς καὶ ὁ κτιριακὸς ἐξοπλισμὸς τοῦ λιμανιοῦ τῆς Ἀμμοχώστου. Ζητοῦμεν καὶ ἀναμένομεν καὶ ἐλπίζομεν ὅτι ἐντὸς τοῦ 1973 τὸ λιμάνι τῆς Ἀμμοχώστου θὰ ἔχῃ τοὺς γερανούς του, θὰ ἔχῃ τὰς ἀποθήκας τὰς ἀναγκαίας καὶ τὰς αἰθούσας ἐπιβατῶν ποὺ ἔχουν προγραμματισθῇ νὰ κατασκευασθοῦν.

Ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι μὲ θλῖψιν διαπιστώνομεν τὴν μὴ ὕπαρξιν κονδυλίου διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ σιλὸ εἰς τὴν Ἀμμόχωστον. Τὸ σιλὸ ἀπεφασίσθη ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ κατασκευασθῇ εἰς τὴν Ἀμμόχωστον καὶ ὅμως, ὡς γνωρίζετε, σκοτειναὶ δυνάμεις ἐπενέβησαν καὶ καθυστεροῦν τὴν κατασκευὴν τοῦ σιλὸ εἰς τὴν Ἀμμόχωστον, τὴν πόλιν εἰς τὴν ὁποίαν δικαιωματικὰ πρέπει νὰ κατασκευασθῇ τὸ ἐν λόγῳ σιλό.

Ἡ Ἀμμόχωστος διεξεδίκησε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ διεκδικῇ τὴν κατασκευὴν μαρίνας. Πλειστάκις οἱ ἁρμόδιοι Ὑπουργοὶ μᾶς εἶχαν καὶ ἔχουν ὑποσχεθῇ ὅτι θὰ κατασκευάσουν μαρίναν καὶ κολυμβητήριον εἰς τὴν Ἀμμόχωστον. Αἱ ὑποσχέσεις των παράμειναν ὑποσχέσεις χωρὶς νὰ ὑλοποιηθοῦν. Ἐλπίζομεν νὰ ἀκούσουν τὴν φωνήν μας, νὰ ἀκούσουν τὴν φωνὴν τῆς Ἀμμοχώστου, νὰ ἀκούσουν τὴν φωνὴν ἐκείνων ποὺ ἔχουν πάρει ὑποσχέσεις μὴ πραγματοποιημένας καὶ νὰ πραγματοποιήσουν τὰς ὑποσχέσεις των.

Ἔχει ἀποφασισθῇ ἀπὸ ἐτῶν ἡ δημιουργία βιομηχανικῆς περιοχῆς εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἀμμοχώστου. Εἶναι ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως ἡ ὁποία δὲν ἔχει ὑλοποιηθῇ. Δηλαδὴ δὲν ἔχει γίνει ἡ ἐκτέλεσις τῶν σχεδίων καὶ τῆς ἀποφάσεως. Καὶ διὰ νὰ γίνῃ ἡ ἐκτέλεσις αὐτὴ χρειάζονται οἱ δρόμοι εἰς τὴν βιομηχανικὴν περιοχήν, τὸ νερὸν καὶ ἡ φωταγώγησις. Ἐπιπροσθέτως ἐπισύρω τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ δημιουργηθῇ δευτέρα βιομηχανικὴ ζώνη εἰς τὴν περιοχὴν Λευκονοίκου.

Ὡς ὅλοι γνωρίζετε, ἡ πόλις καὶ ἡ ἐπαρχία Ἀμμοχώστου εἶναι αἱ περιοχαὶ ποὺ ἔχουν τὴν μεγαλυτέραν τουριστικὴν ἀνάπτυξιν χάρις εἰς τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἰδίων τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς. Ἐπισημαίνω τὴν πολιτικὴν τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Τουρισμοῦ εἰς τὴν δανειοδότησιν πρὸς τουριστικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν καταγγέλλω αὐτὴν τὴν πολιτικὴν ὅσον ἀφορᾷ τὴν δανειοδότησιν πρὸς τὴν Ἀμμόχωστον. Δυστυχῶς θέτουν τοιούτους φραγμοὺς καὶ ὅρους ὥστε ἡ δανειοδότησις πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἔχουν σκοπὸν νὰ ἀξιοποιήσουν τὴν Ἀμμόχωστον εἶναι ἀπραγματοποίητος. Ἐπισημαίνω αὐτὴν τὴν τακτικὴν τὴν ἀπαράδεκτον καὶ ζητῶ ὅπως ἡ Κυβέρνησις ἐπέμβῃ ὥστε ὁ Κ.Ο.Τ. νὰ ἀναθεωρήσῃ τὴν πολιτικήν του αὐτὴν ὡς πρὸς τὴν δανειοδότησιν εἰς τὴν Ἀμμόχωστον.

"Ενα ἀπὸ τὰ μεγάλα προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὴν πόλιν καὶ τὴν ἐπαρχίαν Ἀμμοχώστου εἶναι τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα. Ἡ ὕδρευσις καὶ ἡ ἄρδευσις. Ἀπὸ τοῦ 1967 διὰ τοῦ τύπου ἀγωνίζομαι νὰ πείσω τοὺς ἁρμοδίους ὅτι ἡ μόνη λύσις τοῦ προβλήματος εἶναι ἡ δημιουργία ἐργοστασίων ἁφαλατώσεως καὶ ταὐτοχρόνως παραγωγῆς ἠλεκτρικοῦ ρεύματος ὥστε τὸ κόστος τῆς παραγωγῆς νὰ εἶναι χαμηλόν. Πρὸ δύο ἐτῶν αὐτοὶ οἱ ἀγῶνες μου μὲ χαρὰν λέγω ὅτι ἔχουν καρποφορήσει. Οἱ ἁρμόδιοι ἔχουν πιστεύσει καὶ ἔχουν κατανοήσει τὴν ἀνάγκην τῆς δημιουργίας ἐργοστασίων ἁφαλατώσεως. Ὅμως δὲν ἔχουν ὑλοποιήσει αὐτὴν τὴν ἀπόφασίν των νὰ φτιάξουν ἐργοστάσια ἁφαλατώσεως εἰς τὸν τόπον τοῦτον. Ἐπισημαίνω τὴν καθυστέρησιν καὶ ἐλπίζω καὶ εὔχομαι καὶ ἀναμένω, μαζὺ μὲ τὸν λαὸν τῆς Ἀμμοχώστου, νὰ ἴδωμεν τὰ ἐργοστάσια αὐτὰ τῆς ἁφαλατώσεως νὰ δημιουργοῦνται διὰ νὰ μπορέσῃ ὁ λαὸς νὰ ἀναπνεύσῃ ἀπὸ τὸ ἄγχος τῆς μὴ ὑπάρξεως ὕδατος εἰς τὴν πόλιν καὶ ἐπαρχίαν Ἀμμοχώστου. Μπορεῖ νὰ ἐπιλυθῇ τὸ πρόβλημα καὶ διὰ τῆς μεταφορᾶς ὑδάτων ἀπὸ ἄλλας περιοχὰς ποὺ δὲν χρησιμοποιοῦνται σήμερον.

Ἡ ἐπαρχία Ἀμμοχώστου ἔχει τὴν ἀκραίαν Καρπασίαν, ἐντελῶς ἐγκατελελειμμένην ἀπὸ στοργὴν καὶ κατανόησιν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν. Εἰς ὅλην τὴν Κύπρον ἔχουν γίνει ἔργα ἀναπτύξεως πλὴν τῆς Καρπασίας. Οὐδὲν ἔργον ἀναπτύξεως ἔχει γίνει εἰς τὴν δωδεκαετίαν. Ἐπήνεσα τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὁμιλίας μου διὰ πολλὰ ἔργα ἀναπτύξεως ποὺ ἔχουν γίνει εἰς τὴν Κύπρον καὶ εἶπα ὅτι μποροῦσαν νὰ γίνουν καὶ ἄλλα ἔργα. Ὅμως, οὐδὲν ἔργον ἀναπτύξεως ἔχει γίνει εἰς τὴν Καρπασίαν. Καὶ βλέπομεν μετὰ θλίψεως τὴν νεολαίαν τῆς Καρπασίας νὰ ἐγκαταλείπῃ τὴν Κύπρον καὶ νὰ γίνωνται οἱ νέοι τῆς Καρπασίας μετανάσται διὰ νὰ μπορέσουν νὰ ζήσουν. Τὰ χωριὰ τῆς Καρπασίας, ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, εἶναι ἐρειπωμένα ἀπὸ τὴν νεολαίαν. Βλέπομεν μόνον γέροντας καὶ μεσήλικας νὰ ὑπάρχουν εἰς τὰ χωρία.

Πρέπει νὰ δοθῇ ἡ δασικὴ γῆ πρὸς τοὺς γεωργοὺς καὶ τοὺς κτηνοτρόφους διὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἀξιοποιήσουν τὴν προσφοράν των καὶ τὴν ἐπιθυμίαν των δι' ἐργασίαν. Πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ τελειώσῃ τὸν δρόμον Ἀποστόλου Ἀνδρέου —Ἀμμοχώστου. Εἶναι ἕνα ἔργον ποὺ πολὺ θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἀξιοποίησιν τῆς Καρπασίας. Καὶ δὲν βλέπομεν τὸ ἔργον αὐτὸ νὰ τελειώνῃ μὲ τὸν ρυθμὸν ποὺ γίνονται τὰ ἔργα σήμερον καὶ μὲ τὰ κονδύλια τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις προσφέρει διὰ τὸ ἔργον αὐτό. Πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀποφασίσῃ ὅτι ἐντὸς πολὺ συντόμου χρονικοῦ διαστήματος ὁ δρόμος Ἀποστόλου Ἀνδρέου—Ἀμμοχώστου πρέπει νὰ εἶναι τελειωμένος.

Ἡ Κυβέρνησις τὸ 1960 ὑπεσχέθη ὅτι εἰς τὸν "Αγιον Θεόδωρον Καρπασίας θὰ ἐδημιουργεῖτο Γεωργικὴ Σχολή. Εὑρισκόμεθα αἰσίως εἰς τὸ 1973 καὶ ἡ τοιαύτη Γεωργικὴ Σχολὴ δὲν ἔχει γίνει πραγματικότης. Ἐπισημαίνομεν αὐτὴν καὶ πάλιν τὴν παράλειψιν τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ὑπόσχεσίν της πρὸς τὴν παρημελημένην Καρπασίαν καὶ εὐχόμεθα ἐντὸς συντόμου χρονικοῦ διαστήματος νὰ δυνηθῶμεν νὰ ἔχωμεν τὴν Γεωργικὴν Σχολὴν ποὺ ὑπεσχέθη ἡ Κυβέρνησις εἰς τὸν "Αγιον Θεόδωρον Καρπασίας.

Ἡ Ἀμμόχωστος χρειάζεται ἕνα Νοσοκομεῖον ἐκσυγχρονισμένον καὶ καινουργές. Ἔχουν γίνει ὡρισμένα ἔργα βελτιώσεως εἰς τὸ Νοσοκομεῖον Ἀμμοχώστου, πλὴν ὅμως δὲν ἐξυπηρετοῦν τὰ ἔργα αὐτὰ βελτιώσεως τὰς ἀνάγκας τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἀμμοχώστου. Ζητῶ ὅπως κτισθῇ ἕνα καινουργές, σύγχρονον νοσοκομεῖον διὰ τὴν πόλιν Ἀμμοχώστου καὶ ζητῶ ὅπως τὸ Νοσοκομεῖον τῆς Λύσης, τὸ ὁποῖον ἐκτίσθη τὸ 1936 μὲ συνεισφορὰν τῶν Λυσιωτῶν, χωρὶς ἡ Κυβέρνησις νὰ πληρώσῃ οὔτε ἕνα γρόσι, καὶ τὸ ὁποῖον οἱ Λυσιῶται προσεφέρθησαν νὰ δωρίσουν τὸ 1938 — ἐπισημαίνω τὴν γενναιόφρονα προσφορὰν τῶν Λυσιωτῶν — μετατραπῇ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰς ἕνα πρότυπον γεωργικὸν ἀγροτικὸν νοσοκομεῖον. Τὸ ἴδιον ἰσχύει διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Καρπασίας μὲ τὴν δημιουργίαν ἑνὸς προτύπου ἀγροτικοῦ νοσοκομείου εἰς τὴν Αἰγιαλοῦσαν. Τόσον ἡ Λύσις ὅσον καὶ ἡ Αἰγιαλοῦσα θὰ ἐξυπηρετοῦν ἑκάστη διὰ τῶν προτύπων ἀγροτικῶν νοσοκομείων τῶν πληθυσμὸν 25.000 ἀτόμων.

Ἡ Κύπρος ὅλη ὑποφέρει ἀπὸ τὸ στεγαστικὸν πρόβλημα. Εἶναι γνωστὸν αὐτό. Ἔχουν συσταθῆ Ἐπιτροπαὶ τῆς Βουλῆς καὶ ἐμελέτησαν τὸ θέμα κατόπιν ἐγγραφῆς τοῦ θέματος ἀπὸ ἔντιμον συνάδελφον. Ἔχει μελετηθῆ τὸ πρόβλημα, ὅμως οὐδὲν μέτρον οὐσιαστικῶς ἔχει ληφθῆ διὰ νὰ ἐκλείψῃ αὐτὸ τὸ ἄγχος ἀπὸ τὸν ἐργαζόμενον πολίτην. Ἡ Ἀμμόχωστος εἰδικὰ ὑποφέρει ἀπὸ ἔλλειψιν στέγης. Διὰ νὰ ἀναπτυχθῆ ἡ Ἀμμόχωστος εἰς τὰς βορείους περιοχάς της παρεδέχθη ὁ ἴδιος ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας εἰς τὴν συνάντησίν του ποὺ εἶχε μετὰ τῶν ἐκπροσώπων τῆς πόλεως καὶ ἐπαρχίας Ἀμμοχώστου ὅτι πρέπει νὰ κτισθοῦν πολυκατοικίαι διὰ νὰ δοθοῦν εἰς τοὺς πτωχούς. Εἰσηγούμεθα ὅπως ἡ ἀνέγερσις τῶν πολυκατοικιῶν γίνῃ πραγματικότης καὶ δοθοῦν τὰ διαμερίσματα ὑπὸ τύπον ἐνοικιαγορᾶς πρὸς τοὺς πτωχοὺς οἱ ὁποῖοι στεροῦνται στέγης σήμερον.

Γῆ ὑπάρχει, ὑπάρχει Κυβερνητικὴ γῆ, ἐκκλησιαστικὴ καὶ μοναστηριακὴ γῆ, ποὺ μπορεῖ νὰ δοθῇ διὰ νὰ κτισθοῦν αἱ πολυκατοικίαι ποὺ θὰ στεγάσουν τοὺς ἀστέγους.

Ἡ δευτέρα περιοχὴ τῆς Ἀμμοχώστου ποὺ χρήζει ἰδιαιτέρας μερίμνης καὶ προσοχῆς εἶναι ἡ περιοχὴ τῶν Κοκκινοχωρίων. Γνωρίζετε ὅλοι ὅτι τὰ χωρία αὐτὰ παράγουν τὰς περισσοτέρας ποσότητας πατατῶν δι' ἐξαγωγὴν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ὡς ἐκ τούτου πολλὰ ἑκατομμύρια ξένου συναλλάγματος ἔρχονται εἰς τὸν τόπον μας ἀπὸ τὰ προϊόντα τῶν χωρίων αὐτῶν. Τὰ χωρία αὐτὰ σήμερον κινδυνεύουν ἀπὸ ἔλλειψιν ἀρδευσίμου ὕδατος. Ὀφείλει ἡ Κυβέρνησις νὰ μεριμνήσῃ νὰ ἐπιλύσῃ τὸ πρόβλημα τῆς ἀρδεύσεως τῶν Κοκκινοχωρίων ἄνευ χρονοτριβῆς.

Ἀπασχολεῖ τοὺς Βαρωσιῶτες ἀλλὰ καὶ τοὺς Λευκωσιᾶτες καὶ ὅλους ὅσους ἐνδιαφέρονται διὰ τὸν τόπον, διότι εἶναι πολλαπλῆ ἡ ἐξυπηρέτησις τῆς δημιουργίας τετραπλῆς κατευθύνσεως δρόμου Λευκωσίας—Ἀμμοχώστου. Μᾶς ἔχουν ὑποσχεθῆ ὅτι ὁ δρόμος αὐτὸς θὰ γίνῃ πραγματικότης εἰς τὸ τρίτον Πενταετὲς Σχέδιον. Ἡμεῖς θέλομεν νὰ πιστεύωμεν ὅτι διὰ νὰ γίνῃ πραγματικότης τοῦτο πρέπει νὰ ἀρχίσουν αἱ μελέται καὶ αἱ ἐργασίαι ἀπὸ τώρα. Διὰ νὰ μπορέσῃ νὰ γίνῃ πραγματικότης ὁ δρόμος τετραπλῆς κατευθύνσεως Λευκωσίας—Ἀμμοχώστου πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ μὴν ἐπιτρέπῃ τὸ κτίσιμον εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ ὑπάρχοντος δρόμου, διότι τότε αἱ ἀποζημιώσεις ποὺ θὰ δώσῃ θὰ εἶναι πολλὰ ἑκατομμύρια λιρῶν ἐὰν ἐξακολουθήσῃ αὐτὴν τὴν πολιτικήν της. Καὶ γνωρίζει ἡ Κυβέρνησις ὅτι σκοπεύει νὰ κάμῃ τὸν δρόμον τετραπλῆς κατευθύνσεως Ἀμμοχώστου—Λευκωσίας, καὶ ὅμως δὲν μεριμνᾷ ὥστε καὶ αἱ ἰδικαί της ὑπηρεσίαι νὰ μὴν τοποθετοῦν τοὺς στύλους τῶν ἠλεκτρικῶν καὶ τῶν τηλεφώνων κατὰ μῆκος τοῦ δρόμου. Πλὴν τῆς κατασκευῆς δρόμου τετραπλῆς κατευθύνσεως Ἀμμοχώστου—Λευκωσίας, χρήζει μελέτης καὶ ἡ ἀνάγκη βελτιώσεως, εὐθυγραμμίσεως καὶ ἀσφαλτώσεως τοῦ παλαιοῦ δρόμου Ἀμμοχώστου—Λευκωσίας. Ἐξυπηρετοῦνται διὰ τοῦ δρόμου αὐτοῦ πολλὰ ἀγροτικὰ κέντρα τῆς Κύπρου. Ἐξυπηρετοῦνται κωμοπόλεις μὲ πληθυσμὸν πέραν τῶν 5.000 κατοίκων ἑκάστη. Ἡ διακίνησις εἰς τὸν παλαιὸν δρόμον Ἀμμοχώστου—Λευκωσίας εἶναι πολὺ μεγάλη καὶ θὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν ἀποσυμφόρησιν τοῦ νέου δρόμου. Καὶ ὅμως οὐδὲν μέτρον λαμβάνεται διὰ νὰ βελτιωθῇ αὐτὸς ὁ δρόμος, νὰ εὐθυγραμμισθῇ καὶ νὰ ἀσφαλτοστρωθῇ. Ἐπισημαίνομεν τὴν ἀνάγκην βελτιώσεως τοῦ δρόμου αὐτοῦ καὶ θέλομεν νὰ πιστεύωμεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν ἔργων καὶ τῶν μελετῶν ὥστε κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1973 ἢ ἀρχὰς τοῦ 1974 νὰ ἀρχίσουν τὰ ἔργα διὰ τὴν εὐθυγράμμισιν τοῦ παλαιοῦ δρόμου Ἀμμοχώστου—Λευκωσίας.

Ὅταν Ὑπουργὸς Ἐμπορίου εἰς τὴν Κύπρον ἦτο ὁ ἀείμνηστος Ἀνδρέας Ἀραούζος συνηντήθη μετὰ τῶν ἐκπροσώπων τῆς πόλεως Ἀμμοχώστου. Καὶ ὁ κ. Ἀραούζος ὡμολόγησεν ὅτι ἦτο ἀνάγκη εἰς Ἀμμόχωστον νὰ γίνῃ ἐλευθέρα ζώνη ἐμπορίου. Καὶ ὑπεσχέθη ὁ ἀείμνηστος Ἀραούζος ὅτι τοῦτο θὰ ἐγένετο πραγματικότης εἰς σύντομον χρονικὸν διάστημα. Τὴν θέσιν τοῦ ἀειμνήστου

'Αραούζου ἔχουν καταλάβει κατὰ περιόδους ἄλλοι 'Υπουργοί. "Εχουν γίνει ἀνασχηματισμοί, παρῆλθον χρόνια πολλὰ καὶ ἡ ἐλευθέρα ζώνη εἶναι ἕνα ὄνειρον διὰ τοὺς Βαρωσιῶτες ποὺ ὡρισμένοι δὲν θέλομεν νὰ πιστεύωμεν ὅτι εἶναι ὄνειρον ἀπατηλόν. Θέλομεν νὰ πιστεύωμεν ὅτι τὸ ὄνειρον τοῦτο θὰ ὑλοποιηθῇ καὶ θὰ γίνῃ πραγματικότης πρὸς ὄφελος τῆς Κύπρου ὁλοκλήρου. 'Εὰν ἐλαμβάνοντο τὰ κατάλληλα μέτρα καὶ ἐγένοντο αἱ κατάλληλοι μελέται καὶ ὑλοποιεῖτο εἰς ἀπόφασιν ἡ γνώμη τοῦ ἀειμνήστου 'Αραούζου, σήμερον ἡ ἐλευθέρα ζώνη θὰ ἔπρεπε νὰ λειτουργῇ.

"Αφησα τὴν Μεσαορίαν, τὸν σιτοβολῶνα αὐτὸν τῆς Κύπρου, τελευταῖον, ὄχι εἰς τὰ προβλήματα τῆς ἐπαρχίας 'Αμμοχώστου ἀλλὰ εἰς τὴν ἀναφορὰν Κοκκινοχωρίων καὶ Καρπασίας. "Αφησα τελευταίαν τὴν Μεσαορίαν διότι ἡ Μεσαορία εἶναι ἐκείνη ἡ ὁποία σήμερον ὑποφέρει καὶ ὑφίσταται τὸν κίνδυνον τῆς ὁλοκληρωτικῆς καταστροφῆς ἀπὸ τὴν ἀνομβρίαν. "Ολοι γνωρίζετε καὶ ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι ἡ Μεσαορία ζῇ μόνον ἀπὸ τὴν καλλιέργειαν σίτου καὶ κριθῆς καὶ ἀπὸ τὴν μικτὴν κτηνοτροφίαν καὶ γεωργίαν. Οἱ κάτοικοί της εἶναι κατεστραμμένοι καὶ καταχρεωμένοι ἀπὸ τὰς διαφόρους ἀνομβρίας. 'Εφέτος ἡ ἀνομβρία ποὺ ἔπληξε τὴν Κύπρον καὶ ἰδιαίτερα τὴν Μεσαορίαν εἶναι ἡ χειροτέρα κατὰ τὰ τελευταῖα 80 χρόνια. 'Η Κυβέρνησις πρέπει νὰ μεριμνήσῃ διὰ νὰ σώσῃ τὴν Μεσαορίαν ἀπὸ τὴν ὁλοκληρωτικὴν καταστροφήν. Πρέπει νὰ ἴδῃ τὴν Μεσαορίαν ὡς τὴν πλέον δυσπραγοῦσαν περιοχὴν τῆς Κύπρου καὶ νὰ τὴν κηρύξῃ, ἐν ἀνάγκῃ, εἰς κατάστασιν ἐκτάκτου ἀνάγκης διὰ νὰ τὴν σώσῃ. Διὰ νὰ σωθῇ ἡ Μεσαορία πρέπει νὰ μεταφερθῇ νερὸν ἀπὸ ἄλλας περιοχάς, πρᾶγμα ποὺ δὲν γίνεται. 'Αλλὰ ἡ Μεσαορία, κύριοι, ἔχει νερὸν ὑφάλμυρον καὶ ἡ Κυβέρνησις δὲν τὸ ἐκμεταλλεύεται, δὲν βοηθεῖ διὰ νὰ τύχῃ τὸ ὑφάλμυρον νερὸν ἐκμεταλλεύσεως ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς Μεσαορίας.

'Από μελέτας τοῦ ἁρμοδίου Τμήματος τῆς Κυβερνήσεως διεπιστώθη ὅτι ἡ Μεσαορία εἶναι ἡ πλουσιωτέρα περιοχὴ εἰς ὑφάλμυρα νερὰ καὶ ἔχει διαπιστωθῇ, κύριοι, ὅτι ὑπάρχουν μέθοδοι μετατροπῆς τῶν ὑφαλμύρων αὐτῶν νερῶν εἰς κατάλληλα νερὰ μὲ ὀλίγα ἔξοδα. 'Η Κυβέρνησις πρέπει, ἄνευ χρονοτριβῆς, νὰ ἐκμεταλλευθῇ τὰ ὑφάλμυρα ὕδατα, καὶ ὅταν λέω ἡ Κυβέρνησις τὸ ἐννοῶ, διότι ἐὰν οἱ κάτοικοι τῆς Μεσαορίας βοηθηθοῦν εἰς αὐτὸ τὸ θέμα δὲν θὰ εἶναι τόσον εὐάλωτοι εἰς τὰς ἀνομβρίας καὶ τὰς ἄλλας — ὡς εἶπεν ὁ ἀγαπητὸς ἀγροτικὸς ἐκπρόσωπος τῆς Κυρηνείας κ. Κουρτελλάρης — θεομηνίας.

Προτείνω ὅπως ἀναθεωρηθοῦν τὰ κονδύλια τῶν ἐπιχορηγήσεων πρὸς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους. Προτείνω τὴν ἀναθεώρησιν τῶν κονδυλίων ἀποζημιώσεων. Προτείνω τὴν ἀναθεώρησιν τῶν κονδυλίων ἀγροτικῆς ἀναπτύξεως διδομένης προτεραιότητος εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων ἀναπτύξεως εἰς τὴν περιοχὴν οὕτως ὥστε νὰ ὑπάρξῃ ἀπασχόλησις τῶν γεωργῶν καὶ διατήρησις τῆς ἀγοραστικῆς των δυνάμεως.

Προτείνω, τέταρτον, τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ κονδυλίου παροχῆς δανείων δι' ἀγροτικὴν ἀνάπτυξιν διὰ νὰ δυνηθοῦν οἱ γεωργοὶ νὰ ἀντιμετωπίσουν ἐπιτυχῶς τὴν παροῦσαν κρίσιν καὶ νὰ ἀποτρέψουν τὴν καταστροφὴν τῆς γεωργικῆς ἀναπτύξεως.

Προτείνω αὐτὰ τὰ τέσσερα μέτρα δι' ἄμεσον ἀνακούφισιν τῶν ἀγροτῶν μας καὶ τῶν κτηνοτρόφων μας. 'Αλλὰ διὰ νὰ ἀνακουφισθοῦν οἱ γεωργοὶ καὶ οἱ κτηνοτρόφοι μας, ὡς εἶπα εἰς τὴν ἀρχήν, ἀπὸ τὸ ἄγχος τῶν χρεῶν των πρέπει νὰ χαρισθοῦν τὰ ἀγροτικὰ χρέη. Πρέπει νὰ μιμηθῶμεν ἔστω καὶ μίαν φορὰν τὴν μητέρα Πατρίδα ἡ ὁποία ἐπρωτοστάτησε καὶ ἐπρωτοπόρησε εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον μὲ τὸ νὰ χαρίσῃ πολλὰ ἑκατομμύρια λιρῶν εἰς τοὺς ἀγρότας της.

'Η Κυβέρνησις εἶχε παραδεχθῇ εἰς πλείστας συναντήσεις μας ὅτι χρειάζεται νὰ γίνουν ἀντιδιαβρωτικὰ ἔργα διὰ τὴν παραλίαν 'Αμμοχώστου. 'Ελήφθη ἡ ἀπόφασις πρὸ 2 ἐτῶν ὅτι θὰ ἤρχιζαν τὰ κατάλληλα ἔργα διὰ νὰ σωθῇ ἀπὸ τὴν διάβρωσιν ἡ παραλία 'Αμμοχώστου. 'Η ἀπόφασις, εἶπα, ἐλήφθη πρὸ δύο

ἐτῶν. Ἀλλὰ οὐδὲν ἔργον ἔχει γίνει μέχρι σήμερον. Δύο ὁλόκληρα χρόνια ἐχρειάσθησαν χωρὶς ἀκόμη νὰ πραγματοποιηθῇ αὐτὴ ἡ ἀπόφασις νὰ γίνουν σχέδια. Ἔρχεται, κύριοι συνάδελφοι, ἡ νέα τουριστικὴ σαιζὸν καὶ ἂν δὲν ἀρχίσουν ἀμέσως, χωρὶς καμμίαν καθυστέρησιν, τὰ ἀντιδιαβρωτικὰ ἔργα εἰς τὴν παραλίαν, θὰ παρέλθῃ ἀκόμη ἕνας χρόνος χωρὶς τὰ ἔργα ταῦτα νὰ γίνουν πραγματικότης καὶ ἡ ὡραία παραλία τῆς Ἀμμοχώστου, ἡ παραλία ἡ ὁποία ἑλκύει τὸν τουρισμὸν ἀπὸ ὅλας τὰς χώρας, θὰ καταστραφῇ ὁλοκληρωτικῶς.

Θέλω, τέλος, νὰ θέσω ὑπ' ὄψιν τῆς Κυβερνήσεως τὴν ἀνάγκην μακροπροθέσμου ἀξιοποιήσεως τῆς Σαλαμῖνος Ἀμμοχώστου, εἰς ἕνα τεράστιον πάρκο ποὺ θὰ εἶναι ὁ πνεύμων τῆς Ἀμμοχώστου. Τὸ πάρκο αὐτό, μὲ τὸ ἀρχαῖον θέατρον, μπορεῖ νὰ γίνῃ ἕνα κέντρον διὰ ποικίλας δραστηριότητας, διὰ φεστιβάλ, καί, ὡς εἶπα προηγουμένως, ποικίλας ἐκπολιτιστικὰς δραστηριότητας.

Ἡ Ἀμμόχωστος, ὡς ἕνα μέρος τῆς Κύπρου, χρήζει ἀνάγκης κατανοήσεως καὶ ἐπιλύσεως τῶν προβλημάτων της. Παρ' ὅλον ποὺ διεπίστωσα αὐτὰς τὰς ἐλλείψεις εἰς τοὺς δύο Προϋπολογισμούς μας, παρ' ὅλον ποὺ ἐκάκισα τὴν στάσιν τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν μὴ πραγματοποίησιν πολλῶν ὑποσχέσεών της, εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὁμιλίας μου, κύριοι συνάδελφοι, εἶπα ὅτι ἔχουν γίνει ἀρκετὰ ἔργα. Καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ γεγονότος δηλῶ ὅτι θὰ ψηφίσω τοὺς δύο Προϋπολογισμούς.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἀντώνης Σωτηριάδης.

Α. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ὁ Προϋπολογισμὸς μιᾶς χώρας πολὺ ὀρθὰ λέγεται ὅτι ἀποτελεῖ τὸν καθρέφτη τῆς οἰκονομικῆς της καταστάσεως. Καὶ ἀσφαλῶς τοῦτο ἰσχύει, καὶ πρέπει νὰ ἰσχύῃ, καὶ γιὰ τὸν Προϋπολογισμὸν τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Ὕστερα λοιπὸν ἀπὸ προσεκτικὴν καὶ ἐπισταμένην μελέτην τῶν δύο ἐφετεινῶν μας προϋπολογισμῶν, ἂς μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ κάνουμε πρῶτα πρῶτα μερικὲς γενικὲς παρατηρήσεις.

1. Σὰν πρώτη παρατήρηση ποὺ ἔχουμε νὰ κάνουμε, εἶναι ἡ μὴ ἔγκαιρη κατάθεση τῶν δύο προϋπολογισμῶν στὴ Βουλὴ—ποὺ τὴν ἐπισημαίνει ἐπίσης καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προγραμματισμοῦ—παρ' ὅλον δὲ ποὺ ἡ Βουλὴ ψηφίζει δωδεκατημόρια, γιὰ τοὺς μῆνες Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον, ὅμως δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πὼς τοῦτο δημιουργεῖ δυσχέρειες στὴν ἔναρξη διαφόρων νέων ἔργων.

Γι' αὐτὸ καὶ πρέπει τὰ ἁρμόδια Ὑπουργεῖα νὰ στέλλουν ἐγκαίρως τὶς προτάσεις τους στὶς ἁρμόδιες Κυβερνητικὲς Ἐπιτροπές, γιὰ τὴν κατάρτιση τῶν προϋπολογισμῶν.

2. Χωρὶς νὰ θέλουμε νὰ παραβλέψουμε τὸ ἔργο ποὺ ἔχει ἐπιτελέσει ἡ Κυβέρνηση κατὰ τὸν χρόνο ποὺ διέρρευσε, καὶ μὲ πλήρη συναίσθηση τῶν δυσχερειῶν ποὺ περνοῦμε, ὅμως δὲν μποροῦμε νὰ παρασιωπήσουμε τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Κυβέρνηση σὲ πολλοὺς τομεῖς ἔχει ὑστερήσει εἴτε ἀπὸ ἔλλειψη προγραμματισμοῦ, εἴτε ἀπὸ ἔλλειψη σχεδίων καὶ προνοιῶν, εἴτε ἀπὸ ἐσφαλμένη ἱεράρχηση τῶν στόχων, κ.λ.π.

3. Τρίτη παρατήρησις ποὺ ἔχουμε νὰ κάνουμε εἶναι ἡ ἑξῆς : Σ' αὐτὸν τὸν τόπον, ὅλοι μιλοῦμε καὶ φωνάζουμε γιὰ κοινωνικὴ δικαιοσύνη, γιὰ δίκαιο καταμερισμὸ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, γιὰ ἀνθρωπισμό, κ.λ.π.

Καὶ ὅμως ποῦ βρίσκεται ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη, ὁ δίκαιος καταμερισμὸς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ὁ ἀνθρωπισμός ;

Χωρὶς φόβο καὶ χωρὶς προκατάληψη, μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι πουθενὰ δὲν ὑπάρχει !

Γιατὶ ἐνῶ ἡ Κυβερνητικὴ στοργὴ καὶ μέριμνα ἔπρεπε νὰ εἶχε στραφῆ πρὸς τὶς ἀδύνατες καὶ καθυστερημένες περιοχὲς τῆς Κύπρου, ὅπως εἶναι λ.χ. ἡ Πάφος, ἡ Λάρνακα, κ.λ.π. καὶ πρὸς τὶς ἀδύνατες καὶ φτωχὲς τάξεις—πρὸς τὶς τάξεις μὲ τὸ χαμηλότερο βιοτικὸ ἐπίπεδο—ὅπως εἶναι οἱ ἐργάτες κι' οἱ ἀγρότες (σιτοπαραγωγοὶ—ἀμπελουργοὶ—κτηνοτρόφοι, κ.λ.π.), δυστυχῶς ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι οἱ ἐπαρχίες αὐτές, κι' οἱ τάξεις αὐτές, ἐλάχιστο μέρισμα ἔχουν ἀπὸ τὸ ηὐξημένο εἰσόδημα τῆς Δημοκρατίας.

Ἔχουμε τὴν γνώμη, πὼς κριτήρια ἀσφαλῆ καὶ σίγουρα γιὰ τὴν κοινωνικὴ καὶ οἰκονομικὴ πρόοδο ἑνὸς τόπου, δὲν εἶναι τὰ ποσοστὰ τῶν αὐξήσεων τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἀλλὰ ἡ ὀρθὴ καὶ δίκαιη κατανομὴ τούτου, μεταξὺ ὅλων τῶν στρωμάτων τοῦ λαοῦ καὶ ὅλων τῶν περιοχῶν τῆς Κύπρου.

Στὴ Δημοκρατία μας, ὅμως, δὲν συμβαίνει τοῦτο. Γιατὶ ἐνῶ σὲ μερικὲς ἐπαρχίες, ὅπως στὴ Λευκωσία, στὴν Ἀμμόχωστο καὶ στὴ Λεμεσό, ὁ ρυθμὸς τῆς οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης εἶναι ταχὺς καὶ ἐντυπωσιακός, δυστυχῶς ἡ ἴδια ἀναλογία δὲν παρατηρεῖται καὶ στὶς ἄλλες ἐπαρχίες τῆς Κύπρου δηλαδὴ στὴν Πάφο, Λάρνακα καὶ Κερύνεια.

Γι' αὐτὸ κι' ἐπιμένουμε ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχη ἰσόρροπη καὶ ὁμόρροπη ἀνάπτυξη σ' ὅλες τὶς ἐπαρχίες τῆς Κύπρου.

4. Μιὰ ἄλλη γενικὴ παρατήρηση ποὺ ἔχουμε ἐπίσης νὰ κάνουμε εἶναι καὶ ἡ ἑξῆς : Κάθε χρόνο ἡ ἔκθεση τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτῆ εἶναι γεμάτη ἀπὸ παρατυπίες, ἀτασθαλίες καὶ ἀνωμαλίες, ποὺ συμβαίνουν στὴν Κυβερνητικὴ ὑπηρεσία, καὶ τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς δὲν εἶναι μικρός. Τὸ ἴδιο συνέβη καὶ πέρσι καὶ πρόπερσι. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ φέτος. Καὶ ἐνῶ ἀπὸ τὴ μιὰ τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν μᾶς λέγει ὅτι ἐργάζεται μὲ πνεῦμα οἰκονομίας καὶ περισυλλογῆς, γιὰ τὴν ἐξοικονόμηση χρημάτων ποὺ νὰ διατεθοῦν γιὰ ἔργα ἀνάπτυξης, ἀπὸ τὴν ἄλλη ὡρισμένα τμήματα καὶ ὡρισμένα ὄργανα δὲν ἐργάζονται μὲ τὸ ἴδιο πνεῦμα. Κι' ἔτσι ἡ διασπάθιση τοῦ δημοσίου χρήματος συνεχίζεται ἄνευ ὁρίων.

Ὅλα αὐτά, ὁμολογοῦμε, προξενοῦν ἀλγεινὴ ἐντύπωση στὸν λαό, ποὺ βλέπει τὸ προϊὸν τοῦ τιμίου μόχθου του νὰ μὴ τυγχάνῃ τοῦ ἀπαιτουμένου σεβασμοῦ, ἀπὰ μερικὰ κρατικὰ ὄργανα.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας εἶχε ζητήσει στὸ παρελθὸν τὴ δημιουργία ἑνὸς Γραφείου Παραπόνων καὶ τὸν διορισμὸ ἑνὸς Ἐπιτρόπου Διοικήσεως, ποὺ νὰ ἐλέγχῃ καὶ ἐπιβλέπῃ γιὰ τὴν καλὴ καὶ χρηστὴ διοίκηση. Καὶ τοῦ ἐγκρίναμε τὴν ἀπαίτησή του αὐτή.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς εἶχεν ἐπίσης ζητήσει τὸν σχηματισμὸ μιᾶς ἐπιτροπῆς ἀπὸ ἀμερόληπτα πρόσωπα ποὺ νὰ ἐξετάσουν ὅλες αὐτὲς τὶς ἀνωμαλίες στὴν Κυβερνητικὴ μηχανή. Μὰ κανένα πόρισμα μέχρι σήμερα δὲν εἴδαμε. Κι' ἔτσι στὶς ἁμαρτίες καὶ τὰ ἀνομήματα τοῦ ἑνὸς χρόνου προστίθενται οἱ ἀνωμαλίες τοῦ ἑπομένου κ.ο.κ.

Θὰ ἐξακολουθήσουμε νὰ σιωποῦμε ἐπὶ πολὺ καὶ νὰ ἀνεχόμαστε αὐτὴ τὴν κατάσταση ; Ἂν συνεχίσουμε ἔτσι, μὲ τὴν σιωπὴ καὶ τὴν ἀδράνειά μας, γινόμαστε καὶ ἐμεῖς συνένοχοι. Ἡ κοινὴ γνώμη τότε μόνον θὰ νοιώση ἱκανοποίηση ὅταν θὰ δῇ τοὺς ἐνόχους τιμωρουμένους ὅπως τοὺς ἀξίζει.

Ὕστερα ἀπὸ τὶς γενικὲς αὐτὲς παρατηρήσεις ἐρχόμαστε στοὺς δύο ἐφετεινοὺς Προϋπολογισμούς μας.

Ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς τοῦ 1973, παρουσιάζει ἔσοδα ἀνερχόμενα στὰ £49.711.114 καὶ δαπάνες ἀνερχόμενες στὰ £43.504.061, εἶναι δὲ τοῦτος κατὰ βάση καταναλωτικός. Ἀφορᾷ δὲ τὶς δαπάνες γιὰ τὴ συντήρηση τῆς Δημοσίας

Ὑπηρεσίας (48,5%), τὶς δαπάνες στὸν ἐκπαιδευτικὸ καὶ κοινωνικὸ τομέα, ὅπως ἐπίσης καὶ τὶς δαπάνες γιὰ ἄλλες ὑπηρεσίες καὶ σκοπούς, ποὺ δὲν ὑπάγονται στὸν Προϋπολογισμὸ Ἀναπτύξεως.

Ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως τοῦ 1973, προβλέπει δαπάνες ἀνερχόμενες στὰ £20.662.091 καὶ προέρχονται τὰ μὲν £16.734.271 ἀπὸ τὸ Ταμεῖον Ἀναπτύξεως, τὰ δὲ £3.927.890 ἀπὸ τὸ Ταμεῖον τῶν Δανειστικῶν Ἐπιτρόπων.

Ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως ἀσφαλῶς ἔχει τὴν μεγαλύτερη σημασία, γιατὶ ἐδῶ βλέπουμε τὶ σκοπεύει νὰ ξοδεύση ἡ Κυβέρνηση γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ τόπου.

Πραγματικὰ εἶναι ἐντυπωσιακὸς ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως τοῦ 1973.

Ὅμως ὁ Προϋπολογισμὸς αὐτός, μποροῦμε νὰ ποῦμε, δὲν ἐκφράζει πάντα καὶ τὴν προγραμματιζομένη ἀνάπτυξη, ὅπως ἔπρεπε νὰ συνέβαινε ! Καὶ τοῦτο, γιατὶ συνήθως ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως παραμένει πάντα στὸ χαρτί, χωρὶς νὰ ἐκτελῆται, δηλαδὴ γράμμα κενόν ! Γιατὶ τὰ χρήματα τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως κατὰ κανόνα οὐδέποτε ξοδεύονται πλήρως, τὰ δὲ προγραμματιζόμενα ἔργα οὐδέποτε ἐκτελοῦνται. Ἐκεῖνο λοιπὸν ποὺ ἔχει σημασία, δὲν εἶναι ἡ ἀπόφαση νὰ διατεθοῦν 20 ἑκατομμύρια λίρες γιὰ ἔργα ἀναπτύξεως διὰ τὸ 1973. Ἐκεῖνο ποὺ ἔχει σημασία εἶναι ποιὰ πρακτικὰ μέτρα λαμβάνονται γιὰ νὰ διατεθοῦν πραγματικὰ αὐτὰ τὰ ποσά.

Γιατὶ κάθε χρόνο παρὰ τὶς ἀλλεπάλληλες διαμαρτυρίες μας γιὰ τὴν ἐκτέλεση τῶν διαφόρων προγραμματισθέντων ἔργων πάντα ἀκούομε τὰ γνωστὰ δικαιολογητικά :

«Ὑπῆρξε καθυστέρηση στὸν προγραμματισμὸ» ἢ «ὑπῆρξε καθυστέρηση στὴν ἐκτέλεση σχεδίων» ἢ «ὑπῆρξεν ἀνεπάρκεια ἐργατικοῦ δυναμικοῦ» καὶ τὰ τοιαῦτα.

Νὰ ἀναφέρουμε παραδείγματα ; Εἶναι τόσα πολλὰ καὶ τόσο γνωστὰ σ' ὅλους, ποὺ δὲν θέλω νὰ σᾶς κουράσω.

Ὕστερα ἀπὸ τὰ λίγα αὐτὰ καὶ γενικὰ ποὺ εἴπαμε παραπάνω, δὲν σκοπεύουμε νὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ τὰ διάφορα κονδύλια τῶν δυὸ ἐφετεινῶν Προϋπολογισμῶν μας. Καὶ τοῦτο γιατὶ τὰ σχόλιά μας πιθανὸν νὰ ἀποτελέσουν πλεονασμὸ καὶ κουραστικὴ ἐπανάληψη. Ἄλλωστε τὰ διάφορα κονδύλια τὰ ἀναλύει καὶ τὰ σχολιάζει ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ στὴν Ἔκθεσή της. Ἐμεῖς θὰ περιορισθοῦμε μόνο στὰ κονδύλια ποὺ ἀφοροῦν μόνο τὴν ἐπαρχία Πάφου, τὴν ἐπαρχία τῆς ὁποίας ἔχουμε τὴν τιμὴν νὰ εἴμαστε ἐκπρόσωποι.

Ἡ Πάφος λοιπόν, ὅπως εἶναι σ' ὅλους γνωστό, εἶναι σήμερα μιὰ φτωχὴ καὶ παραμελημένη ἐπαρχία. Ἀκριβῶς δὲ ἐπειδὴ εἶναι παραμελημένη γι' αὐτὸ καὶ εἶναι φτωχή. Ἡ ἐπαρχία τούτη στὰ χρόνια τῆς ἀποικιοκρατίας ἦταν ὁ τόπος ἐξορίας τῶν ἀνεπιθύμητων δημοσίων ὑπαλλήλων. Σήμερα δὲ θεωρεῖται σὰν ὁ φτωχὸς συγγενὴς τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν. Κι' ὅμως ἡ ἐπαρχία τούτη ἔχει τὶς πιὸ πολλὲς ἀναπτυξιακὲς δυνατότητες σὲ πολλοὺς καὶ διαφόρους τομεῖς. Αὐτὸ τοὐλάχιστον μᾶς λένε οἱ ἐκθέσεις τῶν διαφόρων ἐμπειρογνωμόνων. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν δικαιολογεῖται πλέον καμμιὰ ἐγκατάλειψη καὶ κανένας παραγκωνισμός. Κι' ὅμως ἡ Κυβέρνηση ὅλο ὑποσχέσεις τῆς δίνει καὶ μόνο ὑποσχέσεις. Αὐτὲς δὲ οἱ ὑποσχέσεις δὲν μᾶς θυμίζουν τίποτε ἄλλο παρὰ τὴν Κυπριακὴ παροιμία ποὺ λέει : «κάτσε γάρε ψόφα, τζιαὶ τὸν Μάρτην θὰ φᾶς τσιαΐριν !». Δὲν μποροῦμε ἐδῶ, παρὰ νὰ ἐπικρίνουμε αὐτὴ τὴν ἀδιαφορία καὶ ἀδικαιολόγητη καθυστέρηση, ποὺ ἐπιδεικνύουν οἱ ἁρμόδιες ἀρχὲς στὴν ὑλοποίηση τῶν ὑποχρεώσεών τους.

Κι' ἐρχόμαστε τώρα στὰ διάφορα φλέγοντα προβλήματα τῆς Πάφου, ποὺ χρόνια τώρα ἐκκρεμοῦν καὶ ἀναμένουν λύση, ἀλλὰ μάταια !

1. Καὶ ἀρχίζουμε ἀπὸ τὸ πρόβλημα τοῦ λιμανιοῦ.

Ποιὰ ἡ σημασία τοῦ λιμανιοῦ γιὰ τὴ γενικὴ ἀνάπτυξη τῆς Πάφου, ἐμπορική, βιομηχανική, κοινωνική, τουριστικὴ καὶ οἰκονομική, τὴν εἴπαμε καὶ σ' ἄλλες ὁμιλίες μας, γι' αὐτὸ καὶ θεωροῦμε περιττὸ νὰ ἐπαναλάβουμε σήμερα τὰ ἴδια πράγματα.

Τὸν περασμένο χρόνο, εἴχαμε ψηφίσει 100 χιλιάδες λίρες, γιὰ τὴν ἐκπόνηση τῶν ἀπαιτουμένων σχεδίων καὶ τὴν ἔναρξη τοῦ ἔργου. Δυστυχῶς ὅμως μόνον 4 χιλιάδες ξοδεύτηκαν. Καὶ τοῦτο παρὰ τὴν ρητὴ ὑπόσχεση τοῦ Μακαριωτάτου καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων μπροστὰ στὴ Βουλή. Γι' αὐτὸ νομίζουμε πὼς κάποιες σκοτεινὲς δυνάμεις καὶ κάποια σκόπιμη κωλυσιεργία ἀπὸ ἁρμοδίους ὑπάρχει στὸ ζήτημα τοῦτο.

Σήμερα ὅποιος πάει στὴν Πάφο θὰ ἀντικρύση τὰ λείψανα δυὸ βαποριῶν, ποὺ ἔχουν παραμείνει καθηλωμένα μέσα στοὺς βράχους, λίγα μέτρα ἔξω ἀπὸ τὸ ἀνύπαρκτο λιμάνι, πρὸς ἐκφοβισμὸν καὶ τῶν ἄλλων πλοίων ποὺ θέλουν νὰ πλεύσουν πρὸς τὴν Πάφον. Αὐτό, κύριοι, εἶναι ἀπαράδεκτον. Εἶναι ἔγκλημα σὲ βάρος μιᾶς φτωχῆς καὶ μικρῆς, ἀλλὰ τόσο δυναμικῆς ἐπαρχίας. Ἐπαναλαμβάνουμε πὼς ὁ χρόνος περνᾶ. Κι' ἂν δὲν ὑπάρξη δραστηριοποίηση καὶ συντονισμὸς τῶν ἐνεργειῶν τῶν ἁρμοδίων Ὑπουργείων θὰ περάση κι' αὐτὸς ὁ χρόνος, καὶ τὸ σοβαρὸ καὶ ζωτικὸ τοῦτο πρόβλημα θὰ παραμείνη καὶ πάλιν ἐκκρεμές. Τὸν περασμένο χρόνο εἴπαμε πὼς δώσαμε πίστη στὴν ἐξαγγελία τόσο τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ὅσο καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων. Ὅμως γελαστήκαμε. Εἴχαμε πιστέψει στὶς ἐξαγγελίες τους καὶ τοὺς δώσαμε πίστωση χρόνου. Ὅμως τούτη τὴ φορά, φοβοῦμαι πὼς καμμιὰ δύναμη δὲν θὰ μπορέση νὰ συγκρατήση τὴν ὁλοένα ὀγκουμένη ὀργὴ τοῦ λαοῦ, ποὺ θυελλώδης κάποια μέρα θὰ ἐκσπάση. Φέτος καλούμαστε νὰ ψηφίσουμε γιὰ τὸ λιμάνι 300 χιλιάδες λίρες, ἀλλὰ κι' αὐτὲς πάλι μὲ τὸν σταυρὸ τοῦ μαρτυρίου μπροστά, δηλαδὴ ἂν θὰ ὑπάρξουν σχέδια κι' ἂν τὰ ἐγκρίνη τὸ σπαθὶ τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν. Ὄχι, κύριοι. Φθάνει πιά. Φθάνουν οἱ ὑποσχέσεις κι' οἱ ἐμπεγμοί.

2. Δεύτερο ζωτικὸ πρόβλημα τῆς Πάφου, εἶναι τὸ πρόβλημα τοῦ ἀεροδρομίου. Τὸ ἀεροδρόμιο τοῦτο ὑπῆρχε καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ πολέμου. Δυστυχῶς ὅμως ἀφέθηκε ἔρημο καὶ καταστράφηκε. Κι' ὅμως εἶναι σὲ ἴσο βαθμὸ χρήσιμο μὲ τὸ λιμάνι. Σήμερα ἡ Κυβέρνηση εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ ἀπαλλοτριώση τὶς γύρω ἐκτάσεις. Μὲ ποσὸν δὲ 60—70 χιλιάδων λιρῶν μπορεῖ καὶ πάλι νὰ ξαναγίνη ἕτοιμο γιὰ χρησιμοποίηση. Ὅμως, παρ' ὅλο ποὺ ἐλέγετο πὼς θἄρχιζε τὴν λειτουργίαν του ἀπὸ τὸν ἐφετεινὸ Μάρτη, δυστυχῶς τίποτε δὲν ἔχει γίνει πρὸς τὴν κατεύθυνση τούτη. Κι' ὅπως πληροφορούμεθα ἦταν ὅλα ἕτοιμα καὶ τὰ σχέδια καὶ τὰ διατάγματα γιὰ τὴν ἀπαλλοτρίωση. Κι' οὔτε εἴδαμε στὸν Προϋπολογισμὸ νὰ ὑπάρχη κανένα κονδύλι γι' αὐτὸν τὸν σκοπόν, ἐνῶ ἀναφέρονται £377.746 γιὰ τὴν ἐκτέλεση νέων ἔργων στὸν ἀερολιμένα Λευκωσίας καὶ γιὰ ἐξωραϊσμὸ τοῦ γύρω χώρου! Τὴν δημιουργία ἑνὸς ἀεροδρομίου στὴν Πάφο τὴν εἶχεν ἀπαιτήσει κι' ἡ ἑταιρεία «Ἔαρ Βένους», ποὺ ἔχει ἐπίσης ἀναλάβει καὶ τὴν ἀξιοποίηση τῆς περιοχῆς Λάρας ἀντὶ 50 ἑκατομμυρίων λιρῶν. Λέγεται μάλιστα, πὼς ἡ ἑταιρεία τούτη, ἔχει παραγγείλει καὶ τὸ πρῶτο ἀεροπλάνο—ἕνα δεκαοκταθέσεο—γι' αὐτὸ τὸν σκοπό. Δὲν εἶναι δὲ ὑπόθεση μόνον τῶν Παφίων ἡ σύνδεσή τους μὲ τὴν Κυπριακὴ πρωτεύουσα μὲ ἀεροπλάνο. Εἶναι ὑπόθεση ὅλων τῶν Κυπρίων καὶ ὅλων τῶν πολυπληθῶν τουριστῶν καὶ ἐπισκεπτῶν τῆς Κύπρου. Θέλουμε νὰ πιστεύουμε πὼς δὲν θὰ σημειωθῆ καμμιὰ ἄλλη ἀδικαιολόγητη καθυστέρηση στὴν ἐκτέλεση ἔργων ποὺ θὰ καταστήσουν τὸν σκοπὸν σύντομα ζωντανὴ πραγματικότητα.

3. Τρίτο ζωτικὸ πρόβλημα τῆς Πάφου εἶναι ὁ τουρισμός. Ἡ Πάφος ἀπὸ τὴν ἀρχαιοτάτη ἐποχὴ ἐθεωρεῖτο σὰν ὁ ὡραιότερος ἑλληνικὸς τόπος, ἡ δὲ θεὰ τῆς ὁμορφιᾶς εἶχε ἐγκατασταθῆ ἐδῶ διὰ τὸ ὑπέροχον τῆς φυσικῆς καλλονῆς τῆς Παφίας γῆς! Μὰ ἐκτὸς ἀπὸ τὶς φυσικὲς ὁμορφιές της ἡ Πάφος ἔχει νὰ ἐπι-

δείξη στοὺς ἐπισκέπτες της τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα της, τὰ μωσαϊκά της—ποὺ θεωροῦνται τὰ καλλίτερα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς—τοὺς ἀρχαίους ναούς της, τὶς κατακόμβες της, τὰ Μοναστήρια της, τὰ δάση της καὶ τὰ βουνά της, κ.λ.π. Ὅσοι δὲ τὴν ἐπισκέπτονται μένουν καταγοητευμένοι ἀπ' αὐτή.

Κι' ὅμως παρ' ὅλο ποὺ ἔχει ὅλες τὶς ἀπαιτούμενες προϋποθέσεις γιὰ τουριστικὴ ἀνάπτυξη, δὲν ἔχει ἀκόμα ἀναπτυχθῆ τουριστικὰ στὸ ἐπίπεδο τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν. Κι' ὅμως μικρὴ ἀπόσταση τὴν χωρίζει ἀπὸ τὶς ἄλλες ἐπαρχίας, ὅπως ἐπίσης καὶ ἀπὸ τὴ γειτονικὴ Ρόδο, τὸ τουριστικὸ αὐτὸ διαμάντι τῆς Μεσογείου. Νομίζουμε πὼς μὲ ἕνα φέρρυ-μπὼτ θὰ μποροῦσε κάλλιστα νὰ συνδεθῆ μαζί της, κι' ἔτσι θὰ διευκολυνόταν πολὺ ὁ τουρισμὸς ὄχι μόνον τῆς Πάφου ἀλλὰ καὶ ὅλης τῆς Κύπρου. Ὅμως ὁ τουρισμὸς τῆς Πάφου καθυστερεῖ λόγῳ ἔλλειψης ἔργων τουριστικῆς ὑποδομῆς ὅπως εἶναι τὸ λιμάνι, τὸ ἀεροδρόμιο, τὰ τουριστικὰ ξενοδοχεῖα, οἱ καλοὶ δρόμοι, κ.λ.π. Μὰ γιὰ νὰ γίνουν ὅλα αὐτὰ χρειάζεται ἡ Κυβερνητικὴ βοήθεια, ἡ στοργὴ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον. Χρειάζονται κίνητρα σὲ ἰδιῶτες καὶ σὲ ἑταιρεῖες. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἰδιωτικὸ κεφάλαιον εἶναι τώρα τόσο διστακτικό, νομίζουμε ὅτι καλὸ θὰ ἦταν ἂν ἡ Κυβέρνηση ἢ ὁ Κυπριακὸς Ὀργανισμὸς Τουρισμοῦ, ἀνελάμβαναν μιὰ τέτοια πρωτοβουλία. Ἔτσι ἡ Κυβέρνηση ὄχι μόνο θὰ βοηθοῦσε τὴν ἀνάπτυξη τοῦ τουρισμοῦ στὴν Πάφο, ἀλλὰ συνάμα θὰ βοηθοῦσε καὶ στὴν τουριστικὴ ἀποσυμφόρηση καὶ ἐξάπλωση τοῦ τουρισμοῦ σ' ὅλη τὴν Κύπρο. Ὅμως, ἐνῶ ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως, προβλέπει £2.415.000 γιὰ τὴν τουριστικὴ ἀνάπτυξη τῆς Ἀμμοχώστου, τῆς Κερύνειας καὶ τοῦ Τροόδους, καμμιὰ πρόνοια δὲν ὑπάρχει γιὰ τὴν Πάφο. Κι' ὅμως ἀπ' ὅλους ἀναγνωρίζεται ὅτι ἡ Πάφος εἶναι ἡ ἐπαρχία μὲ μεγάλο τουριστικὸ μέλλον καὶ μὲ τὶς πιὸ πολλὲς ἀναπτυξιακὲς δυνατότητες.

4. Τέταρτον ζωτικὸ καὶ καυτὸ πρόβλημα τῆς Πάφου εἶναι τὸ ὑδατικό. Τοῦτο εἶναι, μπορῶ νὰ πῶ, τὸ πιὸ ζωτικὸ καὶ τὸ πιὸ σπουδαῖο πρόβλημα τῆς Πάφου. Τὸ ὑδατικὸ πρόβλημα βεβαίως εἶναι παγκύπριο. Ὅλες οἱ ἐπαρχίες τῆς Κύπρου ἔχουν νὰ ἀντιμετωπίσουν αὐτὸ τὸ πρόβλημα, ἰδίως μὲ τὴ σημερινὴ ἀνομβρία ποὺ συνεχίζεται ἀπὸ 2—3 χρόνια τώρα. Κι' εἶναι τοῦτο ἀσφαλῶς ἕνα ἀπὸ τὰ σοβαρώτερα προβλήματα ποὺ ἔχει νὰ ἐπιλύση ἡ Κυβέρνηση. Στὴν Πάφο, ὅμως, τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι ὅπως στὶς ἄλλες ἐπαρχίες. Στὶς ἄλλες ἐπαρχίες δὲν ὑπάρχει νερό, καὶ προσπαθοῦν νὰ τὸ μεταφέρουν ἀπ' ἀλλοῦ. Στὴν Πάφο, ὅμως, τὸ νερὸ ὑπάρχει ἄφθονο, ἀλλὰ τοῦτο ἢ ἀφήνεται καὶ πηγαίνει στὴ θάλασσα ἢ παραμένει κρυμμένο στὰ βάθη τῆς γῆς ἀχρησιμοποίητο, ἀνεκμετάλλευτο, ἀναξιοποίητο !

Ἡ Πάφος, ὅπως εἶναι γνωστό, εἶναι κυρίως μιὰ γεωργικὴ ἐπαρχία. Ἔχει εὔφορη γῆ, γλυκὺ κλῖμα κι' ἄφθονα νερά, τόσον ἐπιφανειακὰ ὅσο καὶ ὑπόγεια. Λόγῳ δὲ τῶν καταλλήλων ἐδαφολογικῶν καὶ κλιματολογικῶν της συνθηκῶν, προσφέρεται γιὰ τὴν καλλιέργεια πλείστων δένδρων καὶ φυτειῶν, ὅπως π.χ. τῶν λαχανικῶν, μπανανῶν, ἐσπεριδοειδῶν καὶ διαφόρων ἄλλων καρποφόρων δένδρων, ὅπως ἀβοκάτο, κ.λ.π. καὶ τῶν ὁποίων οἱ καρποὶ διατίθενται εὔκολα τόσο στὸ ἐξωτερικὸ ὅσο καὶ στὸ ἐσωτερικὸ καὶ μάλιστα σὲ τιμὲς πολὺ ἀμειπτικές.

Ὅμως γιὰ τὴν καλλιέργεια ὅλων αὐτῶν τῶν φυτῶν ἀπαιτεῖται νερό. Κι' ἡ Πάφος διαθέτει ἄφθονο τὸ πολύτιμο τοῦτο στοιχεῖο. Τοῦτο δὲ μπορεῖ νὰ τὸ ἐξασφαλίση εἴτε ἀπὸ τοὺς ποταμούς της εἴτε ἀπὸ τὰ ὑπόγεια ὑδροφόρα στρώματά της. Κι' ἂν ἡ Πάφος ἔχη παραμεληθῆ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα ἔχει εὐνοηθῆ ἀπὸ τὴν φύση. Ὅμως, ἂς μᾶς ἐπιτραπῆ νὰ ἐπιμείνουμε λίγο περισσότερο πάνω στὸ ζωτικώτατο τοῦτο πρόβλημα : Ἡ Πάφος καταλαμβάνει ἔκταση 988.140 σκαλῶν. Ἀπὸ τὴν ἔκταση τούτη οὔτε ἡ μισὴ δὲν καλλιεργεῖται. Δηλαδὴ μόλις οἱ 450.000 σκάλες καλλιεργοῦνται. Ἀπ' αὐτὲς δὲ πάλι, μόλις τὸ ἕνα ἕβδομο ἀρδεύεται, δηλαδὴ μόνο 60.000 σκάλες. Ἡ ἀρδευομένη γῆ τῆς Πάφου, ἀρδεύεται εἴτε μὲ τὰ νερὰ τῶν ποταμῶν καὶ τῶν πηγῶν, εἴτε μὲ τὰ νερὰ τῶν ὑδατοφρακτῶν, εἴτε μὲ τὰ νερὰ τῶν λάκκων καὶ τῶν δια-

τρήσεων. Κι' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ὑδατοφράκτες ἀναφέρουμε ὅτι στὴν Πάφο σήμερα ὑπάρχουν 4 μικροὶ ὑδατοφράκτες ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἀρδεύονται μόνον 9.300 σκάλες γῆς. Ἕνας πέμπτος ὑδατοφράκτης, ποὺ προγραμματίζεται νὰ κατασκευασθῆ στὴν τοποθεσία «Ἀσπρόκρεμμος» ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ «Ξεροῦ», ὑπολογίζεται νὰ ἀρδεύη περὶ τὶς 30.000 σκάλες γῆς. Ὅμως τὸ ἔργο τοῦτο, τὸ τόσο ζωτικὸ γιὰ τὴν Πάφο, καθυστερεῖ καὶ κανεὶς δὲν ξέρει πόσο ἀκόμα θὰ καθυστερήση. Εἶναι τοῦτο τὸ σημαντικώτερο ἔργο ποὺ προγραμματίζεται νὰ κατασκευασθῆ στὴν Πάφο καὶ θέλουμε νὰ πιστεύουμε πὼς δὲν θὰ βραδύνη ἐπὶ πολὺ χρόνο ἡ κατασκευή του, καθ' ὅτι ἡ Πάφος πολλὰ ἔχει νὰ ὠφεληθῆ ἀπὸ τὸ ἔργο τοῦτο.

Ἡ Πάφος ἐξ ἄλλου, λόγῳ τῆς ἐδαφολογικῆς της διαμορφώσεως καὶ τῶν πολλῶν ποταμῶν της καὶ χειμάρρων της, προσφέρεται σὰν ὁ καταλληλότερος καὶ ἰδεωδέστερος τόπος γιὰ τὴν κατασκευὴ ὑδατοφρακτῶν καὶ διαφόρων ἄλλων μικρῶν ἢ μεγαλυτέρων φραγμάτων. Ἔχουμε ὑπ' ὄψη μας μιὰ παλαιότερη ἔκθεση ἐμπειρογνωμόνων, ποὺ ἦρθαν στὴν Κύπρο γιὰ νὰ μελετήσουν τὸ ὑδατικό της πρόβλημα, καὶ ποὺ ἀναφέρουν στὴν ἔκθεσή τους, ὅτι στὴν Πάφο ἔχουν ἐπισημάνει 21 θέσεις, κατάλληλες γιὰ τὴν κατασκευὴ τέτοιων φραγμάτων ἢ ὑδατοφρακτῶν. Ἡ Πάφος ἐπίσης λόγῳ τῆς ἐδαφολογικῆς της διαμορφώσεως ἔχει πολλοὺς ποταμοὺς καὶ χειμάρρους. Ὅμως τὸ περισσότερο νερό τους πάει χαμένο στὴ θάλασσα, ἀνεκμετάλλευτο κι' ἀχρησιμοποίητο. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, περὶ τὰ 155 ἑκατομμύρια κυβικὰ μέτρα νεροῦ (ἐπὶ συνόλου 310 παγκυπρίως) χύνονται κάθε χρόνο στὴ θάλασσα ὡς ἑξῆς :

(α) Ἀπὸ τὸ Χα-ποτάμι	11	ἑκ. κυβ. μέτρα
(β) Ἀπὸ τὸ Διάριζον	45	ἑκ. κυβ. μέτρα
(γ) Ἀπὸ τὸν Ξεροπόταμον	35	ἑκ. κυβ. μέτρα
(δ) Ἀπὸ τὴν Ἐξουσαν	27	ἑκ. κυβ. μέτρα
(ε) Ἀπὸ τὸν Ποταμὸν Χρυσοχοῦς	16	ἑκ. κυβ. μέτρα
(στ) Ἀπὸ τὸν Ποταμὸν Μακούντας	8	ἑκ. κυβ. μέτρα
(ζ) Καὶ ἀπὸ ἄλλους ποταμοὺς	13	ἑκ. κυβ. μέτρα
Σύνολον	155	

Εὔκολον λοιπὸν εἶναι τώρα νὰ φαντασθῆ κανεὶς καὶ νὰ ὑπολογίση πόσα ἑκατομμύρια λίρες ζημιώνει κάθε χρόνο ἡ οἰκονομία τῆς Πάφου ἀπὸ τὸ χάσιμο τόσου νεροῦ.

Ἂν δὲ μιλήσαμε μὲ τὴ γλῶσσα τῶν ἀριθμῶν τότε μποροῦμε νὰ ποῦμε, ὅτι μὲ τὰ νερὰ αὐτὰ θὰ μποροῦσαν νὰ ἀρδευθοῦν περὶ τὶς 100 χιλιάδες σκάλες γῆς. Ἂν δὲ ὑπολογίσουμε ὅτι ἀπὸ κάθε σκάλα μποροῦμε νὰ παίρνουμε περὶ τὶς 100 λίρες κατὰ μέσον ὅρον (ἀνάλογα βέβαια μὲ τὴν φυτείαν) τότε μποροῦμε μὲ βεβαιότητα νὰ ποῦμε ὅτι ἡ Πάφος χάνει κάθε χρόνο περὶ τὰ 10 ἑκατομμύρια λίρες (δηλαδὴ 100.000 X 100 = 10.000.000).

Πῶς λοιπὸν νὰ ἀναπτυχθῆ καὶ νὰ προοδεύση ἡ ταλαίπωρος αὐτὴ ἐπαρχία ὅταν ὁ μεγάλος αὐτὸς φυσικὸς πλοῦτος της μένη ἀχρησιμοποίητος καὶ ἀνεκμετάλλευτος ; Μὲ τὴν εὐκαιρία τούτη ἀναφέρουμε ἐδῶ πὼς μιὰ αἰτία γιὰ τὴν μὴ καλὴ ἀξιοποίηση τῶν νερῶν μας, εἶναι καὶ ἡ κακὴ καὶ πολύπλοκη ὑδατική μας Νομοθεσία.

Γιὰ τοῦτο, νομίζουμε πὼς πρέπει νὰ γίνη τροποποίηση καὶ ἀλλαγὴ της ὥστε τὰ διάφορα νομικὰ ἐμπόδια ποὺ ἀποτελοῦν ἀνασταλτικὸ παράγοντα στὴν ἀξιοποίηση τῶν νερῶν τῶν ποταμῶν μας, τὰ διάφορα «προνόμια» καὶ «φιρμάνια» ποὺ ὑπῆρχαν ἐπὶ τουρκοκρατίας καὶ Ἀγγλοκρατίας, πρέπει νὰ καταργηθοῦν.

Τὰ νερὰ τῆς Κύπρου ἀνήκουν στὸν λαό της. Ἰδιοκτησία στὸ νερὸ δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχη. Γι' αὐτὸ νομίζουμε πὼς ἡ Κυβέρνηση ὀφείλει νὰ προβῆ στὴν ἀπαλλοτρίωση τῶν νερῶν αὐτῶν καὶ νὰ τὰ ἀποδώση στοὺς γεωργοὺς γιὰ τὴν καλλίτερη ἀξιοποίησή τους.

Εὐτυχῶς στὴν Πάφο, τὰ νερὰ τῶν περισσοτέρων ποταμῶν της ἔχουν ἀπαλλοτριωθῆ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ἀπὸ τὸ 1948—1950, σήμερα δὲ ἀνήκουν στὴν Κυβέρνηση, ποὺ τὰ ἐνοικιάζει στοὺς κατοίκους τῶν γύρω χωρίων.

Μόνο δὲ τὰ νερὰ τοῦ Ποταμοῦ τῆς Χρυσοχοῦς καὶ μερικῶν ἄλλων πηγῶν ἀνήκουν ἀκόμα σὲ ἰδιῶτες. Γι' αὐτὸ νομίζουμε ὅτι ἡ Κυβέρνηση ὀφείλει νὰ προβῆ καὶ στὴν ἀπαλλοτρίωση τούτων καὶ νὰ τὰ ἀποδώση στοὺς γεωργοὺς γιὰ ἄρδευση τῶν ἀγρῶν τους ἢ γιὰ ὕδρευσή τους.

Μιὰ ἄλλη ἐπίσης αἰτία ἀνασταλτικὴ στὴ γεωργικὴ ἀνάπτυξη τῆς Πάφου εἶναι καὶ ἡ μὴ ἐκμετάλλευση τῶν νερῶν τῶν ὑπαρχουσῶν διατρήσεων καὶ ἡ ἀπαγόρευση τῆς διενεργείας νέων διατρήσεων γιὰ τὴν ἐξεύρεση καὶ ἀξιοποίηση τῶν ὑπογείων νερῶν της.

Ἀπὸ ὑδρογεωλογικὲς ἔρευνες ποὺ ἔχουν γίνει σὲ διάφορα μέρη τῆς Πάφου, ἔχει ἀποδειχθῆ πὼς στὴν Πάφο ὑπάρχει ἄφθονο ὑπόγειο νερό. Τὰ ὑπόγεια ὑδροφόρα στρώματα τῆς Πάφου, θεωροῦνται τὰ πλουσιώτερα τῆς Κύπρου. Καὶ τοῦτο φυσικὰ λόγῳ τῶν βουνῶν καὶ τῶν δασῶν της ποὺ συγκεντρώνουν τὴν μεγαλύτερη βροχόπτωση.

Ἀπὸ διατρήσεις ποὺ ἔχουν γίνει στὴν περιοχὴ ποὺ ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ Χαποτάμι μέχρι τὴν Πέγεια, ἔχει ἀποδειχθῆ πὼς ὑπάρχουν πλούσια ὑπόγεια ὑδροφόρα στρώματα ποὺ μποροῦν νὰ περιέχουν περὶ τὰ 30 ἑκατομμύρια κυβικὰ μέτρα νεροῦ καὶ ποὺ ἀρκοῦν γιὰ τὴν ἄρδευση 30.000 σκαλῶν γῆς.

Ἰδίως δὲ πλουσιώτατες σὲ ὑπόγειο νερὸ ἔχουν ἀποδειχθῆ οἱ διατρήσεις ποὺ ἔχουν γίνει στὲς κοῖτες τῶν ποταμῶν μας. Δυστυχῶς, ὅμως, τὸ νερὸ τῶν περισσοτέρων διατρήσεων μένει σήμερα ἀχρησιμοποίητο κι' ἀνεκμετάλλευτο, παρὰ τὶς ἀλλεπάλληλες διαμαρτυρίες τῶν ἀγροτῶν μας καὶ παρὰ τὶς δικές μας παραστάσεις στὰ ἁρμόδια Τμήματα, καὶ παρὰ τὴ συνεχιζομένη ἀνομβρία, ποὺ κρατεῖ σήμερα σὲ πραγματικὴ ἀπόγνωση τοὺς γεωργούς, τοὺς δενδροκαλλιεργητὲς καὶ τοὺς κτηνοτρόφους μας.

Κύριοι συνάδελφοι. Ἡ Πάφος, ἀπὸ τὴν ἀρχαία ἐποχὴ φημιζόταν γιὰ τὴν πλούσια βλάστησή της καὶ γιὰ τοὺς θαυμαστοὺς κήπους της, ὅπως ἐπίσης καὶ γιὰ τὴν ἀφθονία καὶ τὴν ἀρίστη ποιότητα τῶν καρπῶν της. Τὸ ἤπιο κλῖμα της, τὸ εὔφορο ἔδαφός της, τὰ πολλὰ ποτάμια καὶ τὰ πηγαῖα νερά της, τὴν καθιστοῦν κατάλληλη καὶ πρόσφορη γιὰ τὴν καλλιέργεια καὶ εὐδοκίμηση πλείστων κηπευτικῶν εἰδῶν, λαχανικῶν, μπανανῶν, ἐσπεριδοειδῶν, ἐπιτραπεζίων σταφυλῶν, πλείστων καρποφόρων δένδρων, κ.λ.π.

Θέλουμε νὰ πιστεύουμε, πὼς ἡ Κυβέρνηση θὰ δώση κάθε βοήθεια στὴν Πάφο γιὰ τὴν ἀξιοποίηση τὸ συντομώτερο ὅλων τῶν ὑδατίνων πόρων της, ἐπιφανειακῶν καὶ ὑπογείων, ὥστε νὰ μπορέση καὶ πάλιν νὰ καταστῆ ἕνας ἀπέραντος καταπράσινος κῆπος καὶ συνάμα ἡ Πάφος νὰ καταστῆ μία ἀκμάζουσα καὶ εὐημεροῦσα ἐπαρχία, ὅπως στὰ παληὰ καλὰ καὶ ἔνδοξα χρόνια της.

Συνυφασμένο μὲ τὸ ὑδατικὸ πρόβλημα τῆς Πάφου εἶναι καὶ τὸ πρόβλημα τῆς ὕδρευσής της. Γιατὶ ἡ Πάφος, σήμερα, δὲν χρειάζεται μόνο νερὸ γιὰ τὴν ἄρδευση τῶν ἀγρῶν της. Χρειάζεται νερὸ καὶ γιὰ τὴν ὕδρευση τῶν κατοίκων της. Σήμερα πολλὰ χωριὰ τῆς Πάφου στεροῦνται τὸ νερό. Μερικὰ τὸ μεταφέρουν ἀκόμα μὲ δοχεῖα, ἀπὸ τὶς βρύσες τοῦ χωριοῦ, μερικὰ δὲ στεροῦνται τελείως τὸ πολύτιμο τοῦτο στοιχεῖο, ὅπως ἡ Ἄρμου, ἡ Ἀρμίνου, κ.λ.π. καὶ ἀναγκάζονται νὰ τὸ μεταφέρουν μὲ αὐτοκίνητα ἀπὸ ἄλλα χωριὰ ἢ ἀπὸ μακρυνὲς ἀποστάσεις. Ἀλλὰ καὶ στὰ χωριὰ ποὺ τὸ ἔχουν στὰ σπίτια τους, λόγῳ

τῆς ἀνομβρίας τῶν 2–3 τελευταίων ἐτῶν, ἡ ποσότητά του ἔχει ἐλαττωθῆ σημαντικὰ γι' αὐτὸ καὶ δὲν ἐπαρκεῖ γιὰ ὅλες τὶς ἀνάγκες τῶν κατοίκων της. Γι' αὐτὸ καὶ χρειάζεται νὰ χρησιμοποιηθοῦν πρὸς τοῦτο τὰ νερὰ τῶν διαφόρων διατρήσεων, ὅπου βεβαίως ὑπάρχουν. Ἀπὸ τὰ 128 χωριὰ τῆς Πάφου—ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ ἕνα τρίτον εἶναι Τουρκικὰ—τὰ 34 χωριὰ δὲν ἔχουν ἀκόμα νερὸ στὰ σπίτια τους.

Ἀπ' αὐτὰ δὲ γιὰ τὰ 16 χωριὰ ὑπάρχουν τὰ σχέδια ἕτοιμα γιὰ τὴν κατ' οἶκον διανομὴν τοῦ νεροῦ. Ὅμως ἡ Κυβέρνηση καθυστερεῖ τοῦτο. Τὸ γιατί, δὲν τὸ ξέρουμε, ἢ μᾶλλον βρίσκει διάφορες δικαιολογίες γιὰ τὴν καθυστέρηση τούτη.

Βεβαίως τὸ πρόβλημα τοῦτο εἶναι παγκύπριο. Ἀπὸ τὰ 615 χωριὰ τῆς Κύπρου, μόνον τὰ 373 ἔχουν τὸ νερὸ στὰ σπίτια τους, μὲ βάση τὰ 20 γαλόνια ἡμερησίως κατ' ἄτομο. Περὶ τὰ 200 χωριὰ ὑδρεύονται ἀκόμα ἀπὸ δημόσιες βρύσες, κουβαλώντας το στὰ σπίτια τους μὲ δοχεῖα !

Νομίζουμε πὼς ἂν διετίθεντο μερικὲς χιλιάδες λίρες τὸν χρόνο γι' αὐτὸν τὸν σκοπόν, σὲ 4–5 χρόνια, δὲν θὰ ὑπῆρχεν αὐτὸ τὸ πρόβλημα.

Ὅμως, γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα—ὅπως καὶ γιὰ κάθε ἄλλο ζήτημα—χρειάζεται προγραμματισμός. Κι' ἡ Κυβέρνηση ὅπως φαίνεται δὲν ἀκολουθεῖ πολιτικὴ προγραμματισμένη. Ἔχουμε τὴ γνώμη, ὅτι στὴν σημερινὴ ἐποχὴ ποὺ ζοῦμε —στὸν αἰῶνα τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας καὶ τῆς τεχνολογίας, τῶν πυραύλων καὶ τῶν διαστημοπλοίων—δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑπάρχουν κοινότητες ποὺ νὰ διψοῦν, ἢ ποὺ νὰ μὴν ἔχουν νερὸ στὰ σπίτια τους.

Στὸν ἐφετεινὸ Προϋπολογισμὸ Ἀναπτύξεως, ἀναγράφονται £88.935 λίρες γιὰ τὴν ὑδατοπρομήθεια τῶν χωριῶν τῆς Πάφου. Ἐλπίζουμε νὰ μὴ παραμείνουν μόνον γραμμένες στὸ χαρτί.

5. Τὸ ὁδικὸ δίκτυο :

Ἂν καὶ τὸ ὁδικὸ δίκτυο τῆς Πάφου ἔχει βελτιωθῆ σημαντικὰ — τὸ μεγαλύτερο μέρος ἔχει ἀσφαλτοστρωθῆ — ὅμως ὑπάρχουν ἀκόμα ἀρκετὰ χωριὰ τῶν ὁποίων οἱ κύριοι δρόμοι παραμένουν ἀνασφάλτωτοι ἢ ποὺ ἀναβάλλονται συνεχῶς, παρ' ὅλο ποὺ τὰ ἀπαραίτητα κονδύλια ψηφίζονται καθεχρονικῶς.

Μὰ ἂς δοῦμε πιὸ συγκεκριμένα πῶς ἔχει τὸ ὁδικὸ δίκτυο τῆς Πάφου :

(α) Δρόμος Κτήματος—Πόλης Χρυσοχοῦς :

Ὁ δρόμος τοῦτος εἶναι ὁ κυριώτερος δρόμος τῆς Πάφου. Κι' ὅμως παραμένει ἀκόμα σὲ ἄθλια κατάσταση. Γίνονται βέβαια κάθε χρόνο μερικὲς βελτιώσεις, ὅμως ὁ ρυθμὸς ποὺ προχωροῦν εἶναι πολὺ βραδύς. Ὁ δρόμος τοῦτος ἔχει ἀπόσταση γύρω στὰ 20 μίλια. Ἡ ἐπιδιόρθωσή του—βελτίωση καὶ διεύρυνση—ἔχει ἀρχίσει ἀπὸ τὸ 1960. Μέχρι σήμερα ἔχουν διορθωθῆ μόνον 6 μίλια. Ἄρα θὰ χρειασθοῦν ἄλλα 20 χρόνια γιὰ νὰ τελειώσουν μὲ τὸν ρυθμὸ ποὺ προχωροῦν σήμερα.

(β) Δρόμος Πόλης—Ξεροῦ—Λευκωσίας :

Ὁ δρόμος τοῦτος εἶναι ἀπὸ τοὺς κυριώτερους δρόμους τῆς Πάφου. Συνδέει τὴν περιοχὴ τῆς Πόλης Χρυσοχοῦς μὲ τὴν πρωτεύουσα. Βρίσκεται δὲ σὲ πολὺ χειρότερη κατάσταση.

Ὅπως ξέρουμε ἡ περιοχὴ τῆς Χρυσοχοῦς πλήγηκε ἀπὸ τὴν Τουρκανταρσία, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη περιοχή. Ἀπὸ δὲ τὸ 1964, ἔχει ἀποκοπῆ σχεδὸν τελείως ἀπὸ τὴ Λευκωσία, λόγῳ τῆς ἄρνησης τῶν Τούρκων νὰ ἐπιτρέπουν ἐλεύ-

θερα τὴ διακίνηση τῶν Ἑλλήνων τῆς περιοχῆς, μέσῳ τῶν Κοκκίνων, ἐνῷ οἱ ἴδιοι μποροῦν νὰ κυκλοφοροῦν ἐλεύθερα σ' ὁλόκληρη τὴν Κύπρο!

Τὸ ζήτημα τῆς ἐπανασύνδεσης τῆς περιοχῆς μὲ τὴ Λευκωσία ἔπρεπε νὰ εἶχε διευθετηθῆ γιὰ πολλοὺς λόγους—πολιτικούς, οἰκονομικούς, κοινωνικοὺς κλπ.—καὶ μάλιστα ἔπρεπε νὰ ἦταν ἀπὸ τὰ πρῶτα μελήματα τῆς Κυβερνήσεως.

Κι' ὅμως ὅλο ὑποσχέσεις δίνει ἡ Κυβέρνησις. Κι' ὅλο ἐπαναψηφίσεις τοῦ κονδυλίου τῶν £26.000 λιρῶν, γιὰ τὴν κατασκευὴ μιᾶς νέας ὁδοῦ, τόσο ζωτικῆς γιὰ ὁλόκληρη τὴν περιοχή.

Ἡ καθυστέρηση εἶναι ἀδικαιολόγητη, καθότι εἶναι ἐπιζημία ὄχι μόνον γιὰ τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς, ποὺ πιὸ πολὺ συναλλάσσονται μὲ τὴ Λευκωσία, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸ κῦρος τῆς ἴδιας τῆς Κυβέρνησης. Τοῦτο ἀναμφισβήτητα δείχνει ἔλλειψη θάρρους καὶ ἀποφασιστικότητας.

(γ) Δρόμος Δρούσιας—Προδρομίου—Πόλης :

Ὁ δρόμος τοῦτος συνδέει μιὰ ὁλόκληρη περιοχὴ—τὴν περιοχὴ Λαόνας—μὲ τὴν Πόλη Χρυσοχοῦς. Πολλοὶ μαθηταὶ τῆς περιοχῆς φοιτοῦν στὸ Γυμνάσιο τῆς Πόλης καὶ στὴν Τεχνικὴ Σχολή. Ἐπίσης πολλοὶ ἐργάτες πηγαίνουν καθημερινὰ ἀπὸ τὴν περιοχὴ στὸ Μεταλλεῖο Λίμνης.

Κι' ὅμως εἶναι τώρα τρία χρόνια ποὺ ψηφίζουμε £30.000 τὸν χρόνον κι' ὅμως μόλις φέτος ἐδέησε νὰ ξοδευθοῦν μόνον £10.000 γιὰ τὴν κατασκευὴ μόνον ἑνὸς μιλίου!

(δ) Δρόμος Κουκλιῶν—Ἀρχιμανδρίτας—Μούσερε :

Ὁ δρόμος τοῦτος πρέπει ἐπίσης νὰ θεωρηθῆ καὶ τουριστικός, γιατὶ συνδέει τὴν Πάφο μὲ τὰ θέρετρά μας (Πλάτρες, Τρόοδος κλπ.). Κι' ὅμως παρ' ὅλο ποὺ κάθε χρόνο ψηφίζουμε 10—20 χιλιάδες λίρες, μόνο φέτος κατωρθώθηκε νὰ ξοδευθοῦν οἱ 10 χιλιάδες.

(ε) Δρόμος Πάφου—Ἀκάμα—Πόλης :

Οὐδεμία πρόνοια ὑπάρχει γι' αὐτόν! Κι' ὅμως εἶναι ἕνας δρόμος ἀπαραίτητος γιὰ τὴν τουριστικὴ ἀνάπτυξη τῆς Πάφου.

(στ) Δρόμοι προσπελάσεως :

Στὴν Πάφο ἐπίσης ὑπάρχουν ἀρκετοὶ δρόμοι προσπελάσεως ἀνασφάλτωτοι. Διερωτῶμαι δὲ γιατὶ ἡ Κυβέρνηση δὲν διαθέτει μερικὲς δεκάδες χιλιάδες γιὰ τὴν ἀσφαλτόστρωσή τους, τὴν στιγμὴ ποὺ διαθέτει ἑκατοντάδες χιλιάδες γιὰ τὴν κατασκευὴ λεωφόρων ἢ διπλῶν καὶ τριπλῶν δρόμων.

6. Πολεοδομία—Χωροταξία—Βιομηχανικὴ περιοχὴ—Βιομηχανίες :

Σ' ὅλες τὶς πόλεις τῆς Κύπρου—Λευκωσίαν, Ἀμμόχωστον, Λεμεσόν, Λάρνακα καὶ Κερύνειαν—ἔχουν καταρτισθῆ πολεοδομικὰ καὶ χωροταξικὰ σχέδια. Ἐπίσης σ' ὅλες ἔχουν καθορισθῆ βιομηχανικὲς περιοχές.

Μόνο δὲ στὴν Πάφο ὅλα βρίσκονται ὑπὸ μελέτη ! !

Καὶ ρωτοῦμε τοὺς ἁρμοδίους : Μήπως ἡ Πάφος δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ὀρθολογιστικὴ καὶ προγραμματισμένη ἀνάπτυξη ;

Νομίζουμε πὼς ἡ Κυβέρνηση ὀφείλει νὰ ἐγκαταλείψη τοὺς δισταγμούς της καὶ νὰ προβῆ σύντομα στὴν ἵδρυση βιομηχανικῆς περιοχῆς καὶ στὴν Πάφο.

Πρέπει δὲ πρὸς τοῦτο ἡ Κυβέρνηση νὰ παράσχη κάθε βοήθεια καὶ νὰ παραχωρήση ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα οἰκονομικὰ ἢ ἄλλα ἐνθαρρυντικὰ κίνητρα (διευκολύνσεις, φορολογικὰ κίνητρα κλπ.), γιὰ τὴν δημιουργία τῶν καταλλήλων προϋποθέσεων γιὰ βιομηχανικὲς ἐπενδύσεις, κλπ.

Τὰ οἰκονομικὰ δὲ κίνητρα εἶναι ἐκεῖνα ποὺ θὰ προσελκύσουν ὄχι μόνον τὸ ντόπιο κεφάλαιο ἀλλὰ καὶ τὸ ξένον ἐνδιαφέρον γιὰ βιομηχανικὲς ἐπενδύσεις στὴν Πάφο, ὅπου ἄλλωστε ὑπάρχει ἀδιάθετο καὶ φθηνὸ ἐργατικὸ δυναμικό.

Ἡ Πάφος ἄλλωστε παράγει ἀρκετὰ προϊόντα ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ χρησιμοποιηθοῦν σὰν πρῶτες ὕλες γιὰ τὴν ἀνάπτυξη διαφόρων βιωσίμων βιομηχανιῶν.

Ἡ Πάφος π.χ. σήμερα κατέχει τὴν πρώτη θέση στα ἀμπελουργικὰ προϊόντα. Κι' ὅμως μόνο ἕνα ἐργοστάσιο διαθέτει—τὸν ΣΟΔΑΠ—γιὰ τὴν παραλαβὴ καὶ ἐπεξεργασία τούτων. Θὰ μποροῦσαν κάλλιστα νὰ γίνουν κι' ἄλλα παρόμοια.

Ἡ Πάφος παράγει ἀρκετὰ φθαρτὰ (λαχανικά, ντομάτες, κλπ.) κι' ἀρκετὰ φροῦτα ἐκλεκτῶν καὶ πρωΐμων ποικιλιῶν. Κι' ὅμως κανένα ἐργοστάσιο δὲν διαθέτει γιὰ τὴν παραλαβὴ καὶ τὴν συσκευασία τους.

Ἡ Πάφος ἦταν ξακουστὴ ἀπὸ τὰ παλιὰ χρόνια γιὰ τὰ μεγάλα καὶ πλούσια δάση της. Κι' ὅμως καμμιὰ βιομηχανία δὲν διαθέτει γιὰ τὴν ἐκμετάλλευση τοῦ δασικοῦ της πλούτου. Ἀπεναντίας, μιὰ μικρὴ βιομηχανία τοῦ κ. Φεσᾶ ποὺ ὑπάρχει, ὄχι μόνον δὲν βοηθεῖται ἀλλά, μπορῶ νὰ πῶ, καὶ καταπολεμεῖται.

Στὴν Πάφο, πρὶν λίγα χρόνια, ἀκμάζανε μερικὲς μικρὲς βιοτεχνίες, ὅπως π.χ. ἡ σηροτροφία, ἡ ὑφαντουργία (μεταξωτῶν καὶ βαμβακερῶν) ἡ σχοινοποιΐα, ἡ καλαθοποιΐα, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ζοῦσαν ἀρκετὲς οἰκογένειες. Σήμερα, δυστυχῶς, ὅλες αὐτὲς οἱ βιοτεχνίες ἔχουν καταστραφῆ.

Ἡ Πάφος ἄλλοτε διατηροῦσε ἀρκετὰ κοπάδια καὶ διέτρεφε ἀρκετὰ ζῶα ποὺ ἀποτελοῦσαν κι' αὐτὰ μιὰ ἀληθινὴ πηγὴ πλούτου καὶ εὐημερίας. Σήμερα ὅμως τὰ ζῶα τοῦτα θεωροῦνται ἀσύμφορα, γι' αὐτὸ κι' ἀπαγορεύεται ἡ βόσκησή τους στὰ χαμηλὰ δάση.

Ἔτσι ἡ κτηνοτροφία κοντεύει νὰ καταστραφῆ στὴν Πάφο. Κι' ὅμως γυρεύουμε κρέατα καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό!

Ἡ Πάφος ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ὁμήρου ἐγνώριζε νὰ κατεργάζεται τὸν χαλκὸ καὶ τὰ διάφορα ἄλλα ὀρυκτά της. Σήμερα τὰ ἐξάγει ἀκατέργαστα.

Ἡ Πάφος ἄλλοτε ἐγνώριζε νὰ καλλιεργῆ καὶ νὰ ἐπεξεργάζεται τὸ ζαχαροκάλαμο. Σήμερα δὲν ξέρει τὶ εἶναι ζαχαροκάλαμο.

7. Ἀστυφιλία :

Μιὰ ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες πληγὲς τῆς Πάφου, εἶναι ἡ ἀστυφιλία. Βεβαίως τὸ φαινόμενο τοῦτο εἶναι ὄχι μόνο παγκύπριο ἀλλὰ παγκόσμιο. Στὴν Πάφο ὅμως τὸ φαινόμενο τοῦτο εἶναι ἐντονώτερο.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς Πάφου, ἰδίως τῶν χωριῶν τῆς ὀρεινῆς περιοχῆς, συνεχῶς ἐλαττώνεται. Μερικὰ δὲ χωριά, μποροῦμε νὰ ποῦμε, βρίσκονται στὰ πρόθυρα τῆς διάλυσής τους.

Τὸ χωριὸ π.χ. Ἀρμίνου πρὶν λίγα χρόνια ἦταν ἀπὸ τὰ κυριώτερα καὶ μεγαλύτερα χωριὰ τῆς περιοχῆς. Εἶχε δὲ περὶ τοὺς 850 κατοίκους. Σήμερα ἔχει μόνο 200. Κι' αὐτοὶ ὅλοι γέροι.

Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὰ γειτονικὰ χωριὰ Κέδαρες, Πραιτώρι, Μέσανα, Φιλοῦσα κλπ.

Τὸ χωριὸ Σαλαμιοῦ, πρὶν λίγα χρόνια εἶχε 1200 κατοίκους. Σήμερα ἔχει μόνον 800. Ἀνάλογο φαινόμενο συμβαίνει καὶ σὲ πολλὲς ἄλλες περιοχὲς τῆς Πάφου, ὅπως π.χ. στὴν Πόλη—Χρυσοχοῦς, στὸ Νέον Χωρίον, στὴν Δρούσια, στὴν Περιστερώνα, στὴν Λυσό, στὴ Φύλα κλπ.

Ἀπὸ διάφορες ἐπίσημες στατιστικὲς ποὺ ἔχουμε ὑπ' ὄψη μας, φαίνεται ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς ὑπαίθρου καὶ ἰδίως τῆς Πάφου μετακινεῖται πρὸς τὶς πόλεις καὶ κυρίως πρὸς τὴν Ἀμμόχωστο, Λευκωσίαν καὶ Λεμεσόν. Ἡ κίνηση δὲ αὐτὴ τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ πρὸς τὶς πόλεις, ἡ ἀστοποίηση αὐτὴ ὅπως λέγεται (urbanization). ὀφείλεται σὲ πολλοὺς καὶ διαφόρους λόγους ἢ παράγοντες, καὶ πρέπει νὰ τοὺς λάβη ὑπ' ὄψη της ἡ Κυβέρνηση ἂν θέλη νὰ προλάβη τὴν ἐρήμωση τῆς ὑπαίθρου μας.

Τέτοιοι παράγοντες εἶναι οἱ ἑξῆς :

(α) Ὁ κατατεμαχισμὸς τῆς γῆς σὲ μικροὺς κλήρους καὶ συνεπῶς ἀνεπαρκεῖς γιὰ τὴν διαβίωση μιᾶς ἀγροτικῆς οἰκογενείας.

(β) Τὰ μηχανικὰ μέσα ποὺ σήμερα ἔχουν ἀντικαταστήσει σὲ μεγάλο βαθμὸ τὴ χειρωνακτικὴ ἐργασία.

(γ) Ἡ ἔλλειψη καταλλήλων συνθηκῶν, γιὰ μιὰ ἀνθρώπινη διαβίωση στὰ χωριά.

(δ) Ἡ ἔλλειψη ἀγροτικῶν καὶ ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν στὴν ὕπαιθρο· καὶ

(ε) Ἡ ἔλλειψη βιομηχανιῶν καὶ βιοτεχνιῶν στὴν ὕπαιθρο ποὺ νὰ μποροῦν νὰ συγκρατοῦν τὸν πληθυσμὸ στὰ χωριά τους.

Ἔτσι λοιπὸν εἶναι ἀναπόφευκτο, ἐκεῖνοι ποὺ δὲν μποροῦν νὰ ἐξασφαλίσουν ἱκανοποιητικὴ ἐργασία στὴν ὕπαιθρο, νὰ ἀναγκάζωνται νὰ ἀναζητήσουν ἐργασία στὰ ἀστικὰ κέντρα, ὅπου ἐπίσης βρίσκουν καὶ περισσότερες ἀνέσεις καὶ καλλίτερους ὅρους καὶ συνθῆκες ζωῆς καὶ ἐργασίας.

Ὀφείλει λοιπὸν ἡ Κυβέρνηση νὰ στρέψη τὴν προσοχή της στὴν ὕπαιθρο καὶ νὰ μεριμνήση γιὰ τὸν ἀγροτικό μας πληθυσμὸ ποὺ ἀποτελεῖ τὰ 62% τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ μας καὶ ποὺ συνεισφέρει ἐπίσης τὸ μεγαλύτερο μέρος στὸ ἐθνικὸ εἰσόδημα.

8. Ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη :

Ἡ ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Πάφου, γίνεται ἀπὸ τὰ δυὸ Νοσοκομεῖα—τὸ Νοσοκομεῖον Κτήματος καὶ τὸ ἀγροτικὸν Νοσοκομεῖον Πόλης καὶ ἀπὸ ἕνα ἀγροτικὸ Ἰατρεῖο—τῆς Παναγιᾶς. Τρία ἄλλα ἀγροτικὰ ἰατρεῖα—τῆς Λυσοῦ, τῆς Φύτης καὶ τῶν Κελοκεδάρων—παραμένουν κενὰ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν.

Τὸ Νοσοκομεῖον Κτήματος εἶναι τὸ μοναδικὸ Νοσοκομεῖο ποὺ ἐξυπηρετεῖ τὴν πόλη καὶ ἐπαρχία Πάφου. Ἀπὸ τὸν περασμένο χρόνο, ἡ κατάστασή του ἔχει βεβαίως βελτιωθῆ σημαντικά. Ὅμως παραμένουν ἀκόμα ἀρκετὲς κενὲς θέσεις εἰδικῶν ἰατρῶν ἀσυμπλήρωτες, ὅπως π.χ. εἰδικὸς ἀκτινολόγος δὲν ὑπάρχει. Ἂν δὲ κανεὶς θέλη νὰ βγάλη μιὰ ἀκτινογραφία τότε παραπέμπεται μετὰ 4—5 μῆνες !

Εἰδικὸς ὀφθαλμίατρος τακτικός, ἐπίσης δὲν ὑπάρχει. Ἐπισκέπτεται δὲ τὸ νοσοκομεῖο μιὰ φορὰ τὴν ἑβδομάδα ἀπὸ τὴν Λεμεσὸ ἕνα γέρος συνταξιοῦχος. Ἐπίσης δὲν ὑπάρχουν εἰδικοὶ ἰατροί, ὡς ἀναισθιολόγος, καρδιολόγος, οὐρολόγος, κ.λ.π.

Νομίζουμε λοιπόν, ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ ἄμεση ἐπάνδρωσή του, μὲ ὅλο τὸ ἀπαιτούμενο ἰατρικό, παραϊατρικὸ καὶ νοσηλευτικὸ προσωπικό, γιὰ τὴν ἱκανοποίηση ὅλων τῶν ἀναγκῶν τῆς πόλης καὶ ἐπαρχίας Πάφου.

Τὸ νοσοκομεῖον τῆς Πόλης Χρυσοχοῦς ἐξυπηρετεῖ ἐπίσης μιὰ ὁλόκληρη κι' ἀπομακρυσμένη περιοχὴ ἀπὸ 15—20 χωριά. Παρ' ὅλο δὲ ποὺ εἶχε ἀποφασισθῆ ἀπὸ τὸν περασμένο χρόνο νὰ ἀνεγερθῆ ἕνα νέο καὶ σύγχρονο ἀγροτικὸ νοσοκομεῖο, δυστυχῶς τίποτε δὲν ἔγινε πρὸς τὴν κατεύθυνση τούτη.

Φέτος ἀναγράφονται στὸν Προϋπολογισμὸ μόνο £20.000, ποσὸ ἀνεπαρκέστατο, νομίζουμε, γιὰ τὴν ἀνέγερση καὶ ἐξοπλισμὸ ἑνὸς ἔστω καὶ ἀγροτικοῦ νοσοκομείου.

Τὸ νοσοκομεῖο τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖο κι' ἀπαραίτητο, ἐλπίζουμε δὲ πὼς δὲν θὰ βραδύνη περισσότερο ἡ ἀνέγερσή του.

9. Μετακίνηση χωρίων :

Στὴν Πάφο ἀπὸ τριετίας ἔχει ἀποφασισθῆ ἡ μετακίνηση 4 χωριῶν, τοῦ Στατοῦ, Ἁγίου Φωτίου καὶ Χολετριῶν, καὶ τῶν Παληαμπέλων, Θελέτρας, ποὺ ὑπέστησαν μεγάλες ζημιὲς ἀπὸ κατολισθήσεις τοῦ ἐδάφους. Καὶ γιὰ μὲν τὰ πρῶτα δυὸ χωριά, οἱ ἐργασίες συνεχίζονται ἔστω καὶ μὲ κάποια καθυστέρηση. Γιὰ τὰ ἄλλα δυὸ—τὰ Παληάμπελα καὶ τὴ Θελέτρα—παρατηρεῖται, ὁμολογοῦμε, μιὰ ἀδικαιολόγητη καθυστέρηση.

Νομίζουμε ὅτι τὸ ζήτημα τῆς μετακίνησης τῶν χωριῶν τούτων δὲν πρέπει νὰ καθυστερήση περισσότερο, γιατὶ οἱ κάτοικοί τους ζοῦν συνεχῶς κάτω ἀπὸ τὶς πιὸ ἀνθυγιεινὲς καὶ ἐπικίνδυνες συνθῆκες καὶ μάλιστα μακρυὰ ἀπὸ τὶς ἀνέσεις καὶ εὐκολίες ποὺ ἀπολαμβάνουν τὰ ἄλλα χωριά (φῶς, νερό, δρόμοι, τηλέφωνο, κ.λ.π.).

Κύριοι συνάδελφοι. Αὐτὰ ποὺ εἴπαμε πιὸ πάνω ἀποτελοῦν τὰ κυριώτερα καὶ σοβαρώτερα προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦν σήμερα τὴν Πάφο. Ὑπάρχουν, βέβαια, κι' ἄλλα πολλὰ προβλήματα, τόσο γενικὰ ὅσο καὶ εἰδικά, ὅπως π.χ. τὸ πρόβλημα τῆς στέγης, τὸ πρόβλημα ἀσφαλείας τῶν γεωργικῶν προϊόντων, τὸ πρόβλημα τῶν ἐπιχορηγήσεων, τὸ πρόβλημα βοηθείας γιὰ ἐγγειοβελτιωτικὰ καὶ ἀντιπλημμυρικὰ ἔργα, κ.λ.π. τὰ ὁποῖα εἶναι ἐπίσης σοβαρὰ καὶ ποὺ πρέπει νὰ ἀπασχολήσουν ἐπίσης τοὺς ὑπευθύνους τῆς Κυβέρνησης.

Θέλουμε νὰ πιστεύουμε, ὅτι ἡ Κυβέρνηση θὰ δῆ μὲ στοργὴ καὶ ἐνδιαφέρον ὅλα αὐτά, τὰ πολλὰ καὶ ποικίλα προβλήματα τῆς Πάφου.

Ἡ Πάφος, ὅπως εἴπαμε, ἀρκετὰ παραμελήθηκε καὶ ταλαιπωρήθηκε στὰ χρόνια τῆς Ἀποικιοκρατίας. Γι' αὐτὸ καὶ καθυστέρησε καὶ ὑστέρησε τῶν ἄλλων Ἐπαρχιῶν. Ἀνέμενε ὅμως κι' ἀναμένει ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση τῆς Δημοκρατίας μας νὰ βρῆ στοργὴ καὶ κατανόηση καὶ νὰ βοηθηθῆ γιὰ νὰ λύση τὰ διάφορα προβλήματά της ποὺ τὴν βασανίζουν, κι' ἔτσι νὰ μπορέση κι' αὐτὴ νὰ συμβαδίση μὲ τὶς ἄλλες ἐπαρχίες στὸν δρόμο τῆς προόδου καὶ τῆς εὐημερίας.

Κύριοι συνάδελφοι. Παρ' ὅλο ποὺ ὁ ἐφετεινὸς Προϋπολογισμὸς ἀδικεῖ τὴν Πάφο, ὅμως δηλοῦμε πὼς θὰ ψηφίσουμε τοῦτον, μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς ὁ ἑπόμενος θὰ εἶναι πιὸ εὐνοϊκὸς καὶ πιὸ δίκαιος. Γιατὶ ἡ Πάφος, στὸ κάτω - κάτω, δὲν ζητεῖ τίποτε περισσότερο παρὰ ἴση μεταχείριση καὶ δίκαιη κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριοι, προτίθεμαι νὰ κηρύξω ἕνα διάλειμμα 15 λεπτῶν καὶ νὰ ἐπανέλθωμεν πρὸς συνέχισιν τῆς συζητήσεως.

("Ωρα διακοπῆς 5.16 μ.μ.)

("Ωρα ἐνάρξεως 5.47 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους παρακαλῶ.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Θὰ ἤθελα κατ' ἀρχὴν μὲ τὴν σειράν μου νὰ τονίσω τὴν ἱκανοποίησιν, τὴν ὁποίαν αἰσθάνομαι, διὰ τὰ ἐπιτεύγματα ποὺ ἔχουν γίνει κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια λόγῳ τοῦ προγραμματισμοῦ, τὸν ὁποῖον ἐπιδεικνύει ἡ Κυβέρνησις πρὸς ὅλους τοὺς τομεῖς καὶ νὰ συγχαρῶ πρὸς τοῦτο τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν καὶ εἰδικώτερον τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας χάρις εἰς τὴν σωφροσύνην τοῦ ὁποίου ἐπετεύχθη ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τοῦ τόπου μας.

Δυστυχῶς αἱ καιρικαὶ συνθῆκαι ποὺ ἔχουν παρουσιασθῆ ἐφέτος παρουσιάζουν τὴν συζήτησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ ὡς παντελῶς διάφορον οἱουδήποτε ἄλλου ἔτους λόγῳ ἀκριβῶς τῆς ἀνομβρίας καὶ τῶν ἐπιπτώσεων ποὺ ἔχει δημιουργήσει αὕτη ἐπὶ τῶν χιλιάδων ἀγροτογεωργῶν τῆς Νήσου.

Χθὲς ἐζητήθη ἐπισήμως ἀπὸ ἀγροτικὴν ἕνωσιν ἡ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἔκκλησις πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν δι' ἀναθεώρησιν τῶν προϋπολογισμῶν τοῦ Κράτους οὕτως ὥστε νὰ ὑπάρξῃ ἡ δυνατότης παροχῆς μεγαλυτέρων κονδυλίων διὰ συμπαράστασιν πρὸς τὸν πληγέντα γεωργικὸν καὶ κτηνοτροφικὸν κόσμον.

Θέλω νὰ πιστεύω ὅτι αὐτὴ ἡ πραγματικότης, αὐτὴ ἡ περίστασις καὶ περίπτωσις, θὰ ὑπάρξῃ τρόπος νὰ ἀντιμετωπισθῆ ἀπὸ τὸ Κράτος καὶ τὸ Κράτος νὰ φανῇ ἀρωγὸς πρὸς τοὺς πάσχοντας ἀπὸ τὴν ἀνομβρίαν.

Θὰ ἤθελα ἐπίσης νὰ ἀναφερθῶ οὐχὶ εἰς τὰ εἰδικὰ προβλήματα τῆς ἐπαρχίας, ἡ ὁποία μὲ ἔχει ἐκλέξει ὡς Βουλευτήν, διότι τοῦτο ἔχουν πράξει καὶ θὰ τὸ πράξουν ἄλλοι συνάδελφοι, ἀλλὰ εἰς γενικώτερα ἀγροτικὰ προβλήματα, ὅπως εἶναι ἡ ἀνάγκη νὰ δοθῇ ὑπὸ τοῦ Κράτους μεγαλύτερος προγραμματισμὸς καὶ ταχυτέρα ἐκτέλεσις οἱουδήποτε ἔργου, ποὺ ἔχει σχέσιν μὲ τὴν ὑδατικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου, ἀπὸ τῆς Ἐπαρχίας Πάφου μέχρι τῆς περιοχῆς Τυλληρίας Μόρφου καὶ ἀπὸ τῆς περιοχῆς καὶ ἐπαρχίας Λάρνακος μέχρι τῶν Κοκκινοχωρίων. Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα, ὡς εἶναι γνωστόν, εἶναι τὸ μεγαλύτερον καὶ τὸ πλέον φλέγον πρόβλημα ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ Κύπρος μετὰ ἀπὸ τὸ πολιτικὸν αὐτῆς πρόβλημα. Δι' αὐτὸ ἐπιβάλλεται ἡ Κυβέρνησις νὰ δώσῃ οἱαδήποτε χρηματικὰ ποσὰ διὰ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐκτέλεσις ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλυτέρων ἔργων μὲ σκοπὸν νὰ συγκεντρωθοῦν ὅλα τὰ ὄμβρια ὕδατα τὰ ὁποῖα σήμερον χάνονται εἰς τὴν θάλασσαν καὶ νὰ ἀξιοποιηθοῦν ἀπὸ τὸν ἀγροτικὸν κόσμον ὁ ὁποῖος καὶ ὄρεξιν διαθέτει καὶ ζῆλον διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν.

Θὰ ἤθελα ἐπίσης νὰ ἀναφερθῶ εἰς ἓν σοβαρὸν θέμα τὸ ὁποῖον δημιουργεῖ ἡ ἐφετεινὴ ἀνομβρία—προϋπῆρχε βέβαια τὸ θέμα ἀλλὰ καθίσταται ὀξύτερον λόγῳ τῆς ἐφετεινῆς ἀνομβρίας. Καὶ τὸ θέμα τοῦτο εἶναι τὸ σοβαρὸν πρόβλημα τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν. Πιστεύω εἰλικρινῶς ὅτι αἱ οἰκονομικαὶ συνθῆκαι εἰς τὰς ὁποίας εὑρίσκονται ἐφέτος οἱ ἀγρόται μας ἐπιβάλλουν ὅπως ἡ Κυβέρνησις ἀρχίσῃ σοβαρὰν μελέτην καί, εἰ δυνατόν, ἐξεύρεσιν τρόπων καὶ οἰκονομικῶν πόρων διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ἀνταποκριθῇ πρὸς τὸ αἴτημα ποὺ ὑποβάλλεται δι' ἀναστολὴν τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν ἢ καὶ μετατροπήν των εἰς μακροπρόθεσμα δάνεια μὲ χαμηλὸν ἐπιτόκιον.

Ὅμως ἡ Νῆσος μας ἀρχίζει νὰ εἰσέρχεται καὶ εἰς ἓν νέον στάδιον λόγῳ τῆς συνδέσεώς μας μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγοράν. Θὰ ἤθελα μὲ τὴν σειράν μου νὰ χαιρετήσω τὴν σύνδεσιν τῆς Κύπρου μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν παρ' ὅλον τὸ γεγονὸς ὅτι αὐτὴ ἡ σύνδεσις θὰ δημιουργήσῃ, ἴσως προβλήματα. Πιστεύω ὅμως εἰλικρινῶς ὅτι καλύτερον εἶναι τὰ οἱαδήποτε προβλήματα νὰ ἐπιλύωνται ἐνῶ εἴμεθα συνδεδεμένοι μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγοράν, διότι δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου

θὰ εἶναι προτιμότερον νὰ καταβάλλεται προσπάθεια διὰ προγραμματισμὸν ὁ ὁποῖος ἀπὸ τώρα νὰ ξεκινήσῃ διὰ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐκμετάλλευσις ἐπὶ τὸ καλύτερον τῆς συνδέσεώς μας μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγοράν. Εἶναι γνωστὸν ὅτι λόγῳ ἀκριβῶς αὐτῆς τῆς συνδέσεως θὰ ὑπάρξουν περιορισμοὶ εἰς τὴν ἐξαγωγὴν γεωργικῶν προϊόντων τὰ ὁποῖα ἔχουν ἄμεσον σχέσιν μὲ μεγάλας ἀγροτικὰς περιοχὰς τῆς Νήσου, ὅπως εἶναι τὰ ἀμπελουργικὰ προϊόντα καὶ αἱ πατάται. Εἰδικῶς διὰ τὸ θέμα τῶν πατατῶν καὶ τῶν καρρότων, θὰ ἤθελα νὰ τονίσω ὅτι ἀπὸ τοῦδε ἐπιβάλλεται ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀρχίσῃ προγραμματισμὸν καὶ νὰ ὑποδείξῃ πρὸς τὰς περιοχὰς ποὺ καλλιεργοῦν σήμερον πατάτας νέα εἴδη καὶ εἰδικῶς νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν καλλιέργειαν πρωΐμων λαχανικῶν διὰ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἀντικατάστασις τῶν ἐκτάσεων αἱ ὁποῖαι, ἴσως, λόγῳ ἀκριβῶς τοῦ «κότα» τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς θὰ εὑρεθοῦν αὔριον ἀκαλλιέργητοι.

Ἡ ἀγροτικὴ ἀνάπτυξις θὰ πρέπει νὰ τύχῃ τῆς στοργῆς καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ Κράτους καὶ θὰ ἐργασθῶμεν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν, θέλομεν δὲ νὰ πιστεύωμεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ δώσῃ τὴν ἀπαιτουμένην σημασίαν.

Δὲν ἐπιθυμῶ, ἐπαναλαμβάνω, νὰ ὑπεισέλθω εἰς διάφορα ἐπὶ μέρους θέματα καὶ προβλήματα διότι τοῦτο ἔχουν πράξει ἄλλοι συνάδελφοι.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι Βουλευταί. Οἱ ὑπὸ τὴν κρίσιν καὶ ἐπιψήφισίν μας κατατεθέντες Προϋπολογισμοί, Τακτικὸς καὶ Ἀναπτύξεως, μᾶς δίδουν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκτιμήσωμεν καὶ ἐπικρίνωμεν τὴν οἰκονομικὴν καὶ Δημοσιονομικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὸ δεύτερον ἔτος τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Προγράμματος Ἀναπτύξεως.

Δὲν θὰ ἀναφερθῶ εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν οὔτε θὰ κάμω παρατηρήσεις διότι βασικὰ εἶναι καταναλωτικὸς καὶ συμφωνῶ μὲ τὰς παρατηρήσεις καὶ εἰσηγήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, καὶ θὰ περιορισθῶ νὰ κάμω τὰς παρατηρήσεις καὶ εἰσηγήσεις μου ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως.

Ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως προβλέπει δαπάνας εἴκοσι ἑκατομμυρίων ἑξακοσίων ἑξήκοντα δύο χιλιάδων καὶ ἐνενήκοντα μιᾶς λιρῶν (£20.662.091) καὶ εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἀπὸ ὅσους ἔχουν κατατεθῆ εἰς τὴν Βουλήν.

Χαιρετίζω καὶ ἐκτιμῶ τὴν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως διάθεσιν μεγαλυτέρου ποσοῦ χρημάτων δι' ἔργα ἀναπτύξεως διὰ τὸ ἔτος 1973.

Κατὰ τὴν συζήτησιν τῶν προϋπολογισμῶν δὲν θὰ ἀναφερθῶ, ἀλλ' οὔτε καὶ θὰ ἐκμεταλλευθῶ τὰ λάθη τὰ ὁποῖα ἔγιναν, τὰς ἀδυναμίας καὶ τὰς ἐλλείψεις ποὺ παρουσίασεν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία διότι ἡ πρόοδος καὶ ἡ ἀνάπτυξις εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου μας καὶ ἡ ἄνοδος τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τὸ ὁποῖον παρουσιάζει ὁ λαός μας, παρὰ τὰς δυσκολίας, τὰς ἀντιξοότητας καὶ τὰς ἀνωμαλίας, τὰς ὁποίας ἀντεμετώπισε, εἶναι εἰς πίστιν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὰς ἐκτιμῶ καὶ δὲν θὰ ἀκολουθήσω τὸν δρόμον τῆς ἀρνήσεως, τῆς στείρας καὶ ἀγόνου κριτικῆς καὶ συμφωνῶ μὲ ὅσα κατέθεσεν ἐνώπιον τοῦ Σώματος ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν καὶ μὲ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ καὶ θὰ ἦτο ἀπώλεια χρόνου νὰ τὰ ἐπαναλάβω.

Δὲν προτίθεμαι νὰ ὁμιλήσω ἐπὶ ὅλων τῶν Κεφαλαίων τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως. Θ' ἀναφερθῶ μόνον εἰς τὸ γενικὸν θέμα τῶν Ἰατρικῶν καὶ Ὑγειονομικῶν Ὑπηρεσιῶν, διότι ἄλλοι συνάδελφοι τῆς Κοινοβουλευτικῆς μου

ὁμάδος ἠγόρευσαν καὶ θὰ ἀγορεύσωσι ἐπὶ διαφόρων ἄλλων θεμάτων, καὶ θὰ προβῶ εἰς παρατηρήσεις ἐν σχέσει μὲ τὰ προβλεπόμενα ποσὰ διὰ τὴν Ἐπαρχίαν μου τὴν Πάφον εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως.

Εἰς τοὺς ὑπὸ συζήτησιν προϋπολογισμούς, Τακτικὸν καὶ Ἀναπτύξεως, διὰ τὰς Ἰατρικὰς Ὑπηρεσίας καὶ ἀνάπτυξίν των, προβλέπονται δαπάναι :

(α) £2.732.717 (Δύο ἑκατομμύρια ἑπτακόσιαι τριάκοντα δύο χιλιάδες ἑπτακόσιαι δεκαεπτὰ λίραι) διὰ τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας—Διοίκησιν—καὶ Ἰατρικὸν Τμῆμα, εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμόν. Καὶ εἶναι μεγαλύτερον κατὰ £260.280 τοῦ προβλεφθέντος εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1972.

(β) £400.533 (τετρακόσιαι χιλιάδες καὶ πεντακόσιαι τριάκοντα τρεῖς λίραι) διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν Ἰατρικῶν καὶ Ὑγειονομικῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ εἶναι μικρότερον τοῦ προβλεφθέντος εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1972 κατὰ εἴκοσι ἐννέα χιλιάδας λίρας (£29.000).

Ἐκτιμῶμεν τὴν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως διάθεσιν τοῦ ηὐξημένου ποσοῦ εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμόν, διότι ἀναμφιβόλως θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἀρτιωτέραν καὶ καλυτέραν ἐπάνδρωσιν τῶν διαφόρων Ἰατρικῶν καὶ ἄλλων Ὑγειονομικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ θὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν διαφόρων Ἐπαρχιακῶν Νοσοκομείων καὶ Ἀγροτικῶν Ἰατρικῶν κέντρων διὰ τὴν παροχὴν βελτιωμένης Ἰατρικῆς περιθάλψεως εἰς τοὺς ἀσθενεῖς καὶ διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ λαοῦ γενικώτερον.

Τὰς παρατηρήσεις μου θὰ τὰς περιορίσω ἐπὶ τοῦ προϋπολογιζομένου ποσοῦ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν Ἰατρικῶν καὶ Ὑγειονομικῶν Ὑπηρεσιῶν. Ἀγορεύων ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος κατὰ τὴν συζήτησιν τῶν Προϋπολογισμῶν τοῦ 1971, διεπίστωνα ὅτι αἱ προβλεπόμεναι δαπάναι δι' ἕνα ζωτικὸν τομέα ὡς εἶναι ὁ τομεὺς τῆς λαϊκῆς ὑγείας ἦσαν ἀνεπαρκεῖς καὶ εἰσηγούμην ὅτι διὰ τὴν ἔγκαιρον καὶ ἀποτελεσματικὴν Ἰατρικὴν περίθαλψιν τοῦ λαοῦ, ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία καὶ ἰδιαίτερα τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας πρέπει νὰ προχωρήσῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν ἀναγκαίων συνθηκῶν καὶ προϋποθέσεων διὰ νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὸ παλλαϊκὸν αἴτημα διὰ τὴν σταδιακὴν εἰσαγωγὴν ἑνὸς Γενικοῦ Σχεδίου παροχῆς δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως εἰς τὸν λαόν μας.

Τὸ προβλεπόμενον ποσὸν εἰς τὸν ὑπὸ συζήτησιν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως, διὰ τοὺς σκοποὺς διὰ τοὺς ὁποίους προβλέπεται νὰ διατεθῇ, ὄχι μόνον εἶναι μικρὸν ἀλλὰ καὶ δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἀναγκαίας προϋποθέσεις διὰ τὴν ἐφαρμογὴν ἑνὸς τοιούτου σχεδίου, ἀλλ' οὔτε ἐδόθη ἐκ μέρους τῶν ὑπευθύνων ἡ ἀναγκαία προσοχή, διότι ἐκ τοῦ ψηφισθέντος εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1972 ποσοῦ τῶν τετρακοσίων εἴκοσι ἐννέα χιλιάδων λιρῶν (£429,000) ἐδαπανήθη μόνον τὸ ἥμισυ, ἤτοι τὸ ποσὸν τῶν διακοσίων εἴκοσι χιλιάδων λιρῶν (£220.000).

Δὲν ἠμφεσβητήσαμεν τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ εἰσαγωγὴ ἑνὸς Κρατικοῦ Γενικοῦ Σχεδίου δωρεὰν ἰατρικῆς περιθάλψεως παρουσιάζει δυσκολίας καὶ ἀπαιτεῖται προσεκτικὴ μελέτη ὅλων τῶν συναφῶν παραγόντων καὶ θὰ ἀπαιτηθοῦν ηὐξημέναι δαπάναι διὰ τὴν ἐφαρμογήν του.

Ἔχομεν ὅμως τὴν γνώμην ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας ὀφείλει νὰ λάβῃ ὅλα τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα διὰ τὴν δημιουργίαν ἐντὸς τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Προγράμματος Ἀναπτύξεως ὅλων τῶν ἀναγκαίων προϋποθέσεων διὰ τὴν σταδιακὴν εἰσαγωγὴν ἑνὸς τοιούτου σχεδίου.

Διὰ τὴν σταδιακὴν εἰσαγωγὴν ἑνὸς Γενικοῦ Κρατικοῦ Σχεδίου Ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως, πιστεύομεν πὼς ἡ μετάκλησις εἰδικοῦ ἐμπειρογνώμονος μὲ σκοπὸν νὰ μελετήσῃ καὶ ὑποβάλῃ τὰς ἀναγκαίας εἰσηγήσεις, ὄχι μόνον εἶναι ἀναγκαία, ἀλλὰ καὶ θὰ ἀποτελέσῃ τὸ πρῶτον οὐσιαστικὸν βῆμα διὰ τὴν ἐκπό-

νησιν ἑνὸς τοιούτου σχεδίου εἰς τὴν ἀναγκαιότητα τοῦ ὁποίου οὐδεὶς ἀντιτίθεται, διότι ἡ προστασία καὶ ἡ κατοχύρωσις τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ εἶναι ἕν ἀπὸ τὰ σοβαρώτερα καθήκοντα καὶ ὑποχρεώσεις τῆς Πολιτείας.

Πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν εἶναι ἀνάγκη τὸ Κράτος νὰ διαθέσῃ μεγαλύτερα ποσὰ διότι τὰ προβλεπόμενα ποσὰ εἰς τοὺς ἑκάστοτε Προϋπολογισμοὺς Ἀναπτύξεως καὶ εἰδικῶς εἰς τὸν ὑπὸ συζήτησιν, ὄχι μόνον εἶναι μικρὰ ἀλλὰ καὶ δὲν ἀνταποκρίνονται εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν ἀναγκαίων προϋποθέσεων καὶ συνθηκῶν διὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἑνὸς Κρατικοῦ Γενικοῦ Σχεδίου δωρεὰν ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως, τοῦ ὁποίου ἡ εἰσαγωγὴ εἶναι ἐφικτή, ἡ δὲ Κυπριακὴ οἰκονομία εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀνθέξῃ τὸ βάρος ἑνὸς τοιούτου σχεδίου.

Ἐκτιμῶμεν τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν ὑφισταμένων εἰς τὴν Κυβερνητικὴν Ἰατρικὴν Ὑπηρεσίαν κενῶν θέσεων εἰς τὰ ἀγροτικὰ κέντρα Παλαιχωρίου, Πλατρῶν, Λευκάρων, Λευκονοίκου, Τρικώμου, Αἰγιαλούσης, Κλήρου καὶ Σανατορίου τῆς Περιοχῆς Κυπερούντας καὶ ἱκανοποιεῖ μερικῶς τὸ ἀπὸ μακροῦ ἐκκρεμοῦν δίκαιον αἴτημα τοῦ λαοῦ τῆς ὑπαίθρου, καὶ καλοῦμεν τοὺς ὑπευθύνους νὰ ὁλοκληρώσουν τὴν ἀπόφασίν των διὰ τῆς πληρώσεως ὅλων τῶν κενῶν ἰατρικῶν θέσεων εἰς ὅλα τὰ ἀγροτικὰ ὑγειονομικὰ κέντρα καὶ ἰδιαίτερα τὰ ἀγροτικὰ ὑγειονομικὰ κέντρα Λυσοῦ, Φύτης καὶ Κελοκεδάρων τῆς Πάφου καὶ τῶν ἄλλων Ἐπαρχιῶν, διότι ἡ ἐπάνδρωσις τῶν ἀγροτικῶν ὑγειονομικῶν κέντρων θὰ συμβάλῃ μεγάλως εἰς τὴν ἀποσυμφόρησιν τῶν Ἐπαρχιακῶν Νοσοκομείων καὶ οἱ ἰατροί των εὐχερέστερον θὰ προσφέρουν βελτιωμένην ἰατρικὴν περίθαλψιν εἰς τοὺς σοβαρῶς πάσχοντας ἀσθενεῖς.

Παράλληλα μὲ τὰ ἄνω καὶ μέχρι τῆς εἰσαγωγῆς Κρατικοῦ Γενικοῦ Σχεδίου Ἰατροφαρμακευτικῆς Περιθάλψεως, τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας πρέπει νὰ εἰσηγηθῇ, τὴν ἐκ μέρους τοῦ Κράτους οἰκονομικὴν βοήθειαν πρὸς τὰ Συντεχνιακὰ Ἰατρεῖα, διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ ἀντεπεξέλθουν εἰς τὰς ηὐξημένας οἰκονομικάς των ἐπιβαρύνσεις, διὰ τὴν ἰατροφαρμακευτικὴν περίθαλψιν χιλιάδων ἐργατοϋπαλλήλων καὶ νὰ ἐπιβάλῃ αὐστηρὸν ἔλεγχον ἐπὶ τῆς τιμῆς καὶ ποιότητος τῶν φαρμάκων διὰ νὰ σταματήσῃ ἢ τοὐλάχιστον νὰ περιορισθῇ ἡ παρουσιαζομένη ἐκμετάλλευσις τῶν ἀσθενῶν.

Μὲ ἱκανοποίησίν μας ἐπισημαίνομεν καὶ χαιρετίζομεν τὴν ὁλοποίησιν ἐκ μέρους τῶν ἁρμοδίων τῆς εἰσηγήσεώς μας διὰ τῆς γενομένης τροποποιήσεως τῶν Κανονισμῶν περὶ Κυβερνητικῶν Ἱδρυμάτων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν ἔκδοσιν πιστοποιητικῶν ὑπὸ τῶν κοινοταρχῶν διὰ δωρεὰν καὶ μὲ μειωμένα δικαιώματα ἰατρικὴν περίθαλψιν, ἡ ἔκδοσις τῶν ὁποίων βασίζεται εἰς ηὐξημένον ἐτήσιον εἰσόδημα τῶν ἀσθενῶν, παρ' ὅλον ὅτι πιστεύομεν πὼς διὰ δωρεὰν ἰατρικὴν περίθαλψιν τὸ ἐτήσιον ἀκαθάριστον εἰσόδημα τῶν ἀσθενῶν ἔπρεπε νὰ ἦτο πεντακόσιαι λίραι (£500.-) ἀντὶ τετρακόσιαι (£400.-) καὶ μὲ μειωμένα δικαιώματα νὰ ἦτο χίλιαι λίραι (£1.000.-) ἀντὶ ὀκτακόσιαι (£800.-).

Λυποῦμαι ὅμως νὰ παρατηρήσω ὅτι αἱ εἰσηγήσεις μας διὰ τὴν ἐπάνδρωσιν τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Νοσοκομείου Πάφου, μὲ τὸ ἀναγκαῖον ἰατρικὸν καὶ παραϊατρικὸν προσωπικὸν ὅλων τῶν εἰδικοτήτων καὶ τὸν ἐξοπλισμόν του μὲ ὅλα τὰ σύγχρονα μέσα τῆς ἰατρικῆς, δὲν εὗρον τὴν πλήρη ἀνταπόκρισιν ἐκ μέρους τῶν ἁρμοδίων καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ στερῆται Ὀφθαλμιάτρου, μονίμου Ἀκτινολόγου καὶ ἄλλων εἰδικῶν μὲ ἐπακόλουθον οἱ ἀσθενεῖς νὰ ταλαιπωροῦνται μεταβαίνοντες εἰς ἄλλας Ἐπαρχίας διὰ ἰατρικὴν ἐξέτασιν, μὲ σοβαρὰς οἰκονομικὰς ἐπιπτώσεις διὰ τὰς πτωχὰς καὶ μεσαίας τάξεις.

Ἐπὶ πλέον ἐπιθυμῶ νὰ ἐπισημάνω τὴν ἀδικαιολόγητον καθυστέρησιν τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν διὰ τὴν ἀνέγερσιν κτιρίων διὰ τὰ Ἀγροτικὰ Ὑγειονομικὰ Κέντρα Μόρφου καὶ Πόλεως Χρυσοχοῦς καὶ καλοῦνται οἱ ἁρμόδιοι νὰ ἐπισπεύσουν τὴν ἔναρξίν των.

"Εντιμε Κύριε Πρόεδρε,

"Εντιμοι Κύριοι Βουλευταί,

Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀγορεύσεως μου ἐχαιρέτισα τὴν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως διάθεσιν μεγαλυτέρου ποσοῦ χρημάτων δι' ἔργα ἀναπτύξεως διὰ τὸ δεύτερον ἔτος τοῦ Τρίτου πενταετοῦς σχεδίου ὡς καὶ τὴν παρατηρηθεῖσαν πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν ἡ ὁποία ἐσημειώθη εἰς τὸν τόπον μας κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν.

Πλειστάκις ὅμως ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν συζήτησιν τῶν προϋπολογισμῶν καὶ διαφόρων θεμάτων τὰ ὁποῖα ἐνέγραψαν Βουλευταὶ καὶ εἰς τὰς ἑκάστοτε ἐκθέσεις τῆς 'Επιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, ἔχει τονισθῆ καὶ ἔχουν γίνει δημιουργικαὶ εἰσηγήσεις, ὅτι ἡ 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία κατὰ τὴν κατάρτισιν τῶν προϋπολογισμῶν καὶ εἰδικῶς τοῦ Προϋπολογισμοῦ 'Αναπτύξεως, ὀφείλει νὰ διαθέτῃ μεγαλύτερα ποσὰ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν καθυστερημένων καὶ δυσπραγουσῶν περιοχῶν βάσει τῶν ἐκ τῶν προτέρων ἀναγκαίων σχεδίων καὶ μελετῶν καὶ ἰδιαίτερα τῶν περιοχῶν αἱ ὁποῖαι ὄχι μόνον ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ ἀναπτυχθοῦν, ἀλλὰ καὶ προσφέρονται δι' ἀνάπτυξιν, οὕτως ὥστε ἡ παρατηρουμένη εὐημερία νὰ εἶναι καθολικὴ καὶ νὰ συμβαδίζῃ μὲ τὴν ἀνάπτυξιν πολλῶν ἄλλων περιοχῶν τῆς Νήσου μας, αἱ ὁποῖαι προνομιούχως εὐηργετήθησαν καὶ ἀνεπτύχθησαν.

Λυποῦμαι ὅμως νὰ παρατηρήσω ὅτι ἡ 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία ἐκ τῶν ηὐξημένων προβλεπομένων δαπανῶν τοῦ Προϋπολογισμοῦ 'Αναπτύξεως, παρεγνώρισε καὶ πάλιν τὴν 'Επαρχίαν Πάφου καὶ οὐδόλως ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν αἱ ἄνω εἰσηγήσεις.

'Η 'Επαρχία Πάφου, ἂν καὶ ἔχῃ ὅλας τὰς δυνατότητας νὰ ἀναπτυχθῇ, γεγονὸς ποὺ δὲν ἠμφεσβητήθη ἀπὸ κανένα, καὶ νὰ συμβάλη μεγάλως εἰς τὴν ἄνοδον τῆς οἰκονομίας μας γενικὰ καὶ τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ πολυβασανισμένου λαοῦ της, τὰ προβλεπόμενα ποσὰ εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν 'Αναπτύξεως διὰ τὴν Πάφον, ἐκτὸς τοῦ γεγονότος ὅτι τὰ πλεῖστα τούτων προέρχονται ἀπὸ ἐπαναψηφίσεις καὶ προτιθέμενα νέα σχέδια διὰ τὰ ὁποῖα οὐδὲν ποσὸν διατίθεται, εἶναι μικρὰ καὶ δὲν ἀνταποκρίνονται εἰς τὰς ἀνάγκας καὶ τὰ σοβαρὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει καὶ τὰ ὁποῖα ἀπὸ μακροῦ ὁ λαὸς τῆς Πάφου ἀνέμενε νὰ προωθηθοῦν πρὸς τὴν λύσιν των.

Πολὺ ὀρθῶς, ἔντιμε Κύριε Πρόεδρε καὶ ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, ἐγράφη πὼς «ἡ Πάφος τὰ ἔχει ὅλα—ἀλλὰ δὲν ἔχει τίποτε». "Εχει πλουσίας πλουτοπαραγωγικὰς πηγὰς—ἀλλὰ εἶναι πτωχή. "Εχει πλούσια ἐπιφανειακὰ καὶ ὑπόγεια νερὰ—ὅμως ἡ γῆ της διψᾶ. "Εχει φυσικὰς καλλονάς, θαυμάσιον κλῖμα καὶ πολλοὺς ἀρχαιολογικοὺς θησαυροὺς—ἀλλὰ δὲν ἔχει τουρισμόν.

Εὑρίσκεται πλησιέστερον πρὸς τὴν Εὐρώπην καὶ ἐξάγει πολλὰ γεωργικὰ προϊόντα καὶ εἰσάγει μεγάλας ποσότητας ἐμπορευμάτων—ἀλλ' ὄχι μόνον δὲν ἔχει λιμάνι ἀλλ' οὔτε καὶ τὰς στοιχειώδεις λιμενικὰς διευκολύνσεις ἔχει.

Διατί ;

Διότι, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἡ Πάφος ἐπὶ ἀποικιοκρατίας παρέμεινε τελείως λησμονημένη καὶ παρημελημένη καὶ εἰς τὸ παρελθὸν ἦτο ὁ τόπος μεταθέσεως καὶ τιμωρίας τῶν Δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ Διοικητικῶν Λειτουργῶν, τὰ δὲ φεουδαρχικὰ ὑπολείμματα ἦσαν ἔκδηλα εἰς ὅλας τὰς περιοχάς της, ἡ δὲ φτώχεια καὶ ἐξαθλίωσις ἐμάστιζε τὰ λαϊκὰ στρώματα καὶ ἰδιαίτερα τὸν ἀγροτικόν της κόσμον μὲ ἀποτέλεσμα οἱ κάτοικοί της νὰ ἐγκαταλείπουν τὰς ἑστίας των καὶ νὰ ἀναχωροῦν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ εἰς τὰς πόλεις τῶν ἄλλων 'Επαρχιῶν πρὸς ἀναζήτησιν δουλειᾶς γιὰ μιὰ καλύτερη ζωή.

"Εχουν περάσει δώδεκα ὁλόκληρα χρόνια ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Δημοκρατίας καὶ παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἔγιναν διάφορα ἔργα διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Πάφου καὶ παρετηρήθη κάποια ἀλλαγὴ—πραγματικότης τὴν ὁποίαν ἐκτιμῶ

καὶ εἶναι εἰς πίστιν τῆς Κυβερνήσεως λόγῳ ὅμως τῆς μεγάλης καθυστερήσεως ποὺ παρουσίαζε, δὲν φαίνονται, οὔτε ἱκανοποιοῦν, ἀλλ' οὔτε ἔλυσαν τὰ ζωτικά της προβλήματα, τῶν ὁποίων ἡ λύσις ἀσφαλῶς θὰ συνέβαλλε εἰς τὴν ἀνάπτυξίν της καὶ τὴν εὐημερίαν τῶν κατοίκων της.

Μὲ ὅλα αὐτά, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἐπιθυμῶ νὰ διατυπώσω ἀκόμη μίαν φορὰν ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, ὅτι ἐκ τῶν ηὐξημένων δαπανῶν τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως, οὐδὲν ἄξιον λόγου ἔργον παραγωγικὸν προγραμματίζεται νὰ γίνῃ ἐντὸς τοῦ 1973 εἰς Πάφον, παρ' ὅλον ὅτι εἶναι γεωργικὴ Ἐπαρχία καὶ ἡ Τουριστικὴ καὶ Βιομηχανική της ἀνάπτυξις εἶναι δυνατή, ποὺ εἶναι καὶ οἱ βασικοὶ στόχοι τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως.

Ὑπάρχουν ὅμως μερικοὶ ποὺ μᾶς κατηγοροῦν πὼς εἴμεθα μεμψίμοιροι καὶ πάντα παρεπονεμένοι—αἱ κατηγορίαι των ὅμως ἐκεῖ ποὺ τὰ πράγματα ὁμιλοῦν ἀφ' ἑαυτῶν δὲν εὐσταθοῦν, διότι οὐδέποτε τὰ παράπονα τῶν Παφίων ἦσαν ἀβάσιμα ἢ παράλογα ἢ καὶ ἀδικαιολόγητα.

Πλειστάκις ἐξεθέσαμεν τὰ προβλήματα τῆς Πάφου εἰς τοὺς ἁρμοδίους καὶ ὑπευθύνους, ἀλλὰ αἱ ὑποσχέσεις των δὲν ὑλοποιήθησαν.

Διὰ τοῦτο ἀπὸ καθῆκον πρὸς τοὺς ἐκλογεῖς μου καὶ εὐθύνην μου ὡς Βουλευτοῦ τῆς Πάφου, διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς συζητήσεως τῶν Προϋπολογισμῶν, ὄχι μόνον θὰ ἀπαριθμήσω καὶ θὰ ἐπισημάνω τὰ ἐπειγούσης φύσεως ἔργα ἀναπτύξεως τὰ ὁποῖα ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία πρέπει νὰ προωθήσῃ καὶ ἐκτελέσῃ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἐπαρχίας μου, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ καταφανῇ ἡ παραγνώρισίς της.

1. Τὸ Λιμενικόν :

Διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν Λιμένων εἰς τὸ Κεφάλαιον 18 προβλέπονται δαπάναι ὕψους τριῶν ἑκατομμυρίων, διακοσίων περίπου χιλιάδων λιρῶν. Ἐκ τοῦ ἄνω ποσοῦ προβλέπεται δαπάνη διὰ λιμενικὰ ἔργα εἰς τὸν Λιμένα Πάφου τριακοσίων χιλιάδων λιρῶν (£300.000), τὸ ὁποῖον φέρει σταυρὸν καὶ κατὰ τὰ δύο τρίτα προέρχεται ἀπὸ ἐπαναψηφίσεις τῶν δύο προηγουμένων Προϋπολογισμῶν Ἀναπτύξεως καὶ εἶναι ἀμφίβολον ἂν θὰ δαπανηθῇ παρ' ὅλον ὅτι ἡ κατασκευὴ Λιμένος εἰς Πάφον ἦτο καὶ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ αἰτήματα ὅλου τοῦ Παφιακοῦ λαοῦ διότι εἶναι ὑψίστης σημασίας καὶ ζωτικὸς παράγων διὰ ὁλόκληρον τὴν Ἐπαρχίαν.

Ἡ ἀνυπαρξία ὄχι μόνον καταλλήλου Λιμένος ἀλλὰ καὶ τῶν στοιχειωδῶν διευκολύνσεων εἰς τὸν Λιμένα Πάφου, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἐμποδίζει τὴν κοινωνικὴν καὶ Τουριστικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Πόλεως καὶ Ἐπαρχίας μας, κατέστη κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια παγὶς διὰ τὰ προσεγγίζοντα πλοῖα καὶ τόπος πολλῶν ναυαγίων.

Αἱ Ἀρχαί, Ὀργανώσεις, παράγοντες καὶ γενικὰ ὅλος ὁ λαὸς τῆς Πάφου ἀπαιτοῦν καὶ ἀγωνιοῦν καὶ μὲ μεγάλην ἀνησυχίαν ἀναμένουν ὅπως οἱ ὑπεύθυνοι μετακαλέσωσι τὸ ταχύτερον Συμβούλους, διὰ νὰ κάμουν τὰς ἀναγκαίας μελέτας καὶ ὑποδείξεις διὰ τὴν τελικὴν ἐκπόνησιν τῶν ἑτοιμασθέντων προσχεδίων, διὰ νὰ ἀρχίσουν καὶ εἰς τὴν Πάφον τὰ ἀπὸ μακροῦ ἀποφασισθέντα λιμενικὰ ἔργα ἐντὸς τοῦ 1973, διὰ νὰ ἀποκτήσῃ καὶ ἡ Πάφος λιμάνι, ποὺ νὰ ἀνταποκρίνεται καὶ νὰ ἱκανοποιῇ τὰς ἀνάγκας της.

Διὰ τὸν λιμενίσκον τοῦ Λατσιοῦ τῆς Πόλεως (Χρυσοχοῦς) ὁ ὁποῖος εὑρίσκεται εἰς ἀθλίαν κατάστασιν, καὶ τοὺς κινδύνους τῶν ὑπευθύνων καὶ εἰσηγοῦμαι ὅπως διὰ συμπληρωματικοῦ προϋπολογισμοῦ διατεθῇ μεγαλύτερον ποσὸν τῶν πεντακοσίων λιρῶν ποὺ προβλέπεται νὰ διατεθῇ εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως, διὰ τὴν ἐκβάθυνσιν τούτου καὶ τὴν κατασκευὴν προστατευτικοῦ κρηπιδώματος πρὸς προστασίαν τῶν ἰδιωτικῶν περιουσιῶν καὶ διὰ νὰ καταστῇ ἀσφαλὲς καταφύγιον τῶν ἁλιευτικῶν λέμβων τῆς περιοχῆς.

2. Ἀνάπτυξις Ὑδάτων :

Εἰς τὸ Κεφάλαιον 2Δ προβλέπεται διὰ τὴν ἀνάπτυξιν ὑδάτων ἡ δαπάνη ποσοῦ δύο ἑκατομμυρίων διακοσίων τριάκοντα ὀκτὼ χιλιάδων καὶ πεντακοσίων ἑξήκοντα ὀκτὼ λιρῶν (£2.238.568).

Ἐκ τοῦ ἄνω ποσοῦ προβλέπονται διὰ τὴν Πάφον ψυχία, πλεῖστα τῶν ὁποίων προέρχονται ἀπὸ ἐπαναψηφίσεις καὶ ἀναφέρονται εἰς βελτιώσεις τῶν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν κατασκευασθέντων τεσσάρων μικρῶν φραγμάτων καὶ μένουν μικρὰ ποσὰ διὰ τὴν ἄντλησιν τῶν νερῶν τῶν διατρήσεων τοῦ χωρίου Πέγεια καὶ τῆς περιοχῆς Χρυσοχοῦς, καὶ διὰ τὴν ὑδατοπρομήθειαν χωρίων.

Πάντες—Κυβερνητικοὶ ὑπεύθυνοι καὶ λοιποὶ—διακηρύττομεν ὅτι τὸ ὕδωρ ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς γεωργικῆς ἀναπτύξεως καὶ ποικίλα σχέδια καταστρώνονται διὰ τὴν ἐξεύρεσίν του, εἴτε διὰ τῆς ἀνακόψεως τῶν ρεόντων εἰς τὴν θάλασσαν ποταμῶν, εἴτε διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν ὑπογείων ἀποθεμάτων εἴτε διὰ τῆς ἀποφασισθείσης ἀφαλατώσεως. Καὶ ἐνῶ ἡ Πάφος διαθέτει τοὺς πολυυδροτέρους τῆς Κύπρου ποταμούς, οὗτοι παραμένουν ἄνευ φραγμάτων, καὶ συγκράτησίν των καὶ τὸ χειρότερον τὰ πλουσιώτατα ὑπόγεια ὕδατα τῶν γενονὸς δὲ ὅτι, ὡς ἐδήλωσεν ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν, ἡ περιοχὴ των ἀποτελεῖ οἰκονομικῶς ἐνδεδειγμένον ἐγχείρημα, οὐδεμία δαπάνη προβλέπεται εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως διὰ τὴν κατασκευὴν φραγμάτων διὰ τὴν συγκράτησίν των καὶ τὸ χειρότερον τὰ πλουσιώτατα ὑπόγεια ὕδατα τῶν γενομένων διατρήσεων μένουν ἀναξιοποίητα καὶ αἱ ἀρμόδιαι Ἀρχαί, ἀντὶ νὰ βοηθήσουν εἰς τὴν ἀξιοποίησίν των, παρεμβάλλουν ἐμπόδια ἢ καὶ ἀπαγορεύουν τὰς διατρήσεις ἢ ἐξορύξεις φρεάτων, μὲ κίνδυνον αἱ ὑπάρχουσαι φυτεῖαι νὰ καταστραφοῦν.

Ἔφθασεν ἡ ὥρα, ὅπως αἱ ὑπεύθυνοι Ἀρχαὶ κατανοήσουν τὴν σημασίαν τῆς ὑδατικῆς ἀναπτύξεως τῆς Πάφου καὶ λάβουν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, ἵνα αἱ τεράστιαι ποσότητες τῶν ποταμίων ὑδάτων, τὰ ὁποῖα χύνονται εἰς τὴν θάλασσαν, συγκρατηθοῦν διὰ καταλλήλων μεγάλων καὶ μικρῶν φραγμάτων, τὰ δὲ ἄφθονα ἀποθέματα τῶν ὑπογείων ὑδάτων ἔλθουν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, οὕτως ὥστε ἡ Ἐπαρχία Πάφου, ἡ ὁποία διαθέτει πλούσιον ἔδαφος καὶ θαυμάσιον κλῖμα καὶ δύναται νὰ παραγάγῃ πληθώραν προϊόντων καὶ δὴ πρωΐμων, νὰ ἀποτελέσῃ πηγὴν πλούτου ὄχι μόνον διὰ τοὺς κατοίκους της ἀλλὰ καὶ ὁλοκλήρου τῆς Κύπρου.

3. Τουριστικὴ Ἀνάπτυξις :

Εἰς τὸ Κεφάλαιον 14Α προβλέπονται δαπάναι δύο ἑκατομμυρίων τετρακοσίων δεκαπέντε χιλιάδων λιρῶν (£2.415.000) ἐκ τῶν ὁποίων £750.000 δάνεια παρὰ τῶν Δανειστικῶν Ἐπιτρόπων.

Ἡ σημαντικὴ πρόοδος τὴν ὁποίαν ἐσημείωσεν ἡ Τουριστικὴ Βιομηχανία εἰς τὴν Νῆσον μας κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἶναι εἰς πίστιν τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν τομέα αὐτὸν ἡ Ἐπαρχία Πάφου παρεγνωρίσθη καὶ οὐδεμία πρόνοια γίνεται διὰ τὴν τουριστικήν της ἀνάπτυξιν, παρ' ὅλον ὅτι συγκεντρώνει ὅλα τὰ πλεονεκτήματα διὰ μίαν πρώτης τάξεως Τουριστικὴν Βιομηχανίαν.

Διὰ τὴν Τουριστικὴν Ἀνάπτυξιν τῆς Χρυσῆς Ἀκτῆς Ἀμμοχώστου, Τροόδους, Ἀλακατίου καὶ Παχὺ Ἄμμου Κυρηνείας, προβλέπονται δαπάναι £1.400.000, καὶ διὰ τὴν Πάφον τίποτε.

Παρὰ τὰς εἰσηγήσεις μας, ὅπως καὶ ἡ Πάφος τύχῃ τῆς ἀναγκαίας βοηθείας ἐκ μέρους τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Τουρισμοῦ (ΚΟΤ) καὶ τῆς Κυβερνήσεως διὰ νὰ ἀναπτυχθῇ τουριστικῶς καὶ ἡ Πάφος ὅπως συμβαίνει καὶ εἰς τὰς ἄλλας περιοχὰς τῆς Νήσου μας, ἐφ' ὅσον ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία οὐδὲν ἔπραξε μέχρι σήμερον πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν, ἴσως λόγῳ τῆς στενότητος χρήματος, οὐδεμία μέριμνα ἐλήφθη ἐκ μέρους τῶν ὑπευθύνων.

Θεωρῶ καθῆκον μου καὶ ὑποχρέωσίν μου ἀκόμη μίαν φορὰν νὰ δηλώσω ὅτι ὁ λαὸς τῆς Πάφου, μὲ ἀπογοήτευσιν καὶ πικρίαν παρακολουθεῖ τὴν ἐκ μέρους τῶν ὑπευθύνων παραγνώρισιν τῆς τουριστικῆς ἀναπτύξεως τῆς Ἐπαρχίας του καὶ διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖ ὅπως οἱ ἁρμόδιοι στρέψουν τὴν προσοχήν των καὶ πρὸς τὴν Πάφον ἡ ὁποία δύναται νὰ ἀναπτυχθῇ τουριστικῶς καὶ μὲ κρατικὴν βοήθειαν νὰ κτισθοῦν τοὐλάχιστον δύο Τουριστικὰ Ξενοδοχεῖα, ἕνα ἐντὸς τῶν Δημοτικῶν ὁρίων τοῦ Δήμου Πάφου καὶ ἕνα εἰς τὴν ἱστορικὴν περιοχὴν τῆς Πόλεως (Χρυσοχοῦς). Παράλληλα δὲ (1) ὅπως ἐπισπευσθῇ ἡ μελέτη τῆς εἰσαγωγῆς ἐσωτερικῶν ἀεροπορικῶν δρομολογίων καὶ νὰ προωθηθῇ ἡ κατασκευὴ ἀεροδρομίου εἰς Πάφον καὶ (2) ὅπως τὰ προτεινόμενα σχέδια διὰ τὴν εὐθυγράμμισιν καὶ ἀσφάλτωσιν τῶν τουριστικῶν ὁδῶν Κύκκου—Κοιλάδος τῶν Κέδρων—Κανναβιοῦς καὶ Πάφου—Ἀκάμαντος—Πόλεως Χρυσοχοῦς ἐπιταχυνθοῦν, διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἡ κατασκευὴ των τοὐλάχιστον ἐντὸς τοῦ 1974, διὰ νὰ δοθῇ ἡ εὐκαιρία καὶ εἰς τὴν Πάφον νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὰ συνεχῶς αὐξανόμενα ποσὰ τοῦ ξένου συναλλάγματος τὸ ὁποῖον ἀφίνουν οἱ τουρίστες.

4. Ἀμπελουργία καὶ Οἰνολογία :

Αἱ προβλεπόμεναι δαπάναι εἰς τὸ Κεφάλαιον 4Δ—ἄρθρα 18 καὶ 19—εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως, διὰ τὴν ἀνάπτυξιν ἑνὸς σοβαροῦ κλάδου τῆς γεωργικῆς μας οἰκονομίας ὡς εἶναι ἡ ἀμπελουργία εἶναι πολὺ μικραὶ ἂν ὄχι καὶ ἀσήμαντοι καὶ δὲν ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰς ἑκάστοτε δοθείσας ὑποσχέσεις τῶν ὑπευθύνων οὔτε μὲ τὰς παρατηρήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ τὰς γενομένας εἰς τὴν ἔκθεσίν της διὰ τοὺς προϋπολογισμοὺς τοῦ 1972.

Ἡ ἀμπελουργία εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μου, μὲ τὴν σκληρὴν ἐργασίαν τῶν ἀμπελουργῶν καὶ τὴν βοήθειαν τῆς Κυβερνήσεως, ἀνεπτύχθη εἰς μεγάλον βαθμὸν καὶ κατέχει τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὴν οἰκονομίαν της.

Πολλαὶ χιλιάδες σκάλες παλαιῶν ἀμπελώνων, οἱ ὁποῖοι σήμερον δὲν ἀποδίδουν καὶ ἂν ἀποδίδουν τὸ εἰσόδημά των εἶναι τόσον χαμηλὸν ποὺ δὲν καλύπτει τὰ καλλιεργητικὰ καὶ ἄλλα ἔξοδα τῶν ἀμπελουργῶν, χρειάζονται ἀναμπέλωσιν καὶ ἡ ἀναμπέλωσίς των θὰ ἔλυε τὸ πρόβλημα ἐπιβιώσεως πολλῶν ἀγροτικῶν οἰκογενειῶν καὶ ἰδιαιτέρως τῶν ὀρεινῶν περιοχῶν τῆς Πάφου καὶ Λεμεσοῦ.

Τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζει ἡ ἀμπελουργία καὶ οἱ ἀμπελουργοὶ εἶναι πολλὰ καὶ σοβαρὰ καὶ διὰ τοῦτο εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ Κυβέρνησις :

1. Διαθέσῃ μεγαλύτερα ποσὰ διὰ τὴν ἀνάπτυξ ν τῆς ἀμπελουργίας καὶ νὰ ἐπεξεργασθῇ καὶ ὑλοποιήσῃ τὸ ταχύτερον τὸ ἐξαγγελθὲν σχέδιον ἀναμπελώσεως, διὰ τὴν ἀναμπέλωσιν τῶν παλαιῶν ἀμπελώνων καὶ τὴν ἵδρυσιν ἀμπελουργικοῦ σταθμοῦ πλήρως ἐπηνδρωμένου καὶ ἐξωπλισμένου.

2. Μελετήσῃ τὸ σοβαρὸν πρόβλημα διαθέσεως τῶν ἀμπελουργικῶν μας προϊόντων, ἐν ὄψει τῶν δυσκολιῶν τὰς ὁποίας θὰ συναντήσουν εἰς τὴν διάθεσίν των, λόγῳ τῆς συνδέσεώς μας μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν καὶ νὰ ἐργασθῇ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ὄχι μόνον νὰ διατηρηθοῦν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπεκταθοῦν αἱ ἀγοραὶ μὲ βάσιν τὰς διμερεῖς συμβάσεις διὰ νὰ μὴν ἀντιμετωπίσωμεν εἰς τὰ προσεχῆ ὀλίγα χρόνια τεραστίας δυσκολίας εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀμπελουργικῶν μας προϊόντων.

3. Νὰ καθορισθοῦν ἀμπελουργικαὶ ζῶναι καὶ νὰ χορηγοῦνται ἄδειαι διὰ τὴν φύτευσιν ἀμπελώνων εἰς τὰς ἀμπελουργικὰς περιοχάς, ὑπόσχεσις ἡ ὁποία ἐδόθη κατὰ τὴν ψήφισιν τοῦ τροποποιητικοῦ Νόμου ἀπαγορεύσεως τῆς φυτεύσεως νέων ἀμπελώνων.

4. Νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἵδρυσιν καὶ ἐπέκτασιν τῶν ἀποθηκευτικῶν χώρων διὰ τὴν ἔγκαιρον παραλαβὴν τῶν σταφυλῶν εἰς τὰς περιοχὰς τῆς παραγωγῆς των καὶ ἵδρυσιν συγχρόνων οἰνοποιείων.

5. Νὰ ἐξασφαλισθοῦν αἱ ὑψηλότεραι τιμαὶ τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων ὥστε νὰ ἀνταποκρίνωνται ὄχι μόνον εἰς τὰ ἔξοδα καὶ τὸ κόστος τῆς παραγωγῆς των, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀποφέρουν λογικὸν εἰσόδημα εἰς τοὺς ἀμπελουργούς, διὰ τὴν ἄνοδον τοῦ βιοτικοῦ των ἐπιπέδου, τὸ ὁποῖον εἶναι πολὺ χαμηλόν, οὕτως ὥστε νὰ σμικρυνθῇ τὸ χάσμα τοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος μεταξὺ τῶν ἄλλων τάξεων τοῦ λαοῦ μας.

6. Νὰ καταθέσῃ τὸ ταχύτερον τὸ ἐγκριθὲν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἑτοιμασθὲν Νομοσχέδιον ὑποχρεωτικῆς ἀσφαλίσεως ὅλων τῶν γεωργικῶν προϊόντων εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς μελέτην καὶ ψήφισίν του εἰς Νόμον, διὰ τὴν κατοχύρωσιν τῶν παραγωγῶν μας οἱ ὁποῖοι ὑφίστανται μεγάλας ζημίας ἀπὸ τὰς θεομηνίας καὶ τὴν συνεχιζομένην ἀνομβρίαν καὶ τὴν πληρωμὴν τῆς ἀποζημιώσεως εἰς τοὺς χαλαζοπλήκτους καὶ τὴν στρεμματικὴν ἐπιχορήγησιν εἰς τοὺς ἀμπελουργούς.

5. Ἀνάπτυξις τοῦ Ὁδικοῦ Δικτύου :

Εἰς τὸ Κεφάλαιον 17Δ προβλέπεται δαπάνη £2.052.440. (Δύο ἑκατομμυρίων, πεντήκοντα δύο χιλιάδων καὶ τετρακοσίων τεσσαράκοντα λιρῶν) διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ὁδικοῦ δικτύου.

Διὰ τὴν Ἐπαρχίαν Πάφου τῆς ὁποίας τὸ Ὁδικὸν Δίκτυον εἶναι τὸ χειρότερον ὅλων τῶν ἄλλων Ἐπαρχιῶν, τὰ προβλεπόμενα ποσὰ ὄχι μόνον εἶναι μικρά, ἀλλὰ καὶ ἀνεπαρκῆ διὰ νὰ συμπληρωθοῦν τὰ ἤδη ἀρξάμενα ὁδικὰ ἔργα καὶ πολλὰ τούτων προέρχονται ἀπὸ ἐπαναψηφίσεις.

Ἡ εὐθυγράμμισις τῆς Κεντρικῆς ὁδοῦ Πάφου Πόλεως ποὺ ἤρχισε πρὸ δεκαετίας ὄχι μόνον δὲν συνεπληρώθη ἡ κατασκευή της, ἀλλὰ θὰ ἀπαιτηθοῦν ἄλλα δέκα χρόνια διὰ τὴν εὐθυγράμμισίν της, ἐὰν δὲν παραχωρηθοῦν μεγαλύτερα ποσά.

Ὅλοι δὲ οἱ ἀσφαλτωμένοι δρόμοι τῆς Ἐπαρχίας, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι στενοί, χρειάζονται εὐθυγράμμισιν καὶ τὸ ἀσφαλτωμένον ἐπίστρωμά των περιωρίσθη εἰς τὸ πλάτος ἑνὸς μικροῦ αὐτοκινήτου, τὰ δὲ παγκέττα των κατήντησαν παγίδες διὰ τοὺς ὁδηγοὺς μηχανοκινήτων ὀχημάτων καὶ τὰ ὁδικὰ δυστυχήματα αὐξάνουν συνεχῶς.

Ἐπιβάλλεται συνεπῶς ἡ διάθεσις πολὺ μεγαλυτέρων ποσῶν διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν, διάνοιξιν, εὐθυγράμμισιν καὶ γενικὰ τὴν βελτίωσιν τῶν διαφόρων ὁδῶν τῆς Ἐπαρχίας :

(1) Τῆς κεντρικῆς ὁδοῦ Πάφου—Πόλεως καὶ Πόλεως—Λευκωσίας ποὺ εἶναι ἡ σπονδυλικὴ στήλη τῆς Ἐπαρχίας.

(2) Τῆς ὁδοῦ Πέγειας—Κάθηκα.

(3) Τῆς ὁδοῦ Δρούσιας—Προδρομίου.

(4) Τῆς ὁδοῦ Κουκλιῶν—Ἀρχιμανδρίτας.

(5) Τῆς τουριστικῆς ὁδοῦ Πάφου—Πέγειας.

(6) Τὴν εὐθυγράμμισιν καὶ διαπλάτυνσιν τῆς τουριστικῆς ὁδοῦ ἀπὸ Τίμην—Παναγιὰν—Κανναβιοῦν.

(7) Τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἀσφαλτώσεως τῶν ὁδῶν προσπελάσεως πρὸς τὰ χωρία καὶ τῶν ὁδῶν Κουγιούκας—Σύμου καὶ Πολεμίου—Τσάδας.

Ἀνεφέρθην, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, εἰς τὰ κυριώτερα προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ Ἐπαρχία μου, τῶν ὁποίων ἡ λύσις ἀναμφιβόλως θὰ συμβάλῃ τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀνάπτυξίν της καὶ τὴν ἄνοδον τοῦ χαμηλοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν κατοίκων της, ἀλλὰ παράλληλα ὑπάρχουν καὶ ἄλλα προβλήματα ποὺ

πρέπει νὰ ἀπασχολήσουν τοὺς ὑπευθύνους τῶν ἁρμοδίων Ὑπουργείων νὰ προγραμματίσουν τὴν λύσιν των. Τοιαῦτα προβλήματα εἶναι :

(α) Ἡ παροχὴ μεγαλυτέρας κρατικῆς βοηθείας διὰ τὴν ἐκχέρσωσιν, βελτίωσιν καὶ ἀξιοποίησιν μεγάλων ἐκτάσεων γῆς, εἰς τὰς ὀρεινὰς καὶ καθυστερημένας περιοχάς, διὰ τῆς παραχωρήσεως ἐπιχορηγημένων ἐκσκαφέων εἰς τιμὰς κόστους διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν κτημάτων τῶν γεωργῶν καὶ αὔξησιν τῆς γεωργικῆς των παραγωγῆς.

(β) Τὸ σύστημα τῆς Μικτῆς Γεωργίας—Κτηνοτροφίας, τὸ ὁποῖον ἤρχισε ἀπὸ τοῦ 1967 μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Παγκοσμίου Ὀργανισμοῦ Τροφίμων (ΦΑΟ) τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, νὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὴν Ἐπαρχίαν Πάφου καὶ νὰ ἀξιοποιηθῇ ἡ περιοχὴ τοῦ χαμηλοῦ δάσους τῆς περιοχῆς Ἀκάμαντος ποὺ καλύπτει ἔκτασιν 62 χιλιάδων σκαλῶν γῆς, αἱ ὁποῖαι προσφέρονται διὰ γεωργοκτηνοτροφικὴν ἀνάπτυξιν καὶ νὰ παραχωρηθῇ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς του.

(γ) Τὸ πρόβλημα τῆς στέγης, λόγῳ τοῦ ὑψωμοῦ τῆς τιμῆς τῶν οἰκοπέδων, κατέστη ὀξὺ καὶ εἰς τὴν πόλιν τῆς Πάφου καὶ τὰ περίχωρα, εἰς δὲ τὰς κοινότητας τῆς ὑπαίθρου αἱ κατοικίαι τῶν ἀγροτῶν χρειάζονται ἐπεκτάσεις καὶ βελτιώσεις καὶ ὀφείλει ἡ Κυβέρνησις νὰ συμπεριλάβῃ καὶ τὴν Ἐπαρχίαν Πάφου εἰς τὸ νέον Γενικὸν Ρυθμιστικὸν Σχέδιον Ἀναπτύξεως τῶν Πόλεων καὶ τῆς Ὑπαίθρου καὶ νὰ προωθήσῃ τὴν ἀνέγερσιν κατοικιῶν χαμηλοῦ κόστους εἰς τὴν πόλιν τῆς Πάφου καὶ τὴν παραχώρησίν των μὲ τὸ σύστημα τῆς ἐνοικιαγορᾶς εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην στέγης καὶ μὴ δυναμένους νὰ ἀποκτήσουν τοιαύτην λόγῳ οἰκονομικῶν δυσκολιῶν καὶ συμφωνῶ μὲ τὰς εἰσηγήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

(δ) Ἡ ἀποφασισθεῖσα μετακίνησις τῶν χωρίων Στατοῦ καὶ Ἁγίου Φωτίου, Χολετριῶν, Παληαμπέλων καὶ Θελέτρας, τὰ ὁποῖα ὑπέστησαν πρὸ τετραετίας ἐπίσης μεγάλας ζημίας ἐκ τῆς κατολισθήσεως τοῦ ἐδάφους, πρέπει νὰ ἐπισπευσθῇ καὶ νὰ συμπληρωθῇ ἡ ἀνέγερσις κατοικιῶν εἰς τὰ χωρία Στατός, Ἅγιος Φώτιος καὶ Χολέτρια καὶ νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἀνέγερσις κατοικιῶν εἰς τὰ χωρία Παληάμπελα ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους, ἐὰν δὲν θέλωμεν νὰ θρηνήσωμεν θύματα, λόγῳ τῆς πολὺ ἐπικινδύνου καταστάσεως τῶν κατοικιῶν ἐντὸς τῶν ὁποίων διαμένουν οἱ κάτοικοί των καὶ νὰ διαταχθῇ ἡ ἐπανεξέτασις διαφόρων παραπόνων τῶν κατοίκων τοῦ Στατοῦ καὶ Ἁγίου Φωτίου. Διὰ δὲ τὴν μετακίνησιν τοῦ χωρίου Θελέτρα νὰ ἀπαλλοτριωθῇ ἡ ἀναγκαία περιοχὴ εἰς τὴν ὁποίαν θὰ μετακινηθῇ τὸ χωρίον καὶ νὰ κατασκευασθοῦν οἱ δρόμοι διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἀνέγερσις τῶν κατοικιῶν τοὐλάχιστον ἐντὸς τοῦ 1974.

(ε) Ἡ τηλεφωνικὴ σύνδεσις τῶν χωρίων Γαλαταριᾶς, Κοιλίνιας καὶ Στενῆς, Περιστερώνας καὶ Φιλούσης Χρυσοχοῦς, νὰ γίνῃ τὸ συντομώτερον.

(στ) Ἡ ἐνοικίασις πρὸς τοὺς κληρούχους τῶν κτημάτων τῶν Κυβερνητικῶν Τσιφλικιῶν νὰ γίνῃ ἐπὶ μακροχρονίου βάσεως, διὰ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἐκ μέρους τῶν ἐνοικιαστῶν ἡ καλλιέργεια πλέον προσοδοφόρων καλλιεργειῶν, ἄνευ τῶν ἀπαραδέκτων περιορισμῶν.

(ζ) Νὰ διατεθοῦν μεγαλύτερα ποσὰ διὰ ἀγροτικοὺς καὶ ἀμπελουργικοὺς δρόμους.

(η) Ἡ χαλίτικη γῆ καὶ τὰ χαμηλὰ δάση τῶν περιοχῶν Ραντιδιοῦ καὶ Ὀρειτῶν, ἀφοῦ ἀξιοποιηθοῦν διὰ ἐξόδων τῆς Κυβερνήσεως νὰ παραχωρηθοῦν εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀκτήμονας κατοίκους τῶν περιοχῶν των.

(θ) Μεγαλύτερη οἰκονομικὴ βοήθεια διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν Δήμων Πάφου καὶ Πόλεως Χρυσοχοῦς, διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν σοβαρῶν προβλημάτων των, τὰ ὁποῖα μὲ τοὺς ἰδικούς των πτωχοὺς πόρους εἶναι ἀδύνατον νὰ τὰ λύσουν.

(ι) Νὰ προωθηθῇ ἡ δημιουργία Βιομηχανικῆς Περιοχῆς εἰς Πάφον καὶ νὰ ὑλοποιηθῇ ἡ δοθεῖσα ὑπόσχεσις τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι τὰ ὑπεύθυνα Κυβερνητικὰ Τμήματα τῶν διαφόρων Ὑπουργείων θὰ δοῦν μὲ κατανόησιν τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζει ἡ Ἐπαρχία μου καὶ θὰ τὰ προωθήσουν πρὸς τὴν λύσιν των διὰ τὴν πρόοδον καὶ ἀνάπτυξίν της καὶ τὴν ἄνοδον τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν κατοίκων της, οἱ ὁποῖοι ἀναμένουν ἴσην μεταχείρισιν καὶ τὴν δικαιοτέραν κατανομὴν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, τελειώνω τὴν ὁμιλίαν μου καὶ σᾶς εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ἡρόδοτος Νικολαΐδης.

ΗΡ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἡ συζήτησις τῶν δύο Προϋπολογισμῶν, ἀποτελεῖ ἓν ἀπὸ τὰ σοβαρώτερα θέματα ποὺ ἀπασχολοῦν ὄχι μόνον τὸ Σῶμα τοῦτο ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρον τὸν Κυπριακὸν λαὸν διότι διὰ τῶν ἐν λόγῳ Νομοσχεδίων προγραμματίζεται ἡ πρόοδος καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς Κύπρου.

Καλούμεθα σήμερον νὰ ψηφίσωμεν ἕνα τῶν μεγαλυτέρων Προϋπολογισμῶν τῶν τελευταίων ἐτῶν καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ τρανὴν καὶ ἀδιαμφισβήτητον ἀπόδειξιν τοῦ συνεχοῦς ἐνδιαφέροντος τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Κύπρου.

Οὐδεὶς δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ ὅτι ἡ Κύπρος κατώρθωσεν ἐντὸς μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος νὰ ἀναπτυχθῇ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὅπου πολλὰ ἄλλα κράτη, τῶν ὁποίων ἡ ζωὴ ἦτο πολὺ μεγαλυτέρα τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, δὲν κατώρθωσαν τοῦτο. Τὴν πρόοδον καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Κύπρου μαρτυροῦν ὄχι μόνον τὰ στοιχεῖα, οἱ ἀριθμοί, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ αὕτη ἡ ζωὴ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Ἀσφαλῶς οὐδεὶς καλῆς πίστεως ἄνθρωπος δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι ἡ σημερινὴ ἀνάπτυξις τῆς Κύπρου θὰ ἦτο ἔτι περισσότερον ἀξιόλογος καὶ ἀξιοθαύμαστος ἐὰν αὕτη ἐγένετο ὑπὸ εἰρηνικὰς συνθήκας καὶ οὐχὶ ὑπὸ συνθήκας ἀνωμάλους αἱ ὁποῖαι δυστυχῶς συνεχίζονται μέχρι σήμερον. Ἐὰν κατὰ τὸ διάστημα τῆς δωδεκαετίας δὲν ὑπῆρχον αἱ σημεριναὶ ἀνώμαλοι συνθῆκαι, καὶ ἐπεκράτει τὸ πνεῦμα εἰρηνικῆς συμβιώσεως μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τούρκων ὡς καὶ προηγουμένως, δὲν διστάζω νὰ εἴπω καὶ δὲν ὑπερβάλλω ὅτι μὲ τὴν συμβολὴν τοῦ λαϊκοῦ παράγοντος οὐδὲν πρόβλημα οἰκονομικὸν τῆς Κύπρου θὰ ἦτο ἄλυτον.

Παρ' ὅλην τὴν συνεχιζομένην ἀνώμαλον κατάστασιν, λόγῳ τοῦ συνεχοῦς ἐνδιαφέροντος τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὸν Κυπριακὸν λαὸν πλεῖστα ὅσα προβλήματα ἔχουν ἐπιλυθῇ εἰς ἀξιοθαύμαστον βαθμὸν ὡς εἶναι ἡ πλήρης ἀπασχόλησις τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ. Ἡ ἀεργία, ὄχι μόνον ἐξέλιπεν ἐν Κύπρῳ, ἀλλὰ ὑπάρχει ζήτησις ἐργατικῶν χειρῶν, καὶ οὐδεὶς παραμένει ἄεργος, ἀρκεῖ νὰ θέλῃ νὰ ἐργασθῇ, καὶ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ παρέχεται ἀπαρατήρητον, διότι εἰς πολλὰς ἄλλας προηγμένας χώρας, μὲ πολλῶν ἐτῶν ζωήν, ἑκατομμύρια ἀνθρώπων παραμένουν ἄεργοι.

Διὰ τοῦ Νόμου περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ παροχῆς συντάξεως εἰς τοὺς γέροντας καὶ ἐπιδομάτων πρὸς τοὺς ἀπόρους ὁ κάθε ἄνθρωπος αἰσθάνεται ἥσυχος ὅτι δὲν πρόκειται νὰ δυστυχήσῃ κατὰ τὸ γῆρας του.

Ὄχι μόνον πρᾶξις δικαιοσύνης ἀλλὰ καὶ πρᾶξις θεάρεστος ὑπῆρξεν ἡ διὰ νόμου οἰκονομικὴ ἀποκατάστασις τοῦ κλήρου, διότι οὕτω δύνανται οἱ ἱερεῖς νὰ ἐκτελοῦν τὰ ἱερὰ τῶν καθήκοντα καὶ εἰς τὴν μικροτέραν κοινότητα ἐφ' ὅσον θὰ αἰσθάνωνται οἰκονομικῶς ἥσυχοι.

Πρὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Δημοκρατίας εἰς οὐδεμίαν κοινότητα ὑπῆρχεν ἠλεκτροφωτισμὸς ἢ τηλεφωνικὴ ἐγκατάστασις, σήμερον ὅμως ἐντὸς τοῦ μικροῦ αὐτοῦ χρονικοῦ διαστήματος ὁλόκληρος σχεδὸν ἡ Κύπρος ἔχει ἠλεκτροφωτισθῆ καὶ εἰς τὴν μικροτέραν κοινότητα ὑπάρχει τηλεφωνικὴ ἐγκατάστασις, ἐκτὸς μικροῦ ἀριθμοῦ χωρίων ὅπου ἡ καθυστέρησις ὀφείλεται εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν ἀνώμαλον κατάστασιν. Συγκρίνοντες τὸ σημερινὸν συγκοινωνιακὸν δίκτυον μὲ τὴν κατάστασιν ἥτις ὑπῆρχε πρὸ δωδεκαετίας βλέπομεν πραγματικὰ ὅτι ἔχουν γίνει θαύματα καὶ ὄχι μόνον αἱ πλεῖσται ὁδικαὶ κεντρικαὶ ἀρτηρίαι ἔχουν ἀσφαλτοστρωθῆ, ἀλλὰ καὶ δευτερεύουσαι ὁδοὶ ὁδηγοῦσαι εἰς τὰς πλείστας τῶν κοινοτήτων. Εἰς μερικὰς δὲ ἐπαρχίας, ἐκτὸς βεβαίως τῆς Πάφου, ἔχουν γίνει καὶ νέαι κεντρικαὶ ὁδικαὶ ἀρτηρίαι ὑπὸ μορφὴν λεωφόρων ἀγουσῶν πρὸς τὰς πόλεις. Σημαντικὰ ὑπῆρξαν τὰ ποσὰ ἅτινα διέθεσεν ἡ Κυβέρνησις διὰ τὴν βελτίωσιν τοῦ συγκοινωνιακοῦ δικτύου. Ἀσφαλῶς τὰ ἔργα θὰ ἦσαν πολὺ περισσότερα, ἐὰν οἱ ὑπεύθυνοι ἐδείκνυον ἀνάλογον ἐνδιαφέρον.

Ἡ Κύπρος εἶναι ἀνομβριόπληκτος περιοχή, ἐν τούτοις ὅμως ἡ Κυβέρνησις κατώρθωσεν ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ νὰ καλύψῃ τὰς ἀνάγκας εἰς πόσιμον νερὸν σχεδὸν ὅλων τῶν κοινοτήτων εἴτε ἐξ ἐπιφανειακῶν πηγῶν εἴτε ἐξ ὑπογείων, καὶ ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς πλείστας τῶν κοινοτήτων ἔχει γίνει καὶ κατ' οἶκον διανομὴ τοῦ ποσίμου ὕδατος. Ἀναφορικῶς δὲ μὲ τὸ ὑδατικὸν—ἀρδευτικὸν πρόβλημα, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ μεγαλύτερον πρόβλημα τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, ἡ Κυβέρνησις κατεσκεύασεν ἀρκετὰ μεγάλα καὶ μικρὰ φράγματα καὶ μαρτυροῦν τοῦτο ἤδη οἱ ἀριθμοὶ τῶν κατασκευασθέντων ἔργων.

Δεσπόζουσαν θέσιν εἰς τὸν παρόντα Προϋπολογισμὸν κατέχει ἡ ἐφαρμοσθεῖσα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰσαγωγὴ τοῦ θεσμοῦ τῆς δωρεὰν Παιδείας εἰς τὴν Μέσην Ἐκπαίδευσιν. Ἡ Κυβέρνησις θεωροῦσα τὴν Ἐκπαιδευτικὴν ὑπόθεσιν ὡς ἐμπίπτουσαν εἰς τὰς συλλογικὰς εὐθύνας τῆς κοινωνίας, ἀπεφάσισε τὴν ἐντὸς τῶν δυνατοτήτων τοῦ Κράτους σταδιακὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐν λόγῳ θεσμοῦ. Ἀσφαλῶς ἡ Κυβέρνησις προβλέπουσα τὰς ἀπαιτουμένας δαπάνας καὶ τὰς δυνατότητας τῆς ἀμέσου ἐφαρμογῆς τοῦ ἐν λόγῳ θεσμοῦ δι' ὅλας τὰς τάξεις, ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ ἀκολουθήσῃ σταδιακὴν ἐφαρμογὴν μέχρις ἐκπληρώσεως ὅλων τῶν ἀπαιτουμένων ὅρων καὶ μέσων διὰ τὴν πλήρη ἐφαρμογήν.

Δὲν πρόκειται νὰ ἀρνηθῶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις προσέφερε πολλὰ διὰ τὴν γεωργικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Κύπρου, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἡ Κύπρος εἶναι μία γεωργικὴ χώρα καὶ ἡ γεωργία ἀποτελεῖ τὴν σπονδυλικὴν στήλην τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου, ὁ τομεὺς οὗτος χρήζει ἰδιαιτέρας προσοχῆς δι' αὐτὸ ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ θεωρῇ πᾶσαν βοήθειαν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν ὡς προσπάθειαν βελτιώσεως τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου. Μόνον ἡ διὰ καταλλήλων μέσων αὔξησις τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος, ἡ καλὴ ἀμοιβὴ τῶν γεωργικῶν προϊόντων, ἀμπελουργικῶν καὶ ἄλλων τοιούτων, παραχώρησις μακροχρονίων δανείων μὲ χαμηλὸν ἐπιτόκιον, ὡς καὶ ἡ ἐπίλυσις ὅλων τῶν κοινοτικῶν προβλημάτων τῆς ὑπαίθρου (ὑδατοπρομήθεια, τηλεπικοινωνίαι, ἐξηλεκτρισμός, ἀγροτικοὶ καὶ συγκοινωνιακοὶ δρόμοι, καὶ πρὸ παντὸς μικραὶ βιομηχανίαι, ὅπου εἶναι δυνατόν), θὰ κρατήσουν τὸν ἀγροτικὸν πληθυσμὸν εἰς τὴν ὕπαιθρον συνδεδεμένον μὲ τὴν γῆν του.

Ἓν θέμα εἰς τὸ ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔδωσε τὴν ἀπαιτουμένην σημασίαν μέχρι σήμερον εἶναι ἡ κατασκευὴ ἔργων εἰς μικρὰς κοινότητας μὲ μικρὸν πληθυσμόν. Εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν πρέπει νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὁ πληθυσμιακὸς παράγων, ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις, καὶ νὰ συμμετέχῃ ἡ Κυβέρνησις ἀναλόγως τῶν ὡς ἄνω παραγόντων. Ἐπίσης κάθε ἔργον, τὸ ὁποῖον γίνεται καὶ ἀποτυγχάνει, ὄχι μόνον πρέπει νὰ ὑφίσταται ἐξ ὁλοκλήρου τὰ ἔξοδα ἡ Κυβέρνησις, ἀλλὰ νὰ ζητῇ καὶ εὐθύνας ἐκ μέρους τῶν ὑπευθύνων, ὡς συμβαίνει μὲ τὰ σχέδια ὑδρεύσεως τῶν κοινοτήτων Τίμης, Ἀναρίτας, Ἁγίας Βαρβάρας καὶ Ἄρμους, ἅτινα ἀπέτυχον καὶ ἐπομένως οἱ κάτοικοι τῶν ἄνω κοινοτήτων, ἐφ' ὅσον στεροῦνται ποσίμου ὕδατος, ἐπιβάλλεται νὰ ἀπαλλαγοῦν κάθε οἰκονομικῆς ἐπιβαρύνσεως σχετιζομένης μὲ τὰ ὡς ἄνω ἔργα.

Θὰ ἦτο δι' ἐμὲ καθαρῶς δημοκοπία, ἐὰν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ἤρχιζα νὰ ὁμιλῶ ἐπὶ τῶν πολλαπλῶν προβλημάτων ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ ἐπαρχία μου, διότι ἐπὶ δώδεκα ἔτη πολλάκις εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπισημάνω ταῦτα τόσον ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ὅσον καὶ δι' ὑπομνημάτων, ἅτινα εἶναι εἰς χεῖρας τῶν ὑπευθύνων καὶ εἰς τὰ ὁποῖα ἐκτίθενται ἅπαντα τὰ προβλήματα καὶ τῆς μικροτέρας κοινότητος τῆς ἐπαρχίας μου. Ἐν τούτοις οἱ ὑπεύθυνοι τῶν διαφόρων τμημάτων, ἀντὶ νὰ ἴδουν τὴν Κύπρον ὡς σύνολον καὶ νὰ ἐνεργοῦν διὰ τὴν ἰσότιμον ἀνάπτυξίν της, ἀσχολούμενοι μὲ τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ λαός, περιορίζοντες τὰς ἐνεργείας των ἐκεῖ ὅπου ἐτέθησαν, ἀσχολοῦνται μᾶλλον μὲ φιλολογικοὺς καὶ ἐπιμνημοσύνους λόγους, οἱ ὁποῖοι ἀπεδείχθη ὅτι εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων ζημίαν προεκάλεσαν παρὰ ὄφελος. Θὰ ἦτο παράλειψις δι' ἐμέ, ἐὰν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου δὲν ἐξέφραζον τὰς εὐχαριστίας μου ἀλλὰ καὶ τὰ συγχαρητήριά μου πρὸς τὸν ἔντιμον Ὑπουργὸν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, ὅστις εἶχε τὸ θάρρος τῆς γνώμης του ἐπανειλημμένως νὰ ἐκφρασθῇ ὅτι ἡ Πάφος παρημελήθη καὶ πρέπει πλέον νὰ ληφθῇ πρόνοια ἐπὶ τῶν πολλαπλῶν προβλημάτων της. Ἄξιος ἐπαίνου εἶναι ἐπίσης ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, ὅστις πολλάκις ἐδήλωσεν εἰς τὸν τύπον τὰς διαπιστώσεις του ὅτι τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον τοῦ λαοῦ τῆς ὑπαίθρου εἶναι πολὺ χαμηλὸν καὶ πρέπει πάσῃ θυσίᾳ νὰ αὐξηθῇ τὸ ἀγροτικὸν εἰσόδημα.

Διὰ νὰ αὐξηθῇ ὅμως τὸ ἀγροτικὸν εἰσόδημα πρέπει νὰ ὑλοποιηθοῦν ὅλαι αἱ ὑποσχέσεις του καὶ πρὸ παντὸς νὰ τεθοῦν εἰς λειτουργίαν ὅλαι αἱ γενόμεναι διατρήσεις ἵνα δοθῇ νερὸν δι' ἄρδευσιν εἰς τοὺς ἀγρότας καὶ δὴ κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ποὺ ἡ Κύπρος μαστίζεται ὑπὸ ἀνομβρίας.

Εἰς ὅλας τὰς περιοχὰς τῆς Πάφου, ἐκτὸς βεβαίως τῆς ὀρεινῆς περιοχῆς ἀπὸ τὰ Κούκλια μέχρι τῆς περιοχῆς Πόλεως—Χρυσοχοῦς, ἔχουν γίνει οὐκ ὀλίγαι διατρήσεις μὲ μεγάλην ἀπόδοσιν νεροῦ καὶ ἐν τούτοις παραμένουν κλεισταὶ —παρ' ὅλην τὴν ἀνομβρίαν—καὶ τοῦτο διότι ἀναμένομεν τοὺς σχεδιαστὰς ἐκτελέσεως σχεδίων ἀρδεύσεως. Τὰ σχέδια αὐτὰ δὲν πρόκειται νὰ τελειώσουν ποτὲ καὶ ἀπόδειξις τούτου εἶναι τὰ σχέδια κατασκευῆς ὑδατοφρακτῶν εἰς τοὺς κυριωτέρους ποταμοὺς τῆς Πάφου ὅπου ἀπὸ χρόνια τώρα ἀσχολοῦνται οἱ ὑπεύθυνοι πρὸς τοῦτο καὶ ἐν τούτοις τίποτε τὸ θετικὸν δὲν ὑπάρχει μέχρι σήμερον. Τὸ μόνον, τὸ ὁποῖον γνωρίζομεν καλῶς, εἶναι ὅτι ξένοι ἐμπειρογνώμονες ἀπεφάνθησαν ὅτι μόνον οἱ ποταμοὶ τῆς Πάφου εἶναι κατάλληλοι διὰ τὴν κατασκευὴν ὑδατοφρακτῶν, ὡς συγκεντρώνοντες τὴν μεγαλυτέραν ποσότητα νεροῦ καὶ ἔχοντες τὰ καλύτερα ὑδροφόρα στρώματα.

Ἐπὶ τρία συνεχῆ ἔτη ἐπαναψηφίζομεν διάφορα ποσὰ διὰ τὴν κατασκευὴν ἔργων ἐν Πάφῳ καὶ ἐν τούτοις λόγῳ ἐλλείψεως τῶν σχετικῶν σχεδίων, ὡς ἰσχυρίζονται οἱ ὑπεύθυνοι, δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθοῦν ταῦτα.

Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ψηφίσω μὲν τὸν προϋπολογισμόν, ἀλλὰ θὰ ἀπόσχω τῆς ψηφοφορίας τῶν κάτωθι κονδυλίων μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι οἱ ὑπεύθυνοι θὰ ἐπιταχύνουν τὸν ρυθμὸν ἐργασίας ἐκπονήσεως σχεδίων καὶ πραγματοποιήσεως τῶν προϋπολογιζομένων ἔργων :

1ον. Ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῶν £300 χιλιάδων λιρῶν διὰ τὸν λιμένα Πάφου, διότι ἀπὸ τοῦ 1960 μέχρι τοῦ 1973 σχεδὸν κάθε χρόνον τὸ Σῶμα τοῦτο ἐψήφιζε διάφορα ποσὰ διὰ τὴν κατασκευὴν ἑνὸς μικροῦ λιμένος ἐξυπηρετοῦντος τὰς ἀνάγκας τοῦ Παφιακοῦ λαοῦ, καὶ ἐν τούτοις πολλὰ χρήματα ἐξωδεύθησαν χωρὶς κἂν νὰ ἔχῃ καθορισθῇ ὁ τόπος κατασκευῆς τοῦ λιμένος. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅμως δὲν εἶναι θέμα τιτλούχων, βουλευτῶν, δημάρχων, Ἐπάρχων, γυμνασιαρχῶν, δασκάλων καὶ ἄλλων νὰ ἐκφράσουν γνώμην ἐπὶ ἑνὸς θέματος εἰς τὸ ὁποῖον χρειάζονται αἱ μελετημέναι ἀπόψεις τῶν εἰδικῶν λιμενολόγων οἵτινες πρωτίστως εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ λάβουν ὑπ' ὄψιν τὸ δημόσιον συμφέρον.

2ον. Ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῶν πέντε καὶ ἥμισυ χιλιάδων λιρῶν τοῦ προοριζομένου διὰ τὴν ὑδατοπρομήθειαν τῆς κοινότητος Τίμης. Ἡ κοινότης αὕτη στερεῖται ποσίμου ὕδατος ἀπὸ τριετίας. Ἔγινε διάτρησις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰς ἀπό-

στασιν περίπου 200 ποδῶν ἀπὸ τὸ ὑπάρχον ντεπόζιτο νεροῦ καὶ ἐπανειλημμένως ἔγινε καταμέτρησις τοῦ νεροῦ τῆς ἐν λόγῳ διατρήσεως ὑπὸ τῶν ὑπευθύνων ὅπου ἀπεδείχθη ὅτι ὄχι μόνον ἦτο ἱκανοποιητικὸν διὰ τὴν ἐν λόγῳ κοινότητα ἀλλὰ καὶ διὰ δύο ἄλλας κοινότητας, ἤτοι Ἀναρίταν καὶ Ἁγίαν Βαρβάραν, αἵτινες στεροῦνται καὶ αὗται ποσίμου ὕδατος.

Ἀπὸ τῆς ἀνορύξεως τῆς ὡς ἄνω διατρήσεως παρῆλθον ἤδη τρία ἔτη καὶ παρ' ὅλον ποὺ οἱ ὑπεύθυνοι ὑπεσχέθησαν ὅτι τὰ σχέδια θὰ ἦσαν ἕτοιμα ἐντὸς μιᾶς ἑβδομάδος, ἐν τούτοις καλούμεθα καὶ πάλιν νὰ ἐπαναψηφίσωμεν τὸ ἄνω ποσὸν χωρὶς νὰ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι τὰ σχέδια εἶναι ἕτοιμα. Ἀμφιβάλλομεν κατὰ πόσον τὰ σχέδια εἶναι ἕτοιμα, καθ' ὅτι περιῆλθεν εἰς γνῶσιν μας ὅτι ἰδιωτικοὶ παράγοντες ἐπενέβησαν ἵνα μὴ πραγματοποιηθῇ τὸ ἔργον δι' ἐξυπηρέτησιν ἰδίων συμφερόντων.

Θὰ ἤθελα ἐπίσης νὰ ἀπόσχω τῆς ψηφοφορίας καὶ ἑτέρων ἄλλων δύο κονδυλίων, τῶν £10.000 τοῦ δρόμου Ἀρχιμανδρίτας καὶ τῶν £30.000 διὰ τὸν δρόμον Δρούσιας–Προδρομίου, ἀλλ' ἐπειδὴ ἤδη ἤρχισαν τὰ ἔργα αὐτά, παρ' ὅλον ποὺ ἐξωδεύθησαν ἀσήμαντα ποσά, ἐν τούτοις θὰ ψηφίσω τὰ δύο αὐτὰ κονδύλια.

Ἐν ὄψει τῆς συνεχιζομένης ἀνομβρίας ἐπικροτῶ τὴν εἰσήγησιν τῆς Παναγροτικῆς Ἑνώσεως Κύπρου ὅπως ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἀναθεωρήσῃ τὰ κονδύλια τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ βοηθήσῃ τὸν ἀγροτικὸν κόσμον, ὁ ὁποῖος ἐπλήγη καὶ πλήττεται ἐκ τῆς ἀνομβρίας, ἐλπίζω ὅμως ἡ παρασχεθησομένη βοήθεια θὰ κατανεμηθῇ εἰς τὸν ἀγροτικὸν κόσμον κατὰ ἀκριβοδικαιότερον τρόπον καὶ δὲν θὰ συμβοῦν τὰ ἴδια ποὺ συνέβησαν προσφάτως ὡς π.χ. εἰς Σίμουν ποὺ ἐκ τῶν 60 ἀγροτῶν ἐπληρώθησαν μόνον 18. Εἰς τὰ Χολέτρια 17 γεωργοὶ δὲν ἐπληρώθησαν. Τὸ ἴδιον συνέβη δὲ καὶ εἰς τὴν Κρήτου Τέρραν.

Ἐπαναλαμβάνω, διὰ μίαν εἰσέτι φοράν, ὅπως οἱ ὑπεύθυνοι ἀναλογισθοῦν τὰς εὐθύνας των ἀπέναντι τοῦ Παφιακοῦ λαοῦ ὅστις ἔχει ὅλας τὰς δυνατότητας νὰ ἀναπτυχθῇ χάρις εἰς τὴν ἐργατικότητά του, ἀρκεῖ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐπιδείξῃ κατανόησιν καὶ προβῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν μόνον τριῶν ἔργων, ἤτοι :

1ον. Ἀξιοποίησιν τῶν ὑδατίνων αὐτῆς πόρων δι' ὑδατοφρακτῶν.

2ον. Κατασκευὴ μικροῦ λιμένος ἐξυπηρετοῦντος τὰς ἀνάγκας τοῦ Παφιακοῦ λαοῦ· καὶ

3ον. Κατασκευὴν ἑνὸς δρόμου συνδέοντος τὴν Λευκωσίαν μετὰ τῆς Πάφου διὰ μέσου τοῦ δάσους, καὶ μόνον διὰ τοῦ δρόμου αὐτοῦ θὰ ἐξυπηρετηθῇ τουριστικῶς ἡ Πάφος.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χρ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι Βουλευτές. Ὁ ὑπὸ συζήτηση τακτικὸς Προϋπολογισμὸς καὶ ὁ Προϋπολογισμὸς ἀνάπτυξης τοῦ 1973 ἐντάσσονται στὰ πλαίσια τοῦ δευτέρου χρόνου τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Προγράμματος Ἀνάπτυξης.

Ἀπὸ τὴν πρόσφατη ἀνάλυση ποὺ ἔγινε ἀπὸ τὸν ἔντιμον Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν στὴν Βουλὴ καὶ τὴν σχετικὴ ἔκθεσή του, ποὺ ἔχουμε στὰ χέρια μας, φαίνονται πολὺ καθαρά, τόσο τὰ ἐπιτεύγματα ποὺ εἴχαμε στὸ πρῶτο καὶ τὸ δεύτερο πενταετὲς σχέδιον ἀνάπτυξης, ὅσο καὶ οἱ εὐρύτεροι στόχοι τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Σχεδίου ἀνάπτυξης 1972–1976.

Δὲν εἶναι ἀναγκαῖο, γιατὶ θἄναι ἄσκοπη ἀπώλεια χρόνου, νὰ ἐπαναληφθοῦν ἀριθμοὶ καὶ παραδείγματα εἴτε ἀπὸ τὴν ἐν λόγῳ ὁμιλία τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν, εἴτε ἀπὸ ἄλλα ἐπίσημα στατιστικὰ στοιχεῖα, γιὰ νὰ τονισθῇ ἡ πρόοδος ποὺ ἐπετεύχθη σὲ ὅλους τοὺς οἰκονομικοὺς καὶ κοινωνικοὺς τομεῖς, κατὰ τὴν δεκάχρονη περίοδο, ποὺ καλύπτουν τὸ Πρῶτο καὶ τὸ Δεύτερο Πενταετὲς Σχέδιον Ἀνάπτυξης.

Κάθε τάση ὑποτίμησης, ἢ πολὺ περισσότερο μηδενισμοῦ τῶν ἐπιτευγμάτων, ἀποτελεῖ ἄρνηση τῆς λογικῆς καὶ τῆς πραγματικότητος.

Ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὲς ὁποιεσδήποτε ἐλλείψεις καὶ ἀδυναμίες, ποὺ ἀσφαλῶς ὑπάρχουν καὶ πρέπει νὰ προσεχτοῦν, τὰ ἐπιτεύγματα καὶ οἱ ρυθμοὶ οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης ἀπὸ τῆς ἀνακήρυξης τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, παρὰ τὴν γνωστὴν ἐσωτερικὴν ἀνωμαλίαν, θὰ πρέπει νὰ ἐκτιμηθοῦν σὰν πολὺ ὑψηλὰ καὶ σὲ ζηλευτὰ ἐπίπεδα.

Ἀσφαλῶς ἐπαναλαμβάνω ὅτι ὑπάρχουν ἐλλείψεις καὶ ἀδυναμίες, στὸν τρόπο τῆς λειτουργίας, τῆς ἱεράρχησης καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διαφόρων προγραμμάτων καὶ ὑπηρεσιῶν.

Ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατὸ νὰ συμπληρωθοῦν ὅλα τὰ κενὰ καὶ νὰ ἀντιμετωπισθοῦν στὸ σύνολό τους καὶ στὴν ἔκταση τῶν αὐξανομένων ἀναγκῶν, ὁ ὄγκος τῶν οἰκονομικῶν καὶ τῶν ἄλλων προβλημάτων τοῦ τόπου μας, μέσα στὰ δυὸ πενταχρονα σχέδια ἀνάπτυξης.

Ὑποστηρίζουμε τὸν ὑπὸ συζήτηση Τακτικὸ καὶ τὸν Προϋπολογισμὸ Ἀνάπτυξης μὲ τὲς συμπληρώσεις, τὲς παρατηρήσεις καὶ τὲς συστάσεις ποὺ περιλαμβάνονται στὴν κατατεθεῖσαν ἔκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ.

Ἐκτιμώντας γενικὰ τὲς προγραμματιζόμενες δαπάνες, θεωροῦμε ὅτι τόσο τὸ ὕψος τους, ὅσο καὶ ἡ κατανομή τους εἶναι πολὺ ἱκανοποιητική, παίρνοντας ὑπόψη τὲς δυνατότητες ποὺ ὑπάρχουν.

Πολὺ ὀρθὰ τὸ κύριο βάρος δίνεται στὴν ὑδατικὴ ἀνάπτυξη καὶ σὲ ἔργα ὑποδομῆς, ποὺ ἀποτελοῦν τὴν βάση γιὰ τὴν πάρα πέρα ἀνάπτυξη τῆς γεωργίας—κτηνοτροφίας, τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ τουρισμοῦ ποὺ εἶναι οἱ τρεῖς βασικώτεροι τομεῖς στοὺς ὁποίους στηρίζεται ἡ οἰκονομία μας.

Συμφωνοῦμε ἐπίσης μὲ τὴν θέση, ὅτι τὸ Πενταετὲς Πρόγραμμα, ἀποτελεῖ ἔκφρασιν τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς, πρὸς τὸ πρόβλημα τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀνάπτυξης τοῦ τόπου, καὶ ὅτι θὰ εἶναι ἐλαστικόν, εὐπροσάρμοστον καὶ ἐπιδεκτικὸν τροποποιήσεως ἀνάλογα μὲ τὴν ἀπαιτουμένη πεῖρα στὴν διάρκεια τῆς ἐφαρμογῆς του.

Γι' αὐτὸ ἔχοντας ὑπόψη τὴν σημασία καὶ τὴν ἀνάγκη τῆς ἱεράρχησης καὶ τῶν ἀναπροσαρμογῶν κατὰ τὴν ἐκτέλεση τῶν διαφόρων ἔργων, θὰ ἤθελα νὰ θίξω μερικὰ ἀπὸ τὰ προβλήματα, τὲς δυσκολίες καὶ τὲς ἀνάγκες στὸν τομέα τῆς ἀγροτικῆς καὶ εἰδικώτερα τῆς κοινοτικῆς ἀνάπτυξης.

Ἡ συνεχιζομένη ἀνομβρία φαίνεται ὅτι θὰ ἔχη ἀνυπολόγιστες οἰκονομικὲς καὶ ἄλλες ἐπιπτώσεις στὴν ἀγροτικὴ καὶ τὴν ἐθνική μας οἰκονομία. Γιὰ τὸ ξεπέρασμα τῶν σοβαρωτάτων ἐπιπτώσεων τῆς ἀνομβρίας, θὰ πρέπει νὰ γίνουν ἀνάλογες ἀναπροσαρμογὲς καὶ νὰ ληφθοῦν σειρὰ κυβερνητικῶν οἰκονομικῶν καὶ ἄλλων μέτρων, γιὰ ἀντιμετώπιση τῶν σχετικῶν προβλημάτων, πρὸς ὄφελος τῶν γεωργικῶν οἰκογενειῶν, τῆς ἀγροτικῆς καὶ τῆς Ἐθνικῆς μας οἰκονομίας.

Ἀναφορικὰ μὲ τὴν ἀνάπτυξη τῶν χωριῶν ἐκτιμοῦμε τὰ μέχρι σήμερα ἀποτελέσματα τῶν προσπαθειῶν στὴν ἐξασφάλιση ποσίμου νεροῦ σὲ ἐπαρκεῖς ποσότητες καὶ διασωληνωμένου στὰ σπίτια τῶν κατοίκων μεγάλου ἀριθμοῦ χωριῶν, τὴν σημαντικὴ ἐπέκταση τοῦ ἠλεκτρικοῦ καὶ τηλεφωνικοῦ δικτύου, καθὼς καὶ τὴν ἐπιτελεσθεῖσαν βελτίωση τῶν ταχυδρομικῶν ὑπηρεσιῶν τῆς ὑπαίθρου.

"Ομως, ὑπάρχει σημαντικὸς ἀριθμὸς χωριῶν σὲ ὅλες τὲς Ἐπαρχίες, ποὺ ἀντιμετωπίζουν μὲ μεγάλη ὀξύτητα τὸ πρόβλημα τοῦ ποσίμου νεροῦ, πρᾶγμα ποὺ δημιουργεῖ πολλὲς δυσκολίες καὶ ποικίλα παράπονα ἀκούονται ἀπὸ τοὺς ἐπηρεαζομένους κατοίκους, ποὺ πρέπει νὰ προσεχτοῦν καὶ νὰ ἀντιμετωπισθοῦν κατὰ τὸν καλύτερο τρόπο.

Μὲ ἰδιαίτερη προσοχὴ νὰ προσεγγισθῆ καὶ ἀντιμετωπισθῆ αὐτὸ τὸ πρόβλημα, στὰ μικρὰ καὶ ἀπομεμακρυσμένα χωριά, ποὺ λόγῳ τοῦ μικροῦ ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων τους, πρέπει νὰ δίδεται μεγαλύτερη ἀναλογία κυβερνητικῆς συνεισφορᾶς γιὰ λύση τοῦ ὑδρευτικοῦ τους προβλήματος, γιὰ νὰ μὴ ἐπιβαρύνωνται μὲ μεγαλύτερα ποσὰ συγκριτικὰ μὲ τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων καὶ τῶν μεγάλων χωριῶν γιὰ τὴν ἴδια ποσότητα ποσίμου νεροῦ.

Τὸ πρόβλημα τῆς τηλεφωνικῆς σύνδεσης τῶν χωριῶν τῶν περιοχῶν καὶ τῶν αἰτητῶν ποὺ τὸ στεροῦνται, εἶναι ἐπίσης σοβαρὸ καὶ πρέπει νὰ τύχη τῆς ἀνάλογης προσοχῆς τῶν ἁρμοδίων, γιὰ νὰ ἐξυπηρετηθοῦν οἱ ἐνδιαφερόμενοι, ὅσο τὸ δυνατὸ πιὸ σύντομα.

Βελτίωση ἐπίσης πρέπει νὰ γίνη στὴν παροχὴ τῶν ταχυδρομικῶν ὑπηρεσιῶν, σχετικὰ μὲ τὴν διανομὴ τῶν ἐπιστολῶν, ἰδιαίτερα στὰ μεγάλα χωριά.

Τὸ πρόβλημα τῆς προγραμματισμένης περιφερειακῆς ἀνάπτυξης μὲ βάση τὴν ἀξιοποίηση ὅλων τῶν δυνατοτήτων κάθε περιοχῆς, πρέπει νὰ τύχη ἰδιαίτερης καὶ προσεχτικῆς μελέτης γιατὶ θὰ συμβάλη ἀποτελεσματικὰ στὴν ἀντιμετώπιση πολλῶν οἰκονομικοκοινωνικῶν προβλημάτων.

Τὸ πρόβλημα τῆς ἀπασχόλησης τῶν κατοίκων τῆς ὑπαίθρου θὰ πρέπει νὰ τύχη περαιτέρω ἐπεξεργασίας καὶ προσοχῆς. Ἡ ὀρθὴ πολιτικὴ γιὰ ἀνάπτυξη μικτῆς γεωργίας—κτηνοτροφίας, νὰ συνδυασθῆ μὲ σειρὰ μέτρων γιὰ βιώσιμες παραγωγικὲς μονάδες καὶ νὰ συμπληρωθῆ μὲ τὴν περιφερειακὴ ἀγροτοκτηνοτροφικὴ καὶ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξη, ἔτσι ποὺ μὲ τὴν ἀνάλογη βιομηχανικὴ ἀποκέντρωση, νὰ ἐξοικονομηθῆ μεγάλο μέρος τῶν δαπανῶν καὶ τοῦ χρόνου ποὺ χρειάζονται γιὰ μεταφορικὰ καὶ διακίνηση τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ ἀπὸ τὰ χωριὰ στὲς πόλεις.

Τὸ πρόβλημα τῆς περιφερειακῆς ἀνάπτυξης, ἀνάλογα μὲ τὲς συνθῆκες καὶ τὲς δυνατότητες κάθε περιοχῆς, νὰ ἀπασχολήση ἀκόμη περισσότερο τὰ ἁρμόδια κυβερνητικὰ τμήματα καὶ νὰ δοθῆ προτεραιότητα στὲς ὀρεινὲς περιοχές, ποὺ οἱ κάτοικοί τους ἔχουν τὸ χαμηλότερο κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα καὶ ἀντιμετωπίζουν ποικίλα προβλήματα καὶ δυσκολίες γιὰ τὴν διαβίωση τῶν οἰκογενειῶν τους.

Ἡ ἀσφαλτόστρωση τῶν χωματοδρόμων ποὺ ἐξακολουθοῦν νὰ ἀποτελοῦν τὴν σύνδεση χωριῶν μὲ τὲς βασικὲς ὁδικὲς ἀρτηρίες τῆς περιοχῆς τους, καθὼς καὶ ἡ περαιτέρω βοήθεια γιὰ ἀσφαλτόστρωση τῶν χωματοδρόμων μέσα στὰ ἴδια τὰ χωριά, θὰ ἱκανοποιήσουν σὲ ἀνάλογο βαθμὸ τοὺς ἐπηρεαζομένους κατοίκους καὶ θὰ συμβάλουν σημαντικὰ στὴν περαιτέρω ἀνύψωση τῶν διευκολύνσεων καὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς ζωῆς τῶν κατοίκων τῶν χωριῶν.

Παράλληλα, πρέπει νὰ τονισθῆ ἡ ἀνάγκη, γιὰ ἐπίσπευση τῆς ἀπαιτουμένης διαδικασίας, γιὰ προγραμματισμὸ καὶ ἐπίλυση τοῦ σοβαροῦ προβλήματος τῆς διάνοιξης, εὐθυγράμμισης, διαπλάτυνσης καὶ κατασκευῆς ἀγροτικῶν δρόμων, ποὺ εἶναι ἄμεσα συσχετισμένο μὲ τὴν ἀνάλογη μείωση τοῦ κόστους καὶ τὸν ἐκσυγχρονισμὸ τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς καὶ τὲς διευκολύνσεις τῶν ἀγροτικῶν οἰκογενειῶν, ἰδιαίτερα στὲς ὀρεινὲς περιοχές.

Τὸ στεγαστικό, εἶναι ἕνα ἄλλο σοβαρώτατο πρόβλημα ποὺ ἐπηρεάζει ὄχι μόνο τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων, ἀλλὰ καὶ τοὺς κατοίκους ὅλων σχεδὸν τῶν χωριῶν.

Ἡ ἄνοδος τῶν τιμῶν τῶν οἰκοπέδων καὶ γενικὰ ἡ αὔξηση τοῦ κόστους τῶν οἰκοδομῶν, δημιουργοῦν τεράστια προβλήματα καὶ ἀποτελοῦν ἕνα ἀπὸ τοὺς βασικώτερους λόγους, στοὺς ὁποίους ὀφείλεται τὸ μεγάλο ὕψος τῶν ὀφειλομένων καὶ καθυστερημένων ἀγροτικῶν χρεῶν, τόσο στὲς Συνεργατικές, ὅσο καὶ στοὺς ἄλλους δανειστές.

Γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση αὐτοῦ τοῦ σοβαροῦ προβλήματος χρειάζεται νὰ ἁπλοποιηθῆ ὅσο εἶναι δυνατὸ καὶ νὰ ἐπισπευσθῆ ἡ ἀναγκαία διαδικασία, γιὰ παραχώρηση χαλίτικης–κυβερνητικῆς γῆς, ποὺ βρίσκεται μέσα ἢ κοντὰ στὸ κάθε χωριό, ἡ ὁποία νὰ χρησιμοποιηθῆ γιὰ διαχωρισμὸ οἰκοπέδων καὶ τὰ ὁποῖα νὰ παραχωρηθοῦν βάση ἀναλόγων κριτηρίων, γιὰ λύση τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος, τῶν πτωχῶν ἰδίως οἰκογενειῶν.

Νὰ περιληφθῆ καὶ τὸ στεγαστικὸ στὰ κριτήρια δανεισμοῦ γιὰ ἀγροτικὴ ἀνάπτυξη.

Νὰ περιληφθῆ ἐπίσης στὸ ὅλο κυβερνητικὸ στεγαστικὸ πρόγραμμα καὶ ἡ ὕπαιθρος, ἡ ὁποία νὰ βοηθηθῆ μὲ ἀποτελεσματικὰ μέτρα, γιὰ ἀντιμετώπιση τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος, ἀνάλογα μὲ τὸ πῶς παρουσιάζεται στὴν κάθε περιοχή.

Ἡ πρόσφατη ψήφιση τοῦ νόμου περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ἐδικαίωσε σὲ σημαντικὸ βαθμὸ τὰ κυριώτερα τῶν κατὰ καιροὺς ὑποβληθέντων αἰτημάτων ἀπὸ τὰ διάφορα στρώματα τῶν ἐργαζομένων.

Ἡ ἀναγνώριση γιὰ τὴν παροχὴ ἐπιδόματος ἀσθενείας–ἔστω καὶ μὲ τοὺς ἐπιβληθέντες περιορισμοὺς–πρὸς τοὺς αὐτοτελῶς ἐργαζομένους, ἀποτελεῖ θετικὸ βῆμα. Ὅμως ἡ καταβολὴ τοῦ ἐπιδόματος ἀσθενείας μετὰ τὲς πρῶτες 78 μέρες πρὸς τοὺς αὐτοτελῶς ἀσφαλισμένους ὑποβιβάζει αὐτὸ τὸ ὠφέλιμο στὸ ἐλάχιστο, γι' αὐτὸ καὶ πρέπει νὰ μειωθῆ σημαντικὰ αὐτὸ τὸ χρονικὸ διάστημα.

Παράλληλα θὰ πρέπει νὰ γίνουν σημαντικὲς ἀλλαγὲς στὸν τομέα τῶν Κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν μὲ νομοθετικὰ καὶ ἄλλα μέτρα, ἔτσι ποὺ νὰ λυθῆ τὸ πρόβλημα τῶν ἡλικιωμένων ποὺ γιὰ διάφορους λόγους δὲν καλύφθηκαν ἀπὸ τὸν νόμο περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, μὲ ἐξασφάλιση βάσει νομικοῦ δικαιώματος ἑνὸς κατωτάτου ἐπιπέδου εἰσοδήματος στὸν καθένα, γιὰ τὴν αὔξηση τῶν ἐπιδομάτων πρὸς τοὺς ἀπόρους, γιὰ τὴν δημιουργία παιδικῶν σταθμῶν, ἰδιαίτερα στὰ μεγάλα χωριά, ἔτσι ποὺ νὰ μποροῦν οἱ μητέρες νὰ ἀναλάβουν μεγαλύτερο μέρος στὴν παραγωγή, καθὼς καὶ μὲ σειρὰ ἄλλων μέτρων πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς κοινωνικῆς εὐημερίας.

Νὰ ἐπισπευσθῆ ἡ ἐπεξεργασία καὶ ἐφαρμογὴ σχεδίου ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης καὶ στὸ μεταξὺ νὰ βελτιωθῆ καὶ αὐξηθῆ ἡ παροχὴ ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης γενικὰ καὶ εἰδικὰ στὴν ὕπαιθρο.

Νὰ βοηθηθοῦν τὰ χωριὰ γιὰ τὴν βελτίωση τῶν σχολικῶν τους κτιρίων, τὴν ἀνέγερση σφαγείων, πάρκων, ἀθλητικῶν σταδίων καὶ ἄλλων πολιτιστικῶν χώρων, καὶ στὴν δημιουργία κτηνοτροφικῶν περιοχῶν, καὶ νὰ σταματήσουν οἱ ἀδικαιολόγητες διώξεις τῶν κτηνοτρόφων μέχρι ποὺ νὰ τοὺς δοθοῦν τὰ ἀπαραίτητα μέσα, γιὰ μεταφορὰ τῶν ὑποστατικῶν τους ἔξω ἀπὸ τὲς κατοικημένες περιοχές.

Ἀναφερόμενος εἰδικὰ γιὰ τὰ βασικὰ προβλήματα ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἀνάπτυξη τῆς πόλης καὶ τῆς Ἐπαρχίας τῆς Κερύνειας, θέλω νὰ τονίσω ἰδιαίτερα τὴν ἀνάγκη νὰ σταματήσουν οἱ μέχρι σήμερα ἀναβολὲς καὶ νὰ προχωρήση ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ὑποσχέσεων γιὰ ἀνέγερση νέου ἐκσυγχρονισμένου νοσοκομείου στὴν Κερύνεια, νὰ ἐνισχυθοῦν οἱ ἰατρικὲς ὑγειονομικὲς ὑπηρεσίες καὶ νὰ ἐξασφαλισθῆ ἡ τακτικὴ ἐπίσκεψη ἰατροῦ, σὲ ὅλα τὰ χωριὰ τῆς Ἐπαρχίας.

Γιὰ τὴν τουριστικὴ καὶ τὴν γενικώτερη ἀνάπτυξη καὶ ἐξυπηρέτηση τῶν κατοίκων ἐκτὸς τὰ μέτρα ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἐκτέλεση ὑδροεμπλουτιστικῶν, ἀρδευτικῶν καὶ ἄλλων ἔργων γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῶν διαφόρων ἀγροτικῶν καὶ ἄλλων παραγωγικῶν κλάδων, εἶναι ἀναγκαῖα ἡ περαιτέρω βελτίωση καὶ ἐπέκταση τοῦ ὁδικοῦ δικτύου.

Νὰ προχωρήση ἐπὶ τέλους ἡ ἐφαρμογὴ τῶν σχεδίων γιὰ εὐθυγράμμιση καὶ διαπλάτυνση τοῦ δρόμου Κερύνειας—Ἀκανθοῦς, στὸν ὁποῖο πολὺ συχνὰ γίνονται ὁδικὰ καὶ στὲς πιὸ πολλὲς φορὲς θανατηφόρα δυστυχήματα, καθὼς καὶ ἡ ἀντίστοιχη ἐργασία ποὺ ἀπαιτεῖται γιὰ τὴν ὁδικὴ ἀρτηρία Μύρτου—Μόρφου.

Νὰ γίνη ἐπίσης ἡ ἀσφαλτόστρωση τοῦ δρόμου Ὄρκας—Λιβερῶν, καθὼς καὶ ἡ σύνδεση μὲ ἀσφαλτοστρωμένους δρόμους τῶν χωριῶν ποὺ ἐπηρεάζονται ἀπὸ τὲς νέες ὁδικὲς ἀρτηρίες Μιᾶς Μηλιᾶς—Δικώμου—Πέλλα Παΐς, Λευκωσίας—Κλεπίνης—Κερύνειας καὶ Χαλεύκας—Χάρτζιας—Ἁγίου Ἀμβροσίου.

Νὰ ἐνισχυθῆ ὁ Διοικητικὸς μηχανισμὸς τοῦ Ἐπάρχου, καθὼς καὶ οἱ κτηματολογικὲς καὶ χωρομετρικὲς ὑπηρεσίες μὲ τὸ ἀναγκαῖο προσωπικὸ καὶ τὰ ἀπαραίτητα ἐπαρχιακὰ τμήματα, γιὰ νὰ ἱδρυθοῦν τὰ Συμβούλια ἀναπτύξεως στὲς κοινότητες ποὺ τὰ ζητοῦν καὶ νὰ ἐξυπηρετοῦνται οἱ διαρκῶς αὐξανόμενες ἀνάγκες τῶν κατοίκων στὰ πλαίσια τῆς τουριστικῆς καὶ τῆς γενικώτερης ἀναπτυξης τῆς Ἐπαρχίας.

Νὰ δοθῆ περαιτέρω οἰκονομικὴ καὶ ἄλλη ἐνίσχυση πρὸς τοὺς ἀγροτικοὺς Δήμους γενικὰ καὶ εἰδικὰ τῆς Λαπήθου καὶ τοῦ Καραβᾶ, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἀνταποκριθοῦν στὲς βελτιωτικές τους ἀνάγκες, τὲς ὁποῖες αὐξάνουν καὶ οἱ τουριστικὲς ἀπαιτήσεις τῆς περιοχῆς.

Νὰ δοθῆ εἰδικὴ προσοχὴ καὶ βοήθεια στὴν Δημοτικὴ Ἀρχὴ τῆς Κερύνειας, ἰδιαίτερα γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ ἀποχετευτικοῦ, ποὺ ἐπηρεάζει δυσμενῶς καὶ τὸ λιμάνι, γιὰ τὴν λύση τοῦ στεγαστικοῦ καὶ τῶν ἄλλων προβλημάτων τῆς Κερύνειας, ποὺ ἀντανακλοῦν καὶ ἐπηρεάζουν ἀνάλογα τὴν τουριστικὴ βιομηχανία τῆς περιοχῆς.

Νὰ δοθῆ τέλος στὲς καθυστερήσεις ποὺ παρατηροῦνται γιὰ τὴν πληρωμὴ τῶν ἀποζημιώσεων, στὲς ἀπαλλοτριώσεις ποὺ γίνονται γιὰ ἔργα δημοσίας ὠφελείας γενικὰ καὶ εἰδικὰ στοὺς ἰδιοκτῆτες ποὺ ἐπηρεάζονται ἀπὸ τὴν κατασκευὴ τοῦ ὑπεραστικοῦ παρακαμπτηρίου δρόμου στὴν περιοχὴ Λαπήθου—Καραβᾶ, ποὺ παρόλον ὅτι πέρασαν πέντε καὶ πλέον χρόνια ἀπὸ τὴν κατασκευὴ τοῦ δρόμου, δὲν ἔχουν ἀκόμη ἀποζημιωθῆ οἱ δικαιοῦχοι ἰδιοκτῆτες.

Εἶναι γενικὰ παραδεκτὸ ὅτι ἡ βόρεια περιοχὴ τῆς Κερύνειας, συγκεντρώνει πολὺ μεγάλες δυνατότητες γιὰ ἀνάπτυξη τῆς τουριστικῆς βιομηχανίας, πρᾶγμα ποὺ ἀπαιτεῖ ἀκόμη μεγαλύτερη προσοχὴ καὶ βοήθεια, γιὰ προστασία καὶ ἀξιοποίηση τῶν παραλιακῶν χώρων ποὺ ἀποτελοῦν ἀνυπολόγιστο πλοῦτο γιὰ τὴν Κύπρο, βελτίωση τῶν ἁλιευτικῶν καταφυγίων, ἐπανεξέταση καὶ βελτίωση τῶν τουριστικῶν κανονισμῶν καὶ σειρᾶς ἄλλων συναφῶν μέτρων, ποὺ μὲ τὴν ἐφαρμογή τους θὰ ἐξυπηρετήσουν ὄχι μόνο τὰ συμφέροντα τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς γενικώτερης οἰκονομίας τοῦ τόπου μας.

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἔχω θίξει μιὰ σειρὰ ἀπὸ τὰ βασικὰ προβλήματα καὶ αἰτήματα τῶν κατοίκων τῆς Κυπριακῆς ὑπαίθρου.

Ἀσφαλῶς δὲν εἶναι εὔκολη ἡ ἄμεση καὶ ταυτόχρονη λύση αὐτῶν τῶν προβλημάτων. Πιστεύουμε ὅμως, ὅτι εἶναι μέσα στὲς δυνατότητες τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας, ἡ ἐπίσπευση τῆς λύσης τους. Πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ δὲν ἀπαιτοῦν σημαντικὰ ποσά, ἀλλὰ ἀφοροῦν περισσότερο τὴν ἐνίσχυση, τὴν καλύτερη ὀργάνωση καὶ βελτίωση τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν, γιὰ νὰ ἀνταποκρίνωνται πληρέστατα στὲς διαρκῶς αὐξανόμενες ἀνάγκες τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου μας.

Πιστεύουμε έπίσης, ὅτι μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ γίνη καλύτερη ἱεράρχηση καὶ νὰ δοθῆ ἀκόμη μεγαλύτερη προσοχὴ καὶ σημασία στὴν ἀγροτικὴ ἀνάπτυξη γενικὰ καὶ εἰδικὰ στὴν περιφερειακὴ καὶ τοπικὴ ἀνάπτυξη, γιὰ τὴν ἱκανοποίηση τῶν βασικῶν ἀναγκῶν ὅλων τῶν χωριῶν, πρᾶγμα ἐναρμονισμένο μὲ τὴν διακηρυγμένη πολιτική μας, γιὰ δικαιότερη διανομὴ καὶ ἀναδιανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Τὸ Τρίτο Πενταετὲς Πρόγραμμα Ἀναπτύξεως γιὰ τὰ ἔτη 1972—1976, ὅπως τὸ ἔχει ἐκθέσει στὴ Βουλὴ ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν, καὶ ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς καὶ ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως, ποὺ εἶναι συστατικὸ μέρος τοῦ Τρίτου Προγράμματος, τοὺς ὁποίους συζητεῖ σήμερα ἡ Βουλή, ἀποτελοῦν τὴν πιὸ συμπυκνωμένη ἔκφραση καὶ ἔμπρακτη ἐφαρμογὴ τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς πολιτικῆς τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς συγκεντρώνει, μέσον τῆς φορολογίας κυρίως, ἕνα μέρος τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ἀφοῦ προηγηθῆ ἡ κατανομὴ τοῦ συνόλου τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος στὰ διάφορα στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ, στὸν τομέα τῆς παραγωγῆς. Ἕνα μέρος ἀπὸ αὐτὸ τὸ εἰσόδημα χρησιμοποιεῖται γιὰ τὴν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν λειτουργίας τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ καὶ τὸ ὑπόλοιπο χρησιμοποιεῖται γιὰ ἔργα ἀναπτύξεως καὶ γιὰ κοινωνικὲς παροχές. Καὶ εἶναι ἀκριβῶς μέσῳ αὐτῆς τῆς διαδικασίας ποὺ ὑλοποιεῖται ἡ οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ πολιτικὴ τοῦ κράτους.

Κατὰ συνέπεια τὸ βασικὸ ἐρώτημα ποὺ τίθεται εἶναι κατὰ πόσο ἡ ἀνακατανομὴ αὐτὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἶναι ἡ ἐνδεδειγμένη καὶ ἀνταποκρίνεται πληρέστερα στὶς ἀνάγκες τῆς κυπριακῆς πραγματικότητας, κατὰ πόσο ὑπάρχει ἡ ἀναγκαία ἀντιστοιχία ἀνάμεσα στὶς παραγωγικὲς καὶ μὴ παραγωγικὲς δαπάνες τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, ἀνάμεσα στὶς δαπάνες γιὰ ἀνάπτυξη καὶ τὶς δαπάνες γιὰ κοινωνικοὺς σκοπούς.

Διακηρυγμένη πολιτικὴ τῆς κυπριακῆς κυβέρνησης ἦσαν καὶ παραμένει ἡ δικαιότερη κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Μ' αὐτὴ τὴν πολιτικὴ συμφωνοῦν ὅλες οἱ πλευρές, ὅλα τὰ στρώματα τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ. Τὸ σημεῖο στὸ ὁποῖο μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν διαφορὲς ἀπόψεων, καὶ ὑπάρχουν, εἶναι κατὰ πόσο ἡ ὀρθὴ αὐτὴ γενικὴ πολιτικὴ ἐκφράζεται στὴν πράξη ὀρθὰ ἢ κατὰ πόσο δὲ θὰ ἀπαιτεῖτο ἡ τροποποίηση ἢ βελτίωσή της στὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο τομέα. Ἂς ἐξετάσουμε ὅμως πῶς ἡ πολιτικὴ αὐτὴ ἐκφράζεται συγκεκριμένα στοὺς δυὸ ὑπὸ συζήτηση προϋπολογισμοὺς καὶ κατὰ πόσον χρήζει ἀλλαγῆς ἢ βελτίωσης στοὺς βασικούς τους τομεῖς.

Στὸν Τακτικὸ Προϋπολογισμὸ γιὰ τὸ 1973 προβλέπονται ἔσοδα ὕψους £50 ἑκατομμυρίων περίπου. Τὰ ἔσοδα αὐτὰ θὰ προέλθουν κατὰ κύριο λόγο ἀπὸ τὴ φορολογία. Ἀπὸ τὴν ἄμεση φορολογία θὰ εἰσπραχθοῦν κάπου £12 ἑκατομμύρια ἢ τὸ 23,6% καὶ ἀπὸ τὴν ἔμμεση φορολογία κάπου £26 ἑκατομμύρια ἢ τὸ 52,8%. Τὰ ὑπόλοιπα £12 ἑκατομμύρια θὰ προέλθουν ἀπὸ διάφορες ἄλλες πηγές.

Ἂν ἐξετάσουμε τὴν τάση ποὺ παρουσιάζεται κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια, ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἀναλογία ἄμεσης καὶ ἔμμεσης φορολογίας, θὰ δοῦμε ὅτι παρουσιάζεται μιὰ συνεχὴς μείωση τῆς ἀναλογίας τῆς ἄμεσης φορολογίας (αὐτὸ ὀφεί-

λεται σὲ κάποιο βαθμὸ καὶ στὸν περιορισμὸ τῶν δραστηριοτήτων τῶν μεταλλευτικῶν ἑταιρειῶν) καὶ σταθερὴ αὔξηση τοῦ μεριδίου τῆς ἔμμεσης φορολογίας, ἡ ὁποία τὸ 1973 ἀντιπροσωπεύει πάνω ἀπὸ τὸ ἥμισυ τῶν κρατικῶν ἐσόδων.

Ἡ τάση αὐτὴ κάθε ἄλλο παρὰ συμβάλλει στὴ δικαιότερη κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Ἡ τάση ποὺ ὁδηγεῖ στὴν πραγματοποίηση τῆς δικαιότερης κατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἶναι ἡ τάσης τῆς συνεχοῦς ἀνόδου τῆς ἄμεσης φορολογίας καὶ τῆς ἀναλογικῆς, ὄχι ἀπόλυτης, μείωσης τῆς ἔμμεσης φορολογίας. Καὶ αὐτὸ εἶναι φανερὸ γιατὶ μόνο ἡ ἄμεση φορολογία εἶναι ἐκείνη ποὺ ἐπιβαρύνει τοὺς πολίτες ἀναλόγως τῶν εἰσοδημάτων τους καὶ γι' αὐτὸ εἶναι καὶ ἡ πιὸ δίκαιη φορολογία. Ἐπιπρόσθετα σὲ συνθῆκες γενικῆς οἰκονομικῆς ἀνόδου, σταθερῆς ἀνάπτυξης τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας καὶ ἰδιαίτερα τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ τουρισμοῦ, καὶ παρὰ τὴ μείωση τῆς δραστηριότητας τῶν μεταλλευτικῶν ἑταιρειῶν, δὲν δικαιολογεῖται ἡ σχετικὴ μείωση τῶν κρατικῶν ἐσόδων ἀπὸ τὴν ἄμεση φορολογία. Ὁ ἕνας λόγος γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ὀφείλεται στὴ φοροδιαφυγή. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἔχουν ληφθῆ μέτρα στὰ τελευταῖα χρόνια καὶ ἔχει περιοριστῆ κάπως τὸ κακό. Ἐπιβάλλεται ὅμως νὰ συνεχιστῆ ἀκόμη πιὸ ἀποφασιστικὰ ἡ καταπολέμηση καὶ ἐξάλειψη τῆς φοροδιαφυγῆς. Ἀπὸ τὴν ἄλλη ὅμως φαίνεται ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ ἀναθεώρηση τῶν συντελεστῶν τοῦ φόρου εἰσοδήματος. Ἡ αὔξηση τῶν ἐσόδων ἀπὸ τὴν ἄμεση φορολογία θὰ δημιουργήση τὶς ἀπαραίτητες προϋποθέσεις γιὰ τὴν κάλυψη τῶν αὐξημένων κρατικῶν ἀναγκῶν καὶ θὰ ἀποφευχθῆ ἡ ἐπιβολὴ νέας ἔμμεσης φορολογίας ποὺ πλήττει κυρίως τὰ πλατιὰ στρώματα τῶν ἐργαζομένων.

Ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν ἀναφερόμενος στὸ θέμα τῆς φορολογίας εἶπεν ὅτι οἱ «ἰσχυρισμοὶ περὶ ὑψηλοῦ φορολογικοῦ βάρους ἐν Κύπρῳ εἶναι ἀβάσιμοι». Τὸ συμπέρασμα αὐτὸ εἶναι ὀρθὸ ἂν συγκριθοῦν τὰ συνολικὰ ἔσοδα ἀπὸ φορολογία μὲ τὸ ἀκαθάριστο ἐθνικὸ προϊόν. Ὅμως αὐτὸ δὲν εἶναι ἀρκετό. Ἐπιβάλλεται νὰ γίνη καὶ δεύτερη σύγκριση. Ἡ σύγκριση τῆς ἔμμεσης πρὸς τὴν ἄμεση φορολογία καὶ ἰδιαίτερα τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς ἄμεσης φορολογίας ποὺ ἀφορᾶ τὸν φόρο εἰσοδήματος καὶ τὸν φόρο κληρονομίας. Καὶ ἡ τέτοια σύγκριση θὰ ἀποδείξη ὅτι ἐνῶ τὸ γενικὸ ὕψος τῆς φορολογίας μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι ὑψηλό, ἡ ἐσωτερικὴ διάρθρωσή του εἶναι τέτοια ποὺ δὲν κατανέμενται δίκαια, ἀναλόγως τῶν εἰσοδημάτων.

Ὑπάρχουν ἀπόψεις, ὅτι ἡ ἔμμεση φορολογία εἶναι ἐξ ἴσου δίκαιη ὅπως ἡ ἄμεση φορολογία, γιατί, ὅπως ἰσχυρίζονται, τὰ πιὸ πλούσια στρώματα καταναλίσκουν περισσότερα. Προσθέτουν ἀκόμη ὅτι τὰ κύρια ἔσοδα ἀπὸ τὴν ἔμμεση φορολογία προέρχονται ἀπὸ τὴ φορολογία τῶν αὐτοκινήτων καὶ τῶν καλλυντικῶν ποὺ εἶναι καταναλωτικὰ ἀγαθὰ τῶν πλουσιωτέρων στρωμάτων. Δὲν νομίζω ὅτι εὐσταθεῖ ἕνας τέτοιος ἰσχυρισμός. Πρῶτ' ἀπ' ὅλα σημαντικὸ μέρος τῆς ἔμμεσης φορολογίας προέρχεται ἀπὸ τὴ φορολογία τῶν σιγαρέττων καὶ τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποὺ βαρύνουν κυρίως τὰ πλατιὰ στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ. Ἔπειτα τὰ φτωχότερα στρώματα ἀποτελοῦν τὴν καταπληκτικὴ πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ὅσο λίγα φορολογούμενα εἴδη καὶ ἂν ἀγοράζουν πληρώνουν σὲ ὄγκο τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ἔμμεσης φορολογίας. Κατὰ συνέπεια ἡ ἄμεση φορολογία εἶναι ἐκείνη ποὺ θέτει ὅλους τοὺς πολίτες σὲ ἴση μοίρα μὲ βάση τὰ εἰσοδήματά τους καὶ ἀπὸ αὐτὴ τὴν πηγὴ πρέπει νὰ προέρχεται τὸ κύριο μέρος τῶν κρατικῶν ἐσόδων. Καὶ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση πρέπει νὰ στραφῆ ἡ προσοχὴ τοῦ κράτους γιὰ τὴ δικαιότερη κατανομὴ τῆς φορολογίας.

Δὲν εἴμαστε ἐνάντια στὴ φορολογία. Ἀντίθετα πιστεύουμε ὅτι εἶναι ὑποχρέωση τοῦ κάθε πολίτη νὰ συνεισφέρη στὸν κρατικὸ προϋπολογισμό. Ὅμως ἡ συνεισφορὰ τοῦ κάθε πολίτη πρέπει νὰ εἶναι ἀνάλογη πρὸς τὰ εἰσοδήματά του. Κι' αὐτὸ μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθῆ πληρέστερα, δικαιότερα, μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν πιὸ πάνω εἰσηγήσεών μας.

Αὐτὸ εἶναι τὸ ἕνα σκέλος τοῦ προϋπολογισμοῦ, εἶναι τὸ ἕνα σκέλος τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς κυπριακῆς κυβέρνησης. Τὸ ἄλλο σκέλος εἶναι ἡ διάθεση αὐτῶν τῶν κρατικῶν ἐσόδων, εἶναι ἡ ἀνακατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ποὺ εἶναι ἐξ ἴσου σημαντικὸ ἂν ὄχι καὶ πιὸ σημαντικό.

Ἀπὸ τὸ σύνολο τῶν κρατικῶν ἐσόδων, ποὺ ἀνέρχονται σὲ £50 ἑκατομμύρια ἕνα μέρος δαπανᾶται γιὰ τὴ συντήρηση τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ. Αὐτὲς εἶναι μὴ παραγωγικές, ἀλλὰ ἀναγκαῖες δαπάνες. Ἀκριβῶς ὅμως ἐπειδὴ εἶναι μὴ παραγωγικὲς ἐπιβάλλεται νὰ διατηροῦνται στὸ πιὸ χαμηλὸ δυνατὸ ἐπίπεδο. Ἐπιβάλλεται οἰκονομικὴ περισυλλογή. Καὶ θέλομε νὰ ἐλπίζουμε ὅτι μὲ τὴν ἀναδιάρθρωση τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν οἱ ὑπηρεσίες αὐτὲς θὰ γίνουν πιὸ ἀποδοτικές, πρᾶγμα ποὺ θὰ συμβάλη ὄχι μόνο στὴν πιὸ ταχεία καὶ ἄρτια ἐξυπηρέτηση τοῦ κοινοῦ, ἀλλὰ καὶ στὴν ἔγκαιρη προετοιμασία καὶ ἐκτέλεση τῶν διαφόρων ἔργων τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀναπτύξεως.

Ἡ δαπάνη γιὰ τὴ συντήρηση καὶ λειτουργία τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ ἀνέρχεται σὲ κάπου £29 ἑκατομμύρια. Ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα £21 ἑκατομμύρια τὰ £14.653.000 διατίθενται γιὰ κοινωνικοὺς σκοποὺς καὶ τὰ £6.347.000 μεταφέρονται στὸ πάγιον ταμεῖο ἀπὸ ὅπου χρηματοδοτεῖται ὁ προϋπολογισμὸς ἀναπτύξεως. Τὰ κονδύλια αὐτὰ τοῦ τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ μαζὶ μὲ τὰ κονδύλια τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀναπτύξεως καὶ τῶν Δανειστικῶν Ἐπιτρόπων ἀποτελοῦν τὸ σύνολο τῶν κρατικῶν δαπανῶν γιὰ ἔργα ἀναπτύξεως καὶ γιὰ κοινωνικοὺς σκοποὺς καὶ ἀνέρχονται γιὰ τὸ 1973 σὲ £35 περίπου ἑκατομμύρια. Τὸ ποσὸ αὐτὸ εἶναι τὸ ὑψηλότερο ποὺ ἔχει ποτὲ δαπανηθῆ ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρυσης τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ δὲ μπορεῖ παρὰ νὰ ἐκτιμηθῆ. Οἱ δαπάνες αὐτὲς καλύπτουν ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς οἰκονομίας καὶ ὅλους τοὺς τομεῖς τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν. Τὰ £16.734.000 εἶναι οἱ δαπάνες τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀναπτύξεως γιὰ τὸ 1973, τὰ £3.928.000 θὰ προέλθουν ἀπὸ τοὺς Δανειστικοὺς Ἐπιτρόπους καὶ τὰ ὑπόλοιπα £14.653.000 εἶναι οἱ δαπάνες τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ γιὰ κοινωνικοὺς σκοπούς.

Τὸ βάρος τῶν κρατικῶν δαπανῶν δίνεται ὅπως καὶ στὸ παρελθὸν στὴν ἀγροτικὴ οἰκονομία καὶ τὴν ἀγροτικὴ ἀνάπτυξη. Κι' αὐτὸ εἶναι ὁλότελα δικαιολογημένο, τόσο ἀπὸ τῆς ἄποψης τῆς σημασίας καὶ τῶν ἀναγκῶν τοῦ τομέα αὐτοῦ, ὅσο καὶ ἀπὸ τῆς ἄποψης τῆς ἀνάγκης ἀνόδου τοῦ βιοτικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ ἐπιπέδου τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ. Γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῶν ὑδάτων καὶ τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς καὶ γιὰ τὴν ἀγροτικὴ ἀνάπτυξη γενικά, θὰ δαπανηθοῦν £6.265.000. Σ' αὐτὸ πρέπει νὰ προστεθῆ καὶ τὸ ποσὸ τῶν £3.300.000 τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ ποὺ προϋπολογίζεται νὰ διατεθῆ γιὰ ἐπιχορηγήσεις ἀγροτικῶν προϊόντων καὶ ποὺ στὴν οὐσία ἀποτελεῖ μεταφορὰ εἰσοδήματος πρὸς τοὺς ἀγρότες παραγωγούς. Ἔτσι γιὰ τὴν ἀγροτικὴ οἰκονομία προβλέπεται δαπάνη ὕψους £9.565.000, ποὺ ἀποτελεῖ τὸ 27% τῶν συνολικῶν δαπανῶν γιὰ τὸ 1973.

Ἀναμφίβολα οἱ κρατικὲς δαπάνες γιὰ τὴν ἀγροτικὴ ἀνάπτυξη εἶναι ἀρκετὰ ὑψηλές. Ὅμως ἐπιβάλλεται νὰ δοθῆ ἀκόμη μεγαλύτερη προσοχὴ στὸν τομέα τῆς ἀνάπτυξης τῶν ὑδάτων ποὺ ἀποτελεῖ τὴν ἀχίλλεια πτέρνα τῆς ἀγροτικῆς μας παραγωγῆς. Ἡ ἐπίλυση τοῦ προβλήματος τῆς ἄρδευσης τῶν δυὸ σημαντικῶν μας περιοχῶν τοῦ Μόρφου καὶ τῶν κοκκινοχωριῶν Ἀμμοχώστου ἀποτελεῖ πρωταρχικὸ καθῆκον καὶ ἐδῶ πρέπει νὰ στραφῆ ἀποφασιστικὰ ἡ προσοχὴ τῆς κυπριακῆς κυβέρνησης, γιατὶ αὐτὸ ἐπιβάλλει τὸ συμφέρον τῆς οἰκονομίας μας. Παράλληλα καὶ σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν ἄρδευση ἐπιβάλλεται νὰ δοθῆ ἰδιαίτερη προσοχὴ στὴν ἐπίλυση τοῦ ὑδρευτικοῦ προβλήματος χρησιμοποιώντας καὶ τὴν μέθοδο τῆς ἀφαλάτωσης, ὅπως ἔχει ἤδη ἀποφασισθῆ καὶ ἐλπίζουμε νὰ πραγματοποιηθῆ τὸ συντομώτερο.

Ἕνας ἄλλος σοβαρὸς τομέας στὸν ὁποῖο πρέπει νὰ στραφῆ ὁ κρατικὸς προγραμματισμὸς εἶναι ὁ τομέας τῆς περιφερειακῆς καὶ τῆς ἀγροτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀνάπτυξης, ἰδιαίτερα τῶν καθυστερημένων περιοχῶν. Αὐτὸ ἔχει τεράστια οἰκονομικὴ καὶ ἰδιαίτερα κοινωνικὴ σημασία γιὰ τὴν ἐξάλειψη τῶν βασικῶν δισφορῶν ἀνάμεσα στὴν πόλη καὶ τὴν ὕπαιθρο, ἀνάμεσα στὶς διάφορες ἀγροτικὲς περιοχές, πρᾶγμα ποὺ θὰ συμβάλη ἀποφασιστικὰ στὴ συγκράτηση τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ στὰ χωριὰ καὶ θὰ μειώση τὴν παραπέρα ὄξυνση τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος καὶ τοῦ ὑπερπληθυσμοῦ στὶς πόλεις.

Στὸν τομέα τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ τουρισμοῦ προϋπολογίζονται συνολικὲς δαπάνες £4.470.000 ποὺ ἀποτελοῦν τὸ 12,6% τῶν συνολικῶν δαπανῶν γιὰ ἔργα ἀναπτύξεως καὶ κοινωνικὲς ὑπηρεσίες. Τὰ ποσὰ αὐτὰ ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνονται μικρὰ λαμβανομένης ὑπόψη τῆς σημασίας αὐτῶν τῶν τομέων γιὰ τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου. Ὅμως οἱ κρατικὲς αὐτὲς δαπάνες πρέπει νὰ ἐξετάζωνται σὲ συνδυασμὸ μὲ τὶς ἐπενδύσεις τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα, ὁ ὁποῖος ἔχει ἀναπτύξει ἀξιόλογη δραστηριότητα. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ κρατικὲς ἐπενδύσεις καὶ δανειοδοτήσεις ὅπως καὶ τὰ ἔργα ὑποδομῆς καὶ ἡ δασμολογικὴ καὶ ἄλλη προστασία σὲ συνδυασμὸ μὲ τὶς αὐξανόμενες ἐπενδύσεις τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέα εἶχαν πολὺ θετικὰ ἀποτελέσματα καὶ συνέβαλαν στὴ σημαντικὴ ἄνοδο τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ τουρισμοῦ.

Ἔχουμε ἐπανειλημμένα ὑποστηρίξει καὶ ὑποστηρίζουμε τὴν ἐνθάρρυνση καὶ προστασία τῆς κυπριακῆς βιομηχανίας. Ταυτόχρονα ὅμως πιστεύουμε ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐπαρκὴς ἔλεγχος τῆς ποιότητος καὶ τῶν τιμῶν τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων οὔτε καὶ αὐστηρὰ μέτρα καταπολέμησης τῆς νοθείας τῶν τροφίμων καὶ τῶν ἄλλων καταναλωτικῶν ἀγαθῶν. Αὐτὸ ἐπιβάλλεται νὰ ἐφαρμοστῆ τὸ συντομώτερο καὶ μὲ ὅλη τὴν αὐστηρότητα, γιατὶ πλήττει τὰ βαλάντια καὶ τὴν ὑγεία τοῦ λαοῦ. Καὶ ἡ Βουλὴ ἐπιβάλλεται μὲ αὐστηρότητα νὰ ἐλέγχη ἂν τηροῦνται αὐτοὶ οἱ ὅροι γιὰ τὴν παραχώρηση ὁποιασδήποτε προστασίας. Διαφορετικὰ πρέπει νὰ ἀρνῆται τὴν παραχώρησή της καὶ ἀκόμη νὰ αἴρη τὴν προστασία ἐκεῖ ὅπου παραβιάζονται οἱ κανονισμοὶ γιὰ τὴν ποιότητα καὶ τὴν τιμὴ ἢ ὅταν ἀνακαλύπτεται νοθεία τοῦ προϊόντος.

Τέλος ὅσον ἀφορᾶ τὴν πιστοδοτικὴ πολιτικὴ τῆς κυβέρνησης ἐπιβάλλεται νὰ γίνουν οἱ ἀναγκαῖες ἀναπροσαρμογές. Ἐπιβάλλεται νὰ μελετηθῆ ἡ ὅλη λειτουργία καὶ πιστοδοτικὴ πολιτικὴ τῆς Τράπεζας Ἀναπτύξεως. Ἡ Τράπεζα Ἀναπτύξεως παρὰ τοὺς περιωρισμένους της πόρους ἔχει συμβάλει στὴν ἄνοδο τῆς κυπριακῆς βιομηχανίας. Ὅμως ἐπιβάλλεται νὰ ἀναδιοργανωθῆ καὶ νὰ τεθῆ ἐπὶ πλέον ὀρθολογιστικῆς βάσεως, ὥστε νὰ ἀνταποκριθῆ ἀκόμη καλύτερα στὶς αὐξανόμενες ἀνάγκες τῆς ἀναπτυσσομένης νεαρῆς κυπριακῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ τουρισμοῦ.

Σημαντικὸ μέρος τῶν κρατικῶν δαπανῶν ἀφιερώνεται γιὰ ἔργα ὑποδομῆς. Γιὰ τὸ 1973 προϋπολογίζεται δαπάνη £6.561.000 ποὺ ἀντιπροσωπεύει τὸ 18,6% τοῦ συνόλου τῶν δαπανῶν. Τὸ μεγαλύτερο μέρος ἀφορᾶ τοὺς λιμένες (πάνω ἀπὸ £3 ἑκατομμύρια) καὶ τὸ ὁδικὸ δίκτυο (γύρω στὰ £2 ἑκατομμύρια). Οἱ κρατικὲς ἐπενδύσεις σὲ ἔργα ὑποδομῆς ἀπετέλεσαν καὶ ἀποτελοῦν τὴ βάση γιὰ τὴν ἀνάπτυξη ὅλων τῶν κλάδων τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας καὶ βοηθοῦν πολὺ στὴν ἐνθάρρυνση τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας. Γι' αὐτὸ πολὺ ὀρθὰ κατὰ τὴ γνώμη μας ἡ κυβέρνηση δίνει ἰδιαίτερη προσοχὴ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση. Τὰ ἔργα αὐτὰ ἐκτὸς ὡρισμένων περιπτώσεων, εἶναι καὶ ὠφέλιμα καὶ ἀναγκαῖα. Χρειάζονται φυσικὰ νὰ γίνουν πολλὰ γιὰ τὴν πλήρη ἱκανοποίηση τῶν ἀναγκῶν καὶ ἰδιαίτερα στὸν τομέα τοῦ ὁδικοῦ δικτύου. Ἐπιβάλλεται ἡ ἐπεξεργασία ἑνὸς μακρόπνοου προγράμματος ὁδικῆς ἀνάπτυξης ἔτσι ποὺ προγραμματισμένα καὶ σταδιακὰ νὰ ἱκανοποιηθοῦν οἱ σοβαρὲς ἀνάγκες ὡρισμένων ἀγροτικῶν περιοχῶν καὶ προπαντὸς ὡρισμένων χωριῶν ὅπου τὸ ὁδικό τους δίκτυο εἶναι σὲ ἄθλια πραγματικὰ κατάσταση.

Στὸν προϋπολογισμὸ ἀναπτύξεως περιλαμβάνονται καὶ μιὰ σειρὰ ἄλλες ἄμεσες ἢ ἔμμεσες δαπάνες ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη καὶ ποὺ ἀνέρχονται σὲ £1.423.000. Ἔτσι τὸ συνολικὸ ποσὸ ποὺ προβλέπεται νὰ διατεθῆ ἀπὸ τὸ κράτος καὶ τοὺς Δανειστικοὺς Ἐπιτρόπους γιὰ ἔργα οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης (ἀφαιρουμένων τῶν ἐπιχορηγήσεων γιὰ τὰ ἀγροτικὰ προϊόντα) ἀνέρχεται σὲ £18.718.000 καὶ ἀποτελεῖ τὸ 50,6% τῶν συνολικῶν δαπανῶν γιὰ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη καὶ κοινωνικὲς ὑπηρεσίες γιὰ τὸ 1973.

Στὰ τελευταῖα ἰδιαίτερα χρόνια τὸ κράτος ἔδωσε μεγαλύτερη σημασία στὸν τομέα τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν. Ἡ ἀνάπτυξη τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν εἶναι βασικὸ χαρακτηριστικὸ στοιχεῖο τῆς προόδου μιᾶς χώρας καὶ ἀποτελεῖ

βασική μορφή ἀνακατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος πρὸς ὄφελος ὅλου τοῦ πληθυσμοῦ. Ἀποτελεῖ οὐσιαστικὰ ἐνίσχυση τοῦ εἰσοδήματος τῶν ἐργαζομένων καὶ συμβάλλει στὴν ἄνοδο τοῦ βιοτικοῦ τους ἐπιπέδου.

Στὸν τομέα τῆς παιδείας ἔγινε τὸ πρῶτο ἀποφασιστικὸ βῆμα μὲ τὴν δωρεὰν παιδεία μέχρι τὸ 15ο ἔτος καὶ τὴν κατάργηση τοῦ ἐσωτερικοῦ ταμείου. Θέλουμε νὰ πιστεύουμε ὅτι σταδιακὰ θὰ ὁλοκληρωθῆ ἡ πλήρης δωρεὰν παιδεία μέχρι τὴν ἕκτη τάξη τῶν σχολῶν μέσης ἐκπαίδευσης. Ἐκτὸς ὅμως αὐτοῦ εἶναι ἐξ ἴσου σημαντικό, ἂν ὄχι σημαντικώτερο, νὰ ἀναδιοργανωθῆ τὸ ὅλο ἐκπαιδευτικό μας σύστημα καὶ ἰδιαίτερα ἡ κατώτερη καὶ μέση τεχνικὴ ἐκπαίδευση σύμφωνα μὲ τὶς ἀνάγκες τῆς ἀναπτυσσόμενης κυπριακῆς οἰκονομίας. Ἤδη παρουσιάζεται στὴν κυπριακὴ κοινωνία ἡ ἀντίφαση τῆς πληθώρας ἀνέργων διπλωματούχων πανεπιστημίων καὶ ἡ ἔλλειψη μεσαίων καὶ κατωτέρων εἰδικευμένων τεχνικῶν στελεχῶν. Μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου θὰ ὀξύνεται ἀκόμη περισσότερο ἡ ἀντίφαση αὐτὴ ἂν δὲν ληφθοῦν ἄμεσα καὶ ἀποτελεσματικὰ μέτρα.

Παρὰ τὰ ἀνωτέρω, ποὺ εἶναι μᾶλλον δυσκολίες ἀνάπτυξης καὶ μὴ ἔγκαιρης προσαρμογῆς, θὰ ἦταν λάθος νὰ μὴν ἐκτιμηθῆ ἡ μεγάλη σημασία ποὺ δίνεται ἀπὸ τὸ κράτος στὸν τομέα τῆς ἐκπαίδευσης καὶ ἡ πρόοδος ποὺ ἔχει σημειωθῆ. Οἱ δαπάνες τοῦ Κράτους (μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν δαπανῶν τῶν σχολικῶν ἐφορειῶν κ.λ.π.) ἀνέρχονται σὲ £6.470.000 ἢ τὸ 18,6% τῶν συνολικῶν δαπανῶν γιὰ τὸ 1973 ἤ, ἐὰν θέλετε τὸ 13% τῶν συνολικῶν ἐσόδων τοῦ τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ ἢ τὸ 3% τοῦ Ἀκαθάριστου Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος Ἡ δαπάνη αὐτὴ εἶναι ἀρκετὰ ὑψηλὴ ὅταν ληφθοῦν ὑπόψη τὸ μέγεθος καὶ οἱ δυνατότητες τῆς οἰκονομίας μας, ἀλλὰ καὶ ὅταν συγκριθῆ μὲ ἄλλες ἀναπτυσσόμενες, ἀκόμη καὶ ἀναπτυγμένες εὐρωπαϊκὲς χῶρες.

Οἱ κρατικὲς δαπάνες στὸν τομέα τῶν ἰατρικῶν ὑπηρεσιῶν ἀνέρχονται σὲ £3.125.000 ἢ τὸ 8,9% τῶν συνολικῶν δαπανῶν. Δὲν μπορεῖ νὰ ὑποτιμήση κανένας αὐτὸ ποὺ ἔχει ἐπιτευχθῆ ἢ νὰ μὴν ἐκτιμήση τὴν προγραμματιζόμενη ἀνέγερση τοῦ νέου γενικοῦ νοσοκομείου Λευκωσίας καὶ τὶς ἄλλες βελτιώσεις στὰ ἄλλα νοσοκομεῖα. Ὅμως στὸν τομέα αὐτὸ ὑπάρχουν σοβαρὲς ἐλλείψεις, τόσο ποσοτικὲς ὅσο καί, ἰδιαίτερα, ποιοτικές. Τὸ σημερινὸ ἐπίπεδο πολὺ ἀπέχει ἀπὸ τοῦ νὰ ἱκανοποιῆ τὶς ἀνάγκες τοῦ πληθυσμοῦ. Ἡ μόνη ριζικὴ λύση τοῦ προβλήματος βρίσκεται στὴν κοινωνικοποίηση τῶν ἰατρικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τὴν παροχὴ δωρεὰν ἰατρικῆς καὶ σὲ συνέχεια ἰατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης. Θέλουμε νὰ πιστεύουμε ὅτι ἡ κυβέρνηση θὰ ὁλοκληρώση τὴ μελέτη τοῦ προβλήματος καὶ θὰ ἀρχίση τὴ σταδιακὴ ἐφαρμογὴ τῆς δωρεὰν ἰατρικῆς περίθαλψης στὰ πλαίσια τοῦ Τετάρτου Πενταετοῦς Προγράμματος Ἀναπτύξεως.

Τέλος στὸν τομέα τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν περιλαμβάνονται οἱ διάφορες μορφὲς κοινωνικῶν περιοχῶν ὑπὸ τὴ μορφὴ κρατικῆς ἐπιχορήγησης τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων ποὺ ἀνέρχεται σὲ £3.300.000 (φέτος ἐξαιτίας τῆς ἀνομβρίας τὸ ποσὸ αὐτὸ θὰ αὐξηθῆ σημαντικά), διάφορες ἄλλες χορηγίες καὶ συνεισφορὲς σὲ διάφορα ἱδρύματα καὶ στὸ ταμεῖο κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων (£2.970.000) καὶ γιὰ σκοποὺς κοινωνικῆς εὐημερίας (£400.000). Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τὸ ποσὸ ποὺ διατίθεται γιὰ τὴν ἀνακούφιση τῶν ἀναξιοπαθούντων συνανθρώπων μας καὶ ποὺ μόλις ἀνέρχεται σὲ £400.000 εἶναι πολὺ μικρὸ γιὰ νὰ καλύψη πλήρως τὶς ἀνάγκες αὐτοῦ τοῦ τομέα. Ἐπιβάλλεται ἡ σημαντικὴ αὔξηση τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ γιὰ νὰ προσφερθῆ πραγματικὴ ἀνακούφιση σ' αὐτοὺς ποὺ τὴν χρειάζονται. Εἶναι θέμα ἀνθρωπισμοῦ ἔναντι τῶν ἀναξιοπαθούντων συνανθρώπων μας καὶ δὲ μπορεῖ νὰ ὑπάρξη καμμιὰ δικαιολογία γιὰ ὁποιαδήποτε καθυστέρηση.

Συνοψίζοντας τὶς κρατικὲς δαπάνες στὸν τομέα τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν βλέπουμε ὅτι ἡ συνολικὴ δαπάνη ἀνέρχεται σὲ £16.265.000 ἢ στὸ 49,4% τῶν συνολικῶν δαπανῶν γιὰ ἔργα ἀναπτύξεως καὶ κοινωνικὲς παροχὲς ἢ τὸ 32,5% τοῦ συνόλου τῶν ἐσόδων τοῦ τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ ἢ τὸ 8% τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Μὲ ἕνα τέτοιο ὕψος δαπανῶν γιὰ τὶς κοινωνικὲς ὑπηρεσίες δὲν μπορεῖ κανένας νὰ ἰσχυρισθῆ ὅτι τὸ κράτος δὲν δίνει τὴ δέουσα

προσοχὴ στὸν τομέα αὐτὸ καὶ πολὺ περισσότερο ὅτι οἱ δαπάνες γιὰ τὶς κοινωνικὲς ὑπηρεσίες εἶναι ἀσήμαντες. Ἐκεῖνο ποὺ μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ λεχθῆ εἶναι ὅτι χρειάζεται νὰ δοθῆ στὰ προσεχῆ χρόνια ἀκόμη μεγαλύτερη προσοχὴ σπουὺς τομεῖς αὐτοὺς καὶ ἰδιαίτερα στὸν τομέα τῶν ἰατρικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τῆς κοινωνικῆς εὐημερίας.

Δὲ θὰ ἦταν ὁλοκληρωμένη ἡ ἐκτίμηση τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς τῆς κυβέρνησης ἂν δὲν ἀναφερόμουν ἔστω καὶ σὲ συντομία στὸ θέμα τῆς οἴκησης. Τὰ ἔξοδα γιὰ ἀπόκτηση οἰκιακῆς στέγης καὶ γενικὰ τὸ ἐνοίκιο ἀπορροφᾶ σημαντικὸ μέρος τοῦ ἐργατικοῦ εἰσοδήματος. Γι' αὐτὸ ἡ ἐξασφάλιση φτηνῆς ἐργατικῆς στέγης ἀποτελεῖ γενικὸ αἴτημα ὅλων τῶν ἐργαζομένων. Στὸ αἴτημα αὐτὸ ἡ Κυβέρνηση ἔχει ἀνταποκριθῆ μὲ τὴν ἀνέγερση περιωρισμένου ἀριθμοῦ κατοικιῶν χαμηλοῦ κόστους στὰ ἀστικὰ κέντρα. Αὐτὸ φυσικὰ δὲν εἶναι ἀρκετό. Οὔτε καὶ ἡ δαπάνη τοῦ £1.200.000 στὴ διάρκεια τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς εἶναι ἀρκετὴ γιὰ τὴν ἀποτελεσματικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος. Ἐπιβάλλεται νὰ χρησιμοποιηθοῦν πολὺ μεγαλύτερα ποσὰ γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ οἰκιστικοῦ προβλήματος στὶς ἀστικὲς περιοχὲς καὶ γιὰ τὴ βελτίωση τῶν οἰκιστικῶν συνθηκῶν στὴν ὕπαιθρο. Γιὰ τὴ ριζικὴ ἐπίλυση τοῦ προβλήματος ἐπιβάλλεται ἡ ἐπεξεργασία ἑνὸς μακρόπνοου τολμηροῦ σχεδίου κρατικῶν ἐπενδύσεων καὶ δανειοδοτήσεων.

Αὐτὲς εἶναι, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, οἱ ἀπόψεις μας ὅσον ἀφορᾶ τὴν οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ πολιτικὴ τῆς κυπριακῆς κυβέρνησης, ὅπως αὐτὴ ἀντανακλᾶται στὸ Τρίτο Πενταετὲς καὶ στοὺς ὑπὸ συζήτηση προϋπολογισμοὺς γιὰ τὸ 1973. Θέλουμε νὰ πιστεύουμε ὅτι ἀφοῦ συμπληρωθῆ ἡ συζήτηση τῶν δύο προϋπολογισμῶν στὴ Βουλὴ ἡ κυβέρνηση θὰ μελετήση μὲ προσοχὴ τὶς ἀπόψεις καὶ τὶς εἰσηγήσεις ποὺ ἔχουν ἐκφρασθῆ καὶ θὰ τὶς λάβη σοβαρὰ ὑπόψη κατὰ τὴν ἐπεξεργασία τῶν προϋπολογισμῶν γιὰ τὸ 1974 ὅπως κατὰ τὴν ἐπεξεργασία τοῦ Τετάρτου Πενταετοῦς Σχεδίου Ἀναπτύξεως.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ, παρακαλῶ.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη ὁ προϋπολογισμὸς δὲν διήπετο ὑπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς πληρότητος καὶ κατὰ τὰς ἐνδείξεις ὁ παρὼν προϋπολογισμὸς θὰ ὑπερβῆ τοὺς ἄλλους εἰς τὴν διὰ μεταβολῶν προσθήκην νέων δαπανῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκτελέσεώς του.

Δὲν θὰ ἀσχοληθῶ μὲ τὴν λογιστικὴν ἢ νομικὴν φάσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ θὰ περιορισθῶ μόνον εἰς τὴν πολιτικήν του φάσιν ἥτις ἀποτελεῖ μέσον πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ πολιτικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ προγράμματος τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ παρὼν προϋπολογισμὸς προνοεῖ ἱκανοποιητικὰς δαπάνας διὰ τὴν ἀσφάλειαν, διὰ τὴν μισθοδοσίαν τῶν κρατικῶν λειτουργῶν καὶ διὰ τὴν συνταξιοδότησιν τῶν ἀποχωρούντων καὶ διὰ τὴν παιδείαν, ἀλλὰ κατὰ τὴν γνώμην μου ἀνεπαρκῆ κονδύλια διὰ τὴν κοινωνικὴν πρόνοια, διὰ τὴν ὑγείαν, διὰ τὴν γεωργίαν καὶ διὰ τὴν ἀποζημίωσιν καὶ βοήθειαν τῶν δεινοπαθούντων ἀγροτῶν.

Ἡ περυσινὴ ἐπιχορήγησις τῶν ἀνομβριοπλήκτων ἀγροτῶν ἦτο τελείως ἀνεπαρκὴς καὶ λόγῳ τῆς συνεχιζομένης ἐφέτος ἀνομβρίας δέον ὅπως ἀπὸ τώρα προβλεφθῆ ἐπαρκὲς ποσὸν διὰ τοὺς ἀνομβριοπλήκτους οἱ ὁποῖοι καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ συντάγματος δικαιοῦνται ἑνὸς ἀξιοπρεποῦς ἐπιπέδου ζωῆς.

Ὑπάρχει ἔλλειψις γηροκομείων, τὰ ἐπιδόματα εὐημερίας εἶναι ἀνεπαρκῆ, αἱ κεντρικαὶ φυλακαὶ αἱ ὁποῖαι ἐκτελοῦν ἀξιέπαινον ἔργον εἰς τὴν ἀναμόρφωσιν

τῶν καταδίκων στεροῦνται ἐργαστηρίων, καὶ τὸ σπουδαιότερον εἶναι ὅτι οὐδεμία ἐνέργεια ἔχει γίνει πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς κρατικοποιήσεως τῶν ἰατροφαρμακευτικῶν ὑπηρεσιῶν.

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι κατέχομεν τὰς οἰκονομικὰς δυνατότητας καὶ τὸ ἀναγκαῖον ἰατρικὸν καὶ παραϊατρικὸν προσωπικὸν διὰ τὴν ἄμεσον ἐφαρμογὴν ἑνὸς ὁλοκληρομένου σχεδίου κρατικοποιημένης ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως.

Δὲν θὰ ἀσχοληθῶ μὲ τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν παρόντων νοσοκομειακῶν κλινῶν, θέμα τὸ ὁποῖον εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστόν, ἀλλὰ θέλω νὰ παρατηρήσω ὅτι παρ' ὅλον ποὺ φαίνεται ἀπίστευτον, εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὸ κράτος διαθέτει μόνον 4 στρώματα δύο ἀνδρῶν καὶ δύο γυναικῶν διὰ τὴν ἀκτινοθεραπείαν τῶν καρκινοπαθῶν.

Εἶναι ἀφάνταστος ἡ ταλαιπωρία τὴν ὁποίαν ὑφίστανται καρκινοπαθεῖς ἀσθενεῖς σὲ προχωρημένα στάδια τῆς ἀσθενείας μεταβαίνοντες καθημερινῶς ὡς ἐξωτερικοὶ ἀσθενεῖς εἰς τὸ κεντρικὸν νοσοκομεῖον διὰ τὴν ἀκτινοθεραπείαν, ἀναμένοντες εἰς τοὺς διαδρόμους ἢ τὰς αἰθούσας ἀναμονῆς ἐπὶ μακρὰ χρονικὰ διαστήματα καὶ χωρὶς νὰ δύνανται νὰ τύχουν τῆς καταλλήλου ἰατρικῆς περιθάλψεως διὰ τὰς παρενεργείας τῆς ἀκτινοβολίας.

Γηραιοὶ ἀσθενεῖς μὲ κατάγματα ἀποστέλλονται εἰς τοὺς οἴκους των ἄνευ θεραπείας λόγῳ ἐλλείψεως νοσοκομειακῶν κλινῶν καὶ ἐντὸς μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος ἀποκτοῦν ἕλκη ἐκ κατακλίσεως λόγῳ ἐλλείψεως ἐπιτηρήσεως ὑπὸ εἰδικευμένης ἀδελφῆς νοσοκόμου.

Ἄλλοι ἀποπέμπονται ἡμιθεραπευθέντες.

Πολλάκις τὸ προσωπικὸν τῶν νοσοκομείων δυσκολεύεται εἰς τὴν μετακίνησίν του λόγῳ ὑπερφορτώσεως καὶ αὐτῶν τῶν διαδρόμων μὲ ἀσθενεῖς.

Καὶ παρ' ὅλα ταῦτα ἡ ἐπέκτασις τῶν ἐπαρχιακῶν νοσοκομείων καὶ ἡ ἀνέγερσις τοῦ νέου Κεντρικοῦ Νοσοκομείου εὑρίσκονται ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν εἰς τὸ ὑπὸ μελέτην στάδιον.

Ὁλόκληρος περιοχή, ὡς ἡ Καρπασία, μὲ πληθυσμὸν 25 καὶ πλέον χιλιάδας κατοίκων, διαθέτει μόνον ἕνα ἰατρὸν διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ὑγειονομικῶν της ἀναγκῶν.

Ὁ περὶ Φαρμάκων Νόμος δὲν ἔχει τεθῆ ἀκόμη εἰς ἐφαρμογὴν μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ κοινοῦ ἀπὸ ἀπόψεως ποιότητος καὶ τιμῆς τῶν φαρμάκων. Ἐλπίζομεν εἰς τὰς προσωπικὰς ἱκανότητας τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Ὑγείας, ὁ ὁποῖος, εὐτυχῶς, ἔχει κατανοήσει πλήρως τὴν κατάστασιν, νὰ διορθώσῃ πολλὰ ἐκ τῶν κακῶς ἐχόντων.

Μεγαλυτέρα σημασία δέον νὰ δοθῇ εἰς τὴν ἐπέκτασιν καὶ ἐκσυγχρονισμὸν τοῦ ὁδικοῦ μας δικτύου, τῶν μέσων μεταφορῶν, καὶ τῆς παραγωγῆς ἐνεργείας, διὰ τὴν διευκόλυνσιν τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως εἰς τὴν χρησιμοποίησιν ἐκσυγχρονισμένων τεχνολογικῶν μεθόδων παραγωγῆς.

Διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας ἀπαιτεῖται ἡ ἐκτέλεσις ὑπὸ τοῦ κράτους εὐρυτάτου προγράμματος ἐγγειοβελτιωτικῶν ἔργων καὶ ἡ διενέργεια μεγαλυτέρων δαπανῶν εἰς τοὺς τομεῖς τῆς γεωργικῆς ἐρεύνης, τῶν γεωργικῶν ἐφαρμογῶν καὶ τῆς ἐμπορίας τῶν γεωργικῶν προϊόντων.

Σοβαρὸν καὶ ἄλυτον παραμένει εἰσέτι τὸ πρόβλημα τῶν ἀνέργων ἐπιστημόνων καὶ αὐτὸ θὰ γίνῃ ἔτι ὀξύτερον εἰς τὸ ἄμεσον μέλλον.

Μεγαλυτέρα σημασία δέον ὅπως δοθῇ εἰς τὸν τομέα τοῦ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ θεσμὸς τοῦ κλειστοῦ ἀριθμοῦ.

Πλέον ἐλκυστικὰ εἶναι τὰ ἐπαγγέλματα τὰ ὁποῖα εἶναι πλέον ἀποδοτικὰ καὶ ἀπολαμβάνουν μεγαλυτέρου γοήτρου. Τὰ πρακτικὰ ἐπαγγέλματα πρέπει νὰ παύσουν νὰ θεωρῶνται ὑποτιμητικά.

Τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας δέον ὅπως δείξῃ μεγαλύτερον ἐνδιαφέρον εἰς τὸν τομέα τοῦ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ.

Μεγίστης σημασίας ἐπίσης εἶναι ἡ ὑπὸ τῶν Κυβερνώντων ἐνημέρωσις τοῦ λαοῦ ἐπὶ τῶν διαφόρων θεμάτων καὶ προβλημάτων τὰ ὁποῖα τὸν ἐνδιαφέρουν καὶ τὸν ἀπασχολοῦν καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἀντιμετώπισις εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπηρεάσῃ τὸ μέλλον τῆς κοινωνικῆς ὁλότητος.

Ἡ πλήρης γνῶσις τῆς πραγματικότητος εἶναι βασικῆς σημασίας διὰ τὴν διαμόρφωσιν τῆς κοινῆς γνώμης καὶ ἀποτρέπει κατὰ τὸ δυνατὸν τὴν ἐπικράτησιν τῆς δημαγωγίας εἰς τὸν πολιτικὸν βίον.

Ἐν τέλει θὰ ἤθελα νὰ διαμαρτυρηθῶ διὰ τὸν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἐμπαιγμὸν τῶν βουλευτῶν καὶ ἄλλων παραγόντων τῆς πόλεως Ἀμμοχώστου ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀμμοθέτησιν τῆς παραλίας, κατασκευὴν σιλό, ἐξοπλισμὸν τοῦ λιμένος Ἀμμοχώστου καὶ δημιουργίαν ἐλευθέρας ζώνης, θέματα τὰ ὁποῖα παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας διαβεβαιώσεις, παραμένουν ἀκόμη ἄλυτα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λέανδρος Ζαχαριάδης.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ὡς μέλος τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἔλαβον μέρος κατὰ τὴν μελέτην τῶν δύο Προϋπολογισμῶν καὶ ἡ κυκλοφορήσασα σχετικὴ Ἔκθεσις διαλαμβάνει καὶ τὰς ἰδικάς μου ἀπόψεις καὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ὑπὸ συζήτησιν δύο Προϋπολογισμῶν τόσον ὡς πρὸς τὴν γενικωτέραν δημοσιονομικὴν πολιτικήν, ὅσον καὶ πρὸς τὰ διάφορα ἐπὶ μέρους θέματα. Δὲν θεωρῶ ὡς ἐκ τούτου ἐπάναγκες, ὅπως ἀγορεύσω ἐπὶ τῶν λεπτομερειῶν τῶν Προϋπολογισμῶν ἐφ' ὅσον μάλιστα τόσοι ἔντιμοι συνάδελφοι ἔπραξαν τοῦτο πρὸ ἐμοῦ.

Θὰ ἀσχοληθῶ μὲ ἓν μόνο θέμα—οὐχ ἧττον ὅμως θέμα ὑψίστης σημασίας. Πρόκειται περὶ τοῦ ἐλέγχου τὸν ὁποῖον ὁ Γενικὸς Ἐλεγκτὴς διεξάγει βάσει τοῦ ἄρθρου 116 τοῦ Συντάγματος. Ὁ ἔλεγχος αὐτὸς συνεπάγεται, μεταξὺ ἄλλων, ἔλεγχον τῶν δαπανῶν τοῦ Προϋπολογισμοῦ κατὰ κεφάλαιον καὶ ἄρθρον πρὸς διαπίστωσιν κατὰ πόσον τὸ δημόσιον χρῆμα χρησιμοποιεῖται διὰ τοὺς σκοποὺς διὰ τοὺς ὁποίους ἐνεκρίθη ἡ χορήγησίς του ὑπὸ τῆς Νομοθετικῆς Ἐξουσίας καὶ κατὰ πόσον ἡ δαπάνη συνάδει πρὸς τὴν σχετικὴν ἐξουσιοδότησιν. Καὶ ἐπὶ τούτου μόνον τοῦ σημείου θὰ ἐπεκταθῶ ὡς ἔχοντος ἄμεσον σχέσιν μετὰ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος.

Δὲν θὰ ἀσχοληθῶ σήμερον μὲ τὰς πολλὰς παρατηρήσεις αἱ ὁποῖαι γίνονται κατ' ἔτος ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτοῦ, μερικαὶ τῶν ὁποίων εἶναι τυπικοῦ μόνον χαρακτῆρος, πάμπολλαι ὅμως εἶναι πολὺ σοβαραὶ καὶ χρήζουν ἰδιαιτέρας προσοχῆς. Οὔτε καὶ μὲ τὴν νοοτροπίαν ἡ ὁποία φαίνεται νὰ ἐπικρατῇ μεταξὺ ἐνίων Τμηματαρχῶν ὡς πρὸς τὰς παρατηρήσεις αὐτάς, καὶ ἐνδεικτικὸν τῆς ὁποίας εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1972 εὑρίσκοντο εἰσέτι ἐν ἐκκρεμότητι 189 παρατηρήσεις τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτοῦ ἐπὶ τῶν λογαριασμῶν τοῦ 1971 καὶ προηγουμένων ἐτῶν. Εἰς ἓν μόνον Ὑπουργεῖον 56 παρατηρήσεις τῆς Ἐλεγκτικῆς Ὑπηρεσίας, μερικαὶ τῶν ὁποίων χρονολογοῦνται ἀπὸ τοῦ 1969, δὲν ἔτυχον ἀπαντήσεως μέχρι τοῦ 1971. Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν κυκλοφορήσασαν Ἔκθεσιν ἐπὶ τῶν Προϋπολογισμῶν ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ θὰ μελετήσῃ συντόμως μετὰ πάσης σοβαρότητος τὴν εἰς αὐτὴν παραπεμφθεῖσαν Ἔκθεσιν τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτοῦ τῆς Δημοκρατίας διὰ τὸ ἔτος 1971.

Διὰ σκοποὺς τῆς σημερινῆς συζητήσεως περιορίζομαι εἰς τὴν παρατήρησιν εἰς τὴν παράγραφον 31 τῆς Ἐκθέσεως τοῦ Γενικοῦ Λογιστοῦ, παρατήρησιν ἡ ὁποία ἐπὶ λέξει ἀναφέρει :

«Ὡς καὶ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη ἐξηκολούθησαν νὰ γίνωνται μὴ ἐξουσιοδοτημέναι δαπάναι καὶ τοῦτο παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας (τονίζω τὴν λέξιν ἐπανειλημμένας) προειδοποιήσεις τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν».

Καὶ ἡ παρατήρησις προχωρεῖ καὶ λέγει ὅτι αἱ μὴ ἐξουσιοδοτηθεῖσαι δαπάναι κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1971 ἀνήρχοντο σχεδὸν εἰς £1.000.000. Εἰς τὸ ἐκπληκτικὸν ποσὸν τοῦ £1 ἑκατ., ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, ἀνήρχοντο αἱ μὴ ἐξουσιοδοτηθεῖσαι δαπάναι. Ὁλόκληρον ἑκατομμύριον ἐξοδεύεται ἄνευ ἐγκρίσεως καὶ καθ' ὑπέρβασιν τῶν ἐγκεκριμένων προνοιῶν τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν. Εἰς μάτην τοῦτο δι' ἐγκυκλίων ἐπισύρει τὴν προσοχὴν τῶν ἁρμοδίων. Εἰς μάτην προειδοποιεῖ ὅτι Λειτουργοὶ ἐξουσιοδοτοῦντες ἢ ἐπιτρέποντες δαπάνας καθ' ὑπέρβασιν τῶν προνοιῶν τοῦ Προϋπολογισμοῦ θὰ τηροῦνται προσωπικῶς καὶ χρηματικῶς ὑπεύθυνοι διὰ τὸ ποσὸν τῆς ὑπερβάσεως. Εἰς μάτην ἐπαναλαμβάνει εἰς τοὺς ἁρμοδίους ὅτι ἡ διενέργεια δαπανῶν καθ' ὑπέρβασιν τῶν ἐν τῷ Προϋπολογισμῷ προβλεπομένων καὶ ἡ ἐκ τῶν ὑστέρων ζήτησις καλυπτικῆς ἐγκρίσεως εἶναι λίαν ἀνορθόδοξος καὶ παντελῶς ἀπαράδεκτος. Εἰς μάτην ὑποδεικνύεται ὅτι Λειτουργοὶ ἐξουσιοδοτοῦντες δαπάνας καθ' ὑπέρβασιν τῶν νομίμως ἐγκριθεισῶν τοιούτων, ὑποκαθιστῶσι τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, τὸν Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν καὶ αὐτὴν ταύτην τὴν Βουλήν. Καὶ αἱ ὑπερβάσεις συνεχίζονται. Καὶ διερωτᾶται κανεὶς ἐν ὄψει τῆς καταστάσεως αὐτῆς. Πρὸς τί ὅλοι οἱ κόποι διὰ νὰ καταρτισθοῦν οἱ Προϋπολογισμοὶ ἐφ' ὅσον ἐλάχιστος σεβασμὸς ἐπιδεικνύεται πρὸς τὰς προνοίας του ; Πρὸς τί ὅλη ἡ μελέτη τῶν Προϋπολογισμῶν ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ πρὸς τί ἡ χθεσινὴ καὶ ἀποψινὴ συζήτησις καὶ αἱ ἀγορεύσεις ἐφ' ὅσον αἱ πρόνοιαι τοῦ Προϋπολογισμοῦ παραβιάζονται ἀτιμωρητί ; Πρὸς τί ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐγκρίσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἐφ' ὅσον αὐτὴ αὕτη ἡ Βουλὴ ὑποκαθιστᾶται εἰς τὸν ρόλον αὐτὸν ὑπὸ Λειτουργῶν τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας κατὰ τὸ δοκοῦν :

Κύριε Πρόεδρε. Πολὺ θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἴδω τοὺς δύο ὑπὸ συζήτησιν Προϋπολογισμοὺς μὴ ἐγκρινομένους ὑπὸ τῆς Βουλῆς—ἂν μή τι ἄλλο διὰ νὰ ἴδουν οἱ ἁρμόδιοι τὰς συνεπείας τῆς ἀσεβείας των πρὸς τὸν θεσμὸν τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ τὴν ὑπὸ τῆς Νομοθετικῆς Ἐξουσίας ἔγκρισιν τούτου. Δυστυχῶς ὅμως ἡ μὴ ψήφισις τούτων εἶναι ἐκ τῶν πραγμάτων ἀδύνατος καὶ μοιραίως θὰ ἔχῃ ἀνυπολογίστους συνεπείας ἐπὶ τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ καὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου γενικώτερον. Ὡς ἐκ τούτου θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τῶν Προϋπολογισμῶν. Ὅμως τὸ διαρρεῦσαν ἔτος πρέπει νὰ εἶναι τὸ τελευταῖον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔγιναν ὑπερβάσιαι καὶ ἀναμένω ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν θὰ ἀνεχθῇ τὴν συνέχισιν τῆς ἀπαραδέκτου αὐτῆς καταστάσεως. Διότι πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἔν τινι μέτρῳ πταίομεν καὶ ἡμεῖς. Πρὸς ἀποφυγὴν δυσαρέστων συνεπειῶν ἡ Βουλὴ παρεῖχεν καλυπτικὴν ἔγκρισιν ὑπερβασιῶν εἰς σημεῖον ποὺ ἡ ἐκ τῶν ὑστέρων ἔγκρισις τῆς Βουλῆς νὰ κινδυνεύῃ νὰ θεωρῆται τυπικῆς φύσεως μόνον καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐξησφαλισμένη ἐκ τῶν προτέρων. Προσωπικῶς δηλῶ ὅτι δὲν πρόκειται εἰς τὸ μέλλον νὰ δώσω τὴν ψῆφον μου ὑπὲρ τῆς ἐκ τῶν ὑστέρων ἐγκρίσεως ποσῶν τὰ ὁποῖα ἐδαπανήθησαν καθ' ὑπέρβασιν τῶν προνοιῶν τῶν Προϋπολογισμῶν τοὺς ὁποίους καλεῖται νὰ ψηφίσῃ σήμερον τὸ Σῶμα. Ἐλπίζω ὅτι καὶ οἱ λοιποὶ συνάδελφοι θὰ θελήσουν νὰ πράξουν τὸ ἴδιον—ἄλλως ἡ ἀπαράδεκτος αὐτὴ κατάστασις θὰ διαιωνίζεται καὶ ἡμεῖς ὡς Βουλὴ δὲν θὰ εἴμεθα ἀμέτοχοι εὐθύνης. Ἡ ψήφισις τῶν ὑπὸ συζήτησιν Προϋπολογισμῶν ἂς ἔχῃ καὶ τὴν ἔννοιαν σαφοῦς προειδοποιήσεως ὡς πρὸς τὰς συνεπείας πρὸς ὅσους μέχρι σήμερον ἐσυνήθισαν νὰ παραγνωρίζουν καὶ νὰ ἀσεβοῦν, ἐλαφρᾷ τῇ καρδίᾳ, πρὸς τὰς ἐγκεκριμένας προνοίας τούτων.

Καὶ τώρα, κύριε Πρόεδρε, προτοῦ κατέλθω τοῦ βήματος, ἐπιθυμῶ νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὴν κατάστασιν ἡ ὁποία ἐδημιουργήθη ἐκ τῆς συνεχιζομένης ἀνομβρίας.

Ὡς ἀνέφερον ἔντιμοι συνάδελφοι, ἡ ἀνομβρία αὐτὴ εἶναι ἡ χειροτέρα ὅλων ὅσων ἔπληξαν τὴν Κύπρον ἀπὸ ὀγδοηκονταετίας.

Τὸ φάσμα τῆς ὁλοσχεροῦς καταστροφῆς πλανᾶται ὑπεράνω πολλῶν περιοχῶν τῆς Νήσου μας, ὁ δὲ γεωργικὸς καὶ κτηνοτροφικὸς μας κόσμος εὑρίσκεται ἐν ἀπογνώσει. Καὶ οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει καὶ οὐδεμία συζήτησις χωρεῖ ὅτι αἱ ἐπιπτώσεις θὰ ἐπεκταθοῦν ἐπὶ ὁλοκλήρου τῆς οἰκονομίας μας ἡ ὁποία καὶ θὰ πληγῇ σοβαρῶς. Ἐπιτακτικὴ λοιπὸν ἡ ἀνάγκη καὶ ἐπιτακτικὸν τὸ καθῆκον ὅπως ληφθοῦν ἀμέσως ἔκτακτα μέτρα πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως. Διὰ τοῦτο ἐπικροτῶ τὴν ὑπὸ ἐντίμων συναδέλφων γενομένην εἰσήγησιν ὅπως ἡ Κυβέρνησις προβῇ συντόμως εἰς ἀναθεώρησιν ὡρισμένων κονδυλίων τοῦ Προϋπολογισμοῦ διὰ νὰ δυνηθῇ αὕτη νὰ προβῇ ἀμέσως καὶ ἄνευ καθυστερήσεως εἰς τὴν λῆψιν σειρᾶς ἐπιβαλλομένων μέτρων.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλῶ τὸν κ. Ποταμίτην ὡς τὸ γηραιότερον Μέλος νὰ μὲ ἀντικαταστήσῃ προσωρινῶς εἰς τὴν ἕδραν τοῦ Προέδρου διὰ νὰ ὁμιλήσω πρὸς τὴν Βουλήν.

(Ὁ κ. Ποταμίτης ἀντικαθιστᾷ τὸν Προεδρεύοντα κ. Τάσον Παπαδόπουλον).

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Οἱ ἐτήσιοι Προϋπολογισμοὶ ἀντικατοπτρίζουν τὰ οἰκονομικὰ προγράμματα καὶ τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως. Ὅμως οἱ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς κατατιθέμενοι Προϋπολογισμοὶ δὲν δύνανται εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Κύπρου νὰ θεωρηθοῦν ὡς παρέχοντες σαφῆ καὶ πλήρη εἰκόνα τῆς Κυβερνητικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς, τοὐλάχιστον ὡς αὕτη διαμορφοῦται κατὰ τὸν χρόνον τῆς συζητήσεως τῶν Προϋπολογισμῶν. Τοῦτο δὲ διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀρκεταὶ πρόνοιαι τοῦ Προϋπολογισμοῦ παραμένουν παντελῶς ἀνεκπλήρωτοι ὑποσχέσεις, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι πλεῖσται καὶ σοβαραὶ ἐκδηλώσεις τῆς ἑκάστοτε οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως ἐκφραζόμεναι διὰ φορολογικῶν, δημοσιονομικῶν, ρυθμιστικῶν, διαρθρωτικῶν, νομοθετικῶν καὶ ἄλλων μέτρων δὲν ἀντικατοπτρίζονται πλήρως εἰς τοὺς ἐτησίους προϋπολογισμοὺς τοῦ ἔτους διὰ τὸ ὁποῖον συζητοῦνται εἴτε διότι τὰ ἀποτελέσματα τῶν νομοθετημάτων αὐτῶν θὰ διαφανοῦν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ ἑπομένου ἔτους εἴτε διότι αὐτὰ ταῦτα τὰ μέτρα ἀμέσως καὶ σημαντικῶς ἐπηρεάζοντα τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν τοῦ κράτους, θὰ ληφθοῦν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τρέχοντος ἔτους ἢ τοῦ ἑπομένου. Περαιτέρω δὲ εἶναι σφάλμα νὰ κρίνεται ἡ οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως μόνον ἀπὸ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα λαμβάνονται εἰς τὸν οἰκονομικὸν τομέα. Ἔστω ἀκόμη καὶ ἐὰν αὐτὰ εἶναι τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἔχουν οἰκονομικὴν δαπάνην καὶ συνεπῶς αὐτὴ ἡ οἰκονομικὴ δαπάνη ἀναγκαστικῶς καὶ κατὰ τὰς προνοίας τοῦ Συντάγματος πρέπει νὰ ἀντικατοπτρίζεται εἰς τὸν ἐτήσιον Προϋπολογισμόν.

Κατὰ τὴν γνώμην μου ἡ οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως πρέπει νὰ κρίνεται ἐξ ἴσου σημαντικῶς καὶ ἡ ἀνάλυσις νὰ γίνεται μὲ ἴσην βαρύτητα καὶ ἐκ τῶν μέτρων οἰκονομικῆς φύσεως τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις δὲν λαμβάνει ἢ τὰ ὁποῖα ἀμελεῖ νὰ λάβῃ ἢ τὰ ὁποῖα παραλείπει ἢ ἀρνεῖται νὰ λάβῃ.

Εἶναι ἐπίσης μέτρα ἄλλα σοβαρώτατα καὶ ἐπηρεάζοντα κατὰ τρόπον ἄμεσον τὰς οἰκονομικὰς ἐξελίξεις καὶ τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν τοῦ κράτους, τὰ ὁποῖα δὲν συνεπάγονται οὐδεμίαν δαπάνην τοῦ κράτους εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν καὶ τὰ ὁποῖα ἑπομένως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀντικατοπτρίζωνται εἰς τοὺς Προϋπολογισμοὺς καὶ τοιαῦτα μέτρα εἶναι ἡ σύναψις ἐμπορικῶν καὶ ἄλλων διμερῶν συμφωνιῶν, ἡ νομισματικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως, ἡ πολιτικὴ τοῦ κράτους ἐπὶ τῆς λειτουργίας τραπεζικῶν ἱδρυμάτων καὶ ἄλλων θεσμῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ἑταιρειῶν.

Διὰ τοῦτο ἡ ὑπὸ τοῦ Κόμματός μας ἐπιψήφισις τῶν ἐτησίων Προϋπολογισμῶν δὲν συνεπάγεται ἀναγκαστικῶς καὶ ἔγκρισιν ἢ ἐπικύρωσιν τῆς κρατικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς. Ἐν τῷ συνόλῳ της οὔτε ἀκόμη καὶ συνεπάγεται ἢ ἐκφράζει ἱκανοποίησίν μας διὰ τὸν τρόπον, ρυθμὸν καὶ ὕψος διαθέσεως τῶν διὰ τοῦ Προϋπολογισμοῦ προβλεπομένων οἰκονομικῶν διαθεσίμων τοῦ κράτους.

Ὑπὸ τὸ πρῖσμα τοῦτο ἐξεταζόμενος ὁ ὑπὸ συζήτησιν Προϋπολογισμὸς θεωρεῖται ὑφ' ἡμῶν ὡς ἁπλῆ ἀπαρίθμησις προγραμματιζομένων ἢ ἐκτελουμένων ἔργων καὶ ἡ ἐπιψήφισις ὑφ' ἡμῶν τῶν δαπανῶν τούτων ἔχει ἁπλῶς τὴν ἔννοιαν ὅτι ἐγκρίνομεν τὴν πραγματοποίησιν τῶν δαπανῶν τούτων. Πολλὰ ὅμως παραλείπονται νὰ γίνουν. Πολλὰ ἀκόμη χρειάζονται νὰ γίνουν. Πολλὰ δὲν γίνονται κατὰ τὸν πλέον ἀποδοτικὸν τρόπον. Πολλὰ γίνονται εἰς ρυθμὸν ἀπαραδέκτως χαμηλὸν καὶ ἀργόν. Πολλαὶ ἐκφάνσεις τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τοῦ Κράτους μᾶς εὑρίσκουν ἀντιθέτους ἐνῶ ἄλλαι σοβαραὶ παραλείψεις τοῦ Κράτους νὰ λάβῃ μέτρα ἢ νὰ προβῇ εἰς δαπάνας ἢ νὰ ὑποβάλῃ πρὸς ψήφισιν νομοσχέδια ἐπιφέροντα εἰς ταχύτερον ρυθμὸν τὴν δικαιοτέραν διανομὴν τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου ἢ τὴν αὔξησιν τοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος καὶ ἐννοῶ τὴν πραγματικὴν αὔξησιν κατὰ κεφαλὴν καὶ οὐχὶ ἐκφραζομένης τῆς τοιαύτης αὐξήσεως εἰς μέσους ὅρους, ἀλλὰ ἐκφραζομένης κατὰ ὁμάδας, περιοχὰς καὶ τάξεις λαοῦ οἰκονομικῶς ἀσθενεστέρας, μᾶς δημιουργεῖ ἀνησυχίαν καὶ ἀβεβαιότητα διὰ τὸ οἰκονομικὸν μέλλον τοῦ τόπου. Παράλειψις τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἀναλάβῃ θαρραλέας καὶ ἀποφασιστικὰς πρωτοβουλίας διὰ διαρθρωτικὰς ἀλλαγὰς εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου, διὰ τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς βιομηχανοποιήσεως, διὰ τῆς μεγιστοποιήσεως τῆς παραγωγικότητος καὶ ἀποδόσεως χρηματικῶν ἀποθεμάτων, οὐχὶ τῶν ὀλίγων μεγιστάνων τοῦ πλούτου, ἀλλὰ τῶν πολλῶν ἐχόντων ἀτομικῶς μὲν μικρὰς ἀλλὰ συλλογικῶς τεραστίας ἀποταμιεύσεις, διὰ τὴν παροχὴν κινήτρων δι' ἐπενδύσεις καὶ γενικῶς διὰ τὴν συμμετοχὴν μεγαλυτέρων μαζῶν λαοῦ εἰς τὸν ὑπάρχοντα καὶ τὸν αὐξανόμενον ἐθνικὸν πλοῦτον, πολὺ φοβούμεθα ὁδηγεῖ τὴν οἰκονομίαν μας εἰς τὸν συντηρητισμόν, τὴν στασιμότητα, καὶ τὸ οἰκονομικὸν ἀδιέξοδον.

Δὲν μᾶς ἀρκεῖ, δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἀρκεῖ «νὰ εὐημεροῦν οἱ ἀριθμοί», διὰ νὰ χρησιμοποιήσω μίαν φράσιν μεγάλου πολιτικοῦ τῆς μητρὸς πατρίδος.

Ἐπιθυμοῦμεν, ἀπαιτοῦμεν ἡ σημειουμένη εὐημερία ὄντως νὰ καλύπτῃ εἰς εὐρύτερον πλαίσιον καὶ κατὰ δικαιότερον καὶ κατὰ ταχύτερον τρόπον, εἰ δυνατόν, τὴν ὁλότητα τῶν κατοίκων τῆς Κύπρου καὶ ὄχι νὰ ἐκφράζεται μόνον εἰς μέσους ὅρους ἐτησίας αὐξήσεως τοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος.

Εἶναι ὀρθὸν καὶ δίκαιον νὰ ἀποδοθῇ ἔπαινος καὶ νὰ ἐκφρασθῇ ἱκανοποίησις πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὰ πολλὰ καὶ σημαντικὰ τὰ ὁποῖα ἐπετεύχθησαν ἀπὸ τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἐντεῦθεν, καὶ ὄντως ἀρκετὰ ἐπετεύχθησαν.

Ἐπετεύχθησαν κατὰ τὴν γνώμην μου τὰ ἑξῆς σοβαρὰ καὶ σημαντικά, ἴσως βασικὰ ἀκόμη ἐπιτεύγματα :

(α) Νομισματικὴ σταθερότης.

(β) Διατήρησις σταθεροῦ ρυθμοῦ ἐξ 7% περίπου ἐτησίας οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

(γ) Δημιουργία βασικῶν ἔργων ὑποδομῆς.

(δ) Ἀνάπτυξις τῆς παροχῆς μερικῶς βασικῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν πρὸς τοὺς πολίτας.

Εἰς τὰ ἐπιτεύγματα ὅμως αὐτὰ βασικὸν ρόλον ἔχει διαδραματίσει ἡ σώφρων καὶ ἔστω συντηρητικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ ὅμως δὲν πρέπει νὰ παραγνωρίζεται ὅτι τὸν ἀποφασιστικὸν ρόλον διὰ τὴν ἐπίτευξιν τούτων διεδραμάτισεν ἡ στάσις, ἡ ἀντίδρασις, ἡ συνεργασία τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως καὶ τῆς ἰδιωτικῆς κυρίως πρωτοβουλίας.

Πιθανὸν μερικοὶ νὰ διερωτηθοῦν ἀφοῦ τόσα καὶ σημαντικὰ ἐπετεύχθησαν, τὰ ὁποῖα ἀναγνωρίζονται, διατὶ ἡ κριτική, διατὶ ἡ ἀνησυχία ;

Ἁπλούστατα διότι τὸ στάδιον ὅπου αὐτὰ τὰ ἐπιτεύγματα καὶ ἡ ἐπίτευξίς των ἦτο σημαντικὴ καὶ βασικὴ διὰ τὴν ἐπιβίωσιν τοῦ κράτους ἔχει ξεπερασθῇ καὶ ἡ πολιτικὴ τοῦ παρελθόντος δὲν εἶναι πλέον ἀρκετή, ἰσχυρίζομαι ἀκόμη, ὅτι ἡ ἁπλῆ συνέχισις καὶ ἡ ἀντιγραφὴ τῆς μέχρι τοῦδε οἰκονομικῆς πολιτικῆς τοῦ κράτους, τῆς πολιτικῆς τοῦ παρελθόντος, ὄχι μόνον δὲν ἀρκεῖ ἀλλὰ θὰ ἀποβῇ καταστρεπτικὴ διὰ τὸν τόπον μας ἐὰν συνεχισθῇ.

Πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι τὰ προαναφερθέντα ἐπιτεύγματα κατέστησαν δυνατὰ μὲ τὴν πρωτοβουλίαν μὲν καὶ τὴν καθοδήγησιν τῆς Κυβερνήσεως ἀλλὰ μὲ πολλὰς καὶ δυσβαστάκτους θυσίας τοῦ λαοῦ μας. Αὐτοσυγκράτησις αἰτημάτων, περισυλλογὴ κερδῶν, στέρησις κοινωνικῶν παροχῶν, προϋπολογισμοὶ περισυλλογῆς, ἐπικλήσεις διὰ ἀναμονὴν καὶ ὑπομονήν, ἀναβολὴν τῆς ἀνυψώσεως τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν μαζῶν, φορολογικὰ βάρη, ὑπῆρξαν τὸ σοβαρὸν τίμημα τὸ ὁποῖον ἐκλήθη καὶ προθύμως κατέβαλεν ὁ λαός μας διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ μέχρι τοῦδε οἰκονομικὴ σταθερότης, πάντα μὲ τὴν ὑπόσχεσιν, πάντα μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ ουσσωρευομένη εὐημερία ἐδραζομένη ἐπὶ ἰσχυρῶν θεμελίων θὰ ἀρχίσῃ νὰ ἀποφέρῃ καρποὺς διὰ τὴν μᾶζαν τοῦ λαοῦ.

Καὶ ὁ λαὸς ἔλαβε καὶ λαμβάνει πράγματι καρποὺς εὐημερίας, ἀλλὰ ψυχία τοιαύτης εὐημερίας. Ὅσα λαμβάνει, ἐμμέσως κυρίως τὰ λαμβάνει. Ὅσα καρποῦται, τὰ καρποῦται κυρίως διὰ τῆς ἀτομικῆς πρωτοβουλίας ἢ κατόπιν μακρῶν καὶ ἰσχυρῶν συνδικαλιστικῶν ἀγώνων.

Ἡ Κυβέρνησις φαίνεται ὅτι πάσχει πλέον ἀθεραπεύτως ἀπὸ τὸ σύνδρομον τοῦ κοινοῦ ἐπιχειρηματίου. Δὲν παρέχει αὐτοβούλως, πρέπει νὰ ἐξαναγκασθῇ νὰ ἀποδώσῃ ὅ,τι ἔχει εὐθύνην καὶ ὑποχρέωσιν νὰ ἀποδώσῃ αὐτοβούλως. Πάντα τὰ αἰτήματα τίθενται ὑπὸ τὸ ἀνάρμοστον κριτήριον «κόστους», «ὀφέλους» προτοῦ χορηγηθοῦν. Τὸ κράτος, ὡς κοινὸς ἐπιχειρηματίας, μετρᾷ τὸ κόστος καὶ τὰ διὰ τὸ κράτος ἀναμενόμενα ἀποτελέσματα ἢ οἰκονομικὰ ἀνταλλάγματα, ἄμεσον ἀπόδοσιν εἰς οἰκονομικοὺς πόρους καὶ ὄρους διὰ τὸ κράτος ἢ διὰ τὸν λαὸν προτοῦ ἐγκριθῇ οἱαδήποτε δαπάνη. Διὰ τοῦτο καὶ λείπουν κατὰ θλιβερὸν τρόπον ἐκ τῶν Προϋπολογισμῶν αἱ δαπάναι διὰ πολιτιστικὴν ἀνάπτυξιν, διὰ προώθησιν τῶν τεχνῶν, διὰ ἐνίσχυσιν τῶν καλλιτεχνῶν, διὰ ἐπιβράβευσιν πνευματικῆς καλλιεργείας καὶ πολιτιστικῆς συνεισφορᾶς. Ἴσως διότι διὰ μερικοὺς αἱ τοιαῦται ἐκδηλώσεις δὲν ἔχουν ἄμεσον οἰκονομικὴν ἀπόδοσιν.

Ἀρκεῖ νὰ ἀναφερθῇ ὅτι μὲ μίαν συνεισφορὰν £6.000 ἐτησίως εἶναι δυνατὸν νὰ ζήσῃ καὶ νὰ ἐπιβιώσῃ τὸ θέατρον τοῦ Ρ.Ι.Κ., τὸ ὁποῖον τόσον ὑψηλὸν ἐπίπεδον τεχνικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν ἐκδηλώσεων ἔχει προσφέρει εἰς τὸν λαόν. Ἀλλὰ αὐτὴ ἡ δαπάνη κρίνεται ὡς μὴ οἰκονομικῶς παραγωγικὴ καὶ δὲν ἐγκρίνεται.

Ἀρκεῖ ἀκόμη νὰ ἀναφερθῇ ὅτι ἀπὸ ἐτῶν ἡ Κυβέρνησις ἀντιμετωπίζει τὸ πρόβλημα τῆς συνδέσεως ἀγροτικῶν περιοχῶν μὲ προσβάσεις ὑπεραστικῶν ὁδῶν—χωρία τὰ ὁποῖα ἀπέχουν ½ μέχρι 3 μιλίων ἀπὸ τοὺς κυρίους δρόμους ὑπεραστικῶν προσβάσεων. Πρῶτος δηλώνω ὅτι ἡ ἐκτέλεσις αὐτῶν τῶν ὁδῶν, οὖσα δυσβαστάκτως οἰκονομικὴ ἐπιβάρυνσις, δὲν εἶναι οἰκονομικῶς ἀποδοτική. Ἀλλὰ ἀσφαλέστατα θὰ συνεισφέρῃ μεγάλως εἰς τὴν ἄνοδον τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ τῆς ὑπαίθρου μας, ὁ ὁποῖος ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει ἔχει τὸ θέμα τῆς ὁδικῆς ἐπικοινωνίας, τοῦ νεροῦ καὶ τῶν σχολείων ὡς πρῶτον μέλημα καὶ ἐπιδίωξίν του. Καὶ ἐνῶ, ὡς γνωρίζω, ἡ Κυβέρνησις ἔχει ἀποδεχθῇ ὅτι ἐντὸς πενταετίας θὰ ἐκπληρωθοῦν αὐτὰ τὰ ἔργα, ἀρνεῖται νὰ ἀναλάβῃ ἐπισήμως αὐτὴν τὴν δέσμευσιν διὰ λόγους οἱ ὁποῖοι μοῦ εἶναι ἄγνωστοι.

Ὅλαι ὅμως αἱ θυσίαι καὶ ἡ αὐτοσυγκράτησις, τὰς ὁποίας ὁ λαὸς ἐπέδειξε μέχρι τοῦδε καὶ κατὰ τὴν γνώμην μου ὀρθῶς ἐπεδείχθησαν, ἐγένοντο μὲ τὴν συναντίληψιν ὅτι μετὰ τὴν δημιουργίαν τῶν ἔργων ὑποδομῆς, μετὰ τὴν δημιουργίαν τῶν ἰσχυρῶν θεμελίων διὰ τὴν περαιτέρω οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου

μας, θὰ ἐδημιουργοῦντο αἱ προϋποθέσεις διὰ τὴν ἀπόδοσιν λογικοῦ ποσοστοῦ ἔστω τοῦ συσσωρευθέντος πλούτου ὑπὸ μορφὴν κρατικῶν παροχῶν, ὑπὸ μορφὴν οἰκονομικῶν κινήτρων διὰ περαιτέρω μεγιστοποίησιν τῆς ἀποδόσεως τῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων τοῦ λαοῦ.

Καὶ τώρα ἰσχυρίζομαι, εὑρισκόμεθα ἀκριβῶς εἰς τὸ στάδιον ἐκεῖνο τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, τὸ ὁποῖον οἱ οἰκονομολόγοι ἀποκαλοῦν σημεῖον ἀπογειώσεως. Τὸ σημεῖον ὅπου ὄχι μόνον δικαιολογεῖται ἀλλὰ ἐπιβάλλεται ἂν πρόκειται νὰ κρατήσωμεν τὸν ρυθμὸν τὸν σημερινὸν καὶ νὰ ἐπαυξήσωμεν τοῦτον τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ἐπιβάλλεται, λέγω, ἡ ἀνασκόπησις τῶν μέχρι τοῦδε ἐπιτελεσθέντων καὶ ὁ καθορισμὸς νέων προοδευτικῶν καὶ εὐφαντάστων λύσεων, στόχων καὶ τακτικῆς.

Εὑρισκόμεθα ἤδη εἰς τὸ δεύτερον ἔτος τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Σχεδίου Ἀναπτύξεως, τὸ ὁποῖον εἰσέτι δὲν ἔχει ἀνακοινωθῆ, καὶ λυποῦμαι διότι οὔτε εἰς τοὺς ὑπὸ συζήτησιν προϋπολογισμοὺς οὔτε εἰς τὴν συνοδευτικὴν ὁμιλίαν τοῦ ἀξιοτίμου κυρίου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν, διαβλέπω τοιαύτην διαφοροποίησιν τῆς νοοτροπίας, τῶν στόχων ἢ τῶν μεθόδων τακτικῆς ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως.

Μία ἁπλῆ ἐξέτασις τῶν ὑπὸ συζήτησιν Προϋπολογισμῶν θὰ πείσῃ οἱονδήποτε ὅτι μὲ μόνην παραλλαγὴν τὸ ὕψος τῶν διαφόρων κονδυλίων οὐδεμία ριζικὴ ἢ σημαντικὴ διαφορὰ συνθέσεως ἢ διαρθρώσεως ὑπάρχει μεταξὺ τῶν Προϋπολογισμῶν τῆς παρελθούσης δεκαετίας καὶ τῶν σήμερον συζητουμένων. Δὲν ἰσχυρίζομαι ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ ἀλλαγὴ διὰ τὴν ἀλλαγήν. Ἀλλὰ ἀφοῦ ὑποτίθεται ὅτι ὁ Προϋπολογισμὸς καταρτίζεται ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῶν ἑκάστοτε οἰκονομικῶν δυνατοτήτων τοῦ κράτους καὶ πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἑκάστοτε παρουσιαζομένων μακροπροθέσμων καὶ βραχυπροθέσμων ἀναγκῶν τοῦ κράτους καὶ τοῦ λαοῦ, καὶ ἀφοῦ εἶναι φανερὸν ὅτι αἱ οἰκονομικαὶ δυνατότητες τοῦ κράτους σήμερον δὲν εἶναι αἱ ἴδιαι μὲ ἐκείνας τοῦ 1960, καὶ ἀφοῦ αἱ ἀνάγκαι τοῦ κράτους καὶ τοῦ λαοῦ σήμερον δὲν εἶναι αἱ ἴδιαι μὲ ἐκείνας τοῦ 1960, πῶς εἶναι δυνατὸν οἱ ἴδιοι οἱ Προϋπολογισμοὶ εἰς τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν διάρθρωσιν μεταξὺ τοῦ 1960 καὶ τοῦ 1973 ;

Δὲν ἔπρεπε οἱ Προϋπολογισμοὶ ἀντιμετωπίζοντες διαφόρους συνθήκας ὑπὸ διαφορετικὰ οἰκονομικὰ δεδομένα νὰ ἀντικατοπτρίζουν αὐτὴν τὴν διαφοροποίησιν.

Φοβοῦμαι καὶ τὸ λέγω μὲ πλήρη ἐπίγνωσιν τῆς σοβαρότητος τῶν χαρακτηρισμῶν μου ὅτι τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως χαρακτηρίζει συντηρητισμός, ἀναποφασιστικότης, ἐμμονὴ εἰς τὴν πεπατημένην ὁδὸν τοῦ παρελθόντος, ἔλλειψις φαντασίας, ἀνικανότης νὰ συλλάβῃ καὶ ὑλοποιήσῃ σχέδια δυναμικῆς καθοδηγήσεως ἢ ἐνθαρρύνσεως τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας εἰς τὸν οἰκονομικὸν τομέα, ἡ ὁποία ὑπὸ τὸ ἰδικόν μας κοινωνικὸν σύστημα εἶναι ὁ πλέον ἀποφασιστικὸς παράγων τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Τὸ κυριώτερον χαρακτηριστικὸν τῆς τοιαύτης οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μου «πολὺ λίγα πάντοτε πολὺ ἀργά».

Ὅπου μετὰ μακροχρονίους καὶ κοπιώδεις ἀναλύσεις καὶ διαβουλεύσεις γίνεται ἀποδεκτὴ ἡ ὀρθότης ἢ ἀναγκαιότης μιᾶς πολιτικῆς ἐπὶ ἑνὸς σοβαροῦ θέματος, ὁ συντηρητισμὸς καὶ ἡ ἀναβλητικότης, ἡ ἔλλειψις ἀποφασιστικότητος ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἡ ἐσφαλμένη ἐντύπωσις ὅτι ἡ ἀποκοπὴ τῶν κονδυλίων ἀποτελεῖ τὸ ὕστατον καὶ ὑπέρτατον δεῖγμα ἱκανῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς, καθιστᾶ τὴν ὑλοποίησιν ἔστω καὶ ἀποδεκτῶν μεθόδων τακτικῆς καὶ πολιτικῆς ὀλιγώτερον ἀποδοτικήν, τελικῶς δαπανηροτέραν δι' ὅλους, καὶ ἀφαιρεῖ ἐξ αὐτῆς τὴν ὁρμὴν τῆς δημιουργίας καὶ τῆς ἀποτελεσματικότητός της.

Προλαλήσας συνάδελφος, κατὰ τὴν χθεσινὴν συζήτησιν ἀνέφερεν ἐπαινετικῶς διὰ τὴν Κυβέρνησιν τὴν δημιουργίαν 4 δῆθεν προτύπων ἐργοστασίων εἰς τὴν Βιομηχανικὴν περιοχὴν Λευκωσίας καὶ παρεπονέθη ὅτι τοῦ τοιούτου εὐεργετήματος δὲν ἔτυχε βιομηχανικὴ περιοχὴ ἄλλης ἐπαρχίας.

Ἐὰν ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος ἐγνώριζε τὰ πραγματικὰ γεγονότα ἴσως δὲν θὰ ἠσθάνετο τόσον ἔντονον ἀπογοήτευσιν διότι δὲν εὐηργετήθη, ὡς νομίζει, παρομοίως ἡ ἐπαρχία εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεφέρετο.

Ἐν πρώτοις, τὰ ὑπὸ ἀναφορὰν «πρότυπα ἐργοστάσια» οὐσιαστικῶς εἶναι ἁπλᾶ ὑποστατικὰ συνολικοῦ χώρου 212 τετραγωνικῶν ποδῶν, δηλαδὴ ἀρκετὰ διὰ τὴν στέγασιν 4–5 ἐργαζομένων ἐργατῶν μετὰ τοῦ ἀντιστοίχου μηχανικοῦ ἐξοπλισμοῦ. Ἐὰν ἀκόμη ὁ κ. συνάδελφος ἐγνώριζεν, ὅτι ἀπὸ τῆς λήψεως τῆς ἀποφάσεως μέχρι τῆς ἀνεγέρσεως τῶν τεσσάρων τούτων προτύπων ἐργοστασίων, παρῆλθον συνολικῶς δύο ἔτη καὶ μετὰ τὴν ἀνέγερσίν των παρῆλθον ἕτεροι 16 μῆνες διὰ νὰ γίνῃ ἡ ἐπιλογὴ μεταξὺ τῶν αἰτητῶν καὶ ἡ παραχώρησίς των εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους, διότι ἡ Κυβέρνησις συνεζήτει ἐὰν τὸ ἐνοίκιον ἔπρεπε νὰ εἶναι οἰκονομικῶς ἴσον μὲ τὴν ἐπένδυσιν ἢ ἐπιχορηγημένον, τότε πιστεύω, ὅτι δὲν θὰ θεωρηθῇ ἡ δημιουργία αὐτῶν τῶν ἐργοστασίων ὡς ἔργον ἐνθαρρυντικὸν τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως ἀλλὰ κατὰ τὴν γνώμην μου ὡς ἔργον ἀνασταλτικόν.

Διότι ποῖος βιομήχανος εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναμένεται ὅτι θὰ περιμένῃ ἐπὶ 40 ὁλοκλήρους μῆνας ἀπὸ τοῦ προγραμματισμοῦ τῆς βιομηχανίας του καὶ τῆς ὑποβολῆς τῆς αἰτήσεώς του διὰ νὰ λάβῃ τὸ «πρότυπον ἐργοστάσιον» μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς λειτουργίας τῆς βιομηχανίας εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον τὸν χῶρον, ἐπιβαρυνόμενος ἐν τῷ μεταξὺ μὲ τὸ ηὐξημένον οἰκονομικὸν βάρος τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ χώρου μὲ ἄλλον χῶρον ἰδικόν του ;

Μήπως τὰ οἰκονομικὰ δεδομένα ἀναμένει ἡ Κυβέρνησις νὰ παραμένουν τὰ ἴδια ἐπὶ 40 μῆνας, αἱ ἀλλαγαὶ νὰ εἶναι τοιαῦται ὥστε νὰ ἐπιτρέπουν τὴν ἵδρυσιν τῆς βιομηχανίας ὑπὸ τὰ ἴδια δεδομένα ὑπὸ τὰ ὁποῖα αὕτη ἐπρογραμματίσθη ;

Μικρὸν καὶ ἀσήμαντον παραδέχομαι τὸ παράδειγμα. Ἀλλὰ εἶναι ἐνδεικτικὸν τοῦ χάσματος τὸ ὁποῖον χωρίζει τὰς διακεκηρυγμένας ἐπὶ μέρους πολιτικὰς τῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ τὴν πραγματικότητα τῆς Κυβερνητικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς. Πολὺ δὲ φοβοῦμαι ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ κανὼν καὶ ὄχι ἡ ἐξαίρεσις. Πολλαὶ καὶ ὀρθαὶ αἱ διακηρύξεις πολιτικῆς, βραδεῖα καὶ ἡμιτελὴς ἡ ὑλοποίησίς των.

Δὲν θὰ ἀσχοληθῶ μὲ ἐπὶ μέρους προβλήματα εἰδικῶν περιοχῶν, ἢ εἰδικὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἐξήτασαν εἰς ὁμιλίας των προλαλήσαντες ἐμοῦ συνάδελφοι. Θὰ ἀναφερθῶ ὅμως εἰς γενικώτερα οἰκονομικὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα εἴτε οὔτε ἐγγίζει ἡ Κυβέρνησις διὰ τῆς πολιτικῆς της εἴτε προβλήματα τὰ ὁποῖα κατ' ἐπίφασιν μὲν ἔχει ὡς στόχον καὶ ἔχει στόχον νὰ τὰ λύσῃ ἀλλὰ τὰ ὁποῖα μόνον εἰκονικῶς ἐπιχειρεῖ νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἡ Κυβέρνησις, διὰ τῆς διαθέσεως πολὺ ἀργὰ πολὺ ὀλίγων κονδυλίων καὶ παρὰ τὰς διακηρύξεις της, ὅτι δῆθεν τὰ τοιαῦτα προβλήματα περιλαμβάνονται μεταξὺ τῶν βασικῶν στόχων τοῦ κράτους. Συνάδελφος τοῦ Ἐνιαίου Κόμματος ἀλλὰ καὶ ἄλλοι Βουλευταὶ ἠσχολήθησαν μὲ τὸ οὐσιῶδες οἰκιστικὸν πρόβλημα. Ἡ ἐπίλυσις τοῦ προβλήματος τούτου ἡ ὕπαρξίς του καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπιλύσεώς του, ὑποτίθεται ὅτι ἀποτελεῖ οὐσιώδη στόχον τῆς Κυβερνήσεως. Παρὰ ταῦτα καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Σχεδίου Ἀναπτύξεως προγραμματίζεται νὰ διατεθοῦν κονδύλια ὕψους £1.200.000 ἐπὶ συνόλου προβλεπομένων ἐπενδύσεων £350 ἑκατομμυρίων. Δι' ἐμὲ τοῦτο ἀποτελεῖ ἁπλῆν εἰκονικὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ θέματος ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

Δι' ὅλον τὸν τομέα τῶν Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν εἰς τὸ Τρίτον Πενταετὲς προβλέπεται ἡ δαπάνη £300.000.

Ὑπὸ τὸ ἴδιον ὅμως πνεῦμα ἢ ὑπὸ τὴν ἰδίαν νοοτροπίαν ἐξετάζεται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ θέμα τῆς Βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως. Εἰς τὴν ὁμιλίαν του ὁ κ. Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν ἐπισημαίνει τὸ γεγονὸς ὅτι εἰς τὸν τομέα τοῦτο δὲν ἐπετεύχθη ὁ ταχθεὶς στόχος τοῦ Δευτέρου Πενταετοῦς, ὅπως δηλαδὴ ἐπιτευχθῇ ἐτήσιον ποσοστὸν αὐξήσεως περὶ τὰ 10% καὶ τονίζει ὅτι τὸ ἐπιτευχθὲν ποσοστὸν παρέμεινεν εἰς ἐπίπεδα ὀλίγον κατώτερα τοῦ 10%.

Δὲν νομίζω ὅτι ἡ Κυβέρνησις δικαιοῦται νὰ σεμνύνεται διὰ τὰ προγράμματά της, ἐὰν ὑπάρχουν, πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς βιομηχανοποιήσεως τοῦ τόπου μας. Ἡ σημειωθεῖσα, ἔστω μικρὰ αὔξησις, ἐπετεύχθη σχεδὸν κατ' ἀποκλειστικότητα ἀπὸ τὴν πρωτοβουλίαν καὶ τὴν ἐπιχειρηματικότητα τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως καὶ ἐπιθυμῶ μάλιστα νὰ προσθέσω ἐπετεύχθη αὐτὴ ἡ πρόοδος παρὰ τὴν ὕπαρξιν καὶ παρὰ τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως.

Διότι ἀσφαλῶς δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἱκανοποιητικὸν μέτρον ἐνθαρρύνσεως τῆς βιομηχανίας ἡ παροχὴ δασμολογικῆς προστασίας πρὸς τὰς Κυπριακὰς βιομηχανίας ἢ ἡ ἵδρυσις τοῦ σημερινοῦ τύπου βιομηχανικῶν περιοχῶν. Ἀσφαλῶς τὰ μέτρα αὐτὰ ὑπῆρξαν ἐνθαρρυντικὰ διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως, ἀλλὰ ἀποτελεῖ παραποίησιν τῆς πραγματικότητος ἐὰν θεωρῶμεν ὅτι διὰ τῶν μέτρων τούτων δικαιούμεθα νὰ ὁμιλῶμεν περὶ ὑπάρξεως πολιτικῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως. Τὸ μέτρον τῆς παροχῆς δασμολογικῆς προστασίας δὲν εἶναι πάντοτε δυνατὸν καὶ δὴ δὲν θὰ εἶναι δυνατὸν μετὰ τὴν δέσμευσιν τῆς Κύπρου πρὸς τὴν Ε.Ο.Κ., εἶναι δὲ ἀμφίβολον ἐὰν τοιαῦτα μέτρα εἶναι πάντοτε πρὸς ὄφελος τοῦ λαοῦ καὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου γενικώτερον ὅπως ἄλλοι ὁμιληταὶ ἔχουν ἐπίσης ὑποδείξει.

Αἱ βιομηχανικαὶ περιοχαὶ παρέχουν μὲν χῶρον ἀνεγέρσεως ὑποστατικῶν ἔναντι μικροῦ σχετικῶς κόστους ὑπηρεσίας ὁδῶν, ὕδατος καὶ ἠλεκτρισμοῦ. Αὐταὶ αἱ τρεῖς ὑπηρεσίαι, ἀποτελοῦσαι ἀσήμαντον ποσοστὸν τῆς ὅλης ἐπενδύσεως δι' οἱανδήποτε βιομηχανικὴν μονάδα, ἀποτελοῦν τὸ ὑπέρτατον καὶ τὸ ἅπαντο τῆς ἐνθαρρύνσεως, τὸ ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις παρέχει διὰ τὴν ἀνάπτυξιν βιομηχανιῶν. Ἰσχυριζόμεθα ὅτι ὑπάρχει πολιτικὴ ἐνθαρρύνσεως τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως ἐπειδὴ παρέχομεν αὐτὰς τὰς ἀσημάντους ἐξυπηρετήσεις ;

Νομίζω ὅτι ἤδη ἡ οἰκονομία τοῦ τόπου μας ἀπαιτεῖ νέον τύπον βιομηχανικῶν περιοχῶν καὶ νέας μορφὰς κινήτρων καὶ ἐνθαρρύνσεως, μελέτην τῶν ὁποίων δὲν ἔχω ἀκόμη ὑπ' ὄψιν μου οὔτε ἔχω ἀναγνώσει εἰς οἱανδήποτε τῶν ὁμιλιῶν αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο εἴτε διὰ τῶν Προϋπολογισμῶν τοῦ 1973 εἴτε διὰ τῶν ἀναφορῶν αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο ὅσον ἀφορᾷ τὸ Τρίτον Πενταετὲς Σχέδιον Ἀναπτύξεως παρὰ τὴν γενομένην διακήρυξιν ὅτι ἀποτελεῖ ἐπιδίωξιν τῆς Κυβερνήσεως ἡ ἐνθάρρυνσις τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως.

Ἔχω τὴν ἄποψιν ὅτι εἶναι σφάλμα ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας ἡ δημιουργία βιομηχανικῶν περιοχῶν πέριξ τῶν ἀστικῶν κέντρων. Οὐδεὶς λόγος συντρέχει πρὸς τοῦτο εἴτε οἰκονομικὸς εἴτε κοινωνικὸς καὶ ἀντιθέτως πλεῖστοι ὅσοι λόγοι συντρέχουν διὰ τὴν δημιουργίαν τοιούτων βιομηχανικῶν περιοχῶν εἰς τὸ μέσον περίπου τῆς ὑπαίθρου, εἰς τὸ μέσον τῆς Μεσαορίας, ἢ παρὰ τὴν Κλήρου ἢ παρὰ τὴν Νήσου ἢ εἰς ἄλλας περιοχὰς αἱ ὁποῖαι θὰ κηρυχθοῦν κατάλληλοι, ἀλλὰ ἐν πάσῃ περιπτώσει μακρὰν ἀπὸ τὰ ἀστικὰ κέντρα. Διότι τὸ ἐργατικὸν δυναμικόν, ἐν πολλοῖς, τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖται εἰς τὰς βιομηχανίας, προέρχεται ἐκ τῆς ὑπαίθρου ἐκ τῶν μεγάλων ἀγροτικῶν κέντρων καὶ συνεπῶς ἡ ἵδρυσις τοιούτων περιοχῶν εἰς περιοχὰς μακρὰν τῶν ἀστικῶν κέντρων διευκολύνει τὸ ἐργατικὸν δυναμικὸν εἰς τὴν προσέλευσιν εἰς τὴν ἐργασίαν των, περαιτέρω δὲ βοηθεῖ σημαντικῶς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἀγροτικῶν περιοχῶν. Ἡ ἀξία τῆς γῆς καὶ τῶν ἐπενδύσεων θὰ εἶναι χαμηλοτέρα. Τὰ κόστα μεταφορᾶς προϊόντων δὲν θὰ ἐπηρεασθοῦν, διότι, ὡς οἱ πάντες γνωρίζουν, τὸ μέγιστον μέρος τοῦ κόστους τῆς μεταφορᾶς τῶν προϊόντων καὶ τῶν ὑλικῶν εἶναι ἡ φόρτωσις καὶ ἐκφόρτωσις καὶ οὐχὶ ἡ διαδρομὴ ἐὰν αὕτη ἐπιμηκύνεται κατὰ δέκα ἢ εἴκοσι μίλια εἰς οἱανδήποτε κατεύθυνσιν.

Ὁ μόνος λόγος διὰ τὸν ὁποῖον οὔτε ἐξητάσθη κἂν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἡ ἵδρυσις βιομηχανικῶν περιοχῶν εἰς χώρους μακρὰν τῶν ἀστικῶν κέντρων εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἰδία νοοτροπία τὴν ὁποίαν διὰ τῆς ὁμιλίας μου ἐπιθυμῶ νὰ ἐπικρίνω. Ἡ νοοτροπία νὰ ἀκολουθῆται ἡ συνήθης, ἡ πεπατημένη ἢ ἀσφαλὴς ὁδός, ἡ δοκιμασθεῖσα ὁδὸς καὶ νὰ ἀποφεύγῃ νὰ δοκιμάσῃ, νὰ πρωτοτυπήσῃ ἢ νὰ προβληματισθῇ ὑπὸ νέον τρόπον ἐνεργείας, ὁ ὁποῖος πιθανῶς ἐμπερικλείει κινδύνους ἀποτυχίας.

Σήμερον ἡ Κύπρος συνεδέθη ἤδη μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγοράν. Εἶχον ἀναφέρει κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς συνδέσεως τῆς Κύπρου πρὸς τὴν Κοινὴν Ἀγοράν καὶ εἰς τὴν κοινὴν σύσκεψιν Βουλευτῶν καὶ Κυβερνητικῶν παραγόντων, ὅτι προσωπικῶς ἐθεωροῦσα φυσικὴν ἂν ὄχι καὶ ἀναπόφευκτον τὴν σύνδεσιν τῆς Κύπρου μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα καὶ ὅτι μεγαλυτέραν σημασίαν ἀπέδιδα καὶ ἀποδίδω εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως μελέτην καὶ λῆψιν μέτρων διὰ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἂν μή τι ἄλλο ἡ ἐπιβίωσίς μας ὡς βιομηχανικῆς ὀντότητος κατὰ τὴν δευτέραν περίοδον μετὰ τὴν σύνδεσίν μας πρὸς τὴν Κοινὴν Ἀγοράν. Εἶναι προφανὲς ὅτι τὸ μόνον πλεονέκτημα, τὸ μόνον ὅπλον εἰς τὸ ὁποῖον δυνάμεθα νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ μᾶς βοηθήσῃ διὰ νὰ ἐπιβιώσωμεν ὡς βιομηχανικὴ ὀντότης, εἶναι τὰ σχετικῶς χαμηλότερα κόστα παραγωγῆς. Διὰ νὰ μεγιστοποιηθῇ ὅμως αὐτὸ τὸ πλεονέκτημα εἶναι ἀναγκαῖον ὅπως ὑποβοηθηθῇ διὰ κρατικοῦ παρεμβατισμοῦ ἡ δημιουργία βιωσίμων καὶ μεγαλυτέρων βιομηχανικῶν μονάδων αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ προέλθουν ἐκ τῆς συγχωνεύσεως ὑπαρχουσῶν μικροτέρων ἀντιοικονομικῶν μονάδων ἢ διὰ τῆς δημιουργίας νέων μονάδων ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν Δημοσίων Ἑταιρειῶν.

Θὰ ἐπεθύμουν πάρα πολὺ νὰ ἴδω ἐξαγγελλόμενα καὶ ἐφαρμοζόμενα σχέδια μεγάλων ριζικῶν φορολογικῶν ἀπαλλαγῶν καὶ οὐχὶ ψυχία μόνον διὰ τὴν ἔλκυσιν τῆς τηρήσεως τῆς ταπέλλας τῶν φορολογικῶν ἀπαλλαγῶν, ἀπαλλαγῶν ἐπεκτεινομένων διὰ περίοδον ἑπτὰ ἕως δέκα ἐτῶν διὰ συγχωνευομένας βιομηχανίας ἢ βιοτεχνίας. Παραλλήλως ἑλκυστικὰς φορολογικὰς ἀπαλλαγὰς διὰ μερίσματα ἐκ τῆς συμμετοχῆς εἰς δημοσίας ἑταιρείας ὥστε νὰ ἐνθαρρυνθῇ ἡ μετατροπὴ ἰδιωτικῶν οἰκογενειακῶν ἑταιρειῶν εἰς δημοσίας ὅπου τὸ ἀπρόσωπον τῆς δημοσίας ἑταιρείας μπορεῖ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν πρόσληψιν τοῦ ἱκανωτέρου διευθυντικοῦ καὶ ἄλλου προσωπικοῦ ἀντί, ὡς συμβαίνει σήμερον εἰς τὸν τόπον μας, μόνον τῶν γόνων τῶν ἰδιοκτητῶν οἱ ὁποῖοι ἐνίοτε εἶναι δυνατὸν οὐδὲν πρόσωπον διευθύνσεως νὰ διαθέτουν ἄλλο ἀπὸ τὸ βιολογικὸν συμβὰν τῆς γενέσεως καὶ τῆς γεννήσεώς των.

Περαιτέρω ἡ δημιουργία δημοσίων ἑταιρειῶν καὶ ἡ ἐνθάρρυνσις ὑπὸ τοῦ κράτους τῆς δημιουργίας τοιούτων ἑταιρειῶν θὰ παράσχῃ εἰς μεγαλυτέρους ἀριθμοὺς πολιτῶν, οἱ ὁποῖοι διαθέτουν μικρὰ μὲν ἀτομικῶς ποσὰ ἀποταμιεύσεων, ἀλλὰ μεγάλα ὡς συμποσούμενα, καὶ τὰ ὁποῖα σήμερον ψυχία ἢ οὐδὲν ποσὸν ἀποφέρουν εἰς αὐτοὺς ὡς καταθέσεις, θὰ παράσχῃ εἰς αὐτὴν τὴν μεγάλην μᾶζαν τοῦ λαοῦ, ἡ ὁποία ἔχει ἤδη ἀποθέματα ἄνω τῶν £90.000.000 εἰς Τραπέζας, νὰ καταστοῦν μέτοχοι βιομηχανικῶν μονάδων καὶ πέραν τοῦ ἀτομικοῦ κέρδους τὸ ὁποῖον οἱ ἴδιοι θὰ ἔχουν, θὰ θέσουν τοὺς οἰκονομικούς των πόρους εἰς δημιουργικὴν καὶ παραγωγικὴν χρῆσιν.

Ἀλληλένδετον μὲ τὸ θέμα αὐτὸ εἶναι βεβαίως ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς λειτουργίας Τραπεζικῶν Ἱδρυμάτων. Προσωπικῶς θεωρῶ τὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως ἀστήρικτον ἢ ἴσως ἀνύπαρκτον, ἀδικαιολόγητον ἀλλὰ καὶ παράνομον.

Ἀσφαλῶς τὰ τραπεζικά μας ἱδρύματα προσέφερον, προσφέρουν καὶ θὰ προσφέρουν σοβαρὰν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου μας. Διερωτῶμαι ὅμως ποῖος λόγος συντρέχει διὰ τὸν περιορισμὸν τοῦ Τραπεζικοῦ θεσμοῦ εἰς τὰ ὑφιστάμενα ἱδρύματα τὰ ὁποῖα ἀπολαύουν σήμερον ἑνὸς εἴδους μονοπωλίου, πρᾶγμα ἀπαγορευόμενον καὶ ἀπὸ τὸ Σύνταγμα.

Ἔχω τὴν ἄποψιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει, δικαιοῦται ἀλλὰ καὶ ὑποχρεοῦται νὰ καθορίσῃ μόνον τὰ ἐπίπεδα τῶν προϋποθέσεων ὑπὸ τὰς ὁποίας προϋποθέσεις ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἱδρύσουν Τράπεζαν ὀφείλουν νὰ συμμορφοῦνται καὶ αἱ προϋποθέσεις αὐταὶ πρέπει νὰ εἶναι μόνον τὸ ὕψος τῶν ἀρχικῶν κεφαλαίων καὶ ἡ ἀσφάλεια τῶν καταθέσεων τῶν καταθετῶν, κανὲν ἄλλο κριτήριον. Ἐὰν τοιαῦται προϋποθέσεις ὑπάρχουν, πρέπει ἡ Κυβέρνησις ὑποχρεωτικῶς νὰ χορηγῇ ἄδειαν λειτουργίας εἰς Τράπεζαν. Ἐφ' ὅσον ἡ Κεντρικὴ Τράπεζα ἐλέγχει ἢ τοὐλάχιστον λέγεται ὅτι ἐλέγχει ἢ σίγουρα δύναται νὰ ἐλέγξῃ μὲ τὰ εἰς

χεῖρας της νομοθετήματα τὴν λειτουργίαν τῶν Τραπεζῶν, τὸ ὕψος τῶν ἀποθεμάτων, τὴν ρευστότητα τῆς Τραπέζης, τὴν ἀσφάλειαν τῶν καταθέσεων, τοὺς τύπους δανειοδοτήσεως ὑπὸ τῶν Τραπεζῶν, δὲν δύνανται νὰ εὐσταθήσουν προβαλλόμενοι δῆθεν φόβοι ὅτι δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἀσφάλεια τῶν καταθέσεων τῶν καταθετῶν. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν ἔκφρασιν φόβου ὅτι δῆθεν ἡ ἵδρυσις προσθέτων Τραπεζικῶν ἱδρυμάτων θὰ δημιουργήσῃ κινδύνους πληθωριστικῆς δανειοδοτήσεως, χαρακτηρίζω τοιαύτας αἰτιάσεις ὡς ὑποκριτικὴν ὑπεκφυγὴν ἢ τοὐλάχιστον ἀφελῆ παραγνώρισιν τῆς πραγματικότητος. Διότι τὰ μόνα τὰ ὁποῖα νομικῶς σήμερον εἶναι δυνατὸν νὰ λεχθοῦν εἶναι ἡ ρευστότης μιᾶς Τραπέζης καὶ ἡ παροχὴ ἀσφαλείας ἢ ἐγγυήσεων ὑπὸ τοῦ δανειζομένου. Καὶ ὅσοι προβαίνουν εἰς ἐπενδύσεις πληθωριστικάς, ἀγορὰν γῆς ἢ ἀνέγερσιν οἰκοδομῶν, εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἴσως κατ' ἀποκλειστικότητα σήμερον ἔχουν τὴν εὐχέρειαν νὰ λαμβάνουν δάνεια ἀπὸ τὰς ὑφισταμένας Τραπέζας.

Μόνον δηλαδὴ οἱ πλούσιοι ἢ ὅσοι ἔχουν περιουσίαν σήμερον εἶναι δυνατὸν νὰ δανεισθοῦν ἀπὸ τὰς Τραπέζας, παρέχοντες τὴν περιουσίαν των ὡς ἀσφάλειαν διὰ τὸ δάνειον, οἱ δὲ ἄλλοι, ἔστω ἔχοντες ἄριστα σχέδια ἐπενδύσεων, εἶναι καταδικασμένοι εἰς πιστωτικὴν στειρότητα. Ἐν ἄλλοις λόγοις, αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι μποροῦν ἢ φοβούμεθα ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ δημιουργήσουν πληθωριστικὴν δανειοληψίαν ἤδη ἔχουν κάθε εὐκαιρίαν, ἄλλωστε εἶναι οἱ μόνοι οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὴν εὐκαιρίαν καὶ τὴν εὐχέρειαν καὶ τὴν δυνατότητα νὰ δανεισθοῦν ὅσα θέλουν ἢ ὅσα δύνανται νὰ διασφαλίσουν ἐκ τῶν πέντε ὑφισταμένων τραπεζικῶν ἱδρυμάτων καὶ αὐτοὶ καὶ πάλιν θὰ εἶναι ἐλεύθεροι νὰ λαμβάνουν τὴν δανειοδότησιν αὐτὴν εἴτε πέντε εἴτε 25 τραπεζικὰ ἱδρύματα ὑπάρχουν εἰς τὴν Κύπρον. Ἄλλωστε ἡ συγκέντρωσις κατὰ τὴν γνώμην μου τόσης ἰσχύος ἢ πλούτου ἢ δυνατότητος ἐλέγχου τῆς οἰκονομίας εἰς ὀλίγα τραπεζικὰ ἱδρύματα, πρέπει νὰ εἶναι ἀνεπιθύμητος διότι εἶναι ἐπικίνδυνος διὰ τὴν ὁμαλὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου, θὰ ἔλεγα δὲ ἀκόμη καὶ δι' αὐτὴν ταύτην τὴν Δημοκρατίαν.

Ἐνῶ δὲ ἡ διακεκηρυγμένη πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἡ προσέλευσις ξένων κεφαλαίων δι' ἐπενδύσεις εἰς Κύπρον, ἐντελῶς ἀνύπαρκτος εἶναι ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ οὐδὲν νομοθετικὸν πλαίσιον ὑπάρχει διέπον τὴν πραγματοποίησιν τοιούτων ἐπενδύσεων εἰς τὸν τόπον. Ἰσχυρίζομαι δὲ πρὸς διάψευσιν ὑπὸ οἱουδήποτε ὅτι εἶναι σήμερον ἀδύνατον δι' οἱονδήποτε πρόσωπον, ἐπιθυμοῦν νὰ μετακινήσῃ κεφάλαια εἰς Κύπρον δι' ἐπένδυσιν, νὰ κατορθώσῃ νὰ λάβῃ ἄδειαν διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοιαύτης ἐπενδύσεως διὰ νομίμου τρόπου καὶ διὰ τῆς συνήθους νενομισμένης διαδικασίας πρὸ τῆς παρελεύσεως τοὐλάχιστον ἓξ μηνῶν ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς τῆς αἰτήσεώς του ἢ τῶν ἐγγράφων του πρὸς ἔγκρισιν. Ποῖος ἐξ ὑμῶν, κύριοι Βουλευταί, πιστεύει ὅτι ὑπὸ τὸν σημερινὸν ρυθμὸν βιομηχανικῆς καὶ ἐπιχειρηματικῆς ἀναπτύξεως καὶ δραστηριότητος εἶναι δυνατὸν δι' οἱονδήποτε σοβαρὸν ἐπιχειρηματίαν νὰ ἀναμένῃ ἐπὶ ἑξάμηνον νὰ εὐδοκήσουν οἱ ἁρμόδιοι νὰ ἀποφασίσουν ἐπὶ τῆς τύχης ἢ τῆς νομικῆς ἰσχύος τῆς μελετωμένης ἐπενδύσεώς του ;

Καὶ ἐνῶ δὲ ἡ Κυβέρνησις ἰσχυρίζεται διὰ τῆς ὁμιλίας τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ὅτι μέλημά της εἶναι ἡ δικαιοτέρα διανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου καὶ ἐνῶ δύναται ἐκ τῶν δημοσίων κονδυλίων νὰ ἐπιτύχῃ αὐτὴν τὴν ἄμεσον μεταβίβασιν πλούτου εἰς ὅσους ἔχουν ἀνάγκην, ἐν τούτοις ἡ Κυβέρνησις ἠρνήθη καὶ ἀρνεῖται νὰ ἐγκρίνῃ ὑφιστάμενον ἤδη εἰς πλήρη μελέτην σχέδιον, δηλαδὴ τὸ Ταμεῖον οἰκονομικῶν βοηθημάτων πρὸς τοὺς οἰκονομικῶς ἀσθενεστέρους, παρ' ὅλον ὅτι ἡ οἰκονομικὴ δαπάνη εἶναι ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων τοῦ τόπου μας καὶ ἡ ἀνάγκη διὰ τὴν παροχὴν οἰκονομικῶν βοηθημάτων, θὰ τείνῃ ἐκλείπουσα καὶ μειουμένη ὅσον ἀνδροῦται καὶ ἐνισχύεται τὸ σχέδιον κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων τὸ ὁποῖον ὑπάρχει.

Ἡ Κυβέρνησις ἐνῶ ἰσχυρίζεται ὅτι ἐπιδιώκει τὴν παροχὴν οἰκονομικῆς βοηθείας πρὸς τοὺς οἰκονομικῶς ἀναξιοπαθοῦντας, ἐν τούτοις ὄχι μόνον δὲν ἐγκρίνει ταύτην διὰ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1973, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ δεύτερον ἔτος τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Σχεδίου Ἀναπτύξεως, ἀλλὰ καὶ τὴν προγενεστέραν

ὑπόσχεσιν, ἡ ὁποία περιείχετο εἰς τὸ Δεύτερον Πενταετὲς Σχέδιον Ἀναπτύξεως, ὅτι θὰ ἐφηρμόζετο τὸ σχέδιον, τὴν ἔχει μετατρέψει εἰς τὸ «θὰ μελετηθῇ ἡ λῆψις τῶν ἐνδεδειγμένων μέτρων».

Παρομοία ὑπῆρξεν ἡ στάσις τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς χορηγήσεως πανεπιστημιακῶν ὑποτροφιῶν. Κατόπιν πολλῆς πιέσεως καὶ ἀγώνων ἡ Κυβέρνησις ἵδρυσε ταμεῖον ὑποτροφιῶν διὰ πανεπιστημιακὰς σπουδὰς πρὸ τριετίας καὶ ἀφοῦ ἐπὶ δύο ἔτη ἠσχολεῖτο μὲ τὴν μελέτην καὶ τὴν ἐξαγγελίαν τῶν κανονισμῶν διὰ τὴν κατακύρωσιν τῶν ὑποτροφιῶν, τελικῶς μόνον ἐφέτος ἔχει ἐγκριθῇ ἡ χορήγησις τοιούτων ὑποτροφιῶν, χωρὶς ὅμως τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα ἐτησίως ὑπετίθετο ὅτι θὰ ἐδεσμεύοντο διὰ τὴν χορήγησιν τοιούτων ὑποτροφιῶν νὰ παρουσιασθοῦν εἰς τὸν ἐφετεινὸν Προϋπολογισμὸν ὡς συγκεντρωμένον ποσὸν τὸ ὁποῖον θὰ χρησιμοποιῆται ὡς ταμεῖον προικοδοτήσεως διὰ τὴν χορήγησιν τοιούτων πανεπιστημιακῶν ὑποτροφιῶν.

Ἔχω ἐπιδιώξει, ἀγαπητοὶ κύριοι συνάδελφοι, νὰ ὑποδείξω ἁπλῶς ὅτι μὲ εὐρίσκει ἀντίθετον ἡ ἐπικρατοῦσα νοοτροπία τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν οἰκονομικὴν πολιτικήν. Νοοτροπία ἡ ὁποία ἀποδίδεται μὲν εἰς ὀρθὰς διακηρύξεις ἀρχῶν, ἀλλὰ ἡ ὑλοποίησις αὐτῶν τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ἐξαγγελλομένων σχεδίων γίνεται πάντοτε πολὺ ἀργὰ καὶ μὲ τὴν διάθεσιν πολὺ ὀλίγων χρημάτων καὶ ἐὰν εἰς τὸ παρελθὸν ἦτο ὀρθὴ αὐτὴ ἡ πολιτικὴ ἢ ἔστω ἀναγκαία διὰ τὴν θεμελίωσιν τῆς οἰκονομίας μας ἐπὶ σταθερῶν θεμελίων, σήμερον ὄχι μόνον δὲν εἶναι ἀναγκαία ἀλλὰ εἶναι ἐπικίνδυνος ἐὰν συνεχίσωμεν νὰ ἀκολουθῶμεν τὴν ἰδίαν πολιτικήν. Διότι αὐτὴ ἡ πολιτικὴ ὁδηγεῖ εἰς στασιμότητα καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν ἡμεῖς νὰ εἴμεθα στάσιμοι ὅταν αἱ ἄλλαι συναγωνιστικαί μας χῶραι τρέχουν καὶ σπεύδουν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ἄλλως τὸ χάσμα μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν πλουσιωτέρων συναγωνιστικῶν χωρῶν θὰ εὐρυνθῇ καὶ τὸ μόνον ἀποτέλεσμα εἶναι νὰ γίνωμεν οἱ λῆπται τῶν ἀκριβῶν προϊόντων τῶν πλουσιωτέρων χωρῶν καὶ ἡ πηγὴ ἐκμεταλλεύσεως ἐκ μέρους των.

(Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἕδραν τοῦ Προέδρου).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης, παρακαλῶ.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Εὑρισκόμεθα, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, εἰς τὸ τέλος τοῦ δευτέρου μηνὸς τοῦ ἔτους ποὺ συζητοῦμεν τοὺς Προϋπολογισμούς, Τακτικὸν καὶ Ἀναπτύξεως, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ δεύτερον ἔτος τοῦ τρίτου Πενταετοῦς Προγράμματος Ἀναπτύξεως, τοῦ ὁποίου τὰς ἐπιδιώξεις μόλις πρὸ ἡμερῶν εἴχομεν ἀκούσει διὰ τῆς ὁμιλίας τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ἐνώπιον τοῦ Σώματος αὐτοῦ, σημεῖα τῶν καιρῶν ποὺ διερχόμεθα.

Δὲν θὰ ἐπιδιώξω νὰ ἀναλύσω τὰ προγράμματα καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τῶν ἐν λόγῳ Προϋπολογισμῶν ἢ Σχεδίων Ἀναπτύξεως οὔτε καὶ θὰ καταπιασθῶ μὲ τὴν προβολὴν καὶ τὴν ἀνάγκην ἀμέσου ἐκτελέσεως ἀναγκαίων ἔργων εἰς τὴν ἐπαρχίαν μου ἢ ἀλλαχοῦ διὰ δύο λόγους :

(1) Πηγαινοερχόμενος ἀπὸ Ἀμμόχωστον εἰς Λευκωσίαν, ὅταν ἐξέλθω τῶν πόλεων, μὲ καταλαμβάνει θλῖψις καὶ δέος διὰ τὴν κατάστασιν ποὺ ἀντικρύζω —τὸν κατάξηρόν μας κάμπον— ἔντιμοι συνάδελφοι. Φέρνω στὸν νοῦν μου τὰς χιλιάδας τῶν πάσης φύσεως ἀγροτῶν μας, γεωργῶν καὶ κτηνοτρόφων, διὰ τὸ δρᾶμα ποὺ ἀντιμετωπίζουν ἐφέτος, τὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ ὅλων τῶν τάξεων τοῦ γεωργικοῦ κόσμου, τὴν ἀνατίναξιν τῶν προσδοκιῶν ὅσων ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν ἢ τὴν καλλιέργειαν φθαρτῶν ἢ τὴν δενδροκαλλιέργειαν ἢ τὴν συντήρησιν ζώων καὶ γενικὰ ὅσων προσμένουν νὰ ζήσουν ἀπὸ τὴν γῆν καὶ τὸ νερόν, καὶ διερωτῶμαι ἂν θὰ ἐργασθῇ ὁ Προϋπολογισμός μας ἢ ἂν πράγματι θὰ

πρέπει, ἀργὰ ἢ γρήγορα, νὰ στραφῇ πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς συμφορᾶς ποὺ ἔπληξεν τὸν τόπον μας ἐκ τῆς πρωτοφανοῦς ἀνομβρίας καὶ τῶν ἐπιπτώσεών της ἐπὶ τῆς καθ' ὅλα οἰκονομίας τοῦ τόπου μας, μὲ πρώτιστον στόχον μας νὰ σωθοῦν οἱ ἄμεσα ἐπηρεασθέντες ἀπ' αὐτήν. Δὲν ὑποστηρίζω μὲ αὐτὰ ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ γίνῃ Προϋπολογισμός, ἀλλὰ ὅτι Κυβέρνησις καὶ Βουλὴ πρέπει νὰ ἀρχίσουν ἀπὸ τώρα νὰ προσανατολίζωνται πρὸς τὴν ἄνω κατεύθυνσιν, νὰ μελετηθοῦν ἐγκαίρως τὰ μέτρα ποὺ θὰ ληφθοῦν καὶ ὄχι νὰ περιμένωμεν, ὡς συνήθως, τὰ γεγονότα νὰ ἐξελιχθοῦν, νὰ ἀρχίσουν αἱ πιέσεις ἐκ τῶν κάτω, ὅταν ἡ αἰσχροκέρδεια καὶ ἡ ἐκμετάλλευσις φουντώσουν καὶ δημιουργήσουν καταστάσεις ἀθεραπεύτους.

Ὁ δεύτερος λόγος ποὺ δὲν θὰ καταπιασθῶ μὲ τοὺς Προϋπολογισμοὺς καὶ τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων εἶναι αὐτός : Ἠσχολήθην μὲ τὰ θέματα αὐτὰ εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ποὺ παρουσιάσθησαν τοιαῦτα προβλήματα ἐντὸς τῆς Βουλῆς, ἢ ὁ ἴδιος ἐνέγραψα πρὸς συζήτησιν, ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς μὲ Ὀργανώσεις καὶ ἀντιπροσωπείας, συνειργάσθηκα διὰ τὴν προώθησιν καὶ ἐπίλυσίν των. Ἡ δραστηριότης ἐπὶ τοιούτων θεμάτων ὑπῆρξε πλέον συστηματικὴ κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν. Τί ἔχω, ὅμως, προσέξει ; Εἰς τὴν μακαρίαν αὐτὴν νῆσον ὁ κόσμος δυστυχῶς ἐτρέφετο καὶ ἠνδροῦτο διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς ἐλπίδος. Αὐτὰ τὰ ὡραῖα καὶ εὐγενῆ χαρίσματα τῆς φυλῆς μας, οἱ κυβερνῶντες τὰ ἐπένδυσαν καὶ μὲ ὑποσχέσεις καὶ ἀπεκοίμησαν τὸν λαόν μας εἰς σημεῖον ποὺ νὰ προσμένῃ τὴν ἐξ οὐρανῶν βοήθειαν διὰ νὰ λυθοῦν τὰ προβλήματά του. Ἡ τακτικὴ τῆς ὑπομονῆς μὲ τὴν ἐλπίδα, ἀνάμικτος μὲ τὰς ὑποσχέσεις, εὗρε τελείαν ἐφαρμογὴν ἰδιαίτερα εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας.

Λιμενικὸν πρόβλημα ὡς νὰ μὴν ὑπάρχῃ διὰ τὴν Ἀμμόχωστον. Συνεζητήθη ἐπανειλημμένως ἡ ἐγκατάλειψις τοῦ πρώτου λιμένος τῆς Κύπρου, τοῦ πνεύμονος αὐτοῦ τῆς οἰκονομίας μας, οὐδεὶς ἐξοπλισμὸς ἔγινε, ἀποθηκευτικοὶ χῶροι καὶ ἄλλαι κτιριακαὶ ἐγκαταστάσεις, πεπαλαιωμέναι καὶ ἐγκαταλελειμμέναι. Ἀναμένομεν καὶ ἐλπίζομεν ὅλοι, ὅτι, ἀφοῦ λυθοῦν τὰ προβλήματα τῶν νέων λιμένων, μὲ τὰ 15 ἑκατομμύρια λιρῶν ποὺ διετέθησαν δι' αὐτούς, θὰ ἐξετασθοῦν καὶ αἱ ὑποσχέσεις ποὺ ἐδόθησαν παρὰ τῶν ἁρμοδίων διὰ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ προβλήματος τοῦ ἐξοπλισμοῦ τοῦ λιμένος Ἀμμοχώστου.

Βιομηχανικὴ περιοχὴ φαίνεται ὅτι κάποτε θὰ γίνῃ καὶ στὴν Ἀμμόχωστον. Ὅταν πρὸ τριμήνου, δηλαδὴ ἕνα περίπου μῆνα πρὸ τῆς ἐκπνεύσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1972, ἐστάλη ἔκτακτος Προϋπολογισμὸς δι' ἕνα ποσὸν 87 χιλιάδων λιρῶν, πέραν ἄλλου ποσοῦ τοῦ Προϋπολογισμοῦ ποὺ δὲν εἶχε ἀκόμη διατεθῆ καὶ ἐξέφρασα τὴν ἐπιφύλαξίν μου καὶ ἐπέκρινα τὴν καθυστέρησιν ποὺ ἐσημειώθη εἰς τὴν δημιουργίαν ἐν Ἀμμοχώστῳ Βιομηχανικῆς Περιοχῆς, μᾶς ἐλέχθη ὅτι σύντομα θὰ ἤρχιζαν τὰ ἔργα εἰς τὴν περιοχὴν ποὺ ἐπελέγη δι' αὐτὸν τὸν σκοπόν. Εἶναι λυπηρόν, κύριοι συνάδελφοι, ὅτι τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ποὺ ἀνέλαβε τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου καὶ τὴν ἐκωλυσιεργοῦσεν μὲ διαφόρους προφάσεις, τώρα, ἀπὸ πληροφορίας ποὺ ἔχω, προτίθεται νὰ τὴν προκηρύξῃ διὰ προσφορῶν. Ἀποτελεῖ τοῦτο ἐμπαιγμὸν τῆς νοημοσύνης ὅλων ὑμῶν ἀλλὰ καὶ τῶν ἐξ Ἀμμοχώστου προερχομένων, ἢ ἐκ προθέσεως καταπολέμησις τῶν συμφερόντων τῆς Ἀμμοχώστου, ἂν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι καὶ ὁ λιμενικὸς ἐξοπλισμὸς Ἀμμοχώστου ἐκ τῶν ἰδίων κύκλων πηγάζει. Ἢ τί νὰ ἀναφέρω διὰ τὸν ὑπὸ τῶν ἰδίων κύκλων ἐμπαιγμὸν εἰς τὴν περίπτωσιν προστασίας τῆς παραλίας Ἀμμοχώστου διὰ τῆς ἀμμοθετήσεως ;

Διὰ τὸ ὑδρευτικὸν καὶ ἀρδευτικὸν πρόβλημα τῆς ἐπαρχίας μας—φυσικὰ εἶναι πρόβλημα ὅλης τῆς Κύπρου—ἐλέχθησαν καὶ ἐγράφησαν ὅσα διὰ κανένα ἄλλο θέμα μετὰ τὸ πολιτικόν. Ἐδέησε νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ σημερινὸν σημεῖον διὰ νὰ ἐπιληφθῶμεν τῆς ἀντιμετωπίσεως τούτου κατὰ τρόπον πλέον ρεαλιστικόν, ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ τῆς μεταφορᾶς νεροῦ ἐξ ἄλλων περιοχῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ τῆς ἁφαλατώσεως ὡς ἐξηγγέλθη. Ἡ γεωργία μας ἀπετέλει, ἀποτελεῖ καὶ θὰ ἀποτελῇ ὑπὸ οἱασδήποτε συνθήκας τὴν βάσιν τῆς οἰκονομίας μας. Εἴτε βιομη-

χανίαν ἀναπτύξωμεν εἴτε τουρισμὸν ἐπιβάλωμεν, ὡς τὰ μόνα μέσα καλύψεως τοῦ ἐμπορικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ μας ἰσοζυγίου, ὅλα ἐδράζονται ἐπὶ τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς μας, ὡς πόρου ἐκ τῶν ἐξαγωγῶν κατὰ πρῶτον, καὶ δεύτερον δι' αὐτῆς θὰ διατηρήσωμεν χαμηλὸν κόστος ζωῆς καὶ δι' αὐτῆς ὑποστήριξιν τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ τουρισμοῦ μας.

Εἶναι ἀπαραίτητον συνεπῶς νὰ ἐπισπεύσωμεν τὴν λῆψιν ἀποφάσεων καὶ ἐπεξεργασίαν σχεδίων διὰ δεύτερον φράγμα, παράλληλα μὲ ἐκεῖνον τῶν Λευκάρων, διὰ νὰ δοθῇ νερὸν πόσιμον ἐξ αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν ὕπαιθρον τῆς Ἀμμοχώστου καὶ τὴν πόλιν τῆς Ἀμμοχώστου μὲ τὰς αὐξανομένας ἀνάγκας των, μέχρι ποὺ ἡ ἀφαλάτωσις θὰ καλύψῃ μέρος αὐτῶν. Δὲν παραλείπω νὰ τονίσω ὅτι καὶ τὸ ἀρδευτικὸν διὰ τὴν πλέον παραγωγικὴν περιοχὴν τῆς Κύπρου, αὐτὴν τῶν Κοκκινοχωρίων, θὰ λυθῇ μόνον διὰ τῆς μεταφορᾶς νεροῦ ἐξ ἄλλων περιοχῶν ἐν συνδυασμῷ μὲ τὰς ἀνάγκας αὐτῶν τῶν περιοχῶν. Τεχνικῶς ἀπεδείχθη ὅτι εἶναι δυνατὸν τοῦτο νὰ γίνῃ.

Ἀνέφερα εἰς τὴν ἀρχὴν ὅτι δὲν θὰ συζητήσω διὰ συγκεκριμένα ἔργα καὶ ἁπλῶς ἐπελήφθην ἀκροθιγῶς τῶν τριῶν θεμάτων διὰ νὰ παρουσιάσω τὴν ἔλλειψιν ρεαλισμοῦ καὶ ἀντικειμενικοῦ προγραμματισμοῦ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, χωρὶς νὰ ὑποτιμῶ τὴν σημασίαν τῶν ἄλλων ἔργων ἢ νὰ παραβλέπω τὴν σημειωθεῖσαν ἀνάπτυξιν τῆς νήσου.

Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ ἐπιληφθῶ, ἐν ὀλίγοις, δύο Κεφαλαίων, τὰ ὁποῖα θεωρῶ οὐσιωδέστατα διὰ τὴν οἰκονομικήν μας σταθερότητα καὶ τὴν κοινωνικὴν ἄνοδον τοῦ λαοῦ μας, ἤτοι τοῦ τῆς Βιομηχανικῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ τοῦ Στεγαστικοῦ Προβλήματος.

Μετὰ τὴν γεωργίαν, πιστεύω ὅτι ἡ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις θὰ μᾶς δώσῃ περισσότερον παντὸς ἄλλου μίαν οἰκονομικὴν σταθερότητα. Καὶ ὁ τουρισμὸς εἶναι βιομηχανία, ὀφείλομεν νὰ τὸν ἀναπτύξωμεν, ἀποτελεῖ ὅμως πάντοτε ἀσταθῆ παράγοντα καὶ μὲ ἀποτόμους διακυμάνσεις ἀπὸ ἀπροβλέπτους συνθήκας, ἐνῶ ἡ βιομηχανία παρουσιάζει σταθερότητα καὶ περισσοτέραν ἀντοχὴν εἰς τὰς πιέσεις ποὺ ἐκδηλώνονται. Ἔχουν ληφθῆ διὰ τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς βιομηχανίας μας διάφορα μέτρα, πολλὰ δύνανται νὰ γίνουν, ἀλλὰ πρωτίστως ἡ βιομηχανία μας χρειάζεται κατηρτισμένον ἐργατικὸν δυναμικόν. Εἰς τὸν τομέα αὐτὸν πρέπει νὰ στραφῇ ἡ προσοχὴ ὅλων τῶν ἁρμοδίων ὑπηρεσιῶν καὶ τῶν ἐνδιαφερομένων ἐργατοϋπαλλήλων καὶ ἐργοδοτῶν. Προβλέπεται ὅτι κατὰ τὰ προσεχῆ ὀλίγα χρόνια ἡ βιομηχανία θὰ χρειασθῇ περὶ τὰς 10 χιλιάδας ἐργατοϋπαλλήλους. Ὑπάρχει στενότης ἐργατικῶν χειρῶν ἀπὸ τὴν μιάν, ἀλλὰ καὶ χαμηλαὶ ἀπολαβαὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην, ὡς ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι κυριαρχοῦν εἰς τὴν προσφορὰν νεαροὶ ἐργαζόμενοι—ἀγόρια καὶ κορίτσια—ἐν πολλοῖς τὸ πρῶτον εἰδικευόμενοι εἰς ἑκάστην βιομηχανίαν. Διὰ νὰ καλύψωμεν τὸ κενὸν ὡς ἐκ τῆς πιέσεως ποὺ θὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν ἔλλειψιν ἐργατικῶν χειρῶν, τὴν ἐξ αὐτῆς αὔξησιν τῶν ἀπολαβῶν τῶν ἐργατῶν, ἡ ὁποία ὑποστηρίζω ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ τὸ συντομώτερον δυνατόν, διὰ νὰ ὑψώσωμεν ἀφ' ἑνὸς τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον τῶν ἐργαζομένων καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ κρατήσωμεν τὰς ἐργατικὰς χεῖρας εἰς τὸν τόπον μας, προτοῦ δηλαδὴ μεταναστεύσουν εἰς χώρας τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, διὰ νὰ καλύψωμεν, ἐπαναλαμβάνω, τὸ κενὸν εἰς τὴν ἔλλειψιν ἐργατικῶν χειρῶν ἀλλὰ καὶ τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγικότητος τῶν ἐργατῶν μας, πρέπει νὰ φροντίσωμεν σύντομα, κατὰ τρόπον προγραμματισμένον, διὰ τὴν βιομηχανικὴν κατάρτισιν τῶν ἐργατῶν μας.

Αἱ τεχνικαὶ σχολαὶ μὲ τὴν σημερινήν των ἔκτασιν καὶ μορφὴν δὲν μποροῦν νὰ ἱκανοποιήσουν τὰς ἀνάγκας ποὺ ἀπαιτοῦνται. Πολὺ περισσότερον τὰ σχέδια μαθητείας δὲν ἀποδίδουν τὰ προσδοκώμενα. Καὶ τοῦτο εἶναι διὰ τὰ ἡμίμετρα ποὺ ἐφαρμόζονται. Χρειάζεται πρόγραμμα καὶ μέθοδος βιομηχανικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐπὶ συλλογικῆς βάσεως, νὰ ἐπιχορηγηθοῦν τεχνικαὶ σχολαί, σχέδια ἐκπαιδεύσεως καὶ ὀργανισμοὶ νὰ ἱδρυθοῦν μὲ ἀποστολὴν μόνον αὐτήν. Ἂν κρίνω ἀπὸ τὸ παρόν, μὲ τὰς ἀντιθέσεις ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ Κυβερνητικῇ Ὑπη-

ρεσίᾳ ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν βιομηχανίαν τουρισμοῦ, δὲν εἶμαι αἰσιόδοξος διὰ ριζοσπαστικὰ μέτρα εἰς τὸ σύντομον προσεχὲς μέλλον ἀλλὰ τοὐλάχιστον νὰ προβληματιζώμεθα. Ἕνα παράδειγμα τῆς ἐλλείψεως φαντασίας καὶ ἐργασίας διὰ μελλοντικὰς ἀνάγκας τῆς βιομηχανίας ὑπῆρξεν ἡ ἵδρυσις Ξενοδοχειακῆς Σχολῆς εἰς Ἀμμόχωστον. Εἶναι περιττὸν νὰ σᾶς ἀναφέρω τὴν τουριστικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὰς ἀνάγκας εἰς εἰδικευμένον προσωπικὸν τῶν ξενοδοχείων Ἀμμοχώστου. Ἐχρειάσθησαν πέντε χρόνια προσπαθειῶν νὰ πεισθοῦν οἱ ἁρμόδιοι ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ ἱδρυθῇ Ξενοδοχειακὴ Σχολὴ εἰς Ἀμμόχωστον. Ἤρχισεν ἐφέτος λειτουργοῦσα συστεγαζομένη μὲ τὴν Τεχνικὴν Σχολὴν καὶ οὐδὲν ἐπετεύχθη ἐπὶ ἐξάμηνον εἰς τὴν διαρρύθμισιν αἰθουσῶν δι' αὐτὸν τὸν σκοπόν, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι καὶ ἡ βιομηχανία διὰ τῶν ξενοδόχων Ἀμμοχώστου εἰσέφερε σεβαστὸν ποσόν. Ἐν τῷ μεταξὺ εὐτυχῶς ποὺ ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία θὰ παραδώσῃ διὰ δύο ἰδιωτικῶν ξενοδοχειακῶν σχολῶν 200 νέους ὑπαλλήλους ἐκεῖ ποὺ αἱ ἀνάγκαι μας θὰ εἶναι διὰ 1250 νέους ὑπαλλήλους.

Ἡ ἵδρυσις, συνεπῶς, ὀργανισμοῦ βιομηχανικῆς ἐκπαιδεύσεως θὰ θέσῃ ἐπὶ νέας βάσεως τὴν κατάρτισιν τοῦ ἀναγκαίου ἐργατοϋπαλληλικοῦ προσωπικοῦ.

Τὸ δεύτερον Κεφάλαιον ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ ὁμιλήσω εἶναι τὸ Στεγαστικὸν πρόβλημα. Καὶ ἄλλοι ὁμιληταὶ τὸ ἔθιξαν. Θέλω νὰ ἑνώσω τὴν φωνήν μου μὲ ὅλων ὅσων ἀντικρύζουν τώρα ἢ σύντομα διὰ τὰ παιδιά τους τὸ φάσμα τῆς στεγάσεως τῆς οἰκογενείας των.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς πρὸς καθησύχασιν τῆς κοινῆς γνώμης ἔδωσεν ὡρισμένους ἀριθμοὺς καὶ ποσοστά, πόσοι ζοῦν εἰς κάθε δωμάτιον, τὰς ὑγειονομικὰς συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας ζῇ ὁ λαός μας ὡς καὶ πόσα ἑκατομμύρια λιρῶν—£106 ἑκατομμύρια μᾶς εἶπε—πρόκειται νὰ ἐπενδυθοῦν διὰ τὴν οἴκησιν ἀπὸ τὸ ἰδιωτικὸν κεφάλαιον διὰ 23 χιλιάδας νέα σπίτια, ὥστε νὰ δικαιολογήσῃ τὸ ὑποβληθὲν ποσὸν τοῦ £1.200.000 διὰ νὰ λύσῃ ἡ Κυβέρνησις τὸ στεγαστικὸν πρόβλημα.

Συνάδελφοι. Οἱ ἀριθμοὶ ποὺ ἐδόθησαν εἶναι εἰκονικοί. Ἡ μεγαλυτέρα ἀναλογία οἰκιῶν ποὺ πρόκειται νὰ ἐπενδύσῃ τὸ ἰδιωτικὸν κεφάλαιον δὲν εἶναι εἰς τὰ μέτρα τῶν ἐργατοϋπαλλήλων καὶ τῶν ἀγροτικῶν οἰκογενειῶν, ἀλλὰ διὰ πολυκατοικίας πρὸς τουριστικὴν ἐκμετάλλευσιν καὶ ὑψηλὰ κέρδη ἐκ τῆς πωλήσεως ἢ τῆς ἐνοικιάσεώς των εἰς εὐπόρους. Τὰ οἰκόπεδα εἶναι πλέον ἀπρόσιτα εἰς τὰ ἐργατοϋπαλληλικὰ καὶ ἀγροτικὰ εἰσοδήματα, ὅσοι δὲ ἐξ αὐτῶν τὸ κατορθώνουν, εἶναι γιατὶ ἔτυχεν οἱ γονεῖς των νὰ διαθέτουν κανένα κομμάτι γῆς εἰς περιοχὴν ποὺ τρέχουν οἱ κερδοσκόποι (σπεκιουλαδόροι) τῆς γῆς καὶ τὴν ἀγοράζουν. Διερωτᾶται ὁ γονεὺς πῶς θὰ ἀποκαταστήσῃ τὰ παιδιά του καὶ τὰ νέα ἀνδρόγυνα μὲ τὰς σημερινὰς ἀπολαβάς των τῶν 50 ἕως 75 λιρῶν, πῶς θὰ ἀντεπεξέλθουν μὲ τὰ ἐνοίκια, ποὺ εἶναι τὸ 25 ἕως 30% τῶν ἀπολαβῶν τους. Ἐπὶ τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος ὡμιλήσαμεν πρὸ μηνῶν καὶ ἐπεριμέναμεν μίαν ρεαλιστικὴν ἀντίκρυσιν τοῦ θέματος. Δυστυχῶς ἡ ἐξαγγελία τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ ὅτι θὰ διατεθοῦν ἐντὸς τοῦ Πενταετοῦς Προγράμματος £1.200.000 λίραι διὰ οἰκιστικοὺς σκοπούς, ὄχι μόνον μᾶς ἀπεγοήτευσεν, ἀλλὰ ὑπῆρξεν καὶ κόλαφος κατὰ τῆς Βουλῆς. Εἶναι ὀρθόν, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, νὰ ἀναφέρω, ὅτι κατὰ τὸ τρέχον οἰκονομικὸν ἔτος ἡ Ἀμμόχωστος δὲν συμπεριελήφθη εἰς τὴν πρόβλεψιν δι' ἀνέγερσιν ἐργατικῶν κατοικιῶν, ἴσως διότι θὰ διαπραγματεύεται ὁ κ. Ὑπουργὸς τὴν ἐγκατάστασιν τῶν ὅσων ἔχουν ἀνάγκην ἰδικῆς των στέγης εἰς τὰς ἐπὶ τῆς Λεωφόρου Κέννεντυ πολυκατοικίας διότι εἰς αὐτὰς καὶ ἄλλας τοῦ ἰδίου τύπου θὰ ἐπενδυθοῦν τὰ 106 ἑκατομμύρια τῶν κεφαλαιούχων. Ἔχει, συνάδελφοι, καὶ ἡ Ἀμμόχωστος σοβαρώτατον πρόβλημα στέγης, παρουσιάζεται δὲ ἐντονώτερον λόγῳ τῆς ὑπερβολικῆς ὑπεραξίας τῶν οἰκοπέδων ὡς ἐκ τῆς τουριστικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἡ αὔξησις αὐτὴ ἐπεξετάθη πολὺ πέραν τῶν δημοτικῶν ὁρίων. Χρειάζονται μέτρα ριζοσπαστικὰ διὰ τὴν ἀντιμετώπισίν του ἐν ὅσῳ ἀκόμη ὑπάρχουν χρονικαὶ δυνατότητες, καὶ θὰ εἰσηγηθῶ ὡρισμένας ἀπόψεις ἐπ' αὐτοῦ.

1ον. Νὰ ἱδρυθῇ 'Οργανισμὸς 'Αξιοποιήσεως Γῆς. Δι' αὐτοῦ ἡ Κυβέρνησις νὰ παραχωρήσῃ χαλίτικην γῆν, ὅπου εἶναι κατάλληλος, εἰς τὰς πόλεις καὶ τὴν ὕπαιθρον. 'Εκεῖ ποὺ δὲν ὑπάρχει τοιαύτη, νὰ ἀπαλλοτριώσῃ πρὸς ἀγορὰν ἢ δι' ἀνταλλαγῆς μὲ χαλίτικην. 'Η γῆ αὐτὴ ποὺ θὰ ἀποκτήσῃ ὁ 'Οργανισμὸς νὰ ἀξιοποιηθῇ—ἀναπτυχθῇ οἰκοπεδικῶς—καὶ νὰ προσφερθῇ εἰς τιμὰς κόστους διὰ τὰς ἀγροτεργατοϋπαλληλικὰς τάξεις μέχρι καὶ μεσαίων στρωμάτων. Θὰ τεθοῦν ὅροι ὥστε ὅσοι θὰ ἀποκτήσουν ἀπὸ αὐτὴν τὴν γῆν θὰ εἶναι διὰ τοὺς ἑαυτούς των ἢ διὰ τὰ παιδιά των καὶ ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει διὰ πώλησίν της πρὸς ἐκμετάλλευσιν. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν νὰ αὐξηθῇ ἡ προσφορὰ οἰκοπέδων καὶ θὰ μειωθῇ ἡ τιμὴ τῶν ὅσων προσφέρονται εἰς καλυτέρας περιοχὰς ὑπὸ τῶν ἐμπορευομένων τὴν γῆν.

2ον. Νὰ δημιουργηθῇ 'Οργανισμὸς 'Εργατικῆς Στέγης. Δι' αὐτοῦ νὰ ἀνεγερθοῦν εἰς γῆν, ὡς ἐλέχθη ἀνωτέρω, κατοικίαι διὰ ἐργατικὰς οἰκογενείας ποὺ νὰ διατίθενται ἀντὶ χαμηλῶν ἐνοικίων διὰ τοῦ συστήματος τῆς ἐνοικιαγορᾶς. Τοῦτο δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς ἀνεγέρσεως τυποποιημένων οἰκιῶν.

3ον. Νὰ συσταθῇ 'Οργανισμὸς Οἰκήσεως. Σκοπὸς αὐτοῦ ἡ παροχὴ χαμηλοτόκων δανείων εἰς ὅσους διαθέτουν ἰδικόν τους οἰκόπεδον ἢ ἐπιθυμοῦν νὰ κτίσουν τὸ σπίτι τους μὲ τὰς ἰδικάς τους ἀπαιτήσεις. 'Η ἐκμετάλλευσις ποὺ γίνεται παρὰ ἰδιωτῶν καὶ Τραπεζῶν εἰς τὸν τομέα αὐτὸν τῆς δανειοδοτήσεως εἶναι ἀνυπολόγιστος. Φαινομενικῶς λέγεται ὅτι εἶναι ὁ τόκος 8,5% ἢ 9% ἀλλὰ μὲ τὸ σύστημα ποὺ ὑπολογίζεται κατ' ἄλλους εἶναι 12% καὶ κατ' ἄλλους 14%.

Διὰ νὰ προγραμματίζῃ, ἐλέγχῃ, συντονίζῃ καὶ γενικῶς ἐπιλαμβάνεται τῶν θεμάτων οἰκήσεως, εἰσηγοῦμαι τὴν ἵδρυσιν Συμβουλίου Στεγάσεως. Πόροι αὐτοῦ δύνανται νὰ δημιουργηθοῦν διὰ τῆς παροχῆς τῆς χαλίτικης γῆς, ἐπιχορηγήσεως ἢ δανειοδοτήσεως ὑπὸ τοῦ Προϋπολογισμοῦ, τῆς δανειοδοτήσεως ὑπὸ τῆς Κεντρικῆς Τραπέζης ἐκ τῶν ὑποχρεωτικῶν καταθέσεων τῶν Τραπεζῶν μὲ 3% ἢ 4% ἢ 5%, ἀφοῦ πληρώνῃ εἰς τὰς Τραπέζας μόνον 2½%—εἶναι προτιμότερον μέρος τῶν χρημάτων αὐτῶν νὰ ἐπενδύεται εἰς Κύπρον καὶ εἰς ἔργα κοινωνικῆς ἀναπτύξεως παρὰ νὰ ἐξάγεται πρὸς ἀσφάλειαν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν—ἐπίσης μὲ τὴν φορολογίαν τῶν μὴ ἀξιοποιηθέντων οἰκοπέδων ὑπὸ τῶν κερδοσκόπων—ἐμπόρων τῆς γῆς πρὸς ἐξασφάλισιν μεγαλυτέρων κερδῶν.

Συνάδελφοι. 'Ωμίλησα στὴν ἀρχὴν ὅτι ὁ λαός μας ζῇ μὲ τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ αὔριον θὰ ἀνατείλῃ καλυτέρα ἀπὸ τῆς σήμερον. 'Η ἐλπίδα αὐτὴ δὲν θὰ πρέπει νὰ χαθῇ ἀπὸ τὸν λαόν μας καὶ εἶναι ἔργον τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἡμῶν νὰ τοῦ τὴν διατηρήσωμεν. 'Η Κυβέρνησις καὶ ἡμεῖς εἶναι δυνατὸν νὰ τὸν βοηθήσωμεν νὰ ἐπιδείξῃ ὑπομονήν, ἐὰν διαπιστώσῃ ὁ λαὸς ἀλλαγήν. 'Η ἀλλαγὴ ἐπιβάλλεται τὸ συντομώτερον δυνατὸν—ἀλλαγὴ εἰς τὸ πνεῦμα ἀντικρύσεως τῶν προβλημάτων τοῦ λαοῦ. 'Εὰν δὲν ἐπιδειχθῇ κατανόησις καὶ διάθεσις πρὸς ἀλλαγήν, πιστεύω καὶ θὰ πρέπει ὁ λαὸς νὰ ἐπιζητήσῃ τὴν ἀλλαγήν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ο κ. Παρασκευαΐδης, παρακαλῶ.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

'Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Λόγῳ τῆς κάπως ἀνορθοδόξου διαδικασίας, ἔχω τὸ προνόμιον νὰ κάμω κάπως τὸν ἐπίλογον τῶν μακρῶν ἀγορεύσεων τῶν Βουλευτῶν καὶ αὐτὸ εἶναι, βέβαια, καὶ ἀγαθόν, μᾶλλον εἶναι οὐδὲν κακὸν ἀμιγὲς καλοῦ.

'Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε. "Ηκουσα μὲ προσοχὴν τὰς ἀγορεύσεις τῶν συναδέλφων καὶ ἀκριβῶς εἶδα ὅτι ἔχει ἐξαντληθῇ ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἀπὸ ἐπαίνους οἱ ὁποῖοι, φαντάζομαι, εἶναι κυρίως ἐξ ἀβροφροσύνης πρὸς τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν καὶ πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν ἐν γένει, ἡ ὁποία διαφαίνεται καὶ ἀναγράφεται

εἰς τοὺς δύο Προϋπολογισμούς. Ἤκουσα καὶ ἀσφαλέστατα πολλὰς ἐπικρίσεις, αἱ ὁποῖαι ἐπικρίσεις, κύριε Πρόεδρε, ἰσοδυναμοῦν μὲ καταψήφισιν τῆς Κυβερνήσεως ὅσον ἀφορᾷ τοὺς δύο Προϋπολογισμοὺς ἢ τοὐλάχιστον μὲ ἔκφρασιν βαρυτάτης μομφῆς διὰ τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως.

Δὲν θὰ καταψηφίσω τοὺς Προϋπολογισμοὺς τῆς Κυβερνήσεως διὰ λόγων, κύριε Πρόεδρε, ἀλλὰ θὰ ἀπόσχω διὰ δεύτερον, κατὰ συνέχειαν, ἔτος τῆς ψηφοφορίας, εἰς ἔνδειξιν ἐντονωτάτης καὶ δριμυτάτης διαμαρτυρίας καὶ ἐπικρίσεως διὰ τὴν κατεψυγμένην, πεπαλαιωμένην καὶ ἀναχρονιστικὴν καὶ ἀνύπαρκτον οἰκονομικὴν καὶ δημοσιονομικὴν πολιτικὴν τοῦ Κράτους αὐτοῦ.

Ὅπως γνωρίζετε κάλλιον ἐμοῦ, ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους ἀντικατοπτρίζει πᾶσαν Κυβερνητικὴν δραστηριότητα, ἐξικνουμένην, τολμῶ νὰ εἴπω, καὶ μέχρις αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ ἐθνικοῦ θέματος, τὸ ὁποῖον ἀκριβῶς κατατρύχει ἡμᾶς, διότι παραμένει καὶ σήμερον ἄλυτον. Δηλαδή, ἐξικνεῖται καὶ ἀγκαλιάζει καὶ τὸ ἐσωτερικόν μας πρόβλημα καί, βεβαίως, τὰ οἰκονομικά μας προβλήματα, ἀσφαλέστατα, καὶ ἀκριβῶς ἀποτελεῖ τὴν ἐν γένει σπονδυλικὴν στήλην τοῦ Κράτους αὐτοῦ.

Μπορῶ νὰ εἴπω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἀπέτυχεν ἡ Κυβέρνησις εἰς πολλοὺς τομεῖς. Βεβαίως δὲν καταλογίζω ἀπόλυτον ἀποτυχίαν εἰς ὡρισμένους τομεῖς ἀλλὰ ἡ ἰδική μου ἐντύπωσις, κύριε Πρόεδρε, εἶναι ὅτι ἡ Κυβέρνησις σήμερον, τοὐλάχιστον μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα, καὶ μὲ τὴν σημερινὴν πρόοδον τὴν ὁποίαν πρέπει καὶ ἔπρεπε νὰ εἶχεν ἡ Κύπρος, ἀκριβῶς ἔπρεπε νὰ εἶχεν εἰς τὸ ἐνεργητικόν της πολὺ περισσότερα καὶ πολὺ μεγαλύτερα ἐπιτεύγματα.

Ἐν ἄλλαις λέξεσι, κύριε Πρόεδρε, δὲν καταλογίζω εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸ ὅτι σήμερον ὑπάρχει μία διαφοροποίησις ἐπὶ τὰ βελτίω τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ, δὲν καταλογίζω τὸ μέγιστον μέρος τῆς ἀναπτύξεως αὐτῆς τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου εἰς πίστιν τῆς Κυβερνήσεως καί, ἀντιστρόφως, τολμῶ νὰ εἴπω, μὲ ὅλον τὸ θάρρος, ὅτι ὀφείλεται κυρίως καὶ εἰς τὰς περιστάσεις καὶ εἰς τὴν θέσιν τῆς Κύπρου ὡς Κύπρου καὶ κυρίως εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Κυπριακοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ καί, ἐν πολλοῖς, τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας.

Οἱ κατατιθέμενοι Προϋπολογισμοί, κύριε Πρόεδρε, ἀσφαλῶς ἐμφανίζουν μίαν ἀνάπτυξιν, ὅπως καὶ ὑμεῖς πολὺ προσφυῶς ἀνεφέρατε, τῶν ἀριθμῶν καὶ τῶν σχετικῶν κονδυλίων· πράγματι ἀναπτύχθησαν ὅσον ἀφορᾷ τὸν ὄγκον καὶ τὸ μέγεθος. Ἡ ἀνάπτυξις αὐτή, κύριε Πρόεδρε, εἶναι ἀσφαλῶς εἰκονική. Ἡ προσωπική μου ἐντύπωσις εἶναι ὅτι ἡ ἀνάπτυξις αὐτὴ δὲν ἀγκαλιάζει ὅλα τὰ στρώματα τοῦ λαοῦ καὶ δὲν συμβαδίζει ἀκριβῶς μὲ τὰς ἀνάγκας τοῦ λαοῦ. Ἀνάπτυξις, ἀσφαλῶς, ὑπάρχει. Ἀνεπτύχθησαν τὰ βαλάντια τῶν πλουσίων καὶ ἔγιναν πλουσιώτεροι. Ἀσφαλῶς εἰς τὸν τόπον αὐτὸν ὑπάρχει εὐκολία χρηματισμοῦ ὑπὸ τὰς σημερινὰς περιστάσεις, μάλιστα εἰς βραχὺ χρονικὸν διάστημα, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὴν μαύρην ἀγορὰν τῆς γῆς καὶ τῶν οἰκοπέδων, ὅπως πολὺ προσφυῶς ἀνεφέρθη καὶ ὑπὸ ἄλλων εὐφραδῶν προλαλησάντων ἀπὸ ἐμὲ ἀγορητῶν. Αὐτὴν τὴν ἀνάπτυξιν, κύριε Πρόεδρε, τὴν βλέπω καὶ ἐγώ, τὴν κατανοῶ, τὴν εἶδα τὴν εὐημερίαν αὐτήν, καὶ δὲν νομίζω πὼς ἀκριβῶς εἶναι αὐτὴ ἡ εὐημερία τῆς ὁποίας ἔπρεπε νὰ τύχῃ ὁ λαὸς αὐτός· ἔπρεπε νὰ εἶχε τύχει καλυτέρας μοίρας. Ἀκριβῶς ἐκ διαμέτρου ἀντιστρόφως ἔχουν ἀναπτυχθῆ τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ ἐργαζόμενος λαός, ὁ ἐργατικὸς λαός, ὁ ἀγροτικὸς λαὸς τῆς ὑπαίθρου. Εἶναι πλέον ὀγκώδη, κύριε Πρόεδρε, τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ μισθοσυντήρητος ἐργαζόμενος λαὸς καὶ ὁ πενιχρὰ ἀμειβόμενος ἀπὸ τὸν κόπον του καὶ τὸν ἱδρῶτα του καλλιεργητὴς τῆς γῆς. Τὰ προβλήματά του ἔχουν διογκωθῆ, παρ' ὅλην τὴν ἀνάπτυξιν, παρ' ὅλην τὴν διατυμπανιζομένην εὐημερίαν καὶ παρ' ὅλην τὴν κρατικήν, ἂς τὴν εἴπω, παρέμβασιν, τὴν μεγαλοστόμως καὶ ἐτησίως ἐξαγγελλομένην καὶ ἐπαναλαμβανομένην σταθερῶς διὰ τῶν ἀκριβῶς ὑπ' ὄψιν μας κατατεθειμένων Προϋπολογισμῶν. Ἔχω ἐπισημάνει μερικὰ σημεῖα, κύριε Πρόεδρε, τὰ ὁποῖα εἶναι χαρακτηριστικά, μικρὰ μὲν παραδείγματα ἀλλὰ χαρακτηριστικά, τῆς θρυλουμένης ἀναπτύξεως.

Εἰς οὐδεμίαν κοινότητα τῆς Κύπρου, εἰς οὐδεμίαν, ἔστω κωμόπολιν τῆς Κύπρου, ὑπάρχει καὶ ἓν ὑποτυπῶδες, ἢ διὰ δεῖγμα, ἵδρυμα, κοινωνικὸν ἵδρυμα, παροχῆς κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ τύπου τοῦ νηπιοκομικοῦ σταθμοῦ, τοῦ τύπου τοῦ μελάθρου εὐγηρίας, τοῦ τύπου τῆς κρατικῆς βιβλιοθήκης· εἰς οὐδεμίαν κοινότητα ὑπάρχει. Αὐτὸ εἶναι ἁπλῶς ἓν καὶ μόνον παράδειγμα, διὰ νὰ ἐπισημάνω ὅτι δὲν γίνομαι συνένοχος εἰς τὴν ἀπατηλὴν ἐντύπωσιν ἡ ὁποία διοχετεύεται καὶ ἐκτρέφει ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν τὸν λαόν μας καὶ ἰδίως τὸν λαὸν τῆς ὑπαίθρου.

Ὡς ἐπιστέγασμα τῶν παρατηρήσεών μου αὐτῶν, κύριε Πρόεδρε, εἶναι τὸ ἑξῆς : Συμπέρασμα : Εἰς τὸν τόπον αὐτὸν ὁ πλούσιος γίνεται πλουσιώτερος, ὁ πένης γίνεται πενέστερος καὶ ὁ πτωχὸς καταντᾷ πτωχότερος. Εἰς τὸν τόπον αὐτόν, κύριε Πρόεδρε, ὑπάρχει ἄνθησις, ὑπάρχει ἄνθησις τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν πενεστέρων τάξεων ὑπὸ τύπους καὶ μορφὰς αἱ ὁποῖαι, κατὰ τὴν γνώμην μου, εἶναι ἀπαράδεκτοι. Ἡ μαύρη ἀγορὰ τῆς γῆς καὶ τῶν οἰκοπέδων μοῦ εἶναι ἐντελῶς ἀνυπόφορος διὰ τὸν ἑξῆς λόγον. Ἔχει ἐκποιηθῇ, μᾶλλον ἔχει ἀποξενωθῇ ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ἀγρότου ἡ γῆ του, ἔχει κατακτηθῇ καὶ ἔχει οἰκοπεδοποιηθῇ, ἢ κατ' ἄλλον τρόπον ἔχει ἀνατιμηθῇ εἰς τεράστια ποσὰ καὶ ὁ ὠφελούμενος, ὁ ἐκμεταλλευτὴς ἀπὸ τὴν κατοχὴν τῆς ἀγροτικῆς αὐτῆς γῆς, τοῦ κλήρου αὐτοῦ τοῦ γεωργικοῦ, οὐδόλως συμβάλλει, κύριε Πρόεδρε, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου αὐτοῦ, καὶ οὐδόλως συμβάλλει τοὐλάχιστον εἰς τὴν ἀνακούφισιν μέρους τῶν βαρῶν τὰ ὁποῖα καλεῖται νὰ πληρώσῃ ὁ ἐργαζόμενος ἀγρότης καὶ ἐργάτης. Παράδειγμα : Εἰς τὴν περιοχὴν Βασίλειας. Ἁπλοῦν παράδειγμα τυχαίως παίρνω ἀπὸ τὰ πολλὰ τοιαῦτα. Ἡ γῆ ἔχει σχεδὸν φύγει ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἰδιοκτητῶν. Κατέχουν πολλοὶ γῆν ἡ ὁποία ἔχει μεταβληθῇ εἰς οἰκόπεδα, ἤ, ἐν πάσῃ περιπτώσει, εἶναι ὑπὸ ἀξιοποίησιν, τεσσαρὰ τοιάστιας ἀξίας χιλιάδων λιρῶν. Ἡ κοινότης αὐτὴ ἔχει κτίσει πρὸ 2, 3, 4 ἐτῶν σχολεῖον. Πληρώνει σήμερον ὁ κάτοικος τοῦ χωρίου αὐτοῦ τὸ ὕψος τοῦ μέσου ὅρου τῶν £15 διὰ νὰ ἀποσβέσῃ τὸ ἐτήσιον χρέος διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ σχολείου του. Ὁ κάτοχος τῆς γῆς, τῆς γῆς του, τὴν ὁποίαν ἠγόρασε ἀντὶ £10 τὸ στρέμμα καὶ ἡ ὁποία σήμερον ἀξίζει £2.000 τὸ στρέμμα δὲν πληρώνει οὐδεμίαν πεντάραν. Καλεῖται ὁ πενιχρῶς ἀμειβόμενος ἐργάτης καὶ ὁ γεωργὸς νὰ πληρώσῃ καὶ διὰ τὸ ἐκπαιδευτήριόν του αὐτὸ εἰς γῆν καὶ εἰς τόπον ὁ ὁποῖος κατέχεται ἀκριβῶς ὑπὸ ἐκμεταλλευτῶν τῆς ἀγροτικῆς γῆς ! Αὐτὸ δι' ἐμὲ εἶναι ἀπαράδεκτον. Βεβαίως ἀντιλαμβάνομαι τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἀγορᾶς, τὴν ἐλευθερίαν τῶν διαπραγματεύσεων, τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου. Αὐτὰ μοῦ εἶναι κατανοητὰ καὶ τὰ σέβομαι. Δὲν σέβομαι, ὅμως, τὸ ἑξῆς, κύριε Πρόεδρε : Πότε ἠρώτησε τὸ Κράτος αὐτὸ—παράδειγμα ἔχω—πῶς εἰς διάστημα 5 ἐτῶν ἔχουν γίνει ὡρισμένοι κάτοχοι περιουσιῶν ἀξίας πέραν τῶν £10.000.000 ; Πότε ἠρώτησε τὸ Κράτος αὐτὸ «κύριε, ὄχι πόθεν ἔσχες, διότι πόθεν ἔσχες, ἐντάξει, ἀπέκτησες γῆν, ἡ ὁποία ἔχει ἀνατιμηθῇ. Μάλιστα, ἀλλὰ πῶς ἔσχες ; Πῶς ἔσχες, κύριε, εἰς τὸ διάστημα αὐτὸ τῶν 5 ἐτῶν» ; Οὐδέν, οὐδὲν ἐρώτημα τέτοιο ὑπεβλήθη ποτὲ καὶ ἐπαναλαμβάνω καλεῖται ὁ πένης ἐργάτης καὶ ὁ φτωχὸς ἀγρότης νὰ συνεισφέρῃ διὰ νὰ κτίσῃ τὸ σχολεῖον του ἢ διὰ νὰ κατασκευάσῃ τὴν ὁδὸν του εἰς τὸ χωρίον του ἢ δι' οἱανδήποτε ἄλλην μικρὰν ὑποτυπώδη, στοιχειώδη ἀνάπτυξιν διὰ τὴν ὁποίαν τὴν κυριωτέραν εὐθύνην ἔχει, μᾶλλον τὴν μόνην εὐθύνην ὑπέχει, τὸ Κράτος. Διότι τὰ ἔργα αὐτὰ ὑποδομῆς εἰς τὰς κοινότητας καὶ ἰδίως τὰς ἀγροτικὰς εἶναι εὐθύνη τοῦ Κράτους ἐν τῷ συνόλῳ του καὶ οὐχὶ τῶν πενιχρῶν πόρων τοῦ πτωχοῦ ταμείου μιᾶς μικρᾶς κοινότητος, τὸ ὁποῖον ταμεῖον πρέπει νὰ τίθεται κυρίως διὰ σκοποὺς ἀναπτύξεως, ἐξωραϊσμοῦ καὶ ἄλλων τινῶν. Ἀκριβῶς δι' αὐτὸν τὸν λόγον, κύριε Πρόεδρε, μοῦ εἶναι δυσάρεστον τὸ αἴσθημα ὅτι δὲν συμβάλλει δικαίως, ἀκριβοδικαίως, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου αὐτοῦ ὁ πολίτης τῆς Δημοκρατίας αὐτῆς. Δηλαδὴ συμβάλλει ἐκ τῶν ὑστερημάτων του καὶ ἐκ τῶν πενιχρῶν ἀποδοχῶν του ὁ ἐργάτης καὶ ὁ πτωχὸς ἀγρότης καὶ διαφεύγει οἱασδήποτε καταβολῆς διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου αὐτοῦ ὁ κεφαλαιοκράτης, ὁ ἐκμεταλλευτής, ὁ μαυραγορίτης τῆς γῆς καὶ ἄλλα παρόμοια. Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δὲν μοῦ εἶναι κατανοητόν, ὅσον καὶ ἐὰν εἶμαι ἄμοιρος ἀκριβῶς ἐλέγχου διὰ τὰ τοιαῦτα πράγματα περὶ κτημάτων καὶ μεσιτειῶν καὶ οἰκοπέδων, πάντως δὲν μοῦ εἶναι κατανοητὸν καὶ δὲν μοῦ εἶναι καὶ ἐν πολλοῖς ἀνεκτόν.

Αὐτὸ εἶναι ἓν ἀπὸ τὰ παραδείγματα ποὺ ἤθελα νὰ ἀναφέρω, ὅτι δὲν συμμερίζομαι ἀκριβῶς τοὺς ἐπαίνους, δὲν συμμερίζομαι τὰ συγχαρητήρια τὰ ὁποῖα δίδομεν μεταξὺ ἡμῶν, ἑαυτῶν καὶ ἀλλήλων, διὰ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτήν, καὶ ὑποκρύπτουν, μᾶλλον ὄχι ὑποκρύπτουν, συγκαλύπτουν, ἐλλείψεις, παραλείψεις, ἀμέλειαν καὶ ἀκριβῶς ἀποφυγὴν ἐπιτελέσεως χρέους πρὸς τὸν λαὸν αὐτόν, ὁ ὁποῖος λαὸς δικαιοῦται καλυτέρας μεταχειρίσεως, καλυτέρας τύχης καὶ οὐχὶ ἁπλῶς μιᾶς παραμυθίας καὶ ἀκριβῶς συλληπτηρίων διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ.

Κύριε Πρόεδρε. Πέραν αὐτοῦ ἤθελα νὰ εἴπω ὅτι καὶ μία ἄλλη ὄψις τοῦ θέματός μας εἶναι ἡ ἑξῆς : Αἱ παρεχόμεναι ὑπηρεσίαι ἀπὸ τὸ Κράτος αὐτὸ—καὶ εἶναι θέμα, ἐπιτραπήτω μοι νὰ εἴπω, σχετιζόμενον ἀμέσως μὲ τὴν διαχείρισιν τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους αὐτοῦ καὶ εἶναι θέμα σχετιζόμενον μὲ τὴν μισθοδότησιν καὶ μὲ τὸν ἔλεγχον τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν παρεχομένων ἀπὸ τὸ Κράτος αὐτὸ—αἱ παρεχόμεναι ὑπηρεσίαι ὁμολογῶ ὅτι γίνονται—ἡ προσωπική μου τοὐλάχιστον ἐντύπωσις—μὲ ἀρκετὴν διάκρισιν εἰς βάρος κυρίως τῶν πενεστέρων τάξεων. Διὰ νὰ εἶμαι σαφέστερος, κύριε Πρόεδρε, θὰ δώσω ἓν πρόχειρον παράδειγμα. Εἶναι τὸ ἑξῆς :

Ἐὰν κατέχων, μᾶλλον πλούσιός τις ἢ ἰσχυρὸς παράγων, οἰκονομικὸς παράγων, εἰς τὴν πολιτείαν αὐτήν, καταφύγῃ νὰ ζητήσῃ ὑπηρεσίας ἀπὸ Τμήματα τῆς Κυβερνήσεως, θὰ τύχῃ ἀμέσου ἐξυπηρετήσεως ἐντὸς εἰκοσιτετραώρου. Ἐάν, φερ' εἰπεῖν, ἐπιθυμῇ οἰκονομικὸς παράγων, μέγας, νὰ τιτλοποιήσῃ ἐπ' ὀνόματί του γῆν ἐκτάσεως πολλῶν στρεμμάτων, διαμφισβητουμένην, διαφιλονικουμένην, μὲ ἰδιοκτησίαν ἐπ' αὐτῆς ξένων δένδρων καὶ ἄλλων τινῶν, θὰ τοῦ παρασχεθῇ πᾶσα διευκόλυνσις, κύριε Πρόεδρε, ἐντὸς 24 ὡρῶν νὰ ξεδιαλύνῃ τὴν ὑπόθεσίν του καὶ νὰ τιτλοποιήσῃ ἐπ' ὀνόματί του ἀκριβῶς αὐτὴν τὴν γῆν. Ἐὰν ἐγώ, ἢ ἄλλος πολίτης ἀγρότης ἀποταθῇ διὰ παρόμοιον σκοπὸν ἀλλὰ διὰ μικρὸν τεμάχιον γῆς ἢ διὰ νὰ νομιμοποιήσῃ ἢ νὰ τακτοποιήσῃ περιουσιακά του στοιχεῖα, θὰ συναντήσῃ ὀλιγωρίαν τοῦ Κράτους, θὰ συναντήσῃ κακὴν μεταχείρισιν, θὰ ἴδῃ τὴν ὑπόθεσίν του θλιβερῶς χρονίζουσαν ἐπὶ μακρόν, ἐπὶ ἔτη πολλάκις. Γνωρίζω περίπτωσιν—καὶ πάλιν εἰς τὴν Βασίλειαν—καὶ ἓν γένει παράδειγμα—κατὰ τὴν ὁποίαν κάτοικος, ἔγγαμος μὲ τέκνα, ἀπὸ 7ετίας καὶ πλέον, δὲν κατώρθωσε νὰ νομιμοποιήσῃ τὴν κατοικίαν του διὰ τυπικοὺς λόγους, καὶ οἱ λόγοι οἱ προβαλλόμενοι, εἶναι ὅτι ἡ ὁδὸς ἡ ὁποία διέρχεται ἀπὸ ἐκεῖ δὲν εἶναι ἡ ἐγγεγραμμένη καὶ γνωρίζω ἑτέρας τρεῖς περιπτώσεις, διὰ τὰς ὁποίας ἐδόθη παρόμοια ἄδεια οἰκίας διὰ ἰδιοκτήτας, οἱ ὁποῖοι εἶναι κάτωθεν τοῦ σημείου τῆς οἰκίας. Μὲ ἄλλους λόγους θέλω νὰ εἴπω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι καὶ ὁ τρόπος τῶν παρεχομένων ὑπηρεσιῶν καὶ ἡ διάκρισις ποὺ γίνεται εἰς βάρος τοῦ λαοῦ εἶναι ἀνεπίτρεπτος.

Αἱ γενικαί μου ἐντυπώσεις, κύριε Πρόεδρε, μπορῶ νὰ εἴπω, τολμῶ νὰ εἴπω, ὅτι εἶναι ἀπογοητευτικαί.

Μὲ εὐχαρίστησίν μου εἶδα, εἰς τὴν ἐμπεριστατωμένην ὁμιλίαν τοῦ ἀξιοτίμου Προεδρεύοντος τοῦ Σώματος αὐτοῦ, ὅτι ἀκριβῶς ὑπάρχουν ὑγιῆ, θετικώτερα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα κρίνουν μὲ ἀκεραίαν καὶ ἀδέκαστον κρίσιν ἀκριβῶς τὰς παραλείψεις αὐτὰς καὶ ἄλλας πολλὰς καὶ τὰς ἐλλείψεις, καὶ εἰς τὴν ἐμπεριστατωμένην αὐτὴν ὁμιλίαν γίνονται ὑποδείξεις ἀκριβῶς ὑγιεῖς καὶ ὀρθαὶ καὶ πρὸ παντὸς ὑποδείξεις αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ ληφθοῦν δεόντως ὑπ' ὄψιν διὰ τὸν ἐκσυγχρονισμὸν ἀκριβῶς τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου αὐτοῦ. Ἀκριβῶς ἡ ἐντύπωσις αὐτὴ μοῦ δίδει καὶ ἐμένα τὸ δικαίωμα νὰ ἀναφωνήσω καὶ νὰ εἴπω ὅτι οὐδεμία δημοσιονομική, ὑγιὴς τοὐλάχιστον, δημοσιονομικὴ πολιτική, ὑπάρχει εἰς τὸ Κράτος αὐτό, παρ' ὅλους τοὺς ἐπαίνους καὶ νὰ διερωτηθῶ ποῖοι καταρτίζουν, ποῖοι μᾶλλον ἀσκοῦν, μᾶλλον ποῖοι εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ τὴν δημιουργίαν τῶν σχεδίων αὐτῶν τοῦ οἰκονομικοῦ προγραμματισμοῦ καὶ τῆς ἀνυπάρκτου οἰκονομικῆς πολιτικῆς τοῦ Κράτους αὐτοῦ. Ὁμολογῶ ὅτι ἀγνοῶ, κύριε Πρόεδρε. Ἴσως, ἀσφαλῶς, θὰ ξέρετε σεῖς ὡς πλέον προσκείμενος πρὸς τὴν ἱερατικὴν καὶ τὴν κυβερνητικὴν μηχανήν, ἀλλὰ ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι καὶ ἡ ἰδική σας ἀπάντησις θὰ εἶναι ἀρνητική. Ἐκ τοῦ προχείρου καταρτίζονται αὐτὰ τὰ

πράγματα χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἀκριβῶς ἡ δημοσιονομικὴ καὶ οἰκονομικὴ πολιτική. Γίνεται ἁπλῶς ἀπαρίθμησις τῶν ἀριθμῶν, γίνεται παράθεσις κεφαλαίων, γίνεται ἐξαγγελία ἔργων, γίνονται ἐκεῖναι αἱ ἐπιφυλάξεις τῶν διὰ σταυρῶν ἀναφερομένων Κεφαλαίων διὰ τὰ ὁποῖα πλεῖστοι Βουλευταὶ ἐξέφρασαν ἐπιφύλαξιν, καὶ ἡ ἐπιφύλαξίς των, τολμῶ νὰ εἴπω, ὅτι ἰσοδυναμεῖ μὲ καταψήφισιν τῆς Κυβερνήσεως.

Ἀκριβῶς δι' ὅλα αὐτά, κύριε Πρόεδρε, αἱ ἐντυπώσεις μου ἀπὸ τοὺς κατατιθεμένους Προϋπολογισμούς, δὲν εἶναι εὐχάριστοι.

Ἤθελα νὰ αἰτιολογήσω τὴν στάσιν μου αὐτήν, κύριε Πρόεδρε. Δὲν γίνεται ἀπὸ πνεῦμα ἀντιπολιτεύσεως πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Θέλω νὰ πιστευθῇ ὅτι γίνεται ἐξ ἀγαθοῦ συνειδότος καὶ νομίζω ὅτι βοηθῶ τὴν Κυβέρνησιν μὲ τὸ νὰ κρίνω καὶ νὰ ἐπικρίνω ἀκριβῶς τὰ κακῶς ἔχοντα, τὰς ἐλλείψεις καὶ τὰς παραλείψεις. Δὲν ὠφελεῖ εἰς τίποτε ἐὰν εἴπω «μπράβο καὶ συγχαρητήρια, καλὰ εὐημερεῖτε καὶ ἐντάξει». Νομίζω ὅτι θετικωτέρα ὑπηρεσία εἶναι ἀκριβῶς τὸ νὰ ἐπισύρῃ κανεὶς τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ σημεῖον ὅτι ἐλλείπει, χωλαίνει, παραλείπει καὶ ἀποτυγχάνει εἰς ὡρισμένους τομεῖς.

Ἤθελα, κύριε Πρόεδρε, νὰ ἐπισύρω τὴν προσοχὴν καὶ ἐπὶ τοῦ ἑξῆς σημείου : Ἡ Βουλὴ αὐτὴ ὀφείλει, ὅπως ἀνέφερα καὶ προηγουμένως, νὰ ἐπικρίνῃ τὴν Κυβέρνησιν, ὅπως καὶ τὴν ἐπέκρινεν, ἔστω καὶ ἐὰν θὰ ὑπερψηφίσῃ τοὺς Προϋπολογισμούς. Ἐπιπροσθέτως, ὅμως, ὀφείλει ἡ Βουλὴ αὐτὴ νὰ ἀποτελέσῃ προειδοποίησιν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ συναντήσῃ μίαν μαχητικὴν Βουλήν, ἡ ὁποία Βουλὴ δὲν θὰ εἶναι πλέον διατεθειμένη νὰ ἐγκρίνῃ κατὰ τὸ δοκοῦν τὰς ἀτασθαλίας τῆς οἱασδήποτε Κυβερνήσεως, τὰς παραβάσεις τῶν κειμένων Κανονισμῶν καὶ Νόμων, τὰς ὑπερβασίας τῶν Κρατικῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ ἤθελα νὰ γνωρίζῃ ἡ Κυβέρνησις ὅτι ἡ Βουλὴ αὐτὴ πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ φραγμὸν καὶ διὰ τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἀκριβῶς διὰ τὴν Κρατικὴν μηχανὴν καὶ ὑπηρεσίας. Ἕνα παράδειγμα πάλιν θὰ ἀναφέρω, κύριε Πρόεδρε, τὸ ἑξῆς : Τῆς διακριτικῆς, ἀκριβῶς, παροχῆς ὑπηρεσιῶν πρὸς τὸν λαὸν ὡς σύνολον.

Τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἵδρυμα Κύπρου ἀποτελεῖ ἕνα ἀνεξέλεγκτον Ὀργανισμὸν ἐν Κύπρῳ κατὰ τὴν ἰδικήν μου ἐντύπωσιν, ὁ ὁποῖος Ὀργανισμὸς ἀποκλειστικὸν σκοπὸν ἔχει νὰ ἐκθειάζῃ τὰ ἐπιτεύγματα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν πολιτείαν τῆς Κυβερνήσεως μονοπλεύρως, διακριτικῶς καὶ χωρὶς νὰ παρέχῃ τὴν εὐκαιρίαν εἰς ὅλους, ἴσην εὐκαιρίαν καὶ εἰς τὰς ἄλλας πλευράς, νὰ ἐκφράζουν ἀπόψεις. Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δι' ἐμὲ εἶναι ἀπαράδεκτον καὶ νομίζω ὅτι δικαίως ἐπικρίνεται ἀπὸ μίαν ἔξαλλον πλευρὰν μὲ τὴν ὁποίαν ἐγὼ δὲν συνταυτίζομαι, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, κύριε Πρόεδρε, ὅτι μεροληπτεῖ καὶ δὲν παρέχει δικαίας ὑπηρεσίας πρὸς ὅλας τὰς πλευράς. Αὐτὸ εἶναι ἕνα παράδειγμα διὰ τὸ ὁποῖον ἀκριβῶς ἐπιμένω καὶ ἐπισύρω τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς, τὴν ὁποίαν Βουλὴν καλῶ νὰ ἀποτελέσῃ φραγμόν, ὡς ἔχει καθῆκον, πρὸς τὰς ἀτασθαλίας αὐτὰς καὶ πρὸς τὴν μὴ παροχὴν ἴσων εὐκαιριῶν καὶ ὑπηρεσιῶν ἄνευ διακρίσεως πρὸς ὅλους τοὺς πολίτας τῆς Δημοκρατίας.

Περαίνων, κύριε Πρόεδρε, ἐπιθυμῶ νὰ ἐπαναλάβω καὶ πάλιν ὅτι θὰ ἀπόσχω τῆς ψηφοφορίας διὰ δεύτερον κατὰ συνέχειαν ἔτος καὶ τὸ τελευταῖον ἔτος ποὺ θὰ ἀπόσχω, ἐὰν εἶμαι Βουλευτής, θὰ καταψηφίσω ἐὰν ἀκριβῶς ὑπάρχῃ αὐτὴ ἡ κατάστασις. Καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι σκοπός μου δὲν εἶναι νὰ ἀντιστρατευθῶ τὴν Κυβέρνησιν· σκοπός μου δὲν εἶναι νὰ ἀντιπολιτευθῶ ἢ νὰ ἐπικρίνω, ἀλλ' ἁπλῶς νὰ ἐπισύρω τὴν προσοχὴν καὶ διὰ τῆς ψήφου μου θὰ ἐπιστήσω ἀκριβῶς τὴν προσοχὴν τοῦ Κράτους ὅτι πρέπει νὰ ἐγκύψῃ μὲ περισσοτέραν προσοχήν, μὲ περισσοτέραν εὐθύνην καὶ μὲ περισσότερον ἐνδιαφέρον νὰ ἀνανεώσῃ τὴν δημοσιονομικήν του πολιτικὴν καὶ ἀκριβῶς νὰ ὑπηρετήσῃ καλύτερον ὡς ὑπηρέτης τοῦ λαοῦ καὶ ὄχι ὡς ἐργοδότης τοῦ λαοῦ αὐτοῦ καὶ ὡς κηδεμὼν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Αἰμίλιος Μιχαηλίδης, παρακαλῶ.

ΑΙΜ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι Βουλευταί. Δὲν εἴμεθα ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι φρονοῦν ὅτι τὰ ποικίλα καὶ πολύπλοκα προβλήματα ἑνὸς τόπου δύνανται νὰ ἐπιλυθοῦν ἐν μιᾷ νυκτὶ ἢ διὰ μιᾶς ἢ ὀλίγων μεμονωμένων πράξεων μιᾶς Κυβερνήσεως. Ἀντιθέτως, πιστεύομεν ὅτι ἀπαιτεῖται νὰ προηγηθῇ ἐπισταμένη μελέτη, ὀρθὴ ἀξιολόγησις, προγραμματισμὸς καὶ σταδιακὴ καὶ συντονισμένη ἀντιμετώπισις τούτων, μὲ βάσιν πάντοτε τὴν σπουδαιότητα καὶ τὸ ἐπεῖγον τῆς φύσεως ἑνὸς ἑκάστου, ἐν συνδυασμῷ μὲ τὰς οἰκονομικὰς δυνατότητας τῆς Πολιτείας.

Ὁ ἑκάστοτε Προϋπολογισμὸς ἑνὸς Κράτους, ἀντικατοπτρίζει τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τούτου γενομένην ἐκτίμησιν καὶ ἀξιολόγησιν τῶν διαφόρων ἀναγκῶν, ὡς καὶ τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ταύτης προγραμματισθεῖσαν οἰκονομικὴν πολιτικήν, πρὸς ὀρθὴν ἀντιμετώπισιν καὶ ἐπίλυσιν τούτων.

Κρίνοντες ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς ταύτης τὸν ὑπὸ συζήτησιν Προϋπολογισμόν, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι, παρὰ τὰς ἐπιφυλάξεις τὰς ὁποίας διατηροῦμεν ἐπὶ ἀρκετῶν βασικῶν σημείων, διαπιστοῦμεν ἐν τούτοις ἔκδηλον τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καταβαλλομένην προσπάθειαν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην καὶ τὸ ὑπ' αὐτῆς ἐπιτελούμενον ἔργον.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐπιφυλάξεις τὰς ὁποίας διατηροῦμεν, αὗται ἀναφέρονται κυρίως εἰς τὸν διὰ τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἐπιχειρούμενον ἐσφαλμένον καθ' ἡμᾶς τρόπον ἀντιμετωπίσεως καὶ ἐπιλύσεως πολλαπλῶν καὶ σοβαρῶν προβλημάτων τοῦ τόπου. Θὰ περιορισθῶ νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὰ κυριώτερα καὶ γενικώτερα προβλήματα τῆς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ, ἥτις καὶ πάλιν κατὰ τὴν γνώμην μας παραμερίζεται εἰς τοὺς ἐφετεινοὺς Προϋπολογισμούς.

Ὡς πολλάκις διεκηρύξαμεν καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, ἡ φύσις τοῦ ἐδάφους τῆς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ καὶ αἱ περιωρισμέναι δυνατότητες καλλιεργείας καὶ παραγωγικότητος τούτου, καθιστοῦν τὰ προβλήματα τῆς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ πλέον ἰδιάζοντα καὶ δυσεπίλυτα, εὐρύνουν τὸ χάσμα τῶν εἰσοδημάτων καὶ τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου μεταξὺ τῶν ἀγροτικῶν καὶ τῶν ἀστικῶν πληθυσμῶν, ἐνθαρρύνουν τὴν ἀστυφιλίαν καὶ ἀνακόπτουν τὴν παράλληλον ἀνάπτυξιν ὅλων τῶν τάξεων τῆς Ἐπαρχίας, μὲ ὅλα τὰ ἐκ τούτων δυσμενῆ ἐπακόλουθα εἰς τὴν γενικωτέραν πρόοδον τοῦ τόπου.

Δὲν προτίθεμαι νὰ ἀσχοληθῶ λεπτομερῶς μὲ τὰ ἐπὶ μέρους ἀγροτικὰ προβλήματα τῆς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ, τὰ ὁποῖα καθίστανται ἔτι σοβαρώτερα ὡς ἐκ τῆς ἐφετεινῆς ἀνομβρίας καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων λεπτομερέστερον ἐνδιέτριψεν ὁ ἐκ Λεμεσοῦ συνάδελφος κ. Γεώργιος Μαλλιώτης. Περιορίζομαι νὰ ἐπισημάνω ἀκόμη μίαν φορὰν τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν διὰ τὴν κατασκευὴν δρόμων προσπελάσεως παραχωρουμένων κονδυλίων διὰ τὴν Ἐπαρχίαν Λεμεσοῦ ἐν ὄψει τῶν πολλαπλῶν ἀναγκῶν τὰς ὁποίας θὰ ἐξυπηρέτει ἡ ἀσφαλτόστρωσις ὅλων κατὰ τὸ δυνατὸν τῶν ὁδῶν, αἱ ὁποῖαι συνδέουν τὰς Κοινότητας μετὰ τῶν Κεντρικῶν ἀρτηριῶν. Ὁ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καταρτισμὸς προγράμματος ἀσφαλτοστρώσεως πάντων τῶν ἐν λόγῳ προσπελάσεων, ἀποτελεῖ καθ' ἡμᾶς ἐπιτακτικὸν αἴτημα τῆς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ, ὑφιστάμενον καὶ ἐκκρεμοῦν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, ἡ πραγματοποίησις δὲ τούτου θὰ ἐξυπηρέτει πολλαπλῶς τὴν καλλιέργειαν, συγκομιδὴν καὶ διακίνησιν τῶν ἐμπορευμάτων, τὴν μείωσιν τοῦ κόστους παραγωγῆς καὶ γενικώτερον τὰς ἀνάγκας τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Λεμεσοῦ.

Ἀλλὰ παραλλήλως πρὸς τὸ μέτρον τοῦτο, ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ προβῇ εἰς τὸν προγραμματισμὸν καὶ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ ἄλλων ἔργων, ἰδίως ἐντὸς τῶν πτωχοτέρων Κοινοτήτων, πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἀγροτῶν, ἐξασφάλισιν εἰς αὐ-

τοὺς ἀνετωτέρας διαβιώσεως καὶ μείωσιν τοῦ ἀναφερθέντος χάσματος μεταξὺ τῶν εἰσοδημάτων των καὶ τῶν τοιούτων τῶν κατοίκων τῆς πόλεως. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου πολλὰ ὑπολείπονται ἀκόμη νὰ γίνωσι ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, εἰς τὴν προσπάθειαν δὲ ταύτην φρονοῦμεν ὅτι ἐνέχουν μεγάλην σημασίαν τὰ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως παρεχόμενα εἰς τοὺς Ἐπάρχους κονδύλια πρὸς ἐκτέλεσιν διαφόρων ἔργων ἐντὸς τῶν Κοινοτήτων. Πιστεύομεν καὶ ἐλπίζομεν ὅτι τὰ κονδύλια ταῦτα θὰ αὐξηθοῦν ἐν τῷ μέλλοντι καὶ ὅτι κατὰ τὴν κατανομὴν τούτων μεταξὺ τῶν Ἐπάρχων τῆς Νήσου, θὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν αἱ ἰδιάζουσαι συνθῆκαι, ἐδαφικαί, γεωλογικαὶ καὶ παραγωγικαὶ ἑκάστης Ἐπαρχίας.

"Εν ἄλλο σοβαρὸν πρόβλημα τὸ ὁποῖον συνεχῶς ἐπισημαίνομεν καὶ τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖ σοβαρῶς τὴν πόλιν καὶ Ἐπαρχίαν τῆς Λεμεσοῦ, εἶναι ἡ ἀνεπάρκεια τῶν κεντρικῶν ὁδικῶν ἀρτηριῶν αἱ ὁποῖαι συνδέουν τὴν πόλιν μὲ τὴν ὕπαιθρον. Παρὰ τὴν κατὰ τὰ τελευταῖα 2 ἔτη γενομένην σχετικὴν πρόοδον καὶ βελτίωσιν τῆς καταστάσεως, ἰδίᾳ διὰ τῆς ἐνάρξεως τῆς εὐθυγραμμίσεως καὶ διαπλατύνσεως ὡρισμένων βασικῶν ἀρτηριῶν, τὸ πρόβλημα ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ ὀξὺ ἡ δὲ ὁλοκληρωτικὴ ἀντιμετώπισίς του καθίσταται ὁλονὲν πλέον ἐπιτακτική. Ἡ ἐκτέλεσις τῶν σχετικῶν ἔργων καὶ ἐκεῖ ὅπου ἤρχισε, προχωρεῖ μὲ ἀργὸν ρυθμόν, βασικὰ δὲ ἔργα πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην παραμένουν εἰσέτι ἀπρογραμμάτιστα ἢ ἀνεκτέλεστα. Οὕτω ἐπιβραδύνονται αἱ μεταφοραί, δυσχεραίνονται αἱ συναλλαγαὶ καὶ προξενοῦνται πάσης φύσεως ταλαιπωρίαι καὶ οἰκονομικαὶ ἐπιβαρύνσεις εἰς τοὺς κατοίκους τῆς ὑπαίθρου καὶ τῆς πόλεως Λεμεσοῦ, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀναστάλλεται ἡ πρόοδος καὶ ἀνάπτυξις τῆς Ἐπαρχίας ταύτης. Καὶ τοῦτο, ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἄλλας Ἐπαρχίας, ἔνθα τὸ πρόβλημα ἀντεμετωπίσθη κατὰ πολὺ ἀποτελεσματικώτερον τρόπον. Ἐπιβάλλεται, κατὰ τὴν γνώμην μας, ὅπως ἡ Κυβέρνησις χωρήσῃ τάχιστα εἰς τὴν ἄμεσον ἐκτέλεσιν τῶν σχετικῶν προγραμμάτων, ἐγκαταλείπουσα τὴν τακτικὴν τῆς ἀναβλητικότητος καὶ τοῦ τεμαχισμοῦ τῶν ἐργασιῶν ἐπὶ διαφόρων ἔργων, διὰ τῆς ὁποίας, ὡς ἐπεσημάναμεν καὶ ἄλλοτε, οὐδὲν ἔργον ἀποπερατοῦται, ἀλλὰ μόνον διασπάθισις τοῦ Δημοσίου χρήματος ἐπιτυγχάνεται.

"Εν ἐπίσης ἔργον, τοῦ ὁποίου ἡ μελέτη καὶ ἐκτέλεσις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καθυστερεῖ ἀδικαιολογήτως καὶ τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξυπηρετήσῃ πολλαπλῶς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν οἰκονομίαν τῆς Κύπρου γενικώτερον, ἰδίᾳ λόγῳ τῆς ἀνεπαρκείας ὑδατικῶν πόρων εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μας, εἶναι ἡ κατασκευὴ τοῦ φράγματος τοῦ Κούρρη. Θέλομεν νὰ πιστεύωμεν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἀντιληφθῇ ἐπιτέλους τὴν τεραστίαν σημασίαν τοῦ ἔργου τούτου διὰ τὴν Λεμεσὸν καὶ θὰ προβῇ εἰς τὴν ἐπίσπευσιν τῶν σχετικῶν μελετῶν πρὸς πραγμάτωσίν του.

Ἀναφορικῶς πρὸς τὰ προβλήματα αὐτῆς ταύτης τῆς πόλεως Λεμεσοῦ καὶ τῶν πρὸς ἀντιμετώπισιν τούτων σχετικῶν προνοιῶν τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ἔχω νὰ παρατηρήσω τὰ ἀκόλουθα :

Ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν κατασκευῆς τοῦ Λιμένος Λεμεσοῦ, ἐτονίσαμεν τὴν ἀνάγκην συγχρόνου προγραμματισμοῦ καὶ ἐγκαίρου ἐνάρξεως κατασκευῆς τῶν ἀπαραιτήτων ἐγκαταστάσεων καὶ τοῦ ἀπαραιτήτου ἐξοπλισμοῦ τοῦ Λιμένος τούτου, ὡς καὶ τοῦ σχετικοῦ πρὸς τοῦτο ὁδικοῦ δικτύου. Καὶ τοῦτο, διὰ νὰ συμπέσῃ ἡ συμπλήρωσις τῶν ἔργων τούτων μὲ τὴν συμπλήρωσιν τῆς κατασκευῆς καὶ τὴν ἔναρξιν λειτουργίαν τοῦ Λιμένος Λεμεσοῦ. Ἀτυχῶς, ἡ Κυβέρνησις ἐκαθυστέρησε τὸν ἔγκαιρον προγραμματισμὸν τῶν ἔργων τούτων, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀντιμετωπίζωμεν τὸ ἐνδεχόμενον ἀναβολῆς τῆς ἐνάρξεως λειτουργίας τοῦ Λιμένος τούτου ἐπὶ μακρὸν χρόνον μέχρις ὅτου συμπληρωθοῦν τὰ σχετικὰ ἔργα, ὑφιστάμενοι τὰς ἐκ τῆς τοιαύτης καθυστερήσεως ἀντιοικονομικὰς συνεπείας. Θεωροῦμεν ἑπομένως ἐπιβεβλημένην τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐπίσπευσιν τῆς συμπληρώσεως τῶν ἔργων τούτων.

"Εν ἄλλο πρόβλημα τὸ ὁποῖον συνδέεται στενῶς μὲ τὰ προαναφερθέντα καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἐπίλυσις καθίσταται ἐπιτακτικωτέρα λόγῳ τῆς κατασκευῆς τοῦ Λιμένος Λεμεσοῦ, εἶναι καὶ ἡ συμπλήρωσις τῶν σχεδίων διαπλατύνσεως καὶ εὐ-

θυγραμμίσεως ἢ διανοίξεως νέας ὁδοῦ Λεμεσοῦ—Λευκωσίας. Ἡ συμπλήρωσις τῶν τοιούτων σχεδίων ἔπρεπε νὰ εἶχε γίνει μέχρι σήμερον καὶ αἱ ἐργασίαι πρὸς κατασκευὴν τοῦ ἔργου θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχον ἤδη ἀρχίσει, ὥστε τοῦτο νὰ περατωθῇ μετὰ τοῦ Λιμένος. Ἄλλως καὶ ἡ οἰκονομικὴ λειτουργία καὶ ἀποδοτικότης τοῦ Λιμένος θὰ χωλαίνῃ καὶ ἡ μετακίνησις ἐμπορευμάτων καὶ ἐπιβατῶν θὰ δυσχεραίνεται, μειουμένης οὕτω τῆς σημασίας τοῦ ὅλου ἔργου. Ἐπιβάλλεται, ὅθεν, ὅπως ἡ Κυβέρνησις ἐπιληφθῇ τὸ ταχύτερον δυνατὸν καὶ τοῦ ἔργου τούτου.

Πάντα τὰ ἀναφερθέντα, ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῆς τροποποιήσεως ἐπὶ τὸ ἁπλούστερον τοῦ περὶ Τελωνείων Νόμου, ὡς καὶ τῆς δημιουργίας Ἐλευθέρων Ζωνῶν Ἐμπορίου, θὰ συμβάλουν, πιστεύομεν, εἰς τὴν οἰκονομικῶς ἀποδοτικωτέραν λειτουργίαν τοῦ ὑπὸ κατασκευὴν Λιμένος Λεμεσοῦ, ὡς καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομικῆς καὶ ἐμπορικῆς διακινήσεως τῆς πόλεως ταύτης.

Ἕτερον σοβαρὸν πρόβλημα τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖ τὴν πόλιν τῆς Λεμεσοῦ, εἶναι, ὡς ἐπανειλημμένως ἐτονίσθη, τὸ οἰκιστικόν, καθιστάμενον ὁλονὲν ὀξύτερον, μὲ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς τιμῆς τῆς γῆς, τοῦ ὕψους τῶν ἐνοικίων καὶ τοῦ τιμαρίθμου. Περὶ τοῦ προβλήματος ὅμως τούτου καὶ τῶν πρὸς ἀντιμετώπισίν του ἐπιβαλλομένων νὰ ληφθῶσι μέτρων ἀνεφέρθη ἐκτενῶς ὁ ἐκ Λεμεσοῦ συνάδελφος κ. Νεοκλέους.

Δύο ἄλλα τέλος προβλήματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἡ Λεμεσὸς πάσχει μακροχρονίως καὶ τὰ ὁποῖα χρήζουν ἀμέσου καὶ ἀποτελεσματικῆς ἀντιμετωπίσεως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, εἶναι τὸ Χωρομετρικὸν καὶ τὸ Πολεοδομικόν.

Ἐν σχέσει πρὸς τὸ Χωρομετρικὸν πρόβλημα, παρατηροῦμεν μετὰ λύπης μας ὅτι συνεχίζεται ἡ Κυβερνητικὴ ἀδράνεια ὡς πρὸς τὴν ἐπαρκῆ ἐπάνδρωσιν τοῦ Κτηματολογίου Λεμεσοῦ, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ προξενοῦνται πλεῖσται ὅσαι ταλαιπωρίαι καὶ ἔξοδα εἰς τὸ κοινόν, νὰ δυσχεραίνωνται αἱ κτηματικαὶ συναλλαγαὶ καὶ ἡ ἀξιοποίησις τῆς γῆς, μὲ δυσμενῆ ἀντίκτυπον ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ προόδου ὁλοκλήρου τῆς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ. Τὰ προαναφερθέντα προβλήματα καθίστανται ἔτι ἐντονώτερα, ὡς ἐκ τῆς ἀνυπαρξίας Γενικῆς Ἐγγραφῆς διὰ τὴν πόλιν καὶ Ἐπαρχίαν τῆς Λεμεσοῦ, τοῦ ὁποίου ἔργου ἡ καθυστέρησις τῆς ἐκτελέσεως ὀφείλεται καὶ πάλιν εἰς τὴν ἔλλειψιν ἐπαρκοῦς προσωπικοῦ. Εὐελπιστοῦμεν ὅτι ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους ἡ Κυβέρνησις θὰ προβῇ εἰς τὴν ἐπαρκῆ ἐπάνδρωσιν διὰ καταλλήλου προσωπικοῦ τοῦ τόσον ζωτικοῦ τούτου κυβερνητικοῦ τμήματος.

Τέλος, ἰδιαζόντως ἐπιτακτικὴ καθίσταται ἡ ἐφαρμογὴ ἑνὸς πλήρους, μονίμου ἀλλὰ καὶ ἐφαρμοσίμου πολεοδομικοῦ σχεδίου διὰ τὴν πόλιν τῆς Λεμεσοῦ, ἰδίᾳ λόγῳ τῆς ὁσημέραι παρατηρουμένης αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ τῆς πόλεως. Τὴν ἀνάγκην ἐφαρμογῆς ἑνὸς τοιούτου σχεδίου, ἐτονίσαμεν ἐπανειλημμένως καὶ θὰ συνεχίσωμεν μὲ κάθε εὐκαιρίαν νὰ ὑποδεικνύωμεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, καθότι ἡ ἔλλειψις ἑνὸς ὁλοκληρωμένου τοιούτου σχεδίου καὶ ἡ ἀβεβαιότης ὡς πρὸς τὴν τελικὴν μορφὴν αὐτοῦ, ἐκτὸς τῶν ποικίλων ταλαιπωριῶν τὰς ὁποίας προξενεῖ εἰς τὸ κοινόν, ἀποτελεῖ καὶ σοβαρὸν ἀνασταλτικὸν παράγοντα εἰς τὴν πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν τῆς Λεμεσοῦ.

Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, ἐπιθυμοῦμεν νὰ διευκρινήσωμεν, καὶ πιστεύομεν ὅτι ἐκφράζομεν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο τὰς ἀπόψεις ὁλοκλήρου τοῦ Σώματος, ὅτι ἡ Βουλὴ ἐνέκρινε μὲν προσφάτως τὸν περὶ Πολεοδομίας Νόμον, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅμως ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου τούτου ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως θὰ γίνῃ μὲ περίσκεψιν καὶ σύνεσιν καὶ κατὰ τρόπον ὥστε νὰ μὴ ἀνασταλῇ ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἐπηρεαζομένων περιοχῶν ἢ νὰ ἐπενεργῇ αὕτη εἰς μέγα βαθμὸν δυσμενῶν καὶ ἐν πολλοῖς καταστρεπτικῶς ἐπὶ τῶν συμφερόντων τῶν ἐνδιαφερομένων ἰδιοκτητῶν, ὡς συνέβη ἐν Λεμεσῷ, μὲ τὴν διὰ Διατάγματος καθιέρωσιν Πολεοδομικῶν Ζωνῶν ἐπὶ τμήματος τῆς Λεμεσοῦ. Πράγματι, αἱ τοιαῦται Ζῶναι ἀπεδείχθησαν ἄκρως ἐπιζήμιοι, διὰ τὴν τουριστικὴν καὶ τὴν ἐν γένει ἀνάπτυξιν τῆς πόλεως ταύτης ἀλλὰ εἰδικώτερον διὰ τὰ συμφέροντα οὐχὶ μόνον τῶν κατόχων παραλιακῶν κτημάτων, ἀλλὰ καὶ τῶν κατοίκων 12 ἐπηρεαζομένων ἀγροτικῶν Κοινοτήτων.

Ἐλπίζομεν ὅτι θὰ ἐπικρατήσουν ἐπὶ τοῦ θέματος συνετώτεραι σκέψεις καὶ θὰ ἐπιδειχθῇ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως κατανόησις τοῦ προβλήματος, ὥστε αἱ ἀπὸ καιροῦ διεξαγόμεναι μετὰ τῆς Κυβερνήσεως διαπραγματεύσεις ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου νὰ ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν τροποποίησιν τῶν ἐν λόγῳ ζωνῶν, ἵνα ἀρθῇ ἡ εἰς βάρος τῆς Λεμεσοῦ καὶ μεγάλης μερίδος τῶν κατοίκων αὐτῆς διαπραχθεῖσα ἀδικία.

Προτοῦ τελειώσω, ἐπιτρέψατέ μου νὰ ἐκφράσω τὴν ἀπαρέσκειάν μου εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀκολουθουμένην τακτικὴν καταθέσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς συζήτησιν ἐντὸς τοῦ Δεκεμβρίου ἀντὶ 3 μῆνας τοὐλάχιστον πρὸ τῆς λήξεως τοῦ ἔτους, ὡς προνοεῖ καὶ τὸ Σύνταγμα καὶ νὰ παρατηρήσω, ὡς ὀρθῶς ἐπισημαίνεται καὶ ἐν τῇ Ἐκθέσει τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ὅτι ἡ τοιαύτη τακτικὴ προκαλεῖ ἀνωμαλίας εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς κρατικῆς μηχανῆς καὶ καθυστέρησιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν πολλῶν ἔργων, καθότι τοιουτοτρόπως ἡ ψήφισις τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἐπιτυγχάνεται κατὰ Φεβρουάριον, ἤτοι μὲ 2 μῆνας καθυστέρησιν.

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἀνεφέρθην ἐν γενικαῖς γραμμαῖς εἰς τὰ κυριώτερα τῶν προβλημάτων τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν τὴν Ἐπαρχίαν Λεμεσοῦ. Ὡς ἀνέφερα καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὁμιλίας μου, δὲν ἀναμένομεν τὴν ἐπίλυσιν πάντων τῶν προβλημάτων τούτων κατὰ τρόπον ἄμεσον καὶ ὁριστικόν, οὔτε πιστεύομεν ὅτι θὰ παύσουν καθ' οἱονδήποτε τρόπον νὰ ὑφίστανται ἢ νὰ δημιουργοῦνται συνεχῶς νέα προβλήματα. Ἀναμένομεν ὅμως ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, ὅπως ἐπιληφθῇ σοβαρῶς τῶν κυριωτέρων ἐκ τούτων καὶ ὅπως προβῇ εἰς τὸν προγραμματισμὸν καὶ τὴν λῆψιν μέτρων πρὸς ἐπίλυσίν των.

Ἐκ τῆς ἐξετάσεως τοῦ ἀνὰ χεῖρας Προϋπολογισμοῦ, δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἀνταποκρίνεται οὗτος εἰς τὰς προσδοκίας καὶ ἐπιθυμίας μας. Μακροχρόνια καὶ ζωτικὰ προβλήματα ἐξακολουθοῦν νὰ παραμένουν εἰς τὸ περιθώριον τῶν Κυβερνητικῶν προγραμματισμῶν, μὲ ἀποτέλεσμα ἄκρως δυσμενῆ διὰ τὴν Ἐπαρχίαν μας.

Ἀπὸ τῆς θέσεώς μας, δὲν ἐπαύσαμεν καὶ δὲν θὰ παύσωμεν νὰ ἀναφερώμεθα εἰς τὰ προβλήματα τοῦτα καὶ νὰ ἐπισημαίνωμεν τὴν ἀνάγκην θετικῆς ἀντιμετωπίσεώς των.

Ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῶν ἐκτεθέντων, ψηφίζομεν τὸν παρόντα Προϋπολογισμόν, ἀναμένοντες καὶ ἀξιοῦντες ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ὅπως ἐκλάβῃ τὴν χειρονομίαν μας ταύτην οὐχὶ ὡς πλήρη καὶ ἀνεπιφύλακτον ἐπιδοκιμασίαν τοῦ ἔργου της, ἀλλὰ ὡς πίστωσιν χρόνου, ἐπιφυλαττόμενοι νὰ ἐπανέλθωμεν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευταί. Ἕνας ἀπὸ τοὺς κυριώτερους τομεῖς στοὺς ὁποίους ἡ Κυβέρνηση δίνει ἐξαιρετικὴ σημασία καὶ προσοχὴ εἶναι ἡ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξη. Ὁ βαθμὸς τῆς σημασίας καὶ τῆς προσοχῆς ποὺ προσδίδει ἡ Κυβέρνηση στὸν τομέα τῆς βιομηχανικῆς ἀνάπτυξης, παράλληλα πρὸς τὴν παραπέρα ἀνάπτυξη τῆς γεωργίας καὶ τοῦ τουρισμοῦ, ποὺ ἀποτελοῦν τὰ τρία βασικὰ σκέλη τῆς Κυπριακῆς Οἰκονομίας, εἶναι πρόδηλος ἀπὸ τὴν ἔμφαση ποὺ ἔδωσε ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν μὲ τὴν ὁμιλία του στὴ Βουλὴ στὶς 5 τρέχοντος.

Ἀναλύοντας τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Σχεδίου Ἀναπτύξεως καὶ ἀναφερόμενος στὸν τομέα τῆς Βιομηχανίας, ὁ κ. Ὑπουργὸς εἶπε τὰ ἑξῆς : «Τὸ Σχέδιον ἀποδίδει ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὴν ἐκβιομηχάνισιν. Ἡ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις ἀναμένεται νὰ προσδώσῃ σταθερότητα εἰς τὴν οἰκονομίαν διὰ τῆς διαφοροποιήσεως τῆς παραγωγῆς καὶ νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἐπιτάχυνσιν τοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως». Ὅσον ἀφορᾶ τοὺς συγκεκριμένους σκοποὺς τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς στὸν τομέα τῆς βιομηχανικῆς ἀνάπτυξης αὐτοὶ καθορίζονται ὡς ἑξῆς :

(α) Νὰ καταστήσῃ δυνατὴν τὴν ἀξιοποίησιν ἐγχωρίων πρώτων ὑλῶν·

(β) νὰ ὑποβοηθήσῃ τὴν μείωσιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου·

(γ) νὰ καταστήσῃ δυνατήν, ἐφ' ὅσον ἡ βιομηχανία ἀποτελεῖ ἕνα ὑψηλῆς παραγωγικότητος τομέα, τὴν ἀποδοτικὴν ἀξιοποίησιν τῶν πόρων· καὶ

(δ) νὰ δημιουργήσῃ καλυτέρας εὐκαιρίας ἀπασχολήσεως ἐν ἀντιδιαστολῇ πρὸς περισσοτέρας εὐκαιρίας ἀπασχολήσεως». (Βλ. Ὁμιλία Ὑπ. Οἰκονομικῶν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς σελ. 72).

Σὲ μιὰ χώρα ὅμως ἡ Κύπρος, ποὺ ἡ γεωργική της παραγωγὴ ἐξαρτᾶται σὲ μεγάλο βαθμὸ ἀπὸ ἀσταθεῖς παράγοντες, ὅπως οἱ καιρικὲς συνθῆκες—ἡ ἐφετεινὴ πρωτοφανής, παρατεταμένη καὶ σὲ παγκύπρια κλίμακα ἀνομβρία εἶναι ἐνδεικτικὴ τοῦ βαθμοῦ ἐξάρτησης τῆς γεωργίας ἀπὸ τὶς καιρικὲς συνθῆκες—καὶ ποὺ ἡ οἰκονομία της καὶ ἡ οἰκονομική της ἀνάπτυξη καὶ εὐημερία ἐξαρτῶνται ἀκόμα σὲ ὑπολογίσιμο βαθμὸ ἀπὸ ἀστάθμητους ἐξωγενεῖς παράγοντες καὶ τὸ ἐμπορικό της ἰσοζύγιο παρουσιάζει αὐξανόμενο παθητικὸ (τὸ 1971 αὐτὸ ἀνῆλθε στὰ £49,2 ἑκατ. σὲ σύγκριση μὲ £42,2 τὸ 1969) δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ ἀμφιβολία, ὅτι πολὺ ὀρθὰ ἡ Κυβέρνηση πιστεύει, ὅτι πρωταρχικὸς ρόλος γιὰ τὴν ἐξάλειψη τῆς οἰκονομικῆς μας καθυστέρησης ἀνήκει στὴ βιομηχανία, περιλαμβανομένου βεβαίως καὶ τοῦ τουρισμοῦ.

Μὲ ἀφετηρία αὐτὸν τὸν ὀρθὸ προσανατολισμό, ἡ κυβέρνηση ἔδωσε κατὰ τὴν τελευταία δεκαετίαν καὶ δίνει καὶ στὸ Τρίτο Πενταετὲς Σχέδιο Ἀναπτύξεως ἰδιαίτερη προσοχὴ καὶ μὲ συγκεκριμένα μέτρα συνέβαλε στὴν ἀνάπτυξη τῆς κυπριακῆς βιομηχανίας. Σὰν ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς προσοχῆς, τοῦ κυβερνητικοῦ προγραμματισμοῦ καὶ μιᾶς σειρᾶς συγκεκριμένων μέτρων ἡ βιομηχανία ἐσημείωσε οὐσιαστικὴ πρόοδο, πρᾶγμα ποὺ διαπιστώνεται ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι ὁ ρυθμὸς τῆς βιομηχανικῆς ἀνάπτυξης ἀνῆλθε κατὰ μέσον ὅρο σὲ 9,2% ἐτησίως γιὰ τὴν 5ετία 1967—71. «Ὁ βαθμὸς οὗτος ἀναπτύξεως—ὅπως ἀναφέρεται στὴν ὁμιλία τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν πρὸς τὴ Βουλὴ—εἶναι ὑψηλότερος τοῦ μέσου ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας ὡς συνόλου, ἀλλὰ εἶναι ἐλαφρῶς κατώτερος τοῦ τεθέντος στόχου εἰς τὸ Δεύτερον Σχέδιον, τὸ ὁποῖον προέβλεπε ποσοστὸν ἀναπτύξεως τοὐλάχιστον 10% ἐτησίως» (Βλ. ὁμιλία Ὑπουργοῦ σελ. 38).

Ἡ διαπίστωση αὐτὴ πρέπει νὰ ὁδηγήσῃ τὴν κυβέρνηση σὲ μιὰν πλέον ἐνδελεχὴ μελέτην ὅσον ἀφορᾶ τὰ προβλήματα τῆς βιομηχανικῆς ἀνάπτυξης καὶ στὴ λήψη πιὸ ἀποφασιστικῶν μέτρων γιὰ τὸ ξεπέρασμα τῶν ἀδυναμιῶν καὶ τῶν ἐλλείψεων, γενικὰ τῶν αἰτίων ποὺ ὡδήγησαν στὸ νὰ μὴ πραγματοποιηθῇ πλήρως ὁ στόχος τοῦ Δευτέρου Πενταετοῦς Σχεδίου.

Αὐτὸ ἐπιβάλλεται ἀκόμη περισσότερο κι' ἀπὸ τὸ ὅτι φιλοδοξία τῆς κυβερνήσης εἶναι νὰ ἐπιτύχῃ κατὰ τὸ Τρίτο Πενταετὲς Σχέδιο ρυθμοὺς ἀνάπτυξης στὴ βιομηχανία αἰσθητὰ ψηλότερους ἀπ' ὅ,τι τόσο σὲ ἄλλους τομεῖς ὅσο καὶ γενικά. Ἔτσι, ἐνῶ προγραμματίζεται γενικὸς ρυθμὸς ἀνάπτυξης στὴ διάρκεια τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Σχεδίου κατὰ 7,48, στὴ βιομηχανία ὁ ἐπιδιωκόμενος ρυθμὸς ἀνάπτυξης ἀνέρχεται σὲ 11,1%, δηλ. εἶναι ἀνώτερος καὶ ἀπὸ ὅ,τι ἐπετεύχθη καὶ ἀπ' ὅ,τι ἐπρογραμματίσθη γιὰ τὸ 1967—71.

Οἱ βασικοὶ ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ ποὺ ἐπιδιώκονται στὸ Τρίτο Πενταετὲς Σχέδιο Ἀναπτύξεως στὸν τομέα τῆς βιομηχανίας, ὅπως αὐτοὶ ἐξετέθησαν ἀπὸ τὸν κ. Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν εἶναι «ἡ ραγδαία οἰκονομικὴ ἀνάπτυξης, ἡ βελτίωσις τῆς συνθέσεως τῆς παραγωγῆς, ἡ βελτίωσις τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου καὶ μία πε-

ρισσότερον δικαία κατανομὴ τοῦ εἰσοδήματος, πλήρης ἀπασχόλησις, νομισματικὴ σταθερότης καὶ ἱκανοποιητικὸν ἰσοζύγιον πληρωμῶν» (βλ. ὁμιλία Ὑπουργοῦ σελ. 54). Ἕνας τέτοιος προσανατολισμὸς τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς κυβέρνησης καὶ τοῦ οἰκονομικοῦ προγραμματισμοῦ εἶναι ἀναμφισβήτητα ὀρθός, διότι συνάδει μὲ τὴν ἐπιδίωξη νὰ ἐπενεθχοῦν στὴν κυπριακὴν οἰκονομία τέτοιες οὐσιαστικὲς διαρθρωτικὲς ἀλλαγές, ποὺ θὰ ἔχουν σὰν ἀποτέλεσμα νὰ ἀναδειχθῇ ἡ βιομηχανία, καὶ κυρίως ἡ μεταποιητική, στὸν πρώτιστο τομέα οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ στὴν κυριώτερη καὶ σταθερώτερη πηγὴ τοῦ ἐθνικοῦ μας εἰσοδήματος. Ἡ ἐπίτευξη ἑνὸς τέτοιου στόχου θὰ ἀσκήση ὁλόπλευρη καὶ εὐεργετικὴ ἐπίδραση στὴν οἰκονομία μας γενικὰ καὶ θὰ ἐπιτρέψη στὴν Κύπρο νὰ θέση πάνω σὲ ὀρθή, ὑγιᾶ καὶ σταθερὴ βάση τὰ δημόσια οἰκονομικά της.

Μιὰ καὶ ἡ κυβέρνηση ἔχει ὀρθὸ προσανατολισμὸ ὅσον ἀφορᾷ τοὺς βασικοὺς σκοποὺς γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς Κυπριακῆς Οἰκονομίας στοὺς διάφορους τομεῖς, μὲ προτεραιότητα τὸν τομέα τῆς βιομηχανίας, ὅ,τι ἀπομένει γιὰ νὰ ὑλοποιηθῇ, νὰ γίνη πραγματικότητα αὐτὴ ἡ ὀρθὴ πολιτικὴ καὶ νὰ ἀποδώση καρπούς, εἶναι τὰ κατάλληλα μέτρα ποὺ ἡ ἐφαρμογή τους θὰ φέρη τὰ ἐπιδιωκόμενα ἀποτελέσματα.

Γιὰ τὴν ἐξασφάλιση ψηλοτέρων ρυθμῶν ἀνάπτυξης στὴ βιομηχανία, ὅπως ἄλλωστε προγραμματίζεται καὶ ἀπὸ τὴν κυβέρνηση, κατὰ τὴ γνώμη μας εἶναι ἀπαραίτητες οἱ ἀκόλουθες προϋποθέσεις :

(α) Ἡ πραγματοποίηση μεγαλυτέρων ἐπενδύσεων σ' αὐτὸ τὸν τομέα· καὶ

(β) Ἡ μεγίστη δυνατὴ ἀξιοποίησή τους, ὥστε οἱ ἐπενδύσεις νὰ ἀποδίδουν τὸ μάξιμουμ τῶν δυνατοτήτων τους.

Ἡ Κυβέρνηση φαίνεται νὰ ἀντιλαμβάνεται πλήρως, ὅτι γιὰ τὴν ἐξασφάλιση αὐτῶν τῶν προϋποθέσεων ὁ ρόλος ποὺ μπορεῖ νὰ διαδραματίση εἶναι ἀποφασιστικός. Εἶναι γι' αὐτό, ποὺ δίνοντας προσοχὴ στὸν ρόλο τῶν ἐπενδύσεων, ἡ Κυβέρνηση προγραμματίζει νὰ αὐξηθοῦν οἱ ἐπενδύσεις Κυβέρνησης καὶ ἰδιωτικοῦ τομέα στὴ βιομηχανία σὲ £57 ἑκατομμύρια γιὰ τὴν περίοδο 1972–1976, ἀπὸ £31,6 ἑκατομμύρια τῆς περιόδου 1967–1971. Ἔτσι, ἡ συμβολὴ τῆς βιομηχανίας στὴν κυπριακὴ οἰκονομία ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἀνέλθη σὲ 16,3% ἀπὸ 13,4% ἀντιστοίχως.

Τὸ ποσὸν τῶν £57 ἑκατομμυρίων εἶναι ἀσφαλῶς σημαντικό. Παρ' ὅλον τοῦτο, χρειάζεται ἡ Κυβέρνηση νὰ συμβάλη κατὰ τὸν πιὸ ἀποφασιστικὸ τρόπο στὸ νὰ διοχετευθοῦν ἀκόμα μεγαλύτερα ποσὰ ἰδιωτικῶν κεφαλαίων στὴ βιομηχανία καὶ τὸν τουρισμό, παρὰ σὲ ἄλλους τομεῖς εὔκολης κερδοσκοπίας, ὅπως π.χ. ἡ τοκογλυφία καὶ ἡ ἀγοραπωλησία γῆς, πρᾶγμα ποὺ θὰ συμβάλη πάρα πολὺ στὸ νὰ ἐπιτευχθοῦν τὰ ἐπιδιωκόμενα ἀποτελέσματα. Ἕνας τρόπος ποὺ θὰ εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα τὴν διοχέτευση περισσοτέρων ἰδιωτικῶν κεφαλαίων στὴ βιομηχανία, παρὰ στὴν τοκογλυφία καὶ τὴν ἐκμετάλλευση γῆς, θὰ ἦταν ἡ δημιουργία, δίπλα στὶς καθαρῶς κρατικὲς ἐπιχειρήσεις, μικτῶν μὲ τὸ κυπριακὸ καὶ ὄχι μὲ τὸ ξένο ἰδιωτικὸ κεφάλαιο βιομηχανικῶν μονάδων καὶ ἐπιχειρήσεων. Μερικὰ ἄλλα μέτρα ὑποβοήθησης τῆς βιομηχανικῆς ἀνάπτυξης θὰ ἦταν ἡ παροχὴ περισσοτέρων διευκολύνσεων στὴ βιομηχανία, ὅπως μεγαλύτερη καὶ ὑπὸ πιὸ εὐνοϊκοὺς ἀπὸ τοὺς σημερινοὺς ὅρους δανειοδότηση, ἡ κατὰ καιροὺς ἀναθεώρηση τῶν δασμῶν πάνω σὲ πρῶτες ὕλες, ποὺ χρησιμοποιεῖ ἡ κυπριακὴ οἰκονομία, καθὼς καὶ πάνω σὲ εἴδη ποὺ παράγονται σὲ ἱκανοποιητικὴ ποσότητα καὶ ποιότητα ἀπὸ κυπριακὲς βιομηχανίες, ἡ πάνω σὲ μονιμώτερη καὶ πιὸ συστηματικὴ βάση ἐκστρατεία διαφήμισης στὸ ἐσωτερικὸ καὶ τὸ ἐξωτερικὸ ποὺ ὀργανώνει κατὰ διαστήματα ἡ κυβέρνηση, ὁ περιορισμὸς τῶν ἀδειῶν εἰσαγωγῆς μηχανικοῦ ἐξοπλισμοῦ γιὰ διάφορα ἐργαστήρια καὶ ἐργοστάσια, τὸν ὁποῖο εἶναι σὲ θέση νὰ παράγουν κυπριακὲς βιομηχανίες, ἐφ' ὅσον ἡ παραγωγή τους ἀπὸ τεχνικῆς καὶ οἰκονομικῆς πλευρᾶς εἶναι ἱκανοποιητική κ.λ.π. Ἡ δασμολογικὴ αὐτὴ προστασία, ἐκφραζομένη κατὰ διαφόρους τρόπους, θεωρεῖται κατὰ

τὴ γνώμη μας σὰν ἕνα μέτρο ἀπόλυτα ἀπαραίτητο, τόσο γιὰ νὰ ἐπιβιώσουν οἱ νεαρὲς κατὰ τὸ πλεῖστον κυπριακὲς βιομηχανίες, ὅσον καὶ γιὰ νὰ ἐνθαρρυνθῇ ἡ ἵδρυση νέων βιομηχανικῶν μονάδων.

Ἕνα σοβαρὸ πρόβλημα ποὺ ἀντιμετωπίζουν οἱ νεοϊδρυόμενες βιομηχανίες εἶναι ἡ ἐξασφάλιση φθηνῆς γῆς. Ἡ δημιουργία βιομηχανικῶν περιοχῶν ἀποτελεῖ πολὺ θετικὸ παράγοντα γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς κυπριακῆς βιομηχανίας. Δυστυχῶς, ἐνῶ ἀναγνωρίζεται ἡ σημασία αὐτοῦ τοῦ παράγοντα καὶ ἐνῶ ἀπὸ καιρὸ ὑπάρχουν σχέδια γιὰ δημιουργία βιομηχανικῆς περιοχῆς στὴν Ἀμμόχωστο, ἡ ὁποία ἔχει πολλὰ πλεονεκτήματα καὶ ὑπάρχουν ὅλες οἱ διαθέσεις ἀπὸ ἐνδιαφερομένους γιὰ ἵδρυση βιομηχανιῶν, ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῶν τῶν σχεδίων καθυστερεῖ, μὲ ἀποτέλεσμα ἢ νὰ ἀναβάλλεται ἡ ἵδρυση νέων βιομηχανιῶν ἢ νὰ ὑποχρεώνωνται οἱ νεοϊδρυόμενες βιομηχανίες νὰ διαθέτουν μεγάλο μέρος τοῦ κεφαλαίου τους γιὰ ἐξασφάλιση γῆς. Συναφῶς, πέραν ἀπὸ τὴν ἵδρυση βιομηχανικῶν περιοχῶν, ἐπιβάλλεται, κατὰ τὴ γνώμη μας, ἡ ἐπιβολὴ ἐλέγχου στὶς τιμὲς πάνω στὴ γῆ, ἰδιαίτερα ὅταν πρόκειται αὐτὴ νὰ διατεθῇ γιὰ βιομηχανικοὺς σκοπούς. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξοικονομηθοῦν σημαντικὰ κεφάλαια ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ διατεθοῦν γιὰ τεχνικὸν ἐξοπλισμὸ καὶ ἄλλους παραγωγικοὺς σκοπούς.

Τὸ πρόβλημα τῆς ἐξασφάλισης εἰδικευμένου προσωπικοῦ γιὰ τὴ βιομηχανία καὶ τὸν τουρισμὸ εἶναι ἕνα ἄλλο ἐπίσης βασικὸ πρόβλημα. Ὅταν προγραμματίζεται μιὰ πραγματικὰ ἁλματώδης ἀνάπτυξη τοῦ τουρισμοῦ καὶ τῆς βιομηχανίας, ὅπως περιγράφεται στὴν ὁμιλία τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν στὴ Βουλή, τὸ θέμα τῆς ἐξασφάλισης ἐπαρκοῦς καὶ ὑψηλῆς τεχνικῆς κατάρτισης εἰδικευμένου προσωπικοῦ προσλαμβάνει ἐξαιρετικὴ σημασία. Κι' ὅμως, παρὰ τὴν ὕπαρξη διαφόρων Τεχνικῶν Σχολῶν, Ἰνστιτούτων, τοῦ Κέντρου Παραγωγικότητος, τοῦ Συστήματος Μαθητείας καὶ ἄλλων παρόμοιων ὀργανισμῶν καὶ Προγραμμάτων, ἐπισήμως προβλέπεται ὅτι οἱ ἀνάγκες τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας σὲ εἰδικευμένο προσωπικὸ δὲν θὰ καλυφθοῦν ἱκανοποιητικά. Γι' αὐτὸ ἐπιβάλλεται νὰ ληφθοῦν πιὸ πολλὰ καὶ πιὸ δραστικὰ μέτρα γιὰ τὸν καλύτερο προγραμματισμὸν καὶ τὴν πιὸ γρήγορη προώθηση τῆς τεχνικῆς ἐκπαίδευσης, ἂν θέλουμε νὰ ὑπάρχη συντονισμὸς ἀνάμεσα σ' ὅλους τοὺς παράγοντες ποὺ ἐπιδροῦν στὴν βιομηχανικὴ ἀνάπτυξη τοῦ τόπου, στὴν ὁποία ἡ Κυβέρνηση δίνει τόση μεγάλη σημασία καὶ προτεραιότητα.

Τὰ προβλήματα τῆς βιομηχανικῆς ἀνάπτυξης τοῦ τόπου πρέπει νὰ ἐξετασθοῦν ἐπίσης ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ νέου στοιχείου, ποὺ μοιραία θὰ ἐπηρεάση σὲ πολὺ σημαντικὸ βαθμὸ γενικὰ τὴν κυπριακὴ οἰκονομία. Κι' αὐτὸ τὸ νέο καὶ τόσο σημαντικὸ στοιχεῖα εἶναι ἡ συμφωνία τῆς 20ῆς Δεκεμβρίου 1972 γιὰ σύνδεση τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Τὸ μέγα ἐρώτημα ποὺ ἐγείρεται ἐξ αἰτίας τῆς νέας αὐτῆς πραγματικότητος εἶναι τοῦτο :

Ποιὸ εἶναι τὸ μέλλον τῆς κυπριακῆς βιομηχανίας ; Μπορεῖ ἡ Κυπριακὴ βιομηχανία νὰ ἀντεπεξέλθῃ στὸν συναγωνισμὸ τῶν βιομηχανικῶν κολοσσῶν τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ.; Εἶναι ρεαλιστικὸς ὁ προγραμματισμὸς τῆς κυβέρνησης γιὰ τοὺς ρυθμοὺς ἀνάπτυξης τῆς βιομηχανίας, ὅπως καθορίζονται στὸ Τρίτο Πενταετὲς Σχέδιο ἢ μήπως κάτω ἀπὸ τὴν πίεση ἀδυσώπητων παραγόντων θὰ ἀποδειχθοῦν ἁπλῶς καλὲς προθέσεις καὶ εὐσεβεῖς πόθοι ; Αὐτὰ εἶναι τὰ βασανιστικὰ ἐρωτηματικὰ ποὺ βάζουν ἤδη ἀγωνιωδῶς στοὺς ἑαυτούς τους πολλοὶ μικροὶ καὶ μεγάλοι βιομήχανοι στὴν Κύπρο.

Ὅπως εἶναι γνωστό, σὰν ἀντάλλαγμα πρὸς τὶς παραχωρήσεις ποὺ ἔκαμε πρὸς τὴν Κύπρο ἡ Ε.Ο.Κ., ὅπως ἀναφέρεται στὸ «Κοινὸν Ἀνακοινωθὲν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ὑπογραφῆς τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ.» ἡμερομηνίας 20 Δεκεμβρίου 1972, «ἡ Κύπρος, κατὰ γενικὸν κανόνα, θὰ μειώσῃ τοὺς δασμούς της ὑπὲρ τῆς Κοινότητος, συμφώνως πρὸς τὸ ἀκόλουθον χρονοδιάγραμμα : 15% κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐφαρμογῆς τῆς Συμφωνίας, 25% κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ τρίτου ἔτους, 35% κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ πέμπτου ἔτους».

Παρ' ὅλον ὅτι ἡ ἰδία συμφωνία προνοεῖ γιὰ διάφορες ἐξαιρέσεις καὶ διαλαμβάνεται ἐπίσης πρόνοια, ὅτι «ἄνευ ἐπηρεασμοῦ τοῦ δικαιώματός της νὰ τροποποιῇ τοὺς τελωνειακοὺς δασμούς, ἡ Κύπρος διατηρεῖ τὸ δικαίωμα ἐπανεπιβολῆς ἢ αὐξήσεως τῶν τελωνειακῶν της δασμῶν ἐντὸς ὡρισμένων ὁρίων πρὸς διευκόλυνσιν ἱδρύσεως βιομηχανιῶν εἰς τὸ μέλλον», ὡστόσο εἶναι πολὺ ἀμφίβολο κατὰ πόσο, ἔστω καὶ μὲ αὐτὸ τὸ δικαίωμα ποὺ διατηρεῖ ἡ Κύπρος, θὰ εἶναι δυνατὸν ἡ Κυπριακὴ βιομηχανία, ποὺ ὑστερεῖ ἀπὸ πολλὲς ἀπόψεις ἀπὸ τὶς ἀντίστοιχες βιομηχανίες τῆς Κοινότητας, θὰ ἀντέξῃ στὸν ἄγριο συναγωνισμὸ τῶν βιομηχανιῶν κολοσσῶν τῆς Ε.Ο.Κ. Κατὰ τὴ γνώμη μας, ἡ κυπριακὴ βιομηχανία θὰ εἶναι πολὺ τρωτὴ σ' ἕνα τέτοιο συναγωνισμό, μὲ ἀποτέλεσμα ἕνα ἀπὸ τὰ δύο : Ἢ νὰ ὑποκύψῃ καὶ τελικὰ νὰ καταστραφῇ ἢ νὰ μετατραπῇ σὲ ἐξάρτημα τῶν μεγάλων βιομηχανικῶν συγκροτημάτων τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ., ὅπως ἔχει γίνει ἤδη μὲ τὴ Καπνοβιομηχανία, ποὺ κατ' ὄνομα μόνον εἶναι Κυπριακή.

Τὸ πρόβλημα τῆς ἐπιβίωσης τῆς κυπριακῆς βιομηχανίας γίνεται ἀκόμα ὀξύτερο, ἂν λάβουμε ὑπόψη ὅτι ὁ προσανατολισμὸς τῆς κυβέρνησης καὶ οἱ ἐπιδιώξεις της ὅσον ἀφορᾶ τὴ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξη ἔπαυσε νὰ εἶναι ἁπλῶς ἡ «ὑποκατάστασις τῶν εἰσαγωγῶν», ἀλλὰ σύμφωνα μὲ τὴ δήλωση τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν «ἀπαιτεῖται μεγαλύτερος προσανατολισμὸς πρὸς τὰς ἐξαγωγάς». Σὲ σχέση μ' αὐτὸ «Τὸ Τρίτο Πενταετὲς Σχέδιον προβλέπει αὔξησιν τῶν ἐξαγωγῶν βιομηχανικῶν προϊόντων κατὰ 85%, ὥστε αὗται νὰ ἀνέλθουν ἀπὸ £10,6 ἑκατομμύρια τὸ 1971, εἰς περίπου £19,5 ἑκατομμύρια κατὰ τὸ 1976» ἡ αὔξηση «κατὰ 13,1% ἐτησίως κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου 1972–1976» (σελ. 73).

Ἡ Κυβέρνηση δὲν φαίνεται νὰ ἀνησυχῇ πολὺ ἀπὸ τὰ προβλήματα ποὺ προκύπτουν γιὰ τὴν κυπριακὴ βιομηχανία, γιὰ τὸ ἀβέβαιο μέλλον της ἀπὸ τὴ συμφωνία γιὰ σύνδεση τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Κι' ὁ λόγος εἶναι διότι ἡ κυβέρνηση φαίνεται ἀποφασισμένη νὰ δώσῃ διέξοδο σ' αὐτὰ τὰ πιεστικὰ προβλήματα μέσον τῆς «συνεργασίας»—στὴν πραγματικότητα ὑποταγῆς τῆς κυπριακῆς βιομηχανίας στὰ ξένα βιομηχανικὰ συγκροτήματα. Ὅταν ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν, στὴν ὁμιλία του πρὸς τὴν Βουλή, ἀναφερόμενος στὶς ἐπιδιώξεις τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Σχεδίου γιὰ τὴ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξη διακηρύττῃ καθαρά, ὅτι «.... πρέπει νὰ ἐνθαρρυνθοῦν διάφοραι μορφαὶ συνεργασίας μετὰ ξένων οἴκων διὰ νὰ δυνηθῇ ἡ Κύπρος νὰ ἐπωφεληθῇ τῶν πλεονεκτημάτων τῆς διεθνοῦς τεχνολογίας». (σελ. 72), ἢ ὅταν, ἀναφερόμενος στὰ προβλήματα τουριστικῆς ἀνάπτυξης δηλώνῃ, ὅτι «τὸ ξένον κεφάλαιον θὰ ἐνθαρρυνθῇ νὰ μετάσχῃ τουριστικῶν ἐπιχειρήσεων ὡς συμπληρωματικὴ πηγὴ χρηματοδοτήσεως» εἶναι καθαρό, ὅτι ὑπάρχει σοβαρὸς κίνδυνος τὸ ξένο κεφάλαιο νὰ κατακτήσῃ τὶς κυπριακὲς βιομηχανίες.

Κατὰ τὴ γνώμη μας, αὐτὸς ὁ τρόπος προσέγγισης τῶν σοβαρῶν προβλημάτων ποὺ θὰ ἀντιμετωπίζῃ ἡ κυπριακὴ βιομηχανία καὶ τὰ ὁποῖα θὰ γίνουν ὀξύτερα καὶ σοβαρώτερα σὰν ἀποτέλεσμα τῆς σύνδεσης τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. δὲν εἶναι ὀρθός. Γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς κυπριακῆς βιομηχανίας πρέπει νὰ ἐνθαρρυνθῇ τὸ κυπριακὸ ἰδιωτικὸ κεφάλαιο, παράλληλα πρὸς τὶς κυβερνητικὲς ἐπενδύσεις, νὰ ἐπενδύσῃ περισσότερα χρήματα στὴ βιομηχανία. Στὶς περιπτώσεις ποὺ ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ πράγματα θὰ εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ καταφεύγουμε στὸ ξένο κεφάλαιο, πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦμε τὴ δανειοδότηση ὑπὸ τοὺς πιὸ εὐνοϊκοὺς ὅρους γιὰ τὴν Κύπρο, ἀντὶ νὰ παραχωροῦμε ὁποιαδήποτε προνόμια πρὸς τὸ ξένο κεφάλαιο γιὰ νὰ τὸ ἑλκύσουμε πρὸς τὴν Κύπρο. Ἡ δανειοδότηση θὰ μᾶς ἐπιτρέψῃ νὰ διατηρήσουμε τὶς βιομηχανίες μας σὰν κυπριακές, ἐνῶ ἡ παραχώρησή τους στὸ ξένο κεφάλαιο θὰ τὶς μετατρέψῃ σὲ ἐξάρτημα τῶν ξένων μονοπωλίων.

Συμφωνοῦμε ὅτι πρέπει νὰ στραφῆ ἡ προσοχὴ τῆς κυβέρνησης πρὸς τὶς ἐξαγωγὲς βιομηχανικῶν εἰδῶν. Αὐτὸ ἐπιβάλλεται καὶ ἀπὸ τὸ ὅτι τὰ ὅρια τῆς κυπριακῆς ἀγορᾶς εἶναι περιωρισμένα καὶ ἂν δὲν ἐπιτύχουμε νὰ ἐξεύρουμε πιὸ μεγάλες ἀγορές, ἀρκετὲς βιομηχανικὲς μονάδες θὰ φυτοζωοῦν καὶ θὰ ἀντιμετωπίζουν κίνδυνο χρεωκοπίας, πρᾶγμα ποὺ θὰ ἀποβῆ γενικὰ σὲ βάρος τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας. Αὐτός, ὅμως, ὁ ὀρθὸς προσανατολισμὸς δὲν πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῆ καὶ νὰ ἐπιτευχθῆ μὲ τὴν μετατροπὴν τῶν κυπριακῶν βιομηχανικῶν μονάδων σὲ παραρτήματα τῶν βιομηχανικῶν κολοσσῶν τῆς Ε.Ο.Κ. Ὅ,τι χρειάζεται εἶναι ἡ κυβέρνηση νὰ μελετήση ἐνδελεχῶς τὸ πρόβλημα τῆς ἐξεύρεσης ἀγορῶν στὸ ἐξωτερικὸ καὶ μὲ συγκεκριμένα μέτρα νὰ βοηθήση τὶς κυπριακὲς βιομηχανίες, εἴτε νὰ διατηρήσουν τὶς ἀγορὲς ποὺ μὲ τὴν δικήν τους πρωτοβουλία καὶ δραστηριότητα ἐξασφάλισαν ἢ καὶ νὰ εἰσδύσουν σὲ νέες ἀγορὲς τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἡ Κυβέρνηση θὰ μποροῦσε νὰ υἱοθετήση σὲ σχέση μ' αὐτό, ἀνάμεσα σὲ ἄλλα μέτρα, καὶ τὰ μέτρα τῶν πιστοδοτικῶν καὶ ἄλλων διευκολύνσεων—ἀκόμα καὶ ἐπιχορηγήσεων—τῶν ἐξαγωγῶν βιομηχανικῶν ἐμπορευμάτων.

Ἡ παροχὴ πιστοδοτικῶν διευκολύνσεων καὶ αἱ ἐπιχορηγήσεις τῶν ἐξαγωγῶν εἶναι μέτρα ποὺ ἀπὸ καιρὸ ἔχουν καθιερωθῆ ἀπὸ διάφορες χῶρες, καὶ μάλιστα πιὸ ἀνεπτυγμένες βιομηχανικὰ ἀπὸ τὴν Κύπρο, καὶ δὲν βλέπουμε τὸν λόγο γιατὶ παρόμοια μέτρα νὰ μὴ πάρη καὶ ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνηση, τὴ στιγμὴ μάλιστα ποὺ προσδίδει πρωταρχικὴ σημασία στὸν τομέα τῆς βιομηχανικῆς ἀνάπτυξης.

Μὲ τὴ λήψη ὅλων τῶν πιὸ πάνω μέτρων, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι Βουλευταί, μὲ τὴν λήψη τῶν διαφόρων «θεσμικῶν», ὅπως τὰ χαρακτήρισε ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν, μέτρων ἀπὸ μέρους τῆς Κυβέρνησης, θὰ εἶναι δυνατὸν ὄχι μόνο νὰ διατηρήσουμε τὰ «ἐντυπωσιακὰ ἐπιτεύγματα τῆς δωδεκαετίας», ἀλλὰ ταυτόχρονα, ὅπως διακήρυξε ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν, «διὰ τῆς προγραμματισμένης ἐργασίας, διὰ τῆς συνεργασίας καὶ συμπαραστάσεως ὅλων τῶν τάξεων, μὲ φρόνησιν καὶ γνῶσιν ἡ πρόοδος θὰ συνεχισθῆ καὶ ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἐν τῷ συνόλῳ του θὰ δυνηθῆ νὰ ἀπολαύση τὰ ἀγαθὰ τῆς ηὐξημένης εὐημερίας».

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ τελευταῖος ὁμιλητὴς ἐπὶ τοῦ καταλόγου τὸν ὁποῖον ἔχω ἔμπροσθέν μου εἶναι ὁ κ. Γεώργιος Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμα Μέλη. Κατὰ τὴν ὁμιλίαν του στὴ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων, ὁ ἔντιμος κ. Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν μᾶς ἔδωσε μιὰ γενικὴ εἰκόνα τῆς ἀνάπτυξης τῆς ἐκπαίδευσης κατὰ τὸ Δεύτερον Πενταετές, τῶν προβλημάτων ποὺ ἀντιμετωπίζει, τῶν βασικῶν στόχων καὶ προοπτικῶν ποὺ διαγράφονται στὸ Γ' Πενταετὲς Πρόγραμμα ἀναφορικὰ μὲ τὸν ζωτικὸν αὐτὸν κοινωνικὸ τομέα.

Ἐξάλλου, ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς καὶ ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως διὰ τὸ 1973, ποὺ ἐντάσσονται στὸ Τρίτο Πενταετές, δίνουν μιὰ σαφῆ εἰκόνα τῆς κατάστασης καὶ τῶν τάσεων στὰ ἐκπαιδευτικὰ καὶ πολιτιστικά μας ζητήματα.

Ὑπάρχουν ἀρκετὰ ἐπιτεύγματα στὸν τομέα τῆς ἐκπαίδευσης καὶ πολλοὶ ἀριθμοί, ποὺ μαρτυροῦν τὴν πρόοδο ποὺ ἐπιτελέστηκε καὶ τὸ ἀδιάπτωτο ἐνδιαφέρον τῆς Κυβέρνησης καὶ τοῦ λαοῦ μας γιὰ σταθερὴ ἐπέκταση καὶ συνεχῆ βελτίωση τοῦ μορφωτικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ ἐπιπέδου.

Οἱ κρατικὲς δαπάνες γιὰ τὴν δημόσια ἐκπαίδευση καὶ τὴν πολιτιστικὴ ἀνάπτυξη ἔχουν διπλασιασθῆ κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ Β' Πενταετοῦς.

Ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς γιὰ τὸ 1973 προνοεῖ δαπάνες £5.405.000 γιὰ τὴ δημόσια ἐκπαίδευση, δηλαδὴ παρουσιάζει αὔξηση £513.000 σὲ σύγκριση μὲ τὸν ἀναθεωρημένο προϋπολογισμὸ τοῦ 1972. Δεδομένου ὅτι ὁ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς τοῦ 1973 εἶναι μόνο κατὰ δύο ἑκατομμύρια λίρες μεγαλύτερος τοῦ ἀναθεωρημένου προϋπολογισμοῦ τοῦ 1972, μποροῦμε νὰ ποῦμε πὼς ἡ ἐκπαίδευση ἔχει εὐνοηθῆ κάπως εἰς τὸν ὑπὸ συζήτηση προϋπολογισμό.

Ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως προνοεῖ δαπάνες 400.000 λιρῶν, δηλαδὴ κατὰ 64.000 μεγαλύτερες τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1972 καὶ κατὰ 200.000 μεγαλύτερες τοῦ ἀναθεωρημένου Προϋπολογισμοῦ. Ἐπίσης οἱ Δανειστικοὶ Ἐπίτροποι θὰ παραχωρήσουν κατὰ τὸ 1973 ποσὸ 755.000 λιρῶν γιὰ τὶς ἐκπαιδευτικὲς ἀνάγκες, ποὺ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ 20% ὅλων τῶν δανείων ποὺ θὰ δοθοῦν στὸ παρὸν οἰκονομικὸ ἔτος. Ἀπὸ τὸ ποσὸ αὐτὸ £580.000 θὰ παραχωρηθοῦν γιὰ τὴν ἀνέγερση καὶ ἐπέκταση σχολικῶν κτιρίων τῆς μέσης ἐκπαίδευσης.

Ἡ συνεχὴς αὔξησις τῶν δαπανῶν τοῦ Προϋπολογισμοῦ γιὰ τὴν ἐκπαίδευση ἐξυπηρετεῖ κατὰ κύριο λόγο τὴν ἐπέκταση τῆς Μέσης καὶ Τεχνικῆς ἐκπαίδευσης.

Στὴ διάρκεια τοῦ Β' Πενταετοῦς Προγράμματος ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν στὰ δημόσια σχολεῖα μέσης ἐκπαιδεύσεως αὐξήθηκε κατὰ 30% καὶ τῶν καθηγητῶν κατὰ 40%, ἐνῶ στὴ Τεχνικὴ καὶ Ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευση ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν αὐξήθηκε κατὰ 39% καὶ τῶν καθηγητῶν κατὰ 75%. Στὸ ἴδιο διάστημα οἰκοδομήθηκαν γιὰ τὶς ἀνάγκες αὐτῶν τῶν σχολείων 258 νέες αἴθουσες διδασκαλίας.

Σήμερα τὰ 85% τῶν ἀποφοίτων τῶν δημοτικῶν σχολείων ἐγγράφονται σὲ σχολεῖα Μέσης Ἐκπαίδευσης. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀποφοίτων τῶν μέσων σχολῶν εἶναι σήμερα τριπλάσιος παρὰ τὸ 1960.

Ἡ βαθμιαία ἐπέκταση τῆς δωρεὰν παιδείας στὶς τρεῖς πρῶτες τάξεις τοῦ γυμνασίου, ποὺ ἄρχισε νὰ ἐφαρμόζεται ἀπὸ τὸν παρόντα σχολικὸ χρόνο, μὲ τὴν καθιέρωση τῆς δωρεὰν φοίτησης στὴν πρώτη τάξη, θὰ δώση νέα ὤθηση στὴ δημόσια μέση ἐκπαίδευση καὶ θὰ ἀποτελέση σημαντικώτατα σταθμὸ στὴν ἐκδημοκρατικοποίηση τῆς παιδείας μας.

Παρὰ τὶς ἀξιόλογες ἐπιτυχίες ποὺ σημειώθηκαν στὴν ἐπέκταση τῆς ἐκπαίδευσης μας ὑπάρχουν ἀκόμα ἀρκετὰ ἄλυτα προβλήματα καὶ ἀδυναμίες. Σ' ὅλες τὶς βαθμίδες τῆς ἐκπαιδεύσεώς μας ὑπάρχουν ἀκόμα πολλὰ ποὺ πρέπει νὰ γίνουν γιὰ τὴν βελτίωση, τὴν ἀνάπτυξη καὶ τὴν προσαρμογή της στὶς σύγχρονες ἀνάγκες καὶ συνθῆκες. Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ ἀναφερθῶ σὲ μερικὰ ἀπὸ τὰ προβλήματα τῆς ἐπαίδευσης καὶ τῆς πολιτιστικῆς ἀνάπτυξης, ποὺ πρέπει νὰ λυθοῦν στὸ ἄμεσο μέλλον, στὴ διάρκεια τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Προγράμματος.

Ἡ προσχολικὴ ἐκπαίδευση εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἀδύνατα σημεῖα τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ μας συστήματος, ἡ πιὸ παραμελημένη. Σ' ὅλη τὴν Κύπρο ὑπάρχουν μόνο 9 δημόσια νηπιαγωγεῖα, ὅσα ὑπῆρχαν καὶ τὸ 1966—1967. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν τους αὐξήθηκε μόνο κατὰ 140 στὰ τελευταῖα πέντε χρόνια καὶ ἔφτασε τοὺς 636.

Ὑπάρχουν δυὸ σοβαροὶ λόγοι ποὺ ἐπιβάλλουν τὴν ἄμεση καὶ ἀποφασιστικὴ ἀνάπτυξη τῆς προσχολικῆς ἐκπαίδευσης. Ὁ πρῶτος εἶναι ὁ ἐκπαιδευτικός. Ἡ σημασία τῆς προσχολικῆς ἀγωγῆς γιὰ τὴν πνευματική, γλωσσικὴ καὶ κοινωνικὴ ἀνάπτυξη τῶν παιδιῶν εἶναι ἀδιαμφισβήτητη. Παράλληλα ὅμως ἡ ἀνάπτυξη τῶν νηπιαγωγείων καὶ τῶν παιδικῶν σταθμῶν ἐπιβάλλεται καὶ γιὰ ἄλλους πιὸ πρακτικοὺς λόγους. Ἡ πλειονότητα τῶν νέων γυναικῶν ἐργάζονται σήμερα ἐπαγγελματικὰ ἔξω ἀπὸ τὰ σπίτια τους. Ἡ ἔλλειψη νηπιαγωγείων καὶ παιδικῶν σταθμῶν εἶναι ἀνασχετικὸς παράγοντας γιὰ τὴν προσέλκυση νέων γυ-

ναικῶν στὴ βιομηχανία, τὴ γεωργία, τὸν τουρισμὸ καὶ ἄλλους κλάδους τῆς οἰκονομίας, ποὺ ἔχουν ἔλλειψη ἐργατικῶν χεριῶν. Οὔτε μποροῦμε νὰ παραβλέψουμε τὸ γεγονὸς ὅτι χιλιάδες παιδιῶν τῶν ἐργαζομένων γυναικῶν ἔχουν ἐλλιπῆ φροντίδα καὶ ἀγωγὴ ὅταν λείπουν οἱ μητέρες τους στὴ δουλειά.

Ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν στὴν ὁμιλία του ἀνέφερε σὰν πρῶτο στόχο τοῦ Γ΄ Πενταετοῦς στὸν τομέα τῆς ἐκπαίδευσης τὴν «ἐνθάρρυνση καὶ προώθηση τῆς προσχολικῆς ἐκπαίδευσης». Αὐτὸ δεικνύει ὅτι ἡ Κυβέρνηση κατανοεῖ πλήρως τὴ ζωτικὴ σημασία τῆς δημιουργίας νέων νηπιαγωγείων καὶ παιδικῶν σταθμῶν. Ἂς μοῦ ἐπιτραπῆ ὅμως νὰ παρατηρήσω πὼς βρισκόμαστε κιόλας στὸ δεύτερο ἔτος τοῦ Πενταετοῦς Προγράμματος καὶ πὼς οἱ Προϋπολογισμοὶ ποὺ κατατέθηκαν ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση δὲν ἐξυπηρετοῦν ἱκανοποιητικὰ τὸ σχέδιο γιὰ ἀποφασιστικὴ ἐπέκταση τῆς προσχολικῆς ἐκπαίδευσης.

Γιὰ νὰ ἱκανοποιηθοῦν οἱ στοιχειώδεις ἀνάγκες μας στὸν τομέα αὐτό, θὰ πρέπει νὰ ἱδρυθοῦν ἀπὸ τὸ κράτος στὰ προσεχῆ τέσσερα χρόνια νηπιαγωγεῖα καὶ παιδικοὶ σταθμοὶ γιὰ 3.000 περίπου παιδιά, κυρίως στὶς ἐργατικὲς συνοικίες τῶν πόλεων καὶ στὰ μεγάλα ἀγροτικὰ κέντρα. Παράλληλα πρέπει νὰ ἐνισχυθοῦν οἰκονομικὰ οἱ δῆμοι καὶ οἱ σχολικὲς ἐφορεῖες γιὰ νὰ ἀναπτύξουν δική τους πρωτοβουλία στὴν δημιουργία παιδικῶν σταθμῶν καὶ νηπιαγωγείων.

Ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευση παρουσιάζει τὰ λιγώτερα προβλήματα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων μειώθηκε κατὰ 7.000 στὰ τελευταῖα πέντε χρόνια, λόγῳ τῆς μειώσεως τῶν γεννήσεων, ἐνῶ ὁ ἀριθμὸς τῶν διδασκάλων αὐξήθηκε κατὰ 200 περίπου. Ἔχουν κτισθῆ ἀρκετὰ σχολικὰ κτίρια. Στὸν Προϋπολογισμὸ Ἀναπτύξεως ἐξ ἄλλου προνοεῖται κρατικὴ χορηγία 50.000 λιρῶν καὶ δάνεια 150.000 γιὰ τὴν ἀνέγερση νέων σχολικῶν κτιρίων. Ἐπίσης ἡ κρατικὴ χορηγία γιὰ τὴ συντήρηση τῶν σχολείων στοιχειώδους ἐκπαίδευσης αὐξάνεται στὸν Τακτικὸ Προϋπολογισμὸ κατὰ 32.000.

Ὑπάρχουν ὅμως ἀρκετὰ προβλήματα ἀναφορικὰ μὲ τὴ βελτίωση τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδευσης. Ὁ ἐξοπλισμὸς τῶν σχολείων μὲ σύγχρονα μέσα καὶ ἡ συνεχὴς βελτίωση τῶν μεθόδων διδασκαλίας εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ σοβαρώτερα καθήκοντα τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Σοβαρὸ ἐμπόδιο γιὰ τὴ γενικὴ στοιχειώδη ἐκπαίδευση παρουσιάζει ἡ ὕπαρξη πολλῶν μικρῶν σχολείων στὴν ὕπαιθρο. Ἀπὸ τὰ 555 δημοτικὰ σχολεῖα τῆς Κύπρου τὰ 250 εἶναι μονοδιδάσκαλα καὶ διδιδάσκαλα, ἐνῶ ἄλλα 86 ἔχουν μόνο 3 διδασκάλους. Αὐτὸ θέτει σὲ μειονεκτικὴ θέση τοὺς μαθητὲς τῶν μικρῶν χωριῶν. Ἡ συνεχὴς μείωση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν στὰ ἀπομακρυσμένα χωριὰ δημιουργεῖ τὴν ἀνάγκη ἵδρυσης μεγάλων, πολυδιδάσκαλων περιφερειακῶν σχολείων, ποὺ θὰ ἐξοπλισθοῦν μὲ σύγχρονα ἐκπαιδευτικὰ μέσα. Οἱ μαθητὲς βέβαια, θὰ πρέπει νὰ μεταφέρωνται σ' αὐτὰ τὰ σχολεῖα μὲ ἔξοδα τοῦ κράτους.

Τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας πρέπει νὰ ἑτοιμάση μιὰ ὁλοκληρωμένη μελέτη πάνω στὸ ζήτημα αὐτό, ἐνῶ παράλληλα πρέπει νὰ γίνη συστηματικὴ διαφώτιση στοὺς κατοίκους τῆς ὑπαίθρου γιὰ τὰ πλεονεκτήματα ποὺ θἄχη ἡ φοίτηση τῶν παιδιῶν τους σὲ μεγάλα πολυδιδάσκαλα σχολεῖα, ἐφωδιασμένα μὲ σύγχρονα μέσα διδασκαλίας.

Ἕνα ἄλλο σοβαρὸ καὶ δύσκολο καθῆκον τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδευσης εἶναι ἡ παροχὴ εἰδικῆς μόρφωσης στοὺς ἐκπαιδευτικὰ καθυστερημένους μαθητὲς καὶ στὰ παιδιὰ ποὺ παρουσιάζουν ψυχικὲς ἀνωμαλίες ἢ εἶναι κοινωνικὰ ἀπροστάτευτα.

Φοιτώντας στὰ συνήθη σχολεῖα τὰ παιδιὰ αὐτὰ ἀδικοῦνται, ἐνῶ ταυτόχρονα παρεμποδίζουν τὴν κανονικὴ λειτουργία τῶν τάξεων.

Τὸ πρόβλημα αὐτὸ ἄρχισε νὰ ἀντιμετωπίζεται στὴ διάρκεια τοῦ Β΄ Πενταετοῦς μὲ τὴ δημιουργία 6 σχολῶν ἀσκησίμων παιδιῶν, ποὺ ἔχουν σήμερα μόνον 175 μαθητές, καὶ μὲ τὴ δημιουργία εἰδικῶν τάξεων γιὰ καθυστερημένα ἐκπαιδευτικὰ παιδιὰ στὰ ὑπάρχοντα δημοτικὰ σχολεῖα.

Εἶναι ἐξαιρετικὰ εὐχάριστο τὸ ὅτι ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν, ἀναφερόμενος στὶς ἐπιδιώξεις τοῦ Γ' Πενταετοῦς Προγράμματος στὴν ἐκπαίδευση, τόνισε τὴν ἀνάγκη παροχῆς διευκολύνσεων γιὰ τὰ καθυστερημένα παιδιά. Ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως προνοεῖ κρατικὴ χορηγία 2.000 λιρῶν γιὰ τὴν δημιουργία εἰδικῶν τάξεων καθυστερημένων παιδιῶν καὶ παραχώρηση δανείων 10.000 λιρῶν γιὰ τὸν ἴδιο σκοπό.

Χωρὶς ψηλὰ εἰδικευμένο προσωπικὸ καὶ χωρὶς τὴν ἐπάνδρωση τῆς ἐκπαιδευτικῆς ὑπηρεσίας μὲ ἐκπαιδευτικοὺς καὶ κλινικοὺς ψυχολόγους σ' ὅλες τὶς ἐπαρχίες δὲν θὰ μπορέση νὰ πραγματοποιηθῆ τὸ σοβαρὸ αὐτὸ ἔργο καὶ νὰ ἀποδώση τοὺς ἐπιδιωκόμενους καρπούς.

Ἡ Μέση ἐκπαίδευση παρουσιάζει τὰ περισσότερα προβλήματα. Ἡ αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν δημιούργησε ἀρκετὰ προβλήματα στέγασης καὶ ἐξοπλισμοῦ. Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς δωρεὰν ἐκπαίδευσης στὸν πρῶτο γυμνασιακὸ κύκλο θὰ ὀξύνη ἀκόμα περισσότερο αὐτὸ τὸ πρόβλημα. Ἡ παραχώρηση τοῦ σημαντικοῦ ποσοῦ τῶν 550 χιλιάδων λιρῶν ἀπὸ τοὺς Δανειστικοὺς Ἐπιτρόπους γιὰ τὸ 1973, θὰ λύση ἱκανοποιητικὰ τὸ πρόβλημα ἂν τὰ χρήματα αὐτὰ χρησιμοποιηθοῦν ἔγκαιρα γιὰ τὴν οἰκοδόμηση τῶν νέων αἰθουσῶν διδασκαλίας ὡς τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριο.

Ἡ μεγαλύτερη ἀδυναμία μας στὸν ἐκπαιδευτικὸ τομέα στὴν περίοδο τοῦ Β' Πενταετοῦς ἦταν ὁ βραδὺς ρυθμὸς ἀνάπτυξης τῆς τεχνικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς —τεχνικῆς ἐκπαίδευσης. Ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρω ὅτι ὁ μέσος ὅρος ἀποφοίτων ἀπ' αὐτὲς τὶς σχολὲς σ' ὁλόκληρη τὴν πενταετία δὲν ξεπέρασε τὸν ἀριθμὸ ἀποφοίτων τοῦ 1967.

Εἶναι ἀλήθεια πὼς ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν στὸ Β' κύκλο τῶν τεχνικῶν σχολῶν αὐξήθηκε καὶ ἦταν τὸ 1971—1972 κατὰ 34% ψηλότερος σὲ σύγκριση μὲ τὸ 1966—1967. Δὲν μποροῦμε ὅμως νἄμαστε ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τὸν ρυθμὸ αὐτὸ ἀνάπτυξης, ποὺ εἶναι ἀνάλογος μὲ τὸν ρυθμὸ ἀνάπτυξης τῆς γενικῆς μέσης ἐκπαίδευσης. Εἶναι ἐντελῶς ἀφύσικο σήμερα νὰ φοιτοῦν στὶς τεχνικὲς καὶ ἐπαγγελματικὲς σχολὲς μόνο τὰ 10% τῶν μαθητῶν τῆς Μέσης Ἐκπαίδευσης.

Οἱ πιὸ συντηρητικοὶ ὑπολογισμοὶ δείχνουν ὅτι ἡ οἰκονομία μας χρειάζεται κάθε χρόνο τοὐλάχιστο 3.500—4.000 εἰδικευμένους ἐργάτες καὶ τεχνίτες γιὰ ἱκανοποίηση τῶν ἀναγκῶν τῆς βιομηχανίας τῶν οἰκοδομῶν, τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ἄλλων κλάδων. Πρέπει, λοιπόν, οἱ τεχνικὲς καὶ ἐπαγγελματικὲς σχολὲς νὰ δέχωνται κάθε χρόνο τοὐλάχιστο 1.800 μαθητὲς στὸ Β' κύκλο σπουδῶν γιὰ νὰ ἱκανοποιήσουν στὸ σύντομο μέλλον κατὰ 50% μόνον τὶς ἀνάγκες τῆς οἰκονομίας μας σὲ εἰδικευμένο προσωπικό.

Σήμερα, ποὺ ὁ πρῶτος γυμνασιακὸς κύκλος δέχεται κάθε χρόνο 9.000 νέους μαθητές, εἶναι δυνατό, ἂν ληφθοῦν ὅλα τὰ κατάλληλα μέτρα, νὰ προσελκύσουμε ἕνα ἀριθμὸ 1.800 παιδιῶν σὲ ἐπαγγελματικὲς καὶ τεχνικὲς σχολές.

Ἡ ἐπαγγελματικὴ μόρφωση εἶναι σήμερα ἀπαραίτητο ἐφόδιο γιὰ τὶς χιλιάδες τῶν παιδιῶν ποὺ ἐγκαταλείπουν τὴν μέση ἐκπαίδευση μετὰ τὴν Β' ἢ Γ' τάξη τοῦ Γυμνασίου (κάπου 35% τῶν ἐγγραφομένων στὴν Α' τάξη μαθητῶν).

Ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν στὴν ὁμιλία του ἀναφέρθηκε στὴν ἀνάγκη γιὰ «σημαντικὴ αὔξηση τοῦ μεριδίου τῆς τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως» καὶ στὸν καταρτισμὸ προγράμματος γιὰ μετακίνηση τοῦ πρώτου κύκλου σπουδῶν ἀπὸ τὶς τεχνικὲς σχολὲς «μὲ στόχον τὸν διπλασιασμὸν τῆς ὑφισταμένης δυναμικότητος». Τὸ μέτρο αὐτὸ τὸ εἴχαμε προτείνει ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς πρὶν δυὸ χρόνια καὶ εἶναι ἀσφαλῶς ὁ πρακτικώτερος τρόπος γιὰ τὴν ταχύτερη καὶ οἰκονομικώτερη ἐπέκταση τῆς ἐπαγγελματικῆς καὶ τεχνικῆς ἐκπαίδευσης. Ἐξάλλου ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως τοῦ 1973 περιλαμβάνει ποσὸ £60.000 γιὰ κτιριακὲς ἀνάγκες καὶ ἐξοπλισμὸ τῶν τεχνικῶν σχολῶν.

Τὸ θέμα τῆς πολιτιστικῆς ἀνάπτυξης γίνεται ὁλοένα πιὸ ὀξὺ μὲ τὴν ἄνοδο τοῦ γενικοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ μας. Οἱ κρατικὲς δαπάνες γιὰ τὸν σημαντικὸ αὐτὸ τομέα εἶναι ἀνεπαρκεῖς καὶ τὰ ἀποτελέσματα εἶναι ὡς τὰ σήμερα πενιχρά.

Ἡ ἵδρυση τοῦ Θεατρικοῦ Ὀργανισμοῦ Κύπρου χαρακτηρίστηκε σὰν σταθμὸς στὴν πολιτιστικὴ ἀνάπτυξη τοῦ τόπου. Πρέπει, ὅμως, νὰ ποῦμε ὅτι στὸ πρῶτο στάδιο τῆς λειτουργίας του τὰ ἀποτελέσματα δὲν ἦσαν ἱκανοποιητικά.

Ἐκτιμοῦμε τὴν προσπάθεια γιὰ δημιουργία κοινοτικῶν βιβλιοθηκῶν, γιὰ περιοδεύουσα βιβλιοθήκη, γιὰ πλουτισμὸ τῶν βιβλιοθηκῶν τῶν πόλεων καὶ τῶν σχολείων. Τὰ ποσὰ ὅμως ποὺ διατίθενται εἶναι ἀνεπαρκῆ. Στὸν Προϋπολογισμὸ Ἀναπτύξεως προνοεῖται δαπάνη £2.000 γιὰ τὶς βιβλιοθῆκες τῶν πόλεων καὶ £5.000 γιὰ σχολικὲς βιβλιοθῆκες.

Ἡ ἔλλειψη μιᾶς κεντρικῆς κρατικῆς βιβλιοθήκης γίνεται ὁλοένα καὶ πιὸ αἰσθητή, ἰδιαίτερα γιὰ τὸν ἐπιστημονικό μας κόσμο. Τὸ ἴδιο αἰσθητὴ εἶναι ἡ ἔλλειψη μιᾶς κρατικῆς πινακοθήκης. Ἐλπίζουμε πὼς τὸ ποσὸ τῶν £40.000 ποὺ προνοεῖ ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως γιὰ Κρατικὴ βιβλιοθήκη—Πινακοθήκη, καὶ ποὺ εἶναι ποσὸ ποὺ ἐπαναψηφίζεται, θὰ χρησιμοποιηθῇ μέσα στὸ 1973.

Ἀδικαιολόγητη ἐπίσης εἶναι ἡ καθυστέρηση γιὰ δημιουργία ἑνὸς κρατικοῦ ὠδείου καὶ κρατικῆς ὀρχήστρας, τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ μουσικὴ κίνηση ἀναπτύσσεται ταχύτατα μὲ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία. Τὸ ποσὸ τῶν 15 χιλιάδων λιρῶν, ποὺ προβλέπει ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως γιὰ κρατικὴ ὀρχήστρα, ἐλπίζουμε νὰ σημάνη τὴν ἐξαγγελία ὁριστικῆς ἀπόφασης τῆς Κυβέρνησης γιὰ δημιουργία κρατικοῦ ὠδείου καὶ ὀρχήστρας.

Ἀποφασιστικὸ ρόλο γιὰ τὴν ἀνύψωση τοῦ πολιτιστικοῦ καὶ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ μας μποροῦν νὰ διαδραματίσουν σήμερα τὰ μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας, τὸ ραδιόφωνον καὶ ἡ τηλεόραση.

Παρὰ τὴν βελτίωση καὶ τὸν πλουτισμὸ τῶν προγραμμάτων τῆς τηλεόρασης καὶ τοῦ ραδιοφώνου στὰ τελευταῖα χρόνια, ὑπάρχουν ἀκόμα σοβαρὲς ἀδυναμίες. Πολλὰ ἔργα ποὺ δίνονται ἀπὸ τὴν τηλεόραση εἶναι χαμηλοῦ καλλιτεχνικοῦ ἐπιπέδου, καὶ πολλὰ ἀπ' αὐτὰ προβάλλουν τὸ ἔγκλημα καὶ τὴ βία, ἀντίθετα μὲ τὶς πολιτιστικὲς καὶ καλλιτεχνικές μας παραδόσεις.

Πρέπει ἀκόμα νὰ παρατηρήσω ὅτι σὲ προγράμματα εἰδήσεων καὶ ἐπικαίρων παρεισφρύει συχνὰ ξένη προπαγάνδα, ἀντίθετη μὲ τὰ συμφέροντα τῆς Κύπρου καὶ τὴν διακηρυγμένη πολιτικὴ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ἡ ἐκπαίδευση καὶ πολιτιστικὴ ἀνάπτυξη ἀπορροφοῦν περίπου τὸ 12,5 τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τὸ 2,3 τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ προϊόντος. Κάτω ἀπὸ τὶς ἀνώμαλες πολιτικὲς συνθῆκες καὶ τὶς ἐπείγουσες ἀνάγκες γιὰ ἔργα ὑποδομῆς καὶ ἐνίσχυση τῆς γεωργικῆς βιομηχανικῆς καὶ τουριστικῆς ἀνάπτυξης, τὸ ποσοστὸ τῶν 12,5% εἶναι ἱκανοποιητικό.

Πρέπει ὅμως νὰ κατανοηθῇ ἀπὸ ὅλους ὅτι στὴν ἐποχὴ τῆς ραγδαίας ἐπιστημονικῆς καὶ τεχνολογικῆς προόδου, ἡ ἐκπαίδευση ἀποτελεῖ τὴν σημαντικώτερη παραγωγικὴ ἐπένδυση καὶ ἀποφασιστικὸ παράγοντα τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς προόδου, ἰδιαίτερα στὴν περίπτωση χωρῶν ποὺ διαθέτουν περιωρισμένους φυσικοὺς πόρους, ὅπως εἶναι ἡ Κύπρος.

Χαιρετίζουμε τὴ δήλωση τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν στὴ Βουλὴ ὅτι «βασικὸς μακροπρόθεσμος ἀντικειμενικὸς σκοπὸς στὸν τομέα τῆς παιδείας εἶναι ἡ ἐκδημοκρατικοποίηση ταύτης ὥστε νὰ ἐνισχυθοῦν καὶ ἐξισωθοῦν αἱ εὐκαιρίαι ὅλων τῶν πολιτῶν δι' ἐκπαίδευσιν». Ἡ πραγματοποίηση τῆς ἐξαγγελίας αὐτῆς θὰ ἀπαιτήσῃ στὰ προσεχῆ χρόνια αὔξηση τοῦ ποσοστοῦ τῶν δαπανῶν τοῦ Κρατικοῦ Προϋπολογισμοῦ γιὰ τὶς ἐκπαιδευτικὲς ἀνάγκες.

Ἡ ἐπέκταση τῆς προσχολικῆς ἐκπαίδευσης, καὶ τοῦ θεσμοῦ τῆς δωρεὰν παιδείας στὶς μέσες σχολές, ἡ ἀνάπτυξη τῆς τεχνικῆς ἐκπαίδευσης καὶ ἡ παροχὴ κρατικῶν ὑποτροφιῶν γιὰ πανεπιστημιακὲς σπουδές, ἡ μεγαλύτερη συμβολὴ τοῦ κράτους στὴν πολιτιστικὴ πρόοδο καὶ ἄλλοι βασικοὶ στόχοι τοῦ Γ΄ Πενταετοῦς, θὰ ἀπαιτήσουν τὴν διάθεση αὐξημένων οἰκονομικῶν πόρων στὸν τομέα τῆς ἐκπαίδευσης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ ὁμάδα τῆς Ἀριστερᾶς καὶ ὁλόκληρο τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς ἐπανειλημμένα ἐξέφρασαν τὴν ἐπιθυμία τους γιὰ ταχύτερη ἀνάπτυξη καὶ ἐκδημοκρατικοποίηση τῆς Παιδείας. Γι' αὐτὸ ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰναι βεβαία ὅτι ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων θὰ συμβάλη ὁμόθυμα καὶ θὰ ὑποστηρίξη ἀποφασιστικὰ τὴν πραγματοποίηση τῶν ἐξαγγελθέντων στόχων τοῦ Γ΄ Πενταετοῦς Προγράμματος, ποὺ ἀποβλέπουν στὴν ἀνάπτυξη καὶ βελτίωση τῆς ἐκπαίδευσης μας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μετὰ τὴν ἐξάντλησιν τοῦ καταλόγου τῶν ἐγγεγραμμένων ὁμιλητῶν, θὰ διακόψωμεν διὰ δέκα λεπτὰ καὶ θὰ ἐπανέλθωμεν διὰ τὴν ψήφισιν τῶν Προϋπολογισμῶν.

("Ωρα διακοπῆς 9.58 μ.μ.)

("Ωρα ἐνάρξεως 10.18 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Συνεχίζεται ἡ συνεδρίασις. Παρακαλῶ τὸν κ. Γραμματέα νὰ διαπιστώση ἐὰν ὑπάρχη ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θὰ χωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνη διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου καὶ τῶν πλαγιοτίτλων.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξ. κ. Πρόεδρε. Διὰ νὰ διευκολύνω τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ, νὰ θεωρηθῆ ἡ ἰδική μου ψῆφος ὡς ψῆφος ἀποχῆς κατ' ἄρθρον καὶ ἐν τῷ συνόλῳ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα. Ἐπίσης ὁ κ. Νικολαΐδης νομίζω ἔχει δηλώσει ὅτι θὰ καταψηφίση μερικὰ ἄρθρα.

ΗΡ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ :

Ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα.... (δὲν ἀκούεται).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐὰν ἀναφέρωμεν τὰ ἄρθρα, θὰ σημειωθῆ κατὰ τὴν ἐπιψήφισιν τῶν ἄρθρων αὐτῶν ἡ ἀποχή σας. Εἶναι καταψήφισις ἢ ἀποχή ;

Η. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ :

Ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Αποχή. Κύριε Γραμματεῦ, τὸ ἄρθρον παρακαλῶ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τὸ ἄρθρον εἶναι εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν 'Αναπτύξεως, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Ωραῖα. 'Εσημειώθη ἡ δήλωσις τοῦ κ. Νικολαΐδη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Αρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 1ου ἄρθρου ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται πλὴν τῆς δηλώσεως τοῦ κ. Παρασκευαΐδη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Εγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £39.784.912 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1973. "Αρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ δευτέρου ἄρθρου ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Πρῶτος Πίναξ. "Αρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ἄλλη ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 3ου ἄρθρου ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Παρακαλῶ νὰ ἀναφερθῆτε εἰς τὸν Πίνακα, ἡ δὲ ἔγκρισις τοῦ Πίνακος θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ Κεφαλαίου καὶ ἁπάντων τῶν ἄρθρων τὰ ὁποῖα ἐμπίπτουν εἰς τὸ ἀντίστοιχον Κεφάλαιον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον Α1. "Αρθρα 1–5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Κεφαλαίου 1Α καὶ τῶν "Αρθρων 1–5 ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἄλλης ἐνστάσεως τὰ "Αρθρα ὑπὸ ἀναφορὰν ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον 2Α. "Αρθρα 1–9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει ἄλλη ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν ἀναφερθέντων ἄρθρων ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ "Αρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 4Α. Ἄρθρον 1—4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις ;
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 5Α. Ἄρθρον 1—12.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις ;
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ Ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 6Α. Ἄρθρον 1—23.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :
Ἕως 11.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Μάλιστα. Ἕως 11.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Ὑπάρχει ἔνστασις ;
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 7Α. Ἄρθρον 1—9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Οὐδεμία ἔνστασις ὑπάρχει.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 8Α. Ἄρθρον 1—4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Οὐδεμία ἔνστασις ὑπάρχει.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 9Α. Ἄρθρον 1—4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 10Α. Ἄρθρον 1—5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 11Α. Ἄρθρον 1–7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 12Α. Ἄρθρον 1–16.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 13Α. Ἄρθρον 1–7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 14Α. Ἄρθρον 1–18.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 15Α. Ἄρθρον 1–12.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 16Α. Ἄρθρον 1–20.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 17Α. Ἄρθρον 1–12.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 18Α. Ἄρθρον 1–6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 19Α. Ἄρθρον 1–8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 20Α. Ἄρθρον 1–6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 21Α. Ἄρθρον 1–16.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 22Α. Ἄρθρον 1–16.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 23Α. Ἄρθρον 1–5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 24Α. Ἄρθρον 1–11.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 25Α. Ἄρθρον 1–5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 26Α. Ἄρθρον 1–8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 27Α. Ἄρθρον 1–6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 28Α. Ἄρθρον 1–7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 29Α. Ἄρθρον 1–10.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 30Α. Ἄρθρον 1–43.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 31Α. Ἄρθρον 1–12.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 32Α. Ἄρθρον 1–6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 33Α. Ἄρθρον 1–60.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 34Α. Ἄρθρον 1–23.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 35Α. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 36Α. Ἄρθρον 1—17.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 37Α. Ἄρθρον 1—9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 38Α. Ἄρθρον 1—7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 39Α. Ἄρθρον 1—5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 40Α. Ἄρθρον 1—12.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 41Α. Ἄρθρον 1—14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 42Α. Ἄρθρον 1—6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἄλλης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 43Α. Ἄρθρον 1—22.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 44Α. Ἄρθρον 1—5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 45Α. Ἄρθρον 1—10.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 46Α. Ἄρθρον 1—12.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 47Α. Ἄρθρον 1—10.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 48Α. Ἄρθρον 1—6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 49Α. Ἄρθρον 1—14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 50Α. Ἄρθρον 1—3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 51Α. Ἄρθρον 1—8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 52Α. Ἄρθρον 1—46.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 53Α. Ἄρθρον 1—4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 54Α. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 55Α. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 56Α. Ἄρθρον 1—4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 57Α. Ἄρθρον 1 καὶ 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 58Α. Ἄρθρον 1—19.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 59Α. Ἄρθρον 1—14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 60Α. Ἄρθρον 1—31.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 61Α. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 62Α. Ἄρθρον 1—11.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 63Α. Ἄρθρον 1—7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 64Α. Ἄρθρον 1—19.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 65Α. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 66Α. Ἄρθρον 1—16.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 67Α. Ἄρθρον 1—10.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 68Α. Ἄρθρον 1—11.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 69Α. Ἄρθρον 1—15.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον 70Α. Ἄρθρον 1—6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον 71Α. Ἄρθρον 1—25.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον 72Α. Ἄρθρον 1—7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον 73Α. Ἄρθρον 1—33.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον 74Α. Ἄρθρον 1—9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον 75Α. Ἄρθρον 1—2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον 76Α. Ἄρθρον 1—2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον 77Α. Ἄρθρον 1—2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

Δεύτερος Πίναξ, Παράρτημα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Νὰ ἀναγνωσθῇ καὶ τὸ Παράρτημα, ἔντιμε κ. Πρόεδρε ;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὄχι, ἁπλῶς νὰ ἀναφερθῇ.

Παράρτημα.

Ὑπάρχει ἔνστασις εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Παραρτήματος ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Παράρτημα ἐγκρίνεται.

Καὶ Δεύτερος Πίναξ, Πρῶτον Μέρος.

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Πρώτου Μέρους τοῦ Δευτέρου Πίνακος ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Πρῶτον Μέρος τοῦ Δευτέρου Πίνακος ἐγκρίνεται.

Δεύτερον Μέρος τοῦ Δευτέρου Πίνακος.

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Δευτέρου Μέρους τοῦ Δευτέρου Πίνακος ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Δεύτερον Μέρος τοῦ Δευτέρου Πίνακος ἐγκρίνεται.

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Συμπληρώματος ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Συμπλήρωμα ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Χρησιμοποίησις τοῦ περισσεύματος ὡρισμένων ἄρθρων πρὸς κάλυψιν ἐλλείμματος ἄλλων ἄρθρων ὑπὸ τὸ αὐτὸ Κεφάλαιον. Ἄρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 4ου ἄρθρου ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἵδρυσις καὶ κατάργησις θέσεων. Δεύτερος Πίναξ. Πρῶτον Μέρος. Ἄρθρον 5. Δεύτερος Πίναξ, Δεύτερον Μέρος. Ἄρθρον 5 (2).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἄρθρου 5 ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρον 5 ἐγκρίνεται.

Συνεπληρώθη ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου καὶ τῶν Πινάκων. Θὰ χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

21, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

Δεύτερον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος τοῦ 1973.

Παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ χωρήσουν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Συνοπτικοῦ τίτλου, τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἄλλη ἔνστασις ἀπὸ τὰς δηλωθείσας διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 1ου ἄρθρου ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἄλλης ἐνστάσεως ἀπὸ τὰς δηλωθείσας τὸ πρῶτον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ £16.814.271 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου τοῦ 1973. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν οἱαιδήποτε ἄλλαι ἐνστάσεις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 2ου ἄρθρου ;

Μὴ ὑπαρχουσῶν ἄλλων ἐνστάσεων τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Πρῶτος Πίναξ. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν οἱαιδήποτε ἄλλαι ἐνστάσεις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἄρθρου 3 ;

Μὴ ὑπαρχουσῶν ἄλλων ἐνστάσεων τὸ ἄρθρον 3 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον 1Δ. Ἄρθρον 1–9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν οἱαδήποτε ἄλλαι ἐνστάσεις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Κεφαλαίου 1Δ, ἄρθρα 1–9 ;

Μὴ ὑπαρχουσῶν ἄλλων ἐνστάσεων τὰ ἄρθρα 1–9 τοῦ Κεφαλαίου 1Δ ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2Δ. Ἄρθρον 1–34.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὴ ὑπαρχουσῶν ἄλλων ἐνστάσεων τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον 3Δ. Ἄρθρον 1–16.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἄλλης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον 4Δ. Ἄρθρον 1–80.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἄλλης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον 5Δ. Ἄρθρον 1–32.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὴ ὑπαρχουσῶν ἄλλων ἐνστάσεων τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον 6Δ. Ἄρθρον 1–30.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὴ ὑπαρχουσῶν ἄλλων ἐνστάσεων τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεφάλαιον 7Δ. Ἄρθρον 1–25.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἰς αὐτὸ τὸ Κεφάλαιον ἔχει δηλώσει ἀποχὴν ὁ κ. Ἡρόδοτος Νικολαΐδης ;

Η. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ :

Ὄχι εἰς αὐτὸ τὸ Κεφάλαιον, κύριε Πρόεδρε.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἶναι εἰς τὸ 18Δ ποὺ ἔχει ἐγείρει ἔνστασιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὴ ὑπαρχουσῶν ἄλλων ἐνστάσεων τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 8Δ. Ἄρθρα 1–28.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχουσῶν ἐνστάσεων τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
9Δ. Ἄρθρα 1–18.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχουσῶν ἐνστάσεων τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 10Δ. Ἄρθρα 1–34.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχουσῶν ἐνστάσεων τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 11Δ. Ἄρθρα 1–20.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχουσῶν ἄλλων ἐνστάσεων τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 12Δ. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 13Δ. Ἄρθρον 1–20.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχουσῶν ἄλλων ἐνστάσεων τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
14Δ. Ἄρθρον 1–2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχουσῶν ἐνστάσεων τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 15Δ. Ἄρθρον 1–38.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχουσῶν ἐνστάσεων τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
16Δ. Ἄρθρα 1–14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχουσῶν ἐνστάσεων τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 17Δ. Ἄρθρα 1–64.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχουσῶν ἄλλων ἐνστάσεων τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 18Δ. Ἄρθρα 1–6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχουσῶν ἄλλων ἐνστάσεων τὰ ἄρθρα 1–6 ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Ἄρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
2 ἀποχαί.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Ἄρθρα 8–14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχουσῶν ἐνστάσεων τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 19Δ. Ἄρθρον 1–7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἄλλης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 20Δ. Ἄρθρα 1–12.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἄλλης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 21Δ. Ἄρθρα 1–11.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 22Δ. Ἄρθρον 1–50.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 23Δ. Ἄρθρα 1–12.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 24Δ. Ἄρθρα 1–60.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἄλλης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 25Δ. Ἄρθρον 1–11.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 26Δ. Ἄρθρα 1–8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 27Δ. Ἄρθρα 1–36.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 28Δ. Ἄρθρα 1–9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 29Δ. Ἄρθρα 1–11.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 30Δ. Ἄρθρα 1–7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 31Δ. Ἄρθρα 1–15.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 32Δ. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 33Δ. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 34Δ. Ἄρθρα 1–3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 35Δ. Ἄρθρα 1–2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὰ ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Κεφάλαιον 36Δ. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρον ἐγκρίνεται.
Ὑπάρχει ἔνστασις εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Παραρτήματος ;
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Παράρτημα ἐγκρίνεται.
Προσάρτημα. Ὑπάρχει ἔνστασις ;
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Χρησιμοποίησις τοῦ περισσεύματος ὡρισμένων ἄρθρων πρὸς κάλυψιν ἐλλείμματος ἄλλων ἄρθρων ὑπὸ τὸ αὐτὸ Κεφάλαιον. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 4ου ἄρθρου ;
Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἄρθρον 5. Ἵδρυσις καὶ κατάργησις θέσεων. Δεύτερος Πίναξ, Πρῶτον Μέρος καὶ Δεύτερος Πίναξ, Δεύτερον Μέρος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 5ου ἄρθρου καὶ τοῦ Πρώτου ὡς καὶ τοῦ Δευτέρου Μέρους τοῦ Δευτέρου Πίνακος ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ ἄρθρον καὶ οἱ Πίνακες ἐγκρίνονται.

Συμπληρωθείσης τῆς δευτέρας ἀναγνώσεως τοῦ Νομοσχεδίου θὰ χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου τοῦ Νομοσχεδίου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Νομοσχεδίου εἰς νόμον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

21, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(1) Ὁ περὶ Γεωργικῆς Ἀσφαλίσεων Νόμος τοῦ 1973. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Γεωργίας. Εἰσηγοῦμαι ὅτι εἰς κάποιον στάδιον θὰ χρειασθῇ καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν καὶ Οἰκονομικῶν ἀλλὰ αὐτὸ ἐπαφίεται εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(2) Οἱ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Κανονισμοὶ τοῦ 1973. Ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Καὶ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νομίζω ὅτι εἶναι εὐχερέστερον νὰ ἐξετασθῇ ὑπὸ ἀμφοτέρων τῶν Ἐπιτροπῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν διότι ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων διότι εἶναι, ἴσως, ἡ ἁρμοδιωτέρα.

Ἡ ἑπομένη συνεδρίασις τοῦ Σώματος θὰ γίνῃ τὴν προσεχῆ Τετάρτην, 28ην μηνὸς Φεβρουαρίου καὶ ὥραν 5ην ἀπογευματινήν, μὲ μόνον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως «Διαβεβαίωσις ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων».

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς.

(Ὥρα λήξεως 10.55 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Κόσιης Νῖκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Χ. Μιχαηλίδης, Κ. Παπαδημητρίου, Ν. Σαμψών, Α. Σωτηριάδης, Η. Χατζηηρακλέους, Ν. Μαυρονικόλας, Η. Νικολαΐδης, Χρ. Κουρτελλάρης, Ντ. Κωνσταντίνου, Κ. Χατζηκακοῦ, Λ. Ζαχαριάδης, Τ. Παπαδόπουλος, Κ. Χριστοδουλίδης, Φ. Παρασκευαΐδης, Αἰμ. Μιχαηλίδης, Α. Φάντης, Γ. Σαββίδης) ἐπὶ τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1973 καὶ τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτῶν.

(2) Κατάθεσις Νομοσχεδίου καὶ Κανονισμῶν.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 28ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.58 μ.μ.)

(Ἀρ. 24)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ συνοδεύσουν τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπίσκοπον Μακάριον εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Βουλῆς.

(Οἱ Γραμματεῖς τῆς Βουλῆς συνοδεύουν τὸν Μακαριώτατον εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Βουλῆς).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσέρχεται εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Βουλῆς ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ :

(Ἀπὸ τοῦ βήματος)

Διαβεβαιῶ ἐπισήμως πίστιν καὶ σεβασμὸν εἰς τοὺς ἑκάστοτε ἰσχύοντας νόμους τῆς Δημοκρατίας τῆς Κύπρου καὶ ὅτι θὰ ἀσκήσω τὸ λειτούργημα τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας συμφώνως πρὸς αὐτούς.

(Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἀνέρχεται εἰς τὴν ἕδραν του, δίπλα ἀπὸ τὴν ἕδραν τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ἀπ' ὅπου ὁμιλεῖ πρὸς τὴν Βουλήν).

Διὰ τρίτην κατὰ συνέχειαν περίοδον ἐπαναλαμβάνεται εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων τελετὴ ἐγκαταστάσεώς μου εἰς τὸ Προεδρικὸν ἀξίωμα, ἀνανεωθείσης καὶ πάλιν τῆς Προεδρικῆς θητείας μου διὰ λαϊκῆς ἐντολῆς. Ἀπὸ τοῦ ἐπισήμου τούτου βήματος ἀπευθύνω πρὸς τὸν Κυπριακὸν λαὸν

τὸν χαιρετισμὸν τῆς ἀγάπης μου καὶ τὰς ἐγκαρδίους εὐχαριστίας μου διὰ τὴν σταθερῶς ἐπιδεικνυομένην πρὸς ἐμὲ ἐμπιστοσύνην του. Χαιρετισμὸν τιμῆς καὶ θερμὰς εὐχαριστίας ἀπευθύνω ἐπίσης πρὸς τὸν Πρόεδρον καὶ τὰ μέλη τῆς Βουλῆς διὰ τὸ ἐποικοδομητικὸν πνεῦμα συνεργασίας, τὸ ὁποῖον ὑφίσταται μεταξὺ Ἐκτελεστικῆς καὶ Νομοθετικῆς Ἐξουσίας. Ἡ συμπαράστασις τοῦ λαοῦ καὶ ἡ καλὴ συνεργασία μεταξὺ τῶν ἐκλελεγμένων ἐκπροσώπων του ἀποτελεῖ δι' ἐμὲ πολύτιμον πηγὴν ἐνισχύσεως εἰς τὴν προσπάθειαν ὅπως ἀνταποκριθῶ ἐπιτυχῶς εἰς τὰ καθήκοντα καὶ τὰς εὐθύνας, τὰς ὁποίας συνεπάγεται τὸ Προεδρικὸν ὑπούργημα.

Δὲν ἀποκρύπτω ὅτι διῆλθον στάδιον ψυχικῆς δοκιμασίας καὶ ἀμφιταλαντεύσεων, πρὶν καταλήξω εἰς ἀπόφασιν περὶ ἀποδοχῆς διὰ τρίτην φορὰν τοῦ Προεδρικοῦ ἀξιώματος. Μὲ ἠνώχλει ἡ σκέψις ὅτι πιθανῶς μερικοὶ νὰ νομίζουν ὅτι ὀρέγομαι ἐξουσίας καὶ ἐπιδιώκω ταύτην. Θλῖψιν ἐπίσης δοκιμάζω, ὅταν ὑπὸ διάφορα προσχήματα ἐπιδιώκεται ὑπό τινων ἡ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ δημιουργία καὶ κλιμάκωσις ἀναστατώσεως καὶ σάλου καὶ καταβάλλεται προσπάθεια παρουσιάσεώς μου ὡς γενεσιουργοῦ αἰτίας, τῆς ὁποίας ἐπιζητοῦν τὴν ἐξάλειψιν. Τὰς ἐκ τοιούτων σκέψεων καὶ ἄλλων λόγων ἀμφιταλαντεύσεις καὶ δισταγμούς μου ἐνίκησε τελικῶς τὸ αἴσθημα τῆς εὐθύνης καὶ τῶν ὑποχρεώσεων ἔναντι τοῦ λαοῦ, διαδηλοῦντος τὴν πρὸς ἐμὲ ἐμπιστοσύνην του καὶ ἀξιοῦντος τὴν συνέχισιν τῆς προσφορᾶς ὑπηρεσιῶν μου ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ Προέδρου. Τὴν ὑπό τινων προκαλουμένην πικρίαν μου διαλύουν ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ. Καὶ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ θὰ ἀναλώσω ἀφειδῶς ὅλας μου τὰς δυνάμεις.

Ἀνέλαβον τὸ Προεδρικὸν ὑπούργημα πρὸ δώδεκα καὶ πλέον ἐτῶν, ἀπὸ τῆς δημιουργίας τοῦ Κυπριακοῦ κράτους. Καὶ ἀποδεχθεὶς τὴν πρὸ ἡμερῶν ἀνανέωσιν τῆς λαϊκῆς ἐντολῆς ἐγκαινιάζω σήμερον νέαν περίοδον Προεδρικῆς θητείας. Ἐὰν ρίψω βλέμμα πρὸς τὰ ὀπίσω, θὰ εἴπω ὅτι ἡ διαρρεύσασα δωδεκαετία ὑπῆρξε περίοδος πλήρης δυσκολιῶν ποικίλης φύσεως. Ἐβαδίσαμεν ἐπὶ ὁδοῦ μετ' ἐμποδίων καὶ καμπῶν ἐπικινδύνων. Πέραν τῶν συναφῶν πρὸς ἀρτιγέννητον κράτος δυσκολιῶν, αἱ συνθῆκαι δημιουργίας τοῦ Κυπριακοῦ κράτους παρεῖχον ἐξ ἀρχῆς ἔδαφος καὶ σπόρους δι' ἀνωμάλους ἐξελίξεις, ἀπὸ τὰς ὁποίας ὑποφέρει ἀκόμη ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἐν τῷ συνόλῳ του. Πρέπει, ἐν τούτοις, νὰ λεχθῇ ὅτι, παρὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἀνώμαλον κατάστασιν, οὐδέποτε ἐσημειώθη κυβερνητικὴ ἀστάθεια καὶ κρίσις, ἐν τῇ ἐννοίᾳ συχνῶν κυβερνητικῶν μεταβολῶν. Ἀντιθέτως, ὑπῆρξε κυβερνητικὴ σταθερότης, σπανίως παρατηρουμένη εἰς δημοκρατικὰς χώρας. Καί, παρὰ τὰς δυσκολίας, πολλὰ ἐπετέλεσεν ἡ Κυβέρνησις εἰς πολλοὺς τομεῖς.

Δὲν εἶναι τοῦ παρόντος ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ Κυβερνητικοῦ ἔργου τῆς δωδεκαετίας. Νομίζω ὅτι ἔκδηλα καὶ ὁρατὰ εἶναι τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀναπτυξιακῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως. Ἀρκεῖ νὰ λεχθῇ ὅτι τὸ ἀκαθάριστον ἐθνικὸν προϊὸν εἰς τρεχούσας τιμὰς σχεδὸν ἐτριπλασιάσθη μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1960 καὶ 1972. Ἓν τῶν πρώτων μελημάτων τῆς Κυβερνήσεως ἦτο ἡ θεμελίωσις καὶ διασφάλισις τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς προόδου διὰ τῆς ἀναπτύξεως καὶ τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῶν κυριωτέρων τομέων δραστηριότητος καὶ τῆς ἐκτελέσεως ἔργων ὑποδομῆς βάσει ἐπιμελῶς καταρτισθέντων προγραμμάτων. Τὸ Κυβερνητικὸν πρόγραμμα ἀναπτύξεως δὲν περιωρίσθη μόνον εἰς τοὺς παραδοσιακοὺς τομεῖς δραστηριότητος, ἤτοι εἰς τὴν ἐκτέλεσιν βασικῶν ἔργων ὑποδομῆς, ἀλλ' ἐπεξετάθη εἰς πλείστους ἄλλους τομεῖς καὶ ἔλαβεν, ἐπίσης, μορφὰς συγκεκριμένης βοηθείας πρὸς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν, ἡ ὁποία, ἐνθαρρυνθεῖσα διὰ τῆς δημιουργίας δι' αὐτὴν εὐκαιριῶν, συνέβαλε μεγάλως εἰς τὴν οἰκονομικὴν πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν τῆς νήσου. Μαρτυρία οἰκονομικῶν ἐπιτευγμάτων εἶναι ἡ σημαντικὴ αὔξησις τοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος, ἡ ἐξάλειψις τῆς ἀνεργίας, ἡ μείωσις τῆς μεταναστεύσεως εἰς τὸ ἐλάχιστον, ἡ διατήρησις καὶ ἡ ἐνίσχυσις τῆς πλεονασματικῆς θέσεως τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν καὶ ἰδιαιτέρως ἡ δημιουργία συνθηκῶν, αἵτινες ἐγγυῶνται αὐτοδύναμον καὶ ἀπρόσκοπτον ἀνάπτυξιν.

Λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν ἐσωτερικῶν ἀνωμαλιῶν, δύναται ἀναμφιβόλως νὰ λεχθῇ ὅτι τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεως ὑπῆρξε σημαντικὸν εἰς πολλοὺς τομεῖς. Θὰ ἦτο, ὅμως, δυνατὸν νὰ γίνουν περισσότερα. Ἐντονωτέρα θὰ συνεχισθῇ ἡ προσπάθεια πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν. Περὶ τῆς μελλοντικῆς ἀναπτυξιακῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως ὁμιλεῖ ἐκτενῶς τὸ Τρίτον Πενταετὲς Πρόγραμμα, τοῦ ὁποίου ἀνάλυσις ἐγένετο πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν. Δίδει τοῦτο σαφῆ εἰκόνα τῶν ἐπιδιωκομένων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως στόχων. Ἐπιθυμῶ, ὅμως, ἰδιαιτέρως νὰ τονίσω ὅτι συνεχὴς ἐπιδίωξις τῆς Κυβερνήσεως θὰ εἶναι ἡ δημιουργία κράτους εὐημερίας, τῆς ὁποίας νὰ μετέχουν ὅλοι οἱ πολῖται. Δικαιοῦνται συμμετοχῆς εἰς τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα ὅλοι οἱ πολῖται, ὡς ἄτομα, ὡς ἐπαγγελματικαὶ ὁμάδες, ὡς κοινωνικαὶ τάξεις. Δὲν ἀποδέχομαι τὴν ὑπό τινων ἐπίκρισιν, ὅτι αἱ δημιουργούμεναι ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως συνθῆκαι καὶ εὐκαιρίαι εἶναι τοιαῦται ὥστε οἱ πλούσιοι νὰ γίνωνται πλουσιώτεροι καὶ οἱ πτωχοὶ πτωχότεροι. Φρονῶ, ὅμως, ὅτι ἀπαιτεῖται δικαιοτέρα κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Καὶ πρὸς τοῦτο δέον νὰ ἐνισχυθῇ τὸ εἰσόδημα τῶν χαμηλῶν εἰσοδηματικῶν τάξεων διὰ διαφόρων τρόπων, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ μεγαλυτέρα παροχὴ κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν, αἱ ὁποῖαι ἰσοδυναμοῦν πρὸς μεταβίβασιν εἰσοδήματος ἐκ τῶν πλέον εὐπόρων εἰς τὰς ἀπορωτέρας τάξεις. Ἰδιαιτέρας μερίμνης θὰ τύχωσιν ἐπίσης αἱ παραγωγικαὶ ἐκεῖναι τάξεις, τῶν ὁποίων τὸ βασικὸν εἰσόδημα ἐξαρτᾶται ἀπὸ πλείστους ἀσταθμήτους παράγοντας ἢ καιρικὰς συνθήκας, ὡς ἡ ἀνομβρία, ἡ ὁποία κατὰ τὸ τρέχον ἔτος θὰ ἐπηρεάσῃ δυσμενῶς τὴν γεωργίαν καί, κατ' ἀκολουθίαν, τὸ ὅλον πρόγραμμα καὶ τὸν ρυθμὸν ἀναπτύξεως.

Δὲν θὰ ἀναφερθῶ εἰς τὰ πολλὰ προβλήματα καὶ αἰτήματα τῶν διαφόρων τάξεων τοῦ λαοῦ, πέραν τῆς διαβεβαιώσεως ὅτι ἐν πνεύματι πάντοτε καλῆς θελήσεως καὶ κατανοήσεως θὰ καταβάλλεται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως πᾶσα προσπάθεια διὰ τὴν ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ ἀντιμετώπισιν καὶ λύσιν των. Εἷς ἔν, ὅμως, θέμα καὶ πρόβλημα ἐπιθυμῶ ἰδιαιτέραν ἀναφοράν. Ὡμίλησα περὶ οἰκονομικῆς προόδου καὶ ἀποδοτικῶν ἐπενδύσεων εἰς ἔργα ὑποδομῆς. Ἀλλὰ θὰ ἤθελον νὰ τονίσω ὅτι ἡ καλυτέρα ἐπένδυσις καὶ ἡ πλέον ἀποδοτικὴ εἶναι ἡ εἰς ἀνθρώπινον ὑλικὸν ὑποδομή. Τοῦτο σημαίνει ὅτι περισσότεραι ἐπενδύσεις πρέπει νὰ γίνουν εἰς τὸν τομέα τῆς παιδείας ὑπὸ τὴν καθολικὴν αὐτῆς ἔννοιαν. Διότι ἀπὸ τὴν παιδείαν ἐξαρτᾶται κυρίως ἡ διαμόρφωσις τοῦ ἀνθρώπου, ἡ δημιουργία τοῦ «καλοῦ κἀγαθοῦ» πολίτου. Κέντρον τῆς μερίμνης τῆς Πολιτείας πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε ὁ ἄνθρωπος. Ἐκ τοῦ ἀνθρώπου καὶ διὰ τὸν ἄνθρωπον ἡ ἐκκίνησις καὶ ὁ σκοπός. Ἡ οἰκονομικὴ πρόοδος δὲν εἶναι αὐτοσκοπός, ἀλλὰ μέσον. Σκοπὸς εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Ἐκ τοῦ ποιοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου ὑλικοῦ, τὸ ὁποῖον διαθέτει μία χώρα, ἐξαρτᾶται τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον της. Ἡ παιδεία μας ἔχει πολλὰ προβλήματα. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προσβῶ σήμερον εἰς ἀνάλυσίν των. Λέγω μόνον ὅτι ὅλως ἰδιαιτέρα θὰ εἶναι δι' αὐτὴν ἡ στοργὴ καὶ φροντὶς τῆς Κυβερνήσεως.

Διαγράφων κατὰ πολὺ γενικὸν τρόπον τὴν Κυβερνητικὴν πολιτικὴν εἰς τὸν ἐσωτερικὸν τομέα, εὔλογον θεωρῶ τὴν ἀναφοράν μου εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν ἀνώμαλον ἐσωτερικὴν κατάστασιν. Τὸ Κυπριακὸν πρόβλημα δὲν εὗρεν ἀκόμη τὴν αἰσίαν λύσιν του καὶ ἡ ἐντεῦθεν ἀνωμαλία συνεχίζεται. Ἀλλ' ἐπὶ πλέον ἀπετέλεσεν ἀπὸ τινος πηγὴν ἀνωμαλίας καὶ ἡ ἀναφυεῖσα διένεξις μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων Κυπρίων, λόγῳ διαφορᾶς ἀπόψεων ὡς πρὸς τὸν χειρισμὸν τοῦ Κυπριακοῦ. Δικαίωμα, βεβαίως εἶναι οἱουδήποτε νὰ διαφωνῇ. Ἀνεπίτρεπτος, ὅμως, εἶναι ἡ χρῆσις βίας διὰ τὴν ἐπιβολὴν ἀπόψεων. Δυστυχῶς, εἴχομεν προσφάτως ἐξ ὡρισμένων ἀντιπολιτευομένων κύκλων ἐκδηλώσεις βίας, αἱ ὁποῖαι προεκάλεσαν σοβαρὰν ἀναταραχήν. Ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ ὑπάρξῃ συνέχεια. Ἡ Κυβέρνησις, ἐν πάσῃ περιπτώσει, καίτοι ἠκολούθησε μέχρι σήμερον πολιτικὴν συγκρατήσεως προσεγγίζουσαν τὰ ὅρια ἀνοχῆς, εἶναι ἀποφασισμένη νὰ λάβῃ ὅλα τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα διὰ τὴν πάταξιν οἱασδήποτε ἐκδηλώσεως βίας. Οἱ διαφωνοῦντες πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐπὶ τοῦ χειρισμοῦ τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος ἢ ἐπὶ ἄλλων θεμάτων δύνανται νὰ χρησιμοποιήσουν οἱαδή-

ποτε δημοκρατικὰ μέσα διὰ νὰ πείσουν περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς γνώμης των ἢ καὶ διὰ νὰ ἀνατεθῇ εἰς αὐτοὺς ἡ ἐντολὴ χειρισμοῦ τοῦ Κυπριακοῦ. Κλειστή, ὅμως, πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε ἡ ὁδὸς τῆς βίας. Θὰ ἤμην εὐτυχής, ἐὰν ἡ ἀντιπολίτευσις μετεῖχε τῆς Κυβερνήσεως διὰ νὰ μετέχῃ καὶ τῶν εὐθυνῶν καὶ νὰ ὁμιλῇ μὲ αἴσθημα εὐθύνης. Θὰ ἤμην εὐτυχής, ἐὰν ἡ ἀντιπολίτευσις ἐξεπροσωπεῖτο εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτὴν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων διὰ νὰ ἀκούεται ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ἡ φωνή της καὶ νὰ μετέχῃ τῶν εὐθυνῶν τῆς Βουλῆς. Λυποῦμαι διότι δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ ἐκπροσώπησις καὶ ἡ παρουσία της. Ἡ ἀπουσία της, ὅμως, δὲν συνιστᾷ δικαίωμα προσφυγῆς εἰς βίαν, ἀλλὰ δικαίωμα προσφυγῆς εἰς τὸν λαόν. Ἡ ὁδὸς πρὸς τὸν λαὸν εἶναι πάντοτε ἀνοικτή. Ἀνοικτὴ ἐπίσης εἶναι καὶ ἡ θύρα πρὸς τὸν διάλογον. Ἐζήτησα ἀπὸ τὴν ἀντιπολίτευσιν προσωπικὴν συνάντησιν καὶ συζήτησιν. Προεβλήθησαν λόγοι διάφοροι διὰ τὴν ἀρνητικὴν ἀπάντησιν. Θὰ κρατήσω ἀνοικτήν, ἐν τούτοις, τὴν θύραν τοῦ διαλόγου. Καὶ ἀνοικτὴ θὰ παραμένῃ ἡ πρόσκλησίς μου. Ἡ παράνομος δραστηριότης καὶ ἡ χρῆσις βίας μόνον ἐρείπια δύνανται νὰ προκαλέσουν.

Ἀλλὰ τὰ λεχθέντα περὶ ἐσωτερικῆς ἀνωμαλίας ἔχουν μᾶλλον δευτερογενεῖς πηγὰς καὶ αἰτίας. Πρώτη καὶ κυρία πηγὴ εἶναι ἡ ἐκκρεμότης τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. Ἡ παράτασις λύσεώς του ἐγκυμονεῖ κινδύνους ἀναταραχῆς, ἡ ὁποία δυνατὸν νὰ ἔχῃ ἐπιπτώσεις μὴ περιοριζομένας ἐντὸς τῶν Κυπριακῶν ὁρίων. Εἶναι εὐχάριστον τὸ γεγονὸς ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα πέντε ἔτη δὲν ἐσημειώθησαν σοβαρὰ ἐπεισόδια μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Τούρκων τῆς Κύπρου. Πρὸς τοῦτο πολύτιμος ὑπῆρξεν ἡ συμβολὴ τῆς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν. Καὶ εἴμεθα διὰ τοῦτο βαθύτατα εὐγνώμονες. Ἐπικρατεῖ ἀπὸ πολλοῦ μία, οὕτως εἰπεῖν, ἀνήσυχος ἠρεμία. Ἐφ' ὅσον, ὅμως, ἐκκρεμεῖ τὸ πρόβλημα, ὑφίσταται καὶ ἀπειλὴ κατὰ τῆς εἰρήνης. Δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι αἱ ἐνδοκυπριακαὶ συνομιλίαι ἀπετέλεσαν ἀνασχετικὸν παράγοντα εἰς τὴν πιθανότητα ἀνωμάλων ἐξελίξεων καὶ ἀναταραχῶν. Ὁ πρῶτος τριετὴς κύκλος συνομιλιῶν δὲν κατέληξεν εἰς ἀποτέλεσμα. Μὲ περισσοτέρας ἐλπίδας ἠρχίσαμεν πρὸ μηνῶν νέας συνομιλίας ὑπὸ ἐνισχυμένην μορφήν, ὡς ἡ πρότασις τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν. Τὸ ἐρώτημα ὅλων εἶναι κατὰ πόσον αἱ συνομιλίαι θὰ καταλήξουν εἰς θετικὸν ἀποτέλεσμα. Εἶναι δύσκολος ἡ πρόβλεψις καὶ ἀπάντησις. Ἡ ὀρθὴ ἀπάντησις εἶναι ὅτι αἱ συνομιλίαι πρέπει νὰ καταλήξουν εἰς ἐπιτυχίαν. Διότι ἡ τράπεζα τῶν συνομιλιῶν εἶναι ἡ μόνη ἐνδεδειγμένη διαδικασία. Ἐὰν ἀποτύχουν, δὲν ὑπάρχει ἄλλη ὁδός, ἡ ὁποία νὰ ὁδηγῇ εἰς λύσιν. Ἡ βία καὶ ὁ πόλεμος δὲν θὰ δώσουν μόνιμον λύσιν εἰς τὸ πρόβλημα. Ὁ ρυθμὸς τῶν συνομιλιῶν εἶναι μᾶλλον βραδὺς καὶ δὲν ἐπιτρέπει ἀκόμη διάγνωσιν προοπτικῶν ὡς πρὸς τὴν ἔκβασίν των. Ἐλπίζω ὅτι ἡ σημειωθεῖσα βραδύτης δὲν ἀποτελεῖ σκόπιμον κωλυσιεργίαν. Λυποῦμαι, ἐξ ἄλλου, διότι πρόσφατοι δηλώσεις ἀπὸ Τουρκοκυπριακῆς πλευρᾶς δημιουργοῦν ἐντύπωσιν ἀπαισιοδοξίας καὶ καθιστοῦν στενώτερα τὰ ὅρια ἢ μᾶλλον τὰ περιθώρια αἰσιοδοξίας. Δὲν θὰ ἤθελον, ἐν τούτοις, νὰ ἐκφράσω ἀπαισιοδόξους προβλέψεις. Μὲ πνεῦμα καλῆς θελήσεως εἶναι δυνατὴ ἡ ἐξεύρεσις λύσεως διασφαλιζούσης ἀνεξάρτητον, ἑνιαῖον καὶ κυρίαρχον κράτος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου Ἕλληνες καὶ Τοῦρκοι ἐν εἰρήνῃ καὶ συνεργασίᾳ νὰ μετέχουν τῶν ἀγαθῶν ἐκ τῆς προόδου καὶ τῆς εὐημερίας τῆς νήσου.

Ἡ λύσις τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος καὶ ἡ ἀποκατάστασις πλήρους ὁμαλότητος εἰς τὸ ἐσωτερικὸν θὰ διανοίξουν εὐρυτέραν τὴν ὁδὸν πρὸς τὴν ἀπὸ πάσης πλευρᾶς πρόοδον τῆς νήσου μας καὶ τὴν εὐημερίαν τοῦ λαοῦ μας. Ὑπὸ δυσκόλους συνθήκας ἐσημειώθησαν πολλὰ ἐπιτεύγματα, περὶ τῶν ὁποίων ὁμιλοῦν ἡ «εὐημερία τῶν ἀριθμῶν» καὶ ἡ ὁρατὴ πραγματικότης. Περισσότερα, ἀσφαλῶς, θὰ ἦσαν τὰ ἐπιτεύγματα ὑπὸ συνθήκας ὁμαλότητος.

Δὲν εἶναι σήμερον πρόθεσίς μου νὰ προβάλω τὸ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐπιτελεσθὲν ἔργον ἢ νὰ ἐκθέσω ἐν λεπτομερείᾳ τὸ μελλοντικὸν πρόγραμμα καὶ τὴν πολιτικήν της. Διὰ τοῦτο ὀλιγολέπτου διαρκείας ἦτο τὸ βλέμμα πρὸς τὸ παρελθὸν καὶ δι' ἀδρῶν γραμμῶν ἡ ἀναφορά μου εἰς τὸ μέλλον. Ἀλλ' ὀλίγας λέξεις πρέπει νὰ προσθέσω καὶ διὰ τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως.

'Από τῆς ἀνεξαρτησίας της ἡ Κύπρος ἀκολουθεῖ ἀδέσμευτον ἐξωτερικὴν πολιτικήν. 'Υπό τινων ὑποστηρίζεται ὅτι εἰς τὸν σημερινὸν διηρημένον κόσμον μας, τοῦ ὁποίου ἡγοῦνται δύο μεγάλοι συνασπισμοὶ κρατῶν μὲ ἡγέτιδας δυνάμεις τὰς 'Ηνωμένας Πολιτείας καὶ τὴν Σοβιετικὴν "Ενωσιν, δὲν ὑπάρχει χῶρος δι' ἀδέσμευτον κόσμον καὶ ὅτι ἐσφαλμένη εἶναι ἡ ἐξωτερικὴ πολιτική μας. Διαφωνῶ πρὸς τὴν τοιαύτην ἄποψιν. Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ Κύπρος ἀπὸ ἀπόψεως ἱστορίας, παραδόσεως καὶ πολιτισμοῦ ἀνήκει εἰς τὸν Δυτικὸν κόσμον. Τοῦτο, ὅμως, οὐδόλως ἀποκλείει πολιτικὴν οὐδετερότητος, ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς μὴ προσχωρήσεως εἰς συνασπισμούς. Πιστεύω ὅτι λόγοι ἀρχῆς καὶ λόγοι ἐθνικοῦ συμφέροντος ὑπαγορεύουν ἀδέσμευτον πολιτικήν. Οὐδετερότης δὲν σημαίνει, βεβαίως, ἀδιάφορον στάσιν ἔναντι τῶν διεθνῶν προβλημάτων. 'Αλλ' ἡ στάσις μας καθορίζεται βάσει ἀρχῶν καὶ οὐχὶ δεσμεύσεων στρατιωτικῆς ἢ ἄλλης φύσεως. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ εἰρήνη ἢ ὁ πόλεμος ἐπὶ παγκοσμίου κλίμακος ἐξαρτῶνται κυρίως ἀπὸ τὰς ἡγέτιδας δυνάμεις τοῦ Δυτικοῦ καὶ τοῦ 'Ανατολικοῦ συνασπισμοῦ. 'Ο σημερινὸς κόσμος εἶναι ἀλληλοεξαρτώμενος καὶ τὰ συμβαίνοντα εἰς μίαν χώραν ἢ περιοχὴν ἔχουν τὰς ἐπιπτώσεις καὶ τοὺς ἀντικτύπους των εἰς ἄλλας χώρας καὶ περιοχὰς ἢ καὶ εἰς ὁλόκληρον τὸν ὑπόλοιπον κόσμον. 'Η ἀδέσμευτος πολιτική, συνεπῶς, δὲν εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν ἀλληλοεξάρτησιν, ἡ ὁποία ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἑνότητα, ἐνῷ οἱ συνασπισμοὶ ἀποτελοῦν διαιρετικοὺς παράγοντας. Πρέπει ἐπίσης νὰ τονίσω ὅτι ἡ ἀδέσμευτος πολιτική μας δὲν ἔρχεται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν διαμορφουμένην σήμερον Εὐρωπαϊκὴν πολιτικήν, τὴν ὁποίαν ὑποστηρίζομεν ὡς προσπάθειαν τεινούσαν εἰς τὴν ἑνοποίησιν τῆς Εὐρώπης καὶ τὴν διασφάλισιν τῆς εἰρήνης εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν ἤπειρον καὶ εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον. Εἰς προώθησιν καὶ ἑδραίωσιν τῆς διεθνοῦς εἰρήνης ἡ Κύπρος ἐντὸς τοῦ 'Οργανισμοῦ τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν, τὸν ὁποῖον θερμῶς ὑποστηρίζει καὶ πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ ὁποίου εἶναι σταθερῶς προσηλωμένη, ὡς καὶ εἰς τὸν χῶρον τοῦ ἀδεσμεύτου κόσμου ἐπιθυμεῖ νὰ δώσῃ τὴν οἱανδήποτε δύναται προσφοράν.

Διαγράψας ἐν συντομίᾳ τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως, κλείω τὴν ὁμιλίαν μου μὲ τὴν ἐπίκλησιν τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ἀνέλαβον, καὶ μὲ τὴν ἔκφρασιν τῆς εὐχῆς ὅπως ὁ Κυπριακὸς λαὸς προχωρῇ σταθερῶς τὴν πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ πρὸς τὰ ἄνω πορείαν του.

Εὐχαριστῶ.

(Χειροκροτήματα)

('Ακολούθως ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης τῆς Βουλῆς συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ)

'Η ἐπομένη συνεδρία τοῦ Σώματος ὁρίζεται διὰ τὴν μεταπροσεχῆ Πέμπτην καὶ ὥραν 4ην ἀπογευματινὴν μὲ τὴν ἀκόλουθον ἡμερησίαν διάταξιν :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ 'Εργασία :

(1) 'Ο περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1963.

(2) 'Ο περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1965.

(3) 'Ο περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(4) 'Ο περὶ 'Αρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) ('Αρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(5) 'Ο περὶ Ξενοδοχείων καὶ Τουριστικῶν Καταλυμάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς παρούσης συνεδρίας.
("Ωρα λήξεως 5.28 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Κληρίδης Ξάνθος
Κόσιης Νῖκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Διαβεβαίωσις τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἐπὶ τῇ ἐγκαταστάσει του ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

(2) Ὁμιλία τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 8ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.36 μ.μ.)

(Ἀρ. 25)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :
Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 7ην Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 30ὴν Αὐγούστου 1972.

«Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἤρχισε καὶ συνεχίζεται ἡ ἀνέγερσις πολυορόφων πολυκατοικιῶν καὶ ἡ πώλησις χωριστῶν ὀρόφων καὶ διαμερισμάτων πρὸς τὸ κοινόν.

Λόγῳ τοῦ ὅτι ἡ ὑφισταμένη νομοθεσία (τὸ ἄρθρον 6 τοῦ περὶ Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Διακατοχή, Ἐγγραφὴ καὶ Ἐκτίμησις) Νόμου εἶναι ἀνεπαρκής, παρουσιάζονται συνεχῶς δυσκολίαι εἰς τοὺς ἀγοραστὰς τῶν τοιούτων διαμερισμάτων ἐνῷ ἡ ἐξασφάλισις τοῦ δικαιώματος τῆς ἰδιοκτησίας των διὰ τῆς ἐγγραφῆς ἐν τῷ Κτηματολογίῳ δὲν εἶναι πάντοτε πλήρως δυνατή.

Ὡς ἐκ τούτου εἶναι ἐπάναγκες καὶ ἐπεῖγον ὅπως θεσπισθῇ πλήρης νομοθεσία κανονίζουσα πλήρως ὅλα τὰ ζητήματα ταῦτα ὡς καὶ τὰς νομικὰς σχέσεις τῶν διαφόρων συνιδιοκτητῶν καὶ ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον ἐὰν προτίθεται νὰ ἀποστείλῃ εἰς τὴν Βουλὴν συντόμως σχετικὸν Νομοσχέδιον».

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 20ὴν Φεβρουαρίου 1973, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 30ὴν Αὐγούστου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

«Τόσον τὸ θέμα τῆς ἐγγραφῆς διαμερισμάτων πολυκατοικιῶν ὅσον καὶ τὸ θέμα τῶν νομικῶν σχέσεων τῶν διαφόρων συνιδιοκτητῶν τῶν πολυκατοικιῶν τυγχάνουν τῆς σοβαρᾶς μελέτης τῆς Κυβερνήσεως.

Πρὸς τούτοις ἑτοιμάζεται σχετικὸν Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον ἀναμένεται νὰ κατατεθῇ εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς ψήφισιν εἰς τὸ προσεχὲς μέλλον».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 17ην Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. 'Εζεκία Παπαϊωάννου, καὶ ληφθεῖσα τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1972.

«'Απαντῶν τὴν 31ην 'Οκτωβρίου 1970 εἰς σχετικὴν 'Ερώτησιν ὑποβληθεῖσαν ὑπ' ἐμοῦ τὴν 15ην Σεπτεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους, ὁ ἔντιμος 'Υπουργὸς Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων ἐπληροφόρησε τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων ὅτι ἡ βελτίωσις τῆς ὁδοῦ Σαΐττᾶ—Καρβουνᾶ θὰ ἐξετασθῇ ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Προγράμματος 'Αναπτύξεως.

'Επειδὴ ὁ δρόμος Καρβουνᾶ—Σαΐττᾶ, μήκους 9 μιλίων, ἀποτελεῖ βασικωτάτην ὁδικὴν ἀρτηρίαν ὑψίστης τουριστικῆς καὶ ἐμπορικῆς γενικῶς σπουδαιότητος διὰ τὴν Κύπρον, ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων :

(α) Κατὰ πόσον εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ 'Εταιρεία 'Αμιάντου προσεφέρθη νὰ καταβάλῃ τὸ ἥμισυ τῶν δαπανῶν διὰ τὴν διεύρυνσιν καὶ εὐθυγράμμισιν τοῦ ἐν λόγῳ δρόμου.

(β) Κατὰ πόσον τὸ ὁδικὸν αὐτὸ ἔργον ἔχει συμπεριληφθῇ εἰς τὰ ἔργα τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Προγράμματος 'Αναπτύξεως καὶ πότε πρόκειται νὰ γίνῃ ἡ ἔναρξις ἐργασιῶν διὰ τὴν ἐκτέλεσίν του».

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 22αν Φεβρουαρίου 1973, τοῦ 'Υπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. 'Εζεκία Παπαϊωάννου.

«Εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν 'Αναπτύξεως τοῦ τρέχοντος ἔτους περιελήφθη ποσὸν £10.000 διὰ βελτίωσιν τῆς ὁδοῦ Σαΐττᾶ—Καρβουνᾶ. 'Η βελτίωσις τῆς ὁδοῦ θὰ ἀρχίσῃ μετὰ τὴν ψήφισιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων.

2. Τὸ Τμῆμα Δημοσίων "Εργων εὑρίσκεται εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῆς 'Εταιρείας 'Αμιάντου ἐν σχέσει πρὸς τὸ θέμα τῆς συνεισφορᾶς τῆς 'Εταιρείας διὰ τὰ χωματουργικὰ ἔργα τῆς ἐν λόγῳ ὁδοῦ».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 17ην Αὐγούστου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. 'Εζεκία Παπαϊωάννου, καὶ ληφθεῖσα τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1972.

«'Ο δρόμος Σαΐττᾶ—Πέρα Πεδίου εὑρίσκεται εἰς τρομερὰ ἐπικίνδυνον κατάστασιν, καθ' ὅτι ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἔχει οὐσιαστικῶς ἐγκαταλειφθῇ. Τοῦτο δημιουργεῖ δυσκολίας εἰς τοὺς κατοίκους μιᾶς σειρᾶς χωρίων καθὼς καὶ εἰς τοὺς παραθεριστάς, οἱ ὁποῖοι χρησιμοποιοῦν αὐτὸν τὸν δρόμον. 'Ως ἐκ τούτου τὸ Πέρα Παιδί, ὅπως καὶ ἄλλα γειτονικὰ χωρία, ἔχουν ἐπηρεασθῇ οἰκονομικῶς, διότι ἡ κατάστασις τοῦ δρόμου ἀποθαρρύνει τοὺς παραθεριστὰς νὰ τὸν χρησιμοποιοῦν.

Δι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς ἐὰν καὶ πότε προτίθεται νὰ εὐθυγραμμίσῃ καὶ ἀσφαλτοστρώσῃ τὸν ἐν λόγῳ δρόμον, ὁ ὁποῖος ἐνέχει ζωτικὴν σημασίαν διὰ τοὺς κατοίκους ὅλων τῶν χωρίων τῆς περιοχῆς».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 22αν Φεβρουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Ἡ εὐθυγράμμισις καὶ ἀσφαλτόστρωσις τῆς ὁδοῦ Σαΐττᾶ—Πέρα Πεδίου ἐξετάζεται ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ Τρίτου Πενταετοῦς Προγράμματος Ἀναπτύξεως».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 20ὴν Νοεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 21ην Νοεμβρίου 1972.

«Σὲ ἕνα ἀριθμὸ χωριῶν τῆς ὀρεινῆς στὲς Ἐπαρχίες Λευκωσίας, Ἀμμοχώστου, Λάρνακος, Λεμεσοῦ καὶ Πάφου ὁ πληθυσμός τους μειώθηκε κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια σὲ ἀνησυχητικὸ βαθμό.

Ὑπάρχουν χωριὰ σ' αὐτὲς τὲς περιοχὲς ποὺ δὲν ὑπάρχουν νέοι ἄνθρωποι κάτω τῶν 30 χρονῶν ἢ ἄλλα χωριὰ ποὺ εἶναι μετρημένοι οἱ νεολαῖοι στὰ δάκτυλα τοῦ ἑνὸς χεριοῦ. Εἶναι χαρακτηριστικὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ἀπὸ δέκα—δεκαπέντε καὶ πλέον χρόνια σὲ χωριὰ τῆς ὀρεινῆς δὲν ἔγιναν γάμοι κατοίκων ποὺ νὰ μένουν σ' αὐτὲς τὲς κοινότητες.

Αὐτὴ ἡ κατάσταση ἀσφαλῶς δημιουργεῖ πάρα πολλὰ προβλήματα καὶ τώρα ἰδιαίτερα ὅμως στὸ προσεχὲς μέλλον.

Μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν ἂν ἔχῃ μελετήσει αὐτὴ τὴν κατάσταση ;

Καὶ ἂν ἔχῃ μελετηθῇ πιὸ πρόγραμμα ὑπάρχει γιὰ τὴν ἀντιμετώπισή της ;

Θὰ ἀφεθοῦν αὐτὲς οἱ κοινότητες νὰ ἐρημώσουν ; Ἢ θὰ ὑπάρξῃ πρόγραμμα ἀναζωογόνησης καὶ βοήθειας τους ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Φεβρουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 21ην Νοεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Ἡ Κυβέρνησις ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν δύο πρώτων Πενταετῶν Προγραμμάτων Ἀναπτύξεως ἀνέλαβε καὶ προώθησε ἀρκετὰ σχέδια καὶ προγράμματα πρὸς τὸν σκοπὸν ἐνδυναμώσεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιοχάς.

2. Τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν ἐνδυναμοῦται εἰς τὸ Τρίτον Πενταετὲς Πρόγραμμα Ἀναπτύξεως τὸ ὁποῖον ἤρχισεν ἐφαρμοζόμενον ἀπὸ τοῦ 1972. Οὕτω διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν χωρίων ἐπιδιώκεται ἡ βελτίωσις τῶν οἰκιστικῶν συνθηκῶν, ἡ βελτίωσις τῆς ὁδικῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν πόλεων καὶ τῶν κυριωτέρων ἀγροτικῶν κέντρων, ἡ παροχὴ βελτιωμένων ὑπηρεσιῶν κοινῆς ὠφελείας καὶ δίδεται ἰδιαιτέρα ἔμφασις εἰς τὴν ἐπίλυσιν τοῦ προβλήματος ὑδατοπρομηθείας καὶ εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ ἐπιπέδου τῶν ἀγροτικῶν δημοτικῶν σχολείων. Θὰ βελτιωθῶσιν ὡσαύτως αἱ ἀγροτικαὶ ὑπηρεσίαι ὑγείας καὶ αἱ ὑγιεινομικαὶ συνθῆκαι τοῦ περιβάλλοντος. Ἐπιπροσθέτως, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν μικρῶν ἀποστάσεων τῆς Κύπρου καὶ τοῦ προβλεπομένου σημαντικοῦ προγράμματος ὁδικῆς ἀναπτύξεως, ἡ ἀναμενομένη ἀνάπτυξις ὅλων τῶν τομέων τῆς οἰκονομίας θὰ μεταφέρῃ καὶ εἰς τὴν ὕπαιθρον τοὺς καρποὺς τῆς αὐξηθησομένης εὐημερίας.

3. Γενικῶς ὅμως τὸ ὅλον πρόβλημα δύναται νὰ ἀντικρυσθῇ κατὰ τρόπον ὀρθολογιστικὸν ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ γενικοῦ χωροταξικοῦ σχεδίου, τοῦ ὁποίου ἡ ἐφαρμογὴ ἀναμένεται ὅτι θὰ ρυθμίσῃ τὸ ὅλον πρόβλημα κατὰ τρόπον ὀρθὸν καὶ ἀποτελεσματικὸν πρὸς γενικὸν ὄφελος τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 20ὴν Νοεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 21ην Νοεμβρίου 1972.

«Ὁ δρόμος Ἀμμοχώστου—Δερύνειας εἶναι ἕνας πολυσύχναστος καὶ μὲ μεγάλη τροχαία δρόμος.

Ἔχουν γίνει σ' αὐτὸ τὸν δρόμο ἀρκετὰ δυστυχήματα.

Ἔγιναν εἰσηγήσεις πρὸς τὴν Κυβέρνηση γιὰ τὴν διαπλάτυνση καὶ διεύρυνση τοῦ δρόμου καθὼς καὶ τὴν κατασκευὴ πεζοδρομίων.

Μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο πότε μελετᾶ τὴν διαπλάτυνση καὶ διεύρυνση αὐτοῦ τοῦ βασικοῦ δρόμου ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 22αν Φεβρουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 21ην Νοεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Ἡ διαπλάτυνσις καὶ βελτίωσις τῆς ὁδοῦ Ἀμμοχώστου—Δερύνειας ἐξετάζεται ὁμοῦ μετ' ἄλλων παρομοίων ὁδῶν ὑπὸ κλιμακίου ξένων ἐμπειρογνωμόνων οἵτινες μελετοῦν τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ὁδικοῦ δικτύου τῆς νήσου ἐν τῷ συνόλῳ του».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην Δεκεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 11ην Δεκεμβρίου 1972.

Διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν Βρεττανικῶν βάσεων χρησιμοποιοῦνται μεγάλαι ποσότητες ὕδατος, τὸ ὁποῖον ἀποστεροῦνται ἀγρόται καὶ ἄλλοι κάτοικοι τῆς Νήσου. Ἰδιαιτέρως προκλητικὴ εἶναι ἡ κατάστασις διὰ τοὺς παραγωγοὺς ὅταν οἱ σωλῆνες ποὺ μεταφέρουν ὕδωρ εἰς τὰς Βρεττανικὰς βάσεις διασχίζουν τοὺς ἀγρούς των, ἐνῶ αὐτοὶ στεροῦνται τοῦ πολυτίμου δι' αὐτοὺς ὑγροῦ.

Ἐπειδὴ τὸ νερὸν ἀποτελεῖ τὸ σοβαρώτερον πρόβλημα τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας, ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων :

(1) Προτίθεται νὰ λάβῃ μέτρα ὥστε εἰς περιοχὰς ὅπου ἡ κατάστασις, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑδατοπρομήθειαν, εἶναι κρίσιμος, αἱ ἀνάγκαι τῶν Βρεττανικῶν βάσεων νὰ ἱκανοποιοῦνται δι' ἀφαλατώσεως ὑπ' αὐτῶν θαλασσίου ὕδατος, τὸ δὲ καταναλισκόμενον σήμερον ὕδωρ νὰ χρησιμοποιῆται διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν παραγωγῶν καὶ τοῦ λαοῦ γενικῶς ;

(2) Πότε προτίθεται ἡ Κυβέρνησις νὰ κρατικοποιήσῃ τὰ νερὰ διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ καὶ ἡ δικαιοτέρα κατανομή των ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 21ην Φεβρουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 11ην Δεκεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«1. Ἡ ὑδατοπρομήθεια τῶν Βρεττανικῶν βάσεων ἀποτελεῖ θέμα τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖ ἐπιτροπὴν ἡ ὁποία συνεστήθη ἀπὸ τοῦ 1960 καὶ ἡ ὁποία ἀποτελεῖται ἐξ ἀντιπροσώπων τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Βρεττανικῶν βάσεων.

Βάσει τῶν συστάσεων τῆς μικτῆς ταύτης ἐπιτροπῆς ἡ ὑδατοπρομήθεια τῶν Βάσεων Δεκελείας ἡ ὁποία ἐβασίζετο ἐξ ὁλοκλήρου εἰς ἄντλησιν ἐξ ὑπεραντλουμένης περιοχῆς καλύπτεται σήμερον εἰς σημαντικὸν βαθμὸν ἀπὸ ἐργοστάσιον ἀφαλατώσεως τοῦ θαλασσίου ὕδατος καὶ ὑφαλμύρου ὑπογείου ὕδατος ἐκ γεωτρήσεων εἰς παράκτιον ζώνην τὸ ὁποῖον ἀναμειγνύεται μετὰ τοῦ ἀφαλατωμένου ὕδατος τοῦ ἐργοστασίου.

Ἡ ὑδατοπρομήθεια τῆς βάσεως Ἀκρωτηρίου καλύπτεται κυρίως ἀπὸ πηγὴν εἰς τὸ χωρίον Κινοῦσα ἡ ὁποία ἐξηγοράσθη ὑπὸ τῆς Βρεττανικῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀπὸ μερικὰς γεωτρήσεις νοτίως τοῦ χωρίου Κινοῦσα. Ἐφ' ὅσον ἡ πηγὴ Κινούσης ἀποτελεῖ ἰδιοκτησίαν τῶν Βρεττανικῶν βάσεων, οὐδεμία ἐπέμβασις δύναται νὰ γίνῃ παρ' οἱουδήποτε ἐπ' αὐτῆς ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἰδιοκτήτου της. Ἡ ἄντλησις ἐκ τῆς περιοχῆς νοτίως τοῦ χωρίου Κολοσσίου δὲν παρουσιάζει ἐπὶ τοῦ παρόντος προβλήματα, ἐν ὄψει ὅμως τῆς παρατηρηθείσης ἀνομβρίας αἱ ἀρχαὶ τῶν βάσεων ἀνέλαβον νὰ μελετήσουν τὴν λῆψιν μέτρων πρὸς ἐξοικονόμησιν τοῦ ὑπ' αὐτῶν χρησιμοποιουμένου ὕδατος.

2. Τὸ θέμα κρατικοποιήσεως τῶν ὑδατίνων πόρων τῆς νήσου εἶναι πολὺ σοβαρὸν καὶ πολυδάπανον καὶ θὰ τύχῃ περαιτέρω μελέτης ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων τὰ ὁποῖα προγραμματίζονται συμφώνως πρὸς τὰ πορίσματα τῶν τεχνοοικονομικῶν μελετῶν Πάφου, Ἀκρωτηρίου—Λεμεσοῦ καὶ Μόρφου—Τηλλυρίας, καὶ μὲ τὴν ἀναληφθεῖσαν κωδικοποίησιν καὶ ἐκσυγχρονισμὸν τῆς ὑδατικῆς νομοθεσίας».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην Δεκεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 11ην Δεκεμβρίου 1972.

«Ὁ νόμος περὶ ἐλέγχου τῶν ἀμπελοφυτειῶν ἐθεσπίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς διὰ τὴν προστασίαν τῶν συμφερόντων τῶν ἀμπελουργῶν. Δυστυχῶς, ὅμως λόγῳ τῆς καθυστερήσεως ποὺ παρατηρεῖται εἰς τὸν καθορισμὸν ἀμπελουργικῶν ζωνῶν, λόγῳ τῆς ἀπαιτήσεως ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων ὅπως διὰ μίαν νέαν ἀμπελοφυτείαν ἐκριζωθῇ ἀπαραιτήτως παλαιὸς ἐν ἐνεργείᾳ ἀμπελὼν καὶ τῆς μὴ ἐφαρμογῆς μέχρι σήμερον τοῦ ἐξαγγελθέντος ἀπὸ τοῦ 1969 σχεδίου ἀναμπελώσεως, δημιουργεῖται μία σοβαρὰ κατάστασις εἰς βάρος τῶν ἀμπελουργῶν. Δι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων :

(α) Διατὶ καθυστερεῖ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ σχεδίου ἀναμπελώσεως ἐνῶ ἔχει ἐπανειλημμένως ἐξαγγελθῇ ὅτι θὰ ἐτίθετο εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ τοῦ 1970 καὶ ἔχει πρὸς τοῦτο καθορισθῇ ποσὸν ἐκ 300 χιλιάδων λιρῶν τὸ 1971 ;

(β) Διατὶ καθυστερεῖ ὁ καθορισμὸς ἀμπελουργικῶν ζωνῶν καὶ ἐπιβάλλονται ὑπερβολικοὶ περιορισμοὶ εἰς τὴν ἀμπελοφυτείαν, πρᾶγμα ποὺ ἀποβαίνει εἰς βάρος τῶν ζωτικῶν συμφερόντων τῶν ἀμπελουργῶν ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 21ην Φεβρουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 11ην Δεκεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Α. Σχέδιον Ἀναμπελώσεως.

1. Τὸ Σχέδιον Ἀναμπελώσεως ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1970 μὲ τὴν ἀναμπέλωσιν μικρᾶς ἐκτάσεως 7 κυβ. σκαλῶν εἰς τὸ χωρίον Βουνὶ τῆς Ἐπαρχίας Λεμεσοῦ. Ἐσυνεχίσθη δὲ κατὰ τὰ ἔτη 1971 καὶ 1972 μὲ τὴν ἀναμπέλωσιν 28 καὶ 25 κυβ. σκαλῶν, ἀντιστοίχως, καὶ θὰ διαρκέσῃ μέχρι τοῦ ἔτους 1981 μὲ διαρκῶς αὐξανομένην κατ' ἔτος ἔκτασιν ὁπότε καὶ θὰ καλύψῃ σημαντικὸν μέρος τῶν 110.000 κυβ. σκαλῶν, αἵτινες καλύπτονται σήμερον διὰ γηραιῶν μὴ παραγωγικῶν ἀμπελώνων ἐπιτοπίων ποικιλιῶν.

2. Κατὰ τὰς φυτευτικὰς περιόδους τῶν ἐτῶν 1971 καὶ 1972 ἐπρονοεῖτο ὑπὸ τοῦ ὑφισταμένου Σχεδίου ἡ ἀναμπέλωσις 50 καὶ 550 κυβ. σκαλῶν ἀντιστοίχως, πλὴν ὅμως δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ ἐπίτευξις τοῦ τεθέντος στόχου διὰ λόγους τοὺς ὁποίους ἐκθέτω κατωτέρω :

(α) Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ὑπεβλήθησαν ἀρκεταὶ αἰτήσεις ὑπὸ ἐνδιαφερομένων ἀμπελουργῶν διὰ φύτευσιν νέων οἰνοποιησίμων ποικιλιῶν, οἱ πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν πρὸς τοῦτο χορηγουμένην, ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων, ἄδειαν ἐκριζώσεως τοῦ παλαιοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀκολούθως ἄδειαν φυτεύσεως, ὡς μὴ ἐκπληροῦντες τὰς ὑπὸ τῶν Κανονισμῶν προβλεπομένας προϋποθέσεις.

(β) Παρετηρήθη ἀδυναμία καὶ μεγάλη ἀναβλητικότης ἐκ μέρους τῶν ἀμπελουργῶν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἔγκαιρον προετοιμασίαν τῶν τεμαχίων των παρ' ὅλον ὅτι εἶχον ἐξ ἀρχῆς δηλώσει συμμετοχὴν εἰς τὸ Σχέδιον.

(γ) Τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἐξήτασε ἐπιτοπίως καὶ ἐπισταμένως, διὰ τῆς ἁρμοδίας ὑπηρεσίας του, ἁπάσας τὰς περιπτώσεις ἐνδιαφερομένων ἀμπελουργῶν. Ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ του ὅμως, πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον, νὰ στηρίξῃ τὴν ἀμπελουργικὴν βιομηχανίαν ἐπὶ ὑγιῶν βάσεων καὶ μὴ θέλον νὰ δημιουργήσῃ προηγούμενον, ἀπέφυγε νὰ συστήσῃ φύτευσιν νέων οἰνοποιησίμων ποικιλιῶν εἰς ἐδάφη μὴ καταλλήλως προετοιμασθέντα.

(δ) Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἀμπελῶνες οἰνοποιησίμων ποικιλιῶν ἐγκαθίστανται μετὰ παρέλευσιν δύο ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐκριζώσεως τῶν παλαιῶν τοιούτων, καθίσταται πρόδηλον ὅτι ἀμπελουργοὶ οἱ ὁποῖοι ὑπέβαλον μὲν αἴτησιν φυτεύσεως ἀλλὰ δὲν προέβησαν εἰς ἔγκαιρον ἐκρίζωσιν τῶν παλαιῶν ἀμπελώνων καὶ βαθεῖαν σκαφὴν τῶν ἀγροτεμαχίων των ἀπὸ τοῦ θέρους τοῦ 1970, δὲν ἠδύναντο νὰ συμπεριληφθοῦν εἰς τὸ σχέδιον ἀναμπελώσεως διὰ τὴν φυτευτικὴν περίοδον τοῦ 1972.

3. Τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων διαθέτει ἱκανὸν ἀριθμὸν μοσχευμάτων δυνάμενον νὰ καλύψῃ τοὺς τεθέντας ὑπὸ τοῦ Σχεδίου Ἀναμπελώσεως στόχους. Θεωρεῖται σκόπιμον νὰ ἀναφερθῇ ὅτι ἅπασαι αἱ περιπτώσεις ἀμπελουργῶν αἱ ἐκπληροῦσαι τὰς ἀναγκαίας προϋποθέσεις, ἱκανοποιήθησαν πλήρως.

Β. Καθορισμὸς Ἀμπελουργικῶν Ζωνῶν.

Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἐργάζεται ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου. Συγκεντρώνει στοιχεῖα ἀναφορικῶς μὲ τὴν παράδοσιν τῶν ἀμπελουργικῶν περιοχῶν, τὸ ὑψόμετρον, τὰ ἐδαφικά, κλιματολογικὰ καὶ εἰδικώτερα χαρακτηριστικὰ ἑκάστης εὐρυτέρας ἢ στενωτέρας περιοχῆς καὶ τὰ ἀντιπαραβάλλει μὲ τὰς ἀνάγκας καὶ ἀπαιτήσεις ἑκάστης ποικιλίας πρὸς παραγωγὴν ὡρισμένων τύπων οἴνων προελεύσεως καὶ σταθερᾶς ποιότητος. Ὡς γνωστὸν τὸ ὅλον θέμα τοῦ καθορισμοῦ ἀμπελουργικῶν Ζωνῶν θὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον ἐπισταμένης μελέτης κατὰ τὴν ἑτοιμασίαν τῆς σχετικῆς νομοθεσίας ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἐξαγωγὴν οἰνικῶν προϊόντων διὰ τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ.».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 13ην Δεκεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 14ην Δεκεμβρίου 1972.

«Ἔχει ἀνακοινωθῇ τελευταῖα ὅτι τὸ κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα στὴ Κύπρο ἔχει ξεπεράσει τὲς 400 λίρες.

Μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον :

(α) Ὑπάρχουν στοιχεῖα γιὰ τὸ κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα τῶν ἀγροτῶν στὲς ὀρεινὲς περιοχές ;

(β) Ὑπάρχουν στοιχεῖα γιὰ τὸ κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα τῶν ἀμπελουργῶν καὶ σιτοπαραγωγῶν ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 26ην Φεβρουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 14ην Δεκεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Τὸ ἔντιμον Μέλος τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων παραπέμπεται εἰς τὴν τελευταίαν Ὁμιλίαν μου ἐνώπιον τῆς Βουλῆς εἰς τὴν ὁποίαν τὸ θέμα ἀναλύεται ἐν ἐκτάσει».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Δεκεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 15ην Δεκεμβρίου 1972.

«Ὁ κ. Γεώργιος Ἀχιλλέως, Πολιτικὸς Μηχανικός, πτυχιοῦχος τοῦ Πολυτεχνείου τῆς Πράγας, ὑπέβαλεν αἴτησιν εἰς τὸ Συμβούλιον Ἐγγραφῆς δι' Ἀρχιτέκτονας καὶ Πολιτικοὺς Μηχανικοὺς πρὸ 8 μηνῶν δι' ἐγγραφὴν ὡς Πολιτικὸς Μηχανικός, ἀλλὰ μέχρι σήμερον τὸ ἐν λόγῳ Συμβούλιον δὲν ἔχει ἐγγράψει τὸν αἰτητήν.

Ἐπειδὴ αὐτὴ ἡ ἀπαράδεκτος κατάστασις ἀφήνει ἐκτεθειμένους τοὺς ἐπιστήμονάς μας, οἱ ὁποῖοι ἀντιμετωπίζουν πλεῖστα ὅσα ἄλλα προβλήματα, ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, ποῖα μέτρα προτίθεται νὰ λάβῃ διὰ νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν ἐν λόγῳ κωλυσιεργείαν τοῦ Συμβουλίου Ἐγγραφῆς δι' Ἀρχιτέκτονας καὶ Πολιτικοὺς Μηχανικοὺς καὶ διὰ νὰ ἐκτελῇ τοῦτο κανονικῶς τὰ καθήκοντά του».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 13ην Φεβρουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτεριῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 15ην Δεκεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Ὁ κ. Γεώργιος Ἀχιλλέως ἐκ Λεμεσοῦ, ἀπόφοιτος τοῦ TECHNICAL UNIVERSITY IN PRAGUE, ὑπέβαλεν αἴτησιν εἰς τὸ Συμβούλιον Ἐγγραφῆς Ἀρχιτεκτόνων καὶ Πολιτικῶν Μηχανικῶν διὰ νὰ ἐγγραφῇ ὡς Πολιτικὸς Μηχανικός, τὴν 17ην Μαΐου 1972.

Ἡ ἐγγραφὴ Ἀρχιτεκτόνων καὶ Πολιτικῶν Μηχανικῶν, οἱ ὁποῖοι συνεπλήρωσαν τὰς σπουδάς των εἰς Πανεπιστήμια ἢ Ἱδρύματα μὴ συμπεριλαμβανόμενα εἰσέτι εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἐγκριθέντων Πανεπιστημίων καὶ Ἱδρυμάτων, συνεπάγεται ὡρισμένην διαδικασίαν ἡ ὁποία ἠκολουθήθη καὶ ἐν προκειμένῳ, ἤτοι :

Τὸ Συμβούλιον Ἐγγραφῆς ἀφοῦ ἐμελέτησε τὸ ἐπίπεδον σπουδῶν τοῦ ἐν λόγῳ Πανεπιστημίου καὶ ἔλαβεν ὅλας τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας, προέβη εἰς σύστασιν διὰ τὴν ἔγκρισίν του πρὸς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, βάσει τοῦ ἄρθρου 7(2)(β) τοῦ Νόμου 41 τοῦ 1962.

Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἔγκρισιν τοῦ TECHNICAL UNIVERSITY IN PRAGUE, καὶ τὴν δημοσίευσιν τῆς Γνωστοποιήσεως ὑπ' ἀρ. 222 εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας ὑπ' ἀρ. 975 καὶ ἡμερομηνίαν 24ην Νοεμβρίου, 1972, τὸ Συμβούλιον ἐνέκρινε τὴν αἴτησιν τοῦ κ. Γεωργίου Ἀχιλλέως καὶ ἐνέγραψεν αὐτὸν ὡς Πολιτικὸν Μηχανικόν, τὴν 10ὴν Ἰανουαρίου 1973.

Ἡ σημειωθεῖσα καθυστέρησις πρὸς ἐγγραφὴν τοῦ κ. Ἀχιλλέως ὀφείλεται προφανῶς εἰς τὴν ἀκολουθητέαν νομικὴν διαδικασίαν, ἐδόθησαν ὅμως ὁδηγίαι ὅπως ἡ διαδικασία αὕτη περατοῦται κατὰ τὸ συντομώτερον χρονικὸν διάστημα».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 21ην Δεκεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα τὴν 22αν Δεκεμβρίου 1972.

«Ἡ Βουλὴ τῶν 'Αντιπροσώπων ἐψήφισε τὸν τροποποιητικὸν Νόμον 77/70 περὶ Ρυθμίσεως καὶ 'Ελέγχου τῆς Βιομηχανίας 'Αμπελουργικῶν Προϊόντων, διὰ τοῦ ὁποίου ἀπηγορεύθη ἡ φύτευσις ἀμπελώνων βασισθεῖσα ἐπὶ τῆς ὑποσχέσεως τῶν ὑπευθύνων ὅτι εἰς τὸ σύντομον μέλλον θὰ καθωρίζοντο ἀμπελουργικαὶ ζῶναι καὶ θὰ παρεχωροῦντο ἄδειαι φυτεύσεως ἀμπελώνων εἰς τὰς περιοχὰς ἐντὸς τῶν ζωνῶν.

"Εκτοτε ἔχουν παρέλθει δύο φυτευτικαὶ περίοδοι καὶ πλησιάζει ἡ τρίτη καὶ δὲν καθωρίσθησαν ἀμπελουργικαὶ ζῶναι.

'Ερωτᾶται τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον καὶ ἡ ἁρμοδία 'Αρχὴ νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς διατὶ καθυστερεῖ ὁ καθορισμὸς ἀμπελουργικῶν ζωνῶν καὶ πότε θὰ ἀποφασισθῇ ὁ καθορισμός των».

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27ην Φεβρουαρίου 1973, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 22αν Δεκεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«Ὁ Τροποποιητικὸς Νόμος 'Αρ. 77/70 περὶ Ρυθμίσεως καὶ 'Ελέγχου τῆς Βιομηχανίας 'Αμπελουργικῶν Προϊόντων ἐψηφίσθη μὲν κατὰ τὸ 1970, ἀλλὰ ἡ ὑπ' αὐτοῦ προνοουμένη ρύθμισις τῶν ἀμπελοφυτειῶν δὲν ἐφηρμόσθη παρὰ τὸ 1972 πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως δοθῇ ἡ εὐκαιρία φυτεύσεως εἰς ὅσους εἶχον ἤδη προγραμματίσει φυτείας ἀμπέλων μέχρι τῆς ψηφίσεως τοῦ ἐν λόγῳ Νόμου. Τοιουτοτρόπως οἱ περιορισμοὶ εἰς τὴν φύτευσιν ἀμπέλων ἐφηρμόσθησαν διὰ μίαν μόνον περίοδον φυτεύσεως μέχρι τοῦδε.

Τὸ θέμα τοῦ καθορισμοῦ ἀμπελουργικῶν ζωνῶν, διὰ τὰς ὁποίας νὰ παραχωρῶνται ἄδειαι φυτεύσεως, εἶναι στενὰ συνυφασμένον μὲ τὴν ἐμπορίαν καὶ διάθεσιν τῶν ἀμπελουργικῶν προϊόντων καὶ συνεπῶς παρακολουθεῖται στενῶς ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου 'Αμπελουργικῶν Προϊόντων, τὸ ὁποῖον θὰ προβῇ εἰς τὸν καθορισμὸν ἀμπελουργικῶν ζωνῶν ἢ καὶ εἰς τὴν χαλάρωσιν τῶν ὑφισταμένων περιορισμῶν ἐπὶ τῶν ἀμπελοφυτειῶν, εὐθὺς ὡς τοῦ ἐπιτρέψουν αἱ συνθῆκαι».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 4ην 'Ιανουαρίου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα τὴν 5ην 'Ιανουαρίου 1973.

«Εἰς τὸν κατατεθέντα εἰς τὴν Βουλὴν Προϋπολογισμὸν 'Αναπτύξεως διὰ τὸ τρέχον ἔτος, οὐδεμία δαπάνη προβλέπεται νὰ γίνῃ διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τῶν πλουσίων ὑπογείων ὑδάτων τῶν γενομένων διατρήσεων εἰς τοὺς ποταμοὺς τῆς Νοτιοανατολικῆς περιοχῆς τῆς Πάφου, παρὰ τὰς δοθείσας ὑποσχέσεις τῶν ὑπευθύνων ὅτι κατὰ τὸ τρέχον ἔτος θὰ ἠξιοποιοῦντο τὰ νερὰ τῶν διατρήσεων μέχρι τῆς κατασκευῆς ὑδατοφρακτῶν.

'Εν ὄψει τῆς συνεχιζομένης ἀνομβρίας, ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον καὶ ἡ ἁρμοδία 'Αρχὴ νὰ πληροφορήσωσι τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς :

Προτίθεται τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον καὶ ἡ ἁρμοδία 'Αρχὴ νὰ εἰσηγηθῶσι τὴν κατάθεσιν συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τῶν ὑπογείων ὑδάτων τῆς εἰρημένης περιοχῆς διὰ νὰ παραχωρηθῇ νερὸν δι' ἄρδευσιν πολλῶν καὶ μεγάλων ἐκτάσεων φυτειῶν αἱ ὁποῖαι λόγῳ τῆς περισυνῆς ἀνομβρίας ὑπέστησαν ζημίας καὶ ἀσφαλῶς θὰ καταστραφοῦν ἂν δὲν γίνουν αἱ ἀναγκαῖαι ἐργασίαι διὰ τὴν ἄντλησιν τοῦ νεροῦ τῶν διατρήσεων καὶ διανομῆς τούτου δι' ἄρδευσιν ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Φεβρουαρίου 1973, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 5ην 'Ιανουαρίου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«Διὰ τὴν ἐπαρχίαν Πάφου εἰς τὰς προτάσεις διὰ τὸν Προϋπολογισμὸν 'Αναπτύξεως 1973, περιλαμβάνονται ἀρδευτικὰ ἔργα εἰς τὰ κάτωθι χωρία :—

Πέγεια, Κοιλὰς Χρυσοχοῦς (Γουδὶ—Σκοῦλλοι—Χόλι) Πόλις Χρυσοχοῦς, 'Αμαργέτη, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τὰ Νέα Δήμματα, 'Αργάκα ('Αγ. Βαρβάρα), Νατὰ (Διάλα) καὶ 'Αγ. Μαρινούδα.

Εἰδικώτερον εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἀξιοποίησιν τῶν ὑπογείων ὑδατίνων πόρων τῆς Πάφου ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς ἀποπερατωθείσης τεχνοοικονομικῆς μελέτης διὰ τὴν περιοχήν, συμπεριλαμβάνεται εἰς τὸ Κεφάλαιον 'Ερευνητικαὶ Γεωτρήσεις ὑπὸ τοῦ Τμήματος Γεωλογικῆς 'Επισκοπήσεως, ποσὸν περὶ τὰς £30,000 διὰ τὴν ἀνόρυξιν γεωτρήσεων μεγάλης διαμέτρου καὶ μεγάλης ἀποδόσεως. Μὲ βάσιν τὰς ἤδη ἀνορυχθείσας γεωτρήσεις ὡς καὶ ἐκείνας αἱ ὁποῖαι θὰ ἀνορυχθῶσιν ἐντὸς τοῦ ἔτους θὰ καταρτισθῶσι συντόμως σχέδια ἀξιοποιήσεως, πρῶτον τῶν ὑπογείων ὑδατίνων πόρων τῆς περιοχῆς καὶ ἀκολούθως τῶν ἐπιφανειακῶν ὑδάτων συμφώνως τῶν πορισμάτων τῆς διεξαχθείσης τεχνοοικονομικῆς μελέτης.

"Οσον ἀφορᾷ ἰδιαιτέρως τὴν ἀξιοποίησιν τῶν ὑπογείων ὑδάτων τὸ 'Υπουργεῖον Γεωργίας καὶ τὸ Γραφεῖον Προγραμματισμοῦ ἀξιολογοῦν ἐπειγόντως τὰ στοιχεῖα καὶ τὰς εἰσηγήσεις τῆς ὑποβληθείσης προσφάτως τεχνοοικονομικῆς μελέτης ὑπὸ τῶν 'Ηνωμένων 'Εθνῶν, ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν.

'Επὶ τοῦ ὅλου θέματος θὰ καταρτισθῇ λίαν συντόμως ἔκθεσις πρὸς τὸ 'Υπουργικὸν Συμβούλιον πρὸς ἐξέτασιν τόσον τῆς τεχνικῆς ὅσον καὶ τῆς οἰκονομικῆς πλευρᾶς πρὸς λῆψιν ἀποφάσεων.

'Επιθυμῶ νὰ τονίσω ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ὅτι τὸ 'Υπουργεῖον Γεωργίας θεωρεῖ τὸ ἔργον τῆς ἀξιοποιήσεως τῶν ὑδατίνων πόρων τῆς Νήσου γενικῶς καὶ εἰδικώτερον τῆς Πάφου, δι' ἣν ἔχει ὑποβληθῇ σχετικὴ τεχνοοικονομικὴ μελέτη, ὡς ἐξαιρετικῶς ἐπεῖγον καὶ καταβάλλει πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν προωθήσεως τούτου τὸ συντομώτερον δυνατόν.

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην 'Ιανουαρίου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Γεωργίου Σαββίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 12ην 'Ιανουαρίου 1973.

«'Η Κυβέρνησις σχεδιάζει τὴν ἀνέγερσιν 48 κατοικιῶν χαμηλοῦ κόστους εἰς Καϊμακλί, αἵτινες θὰ παραχωρηθοῦν εἰς ἀπόρους οἰκογενείας βάσει τοῦ συστήματος ἐνοικιαγορᾶς.

Αἱ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀνεγερθεῖσαι εἰς τὸ παρελθὸν οἰκίαι ἀποτελοῦντο ἐξ ἑνὸς μόνον ὀρόφου καὶ τοῦτο ἐσήμαινε σπατάλην πολυτίμου οἰκοπεδικοῦ χώρου εἰς τὰς πόλεις.

'Ερωτᾶται τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον ἐὰν καὶ αἱ νέαι 48 οἰκίαι εἰς Καϊμακλὶ θὰ ἀποτελοῦνται ἐξ ἑνὸς μόνον ὀρόφου. 'Εὰν ναί, διατὶ δὲν οἰκοδομοῦνται πολυόροφοι κατοικίαι ὥστε νὰ ἐξοικονομηθῇ πολύτιμος χῶρος δι' ἀνέγερσιν καὶ ἄλλων οἰκιῶν εἰς τὸ μέλλον ἢ δι' ἄλλους δημοσίους σκοπούς, ὡς ἡ δημιουργία μικροῦ πάρκου εἰς τὴν περιοχήν ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Φεβρουαρίου 1973, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 12ην 'Ιανουαρίου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Γεωργίου Σαββίδη.

«Κατ' ἀρχὴν τὸ 'Υπουργεῖον 'Εσωτερικῶν συμφωνεῖ μὲ τὴν ἄποψιν τοῦ 'Εντίμου Βουλευτοῦ ὅτι ἡ ἀνέγερσις πολυορόφων κτιρίων συντελεῖ εἰς τὴν ἐξοικονόμησιν πολυτίμου χώρου καὶ ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει ἐλαττώνει τὴν ἀναλογίαν τοῦ κόστους γῆς δι' ἑκάστην κατοικίαν.

Ἐν τούτοις ἡ πρόθεσις τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ὅπως αἱ ὑπὸ ἀνέγερσιν 48 κατοικίαι εἰς Καϊμακλὶ ἀνεγερθῶσι βάσει τοῦ τύπου διπλοκατοικίας ἐξ ἑνὸς ὀρόφου, ὅστις υἱοθετεῖται ἐπὶ τοῦ παρόντος, καθ' ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον πιστεύει ὅτι ὁ τύπος τῶν οἰκιῶν αὐτῶν εἶναι καταλληλότερος διὰ τὸ σύστημα ἐνοικιαγορᾶς τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖται καὶ δὴ διὰ τὴν τάξιν τῶν πολιτῶν δι' ἣν προορίζονται, διὰ τοὺς ἀκολούθους λόγους :

(α) Γενικῶς ὁ Κύπριος, ἀλλὰ εἰδικῶς ἡ τάξις τῶν πολιτῶν δι' ἣν προορίζονται αἱ οἰκίαι χαμηλοῦ κόστους, δὲν τρέφει προτίμησιν πρὸς τὰ διαμερίσματα πολυκατοικιῶν.

(β) Διὰ τῆς ἀποκτήσεως μιᾶς κατοικίας τοῦ προσφερομένου τύπου, μιὰ οἰκογένεια χαμηλοῦ εἰσοδήματος, λόγῳ ἐλλείψεως χρηματικῶν πόρων διὰ τὴν ἀγορὰν ἑτέρου οἰκοπέδου ἢ οἰκίας, προσβλέπει εἰς τὴν ἐξασφάλισιν στέγης διὰ τὰς μελλοντικὰς ἀνάγκας τῆς οἰκογενείας (αὔξησις ἀριθμοῦ μελῶν τῆς οἰκογενείας) καὶ τὴν ἀποκατάστασιν μιᾶς τουλάχιστον θυγατρὸς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ οἰκοπέδου. Ὁ τύπος τῆς ἀνεγειρομένης διπλοκατοικίας προσφέρεται δι' ἐπέκτασιν. Οὕτω δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι μακροχρονίως ἐπέρχεται ποιά τις ἐξοικονόμησις γῆς καὶ διὰ τῆς ἀνεγέρσεως διπλοκατοικιῶν. Τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα δὲν ἀπαντῶνται εἰς τὰς περιπτώσεις διαμερισμάτων εἰς πολυκατοικίας.

(γ) Αἱ πολυκατοικίαι παρουσιάζουσι προβλήματα διαχειρίσεως καὶ δὴ εἰς τὰς περιπτώσεις πολυμελῶν οἰκογενειῶν χαμηλοῦ εἰσοδήματος.

Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι εἰς τοὺς ἀνεγειρομένους Συνοικισμοὺς κατοικιῶν τύπου διπλοκατοικίας γίνεται πρόνοια διὰ δημιουργίαν μικρῶν πάρκων.

Ἐλπίζεται ὅτι ἐντὸς τῶν προσεχῶν 2–3 ἐτῶν θὰ ἑτοιμασθῶσι σχέδια διὰ τὴν ἀνέγερσιν κατοικιῶν/διαμερισμάτων εἰς κτίρια μέχρι τριῶν ὀρόφων πρὸς διάθεσιν δι' ἐνοικιαγορᾶς παρὰ τὰ μειονεκτήματα τὰ ὁποῖα ὁ τύπος οὗτος τῆς κατοικίας παρουσιάζει. Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν θὰ μελετήσῃ ὡσαύτως τὴν πιθανότητα ἀνεγέρσεως διορόφων κατοικιῶν εἰς διπλοκατοικίας.

"Οσον ἀφορᾷ εἰς πολυκατοικίας πέραν τῶν τριῶν ὀρόφων διὰ χρῆσιν ὑπὸ οἰκογενειῶν χαμηλοῦ εἰσοδήματος, ὁ τύπος οὗτος δύναται νὰ υἱοθετηθῇ μόνον εἰς περιπτώσεις διαθέσεως τῶν διαμερισμάτων δι' ἁπλῆς ἐνοικιάσεως βάσει ἐπιχορηγουμένου ἢ μὴ ἐνοικίου.»

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 15ην Ἰανουαρίου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 16ην Ἰανουαρίου 1973.

«"Οπως εἶναι γνωστὸ μιὰ ἄνευ προηγουμένου στὰ τελευταῖα 50 χρόνια ἀνομβρία ἔχει πλήξει ὁλόκληρη τὴν Κύπρο. Οἱ ἐπιπτώσεις γιὰ τὴν οἰκονομία μας εἶναι πάρα πολὺ σοβαρές.

Ἐπιπτώσεις γιὰ τὰ ὑπόγεια νερά, γιὰ τὴν δενδροκαλλιέργεια, τὰ ἀμπέλια, τὴν γεωργία καὶ τὴν κτηνοτροφία.

Τὰ προβλήματα ποὺ δημιουργοῦνται εἶναι τεράστια. Καὶ αὐτὰ τὰ προβλήματα εἶναι δυνατὸ νὰ ἀντιμετωπιστοῦν ἀσφαλῶς μὲ κρατικὸ προγραμματισμὸ καὶ κρατικὸ ἐνδιαφέρο.

Θετικὸ εἶναι τὸ μέτρο ποὺ πῆρε τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο μὲ εἰσήγηση τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας γιὰ παροχὴ δωρεὰν 10 χιλιάδων τόννων κριθαριοῦ στοὺς κτηνοτρόφους.

Μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο ποιὰ ἄλλα μέτρα προγραμματίζονται γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν γενικῶν καὶ εἰδικῶν προβλημάτων ποὺ δημιουργεῖ ἡ συνεχιζομένη ἀνομβρία ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 12ην Φεβρουαρίου 1973, τοῦ 'Υπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 16ην 'Ιανουαρίου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Τὸ 'Υπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων παρακολουθεῖ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸ πρόβλημα τῆς ἐφετεινῆς παρατεινομένης ἀνομβρίας καὶ τὰς δυσαρέστους ἐπιπτώσεις ταύτης ἐπὶ τῆς Κτηνοτροφίας καὶ τῆς Γεωργίας. Πρὸς τοῦτο ἔλαβεν ὡρισμένα ἀνακουφιστικὰ μέτρα.

"Ηδη τῇ εἰσηγήσει τοῦ 'Υπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισεν ὅπως προβῇ εἰς τὴν δωρεὰν παραχώρησιν 16,500 τόννων κριθῆς πρὸς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους γεωργοκτηνοτρόφους, τῆς ὁποίας ἤρχισεν ἡ διανομή.

Τὸ 'Υπουργεῖον ἔχει ἐπίσης προβῇ εἰς διαβήματα διὰ τὴν ἐξεύρεσιν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ σανοῦ καὶ ἀχύρου διὰ τὴν διατροφὴν τῶν ζώων.

Παραλλήλως δι' ἀνακοινώσεως πρὸς τοὺς ἀμπελουργοὺς παρεκάλεσε τούτους ὅπως κατὰ τὸ κλάδευμα τῶν ἀμπελιῶν των διαφυλάττουν τὰς κλιματίδας, ἡτοιμάσθη δὲ σχέδιον διὰ τὴν καλυτέραν ἀξιοποίησιν τούτων εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀχύρου. Προωθεῖται ὡσαύτως ἡ ἀξιοποίησις τῆς ἀκακίας διὰ τροφὴν τῶν ζώων ὡς ἐπίσης καὶ ἡ ἀξιοποίησις ὑποπροϊόντων ἄλλων καλλιεργειῶν ὡς καὶ ὑπολειμμάτων ἐσπεριδοειδῶν χρησιμοποιουμένων ὑπὸ τῶν βιομηχανιῶν κονσερβοποιΐας καὶ χυμοποιήσεως.

'Εὰν παραστῇ ἀνάγκη τὸ 'Υπουργεῖον τοῦτο θὰ καταρτίσῃ εἰδικὸν σχέδιον δανειοδοτήσεως τῶν ἀνομβριοπλήκτων κτηνοτρόφων ὡς καὶ ἄλλων γεωργῶν (ἀγελαδοτρόφων, ποιμνιοτρόφων, κ.λ.π.) τὸ ὁποῖον θὰ μελετηθῇ περαιτέρω ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

Εἶναι βέβαιον ὅτι τὰ ληφθέντα μέτρα θὰ προσφέρουν ἀνακούφισιν πρὸς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους κτηνοτρόφους.

"Οσον ἀφορᾷ τὰς ἐπιπτώσεις τῆς ἀνομβρίας ἐπὶ τῆς γεωργίας καὶ εἰδικώτερον ἐπὶ τῶν σιτηρῶν, αὗται εἶναι ἐπίσης σοβαραί.

Πέραν τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου σκαλῶν ἔχουν σπαρῆ μὲ σιτηρά, λόγῳ ὅμως τῆς ἐλλείψεως ὑγρασίας εἰς τὰ χωράφια οἱ σπόροι δὲν ἔχουν βλαστήσει καὶ κινδυνεύουν νὰ καταστραφοῦν, ἐὰν δὲν ἔχουν ἤδη καταστραφῆ. 'Υπάρχει βεβαίως ἡ πιθανότης ἐὰν συνεχίσουν αἱ ἀρξάμεναι βροχαὶ κατὰ κανονικὰ διαστήματα καὶ ἐπεκταθοῦν καὶ ὡς ἀργὰ τὴν ἄνοιξιν ἡ παραγωγὴ τῶν σιτηρῶν νὰ εἶναι ὑπὸ τὰς περιστάσεις σχετικῶς καλή. 'Εν πάσῃ ὅμως περιπτώσει παρεκλήθη ἡ 'Επιτροπὴ Σιτηρῶν ὅπως διαφυλάξῃ ἱκανοποιητικὴν ποσότητα κριθῆς καὶ μαλακοῦ καὶ σκληροῦ σίτου, ἡ ὁποία θὰ χρησιμοποιηθῇ δι' ἔκδοσιν πρὸς τοὺς σιτηροκαλλιεργητάς, ἐν περιπτώσει κατὰ τὴν ὁποίαν ἀντιμετωπισθοῦν δυσκολίαι εἰς τὴν ἐξεύρεσιν σπόρου κατὰ τὴν προσεχῆ φυτευτικὴν περίοδον.

Σημαντικαὶ εἶναι ἐπίσης αἱ ἐπιπτώσεις τῆς ἀνομβρίας ἐπὶ τῶν ἀρδευομένων καλλιεργειῶν. Καὶ τοῦτο διότι λόγῳ τῆς ἀνομβρίας δὲν ἐπῆλθε καὶ οὔτε ἀναμένεται νὰ παρατηρηθῇ οὐσιώδης ἐμπλουτισμὸς τῶν ὑπογείων ὑδάτων. 'Επιπροσθέτως δὲ αἱ ἀρδεύσεις συνεχίσθησαν μέχρι τώρα μὲ ἀποτέλεσμα τὴν περαιτέρω ἐξάντλησιν τῶν ὑπογείων ὑδροφόρων στρωμάτων. Τοῦτο εἶχεν ὡς συνέπειαν εἰς πολλὰς περιοχὰς νὰ κατέλθῃ ἡ στάθμη τῶν ὑπογείων ὑδάτων σὲ ἀνησυχητικὸν βαθμὸν μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μειωθῇ ἡ ἀπόδοσις τῶν διατρήσεων, λάκκων καὶ πηγῶν. Τὸ 'Υπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων εἰς ἀνακοίνωσίν του ἐκάλεσε τὸ κοινὸν καὶ ἰδιαιτέρως τὸν ἀγροτικὸν κόσμον, ὅπως κατὰ τὴν ἄρδευσιν, ὡς ἐπίσης καὶ δι' οἱανδήποτε ἄλλην χρῆσιν τοῦ ὕδατος, γίνεται πᾶσα οἰκονομία τούτου. Εἰς τὰ πλαίσια τῆς τοιαύτης οἰκονομίας προωθοῦνται ὡσαύτως τὰ ὑφιστάμενα σχέδια Βελτιωμένων Συστημάτων 'Αρδεύσεως».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25ην Ἰανουαρίου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 26ην Ἰανουαρίου 1973.

«Οἱ κάτοικοι καὶ οἱ παραθερισταὶ Πέρα Πεδίου παραπονοῦνται ὅτι ἡ λῆψις τῶν τηλεοπτικῶν ἐκπομπῶν καθίσταται οὐσιαστικῶς ἀδύνατος καὶ ἰδιαιτέρως ἀφ' ὅτου ἔχει ἐγκαθιδρυθῇ ὁ μετασχηματιστὴς τηλεοράσεως εἰς τοποθεσίαν παρὰ τὴν κοινότητά των.

Δι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ποῖα τεχνικὰ μέτρα προτίθεται νὰ λάβῃ τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἵδρυμα Κύπρου διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν λῆψιν τῶν τηλεοπτικῶν ἐκπομπῶν ὑπὸ τῶν κατοίκων Πέρα Πεδίου».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 21ην Φεβρουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 26ην Ἰανουαρίου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Ἡ τηλεοπτικὴ κάλυψις ἑνὸς τόπου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι πλήρης καὶ ἀπόλυτος. Εἰς τὴν Κύπρον διὰ τῶν σταθμῶν ἀναμεταδόσεως εἰς Τρόοδος καὶ Καντάραν ἐκαλύφθη τὸ 96% περίπου τοῦ πληθυσμοῦ.

Ἀρκεταὶ μικραὶ περιοχαί, κυρίως εἰς ὀρεινὰ μέρη, εὑρίσκονται τρόπον τινὰ «εἰς τὴν σκιὰν» καὶ δὲν καλύπτονται διὰ τῶν δύο σταθμῶν. Ἡ κάλυψις τῶν περιοχῶν τούτων προϋποθέτει τὴν καθίδρυσιν μετασχηματιστῶν, ἐναντι δυσαναλόγου πρὸς τὰ δυνητικὰ ἔσοδα δαπάνης. Ἐν τούτοις καθιδρύθησαν πέρυσι 3 μετασχηματισταὶ εἰς Τσάδαν, Πλάτρας καὶ Κακοπετριὰν διὰ τὴν κάλυψιν ὡρισμένων ἐκ τῶν εὑρισκομένων «εἰς σκιὰν» περιοχῶν. Σημειωτέον ὅτι μὲ τὰς σημερινὰς τιμὰς ἀπαιτεῖται δαπάνη ποσοῦ ὕψους £30.000 περίπου, δι' ἕκαστον μετασχηματιστήν.

Εἰδικῶς διὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ χωρίου Πέρα Πεδὶ ἡ κατάστασις εἶναι δυνατὸν νὰ βελτιωθῇ δι' ἁπλῆς ἐνισχύσεως τοῦ ὑφισταμένου μετασχηματιστοῦ Πλατρῶν εἰς τὸ ὕψωμα Ἀφάμης, ἐναντι δαπάνης ποσοῦ £4.000 περίπου. Καὶ πάλιν δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ κατάστασις ἁπλῶς θὰ βελτιωθῇ, διότι ὡρισμέναι περιοχαί, καὶ ἐὰν ἐνισχυθῇ ὁ ὑφιστάμενος μετασχηματιστής, θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ εὑρίσκωνται «εἰς τὴν σκιάν», ἂν καὶ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ χωρίου θὰ καλύπτεται ἱκανοποιητικῶς. Ἐξ ἄλλου δὲν εἶναι ἀκριβὲς ὅτι ἡ λῆψις τῶν τηλεοπτικῶν ἐκπομπῶν εἰς Πέρα Πεδὶ ἔχει ἐπηρεασθῇ δυσμενῶς ἐκ τῆς καθιδρύσεως τοῦ μετασχηματιστοῦ Πλατρῶν. Πλὴν τοῦ χωρίου Πέρα Πεδί, ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι περιοχαὶ ὅπου ἡ λῆψις τῆς τηλεοράσεως δὲν εἶναι ἱκανοποιητικὴ ὡς ὁ Καλοπαναγιώτης, ἡ Καλαβασός, ἡ Κυπερούντα, ὁ Μονιάτης, ἡ Τριμίκλινη, ὁ Ἅγιος Μάμας, ὁ Κάτω Ἀμίαντος, τὸ Πελένδρι, πιθανὸν δὲ καὶ ἄλλαι.

Τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι τεχνικὸν ἀλλὰ καθαρῶς οἰκονομικόν, ἡ δὲ προώθησίς του μελετᾶται».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25ην Ἰανουαρίου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 26ην Ἰανουαρίου 1973.

«Στὴ Κύπρο ὑπάρχουν τώρα δεκάδες ἄνεργοι γεωπόνοι. Μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς εἶναι ἄνεργοι ἀπὸ τρία καὶ πλέον χρόνια. Ἡ οἰκονομικὴ κατάσταση τῶν ἀνέργων γεωπόνων εἶναι πολὺ δύσκολη. Ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀνάπτυξης προβλέπει μόνο ἑπτὰ νέες θέσεις καὶ εἰς αὐτὲς ὅπως φαίνεται θὰ προσληφθοῦν γεωπόνοι ποὺ δουλεύουν προσωρινὰ στὸ Τμῆμα Γεωργίας.

Μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήση τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο ἂν ἔχη μελετήσει αὐτὸ τὸ σοβαρὸ πρόβλημα τῆς ἀπασχόλησης τῶν ἀνέργων γεωπόνων ;

Δὲν θὰ ἦταν δυνατὸ μὲ τὸν διορισμὸ ἐπιστημόνων γεωπόνων σὲ βασικὰ ἀγροτικὰ κέντρα νὰ προωθηθῆ πρὸς τὴν λύση του αὐτὸ τὸ πρόβλημα ; Στὴ διάρκεια τοῦ Γ' Πενταετοῦς Σχεδίου Ἀνάπτυξης πόσους νέους γεωπόνους θὰ προσλάβουν οἱ Γεωργικὲς Ὑπηρεσίες ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23ην Φεβρουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 26ην Ἰανουαρίου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«(α) Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου 1962–72 προσελήφθησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων 135 γεωπόνοι. Οὗτοι ἐτοποθετήθησαν εἰς τὰς διαφόρους Ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου τούτου, ὡς τὸ Τμῆμα Γεωργίας καὶ τὸ Ἰνστιτοῦτον Γεωργικῶν Ἐρευνῶν. Ἀναλυτικώτερον τὰ στοιχεῖα ἔχουν ὡς ἀκολούθως :

1962,	1963,	1964,	1965,	1966,	1967,	1968,	1969,	1970,	1971,	1972
4	8	10	16	13	11	20	15	8	20	10

(β) Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνέργων γεωπόνων ὑπολογίζεται εἰς 80, συμφώνως ὅμως πρὸς ἔκθεσιν τοῦ Τμήματος Στατιστικῆς καὶ Ἐρευνῶν ἕτεροι 475 Κύπριοι φοιτοῦν σήμερον εἰς Πανεπιστήμια τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰς γεωπονικὰς ἐπιστήμας.

(γ) Αἱ Ὑπηρεσίαι τοῦ Τμήματος Γεωργιας καὶ τοῦ Ἰνστιτούτου Γεωργικῶν Ἐρευνῶν ἔχουν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐπανδρωθῆ διὰ μεγάλου ἀριθμοῦ γεωπόνων, ἐξαιρέσει δὲ ἀπροβλέπτων, αἱ εἰς τὸ μέλλον προσλήψεις δὲν ἀναμένεται νὰ εἶναι τοῦ αὐτοῦ ὕψους ὡς αἱ παλαιότεραι.

(δ) Εἰς τὸ Τρίτον Πενταετὲς Πρόγραμμα Ἀναπτύξεως προβλέπεται ἡ δημιουργία νέων Ὑπηρεσιῶν καὶ συνεπῶς καὶ νέων θέσεων ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνέργων γεωπόνων εἶναι τόσον μεγάλος–καὶ θὰ συνεχίζη νὰ γίνεται μεγαλύτερος–οὕτως ὥστε νὰ καθίσταται ἀμφίβολος ἡ καθολικὴ ἀπορρόφησίς του εἰς τὰς τοιαύτας Ὑπηρεσίας.

(ε) Ἡ δημιουργία καὶ ἔγκρισις θέσεων εἰς τὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν γίνεται μὲ κριτήριον τὰς ἑκάστοτε ἀνάγκας τῆς Ὑπηρεσίας».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 24ην Ἰανουαρίου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου καὶ ληφθεῖσα τὴν 27ην Ἰανουαρίου 1973.

«Ὁ γεωργικὸς καὶ κτηνοτροφικὸς κόσμος τῆς Πάφου εἰδικώτερον ἀλλὰ καὶ τῆς Κύπρου γενικώτερον ὑφίσταται λόγῳ τῆς συνεχιζομένης ἀνομβρίας ἀνεπανορθώτους ζημίας ἐκ τῆς καθημερινῆς ἀπωλείας τόσον τῶν αἰγοπροβάτων ὅσον καὶ τῶν βοοειδῶν.

Τὰ βοοειδῆ κατήντησαν ἐνοχλητικὰ διὰ τοὺς περιοίκους ἀπὸ τὰς ἐκ πείνης φωνάς των τόσον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς περισσότερον ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν.

Τίθεται πλέον πρόβλημα ἐπιβιώσεως ὅλων τῶν ζώων τόσον τῶν αἰγοπροβάτων ὅσον καὶ τῶν βοοειδῶν.

Ἐπιβάλλεται ἡ ἄμεσος ἀγορὰ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ τόσον ζωοτροφῶν ὅσον καὶ σανοῦ καὶ ἀχύρου δι' ὅλα τὰ ζῶα τῆς Κύπρου.

Μπορεῖ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τί διαβήματα ἔχει κάμει διὰ τὴν ἄμεσον ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος τούτου καὶ ἐὰν πέραν τῆς ἐκ 10 χιλιάδων τόννων κριθῆς δωρεᾶς πρὸς τοὺς κτηνοτρόφους αἰγοπροβάτων, μελετᾷ καὶ τὴν παραχώρησιν καταλλήλων τροφῶν καὶ διὰ τὰ βοοειδῆ ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23ην Φεβρουαρίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 27ην Ἰανουαρίου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου.

«Τῇ εἰσηγήσει τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισεν ὅπως προβῇ εἰς τὴν δωρεὰν παραχώρησιν 16.500 τόννων κριθῆς πρὸς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους γεωργοκτηνοτρόφους, τῆς ὁποίας ἤρχισεν ἡ διανομή.

Τὸ Ὑπουργεῖον ἔχει ἐπίσης προβῇ εἰς διαβήματα διὰ τὴν ἐξεύρεσιν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ σανοῦ καὶ ἀχύρου διὰ τὴν διατροφὴν τῶν ζώων.

Παραλλήλως δι' ἀνακοινώσεως πρὸς τοὺς ἀμπελουργοὺς παρεκάλεσε τούτους ὅπως κατὰ τὸ κλάδευμα τῶν ἀμπελιῶν των διαφυλάττουν τὰς κληματίδας, ἡτοιμάσθη δὲ σχέδιον διὰ τὴν καλυτέραν ἀξιοποίησιν τούτων εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀχύρου. Προωθεῖται ὡσαύτως ἡ ἀξιοποίησις τῆς ἀκακίας διὰ τροφὴν τῶν ζώων ὡς ἐπίσης καὶ ἡ ἀξιοποίησις ὑποπροϊόντων ἄλλων καλλιεργειῶν ὡς καὶ ὑπολειμμάτων ἐσπεριδοειδῶν, χρησιμοποιουμένων ὑπὸ τῶν βιομηχανιῶν κονσερβοποιΐας καὶ χυμοποιήσεως.

Ἐὰν παραστῇ ἀνάγκη τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο θὰ καταρτίσῃ εἰδικὸν σχέδιον δανειοδοτήσεως τῶν ἀνομβριοπλήκτων κτηνοτρόφων ὡς καὶ ἄλλων γεωργῶν (ἀγελαδοτρόφων, ποιμνιοτρόφων, κ.λ.π.) τὸ ὁποῖον θὰ μελετηθῇ περαιτέρω ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

Εἶναι βέβαιον ὅτι τὰ ληφθέντα μέτρα θὰ προσφέρουν ἀνακούφισιν πρὸς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους κτηνοτρόφους».

Ἔληξεν ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὰ ἐγγεγραμμένα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β θέματα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθοῦν σήμερον διότι αἱ ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει ἐγκαίρως.

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Γ—Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ἀρχῆς Κρατικῶν Ἐκθέσεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ Ἐμπορικῶν Θεμάτων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 1) τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 1) τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 2) τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγγραφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τὴν 26ην Φεβρουαρίου 1973 συμφώνως τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1973 (Ἀρ. 12 τοῦ 1973) καὶ τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1973 (Ἀρ. 13 τοῦ 1973). Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

Ἡ ἑπομένη συνεδρίασις τῆς Βουλῆς ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Ἡ ἡμερησία διάταξις θὰ ἔχῃ ὡς ἀκολούθως :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1963.

(2) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1965.

(3) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(4) Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(5) Ὁ περὶ Ξενοδοχείων καὶ Τουριστικῶν Καταλυμάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(6) Ὁ περὶ Ἀρχῆς Κρατικῶν Ἐκθέσεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(7) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 1) τοῦ 1973.

(8) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 1) τοῦ 1973.

(9) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 2) τοῦ 1973.

ΚΕΦΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Μίαν εἰσήγησιν, κύριε Πρόεδρε. Ἐπειδὴ ἡ ἐσωτερικὴ κατάστασις εἶναι πολὺ κρίσιμος, νομίζω ὅτι καὶ ἡ Βουλὴ ἀνησυχεῖ διὰ τὸ θέμα τοῦτο καὶ εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ Βουλὴ ἔχῃ συνάντησιν μὲ τὸν Μακαριώτατον συντόμως διὰ νὰ συζητηθῇ τὸ ὅλον θέμα, νὰ ἐνημερωθῇ ἡ Βουλὴ περὶ τῆς καταστάσεως αὐτῆς καὶ νὰ λάβῃ γνῶσιν ποῖα μέτρα προτίθεται ἡ Κυβέρνησις νὰ λάβῃ διὰ τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ τοῦ τόπου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἐπιθυμεῖτε ὅπως διαβιβάσω ἐπιθυμίαν τῆς Βουλῆς ὅπως ἔχῃ συνάντησιν μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας διὰ νὰ ἐνημερωθῇ ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως καὶ νὰ ἀνταλλάξῃ μετὰ τῆς Βουλῆς ἀπόψεις. Αὐτὸ εἶναι τὸ νόημα, ὡς ἀντελήφθην, τῆς εἰσηγήσεώς σας.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Νομίζω ὅτι δοθείσης τῆς σημερινῆς καταστάσεως, ἡ ὁποία ὅλους μᾶς ὑποχρεώνει νὰ βάλωμεν ὀλίγον τι φρένον, ἂς τὸ πῶ, εἰς τὰς προθέσεις μας, εἰς τὰς σκέψεις μας καὶ τὰς ἀποφάσεις μας, νομίζω ὅτι ἡ προταθεῖσα ὑπὸ τοῦ συναδέλφου εἰσήγησις πρὸς τὸ Προεδρεῖον τῆς Βουλῆς, πρέπει νὰ ἀναβληθῇ μέχρις ὅτου ἴδωμεν ἀκριβῶς πῶς θὰ ἐξελιχθῇ ἡ κατάστασις, ἡ ἐσωτερική, ἐν Κύπρῳ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν πρώτοις ἐπὶ θέματος διαδικασίας μᾶλλον θὰ ἔπρεπε νὰ ἐκφρασθῇ ἡ ἐπιθυμία τῶν Βουλευτῶν ἢ τῶν ἐν τῇ Βουλῇ κομμάτων νὰ ἔχουν ὡς Βουλευταὶ ἢ ὡς κόμματα συνάντησιν μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ οὐχὶ φυσικὰ ὡς Βουλή. Διότι ἡ Βουλή, ἐὰν ἐπιθυμῇ νὰ ἐνημερωθῇ ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως, δύναται νὰ καλέσῃ τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργόν, ὁ ὁποῖος νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ νὰ ἐνημερώσῃ τὸ Σῶμα ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως, εἴτε διὰ δημοσίας συζητήσεως εἴτε κεκλεισμένων τῶν θυρῶν.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅμως ὅτι εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν εἶναι μᾶλλον ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων τῶν μελῶν τῆς Βουλῆς παρὰ τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς ὡς Σώματος τὴν ὁποίαν ἐπιδιώκετε.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Βεβαίως, κύριε Πρόεδρε, ἐὰν ἔλθῃ ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν, ἀσφαλῶς θὰ ἐπακολουθήσῃ μία συζήτησις ἡ ὁποία νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἦτο τόσον ἐποικοδομητικὴ ὅσον καὶ ἐὰν ἀντηλλάσσοντο ἀπόψεις μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Σκοπός μου δὲν εἶναι νὰ θέσω αὐτὸ τὸ θέμα ἐπὶ κομματικῆς βάσεως, οὔτε ὡς κόμμα τὸ ἔχω συζητήσει, ἀλλὰ ὡς Μέλος τῆς Βουλῆς ἀντιλαμβανόμενον τὴν κρισιμότητα τῶν στιγμῶν τὰς ὁποίας διέρχεται ἡ Κύπρος. Ὑποβάλλω αὐτὴν τὴν εἰσήγησιν μὲ σκοπὸν νὰ ἀνταλλαγοῦν ἀπόψεις, οὕτως ὥστε νὰ ἐκδηλώσῃ καὶ ἡ Βουλὴ τὴν ἀνησυχίαν της καὶ νὰ ἐνημερωθῇ ἐπὶ τοῦ τί προτίθεται ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ πράξῃ εἰς τὴν παροῦσαν περίοδον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἀσφαλῶς ἡ ἐσωτερικὴ κατάστασις ἀνησυχεῖ καὶ τὴν Βουλὴν καὶ τὸν λαὸν καὶ ὑπενθυμίζω ὅτι ἕτερον Μέλος τῆς Βουλῆς εἶχεν εἰσηγηθῆ τὴν ἐγγραφὴν καὶ συζήτησιν τοῦ θέματος εἰς τὴν Βουλήν.

Εἰλικρινῶς πιστεύω ὅτι ἐκ δημοσίας συζητήσεως τοῦ θέματος, γνωστοῦ ὄντος ὅτι τὰ διάφορα κόμματα ἀντιμετωπίζουν τὸ ὅλον θέμα ὑπὸ διάφορον σκοπιὰν καὶ ἀποδίδουν ἄλλοι μὲν εἰς ἄλλα αἴτια καὶ ἄλλοι εἰς ἕτερα τὴν πηγὴν τοῦ ὅλου κακοῦ, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προέλθῃ οἱαδήποτε ἐποικοδομητικὴ ἐξέλιξις.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν εἰσήγησιν διὰ κατατόπισιν τῆς Βουλῆς ὡς Σώματος ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, λυποῦμαι ἀλλὰ θὰ διαφωνήσω μὲ τὴν εἰσήγησιν αὐτὴν ὡς ἀνορθόδοξον ἐπὶ τοιούτου θέματος.

Ἡ θέσις ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως διαμορφοῦται ὑπὸ τῶν κομμάτων, ἑκάστου κόμματος ἀντιμετωπίζοντος τὴν κατάστασιν ὑπὸ τὴν ἰδικήν του σκοπιὰν καὶ μὲ βάσιν τὰς ἑκάστου κόμματος πεποιθήσεις καὶ νομίζω ὅτι διὰ λόγους ἐποικοδομητικῆς συζητήσεως εἴτε τῶν μέτρων, τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατὸν νὰ ληφθοῦν, εἴτε δι' ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων καὶ ὑποβολὴν εἰσηγήσεων πρὸς τοὺς ἁρμοδίους, ἐπαφίεται εἰς τὰ διάφορα κόμματα νὰ ἐπιδιώξουν τὴν κατατόπισίν των ἐξ οἱασδήποτε πηγῆς ἤθελον κρίνει ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ λάβουν τοιαύτην κατατόπισιν παρὰ νὰ μεταβῶμεν ἐν σώματι πρὸς κατατόπισίν μας.

Ἐὰν παραλλήλως, ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, εἴτε αὐτοβούλως εἴτε λαμβάνων γνῶσιν ἢ ἐπισημαίνων τὴν ἀνησυχίαν, ἡ ὁποία διακατέχει τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς, κρίνῃ ὅτι ἐπιβάλλουν αἱ συνθῆκαι τὴν χάραξιν κοινῆς γραμμῆς ὑφ' ὅλων τῶν κομμάτων ἢ τὴν συζήτησιν τῆς ὅλης εἰκόνος μεθ' ὅλων τῶν κομμάτων εἰς κοινὴν συνεδρίαν, εἰς τὸν ἴδιον τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ἐπαφίεται νὰ καλέσῃ τοὺς Βουλευτὰς ἢ ἴσως ἄλλους παράγοντας προσθέτως πρὸς κατατόπισιν ὅπως ἐγίνετο διὰ παρόμοια σοβαρὰ θέματα ἀφορῶντα τὸ σύνολον τοῦ λαοῦ εἰς τὸ παρελθόν.

Διὰ τοῦτο δὲν θὰ συμφωνήσω μὲ τὴν εἰσήγησιν ὅπως ζητήσωμεν συνάντησιν μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἐν ὁλομελείᾳ πρὸς κατατόπισιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ ἐσωτερικὴ κατάστασις ἀνησυχεῖ ὅλους μας. Καὶ ἀντιλαμβάνομαι τὸ πνεῦμα τοῦ ἐντίμου συναδέλφου ὅταν εἰσηγῆται ὅπως κληθῇ ὁ Πρόεδρος τοῦ Κράτους διὰ νὰ ἐνημερώσῃ τὸ Σῶμα.

Δὲν ξέρω κατὰ πόσον ἡ εἰσήγησις τοῦ ἐντίμου συναδέλφου διαλαμβάνει τὴν ἐνημέρωσιν εἰς ἀνοικτὴν συνεδρίασιν τοῦ Σώματος. Ἐναπόκειται, ὅμως, εἰς τὸν Πρόεδρον τοῦ Κράτους, ὅπως ἔπραξε καὶ εἰς τὸ παρελθόν, νὰ καλέσῃ τοὺς Βουλευτὰς διὰ νὰ τοὺς ἐνημερώσῃ ἐπὶ τῆς καταστάσεως, καὶ ἐὰν ἡμεῖς ὡς Κόμματα θέλωμεν νὰ ἐνημερωθῶμεν εἰς τὸ ἐνδιάμεσον, δυνάμεθα νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τοῦ Κράτους τοιαύτην ἐνημέρωσιν διὰ νὰ εἴμεθα εἰς καλυτέραν θέσιν νὰ σταθμίσωμεν τὴν θέσιν μας ἐπὶ τοῦ ὅλου ζητήματος.

Δι' αὐτὸ νομίζω ὅτι αὐτὸ τὸ ζήτημα θὰ πρέπει νὰ τὸ χειρισθῶμεν μὲ μεγάλην προσοχὴν καὶ περίσκεψιν διὰ νὰ συμβάλωμεν πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ τόπου καὶ διὰ νὰ μὴν ὁδηγήσωμεν τὰ πράγματα εἰς χειροτέραν κατάστασιν ἀπὸ τὴν ἤδη ὑφισταμένην.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Καὶ ἡμεῖς, κύριε Πρόεδρε, ἡ Προοδευτικὴ Παράταξις, ἔχομεν νὰ εἴπωμεν τὰ ἑξῆς :

Συμμερίζόμεθα τὰς ἀνησυχίας τοῦ λαοῦ ὡς ἐκπρόσωποι τοῦ λαοῦ. Ὅμως, δὲν θὰ ἠθέλαμεν νὰ ρίψωμεν ἔλαιον εἰς τὴν φωτιὰν μὲ τὸ νὰ συζητήσωμεν τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν.

Ἡ πρότασις τοῦ ἐκ Λάρνακος συναδέλφου νὰ κληθῇ ἡ Βουλὴ νὰ κατατοπισθῇ ὑπὸ τοῦ Προέδρου ἢ νὰ ἔλθῃ ὁ Πρόεδρος ἢ ἁρμόδιον πρόσωπον τῆς Κυβερνήσεως νὰ κατατοπίσῃ τὴν Βουλήν, νομίζομεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ, δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ γίνῃ, ἀποδεκτή, ἐὰν δὲ ἔλθῃ ὁ οἱοσδήποτε Ὑπουργός, ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργός, ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων Ὑπουργὸς ἐδῶ, θὰ εἶναι μονόπλευρος ἡ ἀντίκρυσις τοῦ θέματος, ἐνῷ ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἀξιοτίμου ἐκ Λάρνακος συναδέλφου εἶναι ἡ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων.

Ὡς ἐκ τούτου νομίζομεν ὅτι δὲν εἶναι κατάλληλος ὁ χρόνος διὰ νὰ συζητήσωμεν καὶ νὰ ἐξετάσωμεν τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν διὰ τὴν ὁποίαν ὅλοι ἀνησυχοῦμεν, ὀρθῶς δὲ εἶπεν ὁ κ. Παπαδόπουλος ὅτι ἕκαστον Κόμμα ἀντικρύζει τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων τοῦ τόπου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Προτοῦ κηρύξετε τὴν λῆξιν τῆς συνεδριάσεως ἀσφαλῶς εἶσθε ἐνήμερος περισσότερον ἐμοῦ ὅτι ἔχει ἐγερθῇ ἓν θέμα πρὸς συζήτησιν. Καὶ πρῶτον, ἤθελα νὰ διαλύσω μίαν παρεξήγησιν.

Τὸ προταθὲν ὑπ' ἐμοῦ πρὸς ἐγγραφὴν θέμα δὲν ἀφεώρα τὴν συζήτησιν τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως, ἀλλ' ἀφεώρα ἁπλῶς τὴν πρότασιν, ἐπανειλημμένως γενομένην ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας πρὸς τὴν ἀντιπολίτευσιν, ὅσον ἀφορᾷ ἀκριβῶς τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ἐθνικοῦ προβλήματος καὶ ἀφεώρα ἀκριβῶς τὸν ρόλον καὶ τὴν εὐθύνην τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν. Ἀκριβῶς αὐτὸ ἦτο τὸ νόημα τοῦ προταθέντος ὑπ' ἐμοῦ πρὸς ἐγγραφὴν θέματος καὶ ἐνθυμεῖσθε πολὺ καλὰ ὅτι εἴχατε εἴπει καὶ σεῖς προσωπικῶς ὅτι δύναται νὰ γίνῃ συζήτησις τῆς προτάσεως πρὸς ἐγγραφὴν αὐτοῦ τοῦ θέματος μετὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Εἶμαι ὑποχρεωμένος, κύριε Πρόεδρε, δοθείσης καὶ τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως καὶ λαμβάνων ὑπ' ὄψιν μου καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν πλείστων μελῶν τῆς Βουλῆς, ὅπως ἀκριβῶς ἀναμείνω νὰ ἐγγράψω τὸ θέμα αὐτό, δι' αὐτὸ ἀκριβῶς, σεβόμενος τὴν ἐντύπωσιν αὐτὴν ποὺ ἐσχημάτισα περὶ τοῦ ὅτι πρέπει νὰ ἀναμείνω τὴν ἐγγραφήν, τὴν συζήτησιν, μᾶλλον, τῆς προτάσεως πρὸς ἐγγραφὴν τοῦ θέματος αὐτοῦ, θὰ ἀναμείνω νὰ προτείνω πρὸς ἐγγραφὴν τὸ θέμα αὐτὸ εἰς τὴν προσεχῆ ἢ ἄλλην συνεδρίασιν.

Εὔχομαι, μόνον, κύριε Πρόεδρε, ἀκριβῶς ὁ μεσολαβήσας, ὁ μέλλων νὰ μεσολαβήσῃ χρόνος, νὰ μὴν ἀποβῇ πρὸς ζημίαν τῆς βοηθείας ποὺ εἶμαι πεπεισμένος πὼς θὰ παράσχῃ ἡ Βουλὴ πρὸς τὰς δύο πλευρὰς διὰ νὰ ἔλθουν εἰς συνεννόησιν, εὔχομαι λέγω, ὅπως ὁ χρόνος αὐτὸς μὴ ἀποβῇ πρὸς ζημίαν, οὕτως ὥστε νὰ δημιουργηθῇ κατάστασις ποὺ νὰ εἶναι ἄχρηστος πλέον ἡ συζήτησις.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως αὐτῆς.

("Ωρα λήξεως 5.59 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης	Παπαδόπουλος Τάσος
Ζαμπᾶς Γεώργιος	Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Ζαχαριάδης Λέανδρος	Παρασκευαΐδης Φειδίας
Κληρίδης Ξάνθος	Ποσκώτης Σταῦρος
Κόσιης Νῖκος	Ποταμίτης Γιάγκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος	Σαββίδης Γεώργιος
Κωνσταντίνου Ντῖνος	Σαββίδης Μιχαλάκης
Μαλλιώτης Γεώργιος	Σαμψὼν Νῖκος
Μαυρονικόλας Νῖκος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Μιχαηλίδης Χαμπῆς	Φάντης Ἀνδρέας
Νεοκλέους Ἀνδρέας	Φράγκος Αἰμίλιος
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος	Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Ξενόπουλος Ξενῆς	Χατζηκακοῦ Κώστας
Παπαδημητρίου Κυριάκος	Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Τὸ θέμα τῆς ἐγγραφῆς διαμερισμάτων πολυκατοικιῶν καὶ τὸ θέμα τῶν νομικῶν σχέσεων τῶν διαφόρων συνιδιοκτητῶν—Ἡ βελτίωσις τῆς ὁδοῦ Σαΐττᾶ - Καρβουνᾶ—Ἡ εὐθυγράμμισις καὶ ἀσφαλτόστρωσις τῆς ὁδοῦ Σαΐττᾶ - Πέρα Πεδίου—Ἡ ἀνάγκη προωθήσεως σχεδίων καὶ προγραμμάτων ἐνδυναμώσεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιοχάς—Ἡ διαπλάτυνσις καὶ βελτίωσις τῆς ὁδοῦ Ἀμμοχώστου - Δερύνειας—Ἡ χρῆσις μεγάλων ποσοτήτων ὕδατος δυναμένου νὰ χρησιμοποιηθῇ ὑπὸ Κυπρίων ἀγροτῶν διὰ τὴν ὑδατοπρομήθειαν τῶν Βρεττανικῶν βάσεων καὶ τὸ θέμα τῆς κρατικοποιήσεως τῶν ὑδατίνων πόρων τῆς Νήσου—Τὸ Σχέδιον Ἀναμπελώσεως καὶ ὁ Καθορισμὸς Ἀμπελουργικῶν Ζωνῶν—Ποῖον τὸ κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα εἰς τὰς ὀρεινὰς περιοχὰς καὶ ποῖον τὸ τοιοῦτο εἰσόδημα τῶν ἀμπελουργῶν καὶ οἰνοπαραγωγῶν—Ἡ σημειωθεῖσα κωλυσιεργεία τοῦ Συμβουλίου Ἐγγραφῆς Ἀρχιτεκτόνων καὶ Πολιτικῶν Μηχανικῶν εἰς τὴν ἐγγραφὴν τοῦ κ. Γεωργίου Ἀχιλλέως, πτυχιούχου τοῦ Πολυτεχνείου Πράγας, ὡς Πολιτικοῦ Μηχανικοῦ—Ἡ καθυστέρησις εἰς τὸν καθορισμὸν Ἀμπελουργικῶν Ζωνῶν—Ἡ ἀξιοποίησις τῶν πλουσίων ὑπογείων ὑδάτων τῶν γενομένων διατρήσεων εἰς τοὺς ποταμοὺς τῆς νοτιοανατολικῆς περιοχῆς τῆς Πάφου—Τὸ θέμα τῆς ἀνεγέρσεως 48 κατοικιῶν χαμηλοῦ κόστους εἰς Καϊμακλὶ πρὸς παραχώρησιν εἰς ἀπόρους οἰκογενείας βάσει τοῦ συστήματος ἐνοικιαγορᾶς—Ποῖα τὰ προγραμματιζόμενα μέτρα πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἐκ τῆς ἀνομβρίας δημιουργουμένων προβλημάτων—Ἡ ἐλαττωματικὴ λῆψις τῶν τηλεοπτικῶν ἐκπομπῶν ὑπὸ τῶν κατοίκων Πέρα Πεδίου—Τὸ θέμα τῆς ἀπασχολήσεως τῶν ἀνέργων γεωπόνων—Ἡ ἀνάγκη παραχωρήσεως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως δωρεὰν ζωοτροφῶν καὶ διὰ τὰ βοοειδῆ).

(2) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

(3) Συζήτησις (Χρ. Χριστοφίδης, Φ. Παρασκευαΐδης, Πρόεδρος, Τ. Παπαδόπουλος, Ε. Παπαϊωάννου, Ν. Σαμψών) ἐπὶ εἰσηγήσεως τοῦ Βουλευτοῦ κ. Χρ. Χριστοφίδη ὅπως διευθετηθῇ συνάντησις τοῦ Σώματος μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν Μελῶν καὶ ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων ἐπὶ τῆς ἐπικρατούσης ἐν Κύπρῳ ἐσωτερικῆς καταστάσεως.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 15ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.18 μ.μ.)

(Ἀρ. 26)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ)

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πρῶτον Κεφάλαιον εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ ἀναγνώσουν τὰς Ἐρωτήσεις καὶ τὰς εἰς αὐτὰς Ἀπαντήσεις τῶν ἁρμοδίων Ὑπουργῶν.

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 9ην Νοεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Ἀντωνάκη Σωτηριάδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 10ην Νοεμβρίου 1972.

«Σ' ὅλες τὶς πόλεις τῆς Κύπρου—Λευκωσίαν, Λεμεσόν, Ἀμμόχωστον, Λάρνακα καὶ Κερύνειαν—πλὴν τῆς Πάφου ἔχουν καταρτισθῆ χωροταξικὰ καὶ πολεοδομικὰ σχέδια.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ μᾶς πληροφορήσῃ πότε θὰ καταρτισθοῦν τέτοια σχέδια—καὶ ἂν θὰ καταρτισθοῦν—καὶ διὰ τὴν κακόμοιρη Πάφον, ποὺ πάντα ἀφήνεται τελευταία ἢ μήπως ἡ Πάφος δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ ὀρθολογιστικὴ καὶ προγραμματισμένη ἀνάπτυξη ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 8ην Μαρτίου 1973, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 10ην Νοεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. 'Αντωνάκη Σωτηριάδη.

«Διὰ τὴν ἑτοιμασίαν τοῦ Τοπικοῦ Πολεοδομικοῦ Σχεδίου Πάφου ἔχει ἤδη γίνει ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ὑπηρεσιῶν ἀρκετὴ προκαταρκτικὴ ἐργασία, ὡς ἐπίσης καὶ ἐπιτόπιος ἔρευνα. Τὸ Τμῆμα Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως συνεχίζει τὴν ὅλην ἐργασίαν πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐπιτοπίου ἐρεύνης, ἥτις θὰ ὑποβοηθήσῃ εἰς τὴν σύντομον ἑτοιμασίαν προτάσεων διὰ τὸ Τοπικὸν Σχέδιον Πάφου συμφώνως πρὸς τὰς προνοίας τοῦ σχετικοῦ Νόμου.

'Αναμένεται ὅτι τὸ ὅλον ἔργον θὰ συμπληρωθῇ ἐντὸς τοῦ 1973».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28ην Δεκεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. 'Ανδρέα Φάντη καὶ ληφθεῖσα τὴν 2αν 'Ιανουαρίου 1973.

«'Η Κυβέρνηση ἐκδηλώνοντας τὸ ἐνδιαφέρον της γιὰ τὴν προστασία τῶν ἠθῶν ἐναντίον τῆς διαφθορᾶς ἔχει ἐγκαθιδρύσει 'Επιτροπὴ γιὰ τὴ λογοκρισία τῶν κινηματογραφικῶν ταινιῶν. Καθῆκον αὐτῆς τῆς 'Επιτροπῆς εἶναι, ὑποτίθεται, νὰ ἀπαγορεύῃ τὴν προβολὴ ταινιῶν, ποὺ τὸ περιεχόμενον ἢ σκηνές τους μποροῦν νὰ συμβάλουν στὴ διαφθορά, ἰδιαίτερα τῆς νεολαίας, ποὺ κατὰ κανόνα ἀποτελεῖ τὸ μεγαλύτερο ποσοστὸ τοῦ κόσμου ποὺ παρακολουθεῖ κινηματογράφο. 'Ωστόσο παρατηρεῖται ὅτι οἱ κινηματογράφοι σὲ πολλὲς περιπτώσεις προβάλλουν ταινίες, ποὺ περιέχουν ἐξαιρετικὰ προκλητικὲς καὶ ἀνήθικες σκηνές, ποὺ μικρὸ δεῖγμα τους ἀποτελοῦν τὰ κλισὲ ποὺ δημοσιεύονται σὰν διαφημίσεις στὸν τύπο ἢ στὶς προθῆκες τῶν κινηματογράφων. Χαρακτηριστικὰ δείγματα θὰ μποροῦσαν νὰ ἀναφερθοῦν οἱ διαφημίσεις γιὰ τὶς ταινίες : Στὸ κρυφὸ σπίτι τῆς ἀκολασίας, 'Ανήλικες ἁμαρτωλές, Ποῦ, πότε καὶ μὲ ποιόν, ποὺ ὅλες προβλήθηκαν στὴ διάρκεια αὐτοῦ τοῦ μήνα.

"Εχοντας ὑπ' ὄψη τὰ πιὸ πάνω, ποὺ κατὰ τὴ γνώμη μας ἀδιαμφισβήτητα συμβάλλουν στὴ διαφθορὰ τῆς νεολαίας μας, ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο 'Υπουργεῖο κατὰ πόσο ἔχει προβληματισθῆ καθόλου μὲ αὐτὸ τὸ θέμα καὶ ποιὰ μέτρα προτίθεται νὰ πάρη γιὰ νὰ τεθῆ τέρμα στὸν καταστρεπτικὸν αὐτὸ κατήφορο καὶ γιὰ τὴν προστασία τῆς νεολαίας ἀπὸ τὴ φθοροποιὸ ἐπίδραση τέτοιων ἀνεκδιήγητων κινηματογραφικῶν ταινιῶν ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 13ην Μαρτίου 1973, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 2αν 'Ιανουαρίου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. 'Ανδρέα Φάντη.

«Τὸ Συμβούλιον Λογοκρισίας Κινηματογραφικῶν Ταινιῶν ἐλέγχει τὰς ὑποβαλλομένας ταινίας καὶ τοιχοκολλήσεις, πρὸ τῆς προβολῆς ἢ ἀναρτήσεώς των, βάσει τοῦ περὶ Λογοκρισίας Κινηματογραφικῶν Ταινιῶν Νόμου, Κεφ. 43, καὶ τῶν σχετικῶν κανονισμῶν. 'Η 'Αστυνομία καὶ τὸ Τμῆμα 'Υπηρεσιῶν Κοινωνικῆς Εὐημερίας φροντίζουν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀποφάσεων τοῦ Συμβουλίου Λογοκρισίας Κινηματογραφικῶν Ταινιῶν. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀντίγραφα τῶν ἀποφάσεων τοῦ Συμβουλίου δι' ὅλας τὰς ταινίας τὰς προοριζομένας διὰ δημοσίαν προβολὴν ἀποστέλλονται πρὸς τὰς ὡς ἄνω 'Υπηρεσίας δι' ἐνημέρωσιν καὶ δέουσαν ἐνέργειαν.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι αἱ διεθνεῖς κινηματογραφικαὶ 'Εταιρεῖαι ἐπεδόθησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, διὰ λόγους ἐμπορικούς, εἰς τὸ γύρισμα ταινιῶν σὲξ καὶ τρόμου, πολλαὶ δὲ τούτων εἰσήχθησαν καὶ εἰς τὴν νῆσον μας. Αἱ 'Επιτροπαὶ Λογοκρισίας, ἀσκοῦσαι τὰ καθήκοντά των ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς δικαιοδοσίας των, ἀφ' ἑνὸς μὲν κατατάσσουν τὰς κατὰ τὴν γνώμην των καταλλήλους διὰ προβολὴν ταινίας εἰς τὰς τρεῖς κατηγορίας τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τῶν

σχετικῶν κανονισμῶν, ἀποκόπτουσαι σκηνὰς τὰς ὁποίας θεωροῦν ἀνεπιθυμήτους, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀπαγορεύουν ἐντελῶς τὴν προβολὴν ταινιῶν κρινομένων ὡς ἀκαταλλήλων. Εἰς τὸ ἔργον των τοῦτο αἱ Ἐπιτροπαὶ καθοδηγοῦνται ὑπὸ τῶν κριτηρίων, τὰ ὁποῖα καθορίζονται δι' ἑκάστην περίπτωσιν εἰς τοὺς περὶ Κινηματογραφικῶν Ταινιῶν Κανονισμοὺς τοὺς ἐγκριθέντας ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Διαπιστοῦται ὅτι τὰ κριτήρια, τὰ ὁποῖα διέπουν τὴν κατάταξιν τῶν κινηματογραφικῶν ταινιῶν, εἶναι τοιαῦτα ὥστε νὰ παρέχουν εὐρείας δυνατότητας ἐγκρίσεως ὑπερβολικὰ τολμηρῶν ταινιῶν εἴτε αὗται πραγματεύονται θέματα σὲξ εἴτε ἀπεικονίζουν σκηνὰς βίας καὶ τρόμου.

Ὁπωσδήποτε, δὲν δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι οἱ κανονισμοὶ οὗτοι εἶναι ἐλευθεριώτεροι τῶν ἰσχυόντων ἐν Εὐρώπῃ, ἀντιθέτως λόγῳ τῶν ἐν Κύπρῳ συνθηκῶν ἐλήφθη πρόνοια ὥστε νὰ εἶναι πολὺ πλέον συντηρητικοὶ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἰσχύουν εἰς διαφόρους Εὐρωπαϊκὰς χώρας, τοὺς ὁποίους μαζὶ μὲ ἀναλυτικὰς ἐκθέσεις ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου ἐξησφάλισε παρὰ τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης διὰ σχετικὴν ἐνημέρωσιν. Ἐπὶ πλέον τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου Λογοκρισίας προσπαθοῦν πάντοτε νὰ ἐφαρμόζουν τοὺς κανονισμοὺς κατὰ τρόπον αὐστηρόν, τοῦτο δὲ καταδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι εἰς τινας περιπτώσεις ἰδιοκτῆται κινηματογράφων ἐφεσίβαλον ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου Λογοκρισίας ἐνώπιον τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου.

Δέον ὅπως σημειωθῇ ὅτι τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου, τὸ ὁποῖον διηυρύνθη διὰ νὰ καταστῇ περισσότερον ἀντιπροσωπευτικὸν τῶν ἐπικρατουσῶν σήμερον τάσεων καὶ ἀπόψεων, κατατάσσουν τὰς ὑπ' αὐτῶν ἐλεγχομένας ταινίας κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν κρίσιν ἄνευ οἱασδήποτε παρεμβάσεως ἐκ μέρους οἱουδήποτε ἐξωτερικοῦ παράγοντος. Λόγῳ τοῦ γεγονότος ὅτι αἱ ταινίαι λογοκρίνονται ὑπὸ διαφορετικῶν προσώπων, ἐφ' ὅσον ἑκάστη ταινία λογοκρίνεται ὑπὸ τριμελοῦς ἐπιτροπῆς, εἶναι φυσικὸν νὰ παρατηρῆται ἐνίοτε σχετικὴ ἀνομοιομορφία εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν κατάταξιν ἢ ἀκόμη τὴν ἔγκρισιν ἢ ἀπόρριψιν ἐλεγχομένων ταινιῶν. Κατὰ πόσον μία ταινία εἶναι ἀνήθικος ἢ ὄχι ἢ κατὰ πόσον ἀπεικονίζει ὑπερβολικὰς σκηνὰς τρόμου, βίας ἢ σὲξ εἶναι πολλάκις θέμα ὑποκειμενικῆς κρίσεως καὶ ἐκτιμήσεως τοῦ λογοκριτοῦ, αὕτη δὲ δυνατὸν νὰ διαφέρῃ ἀπὸ ἄτομον εἰς ἄτομον.

Ἀνεξαρτήτως ὅμως, τῶν ἀνωτέρω, λόγῳ τῆς σοβαρότητος τοῦ θέματος ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Κινηματογραφικῶν Ταινιῶν παρακολουθεῖ ἀπό τινος χρόνου μὲ ἰδιαιτέραν προσοχὴν τὸ ὅλον θέμα, θὰ ἐγείρῃ δὲ τοῦτο εἰς προσεχῆ συνεδρίαν τῆς ὁλομελείας τοῦ Συμβουλίου πρὸς ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων καὶ λῆψιν περαιτέρω ἀποφάσεων τόσον εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τοὺς κανονισμούς, ὅσον καὶ τὴν ἐφαρμογήν των».

Ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία.

Τὰ ὑπ' ἀριθμοὺς 1, 2, 3 καὶ 4 τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β ἀναγεγραμμένα θέματα, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθοῦν, διότι δὲν ἔχουν εἰσέτι κυκλοφορήσει αἱ Ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 5 θέμα «Ὁ περὶ Ξενοδοχείων καὶ Τουριστικῶν Καταλυμάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Ἡ Ἔκθεσις ἔχει μὲν κυκλοφορήσει ἀλλὰ οὐχὶ ἐντὸς τῶν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος προνοουμένων 48 ὡρῶν. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ θέμα τοῦτο ἐκκρεμεῖ ἀπὸ ἀρκετοῦ χρόνου καὶ ἐπειδὴ ὡς πληροφοροῦμαι ἡ Ἔκθεσις τῶν δύο Ἐπιτροπῶν εἶναι ὁμόφωνος, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἔνστασις.... ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Λόγῳ τοῦ ὅτι μόλις τώρα ἐλάβομεν τὴν Ἔκθεσιν, θὰ ἤθελα ἐὰν ἦτο δυνατόν, νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ θέματος διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα. Ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἔνστασις, θὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ θέματος διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 6 θέμα δὲν δύναται νὰ συζητηθῇ σήμερον, διότι δὲν ἔχει κυκλοφορήσει ἡ σχετικὴ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 7 «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 1) τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 1) ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 9ην Μαρτίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἐπαναψήφισις καὶ διάθεσις ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £160.774, ἵνα δυνηθῶσιν αἱ ἁρμόδιαι Κυβερνητικαὶ ὑπηρεσίαι νὰ καλύψωσι, διαρκοῦντος τοῦ ἔτους 1973, ὡρισμένας εἰδικὰς δαπάνας ἐγκριθείσας διὰ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1972 καὶ μὴ δαπανηθείσας.

Περισσότεραι λεπτομέρειαι διὰ μίαν ἑκάστην ἐγκριθεῖσαν δαπάνην ἀναφέρονται ἀναλυτικῶς εἰς τὸν Πίνακα τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ἐγκρίνει τὴν ἐπαναψήφισιν τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ καὶ εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Μὴ ὑπαρχόντων ὁμιλητῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ χωρήσωσιν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνστασις ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £160.774 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1973. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις ; Δὲν ὑπάρχει ἔνστασις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ 3ου ἄρθρου καὶ τοῦ Πίνακος ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις. Παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ χωρήσουν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου τοῦ Νομοσχεδίου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 1) τοῦ 1973.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 8 θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς Κεφάλαιον Β εἶναι «Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 1) τοῦ 1973».

Καλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ ('Αρ. 1) ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντίνος Κωνσταντίνου
'Ανδρέας Ζιαρτίδης
'Ηρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 9ην Μαρτίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἐπαναψήφισις καὶ διάθεσις ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου 'Αναπτύξεως τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £789.560, ἵνα δυνηθῶσιν αἱ ἁρμόδιαι Κυβερνητικαὶ ὑπηρεσίαι νὰ καλύψωσι, διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους, τὰς δαπάνας συνεχίσεως καὶ συμπληρώσεως ἀριθμοῦ ἔργων ἀναπτύξεως, προγραμματισθέντων καὶ ἐγκριθέντων διὰ τοῦ Προϋπολογισμοῦ 'Αναπτύξεως τοῦ ἔτους 1972.

Περισσότεραι λεπτομέρειαι δι' ἕν ἕκαστον ἔργον ἀναφέρονται ἀναλυτικῶς εἰς τὸν Πίνακα τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου.

'Η 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ἐνέκρινε τὴν ἐπαναψήφισιν τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ καὶ εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Μὴ ὑπαρχόντων ὁμιλητῶν, παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ χωρήσουν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. "Αρθρον 1ον.

"Εγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου 'Αναπτύξεως ποσοῦ £789.560 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1973. "Αρθρον 2ον.

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. "Αρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομοσχεδίου ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τερματίζεται ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου καὶ καλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ χωρήσουν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου τοῦ Νομοσχεδίου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 1) τοῦ 1973.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον ; Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

Τὸ ἕνατον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 2) τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὸ Σῶμα.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 2) ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 9ην Μαρτίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £200.000 καὶ ἡ διάθεσις αὐτοῦ διὰ τὴν καταβολὴν τῶν ἀναθεωρηθέντων ηὐξημένων ὡρομισθίων τῶν Κυβερνητικῶν ἐργατῶν διὰ τὴν περίοδον ἀπὸ 1ης Αὐγούστου μέχρι 31ης Δεκεμβρίου 1972.

Ὡς γνωστόν, τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον δι' Ἀποφάσεως αὐτοῦ ἡμερομηνίας 22ας Φεβρουαρίου 1973, ἐνέκρινε τὴν ἀναθεώρησιν τῆς ἰσχυούσης συμβάσεως μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Συντεχνιῶν τῶν Κυβερνητικῶν ἐργατῶν, ἥτις διέπει τὰ ὡρομίσθια καὶ λοιποὺς ὅρους ἐργασίας τούτων. Εἰδικώτερον, μεταξὺ ἄλλων, ἐνέκρινε τὴν ἀναθεώρησιν τῶν ὡρομισθίων τῶν Κυβερνητικῶν ἐργατῶν, ἀνειδικεύτων καὶ μή, ἀναδρομικῶς ἀπὸ τῆς 1ης Αὐγούστου 1972 καὶ διὰ περίοδον ἰσχύουσαν μέχρι τῆς 31ης Ἰουλίου 1975. Ἡ οὕτω προκύπτουσα δαπάνη ὑπελογίσθη ὅτι θὰ ἀνέλθῃ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἰσχύος τῆς συνομολογηθείσης συμβάσεως εἰς £1.755.000 περίπου, διὰ δὲ τὴν περίοδον ἀπὸ 1ης Αὐγούστου 1972 μέχρι 31ης Δεκεμβρίου 1972 εἰς £200.000. Ἐπειδή, ὅμως, οἱ λογαριασμοὶ διὰ τὸ ἔτος 1972 ἔχουν κλείσει, παρίσταται ἀνάγκη χρεώσεως τῆς ἀπαιτουμένης δαπάνης διὰ τὸ ἐν λόγῳ ἔτος εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ ἔτους 1973.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ἐγκρίνει τὴν διάθεσιν τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ χωρήσουν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων καὶ τῶν πλαγιοτίτλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον. Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £200.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1973. Ἄρθρον 2ον.

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ νομοσχεδίου ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως, παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ χωρήσουν εἰς τὴν 3ην ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου τοῦ νομοσχεδίου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 2) τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ νομοσχεδίου εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Ὑπάρχουν Νομοσχέδια ἢ Ἔγγραφα πρὸς κατάθεσιν ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μάλιστα, κύριε Πρόεδρε.

Ὁ Τροποποιητικὸς (Ἀρ. 1) τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1972 Νόμος τοῦ 1973.

Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : Οὐδὲν θέμα εὑρίσκεται ἀναγεγραμμένον ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἑπομένη συνεδρίασις τοῦ Σώματος ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, 22αν Μαρτίου 1973, καὶ ὥραν 4ην ἀπογευματινήν, μὲ τὴν ἑξῆς ἡμερησίαν διάταξιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις-Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία.

(1) Ὁ περὶ Ἀρχῆς Κρατικῶν Ἐκθέσεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(2) Ὁ Τροποποιητικὸς (Ἀρ. 1) τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1972 Νόμος τοῦ 1973.

(3) Οἱ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Κανονισμοὶ τοῦ 1973.

(4) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1963.

(5) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1965.

(6) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(7) Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(8) Ὁ περὶ Ξενοδοχείων καὶ Τουριστικῶν Καταλυμάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς παρούσης συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς.

(Ὥρα λήξεως 4.37 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Κληρίδης Ξάνθος
Κόσιης Νῖκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Τὸ θέμα τῆς καταρτίσεως χωροταξικῶν καὶ πολεοδομικῶν σχεδίων διὰ τὴν Ἐπαρχίαν Πάφου—Ἡ λογοκρισία κινηματογραφικῶν ταινιῶν ἐν συσχετισμῷ μὲ τὴν προστασίαν τῶν ἠθῶν).

(2) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 1) τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(3) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου (Ἀρ. 1) τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(4) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 2) τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(5) Κατάθεσις Νομοσχεδίου.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 22ας ΜΑΡΤΙΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.48 μ.μ.)

(Ἀρ. 27)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Α εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 19ην Ἰανουαρίου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη καὶ ληφθεῖσα τὴν 22αν Ἰανουαρίου 1973.

«Ἐν ὄψει τῆς συνεχιζομένης μὲ ταχὺν ρυθμὸν καταστροφῆς τοῦ βουνοῦ εἰς τὴν ὀροσειρὰν τοῦ Πενταδακτύλου ἀπὸ τὰ ὀφιστάμενα λατομεῖα καὶ τῆς ἐπεκτάσεώς διὰ τῆς προσφάτου ἐκδόσεως νέων ἀδειῶν εἰς σημεῖα τοῦ βουνοῦ ὅπου ἡ καταστροφὴ θὰ εἶναι ἀνεπανόρθωτος καὶ σοβαρωτάτη, ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον :

(1) Ποία εἶναι ἡ ἐφαρμοζομένη πολιτικὴ ἐν σχέσει πρὸς τὴν μελέτην αἰτήσεων καὶ τὴν λῆψιν ἀποφάσεων δι' ἔκδοσιν ἀδειῶν Λατομείων εἰς τὴν ὀροσειρὰν Πενταδακτύλου, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἀνεπανορθώτου καταστροφῆς ἡ ὁποία γίνεται διὰ τῆς ἐξορύξεως καὶ κατακερματίσεως τῶν μοναδικῶν εἰς ὁμορφιὰν βράχων αὐτοῦ τοῦ βουνοῦ τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ πολύτιμον κεφάλαιον διὰ τὸν τουρισμὸν τῆς νήσου μας.

(2) Ἐρωτᾶται συγκεκριμένως τὸ Ὑπουργεῖον ἐὰν κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν ὡς ἄνω αἰτήσεων ζητοῦνται καὶ λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν αἱ γνῶμαι καὶ συστάσεις τῶν ἁρμοδίων τμημάτων, ὡς τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας, τοῦ Ὀργανισμοῦ Τουρισμοῦ, τοῦ Τμήματος Δασῶν καὶ τῆς Κυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς Προστασίας τοῦ Περιβάλλοντος».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 17ην Μαρτίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 22αν Ἰανουαρίου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

«Λόγῳ τοῦ παρατηρουμένου οἰκοδομικοῦ ὀργασμοῦ ἡ ζήτησις σκύρων συνεχῶς αὐξάνεται, τὰ δὲ πετρώματα τῆς ὀροσειρᾶς τοῦ Πενταδακτύλου εἶναι τὰ μόνα κατάλληλα διὰ τὴν κατασκευὴν σπαστῶν σκύρων τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται τόσον εἰς τὴν ὁδοποιΐαν ὅσον καὶ εἰς τὴν οἰκοδομικὴν βιομηχανίαν εἰς τὰς ἐπαρχίας Λευκωσίας, Κυρηνείας καὶ Ἀμμοχώστου. Μεγάλη ποσότης τῶν ὑλικῶν τούτων μεταφέρεται ἀκόμη καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἐπαρχίας.

2. Ἐν ὄψει τῆς οὕτω συνεχῶς αὐξανομένης ζητήσεως τῶν ἐν λόγῳ ὑλικῶν, τὸ Τμῆμα Μεταλλείων λαμβάνει πληθώραν αἰτήσεων διὰ Προνόμια Λατομείων ἐπὶ τῆς ὀροσειρᾶς Πενταδακτύλου. Δι' ἑκάστην αἴτησιν διὰ τὴν παραχώρησιν Προνομίων Λατομείου ζητοῦνται πάντοτε αἱ ἀπόψεις τῶν ἐνδιαφερομένων Κυβερνητικῶν Τμημάτων ἢ Ὀργανισμῶν, ἤτοι τοῦ οἰκείου Ἐπάρχου, τῶν Τμημάτων Δασῶν, Ἀναπτύξεως Ὑδάτων, Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως, Ἀρχαιοτήτων ὡς καὶ τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Τουρισμοῦ.

3. Ἡ παραχώρησις ἢ μὴ ἑνὸς Προνομίου ἐξετάζεται ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀπόψεων ἢ συστάσεων τῶν ἀνωτέρω ἀναφερομένων Τμημάτων ἢ Ὀργανισμῶν. Ἐπὶ τῆς ὀροσειρᾶς τοῦ Πενταδακτύλου ὑπάρχουν περὶ τὰ 124 Προνόμια Λατομείου, καλύπτοντα ἔκτασιν γῆς ἐκ 1.473 σκαλῶν περίπου. Ἐκ τούτων μόνον μικρὸς ἀριθμὸς εἶναι ὁρατὸς ἐκ κυρίων ὁδικῶν ἀρτηριῶν, πλεῖστα δὲ τούτων ἔχουν ἐκδοθῆ πρὸ πολλοῦ.

4. Πάντως, δέον ὅπως τονισθῆ ὅτι μεταξὺ τῶν ὅρων οἱ ὁποῖοι τίθενται κατὰ τὴν παραχώρησιν ἢ ἀνανέωσιν τοιούτων Προνομίων εἶναι καὶ ἡ ἐπαναφορά, εἰ δυνατόν, τοῦ τοπίου εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ κατάστασιν ἢ ἡ φύτευσις διαφόρων δένδρων. Πρὸς διασφάλισιν τῆς τηρήσεως τοῦ ὅρου τούτου ἀπαιτεῖται παρὰ τῶν λατόμων ὅπως ὑπογράφουν ἐγγυητήρια ἔγγραφα δι' ἀνάλογον ποσὸν κατόπιν ὑποδείξεως τοῦ Τμήματος Δασῶν.

5. Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας προσπαθεῖ πάντοτε νὰ διατηρήσῃ τὴν ἀναγκαίαν ἰσορροπίαν μεταξὺ τῶν ἀπαιτήσεων τῆς τουριστικῆς ἀναπτύξεως, τῆς ἀνάγκης διατηρήσεως τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καὶ τῶν ἀναγκῶν τῆς Οἰκοδομικῆς Βιομηχανίας».

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία.

Τὸ πρῶτον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β τῆς ἡμερησίας διατάξεως «Ὁ περὶ Ἀρχῆς Κρατικῶν Ἐκθέσεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973» δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθῆ σήμερον διότι δὲν ἐκυκλοφόρησεν ἡ Ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς 48 ὥρας πρὸ τῆς συζητήσεως.

Τὸ δεύτερον θέμα «Ὁ Τροποποιητικὸς (Ἀρ. 1) τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1972 Νόμος τοῦ 1973» εἶναι ἕτοιμον πρὸς συζήτησιν, ἡ δὲ Ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἔχει κυκλοφορήσει ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ Συντάγματος καθοριζομένης προθεσμίας.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ('Αρ. 1) τοῦ περὶ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ 1972 ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
'Ανδρέας Ζιαρτίδης
'Ηρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 16ην Μαρτίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ εἰδίκευσις συμπληρωματικῆς πιστώσεως ἐκ £401.054 πρὸς κάλυψιν τῶν δαπανῶν συντηρήσεως τῆς 'Εθνικῆς Φρουρᾶς διαρκοῦντος τοῦ ἔτους 1972.

'Η ἔγκρισις τῆς συμπληρωματικῆς ταύτης πιστώσεως καθίσταται ἀναγκαία λόγῳ τῆς ὑπερβάσεως τοῦ ἀρχικῶς ἐγκριθέντος πρὸς τὸν ὡς ἄνω σκοπὸν ποσοῦ, κατὰ τὸ ἄνω ἀναφερόμενον ποσόν, διὰ τὸ 1972. 'Η ἀρχικὴ πρόνοια εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1972 διὰ τὴν 'Εθνικὴν Φρουρὰν ἦτο £3.000.000 εἰς ἣν καὶ προσετέθη ἀργότερον δι' ἐκδόσεως εἰδικοῦ ἐντάλματος πληρωμῆς ἕτερον ποσὸν ἐκ £22.843, ὑπὸ τύπον ἐπαναψηφίσεως τοῦ ἀδαπανήτου ὑπολοίπου τοῦ αὐτοῦ κονδυλίου τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1971. Αἱ πραγματικαί, ὅμως, ἀνάγκαι διὰ τὰς δαπάνας συντηρήσεως τῆς 'Εθνικῆς Φρουρᾶς ἀνῆλθον τελικῶς εἰς £3.423.897, ἤτοι ἐγένετο συνολικῶς ὑπέρβασις κατὰ £401.054. 'Επειδὴ διὰ λόγους νομοτεχνικοὺς καὶ ὀρθῆς παρουσιάσεως τῶν λογαριασμῶν τοῦ λήξαντος ἔτους δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ψήφισις συμπληρωματικοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ τὸ ἔτος τοῦτο, προτείνεται τὸ ὡς ἄνω ἀναφερόμενον Νομοσχέδιον.

'Υπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ συμφωνεῖ πρὸς τὰς προτεινομένας δημοσιονομικὰς διευθετήσεις καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

'Ο κ. Νῖκος Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

'Εκ τῆς θέσεώς μου, ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, θὰ πῶ μερικὲς «κουβέντες» ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ. Εἶπα «κουβέντες», διότι ὅπως κατήντησε τὸ πρᾶγμα, ὁμιλοῦμεν μόνον γιὰ «κουβέντες», ὁμιλοῦμεν ἁπλῶς γιὰ τὴν συντήρηση τῆς 'Εθνικῆς Φρουρᾶς, ἔξοδα συντηρήσεως τῆς 'Εθνικῆς Φρουρᾶς. Τὸ κράτος δὲν μεριμνᾷ διὰ νὰ ἀνανεώσῃ τὸν ὁπλισμὸν τῆς 'Εθνικῆς Φρουρᾶς μὲ τελευταίου τύπου ὅπλα ὡς πράττουν οἱ ἀντίπαλοί μας οἱ Τοῦρκοι.

Κύριε Πρόεδρε. Ἔχω σκοπὸν εἰς τὸ μέλλον, ἀφοῦ δώσω πίστωσιν χρόνου πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ὑποχρεώσεις της πρὸς τὰ στρατευμένα νειᾶτα τοῦ τόπου μας, νὰ ἐγγράψω τὸ θέμα πρὸς συζήτησιν εἰς τὸ Σῶμα τοῦτο.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ Ἄρθρου 1 τοῦ Κεφαλαίου 35Α τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ Τροποποιητικὸς (Ἀρ. 1) τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1972 Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὰ 3ον, 4ον, 5ον, 6ον καὶ 7ον θέματα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως δὲν θὰ συζητηθοῦν σήμερον διότι δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει αἱ ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ Συντάγματος προβλεπομένης προθεσμίας.

Τὸ 8ον θέμα «Ὁ περὶ Ξενοδοχείων καὶ Τουριστικῶν Καταλυμάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973» δύναται νὰ συζητηθῇ σήμερον λόγῳ τοῦ ὅτι ἡ ἔκθεσις ἔχει κυκλοφορήσει ἐγκαίρως.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

ΗΡ. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους, Πρόεδρος
Κώστας Χριστοδουλίδης
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Μιχαλάκης Σαββίδης
Γεώργιος Μαλλιώτης
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Χρῆστος Κουρτελλάρης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς δύο αὐτῆς συνεδριάσεις συγκροτηθείσας τὴν 2αν Φεβρουαρίου καὶ 9ην Μαρτίου 1973. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς συνεδριάσεις κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Τουρισμοῦ, εἰς δὲ τὴν δευτέραν συνεδρίασιν κληθεὶς παρέστη καὶ ἐκπρόσωπος τοῦ Παγκυπρίου Συνδέσμου Ξενοδόχων.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ περὶ Ξενοδοχείων καὶ Τουριστικῶν Καταλυμάτων Νόμου κατὰ τρόπον ἐπιτρέποντα τὴν διατήρησιν ἐν λειτουργίᾳ ἀριθμοῦ ξενοδοχειακῶν καὶ παραξενοδοχειακῶν ἐπιχειρήσεων διὰ τὰς ὁποίας δὲν δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ἄλλως κατάταξις καὶ ἐκδοθῇ ἄδεια λειτουργίας αὐτῶν συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ βασικοῦ νόμου. Αἱ ἐπιχειρήσεις αὗται θὰ καλῶνται «ξενοδοχεῖα ἄνευ ἀστέρος» καὶ «ξενῶνες», ἀντιστοίχως.

Ἐπὶ τῶν ὡς ἄνω ἐπιχειρήσεων θὰ ἐφαρμόζωνται, κατ' ἀναλογίαν, αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ βασικοῦ νόμου καὶ αἱ διατάξεις τοῦ Νόμου περὶ Ρυθμίσεως Ξενοδοχείων, Ξενώνων Ὕπνου καὶ Δημοσίων Κτιρίων, (Κεφ. 139), αἵτινες δὲν κατηργήθησαν.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ὡσαύτως ἡ προσθήκη νέου ἄρθρου εἰς τὸν προμνησθέντα βασικὸν νόμον δυνάμει τοῦ ὁποίου θεωρεῖται ἀδίκημα ἐπισύρον ὡρισμένας ποινὰς ἡ χρησιμοποίησις οἱουδήποτε ὅρου διὰ τὸν χαρακτηρισμὸν ἐπιχειρηματικῆς τινος ξενοδοχειακῆς μονάδος κατὰ παράβασιν τῶν ἰσχυουσῶν νομοθετικῶν διατάξεων.

Τέλος, δέ, ἐπιφέρονται μερικαὶ ἐπὶ μέρους τροποποιήσεις αἵτινες ἐκρίθησαν ἀναγκαῖαι κατόπιν τῆς κτηθείσης πείρας ἐκ τῆς ἐν τῇ πράξει ἐφαρμογῆς τοῦ βασικοῦ νόμου. Αἱ κυριώτεραι τούτων εἶναι αἱ ἀκόλουθοι :

(α) Τὸ ἄρθρον 5 τοῦ βασικοῦ νόμου τροποποιεῖται κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε ἡ ἑκάστοτε ἔγκρισις ὑπὸ τοῦ Ὀργανισμοῦ τῆς μελέτης καὶ τῶν σχεδίων ξενοδοχείου τινὸς νὰ ἰσχύῃ διὰ περίοδον ἑνὸς ἔτους ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως εἰς τὸ ἐνδιαφερόμενον πρόσωπον τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως, ἐντὸς τῆς ὁποίας περιόδου καὶ ὀφείλει ὅπως προβῇ εἰς τὰ ἑπόμενα διαβήματα δι' ἐξασφάλισιν τῆς ἀπαιτουμένης οἰκοδομικῆς ἀδείας.

(β) Τὸ ἄρθρον 6 τοῦ βασικοῦ νόμου τροποποιεῖται εἰς τρόπον ὥστε νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ συμμετοχὴ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ξενοδοχείων οἱουδήποτε ὑπαλλήλου τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Τουρισμοῦ, ἀντὶ τῆς μέχρι τοῦδε ὁριζομένης συμμετοχῆς ἥτις ἀπέκλειεν ἀπὸ τοῦ νὰ συμμετέχῃ εἰς τὴν ἐν λόγῳ Ἐπιτροπὴν οἱοσδήποτε ἕτερος ὑπάλληλος τοῦ Ὀργανισμοῦ ὅστις δὲν ἐτύγχανεν ἐπιθεωρητὴς ξενοδοχείων.

(γ) Τὸ ἄρθρον 10 τοῦ βασικοῦ νόμου τροποποιεῖται ὥστε τὸ εἰς τὸν ἐν λόγῳ νόμον προβλεπόμενον πρὸς ὄφελος τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Τουρισμοῦ ποσοστὸν μέχρις ὕψους 5% ἐπὶ τῶν τιμῶν ὕπνου τῶν ξενοδοχείων βεβαιοῦται καὶ εἰσπράττεται εἰς συγκεκριμένα ποσὰ τὰ ὁποῖα ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν θὰ ὑπερβαίνουν τὸ προβλεφθὲν ποσοστὸν ἐκ 5%.

(δ) Ἡ προβλεπομένη ἐν τῷ ἄρθρῳ 16 τοῦ βασικοῦ νόμου διαδικασία χορηγήσεως δανείων εἰς ξενοδοχεῖα ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὰ τουριστικὰ καταλύματα.

(ε) Προστίθεται νέον ἄρθρον δυνάμει τοῦ ὁποίου καθίσταται δυνατὴ ἡ θέσπισις μεταβατικῶν διατάξεων ρυθμιζουσῶν τὰ κατὰ τὴν ἔναρξιν ἰσχύος τοῦ βασικοῦ νόμου λειτουργοῦντα τουριστικὰ καταλύματα ἢ ἕτερα τοιαῦτα εὑρισκόμενα ὑπὸ ἀνέγερσιν.

(στ) Ἐπιφέρονται, ἐν κατακλείδι, καὶ τινες ἐπὶ μέρους τροποποιήσεις χάριν σαφεστέρας ἀποδόσεως ἐνίων ὅρων τοῦ βασικοῦ νόμου.

Ἅπασαι αἱ ὡς ἄνω τροποποιήσεις βασικῶς εἶναι δευτερευούσης σημασίας πλὴν τῆς τροποποιήσεως τῆς ἀφορώσης εἰς τὰ τῆς κατατάξεως τῶν ξενοδοχειακῶν καὶ παραξενοδοχειακῶν ἐπιχειρήσεων αἵτινες ἐλειτούργουν μὲν πρὸ τῆς ἐνάρξεως ἰσχύος τοῦ βασικοῦ νόμου δὲν κατέστη, ὅμως, δυνατὸν νὰ καταταγῶσι καὶ νὰ τύχωσι σχετικῆς ἀδείας λειτουργίας ἐπὶ τῇ βάσει τῆς νέας νομοθεσίας ἐφ' ὅσον δὲν κατώρθωσαν νὰ συγκεντρώσωσι τὰ ἀπαιτούμενα βασικὰ κτιριολογικὰ προσόντα. Ὡς ἀνεφέρθη εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, αἱ ἁρμόδιαι ὑπηρεσίαι κατόπιν μελέτης τοῦ προβλήματος τούτου ἦχθησαν τελικῶς εἰς τὴν ἀπόφασιν ὅτι ἡ ὑπὸ ὡρισμένας προϋποθέσεις ἐξακολούθησις τῆς λειτουργίας τῶν ἐπιχειρήσεων αὐτῶν ἐνδείκνυται χάριν τῆς οἰκονομίας τῆς νήσου. Σκοπὸς τῆς ἐν τῷ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίῳ προτεινομένης τροποποιήσεως εἶναι ἡ παροχὴ εἰς τὰς ἐν λόγῳ ξενοδοχειακὰς ἐπιχειρήσεις τῆς τοιαύτης εὐκαιρίας καὶ ἡ προδιαγραφὴ τῶν παρ' αὐτῶν ἀπαιτουμένων προϋποθέσεων.

Διαρκούσης τῆς μελέτης τοῦ ἐν λόγῳ Νομοσχεδίου ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἀνεφύη ἀριθμὸς θεμάτων, περὶ ὧν γίνεται μνεία κατωτέρω, τὰ ὁποῖα κατ' ἀπόφασιν τῶν μελῶν αὐτῆς ἐκρίθη σκόπιμον ὅπως παραπεμφθῶσιν εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν συνελθοῦσα τὴν 9ην Μαρτίου 1973 εἰς κοινὴν συνεδρίαν μετὰ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐμελέτησε τὰ ἐν λόγῳ θέματα καὶ κατ' ὁμοφωνίαν τῶν μελῶν της, συναινούντων καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, ἔκρινε σκόπιμον ὅπως ἐπιφέρῃ εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον τὰς ἀκολούθους τροποποιήσεις :

(α) Τὸ νέον ἐδάφιον (4) τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ βασικοῦ νόμου, ὡς τοῦτο προτείνεται διὰ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Νομοσχεδίου, τροποποιεῖται—

(i) διὰ τῆς ἐν αὐτῷ προσθήκης, εὐθὺς μετὰ τὰς λέξεις «εἰς περίπτωσιν» (4η γραμμὴ) καὶ πρὸ τῆς λέξεως «προσφυγῆς» (5η γραμμή), τῆς λέξεως «ἱεραρχικῆς», χάριν ὁμοιομορφίας πρὸς τὸν αὐτὸν χρησιμοποιηθέντα ὅρον εἰς τὸν βασικὸν νόμον· καὶ

(ii) διὰ τῆς ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ προσθήκης κόμματος καὶ τῆς φράσεως «, ἐκτὸς ἐὰν τὸ ἐνδιαφερόμενον πρόσωπον ἤθελεν ὑποβάλει τὴν αἴτησίν του διὰ τοιαύτην ἄδειαν πρὸ τῆς λήξεως τῆς τοιαύτης προθεσμίας.».

Ἡ ὡς ἄνω τροποποίησις ἐκρίθη ἀναγκαία ἵνα καταστήσῃ σαφὲς ὅτι ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ ἀναφερομένη διάρκεια τῆς ἰσχύος τῆς ἑκάστοτε ἐγκρίσεως ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Τουρισμοῦ τῆς μελέτης καὶ τῶν σχεδίων ξενοδοχείου τινὸς θὰ ἰσχύῃ ἁπλῶς καὶ μόνον ὑπὸ τύπον χρονικῆς προθεσμίας ἐντὸς τῆς ὁποίας θὰ ἔδει ὁ ἐνδιαφερόμενος νὰ

χωρήσῃ εἰς τὴν λῆψιν οἰκοδομικῆς ἀδείας, ἄλλως ἡ παραχωρουμένη εἰς αὐτὸν ἔγκρισις τῆς μελέτης καὶ τῶν σχεδίων τοῦ ξενοδοχείου του θεωρεῖται ἄκυρος, καθισταμένης κατὰ συνέπειαν ἀναγκαίας τῆς ἐπανυποβολῆς τούτων δι' ἐκ δευτέρου ἔγκρισιν.

(β) Τὸ ἄρθρον 3 τοῦ Νομοσχεδίου τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν αὐτῷ προσθήκης καὶ ἑτέρας τροποποιήσεως τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ βασικοῦ νόμου ἥτις σύγκειται εἰς τὴν διαγραφὴν τῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ λέξεως «δύο» (9η γραμμὴ) καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως αὐτῆς διὰ τῶν λέξεων «μέχρι τριῶν», ἵνα εἶναι δυνατὸς ὁ διορισμὸς εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ξενοδοχείων, ὁσάκις τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον, καὶ τρίτου προσώπου ἔχοντος εἰδικὴν γνῶσιν ἢ κατάλληλον πεῖραν τῆς ξενοδοχειακῆς βιομηχανίας.

Ἡ τροποποίησις αὕτη ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Τουρισμοῦ διαρκούσης τῆς μελέτης τοῦ Νομοσχεδίου καὶ ἐγκριθεῖσα ὑπὸ τῶν δύο Ἐπιτροπῶν ἐνεσωματώθη καταλλήλως εἰς τὸ ἄρθρον 3 τοῦ Νομοσχεδίου.

(γ) Δεδομένης τῆς ἤδη μερικῆς καταργήσεως τοῦ περὶ Ρυθμίσεως Ξενοδοχείων, Ξενώνων Ὕπνου καὶ Δημοσίων Κτιρίων Νόμου, ἐτροποποιήθη ἡ εἰς τὸ ἐδάφιον (2) τοῦ προτεινομένου νέου ἄρθρου 25Α τοῦ βασικοῦ νόμου, ὡς τοῦτο ἀναφέρεται εἰς τὸ ἄρθρον 12 τοῦ Νομοσχεδίου, περιληφθεῖσα σχετικὴ διάταξις κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ μὴ συγκρούεται πρὸς τὴν κατάργησιν ἤδη τοῦ ἐν λόγῳ Νόμου καὶ πρὸς τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ λειτουργία τῶν ἐν λόγῳ ξενοδοχειακῶν μονάδων ἐξηκολούθει μὲν καὶ μετὰ τὴν ἡμέραν τῆς καταργήσεως, ἄνευ, ὅμως, οἱασδήποτε πρὸς τοῦτο ἀδείας.

Εἰδικώτερον προσετέθησαν πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, εὐθὺς μετὰ τὴν λέξιν «λειτουργοῦντα» (6η γραμμή), αἱ λέξεις «πρὸ τῆς 13ης Ἰουνίου 1969» καὶ, εὐθὺς μετὰ τὰς λέξεις «τοῦ περὶ Ρυθμίσεως Ξενοδοχείων, Ξενώνων Ὕπνου καὶ Δημοσίων Κτιρίων Νόμου» (7η, 8η καὶ 9η γραμμή), αἱ λέξεις «καὶ τοῦ ὁποίου ἡ λειτουργία ἐξηκολούθει καὶ μετὰ τὴν ὡς ἄνω περίοδον».

(δ) Ἡ εἰς τὸ ἐδάφιον (3) τοῦ ἰδίου ὡς ἄνω νέου ἄρθρου ἀναφερομένη διάταξις περὶ ἐκδόσεως ἀδείας λειτουργίας ξενοδοχείου ἄνευ ἀστέρος ἢ ξενῶνος ἐπ' ὀνόματι τοῦ κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἰσχύος τοῦ προτεινομένου νόμου κυρίου τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ συνδέσεως τῆς τοιαύτης ἀδείας μετὰ τοῦ προσώπου τούτου καὶ μόνον ἀπηλείφθη ἐξ ὁλοκλήρου, τῶν ὑπολοίπων ἐδαφίων ἀναριθμηθέντων καταλλήλως.

Ἡ διαγραφὴ τῆς ἐν λόγῳ διατάξεως ἐκρίθη σκόπιμος διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους οἵτινες ὥθησαν τὴν ἁρμοδίαν ἀρχὴν νὰ εἰσηγηθῇ τὴν ὑπὸ ὁρισμένας προϋποθέσεις ἐξακολούθησιν τῆς λειτουργίας τῶν ἐπιχειρήσεων αὐτῶν, ἅπαξ καὶ δὲν ἔτυχον οἱασδήποτε κατατάξεως συμφώνως τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄποψις τῶν μελῶν τῶν δύο Ἐπιτροπῶν εἶναι ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ ἰδία ἀρχὴ θὰ κέκτηται ἐξουσίαν, δυνάμει τοῦ προτεινομένου νόμου, ἐνασκήσεως ἐλέγχου ἐπὶ τῶν τιμῶν τῶν ἐν λόγῳ ξενοδοχειακῶν μονάδων καὶ θὰ ἐφαρμόζῃ, τηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν, τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ βασικοῦ νόμου, ἡ σύνδεσις τῶν ἐπιχειρήσεων αὐτῶν μετὰ τοῦ σημερινοῦ κυρίου των μόνον θὰ ἦτο ἄδικος καὶ ἐνδεχομένως νομικῶς ἀνεπίτρεπτος. Ὡς πιστεύεται ὑπὸ τῶν Ἐπιτροπῶν, ἡ τυχὸν διατήρησις ἐν ἰσχύϊ τῆς προτεινομένης διατάξεως ἀναμφιβόλως θὰ ὠδήγει τὰς ἐν λόγῳ ἐπιχειρήσεις, πλεῖσται τῶν ὁποίων λειτουργοῦν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, εἰς ἄμεσον μαρασμὸν καὶ διάλυσιν μὲ ὅλας τὰς συνεπαγομένας οἰκονομικὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῶν ἰδιοκτητῶν των.

Αἱ δύο Ἐπιτροπαὶ εἰσηγηθεῖσαι τὴν διαγραφὴν τῆς ἐν λόγῳ διατάξεως ἔλαβον σοβαρῶς ὡσαύτως ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονὸς ὅτι πλεῖσται τῶν ξενοδοχειακῶν τούτων μονάδων προσφέρουν ἤδη σημαντικὰς ὑπηρε-

σίας εἰς τὸν ἡμεδαπὸν πληθυσμόν, ὡς δὲ τὸ μέλλον τούτων προδιαγράφεται, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν μέχρι σήμερον κτηθεισῶν ἐμπειριῶν, πιστεύεται ὅτι αὗται θὰ χωρήσωσι σταδιακῶς εἰς τὴν ἀναδιάρθρωσιν ἢ/καὶ ἀνοικοδόμησίν των μὲ ἀποτέλεσμα νὰ καλύψωσι σὺν τῷ χρόνῳ ὅλας τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένας προϋποθέσεις καὶ νὰ τύχωσι τῆς σχετικῆς κατατάξεως.

(ε) Ἡ παράγραφος (α) τοῦ ἐδαφίου (6), τοῦ ἰδίου ὡς ἄνω νέου ἄρθρου, δυνάμει τῆς ὁποίας ἀπαγορεύεται ἡ ὑφ' οἱουδήποτε ξενοδοχείου ἄνευ ἀστέρος χρῆσις, καθ' οἱονδήποτε τρόπον, τοῦ ὅρου «ξενοδοχεῖον», τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν τῷ τέλει αὐτῆς προσθήκης τῆς φράσεως «ἐξαιρουμένης τῆς περιπτώσεως ἀναγραφῆς τοῦ ἐν λόγῳ ὅρου ἐπὶ τῆς ἔξω τῆς ἐπιχειρήσεως ἀνηρτημένης συνήθους ἐπιγραφῆς τούτου.», ἵνα τοιουτοτρόπως καθίσταται δυνατὴ ἡ χρῆσις τοῦ ὅρου τούτου ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτήτου ξενοδοχείου ἄνευ ἀστέρος τοὐλάχιστον εἰς τὴν προσθήκην τοῦ καταστήματός του, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἠδύνατο μέχρι τοῦδε νὰ πράττῃ.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο τελικῶς διεμορφώθη ὑπ' αὐτῆς ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Καπάργησις καὶ ἀντικατάστασις τοῦ ἑδαφίου (7) τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 16 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄρθρον 6ον, ἄρθρον 7ον, ἄρθρον 8ον, ἄρθρον 9ον.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὰ προαναφερθέντα ἄρθρα ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὰ προαναφερθέντα ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ βασικοῦ νόμου διὰ τῆς προσθήκης νέου ἄρθρου 23Α. Ἄρθρον 10ον.

Τροποποίησις τοῦ βασικοῦ νόμου διὰ τῆς προσθήκης νέου ἄρθρου 24Α. Ἄρθρον 11ον.

Τροποποίησις τοῦ βασικοῦ νόμου διὰ τῆς προσθήκης νέου ἄρθρου 25Α. Ἄρθρον 12ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 10ον, 11ον καὶ 12ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὰ προαναφερθέντα ἄρθρα ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ξενοδοχείων καὶ Τουριστικῶν Καταλυμάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Ἐν σχέσει μὲ τὸ τρίτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως «Οἱ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Κανονισμοὶ τοῦ 1973», τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον ἐπληροφόρησε τὴν Βουλήν, ὅτι κατόπιν ὡρισμένων εἰσηγήσεων αἱ ὁποῖαι ἔγιναν ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν, οἱ

ἐν λόγῳ Κανονισμοὶ ἀποσύρονται καὶ θὰ κατατεθοῦν ἐκ νέου ἐντὸς μιᾶς ἑβδομάδος ἀφοῦ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν καὶ αἱ εἰσηγήσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Ἑπομένως οἱ Κανονισμοὶ διαγράφονται ἐκ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Κεφάλαιον Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 3) τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιον παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Συνεργασίας εἰς τὸν Τομέα τοῦ Τουρισμοῦ μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Συριακῆς Ἀραβικῆς Δημοκρατίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς ἡ ὁποία ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν, θὰ ἔχῃ ὡς ἀκολούθως :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 3) τοῦ 1973.
(2) Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Συνεργασίας εἰς τὸν Τομέα τοῦ Τουρισμοῦ μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Συριακῆς Ἀραβικῆς Δημοκρατίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973.
(3) Ὁ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.
(4) Ὁ περὶ Ἀρχῆς Κρατικῶν Ἐκθέσεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.
(5) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1963.
(6) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1965.

(7) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(8) Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(9) Ὁ περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(10) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(11) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1972.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Ὁ κ. Φ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Θὰ ἐνθυμῆσθε καλῶς ὅτι ἀπὸ 1½ μηνὸς προσπαθῶ νὰ ἐγγράψω τὸ θέμα τῆς ἑνότητος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ τὴν συμβολὴν τῆς Βουλῆς διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἑνότητος αὐτῆς.

Κύριε Πρόεδρε. Ὡς θὰ ἐνθυμῆσθε, ἐλέχθη ὅτι θὰ ἐγγραφῇ τὸ θέμα αὐτό, μᾶλλον θὰ γίνῃ πρότασις μετὰ τὴν συζήτησιν καὶ ψήφισιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Ἐπιλαμβάνομαι τῆς εὐκαιρίας νὰ εἴπω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι εἶναι ἀδιανόητον ἡ Βουλὴ αὐτὴ νὰ μὴ λάβῃ θέσιν ἐπὶ τοῦ δράματος τοῦ Ἑλληνικοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, τὸ ὁποῖον αὐτὴν τὴν στιγμὴν συνέχει τὰς καρδίας ὅλων τῶν Ἑλλήνων τῆς Κύπρου.

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Ἡ Βουλὴ ὀφείλει νὰ λάβῃ θέσιν καὶ νὰ συζητήσῃ τὸ θέμα αὐτὸ καὶ φρονῶ ὅτι τὸ κλῖμα εἶναι κατάλληλον διὰ νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ θέματος αὐτοῦ.

Κύριε Πρόεδρε. Νομίζω ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν ἔχει κανένα λόγον νὰ φοβηθῇ νὰ ἐγγράψῃ τὸ θέμα αὐτό, νομίζω δὲ ὅτι ἔχει καθῆκον νὰ ταχθῇ μὲ τὸ μέρος τοῦ ἀγωνιῶντος λαοῦ καὶ νὰ μὴν ταχθῇ ὑπὲρ ἢ ἐναντίον οὐδενός, ἀλλ' ἀκριβῶς νὰ μεταφέρῃ εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτὴν τὰς σκέψεις, τὰς ἐντυπώσεις, τὰς ἀπαιτήσεις καὶ τὰ αἰσθήματα τῆς μεγίστης πλειονότητος τοῦ λαοῦ αὐτοῦ καὶ νὰ συμφωνήσῃ νὰ ἐγγράψῃ τὸ θέμα αὐτό.

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Ἡ πρότασίς μου εἶναι ὅπως ἐγγραφῇ θέμα : «Ἡ ἑνότης τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ ἡ συμβολὴ τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν».

Δι' αὐτό, κύριε Πρόεδρε, ἐπιθυμῶ νὰ συζητηθῇ τὸ θέμα αὐτὸ καὶ νὰ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν ἡ ἐγγραφή του ἢ μή.

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν θέλω νὰ θέσω τοὺς συναδέλφους Βουλευτὰς πρὸ τοῦ διλήμματος τοῦ τί θὰ ψηφίσουν ἢ ὄχι, ἀλλὰ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ θέσω τὴν Βουλὴν ἐνώπιον τῶν εὐθυνῶν της ὅσον ἀφορᾷ τὸ σοβαρώτατον τοῦτο θέμα τὸ ὁποῖον ἐπικρέμαται ὡς Δαμόκλειος σπάθη ἐπὶ τῆς ἠρεμίας καὶ τῆς προόδου τοῦ Ἑλληνικοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ὑποστηρίζω, κύριε Πρόεδρε, τὴν πρότασιν περὶ ἐγγραφῆς θέματος ὑπὸ τοῦ κ. Παρασκευαΐδη : «Ἡ ἑνότης τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ ἡ συμβολὴ τῆς Βουλῆς».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Βεβαίως οὐδεμία ἔνστασις ὑπάρχει νὰ ἐγγραφῇ τὸ θέμα, ἀλλὰ ὁ ἔντιμος κ. συνάδελφος ἔκαμε μίαν εἰσαγωγήν, π.χ. εἶπε νὰ συζητηθῇ τὸ θέμα καὶ ἡ Βουλὴ νὰ μὴ ταχθῇ οὔτε ἐναντίον τοῦ ἑνὸς οὔτε ἐναντίον τοῦ ἄλλου.

Βεβαίως μπορεῖ νὰ μὴν ταχθῇ ἡ Βουλή, ἀλλὰ νομίζω ὅτι αὐτὴ ἡ δήλωσις τοῦ συναδέλφου δὲν πρέπει νὰ δεσμεύῃ τὴν κατεύθυνσιν τῶν συζητήσεών μας. Ἡ Βουλὴ ἂν θὰ συζητήσῃ αὐτὸ τὸ θέμα πρέπει νὰ εἶναι ἐλευθέρα νὰ τὸ συζητήσῃ ὅπως ἡ ἰδία ἐπιθυμεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Θέλω νὰ κάμω μίαν διευκρίνησιν ἡ ὁποία ἐπεκράτησεν εἰς τὸν ἐγκέφαλον τοῦ συναδέλφου καὶ εἶναι ἡ ἑξῆς :

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ διευκρίνησις δὲν ἐπεκράτησεν εἰς τὸν ἐγκέφαλον.

Θέλετε νὰ κάμετε διευκρίνησιν διὰ νὰ ἐπικρατήσῃ εἰς τὸν ἐγκέφαλον ! !

(Γέλωτες)

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἴσως καὶ αὐτό, ἀλλὰ ὄχι κατ' εὐθεῖαν ἀλλὰ ἀπὸ «σπόντας».

Δὲν ἤθελα, κύριε Πρόεδρε, νὰ προκαταλάβω ἐγὼ τὴν κρίσιν καὶ τὴν διάθεσιν τῆς Βουλῆς καὶ ἡ εἰσήγησίς μου ἀφορᾷ τὸ ἑξῆς :

Εἶπα, νὰ μὴν φοβηθῇ ἡ Βουλὴ νὰ ταχθῇ—ἀκριβῶς ἡ ἔννοια εἶναι αὐτὴ—ἐναντίον οὐδενὸς ἢ ὑπὲρ οὐδενός. Ὀφείλει, σταθμίζουσα τὰς εὐθύνας της, νὰ συζητήσῃ τὸ θέμα αὐτὸ ἐν πάσῃ ἐλευθερίᾳ καὶ ἀκριβῶς λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὴν ἀγωνίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Αὐτὰ ἤθελα νὰ εἴπω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους καὶ κατόπιν ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Λυποῦμαι διότι ἀπουσίαζα τὴν προηγουμένην φορὰν ὅταν εἶχεν ἐγερθῇ ἐκ νέου αὐτὸ τὸ θέμα.

Θὰ ἤθελα ὅμως ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, ποὺ ὁ συνάδελφος ἐπανέρχεται εἰς τὸ ἴδιον θέμα, νὰ δηλώσω ὅτι τόσον προσωπικῶς ὅσον καὶ ἐξ ὅσων ἀντιλαμβάνομαι ἀπὸ τοὺς πέριξ συναδέλφους ἐδῶ, δὲν ὑπάρχει καμμία ἔνστασις νὰ συζητηθῇ. Κάλλιστα τόσα ἄλλα πράγματα ὑπεύθυνα ἢ καὶ ἀνεύθυνα λέγονται καὶ γράφονται εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, διατὶ ἡ Βουλὴ δηλαδὴ νὰ μὴν ἀρθῇ εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων καὶ νὰ συζητήσῃ αὐτὸ τὸ θέμα, διότι πιστεύω ὅτι οὐδεὶς

Βουλευτὴς θὰ ἀνέβῃ εἰς τὸ βῆμα διὰ νὰ ἐκφράσῃ ἀνεύθυνα ἀπόψεις, ἀλλ' ἐφ' ὅσον ὁ σκοπὸς καὶ τὸ θέμα θὰ εἶναι ἡ συζήτησις τῆς σημερινῆς καταστάσεως μὲ βάσιν τὴν ἐξεύρεσιν μιᾶς διευθετήσεως διὰ νὰ ἐπανέλθῃ ἡ ἑνότης ὅπως τὴν ἐχαρακτήρισεν ὁ συνάδελφος μεταξὺ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ἔχω τὴν γνώμην ὅτι ἡ συζήτησις θὰ ὠφελήσῃ παρὰ νὰ βλάψῃ καὶ δι' αὐτὸ καὶ ὑποστηρίζω τὴν συζήτησιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι τὸ θέμα τὸ ὁποῖον θὰ προτείνῃ ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς εἶναι μᾶλλον ὄχι ἡ διάσπασις, διότι ἐὰν εἶναι ἡ διάσπασις, θὰ ἦτο θέμα ἁπλῶς νὰ διαπιστώσωμεν ἐὰν ὑπάρχῃ διάσπασις, γεγονὸς τὸ ὁποῖον νομίζω ὅτι δὲν χρειάζεται διαπίστωσιν, διότι εἶναι γνωστὸν εἰς ὅλους μας.

Ἴσως τὸ θέμα, τὸ ὁποῖον ὁ ἔντιμος Βουλευτής, κ. Παρασκευαΐδης, εἰσηγεῖται, νὰ ἀναφέρεται περισσότερον εἰς τὸν τρόπον συνενώσεως καὶ ὄχι τόσον εἰς τὴν διάσπασιν, διότι οὐδεὶς ἀμφιβάλλει ὅτι ὑπάρχει μία διάσπασις. Καὶ φαντάζομαι ὅτι ἡ εἰσήγησις τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ εἶναι μᾶλλον νὰ θέσῃ πρὸς συζήτησιν τὸ θέμα πῶς μπορεῖ ἡ Βουλὴ νὰ βοηθήσῃ διὰ νὰ ἐκλείψῃ ἡ ὑπάρχουσα διάσπασις. Δηλαδὴ θέλω ἁπλῶς νὰ ἀντιληφθῶ ποῖον εἶναι τὸ θέμα. Ἐὰν κακῶς ἑρμηνεύω τὴν πρόθεσίν σας, παρακαλῶ νὰ μὲ διορθώσετε.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Εὐχαριστῶ διότι ἀντελήφθητε τὸ πνεῦμα μὲ τὸ ὁποῖον ἐπιθυμῶ νὰ ἐγγράψω τὸ θέμα καὶ τὰς προθέσεις μου αἱ ὁποῖαι ἐμφοροῦνται ἀπὸ τὰ ἴδια αἰσθήματα μὲ τὰ ὁποῖα καὶ σεῖς ἀκριβῶς ἑρμηνεύετε τὴν πρόθεσίν μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ἑρμηνεύω αἰσθήματα, ἁπλῶς προσπαθῶ νὰ ἀντιληφθῶ τὸ θέμα τὸ ὁποῖον θέλετε νὰ ἐγγράψετε.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἑρμηνεύετε τὴν πρότασίν μου καὶ οὐχὶ τὰ αἰσθήματα καὶ ἡ πρότασίς μου. ἐπαναλαμβάνω, ὁμιλεῖ ἀφ' ἑαυτῆς. «Ἡ ἑνότης τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ ἡ συμβολὴ τῆς Βουλῆς πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἑνότητος αὐτῆς». Νομίζω ὅτι ἀκριβῶς διαλαμβάνει ὅσα ἡρμηνεύσατε ἀπὸ ὅσα ἀντελήφθητε ἀπὸ τὸν τίτλον τοῦ προτεινομένου θέματος νὰ ἐγγραφῇ ὑπ' ἐμοῦ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀκόμη μίαν διευκρίνησιν θὰ ἤθελα ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τὸ ὁποῖον προτείνετε νὰ ἐγγραφῇ.

Θὰ εἶναι μεσολαβητικὸς ὁ ρόλος τῆς Βουλῆς ἢ ἁπλῶς ἡ Βουλὴ θὰ ἐκφράσῃ γενικῶς τὰς ἀπόψεις της περὶ τοῦ τί πρέπει νὰ γίνῃ διὰ τὴν συνένωσιν ;

Διότι ἐὰν πρόκειται περὶ μεσολαβητικοῦ ρόλου, ὅσον ὀλιγώτερον δημοσίως συζητηθῇ τὸ θέμα τόσον καλύτερα περιθώρια ὑπάρχουν διὰ νὰ ἀναληφθῇ, ἀφοῦ συνεννοηθοῦν ὅλα τὰ κόμματα, μεσολαβητικὸς ρόλος.

Ἐὰν ὅμως ἡ ἔννοια εἶναι ἁπλῶς νὰ συζητηθῇ τὸ θέμα καὶ ἕκαστος νὰ ἐκφράσῃ τὰς ἀπόψεις του ποῖος εὐθύνεται καὶ τί πρέπει νὰ κάμῃ, τότε ἀμφιβάλλω ἐὰν ἡ Βουλὴ θὰ ἐπιδοθῇ εἰς ἐποικοδομητικὸν ρόλον διὰ τὴν μείωσιν τῆς ὑφισταμένης ἐνστάσεως.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Ὁ ρόλος τὸν ὁποῖον θὰ διαδραματίσῃ ἡ Βουλὴ εἶναι μεσολαβητικός, χωρὶς νὰ φοβοῦμαι ποσῶς τὴν συζήτησιν, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ νὰ καταλήξῃ ἡ Βουλὴ εἰς μίαν φόρμουλαν, εἰς ἕνα τύπον, εἰς σημεῖα τὰ ὁποῖα θὰ ὑποδείξῃ πρὸς ἀμφοτέρας τὰς πλευρὰς πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ.

Πρωταρχικὴ ἔννοια τῆς προτάσεώς μου εἶναι ἀκριβῶς ἡ βοήθεια καὶ ἡ συμβολὴ τὴν ὁποίαν θὰ κάμῃ ἡ Βουλὴ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν καὶ ἐξυπακούεται ὅτι ὁ ρόλος αὐτῆς πρέπει νὰ εἶναι μεσολαβητικός.

Δὲν νομίζω ὅτι θὰ βλάψῃ ποσῶς ἐὰν ἡ συζήτησις τῆς Βουλῆς ἐπεκταθῇ καὶ ἀγκαλλιάσῃ τὸ θέμα αὐτὸ ὁλόκληρον ὡς ἔχει, διότι εἶναι ἀδιανόητον, κύριε Πρόεδρε, τὸ ἑξῆς :

Πρὸς ἐπίτευξιν ἑνὸς σκοποῦ τὸ νὰ κρύπτῃ τις τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν ἄμμον διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὸν κίνδυνον ὡς στρουθοκάμηλος, νομίζω ὅτι αὐτὸ πολὺ ὀλίγον θὰ ὠφελήσῃ τὴν κατάστασιν.

Ἀπεναντίας φρονῶ ἀδιστάκτως ὅτι θὰ ὠφελήσῃ τόσον τὴν Κυβέρνησιν ὅσον καὶ τοὺς ἀντιπολιτευομένους αὐτὴν νὰ σχηματίσουν ἀκριβῶς μίαν ὑγιεστέραν ἀντίληψιν περὶ τοῦ τί συμφέρει ἐθνικῶς εἰς τὸν λαὸν αὐτὸν καὶ ἀκριβῶς ποία ὁδὸς εἶναι ἡ προτιμοτέρα καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ Βουλὴ αὐτὴ αἱρομένη εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων, ἀνεξαρτήτως οἱασδήποτε μορφῆς τὴν ὁποίαν θὰ πάρῃ ἡ συζήτησις αὐτή, νομίζω ὅτι ἡ Βουλὴ αἱρομένη εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς της καὶ ἐκπροσωποῦσα τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ καὶ τασσομένη παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ λαοῦ ὡς εἶναι ἡ ἐπιθυμία του, θὰ βοηθήσῃ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἐξευρέσεως κοινοῦ τύπου, κοινῆς φόρμουλας εἰσηγήσεων πρὸς ἀμφοτέρας τὰς πλευράς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ὀρθὸν εἶναι ἡ Βουλὴ νὰ συζητήσῃ τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν. Ὀρθὸν εἶναι ἡ Βουλὴ νὰ μελετήσῃ τὸ ὅλον θέμα, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι ἡ Βουλὴ εἶναι ὁ λαός. Ἡ Βουλὴ ἐκπροσωπεῖ τὸν λαόν, ἡ Βουλὴ δύναται νὰ συζητήσῃ τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν, νὰ καταλήξῃ εἰς συμπεράσματα καὶ νὰ εἰσηγηθῇ τὴν λῆψιν συγκεκριμένων μέτρων.

Δὲν ἀντιλαμβάνομαι μεσολαβητικὸν ρόλον τῆς Βουλῆς, ἐφ' ὅσον ἡ Βουλὴ εἶναι ὁ λαός. Μεσολαβητικὸν μεταξὺ ποίων ;

Ἡ Βουλὴ ἀντιπροσωπεύει, ὅπως εἶπα καὶ πρίν, ὁλόκληρον τὸν λαὸν καὶ δὲν θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ ὁμιλῶμεν περὶ μεσολαβήσεως. Ἡμεῖς εἴμεθα ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἔχομεν τὴν δύναμιν νὰ εἰσηγηθῶμεν συγκεκριμένα μέτρα ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ἡ Βουλὴ ἀποφασίσῃ τὴν λῆψιν αὐτῶν τῶν μέτρων εἴτε κατὰ ὁμοφωνίαν εἴτε κατὰ πλειοψηφίαν.

Ἡ Βουλὴ δὲν εἶναι σωματεῖον διὰ νὰ ἐκδίδῃ ψηφίσματα ἢ διὰ νὰ μεσολαβῇ πρὸς τὸν λαὸν τὸν ὁποῖον ἀντιπροσωπεύει. Ἡ Βουλὴ ἐκφράζει ἀπόψεις καὶ ὀρθὸν εἶναι νὰ συζητηθῇ τὸ θέμα καὶ νὰ ἐκφρασθοῦν ἀπόψεις ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ

βήματος διὰ τὴν μέθοδον μὲ τὴν ὁποίαν θὰ πρέπει νὰ προωθηθῇ τὸ ἐθνικὸν θέμα καὶ διὰ τὴν ἑνότητα τῶν πατριωτικῶν δυνάμεων τοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ δὲν ἀντιλαμβάνομαι τί ἐννοοῦμεν «μεσολαβητικὸν ρόλον».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ διευκρίνησις τὴν ὁποίαν ἐζήτησα εἶναι διότι ἰσχυριζόμεθα, καὶ εἶναι ὀρθὸν νὰ ἰσχυριζώμεθα, ὅτι ἡ Βουλὴ ἀντιπροσωπεύει τὸν λαὸν καὶ ἀσφαλῶς ἀντιπροσωπεύει τὸν λαόν. Ἀλλὰ ὑπάρχει μία μεγάλη μερὶς τοῦ λαοῦ, ἡ ὁποία θὰ ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ κάποιον ὄργανον τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο νὰ διαδραματίσῃ ἕνα ρόλον ἐπουλώσεως τῶν πληγῶν ἀντὶ ἕνα ρόλον διευρύνσεως τῶν πληγῶν.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅμως ὅτι ἡ εἰσήγησις τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ, κ. Παρασκευαΐδη, ἀφεώρα περισσότερον τὸ θέμα τῆς συζητήσεως καὶ τῆς ἐκφράσεως ἀπόψεων περὶ τοῦ τί δέον γενέσθαι.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐὰν πρόκειται, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἡ Βουλὴ νὰ συζητήσῃ τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν καὶ τὰ καθήκοντα ποὺ προκύπτουν διὰ τὸ Σῶμα καὶ διὰ τὸν λαὸν ἐξ αἰτίας τῆς ὑπαρχούσης σήμερον καταστάσεως, δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἔνσταση.

Ἐὰν ὅμως θέλωμεν νὰ προκαταλάβωμεν τὸ Σῶμα, ὅτι θὰ ἀσκήσωμεν μὲ ὁποιονδήποτε τρόπον μεσολαβητικὸν ρόλον, νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ προκαταλάβωμεν κατὰ τοιοῦτον τρόπον τὸ Σῶμα.

Τὸ Σῶμα πολὺ ὀρθῶς ἐλέχθη ὅτι ἐκπροσωπεῖ τὸν λαὸν καὶ ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ λαοῦ δύναται νὰ ἐκφράσῃ ὑπευθύνως γνώμην ἐπὶ τῆς καταστάσεως ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐξελίξεις ἐσωτερικὰς καὶ ἄλλας καὶ νὰ λάβῃ ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ τὰς δεούσας εὐθύνας ἔναντι τοῦ λαοῦ καὶ ἔναντι αὐτοῦ τοῦ τόπου.

Ἐπομένως νομίζω ὅτι δὲν θὰ πρέπει ἐκ τῶν προτέρων νὰ δεσμευθῶμεν ὅτι θὰ διαδραματίσωμεν οἱονδήποτε μεσολαβητικὸν ρόλον. Διότι ὁ ρόλος ὁ μεσολαβητικὸς αὐτὸ ὑπονοεῖ ὅτι κατὰ κάποιον τρόπον ἐκ τῶν προτέρων θὰ συμβιβάσωμεν ὡρισμένα πράγματα τὰ ὁποῖα ἡμεῖς θὰ πρέπει πρῶτα νὰ συζητήσωμεν διὰ νὰ ἴδωμεν τί καλούμεθα νὰ συμβιβάσωμεν.

Δὲν εἶναι ὀρθὸν ἐκ τῶν προτέρων νὰ δεσμευθῶμεν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Νὰ συζητήσωμεν ναὶ καὶ νὰ λάβωμεν ὡς Σῶμα καὶ ὡς ἐκπρόσωποι τοῦ λαοῦ θέσιν ἐπὶ τῆς καταστάσεως καὶ πῶς κατὰ τὴν γνώμην μας θὰ πρέπει νὰ χειρισθῇ ἡ Κυβέρνησις καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ κράτους αὐτὴν τὴν κατάστασιν, ἀλλ' ὄχι ἄλλον ρόλον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Χωρὶς νὰ ἔχω ἐπηρεασθῇ ἀπὸ τὰς προηγουμένας ὁμιλίας ποὺ ἔγιναν, ἁπλῶς θέλω νὰ ἀσχοληθῶ μὲ τὸν εἰσηγητήν, ὁ ὁποῖος ἔχει ἀναλύσει ἔν τινι βαθμῷ τὴν πρόθεσίν του διὰ τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος «Ἡ ἑνότης τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ».

Πιστεύω ὅτι εἶναι δικαίωμα καὶ τῆς Βουλῆς καὶ οἱουδήποτε Βουλευτοῦ νὰ συζητήσῃ οἱονδήποτε θέμα, πολὺ δὲ περισσότερον θέματα τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν σήμερον ὅλον τὸν Κυπριακὸν λαόν.

Καλῶς ἢ κακῶς ἡ Βουλὴ αὐτὴ μέχρι σήμερον δὲν ἔχει ἀσχοληθῆ δημοσίως, δηλαδὴ εἰς ἀνοικτὴν συζήτησιν, μὲ τόσα θέματα τὰ ὁποῖα τὴν ἀπησχόλησαν ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς της μέχρι σήμερον, εἴτε ἦτο τὸ ἐθνικὸν θέμα εἴτε ἦσαν ἄλλαι ἐσωτερικαὶ κρίσεις, διότι δὲν εἶναι δυστυχῶς ἡ πρώτη—εὔχομαι νὰ εἶναι ἡ τελευταία—ἀλλὰ ἔχουν περάσει ἀρκεταὶ τοιούτου εἴδους ἐσωτερικαὶ κρίσεις καὶ δὲν συνεζήτησεν ἡ Βουλὴ τοιοῦτο θέμα διὰ νὰ ἀναλύσῃ εἰς τὸν λαὸν ἢ διὰ νὰ καθοδηγήσῃ τὸν λαόν.

Πιστεύω ὅτι διὰ τῆς ἐγγραφῆς τοῦ θέματος αὐτοῦ ὁ συνάδελφος, κ. Παρασκευαΐδης, δὲν θὰ μπορέσῃ οὔτε καὶ ἐπιτρέπεται νὰ ἀσχοληθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν περιέγραψε χωρὶς οἱοσδήποτε ὁμιλητὴς—καὶ ἀναγνωρίζω τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν ἐπῆραν οἱ Βουλευταὶ τῆς Ἀριστερᾶς—νὰ ἀσχοληθῆ καὶ μὲ τὰ αἴτια τὰ ὁποῖα ἔχουν φέρει τὴν διάσπασιν ἢ τὰς διαφόρους ἐπικρατούσας θέσεις ἐντὸς τοῦ λαοῦ.

Ἐπομένως δὲν πρόκειται νὰ ὠφελήσωμεν ἢ νὰ ἐξυπηρετήσωμεν διὰ τῆς συζητήσεως τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπόν, ἐὰν πράγματι ὁ σκοπὸς τοῦ κ. Λυσσαρίδη ἢ τοῦ κ. Παρασκευαΐδη εἶναι νὰ προωθήσωμεν ἢ νὰ καθοδηγήσωμεν τὸν λαὸν πρὸς ἑνότητα. Διότι τὸ ἐναντίον θὰ συμβῇ ἐδῶ, μᾶλλον δὲ διὰ τῆς ἀνοικτῆς συζητήσεως θὰ φέρωμεν μεγαλυτέραν ζημίαν.

Ὡς ἐκ τούτου, ἐπειδὴ ἀμφιβάλλω καὶ ἀμφισβητῶ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ σκοποῦ διὰ τὸν ὁποῖον ὁ συνάδελφος Παρασκευαΐδης ἐνέγραψε τὸ θέμα, δὲν ὑποστηρίζω τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος ἐνόσῳ μέχρι σήμερον ἡ Βουλὴ αὐτὴ οὐδέποτε ἠσχολήθη μὲ τοιαῦτα θέματα. Ἴσως ἡ ἰδική σας ἐπιδίωξις δῆθεν ὅτι κάποιον ἀνώτερον ὄργανον ἢ κάποιοι ἰσχυροὶ παράγοντες θὰ πρέπει νὰ συμβάλουν εἰς αὐτὴν τὴν ἐπούλωσιν τῆς πληγῆς ἡ ὁποία ἤνοιξεν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Κυπριακὸν λαὸν νὰ ἐπιβάλλεται, ἀλλὰ δὲν πιστεύω ὅτι εἶναι εἰς θέσιν εἴτε ἡ Βουλὴ ὡς Σῶμα εἴτε τὰ ἄτομα νὰ πράξουν τοῦτο, ἰδιαίτερα δὲ μὲ τὴν δημιουργίαν κλίματος μὲ πυρίνους λόγους, τὸ ὁποῖον θὰ δημιουργηθῇ ἐντὸς αὐτῆς τῆς Βουλῆς καὶ θὰ μεταφερθῇ ἔξω διὰ τοῦ τύπου καὶ διὰ τῶν ὀργάνων ἑκάστης παρατάξεως.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ὁ κ. Παρασκευαΐδης ἐξήγησεν ἐν ἐκτάσει τὰς προθέσεις του διὰ τὴν εἰσήγησιν τὴν ὁποίαν ὑπέβαλεν. Οὐδόλως ἀμφισβητοῦμεν τὰς προθέσεις του καὶ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἡ πρόθεσίς του εἶναι νὰ εὕρῃ ἡ Βουλὴ τὸν τρόπον νὰ διαδραματίσῃ ἐποικοδομητικὸν ρόλον διὰ τὴν ἐπούλωσιν τῶν πληγῶν καὶ τὴν ἐπίτευξιν ἑνότητος μεταξὺ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ἐὰν ὁ μόνος σκοπὸς τῆς ἐγγραφῆς τοῦ θέματος, τοὐλάχιστον κατὰ τὸν κ. Παρασκευαΐδην, εἶναι ἡ ἐξεύρεσις ἐποικοδομητικοῦ ρόλου τῆς Βουλῆς, τοῦτο ὄχι μόνον δὲν θὰ ἐπιτευχθῇ, ἀλλ' ἀντιθέτως, ὅπως ἐτόνισε καὶ ὁ κ. Χριστοδουλίδης προηγουμένως, θὰ ἔχῃ ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον ἀποτέλεσμα.

Ἤδη συζητοῦμεν ἐπὶ μερικὰ λεπτὰ περὶ τῆς ἐννοίας καὶ τοῦ τύπου καὶ τῆς ἐκτάσεως τὴν ὁποίαν ἀναμένομεν νὰ λάβῃ ἡ συζήτησις ὅταν τὸ θέμα ἐγγραφῇ. Πιστεύω ὅτι ἀκροθιγῶς καὶ αἱ αἰχμαὶ αἱ ὁποῖαι ὑπεβλήθησαν ἤδη ὑπὸ προλαλησάντων ὁμιλητῶν μποροῦν νὰ μᾶς δώσουν ἕνα δεῖγμα τοῦ τὶ θὰ ἐπακολουθήσῃ κατὰ τὴν ὅλην συζήτησιν τοῦ θέματος ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐκληφθοῦν τὰ λεγόμενα ὑπ' ἐμοῦ ὡς ἀπόπειρα ἀποφυγῆς εὐθυνῶν τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν συζήτησιν οἱουδήποτε θέματος, οὔτε πιστεύω ὅτι ἀποτελεῖ ἁπλῶς δικαίωμα τῆς Βουλῆς ἀλλά, προσθέτω, ἀποτελεῖ καὶ καθῆκον τῆς Βουλῆς νὰ συζητήσῃ τοιαύτης ὑψίστης

σημασίας θέματα καὶ νὰ ἐκτεθοῦν ἀπόψεις ἄνευ φόβου ἢ ἐπηρεασμοῦ καὶ ἄνευ πάθους. Ἐκκινῶ ὅμως ἀπὸ τὴν ἀρχικὴν θέσιν, ἀπὸ τὴν θέσιν τοῦ εἰσηγηθέντος τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος καὶ αὐτὴ ἡ θέσις εἶναι ὅτι πρέπει νὰ ἐξευρεθῇ τρόπος ἐποικοδομητικῆς συμβολῆς τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς εἰς τὴν ἐπίτευξιν αὐτῆς τῆς ἑνότητος. Ἐπειδὴ δὲ εἰλικρινῶς πιστεύω ὅτι ἡ φύσις τῶν συζητήσεων αἱ ὁποῖαι ἔχουν γίνει ἕως τώρα καὶ αἱ διαγραφόμεναι πτυχαὶ τῆς συζητήσεως, ἡ ὁποία θὰ ἐπακολουθήσῃ, δὲν πρόκειται νὰ συμβάλουν εἰς τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἐπιδιωκομένης προθέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ, διὰ τοῦτο δὲν θὰ ὑποστηρίξωμεν τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος ὅπως τοῦτο διετυπώθη.

Ἐὰν ἡ Βουλὴ ἀντιμετωπίσῃ εἰσήγησιν διὰ τὴν συζήτησιν τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως εἰς τὸν τόπον, ὁπότε ἡ Βουλὴ θὰ ἔχῃ εὐθύνην καὶ εὐρὺ πεδίον ἀναλύσεως τῶν αἰτίων καὶ τῶν ἐπιπτώσεων τῆς ἐπικρατούσης καταστάσεως καὶ ἕκαστος θὰ ἀναλάβῃ τὰς εὐθύνας του διὰ ὅσα θὰ λέγῃ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος καὶ δι' ὅσας εὐθύνας θὰ ἐπιρρίψῃ ἢ δι' ὅσην ὑποστήριξιν θὰ παράσχῃ πιθανῶς εἰς ἑκατέραν τῶν διϊσταμένων πλευρῶν, τότε ἀντιλαμβάνομαι ὅτι τοῦτο εἶναι θέμα κατάλληλον πρὸς συζήτησιν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐὰν τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι εὐνοϊκὸν ἢ δυσάρεστον καὶ κατὰ τὴν γνώμην μου θὰ εἶναι δυσάρεστον.

Ὅμως ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἐτέθη τὸ θέμα ὅτι ὁ μοναδικὸς σκοπὸς τοῦ εἰσηγητοῦ—καὶ οὔτε ἐπὶ στιγμὴν ἀμφιβάλλω τὴν ὀρθότητα τῆς ἐκφράσεως τῶν προθέσεων τοῦ εἰσηγητοῦ—εἶναι ὥστε ἡ Βουλὴ νὰ διαδραματίσῃ αὐτὸν τὸν ἐποικοδομητικὸν ρόλον καὶ ἐπειδὴ εἶμαι πεπεισμένος ὅτι διαγράφεται ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον καὶ εἰς περίοδον κατὰ τὴν ὁποίαν ἴσως τὸ ἐπιθυμητὸν εἶναι νὰ ἐπιτευχθῇ ἐκτόνωσις τῶν παθῶν καὶ τῆς καταστάσεως, ἡ συζήτησις τῆς Βουλῆς ἐξ ἀνάγκης θὰ ὁδηγήσῃ εἰς ἔντασιν διὰ τοῦτο δὲν θὰ ὑποστηρίξωμεν τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος πρὸς δημοσίαν συζήτησιν αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ζιαρτίδης καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Σαμψών.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Φαίνεται ὅτι ἡ παρατήρησίς μου ἡ ἀρχικὴ δὲν ἦτο ἄδικος. Διότι καὶ μὲ τὰς ἀλλεπαλλήλους ἐρωτήσεις καὶ μὲ τὴν προσπάθειάν σας νὰ διευκρινήσετε τὸ θέμα, φαίνεται ὅτι εἰς τοὺς ἐγκεφάλους τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς δὲν ἐπεκράτησεν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐπεθύμει ὁ συνάδελφος.

Ἐπαναλαμβάνω, δὲν φοβοῦμαι νὰ συζητηθῇ ἡ κατάστασις, νὰ συζητηθῇ αὐτὸ τὸ πρόβλημα. Ἀλλὰ πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ γνωρίζῃ τί ἀκριβῶς θὰ συζητήσῃ. Καὶ ὁ συνάδελφος δὲν κατώρθωσε νὰ μᾶς διαφωτίσῃ.

Δι' αὐτὸ λυποῦμαι δὲν θὰ ὑποστηρίξωμεν τὴν πρότασίν του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Σαφῶς εἶπα προηγουμένως ὅτι ἐὰν τὸ Σῶμα τοῦτο ἔχῃ σκοπὸν νὰ συζητήσῃ διὰ τρόπους ἐπιτεύξεως τῆς ἑνότητος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, εἶμαι διατεθειμένος νὰ ψηφίσω ὑπὲρ τῆς προτάσεως καὶ εἶπα ὅτι ὑποστηρίζω τὴν πρότασιν τοῦ κ. Παρασκευαΐδη, διότι ἡ πρότασις τοῦ κ. Παρασκευαΐδη ἦτο σαφεστάτη : «Τρόποι ἐξευρέσεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς διὰ τὴν διευθέτησιν καὶ τὴν συμφιλίωσιν μεταξὺ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ».

Ἐὰν πρόκειται τὸ Σῶμα τοῦτο νὰ διευρύνῃ τὸ ὑφιστάμενον χάσμα, τότε δὲν θὰ ὑποστηρίξω τοιούτου εἴδους συζήτησιν. Μόνον ἐὰν ἀπὸ τώρα ἐξασφαλισθῇ ὅτι τὸ Σῶμα τοῦτο σκοπὸν ἔχει νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἑνότητα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, κύριε Πρόεδρε, θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τῆς συζητήσεως αὐτοῦ τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ἡ συζήτησις τοῦ θέματος ἐξηντλήθη. Ἐπειδὴ τὸ θέμα δὲν προκύπτει ἀπὸ ὑποβληθεῖσαν ἐρώτησιν καὶ δοθεῖσαν ἀπάντησιν, εἶναι ἀνάγκη νὰ διεξαχθῇ ψηφοφορία.

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

ΗΡ. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Θὰ ἤθελα νὰ τονίσω ὅτι ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ὡς ἐτέθη ἀρχικῶς τὸ θέμα θὰ ἦτο ἐλευθέρα ἡ συζήτησις τοῦ θέματος αὐτοῦ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, θὰ ὑπεστηρίζαμεν τὴν συζήτησιν.

Ἐὰν ἡ συζήτησις θὰ εἶναι περιωρισμένη καὶ νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ εἴπω ὅτι ὁ καθεὶς μπορεῖ νὰ βλέπῃ τὴν ἑνότητα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ στὸ δικό του μυαλὸ πολὺ ἀντίστροφα ἀπὸ ὅ,τι τὴν βλέπει ὁποιοσδήποτε ἄλλος καὶ ἐφ' ὅσον θὰ εἶναι τόσον περιωρισμένη συζήτησις, φοβοῦμαι ὅτι τίποτε δὲν θὰ προσφέρῃ, διὶ αὐτὸ καὶ ἐὰν τεθῇ φραγμὸς εἰς τὴν ὅλην συζήτησιν καὶ δὲν θὰ ἀφεθῇ ἡ Βουλὴ νὰ ἐκφράσῃ ἐλευθέρως τὰς θέσεις της, δὲν θὰ ὑποστηρίξωμεν τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος εἰς τὴν Βουλήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Προτοῦ κλείσετε, ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, τὸ θέμα ὀφείλομεν ἀπάντησιν πρὸς τὸν ἀξιότιμον συνάδελφον κ. Παπαδόπουλον, τὴν ἑξῆς :

Οὐδένα δισταγμὸν ἔχω νὰ δεχθῶ οἱανδήποτε συζήτησιν ἐπὶ τῆς ὅλης καταστάσεως καὶ δὲν φοβοῦμαι οὐδεμίαν ἐπίπτωσιν καὶ ἁπλῶς νομίζω ὅτι ἀκριβῶς ἡ Βουλὴ θὰ ἀποφύγῃ νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ καθῆκον της ἐνώπιον τοῦ Ἑλληνικοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος τὴν ἐξαπέστειλεν ἐδῶ.

Φρονῶ τὸ ἑξῆς, ὅτι ἴσως ὁ ὑπερβολικὸς φόβος ἐπιδεινώσεως τῆς ὑφισταμένης δεινῆς καὶ δραματικῆς καταστάσεως ἀκριβῶς συγκρατεῖ καὶ συνέχει τὰς καρδίας καὶ τὰς σκέψεις τῶν Βουλευτῶν νὰ ἐγγίσουν τὸν τύπον τῶν ἤλων καὶ νὰ συζητήσουν τὸ θέμα αὐτὸ μὲ ὅλην τὴν ἀνοικτὴν διάνοιαν ὥστε νὰ προσφέρουν ὑπηρεσίαν πρὸς τὸν τόπον αὐτόν.

Δὲν συμμερίζομαι ποσῶς, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ὑπάρχει οἱοσδήποτε κίνδυνος πρὸς τὴν πλευρὰν αὐτήν. Εἶμαι ἀπολύτως πεπεισμένος ὅτι ἡ Βουλὴ αὐτὴ θὰ βοηθήσῃ καὶ θὰ ἐπιτελέσῃ τὸ καθῆκον της. Οὐδὲ ἕνα μικρὸν λίθον μπορεῖ νὰ προσθέσῃ εἰς τὴν κατάστασιν αὐτὴν τῶν ἐρειπίων καὶ τῆς καταστροφῆς ποὺ ἐπαπειλεῖ τὸν Κυπριακὸν λαόν. Ὅλα τὰ ἄλλα, κύριε Πρόεδρε, τὰ ὁποῖα φοβούμεθα ὅτι θὰ ἐπισωρευθοῦν εἰς τὸν τόπον αὐτὸν μὲ τὸ ὅτι θὰ συζητήσωμεν ἡμεῖς τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν ἐν τῷ συνόλῳ της ἢ τὸ ἐπὶ μέρους θέμα τῆς συμβολῆς τῆς Βουλῆς αὐτῆς διὰ τὴν ἐκτόνωσιν τῆς καταστάσεως, νομίζω ὅτι εἶναι φόβοι ὑπερβολικοὶ καὶ ἴσως - ἴσως αὐτὴ ἦτο ἡ μοναδικὴ εὐκαιρία διὰ τὴν Βουλὴν νὰ ἐκφράσῃ σαφῶς ἀπόψεις καὶ νὰ ἐπιβάλῃ καὶ θελήσεις καὶ νὰ ἐπιβάλῃ καὶ σεβασμὸν πρὸς πάσας τὰς κατευθύνσεις καὶ νὰ φωνάξῃ μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς της «κύριοι ὁ λαὸς αὐτὸ θέλει καὶ αὐτὸ ὀφείλετε νὰ κάμετε».

Ἤμην βέβαιος, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἡ Βουλὴ αὐτὴ θὰ ἠμποροῦσε νὰ ὑποδείξῃ καὶ εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν δεξιοτεχνίαν του θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξεύρῃ τρόπον ἐπουλώσεως τῶν πληγῶν καὶ ἤμην βέβαιος, κύριε Πρόεδρε, ὅτι καὶ μία ἔκκλησις πρὸς τὸν πατριωτισμὸν τοῦ Γρίβα θὰ ἠμποροῦσε ἀκριβῶς νὰ ὁδηγήσῃ εἰς κάπως συνετωτέραν ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως καὶ τῶν διαφωνιῶν.

Εἶμαι βέβαιος, κύριε Πρόεδρε, διὰ νὰ προχωρήσω ὅτι ἡ ἐπανάστασις αὐτὴ ἡ ὁποία διεξάγεται σήμερον ἐν Κύπρῳ ἐναντίον προσώπου καὶ προσώπων ἀκριβῶς θὰ ἐμετριάζετο εἰς ἔντασιν ἐὰν ἡ Βουλὴ αὐτὴ συνήνωνε τὴν φωνήν της μὲ ἐκείνην τῆς πλειονότητος τοῦ λαοῦ αὐτοῦ διὰ νὰ τεθῇ ἕνα τέρμα εἰς τοὺς κρημνοὺς καὶ εἰς τὴν καταστροφὴν καὶ εἰς τὸν ὄλεθρον ὁ ὁποῖος ἀκριβῶς ἐπικρατεῖ σήμερον εἰς τὴν Κύπρον. Ἀλλὰ βλέπω ὅτι ἡ Βουλὴ ὑπὸ διαφόρους προφάσεις καὶ ὑπὸ διάφορα προσχήματα ἀποφεύγει νὰ ἐγγίσῃ τὴν οὐσίαν αὐτὴν καὶ ἀποφεύγει νὰ ἐγγίσῃ τὸν τύπον τῶν ἤλων καὶ ἀποφεύγει νὰ ὑποδείξῃ, νὰ αἰτήσῃ καὶ νὰ ἀπαιτήσῃ πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν ἐπιβολὴν τῆς θελήσεως τῆς συντριπτικῆς πλειονότητος τοῦ λαοῦ.

Κύριε Πρόεδρε. Νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἔχω τὴν συνείδησίν μου ἤρεμον. Ἐπετέλεσα τὸ καθῆκον μου πρὸς τὴν Βουλήν, ὑπέδειξα ἀκριβῶς τὸν ὀρθὸν δρόμον καὶ θὰ ἤμην εὐτυχὴς ἐὰν ἡ Βουλὴ ἠκολούθει μίαν ὁδὸν συμβολῆς πρὸς τὴν ἐκτόνωσιν αὐτὴν καὶ θὰ ἤμην εὐτυχὴς ἐὰν ἡ Βουλὴ ἔστω καὶ ἁπλῶς διὰ τῆς συζητήσεως καὶ ὑποδείξεως θὰ ἠμποροῦσεν ἀκριβῶς νὰ ἐφαρμόσῃ ἐκεῖνα διὰ τὰ ὁποῖα ὁ λαὸς τὴν ἀπέστειλε.

Θὰ ἤμην εὐτυχέστερος φυσικὰ ἐὰν ἐπετύγχανεν ἡ Βουλὴ διὰ τῆς παρεμβάσεώς της νὰ ἐπιτύχῃ λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ δράματος. Ἀλλά, ἐν πάσῃ περιπτώσει, σεβαστὴ ἡ ἄποψις τῶν συναδέλφων, εἶναι ἀμέριστος ὁ σεβασμός πρὸς τὰς ἀπόψεις της, λυποῦμαι διότι εὑρίσκομαι μόνος νὰ ὑποστηρίξω τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἐπανατονίσω ὅτι ἡ συνείδησίς μου εἶναι ἀκριβῶς ἱκανοποιημένη ὅτι προσεπάθησα νὰ παρέμβῃ ἡ Βουλὴ διὰ νὰ σταματήσῃ ἡ καταστροφὴ καὶ ὁ ὄλεθρος.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Λόγῳ τῶν τελευταίων γεγονότων τὰ ὁποῖα ἐξελίσσονται εἰς Κύπρον, καὶ ἰδιαίτερα εἰς Πάφον, νομίζω ὅτι περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλην φορὰν ἔπρεπε καὶ πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ βάλῃ τὸν δάκτυλον ἐπὶ τὸν τύπον τῶν ἤλων καὶ νὰ σκεφθῇ τὸν τρόπον ἐκεῖνον μὲ τὸν ὁποῖον μποροῦμεν νὰ συμβάλωμεν ὡς Σῶμα εἰς τὴν συμφιλίωσιν καὶ εἰς τὴν ἐκτόνωσιν, τρόπον τινά, τῆς καταστάσεως. Διότι εἰς τὴν Πάφον ἐξελίσσονται γεγονότα τὰ ὁποῖα πολὺ φοβοῦμαι ὅτι πολὺ σύντομα μπορεῖ νὰ ἐκσπάσουν εἰς ἕνα ἐμφύλιον σπαραγμόν.

Δι' αὐτὸ τὸ θέμα εἶναι ὑψίστης σημασίας καὶ πρέπει νὰ τὸ ἀγγίξωμεν ἐκεῖ ποὺ πρέπει καὶ νὰ τὸ ἴδωμεν μὲ τὸ φάσμα τῆς πραγματικότητος καὶ νὰ ἀντικρύσωμεν καὶ νὰ ἀναλάβωμεν ὁ καθεὶς πλέον τὰς εὐθύνας μας πῶς μποροῦμεν νὰ ἀντιμετωπίσωμεν αὐτὴν τὴν κατάστασιν. Ἐξ ἄλλου εἶναι καὶ μία ἐπιθυμία, ἂν ὄχι τῆς ὁλότητος τῆς ἐπαρχίας μου, ἀλλὰ τοὐλάχιστον μιᾶς μερίδος τῆς ἐπαρχίας τὴν ὁποίαν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἀντιπροσωπεύω, ὅτι ὀφείλει πλέον καὶ ἡ Βουλὴ νὰ λάβῃ θέσιν εἰς αὐτὸ τὸ θέμα. Τώρα τὸ πῶς θὰ ἐξελιχθῇ εἴτε διὰ συζητήσεως εἴτε δι' ἄλλου τρόπου θὰ ἀφεθῇ εἰς τὴν κρίσιν ὑμῶν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν εἶχα ὑποβάλει εἰσήγησιν νὰ διαβιβασθῇ παράκλησις πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας διὰ νὰ κατατοπίσῃ τὸ Σῶμα διὰ τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν.

Ἡ Βουλὴ ἔκρινεν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἀπευθυνθῇ πρὸς τὸν Πρόεδρον ἀλλὰ ἐὰν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἔκρινε σκόπιμον τότε νὰ καλέσῃ τὸ Σῶμα.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νὰ καλέσῃ τοὺς Βουλευτάς. Ὑπάρχει μία διαφορὰ μεταξὺ τῆς Βουλῆς καὶ τῶν μελῶν τοῦ Σώματος.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Μάλιστα.

Νομίζω ὅτι ἐν ὄψει τῆς σημερινῆς συζητήσεως εἶναι σκόπιμον νὰ ἐπαναλάβω τὴν εἰσήγησιν αὐτὴν διότι θὰ εἶναι πλέον ἐποικοδομητικὴ πράγματι μία ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων, γενικὴ κατατόπισις ἐπὶ τῆς καταστάσεως καὶ ἐφ' ὅσον οἱ Βουλευταὶ κρίνουν σκόπιμον ὅτι εἶναι ὀρθὸν ἡ συζήτησις νὰ διεξαχθῇ εἰς τὴν Βουλὴν ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως καὶ ὁ καθεὶς νὰ ἀναλάβῃ τὰς εὐθύνας τῶν θέσεων τὰς ὁποίας θὰ ἀναπτύξῃ ἐδῶ, τότε νὰ γίνῃ ἡ συζήτησις ἡ ὁποία πιστεύω ὅτι θὰ εἶναι ἐποικοδομητική. Διὰ τοῦτο εἰσηγοῦμαι καὶ πάλιν ὅπως ὑποβληθῇ ἡ ἰδία παράκλησις πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας νὰ κληθοῦν οἱ Βουλευταὶ πρὸς γενικὴν κατατόπισιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὸ φυσικὰ εἶναι ἄλλον θέμα ἀπὸ τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἤγειρεν ὁ κ. Παρασκευαΐδης ὁ ὁποῖος ἐζήτησε καὶ τὸν λόγον.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Μάλιστα.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐγειρόμενον θέμα ἀπὸ τὸν συνάδελφον ἐκ Λάρνακος, νομίζω ὅτι θὰ πρέπει νὰ φέρω δριμεῖαν ἔνστασιν εἰς τὸ θέμα αὐτὸ ὡς ἑξῆς :

Κύριε Πρόεδρε. Οἱ Βουλευταὶ ἀποτελοῦν πολιτικὰ πρόσωπα, πολιτικὰς προσωπικότητας, εἴτε τὸ θέλουν εἴτε ὄχι, εἴτε τοὺς ἀναγνωρίζει ὁ λαὸς εἴτε ὄχι. Τοὺς ἀπέστειλεν ἐδῶ ὁ λαὸς ὡς πολιτικὰς προσωπικότητας καὶ ἔχουν καὶ εὐθύνην πράξεών των καὶ τῶν γνωμῶν των καὶ ἔχουν καὶ εὐθύνην ἀντιμετωπίσεως τῶν γεγονότων εἰς κάθε περίστασιν. Νομίζω ὅτι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ὑποδεικνύει ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος νὰ κληθοῦν οἱ Βουλευταὶ ἢ νὰ μεταβοῦν οἱ Βουλευταὶ ὅπως συζητήσουν τὸ θέμα μὲ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ὑποτιμᾷ τὴν ἰδιότητα τοῦ Βουλευτοῦ. Δηλαδή, μὲ ἄλλα λόγια, κύριε Πρόεδρε, ἐγὼ τὸ μεταφράζω ὡς ἑξῆς : Οἱ Βουλευταὶ θὰ μεταβοῦν διὰ νὰ συμβουλευθοῦν τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας τί τὸ πρακτέον περὶ τῆς ἐν γένει ἐσωτερικῆς καταστάσεως ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει. Καὶ δι' αὐτό.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ εἰσήγησις τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ δὲν ἦτο διὰ νὰ συμβουλευθοῦν ἀλλὰ διὰ νὰ κατατοπισθοῦν ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἐπιτραπήτω μοι νὰ συμπληρώσω τὴν ἔννοιαν τῆς ἐκφράσεώς μου, κύριε Πρόεδρε.

Ἀκριβῶς ἡ μετάβασις τῶν Βουλευτῶν αὐτῶν, διὰ νὰ ἐνημερωθοῦν καὶ νὰ κατατοπισθοῦν, ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει, θὰ ἐπεῖχε τὴν ἔννοιαν τοῦ ὅτι ἀκριβῶς ἐκεῖ θὰ ἐλάμβανον τὴν συμβουλὴν καὶ τὴν γνώμην τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Διὰ ταῦτα καὶ δι' ἄλλους λόγους εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ φέρω ἔνστασιν εἰς τὴν εἰσήγησιν τοῦ ἐντίμου ἐκ Λάρνακος συναδέλφου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Διαφωνῶ καὶ ἐγὼ—καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνω αὐτὴν τὴν στιγμὴν διότι δὲν εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ τὸ πῶ προηγουμένως—μὲ τὴν εἰσήγησιν νὰ γίνῃ σύσκεψις μὲ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας.

Νὰ εἴμεθα εἰλικρινεῖς, κύριε Πρόεδρε. Ἐδῶ ὅπως ἔχουν φθάσει τὰ πράγματα καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ὡς ἡ μία πλευρά, καὶ ἡ πλευρὰ τοῦ Στρατηγοῦ Γρίβα ὡς ἡ ἄλλη πλευρά, τὰ λέγουν καὶ τὰ γράφουν εὐθέως καὶ εἰς δηλώσεις καὶ εἰς δημοσιεύματα. Ἐδῶ τὸ θέμα εἶναι ἐὰν αὐτὴ ἡ Βουλὴ κρίνῃ σκόπιμον καὶ ὠφέλιμον νὰ συζητήσῃ ἀνοικτὰ τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν· ἐὰν ἡ Βουλὴ κρίνῃ σκόπιμον νὰ τὴν συζητήσῃ προσωπικὰ ὑποστηρίζω τὴν συζήτησιν. Δὲν ὑποστηρίζω ὅμως οἱανδήποτε συζήτησιν ἡ ὁποία θὰ ἔχῃ περιωρισμένον θέμα συζητήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ἡ συζήτησις τοῦ θέματος ἐξηντλήθη.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Νομίζω ὅτι ὑπάρχει μία παρεξήγησις εἰς τὸ ὅλον θέμα. Ἡ Βουλὴ δικαιοῦται νὰ συζητήσῃ τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν καὶ ἁπλῶς νὰ εἰσηγηθῇ τὴν λῆψιν μέτρων κατὰ τὴν κρίσιν της. Καὶ ἴσως νὰ εἶναι ἓν ἀπὸ τὰ καθήκοντα τῆς Βουλῆς νὰ τὸ πράξῃ.

Ἀντιλαμβάνομαι τοὺς δισταγμούς, τοὺς δικαίους δισταγμούς, τοὺς ὁποίους μερικὰ μέλη ἐξέφρασαν ὅτι εἶναι δυνατὸν κατὰ τὴν συζήτησιν νὰ ὑπάρξῃ κάποια ἐκτράχυνσις τῆς καταστάσεως. Καὶ ἀντὶ ἡ Βουλὴ νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἑνότητα μεταξὺ τοῦ λαοῦ—καὶ εἶναι αὐτὸ τὸ ὁποῖον θέλω νὰ τονίσω—νὰ μὴν ἐπιτελέσῃ τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον καλεῖται νὰ ἐπιτελέσῃ.

Πιστεύω ὅτι εἶναι λάθος καὶ εἶμαι ὑποχρεωμένος διὰ λόγους τάξεως νὰ ἀναφερθῶ ὅτι δὲν ὑπάρχουν δύο παρατάξεις. Δὲν ὑπάρχει ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἀφ' ἑνὸς καὶ ὁ Στρατηγὸς Γρίβας ἀφ' ἑτέρου, ὑπάρχει ὁ Κυπριακὸς λαός, ὁ ὁποῖος ἐκλέγει Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν, ὁ ὁποῖος ἐκλέγει Νομοθετικὴν

Ἐξουσίαν καὶ πρὸς τὸν ὁποῖον ἡμεῖς λογοδοτοῦμεν. Ἐπομένως, τὸ νὰ ὁμιλῶμεν περὶ δύο παρατάξεων, τὸ νὰ ὁμιλῶμεν περὶ συμβιβασμοῦ μεταξὺ δύο καταστάσεων, πιστεύω ὅτι δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ ρόλος τῶν Βουλευτῶν. Ἡμεῖς ἐκλήθημεν ἐδῶ ὑπὸ τοῦ λαοῦ διὰ νὰ ἐκφράσωμεν τὰς ἀπόψεις ἐκείνου τοῦ τμήματος τοῦ λαοῦ τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεύομεν. Ἐπομένως ἐὰν ἡ Βουλὴ πρόκειται νὰ συζητήσῃ αὐτὰς τὰς ἀπόψεις, δὲν θὰ συζητήσῃ τὰς ἀπόψεις τὰς διϊσταμένας μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ Στρατηγοῦ Γρίβα διότι δὲν εἶναι ἔτσι ποὺ τίθεται τὸ θέμα. Εἴμεθα μία Νομοθετικὴ Ἐξουσία ἡ ὁποία ἐξελέγη ἐν τῷ συνόλῳ της ὑπὸ τὸ πρόγραμμα τῆς Κυβερνήσεως. Ἐν τῷ συνόλῳ της ἐξελέγη. Ἐπομένως, νομίζω ὅτι ἡ συνεργασία τῆς Νομοθετικῆς Ἐξουσίας, τῆς Ἐξουσίας ἡ ὁποία αὐτὴν τὴν στιγμὴν συνεδριάζει ἐδῶ, μετὰ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας διὰ τὴν συζήτησιν τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως εἶναι δυνατὸν πράγματι νὰ προσφέρῃ χρήσιμον ὑπηρεσίαν. Καὶ οἱαδήποτε ἀνοικτὴ συζήτησις εἰς τὴν Βουλὴν προτοῦ ἀκόμη ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας διὰ νὰ κατατοπισθῇ ἐπισήμως διὰ τὴν σημερινὴν φάσιν τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως πιστεύω θὰ ἦτο ὀλίγον πρόωρος. Δι' αὐτό, ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι πράγματι ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Παρασκευαΐδη φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως νὰ μὴν συνδέεται μὲ τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Χριστοφίδη, πιστεύω ὅτι ὑπάρχει σύνδεσις. Διότι τὸ πρῶτον βῆμα, τὸ ὁποῖον θὰ πρέπει νὰ κάμῃ αὐτὴ ἡ Βουλὴ εἶναι νὰ κατατοπισθῇ ἀπὸ τὸν Πρόεδρον ἐπάνω εἰς τὴν σημερινὴν φάσιν τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς ἐγγραφῆς τοῦ ὑπὸ τοῦ κ. Παρασκευαΐδη προταθέντος θέματος, ὑπάρχει μία ἀσάφεια ὡς πρὸς αὐτὸ τοῦτο τὸ θέμα τὸ ὁποῖον δυσχεραίνει τὰ ἔντιμα Μέλη τῆς Βουλῆς νὰ ἀποφανθοῦν ὑπὲρ ἢ κατὰ τῆς ἐγγραφῆς. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἐὰν ἡ εἰσήγησις τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ ἑρμηνευθῇ ὡς συζήτησις τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως γενικῶς καὶ ἴσως καὶ οἱ τρόποι ἀντιμετωπίσεως τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως, πιθανὸν ἡ θέσις αὐτὴ νὰ ἐτύγχανεν ὑποστηρίξεως ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας τῶν Βουλευτῶν. Ἐάν, ὅμως, τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἐπιθυμεῖ νὰ ἐγγράψῃ ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Παρασκευαΐδης ἔχῃ τὴν ἔννοιαν ὅτι ἡ συζήτησις πρέπει νὰ εἶναι τοιαύτης φύσεως οὕτως ὥστε νὰ δημιουργήσῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὸ ὑπόβαθρον διὰ μίαν μεσολαβητικὴν ἐνέργειαν τότε ἡ πλειοψηφία τῆς Βουλῆς θὰ ἀντετάσσετο εἰς τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος. Ἐπομένως, προτοῦ θέσω τὸ θέμα εἰς ψηφοφορίαν, θὰ παρακαλέσω τὸν ἔντιμον Βουλευτὴν κ. Παρασκευαΐδην νὰ διασαφηνίσῃ ἐν συντομίᾳ —ὄχι νὰ μᾶς ἀναφέρῃ—τὰ ἐπιχειρήματα διὰ τὰ ὁποῖα ἡ Βουλὴ ἔχει εὐθύνην ἢ πρέπει νὰ συζητήσῃ τὸ θέμα. Ἀλλὰ νὰ καθορίσῃ σαφέστερον τὸ περιεχόμενον τοῦ θέματος.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐν λακωνικῇ συντομίᾳ, τὸ προτεινόμενον θέμα πρὸς ἐγγραφὴν εἶναι αὐτό, ὡς ὑμεῖς ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, τὸ ἐθέσατε :

«Ἐσωτερικὴ κατάστασις καὶ τρόποι συμβολῆς τῆς Βουλῆς πρὸς ἀντιμετώπισίν της».

Δὲν ἔχω οὐδεμίαν ἔνστασιν νὰ τὸ ἐγγράψω ὡς ὑμεῖς τὸ προτείνετε καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον ὑποβάλλω τὴν πρότασιν αὐτὴν πρὸς τὴν Βουλήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐγὼ εἶχα τὴν ἐντύπωσιν καὶ ἐπίστευα μέχρι τῆς στιγμῆς αὐτῆς καὶ θὰ ἐψήφιζα τὸ θέμα «ἡ ἑνότης τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ οἱ τρόποι συμβολῆς τῆς Βουλῆς πρὸς ἐπίτευξιν αὐτῆς τῆς ἑνότητος». Πιστεύω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἡ Βουλὴ ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἑνότητα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Ἡ Βουλὴ ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν προσπάθειαν ὅπως ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἀδελφωμένος, χωρὶς διχόνοιες, προχωρήσῃ εἰς τὸν δρόμον τῶν πεπρωμένων του. Δὲν μπορῶ νὰ διανοηθῶ οἱονδήποτε ἄλλον δρόμον ποὺ μπορεῖ νὰ λάβῃ ἡ Βουλὴ καὶ νὰ συμβάλῃ ἀντὶ εἰς τὴν ἑνότητα εἰς τὸν διαχωρισμὸν καὶ τελικὰ εἰς τὸν ἐμφύλιον πόλεμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Τὸ γεγονὸς καὶ μόνον ὅτι τὸ Σῶμα συζητεῖ ἐπὶ ἡμισείαν ἢ καὶ περισσότερον ὥραν τώρα, ὡς πρὸς τὸ πῶς θὰ πρέπει νὰ ἐγγραφῇ τὸ θέμα, νομίζω ὅτι εἶναι ἀρκετὸν διὰ νὰ καταδειχθῇ ὅτι δὲν θὰ προκύψῃ ὄφελος ἐκ τῆς συζητήσεως αὐτοῦ τοῦ θέματος. Διότι εἶναι φανερὸν ὅτι καὶ ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος ἄλλα ἔχει ὑπ' ὄψιν του νὰ εἰσηγηθῇ πρὸς τὸ Σῶμα ὅταν ἐπιτύχῃ νὰ ἐγγράψῃ τὸ θέμα. Δὲν ἔχομεν καμμίαν ἔνστασιν νὰ συζητηθῇ ἡ ἐσωτερικὴ κατάστασις. Ἀλλὰ πῶς δύναται νὰ συζητηθῇ ἡ ἐσωτερικὴ κατάστασις ἂν δὲν κληθῇ ὁ ὑπεύθυνος Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ νὰ ἐνημερώσῃ τὸ Σῶμα ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως διὰ νὰ δύνανται οἱ Βουλευταὶ νὰ πάρουν ὑπεύθυνον θέσιν ἔναντι αὐτῆς τῆς καταστάσεως ;

Ἑπομένως, νομίζω ὅτι ἐὰν θέλωμεν πραγματικὰ νὰ ἐξυπηρετήσωμεν αὐτὸν τὸν τόπον ὁ καλύτερος τρόπος εἶναι νὰ ζητήσωμεν, ἐὰν δὲν ἔχωμεν ἐνημέρωσιν, πλήρη ἐνημέρωσιν, νὰ ζητήσωμεν αὐτὴν τὴν ἐνημέρωσιν ἀπὸ τὴν ὑπεύθυνον Κυβέρνησιν αὐτοῦ τοῦ τόπου καὶ νὰ λάβωμεν τὴν θέσιν μας ὑπευθύνως ὡς κόμματα καὶ ὡς Βουλευταί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Μιὰ ὀφειλομένη ἀπάντησις πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Α.Κ.Ε.Λ. εἶναι ἡ ἑξῆς : Δὲν ἔχω ἄλλα κατὰ νοῦν καὶ ἄλλα προσπαθῶ νὰ προτείνω εἰς τὴν Βουλὴν αὐτὴν οὔτε ἔχω πρόθεσιν νὰ ἐξαπατήσω τὴν Βουλὴν διὰ νὰ ὑφαρπάσω τὴν κρίσιν καὶ τὴν γνώμην της. Συνδέω ὅμως ἀπὸ τὴν γενομένην συζήτησιν τὸ θέμα μὲ τὴν ἐν γένει ἐσωτερικὴν κατάστασιν. Ὡς γεγονὸς πιστεύω πὼς εἶναι ἀδιάσπαστον ἀπὸ τὴν ἐν συνόλῳ ἐσωτερικὴν κατάστασιν. Εἶχα πρόθεσιν νὰ ἐντοπίσω ἀρχικῶς τὸ θέμα ὡς ἡ ἀρχική μου πρότασις ἀλλὰ δὲν ἔχω οὐδεμίαν δυσκολίαν, κύριε Πρόεδρε, νὰ ἀποδεχθῶ τὴν ἰδικήν σας διευκρίνησιν ὅτι ἡ ἐσωτερικὴ κατάστασις καὶ οἱ τρόποι ἀντιμετωπίσεώς της.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Συγγνώμην, δὲν εἶναι ἰδική μου εἰσήγησις. Ἐγὼ προσεπάθησα νὰ ἀντιληφθῶ τὸ περιεχόμενον, δι' ὡρισμένων ἐρωτήσεων τὰς ὁποίας ὑπέβαλα, τὸ περιεχόμενον τῆς προτάσεώς σας.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀκριβῶς θέλω νὰ διευκρινήσω, κύριε Πρόεδρε, εἰς τὸ μυαλὸν οἱουδήποτε ὅτι οὐδεμίαν πρόθεσιν ἔχω νὰ ὑφαρπάσω τὰς ἀπόψεις ἢ τὴν γνώμην καὶ νὰ προκαταλάβω τὴν γνώμην οἱουδήποτε συναδέλφου Βουλευτοῦ. Δι' αὐτὸ δὲν ἀπαδέχομαι ποσῶς τὴν ἑρμηνείαν τοῦ συναδέλφου κ. Παπαϊωάννου καὶ ὁμολογῶ ὅτι μὲ ἐκπλήττει ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἐξέλαβε τὴν γενομένην συζήτησιν ὡς τρόπον ἐξαπατήσεως τῶν συναδέλφων Βουλευτῶν, διότι ἄλλως πως δὲν ἑρμηνεύονται τὰ ὅσα εἶπε. Ἑρμηνεύονται ὡς προσπάθεια ὑφαρπαγῆς καὶ ἐξαπατήσεως τῆς Βουλῆς. Λυποῦμαι, ἀπορρίπτω διαρρήδην αὐτὴν τὴν ἑρμηνείαν καὶ νομίζω ὅτι μόνον ὁ κύριος Παπαϊωάννου ἠμποροῦσε νὰ ἐξαγάγῃ αὐτὸ τὸ συμπέρασμα ἀπὸ τὴν ὅλην συζήτησιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει μία βασικὴ ἀντίφασις εἰς τὰ θέματα καὶ ὅπως τὰ ἡρμήνευσεν ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Παρασκευαΐδης.

Ἡ ἀντίθεσις εὑρίσκεται εἰς τὴν βασικήν του πρόθεσιν ἐν σχέσει μὲ τὸν σκοπὸν τὸν ὁποῖον ἐπιθυμεῖ νὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα ἡ συζήτησις, τὴν ἑνότητα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Ἂς ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ θέμα ἔχει δύο σκέλη : Τὸ πρῶτον σκέλος, τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν, καὶ τὸ δεύτερον, τὴν ἑνότητα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Διὰ νὰ συζητήσῃ κανεὶς τὸ πρῶτον σκέλος, τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν, πρέπει διεξοδικῶς νὰ διαπραγματευθῇ ἢ μᾶλλον νὰ πραγματευθῇ τὰ ἀκόλουθα θέματα εἰς τὴν ὁμιλίαν του :

Πρῶτον, ποία εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ κατάστασις ;

Ὑπάρχει παρανομία ;

Δεύτερον, ποῖοι λόγοι ὡδήγησαν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν ;

Τρίτον, ὑπάρχει μόνον μία παράνομος κατάστασις ἢ ὑπάρχουν πέραν τῆς μιᾶς;

Τέταρτον, πῶς ἀντιμετωπίζει τὸ Κράτος τὴν παρανομίαν ;

Πέμπτον, ἔχει ζητήσει τὸ Κράτος ἀπὸ τὴν Βουλὴν ἐπηυξημένας ἐξουσίας διὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν παράνομον κατάστασιν ;

Ὅλα αὐτὰ εἶναι ἐρωτήματα τὰ ὁποῖα θὰ τεθοῦν ἐπὶ τάπητος καὶ τὰ ὁποῖα εἶναι ἀνάγκη νὰ συζητηθοῦν ἐν ἐκτάσει.

Ἐπὶ ὅλων αὐτῶν τῶν θεμάτων εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ὑπάρχουν διαφορετικαὶ ἀπόψεις. Ἑπομένως ἡ συζήτησις δὲν μπορεῖ νὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα ἢ ὡς κατάληξιν τὴν ἑνότητα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ἀλλὰ τὴν διεύρυνσιν τῶν ἀντεγκλήσεων ἢ τὴν διεύρυνσιν τῆς ὀξύτητος καὶ τῆς ἐντάσεως καὶ οὐχὶ τὴν ὕφεσιν. Ἑπομένως, ὅπως βλέπω τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἐγγράφει ὁ κ. Παρασκευαΐδης δὲν εἶναι τόσον ἡ ἐσωτερικὴ κατάστασις ὅσον οἱ τρόποι συμβολῆς τῆς Βουλῆς εἰς τὴν ἑνότητα. Αὐτὸ τὸ θέμα ἀντιλαμβάνομαι ὅτι εἶναι τὸ θέμα τοῦ κ. Παρασκευαΐδη καὶ αὐτὸ τὸ θέμα θέτω εἰς ψηφοφορίαν.

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Παρασκευαΐδη ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

21.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ πρότασις διὰ τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος ἀπορρίπτεται.

Ὁ κ. Κόσιης.

Ν. ΚΟΣΙΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Θὰ ἤθελα νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ἐγγράψω πρὸς συζήτησιν τὸ ἑξῆς θέμα :

(Γέλωτες)

Ν. ΚΟΣΙΗΣ :

Δὲν εἶναι πολιτικῆς σημασίας καὶ ἔτσι δὲν θὰ ἔχωμεν δυσκολίαν.

«Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς περιοχῆς Μόρφου καὶ ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προκύπτει ἀπὸ Ἐρώτησιν ;

Ν. ΚΟΣΙΗΣ :

Ὄχι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἑπομένως χρειάζεται ψηφοφορίαν.

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Τὸ πρόβλημα ποὺ θέτει ὁ κ. Κόσιης δὲν ἐπηρεάζει μόνον τὴν περιοχὴν Μόρφου. Ἐπηρεάζει τὸ παγκύπριον. Καὶ προτείνω ὅπως τὸ θέμα ἐγγραφῇ ὡς ἑξῆς :

«Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα Κύπρου».

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Τίποτε δὲν ἀποκλείει κατὰ τὴν συζήτησιν ἑνὸς συγκεκριμένου θέματος νὰ γίνῃ καὶ ἀναφορὰ ἐπὶ τοῦ παγκυπρίου ὑδατικοῦ προβλήματος. Δι' αὐτὸ ἐγὼ προσωπικὰ θὰ συνεφώνουν ὅπως ἐὰν ὑπάρχῃ πρότασις διὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ὑδατικοῦ προβλήματος ἄλλης περιοχῆς νὰ ἐγραφῇ ὡς ξεχωριστὸν θέμα διότι πιστεύω ὅτι τίποτε δὲν ἐξυπηρετοῦμεν μὲ τὸ νὰ συζητῶμεν ἁπλῶς θεωρητικῶς τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς Κύπρου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κόσιης καὶ κατόπιν ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΚΟΣΙΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐπιμένω ὅπως ἐγγραφῇ τὸ θέμα ὅπως τὸ εἰσηγήθηκα καὶ ἐὰν θέλῃ ὁ κ. Σαμψὼν νὰ ἐγγράψῃ ἄλλο θέμα γενικόν, μπορεῖ νὰ τὸ ἐγγράψῃ, νομίζω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἔκαμα τὴν εἰσήγησίν μου βασιζόμενος εἰς προηγουμένας ἀποφάσεις τοῦ Σώματος αὐτοῦ. Ὅταν ἐγένοντο εἰσηγήσεις διὰ συζήτησιν θεμάτων τοπικῆς σημασίας καὶ ἕτερος συνάδελφος εἰσηγεῖτο τὴν γενίκευσιν τοῦ θέματος, ὁ εἰσηγητὴς πάντοτε τὸ ἐδέχετο καὶ ἐγένοντο τοιοῦται συζητήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐγὼ θὰ εἰσηγούμην εἰς τὸν ἔντιμον συνάδελφον κ. Κόσιην ἐὰν ἤθελεν ἡ πρότασις τὴν ὁποίαν ἔχει ὑποβάλει νὰ ἀλλοιωθῇ οὕτως ὥστε νὰ συζητηθῇ «ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν περιοχὴν Μόρφου».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὸ ὑδατικὸν ἢ ἡ ἐν γένει πολιτική ;

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Γενική.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Κόσιης ἐζήτησε νὰ ἐγγραφῇ τὸ θέμα τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς ὅσον ἀφορᾷ τὴν περιοχὴν Μόρφου. Εἶναι, ἑπομένως, δυνατὸν νὰ ἐγγραφῇ τὸ θέμα αὐτὸ ὡς τὸ εἰσηγήθη ὁ κ. Κόσιης, νὰ ἐγγραφῇ τὸ θέμα ὡς τὸ εἰσηγεῖται ὁ κ. Σαμψὼν καὶ νὰ ἐγγραφῇ καὶ τὸ θέμα ὡς τὸ εἰσηγεῖται ὁ κ. Σαββίδης, τὸ ὁποῖον εἶναι εὐρύτερον καὶ τῶν δύο θεμάτων τὰ ὁποῖα ἤγειραν οἱ προηγούμενοι ἀγορηταί.

Θέτω εἰς ψηφοφορίαν τὴν πρότασιν τοῦ κ. Κόσιη.

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπέρ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(Δὲν ἠκούσθη).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα ἐγγράφεται.

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐγὼ δὲν ἔκαμα πρότασιν διὰ νὰ ἐγγράψω θέμα· ἀκριβῶς εἶχα ἀναφέρει κατὰ πόσον θὰ ἤθελεν ὁ ἔντιμος συνάδελφος νὰ τὴν ἀλλοιώσῃ. Ἐφ' ὅσον δὲν τὴν ἠλλοίωσεν ἐγὼ δὲν ἐγγράφω θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν τάξει.

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει θέμα ὑπὸ τοῦ κ. Σαββίδη, ὁ κ. Σαμψὼν ἔχει θέμα πρὸς ἐγγραφήν ;

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἤμουν σαφέστατος. Ἤθελα καὶ θέλω καὶ ἐπιθυμῶ νὰ συζητηθῇ τὸ γενικώτερον ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς Κύπρου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ εἰσηγεῖσθε πρὸς ἐγγραφήν ;

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Εἶπα μάλιστα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Ἐγγράφεται.

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἡ εἰσήγησίς μου ἐμένα εἶναι ὅπως ὁρισθῇ ἄλλη ἡμέρα διὰ τὴν συζήτησιν τῶν θεμάτων εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ. Καὶ τὴν θέτω πρὸς ψήφισιν ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὑποστηρίζω τὴν ἄποψιν τοῦ κ. Παπαδοπούλου. Νομίζω ὅτι εἶναι καιρὸς αὐτὰ τὰ θέματα νὰ συζητῶνται εἰς χωριστὰς συνεδρίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἐνίσταμαι, κύριε Πρόεδρε, εἰς τὴν πρότασιν τοῦ κ. Παπαδοπούλου διότι ἀκριβῶς δὲν συνδυάζει τὸ κοινοβουλευτικὸν ἔργον μαζὶ μὲ τὴν ὅλην κριτικὴν ἐπὶ τῶν θεμάτων αὐτῶν. Δι' αὐτὸ προτείνω ὅπως μείνῃ ὡς ἔχει ἡ ἡμερησία διάταξις, δηλαδὴ ἑκάστην Πέμπτην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Παπαδόπουλον, κύριε Πρόεδρε, καὶ εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ προσέλευσις κατὰ τὴν συζήτησιν τῶν θεμάτων αὐτῶν μὴ εἶναι ὑποχρεωτική !

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Σαμψὼν καὶ ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Λυποῦμαι διὰ τὴν εἰσήγησιν τοῦ φιλτάτου κ. Παπαδοπούλου, ἀλλὰ ἡ εἰσήγησις αὐτὴ ὑποτιμᾷ τὰ ὑπὸ συζήτησιν θέματα, ὡς ἐγὼ τὸ ἀντιλαμβάνομαι τοὐλάχιστον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὄχι, τὰ ὑπερτιμᾷ, διότι θέλει ξεχωριστὸν χρόνον διὰ νὰ ἔχωμεν ἀπόλυτον χρόνον νὰ τὰ συζητήσωμεν ἐν εἰκτάσει.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ὄχι, κύριε Πρόεδρε. Θέλει ξεχωριστὸν χρόνον διὰ νὰ ἐναπόκειται εἰς τὴν ἐλευθέραν βούλησιν ἑκάστου Βουλευτοῦ ἐὰν θὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Βουλὴν ἢ ὄχι, ὡς τὸ ἀντιλαμβάνομαι ἐγώ. Οὐδεμίαν ἔνστασιν θὰ εἶχα ἐὰν ἐκάμναμεν δύο συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς κάθε ἑβδομάδα, ἐὰν χρειασθῇ, διὰ νὰ συζητηθοῦν αὐτὰ τὰ θέματα. Ὄχι ὅμως εἰς καθαρῶς ξεχωριστὴν συνεδρίασιν διὰ τὸ Κεφάλαιον Δ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καὶ εἰς τὰς τακτικὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς οἱ Βουλευταὶ ἔχουν δικαίωμα νὰ προσέλθουν ἢ νὰ μὴν προσέλθουν· ἄλλωστε δὲν ἀλλοιώνεται ἡ κατάστασις.

Δὲν θὰ δώσω τὸν λόγον εἰς οἱονδήποτε ἄλλον διότι δυνάμει τοῦ Συντάγματος ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς δικαιοῦται νὰ καθορίσῃ τὴν ἡμερησίαν διάταξιν καὶ νὰ ὁρίσῃ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Θὰ ἤθελα νὰ σᾶς πληροφορήσω ὅτι σκοπεύω νὰ ἀποστείλω ἐπιστολὴν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν μέσον τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς διὰ νὰ πληροφορηθῶ τὰ κριτήρια ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐγένοντο αἱ τελευταῖαι τριάκοντα δύο (32) ἀπολύσεις ἐκ τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος καὶ ὁ ἔλεγχος τῆς ἀκριβείας καὶ ὀρθότητος τῶν πληροφοριῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐβασίσθησαν αἱ ὡς ἄνω ἀπολύσεις ὥστε νὰ διασφαλίζεται ὅτι οὐδεὶς ἀθῶος θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ θυματοποιηθῇ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δηλαδὴ θέλετε νὰ ὑποβάλετε Ἐρώτησιν πρὸς τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον. Ἑπομένως δὲν χρειάζεται νὰ μὲ εἰδοποιήσετε περὶ τοῦ ὅτι θὰ ὑποβάλετε Ἐρώτησιν.

(Γέλωτες)

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Αὐτὸ θὰ ἔλεγα, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ὅτι θὰ ἦτο πρωτοφανὲς νὰ ἐκφέρωνται εἰς τὴν Βουλὴν προθέσεις διὰ τὰς μελλοντικὰς πράξεις Βουλευτῶν. Ὑπάρχει ἡ διαδικασία καὶ ἕκαστος Βουλευτὴς δύναται νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν διαδικασίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Πολὺ πεζὸν τὸ θέμα μου. Ἡ εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ διὰ τὴν διαρροὴν τῶν πολεοδομικῶν σχεδίων ἀπεπεράτωσε τὸ ἔργον της. Ἡ Ἔκθεσις εἶναι ἑτοίμη πρὸς κυκλοφορίαν καὶ θὰ παρεκάλουν τὸν κ. Πρόεδρον νὰ συμπεριλάβῃ τὸ θέμα τοῦτο εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα συμπεριλαμβάνεται εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς ἡ ὁποία θὰ λάβῃ χώραν, ὡς ἀνέφερα, τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν. Ἐὰν ἡ συζήτησις τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας λήξῃ, τότε θὰ ἀρχίσῃ ἡ συζήτησις τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα ἐνεγράφησαν καὶ θὰ συνεχισθῇ καὶ τὴν ἑπομένην ἡμέραν, δηλαδὴ τὴν Παρασκευήν.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως αὐτῆς.

(Ὥρα λήξεως 6.08 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Κληρίδης Ξάνθος
Κόσιης Νῖκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐφαρμοζομένη πολιτικὴ ἐν σχέσει μὲ τὴν ἔκδοσιν ἀδειῶν λατομείων εἰς τὴν ὀροσειρὰν Πενταδακτύλου).

(2) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ (Ἀρ. 1) τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1972 τοῦ Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(3) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ξενοδοχείων καὶ Τουριστικῶν Καταλυμάτων (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(4) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

(5) Διεξαγωγὴ συζητήσεως (Φ. Παρασκευαΐδης, Ν. Σαμψών, Α. Ζιαρτίδης, Ἡρ. Χατζηηρακλέους, Πρόεδρος, Β. Λυσσαρίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Κ. Χριστοδουλίδης, Τ. Παπαδόπουλος, Κ. Παπαδημητρίου, Χρ. Χριστοφίδης) ἐπὶ προτάσεως τοῦ Βουλευτοῦ κ. Φ. Παρασκευαΐδη πρὸς ἐγγραφὴν θέματος «Ἡ ἑνότης τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ ἡ συμβολὴ τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν» καὶ καταψήφισις αὐτῆς.

(6) Ἐγγραφὴ εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ τῆς ἡμερησίας διατάξεως τῶν ἀκολούθων θεμάτων :

(α) «Ἔκθεσις τῆς Εἰδικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς συσταθείσης πρὸς μελέτην τοῦ θέματος τῆς διαρροῆς πολεοδομικῶν σχεδίων».

(β) «Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς περιοχῆς Μόρφου καὶ ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου». (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ν. Κόσιη).

(γ) «Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς Κύπρου». (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ν. Σαμψών).

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 29ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.14 μ.μ.)

(Ἀρ. 28)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Α εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία.

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 3) τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ('Αρ. 3) ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντίνος Κωνσταντίνου
'Ανδρέας Ζιαρτίδης
'Ηρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 23ην Μαρτίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ διάθεσις ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £377.508 καὶ ἡ ἐν συνεχείᾳ χορήγησις αὐτοῦ, ὑπὸ τύπον Κυβερνητικῆς εἰσφορᾶς, εἰς τὸ Ταμεῖον τοῦ Σχεδίου 'Ασφαλίσεως Γεωργικῶν Προϊόντων.

'Ως ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν "Εκθεσιν τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν, τὸ ὁλικὸν ποσὸν τὸ ὁποῖον ἦτο διαθέσιμον εἰς τὰ 'Επαρχιακὰ Ταμεῖα 'Ασφαλίσεως Γεωργικῶν Προϊόντων τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972 ἀνήρχετο εἰς £31.904 περίπου, ἔναντι ἐκτιμηθείσης συνολικῆς ζημίας ἐκ £1.401.580,633 μίλς. Τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν διὰ τὴν πληρωμήν, δυνάμει τοῦ σχετικοῦ Νόμου, τῶν 50% τῶν ἐκτιμηθεισῶν ζημιῶν, ὡς ἔχει ὑπολογισθῆ, εἶναι τῆς τάξεως τῶν £458.935,152 μίλς. Πρὸς κάλυψιν ὡς ἐκ τούτου τῆς προκυπτούσης διαφορᾶς παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως ὕψους £377.508 περίπου, τοῦ ὑπολοίπου ἀπαιτουμένου ποσοῦ καταβληθησομένου ἐκ τῆς ἤδη περιληφθείσης εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους σχετικῆς προνοίας ἐκ £50.000

'Υπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐγκρίνει τὴν καταβολὴν εἰς τοὺς δικαιούχους παραγωγοὺς τοῦ ἐν λόγῳ σχεδίου τῶν 50% τῶν ἐκτιμηθεσιῶν ζημιῶν διὰ τὸ ἔτος 1972 καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

'Ο κ. Μαλλιώτης.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

"Εντιμε κύριε Πρόεδρε. 'Η πρόθεσίς μου πρῶτον δὲν εἶναι νὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ θέματος περὶ τῆς ἀσφαλίσεως τῶν γεωργικῶν προϊόντων, διότι προηγουμένως εἶχα τὴν εὐκαιρίαν πολλὰς φορὰς ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς νὰ ἐκφέρω τὰς ἀπόψεις καὶ παρατηρήσεις μου ἐπὶ τοῦ οὐσιώδους καὶ ζωτικοῦ αὐτοῦ ζητήματος. Δεύτερον, διότι ἀπὸ δύο τώρα ἑβδομάδων εὑρίσκεται ὑπὸ συνεχῆ μελέτην καὶ ἐξέτασιν ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς τὸ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως κατατεθὲν εἰς τὴν Βουλὴν Νομοσχέδιον περὶ Καθιδρύσεως 'Οργανισμοῦ Γεωργικῆς 'Ασφαλίσεως.

Ἁπλῶς σήμερον ἐπιθυμῶ νὰ δηλώσω ὅτι ἡ πρόνοια τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν Νομοσχεδίου περί διαθέσεως ἐκ τοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ ἐκ 377.000 περίπου χιλιάδων λιρῶν πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Ταμείου Σχεδίου Ἀσφαλίσεως Γεωργικῶν Προϊόντων διὰ νὰ δυνηθῇ τὸ Ταμεῖον τοῦτο νὰ ἀνταποκριθῇ πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις του ἔναντι τῶν μετόχων του διὰ τὰς ζημίας ποὺ ὑπέστησαν οὗτοι ἐκ τῆς μεγάλης χαλαζοθυέλλης ποὺ ἐνέσκηψε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος μὲ εὑρίσκει ἀπολύτως σύμφωνον καθότι πρόκειται περὶ δικαίου καὶ ἐπιβεβλημένου μέτρου.

Μὲ τὴν εὐκαιρίαν θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι τὸ ἐν λόγῳ Νομοσχέδιον ἔφθασεν εἰς τὴν Βουλὴν μὲ πολλὴν καὶ ἀδικαιολόγητον κατὰ τὴν γνώμην μου καθυστέρησιν ἐκ μέρους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ θὰ πρέπει ὅπως μετὰ τὴν ψήφισιν τούτου ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τὰ ἁρμόδια Κυβερνητικὰ Τμήματα ἄνευ χρονοτριβῆς νὰ προβοῦν εἰς τὰς ἀναγκαίας διευθετήσεις πρὸς ἄμεσον καταβολὴν τῶν ἀποζημιώσεων τούτων πρὸς τοὺς δικαιούχους παραγωγοὺς καὶ ἰδίως τώρα ποὺ πραγματικὰ εὑρίσκονται εἰς ἀπόγνωσιν τόσον λόγῳ τῆς χαλαζοθυέλλης τοῦ παρελθόντος ἔτους ὅσον καὶ λόγῳ τῆς ἐφετινῆς πρωτοφανοῦς ἀνομβρίας. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταί ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος, Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £377.508 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1973. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 3) τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ δεύτερον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Συνεργασίας εἰς τὸν Τομέα τοῦ Τουρισμοῦ μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Συριακῆς Ἀραβικῆς Δημοκρατίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Α. ΧΑΤΖΗ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΠΕΡΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΣΥΡΙΑΚΗΣ ΑΡΑΒΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Ἐζεκίας Παπαϊωάννου
Χρῆστος Κουρτελλάρης
Κώστας Χατζηκακοῦ
Ἀνδρέας Τουμαζῆς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 23ην Μαρτίου 1973.

Σκοπὸς τοῦ προτεινομένου νόμου εἶναι ἡ κύρωσις τῆς ἐν Δαμασκῷ γενομένης τὴν 25ην Φεβρουαρίου 1973 Συμφωνίας περὶ Συνεργασίας εἰς τὸν Τομέα τοῦ Τουρισμοῦ μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Συριακῆς Ἀραβικῆς Δημοκρατίας, τὴν ὁποίαν ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία ὑπέγραψε δυνάμει Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὑπ' ἀριθμὸν 12110 καὶ ἡμερομηνίαν 22αν Φεβρουαρίου 1973.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Σώματος ἐπιψήφισις τοῦ ὡς ἄνω νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμφωνίας.

Διὰ τῶν προνοιῶν τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης Συμφωνίας σκοπεῖται ἡ πρὸς τὸ ἀμοιβαῖον συμφέρον ἐγκαθίδρυσις συνεργασίας εἰς τὸν τομέα τοῦ τουρισμοῦ καὶ ἡ ἀνάπτυξις καὶ διεύρυνσις τῶν τουριστικῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν.

Ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν ἀνωτέρω ἕκαστον Συμβαλλόμενον Μέρος ἀναλαμβάνει ὅπως παρέχῃ πᾶσαν διευκόλυνσιν εἰς τοὺς πολίτας του, τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν χώραν τοῦ ἑτέρου Μέρους, προβαίνῃ εἰς τουριστικὴν δημοσιότητα μέσῳ ἀνταλλαγῶν ἐντύπου ὑλικοῦ, ταινιῶν, ἐκθέσεων, κ.λ.π., πρὸς

τὸν σκοπὸν ἀναπτύξεως τῆς μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν τουριστικῆς διακινήσεως καὶ ἐνθαρρύνῃ τὴν ἀνταλλαγὴν ἐπισκέψεων εἰδικῶν εἰς τὸν τομέα τοῦ τουρισμοῦ, δι' ἀμοιβαίαν ἐνημέρωσιν ἐπὶ τῶν εἰς τὸν ἐν λόγῳ τομέα ἐπιτεύξεων.

Ἡ προμνησθεῖσα Συμφωνία συνάπτεται διὰ περίοδον πέντε ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν αὕτη θὰ τεθῇ ἐν ἰσχύϊ, παρατείνεται δὲ αὐτομάτως μεθ' ἑκάστην περίοδον πέντε ἐτῶν, ἐκτὸς ἐὰν αὕτη ἤθελε καταγγελθῇ ἐγγράφως ὑφ' ἑνὸς τῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ἓξ μῆνας πρὸ τῆς ἐκπνοῆς της.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου πρὸς κύρωσιν τῆς ἐν λόγῳ Συμφωνίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωσις Συμφωνίας. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Συνεργασίας εἰς τὸν Τομέα τοῦ Τουρισμοῦ μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Συριακῆς Ἀραβικῆς Δημοκρατίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον καὶ ἡ Σύμβασις κυροῦται.

Τὰ ὑπόλοιπα θέματα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθοῦν σήμερον, διότι αἱ ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει 48 ὥρας πρὸ τῆς συζητήσεως τῶν ἐν λόγῳ θεμάτων.

Κεφάλαιον Γ—Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ταμείου Προνοίας Πληγέντων Παραγωγῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως ἐπὶ τῆς Διεθνοῦς Εὐθύνης διὰ Ζημίας Προξενουμένας ὑπὸ Διαστημικῶν Ἀντικειμένων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν.

Κεφάλαιον Δ—Ἔκθεσις τῆς Εἰδικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς συσταθείσης πρὸς μελέτην τοῦ θέματος τῆς διαρροῆς Πολεοδομικῶν Σχεδίων.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΣΥΣΤΑΘΕΙΣΗΣ ΠΡΟΣ ΜΕΛΕΤΗΝ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΡΡΟΗΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ.

Παρόντες :

Ξάνθος Κληρίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης
Ἐζεκίας Παπαϊωάννου
Γιάγκος Ποταμίτης.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων δι' ἀποφάσεώς της ἡμερομηνίας 9ης Νοεμβρίου 1972 παρέπεμψε τὸ θέμα τῆς διαρροῆς πολεοδομικῶν σχεδίων εἰς Εἰδικὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν πρὸς διενέργειαν ἀνακρίσεων καὶ ὑποβολὴν τοῦ

πορίσματος τῆς ἐρεύνης της εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος. Μετὰ ταῦτα, καὶ συγκεκριμένως τὴν 16ην Νοεμβρίου 1972, ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς τῆς Βουλῆς ἐπέλεξε τὰ ἀνωτέρω μέλη τοῦ Σώματος ὡς τὰ μέλη τῆς Εἰδικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς ἃ καὶ ἀνετέθησαν, κατ' ἔγκρισιν τῆς ὁλομελείας τῆς Βουλῆς, οἱ ἀκόλουθοι ὅροι ἐντολῆς :

Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι τινὰ τῶν διαρρευσάντων πολεοδομικῶν ἐγγράφων, κατὰ τὸ ἁρμόδιον Κυβερνητικὸν τμῆμα, ἦσαν ἀπορρήτου φύσεως, ἡ ὡς ἄνω εἰδικῶς συσταθεῖσα Ἐπιτροπὴ δέον νὰ ἐξετάσῃ τὰ ἀκόλουθα :

(α) Ἀπὸ ποῦ διέρρευσαν τὰ ἐν λόγῳ ἔγγραφα.

(β) Κατὰ πόσον καὶ ἕτερα θέματα ἐν σχέσει μὲ τὴν πολεοδομίαν ἔχουν διαρρεύσει καὶ ποία ἡ φύσις καὶ ἡ ἔκτασις τούτων.

(γ) Ἐὰν τὰ διαρρεύσαντα ἔγγραφα εἶναι τοιαύτης φύσεως οὕτως ὥστε νὰ ἠδύναντο νὰ χρησιμοποιηθῶσιν ὑπὸ προσώπων διὰ κερδοσκοπικοὺς σκοπούς.

Τὴν 24ην Νοεμβρίου 1972, ἡ οὕτω συσταθεῖσα Ἐπιτροπὴ συνῆλθεν εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς συνεδρίασιν καί, ἀφοῦ ἐμελέτησε πρότασιν τοῦ Προέδρου αὐτῆς ὡς πρὸς τὴν ἀκολουθητέαν διαδικασίαν, ὁμοφώνως ἐνέκρινε ταύτην.

Περαιτέρω, ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισεν—

(α) ὅπως καλέσῃ ὡς πρῶτον μάρτυρα τὸ ἔντιμον Μέλος τῆς Βουλῆς κ. Π. Δημητρίου, ὅστις εἶχε καταγγείλει εἰς τὸ Σῶμα τὰ περὶ τῆς διαρροῆς τῶν πολεοδομικῶν σχεδίων·

(β) ὅπως πληροφορήσῃ ἅπαντα τὰ λοιπὰ Μέλη τῆς Βουλῆς ὅτι ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν της καὶ ὅτι, ἐὰν οἱονδήποτε ἐξ αὐτῶν ἐπεθύμει νὰ καταθέσῃ, ἐγγράφως ἢ προφορικῶς, οἱαδήποτε στοιχεῖα ἢ πληροφορίας ἐπὶ τοῦ θέματος, ἠδύνατο νὰ πράξῃ τοῦτο ἐπικοινωνοῦν μετὰ τοῦ Γραμματέως τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν πρὸς τὸν σκοπὸν διευθετήσεως συναντήσεως μετὰ τῆς Ἐπιτροπῆς· καὶ

(γ) ὅπως δι' ἀνακοινώσεως εἰς τὸν τύπον πληροφορηθῇ τὸ κοινὸν ὅτι ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν της καὶ ὅτι οἱονδήποτε πρόσωπον, τὸ ὁποῖον θὰ ἐπεθύμει νὰ καταθέσῃ, ἐγγράφως ἢ προφορικῶς, οἱαδήποτε στοιχεῖα ἢ πληροφορίας ἐπὶ τοῦ θέματος, ἠδύνατο νὰ πράξῃ τοῦτο ἐπικοινωνοῦν μετὰ τοῦ Γραμματέως τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν ὅστις καὶ θὰ ἐπληροφόρει τοῦτο περὶ τῆς ἡμερομηνίας συνεδριάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἠδύνατο νὰ προσέλθῃ καὶ καταθέσῃ.

Κατόπιν ἡ Ἐπιτροπὴ συνῆλθε τὴν 4ην, 11ην, 19ην καὶ 27ην Δεκεμβρίου 1972, τὴν 4ην, 8ην καὶ 12ην Ἰανουαρίου 1973 καὶ ἤκουσε τὰς καταθέσεις 16 ἐν ὅλῳ προσώπων. Ἀντίγραφον τούτων εὑρίσκεται κατατεθειμένον εἰς τὴν γραμματείαν τῆς Βουλῆς καὶ εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς μέλους αὐτῆς.

Πρῶτος κληθεὶς κατέθεσεν ὁ κ. Π. Δημητρίου, Βουλευτὴς Περιφερείας Λευκωσίας.

Ἐν συντομίᾳ ἡ μαρτυρία τοῦ ἐν λόγῳ ἐντίμου Μέλους εἶναι ὅτι, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ του νὰ ἐξακριβώσῃ κατὰ πόσον ἀπόρρητα πολεοδομικὰ σχέδια εὑρίσκοντο εἰς τὴν κατοχὴν ἰδιωτῶν, κατώρθωσε νὰ προμηθευθῇ παρὰ προσώπου τὸ ὁποῖον ἐπεσκέφθη αὐτό, ὑπὸ τὴν ἰδιότητά του ὡς δικηγόρου, φωτοτυπίαν τῶν σχεδίων, ἅτινα καὶ κατέθεσεν, ἀργότερον, εἰς τὴν Βουλήν. Τὸ ρηθὲν ἔντιμον Μέλος ἐπληροφόρησεν ἐπίσης τὴν Ἐπιτροπὴν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποκαλύψῃ τὸ ὄνομα τοῦ προσώπου, τὸ ὁποῖον παρέδωσεν εἰς αὐτὸ τὴν εἰρημένην φωτοτυπίαν, καθότι εἶχε δώσει εἰς τοῦτο τὸν λόγον τῆς ἐπαγγελματικῆς του τιμῆς ὅτι δὲν θὰ ἀπεκάλυπτε τὸ ὄνομά του. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, συμφώνως τῆς καταθέσεως τοῦ κ. Δημητρίου, τὸ ἐν λόγῳ πρόσωπον δὲν ἀπεκάλυψεν εἰς αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ κατόχου τῶν σχεδίων, μὴ γνωρίζον, ὡς τοῦ ἀνέφερε, τὸν τρόπον ἢ τὸν ὑπαίτιον διὰ τὴν διαρροὴν τῶν ἐν λόγῳ σχεδίων.

Ειδικώτερον, ἐρωτηθὲν τὸ ἐν λόγῳ ἔντιμον Μέλος τῆς Βουλῆς ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς πρὸς τὰ ἀνωτέρω, ἀνέφερε τὰ ἀκόλουθα :

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κάτοχος τῶν σχεδίων κατέχει ὅλα τὰ σχέδια ;

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Μάλιστα. Αὐτὸ μοῦ ἀνεφέρθη τὴν ἐπαύριον τῆς καταθέσεως.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Τὰ σχέδια εἶναι μεγάλης κλίμακος ἢ τῆς ἰδίας κλίμακος ἐκείνων ποὺ παρέδωσε ;

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Δὲν γνωρίζω. Ὅταν κατετέθησαν τὰ σχέδια, αἱ φωτοτυπίαι τῶν σχεδίων, ἠγέρθη, ὡς ἐνθυμοῦμαι, θέμα ὡς πρὸς τὴν σημασίαν ἐκείνων τῶν σχεδίων καὶ ὡς πρὸς τὸ κατὰ πόσον διέρρευσαν ὅλα τὰ σχέδια. Ἠρώτησα τὴν ἐπαύριον, δὲν ἐνθυμοῦμαι ἀκριβῶς, τὸν πληροφοριοδότην μου ὁ ὁποῖος μοῦ εἶπεν ὅτι, ὡς πιστεύει καὶ γνωρίζει ὁ ἴδιος, ὁ κάτοχος ἐκείνων τῶν φωτοτυπιῶν, αἱ ὁποῖαι κατετέθησαν, κατεῖχε καὶ ὅλην τὴν σειρὰν τῶν σχεδίων. Χωρὶς νὰ ἀναφέρῃ κλίμακα ἢ λεπτομερείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἠρωτήσατε κατὰ πόσον εἶναι πρόθυμος νὰ ἀποκαλύψῃ τὸ ὄνομά του ἢ ἐὰν εἶναι διατεθειμένος νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ νὰ μαρτυρήσῃ ; Καὶ ἡμᾶς πρέπει νὰ ἐνδιαφέρῃ τὸ σημεῖον τῆς διαρροῆς τῶν σχεδίων, εἶναι δυνατὸν ὅμως γνωρίζοντες τὸν κάτοχον νὰ διερευνηθῇ ἡ διαρροή.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Δὲν ἔχω ἐρωτήσει τὸν πληροφοριοδότην μου κατὰ πόσον εἶναι ἕτοιμος ὁ ἴδιος νὰ καταθέσῃ καὶ νὰ ὑποβοηθήσῃ τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν ἐξιχνίασιν τῶν ὑπαιτίων τῆς διαρροῆς. Εὐχαρίστως θὰ ἐπικοινωνήσω μετ' αὐτοῦ διὰ νὰ τὸν παρακαλέσω νὰ προσέλθῃ ἢ δι' ἄλλου τρόπου νὰ παράσχῃ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν βοήθειαν διὰ τὴν ἐξιχνίασιν αὐτοῦ τοῦ ζητήματος.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Εἴπατε ὅτι ὁ πληροφοριοδότης σας σᾶς εἶπεν ὅτι ἔχει πλήρη σειράν. Ὅτι ὁ φίλος του ἔχει πλήρη σειράν. Σᾶς εἶπεν ἐὰν ἔχῃ πλήρη σειρὰν τῶν σχεδίων ἢ πλήρη σειρὰν τῶν φωτοτυπιῶν τῶν σχεδίων ; Αὐτῶν τούτων τῶν σχεδίων ἢ φωτοτυπίας ;

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Δὲν γνωρίζω, κ. Ποταμίτη, δὲν ἔχω διευκρινήσει.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Συνηντήθητε μὲ τὸν πληροφοριοδότην σας καὶ τὸν προεκαλέσατε νὰ σᾶς παρουσιάσῃ τὰ σχέδια ; Μετὰ πόσον καιρὸν σᾶς τὰ ἐπαρουσίασεν ; Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ποὺ τὸν προεκαλέσατε ;

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἡ πρόκλησις μπορῶ νὰ πῶ ἦτο συνεχής. Ὁσάκις ἠρχόμεθα εἰς ἐπαφὴν διὰ σκοποὺς ἐπαγγελματικοὺς πάντοτε ἀνεφέρετο εἰς τὰ πολεοδομικὰ σχέδια.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἀπὸ τὴν πρώτην φορὰν ποὺ τὸν προεκαλέσατε πόσος χρόνος ἐπέρασε ;

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Μπορεῖ καὶ δύο μῆνες. Δηλαδή, ἡ πρόκλησίς μου δὲν ἦτο συνεχὴς ἀπὸ τὴν ἀρχήν. Αὐτὸ συνέβη τὰς τελευταίας ἡμέρας.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Νὰ τοῦ διαβιβάσητε ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ εἶναι δεκτὴ ὅπως οὗτος, ἐὰν ἐπιθυμῇ, δύναται νὰ ἀποκαλύψῃ οἱαδήποτε στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἔχει εἴτε εἰς σᾶς μόνον εἴτε εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς εἴτε εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐφ' ὅσον εἴμεθα Ἐπιτροπὴ πρέπει νὰ ὁμιλήσῃ εἰς ὅλους μας. Σᾶς εἶπε πότε περίπου ὁ φίλος του ἢ ὁ γνωστός του ἔλαβεν εἰς τὴν κατοχήν του τὰ σχέδια ;

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Τοῦτο δὲν τὸ γνωρίζω. Πάντως ἡ κατοχὴ τῶν σχεδίων ὑπὸ ἰδιώτου ἦτο περίπου δύο μῆνες πρὶν ἀπὸ τὴν κατάθεσιν τῶν φωτοτυπιῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχετε δεῖ τὴν δημοσίευσιν εἰς τὸν «Φακόν ;» Τὴν ἐφημερίδα «Φακόν». Μετὰ ἀπὸ τὴν δημοσίευσιν ἐκείνην ὡμιλήσατε μὲ τὸ πρόσωπον αὐτό ;

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ὄχι. Εἶχα ἐπικοινωνίαν μαζί του τὴν Παρασκευὴν ἢ Σάββατον. Δηλαδὴ τὸν ἠρώτησα ἐὰν εἶναι μόνον αὐτὰ ποὺ ἔχουν ἢ καὶ ἄλλα. Καὶ μοῦ εἶπεν ὅτι ἔχουν ὅλα τὰ σχέδια. Τὸν ἠρώτησα, προσπαθῶν καὶ ὁ ἴδιος νὰ ἀνακαλύψω τὴν πηγὴν τῆς διαρροῆς, ἐὰν εἶναι ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν, τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, τὸ Κτηματολόγιον ἢ τὴν Πολεοδομίαν καὶ μοῦ ἀπέκλεισε χωρὶς περιστροφὰς τὴν Ἀρχὴν Πολεοδομίας.

Σ. ΠΟΣΚΩΤΗΣ :

Ἐὰν γνωρίζετε, πῶς ὁ «Φακὸς» ἠῦρε τὰ σχέδια αὐτά ;

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Δὲν γνωρίζω οὔτε ἐὰν εἶναι ἀπὸ τὴν ἰδίαν πηγὴν οὔτε ἐὰν εἶναι ἀπὸ ἄλλην πηγήν. Οὔτε ἀκόμη ἐὰν εἶναι ἕνας ὁ κάτοχος ἢ πολλοί.

Σ. ΠΟΣΚΩΤΗΣ :

Αὐτὰ ποὺ ἐδημοσίευσεν ὁ «Φακὸς» περιέχονται μέσα εἰς τὰ σχέδια ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα κατεθέσατε ἐσεῖς ;

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Δὲν τὰ ἐκοίταξα.».

Περαιτέρω, ὁ κ. Δημητρίου ἐπληροφόρησε τὴν Ἐπιτροπὴν ὅτι ὁ πληροφοριοδότης του δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ καταθέσῃ εἰς αὐτήν. Τὸ ἔντιμον Μέλος εἶπεν, ἐπίσης, ὅτι ὁ πληροφοριοδότης του ἀπέκλεισε τὴν πιθανότητα διαρροῆς τῶν πολεοδομικῶν σχεδίων ἐκ τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο κρίνεται σκόπιμον νὰ σχολιασθῇ ἡ κατάθεσις τοῦ 15ου μάρτυρος, ἤτοι τοῦ Διευθυντοῦ—Ἰδιοκτήτου τῆς ἐφημερίδος «Ὁ Φακὸς τῆς Ἐπικαιρότητος», εἰς ἣν καὶ ἐδημοσιεύθη, εἰς τὴν ἔκδοσιν αὐτῆς τῆς 5ης Φεβρουαρίου 1972, ἓν πολεοδομικὸν σχέδιον ἀφορῶν εἰς τὴν περιοχὴν Λάρνακος.

Ἐν ὀλίγοις, ὁ ρηθεὶς μάρτυς κατέθεσεν ὅτι, πρὸ τῆς καταγγελίας εἰς τὴν Βουλὴν σχετικῶς μὲ τὴν διαρροὴν τῶν πολεοδομικῶν σχεδίων, ἔλαβε ταχυδρομικῶς ἕνα φάκελλον ὅστις περιεῖχε δύο πολεοδομικὰ σχέδια τῆς Λάρνακος, ἐξ ὧν τὸ ἕν εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον καὶ ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν ἐφημερίδα του, καὶ μίαν ἀνώνυμον ἐπιστολὴν εἰς ἣν ἀνεφέρετο ὅτι τὰ δύο σχέδια εἶναι φωτοαντίγραφα τῶν πολεοδομικῶν σχεδίων. Ἂς σημειωθῇ ὅτι εἰς τὴν ἐν λόγῳ ἔκδοσιν τῆς ρηθείσης ἐφημερίδος ἀνεγράφετο, μεταξὺ ἄλλων, (α) ὅτι τὰ πολεοδομικὰ σχέδια, τὰ ὁποῖα διέρρευσαν, ἦσαν γνωστὰ ἀπὸ διετίας περίπου καὶ (β) ὅτι ὁ «Φακὸς» εὑρίσκετο εἰς θέσιν νὰ ἀποκαλύψῃ συμπληρωματικῶς πρὸς ὅσα ὑπευθύνως κατηγγέλθησαν εἰς τὴν Βουλήν, ὅτι ἀντίγραφα τῶν διαρρευσάντων σχεδίων περιῆλθον εἰς χεῖρας ἀνωτέρων ἀξιωματούχων τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅτι ἠγοράσθησαν ὑπὸ διαφόρων προσώπων κτήματα βάσει τῶν σχεδίων αὐτῶν.

Ἐρωτηθεὶς ὁ ἐν λόγῳ μάρτυς πῶς συνάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι τὰ πολεοδομικὰ σχέδια διέρρευσαν πρὸ διετίας ἀπήντησεν : «Αὐτὸ ἦτο ἕνα ρεπορτὰζ τοῦ δημοσιογράφου μας τὸ ὁποῖον ἔκαμεν ἀπὸ διαφόρους πληροφορίας ποὺ συνέλεξε.». Κληθεὶς ἐπίσης νὰ δώσῃ πληροφορίας ὡς πρὸς τὸ (β) ἀνωτέρω, οὗτος ἠρκέσθη νὰ εἴπῃ : «Αὐτὰ μπορεῖτε νὰ τὰ μάθετε ἀπὸ τὸ Κτηματολόγιον».

Ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς κρίνεται σκόπιμος ἡ παράθεσις τοῦ σχετικοῦ μέρους τοῦ δημοσιεύματος τῆς ρηθείσης ἐφημερίδος ἵνα καταδειχθῇ ἡ ἀσυνέπεια μεταξὺ τῶν διὰ τοῦ δημοσιεύματος διακηρυχθέντων δῆθεν κινήτρων τῆς ἐφημερίδος καὶ τῆς ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς στάσεως τοῦ ἰδιοκτήτου—ὑπευθύνου τῆς ἐφημερίδος.

«Ὡς μέγα καὶ πρωτοφανὲς σκάνδαλον ἐχαρακτηρίσθη προχθὲς ὑπὸ βουλευτῶν, κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας εἰς τὴν Βουλήν, τὸ ὅτι τὰ ἐκπονηθέντα σχέδια τῆς πολεοδομίας διέρρευσαν καὶ ὅτι πολλοὶ ἐπλούτισαν εἰς βάρος ἀνυπόπτων πολιτῶν. Συγκεκριμένως ὁ βουλευτὴς κ. Π. Δημητρίου κατήγγειλεν ὅτι τὰ σχέδια αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἐθεωροῦντο ἀπόρρητα καὶ ἓν τῶν ὁποίων δημοσιεύομεν σήμερον εἰς τὸν «Φακόν», διέρρευσαν καὶ περιῆλθον εἰς χεῖρας μαυραγοριτῶν τῆς Κυπριακῆς γῆς μὲ ἀποτέλεσμα οἱ ἐπιτήδειοι αὐτοὶ νὰ ἀγοράσουν ἀπὸ τοὺς ἀνυπόπτους ἰδιοκτήτας εἰς ἐξευτελιστικὰς τιμὰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν περιοχὰς καὶ νὰ πλουτίσουν εἰς βάρος τοῦ λαοῦ.

Ὁ «Φακὸς» εὑρίσκεται σήμερον εἰς θέσιν νὰ ἀποκαλύψῃ, συμπληρωματικῶς πρὸς ὅσα ὑπευθύνως κατηγγέλθησαν εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι ἀντίγραφα τῶν διαρρευσάντων σχεδίων περιῆλθον εἰς χεῖρας ἀνωτέρων ἀξιωματούχων τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅτι ἠγοράσθησαν ὑπὸ διαφόρων προσώπων κτήματα βάσει τῶν σχεδίων αὐτῶν. Τὰ πολεοδομικὰ αὐτὰ σχέδια, τὰ ὁποῖα διέρρευσαν, ἦσαν γνωστὰ ἀπὸ διετίας περίπου. Ὡς γνωστόν, ἡ σχετικὴ μελέτη διὰ τὸ πολεοδομικὸν παρεδόθη εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπίσκοπον Μακάριον κατὰ τὸ 1970 εἰς ἐπίσημον τελετὴν εἰς τὸ Προεδρικὸν Μέγαρον.

Πέραν, ὅμως, τοῦ πρωτοφανοῦς καὶ μεγίστου αὐτοῦ σκανδάλου, ὅμοιον τοῦ ὁποίου δὲν εἶναι γνωστὸν εἰς τὰ χρονικὰ τῆς Κύπρου, παράγοντες οἱ ὁποῖοι ἔχουν μελετήσει μὲ προσοχὴν καὶ σοβαρότητα τὸ ὅλον θέμα ἐδήλουν χθὲς εἰς συντάκτην τοῦ «Φακοῦ» τὰ ἑξῆς :

Πρῶτον, πέραν τῶν 30.000 ἰδιοκτητῶν γῆς (κυρίως μικροϊδιοκτητῶν) θὰ ζημιωθοῦν τεράστια συνολικῶς ποσά, εἰς περίπτωσιν ἐφαρμογῆς τοῦ οὕτω καλουμένου πολεοδομικοῦ. Τὰ κτήματα τῶν ἰδιοκτητῶν αὐτῶν, τὰ ὁποῖα οὗτοι ἠγόρασαν διὰ τῶν οἰκονομιῶν ὁλοκλήρου ζωῆς, θὰ καταστοῦν ἐντελῶς ἄχρηστα, δεδομένου ὅτι οὗτοι δὲν θὰ δύνανται νὰ τὰ χρησιμοποιήσουν εἰμὴ μόνον διὰ καλλιέργειαν !

Δεύτερον, τὸ ὑπὸ συζήτησιν Πολεοδομικὸν σχέδιον εἶναι ἀνεφάρμοστον διὰ τὴν Κύπρον. Τοῦτο ἡτοιμάσθη ὑπὸ ξένων, ἤτοι ὑπὸ Βρεττανῶν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Νόττιγχαμ, οἱ ὁποῖοι οὐδὲν ἐγνώριζον περὶ Κύπρου.

Τρίτον, πρόκειται δι' ἕν σαφῶς ἀντιλαϊκὸν σχέδιον διὰ τοῦ ὁποίου μερικοὶ ποὺ εἶναι σήμερον πλούσιοι θὰ γίνουν πλουσιώτεροι, διότι ἡ ἀξία τῆς γῆς των θὰ αὐξηθῇ καὶ ἄλλοι ποὺ εἶναι πτωχοὶ θὰ γίνουν πτωχότεροι, διότι τὸ κομμάτι γῆς ποὺ κατέχουν θὰ χάσῃ κάθε ἀξίαν.

Τέταρτον, ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνησις θὰ πρέπει νὰ καταβάλῃ ὡς ἀποζημιώσεις εἰς τοὺς ἐπηρεαζομένους ποσά, τὰ ὁποῖα δυνατὸν νὰ ἀνέλθουν εἰς τὸ ὕψος ἀρκετῶν ἑκατοντάδων ἑκατομμυρίων λιρῶν...».

Ἐπομένως καὶ ἐκ τῆς καταθέσεως τοῦ ἐν λόγῳ προσώπου οὐδεμίαν βοήθειαν ἔλαβεν ἡ Ἐπιτροπὴ οὔτε καὶ δέχεται τὸ ἀληθὲς τῆς καταθέσεώς του. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐν τούτοις αἰσθάνεται ὅτι ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ σχολιάσῃ τὴν στάσιν τοῦ ἐν λόγῳ μάρτυρος, ὅτι δηλαδὴ ὡς ὑπεύθυνος—ἰδιοκτήτης ἐφημερίδος, ἐνδιαφερόμενος διὰ τὸ δημόσιον συμφέρον, δὲν ἠθέλησε νὰ βοηθήσῃ τὸ ἔργον της ἀρνηθεὶς νὰ δώσῃ πληροφορίας τὰς ὁποίας θὰ ἔπρεπε νὰ κατέχῃ ἐὰν ἤθελε βεβαίως τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ πιστεύσωσι τοὺς περὶ «στοιχείων» καὶ «ἀποκαλύψεων» ἰσχυρισμοὺς τῆς ἐφημερίδος του. Τοὐναντίον, προσῆλθε διὰ νὰ εἴπῃ παραπλανητικῶς ὅτι ἔλαβε τὰ σχέδια δι' ἀνωνύμου σημειώματος.

Ἡ Ἐπιτροπή, ἐν τῇ προσπαθείᾳ της νὰ συλλέξῃ στοιχεῖα παρὰ τοῦ Κτηματολογίου, ἐζήτησε καὶ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ κατάλογον τῶν προσώπων ἅτινα ἔγιναν κάτοχοι γαιῶν, ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1968 καὶ ἐντεῦθεν, εὑρισκομένων εἰς περιοχὰς αἵτινες δὲν ἀπέκτησαν εἰσέτι οἱανδήποτε ἀστικὴν ἀξίαν. Ἐκ τῆς μελέτης τοῦ καταλόγου οὐδὲν ὑποβοηθητικὸν στοιχεῖον προέκυψε διὰ τὴν Ἐπιτροπήν.

Παραλλήλως πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκάλεσεν ὡρισμένους ἐκ τῶν Ἐπάρχων παρὰ τῶν ὁποίων καὶ ἐζητήθη, συμπληρωματικῶς πρὸς τὴν κατάθεσίν των διὰ πᾶν ὅ,τι γνωρίζουσι καὶ ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ θέμα τῆς διαρροῆς τῶν σχεδίων, ἡ παράθεσις οἱωνδήποτε ἄλλων στοιχείων ἐκ τῶν ὁποίων προκύπτουσι, κατὰ τὴν γνώμην των, ἀσυνήθεις ἐνέργειαι πολιτῶν δι' ἀξιοποίησιν γῆς. Ἐκ τῶν πρὸς αὐτοὺς ὑποβληθεισῶν αἰτήσεων δι' ἀδείας οἰκοδομῆς ἢ διαχωρισμὸν οἰκοπέδων, οὐδὲν ἀσύνηθες παρετηρήθη τὸ ὁποῖον νὰ δημιουργῇ ὑποψίας περὶ ἐκμεταλλεύσεως γαιῶν λόγῳ διαρροῆς πολεοδομικῶν σχεδίων.

Εἷς τῶν κυριωτέρων μαρτύρων ἦτο ὁ Διευθυντὴς τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως (Μάρτυς ὑπ' ἀρ. 2). Παρὰ τοῦ ἐν λόγῳ μάρτυρος, ἐζητήθη ἡ κατάθεσις καταλόγου τῶν προσώπων καὶ Τμημάτων πρὸς τὰ ὁποῖα ἀπεστάλησαν τὰ πολεοδομικὰ σχέδια. Σταλεὶς ὁ ἐν λόγῳ κατάλογος καὶ χαρακτηρισθεὶς ὡς Τεκμήριον 2 ἐπισυνάπτεται τῇ παρούσῃ ἐκθέσει.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐν προκειμένῳ ἔχει τὴν γνώμην ὅτι δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχον ἀποσταλῇ ἀντίγραφα τῶν πολεοδομικῶν σχεδίων, χαρακτηριζομένων ὡς ἐμπιστευτικῶν, εἰς τόσον μεγάλον ἀριθμὸν προσώπων. Πέραν αὐτοῦ ἡ Ἐπιτροπὴ λυπεῖται νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ὡρισμένοι κυβερνητικοὶ ὑπάλληλοι, ἐξ ἐκείνων

οἵτινες ἔλαβον ἀντίγραφα τῶν πολεοδομικῶν σχεδίων λόγῳ τῆς θέσεως τὴν ὁποίαν κατεῖχον κατὰ τὸν χρόνον τῆς παραλαβῆς των, δὲν ἐπέστρεψαν ταῦτα, ἅμα τῇ μεταθέσει των εἰς ἄλλην θέσιν ἢ/καὶ εὐθὺς ὡς συνεπληρώθη τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς Πολεοδομίας. Εἰς μίαν μάλιστα περίπτωσιν, Κυβερνητικὴ ὑπάλληλος, μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς, ἀφυπηρετήσασα καὶ μεταβᾶσα εἰς Ἀθήνας παρέλειψε νὰ ἐπιστρέψῃ τὰ σχέδια.

Ὡς ἀνεφέρθη, ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως, εἰς ὅλους τοὺς παραλήπτας τῶν πολεοδομικῶν σχεδίων ἐτονίζετο, ἐγγράφως καὶ προφορικῶς, ὅτι ταῦτα εἶναι ἐμπιστευτικῆς φύσεως.

Παρὰ ταῦτα τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὑποχρεωμένα νὰ παρατηρήσωσιν ὅτι εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις οὐδεμία φροντὶς ἐλήφθη ὑπὸ ὑπευθύνων Τμηματαρχῶν καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀσφαλῆ φύλαξιν τῶν σχεδίων τούτων. Χαρακτηριστικῶς ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων (μάρτυς ὑπ' ἀρ. 6) καταθέτων εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν εἶπεν ὅτι ἔλαβεν ὁλόκληρον τὴν σειρὰν τῶν πολεοδομικῶν σχεδίων, πλὴν τοῦ Μέρους IV τοῦ 3ου Τόμου, ὑπὸ τὴν ἰδιότητά του ὡς Μέλους τῆς Ἐπιτροπῆς Πολεοδομίας. Οὗτος ἀνέφερεν ἐπίσης ὅτι οὐδέποτε ἐχρησιμοποίησε τὰ ἐν λόγῳ σχέδια οὔτε καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν συνεδριάσεων τῆς ἐν λόγῳ Ἐπιτροπῆς. Ἀντ' αὐτοῦ, ὁ ἐν λόγῳ μάρτυς παρέδωσε ταῦτα εἰς τινα βοηθόν του, μὲ ἐντολὴν νὰ διαφυλάξῃ αὐτά. Ὅταν ὁ ἐν λόγῳ Γενικὸς Διευθυντὴς ἔλαβε τὴν κλῆσιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀφοῦ προέβη εἰς ἀναζήτησιν τῶν σχεδίων, ἀνεῦρε ταῦτα εἰς τὸ συρτάρι τοῦ γραφείου τοῦ ρηθέντος βοηθοῦ αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον, ὅμως, δὲν ἦτο κλειδωμένον. Σημειωθήτω ὅτι ὁ ὡς ἄνω βοηθὸς ἀπουσίαζεν εἰς Ἀγγλίαν ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1972, τὸ δὲ γραφεῖον του ἐχρησιμοποιεῖτο ὑφ' ἑνὸς συνταξιούχου ὑπαλλήλου ἐργαζομένου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων προφανῶς ἐπὶ συμβάσει, καί, κατὰ καιρούς, ὑπὸ δύο ἄλλων ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τοῦ ἰδίου Ὑπουργείου.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ὁ ἐν λόγῳ Γενικὸς Διευθυντὴς δι' ἐπιστολῆς του, ἡμερομηνίας 28ης Δεκεμβρίου 1972, πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Εἰδικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐπληροφόρει τοῦτον συμπληρωματικῶς ὅτι, κατόπιν περαιτέρω ἐρεύνης, διεπίστωσεν ὅτι τὰ ἐν λόγῳ πολεοδομικὰ σχέδια ἐφυλάττοντο εἰς βιβλιοθήκην ἐντὸς τοῦ δωματίου ὅπου εἰργάζετο ὁ ὡς ἄνω βοηθὸς αὐτοῦ καὶ ὅτι ἡ βιβλιοθήκη ἦτο κλειδωμένη ἀλλ' ὅτι τὸ «κλειδὶ» εὑρίσκετο ἐπ' αὐτῆς.

Τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς λυποῦνται μὲν διὰ τὰ ἀνωτέρω ἀλλὰ ταὐτοχρόνως ἔχουν καθῆκον νὰ εἴπουν ὅτι ἡ διά τῶν ἀνωτέρω διαγραφομένη εἰκόνα συνθέτει μίαν ἀλγεινὴν τῷ ὄντι ἐντύπωσιν. Ταῦτα διερωτῶνται πῶς εἷς πεπειραμένος κυβερνητικὸς λειτουργὸς ὡς ὁ ἀναφερόμενος, ὢν παραλήπτης πολλῶν ἐμπιστευτικῶν σχεδίων καὶ ἐγγράφων, διενοήθη νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ τοιοῦτον τρόπον εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἀσφαλῆ φύλαξιν ἐμπιστευτικῶν σχεδίων καὶ ἐγγράφων. Πέραν αὐτοῦ ἡ κατάθεσίς του ἀποδεικνύει ὅτι οὐδεμίαν σημασίαν ἀπέδωσεν εἰς τὸ ἔργον τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς διότι, ἐὰν πραγματικῶς ἀπέδιδεν οἱανδήποτε σημασίαν, θὰ ἐφρόντιζε, τοὐλάχιστον, νὰ κατατοπισθῇ ὡς πρὸς τὰ γεγονότα προτοῦ προσέλθῃ καὶ καταθέσῃ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ θεωρεῖ ἐπίσης σκόπιμον νὰ ἀναφερθῇ εἰς τὴν κατάθεσιν τοῦ νῦν ὑπευθύνου τοῦ Γραφείου Προγραμματισμοῦ (μάρτυς ἀρ. 7). Ἡ κατάθεσις τοῦ ἐν λόγῳ μάρτυρος ἐν συντομίᾳ εἶναι ὅτι οὗτος διεδέχθη τὸν προηγουμένως ὑπεύθυνον τοῦ ἐν λόγῳ Γραφείου, ὅστις διορισθεὶς εἰς ἄλλην θέσιν συναπεκόμισε τὴν σειρὰν τῶν σχεδίων ἅτινα εἶχον σταλῆ εἰς αὐτὸν ὑπὸ τὴν ἰδιότητά του ὡς μέλους τῆς Ἐπιτροπῆς Πολεοδομίας. Ὁ ὡς ἄνω μάρτυς φυλάττει προσωπικῶς τὰ σχέδια, ἅτινα κατέχει ὡς νῦν ὑπεύθυνος τοῦ Γραφείου Προγραμματισμοῦ, ἐκεῖνα, ὅμως, τοῦ Τμήματος φυλάττονται εἰς τὰ Ἀρχεῖα τούτου. Ὑπάρχουν ἓξ ὑπάλληλοι οἵτινες εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ τοὺς φακέλλους (files) τοῦ ἐν λόγῳ Τμήματος, οὗτοι δὲ καταχωροῦν εἰς τὸ Μητρῶον (Register) τῶν φακέλλων τὸ ὄνομα παντὸς ὑπαλλήλου ὅστις ἤθελε χρησιμοποιήσει οἱονδήποτε φάκελλον τούτου.

'Εκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται ὅτι εἶναι δυνατὸν οἱοσδήποτε ἐκ τῶν ἓξ τούτων ὑπαλλήλων νὰ ἀφαιρέσῃ ἐκ τοῦ σχετικοῦ φακέλλου σχέδιόν τι ἢ σχέδια, τὰ ὁποῖα καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν ἐπαύριον. 'Εὰν τοιαύτη ἀντικανονικὴ πρᾶξις ἤθελε συμβῆ, δὲν θὰ ἐγένετο βεβαίως σχετικὴ καταχώρησις εἰς τὸ Μητρῶον. Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους δὲν δύναται νὰ εἴπῃ τις μετὰ πεποιθήσεως ὅτι πολεοδομικὰ σχέδια δὲν διέρρευσαν ἐκ τοῦ ἐν λόγῳ Τμήματος.

'Εν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ἀνωτέρω, τὰ Μέλη τῆς 'Επιτροπῆς θεωροῦν σκόπιμον νὰ παρατηρήσωσιν ὅτι εἰς τὰ 'Υπουργεῖα 'Εσωτερικῶν, 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ Οἰκονομικῶν ἐλήφθησαν ἅπαντα τὰ δέοντα μέτρα διὰ τὴν ἀσφαλῆ φύλαξιν τῶν πολεοδομικῶν σχεδίων. Τοῦτο καταφαίνεται ἐκ τῶν μαρτυριῶν τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν, τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ 'Υπουργείου 'Εσωτερικῶν, τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ 'Υπουργείου 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ ἐκπροσώπου τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν. 'Εν προκειμένῳ ἡ 'Επιτροπὴ περιορίζεται νὰ κάμῃ ἀναφορὰν τῆς καταθέσεως τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν (μάρτυρος ὑπ' ἀρ. 10) εἰς ἣν ἐδηλώθη ὅτι τὸ ἐν λόγῳ 'Υπουργεῖον ἔλαβε δύο σειρὰς σχεδίων, μίαν διὰ τὸν 'Υπουργὸν καὶ ἑτέραν διὰ τὸ 'Υπουργεῖον. Τὰ σχέδια ἅτινα ἀπεστάλησαν διὰ τὸν 'Υπουργόν, ἐφυλάττοντο καὶ φυλάττονται ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐντὸς ἰδιαιτέρου «ρόνεο», τὰς κλεῖδας τοῦ ὁποίου κατέχει πάντοτε ὁ ἴδιος ὁ ἔντιμος 'Υπουργός. Ἡ ἑτέρα σειρὰ ἐδόθη εἰς ἀνώτερον ὑπάλληλον τοῦ αὐτοῦ 'Υπουργείου, ἤδη ἀφυπηρετήσαντα, ὅστις καὶ ἀντεπροσώπευε τοῦτο εἰς τὴν 'Επιτροπὴν Πολεοδομίας. 'Εν τούτοις κατὰ τὴν ἀφυπηρέτησίν του ὁ ἐν λόγῳ ἀνώτερος ὑπάλληλος παρέδωσε τὰ σχέδια εἰς τὸ 'Υπουργεῖον, τὰ ὁποῖα καὶ εὑρίσκονται τώρα ὑπὸ ἀσφαλῆ φύλαξιν.

'Ως προκύπτει ἐξ ἁπάντων τῶν ἀνωτέρω ἡ 'Επιτροπὴ οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ἔχει ὅτι ὄντως διέρρευσαν πολεοδομικὰ σχέδια. Τοῦτο ἀποτελεῖ γεγονὸς ἀναμφισβήτητον. "Αλλωστε ὁ Διευθυντὴς τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως διεπίστωσεν ὅτι τόσον ἡ ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Μέλους κ. Π. Δημητρίου κατατεθεῖσα εἰς τὸ Σῶμα φωτοτυπία ὅσον καὶ ἐκείνη ἥτις ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν ἐφημερίδα «'Ο Φακὸς τῆς 'Επικαιρότητος», εἶναι ἀκριβεῖς φωτοτυπίαι τῶν πολεοδομικῶν σχεδίων.

'Εκ τῶν ἐνώπιον τῶν Μελῶν τῆς 'Επιτροπῆς στοιχείων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λεχθῇ ὑπὸ ποίου συγκεκριμένου Τμήματος ἢ προσώπου διέρρευσαν τὰ πολεοδομικὰ σχέδια. Εἶναι, ὅμως, δυνατὸν νὰ λεχθῇ ὅτι—

(α) Τὰ εἰρημένα σχέδια ἀπεστάλησαν εἰς τόσον μεγάλον ἀριθμὸν προσώπων καὶ Τμημάτων ὥστε νὰ καθίσταται δύσκολος ἂν μὴ ἀδύνατος ἡ φύλαξις των ὡς ἐμπιστευτικῶν σχεδίων·

(β) τὰ εἰρημένα σχέδια ἀπεστάλησαν καὶ εἰς πρόσωπα ἅτινα δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ κατέχουν ταῦτα ἤ, τοὐλάχιστον, ἡ ὑπὸ τῶν τοιούτων προσώπων κατοχὴ δὲν ἦτο ἀπαραίτητος·

(γ) εἰς δύο τοὐλάχιστον Τμήματα, ἦτο λίαν εὔκολος ἡ ἐξ αὐτῶν μετακίνησις τῶν πολεοδομικῶν σχεδίων καὶ ἡ ἐπαναφορά των, χωρὶς ἡ πρᾶξις αὕτη νὰ περιέλθῃ εἰς γνῶσιν τῶν ὑπευθύνων· καὶ

(δ) ἀριθμὸς κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων, ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἔλαβον σειρὰν πολεοδομικῶν σχεδίων λόγῳ τῆς συμμετοχῆς των εἰς τὴν 'Επιτροπὴν Πολεοδομίας, ἐξακολουθοῦν νὰ κατέχουν τοιαῦτα σχέδια — κατὰ τὴν γνώμην τῆς 'Επιτροπῆς καταχρηστικῶς — ἐφ' ὅσον τὰ πρόσωπα ταῦτα ἔπαυσαν πρὸ πολλοῦ νὰ εἶναι μέλη τῆς 'Επιτροπῆς Πολεοδομίας.

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων τὴν 'Επιτροπὴν δὲν ἐκπλήττει ἡ διαρροὴ τῶν ἐμπιστευτικῶν πολεοδομικῶν σχεδίων. 'Υπὸ τὰς ἀνωτέρω συνθήκας ἐκπληκτικὸν θὰ ἦτο ἐὰν τὰ ἐν λόγῳ σχέδια δὲν διέρρεον. Τὰ Μέλη τῆς 'Επιτροπῆς ἐλπίζουν ὅτι τὰ γεγονότα, ὡς διελευκάνθησαν ὑπ' αὐτῶν, ὡς ἐπί-

σης τὸ πόρισμα τῆς ἐρεύνης των, θὰ τύχουν τῆς δεούσης προσοχῆς ἐκ μέρους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, θὰ ληφθοῦν δὲ τοιαῦτα μέτρα ὥστε νὰ μὴν ἐπαναληφθῇ παρομοία κατάστασις.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω παραμένει νὰ λεχθῇ κατὰ πόσον ἐκ τῆς διαρροῆς πολεοδομικῶν σχεδίων ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπωφεληθῶσι διάφοροι κερδοσκόποι εἰς βάρος ἀθώων πολιτῶν καὶ γενικῶς εἰς βάρος τοῦ κοινοῦ. Καίτοι ἐκ τῶν ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς στοιχείων δὲν ὑφίσταται οἱαδήποτε συγκεκριμένη περίπτωσις, ἐν τούτοις δὲν δύναται νὰ ἀποκλεισθῇ ἡ ὕπαρξις τοιαύτης. Κατὰ τὴν γνώμην τῶν πλείστων εἰδικῶν, οἵτινες κατέθεσαν ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ διαρροὴ τῶν ὑπὸ ἀναφορὰν πολεοδομικῶν σχεδίων ἐλάχιστον ἢ οὐδόλως ἠδύνατο νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν κερδοσκοπίαν καὶ τοῦτο διότι τὰ σχέδια, κατὰ τὴν γνώμην των, εἶναι εἰς μικρὰν κλίμακα, δὲν προβλέπουν νέας ἀνυπόπτους περιοχὰς ἢ μορφὰς ἀξιοποιήσεως καὶ ὑπόκεινται εἰς τροποποιήσεις. Τὴν ἄποψιν ταύτην ἐξέφρασαν ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν καὶ ὅλοι οἱ εἰδικοὶ τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως. Τοὐναντίον, ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου Πολιτικῶν Μηχανικῶν καὶ Ἀρχιτεκτόνων, ἐξέφρασαν τὴν ἄποψιν ὅτι τὰ διαρρεύσαντα πολεοδομικὰ σχέδια θὰ ἀπετέλουν εἰς χεῖρας ἐπιτηδείων, ἐνεργούντων μὲ καθοδήγησιν εἰδικῶν, σημαντικὴν συνεισφορὰν δι' ἐκμετάλλευσιν καὶ κερδοσκοπίαν.

Καίτοι δὲν παραγνωρίζεται ἡ ἐπιχειρηματολογία τῶν εἰδικῶν τῆς Κυβερνήσεως, ἐν τούτοις εἶναι ἀποδεκτὸν ὅτι εἰς ὡρισμένας, τοὐλάχιστον, περιπτώσεις τὰ πολεοδομικὰ σχέδια εἰς χεῖρας ἐπιτηδείων θὰ ἦσαν λίαν χρήσιμα δι' ἐκμετάλλευσιν καὶ κερδοσκοπίαν. Εὐελπιστοῦται καὶ πάλιν ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία θὰ λάβῃ τοῦτο σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν καί, δοθέντος ὅτι τοιαῦτα σχέδια εἶναι δυνατὸν νὰ διέρρευσαν καὶ νὰ εὑρίσκωνται εἰς χεῖρας κερδοσκόπων, θὰ χωρήσῃ ἀμέσως εἰς τὴν λῆψιν ἁπάντων τῶν ἐνδεικνυομένων μέτρων ὥστε νὰ ἀποτρέψῃ τὴν κερδοσκοπίαν τῇ βοηθείᾳ διαρρευσάντων ἐμπιστευτικῶν πολεοδομικῶν σχεδίων ἐξ ἀμελείας τῶν ὀργάνων της.

Παρ' ὅλον ὅτι δὲν ἀποτελεῖ ὑποχρέωσιν τῆς Ἐπιτροπῆς, προκύπτουσαν ἐκ τῶν ἀνατεθέντων αὐτῇ ὅρων ἐντολῆς, νὰ προβῇ εἰς τὴν παράθεσιν τῶν ἐνδεικνυομένων μέτρων δι' ἀντιμετώπισιν τῆς ὅλης δημιουργηθείσης καταστάσεως, ἐν τούτοις αὕτη ἀποτολμᾶ νὰ εἰσηγηθῇ εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ὅπως ἀφ' ἑνὸς μὲν προβῇ εἰς τὴν ἄμεσον ἐξαγγελίαν τῆς προθέσεώς της νὰ τροποποιήσῃ ἐκεῖνα ἐκ τῶν σχεδίων ἅτινα εἶναι δυνατὸν νὰ τροποποιηθοῦν, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν δημοσίευσιν ἁπάντων τῶν σχεδίων ἅτινα δὲν δύνανται διὰ τεχνικοὺς ἢ/καὶ οἰκονομικοὺς λόγους νὰ τύχωσι βασικῶν τροποποιήσεων.

DISTRIBUTION OF CYPRUS PLANNING PROJECTS REPORTS

To whom issued	Vol. 1	Vol. 2 Part 1	Vol. 2 Part 2	Vol. 3 Part 1	Vol. 3 Part 2	Vol. 3 Part 3	Vol. 3 Part 4	Vol. 4	Vol. 5 Part 1	Vol. 5 Part 2	Vol. 5 Part 3	Vol. 5 Part 4	Vol. 6 Part 1	Vol. 6 Part 2
Chairman, T.C.P.C.	2	2	2	2	2	2	—	2	2	2	2	2	2	2
Dir. Gen., Planning Bureau	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3
Dr. Aristidou, Planning Bureau	—	2	2	2	2	2	—	2	—	—	—	—	—	—
Dir. General, Ministry of the Interior	2	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1
Dir. General, Ministry of Commun. & Works	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1
Dir. General, Ministry of Commerce & Industry	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1
Mr. D. M. Skettos	1	1	1	1	1	1	—	9	1	1	1	1	1	1
Prof. G. B. Dix	4	4	4	4	4	4	—	4	4	4	4	4	4	4
Mr. C. P. Ioannides	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
Mr. P. Storrie	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2
Mr. R. Hill	2	2	2	3	3	3	—	2	2	2	2	2	2	2
File T.C.P.C. 1/A	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1
The British High Commission	3	3	3	3	3	3	—	3	3	3	3	3	3	3
Mr. G. Phedonos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—
Mr. R. Turner	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	—
Mr. G. A. Kassapis	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	—
Mr. F. Sattil	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	—	—
Mrs. Souliotou	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1
President	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1
Mr. Chr. Charalambous	1	1	1	1	1	1	—	1	—	1	1	1	—	—
Mr. A. Daveronas	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	—
Mr. E. Kalalthias	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	—
Mr. Ph. Anastassi	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	—
Mr. G. Constantinides	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	1	—	—
Miss T. Kitromelidou	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	—
Miss H. Romanos (Mrs. Demetriades)	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1
Mr. Lee	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	—	—
Mr. I. Yiassoumis	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	—
Mr. Frangoudes	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mr. K. Demetriades	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	—	—
Dir. of Public Works	—	1	1	—	—	—	—	1	1	1	1	1	1	—
Cyprus Tourism Organisation	—	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Dr. Peristiani	—	—	—	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Social Research Center Ministry of Education	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Council of Ministers	—	—	—	—	—	—	—	—	12	12	12	12	12	12
District Officer, Limassol	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1(Sec.4)	—	—	—
Mr. E. Bohjalian	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης ἔχει τὸν λόγον.

Ο. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξ. κ. Πρόεδρε. Ἐν πρώτοις ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω — καὶ φαντάζομαι καὶ ὅλη ἡ Βουλὴ — βαθυτάτην ἱκανοποίησιν διὰ τὴν λίαν ἐμπεριστατωμένην ἔκθεσιν τῆς ἐπὶ τούτῳ συσταθείσης Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία ἦτο ὁμολογουμένως λίαν διαφωτιστική.

Ὀφείλω νὰ συγχαρῶ ἐγκαρδίως τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ ἰδίως τὸν Πρόεδρόν της διὰ τὸ πνεῦμα ἀπολύτου εὐθύνης καὶ σοβαρότητος μὲ τὸ ὁποῖον ἐπελήφθη τοῦ θέματος αὐτοῦ καὶ ἐλπίζω ὅτι αὐτὸ τὸ πολιτικὸν θάρρος καὶ ἡ εὐθύνη νὰ πρυτανεύσῃ εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς Βουλῆς ἐπὶ ὅλων τῶν σοβαρῶν θεμάτων.

Ταὐτοχρόνως δράττομαι τῆς εὐκαιρίας, κ. Πρόεδρε, νὰ εἴπω τὰ ἑξῆς :

Πράγματι εἶναι ἐκπληκτικὸν αὐτὸ τὸ ὁποῖον διαπιστοῦται ἀπὸ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς καὶ θὰ ἤθελα νὰ διατηρήσω τὴν ἀμυδρὰν ἐλπίδα ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ λάβῃ μίαν καθοδήγησιν οὕτως ὥστε νὰ φροντίσῃ νὰ βάλῃ μίαν τάξιν εἰς τὴν ἀτασθαλίαν ἡ ὁποία δυστυχῶς, κ. Πρόεδρε, δὲν εἶναι μόνον εἰς τὰ Τμήματα τὰ ἀναφερθέντα, ἀλλὰ μπορῶ νὰ εἴπω εἰς τὸ σύνολον τῆς κρατικῆς μηχανῆς, ἡ ὁποία ἐφαρμόζει μίαν κάπως χρεωκοπημένην πολιτικὴν ἐν πολλοῖς, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξικνουμένης, νὰ μὴν εἴπω, μέχρι ποίου θέματος.

Διὰ ταῦτα, κ. Πρόεδρε, ἤθελα μίαν πρακτικὴν εἰσήγησιν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν Βουλὴν ὅπως μὴ παύσῃ νὰ ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν τύχην τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς καὶ ὅπως ζητήσῃ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ πληροφορηθῇ τὸ Σῶμα ποῖα πρακτικὰ μέτρα πέραν ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγεῖται, ποῖα πρακτικὰ μέτρα θὰ λάβῃ καὶ πότε θὰ λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα διὰ νὰ προστατεύσῃ καὶ νὰ προασπίσῃ τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ ἐν τῷ συνόλῳ του, οὕτως ὥστε νὰ μὴν ἐξακολουθήσῃ νὰ ἐκτρέφῃ ὑπὸ τὴν σκιάν της ἡ Κυβέρνησις γύπας οἱ ὁποῖοι νὰ κατασπαράσσουν καθ' ἑκάστην ἡμέραν τὸ ἧπαρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Δὲν νομίζω ὅτι τὸ θέμα ἦτο ἐνώπιον τῆς Βουλῆς σήμερον διὰ νὰ διεξαχθοῦν ἀγορεύσεις. Ἁπλῶς ἦτο διὰ νὰ ἀναγνωσθῇ ἡ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἀντίγραφα τῆς ἐκθέσεως θὰ ἀποσταλοῦν εἰς τὰ ἁρμόδια Τμήματα.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς παρακολουθήσεως κατὰ πόσον ἡ Κυβέρνησις ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς εἰσηγήσεις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, τοῦτο εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον μπορεῖ νὰ ἀφεθῇ εἰς τὴν ἰδίαν τὴν Ἐπιτροπὴν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου δύναται οἱοσδήποτε Βουλευτὴς μελλοντικῶς νὰ ὑποβάλῃ οἱανδήποτε ἐρώτησιν πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν δι' ἧς νὰ ζητῇ, νὰ πληροφορηθῇ ποῖα μέτρα ἔλαβεν ἡ Κυβέρνησις διὰ τὴν ὑλοποίησιν τῶν εἰσηγήσεων τῆς Ἐπιτροπῆς ἤ, ἂν μὴ διὰ τὴν ὑλοποίησιν τῶν εἰσηγήσεων τῆς Ἐπιτροπῆς, τοὐλάχιστον διὰ τὴν διόρθωσιν τῆς καταστάσεως, οὕτως ὥστε εἰς τὸ μέλλον ἡ διαρροὴ ἐμπιστευτικῶν ἐγγράφων νὰ εἶναι οὐχὶ ἀδύνατος, ἀλλὰ δυσκολωτέρα, διότι ἀμφιβάλλω ἂν θὰ εἶναι ἀδύνατος.

Τὸ ἑπόμενον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ εἶναι «Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς περιοχῆς Μόρφου καὶ ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου». (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Νίκου Κόσιη).

Καλῶ τὸν εἰσηγητὴν τοῦ θέματος ὅπως ἀγορεύσῃ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

Ν. ΚΟΣΙΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε,

Ἔντιμοι κύριοι Συνάδελφοι.

Τὸ ὑδατικόν, μετὰ τὸ πολιτικὸν θέμα, εἶναι τὸ δεύτερον κυριολεκτικῶς μέγα ἐθνικὸν πρόβλημα, τὸ ὁποῖον ἀντιμετωπίζει ἡ Κύπρος. Ἀπὸ τὴν ὕπαρξιν νερῶν, ἀπὸ τὴν διάσωσιν τῶν ἤδη ὑπαρχόντων καὶ ἀπὸ τὴν δικαίαν κατανομήν των, ἐξαρτᾶται ἡ περαιτέρω ἐπιβίωσις τῆς τεραστίας πλειοψηφίας τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἡ στήριξις, κατ' ἐπέκτασιν, τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας.

Ὁλόκληρος ἡ Κύπρος μαστίζεται ἀπὸ τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα. Ἀλλὰ ἰδιαιτέρως σοβαρὸν καὶ ὀξὺ παρουσιάζεται τὸ πρόβλημα τοῦτο εἰς τὴν περιοχὴν Μόρφου, τῆς ὁποίας ἡ γεωργικὴ παραγωγὴ ἀνέρχεται εἰς ἑκατομμύρια λίρας καὶ ἡ ὁποία εἶναι ἡ μόνη πηγὴ εἰσοδήματος τῶν κατοίκων πολλῶν κοινοτήτων.

Πρὸ μηνῶν εἰς μίαν προσπάθειαν προωθήσεως τοῦ θέματος καὶ διὰ νὰ πεισθῇ ἡ Κυβέρνησις νὰ τὸ ἀντιμετωπίσῃ ριζικῶς καὶ ἀποφασιστικῶς εἶχα ἐγγράψει εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς συζήτησιν τὸ θέμα : «Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα Μόρφου καὶ ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἐπὶ τοῦ θέματος.»

Ἠκολούθησαν κατηγορηματικαὶ ὑποσχέσεις τῆς Κυβερνήσεως ὅτι θὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ πρόβλημα καὶ ὅτι ἐπρόκειτο κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ τρέχοντος ἔτους ν' ἀρχίσῃ εἰς τὴν περιοχὴν Μόρφου ἡ ἐκτέλεσις διαφόρων ἔργων πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ προβλήματος. Ἤδη, ὅμως, ἐκπνέει καὶ ὁ τρίτος μήνας τοῦ ἔτους καὶ οὐδενὸς ἔργου ἤρχισεν ἡ ἐκτέλεσις. Οὔτε ἐνδείξεις κἂν ὑπάρχουν ὅτι συντόμως θὰ ἀρχίσουν κάποια ἔργα.

Ἡ κατάστασις μᾶς ἀνησυχεῖ. Καὶ δηλοῦμεν κατηγορηματικῶς ἐνώπιον τοῦ Σώματος ὅτι πρέπει ἐπὶ τέλους ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πολιτικὴν τῆς ἀναποφασιστικότητος καὶ τῆς ἀναβλητικότητος. Κάθε ἡμέρα ποὺ παρέρχεται χωρὶς ἀντιμετώπισιν τοῦ θέματος ἐπιτείνει ὁλονὲν καὶ περισσότερον τὸν ἀργὸν ἀλλὰ βέβαιον θάνατον τῆς περιοχῆς. Κραυγὴν ἀγωνίας ἐκπέμπουν οἱ κάτοικοι χωρὶς νὰ ὑπερβάλουν. Καὶ ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἐπιθυμῇ νὰ εἶναι σεβαστὴ πρὸς τοὺς πολίτας πρέπει νὰ δείξῃ ὅτι συμμετέχει εἰς τὴν ἀγωνίαν των. Πρέπει νὰ ἀποδείξῃ ἡ Κυβέρνησις ὅτι θεωρεῖ τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα καὶ ἰδικόν της πρόβλημα. Διότι μόνον αὐτὴ δύναται νὰ προγραμματίσῃ τὴν ἐπίλυσίν του καὶ νὰ θέσῃ τὰ θεμέλια διὰ τὴν σημερινὴν καὶ αὐριανὴν ἀντιμετώπισίν του.

Ἐνέγραψα κατόπιν τῆς Κυβερνητικῆς ἀσυνεπείας καὶ ἀδρανείας ἐκ νέου τὸ θέμα πρὸς συζήτησιν. Καὶ πιστεύω ὅτι ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων θὰ προσθέσῃ τὸ ἠθικὸν βάρος της καὶ θὰ καλέσῃ τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐνεργήσῃ.

Θρηνοῦμεν ἤδη διὰ τὴν κατάστασιν ἡ ὁποία ἐδημιουργήθη καὶ δημιουργεῖται εἰς τὰς φυτείας καὶ τοὺς καλλιεργητὰς τῆς Ἀμμοχώστου. Τὸ παράδειγμα τῆς Ἀμμοχώστου πρέπει νὰ μᾶς συνετίσῃ. Αἱ φυτεῖαι τῆς Μόρφου νὰ μὴ ἀφεθοῦν εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ὁ πλοῦτος τῶν καλλιεργειῶν νὰ μὴν μετατραπῇ εἰς χέρσαν γῆν, ἡ σημερινὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας νὰ μὴ γίνῃ ἔρημος τῆς ἀγωνίας.

Ἀλλὰ θὰ γίνῃ, ἔτσι καταδεικνύουν τὰ πράγματα, ἐὰν ἡ Κυβέρνησις δὲν σταματήσῃ τὰς ἀκαδημαϊκὰς συζητήσεις καὶ ἀρχίσῃ θετικὴν ἐργασίαν. Ἐκεῖ θὰ φθάσωμεν, εἰς τὴν ἔρημον, μὲ τὸν ρυθμὸν ποὺ ἀντιμετωπίζομεν τὸ πρόβλημα ἐὰν δὲν κινητοποιήσωμεν κάθε κρατικὸν ὄργανον, κάθε μέσον, κάθε

μέθοδον, κάθε ὑπηρεσίαν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἐπιλύσεως τοῦ θέματος. Σταυροφορία πρέπει νὰ ἀναληφθῇ διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς περιοχῆς. Εἰς τὴν σταυροφορίαν αὐτὴν τὸν ρόλον τοῦ πρωτομάχου καὶ σημαιοφόρου καλεῖται νὰ διαδραματίσῃ ἡ Κυβέρνησις.

Ἰδού, ὅμως, πῶς ἔχει σήμερον τὸ πρόβλημα :

Ἡ περιοχὴ Μόρφου ἐκτείνεται ἀπὸ τὴν Κοκκινοτριμιθιὰν ἕως τὸ Συριανοχώρι καὶ περιλαμβάνει ὅλας τὰς μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν χωρίων κοινότητας.

Κατὰ τὰ τελευταῖα δέκα ἔτη ὁ ρυθμὸς γεωργικῆς ἀναπτύξεως τῆς περιοχῆς ὑπῆρξεν ἀλματώδης. Ἀρκεῖ νὰ ἀναφερθῇ ὅτι κατὰ τὸ 1960 ἡ ἀρδευομένη ἔκτασις ἦτο 43.000 σκάλας ἐνῶ τὸ 1971 ἀνῆλθεν εἰς 78.000 σκάλας.

Ἡ ὑπερανάπτυξις τῆς περιοχῆς εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα καὶ τὴν ὑπεράντλησιν. Οὕτω, ἡ στάθμη τοῦ ὑπογείου ὕδατος κατῆλθε τόσον ὥστε ἡ περιοχὴ μεταξὺ τῆς κωμοπόλεως Μόρφου, Πραστειοῦ, Νικήτα καὶ Συριανοχωρίου νὰ εὑρίσκεται κάτωθι τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Εἰς τὸ κέντρον δὲ αὐτῆς κατῆλθεν περὶ τὰ 15 μέτρα κάτω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Ἐπίσης κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, συμφώνως πρὸς τὰ ἐπίσημα στοιχεῖα εἰς τὴν παράκτιον περιοχὴν Συριανοχωρίου παρετηρήθη διείσδυσις τοῦ θαλασσίου ὕδατος ἐντὸς τοῦ ὑδροφόρου στρώματος, ὁ δὲ ρυθμὸς εἰσροῆς ὑπολογίζεται περὶ τὰ 30—100 μέτρα ἐτησίως. Πολλῶν δὲ διατρήσεων εἰς τὴν περιοχὴν τὸ νερὸν ἔχει ἁλμυρίσει καὶ ἄλλων ἐμειώθη σημαντικῶς ἡ ἀπόδοσις, μερικαὶ δὲ ἔχουν ξηρανθῇ τελείως.

Εἶναι δίκαιον, ὅμως, νὰ τονισθῇ ὅτι εἰς τὴν περιοχὴν ἔγινε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη μεγάλη ἐξοικονόμησις ὕδατος. Ἐπίσημα στοιχεῖα ἀναφέρουν ὅτι οἱ γεωργοί, ἰδίοις ἐξόδοις, ἐγκατέστησαν κεντρικοὺς ἀγωγοὺς διὰ τὴν μεταφορὰν τοῦ νεροῦ εἰς τὰ κτήματά των, εἰς ἔκτασιν 45.000 σκαλῶν. Εἰς τὴν ἐξοικονόμησιν συνέτεινεν ἐπίσης καὶ ὁ περιορισμὸς τοῦ πλυμαντοῦ.

Παρ' ὅλην, ὅμως, τὴν προσπάθειαν αὐτὴν ὑπάρχει ἀκόμη μεγάλον περιθώριον διὰ περαιτέρω ἐξοικονόμησιν τοῦ ὕδατος, ἡ ὁποία θὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς ἐγκαταστάσεως βελτιωμένων συστημάτων ἀρδεύσεως ἐφ' ὁλοκλήρου τῆς ἀρδευομένης ἐκτάσεως.

Ἐδῶ ἀκριβῶς εὑρίσκεται ὁ ρόλος τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ ἐφαρμογὴ βελτιωμένων μεθόδων ἀρδεύσεως εἶναι θέμα, τὸ ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις πρέπει ὄχι μόνον νὰ συνιστᾷ ἀλλὰ καὶ νὰ ἴδῃ μὲ κατανόησιν καὶ νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν πραγματοποίησίν του. Πρέπει νὰ παράσχῃ ἡ Κυβέρνησις δάνεια χαμηλότοκα πρὸς τοὺς ἀγρότας διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν μεθόδων αὐτῶν. Καὶ νὰ μὴ ὑποχρεοῦται ἕνας γεωργὸς λαμβάνων δάνειον 100, 200, 300 λιρῶν διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν νὰ ὑποθηκεύῃ περιουσίαν χιλιάδων λιρῶν.

Ἐπίσης πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ αὐξήσῃ τὰς ἐπιχορηγήσεις διὰ τὴν διασωλήνωσιν. Κάθε δαπάνη σήμερον διὰ τὴν διάσωσιν τῆς περιοχῆς Μόρφου εἶναι ἐπικερδὴς ἐπένδυσις διὰ τὸ μέλλον.

Εἰς μίαν προσπάθειαν ἀνακατανομῆς τῶν ἀντλήσεων καὶ ἀμβλύνσεως τοῦ προβλήματος ἡ Κυβέρνησις ἐνεθάρρυνε τὴν δημιουργίαν ἀρδευτικῶν τμημάτων εἰς τὰς κοινότητας, διὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος ἐπὶ ὀργανωμένης βάσεως καὶ οὐχὶ ὑφ' ἑνὸς ἑκάστου ἀγρότου κεχωρισμένως.

Παρόμοια ἀρδευτικὰ τμήματα ἱδρύθησαν πέραν τῶν ὀγδοήκοντα βάσει προσχεδίων καὶ τεχνικῶν σχεδίων ἐκπονηθέντων ὑπὸ τοῦ Τμήματος Ἀναπτύξεως Ὑδάτων. Ἐκτὸς τῆς ἐξοικονομήσεως τοῦ ὕδατος τὰ ἀρδευτικὰ αὐτὰ τμήματα μειώνουν τὰ ἔξοδα, ἀφοῦ διαμοιράζονται ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων, καὶ ἐπιτυγχάνουν τὴν ἀποφυγὴν δημιουργίας προνομιούχων κατόχων γεωτρήσεων, οἱ ὁποῖοι πωλοῦν νερὸν εἰς ἄλλους ἀγρότας εἰς ὑπερβολικὰς τιμάς, εἰς πολλὰς δὲ περιπτώσεις ἀρνοῦνται εἰς τὴν συνεχῆ πώλησιν ὕδατος, πρᾶγμα ποὺ κατέληξεν εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν πώλησιν κτημάτων εἰς ἰδιοκτήτας διατρήσεων.

Ἀπὸ μερικῶν, ὅμως, μηνῶν, παρ' ὅλον ὅτι ὑπάρχουν ἀρκεταὶ αἰτήσεις διὰ τὴν δημιουργίαν ἀρδευτικῶν τμημάτων, ἡ Κυβέρνησις καθυστερεῖ τὴν ἔκδοσιν ἀδειῶν διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν τμημάτων τούτων χωρὶς νὰ δίδῃ εἰς τοὺς αἰτητὰς οἱασδήποτε ἐξηγήσεις.

Δὲν εἶναι ὀλίγοι ἐκεῖνοι ποὺ πιστεύουν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔχει κάμει πάρα πολλὰ ἔργα εἰς τὴν περιοχὴν Μόρφου καὶ ὅτι ἔχει ἐξοδεύσει ἀρκετὰ ἑκατομμύρια λίρας διὰ τὴν περιοχὴν αὐτήν. Ἡ ἐντύπωσις αὕτη εἶναι λανθασμένη.

Ἡ Κυβέρνησις τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἀπὸ τοῦ 1960 μέχρι σήμερα δὲν ἐξώδευσε διὰ τὴν περιοχὴν Μόρφου, διὰ φράγματα, ἐμπλουτιστικὰ ἔργα καὶ ἀρδευτικὰ ὅσα ἐξώδευσε διὰ τὴν κατασκευὴν ἑνὸς μόνον ὑδατοφράκτου εἰς ἄλλην περιοχὴν τὸ νερὸν τοῦ ὁποίου δὲν ἔχει ἀκόμη χρησιμοποιηθῇ.

Ὁλόκληρος ἡ περιοχὴ Μόρφου, μὲ ἐπικεφαλῆς τὴν κωμόπολιν Μόρφου, ἡ ὁποία καὶ πρώτη πλήττεται ἀπὸ τὴν κατάστασιν αὐτήν, ζητεῖ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ δραστηριοποιηθῇ, νὰ ἀφήσῃ εἰς τὸ περιθώριον τὴν λέξιν «μελετᾶται» καὶ ν' ἀρχίσῃ τὴν κατασκευὴν ἔργων διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς περιοχῆς.

Καταλήγων, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἰσηγοῦμαι, ὅπως τὸ Σῶμα ὑποβάλῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅπως κηρύξῃ τὴν περιοχὴν Μόρφου ὡς εὑρισκομένην εἰς κατάστασιν κινδύνου καταστροφῆς καὶ ἐνεργήσῃ ὡς ἀκολούθως :

(1) Νὰ ἐνθαρρύνῃ καὶ βοηθήσῃ τὴν δημιουργίαν καὶ ἄλλων ἀρδευτικῶν τμημάτων διὰ νὰ γίνεται δικαιοτέρα κατανομὴ νεροῦ καὶ καλυτέρα ἐξοικονόμησις τούτου ἐφ' ὅσον διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν τμημάτων ἔχει λόγον καὶ ἡ ἴδια ἡ Κυβέρνησις.

(2) Νὰ αὐξήσῃ ἡ Κυβέρνησις τὴν κυβερνητικὴν ἐπιχορήγησιν διὰ τὴν ἀγορὰν σωλήνων διὰ τὴν ἐφαρμογὴν βελτιωμένων συστημάτων ἀρδεύσεως καὶ νὰ δοθοῦν δάνεια χαμηλότοκα καὶ μακροπρόθεσμα εἰς τοὺς γεωργοὺς διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν χωρὶς νὰ χρειάζεται ὑποθήκευσις τῆς περιουσίας των.

(3) Νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ κατασκευὴ τῶν ἤδη προγραμματισθέντων ἀρδευτικῶν ἔργων εἰς τὴν περιοχήν, καὶ

(4) Τὸ κυριώτερον ἀπ' ὅλα ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐπισπεύσῃ τὰς ἐνεργείας της καὶ νὰ τηρήσῃ τὰς ὑποσχέσεις της διὰ τὴν μεταφορὰν νεροῦ ἀπὸ ἄλλας περιοχὰς εἰς τὴν περιοχὴν Μόρφου.

Δὲν ὑποστηρίζομεν νὰ «κλαπῇ» νερὸν ἀπὸ ἄλλας περιοχὰς διὰ τὴν περιοχὴν Μόρφου. Ἂν ὑπάρχουν ὅμως περισσεύματα —καὶ φαίνεται ὅτι ὑπάρχουν— καὶ τὰ ὁποῖα σήμερον χάνονται, τὰ περισσεύματα αὐτὰ νὰ συγκεντρωθοῦν καὶ ἀφοῦ ἱκανοποιηθοῦν αἱ ἀνάγκαι τῶν περιοχῶν αὐτῶν τὰ περισσεύματα νὰ μεταφερθοῦν εἰς τὴν περιοχὴν Μόρφου.

Καὶ γρήγορα, διότι τὸ φάσμα τῆς ὁλοκληρωτικῆς καταστροφῆς πλησιάζει. Εἰς τοῦτο συνέτεινε καὶ ἡ τρομερὰ ἐφετινὴ ἀνομβρία. Ἂν δὲν γίνῃ αὐτὸ ἀμέσως μπορεῖ νὰ εἶναι πλέον ἀργά. Ὅλοι τὸ βλέπομεν, μόνον ἡ Κυβέρνησις ὅμως μπορεῖ νὰ ἐνεργήσῃ καὶ πρέπει νὰ ἐνεργήσῃ ἀμέσως, ἂν ἐνδιαφέρεται διὰ τοὺς πολίτας της.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ ἀγορεύσουν σήμερον ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ὁ κ. Μιχαλάκης Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς περιοχῆς Μόρφου, ἐπὶ σειρὰν τώρα ἐτῶν εἰς τὰς ἀγορεύσεις μου εἰς τὴν Βουλήν, ὡς καὶ εἰς πλείστας ὅσας ἄλλας ὁμιλίας μου μέχρι σήμερον, ἔχω κρούσει πλειστάκις τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου, ἀλλὰ δυστυχῶς εἰς ὦτα μὴ ἀκουόντων. Ἀνέφερον ἐπανειλημμένως τὸν τρομερὸν ἐφιάλτην, τὸν ὁποῖον ἀντιμετωπίζει ἡ πλέον παραγωγικὴ αὐτὴ περιοχὴ τῆς Νήσου μας νὰ μετατραπῇ ἐντὸς τοῦ λίαν προσεχοῦς μέλλοντος ἀπὸ πρασίνη κοιλάς, εἰς ἔρημον, ἀλλὰ δυστυχῶς αἱ παροτρύνσεις μου ὡς καὶ αἱ εἰσηγήσεις μου, οὐδόλως ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν. Μετὰ μεγάλης μου δὲ λύπης διαπιστώνω ὅτι δὲν ἔχουν ληφθῇ τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς διάσωσιν τῆς περιοχῆς ταύτης, καὶ διερωτῶμαι κατὰ πόσον καὶ ἡ σημερινὴ ἀγόρευσίς μου θὰ κεντρίσῃ ἐπὶ τέλους τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Κυβερνήσεως διὰ νὰ λάβῃ τὰ κατάλληλα καὶ ἀπαραίτητα μέτρα.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι κατεσκευάσθη ὁ ὑδατοφράκτης Μόρφου, ὅστις ὅμως ἀπεδείχθη ὅτι δὲν εἶναι ἀρκετὸς διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς ἀνάγκας τῆς περιοχῆς δι' ἄρδευσιν καὶ ἐμπλουτισμόν. Ἐπίσης ἐφηρμόσθησαν σχέδια ἐξοικονομήσεως ὕδατος, ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἀπεδείχθησαν ὅτι δὲν εἶναι ἀρκετὰ διὰ νὰ λύσουν τὸ φλέγον τοῦτο πρόβλημα. Καὶ ἀπεδείχθη περιτράνως, ὅτι, διὰ νὰ σωθῇ ἡ περιοχὴ αὐτή, θὰ πρέπει, ὁπωσδήποτε νὰ μεταφερθῶσι ὕδατα ἄλλων περιοχῶν τὰ ὁποῖα χύνονται εἰς τὴν θάλασσαν διὰ νὰ καλυφθοῦν αἱ ἀνάγκαι τῆς περιοχῆς. Ἀλλά, ἀντ' αὐτοῦ, τί γίνεται ; Δυστυχῶς, τίποτε, πλὴν τοῦ ὅτι μᾶς ἀνεφέρετο συνεχῶς κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν ὅτι προετοιμάζονται γενικὰ σχέδια διὰ τὸ ὅλον ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς νήσου μας, καὶ ὅτι ὅταν θὰ εἶναι ἕτοιμα ταῦτα, θὰ ἑτοιμασθοῦν καὶ τὰ σχέδια διὰ τὸν ἐμπλουτισμὸν τῆς περιοχῆς Μόρφου. Ἀλλὰ δυστυχῶς, τὰ γενικὰ ταῦτα σχέδια, ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, πληροφορούμεθα ὅτι ἀκόμη δὲν εἶναι ἕτοιμα, ἢ καὶ —ἀκόμη μᾶς λέγεται ὅτι κατὰ γνωμάτευσιν τῆς Διεθνοῦς Τραπέζης, προτεραιότητα πρέπει νὰ ἔχουν ἄλλαι περιοχαί, αἱ ὁποῖαι εἶναι πλέον οἰκονομικαὶ καὶ συμφέρουσαι καὶ συνεχῶς παραμερίζεται καὶ παραγκωνίζεται ἡ περιοχὴ Μόρφου, καὶ τοιουτοτρόπως, ἡ καταστροφὴ τῆς περιοχῆς ταύτης, εἶναι ἀναπόφευκτος.

Γεννᾶται τὸ ἐρώτημα, μήπως ἡ Κυβέρνησις δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀντιληφθῇ τὴν ὅλην ἐπικίνδυνον ταύτην κατάστασιν τῆς ὑπονομεύσεως τῆς περιοχῆς ταύτης καὶ τῆς οἰκονομίας μας ἐν γένει ; Ἢ μήπως θεωρεῖ σκόπιμον νὰ ἀναμένωμεν νὰ καταστραφῇ ἡ περιοχὴ αὐτὴ καὶ κατόπιν νὰ προσπαθήσωμεν νὰ ἐκτελέσωμεν τὰ ἐνδεικνυόμενα ἔργα ; Διότι, οὐδεμίαν ἄλλην δικαιολογίαν δύναμαι νὰ ἀντιληφθῶ διὰ τὴν μὴ διάθεσιν τῶν ἀναγκαίων οἰκονομικῶν πόρων διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων, ἀπαραιτήτων διὰ τὴν ὕπαρξιν τῆς περιοχῆς ταύτης, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐκ ταύτης ἐξασφαλίζομεν ἱκανοποιητικὸν εἰσόδημα διὰ τὸν πληθυσμὸν μιᾶς πυκνοκατωκημένης περιοχῆς ἐκτὸς τοῦ ἐξασφαλιζομένου ξένου συναλλάγματος ἐκ τῶν ἐξαγωγῶν τῶν γεωργικῶν προϊόντων της, τοῦ τόσον ἀναγκαίου διὰ τὴν οἰκονομίαν μας.

Καὶ ἐὰν πάλιν ἡ Κυβέρνησις ἀντιλαμβάνεται τὰς ὑποχρεώσεις της καὶ διαπιστώνῃ τὸν ὑφιστάμενον κίνδυνον καταστροφῆς καὶ ἡ ἐπιθυμίας της εἶναι νὰ βοηθήσῃ τὴν διάσωσιν τῆς περιοχῆς ταύτης, μήπως αἱ ἁρμόδιαι ὑπηρεσίαι δὲν εἶναι ἱκαναὶ νὰ ἀνταποκριθῶσιν, ἢ μήπως δὲν εἶναι πλήρως ἐπηνδρωμέναι ; Ἐὰν τοῦτο συμβαίνῃ, πρέπει, πάραυτα, νὰ ληφθῶσι τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ τούτου χωρὶς περαιτέρω ἀναβολήν.

Ἴσως τὰ ὅσα ἔχω ἀναφέρει νὰ εἶναι μεγάλαι κατηγορίαι καὶ ἄδικος κριτική, ἀλλὰ τί ἔχει πράξει ἡ Κυβέρνησις μέχρι σήμερον διὰ νὰ μᾶς πείσῃ ὅτι σφάλλομεν ; Ἢ μήπως θὰ πρέπει νὰ περιμένωμεν νὰ διαπιστώσωμεν τὴν πλήρη καταστροφὴν καὶ μετὰ νὰ κάμωμεν τὴν κριτικήν ;

Εἶναι παράξενον νὰ διαπιστώνῃ κανεὶς ὅτι ἐνῷ ἡ ἐν λόγῳ περιοχὴ χρειάζεται ἐμπλουτιστικὰ ἔργα, ταῦτα συνεχῶς ἀναβάλλονται. Ἀντιθέτως, μάλιστα, ἀπὸ τὴν περιοχὴν ταύτην, τεράστιαι ποσότητες ὕδατος μεταφέρονται διὰ τὴν ὕδρευσιν τῆς πόλεως Λευκωσίας ἀντὶ ἡ Κυβέρνησις νὰ φροντίσῃ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰς ἀπαιτουμένας ποσότητας τοῦ ὕδατος τούτου δι' ὕδρευσιν τῆς πρωτευούσης ἀπὸ ἄλλας περιοχὰς καὶ νὰ ἀφήσῃ τὸ ὕδωρ τοῦτο διὰ τὴν ἄρδευσιν καὶ κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν τῆς περιοχῆς ταύτης, ἡ ὁποία τόσον πολὺ τὸ χρειάζεται.

Χαρακτηριστικῶς, ὅτε ἐπεσκέφθη τὴν Κύπρον μία ἀποστολὴ Εἰδικῶν ἐξ Ἰσραὴλ διὰ ὑδατικὰ προβλήματα καὶ ἡτις μὲ εἶχεν ἐπισκεφθῆ, εἰς ἐρώτησίν μου πῶς βλέπουν τὴν κατασκευὴν συστημάτων μεταφορᾶς ὕδατος ἐκ Μόρφου εἰς Λευκωσίαν, μοῦ εἶχον εἴπει ὅτι το ἔργον τοῦτο εἶναι πολὺ χρήσιμον διότι δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ μεταφορὰν ὕδατος ἐκ Λευκωσίας εἰς Μόρφου διὰ τὸν ἐμπλουτισμὸν τῆς περιοχῆς ταύτης.

Καταλήγων, κύριοι, ἐφ' ὅσον τὸ πρόβλημα εἶναι πολὺ ἁπλοῦν, δὲν ἔχω παρὰ τώρα νὰ εἰσηγηθῶ διὰ μίαν εἰσέτι φοράν, ὅπως ἡ Κυβέρνησις χωρὶς καμμίαν χρονοτριβὴν πλεον, ἀρχίσῃ ἔργα διοχετεύσεως τῶν νερῶν τῶν χειμάρρων τῆς περιοχῆς Ξεροῦ, τῶν χυνομένων εἰς τὴν θάλασσαν, βεβαίως, ὅταν καὶ ὁ καιρὸς δὲν μᾶς μποῦκοτάρῃ καὶ αὐτὸς καὶ βρέχῃ, εἰς τὸ λεκανοπέδιον Μόρφου, μέχρις ὅτου εὐδοκήσουν οἱ Εἰδικοὶ καὶ τελειώσουν τὰ σχέδια τῆς μεταφορᾶς τῶν ὑδάτων τῶν χειμάρρων τῆς Τηλλυρίας, ὁπότε αἱ διασωληνώσεις, αἵτινες θὰ γίνουν, διὰ τὸν προσωρινὸν καὶ ἄμεσον ἐμπλουτισμὸν τῆς περιοχῆς, θὰ δύνανται εὐκόλως νὰ χρησιμοποιηθοῦν διὰ τὰ τελικὰ σχέδια. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐὰν δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος σήμερον, τὸ θέμα θὰ παραμείνῃ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως διὰ νὰ δοθῇ ἡ εὐκαιρία εἰς ἄλλους Βουλευτὰς νὰ ἀγορεύσουν ἐπὶ τοῦ θέματος.

Τὸ τρίτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθῇ σήμερον διότι ὁ ἐγγράψας τὸ θέμα Βουλευτὴς ἀπουσιάζει εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς θὰ ἔχῃ ὡς ἀκολουθως :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία.

(1) Ὁ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(2) Ὁ περὶ Ἀρχῆς Κρατικῶν Ἐκθέσεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(3) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1963.

(4) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1965.

(5) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(6) Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(7) Ὁ περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(8) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(9) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1972.

(10) Ὁ περὶ Ταμείου Προνοίας Πληγέντων Παραγωγῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

(1) «Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς περιοχῆς Μόρφου καὶ ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως). (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Νίκου Κόσιη).

(2) «Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς Κύπρου». (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ν. Σαμψών).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Θὰ ἤθελα νὰ ἐγγράψω ἕν θέμα πρὸς συζήτησιν : «Ἡ καταστροφὴ τῶν βράχων τοῦ Πενταδακτύλου ἀπὸ τὴν βιομηχανίαν τῶν λατομείων καὶ ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως».

Προέρχεται ἀπὸ ἐρώτησιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα ἐγγράφεται αὐτομάτως μετὰ «Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς Κύπρου».

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Θὰ ἤθελα νὰ ἐγγράψω ἕν θέμα τὸ ὁποῖον δὲν προέρχεται ἀπὸ ὑποβληθεῖσαν Ἐρώτησιν καὶ τὸ θέμα εἶναι :

«Ἡ πρόσφατος νομισματικὴ κρίσις καὶ αἱ ἐπιπτώσεις αὐτῆς ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐφ' ὅσον τὸ θέμα δὲν προέρχεται ἀπὸ ὑποβληθεῖσαν Ἐρώτησιν καὶ δοθεῖσαν Ἀπάντησιν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐγκριθῇ ἡ ἐγγραφή του ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ θέμα ἐγγράφεται.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε,

Θὰ γίνω ἀντιπαθὴς πρὸς τὰς στενογράφους. Ἀλλὰ πρὸ μακροῦ εἶχον ἐγείρει τὸ θέμα ὅτι ἡ Βουλὴ προσφέρεται δι' ἀγορεύσεις καὶ οὐχὶ δι' ἀναγνώσεις ἐκθέσεων. Τότε ἐδόθη ἀπάντησις ὅτι ἴσως ἀκόμη ἡ Βουλὴ εὑρίσκετο εἰς τὰ πρῶτα στάδια καὶ ὅτι ἦτο ἀνάγκη μαθητείας. Δὲν νομίζετε, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ὅτι ἡ μαθητεία ἔληξε καὶ ὅτι εἶναι καιρὸς πλέον.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ φοίτησις τῶν Βουλευτῶν εἶναι πενταετοῦς διαρκείας.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Καὶ θὰ μαθητεύουν αἰωνίως, κύριε Πρόεδρε ! !

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καὶ ἑπομένως τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Βουλῆς δι' ἕκαστον Βουλευτὴν λειτουργεῖ, ἐκτὸς ἐὰν ἀνανεωθῇ ἡ περίοδός του διὰ μίαν πενταετίαν.

Νομίζω ὅτι θὰ ἦτο καιρὸς νὰ καταβληθῇ προσπάθεια οἱ ἔντιμοι Βουλευταὶ νὰ ἀγορεύουν ὅσον τὸ δυνατὸν ἀπὸ στήθους ἔχοντες μόνον σημειώσεις ἐνώπιόν των. Φυσικὰ εἶναι καὶ πολλὰ θέματα διὰ τὰ ὁποῖα εἶναι δύσκολος ἡ ἀπὸ στήθους ἀγόρευσις λόγῳ τοῦ ὅτι οἱ Βουλευταὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ χρησιμοποιήσουν στοιχεῖα.

Ἡ ἑπομένη συνεδρίασις τῆς Βουλῆς ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως αὐτῆς.

("Ωρα λήξεως 5.18 μ.μ.).

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Κληρίδης Ξάνθος
Κόσιης Νῖκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 3) τοῦ 1973, ἡ ἐπ' αὐτοῦ ἀγόρευσις τοῦ βουλευτοῦ κ. Μαλλιώτη, καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(2) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Συνεργασίας εἰς τὸν Τομέα τοῦ Τουρισμοῦ μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Συριακῆς Ἀραβικῆς Δημοκρατίας (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(3) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

(4) Ἔκθεσις τῆς Εἰδικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς συσταθείσης πρὸς μελέτην τοῦ θέματος τῆς διαρροῆς πολεοδομικῶν σχεδίων, καὶ αἱ ἐπ' αὐτῆς παρατηρήσεις τοῦ βουλευτοῦ κ. Παρασκευαΐδη.

(5) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Ν. Κόσιης, Μ. Σαββίδης) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ν. Κόσιη θέματος «Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς περιοχῆς Μόρφου καὶ ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου».

(6) Ἐγγραφὴ εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ τῆς ἡμερησίας διατάξεως τῶν ἀκολούθων νέων θεμάτων :

(α) «Ἡ καταστροφὴ τῶν θράχων τοῦ Πενταδακτύλου ἀπὸ τὴν θιομηχανίαν τῶν λατομείων καὶ ἡ πολιτικὴ τῆς Κυθερνήσεως». (Θέμα ἐγγραφὲν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Γ. Ποταμίτη).

(β) «Ἡ πρόσφατος νομισματικὴ κρίσις καὶ αἱ ἐπιπτώσεις αὐτῆς ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων». (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Η. Χατζηηρακλέους).

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 5ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.13 μ.μ.)

(Ἀρ. 29)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ)

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Α εἶναι Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ ἀναγνώσουν, ἐὰν ὑπάρχουν, τὰς Ἀπαντήσεις Ὑπουργῶν εἰς τὰς Ἐρωτήσεις Βουλευτῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δὲν ὑπάρχουν Ἀπαντήσεις Ὑπουργῶν, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κεφάλαιον Β.

«Ὁ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Τὸ θέμα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθῇ διότι ἡ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς δὲν ἔχει κυκλοφορήσει ἐντὸς τῶν καθωρισμένων 48 ὡρῶν.

Θέμα δεύτερον : «Ὁ περὶ Ἀρχῆς Κρατικῶν Ἐκθέσεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Δὲν ὑπάρχει ἔκθεσις. Τὰ θέματα 3, 4 καὶ 5, ἤτοι «Οἱ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικοὶ) Νόμοι τοῦ 1963, 1965 καὶ 1972», δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθοῦν διότι δὲν ἔχει κυκλοφορήσει ἡ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

«Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972» δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθῇ διότι δὲν ἔχει κυκλοφορήσει ἡ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ περὶ Ταμείου Προνοίας Πληγέντων Παραγωγῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΑΜΕΙΟΥ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΠΛΗΓΕΝΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Γεώργιος Μαλλιώτης, Πρόεδρος
Νῖκος Κόσιης
Μιχαλάκης Σαββίδης
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Χρῆστος Κουρτελλάρης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 31ην Μαρτίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Ταμείου Προνοίας Πληγέντων Παραγωγῶν Νόμου εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ παράτασις τῆς ἰσχύος αὐτοῦ δι' ἓν εἰσέτι ἔτος ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας λήξεώς του, ἤτοι ἀπὸ τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1972, ἵνα ἐν τῷ μεταξὺ συμπληρωθῇ ἡ μελέτη καὶ ἐφαρμογὴ τοῦ ἤδη κατατεθέντος εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ μορφὴν νέας νομοθεσίας σχεδίου ἀσφαλίσεως γεωργικῶν προϊόντων.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλῶ τὸν κ. Γραμματέα ὅπως χωρήσῃ εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων μόνον καὶ τῶν πλαγιοτίτλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

Ἔναρξις ἰσχύος τοῦ παρόντος Νόμου. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις ὅπως τὰ ἄρθρα 1, 2 καὶ 3 ἐγκριθοῦν εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως, παρακαλῶ ὅπως ὁ Γραμματεὺς χωρήσῃ εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου τοῦ Νομοσχεδίου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ταμείου Προνοίας Πληγέντων Παραγωγῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὰ ὑπόλοιπα θέματα τὰ ἀναγεγραμμένα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β τῆς ἡμερησίας διατάξεως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθοῦν λόγῳ τῆς μὴ κυκλοφορίας τῶν ἐκθέσεων τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Κεφάλαιον Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Ὑπάρχουν Νομοσχέδια πρὸς κατάθεσιν ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 4) τοῦ 1973, τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγγραφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τὴν 27ην Μαρτίου 1973 συμφώνως τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1973 (Ἀρ. 12 τοῦ 1973) καὶ τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1973 (Ἀρ. 13 τοῦ 1973). Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

Κεφάλαιον Δ.

Πρῶτον θέμα : «Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς περιοχῆς Μόρφου καὶ ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου». (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

"Εντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἡ Βουλὴ κατ' ἐπανάληψιν ἠσχολήθη μὲ θέματα ἀφορῶντα τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα διαφόρων περιοχῶν τῆς νήσου. Διότι, ὡς ὀρθῶς ἐλέχθη καὶ εἰς τὸ παρελθόν, τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα ἀποτελεῖ τὸ σοβαρώτερον πρόβλημα τὸ ὁποῖον ἀντιμετωπίζει ὁ Κυπριακὸς λαὸς καὶ εἰδικώτερον ὁ ἀγροτικὸς κόσμος καὶ ἐπομένως δικαίως ἡ Βουλὴ συζητεῖ τὰ προβλήματα τὰ ὑδατικὰ διαφόρων περιοχῶν καὶ εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς περιοχῆς Μόρφου, τὸ ὁποῖον ὁ συνάδελφος κ. Νῖκος Κόσιης ἔχει ἐγγράψει.

Πλειστάκις ἔχει εἰπωθῆ ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔχει καθῆκον καὶ ὑποχρέωσιν νὰ χρησιμοποιήσῃ ὅλα τὰ εἰς τὴν διάθεσίν της μέσα καὶ νὰ δαπανήσῃ ἐπίσης οἱονδήποτε χρηματικὸν ποσόν, φθάνει νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ συγκέντρωσις καὶ ἡ ἀξιοποίησις τῶν ὑπογείων ἢ ἐπιφανειακῶν ὑδάτων ποὺ ὑπάρχουν, ἀκόμη μερικὰ ἔστω, εἰς διαφόρους περιοχὰς τῆς Κύπρου.

Ἡ περιοχὴ τῆς Μόρφου, ἡ ὁποία εἶναι σήμερον ἡ πλέον ἀποδοτικὴ περιοχὴ τῆς Κύπρου εἰδικῶς λόγῳ τῆς ἐκτάσεως τῶν καλλιεργειῶν τῶν ἐσπεριδοειδῶν, ἐπιβάλλεται νὰ εὕρῃ πλήρη συμπαράστασιν ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτιμῶμεν τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Ὑπουργὸς Γεωργίας μόλις προσφάτως ἔχει ἐξαγγείλει ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἑτοιμάζει σχέδιον διὰ τὴν συγκέντρωσιν καὶ ἀξιοποίησιν τῶν ὑδάτων τῆς περιοχῆς Τυλληρίας καὶ τὴν μεταφορὰν τυχὸν περισσευμάτων πρὸς τὸ λεκανοπέδιον τῆς Μόρφου διὰ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐν ζωῇ διατήρησις τῆς πλουσίας αὐτῆς γεωργικῆς περιοχῆς.

Δι' αὐτὸ διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ ἐπιθυμῶ νὰ ἑνώσω τὴν φωνήν μου μὲ ὅλους ὅσους ὡμίλησαν ἢ ὅσους θὰ ὁμιλήσουν διὰ τὸ θέμα αὐτὸ καὶ νὰ καλέσω τὴν Κυβέρνησιν νὰ προχωρήσῃ ἄνευ χρονοτριβῆς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν οἱωνδήποτε ἔργων τὰ ὁποῖα ἔχει ἀποφασίσει διὰ τὴν περιοχὴν τῆς Μόρφου καὶ τὰ ὁποῖα ἔργα δὲν θὰ πρέπει καθόλου νὰ ἐπηρεασθοῦν ἀπὸ τὰς οἱασδήποτε ἀλλαγὰς τὰς ὁποίας σκοπεύει ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως, λόγῳ τῆς ἐφετεινῆς ἀνομβρίας.

Δὲν εἶναι οὔτε ὀρθὸν οὔτε δίκαιον ἡ ἐφετινὴ κατάστασις τῆς ἀνομβρίας, ὁσασδήποτε ἀνάγκας καὶ ἂν δημιουργῇ διὰ τὸν ἀγροτικὸν κόσμον, νὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα νὰ περικοποῦν χρηματικὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα θὰ πρέπει ἢ εἶναι προγραμματισμένα νὰ ἐξοδευθοῦν διὰ τὴν ὑδατικὴν ἀνάπτυξιν διαφόρων περιοχῶν τῆς Κύπρου καὶ εἰς τὴν συγκεκριμένην περίπτωσιν διὰ τὴν περιοχὴν τῆς Μόρφου.

Μὲ αὐτὰς τὰς ὀλίγας σκέψεις, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ τονίσω ὅτι τόσον ὡς ἄτομον ὅσον καὶ ὡς ἀγροτικὴ ὀργάνωσις ὑποστηρίζομεν ἐνθέρμως τὴν προσπάθειαν νὰ σωθῇ ἡ περιοχὴ τῆς Μόρφου καὶ τονίζομεν ὅτι ἐπιβάλλεται διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐξοδεύσῃ οἱαδήποτε χρηματικὰ ποσὰ διὰ τὴν καλυτέραν ἀξιοποίησιν τῶν ὑδατίνων πόρων τῆς νήσου.

Τελειώνων θὰ ἤθελα νὰ τονίσω, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ὅτι ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας ἡ Κυβέρνησις ἐπιβάλλεται νὰ ἐπανεξετάσῃ ἐπίσης ἓν θέμα τὸ ὁποῖον σοβαρῶς ἀπασχολεῖ ἢ καὶ συγκινεῖ, ἂς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ εἴπω, τὸν Κυπριακὸν λαόν.

Εἰς ἑβδομαδιαίαν ἐφημερίδα συχνάκις ἀναφέρεται ὅτι ὑπάρχει Κύπριος ὁ ὁποῖος εἶναι εἰς θέσιν νὰ βοηθήσῃ τὸ κράτος νὰ ἐξεύρῃ ὑπάρχοντα ἄγνωστα ὑπόγεια νερά.

Εἴτε τοῦτο εἶναι ἀληθὲς εἴτε ὄχι, ἁπλῶς καὶ μόνον διότι συγκινεῖται πολὺ ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἀπὸ ὅσα γράφονται καὶ λέγονται διὰ τοιαῦτα ὑπόγεια νερά, πιστεύω ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔχει καθῆκον νὰ ἐπαναμελετήσῃ καὶ ἐπανεξετάσῃ τὸ θέμα τοῦτο καὶ νὰ καλέσῃ πάλιν τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν ὁ ὁποῖος ἰσχυρίζεται τὰ ὅσα ἔχω ἀναφέρει διὰ περαιτέρω συζήτησιν καὶ διὰ περαιτέρω ἐπαφάς διότι εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν καὶ περίστασιν ποὺ εὑρισκόμεθα ἐφέτος δικαιολογεῖται πᾶσα ἐνέργεια τῆς Κυβερνήσεως.

Εὐχαριστῶ, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Προτοῦ δώσω τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Κωνσταντίνου, ἁπλῶς ἐπιθυμῶ νὰ ἀναφέρω ὅτι κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ πρὸ διετίας ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν, ἐκλήθη ὁ ἀναφερόμενος εἰδικός, ὁ ὁποῖος ὑπέβαλε μερικὰς προτάσεις καὶ αἱ ἴδιαι αἱ προτάσεις διεβιβάσθησαν ἐγγράφως πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, ἐξ ὅσων δὲ γνωρίζω, ὡς κατετοπίσθη ἀργότερον ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν, τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας δὲν εὗρεν ὅτι αἱ ἐγγράφως ὑποβληθεῖσαι προτάσεις ἦσαν σύμφωνοι μὲ ὅσα προφορικῶς διετυπώθησαν ἐνώπιον τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν ὑπὸ τοῦ ἐν λόγῳ ἐμπειρογνώμονος.

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Τὸ ὑδατικὸν εἶναι τὸ κύριον πρόβλημα ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ κυπριακὴ γεωργία. Ἡ ὅλη ἀνάπτυξη τῆς ἀγροτικῆς μας οἰκονομίας ἢ ἀκόμη ἡ διατήρησή της στὰ σημερινὰ ἐπίπεδα θὰ ἐξαρτηθῇ ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὸ κατὰ πόσο θὰ μπορέσουμε νὰ διαφυλάξουμε καὶ νὰ χρησιμοποιήσουμε σὲ ἀκόμη μεγαλύτερο βαθμὸ τὶς περιωρισμένες ποσότητες ὕδατος ποὺ διαθέτει ὁ τόπος μας.

Πρόβλημα ἄρδευσης ἀντιμετωπίζουν ὅλες οἱ περιοχὲς τῆς Κύπρου. Μὲ ἰδιαίτερη ὅμως ὀξύτητα παρουσιάζεται τὸ πρόβλημα στὶς δύο βασικὲς πλουτοπαραγωγικὲς περιοχὲς τῶν κοκκινοχωρίων Ἀμμοχώστου καὶ τῆς Μόρφου.

Ποιὰ εἶναι τὰ αἴτια γιὰ τὴν σημερινὴ πραγματικὰ σοβαρὴ κατάσταση στὴν περιοχὴ Μόρφου ; Πῶς συμβαίνει νὰ ἀντιμετωπίζῃ τόσον ὀξὺ ἀρδευτικὸ πρόβλημα ἡ πιὸ σημαντικὴ καὶ πιὸ πλούσια ὑδροφόρος λεκάνη τῆς νήσου ;

Ἡ βασικὴ αἰτία γι' αὐτὴν τὴν κατάσταση εἶναι ἡ ἀνισόρροπος καὶ μὲ πολὺ ταχεῖς ρυθμοὺς ἀνάπτυξη τῶν φυτειῶν, ἡ ὁποία, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν σπατάλην τοῦ ὕδατος, ἔχει ὁδηγήσει σὲ μεγάλην ὑπεράντληση καὶ ἔχει προκαλέσει σημαντικὴ πτώση τῆς στάθμης τοῦ ὑδροφόρου στρώματος.

Σύμφωνα μὲ τὰ ὑπάρχοντα στατιστικὰ στοιχεῖα ἡ ἀρδευομένη ἔκταση τὸ 1960 ἦταν 43.000 σκάλες, ἐνῶ τὸ 1971 ἔφτασε τὶς 78.600 σκάλες. Δηλαδὴ μέσα σὲ δέκα χρόνια ἔχει παρουσιασθῆ αὔξηση κατὰ 83%. Αὐτὴ ἡ μὴ ἰσόρροπη αὔξηση τῆς ἀρδευομένης ἐκτασης σὲ σχέση μὲ τὸν ἐμπλουτισμὸ τῶν ὑπογείων ὑδάτων εἶναι ἡ κυρία, ἡ βασικὴ αἰτία τοῦ σοβαροῦ προβλήματος.

Ἐδῶ πρέπει νὰ τονιστῆ ὅτι ἡ ἐπέκταση τῶν καλλιεργειῶν δὲν ἔγινε μὲ ὀρθὰ κριτήρια οὔτε καὶ μὲ δίκαιη κατανομὴ τῶν διαθεσίμων ὑδάτων. Ἐνῶ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ ἀπορρίπτονταν ἀπὸ τὸ ἁρμόδιο Τμῆμα οἱ αἰτήσεις δεκάδων μικροκαλλιεργητῶν γιὰ τὴν ἐπέκταση τῶν φυτειῶν τους κατὰ μερικὲς μόνο σκάλες, ἀπὸ τὴν ἄλλη παραχωροῦνταν ἄδειες, στὴν ἴδια ἀκριβῶς περιοχὴ καὶ πολλὲς φορὲς καὶ ἀπὸ τὴν ἴδια διάτρηση, γιὰ δενδροφύτευση τεραστίων ἐκτάσεων σὲ κεφαλαιούχους ἐπιχειρηματίες. Ἡ ἀσυνεπὴς καὶ μεροληπτικὴ αὐτὴ πολιτικὴ τῶν ἁρμοδίων τμημάτων ὄχι μόνο ξεσήκωσε τὴν κατακραυγὴ τῶν μικροκαλλιεργητῶν τῆς περιοχῆς, ἀλλὰ καὶ συνέβαλε στὴν ὄξυνση τοῦ ἀρδευτικοῦ προβλήματος. Καὶ εἶναι δικαιολογημένη ἡ κατακραυγὴ αὐτὴ ἐνάντια στὸ νόμο γιὰ τὸν ἔλεγχο τῶν φυτειῶν καὶ οὔτε εἶναι τυχαῖο τὸ γεγονὸς τῆς ὕπαρξης στὴν περιοχὴ αὐτὴ παρανόμων φυτειῶν, ἔκτασης 80.000 σκαλῶν.

Ἡ πιὸ πάνω κατάσταση ἔχει ὁδηγήσει στὴν σημερινὴ κρίση ὕδατος. Πῶς παρουσιάζεται τὸ πρόβλημα ;

Γιὰ τὴν ἄρδευση τῶν 80.000 αὐτῶν σκαλῶν ἀπαιτεῖται ποσότητα ὕδατος 80 ἑκατομμυρίων κυβικῶν μέτρων ἐτησίως ἀπὸ τὸ ὑδροφόρο στρῶμα. Λαμβάνοντας ὑπόψη ὅτι ἡ ἀπόδοση τοῦ ὑδροφόρου στρώματος ὑπολογίζεται σὲ 50 μόνο

έκατομμύρια κυβικά μέτρα έτησίως, φαίνεται ότι ή ύπεράντληση είναι γύρω στά 30 έκατομμύρια κυβικά μέτρα έτησίως. Τοῦτο σημαίνει ότι ἂν συνεχιστῆ αὐτὴ ἡ κατάσταση ἡ ἀποθηκευμένη ποσότητα ὕδατος τῶν 800 ἑκατομμυρίων κυβικῶν μέτρων θὰ ἐξαντληθῆ μέσα σὲ 20—25 χρόνια. Αὐτὸ φυσικὰ δὲ σημαίνει ὅτι τὸ πρόβλημα θὰ παρουσιαστῆ ὕστερα ἀπὸ 25 χρόνια. Τότε θὰ ἔχουμε τὴν πλήρη καταστροφή. Οἱ συνέπειες τῆς ὑπεράντλησης ἄρχισαν νὰ ἐμφανίζωνται ἀπὸ τώρα. Ἤδη σὲ πολλὲς περιοχές, ὅπως τὸ Πραστειό, Νικήτα, Χρυσηλιοῦ, Καπούτι, καὶ σὲ πολλὲς ἄλλες περιοχές, ἡ ἀπόδοση τῶν γεωτρήσεων ἔπεσε κάτω ἀπὸ τὸ 50%, ἐνῶ ἀλλοῦ ἄρχισε νὰ εἰσχωρῆ τὸ θαλάσσιο νερό. Κατὰ συνέπεια τὸ πρόβλημα παρουσιάζεται ἄμεσα ὀξὺ καὶ οἱ προδιαγραφόμενες προοπτικές, ἂν δὲν ληφθοῦν μέτρα, θὰ εἶναι καταστροφικές.

Τί ἔχει κάμει μέχρι σήμερα ἡ Κυβέρνηση γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ προβλήματος ;

1. Ἔργα ἐξοικονόμησης ὕδατος :

Στὰ ἔργα αὐτὰ περιλαμβάνεται ἡ κατασκευὴ ἐπενδυμένων ἀρδευτικῶν αὐλάκων γιὰ τὴν ἐξοικονόμηση ὕδατος. Γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸ ἡ κυβέρνηση ἔχει δαπανήσει μέχρι σήμερα £500.000. Ἔπειτα εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ σχεδίου βελτιωμένων συστημάτων ἀρδευσης, γιὰ τὶς δαπάνες τοῦ ὁποίου ἡ κυβέρνηση παρέχει στοὺς ἐνδιαφερομένους ἀγρότες 15% ὡς ἐπιχορήγηση καὶ τὸ ὑπόλοιπο 85% μακροπρόθεσμα δάνεια μὲ χαμηλὸ τόκο. Γιὰ τὸ σχέδιο αὐτὸ διετέθησαν μέχρι σήμερα £132.000.

Παράλληλα ἔχει προωθηθῆ ἡ ἵδρυση ἀρδευτικῶν τμημάτων σὲ ὅλα τὰ χωριὰ τῆς περιοχῆς. Σήμερα λειτουργοῦν 100 ἀρδευτικὰ τμήματα ποὺ καλύπτουν ἀρδευόμενην ἔκταση 19.000 σκαλῶν καὶ ἐπίκειται ἡ ἵδρυση ἄλλων 20 ἀρδευτικῶν τμημάτων.

2. Κατασκευὴ ἐμπλουτιστικῶν ἔργων :

Τὸ 1962 κατασκευάσθηκε στὸν ποταμὸ Σερράχη ὁ ὑδατοφράκτης Μόρφου, χωρητικότητος 2 ἑκατομμυρίων κυβικῶν μέτρων καὶ μικρότερες δεξαμενὲς κατὰ μῆκος τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ μὲ κύριο σκοπὸ τὸν ἐμπλουτισμὸ τοῦ ὑδροφόρου στρώματος. Τὸ ὅλον ἔργο στοίχισε £250.000.

Τὸ 1964 κατασκευάσθηκε ὁ ὑδατοφράκτης Ὀβγοῦ χωρητικότητος γύρω στὸ ἕνα ἑκατομμύριο κυβικὰ μέτρα γιὰ ἐμπλουτιστικοὺς καὶ ἐναποθηκευτικοὺς σκοπούς. Γιὰ τὴν κατασκευὴ τοῦ ὑδατοφράκτη καὶ τοῦ ἀρδευτικοῦ δικτύου δαπανήθηκε ποσὸν £160.000.

Τὸ 1971 ἄρχισε ἡ κατασκευὴ τοῦ ὑδατοφράκτη Μάσσαρι. Τὸ ἔργον θὰ ἀποπερατωθῆ ἐφέτος καὶ ἡ χωρητικότητά του ἀνέρχεται στὰ δύο ἑκατομμύρια κυβικὰ μέτρα. Ἡ ὁλικὴ δαπάνη θὰ ἀνέλθη στὶς £250.000.

Τέλος ὑπάρχουν ἤδη σχέδια γιὰ τὴν κατασκευὴν ἐμπλουτιστικῶν ἔργων κατὰ μῆκος τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ Σερράχη, καὶ ἡ προβλεπομένη δαπάνη θὰ εἶναι περὶ τὶς £120.000.

Ἀπὸ ὅλα ὅσα ἔχουμε ἀναφέρει πιὸ πάνω δὲν μπορεῖ νὰ καταλήξη κανεὶς στὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ κυβέρνηση «δὲν ἔκαμε ἔργα», ὅτι «ἐπέδειξε ἀσυνέπειαν καὶ ἀδράνειαν» καὶ πολὺ περισσότερον ὅτι οἱ φωνὲς τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς ἠχοῦν «εἰς ὦτα μὴ ἀκουόντων». Ἀντίθετα τὸ συμπέρασμα εἶναι ὅτι ἡ κυβέρνηση ἔχει κάμει ἔργα καὶ ἔδωσε, ὅπως καὶ ὤφειλε νὰ δώση μεγάλη προσοχὴ γιὰ τὴ σωτηρία τῆς σημαντικῆς αὐτῆς περιοχῆς.

Τὸ ἐρώτημα ποὺ πρέπει νὰ τεθῆ εἶναι : Τὰ ἔργα ποὺ ἔχουν γίνει εἶναι ἐπαρκῆ, καὶ μποροῦν νὰ ἀποτρέψουν τὸν κίνδυνον ;

Η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι, δυστυχώς, αρνητική. Παρ' όλα τα εκτελεσθέντα ήδη έργα και τις προσπάθειες για εξοικονόμηση ύδατος, αν ληφθούν υπόψη οι ανάγκες των υφισταμένων καλλιεργειών, έστω και με την εφαρμογή βελτιωμένων συστημάτων άρδευσης σε όλη την περιοχή, και πάλι το πρόβλημα παραμένει οξύ, εξαιτίας του πολύ σοβαρού ελλείμματος από την υπεράντληση. Η εξοικονόμηση 12 εκατομμυρίων κυβικών μέτρων νερού από τη γενική εφαρμογή βελτιωμένων μεθόδων άρδευσης θα καλύψη μόνον τις αυξανόμενες ανάγκες των υφισταμένων καλλιεργειών. Κατά συνέπεια το ετήσιον έλλειμμα των 30 εκατομμυρίων κυβικών μέτρων παραμένει. Εκείνο που επιτυγχάνεται, και είναι σημαντικό, είναι ή μη αύξηση του ελλείμματος.

Τι μπορεί να γίνη στα πλαίσια, βέβαια, του δυνατού για την αντιμετώπιση του προβλήματος ;

1. Να επιτευχθή ή εφαρμογή βελτιωμένων συστημάτων άρδευσης σ' όλη την περιοχή και να εφαρμοσθούν πλήρως και χωρίς εξαιρέσεις οι πρόνοιες του νόμου για τον έλεγχο της άντλησης.

2. Να ενθαρρυνθή και να ενισχυθή ή ίδρυση αρδευτικών τμημάτων. Επιβάλλεται να απλοποιηθή ή διαδικασία παραχώρησης αδειών και ή παροχή υλικής και τεχνικής βοηθείας.

3. Να επισπευσθή ή πραγματοποίηση της μεταφοράς ύδατος από τα πλεονάσματα άλλων περιοχών. Ήδη έχει ετοιμασθή λεπτομερής τεχνοοικονομική μελέτη για την περιοχή Μόρφου—Τυλληρίας, ή οποία προνοεί την αξιοποίηση των υδατίνων πόρων για την ίδια την περιοχή όπως και τη μεταφορά ύδατος από την περιοχή Τυλληρίας στην περιοχή Μόρφου. Το περίσσευμα ύδατος που θα μπορούσε να μεταφερθή στην περιοχή Μόρφου υπολογίζεται γύρω στα 60—70 εκατομμύρια κυβικά μέτρα. Με την ποσότητα αυτή και την εξοικονόμηση ύδατος στην ίδια περιοχή θα μπορούσαν να ικανοποιηθούν οι σημερινές ανάγκες και να αποφευχθή ή παραπέρα εξάντληση του υδροφόρου στρώματος. Αυτό είναι πολύ ενθαρρυντικό και ή κυβέρνηση επιβάλλεται να επισπεύση την εκτέλεση του σημαντικού αυτού έργου.

Όμως πρέπει ταυτόχρονα να μη τρέφουμε αυταπάτες και πολύ περισσότερο να μη τις διοχετεύουμε στους ενδιαφερομένους. Η εκτέλεση του μεγάλου αυτού έργου δεν μπορεί να γίνη αμέσως, δεν μπορεί να γίνη αύριο όση καλή θέληση και αν υπάρχη. Θα απαιτηθή χρόνος, θα απαιτηθή ή επίλυση πολλών τεχνικών και νομικών ζητημάτων. Για την πραγματοποίησή του θα απαιτηθούν μερικά χρόνια. Και στο διάστημα αυτό το κύριο μέτρο για την ανακούφιση της περιοχής θα είναι ή εξοικονόμηση ύδατος μέσα στο ίδιο το λεκανοπέδιο της Μόρφου. Αυτή είναι δυστυχώς, ή πραγματικότητα και όσον πικρή και αν είναι πρέπει να λέγεται, γιατί αυτή είναι ή αλήθεια.

Εντιμε κύριε Πρόεδρε. Η εφετεινή ανομβρία έχει οξύνει ακόμη περισσότερο το πρόβλημα, όχι μόνο της άρδευσης, αλλά και της ύδρευσης. Προβλήματα αντιμετωπίζουν όλες οι περιοχές της Κύπρου. Αν επρόκειτο να μιλήσουμε για μέτρα έκτακτης ανάγκης, αυτά πρέπει να αφορούν όλες τις περιοχές της Κύπρου. Γι' αυτό ή εφετινή ανομβρία έχει θέσει επί τάπητος ένα σοβαρό θέμα. Το θέμα της κρατικοποίησης των υδάτων. Το μέτρο αυτό φαίνεται ότι θα γίνεται με την πάροδο του χρόνου όλο και πιο ζωτικό. Θα έλεγα αναπότρεπτο. Η κρατικοποίηση των υδάτων είναι, υπό τις κυπριακές συνθήκες, ο μόνος δρόμος για την ορθολογιστική αξιοποίηση και τη δίκαιη κατανομή των πολύ περιωρισμένων υδατίνων πόρων του νησιού μας. Κι' αυτή είναι ή πλέον ριζοσπαστική, ή πλέον αποτελεσματική λύση του αρδευτικού προβλήματος της περιοχής Μόρφου, της περιοχής Κοκκινοχωριών, όπως και των άλλων περιοχών του νησιού μας. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι ή κυβέρνηση θα προχωρήση συντόμως στη μελέτη του σοβαρού αυτού προβλήματος.

Κλείοντας, κύριε Πρόεδρε, εἰσηγοῦμαι, λαμβάνοντας ὑπόψη τὴ σοβαρότητα τοῦ ὑδατικοῦ προβλήματος καὶ μάλιστα τὴν ἐπιδείνωσή του ἐφέτος ἐξαιτίας τῆς ἀνομβρίας, νὰ κληθῆ ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων νὰ κατατοπίση τὸ Σῶμα γιὰ τὴν ὅλη κατάσταση καὶ γιὰ τὰ σχέδια τῆς κυβέρνησης γιὰ τὴν ἀντιμετώπισή της.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Δημητρίου.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔντιμε **κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.** Πολλὰ ἔχουν ἐπιτευχθῆ εἰς τὴν Νῆσον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἰς τὸν τομέα τῆς γενικῆς ἀναπτύξεως τοῦ τόπου.

Εἰς ἕνα τομέα ἔχω τὴν γνώμην ὅτι ὑστέρησε τὸ ἀναπτυξιακὸν πρόγραμμα τῆς Κυβερνήσεως : Εἰς τὸν τομέα τῆς περιοχικῆς ἀναπτύξεως. Τοῦτο ἐξ ἄλλου ἔχει τονισθῆ καὶ εἰς ἔγγραφον τοῦ Ἐνιαίου Κόμματος, ἀποσταλὲν πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν τὴν 30ὴν Νοεμβρίου 1972, εἰς τὸ ὁποῖον τονίζεται ὅτι εἶναι καιρὸς πλέον νὰ δοθῆ μεγαλυτέρα σημασία εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ὡρισμένων περιοχῶν τοῦ τόπου. Πιστεύω, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, ὅτι τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς περιοχῆς Μόρφου ἐμπίπτει ἀκριβῶς ἢ χρονίζει λόγῳ ἐλλείψεως προγραμματισμοῦ περιοχικῆς ἀναπτύξεως.

Δὲν εἶναι νέον τὸ πρόβλημα τὸ ὑδατικὸν τῆς περιοχῆς Μόρφου. Εἶναι παλαιόν. Ἐτέθη κατ' ἀρχὰς κατὰ τρόπον ὀξὺ καὶ ἦτο τὸ πρόβλημα ὀξύ. Κατέστη ὀξύτερον καὶ σήμερον ἔγινεν ὀξύτατον. Ἀντιμετωπίζει ἡ περιοχὴ τὸ φάσμα τῆς ξηράνσεως ὅλων τῶν κήπων ἐσπεριδοειδῶν λόγῳ ἐλλείψεως ὕδατος. Δὲν εἶμαι εἰδικὸς διὰ νὰ προτείνω εἰς τὸ Σῶμα λύσεις. Ἡ ἐξεύρεσις λύσεων, ἡ ἐκπόνησις μελετῶν, ἡ ἐκπόνησις σχεδίων καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τούτων εἶναι καθῆκον τῶν εἰδικῶν, τοὺς ὁποίους διαθέτει ὁ τόπος, καὶ διαθέτει εὐτυχῶς ἀρκετούς, ἐπιτοπίους ἀλλὰ καὶ ἀπεσταλμένους τοῦ Ὀργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θέλω νὰ τονίσω σήμερον εἶναι τοῦτο : Ὅτι παρετηρήθη ἀρκετὴ ὀλιγωρία εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν αὐτοῦ τοῦ ὀξυτάτου προβλήματος μὲ τὰς συνεπείας τὰς ὁποίας σήμερον ὅλοι διαπιστοῦμεν.

Ἔστω καὶ τὴν 12ην ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει μὲ ταχὺ ρυθμὸν νὰ ἐξαντλήση ὅλα τὰ μέσα. Νὰ χρησιμοποιήση ὅλον τὸ ἔμψυχον καὶ ἄψυχον δυναμικὸν τὸ ὁποῖον διαθέτει διὰ τὴν σωτηρίαν αὐτῆς τῆς περιοχῆς. Ἤδη ἔχομεν τὸ προηγούμενον τῆς πόλεως Ἀμμοχώστου. Εἰς πλουτοπαραγωγικὸς τόπος, μία πλουτοπαραγωγικὴ περιοχή, ἔχει ἀποξηρανθῆ καὶ δὲν ἐπιθυμεῖ οἱοσδήποτε νὰ ἴδῃ τὴν ἰδίαν κατάστασιν εἰς τὴν περιοχὴν Μόρφου.

Ἐπειδὴ πολλὰ λέγονται καὶ ἄδονται περὶ ὑπάρξεως σχεδίων καὶ ἐφαρμογῆς των διὰ πολλὰ χρόνια τώρα, καὶ τὸ Σῶμα δὲν εἶναι κατατοπισμένον, καὶ ἐπειδὴ οἱ ἴδιοι οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς ἔχουν πολλάκις διαβεβαιωθῆ ὅτι ὑπάρχουν σχέδια καὶ συντόμως θὰ τεθοῦν εἰς ἐφαρμογήν, θεωρῶ ὀρθόν, ἐπειδὴ τὸ πρόβλημα εἶναι σοβαρόν, ὅπως κληθῆ ὁ Ὑπουργὸς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων μὲ εἰδικοὺς διὰ νὰ κατατοπίσουν τὴν Ἐπιτροπὴν Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἐπὶ τῶν σχεδίων αὐτῶν, ἐὰν ὑπάρχουν, ἢ ἐπὶ τῶν μελετωμένων σχεδίων, ἐὰν πρόκειται νὰ ὑπάρξουν, διὰ νὰ εἶναι καὶ τὸ Σῶμα πλήρως κατατοπισμένον καὶ ἱκανοποιημένον τοὐλάχιστον ὅτι ἡ Κυβέρνησις κάμνει τὸ πᾶν διὰ τὴν ἐπίλυσιν αὐτοῦ τοῦ σοβαρωτάτου προβλήματος.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ζαμπᾶς.

Γ. ΖΑΜΠΑΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τὸ ὅτι εἰς τὴν Κύπρον ὑφίσταται σοβαρώτατον ὑδατικὸν πρόβλημα οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει καὶ ὄχι μόνον αὐτὸ ἀλλὰ τὸ πρόβλημα αὐτὸ εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ συζητημένα ἀπὸ ὅλα τὰ προβλήματα ἀπὸ κάθε Κύπριον πάσης τάξεως καὶ πάσης ἡλικίας. Συνεπῶς ἐπιβάλλεται καὶ εἶχε πρωταρχικὴν ὑποχρέωσιν ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ θέμα αὐτὸ καὶ ἐὰν ὄχι νὰ ἐπιτύχῃ τὴν πλήρη λύσιν τοῦ προβλήματος, τοὐλάχιστον νὰ μετριάσῃ τὰς κακὰς συνεπείας τῆς ἐλλείψεως τοῦ ὕδατος.

Τὰ κλιματολογικὰ δεδομένα τῆς Κύπρου ἐπιβάλλουν ὅπως καταβληθῇ κάθε προσπάθεια δι' ἀνακοπὴν τῆς διαρροῆς τοῦ νεροῦ τὸ ὁποῖον φεύγει κατὰ ἑκατομμύρια τόννους κάθε χρόνον καὶ πηγαίνει εἰς τὴν θάλασσαν καὶ χάνεται.

Τὸ γεγονὸς εἶναι ὅτι ἡ σημερινὴ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ τῆς κατασκευῆς ὡρισμένων ὑδατοφρακτῶν δὲν ἠδυνήθη νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα, συγκεκριμένως δὲ ὑπάρχει περίπτωσις ὑδατοφράκτου τοῦ ὁποίου ἡ κατασκευὴ ἐκόστισε πλέον τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου λιρῶν καὶ τοῦ ὁποίου τὰ νερὰ ἀπὸ πενταετίας, δηλαδὴ ἀπὸ τῆς κατασκευῆς του, δὲν ἔχουν χρησιμοποιηθῇ ἀκόμη δι' ἄρδευσιν καὶ τὶς οἶδε πότε θὰ χρησιμοποιηθοῦν.

Ἐπίσης τὸ γεγονὸς ὅτι κατεσκευάσθησαν ὑδατοφράκται, οἱ ὁποῖοι καλύπτουν τόσον μικρὰν ἔκτασιν ὥστε ἡ ἀπόδοσίς των νὰ μὴν καλύπτῃ οὔτε τὰ ἔξοδα συντηρήσεως τῶν ὑδατοφρακτῶν αὐτῶν, ἀποδεικνύει τὴν ἔλλειψιν θετικότητος καὶ ρεαλισμοῦ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος αὐτοῦ.

Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς δυτικῆς Μεσαορίας, τῆς περιοχῆς Μόρφου δηλαδή, προεβλήθη ἀπὸ μέρους τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἀπὸ δωδεκαετίας καὶ πλέον. Καὶ τὸ πρόβλημα αὐτὸ εἶναι σοβαρώτατον, διότι ἡ περιοχὴ κινδυνεύει μὲ τὴν ἔλλειψιν τοῦ νεροῦ νὰ ἀποξηρανθῇ, κινδυνεύει νὰ μεταβληθῇ εἰς ἔρημον ἀκριβῶς διότι γίνεται ὑπεράντλησις καὶ δὲν ἀναπληροῦνται τὰ ἀντλούμενα νερὰ διὰ νὰ ἀντικατασταθοῦν, καὶ δι' αὐτὸ προσπάθεια τῆς Κυβερνήσεως πρέπει νὰ εἶναι ὅπως φροντίσῃ πάσῃ θυσίᾳ νὰ ἐμπλουτίσῃ τὴν περιοχὴν αὐτὴν διὰ τῆς μεταφορᾶς νερῶν ἀπὸ ἄλλην περιοχήν. Ἤδη ὑφίσταται σχέδιον μεταφορᾶς τῶν νερῶν τοῦ Καρκώτη καὶ μεταφορᾶς τῶν περισσευμάτων τῶν νερῶν τῶν χειμάρρων τῆς Τυλληρίας. Τὸ πρόβλημα αὐτὸ μελετᾶται ἀπὸ δωδεκαετίας καὶ πλέον καὶ τὶς οἶδε πόσα χρόνια ἀκόμη θὰ μελετᾶται. Διότι ἡ Κυβέρνησις ἁπλῶς ὑπόσχεται ὅτι μελετᾷ καὶ ὅτι θὰ θεραπεύσῃ τὴν ἀνάγκην αὐτήν. Ἐν τῷ μεταξὺ ἑκατομμύρια τόννων ὕδατος κάθε χρόνον ἔρχονται ἀπὸ τὴν περιοχὴν διὰ τὴν ὕδρευσιν τῆς Λευκωσίας καὶ προγραμματίζει ἡ Κυβέρνησις καὶ μεταφορὰν ἀκόμη μεγαλυτέρων ποσοτήτων.

Ἐάν, κύριοι, ἡ Κυβέρνησις ἐχρειάσθη πέραν τῶν δώδεκα ἐτῶν διὰ τὴν μελέτην τοῦ προβλήματος αὐτοῦ, διερωτᾶται κανείς, θὰ χρειασθῇ ὀλιγώτερον ἀπὸ διπλάσιον χρόνον διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου ; Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ περιοχὴ αὐτὴ εἶναι καταδικασμένη ;

Ἀσφαλῶς τὸ πρόβλημα αὐτὸ θὰ ἀπαιτήσῃ τεραστίαν δαπάνην, ἡ δαπάνη ὅμως αὐτὴ θὰ εἶναι μία παραγωγικωτάτη ἐπένδυσις καὶ ὁπωσδήποτε ἀποτελεῖ μικρὸν ποσοστὸν τοῦ ποσοῦ τὸ ὁποῖον θὰ ἐχρειάζετο διὰ τὴν ἵδρυσιν ἐργοστασίου ἀφαλατώσεως τὸ ὁποῖον μελετᾷ ἡ Κυβέρνησις. Ἤδη ἡ καταπρασίνη αὐτὴ περιοχή, ἡ ὁποία τροφοδοτεῖ ἀφ' ἑνὸς τὸν κρατικὸν Προϋπολογισμὸν διὰ τῆς φορολογίας τοῦ εἰσοδήματος τῶν κατοίκων καὶ ἀφ' ἑτέρου τὰ συναλλαγματικὰ ἀποθέματα τῆς Κύπρου, διὰ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν προϊόντων της, δι' ἑκατομμυρίων λιρῶν τὸν χρόνον, κινδυνεύει νὰ μετατραπῇ εἰς ἔρημον, κινδυνεύει νὰ μετατραπῇ εἰς Σαχάραν. Δὲν ὑπάρχει ἄλλη λύσις παρὰ ἡ προσπάθεια διὰ μεταφορὰν νεροῦ καὶ αὐτὸ πρέπει νὰ γίνῃ ὁπωσδήποτε τὸ ταχύτερον.

Ἡ Κυβέρνησις κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια ἐνθαρρύνει καὶ ὑποχρεώνει τοὺς κατοίκους νὰ περιορίσουν τὴν ἄντλησιν, νὰ ἐφαρμόσουν βελτιωμένα συστήματα ἀρδεύσεως καὶ νὰ ἱδρύσουν ἀρδευτικὰ τμήματα, διὰ νὰ μπορέσουν νὰ κάμουν μίαν σχετικὴν οἰκονομίαν εἰς τὸ νερόν. Δυστυχῶς δὲν τοὺς ἐνθαρρύνει εἰς τὴν πραγματικότητα. Διότι δὲν χορηγεῖ δάνεια, δὲν ἐπιχορηγεῖ τὴν διασωλήνωσιν τῶν αὐλάκων καὶ δὲν φροντίζει ὁπωσδήποτε νὰ ἐνισχύσῃ οἰκονομικῶς τοὺς παραγωγοὺς διὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἀνταποκριθοῦν εἰς τὰς ἀπαιτήσεις καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν σχεδίων βελτιωμένης ἀρδεύσεως.

Δεδομένου ὅτι τὸ πρόβλημα ἐπείγει καὶ δὲν χωρεῖ πλέον καμμίαν ἀναβολήν, ἡ Κυβέρνησις ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ σταματήσῃ πλέον τὰς ὑποσχέσεις καὶ νὰ προβῇ εἰς ἄμεσον ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ γίνουν ἀμέσως καὶ συγκεκριμένως νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκτροπὴν τῶν νερῶν τοῦ Καρκώτη πρὸς τὴν πεδιάδα τῆς Μόρφου. Θὰ εἰσηγούμην ὅπως τὸ ὅλον θέμα παραπεμφθῇ εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Γεωργίας ἡ ὁποία, ἀφοῦ καλέσῃ καὶ ἀκούσῃ τὰς γνώμας ἀντιπροσώπων τῶν παραγωγῶν τῆς περιοχῆς, νὰ παρουσιάσῃ τὸ ζήτημα καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν Γεωργίας νὰ κατατοπίσῃ τὸ Σῶμα καὶ νὰ δηλώσῃ ὑπευθύνως τί σκοπεύει νὰ κάμῃ ἐπὶ τέλους ἡ Κυβέρνησις δι' αὐτὸ τὸ θέμα. Καλῶ δὲ τὴν Βουλὴν νὰ παρακολουθήσῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸ ὅλον θέμα καὶ νὰ ἀσκήσῃ πίεσιν ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐπιληφθῇ τούτου τὸ ταχύτερον. Εἶναι καιρὸς νὰ σταματήσουν πλέον αἱ ὑποσχέσεις αἱ ὁποῖαι, ὅταν παρέχωνται χωρὶς νὰ ἐκπληροῦνται, καταντοῦν νὰ εἶναι ἐμπαιγμὸς πλέον πρὸς ἐκείνους πρὸς τοὺς ὁποίους παρέχονται αἱ ὑποσχέσεις.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Κατὰ τὴν ὁμιλίαν μου ἐπὶ τῶν Προϋπολογισμῶν, Τακτικὸν καὶ Ἀναπτύξεως, ἐνδιέτριψα ἐπὶ μακρὸν ἐπὶ τοῦ ὑδατικοῦ προβλήματος τῆς νήσου μας.

Θεωρῶ τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς Κύπρου ὡς τὸ σοβαρώτερον μετὰ τὸ ἐθνικὸν πρόβλημα, τὸ ὁποῖον ἀντιμετωπίζει ὁ τόπος μας. Εἶναι πραγματικὰ λυπηρὸν νὰ συζητῶμεν δι' ἓν πρόβλημα τὸ ὁποῖον ὤφειλεν ἡ Κυβέρνησις νὰ ἔχῃ ἐπιλύσει ἀπὸ μακροῦ.

Νοιώθω μεγάλην θλῖψιν καὶ στενοχωρίαν ὅταν αὐτὴν τὴν στιγμὴν γνωρίζω ὅτι 155 μὲ 160 ἑκατομμύρια τόννοι ὕδατος χύνονται εἰς τὴν θάλασσαν κατ' ἔτος εἰς τὴν Πάφον καὶ τὸ νερὸν αὐτὸ μποροῦσεν ἡ Κυβέρνησις νὰ τὸ χρησιμοποιήσῃ εἰς τὴν Πάφον καὶ τὰ περισσεύματα νὰ δοθοῦν εἰς τὰς περιοχὰς ποὺ ἔχουν ἀπόλυτον ἀνάγκην.

Γνωρίζομεν ὅλοι, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι, ὅτι ἡ Μεσαορία ἔχει τὰς πλουσιωτέρας ὑπογείους δεξαμενὰς τῆς Κύπρου διὰ ὑφάλμυρα νερὰ καὶ γνωρίζομεν ὅτι ὑπάρχουν μέθοδοι ποὺ νὰ μετατρέπουν τὰ νερὰ αὐτὰ εἰς κατάλληλα διὰ τὴν γεωργίαν μας. Ἐν τούτοις, ἠκούσαμεν καὶ ἀκούομεν περὶ σχεδίων, περὶ ὑποσχέσεων, περὶ ἐκμεταλλεύσεως αὐτῶν τῶν πλούτων ποὺ ὑπάρχουν εἰς τὸν τόπον μας, ἀλλὰ δὲν βλέπομεν νὰ ἀξιοποιοῦνται τὰ νερὰ αὐτά.

Τὸ 1967 ἔθεσα διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς ἐφημερίδος μου τὸ θέμα τῆς δημιουργίας ἐργοστασίων ἀφαλατώσεως τοῦ θαλασσίου ὕδατος.

Πιστεύω ἀκραδάντως ὅτι μὲ τὴν δημιουργίαν μιᾶς σειρᾶς τοιούτων ἐργοστασίων ἀφαλατώσεως τοῦ θαλασσίου ὕδατος ἐν συσχετισμῷ μὲ τὴν παραγωγὴν ἠλεκτρικοῦ ρεύματος, ὥστε τὸ παραγόμενον νερὸν νὰ εἶναι σχετικῶς χαμηλοῦ

κόστους, μποροῦμεν νὰ τροφοδοτήσωμεν πλείστας ὅσας περιοχὰς μὲ νερὸν γιὰ πόσιν τῶν κατοίκων ὥστε τὰ νερὰ τὰ ὁποῖα σήμερον χρησιμοποιοῦν οἱ κάτοικοι ὅλων αὐτῶν τῶν περιοχῶν νὰ δοθοῦν πρὸς τὴν γεωργίαν.

Κύριε Πρόεδρε. Τὰς ἀπόψεις μου ἐπὶ τῶν θεμάτων αὐτῶν τὰς ἐξέθεσα πλειστάκις ἀπὸ τοῦ ἐπισήμου τούτου βήματος καὶ διὰ σχετικῶν ἐγγράφων.

Δράττομαι τῆς εὐκαιρίας αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἁπλῶς νὰ ἐνώσω τὴν φωνήν μου μετὰ τῆς φωνῆς τῶν ἀξιοτίμων συναδέλφων καὶ νὰ ἐξασκήσω τὴν ἐπιρροήν μου ὥστε ἡ Κυβέρνησις νὰ ὑλοποιήσῃ τὰς ὑποσχέσεις της διὰ νὰ σωθῇ τόσον ἡ Μόρφου ὅσον καὶ αἱ ἄλλαι περιοχαὶ αἱ ὁποῖαι σήμερον κινδυνεύουν ἀπὸ ἔλλειψιν ὕδατος.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Πρῶτον, ἐπιτραπήτω μοι νὰ ἐπέμβω εἰς ξένα οἰκόπεδα, διότι τὸ θέμα βεβαίως ἀφορᾷ πολὺ περισσότερον τοὺς ἐκ τῆς περιοχῆς ἢ μᾶλλον τοὺς κατοίκους Μόρφου καὶ περιοχῆς της καὶ τοὺς ἐκπροσωποῦντας αὐτοὺς Βουλευτάς.

Ἀλλὰ ἐπειδή, κύριε Πρόεδρε, φρονῶ βαθύτατα καὶ πιστεύω ἀκραδάντως ὅτι ἡ Βουλὴ καὶ οἱ Βουλευταὶ ἐκπροσωποῦν τὸν λαὸν ἐν τῷ συνόλῳ του δι' ἑκάστην περιοχὴν τῆς Κύπρου καὶ φρονῶ ἐπιπροσθέτως, κύριε Πρόεδρε, ὅτι πολὺ κακῶς ἡ Βουλὴ μερίζεται εἰς τμήματα καὶ εἰς περιοχὰς καὶ πολὺ κακῶς διεκδικεῖ τοπικὰ θέματα, διὰ ταῦτα τολμῶ νὰ λάβω τὸν λόγον καὶ νὰ ὑψώσω καὶ ἐγὼ τὴν φωνήν μου μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους συναδέλφους διὰ νὰ ἐκφράσω καὶ ἐγὼ τὴν ἀγωνίαν ἀκριβῶς ποὺ διακατέχει τοὺς παραγωγοὺς τῆς περιοχῆς ἀλλὰ καὶ ἐν ἐπεκτάσει τοὺς κατοίκους ἄλλων γεωργικῶν περιοχῶν τῆς Κύπρου.

Ἤκουσα, ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, μετὰ πολλῆς προσοχῆς τὰς ἀγορεύσεις ἐνίων Βουλευτῶν καὶ προσεπάθησα νὰ ἀποκομίσω πρακτικὰ συμπεράσματα τὰ ὁποῖα ὑπὸ μορφὴν εἰσηγήσεων πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἀκριβῶς νὰ ἐξαναγκάσουν τὴν Κυβέρνησιν νὰ στρέψῃ μὲ στοργὴν τὸ βλέμμα της πρὸς τὴν ἀγωνίαν καὶ τὸ δράμα τῶν παραγωγῶν αὐτῶν.

Ὁμολογουμένως, ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, πολὺ δυσπιστῶ ὅτι ἡ χωλαίνουσα κρατικὴ μηχανὴ καὶ αἱ καρκινοβατοῦσαι κρατικαὶ ὑπηρεσίαι πολὺ ἀπέχουν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπιληφθοῦν πράγματι ἐπειγόντως καὶ ὅσον αἱ περιστάσεις εἶναι δειναὶ καὶ ἐπείγουσαι νὰ ἐπιληφθοῦν, λέγω, ἀμέσως τοῦ προβλήματος καὶ νὰ ἐγκύψουν μὲ στοργὴν εἰς τὴν ἐπείγουσαν ταύτην ἀνάγκην.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον, νομίζω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἀπὸ ὅ,τι ἤκουσεν ἡ Βουλὴ ἔχει πράγματι στοιχειώδη ὑποχρέωσιν συμπερασματικῶς νὰ προβῇ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τοὐλάχιστον εἰς εἰσηγήσεις ὅπως λάβῃ ἐπειγόντως πρακτικὰ μέτρα πρὸς ἀντιμετώπισιν τοὐλάχιστον τῶν λίαν ἐπειγουσῶν ἀναγκῶν τῶν παραγωγῶν αὐτῶν.

Ἐξ ὅσων ἔχω ἀκούσει, κύριε Πρόεδρε, ἐποικοδομητικά τινα στοιχεῖα τὰ ὁποῖα κατώρθωσα νὰ συγκολλήσω καὶ νὰ προσκομίσω εἶναι τὰ ἑξῆς :

Εἶναι πράγματι ἄξιον λόγου ὅπως ὁ ἀξιότιμος ἐπὶ τῆς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων Ὑπουργὸς προσέλθῃ εἰς τὴν Βουλὴν αὐτὴν καὶ ἑρμηνεύσῃ καὶ ἐξηγήσῃ καὶ ἐπεξηγήσῃ καὶ προχωρήσῃ εἰς τὴν ἐπέκτασιν ἐπειγόντων πρακτικῶν μέτρων.

Εἶναι καθῆκον καὶ τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς, ὅπως μαζὶ μὲ τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν προχωρήσῃ εἰς ἐφαρμογὴν πρακτικῶν μέτρων καὶ ὅπως ὅλοι οἱ λόγοι, ὑποσχέσεις καὶ τὰ ὑπόλοιπα τεθοῦν εἰς τὸ περιθώριον, ἵνα πράγματι ληφθῇ ἡ δέουσα μέριμνα διὰ τοὺς κατοίκους αὐτούς.

Δεύτερον σημεῖον ἀπὸ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου, κ. Ζαμπᾶ, εἶναι τὸ ἑξῆς :

Πρέπει ἡ Κυβέρνησις τοὐλάχιστον ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης, ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τούτων, νὰ προβῇ εἰς ἀνακούφισιν τῶν κατοίκων διὰ νὰ ἐπιτελέσουν ἔργα περισυλλογῆς καὶ ἐξοικονομήσεως τοῦ διαθεσίμου ὕδατός των. Καὶ νομίζω ὅτι ἓν ἀπὸ τὰ μέτρα αὐτὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀφειδῶς ἢ μᾶλλον μὲ γενναιοφροσύνην ἐκχώρησις, παραχώρησις μέσων ἐξοικονομήσεως τοῦ ὕδατος ὅπως εἶναι ἡ διασωλήνωσις, εἴτε δωρεάν, ὅπου τοῦτο ἐπιβάλλεται νὰ γίνῃ, εἴτε γενναιοδώρως ἐπιχορηγουμένη μέχρις ὕψους 50 καὶ 70% πρὸς τοὺς παραγωγούς, ἵνα οὕτω πως ἐξοικονομήσουν διὰ τὸ ἐπερχόμενον χρονικὸν διάστημα ἔστω καὶ μικρὰν ποσότητα ὕδατος καὶ περισώσουν τὴν παραγωγήν των ἀπὸ τὴν ὁλικὴν καταστροφήν.

Ταυτοχρόνως νομίζω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι καὶ ἐγὼ δὲν ἐλπίζω ὅτι ἐντὸς συντόμου διαστήματος θὰ ἐφαρμόσῃ ἡ Κυβέρνησις τὰ μεγαλεπήβολα σχέδια μεταφορᾶς περισσευμάτων ὑδάτων ἀπὸ ἄλλας περιοχὰς καὶ ἀπὸ τὴν Τυλληρίαν πρὸς τὴν δεινοπαθοῦσαν περιοχήν, δὲν ἐλπίζω, λέγω, ἐντὸς συντόμου διαστήματος νὰ ἀρχίσῃ τὴν ἐργασίαν αὐτήν, παρ' ὅλον ὅτι ἀκριβῶς δίδει ἀφειδῶς τὰς ὑποσχέσεις αὐτάς. Ἀλλὰ νομίζω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι εἶναι ἄξιον λόγου νὰ πιεσθῇ ἡ Κυβέρνησις τοὐλάχιστον νὰ ἀρχίσῃ νὰ ἐμπλουτίζῃ τὴν περιοχὴν αὐτὴν ἐκ τῶν περισσευμάτων τοῦ γειτονεύοντος ποταμοῦ οὕτως ὥστε νὰ μπορῇ νὰ βελτιωθῇ κάπως τὸ ἐπίπεδον ἀρδεύσεως τῆς περιοχῆς.

Ἐν περιλήψει καὶ ἐν κατακλεῖδι, ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, θὰ εἰσηγούμην τὰ ἑξῆς :

Πρῶτον, ἡ ἁρμοδία Ἐπιτροπή, μᾶλλον λαμβάνουσα ἡ ἁρμοδία Ἐπιτροπὴ ἐντολὴν τῆς Βουλῆς νὰ συνέλθῃ, νὰ συνεδριάσῃ καὶ νὰ καλέσῃ τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν οὕτως ὥστε ἀπὸ κοινοῦ νὰ ἐξετασθῇ τί δέοντα μέτρα πρέπει νὰ ληφθοῦν ἐπειγόντως καὶ ἐκτάκτως.

Δεύτερον, ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐξαγγείλῃ πρὸς τοὺς δεινοπαθοῦντας παραγωγοὺς ἄμεσον ἐκχώρησιν διευκολύνσεων, ἄμεσον ἐπιχορήγησιν μέσων ἐξοικονομήσεως τοῦ ὕδατος, δωρεὰν παραχώρησιν σωλήνων ὅπου οἱ παραγωγοὶ δὲν μποροῦν νὰ ἀγοράσουν ἢ μὲ ἐπιχορήγησιν γενναίαν δι' ὅλους τοὺς ἄλλους, εἴτε μὲ δανεισμὸν εἴτε μὲ ἀγορὰν ἄτοκον καὶ μακροπρόθεσμον τοὐλάχιστον μέχρι ποσοῦ 50 τοῖς ἑκατόν.

Νομίζω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι κάθε εἰσήγησις τῆς Βουλῆς πρέπει νὰ ἐνδύεται μὲ πρακτικὸν ἔνδυμα διὰ νὰ ἔχει κάποιον ἀποτέλεσμα καὶ πρέπει καὶ ἡ Βουλὴ ἀκριβῶς νὰ ἀσκήσῃ ὅλην τὴν πίεσίν της διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ἀγαθὸν ἀποτέλεσμα διὰ τὴν ἀνακούφισιν τῆς δεινοπαθούσης περιοχῆς.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί ;

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Αἱ διαπιστώσεις εἶναι κοιναὶ καὶ ἐγένοντο πολλάκις. Θέλω νὰ ἀμφιβάλλω κατὰ πόσον αἱ ἁπλαῖ διαπιστώσεις τῆς Βουλῆς ἢ οἱουδήποτε ἄλλου Σώματος θὰ ἐπιλύσουν προβλήματα.

Εἶναι φυσικὸν καὶ εἶναι παραδεδεγμένον ὑφ' ὅλων ὅτι εἶναι ἀναγκαία ἡ ἐπείγουσα λῆψις μέτρων ἐὰν πρόκειται νὰ περισωθῇ μία περιοχή, ἡ ὁποία ἔχει σημασίαν δι' ὅλα τὴν γενικὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου.

Ἐὰν ὅμως θέλωμεν νὰ ἐπιτελέσωμεν πρακτικὸν ἔργον, εἰσηγοῦμαι ὅπως τὸ ὅλον θέμα παραπεμφθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Γεωργίας, ἡ ὁποία νὰ ἐνσωματώσῃ συγκεκριμένας πρακτικὰς εἰσηγήσεις πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐὰν πρόκειται πράγματι νὰ προσφέρωμεν χρήσιμον ὑπηρεσίαν. Δεδομένου ὅμως ὅτι, ὡς ἀντιλαμβάνομαι, ἐκκρεμεῖ δεύτερον θέμα, τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα ἐν γένει, θὰ εἰσηγούμην ὅτι, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ὁ ἔντιμος κ. Ὑπουργὸς ἐπρόκειτο νὰ κληθῇ διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἐν γένει πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν Βουλήν, θὰ ἦτο ὀρθότερον νὰ κληθῇ ἐπὶ τοῦ γενικοῦ αὐτοῦ θέματος ἀντὶ μόνον ἐπὶ τοῦ συγκεκριμένου τοιούτου, δεδομένου ὅτι ἡ ἐπίλυσις τοῦ ὑδατικοῦ προβλήματος μιᾶς περιοχῆς εὑρίσκεται εἰς πλήρη συνάρτησιν μὲ τὸ γενικὸν ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς Κύπρου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἐκ τῆς θέσεώς μου, κύριε Πρόεδρε. Λόγῳ τοῦ ὅτι ὑπάρχει εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν «τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς Κύπρου», θὰ ἤθελα νὰ ἐρωτήσω ἐὰν θὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις τοῦ θέματος τούτου ἐπὶ γενικῆς βάσεως ἢ ἂν θὰ κλείσῃ τὸ θέμα τοῦτο καὶ μετὰ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὸ γενικὸν θέμα. Καθ' ὅτι ἔχει θιγῇ ἀπὸ ἔντιμον συνάδελφον τὸ θέμα τῆς μεταφορᾶς ὑδάτων ἐξ ἄλλων περιοχῶν καὶ λόγῳ τοῦ ὅτι ἔχομεν ὑπ' ὄψιν νὰ ὁμιλήσωμεν ἐκτενῶς ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, δι' αὐτὸ θὰ ἠθέλαμεν ἀπόψεις, καθότι εἴμεθα ἀποφασισμένοι νὰ μιλήσωμεν ἐπὶ γενικῆς βάσεως διὰ νὰ ἐκθέσωμεν τὰς ἀπόψεις μας ὡς ἐπαρχία ἐπὶ τοῦ γενικοῦ αὐτοῦ προβλήματος, τὸ ὁποῖον σήμερον, ἐξ ὅσων ἐκ τῶν πραγμάτων φαίνεται, εἶναι ἓν τῶν σημαντικωτέρων προβλημάτων τὰ ὁποῖα μαστίζουν τὴν Κύπρον καὶ τοῦτο ἐφάνη ἰδίως διὰ τὰς δύο περιοχάς, Μόρφου καὶ Ἀμμοχώστου, ποὺ ἔθιξαν οἱ προηγούμενοι ὁμιληταὶ καὶ δὲν ἀνεφέρθησαν κἂν εἰς ἄλλας ἐπαρχίας λόγῳ τοῦ περιωρισμένου τοῦ θέματος. Ἐὰν δὲν ὑπῆρχε τὸ μεγάλον δρᾶμα τῆς ἀνομβρίας ἐπὶ τρία συνεχῆ ἔτη ἴσως νὰ μὴν ἐθίγετο καθόλου τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα. Καὶ δὲν ἐθίγη καθόλου ἡ ἀπλησία τῶν περιοχῶν αὐτῶν, τὸ πῶς δηλαδὴ καταναλίσκουν τὰ εὑρισκόμενα ἀποθηκευμένα εἰς αὐτὰς ὕδατα. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν θὰ ἤθελα νὰ ἐπεκταθῶ· ἁπλῶς καὶ μόνον θὰ ἀναμένω ὅταν θὰ συζητηθῇ ἐπὶ γενικῆς βάσεως τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς Κύπρου διὰ νὰ ἐπανέλθω.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐσημειώθη ἡ ἐπιφύλαξίς σας. Τώρα συζητοῦμεν τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς περιοχῆς Μόρφου καὶ ἀκολουθεῖ τὸ θέμα «τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς Κύπρου» εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἔχετε τὴν εὐχέρειαν νὰ ἐκφράσετε τὰς ἀπόψεις σας, ἐὰν ὁ ἐγγράψας τὸ θέμα θεωρήσῃ ὅτι θὰ ἀρχίσῃ ἡ συζήτησις σήμερον ἢ κατὰ πόσον τὰ ὑπ' αὐτοῦ λεχθέντα θὰ θεωρηθοῦν ὅτι ἔχουν καλύψει τὸ θέμα καὶ νομίζω ὅτι εἶναι εἰς γνῶσιν παντὸς ἐν Κύπρῳ παροικοῦντος ἡ σοβαρότης καὶ ἡ κρισιμότης τοῦ θέματος καὶ οὔτε ἡ ὑπὸ τῶν Βουλευτῶν οὔτε ἡ ὑπὸ ἄλλων διαπίστωσις τῆς κρισιμότητος τοῦ θέματος νομίζω ὅτι κομίζει ὁ,τιδήποτε καινὸν ἐν τῇ παρούσῃ αἰθούσῃ.

Ὁ κ. Χατζηϊωάννου.

Α. ΧΑΤΖΗΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Τὸ μόνον τὸ ὁποῖον ἤθελα νὰ τονίσω εἶναι ὅτι διὰ τὸ ζήτημα τῆς περιοχῆς Μόρφου ἔχουν γίνει μελέται καὶ ἔχει γίνει κάποιο σχέδιον τοῦ ὁποίου ἀναβάλλεται ἡ ἐφαρμογή. Ἐξ ὅσων ἀντιλαμβάνομαι, ἡ

ἐπιτροπὴ εἶναι περίεργος νὰ μάθῃ διὰ ποῖον λόγον ἀναβάλλεται ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ τοῦ σχεδίου. Καὶ θὰ ἦτο εὔθετος χρόνος, ὅταν θὰ κληθῇ ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς, ἐὰν τελικῶς ἀποφασίσῃ ἡ Βουλὴ νὰ κληθῇ εἴτε ὁ ἔντιμος Ὑπουργὸς εἴτε ἡ ἁρμοδία κατὰ νόμον ἀρχή, νὰ δώσῃ ἐξηγήσεις καὶ εἰσηγήσεις εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν αὐτήν, διὰ ποῖον λόγον αὐτὸ τὸ σχέδιον ἀναβάλλεται διαρκῶς.

Διότι, ὡς ἀντιλαμβάνομαι, ὑπάρχει σχέδιον, ὑπάρχει μελέτη, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον μᾶς διεβεβαίωσαν ἐπανειλημμένως, καὶ ὡς ἐκ τούτου παρακαλῶ ὅπως μὴ συγχυσθοῦν τὰ δύο θέματα, τὸ γενικὸν θέμα «τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς Κύπρου», τὸ ὁποῖον εἶναι πολὺ γενικὸν θέμα, μὲ τὸ εἰδικὸν τὸ τῆς περιοχῆς Μόρφου, τὸ ὁποῖον ἔχει ἤδη προχωρήσει κατὰ κάποιον τρόπον καὶ ἐνδέχεται νὰ τεθῇ εἰς ἐφαρμογήν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα ὑπῆρξε τὸ ἐπίκεντρον τοῦ ἐνδιαφέροντος αὐτοῦ τοῦ Σώματος καὶ τῶν ἀγορεύσεων τῶν Βουλευτῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ποὺ ἤρχισε νὰ λειτουργῇ ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων. Ἐξ ὅσων ἐνθυμοῦμαι, δὲν ὑπῆρξε περίπτωσις ἀγορεύσεως Βουλευτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως ποὺ νὰ μὴν ἀναφερθῇ εἰς τὸ σοβαρώτατον ὑδατικὸν πρόβλημα.

Δι' αὐτὸ νομίζω, ὅτι ἐὰν αὐτὸ τὸ Σῶμα ἐπιθυμῇ νὰ ἐπιτελέσῃ δημιουργικὴν ἐργασίαν, θὰ ἔπρεπε νὰ καλέσῃ τὸν Ὑπουργὸν Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων διὰ νὰ ἐνημερωθῇ ἐπὶ τῶν σχεδίων τῆς Κυβερνήσεως ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀντιμετώπισιν αὐτοῦ τοῦ σοβαροῦ προβλήματος καὶ διὰ νὰ ἐνημερωθῇ καὶ ὁ ἴδιος καὶ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἐπὶ τῶν ἀπόψεων τοῦ Σώματος ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς νήσου. Αὐτὴ θὰ εἶναι ἡ καλυτέρα συμβολὴ εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος τῆς περιοχῆς Μόρφου ποὺ πιστεύω ὅτι δὲν εἶναι ἡ μόνη περιοχὴ ποὺ ἀντιμετωπίζει ὑδατικὸν πρόβλημα. Ἐφέτος θὰ ἀντιμετωπισθῇ πρόβλημα νεροῦ πρὸς κορεσμὸν τῆς δίψας τοῦ κοινοῦ εἰς τὰς πόλεις καὶ ἤδη ἤρχισεν εἰς τὴν Λευκωσίαν νὰ ἐξοικονομῆται τὸ νερὸν εἰς τὰς οἰκίας.

Ἡ ἀνομβρία θὰ ὀξύνῃ ἔτι περισσότερον τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα. Ἑπομένως, χρειάζεται νὰ ἀντιμετωπισθῇ τὸ πρόβλημα ἐπὶ ὀρθῆς βάσεως καὶ νομίζω ὅτι ὁ ὀρθὸς τρόπος εἶναι νὰ καλέσωμεν τὸν Ὑπουργὸν Γεωργίας διὰ νὰ μᾶς ἐνημερώσῃ πλήρως ἐπὶ τοῦ ὅλου ὑδατικοῦ προβλήματος, συμπεριλαμβανομένης βεβαίως καὶ τῆς περιοχῆς Μόρφου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Δὲν πρόκειται νὰ δευτερολογήσω. Ἁπλῶς ἤθελα νὰ κάμω ὡρισμένας παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ὅσων ἔχουν ἀναφέρει οἱ συνάδελφοί μου.

Φαίνεται ὅτι ἡ Βουλὴ ἔχει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὑπάρχουν σχέδια, ποὺ εἶναι μία λανθασμένη ἐντύπωσις.

Ἐπρόκειτο νὰ γίνουν σχέδια διὰ τὴν περιοχὴν Μόρφου ἀλλὰ οὐδέποτε ἔγιναν. Καὶ ἀνεβλήθησαν, διότι ἀνεμένετο νὸ γίνῃ τὸ "Master plan" δι' ὅλην τὴν

Κύπρον, διὰ τὸ ὑδατικόν της πρόβλημα, τὸ ὁποῖον ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν τώρα ἀκούομεν ὅτι πρόκειται νὰ γίνῃ ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος καὶ οὐδέποτε ἔχει τελειώσει. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πραγματικῶς ὀφείλομεν νὰ κάμωμεν εἶναι νὰ ζητήσωμεν ἀμέσως νὰ ἔλθῃ ὁ Ὑπουργὸς Γεωργίας μὲ τοὺς βοηθούς του νὰ μᾶς δώσουν ἐξηγήσεις πῶς μπορεῖ νὰ λυθῇ τὸ φλέγον τοῦτο ζήτημα τοῦ ὑδατικοῦ προβλήματος τῆς περιοχῆς Μόρφου. Καὶ λέγω τὸ φλέγον αὐτὸ ζήτημα, διότι αἱ ἄλλαι περιοχαὶ πιθανὸν νὰ δύνανται νὰ ἀναμένωσι, διότι εἰς αὐτὰς δὲν ὑπάρχουν αἱ δενδροφυτεῖται αἱ ὁποῖαι ὑπάρχουν εἰς τὴν περιοχὴν Μόρφου καὶ αἱ ὁποῖαι, ἐὰν ὑποστῶσι ζημίαν ἐξ ἐλλείψεως νεροῦ, σημαίνει ὅτι θὰ εἶναι πλήρης ἡ καταστροφὴ καὶ ἡ ἀντικατάστασις τούτων θὰ εἶναι τελείως ἀδύνατος.

Ἑπομένως παρὰ τὸ ὅτι συμφωνῶ πλήρως ὅτι τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα εἶναι γενικῶς ὀξύτατον, ὀφείλομεν πρωτίστως ὡς Βουλὴ νὰ ζητήσωμεν νὰ ἔλθῃ ἐπειγόντως ὁ κ. Ὑπουργὸς νὰ μᾶς δώσῃ ἐξηγήσεις διὰ τὴν περιοχὴν αὐτὴν καὶ τὰ ὑπάρχοντα σχέδια καὶ διὰ νὰ ἀκούσῃ τὰς ἀπόψεις μας, καὶ μάλιστα εἰς τὸ πολὺ σύντομον προσεχὲς μέλλον, δηλαδὴ ἐντὸς μιᾶς ἑβδομάδος νὰ ζητήσωμεν νὰ μᾶς δώσῃ λεπτομερείας διὰ τὸ ὅλον ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς Κύπρου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἀπὸ τὴν θέσιν μου, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ὅτι τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα εἶναι ὀξύτατον ὄχι μόνον εἰς τὴν Μόρφου, διότι εἶναι ἡ μία πλευρὰ τοῦ νομίσματος. Ὑπάρχει ὅμως καὶ μία ἄλλη πλευρὰ τοῦ νομίσματος. Νὰ ὑπάρχουν πλούσια ὑπόγεια ὑδροφόρα στρώματα εἰς πολλὰς περιοχὰς καὶ νὰ μένουν ἀνεκμετάλλευτα καὶ νὰ κινδυνεύουν νὰ καταστραφοῦν πολλαὶ ἑκατοντάδες σκαλῶν φυτειῶν καὶ ἐπὶ πλέον πολλαὶ σκάλες, τοὐλάχιστον 800 σκάλες, ἀμπελώνων πρωΐμου σουλτανίνης, τῆς πλέον πρωΐμου παραγωγῆς τῆς περιοχῆς τῆς Πέγειας.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὰ νομίζω ὁμιλοῦμεν διὰ τὴν περιοχὴν τῆς Μόρφου ἐπὶ τοῦ παρόντος.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ναί, θέλω νὰ πῶ ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ ἄλλη πλευρὰ τοῦ νομίσματος. Λέγω ὅτι χρειάζονται καὶ αὐτὰ ἄρδευσιν καὶ ἐνῷ ἠμπορούσαμεν νὰ τοὺς προμηθεύσωμεν νερὸν δὲν τοὺς τὸ προμηθεύομεν.

Δι' αὐτὸ ἔχω τὴν γνώμην ὅτι πρέπει ὁ Ὑπουργὸς Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων νὰ ἔλθῃ ἐνώπιον τοῦ Σώματος νὰ ἐκθέσῃ τὴν γενικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ ὑδατικοῦ προβλήματος, τὸ ὁποῖον ὅπως ὑπεστηρίχθη ὑπὸ ὅλων τῶν συναδέλφων, εἶναι ὀξύτατον καὶ μάλιστα, σύμφωνα μὲ τὴν εἰσήγησιν τοῦ ἐντίμου Μέλους, κ. Σαββίδη, μέχρι σήμερον δὲν ἔχουν ἑτοιμασθῆ σχέδια οὔτε διὰ τὴν περιοχὴν Μόρφου. Ἀντιθέτως ἀκούομεν ὅτι ἡτοιμάσθησαν τεχνοοἰκονομικαὶ μελέται καὶ ὅτι θὰ ἀρχίσουν ὡρισμέναι ἐργασίαι.

Δι' αὐτό, νομίζω ὅτι εἶναι ἀναγκαία ἡ παρουσία τοῦ Ὑπουργοῦ εἰς τὸ Σῶμα διὰ νὰ ἐκθέσῃ τὴν γενικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὰς ἐνεργείας τὰς ὁποίας ἔκαμε μέχρι σήμερον διὰ τὴν λύσιν μερικῶς ἢ ὁλικῶς τοῦ ὑδατικοῦ προβλήματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐπειδὴ εἶμαι ὁ εἰσηγητὴς τοῦ γενικωτέρου θέματος «τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς Κύπρου», θὰ ἤθελα νὰ διευκολύνω τὸ Σῶμα μὲ τὸ νὰ μὴν συζητηθῇ τώρα τὸ θέμα, ἀλλὰ παραχωρῶν τὸν χρόνον τῆς συζητήσεως πρὸς τὸ Σῶμα διὰ νὰ κληθῇ ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς Γεωργίας ἐπειγόντως νὰ κατατοπίσῃ τὸ Σῶμα, οὐχὶ ὅμως μὲ μίαν ὁμιλίαν καὶ νὰ ἀποχωρήσῃ ἀπὸ τὴν συνεδρίαν, ἀλλὰ πρῶτον εἰς τὴν αἴθουσαν συνεδριάσεων τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν διὰ νὰ μπορέσωμεν νὰ εἴπωμεν καὶ ἡμεῖς τὰς ἀπόψεις μας καὶ νὰ ὑποβάλωμεν σχετικὰς ἐρωτήσεις διὰ νὰ κατατοπισθῶμεν καί, ἐὰν δὲν ἱκανοποιηθῶμεν, τότε νὰ συζητήσωμεν τὸ γενικώτερον πρόβλημα ἀργότερον εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτήν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Δημητρίου.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἔχει προηγουμένως ἐκτεθῇ μία εὔστοχος ἀντιδιαστολὴ μεταξὺ τῆς συζητήσεως τοῦ ἐπὶ μέρους θέματος «Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς περιοχῆς Μόρφου» καὶ τοῦ γενικωτέρου θέματος «Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς Κύπρου». Ἀμφότερα τὰ θέματα εἶναι ἐγγεγραμμένα. Μετὰ λύπης μου παρετήρησα ὅτι ἀρκετοὶ συνάδελφοι ἔχουν συγχύσει τὸ θέμα τῆς συζητήσεως καὶ μεταπηδοῦν ἀπὸ τὸ εἰδικὸν θέμα εἰς τὸ γενικώτερον.

Αἱ εἰσηγήσεις περὶ προσκλήσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων διὰ νὰ κατοπίσῃ τὸ Σῶμα ἐπὶ τῆς γενικωτέρας πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ ὑδατικοῦ προβλήματος πιθανὸν νὰ εἶναι ὀρθαὶ ὅταν θὰ συζητηθῇ τὸ δεύτερον θέμα. Αὐτὴν τὴν στιγμὴν συζητεῖται τὸ θέμα «Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς περιοχῆς Μόρφου». Καὶ ἔχει προηγουμένως ὑποβληθῇ ἀπὸ ἀρκετοὺς συγκεκριμένη εἰσήγησις ποὺ μπορεῖ νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ σύντομα μάλιστα. Ἡ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων νὰ καλέσῃ ἐκπροσώπους τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἢ τὸν ἴδιον τὸν Ὑπουργὸν ἢ καὶ ἐκπροσώπους τοῦ Τμήματος Ἀναπτύξεως Ὑδάτων διὰ νὰ κατατοπισθῇ ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προβλήματος, τοῦ προβλήματος «Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς περιοχῆς Μόρφου».

Δι' αὐτὸ θὰ παρακαλέσω ὅπως, διὰ λόγους τάξεως καὶ διαδικασίας, τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν αὐτὴ ἡ εἰσήγησις καὶ ἐὰν μετὰ ἀκολουθήσῃ συζήτησις ἐπὶ τοῦ γενικωτέρου θέματος νὰ ἀκούσωμεν ἀπόψεις καὶ ἐπ' αὐτοῦ καὶ νὰ ἀποφασίσῃ τὸ Σῶμα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀντλαμβάνομαι τὸν ζῆλον τῶν Βουλευτῶν νὰ ὁμιλήσουν ἐπὶ τοῦ θέματος. Νομίζω ὅτι ἔχει ἐξαντληθῇ τὸ θέμα καὶ οὐδεμία σκοπιμότης θὰ ἐξυπηρετηθῇ διὰ τῆς περαιτέρω συνεχίσεως τοῦ διαδικαστικοῦ θέματος. Νομίζω ἀποτελεῖ γενικὴν διαπίστωσιν ὅτι ἡ Βουλὴ ἐπιθυμεῖ νὰ κατατοπισθῇ ἐπὶ τῶν εἰδικῶν, ἐὰν ὑπάρχουν, σχεδίων τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν περιοχὴν Μόρφου. Καὶ ἡ παράκλησις, ἡ εἰσήγησις μᾶλλον, ἡ ὁποία ὑπεβλήθη ὑπὸ ἀρκετῶν ὁμιλητῶν δέον νὰ διαβιβασθῇ ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς πρὸς τὸν ἀξιότιμον κ. Ὑπουργὸν Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, ὅπως κατατοπίσῃ τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευ-

τικὴν Ἐπιτροπὴν Γεωργίας, εἰς τὴν ὁποίαν προτίθεμαι νὰ παραπέμψω τὸ θέμα, ἐπὶ τοῦ ὅλου θέματος ἢ τῆς ὑπάρξεως σχεδίων ἢ τῶν προοπτικῶν αἱ ὁποῖαι διαγράφονται διὰ κυβερνητικὴν δρᾶσιν ἐπὶ τοῦ θέματος. Ἡ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἀκολούθως εἶναι ἐλευθέρα, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ τὸ πράξῃ, νὰ καλέσῃ τοὺς ἐνδιαφερομένους, ἢ, ὡς ἀντιλαμβάνομαι, τὴν συσταθεῖσαν ἐκ νέου Συντονιστικὴν Ἐπιτροπὴν διὰ νὰ ἀκούσῃ καὶ τὰς ἰδικάς της εἰσηγήσεις, ἴσως εἰς κοινὴν συνεδρίασιν μετὰ τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας ἢ εἰς κεχωρισμένην, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Προέδρου αὐτῆς. Ἀκολούθως καὶ ἀφοῦ ἐξετασθῇ τὸ θέμα τοῦτο, ἐφ' ὅσον εὑρίσκεται ἀναγεγραμμένον, ὁ Ὑπουργὸς Γεωργίας θὰ παρακληθῇ, εἴτε κατὰ τὴν ἰδίαν συνεδρίασιν, εἴτε εἰς μετέπειτα συνεδριάσεις, νὰ κατατοπίσῃ γενικώτερον τὴν Ἐπιτροπὴν Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἐπὶ τοῦ γενικωτέρου θέματος, τὸ ὁποῖον ἐπίσης εὑρίσκεται ἀναγεγραμμένον ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, δηλαδὴ ἐπὶ τοῦ ὑδατικοῦ προβλήματος τῆς Κύπρου, χωρὶς τοῦτο νὰ σημαίνῃ ὅτι ἡ ἐξέτασις τοῦ πρώτου θέματος ἀναγκαστικὰ θὰ καθυστερήσῃ μέχρι τῆς ἐξετάσεως τοῦ δευτέρου. Χωρὶς ἐπίσης νὰ σημαίνῃ ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ περιορισθῇ ὁ Ὑπουργός, ἐὰν ἐπιθυμῇ, κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ εἰδικοῦ προβλήματος τῆς Μόρφου, νὰ ἀναφερθῇ καὶ εἰς τὴν γενικωτέραν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ θέματος.

Νομίζω ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ καλυτέρα διαδικασία καὶ ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἔνστασις θὰ προχωρήσωμεν εἰς τὸ τρίτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ τὸ ὁποῖον ἔχει ἐγγράψει ὁ κ. Ποταμίτης.

Πληροφοροῦμαι ἀπὸ τὸν ἐγγράψαντα τὸ θέμα ὅτι ἔχει ζητήσει παρὰ τῶν ἁρμοδίων ὡρισμένα στοιχεῖα τὰ ὁποῖα μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν τοῦ ἔχουν δοθῆ καὶ διὰ τοῦτο ζητεῖ τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος. Ἀναβάλλω, ὅθεν, τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος διὰ μελλοντικὴν συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Τὸ 4ον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως «Ἡ πρόσφατος νομισματικὴ κρίσις καὶ αἱ ἐπιπτώσεις αὐτῆς ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων» ἐνεγράφη τὴν παρελθοῦσαν Πέμπτην καὶ πληροφοροῦμαι ὑπὸ τοῦ ἐγγράψαντος τὸ θέμα ὅτι τὰ ὑπ' αὐτοῦ ζητηθέντα στοιχεῖα δὲν ἔχουν συλλεγῆ ἀκόμη καὶ ὡς ἐκ τούτου καὶ τὸ θέμα τοῦτο θὰ ἀναβληθῇ διὰ μελλοντικὴν συνεδρίασιν τοῦ Σώματος.

Ἡ ἑπομένη συνεδρίασις τοῦ Σώματος ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν, μὲ ἡμερησίαν διάταξιν τὴν ἀκόλουθον :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(2) Ὁ περὶ Ἀρχῆς Κρατικῶν Ἐκθέσεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(3) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1963.

(4) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1965.

(5) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(6) Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(7) Ὁ περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(8) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(9) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1972.

(10) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 4) τοῦ 1973.

(11) Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως ἐπὶ τῆς Διεθνοῦς Εὐθύνης διὰ Ζημίας Προξενουμένας ὑπὸ Διαστημικῶν Ἀντικειμένων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : Δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἀναγεγραμμένον οἱονδήποτε θέμα ἐφ' ὅσον οἱ ἐγγράψαντες τὰ δύο ἐναπομένοντα θέματα δὲν θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ συλλέξουν τὰ ζητηθέντα ὑπ' αὐτῶν στοιχεῖα καὶ ὁμιλήσουν ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἐπὶ τῶν θεμάτων τούτων.

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Εἰς προηγουμένην συνεδρίασιν ἡ Βουλὴ ἀνέθεσεν εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς Ἐσωτερικῶν καὶ Γεωργίας νὰ μελετήσουν τὸ θέμα τοῦ ὑδροεμπλουτισμοῦ τῆς Ὁρμήδειας. Ἡ Ἐπιτροπὴ ὑπέβαλε σχετικὴν Ἔκθεσιν τὴν ὁποίαν ἀπέστειλε πρὸς τὸν ἔντιμον Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν διὰ νὰ μελετήσῃ τὸ θέμα τῆς ἀπαλείψεως τοῦ ὑπολοίπου ὀφειλομένου ποσοῦ ἐκ μέρους τῶν κατοίκων. Δὲν γνωρίζω ποία εἶναι ἡ ἀπάντησις μέχρι σήμερον τοῦ Ὑπουργείου, ἀλλὰ ὁποιαδήποτε καὶ ἐὰν εἶναι, δεδομένης τῆς ἐφετινῆς ἀνομβρίας καὶ ἄλλων δυσκόλων καταστάσεων, παρακαλῶ ὅπως ἐπιληφθῆτε τοῦ θέματος καὶ εἰσηγηθῆτε ὅπως μὴ παρουσιασθοῦν οἱ ὀφειλέται ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου διότι.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δὲν νομίζω ὅτι ἀποτελεῖ τοῦτο ἔργον τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς. Τὸ μόνον τὸ ὁποῖον δύναται.....

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Νὰ γίνῃ μεσολάβησις διότι αὔριον θὰ παρουσιασθοῦν ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριε Χριστοφίδη. Νομίζω ὅτι ἡ ὀρθοτέρα ἄποψις εἶναι νὰ παρακληθῇ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπίσπευσιν τῆς ἀπαντήσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν καὶ ἐάν.....

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὑπάρχει κάποια ἀπάντησις, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

..... καὶ ἐὰν δὲν σᾶς ἱκανοποιήσῃ τότε μπορεῖτε νὰ ἐγγράψετε τὸ θέμα.

Ὁ κ. Μαλλιώτης.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ὁ Ὑπουργὸς ἀπήντησε εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ ἡ ἀπάντησις ἐτέθη ὑπ' ὄψιν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου. Καὶ ἐπληροφόρησα τὸν ἔντιμον κύριον συνάδελφον ὅτι πρόκειται σήμερον νὰ πλησιάσωμεν ὡς Ἐπιτροπὴ Γεωργίας τὸν ἔντιμον Πρόεδρον τῆς Βουλῆς καὶ νὰ τὸν παρακαλέσωμεν ὅπως λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα καὶ σταματήσουν αἱ διώξεις ἐναντίον τῶν διωκομένων. Συνεπῶς τὸ πρόβλημα εὑρίσκεται κάτω ἀπὸ τὸν χειρισμὸν τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ δὲν βλέπω τὸν λόγον διατὶ νὰ προχωρήσῃ ἡ συζήτησις κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συνεδριάσεως τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δὲν βλέπετε τὸν λόγον ! Δὲν πειράζει, κ. Μαλλιώτη, εἶναι προφανὴς νομίζω.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ὅπως ἀντιλαμβάνομαι ἡ Ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς κατετέθη εἰς τὸ Σῶμα καὶ ἑπομένως ὅταν ἐστάλη εἰς τὸν Ὑπουργὸν ἐστάλη ὡς ἔγγραφον τῆς Βουλῆς. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπάντησις τώρα τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ, πιστεύω ὅτι αὐτὴ ἡ ἀπάντησις ἀνήκει εἰς τὸ Σῶμα καὶ θὰ πρέπει νὰ κατατεθῇ εἰς τὴν Βουλήν. Δὲν ἔχει σημασίαν ἐὰν εἶναι εἰς τὸν Πρόεδρον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλῶ μὴ διακόπτετε, κύριε Μαλλιώτη. Νὰ τελειώσῃ ὁ ὁμιλητής.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ὅταν τὰ ἔγγραφα ἀπευθύνωνται εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς δὲν εἶναι προσωπικὰ ἔγγραφα. Ἀσφαλῶς ἀπευθύνωνται εἰς τὸν Πρόεδρον διὰ κατάθεσιν ἐνώπιον τοῦ Σώματος δεδομένου ὅτι πρόκειται περὶ Ἐκθέσεως τοῦ Σώματος. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ Βουλὴ ἔκαμε συγκεκριμένην εἰσήγησιν. Ἐὰν ἡ ἀπάντησις τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ εἶναι ἀρνητικὴ—καὶ ἀγνοῶ τὴν ἀπάντησιν μέχρι τῆς στιγμῆς—ἦτο ὀρθὸν ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ εἰδοποιήσῃ τὰ μέλη περὶ τῆς τοιαύτης ἀπαντήσεως, καὶ ὄχι μόνον τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, διότι τότε θὰ ἦτο δικαίωμα οἱουδήποτε μέλους τῆς Βουλῆς νὰ ἐγγράψῃ τὸ θέμα διὰ νὰ συζητήσῃ τοῦτο ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἔχει εἰς χεῖρας του τὴν ἀπάντησιν τοῦ Ὑπουργοῦ, ἡ ὁποία μόλις προσφάτως ἔχει κυκλοφορήσει καὶ θὰ κατατεθῇ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Ἐάν, μετὰ τὴν δοθεῖσαν ἀπάντησιν καὶ τῶν διαβιβασθέντων ὑπὸ τοῦ κυρίου Προέδρου τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας περὶ προσεγγίσεών των εἰς τὸν Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν, μὲ τὴν ἐπανάληψιν τῆς παρακλήσεως τῆς Βουλῆς ὅπως ἀνασταλῇ ἢ διαγραφῇ ἡ ὀφειλὴ τῶν κατοίκων, οἱουδήποτε μέλος αἰσθάνεται ὅτι πρέπει νὰ συζητηθῇ τὸ θέμα, ἔχει εὐχέρειαν νὰ ἐγγράψῃ τοῦτο ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως διὰ περαιτέρω συζήτησιν ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Μίαν παρατήρησιν, κύριε Πρόεδρε. Ἐλήφθη μία ἀπάντησις. Δὲν κατετέθη εἰς τὴν Βουλήν. Δὲν εἶχα κανένα δικαίωμα νὰ ἀποκαλύψω τι ἀλλὰ ἀνέφερα ὅτι οἱαδήποτε καὶ ἐὰν εἶναι ἡ ἀπάντησις ἔπρεπε νὰ κατατεθῇ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς καὶ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἐστάλη ἀπάντησις. Νομίζω ὅτι ὀρθῶς ἐχειρίσθην τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δὲν πρόκειται νὰ συνεχίσω τὴν συζήτησιν. Ἡ ἀπάντησις τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ θὰ κοινοποιηθῇ πρὸς ὅλα τὰ μέλη ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς καὶ τὴν ἑπομένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος δικαιοῦνται οἱαδήποτε μέλη ἐπιθυμοῦν νὰ ἐγγράψουν τὸ θέμα πρὸς συζήτησιν, ἐὰν οὕτως ἐπιθυμοῦν.

Ὁ κ. Νεοκλέους.

Α. ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ :

"Εντιμε κύριε Πρόεδρε. Κατὰ τὸν παρελθόντα 'Οκτώβριον εἶχα ἐγγράψει ἓν θέμα ἐν σχέσει μὲ τὰς πολεοδομικὰς ζώνας αἱ ὁποῖαι ἐπεβλήθησαν εἰς διαφόρους περιοχὰς πόλεων, τὸν 'Ιούνιον καὶ 'Ιούλιον τοῦ 1972. Μοῦ ἐλέχθη τότε καὶ μοῦ ὑπεδείχθη ὅτι συντόμως θὰ ὑπῆρχον διάφοροι ἐξελίξεις ἐν σχέσει μὲ τὸ θέμα αὐτό.

Διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς καὶ κατόπιν τῆς ἀδείας τοῦ Σώματος ἀπέσυρα τότε τὸ θέμα μὲ δικαίωμα ἐπανεγγραφῆς τούτου.

'Επειδὴ ἔχει παρέλθει ἀρκετὸν χρονικὸν διάστημα καὶ οὐδεμία ἐξέλιξις ἔλαβε χώραν, παρακαλῶ ὅπως μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ἐπανεγγράψω τὸ θέμα αὐτό, τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς ἀκολούθως :

«Αἱ πολεοδομικαὶ ζῶναι καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἐν γένει ἀναπτύξεως».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Εφ' ὅσον τὸ θέμα διεγράφη ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν δικαιώματος νὰ τὸ ἐπανεγγράψετε ἄνευ ψηφοφορίας τὸ θέμα θὰ ἐγγραφῇ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως τοῦ Σώματος διὰ τὴν προσεχῆ αὐτῆς συνεδρίαν.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς.

("Ωρα λήξεως 5.26 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζιαρτίδης 'Ανδρέας
Κληρίδης Ξάνθος
Κόσιης Νῖκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντῖνος Ντῖνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους 'Ανδρέας
Νικολαΐδης 'Ηρόδοτος
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου 'Εζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης 'Αντωνάκης
Τουμαζῆς 'Ανδρέας
Φάντης 'Ανδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηηρακλέους 'Ηρακλῆς
Χατζηϊωάννου 'Ανδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ταμείου Προνοίας Πληγέντων Παραγωγῶν (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(2) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

(3) Συνέχισις τῆς συζητήσεως (Η. Χατζηηρακλέους, Ντ. Κωνσταντίνου, Π. Δημητρίου, Γ. Ζαμπᾶς, Ν. Σαμψών, Φ. Παρασκευαΐδης, Β. Λυσσαρίδης, Κ. Παπαδημητρίου, Α. Χατζηϊωάννου, Ε. Παπαϊωάννου, Μ. Σαββίδης, Ν. Μαυρονικόλας, Προεδρεύων (Τ. Παπαδόπουλος)) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ν. Κόσιη θέματος «Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς περιοχῆς Μόρφου καὶ ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου» καὶ παραπομπὴ τούτου ὡς καὶ τοῦ ἐγγραφέντος τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ν. Σαμψὼν γενικωτέρου θέματος «Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς Κύπρου» εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

(4) Ἐπανεγγραφὴ εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Α. Νεοκλέους, τοῦ θέματος «Αἱ πολεοδομικαὶ ζῶναι καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἐν γένει ἀναπτύξεως».

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 12ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.18 μ.μ.)

(Ἀρ. 30)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Τὸ ἔντιμον Μέλος τῆς Βουλῆς κ. Παρασκευαΐδης ζητεῖ τὸν λόγον.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ ἀπὸ τὴν θέσιν μου, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Πρόεδρε. Ἐπειδὴ πρόκειται περὶ ἑνὸς σοβαρωτάτου θέματος, ἐπειδὴ πρόκειται διὰ τὴν ἐπιβίωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ ἐπειδὴ ἡ Κυβέρνησις διὰ στόματος τοῦ Προέδρου Μακαρίου ἔκαμε τὸ πρῶτον ὀρθὸν βῆμα πρὸς τὴν καταδίκην τῆς βίας ἐξ οἱασδήποτε πλευρᾶς καὶ ἐὰν προέρχεται καὶ δὴ διὰ πρώτην φορὰν σαφῶς καὶ ἐκ μέρους ὀπαδῶν τῆς Κυβερνήσεως, διὰ τοῦτο αἰσθάνομαι ὑποχρέωσιν καὶ νομίζω ὅτι καὶ ἡ Βουλὴ ἔχει τὴν ἰδίαν ὑποχρέωσιν νὰ ἐπικροτήσῃ ὁλοψύχως ἀκριβῶς αὐτὴν τὴν στάσιν τῆς Κυβερνήσεως καὶ νὰ ἐκφράσῃ συμπαράστασιν τοὐλάχιστον ὅσον ἀφορᾷ αὐτὴν τὴν ὀρθὴν ἀντιμετώπισιν καὶ τὸ πρῶτον ὀρθὸν βῆμα καὶ νὰ ἐλπίζῃ ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ προχωρήσῃ καὶ πρὸς πρακτικὰ μέτρα ἀκριβῶς διὰ τὴν παρεμπόδισιν τῆς βίας ὁθενδήποτε προερχομένης.

Δι' αὐτὸ παρακαλῶ τὴν Βουλὴν ὅπως ἐκφράσῃ ἀκριβῶς τὴν ἔγκρισίν της καὶ ἐπικροτήσῃ τὴν ὀρθὴν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ παρατηρήσω ὅτι τὰ ὅσα ἀνέφερεν ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς εἶναι ἐκτὸς θέματος ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ ὅτι δὲν εὑρίσκεται ἐγγεγραμμένον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Τὸ θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Α εἶναι 'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις καὶ ἑπομένως παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν 'Ερωτήσεων—'Απαντήσεων.

'Ακολούθως τὸ Κεφάλαιον Β περιλαμβάνει Νομοθετικὴν 'Εργασίαν.

Τὸ Κεφάλαιον Γ—Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων. Καὶ τὸ Κεφάλαιον Δ ὑπάρχει ἓν θέμα σχετιζόμενον μὲ τὴν πολεοδομίαν. 'Επομένως οὐδὲν θέμα ὑπάρχει σχετιζόμενον μὲ τὰ ὅσα ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς ἀνέφερεν.

'Ερωτήσεις—'Απαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 2αν Νοεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Νίκου Σαμψὼν καὶ ληφθεῖσα τὴν 3ην Νοεμβρίου 1972.

«'Εν ὄψει τῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς Δημοσίας 'Υπηρεσίας καὶ τῆς ἀναδιαρθρώσεως τοῦ μισθολογίου, λαμβάνονται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως μέτρα ὅπως οἱ 'Επαρχιακοὶ Διευθυνταὶ Ταχυδρομείου, ἐκτελοῦντες οὐσιώδη ὑπηρεσίαν μὲ χρηματικὰς καὶ ἄλλας εὐθύνας, ἀμείβωνται ἐξ ἴσου, τοὐλάχιστον, μὲ 'Επαρχιακοὺς Διευθυντὰς ἄλλων Κυβερνητικῶν Τμημάτων ;

'Η μισθοδοτικὴ κλῖμαξ τῶν 'Επαρχιακῶν Διευθυντῶν Ταχυδρομείου εἶναι, εἰς μερικὰς περιπτώσεις, χαμηλοτέρα καὶ ἀπὸ Βοηθοὺς 'Επαρχιακοὺς Διευθυντὰς ἄλλων Τμημάτων, διερωτᾶται δὲ εἰς ποῦ ὀφείλεται ἡ ἀδικαιολόγητος αὕτη μεταχείρισις μιᾶς τάξεως ὑπαλλήλων οἵτινες προσφέρουν τόσον οὐσιώδη ὑπηρεσίαν εἰς τὸν τόπον».

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 3ην 'Απριλίου 1973, τοῦ 'Υπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 3ην Νοεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Νίκου Σαμψών.

«Αἱ μισθολογικαὶ κλίμακες τῶν προϊσταμένων τῶν ἐπαρχιακῶν ταχυδρομικῶν γραφείων ὡς καὶ τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ τοῦ Τμήματος Ταχυδρομείων μελετῶνται ἐντὸς τοῦ γενικωτέρου πλαισίου τῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς Δημοσίας 'Υπηρεσίας».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 13ην Μαρτίου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου καὶ ληφθεῖσα τὴν 15ην Μαρτίου 1973.

«Μπορεῖ τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς εἰς ποῖον στάδιον εὑρίσκεται ἡ κατασκευὴ τοῦ ἀεροδρομίου Γεροσκήπου ;

'Εξ ὅσων μέχρι πρό τινος ἐγνωρίζαμεν τοῦτο θὰ ἦτο ἕτοιμον πρὸ τοῦ τέλους τοῦ 1972. 'Επίσης ἐγνωρίζαμεν ὅτι ἐδόθησαν ἐντολαὶ στὰ ἁρμόδια Τμήματα

δι' ἀπαλλοτρίωσιν καὶ ἐκτίμησιν τῆς περιοχῆς ὅπου θὰ ἐγίνοντο οἱ δίαυλοι καθὼς καὶ ὁ κύριος δρόμος, καὶ αἱ ἐντολαὶ ἦσαν τέτοιαι ποὺ ἔπρεπε οἱ εἰδικοὶ πρὸς τοῦτο ὑπάλληλοι νὰ ἀφήσουν κατὰ μέρος ὅλας τὰς ἄλλας ἐργασίας καὶ νὰ προωθήσουν τοῦτο καθ' ὅτι εἶχεν προτεραιότητα.

Ὅλως ἀπροόπτως ἡ ὅλη ἐργασία ἐτερματίσθη καὶ ὡς εἶναι γνωστὸν οὔτε καὶ στὸν προϋπολογισμὸν ἀναπτύξεως τοῦ παρόντος ἔτους δὲν συμπεριλαμβάνεται τὸ ἔργον τοῦτο.

Ἄρα δικαιολογημένη ἡ ἀνησυχία καὶ αἰτιολογημένα τὰ ἐρωτήματα εἰς τὰ ὁποῖα παρακαλῶ καὶ πάλιν τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ ἐνημερώσῃ τὸ Σῶμα περὶ τῆς τύχης τοῦ ἔργου τούτου».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 6ην Ἀπριλίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 15ην Μαρτίου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου.

«Τὸ θέμα τῆς κατασκευῆς ἀεροδρομίου εἰς Γεροσκήπου τελεῖ εἰσέτι ὑπὸ μελέτην. Ἐν τῷ μεταξὺ διὰ τὸν ρηθέντα σκοπὸν ἔχει δημοσιευθῆ Γνωστοποίησις Ἀπαλλοτριώσεως διὰ ἀπαλλοτρίωσιν γῆς ἐκτάσεως 337 στρεμμάτων».

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἡ ἀνάγνωσις τῶν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία.

Τὰ πρῶτα ἐννέα θέματα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθοῦν σήμερον, διότι δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει αἱ ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Τὸ δέκατον θέμα «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 4) τοῦ 1973» εἶναι ἕτοιμον πρὸς συζήτησιν, ἡ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκυκλοφόρησε 48 ὥρας πρὸ τῆς συζητήσεως καὶ ἑπομένως καλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 4) ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 6ην Ἀπριλίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ εἰδίκευσις συμπληρωματικῆς πιστώσεως ἐκ £112.365 ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας καὶ διάθεσις αὐτῆς διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἀκολούθων ἐπιπροσθέτων δαπανῶν διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους :

(α) Δαπάνη ἐκ £40.698 διὰ τὴν ἀγορὰν εἰδῶν τηλεπικοινωνιακοῦ ἐξοπλισμοῦ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν εἰς τὸν Ταμκτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους ἐγένετο πρόνοια ἐκ ποσοῦ £13.243 μόνον μέχρις ὅτου καταστῇ δυνατὴ ἡ συμπλήρωσις ὑπὸ Εἰδικῆς Κυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς μελέτης ὡς πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς ἐν λέγῳ Δυνάμεως εἰς τηλεπικοινωνιακὸν ἐξοπλισμόν. Ἐπειδή, ὅμως, ἡ ἐπικρατοῦσα ἀνώμαλος κατάστασις κατέστησεν ἀπαραίτητον τὴν ἀγορὰν ὡρισμένων εἰδῶν τηλεπικοινωνιακοῦ ἐξοπλισμοῦ πρὸς κάλυψιν ἀριθμοῦ ἐπειγούσης φύσεως ἀναγκῶν τῆς Δυνάμεως παρίσταται ἀνάγκη αὐξήσεως τοῦ ἐν λόγῳ ἀρχικῶς προβλεφθέντος κονδυλίου κατὰ τὸ ἄνω ποσόν. Ἡ ἀγορὰ τοῦ ἐξοπλισμοῦ τούτου ὑποστηρίζεται καὶ ὑπὸ τῆς συσταθείσης Εἰδικῆς Κυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐλλείψει ἄλλων ἐξοικονομήσεων ὑπὸ οἱονδήποτε ἄλλον ἄρθρον τοῦ ἰδίου Κεφαλαίου τοῦ Ταμκτικοῦ Προϋπολογισμοῦ παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

(β) Δαπάνη ἐκ £34.627 διὰ τὴν κάλυψιν τῆς συνεισφορᾶς τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας εἰς τὰς δαπάνας συντηρήσεως τῆς Διεθνοῦς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

Ἡ διάθεσις τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ προτείνεται ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς καθ' ἕκαστον ἔτος ἐθελοντικῆς συνεισφορᾶς τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἔναντι τῶν δαπανῶν συντηρήσεως τῆς ἐν Κύπρῳ Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν. Ἐπειδὴ εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους δὲν ὑπάρχει πρόνοια πρὸς κάλυψιν τῆς τοιαύτης συνεισφορᾶς περίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

(γ) Δαπάνη ἐκ £37.040 διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ηὐξημένων ἀναγκῶν τῶν Λιμενικῶν Ὑπηρεσιῶν διὰ τὴν συντήρησιν καὶ λειτουργίαν τοῦ λιμενικοῦ ἐξοπλισμοῦ αὐτῶν.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, ἔγινε σχετικὴ πρόνοια πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν εἰς τὸν Ταμκτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους διὰ ποσὸν £12.000. Ἐν τῷ μεταξὺ τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον ἐπληροφόρησε τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν ὅτι ἡ περιληφθεῖσα πρόνοια προβλέπεται νὰ ἀποδειχθῇ ἀνεπαρκὴς καὶ ἐζήτησε τὴν παραχώρησιν ἐπιπροσθέτων πιστώσεων. Αἱ αἰτούμεναι πιστώσεις κρίνονται ἀναγκαῖαι πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν δαπανῶν ἐνοικιάσεως γερανοῦ παρ' ἰδιωτικῆς ἑταιρείας διὰ τὴν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τοῦ λιμένος Ἀμμοχώστου μέχρις ὅτου καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐπισκευὴ τοῦ μοναδικοῦ πλωτοῦ γερανοῦ τοῦ Τμήματος Λιμένων, ὁ ὁποῖος λόγῳ ἡλικίας ἐτέθη ἐκτὸς χρήσεως συνεπείᾳ ἐκτεταμένων βλαβῶν ἕνεκεν τῆς διαρκοῦς χρήσεως του ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν.

Ὑπὸ τὰς περιστάσεις, ἡ παραχώρησις ἐπιπροσθέτου ποσοῦ ἐκ £37.040 διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ηὐξημένων ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας ταύτης θεωρεῖται ἀναγκαία.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ ἀφοῦ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς ὡς ἄνω πληροφορίας δι' ἑκάστην περίπτωσιν, συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς δι' οὓς πρόκειται νὰ διατεθῶσι τὰ ὡς ἄνω ποσὰ χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Ἐπὶ τοῦ συζητουμένου συμπληρωματικοῦ προϋπολογισμοῦ ἔχω νὰ κάμω μερικὰς παρατηρήσεις ὅσον ἀφορᾷ τὸ Κεφάλαιον (Γ), δηλαδὴ τὴν συντήρησιν καὶ λειτουργίαν τοῦ λιμενικοῦ ἐξοπλισμοῦ, διὰ τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ ψηφίσωμεν ποσὸν £37.040.

Ἡ πρώτη παρατήρησις εἶναι ἡ ἔλλειψις εὐθύνης καὶ ἡ προχειρότης μὲ τὴν ὁποίαν καταρτίζονται οἱ Προϋπολογισμοί, οἱ Τακτικοὶ Προϋπολογισμοί. Ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν σταλεῖσαν εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν καὶ τὰ δεδομένα ποὺ ὑπάρχουν εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμόν, προεβλέφθη ποσὸν μόνον £12.000 διὰ τὴν συντήρησιν καὶ λειτουργίαν τοῦ λιμενικοῦ ἐξοπλισμοῦ, ἤτοι διὰ τὸν πλωτὸν γερανὸν £1.200, διὰ ρυμουλκὰ £8.000 καὶ διὰ γερανούς, κ.λ.π. ἄλλαι £3.000 περίπου λίραι. Αὐτὸ ἀποτελεῖ ἔνδειξιν προχειρότητος καὶ τῆς κακῶς νοουμένης οἰκονομίας τοῦ προϋπολογισμοῦ ἢ τοῦ Κράτους, καθ' ἣν στιγμὴν ἐγνώριζον οἱ κύριοι τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ὅτι εἰς τὴν Ἀμμόχωστον ὁ πλωτὸς γερανὸς εἶναι ἡλικίας περίπου 30 ἐτῶν, ὅτι ἀπὸ τριετίας καὶ πλέον συνεζητεῖτο τὸ θέμα τῆς προμηθείας ἢ ἐξευρέσεως ἑνὸς γερανοῦ ἢ τοὐλάχιστον τῆς ἐπιδιορθώσεως τοῦ νῦν ἐν ἀχρηστίᾳ ἢ μὴ εὑρισκομένου ἐν λειτουργίᾳ πλωτοῦ γερανοῦ. Καὶ εὑρισκόμεθα αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ψηφίσωμεν ἐκτάκτως ἄλλο ποσὸν £14.000.

Διερωτῶμαι, καθ' ἣν στιγμὴν ὅλη αὐτὴ ἡ κατάστασις ἐθίγη ἐπανειλημμένως καὶ ἐντὸς τῆς Βουλῆς τόσον κατὰ τὰς συζητήσεις τῶν Προϋπολογισμῶν ὅσον καὶ διὰ τῆς ἐγγραφῆς ἐκτάκτων θεμάτων περὶ τοῦ λιμενικοῦ, κ.λ.π., διατὶ νὰ μὴν προβλεφθῇ ὥστε ἐγκαίρως νὰ καταχωρηθῇ εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν ἀνάλογον ποσὸν διὰ τὴν διόρθωσιν αὐτοῦ τοῦ γερανοῦ !

Δευτέρα παρατήρησις εἶναι ἡ ἀκολουθουμένη κακή, ὅπως ἀνέφερα, οἰκονομικὴ πολιτική, ὅταν ἐρχώμεθα σταδιακῶς νὰ διαθέτωμεν £70.000 ἀπὸ τοὺς Προϋπολογισμοὺς δι' ἐνοικίασιν ἑνὸς γερανοῦ, αὐτοῦ ποὺ ὑπάρχει σήμερον καὶ χρησιμοποιεῖται—τῆς ἑταιρείας «Ἀρχιρόδον»—ἐνῶ μὲ £14.000, ὅπως φαίνεται τώρα, ἦτο δυνατὸν πρὸ διετίας ὁ γερανὸς αὐτὸς νὰ τεθῇ ἐν λειτουργίᾳ καὶ νὰ μὴν στερηθῇ ἡ οἰκονομία τοῦ τόπου τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ τοῦ πλωτοῦ γερανοῦ, ἢ ἀκόμη καὶ νὰ ἀναγκασθοῦν πολλοὶ ἰδιῶται νὰ ἐξεύρουν ἰδικούς των γερανούς, διὰ νὰ διεξάγουν τὰς ἐργασίας των, καὶ τοῦτο διὰ τῆς καταστρατηγήσεως τῶν ὑπαρχόντων Κανονισμῶν, συμφώνως τῶν ὁποίων οὐδεὶς ἰδιώτης δικαιοῦται νὰ χρησιμοποιήσῃ μηχανικὸν ἐξοπλισμὸν ἐντὸς τοῦ λιμένος, καὶ νὰ δημιουργοῦνται οὕτω ἐργατικὰ προβλήματα διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως παρὰ ἰδιωτῶν ἢ ναυτιλιακῶν ἑταιρειῶν κ.λ.π. γερανῶν διὰ νὰ διεκπεραιώσουν οἱ ναυτικοὶ πράκτορες ἢ ἄλλοι ἐργολάβοι τὰς ἐργασίας των.

Αὐταὶ αἱ δύο παρατηρήσεις, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἀναγκάσουν τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ θέματος τοῦ λιμενικοῦ ἐξοπλισμοῦ τῆς Ἀμμοχώστου τὸ ταχύτερον δυνατόν, διότι ἡ κατάστασις, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν τομέα τῆς διεκπεραιώσεως τῶν ἐργασιῶν ἐντὸς τοῦ λιμένος, ἔφθασε πλέον εἰς σημεῖον ποὺ δὲν ἐπιδέχεται ἀναβολήν.

Σᾶς ὑπενθυμίζω ὅτι τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα φορτία δὲν ἐξεφορτώθησαν ἐντὸς τοῦ λιμένος Ἀμμοχώστου, διότι ὁ πλωτὸς γερανός, ὁ νῦν ὑπὸ ἐνοικίασιν, δὲν ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ νὰ ἐκφορτώσῃ βαρέα φορτία καὶ τὰ ἄφησαν ἐπὶ τοῦ πλοίου εἴτε διὰ νὰ τὰ μεταφέρουν εἰς τὴν Λεμεσόν, ἴσως ἐκεῖ εὕρουν εὐκαιρίαν νὰ τὰ ἐκφορτώσουν, εἴτε διὰ νὰ τὰ μεταφέρουν ὀπίσω εἰς τὸν λιμένα

ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐφορτώθησαν, διότι ὁ ἤδη εὑρισκόμενος ἐν λειτουργίᾳ πλωτὸς γερανὸς δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὴν ἐκφόρτωσιν τῶν ἐν λόγῳ βαρέων φορτίων.

Αὐτά, κύριε Πρόεδρε, καὶ παρακαλῶ ἀκόμη μίαν φορὰν ὅπως τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν ἐπιληφθῇ τοῦ ἐξοπλισμοῦ τοῦ Λιμένος Ἀμμοχώστου τὸ συντομώτερον δυνατὸν καὶ νὰ μὴν ἀναμένῃ τὸ πότε θὰ τελειώσουν οἱ ἄλλοι λιμένες διὰ νὰ φροντίσῃ διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν τοῦ λιμένος Ἀμμοχώστου. Ἐπίσης πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ παρατήρησις ὅτι οἱ Προϋπολογισμοὶ πρέπει νὰ εἶναι πραγματικὰ Προϋπολογισμοὶ καὶ ὄχι εἰκονικὰ ποσὰ διὰ νὰ δείχνωμεν ὅτι κάμνομεν τυπικὰ οἰκονομίας ἐνῶ τοὐναντίον γίνεται σπατάλη τοῦ δημοσίου χρήματος. Νὰ προβλέπουν εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν διάθεσιν κονδυλίου £1.200 δι' ἔργον τὸ ὁποῖον προεβλέπετο ὅτι ἔπρεπε νὰ γίνῃ καὶ νὰ ἐρχώμεθα μετὰ δύο μῆνας νὰ ζητῶμεν νέαν πίστωσιν ἢ νὰ διαθέτωμεν £70.000 σταδιακῶς, χωρὶς νὰ φαίνεται ἐφ' ἅπαξ τὸ ποσὸν αὐτό, νομίζω ὅτι εἶναι μόνον διὰ τοὺς τυφλοὺς καὶ ὄχι διὰ τοὺς ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι ἀναμιγνύονται ἢ παρακολουθοῦν συνεχῶς τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί ;

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἔχω ἀκούσει τὰς παρατηρήσεις τοῦ ἐντίμου συναδέλφου καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἔχει πληρέστατον δίκαιον εἰς τὰς παρατηρήσεις του. Ἀλλ' ἴσως κάτι τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει προσέξει ὁ ἔντιμος συνάδελφος εἶναι τὸ ἑξῆς : Ὅτι παρὰ τὸ ὅτι ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν εἴχαμεν εἰς τοὺς Προϋπολογισμοὺς κονδύλια διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν τῶν διαφόρων λιμένων καὶ συγκεκριμένως τοῦ λιμένος Ἀμμοχώστου, αὐτὸς συνεχῶς ἐκαθυστερεῖτο καί, ὅπως ἀπεδείχθη, ὁ λόγος τῆς καθυστερήσεως εἶναι διότι ἤθελαν μὲ κάθε τρόπον τὰ ἔξοδα τῆς ἀγορᾶς τῶν διαφόρων μηχανημάτων τὰ ὁποῖα θὰ ἐχρειάζετο ὁ λιμὴν Ἀμμοχώστου νὰ μὴν τὰ ἐπιφορτισθῇ ἡ Κυβέρνησις, ἀλλὰ τὸ ὑπὸ ἵδρυσιν Συμβούλιον Λιμένων. Μάλιστα ἀπόδειξις τούτου εἶναι ὅτι αἱ προσφοραὶ αἱ ὁποῖαι ἐζητήθησαν διὰ τὴν ἀγορὰν γερανῶν εἶχαν ὡς ὅρον ὅτι οὗτοι πρέπει νὰ ἀγορασθῶσιν ἀπὸ χώρας αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς ὡρισμένον ὀργανισμὸν καὶ εἶναι μέλη τῆς Διεθνοῦς Τραπέζης ἀπὸ ὅπου θὰ ληφθῇ τὸ δάνειον διὰ τὴν ἐπέκτασιν καὶ τὴν κατασκευὴν τῶν λιμένων.

Ἐπομένως φαίνεται καθαρὰ ὅτι ὑπῆρχε μία ὑστεροβουλία εἰς τὴν καθυστέρησιν τῆς ἀγορᾶς τοῦ ἐξοπλισμοῦ τῶν λιμένων, ἡ ὁποία ἀνεβάλλετο ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος καὶ ἀπὸ μηνὸς εἰς μῆνα ἕως ὅτου δημιουργηθῇ τὸ Συμβούλιον Λιμένων διὰ νὰ ἐπιφορτισθῇ τὸ Συμβούλιον τοῦτο μὲ τὰ ἔξοδα τῶν γερανῶν.

Βεβαίως ἡ καθυστέρησις αὐτὴ ἔχει συντείνει εἰς τὴν μὴ ἐξυπηρέτησιν τοῦ κοινοῦ μὲ τὰς λιμενικὰς αὐτὰς ἐγκαταστάσεις καὶ τὸν ἐξοπλισμὸν καὶ πραγματικῶς εἶναι λυπηρὸν διότι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἀντιλαμβάνεται ποῖον εἶναι τὸ καθῆκον της καὶ ποῖον εἶναι τὸ συμφέρον τῆς οἰκονομίας μας ὥστε νὰ φροντίσῃ νὰ ἐξοπλίσῃ τοὺς λιμένας μας τὸ γρηγορώτερον, διότι διὰ τῆς ταχείας ἐξυπηρετήσεως τῶν λιμένων μας θὰ ἐξασφαλίσωμεν καὶ χαμηλότερα ναῦλα τὰ ὁποῖα σήμερον δυστυχῶς δὲν ἐξασφαλίζομεν διότι, λόγῳ καθυστερήσεως, ἔχομεν ἐπιπλέον χρέωσιν διὰ καθυστερήσεις λιμένων διὰ τὰ φορτία τὰ ὁποῖα εἰσάγομεν καὶ ἐξάγομεν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Εὐχαριστῶ τὸν κ. Μιχαλάκην Σαββίδην διὰ τὰς νέας πληροφορίας ποὺ ἔδωσε, παρ' ὅλον ὅτι ἦσαν ἐν γνώσει μου. Ἁπλούστατα ἐνίσχυσεν ἀκόμη περισσότερον τὴν ἄποψίν μου περὶ τῆς μυωπικῆς τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν, διότι οὐχὶ μόνον διασπαθίζονται τὰ χρήματα διὰ τῆς ἐνοικιάσεως κ.λ.π. τοῦ γερανοῦ, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ὑστεροβουλίαν, ὅπως τὴν ἀπεκάλεσε, τοῦ Ὑπουργείου αὐτοῦ, ἐπεβαρύνθη τὸ δημόσιον μὲ μεγαλυτέραν δαπάνην. Ἐπίσης τὸ Ὑπουργεῖον παρεγνώρισεν ἢ ἠγνόησεν τελείως τὰς σημειωθείσας ταλαιπωρίας καὶ ὅλα τὰ ἄλλα εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἐργασίας ἐντὸς τῶν λιμένων, τὰ ὁποῖα εἰς τὴν τελευταίαν ἀνάλυσιν ἀποτελοῦν ταλαιπωρίαν τοῦ κοινοῦ καὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου. Τὸ ἐὰν ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐχρέωνε τὴν δαπάνην εἰς τὴν Ἀρχὴν Λιμένων ἢ τὸν ἴδιον τὸν Προϋπολογισμὸν δὲν ἔχει ἰδιαιτέραν σημασίαν διότι ἐν τελευταίᾳ καταλήξει εἶναι ὁ Κυπριακὸς λαὸς ποὺ θὰ τὰ πληρώσῃ καὶ αὐτὸς πληρώνει αὐτὰς τὰς κουτοπονηρίας τοῦ Ὑπουργείου τὰς ὁποίας θέλει νὰ παρουσιάσῃ ὡς ὑψηλοῦ ἐπιπέδου οἰκονομικὴν πολιτικήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Νῖκος Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐκ τῆς διεξαχθείσης ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ συζητήσεως ὑπῆρξε κοινὴ διαπίστωσις ὅτι ὑστερόβουλος ἦτο ἡ πολιτικὴ μὲ τὴν ὁποίαν ἀντεμετωπίσθη τὸ θέμα τοῦ μηχανικοῦ ἐξοπλισμοῦ τοῦ λιμένος Ἀμμοχώστου.

Ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν οἱ κάτοικοι Ἀμμοχώστου ἤκουαν διαφόρους δικαιολογίας διὰ τὴν μὴ ἔγκαιρον ἀγορὰν τοῦ τεχνικοῦ αὐτοῦ ἐξοπλισμοῦ. Ἀποδεικνύεται τώρα πέραν πάσης ἀμφιβολίας ὅτι οἱ ἁρμόδιοι ἐκοροΐδευαν τοὺς κατοίκους τῆς Ἀμμοχώστου καὶ κατ' ἐπέκτασιν τὸν ἐμπορικὸν κόσμον τῆς Κύπρου μὲ διαφόρους ψευδεῖς πληροφορίας. Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθῇ κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ μὴν ἐπαναλαμβάνωνται εἰς βάρος τοῦ λαοῦ τοιοῦτοι ἐμπαιγμοί.

Θεωρῶ καθῆκον μου νὰ ἐπισύρω τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς εἰς τὸ θέμα αὐτὸ καὶ νὰ καλέσω τὸν Πρόεδρον τοῦ Σώματος νὰ διαβιβάσῃ πρὸς τοὺς ἁρμοδίους τὰς ἀπόψεις αἱ ὁποῖαι ἐξαφράσθησαν ἐδῶ καὶ τὸν ἀποτροπιασμὸν τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς πρὸς ἐμπαιγμοὺς εἰς βάρος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ἀπὸ διάφορα Τμήματα τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦν τοιαύτας μεθόδους εἰς βάρος τοῦ φορολογουμένου Κυπρίου πολίτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Διὰ νὰ συνοψίσωμεν, κύριε Πρόεδρε, ἡ ἀξία τοῦ γερανοῦ ἔχει ἤδη πληρωθῇ εἰς ἐνοίκια καὶ ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἔχωμεν πληρώσει δύο γερανοὺς χωρὶς νὰ ἔχωμεν καθόλου γερανούς. Δι' αὐτὸ θὰ ἀπόσχω τῆς ψηφοφορίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί ;

Ὁ κ. Χατζηϊωάννου.

Α. ΧΑΤΖΗΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐγὼ τὸ μόνον ποὺ θέλω νὰ παρατηρήσω εἶναι ὁ τρόπος τῆς ρητορείας καὶ τῆς ἐκφράσεως «ἐμπαιγμοί», «ὑστεροβουλίαι», κ.λ.π. τοῦ Ὑπουργείου.

Νομίζω ὅτι κάποια ἀτυχὴς πρόβλεψις μπορεῖ νὰ ἔγινεν, ἀτυχὴς χειρισμὸς τοῦ θέματος, ἀλλὰ μὲ τὸ νὰ λέγωμεν καὶ νὰ ἐκφράζωμεν ἀποστροπιασμόν, ἐγὼ διαφωνῶ· τοὐλάχιστον δὲν τὸ ἐγκρίνω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Νῖκος Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Δεχόμεθα τὰς ἀπόψεις τοῦ κ. Χατζηϊωάννου. Φαίνεται ὅτι τὸν λιμένα Ἀμμοχώστου ἔχει χρόνια νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ διὰ νὰ ἀκούσῃ τὰ παράπονα τῶν ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι ὑποφέρουν ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν τοῦ τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ.

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς χαρακτηρισμοὺς τοὺς ὁποίους ἐχρησιμοποιήσαμεν, πιστεύω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι εἶναι οἱ πλέον ἤπιοι ποὺ μπορούσαμεν νὰ χρησιμοποιήσωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Παρακαλῶ νὰ σημειωθῇ ὅτι ὑπάρχει ἀποχή.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £112.365 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1973. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 4) τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Παρακαλῶ καὶ πάλιν νὰ σημειωθῇ ὅτι κατὰ τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν ὑπῆρξε μία ἀποχή.

Τὸ 11ον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως ἐπὶ τῆς Διεθνοῦς Εὐθύνης διὰ Ζημίας Προξενουμένας ὑπὸ Διαστημικῶν Ἀντικειμένων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Νομίζω εἰς τὴν ἰδικήν μας περίπτωσιν θὰ ἦτο «διὰ ζημίας προξενηθείσας ὑπὸ ὡρισμένων ἀντικειμένων, ὄχι ὅμως κατ' ἀνάγκην διαστημικῶν».

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΔΙΑ ΖΗΜΙΑΣ ΠΡΟΞΕΝΟΥΜΕΝΑΣ ΥΠΟ ΔΙΑΣΤΗΜΙΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου
Ἐζεκίας Παπαϊωάννου
Χρῆστος Κουρτελλάρης
Κώστας Χατζηκακοῦ
Ἀνδρέας Τουμαζῆς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 6ην Ἀπριλίου 1973.

Σκοπὸς τοῦ προτεινομένου νόμου εἶναι ἡ κύρωσις τῆς ἐν Λονδίνῳ, Μόσχᾳ καὶ Οὐασιγκτῶνι ὑπογραφείσης ἀντιστοίχως τὴν 28ην Ἀπριλίου 1972, 5ην καὶ 12ην Μαΐου 1972 Συμβάσεως ἐπὶ τῆς Διεθνοῦς Εὐθύνης διὰ Ζημίας Προξενουμένας ὑπὸ Διαστημικῶν Ἀντικειμένων, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία προσεχώρησε κατόπιν Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὑπ' ἀριθμὸν 11261 καὶ ἡμερομηνίαν 13ην Ἀπριλίου 1972.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Σώματος ἐπιψήφισις τοῦ ὡς ἄνω νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως.

Διὰ τῶν προνοιῶν τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης Συμβάσεως, τῆς ὁποίας ἀπώτερος σκοπὸς εἶναι ἡ ἐνίσχυσις τῆς διεθνοῦς συνεργασίας ἐν τῷ πεδίῳ τῆς ἐξερευνήσεως καὶ χρήσεως τοῦ ἀπωτέρου διαστήματος δι' εἰρηνικοὺς σκοπούς, σκοπεῖται ἡ ἐπεξεργασία καὶ υἱοθέτησις ἀποτελεσματικῶν διεθνῶν κανονισμῶν καὶ διαδικασιῶν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν εὐθύνην διὰ ζημίαν προξενουμένην ὑπὸ διαστημικῶν ἀντικειμένων καὶ εἰδικώτερον ἡ διασφάλισις τῆς ἀμέσου πληρωμῆς δυνάμει τῶν ὅρων τῆς πρὸς κύρωσιν Συμβάσεως ἑνὸς πλήρους καὶ δικαίου ποσοστοῦ ἀποζημιώσεως εἰς τὰ θύματα τῆς τοιαύτης ζημίας. Ἡ συνομολόγησις τῆς ἐν λόγῳ Συμβάσεως λαμβάνει χώραν ἀνεξαρτήτως τυχὸν προληπτικῶν μέτρων ἅτινα ἤθελον ληφθῆ ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων κρατῶν καὶ διεθνῶν διακυβερνητικῶν ὀργανισμῶν ἐν τῇ ἐκτοξεύσει διαστημικῶν ἀντικειμένων πρὸς κάλυψιν τῆς ζημίας ἡ ὁποία ἐνίοτε εἶναι δυνατὸν νὰ προξενῆται ὑπὸ τοιούτων ἀντικειμένων, ἀποτελεῖ δὲ συνέχειαν τῆς ἤδη ἐπικυρωθείσης ὑπὸ τῆς Βουλῆς Συμβάσεως ἐπὶ τῶν Ἀρχῶν αἵτινες Διέπουσι τὰς Δραστηριότητας τῶν Κρατῶν ἐν τῇ Διερευνήσει καὶ τῇ Χρήσει τοῦ Διαστήματος, Περιλαμβανομένων τῆς Σελήνης καὶ τῶν Λοιπῶν Οὐρανίων Σωμάτων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου πρὸς κύρωσιν τῆς ἐν λόγῳ Συμβάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωσις Συμβάσεως καὶ Πίναξ. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἐλήξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως ἐπὶ τῆς Διεθνοῦς Εὐθύνης διὰ Ζημίας Προξενουμένας ὑπὸ Διαστημικῶν Ἀντικειμένων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον καὶ ἡ Σύμβασις κυροῦται.

Κεφάλαιον Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 5) τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 2) τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ τῆς Διεθνοῦς Συμβάσεως ἐπὶ τῶν Γραμμῶν Φορτώσεως τοῦ 1966 (Κυρωτικὸς) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ὁδικῶν καὶ ἀπὸ Οἴκου εἰς Οἶκον Ἐράνων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ Ἐσωτερικῶν θεμάτων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Ἐπιβολὴ καὶ Ἐπιστροφὴ τούτων) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ Οἰκονομικῶν θεμάτων. Ἔληξεν ἡ κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ ὑπάρχει μόνον ἓν θέμα ἐγγεγραμμένον «Αἱ πολεοδομικαὶ ζῶναι καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἐν γένει ἀναπτύξεως».

Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Νεοκλέους.

Ὁ κ. Νεοκλέους ἔχει τὸν λόγον.

Α. ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ὡς ἔχω πληροφορηθῆ ὑπὸ παραγόντων τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου, τὸ ὅλον θέμα ἔχει μελετηθῆ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα θὰ ἀνακοινωθοῦν τροποποιήσεις τῶν περιορισμῶν αὐτῶν. Θὰ ἀναμείνω νὰ ἴδω ποῖαι τροποποιήσεις θὰ γίνουν καὶ εἰς ποῖον βαθμὸν οἱ περιορισμοὶ αὐτοὶ θὰ τροποποιηθοῦν ἢ θὰ χαλαρωθοῦν καὶ ἐὰν αὗται εἶναι ἱκανοποιητικαὶ θὰ ἀποσύρω τὸ θέμα. Ἐὰν ὄχι, θὰ ἐπιμένω εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος.

Εὐχαριστῶ.

Ἐπομένως ἐν τῇ οὐσίᾳ ζητεῖτε ὅπως ἡ συζήτησις τοῦ θέματος ἀναβληθῇ μέχρι τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος.

Α. ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ :

Μάλιστα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ συζήτησις ἀναβάλλεται διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς.

Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς θὰ ἔχῃ ὡς ἀκολούθως :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.
(2) Ὁ περὶ Ἀρχῆς Κρατικῶν Ἐκθέσεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.
(3) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1963.
(4) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1965.
(5) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.
(6) Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.
(7) Ὁ περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.
(8) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.
(9) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1972.
(10) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 5) τοῦ 1973.
(11) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 2) τοῦ 1973.

(12) Ὁ περὶ τῆς Διεθνοῦς Συμβάσεως ἐπὶ τῶν Γραμμῶν Φορτώσεως τοῦ 1966 (Κυρωτικὸς) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(13) Ὁ περὶ Ὁδικῶν καὶ ἀπὸ Οἴκου εἰς Οἶκον Ἐράνων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(14) Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Ἐπιβολὴ καὶ Ἐπιστροφὴ τούτων) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : «Αἱ πολεοδομικαὶ ζῶναι καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἐν γένει ἀναπτύξεως». (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Α. Νεοκλέους).

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν πρόκειται νὰ ἐγγράψω θέμα. Θὰ ἤθελα νὰ καταγγείλω ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ὅτι τρομοκράται, Ἄραβες τρομοκράται, οἱ ὁποῖοι τελευταίως ἐπεξέτειναν τὴν δρᾶσιν των, τὴν ἐγκληματικήν των δρᾶσιν, εἰς τὸν τόπον μας, σχεδιάζουν νὰ καταλάβουν ἀεροπλάνα τῶν Κυπριακῶν Ἀερογραμμῶν μὲ ἀεροπειρατείαν διὰ νὰ ἐξαναγκάσουν τὴν Κυβέρνησίν μας νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς τρομοκράτας οἱ ὁποῖοι ἐπετέθησαν ἐναντίον περιουσιῶν καὶ ζωῆς Κυπρίων ἀστυνομικῶν εἰς τὸν τόπον μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρόβλημα τὸ ὁποῖον ἐγείρεται εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν εἶναι ὅτι εἰς τὴν κατάρτισιν τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἀναγράφονται θέματα πρὸς συζήτησιν εἰς τὴν Βουλήν. Δὲν ἀντελήφθην ἐὰν ἡ πρότασις τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ εἶναι ὅπως τὸ θέμα ἐγγραφῇ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἢ ἐὰν ἁπλῶς προβαίνῃ εἰς καταγγελίαν. Ἐὰν πρόκειται περὶ ἐγγραφῆς τοῦ θέματος τότε ἀσφαλῶς εἶναι ἀνάγκη νὰ διεξαχθῇ ψηφοφορία ἐπὶ τούτου. Ἐὰν πρόκειται περὶ καταγγελίας, ἡ ἁρμοδία ἀρχὴ εἶναι φυσικὰ ἡ Κυβέρνησις καὶ εἰδικώτερον τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν πρὸς τὸ ὁποῖον τὸ ἔντιμον Μέλος πρέπει νὰ ἀποταθῇ δίδον συμπληρωματικῶς οἱαδήποτε στοιχεῖα ἔχει. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ἐγγραφῆς θέματος καὶ ἐπομένως δὲν πρόκειται νὰ θέσω τοῦτο εἰς ψηφοφορίαν διὰ νὰ ἐγγραφῇ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως αὐτῆς.

Ἡ ἐπομένη συνεδρίασις τῆς Βουλῆς ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

(Ὥρα λήξεως 4.53 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Κληρίδης Ξάνθος
Κόσιης Νῖκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Αἱ μισθολογικαὶ κλίμακες τῶν προϊσταμένων τῶν ἐπαρχιακῶν ταχυδρομικῶν γραφείων—Τὸ θέμα τῆς κατασκευῆς ἀεροδρομίου εἰς Γεροσκήπου).

(2) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ 4) τοῦ 1973, ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Κ. Χριστοδουλίδης, Μ. Σαββίδης, Ν. Σαμψών, Κ. Χατζηκακοῦ, Α. Χατζηϊωάννου) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(3) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Συμβάσεως ἐπὶ τῆς Διεθνοῦς Εὐθύνης διὰ Ζημίας Προξενουμένας ὑπὸ Διαστημικῶν Ἀντικειμένων (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(4) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 19ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.11 μ.μ.)

(Ἀρ. 31)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Αἰσθάνομαι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ εἰσηγηθῶ πρὸς τὴν Βουλὴν ὅπως διαβηλώσῃ συμπαράστασιν καὶ ἐκφράσῃ ἐμπιστοσύνην πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς δι' ὅσα καὶ ἡμεῖς ἀπὸ δεύτερον χέρι μανθάνομεν ἀπὸ τὰς ἐφημερίδας. Νομίζω ὅτι εἶναι χρέος τῆς Βουλῆς αὐτῆς ἐν τῷ συνόλῳ της νὰ διαβηλώσῃ διὰ ψηφίσματος τὴν συμπαράστασιν αὐτήν.

Βεβαίως ὀφείλει καὶ ἔπρεπε καὶ ἡ Βουλὴ νὰ εἶχεν ἐνημερωθῆ ἐπ' αὐτῶν τῶν ἐξελίξεων. Ἀλλὰ ἐπειδὴ ἤδη ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἔχει συνηθίσει νὰ ὑποτιμᾷ ἑαυτὴν καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἔχει ἐπιλέξει ἡ ἰδία ἡ Βουλὴ μίαν ἄλλην θέσιν καὶ οὐχὶ ἐκείνην τῆς πρωτοπορίας, ἡ ὁποία τῆς ἀνήκει, δι' αὐτὸ καὶ ἡ Βουλὴ αὐτὴ δὲν εἶναι ἐνήμερος καὶ οὐδεὶς τὴν ἐνημέρωσε. Παρ' ὅλα αὐτά, ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, σκοπός μου δὲν εἶναι νὰ ὑποβάλω παράπονον διὰ τὴν μὴ ἐνημέρωσιν, ἄνικαι θὰ ἦτο καὶ τιμὴ δι' ἡμᾶς καὶ εὐχαρίστησις καὶ μεγάλη εὐτυχία καὶ εὐκαιρία ἐὰν εἴχαμεν ἀκριβῶς τὴν τύχην νὰ ἐνημερωθῶμεν καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τῶν ἐξελίξεων αὐτῶν. Παρ' ὅλα αὐτὰ καὶ ἐξ ὅσων ἀντελήφθημεν ἀναγινώσκοντες τὸν τύπον καὶ ἐξ ἄλλων πληροφοριῶν, ἐὰν οὕτως ἔχουν τὰ πράγματα, ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, δηλαδὴ ἐὰν ἡ ἐπαπειλουμένη παραίτησις τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς βασίζεται ἐπὶ τῶν λόγων τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως καὶ ἐπιδίωξιν ἔχῃ τὴν ἑνότητα τοῦ λαοῦ καὶ τὴν πειθαρχίαν πρὸς τὰς ἐξ Ἑλλάδος ἐπιταγάς, μᾶλλον συμβουλάς, τότε ἀσφαλέστατα ὁλοψύχως συμπαριστάμεθα πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ ἐπαναβεβαιοῦμεν ἀκριβῶς τὴν ἐμπιστοσύνην μας πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς.

Ταῦτα, κύριε Πρόεδρε, ἀκριβῶς μὲ τὴν ἀγαθὴν πρόθεσιν νὰ ἐνισχύσωμεν τὴν θέσιν τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ὅσον ἀφορᾷ ἡμᾶς καὶ ὅσον κατὰ δύναμιν δυνάμεθα, καὶ ἀκριβῶς δι' αὐτὸν τὸν λόγον καλῶ τὴν Βουλὴν νὰ ἐγκρίνῃ ψήφισμα συμπαραστάσεως πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ ἐπαναβεβαίωσιν τῆς ἐμπιστοσύνης της πρὸς αὐτόν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ εὐχαριστήσω τὸν ἔντιμον Βουλευτὴν ἀλλὰ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ παρατηρήσω ὅτι τὸ θέμα δὲν εὑρίσκεται ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς οἱονδήποτε ἐκ τῶν ἀναφερομένων κεφαλαίων αὐτῆς.

Δεύτερον, ὡς ὀρθῶς ἀνέφερεν ὁ ἔντιμος Βουλευτής, δὲν ἔχω ἀκόμη ἐνημερώσει τὸ Σῶμα ὡς πρὸς τὰς ἀποφάσεις τὰς ὁποίας προτίθεμαι νὰ λάβω καὶ ἑπομένως δὲν θὰ ἦτο ὀρθὸν ἡ Βουλὴ νὰ δεσμευθῇ διαδηλοῦσα συμπαράστασιν πρὸς τὸν Πρόεδρον αὐτῆς προτοῦ γνωρίζῃ ποῖαι θὰ εἶναι αἱ ἀποφάσεις του καὶ δεύτερον διὰ ποίους λόγους θὰ λάβῃ ὡρισμένας ἀποφάσεις.

Ὡς ἐκ τούτου δὲν νομίζω ὅτι τὸ θέμα—καὶ διὰ λόγους διαδικασίας ἀλλὰ καὶ διὰ λόγους οὐσίας—δύναται νὰ συζητηθῇ εἰς τὸ παρὸν στάδιον.

Παρακαλῶ τοὺς ἐντίμους κυρίους Γραμματεῖς νὰ προχωρήσουν μὲ τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 24ην Νοεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Ντίνου Κωνσταντίνου καὶ ληφθεῖσα τὴν 25ην Νοεμβρίου 1972.

«Ὁ δρόμος, ὁ ὁποῖος συνδέει τὸ χωρίον Τσέρι μετὰ τῆς Δευτερᾶς εἶναι μεγάλης σημασίας διὰ τὴν σύνδεσιν τῆς κοινότητος μετὰ τῆς Δευτερᾶς καὶ τῆς περιοχῆς Παλαιχωρίου. Δὲν δύναται ὅμως νὰ ἐξυπηρετήσῃ τοὺς κατοίκους καθ' ὅτι δὲν εἶναι ἀσφαλτοστρωμένος.

Δεδομένου ὅτι ὑπάρχει ἡ βάσις τοῦ δρόμου καὶ τὸ μόνον τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖται εἶναι ἡ ἐπίστρωσίς του δι' ἀσφάλτου καὶ ὅτι ἡ ἀπόστασις εἶναι μόνον 2½ μίλια, ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα ἐὰν καὶ πότε προγραμματίζεται ἡ ἀσφαλτόστρωσις τοῦ ἐν λόγῳ δρόμου».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 12ην Ἀπριλίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 25ην Νοεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Ντίνου Κωνσταντίνου.

«Ἡ δαπάνη διὰ τὴν ἀσφαλτόστρωσιν τῆς ὁδοῦ ἥτις συνδέει τὸ χωρίον Τσέρι μετὰ τῆς Δευτερᾶς καὶ τῆς ὁποίας τὸ μῆκος εἶναι 1,7 μίλια ἔχει ἐκτιμηθῇ εἰς £11.500.

Τὸ θέμα τῆς ἀσφαλτοστρώσεως τῆς ὁδοῦ ταύτης θὰ ἐξετασθῇ ἐν καιρῷ μὲ γνώμονα τὸν βαθμὸν προτεραιότητος τὸν ὁποῖον αὕτη ἤθελε κριθῇ ὅτι κέκτηται ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλα ἔργα ἀναπτύξεως παρομοίας φύσεως. Ὡσαύτως ἡ ἀσφαλτόστρωσις αὐτῆς θὰ ἐξαρτηθῇ ἐκ τῶν ἑκάστοτε οἰκονομικῶν δυνατοτήτων καὶ τῶν παραχωρουμένων πιστώσεων διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων ἀναπτύξεως».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25ην Ἰανουαρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Ἀντωνάκη Σωτηριάδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 26ην Ἰανουαρίου 1973.

«Μεταλλεῖον Λίμνης.

Κατὰ πληροφορίας μας, ἡ Μεταλλευτικὴ Ἑταιρεία Λίμνης, βαίνει βαθμιαίως πρὸς διακοπὴν τῶν μεταλλευτικῶν δραστηριοτήτων της, διότι ἀντιμετωπίζει δυσχερείας, τόσον λόγῳ τῆς μειώσεως τῶν ἐμπορευσίμων κοιτασμάτων, ὅσον καὶ λόγῳ τῆς ἐλαττώσεως τῶν τιμῶν τῶν ἐξαγομένων μεταλλευμάτων (χαλκοπυρίτου—σιδηροπυρίτου, κ.λ.π.).

Δυνάμεθα νὰ πληροφορηθῶμεν κατὰ πόσον τοῦτο εἶναι εἰς γνῶσιν τῶν ἁρμοδίων, ἢ κατὰ πόσον ἡ Κυβέρνησις προγραμματίζει τὴν ἐκτέλεσιν διαφόρων ἔργων εἰς τὴν περιοχήν, διὰ τὴν ἀπορρόφησιν ἀφ' ἑνὸς τῶν ἀπολυθησομένων μεταλλωρύχων, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τὴν ἀποτροπὴν τοῦ οἰκονομικοῦ μαρασμοῦ, ποὺ ἀσφαλῶς θὰ ἐπακολουθήσῃ εἰς τὰς ἐπηρεαζομένας περιοχάς, μὲ ἐπιπτώσεις ἐπίσης δυσμενεῖς καὶ εἰς τὸν κοινωνικὸν τομέα ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 16ην Ἀπριλίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 26ην Ἰανουαρίου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Ἀντωνάκη Σωτηριάδη.

«Ἐκ στοιχείων τὰ ὁποῖα κατέχει τὸ Τμῆμα Μεταλλείων προκύπτει ὅτι ἡ Κυπριακὴ Ἑταιρεία Θείου καὶ Χαλκοῦ Λτδ., δὲν προτίθεται νὰ περιορίσῃ ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ διακόψῃ τὰς μεταλλευτικάς της δραστηριότητας.

Συμφώνως πρὸς τὸ πρόγραμμα τῆς Ἑταιρείας αὕτη θὰ συνεχίσῃ τὰς ἐργασίας της μέχρι τοῦ ἔτους 1978 ἢ 1979 ἐφ' ὅσον δὲν παρουσιασθῶσιν ἀπρόβλεπτοι δυσχέρειαι αἱ ὁποῖαι θὰ εἶναι πέραν τῶν δυνάμεων τῆς Ἑταιρείας νὰ ἀντιμετωπισθοῦν».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 26ην Μαρτίου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 27ην Μαρτίου 1973.

«Πολλοὶ αὐτοκινητισταὶ διετύπωσαν εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων φρικτὰ παράπονα ἐναντίον τῆς Ἀρχῆς Ἀδειῶν καὶ τοῦ ἀπαραδέκτου τρόπου χειρισμοῦ ὑπ' αὐτῆς τῶν προβλημάτων τῶν αὐτοκινητιστῶν.

Ἐπειδὴ ἡ Ἀρχὴ Ἀδειῶν μετετράπη οὐσιαστικῶς εἰς κράτος ἐν κράτει καὶ ἐδημιούργησε μεγάλην δυσαρέσκειαν μεταξὺ τῶν αὐτοκινητιστῶν, ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων κατὰ πόσον μελετᾷ τὴν κατάργησιν τῆς Ἀρχῆς Ἀδειῶν καὶ τὴν ὑπαγωγὴν ὅλων τῶν μεταφορῶν εἰς Ἐνιαῖον Τμῆμα Χερσαίων Μεταφορῶν, τὸ ὁποῖον καὶ νὰ λειτουργῇ ἐπὶ δημοκρατικῆς βάσεως».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην Ἀπριλίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 27ην Μαρτίου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καταβαλλομένων προσπαθειῶν διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν χερσαίων μεταφορῶν ἀπεφασίσθη ἤδη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἡ ἵδρυσις Τμήματος Χερσαίων Μεταφορῶν ὑπαγομένου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων. Εἰς τὸ ἐν λόγῳ Τμῆμα θὰ μετα-

διβασθοῦν αἱ ἁρμοδιότητες καὶ θὰ μεταφερθῇ τὸ προσωπικὸν τῶν ὑφισταμένων διαφόρων δημοσίων ὑπηρεσιῶν ἀναφορικῶς πρὸς τὰ μηχανοκίνητα ὀχήματα καὶ γενικῶς τὰς χερσαίας μεταφορὰς καὶ συγκοινωνίας.

Ἡ ἵδρυσις καὶ λειτουργία τοῦ εἰρημένου Τμήματος εὑρίσκεται εἰς προκεχωρημένον στάδιον, προβλέπεται δὲ ὅτι τοῦτο θὰ λειτουργήσῃ ἐντὸς συντόμου χρονικοῦ διαστήματος.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ ἰδιαιτέρως τὴν Ἀρχὴν Ἀδειῶν ἐλήφθη ἤδη ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου διὰ τὴν κατάργησιν αὐτῆς καὶ τὴν δημιουργίαν ἐσωτερικοῦ μηχανισμοῦ ἐντὸς τοῦ Τμήματος Χερσαίων Μεταφορῶν καὶ γενικῶς τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων διὰ τὴν ἔκδοσιν ἀδειῶν καὶ διὰ συναφῆ θέματα.

Μέχρις ὅτου λειτουργήσῃ τὸ ὑπὸ ἵδρυσιν Τμῆμα Χερσαίων Μεταφορῶν θὰ συνεχίσῃ ὑφισταμένη ἡ Ἀρχὴ Ἀδειῶν, ἡ θητεία τῆς ὁποίας λήγει τὴν 30ὴν Ἰουνίου 1973».

Ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία. Τὰ πρῶτα δέκα θέματα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθοῦν σήμερον, διότι δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει εἰσέτι αἱ ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Τὸ 11ον θέμα «Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 2) τοῦ 1973» εἶναι ἕτοιμον πρὸς συζήτησιν.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 2) ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 16ην Ἀπριλίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἐπαναψήφισις καὶ διάθεσις ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £13.000 πρὸς συνέχισιν καὶ συμπλήρωσιν, διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους, τοῦ σχεδίου κατασκευῆς τροχοδρόμου εἰς τὸν Διεθνῆ Ἀερολιμένα Λευκωσίας, ἔργον τὸ ὁποῖον ἐνεκρίθη διὰ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως τοῦ ἔτους 1972, δὲν κατέστη, ὅμως, δυνατὴ ἡ συμπλήρωσίς του ἐντὸς τοῦ ἔτους αὐτοῦ.

Ἡ εἰδικὴ αὕτη πίστωσις δὲν περιελήφθη εἰς τὰς ἤδη ἐγκριθείσας ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐπαναψηφίσεις δαπανῶν, αἱ ὁποῖαι εἶχον προγραμματισθῆ καὶ ἐγκριθῆ διὰ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ἐνέκρινε τὴν ἐπαναψήφισιν τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ καὶ εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ £13.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1973. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 2) τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ δωδέκατον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι «ὁ περὶ τῆς Διεθνοῦς Συμβάσεως ἐπὶ τῶν Γραμμῶν Φορτώσεως τοῦ 1966 (Κυρωτικὸς) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ ΦΟΡΤΩΣΕΩΣ ΤΟΥ 1966 (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Ἐζεκίας Παπαϊωάννου, Πρόεδρος
Ἀνδρέας Φάντης
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Νῖκος Κόσιης
Φειδίας Παρασκευαΐδης
Κώστας Χριστοδουλίδης
Κυριάκος Παπαδημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 13ην Ἀπριλίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Διεθνοῦς Συμβάσεως ἐπὶ τῶν Γραμμῶν Φορτώσεως τοῦ 1966 (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1969 (Ἀρ. 39 τοῦ 1969) εἰς τρόπον ὥστε νὰ καθίσταται δυνατὴ ἡ ἐκδίκασις συνοπτικῶς ἀδικημάτων διαπραττομένων κατὰ παράβασιν τοῦ βασικοῦ νόμου, τῇ συγκαταθέσει τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας, καὶ ὑπὸ Προέδρου Ἐπαρχιακοῦ Δικαστηρίου, Ἀνωτέρου Ἐπαρχιακοῦ Δικαστοῦ ἢ Ἐπαρχιακοῦ Δικαστοῦ.

Συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ περὶ Δικαστηρίων Νόμου, τοιαῦτα ἀδικήματα δύναται νὰ ἐκδικάζῃ τὸ Κακουργιοδικεῖον μόνον. Ἐπειδὴ ὅμως τοῦτο συνέρχεται κατὰ ἀραιὰ διαστήματα καὶ ἡ εἰς τοῦτο παραπομπὴ ἀπαιτεῖ μακρὰν διαδικασίαν ἐθεωρήθη σκόπιμον ὅπως ταῦτα ἐκδικάζωνται συνοπτικῶς, τῇ συγκαταθέσει τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, καὶ ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω ἀναφερομένων δικαστῶν.

Ὡς γνωστόν, σκοπὸς τῆς ἐν λόγῳ Συμβάσεως, ἥτις ἐπεκυρώθη ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς διὰ τοῦ Νόμου 39 τοῦ 1969, εἶναι ἡ ἀσφάλεια τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ περιουσίας ἐν θαλάσσῃ διὰ τοῦ καθορισμοῦ ὁμοιομόρφων ἀρχῶν καὶ κανονισμῶν ἀναφορικῶς πρὸς τὰ ὅρια μέχρι τῶν ὁποίων πλοῖα ἐκτελοῦντα διεθνεῖς πλόας δύνανται νὰ φορτώνωνται.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ἐγκρίνει τὴν προτεινομένην τροποποίησιν καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἐλήξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Διεθνοῦς Συμβάσεως ἐπὶ τῶν Γραμμῶν Φορτώσεως τοῦ 1966 (Κυρωτικὸς) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ 13ον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως «Ὁ περὶ Ὁδικῶν καὶ ἀπὸ Οἴκου εἰς Οἶκον Ἐράνων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973» δὲν δύναται νὰ συζητηθῇ σήμερον διότι δὲν ἔχει κυκλοφορήσει ἡ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Τὸ 14ον θέμα εἶναι ἕτοιμον πρὸς συζήτησιν.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν. Εἶναι «Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Ἐπιβολὴ καὶ Ἐπιστροφὴ τούτων) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΔΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ (ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥΤΩΝ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 16ην Ἀπριλίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ αὔξησις τοῦ ἐπὶ τῆς βενζίνης εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ καὶ φόρου καταναλώσεως, διὰ λόγους δημοσιονομικῆς καὶ γενικωτέρας οἰκονομικῆς πολιτικῆς. Εἰδικώτερον ἡ αὔξησις αὕτη καλύπτει τὴν βενζίνην καὶ ὡρισμένα ἄλλα δευτερευούσης σημασίας χημικὰ παρασκευάσματα λαμβανόμενα διὰ τῆς ἀποστάξεως ἐλαίων πετρελαίου.

Ὡς ἤδη ἀνεκοινώθη ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ἡ αὔξησις αὕτη θὰ ἀπορροφηθῇ καθ' ὁλοκληρίαν ὑπὸ τῶν ἑταιρειῶν πετρελαιοειδῶν, οὐδεμία δὲ θὰ ὑπάρθῃ αὔξησις τῆς τιμῆς πωλήσεως τῶν πετρελαιοειδῶν πρὸς τοὺς καταναλωτάς. Πρὸς τοῦτο συνεφώνησαν καὶ αἱ ἑταιρεῖαι πετρελαιοειδῶν.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ἐγκρίνει τὰς ἐπιβληθείσας αὐξήσεις καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔναρξις ἰσχύος. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ Δευτέρου Πίνακος τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Ἐπιβολὴ καὶ Ἐπιστροφὴ τούτων) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973, θὰ ἀναγινώσκηται δὲ ὁμοῦ μετὰ τῶν περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Ἐπιβολὴ καὶ Ἐπιστροφὴ τούτων) Νόμων τοῦ 1967 ἕως 1972 (ἐν τοῖς ἑφεξῆς ἀναφερομένων ὡς «ὁ βασικὸς νόμος») καὶ ὁ βασικὸς νόμος καὶ ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρωνται ὁμοῦ ὡς οἱ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Ἐπιβολὴ καὶ Ἐπιστροφὴ τούτων) Νόμοι τοῦ 1967 ἕως 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Πολωνίας διὰ συνεργασίαν εἰς τοὺς Τομεῖς τῆς Ἐπιστήμης, τῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ τοῦ Πολιτισμοῦ (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιον παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν πρὸς μελέτην καὶ ὑποβολὴν Ἐκθέσεως πρὸς τὴν Βουλήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : «Αἱ πολεοδομικαὶ ζῶναι καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἐν γένει ἀναπτύξεως».

Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Α. Νεοκλέους.

Ὁ κ. Νεοκλέους ἔχει τὸν λόγον.

Α. ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐζήτησα τὴν περασμένην ἑβδομάδα τὴν ἀναβολὴν τοῦ θέματος διότι ἐπρόκειτο νὰ ἀνακοινωθοῦν καὶ νὰ δημοσιευθοῦν ὡρισμέναι τροποποιήσεις εἰς τοὺς Κανονισμοὺς αὐτούς.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι δὲν ἔχουν ἀκόμη δημοσιευθῆ. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ συζητηθοῦν σήμερον εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον ζητῶ καὶ πάλιν ἀναβολὴν τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ζητεῖτε εἶναι ὅπως τὸ θέμα παραμείνῃ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἀλλὰ ἡ συζήτησίς του ἀναβληθῇ διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς.

Α. ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ :

Μάλιστα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἔνστασις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως ἡ συζήτησις τοῦ θέματος ἀναβάλλεται διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς, ἡ ὁποία ὁρίζεται διὰ τὴν μεταπροσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Ἡ ἡμερησία διάταξις θὰ περιλαμβάνῃ :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(2) Ὁ περὶ Ἀρχῆς Κρατικῶν Ἐκθέσεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(3) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1963.

(4) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1965.

(5) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(6) Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(7) Ὁ περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(8) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(9) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1972.

(10) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 5) τοῦ 1973.

(11) Ὁ περὶ Ὁδικῶν καὶ ἀπὸ Οἴκου εἰς Οἶκον Ἐράνων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(12) Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Πολωνίας διὰ Συνεργασίαν εἰς τοὺς τομεῖς τῆς Ἐπιστήμης, τῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ τοῦ Πολιτισμοῦ (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : «Αἱ πολεοδομικαὶ ζῶναι καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἐν γένει ἀναπτύξεως». (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Α. Νεοκλέους).

Ὡσαύτως, πιθανὸν νὰ κυκλοφορήσῃ συμπληρωματικὴ ἡμερησία διάταξις ἐὰν ἄλλα θέματα προκύψουν ἢ ἐὰν αἱ Ἐπιτροπαὶ ἔχουν ἑτοιμάσει ἄλλα Νομοσχέδια.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως αὐτῆς.

(Ὥρα λήξεως 4.32 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Κληρίδης Κάνθος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντῖνος Ντῖνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ ἀσφαλτόστρωσις τῆς ὁδοῦ τῆς συνδεούσης τὸ χωρίον Τσέρι μετὰ τῆς Δευτερᾶς—Πληροφορίαι περὶ διακοπῆς τῶν μεταλλευτικῶν δραστηριοτήτων τῆς Μεταλλευτικῆς Ἑταιρείας Λίμνης καὶ αἱ ἐξ αὐτῆς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς—Παράπονα αὐτοκινητιστῶν κατὰ τῆς Ἀρχῆς Ἀδειῶν καὶ τὸ θέμα τῆς ἱδρύσεως Τμήματος Χερσαίων Μεταφορῶν).

(2) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Εἰδικεσύεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου (Ἀρ. 2) τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(3) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Διεθνοῦς Συμβάσεως ἐπὶ τῶν Γραμμῶν Φορτώσεως τοῦ 1966 (Κυρωτικοῦ) (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(4) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Ἐπιβολὴ καὶ Ἐπιστροφὴ τούτων) (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(5) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 3ης ΜΑΪΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.06 μ.μ.)

(Ἀρ. 32)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ)

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ ὅπως ἀναγνωσθοῦν τυχὸν ὑπάρχουσαι ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις Βουλευτῶν.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐπιτραπήτω μοι νὰ ἀναφέρω ἓν θέμα, τὸ ὁποῖον ἀσφαλῶς θίγει τὴν Βουλήν. Τοῦτο ἴσως δὲν ἐμπίπτει εἰς τὴν διαδικασίαν σας, εἶμαι ὅμως ὑπόχρεως νὰ τὸ ἀναφέρω, εἶναι δὲ τὸ ἑξῆς :

Αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ ἐκφράσω συμπάθειαν πρὸς τὸν τελοῦντα ὑπὸ ποινικὴν δίωξιν συνάδελφόν μας, ἀξιότιμον Βουλευτὴν Ἀμμοχώστου, κ. Σαμψών, καὶ ὀφείλω νὰ δηλώσω τὰ ἑξῆς, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἡ Βουλὴ αὐτή.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Λυποῦμαι, κ. Παρασκευαΐδη, εἶσθε ἐκτὸς θέματος.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Μπορεῖ νὰ εἶμαι, κύριε Πρόεδρε.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Λυποῦμαι ἀλλὰ δὲν πρόκειται νὰ ἐπιτρέψω συνέχισιν.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

..... ἀλλὰ προκειμένου περὶ ἐκτάκτων περιστατικῶν, ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, ἡ διαδικασία ποὺ ἐφαρμόζεται εἰς τὴν Βουλὴν αὐτὴν εἶναι ἀπαράδεκτος καὶ ἀδιανόητος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Αὐτὸ ἀφορᾷ.....

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Καὶ ἐὰν γίνῃ ἕνας πόλεμος.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριε Παρασκευαΐδη. Λυποῦμαι πάρα πολὺ ἀλλὰ σᾶς ἀφαιρῶ τὸν λόγον. Ἡ διαδικασία δὲν εἶναι τῆς Βουλῆς· προβλέπεται διὰ τοῦ Συντάγματος· ἡ Βουλὴ δὲν ἔχει νὰ κάμῃ τίποτε.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Καὶ ἐὰν γίνῃ πόλεμος πάλιν δὲν θὰ ἔχετε διαδικασίαν· καὶ σεισμὸς νὰ γίνῃ δὲν θὰ ἔχετε διαδικασίαν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 15ην Φεβρουαρίου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 15ην Φεβρουαρίου 1973.

«Ἐν ὄψει τῆς πάρα πέρα ὀξύνσης τοῦ ὑδατικοῦ προβλήματος (ἀρδευτικοῦ καὶ ὑδρευτικοῦ) λόγῳ τῆς συνεχιζομένης ἀνομβρίας μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας :

(Α) Σὲ ποιὸ στάδιο βρίσκονται οἱ μελέτες γιὰ τὸν ἐκσυγχρονισμὸ τῆς ὑδατικῆς νομοθεσίας ;

(Β) Πότε θὰ προωθηθῇ ἡ ἵδρυση Ἐνιαίας Ἀρχῆς Ὑδάτων γιὰ τὸν καλύτερο συντονισμὸ τῶν μέτρων ἀντιμετώπισης τῶν πολλαπλῶν ὑδατικῶν προβλημάτων ;

(Γ) Μελετᾶται ἡ ἐπίσπευση τῶν σχεδίων γιὰ τὴν λειτουργία ἐργοστασίων ἀφαλάτωσης, ἐν ὄψει τῆς ὀξύνσης τοῦ ὅλου ὑδατικοῦ προβλήματος ;

(Δ) Γιατὶ καθυστερεῖ ἡ δανειοδότηση τῶν ἀρδευτικῶν συνδέσμων στὴ περιοχὴ Μόρφου, γιὰ ἐφαρμογὴ βελτιωμένων συστημάτων ἀρδεύσεως ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 19ην Ἀπριλίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 15ην Φεβρουαρίου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«(α) Τὸ θέμα τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς ὑδατικῆς νομοθεσίας εὑρίσκεται ὑπὸ μελέτην καὶ θὰ ἀπαιτηθῇ εἰσέτι ὡρισμένον χρονικὸν διάστημα διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν ὅλων τῶν πτυχῶν τοῦ θέματος καὶ τὴν ὑποβολὴν συγκεκριμένων εἰσηγήσεων πρὸς τὴν Κυβέρνησιν.

(β) Τὸ θέμα τῆς δημιουργίας ἐνιαίας Ἀρχῆς Ὑδάτων ἐξετάζεται ἐν συσχετισμῷ μὲ τὸ θέμα τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς ὑδατικῆς νομοθεσίας.

(γ) Τὸ θέμα τῆς ἀφαλατώσεως προωθεῖται, ἀλλὰ ἡ μὲν ἀφαλάτωσις θαλασσίου ὕδατος θὰ ἀπαιτήσῃ εἰσέτι μερικὰ ἔτη καθ' ὅτι τοῦτο προωθεῖται ἐν συσχετισμῷ μὲ τὴν παραγωγὴν ἠλεκτρικοῦ ρεύματος, διὰ δὲ τὴν ἀφαλάτωσιν ὑφαλμύρων ὑδάτων ἔχουν ἤδη ζητηθῆ προσφοραὶ διὰ τὴν ἐγκατάστασιν μεμονωμένων μονάδων ἀφαλατώσεως.

(δ) Τὸ θέμα τῆς δανειοδοτήσεως ἀρδευτικῶν συνδέσμων εἰς τὴν περιοχὴν Μόρφου δὲν προωθήθη καθ' ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ ἀνελήφθη ἡ τεχνοοικονομικὴ μελέτη ἀναπτύξεως τῶν ὑδατίνων πόρων τῆς περιοχῆς Μόρφου—Τηλλυρίας καὶ τὸ θέμα τοῦτο εἶναι στενὰ συνδεδεμένο μὲ τὸ ὅλον θέμα τῆς διαχειρίσεως καὶ ἐλέγχου τῶν ὑδατίνων πόρων τῆς ἐν λόγῳ περιοχῆς. Ὡς ἐκ τούτου τὸ θέμα τῆς ἐπιχορηγήσεως τῶν συνδέσμων θὰ ἐξετασθῆ βάσει τῶν πορισμάτων τῆς ἐκθέσεως ταύτης».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 22αν Μαρτίου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου καὶ ληφθεῖσα τὴν 23ην Μαρτίου 1973.

«Συμφώνως προσφάτου ἀνακοινωθέντος τοῦ Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριῶν τὸ ποσοστὸν τῶν Κυπρίων φοιτητῶν, οἵτινες φοιτοῦν εἰς Πανεπιστήμια διαφόρων χωρῶν, τὸ 1970—71 ἀνήρχετο εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν 11.450. Ἐὰν κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο εἰς τὸν κάθε φοιτητὴν ἐστοίχιζεν ἡ φοίτησίς του κατὰ μέσον ὅρον £800 ἐτησίως θὰ πρέπει νὰ ἔφυγεν ἐκ τῆς Κύπρου συνάλλαγμα 9 ἑκατομμυρίων λιρῶν.

Εἶναι φυσικὸν μετὰ παρέλευσιν δύο ἐτῶν ὁ ἀριθμὸς τῶν Κυπρίων φοιτητῶν εἰς ξένας χώρας νὰ ἔχῃ αὐξηθῆ. Ἐὰν δὲ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν αὔξησιν τοῦ κόστους ζωῆς καὶ τὴν ἀνάλογον αὔξησιν τοῦ ἀριθμοῦ τούτων θὰ πρέπει τὸ ὀλιγώτερον νὰ φεύγῃ ἀπὸ τὴν Νῆσον μας ὡς συνάλλαγμα τὸ ποσὸν τῶν 12 μὲ 13 ἑκατομμυρίων λιρῶν κατ' ἔτος.

Λαμβάνοντες ὅλα αὐτὰ ὑπ' ὄψιν ἐρχόμεθα νὰ ἐρωτήσωμεν τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον καὶ παρακαλέσωμεν τοῦτο ὅπως ἐνημερώσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς κατὰ πόσον ἡ Κυβέρνησις μελετᾷ τὴν ἵδρυσιν Πανεπιστημίου ἐν Κύπρῳ, γεγονὸς τὸ ὁποῖον εἰς πολλὰ θὰ ὠφελήσῃ τοὺς νέους μας εἰδικώτερον καὶ τὴν νῆσον μας γενικώτερον ἀπὸ πάσης ἀπόψεως».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 20ὴν Ἀπριλίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 23ην Μαρτίου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου.

«Τὸ ἐγειρόμενον ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Μέλους θέμα ἀπετέλεσεν ἀντικείμενον μελέτης ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἀπὸ τοῦ 1963 καὶ ἀπησχόλησεν ἐπανειλημμένως τὰ μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας καὶ δημοσίας συζητήσεις.

Ἀναμφιβόλως ἡ ἵδρυσις καὶ λειτουργία Πανεπιστημίου ἢ ἄλλων Ἀνωτάτων Σχολῶν θὰ εἶναι ποικιλοτρόπως ὠφέλιμος διὰ τὸν τόπον, παρὰ τὴν ὕπαρξιν περιοριστικῶν τινων παραγόντων ὡς εἶναι ἡ στενότης τοῦ γεωγραφικοῦ χώρου, τὸ κεκορεσμένον τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ μὲ πανεπιστημιακὰ προσόντα, ὁ κίνδυνος περιορισμοῦ τῆς σήμερον παρατηρουμένης εἰσροῆς εὐρυτέρων πνευματικῶν ἀναζητήσεων εἰς Κύπρον μέσῳ τῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν σπουδαζόντων Κυπρίων, κ.λ.π.

Τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας κρίνει ὅτι ἡ ἵδρυσις Πανεπιστημίου ἐν Κύπρῳ ἄνκαι ἐπιθυμητή, δὲν εἶναι ἀμέσου προτεραιότητος ἐπὶ τοῦ παρόντος».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23ην Μαρτίου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Κυρηνείας κ. Χρίστου Κουρτελλάρη καὶ ληφθεῖσα τὴν 24ην Μαρτίου 1973.

«Συχνὰ μᾶς ὑποβάλλονται παράπονα ἀπὸ συνεργατικοὺς καὶ ἄλλους καταναλωτικοὺς Ὀργανισμούς, ὅτι στέλλονται στὸ δικαστήριο, βάσει τοῦ νόμου περὶ χρωστικῶν καὶ συντηρητικῶν οὐσιῶν, γιὰ εἴδη τὰ ὁποῖα εἶναι σφραγισμένα ἀπὸ τοὺς κατασκευαστές.

Ἀσφαλῶς κανεὶς δὲν διαφωνεῖ γιὰ τὴν ἀνάγκη συνέχισης καὶ ἔντασης τῶν μέτρων, ποὺ ἀποσκοποῦν στὴν προστασία τῶν καταναλωτῶν ἀπὸ τὴν νοθεία, τὰ ἀκατάλληλα καὶ βλαβερὰ εἴδη τροφίμων καὶ ἄλλα σχετικὰ καταναλωτικὰ ἐμπορεύματα.

Τὸ σημεῖο στὸ ὁποῖο δικαιολογημένα στηρίζονται οἱ παραπονούμενοι, εἶναι τὸ ὅτι ἀντὶ νὰ καταγγέλλωνται καὶ νὰ διώκωνται οἱ κατασκευαστὲς τῶν ἐν λόγῳ ἐνσφραγίστων τροφίμων καὶ ἄλλων σχετικῶν εἰδῶν, διώκονται καὶ στέλλονται στὸ δικαστήριο οἱ ὑπεύθυνοι πωλητὲς τῶν Συνεργατικῶν καὶ ἰδιωτικῶν Παντοπωλείων, ὑφιστάμενοι ἀνάλογες ταλαιπωρίες, χάσιμο χρόνου, πρόστιμα καὶ δυσφήμιση, χωρὶς στὴν πραγματικότητα νὰ ἔχουν τὴν παραμικρὴ εὐθύνη, γιὰ τὰ νοθευμένα ἀλλὰ σφραγισμένα ἐμπορεύματα ποὺ πωλοῦν καὶ ποὺ ἐπιτρέπεται στοὺς κατασκευαστὲς αὐτῶν τῶν εἰδῶν νὰ συνεχίζουν νὰ τὰ κατασκευάζουν καὶ νὰ τὰ κυκλοφοροῦν ἀνενόχλητοι στὴν ἀγορά.

Γι' αὐτὸ ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο νὰ πληροφορήσῃ τὸ σῶμα τῆς Βουλῆς :

(α) Ἐὰν καὶ τί μέτρα μελετῶνται γιὰ νὰ σταματήσουν αὐτὲς οἱ ἀδικίες σὲ βάρος τῶν Παντοπωλῶν ;

(β) Ἐὰν καὶ πῶς προτίθεται νὰ καταπολεμήσῃ τοὺς πραγματικοὺς ἐνόχους γιὰ ἀποτελεσματικὴ προστασία τῶν καταναλωτῶν ἀπὸ νοθευμένα καὶ ἀκατάλληλα τρόφιμα ;

(γ) Ἐὰν καὶ τί νομοθετικὲς ἀλλαγὲς ἀπαιτοῦνται γιὰ νὰ τεθῇ τὸ ἔργο τῶν ἁρμοδίων ὑπηρεσιῶν πάνω σὲ πιὸ ὀρθὴ καὶ δίκαιη βάση, ἔτσι ποὺ νὰ γίνῃ πιὸ ἀποτελεσματικό, γιὰ τὴν προστασία τοῦ κοινοῦ ἀπὸ νοθευμένα, βλαβερὰ καὶ ἀκατάλληλα τρόφιμα ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 21ην Ἀπριλίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας, εἰς ἐρώτησις ὑποβληθεῖσαν τὴν 24ην Μαρτίου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Κυρηνείας κ. Χρήστου Κουρτελλάρη.

«Ἔχει ζητηθῇ ἀπὸ τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας νὰ ἑτοιμάσῃ τροποποιητικὸν Νομοσχέδιον τοῦ περὶ Πωλήσεως Τροφίμων καὶ Φαρμάκων Νόμου οὕτως ὥστε—

(α) οἱ δειγματοληπται νὰ δύνανται νὰ λαμβάνουν δείγματα τροφίμων δι' ἀνάλυσιν ἐκ καταστημάτων, ἀποθηκῶν, ἐργοστασίων, ἀγορῶν, αὐτοκινήτων καὶ λοιπῶν μεταφορικῶν μέσων, ἐκ πλανωδίων πωλητῶν καὶ γενικώτερον ἐξ οἱουδήποτε μέρους ἔνθα πωλοῦνται ἢ ἐκτίθενται πρὸς πώλησιν·

(β) εἰς περιπτώσεις τροφίμων συσκευασμένων εἰς κλειστὰ δοχεῖα νὰ παρέχηται ἐξουσία προσαγωγῆς εἰς τὸ Δικαστήριον καὶ τοῦ κατασκευαστοῦ ἐὰν τὰ τρόφιμα δὲν πληροῦν πὰς διατάξεις τοῦ Νόμου ἢ τῶν δυνάμει τούτου θεσπισθέντων Κανονισμῶν.

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 29ην Μαρτίου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα τὴν 30ὴν Μαρτίου 1973.

«Τὸ ἀνομβριόπληκτον χωρίον Τίμη, τῆς Ἐπαρχίας Πάφου, ἐπλήγη ἀπὸ θεομηνίαν καὶ πολλαὶ οἰκίαι, ὑπόστεγα καὶ οἰκιακὰ ἔπιπλα καὶ ἄλλα ὑπέστησαν μεγάλας ζημίας.

Αἱ ἐκτιμήσεις αἱ ὁποῖαι ἔγιναν ἐκτὸς τοῦ γεγονότος ὅτι εἶναι χαμηλαὶ καὶ δὲν ἀνταποκρίνονται εἰς τὰς ζημίας αἱ ὁποῖαι ἐπροξενήθησαν, αἱ παραχωρούμεναι ἀποζημιώσεις εἶναι μηδαμιναὶ καὶ εἰς πολλὰς περιπτώσεις οὐδεμία ζημία πληρώνεται εἰς τοὺς ὑποστάντας τοιαύτας.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον καὶ ἡ ἁρμοδία Ἀρχὴ νὰ πληροφορήσουν τὴν Βουλήν, ποῖοι λόγοι συνέτειναν ὥστε εἰς πολλὰς πτωχὰς ἀνομβριοπλήκτους οἰκογενείας τοῦ εἰρημένου χωρίου νὰ μὴ παραχωρηθῇ οὐδεμία ἀποζημίωσις καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις ποὺ παρεχωρήθη τοιαύτη νὰ εἶναι πολὺ χαμηλὴ καὶ μὴ ἀνταποκρινομένη εἰς τὰς ζημίας τὰς ὁποίας ὑπέστησαν, καὶ ἐὰν μελετᾶται ἡ ἀναθεώρησις τυχὸν ληφθείσης ἀποφάσεως ὥστε νὰ τύχουν οἱ ὑποστάντες ζημίας καλυτέρας μεταχειρίσεως».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23ην Ἀπριλίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 30ὴν Μαρτίου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«Τὸ χωρίον Τίμη πέρυσι εἶχε κηρυχθῆ ὡς ἀνομβριόπληκτον καὶ παρεχωρήθη πρὸς τοὺς σιτοκαλλιεργητὰς ἡ ἀναλογοῦσα πρὸς αὐτοὺς Κυβερνητικὴ βοήθεια.

Κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἡ Κυβέρνησις παρεχώρησε πρὸς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους αἰγοπροβατοτρόφους τοῦ ἐν λόγῳ χωρίου, τοὺς κατέχοντας πέραν τῶν εἴκοσι αἰγοπροβάτων, δωρεὰν ποσότητα κριθῆς, ὡς καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς αἰγοπροβατοτρόφους τῆς Κύπρου. Τοιαύτη βοήθεια θὰ δοθῇ προσεχῶς εἰς τοὺς ἀγελαδοτρόφους.

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀνομβριοπλήκτους καλλιεργητὰς σιτηρῶν διὰ τὸ τρέχον ἔτος Κυβερνητικὴ βοήθεια θὰ δοθῇ ἅμα τῇ ἀποπερατώσει τῆς σχετικῆς διαδικασίας».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην Ἀπριλίου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 12ην Ἀπριλίου 1973.

«Ἀπὸ καιρὸν ὑποβάλλονται παράπονα ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς ὑπαίθρου γιὰ τὲς σοβαρὲς ἐλλείψεις ποὺ παρουσιάζουν τὰ ἀγροτικὰ νοσοκομεῖα σὲ βασικὰ ἀγροτικὰ κέντρα. Στὰ πιὸ πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ νοσοκομεῖα ὑπάρχει μόνον ἕνας γιατρός, ὁ ὁποῖος εἶναι ὑπεύθυνος γιὰ 12–20 χωριὰ καὶ μὲ πληθυσμὸν 15–25 χιλιάδες κατοίκους. Ἡ κατάσταση αὐτὴ δημιουργεῖ σοβαρὰ προβλήματα ὑγείας καὶ ταλαιπωρίας στὲς ἀγροτικὲς περιοχὲς (περιοχὴ Λύσις, περιοχὴ Καρπασίας, καὶ ἄλλες περιοχές.

Πῶς μελετᾶ τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο τὴν ἀντιμετώπιση αὐτῆς τῆς κατάστασης; Δὲν θὰ ἦταν πιὸ ἐξυπηρετικὸ γιὰ τὴν ὑγεία τῶν κατοίκων τῆς ὑπαίθρου νὰ ἐπανδρώσωμε καλύτερα μὲ ἰατρικὸ καὶ ἄλλο προσωπικὸ τὰ ἀγροτικὰ νοσοκομεῖα»;

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 1ην Μαΐου 1973, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Υγείας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 12ην 'Απριλίου 1973, ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας 'Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«(α) 'Η προγραμματιζομένη ἀναδιοργάνωσις τῶν 'Αγροτικῶν 'Ιατρικῶν καὶ 'Υγειονομικῶν 'Υπηρεσιῶν προβλέπει ἀφ' ἑνὸς τὴν ἵδρυσιν νέου τύπου 'Αγροτικῶν Νοσοκομείων εἰς ὡρισμένας περιοχάς, ἅτινα θὰ εἶναι πλήρως ἐπηνδρωμένα καὶ ἐξοπλισμένα, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν τοποθέτησιν προσθέτου ἰατρικοῦ καὶ παραϊατρικοῦ προσωπικοῦ εἰς τὰς ὑπολοίπους ἰατρικὰς ἕδρας αἵτινες δὲν θὰ ἐξυπηρετῶνται διὰ τῶν ἐν λόγῳ Νοσοκομείων.

(β) 'Επὶ τοῦ παρόντος ὑπάρχει ἔλλειψις ἰατρικοῦ προσωπικοῦ εἰς τὰς Κυβερνητικὰς 'Ιατρικὰς 'Υπηρεσίας. 'Η ἐν λόγῳ ἔλλειψις εἶναι ὀξυτέρα εἰς τὰς 'Αγροτικὰς 'Ιατρικὰς 'Υπηρεσίας λόγῳ τῆς ἀπροθυμίας τῶν ἰατρῶν νὰ ἀποδεχθοῦν τοποθέτησιν εἰς ἀγροτικὰς περιοχάς. Παρὰ τὰς προσπαθείας τῆς Κυβερνήσεως νὰ δημιουργήσῃ κίνητρα προσελκύσεως νέων ἰατρῶν διὰ τοποθέτησιν εἰς τὴν ὕπαιθρον δὲν ὑπάρχει εἰσέτι ἡ ἀπαιτουμένη ἀνταπόκρισις, τὸ δὲ 'Υπουργεῖον 'Υγείας ἀναγκάζεται εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις νὰ προσλαμβάνῃ συνταξιούχους ἰατροὺς διὰ τὴν κάλυψιν ἐπειγούσης φύσεως ἀναγκῶν».

'Η ἀνάγνωσις 'Ερωτήσεων καὶ 'Απαντήσεων ἐπερατώθη, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ 'Εργασία.

«'Ο περὶ 'Αρχῆς Κρατικῶν 'Εκθέσεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973». 'Επειδὴ ὁ Πρόεδρος τῆς ἁρμοδίας 'Επιτροπῆς ἀπουσιάζει, παρακαλῶ τὸν κ. Μαλλιώτην ὅπως ὑποβάλῃ τὴν "Εκθεσιν τῆς 'Επιτροπῆς πρὸς τὴν Βουλήν.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΑΡΧΗΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

'Ηρακλῆς Χατζηηρακλέους, Πρόεδρος
Μιχαλάκης Σαββίδης
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Γεώργιος Μαλλιώτης
Χρῆστος Κουρτελλάρης
Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 20ὴν 'Απριλίου 1973, εἰς τὴν ὁποίαν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ 'Υπουργείου 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ 'Αρχῆς Κρατικῶν 'Εκθέσεων Νόμου εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ πλήρωσις ἀριθμοῦ κενῶν προκυψάντων διαρκούσης τῆς ἐν τῇ πράξῃ ἐφαρμογῆς τοῦ βασικοῦ νόμου καὶ ἡ εἰσαγωγὴ ἀριθμοῦ ἄλλων ἐπὶ μέρους τροποποιήσεων ὑπὸ τὸ πρῖσμα παρομοίων διατάξεων εἰς ἄλλας συναφεῖς νομοθεσίας.

Εἰδικώτερον ὁ περὶ 'Αρχῆς Κρατικῶν 'Εκθέσεων Νόμος τοῦ 1968 ('Αρ. 93 τοῦ 1968) τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν αὐτῷ συμπεριλήψεως προνοίας ἐπιτρεπούσης εἰς τὴν 'Αρχὴν ὅπως τυγχάνῃ κρατικῶν ἐπιχορηγήσεων ἀναγκαίων διὰ τὴν λειτουρ-

γίαν τῆς Ἐκθέσεως. Περαιτέρω οὗτος τροποποιεῖται πρὸς νομοθετικὴν ρύθμισιν τῶν θεμάτων ἅτινα προκύπτουν εἰς τὰς περιπτώσεις χηρείας τῆς θέσεως τοῦ Προέδρου, λαμβάνεται πρόνοια ὥστε νὰ δύνανται νὰ τυγχάνωσιν ἀποζημιώσεως ὁ Πρόεδρος καὶ τὰ Μέλη τῆς Ἀρχῆς, θέμα περὶ τοῦ ὁποίου οὐδεὶς γίνεται λόγος εἰς τὸν βασικὸν νόμον, καί, ἐν τέλει, συμπληροῦνται αἱ διατάξεις τοῦ βασικοῦ νόμου αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὴν διάρθρωσιν καὶ τοὺς ὅρους ὑπηρεσίας τῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἀρχῆς Ἐκθέσεων καὶ εἰς τὴν ἐκπροσώπησιν αὐτῆς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὰς παρασχεθείσας ἐξηγήσεις ἐκ μέρους τῶν ἐκπροσώπων τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου, ὁμοφώνως ἐγκρίνει τὰς ἐπιφερομένας τροποποιήσεις εἰς τὸν βασικὸν περὶ Ἀρχῆς Κρατικῶν Ἐκθέσεων Νόμον καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Μὴ ὑπαρχόντων ὁμιλητῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλῶ τὸν Γραμματέα ὅπως χωρήσῃ εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων καὶ τῶν πλαγιοτίτλων μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ βασικοῦ Νόμου. Ἄρθρον 2ον.

Κατάργησις καὶ ἀντικατάστασις τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ βασικοῦ Νόμου Ἄρθρον 3ον.

Τροποποίησις τοῦ βασικοῦ Νόμου διὰ τῆς προσθήκης νέου ἄρθρου 5Α. Ἄρθρο 4ον.

Τροποποίησις τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ βασικοῦ Νόμου. Ἄρθρον 5ον.

Κατάργησις καὶ ἀντικατάστασις τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 6ον.

Κατάργησις καὶ ἀντικατάστασις τοῦ ἄρθρου 16 τοῦ βασικοῦ Νόμου. Ἄρθρον 7ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν ἀναγνωσθέντων ἄρθρων ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἀρχῆς Κρατικῶν Ἐκθέσεων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

Τὰ ὑπ' ἀριθμὸν 3, 4, 5 καὶ 6 θέματα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως δὲν θὰ συζητηθοῦν σήμερον, διότι δὲν ἔχει κυκλοφορήσει ἡ ἀντίστοιχος Ἔκθεσις τῶν ἁρμοδίων Ἐπιτροπῶν ἐντὸς τοῦ προβλεπομένου ὑπὸ τοῦ Συντάγματος χρονικοῦ διαστήματος.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 7 θέμα «Ὁ περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν ὅπως ὑποβάλῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΟΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Γιάγκος Ποταμίτης, Πρόεδρος
Νῖκος Μαυρονικόλας
Ξάνθος Κληρίδης
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς δύο αὐτῆς συνεδριάσεις, τῆς δευτέρας συγκροτηθείσης τὴν 20ὴν Ἀπριλίου 1973. Εἰς τὴν δευτέραν συνεδρίασιν παρέστη καὶ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Ποινικοῦ Κώδικος Νόμου διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως διὰ νέου ἄρθρου τοῦ ἄρθρου 135 αὐτοῦ. Διὰ τοῦ προτεινομένου νέου ἄρθρου καθίσταται ἀδίκημα ἡ ἀποκάλυψις κρατικῶν ἀπορρήτων ὑπὸ οἱουδήποτε μὴ πρὸς τοῦτο ἐξουσιοδοτημένου προσώπου.

Ὡς γνωστόν, τὸ μέχρι σήμερον ἐν ἰσχύϊ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος ρυθμίζει τὰ περὶ ἀποκαλύψεως κρατικῶν ἀπορρήτων ὑπὸ δημοσίων ὑπαλλήλων μόνον, τούτου μὴ δυναμένου νὰ καλύψῃ καὶ κύκλον προσώπων εἰς ὃν περιέρχεται γνῶσις τούτων καὶ προβαίνει εἰς δημοσίευσιν αὐτῶν.

Ἡ ἔλλειψις νομοθεσίας ἀφορώσης εἰς τὴν ἀποκάλυψιν κρατικῶν ἀπορρήτων ἔχει γίνει πρὸ πολλοῦ αἰσθητὴ μὲ ἀποτέλεσμα νὰ καθίσταται ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη λήψεως νομοθετικῆς προνοίας καλυπτούσης τὴν ἀποκάλυψιν κρατικῶν ἀπορρήτων οὐχὶ μόνον ὑπὸ δημοσίων ὑπαλλήλων ἀλλὰ καὶ παρὰ παντὸς προσώπου ὅπερ παρανόμως λαμβάνει γνῶσιν τούτων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν, ἀφοῦ ἐμελέτησε τὸ ὅλον θέμα καὶ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς σχετικὰς ἐπεξηγήσεις τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, ὁμοφώνως ἐγκρίνει τὴν προτεινομένην τροποποίησιν καὶ εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ἀφοῦ ἐπενεχθῶσιν εἰς τοῦτο αἱ ἀκόλουθοι τροποποιήσεις :

(α) Χάριν ὁμοιομορφίας εἰς τὰς ἐπιβαλλομένας ποινὰς διὰ παρομοίας φύσεως ἀδικήματα ἅτινα προβλέπει ὁ Ποινικὸς Κῶδιξ τροποποιεῖται τὸ ἐδάφιον (2) τοῦ προτεινομένου νέου ἄρθρου 135 τοῦ βασικοῦ νόμου διὰ τῆς ἐν αὐτῷ ἐνθέσεως εὐθὺς μετὰ τὰς λέξεις «καὶ ὑπόκειται» (4η γραμμὴ) τῶν λέξεων «εἰς πρόστιμον μὴ ὑπερβαῖνον τὰς τριακοσίας λίρας ἢ» καὶ μετὰ τὰς λέξεις «ἓν ἔτος» τῶν λέξεων «ἢ εἰς ἀμφοτέρας τὰς ποινὰς ταύτας».

(6) Χάριν διευκρινίσεως τοῦ ὅρου «δημόσιος λειτουργὸς» προτείνεται εἰς τὸ τέλος τοῦ προτεινομένου ἄρθρου καὶ ὑπὸ νέον ἐδάφιον (5) ὁ ἀκόλουθος ὁρισμός :

«(5) Διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ παρόντος ἄρθρου ὁ ὅρος 'δημόσιος λειτουργὸς' κέκτηται τὴν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ παρόντος Νόμου ἀποδιδομένην ἔννοιαν εἰς τὸν ὅρον 'πρόσωπον ὑπηρετοῦν ἐν τῇ δημοσίᾳ ὑπηρεσίᾳ'.».

(γ) Ἀριθμὸς λεκτικῆς φύσεως τροποποιήσεων χάριν σαφεστέρας ἀποδόσεως τοῦ κειμένου τοῦ προτεινομένου νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ἐκ τῆς θέσεώς μου, κύριε Πρόεδρε.

Ἐν πρώτοις ὀφείλω νὰ δηλώσω ὅτι εἶμαι ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τῆς κατοχυρώσεως καὶ προφυλάξεως τῶν ἀπορρήτων τοῦ κράτους, ἰδιαιτέρως καθ' ὅσον ἀφορᾷ προβλήματα ἢ θέματα τὰ ὁποῖα ἐφάπτονται τῆς ἀσφαλείας ἢ τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος τοῦ κράτους.

Φοβοῦμαι ὅμως μήπως διὰ τῶν νέων ἐξουσιῶν αἱ ὁποῖαι δίδονται, διὰ τῆς ἐπεκτάσεως, δηλαδή, τῆς κατοχυρώσεως τοῦ ἀπορρήτου καὶ εἰς πρόσωπα μὴ εὑρισκόμενα ἐντὸς τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας, τὰ ὁποῖα κατέχουν αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ τὸ ἀπόρρητον μιᾶς πράξεως ἢ μιᾶς πολιτικῆς τὴν ὁποίαν προτίθεται νὰ ἀκολουθήσῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς οἱανδήποτε δραστηριότητά της, γίνῃ κατάχρησις αὐτῆς τῆς ἐξουσίας, πρῶτον διὰ τὸ γεγονὸς ὅτι εἶναι πιθανὸν ὁ λαμβάνων καὶ δημοσιεύων ἕνα ἔγγραφον, αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ ἔγγραφον νὰ μὴν παρουσιάζεται ἐκ πρώτης ὄψεως ὡς ἀπόρρητον, ἀλλὰ νὰ μεταδίδεται εἰς τὸν δημοσιογράφον ἢ εἰς τὴν ἀντίστοιχον ἐφημερίδα ἢ εἰς ἄλλο πρόσωπον προφορικῶς καὶ νὰ εἶναι ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ δημοσιεύοντος ἢ τοῦ κυκλοφοροῦντος τρόπον τινὰ τὴν εἴδησιν ὅτι πρόκειται περὶ ἀπορρήτου ἐγγράφου.

Δεύτερον, ὑπάρχει πιθανότης καὶ διὰ δημοσιεύματα περὶ ἀτασθαλιῶν ἢ σκανδάλων ἢ ἄλλης φύσεως ἐνεργειῶν, φερομένων πράγματι ὡς ἀπορρήτων, τὰ ὁποῖα ἐκτίθενται διὰ σκοποὺς κριτικῆς καὶ διὰ σκοποὺς νὰ διορθωθοῦν τὰ κακῶς ἔχοντα νὰ προσβάλλωνται εἴτε ἐφημερίδες εἴτε δημοσιογράφοι εἴτε ἄλλα πολιτικὰ πρόσωπα ὅτι προβαίνουν εἰς ἀποκάλυψιν ἀπορρήτων. Καὶ ὡς ἐκ τούτου ὀφείλω νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν τῶν ὅσων θὰ ἐφαρμόσουν εἰς ἄλλα πρόσωπα μὴ εὑρισκόμενα εἰς τὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν τὴν αὐτὴν τῆς κατοχυρώσεως τῶν ἀπορρήτων, νὰ εἶναι πολὺ προσεκτικοὶ καὶ οὐχὶ μὲ ὁποιανδήποτε εὐκαιρίαν νὰ ἐκμεταλλεύωνται αὐτὸ τὸ ἀπόρρητον διὰ νὰ φιμώνουν τρόπον τινὰ ὁποιανδήποτε φωνὴν καὶ νὰ διώκουν ποινικῶς οἱονδήποτε ὅστις καλῇ τῇ πίστει καὶ ἐκ καλῆς προθέσεως ἤθελεν ἀποκαλύψει τι τὸ ὁποῖον οὗτοι ἤθελον θεωρήσει ἀπόρρητον.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπιθυμῶ νὰ ἀναφέρω ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὰ μὴ εὑρισκόμενα ἐν τῇ Δημοσίᾳ Ὑπηρεσίᾳ πρόσωπα ὁ ὅρος «κρατικὸν ἀπόρρητον» καθορίζεται διὰ τῆς ἐπιφυλάξεως εἰς τὸ ἐδάφιον (3).

«Κρατικὸν ἀπόρρητον» περιλαμβάνει πᾶν ἔγγραφον, πληροφορίαν ἢ περιστατικὸν ἡ ἀποκάλυψις τοῦ ὁποίου θὰ παρέβλαπτε τὴν ἀσφάλειαν ἢ τὴν οἰκονομίαν ἢ ἐν γένει τὰ συμφέροντα τῆς Δημοκρατίας ἢ τὴν δημοσίαν τάξιν ἢ ἐν γένει τὸ δημόσιον συμφέρον.....».

"Οσον ἀφορᾷ δὲ κατὰ πόσον ἡ πληροφορία, ἡ ὁποία δημοσιεύεται πραγματικῶς, περιλαμβάνεται ὑπὸ τοὺς ὁρισμοὺς οἱ ὁποῖοι ἀναφέρονται εἰς τὸ ἐδάφιον τοῦτο ἢ ὄχι, μόνος κριτὴς εἶναι τὸ Δικαστήριον, τὸ ἁρμόδιον Δικαστήριον, τὸ ὁποῖον θὰ ἐκδικάζῃ καὶ οὐχὶ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία.

Ἐπομένως πιστεύω ὅτι ὑφίστανται τὰ ἐχέγγυα τῆς μὴ φιμώσεως τῆς δημοσίας γνώμης καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι περιπτώσεις ἀποκαλύψεως ἀτασθαλιῶν, ὡς αὐταὶ αἱ ὁποῖαι ἀνεφέρθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Χριστοδουλίδη, ἀσφαλέστατα δὲν δύνανται νὰ κριθοῦν ὑφ' οἱουδήποτε Δικαστηρίου ὡς ἀποτελοῦσαι ἀπόρρητον τοῦ κράτους, τὸ ὁποῖον ἐπιφέρει ἐπὶ τοῦ δημοσιεύοντος ταύτας τὰς ποινὰς τὰς ὁποίας προβλέπει τὸ σχετικὸν ἄρθρον.

Ἐπιθυμῶ νὰ ἐρωτήσω τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς κατὰ πόσον ἔκρινεν ἡ Ἐπιτροπὴ κατὰ πόσον εἶναι σκόπιμον νὰ καλυφθοῦν διὰ τῶν ἰδίων ὑποχρεώσεων ὡς καὶ οἱ δημόσιοι λειτουργοὶ πρόσωπα τὰ ὁποῖα μετέχουν ἡμικρατικῶν Ἐπιτροπῶν, ὡς εἶναι ἐπὶ παραδείγματι ἡ Ἐπιτροπὴ Πολεοδομίας εἰς τὴν ὁποίαν μετέχουν καὶ ἰδιῶται ἢ ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Διεθνοῦς Ἐκθέσεως, κ.λ.π., ποὺ ἀμέσως προηγουμένως ἔχομεν ἐγκρίνει σχετικὸν Νομοσχέδιον.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

"Εντιμε κύριε Πρόεδρε. Δὲν εἰδικεύθησαν τὰ πρόσωπα, ἀλλὰ καλύπτουν οἱονδήποτε πρόσωπον τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι δημόσιος λειτουργὸς καὶ ἑπομένως περιλαμβάνονται καὶ ἐκεῖνοι κατὰ τὴν γνώμην μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ναί, ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπετε, ὑπάρχει μία διαφορά. Οἱ μὲν κρατικοὶ λειτουργοὶ ἔχουν ὑποχρέωσιν νὰ μὴν ἀποκαλύπτουν οἱονδήποτε ἔγγραφον ἢ πληροφορίαν, ἡ ὁποία χαρακτηρίζεται ὡς ἀπόρρητος, ἐνῷ περὶ τῶν ἄλλων προσώπων, εἴτε χαρακτηρίζεται ὡς ἀπόρρητος εἴτε ὄχι ἡ πληροφορία, ἡ δημοσίευσις τῆς πληροφορίας εἶναι ἐπιλήψιμος ἢ ὄχι ἐὰν Δικαστήριον κρίνῃ ὅτι ἐμπίπτει εἰς οἱανδήποτε τῶν προνοιῶν τῆς ἐπιφυλάξεως τοῦ ἐδαφίου (3). Ὑπάρχει μία διαφορά.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Ναί, ἀφίεται, ὅπως εἴπατε, κύριε Πρόεδρε, εἰς τὸ Δικαστήριον νὰ ἀποφασίσῃ. Ἀπὸ ὅ,τι βλέπω δὲ ἀπὸ τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως εἰς τὴν δευτέραν ὑποπαράγραφον τῆς παραγράφου 4 λέγει ὅτι τὰ κριτήρια διὰ τὴν ἔννοιαν τῶν κρατικῶν ἀπορρήτων καθορίζονται ἐπὶ ἀντικειμενικῆς καὶ οὐχὶ ὑποκειμενικῆς βάσεως καὶ ἐστηρίχθησαν ἐπὶ τῶν ἐν τῇ παραγράφῳ 3 ἀναφερομένων νομοθεσιῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Μὴ ὑπαρχόντων ἄλλων ὁμιλητῶν, παρακαλῶ τὸν κ. Γραμματέα νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Αρθρον 1ον.

Ἀντικατάστασις τοῦ ἄρθρου 135 τοῦ βασικοῦ νόμου διὰ νέου ἄρθρου. "Αρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν ἄρθρων ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

Τὰ ὑπ' ἀριθμὸν 8 καὶ 9 θέματα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β δὲν θὰ συζητηθοῦν, διότι δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει αἱ ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 10 θέμα εἶναι «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 5) τοῦ 1973. Παρακαλῶ τὸν κ. Ντῖνον Κωνσταντίνου ὅπως ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσιν εἰς τὴν Βουλὴν ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ Προέδρου τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 5) ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 19ην Ἀπριλίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἐπαναψήφισις καὶ διάθεσις ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £21.572 πρὸς συνέχισιν καὶ συμπλήρωσιν, διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους, τῶν σκοπῶν ὡρισμένων εἰδικῶν δαπανῶν προγραμματισθεισῶν καὶ ἐγκριθεισῶν διὰ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1972 καὶ μὴ δαπανηθεισῶν.

Ἑκάστη τῶν εἰδικῶν τούτων δαπανῶν ἀναφέρεται ἀναλυτικῶς εἰς τὸν Πίνακα τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου, ἀφορᾷ δὲ ἐξ ὁλοκλήρου τὰς Ἐξωτερικὰς Ὑπηρεσίας, τῶν ὁποίων αἱ εἰδικαὶ αὗται πιστώσεις δὲν περιελήφθησαν εἰς τὰς ἤδη

ἐγκριθείσας ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐπαναψηφίσεις δαπανῶν, καὶ αἵτινες εἶχον προγραμματισθῆ καὶ ἐγκριθῆ διὰ τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὡς ἄνω θέμα ἐγκρίνει τὴν ἐπαναψήφισιν τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ καὶ εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Μὴ ὑπαρχόντων ὁμιλητῶν παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων καὶ τῶν πλαγιοτίτλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £21.572 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1973. Ἄρθρον 2ον.

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν ἀναγνωσθέντων ἄρθρων ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 5) τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 11 θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως δὲν δύναται νὰ συζητηθῇ σήμερον, διότι δὲν ἔχει κυκλοφορήσει ἐγκαίρως ἡ σχετικὴ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 12 θέμα εἶναι «Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Πολωνίας διὰ Συνεργασίαν εἰς τοὺς Τομεῖς τῆς Ἐπιστήμης, τῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ τοῦ Πολιτισμοῦ (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν κ. Χατζηϊωάννου ὅπως ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Α. ΧΑΤΖΗ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΛΑ·Ι·ΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ ΔΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ, ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Ἐζεκίας Παπαϊωάννου
Χρῆστος Κουρτελλάρης
Κώστας Χατζηκακοῦ
Ἀνδρέας Τουμαζῆς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 19ην Ἀπριλίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ κύρωσις τῆς Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Πολωνίας διὰ συνεργασίαν εἰς τοὺς τομεῖς τῆς Ἐπιστήμης, τῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ τοῦ Πολιτισμοῦ. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος Συμφωνία ὑπεγράφη ἐκ μέρους τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας τὴν 1ην Φεβρουαρίου 1973 κατόπιν τῆς ἀπὸ τῆς 20ῆς Ἰανουαρίου 1972 καὶ ὑπ' ἀριθμὸν 11069 Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Αἱ κυριώτεραι πρόνοιαι τῆς Συμφωνίας, ἥτις ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν φιλικῶν σχέσεων καὶ τῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν λαῶν τῶν δύο χωρῶν, ἔχουν ὡς ἀκολούθως :

(α) Ἐνθάρρυνσις καὶ ἐπέκτασις τῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ τῶν διεξαγόντων ἐρεύνας ἱδρυμάτων τῶν δύο χωρῶν διὰ τῆς ἀνταλλαγῆς ἐπισκέψεων ὑπὸ ἐπιστημόνων καὶ ἐρευνητῶν καὶ διὰ τῆς ἀμοιβαίας ἀνταλλαγῆς βιβλίων, ἐκδόσεων καὶ ἑτέρου ἐπιστημονικοῦ ὑλικοῦ.

(β) Ἀνάπτυξις τῶν εἰς τὸν ἐκπαιδευτικὸν τομέα σχέσεων διὰ τῆς προωθήσεως συνεργασίας μεταξὺ ἱδρυμάτων ἁπάντων τῶν ἐπιπέδων ἐκπαιδεύσεως, τῆς ἀνταλλαγῆς ἐπισκέψεων ὑπὸ καθηγητῶν πανεπιστημίων καὶ διδασκάλων, τῆς χορηγήσεως ὑποτροφιῶν ἐπ' ἀμοιβαιότητι διὰ σπουδάς, τῆς ἀνταλλαγῆς εἰδικῶν ἐκδόσεων καὶ ἑτέρων πληροφοριῶν σχετικῶν μὲ τὸν τομέα τῆς ἐκπαιδεύσεως.

(γ) Ἀναγνώρισις τῶν πανεπιστημιακῶν πτυχίων, τίτλων, πιστοποιητικῶν καὶ διπλωμάτων τὰ ὁποῖα παρέχονται ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν ἑκατέρας τῶν χωρῶν τούτων.

(δ) Ἐνθάρρυνσις τῆς συνεργασίας εἰς τοὺς τομεῖς τῆς λογοτεχνίας, τοῦ θεάτρου, τῆς μουσικῆς, τῶν τεχνῶν, τοῦ κινηματογράφου, διὰ τῆς ἀνταλλαγῆς ἐπισκέψεων συγγραφέων, καλλιτεχνῶν, συνθετῶν, κ.λ.π., τῆς ἀνταλλαγῆς καλλιτεχνικῶν συγκροτημάτων κ.ἄ.

(ε) Προαγωγὴ τῆς ἀναπτύξεως τῶν σχέσεων καὶ ἐπαφῶν μεταξὺ μουσείων, βιβλιοθηκῶν καὶ ἄλλων πολιτιστικῶν ἱδρυμάτων διὰ τῆς ἀνταλλαγῆς βιβλίων, ἑτέρων ἐκδόσεων καὶ μικροταινιῶν.

(στ) Ἐνθάρρυνσις τῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν δημοσιογραφικῶν πρακτορείων καὶ τῶν ραδιοφωνικῶν καὶ τηλεοπτικῶν ἱδρυμάτων τῶν δύο χωρῶν· καὶ

(ζ) ἐνθάρρυνσις τῆς ἀναπτύξεως ἀνταλλαγῶν εἰς τὸν τομέα τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ τουρισμοῦ καὶ τῆς προαγωγῆς ἀμοιβαίων ἐπαφῶν εἰς τοὺς τομεῖς τῆς σωματικῆς ἀγωγῆς καὶ τοῦ ἀθλητισμοῦ.

Ἡ ὡς ἄνω Συμφωνία συνομολογεῖται διὰ περίοδον πέντε ἐτῶν καὶ ἀνανεοῦται σιωπηρῶς εἰς τὸ τέλος ἑκάστης πενταετοῦς περιόδου, ἐκτὸς ἐὰν οἱονδήποτε τῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ἤθελε καταγγείλει ἐγγράφως ταύτην οὐχὶ ἀργότερον τῶν ἓξ μηνῶν πρὸ τῆς λήξεως αὐτῆς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν, συμφωνοῦσα πλήρως μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς συναφθείσης Συμφωνίας, εἰσηγεῖται ὁμοφώνως εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου διὰ τὴν κύρωσιν τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης Συμφωνίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Μὴ ὑπαρχόντων ὁμιλητῶν θὰ χωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

Πίναξ καὶ Κύρωσις τῆς Συμφωνίας. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν ἄρθρων τὰ ὁποῖα ἀνεγνώσθησαν καὶ τοῦ Πίνακος ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως, παρακαλῶ τὸν κ. Γραμματέα ὅπως χωρήσῃ εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου τοῦ Νομοσχεδίου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Πολωνίας διὰ Συνεργασίαν εἰς τοὺς τομεῖς τῆς Ἐπιστήμης, τῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ τοῦ Πολιτισμοῦ (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

Κεφάλαιον Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ ἀναφέρουν οἱαδήποτε ἔγγραφα πρὸς κατάθεσιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Σωματείων καὶ Ἱδρυμάτων Κανονισμοὶ τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγγραφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τὴν 18ην Ἀπριλίου 1973 συμφώνως τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1970 (Ἀρ. 11 τοῦ 1970) καὶ τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1970 (Ἀρ. 12 τοῦ 1970). Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγγραφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τὴν 18ην Ἀπριλίου 1973 συμφώνως τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1971 (Ἀρ. 6 τοῦ 1971) καὶ τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1971 (Ἀρ. 7 τοῦ 1971). Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγγραφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τὴν 20ὴν Ἀπριλίου 1973 συμφώνως τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1972 (Ἀρ. 5 τοῦ 1972) καὶ τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1972 (Ἀρ. 6 τοῦ 1972). Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγγραφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τὴν 20ὴν Ἀπριλίου 1973 συμφώνως τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1973 (Ἀρ. 12 τοῦ 1973) καὶ τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1973 (Ἀρ. 13 τοῦ 1973). Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν τῆς Βουλῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

Τὸ μόνον θέμα ἀναγεγραμμένον ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι «Αἱ πολεοδομικαὶ ζῶναι καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἐν γένει ἀναπτύξεως». Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Α. Νεοκλέους.

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος ;
Μὴ ὑπαρχόντων ὁμιλητῶν τὸ θέμα διαγράφεται ἐκ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ἡ ἑπομένη συνεδρίασις τοῦ Σώματος ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν, καὶ τὰ θέματα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἔχουν ὡς ἀκολούθως :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.
(2) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1963.
(3) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1965.
(4) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.
(5) Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.
(6) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν (Τροποποιητικὸς Νόμος τοῦ 1972.
(7) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1972.
(8) Ὁ περὶ Ὁδικῶν καὶ ἀπὸ Οἴκου εἰς Οἶκον Ἐράνων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐπιθυμῶ νὰ ἐγγράψω ἓν θέμα πρὸς συζήτησιν καὶ τὸ θέμα μου εἶναι : «Ἡ προστασία τῆς ἐλευθεροτυπίας ἐν Κύπρῳ καὶ ἡ δυσμενὴς καὶ διακριτικὴ ἐφαρμογὴ τῆς σχετικῆς νομοθεσίας ὑπὸ τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ θέμα δὲν προκύπτει ἀπὸ ἐρώτησιν, ὑποθέτω.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ὄχι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κατόπιν τούτου τὸ Σῶμα καλεῖται ὅπως ἐγκρίνῃ ἢ ἀπορρίψῃ διὰ τῆς ψήφου τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος εἰς τὸ 4ον Κεφάλαιον.

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ θέμα ἐγγράφεται ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ.

Ὁ κ. Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Θὰ εἰσηγούμην εἰς τὸν ἐγγράψαντα τὸ θέμα, εἰς τὸν εἰσηγητὴν τοῦ θέματος, ὅπως τὸ περιορίσῃ εἰς τὸ πρῶτον μέρος, «ἡ ἐλευθεροτυπία ἐν Κύπρῳ».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

«Ἡ προστασία τῆς ἐλευθεροτυπίας».

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

«Ἡ προστασία τῆς ἐλευθεροτυπίας ἐν Κύπρῳ», διότι ὅσον ἀφορᾷ τὸ δεύτερον μέρος δὲν ξέρω ἐὰν πράγματι ὑπάρχει δυσμενὴς διάκρισις, διότι ὑπάρχει ἀποχαλίνωσις τοῦ τύπου, κατὰ τὴν ἀντίληψίν μου, καὶ ἔτσι εἶναι τὸ ἐναντίον ποὺ ἔπρεπε νὰ ἐκφράσῃ ὁ συνάδελφος. Ἂς τὸ περιορίσῃ εἰς τὴν πρώτην διατύπωσιν ποὺ ἔδωσε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δικαίωμα τοῦ εἰσηγητοῦ νὰ τὸ διατυπώσῃ ὅπως θέλει, ὅπως καὶ δικαίωμά σας νὰ ἐκφράσετε τὴν ἄποψιν τὴν ὁποίαν ἔχετε ἐκφράσει.

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν πρόκειται περὶ ἐνστάσεως. Θὰ ὑποστηρίξωμεν τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος διότι τὸ θέμα εἶναι πράγματι πολὺ λεπτόν. Θίγει ἕνα πολὺ σοβαρὸν δικαίωμα εἰς τὸν τόπον, παρ' ὅλον ὅτι μὲ τὴν διατύπωσιν ποὺ ἔχει κάμει, τὴν τόσον σύντομον, δὲν εἴμεθα πεπεισμένοι ὅτι ὑπάρχει τοιοῦτον πρόβλημα εἰς τὴν Κύπρον.

Συμφωνῶ μὲ τὸν προλαλήσαντα συνάδελφον, ὅτι ἡ ἐντύπωσις τοῦ ἀναγινώσκοντος τὸν τύπον, εἶναι ὅτι μερικαὶ ἀπὸ τὰς ἐφημερίδας ἔχουν, ὅπως λέγει ὁ λαός, «βγάλει τὸ παλλούκι».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Μὲ ὅλον τὸν σεβασμὸν πρὸς τὰς ἀπόψεις τῶν προμιλησάντων Βουλευτῶν ἐπιμένω ἀπολύτως εἰς τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματός μου μὲ τὸν χαρακτηριστικὸν τίτλον τὸν ὁποῖον ἀνέφερα, τὸ δεύτερον σκέλος τοῦ ὁποίου ἀναφέρεται εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως μὴ ἀπόλυτον καὶ ἀμερόληπτον ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου. Δηλαδή, ἐν ἄλλαις λέξεσι, διὰ νὰ διαφωτίσω τὴν Βουλὴν καταλλήλως ἐπὶ τοῦ θέματος, λέγω τὰ ἑξῆς : Οὐχὶ πάντοτε ἡ Κυβέρνησις ἐφαρμόζει ἀμερολήπτως καὶ ἀδιακρίτως τὸν σχετικὸν Νόμον, ἀλλὰ διακριτικῶς καὶ δυσμενῶς κάποτε ζητεῖ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου αὐτοῦ. Παράδειγμα ἡ δίωξις τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου κ. Σαμψὼν διὰ ποινικὸν ἀδίκημα κατὰ τῆς ἐλευθεροτυπίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἤδη ἔχω ὑποδείξει ὅτι δὲν πρόκειται νὰ ἐπιτρέψω συζήτησιν τοῦ θέματος τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου κ. Σαμψὼν ἐφ' ὅσον τὸ θέμα τοῦτο ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τῶν

Δικαστηρίων. Καὶ πιστεύω ὅτι καὶ ἡ Βουλὴ καὶ ὁ λαὸς θὰ κλαύσουν πικρῶς ἐὰν ἔλθῃ ἡ ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν εἴτε ἡ Βουλὴ εἴτε ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἐπεμβαίνουν εἰς τὸ ἔργον τῆς δικαιοσύνης.

Ὁ κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἡ ἐπιμονὴ τοῦ ἐντίμου συναδέλφου εἰς τὸ δεύτερον σκέλος τῆς προτάσεώς του μὲ κάμνει νὰ σκέπτωμαι ἐὰν θὰ ψηφίσω τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Σκεφθῆτε καὶ ἀποφασίσατε.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ :

Λυποῦμαι, ἀλλὰ ἡ ἐμμονή του εἰς τὸ δεύτερον σκέλος καὶ ἡ σχεδὸν παραγνώρισις τῆς σημασίας τοῦ πρώτου μέρους, ποὺ εἶναι τὸ σημαντικόν, ἡ ἐλευθεροτυπία, δεικνύει ὅτι πίσω ἀπ' τὴν πρότασίν του κάτι ἄλλο ὑπάρχει.

Ὁ κ. Γεώργιος Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Νομίζω ὅτι κανεὶς δὲν θὰ εἶχεν ἀντίρρησιν νὰ ἐγγραφῇ ἐν τόσον σημαντικὸν θέμα περὶ τῆς ἐλευθεροτυπίας ἢ περὶ τῆς δράσεως τοῦ τύπου ἐν Κύπρῳ διότι ὑπάρχει καὶ ἡ ἀντίθετος ἄποψις περὶ ἀσυδοσίας ὡρισμένων ἐφημερίδων. Ἀλλὰ δὲν εἶναι ὀρθὸν ἐκ μέρους τοῦ ἐγγράφοντος τὸ θέμα νὰ θέλῃ νὰ προσθέσῃ εἰς τὸ θέμα αὐτὸ ἰδικά του συμπεράσματα κατὰ τὴν ἐγγραφήν, ὅπως ὅτι εἶναι μεροληπτικὴ ἡ στάσις τῆς Κυβερνήσεως ἢ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας εἰς τὰ ζητήματα τῆς ἐλευθεροτυπίας. Αὐτὸ ὑποτιμᾶ τὴν σημασίαν τοῦ θέματος, τὴν σημασίαν τῆς συζητήσεως ἡ ὁποία θὰ διεξαχθῇ καὶ τὴν σημασίαν τῶν συμπερασμάτων τὰ ὁποῖα θὰ πρέπει νὰ ἐξαχθοῦν ἀπὸ τὴν συζήτησιν εἰς τὴν Βουλήν.

Δι' αὐτὸ νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἦτο ὀρθὸν δι' ἡμᾶς νὰ ψηφίσωμεν ὑπὲρ τῆς ἐγγραφῆς τοῦ θέματος ἐὰν εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐλευθεροτυπίας ἤθελε διατυπωθῇ καὶ συμπέρασμα περὶ τῆς καταστάσεως εἰς τὸ ζήτημα τοῦ τύπου ἐν Κύπρῳ πρὸ τῆς συζητήσεως.

Νομίζω ὅτι εἶναι ἀρκετὸν διὰ τὸν ἐγγράφοντα τὸ θέμα νὰ ἐγγράψῃ τοῦτο καὶ τὰς ἀπόψεις του νὰ τὰς εἴπῃ ἀπὸ τοῦ Βήματος τῆς Βουλῆς καὶ συμπεράσματα νὰ ἐξαχθοῦν ἀπὸ τὴν συζήτησιν ἡ ὁποία θὰ γίνῃ εἰς τὸ Σῶμα καὶ ὄχι νὰ ἐξαχθοῦν κατὰ τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Συμφωνῶ μὲ τὸ θέμα ὡς τὸ ἔχει θέσει ὁ συνάδελφος κ. Χριστοδουλίδης καὶ δι' αὐτὸ ἐὰν ὁ ἐγγράψας τὸ θέμα ἐπιμένῃ εἰς τὴν εἰσήγησίν του τὴν ἀρχικήν, παρακαλῶ νὰ τεθῇ ἐκ νέου εἰς ψηφοφορίαν τὸ θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χατζηϊωάννου.

Α. ΧΑΤΖΗ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἔχετε θίξει ἕνα πολὺ σοβαρὸν ζήτημα. Ἐὰν πράγματι τὸ ὅλον θέμα εὑρίσκεται ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, νομίζω καλύτερα ἡ Βουλὴ νὰ μὴν τὸ συζητήσῃ τὸ θέμα αὐτό. Διότι ἐγὼ φυσικὰ ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἔχω ἰδέαν περὶ τίνος πρόκειται ἀκόμη· ὁμιλοῦν διὰ τὸν ἀγαπητὸν συνάδελφον κ. Σαμψὼν ὅτι εἶναι ὑπὸ δίωξιν κ.λ.π., ἀλλὰ ἀγνοοῦμεν ἐὰν πράγματι συμβαίνουν τοιαῦτα, ἢ τὰς λεπτομερείας, ἐν πάσει περιπτώσει.

Ἐγὼ νομίζω ὅτι εἶναι θεμελιῶδες θέμα ἐὰν πράγματι τὸ ὅλον ζήτημα εἶναι ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης αὐτὴν τὴν στιγμήν, νὰ μὴν τὸ συζητήσῃ ἡ Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δὲν εὑρίσκεται ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης τὸ θέμα τῆς ἐλευθεροτυπίας κ. Χατζηϊωάννου.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης ἔχει διατυπώσει ἓν θέμα τὸ ὁποῖον ἐπιθυμεῖ νὰ ἐγγράψῃ καὶ ἐδήλωσε δευτερολογῶν ὅτι ἐπιμένει εἰς τὴν διαπύπωσιν ὅπως τὴν ἔχει τοποθετήσει. Εἰς τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς ἐπαφίεται νὰ ἀποφασίσουν κατὰ πόσον θὰ ἐγκρίνουν τὴν ἐγγραφὴν καὶ συζήτησιν τοῦ θέματος ἢ ὄχι.

Ὁ κ. Ε. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Εἴμεθα ὑπὲρ τῆς ἐλευθεροτυπίας οὐχὶ ὅμως τῆς ἀσυδοσίας τοῦ τύπου. Ὅμως, ὅπως ἔχει δατυπωθῇ τὸ θέμα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου συναδέλφου, εἶναι ὡς νὰ θέλῃ νὰ προκαταλάβῃ τὴν ἄποψιν τοῦ Σώματος καὶ δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ προκαταλαμβάνῃ τὴν ἄποψιν τοῦ Σώματος. Νὰ ἀφήσῃ τὸ θέμα νὰ συζητηθῇ καὶ νὰ ἐκφράσῃ ἐπὶ τούτου τὸ Σῶμα τὰς ἀπόψεις του. Οὐχὶ ὅμως νὰ τὸ προκαταλαβῃ μὲ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον θέλει νὰ τὸ ἐγγράψῃ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ·Ι·ΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Διαφωνῶ διαρρήδην μὲ τὰ αὐθαίρετα συμπεράσματα τῶν Βουλευτῶν τῆς Ἀριστερᾶς. Οὐδένα θέλω νὰ προκαταλάβω καὶ οὐδενὸς θέλω νὰ ὑφαρπάσω τὴν γνώμην ὡς ἐνασμενίζονται, ἑκάστοτε, νὰ διατείνωνται οἱ Βουλευταὶ τῆς Ἀριστερᾶς. Παρ' ὅλα αὐτά, ἐπειδὴ βλέπω τὸν κίνδυνον νὰ μὴ συζητηθῇ τὸ θέμα αὐτό, καὶ ἐπειδὴ βλέπω ὅτι λείπει ἀκριβῶς ἡ διάθεσις νὰ θιγῇ τὸ θέμα ἀπὸ πάσης πλευρᾶς, διὰ ταῦτα, ὑπείκων καὶ εἰς παρακλήσεις ἀγαπητῶν συναδέλφων Βουλευτῶν, περιορίζομαι εἰς τὸ πρῶτον σκέλος τοῦ θέματός μου : «Ἡ προστασία τῆς ἐλευθεροτυπίας ἐν Κύπρῳ».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνστασις διὰ τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος, ὡς τοῦτο ἔχει τώρα διατυπωθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ θέμα ἐγγράφεται εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ.

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν θὰ ἐγγράψω θέμα οὔτε θὰ ἤθελα νὰ συζητήσω τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἔχει ἀναφέρει ὁ ἀξιότιμος ἐκ Κυρηνείας συνάδελφος κ. Παρασκεαΐδης ἐν σχέσει μὲ τὴν αἰτηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως πρὸς τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον ἄρσιν τῆς βουλευτικῆς ἀσυλίας.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχω νὰ εἴπω, κύριε Πρόεδρε, εἶναι ὅτι δὲν ἐχρειάζετο νὰ ζητηθῇ αὐτὴ ἡ ἄρσις τῆς ἀσυλίας, διότι ἐγὼ εἶμαι πάντοτε διατεθειμένος νὰ παρουσιασθῶ ἐνώπιον οἱουδήποτε Δικαστηρίου καὶ ἔχων τὴν ἀσυλίαν αὐτήν, κύριε Πρόεδρε, δὲν ἠρνήθην νὰ δώσω κατάθεσιν πρὸς τὴν Ἀστυνομίαν, ὅταν μοῦ ἐζητήθη ἡ ἐν λόγῳ κατάθεσις.

Λόγῳ δὲ τοῦ ὅτι, κύριε Πρόεδρε, ἡ ὑπόθεσις θὰ ἀχθῇ ὁπωσδήποτε ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης, δὲν προτίθεμαι νὰ εἴπω ὁ,τιδήποτε ἐπὶ τῶν κατηγοριῶν τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐφ' ὅσον εἶναι ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου ἐκκρεμὲς τὸ θέμα περιττεύει οἱαδήποτε συζήτησίς του εἰς τὸ Σῶμα.

Ἐλπίζω νὰ γίνεται σαφῶς κατανοητὸν ὑπὸ πάντων, ὅτι ἡ αἰτηθεῖσα ποινικὴ δίωξις τοῦ ἀγαπητοῦ συναδέλφου δὲν γίνεται ὑπὸ τὴν βουλευτικὴν αὐτοῦ ἰδιότητα ἀλλὰ ὑπὸ τὴν ἀτομικήν του ἰδιότητα.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς.

("Ωρα λήξεως 4.52 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Κληρίδης Ξάνθος
Κωνσταντίνου Νπῖνος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀντωνάκης
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα—Τὸ θέμα τῆς ἱδρύσεως Πανεπιστημίου εἰς Κύπρον—Τὸ θέμα τῆς τροποποιήσεως τοῦ περὶ Τροφίμων καὶ Φαρμάκων Νόμου—Ἡ Κυβερνητικὴ βοήθεια πρὸς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους κατοίκους τοῦ χωρίου Τίμη—Αἱ ἐλλείψεις τῶν ἀγροτικῶν νοσοκομείων).

(2) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ἀρχῆς Κρατικῶν Ἐκθέσεων (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(3) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ποινικοῦ Κώδικος (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1973, ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Κ. Χριστοδουλίδης, Τ. Παπαδόπουλος—Προεδρεύων, Γ. Ποταμίτης) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(4) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 5) τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(5) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Πολωνίας διὰ Συνεργασίαν εἰς τοὺς Τομεῖς τῆς Ἐπιστήμης, τῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ τοῦ Πολιτισμοῦ (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(6) Κατάθεσις Κανονισμῶν καὶ Ἐγγράφων.

(7) Ἐγγραφὴ τοῦ θέματος «Ἡ προστασία τῆς ἐλευθεροτυπίας ἐν Κύπρῳ». (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Φ. Παρασκευαΐδη).

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 10ης ΜΑΪΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.30 μ.μ.)

(Ἀρ. 33)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προτοῦ εἰσέλθωμεν εἰς τὰ θέματα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, ἔχω νὰ πληροφορήσω τὴν Βουλὴν ὅτι τὸ ἔντιμον Μέλος τῆς Βουλῆς, κ. Χριστόφορος Χριστοφίδης, ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν :

«Ἔντιμον Κύριον Γλαῦκον Κληρίδην,
Πρόεδρον Βουλῆς Ἀντιπροσώπων.

Λάρνακα τῇ 10ῃ Μαΐου 1973

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε,

Ἐπιθυμῶ διὰ τῆς παρούσης νὰ φέρω εἰς γνῶσιν ὑμῶν ὅτι παρητήθην ἐκ τοῦ Κόμματος τῆς ΕΔΕΚ εἰς τὸ ὁποῖον ἀνῆκον, καὶ ἀπὸ σήμερον παραμένω ἀνεξάρτητος Βουλευτής.

Μετὰ τιμῆς
Χριστόφορος Χριστοφίδης,
Βουλευτὴς Λάρνακος».

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 12ην Ἀπριλίου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν περιφερείας Λεμεσοῦ κ.κ. Γεωργίου Μαλλιώτη καὶ Ἀνδρέα Νεοκλέους καὶ ληφθεῖσα τὴν 13ην Ἀπριλίου 1973.

«Γνωστῆς οὔσης τῆς συνεπείᾳ τῆς ἐφετινῆς ἀνομβρίας οἰκονομικῆς κρίσεως καὶ δυσπραγίας τῶν παραγωγῶν καὶ δεδομένης τῆς ὑφισταμένης κατὰ τὴν

ἐποχὴν ταύτην ἀνάγκης τούτων πρὸς κάλυψιν τῶν καλλιεργητικῶν των ἐξόδων, ἐρωτῶμεν τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν ἵνα πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων διατὶ καθυστερεῖται ἡ καταβολὴ πῶν ἐκ τῆς χαλάζης τοῦ 1972 ἀποζημιώσεων ὡς ἐπίσης καὶ τῆς στρεμματικῆς ἐπιχορηγήσεως τῶν ἀμπελώνων διὰ τὸ ἔτος 1972».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 8ην Μαΐου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 13ην Ἀπριλίου 1973 ὑπὸ τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν περιφερείας Λεμεσοῦ κ.κ. Γεωργίου Μαλλιώτη καὶ Ἀνδρέα Νεοκλέους.

«Συμφώνως πρὸς τὸ σχέδιον ἀσφαλίσεως γεωργικῶν προϊόντων ἐγένετο πρῶτον ἡ ἐκτίμησις τῶν ζημιῶν τοῦ ἔτους 1972 ἀκολούθως δὲ ἡτοιμάσθησαν ὑπὸ τῶν Γραφείων Ἐπάρχων τὰ σχετικὰ ἐντάλματα πληρωμῶν, τὸ δὲ Γενικὸν Λογιστήριον ἤρχισε τὴν ἔκδοσιν τραπεζικῶν ἐπιταγῶν. Ἐν σχέσει μὲ τὴν καταβολὴν στρεμματικῆς ἐπιχορηγήσεως πῶν ἀμπελώνων διὰ τὸ ἔτος 1972, κατεβλήθη ἤδη μέχρι τέλους Ἀπριλίου ποσὸν £425.000 διὰ 80 ἀμπελουργικὰ χωρία, ἐλπίζεται δὲ ὅτι μέχρι τέλους Μαΐου θὰ συμπληρωθῇ καὶ ἡ καταβολὴ τῶν ὑπολοίπων ἐπιχορηγήσεων».

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Β ὑπάρχουν ἐγγεγραμμένα ὀκτὼ Νομοσχέδια πρὸς συζήτησιν.

Ἡ συζήτησις τῶν ἐν λόγῳ Νομοσχεδίων δὲν δύναται νὰ διεξαχθῇ σήμερον διότι δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει ἐντὸς 48 ὡρῶν αἱ ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν. Ἑπομένως τὰ θέματα θὰ τεθοῦν ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Συνεργασίας εἰς τὸν τομέα τοῦ Τουρισμοῦ μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας τῆς Ρουμανίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιον παραπέμπεται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Τουρισμοῦ (Ταμεῖον Προνοίας) Κανονισμοὶ τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οἱ Κανονισμοὶ παραπέμπονται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ ὑπάρχει ἐγγεγραμμένον τὸ ἀκόλουθον θέμα :

«Ἡ προστασία τῆς Ἐλευθεροτυπίας ἐν Κύπρῳ». Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Φειδία Παρασκευαΐδη.

Ὁ κ. Φειδίας Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐν πρώτοις ἐπικαλοῦμαι, ἐξαιτοῦμαι μᾶλλον, τὴν ἐπιείκειαν τῆς Βουλῆς διότι ἡ φορὰ τῶν περιστατικῶν καὶ τῶν γεγονότων μὲ ἐξηνάγκασε νὰ ζητήσω τὴν εὐμένειαν τῆς Βουλῆς δι' ἐγγραφὴν τοῦ σοβαροῦ θέματος αὐτοῦ, τοῦ σοβαροῦ θέματος περὶ προστασίας τῆς ἐλευθεροτυπίας ἐν Κύπρῳ, ἔστω καὶ ὑφ' οἱανμορφὴν ηὐδόκησεν ἡ Βουλὴ νὰ τὸ ἐγγράψῃ.

Ἀσφαλῶς, κύριε Πρόεδρε, ἤθελα, ἐκφράζων αὐτὰ τὰ ὀλίγα, νὰ δηλώσω ὅτι ἀκριβῶς εἰς τὴν ψυχήν μου μόνον ἓν σοβαρὸν θέμα, κατ' ἐμέ, ὑπῆρχε καὶ τὸ θέμα ἦτο ἀκριβῶς τῆς ἑνότητος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ ἄλλως «ἔδοξε» τῇ Βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ καὶ σεβαστὴ ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς.

Παρ' ὅλα ταῦτα, δράττομαι τῆς εὐκαιρίας νὰ ἐκφράσω τὰς εὐχαριστίας μου πρὸς τοὺς ἀξιοτίμους συναδέλφους καὶ τὴν Βουλὴν ἐν γένει διότι ηὐδόκησε νὰ ἐγγράψῃ τὸ θέμα τοῦτο πρὸς συζήτησιν. Ἐπειδή, κύριε Πρόεδρε, ἀκριβῶς ἐπιθυμῶ νὰ κρίνω κάπως αὐστηρὰ καὶ μὲ σφοδρότητα τὴν ἔναντι τοῦ τύπου πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως, διὰ ταῦτα παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ δηλώσω εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς καὶ ἀπεριφράστως καὶ πρὸς ἄρσιν πάσης παρεξηγήσεως καὶ ἀκριβῶς πρὸς κατανόησιν τῶν προθέσεων μὲ τὰς ὁποίας ἀνέρχομαι εἰς τὸ Βῆμα αὐτό, νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ, λέγω, κύριε Πρόεδρε, νὰ δηλώσω ὅτι κρίνω ἀπολύτως ἀναγκαίαν τὴν διακυβέρνησιν τῆς χώρας ὑπὸ τοῦ Προέδρου Μακαρίου καὶ ἐπιθυμῶ διακαῶς τὴν συνέχισιν τῆς ἐθναρχούσης μορφῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου ὡς Ἐθνάρχου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Ἀκριβῶς αὐτὴ ἡ πολιτική μου τοποθέτησις, κύριε Πρόεδρε, ὡς εὐθαρσῶς τὴν δηλῶ ἀπὸ τοῦ Βήματος, μοῦ δίδει, νομίζω, τὸ δικαίωμα νὰ κρίνω καὶ νὰ ἐπικρίνω μὲ πᾶσαν δυνατὴν σφοδρότητα τὰ ὀλισθήματα καὶ τὴν ἐκδικητικὴν πολιτικὴν τὴν ὁποίαν ἐφαρμόζει ἡ Κυβέρνησις προκειμένου περὶ Τύπου καὶ ἰδίως λίαν προσφάτως.

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Εἶμαι ἐνήμερος τῆς ἀγωνίας τοῦ δημοσιογράφου, τοῦ ἔργου τοῦ δυσχεροῦς τὸ ὁποῖον ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ. Γνωρίζω πολὺ καλὰ ἀκριβῶς πόσον ἕνας δημοσιογράφος, καὶ δὴ οἱ νεώτεροι δημοσιογράφοι, καταβάλλουν προσπάθειαν διὰ νὰ χρησιμοποιήσουν τὸν δημοσιογραφικὸν κάλαμον διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ ταυτοχρόνως δὲν μοῦ διαφεύγει ὅτι ὁ δημοσιογράφος, ἐν Κύπρῳ τοὐλάχιστον, εἶναι ὑπόχρεως νὰ ἐπιδιώξῃ ἐξασφάλισιν καὶ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου καὶ πολλάκις ἀναγκάζεται ὁ δημοσιογράφος νὰ ὑποδουλώσῃ κάποτε, ὄχι νὰ ὑποδουλώσῃ, ἀλλὰ ἁπλῶς νὰ διαθέσῃ καὶ τὸν δημοσιογραφικόν του κάλαμον διὰ νὰ ἐξυπηρετήσῃ καὶ σκοποὺς ἴσως κομματικούς, ἴσως κάποτε καὶ προσωπικοὺς καὶ ἄλλους.

Κύριε Πρόεδρε. Θὰ προσπαθήσω νὰ ἀποδείξω ὅτι ἐν Κύπρῳ παρέμεινεν μόνον ἡ τετάρτη ἐξουσία, ἡ δημοσιογραφία, ὡς μόνον μέσον μαζικῆς διαφωτίσεως τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, διότι πάντα τὰ ἄλλα μέσα, καὶ δὴ τὰ κρατικά, χωλαίνουν καὶ μᾶλλον ἔχουν τεθῇ εἰς τὴν προσωπικὴν ὑπηρεσίαν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ της. Παράδειγμα, κύριε Πρόεδρε, ὅτι μοναδικὸν μέσον μαζικῆς διαφωνίας ἐν Κύπρῳ παραμένει ὁ τύπος μας, εἶναι τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἵδρυμα Κύπρου, τὸ ὁποῖον ἀσφαλέστατα, ὑπηρετεῖ καθαρῶς προσωπικὴν ἰδιότητα καὶ ὑπηρετεῖ καθαρῶς προσωπικῶς τὴν Κυβέρνησιν καὶ δὲν μπορῶ νὰ θεωρήσω τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἵδρυμα Κύπρου ὡς ὑπηρέτην τοῦ λαοῦ ἀλλ' ἁπλῶς ὡς ἕνα σταθμὸν προπαγάνδας καὶ προβολῆς, ἐν πολλοῖς ὑπερβολικῆς, καὶ ἐν πολλοῖς ἐνοχλητικῆς, καὶ ἐν πολλοῖς ἀποκλειστικῆς ἀκριβῶς τῶν κυβερνητικῶν δραστηριοτήτων. Αὐτὸ δὲ φέρω ὡς παράδειγμα, κύριε Πρόεδρε, διὰ νὰ ἀποδείξω

ὅτι ἀκριβῶς ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ δημοσιογράφου ἐν Κύπρῳ καὶ εἰς τὴν ἰδιότητα αὐτὴν τοῦ δημοσιογραφεῖν καὶ ἐν γένει εἰς τὸ ἔργον τοῦ τύπου ἐν Κύπρῳ ἐμπίπτει περισσότερον βάρος ὑπὸ τὰς σημερινὰς αὐτὰς συνθήκας τὰς ὁποίας διανύομεν ἐν Κύπρῳ.

Ἀσφαλῶς, ἐν Κύπρῳ, κύριε Πρόεδρε, τὰ πάντα ἔχουν μεταβληθῆ εἰς προσωπικὴν ὑπηρεσίαν. Προσωπικὴ ὑπηρεσία, προσωπικὴ ὑπαγωγὴ τῶν ὑπηρεσιῶν εἰς πρόσωπον καὶ εἰς πρόσωπα ἔχει, ἐκτείνεται, εἰς μέγιστον βαθμὸν πέραν τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἱδρύματος Κύπρου καὶ διὰ νὰ μὴν ἐπεκταθῶ ἐπὶ μακρὸν εἰς τὸ θέμα αὐτὸ θέλω νὰ ἀναφέρω, θὰ ὑποπέσω εἰς τὸν πειρασμὸν νὰ ἀναφέρω, ὅτι ἀκόμη καὶ ἡ ἐπανάστασις ἐν Κύπρῳ τοῦ Στρατηγοῦ Γρίβα ἀποτελεῖ προσωπικὴν ἐπανάστασιν ἐναντίον τοῦ προσώπου τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ ἐνδεδυμένη μὲ τὸν μανδύαν ἀκριβῶς τὸν ἐνωτικόν.

Οὕτω πως ἔχει ἡ ἀκριβὴς διάγνωσις, κατὰ τὴν ταπεινήν μου κρίσιν καὶ κατὰ τὴν ταπεινήν μου διάγνωσιν.

Κύριε Πρόεδρε. Νομίζω ὅτι εἶναι καιρὸς πλέον νὰ γίνῃ ἀποπροσωποποίησις τοῦ Κράτους αὐτοῦ καὶ νομίζω ὅτι οὐδεμίαν προσφορὰν πλέον ἐπιφέρει εἰς τὸν τόπον αὐτὸν ἡ προσωπικὴ διαχείρισις τῶν πάντων ὑπὸ τοῦ προσώπου τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Νομίζω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι εἷς στόχος ὑπάρχει καὶ ὁ στόχος αὐτὸς εἶναι ἡ ἑνότης τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Ὁ λαὸς αὐτὸς ἀγωνίζεται τὸν ὑπὲρ ἐπιβιώσεως ἀγῶνα, τὸν διὰ τὴν ἐθνικὴν ἐπιβίωσίν του ἀγῶνα. Ὁ στόχος, ὁ μείζων στόχος, ὅλων καὶ τολμῶ νὰ εἴπω καὶ τοῦ τύπου ἀκόμη, πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἑνότης τοῦ λαοῦ. Νομίζω ὅτι εἶναι καιρός, κύριε Πρόεδρε, ἡ Κυβέρνησις νὰ δώσῃ τὸ παράδειγμα τῆς ἑνότητος τοῦ λαοῦ καὶ νὰ θέσῃ κατὰ μέρος πᾶσαν προσωπικὴν αἰχμὴν ἐναντίον πολιτῶν ἔστω καὶ ἐὰν πολιτικῶς ἀντίκεινται πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Εἶναι καιρὸς πλέον νὰ ἀντιληφθῇ τοῦτο ἡ Κυβέρνησις καὶ λυποῦμαι νὰ ἀναφέρω ὅτι ἐπὶ μίαν 13ετίαν δὲν ἔμαθεν ἡ Κυβέρνησις νὰ κυβερνᾷ τὸν τόπον αὐτόν. Δυστυχῶς ἀγνοεῖ νὰ διακυβερνᾷ τὸν τόπον αὐτὸν—ὅσον καὶ ἐὰν προκαλῇ μειδιάματα αὐτὸ εἰς προσφιλῆ συνάδελφον Βουλευτὴν—ἡ Κυβέρνησις ἀγνοεῖ νὰ κυβερνᾷ καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον νομίζω ὅτι ὀφείλει πλέον νὰ ἀποβάλῃ πάντα προσωπικὸν χαρακτῆρα κατὰ τὴν διακυβέρνησιν τοῦ τόπου αὐτοῦ.

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Οἱ δημοσιογράφοι καὶ ὁ τύπος ἐν Κύπρῳ ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἀφεθῇ ἐλεύθερος νὰ διαφωτίσῃ, νὰ ὁδηγήσῃ καὶ νὰ καθοδηγήσῃ ἔστω καὶ ἐκ τῶν κάτω τὸν λαὸν αὐτὸν πρὸς τὰ πεπρωμένα του ἔστω καὶ ἐὰν οἱ ἡγήτορες τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἔχουν ξιφουλκήσει ἐναντίον ἀλλήλων καὶ ἔχουν ἀκριβῶς κηρύξει τὸν ἄσπονδον αὐτὸν πόλεμον. Νομίζω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔχει ὑπερβάλει εἰς τὴν δίωξιν τοῦ τύπου, ἔχει ὑπερβάλει τὰ ἐσκαμμένα καὶ ἔχει ἐφαρμόσει τὸν νόμον της οὐχὶ ἀπροσωπολήπτως. Νομίζω ὅτι ἡ Κυβέρνησις, κύριε Πρόεδρε, ὅσον ἀφορᾷ τοὐλάχιστον τὴν στάσιν της καὶ τὴν πολιτικήν της ἔναντι τοῦ τύπου, δὲν ἐθίγει ποσῶς ὅταν ἀπὸ μακροῦ πολὺ δυσμενὴς δημοσιογραφικὸς ἀγὼν ἐγένετο εἰς βάρος τῆς ἡρεμίας τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, μὲ καταδίκην παντὸς ἑλλαδικοῦ καὶ μὲ τρομοκρατίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ μὲ ἐπαπειλουμένους κινδύνους πραξικοπημάτων καὶ κατάληψιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ ἑλλαδιτῶν ἀξιωματικῶν καὶ ἄλλων τινῶν.

Θὰ κάμω μίαν παρένθεσιν, κύριε Πρόεδρε,—δὲν θέλω νὰ χύσω ἔλαιον εἰς τὴν πυράν—ἀκριβῶς σέβομαι καὶ ἐκτιμῶ τὸ πνεῦμα ἀγαστῆς συνεργασίας ποὺ ἐπικρατεῖ σήμερον μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς μητρὸς Ἑλλάδος καὶ δὲν ἀντέχω εἰς τὸν πειρασμὸν νὰ ἀναφέρω ὅτι τότε ἀκριβῶς ἡ Κυβέρνησις δὲν παρουσίασε τὴν παραμικρὰν εὐθιξίαν καὶ δὲν ἐθίγη οὕτω πως νὰ κινήσῃ τὸν ἀπηρχαιωμένον μηχανισμὸν καὶ τὸν ἐπὶ ἀποικιοκρατίας νόμον περὶ τύπου καὶ νὰ τὸν θέσῃ εἰς ἐφαρμογήν. Ἀκριβῶς τότε μόνον ἐκινήθη ὅταν ἐνόμισεν ὅτι θίγονται πρόσωπα καὶ προσωπικότητες ἐν τῇ Κυβερνήσει καὶ δὴ τὸ πρόσωπον τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Αὐτὴν τὴν πολιτικήν, κύριε Πρόεδρε, ἀδιστάκτως τὴν ἀποκαλῶ ἐκδικητικήν, χαμηλήν, προσωπικὴν καὶ μεροληπτικήν. Νομίζω ὅτι πρέπει νὰ παύσῃ αὐτὴ ἡ πολιτική, κ. Πρόεδρε.

"Ισως ἀγορηταί οἱ ὁποῖοι θὰ διέλθουν ἀπὸ τὸ βῆμα αὐτὸ θὰ μοῦ ἀντιτείνουν, κύριε Πρόεδρε, ὅτι καὶ ὁ τύπος ἔχει παρεκτραπῆ ἀπὸ τὴν εὐπρεπῆ διαφώτισιν τῆς κοινῆς γνώμης ἐν Κύπρῳ, ὅτι ἔχει ὑπερβῆ τὰ ἐσκαμμένα καὶ ὅτι ἀκριβῶς ἔχει καταφύγει καὶ εἰς προκλητικὴν δημοσιογραφίαν ἔναντι καὶ τῆς Κυβερνήσεως. Θὰ ἤμην ἕτοιμος, κύριε Πρόεδρε, νὰ δεχθῶ ὅτι πράγματι οὕτω πως ἔχουν τὰ πράγματα, ἀλλὰ ἐνοχὴν καταλογίζω ὑπ' ἀριθμὸν ἕνα εἰς τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν ἔναντι τοῦ τύπου ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν συμπεριφορὰν τῆς Κυβερνήσεως καὶ διερμηνεύω τὴν ἔναντι τοῦ τύπου συμπεριφορὰν τῆς Κυβερνήσεως ὡς ἑξῆς :

Πᾶς ὅστις ἐκθειάζει τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας εἶναι ἀρεστὸς καὶ ἀκριβῶς τυγχάνει προστασίας καὶ τυγχάνει καὶ ἰδιαιτέρων διακρίσεων καὶ πᾶς ὅστις τολμᾷ νὰ ἐπικρίνῃ καὶ νὰ κατακρίνῃ τὴν Κυβέρνησιν εἶναι ἀποδιοπομπαῖος τράγος ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν τῆς Κυβερνήσεως. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀρχικὴ αἰτία τοῦ σκανδάλου, αὐτὴ εἶναι ἡ ἀρχικὴ ἀφορμὴ διὰ τὴν ὁποίαν ὁ τύπος ἴσως ἔχει ὑπερβῆ τὰ ἐσκαμμένα.

Δὲν θὰ ἀποτελέσω, ἀσφαλέστατα, συνήγορον τῆς ἀντιπολιτευομένης μερίδος τοῦ Κυπριακοῦ τύπου. Πολὺ περισσότερον καθ' ὅσον ἔσπευσα νὰ δηλώσω τὴν πολιτικήν μου τοποθέτησιν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ἔστω καὶ ἐὰν δυσαρεστήσω ἁπάσας τὰς πλευράς. Δι' ἐμέ, κύριε Πρόεδρε, καὶ ἐλπίζω καὶ διὰ τὸν τύπον ἐν Κύπρῳ, ὑπάρχει μία τρίτη ὁδὸς καὶ ἡ ὁδὸς αὐτὴ εἶναι ἡ ὁδὸς τοῦ συμφέροντος, τοῦ πραγματικοῦ συμφέροντος, τοῦ ἑλληνικοῦ κυπριακοῦ λαοῦ, τὸ ὁποῖον συμφέρον ἔγκειται εἰς μίαν φράσιν, κύριε Πρόεδρε, «ἑνότης τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ἀνεξαρτήτως τοποθετήσεως κομματικῆς, προσωπικῆς ἢ πολιτικῆς». Ὁ λαὸς αὐτός, ἐφ' ὅσον ἀγωνίζεται διὰ μίαν ἀποκατάστασιν τῆς ἐθνικῆς του ἀνεξαρτησίας, διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐθνικῆς του ὑποστάσεως, ἐφ' ὅσον ἀγωνίζεται διὰ τὴν ἐθνικήν του ἀνεξαρτησίαν καὶ δικαίωσιν, ἐφ' ὅσον ἀγωνίζεται διὰ τὴν ἕνωσίν του ὡς τελικὸν σκοπόν, ὡς μείζονα σκοπόν, διὰ τὴν "Ενωσιν μὲ τὴν Μητέρα Πατρίδα, νομίζω ὅτι δὲν ἔχει περιθώρια ὁ λαὸς αὐτὸς νὰ ἀντιμάχεται καὶ νὰ διαμάχεται καὶ νὰ πολεμᾷ μεταξὺ ἑαυτῶν καὶ ἀλλήλων καθ' ἣν στιγμὴν ἐπικρέμανται θανάσιμοι ἐθνικοὶ κίνδυνοι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἑλληνικοῦ κυπριακοῦ λαοῦ. Ὁ λαὸς αὐτός, καὶ νομίζω ὅτι ἀντιλαμβάνομαι τὰ αἰσθήματα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, θέλει ἑνότητα, θέλει τὴν ἠρεμίαν του καὶ θέλει νὰ προχωρήσῃ ἀκριβῶς πρὸς τὸν τελικόν του σκοπὸν πρὸς τὴν ἕνωσίν του μὲ τὴν Μητέρα Πατρίδα ἀδιαίρετος καὶ ἀδιάσπαστος, μακρὰν ἀπὸ πρόσωπα, μακρὰν ἀπὸ προσωπολατρείαν, μακρὰν ἀπὸ ἐπιβολὴν ἀπόψεων δικτατορικῶν καὶ ἰδεολογιῶν διὰ δικτατορικῶν μεθόδων καὶ μακρὰν πάσης δραστηριότητος βίας καὶ, τονίζω, καὶ ἀντιβίας. Διότι ἐάν, κύριε Πρόεδρε, ἡ βία ἔχει μίαν δικαιολογίαν ὅτι κάμνει μίαν ἐπανάστασιν διὰ νὰ ἐπιτύχῃ κάτι—κατ' ἐμὲ ἀδίκως καὶ ἐπιζημίας ἐθνικῶς—οὐδεμίαν δικαιολογίαν ἔχει ἡ ὀργάνωσις ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ Κράτους καὶ ὑπὸ τὸν μανδύαν τοῦ κράτους τῆς ἀντιβίας ἔναντι Ἑλλήνων Κυπρίων πολιτῶν. "Οσον καὶ ἐὰν διαφωνῶ πρὸς τὴν πολιτικὴν τῆς δικτατορικῆς βίας καὶ ἐπιβολῆς ἀπόψεων διὰ τῆς βίας, ἐν τούτοις εἰς τὴν ψυχήν μου δὲν χωρεῖ, δὲν ὑπάρχει θέσις, δι' ἕξαλλον μῖσος καὶ ἕξαλλον πόλεμον ἐναντίον ἐξάλλων, ἑξάλλου πολιτικῆς. Νομίζω ὅτι ἡ συνετὴ ὁδὸς εἶναι ἡ τρίτη ὁδὸς τῆς ἑνότητος τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

Καὶ ἐὰν μοῦ ἐπετρέπετο—φυσικὰ εἶμαι ὁ ἔσχατος ὁ ὁποῖος μπορῶ νὰ κάμω ἔκκλησιν πρὸς τὸν τύπον—θὰ ἔλεγα ἐν περιλήψει, τὰ ἑξῆς : Εἷς σκοπὸς μείζων ὑπάρχει πέραν τῆς πολιτικῆς, τῆς μικρᾶς πολιτικῆς, ἐν Κύπρῳ προσώπων καὶ πραγμάτων, καὶ ὁ μείζων σκοπὸς αὐτὸς εἶναι ἡ ἑνότης τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Ἐὰν ὁ τύπος ἐν Κύπρῳ ἀφεθῇ ἐλεύθερος καὶ ἐξαρθῇ εἰς τὸ ὕψος τῶν σημερινῶν περιστάσεων καὶ κατορθώσῃ νὰ ἐπαναστατήσῃ ἐκ τῶν κάτω καὶ ἐπιβάλῃ πρὸς τοὺς ἡγήτορας τοῦ λαοῦ τὴν ἑνότητα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, νομίζω ὅτι θὰ ἐπιτελέσῃ τὸ πρώτιστον καθῆκον του ἔναντι τοῦ ἀγωνιζομένου Κυπριακοῦ λαοῦ.

Ἀλλὰ σεβόμενος, κύριε Πρόεδρε, ὑποδείξεις τῶν φίλων Βουλευτῶν ὅπως μὴ παραταθῇ ἐπὶ μακρὸν ἡ ἀγόρευσίς μου ἀπὸ τοῦ βήματος, διὰ ταῦτα θὰ προσπα-

θήσω νὰ περάνω τὴν ὁμιλίαν μου μὲ αὐτὰ τὰ ὀλίγα, ἀλλὰ διὰ νὰ δώσω μίαν πρακτικὴν μορφὴν εἰς ὅσα προέτεινα θὰ ἤθελα νὰ περιλάβω εἰς μίαν περιεκτικὴν πρὸς τὴν Βουλὴν πρότασιν τὰ ἑξῆς :

Νομίζω ὅτι ἡ Κυβέρνησις οὐδόλως ἔχει νὰ χάσῃ ἐὰν κάμῃ στροφὴν 180° καὶ κηρύξῃ ἀκριβῶς τὴν ἐνότητα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Ἀπεναντίας ἔχει νὰ χάσῃ ἡ Κυβέρνησις ἐὰν συνεχίσῃ μίαν πολιτικὴν μίσους, ἐκδικήσεως καὶ διαχωρισμοῦ.

Λοιπόν, ἀπὸ πρακτικῆς πλευρᾶς, κύριε Πρόεδρε, θὰ εἶχα νὰ προτείνω πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τὰ ἑξῆς :

Πρῶτον, ἄμεσον κατάπαυσιν πάσης διώξεως δι' ἀδικήματα τύπου.

Δεύτερον, θὰ εἶχα νὰ προτείνω εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἄμεσον τροποποίησιν καὶ ἐκσυγχρονισμὸν ἐπὶ τὸ φιλελεύθερον τοῦ ἀπηρχαιωμένου περὶ Τύπου Νόμου.

Καὶ μία παρένθεσις, κύριε Πρόεδρε. Ἐν ἀπαντήσει ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἀνέφερεν ὅτι ἡ Βουλὴ δύναται νὰ τροποποιήσῃ τὸν νόμον αὐτὸν ἐὰν νομίζῃ ὅτι εἶναι ἀνελεύθερος καὶ ἀπηρχαιωμένος.

Κύριε Πρόεδρε. Ἡ Βουλὴ δὲν εἶναι Σῶμα τὸ ὁποῖον διαθέτει νομοτεχνικὸν μηχανισμὸν καί, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἡ πρωτοβουλία εἴθισται διὰ τροποποιήσεις κυρίως τῶν νόμων αὐτῶν νὰ προέρχεται ὑπευθύνως ἀπὸ τὴν ἀσκοῦσαν ὑπεύθυνον ἐκτελεστικὴν πολιτικὴν Κυβέρνησιν τοῦ κράτους αὐτοῦ. Ὑπευθύνως ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ ἀναγνωρίσῃ—ἄνκαι ἐμμέσως ἀναγνωρίζει—ὅτι ὁ νόμος εἶναι ἀνελεύθερος καὶ ἀπηρχαιωμένος. Ὀφείλει, ἀκριβῶς, νὰ ἐκδηλώσῃ μίαν ἄμεσον πρωτοβουλίαν ἐκσυγχρονισμοῦ καί, ἀσφαλέστατα, θὰ εὕρῃ προθύμους συνηγόρους του τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

Τὸ τρίτον θέμα, κύριε Πρόεδρε, τὸ ὁποῖον ἤθελα νὰ ὑπομνήσω εἰς τὴν Κυβέρνησιν εἶναι τὸ θέμα ὅτι, ἐπειδὴ ἡ ἐσωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως ἔχει ἀποτύχει παταγωδῶς κατὰ τὴν 13ετίαν αὐτήν, καὶ ἐπειδὴ ὡδήγησεν εἰς διχασμὸν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, πρέπει ἡ Κυβέρνησις ἀκριβῶς νὰ ἐφαρμόσῃ καὶ ἀπροσωπικοποίησιν τοῦ κράτους αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον σήμερον εἶναι καθαρῶς προσωπικὸν κράτος.

Αὐτὰ τὰ τρία, κύριε Πρόεδρε, ὑπὸ μορφὴν εἰσηγήσεως πρὸς τὴν Βουλὴν καὶ παρακαλῶ τοὺς ἀξιοτίμους Βουλευτὰς νὰ ἔχω τὴν ἐπιείκειάν των ἐὰν ἐμακρυγόρησα κατὰ τὴν διατύπωσιν καὶ ἀνάλυσιν τῶν ἀπόψεών μου περὶ ἐλευθεροτυπίας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψὼν καὶ ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Κύριε Παπαδόπουλε, εἶναι διὰ νὰ ἀγορεύσετε ἢ διὰ νὰ ὁμιλήσετε ἐπὶ θέματος διαδικασίας ;

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ὄχι, διὰ νὰ ἀγορεύσω, κύριε Πρόεδρε. Ἀλλὰ δὲν ἔχω ἔνστασιν ἐὰν ὁ κ. Σαμψὼν ὁμιλήσῃ πρῶτος, ἐφ' ὅσον ἐζήτησε προηγουμένως τὸν λόγον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα τῆς διαδικασίας τὸ ὁποῖον ἐγείρεται εἶναι κατὰ πόσον ἡ συζήτησις θὰ συνεχισθῇ σήμερον ἢ κατὰ πόσον, ἀφοῦ ἀκούσωμεν τὴν εἰσαγωγικὴν ὁμιλίαν, θὰ ἀναβάλωμεν τὴν συζήτησιν διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν. Ἐκτὸς ἐὰν τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς ζητήσουν ἀναβολήν, εἶμαι διατεθειμένος νὰ ἐπιτρέψω συνέχισιν τῆς συζητήσεως σήμερον.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἀπὸ τὴν θέσιν μου θὰ ἤθελα νὰ ὑποβάλω ὡρισμένας σκέψεις διὰ νὰ ἴδωμεν ἐὰν μπορῇ νὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας, σύμφωνα μὲ τὸ Σύνταγμα, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, εἶναι ἀνεξάρτητον ἀξιωματοῦχον πρόσωπον καὶ σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρον 113(2) «ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας ἔχει ἐξουσίαν κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ πρὸς τὸ Δημόσιον συμφέρον νὰ κινῇ, διεξάγῃ, ἐπιλαμβάνηται καὶ συνεχίζῃ ἢ διακόπτῃ οἱανδήποτε διαδικασίαν ἢ διατάσσῃ δίωξιν καθ' οἱουδήποτε προσώπου ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ δι' οἱονδήποτε ἀδίκημα».

Ἡ παρατήρησίς μου ἀφορᾷ τὴν προσωπικὴν ἐπίθεσιν ἐναντίον τῆς Κυβερνήσεως. Ἄλλο ἡ ἐπίθεσις ἐναντίον ὑφισταμένων Νόμων, ἀνελευθέρων, οἱ ὁποῖοι χρήζουν τροποποιήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, ἀλλὰ δὲν ἐγείρετε θέμα διαδικασίας αὐτὴν τὴν στιγμήν. Ἀναφέρεσθε εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ προβλήματος.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ναί, ἀλλὰ ἐπειδὴ ὁ κύριος ὁμιλητὴς καταφέρεται.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶναι θέμα διὰ τὸ ὁποῖον θὰ ζητήσετε τὸν λόγον καὶ θὰ σᾶς δοθῇ ἡ σειρὰ νὰ ἀγορεύσετε ἀπὸ τοῦ βήματος.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἐν τάξει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Εἰσηγοῦμαι ὅπως συνεχισθῇ ἡ συζήτησις ἐν ὄψει τοῦ γεγονότος ὅτι ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ποὺ ἐπιθυμοῦν νὰ ὁμιλήσουν, θὰ παρεκάλουν δὲ νὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις εἰς προσεχῆ συνεδρίαν ὅπως ἐγένετο καὶ εἰς τὸ παρελθόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ συνεχίσωμεν σήμερον, ἐὰν δὲ ὑπάρξουν ἄλλοι ἀγορηταί, οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ ἑτοιμασθοῦν ἐπὶ τοῦ θέματος, θὰ ἀφήσωμεν τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. Σαμψὼν ἔχει τὸν λόγον.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἀπὸ μίαν ἔρευναν ποὺ ἔκαμε τελευταίως τὸ Διεθνὲς Ἰνστιτοῦτον Τύπου, εἰς 42 χῶρες τοῦ κόσμου, ὅπου ἐπιχειροῦνται ἀπόπειρες πρὸς ἐκφοβισμὸν καὶ ἐπιβολὴν ἐλέγχου εἰς τὸν Τύπον, διεπιστώθη ὅτι τὰ μέσα τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται εἶναι τὰ ἑξῆς :

1. Νόμοι ποὺ προνοοῦν αὐστηρὲς ποινὲς γιὰ λεγόμενα «ἀδικήματα Τύπου».
2. Ἄμεσες ἢ ἔμμεσες πολιτικὲς πιέσεις.
3. Διαφορετικὴ μεταχείρισις τῶν ἐφημερίδων, κατὰ τὸ μέτρον ποὺ ἡ Κυβέρνησις τὶς συμπαθεῖ ἢ τὶς ἀντιπαθεῖ.

Τοῦτο τὸ τελευταῖον, τῆς διαφορετικῆς μεταχειρίσεως, ἐκδηλώνεται μὲ τὴν ἄρνηση ἢ τὸν περιορισμὸ τῆς δημοσιεύσεως κρατικῶν διαφημίσεων ἢ τῆς χορηγήσεως πληροφοριῶν, μὲ τὴν ὑποβολὴν συχνῶν καταγγελιῶν ἐναντίον τους, μὲ μυστικές, ἀφ' ἑτέρου, εὐνοϊοκρατικὲς ἐπιδοτήσεις καί, σ' ἐξαιρετικὲς περιπτώσεις, μὲ τὴν ποινικὴ δίωξη καὶ τὴν φυλάκιση τῶν δημοσιογράφων.

Καὶ τὰ τρία προαναφερθέντα φαινόμενα καταπιέσεως, ποὺ τὸ Διεθνὲς Ἰνστιτοῦτο Τύπου διεπίστωσεν ὅτι ὑπάρχουν εἰς 48 διαφορετικὲς χῶρες, παρατηροῦνται δυστυχῶς εἰς τὸν τόπον μας καὶ ἐκδηλοῦνται εἰς ὅλην των τὴν ἔκτασιν καὶ μὲ ὅλην των τὴν ἔντασιν.

Εἶναι λυπηρὸν τὸ φαινόμενον, εἶναι, θὰ προσέθετα, ἀξιοθρήνητον τὸ φαινόμενον, ἀλλὰ ἡ πικρὴ ἀλήθεια εἶναι μία : Ὁ Τύπος εἰς τὴν Κύπρον εὑρίσκεται ὑπὸ διωγμόν ! Ὑπὸ διωγμὸν ἀπηνῆ καὶ ὅλα τὰ μέσα, ὅλαι αἱ γνωσταὶ μέθοδοι καταπιέσεως, ἔχουν τεθῆ εἰς πλήρη ἐφαρμογήν.

Ὁ διωγμὸς δὲ καὶ αἱ πιέσεις αὐταὶ εἰς βάρος τοῦ Κυπριακοῦ Τύπου ἔχουν, φρονῶ, ἀμιγῶς πολιτικὸν χαρακτῆρα. Τοῦτο οὐδεὶς δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ.

Ὑπῆρξαν ἐφημερίδες ποὺ ἐδημοσίευσαν σημεῖα καὶ τέρατα.

«Ἀπειλεῖται πραξικόπημα τὴν 1ην Ἀπριλίου», ἔγραψαν φιλοκυβερνητικὲς ἐφημερίδες. «Θὰ καταληφθῇ ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ καὶ ὁ Ραδιοσταθμός», «Ἀναμένονται ἀπαγωγαὶ Ὑπουργῶν», «Ὁ Γρίβας θὰ καταλάβῃ τὴν ἐξουσίαν», «Ἑτοιμάζεται νέος τρομοκρατικὸς γῦρος», «Ἀπειλοῦνται μὲ δολοφονίας Ὑπουργοί». Ὅλα αὐτὰ ἐγράφησαν προσφάτως. Καί, ὅμως, αἱ ἐφημερίδες ποὺ τὰ ἐδημοσίευσαν δὲν ἐδιώχθησαν διότι προφανῶς διὰ τῶν δημοσιευμάτων αὐτῶν ἐξυπηρετοῦντο οἱ σκοποὶ τῆς Κυβερνήσεως.

Γιὰ ψύλλου πήδημα, ὅμως, ὅσες ἐφημερίδες δὲν εὑρίσκονται ὑπὸ πλήρη κυβερνητικὸν ἔλεγχον, ἄγονται καὶ φέρονται εἰς τὰ δικαστήρια.

Αἱ πιέσεις λοιπὸν εἰς βάρος τοῦ Τύπου ἔχουν πολιτικὰ ἐλατήρια καὶ αὐτὸ τὶς καθιστᾶ περισσότερον ἐπικίνδυνες.

Ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι αἱ πιέσεις δικαιολογοῦνται λόγῳ τοῦ ὅτι ὁ Τύπος κατέστη δῆθεν «ἀχαλίνωτος», εἶναι γελοῖος καὶ ἀξιοκατάκριτος. Ἐλέχθη δυστυχῶς καὶ εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτήν, ὅτι ὁ Τύπος κατέστη ἀχαλίνωτος. Ἀλλὰ τί ἐπιθυμεῖτε, λοιπὸν κύριοι ; Νὰ θέσωμεν χαλινὸν εἰς τὴν Τετάρτην Ἐξουσίαν ; Καὶ ποῖος ἐξ ὑμῶν αἰσθάνεται τόσον ἰσχυρὸς ὥστε νὰ κρατᾷ ὑπευθύνως ἔναντι τοῦ λαοῦ αὐτὸ τὸ χαλινάρι, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπιδιώκεται ἡ φίμωσις τοῦ Τύπου ; Ποῖος ; Σᾶς ἐρωτῶ καί, ἂν ἔχετε τὸ θάρρος τῆς γνώμης σας, ἂς μοῦ ἀπαντήσετε.

Ἐκτὸς ἐὰν τὸ ἐπήραμεν πλέον ἀπόφασιν, ὅτι ὁδηγούμεθα εἰς κράτος μονοκρατορικὸν καὶ οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν πρέπει νὰ ἀντιδράσῃ. Ἀλλ' ἐὰν ἀπεδέχθημεν ὅλοι ἀγογγύστως αὐτὴν τὴν ἐξέλιξιν, εἰς ποῖον Καιάδα θὰ ἀπορρίψωμεν τὰς εὐθύνας μας ἔναντι τοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος μᾶς ἔχει τοποθετήσει εἰς τὸ ἀξίωμα αὐτὸ διὰ νὰ προασπίσωμεν τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν, ὅσον καὶ τὰ γνήσια συμφέροντά του ;

Διότι ὁ Τύπος εἶναι καὶ πρέπει νὰ παραμείνῃ προμαχὼν καὶ ἀγωνιστικὴ ἔπαλξις τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν καὶ τῶν συμφερόντων τοῦ λαοῦ μας.

Εἶναι ἡ καθοδήγησις τῆς κοινῆς γνώμης καὶ τὸ ἐκφραστικὸν ὄργανον τοῦ λαοῦ. Οὐδεὶς δύναται νὰ ἀποκεφαλίσῃ τὸν λαόν, οὐδεὶς δύναται νὰ φιμώσῃ τὸν Τύπον.

Ἀλλ' εἶναι καὶ κάτι ἄλλο πιὸ σημαντικόν, ὅτι καὶ οἱ Κυβερνῶντες πρέπει νὰ ἀντιληφθοῦν πῶς καὶ οἱ ἴδιοι ἐξυπηρετοῦνται ἀπὸ τὸν Τύπον ὅταν πράγματι ἡ τετάρτη αὐτὴ ἐξουσία διατηρήσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν της.

Καὶ τὸ λέγω ἀδιστάκτως : Περισσότερον ἐξυπηρετοῦνται ὅταν ἡ κατάστασις εἶναι ἀνώμαλος. Οἱ ἐφημερίδες εἶναι ἡ ἐξατμιστικὴ βαλβὶς τῶν ἀπογοητεύσεων καὶ τῶν ἐρεθισμῶν τῆς Κοινῆς Γνώμης. Ἐὰν κλείσῃ αὐτὴ ἡ βαλβίδα, τὸ ἡφαίστειον θὰ ἐκραγῇ.

Ἐξ ἄλλου, δὲν ἀντιλαμβάνονται οἱ Κυβερνῶντες, ὅτι, ὅταν μονοπωλήσουν τὸ δικαίωμα νὰ μιλοῦν μόνον αὐτοί, χωρὶς νὰ τυγχάνουν ἀπαντήσεως καὶ ἐπικρίσεως, ἂν χρειασθῇ, κανεὶς δὲν πρόκειται νὰ τοὺς πιστεύσῃ ποτέ.

Ἀλλ' ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος ὑπάρχει ἀπὸ τὶς αὐθαιρεσίες τῶν ἀρχόντων, ἐὰν ὁ Τύπος παύσῃ νὰ ἐλέγχῃ καθημερινῶς τὶς δραστηριότητές των.

Ἂν δὲν ὑπῆρχεν ἐλεύθερος Τύπος, τὸ «Γουώτεργκέητ», τὸ μεγαλύτερο σκάνδαλο τῆς ἱστορίας τῆς Ἀμερικῆς, δὲν θὰ ἐρχόταν ποτὲ εἰς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος. Ἐπὶ πολλοὺς μῆνες ἡ ἐφημερίδα «Οὐάσιγκτων Πὸστ» προέβαινε σὲ συνεχεῖς ἀποκαλύψεις γιὰ τὸ θέμα αὐτό. Καὶ οἱ αἰώνιοι ἐπικριταὶ τοῦ Τύπου ἔσπευδαν νὰ χαρακτηρίσουν τὴν ἐφημερίδα αὐτὴν ὡς «ἀχαλίνωτην», ὡς «φτηνὴν» καὶ ὡς «μικροπρεπῆ».

Ὅμως, ἡ ἀριθρογραφία τῆς «Οὐάσιγκτων Πὸστ» ἔσωσε τοὺς ἀμερικανικοὺς δημοκρατικοὺς θεσμοὺς ἀπὸ τὴν συνωμοσίαν τῶν ἰσχυρῶν, ἐνῶ ὁ ἐπὶ τοῦ Τύπου ὑπεύθυνος τοῦ Λευκοῦ Οἴκου ἀρνιόταν νὰ ἀπαντήσῃ «σὲ δολοφονικὲς—ὅπως τὶς ἐχαρακτήρισε διαδόσεις».

Τώρα, ὅμως, ἡ ἐφημερίδα αὐτὴ ἀποσπᾷ τὸν δημόσιον ἔπαινον καὶ τὴν μεγαλύτερη δημοσιογραφικὴ διάκριση διὰ τοῦ βραβείου «Πούλλιτζερ». Οἱ ἀποκαλύψαντες τὸ σκάνδαλο γίνονται ἥρωες, ἐνῶ, στὴν Κύπρο, τὸ ὀλιγώτερον θὰ κατέληγαν στὴν φυλακήν.

Ἂν δεχτοῦμε ὅτι ἡ συγκάλυψη τοῦ σκανδάλου θὰ ἀπέβαινε θανάσιμος κίνδυνος γιὰ τὸ δημοκρατικὸ μέλλον τῆς πρώτης χώρας τοῦ δυτικοῦ πολιτισμοῦ, μποροῦμε νὰ ἐκτιμήσωμε τὸν ρόλον τοῦ Τύπου, τοῦ ὁποίου ἀκόμη καὶ ἡ ὑπερβολὴ στὴν ἐπίκριση, εἶναι προτιμότερη ἀπὸ τὴν ὑπερβολὴ στὸν ἔπαινο καὶ στὴν κολακεία. Ὁ Τύπος δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἐλεύθερος γιὰ νὰ ἀρέσῃ καὶ νὰ λέγῃ αὐτὸ ποὺ ἀρέσει στοὺς ἰθύνοντες, ἀλλὰ γιὰ νὰ λέγῃ αὐτὸ ποὺ δὲν ἀρέσει στοὺς ἰθύνοντες. Καὶ δὲν ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ τὴν ἐλευθερία νὰ μιλήσῃ. Πρέπει νὰ ἀπολαύῃ ἐλευθερίας καὶ ὅταν θὰ ἔχῃ πλέον ὁμιλήσει. Τὸ πάθημα τῶν ὑπευθύνων ἐπὶ τοῦ Τύπου τοῦ Λευκοῦ Οἴκου, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπίτευγμα τοῦ ἀμερικανικοῦ Τύπου ἂς εἶναι μάθημα σὲ ὅλους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι νομίζουν ὅτι, δικαιοῦνται ἄμεσα ἢ ἔμμεσα νὰ προσδιορίζουν τὴν ἔκταση τῆς προσφορᾶς τῆς ἀλήθειας, τὴν μορφὴ τῆς προσφορᾶς ἢ τὶς κρίσεις στὰ γεγονότα, καθὼς καὶ σὲ ὅσους νομίζουν ὅτι μποροῦν νὰ δώσουν μαθήματα δημοσιογραφικῆς δεοντολογίας. Ἂς σκεφθοῦν καλὰ αὐτὸ ποὺ ἔλεγε ὁ Ζιὰκ Πρεβέρ : «Ὅταν ἡ ἀλήθεια δὲν εἶναι ἐλεύθερη, ἡ ἐλευθερία δὲν εἶναι ἀληθινή». Ἐκτὸς ἂν ἔχῃ μικρὴ γι' αὐτοὺς σημασία ἡ ἀληθινὴ ἐλευθερία.

Ἀλλὰ ποιὰ εἶναι ἡ βασικὴ αἰτία ποὺ ἐδημιούργησεν εἰς τὴν Κύπρον τέτοιες ἀπαράδεκτες συνθῆκες καταπιέσεως εἰς βάρος τοῦ Τύπου ὥστε νὰ αἰσθανώμεθα ὅλοι σήμερον τὴν ἀνάγκην νὰ συζητοῦμεν περὶ τῆς ἐξευρέσεως τρόπων προστασίας τῆς ἐλευθεροτυπίας ; Ἡ αἰτία εἶναι ἐμφανής : Πρόκειται περὶ

τῆς ἀνελευθέρας νομοθεσίας, ἡ ὁποία δὲν ἀφήνει περιθώρια ἐλευθέρας δράσεως εἰς τὸν Τύπον, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἔρχεται καθημερινῶς σχεδὸν εἰς σύγκρουσιν μὲ αὐτήν.

Πολὺ ὀρθῶς ἐδήλωσε προσφάτως ὁ συνάδελφος κ. Παρασκευαΐδης ὅτι, ἐὰν ὁ Ποινικὸς Κῶδιξ ἐφηρμόζετο πάντοτε καὶ εἰς ὅλην του τὴν ἔκτασιν, δὲν θὰ εἴχομεν εἰς τὴν Κύπρον ἐφημερίδας. Καὶ τί συμβαίνει εἰς τὴν πρᾶξιν; Ὁ ἀνελεύθερος ἀποικιοκρατικὸς νόμος ἀφέθη νὰ ἐπικρέμμαται ὡς δαμόκλειος σπάθη πάνω ἀπὸ τὰς κεφαλὰς τῶν δημοσιογράφων καὶ ὁ ἐντιμότατος Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς κρατεῖ τὴν ψαλίδα καὶ κόβει τὸ νῆμα ὅποτε θεωρήσῃ σκόπιμον. Πολλάκις ὁ ἴδιος παρεδέχθη ὅτι διὰ λόγους «δημοσίου συμφέροντος» δὲν ἐκίνησε τὸν Νόμον κατὰ τῶν ἐφημερίδων. Πολλάκις εἶπεν ὅτι ἡ αὐτόβουλος εὐθυγράμμισις τοῦ Τύπου πρὸς τὴν γραφικὴν δεοντολογίαν εἶναι προτιμοτέρα τῆς κατασταλτικῆς ποινικῆς διώξεως. Αὐτὸ τί σημαίνει; Ὅτι ὁ Νόμος ἔπαυσε πλέον νὰ εἶναι ὄργανον προστασίας τῆς πολιτείας καὶ τοῦ λαοῦ καὶ κατήντησεν ἀποκλειστικῶς ὄργανον προωθήσεως πολιτικῶν καὶ μόνον σκοπῶν.

Ἀλλ' αὐτὸ δὲν θὰ τὸ ἐπιτρέψωμεν νὰ συνεχισθῇ. Ὁ Νόμος πρέπει νὰ ἰσχύῃ παντοῦ καὶ πάντοτε. Ἀλλά, γιὰ νὰ συμβαίνῃ κάτι τέτοιο, πρέπει νὰ εἶναι ἐφαρμόσιμος καὶ νὰ συνάδῃ μὲ τοὺς θεσμοὺς μιᾶς δημοκρατικῆς καὶ φιλελευθέρας πολιτείας.

Κύριοι. Αὐτὴ εἶναι ἡ λύσις τοῦ προβλήματος. Ἐφ' ὅσον ἡ Κυβέρνησις ἠμέλησε νὰ ἀναλάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν αὐτήν, πρέπει νὰ τὴν ἀναλάβῃ ἡ Βουλή. Εἰσηγοῦμαι, λοιπόν, ὅπως διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἀναθέσωμεν εἰς τὴν ἁρμοδίαν Ἐπιτροπὴν τῆς Βουλῆς, τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν, νὰ μεριμνήσῃ διὰ τὴν μετατροπὴν τῶν κειμένων ἀποικιοκρατικῶν νόμων οὕτως ὥστε νὰ καταστοῦν οὗτοι ἐφαρμόσιμοι, φιλελεύθεροι καὶ ἐφεξῆς σεβαστοί.

Εὐχαριστῶ, κύριοι συνάδελφοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευταί. Ἐλπίζω ὅτι τὸ θέμα, ὃν πράγματι σοβαρὸν καὶ οὐσιώδες διὰ τὴν ὁμαλὴν διακυβέρνησιν τοῦ τόπου καὶ διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ, θὰ συζητηθῇ διεξοδικῶς ὑπὸ τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς εἰς τὴν συνεδρίασιν διὰ τὴν ὁποίαν, ὡς ἤδη ἔχετε ὑποδείξει, σκοπεύετε νὰ ἀναβάλετε τὴν συνέχισιν τῆς συζητήσεως.

Ἐλπίζω νὰ μοῦ δοθῇ ἡ εὐκαιρία νὰ δευτερολογήσω καὶ ἀργότερον. Ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ ἀφήσω ἀπαρατήρητον τὴν σημερινὴν ἡμέραν τῆς ἀπαρχῆς τῆς συζητήσεως διὰ τὸν φόβον ὅτι εἶναι δυνατὸν ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος καὶ τῆς προβολῆς αὐτῆς ὑπὸ μερίδος τοῦ τύπου οὐχὶ κατὰ τρόπον ἀληθῆ ἀλλὰ κατὰ τρόπον ἐξυπηρετοῦντα, ὡς ἐνίοτε συμβαίνει, μερικὰς θέσεις καὶ ἀπόψεις τῶν γραφόντων τὴν συζήτησιν εἰς τὴν Βουλήν, νὰ δημιουργηθοῦν μερικαὶ ἐσφαλμέναι ἐντυπώσεις αἱ ὁποῖαι, νομίζω, πρέπει νὰ διαλυθοῦν ἀφ' ἧς στιγμῆς τὸ θέμα ἠγέρθη ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

Ὁμιλοῦμεν, κύριε Πρόεδρε, περὶ ἐλευθεροτυπίας. Ἱερὸν τὸ θέμα. Συγκινεῖ τὴν μᾶζαν τοῦ λαοῦ καὶ συγκινεῖ τοὺς Βουλευτάς, ἀλλὰ πιστεύω ὁμιλοῦμεν —καὶ ἐὰν κρίνω ἀπὸ τοὺς δύο προλαλήσαντας ὁμιλητὰς—ἐπικρίνομεν καὶ συνάγομεν συμπεράσματα μὲ σύγχυσιν τῶν ὅρων καὶ τῆς ἐννοίας τῶν λέξεων τὰς ὁποίας χρησιμοποιοῦμεν. Νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ ἑπομένως νὰ ἀρχίσω τὴν ὁμιλίαν μου ἐπὶ τοῦ θέματος μὲ τὴν ἰδίαν φράσιν τὴν ὁποίαν ὁ προηγούμενος ἀγορητὴς ἔχει χρησιμοποιήσει διὰ νὰ ἀρχίσῃ τὴν ὁμιλίαν του.

Εἶπεν, «ὅταν ἡ ἀλήθεια δὲν εἶναι ἐλεύθερη, ἡ ἐλευθερία δὲν εἶναι ἀληθινὴ» ἀπὸ τὸ γνωστὸν βιβλίον τοῦ Τζὰκ Πρεβὲν περὶ τῆς τετάρτης ἐξουσίας, τὸ ὁποῖον, εἶμαι βέβαιος, ὅτι, ἂν ὁ ἀγαπητὸς ἀγορητὴς εἶχεν ἀναγνώσει μέχρι τέλους, θὰ ἔβλεπε νὰ περιέχῃ καὶ ἄλλους ἀφορισμοὺς καὶ ἄλλας ὑποθήκας πρὸς τὴν λεγομένην τετάρτην ἐξουσίαν, ἐὰν ἐπιθυμῇ νὰ εἶναι καὶ νὰ χαρακτηρίζεται τετάρτη ἐξουσία. Καὶ θὰ ἴδῃ ὅτι ὁ ἄλλος ὅρος εἶναι «ἐὰν ὅμως ἡ ἀλήθεια διαστρέφεται καὶ εἶναι ψεῦδος, τότε δὲν ὑπάρχει ἐλευθερία, ἀλλὰ δουλεία εἰς τὸ ψεῦδος». Δὲν συζητοῦμεν, κύριε Πρόεδρε, τὸ δικαίωμα τοῦ τύπου νὰ ἀφεθῇ ἀπολύτως ἐλεύθερος—καὶ τονίζω τὴν λέξιν «ἀπολύτως» καὶ ἀκωλύτως εἴτε ἀπὸ ἠμέσα εἴτε ἀπὸ νομικὰ δεσμά. Νὰ ἐπικρίνῃ τὴν Κυβέρνησιν, νὰ κατακρίνῃ τοὺς κυβερνῶντας, ἐντὸς ὅμως τῶν πλαισίων τοῦ σεβασμοῦ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἄλλου καὶ τῆς εὐνομίας. Καὶ εὐνομία δὲν ἐννοεῖται ἁπλῶς μόνον ἡ ἐξυπηρέτησις τῶν κρατούντων ἢ ἡ κολακεία τῆς Κυβερνήσεως, οἱαδήποτε εἶναι αὐτή. «Εὐνομία» σημαίνει τὸν σεβασμὸν τῶν δικαιωμάτων τῶν ἄλλων πολιτῶν, διότι ἀσφαλῶς ἐλευθερία δὲν σημαίνει ἀσυδοσίαν οὔτε ἐλευθερία σημαίνει νὰ παραμείνῃ ἀχαλίνωτος—διὰ νὰ χρησιμοποιήσω τὴν ἰδίαν φράσιν τοῦ προλαλήσαντος ἀγορητοῦ—ὁ τύπος εἰς τὴν ἐπίκρισιν. Νὰ πατάσσεται ὁ τύπος ὁ ὁποῖος ἀνάγεται εἰς τὴν ὕβριν, τὸν διασυρμὸν τῆς ἀξιοπρεπείας καὶ τοῦ ὀνόματος ἀθώων ἐνίοτε πολιτῶν—καὶ ἴσως πολλοὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν αἴθουσαν νὰ αἰσθάνωνται ὅτι εἰς κάποιον στάδιον ἔχουν διασυρθῇ ἀδίκως ἀπὸ διαστροφὴν τῶν γεγονότων ἢ ἀπὸ ὑπαινιγμούς, οἱ ὁποῖοι ὑποδηλοῦν ἁπλῶς παραβίασιν τοῦ ἄλλου ἀνθρωπίνου δικαιώματος περὶ σεβασμοῦ τῆς ἀξιοπρεπείας τῶν ἀτόμων. Ἴσως ὁ ἴδιος ὁ ἐγγράψας τὸ θέμα, ὅπως καὶ ἄλλοι ἐξ ἡμῶν, νὰ αἰσθάνωνται ὅτι ἔχουν τύχει τοιαύτης μεταχειρίσεως παρὰ τοῦ τύπου καὶ ἐρωτῶ, αὐτὴ ἡ λεγομένη ἐλευθεροτυπία θὰ ἀνάγεται κατὰ τὰ ὑποβαλλόμενα ὑπὸ τῶν ἀγορητῶν μέχρι τοῦ σημείου ὥστε νὰ παραμένῃ ἀσύδοτος ὁ τύπος, ὁ ὁποῖος διασύρει ὀνόματα χωρὶς κανένα περιορισμὸν ἀπὸ τὰς νομίμους ἐξουσίας τοῦ κράτους;

Εἶμαι βέβαιος ὅτι εἴτε αὐτὴ ἡ Βουλὴ εἴτε οἱαδήποτε ἄλλη Βουλὴ οἱασδήποτε εὐνομουμένης καὶ πολιτισμένης χώρας εἰς τὸν κόσμον δὲν θὰ ψηφίσῃ ποτὲ—καὶ εὔχομαι νὰ μὴν ψηφίσῃ ποτὲ—νόμον, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν οἱονδήποτε, ὁ ὁποῖος ἔχει τὰ μέσα ἢ τὴν εὐχέρειαν νὰ ἐκδίδῃ ἐφημερίδα, νὰ εἶναι ἄτρωτος ἀπὸ τὴν ἀπειλὴν τοῦ νόμου ἐὰν ὑπερβῇ τὰ ἐσκαμμένα καὶ διασύρῃ συνειδήσεις καὶ διατυπώνῃ τὰς ἀπόψεις του κατὰ τρόπον ὁ ὁποῖος πράγματι θέτει ἐν κινδύνῳ τὰ συμφέροντα τῶν πολιτῶν ὡς ἀτόμων ἀλλὰ καὶ τοῦ κράτους ὡς συνόλου. Καὶ σίγουρα αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι θέλουν καὶ ἀπαιτοῦν διὰ τοὺς ἑαυτούς των τὸ δικαίωμα νὰ ἀποκαλοῦνται ἡ τετάρτη ἐξουσία—καὶ ἀσφαλῶς πρέπει νὰ ἔχουν αὐτὸ τὸ δικαίωμα—πρέπει νὰ εἶναι εἰς θέσιν ὥστε νὰ ἀναλάβουν καὶ τὴν εὐθύνην ποὺ αὐτὸς ὁ τίτλος συνεπάγεται, νὰ περιγράφουν τὰ γενόμενα, νὰ ἐπικρίνουν τοὺς κρατοῦντας, νὰ κατακρίνουν, ἂν θέλουν, τὴν Κυβέρνησιν μὲ τρόπον ὑπεύθυνον καὶ σοβαρὸν καὶ μὲ γνώμονα τὰ γενικώτερα συμφέροντα τοῦ τόπου. Καὶ ὑπεβλήθη τὸ ἐρώτημα, καὶ ποῖος εἶναι τόσον ἰσχυρὸς ὥστε νὰ κρατῇ αὐτὸν τὸν χαλινόν;

Δὲν γνωρίζω ἐὰν ὑπάρχῃ οἱονδήποτε ἄτομον ὡς ἄτομον ποὺ μπορεῖ νὰ ζητήσῃ διὰ τὸν ἑαυτόν του αὐτὴν τὴν ἐξουσίαν, τοῦ νὰ κρατῇ τὸν χαλινόν. Ἀλλὰ μήπως αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι ὁμιλοῦν περὶ καταπιέσεως δῆθεν τοῦ τύπου, περὶ τοῦ τύπου τῆς Κύπρου εὑρισκομένου ὑπὸ διωγμόν, δὲν ἔχουν ἀναγνώσει τὰς προνοίας τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος περὶ τοῦ τύπου; Ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ ὁποῖος κρατεῖ τὸν χαλινόν; Εἶναι ἡ ἀπρόσωπη τρίτη ἐξουσία, κύριοι, ἡ ἐξουσία τῆς δικαιοσύνης, διότι ἐὰν ἐφημερὶς σύρεται εἰς τὰ Δικαστήρια, τοῦτο γίνεται ἀπὸ τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα καὶ οὐχὶ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν. Δὲν εἶναι ἡ Κυβέρνησις ἡ ὁποία ἐπιβάλλει τὰς ποινὰς τὰς προνοουμένας ὑπὸ τοῦ νόμου, εἶναι τὰ Δικαστήρια. Ἐκτὸς ἐὰν ἔχωμεν φθάσει εἰς ἐκεῖνο τὸ σημεῖον ποῦ κατεξευτελισμοῦ πάσης ἐννοίας ἐξουσίας εἰς τὸν τόπον μας, ὥστε σήμερον νὰ τρέφωμεν ἐντυπώσεις ἢ ὑποψίας ὅτι ἡ κρίσις τῆς τρίτης ἐξουσίας δὲν εἶναι ἀδέκαστος ἢ εἶναι ὑποβολιμαία ἢ δὲν εἶναι δυνατὸν ὁ πολίτης νὰ ἀναμένῃ τὴν δικαίωσίν του, ἐὰν

εἶναι ἐν τῷ δικαίῳ του, ὑπὸ τὴν κρίσιν τῶν Δικαστηρίων τοῦ τόπου μας. Ἐὰν ὅμως, κύριοι, ἡ τρίτη ἐξουσία, ἡ τόσον γινομένη σεβαστὴ εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον, εἶναι τρωτὴ εἰς τοιαύτας κατηγορίας, διερωτῶμαι, δὲν εἶναι ἐξ ἴσου λογικὸν διὰ τοὺς πολίτας νὰ αἰσθάνωνται ὅτι εἶναι τρωτὴ καὶ ἡ λεγομένη τετάρτη ἐξουσία ; Ἐὰν εἶναι διαβλητὰ τὰ Δικαστήρια, διατὶ δὲν εἶναι διαβλητοὶ οἱ ἐκδόται, ἢ οἱ ἰδιοκτῆται τῶν ἐφημερίδων οἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν ἔχουν ὡς βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα τὴν ἔκδοσιν ἐφημερίδος ;

Μὲ ὅλα αὐτά, κύριοι, ἐπιθυμῶ νὰ κάμω τὸν διαχωρισμὸν μεταξὺ τῆς πλήρους κατοχυρώσεως τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου νὰ κρίνῃ καὶ νὰ **ἐπικρίνῃ καὶ τῆς** ἀπαγορεύσεως τοῦ δικαιώματος εἰς οἱονδήποτε νὰ διασύρῃ ὀνόματα, νὰ ἀνάγεται εἰς ὕβρεις ἢ νὰ διαστρέφῃ γεγονότα, ἁπλῶς καὶ μόνον πρὸς προώθησιν τῶν ἐμπορικῶν καὶ οἰκονομικῶν του συμφερόντων ἐνίοτε καὶ εἴμεθα ὅλοι μάρτυρες τοιούτων περιπτώσεων μεγίστης καταστροφῆς διὰ τὰ γενικώτερα οἰκονομικὰ συμφέροντα. Τὸ θέμα τῆς ἐλευθεροτυπίας, ὅπως εἶπα ἐν ἀρχῇ τῆς ὁμιλίας μου, εἶναι θέμα ποὺ συγκινεῖ τοὺς πάντας καὶ εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀντικείμενον ἀγριωτάτης ἐκμεταλλεύσεως ἐὰν διαστρέφωνται τὰ πράγματα καὶ ἐὰν παρουσιασθῇ ἡ θέσις τῆς Βουλῆς ὡς ἐκείνη τῶν εὑρισκομένων ὑπὲρ τῆς ἐλευθεροτυπίας καὶ τῶν εὑρισκομένων ἐναντίον τῆς ἐλευθεροτυπίας καὶ ἐὰν γίνῃ αὐτὴ ἡ διαστροφὴ τῶν γεγονότων. Καὶ δὲν τὴν θεωρῶ ἀπίθανον, κύριε Πρόεδρε, διότι μόλις τὴν περασμένην ἑβδομάδα, ὅταν ὁ Προεδρεύων τῆς Βουλῆς ἐπεχείρησε νὰ ὑποδείξῃ ὅτι, ἐφ' ὅσον τὸ θέμα ἐκικρεμοῦσεν ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου, δὲν ἦτο ὀρθὸν ἡ Βουλὴ νὰ τὸ συζητήσῃ, τὴν ἄλλην ἡμέραν ἀνέγνωσα εἰς τὸν τύπον ὅτι ὁ Προεδρεύων τῆς Βουλῆς ἐπεδίωξε νὰ ἐμποδίσῃ συζήτησιν τῆς ἐλευθεροτυπίας. Καὶ δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορά, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι Βουλευταί, ποὺ ἐγὼ ὡς Βουλευτὴς παρευρισκόμενος εἰς συνεδρίας τῆς Βουλῆς ἀναγινώσκω εἰς μερικὰ ἀπὸ τὰ ἔντυπά μας τὰ λεγόμενα ὑπὸ Βουλευτῶν κατὰ τὴν πορείαν τῶν συζητήσεων καὶ διερωτῶμαι ἐὰν πράγματι παρευρισκόμην ἐν τῇ Βουλῇ. Διότι ἡ εἰκὼν ποὺ δίδεται εἶναι ἐντελῶς διάφορος.

Πράγματα μὴ λεχθέντα γράφονται, πράγματα τὰ ὁποῖα οἱ ἀγορηταὶ ἤθελον νὰ ποῦν, ἀλλὰ εἴτε δὲν ἠμπόρησαν εἴτε δὲν ἤξεραν νὰ τὰ ποῦν, τὰ βλέπομεν **τὴν ἄλλην** ἡμέραν ὡς λεχθέντα. Ἐὰν ἐπομένως καὶ εἰς αὐτὴν τὴν συζήτησιν θὰ γίνῃ ὁ διαχωρισμὸς τῶν Βουλευτῶν μεταξὺ τῶν εὑρισκομένων δῆθεν ὑπὲρ τῆς ἐλευθεροτυπίας καὶ τῶν εὑρισκομένων ἐναντίον τῆς ἐλευθεροτυπίας, τότε νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ὑποβάλω τὴν παράκλησιν νὰ μὲ καταχωρίσουν μεταξὺ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι μετὰ φανατισμοῦ εἶναι ὑπὲρ τῆς ἐλευθεροτυπίας, ἀλλὰ ταυτόχρονα καὶ παράλληλα λέγω ὅτι ἡ ἐλευθεροτυπία εἶναι ἔννοια ἀντικειμενική, ἔννοια ἡ ὁποία ἔχει διαγραφῇ ἀπὸ πολιτικοὺς καὶ διανοουμένους ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου καὶ πιθανῶς νὰ παρασχεθῇ ἡ εὐκαιρία νὰ δοθοῦν ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἀποσπάσματα καὶ ἀποφθέγματα τοιούτων μεγάλων πολιτικῶν καὶ διανοουμένων τῆς ὑφηλίου. Δὲν ὑπάρχει χώρα εἰς τὸν κόσμον ἡ ὁποία δὲν περιορίζει τὸν τύπον τοὐλάχιστον κατὰ τὰ τρία αὐτὰ θέματα :

Πρῶτον, εἰς τὴν ὕβριν τῶν πολιτῶν. Δεύτερον, εἰς τὴν ἐξύβρισιν τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ κράτους, καὶ τρίτον, εἰς τὰ συμφέροντα δημοσίας ἀσφαλείας. Καὶ διὰ μὲν τὸ τρίτον ἐνίοτε εἶναι θέμα ὑποκειμενικῆς κρίσεως. Ἐνίοτε τὶ εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ κράτους καὶ τὶ δὲν εἶναι, δὲν εἶναι σταθερῶς καθωρισμένον. Οὔτε ὅμως εἰς τὸν ἰδικόν μας νόμον, κύριοι, εἶναι καθωρισμένον. Καὶ οὔτε δέχομαι ὅτι ὁ οἱοσδήποτε ἐκδότης ἢ ἰδιοκτήτης ἐφημερίδος, ἔχων πρὸς τοῦτο συμφέρον, μπορεῖ νὰ ἀναχθῇ εἰς τὸν μόνον κυρίαρχον, εἰς τὸν μόνον ἐξουσιοδοτημένον νὰ κρίνῃ καὶ νὰ ἀποφασίσῃ κατὰ πόσον κάτι εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ τόπου ἢ ὄχι. Ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον οἱ πλεῖστοι ἐξ ἡμῶν εἶναι δυνατὸν νὰ δεχθῶμεν ὡς ἔχοντα τὴν εὐχέρειαν νὰ προβῇ εἰς τοιαύτας κρίσεις καὶ ἐπικρίσεις, εἶναι πιστεύω ὁ ἐκπροσωπῶν, ὡς ἄτομον ἢ ὁμάς, τὴν Δικαστικὴν Ἐξουσίαν.

Ἐὰν ἐπομένως διὰ τῆς ἐλευθεροτυπίας ἐννοοῦμεν ὅτι πρόκειται νὰ καταργηθῇ οἱοσδήποτε περιορισμὸς περὶ τῶν δημοσιευμάτων ὅσον ἀφορᾷ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, τότε πρέπει σοβαρῶς νὰ ἀναλογισθῶμεν, ὅσοι τυγχάνει ἴσως νὰ

θέτωμεν τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν ὑπεράνω τοῦ κέρδους τῶν οἱωνδήποτε ἐνδιαφερομένων διὰ τὴν κυκλοφορίαν τῶν ἐφημερίδων, τὸ ἐρώτημα ἂν εἴμεθα ἕτοιμοι νὰ ἀναλάβωμεν τοιαύτην εὐθύνην, ἐὰν εἴμεθα ἕτοιμοι νὰ δεχθῶμεν ὅτι ὁ χαλινός, ἀντικειμενικὸς καὶ ἀνεξάρτητος ὡς σήμερον εἶναι εἰς τὰ χέρια τῆς δικαιοσύνης, ἐνδείκνυται νὰ ἀρθῇ παντελῶς ἢ ὄχι καὶ αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἔχει καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν ἁρμοδιότητα νὰ τὸ πράξῃ.

Ὅμως, κύριε Πρόεδρε, ὁμιλοῦντες αὐτὴν τὴν στιγμὴν περὶ τῆς ἐλευθεροτυπίας ἀσφαλῶς—καὶ ἐλπίζω ἔτσι νὰ εἶναι καὶ αἱ ἄλλαι ὁμιλίαι ποὺ θὰ ἀκολουθήσουν—δὲν ὁμιλοῦμεν ἀκαδημαϊκῶς ἐπὶ τοῦ θέματος. Μπορεῖ αὐτὴ ἡ Βουλὴ νὰ χαρακτηρίζεται δι' ἀκαδημαϊκὰς ὁμιλίας, ἀλλὰ εἰς αὐτὸ τὸ σοβαρὸν καὶ ἱερὸν θέμα ἂς προχωρήσωμεν ἓν στάδιον πέραν αὐτοῦ καὶ ἴδωμεν τὸ ἐγγραφὲν θέμα ὡς ἀντιπροσωπεῦον πράγματι τὸν ρυθμὸν τῆς ἐποχῆς μας, ὡς ἐρχόμενον νὰ ἐξωτερικεύσῃ ἀνησυχίας, ἀμφιβολίας, ἀγωνίας ποὺ τρέφει ὁ λαός. Καὶ ὁ λαὸς δὲν εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μου μόνον ὁ τύπος. Ὁ λαὸς εἶναι αὐτὴ ἡ συντριπτικὴ σιωπηρὰ πλειοψηφία, ἡ ὁποία δὲν ἔχει μέσον ἐκφράσεως ἀλλὰ ἡ ὁποία ἀκούει, κρίνει καὶ ἐπικρίνει καὶ ὁ παλμός της εἶναι πραγματικὰ ἡ ἀγανάκτησις ποὺ πλεῖστοι ἐξ ἡμῶν αἰσθανόμεθα δι' αὐτὸν τὸν τύπον καὶ προκαλῶ πλείστους ἐκ τῶν Βουλευτῶν νὰ εἴπουν κατὰ πόσον κατὰ καιροὺς δὲν ἐθεώρησαν ὅτι ὁ τύπος μας ὑπερέβη τὰ ἐσκαμμένα. Καὶ αὐτὴ ἡ σιωπηρὰ πλειοψηφία ἔχει ὅπλον εἰς χεῖρας της καὶ αὐτὸ τὸ ὅπλον τὸ ἀσκεῖ διὰ τῆς ἀγορᾶς ἢ τῆς μὴ ἀγορᾶς τῶν ἐφημερίδων καὶ νομίζω εἶναι ἐνδεικτικὸν ἐν πολλοῖς τῆς ὡριμότητος τοῦ λαοῦ μας ὅτι πληρώνει τὸν ὑπεύθυνον τύπον μὲ τὴν ὑποστήριξίν του καὶ καταδικάζει τὸν ἀνεύθυνον τύπον, αὐτὸν ποὺ ἐξευτελίζει τὴν ἔννοιαν τῆς λεγομένης τετάρτης ἐξουσίας διὰ τῆς περιφρονήσεώς του καὶ τῆς καταδίκης εἰς τὴν κυκλοφορίαν τῶν ἐντύπων του.

Ἐλέχθησαν πάρα πολλὰ διὰ τοὺς διαφόρους τρόπους ποὺ ἔχει ἡ Κυβέρνησις διὰ νὰ φιμώσῃ τὸν τύπον. Δὲν πρόκειται νὰ τὰ ἀμφισβητήσω διότι δὲν εἶμαι γνώστης αὐτῶν τῶν περιπτώσεων. Ἴσως οἱ καλύτερον γνωρίζοντες αὐτὰ τὰ πράγματα εἶναι οἱ ἴδιοι οἱ ἰδιοκτῆται, οἱ ἐκδόται τῶν ἐφημερίδων. Αὐτοὶ μπορεῖ νὰ γνωρίζουν καὶ αὐτοὶ μπορεῖ νὰ μᾶς διαφωτίσουν ἕκαστος ἀπὸ τὰ ἰδικά του παραδείγματα διὰ τὰς πηγὰς των χρηματοδοτήσεως, διὰ τὴν ὑποστήριξιν ἢ τὴν καταδίωξιν τὴν ὁποίαν ἔχουν λάβει ἀπὸ τὰ Κυβερνητικὰ ὄργανα. Θὰ τὰ ἀκούσωμεν αὐτὰ τὰ πράγματα, ἐλπίζω, καὶ ὅταν τὰ ἀκούσωμεν βεβαίως ἡ Βουλὴ θὰ μπορέσῃ ὑπευθύνως νὰ μορφώσῃ γνώμην, ἐὰν πράγματι ὁ παρεμβατισμὸς ἐγένετο πάντοτε ὑπὸ τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης πλευρᾶς, ἐὰν ὁ παρεμβατισμὸς ἐγένετο καὶ ἀντεκρούσθη ὑπὸ τοῦ ὑπερηφάνου τύπου μας ἢ ἐγένετο ἀποδεκτὸς ὑπὸ τοῦ τύπου, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ ἔχῃ ἐλεύθερον τὸν χαλινὸν καὶ νὰ ἀποφασίζῃ μόνος του τί συμφέρει εἰς τὸ δημόσιον καὶ τί συμφέρει εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας τῶν ἐφημερίδων.

Ὅμως, κύριε Πρόεδρε, δὲν ἐγένετο σαφῶς ὁ διαχωρισμὸς πλὴν ὑπὸ παρεμβάντος προηγουμένου ὁμιλητοῦ ὅτι, ὄχι ἡ δίωξις, ὡς κακῶς χαρακτηρίζεται, τοῦ τύπου, ἀλλὰ ἡ προσαγωγὴ τοῦ τύπου ὑπὸ τὴν κρίσιν τῶν Δικαστηρίων δὲν ἐκτελεῖται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Ἐκτελεῖται ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ὁ ὁποῖος, ἐὰν εἶναι ἄξιος τῆς θέσεως καὶ τοῦ ἀξιώματος τὸ ὁποῖον κατέχει, εἶναι ἄξιος καὶ τῶν καθηκόντων καὶ τῶν ἐξουσιῶν ποὺ ἔχει τὸ ἀξίωμά του, δηλαδὴ τῆς ἀντικειμενικῆς καὶ ἀνεπηρεάστου ἀποφάσεώς του, θὰ προσαγάγῃ ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων πρὸς τελικὴν κρίσιν ὑπὸ τῶν Δικαστηρίων, ὄχι ὑπὸ τοῦ ἰδίου, ἐντύπων, τὰ ὁποῖα παραβαίνουν οἱονδήποτε ἐκ τῶν περιορισμῶν ποὺ ὁ νόμος μας προνοεῖ. Καὶ ἑπομένως δὲν συζητοῦμεν, ὅπως εἶπα, τὸ θέμα ἀκαδημαϊκὰ ἀλλὰ τὸ συζητοῦμεν ἐξ ἀφορμῆς τῶν γενομένων σήμερον εἰς τὸν τόπον μας. Ἀντιμετωπίζομεν σήμερον μίαν σειρὰν ποινικῶν ὑποθέσεων ἐκκρεμουσῶν ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων κατὰ ἐντύπων.

Δὲν πρόκειται νὰ ἀναφερθῶ οὔτε νὰ ἐκφράσω ἄποψιν περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς προσαγωγῆς ἢ μὴ εἰς τὰ Δικαστήρια. Θέλω ὅμως νὰ ὑποδείξω τὸ ἑξῆς: Ἐνθυμοῦμαι, ἐὰν δὲν μὲ ἀπατᾷ ἡ μνήμη μου, προειδοποιήσεις τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως πρὸς τὸν τύπον καὶ εἰς τὸ πρόσφατον παρελθὸν ἀλλὰ καὶ εἰς

τὸ ἀπώτερον παρελθόν, ὅτι ὁ νόμος θὰ ἐπιβληθῇ. Προειδοποιήσεις πρὸς τοὺς ἰδιοκτήτας καὶ ἐκδότας τῶν ἐφημερίδων ὅπως σέβωνται τὰς προνοίας τοῦ νόμου. Καὶ ἔχω τὴν ἄποψιν ὅτι αὐταὶ αἱ πρόνοιαι τοῦ νόμου δὲν εἶναι τόσον καταθλιπτικαὶ οὔτε ἀνυπόφοροι, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι ἐκεῖναι τοὐλάχιστον αἱ ὁποῖαι προστατεύουν τὸ ἄτομον, τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πολίτου, τὴν ἀξιοπρέπειάν του, τὴν οἰκογενειακήν του γαλήνην, νομίζω ὅτι αὐτοὶ οἱ περιορισμοὶ εἶναι ἐξ ἴσου, ἂν ὄχι περισσότερον, ἱεροὶ καὶ ἀπαραβίαστοι μὲ τὸ ἀπαιτούμενον δικαίωμα τοῦ τύπου πρὸς ἀποχαλίνωσιν.

Ἐπίσης διὰ τῆς καταχρήσεως τοῦ ὅρου «ἐλευθεροτυπία» γίνεται ἀναφορὰ καὶ εἰς τοιούτους πραγματικὰ διακεκριμένους ἐκπροσώπους τῆς πραγματικῆς τετάρτης ἐξουσίας, ἐκεῖ ποὺ ὑπάρχουν, ὅπως ἡ «Γουάσινγκτον Πὸστ» τῆς Ἀμερικῆς ἢ ἴσως οἱ «Τάϊμς» τοῦ Λονδίνου ἢ τὸ «Σπῆγκελ» τῆς Γερμανίας ἢ ἄλλα ἔντυπα.

Δὲν ξέρω ἐὰν ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος παρηκολούθησε τὴν ἐκστρατείαν τῆς «Γουάσιγκτον Πόστ». Ἐγὼ τὴν παρηκολούθησα λόγῳ εἰδικοῦ ἐνδιαφέροντος, ὅπως παρηκολούθησα καὶ δύο τοὐλάχιστον ἄλλα Ἀμερικανικὰ ἔντυπα, τὸ «Τάϊμ» καὶ τὸ «Νιοὺς Γουὶκ Μάκαζιν», τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται εἰς τὴν ἡρωϊκὴν ἐκστρατείαν τῶν δύο δημοσιογράφων, οἱ ὁποῖοι ἀπεκάλυψαν τὸ σκάνδαλον τοῦ «Γουώτεργκέϊτ», ὅπως εἶναι γνωστόν. Εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν ἐννεάμηνον ἐκστρατείαν τοῦ «Γουάσινγκτον Πὸστ» καὶ εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς ἐκδόσεις ἐπὶ ἐννεάμηνον—καὶ τὰς ἔχω ἀναγνώσει ἀνελλιπῶς καὶ προκαλῶ τὸν ἀγαπητὸν συνάδελφον νὰ μὲ διαψεύσῃ—δὲν ὑπάρχει μία λέξις ὑβριστικὴ οὔτε κατὰ τοῦ Προέδρου τοῦ κράτους οὔτε κατ' ἐκείνων ἀκόμη οἱ ὁποῖοι σήμερον εἶναι ὑπόδικοι ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου. Καὶ ἐρωτῶ, ὅσους ἐξ ὑμῶν ἀντικειμενικῶς ἀναγινώσκουν τὰς ἐφημερίδας καθημερινῶς, ἐὰν δὲν γίνεται ὁ διαχωρισμὸς τῶν ἀντιπάλων ἢ τῶν ἀντιπολιτευομένων τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην κατάστασιν εἴτε εἰς προδότας εἴτε εἰς πατριώτας. Δὲν ὑπάρχει μέση λέξις διὰ τὴν Κύπρον. Δὲν ὑπάρχει χῶρος διὰ καλόπιστον σφάλμα. Ὑπάρχουν μόνον οἱ προδόται καὶ Τουρκοπροσκυνημένοι ἢ οἱ πατριῶται. Καὶ διατί; Διατὶ οἱ ἄλλοι ἀρνούμεθα ὅτι εἶναι δυνατὸν καλῇ τῇ πίστει ἢ ἔστω μὲ κίνητρα εὐτελῆ νὰ ἔχουν σφάλει; Διατὶ ἀναγκαστικὰ τὸ τμῆμα τῆς διαφορᾶς μας μαζὶ μὲ τὴν θέσιν τὴν ἰδικήν τους εἶναι ἡ προδοσία καὶ δὲν ὑπάρχει ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν διεξάγεται ἀνοίκειος καὶ ἀνατριχιαστικὴ πολεμικὴ δι' ὅσους σέβονται τοὺς ἑαυτούς των καὶ τὸν τόπον των καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν νὰ μὴν ὑπάρξῃ ὑβρεολόγιον ὄχι μόνον κατὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τοῦ τόπου, ἀλλὰ κατὰ τοῦ Προέδρου τοῦ κράτους; Καὶ λέγων αὐτὰ θέλω εἰλικρινῶς νὰ πιστεύσετε ὅτι κάμνω αὐτὴν τὴν ἐπίκρισιν ἀνεξαρτήτως τοῦ προσώπου τοῦ Προέδρου τοῦ κράτους. Οἱοσδήποτε ἂς εἶναι ὁ Πρόεδρος τοῦ κράτους. Ἀπαιτῶ ἀπὸ τὸν ἑαυτόν μου καὶ ἀπαιτῶ ἀπὸ οἱουσδήποτε ἄλλους θέλουν νὰ διαμορφώσουν κοινὴν γνώμην νὰ σέβωνται τὸν θεσμόν, διότι ἐξευτελισμὸς τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ κράτους, οἱουδήποτε κράτους, ἀποτελεῖ πρῶτον καὶ κύριον ἐξευτελισμὸν τοῦ ἰδίου τοῦ κράτους καὶ εἰς δευτέραν μοῖραν ἐξευτελισμὸν τοῦ ἰδίου τοῦ λαοῦ καὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν πολιτῶν. Καὶ δὲν νομίζω ὅτι ἀποτελεῖ φίμωσιν τοῦ τύπου καὶ δὲν νομίζω ὅτι πραγματικὰ οἱ διακεκριμένοι καὶ ἱκανοὶ δημοσιογράφοι ποὺ ἔχουν ἴδει τὴν σταδιοδρομίαν των καὶ τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας μέσα ἀπὸ τὴν σταδιοδρομίαν τῆς δημοσιογραφίας, δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐπικρίνουν ἐξ ἴσου δυναμικά, ἐξ ἴσου ἀποτελεσματικὰ εἴτε τὸν Πρόεδρον τοῦ κράτους εἴτε τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως εἴτε ἄλλα ὄργανα τοῦ κράτους χωρὶς νὰ καταπίπτουν εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν ὕβρεων καὶ τῶν ἐξευτελισμῶν καὶ νὰ θέλουν νὰ μᾶς παρασύρουν καὶ ἡμᾶς τοὺς ἀναγνώστας μαζί των εἰς αὐτὸν τὸν κατήφορον. Ἄλλο ἡ ἐπίκρισις καὶ ἄλλο ἡ ἐξύβρισις καὶ θὰ τελειώσω, κ. Πρόεδρε, αὐτὴν τὴν πρώτην μου ἀναφορὰν μὲ τὴν παρατήρησιν πάλιν ἀπὸ τὸν κ. Ζιάκ Πρεβὲν ποὺ μᾶς ἔχει ἀναφέρει ὁ κ. Σαμψών, ἀλλὰ εἰς ἄλλον του ἔντυπον, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἦτο ἄσχημον νὰ ἀναγνώσῃ καὶ πάλιν ὁ κ. Σαμψών, ὅπως καὶ τὸ προηγούμενον, ὅτι «ἕνας τόπος ἔχει τὸν τύπον ὁ ὁποῖος τοῦ ἀξίζει, οὔτε καλύτερον οὔτε χειρότερον». Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ οἱ ὁποῖοι θὰ πρωτολογήσουν προτοῦ δώσω τὸν λόγον εἰς δευτερολογίας ;

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Θὰ ἤθελα ἐπὶ τῆς ὁμιλίας τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου.....

Λυποῦμαι θὰ σᾶς διακόψω. Ἐπὶ τῆς ὁμιλίας θὰ ἀναφερθῆτε ὅταν θὰ δευτερολογήσετε.

Ὑπάρχουν ἀγορηταὶ οἱ ὁποῖοι ἐζήτησαν τὸν λόγον καὶ οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν ἀγορεύσει.

Ἑπομένως ἡ διαδικασία εἶναι νὰ δοθῇ ὁ λόγος εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν ἀγορεύσει καὶ θὰ δευτερολογήσετε ὅταν συμπληρωθῇ ὁ κύκλος.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Εἶναι διὰ νὰ μὴν μείνουν ἐσφαλμέναι ἐντυπώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ Βουλὴ δὲν μπορεῖ νὰ ἀπασχολῆται μὲ ἐσφαλμένας ἐντυπώσεις, διότι ἀσφαλῶς ἡ εἰκὼν ἀλλάζει κατὰ τὴν διεξαγωγὴν μιᾶς συζητήσεως καὶ πρέπει νὰ τηρηθῇ αὐστηρῶς ὁ κοινοβουλευτικὸς τρόπος ἐργασίας τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Μὲ ἔχετε προλάβει, κύριε Πρόεδρε. Πιστεύω ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνουν δευτερολογίαι προτοῦ ἐξαντληθοῦν αἱ πρωτολογίαι. Ἐὰν δὲ πρόκειται νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις δι' ὅσους ἐκ τῶν συναδέλφων—μεταξὺ τῶν ὁποίων περιλαμβάνομαι καὶ ἐγὼ—θὰ ἤθελον νὰ πρωτολογήσουν εἰς τὴν ἑπομένην συνεδρίασιν, εἰσηγοῦμαι ὅπως, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει συνάδελφος ὁ ὁποῖος θέλει νὰ πρωτολογήσῃ τώρα, νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις διὰ τὴν ἑπομένην συνεδρίασιν, καὶ ὅσοι ἐκ τῶν συναδέλφων.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ συζήτησις ;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ναί, ἡ συζήτησις, καὶ ὅσοι ἐκ τῶν συναδέλφων θέλουν νὰ δευτερολογήσουν νὰ τὸ πράξουν ἀφοῦ πρῶτα ἐξαντληθοῦν οἱ πρωτολογοῦντες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐπειδὴ συνήθως ἀκολουθεῖται ἡ διαδικασία νὰ ἀκούωμεν πρῶτα τὸν εἰσηγητὴν καὶ νὰ κυκλοφορῇ ἡ ὁμιλία του ἀνάμεσα εἰς τοὺς

ἐντίμους συναδέλφους, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἔχομεν συμπληρώσει εἰσέτι τὴν ἔρευνάν μας ἐπὶ τοῦ θέματος, δι' αὐτὸ θὰ παρεκάλουν νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις διὰ νὰ ἀγορεύσωμεν εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι Βουλευταὶ οἱ ὁποῖοι εἶναι ἕτοιμοι νὰ πρωτολογήσουν σήμερον ;

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἐπὶ θέματος διαδικασίας, κ. Πρόεδρε. Ἐὰν ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος κ. Παπαϊωάννου ἀναμένῃ νὰ κυκλοφορήσω τὴν ἀγόρευσίν μου ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος θέματος, ἀδίκως θὰ ἀναμένῃ, διότι δὲν ἔχω ἑτοιμάσει τὴν ὁμιλίαν μου καὶ νομίζω ὅτι.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ προσωπικὸν τῆς Βουλῆς ἑτοιμάζει τὰς ὁμιλίας καὶ ὄχι οἱ Βουλευταί.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Μάλιστα. Ἐὰν ἡ Γραμματεία τὴν ἑτοιμάσῃ, τότε μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ Βουλευτὴς δὲν ἔχει ὑποχρέωσιν ὁ ἴδιος νὰ κυκλοφορήσῃ τὴν ὁμιλίαν του ἀλλὰ τὴν ζητοῦν οἱ ἔντιμοι Βουλευταὶ ἀπὸ τὰς δακτυλογράφους—στενογράφους τῆς Βουλῆς, αἱ ὁποῖαι τοὺς δίδουν ἀντίγραφον τῆς ὁμιλίας.

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ ὁμιλήσουν σήμερον, τὸ θέμα θὰ τεθῇ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς ἡ ὁποία ὁρίζεται τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς θὰ ἔχῃ ὡς ἑξῆς :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(2) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1963.

(3) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1965.

(4) Ὁ περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(5) Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972.

(6) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως Ὁδῶν καὶ Οἰκοδομῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(8) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1972.

(8) Ὁ περὶ Ὁδικῶν καὶ ἀπὸ Οἴκου εἰς Οἶκον Ἐράνων (Τροποποιητικὸς Νόμος τοῦ 1973.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : .Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

(1) «Ἡ προστασία τῆς ἐλευθεροτυπίας ἐν Κύπρῳ». (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Φ. Παρασκευαΐδη). (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).

Ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Εἰς αὐτὸ τὸ στάδιον, κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω νὰ παραπέμψῃ ἡ ἐντιμότης σας εἰς τὴν Νομικὴν Ἐπιτροπὴν ἓν σημείωμα τῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, ἀπὸ τὸ ὁποῖον φαίνεται ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, ἀναφορικῶς μὲ τὸ Νομοσχέδιον περὶ Λιμένων, θέλει ὡρισμένα ἄρθρα νὰ ἐξετάσῃ ἡ Νομικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς μαζὶ μὲ τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα. Καὶ ἐπειδὴ συνήθως ταῦτα παραπέμπονται εἰς τὴν Νομικὴν Ἐπιτροπὴν ὑπὸ τοῦ Προέδρου, παρακαλῶ ὅπως παραπέμψετε τὸ Νομοσχέδιον εἰς τὴν Νομικὴν Ἐπιτροπήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Θὰ ἤθελα νὰ ἐγγράψω ὡς θέμα πρὸς συζήτησιν τὸ ἀκόλουθον :

Δὲν προέρχεται ἀπὸ πρόσφατον Ἐπερώτησίν μου, δι' αὐτὸ νομίζω ὅτι θὰ χρειασθῇ ψηφοφορία ὑπὸ τοῦ Σώματος.

«Ἡ ἄδικος μεταχείρησις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως 2.000 Κυβερνητικῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ θέμα ἐγγραφῇ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως θὸ θέμα ἐγγράφεται καὶ λαμβάνει σειρὰν ἀμέσως μετὰ τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος περὶ τῆς ἐλευθεροτυπίας.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως αὐτῆς.

(Ὥρα λήξεως 5.36 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Κόσιης Νῖκος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἀνάγνωσις ἐπιστολῆς τοῦ Βουλευτοῦ κ. Χριστοφόρου Χριστοφίδη δι' ἧς πληροφορεῖ τὴν Βουλὴν ὅτι παραιτεῖται ἐκ τοῦ Κόμματος τῆς ΕΔΕΚ καὶ παραμένει τοῦ λοιποῦ ἀνεξάρτητος Βουλευτής.

(2) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καθυστέρησις τῆς καταβολῆς τῶν ἐκ τῆς χαλάζης τοῦ 1972 ἀποζημιώσεων ὡς καὶ τῆς στρεμματικῆς ἐπιχορηγήσεως τῶν ἀμπελώνων διὰ τὸ ἔτος 1972).

(3) Κατάθεσις Νομοσχεδίου καὶ Κανονισμῶν.

(4) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Φ. Παρασκευαΐδης, Ν. Σαμψών, Τ. Παπαδόπουλος) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Φ. Παρασκευαΐδη θέματος «Ἡ προστασία τῆς ἐλευθεροτυπίας ἐν Κύπρῳ».

(5) Ἐγγραφὴ εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ τῆς ἡμερησίας διατάξεως τοῦ θέματος «Ἡ ἄδικος μεταχείρισις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως δύο χιλιάδων Κυβερνητικῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων». (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ν. Σαμψών).

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 17ης ΜΑΪΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 5.04 μ.μ.)

(Ἀρ. 34)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 30ὴν Νοεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Νίκου Κόση καὶ ληφθεῖσα τὴν 30ὴν Νοεμβρίου 1972.

«Τὴν 28ην Νοεμβρίου 1972 ἐπὶ τῆς γεφύρας ἡ ὁποία εὑρίσκεται ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μαλούντας — Ἀγροκηπιᾶς ἐπεσυνέβη σοβαρὸν αὐτοκινητιστικὸν θανατηφόρον δυστύχημα. Εἰς τὸ ἴδιον μέρος ἔγιναν καὶ προηγουμένως καὶ ἄλλα σοβαρὰ αὐτοκινητιστικὰ δυστυχήματα διότι ἡ γέφυρα αὐτὴ εἶναι πάσον πολὺ στενὴ ποὺ μόλις καὶ μετὰ δυσκολίας μπορεῖ νὰ περάσῃ αὐτοκίνητον. Παρακαλῶ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα πότε προγραμματίζει τὴν διαπλάτυνσιν τῆς ὡς ἄνω γεφύρας πρὸς ἀποφυγὴν καὶ εἰς τὸ μέλλον παρομοίων δυστυχημάτων».

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14ην Μαΐου 1973, τοῦ 'Υπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ "Εργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 30ὴν Νοεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Νίκου Κόσιη.

«'Η διαπλάτυνσις τῆς γεφύρας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἥτις συνδέει τὸ Μιτσερὸν μὲ τὴν κυρίαν ὁδὸν Λευκωσίας—Παλαιχωρίου—'Αγροῦ θὰ ἐξετασθῇ ἐν σχέσει πρὸς τὸν Προϋπολογισμὸν 'Αναπτύξεως, 1974. 'Εν τῷ μεταξὺ ἔχουν ἐπισκευασθῇ τμήματα τῆς ἐν λόγῳ γεφύρας καὶ ἔχουν τοποθετηθῇ εὐκρινεῖς προειδοποιητικαὶ πινακίδες ἑκατέρωθεν αὐτῆς».

'Η ἀνάγνωσις 'Ερωτήσεων καὶ 'Απαντήσεων ἐπερατώθη, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ 'Εργασία.

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Β ὑπάρχουν ἐγγεγραμμένα ὀκτὼ Νομοσχέδια πρὸς συζήτησιν.

Τὸ πρῶτον Νομοσχέδιον «'Ο περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973», δὲν δύναται νὰ συζητηθῇ σήμερον διότι ἡ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς δὲν ἔχει εἰσέτι κυκλοφορήσει.

"Οσον ἀφορᾷ τὰ 2ον, 3ον καὶ 4ον Νομοσχέδια ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, ἤτοι «'Ο περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1963», «'Ο περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1965» καὶ «'Ο περὶ Φρεάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972», ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ ἔχει ἑτοιμάσει τὴν ἔκθεσιν ἐπ' αὐτῶν, ἀλλὰ λόγῳ τοῦ ὅτι τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον ἐζήτησε νὰ ἐκφράσῃ ὡρισμένας ἀπόψεις καὶ εἰσηγήσεις, ἡ συζήτησις τοῦ θέματος θὰ ἀναβληθῇ, θὰ τεθοῦν δὲ τὰ θέματα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἀμέσως ὡς ἀκουσθοῦν καὶ νέαι ἀπόψεις τοῦ 'Υπουργείου Γεωργίας.

Τὰ 5ον, 6ον καὶ 7ον θέματα δὲν δύναται νὰ συζητηθοῦν, διότι δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει αἱ ἐπ' αὐτῶν ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν 'Επιτροπῶν.

'Επὶ τοῦ 8ου θέματος «'Ο περὶ 'Οδικῶν καὶ ἀπὸ Οἴκου εἰς Οἶκον 'Εράνων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973», ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ ἔχει ἑτοιμάσει τὴν ἔκθεσιν, ἡ ὁποία καὶ ἐκυκλοφόρησεν, ἐπειδὴ ὅμως ὑπάρχει εἰσήγησις περὶ τροποποιήσεως ὡρισμένου ἄρθρου, ἡ ὁποία τροποποίησις θὰ ἀποσταλῇ εἰς τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα, ἡ συζήτησις τοῦ θέματος θὰ ἀναβληθῇ διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Κεφάλαιον Γ—Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων.

Παρακαλῶ ὅπως οἱ κύριοι Γραμματεῖς προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ 'Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 6) τοῦ 1973. Τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν 'Επιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 7) τοῦ 1973. Τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὡσαύτως παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 8) τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Ἀρχῆς Ἐνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς Ἀγροτικῶν Κτημάτων (Ὅροι Ὑπηρεσίας τῶν Ὑπαλλήλων τῆς Ἀρχῆς) Κανονισμοὶ τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Ἀρχῆς Ἐνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς Ἀγροτικῶν Κτημάτων (Ταμεῖον Ἰατροφαρμακευτικῆς Περιθάλψεως) Κανονισμοὶ τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγγραφα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τὴν 9ην Μαΐου 1973 συμφώνως τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Προϋπολογισμοῦ Νόμου τοῦ 1973 (Ἀρ. 12 τοῦ 1973) καὶ τῷ ἐδαφίῳ (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου τοῦ 1973 (Ἀρ. 13 τοῦ 1973). Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ εἶναι ἐγγεγραμμένα δύο θέματα :

Τὸ πρῶτον εἶναι «Ἡ προστασία τῆς ἐλευθεροτυπίας ἐν Κύπρῳ». Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Φειδία Παρασκευαΐδη. Ἡ συζήτησις τοῦ ἐν λόγῳ θέματος ἤρχισε καὶ θὰ συνεχισθῇ σήμερον.

Ἡ συζήτησις τοῦ δευτέρου θέματος θὰ ἀναβληθῇ μέχρις ὅτου συμπληρωθῇ ἡ συζήτησις τοῦ πρώτου θέματος.

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ πρωτολογήσουν ;

Ὁ κ. Παπαϊωάννου καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἐγείρεται εἰς τὴν Βουλὴν θέμα τροποποιήσεως τῶν περὶ τύπου νόμων. Τοιοῦτον θέμα ἠγέρθη κατ' ἐπανάληψιν καὶ εἰς τὴν Βουλὴν τῆς πρώτης δεκαετίας, τόσον δι' ἐπερωτήσεων ὅσον καὶ δι' ἀγορεύσεων βουλευτῶν κατὰ τὴν συζήτησιν τῶν κρατικῶν προϋπολογισμῶν.

Ὑπάρχει λοιπὸν θέμα τροποποιήσεως τῶν περὶ τύπου νόμων, τοὺς ὁποίους ἄλλωστε μᾶς ἐκληροδότησεν ἡ ἀπελθοῦσα ἀποικιοκρατία, ὑπάρχει θέμα τροποποιήσεως αὐτῶν τῶν νόμων ἐπὶ τὸ φιλελεύθερον εἰς τρόπον ὥστε οὗτοι νὰ συνάδουν πρὸς τὸ δημοκρατικὸν καθεστὼς ποὺ ἔχομεν καὶ ποὺ ἐπιδιώκομεν ν' ἀναπτύξωμεν.

Καὶ διὰ νὰ εἴμεθα σαφεῖς ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἐλευθεροτυπίας οὐχὶ μόνον ὑποστηρίζομεν ἀλλὰ καὶ πλειοδοτοῦμεν εἰς τὴν ἀπαίτησιν ὅπως ὁλόκληρος ἡ περὶ τύπου νομοθεσία μελετηθῇ ἐπισταμένως καὶ ὅπως τύχῃ τροποποιήσεως ἐπὶ τὸ φιλελεύθερον ἐκεῖ καὶ ὅπου θὰ διαπιστωθῇ ὅτι χρήζει τοιαύτης τροποποιήσεως.

Ἡ ἐλευθεροτυπία ὡς δημοκρατικὴ ἀρχὴ εἶναι ἱερὰ καὶ ἀπαραβίαστος. Ὁ τύπος συνιστᾶ, κατὰ γενικὴν παραδοχήν, τὴν τετάρτην ἐξουσίαν καὶ ἡ ἐλευθεροτυπία οὐχὶ μόνον συγκινεῖ τὸν λαόν, ἀλλὰ καὶ ἐξασφαλίζει τὸ ἀναφαίρετον δημοκρατικὸν δικαίωμα του νὰ ἐπικρίνῃ καὶ νὰ ἐλέγχῃ διὰ τοῦ τύπου τὰ κακῶς ἔχοντα, εἰσηγούμενος ταυτοχρόνως καὶ μέτρα διορθώσεως.

Ὁ πραγματικῶς ἐλεύθερος, δημοκρατικός, ἀλλὰ ταυτοχρόνως σοβαρὸς καὶ ὑπεύθυνος τύπος, δύναται νὰ διαδραματίσῃ βαρυσήμαντον ρόλον εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ νὰ βοηθήσῃ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ διατηρήσῃ τὴν νόμιμον δημοκρατικὴν τάξιν καὶ νὰ ἐξυγιάνῃ τὴν κατάστασιν.

Τασσόμεθα, λοιπόν, ἀνεπιφυλάκτως ὑπὲρ τῆς τροποποιήσεως τῶν περὶ τύπου νόμων ἐκεῖ καὶ ὅπου χρήζουν τοιαύτης τροποποιήσεως διὰ νὰ δύναται ὁ τύπος νὰ διαδραματίζῃ τὸν βαρυσήμαντον ρόλον του ὡς πραγματικῶς τετάρτη ἐξουσία.

Διὰ νὰ εἴμεθα ὅμως ἀκριβεῖς καὶ δίκαιοι ἡ Κυβέρνησις τῆς Δημοκρατίας οὐχὶ μόνον δὲν ἐφήρμοσε μέχρι τελευταίως, τοὺς περὶ τύπου νόμους ἀλλὰ καὶ ἐπέδειξε τοιαύτην ἀνοχὴν ὥστε νὰ δικαιολογῆται ἡ κριτικὴ ὅτι δι' αὐτῆς ἐνεθάρρυνε τὴν ἀσυδοσίαν.

Κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν ἡ Κυβέρνησις τῆς Δημοκρατίας ἀντιμετώπιζε μίαν ἐξαιρετικῶς ἀνώμαλον ἐσωτερικὴν κατάστασιν, ἡ ὁποία κατὰ διαστήματα μετεβάλλετο εἰς οὐσιαστικῶς ἐμπόλεμον κατάστασιν, μὲ τρομεροὺς κινδύνους διὰ τὴν ζωὴν καὶ τὸ μέλλον τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ καὶ τοῦ τόπου.

Καὶ ὅμως ἡ Κυβέρνησις ἀπέφυγε νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν ἰσχὺν τῆς περὶ τύπου νομοθεσίας ἐφαρμόζουσα αὐστηρῶς τὴν ὑπάρχουσαν νομοθεσίαν. Παρὰ ταῦτα συμφωνοῦμεν ὅτι ἡ ἀνελεύθερος περὶ τύπου νομοθεσία πρέπει νὰ ἐκλείψῃ, δι' αὐτὸ καὶ ὑποστηρίζομεν ἐνθέρμως τὴν μελέτην καὶ τροποποίησίν της.

Δὲν πρέπει, ὅμως, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν νὰ λησμονῶμεν ὅτι ὁ ἀγὼν διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Κύπρου, ὁ ἀγὼν διὰ τὴν ἐλευθερίαν, οὐχὶ μόνον δὲν ἐτερματίσθη ἀλλὰ καὶ διέρχεται μίαν ἐξαιρετικῶς λεπτὴν καὶ δύσκολον φάσιν. Διὰ νὰ σώσωμεν αὐτὸν τὸν λαὸν καὶ τὸν τόπον καὶ ν' ἀνοίξωμεν τὸν δρόμον πρὸς ὁλοκλήρωσιν τῆς ἐλευθερίας του καὶ τῆς κοινωνικῆς του προόδου, ἐπιβάλλεται ἡ πατριωτικὴ ἑνότης καὶ σύμπνοια τοῦ λαοῦ. Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος ἐτόνισεν τὴν ὑπερτάτην ἀνάγκην τῆς ἑνότητος καὶ ὑπεγράμμισεν ὅτι ὁ μείζων στόχος τοῦ τύπου πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἑνότης τοῦ λαοῦ. Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι μὲ μερικὰ ἄλλα σημεῖα τῆς ἀγορεύσεως τοῦ ἐντίμου συναδέλφου δὲν συμφωνοῦμεν, θεωρῶ καθῆκον μου νὰ ὑπογραμμίσω τὴν θετικήν της πλευρὰν ἀναφορικῶς πρὸς τὸν ρόλον τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ διαδραματίζῃ ὁ τύπος διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς ἑνότητος τοῦ λαοῦ.

'Ελευθεροτυπία σημαίνει ὁ τύπος νὰ εἶναι ἐλεύθερος νὰ κρίνη καὶ νὰ ἐπικρίνη, ὅσον αὐστηρὰ καὶ ἂν θέλη, νὰ ἐλέγχη καὶ νὰ ἀποκαλύπτη ὅλα τὰ κακῶς ἔχοντα, ὅλας τὰς σαθρὰς καταστάσεις καὶ νὰ εἰσηγῆται μέτρα πρὸς διόρθωσιν κι' ἐξυγίανσιν. 'Αρκεῖ νὰ εἶναι εἰς θέσιν ν' ἀποδεικνύη τοὺς ἰσχυρισμούς του, ν' ἀποδεικνύη τὴν ὀρθότητα τῶν γραφομένων του καὶ νὰ στηρίζεται γενικῶς ἐπὶ τῶν γεγονότων καὶ οὐχὶ ἐπὶ φημῶν, συκοφαντιῶν καὶ διαδόσεων.

'Ελευθεροτυπία δὲν σημαίνει ἀσυδοσίαν. Δὲν σημαίνει ἀναρχίαν, ἀνευθυνότητα, ψεῦδος καὶ συκοφαντίαν. Δὲν σημαίνει τὴν ἐξυπηρέτησιν εὐτελῶν ἰδιωτικῶν σκοπῶν καὶ ἐπιδιώξεων. Δὲν σημαίνει ὕβρεις ἀπειλὰς καὶ ἐκβιασμούς. Τοιούτου εἴδους ἐλευθεροτυπία θὰ ἦτο οὐσιαστικῶς δουλοτυπία.

'Εξ' ἄλλου, ὁ τύπος ὡς μέσον μαζικῆς ἐπικοινωνίας μὲ τὸν λαὸν ἀποτελεῖ ἰσχυρότατον ὅπλον διαμορφώσεως καὶ δημιουργίας κοινῆς γνώμης. Εἰς χώρας ὅπου ὁ τύπος ἀνήκει εἰς μεγάλας ἑταιρείας καὶ μεγάλα μονοπωλιακὰ συγκροτήματα, ποὺ συνδέονται μὲ ἰσχυρὰ οἰκονομικὰ συμφέροντα, ὁ τύπος χρησιμοποιεῖται πρὸς ἐξυπηρέτησιν αὐτῶν τῶν συμφερόντων. Καὶ ἡ ἐλευθεροτυπία εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἀσκεῖται πρὸς ἐξυπηρέτησιν ἰδιοτελῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων εἰς βάρος τῆς συντριπτικῆς πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ.

'Ο κοινὸς ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος εἰς αὐτὰς τὰς χώρας δὲν ἔχει πὰς δυνατότητας ποὺ ἔχουν οἱ μεγαλοϊδιοκτῆται τοῦ τύπου, ὄχι μόνον δὲν ἀπολαμβάνει ἐλευθεροτυπίας ἀλλὰ καὶ φιμώνεται, ἐνῶ τὰ συμφέροντα του καταστρατηγοῦνται καὶ καταπατοῦνται.

"Ας ἴδωμεν ὅμως πῶς παρουσιάζεται τὸ θέμα τῆς ἐλευθεροτυπίας εἰς τὸν τόπον μας. Διεξάγομεν ὡς λαὸς ἀγῶνα ἐπιβιώσεως, ἀγῶνα ἀπελευθερωτικόν. Εἰς αὐτὸν τὸν ἀγῶνα ἡ ἑνότης τοῦ λαοῦ διαδραματίζει τὸν πλέον ἀποφασιστικὸν ρόλον. Τὸ δικαίωμα ἐλευθεροτυπίας εἰς τὴν ἰδικήν μας περίπτωσιν δὲν σημαίνει δικαίωμα ἐκστρατείας διὰ διάσπασιν τῶν δυνάμεων τοῦ λαοῦ μας, ποὺ διεξάγουν αὐτὸν τὸν ὑπὲρ πάντων ἀγῶνα καὶ διὰ δημιουργίαν συνθηκῶν ἐμφυλίου σπαραγμοῦ.

'Η μεγαλυτέρα κατάκτησις μέχρι σήμερον τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ εἶναι ἡ δημιουργία τοῦ κυπριακοῦ κράτους, ἰσοτίμου μέλους τοῦ 'Οργανισμοῦ 'Ηνωμένων 'Εθνῶν. Αὐτὸ τὸ κράτος ἀποτελεῖ κατὰ τὴν γνώμην μας τὸ ἰσχυρότερον ὅπλον εἰς χεῖρας τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ πρὸς ὁλοκλήρωσιν τῆς ἐλευθερίας του. 'Ελευθεροτυπία εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν δὲν σημαίνει ἐλευθερίαν δι' ἐκστρατείαν πρὸς διάλυσιν αὐτοῦ τοῦ κράτους. 'Ελευθεροτυπία δὲν σημαίνει δικαίωμα διεξαγωγῆς ὑπονομευτικῆς δραστηριότητος κατὰ τοῦ κράτους καὶ τῶν ὀργάνων του. Δὲν σημαίνει δικαίωμα ἐξάρσεως καὶ ἠρωποιήσεως τῶν παρανόμων δραστηριοτήτων ποὺ ἀρχίζουν μὲ ἐνόπλους ἐπιθέσεις ἐναντίον ἀστυνομικῶν σταθμῶν, μὲ ὑφαρπαγὴν τῶν ἀστυνομικῶν ὅπλων καὶ καταλήγουν εἰς ἀνατίναξιν αὐτῶν τῶν σταθμῶν. 'Ελευθεροτυπία δὲν σημαίνει ἐπικράτησιν τοῦ νόμου τῆς ζούγκλας.

'Ως γνωστὸν τὴν 8ην Μαρτίου 1970 ἔγινεν ἡ βδελυρὰ ἀπόπειρα κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ Προέδρου Μακαρίου. 'Η διάσωσις του μόνον ὡς θαῦμα δύναται νὰ χαρακτηρισθῆ. Διὰ τῆς ἐπαισχύντου καὶ βδελυρᾶς ἐκείνης ἀποπείρας ἡ Κύπρος ἐκινδύνευσε νὰ βυθισθῆ εἰς μίαν ἀπερίγραπτον αἱματοχυσίαν καὶ περιπέτειαν. 'Ελευθεροτυπία δὲν σημαίνει ὅτι ἦτο δικαίωμα τοῦ τύπου νὰ ἐκφράζη μὲ οἱονδήποτε τρόπον τὴν ἀπογοήτευσιν του διὰ τὸ ὅτι ἀπέτυχεν ἡ βδελυρὰ ἀπόπειρα κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ πολὺ περισσότερον δὲν σημαίνει δικαίωμα ἐνθαρρύνσεως μὲ οἱονδήποτε τρόπον μιᾶς νέας ἐγκληματικῆς ἐνεργείας ἐναντίον τοῦ Προέδρου τοῦ Κράτους.

'Ελευθεροτυπία δὲν σημαίνει ἐλευθερίαν εἰς παροτρύνσεις πρὸς βιαιοπραγίας καὶ πολιτικὰς δολοφονίας. 'Ελευθεροτυπία δὲν σημαίνει ἀσυδοσίαν εἰς τὰς ἀπειλὰς ὅτι θὰ ἀπαγχονήσουν τὸν Πρόεδρον τοῦ Κράτους ἢ καὶ τοὺς συνεργάτας του εἰς τὴν Πλατεῖαν Μεταξᾶ καὶ ὅτι θὰ ἀσελγήσουν ἐπὶ τῶν πτωμάτων των μὲ πυρακτωμένα σίδερα.

'Ελευθεροτυπία δὲν σημαίνει δικαίωμα ἐκτοξεύσεως καθημερινῶν ἀπειλῶν ἐναντίον πολιτικῶν ἀντιπάλων καὶ πολὺ περισσότερον ἐκθειασμοῦ βομβιστικῶν ἐπιθέσεων ἐναντίον οἰκιῶν καὶ ἄλλης περιουσίας ἀντιπάλων.

'Ελευθεροτυπία δὲν σημαίνει ἀπεριόριστον ἐλευθερίαν καθυβρίσεως οἱουδήποτε ἀντιπάλου ἢ δημιουργίας μίσους καὶ μισαλλοδοξίας. Δὲν σημαίνει δικαίωμα δημοσιεύσεως ψευδῶν εἰδήσεων καὶ πληροφοριῶν εἰς βάρος οἱουδήποτε καὶ πολὺ περισσότερον εἰς βάρος τοῦ Προέδρου τοῦ Κράτους καὶ τῶν συνεργατῶν του.

'Ο δημοσιογράφος, ὅπως καὶ οἱοσδήποτε, δυνατὸν νὰ περιπέσῃ εἰς σφάλμα. Καὶ τὸ σφάλμα εἶναι ἀνθρώπινον. "Οταν ὅμως ἀντὶ νὰ ἀπολογηθῇ διὰ τὸ σφάλμα του, ἐπαναλαμβάνῃ ἀποδεδειγμένα ψεύδη καὶ μάλιστα κατὰ τρόπον συστηματικὸν ἐναντίον τῶν πολιτικῶν ἀντιπάλων του, τότε δὲν εἶναι σφάλμα ἀλλὰ ἐσκεμμένη συκοφαντία.

'Ως γνωστὸν διὰ τῆς ἀπαραδέκτου στάσεως των οἱ τρεῖς Μητροπολῖται ἔφθασαν εἰς τὸ κατάντημα νὰ καθυβρίζουν τὸν 'Αρχιεπίσκοπον μὴ φειδόμενοι οὔτε καὶ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματός του. 'Ελευθεροτυπία καὶ ἐλευθερία ἐκφράσεως δὲν σημαίνει δικαίωμα νὰ καθυβρίζεται διὰ τοῦ τύπου ὁ 'Αρχιεπίσκοπος καὶ νὰ ἐνθαρρύνωνται οἱ τρεῖς ἱερεῖς νὰ ἀσεβοῦν πρὸς τὸν Μακαριώτατον καὶ νὰ χρησιμοποιῆται ὁ ἱερὸς χῶρος τῶν ἐκκλησιῶν διὰ τὴν ἔντασιν τῆς ἐκστρατείας ἐναντίον τοῦ αἱρετοῦ 'Αρχιεπισκόπου.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ καθεὶς ἀπὸ ὑμᾶς ἔχει ὑπ' ὄψιν του ἀπειράριθμα παραδείγματα δημοσιευμάτων εἰς τὸν τύπον μὲ ἀπειλάς, ὕβρεις συκοφαντίας, ἀκόμη καὶ παροτρύνσεις πρὸς βιαιοπραγίας καὶ πραξικοπηματικὴν ἀνατροπὴν τοῦ ἐκλελεγμένου Προέδρου Μακαρίου καὶ τῆς Κυβερνήσεώς του. Θέλω νὰ πιστεύω ὅτι κανεὶς δὲν ὑποστηρίζει τοιούτου εἴδους ἐλευθεροτυπίαν. Διότι αὐτὸ σημαίνει τὸν θάνατον τῆς δημοκρατίας, τὸν στραγγαλισμὸν τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου, τῆς σκέψεως καὶ τοῦ τύπου. 'Η βία καὶ ἡ τρομοκρατία συνιστοῦν δολοφονίαν τῆς ἐλευθεροτυπίας καὶ κάθε ἄλλης ἐννοίας ἐλευθερίας καὶ δημοκρατίας.

'Υποστηρίζομεν λοιπὸν πραγματικὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου καὶ οὐχὶ ἱκιβδηλον. 'Υποστηρίζομεν τὴν τροποποίησιν τῶν νόμων περὶ τύπου ἐκεῖ καὶ ὅπου χρήζουν τοιαύτης τροποποιήσεως διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ἀπρόσκοπτος ἐλευθέρα ἐργασία τοῦ ὑψηλοῦ καὶ ὑπευθύνου λειτουργήματος τῆς δημοσιογραφίας. 'Υποστηρίζομεν τὴν σοβαρὰν καὶ ὑπεύθυνον δημοσιογραφίαν ἡ ὁποία στηριγμένη εἰς δεδομένα ἀποκαλύπτει, ἐλέγχει, εἰσηγεῖται, κρίνει καὶ ἐπικρίνει αὐστηρῶς ἄνευ ὕβρεων, ἀπειλῶν καὶ μισαλλοδοξίας μὲ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν διόρθωσιν τῶν κακῶς ἐχόντων, τὴν πραγματικὴν ἐξυγίανσιν σαθρῶν καταστάσεων, τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ δημοσίου συμφέροντος.

Καταδικάζομεν ὅμως καὶ ἀπορρίπτομεν τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς βίας καὶ τῆς τρομοκρατίας ὁθενδήποτε προερχομένης. Καταδικάζομεν καὶ ἀπορρίπτομεν τὴν βίαν καὶ τρομοκρατίαν ποὺ ἀποβλέπει εἰς τὸν βιασμὸν τῆς λαϊκῆς θελήσεως καὶ ἐτυμηγορίας, τὴν πραξικοπηματικὴν ἀνατροπὴν τοῦ αἱρετοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεώς του.

'Ελευθεροτυπία ναί. Δουλοτυπία ὄχι. 'Η ἑνότης τοῦ λαοῦ, ἡ συνεργασία ἀνεξαρτήτως ἰδεολογικῶν ἢ πολιτικῶν διαφορῶν καὶ πεποιθήσεων, διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Κύπρου, διὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν κοινωνικὴν πρόοδον εἶναι σήμερον ὑπέρ ποτε ἄλλοτε μία ἐπιβεβλημένη ἀνάγκη. 'Ο τύπος, ὡς μέσον μαζικῆς ἐπικοινωνίας μὲ τὸν λαὸν ἔχει νὰ διαδραματίσῃ βαρυσήμαντον, πραγματικὰ ἀποφασιστικόν, ρόλον διὰ τὴν παλλαϊκὴν συσπείρωσιν καὶ ὁμόνοιαν. Διότι ἐλεύθεροι, πραγματικῶς ἐλεύθεροι, τότε μόνον θὰ εἴμεθα ὅταν θὰ κερδίσωμεν τὴν μάχην τῆς Κύπρου, τὴν μάχην διὰ τὴν ζωὴν καὶ τὸ ἐλεύθερον μέλλον αὐτοῦ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ τόπου.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι οἱ προλαλήσαντες ἀγορηταὶ ἀνεφέρθησαν εἰς τὴν ἀνάγκην τροποποιήσεως τοῦ Νόμου περὶ Τύπου, τὸν ὁποῖον καὶ ἐχαρακτήρισαν ὡς ἀποικιοκρατικόν.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἐθέσπισεν ὡρισμένην συμπληρωματικὴν νομοθεσίαν ἐπὶ τῆς ὁποίας κυρίως βασίζονται αἱ διώξεις τῶν ἐφημερίδων. Ὑπενθυμίζω ὅλους τοὺς ἀγορητὰς ὅτι ὁ Νόμος περὶ ἀπαγορεύσεως ἐξυβρίσεως τοῦ θεσμοῦ τοῦ Προέδρου, εἶναι νόμος τὸν ὁποῖον ἐθέσπισεν ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων καὶ οὐχὶ νόμος ἀποικιοκρατικός.

Ὀφείλω ἐπίσης νὰ ὑπενθυμίσω ὅτι ὁ νόμος διὰ τὴν μὴ ἀποκάλυψιν ἀπορρήτων εἶναι καὶ πάλιν νόμος τὸν ὁποῖον ἐθέσπισε προσφάτως ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων. Ἐν συνεχείᾳ θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω ὅτι ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἐθέσπισε νόμον ὁ ὁποῖος ἀφορᾷ τὴν διατύπωσιν, μᾶλλον τὴν δημοσίευσιν ἐσφαλμένων πληροφοριῶν, αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ δημιουργήσουν ἀνησυχίαν εἰς τὸν λαόν.

Τὸ δεύτερον σημεῖον τὸ ὁποῖον θὰ ἤθελα νὰ ἐγείρω εἶναι ὅτι οἱ νόμοι αὐτοὶ δὲν εἶναι περὶ τύπου νόμοι.

Παίρνω π.χ. τὸν νόμον περὶ μὴ ἐξυβρίσεως τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Ἡ ἐξύβρισις εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ εἴτε διὰ τοῦ τύπου εἴτε προφορικῶς ὑπὸ προσώπων ἢ πολιτικῶν κομμάτων. Ἡ λέξις «δημοσιεύει» εἰς τὴν περίπτωσιν ἐκείνην δὲν σημαίνει δημοσίευσιν μόνον εἰς τὸν τύπον, ἀλλὰ δημοσίευσιν καὶ δι' ἐκφράσεως ἢ διὰ ζώσης φωνῆς καὶ ἐπομένως οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος νόμοι δὲν εἶναι αὐστηρῶς νόμοι περὶ τύπου. Ἐὰν ἐπομένως θὰ τροποποιηθοῦν αὐτοὶ οἱ νόμοι, τὰ σημεῖα αὐτὰ πρέπει νὰ ληφθοῦν σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν, διότι δὲν ἐθεσπίσθησαν ὡς εἰδικοὶ νόμοι περὶ τύπου, ἀλλὰ ἐθεσπίσθησαν ὡς νόμοι προστασίας τῆς ὑπολήψεως τοῦ Προεδρικοῦ ἀξιώματος. Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ μὲ τὸν νόμον ὁ ὁποῖος ἀφορᾷ τὴν δημοσίευσιν ἀπορρήτων ἐγγράφων ἢ καὶ ἀπορρήτων πληροφοριῶν. Ὁ νόμος αὐτὸς δὲν ἀναφέρεται μόνον εἰς τὸν τύπον ἀλλὰ καὶ εἰς οἱονδήποτε ἄτομον τὸ ὁποῖον, κατέχον ἀπορρήτους πληροφορίας ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του, κοινοποιεῖ αὐτὰς εἰς τρίτον πρόσωπον, οὐχὶ διὰ δημοσιεύσεως, ἀλλ' ἁπλῶς προφορικῶς. Τὸ ἴδιον ἰσχύει καὶ διὰ τὴν δημοσίευσιν ψευδῶν εἰδήσεων, δυναμένων νὰ διασαλεύσουν τὴν ἠρεμίαν εἰς τὴν νῆσον. Ἡ δημοσίευσις δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃ διὰ τοῦ τύπου, ἀλλὰ καὶ διὰ διαδόσεων, προφορικῶν διαδόσεων, καὶ ἐπομένως, αὐστηρῶς ὁμιλοῦντες, πρῶτον οἱ νόμοι αὐτοὶ δὲν εἶναι ἀποικιοκρατικοί, ἀλλὰ νόμοι οἱ ὁποῖοι ἐθεσπίσθησαν ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων καί, δεύτερον, δὲν εἶναι περὶ τύπου νόμοι. Καλύπτουν μὲν καὶ τὸν τύπον ἀλλὰ ὁ σκοπός των εἶναι νὰ καλύψουν καὶ ἰδιώτας καὶ πρόσωπα τὰ ὁποῖα διὰ ζώσης παραβαίνουν τὰς προνοίας τῶν νόμων αὐτῶν.

Ὁ κ. Σαμψών. Ἐὰν εἶναι ἐπὶ τῆς παρατηρήσεώς μου ἔχετε τὸν λόγον, ὄχι ὅμως διὰ νὰ δευτερολογήσετε.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ἐπὶ τῆς παρατηρήσεώς σας, κ. Πρόεδρε.

Θὰ ἤθελα νὰ ἐρωτήσω, κ. Πρόεδρε, ἐὰν οἱ περὶ Τύπου Νόμοι, οἱ ὁποῖοι ὑπάρχουν σήμερον εἰς τὴν Κύπρον καὶ δὲν ἀφοροῦν τὰς πράξεις τὰς ὁποίας ἀνεφέρατε προηγουμένως περὶ ἐξυβρίσεως καὶ δημοσιεύσεως εἰδήσεων ποὺ μποροῦν νὰ διαταράξουν τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν καὶ εἰρήνην—ὁμιλοῦμεν ἀκριβῶς ἐπὶ τῶν περὶ Τύπου Νόμων—δὲν εἶναι τοῦ 1947, κ. Πρόεδρε, τοὺς ὁποίους ἐθέσπισεν ἡ ἀποικιοκρατία ποὺ ἔχουν ὡς βάσιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ βασικὸς Ποινικὸς Κῶδιξ εἶναι ὁ νόμος ὁ ὁποῖος ἐψηφίσθη τότε ὑπὸ τῆς Βρεττανικῆς ἀποικιακῆς διοικήσεως, ἀλλὰ οἱ νόμοι ἐπὶ τῶν ὁποίων βασίζονται

αἱ πρόσφατοι διώξεις αἱ ὁποῖαι ἔφεραν πρὸς συζήτησιν εἰς τὴν Βουλὴν τὸ θέμα τῆς ἐλευθεροτυπίας, εἶναι νόμοι οἱ ὁποῖοι ἐθεσπίσθησαν ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων κυρίως.

Συμφωνῶ ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃ μία ἀναθεώρησις τῆς νομοθεσίας ἡ ὁποία ἀναφέρεται εἰς τὸν τύπον, ἀλλὰ τὸ θέμα εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον θέλει μεγάλην προσοχὴν καὶ θὰ ἀπαιτηθῇ καιρὸς καὶ θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ συσταθοῦν Ἐπιτροπαὶ διὰ τὴν μελέτην αὐτοῦ τοῦ θέματος.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

Θὰ προσπαθήσω νὰ ἀποφύγω νὰ ἐκθέσω ἀπόψεις αἱ ὁποῖαι εἶναι ἄσχετοι μὲ τὸ θέμα, νὰ ἐκθέσω τὰς γενικὰς ἀπόψεις ἐπὶ τῆς Κυπριακῆς καταστάσεως, διότι πιστεύω ὅτι δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου οὐσιαστικῶς ἐκφεύγομεν καὶ ἀπὸ τὸ πνεῦμα καὶ ἀπὸ τὸ γράμμα τοῦ θέματος καὶ αὐτὴ ἡ ἐκφυγὴ ἐγένετο ἤδη ἀπὸ τῆς πρώτης παρουσιάσεως τοῦ θέματος. Θὰ περιορισθῶ εἰς τὸ θέμα τῆς ἐλευθεροτυπίας διότι ἀντιλαμβάνομαι ὅτι αὐτὸ τὸ θέμα κατετέθη ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι κάθε ἐξουσία ἐνέχει δικαιώματα καὶ περιορισμούς. Αὐτὸ ἰσχύει δι' ὅλας τὰς ἐξουσίας καὶ ἀσφαλῶς πρέπει καὶ ἰσχύῃ καὶ διὰ τὴν τετάρτην ἐξουσίαν, διὰ τὸν τύπον. Περιορισμὸς τῶν δικαιωμάτων τῆς τετάρτης ἐξουσίας εἰς σημεῖον τὸ ὁποῖον θὰ ἀπέτρεπε τὸν ἔλεγχον τῶν ἀσχολουμένων μὲ τὰ δημόσια, περιορισμὸς εἰς τὴν ἄσκησιν αὐτῆς τῆς ἐξουσίας εἰς σημεῖον τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἐπέτρεπε τὴν ἀποκάλυψιν γεγονότων τὰ ὁποῖα θὰ ἦσαν πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον νὰ δημοσιευθοῦν, ἀκόμη καὶ σκανδάλων τὰ ὁποῖα θὰ ἦτο πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον νὰ ἔλθουν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἕνας τοιοῦτος περιορισμὸς θὰ ἦτο καταστροφικὸς διὰ τὰς δημοκρατικὰς διαδικασίας. Ἐξ ἄλλου, ὅμως, κατάχρησις αὐτῆς τῆς ἐξουσίας εἰς σημεῖον τὸ ὁποῖον θὰ ἐπέτρεπεν εἰς οἱονδήποτε νὰ προβαίνῃ εἰς δημοσιεύσεις ἢ εἰς οἱανδήποτε ἄλλην πρᾶξιν ἡ ὁποία θὰ ὑπέσκαπτεν αὐτὰ ταῦτα τὰ θεμέλια τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως, κατάχρησις αὐτῆς τῆς ἐξουσίας εἰς σημεῖον τὸ ὁποῖον θὰ ἐπέτρεπε τὴν κατασυκοφάντησιν πολιτῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν θὰ εἶχον κἂν τὸν τρόπον ἀμύνης, πολὺ δὲ περισσότερον τοῦ Προέδρου μιᾶς χώρας τοῦ ὁποίου τὸ πρόσωπον εἶναι σεβαστὸν λόγῳ τοῦ ὅτι εἶναι πρόσωπον τὸ ὁποῖον ἐξελέγη ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ λαοῦ, κατάχρησις αὐτῆς τῆς ἐξουσίας εἰς σημεῖον κατὰ τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ παραποιῇ τὴν ἀλήθειαν, νὰ προσφέρῃ εἰς τὸ κοινὸν γεγονότα τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχουν ἢ ἑρμηνείας αἱ ὁποῖαι εἶναι ἐντελῶς ἀπαράδεκτοι, πιστεύω ὅτι θὰ ἦτο καταστροφικὴ δι' αὐτὴν ταύτην τὴν κοινωνικὴν ὑπόστασιν.

Θὰ ἦτο ἀποτρεπτικόν, ὡς γεγονός, νὰ ζῇ κανεὶς εἰς μίαν ἀτμόσφαιραν ποδηγετήσεως τοῦ τύπου, εἰς μίαν ἀτμόσφαιραν μονολόγου ἀντιδημοκρατικοῦ διαλόγου. Θὰ ἦτο, ὅμως, ἐπαναλαμβάνω, καταστροφικὸν νὰ ζῇ κανεὶς εἰς μίαν ἀτμόσφαιραν ἀσυδοσίας εἰς τὴν ὁποίαν ὑπάρχει πλήρης ἀνατροπὴ τῶν ἠθικῶν ἀξιῶν καὶ πλήρης παραποίησις τῆς ἀληθείας.

Ἐλέχθη ὅτι ὁ τύπος ἐν Κύπρῳ εὑρίσκεται ὑπὸ διωγμόν. Θὰ πρέπει νὰ σταθῶμεν πολὺ εἰς αὐτὴν τὴν διαπίστωσιν. Εἶναι, ἄραγε, γεγονὸς ὅτι ὁ τύπος εἰς τὴν Κύπρον εὑρίσκεται ὑπὸ διωγμόν ; Πιστεύω ὅτι μία ρεαλιστικὴ καὶ ἀληθινὴ ἀνάλυσις τῶν γεγονότων θὰ ἀποκαλύψῃ ὅτι ὁ τύπος εἰς τὴν Κύπρον δὲν εὑρίσκεται ὑπὸ διωγμὸν ἀλλὰ ὅτι, τοὐναντίον, ὑπῆρξε κατάφορος ἀσυδοσία ἐκ μέρους μιᾶς μερίδος τοῦ τύπου ἡ ὁποία προσεπάθησε νὰ ἐνθαρρύνῃ καὶ νὰ παροτρύνῃ τὰς πράξεις βίας, ἡ ὁποία προσεπάθησε νὰ ἐξιδανικεύσῃ οἱανδήποτε προσπάθειαν ἀνατροπῆς τοῦ καθεστῶτος, νὰ παρουσιάσῃ πράξεις ἐπιθέσεως ἐναντίον τοῦ Κράτους καὶ τῆς κρατικῆς περιουσίας ὡς πράξεις ἡρωϊσμοῦ, νὰ παρουσιάσῃ, ὡς ἐλέχθη προηγουμένως, ὡς ὀρθὴν πορείαν τὴν πραξικοπηματικὴν ἀνατροπὴν τοῦ Προέδρου καὶ τὴν παραδειγματικὴν τιμωρίαν οἱουδήποτε ὁ

ὁποῖος αὐτὴν τὴν στιγμὴν προασπίζεται τὸν Πρόεδρον, δηλαδὴ τῆς ὁλότητος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, δεδομένου ὅτι οὔτε κἂν ὑποψήφιον δὲν κατάφεραν νὰ ἐκθέσουν ἐναντίον τῆς ὑποψηφιότητος τοῦ νῦν Προέδρου. Εἶναι αὐτὸ ἀνεκτὴ τακτική ; Καὶ θὰ ἦτο, ἄραγε, διωγμὸς τοῦ τύπου ἐάν, ἐπὶ τέλους, καὶ ὁ λαός, ὁ ὁποῖος ἔχει ἐπαναστατήσει, ἀλλὰ καὶ οἱοσδήποτε ἄλλος ἀπήτει πλέον ὅτι αὐτὴ ἡ τακτικὴ θὰ ἔπρεπε νὰ διακοπῇ ;

Ἐλέχθη ὀρθῶς, προτοῦ ἀκόμη ἀρχίσῃ αὐτὴ ἡ συζήτησις, ὅτι ὑπῆρξε πλέον ἀσυδοσία καὶ ὅτι ὁ τύπος, μία μερὶς τοῦ τύπου, ὑπῆρξεν ἀχαλίνωτος. Καὶ ἐγένοντο ἐπιθέσεις ἐναντίον τοῦ πρώτου ἐδῶ συναδέλφου ὁ ὁποῖος ἐχρησιμοποίησεν αὐτὴν τὴν φράσιν. Πιστεύω ὅτι ὀρθῶς ὁ ἔντιμος κύριος συνάδελφος ἐχρησιμοποίησεν αὐτὴν τὴν φράσιν, διότι ὑπῆρξε μία μερὶς τοῦ τύπου ἡ ὁποία πράγματι ὑπῆρξεν ἀχαλίνωτος εἰς τὰς ἐνεργείας τὰς πραξικοπηματικὰς ἐναντίον τοῦ κράτους. Ἂν ἐπρόκειτο περὶ κριτικῆς ἐναντίον οἱουδήποτε, περὶ κριτικῆς ἐναντίον αὐτοῦ τούτου τοῦ Προέδρου, ὁσονδήποτε ὀδυνηρὰ καὶ ἂν ἦτο αὐτὴ ἡ κριτική, στηριζομένη ἐπὶ γεγονότων καὶ ἐπὶ στοιχείων, ὄχι μόνον θὰ ἦτο ἀνεκτὴ ἀλλὰ καὶ ἐπιβεβλημένη. Ὅσον ὑψηλότερον ἵσταται οἱοσδήποτε χειριζόμενος τὰ δημόσια τόσον περισσότερον πρέπει νὰ ὑφίσταται τὴν ὀρθολογιστικὴν κριτικὴν οἱασδήποτε ἐξουσίας καὶ ἐπομένως πολὺ περισσότερον τῆς τετάρτης ἐξουσίας. Ἡ παράθεσις ὅμως ὕβρεων ἁπλῶς, ἡ κατασυκοφάντησις αὐτοῦ τοῦ προσώπου, ἀποτελεῖ, ὡς ὀρθῶς ἐλέχθη καὶ πάλιν ὑπὸ προηγουμένου ὁμιλητοῦ, ὕβριν κατ' αὐτοῦ τούτου τοῦ λαοῦ.

Ἀνεφέρθη προηγούμενος ὁμιλητὴς εἰς μίαν φράσιν ἡ ὁποία ἐγένετο πλέον σῆμα εἰς τὴν Βουλὴν τοῦ Ζὰκ Πρεβέρ, ὅτι «ὅταν ἡ ἀλήθεια δὲν εἶναι ἐλεύθερη ἡ ἐλευθερία δὲν εἶναι ἀληθινή». Ποῖος ὅμως θὰ προστατεύσῃ καὶ τὸν λαὸν ἀπὸ τὴν παραποίησιν τῆς ἀληθείας ἀπὸ τὸν τύπον ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ μηχανισμὸς ὁ ὁποῖος θὰ προστατεύῃ ἀπὸ τὴν παραποίησιν; Διότι ἐλέχθη ὅτι κατ' οὐδένα τρόπον δὲν θὰ πρέπει νὰ σταματηθῇ ἡ ἀποκάλυψις τῆς ἀληθείας. Ἀσφαλέστατα δὲν πρέπει νὰ σταματηθῇ ἡ ἀποκάλυψις οἱασδήποτε ἀληθείας. Καὶ ὑπάρχει ὁ τρόπος. Οἱοσδήποτε δημοσιογράφος αἰσθάνεται ὅτι αὐτὰ τὰ ὁποῖα προβάλλει εἶναι ἀληθῆ, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον αἰσθάνεται τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς του, ὀφείλει νὰ τὰ ἀποκαλύψῃ. Καὶ ὅταν ἀκόμη παραβαίνῃ τὸν νόμον καὶ εὑρεθῇ καὶ ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης ὀφείλει νὰ ὑπερασπισθῇ τῶν ἀπόψεων τὰς ὁποίας ἐξέθεσεν ἐν πλήρει πεποιθήσει ὅτι δίδει πρὸς τὸν λαὸν μίαν ὑπηρεσίαν, τὴν ἀλήθειαν, καὶ ὅταν ἀκόμη, κατὰ τὴν γνώμην του, αὐτὸ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιβάλῃ ποινὴν ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἢ ἐπὶ τῆς ἐφημερίδος του. Αὐτὸ σημαίνει πραγματικὸν δημοσιογραφικὸν καθῆκον. Δὲν θὰ πρέπει ὅμως ἄραγε νὰ ὑπάρχῃ καὶ μέτρον τὸ ὁποῖον θὰ προστατεύῃ τὸ κοινὸν ἀπὸ τὴν παραποίησιν τῆς ἀληθείας ἀπὸ οἱονδήποτε ὁ ὁποῖος κατέχει τὰ μέσα αὐτῆς τῆς παραποιήσεως; Αὐτὸς εἶναι ὁ μηχανισμὸς ὁ ὁποῖος θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχῃ. Καὶ εἰς τὴν Κύπρον αὐτὸ ἐγένετο. Παραποίησις τῆς ἀληθείας συστηματικὴ καὶ ὠργανωμένη.

Ἐλέχθη ἐπίσης, ὅτι ὑπῆρξεν ἐπηρεασμὸς τοῦ τύπου ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Θὰ δεχθῶ τὸ πρῶτον τμῆμα τῆς φράσεως. Ὑπῆρξε πράγματι ἐπηρεασμὸς μιᾶς μερίδος τοῦ τύπου, ἡ ὁποία ὅμως, οὐδόλως συνδέεται μὲ τὴν Κυβέρνησιν. Καὶ ἐὰν χρειασθῇ θὰ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ ἀποδείξωμεν πόσον μεγάλος ὑπῆρξεν αὐτὸς ὁ ἐπηρεασμὸς ἐπ' αὐτῆς τῆς μερίδος τοῦ τύπου.

Ἡ ἀλήθεια ἐταλαιπωρήθη πολὺ ἐν Κύπρῳ. Καὶ ὀρθῶς καὶ πάλιν ἀπὸ προηγούμενον ὁμιλητὴν ἐγένετο σαφὴς διαχωρισμὸς μεταξὺ ἐλευθεροτυπίας καὶ ἀσυδοσίας. Πιστεύω ὅτι εἶναι καθῆκον τῆς Βουλῆς νὰ προασπίσῃ μὲ φανατισμὸν τὴν ἐλευθεροτυπίαν. Καὶ εἶναι καθῆκον καὶ τῶν δημοσιογράφων νὰ προασπίσουν τὴν ἐλευθεροτυπίαν καὶ ὅταν ἀκόμη θὰ ὑποστοῦν συνέπειας. Ἀλλὰ εἶναι ἀκόμη πλέον ἐπιτακτικὸν καθῆκον τῆς Βουλῆς νὰ πατάξῃ τὴν ἀσυδοσίαν διότι πραγματικὰ ἀπέβη καρκίνωμα εἰς τὴν δημοσίαν ζωήν.

Τελευταίως ἐγένοντο ὡρισμέναι διώξεις καὶ αὐτὸ ἀπετέλεσε ἔναυσμα διὰ κριτικὴν ἐναντίον τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐναντίον τοῦ Προέδρου, τοῦ ὁποίου τὰ ἐλατήρια ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς χαμηλὰ καὶ προσωπικά. Θὰ ἔπρεπε νὰ γνω-

ρίζουν, καὶ πρέπει νὰ γνωρίζουν, οἱ ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι ὅτι ἡ προσαγωγὴ οἱουδήποτε εἰς τὸ Δικαστήριον ὑπ' αὐτὰς τὰς προϋποθέσεις δὲν γίνεται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀλλὰ ὑπὸ ἀνεξαρτήτου ἀρχῆς—τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως—τοῦ ὁποίου τὸ ἦθος θέλω νὰ πιστεύω ὅτι οὐδεὶς ἔντιμος συνάδελφος ἀμφισβητεῖ. Πῶς, λοιπόν, ἐγένετο αὐτὴ ἡ ἔντονος κριτικὴ κατὰ τοῦ Προέδρου διὰ πράξεις αἱ ὁποῖαι ἀνελήφθησαν ὑπὸ ἄλλης ἀνεξαρτήτου ἀρχῆς; Ἐὰν ἡ κριτικὴ ἐγένετο λόγῳ ἀγνοίας συγχωρητέοι οἱ ἀγνοοῦντες. Ἐάν, ὅμως, τῆς κριτικῆς τὰ ἐλατήρια ἦσαν ἀλλότρια, τότε πιστεύω ὅτι ἡ πορεία καὶ ἡ τακτικὴ δὲν ἦτο κοσμία. Ἐὰν δὲ πρόκειται νὰ κρίνωμεν ἀπὸ τοὺς χαρακτηρισμούς, πολὺ φοβοῦμαι ὅτι τὰ ἐλατήρια ἦσαν ἀλλότρια.

Ἐγένετο ἀναφορὰ εἰς τοὺς ἀνελευθέρους κειμένους νόμους. Ὁ ἔντιμος κύριος Πρόεδρος ἔδωσεν ὡρισμένας ἑρμηνείας ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὕπαρξιν αὐτῶν τῶν νόμων καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν διώξιν ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν τῶν νόμων. Ἐπίσης, προσέθεσε, καὶ συμφωνῶ, ὅτι εἶναι δυνατὸν εἰς τὸν ἀρχικὸν περὶ Τύπου Νόμον, ὁ ὁποῖος οὐδόλως σχετίζεται μὲ τὰς προσφάτους διώξεις, ὡς μᾶς ἐπληροφόρησε ὁ ἔντιμος κ. Πρόεδρος, εἶναι δυνατὸν πράγματι νὰ ὑπάρχουν εἴτε ἀρτηριοσκληρωτικὰ στοιχεῖα εἴτε στοιχεῖα τὰ ὁποῖα νὰ χρήζουν δημοκρατικοποιήσεως. Πιστεύω ὅτι εἶναι καθῆκον τῆς Βουλῆς καὶ ἡ Βουλὴ δύναται αὐτεπαγγέλτως νὰ ἀναλάβῃ αὐτὸ τὸ καθῆκον νὰ μελετήσῃ ἐξ ὑπαρχῆς τὸν περὶ Τύπου Νόμον καὶ ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον καὶ ἐκεῖ καὶ ὅπου χρειάζεται δημοκρατικοποίησις νὰ τὸν τροποποιήσῃ ἐπὶ τὸ πλέον φιλελεύθερον. Εἶναι καθῆκον τῆς Βουλῆς νὰ προβῇ εἰς αὐτὰς τὰς τροποποιήσεις.

Ἂς μὴν λησμονῶμεν ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ ἐπέμβῃ οὔτε εἰς τὸ ἔργον τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως οὔτε εἰς τὸ ἔργον τῆς δικαιοσύνης ἡ ὁποία καλεῖται ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως νὰ κρίνῃ ἑκάστην περίπτωσιν—καὶ πιστεύω ὅτι ἡ στάθμη τῆς κυπριακῆς δικαιοσύνης εἶναι ὑψηλὴ—οὔτε εἶναι δυνατὸν ἡ Βουλὴ νὰ ὑπεισέλθῃ εἰς ὑποθέσεις αἱ ὁποῖαι εὑρίσκονται, αὐτὴν τὴν στιγμήν, ἐνώπιον τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας. Τὸ μόνον τὸ ὁποῖον δύναται νὰ πράξῃ ἡ Βουλὴ εἶναι νὰ ἐξετάσῃ τὴν κειμένην νομοθεσίαν καὶ ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ἀποφασίσῃ ὅτι χρήζει βελτιώσεως νὰ προβῇ, ὅπως εἶπα καὶ πρίν, εἰς τροποποιήσεις. Οἱ ἀληθεῖς ἐργάται τῆς δημοσιογραφίας—καὶ εἶναι πολλοὶ ἐν Κύπρῳ οἱ ὁποῖοι αἰσθάνονται τὸν ὑψηλὸν προορισμὸν τοῦ δημοσιογράφου, καὶ εἶναι πολλοὶ οἱ ἐργάται τῆς δημοσιογραφίας οἱ ὁποῖοι ἐπαξίως ἐκτελοῦν αὐτὸ τὸ καθῆκον—εἶμαι βέβαιος ὅτι καὶ οἱ ἴδιοι αἰσθάνονται ὅτι ἐπλήγησαν καὶ πλήπτονται ὑπὸ τῆς ἀσυδοσίας τῶν μερικῶν καὶ εἶναι οἱ πρῶτοι οἱ ὁποῖοι, ἀσφαλῶς, θὰ ἤθελαν, ἐπιτέλους, νὰ τεθῇ μία ὀρθὴ πορεία πρὸς ἐλευθεροτυπίαν καὶ πρὸς πάταξιν τῆς ἀσυδοσίας, οὕτως ὥστε οἱ ἀληθεῖς ἐργάται τῆς δημοσιογραφίας νὰ μποροῦν νὰ ἐκτελοῦν τὸ ἔργον των ὅπως οἱ ἴδιοι τὸ αἰσθάνονται κατὰ συνείδησιν.

Καὶ ἕνας ἀληθὴς ἐργάτης τῆς δημοσιογραφίας, ὅπως εἶπα καὶ πρίν, καὶ ὅταν ἀκόμη πρόκειται νὰ εὑρεθῇ ἀντιμέτωπος τοῦ νόμου, ἐὰν εἶναι θέμα συνειδήσεως, θὰ εὑρεθῇ ἐνώπιον τοῦ νόμου, οἱουδήποτε νόμου, ὅσον φιλελεύθερος καὶ ἐὰν εἶναι, ἐὰν αὐτὸ εἶναι κατὰ τὴν γνώμην του τὸ καθῆκον τοῦ δημοσιογράφου.

Ἐλέχθη, δέ, καὶ παρ' ὅλον ποὺ εἶμαι ἐκτὸς θέματος, ὅτι ὁ τύπος εἶναι ἡ τετάρτη ἐξουσία. Εἶναι καιρὸς νὰ πάρῃ καὶ τὰ δικαιώματα τῆς τετάρτης ἐξουσίας πλὴν τῆς ἐλευθεροτυπίας. Διότι ἐὰν οἱ δημοσιογράφοι αἰσθάνωνται ἐλεύθεροι ἀπὸ πλευρᾶς οἰκονομικῆς θὰ εἶναι τότε καὶ εἰς καλυτέραν μοῖραν καὶ οἱ ἴδιοι νὰ ἐξασκήσουν τὸ ἐπάγγελμά των ὅπως οἱ ἴδιοι νομίζουν.

Δι' αὐτό, πιστεύω εἶναι καιρὸς πλέον καὶ τὸ κράτος νὰ ἴδῃ τὴν τετάρτην ἐξουσίαν ὡς ἐξουσίαν καὶ νὰ προβῇ εἰς συνταξιοδότησιν καὶ εἰς ἄλλας χορηγίας πρὸς τοὺς δημοσιογράφους οὕτως ὥστε νὰ εἶναι ἐλεύθεροι διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν ἐξουσίας ὅπως εἶναι ἡ τετάρτη ἐξουσία.

Περαίνων θὰ ἤθελα νὰ εἴπω ὅτι εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ Βουλὴ οὐδέποτε θὰ ἐπέτρεπε φίμωσιν τοῦ τύπου. Ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ ἵστατο πάντοτε προασπιστὴς τῆς ἀληθοῦς ἐλευθεροτυπίας διότι αὐτὸ εἶναι τὸ καθῆκον οἱασδήποτε Βουλῆς. Ἀλλὰ καὶ οὐδέποτε θὰ ἀπέφευγε νὰ καυστηριάσῃ τὰς ἐκτροπὰς καὶ νὰ σταθῇ ἀλληλέγ-

γυος ἐναντίον οἰωνδήποτε μέτρων τὰ ὁποῖα θὰ ὁδηγήσουν πρὸς τὴν ἀληθῆ ἐλευθεροτυπίαν. Ἡ ἐλευθεροτυπία, ὅπως εἶπα καὶ εἰς τὴν ἀρχήν, ἐνέχει δικαιώματα ἀλλὰ καὶ καθήκοντα καὶ εὐθύνας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι οἱ ὁποῖοι θὰ πρωτολογήσουν ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Ἡ ἐλευθεροτυπία συγκινεῖ τὸν καθένα, ἀπόδειξις εἶναι ὅτι καὶ ἡ Βουλὴ σπανίως ἔχει τὴν τιμὴν νὰ παρακολουθοῦν τὰς ἐργασίας της θεαταὶ ὡς σήμερον. Τοῦτο ἀποδεικνύει περιτράνως ὅτι τὸ ὅλον θέμα συγκινεῖ ὅλας τὰς μάζας τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Οἱ προηγούμενοι ὁμιληταὶ ἔχουν μέχρι τῆς στιγμῆς ὑποστηρίξει ἐνθέρμως ὁ κάθε ἕνας τὴν ἰδικήν του θέσιν. Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ὑπάρχει καὶ εἰς πὰς δύο θέσεις ποὺ ἔχουν ἀκουσθῆ δικαιολογία μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μὴν ὑπάρξῃ περίπτωσις ἡ συζήτησις νὰ εἶναι ἐποικοδομητικὴ πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον καὶ κυρίως πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Ἡ μία πλευρὰ κατηγορεῖ ὅτι ὁ τύπος εὑρίσκεται ὑπὸ διωγμόν. Δὲν εἶμαι τὸ ἁρμόδιον πρόσωπον διὰ νὰ ἐπιβεβαιώσω τοῦτο. Ὅμως φρονῶ ὅτι ἀπὸ τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἐντεῦθεν δὲν ἐβοηθήθη καταλλήλως ὁ τύπος διὰ νὰ ὑπερπηδήσῃ τὰ οἰκονομικά του προβλήματα καὶ νὰ δυνηθῆ νὰ ἀρθῆ εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς του. Ἡ ἵδρυσις εἰς τὴν Κύπρον καὶ ἡ συνεχὴς ἐπέκτασις τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἱδρύματος Κύπρου εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ στερηθῆ ὁ τύπος ἑνὸς σοβαροῦ οἰκονομικοῦ μέσου καὶ νὰ ὑποχρεωθῆ διὰ νὰ ἔχῃ μεγαλυτέραν κατανάλωσιν νὰ γράφῃ συνταρακτικὰς εἰδήσεις, ἔστω καὶ ψευδεῖς πολλὰς φοράς, ἢ καὶ ὄχι πλήρως ἀληθεῖς, διὰ νὰ μπορέσῃ νὰ κρατηθῆ καὶ νὰ αὐξηθῆ ἡ κυκλοφορία του καὶ ἐπομένως καὶ ὡς ἐπιχείρησις νὰ εἶναι βιώσιμος καὶ ἂς μὴ αὐταπατώμεθα, κύριοι, εἰς τὴν Κύπρον αἱ ἐφημερίδες εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σήμερον ἐπιχειρήσεις καὶ ἐπομένως ὁ κάθε ἕνας ἀγωνίζεται διὰ νὰ καταστήσῃ τὴν ἐπιχείρησίν του βιώσιμον.

Ἐὰν ἐπομένως ἐπιθυμῶμεν νὰ ὑπάρξῃ πραγματικὰ τύπος ὁ ὁποῖος νὰ ἀρθῆ εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων, πιστεύω ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἀπευθυνθῶμεν καὶ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διὰ νὰ ἐξεύρῃ τὸν τρόπον ὥστε νὰ περιορισθοῦν καὶ αἱ διαφημίσεις τῆς τηλεοράσεως, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἀρχίσει νὰ καθίστανται καὶ κουραστικαί, διὰ νὰ παρασχεθῆ καὶ εἰς τὸν τύπον ἡ εὐκαιρία νὰ ἐπιλύσῃ πλεῖστα ἀπὸ τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα σήμερον ἀντιμετωπίζει.

Ὅμως, ἐὰν ὁ τύπος ἀντιμετωπίζῃ προβλήματα οἰκονομικὰ καὶ ἀντιμετωπίζει, εἶναι τοῦτο θέμα τὸ ὁποῖον δικαιολογεῖ τὴν εἰς πολλὰς περιπτώσεις στάσιν τὴν ὁποίαν τηρεῖ καὶ ἡ ὁποία πράγματι δημιουργεῖ σύγχυσιν καὶ ἀνωμαλίαν μέσα εἰς τὸ σύνολον τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ;

Προσωπικῶς πιστεύω, παρ' ὅλην τὴν συμπάθειάν μου πρὸς τὸν τύπον, ὅτι τοῦτο δὲν δικαιολογεῖ πολλὰς ἐφημερίδας αἱ ὁποῖαι δημοσιεύουν πράγματι συνταρακτικὰ γεγονότα τὰ ὁποῖα ἐν πολλοῖς καὶ μετὰ παρέλευσιν χρονικοῦ διαστήματος ἀποδεικνύονται ὡς μὴ ἀληθῆ καὶ πιστεύω εἰλικρινὰ ὅτι ὀφείλει καὶ ὁ τύπος νὰ ἀρθῆ εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων, εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς του καὶ πολὺ περισσότερον εἰς τὸ ὕψος τῶν σημερινῶν δυσκόλων καταστάσεων, τὰς ὁποίας διέρχεται ὁ Κυπριακὸς ἑλληνισμός. Ὁ τύπος διὰ νὰ ἀπαιτῆ σεβασμὸν ἐπιβάλλεται νὰ ἀπονέμῃ ὁ ἴδιος σεβασμὸν πρὸς τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ πολίτου, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτοῦ τοῦ ὀργάνου, τὸ ὁποῖον λέγεται κράτος, ἀνεξάρτητα ποῖοι ἢ ποῖος τὸ ἀποτελεῖ.

Εἰς τὴν προηγουμένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς, ἐλέχθησαν καὶ ἀνεφέρθησαν ὡραιότατα ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ Ζὰκ Πρεβέρ. Διατί νὰ χρειασθῇ ἄραγε νὰ προστρέξωμεν εἰς τοῦτο; Εἴμεθα τιμῆμα ἑνὸς ἔθνους τὸ ὁποῖον ἔχει γεννήσει καὶ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν δημοκρατίαν. Καὶ ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ δημοκρατία ἐπιβάλλουν, δημιουργοῦν καὶ ὑποχρεώσεις καὶ δικαιώματα. Καὶ ἑπομένως ἀπαιτοῦμεν καὶ ὡς Μέλη τῆς Βουλῆς καὶ ὡς ἐκπρόσωποι τοῦ λαοῦ σεβασμὸν τῶν δικαιωμάτων τοῦ σκέπτεσθαι καὶ τοῦ ἐκφράζεσθαι τοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ ταὐτόχρονα καὶ σεβασμὸν τοῦ κράτους πρὸς τὸν τύπον καὶ ἐνίσχυσιν τοῦ κράτους πρὸς τὸν τύπον διὰ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποστολῆς του.

Μεγάλη συζήτησις διεξήχθη εἰς τὸ θέμα ἐὰν καὶ κατὰ πόσον θὰ πρέπει νὰ ὑπάρξῃ χαλινὸς εἰς τὸν τύπον.

Δὲν θὰ ἀναφερθῶ εἰς ὅσα ἄλλοι συνάδελφοι ἔχουν ἀναφερθῇ, διότι ἀπόδειξις ὅτι χρειάζεται νὰ ὑπάρξῃ κάποιος χαλινὸς εἶναι τὸ γεγονὸς καὶ μόνον ὅτι πρὸ μιᾶς ἑβδομάδος αὐτὴ ταύτη ἡ παροῦσα Βουλὴ ὁμοφώνως ἐνέκρινε νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλει χαλινὸν καὶ εἰς τὸν τύπον. Αὐτὴ ταύτη ἡ Βουλὴ πρὸ μιᾶς ἑβδομάδος ὁμοφώνως ἐνέκρινε τροποποίησιν τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος δυνάμει τοῦ ὁποίου πλέον ἐπιβάλλεται αὐστηρὸς ἔλεγχος εἰς τὴν δημοσίευσιν οἱουδήποτε κρατικοῦ μυστικοῦ εἰς δὲ τὸ Νομοσχέδιον ἀναφέρεται κατὰ τοιοῦτον τρόπον ποὺ ἂς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ εἴπω ὅτι εἶναι τῶν Ἁγίων Πάντων καὶ λέγει χαρακτηριστικῶς τὸ τρίτον μέρος τοῦ Νομοσχεδίου.

«Πᾶς ὅστις, μὴ νομίμως ἐξουσιοδοτημένος πρὸς τοῦτο ἀποκαλύπτει καθ' οἱονδήποτε τρόπον κρατικὸν ἀπόρρητον, εἶναι ἔνοχος πλημμελήματος.

Διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ παρόντος ἐδαφίου «κρατικὸν ἀπόρρητον» περιλαμβάνει πᾶν ἔγγραφον, πληροφορίαν ἢ περιστατικὸν ἡ ἀποκάλυψις τοῦ ὁποίου θὰ παρέβλαπτε τὴν ἀσφάλειαν ἢ τὴν οἰκονομίαν ἢ ἐν γένει τὰ συμφέροντα τῆς Δημοκρατίας ἢ τὴν δημοσίαν τάξιν ἢ ἐν γένει τὸ δημόσιον συμφέρον καὶ ἡ γνῶσις τοῦ ὁποίου λόγῳ τῆς φύσεως αὐτοῦ δέον νὰ μὴν ἐπεκτείνεται πέραν περιωρισμένου κύκλου κρατικῶν ὀργάνων, ἀρχῶν ἢ ὑπηρεσιῶν».

Μήπως ἡ Βουλὴ ἐσφαλμένως ἐνέκρινε τὴν τροποποίησιν τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος; Προσωπικῶς φρονῶ ὄχι. Ὀρθῶς ἔπραξεν ἡ Βουλή. Καὶ ἡ Βουλὴ πράττουσα τοῦτο ἐσεβάσθη οὐχὶ μόνον τὸν ἑαυτόν της ἀλλὰ καὶ τὸν τόπον. Ἀπέδειξεν ὅμως ἐμπράκτως διὰ τοῦ τροποποιητικοῦ αὐτοῦ νόμου ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ ὑπάρξῃ σεβασμὸς καὶ πρὸς τὸ κράτος. Νὰ ὑπάρξῃ σεβασμὸς καὶ πρὸς τὸ κρατικὸν ἀπόρρητον καὶ ἐὰν ἑπομένως ἐπιβάλλεται σεβασμὸς πρὸς τὸ κρατικὸν ἀπόρρητον, πόσον μεγαλύτερος σεβασμὸς ἐπιβάλλεται πρὸς ὁ,τιδήποτε ἀφορᾷ τὸν ἄνθρωπον;

Διότι, ἐὰν ἡ ἐποχή μας εἶναι τεχνοκρατική, ἂς μὴ ξεχνοῦμεν ὅτι δὲν παύει καὶ δὲν θὰ πρέπει νὰ παύσῃ νὰ ὑπάρχῃ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὸν ἄνθρωπον ποὺ εἶναι τὸ τελειότερον καὶ τὸ ἀνώτερον ὄν τὸ ὁποῖον ἔχει δημιουργήσει ἡ φύσις.

Δι' αὐτὸ καταλήγων, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, θὰ ἤθελα ἀπὸ τὴν συζήτησιν αὐτὴν πρακτικῶς νὰ προκύψῃ κάποιον ἀποτέλεσμα τὸ ὁποῖον νὰ βοηθήσῃ τὸν μαρτυρικόν μας αὐτὸν τόπον. Διερχόμεθα δυσκόλους ἐσωτερικὰς καταστάσεις. Ἀγῶνες ὁλόκληροι τοῦ λαοῦ μας κινδυνεύουν σήμερον νὰ καταστραφοῦν λόγῳ τῆς ἐσωτερικῆς μας καταστάσεως. Μήπως ἐξυπηρετοῦμεν πράγματι αὐτὸν τὸν λαὸν ἡ μία ἢ ἡ ἄλλη πλευρὰ ἡ ὁποία καθημερινῶς διὰ τοῦ τύπου ἐξυβρίζει τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην πλευρὰν καὶ ρίπτει λάδι εἰς τὴν φωτιὰν διὰ νὰ μεγαλώσῃ καὶ νὰ ἔλθῃ τὸ συντομώτερον χρονικὸν διάστημα αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἀποκαλεῖται ἀδελφοκτόνος σπαραγμός; Ποῖον ἐξυπηρετοῦν αἱ ἐφημερίδες τῆς ἀντιπολιτεύσεως μὲ τὰς καθημερινὰς ὕβρεις των ἐναντίον τῶν πάντων, μὲ τὸ νὰ ἀποκαλοῦν τοὺς πάντας προδότας ἢ ὅμως ταὐτόχρονα καὶ ποῖον ἐξυπηρετοῦν οἱαιδήποτε ἄλλαι ἐφημερίδες παρουσιαζόμεναι εἰς τὴν συμπολίτευσιν, αἱ ὁποῖαι ἀποκαλοῦν καὶ αὐταὶ μὲ τὴν σειρὰν των προδότας τοὺς εἰς τὸ ἀντίπαλον στρατόπεδον εὑρισκομένους καὶ εἰς πολλὰς ἀκόμη περιπτώσεις ἀποκαλοῦσαι ὡς προδότας πρόσωπα τὰ ὁποῖα μόνον ἡ ἱστορία εἶναι εἰς θέσιν νὰ κρίνῃ ἐὰν εἶναι ἢ ὄχι προδόται ἢ πατριῶται;

Ἐὰν αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἐπιθυμῇ νὰ βοηθήσῃ τὸν τόπον, πιστεύω ὅτι ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ νὰ ἐξετάσῃ μὲ ἐποικοδομητικὸν τρόπον παραπέμπουσα τὸ ὅλον θέμα εἰς τὰς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπάς, αἱ ὁποῖαι νὰ καλέσουν τὴν Κυβερνητικὴν πλευράν, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἕνωσιν Συνταικτῶν διὰ νὰ ἀκούσουν τὰς ἀπόψεις καὶ τὰς εἰσηγήσεις των καὶ νὰ καταλήξουν, ἐὰν χρειάζεται, εἰς τὴν τροποποίησιν τῶν νόμων ποὺ ἀφοροῦν τὸν τύπον. Καὶ χρειάζεται τροποποίησιν ὁ νόμος ἢ τμήματα τοῦ νόμου ποὺ ἀφοροῦν τὸν τύπον. Φθάνει μόνον, κύριοι, νὰ ἀναφέρω ὅτι μὲ 25 σελίνια δικαίωμα πρὸς οἱανδήποτε τράπεζαν καὶ ἐφ' ὅσον ἔχεις μίαν ακάλαν γῆς ἡ ὁποία καλύπτει ἀξίαν £500, δύνασαι νὰ ἔχῃς τραπεζιτικὴν ἐγγύησιν £500 διὰ νὰ τὴν καταθέσῃς καὶ νὰ γίνῃς τὴν ἐπαύριον ἐκδότης καὶ διευθυντὴς ἐφημερίδος.

Τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι ὑπάρχει ἔλλειψις καὶ εἰς τὸν νόμον περὶ τύπου. Διότι τοῦτο καὶ μόνον ἀποδεικνύει ὅτι καὶ ὁ τελευταῖος πολίτης, χωρὶς κἂν νὰ ἐξετασθῇ οὔτε τὸ ποινικὸν αὐτοῦ ἀκόμη μητρῷον οὔτε ὁ,τιδήποτε ἄλλο, δύναται νὰ γίνῃ ἐκδότης ἐφημερίδος ἢ περιοδικοῦ.

Ἀναφέρω τοῦτο διὰ νὰ ἀποδείξω ὅτι χρειάζεται πράγματι σοβαρὰ ἐπανεξέτασις τῶν νόμων ποὺ ἀφοροῦν τὸν τύπον.

Καταλήγων, κ. Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ ἀπευθύνω καὶ μίαν ἔκκλησιν πρὸς τοὺς ἐργάτας τῆς δημοσιογραφίας, οἱ ὁποῖοι ἐπὶ τόσα χρόνια ἀσκοῦν αὐτὸ τὸ ἐξαιρετικὸν καὶ ὑπέροχον καθῆκον, τὸ ὁποῖον, ἐὰν καλῶς χρησιμοποιῆται δύναται νὰ διαμορφώνῃ καταστάσεις πρὸς ὄφελος ὁλοκλήρου τοῦ συνόλου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Ἂς ἐξαχθῇ ἀπὸ τὴν συζήτησιν αὐτὴν ἡ ὑποστήριξις πρὸς τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπάρξεως ἐλευθεροτυπίας, καλῶς νοουμένης ἐλευθεροτυπίας. Ἂς ἐξαχθῇ ὅμως καὶ ἀπὸ τὴν συζήτησιν αὐτὴν μία ἔκκλησις πρὸς ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἐργάτας τοῦ τύπου, πλείστων τῶν ὁποίων ἔχουν λευκάνει τὰ μαλλιά των εἰς αὐτὴν τὴν ἐργασίαν, ὅτι ὁ τόπος μας χρειάζεται σήμερον σοβαρότητα, χρειάζεται σήμερον ὁ τόπος μας ὑπεύθυνον χειρισμὸν τοῦ ἀξιώματος τοῦ δημοσιογράφου, διότι τότε μόνον θὰ ἐκτιμηθῇ ἀπὸ ὅλον τὸν Κυπριακὸν λαὸν ὡς σύνολον ἡ προσφορὰ τῆς οὕτω λεγομένης τετάρτης ἐξουσίας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηϊωάννου.

Α. ΧΑΤΖΗΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Μετὰ τὰ ὅσα ἐλέχθησαν ἐκ μέρους τῶν προλαλησάντων δὲν θὰ εἶχα σκοπὸν νὰ ἀναφερθῶ καὶ ἐγὼ εἰς τὰ ἴδια.

Τὸ μόνον, ἐπειδὴ ἀνεφέρθη τροποποίησις γενικῶς ὅλης τῆς νομοθεσίας ἡ ὁποία ἐπηρεάζει ἐμμέσως τὸν τύπον, ἂς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ εἴπω καὶ ἐγὼ δυὸ λόγια μὲ τὰ ὁποῖα ἁπλῶς νὰ εἰσηγηθῶ νὰ συσταθῇ μία Ἐπιτροπὴ ἡ ὁποία νὰ ἐπιλέξῃ ὅλους αὐτοὺς τοὺς νόμους οἱ ὁποῖοι εὑρίσκονται ἀναικατωμένοι εἰς διάφορα μέρη τῆς Κυπριακῆς νομοθεσίας καὶ οἱ ὁποῖοι ἔχουν κάποιαν ἔμμεσον σχέσιν μὲ τὸ ὅλον θέμα τῆς ἐλευθεροτυπίας. Καὶ ἀφοῦ αὐτὴ ἡ ἐπιλογὴ γίνῃ, νὰ κληθοῦν ὅλοι οἱ ἁρμόδιοι νὰ ἐκφράσουν γνώμην κατὰ πόσον θὰ τροποποιηθῇ ὁ α' ἢ β' νόμος.

Ἐδῶ εἰς τὴν Βουλὴν παρουσιάσθησαν ἄνθρωποι μὴ νομικοὶ νὰ ἐκφράζουν λεπτομερῶς νομικὰς ἀπόψεις. Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα κατ' ἐμὲ—μπορεῖ νὰ εἶναι δικαίωμά των φυσικὰ—δὲν εἶναι ὀρθόν. Τὸ θέμα εἶναι τόσον λεπτὸν ποὺ πρέπει νὰ συζητηθῇ ἀπὸ τὰς ἁρμοδίας Ἐπιτροπὰς μὲ τὰ ἁρμόδια νομικὰ πρόσωπα τοῦ Κράτους.

"Ενα ἄλλο θέμα τὸ ὁποῖον ἤθελα νὰ θίξω εἶναι τὸ ἑξῆς : "Οτι μέχρι τοῦδε αὐτὸ τοῦτο τὸ δημοσιογραφικὸν σῶμα δὲν ἔκαμε καμμίαν τοὐλάχιστον ἐμφανῆ ἐνέργειαν πρὸς τροποποίησιν ὅλων αὐτῶν τῶν νόμων καὶ ἰδίως νὰ ζητήσῃ νὰ γίνῃ ἕνας νόμος ὁ ὁποῖος νὰ καθορίσῃ ποῖα εἶναι τὰ διάφορα προσόντα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἔχῃ ἕνας δημοσιογράφος. Ἡ ἰδία οἰκογένεια ἡ δημοσιογραφικὴ πρέπει νὰ ζητήσῃ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, νὰ ζητήσῃ νὰ γίνουν κανονισμοὶ νὰ προνοοῦν περὶ τῆς δεοντολογίας τοῦ ἐπαγγέλματός των. "Οχι σήμερον ὁ τυχὼν μπαίνει μέσα εἰς μίαν ἐφημερίδα, γράφει ὅτι τοῦ κατέβει, δὲν ἐλέγχεται πλειστάκις ἀπὸ τοὺς προϊσταμένους του διότι λόγῳ τῆς φύσεως τῆς ἐργασίας εἶναι δύσκολον νὰ ἐλεγχθῇ καὶ τὴν ἐπαύριον οἱ ἴδιοι διευθυνταὶ τῶν ἐφημερίδων βλέπουν εἰς τὸν τύπον τὸν ἰδικόν των μίαν εἴδησιν διὰ τὴν ὁποίαν ἐκπλήττονται καὶ οἱ ἴδιοι διότι ἐμπῆκε μέσα. "Εχω ἀπτὰ παραδείγματα ἀπὸ τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα τὸ ὁποῖον ἀσκῶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Παρουσιάσθη περίπτωσις, διευθυντὴς σοβαρᾶς ἐφημερίδος νὰ δηλώσῃ ὅτι ὁ χειρότερος λίβελλος ὁ ὁποῖος ἔγινε ποτὲ εἰς τὴν Κύπρον ἐδημοσιεύθη εἰς μίαν σοβαρὰν ἐφημερίδα καὶ δὲν τὸν ἐπῆραν εἴδησιν. Τοὺς διέφυγε. Πῶς ἐγράφη τὴν νύκτα καὶ ἐδημοσιεύθη τὴν ἐπαύριον ὁ λίβελλος αὐτὸς καὶ ὁ διευθυντὴς δὲν τὸ ἐγνώριζε; Δὲν θέλω νὰ ἀναφέρω οὔτε τὴν ἐφημερίδα οὔτε τὴν περίπτωσιν. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι αὐτὴ ἡ περίπτωσις ἐστοίχισε χιλιάδας λιρῶν εἰς τὴν ἐφημερίδα αὐτήν.

Ὡς ἐκ τούτου θεωρῶ ἐπιβεβλημένον, τὸ ἴδιον τὸ δημοσιογραφικὸν ἐπάγγελμα, οἱ ἴδιοι οἱ δημοσιογράφοι, νὰ ἐνδιαφερθοῦν πρωτίστως καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ Βουλὴ αὐτὴ καὶ ἡ Κυβέρνησις θὰ βοηθήσῃ εἰς τὸ νὰ κατοχυρώσῃ καὶ τὸ ἐπάγγελμά των καὶ τὰ προσόντα τὰ ὁποῖα θὰ ἀπαιτοῦνται διὰ τὸν καθένα ὁ ὁποῖος θέλει νὰ γίνῃ δημοσιογράφος.

Τὸ δημοσιογραφικὸν ἐπάγγελμα λέγομεν ὅτι εἶναι ἡ τετάρτη ἐξουσία. Τετάρτη ἐξουσία χωρὶς κανένα προσόν, χωρὶς κανένα δίπλωμα, δὲν νοεῖται. Πρέπει νὰ κατοχυρωθοῦν ὅλα αὐτά. Διὰ νὰ γίνῃς δικηγόρος χρειάζεσαι ἕξη χρόνια μελέτην εἰς πανεπιστήμιον, ἄσκησιν κλπ. Διὰ νὰ γίνῃς ἰατρὸς ἐπίσης. Καὶ δὲν εἴμεθα ἡ τετάρτη ἐξουσία. Εἴμεθα ἁπλῶς ἐλεύθεροι ἐπαγγελματίαι. Σεῖς, κύριοι δημοσιογράφοι, διατὶ δὲν ζητεῖτε νὰ κατοχυρωθῇ τὸ ἐπάγγελμά σας; Αὐτὸ εἶναι ἕνα τὸ ὁποῖον νομίζω ἐκ τῶν πρωτίστων ἔπρεπε νὰ εἶχε γίνει. Νὰ γίνῃ ἕνα συμβούλιον τύπου, ὅπως ὑπάρχει καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, νὰ προεδρεύεται ἀπὸ ἀνεξάρτητον ἀρχήν, νὰ καθορίσῃ τὴν δεοντολογίαν σας, νὰ καθορίσῃ τὰ παραπτώματα τὰ ὁποῖα διαπράττετε. "Οχι νὰ ἐρχώμεθα ἐδῶ νὰ λέμεν ὅτι πταίουν οἱ διάφοροι νόμοι, οἱ ἀνελεύθεροι νόμοι, οἱ ἀποικιακοὶ νόμοι κλπ. Σεῖς πρῶτα οἱ ἴδιοι νὰ ἐνδιαφερθῆτε διὰ τὸ ἐπάγγελμά σας καὶ θὰ ἔχετε τὴν συμπαράστασίν μας.

"Ενα ἄλλο θέμα τὸ ὁποῖον θέλω νὰ θίξω. Ὁ κ. Παπαϊωάννου ἔθιξεν ἕνα πολὺ σοβαρὸν θέμα. Εἶπεν ὅτι εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὁ τύπος εὑρίσκεται εἰς διάφορα μονοπώλια καὶ εἰς πλουσίους κλπ. Μήπως εἰς τὴν Κύπρον ὁ τύπος εἶναι εἰς τὰ χέρια μας; Μπορῶ ἐγὼ νὰ δημοσιεύσω εἰς τὴν «Χαραυγὴν» π.χ.—σούζει τὸ κεφάλι του ὁ κ. Χαμπῆς—νὰ μοῦ δώσετε τὸ δικαίωμα νὰ γράψω εἰς τὴν «Χαραυγὴν» π.χ. ἐναντίον τῶν ἀρχῶν.....

(Γέλωτες).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι ὁ ἔντιμος ἀγορητὴς εἶναι ἐκτὸς τάξεως, διότι ἀπευθύνει ἐρώτησιν πρὸς Μέλος τῆς Βουλῆς.

Α. ΧΑΤΖΗ'Ι'ΩΑΝΝΟΥ :

Εἶναι διότι ἔσουζε τὸ κεφάλι του κ. Πρόεδρε.

(Γέλωτες).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀνάκρισις βουλευτῶν ἀπὸ ἀγορητῶν. Ὁ ἀγορητὴς ἐκθέτει τὰς θέσεις του καὶ τὰς ἀπόψεις του ἀλλὰ δὲν ἀνακρίνει Μέλη τῆς Βουλῆς.

Α. ΧΑΤΖΗ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Μὲ συγχωρεῖτε κ. Πρόεδρε, καὶ μὲ τὴν ἄδειάν σας νὰ συνεχίσω.

Ἤθελα νὰ εἴπω τὸ ἑξῆς : Κάθε ἐφημερὶς σχεδὸν εἰς τὴν Κύπρον τώρα ἀντιπροσωπεύει μίαν κατάστασιν. Ἀντιπροσωπεύει ἕνα κόμμα, ἀντιπροσωπεύει μίαν παράταξιν. Ἐὰν ἕνας πολίτης, ἕνας κοινὸς πολίτης θέλῃ νὰ γράψῃ μέσα εἰς μίαν ἐφημερίδα, νὰ ἀντικρούσῃ κάτι, ἀμφιβάλλω ἐὰν ἡ ἐφημερὶς αὐτὴ θὰ τὸ δημοσιεύσῃ ἐὰν δὲν εἶναι σύμφωνον μὲ τὰς ἀρχάς της. Δηλαδὴ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὁ τύπος, εἰς τὰς μεγάλας δημοκρατίας, καὶ ἰδίως εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου κατ' ἐμέ, νομίζω, εἶναι τὸ πιὸ δημοκρατικὸν μέρος εἰς τὸ ὁποῖον ἐπικρατεῖ ἐλευθερία τῆς γνώμης καὶ τοῦ τύπου κλπ., εἰς τὸ ἴδιον φύλλον τῆς ἐφημερίδος, εἰς τὴν ἰδίαν σελίδα πολλὰς φοράς, ἡ ἰδία ἐφημερὶς γράφει τὰς γνώμας δύο ἀντιτιθεμένων ἀπόψεων. Ἐδῶ εἰς τὴν Κύπρον ἐάν.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν θέλω νὰ διακόψω τὸν ἀγορητήν, ἀλλὰ τὸ θέμα τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται ἐνώπιόν μας πρὸς συζήτησιν δὲν εἶναι ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου νὰ δημοσιεύῃ μέσον τοῦ τύπου, ἀλλὰ ἡ ἐλευθερία τοῦ τύπου ὅπως ἐκφράζῃ τὰς ἀπόψεις τοῦ κόμματος εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει, τῆς παρατάξεως εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει ἢ τὰς ἀπόψεις τῆς ἐφημερίδος ἄνευ περιορισμοῦ ἢ ἄνευ ἐλέγχου ὁ ὁποῖος νὰ κατανταῖ νὰ εἶναι βαθμοῦ ἀνεπιτρέπτου.

Α. ΧΑΤΖΗ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Μὲ ὅλον τὸ σέβας, κ. Πρόεδρε....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ παράδειγμα τὸ ὁποῖον δίδετε εἶναι ἐὰν μία ἐφημερὶς ἀρνηθῇ νὰ δημοσιεύσῃ μίαν ἐπιστολὴν ἑνὸς πολίτου, ἐὰν ἡ ἐφημερὶς ἐκείνη ἀρνηθῇ νὰ τὴν δημοσιεύσῃ, μπορεῖ νὰ τὴν δημοσιεύσῃ εἰς ἄλλην ἐφημερίδα, ἀλλὰ δὲν ἄπτεται τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐλευθέρου τύπου. Τὸ θέμα ἐνώπιόν μας εἶναι ἡ ἐλευθερία τοῦ τύπου καὶ ὄχι ἡ ἐλευθερία τοῦ κοινοῦ νὰ ἐκφράζῃ τὰς ἀπόψεις του διὰ τοῦ τύπου.

Α. ΧΑΤΖΗ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Ἀντιλαμβάνομαι τὴν διάκρισιν κ. Πρόεδρε, μὲ ὅλον τὸ σέβας, ἀλλὰ νομίζω εἶναι συνυφασμένον. Διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μόνον οἱ ἐκδόται τῶν ἐφημερίδων θὰ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ δημοσιεύουν τὰς γνώμας των καὶ οὐχὶ οἱ ἁπλοῖ πολῖται. Ἐάν, ὅπως εἶπεν ὁ κ. Χατζηηρακλέους, εἶναι τόσον εὔκολον νὰ πάρῃ ἄδειαν κανεὶς νὰ ἐκδώσῃ ἐφημερίδα δὲν εἶναι καὶ τόσον εὔκολον νὰ τὴν συντηρήσῃ. Δι' αὐτὸ νομίζω ὅτι εἶναι ἕνα θέμα τὸ ὁποῖον ἔρχεται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἐλευθεροτυπίας.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, σέβομαι τὴν ἄποψίν σας καὶ δὲν θὰ ἐπεκταθῶ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

Τὸ μόνον τὸ ὁποῖον ἤθελα νὰ τονίσω εἶναι ὅτι τὸ θέμα τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου ἐν Κύπρῳ ἴσως νὰ ἔχῃ ἐκφύγει κάποιου ἐλέγχου διότι καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ ἐπάγγελμα τὸ ὁποῖον ἔπρεπε κατὰ πρῶτον λόγον νὰ ἐνδιαφερθῇ δὲν ἔδειξε τὸ κατάλληλον ἐνδιαφέρον. Ἐὰν τὸ ἴδιον τὸ ἐπάγγελμα ἦτο ἤδη κατωχυρωμένον, ἐὰν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐξέδιδον ἐφημερίδας ἔπρεπε νὰ εἶχαν ὡρισμένα προσόντα,

ἐὰν οἱ δημοσιογράφοι οἱ ὁποῖοι προσλαμβάνονται ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν τῶν ἐφημερίδων ἔπρεπε νὰ εἶχαν ὡρισμένα προσόντα καὶ νὰ τηροῦν ὡρισμένην δεοντολογίαν καὶ νὰ ὑπάγωνται εἰς μίαν ἀρχήν, ἡ ὁποία, ἔστω, ἂς ὀνομασθῇ ἀρχὴ τύπου, ἡ ὁποία νὰ διοικῆται ἀπὸ αὐτοὺς τούτους τοὺς δημοσιογράφους ἔστω καὶ ὑπὸ τὴν προεδρίαν κάποιου ἀνεξαρτήτου προσώπου—καὶ κατὰ προτίμησιν νομικοῦ—ὁ ὁποῖος νὰ τοὺς συμβουλεύῃ ἐπὶ νομικῶν θεμάτων, νομίζω ὅτι ἡ κατάστασις θὰ ἦτο πολὺ διαφορετική· διότι αἱ ἐφημερίδες σχεδὸν σήμερον δὲν ἐλέγχονται, οὔτε ἔχουν οἱονδήποτε νομικὸν σύμβουλον ὁ ὁποῖος θὰ βλέπῃ κατὰ πόσον παρανομοῦν, διότι εἶναι πολὺ δύσκολον νὰ ἀναγνώσῃς μίαν ἐφημερίδα σήμερον καὶ νὰ μὴν εὕρῃς κάτι τὸ ἐπιλήψιμον. Μπορεῖ νὰ εἶναι ἐλαφρῶς ἐπιλήψιμον, μπορεῖ νὰ εἶναι σοβαρῶς ἐπιλήψιμον, μπορεῖ νὰ εἶναι ἀπρεπὲς ἢ διφορούμενον, τὸ ὁποῖον, ὅμως, ἕνας ὁ ὁποῖος θὰ τὸ ἤλεγχε, θὰ τὸ εἶχε παραθέσει.

Αὐτὰ ἤθελα νὰ πῶ. Τίποτε ἄλλο. Διότι τὰ ἄλλα θέματα τὰ ἐξήντλησαν τόσον πολὺ οἱ προλαλήσαντες ποὺ νομίζω δὲν ὑπάρχει λόγος.

Τὸ μόνον ζήτημα ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἤθελα νὰ συμφωνήσω καὶ ἐγὼ εἶναι ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν κανεὶς νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι ἡ ἐλευθερία τοῦ τύπου σημαίνει καὶ παρανομίαν. Πρέπει φυσικὰ νὰ εὑρίσκεται πάντοτε ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ νόμου. Αὐτὸ καὶ εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ πρωτολογήσουν ἐπὶ τοῦ θέματος προτοῦ δώσω τὸν λόγον διὰ δευτερολογίαν;

Ὁ κ. Σωτηριάδης.

Α. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Μιὰ βασικὴ ἀρχὴ τῆς Δημοκρατίας εἶναι ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ ἀτόμου. Ἐκεῖ ποὺ δὲν ὑπάρχει αὐτὸς ὁ σεβασμὸς τὸ κράτος δὲν μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ δημοκρατικὸ καὶ ἂς αὐτοκαλῆται δημοκρατικό, ἂς αὐτοκαλῆται φιλελεύθερο, λαϊκὸ ἢ προοδευτικό. Καὶ ὅλα τὰ δημοκρατικὰ κράτη προστατεύουν ὡρισμένες βασικὲς θεμελιώδεις ἐλευθερίες τοῦ ἀτόμου ὅπως εἶναι ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία, ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου, ἡ ἐλευθερία τοῦ τύπου, ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψης, ἡ ἐλευθερία τῆς συνείδησης, ἡ ἐλευθερία τῆς ἐκπαίδευσις κλπ. Ὅλα τὰ συντάγματα τῶν Δημοκρατικῶν χωρῶν προστατεύουν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου. Ἀκόμα καὶ τὸ Σύνταγμα τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας μὲ τὸ ἄρθρον 19 λέγει ὅτι ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα ἐλευθερίας τοῦ λόγου καὶ τῆς καθ' οἱονδήποτε τρόπον ἐκφράσεως.

Ὅμως αὐτὴ ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου εἶναι ἀπεριόριστη; Νομίζω, κύριοι, ὄχι. Ἐπικρατεῖ ἡ ἀρχὴ ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας ἑνὸς ἀτόμου νὰ γράφῃ καὶ νὰ λέγῃ φθάνει μέχρις ἐκεῖ ποὺ ἀρχίζει ἡ ἐλευθερία τοῦ ἄλλου ἀτόμου.

Ἑπομένως ὑπάρχουν ὅρια, ὑπάρχουν πλαίσια μέσα στὰ ὁποῖα πρέπει νὰ κινῆται ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου, εἴτε γραπτοῦ εἴτε προφορικοῦ. Ὁ τύπος, ὅπως εἶναι γνωστό, ἀποτελεῖ ἕνα ὑψηλὸ λειτούργημα γιατὶ ἐπιτελεῖ ἕνα ἔργο μεγάλο καὶ ὑψηλό, γιατὶ διαφωτίζει, γιατὶ ἐνημερώνει, γιατὶ διαμορφώνει ἀκόμα καὶ κοινὴν γνώμην, γι' αὐτὸ πολὺ ὀρθὰ λέγεται τετάρτη ἐξουσία.

Ὅμως ἡ ἐλευθεροτυπία, ὅπως πολὺ ὀρθὰ λέγεται, θεωρεῖται σὰν ἕνας θεσμὸς ἱερός, θεωρεῖται σὰν ἕνα ὕψιστο ἀγαθὸ τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ὑπερασπίζεται, τὸ ὁποῖον ὁ κάθε δημοκρατικὸς ἄνθρωπος πρέπει νὰ ὑπερασπίζῃ μὲ φανατισμὸ καὶ πάθος. Ἡ δὲ κοινὴ γνώμη, ἀφ' ἑτέρου, ἔχει τὴν ἀπαίτηση νὰ πληροφορῆται ἀπὸ τὸν τύπον τὰ πάντα καὶ ὄχι μόνον νὰ πληροφορῆται καὶ νὰ μανθάνῃ τὰ πάντα, ἀλλὰ καὶ νὰ τὰ συζητῇ.

Ἡ ἐλεύθερη γνώμη καὶ ἡ ἐλεύθερη συζήτηση εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῶν Δημοκρατιῶν. Ἡ κρίση καὶ ἡ ἐπίκριση ἢ καὶ ἡ κατάκριση εἶναι δικαίωμα ὅλων τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰ δημοκρατικὰ καθεστῶτα ἐπιδιώκουν αὐτὴν τὴν καλόβουλη ἐπίκριση, ἡ ὁποία εἶναι καὶ ἐποικοδομητική, ἡ ὁποία εἶναι καὶ εὐπρόσδεκτη καὶ ἡ ὁποία πρέπει μάλιστα νὰ ἐπιδιώκεται καὶ ἔχομεν σὰν παράδειγμα τὴν πιὸ φιλελεύθερη χώρα, τὴν Ἀγγλίαν π.χ., ὅπου ὁ Ἀρχηγὸς τῆς ἀντιπολίτευσης πληρώνεται γιὰ νὰ κάνῃ ἀντιπολίτευση. Μόνο στὰ ὁλοκληρωτικὰ καθεστῶτα, μόνον στὰ φασιστικὰ καθεστῶτα καὶ στὰ δικτατορικὰ καθεστῶτα, δὲν ὑπάρχει ἐλεύθερη συζήτηση, δὲν ὑπάρχει διάλογος γιατὶ ἐκεῖ ὑπάρχει ὁ μονόλογος.

Δυστυχῶς στὴν Κύπρο ἡ δημοσιογραφία ἔχει ὑπερβῆ τὰ ἐσκαμμένα, ἔχει ὑπερβῆ τὰ ὅρια τῆς κοσμιότητος. Γιατὶ ἐνῶ σ' ὅλες τὶς δημοκρατικὲς χῶρες ὑπάρχουν πλαίσια μέσα στὰ ὁποῖα κινεῖται ἡ ἐλεύθερη συζήτηση καὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ γράφωνται πράγματα ἀνακριβῆ καὶ ψευδῆ, πράγματα τὰ ὁποῖα νὰ εἶναι ἄσεμνα, ἀρθρογραφία στασιαστική, ἀρθρογραφία δυσφημιστικὴ ἢ ἐξυβριστική, δυστυχῶς σ' ἐμᾶς ἔχει ἀποχαλινωθῆ τόσο πολὺ ὁ τύπος ὥστε νὰ πέφτῃ εἰς τὸ χαμηλὸν ἐπίπεδο ποὺ νὰ βλέπωμε κάθε ἡμέρα στὲς στῆλες τῶν ἐφημερίδων νὰ δημοσιεύωνται πράγματα τὰ ὁποῖα θίγουν τὴν ἀσφάλεια καὶ τὴν ἄμυναν τοῦ κράτους. Βλέπομεν καθημερινὰ νὰ δημοσιεύωνται εἰδήσεις ποὺ νὰ δυσφημοῦν ἢ νὰ συκοφαντοῦν ἄτομα εὐυπόληπτα, κάθε μέρα βλέπομε, λέω, νὰ διασύρωνται στὶς ἐφημερίδες ἀπὸ τυχαίους αὐτοκαλουμένους δημοσιογράφους ἢ αὐτοκαλουμένους καὶ αὐτοχειροτονουμένους ἐκδότες ἢ διευθυντὲς ἐφημερίδων, γιατὶ νομίζουν ὅτι ἔχουν τὸ δικαίωμα, ἐπειδὴ ἔχουν αὐτοχειροτονηθῆ ἐκδότες ἢ διευθυντὲς ἐφημερίδων, νὰ κηλιδώνουν ὄχι μόνο τὸ λευκὸ χαρτί, ἀλλὰ καὶ συνειδήσεις καὶ ὑπολήψεις εὐυπόληπτες.

Δὲν εἶμαι, κύριοι συνάδελφοι, ὑπὲρ τῆς λογοκρισίας οὔτε ὑπὲρ τῆς ἐφαρμογῆς μέτρων περιοριστικῶν καὶ προληπτικῶν γιὰ τὸν περιορισμὸ τῆς ἐλευθεροτυπίας, διότι ὅλα αὐτὰ εἶναι πράγματα ποὺ εἶναι ἀσυμβίβαστα μὲ τὴν ἔννοιαν τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου. Ὅμως, ὅπως εἶπα, στὸν τόπο μας, ἡ ἐλευθεροτυπία, ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου, κατήντησε νὰ θεωρῆται καὶ νὰ συνταυτίζεται μὲ τὴν ἀσυδοσία. Ἡ ἐλευθεροτυπία καὶ ἡ καλόπιστη καὶ ἡ ἐποικοδομητικὴ κριτικὴ κατήντησαν νὰ συνταυτίζωνται μὲ τὴν ἐξύβριση καὶ τὴν συκοφαντία. Γι' αὐτὸ νομίζω ὅτι πρέπει καὶ τὸ ἴδιο τὸ δημοσιογραφικὸ σῶμα νὰ φροντίσῃ ὥστε τὸ μεγάλο καὶ ἱερὸ ἐπάγγελμα τοῦ δημοσιογράφου, τὸ ἐπάγγελμα τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ σοβαρὸ καὶ πολλὲς φορὲς καὶ πολὺ ἐπικίνδυνο, νὰ ἐξασκῆται ἀπὸ ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι νὰ εἶναι πρόσωπα ἀνώτερα μὲ ἀκεραιότητα χαρακτῆρος, μὲ ἦθος, ἀπὸ πρόσωπα ποὺ νὰ πειθαρχοῦν σ' ὡρισμένους δεοντολογικοὺς κανόνες καὶ ποὺ νὰ μὴ καταφεύγουν μὲ τὸ παραμικρὸ εἰς τὴ δυσφήμιση καὶ τὴν ἐξύβριση τοῦ οἱουδήποτε πολίτου ἢ καὶ αὐτοῦ ἀκόμα τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ κράτους, οἱοσδήποτε καὶ ἐὰν εἶναι αὐτὸς ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ κράτους.

Δὲν εἶμαι, κύριοι συνάδελφοι, νομικὸς γιὰ νὰ ἐνδιατρίψω ἐπὶ τῆς νομικῆς πλευρᾶς τοῦ θέματος. Ὅμως ἐκεῖνο ποὺ ξέρω εἶναι ὅτι ὑπάρχουν νόμοι στὸ τόπο μας καὶ οἱ νόμοι αὐτοὶ πρέπει νὰ ἐφαρμόζωνται. Πρέπει νὰ ἐφαρμόζωνται ὅσο αὐστηροὶ καὶ ἀνελεύθεροι καὶ ἐὰν φαίνωνται. Οἱ νόμοι βέβαια δὲν εἶναι θεόπνευστοι ὥστε νὰ μὴν ἐπιδέχωνται τροποποίηση ἢ ἀλλαγὴν ἢ καὶ κατάργηση. Οἱ νόμοι γίνονται ἀπὸ ἀνθρώπους καὶ μπορεῖ νὰ τροποποιοῦνται καὶ νὰ ἀλλάζωνται καὶ νὰ καταργοῦνται.

Ἐκεῖνο ποὺ θέλω νὰ πῶ εἶναι ὅτι οἱ νόμοι πρέπει νὰ ἐφαρμόζωνται πρὸς ὅλες τὲς κατευθύνσεις ὅμοια καὶ ἀδέκαστα καὶ ὄχι νὰ μὴν ἐφαρμόζωνται ἢ νὰ ἐφαρμόζωνται ὅποτε θελήσῃ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεύς.

Δὲν θέλω νὰ μακρηγορήσω περισσότερο. Ἐκεῖνο ποὺ ἔχω νὰ εἰσηγηθῶ εἶναι ὅπως οἱ ἐνδιαφερόμενοι κάμουν τὲς εἰσηγήσεις τους πρὸς τὴν Βουλὴν καὶ ἡ Βουλή, εἶμαι βέβαιος, ὅτι θὰ ἐγκρίνῃ τὲς οἱεσδήποτε φιλελεύθερες εἰσηγήσεις τους. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προτοῦ δώσω τὸ δικαίωμα εἰς τοὺς Βουλευτὰς νὰ δευτερολογήσουν, θὰ ἀσκήσω τὸ δικαίωμά μου νὰ ἀγορεύσω ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς. Δι' αὐτό, ἀπουσιάζοντος τοῦ Προεδρεύοντος, παρακαλῶ τὸν πρεσβύτερον τῶν Βουλευτῶν νὰ μὲ ἀντικαταστήσῃ. Λυποῦμαι διότι θὰ ἀποκαλυφθῇ ἡ ἡλικία σας!

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Δὲν ἀπέκρυψα τὴν ἡλικίαν μου, κ. Πρόεδρε, ποτὲ καὶ εἶμαι ὑπερήφανος διότι ἔχω αὐτὴν τὴν ἡλικίαν.

Ὁ Πρόεδρος ἀντικαθίσταται ὑπὸ τοῦ κ. Ποταμίτη.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, ἀγορεύω ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς διὰ νὰ μὴν δημιουργηθῇ ἡ ἐντύπωσις ὅτι αἱ ἀπόψεις τὰς ὁποίας θὰ ἐκφράσω ἀποτελοῦν καθ' οἱονδήποτε τρόπον ἀπόψεις τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς, ἐκφραζόμεναι διὰ τοῦ στόματος τοῦ Προέδρου αὐτῆς.

Θεωρῶ ὅμως καθῆκον καὶ ὑποχρέωσίν μου ἐπὶ ἑνὸς τόσον σοβαροῦ θέματος, ὡς τὸ θέμα τῆς ἐλευθεροτυπίας, νὰ μὴν καλυφθῶ κάτω ἀπὸ τὸ πέπλον τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ νὰ ἐκφράσω τὰς ἀπόψεις μου ἐπὶ τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ θέματος ὡς ἁπλοῦς βουλευτής.

Δὲν προτίθεμαι νὰ ἀντιμετωπίσω τὸ θέμα ἀπὸ οἱασδήποτε κομματικῆς σκοπιᾶς, δὲν προτίθεμαι νὰ γίνω ὑπερασπιστὴς ἢ κατήγορος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ δὲν νομίζω ὅτι ἐποικοδομητικὴ συζήτησις ἐπὶ ἑνὸς τόσον σοβαροῦ θέματος εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ καὶ νὰ ληφθοῦν ὀρθαὶ ἀποφάσεις, ἐκτὸς ἐὰν ἀντιμετωπίσωμεν τὸ πρόβλημα ὡς πρόβλημα τὸ ὁποῖον ἐνδιαφέρει ὅλους μας.

Τὸ θέμα, κατὰ τὴν γνώμην μου, διαιρεῖται δι' εὐκολωτέραν συζήτησιν καὶ ἀνάλυσιν εἰς τρεῖς πτυχάς :

Ἡ πρώτη πτυχὴ εἶναι ἐὰν ἡ ὑφισταμένη νομοθεσία χρήζῃ τροποποιήσεως.

Ἡ δευτέρα πτυχὴ εἶναι ἐὰν ἡ ὑφισταμένη νομοθεσία εἴτε τροποποιουμένη εἴτε μὴ ἐφαρμόζεται δικαίως καὶ ἐπακριβῶς ἐπὶ ὅλων τῶν ἐφημερίδων καὶ ἐπὶ ὅλων τῶν κομμάτων. Καὶ τὸ τελευταῖον σημεῖον, ἀλλ' ἐξ ἴσου σπουδαῖον, εἶναι κατὰ πόσον ὑπάρχει ὁ μηχανισμὸς ὁ ὁποῖος διασφαλίζει τὴν ὑπὸ οἱασδήποτε καταστάσεως μὴ κατάχρησιν τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου.

Ἐπὶ τοῦ πρώτου θέματος ἠκούσαμεν πολὺ καλὰς ἀγορεύσεις ἀλλὰ ὀλίγον θεωρητικάς, διότι νομίζω ἄνευ μεγάλης συζητήσεως καὶ ἄνευ πολλοῦ κόπου εἶναι δυνατὸν νὰ διαπιστωθῇ ἡ ἀρχὴ ἡ ὁποία εἰς κάθε πολιτισμένον καὶ δημοκρατικὸν κράτος διέπει τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου.

Ἡ ἀρχὴ εὐκόλως διατυποῦται, ἀλλὰ τὰ ὅρια τοῦ καθορισμοῦ τῶν δύο σημείων, τὰ ὁποῖα θὰ θίξω, εἶναι δύσκολα καὶ ἀπαιτοῦν μεγάλην μελέτην, ἐμπειρίαν καὶ νομικὴν γνῶσιν.

Ἡ πρώτη ἀρχὴ εἶναι ὅτι εἰς οὐδὲν κράτος εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ ἢ ὑπάρχει ἀπόλυτος ἐλευθερία τοῦ τύπου.

Εἶναι πάντοτε ἀνάγκη νὰ ὑπάρχουν ὁρόσημα πέραν τῶν ὁποίων οἱαδήποτε ἐφημερὶς ὅταν προχωρήσῃ ἡ ἐλευθερία μετατρέπεται εἰς ἀσυδοσίαν.

Δηλαδή, συντρέχουν δύο δημόσια παράλληλα συμφέροντα. Τὸ συμφέρον τῆς ἐλευθερίας ἐκφράσεως πολιτικῶν ἀπόψεων, τῆς ἐλευθέρας ἐπικρίσεως ὑπὸ τῆς ἀντιπολιτεύσεως τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ πάντοτε ἐντὸς ὡρισμένων ὁρίων, ἐντὸς πλαισίου κοσμιότητος καὶ ἐπαρκοῦς ἀντικειμενικότητος.

Τύπος ὁ ὁποῖος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διατυπώνῃ κατηγορίας ἢ ὕβρεις τὰς ὁποίας δὲν δύναται νὰ ὑποστηρίζῃ διὰ γεγονότων ἢ ἐνώπιον Δικαστηρίου, τοιούτου εἴδους τύπος δὲν ὑπάρχει εἰς καμμίαν χώραν τοῦ κόσμου καὶ οὔτε εἶναι δυνατὸν ποτὲ νὰ ὑπάρξῃ.

Ἐπομένως πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν τὴν ἐν Κύπρῳ ὑφισταμένην νομοθεσίαν ὑπὸ τὸ πρῖσμα νομοθεσιῶν ἄλλων κρατῶν, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν πάντοτε καὶ τὴν ἰδιαιτέραν κατάστασιν ἐν Κύπρῳ καὶ νὰ ἐξετάσωμεν ἐὰν ἡ ὑφισταμένη νομοθεσία εἶναι παράλληλος μὲ ἐκείνην οὐχὶ ἀποικιοκρατικῶν χωρῶν, ἀλλὰ ἐλευθέρων κρατῶν.

Ἐὰν ὑπάρχουν ὡρισμένοι περιορισμοὶ εἰς τὴν Κυπριακὴν νομοθεσίαν τὴν ἀφορῶσαν εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου, ἀσφαλῶς ἡ Βουλὴ ἔχει καθῆκον καὶ εὐθύνην κατόπιν ἐνδελεχοῦς ἐξετάσεως τοῦ ὅλου θέματος νὰ ἀφαιρέσῃ τοὺς περιορισμοὺς αὐτούς. Διότι σκοπὸς τῆς Βουλῆς δὲν εἶναι νὰ περιορίσῃ τὸν τύπον, ἀλλὰ ταὐτοχρόνως νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν ἀνθρωπίνην ἀξιοπρέπειαν καὶ τὴν καλὴν χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τῆς ἐλευθεροτυπίας.

Εἶμαι ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι δὲν συνηθίζουν νὰ ἐρεθίζωνται ἢ νὰ διώκουν ἐφημερίδας. Πολλάκις ἀπεκλήθην μὲ κοσμητικὰ ἐπίθετα ὑπὸ τοῦ τύπου, οὐδέποτε ὅμως μὲ ἀνησύχησαν, διότι πέραν τοῦ τύπου ἔχω πάντοτε ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν νοημοσύνην τοῦ Κυπριακοῦ κοινοῦ.

Πιστεύω, ἑπομένως, ὅτι μία βασικὴ ἀρχὴ εἶναι ὅτι ὁ κατέχων ἐξουσίαν πρέπει νὰ ἀναμένῃ ἐπίκρισιν καὶ δὲν πρέπει εὐκόλως νὰ καταφεύγῃ εἰς τὴν χρῆσιν δικαστικῶν μέτρων ἐναντίον τοῦ τύπου, ἐκτὸς ἐὰν ἡ ἐπίκρισις δὲν ἀφορᾷ εἰς τὸ ἄτομον ἀλλὰ τὸν θεσμόν. Ἐὰν ἀφορᾷ τὸν θεσμόν, οὐδεὶς ἔχει δικαίωμα, ἔστω καὶ ἐὰν ἀτομικῶς δὲν θίγεται, νὰ ἀφήσῃ τὸν θεσμὸν ἀνυπεράσπιστον. Ὑπάρχει μία σύγχυσις εἰς τὴν νομοθεσίαν τὴν ὁποίαν ἐθέσπισεν ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων καὶ διὰ τῆς ὁποίας ἀπαγορεύεται ἡ ἐξύβρισις τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Ἡ νομοθεσία αὐτὴ ἐθεσπίσθη οὐχὶ διὰ νὰ προστατεύσῃ ἕνα συγκεκριμένον Πρόεδρον, ἀλλὰ διὰ νὰ προστατεύσῃ τὸν θεσμὸν τοῦ Προέδρου καὶ οἱοσδήποτε κατέχει τὴν θέσιν αὐτὴν ἔχει καθῆκον ἔναντι τοῦ θεσμοῦ νὰ μὴν ἐπιτρέψῃ ὁ θεσμὸς αὐτὸς νὰ καταστραφῇ ἢ νὰ διασυρθῇ.

Ἐπομένως εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ὑποθέσεων πρέπει μᾶλλον νὰ ἀποδίδεται σημασία ἐὰν τὰ γραφέντα ἐξυβρίζουν τὸν θεσμὸν διὰ τοῦ ἀτόμου ὁ ὁποῖος τὸν κατέχει.

Νομίζω ὅτι ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ θὰ ἦτο εὔκολον ἔργον ἀλλὰ καὶ μακρὸν νὰ ἐξετασθῇ μὲ ἀντικειμενικότητα ἡ Κυπριακὴ νομοθεσία καὶ νὰ διαπιστώσωμεν ποῖα κενὰ ὑπάρχουν τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ συμπληρωθοῦν ἢ νὰ διαπιστώσωμεν πράγματι ἐὰν ὑπάρχουν τοιοῦτοι περιορισμοὶ οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀπαράδεκτοι διὰ τὴν ἐλευθέραν λειτουργίαν τοῦ τύπου.

Τὸ πρόβλημα ὅμως, τὸ ὁποῖον ἔχομεν νὰ ἀντιμετωπίσωμεν, δὲν εἶναι μόνον ποία ἡ νομοθεσία. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡ νομοθεσία αὕτη ἐφαρμόζεται καὶ ἐφηρμόσθη ἀκριβοδικαίως.

Θὰ ἐπικρίνω δριμύτητα τὴν Κυβέρνησιν διότι διὰ πολλὰ ἔτη δὲν ἐφήρμοσε τὰς προνοίας τῆς νομοθεσίας, ἡ ὁποία διέπει τὰ θέματα τοῦ τύπου.

Εἶμαι εἷς ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι πιστεύουν ὅτι ὅταν ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων θεσπίζῃ ἕνα Νόμον, καθῆκον τῆς Κυβερνήσεως εἶναι νὰ ἐφαρμόζῃ τὸν νόμον τὸν ὁποῖον θεσπίζει ἡ ἐθέσπισεν ἡ Βουλή. Ἄλλως καὶ ἡ Βουλὴ γίνεται περίγελως καὶ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία.

Ἑπομένως τὸ σφάλμα τῆς Κυβερνήσεως, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἦτο ὅτι ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν δὲν ἐφήρμοσεν ὡς ἔπρεπε νὰ εἶχεν ἐφαρμόσει τὴν ὑφισταμένην νομοθεσίαν. Ἐὰν ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐφήρμοσεν τὴν ὑφισταμένην νομοθεσίαν διότι ἐπίστευεν ὅτι ἡ νομοθεσία αὕτη εἶναι τόσον φοβερὰ ὥστε νὰ ἐμποδίζῃ τὴν ἐλευ-

θερίαν τοῦ τύπου, ἦτο καὶ πάλιν καθῆκον τῆς Κυβερνήσεως νὰ εἰσηγηθῇ τροποποιήσεις εἰς τὴν νομοθεσίαν αὐτὴν ἀλλὰ καὶ πάλιν ὤφειλε νὰ ἐφαρμόζῃ τὸν νόμον μέχρις ὅτου τροποποιηθῇ. Δὲν εἶναι δυνατόν, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, νὰ ὑπάρξῃ κράτος, νὰ ὑπάρξῃ ἔννομος τάξις, νὰ ὑπάρξῃ πρόοδος ἐὰν δὲν ἐφαρμόζεται ἡ νομοθεσία τοῦ κράτους, νομοθεσία ἡ ὁποία ἐγκρίνεται καὶ θεσπίζεται ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων. Ἀλλὰ ἡ Κυβέρνησις δὲν εἶναι μόνον εἰς τὰ θέματα τοῦ τύπου ποὺ ἔδειξεν ὀλιγωρίαν ἢ ἀμέλειαν εἰς τὴν αὐστηρὰν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων τοὺς ὁποίους θεσπίζει ἡ Βουλή. Δὲν θὰ εἰσέλθω ὅμως εἰς αὐτὸ τὸ κεφάλαιον διότι δὲν θὰ ἤθελα ὁ κ. Προεδρεύων νὰ μὲ κηρύξῃ ἐκτὸς τάξεως. Ἀλλ' ἁπλῶς διατυπώνω τὴν ἄποψίν μου ὅτι πολλὰ ἐκ τῶν δεινῶν τὰ ὁποῖα ὑποφέρομεν σήμερον εἶναι ἐκ τῆς μὴ ἐφαρμογῆς τῆς νομοθεσίας. Ἐὰν δὲ ἠρωτώμην ἐὰν εἰς τὴν Κύπρον ὑπῆρξε διωγμὸς τοῦ τύπου, θὰ ἔλεγα τὸ ἀντίθετον. Ὑπῆρξε μεγάλη ἀνοχὴ τοῦ τύπου καὶ τοῦ φιλοκυβερνητικοῦ καὶ τοῦ ἀντικυβερνητικοῦ.

Ἐπὶ τοῦ βασικοῦ ὅμως θέματος ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἐφαρμόζῃ τὸν νόμον ἀκριβοδικαίως, δηλαδὴ ἐφαρμόζῃ τὸν νόμον ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι παρουσιάζει ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων ὅλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι παρανομοῦν, ἀνεξαρτήτως παρατάξεως εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουν, πρέπει νὰ εἴπω ὅτι δὲν ἐτέθησαν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τοιαῦτα παραδείγματα ὥστε ἀβιάστως νὰ ἐξάγηται ἓν τοιοῦτο συμπέρασμα. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πιστεύω ὅτι ἔγινεν εἶναι ὅτι ἡ Κυβέρνησις διὰ τῆς ἀδρανείας της, τῆς ἀδιαφορίας της νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν περὶ τύπου νόμον, ὅταν ἤρχισε νὰ τὸν ἐφαρμόζῃ ἐδημιουργήθη ἡ ἐντύπωσις ὅτι τὸν ἐφαρμόζει μόνον ἐναντίον τῆς ἀντιπολιτεύσεως. Ἐντύπωσις ἡ ὁποία πιθανὸν εἶναι μᾶλλον ἐσφαλμένη καὶ ἡ ὁποία ὀφείλειται εἰς τὴν ἀδράνειαν τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν νόμον ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν.

Ἀλλ' ἠγέρθη ἓν θέμα σοβαρόν. Ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Λυσσαρίδη ὅτι δὲν εἶναι ἡ Κυβέρνησις ἡ ὁποία ἐφαρμόζει τὸν περὶ Τύπου Νόμον ἀλλ' ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεύς.

Ὑπενθυμίζω, ἔντιμοι κύριοι Βουλευταί, τὴν συζήτησιν ἡ ὁποία διεξήχθη εἰς τὴν Βουλὴν ὅταν ἀπεφασίσαμεν νὰ θεσπίσωμεν ὡρισμένους νόμους, οἱ ὁποῖοι ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπηρεάσουν καὶ τὸν τύπον, καὶ εἰς τοὺς ὁποίους ἀνεφέρθην ἐκ τῆς ἕδρας τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, καὶ ὅτι ὁμοφώνως ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων διὰ νὰ διασφαλίσῃ τὰ δικαιώματα τοῦ τύπου προέβλεψεν εἰς τοὺς νόμους αὐτοὺς ὅτι οὐδεμία δίωξις θὰ χωρῇ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως.

Ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Λυσσαρίδης ἔπλεξε τὸ ἐγκώμιον τῆς ἀκεραιότητος τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως.

Ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, γνωρίζω τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας. Δὲν ἔχω οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ὅσον ἀφορᾷ τὸν χαρακτῆρά του καὶ τὴν ἐντιμότητά του ἀλλὰ πρέπει νὰ εἴπω ὅτι δὲν εἶμαι ἱκανοποιημένος ὅτι ὑπὸ τὰ σημερινὰ δεδομένα τυπικῶς τοὐλάχιστον ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ θεωρῆται ὡς ἀνεξάρτητος ἀξιωματοῦχος τῆς Δημοκρατίας.

Τὸ Σύνταγμα διὰ νὰ διασφαλίσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως περιλαμβάνει ὡρισμένας προβλέψεις ὑψίστης σημασίας διὰ τὸ ἀξίωμα αὐτό. Ἂς ἴδωμεν ποῖαι εἶναι αἱ προβλέψεις αὐταί.

Πρῶτον, ὅτι ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς διορίζεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ἀλλὰ διοριζόμενος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παυθῇ ὑπὸ τοῦ Προέδρου, ἐκτὸς ἐὰν περιπέσῃ εἰς ἀδικήματα τὰ ὁποῖα δικάζονται ὑπὸ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ ὀργάνου. Ἡ περίοδος τῆς θητείας τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως εἶναι μέχρι τοῦ 68ου ἔτους τῆς ἡλικίας του. Τὸ Σύνταγμα οὐδὲν δικαίωμα δίδει εἴτε εἰς τὸν Πρόεδρον εἴτε εἰς οἱονδήποτε ἄλλον νὰ διορίσῃ διὰ συμβάσεως Γενικὸν Εἰσαγγελέα. Ἡ θητεία τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ἔληξε καὶ ἀνενεώθη δύο φορὰς διὰ συμβολαίου. Ὄχι μόνον πιστεύω ὅτι αὐτὴ ἡ πρᾶξις εἶναι ἀντισυνταγματικὴ καὶ

ἐν τῇ πραγματικότητι δὲν ὑφίσταται Γενικὸς Εἰσαγγελεύς, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι ὄχι μόνον ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς πρέπει νὰ εἶναι ἀνεξάρτητος, καὶ τονίζω ὅτι ὁ κ. Τορναρίτης εἶναι ἔντιμος, ἀλλὰ πρέπει καὶ νὰ φαίνεται συνταγματικῶς ὅτι εἶναι ἀνεξάρτητος. Οὐδεὶς δύναται νὰ κατέχῃ τὸ ἀξίωμα τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἐπὶ συμβάσει, διότι τοῦτο ἐπηρεάζει τοὐλάχιστον τυπικῶς τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, διότι ἐὰν τὸ συμβόλαιον του ἀνανεοῦται ἀνὰ διετίαν ἢ τριετίαν ἔχει νὰ ὑπολογίσῃ, εἰς τὴν στάθμισιν τῶν θέσεων τὰς ὁποίας παίρνει, τὴν ἐπικειμένην ἀνανέωσιν τοῦ συμβολαίου του. Δὲν λέγω ὅτι ὁ κ. Τορναρίτης θὰ πράξῃ τοῦτο, ἀλλὰ εἶμαι ἐναντίον τοῦ παρανόμου θεσμοῦ τοῦ διορισμοῦ εἴτε Γενικοῦ Εἰσαγγελέως εἴτε Δικαστοῦ τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου ἐπὶ συμβάσει.

Δὲν εἶναι δυνατόν, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, νὰ ἐξασφαλισθοῦν τὰ ὄργανα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα τὸ Σύνταγμα περιγράφει ὡς ἀνεξαρτήτους ἀξιωματούχους τῆς Δημοκρατίας ἢ ὡς δικαστὰς τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου, ἐὰν δὲν διορίζωνται καὶ ἡ θητεία των διαρκῇ μέχρι τῆς ἡλικίας τῶν 68 ἐτῶν ποὺ προβλέπει τὸ Σύνταγμα καὶ ἐὰν δὲν δύνανται νὰ παυθοῦν παρὰ μόνον δι' ἀποφάσεως τοῦ ἀριμοδίου ἀνωτάτου ὀργάνου.

Πιστεύω, ἑπομένως, παρὰ τὴν ἐκτίμησιν τὴν ὁποίαν τρέφω πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, τὸν κ. Τορναρίτην, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι θεωρῶ αὐτὸν ἔντιμον πολίτην, ἐμβριθῆ νομικὸν καὶ τιμιώτατον ἄνθρωπον, πιστεύω ὅτι ἡ παράτασις τῆς θητείας τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως διὰ συμβάσεως εἶναι ἀπαράδεκτος καὶ ἐὰν τὸ Νομοσχέδιον περὶ Τύπου ἦτο ἐνώπιόν μου εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν θὰ ἐγνώριζα ὅτι ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς δὲν θὰ εἶναι ὡς προβλέπεται ὑπὸ τοῦ Συντάγματος, δὲν θὰ ἔδιδα τὴν ἐξουσίαν νὰ ἀποφασίζῃ Γενικὸς Εἰσαγγελεύς, οἱοσδήποτε καὶ ἐὰν ἦτο, κατὰ πόσον ἡ α΄ ἢ β΄ ἐφημερὶς πρέπει νὰ διωχθοῦν ἢ ὄχι.

Θέτω αὐτὸ τὸ θέμα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς διότι τὸ θεωρῶ ὡς πολὺ σοβαρὸν καὶ διότι πιστεύω ὅτι εἶναι ἓν θέμα τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ διερευνήσῃ ἡ Βουλή, διότι δὲν εἶναι μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ τύπου ποὺ δίδονται ὡρισμέναι ἐξουσίαι εἰς τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα ἀλλὰ καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας περιπτώσεις, διότι ἡ Βουλὴ ἀναζητεῖ ἀνεξάρτητον ἀξιωματοῦχον εἰς τὸν ὁποῖον νὰ ἀναθέσῃ τὰς εὐθύνας διώξεως ἢ μή.

Περαίνων, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, ἐπαναλαμβάνω ὅτι τὸ θέμα αὐτὸ τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, δὲν εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιτρέψωμεν εἰς τοὺς ἑαυτούς μας νὰ τὸ ἀντικρύσωμεν ἀπὸ τῆς θέσεως πολιτικῶν φρονημάτων, ἀπὸ τῆς θέσεως συμπολιτεύσεως ἢ ἀντιπολιτεύσεως, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ τί εἶναι ὀρθὸν ἀντικειμενικῶς νὰ λαμβάνῃ χώραν εἰς τὴν Δημοκρατίαν τῆς Κύπρου.

Πιστεύω ἀκραδάντως ὅτι ἡ Κυπριακὴ νομοθεσία εἶναι ἀνάγκη νὰ μελετηθῇ.

Εἰσηγοῦμαι, ἑπομένως, ὅπως ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἀναθέσῃ εἰς Εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν τὴν μελέτην τῆς Κυπριακῆς νομοθεσίας περὶ τύπου διὰ νὰ μὴν καταλήξωμεν ἁπλῶς εἰς φιλολογικὴν καὶ διαλογικὴν συζήτησιν, νὰ καλέσῃ τόσον ἐκπροσώπους τῆς Κυβερνήσεως ὅσον καὶ τοῦ τύπου νὰ διατυπώσουν ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς τὰς ἀπόψεις των ἐπὶ τῶν προνοιῶν ἐκείνων αἱ ὁποῖαι κατὰ τὴν γνώμην εἴτε τῆς Κυβερνήσεως εἴτε τῆς Βουλῆς εἴτε τῶν ἐκπροσώπων τοῦ τύπου χρήζουν ἐπανεξετάσεως καὶ ὅπως διασφαλίσῃ ὅτι ἡ δίωξις τοῦ τύπου θὰ γίνεται ὑπὸ ἀνεξαρτήτου ἀξιωματούχου τῆς Δημοκρατίας, τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, ὁ ὁποῖος ὅμως θὰ εὑρίσκεται εἰς τὴν θέσιν τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως δυνάμει τῶν διασφαλιστικῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος. Εὐχαριστῶ.

(Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἕδραν του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Βασικὰ εἰς τὴν δευτερολογίαν μου εἶχα σκοπὸν νὰ θέσω τὸ θέμα τοῦ ἀνεξαρτήτου ὀργάνου διώξεως τοῦ τύπου. Μὲ πολλὴν χαρὰν πραγματικὰ ἤκουσα τὴν ἀγόρευσίν σας ἡ ὁποία στηρίζεται ἐπὶ τῶν πραγματικῶν δεδομένων τοῦ τόπου μας. "Οσον δὲ ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς διασφαλίσεως τοῦ ἀνεξαρτήτου ὀργάνου διώξεως τοῦ τύπου, τοῦτο εἶναι τὸ βασικώτερον τὸ ὁποῖον ἔχομεν νὰ ἐξετάσωμεν.

Τὸ Μέρος VI τοῦ Συντάγματος περὶ 'Ανεξαρτήτων 'Αξιωματούχων τῆς Δημοκρατίας, Κεφάλαιον Ι, ἄρθρον 112, παράγραφος 4, ὁμιλεῖ καθαρὰ περὶ τοῦ θέματος τὸ ὁποῖον ἀνεφέρατε. Καὶ τὴν διασφάλισιν ἀνεξαρτήτου ὀργάνου διὰ τὴν δίωξιν τοῦ τύπου ἢ ἄλλων ἀτόμων τῆς Δημοκρατίας ἀναφέρει καθαρώτατα τὸ Σύνταγμα εἰς τὸ ἄρθρον 153, παράγραφος 7, ἐδάφιον (1). Καὶ ὁμιλεῖ σαφέστατα, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ὁ τύπος πρέπει νὰ προφυλάσσεται ἀπὸ ἕνα ἀνεξάρτητον ὄργανον τὸ ὁποῖον....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν θὰ ἤθελα νὰ σᾶς διακόψω ἀλλὰ τὸ Σύνταγμα δὲν ἀναφέρεται εἰς τὸν τύπον.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Δὲν ἀναφέρεται εἰς τὸν τύπον, κύριε Πρόεδρε,.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Σύνταγμα ἀναφέρεται εἰς τὸ θέμα τῆς δημιουργίας ἀνεξαρτήτου Εἰσαγγελέως. 'Η Βουλὴ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὰς ἐν τῷ Συντάγματι προβλεπομένας προνοίας αἱ ὁποῖαι διασφαλίζουν τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ της νὰ προστατεύσῃ τὸν τύπον, ἔδωσε δικαίωμα μόνον εἰς τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα νὰ ἐγκρίνῃ τὴν δίωξιν τοῦ τύπου.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Συμφωνῶ ἀπόλυτα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Εφ' ὅσον, ἑπομένως, αἱ προϋποθέσεις αἱ ὁποῖαι ὑπῆρχαν εἰς τὸ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ Συντάγματος δὲν ὑφίστανται σήμερον, τότε ἢ ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ ἀναθεωρήσῃ τὸ ὄργανον εἰς τὸ ὁποῖον δίδεται ἡ ἐξουσία περὶ τύπου ἢ ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ διορίσῃ Γενικὸν Εἰσαγγελέα ὁ ὁποῖος νὰ πληροῖ τὰς συνταγματικὰς διασφαλίσεις τὰς ὁποίας περιλαμβάνει τὸ σχετικὸν ἄρθρον.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Συμφωνοῦμεν ἀπόλυτα μαζί σας κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε.

Δὲν θὰ δευτερολογήσω εἰς τὸ παρὸν στάδιον. Θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω διὰ τὰ ἑξῆς :—

Ἐπειδὴ ἡ ἀνάλυσις τοῦ θέματος ἡ γενομένη ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου Προέδρου τοῦ Σώματος αὐτοῦ ἦτο ἀκριβῶς τόσον ἐμπεριστατωμένη καὶ διαφωτιστικὴ καὶ ἀκριβῶς ἔθεσε τὸ ὅλον πρόβλημα ἐπὶ νέας βάσεως μὲ νέα στοιχεῖα, διὰ ταῦτα, ἐξαιτοῦμαι ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς ὅπως μᾶς ἐπιφυλάξῃ τὸ δικαίωμα νὰ ἔχωμεν χρόνον νὰ μελετήσωμεν συμπερασματικῶς τὰς ἐκτεθείσας κυρίως ὑφ' ὑμῶν ἀπόψεις, ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, καὶ νὰ προβῶμεν εἰς ἐκτίμησιν τῶν δεδομένων αὐτῶν καὶ νὰ προβῶμεν περαιτέρω εἰς ἐποικοδομητικὰς εἰσηγήσεις εἰς τὴν Βουλήν.

Διὰ ταῦτα ἐξαιτοῦμαι ὅπως τὸ ὅλον θέμα παραμείνῃ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἵνα ἀκριβῶς μελετήσωμεν καὶ καταλήξωμεν εἰς χρήσιμα καὶ ἐποικοδομητικὰ διὰ τὸ ὅλον θέμα συμπεράσματα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προτίθεμαι νὰ ἀφήσω τὸ ὅλον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς ἡ ὁποία θὰ ὁρισθῇ.....

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἁπλῶς διὰ λόγους πληροφοριακούς, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, δεδομένου ὅτι ὅσα ἐλέχθησαν περὶ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, ἔστω καὶ ἐὰν ἐτονίσθη καὶ τὸ ἦθος καὶ ἡ τιμιότης τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, ἦτο φυσικὸν νὰ δημιουργοῦν ὡρισμένας ἐντυπώσεις.

Ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξετασθῇ κατὰ πόσον ἦτο ἰδική του ἐπιθυμία τὸ μικρότερον χρονικὸν διάστημα ἢ ὄχι. Διότι, εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ἦτο ἐπιθυμία τοῦ ἰδίου, θὰ ἦτο δύσκολον νὰ θεωρηθῇ ὅτι θὰ εὑρίσκετο ὑπὸ πίεσιν εἰς τοιαύτην περίπτωσιν διότι, ἐφ' ὅσον ὁ ἴδιος εἶχε θέσει χρονικοὺς περιορισμούς, θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ θεωρῆται ὅτι ἦτο κατωχυρωμένος ἀπὸ πλευρᾶς πιέσεων, ἔστω καὶ τυπικῶς, ὅπως ἐλέχθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἶμαι βέβαιος ὅτι καὶ ἐὰν δὲν ἦτο ἐπιθυμία του καὶ διωρίσθη καὶ πάλιν θὰ κάμῃ τὸ καθῆκον του ἐντίμως. Δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ θέμα. Τὸ ὅλον θέμα εἶναι ὅτι τὸ Σύνταγμα προβλέπει ὅτι διὰ νὰ διασφαλισθῇ τὸ κῦρος τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως καὶ ἡ ἀνεξαρτησία του, πρέπει νὰ τηροῦνται ὡρισμέναι βασικαὶ πρόνοιαι.

Παρ' ὅλον ὅτι ἐκτιμῶ τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα καὶ παρ' ὅλον ὅτι τὸν θεωρῶ ὑπεράνω οἱασδήποτε ὑποψίας καὶ τιμιώτατον, ἐντούτοις εἶμαι ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι πιστεύουν εἰς τὴν αὐστηρὰν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων καὶ δὲν βλέπω δικαίωμα ἐλαστικότητος εἰς τοὺς νόμους.

Τὸ θέμα θὰ παραμείνῃ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς ἡ ὁποία ὁρίζεται διὰ τὴν μεθεπομένην Πέμπτην.

Ἡ ἡμερησία διάταξις θὰ κοινοποιηθῇ εἰς τὰ ἔντιμα Μέλη τῆς Βουλῆς βραδύτερον.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως αὐτῆς.

(Ὥρα λήξεως 6.51 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Κληρίδης Ξάνθος
Κόσιης Νῖκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ διαπλάτυνσις τῆς γεφύρας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μαλούντας—Αἰκρακηπιᾶς πρὸς ἀποφυγὴν δυστυχημάτων).

2. Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

3. Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Ε. Παπαϊωάννου, Β. Λυσσαρίδης, Η. Χατζηηρακλέους, Α. Χατζηϊωάννου, Α. Σωτηριάδης, Γλ. Κληρίδης (Πρόεδρος), Ν. Σαμψών) ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἡ προστασία τῆς ἐλευθεροτυπίας ἐν Κύπρῳ».

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 31ης ΜΑΪΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.44 μ.μ.)

(Ἀρ. 35)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 9ην Νοεμβρίου 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ξενῆ Ξενοπούλου καὶ ληφθεῖσα τὴν 10ην Νοεμβρίου 1972.

«Ὡς γνωστὸν οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Ζακακίου ἐπέδειξαν μεγάλην κατανόησιν ὅταν παραχωροῦσαν τὸν Μερρᾶν τῆς περιοχῆς των διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ νέου Λιμένος Λεμεσοῦ.

Ἄνευ ὑπερβολικῶν ἀξιώσεων ἦτο καὶ ἡ ἐπακολουθήσασα ἀπαλλοτρίωσις τῆς ἰδιωτικῆς γῆς διὰ τὴν ὁποίαν, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, δὲν κατεβλήθη εἰσέτι τὸ ἀνάλογον ποσόν.

Ἤλπιζον τότε ὅτι διὰ τοῦ Λιμένος τούτου πλὴν τῆς ὠφελείας ἡ ὁποία θὰ προέκυπτε δι' ὁλόκληρον τὴν Νῆσον θὰ ὠφελεῖτο ἐκ παραλλήλου καὶ ἡ ἰδιαιτέρα τῶν κοινότης, ὡς τοὺς διεβεβαίωνεν ἄλλωστε καὶ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία μὲ τὸν πλέον ἔντονον τρόπον.

'Αντὶ τούτου φημολογεῖται ὅτι ὁ ἐκ τῶν πλέον τουριστικῶν δρόμων τῆς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ ὁ ὁποῖος ἄγει εἰς τὸ Lady's Mile διὰ μέσου τοῦ χωρίου Ζακακίου θὰ καταλήγῃ εἰς ἀδιέξοδον λόγῳ τῶν ἀναγκῶν τοῦ Λιμένος.

Αἱ ὀλίγαι ἀγοραπωλησίαι γῆς αἱ ὁποῖαι ἔγιναν ἅμα τῇ ἐνάρξει τοῦ Λιμένος ἠκυρώθησαν εἰς βάρος τῶν πτωχῶν μικροκαλλιεργητῶν ὡς ἐγνώσθη ὁ ἀποκλεισμὸς τῆς ἐν λόγῳ ὁδοῦ.

Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου διακατέχονται ὑπὸ αἰσθημάτων πικρίας καὶ ἀπογοητεύσεως ἔναντι τῆς Κυβερνήσεως. Πρόθεσίς των δὲν εἶναι νὰ ἐπιφέρουν καμμίαν δυσκολίαν εἰς τὴν ὁμαλὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Λιμένος ἀλλὰ ἀπαιτοῦν ὅπως τὸ πρόβλημά των ἀντικρυσθῇ μετὰ τῆς δεούσης κατανοήσεως.

'Εὰν ὄντος οὕτως ἔχουν τὰ γεγονότα, ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον ἵνα μᾶς πληροφορήσῃ τὰς ἐνεργείας εἰς τὰς ὁποίας ἔχει προβῇ, ἐὰν ἔχῃ προβῇ, ἵνα ἀποφευχθῇ ἡ κατάργησις τοῦ ἐν λόγῳ βασικοῦ καὶ μοναδικοῦ δρόμου ἐπικοινωνίας διὰ μέσου τοῦ χωρίου πρὸς τὸ Lady's Mile.

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28ην Μαΐου 1973, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 10ην Νοεμβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ξενῆ Ξενοπούλου.

«'Ο νῦν χρησιμοποιούμενος δρόμος μέσον τοῦ χωρίου Ζακάκι πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς περιοχῆς Lady's Mile δὲν δύναται νὰ ἐπεκταθῇ καὶ μετατραπῇ εἰς ὁδικὴν ἀρτηρίαν λόγῳ τῶν παρεμβαλλομένων λιμενικῶν ἐγκαταστάσεων.

'Εν τούτοις εἰς τὸ Τοπικὸν Πολεοδομικὸν Σχέδιον Λεμεσοῦ προβλέπεται μελλοντικῶς ἡ προέκτασις νέας ὁδοῦ προσπελάσεως πλάτους 100 ποδῶν ἐκ τῆς ὁδοῦ Πάφου πρὸς τὴν ὡς ἄνω περιοχὴν καὶ εἰς τοιαύτην ἀπόστασιν ἐκ τῆς ἀκτῆς οὕτως ὥστε ἡ ἀξιοποίησις τῆς παραλίας καὶ ἡ ἐν γένει ἀνάπτυξις τῆς περιοχῆς νὰ καθίστανται δυναταί».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 10ην Μαΐου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Λεάνδρου Ζαχαριάδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 10ην Μαΐου 1973.

«Εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας τῆς 22.12.72 ἐδημοσιεύθη διάταγμα ἀπαλλοτριώσεως δυνάμει τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ περὶ 'Αναγκαστικῆς 'Απαλλοτριώσεως Νόμου 15 τοῦ 1962 διὰ τοῦ ὁποίου 16 οἰκογένειαι τῆς ἐνορίας 'Αγίου 'Ιωάννου κινδυνεύουν νὰ εὑρεθοῦν συντόμως ἄνευ στέγης. Πληροφοροῦμαι ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ Κτηματολογίου ἐκτιμηθὲν ποσὸν διὰ τὰς κατοικίας τῶν ἐπηρεαζομένων προσώπων δὲν ἐπαρκεῖ οὔτε διὰ τὴν ἀγορὰν ὑπ' αὐτῶν οἰκοπέδου εἰς ἀπομεμακρυσμένας περιοχὰς προαστείων Λευκωσίας.

'Εν ὄψει τῆς καταφανοῦς αὐτῆς ἀδικίας ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα :—

(α) 'Εὰν δὲν ἐνδείκνυται ἡ ἀναστολὴ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ διατάγματος ἀπαλλοτριώσεως—καὶ ἐὰν τοῦτο εἶναι ἀδύνατον,

(β) ἐὰν ἡ Κυβέρνησις θὰ μεριμνήσῃ οὕτως ὥστε τὰ καταβληθησόμενα ποσὰ νὰ ἀνταποκρίνωνται πρὸς τὰ σημερινὰ δεδομένα διὰ νὰ δυνηθοῦν τὰ ἐπηρεαζόμενα πρόσωπα νὰ ἀποκτήσουν ἀνάλογον στέγην ἀλλαχοῦ».

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23ην Μαΐου 1973, τοῦ 'Υπουργοῦ Παιδείας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 10ην Μαΐου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Λεάνδρου Ζαχαριάδη.

«'Η ἀπαλλοτρίωσις τῶν πέριξ τοῦ Παγκυπρίου Γυμνασίου χώρων ἐκρίθη ἀπαραίτητος λόγῳ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ μαθητῶν καὶ τοῦ περιωρισμένου τοῦ ἐλευθέρου χώρου τοῦ σχολείου τούτου, κατέστη δὲ πλέον ἐπιβεβλημένη πρὸς ἀνέγερ-

σιν νέας πτέρυγος καὶ τὴν στέγασιν τῶν μαθητῶν τοῦ παραρτήματος τοῦ Παγκυπρίου Γυμνασίου ('Αγίου 'Ιωάννου) τὸ οἴκημα τοῦ ὁποίου δὲν ἀνήκει εἰς τὴν Σχολικὴν 'Εφορείαν Λευκωσίας.

2. "Οσον ἀφορᾷ τὸ ὕψος τῶν καταβληθησομένων εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας τῶν χώρων ἀποζημιώσεων τοῦτο θὰ ὑπολογισθῇ βάσει κανόνων καθοριζομένων ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ περὶ 'Αναγκαστικῆς 'Απαλλοτριώσεως Νόμου τοῦ 1962».

"Εντιμε κ. Πρόεδρε, ἡ ἀνάγνωσις 'Ερωτήσεων καὶ 'Απαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ 'Εργασία.

Τὸ πρῶτον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 6) τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς 'Επιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Ν. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ('Αρ. 6) ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Ντῖνος Κωνσταντίνου
'Ανδρέας Ζιαρτίδης
'Ηρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποισκώτης.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 21ην Μαΐου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ διάθεσις ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £50.046 διὰ τὴν κάλυψιν ὑπολογιζομένου διὰ τὸ 1973 ἐλλείμματος τοῦ Ταμείου Συντάξεων καὶ 'Εκτάκτων 'Επιδομάτων τῶν ἐκ τῶν πεσόντων καὶ τῶν θυμάτων τοῦ 'Αγῶνος ἐξαρτωμένων καὶ τῶν ἀναπήρων αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον ὑφίσταται καὶ λειτουργεῖ δυνάμει τοῦ Κοινοτικοῦ Νόμου ὑπ' ἀρ. 4 τοῦ 1962, ὡς οὗτος ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ περὶ Μεταβιβάσεως τῆς 'Ασκήσεως τῶν 'Αρμοδιοτήτων τῆς 'Ελληνικῆς Κοινοτικῆς Συνελεύσεως καὶ περὶ 'Υπουργείου Παιδείας Νόμου ὑπ' ἀρ. 12 τοῦ 1965.

'Η διάθεσις τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ κρίνεται ἀναγκαία ἵνα δυνηθῇ ἡ Κυβερνητικὴ 'Επιτροπὴ Διαχειρίσεως τοῦ ἐν λόγῳ Ταμείου νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰς εἰς χορηγήματα ἐτησίας δαπάνας αὐτῆς καὶ νὰ καταβάλῃ ἀναδρομικῶς συντάξεις εἰς δικαιοῦχα πρόσωπα τῶν ὁποίων αἱ αἰτήσεις ἐκκρεμοῦσιν ἐνώπιον αὐτῆς.

'Ως ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἐπισυναφθείσης τῷ νομοσχεδίῳ ἀναλυτικῆς καταστάσεως, μεταξὺ τῶν ἀναληφθεισῶν ὑποχρεώσεων τοῦ Ταμείου, περιλαμβάνονται χορηγήματα εἰς ἐξαρτωμένους πεσόντων ἀγωνιστῶν, εἰς ἐξαρτωμένους θυμάτων ἀγῶνος καὶ εἰς ἀναπήρους ἀγῶνος καθὼς ἐπίσης ἐπιδόματα ἰατρικῆς περιθάλψεως, ἐκπαιδεύσεως καὶ προικοδοτήσεως. 'Ως διαπιστοῦται δὲ ἐκ τῆς ἰδίας καταστάσεως καὶ ὡς ἀναλυτικώτερον ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐπεξηγηματικὴν ἔκθεσιν τοῦ ἁρμοδίου 'Υπουργείου, ἡ προτεινομένη ἐφετεινὴ κυβερνητικὴ χορηγία

παρουσιάζεται ὀλίγον ὑψηλοτέρα τῆς περυσινῆς καὶ τοῦτο διὰ τὸν λόγον ὅτι ὑπῆρξεν ἀφ' ἑνὸς αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δικαιούχων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀναμένεται νὰ ἐγκριθῶσιν ἀναδρομικῶς αἰτήσεις διὰ τὴν παροχὴν χορηγήματος εἰς πρόσωπα τὰ ὁποῖα δὲν ἠδύναντο νὰ ὑποβάλουν προηγουμένως αἰτήσεις.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ συμφωνεῖ μὲ τὸν σκοπὸν δι' ὃν πρόκειται νὰ διατεθῇ τὸ ὡς ἄνω ποσὸν χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £50,046 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1973. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκριθοῦν;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἐλήξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 6) τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ δεύτερον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 7) τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 7) ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 21ην Μαΐου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ διάθεσις ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ὑπὸ τύπον ἐπιπροσθέτου Κυβερνητικῆς χορηγίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £30.862 διὰ τὴν κάλυψιν ὑπολογιζομένου ἐλλείμματος τοῦ Ταμείου Χορηγημάτων εἰς Ἐξαρτωμένους Πεσόντων καὶ εἰς Ἀναπήρους, τὸ ὁποῖον ὑφίσταται καὶ λειτουργεῖ δυνάμει τῶν περὶ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς (Χορηγήματα εἰς Ἐξαρτωμένους Πεσόντων καὶ εἰς Ἀναπήρους) Κανονισμῶν τοῦ 1966 ἕως 1971 καὶ τῶν περὶ Χορηγημάτων εἰς Ἐξαρτωμένους Πεσόντων καὶ εἰς Ἀναπήρους Νόμων (47 καὶ 77 τοῦ 1967, 7 καὶ 67 τοῦ 1968 καὶ 44 τοῦ 1971).

Ἡ διάθεσις τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων θεωρεῖται ἀναγκαία διὰ νὰ δυνηθῇ ἡ ἁρμοδία Κυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ διαχειρίσεως τοῦ ὡς ἄνω Ταμείου νὰ ἀνταποκριθῇ πρὸς τὰς τρεχούσας ὑποχρεώσεις αὐτῆς ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ καταβάλῃ ἀναδρομικῶς συντάξεις εἰς δικαιοῦχα πρόσωπα τῶν ὁποίων αἱ αἰτήσεις ἐκκρεμοῦσιν ἐνώπιον αὐτῆς.

Ὡς γνωστόν, ἐκ τοῦ Ταμείου τούτου καταβάλλονται, κατόπιν αἰτήσεως, χορηγήματα εἰς ἐξαρτωμένους πεσόντων ἐθνοφρουρῶν, εἰς ἀναπήρους ἐθνοφρουρούς, εἰς ἐξαρτωμένους ἐκ πεσόντων συνεπείᾳ τῶν ἀπὸ τῆς 21ης Δεκεμβρίου 1963 δημιουργηθεισῶν συνθηκῶν καὶ εἰς καταστάντας ἀναπήρους ἕνεκα τῶν ἐν λόγῳ συνθηκῶν.

Ἐπειδὴ ἡ εἰς τὸν Ταμιακὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους περιληφθεῖσα πρόνοια ἀνέρχεται εἰς τὸ ποσὸν τῶν £50.000 μόνον, ὡς δὲ προκύπτει ἐκ τοῦ ἐπισυναπτομένου τῷ νομοσχεδίῳ προϋπολογισμοῦ ἡ ὁλικὴ δαπάνη ὑπολογίζεται νὰ ἀνέλθῃ εἰς £100.000 ἐνῶ τὰ ἔσοδα ὑπολογίζονται εἰς £19.138, παρίσταται ἀνάγκη καλύψεως τῆς προκυπτούσης διαφορᾶς ἐκ £30.862 δι' ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ μὲ τὸν σκοπὸν δι' ὃν πρόκειται νὰ διατεθῇ τὸ ὡς ἄνω ποσὸν χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £30,862 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1973. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκριθοῦν;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἐλήξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 7) τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ 3ον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 8) τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ('Αρ. 8) ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Ντίνος Κωνσταντίνου
'Ανδρέας Ζιαρτίδης
'Ηρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 21ην Μαΐου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £54.610 καὶ ἡ διάθεσις αὐτοῦ ὑπὸ τύπον ἐκτάκτου Κυβερνητικῆς χορηγίας πρὸς τὰς Σχολικὰς 'Εφορείας πρὸς κάλυψιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ 'Εσωτερικοῦ Ταμείου τῶν 'Εφορειῶν, τοῦ προκύψαντος ἐκ τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν μαθητῶν τῆς πρώτης τάξεως δημοσίων σχολείων μέσης ἐκπαιδεύσεως ἐκ τῶν ἐφορειακῶν τελῶν.

'Επειδὴ ἡ ὑπὸ τὸ σχετικὸν κονδύλιον τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ τρέχοντος ἔτους ὑπάρχουσα πρόνοια δὲν εἶναι ἐπαρκὴς πρὸς κάλυψιν τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων ἀπαιτεῖται συμπληρωματικὴ πίστωσις, δι' ὃ καὶ προτείνεται τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ἐγκρίνει τὸν σκοπὸν δι' ὃν πρόκειται νὰ διατεθῇ τὸ ὡς ἄνω ποσὸν χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

'Εφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. "Αρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Υπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Προοίμιον καὶ τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

"Εγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £54,610 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1973. "Αρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκριθῇ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκριθοῦν;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 8) τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Τὸ τέταρτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Συνεργασίας εἰς τὸν τομέα τοῦ Τουρισμοῦ μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας τῆς Ρουμανίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Α. ΧΑΤΖΗΓΙΩΑΝΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΠΕΡΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου, Προεδρεύων
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Κώστας Χατζηκακοῦ
Ἀνδρέας Τουμαζῆς
Ἐζεκίας Παπαϊωάννου
Χρῆστος Κουρτελλάρης

«Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 21ην Μαΐου, 1973.

Σκοπὸς τοῦ προτεινομένου νόμου εἶναι ἡ κύρωσις τῆς ἐν Λευκωσίᾳ γενομένης τὴν 2αν Μαΐου 1973 Συμφωνίας περὶ Συνεργασίας εἰς τὸν Τομέα τοῦ Τουρισμοῦ μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας τῆς Ρουμανίας, τὴν ὁποίαν ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία ὑπέγραψε δυνάμει Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὑπ' ἀριθμὸν 11935 καὶ ἡμερομηνίαν 7ην Δεκεμβρίου 1972.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Σώματος ἐπιψήφισις τοῦ ὡς ἄνω νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμφωνίας.

Διὰ τῶν προνοιῶν τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης Συμφωνίας σκοπεῖται ἡ πρὸς τὸ ἀμοιβαῖον συμφέρον ἐγκαθίδρυσις συνεργασίας εἰς τὸν τομέα τοῦ τουρισμοῦ καὶ ἡ ἀνάπτυξις καὶ διεύρυνσις τῶν τουριστικῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν.

Ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν ἀνωτέρω ἕκαστον Συμβαλλόμενον Μέρος ἀναλαμβάνει ὅπως παρέχῃ πᾶσαν διευκόλυνσιν εἰς τοὺς πολίτας του τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν χώραν τοῦ ἑτέρου μέρους, προβαίνῃ εἰς τουριστικὴν δημοσιότητα μέσῳ ἀνταλλαγῶν ποικίλου τουριστικοῦ ὑλικοῦ, ἐνθαρρύνῃ καὶ ὑποκινῇ οἰκονομικὴν καὶ τεχνικὴν τουριστικὴν συνεργασίαν μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν καί, ἐν κατακλείδι, ἐνθαρρύνῃ τὴν ἀνταλλαγὴν ἐπισκέψεων εἰδικῶν εἰς τὸν τομέα τοῦ τουρισμοῦ δι' ἀμοιβαίαν ἐνημέρωσιν καὶ ἀνταλλαγὴν τουριστικῶν ἀπόψεων καὶ ἐμπειριῶν.

Ἡ προμνησθεῖσα Συμφωνία συνάπτεται διὰ περίοδον πέντε ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν αὕτη θὰ τεθῇ ἐν ἰσχύϊ, παρατείνεται δὲ αὐτομάτως διὰ σιωπηρᾶς συγκαταθέσεως κατὰ τὴν λῆξιν ἑκάστης πενταετίας διὰ μίαν περιπλέον περίοδον πέντε ἐτῶν, ἐκτὸς ἐὰν αὕτη ἤθελε καταγγελθῇ ἐγγράφως ὑφ' ἑνὸς τῶν Συμβαλλομένων Μερῶν τρεῖς τοὐλάχιστον μῆνας πρὸ τῆς ἐκπνοῆς αὐτῆς.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου πρὸς κύρωσιν τῆς ἐν λόγῳ Συμφωνίας».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 1ον καὶ τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον καὶ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κύρωσις Συμφωνίας. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον καὶ ὁ Πίναξ ἐγκρίνονται.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Συνεργασίας εἰς τὸν τομέα τοῦ Τουρισμοῦ μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας τῆς Ρουμανίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον καὶ ἡ Σύμβασις κυροῦται.

Τὸ πέμπτον θέμα εἶναι «Οἱ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Τουρισμοῦ (Ταμεῖον Προνοίας) Κανονισμοὶ τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΠΡΟΝΟΙΑΣ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ 1973».

Παρόντες :

Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους, Πρόεδρος

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Γεώργιος Μαλλιώτης

Χρῆστος Κουρτελλάρης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐμελέτησε τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμοὺς εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 25ην Μαΐου 1973.

Διὰ τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων Κανονισμῶν, οἵτινες ἐκδίδονται δυνάμει τοῦ ἐδαφίου (3) τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Τουρισμοῦ Νόμου τοῦ 1969 (Ἀρ. 54 τοῦ 1969) καὶ κατατίθενται εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἔγκρισιν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ ἰδίου νόμου, σκοπεῖται ἡ ἵδρυσις ταμείου προνοίας ὑπὲρ τῶν μελῶν τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Τουρισμοῦ διὰ τὴν παροχὴν εἰς ταῦτα ὠφελημάτων ἐπὶ τῇ ἀφυπηρετήσει των καὶ ἡ ρύθμισις συναφῶν θεμάτων ἐχόντων σχέσιν μὲ τὴν λειτουργίαν τοῦ ἐν λόγῳ ταμείου.

Διαρκούσης τῆς μελέτης τῶν προτεινομένων Κανονισμῶν ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου αἱ ἀκόλουθοι συμπληρωματικαὶ τροπολογίαι χάριν διευκρινήσεως ἐνίων διατάξεων τῶν εἰρημένων Κανονισμῶν :

(α) Ὁ Κανονισμὸς 17 τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ προσθήκης τῆς φράσεως «καὶ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων» πρὸς διευκρίνησιν ὅτι οἱαδήποτε τροποποίησις τῶν προτεινομένων Κανονισμῶν ὑπὸ τῆς ἐγκαθιδρυομένης Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ταμείου δύναται νὰ γίνῃ ὑπὸ τὸν περιορισμὸν τῆς ἐγκρίσεως αὐτῆς τόσον ὑπὸ τοῦ Ὀργανισμοῦ καὶ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὅσον καὶ ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, ὡς σχετικῶς διαλαμβάνει ὁ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Τουρισμοῦ Νόμος τοῦ 1969.

(β) Μετὰ τὸν Κανονισμὸν 17 προστίθεται νέος Κανονισμὸς ἔχων ὡς ἀκολούθως :

«Μεταβατικαὶ διατάξεις.

18. Δι' ὑπαλλήλους διοριοθέντας πρὸ τῆς 31ης Ἰανουαρίου 1972, αἱ εἰς τοὺς Κανονισμοὺς 7 καὶ 8(1) τῶν παρόντων Κανονισμῶν ἀναφερόμεναι εἰσφοραὶ θὰ λογίζωνται, μέχρι τῆς ἡμερομηνίας ταύτης, ἐπὶ τοῦ βασικοῦ μηνιαίου μισθοῦ ἑκάστου τοιούτου ὑπαλλήλου.».

(γ) Κατ' ἀκολουθίαν τῆς ὡς ἄνω προσθήκης ὁ Κανονισμὸς 18 ἀναριθμεῖται εἰς 19 καὶ τροποποιεῖται διὰ τῆς συμπληρώσεως τῆς ἐλλειπούσης ἐν αὐτῷ ἡμερομηνίας ἐνάρξεως ἰσχύος τῶν προτεινομένων Κανονισμῶν διὰ τῆς 10ης Αὐγούστου 1970.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, μελετήσασα τοὺς ὡς ἄνω ἀναφερομένους Κανονισμοὺς ὡς καὶ τὰς εἰς μεταγενέστερον στάδιον σταλείσας τροπολογίας ἐπὶ τούτων, συμφωνεῖ πρὸς τὸ περιεχόμενον αὐτῶν καὶ ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἔγκρισίν των, ὡς τελικῶς διεμορφώθησαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οἱ Κανονισμοὶ κατατίθενται εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων καὶ ἐὰν ἡ Βουλὴ μετὰ παρέλευσιν τοῦ καθοριζομένου χρόνου δὲν τροποποιήσῃ αὐτούς, θεωροῦνται ὡς ἐγκριθέντες ὡς οὗτοι ἐστάλησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Αἱ ἁρμόδιαι Ἐπιτροπαὶ δὲν εἰσηγοῦνται τροποποιήσεις, ἀλλ' ἁπλῶς ἀναφέρουν ὡρισμένας τροποποιήσεις τὰς ὁποίας εἰσηγήθη ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία καὶ ἑπομένως, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἀντίρρησις, οἱ Κανονισμοὶ θεωροῦνται ὡς ἐγκριθέντες ὡς ἐστάλησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐπιπροσθέτων τροποποιήσεων αἱ ὁποῖαι κατετέθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας κατὰ τὸ στάδιον τῆς ἐξετάσεως τῶν Κανονισμῶν εἰς τὰς Ἐπιτροπάς.

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν ἔχω ἀντίρρησιν, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχω ὅμως νὰ παρατηρήσω εἶναι ὅτι εἰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ἐξετάζονται Κανονισμοὶ καὶ δὴ Κανονισμοὶ οἱ ὁποῖοι εἶναι περίπλοκοι καὶ παρουσιάζουν ἀρκετὰ δύσκολα νομικὰ προβλήματα, ὅπως εἶναι οἱ Κανονισμοὶ οἱ ὁποῖοι ἀφοροῦν ταμεῖα προνοίας, θὰ ἦτο ὀρθὸν αἱ ἁρμόδιαι Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαί, ὅταν μάλιστα εἰς αὐτὰς δὲν συμμετέχῃ καὶ οἱονδήποτε μέλος τὸ ὁποῖον ἔχει νομικὴν κατάρτισιν, νὰ μὴ προβαίνουν εἰς τελειωτικὴν εἰσήγησιν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς προτοῦ συμβουλευθοῦν καὶ τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ εἰσήγησίς σας μπορεῖ νὰ εἶναι ὀρθή, ἀλλὰ ἀμφιβάλλω ἐὰν ἡ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν θὰ ἤθελε νὰ ἀσχολῆται μὲ τοὺς κανονισμοὺς οἱ ὁποῖοι κατατίθενται ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ἐκτὸς ἐὰν προκύψῃ πράγματι εἰδικὸν θέμα διὰ τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ ζητηθῇ ἡ γνώμη τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς.

Προσωπικῶς δὲν ἔχω ἔνστασιν, ἀλλὰ πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ὁ φόρτος ἐργασίας εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν θὰ εἶναι τοιοῦτος, ὥστε νὰ μὴ μπορῇ νὰ ἀντεπεξέλθῃ.

'Εφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν εἰσηγήσεις τροποποιήσεων ὑπὸ τῶν Βουλευτῶν καὶ ἐφ' ὅσον οὐδεμία ἔνστασις διετυπώθη ὡς πρὸς τοὺς Κανονισμούς, οἱ ὁποῖοι κατετέθησαν ὑπὸ τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Εξουσίας, καὶ τὰς συμπληρωματικὰς τροποποιητικὰς εἰσηγήσεις τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Εξουσίας, οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται ὡς κατετέθησαν, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐπιπροσθέτων τροποποιήσεων τὰς ὁποίας ὑπέβαλεν ἡ 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία.

Τὰ 6ον, 7ον, 8ον καὶ 9ον θέματα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως δὲν δύνανται νὰ συζητηθοῦν σήμερον διότι αἱ ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν 'Επιτροπῶν δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει 48 ὥρας πρὸ τῆς συζητήσεως τῶν θεμάτων τούτων.

Τὸ 10ον θέμα εἶναι «'Ο περὶ 'Οδικῶν καὶ ἀπὸ Οἴκου εἰς Οἶκον 'Εράνων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς 'Επιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Τοῦ περὶ 'Αρχαιοτήτων (Τροποποιητικοῦ) ('Αρ. 2) Νόμου τοῦ 1972 ἐκυκλοφόρησεν ἡ ἔκθεσις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Εὰν ἐκυκλοφόρησε θὰ τὸ συζητήσωμεν.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Εἶναι τὸ ἔνατον θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πληροφοροῦμαι ἀπὸ τὴν Γραμματείαν ὅτι ἐκυκλοφόρησεν ἡ σχετικὴ ἔκθεσις. Δὲν ἔχω εἰς τὸν ἴδικόν μου φάκελλον τὴν ἔκθεσιν, ἀλλ' αὐτὸ δὲν μᾶς ἐμποδίζει ἀπὸ τοῦ νὰ συνεχίσωμεν.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΟΔΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟ ΟΙΚΟΥ ΕΙΣ ΟΙΚΟΝ ΕΡΑΝΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Ξάνθος Κληρίδης, Πρόεδρος
Νῖκος Κόσιης
'Ανδρέας Νεοκλέους (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Π. Δημητρίου)
'Ανδρέας Φάντης.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εσωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς δύο αὐτῆς συνεδριάσεις συγκροτηθείσας τὴν 11ην καὶ 22αν Μαΐου 1973. Εἰς τὴν πρώτην συνεδρίασιν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐκπρόσωποι τῶν ἁρμοδίων Κυβερνητικῶν ὑπηρεσιῶν οἵτινες ἀνέλυσαν εἰς τὰ μέλη τῆς 'Επιτροπῆς τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ Νομοσχεδίου.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Ὀδικῶν καὶ ἀπὸ Οἴκου εἰς Οἶκον Ἐράνων Νόμου εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ διεύρυνσις τοῦ ὁρισμοῦ τῆς λέξεως «ἔρανος» ἵνα περιληφθῶσιν εἰς τοῦτον καὶ οἱ δι' ἑτέρων τρόπων, ὡς δι' ἐπιστολῶν, ἀνακοινώσεων ἢ ἄλλων ἐντύπων, διεξαγόμενοι σήμερον ἔρανοι. Περαιτέρω ἐπιφέρονται εἰς τὸν βασικὸν νόμον καί τινες ἐπὶ μέρους τροποποιήσεις ὡς ἡ διεύρυνσις τῆς Ἀρχῆς Ἀδειῶν διὰ τῆς εἰς ταύτην συμμετοχῆς καὶ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τμήματος Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν ἢ ἀντιπροσώπου του, ἡ αὔξησις τῶν προνοουμένων χρηματικῶν ποινῶν καί, ἐν κατακλείδι, ἡ διεύρυνσις τῶν ἐξουσιῶν τῶν μελῶν τῆς ἀστυνομικῆς δυνάμεως ὥστε νὰ δύνανται νὰ προβαίνωσιν εἰς τὴν κατάσχεσιν, ὡς τεκμηρίων, καὶ οἱουδήποτε ἀντικειμένου, ἐμβλήματος, ἐνσήμου, κ.λ.π., σχετιζομένου πρὸς διαπραττόμενον ἀδίκημα.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ ἀφοῦ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς ἐκτεθείσας ἀπόψεις τῶν κληθέντων ἐκπροσώπων τῶν ἁρμοδίων κρατικῶν ὑπηρεσιῶν καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου ἦχθη εἰς τὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα :

(α) Ἐν τῇ ἐπιδιώξει ἐξασφαλίσεως ἐλέγχου ἐπὶ τῆς διεξαγωγῆς ἐράνου τινὸς ὁ σχετικὸς ὁρισμὸς τῆς λέξεως «ἔρανος» διηυρύνθη κατὰ τοιοῦτον γενικὸν τρόπον ὥστε νὰ περιλάβῃ τοὺς πάσης φύσεως σήμερον διεξαγομένους ἐράνους ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τῆς νῦν ὑφισταμένης ἁρμοδίας ἀρχῆς ἀδειῶν.

(β) Ἐφ' ὅσον βασικὴ ἐπιδίωξις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας εἶναι νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἄσκησιν ἐλέγχου ἐπὶ τῶν διεξαγομένων ἐράνων διὰ φιλανθρωπικούς, ἀγαθοεργούς, θρησκευτικοὺς καὶ ἄλλους συναφεῖς σκοπούς, τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον, ὡς διετυπώθη, ἐκφεύγει τῶν σκοπῶν καὶ ἐπιδιώξεων αὐτοῦ καὶ κατατείνει νὰ καλύψῃ τοὺς πάσης φύσεως διεξαγομένους ἐράνους ἔστω καὶ ἐὰν οὗτοι διεξάγωνται ὑπὸ καθ' ὅλα νομίμως συσταθέντων νομικῶν προσώπων ἐφ' ὧν ἀσκεῖται ἀρκούντως ἱκανοποιητικὸς ἔλεγχος ἐπὶ τῇ βάσει ἑτέρων νομοθεσιῶν.

(γ) Ἐν ὄψει τῆς ἐν τῷ βασικῷ νόμῳ διατάξεως ὅτι ἡ ἑκάστοτε ἔγκρισις τῆς διεξαγωγῆς ἐράνου τινὸς παρέχεται ὑπὸ ἀρχῆς ἀδειῶν ἀποφασιζούσης κατὰ τὸ δοκοῦν καὶ ἐν τῇ ἀσκήσει ἀπολύτου διακριτικῆς ἐξουσίας θὰ ἦτο λίαν παρακεκινδυνευμένον νὰ υἱοθετηθῇ τοιαύτη διεύρυνσις τοῦ προμνησθέντος ὁρισμοῦ. Τὴν ἄποψιν ταύτην ἐνισχύει ἔτι περαιτέρω ἡ ἔλλειψις κριτηρίων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἀποφασίζεται ἑκάστοτε ἡ ἔγκρισις ἢ μὴ τῆς ζητουμένης ἀδείας διὰ διεξαγωγὴν τῶν τοιούτων ἐράνων.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω καὶ μὲ γνώμονα τὰς ἐπιδιώξεις τῆς Κυβερνήσεως, ὡς αὗται διεφάνησαν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἤτοι ὅτι τὸ οὕτω πως ρυθμιζόμενον θέμα ἀφορᾷ εἰς περιπτώσεις διεξαγωγῆς ἐράνων σαφῶς διὰ φιλανθρωπικούς, ἀγαθοεργοὺς καὶ θρησκευτικοὺς σκοπούς, τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς προέβησαν, ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας, εἰς τὴν ἀκόλουθον τροποποίησιν ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου :

Ἡ ὑποπαράγραφος (i) τῆς παραγράφου (α) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ Νομοσχεδίου δέον νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς ἀκολούθου ὑποπαραγράφου :

«(i) διαγραφῆς τῶν λέξεων «ἐν ὁδοῖς ἢ ἄλλοις δημοσίοις τόποις, ἢ δι' ἀμφοτέρων τῶν τρόπων τούτων, ὅπως δώσῃ, εἴτε μετὰ εἴτε ἄνευ ἀντιπαροχῆς,» (τρίτη, τετάρτη καὶ πέμπτη γραμμαὶ) καὶ τῆς ἀντικαταστάσεώς των διὰ πῶν λέξεων «, ρητῶς ἢ σιωπηρῶς, εἰς ὁδοὺς ἢ ἄλλους δημοσίους τόπους, ἢ δι' ἐπιστολῶν, ἀνακοινώσεων ἢ ἄλλων ἐντύπων ἢ ἐγγράφων, ἢ μέσῳ τοῦ ταχυδρομείου, τοῦ τύπου, τοῦ τηλεφώνου, τοῦ ραδιοφώνου ἢ τῆς τηλεοράσεως, ὅπως δώσῃ, μετὰ ἢ ἄνευ ἀντιπαροχῆς, δι' οἱονδήποτε φιλανθρωπικόν, ἀγαθοεργὸν ἢ θρησκευτικὸν σκοπόν,».

Ἐν κατακλείδι ἡ Ἐπιτροπή, ἀφοῦ ἐπέφερεν ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου καὶ ὡρισμένας νομοτεχνικῆς φύσεως τροποποιήσεις, ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν αὐτοῦ, ὡς τοῦτο τελικῶς διεμορφώθη ὑπ' αὐτῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Εἶμαι μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἐπῆρα ἐγκαίρως τὴν πρόσκλησιν διὰ νὰ παρευρεθῶ εἰς τὴν συνεδρίαν τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐπίσης ἀκόμη δὲν ἔχω πάρει τὴν ἔκθεσιν ἡ ὁποία ἐκυκλοφόρησε σήμερον καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν μπορῶ νὰ συμφωνήσω μὲ τὴν ψήφισιν τοῦ ἐν λόγῳ Νομοσχεδίου, διότι πιστεύω ὅτι ἔχει σοβαρὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῶν ὀργανώσεων καὶ δὲν ἐκατάλαβα ἀκόμη τὸ πνεῦμα ἢ τί κατοχυρώνεται ἢ τί διαγράφεται ἀπὸ τὸ Νομοσχέδιον μὲ μίαν ἁπλῆν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως.

Παρακαλῶ ὅπως ἡ συζήτησίς του ἀναβληθῇ διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν πρώτοις πρέπει νὰ διαπιστωθῇ ἐὰν ἐκυκλοφόρησε μόλις σήμερον ἡ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, διότι τότε ἀσφαλῶς δὲν χωρεῖ συζήτησις, ἐφ' ὅσον δὲν ἐκυκλοφόρησεν 48 ὥρας πρὸ τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος.

Ἑπομένως τὸ θέμα θὰ ἀναβληθῇ διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς καὶ θὰ τεθῇ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

«Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1972».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν. Νομίζω εἶναι συμπληρωματικὴ ἔκθεσις. Ἡ βασικὴ ἔκθεσις ἀνεγνώσθη καὶ ἑπομένως δὲν χρειάζεται ἡ συμπληρωματικὴ ἔκθεσις νὰ κυκλοφορήσῃ 48 ὥρας πρὸ τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (Ἀρ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Γιάγκος Ποταμίτης, Πρόεδρος
Νῖκος Μαυρονικόλας
Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου
Ξάνθος Κληρίδης
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Ἀνδρέας Νεοκλέους
Παναγιώτης Δημητρίου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς δύο αὐτῆς συνεδριάσεις συγκροτηθείσας τὴν 20ὴν Ἀπριλίου καὶ 24ὴν Μαΐου 1973. Εἰς τὴν πρώτην συνεδρίασιν παρέστη καὶ ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας.

Ὡς γνωστόν, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἐπὶ τοῦ ὡς ἄνω νομοσχεδίου, κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων τῆς 30ῆς Νοεμβρίου 1972, τοῦτο παρεπέμφθη ὑπὸ τοῦ Σώματος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν δι' ἐπανεξέτασιν ὡρισμένων διατάξεων αὐτοῦ ἰδίᾳ ἀπὸ νομικῆς ἀπόψεως. Εἰδικώτερον ἡ Ἐπιτροπὴ ἐνετάλη νὰ μελετήσῃ τὸ θέμα τῆς ὑπὸ ἀριθμοῦ προσώπων νομίμου καὶ καλῇ τῇ πίστει κατοχῆς ἀρχαιοτήτων ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν προτεινομένην προποποίησιν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καθ' ἣν ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργὸς κέκτηται ἐξουσίαν ὅπως, ὁσάκις μετὰ γνωμάτευσιν τοῦ Διευθυντοῦ κρίνῃ ὅτι ἀρχαιότης εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαία διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ Κυπριακοῦ Μουσείου, διατάσσῃ τὴν παράδοσιν ταύτης εἰς τὸ Μουσεῖον καὶ ὁ κάτοχος ταύτης ὑποχρεοῦται ὅπως συμμορφωθῇ, καὶ τὴν προβλεπομένην καταβολήν, εἰς τὰς τοιαύτας περιπτώσεις, εὐλόγου ποσοῦ ὡς φιλοδωρήματος διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ κατόχου μέχρι τότε διαφύλαξιν καὶ διατήρησιν τῆς ἐν λόγῳ ἀρχαιότητος.

Τὰ μέλη τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν, ἀφοῦ ἀντηλλαξαν ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ ὅλου θέματος, ἤχθησαν τελικῶς εἰς τὸ συμπέρασμα, συμφωνοῦντος καὶ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, ὅτι ἡ νόμιμος κατοχὴ ἀντικειμένων κατασκευασθέντων μετὰ τὸ 1700 ἀλλὰ πρὸ τοῦ 1900 δὲν ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὡς παράνομος πρὸ τοῦ 1964, ὅτε ἐθεσπίσθη ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1964 (Ἀρ. 48 τοῦ 1964), καθ' ὅσον τὰ ἀντικείμενα ταῦτα δὲν ἐθεωροῦντο ὡς «ἀρχαιότητες» ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ τότε ἰσχύοντος δικαίου, καὶ ἡ ὑπὸ τῆς Δημοκρατίας ἀπόκτησις τῶν τοιούτων ἀντικειμένων ἠδύνατο νὰ χωρήσῃ μόνον βάσει τῆς τότε περὶ ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως ἰδιοκτησίας ἰσχυούσης νομοθεσίας. Ἀλλ' ἐφ' ὅσον νομίμως κτηθέντα καὶ κατεχόμενα ἀντικείμενα βάσει τῆς τότε ἰσχυούσης νομοθεσίας ἀποτελοῦν ἀντικείμενα ἰδιοκτησίας, προστατευόμενα ὑπὸ τοῦ πρώτου μέρους τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 23 τοῦ Συντάγματος, οἱαδήποτε ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωσις τούτων θὰ χωρήσῃ βάσει τῆς ἰσχυούσης καὶ εἰς ἀναγκαστικὰς ἀπαλλοτριώσεις ἀφορώσης νομοθεσίας. Ὡς πρὸς τὴν μετὰ τὸ 1964 ὅμως κτῆσιν καὶ κατοχὴν ἀρχαίων ἀντικειμένων αὗται διέπονται ὑπὸ τῶν διατάξεων τοῦ περὶ Ἀρχαιοτήτων Νόμου, Κεφ. 31, ὡς οὗτος ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ Νόμου 48 τοῦ 1964.

Συνεπῶς πρὸς πληρεστέραν κατοχύρωσιν τῶν νομίμως καὶ καλῇ τῇ πίστει κατόχων ἀρχαίων ἀντικειμένων ἐκρίθη σκόπιμον ὅπως ἐπενεχθῶσιν αἱ ἀκόλουθοι ἐπὶ μέρους τροποποιήσεις εἰς τὸ Νομοσχέδιον :

(α) Τὸ ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων διατυπωθὲν ἐδάφιον (5) ἐν τῇ παραγράφῳ (ε) τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου δέον ὅπως τροποποιηθῇ ὡς ἀκολούθως ὥστε νὰ γίνηται διαστολὴ μεταξὺ τῶν πρὸ καὶ μετὰ τὸ 1964 ἀποκτηθεισῶν ἀρχαιοτήτων, οὕτως ὥστε τὸ καταβλητέον ποσὸν ἐν σχέσει πρὸς τὰς πρώτας νὰ εἶναι ὑποχρεωτικὸν καὶ ὑπὸ τύπον εὐλόγου καὶ δικαίας ἀποζημιώσεως, ἐν σχέσει δὲ πρὸς τὰς δευτέρας προαιρετικὸν καὶ ὑπὸ τύπον φιλοδωρήματος :

«(5) Ὁσάκις κρίνηται ὅτι ὡρισμένη ἀρχαιότης, νομίμως κατεχομένη, εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ Κυπριακοῦ Μουσείου τότε ὁ Ὑπουργὸς κέκτηται διακριτικὴν ἐξουσίαν ἢ νὰ ἐκδώσῃ διάταγμα παραδόσεως τῆς ἀρχαιότητος διὰ τοὺς σκοποὺς τούτους, ἢ νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τοῦτον ὅπως ἐξακολουθήσῃ νὰ ἔχῃ τὴν φύλαξιν ταύτης ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι δὲν θὰ ἀποξενωθῇ ταύτης καὶ ὑπὸ τοιούτους ἑτέρους ὅρους οἵους ὁ Ὑπουργὸς ἤθελεν ὁρίσει, νοουμένου ὅτι ὁ Ὑπουργὸς θὰ ἔχῃ δικαίωμα ἐλέγχου καὶ ἐπιβλέψεως τῆς ἀρχαιότητος.

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελε διαταχθῇ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ ἡ παράδοσις τῆς τοιαύτης ἀρχαιότητος τότε ἐὰν μὲν αὕτη ἐκτήθη πρὸ τῆς 10ης Σεπτεμβρίου 1964 καταβάλλεται εἰς τὸν κάτοχον ταύτης εὔλογος καὶ δικαία ἀποζημίωσις, ἐὰν δὲ μετὰ τὴν 10ην Σεπτεμβρίου 1964 δύ-

νται νὰ καταβληθῇ εἰς τὸν κάτοχον ταύτης εὔλογον ποσὸν ὡς φιλοδώρημα διὰ τὴν ὑπὸ τούτου μέχρι τότε διαφύλαξιν καὶ διατήρησιν τῆς ἀρχαιότητος».

(β) Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ μεσολαβήσαντος διαστήματος ἕως ὅτου συμπληρωθῇ ἡ ἐξέτασις τοῦ ὡς ἄνω προκύψαντος θέματος ἡ Ἐπιτροπὴ εἰσηγεῖται ὅπως ἡ εἰς τὴν παράγραφον (α) τοῦ ἰδίου ὡς ἄνω ἄρθρου τοῦ Νομοσχεδίου προβλεπομένη περίοδος δηλώσεως τῶν ὑπὸ ἰδιωτῶν κατεχομένων ἀρχαιοτήτων παραταθῇ, ἀντικαθισταμένης οὕτω τῆς φράσεως «ἐντὸς περιόδου ἓξ μηνῶν ἀπὸ τῆς 1ης Δεκεμβρίου 1972» (προτελευταία καὶ τελευταία γραμμὴ) διὰ τῆς φράσεως «ἐντὸς περιόδου ἓξ μηνῶν ἀπὸ τῆς 1ης Ἰουλίου 1973».

(γ) Ὁ τίτλος τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχεδίου τροποποιεῖται ὥστε ὁ προτεινόμενος νόμος νὰ ἀναφέρηται ὡς «Ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο τελικῶς διεμορφώθη ὑπ' αὐτῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3ον.

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὰ 3ον, 4ον, 5ον καὶ 6ον ἄρθρα ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὰ 3ον, 4ον, 5ον καὶ 6ον ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 7ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 7ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 8ον.

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 9ον.

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 26 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 10ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 8ον, 9ον καὶ 10ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὰ προαναφερθέντα ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 27 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 11.

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 32 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 12ον.

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 13ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 11ον, 12ον καὶ 13ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 11ον, 12ον καὶ 13ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ βασικοῦ νόμου διὰ προσθήκης νέου ἄρθρου. Ἄρθρον 14ον.

Τροποποίησις τοῦ Πρώτου Πίνακος. Ἄρθρον 15ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 14ον καὶ 15ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 14ον καὶ 15ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Ἔληξεν ἡ συζήτησις τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα εἶναι ἐγγεγραμμένα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β.

Κεφάλαιον Γ.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ἀναθεωρήσεως τῆς Μισθοδοσίας καὶ Ἐπιδομάτων τοῦ Νοσηλευτικοῦ Προσωπικοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιον παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 3) τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ Οἰκονομικῶν Θεμάτων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 9) τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται ὡσαύτως εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 10) τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Κανονισμοὶ τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προτάσεις Νόμων πρὸς κατάθεσιν ὑπὸ Βουλευτῶν.

Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Βουλευτοῦ κ. Λεάνδρου Ζαχαριάδη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον κ. Βουλευτὴν νὰ μὲ πληροφορήσῃ ἐὰν τὸ Νομοσχέδιον ἐστάλη πρῶτον πρὸς τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τῆς Βουλῆς.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ :

Μάλιστα, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἐστάλη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιον παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ἀστικῶν Ἀδικημάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Βουλευτοῦ κ. Ξάνθου Κληρίδη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀπεστάλη ἀντίγραφον τοῦ Νομοσχεδίου εἰς τὸν Γενικὸν Διευθυντήν ;

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Μάλιστα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Κυνῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Βουλευτοῦ κ. Ξάνθου Κληρίδη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν.

Ἐλήξεν ἡ κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Κεφάλαιον Δ : «Ἡ προστασία τῆς ἐλευθεροτυπίας ἐν Κύπρῳ». Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Φειδία Παρασκευαΐδη. Συνέχισις τῆς συζητήσεως.

Ὑπάρχουν ἀγορηταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἀγορηταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος ἡ συζήτησις θεωρεῖται λήξασα.

Δεύτερον θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ εἶναι «Ἡ ἄδικος μεταχείρισις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως 2.000 Κυβερνητικῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων». Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Νίκου Σαμψών.

Εἶναι ἕτοιμος ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς νὰ ἀγορεύσῃ ;

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Εἶχα ὑψώσει τὴν χεῖρα ἀλλὰ δὲν ἐγενόμην ὁρατὸς ἀπὸ τὸ Προεδρεῖον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Διὰ ποῖον θέμα ὑψώσατε τὴν χεῖρα ;

(Γέλωτες)

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Διὰ τὴν ἐλευθεροτυπίαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἐκφράσεως γνώμης καὶ ἀπόψεων, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, ἐφ' ὅσον ὑψώσατε τὴν χεῖρα.....

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

.... τὴν ὁποίαν ὅμως δὲν εἶδον, δικαιοῦσθε νὰ ἀγορεύσετε ἐπὶ τοῦ θέματος

(Γέλωτες)

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Δὲν θὰ ἀπασχολήσω ἐπὶ μακρὸν τὴν Βουλὴν ἀλλὰ ὡς εἰσηγητὴς τοῦ θέματος θὰ προσπαθήσω ἐν συντομίᾳ καὶ λακωνικῶς νὰ συναγάγω ὡρισμένα ἐποικοδομητικὰ συμπεράσματα ἀπὸ τὴν γενομένην συζήτησιν.

Θὰ ἦτο ἀσφαλῶς ἀνάξιον τῆς Βουλῆς ἐὰν δὲν ἐπελαμβάνετο τῆς εὐκαιρίας νὰ ἐξαγάγῃ θετικὰ συμπεράσματα καὶ ὑποβάλῃ θετικὰς εἰσηγήσεις πρὸς ἔγκρισιν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὅσον ἀφορᾷ τὸ σοβαρὸν αὐτὸ θέμα.

Ἀλλά, ἐν πρώτοις, κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα παρεμπιπτόντως νὰ ἀνασκευάσω μίαν παρανόησιν καὶ ἡ παρανόησις ἀφορᾷ ἀκριβῶς τὸ κύριον θέμα τῆς οὐσίας τοῦ ἐγγραφέντος θέματος.

Κύριε Πρόεδρε. Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν εἶχεν τὴν ἀπαίτησιν νὰ μὴν ὑπάρχῃ νόμος εἰς τὴν Δημοκρατίαν αὐτήν, ὁ ὁποῖος νόμος νὰ ἐφαρμόζεται αὐστηρὰ ἐπὶ τῶν πολιτῶν τῆς Δημοκρατίας αὐτῆς. Ἔγινεν μία ἐκτροπὴ τοῦ θέματος, κύριε Πρόεδρε, καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς προλαλήσαντας ἀγορητὰς ἐξέτρεψαν τὴν συζήτησιν πρὸς τὸ θέμα τοῦ ἐὰν πρέπει ἢ δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ νόμος διὰ τὸ ὁποῖον θέμα, νομίζω, ὅσον ἀφορᾷ ἡμᾶς τοὐλάχιστον, δὲν ὑπῆρξε τοιαύτη εἰσήγησις ἢ τοιαύτη ἐμμονὴ εἰς ἀπόψεις περὶ παραγραφῆς ἢ διαγραφῆς τῆς σχετικῆς νομοθεσίας. Ἀπεναντίας, φρονοῦμεν ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχῃ νόμος. Πρέπει νὰ ὑπάρχῃ φιλελεύθερος νόμος καὶ πρέπει διὰ τῆς νομοθεσίας καὶ ἄλλων εἰσηγήσεων, καὶ ἄλλων πράξεων, νὰ ὑπάρχῃ πλήρης ἐνθάρρυνσις τοῦ δημοσιογράφου, τῆς τετάρτης ἐξουσίας, νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ βαρὺ καὶ δύσκολον ἔργον της ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας αἱ ὁποῖαι ἐπικρατοῦν ἐν Κύπρῳ. Ἀκριβῶς πρέπει νὰ ὑπάρξῃ πᾶσα ἐνθάρρυνσις οὕτως ὥστε, ὡς ἐλέχθη καὶ ὑπ' ἐμοῦ, ἐφ' ὅσον ὁ μόνος διαφωτιστικὸς φάρος διὰ τὴν κοινὴν γνώμην ἐν Κύπρῳ καὶ διὰ τὴν διαφώτισιν τοῦ λαοῦ παραμένει ἡ τετάρτη ἐξουσία, ἀκριβῶς αὐτὴ πρέπει νὰ τύχῃ πάσης ἐνθαρρύνσεως, πάσης προστασίας οὕτως ὥστε εὐθαρσῶς νὰ λαμβάνῃ θέσιν ἐπὶ τῶν φλεγόντων θεμάτων—κυρίως πολιτικῶν—καὶ τοῦ ἐθνικοῦ θέματος τοῦ Ἑλληνικοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ νὰ παρέχῃ ἀκριβῶς τὴν ὑψίστην αὐτὴν ὑπηρεσίαν πρὸς τὸ σύνολον τοῦ λαοῦ.

Ἐπομένως, κύριε Πρόεδρε, φρονῶ ἀδιστάκτως ὅτι ὅλη ἡ ρητορικὴ δεινότης τῶν προλαλησάντων ἀγορητῶν ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ διὰ τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα ἔχει πέσει ἐν τῷ κενῷ διότι ἀκριβῶς ἐπαναλαμβάνω ὅτι τὸ σημεῖον, κύριε Πρόεδρε, τὸ ὁποῖον ἐθίγη—τοὐλάχιστον ὑπ' ἐμοῦ καὶ ἄλλων ἀγορητῶν—ἦτο ἰσονομία καὶ ἰσοπολιτεία κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς κειμένης νομοθεσίας καὶ ἡ τροποποίησις ἐπὶ τὸ ἐλευθεριώτερον, ἐπὶ τὸ πλέον φιλελεύθερον, τῆς κειμένης περὶ τύπου νομοθεσίας.

Ἐπομένως, νομίζω ὅτι ἀδίκως κατέφυγαν οἱ Βουλευταί, οἱ προλαλήσαντες Βουλευταί, εἰς τὸ θέμα τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ νόμου καὶ ὅτι ἀδίκως ὡμίλησαν περὶ ἀποχαλινώσεων καὶ ἄλλων καὶ νομίζω ὅτι ἀκριβῶς περὶ πολλοῦ ὁ λόγος ἐγένετο περὶ πολλῶν χαλινῶν καὶ νομίζω ὅτι εἷς χαλινὸς πρέπει νὰ ὑπάρξῃ, ὁ χαλινὸς τῆς ἐφαρμογῆς τῆς κειμένης νομοθεσίας ἐν ἰσοτιμίᾳ καὶ ἰσοπολιτείᾳ ἔναντι ὅλων τῶν πολιτῶν τῆς Δημοκρατίας αὐτῆς, καὶ εἰδικώτερον, ἔναντι τοῦ τύπου καὶ τῆς δημοσιογραφίας ἐν γένει.

Ἐὰν προσπαθήσω, κύριε Πρόεδρε, νὰ ἐξάξω ὡρισμένα συμπεράσματα, μπορῶ νὰ πῶ καὶ ἐκ τοῦ προχείρου, ὅτι εἶναι τὰ ἑξῆς :

Πρῶτον, ὁ περὶ Τύπου Νόμος χρήζει μιᾶς ἐπανεξετάσεως ὑπὸ εἰδικῆς ἐπὶ τούτῳ Ἐπιτροπῆς συσταθησομένης τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς Κυβερνήσεως, ἵνα ἀκριβῶς ἡ ἐπεξεργασία αὐτὴ ἐπιτύχῃ φιλελευθέραν ἀνακατάταξιν καὶ ἀναπροσαρμογὴν τοῦ περὶ Τύπου Νόμου. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἕνα σημεῖον.

Δεύτερον, κύριε Πρόεδρε, σημεῖον εἶναι τὸ ἑξῆς :

Καὶ ὁ νόμος αὐτός, ὡς ὑφίσταται ἤδη καὶ πᾶς ἄλλος νόμος, ἔχω τὴν ταπεινὴν γνώμην, ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμόζεται ἰσοτίμως καὶ ἰσοδικαίως πρὸς ὅλους τοὺς πολίτας καὶ πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν καὶ εἰς κάθε περίστασιν. Πᾶσα, ἀκριβῶς, μεροληψία ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ νόμου, κύριε Πρόεδρε, ἡ πᾶσα ἂς τὸ πῶ, ὑπέρβασις ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ νόμου αὐτοῦ, ἀποτελεῖ ἄδικον καὶ μὴ ἰσόνομον μεταχείρισιν τῶν πολιτῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ, κύριε Πρόεδρε, μερικὰς ἀτυχεῖς ἴσως, προσπαθείας κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος ὀφείλω νὰ δηλώσω τὸ ἑξῆς : Ὅτι, πρῶτον, δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐξαπατώμεθα καὶ νὰ ἐξαπατῶμεν ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους. Καὶ τὸ θέμα εἶναι τὸ ἑξῆς, κύριε Πρόεδρε. Ἀτυχῶς παρενεβλήθη τὸ θέμα τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ὑπὸ Βουλευτοῦ ὁ ὁποῖος ἠθέλησεν νὰ ἐπιρρίψῃ εὐθύνην διὰ τὰς κινουμένας ἀγωγὰς εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως. Νομίζω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι πρέπει νὰ γνωρίζωμεν καὶ ἐξ ὅσων γνωρίζω, ἐγὼ τοὐλάχιστον, ἀπὸ τὴν Κυβερνητικὴν μηχανὴν καὶ τὴν κυβερνητικὴν λειτουργίαν, οὐδεμία δίωξις, κύριε Πρόεδρε, γίνεται ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως, ἄνευ τῆς ὑποδείξεως, τῆς ἀπαιτήσεως ἤ, τοὐλάχιστον, τῆς ἐπινεύσεως τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Ἑπομένως, ἀδίκως, μᾶλλον ἀτόπως, ἐγένετο ἡ προσφυγὴ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, τὸ ὁποῖον ἠνάγκασε τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, ἀκριβῶς νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ θέματος καὶ ἴσως - ἴσως νὰ ὁδηγηθῇ ἡ συζήτησις εἰς σημεῖον εἰς τὸ ὁποῖον ἡ Βουλὴ αὐτὴ οὐδόλως ἠθέλησε καὶ οὐδεμίαν πρόθεσιν εἶχε νὰ θίξῃ καὶ τὸν θεσμὸν καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως καὶ ἀκριβῶς πρὸς τὸν ὁποῖον ἐκφράζω καὶ προσωπικῶς, καὶ νομίζω καὶ ὅλη ἡ Βουλή, ἀμέριστον συμπαράστασιν καὶ ὑποστήριξιν.

Διὰ νὰ γίνω πλέον σαφής, κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι κακῶς ἐλήφθη ὡς στήριγμα διὰ τοὺς ὑποστηρίζοντας, διὰ τοὺς στυλοβάτας τῆς Κυβερνήσεως τὸ πρόσωπον τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως καὶ νομίζω ὅτι τὸ ἀκριβὲς νόημα τῆς ἀναφορᾶς ἐκ μέρους ἡμῶν, τοὐλάχιστον, εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως εἶναι ὅτι ἀκριβῶς ἡ Κυβέρνησις ἑκάστοτε δίδει ὁδηγίας διὰ τὴν δίωξιν τῶν ἐφημερίδων.

Ταῦτα ἤθελα πρὸς ἀνασκευὴν ἀκριβῶς ἐσφαλμένων ἐντυπώσεων αἱ ὁποῖαι μποροῦν νὰ δημιουργηθοῦν.

Ἐν κατακλείδι, κύριε Πρόεδρε, ἐπιθυμῶ, εἰσηγοῦμαι, νὰ διαβιβασθῇ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν αὐτὸ τὸ νόημα καὶ αὐτὴ ἡ ἔννοια τῆς σοβαρᾶς ἐργασίας διὰ τροποποίησιν τοῦ περὶ Τύπου Νόμου καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ περὶ Τύπου Νόμου ἰσονόμως καὶ ἰσοδικαίως πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς συζητήσεως τοῦ σοβαρωτάτου αὐτοῦ θέματος ἀνέπτυξα ἐν ἐκτάσει τὰς ἀπόψεις μου διὰ τὴν ἐλευθεροτυπίαν.

Ἀνέπτυξα τὴν ἀνάγκην τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς νομοθεσίας ποὺ καλύπτει τὸν περὶ Τύπου Νόμον.

Κατὰ τὴν ὁμιλίαν μου ἐκείνην ἐζήτησα ὅπως ὁ Νόμος ἐφαρμόζεται πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συζητήσεως ὡρισμένοι ἐκ τῶν συναδέλφων δὲν ἀπήντησαν ἐπὶ τοῦ βασικοῦ θέματος, τὸ ὁποῖον ἔθιξα, ἀλλὰ τὸ ἔστρεψαν πρὸς ἄλλας κατευθύνσεις.

Κύριε Πρόεδρε. Ἰσχυρίσθηκα ὅτι ὁ τύπος εὑρίσκεται ἐν διωγμῷ. Πολλοὶ ἀπήντησαν ὅτι τοιοῦτο τι δὲν συμβαίνει εἰς τὸν τόπον αὐτόν. Ὁ τύπος ἐπιμένω ὅτι εὑρίσκεται ἐν διωγμῷ καὶ εὑρίσκεται ἐν διωγμῷ ἀπὸ τοῦ 1959—1960, ὅτε ὁ ἐκδότης μιᾶς ἑβδομαδιαίας ἐφημερίδος, ὁ κ. Ἀντώνης Φαρμακίδης, ἀπήχθη καὶ ἐκακοποιήθη κατὰ τὸν χειρίστον τρόπον ἀπὸ ἀνθρώπους τοῦ κράτους. Καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ ἴδιος ὁ κ. Ἀντώνης Φαρμακίδης μὲ ἐνυπόγραφον δήλωσίν του εἰς τὸν τύπον εἶπεν ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας τοῦ ἀπεκάλυψεν ὅτι ἐγνώριζε ποῖοι τὸν εἶχαν ἀπαγάγει καὶ ποῦ τὸν εἶχαν κρύψει.

Λίγον ἀργότερον ὁ τύπος ὑπέστη νέαν ἐπίθεσιν.

Ὁ κ. Λοΐζος Κυθραιώτης, ἐκδότης ἐφημερίδος τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐξυλοκοπήθη ἀγρίως ἀφοῦ εἰσέβαλαν εἰς τὰ τυπογραφεῖα τῆς ἐφημερίδος καὶ κατέστρεψαν τὰς σελίδας τῆς ἐφημερίδος τὴν ὁποίαν ἐξέδιδε.

Πρέπει ὅλοι νὰ φέρωμεν εἰς μνήμην μας τοὺς ξυλοδαρμοὺς ἀρθρογράφων ἐφημερίδων, ὡς τοῦ ἰατροῦ Πολυδωρίδη, ὅταν εἰσήλασαν μέσα εἰς τὸ γραφεῖον του ἄνθρωποι μὲ ἀλυσίδας καὶ τὸν ἐξυλοκόπησαν ἀγρίως. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν τὰς ἐπιθέσεις διὰ βομβῶν ἐναντίον γραφείων καὶ τυπογραφείων ἐφημερίδων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ἡ ἰδική μου ἐφημερίς, ὅπου εἴχαμεν ἑπτὰ ὑπαλλήλους καὶ ἀστυνομικοὺς οἱ ὁποῖοι εὑρέθησαν ἐκεῖ τραυματίαι.

Δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι ὁ τύπος εὑρέθη εἰς δύσκολον θέσιν ἀπὸ διωγμοὺς καὶ ἠναγκάσθησαν ἐκδόται ἐφημερίδων νὰ πωλοῦν τὰς ἐφημερίδας των εἰς τοὺς δρόμους, ὡς ὁ μακαρίτης τέως δήμαρχος Λευκωσίας Θεμιστοκλῆς Δέρβης, ὁ ὁποῖος πωλῶν τὴν ἐφημερίδα του εἰς τὴν πλατεῖαν Μεταξᾶ ὑπέστη ἐπίθεσιν καὶ ξυλοδαρμόν. Ἀλλὰ τὰ ἔργα μας δὲν ἔφθαναν μόνον εἰς τὴν Κύπρον, ἔφθασαν καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας ὅπου Κύπριοι ἐξυλοκόπησαν ἀγρίως τὸν ἐκδότην τῆς ἐφημερίδος «Ἑστία» κ. Κύρου διὰ τὰς θέσεις ποὺ ἔπαιρνε ἐναντι ὡρισμένων ἀνθρώπων εἰς τὸν τόπον τοῦτον.

Αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα εἶχα ὑπ' ὄψιν, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, ὅταν εἶπα ὅτι ὁ τύπος εὑρίσκεται ἐν διωγμῷ εἰς τὸν τόπον αὐτόν. Καί, ἐπαναλαμβάνω, δὲν εὑρίσκεται τώρα ἐν διωγμῷ. Εὑρίσκεται ἐν διωγμῷ ἀπὸ τοῦ 1959—1960. Δηλαδὴ ἐσυνεχίσθη ἡ πολιτικὴ διωγμοῦ τοῦ τύπου τῆς Ἀγγλοκρατίας.

Ὁ τύπος ἐκτελεῖ τὸ καθῆκον του πλειστάκις εἰς τὸ ἀκέραιον. Εἶναι ὁ τύπος ὁ ὁποῖος ἀπεκάλυψε τὰ σατανικὰ σχέδια τῶν Τούρκων δι' ἀνταρσίαν ἐναντίον τοῦ Κράτους τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Εἶναι ὁ τύπος ὁ ὁποῖος ἀπεκάλυψε τὴν εἰσαγωγὴν ὅπλων ἀπὸ τὴν Τουρκίαν ἐκ μέρους τῆς Τουρκικῆς τρομοκρατικῆς ὀργανώσεως Τ.Μ.Τ. Εἶναι ὁ τύπος ὁ ὁποῖος ἀπεκάλυψε τὰ σχέδια διὰ διχοτόμησιν τῆς Κύπρου καὶ πρέπει νὰ ἐνθυμῆσθε, κύριοι συνάδελφοι, ὅτι αἱ ἁρμόδιαι ὑπηρεσίαι τοῦ κράτους διέψευδον τὰς δημοσιευθείσας τότε ἀποκαλύψεις τοῦ τύπου τῆς Κύπρου. Καὶ πρέπει νὰ ἐνθυμῆσθε ὅτι, παρ' ὅλας τὰς διαψεύσεις τῶν ἁρμοδίων, ὁ τύπος ἐπηλήθευσε καὶ ἦλθαν τὰ γεγονότα τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1963 διὰ νὰ ἐπαληθευθῇ πλήρως ὁ Κυπριακὸς τύπος. Καὶ εἶναι ὁ Κυπριακὸς τύπος ὁ ὁποῖος ἀπεκάλυψε τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1963 τὸ σχέδιον " Round Table No. 3 ", τὸ ὁποῖον ὑπεκλέψαμεν ἀπὸ τὰς βάσεις τῆς Δεκελείας. Τὸ σχέδιον " Round Table No. 3 ", τὸ ὁποῖον κατήρτισαν οἱ Ἄγγλοι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἀπεκάλυπτε τὰς μελλοντικὰς συγκρούσεις Ἑλληνοκυπρίων καὶ Τουρκοκυπρίων καὶ τὴν εἴσοδον τῶν Ἀγγλικῶν στρατευμάτων μεταξύ των καὶ τὴν δημιουργίαν διαχωριστικῶν γραμμῶν. Εἶναι ὁ τύπος ὁ ὁποῖος ἀπεκάλυπτεν ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἀνοίγουν ὑπογείους σήραγγας κάτω ἀπὸ τὰ τείχη πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν πλευρὰν τῆς Λευκωσίας. Καὶ εἶναι αἱ ἁρμόδιαι ἀρχαὶ αἱ ὁποῖαι

διέψευδαν καὶ εἶναι αἱ ἁρμόδιαι ἀρχαὶ αἱ ὁποῖαι ἔλεγαν νὰ μὴν δίδεται πίστις εἰς τὸν τύπον ποὺ ἀποκαλύπτει πράγματα τὰ ὁποῖα εἶναι ἐξωφρενικὰ καὶ ψεύτικα ! Καὶ ἦταν θέλημα Θεοῦ νὰ βρέξῃ καὶ νὰ καταπέσουν οἱ σήραγγες καὶ νὰ φανῇ ὅτι ὁ τύπος εἶχε δίκαιον καὶ αἱ ἀρχαὶ ἐστεροῦντο πληροφοριῶν.

Εἶναι ὁ τύπος ποὺ τὴν 8ην Μαρτίου 1970 ἀπεκάλυπτεν ὅτι τὴν ἡμέραν ἐκείνην θὰ ἐγένετο ἀπόπειρα δολοφονίας κατὰ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου.

Αἱ ἁρμόδιαι ἀρχαί, αἱ ἀρχαὶ ἀσφαλείας καὶ πληροφοριῶν, ἐὰν δὲν εἶχαν πληροφορίας καὶ ἐὰν δὲν ἔχουν πληροφορίας, δὲν σημαίνει ὅτι πταίει ὁ τύπος καὶ ὁ τύπος δημοσιεύει ψευδεῖς πληροφορίας. Ἐὰν δὲν κάνουν καλὰ τὴν δουλειάν τους, ἐὰν δὲν ἔχουν καταλλήλους πληροφοριοδότας, δὲν πταίει ὁ τύπος καὶ δὲν πρέπει νὰ διώκεται ὁ τύπος καὶ νὰ κατασυκοφαντῆται ὁ τύπος ὅτι δημοσιεύει ψεύδεῖς πληροφορίας. Εἶναι ὁ τύπος ποὺ πλειστάκις ἀπεκάλυψεν ὅτι γίνεται εἰσαγωγὴ καὶ χρῆσις ναρκωτικῶν εἰς τὴν Κύπρον καὶ ὅτι ἡ Κύπρος χρησιμοποιεῖται ὡς διαμετακομιστικὸν μέρος διὰ ἐξαγωγὴν καὶ εἰσαγωγὴν ναρκωτικῶν πρὸς τὴν Εὐρώπην. Καὶ τότε, ὡς ἐνθυμοῦμαι, αἱ ἁρμόδιαι Ὑπηρεσίαι διέψευσαν τὸν τύπον. Ἀλλὰ ἦλθαν τὰ γεγονότα, τὰ σκληρὰ γεγονότα, ποὺ ἀπεκάλυψαν ὅτι ὁ τύπος εὑρίσκετο ἐν δικαίῳ καὶ οἱ ἴδιοι εὑρίσκοντο ἐν ἀδίκῳ, διότι δὲν ἐγνώριζαν τί ἐγίνετο εἰς τὸν τόπον τοῦτον !

Ὁ τύπος εἰς τὴν μεγίστην του πλειοψηφίαν πράττει τὸ καθῆκον του εἰς τὸν τόπον αὐτόν. Ἐάν, κύριοι, εἰς τὸν τόπον αὐτὸν ἐδίδοντο βραβεῖα «Πούλιντζερ», ὡς ἐγένετο εἰς τὴν Ἀμερικήν, ὁ τύπος θὰ ἐβραβεύετο πλειστάκις διότι προσέφερε πλείστας ὅσας ὑπηρεσίας διὰ τῆς δημοσιεύσεως ἀποκαλύψεως τὰς ὁποίας τὸ κράτος δὲν ἐγνώριζε ἢ προσεπάθει νὰ ἀποκρύψῃ.

Δὲν ἐπιθυμοῦμεν ἀσυδοσίαν τοῦ τύπου ὡς ἐζήτησαν νὰ τὸ παρουσιάσουν μερικοί. Ἐπιθυμοῦμεν ὁ τύπος νὰ δύναται νὰ πράττῃ τὸ καθῆκον του χωρὶς τὸν φόβον νὰ ἐπιπέσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του ὁ πέλεκυς τοῦ νόμου, ὁ ὁποῖος ἔχει βάσιν τὸ 1947, ποὺ τὸν ἐψήφισαν οἱ Ἄγγλοι διὰ νὰ καταστείλουν τὴν θέλησιν καὶ τὰ πιστεύω τοῦ Ἑλληνικοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ πρὸς ἐλευθερίαν καὶ ἕνωσίν του μετὰ τῆς μητρὸς πατρίδος.

Ἐὰν ἦλθεν ἡ Βουλὴ ἀργότερον νὰ προσθέσῃ ὡρισμένα ἐδάφια, τὰ ὁποῖα σήμερον ὅλοι σας παρεδέχθητε ὅτι χρειάζονται νὰ ἀναθεωρηθοῦν, εἰσηγοῦμαι πρὸς τὸ Σῶμα ὅπως τὸ ὅλον θέμα σταλῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν ἡ ὁποία, ἀφοῦ τὸ μελετήσῃ, νὰ κατατοπίσῃ τὸ Σῶμα.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί ;

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐκ τῆς θέσεώς μου, κύριε Πρόεδρε. Ὁ μὲν κ. Παρασκευαΐδης τάσσεται ὑπὲρ ἐλευθεριότητος τοῦ τύπου. Θὰ τὸν ἀφήσω νὰ εἶναι ὑπὲρ τῆς ἐλευθεριότητος τοῦ τύπου. Δὲν πιστεύω οὐδεὶς ἕτερος Βουλευτὴς νὰ εἶναι ὑπὲρ ἐλευθεριότητος. Ὑπὲρ ἐλευθερίας, ναί.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ δευτέρου κ. συναδέλφου ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ ἀσυδοσία ἐπεκτείνεται καὶ ἐντὸς τῆς Βουλῆς. Διότι τὸ νὰ ἐκτοξεύωνται ἐναντίον τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας κατηγορίαι ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς, αἱ ὁποῖαι ἐμμέσως φέρουν τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ὡς ἐνεχόμενον εἰς ἀπαγωγὰς δημοσιογράφων, πιστεύω ὅτι πρόκειται περὶ πρωτοφανοῦς ἀσυδο-

σίας, διότι αὐτὸ ἦτο τὸ νόημα τῆς ὁμιλίας τοῦ ἐντίμου κ. συναδέλφου. Ἀσφαλέστατα ὁ τύπος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκφράζῃ ἀπόψεις καὶ νὰ ἀποκαλύπτῃ γεγονότα καὶ νὰ εἶναι φρουρὸς τῆς ἀληθείας. Ἀλλ' ἀσφαλέστατα οὔτε ὁ τύπος ἀλλ' οὔτε καὶ οἱοσδήποτε πολίτης, οἱανδήποτε ἰδιότητα καὶ ἐὰν ἔχῃ, δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ κατηγορῇ ἀσυδότως τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς, ὅτι εἶναι δῆθεν ἔνοχος ἀπαγωγῆς δημοσιογράφων ἢ συνένοχος ἀπαγωγῆς δημοσιογράφων. Δὲν νομίζω ὅτι ἀξίζει κἂν νὰ ἀπαντηθοῦν αἱ σκευωρίαι διότι ἡ Βουλὴ μειδιᾷ ὅταν αἱ τοιαῦται κατηγορίαι ἐκτοξεύωνται ἐναντίον τοῦ Προέδρου τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Κατὰ τὴν ἀγόρευσίν μου δὲν εἶπα ὅτι ὁ Πρόεδρος ἀπήγαγε τὸν κ. Φαρμακίδην. Εἶπα ὅτι ὁ κ. Φαρμακίδης ἰσχυρίσθη ἐνυπογράφως διὰ τοῦ τύπου ὅτι ὁ Μακάριος τοῦ ἀπεκάλυψεν ὅτι ἐγνώριζεν τοὺς ἀπαγωγεῖς του καὶ τὸν τόπον ὅπου ἐκρατήθη. Δὲν διεψεύσθη τότε τὸ δημοσίευμα, οἱ ἰσχυρισμοὶ τοῦ κ. Φαρμακίδη, οὔτε ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας οὔτε ἀπὸ κανένα ἄλλον ἁρμόδιον εἰς τὸ κράτος αὐτό. Εἶναι γνωστόν, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ὁ κ. Φαρμακίδης ἀπήχθη. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ κ. Φαρμακίδης ἐκακοποιήθη, εἶναι γνωστὸν ὅτι προσεπάθησαν νὰ τοῦ κάμουν πλύσιν ἐγκεφάλου διὰ τὰς πεποιθήσεις του.

Εἶπα ὅτι ὁ Πρόεδρος ἀπεκάλυψεν ὅτι ἐγνώριζεν τοὺς ἀπαγωγεῖς τοῦ κ. Φαρμακίδη. Εἶναι βέβαιον ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἔμαθε τοὺς ἀπαγωγεῖς τοῦ κ. Φαρμακίδη ἐκ τῶν ὑστέρων, ὅμως οὐδεὶς συνελήφθη, κύριε Πρόεδρε, καὶ οὐδεὶς ἐτιμωρήθη διὰ τὴν ἀπαγωγὴν τοῦ κ. Φαρμακίδη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Δι' ἓν δευτερόλεπτον, κύριε Πρόεδρε. Εἶναι τὸ ἑξῆς. Ὁ συνάδελφος κ. Λυσσαρίδης ἐπιχαίρει, διότι ἐν τῇ ῥύμῃ τοῦ λόγου ἡ φράσις μου «τροποποίησις τοῦ Νόμου ἐπὶ τὸ πλέον φιλελεύθερον», ἐξετράπη εἰς τὸ «ἐλευθεριώτερον» καὶ αὐτὸ τὸ κάμνει ὡς ἓν θέμα - εὕρημα ὁ κ. Λυσσαρίδης. Μπορῶ νὰ εἴπω εἰς τὸν κ. Λυσσαρίδην ὅτι ἐξ ἴσου ἐγγράμματος καὶ κάτοχος τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἶμαι καὶ ὁ ὑποφαινόμενος ὅσον τοὐλάχιστον καὶ αὐτός, ἂν μή τι πλέον, διὰ ταῦτα ἀκριβῶς, τὴν χαιρεκακίαν τοῦ συναδέλφου ἀποδίδω καὶ ἀνταποδίδω εἰς τὸν ἴδιον καὶ ἀντιπαρέρχομαι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν εἶναι θέμα τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς νὰ ἀποφασίσῃ ποῖος ἐκ τῶν δύο γνωρίζει καλυτέραν γραμματικήν. Εἶναι ὅμως θέμα τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, ἐὰν ὑπάρχῃ διαδικαστικὴ ἔνστασις, νὰ ἀποφασίσῃ ἐὰν ὁ ἔντιμος Βουλευτής, κ. Σαμψών, ὡμίλησεν ἐκτὸς τάξεως ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα εἰς τὸ ὁποῖον ἀνεφέρθη.

Πιστεύω ὅτι οἱ ἀγορεύσεις ἐνώπιον τῆς Βουλῆς εἶναι ἀνάγκη νὰ εἶναι ἐλεύθεραι καὶ τὸ θέμα τοῦ ἐκτὸς τάξεως νὰ χρησιμοποιῆται φειδωλῶς, ἄλλως ἡ Βουλὴ χάνει τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθέρας συζητήσεως.

Ἡ ἰδική μου ἑρμηνεία τῆς ἀγορεύσεως τοῦ κ. Σαμψών, ὡς τήν ἀντελήφθην, εἶναι ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας μετά τήν ἀπελευθέρωσιν τοῦ κ. Φαρμακίδη συνηντήθη μετ' αὐτοῦ καί ἀπεκάλυψε εἰς αὐτόν ὅτι ἐγνώριζεν ἐκ τῶν ὑστέρων τούς ἀπαγωγεῖς του. Κατά πόσον δέν ἐδιώχθησαν ἤ ὄχι, εἶναι θέμα τῆς Ἀστυνομίας. Ἐάν ἀντελαμβανόμην ὅτι ὁ ἔντιμος Βουλευτής ἰσχυρίζετο ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας διέταξε, συνεβούλευσεν ἤ συνειργάσθη καθ' οἱονδήποτε τρόπον διά τήν ἀπαγωγήν δημοσιογράφου, θά ἦτο σοβαρωτάτη κατηγορία ἐκ μέρους Βουλευτοῦ κατά τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Θά ἠδύνατο φυσικά νά προσάψῃ τήν κατηγορίαν διότι οὔτε ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας οὔτε οὐδείς ἔχει πλεονεκτικήν μεταχείρισιν εἰς τήν Βουλήν, ἀλλ' ἀσφαλῶς θά ἐζητεῖτο ἀπό αὐτόν νά προσάψῃ ἐνώπιον ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς στοιχεῖα ἐπί τῶν ὁποίων νά βασίζωνται αἱ κατηγορίαι.

Ἐπαναλαμβάνω ὅμως ὅτι ἡ ἰδική μου ἀντίληψις εἶναι ὅτι ὁ ἔντιμος Βουλευτής, κ. Σαμψών, ἤθελε νά ὑποδείξῃ ὅτι ἐκ τῶν ὑστέρων ἔγιναν γνωστά τά πρόσωπα τῆς ἀπαγωγῆς, ἀλλ' ὅτι δέν ἐτιμωρήθησαν, καί ἐξ αὐτοῦ νά ἐξάξῃ τό συμπέρασμα ὅτι ὁ τύπος εὑρίσκετο ἐν διωγμῷ, ὡς ὁ ἴδιος ἰσχυρίσθη.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Διά πολλούς πολλά εἶναι γνωστά, ἀλλά πολλάς φοράς δέν ὑπάρχουν δυστυχῶς νομικά στοιχεῖα διά νά ληφθοῦν τά κατάλληλα μέτρα.

Καί ἐάν ὑποθέσωμεν ἀκόμη ὅτι ἐγένετο δήλωσις περί γνώσεως τῶν δραστῶν, αὐτό εἰς καμμίαν περίπτωσιν δέν σημαίνει ὅτι δέν ὑπῆρχεν ἡ διάθεσις ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως νά ληφθοῦν τά μέτρα ἐάν καί ἐφ' ὅσον ὑπῆρχαν στοιχεῖα καί καθῆκον καθενός θά ἦτο νά δώσῃ στοιχεῖα.

Ὅσον ἀφορᾷ τόν κ. Παρασκευαΐδην, πιστεύω ὅτι γνωρίζει Ἑλληνικά, δι' αὐτό ἐπιμένω ὅτι δίκαιον εἶχεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί, ὀρθῶς ἀνέφερεν ὁ ἔντιμος Βουλευτής κ. Λυσσαρίδης ὅτι δέν δύναται νά γίνῃ δίωξις, παρά τό γεγονός ὅτι ἕνας μπορεῖ νά ἔχῃ πληροφορίας ὡς πρός τούς δράστας, ἐάν δέν προκύψῃ πέραν τῆς πληροφορίας ἱκανοποιητική μαρτυρία, τό ὁποῖον δέν εἶναι θέμα τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ἀλλά τῶν ἐρευνῶν τῆς Ἀστυνομίας καί τῆς νομικῆς γνώμης, τήν ὁποίαν δίδει ἐπί τῶν ἀποδείξεων ὁ Γενικός Εἰσαγγελεύς κατά πόσον δύναται νά διωχθῇ ἤ ὄχι οἱοσδήποτε πολίτης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἁπλῶς θέλω νά προσθέσω ὅτι δέν ἔθεσα τάξιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Δέν προτίθεμαι νά ἐπαναλάβω ὅσα ἐλέχθησαν ἐπί τοῦ θέματος τῆς ἐλευθεροτυπίας ὑπ' ἐμοῦ κατά τήν τελευταίαν συνεδρίαν τοῦ Σώματος.

Εἰς τὴν ἀγόρευσίν μας ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἐπὶ τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ θέματος ὑπῆρξεν εἰσήγησις ὅπως ἡ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν τοῦ Σώματος μελετήσῃ τὴν νομοθεσίαν περὶ Τύπου καὶ, ἀφοῦ μελετήσῃ αὐτὴν τὴν νομοθεσίαν, εἰσηγηθῇ εἰς τὸ Σῶμα ἐκεῖνα τὰ μέρη τῆς νομοθεσίας πού, κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν, χρήζουν τροποποιήσεως οὕτως ὥστε ἡ Βουλὴ νὰ ἔχῃ τὴν εὐκαιρίαν νὰ μελετήσῃ ἐπὶ συγκεκριμένης βάσεως τὸ θέμα τῆς προστασίας τῆς ἐλευθεροτυπίας ἐν Κύπρῳ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὡς ἀνέφερα καὶ προηγουμένως πρὸς τὴν Βουλήν, τὸ θέμα τῆς ἐλευθεροτυπίας εἶναι ἓν πολὺ δύσκολον θέμα καὶ ἀπαιτεῖ μελέτην ὑπὸ εἰδικῶν. Οὐδεὶς δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ὁ τύπος πρέπει νὰ παρεμποδίζεται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντός του ἀλλὰ καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι δὲν θὰ ὑπάρχουν ὡρισμένοι περιορισμοί. Ὁ καθορισμὸς τῶν περιορισμῶν αὐτῶν δὲν εἶναι μόνον νομικὸν θέμα ἀλλὰ θέμα τὸ ὁποῖον θὰ ἀπαιτῇ ἢ ἀπαιτεῖ καὶ βαθμὸν πρακτικῆς γνώσεως τῶν δυσκολιῶν τὰς ὁποίας ἀντιμετωπίζει καὶ ὁ τύπος.

Εἰσηγοῦμαι ὅτι θὰ ἦτο δυνατόν, εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν, νὰ διορισθοῦν καὶ μέλη ἄλλων Ἐπιτροπῶν, ἢ, τοὐλάχιστον, νὰ διορισθῇ μία εἰδικὴ Ἐπιτροπή, ἡ ὁποία, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν, ἀφοῦ ἀκούσῃ καὶ τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζει ὁ τύπος, ἀκούσῃ καὶ τὰς ἀπόψεις τῆς Κυβερνήσεως, νὰ ἐκθέσῃ πρὸς τὴν Βουλὴν ποίας τροποποιήσεις χρήζει ἡ ὑφισταμένη νομοθεσία.

Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἀντίρρησις, ἀπομένει εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐπιλογῆς νὰ καταρτίσῃ εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν εἰς τὰς συνεδριάσεις τὰς ὁποίας θὰ παρακάθηται καὶ ἡ Νομικὴ Ἐπιτροπή.

Ὁ κ. Χατζηϊωάννου.

Α. ΧΑΤΖΗΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἤθελα ἁπλῶς νὰ πῶ ὅτι τὸ ζήτημα τῆς ἐλευθεροτυπίας εἶναι καὶ ζήτημα κατ' ἀρχὴν πολιτικῆς τῆς ἑκάστοτε Κυβερνήσεως.

Δηλαδή, προσπαθοῦμεν τώρα νὰ ὑπεισέλθωμεν εἰς τὰ καθήκοντα τῆς Κυβερνήσεως ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν θὰ συνεφώνουν ποτέ, ἔντιμε κύριε Βουλευτά, ὅτι τὸ θέμα τῆς ἐλευθεροτυπίας εἶναι θέμα τῆς ἑκάστοτε Κυβερνήσεως. διότι τότε, ἀσφαλῶς, δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἐλευθεροτυπία. Δὲν ὁμιλῶ μόνον διὰ τὴν Κύπρον ἀλλὰ ὁμιλῶ γενικά. Ἐὰν κάθε Κυβέρνησις ἡ ὁποία ἤρχετο εἰς τὴν ἀρχὴν εἶχε διαφορετικὰς ἀπόψεις περὶ ἐλευθεροτυπίας τότε ἀσφαλῶς δὲν θὰ ὑπῆρχε καμμία ἐλευθεροτυπία.

Α. ΧΑΤΖΗΪΩΑΝΝΟΥ :

Κύριε Πρόεδρε. Μὲ συγχωρεῖτε. Μὲ παρεξηγήσατε. Ἤθελα νὰ πῶ ὅτι κυρίως πρέπει νὰ ἀκουσθῇ καὶ ἡ ἄποψις τῆς Κυβερνήσεως. Δηλαδὴ δὲν εἶναι ζήτημα τῶν Ἐπιτροπῶν ἢ.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχω ἤδη πεῖ ὅτι ἡ εἰδικὴ Ἐπιτροπή, ἀφοῦ ἀκούσῃ τὰς ἀπόψεις τῶν δημοσιογράφων καὶ τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζουν, ἀφοῦ ἀκούσῃ τὰς

ἀπόψεις τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀφοῦ μελετήσῃ τὴν νομοθεσίαν, θὰ ὑποβάλῃ ἔκθεσιν εἰς πρῶτον στάδιον πρὸς τὴν Βουλὴν καὶ θὰ εἰσηγηθῇ, ἢ δυνατὸν νὰ μὴν εἰσηγηθῇ οἱασδήποτε τροποποιήσεις ἢ θὰ εἰσηγηθῇ ὡρισμένας τροποποιήσεις.

Α. ΧΑΤΖΗΙΩΑΝΝΟΥ :

Συμφωνῶ ἀπολύτως μὲ τὴν ἄποψίν σας, κύριε Πρόεδρε, καὶ ἤθελα ἁπλῶς αὐτὴν τὴν διευκρίνισιν νὰ κάμω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ συζήτησις τοῦ θέματος ἔληξε.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς τῆς Βουλῆς θὰ διορίσῃ τὴν εἰδικὴν Ἐπιτροπήν, οἱ δὲ ὅροι ἐντολῆς θὰ δοθοῦν ὑπὸ τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς.

Τὸ δεύτερον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι : «Ἡ ἄδικος μεταχείρισις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως 2.000 Κυβερνητικῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων». Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ν. Σαμψών, ὁ ὁποῖος καὶ ὡς εἰσηγητὴς τοῦ θέματος ἔχει τὸν λόγον.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

(Κτυπᾶ τὴν σφύρα)

Ἐὰν ἐπαναληφθῇ οἱονδήποτε χειροκρότημα εἰς τὴν Βουλὴν θὰ διατάξω ὅπως τὸ κοινὸν ἐξέλθῃ τῆς αἰθούσης τῆς Βουλῆς. Ἀπαγορεύονται αὐστηρῶς τὰ χειροκροτήματα εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Βουλῆς, ἀνεξαρτήτως τοῦ ποῖος Βουλευτὴς ἀγορεύει, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Χαίρω διότι ἓν ἀπὸ τὰ βασικὰ προβλήματα τῶν ἡμερομισθίων Κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων, ἐκεῖνο τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος, ἐλύθη κατὰ τρόπον ἱκανοποιοῦντα τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ἡ προαγγελθεῖσα διὰ τὴν 22αν Μαΐου εἰκοσιτετράωρος προειδοποιητικὴ ἀπεργία των ἀνεστάλη.

Ἡ λύσις τοῦ αἰτήματος αὐτοῦ τῶν 2.000 περίπου ἡμερομισθίων Κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων ἐπετεύχθη τὴν δωδεκάτην ὥραν καὶ μετὰ τὴν ὑπ' ἐμοῦ ἐγγραφὴν τοῦ θέματος τῆς τάξεως αὐτῆς τῶν πτωχῶν βιοπαλαιστῶν πρὸς συζήτησιν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

Τὸ ἴδιον εἶχε συμβῆ καὶ παλαιότερον, ὅταν ἡ ἰδία τάξις ὑπαλλήλων ἐπέτυχε, κατόπιν ἀπειλῆς κηρύξεως γενικῆς ἀπεργίας, νὰ λάβῃ τὰς αἰτηθείσας ὑπ' αὐτῆς καὶ ἐπὶ μακρὸν ἐκκρεμούσας μισθολογικὰς αὐξήσεις.

Αὐτὸ μὲ ἐμβάλλει εἰς τὴν σκέψιν, μήπως ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τελευταῖον στάδιον ὑπομονῆς τῶν ὑπαλλήλων της, διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰ ἀπολύτως δίκαια αἰτήματά των ; Θέλομεν νὰ πιστεύωμεν ὅτι δὲν συμβαίνει τοῦτο εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων.

Διότι ἀπὸ τοῦ 1960 μέχρι σήμερον ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, εἰσηγήσει τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας, ἀπέστειλεν εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἐψηφίσθησαν ὑπὸ τοῦ Σώματος αὐτοῦ πληθώρα νομοσχεδίων, τὰ ὁποῖα ὑπῆρξαν εὐεργετικώτατα διὰ πλείστους ὅσους ὑπαλλήλους. Ἐμερίμνησε δι' ὅλα καὶ κατωχύρωσε διὰ νόμων τὴν θέσιν τῶν ἐργατοϋπαλλήλων τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἀλλὰ διὰ τοὺς ἰδικούς της ὑπαλλήλους καὶ εἰδικῶς τοὺς ἡμερομισθίους Κυβερνητικοὺς ἡ Κυβέρνησις ἀπεδείχθη κακὸς ἐργοδότης.

Μάλιστα, κακὸς ἐργοδότης. Διότι ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν παραγνωρίζει τὰ δίκαια αἰτήματα αὐτῶν τῶν 2.000 ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἀντιμετωπίζουν διαρκῶς τὸν κίνδυνον ἀπολύσεώς των, κατόπιν ἑπταημέρου μόνον προειδοποιήσεως. Καὶ φοβοῦνται ὅτι θὰ ἐκδιωχθοῦν εὐθὺς ὡς ἐξευρεθῇ λύσις τοῦ Κυπριακοῦ, ὁπότε θὰ ἐπανέλθουν εἰς τὰς θέσεις των Τοῦρκοι τακτικοὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι. Ὅπως φοβοῦνται ὅτι ἡ τάξις των δὲν θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν μελετωμένην ἀναδιάρθρωσιν τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας.

Ἐπὶ τῆς στάσεως τῆς Κυβερνήσεως ὅσον ἀφορᾷ κυρίως τὴν τύχην τῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων, ὀφείλει νομίζω νὰ λάβῃ θέσιν καὶ ἡ Βουλή, προτοῦ εὐρεθῶμεν πρὸ τετελεσμένου γεγονότος.

Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων αἰτημάτων τῶν ἡμερομισθίων, διὰ τὰ ὁποῖα ἡ Συντεχνία των ὑπέβαλε σχετικὸν ὑπόμνημα τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1972, νομίζω ὅτι ὀφείλομεν νὰ λάβωμεν θέσιν καὶ νὰ ἐξασκήσωμεν οἱανδήποτε πίεσιν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, διὰ νὰ λύσῃ αἰσίως τὰ προβλήματά των.

Εἶναι ἐπιβεβλημένον, κατὰ τὴν ἄποψίν μου, νὰ λυθῇ ὁριστικῶς τὸ θέμα τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος, ἡ αὔξησις τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ δίδεται εἰς αὐτοὺς κατὰ τὸ πρότυπον τῶν δημοσίων καὶ τῶν ἄλλων ὑπαλλήλων.

Νὰ προχωρήσῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν μονιμοποίησιν τῶν 2.000 ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων της, πλεῖστοι τῶν ὁποίων ἔχουν ὑπηρεσίαν 10 ἐτῶν. Αὐτὸ εἶναι καὶ τὸ βασικώτερον αἴτημά των.

Ἀλληλένδετον μὲ τὴν μονιμοποίησιν εἶναι καὶ τὸ θέμα τῆς μὴ προσλήψεως ἄλλων δημοσίων ὑπαλλήλων, πρὸς συμπλήρωσιν τῶν διαφόρων θέσεων αἱ ὁποῖαι κενοῦνται. Διὰ τὰς θέσεις αὐτάς, ποὺ εἶναι ἐλάχιστοι, πρέπει νὰ ληφθῇ πρόνοια ὥστε νὰ διορίζωνται ἡμερομίσθιοι κυβερνητικοὶ καὶ ὄχι «ἐξωτερικοί», ἐφ' ὅσον οἱ ὑπηρετοῦντες σήμερον κατέχουν ὅλα τὰ προσόντα διὰ νὰ μονιμοποιηθοῦν.

Ὅπως ἀλληλένδετον εἶναι καὶ τὸ αἴτημά των ὅπως πρὸς καλυτέραν καὶ πλέον ἀξιοπρεπῆ ἀμοιβήν των πληρώνωνται μηνιαίως ἀντὶ ἡμερησίως.

Αὐτὰ βασικῶς εἶναι τὰ κυριώτερα αἰτήματα τῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων τῆς Κυβερνήσεως. Δίκαια, καθαρὰ καὶ ξάστερα.

Δὲν δικαιολογεῖται ἄλλη καθυστέρησις εἰς τὴν ἐπίλυσίν των. Καὶ εἰς ἡμᾶς ἐναπόκειται νὰ ἀποφασίσωμεν ὅπως εἰσηγηθῶμεν τὴν ἐπίσπευσιν τῆς μονιμοποιήσεώς των, διὰ νὰ διασκευασθῇ καὶ ἡ ἐπικρατοῦσα μεταξὺ τῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων καὶ τῶν ἄλλων τάξεων ἐντύπωσις, ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶναι ὁ χείριστος ἐργοδότης εἰς τὸν τόπον αὐτόν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι, ὡς συνήθως, μετὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ Βουλευτοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος, ἡ συζήτησις ἀναβάλλεται διὰ τὴν ἑπομένην συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς. Καὶ ἑπομένως τὸ θέμα θὰ παραμείνῃ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως διὰ νὰ δυνηθοῦν οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἀγορεύσουν νὰ πράξουν τοῦτο.

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω εἶναι τὸ ἑξῆς : Ὅτι ὑπάρχουν πλεῖστα ὅσα νομοσχέδια τὰ ὁποῖα .....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Συνεχίστε κ. Σαββίδη. Σᾶς ἀκούομεν καὶ ἄνευ μικροφώνου.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

..... χρειάζονται ἀρκετῶν ἡμερῶν ἐργασίαν διὰ νὰ μπορέσωμεν νὰ τὰ τελειώσωμεν προτοῦ κλείσῃ ἡ Βουλή. Ὅπως, ὅμως, σήμερον καθωρίσατε μόνον τὰς πρωϊνὰς ὥρας, φοβοῦμαι πολὺ πὼς δὲν θὰ κατορθώσωμεν νὰ τὰ περάσωμεν διότι δὲν θὰ μποροῦν οἱ Βουλευταὶ καθημερινῶς νὰ ἔρχωνται κάθε πρωῒ διὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἀντεπεξέλθουν εἰς αὐτὴν τὴν μεγάλην ἐργασίαν. Καὶ ἐπομένως πρέπει νὰ ἐργαζώμεθα καὶ τὸ ἀπόγευμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ θέμα εἶναι δύσκολον. Εἶμαι κατατοπισμένος. Τὸ πρόβλημα ὅμως εἶναι ὅτι δὲν εἶναι δυσκολία διὰ τοὺς Βουλευτὰς νὰ ἐργάζωνται καὶ τὸ ἀπόγευμα ἀλλὰ διὰ τοὺς Δημοσίους Ὑπαλλήλους τῆς Βουλῆς, οἱ ὁποῖοι, ἐργαζόμενοι καὶ τὸ ἀπόγευμα, θὰ ἐργάζωνται πέραν τῶν ὡρῶν διὰ τὰς ὁποίας ἐργάζονται ἄλλοι Δημόσιοι Ὑπάλληλοι.

Εὑρίσκομαι εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν καὶ ἐλπίζω τὸ θέμα νὰ διευθετηθῇ. Ἀλλὰ δὲν νομίζω ὅτι θὰ διευθετηθῇ πρὸ τῆς λήξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς συνόδου αὐτῆς.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Μὰ μποροῦν νὰ πληρώνωνται ὑπερωρίας, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐδῶ εἶναι τὸ πρόβλημα. Δι' αὐτὸ εὑρίσκομαι καὶ εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἤ, ἐν ἀνάγκῃ, δὲν θὰ περάσωμεν τὰ Νομοσχέδια τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν. Διότι ἐὰν πρόκειται νὰ τοὺς κάμωμεν ἐκβιασμὸν νὰ τοὺς κάμωμεν. Ἤ θὰ μᾶς πληρώσουν ὑπερωρίας ἤ.....

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ Βουλὴ οὐδέποτε ἐκβιάζει.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν θὰ τὸ κάμωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παναγιώτης Δημητρίου.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Δράττομαι τῆς εὐκαιρίας, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἐφ' ὅσον ἠγέρθη, νὰ θίξω αὐτὸ τὸ θέμα, δηλαδὴ τὸ ὅτι εἶναι ἀπαράδεκτον τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν ἢ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀρνῆται νὰ πληρώσῃ πέντε ἢ δέκα ὑπαλλήλους τῆς Βουλῆς, διὰ νὰ μπορῇ ἡ Βουλὴ αὐτὴ νὰ λειτουργῇ τὸ ἀπόγευμα καὶ νὰ καλύψῃ τὴν

ἐργασίαν τὴν ὁποίαν ἔχει νὰ καλύψῃ μέχρι τέλους τοῦ χρόνου. Δὲν νομίζω ὅτι εἶναι τόσον μεγάλη ἡ οἰκονομικὴ ἐπιβάρυνσις ποὺ δὲν μπορεῖ τὸ κράτος νὰ ἀνθέξῃ ἔναντι τοῦ ἀνταλλάγματος τῆς ἐργασίας κατὰ τὰ ἀπογεύματα τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν. Πρέπει νὰ λυθῇ πρὸ τῆς συνόδου αὐτῆς, διὰ νὰ μπορέσῃ ἡ Βουλὴ νὰ ἐκπληρώσῃ εἰς τὸ ἀκέραιον τὸ καθῆκον της.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λαμβάνω ὑπὸ σημείωσιν τὰ ἀναφερθέντα ὑπὸ τῶν ἐντίμων κ.κ. ἀγορητῶν καὶ θὰ συνεχίσω τὰς προσπαθείας μου δι' ἐπίλυσιν τοῦ θέματος.

Δὲν εἶναι τόσον ἁπλοῦν τὸ θέμα ὅσον φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως, διότι ὑπάρχουν καὶ ἄλλα Τμήματα τὰ ὁποῖα χρειάζονται νὰ ἐργάζωνται καὶ ἀπογεύματα καὶ τὸ ὅλον θέμα εὑρίσκεται ὑπὸ συζήτησιν μαζὺ μὲ τοὺς ἐκπροσώπους τῶν Κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων.

Ἡ προσεχὴς συνεδρίασις τῆς Βουλῆς ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Ἡ ἡμερησία διάταξις θὰ ἔχῃ ὡς ἀκολούθως :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ τοῦ Ὀργανισμοῦ Λιμένων Κύπρου Νόμος τοῦ 1972.

(2) Ὁ περὶ Ἀποβαθρῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(3) Ὁ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(4) Ὁ περὶ Ὁδικῶν καὶ ἀπὸ Οἴκου εἰς Οἶκον Ἐράνων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(5) Ὁ περὶ Ἀναθεωρήσεως τῆς Μισθοδοσίας καὶ Ἐπιδομάτων τοῦ Νοσηλευτικοῦ Προσωπικοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(6) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 3) τοῦ 1973.

(7) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 9) τοῦ 1973.

(8) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 10) τοῦ 1973.

(9) Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμος τοῦ 1973.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ : «Ἡ ἄδικος μεταχείρισις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως δύο χιλιάδων Κυβερνητικῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων». (Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ν. Σαμψών). (Συνέχισις τῆς συζητήσεως).

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Β, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, παρακαλῶ ὅπως συμπεριληφθοῦν δύο εἰσέτι Νομοσχέδια «Ὁ περὶ Ἐλέγχου Ἐνοικίων (Ὑποστατικὰ Ἐργασίας) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1970» καὶ «Ὁ περὶ Ἐγγραφῆς καὶ Ἐλέγχου τῶν Ἐργοληπτῶν Οἰκοδομῶν Νόμος τοῦ 1972».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ περὶ Ἐγγραφῆς καὶ Ἐλέγχου τῶν Ἐργοληπτῶν Οἰκοδομῶν Νόμος τοῦ 1972 ἀντιλαμβάνομαι ὅτι θὰ σταλῇ τὴν Πέμπτην ἀπὸ τὸ Γραφεῖον τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως μὲ ἀρκετὰς τροποποιήσεις. Ἑπομένως ἀμφιβάλλω ἐὰν θὰ εἶναι ἕτοιμος πρὸς συζήτησιν τὴν προσεχῆ Πέμπτην.

Ε. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ :

Ἐν πάσῃ περιπτώσει θὰ πρέπει νὰ τερματισθῇ ἡ ἐργασία ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου προτοῦ διακόψῃ τὰς ἐργασίας της ἡ Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Συμφωνῶ πλήρως, δι' αὐτὸ καὶ ἠρώτησα σήμερον εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον καὶ μοῦ ἐδόθη ἡ ἐξήγησις ὅτι τὸ νέον κείμενον τοῦ Νομοσχεδίου θὰ εἶναι ἕτοιμον τὴν προσεχῆ Πέμπτην.

Τὸ ἄλλο θέμα «Ὁ περὶ Ἐλέγχου Ἐνοικίων (Ὑποστατικὰ Ἐργασίας) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1970» προστίθεται εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν.

Ἐπίσης ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς θὰ προβῇ εἰς τὴν σύστασιν τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία θὰ ἀνακοινωθῇ τὴν προσεχῆ Πέμπτην.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως αὐτῆς.

("Ωρα λήξεως 6.15 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Κληρίδης Ξάνθος
Κόσιης Νῖκος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντῖνος Ντῖνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ μὴ ἐπέκτασις τοῦ τουριστικοῦ δρόμου τῆς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ ὅστις ἄγει εἰς τὴν περιοχὴν Lady's Mile μέσῳ Ζακακίου—Ἡ ἀπαλλοτρίωσις τῶν πέριξ τοῦ Παγκυπρίου Γυμνασίου (Ἁγίου Ἰωάννου) χώρων).

(2) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 6) τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(3) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 7) τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(4) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 8) τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(5) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Συμφωνίας περὶ Συνεργασίας εἰς τὸν τομέα τοῦ Τουρισμοῦ μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας τῆς Ρουμανίας (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(6) Ἔκθεσις ἐπὶ τῶν περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Τουρισμοῦ (Ταμεῖον Προνοίας) Κανονισμῶν τοῦ 1973 καὶ ἔγκρισις αὐτῶν.

(7) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ὁδικῶν καὶ ἀπὸ Οἴκου εἰς Οἶκον Ἐράνων (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1973.

(8) Συμπληρωματικὴ Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ἀρχαιοτήτων (Τροποποιητικοῦ) (Ἀρ. 2) Νόμου τοῦ 1972 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(9) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Κανονισμῶν.

(10) Συνέχισις τῆς συζητήσεως (Φ. Παρασκευαΐδης, Ν. Σαμψών, Β. Λυσσαρίδης, Πρόεδρος, Ε. Παπαϊωάννου, Α. Χατζηϊωάννου) ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἡ προστασία τῆς ἐλευθεροτυπίας ἐν Κύπρῳ».

(11) Ἀγόρευσις τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ν. Σαμψὼν ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἡ ἄδικος μεταχείρισις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως δύο χιλιάδων Κυβερνητικῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων».

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 7ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.46 μ.μ.)

(Ἀρ. 36)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς παρούσης συνεδρίας.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Α εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 15ην Μαρτίου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου καὶ ληφθεῖσα τὴν 16ην Μαρτίου 1973.

«Ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἔχει ἱδρυθῆ ἀπὸ μέρους τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας Ἱνστιτοῦτον ξένων γλωσσῶν μὲ σκοπὸν τὴν βοήθειαν ὅλων ἐκείνων ποὺ ἐπιθυμοῦν νὰ ἐκμάθουν ξένας γλώσσας καὶ τύχουν πιστοποιητικῶν ἀναλόγων ποὺ θὰ ὑποβοηθήσουν αὐτοὺς πρὸς προαγωγὴν καὶ καλλιτέρευσιν τῆς θέσεώς των, ἰδίως δὲ τοὺς Κυβερνητικοὺς ὑπαλλήλους.

Σχετικὴ διαφώτισις ἔγινε καὶ γίνεται καθ' ἕκαστον ἔτος ὅταν πρόκειται νὰ γίνῃ ἡ ἔναρξις τούτου, καὶ μαζὶ μὲ τὴν διαφώτισιν γίνεται καὶ σχετικὴ προπαγάνδα.

Θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς :

(1) Ποία ἡ ἰσχὺς τῶν Πιστοποιητικῶν τοῦ Ἱνστιτούτου ξένων γλωσσῶν τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἔναντι τῶν ἰσοδυνάμων ξένων Σχολῶν ;

(2) Τὸ Πιστοποιητικὸν Λογιστικῆς Γ΄ ἔτους τὸ ὁποῖον ἐκδίδει εἰς σπουδαστὰς τοῦ Ἰνστιτούτου ξένων γλωσσῶν εἶναι ἰσοδύναμον τοῦ Πιστοποιητικοῦ Λογιστικῆς ἀνωτέρου ἐπιπέδου τοῦ Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου τοῦ Λονδίνου (Accounting Higher London Chamber of Commerce) :

(3) Ποία ἡ διαφώτισις ἀπὸ μέρους τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου πρὸς τοὺς τροφίμους τοῦ Ἰνστιτούτου τούτου, περὶ τῆς τύχης τῶν Πιστοποιητικῶν ποὺ θὰ τοὺς δοθοῦν εἰς τὸ τέλος τῆς φοιτήσεώς των ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 2αν Ἰουνίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 16ην Μαρτίου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου.

«Τὰ Ἰνστιτοῦτα Ξένων Γλωσσῶν ἱδρύθησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας τὸ 1959 καὶ ἀποβλέπουν δι' ἀπογευματινῶν καὶ νυκτερινῶν τάξεων νὰ προσφέρουν εὐκαιρίας εἰς μαθητὰς καὶ ἐνήλικας νὰ ἐκμάθουν ξένας γλώσσας ἢ νὰ καλλιεργήσουν τὰς γνώσεις των εἰς αὐτάς. Εἰς τὰ ἰνστιτοῦτα λειτουργοῦν ἐπίσης τάξεις ἐμπορικῶν μαθημάτων δι' ἐνήλικας.

Οἱ σπουδασταὶ τῶν ἰνστιτούτων δύνανται ἐὰν ἐπιθυμοῦν νὰ παρακαθήσουν εἰς τὰς τελικὰς ἐξετάσεις τοῦ ἔτους καὶ εἰς τοὺς ἐπιτυγχάνοντας ἀπονέμεται πιστοποιητικὸν εἰς τὸ ὁποῖον ἀναγράφεται τὸ ἔτος σπουδῶν. Αἱ ἐξετάσεις εἶναι ἐνιαῖα, δι' ὅλα τὰ ἔτη τῶν ἰνστιτούτων καὶ καταβάλλεται προσπάθεια τὰ ἐπίπεδα δι' ἕκαστον ἔτος νὰ παραμένουν σταθερὰ δὲν εἶναι δυνατὸν ὅμως καὶ δὲν ἐνδείκνυται νὰ γίνεται σύγκρισις μὲ τὰ ἐπίπεδα πιστοποιητικῶν ἐξωτερικῶν ἐξετάσεων ἢ ξένων σχολῶν.

Οἱ σπουδασταὶ τῆς Λογιστικῆς Γ΄ ἔτους καλύπτουν μὲν τὴν ὕλην τοῦ Accounting Higher τοῦ L.C.C. οἱ ἐπιθυμοῦντες ὅμως νὰ ἀποκτήσουν τὸ ἐν λόγῳ προσὸν δέον νὰ παρακαθήσουν εἰς τὰς εἰδικὰς ἐξετάσεις τοῦ Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου τοῦ Λονδίνου».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προτοῦ εἰσέλθωμεν εἰς τὸ Κεφάλαιον Β — Νομοθετικὴ Ἐργασία — ἔχω νὰ ἀνακοινώσω τὴν ἀκόλουθον ἀπόφασιν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς τῆς Βουλῆς.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς συνελθοῦσα σήμερον ἐπελήφθη τοῦ διορισμοῦ Εἰδικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν μελέτην τοῦ θέματος «Ἡ προστασία τῆς Ἐλευθεροτυπίας ἐν Κύπρῳ».

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς ἀπεφάσισεν ὅπως ἡ ἐν λόγῳ Ἐπιτροπὴ εἶναι ἑπταμελὴς καὶ ὅπως ἀπαρτίζεται ἀπὸ τοὺς κ.κ. Τάσον Παπαδόπουλον ὡς Πρόεδρον, Ἡρακλῆν Χατζηηρακλέους, Ἐζεκίαν Παπαϊωάννου, Γιάγκον Ποταμίτην, Ξάνθον Κληρίδην, Παναγιώτην Δημητρίου καὶ Κώσταν Χριστοδουλίδην, ὡς μέλη.

Οἱ ὅροι ἐντολῆς τῆς συσταθείσης Ἐπιτροπῆς θὰ ἀνακοινωθῶσι κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τοῦ Σώματος.

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β — Νομοθετικὴ Ἐργασία.

Τὰ πρῶτα θέματα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι «Ὁ περὶ Ὀργανισμοῦ Λιμένων Κύπρου Νόμος τοῦ 1972» καὶ «Ὁ περὶ Ἀποβαθρῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

Θὰ δώσω προτεραιότητα εἰς τὸ τέταρτον θέμα «Ὁ περὶ Ὀδικῶν καὶ ἀπὸ Οἴκου εἰς Οἶκον Ἐράνων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973» διὰ τὸ ὁποῖον ἡ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκυκλοφόρησε πρὸ τῆς περασμένης Πέμπτης καὶ ἀνεβλήθη ἡ συζήτησίς του διὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίαν.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἡ ἔκθεσις ἤδη ἀνεγνώσθη τὴν περασμένην ἑβδομάδα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εὐχαριστῶ. Ἡ ἔκθεσις ἀνεγνώσθη εἰς τὴν Βουλὴν τὴν περασμένην Πέμπτην.

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ μακροῦ τίτλου τοῦ βασικοῦ νόμου.

Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ βασικοῦ νόμου.

Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου.

Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἑδαφίου (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 5ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ βασικοῦ νόμου.

Ἄρθρον 6ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 6ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἑδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 7ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 7ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ὁδικῶν καὶ ἀπὸ Οἴκου εἰς Οἶκον Ἐράνων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

«Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 3) τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔκθεσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τοῦ τιτλοφορουμένου «Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 3) τοῦ 1973».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν ἔχει κυκλοφορήσει ἡ ἔκθεσις 48 ὥρας πρὸ τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐὰν οὕτως ἔχουν τὰ πράγματα τὸ θέμα δέον νὰ ἀναβληθῇ διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς ἡ ὁποία θὰ ὁρισθῇ εἰς τὸ τέλος τῆς σημερινῆς συνεδρίας.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Εἶναι δι' ὅλους τοὺς Προϋπολογισμούς, κύριε Πρόεδρε ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ;

Φαντάζομαι τὸ ἴδιον θὰ ἰσχύῃ δι' ὅλους τοὺς Προϋπολογισμούς.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἐν τάξει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πότε ἐκυκλοφόρησαν αἱ ἐκθέσεις ;

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Σήμερα, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπειδὴ αἱ ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν δὲν ἐκυκλοφόρησαν 48 ὥρας πρὸ τῆς συζητήσεως ἐν τῇ Βουλῇ, ἡ συζήτησις τῶν Νομοσχεδίων τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται ἐγγεγραμμένα ὡς 6ον, 7ον καὶ 8ον θέματα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἀναβάλλεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην.

«Ὁ περὶ τοῦ Ὀργανισμοῦ Λιμένων Κύπρου Νόμος τοῦ 1972» καὶ ὁ περὶ Ἀποβαθρῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

Ὑπάρχει κοινὴ ἔκθεσις καὶ διὰ τὰ δύο Νομοσχέδια.

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Καὶ αὐτὴ σήμερα ἔχει κυκλοφορήσει, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐφ' ὅσον ἡ ἔκθεσις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ ἐπὶ τῶν δύο Νομοσχεδίων δὲν ἐκυκλοφόρησε 48 ὥρας πρὸ τῆς συζητήσεώς των ἐν τῇ Βουλῇ, ἡ συζήτησις τῶν δύο τούτων θεμάτων ἀναβάλλεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην καὶ θὰ τεθοῦν ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἡ ὁποία θὰ ἀνακοινωθῇ εἰς τὸ τέλος τῆς παρούσης συνεδρίας.

«Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμος τοῦ 1973» καὶ ὁ «ὁ περὶ Ἐλέγχου Ἐνοικίων (Ὑποστατικὰ Ἐργασίας) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1970» δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθοῦν σήμερον διότι δὲν ἔχουν κυκλοφορήσει εἰσέτι αἱ ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Καταστολῆς Παρανόμων Πράξεων Στρεφομένων κατὰ τῆς Ἀσφαλείας τῆς Πολιτικῆς Ἀεροπορίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου (Ἐπιχορήγησις Ἀπολαβῶν) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ περὶ τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου (Ἐπιχορήγησις Ἀπολαβῶν) Νόμος τοῦ 1973 ἀπεστάλη πρὸ ἀρκετοῦ χρόνου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν καὶ παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν. Πλέον συγκεκριμένως, τὸ θέμα ἀπεστάλη εἰς τὴν Βουλὴν τὴν 13ην Ἰουλίου τοῦ 1972.

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν νομίζω ὅτι μπορεῖ νὰ σταλῇ μόνον εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν. Νομίζω ὅτι θὰ ἦτο καλὸν ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν νὰ τὸ μελετήσῃ μαζὶ μὲ τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀπὸ νομικῆς πλευρᾶς δὲν παρουσιάζει καμμίαν δυσκολίαν διότι προβλέπει τὴν μεταβίβασιν περιουσίας ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν εἰς τὸ κράτος καὶ ἀντὶ ἡ μεταβίβασις νὰ γίνεται δι' ἕκαστον τεμάχιον κεχωρισμένως, γίνεται ὁμαδικὴ μεταβίβασις διὰ τῶν διατάξεων τοῦ ἐν λόγῳ Νόμου.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε, κύριε Πρόεδρε, νὰ εἴπω τὸ ἑξῆς, ὅτι μεταβίβασις γαιῶν, ὁπωσδήποτε καὶ ἐὰν πρόκειται νὰ γίνῃ εἶναι μᾶλλον νομικὸν θέμα παρὰ οἰκονομικόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ἔχω ἔνστασιν ὅπως παραπεμφθῇ καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν. Παραπέμπεται καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν.

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Μοῦ φαίνεται ὅτι ἐὰν ἀποφασίσῃ ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν κατὰ πόσον θὰ σταλῇ ἢ ὄχι, τότε νὰ σταλῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καὶ τοῦτο εἶναι ὀρθόν. Ἐὰν ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς πλευρᾶς ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν, τότε νὰ ἐξετασθῇ καὶ ἀπὸ νομικῆς πλευρᾶς ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ἀναθεωρήσεως καὶ Ἀναδιαρθρώσεως τοῦ Μισθολογίου τῶν Δημοσίων Θέσεων Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ περὶ Ἀναθεωρήσεως καὶ Ἀναδιαρθρώσεως τοῦ Μισθολογίου τῶν Δημοσίων Θέσεων Νόμος τοῦ 1973 ἀπεστάλη εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, εἶναι καθαρῶς οἰκονομικὸν θέμα καὶ παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οἱ περὶ Οἰκοδομῶν καὶ Ἔργων Μηχανικῶν Κατασκευῶν (Ἀσφάλεια, Ὑγεία καὶ Εὐημερία) Κανονισμοὶ τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οἱ Κανονισμοὶ κατατίθενται εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. Παραπέμπονται εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δημοσιονομική ἔκθεσις διὰ τὸ ἔτος 1972. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

Ἐλήξεν ἡ κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ὑπάρχει ἐγγεγραμμένον τὸ ἀκόλουθον θέμα : «Ἡ ἄδικος μεταχείρισις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως 2.000 Κυβερνητικῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων». Θέμα ἐγγραφὲν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Νίκου Σαμψών.

Ἡ συζήτησις τοῦ θέματος ἤρχισε καί, ἐπομένως, ἐὰν ὑπάρχουν ἄλλοι οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἀγορεύσουν ἐπὶ τοῦ θέματος, δύνανται νὰ πράξουν τοῦτο σήμερον.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Τὸ θέμα τῶν ἡμερομισθίων Κυβερνητικῶν Ὑπαλλήλων εἶναι παλαιόν, εἶναι καθυστερημένον ἀδικαιολογήτως καὶ ἔχει ἀπασχολήσει ἐπανειλημμένως τὸ Σῶμα.

Τὸ θέμα ἐτέθη πρὸ καιροῦ τόσον ὑπ' ἐμοῦ ὅσον καὶ ὑπὸ τοῦ τότε συναδέλφου κ. Πέτρου Στυλιανοῦ, μὲ συγκεκριμένας εἰσηγήσεις ὅτι ὁ θεσμὸς τῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ ἀνεκτὸς παρὰ μόνον δι' ἐποχιακὰς ἀπασχολήσεις καὶ ὅτι οἱ εὑρισκόμενοι εἰς τὴν Κυβερνητικὴν Ὑπηρεσίαν ἡμερομίσθιοι ὑπάλληλοι ἔπρεπε νὰ εἶχαν ἀπορροφηθῇ εἰς τὴν μόνιμον ὑπηρεσίαν διότι ἦτο ἐντελῶς ἄδικον ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι ἐργάζονται εἰς τὴν Κυβερνητικὴν Ὑπηρεσίαν καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἔχουν ὅλα τὰ προσόντα διὰ νὰ κατέχουν τὰς θέσεις τὰς ὁποίας κατέχουν, νὰ εὑρίσκωνται εἰς μειονεκτικὴν θέσιν ἔναντι τῶν ἄλλων συναδέλφων των τόσον ἀπὸ πλευρᾶς δικαιώματος νὰ σταματηθῇ ἡ ἀπασχόλησίς των, ὅσον καὶ ἀπὸ πλευρᾶς ἀπολαβῶν, συντάξεως καὶ ὅλων τῶν ἄλλων ὠφελημάτων τὰ ὁποῖα παρέχει ἡ Κυβέρνησις εἰς τοὺς Δημοσίους Ὑπαλλήλους.

Οἱονδήποτε ἐπιχείρημα ὅτι ἡ ἀπουσία τῶν Τούρκων ὑπαλλήλων ἦτο ἡ δικαιολογία τῆς συνεχίσεως αὐτοῦ τοῦ θεσμοῦ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ὡς ἱκανοποιητικόν, διότι πολλοὶ ὑπάλληλοι ἔκτοτε προσελήφθησαν εἰς τὴν Κυβερνητικὴν Ὑπηρεσίαν καὶ ἐν τούτοις ὑπάρχουν σήμερον Κυβερνητικοὶ ἡμερομίσθιοι ὑπάλληλοι οἱ ὁποῖοι διανύουν τὸ δέκατον ἔτος ὑπηρεσίας ὑπ' αὐτὰς τὰς συνθήκας.

Ἀνεξαρτήτως ὅλων αὐτῶν πιστεύομεν ὅτι παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι μερικὰ ἐπὶ μέρους αἰτήματα ἔχουν ἤδη γίνει ἀποδεκτὰ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, τὸ βασικὸν θέμα τὸ ὁποῖον θὰ πρέπει νὰ ἀπασχολήσῃ τὴν Κυβέρνησιν εἶναι ἡ πλήρης κατάργησις αὐτοῦ τοῦ θεσμοῦ, ἡ πλήρης ἐνσωμάτωσις ὅλων τῶν Κυβερνητικῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων, οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὰ προσόντα εἰς τὴν Κυβερνητικὴν Ὑπηρεσίαν καὶ ὅτι ἀπ' ἐδῶ καὶ ἐμπρὸς θὰ εἶναι δυνατὴ ἡ πρόσληψις κυβερνητικῶν ἡμερομισθίων μόνον δι' ἐποχιακὰς ἀνάγκας. Εἶναι ἀδιανόητον, ὄχι μόνον ὑπάλληλοι εἰς τὰς συνήθεις ὑπηρεσίας, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ ἐπιστήμονες νὰ προσλαμβάνωνται ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἡμερομισθίου ὑπαλλήλου καὶ νὰ παραμένουν πολλάκις ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν μὲ αὐτὴν τὴν ἰδιότητα.

Ὅμως, πιστεύω ὅτι, ὅπως εἶπα καὶ πρίν, δεδομένου ὅτι τὸ θέμα ἀπησχόλησεν ἐπανειλημμένως τὴν Βουλήν, ἐὰν τώρα ἁπλῶς περιορισθῶμεν εἰς ὁμιλίας ἀπὸ τοῦ βήματος, ἡ συνεισφορὰ διὰ τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος δὲν θὰ εἶναι καὶ τόσον μεγάλη.

Εἰσηγοῦμαι ὅπως τὸ θέμα παραπεμφθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας, ἡ ὁποία ἀφοῦ τὸ ἐξετάσῃ μετ' ἐκπροσώπων τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκπροσώπων τῶν ἐνδιαφερομένων ὑπαλλήλων, νὰ καταλήξῃ εἰς συγκεκριμένας προτάσεις τὰς ὁποίας ἀφοῦ ἐκθέσῃ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ἐν τέλει προσπαθήσῃ νὰ τὰς θέσῃ ἐνώπιον τῆς Κυβερνήσεως μὲ ἀπαίτησιν τὴν ἐπίλυσίν των.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

ΗΡ. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἀπὸ τῆς θέσεώς μου θὰ ἤθελα νὰ δηλώσω ὅτι ἐπειδὴ καὶ εἰς τὸ παρελθὸν ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἠσχολήθη μὲ τὸ θέμα αὐτὸ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐξετάσεως τῶν Προϋπολογισμῶν, Τακτικοῦ καὶ Ἀναπτύξεως, καὶ ἐπειδὴ καὶ προσωπικῶς πιστεύω ὅτι διὰ τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ προσφορὰ κάποιας οὐσιώδους ὑποστηρίξεως πρὸς τὴν τάξιν τῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων, συμφωνῶ νὰ σταλῇ εἰς τὰς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς Ἐργασίας καὶ Οἰκονομικῶν.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Τὸ θέμα τῶν ἐκτάκτων ἡμερομισθίων κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων εἶναι ἀσφαλῶς ἕνα σοβαρὸ θέμα καὶ σὰν τέτοιο ἔχει ἀντικρυσθῇ τόσο ἀπὸ τὴν Κλαδικὴν Ἐπιτροπὴ τῶν ἐνδιαφερομένων ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν Παγκύπρια Συντεχνία Δημοσίων Ὑπαλλήλων—τὴν ΠΑΣΥΔΥ.

Ἡ εἰδικὴ αὐτὴ κατηγορία κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων ἐδημιουργήθη βασικὰ ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀνταρσία τοῦ Δεκέμβρη τοῦ 1963 καὶ τὴν ἀποχώρηση ὅλων τῶν Τούρκων δημοσίων ὑπαλλήλων ἀπὸ τὴν κυβερνητικὴν ὑπηρεσία—εἶναι δηλ. δημιούργημα βασικὰ τῆς ἔκτακτης ἀνάγκης. Σύμφωνα μὲ συγκεκριμένα καὶ ἀκριβῆ στοιχεῖα ὁ ἀριθμὸς τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων αὐτῆς τῆς κατηγορίας ἀνήρχετο κατὰ τὸ 1964 σὲ 250 περίπου, ἀλλὰ ἀπὸ τότε αὐξανόταν σταθερὰ ἀπὸ χρόνο σὲ χρόνο φτάνοντας τὸ 1970 στοὺς 2.000 περίπου, γιὰ νὰ μειωθῇ κατόπιν, σὰν ἀποτέλεσμα εἴτε μονιμοποίησης ἑνὸς ἀριθμοῦ ἢ γιὰ ἄλλους λόγους, στοὺς 1.500 περίπου ποὺ ὑπολογίζονται σήμερα.

Ἡ πρόσληψη γιὰ ὁποιουσδήποτε λόγους καὶ ἡ συνεχὴς ἀπασχόληση ἐκτάκτων ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων γιὰ διάστημα μερικῶν χρόνων δημιουργεῖ ἀφ' ἑαυτῆς διάφορα προβλήματα, ὅπως ἡ μισθοδοσία καὶ γενικὰ οἱ ὅροι ἐργασίας τους, ποὺ ἀφοροῦν ἐξ ἴσου τόσο τοὺς ἐνδιαφερομένους ὅσο καὶ τὴν κυβέρνηση. Ἡ συνεχὴς ἐπὶ χρόνια ἀπασχόληση δημιουργεῖ εὐλόγως στοὺς ἐνδιαφερομένους τὸ αἴσθημα τῆς σταθεροποίησής τους στὴν ὑπηρεσία καὶ τὴν ἀντίληψη, ὅτι ἀποκτοῦν σταθερῶς δικαιώματα, ποὺ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παραβλάπτωνται καί, πολὺ περισσότερο, νὰ παραγράφωνται. Ἀπὸ τὴν ἄλλη, αὐτὴ ἡ κατάσταση δημιουργεῖ γιὰ τὴν κυβέρνηση ὑπὸ τὴν ἰδιότητά της ὡς ἐργοδότη, ἠθικὲς ὑποχρεώσεις ἔναντι αὐτῶν τῶν ὑπαλλήλων της, ποὺ ἐπίσης δὲν μπορεῖ καὶ οὔτε πρέπει οὔτε εἶναι ὀρθὸ νὰ παραβλεφθοῦν ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση.

Ἀκριβῶς σὰν ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς κατάστασης, ποὺ ἔγινε πιὰ καθεστὼς γιὰ τοὺς ἔκτακτους ἡμερομισθίους κυβερνητικοὺς ὑπαλλήλους, προέκυψαν τὰ αἰτήματα αὐτοῦ τοῦ κλάδου, ποὺ προωθήθησαν τόσον ἀπὸ τὴν Κλαδικὴν Ἐπιτροπή τους ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν ΠΑΣΥΔΥ.

Σὰν ἀποτέλεσμα τῶν ἀλλεπαλλήλων διαβημάτων καὶ ἀγώνων τῶν ἐνδιαφερομένων, τῆς συνεχοῦς πίεσης ἀπὸ τὴν ΠΑΣΥΔΥ καὶ μὲ τὴ συμπαράσταση καὶ ἀλληλεγγύη τῆς ΠΕΟ καὶ ἄλλων Συνδικαλιστικῶν Ὀργανώσεων μπορεῖ

νὰ λεχθῆ ὅτι τὰ αἰτήματα τῶν ἐκτάκτων ἡμερομισθίων κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων, ποὺ ἀφοροῦν τὴ μισθοδοσία τους καὶ ἄλλους συναφεῖς ὅρους ἐργασίας ἔχουν ἤδη ἐπιλυθῆ σὲ ἱκανοποιητικὸ βαθμό.

Ἐξαίρεση ἀπετέλεσε καὶ παραμένει ὡς τὴ στιγμὴ ἄλυτο τὸ αἴτημα γιὰ τὴ μονιμοποίηση αὐτῶν τῶν ὑπαλλήλων, ποὺ εἶναι καὶ τὸ κυριώτερο γιὰ τοὺς ἴδιους καὶ τὸ σοβαρώτερο γιὰ τὴν κυβέρνηση. Εἶναι, βέβαια, πολὺ εὔκολο νὰ λέῃ κανεὶς «νὰ προχωρήσῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν μονιμοποίησιν τῶν 2.000 ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων της», ἀλλὰ δὲν φαίνεται νὰ εἶναι τόσον εὔκολο νὰ λυθῆ αὐτὸ τὸ πρόβλημα μὲ μιὰ τέτοια διακήρυξη καὶ μονοκονδυλιά.

Ἀντικρύζοντας αὐτὸ τὸ συγκεκριμένο πρόβλημα τῆς μονιμοποίησης τῶν ἐκτάκτων ἡμερομισθίων κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων δὲν μπορεῖ νὰ λεχθῆ ὅτι εἶναι τόσο ἁπλό, ποὺ νὰ μπορῆ νὰ λυθῆ μὲ μιὰ μονοκόμματη ἀπόφαση, ποὺ νὰ καθορίζῃ, ὅτι ὅλοι ἀνεξαίρετα αὐτοὶ οἱ ὑπάλληλοι νὰ μονιμοποιηθοῦν μονομιᾶς. Τὸ θέμα ἔχει διάφορες πλευρές, ποὺ ἀξίζει νὰ μελετηθοῦν μὲ συναίσθηση εὐθύνης καὶ μὲ ὅλη τὴ σοβαρότητα. Κάθε μελετητὴς αὐτοῦ τοῦ θέματος εἶναι χρήσιμο νὰ ἐρευνήσῃ πρῶτα, τὸ πῶς ἐδημιουργήθη στὴν κυβερνητικὴ ὑπηρεσία αὐτὴ ἡ κατηγορία τῶν ὑπαλλήλων—οἱ ἔκτακτοι ἡμερομίσθιοι δημόσιοι ὑπάλληλοι.

Σύμφωνα μὲ ἔγκυρα στοιχεῖα οἱ ἔκτακτοι ἡμερομίσθιοι ὑπάλληλοι μποροῦν νὰ καταταγοῦν σὲ 4 ὁμάδες ὡς ἑξῆς : Μιὰ ὁμάδα εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ προσελήφθησαν καὶ προσλαμβάνονται γιὰ τὴν πλήρωση κενῶν θέσεων ποὺ δημιουργοῦνται μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου στὴ Δημόσια Ὑπηρεσία. Μιὰ ἄλλη ὁμάδα εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ προσελήφθησαν καὶ ἀπασχολοῦνται στὶς θέσεις ποὺ κατείχοντο προηγούμενα ἀπὸ Τούρκους δημοσίους ὑπαλλήλους. Μιὰ τρίτη ὁμάδα, εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ προσλαμβάνονται γιὰ καθορισμένη περίοδο γιὰ τὴν ἐκτέλεση μιᾶς συγκεκριμένης ὑπηρεσίας, ὅπως γιὰ παράδειγμα μιᾶς καταγραφῆς ἢ σὰν ἁπλοὶ γραφεῖς γιὰ ὅσο καιρὸ διαρκεῖ ἡ ἐκτέλεση ἑνὸς ἔργου ἀναπτύξεως. Καὶ τέλος μιὰ τέταρτη ὁμάδα εἶναι οἱ προσλαμβανόμενοι ὁλότελα προσωρινὰ γιὰ ὡρισμένες ἐποχιακὲς ἐργασίες ὅπως εἶναι ἡ ἔκδοση ἀδειῶν αὐτοκινήτων γιὰ περίοδο 2—3 μηνῶν, οἱ ταχυδρομικὲς ὑπηρεσίες στὴν περίοδο τῶν γιορτῶν ἢ ἄλλες ἔκτακτες περιόδους ποὺ ὑπάρχει φόρτος ἐργασίας καὶ ἄλλες παρόμοιες περιπτώσεις.

Ἔχοντας ὑπ' ὄψη αὐτὰ τὰ συγκεκριμένα δεδομένα, ὅσον ἀφορᾶ τὴ δημιουργία αὐτῆς τῆς κατηγορίας τῶν ὑπαλλήλων, τίθεται ἀμέσως τὸ ἀκόλουθο ἐρώτημα : Ὡς ποιὸ βαθμὸ εἶναι ὀρθὸ καὶ δίκαιο καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τόσο τῆς δημόσιας ὑπηρεσίας, ὑπὸ τὴν ἔννοια τῆς ποσοτικῆς καὶ ποιοτικῆς στάθμης τῶν προσφερομένων ὑπηρεσιῶν, ὅσο καὶ τοῦ κοινοῦ ποὺ ἐπιβαρύνεται μὲ τὴν πληρωμὴ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ἡ ἄμεση μονιμοποίηση ὅλων χωρὶς ἐξαίρεση τῶν ὁμάδων τῶν ἐκτάκτων ἡμερομισθίων δημοσίων ὑπαλλήλων ;

Ἀμέσως, σὲ συνέχεια τίθεται ἕνα δεύτερο ἐρώτημα, τὸ ἑξῆς : Καὶ ἂν ἀκόμα ὑποτεθῆ ὅτι εἶναι κατ' ἀρχὴν δίκαιο νὰ μονιμοποιηθοῦν ὅλοι χωρὶς ἐξαίρεση οἱ ἔκτακτοι ἡμερομίσθιοι κυβερνητικοὶ ὑπάλληλοι—εἴτε αὐτοὶ προσελήφθησαν γιὰ πλήρωση κενῶν θέσεων, εἴτε γιὰ συγκεκριμένη ὑπηρεσία ἢ ἐποχιακὲς ἐργασίες —ἡ ἐνδεχομένη μονιμοποίηση αὐτῶν τῶν ὑπαλλήλων εἶναι ὀρθὸ νὰ γίνεται ἀνεξάρτητα καὶ ἀπὸ προσόντα καὶ ἀπὸ εὐδοκίμηση ἢ μὴ ὑπηρεσία ; Καὶ ἀκόμα, ἡ μονιμοποίηση θὰ γίνῃ μὲ βάση τὴν καθιερωμένη ἀπὸ νόμους καὶ κανονισμοὺς διαδικασία ἢ μὲ τὴν πλήρη παραγνώριση τῆς «νενομισμένης» διαδικασίας ;

Ὅλ' αὐτὰ εἶναι προβλήματα ποὺ δὲν εἶναι δυνατόν, οὔτε ἐπιτρεπτὸν νὰ παραβλεφθοῦν στὴν ἐξέταση τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ προβλήματος. Ὅπως ἦταν φυσικό, τὸ πρόβλημα αὐτὸ ἀπετέλεσε καὶ ἀποτελεῖ μόνιμο αἴτημα—θὰ ἔλεγα τὸ κύριο αἴτημα—τῶν ἐνδιαφερομένων καὶ σὰν τέτοιο ἔγινε ἀντικείμενο ἐπανειλημμένων διαπραγματεύσεων μεταξὺ τῆς ΠΑΣΥΔΥ καὶ τῆς Κλαδικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν ἐνδιαφερομένων ἀπὸ τὴ μιὰ καὶ τῆς κυβέρνησης ἀπὸ τὴν ἄλλη. Εἰδικώτερα, ἡ ΠΑΣΥΔΥ ἐπέμενε καὶ φαίνεται ἐπιμένει σταθερὰ στὸ αἴτημα ὅπως οἱ μόνιμες

όργανικὲς θέσεις στὴ Δημόσια Ὑπηρεσία πληροῦνται διὰ μονίμων διορισμῶν, ἀντὶ μὲ τὸν διορισμὸν ἐκτάκτων ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων. Ὡς γεγονός, ἂν ἡ κυβέρνηση ἀνταπεκρίνετο ἔμπρακτα στὸ λογικώτατο αὐτὸ αἴτημα τῆς ΠΑΣΥΔΥ, τὸ ὁποῖο καὶ ἡ ἴδια ἀναγνωρίζει ὡς δίκαιο καὶ ὀρθό, τὸ πρόβλημα τῆς μονιμοποίησης τῶν ἐκτάκτων ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων δὲν θὰ παρουσιάζετο μὲ τὴν ὀξύτητα ποὺ παρουσιάζεται σήμερα.

Ἡ θέση τῆς κυβέρνησης στὸ αἴτημα τῆς μονιμοποίησης τῶν ἐκτάκτων ἡμερομισθίων δημοσίων ὑπαλλήλων καθωρίσθη καὶ ἐπεξηγήθη σὲ σύσκεψη ποὺ ἔγινε στὶς 3 Μαρτίου 1970 ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ τότε Ὑπουργοῦ Ἐργασίας κ. Παπαδοπούλου μὲ τὴ Γραμματεία τῆς ΠΑΣΥΔΥ. Σύμφωνα μὲ ἀνακοίνωση, ποὺ ἐδημοσιεύθη στὸν Τύπο τὴν ἑπομένη, ἡ κυβερνητικὴ θέση, ὅπως τὴν ἀνέπτυξε ὁ κ. Παπαδόπουλος ἔχει ὡς ἑξῆς : Ἡ κυβέρνηση εὐνοεῖ τὴν πλήρωση ὅλων τῶν μονίμων ὀργανικῶν θέσεων τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας διὰ μονίμων διορισμῶν. Σχετικὰ μὲ τὴ διαβεβαίωση αὐτή, ἐπιθυμῶ νὰ ἐπαναλάβω, ὅτι ἂν ἡ κυβέρνηση ἀκολουθοῦσε σταθερὰ αὐτὴ τὴν ὀρθὴ πολιτικὴ καὶ διαδικασία τὸ πρόβλημα ποὺ συζητοῦμε σήμερα δὲν θὰ ἦταν τόσο ὀξύ.

Ὅσον ἀφορᾶ τὸ εἰδικὸ θέμα τῆς μονιμοποίησης τῶν ἐκτάκτων ἡμερομισθίων κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων ἡ κυβερνητικὴ ἄποψη, σύμφωνα μὲ τὸ ἴδιο δημοσίευμα, ἐπεξηγήθη ὡς ἑξῆς : Παραθέτω ἀκριβῶς ὅ,τι ἐδημοσιεύθηκε στὴν «Ἐλευθερία» στὲς 4 Μαρτίου 1970.

«Δὲν εἶναι νομικῶς καὶ συνταγματικῶς δυνατὸν οὔτε ἠθικῶς δίκαιον ὅπως οἱ ἐπὶ ἡμερομισθίῳ ὑπάλληλοι τοποθετηθοῦν αὐτομάτως εἰς μονίμους θέσεις. Κατ' ἀρχὴν δυνάμει τοῦ Συντάγματος καὶ τοῦ περὶ Δημοσίας Ὑπηρεσίας Νόμου μονίμους διορισμοὺς μόνον ἡ Ἐπιτροπὴ Δημοσίας Ὑπηρεσίας δύναται νὰ διενεργήσῃ κατόπιν δημοσιεύσεως τῆς θέσεως καὶ τῆς ἐπιλογῆς τοῦ καταλληλοτέρου μεταξὺ ὅλων τῶν παρουσιαζομένων ὑποψηφίων. Οὐδεμίαν ἐξουσίαν ἔχει ἡ Κυβέρνησις νὰ μετατάξῃ αὐτομάτως ἡμερομίσθιον ὑπάλληλον εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν μονίμων ὑπαλλήλων. Πᾶσα τοιαύτη ἐνέργεια θὰ εἶναι συνταγματικῶς καὶ νομικῶς ἄκυρος ἐξ ὑπαρχῆς. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἀκόμη τοιαύτη ἐνέργεια ἦτο νομικῶς ἐφικτή, καὶ δὲν εἶναι, ἠθικῶς θὰ ἦτο ἀστήρικτος διότι δὲν εἶναι οὔτε δίκαιον, οὔτε ὀρθόν, οὔτε ὑπὲρ τῶν καλυτέρων συμφερόντων τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας ὁ διορισμὸς εἰς μονίμους θέσεις νὰ περιορισθῇ μεταξὺ ἐκείνων οἵτινες εὑρέθησαν διωρισμένοι ἐπὶ ἡμερομισθίῳ ἄνευ νενομισμένης ἐπιλογῆς».

Αὐτὸ εἶναι τὸ σχετικὸν ἀπόσπασμα ὅπως ἐδημοσιεύθηκε, ὅπως εἶπα, στὴν «Ἐλευθερία» στὲς 4 τοῦ Μάρτη τοῦ 1970. Αὐτὰ εἶναι τὰ ἐπιχειρήματα καὶ ἡ θέση τῆς κυβέρνησης, ὅπως τὴν ἐπεξήγησε ὁ τότε Ὑπουργὸς Ἐργασίας κ. Παπαδόπουλος πρὸς τοὺς ἐνδιαφερομένους.

Τὰ διαβήματα τῶν ἐνδιαφερομένων ἐσυνεχίσθησαν μὲ σκοπὸ τὴν ἱκανοποίηση αὐτοῦ τοῦ αἰτήματός τους. Σὰν ἀποτέλεσμα αὐτῶν τῶν διαβημάτων ἐπῆλθε μιὰ συμβιβαστικὴ συμφωνία μεταξὺ Κυβέρνησης καὶ ἐκτάκτων ἡμερομισθίων κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων. Συγκεκριμένα συμφωνήθηκε, ὅπως ὅσοι ἀπὸ τοὺς ἐκτάκτους ἡμερομισθίους ὑπαλλήλους μέχρι τὴν 1ην Ἰουνίου 1971 εἶχαν συμπληρώσει 3ετῆ ὑπηρεσίαν στὴν κυβέρνηση ἐξαιρέθηκαν ἀπὸ τὸν κανόνα καὶ τὴν ὑποχρέωση τῶν κυβερνητικῶν ἐξετάσεων δι' ὑποψηφιότητα διορισμοῦ σὲ μόνιμη θέση, νοουμένου βεβαίως, ὅτι ἦσαν κάτοχοι πτυχίου ἑξαταξίου Σχολῆς Μέσης Παιδείας.

Ἀργότερα, ὕστερα ἀπὸ νέα διαβήματα καὶ ἐνέργειες τῶν ἐνδιαφερομένων καὶ τῆς ΠΑΣΥΔΥ ἔγινε καὶ νέα διευθέτηση γιὰ ὅσους δὲν καλύπτονται ἀπὸ τὴν ἀνωτέρω, ὅσον ἀφορᾶ τὶς ἐξετάσεις, ἔτσι ποὺ αὐτοὶ νὰ διευκολύνωνται ἔναντι ὁποιωνδήποτε ἄλλων στὸ θέμα τῶν κυβερνητικῶν ἐξετάσεων. Ἡ διευθέτηση εἶναι ἡ ἀκόλουθη : Ὅσοι προσελήφθησαν πρὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1972 ἀλλὰ δὲν εἶχαν συμπληρώσει 3ετῆ ὑπηρεσίαν μέχοι τὴν 1ην Ἰουνίου 1971, «διὰ περίοδον 3 ἐτῶν ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1973 θὰ ἔχουν δικαίωμα νὰ παρακάθηνται εἰς ἐξετάσεις εἰς δύο ἢ περισσότερα θέματα τῆς ἐξετάσεως διὰ μιᾶς

καὶ νὰ πιστώνωνται μὲ τὰ θέματα εἰς τὰ ὁποῖα ἐπιτυγχάνουν, νοουμένου ὅτι ἐπιτυγχάνουσι εἰς ἄνω τοῦ ἑνὸς θέματος», σὲ ἀντίθεση πρὸς τὴν γενικὴ ταακτικὴ ὅτι οἱοσδήποτε ἄλλος ποὺ παρακάθηται σὲ κυβερνητικὲς ἐξετάσεις σὲ περίπτωση ἀποτυχίας ἔστω καὶ σὲ ἕνα μάθημα ὑποχρεοῦται νὰ ἐπαναλάβη τὶς ἐξετάσεις σὲ ὅλα τὰ μαθήματα.

Ἔτσι ἔχει τὸ πρόβλημα τῆς μονιμοποίησης τῶν ἐκτάκτων ἡμερομισθίων κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων. Τὸ θέμα, ποὺ τίθεται μπροστά μας εἶναι : κατὰ πόσο εἶναι ὀρθὴ καὶ δίκαιη ἡ διευθέτηση στὴν ὁποία κατέληξε ἡ κυβέρνηση καὶ ἱκανοποιητικὴ γιὰ τοὺς ἐνδιαφερομένους ἢ ἂν χρειάζεται ὁποιαδήποτε νέα διευθέτηση.

Μὲ βάση ὅλα τὰ δεδομένα αὐτοῦ τοῦ προβλήματος θὰ εἰσηγούμην, κύριε Πρόεδρε, ὅπως τὸ θέμα παραπεμφθῆ στὴν ἁρμόδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ γιὰ ἐνδελεχῆ μελέτη ἡ ὁποία, ἀφοῦ ἀκούση ὅλες τὲς πλευρές, δηλαδὴ τὴν Κλαδικὴν Ἐπιτροπὴ τῶν ἐνδιαφερομένων, τὴν ΠΑΣΥΔΥ καὶ τὴν Κυβέρνηση, νὰ ὑποβάλη σχετικὴν εἰσήγησιν πρὸς τὸ Σῶμα.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Δὲν θὰ ἀνηρχόμην εἰς τὸ βῆμα νὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ διὰ τὸ ὁποῖον πράγματι πολὺ ὀρθῶς ὁ συνάδελφος Λυσσαρίδης ἔχει ἀναφέρει ὅτι ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἔχει ἐπιληφθῆ εἰς τὸ παρελθὸν πλειστάκις τούτου ὅσον ἀφορᾷ τὴν μονιμοποίησιν καὶ γενικῶς τὰ αἰτήματα τῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων. Ἐνθυμοῦμαι μάλιστα ὅτι ἡ Βουλὴ εἶχεν ἐνδιατρίψει ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ καὶ ἀπήτησεν ὅπως τοὐλάχιστον ἡμερομίσθιοι ὑπάλληλοι τῆς Κυβερνήσεως, οἱ ὁποῖοι εἶχαν τριετῆ ὑπηρεσίαν εἰς τὴν Κυβερνητικὴν Ὑπηρεσίαν, ἐὰν ἦτο δυνατὸν αὐτομάτως ὅλοι νὰ τύχουν τῆς μονιμοποιήσεως καὶ αὐτὸ συνέβη πρὸ πενταετίας τοὐλάχιστον ὁπότε, ἐὰν καὶ τότε ἐγίνετο σεβαστὴ ἡ εἰσήγησις τῆς Βουλῆς, ἀμφιβάλλω ἐὰν θὰ ὑπῆρχε τόσος μεγάλος ἀριθμὸς ἐπὶ ἡμερομισθίου βάσεως ἀπασχολουμένων σήμερα ὑπαλλήλων. Μὲ ἠνάγκασεν ὅμως νὰ ἀνέλθω εἰς τὸ βῆμα ἡ ἀγόρευσις τοῦ συναδέλφου Φάντη, ὁ ὁποῖος ἰσχυρίσθη ὅτι σήμερα συζητοῦμεν καὶ διὰ τὴν μονιμοποίησιν τρόπον τινὰ τῶν ἐποχιακῶς ἐπὶ ἡμερομισθίου βάσεως ἐργαζομένων εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἔστω καὶ αὐτῶν οἱ ὁποῖοι ἔχουν δύο ἢ τρεῖς μῆνας ὑπηρεσίαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

Κάθε ἄλλο, ἀσχολούμεθα κυρίως δι' αὐτοὺς οἱ ὁποῖοι πράγματι, ὅπως ἀνέφερε καὶ ὁ ἴδιος, ἐδημιούργησαν τὸ αἴσθημα, ἐδημιούργησαν τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι πλέον ἀποτελοῦν μέλη μιᾶς οἰκογενείας τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων. Ἐπίσης ὁ συνάδελφος Φάντης ἀνέφερεν ὅτι οἱ ἡμερομίσθιοι ὑπάλληλοι ἔχουν ἱκανοποιήσει μὲ τοὺς ἀγῶνας των, εἴτε μέσῳ τῆς ΠΑΣΥΔΥ εἴτε μὲ τὴν ἀλληλεγγύην τῆς Π.Ε.Ο., εἰς σεβαστὸν βαθμὸν τὰ αἰτήματά των. Κάθε ἄλλο, ἡ ἀνασφάλεια διακατέχει καθημερινῶς αὐτοὺς τοὺς ὑπαλλήλους, ὄχι μόνον διότι δὲν ἔχουν μονιμοποιηθῆ, ἀλλὰ διότι τυγχάνουν αὐξήσεων ὡς ὑπάλληλοι δευτέρας κατηγορίας ὁσάκις οἱ μόνιμοι Κυβερνητικοὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι τύχουν αὐξήσεων εἴτε διὰ τοῦ τιμαριθμικοῦ δείκτου εἴτε δι' ἄλλων μεθόδων. Αὐτοὶ πρέπει νὰ διεκδικήσουν διὰ νὰ πάρουν προσαυξήσεις. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ ἔχει σημασίαν εἶναι ὅτι δὲν βρίσκονται ἐπὶ οὐδεμιᾶς κλίμακος σήμερον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἀλλὰ εἶναι ἐπὶ ἑνὸς ἡμερομισθίου καθωρισμένου. Συνεπῶς οἱ ὑπάλληλοι αὐτοί, ἑνόσῳ ἔχουν πενταετῆ καὶ ἄλλοι δεκαετῆ ὑπηρεσίαν, παραμένουν εἰς τὴν ἰδίαν κλίμακα βάσει τοῦ ἡμερομισθίου, τὸ ὁποῖον ἑκάστοτε ὁρίζεται καὶ βάσει τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος, τὸ ὁποῖον τοὺς δίδεται.

"Εν ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα μειονεκτήματα τῆς ἐπὶ τόσα ἔτη ἀπασχολήσεώς των χωρὶς νὰ μονιμοποιηθοῦν καὶ νὰ τυγχάνουν αὐτῶν τῶν ὠφεληματῶν, εἴτε τῶν προαγωγῶν εἴτε τῶν αὐξήσεων ποὺ εἶναι δυνατὸν διὰ τῶν κλιμάκων νὰ ἐπιτυγχάνουν, εἶναι καὶ ἡ ἀνασφάλεια τῆς ὁποίας τυγχάνουν.

Ἀνέφερεν ἐπίσης ὅτι ἔτυχον τῆς ἀλληλεγγύης τῆς Π.Ε.Ο. Δὲν ἀμφισβητοῦμεν ὅτι ἔτυχον ἀλληλεγγύης ὅλων τῶν συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων, ἀλλ' ὄχι μόνον ἀλληλεγγύης ἔτυχον ὑπὸ τῆς Σ.Ε.Κ., ἀλλ' ὠργανώθησαν ὑπὸ τῆς Σ.Ε.Κ. ἐν γνώσει τῆς Σ.Ε.Κ. ὅτι θὰ ἦσαν μία ἀπώλεια δι' αὐτήν. Διεξάγουσα ἡ Σ.Ε.Κ. τὸν ἀγῶνα διὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν μονιμοποίησίν των ἐγνώριζεν ὅτι τὴν ἄλλην ἡμέραν αὐτοὶ οἱ συνάδελφοι δὲν θὰ ἦσαν μέλη της, δὲν θὰ ἦσαν εἰς τοὺς κόλπους της, ἀλλὰ πράγματι θὰ ἐρρίχνοντο εἰς τὴν ἄλλην δύναμιν τὴν συνδικαλιστικήν, τὴν ΠΑΣΥΔΥ, διότι ἐπιδίωξις τῆς Σ.Ε.Κ. δὲν εἶναι μόνον νὰ προσφέρῃ ἐξυπηρέτησιν, δὲν εἶναι μόνον διὰ νὰ ἀποκτήσῃ μέλη, ἀλλὰ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν ἐργατικὴν τάξιν ἀνεξαρτήτως ποῦ αὐτοὶ οἱ συνάδελφοι πρόκειται νὰ ὀργανωθοῦν, συγκεκριμένα δὲ ἔκαμεν αὐτὸν τὸν ἀγῶνα τῶν ἐργατοϋπαλλήλων τῶν νοσοκομείων, τοὺς ὁποίους ὠργάνωσε καὶ κατόπιν ἔρριξεν εἰς τὴν ΠΑΣΥΔΥ. Ἐβοήθησε τοὺς ταχυδρομικοὺς ὑπαλλήλους εἰς ὅλους τοὺς ἀγῶνας των, ἐβοήθησε τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ Τμήματος Ἀναπτύξεως Ὑδάτων, κ.λ.π., πάντοτε μὲ γνώμονα νὰ βοηθήσῃ αὐτοὺς τούτους τοὺς ὑπαλλήλους καὶ ὄχι διὰ νὰ τοὺς παράσχῃ οἱανδήποτε ἐξυπηρέτησιν καὶ ἀλληλεγγύην.

Δυστυχῶς ὅμως ἡ Κυβέρνησις ἐξακολουθεῖ νὰ ἐφαρμόζῃ τὴν ἰδίαν τακτικὴν διὰ τοὺς ἡμερομισθίους ὑπαλλήλους, νὰ ἀποδεικνύεται ἕνας κακῆς ποιότητος ἐργοδότης ἢ τῆς παλαιᾶς μορφῆς ἐργοδότης, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις διὰ τῶν ἀγώνων των ἐπιμένουν ὅτι οἱοσδήποτε ὑπάλληλος εἴτε ἐργάτης εἴτε ὑπάλληλος γραφείου, ἐντὸς ἓξ μηνῶν πρέπει νὰ μονιμοποιῆται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ νὰ τυγχάνῃ ὅλων τῶν πλεονεκτημάτων ἑνὸς μονίμου ὑπαλλήλου. Ἡ Κυβέρνησις διατηροῦσα ἕνα τόσον σοβαρὸν ἀριθμὸν ὑπαλλήλων ἐπὶ προσωρινῆς βάσεως εὑρίσκεται εἰς ἀντίθεσιν κατὰ κάποιον τρόπον καὶ πρὸς τὴν φιλεργατικὴν πολιτικήν της τὴν ὁποίαν πιστεύομεν ὅτι παρουσιάζει διὰ τῆς στάσεώς του, καὶ κυρίως διὰ τῶν ἐκάστοτε δηλώσεων τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐργασίας, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας.

Θέλομεν νὰ πιστεύωμεν ὅτι ἀντὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων καὶ ἐργατῶν αὐτῆς τῆς μορφῆς, διὰ τοὺς ὁποίους συζητοῦμεν, νὰ αὐξάνεται, ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐπιληφθῇ τοῦ θέματος τὸ συντομώτερον καὶ θὰ ἀρχίσῃ διὰ τῆς μονιμοποιήσεως ὅσων πράγματι διαθέτουν τὰ προσόντα ἔστω καὶ ἐὰν ἀκόμη δὲν ἔχουν ἐπιτύχει εἰς τὰς Κυβερνητικὰς ἐξετάσεις, καίτοι ἀμφιβάλλω ἐὰν δὲν ἔχουν ἤδη λόγῳ τῆς μακρᾶς των ὑπηρεσίας, ἐπιτύχει εἰς αὐτάς. Ἕνας σεβαστὸς ἀριθμὸς τούτων, παρ' ὅλον ὅτι εἶναι ἀπόφοιτοι, παρ' ὅλον ὅτι ἔχουν ἀποκτήσει ὅλα τὰ προσόντα ἑνὸς μονίμου ὑπαλλήλου καὶ ἀντικαθιστοῦν μονίμους ὑπαλλήλους εἰς πολλοὺς τομεῖς, παραμένουν προσωρινοί. Πρέπει νὰ μονιμοποιηθοῦν λόγῳ ἀκριβῶς αὐτῆς τῆς μακρᾶς των ὑπηρεσίας καὶ προπαντὸς διὰ τὴν εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν των ἐνόσῳ διατηροῦνται εἰς τὴν Ὑπηρεσίαν.

Ἀσπάζομαι τὴν εἰσήγησιν ἡ ὁποία ἔγινεν ὅπως τὸ θέμα παραπεμφθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας καὶ συζητηθῇ διὰ νὰ ὑποβληθῇ ἔκθεσις, ἀφοῦ ἀκουσθοῦν καὶ αἱ ἀπόψεις τῶν ἁρμοδίων Κυβερνητικῶν Ὑπηρεσιῶν διὰ νὰ ἐνημερωθῇ ἡ Βουλὴ πληρέστερον καὶ κατόπιν νὰ ὑποβάλῃ τὴν εἰσήγησίν της πρὸς τὴν Κυβέρνησιν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Ἀπὸ τὴν θέσιν μου, κύριε Πρόεδρε.

Ὁ προηγούμενος ὁμιλητὴς ἀνέφερεν ὅτι μὲ τὴν ὁμιλίαν μου ἔδωσα τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ Βουλὴ συζητεῖ τὸ θέμα τῆς μονιμοποιήσεως ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ἐκτάκτων ἡμερομισθίων Κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων περιλαμβανομένων καὶ τῶν ἐκτάκτων ἐποχιακῶν ὑπαλλήλων. Ὅπως εἶναι ἐγγεγραμμένον τὸ θέμα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, δηλαδὴ «Ἡ ἄδικος μεταχείρισις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως 2.000 Κυβερνητικῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων», ἀσφαλῶς αὐτὸ ἐννοεῖ.

Πιθανὸν νὰ εἶναι λανθασμένα ὅπως εἶναι ἐγγεγραμμένον. Ὅμως ὅταν ἀναφερώμεθα μάλιστα καὶ εἰς τὸν συγκεκριμένον ἀριθμὸν τῶν 2.000 εἰς τοὺς ὁποίους 2.000 περιλαμβάνονται καὶ οἱ ἐποχιακοὶ ἔκτακτοι ὑπάλληλοι καὶ αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι προσλαμβάνονται διὰ μίαν συγκεκριμένην περίοδον διὰ ἐκτέλεσιν μιᾶς συγκεκριμένης ἐργασίας, ὅπως εἶναι ἐδῶ τὸ θέμα, ἀκριβῶς δίδεται ἡ ἐντύπωσις ὅτι τὸ θέμα ποὺ συζητεῖται εἶναι ἡ μονιμοποίηση ὅλων ἀνεξαρτήτως τῶν 2.000 ἐκτάκτων ἡμερομισθίων Κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων καὶ ἡ ὁμιλία μου ἀνεφέρετο ἀκριβῶς μὲ αὐτὴν τὴν ἔννοιαν εἰς τὸ θέμα τοῦτο.

Ἐπίσης ὁ συνάδελφος Χριστοδουλίδης ἀνεφέρθη εἰς τὴν περικοπὴν τῆς ὁμιλίας μου ποὺ λέγει ὅτι ὕστερα ἀπὸ διαβήματα τῶν ἐνδιαφερομένων ὑπαλλήλων, τῆς κλαδικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς ΠΑΣΥΔΥ καὶ μὲ τὴν ἀλληλεγγύην τῆς Π.Ε.Ο., ἐκέρδισαν ὡρισμένα αἰτήματά των.

Δὲν παρέλειψα εἰς τὴν ὁμιλίαν μου νὰ τονίσω, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον παρέλειψε νὰ ἀναφέρῃ ὁ κ. Χριστοδουλίδης, ὅτι ἀνεφερόμην εἰς τὴν ἀλληλεγγύην τῆς Π.Ε.Ο., τονίζω, καὶ ἄλλων συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων. Εἶναι σαφὴς ἡ θέσις μου καὶ μὲ κανένα τρόπον δὲν ἤθελα νὰ πῶ ὅτι μόνον ἡ Π.Ε.Ο. ἔδειξεν ἀλληλεγγύην πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἐκτάκτους Κυβερνητικοὺς ἐργάτας. Ἡ ὁμιλία μου ἀνεφέρετο σαφῶς εἰς τὴν ἀλληλεγγύην τῆς Π.Ε.Ο. καὶ ἄλλων συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων.

Ἄρα ἡ παρατήρησις ποὺ ἔγινεν ἀπὸ τὸν κ. Χριστοδουλίδην νομίζω ὅτι δὲν εἶχε τὴν θέσιν της.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ἐκ τῆς θέσεώς μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐκ τῆς θέσεώς σας, ἀλλὰ προτοῦ ἀγορεύσετε θὰ ἤθελα νὰ εἴπω ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν προτίθεται νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὸ ποία ἐργατικὴ ὀργάνωσις ἐβοήθησε περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον τοὺς ἡμερομισθίους ὑπαλλήλους, διότι δὲν εἴμεθα Γραφεῖον διαφημίσεως.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Θὰ σεβασθῶ τὴν γνώμην σας, κύριε Πρόεδρε, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι εἶχα δώσει τὴν ἐξήγησιν καταλλήλως, ὅπως πράγματι τὴν ἐξέθεσεν ὁ κ. Φάντης, δηλαδὴ πράγματι δὲν ἠρνήθην ἢ δὲν ἀπέκρυψα τὸ γεγονὸς ὅτι ἐδόθη ἀλληλεγγύη ὑπὸ τῆς Π.Ε.Ο., ἀλλὰ ἡμεῖς δὲν περιωρίσθημεν εἰς ἀλληλεγγύην ἀλλὰ εἰς πραγματικὴν ἐργασίαν καὶ ὑποστήριξιν. Σέβομαι ὅμως τὴν παρατήρησίν σας καὶ δὲν θὰ συνεχίσω ἐπ' αὐτοῦ.

"Οσον άφορᾷ ὅμως τὸ σημεῖον ὅτι εἶναι λανθασμένον τὸ θέμα καὶ ἐπομένως κακῶς κατὰ τὴν ἀντίληψίν μου ὁ συνάδελφος Φάντης ὑποστηρίζει ὅτι ὁμιλοῦμεν περὶ τῆς μονιμοποιήσεως τῶν 2.000 ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων, εἶναι γεγονὸς ὅτι τὸ θέμα εἶναι «Ἡ ἄδικος μεταχείρισις 2.000 ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων». Μήπως δὲν εἶναι ἄδικος ἡ μεταχείρισις ἔστω καὶ ἑνὸς μέρους τῶν 2.000 ὑπαλλήλων, ὅταν προσλαμβάνωνται μὲ τὸ μίνιμουμ τοῦ ἡμερομισθίου ἔστω καὶ ἐπὶ μιᾶς προσωρινῆς ἐποχιακῆς περιόδου ; Δὲν ἀναφέρει τὸ θέμα ὅτι εἶναι διὰ τῆς μονιμοποιήσεως. Ὑπάρχουν πολλαὶ περιπτώσεις ἀδίκου μεταχειρίσεως ἡ μεγαλυτέρα δὲ εἶναι αὐτὴ τῆς μὴ μονιμοποιήσεως ὑπαλλήλων ἀπασχολουμένων διὰ περίοδον πέραν τῶν τριῶν ἐτῶν, διὰ νὰ μὴν πῶ μεγαλυτέρας.

Ἑπομένως καὶ αὐτοὶ ἀκόμη ποὺ προσλαμβάνονται διὰ δύο ἡμέρας, διὰ μίαν ἑβδομάδα, τυγχάνουν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀδίκου μεταχειρίσεως συγκρινόμενοι αὐτοὶ οἱ ἡμερομίσθιοι ὑπάλληλοι μὲ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς ἰδιωτικῆς ἐπιχειρήσεως καὶ ἀκόμη ἀδίκου μεταχειρίσεως συγκρινόμενοι μὲ ἄλλους συναδέλφους των οἱ ὁποῖοι εὑρίσκονται εἰς τὴν αὐτὴν ὑπηρεσίαν, ἐνόσῳ κάμνουν τὴν ἰδίαν δουλειὰν καὶ σήμερα γνώμων εἶναι ὅσοι κάμνουν τὴν ἰδίαν δουλειὰν νὰ ἀμείβωνται μὲ τὰ ἴδια μεροκάματα, μὲ τὸν ἴδιον μισθόν. Ἐὰν κάμνωμεν ἀγῶνα σήμερα ἐξισώσεως ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν εἰς τὴν ἰδίαν ἐργασίαν, πολὺ περισσότερον τοῦτο πρέπει νὰ γίνεται δι' ὑπηρεσίαν μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ ἀνδρῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν νομίζω ὅτι θὰ δώσω συνέχειαν εἰς τὸ θέμα αὐτό. Εἶναι εὐθύνη τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς νὰ ἀποφαίνεται ἐὰν εἰς ἀγορητὴς ἐξῆλθε τοῦ θέματος ἢ ὄχι.

Κατὰ τὴν ἄποψίν μου αἱ ἀγορεύσεις ὅλων τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν ἦσαν ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ θέματος. Ἀντελήφθην ὅτι ὁ κ. Φάντης ἀνέλυσε τὰς περιπτώσεις ἢ τὰς ὑποδιαιρέσεις ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρόβλημα τῆς μονιμοποιήσεως διαφόρων τάξεων μὴ μονίμων ὑπαλλήλων.

Ἔγινεν εἰσήγησις ὅπως τὸ θέμα παραπεμφθῇ εἰς δύο ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπάς, δηλαδὴ τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

Προτοῦ τὸ θέμα παραπεμφθῇ εἰς τὰς δύο ἁρμοδίας Ἐπιτροπάς, θὰ ἤθελα νὰ ὑπενθυμίσω τὴν Βουλὴν ὅτι τὸ θέμα τοῦτο ἐξητάσθη ἐπανειλημμένως ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὡς ἤδη ἀνεφέρθη ἐκ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς, ἀλλ' ὄχι μόνον ἐξητάσθη ἐπανειλημμένως, ἀλλὰ ἡ Βουλὴ συνέταξε καὶ ἐνέκρινεν ὁμοφώνως ψήφισμα ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων.

Ὑπενθυμίζω ὅτι τὸ βασικώτερον σημεῖον τοῦ ἐν λόγῳ ψηφίσματος δὲν ἦτο μόνον ἡ μονιμοποίησις τῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων. Ταυτοχρόνως προέκυπτε καὶ πρόβλημα Κυβερνητικῶν ἐξετάσεων ὅσοι δὲ εἶχαν συμπληρώσει τριετῆ ὑπηρεσίαν ἐγένοντο δεκτοὶ ἄνευ ἐξετάσεων, ἀκολούθως δὲ ἐβελτιώθη καὶ αὐτὸ τὸ θέμα δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δὲν εἶχαν συμπληρώσει μέχρις ὡρισμένης ἡμερομηνίας τριετῆ ὑπηρεσίαν.

Τὸ σημαντικώτερον ὅμως μέρος τῆς ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς τότε ἦτο ὅτι ἔπρεπε ὁ θεσμὸς τῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων νὰ καταργηθῇ σταδιακῶς. Ἡ μὴ κατάργησις τοῦ θεσμοῦ προσλήψεως ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων διαιωνίζει τὸ πρόβλημα καὶ ὁσονδήποτε καὶ ἐὰν ἐξετασθῇ ἀπὸ τὴν Βουλὴν τὸ πρόβλημα θὰ εὑρίσκεται ἐν συνεχῇ ἐξελίξει ἐφ' ὅσον ὁ θεσμὸς τῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων δὲν περιορίζεται, ὡς εἰσηγήθη ἡ Βουλή, εἰς πριπτώσεις μόνον ἐποχιακῆς ἐργασίας. Ἑπομένως εἶναι ἀνάγκη αἱ Ἐπιτροπαὶ αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἐξετάσει τὸ θέμα αὐτὸ νὰ ἐξετάσουν καὶ νὰ δώσουν σημασίαν εἰς τὸ κατὰ πόσον ὁ θεσμὸς θὰ συνεχισθῇ, διότι θὰ ἔχωμεν διαρκὲς πρόβλημα ἐφ' ὅσον ὡρισμένοι μονιμοποιοῦνται, ἄλλοι δὲν μονιμοποιοῦνται καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς.

Εἰσερχόμεθα εἰς ἕνα φαῦλον κύκλον. Ἑπομένως πρέπει νὰ ἐξετασθῇ εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς ὄχι μόνον ὁ τρόπος ἐπιλύσεως τοῦ παρόντος προβλήματος, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐξετασθῇ καὶ ὁ τρόπος ἀποφυγῆς μελλοντικοῦ προβλήματος τῆς ἰδίας φύσεως.

Ἡ Βουλὴ τότε εἶχεν εἰσηγηθῇ ὅπως ὁ θεσμὸς τῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων περιορισθῇ μόνον εἰς περιπτώσεις ἐποχιακῶν ἐργασιῶν.

Παραπέμπω τὸ θέμα εἰς τὰς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπάς.

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Μοῦ φαίνεται ὅτι θὰ ἦτο καλὸν πρῶτον νὰ σταλῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τὴν ὁποίαν σεῖς ἔχετε ἀναφέρει, τὴν Ἐργατικὴν Ἐπιτροπήν, καὶ ἀφοῦ ἐξετάσῃ τὸ θέμα καὶ ἐξαγάγῃ τὰ πορίσματά της, τότε νὰ τὸ ἐξετάσῃ καὶ ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, διότι διὰ νὰ καταλήξῃ ἡ Ἐργατικὴ Ἐπιτροπὴ εἰς ὡρισμένα πορίσματα εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς οἰκονομικὰς ἐπιπτώσεις.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ναί, ἀκριβῶς αὐτὸ ἤθελα νὰ ἀναφέρω, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ὅτι διὰ νὰ μπορέσωμεν νὰ ἐξετάσωμεν οἰκονομικῶς τὸ ζήτημα αὐτὸ πρέπει νὰ βγοῦν πορίσματα τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς καὶ τότε νὰ καλέσωμεν ὡς Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν νὰ δοῦμεν ποῖαι εἶναι αἱ δυνατότητες, διότι δὲν ἔχομεν τὴν δυνατότητα νὰ ψηφίσωμεν ἡμεῖς ὡρισμένα κονδύλια ἀπὸ τὸν Προϋπολογισμὸν χωρὶς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ἡ ὀρθοτέρα διαδικασία θὰ ἦτο νὰ ἐξετασθῇ ἀπὸ κοινοῦ ἀπὸ τὰς δύο Ἐπιτροπὰς καὶ νὰ κληθοῦν καὶ οἱ ἁρμόδιοι τῶν Ὑπουργείων Οἰκονομικῶν καὶ Ἐργασίας οὕτως ὥστε νὰ ὑπάρξῃ πραγματικὴ συνεργασία μεταξὺ καὶ τῶν δύο Ἐπιτροπῶν.

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Ἡ ὑπόμνησις, ἐμπεριστατωμένη, ὅπως τὴν ἐκάματε, περὶ τῆς παλαιᾶς ἐκείνης ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς ἀκριβῶς καλύπτει ἀπὸ πάσης πλευρᾶς τὸ ὅλον θέμα ὅπως ἤδη μᾶς ἔχετε ἀναφέρει.

Διὰ ταῦτα, καὶ διὰ νὰ μὴν εἰσέλθωμεν καὶ εἰς ἕτερον φαῦλον κύκλον, τὸν φαῦλον κύκλον τῆς ἐπανυποβολῆς ψηφισμάτων πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος, ἔχω μίαν τροποποίησιν τῆς εἰσηγήσεως νὰ κάμω, τὴν ἑξῆς :

Ἡ Βουλὴ ἀκριβῶς νὰ ἐπανυπομνήσῃ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τὴν παλαιὰν ἐκείνην ἐργασίαν ποὺ εἶχε κάμει καὶ νὰ ὑποβάλῃ ὑπὸ τύπον ὑπομνήσεως καὶ πάλιν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ἀκριβῶς τὰ συμπεράσματα ἐκείνης τῆς ἐργασίας, ἐκείνου τοῦ ψηφίσματος, ὁπότε τὸ θέμα αὐτό, ὅπως τὸ εἰσηγοῦμαι, ἐνέχει ἀκριβῶς τὰ ἑξῆς δύο σημεῖα :

Πρῶτον, καλύπτει μίαν συνέπειαν εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ τὰς ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς, ἔστω καὶ παλαιοτέρας, καὶ

Δεύτερον, ἀκριβῶς ἐπισπεύδει μίαν ὑποχρέωσιν τῆς Κυβερνήσεως ἡ ὁποία ἔχει νὰ ἐπιληφθῇ σοβαρῶς καὶ ἐπειγόντως καὶ ἐμπεριστατωμένως τοῦ θέματος αὐτοῦ καὶ νὰ προέλθῃ πλέον εἰς ἀποφάσεις περὶ ἀπορροφήσεως τῶν ὑπαλλήλων αὐτῶν οἱ ὁποῖοι ὑπηρετοῦν ἐπὶ μακρὸν καὶ καταργήσεως, ἐν τέλει, τοῦ θεσμοῦ αὐτοῦ τῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων.

Συγκεκριμένως, κύριε Πρόεδρε, εἰσηγοῦμαι λακωνικῶς ὅπως ἡ Βουλὴ ἐπανέλθῃ καὶ ὑπομνήσῃ τὴν παλαιὰν ἐκείνην ἐργασίαν καὶ ὑποβάλῃ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἀκριβῶς τὸ ψήφισμα ἐκεῖνο.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Θὰ ἦτο εὔκολον διὰ τὴν Βουλὴν δι' ἑνὸς ἁπλοῦ νόμου νὰ καταργήσῃ τὸν θεσμὸν τῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ προτοῦ διευθετηθῇ τὸ θέμα τῆς ἀπορροφήσεως. Διότι ἐὰν προτρέξῃ ἡ Βουλὴ καὶ διὰ νομοθεσίας καταργήσῃ τὸν θεσμὸν τῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων θὰ ἀπολυθοῦν ἀμέσως 2.000 ἡμερομίσθιοι ὑπάλληλοι καὶ αὐτὸ δὲν θὰ εἶναι πρὸς ὄφελος τῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων.

Ἑπομένως χρειάζεται συνεργασία μεταξὺ Βουλῆς καὶ Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ πρέπει αἱ ἁρμόδιαι Ἐπιτροπαὶ τῆς Βουλῆς μαζὶ μὲ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ εὕρουν τὴν διατύπωσιν ἐκείνην ἢ τὴν φόρμουλαν ἐκείνην ἡ ὁποία θὰ ὁδηγήσῃ εἰς τὴν σταδιακὴν ἀπορρόφησιν ἐντὸς τακτῆς προθεσμίας τῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων καὶ ταυτοχρόνως θὰ περιορίσῃ τὸν θεσμὸν τῆς προσλήψεως ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων εἰς μόνον ὡρισμένας περιπτώσεις ἐποχιακῶν ἐργασιῶν ἢ ἐκτάκτου ἀνάγκης.

Πιστεύω ὅτι ἡ καλυτέρα ἐργασία θὰ γίνῃ διὰ τῆς παραπομπῆς τοῦ θέματος εἰς τὰς δύο Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς αἱ ὁποῖαι νὰ τὸ ἐξετάσουν ἐν συνεργασίᾳ καὶ μετὰ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Ἀποδίδω σημασίαν εἰς τὴν συνεργασίαν μεταξὺ Νομοθετικῆς καὶ Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ διότι, ὡς ἀνέφερα ἤδη, ἡ Βουλὴ ἐνέκρινεν ὁμοφώνως ψήφισμα, ὅπως γνωρίζομεν ὅμως, τὸ ψήφισμα δὲν εἶναι δεσμευτικὸν διὰ τὴν Κυβέρνησιν, ἐὰν δὲ ἡ Βουλὴ προχωρήσῃ νὰ ρυθμίσῃ τὸ θέμα διὰ νομοθεσίας τότε ὑπάρχουν πολλοὶ κίνδυνοι. Ὁ πρῶτος κίνδυνος, ὅπως εἶπα, εἶναι ἡ κατάργησις τοῦ θεσμοῦ χωρὶς νὰ γίνῃ τὸ σχέδιον ἀπορροφήσεως, δεύτερον, δὲν δύναται ἡ Βουλὴ ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας νὰ θεσπίσῃ νόμον περὶ μονιμοποιήσεως, διότι τοῦτο θὰ ἔχῃ ἐπιπτώσεις ἐπὶ τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ αὐξήσῃ τὸν κρατικὸν Προϋπολογισμόν. Ἑπομένως εἶναι ἕνα θέμα ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἰδικῶς ἐπιβάλλεται συνεργασία μεταξὺ Νομοθετικῆς καὶ Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Ὁ κ. Ν. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Εἰς τὴν εἰσηγητικήν μου ὁμιλίαν ἐπὶ τοῦ θέματος ἀνεφέρθην εἰς πλεῖστα ὅσα προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὰς 2.000 ἡμερομισθίων κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων. Ὅπως ἐξειλίχθη ἡ συζήτησις συζητοῦμεν μόνον διὰ τὴν μονιμοποίησίν των, διὰ τὴν μονιμοποίησιν αὐτῶν τῶν 2.000 ἠδικημένων πράγματι ὑπαλλήλων τῆς Κυβερνήσεως. Τὰ προβλήματα ποὺ τοὺς ἀπασχολοῦν εἶναι πάμπολλα, καὶ ἕνα μόνον ἐκ τῶν προβλημάτων τὸ ὁποῖον ἀνέφερα ἐν ἐκτάσει μάλιστα εἰς τὴν εἰσηγητικήν μου ὁμιλίαν ἔχει ἐπιλυθῆ.

Δι' αὐτὸ νομίζω ὅτι εἶναι τὸ πλέον φρόνιμον νὰ ἀποσταλῇ ἡ ὅλη ὑπόθεσις εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Ἐργασίας, ἡ ὁποία νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ θέματος καὶ νὰ μελετήσῃ ὅλα τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν τοὺς ἐν λόγῳ Κυβερνητικοὺς ὑπαλλήλους. Καὶ ἀκολούθως, ἂς μελετήσῃ τὸ θέμα καὶ συνεργασθῇ μετὰ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐργασίας ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπή. Ἀλλὰ πρέπει πρῶτον ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχω ἀμφιβολίαν κατὰ πόσον πέραν τοῦ θέματος τῆς μονιμοποιήσεως ἢ μὴ ἢ τῆς ἀπορροφήσεως εἰς μονίμους θέσεις τῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων πρέπει νὰ ὑπεισέλθῃ εἰς ἄλλα θέματα τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν μισθοδοτικὰς διαφοράς, ὅρους ἐργασίας καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἐὰν ἡ Βουλὴ ἀκολουθήσῃ αὐτὴν τὴν πολιτικὴν τότε θὰ ἀναλάβῃ τὸν ρόλον τῶν Συντεχνιῶν καὶ θὰ γίνῃ θέμα ὅτι ὅλαι αἱ διαφοραὶ μεταξὺ ἐργοδοτουμένων καὶ ἐργοδοτούντων θὰ ἀπασχολοῦν τὴν Βουλὴν πρὸς ἐπίλυσιν, πρὸς ζημίαν τῶν συντεχνιακῶν κινημάτων καὶ πρὸς ζημίαν τῆς ὅλης ἀρχῆς ὅτι τὰ θέματα αὐτὰ λύονται διὰ μέσου τῶν συντεχνιακῶν κινημάτων.

Ἐπὶ τοῦ πρώτου θέματος, ὅμως, εἶναι κατ' ἐξοχὴν θέμα τὸ ὁποῖον ἐμπίπτει εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῆς Βουλῆς καὶ πιστεύω ὅτι αὐτό, ἐπὶ τοῦ παρόντος, πρέπει νὰ παραπεμφθῇ καὶ ὄχι τὰ ἐπὶ μέρους αἰτήματα τῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων.

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ συμφωνήσω μαζύ σας ἐπὶ τοῦ πρώτου μέρους, ἤτοι ὅτι οὐσία εἶναι ὅτι τὸ θέμα θὰ συζητηθῇ ὑπὸ Ἐπιτροπῆς ἢ Ἐπιτροπῶν. Ἡ οὐσία αὐτὴ εἶναι. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ δεύτερον μέρος δηλαδὴ ὅτι πρέπει νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὸ ζήτημα τῆς μονιμοποιήσεως ἢ μή, δηλαδὴ νὰ μὴν δοθοῦν ὅροι ἐντολῆς ἀπὸ τώρα, ὥστε νὰ ἀποκλεισθοῦν ἄλλα προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν τοὺς ἡμερομισθίους, διότι ὡς Ἐργατικὴ Ἐπιτροπὴ θὰ ἐπιληφθῶμεν, πιστεύω, καὶ αὐτῶν τῶν θεμάτων ἢ καὶ κατὰ τὴν ἐδῶ συζήτησιν, δὲν μποροῦμεν νὰ τὸ ἀποφύγωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἴσως νὰ μὴν ἔγινα ἀντιληπτός. Δὲν ἀρνοῦμαι τὸ δικαίωμα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν νὰ ἐξετάσῃ τὰ ἐπὶ μέρους αὐτὰ θέματα. Ἀλλὰ ὑπὸ τῆς Βουλῆς μόνον τὸ πρῶτον θέμα εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποτελέσῃ ὅρον ἐντολῆς πρὸς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπάς. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ Ἐργατικῶν θεμάτων ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐξετάσῃ οἱονδήποτε θέμα καὶ νὰ ἐκφέρῃ ἀπόψεις. Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν εἶναι θέμα τῆς Βουλῆς, δὲν παραπέμπεται ἀπὸ τὴν Βουλὴν πρὸς τὰς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπάς. Ἐὰν υἱοθετήσωμεν τὴν ἀρχὴν νὰ παραπέμπῃ ἡ Βουλὴ ἐπισήμως εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς μισθοδοτικὰς διαφορὰς κ.λ.π., τότε εἰσερχόμεθα εἰς ἕνα ἄλλο θέμα, τὸ θέμα τῶν συντεχνιῶν καὶ τῆς διεκδικήσεως διὰ τῶν συντεχνιῶν.

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Διαφωνῶ, κύριε Πρόεδρε, πάλιν, διότι δὲν πρόκειται νὰ ἀσχοληθῶμεν μὲ συνδικαλιστικὰ θέματα τῆς ἰδιωτικῆς ὑπηρεσίας. Πρόκειται περὶ συνδικαλιστικῶν, ἔστω, ὅπως τὰ ἀπεκαλέσατε, θεμάτων, αὐτῆς ταύτης τῆς Κυβερνητικῆς Ὑπηρεσίας καὶ ἑπομένως δικαιούμεθα νὰ ἀσχοληθῶμεν μὲ οἱαδήποτε θέματα, προβλήματα, αὐτῆς τῆς τάξεως τῶν ὑπαλλήλων, τὰ ὁποῖα πιθανὸν νὰ ἐπηρεάζουν αὐτὴν ταύτην τὴν ὑπηρεσίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐὰν ἐνθυμῆσθε, εἶπα «ἐπὶ τοῦ παρόντος». Διότι τὸ θέμα εἶναι, πρῶτον, νὰ γίνουν δημόσιοι ὑπάλληλοι διὰ τῆς μονιμοποιήσεως, καὶ ἀκολούθως, ἀσφαλῶς, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ δημοσίων ὑπαλλήλων, ἡ Βουλή, ἡ ὁποία ἔχει νὰ ψηφίσῃ καὶ τὰς κλίμακας, θὰ ἀσχοληθῇ καὶ μὲ αὐτὸ τὸ θέμα. Ἀλλὰ μέχρις ὅτου, πρῶτον, ἐξετασθῇ τὸ θέμα τῆς μονιμοποιήσεως δὲν θὰ ὑπεισέλθωμεν εἰς τὰ ἄλλα θέματα.

Ἐπομένως τὸ θέμα παραπέμπεται εἰς τὰς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπάς.

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ τὸ θέμα θεωρεῖται λῆξαν.

Δὲν ὑπάρχουν ἄλλα θέματα εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ. Καὶ ἐπομένως τὸ μόνον τὸ ὁποῖον παραμένει εἶναι νὰ ὁρισθῇ ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς ἡ ὁποία ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ Ὀργανισμοῦ Λιμένων Κύπρου Νόμος τοῦ 1972.

(2) Ὁ περὶ Ἀποβαθρῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972.

(3) Ὁ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(4) Ὁ περὶ Ἀναθεωρήσεως τῆς Μισθολογίας καὶ Ἐπιδομάτων τοῦ Νοσηλευτικοῦ Προσωπικοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(5) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 3) τοῦ 1973.

(6) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 9) τοῦ 1973.

(7) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 10) τοῦ 1973.

(8) Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμος τοῦ 1973.

(9) Ὁ περὶ Ἐλέγχου Ἐνοικίων (Ὑποστατικὰ Ἐργασίας) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1970.

(10) Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Καταστολῆς Παρανόμων Πράξεων Στρεφομένων κατὰ τῆς Ἀσφαλείας τῆς Πολιτικῆς Ἀεροπορίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(11) Ὁ περὶ τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου (Ἐπιχορήγησις Ἀπολαβῶν) Νόμος τοῦ 1973.

(12) Ὁ περὶ Ἀναθεωρήσεως καὶ Ἀναδιαρθρώσεως τοῦ Μισθολογίου τῶν Δημοσίων Θέσεων Νόμος τοῦ 1973.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως αὐτῆς.

(Ὥρα λήξεως 5.45 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης	Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ζαμπᾶς Γεώργιος	Ποσκώτης Σταῦρος
Ζαχαριάδης Λέανδρος	Σαββίδης Γεώργιος
Κληρίδης Ξάνθος	Σαββίδης Μιχαλάκης
Κόσιης Νῖκος	Σαμψὼν Νῖκος
Κωνσταντίνου Ντῖνος	Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Λυσσαρίδης Βάσος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Μαλλιώτης Γεώργιος	Φάντης Ἀνδρέας
Μαυρονικόλας Νῖκος	Φράγκος Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς	Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας	Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Ξενόπουλος Ξενῆς	Χατζηκακοῦ Κώστας
Παπαδημητρίου Κυριάκος	Χριστοδουλίδης Κώστας
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας	Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Τὰ Ἰνστιτοῦτα Ξένων Γλωσσῶν).

(2) Ἀνακοίνωσις τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς περὶ διορισμοῦ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς ἑπταμελοῦς Ἐπιτροπῆς πρὸς μελέτην τοῦ θέματος «Ἡ προστασία τῆς ἐλευθεροτυπίας ἐν Κύπρῳ».

(3) Ψήφισις τοῦ περὶ Ὁδικῶν καὶ ἀπὸ Οἴκου εἰς Οἶκον Ἐράνων (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1973.

(4) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

(5) Συνέχισις τῆς συζητήσεως (Β. Λυσσαρίδης, Η. Χατζηηρακλέους, Α. Φάντης, Κ. Χριστοδουλίδης, Πρόεδρος, Μ. Σαββίδης, Φ. Παρασκευαΐδης, Ν. Σαμψὼν) ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἡ ἄδικος μεταχείρισις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως δύο χιλιάδων Κυβερνητικῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων».

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 14ης ΙΟΥΝΙΟΥ, 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.35 μ.μ.)

(Ἀρ. 37)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην Ὀκτωβρίου, 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Ντίνου Κωνσταντίνου καὶ ληφθεῖσα τὴν 11ην Ὀκτωβρίου, 1972.

«Ὁ δρόμος, ὁ ὁποῖος συνδέει τὸ Μιτσερὸν μὲ τὸν κύριον δρόμον Παλαιχωρίου —Λευκωσίας εἶναι πολὺ στενός, μὲ ἐπικίνδυνες στροφές, μίαν πολὺ στενὴν καὶ ἄκρως ἐπικίνδυνον γέφυραν καὶ παγκέττα εἰς ἀθλίαν κατάστασιν.

Λαμβάνοντας ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ δρόμος αὐτὸς χρησιμοποιεῖται ὄχι μόνον ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ μεγάλα φορτηγὰ αὐτοκίνητα τῆς Μεταλλευτικῆς Ἑταιρείας, ἡ κατάστασις ἐπιδεινώνεται ἔτι περισσότερον καὶ προκαλοῦνται συχνὰ σοβαρὰ δυστυχήματα.

Ἐν ὄψει τῶν ἀνωτέρω ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον ὅπως πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τί προτίθεται νὰ πράξῃ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 7ην Ἰουνίου, 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 11ην Ὀκτωβρίου 1972 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Ντίνου Κωνσταντίνου.

«Ἡ ὁδὸς Μιτσεροῦ—Ἀγροκηπιᾶς συντηρεῖται ἐτησίως εἰς οἷον βαθμὸν ἐπιτρέπει τὸ ἑκάστοτε ψηφιζόμενον κονδύλιον διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ ὁδικοῦ δικτύου. Τὸ θέμα τῆς διαπλατύνσεως τῆς γεφύρας ἐπὶ τῆς ἐν λόγῳ ὁδοῦ θὰ ἐξετασθῇ ἐν σχέσει πρὸς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως 1974. Ἐν τῷ μεταξὺ ἔχουν ἐπισκευασθῇ τμήματα τῆς ἐν λόγῳ γεφύρας καὶ ἔχουν τοποθετηθῇ εὐκρινεῖς προειδοποιητικαὶ πινακίδες ἑκατέρωθεν αὐτῆς».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 26ην Ὀκτωβρίου, 1972, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν περιφερείας Ἀμμοχώστου καὶ Λεμεσοῦ κ.κ. Κώστα Χριστοδουλίδη καὶ Ἀνδρέα Νεοκλέους, ἀντιστοίχως, καὶ ληφθεῖσα τὴν 26ην Ὀκτωβρίου, 1972.

«Ὑπάρχουν ἐν Κύπρῳ ὡρισμέναι κατηγορίαι ἐργατοϋπαλλήλων, ὡς οἱ Κυβερνητικοὶ ἐργάται καὶ οἱ ἐργατοϋπάλληλοι τῶν Βρεττανικῶν Βάσεων, αἱ ὁποῖαι καλύπτονται ὑπὸ ἑνὸς σχεδίου Παροχῆς Φιλοδωρημάτων ἀντὶ τοῦ καθιερωμένου καὶ βελτιωμένου σχεδίου τῶν Ταμείων Προνοίας. Βάσει τῆς κειμένης νομοθεσίας οἱ ἐργατοϋπάλληλοι οὗτοι ὑπόκεινται εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις εἰς φορολογίαν διὰ τὰ ὑπ' αὐτῶν λαμβανόμενα φιλοδωρήματα, ἐνῷ ὡς γνωστὸν τὰ ἐκ τῶν Ταμείων Προνοίας ὠφελήματα ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει, καὶ ὀρθῶς, φορολογοῦνται.

Μία καταφανὴς ἀδικία ἡ ὁποία ὑφίσταται ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ εἶναι καὶ ἡ φορολογία τῶν φιλοδωρημάτων τοῦ ὑπαλλήλου ἐκείνου ὁ ὁποῖος μεταπηδᾷ ἀπὸ τὸ σχέδιον παροχῆς φιλοδωρημάτων εἰς τὸ Ταμεῖον Προνοίας. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν καὶ ἐνῷ ὁ ἐργατοϋπάλληλος ἀποδέχεται τὴν νέαν συμφωνίαν περὶ Ταμείων Προνοίας καὶ λαμβάνει ἅμα τῇ ἀποχωρήσει του ἐκ τῆς ἐργασίας του τὰ ἐξ αὐτοῦ ὠφελήματα, διαχωρίζονται τὰ ἔτη ὑπηρεσίας του εἰς ἔτη φιλοδωρήματος καὶ ἔτη ταμείου προνοίας καὶ φορολογεῖται διὰ τὰ πρῶτα, καίτοι ἔχει ἐκφύγει τῆς συμφωνίας καὶ τῶν κανονισμῶν τοῦ σχεδίου φιλοδωρημάτων καὶ εὑρίσκεται ἐντεταγμένος εἰς τὸ σχέδιον Ταμείου Προνοίας ἀπολαμβάνων τοιουτοτρόπως τὰ οἱαδήποτε ὠφελήματα ἢ μειονεκτήματα.

Ἐν ὄψει τῶν ἀνωτέρω ἐρωτῶμεν τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργόν :

(α) Κατὰ πόσον προτίθεται νὰ εἰσηγηθῇ, διὰ τροποποιητικοῦ νομοσχεδίου ἢ ἄλλως πως τὴν κατάργησιν τῆς φορολογίας τῶν φιλοδωρημάτων καί, ἐὰν ὄχι, διατί ;

(β) Κατὰ πόσον προτίθεται νὰ εἰσηγηθῇ τὴν θεραπείαν τῶν ἤδη γενομένων ἀδικιῶν ἐπὶ τῶν περιπτώσεων τῶν μεταπηδησάντων ἀπὸ τὸ σχέδιον φιλοδωρημάτων εἰς τὸ σχέδιον τῶν ταμείων προνοίας καὶ, ἐὰν ὄχι, διατί ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 6ην Ἰουνίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 26ην Ὀκτωβρίου 1972 ὑπὸ τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν περιφερείας Ἀμμοχώστου καὶ Λεμεσοῦ κ.κ. Κώστα Χριστοδουλίδη καὶ Ἀνδρέα Νεοκλέους, ἀντιστοίχως.

«Τὸ θέμα τῆς φορολογίας φιλοδωρημάτων δι' ὑπηρεσίας προσφερθείσας κατὰ τὴν διάρκειαν ἐτῶν πρὸ τῆς ἱδρύσεως Ταμείου Προνοίας ἦχθη ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου τὸ ὁποῖον ἀπεφάνθη ὅτι ὀρθῶς τὸ τοιοῦτο φιλοδώρημα ὑπόκειται εἰς φορολογίαν.

2. Τροποποίησις τοῦ Νόμου πρὸς τὸν σκοπὸν ἐξαιρέσεως τῶν ἐν λόγῳ φιλοδωρημάτων δὲν ἐνδείκνυται καθ' ὅτι ἐὰν μὲν γίνῃ εἰδικὴ πρόνοια δι' ὡρισμένους ὑπαλλήλους τοῦτο θὰ ἰσοδυναμῇ πρὸς διάκρισιν, ἐὰν δὲ ἡ πρόνοια περὶ ἐξαιρέσεως γενικευθῇ, τότε θὰ ὑπάρχῃ μέγας κίνδυνος δημιουργίας εὐκαιριῶν διὰ φοροδιαφυγήν.

3. Σημειωτέον ὅτι, κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τὸ ὑπὸ μορφὴν φιλοδωρήματος προκῦπτον εἰσόδημα κατανέμεται ἐξ ἴσου εἰς ἓξ πα-

ρελθόντα φορολογικά ἔτη μὲ ἀποτέλεσμα τὴν καταβολὴν φόρου εἰσοδήματος μικροτέρου ἐκείνου ὅστις ἄλλως καὶ συμφώνως πρὸς τοὺς περὶ Φόρου Εἰσοδήματος Νόμους θὰ ἐπληρώνετο.

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προτοῦ εἰσέλθωμεν εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία—ἔχω νὰ εἰσηγηθῶ πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ἀκόλουθα :

Ὡς γνωστὸν ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐπιλογῆς προέβη εἰς τὴν κατάρτισιν Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἐλευθεροτυπίας.

Παραμένει διὰ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς ὅπως ἐγκρίνῃ τοὺς ὅρους ἐντολῆς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἡ εἰδικῶς συσταθεῖσα Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ θὰ ἐξετάσῃ τὸ θέμα.

Εἰσηγοῦμαι εἰς τὴν Βουλὴν τοὺς ἀκολούθους ὅρους :

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀφοῦ μελετήσῃ τὰς ἐν τῇ Βουλῇ ἐκφρασθείσας ἀπόψεις καὶ ἀφοῦ ἀκούσῃ τὰς ἀπόψεις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ τῶν ἐκπροσώπων τοῦ τύπου, δέον νὰ ἀποφανθῇ :

(α) Κατὰ πόσον ἡ ὑφισταμένη νομοθεσία συνάδει πρὸς τὴν καλῶς νοουμένην ἐλευθεροτυπίαν.

(β) Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ Ἐπιτροπὴ ἤθελε καταλήξει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ὑφισταμένη νομοθεσία δέον νὰ τροποποιηθῇ, νὰ ὑποβάλῃ γραπτὰς εἰσηγήσεις ὡς πρὸς τὰ σημεῖα ἐπὶ τῶν ὁποίων αὕτη χρήζει ἀκυρώσεως, βελτιώσεως ἢ τροποποιήσεως.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως οἱ ὅροι ἐντολῆς ἐγκρίνονται.

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία.

«Ὁ περὶ Ὀργανισμοῦ Λιμένων Κύπρου Νόμος τοῦ 1972» εἶναι τὸ πρῶτον θέμα τὸ δὲ δεύτερον «Ὁ περὶ Ἀποβαθρῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

Ἐκυκλοφόρησε κοινὴ ἔκθεσις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν καλύπτουσα καὶ τὰ δύο Νομοσχέδια. Ἐὰν ἡ Βουλὴ δὲν ἔχῃ ἔνστασιν, λόγῳ τοῦ ὅτι ἡ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀποτελεῖται ἀπὸ πολλὰς σελίδας, προτείνω ὅπως ἡ ἔκθεσις θεωρηθῇ ὡς ἀναγνωσθεῖσα.

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως ἡ ἔκθεσις θεωρεῖται ὡς ἀναγνωσθεῖσα.

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΩΝ ΤΩΝ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΩΝ 1. «Ὁ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΛΙΜΕΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972» ΚΑΙ 2. «Ὁ ΠΕΡΙ ΑΠΟΒΑΘΡΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972».

Παρόντες :

Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων :

Ἐζεκίας Παπαϊωάννου, Πρόεδρος
Ἀνδρέας Φάντης
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Νῖκος Κόσιης
Κώστας Χριστοδουλίδης
Φειδίας Παρασκευαΐδης.

Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Τάσος Παπαδόπουλος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Κοινοβουλευτική Ἐπιτροπή Νομικῶν :
Γιάγκος Ποταμίτης, Πρόεδρος
Νῖκος Μαυρονικόλας
Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Παναγιώτης Δημητρίου
Ἀνδρέας Νεοκλέους.

Τὰ ὡς ἄνω ἀναφερόμενα νομοσχέδια κατατεθέντα εἰς τὴν Βουλὴν τὴν 30ὴν Νοεμβρίου 1972 παρεπέμφθησαν, ἐν ἀρχῇ, εἰς τὰς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ Οἰκονομικῶν πρὸς μελέτην καὶ ὑποβολὴν ἐκθέσεως εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος. Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν συζήτησιν καὶ ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν νομοσχεδίων ἠγέρθη ἀριθμὸς τροπολογιῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νομικῆς φύσεως καὶ ὡς ἐκ τούτου παρεπέμφθησαν ἐν συνεχείᾳ, τὴν 10ην Μαΐου 1973, καὶ εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν. Τόσον αἱ ὡς ἄνω δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαί, εἰς πρῶτον στάδιον, ὅσον καὶ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν, εἰς δεύτερον στάδιον, ἔσχον ἀπὸ κοινοῦ ἢ κεχωρισμένως, ἀναλόγως τῆς φύσεως τῶν πρὸς ἐξέτασιν θεμάτων, ἐννέα τὸν ἀριθμὸν συνεδριάσεις, τῆς τελευταίας συγκροτηθείσης τὴν 4ην Ἰουνίου 1973.

Εἷς τινας τῶν συνεδριάσεων αὐτῶν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου καθὼς ἐπίσης ἐκπρόσωποι τῶν συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων ΣΕΚ καὶ ΠΕΟ, τοῦ Συνδέσμου Ναυτιλιακῶν Πρακτόρων, τοῦ Συνδέσμου Ἀδειούχων Ἀχθοφόρων καὶ τοῦ Κυπριακοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου. Κατὰ τὴν ἐξέτασιν ἀπὸ νομικῆς πλευρᾶς ἐνίων σημείων τῶν νομοσχεδίων καὶ τὴν νομοτεχνικὴν ἐπεξεργασίαν ἄλλων παρίστατο ἐπίσης καὶ ἐκπρόσωπος τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας. Ἐπίσης ἐπὶ ἀριθμοῦ ἐγερθέντων θεμάτων ἐζητήθη ἐκ μέρους τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἡ γνωμάτευσις τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας ἥτις, σταλεῖσα εἰς τὴν Βουλήν, διενεμήθη πρὸς ἅπαντα τὰ Μέλη αὐτῆς.

Ὡσαύτως εἰς μερικὰς τῶν συνεδριάσεων αὐτῶν παρέστησαν, λόγῳ εἰδικοῦ ἐνδιαφέροντος, καὶ οἱ Βουλευταὶ Ἀνδρέας Τουμαζῆς, Χαμπῆς Μιχαηλίδης καὶ Χρῆστος Κουρτελλάρης.

Διὰ τοῦ πρώτου νομοσχεδίου σκοπεῖται ἡ ἐγκαθίδρυσις Ὀργανισμοῦ Λιμένων Κύπρου πρὸς διαχείρισιν καὶ ἐκμετάλλευσιν τῶν λιμένων τῆς Δημοκρατίας, ἡ ὑπὸ τοῦ Ὀργανισμοῦ ἀνάληψις ἐκ τῆς Δημοκρατίας τῶν ὑφισταμένων λιμένων καὶ ἡ ρύθμισις συναφῶν ζητημάτων. Διὰ τοῦ δευτέρου Νομοσχεδίου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Ἀποβαθρῶν Νόμου διὰ τῆς προσθήκης τῶν ἀπαραιτήτων νομικῶν διατάξεων ἵνα, ἐν ὄψει τῆς ἐγκαθιδρύσεως Ὀργανισμοῦ Λιμένων Κύπρου, καθίσταται δυνατὴ ἡ ἔκδοσις, εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις, ἀδειῶν δι' ἀποβάθρας ἐκ μέρους τοῦ ἐν λόγῳ Ὀργανισμοῦ.

Ἀμφότερα τὰ νομοσχέδια ἡτοιμάσθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας εἰς ἐκπλήρωσιν σχετικῆς συμβατικῆς ὑποχρεώσεως τῆς Δημοκρατίας, ἥτις εἰδικώτερον ἀναφέρεται εἰς τὴν Συμφωνίαν Δανείου τὴν συνομολογηθεῖσαν τὴν 30ὴν Ἰουνίου 1969 μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Διεθνοῦς Τραπέζης Ἀνασυγκροτήσεως καὶ Ἀναπτύξεως καὶ δημοσιευθεῖσαν ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας τῆς 19ης Σεπτεμβρίου 1969. Δυνάμει τοῦ ἐδαφίου 5.09 τῆς ἐν λόγῳ Συμφωνίας ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως «καθιδρύσῃ, οὐχὶ βραδύτερον τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1971 ἢ οἱασδήποτε ἑτέρας ἡμερομηνίας καθορισθησομένης κατόπιν συμφωνίας μετὰ τῆς Τραπέζης, Ἐθνικὴν Ἀρχὴν Λιμένων, ὑπεύθυνον διὰ τὴν κατασκευήν, ἐκμετάλλευσιν, συντήρησιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν Δημοσίων Λιμένων, ἥτις

θὰ λειτουργῇ δυνάμει νόμων καὶ κανονισμῶν, ἱκανοποιούντων κατὰ τύπον καὶ οὐσίαν τόσον τὸν Ὀφειλέτην (τὴν Κυπριακὴν Δημοκρατίαν) ὅσον καὶ τὴν Τράπεζαν, θὰ ἔχῃ δὲ τοιαύτας ἐξουσίας, διαχείρισιν, πόρους, διάρθρωσιν κεφαλαίου καὶ οἰκονομικὴν πολιτικήν, ὡς ἤθελον κριθῇ ἀναγκαῖαι διὰ νὰ δυνηθῇ αὕτη νὰ ἐνασκῇ ἀποτελεσματικῶς τὰς ἀνατεθείσας αὐτῇ ἁρμοδιότητας».

Ὡς ἐτονίσθη ὑπὸ τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου κατὰ τὴν προκαταρκτικὴν συνεδρίασιν τῶν προμνησθεισῶν δύο Ἐπιτροπῶν, προτείνεται ἡ παροχὴ εἰς τὸν ὑπὸ ἐγκαθίδρυσιν Ὀργανισμὸν Λιμένων Κύπρου ἀριθμοῦ δυνητικῆς φύσεως ἐξουσιῶν μὴ ἐπηρεαζουσῶν κατὰ τρόπον δεσμευτικὸν οἱανδήποτε τάξιν ἐργοδοτῶν ἢ ἐργοδοτουμένων, οἵτινες ἀπασχολοῦνται εἰς τοὺς διαφόρους λιμένας, ἀπωτέρα δὲ ἐπιδίωξις τῶν παρεχομένων ἐξουσιῶν εἶναι νὰ καταστήσωσι τὸν ἐν λόγῳ Ὀργανισμὸν κατὰ τὸ δυνατὸν πλέον εὐέλικτον καὶ ἀποδοτικόν.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτον νομοσχέδιον, πρὸς ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν του προβλέπονται, μεταξὺ ἄλλων, τὰ ἀκόλουθα :

(1) Ἡ καθίδρυσις Ὀργανισμοῦ Λιμένων Κύπρου ὅστις, ἀποτελῶν νομικὸν πρόσωπον, θὰ ἔχῃ ἁπάσας τὰς ἰδιότητας νομικοῦ προσώπου καὶ θὰ κέκτηται ἁρμοδιότητα ἀσκήσεως καθηκόντων καὶ ἐξουσιῶν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν διαχείρισιν καὶ ἐκμετάλλευσιν τῶν λιμένων ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ μεθ' ὅλων τῶν περιουσιακῶν στοιχείων καὶ ὑποχρεώσεων αὐτῶν, τηρουμένων πάντοτε τῶν διατάξεων τοῦ προτεινομένου νόμου. Ὁ ρηθεὶς Ὀργανισμὸς θὰ διοικῆται ὑπὸ ἐπταμελοῦς Διοικητικοῦ Συμβουλίου. Τὰ ἓξ μέλη αὐτοῦ διορίζονται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τῇ συστάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, διὰ περίοδον μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ τρία ἔτη, τὸ δὲ ἕβδομον εἶναι ὁ Διευθυντὴς τοῦ Τμήματος Τελωνείων λόγῳ θέσεως (ex-officio).

(2) Τὸ ἐγκαθιδρυόμενον Συμβούλιον κέκτηται ἁρμοδιότητας διακανονισμοῦ τῶν συνεδριάσεων αὐτοῦ, τοῦ τρόπου καὶ τοῦ χρόνου τῆς συγκλήσεως αὐτῶν, ὡς ἐπίσης ἐπὶ πάσης διαδικασίας ἐχούσης σχέσιν μὲ τὴν ἐν γένει λειτουργίαν αὐτοῦ.

(3) Ὁ Ὀργανισμὸς ὑπέχει καθῆκον παροχῆς καὶ διατηρήσεως εἰς τοὺς ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ λιμένας ἐπαρκῶν καὶ ἱκανῶν λιμενικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ διευκολύνσεων, ἐπιμελείας καὶ διοικήσεως τῶν τοιούτων λιμένων, ὡς ἐπίσης ἐκτελέσεως παντὸς ἑτέρου καθήκοντος τὸ ὁποῖον ἤθελεν ἀνατεθῇ αὐτῷ δυνάμει τοῦ προτεινομένου νόμου ἢ οἱουδήποτε ἑτέρου Νόμου.

Εἰδικώτερον ὁ Ὀργανισμὸς κέκτηται ἐξουσίαν νὰ προβαίνῃ, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, μεταξὺ ἄλλων :

(α) Εἰς τὴν ἀπόκτησιν, ἀγοράν, ἐκμίσθωσιν, κ.λ.π. οἱασδήποτε ἀπαραιτήτου κινητῆς ἢ ἀκινήτου περιουσίας.

(β) Εἰς τὴν ἐνάσκησιν ἐργασιῶν κατασκευαστοῦ καὶ ἐπισκευαστοῦ σκαφῶν καὶ μηχανημάτων, ὁσάκις τοῦτο κρίνεται ἀναγκαῖον.

(γ) Εἰς τὴν παροχὴν ὑπηρεσιῶν ἀφορωσῶν, μεταξὺ ἄλλων, εἰς τὴν ἀγκυροβολίαν, πλεύρισιν, κ.λ.π. σκαφῶν, φόρτωσιν καὶ ἐκφόρτωσιν αὐτῶν, κ.ἄ.

(δ) Εἰς τὸν διορισμόν, χορήγησιν ἀδείας καὶ διεύθυνσιν πλοηγῶν, ἐργατῶν, ζυγιστῶν ἢ μετρητῶν παρ' οἱῳδήποτε λιμένι· καὶ

(ε) εἰς τὴν ἄσκησιν ἐν γένει ἀριθμοῦ ἑτέρων δραστηριοτήτων, παρεμφερῶν ἢ μὴ πρὸς τὰ ἀνωτέρω, διὰ τὴν πραγμάτωσιν τῶν σκοπῶν αὐτοῦ.

(4) Ὁ Ὀργανισμὸς κέκτηται ἐξουσίαν ἀπαλλοτριώσεως ἢ ἐπιτάξεως ἀκινήτου ἰδιοκτησίας ὡς ἐπίσης συνάψεως δανείων, πάντοτε τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, ἢ, συμφώνως τῶν ἐν ἰσχύϊ συναφῶν νομοθεσιῶν.

(5) Προβλέπεται ἡ διὰ διατάγματος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου μεταβίβασις εἰς τὸν Ὀργανισμόν, σταδιακῶς ἢ ἐφ' ἅπαξ, ἁπάντων τῶν περιουσιακῶν στοιχείων καὶ ὑποχρεώσεων τῶν ὑφισταμένων, πρὸ τῆς ἐνάρξεως ἰσχύος τοῦ προτεινομένου νόμου, λιμένων.

(6) Τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὁ Ὀργανισμὸς καταρτίζει Κανονισμοὺς οἵτινες θὰ διέπωσι τὰ τῶν ὅρων ὑπηρεσίας τῶν ὑπαλλήλων αὐτοῦ, εἰδικώτερον δὲ τὰ τοῦ διορισμοῦ, προαγωγῆς, ἀπολύσεως, ἀδειῶν, κ.λ.π. αὐτῶν.

(7) Ὁ Ὀργανισμὸς καταρτίζει ἴδιον τακτικὸν προϋπολογισμὸν καὶ προϋπολογισμὸν ἀναπτύξεως ἀμφοτέρων ὑποβαλλομένων τῷ Ὑπουργικῷ Συμβουλίῳ πρὸς ἔγκρισιν.

(8) Τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὁ Ὀργανισμὸς κέκτηται ἐξουσίαν καθορισμοῦ τῶν ἑκάστοτε πληρωτέων δικαιωμάτων διὰ τὴν χρῆσιν τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ περιοχῶν λιμένων καὶ τῶν ἐν αὐταῖς ἐγκαταστάσεων καὶ δι' ἀγαθά, ὑπηρεσίας ἢ διευκολύνσεις παρεχομένας ὑπὸ τοῦ Ὀργανισμοῦ ἢ ὑφ' ἑτέρων, ἐντὸς τῶν περιοχῶν, λιμένων.

(9) Ὁ Ὀργανισμός, ὡς νομικὸν πρόσωπον δημοσίου δικαίου, ἀπαλλάττεται τῆς καταβολῆς παντὸς φόρου, δασμοῦ ἢ τέλους, καταβλητέων δυνάμει τῶν ἐν ἰσχύϊ νόμων, νοουμένου ὅτι πρόκειται περὶ θεμάτων ἀφορώντων ἢ γινομένων διὰ λογαριασμὸν αὐτοῦ.

(10) Προνοεῖται ἡ ἔκδοσις Κανονισμῶν διὰ τὴν εὐχερεστέραν ἐνάσκησιν τῶν καθηκόντων καὶ ἐξουσιῶν τοῦ Ὀργανισμοῦ.

(11) Ἐν κατακλείδι, προτείνεται ἀριθμὸς ἑτέρων μεταβατικῶν διατάξεων ρυθμιζουσῶν τὰ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ νῦν ἐργαζομένου εἰς τοὺς λιμένας καὶ τὰ τῆς μεταβιβάσεως ὡρισμένων ἁρμοδιοτήτων εἰς τὸν Ὑπουργὸν ἕως ὅτου τεθῇ ἐν ἐφαρμογῇ ὁ προτεινόμενος νόμος.

Διὰ τοῦ δευτέρου τροποποιητικοῦ τοῦ περὶ Ἀποβαθρῶν Νόμου νομοσχεδίου ἐπιφέρεται ἀριθμὸς τροποποιήσεων εἰς τὸν προμνησθέντα Νόμον εἰς τρόπον ὥστε οἱαδήποτε ἁρμοδιότης ἀναφερομένη εἰς τὴν ἀνέγερσιν ἀποβαθρῶν, κλπ., ἐντὸς περιοχῆς λιμένος νὰ περιέλθῃ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ὑπὸ ἐγκαθίδρυσιν Ὀργανισμοῦ Λιμένων. Ἐκ παραλλήλου διαλαμβάνεται τοιαύτη νομοθετικὴ πρόνοια δυνάμει τῆς ὁποίας οὐδόλως ἐπηρεάζεται ἡ ἐγκυρότης οἱασδήποτε ἤδη ἐκδοθείσης ἀδείας καὶ μὴ εἰσέτι ἐκπνευσάσης.

Αἱ ὡς ἄνω δύο Ἐπιτροπαὶ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς οὐσιαστικῆς μελέτης τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος νομοσχεδίων ἐζήτησαν καὶ ἔλαβον τὰς ἀπαντήσεις τῆς ἁρμοδίας Κυβερνητικῆς ὑπηρεσίας ἐπὶ τῶν ἀκολούθων ἐρωτημάτων :

(α) Ποῖον ποσὸν προβλέπεται ὅτι θὰ χρειασθῇ ὁ Ὀργανισμὸς Λιμένων Κύπρου διὰ τὴν εἰς αὐτὸν μεταβίβασιν τῶν περιουσιακῶν στοιχείων τῶν ὑφισταμένων λιμένων ;

(β) Ποῖον ποσὸν προβλέπεται ὅτι θὰ ἀπαιτηθῇ κατὰ τὰ προσεχῆ πέντε ἔτη διὰ τὸν πλήρη ἐξοπλισμὸν τῶν λιμένων ;

(γ) Ποῖον εἶναι τὸ ποσόν, τὸ ὁποῖον εἶναι πληρωτέον τοκοχρεωλυτικῶς εἰς τὴν Διεθνῆ Τράπεζαν ;

(δ) Ἡ ἀπόσβεσις τοῦ ποσοῦ, μὲ τὸ ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις θὰ χρεώσῃ τὸν Ὀργανισμόν, θὰ πραγματοποιῆται συγχρόνως μὲ τὴν ἐξόφλησιν τοῦ τοκοχρεωλυσίου ἢ θὰ πραγματοποιηθῇ μετ' αὐτήν ;

(ε) Ποῖαι αἱ ὑπολογιζόμεναι διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ Ὀργανισμοῦ ἐτήσιαι δαπάναι ;

(στ) Ποῖον τὸ ποσόν, τὸ ὁποῖον ὁ Ὀργανισμὸς ὀφείλει νὰ καλύπτῃ ἐτησίως ; καὶ

(ζ) ποῖα ποσὰ ὑπολογίζεται ὅτι θὰ εἰσπράττωνται ἐξ ἑκάστου τομέως δραστηριοτήτων τοῦ Ὀργανισμοῦ καὶ πῶς συγκρίνονται ταῦτα μὲ τὰ νῦν εἰσπραττόμενα ;

Τὰ ὡς ἄνω ἐρωτήματα, διαβιβασθέντα εἰς τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον τὴν 22αν Δεκεμβρίου 1972, ἀπηντήθησαν ἐγγράφως ὑπὸ τοῦ ἰδίου Ὑπουργείου τὴν 14ην Μαρτίου 1973. Αἱ δοθεῖσαι ἀπαντήσεις εὑρίσκονται κατατεθειμέναι εἰς τὴν γραμματείαν τῆς Βουλῆς καὶ εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς Μέλους αὐτῆς.

Ἐν τῷ μεταξὺ διαρκούσης τῆς ἐν λόγῳ περιόδου αἱ Ἐπιτροπαὶ ἠσχολήθησαν μὲ τὴν μελέτην καὶ διεξοδικὴν συζήτησιν ἁπάντων τῶν ἐγγράφων ὑπομνημάτων τῶν διαβιβασθέντων εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς ὑπὸ ἐνδιαφερθέντων ὀργανισμῶν καὶ συνδέσμων. Ἐκ παραλλήλου τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς διεξαχθείσης μετὰ τῶν Ἐπιτροπῶν ἀλληλογραφίας, ἔσχεν ἰδιαιτέρας ἐπαφὰς μετὰ ἐνδιαφερομένων ὀργανισμῶν ὡς ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων ἀπεφασίσθη ὅπως ἐπενεχθῇ, πρὸς διευκρίνισιν ὡρισμένων διατάξεων τοῦ νομοσχεδίου περὶ Ὀργανισμοῦ Λιμένων Κύπρου, ἀριθμὸς τροποποιήσεων. Αὗται, ἐγκριθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἀναφέρονται εἰς τὰ ἀκόλουθα ἄρθρα τοῦ νομοσχεδίου :

(1) Ἄρθρον 10 (2) (α) : Νὰ προστεθοῦν αἱ λέξεις «ἢ ἐπιχείρησιν» μετὰ τὴν λέξιν «ἰδιοκτησίαν» εἰς τὴν τρίτην γραμμήν.

(2) Ἄρθρον 10 (2) (β) : Νὰ διαγραφοῦν αἱ λέξεις «ἢ νὰ ἐνασκῇ οἱανδήποτε ἑτέραν ἐπιχείρησιν ἥτις ἤθελε κριθῇ εὐκταία ἢ ἀναγκαία».

(3) Ἄρθρον 10 (2) (γ) (ii) : Ἡ ὑποπαράγραφος (ii) ἀπαλείφεται.

(4) Ἄρθρον 10 (2) (γ) : (α) Νὰ προστεθοῦν αἱ λέξεις «συναφῆ ἢ ἀναγκαῖον» μετὰ τὴν λέξιν «ἕτερον» τῆς ὑποπαραγράφου (iii) καὶ νὰ ἀπαλειφθῇ ἡ λέξις «καὶ» εἰς τὸ τέλος τῆς ἐν λόγῳ ὑποπαραγράφου.

(β) Νὰ προστεθῇ ἡ λέξις «καὶ» εἰς τὸ τέλος τῆς ὑποπαραγράφου (iv).

(γ) Νὰ προστεθῇ ἡ ἀκόλουθος νέα ὑποπαράγραφος :

«(v) τὴν τροφοδότησιν σκαφῶν διὰ καυσίμων.».

(5) Ἄρθρον 10 (2) (δ) : Ἡ παράγραφος (δ) ἀντικαθίσταται διὰ τῆς ἀκολούθου :

«(δ) νὰ διορίζῃ, χορηγῇ ἀδείας εἰς, καὶ διευθύνῃ πλοηγοὺς ὡς καὶ πᾶν ἕτερον ἀναγκαῖον βοηθητικὸν προσωπικόν.».

(6) Ἄρθρον 10 (2) (ε) : (α) Νὰ ἀπαλειφθῇ ἡ παράγραφος (ε).

(β) Εἰς τὴν θέσιν τῆς ἀπαλειφθείσης παραγράφου (ε) τίθεται ἡ ἀκόλουθος νέα παράγραφος :

«(ε) νὰ χορηγῇ ἀδείας εἰς, καὶ ἐποπτεύῃ ἐργάτας, ζυγιστάς, μετρητὰς ἢ ἑτέρους ἀπασχολουμένους ἐντὸς τῶν περιοχῶν λιμένων.».

(7) Ἄρθρον 10 (2) (ιθ) Νὰ ἀντικατασταθῇ ἡ παράγραφος (ιθ) διὰ τῆς ἀκολούθου :

«(ιθ) νὰ ἀσκῇ οἱασδήποτε συναφεῖς ἢ παρεμφερεῖς δραστηριότητας, ἢ συντελεστικὰς ἢ ἀναγκαίας πρὸς πραγμάτωσιν ἢ προαγωγὴν τῶν σκοπῶν τοῦ Ὀργανισμοῦ.».

(8) Ἄρθρον 25 : (α) Τὸ ἐδάφιον (2) νὰ τεθῇ ὑπὸ τύπον ἐπιφυλάξεως εἰς τὸ ἐδάφιον (1) διὰ τῆς διαγραφῆς τοῦ ἀριθμοῦ «(2)» καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν λέξεων «Ὁ Ὀργανισμὸς δύναται νὰ καθορίσῃ» διὰ τῶν λέξεων «Νοεῖται ὅτι δύνανται νὰ καθορισθῶσι».

(β) Τὸ ἐδάφιον (3) νὰ ἀναριθμηθῇ εἰς ἐδάφιον (2).

(9) Ἄρθρον 29 (1) : Νὰ ἀντικατασταθῶσιν αἱ λέξεις «καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς», εἰς τὴν δευτέραν γραμμήν, διὰ τῶν λέξεων «διὰ τὴν καλυτέραν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Νόμου καὶ».

(10) Ἄρθρον 29 (1) (α) : Νὰ ἀντικατασταθῇ ἡ παράγραφος (α) διὰ τῆς ἀκολούθου :

«(α) ρύθμισιν τῆς κυκλοφορίας ἢ κινήσεως ἐντὸς τῶν περιοχῶν λιμένων, περιλαμβανομένης τῆς εἰσόδου, ἐξόδου, κινήσεως, μετακινήσεως, διακινήσεως, θέσεως, ἑλιγμοῦ, ἐλλιμενισμοῦ, εἰσπλου, ἀπόπλου, ἀγκυροβολίας, παραμονῆς, πλευρίσεως, προσδέσεως, πρυμνοδετήσεως, σταθμεύσεως, ἀναχωρήσεως, φορτώσεως ἢ ἐκφορτώσεως σκαφῶν ἢ ὀχημάτων, καὶ ρύθμισιν οἱωνδήποτε θεμάτων ἀφορώντων εἰς μέσα μεταφορᾶς ἐντὸς τῶν περιοχῶν λιμένων.».

(11) Ἄρθρον 29 (1) (γ) : Νὰ ἀντικατασταθῶσιν αἱ λέξεις «σκαφῶν, ὀχημάτων, ζώων ἢ προσώπων» διὰ τῶν λέξεων «παραμονῆς καὶ ἐξόδου προσώπων ἢ ζώων».

(12) Ἄρθρον 34 : Ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ ἀκολούθου :

«Μεταφορὰ δημοσίου ὑπαλλήλου εἰς Ὀργανισμόν.

34.—(1) Ἄνευ βλάβης ἢ ἐπηρεασμοῦ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 18, πᾶς δημόσιος ὑπάλληλος ὅστις ἀμέσως πρὸ τῆς ἡμερομηνίας ἐνάρξεως ἰσχύος τοῦ παρόντος Νόμου ὑπηρέτει εἰς τὸ Τμῆμα Λιμένων τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων μεταφέρεται ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ταύτης εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ὀργανισμοῦ καὶ τοποθετεῖται ὑπ' αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι πρακτικῶς δυνατόν, εἰς θέσιν αἱ λειτουργίαι τῆς ὁποίας εἶναι ἀνάλογοι πρὸς τὰς λειτουργίας τῆς ὑπ' αὐτοῦ κατεχομένης θέσεως ἐν τῇ δημοσίᾳ ὑπηρεσίᾳ τῆς Δημοκρατίας :

Νοεῖται ὅτι πᾶς τοιοῦτος δημόσιος ὑπάλληλος δύναται, ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς τοιαύτης μεταφορᾶς, δι' ἐγγράφου γνωστοποιήσεως διδομένης ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τὸν Ὀργανισμόν, νὰ δηλώσῃ ὅτι δὲν ἐπιθυμεῖ τὴν τοιαύτην παρὰ τῷ Ὀργανισμῷ ὑπηρεσίαν ὁπότε παύει νὰ τελῇ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ὀργανισμοῦ μετὰ πάροδον ἓξ μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας καθ' ἣν δίδεται ἡ γνωστοποίησις καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δικαιοῦται εἰς τοιαῦτα ὠφελήματα ἀποχωρήσεως εἰς τὰ ὁποῖα θὰ ἐδικαιοῦτο ἐὰν ἀπεχώρει ἐκ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας τῆς Δημοκρατίας δυνάμει τῶν εἰς αὐτὸν ἐφαρμοζομένων διατάξεων τοῦ τότε ἐν ἰσχύϊ περὶ Συντάξεων Νόμου.

(2) Ἡ παρὰ τῷ Ὀργανισμῷ ὑπηρεσία τοῦ δημοσίου τούτου ὑπαλλήλου θεωρεῖται ὡς ἄνευ διακοπῆς συνέχισις τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ ἐν τῇ δημοσίᾳ ὑπηρεσίᾳ τῆς Δημοκρατίας καὶ ἡ ἀντιμισθία καὶ λοιποὶ ὅροι ὑπηρεσίας αὐτοῦ παρὰ τῷ Ὀργανισμῷ δὲν δύνανται νὰ μεταβληθῶσι δυσμενῶς δι' αὐτὸν διαρκούσης τῆς συνεχίσεως τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ παρὰ τῷ Ὀργανισμῷ.

Διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ παρόντος ἐδαφίου «ὅροι ὑπηρεσίας» περιλαμβάνουσι τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἄδειαν, παῦσιν ἢ ἀποχώρησιν, σύνταξιν, πρόσθετα χορηγήματα ἢ ἄλλα παρόμοια ἐπιδόματα :

Νοεῖται ὅτι δι' οἱανδήποτε τυχὸν σύνταξιν ἢ ἕτερα ὠφελήματα ἀποχωρήσεως μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ὀργανισμοῦ

μεταφορᾶς τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου παραμένει ὑπεύθυνος ἡ Δημοκρατία καὶ μετὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἄχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὀργανισμοῦ ἀποχωρήσεως αὐτοῦ εἶναι ὑπεύθυνος ὁ Ὀργανισμός.

(3) Πᾶς δημόσιος ὑπάλληλος μεταφερόμενος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ὀργανισμοῦ δυνάμει τοῦ παρόντος ἄρθρου κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παρὰ τῷ Ὀργανισμῷ ὑπηρεσίας αὐτοῦ, τηρουμένων οἱωνδήποτε ἐσωτερικῶν κανονισμῶν ἢ ὁδηγιῶν τοῦ Ὀργανισμοῦ, ἀπολαύει ἁπάντων τῶν δικαιωμάτων καὶ ὠφελημάτων καὶ ὑπόκειται εἰς ἁπάσας τὰς ὑποχρεώσεις καὶ καθήκοντα τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ περὶ Δημοσίας Ὑπηρεσίας Νόμου τοῦ 1967 ἢ οἱουδήποτε ἑτέρου Νόμου τροποποιοῦντος ἢ ἀντικαθιστῶντος αὐτόν.

33 τοῦ 1967.

(4) Οὐδὲν τῶν ἐν τῷ παρόντι ἄρθρῳ ἐφαρμόζεται εἰς οἱονδήποτε ἕτερον ὑπάλληλον τοῦ Ὀργανισμοῦ πλὴν τῶν εἰς τὸ ἐδάφιον (1) ἀναφερομένων.».

Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν ἀνάλυσιν καὶ διὰ ζώσης τῶν ἀπόψεων τῶν διαφόρων ὀργανώσεων ἐνετοπίσθη ὡς ἰδιαιτέρα πτυχὴ τοῦ νομοσχεδίου δι' ἐξέτασιν τὸ θέμα κατὰ πόσον ἡ φόρτωσις καὶ ἐκφόρτωσις σκαφῶν θὰ ἔδει νὰ παραμείνῃ εἰς τὸν Ὀργανισμόν, ὑπὸ τύπον δυνητικῆς ἐξουσίας, ἢ ὄχι.

Ὑπὸ τῶν νῦν ἀσκούντων τὴν ἐν λόγῳ ἐργασίαν ὑπεστηρίχθη ὅτι τὸ ἐν ἰσχύϊ σύστημα ἐργασίας καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ θέματα ταῦτα ἀποδειχθὲν λίαν ἱκανοποιητικὸν ἐν τῇ πράξει θὰ ἔδει νὰ συνεχισθῇ, ἀποφευγομένων οὕτω τῶν ἐνδεχομένως νὰ προκύψωσι καθυστερήσεων συνεπείᾳ τῆς μεταβιβάσεως τῶν νῦν ἀσκουμένων ἁρμοδιοτήτων εἰς ἑτέραν ἀρχὴν καὶ τῶν συμπαρομαρτουσῶν ἐξ αἰτίας τῆς ἐν λόγῳ μεταβιβάσεως καθυστερήσεων καὶ ἀμφιταλαντεύσεων ἕως ὅτου ἡ νέα ἀρχὴ ἀποκτήσῃ τὴν ἐνδεδειγμένην ἐμπειρίαν.

Ὡσαύτως ἐτονίσθη ὅτι ἡ διατήρησις τῆς ἐν λόγῳ διατάξεως θὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ὕπαρξιν πιέσεων ἐκ μέρους τῶν συντεχνιῶν τῶν ἐργατῶν δι' ἀνάληψιν ἐκ μέρους τῆς Ἀρχῆς Λιμένων τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἁρμοδιοτήτων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ σημαίνῃ καθυστερήσεις εἰς τὴν φόρτωσιν καὶ ἐκφόρτωσιν σκαφῶν, ηὐξημένας ἐπιβαρύνσεις τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων ἐμπορευμάτων καὶ κατ' ἐπέκτασιν τῶν καταναλωτῶν καὶ ἐν τέλει μείωσιν τῶν ἐσόδων τῶν παραγωγῶν. Ἐν τέλει ὑπεστηρίχθη ὅτι ἡ προτεινομένη νομοθεσία, ὡς ἐτροποποιήθη μεταγενέστερον ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, δὲν ἐπηρεάζει τὰ συμφέροντα τῶν ἐργαζομένων εἰς τοὺς λιμένας ἐργατῶν, ὡς ὑποστηρίζει ἡ ἐργατικὴ πλευρά, ἀλλ' οὔτε εἶναι νοητὸν αὕτη νὰ ἀποτελέσῃ μέσον κατοχυρώσεως τῶν συμφερόντων τῶν ἐργατῶν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο νὰ γίνῃ δι' ἑτέρου τρόπου.

Ἡ ἐργατικὴ πλευρὰ βασικῶς ὑπεστήριξε τὴν διατήρησιν τῆς ἀρχικῶς περιληφθείσης εἰς τὸ νομοσχέδιον δυνητικῆς ἐξουσίας δι' ἐνάσκησιν ἐκ μέρους τοῦ Ὀργανισμοῦ ἐργασιῶν φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως σκαφῶν μὲ τὰ ἐπιχειρήματα ὅτι ἡ τοιαύτη διάταξις κατ' οὐδένα τρόπον ἐπηρεάζει τὴν ὑφισταμένην κατάστασιν, ἐκ παραλλήλου δὲ διασφαλίζει τοὺς νῦν ἀπασχολουμένους εἰς τοὺς λιμένας καὶ ἀποτρέπει τὴν τυχὸν ἀναπτυχθησομένην τάσιν διὰ δημιουργίαν εἰς τοὺς λιμένας καταστάσεων πολυεργοδοσίας.

Ὡς εἰδικώτερον ὑπεστηρίχθη ἡ πολυεργοδοσία εἰς τοὺς λιμένας ἐμποδίζει τὴν λύσιν τῶν προβλημάτων τῶν λιμενεργατῶν, ὀξύνει τὰς σχέσεις των μὲ τοὺς ἐργοδότας των καὶ ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ὑποαπασχόλησιν τῶν λιμενεργατῶν, τοῦθ' ὅπερ σημαίνει μειωμένα ἡμερομίσθια, διαταραχὰς εἰς τοὺς λιμένας καὶ εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν οὐχὶ ὁμαλὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν εἰς τοὺς λιμένας. Τοιουτοτρόπως καὶ δεδομένου ὅτι οὐδενὸς παραβλάπτονται τὰ συμφέροντα ἐκ τῆς διατηρήσεως τῆς ἐν λόγῳ διατάξεως δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπος ἡ λῆψις προ-

νοίας ὅπως δύναται ἡ Ἀρχὴ Λιμένων, ὁσάκις διαταράσσεται ἡ ἠρεμία εἰς τοὺς λιμένας, νὰ ἀναλαμβάνῃ ἀπάσας τὰς διεξαγομένας εἰς τοὺς λιμένας ὑπηρεσίας.

Ὑπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς ὑπεστηρίχθη ὡσαύτως ὅπως πᾶσα ἀλλαγὴ εἰς τὰς νῦν ἰσχυούσας νομοθεσίας δυνάμει τῶν ὁποίων ρυθμίζονται θέματα προσφορᾶς ἐργασίας εἰς τοὺς λιμένας ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον συζητήσεως εἰς τὸ ἁρμόδιον Ἐργατικὸν Συμβουλευτικὸν Σῶμα ὥστε αἱ ὀργανώσεις τῶν ἐργατῶν νὰ ἔχωσι τὴν εὐκαιρίαν ἐκθέσεως τῶν ἀπόψεών των.

Αἱ Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, ἀφοῦ ἤκουσαν τὰς ἀπόψεις ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων περὶ τὰ θέματα ταῦτα καὶ ἐμελέτησαν διεξοδικῶς τὰς εἰς μεταγενέστερον στάδιον ἀποσταλείσας τροποποιήσεις ἐκ μέρους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, προέβησαν εἰς τὴν κατ' ἄρθρον συζήτησιν ἀμφοτέρων τῶν Νομοσχεδίων.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ Νομοσχέδιον περὶ Ὀργανισμοῦ Λιμένων Κύπρου, αἱ δύο Ἐπιτροπαί, ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῶν κατωτέρω παρατηρήσεων καὶ ληφθεισῶν ὑπ' αὐτῶν ἀποφάσεων, ἐνετόπισαν τὰ ἀκόλουθα ἄρθρα τοῦ Νομοσχεδίου διὰ περαιτέρω νομοτεχνικὴν ἐπεξεργασίαν ἢ ἐπανεξέτασιν τοῦ νομικοῦ αὐτῶν περιεχομένου :

(α) Ἄρθρον 10(4) : Νὰ ἐπανεξετασθῇ τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐν λόγῳ ἐδαφίου ἰδίως εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν προτεινομένην παραχώρησιν ἐξουσίας εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὅπως προβαίνῃ εἰς τοιαύτας ἀναπροσαρμογὰς τῶν νόμων καὶ τῆς δευτερογενοῦς νομοθεσίας αἵτινες ἤθελον κριθῇ ἀναγκαῖαι πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς πλήρους ἀποτελεσματικότητος πάσης μεταβιβάσεως καὶ ἀσκήσεως ἁρμοδιοτήτων ὑπὸ ἣ δυνάμει τοῦ παρόντος ἄρθρου.

(β) Ἄρθρον 16(2) : Ἡ ἐν τῷ ἐδαφίῳ τούτῳ ἀναφερομένη σύμβασις μεταξὺ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ τοῦ Ὀργανισμοῦ, ἥτις θὰ πραγματεύηται τὰ τῆς μεταβιβάσεως καὶ τῶν λόγων ὑφ' οὓς θὰ λαμβάνῃ χώραν ἡ μεταβίβασις τῶν περιουσιακῶν στοιχείων εἰς τὸν Ὀργανισμόν, νὰ τυγχάνῃ ἐπικυρώσεως ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς.

(γ) Ἄρθρον 22 : Οἱ ἑκάστοτε ἐγκρινόμενοι ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου προϋπολογισμοὶ καὶ λογαριασμοὶ τοῦ Ὀργανισμοῦ νὰ κατατίθενται ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων δι' ἐνημέρωσιν τῶν Μελῶν αὐτῆς.

(δ) Ἄρθρον 23 : Ὁ ἔλεγχος τῶν λογαριασμῶν τοῦ προμνησθέντος Ὀργανισμοῦ νὰ διενεργῆται ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτοῦ τῆς Δημοκρατίας, ὡς καὶ ἡ σχετικὴ εἰσήγησις αὐτοῦ.

(ε) Ἄρθρον 24 : Ἡ ἐτησία ἔκθεσις, περὶ ἧς γίνεται μνεία εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο, νὰ κατατίθεται εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων πρὸς γνῶσιν τῶν Μελῶν αὐτῆς.

(στ) Ἄρθρον 25 : Τὰ ἐν τῷ ἐδαφίῳ (1) τοῦ ἐν λόγῳ ἄρθρου ἑκάστοτε καθοριζόμενα δικαιώματα καὶ τέλη διὰ τὴν χρῆσιν τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ὀργανισμοῦ περιοχῶν λιμένων καὶ διὰ τὰς ὑπ' αὐτοῦ ἢ ὑφ' ἑτέρων παρεχομένας διευκολύνσεις κατατίθενται, ὑπὸ μορφὴν Κανονισμῶν, εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἔγκρισιν.

(ζ) Ἄρθρον 26 : Τὸ ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ πραγματευόμενον θέμα νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον ἰδιαιτέρας ἐξετάσεως ἐκ μέρους τῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν καὶ τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως ἰδιαιτέρως εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν εὐθύνην τοῦ Ὀργανισμοῦ διὰ πᾶσαν ἀπώλειαν ἢ ζημίαν ἥτις ἤθελεν ἐπενεχθῇ εἰς σκάφη καὶ ἄλλα περιουσιακὰ στοιχεῖα τελοῦντα ὑπὸ τὸν ἔλεγχον ἢ εὑρισκόμενα εἰς τὰς ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ περιοχάς.

(η) Ἄρθρον 27 : Νὰ ἐξετασθῇ ὑπὸ τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τὸ νομικὸν ὡσαύτως περιεχόμενον τοῦ ἐν λόγῳ ἄρθρου, δεδομένης τῆς προτάξεως ἐκ μέρους ἀριθμοῦ Μελῶν τῶν δύο Ἐπι-

τροπῶν τοῦ ἐπιχειρήματος ὅτι ἐνδεχομένως αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου τούτου νὰ συγκρούωνται μὲ θέματα ἀπτόμενα τῆς γενικῆς ἀρχῆς τῆς ἀφορώσης εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν ἐκτέλεσιν, κατάσχεσιν ἢ ἑτέραν ὁρισθησομένην διαδικασίαν κατόπιν ἐπιτυχοῦς ἀγωγῆς.

(θ) Ἄρθρον 29 : Τὸ ἄρθρον τοῦτο νὰ ἐπαναδιατυπωθῇ ὑπὸ γενικωτέραν μορφήν, προβλεφθῇ δὲ ἡ κατάθεσις τῶν ἐν αὐτῷ προνοουμένων Κανονισμῶν εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἔγκρισιν.

(ι) Αἱ δύο Ἐπιτροπαὶ κατόπιν ἐνδελεχοῦς ἐξετάσεως τοῦ ἄρθρου 34, ὡς τοῦτο διεμορφώθη εἰς μεταγενέστερον στάδιον ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας, τῇ αἰτήσει τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου, ἀπεφάσισαν ὅπως τροποποιηθῇ τοῦτο περαιτέρω ὡς ἀκολούθως :

(αα) Ἡ παραχωρουμένη ἐκλογὴ εἰς τοὺς νῦν δημοσίους ὑπαλλήλους τοὺς ὑπηρετοῦντας εἰς τὸ Τμῆμα Λιμένων ὅπως ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς μεταφορᾶς των εἰς τὸν ὑπὸ ἐγκαθίδρυσιν Ὀργανισμὸν δύνανται δι' ἐγγράφου γνωστοποιήσεως αὐτῶν νὰ δηλώσωσιν ἐὰν ἐπιθυμοῦν ἢ μὴ τὴν τοιαύτην μεταφοράν των ἀναθεωρηθῇ κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε ἡ ρηθεῖσα προθεσμία αὐξανομένη εἰς τρεῖς μῆνας νὰ ἄρχηται ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς κοινοποιήσεως τῶν ὅρων ὑπηρεσίας, ὑφ' οὓς οἱ τοιοῦτοι ὑπάλληλοι θὰ ὑπηρετῶσιν εἰς τὸν ὑπὸ ἵδρυσιν Ὀργανισμόν, ὡς ἐπίσης τῆς ἀρχικῆς καὶ πλήρους ὀργανικῆς διαρθρώσεως τοῦ Ὀργανισμοῦ. Κατὰ συνέπειαν ἅπαντες οἱ ἐνδιαφερόμενοι ὑπάλληλοι θὰ εὑρίσκωνται ἐνώπιον μιᾶς σαφοῦς καὶ πλήρως διηυκρινισμένης ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως προκειμένου νὰ ἐπιλέξωσι τὴν α ἢ β κατεύθυνσιν τῆς σταδιοδρομίας των.

(ββ) Ἡ σύνταξις τῶν τοιούτων ὅρων ὑπηρεσίας καὶ ὁ καταρτισμὸς τῆς προμνησθείσης διαρθρώσεως τοῦ Ὀργανισμοῦ ἐκρίθη σκόπιμον ὑπὸ τῶν Ἐπιτροπῶν ὅπως συμπληρωθοῦν ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς τοιαύτης μεταφορᾶς τῶν ἐν λόγῳ ὑπαλλήλων, ληφθησομένης πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ σχετικῆς προνοίας.

(γγ) Ἀπεφασίσθη ἐκ παραλλήλου ὅπως διατηρηθῇ διαζευκτικῶς καὶ ἡ ἑτέρα σχετικὴ διάταξις ἡ παρέχουσα τὸ δικαίωμα εἰς τυχὸν ἐνδιαφερόμενον δημόσιον ὑπάλληλον νὰ ἀποχωρήσῃ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας τῆς Δημοκρατίας, εἰς περίοδον πρὸ τῆς συντάξεως καὶ τῆς εἰς αὐτὸν κοινοποιήσεως τῶν προμνησθέντων ὅρων ὑπηρεσίας καὶ ὀργανικῆς διαρθρώσεως τοῦ ὑπὸ ἐγκαθίδρυσιν Ὀργανισμοῦ.

(δδ) Ἀπεφασίσθη, ἐν κατακλείδι, κατὰ πλειοψηφίαν ὅπως τὸ ἀρχικῶς διαγραφὲν ἄρθρον 34, νῦν ἀναριθμούμενον ὡς ἄρθρον 35, διατηρηθῇ ὡς ἔχει πρὸς κάλυψιν καὶ τῶν περιπτώσεων ἐκείνων τῶν Κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων καὶ ἐργατῶν οἵτινες κατὰ τὴν ἔναρξιν ἰσχύος τοῦ παρόντος Νόμου ἐνδεχομένως θὰ ἀπασχολοῦνται εἰς ἁρμοδιότητας μεταβιβαζομένας τῷ Ὀργανισμῷ.

(ια) Τρίτος Πίναξ—Ἄρθρον 38 : Αἱ εἰς τὴν δευτέραν στήλην τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου Πίνακος περιληφθεῖσαι διατάξεις νὰ τροποποιηθῶσι κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε τὰ ἐν αὐταῖς ἀναφερόμενα περὶ καταργήσεως ἀριθμοῦ νόμων εἰς τοιαύτην ἔκτασιν καὶ κατὰ τοιαύτην ἡμερομηνίαν ὡς ἤθελε καθορισθῇ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, νὰ ἀντικατασταθῶσι δι' ἑτέρας διατάξεως προνοούσης ὅτι ἡ κατάργησις τῶν ἐν λόγῳ νομοθεσιῶν θὰ εἶναι εἰς ἣν ἔκτασιν καθορίζεται εἰς Γνωστοποίησιν ἐκδιδομένην μὲν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἀλλ' ἐγκρινομένην ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων.

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἐπηνέχθησαν κατὰ τὴν κατ' ἄρθρον συζήτησιν τοῦ ἐν λόγῳ νομοσχεδίου καὶ εἰς ἀριθμὸν ἑτέρων ἄρθρων αὐτοῦ αἱ ἀκό-

λουθοι τροποποιήσεις τῶν ὁποίων τὴν τελειωτικὴν ἐπεξεργασίαν ἀπὸ νομοτεχνικῆς πλευρᾶς παρέπεμψαν αἱ Ἐπιτροπαί, κατ' ἔγκρισιν τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς, εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν διὰ τὰ περαιτέρω :

(α) Ἄρθρον 10(2)(β) : Πρὸς ἀποφυγὴν τυχὸν παρερμηνείας τῶν παρεχομένων πρὸς τὸν ὑπὸ ἐγκαθίδρυσιν Ὀργανισμὸν δυνητικῶν ἐξουσιῶν δι' ἄσκησιν ἐπιχειρήσεων κατασκευαστοῦ καὶ ἐπισκευαστοῦ σκαφῶν καὶ μηχανημάτων, ὡς ἐπίσης διαλυτοῦ πλοίων, ἡ παράγραφος αὕτη ἐτροποποιήθη ἵνα διασαφηνισθῇ πλήρως ὅτι πρόκειται περὶ παροχῆς ἐξουσιῶν ἀφορωσῶν εἰς τὴν ἄσκησιν τῶν τοιούτων ἐργασιῶν οὐχὶ ὑπὸ τὴν μορφὴν ἐπιχειρήσεων ἀλλὰ διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἰδίων τοῦ Ὀργανισμοῦ ἀναγκῶν, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ὑφίσταται ἕτερος τρόπος ἱκανοποιήσεως αὐτῶν.

(β) Ἄρθρον 10(2)(γ)(ii) : Τὰ μέλη τῶν δύο Ἐπιτροπῶν ἀπεφάσισαν κατὰ πλειοψηφίαν καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἤδη μνημονευθέντων σχολίων ὅπως ἡ ἐν λόγῳ ὑποπαράγραφος, ἡ ἀναφερομένη εἰς τὴν φόρτωσιν ἢ ἐκφόρτωσιν σκαφῶν, διατηρηθῇ ὡς ἀρχικῶς προετάθη εἰς τὸ κατατεθὲν ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου Νομοσχέδιον.

(γ) Ἄρθρον 10(2)(ε) : Κατ' ἀκολουθίαν τῆς ὡς ἄνω ἀποφασισθείσης τροποποιήσεως ἡ παράγραφος αὐτὴ διεμορφώθη κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἵνα καλύπτῃ καὶ τὰς περιπτώσεις ἐνασκήσεως ἐπιχειρήσεων ἐπὶ τῷ τέλει τῆς παροχῆς διευκολύνσεων διὰ τὴν φόρτωσιν, ἐκφόρτωσιν, ἀποθήκευσιν ἢ μετακίνησιν ἀγαθῶν εἰς οἱονδήποτε λιμένα.

(δ) Ἄρθρον 10(2)(ιδ) : Χάριν ἐπιτεύξεως ὁμοιομορφίας εἰς τὰ ἑκάστοτε παρεχόμενα ὠφελήματα εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τῶν ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν ἢ τῶν λοιπῶν νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου ἀπεφασίσθη ὅπως ὁ ἑκάστοτε καθορισμὸς τῶν ἐν τῇ παραγράφῳ ταύτῃ ἀναφερομένων ὠφελημάτων καὶ λοιπῶν ὅρων ὑπηρεσίας, ἐχόντων σχέσιν μὲ τὴν εὐημερίαν τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Ὀργανισμοῦ, γίνηται τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

(ε) Ἄρθρον 10(2)(ιη) : Δεδομένης τῆς προμνησθείσης ἀνωτέρω ὁμοφώνου ἀποφάσεως τῶν δύο Ἐπιτροπῶν ὅπως πάντες οἱ δυνάμει τοῦ προτεινομένου νόμου ἐκδοθησόμενοι Κανονισμοὶ τυγχάνωσι τῆς ἐγκρίσεως τῆς Βουλῆς ἐγένετο ἡ εἰσήγησις ὅπως ἀπαλειφθῇ ἡ ἐν τῇ παραγράφῳ ταύτῃ ἀναφερομένη λέξις «κανονισμούς».

(στ) Ἄρθρον 10(2)(ιθ) : Αἱ δύο Ἐπιτροπαὶ ἀπεφάσισαν ὅπως ἡ ἐν λόγῳ παράγραφος, ἥτις ἀναδιετυπώθη εἰς μεταγενέστερον στάδιον ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου κατ' ἔγκρισιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τροποποιηθῇ περαιτέρω κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε οἱαδήποτε ἄσκησις τῶν ἐν αὐτῇ ἀναφερομένων δραστηριοτήτων νὰ τυγχάνῃ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Κατ' ὁμόφωνον ἀπόφασιν τῶν ἐν λόγῳ Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν ἅπασαι αἱ ὡς ἄνω εἰσηγήσεις τῶν δύο Ἐπιτροπῶν διὰ τροπολογίας ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου παρεπέμφθησαν εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας πρὸς τὸν σκοπὸν νομοτεχνικῆς ἐπεξεργασίας τούτων καὶ τὴν ἐν συνεχείᾳ διαβίβασιν αὐτῶν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν τῆς Βουλῆς διὰ τελικὴν ἔγκρισιν τοῦ νομικοῦ των περιεχομένου.

Κατὰ τὴν λαβοῦσαν χώραν λεπτομερῆ ἐπεξεργασίαν τῶν ἐν λόγῳ τροπολογιῶν ὑπὸ τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας καὶ ἀφοῦ ἐζητήθη ἡ γνώμη τῶν εἰδικῶν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου ὡς πρὸς τὰς ἐπιπτώσεις τούτων ἐπὶ τῆς ὅλης διαρθρώσεως τοῦ νομοσχεδίου ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν ἤδη ὑπογραφεῖσαν Συμφωνίαν Δανείου μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Διεθνοῦς Τραπέζης Ἀναπτύξεως καὶ Ἀνασυγκροτήσεως, ἐκρίθη σκόπιμον, τοῦτο δὲ ἀπετέλεσε καὶ σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, ὅπως συγκληθῇ κοινὴ σύσκεψις ὅλων τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων δι' ἀποκρυστάλλωσιν τελειωτικῶν εἰσηγήσεων.

Ἐπὶ τῆς εἰσηγήσεως ταύτης τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ Νομικοῦ Τμήματος διεφώνησεν ὁ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ κ. Τάσος Παπαδόπουλος ὅστις δι' ἐγγράφου του παρετήρησε, μεταξὺ ἄλλων, ὅτι ἡ σύγκλησις νέας κοινῆς συσκέψεως θὰ ἦτο ἀντίθετος πρὸς τὴν ἤδη ἀκολουθουμένην διαδικασίαν μελέτης τῶν νομοσχεδίων ὑπὸ τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Τὸ οὕτω ἐγερθὲν διαδικαστικὸν θέμα, συζητηθὲν διεξοδικῶς εἰς τὴν κοινὴν συνεδρίασιν τῶν τριῶν Ἐπιτροπῶν τῆς 14ης Μαΐου 1973 ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος, ἀνηρέθη μὲ τὸ δικαιολογητικὸν ὅτι τοιαύτη διαδικασία, ὡς ἡ προταθεῖσα ἀνωτέρω, ἠκολουθήθη καὶ εἰς τὸ παρελθὸν ἰδίως δι' ὑψίστης σπουδαιότητος νομοσχέδια καὶ ὅτι τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα, ὡς τοιοῦτο, θὰ ἔδει νὰ ἐπαναξετασθῇ, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι θὰ παρείχετο ἡ εὐκαιρία εἰς τοὺς ἐκπροσώπους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας νὰ ἀναλύσωσιν ἐκ δευτέρου ἢ νὰ καταθέσωσιν οἱαδήποτε συμπληρωματικὰ στοιχεῖα ἐπὶ τῶν γενομένων παρατηρήσεων τῶν δύο ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἀναλύων ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου του καὶ κατ' ἐπέκτασιν τῆς Κυβερνήσεως ἀνέφερεν ἐν συνόψει τὰ ἀκόλουθα :

(α) Αἱ ὑπὸ τῶν δύο Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν προταθεῖσαι τροπολογίαι ἅπτονται τῆς οὐσίας τοῦ νομοσχεδίου καὶ ἐπηρεάζουν κατὰ τρόπον ἄμεσον τόσον τὸν τύπον ὅσον καὶ τὴν οὐσίαν τῆς ὅλης διαρθρώσεως τῆς προτεινομένης νομοθεσίας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καὶ ἀντιβαίνει εἰς τὴν συνομολογηθεῖσαν μετὰ τῆς Διεθνοῦς Τραπέζης Ἀνασυγκροτήσεως καὶ Ἀναπτύξεως Συμφωνίαν Δανείου.

(β) Ἀριθμὸς τῶν προταθεισῶν ἀλλαγῶν ἀντιβαίνει πρὸς στοιχειώδεις διατάξεις τῆς προμνησθείσης Συμφωνίας Δανείου ἥτις καθορίζει ἐν λεπτομερείᾳ τὰ πλαίσια ἐντὸς τῶν ὁποίων θὰ ἠδύνατο νὰ κινηθῇ ὁ Ὀφειλέτης (ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία) ἐν τῇ ἐγκαθιδρύσει Ἐθνικῆς Ἀρχῆς Λιμένων.

(γ) Ἕτερος ἀριθμὸς ἐκ τῶν γενομένων τροπολογιῶν καθιστᾷ, ἐν πολλοῖς, δύσκολον τὴν ὁμαλὴν καὶ ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τῶν λιμένων τῆς νήσου μέ, εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν, λίαν σοβαρὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς οἰκονομίας τῆς νήσου.

Ὑπὸ τοιαύτας γενικὰς παρατηρήσεις ὁ ἴδιος ἐκπρόσωπος ἀνέλυσεν ἐν συνεχείᾳ τὰς εἰδικωτέρας ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου του ἰδίᾳ εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ ὑπὸ τῶν δύο Ἐπιτροπῶν ἐγερθέντα εἰδικὰ θέματα, ὡς ἀκολούθως :

(αα) Τὸ πνεῦμα τῆς ἀρχικῶς προταθείσης δυνητικῆς ἐξουσίας τοῦ Ὀργανισμοῦ διὰ τὴν φόρτωσιν καὶ ἐκφόρτωσιν σκαφῶν ἦτο ὅτι αὕτη θὰ ἐνησκεῖτο ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ καὶ οὐχὶ μὲ πρόθεσιν νὰ ὑποκαταστήσῃ καθ' οἱονδήποτε τρόπον τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν.

(ββ) Ἡ εἰσήγησις περὶ καταθέσεως τῶν ἀπορρεόντων ἐκ τοῦ προτεινομένου νόμου Κανονισμῶν εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἔγκρισιν συγκρούεται μὲ τὰς διατάξεις τῆς προμνησθείσης Συμφωνίας Δανείου μετὰ τῆς Διεθνοῦς Τραπέζης Ἀνασυγκροτήσεως καὶ Ἀναπτύξεως, ἐκφεύγει τοῦ πνεύματος αὐτῆς καὶ θέτει εἰς λίαν δύσκολον θέσιν τὸ Ὑπουργεῖον του κατὰ τὴν ἑκάστοτε διαπραγμάτευσιν μετὰ τῶν ἐνδιαφερομένων τῶν καθορισθησομένων τελῶν καὶ δικαιωμάτων.

(γγ) Ἡ προτεινομένη τροποποίησις εἰς τὸ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου, δυνάμει τοῦ ὁποίου θὰ λαμβάνῃ χώραν, διὰ συνάψεως συμβάσεως μεταξὺ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ τοῦ Ὀργανισμοῦ, ἡ μεταβίβασις τῶν περιουσιακῶν στοιχείων εἰς τὸν τελευταῖον, διὰ κατάθεσιν τῆς τοιαύτης συμβάσεως εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἐπικύρωσιν ἀντίκειται πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως Δανείου.

(δδ) Ἡ γενομένη πρότασις περὶ ἐλέγχου τῶν λογαριασμῶν τοῦ Ὀργανισμοῦ ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτοῦ τῆς Δημοκρατίας εἶναι πιθανὸν νὰ συγκρούηται πρὸς τὰς διατάξεις τῆς ἰδίας Συμφωνίας δυνάμει τῆς ὁποίας προβλέπεται ὅπως ὁ ἔλεγχος διεξάγηται ὑπὸ ἀνεξαρτήτων καὶ προσοντούχων ἐλεγκτῶν.

(εε) Ἀπέρριψεν ὡς λίαν ἐπικίνδυνον καὶ αὐξάνουσαν τὰ διαχειριστικὰ ἔξοδα τοῦ Ὀργανισμοῦ—μὲ τὴν κατ' ἐπέκτασιν αὔξησιν τῶν καθοριζομένων τελῶν καὶ δικαιωμάτων—τὴν προταθεῖσαν τροπολογίαν δυνάμει τῆς ὁποίας ὁ Ὀργανισμὸς θὰ ὑπέχῃ εὐθύνην διὰ πᾶσαν ἀπώλειαν ἢ ζημίαν ἥτις ἤθελεν ἐπενεχθῇ εἰς σκάφη καὶ ἄλλα περιουσιακὰ στοιχεῖα τελοῦντα ὑπὸ τὸν ἔλεγχον ἢ εὑρισκόμενα εἰς τὰς ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ περιοχάς.

(στστ) Ἡ ἀναγκαστικὴ ἀσφάλισις τοῦ Ὀργανισμοῦ δι' ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς κινδύνους καὶ παραλείψεις αὐτοῦ θὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν σημαντικὴν ἐπιβάρυνσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ του μὲ τὰς αὐτὰς ὡς ἀνωτέρω ἐπιπτώσεις.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω καὶ ἀφοῦ αἱ τρεῖς Ἐπιτροπαὶ διεξῆλθον ἐκ δευτέρου ἁπάσας τὰς προταθείσας τροπολογίας, ἀπεφασίσθη ὅπως τὰ οὕτως ἐγερθέντα θέματα ρυθμισθῶσι κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον, τῆς νομοτεχνικῆς ἐπεξεργασίας των καὶ τῆς ἐπὶ λεπτομερεστέρας βάσεως νομικῆς ἐξετάσεως αὐτῶν ἀφεθείσης εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν ἐν συνεργασίᾳ μετ' ἐκπροσώπου τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας καὶ ἐκπροσώπων τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου :

(α) Πρὸς συμβιβασμὸν τῶν ἐκφρασθεισῶν ἑκατέρωθεν ἀπόψεων ἐν σχέσει μὲ τὸ θέμα τῆς φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως σκαφῶν ὑπὸ τοῦ Ὀργανισμοῦ ἢ μὴ ἐκρίθη σκόπιμον ὅπως ἐπενεχθῇ εἰς τὴν ἐπηρεαζομένην διάταξιν τοιαύτη τροποποίησις ὥστε ἡ δυνητικὴ αὕτη ἐξουσία νὰ ἐνυπάρχῃ εἰς τὸν Ὀργανισμόν, ἡ ἐνάσκησις δὲ αὐτῆς νὰ γίνεται μόνον τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ ἐφ' ὅσον ἀπαιτεῖ τοῦτο τὸ δημόσιον συμφέρον.

(β) Οἱ σχετικοὶ Κανονισμοί, δι' ὧν θὰ ρυθμίζωνται αἱ ἁρμοδιότητες καὶ εὐθῦναι τοῦ Ὀργανισμοῦ, δέον νὰ κατατίθενται εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἔγκρισιν, ὡς ἡ ἐν ἰσχύϊ περὶ τὰ θέματα ταῦτα τακτική.

(γ) Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς Κανονισμούς, δι' ὧν θὰ ὁρίζωνται τὰ ἑκάστοτε καταβλητέα τέλη καὶ δικαιώματα διὰ τὰς παρεχομένας ὑπὸ τοῦ Ὀργανισμοῦ ἢ ὑφ' ἑτέρων εἰς τοὺς λιμένας ὑπηρεσίας καὶ λοιπὰς διευκολύνσεις, ἀπεφασίσθη ὅπως κατατίθενται ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἔγκρισιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τίθενται ἐν ἰσχύϊ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ταυτοχρόνου μὲ τὴν κατάθεσίν των δημοσιεύσεως αὐτῶν εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας, ἐκτὸς ἐὰν ἡ Βουλὴ ἤθελε τροποποιήσει τούτους, ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει, ὅτε ἡ τροποποίησις αὕτη θὰ τίθεται ἐν ἰσχύϊ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς λήψεως ὑπὸ τοῦ Σώματος τῆς ἀποφάσεως.

(δ) Ἡ προνοουμένη σύμβασις διὰ τὴν μεταβίβασιν τῶν περιουσιακῶν στοιχείων τῶν λιμένων εἰς τὸν ὑπὸ ἐγκαθίδρυσιν Ὀργανισμόν, κατατιθεμένη εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἔγκρισιν τίθεται ἐν ἐφαρμογῇ ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς καταθέσεώς της, ἐκτὸς ἐὰν ἡ Βουλὴ ἤθελεν ἄλλως ἀποφασίσει ἐπιφέρουσα πρὸς τοῦτο σχετικὰς τροποποιήσεις.

(ε) Τὸ θέμα ἐλέγχου τῶν λογαριασμῶν τοῦ Ὀργανισμοῦ ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Ἐλεγκτοῦ τῆς Δημοκρατίας παρεπέμφθη εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας διὰ μελέτην, τὸ πόρισμα τῆς ὁποίας, κατὰ τὴν ἰδίαν ἀπόφασιν τῶν Ἐπιτροπῶν, θὰ ἔδει νὰ ἀποτελέσῃ τὴν κατευθυντήριον γραμμὴν πρὸς τελειωτικὴν διατύπωσιν τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου.

(στ) Τὰ ὑπόλοιπα θέματα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νομικῆς φύσεως, παρεπέμφθησαν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν διὰ κατ' ἰδίαν μελέτην καὶ τελειωτικὴν διατύπωσιν ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἤδη γενομένων ὑπὸ τῶν δύο Ἐπιτροπῶν σχολίων καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν οὐσίαν τούτων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν συνελθοῦσα εἰς τρεῖς αὐτῆς συνεδριάσεις, τῇ παρουσίᾳ ἐκπροσώπων τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως καὶ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου, προέβη εἰς λεπτομερῆ ἐξέτασιν, νομικὴν καὶ νομοτεχνικήν, τῶν παραπεμφθέντων εἰς αὐτὴν θεμάτων. Διὰ τὴν καλυτέραν ἐπίτευξιν τῶν διὰ τοῦ νομοσχεδίου ἐπιδιωκομένων σκοπῶν ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν ὡς ἄνω ἀποφασισθέντων ἐπήνεγκεν ἐπ' αὐτοῦ τὰς ἀκολούθους ἐπὶ μέρους τροποποιήσεις :

(α) Τὸ ἄρθρον 10 τοῦ νομοσχεδίου τροποποιεῖται ὡς ἀκολούθως :

(i) Διὰ τῆς ἀκολούθου ἐπαναδιατυπώσεως τῆς παραγράφου (α) τοῦ ἐδαφίου (2) αὐτοῦ ἐν ὄψει τῆς προταθείσης εἰς μεταγενέστερον στάδιον ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας προσθήκης ἐν αὐτῇ τῶν λέξεων «ἢ ἐπιχείρησιν» :

«(α) νὰ ἀποκτᾷ, ἀγοράζῃ, ἐκμισθοῖ, ἐξασφαλίζῃ, κατασκευάζῃ, ἀνεγείρῃ, διαχειρίζηται, διατηρῇ, βελτιώνῃ, ἐπισκευάζῃ οἱανδήποτε κινητὴν ἢ ἀκίνητον ἰδιοκτησίαν, καὶ νὰ ἀποκτᾷ, ἀγοράζῃ, ἐκμισθοῖ, ἐξασφαλίζῃ, διαχειρίζηται, διατηρῇ οἱανδήποτε ἐπιχείρησιν, ἥτις ἤθελε θεωρηθῇ ἀπαραίτητος, ἀναγκαία ἢ πρόσφορος·».

(ii) Διὰ τῆς ἐν τῇ παραγράφῳ (β) τοῦ ἐδαφίου (2) αὐτοῦ διαγραφῆς τῆς λέξεως «ἐπιχειρήσεις» (1η γραμμὴ) καὶ τῆς προσθήκης τῆς φράσεως «διὰ τὰς ἰδίας αὐτοῦ ἀνάγκας ἐργασίας» καὶ τῆς ἀπαλείψεως εὐθὺς μετὰ τὰς λέξεις «διαλυτοῦ πλοίων» (2α καὶ 3η γραμμαὶ) τοῦ κόμματος καὶ τῆς προσθήκης τῆς φράσεως «καὶ νὰ ἐνασκῇ ἐπιχειρήσεις».

(iii) Διὰ τῆς προσθήκης εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπαναφερθείσης ὑπὸ τῶν Ἐπιτροπῶν εἰς τὸ νομοσχέδιον ὑποπαραγράφου (ii) τῆς παραγράφου (γ) τοῦ ἐδαφίου (2) αὐτοῦ τοῦ κόμματος καὶ τῆς φράσεως, «, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὁσάκις τὸ δημόσιον συμφέρον ἀπαιτῇ τοῦτο·».

(iv) Διὰ τῆς μεταφορᾶς ὁλοκλήρου τῆς εἰς μεταγενέστερον στάδιον προταθείσης νέας παραγράφου (ε) τοῦ ἐδαφίου (2) αὐτοῦ εἰς τὸ τέλος τῆς ὡσαύτως προταθείσης ὑπὸ νέαν διατύπωσιν παραγράφου (δ) τοῦ ἰδίου ἐδαφίου. Κατ' ἀκολουθίαν ἡ παράγραφος (δ) διαμορφοῦται ὡς ἀκολούθως :

«(δ) νὰ διορίζῃ, χορηγῇ ἀδείας εἰς, καὶ διευθύνῃ πλοηγοὺς ὡς καὶ πᾶν ἕτερον ἀναγκαῖον βοηθητικὸν προσωπικὸν καὶ νὰ χορηγῇ ἀδείας εἰς, καὶ ἐποπτεύῃ ἐργάτας, ζυγιστάς, μετρητὰς ἢ ἑτέρους ἀπασχολουμένους ἐντὸς τῶν περιοχῶν λιμένων·».

(v) Διὰ τῆς προσθήκης εἰς τὴν θέσιν τῆς ἀπαλειφθείσης παραγράφου (ε) τοῦ ὡς ἄνω ἐδαφίου νέας παραγράφου διατυπουμένης ὡς ἀκολούθως:

«(ε) νὰ ἐνασκῇ ἐπιχειρήσεις παρεχούσας ἢ σκοπούσας εἰς τὴν παροχὴν διευκολύνσεων διὰ τὴν ἀποθήκευσιν ἢ μετακίνησιν ἢ, τηρουμένων τῶν διατάξεων τῆς ὑποπαραγράφου (ii) τῆς παραγράφου (γ) τοῦ παρόντος ἐδαφίου, διὰ τὴν φόρτωσιν ἢ ἐκφόρτωσιν, ἀγαθῶν εἰς οἱονδήποτε λιμένα·».

(vi) Διὰ τῆς διαμορφώσεως τῆς παραγράφου (ιδ) τοῦ ἰδίου ἐδαφίου ὡς ἀκολούθως :

«(ιδ) νὰ προνοῇ διὰ τὴν εὐημερίαν τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Ὀργανισμοῦ ἢ ἄλλων προσώπων ἀπασχολουμένων ὑπ' αὐτοῦ καὶ νὰ παρέχῃ

εἰς τοὺς τοιούτους ὑπαλλήλους ἢ ἄλλα πρόσωπα ἀπασχολούμενα ὑπ' αὐτοῦ τοιαύτης φύσεως ὠφελήματα ἢ δάνεια ὡς ἤθελεν ἐγκρίνει τὸ 'Υπουργικὸν Συμβούλιον'».

(vii) Διὰ τῆς ἐκ τῆς παραγράφου (ιη) τοῦ ἰδίου ἐδαφίου διαγραφῆς τῆς λέξεως «κανονισμοὺς» (1η γραμμὴ) καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς λέξεως «προκηρύξεις» (1η γραμμὴ) διὰ τῆς λέξεως «ἐγκυκλίους».

(viii) Διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς εἰς μεταγενέστερον στάδιον τροποποιηθείσης παραγράφου (ιθ) τοῦ ἰδίου ἐδαφίου διὰ τῆς ἀκολούθου :

«(ιθ) νὰ ἀσκῇ οἱασδήποτε συναφεῖς ἢ παρεμφερεῖς δραστηριότητας ἢ συντελεστικὰς ἢ ἀναγκαίας πρὸς πραγμάτωσιν ἢ προαγωγὴν τῶν σκοπῶν τοῦ 'Οργανισμοῦ, ἐφ' ὅσον ἡ τοιαύτη ἄσκησις ἤθελεν ἐγκριθῇ ὑπὸ τοῦ 'Υπουργικοῦ Συμβουλίου.».

(ix) Διὰ τῆς τροποποιήσεως τοῦ ἐδαφίου (4) αὐτοῦ διὰ τῆς ἐξ αὐτοῦ ἀπαλείψεως τῶν λέξεων «καὶ ἀσκήσεως» καὶ «ὑπὸ ἢ» (6η γραμμὴ) καὶ τοῦ κόμματος καὶ τῆς φράσεως «, κέκτηται δὲ ἐξουσίαν νὰ προβῇ εἰς τοιαύτας ἀναπροσαρμογὰς τῶν νόμων καὶ τῆς δευτερογενοῦς νομοθεσίας ἀναφορικῶς πρὸς τὰς τοιαύτας ἁρμοδιότητας οἷαι δυνατὸν νὰ εἶναι ἀναγκαῖαι,» (7η, 8η, 9η καὶ 10η γραμμαὶ) καὶ τῆς προσθήκης εὐθὺς μετὰ τὴν λέξιν «δυνάμει» (7η γραμμὴ) τῶν λέξεων καὶ ἀριθμοῦ «τοῦ ἐδαφίου (3)».

(β) Κατ' ἀπόφασιν τῶν δύο ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν 'Επιτροπῶν καὶ μὴ ὑπαρχούσης οἱασδήποτε νομικῆς ἐνστάσεως ἀπὸ πλευρᾶς 'Επιτροπῆς Νομικῶν προστίθενται εἰς τὸ τέλος τοῦ ἐδαφίου (4) τοῦ ἄρθρου 14 τὰ ἀκόλουθα :

«'Ο 'Υπουργὸς διαβιβάζει συγχρόνως ἀντίγραφον τῆς ἐκθέσεως τῆς 'Επιτροπῆς πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν 'Αντιπροσώπων.».

(γ) 'Η γενομένη ὑπὸ τῶν δύο 'Επιτροπῶν εἰσήγησις περὶ καταθέσεως τῆς συναφθησομένης συμβάσεως μεταξὺ τοῦ 'Υπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ τοῦ 'Οργανισμοῦ εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἔγκρισιν δὲν εὑρέθη νομικῶς ὀρθὴ ἕνεκεν τῶν ἀναληφθεισῶν ὑπὸ τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως ὑποχρεώσεων ἔναντι τῆς Διεθνοῦς Τραπέζης 'Ανασυγκροτήσεως καὶ 'Αναπτύξεως.

Παρὰ ταῦτα αἱ δύο 'Επιτροπαὶ δράττονται τῆς εὐκαιρίας νὰ συστήσουν ὅπως τὰ ὑφιστάμενα περιουσιακὰ στοιχεῖα τῶν λιμένων ἀξίας £7.080.000 περίπου καὶ ἀποτελούμενα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ γαιῶν, κρηπιδωμάτων, λιμενοβραχιόνων, δρόμων καὶ ἄλλων ἐγκαταστάσεων, κ.λ.π., μὴ ἐπιβαρύνουν τὸν ἐγκαθιδρυσόμενον 'Οργανισμὸν ἵνα δυνηθῇ οὗτος, σχηματίζων τὸ ἀπαιτούμενον ἀποθεματικόν, νὰ προβῇ εἰς περαιτέρω ἐξοπλισμὸν τῶν λιμένων καὶ ἐκσυγχρονισμὸν τῶν ἐγκαταστάσεων αὐτῶν.

(δ) Τὸ ἄρθρον 22 τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν αὐτῷ ἐνθέσεως τοῦ ἀκολούθου νέου ἐδαφίου (2), τῶν ὑφισταμένων ἐδαφίων (2) καὶ (3) ἀναριθμουμένων ὡς ἐδαφίων (3) καὶ (4) :

«(2) 'Αντίγραφον τῶν ἐν τῷ ἐδαφίῳ (1) ἀναφερομένων προϋπολογισμῶν, ἅμα τῇ ἐγκρίσει αὐτῶν ὑπὸ τοῦ 'Υπουργικοῦ Συμβουλίου, κατατίθεται εἰς τὴν Βουλὴν τῶν 'Αντιπροσώπων πρὸς ἐνημέρωσιν αὐτῆς.».

(ε) Τὸ ἄρθρον 23 τοῦ νομοσχεδίου τροποποιεῖται διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ ἐδαφίου (1) αὐτοῦ διὰ τοῦ ἀκολούθου καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς λέξεως «ἐλεγκτής», ὅπου αὕτη ἀπαντᾶται εἰς τὰ ἐδάφια (2) καὶ (4) τοῦ ἰδίου ἄρθρου, διὰ τῶν λέξεων «Γενικὸς 'Ελεγκτής» :

«(1) Οἱ λογαριασμοὶ τοῦ 'Οργανισμοῦ ἐλέγχονται ἐτησίως ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ 'Ελεγκτοῦ τῆς Δημοκρατίας.».

(στ) Τὸ ἄρθρον 24 τοῦ νομοσχεδίου τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν αὐτῷ προσθήκης τοῦ ἀκολούθου νέου ἑδαφίου (3) :

«(3) Μετὰ τὴν ὑποβολὴν τῆς ἐτησίας ἐκθέσεως τοῦ Ὀργανισμοῦ εἰς τὸν Ὑπουργόν, κατατίθεται ἀντίγραφον αὐτῆς εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων πρὸς ἐνημέρωσιν αὐτῆς.».

(ζ) Τὸ ἄρθρον 25 τοῦ νομοσχεδίου ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ ἀκολούθου :

«25.—(1) Τηρουμένων τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Νόμου, ὁ Ὀργανισμὸς δύναται, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, νὰ καθορίζῃ διὰ Κανονισμῶν, τὰ ἑκάστοτε πληρωτέα δικαιώματα διὰ τὴν χρῆσιν τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ περιοχῶν λιμένων καὶ τῶν ἐν αὐταῖς ἐγκαταστάσεων καὶ δι' ἀγαθά, ὑπηρεσίας ἢ διευκολύνσεις παρεχομένας ὑπὸ τοῦ Ὀργανισμοῦ ἢ ὑφ' ἑτέρων ἐντὸς τῶν περιοχῶν λιμένων, ὡς καὶ τοὺς ὅρους πληρωμῆς καὶ τὸν τρόπον ἐπιβολῆς καὶ εἰσπράξεως αὐτῶν :

Νοεῖται ὅτι οἱ Κανονισμοὶ οὗτοι—

(α) δύνανται νὰ καθορίζωσι διαφορετικὰ δικαιώματα διὰ διαφορετικὰς περιοχὰς λιμένων καὶ διαφορετικὰς κατηγορίας πλοίων, ἐπιβατῶν, ζώων ἢ ἀγαθῶν·

(β) δέον ὅπως μὴ προνοῶσι περὶ ὁλικῆς ἀπαλλαγῆς δικαιωμάτων ἢ περὶ καταβολῆς μειωμένων, ἢ ἐπιστροφῆς, δικαιωμάτων.

(2) Τὰ διὰ τῶν Κανονισμῶν καθοριζόμενα δικαιώματα δέον νὰ εἶναι ἐπαρκῆ ἵνα ἐξασφαλίσωσιν εὔλογον ἐτησίαν πρόσοδον ἐπὶ τῆς μέσης ἀξίας τοῦ καθαροῦ παγίου κεφαλαίου τοῦ ὑπὸ ἐκμετάλλευσιν εἰς τοὺς ἐν λόγῳ λιμένας, ὡς λεπτομερῶς προβλέπεται εἰς τὰ Ἄρθρα 5.08 καὶ 5.09 (γ) τῆς Συμφωνίας τῆς συναφθείσης μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Διεθνοῦς Τραπέζης Ἀνασυγκροτήσεως καὶ Ἀναπτύξεως τῆς 30ῆς Ἰουνίου 1969 καὶ δημοσιευθείσης ὑπ' ἀριθμὸν γνωστοποιήσεως 1534 εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας τῆς 19ης Σεπτεμβρίου 1969.».

Τὸ θέμα τῆς καταθέσεως τῶν Κανονισμῶν δυνάμει τῶν ὁποίων θὰ καθορίζωνται ὑπὸ τοῦ Ὀργανισμοῦ, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τὰ ἑκάστοτε πληρωτέα δικαιώματα διὰ τὴν χρῆσιν τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ περιοχῶν λιμένων καὶ τῶν ἐν αὐταῖς ἐγκαταστάσεων καὶ διὰ ὑπηρεσίας προσφερομένας ὑπ' αὐτοῦ ἢ ὑφ' ἑτέρων ἐντὸς τῶν περιοχῶν λιμένων, ἔτυχε διεξοδικῆς μελέτης ἰδίως ἐν ὄψει τῆς κατ' ἀρχὴν ληφθείσης ἀποφάσεως τῶν δύο Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν διὰ τὴν λῆψιν προβλέψεως περὶ καταθέσεως τῶν τοιούτων Κανονισμῶν εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἔγκρισιν. Τὸ θέμα τοῦτο, ἀφοῦ ἐμελετήθη ἐπίσης ἐπισταμένως ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν, παρεπέμφθη ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων εἰς τὸν Γενικὸν Εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας διὰ γνωμοδότησιν καὶ εἰδικώτερον κατὰ πόσον θὰ ἠδύνατο νὰ ληφθῇ μία τοιαύτη πρόβλεψις ἰδίως ἐν ὄψει τῶν ἀναληφθεισῶν ἐκ μέρους τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ὑποχρεώσεων διὰ τῆς συνομολογηθείσης Συμφωνίας Δανείου μετὰ τῆς Διεθνοῦς Τραπέζης Ἀνασυγκροτήσεως καὶ Ἀναπτύξεως.

Ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς τῆς Δημοκρατίας μελετήσας τὸ ὅλον θέμα ἀπεφάνθη διὰ σημειώματος αὐτοῦ κυκλοφορήσαντος ἤδη πρὸς ἅπαντα τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ Δημοκρατία ἐδεσμεύθη διὰ διεθνοῦς συμβάσεως ὅπως ἐπιβάλῃ τὰ τοιαῦτα τέλη, ἡ Νομοθετικὴ Ἐξουσία ὑπέχει ὑποχρέωσιν σεβασμοῦ τῆς τοιαύτης ἀναληφθείσης ὑποχρεώσεως δι' ὃ καὶ οἱ Κανονισμοὶ δὲν θὰ ἦτο σκόπιμον νὰ ὑποβάλλωνται εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων δι' ἔγκρισιν, ὡς ἡ συνήθης διαδικασία. Παρὰ ταῦτα ὁ Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς ἐξέφρασε τὴν γνώμην ὅτι τὸ σχετικὸν ἄρθρον, ὡς τοῦτο ἐπεξειρ-

γάσθη νομοτεχνικῶς ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν, θὰ ἔδει νὰ τροποποιηθῇ περαιτέρω κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ τεθῶσιν ὡρισμένα ἀντικειμενικὰ κριτήρια περιοριστικὰ τῆς ἐκτάσεως τοῦ περιεχομένου τῶν τοιούτων Κανονισμῶν καὶ τῶν σκοπῶν αὐτῶν. Ὡς πιστεύεται ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, διὰ τῆς μεθόδου ταύτης τὰ καθορισθησόμενα τέλη δὲν θὰ στηρίζωνται ἐπὶ αὐθαιρέτου βάσεως ἀλλ' ἐπὶ ἀντικειμενικῶν κριτηρίων καθοριζομένων εἰς τὴν προμνησθεῖσαν Διεθνῆ Συμφωνίαν.

(η) Τὸ ἄρθρον 26 τοῦ νομοσχεδίου τροποποιεῖται ὡς ἀκολούθως :

(i) Διὰ τῆς ἐν τῷ τέλει τοῦ ἐδαφίου (2) αὐτοῦ προσθήκης τῶν λέξεων «καὶ ἐν οἱαδήποτε ἀγωγῇ βάσει τοῦ παρόντος ἐδαφίου ὁ Ὀργανισμὸς θὰ ἔχῃ τὰς αὐτὰς ὑπερασπίσεις καὶ ἀπαλλαγὰς τὰς ὁποίας θὰ εἶχεν πᾶν πρόσωπον, δυνάμει τῆς ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίας, ἐν σχέσει πρὸς εὐθύνην δι' ἀποζημίωσιν ἐκ ζημιογόνου ἀδίκου πράξεως ἢ παραλείψεως αὐτοῦ.».

(ii) Διὰ τῆς προσθήκης τοῦ ἀκολούθου νέου ἐδαφίου :

«(3) Ὁ Ὀργανισμὸς δέον νὰ ἔχῃ ἀσφαλιστικὴν κάλυψιν διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ παρόντος ἄρθρου προβλεπομένην εὐθύνην.».

Τὸ θέμα τῆς ἀστικῆς εὐθύνης τοῦ Ὀργανισμοῦ διὰ ζημίαν προκληθεῖσαν ὑπαιτιότητι αὐτοῦ ἢ τῶν ὑπαλλήλων αὐτοῦ ἔτυχεν ἐκτενοῦς συζητήσεως εἰς τὰς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν Νομικῶν. Τελικῶς, συμφωνοῦντος καὶ τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας, ἀπεφασίσθη ὅπως ἡ ρύθμισις τοῦ ὅλου θέματος μὴ ἀφεθῇ νὰ ρυθμισθῇ διὰ τῶν διατάξεων τοῦ περὶ Ἀστικῶν Ἀδικημάτων Νόμου, τοὐναντίον θὰ ἔδει νὰ περιληφθῇ οὐσιαστικὴ διάταξις δι' ἧς θὰ καθορίζωνται σαφῶς ἡ φύσις καὶ ἡ ἔκτασις τῆς εὐθύνης τοῦ Ὀργανισμοῦ καὶ οἱ περιορισμοὶ ταύτης.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῆς τοιαύτης παρατηρήσεως καὶ τῶν ὡς ἄνω γενομένων τροποποιήσεων ἀπηλείφθη κατ' ἀκολουθίαν ἡ εἰς τὴν παράγραφον (στ) τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ νομοσχεδίου ἀναφερομένη διάταξις ἐξ ὁλοκλήρου, τῶν ὑπολοίπων παραγράφων ἀναγραμματισθεισῶν καταλλήλως.

(θ) Τὸ ἄρθρον 27 τοῦ νομοσχεδίου τροποποιεῖται—

(i) Διὰ τῆς μεταφορᾶς τοῦ ἐδαφίου (2) αὐτοῦ εἰς ἐντελῶς νέον ἄρθρον μὲ πλαγιότιτλον «Ἀπαγόρευσις ἀπαλλοτριώσεως, κ.λ.π. ἀκινήτου ἰδιοκτησίας τοῦ Ὀργανισμοῦ ἄνευ ἐγκρίσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου».

Ἡ ὡς ἄνω τροποποίησις οὖσα καθαρῶς νομοτεχνικὴ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν κατ' ἀκολουθίαν ἀναρίθμησιν τῶν ἑπομένων ἄρθρων τοῦ νομοσχεδίου.

(ii) Τὸ παραμένον ἐδάφιον (1) τοῦ ἰδίου ὡς ἄνω ἄρθρου, μετατραπὲν ὡς ἡ μόνη διάταξις αὐτοῦ τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ προσθήκης τῆς φράσεως «Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁ Ὀργανισμὸς δέον νὰ καταχωρίζῃ εἰς τὸν ἐτήσιον αὐτοῦ προϋπολογισμὸν πᾶν ποσὸν ἐπιδικασθὲν καὶ καταβλητέον εἰς ἐκτέλεσιν δικαστικῆς ἀποφάσεως ἢ διαταγῆς ἐκδοθείσης κατὰ τοῦ Ὀργανισμοῦ ὑπὸ οἱουδήποτε δικαστηρίου.».

Ἡ προσθήκη τῆς ἐν λόγῳ φράσεως σκοπὸν ἔχει νὰ ρυθμίσῃ τὸ ὑπὸ τῶν δύο Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν ἐγερθὲν θέμα καὶ ἔχει σχέσιν μὲ τὴν εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο προταθεῖσαν ἀρνητικὴν διάταξιν περὶ ἀναγκαστικῆς ἐκτελέσεως, κατασχέσεως ἢ ἑτέρας παρομοίας διαδικασίας κατόπιν ἀγωγῆς κατὰ τοῦ Ὀργανισμοῦ.

(ι) Τὸ ἄρθρον 29 τοῦ νομοσχεδίου, νῦν ἄρθρον 30, ὡς τοῦτο ἀναριθμεῖται, τροποποιεῖται διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ ἐδαφίου (3) διὰ τῆς συνήθους διατάξεως δυνάμει τῆς ὁποίας οἱοιδήποτε Κανονισμοὶ ἐκδιδόμενοι δυνάμει τοῦ παρόντος ἄρθρου θὰ ἔδει νὰ κατατίθενται εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἔγκρισιν :

«(3) Κανονισμοὶ ἐκδιδόμενοι ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος ἄρθρου κατατίθενται εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων. Ἐὰν ἐντὸς τριάκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς τοιαύτης καταθέσεως ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων δι' ἀποφάσεως

αὐτῆς δὲν τροποποιήσῃ ἢ ἀκυρώσῃ τοὺς οὕτω κατατεθέντας Κανονισμοὺς ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει, τότε οὗτοι ἀμέσως μετὰ τήν πάροδον τῆς ὡς ἄνω προθεσμίας δημοσιεύονται ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας καὶ τίθενται ἐν ἰσχύϊ ἀπὸ τῆς τοιαύτης δημοσιεύσεως. Ἐν περιπτώσει τροποποιήσεως τούτων ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων οὗτοι δημοσιεύονται ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας ὡς ἤθελον οὕτω τροποποιηθῆ ὑπ' αὐτῆς καὶ τίθενται ἐν ἰσχύϊ ἀπὸ τῆς τοιαύτης δημοσιεύσεως».

(ια) Τὸ προταθὲν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας διαρκούσης τῆς μελέτης τοῦ νομοσχεδίου νέον ἄρθρον 34 αὐτοῦ, νῦν 35, ὡς τοῦτο ἀναριθμεῖται, τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν τῷ ἐδαφίῳ (1) αὐτοῦ ἀντικαταστάσεως τῆς ἐπιφυλάξεως αὐτοῦ διὰ τῆς ἀκολούθου νέας ἐπιφυλάξεως :

«Νοεῖται ὅτι πᾶς τοιοῦτος δημόσιος ὑπάλληλος, δύναται, εἴτε ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς τοιαύτης μεταφορᾶς ἤ, μετὰ τὴν τοιαύτην μεταφοράν, ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως εἰς αὐτὸν τῶν ὅρων ὑπηρεσίας τῆς οἰκείας θέσεως καὶ τῆς ἀρχικῆς διαρθρώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὀργανισμοῦ, νὰ δηλώσῃ δι' ἐγγράφου γνωστοποιήσεως πρὸς τὸν Ὀργανισμὸν ὅτι δὲν ἐπιθυμεῖ τὴν τοιαύτην παρὰ τῷ Ὀργανισμῷ ὑπηρεσίαν, ὁπότε παύει νὰ τελῇ εἰς τήν ὑπηρεσίαν τοῦ Ὀργανισμοῦ μετὰ πάροδον ἓξ μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς ὑπ' αὐτοῦ γνωστοποιήσεως περὶ τούτου καί, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, δικαιοῦται εἰς τοιαῦτα ὠφελήματα ἀποχωρήσεως εἰς τὰ ὁποῖα θὰ ἐδικαιοῦτο ἐὰν ἀπεχώρει ἐκ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας τῆς Δημοκρατίας δυνάμει τῶν εἰς αὐτὸν ἐφαρμοζομένων διατάξεων τοῦ τότε ἐν ἰσχύϊ περὶ Συντάξεων Νόμου.».

Διὰ τῆς ἐπενεχθείσης τροποποιήσεως παρέχεται εἰς πάντα δημόσιον ὑπάλληλον, ὡς οὗτος καθορίζεται ἐν τῷ ρηθέντι ἄρθρῳ, καὶ δευτέρα ἐκλογὴ δυνάμει τῆς ὁποίας θὰ δύναται, ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως εἰς αὐτὸν τῶν ὅρων ὑπηρεσίας τῆς οἰκείας θέσεως καὶ τῆς ἀρχικῆς διαρθρώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὀργανισμοῦ, νὰ δηλώσῃ, δι' ἐγγράφου γνωστοποιήσεώς του πρὸς τὸν Ὀργανισμόν, κατὰ πόσον ἀποδέχεται τὴν τοιαύτην παρὰ τῷ Ὀργανισμῷ ὑπηρεσίαν ἢ μή, ὁπότε καὶ ἔπεται ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἀντιστοίχων διατάξεων τοῦ ἄρθρου τούτου. Ἀπωτέρα ἐπιδίωξις τῆς προσθήκης αὐτῆς εἶναι ὅπως οἱ ἐν λόγῳ ὑπάλληλοι, προκειμένου νὰ ἐπιλέξωσι τὴν α΄ ἢ β΄ κατεύθυνσιν τῆς σταδιοδρομίας των, εὑρίσκωνται ἐνώπιον μιᾶς σαφοῦς καὶ πλήρως διηυκρινισμένης ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως.

Συνεπείᾳ τῆς ἐν λόγῳ τροποποιήσεως καὶ πρὸς ἀποφυγὴν καθυστερήσεων εἰς τὴν σύνταξιν τῶν προμνησθέντων ὅρων ὑπηρεσίας ἐκρίθη σκόπιμος ἡ προσθήκη τοῦ ἀκολούθου νέου ἐδαφίου (3) εἰς τὸ ἄρθρον 19 τοῦ νομοσχεδίου :

«(3) Ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἀρχικὴν διάρθρωσιν τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὀργανισμοῦ, ὁ Ὀργανισμὸς δέον ὅπως, τηρουμένων τῶν διατάξεων τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ παρόντος ἄρθρου, καταρτίσῃ, ἐντὸς τεσσάρων μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος Νόμου, σχέδιον διαρθρώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ ὁμοῦ μετὰ τῶν οἰκείων σχεδίων ὑπηρεσίας τῶν ἐν τῷ σχεδίῳ τούτῳ ἀναφερομένων θέσεων.».

(ιβ) Κατ' ἀπόφασιν τῶν δύο Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν προσετέθη ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν τὸ ἀκόλουθον νέον ἄρθρον 36 δυνάμει τοῦ ὁποίου Κυβερνητικοὶ ὑπάλληλοι οἵτινες κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἰσχύος τοῦ προτεινομένου νόμου ἀπασχολοῦνται εἰς ἁρμοδιότητας μελλοντικῶς μεταβιβαζομένας τῷ Ὀργανισμῷ καὶ τῶν ὁποίων αἱ ὑπηρεσίαι δὲν εἶναι πλέον ἀναγκαῖαι εἰς τήν Κυβέρνησιν ὡς ἐκ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Ὀργανισμοῦ, θέλουν κατὰ προτίμησιν προσληφθῆ ὑπὸ τοῦ Ὀργανισμοῦ νοουμένου ὅτι ὑφίστανται κεναὶ θέσεις καὶ κέκτηνται οὗτοι τὰ λοιπὰ διὰ τὴν πρόσληψίν των ἀναγκαῖα προσόντα :

«Ὑπάλληλοι τοῦ Ὀργανισμοῦ κατὰ προτίμησιν πρώην Κυβερνητικοὶ ὑπάλληλοι.

36. Κυβερνητικοὶ ὑπάλληλοι, οἵτινες κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος Νόμου ἀπασχολοῦνται εἰς ἁρμοδιότητας μεταβιβαζομένας τῷ Ὀργανισμῷ καὶ αἱ ὑπηρεσίαι τῶν ὁποίων δὲν εἶναι πλέον ἀναγκαῖαι εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὡς ἐκ τῆς καθιδρύσεως τοῦ Ὀργανισμοῦ, θέλουν κατὰ προτίμησιν προσληφθῇ ὑπὸ τοῦ Ὀργανισμοῦ, νοουμένου ὅτι ὑφίστανται κεναὶ θέσεις καὶ κέκτηνται οὗτοι τὰ λοιπὰ διὰ τὴν πρόσληψίν των ἀναγκαῖα προσόντα.».

Τῆς κατοχυρώσεως ταύτης, παρὰ τὰς περὶ τοῦ ἀντιθέτου ἀποφάσεις τῶν δύο ἁρμοδίων Ἐπιτροπῶν, διεγράφη ἡ περίπτωσις τῶν ἐργατῶν καθότι, ὡς σαφῶς ἐδηλώθη ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Κυβερνητικοῦ ἐκπροσώπου, δὲν ὑπηρετοῦν τοιοῦτοι εἰς τοὺς τομεῖς τοὺς ὁποίους πρόθεσις τῶν Ἐπιτροπῶν εἶναι νὰ διασφαλίσωσιν, ἐκ παραλλήλου δὲ τὰ ἐν λόγῳ πρόσωπα δὲν ὑπέχουσι, ὡς οἱ λοιποὶ Κυβερνητικοὶ ὑπάλληλοι, οἱασδήποτε ὑποχρεώσεις ἔναντι τῆς Κυβερνήσεως ὥστε τὸ γεγονὸς αὐτὸ καὶ μόνον νὰ δημιουργῇ εἰς τὸν Ὀργανισμὸν ὑποχρέωσιν ἀποδόσεως εἰς τούτους τῆς δεούσης προτεραιότητος προσλήψεως.

(ιγ) Τὸ ἄρθρον 38 τοῦ νομοσχεδίου, νῦν 40, ὡς τοῦτο ἀναριθμεῖται, ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ ἀκολούθου :

«Κατάργησις ἀριθμοῦ νομοθετημάτων. Τρίτος Πίναξ.

40. Τὰ ἐν τῷ Τρίτῳ Πίνακι ἀναφερόμενα νομοθετήματα καταργοῦνται εἰς τοιαύτην ἔκτασιν καὶ κατὰ τοιαύτην ἡμερομηνίαν ὡς ἤθελε καθορισθῇ εἰδικῶς διὰ νόμου.».

Συνεπείᾳ τῆς ἐν λόγῳ τροποποιήσεως ἀπαλείφεται ἐξ ὁλοκλήρου ἡ δευτέρα στήλη τοῦ Τρίτου Πίνακος.

Σκοπὸς ἀμφοτέρων τῶν ὡς ἄνω τροποποιήσεων εἶναι ὅπως τὰ ἐν τῷ Τρίτῳ Πίνακι ἀναφερόμενα νομοθετήματα καταργηθοῦν εἰς ἣν ἔκτασιν καὶ κατὰ τοιαύτην ἡμερομηνίαν ὡς ἤθελεν ἐγκρίνει, ἀφ' ἑνὸς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον καὶ ἐπικυρώσει, ἀφ' ἑτέρου, ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων διὰ τῆς θεσπίσεως εἰδικοῦ πρὸς τοῦτο νόμου, ὡς καὶ ἡ σχετικὴ εἰσήγησις τῶν δύο Ἐπιτροπῶν.

Ἅπασαι αἱ ὡς ἄνω τροποποιήσεις εἶναι ἐπιπρόσθετοι τῶν ἤδη σταλεισῶν εἰς μεταγενέστερον στάδιον ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου καὶ ἐνσωματωθεισῶν εἰς τὸ νομοσχέδιον ὑπὸ τῶν τριῶν Ἐπιτροπῶν, καθ' ὃ μέρος δὲν ἐπηρεάζονται ἐκ τῶν ληφθεισῶν ὑπ' αὐτῶν ἀποφάσεων.

(ιδ) Ἐν κατακλείδι ἐπέφερεν ἀριθμὸν νομοτεχνικῆς καὶ λεκτικῆς φύσεως τροποποιήσεων χάριν σαφεστέρας ἀποδόσεως τοῦ κειμένου τοῦ νομοσχεδίου.

Αἱ δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, ἐπανεξετάσασαι τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος νομοσχέδια καὶ τὰς ἐπ' αὐτῶν τελικῶς ἐπενεχθείσας νομοτεχνικὰς τροποποιήσεις ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Νομικῶν, συμφωνοῦν πρὸς ταύτας, ὡρισμένων ἐκ τῶν Μελῶν αὐτῶν διατηρούντων ἐπιφυλάξεις ἐπὶ ἀριθμοῦ ἄρθρων τοῦ νομοσχεδίου περὶ Ὀργανισμοῦ Λιμένων Κύπρου, ὡς ἐτροποποιήθησαν, καὶ εἰσηγοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμους ψήφισιν ἀμφοτέρων τῶν νομοσχεδίων, ὡς ταῦτα τελικῶς διεμορφώθησαν.

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Σαμψών.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Διαφωνῶ μὲ τὴν τροποποίησιν τὴν γενομένην ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἄρθρον 10 τοῦ Νομοσχεδίου. Τὸ ἄρθρον 10(2)(α), ἡ παράγραφος αὕτη, ὡς τελικῶς ἐτροποποιήθη, δὲν συνάδει κατὰ τὴν γνώμην μου μὲ τὸ πνεῦμα τῆς τροποποιήσεως.

Ἡ δευτέρα πρότασις τῆς παραγράφου, ἤτοι «καὶ νὰ ἀποκτᾷ, ἀγοράζῃ, ἐκμισθοῖ, ἐξασφαλίζῃ, διαχειρίζηται, διατηρῇ οἱανδήποτε ἐπιχείρησιν, ἥτις ἤθελεν θεωρηθῇ ἀπαραίτητος, ἀναγκαία ἢ πρόσφορος», δέον ὅπως τροποποιηθῇ διὰ τῆς ἐνθέσεως ἀμέσως μετὰ τὴν λέξιν «ἐπιχείρησιν» τῶν λέξεων «πλὴν τῆς φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως σκαφῶν». Ἄλλως, ἐνῶ αἱ Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἐτροποποίησαν τὴν παράγραφον (γ) (ii) τοῦ ἰδίου ἄρθρου, ἵνα διασφαλισθοῦν κατά τι αἱ ἐργασίαι τῶν ἀσχολουμένων μὲ τὴν φόρτωσιν καὶ τὴν ἐκφόρτωσιν, ἐρχόμεθα τώρα διὰ τῆς παραγράφου (α), ὡς εἶναι τώρα διατυπωμένη, νὰ δώσωμεν τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς τὸν Ὀργανισμόν.

Κατὰ τὴν γνώμην μου ἡ διαχείρισις κατ' οὐσίαν οὐδόλως διαφέρει τῆς παροχῆς ὑπηρεσιῶν. Ἑπομένως καὶ ἐφ' ὅσον ἡ πρόθεσις τῆς τροποποιήσεως τῆς παραγράφου (α) δὲν ἦτο νὰ ἀναλάβῃ ὁ Ὀργανισμὸς κατὰ τὸν α' ἢ β' τρόπον τὰς ἐργασίας τῆς φορτώσεως ἢ ἐκφορτώσεως, δέον ὅπως προστεθῇ ἡ φράσις ἡ ὁποία ἀνεφέρθη προηγουμένως πρὸς ἀποφυγὴν παρεξηγήσεων.

Περαιτέρω αἱ Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἐτροποποίησαν τὴν παράγραφον (β) τοῦ ἰδίου ἐδαφίου διὰ τῆς ἀπαλείψεως τῶν λέξεων «ἢ νὰ ἐνασκῇ οἱανδήποτε ἑτέραν ἐπιχείρησιν, ἥτις ἤθελε κριθῇ εὐκταία ἢ ἀναγκαία».

Ἑπομένως πῶς ἐρχόμεθα τώρα νὰ προσθέσωμεν παρομοίας λέξεις εἰς τὴν παράγραφον (α) ;

Ἄρθρον 10(2)(γ). Ἡ παράγραφος (2) ἡ ἀναφερομένη εἰς τὴν φόρτωσιν ἢ ἐκφόρτωσιν σκαφῶν δέον νὰ ἀπαλειφθῇ ἐξ ὁλοκλήρου.

Τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο εὐθὺς ὡς ψηφισθῇ θὰ δημιουργήσῃ ἕνα ἀκόμη ἡμικρατικὸν κολοσσὸν καὶ εἶναι ἐκ πείρας γνωστὸν ὅτι τοιοῦτοι κολοσσοί, εἴτε κρατικοὶ εἴτε ἰδιωτικοί, τείνουν νὰ ὀγκοῦνται καὶ νὰ αὐξάνουν συνεχῶς τὰς ἁρμοδιότητάς των εἰς βάρος τῶν μικρῶν ἑταιρειῶν ἢ καὶ ἀτόμων.

Ἑπομένως ἐνδείκνυται νὰ περιορίζωμεν εἰς τὸ ἐλάχιστον τὰς ἁρμοδιότητας καὶ ἐξουσίας τούτων διὰ νὰ μὴν μετανοήσωμεν ἀργότερον πικρά.

Εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ἡ ἰδία ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, ἡ ὁποία εἶναι ὁ δημιουργὸς τοῦ Ὀργανισμοῦ, ἔρχεται καὶ τροποποιεῖ τὸ Νομοσχέδιον διὰ τῆς ἀπαλείψεως τῆς παραγράφου (γ) (ii), ἀντὶ δὲ νὰ μᾶς χαροποιήσῃ τοῦτο διότι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἀναγνωρίζει διὰ τῆς τροποποιήσεως αὐτῆς ὅτι ὁ Ὀργανισμὸς εἶναι βιώσιμος ἄνευ τῆς παραγράφου αὐτῆς, ἐρχόμεθα ἡμεῖς οἱ ἴδιοι καὶ ἐπιμένομεν νὰ μείνῃ ἔστω καὶ τροποποιημένον.

Δύο τάξεις ἀνθρώπων ἐπηρεάζονται ἀμέσως ἀπὸ τὴν κατάργησιν ἢ μὴ τῆς ἐν λόγῳ παραγράφου, πολὺ δὲ περισσότερον ἐμμέσως. Οὔτε καὶ δυνάμεθα νὰ πιστεύωμεν ὅτι ἡ μὴ κατάργησις ταύτης εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον τῶν ἐργατῶν. Τοὐναντίον ἡ διάταξις αὕτη θὰ ἐπικρέμμαται ὡς δαμόκλειος σπάθη ἐπὶ τῶν τάξεων τῶν ναυτικῶν πρακτόρων, τῶν ὑπαλλήλων τούτων καὶ αὐτῶν τούτων τῶν ἐργατῶν. Καθότι, ἐὰν ὁ Ὀργανισμὸς τελικῶς ἀναλαμβάνῃ ἐργασίας φορτοεκφορτώσεως, οὐδόλως θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τοὺς λιμενεργάτας νὰ διατηρηθοῦν ὡς προνομιοῦχος τάξις λόγῳ τῆς φύσεως τῆς ἐργασίας των.

Περαιτέρω ἡ ψήφισις τῆς διατάξεως αὐτῆς, ἔστω καὶ ὑπὸ τὴν σημερινὴν τροποποιημένην μορφήν της, σημαίνει τὴν μὴ ἀνάληψιν τῶν εὐθυνῶν μας.

Εἰς περίπτωσιν πραγματικῆς ἀνάγκης ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία δύναται νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν τροποποίησιν τοῦ Νόμου, ἡμεῖς δὲ θὰ κρίνωμεν ἐὰν τὸ δημόσιον συμφέρον ἀπαιτῇ κατὰ τὴν δεδομένην στιγμὴν τὴν τροποποίησιν ἢ μὴ τούτου. Ψηφίζοντες σήμερον τὴν διάταξιν αὐτὴν ἀφήνομεν εἰς τὴν κρίσιν τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας τὴν ἀπόφασιν περὶ τοῦ ἐὰν καὶ πότε τὸ δημόσιον συμφέρον ἀπαιτῇ τὴν παροχὴν ὑπηρεσιῶν φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως.

"Αρθρον 10(2)(ε). Έάν ψηφισθῆ ἡ παράγραφος (γ)(ii) ἀνωτέρω, δέον ὅπως ἡ παροῦσα παράγραφος τροποποιηθῆ ἀναλόγως διὰ τῆς ἀπολείψεως τῶν λέξεων «ἤ, τηρουμένων τῶν διατάξεων τῆς ὑποπαραγράφου (ii) τῆς παραγράφου (γ) τοῦ παρόντος ἐδαφίου, διὰ τὴν φόρτωσιν ἢ ἐκφόρτωσιν». Διότι εἰσηγοῦμαι ὅπως τὸ ἄρθρον 10(2)(γ)(ii) ἀπαλειφθῆ καὶ γίνουν αἱ προαναφερθεῖσαι τροποποιήσεις ἐπὶ τοῦ ἰδίου ἄρθρου, παράγραφοι (2)(α) καὶ (2)(ε), ὡς εἰσηγήθην προηγουμένως.

Σᾶς εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Νῖκος Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, ἀξιότιμοι συνάδελφοι. Εἶναι ὄντως περίεργον καὶ ἐν πολλοῖς ἀνεξήγητον τὸ γεγονὸς ὅτι ἐνῶ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον ἀπεδέχθη τὰς τροποποιητικὰς εἰσηγήσεις τῶν ναυτιλιακῶν πρακτόρων ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου καὶ ἐζήτει δι' ἐπιστολῆς του, ἡμερομηνίας 2ας Ἀπριλίου τοῦ 1973, τροποποίησιν τῶν ὑπὸ αἵρεσιν προνοιῶν τοῦ ἄρθρου 10 βάσει τῶν ὑπαλλήλων ἀπόψεων, ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἀπέρριψε τὰς ἐν λόγῳ τροποποιήσεις καὶ προσέδωσεν εἰς τὸ Νομοσχέδιον, τὸ σχέδιον νόμου, τὴν ἀρχικὴν διαμφισβητουμένην ὑπ' αὐτοῦ μορφήν.

Πιστεύω ἀκραδάντως ὅτι ἐὰν αἱ τροποποιητικαὶ εἰσηγήσεις τῶν ναυτιλιακῶν ὑπαλλήλων καὶ πρακτόρων δὲν γίνουν δεκταὶ ὡς αὗται ὑπεβλήθησαν πρὸς τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον καὶ πρὸς ἕνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν ὡς Βουλευτῶν, θὰ ἐπηρεασθοῦν οὗτοι δυσμενέστατα μὲ ἄμεσον τὸν κίνδυνον τῆς ἀπωλείας τῆς ἐργασίας των καὶ κατ' ἐπέκτασιν τὸν κίνδυνον δημιουργίας ἑνὸς σοβαροῦ κοινωνικοῦ προβλήματος.

"Οθεν ὑποστηρίζω ἐνθέρμως τὰς ἀπόψεις τῶν ναυτιλιακῶν πρακτόρων καὶ ὑπαλλήλων ἐν σχέσει μὲ τὰς τροποποιήσεις τοῦ ἄρθρου 10(2)(γ)(ii) καὶ 10(2)(α), καὶ εἰσηγοῦμαι ὅπως τὸ Σῶμα υἱοθετήσῃ ταύτας ἀνεπιφυλάκτως.

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, ἀξιότιμοι συνάδελφοι. Ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ θέματος μία μελέτη, ἀπὸ τὸ Bardick Bulletin, International Maritime Bullettin, ποὺ ὁμιλεῖ καθαρὰ περὶ τῆς δυσμενεστάτης, ὡς τὴν χαρακτηρίζει, διὰ τοὺς λιμένας μας καταστάσεως, ἡ ὁποία θὰ δημιουργηθῆ ἐὰν ψηφίσωμεν τὰς τροποποιήσεις τὰς ὁποίας ἔκαμαν αἱ Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαί.

Κύριε Πρόεδρε. Σκοπός μας εἶναι νὰ ἐξυπηρετήσωμεν τὸν τόπον μας. Σκοπὸν ἔχομεν τάξει νὰ ἐξυπηρετήσωμεν τὸν λαόν μας καὶ δι' αὐτὸ πρέπει νὰ ἐγκρίνωμεν τὸ Νομοσχέδιον ὡς τὸ ἀπέστειλε πρὸς τὴν Βουλὴν ἡ Κυβέρνησις, ἀφοῦ ἤκουσε τὰς εἰσηγήσεις τῶν ναυτιλιακῶν πρακτόρων καὶ ὑπαλλήλων.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης ἔχει τὸν λόγον.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

"Εντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Θὰ ἐκθέσω τὰς ἀπόψεις μου καὶ θὰ διαφωνήσω μὲ τοὺς προλαλήσαντας συναδέλφους, συναδέλφους καὶ ὡς Βουλευτὰς ἀλλὰ καὶ τῆς ἰδίας ὑποτίθεται κομματικῆς ἀποχρώσεως, διὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἐξ ὑπαρχῆς εἶχα ταχθῆ ὑπὲρ τῆς μεταρρυθμίσεως εἰς τοὺς λιμένας.

'Ο 'Οργανισμὸς Λιμένων δὲν εἶναι κάτι τὸ ὁποῖον δημιουργεῖται ὑπαιτιότητι εἴτε τῶν ὑπαλλήλων εἴτε τῶν ναυτικῶν πρακτόρων εἴτε τῶν λιμενεργατῶν εἴτε οἱασδήποτε ἄλλης τάξεως. 'Αλλ' ἀποτελεῖ τοῦτο μίαν ὑποχρέωσιν καὶ ἐπακόλουθον μιᾶς συμβατικῆς πράξεως τῆς Δημοκρατίας ἡ ὁποία ἔγινε διὰ τῆς συμφωνίας τοῦ δανείου τῆς 30ῆς 'Ιουνίου 1969, μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Διεθνοῦς Τραπέζης 'Ανασυγκροτήσεως καὶ 'Αναπτύξεως, ἡ ὁποία ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα εἰς τὰς 19 Σεπτεμβρίου 1969. Διὰ τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῆς ἀνέλαβεν ἡ Κυβέρνησις ὅπως καθιδρύσῃ μέχρι τέλους τοῦ 1971 ἢ ἄλλης ἡμερομηνίας, ἡ ὁποία τυχὸν θὰ συνεφωνεῖτο μεταξύ των, τὴν 'Εθνικὴν 'Αρχὴν Λιμένων διὰ τὴν κατασκευήν, τὴν ἐκμετάλλευσιν, τὴν συντήρησιν καὶ γενικὰ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν δημοσίων λιμένων.

'Ως ἐπακόλουθον ὅλων αὐτῶν προετάθη ὁ νόμος ὁ ὁποῖος ἐν περιλήψει προβλέπει διὰ τὴν καθίδρυσιν τοῦ 'Οργανισμοῦ, τὸν σκοπὸν καὶ τὴν σύστασίν του, τὰς ἁρμοδιότητάς του, τὴν μεταβίβασιν πρὸς αὐτὸν περιουσιακῶν στοιχείων καὶ ὑποχρεώσεων, διατάξεις διὰ τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ 'Οργανισμοῦ, δημοσιονομικὰς διατάξεις, τὰ πληρωτέα δικαιώματα διὰ τὰς παρεχομένας ὑπ' αὐτοῦ ὑπηρεσίας ὡς καὶ ἄλλα ζητήματα γενικῆς μορφῆς.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι οὐδεμία ἀντίδρασις ἐσημειώθη κατὰ τὰ δύο τοὐλάχιστον ἔτη ἐπὶ ζητήματος ἀρχῆς, δηλαδὴ νὰ ὑπάρξῃ ἀντίδρασις διὰ τὸ τί ἡ Κυβέρνησις ἐπιδιώκει δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου, μιὰ καὶ πλέον ἦταν ἐπιβεβλημένον διὰ τὴν Κυβέρνησιν νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν ἵδρυσιν 'Οργανισμοῦ Λιμένων. Κάποια ἀντίδρασις ἐσημειώθη μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου προερχομένη ἐκ διαφόρων κατευθύνσεων αἱ ὁποῖαι εἶχον ἐνδιαφέροντα καὶ συμφέροντα ἐκ τῆς δημιουργίας τῆς 'Αρχῆς Λιμένων, ὅπως π.χ. ὑπὸ τῶν Κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων, ἢ τῶν ναυτικῶν πρακτόρων ἢ τῶν ναυτιλιακῶν ὑπαλλήλων. Καὶ ἐντοπίζω τὸ θέμα, διότι ὅλων τῶν ἄλλων κατὰ συμβιβαστικὸν τρόπον ἢ κατὰ ἕνα ἱκανοποιητικόν, μπορῶ νὰ πῶ, τρόπον ἔχουν ἀντιμετωπισθῆ ὅλα τὰ προβλήματα, πλὴν τὸ ἐπίμαχον θέμα, τοῦ ἐὰν δικαιοῦται ἐντὸς τῶν ἁρμοδιοτήτων του ὁ 'Οργανισμὸς Λιμένων νὰ διεξάγῃ ὑπηρεσίας τῆς φύσεως τῶν φορτοεκφορτώσεων σκαφῶν, αἱ ὁποῖαι προβλέπεται ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων ναυτικῶν πρακτόρων καὶ ναυτιλιακῶν ὑπαλλήλων ὅτι θὰ ἐπηρεασθοῦν τὰ συμφέροντά των. Καὶ συζητεῖται ὅ,τι καὶ ἀνεφέρθη ὑπὸ προηγουμένου ὁμιλητοῦ, ὅτι ὁ 'Οργανισμὸς θὰ ἐπιφέρῃ ἀναστάτωσιν εἰς τὰ τῶν λιμενικῶν 'Υπηρεσιῶν.

Δὲν συζητῶ αὐτὸ τὸ θέμα, ἐὰν θὰ φέρῃ ἀναστάτωσιν ἢ μή, διότι θεωρῶ πλέον ὡς τετελεσμένον γεγονὸς τὴν ὕπαρξιν τοῦ 'Οργανισμοῦ Λιμένων, ἐξ ὅσων ἀνέφερα προηγουμένως. Καὶ ἐὰν εἰς ἄλλους τόπους ἐπέτυχεν ἢ ἀπέτυχε, δὲν εἶναι τῆς ἁρμοδιότητός μας τώρα νὰ κρίνωμεν ἐὰν θὰ ἐφαρμοσθῇ 'Αρχὴ Λιμένων ἢ ὄχι. Δεδομένον καὶ ἐπιβεβλημένον εἶναι βάσει τῆς δεσμεύσεως τὴν ὁποίαν ἀνέλαβεν ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐφαρμοσθῇ 'Αρχὴ Λιμένων.

'Εκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐμπίπτει εἰς τὰς ἁρμοδιότητάς μας εἶναι νὰ ἐξετάσωμεν ἐὰν πράγματι ὁ 'Οργανισμὸς μὲ τὴν δικαιοδοσίαν ἔστω καὶ μὲ τὰς δυνητικὰς ἐξουσίας αἱ ὁποῖαι τοῦ δίδονται θὰ ἐκπληρώσῃ τὸν προορισμόν του καὶ θὰ ἱκανοποιήσῃ μὲ τὰς προβλέψεις μας τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον δημιουργεῖται. "Ηδη μὲ ἀνακοίνωσιν, ἡ ὁποία μᾶς ἔγινε, περίπου £20.000.000 περιουσία τοῦ δημοσίου πρόκειται νὰ διατεθῇ διὰ τὸν 'Οργανισμὸν αὐτόν, τὴν ὁποίαν θὰ χρησιμοποιήσῃ πρὸς ὄφελος τοῦ δημοσίου συμφέροντος, πρὸς ὄφελος γενικῶς τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου.

Θὰ συζητήσω τὸ θέμα, κύριε Πρόεδρε, εἰς δύο στάδια, ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς προνοίας περὶ φορτώσεως ἢ ἐκφορτώσεως τῶν πλοίων, τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις ἀπεδέχθη κατ' ἀρχὴν νὰ ἀφαιρέσῃ ἐκ τοῦ ἄρθρου 10(2)(γ)(ii) καὶ νὰ κάμῃ ἄλλας τροποποιήσεις καὶ ἐφάνη ὅτι οἱ ναυτιλιακοὶ ὑπάλληλοι καὶ οἱ ναυτιλιακοὶ πράκτορες ἔμειναν ἱκανοποιημένοι διὰ τῆς τροποποιήσεως αὐτῆς.

Δυστυχῶς κακῶς τὸ ἀντελήφθησαν ἢ κακῶς ἐλέχθη εἰς αὐτὰς τὰς δύο τάξεις καὶ ἔμειναν ἱκανοποιημένοι, διότι διὰ τῶν τροποποιήσεων τοῦ Νομοσχεδίου, αἱ ὁποῖαι ἔγιναν καὶ διὰ τῶν ἄλλων αἱ ὁποῖαι παρέμειναν, ὁ Ὀργανισμὸς εἶχε τὸ δικαίωμα καὶ ἐὰν ἀκόμη παρέμεναν αἱ τροποποιήσεις, ὅπως τὰς εἰσηγήθη μεταγενεστέρως ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν, νὰ δικαιοῦται νὰ κάμνῃ ὅλας τὰς ὑπηρεσίας αἱ ὁποῖαι δῆθεν ἐπηρεάζουν τὰ συμφέροντα τῶν δύο αὐτῶν τάξεων. Καὶ ἀναφέρομαι εἰς τὴν τροποποίησιν τοῦ ἄρθρου 10(2)(γ), (δ) καὶ (ε) εἰς τὴν ὁποίαν παρέμεινεν ἡ πρόνοια «νὰ διορίζῃ, χορηγῇ ἀδείας εἰς, καὶ διευθύνῃ πλοηγοὺς ὡς καὶ πᾶν ἕτερον ἀναγκαῖον βοηθητικὸν προσωπικὸν καὶ νὰ χορηγῇ ἀδείας εἰς, καὶ ἐποπτεύῃ ἐργάτας, ζυγιστάς, κ.λ.π.».

Ἡ πρόνοια αὐτὴ δίδει ἐμμέσως τὸ δικαίωμα εἰς τὸν Ὀργανισμόν, διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ὑποχρεώσεις του, νὰ προσλαμβάνῃ καὶ νὰ διορίζῃ πᾶν ἕτερον ἀναγκαῖον βοηθητικὸν προσωπικόν· καὶ βοηθητικὸν προσωπικὸν εἶναι καὶ αὐτὸ τὸ ὁποῖον μπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὴν φόρτωσιν καὶ ἐκφόρτωσιν ἢ δι' ὁποιανδήποτε ἄλλην ἐργασίαν. Εἰς τὴν παράγραφον (β) τοῦ ἄρθρου 29—σήμερον τὸ ἄρθρον ἔχει τροποποιηθῇ καὶ ἔχει πάρει τὸν ἀριθμὸν 30—ἐπροβλέπετο ὁ καθορισμὸς καὶ ἡ ρύθμισις τῶν παρασχεθησομένων ὑπηρεσιῶν ἢ οἱωνδήποτε δραστηριοτήτων ἐντὸς τῶν περιοχῶν τῶν λιμένων. Εἰς δὲ τὴν παράγραφον (ε) τοῦ ἰδίου ἄρθρου ἐπροβλέπετο ἡ ρύθμισις τῆς φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως, στοιβασίας, διαλογῆς, παραδόσεως, κ.λ.π. τῶν διαφόρων ἀγαθῶν τὰ ὁποῖα θὰ ἐχειρίζετο τὸ βοηθητικὸν προσωπικόν.

Ἐπομένως, ὑποστηρίζω ὅτι τόσον αἱ Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ὅσον καὶ ὅσοι ἐτάχθησαν ὑπὲρ τῆς ψηφίσεως τοῦ Νομοσχεδίου συνεφώνουν καὶ συμφωνοῦν ἀπόλυτα μὲ τὰς προνοίας τὰς ὁποίας εἶχε τὸ τροποποιηθὲν διὰ τῶν παραστάσεών των ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας Νομοσχέδιον. Αἱ Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ὅμως, μὲ τὴν ἐργασίαν τὴν ὁποίαν ἔκαμαν, διετήρησαν τὴν δυνητικὴν αὐτὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν περιώρισαν περισσότερον ἀπὸ ὅσον τὴν περιώρισεν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, ἤτοι ἐνέκριναν διὰ τοῦ ἄρθρου 10(2)(γ)(ii) τὴν φόρτωσιν ἢ ἐκφόρτωσιν σκαφῶν, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὁσάκις τὸ δημόσιον συμφέρον ἀπαιτῇ τοῦτο. Καὶ ἐρωτῶ ὅσους ἐνίστανται εἰς τὴν πρόνοιαν αὐτήν. Ποῖοι ἀντιτίθενται εἰς τὸ δημόσιον συμφέρον, ἐὰν μία Κυβέρνησις, καὶ τὸ τονίζω, ἐὰν οἱαδήποτε Κυβέρνησις προχωρήσῃ εἰς μεταρρυθμίσεις, εἰς ριζοσπαστικὰς πλέον ἀντικρούσεις, τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν τὸν λαὸν καὶ ἐὰν αὐταὶ αἱ μεταρρυθμίσεις, ἔστω καὶ ἐὰν θὰ ἐπηρεάσουν ἕνα μικρὸν μέρος εἴτε τῶν ἐργαζομένων εἴτε τῶν ἐργοδοτῶν, ἀποβοῦν πρὸς ὄφελος τοῦ δημοσίου συμφέροντος ἢ ποὸς ὄφελος τῆς πλειονότητος τῆς ἐργατικῆς τάξεως ἢ τῆς οἰκονομίας γενικὰ τοῦ τόπου ;

Δὲν ἐργαζόμεθα, συνάδελφοι, διὰ τὸ παρόν, ἐργαζόμεθα διὰ τὸ μέλλον καὶ πρέπει νὰ ὑποστηρίζωμεν καὶ νὰ ἐργαζώμεθα μὲ μακρὰν προοπτικὴν διὰ τυχὸν μεταρρυθμίσεις, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀκολουθήσωμεν τὴν ἐξέλιξιν, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀκολουθήσωμεν τὴν σημερινὴν τεχνικὴν πρόοδον, ἡ ὁποία παρουσιάζεται εἴτε εἰς τοὺς λιμένας εἴτε εἰς τὴν ξηρὰν εἴτε εἰς τὸν ἀέρα ἢ ὁπουδήποτε ἀλλοῦ. Καὶ ἐρωτῶ τοὺς συναδέλφους, καὶ τοὺς ἐντὸς τῆς Βουλῆς καὶ τοὺς ἐκτὸς τῆς Βουλῆς συναδέλφους, τί εἶχαν νὰ ποῦν ἢ διατὶ δὲν ἤγειραν τὴν φωνήν τους ὅταν τὰ μέσα συγκοινωνίας εἶχαν ἀλλάξει καὶ τὰ συμβατικὰ πλοῖα ἀντικατεστάθησαν διὰ τῶν " containers " ἀντικατεστάθησαν διὰ τῶν " roll-on, roll-off " ἢ " lash " καὶ ἐκτοπίζονται ἕνας σημαντικὸς ἀριθμὸς λιμενεργατῶν ἢ ἄλλων μεταφορέων; Ἀπεναντίας ἔγινεν ἀγώνας, γίνεται προσπάθεια νὰ ἱκανοποιηθοῦν συμβατικῶς, νὰ ἱκανοποιηθοῦν προσωρινῶς καὶ αἱ τάξεις αὐταὶ τῶν ἐργαζομένων, ἀλλὰ νὰ μὴ σταθοῦν, παρ' ὅλον τὸν ἐπηρεασμὸν αὐτῶν τῶν ἐργατῶν, ἐμπόδιον εἰς τὴν ἐξέλιξιν καὶ εἰς τὴν ἄνοδον καὶ τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου καὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ λαοῦ μας.

Σήμερα, συνάδελφοι, εἰς τὸν λιμένα Ἀμμοχώστου ἐσημειώθη στάσις ἐργασίας αὐθόρμητος. Οἱ ἐντὸς τῆς Βουλῆς μπορεῖ νὰ τὸ ἀγνοοῦν. Οἱ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς εἶναι μάρτυρες αὐτῆς τῆς καταστάσεως, ἡ ὁποία ὑπάρχει σήμερα.

Δὲν ἦσαν ἀδικαιολόγητοι οἱ ἐργάται γιατὶ κατῆλθαν εἰς ἀπεργίαν. Ἐκτάκτως καὶ ἐν κρυπτῷ εἰσήχθησαν ἀπὸ ἰδιώτην ἐργοδότην, ναυτιλιακὸν πράκτορα, μέσα διεκπεραιώσεως ἐργασίας φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως, μηχανικὰ μέσα, καὶ ἐξετοπίσθησαν ἀμέσως 50 ἐργάται διὰ μίαν ἡμέραν διὰ νὰ προσληφθοῦν ἓξ ἐργάται εἰς τὴν θέσιν τῶν 50. Καὶ ἀντὶ νὰ ἀπασχοληθοῦν οἱ 50 αὐτοὶ ἐργάται ἐπὶ πέντε ἡμέρας πρόκειται νὰ ἀπασχοληθοῦν διὰ δύο ἡμέρας. Θὰ ἐπιτρέψωμεν, συνάδελφοι, αὐτὴν τὴν κατάστασιν, ἔστω καὶ δικαιολογημένην, νὰ συνεχίζεται μέσα εἰς τὰ λιμάνια μας ;

Ἀπὸ ποῖον, συνάδελφοι, περιμένομεν τὸν ἐξοπλισμὸν τῶν λιμένων ; Τὸν περιμένομεν ἀπὸ τοὺς ἰδιώτας καὶ χωρὶς πρόγραμμα, χωρὶς ἐξήγησιν, χωρὶς συνεννόησιν μὲ ἄλλους ἀμέσως ἐνδιαφερομένους ἐργάτας ἢ ἐργοδότας ἢ μὲ τὴν κυβέρνησιν νὰ εἰσάγωμεν μέσα εἰς τὰ λιμάνια μηχανικὸν ἐξοπλισμόν ; Ἀλλὰ καὶ ποῖος θὰ φέρῃ τὸν μηχανικὸν ἐξοπλισμὸν διὰ τὸν ὁποῖον ὅλοι ἀγωνιζόμεθα, ὅλοι ὁμιλοῦμεν, διὰ τὰ λιμάνια μας καὶ διὰ τὸ ὅτι μέχρι σήμερον ἔμειναν καθυστερημένα καὶ ἀνεκμετάλλευτα ;

Κάποιος θὰ φροντίσῃ. Δὲν θὰ φροντίσουν οἱ ἐργοδόται ὡς ἄτομα, διότι δὲν δύνανται οἱ ναυτιλιακοὶ πράκτορες καὶ ἐκεῖ ποὺ θὰ φροντίσουν εἶναι διὰ τὸ συμφέρον, τὸ ἰδικόν των, καὶ οὐχὶ διὰ τὸ συμφέρον τῆς ὁλότητος ἔστω καὶ ἐὰν πρόκειται νὰ εἶναι διὰ τὸ συμφέρον τῶν 100, τῶν 200, τῶν 300 ναυτιλιακῶν ὑπαλλήλων.

Σήμερα πρόκειται νὰ διαθέσωμεν £20.000.000 διὰ τὴν διαχείρισιν αὐτοῦ τοῦ Ὀργανισμοῦ. Θὰ πρέπει νὰ τοῦ δώσωμεν ἐν καιρῷ καὶ τὰ μέσα ὥστε ὁ Ὀργανισμὸς αὐτὸς νὰ ἀποβῇ πρὸς ὄφελος τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου.

Ἐρωτῶ ὅμως καὶ ἕνα ἄλλον ζήτημα. Οἱ ἐργάται ἐργάζονται σήμερα—καὶ τὸ γνωρίζουν οἱ συνάδελφοι ἐκτὸς τῆς Βουλῆς—τὸ γνωρίζουν ὅτι ἐργάζονται μὲ σύστημα ἀγγαρείας, μεσαιωνικὸν σύστημα, ὥστε εἰς λιμενεργάτης νὰ φορτώνῃ 600 τόννους ἡμερησίως, δηλαδὴ ἀπὸ κάθε λιμενεργάτην διὰ φόρτωσιν πατατῶν πρέπει νὰ περάσουν ἀπὸ τὰ χέρια του τρεῖς σάκκοι πατάται κατὰ λεπτόν. Φαντασθῆτε, συνάδελφοι, ποίας φύσεως ἐργασία διεξάγεται σήμερον μέσα εἰς τοὺς λιμένας. Καὶ ἐὰν οἱ συνάδελφοι αὐτοὶ ἐργάζωνται καὶ ἀπαιτοῦν τὴν κατάργησιν αὐτοῦ τοῦ συστήματος, ἐὰν αὔριον ἀπαιτήσουν τὴν κατάργησιν τῆς ἑβδομαδιαίας ἐργασίας—εἶναι ὑποχρεωμένοι βάσει τῶν συμβάσεων νὰ ἐργάζωνται ἑπτὰ ἡμέρας καὶ ἐργαζόμεθα τώρα διὰ τὰ γεωργικὰ προϊόντα—τὴν ἔχουν ὅμως κρατήσει διὰ τὸ γενικὸν φορτίον καὶ τὰ ἄλλα εἰς ἓξ ἡμέρας, ἐὰν αὔριον καὶ αὐτοὶ οἱ συνάδελφοι θέλουν νὰ ζήσουν σὰν ἄνθρωποι ὅπως οἱ ναυτιλιακοὶ ὑπάλληλοι καὶ ἀντὶ ἓξ ἡμέρας θελήσουν νὰ ἐργασθοῦν 40 ὥρας ἢ ὀλιγωτέρας εἰς πενθήμερον ἐργασίαν καὶ μὲ ὅλα τὰ ἄλλα κοινωνικὰ ὠφελήματα ποὺ τυγχάνουν οἱ ναυτιλιακοὶ ὑπάλληλοι, ποῖος θὰ τοὺς τὰ δώσῃ ; Θὰ ἀποταθῶμεν, ἐρωτῶ τοὺς συναδέλφους ναυτιλιακοὺς ὑπαλλήλους, εἰς τὸν γέρο Μιχάλην τὸν ἐργολάβον φορτώσεων ἢ εἰς τὸν Κάτζην ἢ εἰς τὸν Ὀρχὰν ἢ σὲ ποιὸν ἄλλον θὰ ἀποταθῶμεν νὰ ἀποδώσῃ αὐτὰ ποὺ ἀνέφερα εἰς τοὺς λιμενεργάτας, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι μικρὰ δύναμις—1.200 ἐργάται ἐργάζονται σήμερον εἰς τὸν λιμένα Ἀμμοχώστου ; Ποῖος θὰ τοὺς δώσῃ αὐτὰ τὰ ὠφελήματα ;

Ἀπὸ δύο ἐτῶν ἐργαζόμεθα, συνάδελφοι, διὰ νὰ αὐξήσωμεν ἔστω καὶ κατὰ ἐλάχιστον τὰ κοινωνικὰ ὠφελήματα διὰ τοὺς λιμενεργάτας. Ἐργαζόμεθα νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὴν ἐργασίαν τῆς Κυριακῆς καὶ μᾶς θεωροῦν ὅτι περιφρονοῦμεν τὸ δημόσιον συμφέρον, διότι καταργοῦμεν τὴν ἐργασίαν τῆς Κυριακῆς.

Οὐδεὶς ἤγειρε φωνήν. Οὔτε οἱ ἐργοδόται οὔτε οἱ ναυτιλιακοὶ πράκτορες, οὔτε ἡ Κυβέρνησις ἦλθε νὰ προστατεύσῃ αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους. Θὰ τὰ προστατεύσουν τὰ συμφέροντά των καὶ μὲ ἀπαίτησιν ἔναντι τῶν ἐργοδοτῶν ἀλλὰ καὶ μὲ ἀπαίτησιν ἀπὸ τὸν Ὀργανισμὸν Λιμένων. Ἐὰν ὁ Ὀργανισμὸς Λιμένων δὲν εἶναι εἰς θέσιν σήμερον νὰ τὰ λύσῃ, θὰ τὰ λύσῃ αὔριον ἢ μετὰ δύο χρόνια ἢ μετὰ τρία χρόνια.

Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους, συνάδελφοι, ὑποστηρίζω τὴν δυνητικὴν ἐξουσίαν. Ἐὰν δηλαδὴ αἱ συνθῆκαι ἐξελιχθοῦν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν μέσα εἰς τὰ λιμάνια καὶ ἐὰν ἡ τάσις νὰ ἐπιφορτίζωνται τὰ ἐμπορεύματα μὲ ὑπέρογκα ἔξοδα, ἐπιβαλλόμενα εἴτε ὑπὸ τῶν λιμενεργατῶν εἴτε ὑπὸ τῶν ναυτιλιακῶν πρακτόρων εἴτε ὑπὸ ὁποιασδήποτε τάξεως, δὲν μποροῦν δι' ἄλλου τρόπου νὰ λυθοῦν, πιστεύω ὅτι κάποτε θὰ ἀναλάβῃ αὐτὸς ὁ Ὀργανισμός.

Δὲν εἶμαι ἐξ ἐκείνων ποὺ εἶμαι αἰσιόδοξος ὅτι θὰ λύσῃ τὰ πάντα εἰς τὸ παρὸν στάδιον. Εἶμαι αἰσιόδοξος ὅμως ὅτι ὁ Ὀργανισμὸς Λιμένων μπορεῖ νὰ συμβαδίσῃ μὲ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν τῆς τεχνικῆς ἀναπτύξεως, τῆς ἀποδόσεως εἰς τοὺς ἐργαζομένους τῶν κοινωνικῶν ὠφελημάτων τὰ ὁποῖα τοὺς ἀνήκουν, νὰ ζοῦν ὅλοι οἱ ἐργάται, ὄχι ὡς κεχωρισμέναι μερίδες ἐργατῶν, νὰ ζοῦν ὅλοι ὡς ἄνθρωποι ἀξιοπρεπῶς ὡς πραγματικοὶ ἄνθρωποι μέσα εἰς τὴν κοινωνίαν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρ' ὅλον ὅτι εἶχα ἐρωτήσει ἐὰν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, ἀντελήφθην ἀπὸ τὰς μέχρι τοῦδε ἀγορεύσεις ὅτι αἱ ἐνστάσεις των δὲν εἶναι ἐπὶ τοῦ γενικοῦ Νομοσχεδίου, ἀλλὰ ἐπὶ ὡρισμένων συγκεκριμένων ἄρθρων.

Ἑπομένως θὰ προχωρήσωμεν μὲ τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου κατ' ἄρθρον. Εἰς τὰ σημεῖα εἰς τὰ ὁποῖα θὰ ἐγερθῇ εἰσήγησις διὰ τροποποιήσεις, ὅσοι δὲν ἠγόρευσαν ἐπὶ τῶν σημείων τροποποιήσεως ὑπὲρ ἢ κατά, θὰ ἔχουν, θὰ δυνηθοῦν νὰ ἔχουν τὸν λόγον εἰς τὸ στάδιον τῆς δευτέρας ἀναγνώσεως.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 1ον καὶ τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον καὶ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Λιμένες, κ.λ.π. Ἄρθρον 3ον.

Καθίδρυσις καὶ σκοπὸς τοῦ Ὀργανισμοῦ. Ἄρθρον 4ον.

Διοικητικὸν Συμβούλιον. Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 3ον, 4ον καὶ 5ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον, 4ον καὶ 5ον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἀντιμισθία μελῶν τοῦ Συμβουλίου. Ἄρθρον 6ον.

Συνεδριάσεις, κ.λ.π. τοῦ Συμβουλίου. Ἄρθρον 7ον.

Ἀνάθεσις ὡρισμένων ἁρμοδιοτήτων εἰς μέλος τοῦ Συμβουλίου. Ἄρθρον 8ον.

Μέλη τοῦ Συμβουλίου καὶ ὑπάλληλοι τοῦ Ὀργανισμοῦ θεωροῦνται ὡς δημόσιοι ὑπάλληλοι εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις. Ἄρθρον 9ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 6ον, 7ον, 8ον καὶ 9ον ἄρθρον ἐγκριθοῦν ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὰ προαναφερθέντα ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἁρμοδιότητες τοῦ Ὀργανισμοῦ. Ἄρθρον 10ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 10ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ;

Ὁ κ. Νῖκος Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις, κύριε Πρόεδρε, ἀπὸ πλείστους ὅσους συναδέλφους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Ἔχω τροποποιητικὴν εἰσήγησιν, κύριε Πρόεδρε, διὰ τὸ 10ον ἄρθρον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προτοῦ ὑποβληθοῦν τροποποιητικαὶ εἰσηγήσεις θὰ ἔπρεπε νὰ ἀκούσωμεν ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δὲν ἠγόρευσαν.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου ἔχει τὸν λόγον.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἀπὸ τῆς θέσεώς μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐφ' ὅσον πρόκειται ἐπὶ θέματος οὐσίας καὶ οὐχὶ διαδικασίας, παρακαλῶ ὅπως ἀγορεύσετε ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τὸ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου ἀπησχόλησεν ἐκτεταμένως τόσον τὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ὅσον καὶ τὰς ἄλλας δύο Ἐπιτροπάς, αἱ ὁποῖαι συνεδρίασαν ὁμοῦ μετὰ τῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

Εἰς τὸ ἀρχικὸν νομοσχέδιον ὑπῆρχεν ὅρος ὅτι ἡ Ἀρχὴ Λιμένων θὰ ἠδύνατο νὰ κάμνῃ φορτώσεις καὶ ἐκφορτώσεις. Καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἢ τοὐλάχιστον ἡ πλειοψηφία τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ τῶν ἄλλων Ἐπιτροπῶν ἀντελήφθην ὅτι ὑπεστήριζαν ὅπως τὸ ἄρθρον παραμείνει ὡς ἔχει.

Ἐνῶ τὸ Νομοσχέδιον κατετέθη εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἐνῶ ἤρχισεν ἡ συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν οἱ ναυτιλιακοὶ πράκτορες κατώρθωσαν διὰ συνομιλιῶν των μετὰ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου νὰ ἀπαλείψωσι τὸ σχετικὸν ἄρθρον.

Πρέπει νὰ πῶ ὅτι καὶ ἐγὼ εἶμαι ἐξ ἐκείνων ποὺ συμφωνοῦν μὲ τὸ ἀρχικὸν νομοσχέδιον. Ὅμως ἐδέχθημεν αὐτὴν τὴν συμβιβαστικὴν λύσιν, ἡ ὁποία εἶναι πολὺ περιοριστικὴ διὰ τὰς ἐξουσίας τοῦ Ὀργανισμοῦ, διὰ νὰ κατορθώσωμεν νὰ εὕρωμεν μίαν μέσην λύσιν.

Ἔντιμοι συνάδελφοι. Τὸ κράτος ἔχει διαθέσει περὶ τὰ 20 ἑκατομμύρια λίρας διὰ τὴν κατασκευὴν λιμένων καὶ πιστεύω ὅτι θὰ ἀπαιτηθοῦν καὶ μερικὰ ἄλλα ἑκατομμύρια λίραι διὰ τὴν συμπλήρωσιν αὐτῶν τῶν λιμένων. Δὲν εἶναι δυνατὸν μονοπωλιακῶς νὰ περιορίσωμεν τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν λιμένων αὐτῶν εἰς τοὺς ναυτιλιακοὺς πράκτορας. Εἶναι ἐντελῶς ἀπαράδεκτον ἡ Ἀρχὴ Λιμένων, διὰ τὴν ἵδρυσιν τῆς ὁποίας ὅλοι μας ἔχομεν συμφωνήσει ἤδη ὅτι εἶναι ἀναγκαία, νὰ ἔχῃ ἠκρωτηριασμένας ἐξουσίας καὶ νὰ μὴν εἶναι εἰς θέσιν νὰ κάμῃ ἐκεῖνο διὰ τὸ ὁποῖον ἱδρύθη αὐτὸς ὁ Ὀργανισμός. «Τὴν φόρτωσιν ἢ ἐκφόρτωσιν σκαφῶν, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὁσάκις τὸ δημόσιον συμφέρον ἀπαιτῇ τοῦτο»., εἶναι πολὺ περιοριστικὸν διότι τότε μόνον δύναται ἡ Ἀρχὴ Λιμένων νὰ κάμνῃ φορτώσεις καὶ ἐκφορτώσεις ὅταν τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἀποφασίσῃ ὅτι εἶναι πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον νὰ πράξῃ τοῦτο. Καὶ γνωρίζομεν ὅλοι μας ὅτι πολλάκις ἔχει εἰς τὸ Συνταγματικὸν Δικαστήριον προσβληθῇ τόσον ὁ ὅρος «δημόσιον συμφέρον» ὅσον καὶ πολλὰ ἄλλα καὶ πιστεύω ὅτι θὰ ὑπάρξουν παρόμοιαι ἀγωγαὶ εἰς τὸ Συνταγματικὸν Δικαστήριον εἰς τὸ μέλλον. Ἀλλὰ πιστεύω ὅτι, ὅπως ἔχει διατυπωθῇ τὸ ἐν λόγῳ ἄρθρον, εἶναι πολὺ περιοριστικὸν καὶ δὲν πρέπει κανεὶς νὰ φέρῃ ἔνστασιν διὰ τὸν λόγον ὅτι ἡ Ἀρχὴ Λιμένων, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, θὰ δύναται, ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ καὶ ὅταν τὸ δημόσιον συμφέρον ἀπαιτῇ τοῦτο—καὶ αὐτὸ θὰ τὸ ἀποφασίσῃ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον—νὰ κάμνῃ φορτώσεις καὶ ἐκφορτώσεις. Ἡ Ἀρχὴ Λιμένων δὲν πρόκειται νὰ κάμῃ, νὰ συστήσῃ ὀργανισμὸν διὰ νὰ κάμνῃ τὰς φορτώσεις καὶ ἐκφορτώσεις συνεχῶς, ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν συγκεκριμένην ἐκείνην περίπτωσιν ποὺ τὸ δημόσιον συμφέρον, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τὸ ἀπαιτήσῃ. Κατὰ συνέπειαν νομίζω ὅτι εἶναι τόσον περιοριστικὸν τὸ ἐν λόγῳ ἄρθρον ποὺ πρέπει νὰ τύχῃ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Σώματος.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προτοῦ δώσω τὸν λόγον εἰς Βουλευτὰς νὰ δευτερολογήσουν ἐπὶ τοῦ ἐγερθέντος σημείου παρακαλῶ ὅπως ὑποβληθοῦν ὅλαι αἱ τροποποιητικαὶ προτάσεις.

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης ἐζήτησε τὸν λόγον διὰ νὰ εἰσηγηθῇ τροποποίησιν. Πρὸ τῆς εἰσηγήσεως τοῦ κ. Ξάνθου Κληρίδη προέβη εἰς τροποποιητικὴν εἰσήγησιν ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Χατζηκακοῦ.

Παρακαλῶ, ἐὰν ἔχῃ τὸ κείμενον τῆς τροποποιήσεως ὁ κ. Χατζηκακοῦ, ὅπως τὸ καταθέσῃ εἰς τὴν Γραμματείαν.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Δὲν ἔχω ξεχωριστὸν κείμενον, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἀλλὰ ἡ εἰσήγησις ἦταν ὅπως τὸ ἄρθρον 10(2)(γ)(ii) ἀπαλειφθῇ καὶ γίνονται τώρα αἱ εἰσηγήσεις τὰς ὁποίας ἔκαμα διὰ τὸ ἄρθρον 10(2)(α) καὶ 10(2)(ε).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἄρθρον 10.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Τὸ 10(2)(γ)(ii) νὰ ἀπαλειφθῇ τελείως. Κατόπιν ποέπει νὰ γίνουν αἱ κατάλληλοι ἀλλαγαὶ εἰς τὸ ἄρθρον 10(2)(α).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δηλαδὴ κατάργησις τοῦ ἄρθρου 10(2)(γ)(ii).

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Ναί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καὶ τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 10(2)(α) κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ τὸ ἐν λόγῳ ἄρθρον διὰ νὰ δώσῃ ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἀφαιρεῖται διὰ τῆς ἀπαλείψεως τοῦ 10(2)(γ)(ii).

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Μάλιστα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὴ εἶναι ἡ εἰσήγησίς σας.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Διὰ τῆς ἐνθέσεως ἀμέσως μετὰ τὴν λέξιν «ἐπιχείρησιν» τῶν λέξεων «πλὴν τῆς φορτώσεως ἢ ἐκφορτώσεως».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Αὐτὸς εἶναι ὁ τρόπος τῆς διατυπώσεως.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ ἔννοια τῆς τροποποιήσεώς σας εἶναι ἀπάλειψις τοῦ ἄρθρου 10(2)(γ)(ii) καὶ τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 10(2)(α) οὕτως ὥστε νὰ μὴ παρέχῃ τὴν εὐκαιρίαν τὸ 10(2)(α) νὰ γίνῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον προέβλεπε τὸ ἄρθρον 10(2)(γ)(ii).

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ὁποῖον ζητεῖτε νὰ ἀπαλειφθῇ.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Τὸ 10(2) (ε) ἐπίσης, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ 10(2) (ε). Ναὶ ὑπάρχει ἄλλη τροποποιητικὴ εἰσήγησις ;

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Ἡ ἀρίθμηση δὲν εἶναι ὀρθὴ ποὺ γίνεται, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Τὸ ἄρθρον ποὺ προτείνεται νὰ τροποποιηθῇ ἔχει ἀριθμὸν 10 ποὺ εἶναι τὸ κύριον ἄρθρον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἁρμοδιότητες τοῦ Ὀργανισμοῦ», ἐδάφιον (2), παράγραφος (γ), ὑποπαράγραφος (ii).

Αὐτὴ εἶναι ἡ ὑποπαράγραφος ποὺ γίνεται εἰσήγησις νὰ ἀπαλειφθῇ ἀπὸ τὸν κ. Χατζηκακοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

10(2) (γ) (ii). Μάλιστα.

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἡ εἰσήγησίς μου εἶναι περίπου ἡ ἰδία μὲ τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Χατζηκακοῦ. Ἐὰν θέλετε, νὰ σᾶς τὴν διατυπώσω, ὡς τὴν ἔχω διατυπώσει ἐδῶ, πρὸς ἄρσιν πάσης παρεξηγήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι θὰ ἦτο ὀρθόν, ἐφ' ὅσον ἔχετε τὴν ἰδίαν τροποποίησιν καὶ ὑπάρχει διατυπωμένον κείμενον, νὰ ἔχωμεν τὴν διατύπωσιν.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Νὰ προστεθοῦν εἰς τὸ ἄρθρον 10(2) (α), εὐθὺς μετὰ τὴν λέξιν «ἐπιχείρησιν», αἱ λέξεις «πλὴν τῆς φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως σκαφῶν.».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Νὰ διαγραφῇ ἡ ὑποπαράγραφος (ii) τῆς παραγράφου (γ) τοῦ ἐδαφίου (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ ἐπαναλάβετε.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Νὰ διαγραφῇ ἡ ὑποπαράγραφος (ii) τῆς παραγράφου (γ) τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ἄρθρου 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Βεβαίως.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Νὰ διαγραφῇ ἐκ τῆς παραγράφου (ε) τοῦ ἰδίου ἐδαφίου ἡ φράσις «ἤ, τηρουμένων τῶν διατάξεων» μέχρι τὴν λέξιν «ἐκφόρτωσιν».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Ἡ φράσις εἰς τὸ μέσον τῆς τρίτης γραμμῆς «ἤ, τηρουμένων τῶν διατάξεων τῆς ὑποπαραγράφου (ii) τῆς παραγράφου (γ) τοῦ παρόντος ἐδαφίου, διὰ τὴν φόρτωσιν ἢ ἐκφόρτωσιν» νὰ διαγραφῇ καὶ νὰ παραμείνουν αἱ λέξεις «ἀγαθῶν εἰς οἱονδήποτε λιμένα.». Αὐτὸ εἶναι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου εἶχε ζητήσει τὸν λόγον.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ναί, ἁπλῶς, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἤθελα νὰ εἴπω ὅτι εἶναι καλὰ νὰ ἔχωμεν τὸ κείμενον ὅπως τὸ εἰσηγεῖται ὁ ἔντιμος συνάδελφος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον κ. Βουλευτὴν ὅπως διατυπώσῃ γραπτῶς τὸ κείμενον καὶ δώσῃ τοῦτο εἰς τὴν Γραμματείαν.

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ὑποθέτω ὅτι θὰ κληθῶμεν νὰ ὁμιλήσωμεν ἐπὶ τῶν γενομένων εἰσηγήσεων διὰ τροποποιήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀσφαλῶς.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Διότι διαφωνῶ μὲ τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Ξ. Κληρίδη. Ἀνεξαρτήτως ὅμως τῆς διαφωνίας μου ἐπιθυμῶ νὰ ὑποβάλω τροποποιητικὴν πρότασιν ἐπὶ τῆς τροποποιητικῆς προτάσεως τοῦ κ. Ξάνθου Κληρίδη. Ἀντὶ τῆς διαγραφῆς τοῦ ἄρθρου 10(2)(γ)(ii), «τὴν φόρτωσιν ἢ ἐκφόρτωσιν σκαφῶν, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὁσάκις τὸ δημόσιον συμφέρον ἀπαιτῇ τοῦτο», εἰσηγοῦμαι πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἐκφρασθεισῶν ἐπιφυλάξεων ὅπως ἡ ὑποπαράγραφος αὐτὴ διατυπωθῇ ὡς ἀκολούθως :

«Τὴν φόρτωσιν ἢ ἐκφόρτωσιν σκαφῶν, τῇ ἐκδόσει διατάγματος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἐγκρινομένου δι' ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς», καὶ παραμένουν αἱ λέξεις «ὁσάκις τὸ δημόσιον συμφέρον ἀπαιτῇ τοῦτο.».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Διὰ τῆς ἀπαλείψεως τοῦ ἄρθρου 10(2)(γ)(ii) ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ καταθέσῃ τροποποιητικὴν νομοθεσίαν πρὸς τὴν Βουλήν, ἐὰν νομίζῃ ὅτι τὸ δημόσιον συμφέρον τὸ ἀπαιτεῖ. Ἀλλὰ εἶναι αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἡ ὁποία θὰ ἀποφανθῇ κατὰ πόσον τὸ ἀπαιτεῖ τὸ δημόσιον συμφέρον καὶ ὄχι τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον. Αὐτὸ θὰ εἶναι πρὸς τὸ καλὸν τοῦ Κοινοβουλευτισμοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω, ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὴν τελευταίαν εἰσήγησιν τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Τάσου Παπαδοπούλου, εἶναι ἀνάγκη ὅπως αὕτη τεθῇ πρώτη εἰς ψηφοφορίαν, ἐφ' ὅσον ἔγινε τελευταία.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἕνα θέμα διαδικασίας, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

Τὸ Νομοσχέδιον ἐκκρεμεῖ ἀπὸ πολλοῦ καὶ εἶναι περίεργον ὅτι ἡ Βουλὴ ἀντιμετωπίζει αὐτὴν τὴν στιγμὴν σωρείαν τροποποιητικῶν εἰσηγήσεων προχείρως γενομένων, αἱ ὁποῖαι οὐδέποτε κατετέθησαν προηγουμένως εἰς τὴν Γραμματείαν, δὲν ἔτυχον ἐξετάσεως ἀπὸ Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς καὶ ἁπλῶς αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἀναφέρονται εἰς τὰ ἄρθρα, παραγράφους καὶ ὑποπαραγράφους τοῦ Νομοσχεδίου. Νομίζω ὅτι θὰ ἦτο πάντοτε ὀρθότερον οἱοσδήποτε Βουλευτὴς ἤθελε νὰ προτείνῃ οἱανδήποτε τροποποιητικὴν εἰσήγησιν νὰ προβαίνῃ εἰς αὐτὴν τὴν πρᾶξιν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐξετάσεως τοῦ θέματος ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐκτὸς ἐὰν πρόκειται περὶ ἐπουσιώδους ἢ ἐὰν πρόκειται περὶ βασικῆς διαφωνίας ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, διὰ νὰ δίδεται ἡ εὐκαιρία πλέον ἐνδελεχοῦς μελέτης τοῦ θέματος.

Χωρὶς νὰ θέλω νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ θέματος, ὑπάρχει οὐσιαστικὴ διαφορὰ ὄχι μόνον ἀπὸ πλευρᾶς νομοτεχνικῆς διαδικασίας, ἀλλ' ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον παραχωρεῖται αὐτὴ ἡ δυνητικὴ ἐξουσία εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον εἶναι διὰ νὰ προστατεύσῃ τὸ δημόσιον συμφέρον, π.χ. κατὰ τὴν ἐκφόρτωσιν ἀγροτικῶν προϊόντων, εἶναι δυνατὸν ἡ τροπολογία τῆς τροπολογίας νὰ ἀποκλείσῃ αὐτὴν τὴν πιθανότητα ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον γίνεται π.χ. κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας ἢ εἰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας τὸ ἐπεῖγον τοῦ θέματος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δίδῃ περιθώρια ἐπεμβάσεως τῆς Βουλῆς. Χωρίς, εἶπα, νὰ θέλω νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν οὐσίαν καὶ ποῖος ἔχει δίκαιον ἢ ἄδικον, ἐν τούτοις, ἀμέσως τίθεται αὐτὸ τὸ θέμα τὸ ὁποῖον δὲν συνεζητήθη.

Δὲν πρόκειται πλέον ἁπλῶς νὰ προσπαθῶμεν νὰ εὕρωμεν συμβιβαστικὰς φράσεις, διότι πρόκειται περὶ οὐσίας. Ἡ Βουλὴ εἶναι διατεθειμένη νὰ παραχωρήσῃ αὐτὸ τὸ δικαίωμα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐθνικοῦ συμφέροντος εἰς ἐπειγούσας περιπτώσεις εἰς τὰς ὁποίας τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον νομίζει ὅτι πράγματι κινδυνεύει τὸ ἐθνικὸν συμφέρον ἢ ἀγροτικὰ προϊόντα. Ἐὰν ἐπιφυλάττῃ εἰς ἑαυτὴν αὐτὸ τὸ δικαίωμα, τότε εἶναι περιττὴ οἱαδήποτε τροπολογία, διότι σημαίνει ὅτι δὲν ὑπάρχει αὐτὴ ἡ δυνητικὴ ἐξουσία εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔχω τὴν γνώμην, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φράγκος ὁ ὁποῖος δὲν ὡμίλησεν ἐπὶ τοῦ θέματος.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Εἰς τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Λυσσαρίδη ἔχω νὰ παρατηρήσω ὅτι αἱ ὑποβληθεῖσαι σήμερον κατὰ τὴν συζήτησιν τροποποιήσεις εἶναι λόγῳ τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ Νομοσχέδιον δὲν ἐγένετο ὑπὸ τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν ἀποδεκτὸν ὡς κατετέθη ὑπὸ τῆς Ἐκτελε-

στικῆς Ἐξουσίας. Ἐὰν ἐγένετο ἀποδεκτὸν τότε τοὐλάχιστον ἐκ μέρους μου οὐδεμία τροποποιητικὴ εἰσήγησις θὰ ἐγένετο. Νοουμένου ὅμως ὅτι ἐγένοντο τροποποιητικαὶ προτάσεις ὑπὸ τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν, ἡμεῖς οἱ Βουλευταὶ δὲν εἴχαμεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκφέρωμεν τὴν γνώμην μας καὶ μόνον σήμερον κατὰ τὴν συζήτησιν ἔχομεν αὐτὴν τὴν εὐκαιρίαν. Καὶ ἑπομένως νομίζω ὅτι εὑρίσκω ὅτι εἶναι εὔλογοι αἱ ὑποβληθησόμεναι ὑπὸ τοῦ κ. Κληρίδη καὶ τοῦ κ. Χατζηκακοῦ τροποποιητικαὶ εἰσηγήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἓν Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον ἐτέθη ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Σώματος καὶ τὸ ὁποῖον ἔτυχε μακρᾶς καὶ ἐνδελεχοῦς μελέτης, αὐτὸ εἶναι. Διότι ἔτυχε πράγματι ἐνδελεχοῦς μελέτης τόσον ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ὅσον καὶ ὑπὸ τῶν δύο ἄλλων Ἐπιτροπῶν.

Ἐλέχθη ὅτι ἐτροποποιήθη τὸ Νομοσχέδιον, ὅτι δὲν ἔγινε δεκτὸν τὸ Νομοσχέδιον ὅπως ἔχει σταλῇ ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας. Ἀκριβῶς περὶ αὐτοῦ πρόκειται, ὅτι ὡς Νομοθετικὸν Σῶμα δὲν εἴμεθα ἁπλῶς ἐδῶ διὰ νὰ προσυπογράφωμεν ὅ,τι στέλλει ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία. Ἄλλωστε ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία εἰς τὸ ἀρχικόν της Νομοσχέδιον ἔδιδεν ἀπεριορίστους ἐξουσίας εἰς τὴν Ἀρχὴν Λιμένων καὶ ἐτροποποίησεν αὐτὸ τὸ ἀρχικὸν Νομοσχέδιον ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία. Καὶ ἐπὶ τῆς τροποποιήσεως αὐτῆς, αἱ ἁρμόδιαι Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἔκαμαν αὐτὴν τὴν συμβιβαστικὴν διατύπωσιν.

Λυποῦμαι διότι δὲν δύναμαι νὰ συμφωνήσω μὲ τὴν τροπολογίαν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου, κ. Παπαδοπούλου, διότι θὰ εἶναι δῶρον ἄδωρον διὰ τὸν ἑξῆς λόγον :

Ἐάν, ἐπὶ παραδείγματι, σήπωνται αἱ πατάται τῶν πατοπαραγωγῶν εἰς τὰς ἀποθήκας καὶ παρίσταται ἀνάγκη τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον νὰ ἀναλάβῃ πρωτοβουλίαν μέσῳ τοῦ Ὀργανισμοῦ Λιμένων, πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον, νομίζω ὅτι αἱ πατάται θὰ σαποῦν καὶ δὲν θὰ σώσωμεν τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου ἐὰν περιμένωμεν μέχρι ποὺ νὰ συνέλθῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων νὰ συζητήσῃ αὐτὸ τὸ ζήτημα.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον νομίζω, ὅτι ἡ διατύπωσις ὅπως εἶναι εἰς τὸ Νομοσχέδιον ποὺ κατατίθεται ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, εἶναι ἡ ὀρθοτέρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Προτοῦ δώσω τὸν λόγον εἰς οἱονδήποτε ἄλλον Βουλευτὴν νὰ ὁμιλήσῃ, ἐπιθυμῶ νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὸ ἐγερθὲν θέμα διαδικασίας κατὰ πόσον αἱ ὑποβαλλόμεναι τροποποιήσεις εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποβληθοῦν ὑπὸ τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν εἰς τὸ παρὸν στάδιον.

Ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Λυσσαρίδης δὲν ἔχει ἔνστασιν, ἀλλὰ ἡ ἔνστασίς του εἶναι κατὰ πόσον θὰ ἔπρεπε νὰ παραπεμφθοῦν εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν πρὸς μελέτην.

Ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς παραπομπῆς τῶν ὑποβληθεισῶν τροποποιητικῶν εἰσηγήσεων εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, νομίζω ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ παραπεμφθοῦν διὰ τοὺς ἀκολούθους λόγους :

Ἡ οὐσία τοῦ πράγματος εἶναι μία. Κατὰ πόσον ἡ Βουλὴ θὰ ἐκχωρήσῃ δικαίωμα, εἰς τὴν Λιμενικὴν Ἀρχήν, τῇ ἐγκρίσει τῆς Κυβερνήσεως, διὰ λόγους δημοσίου συμφέροντος, νὰ προβαίνῃ εἰς τὴν ἀνάληψιν φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως ἢ κατὰ πόσον δὲν θὰ δώσῃ τοιαύτην ἐξουσίαν.

Ἐπομένως τὸ θέμα αὐτὸ συνεζητήθη εἰς τὰς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς καὶ αἱ ἁρμόδιαι Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ προέβησαν εἰς μίαν εἰσήγησιν ἡ ὁποία περίπου προσπαθεῖ νὰ περιορίσῃ τὸ δικαίωμα τῆς Ἀρχῆς Λιμένων κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ μὴν μπορῇ νὰ ἀναλάβῃ φόρτωσιν ἢ ἐκφόρτωσιν, ἐκτὸς ἐὰν ἡ πρᾶξις αὐτὴ ἐκρίθη ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἐκτὸς ἐὰν ἡ πρᾶξις αὐτὴ κριθῇ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ὅτι εἶναι πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον. Ἐπομένως τὸ θέμα εἶναι ἁπλοῦν καὶ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς δύναται νὰ ληφθῇ σήμερον ἀπόφασις.

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Νομίζω σᾶς ἠρώτησα προηγουμένως ἐὰν θὰ μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ ὁμιλήσωμεν ἐπὶ τῶν τροποποιήσεων.

Δὲν εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ ὁμιλήσω ὅταν ἐκαλέσατε ὁμιλητὰς ἐπὶ θέματος ἀρχῆς. Διότι εἴπατε θὰ ὡμίλουν ἐπὶ τῶν ἄρθρων. Καὶ ἔγινε μία εἰσήγησις ἀπὸ τὸν κ. Κληρίδην.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἔκαμα μίαν τροποποιητικὴν εἰσήγησιν. Δὲν ὑποστηρίζω τὴν ἰδικήν μου τροποποίησιν νὰ σταθῇ ἀφ' ἑαυτῆς ὡς συμβιβαστικὴ λύσις μεταξὺ τῆς εἰσηγήσεως τοῦ κ. Κληρίδη καὶ τοῦ κειμένου ὡς ἔχει, ἀλλὰ δὲν μοῦ παρεσχέθη ἡ εὐκαιρία νὰ ἐξηγήσω διατὶ ὑποβάλλω τὴν εἰσήγησιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος ἔχει τὸν λόγον.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευταί. Θὰ διακινδυνεύσω τὴν ἄποψιν ὅτι πρόκειται περὶ σχετικῶς οὐχὶ σημαντικῆς ἐξελίξεως ἡ ὁποία ἠγέρθη ὡς σημαντικώτερον θέμα, ὡς μὴ ὤφειλε.

Διότι, κατὰ τὴν γνώμην μου, λόγῳ κακῆς ἑρμηνείας τῆς προθέσεως τῆς Κυβερνήσεως ἢ τῆς Ἀρχῆς, τῆς προθέσεως τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν, αἱ ὁποῖαι ἐξήτασαν τὸ θέμα καὶ κατέληξαν εἰς τὸ ἐνώπιον τοῦ Σώματος διατυπούμενον κείμενον καὶ κατὰ παρανόησιν τῶν προθέσεων εἴτε τῆς Ἀρχῆς εἴτε τῆς Κυβερνήσεως, ἐδημιουργήθη εἰς μεγάλον ἀριθμὸν ἀτόμων ἡ ἐντύπωσις ὅτι διακυβεύονται τὰ συμφέροντά των ἐάν, δῆθεν, παραμείνῃ ἐντὸς τοῦ Νομοσχεδίου ἡ κατὰ τὴν ἄποψιν τῶν ἀντιτιθεμένων εἰς τὸ κείμενον ἐνώπιόν σας σοβαρὰ καὶ τρομερὰ πρόνοια, δυνητικὴ πρόνοια, ἡ παρέχουσα εἰς τὴν Ἀρχὴν Λιμένων τὴν ἐξουσίαν τῆς ἐκτελέσεως ὡρισμένων ἐργασιῶν εἰς τὸν λιμένα.

Θὰ διακινδυνεύσω ἀκόμη μίαν διαπίστωσιν, κύριε Πρόεδρε. Ὅτι ἐκεῖνοι τῶν ὁποίων τὰ συμφέροντα δυνατὸν νὰ θιγοῦν ἐκ τῆς παραμονῆς τῆς τροποποιήσεως ἢ ὄχι ἐντὸς τοῦ νομοσχεδίου δὲν εὑρίσκονται οὔτε ἐντὸς τῆς Βουλῆς σήμερον οὔτε ἐθεάθησαν ὡς προεξάρχοντες εἰς ὅλας τὰς κινήσεις καὶ ἐκδηλώσεις διὰ τὴν τροποποίησιν αὐτοῦ τοῦ νομοσχεδίου, πρᾶγμα ποὺ μὲ κάμνει νὰ ἔχω μερικὰς ἀμφιβολίας κατὰ πόσον αἱ αἰτιάσεις κατὰ τῆς παραμονῆς τῆς προνοίας ὡς ἔχει, καὶ αἱ εἰσηγήσεις διὰ τὴν τροποποίησίν των, ὄντως ἐπηρεάζουν τὰ συμφέροντα ἐκείνων ἐπ' ὀνόματι δῆθεν τῶν ὁποίων γίνεται ἡ προσπάθεια διὰ τὴν τροποποίησιν τῶν νομοσχεδίων.

Κύριε Πρόεδρε. Ὑπάρχει σαφεστάτη δήλωσις τῆς Κυβερνήσεως ἐκ τῶν πλέον ἐπισήμων χειλέων τῆς Δημοκρατίας ὅτι δὲν προτίθεται ἡ Ἀρχὴ Λιμένων νὰ ἀναλάβῃ φορτοεκφόρτωσιν πλοίων. Ἑπομένως δὲν γεννᾶται ἐνδεχόμενον νὰ εὑρίσκωνται ὑπὸ ἀπειλὴν ἀπολύσεως οἱ ὑπάλληλοι τῶν ναυτιλιακῶν γραφείων. Ὑπάρχει, ὅμως τὸ ἐνδεχόμενον ὅτι ἡ Κυβέρνησις, ἢ ἡ Ἀρχὴ Λιμένων—καὶ μοῦ εἶναι ἀδιάφορον ποία ἐκ τῶν δύο εἰς τὸ παρὸν στάδιον τοῦ ἐπιχειρήματός μου—ἔχουσα αὐτὴν τὴν ἐξουσίαν, εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιβάλῃ ἔλεγχον ἐπὶ τοῦ τρόπου διεξαγωγῆς καὶ ἐμπορεύσεως τῆς φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως. Ἔλεγχον, ἐπὶ παραδείγματι, ἐπὶ τῶν περιθωρίων κερδῶν, ἢ ἔλεγχον ἐπὶ τοῦ τρόπου καταρτισμοῦ τῶν λογαριασμῶν ποὺ ὑποβάλλονται πρὸς τὰς πλοιοκτητρίας ἑταιρείας διὰ τὴν καταβολὴν τῶν ἐξόδων φορτοεκφορτώσεως μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀνύψωσιν τῶν ναύλων, ἐὰν τυχὸν εἶναι ἐξωγκωμένοι αὐτοὶ οἱ λογαριασμοί, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον πλήττει καίρια τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου. Καὶ αὐτὸς ὁ ἔλεγχος εἶναι ποὺ ἐνοχλεῖ, κατὰ τὴν γνώμην μου, κύριε Πρόεδρε, καὶ ὄχι ἡ νεφελώδης καὶ ἀόριστος παροχὴ μιᾶς δυνητικῆς ἐξουσίας εἰς τὴν Ἀρχὴν Λιμένων νὰ ἐκτελῇ φορτοεκφορτώσεις.

Κύριε Πρόεδρε. Παρέχει τὸ Κράτος, ὁ λαὸς δηλαδή, περιουσίαν 20 ἑκατομμυρίων λιρῶν διὰ τὴν ἐξόφλησιν τῶν ὁποίων θὰ ἀγωνίζεται ἔτη καὶ ἔτη τὸ σύνολον τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν, ὡς ὅλοι ἐπιθυμοῦμεν, τοῦ δημοσίου συμφέροντος. Καὶ εἶναι αὐτὴ ἡ παραχώρησις ἡ κυρία ἐπιδίωξις αὐτοῦ τοῦ νομοσχεδίου. Καὶ ἡ διαχείρισις αὐτῆς τῆς μυθώδους περιουσίας ἐπαφίεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Λιμένων οὔτε κἂν ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τῆς Κυβερνήσεως. Οὐχὶ κατ' ἀνάγκην ἐὰν τὸ δημόσιον συμφέρον τὸ ἀπαιτῇ. Καὶ παρέχονται τεράστιαι ἐξουσίαι εἰς αὐτὴν τὴν Ἀρχὴν Λιμένων νὰ ἀγοράζῃ ἐξοπλισμόν, νὰ δεσμεύῃ διὰ σειρὰν ἐτῶν τὰ εἰσοδήματα τῶν λιμένων, νὰ παρέχῃ διευκολύνσεις, νὰ προβαίνῃ εἰς ἐπεκτάσεις, νὰ ἀπαλλοτριώνῃ γῆν, οὔτε κἂν πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ δημοσίου συμφέροντος. Καὶ ἐμπιστευόμεθα αὐτὴν τὴν Ἀρχὴν καὶ εἶναι ἕτοιμοι ὅσοι θὰ ψηφίσουν διὰ τὴν ἔγκρισιν τῆς Ἀρχῆς Λιμένων καὶ τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ νὰ παράσχουν εἰς αὐτὸ τὸ ἀπρόσωπον ὄργανον, τὸ ὁποῖον λέγεται Ἀρχὴ Λιμένων αὐτὰς τὰς τεραστίας ἐξουσίας καὶ ὅλοι μας ἔχομεν ἐμπιστοσύνην ὅτι αὐταὶ αἱ τεράστιαι ἐξουσίαι δὲν θὰ χρησιμοποιηθοῦν εἰς βάρος τοῦ δημοσίου συμφέροντος. Ὅμως εἴμεθα ὅλοι ἀνήσυχοι, μήπως αὐταὶ αἱ ἐξουσίαι εἰς τὸ θέμα τῆς φορτοεκφορτώσεως πλοίων εἶναι δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθοῦν εἰς βάρος μιᾶς τάξεως ἀγωνιζομένων ἢ εἰς βάρος οἱωνδήποτε ἄλλων ἐνδιαφερομένων ἢ τάξεως ἐνδιαφερομένων.

Νομίζω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι δικαιοῦμαι νὰ ἔχω ἀμφιβολίας ἐὰν πράγματι τὸ μέγεθος τῆς συζητήσεως, τὸ μέγεθος τῆς κινητοποιήσεως, ἡ ἔκτασις τῶν πιέσεων καὶ ἐπηρεασμῶν αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο καὶ εἰς ἐμένα καὶ εἰς ἄλλους δικαιολογοῦνται πράγματι ἀπὸ τὴν πρόνοιαν αὐτοῦ τοῦ νομοσχεδίου. Καὶ ἀρχίζω, ἑπομένως, νὰ ἔχω ἀμφιβολίας ἐὰν δὲν εἶναι ἀλλότριοι οἱ σκοποὶ οἱ ὁποῖοι ὑποκινοῦν δῆθεν τὸ σύνθημα ὅτι εἶναι διὰ τὴν προστασίαν τῶν ὑπαλλήλων τῶν ναυτιλιακῶν γραφείων. Ἐὰν αὐτὸς εἶναι ὁ φόβος, ἔχω ἄλλην εἰσήγησιν νὰ προτείνω εἰς τὸ νομοσχέδιον διὰ τὴν πλήρη κατοχύρωσιν αὐτῶν τῶν ὑπαλλήλων. Ἐάν, ὅμως, κύριε Πρόεδρε, αὐτὰ τὰ ὁποῖα λέγω εἶναι ἀρκετὰ διὰ νὰ δημιουργήσουν εἰς ὅλους μας τοὐλάχιστον τὴν ὑποψίαν ὅτι δὲν εἶναι ἐπικρεμάμενος καὶ ἐπαπειλούμενος ὁ κίνδυνος ἀπολύσεως ἢ ἐπηρεασμοῦ τῶν δικαιωμάτων τῶν ὑπαλλήλων τῶν ναυτιλιακῶν γραφείων, ἐὰν αὐτὰ τὰ ὁποῖα λέγω καὶ μόνον δὲν εἶναι ἀρκετὰ διὰ νὰ σᾶς πείσουν ὅτι οἱ φόβοι μας περὶ καταχρήσεως τῆς δυνητικῆς ἐξουσίας ποὺ δίδομεν εἰς τὴν Ἀρχὴν Λιμένων εἶναι ἀβάσιμοι—διότι ἡ ἰδία ἡ Ἀρχὴ Λιμένων ἔχει πολὺ μεγαλυτέρας καὶ πλέον ἀποτελεσματικὰς ἐξουσίας διὰ τοῦ ἰδίου νομοσχεδίου—ἔρχονται αἱ Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ καὶ προτείνουν κάτι ἄλλο.

Ὅπως καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν δυνητικὴν ἐξουσίαν τὴν θέσουν ὑπὸ τὴν αἵρεσιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Καὶ ὄχι μόνον αὐτὸ τὸ σκαλὶ ἀλλὰ ἀκόμη

πρόσθετος ὑπεράσπισις τῶν συμφερόντων τῆς ἐπηρεαζομένης τάξεως. Δὲν ἀρκεῖ μόνον ἡ ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Καὶ αὐτὴ ἡ ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τίθεται ὑπὸ τὴν αἵρεσιν τοῦ δημοσίου συμφέροντος. Καὶ ὑπάρχουν ἀρκετοὶ εὐπαίδευτοι δικηγόροι μεταξὺ τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν οἱ ὁποῖοι μποροῦν νὰ σᾶς διαβεβαιώσουν ὅτι αὐτὴ ἡ ἑρμηνεία τοῦ τί εἶναι δημόσιον συμφέρον εἶναι δυνατὸν νὰ ἐγκληθῇ καὶ ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης. Καὶ ἡ ὕπαρξις ὅλων αὐτῶν τῶν κατοχυρώσεων, ὅλων αὐτῶν τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα εἶναι ἀντανακλαστικά, εἰς οἱανδήποτε προσπάθειαν τῆς Ἀρχῆς Λιμένων νὰ καταπατήσῃ οἱαδήποτε συμφέροντα ὁποιασδήποτε τάξεως ἐπηρεαζομένης διὰ τῆς προνοίας δὲν μᾶς ἱκανοποιεῖ. Καὶ τί μᾶς ἱκανοποιεῖ, κύριε Πρόεδρε ; Ἡ ἀφαίρεσίς της. Καὶ ἐλέχθη ἐνώπιον τῆς Βουλῆς : Ἐὰν ἀπαλειφθῇ αὐτὴ ἡ πρόνοια, ἡ ὁποία, ἐπαναλαμβάνω, ἐν ὄψει τῶν ἄλλων προνοιῶν τοῦ νομοσχεδίου εἶναι ἀσημάντου σημασίας, ἐὰν ἀπαλειφθῇ αὐτὴ ἡ πρόνοια, δύναται ἡ Κυβέρνησις ὁποτεδήποτε ἐπιθυμεῖ τοῦτο, νὰ φέρῃ τροποποιητικὸν νομοσχέδιον εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἡ Βουλὴ νὰ τὸ ψηφίσῃ. Δὲν ἀποκαλύπτεται, ὅμως, κύριε Πρόεδρε, πρὸς τὰ ἔντιμα Μέλη τῆς Βουλῆς καὶ πρὸς τὸν λαόν, ποὺ κυρίως ἐνδιαφέρεται καὶ τοῦ ὁποίου κυρίως εἶναι ἡ περιουσία, διὰ τὴν ὁποίαν συζητοῦμεν σήμερα, καὶ ὄχι οἱασδήποτε τάξεως ἐργαζομένων ἢ πρακτόρων, δὲν ἀποκαλύπτεται ὅτι θὰ εἶναι ἀδύνατος ἡ τροποποίησις τοῦ νομοσχεδίου, διότι ἐν τῷ μεταξὺ θὰ ἔχουν δημιουργηθῇ κεκτημένα δικαιώματα ἡ ἀπάλειψις ἢ ὁ ἐπηρεασμὸς τῶν ὁποίων θὰ σημαίνῃ τὴν καταβολήν, ἴσως, ἑκατοντάδων χιλιάδων λιρῶν.

Διατί, ἑπομένως, κύριε Πρόεδρε, νὰ προδικάσωμεν τὴν μελλοντικὴν ἐξέλιξιν τῆς μορφῆς τῆς φορτοεκφορτώσεως ὑπὸ τὴν νεφελώδη καὶ ἀνύπαρκτον ἀπειλὴν κατὰ τῶν συμφερόντων αὐτῶν οἱ ὁποῖοι τυχὸν ἐπηρεάζονται καὶ διατί, ὅταν ὑπάρχῃ ἄλλη μέθοδος, τῆς πλήρους κατοχυρώσεως αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων ; Διότι, κύριε Πρόεδρε, ἡ ψήφισις ἑνὸς νομοσχεδίου δι' ἵδρυσιν Ἀρχῆς Λιμένων δὲν εἶναι οὔτε πρωτότυπος οὔτε πρόβλημα ποὺ ἀπησχόλησε τὴν Κύπρον μόνον. Ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Θὰ διεκινδύνευα τὴν ἄποψιν ὅτι δὲν ἐξευρέθη ἀκόμη ἱκανοποιητικὴ λύσις εἰς καμμίαν ἀπὸ τὰς πλέον προοδευμένας χώρας. Καί, ἀσφαλέστατα, οὔτε ἡμεῖς πρόκειται νὰ ἐπιλύσωμεν ὅλα τὰ προβλήματα διὰ τῆς ψηφίσεως αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου. Ἐπεξηγήθησαν οἱ λόγοι διατὶ τὸ νομοσχέδιον εἶναι ἀναγκαῖον καὶ εἶναι γνωσταὶ αἱ προϋποθέσεις ὑπὸ τὰς ὁποίας λειτουργοῦν οἱ λιμένες μας. Καὶ ἰσχυρίζομαι ὅτι λειτουργοῦν ἱκανοποιητικῶς οἱ λιμένες μας. Ὅμως, κύριε Πρόεδρε, ἡ τεχνολογικὴ πρόοδος, ἡ ὁποία βαδίζει μὲ ἀλματώδη βήματα δὲν εἶναι στάσιμος ποτέ. Καὶ οὔτε εἶναι δυνατὸν νὰ προβλεφθῇ ὑπὸ οἱουδήποτε τῶν παρόντων ἢ τῶν ἐπηρεαζομένων ποία θὰ εἶναι ἡ μελλοντικὴ ἐξέλιξις εἰς τὸν τομέα τῆς φορτοεκφορτώσεως προϊόντων καὶ ἐμπορευμάτων.

Καὶ θέλω, κύριε Πρόεδρε, ἑπομένως, ἐφ' ὅσον ὡς Βουλευτὴς ψηφίζω διὰ τὴν παραχώρησιν 20 ἑκατομμυρίων λιρῶν περιουσίας τοῦ λαοῦ εἰς ἕνα Ὀργανισμόν, νὰ διασφαλίσω ὅτι αὐτὸς ὁ Ὀργανισμὸς θὰ ἔχῃ τοὐλάχιστον ὅλας τὰς δυνητικὰς ἐξουσίας τὰς ὁποίας ἡ μελλοντικὴ τεχνολογικὴ πρόοδος εἶναι δυνατὸν νὰ ἀπαιτήσῃ ἀπὸ αὐτὸν τὸν Ὀργανισμὸν νὰ ἐπιτελέσῃ εἰς τὸ μέλλον. Καὶ νομίζω ὅτι πολὺ-πολὺ ἐπικίνδυνη θὰ εἶναι τυχὸν ἀπόφασις τῆς Βουλῆς, ἡ ὁποία θὰ δεσμεύσῃ τὰς χεῖρας τοῦ Ὀργανισμοῦ ἔναντι μιᾶς νεφελώδους καὶ φανταστικῆς ἐν πολλοῖς ἀπειλῆς. Τί εἶναι ποὺ θὰ διακινδυνεύσῃ, κύριε Πρόεδρε, τὸ Σῶμα ἐὰν παράσχῃ αὐτὴν τὴν δυνητικὴν ἐξουσίαν καὶ ἐὰν ἀνησυχῇ ὅτι ἡ Κυβέρνησις καὶ τὰ δικαστήρια καὶ ἡ Ἀρχὴ Λιμένων θὰ κάμουν κατάχρησιν τῶν παρεχομένων ἐξουσιῶν διὰ νὰ πλήξουν μίαν μικρὰν τάξιν τῶν ἐργαζομένων εἰς τὸν λιμένα ; Καὶ ἐάν, λέγω, ὑπάρχῃ αὐτὴ ἡ ἀπειλή, διὰ τοῦτο ὑποβάλλω ὡς μέσην λύσιν τὴν εἰσήγησιν ὅτι τὸ διάταγμα τῆς Κυβερνήσεως εἶναι δυνατὸν νὰ τεθῇ ὑπὸ τὴν αἵρεσιν τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ, δηλαδὴ τῆς Βουλῆς. Ὄχι ὅτι τὸ εὐνοῶ, κύριε Πρόεδρε, διότι θέλω νὰ ἔχω ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν σοφίαν αὐτοῦ τοῦ Σώματος, τὸ ὁποῖον διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς παρέχει

ἀπεριόριστα περιθώρια ἐξουσιῶν εἰς τὴν διαχείρισιν περιουσίας 20 ἑκατομμυρίων λιρῶν εἰς τὴν Ἀρχὴν Λιμένων ἄνευ τοῦ ἐλέγχου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην, κατὰ τὴν γνώμην μου, καὶ νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ ἡ λέξις «ἐν παραγνωρίσει» τοῦ μεγέθους τοῦ προβλήματος, φοβᾶται νὰ παράσχῃ αὐτὴν τὴν ἐξουσίαν ἔστω καὶ ὑπὸ τὴν αἵρεσιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἐὰν ἐπικρατοῦν τέτοιοι φόβοι, κύριε Πρόεδρε, εἶναι ἡ εἰσήγησις, τὴν ὁποίαν ὑπέβαλα, ἡ μέση λύσις. Ὄχι διότι τὴν ὑποστηρίζω ἀφ' ἑαυτῆς, ἀλλὰ πρὸ τοῦ σοβαροῦ κινδύνου, κατὰ τὴν γνώμην μου, τοῦ σφάλματος νὰ δέσωμεν τὰς χεῖρας τοῦ Ὀργανισμοῦ Λιμένων διὰ τῆς εἰσηγήσεως τοῦ ἀγαπητοῦ συναδέλφου κ. Ξάνθου Κληρίδη, τοὐλάχιστον τὸ μὴ χεῖρον βέλτιστον, προτείνω τὴν ἰδικήν μου εἰσήγησιν. Ἐάν, ὅμως, δὲν ἐγκριθῇ ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Ξάνθου Κληρίδη τότε προτιμῶ τὴν παραμονὴν τοῦ κειμένου ὡς ἔχει. Καὶ λέγω αὐτὸ ἐν πλήρει ἐπιγνώσει ὅτι οὐδενὸς τὰ συμφέροντα διακυβεύονται διὰ τῆς παραμονῆς τῆς προτάσεως ὡς τελικῶς διεμορφώθη εἰς τὸ ἐνώπιόν μας κείμενον, ἐνῶ ἀντιθέτως πολλοὶ εἶναι δυνατὸν νὰ διακινδυνεύουν τὰ συμφέροντα τοῦ τόπου γενικώτερον καὶ τῆς Ἀρχῆς Λιμένων εἰδικώτερον διὰ τῆς ἀπαλείψεως αὐτῆς τῆς φράσεως. Καὶ μεταξὺ τοῦ οὐδετέρου ἀποτελέσματος τῆς μιᾶς ἀποφάσεως καὶ τοῦ κινδύνου σοβαροῦ σφάλματος διὰ τῆς λήψεως τῆς ἄλλης ἀποφάσεως θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τῆς παραμονῆς τῆς προνοίας ὡς ἔχει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δύο λέξεις μόνον ἔχω νὰ εἰπω, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐλέχθη, ἀλλὰ ἴσως ὄχι ἀρκετὰ ἐμφανῶς, τόσον ἀπὸ τὸν ἔντιμον συνάδελφον κ. Χριστοδουλίδην ὅσον καὶ ἀπὸ τὸν κ. Τάσον Παπαδόπουλον, ὀρθῶς, ὅτι αἱ τεχνολογικαὶ ἐξελίξεις εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀριθμητικὴν μείωσιν οἱασδήποτε ἐργατικῆς τάξεως. Πιστεύω δὲ ὅτι, ἀφιέμενον αὐτὸ εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν, θὰ ἔχῃ πολὺ πλέον καταστροφικὰ ἀποτελέσματα ἐπ' αὐτῆς ταύτης τῆς τάξεως παρὰ ὑπὸ μίαν ἄλλην Ἀρχήν, ἡ ὁποία ἀσφαλῶς θὰ ἔχῃ καὶ διάφορον ἀντίληψιν τῶν εὐθυνῶν της ἔναντι αὐτῆς τῆς τάξεως ἡ ὁποία, λόγῳ τῶν τεχνολογικῶν ἐξελίξεων, εἶναι δυνατὸν πράγματι νὰ ὑποστῇ κάποιαν ἀριθμητικὴν μείωσιν.

Ὑπ' αὐτὰς τὰς προϋποθέσεις πιστεύω ὅτι δὲν μένει τίποτε ἄλλον εἰς τὴν Βουλὴν παρὰ νὰ ψηφίσῃ τὸ Νομοσχέδιον ὡς εἰσηγεῖται ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπή.

Ἀπὸ πλευρᾶς δὲ διαδικασίας δεδομένου ὅτι ὡς ὀρθῶς ἐθέσατε τὸ θέμα εἶναι ἐν κατὰ πόσον ἡ Βουλὴ εἶναι διατεθειμένη νὰ διατηρήσῃ τὸ Νομοσχέδιον ὡς εἰσηγεῖται ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπή, πιστεύω ὅτι, ἀφοῦ κληθῇ ἡ Βουλὴ πρῶτον νὰ ἀποφασίσῃ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος, θὰ εἶναι τότε δυνατὸν νὰ σκεφθῶμεν, ἐὰν ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς εἶναι ἀρνητική, ποίας τροπολογίας εἶναι δυνατὸν νὰ δεχθῇ ἡ Βουλὴ πρὸς ἀλλαγὴν τοῦ Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Ἐκ τῆς θέσεώς μου, κύριε Πρόεδρε.

Ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Παπαδόπουλος, εἰς τὴν ἀγόρευσίν του ἰσχυρίσθη ὅτι θὰ ἦτο ἀδύνατον διὰ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ ἐπιφέρῃ τροποποιη-

τικὴν νομοθεσίαν λόγῳ κεκτημένων δικαιωμάτων. Νομίζω αὐτὸ δὲν εἶναι ἐπακόλουθον, διότι συμφώνως μὲ τὸ Essential Works Order τοῦ 1943, Volume II, Supplement No. 3, τὸ ὁποῖον ἐφηρμόσθη εἰς δύο περιπτώσεις κατὰ τὸ 1968, διὰ τὴν C.Y.T.A. καὶ τὸ 1971 διὰ τὰ πρατήρια βενζίνης, δύναται νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ διάταγμα ἐκτάκτου ἀνάγκης καὶ νὰ κρατικοποιήσῃ ὅλας τὰς ὑπηρεσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι ἡ συζήτησις τοῦ θέματος ἐξηντλήθη καὶ θὰ θέσω εἰς ψηφοφορίαν τὰς προτάσεις αἱ ὁποῖαι ἔγιναν διὰ τροποποιήσεις.

Εἰς τὴν παρατήρησιν τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ, κ. Βάσου Λυσσαρίδη, ὅτι θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ τεθῇ ὡς ἀρχὴ κατὰ πόσον ἡ τροποποιητικὴ εἰσήγησις, ἡ ὁποία προτείνεται ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, θὰ ἐγκριθῇ ἢ ὄχι, ἔχω νὰ παρατηρήσω ὅτι δυνάμει τῆς ἰσχυούσης εἰς ὅλα τὰ Κοινοβούλια διαδικασίας αἱ προτάσεις τίθενται ὡς ἀκολούθως :

Ἡ τελευταία πρότασις τίθεται πρώτη εἰς ψηφοφορίαν, ἀκολούθως ἡ προτελευταία μέχρις ὅτου φθάσωμεν καὶ εἰς τὴν πρώτην πρότασιν.

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐπειδὴ ἐξήγησα ὅτι ἡ ἰδική μου εἰσήγησις θὰ ἐτίθετο ὑπ' ὄψιν τοῦ Σώματος ἐὰν ἐψηφίζετο ἡ πρότασις τοῦ κ. Κληρίδη, ἡ ψήφισις ἐπὶ τῆς ἰδικῆς μου προτάσεως πρῶτα, δὲν θὰ δώσῃ εἰς τὸ Σῶμα τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκφράσῃ ὀρθῶς τὴν ἄποψίν του.

Διὰ τοῦτο ἀποσύρω τὴν εἰσήγησίν μου καὶ ἀναλόγως τῆς ἐξελίξεως τῶν συζητήσεων.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δύνασθε νὰ τὴν ὑποβάλετε ἐκ νέου.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Μάλιστα νὰ ἐπανέλθω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ τροποποιητικὴ εἰσήγησις τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ξάνθου Κληρίδη ἦτο ἡ τελευταία εἰσήγησις, ἡ ὁποία ἔγινε. Παρακαλῶ τὸν ἔντιμον Βουλευτὴν ὅπως ἐπαναλάβῃ τὴν τροποποιητικήν του εἰσήγησιν, ἡ ὁποία θὰ τεθῇ ἀμέσως εἰς ψηφοφορίαν.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Εἰς τὸ ἄρθρον 10(2)(α) νὰ προστεθοῦν αἱ λέξεις «πλὴν τῆς φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως σκαφῶν».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰς ποῖον σημεῖον προτείνεται νὰ προστεθῇ ;

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Εὐθὺς μετὰ τὴν λέξιν «ἐπιχείρησιν». Ἄρθρον 10(2)(α), 6ην γραμμήν, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δηλαδὴ «ἐκμισθοῖ, ἐξασφαλίζει, διαχειρίζηται, διατηρῇ οἱανδήποτε ἐπιχείρησιν», πλὴν.....

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

«πλὴν τῆς φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως σκαφῶν».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Νὰ ἀπαλειφθῇ ἐντελῶς τὸ ἄρθρον 10(2)(α)(ii), σελὶς 8η, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ναί.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Βεβαίως θὰ ἀναριθμηθοῦν αἱ ὑποπαράγραφοι ἀναλόγως καὶ εἰς τὴν παράγραφον (ε) τοῦ ἰδίου ἐδαφίου, εἰς τὸ μέσον τῆς τρίτης γραμμῆς, νὰ ἀπαλειφθοῦν αἱ λέξεις «ἢ τηρουμένων τῶν διατάξεων τῆς ὑποπαραγράφου (ii) τῆς παραγράφου (γ) τοῦ παρόντος ἐδαφίου, διὰ τὴν φόρτωσιν ἢ ἐκφόρτωσιν».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπαναλαμβάνω τὴν τροποποιητικὴν εἰσήγησιν τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ, κ. Ξάνθου Κληρίδη, προτοῦ θέσω αὐτὴν εἰς ψηφοφορίαν.

Ἡ ἐν λόγῳ εἰσήγησις ἀφορᾷ τὸ ἄρθρον 10, ἐδάφιον (2). Προτοῦ ἐπομένως θέσω εἰς ψηφοφορίαν τὸ 10(2) ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 10(1) ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 10(1) ἐγκρίνεται.

Ὑπάρχει ἡ ἀκόλουθος τροποποιητικὴ εἰσήγησις.

Ἡ παράγραφος (α) τοῦ ἐδαφίου (2) νὰ τροποποιηθῇ διὰ τῆς προσθήκης εἰς τὴν 6ην γραμμὴν μετὰ τὰς λέξεις «διατηρῇ οἱανδήποτε ἐπιχείρησιν» τῶν λέξεων «πλὴν τῆς φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως σκαφῶν». Ἀκολούθως νὰ ἀπαλειφθῇ ἡ ὑποπαράγραφος (ii) τοῦ 10(2)(γ) καὶ ἐκ τῆς παραγράφου (ε) τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ἰδίου ἄρθρου 10 νὰ ἀπαλειφθοῦν αἱ λέξεις «ἢ, τηρουμένων τῶν διατάξεων τῆς ὑποπαραγράφου (ii) τῆς παραγράφου (γ) τοῦ παρόντος ἐδαφίου, διὰ τὴν φόρτωσιν ἢ ἐκφόρτωσιν».

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς τροποποιητικῆς εἰσηγήσεως ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

17.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

17 ψηφίζουν ὑπέρ. Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ τροποποιητικὴ εἰσήγησις ἐγκρίνεται.

10(3).

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 10(3) ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 10(3) ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρῶτος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καὶ 10(4).

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 10(4) ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐξουσία ἀπαλλοτριώσεως. Ἄρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 11ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐξουσίαι συνάψεως δανείων. Ἄρθρον 12ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 12ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐπένδυσις κεφαλαίων. Ἄρθρον 13ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐξουσίαι Ὑπουργοῦ συναφῶς πρὸς τὸν Ὀργανισμόν.

Ἄρθρον 14ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐξουσία Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐν σχέσει πρὸς λιμένας. Ἄρθρον 15ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μεταβίβασις περιουσιακῶν στοιχείων καὶ ὑποχρεώσεων. Ἄρθρον 16ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Λογαριασμὸς προκαταβολῶν κεφαλαίου κινήσεως τοῦ Ὀργανισμοῦ. Ἄρθρον 17ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Γενικὸς Διευθυντής. Ἄρθρον 18ον.

Ὑπάλληλοι. Ἄρθρον 19ον.

Διάθεσις προσόδων τοῦ Ὀργανισμοῦ. Ἄρθρον 20όν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 18ον, 19ον καὶ 20ὸν ἄρθρον ἐγκριθοῦν;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κεντρική Τράπεζα τῆς Κύπρου ὡς οἰκονομικὸς ἀντιπρόσωπος τοῦ 'Οργανισμοῦ. "Αρθρον 21ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

22ον, 23ον, 24ον.

'Υπάρχει ἀντίρρησις;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὰ προαναφερθέντα ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πληρωτέα δικαιώματα. "Αρθρον 25ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

25ον, 26ον, 27ον, 28ον, 29ον.

'Υπάρχει ἀντίρρησις;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὰ προαναφερθέντα ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Εξουσία τοῦ 'Οργανισμοῦ πρὸς ἔκδοσιν Κανονισμῶν. "Αρθρον 30όν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐδῶ εἶναι κατ' ἀκολουθίαν τῆς τροποποιήσεως τὴν ὁποίαν ἔχομεν κάμει μόλις τώρα. Νομίζω ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ τροποποιηθῇ ἐπίσης τὸ 30 (1) (ε) «ρύθμισιν τῆς φορτώσεως, ἐκφορτώσεως,....». Νὰ ἀπαλειφθῇ τὸ «φορτώσεως, ἐκφορτώσεως» διὰ νὰ εἶναι κατ' ἀκολουθίαν ὅ,τι ἔχει ἤδη τροποποιηθῇ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

"Αρθρον 30 (1) (ε), μάλιστα. 'Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

'Εδῶ ὁμιλεῖ περὶ ρυθμίσεως, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, καὶ νομίζω ὅτι ἐὰν δὲν δώσωμεν εἰς τὸν 'Οργανισμὸν Λιμένων τὴν ρύθμισιν τῆς φορτώσεως, τότε εἶναι καλύτερα νὰ εἴπωμεν ὅτι δὲν συμφωνοῦμεν μὲ τὴν ἵδρυσιν 'Αρχῆς Λιμένων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν ἐπιμένω, οὐχὶ διὰ τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους ἐκθέτει ὁ κ. Παπαϊωάννου, ἀλλὰ διὰ λόγους τοὺς ὁποίους βλέπω ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπιμένω ἀπὸ νομοτεχνικῆς πλευρᾶς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Εφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησις τὸ 30ὸν ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐξουσία εἰσόδου εἰς σκάφη καὶ ὀχήματα. Ἄρθρον 31ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις;

Ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐξουσία κατασχέσεως. Ἄρθρον 32ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

33ον, 34ον καὶ 35ον.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὰ προαναφερθέντα ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάλληλοι τοῦ Ὀργανισμοῦ κατὰ προτίμησιν πρώην Κυβερνητικοὶ ὑπάλληλοι. Ἄρθρον 36ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

37ον, 38ον, 39ον, 40όν.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Πρῶτος Πίναξ, Δεύτερος Πίναξ καὶ Τρίτος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως οἱ Πίνακες ἐγκριθοῦν;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως οἱ Πίνακες ἐγκρίνονται.

Ἤλεξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τοῦ Ὀργανισμοῦ Λιμένων Κύπρου Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁμοφώνως, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Παρακαλῶ τὸν Προεδρεύοντα τῆς Βουλῆς νὰ μὲ ἀντικαταστήσῃ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

('Αντικαθιστᾶ τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Δεύτερον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β, εἶναι «'Ο περὶ 'Αποβαθρῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972».

'Η ἔκθεσις τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν 'Επιτροπῶν ἔχει κυκλοφορήσει καὶ ἐθεωρήθη ὡς ἀναγνωσθεῖσα.

'Υπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Μὴ ὑπαρχόντων ὁμιλητῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς θὰ χωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων καὶ τῶν πλαγιοτίτλων μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Αρθρον 1ον.

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Αρθρον 2ον.

Τροποποίησις τοῦ βασικοῦ νόμου διὰ προσθήκης νέου ἄρθρου. "Αρθρον 3ον.

Διαφύλαξις "Αρθρον 4ον.

"Εναρξις ἰσχύος. "Αρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν προαναφερθέντων ἄρθρων;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως παρακαλῶ ὅπως χωρήσετε εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ 'Αποβαθρῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

Θέμα τέταρτον ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως—Κεφάλαιον Β.

«'Ο περὶ 'Αναθεωρήσεως τῆς Μισθοδοσίας καὶ 'Επιδομάτων τοῦ Νοσηλευτικοῦ Προσωπικοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς ὅπως ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς 'Επιτροπῆς πρὸς τὸ Σῶμα.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΔΟΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :—

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Ἀνδρέας Φάντης (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Ντῖνον Κωνσταντίνου)

Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 4ην Ἰουνίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Ἀναθεωρήσεως τῆς Μισθοδοσίας καὶ Ἐπιδομάτων τοῦ Νοσηλευτικοῦ Προσωπικοῦ Νόμου τοῦ 1969 (Ἀρ. 63 τοῦ 1969) διὰ τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν πληρωτέων ποσῶν πρὸς τὸ κράτος διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ παροχὴν εἰς τοὺς κατόχους δημοσίων θέσεων τοῦ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ διατροφῆς ἢ διατροφῆς καὶ διαμονῆς καὶ τοῦτο συνεπείᾳ τῆς ἀναδρομικῆς, ἀπὸ τῆς 1ης Μαρτίου 1972, αὐξήσεως τῶν μισθῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων. Συνεπείᾳ τῆς ἐν λόγῳ αὐξήσεως τῶν μισθῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ηὐξήθησαν ὡσαύτως καὶ τὰ ἐπιδόματα διατροφῆς ἢ διατροφῆς καὶ διαμονῆς, τὰ χορηγούμενα εἰς κατόχους δημοσίων θέσεων τοῦ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ ἐφ' ὅσον οὗτοι δὲν τυγχάνουσι διατροφῆς ἢ διατροφῆς καὶ διαμονῆς ὑπὸ τοῦ κράτους.

Ὡς προτείνεται εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον, ὡς ἡμερομηνία ἐνάρξεως ἰσχύος τῆς ὑπὸ τῶν ρηθέντων δημοσίων ὑπαλλήλων καταβολῆς τῶν ηὐξημένων ποσῶν διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ κράτους πρὸς αὐτοὺς παρεχομένην διατροφὴν ἢ διατροφὴν καὶ διαμονὴν ὡρίσθη ἡ 1η Μαΐου τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ἐγκρίνει τὴν ὡς ἄνω τροποποίησιν καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν οἱοιδήποτε ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Μὴ ὑπαρχόντων ὁμιλητῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Τροποποίησις τοῦ Μέρους ΙΙ τοῦ Τρίτου Πίνακος τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

Ἀναθεώρησις τῶν πρὸς τὸ κράτος πληρωτέων ποσῶν διὰ διατροφὴν ἢ διατροφὴν καὶ διαμονήν. Τρίτος Πίναξ. Μέρος ΙΙ. Ἄρθρον 3ον.

Τρόπος πληρωμῆς τῶν πρὸς τὸ κράτος πληρωτέων ποσῶν διὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ 1.5.1973 μέχρι σήμερον. Ἄρθρον 4ον.

Ἔναρξις ἰσχύος. Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἀναθεωρήσεως τῆς Μισθοδοσίας καὶ Ἐπιδομάτων τοῦ Νοσηλευτικοῦ Προσωπικοῦ (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

Τὸ πέμπτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι «Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 3) τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὸ Σῶμα.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 3) ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ἀνδρέας Φάντης (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Ντῖνον Κωνσταντίνου)
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 4ην Ἰουνίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £80.000 καὶ ἡ διάθεσις αὐτοῦ διὰ τὴν συνέχισιν τῆς ἐργασίας ἱδρύσεως Βιομηχανικῆς Περιοχῆς εἰς Ἀμμόχωστον, διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ὡς ἀναλυτικώτερον ἀναφέρεται εἰς τὴν σταλεῖσαν μετὰ τοῦ νομοσχεδίου ἐπεξηγηματικὴν ἔκθεσιν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου, ἡ ὑπὸ τὸ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως τοῦ τρέχοντος ἔτους περιληφθεῖσα πρόνοια διὰ τὴν ἵδρυσιν Βιομηχανικῆς Περιοχῆς εἰς Ἀμμόχωστον ἀνέρχεται μόνον εἰς £100.000 ἐνῷ διὰ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἀπρόσκοπτος συνέχισις τῆς ἐργασίας εἰς τὴν ἐν λόγῳ περιοχὴν ἀπαιτεῖται ἐπιπρόσθετον ποσὸν ἐκ £80.000.

Ἐπειδὴ δὲν εἶναι διαθέσιμοι ἰσάξιαι ἐξοικονομήσεις διὰ τόσον μεγάλο ποσὸν ὑφ' οἱονδήποτε ἄλλον ἄρθρον τοῦ σχετικοῦ Κεφαλαίου τοῦ Προϋπολογισμοῦ παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως τὸ συντομώτερον δυνατὸν

συμπληρωθῇ ἡ προμνησθεῖσα ἐργασία ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ ὡς ἄνω νομοσχεδίου διὰ τὴν κατὰ νόμον διάθεσιν τοῦ ἀπαιτουμένου ποσοῦ χρημάτων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ὁ κ. Σωτηριάδης παρακαλῶ.

Α. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, δὲν πρόκειται νὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς οὐσίας τοῦ νομοσχεδίου τούτου. Ἁπλῶς θὰ κάμω μίαν παρατήρησιν δι' αὐτὸ καὶ περιορίζομαι ἀπὸ τὴν θέσιν μου.

Κάθε φοράν, κύριε Πρόεδρε, ποὺ ἡ Κυβέρνησις ἀναφέρεται εἰς ζητήματα ἀναπτύξεως ἢ εἰς κονδύλια διὰ τὴν ἀνάπτυξιν μιᾶς περιοχῆς ἀναγράφεται καὶ τὸ ὄνομα τῆς Πάφου. Ἀλλὰ δίπλα ἀπὸ τὴν λέξιν «Πάφος» ὑπάρχει ἢ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ (+), δηλαδὴ ὁ μαρτυρικὸς σταυρός, ποὺ σημαίνει ὅτι ἐξαρτᾶται τὸ ἀναγραφόμενον ποσὸν ἀπὸ τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἑκάστοτε Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν ἢ ὑπάρχει τὸ σημεῖον τῆς παύλας (—) ποὺ σημαίνει πλήρη ἀνυπαρξίαν εἴτε κονδυλίων εἴτε σχεδίων.

Δι' αὐτό, κύριε Πρόεδρε, διερωτῶμαι ἐὰν δὲν ἀποτελῇ αὐτὸ ἐμπαιγμὸν καὶ κοροϊδίαν τῆς Πάφου καὶ τοῦ παφιακοῦ λαοῦ, ἐὰν ὄχι πρόκλησιν πρὸς τὸν παφιακὸν λαόν, διότι εἶναι, κύριε Πρόεδρε, τρία χρόνια τώρα ποὺ ὅλον ὑποσχέσεις ἔχομεν πὼς θὰ δημιουργηθῇ εἰς τὴν Πάφον βιομηχανικὴ ζώνη. Καὶ δυστυχῶς μόνον ὑποσχέσεις καὶ ὅλον ὑποσχέσεις ἔχομεν. Καὶ ἐνῶ εἰς τὰς ἄλλας ἐπαρχίας ὅλα τὰ κονδύλια τὰ ἀναγραφόμενα ἐξοδεύονται μέχρι τὸ τελευταῖον μίλ καὶ ζητοῦνται ἐπιπλέον καὶ ἐπιπρόσθετα συμπληρωματικὰ ποσὰ διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν σχεδίων—ὅπως συμβαίνει μὲ τὴν περίπτωσιν τὴν σημερινὴν τοῦ νομοσχεδίου ποὺ καλούμεθα νὰ ψηφίσωμεν ἄλλας £80.000 διότι ἐξηντλήθησαν αἱ £100.000 ποὺ εἴχαμεν ψηφίσει—λοιπὸν καλούμεθα, λέγω, σήμερον νὰ ἐγκρίνωμεν ἕνα ποσὸν συμπληρωματικὸν δι' ἄλλας 80.000 λίρας τὴν στιγμὴν ποὺ ἡ Πάφος διαμαρτύρεται, ποὺ στέλλει κάθε λίγο σήματα πικρίας καὶ ἀπογνώσεως διὰ τὴν παραμέλησίν της.

Εἶχα τονίσει καὶ ἄλλοτε, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἡμεῖς οἱ Παφῖται δὲν ζηλεύομεν οὔτε φθονοῦμεν τὴν ἵδρυσιν βιομηχανικῶν ζωνῶν εἰς τὰς ἄλλας ἐπαρχίας, ἀλλ' ἀπεναντίας χαιρόμεθα δι' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Ἀλλὰ ζητοῦμεν καὶ διὰ τὴν Πάφον ἴσην μεταχείρισιν. Ζητοῦμεν ἰσόρροπον καὶ ὁμόρροπον ἀνάπτυξιν ὅλων τῶν πόλεων καὶ ὅλων τῶν περιοχῶν τῆς Κύπρου.

Δι' αὐτούς, λοιπόν, τοὺς λόγους, κύριε Πρόεδρε, εἶμαι ὑποχρεωμένος, εἰς ἔνδειξιν διαμαρτυρίας, ὄχι διατὶ δὲν θέλω νὰ χορηγηθῇ τὸ ποσὸν εἰς τὰς ἄλλας πόλεις, καὶ συγκεκριμένα εἰς τὴν Ἀμμόχωστον, ἀλλὰ εἰς ἔνδειξιν διαμαρτυρίας διὰ τὴν παραγνώρισιν, διὰ τὴν κακὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως ἔναντι τῆς πτωχῆς καὶ ἀπομεμακρυσμένης Πάφου, νὰ καταψηφίσω τὸ παρὸν Νομοσχέδιον.

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί;

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὁμιλοῦντες περὶ σταυρῶν, ἐὰν ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος κοιτάξῃ τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἐπαρχίαν Λευκωσίας, θὰ ἴδῃ πάρα πολλοὺς σταυρούς· ὁμοιάζει μὲ νεκροταφεῖον. Δὲν εἶναι μόνον εἰς τὴν Πάφον οἱ σταυροί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Προτιμᾶ τὸν σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου, παρὰ τὴν παῦλαν (—), κύριε συνάδελφε.

Οἱ ἄλλοι ἐκ Πάφου Βουλευταί;

Ὁ κ. Μαυρονικόλας.

Ν. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, δὲν θὰ ἀκολουθήσω τὸν συνάδελφον κ. Σωτηριάδην νὰ καταψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον. Ἀντιθέτως θὰ τὸ ψηφίσω διὰ νὰ συμπληρωθοῦν αἱ βιομηχανικαὶ περιοχαὶ τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν καὶ ἐλπίζω ὅτι τοῦ χρόνου θὰ ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς ἀνάλογον ποσὸν διὰ τὴν βιομηχανικήν μας περιοχήν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα.

Παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου. Ἂς ἀναγνωσθοῦν ὅλοι οἱ ἀριθμοὶ τῶν ἄρθρων καὶ οἱ πλαγιότιτλοι καὶ θὰ ληφθῇ ἡ καταμέτρησις τῶν ἐνισταμένων εἰς τὸ στάδιον ἐκεῖνο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ £80.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου, 1973. Ἄρθρον 2ον. Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πόσοι ἐγκρίνουν τὴν ψήφισιν τῶν προαναφερθέντων ἄρθρων τοῦ Νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

17.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἷς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 3) τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πόσοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου εἰς Νόμον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

17.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἷς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 6 θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 9) τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν τῆς Βουλῆς ὅπως ὑποβάλῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὸ Σῶμα.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 9) ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ἀνδρέας Φάντης (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Ντῖνον Κωνσταντίνου)
Σταῦρος Ποσκώτης

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 4ην Ἰουνίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £42.000 καὶ ἡ διάθεσις αὐτοῦ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς ηὐξημένης δαπάνης διὰ τὴν ἀγορὰν διαφόρων ἰδιωτικῶν περιουσιῶν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου, ἡ εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους περιληφθεῖσα πρόνοια ἐκ £30.000 διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοιαύτης φύσεως δαπανῶν θεωρεῖται ἀνεπαρκὴς καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ἐζήτησε αὔξησιν τῆς ἐν λόγῳ προνοίας εἰς τὰς £72.000, ποσὸν εἰς ὅπερ ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἀνέλθουν αἱ ὁλικαὶ δαπάναι διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν. Ἐπειδὴ δὲν ὑφίστανται εἰς τὸ σχετικὸν ἄρθρον οἱαιδήποτε ἰσάξιαι ἐξοικονομήσεις παρίστανται, ὑπὸ τὰς περιστάσεις, ἀνάγκη ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ἐγκρίνει τοὺς σκοποὺς δι' οὓς πρόκειται νὰ διατεθῇ τὸ ὡς ἄνω ποσὸν χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Μὴ ὑπαρχόντων ὁμιλητῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον, Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £42,000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου, 1973. Ἄρθρον 2ον. Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τρίτη ἀνάγνωσις. Παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 9) τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ νομοσχεδίου εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 7 θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι «Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 10) τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν ὅπως ὑποβάλῃ τὴν Ἔκθεσίν του εἰς τὸ Σῶμα.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 10) ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :—

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ἀνδρέας Φάντης (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Ντῖνον Κωνσταντίνου)
Σταῦρος Ποσκώτης

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 4ην Ἰουνίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £189 καὶ ἡ διάθεσις αὐτοῦ διὰ τὴν δημοσιονομικὴν διευθέτησιν εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους τῆς ἀντιμισθίας τῶν θέσεων τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Πρωτοκολλητοῦ τοῦ Δικαστηρίου Ἐργατικῶν Διαφορῶν συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ θεσπισθέντος προσφάτως ὑπὸ τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς Τροποποιητικοῦ Νόμου περὶ Ἐτησίων Ἀδειῶν μετ' Ἀπολαβῶν (Ἀρ. 5 τοῦ 1973) διὰ τοῦ ὁποίου καὶ συνεστήθη τὸ ρηθὲν δικαστήριον εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἕως τότε λειτουργοῦντος. Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου.

Ὡς ἀναλυτικώτερον ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, συνεπείᾳ τῆς θεσπίσεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς τοῦ ἐν λόγῳ νόμου ἡ ἀντιμισθία τῶν προμνησθεισῶν θέσεων ἐτέθη εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον ὡς προνοεῖται διὰ τὰς θέσεις Ἀνωτέρου Ἐπαρχιακοῦ Δικαστοῦ καὶ Πρωτοκολλητοῦ, 1ης καὶ 2ας Τάξεως, ἀντιστοίχως, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καὶ ἐπηρέασε τὰ σχετικὰ κονδύλια τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ τρέχοντος ἔτους. Παρίσταται, ὅθεν, ἀνάγκη δημοσιονομικῆς διευθετήσεως τῶν ἐπηρεαζομένων κονδυλίων, δι' ὃ καὶ προτείνεται τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐγκρίνει τὰς προτεινομένας δημοσιονομικὰς διευθετήσεις καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ προμνησθέντα θέματα καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Μὴ ὑπαρχόντων ὁμιλητῶν ἐπὶ τοῦ θέματος ἀρχῆς παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων καὶ τοῦ πλαγιοτίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον. Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £189 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου, 1973. Ἄρθρον 2ον. Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν προαναφερθέντων ἄρθρων τοῦ Νομοσχεδίου;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου τοῦ Νομοσχεδίου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 10) τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

Τὸ 10ον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι «Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Καταστολῆς Παρανόμων Πράξεων Στρεφομένων κατὰ τῆς Ἀσφαλείας τῆς Πολιτικῆς Ἀεροπορίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὸ Σῶμα.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗΣ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΣΤΡΕΦΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Ἐζεκίας Παπαϊωάννου, Πρόεδρος
Ἀνδρέας Φάντης
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Νῖκος Κόσιης
Φειδίας Παρασκευαΐδης
Κυριάκος Παπαδημητρίου
Κώστας Χριστοδουλίδης

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 11ην Ἰουνίου 1973.

Σκοπὸς τοῦ προτεινομένου νόμου εἶναι ἡ κύρωσις τῆς Συμβάσεως περὶ Καταστολῆς Παρανόμων Πράξεων στρεφομένων κατὰ τῆς Ἀσφαλείας τῆς Πολιτικῆς Ἀεροπορίας, τὴν ὁποίαν ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία ὑπέγραψε δυνάμει Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὑπ' ἀριθμὸν 11759 καὶ ἡμερομηνίαν 12ην Ὀκτωβρίου 1972.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Σώματος ἐπιψήφισις τοῦ ὡς ἄνω νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως.

Διὰ τῶν προνοιῶν τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης Συμβάσεως, τῆς ὁποίας ἀπώτερος σκοπὸς εἶναι ἡ ἀποτροπὴ τῆς ἐκτελέσεως παρανόμων πράξεων στρεφομένων κατὰ τῆς ἀσφαλείας τῆς πολιτικῆς ἀεροπορίας καὶ θετουσῶν ἐν κινδύνῳ τὴν ἀσφάλειαν προσώπων καὶ περιουσίας, προτείνεται ἡ ἀνάληψις ὑφ' ἑκάστου Συμβαλλομένου Κράτους ὑποχρεώσεως ὅπως καταστήσῃ τὰς τοιαύτας πράξεις ὡς σοβαρὰ ἀδικήματα κολάσιμα δι' αὐστηρῶν ποινῶν.

Ὡς τοιαῦται πράξεις, αἵτινες συμφώνως τοῦ προτεινομένου νόμου θὰ ἀποτελέσωσι κολάσιμα ἀδικήματα, εἶναι, μεταξὺ ἄλλων, ἡ διάπραξις ὑφ' οἱουδήποτε προσώπου οἱασδήποτε βιαίας πράξεως στρεφομένης ἐναντίον προσώπου εὑρισκομένου ἐπὶ ἀεροσκάφους ἐν πτήσει, ἡ καταστροφὴ ἢ ἡ πρόκλησις βλάβης εἰς ἀεροσκάφος ἐν ὑπηρεσίᾳ, ἡ καταστροφὴ ἢ ἡ πρόκλησις βλάβης εἰς ἀεροναυτιλιακὰς διευκολύνσεις, ἐφ' ὅσον αἱ ἐν λόγῳ πράξεις εἶναι δυνατὸν νὰ θέσουν εἰς κίνδυνον τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἀεροσκαφῶν καὶ τῶν διὰ τούτων μεταφερομένων προσώπων καὶ περιουσιῶν.

Ἡ προτεινομένη Σύμβασις θέλει τεθῆ ἐν ἰσχύϊ μετὰ πάροδον τριάκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς καταθέσεως τῶν ἐγγράφων ἐπικυρώσεως δέκα ὑπογραψάντων ταύτην Κρατῶν, ἐκ τῶν μετασχόντων εἰς τὴν ἐν Μοντρεάλ λαβοῦσαν χώραν τὴν 23ην Σεπτεμβρίου 1971 Διεθνῆ Διάσκεψιν ἐπὶ τοῦ Ἀεροπορικοῦ Δικαίου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου πρὸς κύρωσιν τῆς ἐν λόγῳ Συμβάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Μὴ ὑπαρχόντων ὁμιλητῶν παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἄρθρων καὶ τῶν πλαγιοτίτλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον. Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον. Πίναξ καὶ Κύρωσις Συμβάσεως. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν προαναφερθέντων ἄρθρων;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου τοῦ Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Καταστολῆς Παρανόμων Πράξεων Στρεφομένων κατὰ τῆς Ἀσφαλείας τῆς Πολιτικῆς Ἀεροπορίας (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου εἰς νόμον;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 12 θέμα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β, τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι «Ὁ περὶ Ἀναθεωρήσεως καὶ Ἀναδιαρθρώσεως τοῦ Μισθολογίου τῶν Δημοσίων Θέσεων Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν νὰ ὑποβάλῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὸ Σῶμα.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΟΥ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Φάντης (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Ἀνδρέαν Ζιαρτίδην)

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 8ην Ἰουνίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἀναθεώρησις καὶ ἀναδιάρθρωσις τοῦ μισθολογίου τῶν δημοσίων θέσεων διὰ τῆς συγχωνεύσεως ἀριθμοῦ ὁμοιογενῶν μισθοδοτικῶν κλιμάκων καὶ τῆς ἐνσωματώσεως ἐν αὐταῖς τῆς ἤδη χορηγηθείσης ἐκ 16% αὐξήσεως εἰς τοὺς μισθοὺς τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

Διὰ τοῦ ἰδίου νομοσχεδίου προβλέπεται ὡσαύτως ἀναπροσαρμογὴ τῶν παλαιῶν μισθῶν τῶν ὑπηρετούντων ὑπαλλήλων εἰς τοὺς διὰ τοῦ ἀναθεωρουμένου μισθολογίου προνοουμένους μισθούς.

Ὡς ὁρίζεται εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον, ὡς ἡμερομηνία ἐνάρξεως ἰσχύος τῶν ρηθεισῶν προνοιῶν ὡρίσθη ἡ 1η Ἰουλίου τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Διαρκούσης τῆς μελέτης τοῦ νομοσχεδίου ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου συμπληρωματικὴ τροποποίησις ἥτις μελετηθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἐνεκρίθη καὶ ἐνεσωματώθη εἰς τὸ κατάλληλον μέρος τοῦ νομοσχεδίου. Εἰδικώτερον διὰ τῆς σταλείσης εἰς μεταγενέστερον στάδιον τροποποιήσεως προτείνεται ἡ ἀντικατάστασις τοῦ ἄρθρου (6) τοῦ νομοσχεδίου διὰ τοῦ ἀκολούθου, δυνάμει τοῦ ὁποίου ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν θὰ κέκτηται ἐξουσίαν ἄρσεως οἱωνδήποτε τυχὸν ἀνωμαλιῶν αἵτινες ἤθελον ἀναφυῆ κατὰ τὴν ἀναπροσαρμογὴν τῶν μισθῶν τῶν ὑπηρετούντων δημοσίων ὑπαλλήλων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ προτεινομένου νέου μισθολογίου :—

«Ἀναπροσαρμογὴ μισθῶν ὑπηρετούντων δημοσίων ὑπαλλήλων. Πίναξ Ε.

6. (1) Τηρουμένων τῶν διατάξεων τοῦ ἐδαφίου (2), ἀπὸ τῆς ὁρισθείσης ἡμερομηνίας ὁ μισθὸς παντὸς ὑπηρετοῦντος δημοσίου ὑπαλλήλου ἀναπροσαρμόζεται συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Πίνακος Ε.

(2) Ἐν τῇ τοιαύτῃ ἀναπροσαρμογῇ ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν κέκτηται ἐξουσίαν ὅπως ἄρῃ οἱασδήποτε ἀνωμαλίας αἵτινες δυνατὸν νὰ προκύψωσι.».

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ἐγκρίνει τοὺς σκοποὺς δι' οὓς προτείνεται τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν αὐτοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Μὴ ὑπαρχόντων ὁμιλητῶν παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πλαγιοτίτλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον. Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον. Ἀντικατάστασις μισθοδοτικῶν κλιμάκων καὶ παγίων μισθῶν. Ἄρθρον 3ον. Πίναξ Α. Πίναξ Β. Ἀναδιάρθρωσις ὡρισμένων θέσεων. Ἄρθρον 4ον. Πίναξ Γ. Κατώτατον σημεῖον τῶν νέων κλιμάκων ὡρισμένων θέσεων προαγωγῆς. Ἄρθρον 5ον. Πίναξ Δ. Ἀναπροσαρμογὴ μισθῶν ὑπηρετούντων δημοσίων ὑπαλλήλων. Ἄρθρον 6ον. Πίναξ Ε. Περιορισμὸς ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου 84 τοῦ 1972. Ἄρθρον 7ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν προαναφερθέντων ἄρθρων;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου τοῦ Νομοσχεδίου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ἀναθεωρήσεως καὶ Ἀναδιαρθρώσεως τοῦ Μισθολογίου τῶν Δημοσίων Θέσεων Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

1) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 11) τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 4) τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

3) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 12) τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4) Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Ἀπαγορεύσεως τῆς Ἀναπτύξεως Παραγωγῆς καὶ Ἐναποθηκεύσεως Βακτηριολογικῶν (Βιολογικῶν) καὶ Τοξικῶν Ὅπλων καὶ τῆς Καταστροφῆς τούτων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

5) Ὁ περὶ Καταχωρήσεως Γεννήσεων καὶ Θανάτων Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

6) Ὁ περὶ Δανείου (Ἀνάπτυξις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

7) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 13) τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν τῆς Βουλῆς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

8) Ὁ περὶ Στρατοῦ τῆς Δημοκρατίας (Σύνθεσις, Κατάταξις καὶ Πειθαρχία) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

Τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν τῆς Βουλῆς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

9) Ὁ περὶ Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις τῆς Θητείας) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν τῆς Βουλῆς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

10) Ὁ περὶ Φορολογίας Ἱπποδρομιακῶν Στοιχημάτων Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν τῆς Βουλῆς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

11) Ὁ περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

12) Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Ἐπιβολὴ καὶ Ἐπιστροφὴ τούτων) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν τῆς Βουλῆς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

13) Οἱ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας (Πολεοδομικὸν Συμβούλιον) Κανονισμοὶ τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐσωτερικῶν τῆς Βουλῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ τῆς ἡμερησίας διατάξεως : Οὐδὲν θέμα εὑρίσκεται ἀναγεγραμμένον εἰς τὸ Κεφάλαιον τοῦτο.

Πρόκειται νὰ ἐγγράψετε θέμα κύριε Παπαϊωάννου;

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ὄχι, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἁπλῶς ἤθελα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία—νὰ ἐγγραφῇ τὸ νομοσχέδιον περὶ Ἐγγραφῆς Ἐργολάβων, τὸ ὁποῖον ἐκκρεμεῖ τώρα καὶ πολλοὺς μῆνας καὶ ὑπάρχει μία ἀδικαιολόγητος καθυστέρησις, κατὰ τὴν γνώμην μας, ἀπὸ μέρους τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων. Καὶ ὑφιστάμεθα τὰς πιέσεις τῶν ἐνδιαφερομένων διὰ νὰ ἀποπερατωθῇ ἡ ἐργασία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπετε, τὸ νομοσχέδιον παρεπέμφθη εἰς Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν;

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Καὶ συνεπληρώθη τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς;

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Σχεδόν. Ἀλλὰ ὑπῆρξε μία μικρὰ λεπτομέρεια τὴν ὁποίαν ἀνέλαβε τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων νὰ διευθετήσῃ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Νομικοῦ Τμήματος τῆς Κυβερνήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι θὰ ἦτο ἄσκοπος ἡ Ἐγγραφὴ ἐὰν δὲν εἴμεθα βέβαιοι ἐκ τῶν προτέρων ὅτι πρόκειται νὰ ἐπανέλθῃ ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τελικὴν ἔγκρισιν ἢ ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐν πάσῃ περιπτώσει....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἰσηγοῦμαι ὅπως ἁπλῶς εἰδοποιηθῇ τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ὅπως ἐπισπεύσῃ τὴν ἐργασίαν.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἁπλῶς ἤθελα νὰ καταστήσω σαφὲς ὅτι δὲν εὐθύνεται ἡ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων διὰ τὴν καθυστέρησιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Σαμψὼν θὰ ἐγγράψῃ θέμα ;

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Θὰ ἤθελα νὰ σᾶς πληροφορήσω, κ. Πρόεδρε, μᾶλλον νὰ διαμαρτυρηθῶ διὰ τοῦ....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπετε, κ. Σαμψών, δὲν εἶναι ἡ κατάλληλος στιγμὴ διὰ τὴν ὑποβολὴν οἱασδήποτε διαμαρτυρίας. Εὑρίσκομαι εἰς τὸ στάδιον τῆς ἀναγγελίας τῆς ἡμερησίας διατάξεως τῆς ἑπομένης συνεδριάσεως...

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Θὰ ἐγγράψω θέμα ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα. Νὰ περιμένετε ὅταν ἔλθῃ ἡ κατάλληλος ὥρα νὰ τὸ ἐγγράψετε. Διότι εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς Βουλῆς δὲν βλέπω ἀναγεγραμμένον οἱονδήποτε θέμα «Διάφορα» ἢ ὑποβολὴν διαμαρτυριῶν. Ἑπομένως ἡ ὑποβολὴ εἰσηγήσεων ἐνώπιον τοῦ Σώματος οὐδένα σκοπὸν ἐξυπηρετεῖ, τοὐλάχιστον ἀπὸ κοινοβουλευτικῆς πλευρᾶς.

Ἡ ἑπομένη συνεδρίασις τοῦ Σώματος ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν, μὲ ἡμερησίαν διάταξιν τὴν ἀκόλουθον :—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία

(1) Ὁ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(2) Ὁ περὶ Ἐλέγχου Ἐνοικίων (Ὑποστατικὰ Ἐργασίας) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1970.

(3) Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμος τοῦ 1973.

(4) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 11) τοῦ 1973.

(5) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 4) τοῦ 1973.

(6) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 12) τοῦ 1973.

(7) Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Ἀπαγορεύσεως τῆς Ἀναπτύξεως, Παραγωγῆς καὶ Ἐναποθηκεύσεως Βακτηριολογικῶν (Βιολογικῶν) καὶ Τοξικῶν Ὅπλων καὶ τῆς Καταστροφῆς τούτων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(8) Ὁ περὶ Καταχωρήσεως Γεννήσεων καὶ Θανάτων Νόμος τοῦ 1973.

(9) Ὁ περὶ Δανείου (Ἀνάπτυξις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(10) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 13) τοῦ 1973.

(11) Ὁ περὶ Στρατοῦ τῆς Δημοκρατίας (Σύνθεσις, Κατάταξις καὶ Πειθαρχία) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(12) Ὁ περὶ Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις τῆς Θητείας) Νόμος τοῦ 1973.

(13) Ὁ περὶ Φορολογίας Ἱπποδρομιακῶν Στοιχημάτων Νόμος τοῦ 1973.

(14) Ὁ περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(15) Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Ἐπιβολὴ καὶ Ἐπιστροφὴ τούτων) (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1973.

(16) Οἱ περὶ Ἀρχῆς Ἐνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς Ἀγροτικῶν Κτημάτων (Ὅροι Ὑπηρεσίας τῶν Ὑπαλλήλων τῆς Ἀρχῆς) Κανονισμοὶ τοῦ 1973.

(17) Οἱ περὶ Ἀρχῆς Ἐνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς Ἀγροτικῶν Κτημάτων (Ταμεῖον Ἰατροφαρμακευτικῆς Περιθάλψεως) Κανονισμοὶ τοῦ 1973.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Θέλω νὰ ἐγγράψω ὡς θέμα πρὸς συζήτησιν, κύριε Πρόεδρε, τὸ ἀκόλουθον.

«Τὸ σημερινὸν Κυβερνητικὸν διάταγμα δι' ἐπιβολὴν νέας φορολογίας ἐπὶ τῶν σιγαρέττων καὶ αὐτοκινήτων ἰδιωτικῆς χρήσεως, νέα ἀπομύζησις τοῦ ἱδρῶτος τοῦ λαοῦ μας».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπετε, κύριε Σαμψών, νομίζω ὅτι ἀκολουθεῖται ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Σώματος ἡ τακτικὴ ὅτι ἐὰν θέματα εὑρίσκωνται πρὸς ἐξέτασιν ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς τὰ ἐν λόγῳ θέματα δὲν ἐγγράφονται πρὸς συζήτησιν ἐνώπιον τοῦ Σώματος προτοῦ συμπληρωθῇ ἡ συζήτησίς των ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς.

Νομίζω ὅτι κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου ἐνώπιον τοῦ Σώματος εἶσθε ἐλεύθερος νὰ ἐκφράσητε τὰς ἀπόψεις σας.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νομίζω ὅτι εἶναι γνωστὴ αὐτὴ ἡ διαδικασία. Δηλαδὴ δὲν πρόκειται περὶ οἱασδήποτε ἰδιοτυπίας ἐκτὸς ἐὰν ἐγένετο διὰ σκοποὺς ἀναφορᾶς της καὶ μόνον.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

(Ὥρα λήξεως 6.32 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Κληρίδης Ξάνθος
Κόσιης Νῖκος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ διαπλάτυνσις τῆς γεφύρας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μιτσεροῦ—Ἀγροκηπιᾶς—Τὸ θέμα τῆς φορολογίας φιλοδωρημάτων).

(2) Ἔγκρισις ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν ὅρων ἐντολῆς τῆς ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς ἐπὶ τούτῳ συσταθείσης Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς ἐξέτασιν τοῦ θέματος τῆς ἐλευθεροτυπίας.

(3) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ὀργανισμοῦ Λιμένων Κύπρου Νόμου τοῦ 1972 καὶ τοῦ περὶ Ἀποβαθρῶν (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1972, ἡ ἐπ' αὐτῶν διεξαχθεῖσα συζήτησις (Κ. Χατζηκακοῦ, Ν. Σαμψών, Κ. Χριστοδουλίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Ξ. Κληρίδης, Τ. Παπαδόπουλος, Β. Λυσσαρίδης, Αἰμ. Φράγκος, Πρόεδρος) καὶ ψήφισις αὐτῶν.

(4) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ἀναθεωρήσεως τῆς Μισθοδοσίας καὶ Ἐπιδομάτων τοῦ Νοσηλευτικοῦ Προσωπικοῦ (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(5) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου (Ἀρ. 3) τοῦ 1973, ἡ ἐπ' αὐτοῦ ἀγόρευσις τοῦ Βουλευτοῦ κ. Α. Σωτηριάδη καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(6) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 9) τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(7) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 10) τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(8) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμβάσεως περὶ Καταστολῆς Παρανόμων Πράξεων Στρεφομένων κατὰ τῆς Ἀσφαλείας τῆς Πολιτικῆς Ἀεροπορίας (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(9) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ἀναθεωρήσεως καὶ Ἀναδιαρθρώσεως τοῦ Μισθολογίου τῶν Δημοσίων Θέσεων Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(10) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Κανονισμῶν.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 21ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.38 μ.μ.)

(Ἀρ. 38)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 26ην Μαΐου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Λεάνδρου Ζαχαριάδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 28ην Μαΐου 1973.

«Ἐν ὄψει τῆς συνεχιζομένης σοβαρᾶς λειψυδρίας ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον ἐάν, πρὸς ἐξοικονόμησιν ποσίμου ὕδατος καὶ ὡς μέτρον ἐκτάκτου ἀνάγκης ἐπὶ αὐστηρῶς προσωρινῆς βάσεως, δὲν ἐνδείκνυται ἡ παραχώρησις ἀδείας εἰς οἰκοδεσπότας πρὸς ἀνόρυξιν φρεάτων ἐντὸς τῶν οἰκιῶν των διὰ τὰς δευτερευούσης φύσεως εἰς ὕδωρ οἰκιακὰς ἀνάγκας των αἵτινες δύνανται κάλλιστα νὰ ἱκανοποιηθοῦν διὰ μὴ ποσίμου ὕδατος».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 8ην Ἰουνίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 28ην Μαΐου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Λεάνδρου Ζαχαριάδη.

«Εἶναι γεγονὸς ὅτι τὸ ὑδρευτικὸν πρόβλημα τόσον εἰς τὰς πόλεις ὅσον καὶ εἰς τὴν ὕπαιθρον καθίσταται ὀσημέραι ὀξύτερον καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων μὴ φειδόμενον κόπου, χρόνου ἢ χρήματος λαμβάνει ἅπαντα τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως.

Τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων φρονεῖ ὡσαύτως ὅτι παρὰ τὰ οἱαδήποτε λαμβανόμενα ἢ ληφθησόμενα μέτρα ἡ κατάστασις δὲν πρόκειται νὰ ἀντιμετωπισθῇ ἱκανοποιητικῶς ἐὰν δὲν καταστῇ συνείδησις παντὸς οἰκοδεσπότου ἡ πάσῃ θυσίᾳ καὶ διὰ παντὸς μέσου ἐξοικονόμησις ὕδατος, πλειστάκις δὲ τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο προέβη εἰς σχετικὰς ἐκκλήσεις πρὸς τὸ κοινόν.

Ἐν ὄψει τῶν ἀνωτέρω θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον ἐὰν αἱ δευτερεύουσαι οἰκιακαὶ ἀνάγκαι ἠδύναντο νὰ ἱκανοποιηθοῦν ἐκ φρεάτων ἀνορυχθησομένων ὑπὸ τῶν οἰκοδεσποτῶν ἐντὸς τῶν οἰκιῶν των. Ἀναφέρεται συναφῶς ὅτι ἡ ἔκδοσις ἀδείας ἀνορύξεως φρέατος ἀνάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ οἰκείου Ἐπάρχου, οἱοσδήποτε δὲ ἐνδιαφερόμενος δύναται νὰ ζητήσῃ τοιαύτην ἄδειαν».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 3ην Μαΐου 1973 ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τήν 3ην Μαΐου 1973.

«Ἐρωτᾶται τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων :

(α) Διατὶ δὲν ἀναγνωρίζονται τὰ προσόντα καὶ δὲν τυγχάνουν ἐγγραφῆς Κυπρίαι ἀπόφοιτοι σχολῶν Μέσης Παιδείας, αἱ ὁποῖαι ἐσπούδασαν ἐπὶ τρία καὶ ἥμισυ ἔτη εἰς τὴν Λαοκρατικὴν Γερμανίαν ὡς νοσοκόμαι καὶ μαῖαι, τὴν στιγμὴν μάλιστα ποὺ ἡ Κύπρος ἔχει μεγάλην ἀνάγκην τῶν ὑπηρεσιῶν των ;

(β) Ποῖον εἶναι τὸ Συμβούλιον ἐγγραφῆς νοσοκόμων καὶ μαιῶν, ποῖα τὰ προσόντα τῶν μελῶν του καὶ πῶς λειτουργεῖ τοῦτο ;

(γ) Διατὶ δὲν διορίζονται αἱ δέκα καὶ πλέον νοσοκόμαι, αἱ ὁποῖαι ἐσπούδασαν εἰς Λαοκρατικὴν Γερμανίαν ἐπὶ τρία καὶ ἥμισυ ἔτη ὡς νοσοκόμαι καὶ μαῖαι, εἰς τὰ Κυβερνητικὰ νοσοκομεῖα τὴν στιγμὴν ποὺ αὐτὰ χρειάζονται τὰς ὑπηρεσίας των ;

(δ) Ποῖος ὁ μισθὸς τῶν κυβερνητικῶν νοσοκόμων καὶ βοηθῶν νοσοκόμων ;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 18ην Ἰουνίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 3ην Μαΐου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Α. Ἕνδεκα νεάνιδες, αἵτινες παρηκολούθησαν νοσοκομειακὰς σπουδὰς εἰς Ἀνατολικὴν Γερμανίαν, ὑπέβαλον αἴτησιν εἰς τὸ Συμβούλιον Νοσοκομίας καὶ Μαιευτικῆς πρὸς ἐγγραφὴν εἰς τὸ Μητρῷον τῶν ἐν Κύπρῳ Ἐγγεγραμμένων Νοσοκόμων. Αὗται παρουσίασαν πιστοποιητικὰ παρακολουθήσεως γενικῆς νοσηλευτικῆς ἐπὶ δύο ἔτη καὶ μαιευτικῆς ἐπὶ ἕν ἔτος.

Δυνάμει τῶν Κανονισμῶν, διὰ νὰ ἐγγραφῇ ἕν πρόσωπον ὡς Γενικὸς Νοσοκόμος ἐν Κύπρῳ, δέον νὰ ἔχῃ παρακολουθήσει ἐπιτυχῶς τριετῆ κύκλον σπουδῶν εἰς τὴν νοσηλευτικὴν καί, ὡς μαῖα, ἑνὸς ἔτους σπουδῶν εἰς τὴν μαιευτικήν. Πρόσωπα ἅτινα παρηκολούθησαν διετῆ κύκλον σπουδῶν εἰς τὴν νοσηλευτικὴν ἐγγράφονται ὡς Βοηθοὶ Νοσοκόμοι.

Τὸ Συμβούλιον Νοσοκομίας καὶ Μαιευτικῆς, ἀφοῦ ἐξήτασε τὰς αἰτήσεις καὶ τὰ προσκομισθέντα πιστοποιητικὰ τῶν ἐν λόγῳ μαιῶν, ἀπεφάσισεν ὁμοφώνως ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐγγράψῃ ταύτας ὡς Γενικὰς Νοσοκόμους ἀλλὰ ὡς Βοηθοὺς Νοσοκόμους.

Κατὰ τὸ 1971, 15 νεάνιδες, αἵτινες παρηκολούθησαν τὰς ἰδίας σπουδὰς ἐπὶ ὑποτροφίᾳ κατόπιν ἐπιλογῆς αὐτῶν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἐπέστρεψαν εἰς Κύπρον. Ἐπειδὴ τὸ πρόβλημα τοῦ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀπασχολουμένου νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ ἦτο τότε ὀξὺ καὶ ἐπειδὴ ὑπῆρχεν ἠθικὴ τοὐλάχιστον ὑποχρέωσις προσλήψεως αὐτῶν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἀπεφασίσθη, κατόπιν

νομικῆς γνωμοδοτήσεως, ὅπως αὗται, πρὸ τῆς ἐγγραφῆς των εἰς τὸ Μητρῷον τῶν Νοσοκόμων, ἀπασχοληθοῦν ἐπὶ ἡμερησίας βάσεως ἐπὶ ἕν ἔτος ἵνα καταρτισθοῦν πλήρως θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ ἔτους, καὶ ἐφ' ὅσον ἡ ἐπίδοσίς των ἐθεωρήθη ἱκανοποιητική, ἐνεγράφησαν ὡς Γενικαὶ Νοσοκόμοι.

Τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας, ἐν τῇ προσπαθείᾳ του νὰ βοηθήσῃ τὰς προσφάτως ἀφιχθείσας νεάνιδας, προέτεινεν εἰς αὐτὰς ὅπως παρακολουθήσουν τὸ τρίτον ἔτος φοιτήσεως εἰς τὴν Σχολὴν Νοσοκόμων, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι εἶναι ἀπόφοιτοι σχολῶν Μέσης Παιδείας, καὶ τοῦτο διὰ νὰ παρασχεθῇ εἰς αὐτὰς ἡ εὐκαιρία νὰ καταρτισθοῦν πλήρως θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς καὶ νὰ ἐγγραφοῦν ἀργότερον ὡς Γενικαὶ Νοσοκόμοι. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους θὰ λαμβάνουν ἐπίδομα ἐκ £24 μηνιαίως θὰ ἔχουν δὲ δωρεὰν διατροφὴν καὶ διαμονήν.

Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι αἱ ἐν λόγῳ νεάνιδες μετέβησαν εἰς Γερμανίαν ἰδίᾳ βουλήσει, οὐδεμίαν δὲ ὑποχρέωσιν ἀνέλαβεν ἡ Κυβέρνησις νὰ προσλάβῃ ταύτας εἰς τὴν Ὑπηρεσίαν. Ἀσφαλῶς αὗται δύνανται, ἅμα τῇ ἐγγραφῇ των τώρα ὡς Βοηθῶν Νοσοκόμων, νὰ ἀπευθύνωνται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Δημοσίας Ὑπηρεσίας ὁσάκις προκηρύσσωνται κεναὶ θέσεις. Δύνανται ἐπίσης νὰ ἐγγραφοῦν ὡς Γενικαὶ Νοσοκόμοι — ἀφοῦ συμπληρώσουν ἕν ἔτος εἰς τὸ Γενικὸν Νοσοκομεῖον Λευκωσίας ἢ εἰς ἄλλο Κυβερνητικὸν Νοσοκομεῖον — καὶ νὰ ἀπευθύνωνται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Δημοσίας Ὑπηρεσίας ὁσάκις προκηρύσσωνται κεναὶ θέσεις. Αὗται δύνανται ὡσαύτως νὰ ἐξεύρουν ἐργασίαν καὶ εἰς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα.

Β. Δυνάμει τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ περὶ Νοσοκομίας καὶ Μαιευτικῆς Νόμου, Κεφ. 253, τὸ Συμβούλιον Νοσοκομίας καὶ Μαιευτικῆς ἀπαρτίζεται ἐκ—

(α) τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας, ex officio, ἢ ἐὰν οὗτος τυγχάνῃ νὰ μὴν εἶναι ἰατρός, τοῦ Πρώτου Ἰατρικοῦ Λειτουργοῦ·

(β) τοῦ Πρώτου Ἰατρικοῦ Λειτουργοῦ, ex officio·

(γ) ἑνὸς ἰατροῦ διοριζομένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου κατόπιν εἰσηγήσεως γενομένης ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ·

(δ) τῆς Ἀνωτέρας Προϊσταμένης Ἀδελφῆς, ex officio·

(ε) δύο προσώπων ἐν τῇ δημοσίᾳ ὑπηρεσίᾳ κατεχόντων δίπλωμα Νοσοκομίας καὶ/ἢ Μαιευτικῆς, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου κατόπιν εἰσηγήσεως γενομένης ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ·

(στ) δύο προσώπων ἐκτὸς τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας κατεχόντων δίπλωμα Νοσοκομίας καὶ/ἢ Μαιευτικῆς, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου κατόπιν εἰσηγήσεως τοῦ Ὑπουργοῦ.

Γ. Ἡ μισθοδοσία τοῦ ἐν τῇ Κυβερνητικῇ ὑπηρεσίᾳ νοσοκομειακοῦ προσωπικοῦ καθορίζεται εἰς τοὺς ἑκάστοτε προϋπολογισμούς».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 2αν Ἰουνίου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Λεάνδρου Ζαχαριάδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 5ην Ἰουνίου 1973.

«Ἡ Ἀρχὴ Ἀδειῶν ὑπὸ τὴν παροῦσαν σύνθεσίν της δὲν συνέρχεται τακτικῶς (ἐπὶ ὁλόκληρον μῆνα δὲν συνῆλθε ἔστω καὶ ἅπαξ) καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐκκρεμοῦν ἑκατοντάδες ὑποθέσεων πρὸς μεγίστην ταλαιπωρίαν τοῦ κοινοῦ.

Ἐν ὄψει τῆς ἀπαραδέκτου αὐτῆς καταστάσεως καὶ μέχρι τῆς ἐξαγγελθείσης καταργήσεως τῆς Ἀρχῆς Ἀδειῶν παρακαλεῖται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα ποῖα μέτρα λαμβάνονται πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ κοινοῦ καὶ πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως».

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 20ὴν 'Ιουνίου 1973, τοῦ 'Υπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 5ην 'Ιουνίου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Λεάνδρου Ζαχαριάδη.

«Κατὰ κανόνα ἡ 'Αρχὴ 'Αδειῶν συνέρχεται τακτικῶς ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος ἐπὶ ἀρκετὰς ὥρας. Ἔτυχεν εἰς τὸ παρελθὸν νὰ μὴ δυνηθῆ ἡ 'Αρχὴ νὰ συνέλθη ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος ἐπὶ χρονικὸν διάστημα ἑνὸς μηνὸς περίπου λόγῳ ἀπουσίας εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τριῶν μελῶν αὐτῆς. Πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ δημιουργηθέντος κενοῦ, ἡ 'Αρχὴ συνέρχεται τώρα δὶς ἢ τρὶς ἑβδομαδιαίως.

Παραλλήλως προωθεῖται ἐπειγόντως τὸ θέμα τῆς ἱδρύσεως καὶ λειτουργίας Τμήματος Χερσαίων Μεταφορῶν καὶ τῆς τροποποιήσεως τοῦ σχετικοῦ νόμου ὥστε νὰ καταστῆ δυνατὴ ἡ κατάργησις τῆς 'Αρχῆς 'Αδειῶν καὶ ἡ ἀνάθεσις τῶν ἁρμοδιοτήτων αὐτῆς εἰς τὸ ἱδρυθησόμενον Τμῆμα Χερσαίων Μεταφορῶν.»

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ἡ ἀνάγνωσις 'Ερωτήσεων καὶ 'Απαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β — Νομοθετικὴ 'Εργασία.

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β εἶναι «Ὁ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς 'Επιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
'Εζεκίας Παπαϊωάννου (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. 'Ανδρέαν Ζιαρτίδην).

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς δύο αὐτῆς συνεδριάσεις συγκροτηθείσας τὴν 2αν 'Απριλίου καὶ 12ην 'Ιουνίου 1973. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς συνεδριάσεις κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμου εἰς τρόπον ὥστε νὰ ὑπάρξωσιν αἱ ἀπαραίτητοι νομικαὶ προϋποθέσεις ἐφαρμογῆς καὶ ἐν Κύπρῳ τοῦ συστήματος τελωνειακοῦ ἐλέγχου διὰ τῆς διελεύσεως τῶν ἐπιβατῶν διὰ διαδρόμων «πρασίνου/ἐρυθροῦ» καὶ νὰ χορηγηθῇ ἐξουσία εἰς τὸ 'Υπουργικὸν Συμβούλιον ὅπως, διὰ Διατάγματος αὐτοῦ δημοσιευομένου ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας, προνοῇ περὶ τῆς παραχωρήσεως ἀπαλλαγῶν ἐκ τῶν τελωνειακῶν δασμῶν εἰς πρόσωπα εἰσερχόμενα ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ, συμφώνως πρὸς τὰ διεθνῆ δεδομένα. Εἰρήσθω ἐν παρόδῳ ὅτι τοιαῦται ἀπαλλαγαὶ ἴσχυον μέχρι τοῦδε ἐπὶ τῇ βάσει διοικητικῆς πράξεως καὶ οὐχὶ νομοθετικῆς τοιαύτης, δι' ὃ καὶ ἡ σκοπιμότης τῆς προτεινομένης τροποποιήσεως.

'Ωσαύτως διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ρύθμισις τῆς ἀσκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ τελωνειακοῦ πράκτορος χάριν ἐπαγγελματικῆς κατοχυρώσεως τοῦ ἰδίου καὶ πρὸς διευκρίνησιν τῶν ὑποχρεώσεων καὶ εὐθυνῶν αὐτοῦ ἔναντι τοῦ ἐνδιαφερομένου κοινοῦ. Περαιτέρω ἐπιφέρονται καί τινες ἐπὶ μέρους τροποποιήσεις αἵτινες βασικῶς ἀποσκοποῦν εἰς τὴν πλήρωσιν ἀριθμοῦ κενῶν διαπιστωθέντων διαρκούσης τῆς ἐν τῇ πράξει ἐφαρμογῆς τοῦ ὑπὸ τροποποίησιν νόμου.

Κατὰ τὴν κατ' ἄρθρον συζήτησιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου ἠγέρθησαν ὑπό τινων μελῶν τῆς 'Επιτροπῆς τὰ ἀκόλουθα θέματα, διὰ τὰ ὁποῖα καὶ ἐγένετο σχετικὴ εἰσήγησις ὅπως ρυθμισθῶσι διὰ καταλλήλων τροποποιήσεων ἐπὶ τοῦ ὡς ἄνω νομοσχεδίου :

(α) Οἱ τυχὸν εἰσερχόμενοι ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ νὰ δύνανται, ἐφ' ὅσον οὕτως ἐπιθυμοῦν, νὰ προβαίνωσιν εἰς τὴν προβλεπομένην ἐν τῷ νομοσχεδίῳ δήλωσιν εἰς ἰδιαίτερον χῶρον πρὸς τοῦτο καθοριζόμενον ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τμήματος Τελωνείων.

(β) Πᾶς εἰσερχόμενος ἢ ἐξερχόμενος τῆς Δημοκρατίας νὰ δύναται, ἐφ' ὅσον ἤθελε ζητήσει τοῦτο, νὰ ἐρευνᾶται ὁ ἴδιος καὶ αἱ ἀποσκευαί του εἰς ἰδιαίτερον χῶρον, ὡσαύτως καθοριζόμενον ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τμήματος Τελωνείων.

(γ) Διὰ ρητῆς διατάξεως νὰ καθορίζηται τὸ ποσὸν τῶν προσωπικῶν ἀντικειμένων καὶ δώρων τὰ ὁποῖα δύναταί τις νὰ εἰσαγάγῃ ἀτελῶς ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ. 'Ως τοιοῦτον ποσὸν προετάθη τὸ ποσὸν τῶν £25.

'Η 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, ἀφοῦ ἀντήλλαξεν ἀπόψεις ἐφ' ὅλων τῶν ἀνωτέρω θεμάτων μετὰ τῶν ἁρμοδίων ὑπηρεσιῶν τῆς Κυβερνήσεως, ἀπεφάσισεν ὅπως ἐπιφέρῃ τὰς ἀκολούθους τροποποιήσεις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου.

(α) Τὸ ἐδάφιον (1) τοῦ προτεινομένου νέου ἄρθρου 59 τοῦ βασικοῦ νόμου, ὡς τοῦτο ἀναφέρεται εἰς τὸ ἄρθρον 2 τοῦ νομοσχεδίου, τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ προσθήκης τῆς ἀκολούθου ἐπιφυλάξεως :

«Νοεῖται ὅτι, τῇ αἰτήσει οἱουδήποτε προσώπου εἰσερχομένου ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ, ἡ δήλωσις γίνεται εἰς ἰδιαίτερον χῶρον καθοριζόμενον ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ».

(β) Τὸ ἐδάφιον (2) τοῦ ὡς ἄνω νέου ἄρθρου τοῦ βασικοῦ νόμου τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ προσθήκης τῆς ἀκολούθου ἐπιφυλάξεως :

«Νοεῖται ὅτι, τῇ αἰτήσει οἱουδήποτε προσώπου εἰσερχομένου ἢ ἐξερχομένου τῆς Δημοκρατίας, ὁ ἔλεγχος διενεργεῖται εἰς ἰδιαίτερον χῶρον καθοριζόμενον ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ.».

(γ) Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ θέμα τῶν πρὸς εἰσερχομένους ἐπιβάτας παραχωρουμένων δασμολογικῶν ἀπαλλαγῶν, τὸ 'Υπουργεῖον Οἰκονομικῶν φρονεῖ ὅτι αἱ δασμολογικαὶ αὗται ἀπαλλαγαὶ δέον ὅπως ρυθμίζωνται διὰ Διατάγματος τοῦ 'Υπουργικοῦ Συμβουλίου, ὡς γίνεται πρόνοια εἰς τὸ ἐδάφιον (4) τοῦ προταθέντος νέου ἄρθρου 59 τοῦ βασικοῦ νόμου (ὡς τοῦτο διαλαμβάνεται εἰς τὸ ἄρθρον 2 τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου). Τοιουτοτρόπως παρέχεται μεγαλυτέρα εὐχέρεια τροποποιήσεως τῶν ρηθεισῶν ἀπαλλαγῶν ἀναλόγως τῶν ἑκάστοτε ἐπικρατουσῶν συνθηκῶν. Συναφῶς τὸ 'Υπουργικὸν Συμβούλιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνεφέρθη τὸ θέμα ὑπὸ τοῦ ἐν λόγῳ 'Υπουργείου, συνεφώνησεν ὅπως εἰς τὸ ἐκδοθησόμενον Διάταγμα, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ρυθμίζωνται αἱ πρὸς εἰσερχομένους ἐπιβάτας δασμολογικαὶ ἀτέλειαι, γίνῃ πρόνοια περὶ ἀπαλλαγῆς ἐκ τοῦ δασμοῦ εἰδῶν συνολικῆς ἀξίας μέχρι £25.

'Υπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω ἡ Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο τελικῶς διεμορφώθη ὑπ' αὐτῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Κατάργησις τοῦ ἄρθρου 59 τοῦ βασικοῦ νόμου καὶ ἀντικατάστασις αὐτοῦ διὰ νέου ἄρθρου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 91 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 187 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;
Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἔνθεσις νέου ἄρθρου 192 Α ἐν τῷ βασικῷ νόμῳ. Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 5ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ Δευτέρου Παραρτήματος τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 6ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 6ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

«Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΔΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἐζεκίας Παπαϊωάννου (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Ἀνδρέαν Ζιαρτίδην).

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς δύο αὐτῆς συνεδριάσεις συγκροτηθείσας τὴν 8ην καὶ 12ην Ἰουνίου 1973. Εἰς τὴν πρώτην συνεδρίασιν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ὁμοῦ μετὰ τῶν εἰρημένων ἐκπροσώπων παρέστησαν καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου γίνεται ἀφ' ἑνὸς μὲν κωδικοποίησις τῶν περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμων καὶ ἐνσωμάτωσις εἰς αὐτοὺς ἁπασῶν τῶν δασμολογικῶν προνοιῶν τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος, ἥτις ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας τῆς 22ας Μαΐου 1973 καὶ ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ τῆς 1ης τρέχοντος μηνός, ἀφ' ἑτέρου δὲ εὐθυγράμμισις τοῦ Κυπριακοῦ Δασμολογίου πρὸς τὸ Δασμολόγιον τῶν Βρυξελλῶν καὶ τροποποίησις εἰς τὴν ταξινόμησιν ὡρισμένων ἐμπορευμάτων πρὸς ἄρσιν ἀριθμοῦ ἀμφιβολιῶν προκαλουσῶν διαφωνίας μεταξὺ τῶν ἁρμοδίων καὶ τῶν εἰσαγωγέων.

Ὡς εἰδικώτερον ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου, αἱ τροποποιήσεις αἱ ἐπενεχθεῖσαι εἰς τὸν ἄνω προτεινόμενον περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμον ἔχουν ὡς ἀκολούθως:

(α) Προτείνεται ἡ ἐνσωμάτωσις ἁπασῶν τῶν δασμολογικῶν προνοιῶν τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως, ἡ κυριωτέρα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ ἀφορῶσα εἰς μείωσιν τῶν γενικῶν δασμῶν κατὰ 15% δι' εἰσαγόμενα ἐμπορεύματα προερχόμενα ἐκ χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς.

(β) Ἐπιφέρεται ἀριθμὸς τροποποιήσεων εἰς τὴν ταξινόμησιν ἢ τὴν περιγραφὴν ὡρισμένων ἐμπορευμάτων καὶ τοῦτο πρὸς ἄρσιν, ὡς ἤδη ἀνεφέρθη, δυσκολιῶν ἢ ἀνωμαλιῶν αἵτινες παρουσιάζονται κατὰ τὴν ἑκάστοτε ταξινόμησιν τῶν εἰσαγωμένων ἐμπορευμάτων·

(γ) Προτείνεται ἡ ἑνοποίησις καὶ κωδικοποίησις ἁπάντων τῶν διαταγμάτων τῶν ἐκδοθέντων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου δυνάμει τῶν ὁποίων πρῶται ὕλαι εἰσαγόμεναι πρὸς χρῆσιν ἐν τῇ ἐγχωρίῳ παραγωγῇ ἀπαλλάττονται τοῦ εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ ἢ οἱ ἐπ' αὐτῶν καταβληθέντες δασμοὶ ἐπιστρέφονται ἅμα τῇ ἐξαγωγῇ τῶν ἐμπορευμάτων.

Ἐν κατακλείδι γίνεται εἰσήγησις ὅπως ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νέου δασμολογίου ἀρχίσῃ ταὐτοχρόνως μετὰ τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως, ἤτοι ἀπὸ τῆς 1ης τρέχοντος μηνός.

Διαρκούσης τῆς μελέτης τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον ἐπανεξήτασε τὸ θέμα τῶν προτεινομένων δασμῶν δι' ὑφάσματα συγκεκολλημένα μεταξύ των διὰ κυτταρίνης ἢ ἑτέρων πλαστικῶν ὑλῶν καὶ ἀπεφάσισεν ὅπως ἡ ὡς ἄνω προτεινομένη εὐθυγράμμισις τοῦ δασμολογίου μετὰ τοῦ δασμολογίου τῶν Βρυξελλῶν γίνῃ κατὰ τρόπον μὴ συνεπαγόμενον αὐξήσεις εἰς τοὺς μέχρι τοῦδε ἰσχύοντας δασμοὺς διὰ τὰ ρηθέντα ὑφάσματα ἀλλὰ μόνον μειώσεις. Συνεπῶς οἱ ἐπὶ τῶν ρηθέντων ὑφασμάτων εἰσαγωγικοὶ δασμοὶ πρὸ καὶ μετὰ τὴν 1ην Ἰουνίου διεμορφώθησαν ὡς ἀκολούθως :

	Ὑφιστάμενοι Δασμοὶ (μέχρι 31.5.73)		Προτεινόμενοι Δασμοὶ (ἀπὸ 1.6.73)	
	Προτιμήσεως	Γενικὸς	Προτιμήσεως	Γενικὸς
Ὑφάσματα συγκεκολλημένα μεταξύ των διὰ κυτταρίνης ἢ ἑτέρων πλαστικῶν ὑλῶν				
(i) πλεκτὰ	20%	30%	20%	30%
(ii) ὑφαντά, βαμβακερὰ	2%	10%	Ἀτελῶς	8%
(iii) ὑφαντά, συνθετικὰ	12%	22%		
(iv) ὑφαντά, μάλλινα	15%	30%		
(v) ὑφαντὰ ἐκ λοιπῶν ὑλῶν.	Ἀτελῶς	8%		

Εἰδικώτερον ἐτροποποιήθησαν αἱ δασμολογικαὶ κλάσεις ὑπ' ἀρ. 59.08, 59.11 καὶ 60.06 εἰς ἃς καὶ ἐνεσωματώθησαν αἱ σχετικαὶ ἀλλαγαί.

Κατὰ τὴν ἀπὸ γενικωτέρας πλευρᾶς συζήτησιν τοῦ ὡς ἄνω νομοσχεδίου ἠγέρθησαν ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Ντίνου Κωνσταντίνου τὰ ἀκόλουθα δύο θέματα, τὰ ὁποῖα καὶ ἐν συνεχείᾳ ἔτυχον διεξοδικῆς συζητήσεως ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς μετὰ ἐκπροσώπων τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου :—

(α) Ἐφ' ὅσον ἡ ὑπογραφεῖσα Συμφωνία Συνδέσεως μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ. δὲν

ἀποκλείει τὴν παροχὴν τῶν ἰδίων ὅρων εἰς ἄλλας χώρας, διατὶ δὲν ἐδόθησαν καὶ εἰς αὐτὰς ἐφ' ὅσον παρουσιάζουσιν ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν Κύπρον;

(6) Εἰς τὴν μέχρι τοῦδε ἰσχύουσαν Ἐμπορικὴν Συμφωνίαν μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Ἑνώσεως Σοβιετικῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν ὑφίσταται ὅρος διὰ τὴν παροχὴν εἰς τὴν τελευταίαν ὑπὸ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας τῆς ρήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου κράτους. Ἐρωτᾶται διατί ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἐν λόγῳ προνοίας δὲν ἔτυχεν ἡ ἐν λόγῳ χώρα τῆς αὐτῆς μεταχειρίσεως ὡς αἱ λοιπαὶ νῦν μᾶλλον εὐνοούμεναι χῶραι ;

Ἐκθέτων τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἐπὶ τῶν ὡς ἄνω ἐγερθέντων θεμάτων ἐκπρόσωπος αὐτοῦ ἀνέφερε τὰ ἀκόλουθα :—

(α) Τὸ ὅλον θέμα, ὡς θέμα γενικωτέρας πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως, ἐμπίπτει εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τὸ ὁποῖον καὶ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀποφασίσῃ κατὰ πόσον ἐνδείκνυται ἡ ἐπέκτασις τῶν προμνησθεισῶν προτιμήσεων καὶ εἰς ἄλλας χώρας ἐκτὸς τῆς Ε.Ο.Κ. Παρὰ ταῦτα, ὡς ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐκπροσώπου, εἰς ἀριθμὸν ἐμπορικῶν συμφωνιῶν μεταξὺ Κύπρου καὶ ὡρισμένων χωρῶν τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης, ὡς μετὰ τῆς Τσεχοσλοβακίας καὶ Βουλγαρίας, συμπεριελήφθη ἤδη ἐξαιρετικὴ διάταξις δυνάμει τῆς ὁποίας αὗται οὐδεμιᾶς ἰδιαιτέρας προτιμήσεως τυγχάνουσιν πέραν τῶν προνοιῶν τῶν συνομολογηθεισῶν μετ' αὐτῶν ἐμπορικῶν συμφωνιῶν.

Εἰς σχετικὴν ἐρώτησιν τοῦ ἐντίμου Μέλους τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Ντίνου Κωνσταντίνου κατὰ πόσον τὸ ὡς ἄνω θέμα, ὡς θέμα γενικωτέρας πολιτικῆς, ἀπησχόλησε τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, προτοῦ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον χωρήσῃ εἰς τὴν περίληψιν τοιούτων ἐξαιρετικῶν διατάξεων ἢ εἰς τὴν μελέτην τῆς συμπεριλήψεως τῶν ἰδίων διατάξεων εἰς ἐμπορικὰς συμφωνίας μετ' ἄλλων χωρῶν, ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου ἀπήντησεν ἀρνητικῶς.

(6) Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐμπορικὴν συμφωνίαν μεταξὺ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως, ὁ ἴδιος ἐκπρόσωπος παρετήρησεν ὅτι ὑπεδείχθη εἰς τὴν ἀντιπροσωπείαν τῆς ἐν λόγῳ χώρας ἡ ἀνάγκη τροποποιήσεως τῆς τοιαύτης συμφωνίας πλήν, ὅμως, μὴ ἐχούσης τῆς ἐν λόγῳ ἀντιπροσωπείας οἱανδήποτε πρὸς τοῦτο ἐξουσιοδότησιν, τὸ ὅλον θέμα δὲν διηυθετήθη εἰσέτι. Εἰρήσθω ἐν παρόδῳ ὅτι τοιαύτη ὑπόδειξις ἐγένετο καὶ πρὸς τὴν Ἀνατολικὴν Γερμανίαν.

Ἐκθέτων ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος τὰς ἀπόψεις του ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ παρετήρησεν ὅτι τὸ ὅλον θέμα, ὡς σήμερον παρουσιάζεται, ἐνδεχομένως νὰ ἐπηρεάζῃ πλείστους ὅσους τομεῖς τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ἐπὶ τούτων ἀκολουθουμένης γενικωτέρας πολιτικῆς καὶ ὅτι οἱαδήποτε ἐνέργεια τῆς Κυβερνήσεως θὰ ἔδει νὰ ληφθῇ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν διανοιγομένων προοπτικῶν ἐκ τῆς ὑπογραφῆς τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω καὶ κατόπιν περαιτέρω ἀνταλλαγῆς ἀπόψεων ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἀπεφάσισε, τῶν κ.κ. Ντίνου Κωνσταντίνου καὶ Ἐζεκία Παπαϊωάννου θεωρησάντων τὰς ὡς ἄνω ἀπαντήσεις τοῦ κυβερνητικοῦ ἐκπροσώπου ὡς μὴ ἱκανοποιητικὰς καὶ κατὰ συνέπειαν διατηρούντων τὰς ἐπιφυλάξεις των, ὅπως εἰσηγηθῇ τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο τελικῶς διεμορφώθη διὰ τῶν εἰς μεταγενέστερον στάδιον σταλεισῶν συμπληρωματικῶν τροποποιήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ὁ κ. Λυσσαρίδης ἔχει τὸν λόγον.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Το θέμα είναι σοβαρόν. Η έκθεσις δυστυχώς δεν εκυκλοφόρησεν εγκαίρως. Προσωπικώς εγώ ακόμη δεν την έχω λάβει. Αντιλαμβάνομαι ότι μερικοί συνάδελφοι την παρέλαβον μόλις χθές, δι' αυτό είσηγούμαι όπως η συζήτησις αναβληθή διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Ήτο διά να ομιλήσω επί θέματος αρχής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Έχετε τον λόγον. Θά συνεχίσωμεν διά να ακούσωμεν αγορεύσεις και δυνατόν η ψηφοφορία να αναβληθή και εν συνεχεία να ακουσθούν και ομιλίαι την προσεχή εβδομάδα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κ.κ. συνάδελφοι. Σκοπός του υπό συζήτηση νομοσχεδίου είναι η εφαρμογή του σχετικού άρθρου της συμφωνίας σύνδεσης της Κύπρου με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, που προνοεί την από 1ης Ιουνίου 1973 μείωση των εισαγωγικών δασμών για τα προϊόντα τα προερχόμενα από τις χώρες της Ε.Ο.Κ. κατά 15%.

Όπως είναι γνωστό οι βουλευτές της Αριστεράς έχουν αντιταχθή στη σύνδεση της Κύπρου με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα. Κατά τη συζήτηση του θέματος στη Βουλή είχαμε εκθέσει εν εκτάσει τις απόψεις μας και υποδείξαμε τις σοβαρές συνέπειες που θά έχη η σύνδεση μας με την ΕΟΚ πάνω στη αγροτική οικονομία και τη βιομηχανία της νήσου. Τώρα που έχουμε στα χέρια μας το κείμενο της συμφωνίας είμαστε πλέον ή βέβαιοι για τις δυσμενείς επιπτώσεις της σύνδεσης. Δεν πρόκειται όμως να ασχοληθούμε με το θέμα αυτό. Το αναφέρουμε για να υπογραμμίσουμε ότι το υπό συζήτηση νομοσχέδιο συνδέεται άμεσα με το θέμα αρχής επί του οποίου είναι σαφής η θέση μας.

Όπως έχω ήδη αναφέρει το υπό συζήτηση νομοσχέδιο έχει σάν σκοπό τη συμμόρφωση μας με την πρόνοια της συμφωνίας σύνδεσης για μείωση κατά 15% αρχικά των εισαγωγικών μας δασμών για προϊόντα προερχόμενα από χώρες μέλη της Ε.Ο.Κ. Η μείωση αυτή των εισαγωγικών μας δασμών θά έχη τις ακόλουθες επιπτώσεις :

(α) Θά μειωθούν τα κρατικά έσοδα από εισαγωγικούς δασμούς.

(β) Θά κτυπηθή η κυπριακή βιομηχανία από το συναγωνισμό παρομοίων εισαγομένων προϊόντων προερχομένων από χώρες της Ε.Ο.Κ., εξ αιτίας της αυξημένης συναγωνιστικότητας που θά αποκτήσουν με την μείωση των δασμών κατά 15%.

Αυτό είναι το πρώτο κτύπημα που θά δεχθούν ωρισμένοι κλάδοι της Κυπριακής βιομηχανίας. Όταν στα προσεχή 4 χρόνια η μείωση των εισαγωγικών δασμών θά ανέλθη στό 35% και σε συνέχεια θά φθάσουμε στην πλήρη εξάλειψη των εισαγωγικών δασμών τότε θά ολοκληρωθή το πλήγμα κατά της κυπριακής βιομηχανίας.

Αυτές είναι, κύριοι συνάδελφοι, οι δυό κύριες συνέπειες για την κυπριακή οικονομία που θά προκύψουν από την τυχόν επιψήφιση του παρόντος νομοσχεδίου. Αλλά δεν είναι αυτά, το μόνο κακό, όπως τουλάχιστο θά ανέμενε κα-

νείς, ἐφόσον ἡ μείωση τῶν δασμῶν κατὰ 15% δὲ μπορεῖ νὰ ἐπηρεάση τίποτε ἄλλο παρὰ τὰ κρατικὰ ἔσοδα ἀπὸ εἰσαγωγικοὺς δασμοὺς καὶ ὡρισμένους κλάδους τῆς βιομηχανίας, ἐξαιτίας τῆς αὔξησης τῆς συναγωνιστικότητας προϊόντων ἀπὸ χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ. Δυστυχῶς, οἱ συντάκτες τοῦ νομοσχεδίου τὰ ἔχουν καταφέρει νὰ αὐξήσουν τὶς δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις μὲ μιὰ ἀκόμη ἐπὶ πλέον σοβαρώτερη ποὺ θὰ πλήξη καίρια τὴν ἀγροτική μας οἰκονομία. Λέγω ὅτι τὰ ἔχουν καταφέρει, γιατὶ ἐνῶ αὐτὸ τὸ τελευταῖο θὰ μπορούσαμε νὰ τὸ ἀποφύγουμε, ὄχι μόνον δὲν τὸ ἐκάμαμε, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπιδιώξαμε.

Ἡ συμφωνία σύνδεσης τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. μᾶς ἀπαγορεύει νὰ παραχωρήσουμε σὲ τρίτες χῶρες εὐνοϊκώτερη δασμολογικὴ μεταχείριση ἀπὸ ἐκείνη ποὺ ἔχουμε παραχωρήσει στὶς χῶρες—μέλη τῆς Ε.Ο.Κ. Αὐτὸ εἶναι κατανοητό. Παράλληλα ὅμως ἡ συμφωνία μᾶς ἐπιτρέπει νὰ παραχωρήσουμε τὴν ἴδια δασμολογικὴ μεταχείριση πρὸς τρίτες χῶρες. Αὐτὸ προβάλλεται σὰν ἐπιτυχία μας, καὶ τέτοια εἶναι, στὴ σελίδα 5, δευτέρα παράγραφος τῆς συμφωνίας σύνδεσης τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. «Ἡ Κύπρος—λέγει ἡ σχετικὴ παράγραφος—διατηρεῖ ἐπίσης τὸ δικαίωμα ὅπως παραχωρήση προτιμησιακὴν μεταχείρισιν καὶ εἰς ἄλλας χώρας ὑπὸ τὴν αὐτονόητον προϋπόθεσιν ὅτι ἡ μεταχείρισις αὕτη δὲν θὰ εἶναι εὐνοϊκωτέρα τῆς παρεχομένης πρὸς τὰς χώρας τῆς Κοινότητας.». Δὲν ὑπάρχει καμιὰ ἀμφιβολία, ὅτι δικαιούμαστε νὰ παραχωρήσουμε τὴν ἴδια δασμολογικὴ μεταχείριση καὶ πρὸς τρίτες χῶρες. Αὐτὸ εἶναι θετικὸ σημεῖο ποὺ ἔπρεπε νὰ τὸ χρησιμοποιήσουμε πρὸς ὄφελος τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας. Κι' αὐτὸ θὰ μποροῦσε νὰ γίνη πολὺ ἁπλὰ καὶ εὔκολα ἂν παραχωρούσαμε σὲ χῶρες ποὺ παρουσιάζουν ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν Κύπρο καὶ τὴν οἰκονομία της τὴν ἴδια δασμολογικὴ μεταχείριση ποὺ ἔχουμε παραχωρήσει στὶς χῶρες—μέλη τῆς Ε.Ο.Κ.

Γιὰ νὰ γίνω περισσότερο κατανοητὸς θὰ δώσω ἕνα παράδειγμα. Ἂς πάρουμε τὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση. Ἡ χώρα αὐτὴ εἶναι ἀναμφισβήτητα ἕνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους ἀγοραστὲς κυπριακῶν ἀγροτικῶν προϊόντων. Καὶ μάλιστα ἀγροτικῶν προϊόντων ποὺ ἀντιμετωπίζουν πρόβλημα διάθεσης καὶ τὰ ὁποῖα δὲ μποροῦμε νὰ διαθέσουμε σὲ ἄλλες χῶρες, ὅπως εἶναι τὰ οἰνικά μας προϊόντα, ἡ σταφίδα καὶ τὰ καπνά μας. Μὲ τὴ διμερῆ συμφωνία ποὺ ἔχουμε ὑπογράψει μὲ τὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση ἔχουμε λύσει μακρόχρονα τὸ ἀμπελουργικό μας πρόβλημα, πρᾶγμα ποὺ καμιὰ ἀμπελουργικὴ χώρα δὲν ἔχει ἐπιτύχει. Ἂς σημειωθῆ ὅτι οἱ ἐξαγωγὲς ἀγροτικῶν προϊόντων στὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση σημειώνουν συνεχῆ ἄνοδο ἀπὸ χρόνο σὲ χρόνο καὶ οἱ προοπτικὲς εἶναι πολὺ ἐνθαρρυντικές. Ἐνῶ τὸ 1967 οἱ ἐξαγωγές μας στὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση ἀνέρχονταν σὲ £1,700,000 τὸ 1972 ἔφτασαν τὰ £3,300,000, δηλαδὴ ἔχουν διπλασιαστῆ μέσα σὲ 6 χρόνια.

Ἀπὸ ὅσα ἔχουμε ἀναφέρει φαίνεται καθαρὰ ὅτι ἡ Σοβιετικὴ Ἕνωση ἔχει ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν κυπριακὴ οἰκονομία. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἐμπορική μας πολιτικὴ ἔπρεπε νὰ τείνη στὴν παραπέρα ἀνάπτυξη τοῦ ἐμπορίου μας μ' αὐτήν. Κατὰ συνέπεια θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναμένη κανεὶς ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ Ε.Ο.Κ. δὲν μᾶς ἀπαγορεύει, θὰ παραχωρούσαμε στὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση τὸ ἴδιο δασμολόγιο μὲ ἐκεῖνο ποὺ ἔχουμε παραχωρήσει στὶς χῶρες—μέλη τῆς Ε.Ο.Κ., ὥστε ὄχι μόνο νὰ μὴν ἐπηρεαστῆ τὸ σημερινὸ ἐπίπεδο τοῦ ἐμπορίου μας μ' αὐτήν, ἀλλὰ καὶ νὰ δημιουργηθοῦν οἱ ἀπαραίτητες προϋποθέσεις γιὰ τὴ συνεχῆ καὶ ταχεῖα ἄνοδο του πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἀγροτικῆς μας οἰκονομίας.

Δυστυχῶς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας δὲν ἀκολούθησε αὐτὴ τὴν ὀρθὴ διαδικασία. Καὶ δικαιολογημένα διερωτώμεθα : Ἐφ' ὅσον ἡ Σοβιετικὴ Ἕνωση κατὰ γενικὴν ὁμολογία εἶναι ἕνας πολὺς καλὸς πελάτης γιὰ τὰ κυπριακὰ ἀγροτικὰ προϊόντα καὶ ἐφ' ὅσον ἡ Ε.Ο.Κ. δὲν μᾶς ἀπαγορεύει νὰ τῆς προσφέρουμε τοὺς ἴδιους δασμοὺς γιατὶ δὲν τὸ ἐκάμαμε ;

Ἴσως νὰ ἀντιτείνη κανεὶς ὅτι δὲ θὰ ἦταν ὀρθὸν νὰ κάμουμε ἐξαίρεση γιὰ μιὰ χώρα οὔτε καὶ δυνατὸ νὰ περιλάβουμε στὸ δασμολόγιο τῆς Ε.Ο.Κ. ὅλες τὶς τρίτες χῶρες. Τὸ ἐπιχείρημα δὲν εὐσταθεῖ γιατὶ ἡ Ἑλλάδα, ποὺ ἐπίσης

εἶναι συνδεδεμένη μὲ τὴν Ε.Ο.Κ., καὶ μάλιστα σὲ πολὺ προχωρημένο στάδιο, ἔχει, ἀκριβῶς γιὰ τοὺς ἴδιους εἰδικοὺς λόγους ποὺ ἔχουμε ἀναφέρει, παραχωρήσει τὴν ἴδια δασμολογικὴ προτίμηση στὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση χωρὶς νὰ περιλάβῃ ὅλες τὶς τρίτες χῶρες. Κατὰ συνέπεια καὶ ἐμεῖς θὰ μπορούσαμε νὰ περιλάβουμε στὸ ἴδιο δασμολόγιο μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. μόνο τὶς χῶρες ἐκεῖνες ποὺ ἔχουν ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν κυπριακὴ οἰκονομία εἴτε αὐτὲς ἀνήκουν στὸ σοσιαλιστικὸ ἢ στὸ καπιταλιστικὸ στρατόπεδο. Κι' αὐτὸ θὰ τὸ ἐκάμναμε ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο γιατὶ αὐτὸ ἐπιβάλλει τὸ συμφέρον τῆς Κύπρου καὶ γιὰ κανέναν ἄλλον λόγο.

Ποιὰ ὅμως ἦταν ἡ ἀπάντηση ποὺ ἔδωσε ὁ Διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ὅταν ἐρωτήθηκε σχετικὰ κατὰ τὴ συνεδρία τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ τῆς Βουλῆς ;

«Τὸ θέμα αὐτὸ—εἶπε—εἶναι ζήτημα πολιτικῆς τῆς κυβέρνησης. Δὲν ἔχει ἀπασχολήσει τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο τὸ θέμα αὐτό.». Σὲ ἐρώτηση ἂν αὐτὸ σημαίνῃ ὅτι τὸ ὅλο θέμα τὸ χειρίζεται τὸ Ὑπουργεῖο του, ἡ ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα ἦταν καταφατική.

Δυσκολεύομαι πράγματι, Κύριοι Συνάδελφοι, νὰ πιστέψω ὅτι εἶναι δυνατὸ νὰ γίνῃ τόσος πρόχειρος χειρισμὸς ἑνὸς τόσο σοβαροῦ ζητήματος. Εἰλικρινὰ διερωτῶμαι κατὰ πόσον πρόκειται ἁπλῶς γιὰ ὑποτίμηση τῆς σοβαρότητος τοῦ θέματος ἢ κατὰ πόσον ὑπάρχουν ἄλλοι βαθύτεροι λόγοι καὶ αἴτια. Γιατί, πότε θὰ ἀντιμετωπιστῇ τὸ πρόβλημα ἂν ὄχι τώρα ποὺ γίνεται ἡ πρώτη μείωση τῶν δασμῶν γιὰ προϊόντα τῆς Κοινότητας ; Μήπως σκοπεύουμε νὰ ἐπιληφθοῦμε τοῦ ζητήματος ὅταν θὰ μείνουν ἀδιάθετα τὰ οἰνικά μας προϊόντα, ἡ σταφίδα καὶ τὰ καπνά μας καὶ θὰ ἀντιμετωπίζουν πρόβλημα καταστροφῆς οἱ ἀμπελουργοὶ καὶ οἱ καπνοπαραγωγοί μας ; Δὲν θὰ εἶναι τότε πολὺ ἀργά ;

Οἱ ἔγνοιες μου γιὰ τὸν χειρισμὸ τοῦ ὅλου ζητήματος μεγαλώνουν καὶ ἀπὸ τὸ ἀκόλουθο ἀνεξήγητο, πράγματι, γεγονός.

Στὶς διμερεῖς συμφωνίες ποὺ ἔχουμε ὑπογράψει μὲ τὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες ὑπάρχει πρόνοια ὅτι θὰ παραχωρῆται σ' αὐτὲς ἡ πλέον εὐνοϊκὴ δασμολογικὴ μεταχείριση, μὲ ἐξαίρεση τὴ Βρεττανία καὶ τὶς χῶρες τῆς Κοινοπολιτείας. Μὲ βάση τὸν ὅρο αὐτὸ ἡ Κύπρος δεσμεύεται νὰ παραχωρήσῃ στὶς χῶρες αὐτὲς τὴν ἴδια δασμολογικὴ μεταχείριση μὲ τὶς χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ.

Ἂν ἡ συμφωνία σύνδεσης μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. μᾶς τὸ ἀπαγόρευε αὐτό, τότε θὰ εἴμαστε δικαιολογημένοι νὰ ζητήσουμε ἀπὸ τὶς χῶρες αὐτὲς νὰ ἀφαιρέσουν αὐτὸ τὸν ὅρο. Ὅμως ἡ συμφωνία σύνδεσης δὲν μᾶς τὸ ἀπαγορεύει. Κι' ὅμως τὸ Ὑπουργεῖο Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ἔχει ζητήσει ἀπὸ τὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες νὰ ἀφαιρέσουν αὐτὸ τὸν ὅρο, μὲ τὴ δικαιολογία ὅτι ἔχουμε συνδεθῆ μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Τί νὰ πῆ κανεὶς γιὰ τὴν ἐνέργεια αὐτὴ τοῦ Ὑπουργείου ; Ζητοῦμε ἀπὸ τὶς χῶρες αὐτὲς νὰ κάμουν κάτι ποὺ ἡ ἴδια ἡ Ε.Ο.Κ. δὲν μᾶς ἐζήτησε νὰ κάμουμε καὶ ποὺ σὰν Κύπρος δὲν μᾶς συμφέρει νὰ τὸ κάνουμε. Μάλιστα τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο τὸ θεώρησε ἐπιτυχία του γιατὶ δυὸ σοσιαλιστικὲς χῶρες, ἡ Τσεχοσλοβακία καὶ ἡ Βουλγαρία, ἔχουν ἀποδεχθῆ νὰ ἀφαιρέσουν αὐτὸ τὸν ὅρο.

Ἔχουμε τὴ γνώμη ὅτι ἡ στάση αὐτὴ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας εἶναι ἀπαράδεκτη καὶ ἐπιζήμια γιὰ τὴν κυπριακὴ οἰκονομία, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἀποτελεῖ ταυτόχρονα καὶ παραβίαση ὅρου ἐμπορικῶν συμφωνιῶν ποὺ ἔχουμε ὑπογράψει μὲ φίλες χῶρες.

Θέλουμε νὰ πιστεύουμε ὅτι ἡ κυπριακὴ κυβέρνηση θὰ ἀντιληφθῆ τὴ σοβαρότητα τοῦ θέματος καὶ θὰ παραχωρήσῃ χωρὶς καμιὰ καθυστέρηση τὴν ἴδια δασμολογικὴ μεταχείριση μὲ ἐκείνη τῆς Ε.Ο.Κ. σὲ ἐκεῖνες τὶς χῶρες ποὺ ἔχουν ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν Κύπρο καὶ τὴν κυπριακὴ οἰκονομία, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ κοινωνικό τους σύστημα.

Κύριε Πρόεδρε. Τόσο γιὰ λόγους γενικοὺς ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἀντίθεση μας πρὸς τὴν σύνδεση τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ., ὅσο καὶ γιὰ τοὺς εἰδικοὺς λόγους ποὺ ἔχουμε ἀναπτύξει καὶ ποὺ πλήττουν καίρια τὴν κυπριακὴ οἰκονομία καὶ ἰδιαίτερα τὴν ἀγροτική μας οἰκονομία, θὰ καταψηφίσουμε τὸ ὑπὸ συζήτηση νομοσχέδιο.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαββίδης καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Λέανδρος Ζαχαριάδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι συνάδελφοι. Ἔχω ἀκούσει τὴν ἀγόρευσιν τοῦ προηγουμένου συναδέλφου καὶ βεβαίως ἀπὸ τὰς δηλώσεις, τὰς ὁποίας ἔχει κάμει, ἀντιλαμβάνεται κανεὶς ὅτι ἡ ὁμιλία ἐγένετο διότι πραγματικῶς τὸ Κόμμα εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἶναι ἐναντίον τῆς συνδέσεως τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ.

Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον μὲ παραξενεύει εἶναι τὸ ἑξῆς : Ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς κατακρίνει τὴν Κυβέρνησιν, διότι συνδεομένη μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν προβαίνει εἰς ὡρισμένας δασμολογικὰς παραχωρήσεις καὶ ὡς ἐκ τούτου χάνονται ὡρισμένα ποσά, τὰ ὁποῖα θὰ εἰσεπράττοντο ἀπὸ τοὺς δασμούς, προχωρεῖ πιὸ κάτω καὶ ἀναφέρει ὅτι θὰ εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως νὰ ἐπεκταθῇ αὐτὴ ἡ πρόνοια, δηλαδὴ νὰ χάνωμεν περισσοτέρας εἰσπράξεις δασμῶν ἀπὸ τὰ εἰσαγόμενα ἐμπορεύματα.

Ἀλλὰ διερωτῶμαι πράγματι ἐὰν πιστεύῃ ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ προχωρήσωμεν νὰ δώσωμεν μίαν προτιμησιακὴν διάκρισιν εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἕνωσιν καὶ νὰ ἀφήσωμεν ὅλας τὰς ἄλλας χώρας χωρὶς νὰ τοὺς δώσωμεν αὐτὴν τὴν προτίμησιν τὴν ὁποίαν ἔχει σήμερον ἡ Ε.Ο.Κ.

Διότι δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τὸ ἐμπόριον μεταξὺ τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως καὶ τῆς Κύπρου εἶναι ἀρκετὰ ἐνδιαφέρον καὶ αἱ εἰσαγωγαὶ καὶ αἱ ἐξαγωγαὶ ποὺ γίνονται εἶναι σημαντικαί. Ἀλλὰ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω εἶναι ὅτι ἀπὸ τὰς στατιστικὰς τὰς ὁποίας ἔχω καὶ αἱ ὁποῖαι εἶναι αἱ ἐπίσημαι στατιστικαὶ ὅσον ἀφορᾷ τὰς εἰσαγωγὰς ἐκ τῆς Ρωσσίας, ἐπὶ συνολικοῦ ποσοῦ εἰσαγωγῶν ἐκ τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως κατὰ τὴν περίοδον 1970—71 £5.890.000, £775.100 εἶναι ἐκεῖναι ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔχει πληρωθῇ φόρος εἰσαγωγικός, αἱ ἄλλαι δὲ ὅλαι εἰσαγωγαὶ εἶναι χωρὶς φόρον εἰσαγωγικόν.

Ἑπομένως δὲν εἶναι πράγματι τόσον ἐπεῖγον τὸ ζήτημα διὰ νὰ δώσωμεν τὴν προστασίαν αὐτὴν τὴν ὁποίαν ὁ ἔντιμος κύριος Κωνσταντίνου ζητεῖ, διότι ἄλλως θὰ χάσωμεν τὸ ἐμπόριον μὲ τὴν Σοβιετικὴν Ἕνωσιν. Διότι τὸ πλεῖστον τῶν εἰσαγωγῶν εἰσάγεται χωρὶς δασμόν. Καὶ αἱ εἰσαγωγαὶ τὰς ὁποίας κάμνομεν ἀπὸ τὴν Σοβιετικὴν Ἕνωσιν συνεχῶς αὐξάνονται.

Ἑπομένως καὶ ἐκεῖνοι ἐκ παραλλήλου θὰ ἔχουν νὰ κάμουν εἰσαγωγὰς διὰ νὰ καλύψουν τὴν διαφορὰν μεταξὺ εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν ἐκ τῆς νήσου μας. Ἀλλὰ ἐὰν πρόκειται, κύριοι, νὰ δώσωμεν προτίμησιν εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἕνωσιν, διότι εἰσάγει ἐκ τῆς Κύπρου γεωργικὰ προϊόντα, μήπως ἄλλαι Ἀνατολικαὶ χῶραι δὲν εἰσάγουν γεωργικὰ προϊόντα ; Καὶ ἐκεῖναι εἰσάγουν εἰς ἀρκετὰ μεγάλας ποσότητας.

Ἐπομένως, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, θὰ ἔπρεπε νὰ προχωρήσωμεν νὰ δώσωμεν προτιμησιακὸν δασμὸν καὶ εἰς αὐτὰς τὰς χώρας. Ἐὰν δὲ καταλήξωμεν εἰς τὸ νὰ δώσωμεν προτιμησιακὸν δασμὸν εἰς τὰς χώρας τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς ὡς ἐπίσης καὶ τῆς ΚΟΜΕΚΟΝ, τότε ποῖαι χῶραι θὰ ἔμεναν ἔξω τῆς διευκολύνσεως ταύτης ; Θὰ ἔμενεν ἡ Ἑλλὰς καὶ ἡ Τουρκία, αἱ ὁποῖαι σύμφωνα μὲ τὸ Σύνταγμά μας, πρέπει νὰ ἔχουν δασμολόγιον τῶν πλέον εὐνοουμένων χωρῶν καὶ θὰ ἔμεναν ἐπίσης ἡ Ἀμερικὴ καὶ αἱ Σκανδιναυϊκαὶ χῶραι.

Ἐπομένως θὰ ἦτο ἀπαραίτητον νὰ κάμωμεν καὶ εἰς αὐτὰς τὰς χώρας τὴν ἰδίαν παραχώρησιν ὡς καὶ εἰς ὅλας τὰς ἄλλας χώρας. Ὁπότε ποῖον θὰ ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα ; Τὸ ἀποτέλεσμα θὰ ἦτο ὅτι ἡ Κύπρος θὰ ἐζημίωνεν ἑκατομμύρια λιρῶν ἀπὸ τὴν ἀπαλλαγὴν ἐκ τοῦ δασμολογίου κατὰ 15% καὶ βραδύτερον κατὰ 35%, ἀλλὰ θὰ εἴχαμεν καὶ τὸ ἑξῆς περίεργον : Εἰς μὲν τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν δίδομεν ὡρισμένας παραχωρήσεις, ἀλλὰ ὡς ἀντάλλαγμα παίρνομεν καὶ ὡρισμένας παραχωρήσεις, διότι ὑπάρχει ὑψηλὸν δασμολόγιον εἰς τὰς χώρας αὐτὰς καὶ ἐπωφελούμεθα τῆς μειώσεως αὐτῆς τοῦ δασμολογίου διὰ νὰ μποροῦμεν νὰ ἐξάξωμεν ὡρισμένα ἐμπορεύματα βιομηχανικὰ ἢ γεωργικὰ εἰς τὸ προσεχὲς μέλλον.

Ἀλλὰ εἰς τὰς Ἀνατολικὰς χώρας δὲν ὑπάρχει εἰσαγωγικὸς δασμός.

Ἐπομένως ποῖον θὰ εἶναι τὸ ἀντάλλαγμα τὸ ὁποῖον θὰ πάρωμεν ; Νὰ δώσωμεν χωρὶς νὰ πάρωμεν ;

Ἀλλὰ καὶ ἕνα ἄλλο πρᾶγμα θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω. Ἐν περιπτώσει ποὺ ἡμεῖς ὡς Κύπρος ἐδίδαμεν εἰς ὅλας τὰς χώρας τὸ ἴδιον δασμολόγιον τὸ ὁποῖον δίδομεν εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγοράν, ἡ Κοινὴ Ἀγορὰ θὰ μᾶς ἠρώτα «διὰ ποῖον λόγον ἐγὼ νὰ σᾶς δίδω τὰς ἐκπτώσεις τῶν 70% ἐπὶ τῶν βιομηχανικῶν σας προϊόντων καὶ τὰς ἄλλας ἐκπτώσεις καὶ διευκολύνσεις τὰς ὁποίας σᾶς δίδω διὰ τὰ γεωργικά σας προϊόντα ;».

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἐθεωροῦντο ἴσως χωρὶς καμμίαν ἀξίαν αἱ γενόμεναι Συμφωνίαι καὶ δὲν ἔχω καμμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι θὰ ἔφθαναν εἰς τὸ σημεῖον νὰ τὰς ἀκυρώσουν. Σήμερον, ὡς γνωρίζομεν, αἱ συμφωνίαι τὰς ὁποίας ἔχομεν κάμει μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγοράν δὲν εἶναι τέλειαι καὶ ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία μας καὶ ἡ ἐλπίς μας εἶναι ὅτι τὰς συμφωνίας αὐτὰς μὲ τὴν πάροδον ὡρισμένου χρόνου θὰ κατορθώσωμεν νὰ τὰς καλυτερεύσωμεν πρὸς ὄφελος τῆς οἰκονομίας μας.

Ἀλλὰ ἐὰν πρόκειται νὰ δώσωμεν τὸ κάθε τὶ τὸ ὁποῖον δίδομεν εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγοράν εἰς ὅλας τὰς χώρας, τότε πῶς θὰ ἔλθωμεν νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τὴν Κοινὴν Ἀγοράν νὰ μᾶς δώσῃ ὡρισμένα προνόμια ἢ ὡρισμένας παραχωρήσεις τὰς ὁποίας μέχρι σήμερον δὲν ἔχομεν ; Καὶ μοῦ φαίνεται ὅτι τὸ νὰ συζητῶμεν ὅτι πρέπει νὰ δώσωμεν εἰς ὅλας τὰς χώρας τὰ προνόμια τὰ ὁποῖα δίδομεν εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγοράν δὲν εἶναι καὶ πολὺ σοβαρόν.

Ἀλλὰ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θὰ ἤθελον νὰ ἀναφέρω, εἶναι τὸ ἑξῆς : Ὅτι ὑπάρχει σήμερον ἡ γνώμη ὅτι διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν θὰ ἐπηρεασθοῦν αἱ βιομηχανίαι μας. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι αἱ βιομηχανίαι μας, ὅπως εἶναι σήμερον, ἐὰν δὲν μποροῦν νὰ ἐπεκταθοῦν καὶ ἐὰν δὲν προσπαθήσωμεν νὰ ἱδρύσωμεν μεγάλας βιομηχανίας καὶ νὰ ἐπεκτείνωμεν τὰς ὑφισταμένας διὰ νὰ μπορέσωμεν διὰ τῆς μεγαλυτέρας παραγωγῆς νὰ ρίξωμεν τὰ κόστα θὰ εὑρεθῶμεν εἰς δυσχερῆ θέσιν. Ἐὰν ὅμως δυνηθῶμεν νὰ ἔχωμεν εὐθηνότερα ἐργατικὰ ἀπὸ ὅ,τι ἔχουν αἱ χῶραι τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, ὥστε νὰ εἴμεθα πλέον συναγωνιστικοὶ εἰς τιμὰς διὰ τὰ προϊόντα τὰ ὁποῖα μποροῦμεν νὰ ἐξάξωμεν, τότε θὰ ἔχωμεν τὸ μεγάλον πλεονέκτημα ὅτι διὰ τῆς ἐξαγωγῆς εἰς τὰς χώρας αὐτὰς θὰ ἀναπτύξωμεν μίαν βιομηχανίαν, ἡ ὁποία θὰ εἶναι τὸ μέλλον τῆς Κυπριακῆς μας οἰκονομίας. Διὰ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς παραγωγῆς

μας θὰ μπορέσωμεν συγχρόνως νὰ ρίξωμεν τὰ κόστα τῆς παραγωγῆς διὰ τὴν ἐπιτόπιον κατανάλωσιν ποὺ δὲν θὰ ἔχωμεν τὸν φόβον νὰ ὑποστῶμεν τὰς συνεπείας τὰς ὁποίας ὁ ἔντιμος συνάδελφος, κ. Κωνσταντίνου, ἔχει ἀναφέρει, μὲ κίνδυνον νὰ καταστραφῶμεν.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι εἰσερχόμενοι εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι θὰ ἀντιμετωπίσωμεν δυσκολίας, ὅπως ἀντεμετώπισεν ἡ κάθε εἰσερχομένη χώρα ἀρχικῶς. Ἀλλὰ διὰ νὰ μπορέσωμεν νὰ ἀντεπεξέλθωμεν πρέπει νὰ ἔχωμεν τὸ ἀπαραίτητον μυαλὸν καὶ ἡ Κυβέρνησις νὰ δώσῃ τὰς ἀπαραιτήτους δυνατότητας καὶ νὰ λάβῃ τὰς ἀναγκαίας προνοίας ὥστε νὰ μὴν τορπιλλισθῇ ἡ προσπάθεια τῆς εἰσδοχῆς μας εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν καὶ νὰ μὴν ἀποθαρρυνθῇ τὸ κεφάλαιον καὶ ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία εἰς τὸ νὰ ἀναπτύσσῃ μεγάλας βιομηχανίας καὶ νὰ προβαίνῃ εἰς μεγάλας χρηματοδοτήσεις διὰ νὰ μπορέσῃ νὰ ἀντεπεξέλθῃ εἰς τὴν ἀνάγκην τὴν ὁποίαν ἔχομεν σήμερον νὰ ἀναπτύξωμεν βιομηχανίας αἱ ὁποῖαι θὰ εἶναι τὸ μέλλον τῆς Κύπρου, δεδομένου ὅτι εἰς τὴν γεωργίαν μας, λόγῳ τῆς ἐλλείψεως τοῦ νεροῦ, δὲν βλέπω πολὺν περιθώριον περαιτέρω ἀναπτύξεως.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπειδὴ προτίθεμαι νὰ συνεχίσω τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος κατὰ τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα, νομίζω ὅτι ὅσοι θέλουν νὰ ἀγορεύσουν ἐπὶ τοῦ θέματος μποροῦν νὰ πράξουν τοῦτο κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

«Οἱ περὶ Ἀρχῆς Ἐνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς Ἀγροτικῶν Κτημάτων (Ὅροι Ὑπηρεσίας τῶν Ὑπαλλήλων τῆς Ἀρχῆς) Κανονισμοὶ τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΑΡΧΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΑΝΟΜΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΚΤΗΜΑΤΩΝ (ΟΡΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Γεώργιος Μαλλιώτης, Πρόεδρος
Νῖκος Κόσιης
Μιχαλάκης Σαββίδης
Χρῆστος Κουρτελλάρης
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἐμελέτησε τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμοὺς εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 15ην Ἰουνίου 1973.

Διὰ τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων Κανονισμῶν, οἵτινες ἐκδίδονται δυνάμει τῆς παραγράφου (β) τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 4 τῶν περὶ Ἐνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς Ἀγροτικῶν Κτημάτων Νόμων τοῦ 1969 ἕως 1973 καὶ κατατίθενται εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἔγκρισιν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 55 τῶν ἰδίων νόμων, σκοπεῖται ἡ ρύθμισις τῶν ὅρων ὑπηρεσίας ἁπάντων τῶν ὑπαλλήλων τῶν ἀπασχο-

λουμένων ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς Ἑνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς Ἀγροτικῶν Κτημάτων. Εἰδικώτερον ρυθμίζονται τὰ τῆς διαρθρώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς ἐν λόγῳ Ἀρχῆς, τὰ τῶν διορισμῶν καὶ προαγωγῶν τῶν ὑπαλλήλων αὐτῆς, ἕτερα συναφῆ θέματα ἔχοντα σχέσιν μὲ τοὺς μισθοὺς καὶ τὰ ἐπιδόματα τῶν ἐν λόγῳ ὑπαλλήλων ὡς καὶ μὲ τὰ θεμελιώδη καθήκοντα καὶ εὐθύνας τούτων ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν ἐπισήμων αὐτῶν καθηκόντων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων μελετήσασα τοὺς ὡς ἄνω ἀναφερομένους Κανονισμοὺς συμφωνεῖ πρὸς τὸ περιεχόμενον τούτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἔγκρισιν αὐτῶν ὡς κατετέθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν τροποποιητικαὶ εἰσηγήσεις δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ διεξαχθῇ ψηφοφορία καὶ ἑπομένως οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται ὡς ἐστάλησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

«Οἱ περὶ Ἀρχῆς Ἑνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς Ἀγροτικῶν Κτημάτων (Ταμεῖον Ἰατροφαρμακευτικῆς Περιθάλψεως) Κανονισμοὶ τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΑΡΧΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΑΝΟΜΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΚΤΗΜΑΤΩΝ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΙΑΤΡΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΕΩΣ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Γεώργιος Μαλλιώτης, Πρόεδρος
Νῖκος Κόσιης
Μιχαλάκης Σαββίδης
Χρῆστος Κουρτελλάρης
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων ἐμελέτησε τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμοὺς εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 15ην Ἰουνίου 1973.

Διὰ τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων Κανονισμῶν, οἵτινες ἐκδίδονται δυνάμει τῆς παραγράφου (β) τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 4 τῶν περὶ Ἑνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς Ἀγροτικῶν Κτημάτων Νόμων τοῦ 1969 ἕως 1973 καὶ κατατίθενται εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἔγκρισιν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 55 τῶν ἰδίων νόμων, σκοπεῖται ἡ ἵδρυσις ταμείου ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως ὑπὲρ τῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἀρχῆς Ἑνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς Ἀγροτικῶν Κτημάτων καὶ ἡ ρύθμισις συναφῶν θεμάτων ἐχόντων σχέσιν μὲ τὴν λειτουργίαν τοῦ ἐν λόγῳ ταμείου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων μελετήσασα τοὺς ὡς ἄνω ἀναφερομένους Κανονισμοὺς συμφωνεῖ πρὸς τὸ περιεχόμενον αὐτῶν καὶ ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἔγκρισίν των ὡς κατετέθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν προκύπτει θέμα ψηφοφορίας διότι ἡ εἰσήγησις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὅπως οἱ Κανονισμοὶ ἐγκριθοῦν ὡς οὗτοι ἐστάλησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Ἤλεξεν ἡ συζήτησις τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα εὑρίσκοντο ἕτοιμα πρὸς συζήτησιν εἰς τὸ Κεφάλαιον Β.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(1) Ὁ περὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας ἐπὶ τῶν Ὁδικῶν Σημάτων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

Τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ Ἐξωτερικῶν Θεμάτων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(2) Ὁ περὶ Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας (Νηολόγησις, Πώλησις καὶ Ὑποθήκευσις Πλοίων) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

Τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(3) Ὁ περὶ Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας (Φορολογικαὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

Τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

Ὁ κ. Κόσιης.

Ν. ΚΟΣΙΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ὅταν πρὸ μηνῶν συνεζητεῖτο ὑπὸ τοῦ Σώματος τὸ θέμα «Ἡ καθυστέρησις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν καταβολὴν ἀποζημιώσεων εἰς ἰδιοκτήτας γῆς ἀπαλλοτριωθείσης διὰ λόγους δημοσίου συμφέροντος», εἶχον ἀναφέρει ὅτι ἐσκόπευα νὰ καταθέσω τροποποιητικὸν νομοσχέδιον.

Ἐπιθυμῶ, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ὅπως καταθέσω σήμερον σχετικὴν πρότασιν Νόμου ἡ ὁποία τιτλοφορεῖται : «Ὁ περὶ Ἀναγκαστικῆς Ἀπαλλοτριώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ὁ ἰσχύων περὶ Ἀναγκαστικῆς.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν θὰ ἐπιτρέψω νὰ ἀγορεύσετε ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ Νομοσχεδίου.

Ν. ΚΟΣΙΗΣ :

Ὄχι ἐπὶ τῆς οὐσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἁπλῶς θὰ καταθέσετε τὸ νομοσχέδιον εἰς τὸ παρὸν στάδιον. Ἐξηγήσατε τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους καταθέτετε τὸ νομοσχέδιον· πέραν αὐτοῦ δὲν μπορεῖ νὰ διεξαχθῇ οἱαδήποτε συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος.

Ν. ΚΟΣΙΗΣ :

Ἐν τάξει, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἠκολουθήθη ἡ μέχρι τοῦδε ἀκολουθουμένη διαδικασία; Τὸ νομοσχέδιον ἐτέθη ὑπ' ὄψιν τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Βουλῆς;

Ν. ΚΟΣΙΗΣ :

Μάλιστα κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ νομοσχέδιον κατατίθεται εἰς τὴν Βουλὴν καὶ παραπέμπεται εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν.

Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς θὰ ἔχῃ ὡς ἀκολούθως :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμος τοῦ 1973.

(2) Ὁ περὶ Ἐλέγχου Ἐνοικίων (Ὑποστατικὰ Ἐργασίας) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1970.

(3) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 11) τοῦ 1973.

(4) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 4) τοῦ 1973.

(5) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 12) τοῦ 1973.

(6) Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Ἀπαγορεύσεως τῆς Ἀναπτύξεως, Παραγωγῆς καὶ Ἐναποθηκεύσεως Βακτηριολογικῶν (Βιολογικῶν) καὶ Τοξικῶν Ὅπλων καὶ τῆς Καταστροφῆς τούτων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(7) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(8) Ὁ περὶ Δανείου (Ἀνάπτυξις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(9) Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 13) τοῦ 1973.

(10) Ὁ περὶ Στρατοῦ τῆς Δημοκρατίας (Σύνθεσις, Κατάταξις καὶ Πειθαρχία) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(11) Ὁ περὶ Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις τῆς Θητείας) Νόμος τοῦ 1973.

(12) Ὁ περὶ Φορολογίας Ἱπποδρομιακῶν Στοιχημάτων Νόμος τοῦ 1973.

(13) Ὁ περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(14) Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Ἐπιβολὴ καὶ Ἐπιστροφὴ τούτων) (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1973.

(15) Ὁ περὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας ἐπὶ τῶν Ὁδικῶν Σημάτων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(16) Οἱ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Κανονισμοὶ τοῦ 1973.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλῶ τοὺς ἐντίμους Προέδρους τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν ὅπως ἔχουν ὑπ' ὄψιν των ὅτι εἶναι ἀνάγκη, προτοῦ ἡ Βουλὴ κλείσῃ διὰ τὰς θερινὰς διακοπάς, τὰ νομοσχέδια τὰ ὁποῖα ἔθεσα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως νὰ εἶναι ἕτοιμα πρὸς συζήτησιν.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Διὰ τὸν περὶ Θητείας τῶν Κοινοτικῶν Ἀρχῶν Νόμον, ἔντιμε κ. Πρόεδρε, πιστεύω ὅτι ὁπωσδήποτε πρέπει νὰ συζητηθῇ τὴν ἐρχομένην συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ συμπληρωθοῦν ὅλα αὐτὰ τὰ Νομοσχέδια προτοῦ λήξῃ ἡ θητεία τῆς Βουλῆς αὐτῆς διὰ τὸ καλοκαίρι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν εἶναι ἡ θητεία ποὺ λήγει...

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Καλά, μᾶλλον, ἡ περίοδος αὐτή. Ἀλλὰ παρατηρῶ ὅτι κάθε χρόνον, περὶ τὸν Ἰούνιον, ἀποστέλλονται σωρηδὸν νομοσχέδια, πιέζονται αἱ Ἐπιτροπαί, πιέζεται ἡ Βουλή, καὶ εἰς τὸ τέλος οὔτε ἡ κατάλληλος νομοτεχνικὴ ἐργασία γίνεται οὔτε ἡ κατάλληλος μελέτη γίνεται καὶ βεβιασμένα, πολλὰς φοράς, ὑποχρεούμεθα νὰ περνοῦμεν νομοσχέδια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἤθελα νὰ ἐρωτήσω εἶναι, πότε σκοπεύομεν νὰ κλείσῃ ἡ Βουλὴ διὰ τὸ καλοκαίρι;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὅταν τελειώσωμεν τὰ νομοσχέδια τὰ ὁποῖα εἶναι ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Μὰ ἐὰν ἐξακολουθήσῃ ἡ Κυβέρνησις νὰ στέλλῃ συνεχῶς θά.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχω πεῖ, τὰ νομοσχέδια τὰ ὁποῖα ἔθεσα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς. Δὲν ἀνεφέρθην εἰς νέα νομοσχέδια.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Πάντως, τὰ Νομοσχέδια τὰ ἀφορῶντα τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν θὰ εἶναι ἕτοιμα ὡς τὴν Πέμπτην διὰ νὰ συζητηθοῦν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἀκούω μὲ εὐχαρίστησιν.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως αὐτῆς.

Ἡ ἑπομένη συνεδρίασις ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

(Ὥρα λήξεως 5.37 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Κληρίδης Ξάνθος
Κόσιης Νῖκος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νεοκλέους Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαββίδης Γεώργιος
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ παραχώρησις ἀδείας εἰς οἰκοδεσπότας πρὸς ἀνόρυξιν φρεάτων ἐντὸς τῶν οἰκιῶν των διὰ τὴν ἐξοικονόμησιν ποσίμου ὕδατος—Ἡ ἄρνησις ἐγγραφῆς καὶ ἀπασχολήσεως ὑπὸ τῶν Κυβερνητικῶν ὑπηρεσιῶν νοσοκόμων καὶ μαιῶν αἵτινες ἐσπούδασαν εἰς Ἀνατολικὴν Γερμανίαν—Ἡ ταλαιπωρία τοῦ κοινοῦ ὡς ἐκ τῆς παραλείψεως τῆς Ἀρχῆς Ἀδειῶν νὰ συγκροτῇ τακτικὰς συνεδρίας).

(2) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Τελωνείων καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(3) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμου τοῦ 1973, αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις τῶν Βουλευτῶν κ.κ. Ντ. Κωνσταντίνου καὶ Μ. Σαββίδη καὶ ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος διὰ τὴν ἑπομένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

(4) Ἔκθεσις ἐπὶ τῶν περὶ Ἀρχῆς Ἐνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς Ἀγροτικῶν Κτημάτων (Ὅροι Ὑπηρεσίας τῶν Ὑπαλλήλων τῆς Ἀρχῆς) Κανονισμῶν τοῦ 1973 καὶ ἔγκρισις αὐτῶν.

(5) Ἔκθεσις ἐπὶ τῶν περὶ Ἀρχῆς Ἐνοποιήσεως καὶ Ἀναδιανομῆς Ἀγροτικῶν Κτημάτων (Ταμεῖον Ἰατροφαρμακευτικῆς Περιθάλψεως) Κανονισμῶν τοῦ 1973 καὶ ἔγκρισις αὐτῶν.

(6) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

(7) Κατάθεσις ὑπὸ τοῦ Βουλευτοῦ κ. Ν. Κόσιη προτάσεως Νόμου τιτλοφορουμένης «Ὁ περὶ Ἀναγκαστικῆς Ἀπαλλοτριώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 28ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 5.17 μ.μ.)

(Ἀρ. 39)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

Παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, θέλω νὰ θέσω ἓν θέμα τάξεως.

Ἀντιλαμβάνομαι τὴν ἀναγκαιότητα πολλὰς φορὰς τῶν κομματικῶν συσκέψεων. Ἀλλὰ νομίζω πὼς θὰ ἦτο περισσότερον ὀρθὸν καὶ σεβασμὸς πρὸς τὰ ὑπόλοιπα Μέλη τῆς Βουλῆς αἱ κομματικαὶ συσκέψεις νὰ μὴν καλοῦνται ἀκριβῶς τὴν ἰδίαν ὥραν κατὰ τὴν ὁποίαν καλοῦνται οἱ Βουλευταὶ διὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς. Διότι δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ἀναβάλλεται ἡ συνεδρία τῆς Βουλῆς ἐπὶ μίαν ἢ μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν, διότι ὑπάρχουν κομματικαὶ συσκέψεις. Ὅπως εἶπα, βλέπω τὴν ἀναγκαιότητα, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι τοὐλάχιστον θὰ πρέπει νὰ λαμβάνεται πρόνοια διὰ νὰ μὴν ὑπάρχῃ χρονικὴ σύμπτωσις αὐτῶν τῶν συσκέψεων μὲ τὰς συνεδρίας τῆς ὁλομελείας τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὅλοι θὰ συμφωνήσουν μὲ τὰς παρατηρήσεις σας κ. Λυσσαρίδη. Ἁπλῶς διὰ λόγους διευκρινίσεως ἀναφέρω ὅτι λόγῳ τῆς ἀσθενείας τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ σύγκλησις ἐνωρίτερον κομματικῆς συσκέψεως ἀλλὰ ἀσφαλῶς ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα ἀρχῆς ἔχετε δίκαιον.

Κεφάλαιον Α—Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

Παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς ὅπως ἀναγνώσουν τὰς δοθεῖσας ἀπαντήσεις εἰς Ἐρωτήσεις Βουλευτῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 3ην Μαΐου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου καὶ ληφθεῖσα τὴν 3ην Μαΐου 1973.

«Ἐρωτᾶται καὶ τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων πότε ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία θὰ χωρήσῃ εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῶν δημοτικῶν ὁρίων τῶν βασικῶν πόλεων καὶ ἰδιαιτέρως τῆς Λευκωσίας, Λεμεσοῦ καὶ Ἀμμοχώστου, εἰς τρόπον ὥστε νὰ συμπεριλάβῃ εἰς αὐτὰ ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ προάστεια καὶ τοὺς συνοικισμοὺς ποὺ ἔχουν οὐσιαστικῶς ἑνωθῆ μὲ τὰς πόλεις, εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐφαρμογὴ ὀρθῆς πολεοδομικῆς πολιτικῆς, πρὸς τὸ συμφέρον τῶν πόλεων μας καὶ τῶν κατοίκων τῶν ἐν λόγῳ περιοχῶν».

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 15ην Ἰουνίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 3ην Μαΐου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Ἐζεκία Παπαϊωάννου.

«Διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν δημοτικῶν ὁρίων λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν ἀριθμὸς κριτηρίων τὰ κυριώτερα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ ἀνάπτυξις τῶν πόλεων ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν ἑτοιμασθέντων πολεοδομικῶν σχεδίων καὶ ἡ οἰκονομικὴ καὶ διοικητικὴ δυναμικότης τῶν Δήμων νὰ ἐπεκτείνουν τὸν ἔλεγχόν των εἰς νέας περιοχάς.

Θέματα ἐπεκτάσεως τῶ δημοτικῶν ὁρίων Λευκωσίας καὶ Λεμεσοῦ τυγχάνουν ἤδη μελέτης ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως».

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 3ην Μαΐου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα καὶ ληφθεῖσα τὴν 4ην Μαΐου 1973.

«Εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1972, προεβλέπετο δαπάνη :—

(α) £15.000 διὰ τὴν κατασκευὴν ὁδῶν εἰς τὸν χῶρον ὅπου θὰ μετακινηθῇ τὸ χωρίον Παλῃάμπελα·

(β) £26.000 διὰ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν ἰδιωτικῆς περιουσίας διὰ τὴν μετακίνησιν τοῦ χωρίου Θελέτρα.

Μέχρι σήμερον ἡ κατασκευὴ ὁδῶν εἰς τὸν χῶρον ὅπου θὰ μετακινηθῇ τὸ χωρίον Παλῃάμπελα καὶ ἡ ἀπαλλοτρίωσις τῆς ἰδιωτικῆς περιουσίας ὅπου θὰ μετακινηθῇ τὸ χωρίον Θελέτρα δὲν ἔγιναν καὶ τὰ ψηφισθέντα ὑπὸ τῆς Βουλῆς ὡς ἄνω ποσὰ διετέθησαν δι' ἄλλα ἔργα.

Εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως τοῦ 1973 προβλέπεται δαπάνη :—

(α) £50.000 διὰ τὴν ἀνέγερσιν οἰκιῶν διὰ τὴν μετακίνησιν τοῦ χωρίου Παλῃάμπελα·

(β) £15.000 διὰ τὴν μετακίνησιν τοῦ χωρίου Θελέτρα.

Εἰς τὸ χωρίον Παλῃάμπελα τελευταίως κατέρρευσε μία οἰκία, εὐτυχῶς χωρὶς θύματα, οἱ δὲ κάτοικοι τοῦ χωρίου Θελέτρα ζοῦν μὲ τὴν ἀγωνίαν πότε θὰ μετακινηθῇ τὸ χωρίον των, μὲ ἐπακόλουθον σοβαρὰ οἰκογενειακὰ προβλήματα.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον καὶ ἡ ἁρμοδία Ἀρχὴ νὰ πληροφορήσουν τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς :—

(α) Διατὶ μέχρι σήμερον δὲν κατεσκευάσθησαν αἱ ὁδοὶ διὰ τὰ Παλῃάμπελα καὶ δὲν ἀπηλλοτριώθη ἡ ἰδιωτικὴ περιουσία διὰ τὴν μετακίνησιν τοῦ χωρίου Θελέτρα, παρ' ὅλον ὅτι ἡ ἀναγκαία δαπάνη ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς κατὰ τὸ 1972;

(β) Πότε θὰ ἀρχίσῃ ἡ ἀνέγερσις τῶν οἰκιῶν διὰ τὰ Παλῃάμπελα καὶ διατὶ καθυστερεῖ ἡ ἀπαλλοτρίωσις τῆς ἀναγκαίας γῆς καὶ ἡ κατασκευὴ τῶν ὁδῶν διὰ τὴν μετακίνησιν τοῦ χωρίου Θελέτρα ;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 19ην 'Ιουνίου 1973, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 4ην Μαΐου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Νίκου Μαυρονικόλα.

«Τὸ ποσὸν τῶν £15,000 τὸ ὁποῖον περιελήφθη εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν 'Αναπτύξεως τοῦ ἔτους 1972 διὰ τὴν κατασκευὴν ὁδῶν εἰς τὸν χῶρον ὅπου θὰ μετακινηθῇ τὸ χωρίον Παληάμπελα δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ δαπανηθῇ διὰ τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον παρεχωρήθη καθ' ὅτι περὶ τὰ μέσα τοῦ ἔτους παρέστη ἀνάγκη τροποποιήσεως τοῦ ἀρχικοῦ Χωροταξικοῦ σχεδίου λόγῳ ἀνεγέρσεως μιᾶς διωρόφου οἰκίας ἐπὶ μιᾶς τῶν κυρίων ὁδῶν τοῦ σχεδιασθέντος νέου συνοικισμοῦ ὀλίγον πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Διατάγματος 'Απαλλοτριώσεως τοῦ χώρου Τὸ ποσὸν τοῦτο θὰ δαπανηθῇ κατὰ τὸ ἔτος 1973.

2. 'Εκτὸς τῆς ἀποπερατώσεως τῶν ὁδικῶν ἔργων θὰ ἐκτελεσθοῦν κατὰ τὸ τρέχον ἔτος καὶ τὰ σχέδια ὑδατοπρομηθείας τοῦ νέου συνοικισμοῦ. 'Ωσαύτως θὰ ἐκπονηθοῦν ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ὑπηρεσιῶν τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως καὶ τοῦ Τμήματος Δημοσίων "Εργων τὰ ἀρχιτεκτονικὰ σχέδια τῶν οἰκιῶν ὅτε ἐλπίζεται ὅτι θὰ γίνῃ ἡ ἔναρξις ἀνεγέρσεως οἰκιῶν εἰς τὸν νέον συνοικισμόν.

3. Τὸ ποσὸν τῶν £26,000 τὸ ὁποῖον ἐνεκρίθη κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος διὰ τὴν ἀπόκτησιν ἰδιωτικῆς περιουσίας διὰ τὴν μετακίνησιν τοῦ χωρίου Θελέτρα δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ δαπανηθῇ καθ' ὅτι τὸ Τμῆμα Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως, λόγῳ φόρτου ἐργασίας, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἑτοιμάσῃ τὸ χωροταξικὸν σχέδιον ἢ νὰ καθορίσῃ ἐπὶ τοῦ χωρομετρικοῦ σχεδίου τὸν χῶρον ὁ ὁποῖος ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῶν νέων οἰκιῶν τοῦ χωρίου Θελέτρα. Τὸ σχέδιον ἔχει ἔκτοτε ἑτοιμασθῇ, ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τούτου ἡτοιμάσθησαν ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τμήματος Κτηματολογίου καὶ Χωρομετρίας σχέδια καὶ περιγραφὴ τῆς περιοχῆς. 'Ακολούθως ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας Γνωστοποίησις 'Απαλλοτριώσεως ἀναμένεται δὲ ὅπως συντόμως δημοσιευθοῦν καὶ Διατάγματα 'Απαλλοτριώσεως καὶ 'Επιτάξεως. Τὸ ποσὸν τῶν £15,000 τὸ ὁποῖον περιελήφθη εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν 'Αναπτύξεως 1973 προορίζεται νὰ δαπανηθῇ διὰ τὴν ὁροθέτησιν τῆς περιοχῆς, τὴν διενέργειαν διατρήσεως διὰ τὴν ὕδρευσιν τοῦ νέου χωρίου ὡς καὶ διὰ τὴν κατασκευὴν τμήματος τῶν ὁδῶν τούτου».

'Ερώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 7ην 'Ιουνίου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου καὶ ληφθεῖσα τὴν 8ην 'Ιουνίου 1973.

«'Ως ἦτο γνωστὸν οἱ ἀπόφοιτοι Πανεπιστημίων οἵτινες ἐπεθύμουν νὰ ἐργασθῶσιν εἰς τὴν Δημοσίαν 'Υπηρεσίαν κατέθετον ἅμα τῇ ἀποπερατώσει τῶν σπουδῶν των τὸ πτυχίον των εἰς τὸ ἁρμόδιον Τμῆμα καὶ ἐλάμβανον σειρὰν προτεραιότητος μὲ γνωστὸν εἰς αὐτοὺς ἀριθμόν.

'Η τοιαύτη διαδικασία ἠκολουθεῖτο ἄνευ παρεξηγήσεων καὶ ἀδικιῶν μέχρι τελευταίως.

Σήμερον πληροφορούμεθα ὅτι ἐφαρμόζεται νέα διαδικασία ἥτις δημιουργεῖ πολλὰ προβλήματα μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων.

Μπορεῖ τὸ ἁρμόδιον 'Υπουργεῖον νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς :

(α) Πότε καὶ διατὶ ἠλλοιώθη τὸ σύστημα τοῦτο; Καὶ

(β) Ποῖα τὰ κριτήρια, ἂν ὑπάρχουν, διὰ τὴν σειρὰν προτεραιότητος;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23ην 'Ιουνίου 1973, τοῦ 'Υπουργοῦ Παιδείας, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 8ην 'Ιουνίου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Κυριάκου Παπαδημητρίου.

«Οἱ διορισμοὶ εἰς τὴν Δημοσίαν 'Εκπαιδευτικὴν 'Υπηρεσίαν γίνονται ἐκ πινάκων διοριστέων συνταχθέντων βάσει τῶν σχετικῶν διατάξεων τῶν περὶ 'Εκπαι-

δευτικῶν Λειτουργῶν (Διδακτικὸν Προσωπικὸν) (Διορισμοί, Τοποθετήσεις, Μεταθέσεις, Προαγωγαὶ καὶ συναφῆ θέματα) Κανονισμῶν τοῦ 1972, ἐγκριθέντων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων καὶ δημοσιευθέντων εἰς τὴν ὑπ' ἀρ. 972 Ἐπίσημον Ἐφημερίδα τῆς Δημοκρατίας τῆς 10ης Νοεμβρίου 1972. Εἰς τοὺς Κανονισμοὺς τούτους καθορίζονται καὶ τὰ κριτήρια βάσει τῶν ὁποίων συντάσσονται οἱ προαναφερθέντες πίνακες.

2. Οἱ ἐν λόγῳ Κανονισμοὶ ἐγένοντο, ὡς προβλέπεται ὑπὸ τοῦ περὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδευτικῆς Ὑπηρεσίας Νόμου, ἀρ. 10 τοῦ 1969, πρὸς καλυτέραν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ Νόμου καὶ πρὸς ρύθμισιν γενικῶς θεμάτων ἀφορώντων εἰς τὴν ἐκπαιδευτικὴν ὑπηρεσίαν καὶ τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς λειτουργούς, ἐπ' αὐτῶν δὲ συνεφώνησαν καὶ αἱ Ἐκπαιδευτικαὶ Ὀργανώσεις».

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Προτίθεμαι νὰ χωρήσωμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ὑπολοίπων νομοθετικῶν θεμάτων ἐπὶ τοῦ Κεφαλαίου Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία—καὶ τὰ τρία φορολογικὰ Νομοσχέδια θὰ ἐξετασθοῦν μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἐξετάσεως τῶν ἄλλων θεμάτων.

«Ὁ περὶ Ἐλέγχου Ἐνοικίων (Ὑποστατικὰ Ἐργασίας) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1970». Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθῇ διότι δὲν ἔχει κυκλοφορήσει ἡ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

«Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 11) τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Ἀρ. 11) ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Νιτῖνος Κωνσταντίνου
Ἐζεκίας Παπαϊωάννου (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Ἀνδρέαν Ζιαρτίδην)
Σταῦρος Ποσκώτης

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 21ην Ἰουνίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ διάθεσις ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £500.000 ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον «Μὴ Προβλεπόμεναι Δαπάναι καὶ Ἀποθεματικὸν» τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ, πρὸς ἀντιμετώπισιν διαφόρων ἐκτάκτων δαπανῶν ἢ καὶ πρὸς συμπλήρωσιν διαφόρων κονδυλίων τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἅτινα δυνατὸν νὰ ἀποδειχθῶσιν ἀνεπαρκῆ διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος οἰκονομικοῦ ἔτους.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν σχετικὴν Ἔκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, ποσὸν ἐκ £430.000 περίπου ἐκ τοῦ ἐγκεκριμένου ποσοῦ τῶν £500.000 ἔχει ἤδη δαπανηθῆ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν διαφόρων ὑποχρεώσεων προκυψασῶν ἐκ τῆς συνεχιζομένης ἐκτάκτου καταστάσεως. Ὡς ἐκ τούτου παρίσταται ἀνάγκη ὅπως προβλεφθῆ ἐπιπρόσθετον ποσὸν ἐκ £500.000 εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους πρὸς διάθεσιν αὐτοῦ διὰ τοὺς ἰδίους ὡσαύτως σκοπούς.

Ἐπειδὴ διαρκούσης τῆς μελέτης τοῦ ὡς ἄνω νομοσχεδίου ἀνεφέρθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὅτι μέρος τοῦ αἰτουμένου ἐπιπροσθέτου ποσοῦ δυνατὸν νὰ διατεθῆ διὰ τὴν ἀγορὰν ἀριθμοῦ εἰδῶν διὰ τὴν χρῆσιν ὑπὸ ὡρισμένων κρατικῶν ὑπηρεσιῶν ἐν ὄψει τῆς συνεχιζομένης ἐκτάκτου καταστάσεως ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ δράττεται τῆς εὐκαιρίας νὰ ἐπανατονίσῃ παλαιοτέραν θέσιν της ὅτι ἡ ἀγορὰ τῶν ἐν λόγῳ εἰδῶν θὰ πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ γίνεται συμφώνως τῆς ἰσχυούσης καὶ ὀρθοδόξου διαδικασίας τῆς προκηρύξεως καὶ κατακυρώσεως προσφορῶν.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ λαβοῦσα ἐκ παραλλήλου ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἔγκρισις τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων θὰ ὑποβοηθήσῃ τὰς διαφόρους Κυβερνητικὰς ὑπηρεσίας νὰ ἀνταποκριθῶσι, διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους, εἰς τὰς διαφόρους ἀπροβλέπτους καὶ ἐκτάκτους δαπάνας των, ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Μὴ ὑπαρχόντων ὁμιλητῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλῶ νὰ χωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων καὶ τῶν πλαγιοτίτλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος, Ἄρθρον 1ον.

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £500,000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1973. Ἄρθρον 2ον.

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν προαναφερθέντων ἄρθρων καὶ τοῦ Πίνακος τοῦ Νομοσχεδίου;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως, παρακαλῶ νὰ χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 11) τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

«Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 4) τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσιν πρὸς τὸ Σῶμα.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ ('Αρ. 4) ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντίνος Κωνσταντίνου
'Εζεκίας Παπαϊωάννου (έκπροσωπών τὸν κ. 'Ανδρέαν Ζιαρτίδην)
Σταῦρος Ποσκώτης

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 21ην 'Ιουνίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἔγκρισις διαθέσεως ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου 'Αναπτύξεως τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £800.000 πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης διὰ τὴν ἀπρόσκοπτον συνέχισιν τῶν ἐργασιῶν πρὸς ἐφαρμογὴν διαφόρων ἐγκριθέντων τουριστικῶν σχεδίων, κυρίως εἰς τὴν Χρυσῆν 'Ακτὴν 'Αμμοχώστου, διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους.

'Ως εἰδικώτερον ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν "Εκθεσιν τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν, εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν 'Αναπτύξεως τοῦ τρέχοντος ἔτους ἐγένετο πρόνοια ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον «Τουρισμὸς» ποσοῦ £1.400.000 διὰ τὴν κάλυψιν δαπανῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἐγκριθέντων τουριστικῶν σχεδίων διὰ τὴν Χρυσῆν 'Ακτὴν 'Αμμοχώστου, τὸ 'Αλακάτι καὶ Παχύαμμον Κυρηνείας καὶ τὴν Πλατεῖαν Τροόδους. Συμφώνως πρὸς τὴν ὅλην πρόοδον τῶν ὑπὸ κατασκευὴν οἰκοδομικῶν καὶ λοιπῶν ἔργων ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἀπαιτηθῶσι, διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους, περαιτέρω πιστώσεις ὕψους £1.070.000 διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν δαπανῶν ἀφορωσῶν εἰς τὴν συνέχισιν τῶν ἐν λόγῳ τουριστικῶν ἔργων.

'Ως περαιτέρω ἀναφέρεται εἰς τὴν 'Επεξηγηματικὴν "Εκθεσιν τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν, αἱ ηὐξημέναι ἀνάγκαι τῆς προμνησθείσης προνοίας ὑπὸ τὸ προαναφερθὲν Κεφάλαιον τοῦ Προϋπολογισμοῦ 'Αναπτύξεως ὀφείλονται εἰς τὴν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος σημειωθεῖσαν καθυστέρησιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν μέρους τῶν ἐργασιῶν τοῦ τουριστικοῦ ἔργου τῆς Χρυσῆς 'Ακτῆς 'Αμμοχώστου, ἕνεκεν ἀριθμοῦ ἀναφυεισῶν δυσκολιῶν, καὶ τὴν ἐπακολουθήσασαν αὔξησιν τοῦ κόστους τούτου, ὡς ἐπίσης εἰς τὴν μὴ προβλεφθεῖσαν σύντομον ἐκδίκασιν ἢ διευθέτησιν ἀριθμοῦ ὑποθέσεων ἀπαλλοτριώσεως ἰδιωτικῶν ἰδιοκτησιῶν εἰς τὰς περιοχὰς Χρυσῆς 'Ακτῆς, 'Αλακατίου καὶ Παχυάμμου καὶ τὴν κατὰ συνέπειαν καταβολὴν σημαντικῶν ποσῶν χρημάτων ὑπὸ τύπον ἀποζημιώσεων εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας τῶν ἀπαλλοτριωθεισῶν περιουσιῶν.

'Υπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑφίστανται διαθέσιμοι ἰσάξιαι ἐξοικονομήσεις διὰ τόσον μεγάλον ποσὸν ὑφ' οἱονδήποτε ἄλλον ἄρθρον τοῦ σχετικοῦ Κεφαλαίου τοῦ Προϋπολογισμοῦ 'Αναπτύξεως, παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ὁμοφώνως ἐγκρίνει τὴν διάθεσιν τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

'Ο κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐκ τῆς θέσεώς μου, ἐὰν ἐπιτρέπεται, διότι δὲν πρόκειται περὶ ἀγορεύσεως. Δὲν ἀντελήφθην πιθανὸν καλῶς, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀντελήφθην εἶναι ὅτι διὰ τὸ ἔργον τῆς Χρυσῆς Ἀκτῆς εἰς τὴν Ἀμμόχωστον, τόσον εἰς τὴν μελέτην ὅσον καὶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου ἔχουν πέσει ἔξω κατὰ £800.000 μόνον;

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐρώτησίς μου καὶ θὰ ἤθελα μίαν διευκρίνισιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς μπορεῖ νὰ διευκρινίσῃ τὸ σημεῖον τὸ ὁποῖον ἐγείρει ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος;

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Δὲν μᾶς ἔχει λεχθῆ ὅτι ἔχουν πέσει ἔξω κατὰ £800.000, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, πῶς συμβαίνει τότε νὰ θέλουν £800.000 διὰ νὰ συμπληρώσουν τὸ ἔργον ἢ διὰ νὰ συμπληρώσουν ἐργασίαν τὴν ὁποίαν ἐπρόκειτο νὰ κάμουν μὲ τὸν ἤδη ἐγκριθέντα προϋπολογισμόν;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πιθανῶς νὰ ἔχουν προβλέψει εἰς τὸν προϋπολογισμὸν μικρότερον ποσὸν τοῦ ἐπιτελεσθέντος ἔργου. Δηλαδὴ μπορεῖ ἡ πορεία ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου νὰ ἦτο ταχυτέρα ἀπὸ τὴν προβλεφθεῖσαν καὶ ὡς ἐκ τούτου χρειάζεται συμπληρωματικὴ πίστωσις διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, προτοῦ ψηφίσωμεν δὲν νομίζετε ὅτι θὰ ἦτο φρόνιμον ἢ μᾶλλον ἐπιβεβλημένον νὰ γνωρίζωμεν ἐπακριβῶς τί εἶναι αὐταὶ αἱ £800.000;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα ζητοῦνται εἶναι ἐντὸς τῶν ὁρίων τὰ ὁποῖα εἴχαμεν ψηφίσει τῶν £3.000.000, τὰ ὁποῖα δὲν ἐξωδεύθησαν εἰσέτι καὶ μὲ τὸ ποσὸν αὐτὸ τὸ ὁποῖον ψηφίζομεν σήμερον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐν ὀλίγοις ἡ ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ζητουμένη ἔγκρισις διὰ τὴν προσθήκην τοῦ ποσοῦ τῶν £800.000 δὲν ἀποτελεῖ πρόσθετον δαπάνην. Ἀποτελεῖ ἁπλῶς πρόσθετον διάθεσιν ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους λόγῳ ἠλαττωμένης προβλέψεως ἐντὸς τοῦ προϋπολογισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἤδη ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Μὴ ὑπαρχόντων ἄλλων ὁμιλητῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς Τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσοῦ £800,000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1973. Ἄρθρον 2ον.

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν προαναφερθέντων ἄρθρων καὶ τοῦ Πίνακος τοῦ Νομοσχεδίου;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως, παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 4) τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον;

Ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἔνστασις παρακαλῶ νὰ ψηφίσωμεν.

Πόσοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πόσοι ψηφίζουν ἐναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἷς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

«Ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ (Ἀρ. 12) Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσίν του πρὸς τὸ Σῶμα.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ('Αρ. 12) ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :—

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντίνος Κωνσταντίνου
'Εζεκίας Παπαϊωάννου (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. 'Ανδρέαν Ζιαρτίδην)
Σταῦρος Ποσκώτης.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 21ην 'Ιουνίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ ἔγκρισις ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £84.788 καὶ ἡ διάθεσις τούτου ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὑπὸ τύπον προσθέτου χορηγίας εἰς τὸ Ταμεῖον Βοηθείας Ζημιωθέντων, τὸ ἱδρυθὲν δυνάμει τῶν περὶ Βοηθείας Ζημιωθέντων Νόμων ('Αρ. 2 καὶ 35 τοῦ 1968 καὶ 94 τοῦ 1970).

'Ως ἐμφαίνεται εἰς τὸν ἐπισυνημμένον ἐπὶ τῆς Εἰσηγητικῆς 'Εκθέσεως τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν Προϋπολογισμὸν τοῦ ρηθέντος Ταμείου διὰ τὸ ἔτος 1973, ἐκ τῆς ὑπολογιζομένης δαπάνης προορίζεται, μεταξὺ ἄλλων, ποσὸν ἐκ £100.000 διὰ χορηγήματα δι' ἀπροσπελάστους καλλιεργησίμους γαίας, ἕτερον ποσὸν ἐκ £63.000 διὰ χορηγήματα ἐνοικίου καὶ ἕτερον τοιοῦτον ἐκ £8.000 διὰ χορηγήματα ἐκπαιδεύσεως. 'Εκ τῆς προϋπολογισθείσης συνολικῆς δαπάνης ἀναμένεται ἐπίσης νὰ διατεθῶσι σημαντικὰ ποσὰ διὰ τὴν χορήγησιν δανείων διὰ τὴν ἀποπληρωμὴν ἐνυποθήκων χρεῶν, διὰ τὴν ἐπέκτασιν ὑφισταμένης ἐργασίας ἢ τὴν δημιουργίαν νέας τοιαύτης, διὰ προικοδότησιν θυγατέρων, διὰ σπουδὰς τέκνων εἰς ἀνώτατα ἐκπαιδευτήρια εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ διὰ παροχὴν δανείων πρὸς μετάβασιν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διὰ θεραπείαν.

'Επειδὴ αἱ συνολικαὶ δαπάναι διὰ τὸ τρέχον ἔτος προϋπελογίσθησαν εἰς £250.500 ἔναντι ἐσόδων ἐκ £10.000 ἀπὸ εἰσπράξεις δανείων καὶ πιστωτικοῦ ὑπολοίπου κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς χρήσεως ἐκ ποσοῦ £55.712, καὶ δεδομένης τῆς εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους προβλέψεως διὰ τοὺς ἤδη ἀναφερθέντας σκοποὺς ποσοῦ ἐκ £100.000 μόνον, παρίσταται ἀνάγκη ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως ὕψους £84.788, ἵνα δυνηθῇ τὸ ὑφιστάμενον καὶ λειτουργοῦν Ταμεῖον Βοηθείας Ζημιωθέντων νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ὑποχρεώσεις του.

'Η 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ μὲ τοὺς σκοποὺς δι' οὓς πρόκειται νὰ διατεθῇ τὸ ὡς ἄνω ποσὸν χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

'Ο κ. Παπαδημητρίου.

ΚΥΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

"Εντιμε κ. Πρόεδρε. 'Ασφαλῶς θὰ ψηφίσωμεν τὸ παρὸν Νομοσχέδιον ἀλλὰ εἶμαι ὑπόχρεος νὰ μεταφέρω αἰσθήματα πικρίας τῶν μελῶν τοῦ Ταμείου αὐτοῦ, καθότι ἡ 'Επιτροπὴ τοῦ Ταμείου Βοηθείας Ζημιωθέντων δὲν ἐκτελεῖ κανονικῶς

καὶ ἀμερολήπτως τὸ ἔργον της, καθότι ἀκούομεν ἀρκετὰ παράπονα ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ τοῦ Ταμείου ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν μας καθότι, καίτοι εὑρίσκονται περιουσίαι εἰς ἀπροσπελάστους περιοχὰς καὶ ἔχουν ὑποβληθῆ αἰτήσεις, ἐντούτοις οἱ ζημιωθέντες δὲν ἀποζημιώνονται.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θέλω νὰ πῶ εἶναι νὰ μεταφερθῆ ἐκ τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς ἡ ἐπιθυμία ὅπως ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ ἐκτελῆ τὸ καθῆκον της ἀμερολήπτως καὶ δικαίως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Μὴ ὑπαρχόντων ἄλλων ὁμιλητῶν, παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς Τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £84.788 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1973. Ἄρθρον 2ον.

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν προαναφερθέντων ἄρθρων καὶ τοῦ Πίνακος τοῦ Νομοσχεδίου ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 12) τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

Ἕκτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως—Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία.

«Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Ἀπαγορεύσεως τῆς Ἀναπτύξεως, Παραγωγῆς καὶ Ἐναποθηκεύσεως Βακτηριολογικῶν (Βιολογικῶν) καὶ Τοξικῶν Ὅπλων καὶ τῆς Καταστροφῆς τούτων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν κ. Χατζηϊωάννου ὅπως ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Α. ΧΑΤΖΗ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΠΕΡΙ·ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ, ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΝΑΠΟΘΗΚΕΥΣΕΩΣ ΒΑΚΤΗΡΙΟΛΟΓΙΚΩΝ (ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ) ΚΑΙ ΤΟΞΙΚΩΝ ΟΠΛΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ ΤΟΥΤΩΝ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Ἐζεκίας Παπαϊωάννου
Χρῆστος Κουρτελλάρης
Κώστας Χατζηκακοῦ
Ἀνδρέας Τουμαζῆς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 22αν Ἰουνίου 1973.

Σκοπὸς τοῦ προτεινομένου νόμου εἶναι ἡ κύρωσις τῆς Συμβάσεως περὶ Ἀπαγορεύσεως τῆς Ἀναπτύξεως, Παραγωγῆς καὶ Ἐναποθηκεύσεως Βακτηριολογικῶν (Βιολογικῶν) καὶ Τοξικῶν Ὅπλων καὶ τῆς Καταστροφῆς τούτων, τὴν ὁποίαν ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία ὑπέγραψε, τὴν 10ην Ἀπριλίου 1972, ἐν Λονδίνῳ, τὴν 11ην Ἀπριλίου 1972, ἐν Οὐασιγκτῶνι, καὶ τὴν 14ην Ἀπριλίου 1972, ἐν Μόσχᾳ, δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 11068 καὶ ἡμερομηνίαν 20ὴν Ἰανουαρίου 1972 Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Σώματος ἐπιψήφισις τοῦ ὡς ἄνω Νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμβάσεως.

Διὰ τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης Συμβάσεως, σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι ἡ δημιουργία τῶν ἀπαραιτήτων συνθηκῶν διὰ τὴν διευκόλυνσιν ἐπιτεύξεως γενικοῦ καὶ πλήρους ἀφοπλισμοῦ, ὑπὸ αὐστηρὸν καὶ δραστικὸν διεθνῆ ἔλεγχον, ἡ ἐνίσχυσις τῆς ἐμπιστοσύνης μεταξὺ τῶν λαῶν καὶ ἡ γενικὴ βελτίωσις τῆς διεθνοῦς ἀτμοσφαίρας, ἐπιδιώκεται ἡ ἀνάληψις ὑφ' ἑκάστου Συμβαλλομένου Κράτους τῆς ὑποχρεώσεως ὅπως οὐδέποτε, ὑπὸ οἱασδήποτε συνθήκας, ἀναπτύξῃ, παράξῃ, ἐναποθηκεύσῃ ἢ ἄλλως πως ἀποκτήσῃ ἢ διατηρήσῃ μικροβιολογικοὺς ἢ ἑτέρους βιολογικοὺς παράγοντας ἢ ὅπλα, συσκευὰς ἢ φορεῖς προωρισμένους δι' ἐχθρικοὺς σκοποὺς ἢ διὰ τὴν χρῆσιν τούτων εἰς ἐνόπλους συρράξεις.

Ἡ παροῦσα Σύμβασις εἶναι ἀπεριορίστου διαρκείας, ἕκαστον, ὅμως, Συμβαλλόμενον Κράτος δικαιοῦται ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς ἐθνικῆς αὐτοῦ ἐπικυριαρχίας νὰ ἀποχωρήσῃ ἐξ αὐτῆς, ἐὰν ἀποφασίσῃ ὅτι ἐξαιρετικὰ γεγονότα, σχετιζόμενα πρὸς τὸ θέμα τῆς Συμβάσεως, ἔχουν θέσει ἐν κινδύνῳ τὰ ὑπέρτατα συμφέροντα τῆς ἰδίας αὐτοῦ χώρας, δίδον πρὸς τοῦτο τρίμηνον προειδοποίησιν πρὸς ἅπαντα τὰ Συμβαλλόμενα Κράτη ἐν τῇ Συμβάσει καὶ πρὸς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου πρὸς κύρωσιν τῆς ἐν λόγῳ Συμβάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Μὴ ὑπαρχόντων ὁμιλητῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλῶ νὰ χωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον καὶ Πίναξ.

Κύρωσις Συμβάσεως. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν προαναφερθέντων ἄρθρων καὶ τοῦ Πίνακος τοῦ Νομοσχεδίου ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως, παρακαλῶ νὰ χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Ἀπαγορεύσεως τῆς Ἀναπτύξεως, Παραγωγῆς καὶ Ἐναποθηκεύσεως Βακτηριολογικῶν (Βιολογικῶν) καὶ Τοξικῶν Ὅπλων καὶ τῆς Καταστροφῆς τούτων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον ;

Τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀναγεγραμμένος ὡς θέμα ἕβδομον εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθῇ διότι δὲν ἔχει κυκλοφορήσει ἡ ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 8 θέμα εἶναι «Ὁ περὶ Δανείου (Ἀνάπτυξις) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὅπως ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὸ Σῶμα.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΔΑΝΕΙΟΥ (ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἐζεκίας Παπαϊωάννου (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Ἀνδρέαν Ζιαρτίδην)
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 21ην Ἰουνίου 1973. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Δανείου ('Ανάπτυξις) Νόμου τοῦ 1968 ('Αρ. 92 τοῦ 1968) εἰς τρόπον ὥστε ἡ εἰς τὸν 'Υπουργὸν Οἰκονομικῶν παρεχομένη ἐξουσία διὰ σύναψιν δανείων ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ, διὰ σκοποὺς ἀναπτύξεως, ἐπεκταθῇ καὶ εἰς δάνεια ἀπὸ ἐξωτερικὰς πηγάς, ἐκ παραλλήλου δὲ αἴρεται τὸ ἀνώτατον ὅριον τῶν συναπτομένων δανείων, τὸ ὁλικὸν ὕψος αὐτῶν ἀφιέμενον εἰς τὴν κρίσιν τοῦ 'Υπουργικοῦ Συμβουλίου.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα συμφωνεῖ πρὸς τὴν προτεινομένην τροποποίησιν τοῦ βασικοῦ Νόμου καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Μὴ ὑπαρχόντων ὁμιλητῶν, παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. "Αρθρον 1ον.

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Αρθρον 2ον.

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ βασικοῦ νόμου. "Αρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν προαναφερθέντων ἄρθρων τοῦ Νομοσχεδίου ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως, παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

'Ο παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Δανείου ('Ανάπτυξις (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

'Υπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς νόμον.

'Ο ὑπ' ἀριθμὸν 9. «'Ο περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος ('Αρ. 13) τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς 'Επιτροπῆς Οἰκονομικῶν τῆς Βουλῆς νὰ ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς 'Επιτροπῆς πρὸς τὸ Σῶμα.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ('Αρ. 13) ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντίνος Κωνσταντίνου
'Εζεκίας Παπαϊωάννου (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. 'Ανδρέαν Ζιαρτίδην)
Σταῦρος Ποσκώτης.

'Η Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 21ην 'Ιουνίου 1973. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ διάθεσις ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου τῆς Δημοκρατίας ποσοῦ χρημάτων ἐκ £5.000.000 καὶ ἡ ἐν συνεχείᾳ χορήγησις αὐτοῦ, ὑπὸ τύπον Κυβερνητικῆς βοηθείας, πρὸς τοὺς ἐκ τῆς ἀνομβρίας πληγέντας γεωργοκτηνοτρόφους διαρκοῦντος τοῦ τρέχοντος ἔτους.

'Ως λεπτομερέστερον ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν "Εκθεσιν τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν, ἐνεκρίθη ὅπως καταβληθῇ, ἐπὶ τῇ βάσει ἀριθμοῦ συμφωνηθησομένων κριτηρίων ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων 'Υπουργῶν, ποσὸν ἐκ £3 κατὰ κυβερνητικὴν σκάλαν πρὸς τοὺς καλλιεργητὰς σίτου καὶ κριθῆς εἰς τὰς ὑπὸ τῆς ἀνομβρίας πληγείσας περιοχὰς καὶ ἐκ £3.500 μίλς κατὰ κυβερνητικὴν σκάλαν εἰς τὰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας οἱ ἐν λόγῳ δικαιοῦχοι ἐκηρύχθησαν ὡς πληγέντες ἐκ τῆς ἀνομβρίας καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, τυχόντες πρὸς τοῦτο σχετικῆς βοηθείας ἐκ τοῦ Ταμείου Προνοίας Πληγέντων Παραγωγῶν. Περαιτέρω ἐνεκρίθη ἡ παραχώρησις ἀτόκου δανείου ἐκ £2 κατὰ κυβερνητικὴν σκάλαν πρὸς τοὺς καλλιεργητὰς σίτου καὶ κριθῆς, ἀποπληρωτέου ἐντὸς τριῶν ἐτῶν.

'Επειδὴ εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν "Εκθεσιν τοῦ ἐν λόγῳ 'Υπουργείου γίνεται ἀναφορὰ περὶ παραχωρήσεως τοῦ ἐν λόγῳ δανείου πρὸς ἅπαντας ἀνεξαιρέτως τοὺς καλλιεργητὰς σίτου καὶ κριθῆς, ἐζητήθη ὑπὸ τῆς 'Επιτροπῆς διευκρίνισις τοῦ σημείου τούτου, καὶ οἱ Κυβερνητικοὶ ἐκπρόσωποι κατέστησαν σαφὲς ὅτι ἡ παραχώρησις τοῦ ἐν λόγῳ ἀτόκου δανείου θὰ γίνῃ πρὸς τοὺς δικαιούχους καὶ ἐκ τῆς ἀνομβρίας πληγέντας καλλιεργητὰς σίτου καὶ κριθῆς μόνον.

Περαιτέρω ἐκ τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων ἐνεκρίθη ὅπως καταβληθῇ κυβερνητικὴ βοήθεια καὶ πρὸς τοὺς καλλιεργητὰς ψυχανθῶν ἀνερχομένη εἰς £1 κατὰ κυβερνητικὴν σκάλαν.

Πλὴν τῆς ὡς ἄνω βοηθείας πρὸς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους καλλιεργητὰς σιτηρῶν καὶ ψυχανθῶν παρέχεται ὡσαύτως βοήθεια εἰς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους κτηνοτρόφους. Συναφῶς παρεχωρήθησαν ἤδη εἰς αὐτοὺς σημαντικαὶ ποσότητες ἐπιχορηγημένης κριθῆς ὡς καὶ 16.500 τόννοι δωρεὰν κριθῆς, ἐπιχορηγημένος σανός, κ.λ.π.

'Ως προκύπτει ἐκ τῆς Εἰσηγητικῆς 'Εκθέσεως τοῦ 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν καὶ ἀπὸ τὰς δοθείσας κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 'Επιτροπῆς ἐπεξηγήσεις τῶν ἁρμοδίων κυβερνητικῶν ἐκπροσώπων, τὰ κριτήρια ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων θὰ παραχωρηθῶσι τὰ ὡς ἄνω ποσὰ χρημάτων ὑπὸ τύπον κρατικῆς βοηθείας θὰ ἀποφασισθῶσι συντόμως, ὑπολογίζεται δὲ ὅτι τὸ ὕψος τῆς ὁλικῆς δαπάνης θὰ εἶναι τῆς τάξεως τῶν £4.000.000—£5.000.000 καὶ ὅτι, ἐν πάσῃ περιπτώσει, τὸ

ἀκριβὲς ὕψος ταύτης θὰ προσδιορισθῇ ἐπακριβῶς μόνον μετὰ τὴν ὑποβολὴν ἐκ μέρους τῶν καλλιεργητῶν τῶν σχετικῶν αἰτήσεων καὶ τὸν ἔλεγχον τούτων συμφώνως πρὸς τὰ καθορισθησόμενα κριτήρια.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ, θεωροῦσα τὴν παρασχεθησομένην βοήθειαν πρὸς τοὺς ἐν λόγῳ γεωργοκτηνοτρόφους ὡς ἀποσκοποῦσαν εἰς τὸ νὰ ὑποβοηθήσῃ τούτους νὰ συνεχίσωσι τὴν γεωργοκτηνοτροφικὴν αὐτῶν ἀπασχόλησιν, ἐγκρίνει τὴν διάθεσιν τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ χρημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

ΗΡ. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Εἶναι παράξενον διότι κατὰ τὰ ὀλίγα χρόνια τῆς ἐδῶ παρουσίας μας εἰς τὴν Βουλὴν εἰς πολὺ ὀλίγας περιπτώσεις ἡ Κυβέρνησις δέχεται δημοσίως ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ εὐχαριστίας αἱ ὁποῖαι προέρχονται ἀπὸ τὸν κόσμον ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ μέχρι σήμερον τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς νήσου.

Ἡ ἐφετεινὴ ἀνομβρία ἀλλὰ καὶ ἡ καλὴ διάθεσις καὶ ἡ συμπαράστασις τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις ἐμπράκτως ἔχει ἐπιδείξει πρὸς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους, ἐπιβάλλει καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ἔκφρασιν ἱκανοποιήσεως, πλήρους ἱκανοποιήσεως, ἀλλὰ καὶ ἔκφρασιν ἐκτιμήσεως πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, διότι ἡ χειρονομία αὐτὴ ἀποδεικνύει ὅτι εἰς αὐτὸν τὸν τόπον ἐξακολουθεῖ νὰ καταβάλλεται μία προσπάθεια ἀνακατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἔστω καὶ διὰ μέτρων οἰκονομικῆς βοηθείας πρὸς τοὺς γεωργοὺς ὁσάκις οἱ γεωργοὶ πλήττωνται ἀπὸ ἀνομβρίας κυρίως ὡς ἡ ἐφετεινή.

Ἐκφράζοντες τὴν ἐκτίμησίν μας πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως νὰ παραχωρήσῃ τὴν βοήθειαν, ἡ ὁποία προβλέπεται εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον, ἐπιθυμοῦμεν νὰ τονίσωμεν ὅτι ἡ ἐφετεινὴ ἀνομβρία ἔχει δημιουργήσει τεραστίας ἐπιπτώσεις καὶ ἐπὶ ἄλλων γεωργικῶν προϊόντων, ὡς εἶναι τὰ καπνὰ καὶ οἱ ἀμπελῶνες, καὶ λίαν συντόμως τόσον ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ὅσον καὶ ἡ Νομοθετικὴ θὰ κληθοῦν διὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν ἢ νὰ ἀντικρύσουν καὶ πάλιν αἰτήματα τὰ ὁποῖα θὰ ὑποβληθοῦν διὰ περαιτέρω οἰκονομικὴν βοήθειαν πρὸς τὰς τάξεις τῶν ἀνομβριοπλήκτων ἀμπελουργῶν καὶ καπνοπαραγωγῶν.

Θέλομεν νὰ πιστεύωμεν ὅτι, ὅπως καὶ εἰς τὸ θέμα τῶν ἀνομβριοπλήκτων σιτοπαραγωγῶν καὶ κτηνοτρόφων, ἔτσι καὶ εἰς τὸ θέμα τῶν ἀμπελουργῶν καὶ τῶν καπνοπαραγωγῶν, ἡ Κυβέρνησις, ὡς Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, ἀλλὰ καὶ ἡ Βουλή, θὰ δείξουν τὸν ἴδιον ἐνθουσιασμὸν καὶ θὰ παραχωρήσουν βοήθειαν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς οἱ ὁποῖοι ἐξακολουθοῦν ὑπὸ συνθήκας ἀρκετὰ δυσκόλους νὰ ἐξασκοῦν τὸ ἐπάγγελμά των μέσα εἰς τὴν ὕπαιθρον καὶ νὰ ἀποτελοῦν, ὡς πολλάκις ἐλέχθη, τὸν ἐθνικὸν καὶ κοινωνικὸν πνεύμονα τοῦ τόπου μας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Μαλλιώτης.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Κρατικοῦ Προϋπολογισμοῦ διὰ τὸ 1973 ἀνεφέρθην ἐν ἐκτάσει ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἀνομβρίας ἡ ὁποία ἔπληξε τὴν Νῆσον μας καὶ τὰς δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις τὰς ὁποίας αὕτη θὰ εἶχε ἐπὶ τῆς ἀγροτικῆς μας τάξεως καὶ τῆς ἐν γένει οἰκονομίας τοῦ τόπου.

Εἰς τὴν ὁμιλίαν μου ἐκείνην ἀφοῦ ἐπεσήμανα τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα θὰ ἐδημιουργοῦντο εἰς τοὺς διαφόρους τομεῖς τῆς ἀγροτικῆς μας οἰκονομίας ἐκάλεσα τὴν Κυβέρνησιν ὅπως ἄνευ χρονοτριβῆς προβῇ εἰς τὴν λῆψιν πάντων τῶν ἐνδεδειγμένων μέτρων πρὸς ἀνακούφισιν τῶν πληγέντων παραγωγῶν, προέβην δὲ καὶ εἰς συγκεκριμένας εἰσηγήσεις, ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ὁποίων, κατὰ τὴν γνώμην μου, θὰ ὑπεβοήθει εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως.

Αἰσθάνομαι ἱκανοποιημένος διότι ἡ Κυβέρνησις υἱοθέτησε τὰς εἰσηγήσεις μου τὰς ἀφορώσας εἰς ὡρισμένους τομεῖς καὶ προέβη εἰς τὴν λῆψιν συγκεκριμένων ἀποφάσεων διὰ τὴν ἀνακούφισιν τῶν πληγέντων ἐκ τῆς ἀνομβρίας παραγωγῶν σιτηρῶν καὶ κτηνοτρόφων.

Διὰ τὴν ὑλοποίησιν τῶν ὡς ἄνω ἀποφάσεών της ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία κατέθεσεν εἰς τὴν Βουλὴν τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον προνοεῖ πιστώσεις ὕψους 5 ἑκατομμυρίων λιρῶν.

Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ ὑπερψηφίσῃ τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον καθ' ὅτι ἡ λῆψις μέτρων πρὸς βοήθειαν καὶ ἀνακούφισιν ἔστω καὶ ἑνὸς μέρους τῆς δεινῶς πληγείσης ἐκ τῆς πρωτοφανοῦς θεομηνίας γεωργικῆς τάξεως, ἡ ὁποία ὡς γνωστὸν ἔχει τὸ χαμηλότερον κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα ἐν συγκρίσει πρὸς ὅλας τὰς ἄλλας τάξεις τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ἀποτελεῖ ἐπιτακτικὴν ὑποχρέωσιν καὶ ἀνθρωπιστικὸν καθῆκον ὄχι μόνον τῆς Κυβερνήσεως ἀλλὰ καὶ παντὸς πολίτου.

Διὰ τῆς συγκεκριμένης ὅμως ταύτης ἀποφάσεως τῆς Κυβερνήσεως καὶ διὰ τῆς ψηφίσεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ τὰ ἐκ τῆς ἀνομβρίας προκύψαντα καὶ μέλλοντα νὰ προκύψουν προβλήματα δὲν λύονται εἰς ὅλην τὴν ἔκτασίν των, ἀλλὰ μόνον ἀρχὴ πρὸς τὴν λύσιν τούτων γίνεται.

Εἶναι ἐπιβεβλημένον ὅπως παρομοίας βοηθείας τύχουν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως καὶ οἱ πληγέντες σοβαρῶς ἐκ τῆς ἀνομβρίας παραγωγοὶ ἄλλων καλλιεργειῶν, ὡς οἱ ἀμπελουργοί, καπνοπαραγωγοί, χαρουποπαραγωγοί, ἐλαιοπαραγωγοί, ἀθασοπαραγωγοί, οἱ καλλιεργηταὶ ἀρδευσίμων καλλιεργειῶν, φρουτοπαραγωγοί, τῶν ὁποίων ἡ ἀνομβρία δὲν ἔπληξε μόνον τὴν ἐφετεινὴν παραγωγὴν ἀλλὰ ἀπειλεῖ μὲ ἀποξήρανσιν καὶ ὁλοσχερῆ καταστροφὴν τὰ δένδρα των.

Ἡ ἀπαιτηθησομένη δαπάνη διὰ τὴν ἔστω μερικὴν ἀνακούφισιν ὅλων τῶν πληγέντων ἐκ τῆς ἀνομβρίας παραγωγῶν ὑπολογίζεται ὅτι θὰ εἶναι πέριξ τῶν δέκα ἑκατομμυρίων λιρῶν, ποσὸν τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καλυφθῇ ἐκ τῶν συνήθων ἢ ἔστω καὶ ἐπηυξημένων προσόδων τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄλλως τε νέα δασμολογικὰ μέτρα θὰ προκαλέσουν δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐργαζομένων τάξεων τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ καταστήσῃ ὀξύτερον τὸν φαῦλον κύκλον ὁ ὁποῖος τώρα δημιουργεῖται ἐξ ὅλης αὐτῆς τῆς καταστάσεως. Καὶ συγκεκριμένως :

1ον. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκ τῆς ἀνομβρίας μειώσεως τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς θὰ εἶναι ἡ ἐλάττωσις τῶν ἐξαγωγῶν μας.

2ον. Διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῶν ἐξαγωγῶν καὶ τῆς αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν, διὰ τῆς προμηθείας σιτηρῶν, ηὐξημένων ποσοτήτων ζωοτροφῶν ὡς καὶ ἄλλων εἰδῶν τὰ ὁποῖα χρειάζεται ἡ Νῆσος, χωρὶς ταῦτα νὰ ὑπόκεινται εἰς δασμοὺς εἰσα-

γωγῆς, ὄχι μόνον θὰ διευρυνθῇ ἡ ἀνισοσκέλεια τοῦ Ἐμπορικοῦ μας Ἰσοζυγίου ἀλλὰ καὶ θὰ ἐλαττωθοῦν οἱ πόροι τῆς Κυβερνήσεως. Ἄρα καὶ ὁ προβλεφθεὶς προϋπολογισμὸς θὰ χρειάζεται ἀναθεώρησιν.

3ον. Ὁ ἀντίκτυπος τῆς τοιαύτης καταστάσεως μοιραίως θὰ πλήξῃ καὶ ἄλλας τάξεις τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, μὲ ἀποτέλεσμα οἱ εἰσαγωγεῖς νὰ μὴν δύνανται νὰ διαθέσουν τὰ ἐμπορεύματά των διότι δὲν θὰ ὑπάρξῃ ἡ ἀναγκαία ἀγοραστικὴ δύναμις.

4ον. Ἐὰν ἡ ἐξαγγελθεῖσα πρόθεσις τῆς Κυβερνήσεως περὶ ἀναστολῆς ἢ περικοπῆς τῶν ἔργων ἀναπτύξεως ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὰ παραγωγικὰ ἔργα εἰς τὴν ὕπαιθρον, τότε τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι ἡ μείωσις τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τῶν ἀγροτῶν καὶ ἡ ἐπιτάχυνσις τῆς χειροτερεύσεως τῆς καταστάσεως.

Ἐξ ὅσων πολὺ περιληπτικῶς ἀνέφερα, συνάγεται ὅτι διὰ τῆς περικοπῆς παραγωγικῶν ἔργων ἀναπτύξεως ἢ διὰ τῆς ἐπιβολῆς προσθέτου φορολογίας δὲν ἐπιλύονται προβλήματα τοιαύτης φύσεως ἀλλ' ἀντιθέτως δυσχεραίνεται ἡ ὅλη κατάστασις.

Ὡς ἐκ τούτου φρονῶ ὅτι ἡ ὀρθὴ ἀντιμετώπισις τοῦ προβλήματος εἶναι ἡ σύναψις μακροχρονίου ἐκτάκτου δανείου ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἡ ἐπιβολὴ τοιούτου ὕψους φορολογίας, ὅση θὰ εἶναι ἀναγκαία πρὸς κάλυψιν τοῦ ἐτησίου τοκοχρεολυσίου πρὸς ἀποπληρωμὴν τοῦ τοιούτου δανείου.

Ἐνῷ θεωροῦμεν ἀπαραίτητον τὴν λῆψιν ὅλων τῶν προαναφερθέντων μέτρων πρὸς ἀνακούφισιν ὅλων τῶν πληγέντων παραγωγῶν, ἐν τούτοις καὶ εἰς παρομοίας φύσεως κρίσεις καὶ ἀναστατώσεις ἐκ τῶν ὁποίων κινδυνεύει ὁλόκληρος ἡ οἰκονομία τοῦ τόπου τὰ τοιαῦτα μέτρα ἀφ' ἑαυτῶν δὲν εἶναι ἀρκετά, ἀλλὰ ἐπιβάλλεται παραλλήλως καὶ ἡ λῆψις γενικωτέρας φύσεως μέτρων ἀποσκοπούντων εἰς τὴν συγκράτησιν καὶ προστασίαν τῆς ἐν γένει οἰκονομίας τοῦ τόπου.

Ὡς τοιαῦτα μέτρα εἰσηγοῦμαι τὰ ἀκόλουθα :

1ον. Ἀναστολὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὅλων τῶν μὴ παραγωγικῶν ἔργων.

2ον. Αὐστηρὸν ἔλεγχον εἰς τὴν μὴ ἐκτέλεσιν ὑπὸ τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως μὴ παραγωγικῶν ἔργων.

3ον. Αὐστηρὸν ἔλεγχον μέχρι τελείας ἀπαγορεύσεως εἰσαγωγῆς εἰδῶν πολυτελείας ὡς καὶ εἰδῶν τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι πρώτης ἀνάγκης ἢ ὑπάρχει πληθώρα τοιούτων ἐν Κύπρῳ.

4ον. Παγοποίησιν τῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων καὶ παράλληλα συγκράτησιν τοῦ ρυθμοῦ ἀνόδου τοῦ τιμαρίθμου διὰ τῆς ἐπιβολῆς αὐστηροῦ καὶ πραγματικοῦ ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἐπιχορηγήσεως τῶν ἀγαθῶν πρώτης ἀνάγκης.

5ον. Νὰ γίνῃ πᾶσα δυνατὴ περικοπὴ εἰς τὰ ἔξοδα τῆς Κυβερνήσεως. καὶ

6ον. Νὰ ληφθοῦν αὐστηρὰ μέτρα καὶ νὰ ἐπιβληθοῦν αὐστηραὶ ποιναὶ πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς φοροδιαφυγῆς.

Ὅλα ὅσα ἀνέφερα, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, εἶναι ἁπλῶς μέτρα πρὸς ἀντιμετώπισιν μιᾶς ἀναστατώσεως ἥτις προεκλήθη ὑπὸ τῆς ἀνομβρίας. Τὸ κακὸν ὅπως εἶναι ὅτι παρομοία κατάστασις δυνατὸν νὰ παρουσιασθῇ καὶ κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη καὶ δὲν θὰ εἶναι εὔκολον ἡ κατάστασις νὰ ἀντιμετωπίζεται διὰ συνεχῶν δανεισμῶν ἢ φορολογικῶν μέτρων. Φρονῶ ὅτι ἐπιβάλλεται ὅπως γίνῃ ἐνδελεχὴς μελέτη τῆς ὅλης καταστάσεως καὶ προγραμματισμὸς δημιουργίας τέτοιων προϋποθέσεων ὥστε ἡ ἀντιμετώπισις παρομοίων καταστάσεων νὰ καθίσταται εἰς τὸ μέλλον εὐχερεστέρα καὶ ἀνώδυνος.

Ἐν σχέσει μὲ τὸ θέμα αὐτὸ παρακαλῶ, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ ὅπως προτοῦ κατέλθω τοῦ βήματος ἐγείρω ὡρισμένα θέματα διὰ προβληματισμὸν τόσον ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὅσον καὶ ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Διερωτῶμαι, κύριε Πρόεδρε, ἐὰν εἶναι ὀρθὸν καὶ δίκαιον οἱ Κύπριοι γεωργοὶ τῆς ὀροσειρᾶς τοῦ Τροόδους νὰ ἀγοράζουν νερὸν μὲ βυτιοφόρα εἰς τὴν τιμὴν τῶν ἓξ καὶ ὀκτὼ λιρῶν κατὰ αὐτοκίνητον, ἤτοι περὶ τὰ 15 σελίνια κατὰ κυβικὸν μέτρον πρὸς ἄρδευσιν τῶν δένδρων των ἐν τῇ προσπαθείᾳ των νὰ τὰ διατηρήσουν εἰς τὴν ζωήν.

Οἱ δὲ παραγωγοὶ τῆς πεδινῆς περιοχῆς νὰ ὑποβάλλωνται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰς ἀφορήτους καὶ σχεδὸν καταστρεπτικοὺς περιορισμοὺς εἰς τὴν ἄντλησιν ὕδατος χάριν τῆς διατηρήσεως τῶν ὑπογείων ὑδάτων, ἐνῶ οἱ Ἄγγλοι εἰς τὰς περιοχὰς τῶν βάσεων νὰ σπαταλοῦν ἀλογίστως καὶ ἄνευ οἱουδήποτε ἐλέγχου τεραστίας ποσότητας ὕδατος διὰ ἄρδευσιν ἀνθέων καὶ γρασιδίου προερχομένου ἐκ τῶν ἰδίων πηγῶν τῆς Νήσου, διὰ τὴν προστασίαν τῶν ὁποίων ὁλόκληρος ὁ Κυπριακὸς λαὸς ὑποβάλλεται εἰς τοὺς προαναφερθέντας ἀφορήτους περιορισμούς. Σημειωτέον ἐπίσης ὅτι οὐδὲν τίμημα καταβάλλεται εἰς τὴν Δημοκρατίαν διὰ τὴν τοιαύτην ὑπὸ τῶν Ἄγγλων χρῆσιν τῶν ὑδατίνων πόρων τῆς Νήσου.

Διερωτῶμαι ἐπίσης, κύριε Πρόεδρε, ἐὰν εἶναι δίκαιον ὁ Κύπριος φορολογούμενος ὁ ὁποῖος δὲν ἀντέχει νὰ πληρώσῃ φόρους διὰ νὰ βοηθήσῃ τοὺς πληγέντας ἐκ τῆς ἀνομβρίας συμπατριώτας του, πρέπει νὰ πληρώνῃ μόνος διὰ τὴν ἐπιδιόρθωσιν τῶν δρόμων καὶ ὁδικῶν ἀρτηριῶν τῆς Νήσου αἱ ὁποῖαι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καταστρέφονται ὑπὸ τῶν ὀχημάτων καὶ ἁρμάτων μάχης τῶν Βρεττανικῶν βάσεων.

Ἐπὶ πλέον διερωτῶμαι κατὰ πόσον ὑπὸ τὰς σημερινὰς κρισίμους περιστάσεις δὲν θὰ ἔπρεπε, αἱ ἐκκλησίαι, αἱ Μοναὶ καὶ ἄλλοι μεγάλοι ὀργανισμοὶ μὲ ἀφορολόγητα ὑπερκέρδη, νὰ ἐπιδείξουν καὶ ἐμπράκτως ἐπὶ τέλους τὸ Χριστιανικὸν καὶ ἀνθρωπιστικὸν ἐνδιαφέρον των, καὶ νὰ δικαιώσουν τοὺς Συνταγματολόγους καὶ Νομοθέτας ὅτι οὐχὶ ἀδίκως τοὺς ἔχουν ἐξαιρέσει ἐκ τῆς καταβολῆς φόρων.

Ἐπίσης ἡ γνώμη τῶν διαχειριστῶν τῶν κοινοτικῶν μας ἐπιχειρήσεων θὰ ἦτο πάρα πολὺ χρήσιμος ἐπὶ τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΧΑΜΠΗΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι. Εἶναι γνωστὲς οἱ ἐπιπτώσεις τῆς ἀνομβρίας, τῆς σοβαρῆς ἀνομβρίας, ποὺ ἐνέσκηψε φέτος στὴν ἀγροτική μας οἰκονομία καὶ γενικώτερα στὴν ἀγροτική μας παραγωγή. Εἶναι δεκάδες ἑκατομμύρια λίρες οἱ καταστροφὲς ποὺ ἔχουν προξενηθῆ. Ἐνάμισυ ἑκατομμύριο σκάλες σιτηρῶν ἔχουν καταστραφῆ ὁλοσχερῶς, 200.000 σκάλες ψυχανθῆ ἐπίσης ἔχουν καταστραφῆ, ἕνα ἑκατομμύριο ζῶα ἀπὸ 10 μῆνες τώρα ἀντιμετωπίζουν ὀξύτατο πρόβλημα ἐξασφάλισης ζωοτροφῶν, ἔχουν ἐπηρεασθῆ δεκάδες χιλιάδες σκάλες ἀμπελιῶν, ἔχει ματαιωθῆ ἡ καλλιέργεια τῶν καπνῶν στὴν Καρπασία, καὶ οἱ συνέπειες εἶναι πολὺ σοβαρὲς καὶ στοὺς ἄλλους κλάδους τῆς ἀγροτικῆς μας οἰκονομίας.

Οἱ ἀγροτικὲς ὀργανώσεις καὶ ἡ Βουλὴ ἔγκαιρα ἔχουν κάνει διαβήματα πρὸς τὴν Κυβέρνηση καὶ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο σὲ δύο τελευταῖες συνεδριάσεις του ἔχει ἀποφασίσει τὰ γνωστὰ μέτρα βοηθείας πρὸς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους σιτοπαραγωγοὺς καὶ κτηνοτρόφους.

Εἶναι, συνάδελφοι, θετικὰ φιλαγροτικὰ τὰ μέτρα ποὺ ἔχει ἀποφασίσει ἡ Κυβέρνηση γιὰ βοήθεια τῶν ἀνομβριοπλήκτων καὶ ἐκφράζομε καὶ ἐμεῖς τὲς εὐχαριστίες μας πρὸς τὴν Κυβέρνηση καὶ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο.

Ὅμως, συνάδελφοι, αὐτὰ τὰ προβλήματα, ὅπως ἦταν ἐπόμενο, δὲν ἔχουν λυθῆ καὶ δὲν θὰ λυθοῦν μὲ αὐτὴ τὴν βοήθεια ποὺ ἔχει ἀποφασίσει ἡ Κυβέρ-

νηση. Οὔτε ἦταν δυνατὸ νὰ τὰ λύσῃ αὐτὰ ἡ βοήθεια. Ὅ,τι ἐμεῖς θέλομε νὰ θίξωμε εἶναι ὅτι αὐτὴ ἡ βοήθεια θὰ πρέπει νὰ ἐπισπευσθῇ καὶ νὰ ὁλοκληρωθῇ. Ὅταν λέμε νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ βοήθεια, χρειάζεται νὰ ἁπλουστευθῇ ἡ διαδικασία γιὰ νὰ δοθῇ αὐτὴ ἡ βοήθεια ἔγκαιρα πρὸς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους, ἰδιαίτερα τοὺς ἀνομβριοπλήκτους κτηνοτρόφους οἱ ὁποῖοι ἀναμένουν τὰ δάνεια γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἐξασφαλίσουν ζωοτροφὲς γιὰ τὰ ζῶα τους, τοὺς σιτοπαραγωγοὺς οἱ ὁποῖοι ἀναμένουν νὰ πάρουν αὐτὴν τὴν βοήθεια γιὰ νὰ προετοιμασθοῦν γιὰ τὴν ἐπόμενη καλλιέργεια καὶ θὰ πρέπει τοὐλάχιστο μέχρι τὰ τέλη Αὐγούστου, ἀρχὲς Σεπτεμβρίου, νὰ δοθῇ αὐτὴ ἡ βοήθεια πρὸς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους σιτοπαραγωγούς. Ὅταν λέμεν ὅτι θὰ πρέπει νὰ ὁλοκληρωθῇ ἡ βοήθεια πρὸς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους, ἀσφαλῶς θὰ πρέπει ἡ Κυβέρνηση ἔγκαιρα νὰ εἰσάξῃ ἄχυρο καὶ σανὸν ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό, ζωοτροφὲς τὲς ὁποῖες τόσην ἀνάγκην ἔχουν οἱ κτηνοτρόφοι καὶ νὰ αὐξηθῇ ἡ ἐπιχορήγηση τῆς Κυβέρνησης γι' αὐτὸ τὸ εἰσαγόμενο ἄχυρο τὸ ὁποῖο σήμερα ὑποχρεώνονται νὰ πληρώσουν οἱ κτηνοτρόφοι πρὸς ἕνα σελίνι ἡ ὀκά. Εἶναι δύσκολο, ἂν μὴ ἀδύνατο, γιὰ τοὺς κτηνοτρόφους νὰ μποροῦν νὰ χρησιμοποιήσουν αὐτὸ τὸ ἄχυρο ἂν δὲν αὐξηθῇ ἡ ἐπιχορήγηση ἀπὸ μέρους τῆς Κυβέρνησης.

Ἐπιπρόσθετα ἐπιβάλλεται ὅπως ἡ Κυβέρνηση ἐπέμβῃ γιὰ τὴν προστασία τῶν τιμῶν ὅσον ἀφορᾷ τὸ κρέας γιὰ τὸ ὁποῖον ὑποχρεώθησαν, λόγῳ τῶν μεγάλων ἀναγκῶν, οἱ κτηνοτρόφοι νὰ διαθέτουν στὴν ἀγορὰ πάρα πολλὰ ζῶα· ἐκμεταλλεύθηκαν αὐτὴν τὴν κατάσταση οἱ ἔμποροι, οἱ μεσῖτες, καὶ ἔχουν ρίξει πάρα πολὺ τὲς τιμὲς τοῦ κρέατος ἐνῶ ἐπεβάλλετο μία καλύτερη προστασία ἀπὸ μέρους τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἐξασφαλίσουν καλύτερες τιμὲς οἱ κτηνοτρόφοι.

Νὰ ὁλοκληρωθοῦν τὰ μέτρα, συνάδελφοι, καὶ πρὸς τοὺς ἀμπελουργοὺς καὶ τοὺς καπνοπαραγωγούς. Ἔχομεν πεῖ ὅτι χιλιάδες σκάλες ἀμπέλια ἔχουν ἐπηρεασθῇ ἀπὸ τὴν ἀνομβρία καὶ ἔχει ἐπίσης ματαιωθῇ ἡ καπνοκαλλιέργεια ἀπὸ τὴν ὁποίαν οἱ καπνοπαραγωγοὶ ἐξασφάλιζαν κάθε χρόνο περὶ τὸ μισὸν ἑκατομμύριο λίρες εἰσόδημα τὸ ὁποῖο φέτος δὲν θὰ ὑπάρξῃ γιὰ τὴν Καρπασία.

Ἕνα ἄλλο πρόβλημα πολὺ σοβαρὸ τὸ ὁποῖον ἔχει ὀξύνει ἡ φετεινὴ ἀνομβρία εἶναι τὸ ὑδατικὸ πρόβλημα, τὸ ὁποῖον ἀντιμετωπίζεται σήμερα παγκύπρια. Καὶ εἶναι τὸ μεγαλύτερον καὶ τὸ πιὸ δύσκολο πρόβλημα ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ ἀγροτική μας οἰκονομία. Τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας ἔχει πάρει ὡρισμένα μέτρα καὶ προγραμματίζει καὶ ἄλλα μέτρα. Ὅμως, συνάδελφοι, τὰ μέτρα αὐτὰ δὲν εἶναι ἀρκετὰ γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν κατάσταση ἡ ὁποία παρουσιάζεται σήμερα ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὑδατικὸ πρόβλημα. Ὅμως, γιὰ ὅλην τὴν Κύπρο διαθέτει σήμερα τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας, τὸ Τμῆμα Ὑδάτων, μόνον 14 διατρητικὲς μηχανές. Εἶναι ἀδύνατο αὐτὲς οἱ διατρητικὲς μηχανὲς νὰ καλύψουν ὅλη τὴν Κύπρο γιὰ ἀρδεύσιμα νερά, γιὰ πόσιμα νερά. Γι' αὐτὸ ὑπάρχουν πάρα πολλὲς κοινότητες ποὺ ἀναμένουν σειρὰ νὰ γίνουν διατρήσεις γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν σήμερα πόσιμο νερό.

Μιὰ ἄλλη ἀδυναμία ποὺ παρουσιάζεται σήμερα εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι συνεχίζεται ἡ παληὰ διαδικασία ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐξασφάλιση ἀδειῶν σὲ πολλὲς περιπτώσεις γιὰ διατρήσεις οἱ ὁποῖες καθυστεροῦν. Περνοῦν μέρες, περνοῦν μῆνες μέχρι ποὺ νὰ ἐξασφαλισθῇ μία ἄδεια γιὰ ἕναν ἀγρότη ὁ ὁποῖος ἔχει νὰ ἀρδεύσῃ τὲς φυτεῖες του καὶ αὐτὴ ἡ καθυστέρηση εἶναι σὲ βάρος ἀσφαλῶς τῶν φυτειῶν καὶ γενικώτερα τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου. Ἔχομε τὴν γνώμην ὅτι τὸ ὑδατικὸ πρόβλημα θὰ μποροῦσε νὰ ἀντιμετωπισθῇ ὡς μία κατάσταση ἐκτάκτου ἀνάγκης μὲ τὴν σύσταση ἑνὸς ἐπιτελείου ἀπὸ μέρους τῶν Τμηματαρχῶν τὸ ὁποῖον ἐπιτελεῖο νὰ θέσῃ πρόγραμμα γιὰ τὲς ἀνάγκες ποὺ παρουσιάζονται σήμερα ὅσον ἀφορᾷ τὸ πόσιμο καὶ τὸ ἀρδεύσιμο νερὸ σὲ ὅλην τὴν Κύπρο καὶ νὰ ἐξασφαλισθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας ἕνα ποσόν, νὰ ἐξασφαλισθοῦν περισσότεροι τεχνικοὶ καὶ περισσότερες διατρητικὲς μηχανὲς γιὰ νὰ ἀντιμετωπισθῇ αὐτὴ ἡ πολὺ σοβαρὴ κατάσταση ποὺ ἀντιμετωπίζουμε παγκύπρια ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὑδατικὸ πρόβλημα.

Γενικώτερα γιὰ τὰ προβλήματα τῆς ἀνομβρίας τὰ ὁποῖα ὡξύνθησαν καὶ θὰ ὀξύνωνται θὰ ἦταν χρήσιμη ἡ σύσταση μιᾶς συμβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς ἀπὸ μέρους τῶν ὀργανώσεων καὶ τοῦ Ὑπουργείου γιὰ τὴν πάρα πέρα μελέτη καὶ ἀντιμετώπιση αὐτῶν τῶν σοβαρῶν προβλημάτων.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί ;

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀξ. κ. Πρόεδρε, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι. Εἶναι γεγονὸς ὅτι ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τῆς Προοδευτικῆς Παρατάξεως καὶ Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Π.Ε.Κ. ἐκάλυψεν ὅσα εἶχα νὰ προσθέσω. Ἀλλὰ θὰ ἦτο παράλειψις ἀπὸ μέρους μου ἐὰν δὲν μετέφερα τὴν φωνὴν τῆς ἐπαρχίας μου, ἡ ὁποία ὡς καθαρῶς γεωργικὴ ἐπαρχία, ὑπέστη τὸ μεγαλύτερον πλῆγμα ἐκ τῆς ἀνομβρίας κατὰ τρία συνέχειαν ἔτη, ἐὰν δὲν μετέφερα τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν κατοίκων τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς διὰ τὸ στοργικὸν ἐνδιαφέρον τὸ ὁποῖον ἐπέδειξεν ἡ Κυβέρνησις διὰ νὰ ἐπουλώσῃ ἔστω καὶ μερικῶς τὰ πλήγματα τῶν κατοίκων αὐτῆς τὰ ὁποῖα ὑπέστησαν ἐκ τῆς ἀνομβρίας.

Πιστεύομεν ὅτι θὰ ἐπιδειχθῇ τὸ ἴδιον ἐνδιαφέρον καὶ διὰ τὴν τάξιν τῶν ἀμπελουργῶν, ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν ὁποίων ἐπικρέμαται τὸ φάσμα τῆς καταστροφῆς, καθότι ἔχει διαπιστωθῇ ἀπὸ μηνὸς καὶ πλέον ἡ ξήρανσις πολλῶν ἀμπελώνων, ἰδίως τῶν παλαιῶν ἀμπελώνων, καὶ δράττομαι τῆς εὐκαιρίας ταύτης νὰ εἰσηγηθῶ ὅπως ἐπισπευσθῇ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ σχεδίου ἀναμπελώσεως οὕτως ὥστε νὰ μπορέσουν οἱ ἀμπελουργοὶ αὐτοὶ νὰ ἐκριζώσουν τὰ παλαιὰ ἀμπέλια των καὶ νὰ προβοῦν εἰς νέας φυτείας.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ αὐτῇ θὰ ἤθελα νὰ ὑπομνήσω εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας νὰ προωθήσῃ τὴν ἐξέτασιν τοῦ σχεδίου τὸ ὁποῖον πρὸ καιροῦ ἔχει κατατεθῇ εἰς τὴν Βουλήν, οὕτως ὥστε νὰ μπορέσῃ μὲ τὸ ἄνοιγμα τῶν ἐργασιῶν τῆς νέας περιόδου τῆς Βουλῆς νὰ εἶναι ἕτοιμον πρὸς ψήφισιν ὥστε νὰ μὴ ἔχωμεν τὰ ἐπακόλουθα τῶν προηγουμένων ἐτῶν.

Ἕνα ἄλλο θέμα τὸ ὁποῖον ἤθελα νὰ ὑπομνήσω εἶναι ὅτι τὸ μέτρον, τὸ ὁποῖον ἔχει ἐφαρμοσθῇ διὰ τὴν ἀποζημίωσιν τῆς κατηγορίας τῶν γεωργῶν τῶν ἐπιδιδομένων εἰς τὴν καλλιέργειαν ψυχανθῶν, εἶναι πολὺ μικρόν, καθότι ἡ κατηγορία αὐτὴ ἔχει πληγῇ ἐπανειλημμένως καὶ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐκ τῆς ἀνομβρίας καὶ τὸ μέρισμα τὸ ὁποῖον παίρνει εἶναι πολὺ ἐλάχιστον. Ἀλλὰ ἐλπίζομεν ὅτι μὲ τὴν ψήφισιν τοῦ νέου Νόμου, ὁ ὁποῖος θὰ καλύψῃ ὅλα τὰ γεωργικὰ προϊόντα, θὰ ἱκανοποιηθοῦν πλήρως.

Εὐχαριστῶ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Μιχαλάκης Σαββίδης.

ΜΙΧ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι διὰ τῆς ἀνομβρίας ἔχουν πλεῖσται ὅσαι τάξεις ὑποστῆ τρομακτικὰς ζημίας καὶ ὀρθῶς ἡ Κυβέρνησις ἔχει πράξει τὸ καθῆκον της νὰ βοηθήσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν ἠμποροῦσε καλύτερον τὰς τάξεις αὐτάς.

Δὲν πρόκειται νὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ διότι οἱ κύριοι ὁμιλητὰι οἱ ὁποῖοι εἶχαν ὁμιλήσει προηγουμένως τὸ ἔχουν καλύψει.

Ἐκεῖνο, ὅμως, τὸ ὁποῖον θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω εἶναι, ὅτι ἐκφράζοντες διὰ τοῦ παρόντος τρόπου τὰς ἀπόψεις τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Βουλῆς δημιουργοῦμεν ἕνα πανικὸν εἰς τὸν τόπον, ὅτι κατεστράφημεν ἐπειδὴ θὰ κληθῶμεν νὰ πληρώσωμεν ἕνα ποσὸν 8 ἢ 10 ἑκατομμυρίων λιρῶν διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἐκ τῆς ἀνομβρίας προκυψασῶν ἀναγκῶν. Μοῦ φαίνεται ὅτι εἶναι ἐντροπὴ νὰ ἐξακολουθήσωμεν αὐτὸ τὸ τροπάριον, διότι σχηματίζει ὁ κόσμος πολὺ κακὴν ἐντύπωσιν διὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου μας. Διότι αὐτὰ τὰ 8 ἑκατομμύρια λιρῶν εἶναι ἕνα ποσὸν τὸ ὁποῖον εὐκολώτατα μποροῦμεν νὰ τὸ καλύψωμεν σὺν τῷ χρόνῳ ἐὰν κάμωμεν ἕνα προσωρινὸν δάνειον, ὄχι πολὺ μακροχρόνιον, διὰ νὰ μπορέσωμεν νὰ τὸ ἐξοφλήσωμεν εὐκολώτατα. Καὶ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω εἶναι τὸ ἑξῆς : Ὅτι τὰ τελευταῖα 3 ἢ 4 χρόνια ἔχομεν διαθέσει πολλὰ ἑκατομμύρια διὰ τὴν κατασκευὴν δύο λιμένων, ἑνὸς ἀεροδρομίου καὶ τῆς Χρυσῆς Ἀκτῆς, τὰ ὁποῖα συμποσοῦνται σχεδὸν εἰς 18 ἑκατομμύρια λίρας καὶ ἡ οἰκονομία μας δὲν ἔχει καταρρεύσει. Ἑπομένως, ἐφ' ὅσον σήμερον, Θεοῦ θέλοντος, ἐτελειώσαμεν ὅλα αὐτὰ τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα πραγματικῶς ἤθελον μεγάλας δαπάνας, εἰς τοὺς προσεχεῖς Προϋπολογισμοὺς ἀρκεῖ νὰ μὴν περιλάβωμεν πρόνοιαν, ποὺ ἄλλωστε δὲν ἔχομεν ἐπὶ τοῦ παρόντος ὑπ' ὄψιν μας διὰ τοιούτου εἴδους πολυδάπανα ἔργα. Καὶ θὰ εἶναι τὸ πλέον εὔκολον πρᾶγμα ἐντὸς ἑνὸς ἢ δύο ἐτῶν ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ ἔσοδα τῆς Κυβερνήσεώς μας νὰ καλυφθῶσι.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον φοβοῦμαι εἶναι μήπως, ἐνῶ μᾶς λέγεται ὅτι τὰ ἀπαιτούμενα χρήματα εἶναι διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ζημιῶν ἐκ τῆς ἀνομβρίας, ὑπάρχουν ἄλλα κονδύλια τὰ ὁποῖα δὲν μᾶς ἔχει λεχθῆ εἰς τὴν πραγματικότητα ὅτι χρειαζόμεθα. Καὶ ἐκεῖνο ἀκριβῶς πρέπει νὰ ἐξακριβώσῃ ἡ Βουλή, διότι ἐὰν πράγματι ὑπάρχουν ὡρισμένα κονδύλια τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις ἔχει διαθέσει ἢ ἔχει ἐξοδεύσει χωρὶς τὴν ἔγκρισιν τῆς Βουλῆς, ἐκεῖ πρέπει νὰ σκεφθῶμεν τὶ πρέπει νὰ κάμωμεν.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον μοῦ φαίνεται ὅτι δὲν πρέπει νὰ πάρωμεν βεβιασμένα μέτρα τὰ ὁποῖα νὰ ἐπηρεάσουν τὴν πρόοδον τῆς οἰκονομίας μας, διότι τότε θὰ ἔχωμεν τὸ ἀντίθετον ἀποτέλεσμα ἀπὸ ὅ,τι ζητοῦμεν σήμερα νὰ κάμωμεν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Κύριε Χατζηηρακλέους, μὲ συγχωρεῖτε. Ὁ κ. Σωτηριάδης ποὺ δὲν ἔχει ὁμιλήσει διὰ πρώτην φοράν' σεῖς ἔχετε ὁμιλήσει.

Α. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ :

Δὲν πρόκειται, κ. Πρόεδρε, νὰ ὁμιλήσω γενικὰ ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ Νομοσχεδίου. Ἁπλῶς ἤθελα μιὰ διευκρίνηση' γι' αὐτὸ καὶ περιορίζομαι νὰ τὴν ζητήσω ἀπὸ τὴν θέσιν μου.

Ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὸ Νομοσχέδιον δίνεται μιὰ βοήθεια διὰ τοὺς καλλιεργητὲς σιτηρῶν ἢ κριθῆς ἀνερχόμενη στὶς £3 ἢ 3.500 μίλς κατὰ σκάλαν γιὰ ἐκείνους ποὺ ἔχουν γιὰ δεύτερη χρονιὰ ὑποστῆ τὶς συνέπειες τῆς ἀνομβρίας. Γιὰ τοὺς καλλιεργητὲς ὅμως τῶν ψυχανθῶν, δηλαδὴ τοὺς καλλιεργητὲς βίκου ἢ ροβιοῦ, δίνεται £1 κατὰ σκάλαν. Μήπως οἱ καλλιεργητὲς αὐτοὶ δὲν ἔχουν κάμει τοὺς ἴδιους κόπους γιὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς τους ; Δὲν ἔχουν κάμει τὰ ἴδια ἔξοδα γιὰ τὴν καλλιέργειαν αὐτὴν καὶ δίνεται £1 κατὰ σκάλαν ;

Νομίζομεν ὅτι ὑπάρχει αὐτὴ ἡ ἄνιση βοήθεια. Δὲν εἶναι λογική, γι' αὐτὸ σᾶς ζητοῦμε μιὰ διευκρίνηση γιατὶ νὰ ὑπάρχῃ αὐτὴ ἡ ἄνιση βοήθεια.

Γι' αὐτὸ κάθε μέρα ἀκούομεν ἀπὸ πολλοὺς καλλιεργητὲς ψυχανθῶν νὰ παραπονοῦνται γιὰ τὴν ἄνιση αὐτὴ βοήθεια. Ἀκούομεν ἐπίσης ἀπὸ πολλοὺς ἄλλους νὰ κάμνουν ψευδεῖς δηλώσεις στὴν Κυβέρνηση διότι λένε «γιὰ τοὺς καλλιεργητὲς σιτηρῶν δίνουν £3, γιατὶ νὰ μὴν μᾶς δώσουν κι' ἐμᾶς ; Θὰ κάνωμε καὶ ἐμεῖς μιὰ ψευδῆ δήλωση ὅτι ἔχομεν καλλιεργήσει σιτηρά». Κάθε ἡμέρα αὐτὸ βλέπομε στὲς δηλώσεις ποὺ κάμνουν στὴν Ἐπαρχιακὴ Διοίκηση.

Ζητοῦμε λοιπὸν ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας, καθότι ἐμεῖς δὲν εἴμαστε μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Γεωργίας, μιὰν ἁπλῆ διαφώτιση, τίποτε περισσότερο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Δὲν ἐπρόκειτο νὰ ὁμιλήσω διότι συμφωνῶ πλήρως μὲ τὸ Νομοσχέδιον καὶ μὲ τοὺς ὁμιλητάς, οἱ ὁποῖοι ἀνέπτυξαν τὰς προνοίας τοῦ ἐν λόγῳ Νομοσχεδίου.

Θέλω ὅμως νὰ διαφωνήσω μὲ τὸ μέτρον τὸ ὁποῖον ἔχει εἰσηγηθῆ ἐνώπιον τοῦ Σώματος ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Μαλλιώτης καὶ συγκεκριμένως τὸ μέτρον τῆς παγοποιήσεως τῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων. Αὐτὸ τὸ μέτρον, ἐὰν ληφθῆ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, θὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν μείωσιν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἐργαζομένων, ἐκείνων, δηλαδή, οἱ ὁποῖοι παράγουν, θὰ μειώσῃ τὴν ἀγοραστικὴν δύναμιν τοῦ ἐργαζομένου λαοῦ, τὴν ὁποίαν καὶ ὁ ἴδιος ὁ ὁμιλητὴς ἔχει τονίσει, καὶ κατὰ συνέπειαν θὰ φέρῃ ὅλως ἀντίθετα ἀποτελέσματα. Παραδόξως ὅμως ὁ ἔντιμος συνάδελφος δὲν ὡμίλησε περὶ τοῦ περιορισμοῦ ἢ τοῦ ἐλέγχου τῶν κερδῶν καὶ εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστὸν ὅτι σήμερον εἰς Κύπρον πραγματοποιοῦνται πολὺ μεγάλα κέρδη καὶ ὅτι ἡ ὀρθὴ πολιτική, ἡ ὀρθὴ δημοσιονομικὴ πολιτική, εἶναι νὰ πάρωμεν ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἔχουν καὶ νὰ δώσωμεν εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν. Νὰ πάρωμεν ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι πραγματοποιοῦν τὰ μεγάλα κέρδη καὶ νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς ἀγρότας, οἱ ὁποῖοι ἔχουν πληγῆ ἐκ τῆς ἀνομβρίας διὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὰ προβλήματα ποὺ τοὺς ἔχει δημιουργήσει ἡ ἀνομβρία.

Κατὰ συνέπειαν δὲν νομίζω ὅτι τὸ μέτρον τῆς παγοποιήσεως τῶν μισθῶν καὶ τῶν ἡμερομισθίων εἶναι τὸ μέτρον τὸ ὁποῖον θὰ βοηθήσῃ τοὺς ἀγρότας ἢ τὸν ἐργαζόμενον λαὸν γενικῶς. Ἀντιθέτως θὰ πλήξῃ ὅλα αὐτὰ τὰ ἐργαζόμενα στρώματα τοῦ λαοῦ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Λυποῦμαι διότι διὰ δευτέραν κατὰ συνέχειαν φορὰν ζητῶ τὸν λόγον διὰ νὰ ἀσχοληθῶ ὄχι μὲ θέματα τὰ ὁποῖα, κατὰ τὴν ἰδικήν μου κρίσιν, ἀφοροῦν καλῶς ἢ κακῶς τὸ ὑφιστάμενον Σύνταγμα εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅπως εἶναι τὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν τὰς ἀγγλικὰς βάσεις, τὸν ἀγγλικὸν στρατὸν καὶ ἄλλα εἰς τὰ ὁποῖα ἔχει ἀναφερθῆ ὁ κ. Μαλλιώτης.

Δὲν δύναμαι, ὅμως, νὰ ἀφήσω ἀπαρατήρητον τὴν αἰχμὴν τὴν ὁποίαν ὁ κ. Μαλλιώτης ἔχει ἀφήσει ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ πρὸς Ὀργανισμοὺς γνωστοὺς οἱ ὁποῖοι δημιουργοῦν τὰ ὑπερκέρδη καὶ ὀργανισμοὺς γνωστοὺς τέτοιους μὴ φορολογουμένους.

Μὴ φορολογούμενοι ὀργανισμοὶ εἶναι καλῶς γνωστοὶ ποῖοι εἶναι καὶ ἐὰν ὁ κ. Μαλλιώτης ὑπονοῇ τὸν Συνεργατισμὸν διὰ τὸν ὁποῖον ἔχει πλειστάκις ἀσχοληθῇ αὐτὴ ἡ Βουλὴ λυποῦμαι — δὲν γνωρίζω ἐὰν εἶμαι ἐκτὸς τάξεως — ἀλλὰ δὲν ἐπιθυμῶ οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν νὰ ἐπιτρέψω νὰ παραμείνῃ λεχθὲν ἀπὸ τοῦ ἐπισήμου αὐτοῦ Βήματος ὅτι ὁ Συνεργατισμὸς δὲν ἔχει εἰσφέρει καὶ δὲν προσφέρει διὰ τὰς συνθήκας ποὺ ἔχει δημιουργήσει ἡ ἀνομβρία. Διότι, ἐὰν οἱ ἀγρόται καὶ οἱ κτηνοτρόφοι κατορθώνουν νὰ ἔχουν τὰ οἰκονομικὰ μέσα διὰ νὰ ἀγοράσουν ἔστω καὶ ἕνα κομμάτι ψωμὶ ἀπὸ τὸν οἱονδήποτε μπακάλη ἢ τὸ παντοπωλεῖον ἢ οἱανδήποτε ζωοτροφὴν διὰ τὰ ζῶα των, αὐτὸ ὀφείλεται εἰς τὸν Συνεργατικὸν Ὀργανισμὸν καὶ εἰς τὴν συνεργατικὴν οἰκογένειαν γενικώτερον καὶ λυποῦμαι ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ δεχθῶ νὰ περάσῃ ἀπαρατήρητον τὸ θέμα αὐτό.

Ἂς ἐλπίζω ὅτι ἡ παροῦσα συζήτησις διὰ τὴν ἀνομβρίαν δὲν θὰ ἐξελιχθῇ εἰς συζήτησιν ἀφορῶσαν τὰ δημοσιονομικὰ πράγματα τοῦ τόπου μας καὶ τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως δεδομένου ὅτι ἤδη ἐλπίζομεν ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ εἶναι ἑτοίμη ἡ εὐκαιρία διὰ τὴν συζήτησιν. Ἀλλὰ ἐπιθυμῶ ἐκ νέου νὰ τονίσω ὅτι ἡ ἐφετινὴ ἀνομβρία εἶναι διὰ πρώτην φορὰν ποὺ ἔχει πλήξει τὸν τόπον μας ἀπὸ ἑκατονταετίας. Δὲν διαφωνῶ εἰς τὸ νὰ φροντίσῃ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐξασφαλίσῃ ἀσφαλῶς μεταξὺ ἄλλων καὶ ἐξωτερικὰ δάνεια, δι' αὐτὸ καὶ ἔχομεν ψηφίσει καὶ σχετικὸν Νόμον μόλις πρὸ ὀλίγων λεπτῶν.

Ἂς μὴν προσπαθοῦν ὅμως διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν νὰ ἀπαλλαγοῦν τῆς εὐθύνης των δι' αὐτὸν τὸν τόπον καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐπὶ τόσα χρόνια κερδίζουν τόσα καὶ τόσα ἀπὸ τὸν ἀγῶνα καὶ τὸν ἱδρῶτα αὐτοῦ τοῦ λαοῦ. Νομίζω ὅτι ἐπὶ ἀρκετὰ χρόνια ἔχει ὑπάρξει κάτι περισσότερον ἀπὸ ἀσυδοσία καὶ εἶναι καιρὸς νὰ ἀρχίσωμεν νὰ ἀσχολούμεθα ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι χρησιμοποιοῦν τὸ μεγάλον κεφάλαιον εἶναι καιρὸς νὰ συνεισφέρουν διὰ τὸν λαόν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Βεβαίως πρόθεσίς μου εἶναι νὰ μὴν περιορίζω τοὺς ὁμιλητὰς εἰς θέματα τῆς ἐκλογῆς των. Εἶμαι βέβαιος ὅτι εἶναι πολὺ ἐνδιαφέροντα ὅσα ἀκούονται ἐπὶ τῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως. Ὅπως ὅλοι γνωρίζετε, ὑπάρχουν δύο ἢ τρία τοὐλάχιστον θέματα κατ' ἐξοχὴν δημοσιονομικὰ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ τὸ μένος εἶναι εὔκολον νὰ ἀποδοθῇ ὑπὲρ ἢ κατὰ κατὰ τὴν συζήτησίν των.

Θὰ ἐπιτρέψω καὶ εἰς τὸν κ. Μαλλιώτην νὰ ἀπαντήσῃ ἐπὶ τῶν σημείων, ἐλπίζω ὅμως ὅτι τελικῶς τὸ Νομοσχέδιον θὰ ψηφισθῇ ὁμοφώνως. Δὲν θὰ κατορθώσωμεν νὰ διαφωνήσωμεν ὁμοφωνοῦντες.

Ὁ κ. Μαλλιώτης.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

Ἁπλῶς θὰ ἤθελα νὰ ἀπαντήσω ἐκ τῆς θέσεώς μου μόνον μὲ μερικὰ λόγια εἰς τὸν κ. Παπαϊωάννου, ὁ ὁποῖος εἶπεν ὅτι ὡμίλησα περὶ περιορισμοῦ καὶ περὶ παγοποιήσεως τῶν μισθῶν, ἀλλὰ δὲν γνωρίζω ἐὰν ἐπρόσεξεν ὁ κ. Παπαϊωάννου ὅτι παράλληλα εἰσηγήθην καὶ τὴν συγκράτησιν τοῦ ρυθμοῦ ἀνόδου τοῦ τιμαρίθμου διὰ τῆς ἐπιβολῆς αὐστηροῦ καὶ πραγματικοῦ ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου, πρᾶγμα ποὺ σημαίνει περιορισμὸν τῶν κερδῶν.

Δηλαδὴ ὁ κ. Παπαϊωάννου, ἐνῶ διαφωνεῖ, φαίνεται ὅτι συμφωνεῖ μὲ τὴν ἰδικήν μου εἰσήγησιν. Ἴσως νὰ μὴν εἶχε προσέξει ἐπακριβῶς καὶ τί ἀκριβῶς εἶχα πεῖ. Καὶ ἐὰν ἔφθασα εἰς τὸ σημεῖον νὰ εἰσηγηθῶ ὅπως ἡ Κυβέρνησις φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον νὰ προχωρήσῃ εἰς παγοποίησιν τῶν μισθῶν εἶναι λόγῳ τοῦ ὅτι ἐφθάσαμεν εἰς τέτοιαν ἀναστάτωσιν λόγῳ τῆς ἀνομβρίας καὶ δημιουργεῖται τέτοιος φαῦλος κύκλος, ποὺ ἀσφαλῶς δὲν θὰ διαφωνῇ μὲ τὰ ὅσα ἀνέφερα καὶ ὅτι πρόκειται ἀκριβῶς περὶ μιᾶς ἐκτάκτου ἀνάγκης.

Ἡ παγοποίησις ὅμως τῶν μισθῶν δὲν ἀποτελεῖ ξέχωρον κεφάλαιον εἰς τὴν ὁμιλίαν μου, ἀλλ' εἶναι συνδεδεμένον καὶ μὲ τὴν συγκράτησιν τοῦ ρυθμοῦ ἀνόδου τοῦ τιμαρίθμου καὶ μὲ τὴν ἐπιβολὴν αὐστηροῦ καὶ πραγματικοῦ ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου.

Εἰς τὸν κ. Χατζηηρακλέους δὲν θέλω νὰ ἀπαντήσω, διότι νομίζω, ὅτι δὲν ὑπῆρχε λόγος κἂν νὰ ἀνέλθῃ ἐπὶ τοῦ βήματος, καὶ νὰ μᾶς δείξῃ πόσον φιλοσυνεργατιστὴς εἶναι. Ἐγὼ νομίζω πὼς ὁμιλοῦν τὰ ἔργα, ποῖοι εἰργάσθησαν διὰ τὸν συνεργατισμὸν καὶ ποῖοι ὄχι.

Ἐγὼ ἀνέφερα ὅτι αἱ ἐκκλησίαι, αἱ μοναὶ—εὐτυχῶς εἶναι ἀπὸ γραμμένον κείμενον—καὶ ἄλλοι μεγάλοι ὀργανισμοὶ μὲ ἀφορολόγητα ὑπερκέρδη, πρέπει, εἶπα, νὰ συνεισφέρουν. Δὲν εἰσηγήθην τὴν φορολογίαν τοῦ συνεργατισμοῦ, ἀλλὰ ὁ κ. Χατζηηρακλέους ἐχρησιμοποίησε τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς διὰ νὰ κάμῃ ἕνα «σιόου» πρὸς τὸν συνεργατισμὸν διὰ τὸν ὁποῖον πολὺ ὄψιμον εἶναι τὸ ἐνδιαφέρον του. Ἐγὼ ὅμως ἔθεσα αὐτὰ τὰ προβλήματα πρὸς προβληματισμὸν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Βουλῆς.

Εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἴπατε ὅτι δὲν θὰ ἀπαντήσετε ἀλλὰ ἀπηντήσατε καὶ εἰς τοὺς δύο.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, μία παρατήρησις. Ἡ αὔξησις τῶν τιμῶν δὲν σημαίνει τὴν αὔξησιν τῶν κερδῶν καὶ ἀντιστρόφως. Περιορισμὸς τῶν τιμῶν δὲν σημαίνει τὸν περιορισμὸν τῶν κερδῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ περὶ συνεργατισμοῦ, ἐλπίζω ὅτι ὁ κ. Χατζηηρακλέους, μὲ τὴν διευκρίνησιν ὅτι ὡμιλούσατε περὶ ὑπερκερδῶν καὶ ἀνάγκην βοηθείας, δὲν ὑποβάλλει οἱονδήποτε ὑπαινιγμόν.

Εἰσηγοῦμαι καὶ πάλιν ὅπως θεωρήσωμεν τὸ θέμα τοῦτο ὡς περαιωθὲν καὶ χωρήσωμεν εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Διὰ μίαν παρήγορον καὶ εὐχάριστον πρᾶξιν τῆς Κυβερνήσεως μὲ τὴν ὁποίαν εἶμαι βέβαιος καὶ ἀποδεικνύεται ὅτι ὅλη ἡ Βουλὴ συμφωνεῖ, καταλήγομεν εἰς τὸ θλιβερὸν φαινόμενον νὰ προσπαθῶμεν νὰ διϋλίσωμεν τώρα τὸν κώνωπα καὶ εἶναι γεγονὸς ὅτι πρόκειται περὶ συμπτωματικῶν μέτρων τὰ ὁποῖα κατ' ἀνάγκην εἶναι συμπτωματικά, διότι ἡ θεραπεία, ὅπως ἐκ τῶν πραγμάτων τίθεται, δὲν ἠμποροῦσε παρὰ νὰ εἶναι συμπτωματικὴ καὶ ἤλπιζα καὶ ἐλπίζω ὅτι ἡ Βουλὴ μετὰ σοβαρότητος θὰ μελετήσῃ τὸ θέμα, ὄχι ἁπλῶς τῆς ἐφετινῆς ἀνομβρίας, ἀλλὰ τὸ μέλλον τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς, τὸ ὁποῖον τίθεται ἐν κινδύνῳ ἀπὸ ἀντικειμενικοὺς λόγους καὶ ἀπὸ ὡρισμένα μέτρα τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις, κατὰ τὴν γνώμην μας, κακῶς υἱοθέτησεν. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι δὲν εἶναι τώρα ἡ ὥρα διὰ τὴν συζήτησιν αὐτοῦ τοῦ θέματος. Ἐνώπιόν μας ἔχομεν ἓν Νομοσχέδιον σαφές, τοῦ ὁποίου στόχος καὶ σκοπὸς εἶναι ἡ ἀνακούφισις τῶν πληγέντων ὑπὸ τῆς ἀνομβρίας ἀγροτῶν. Θὰ ἦτο ὀρθὸν ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ὑπῆρξαν τοιαῦται εἰσηγήσεις, νὰ γίνουν εἰσηγήσεις πρὸς βελτίωσιν αὐτοῦ τοῦ μέτρου καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ σημείου ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ συζήτησις ἦτο ἐποικοδομητική. Ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ περαιτέρω συζήτησις δὲν εἶναι κἂν ἐπὶ σοβαροῦ ἐπιπέδου, διότι ἐὰν πρόκειται νὰ συζητηθῇ πράγματι ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς, θὰ πρέπει νὰ συζητηθῇ κατὰ τὴν ὥραν ποὺ πρέπει νὰ συζητηθῇ, εἴτε κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, εἴτε μὲ εἰδικὸν θέμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἀπασχολήσῃ τὴν Βουλήν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Θεωρῶ τὴν συζήτησιν λήξασαν ἐπὶ τοῦ θέματος. Παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς Τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Ἔγκρισις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ £5,000.000 διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1973. Ἄρθρον 2ον.

Εἰδίκευσις τῶν δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3ον καὶ Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν προαναφερθέντων ἄρθρων καὶ τοῦ Πίνακος τοῦ Νομοσχεδίου;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως, παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμος (Ἀρ. 13) τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον ;

(Κρούουν ο κώδωνες)

Τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται ὁμοφώνως εἰς Νόμον.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 10 θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β— Νομοθετικὴ Ἐργασία εἶναι «Ὁ περὶ Στρατοῦ τῆς Δημοκρατίας (Σύνθεσις, Κατάταξις καὶ Πειθαρχία) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν τῆς Βουλῆς ὅπως ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς του πρὸς τὸ Σῶμα.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (ΣΥΝΘΕΣΙΣ, ΚΑΤΑΤΑΞΙΣ ΚΑΙ ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973»

Παρόντες :

Ξάνθος Κληρίδης, Πρόεδρος
Παναγιώτης Δημητρίου
Νῖκος Κόσιης
Κώστας Χριστοδουλίδης
Ἀνδρέας Φάντης
Χριστόφορος Χριστοφίδης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 25ην Ἰουνίου 1973. Εἰς τὴν συνεδρίασιν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουρ-

γείου, οἵτινες καὶ ἐξήγησαν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου προτείνεται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ τοῦ Στρατοῦ τῆς Δημοκρατίας (Σύνθεσις, Κατάταξις καὶ Πειθαρχία) Νόμου κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ καθίσταται δυνατὴ ἡ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἀπόσπασις μελῶν τοῦ Κυπριακοῦ Στρατοῦ εἰς τὴν Ἀστυνομίαν, πρὸς τὸν σκοπὸν καταλλήλου ἐκπαιδεύσεως ἀριθμοῦ μελῶν αὐτῆς, τὰ ὁποῖα θὰ ἀποτελοῦν τὸ ἐφεδρικὸν σῶμα τῆς Ἀστυνομίας καὶ θὰ ἔχωσιν ὡς ἀποστολὴν τὴν καταδίωξιν παρανομούντων ἐνόπλων προσώπων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἡλικία ἀφυπηρετήσεως τῶν μελῶν τοῦ Κυπριακοῦ Στρατοῦ καὶ αἱ συντάξεις αὐτῶν νὰ τεθῶσιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς βάσεως ὡς καὶ τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας. Ὡς προβλέπεται ὑπὸ τῆς ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίας ἡ ἀφυπηρέτησις τῶν μελῶν τοῦ Κυπριακοῦ Στρατοῦ λαμβάνει χώραν ὑποχρεωτικῶς εἰς τὸ 50ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νομοσχεδίου ἐπιφέρονται ἐπίσης καὶ τινες ἐπὶ μέρους τροποποιήσεις παρέχουσαι τὸ δικαίωμα εἰς τὰ νῦν ὑπηρετοῦντα μέλη τοῦ Κυπριακοῦ Στρατοῦ ὅπως ἐπιλέξωσιν, ἀνεκκλήτως, τὴν ὑπαγωγὴν των ἢ μὴ εἰς τὰς νέας περὶ συντάξεως διατάξεις τοῦ προτεινομένου νόμου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τοὺς λόγους οἵτινες κατέστησαν ἀναγκαίαν ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν προμνησθεῖσαν ἀπόσπασιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν τροποποίησιν τοῦ ὁρίου ἡλικίας ἀφυπηρετήσεως καὶ τῶν συντάξεων τῶν μελῶν τοῦ Κυπριακοῦ Στρατοῦ, εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλήν, τοῦ ἐκ τῶν Μελῶν αὐτῆς κ. Π. Δημητρίου διαφωνοῦντος, τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου μὲ τὰς ἀκολούθους τροποποιήσεις :

(α) Τὸ προτεινόμενον νέον ἐδάφιον (2) τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ βασικοῦ νόμου, ὡς τοῦτο ἐκτίθεται ἐν τῷ ἄρθρῳ 3 τοῦ περὶ Στρατοῦ τῆς Δημοκρατίας (Σύνθεσις, Κατάταξις καὶ Πειθαρχία) (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1966, (παράγραφος (α) τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νομοσχεδίου) ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ ἀκολούθου :

«(2) Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον δύναται ὅπως δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ—

(α) ἀποσπᾷ οἱονδήποτε μέλος τοῦ Στρατοῦ, τῇ ἀνεκκλήτῳ συναινέσει αὐτοῦ, πρὸς ὑπηρεσίαν ἐν τῇ Ἀστυνομικῇ Δυνάμει Κύπρου·

(β) ἀποσπᾷ οἱονδήποτε μέλος τοῦ Στρατοῦ πρὸς ὑπηρεσίαν ἐν τῇ Ἐθνικῇ Φρουρᾷ·

(γ) ἀνακαλῇ οἱανδήποτε τοιαύτην ἀπόσπασιν.».

Σκοπὸς τῆς ὡς ἄνω τροποποιήσεως εἶναι ὅπως ἡ ἑκάστοτε ἀπόσπασις μέλους τινὸς τοῦ Κυπριακοῦ Στρατοῦ πρὸς ὑπηρεσίαν ἐν τῇ Ἀστυνομικῇ Δυνάμει Κύπρου γίνεται, διὰ λόγους ἀρχῆς, τῇ ἀνεκκλήτῳ συγκαταθέσει τοῦ ἐνδιαφερομένου μέλους καὶ ὅπως τὸ μέλος τοῦτο ἐκτελῇ, διαρκούσης τῆς ἐν λόγῳ ἀποσπάσεώς του, τοιαῦτα καθήκοντα καὶ τοιαύτας ἐξουσίας ὡς σαφῶς καθορίζονται εἰς τὸν περὶ Ἀστυνομίας Νόμον.

(β) Κατ' ἀκολουθίαν τῆς ὡς ἄνω τροποποιήσεως διαγράφονται ἐκ τοῦ προτεινομένου νέου ἐδαφίου (3) τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ βασικοῦ νόμου, ὡς τοῦτο ἐκτίθεται εἰς τὴν παράγραφον (β) τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νομοσχεδίου, αἱ λέξεις «τῆς παραγράφου (α)» (2α γραμμή).

(γ) Κατ' εἰσήγησιν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου προστίθεται ὡς ὁρισθεῖσα ἡμέρα εἰς τὸ προτεινόμενον νέον ἄρθρον 9Β τοῦ βασικοῦ νόμου ἡ 1η Ἰουλίου 1973, ἤτοι ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ ἑπομένου μηνὸς ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Δὲν θὰ ἀπασχολήσω ἐπὶ μακρὸν τὴν Βουλήν, ἀλλὰ δράττομαι τῆς εὐκαιρίας ἀκριβῶς τοῦ συζητουμένου τούτου θέματος νῦν διὰ νὰ ὑποβάλω μερικὰς σκέψεις καὶ γνώμας ἐπὶ τῆς ὅλης ἐν γένει καταστάσεως ὅσον ἀφορᾷ τὴν αἰτουμένην ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἔγκρισιν ἀποσπάσεως ἐκ τοῦ στρατοῦ πρὸς τὴν Ἀστυνομίαν.

Ἀσφαλῶς πᾶσα προσπάθεια τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν Δυνάμεων Ἀσφαλείας καὶ πρωτίστως τῆς τακτικῆς Ἀστυνομίας, τυγχάνει καὶ πρέπει νὰ τυγχάνῃ τῆς ὁμοθύμου ἐγκρίσεως καὶ ὑποστηρίξεως τοῦ συνόλου τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐκπροσώπων τοῦ λαοῦ.

Δὲν γνωρίζω, κύριε Πρόεδρε, ἐὰν ἐξυπηρετῇ χρήσιμον σκοπὸν ὁ κατατεμαχισμὸς τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως εἰς τακτικὴν Ἀστυνομίαν καὶ εἰς ἄλλα σώματα ἐφεδρικὰ ἢ ἄλλως πως ὀνομαζόμενα. Θὰ ἤμην εὐτυχὴς ἐὰν πράγματι ἡ Κυβέρνησις εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἔθετεν ὡς στόχον τὴν ἀπόλυτον ἐνίσχυσιν μέχρι τοῦ ἀνωτάτου δυνατοῦ βαθμοῦ τῆς τακτικῆς Ἀστυνομίας τοῦ κράτους αὐτοῦ.

Ἀκριβῶς εἶχα τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιλύσῃ πολλὰ προβλήματα ἐσωτερικά, τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως, ἐὰν ἐνίσχυεν εἰς τὸ μέγιστον δυνατὸν τὴν ὑπάρχουσαν τακτικὴν Ἀστυνομικὴν Δύναμιν πρὸς τὴν ὁποίαν τὸ σύνολον τοῦ λαοῦ μηδὲ τῶν ἀντιφρονούντων ἐξαιρουμένων ἔτρεφε καὶ πρέπει καὶ ὀφείλει νὰ τρέφῃ ἐμπιστοσύνην καὶ πίστιν.

Πᾶσα τέτοια προσπάθεια τῆς Κυβερνήσεως, κύριε Πρόεδρε, θὰ μοῦ ἦτο ἀσμένως δεκτὴ καὶ θὰ συνέβαλλα διὰ τῆς ψήφου μου εἰς τὴν στήριξιν τῆς πολιτικῆς αὐτῆς.

Δὲν ἔχω ἰσχυρὰν συμπάθειαν διὰ τὴν ἐκτροπὴν ἀπὸ τὴν γραμμὴν αὐτήν. Καὶ νομίζω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἡ ἐκτροπὴ αὐτὴ ἀπὸ τὴν ὀρθὴν γραμμὴν ἀντιμετωπίσεως τῆς ἀσφαλείας τοῦ κράτους αὐτοῦ εἰς παρακλάδια τῆς Ἀστυνομίας κατατεμαχίζει τὸ κῦρος καὶ τὴν δυναμικότητα τῆς Ἀστυνομίας.

Ἐπιπροσθέτως, πέραν αὐτῶν, κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὤφειλε νὰ στηρίξῃ πᾶσαν αὐτῆς ἀσφάλειαν καὶ τοῦ λαοῦ της εἰς τὴν Ἀστυνομίαν τοῦ κράτους αὐτοῦ καὶ εἰς οὐδένα ἄλλον. Δυστυχῶς, ἐξ ὅσων οἱ πάντες γνωρίζουν καὶ οἱ πάντες ἀρνοῦνται νὰ ὁμολογήσουν, εἶναι τὸ ἑξῆς : Ἡ Κυβέρνησις σήμερον στηρίζεται καὶ πέραν τῶν τακτικῶν Ἀστυνομικῶν Δυνάμεων εἰς ἄλλους ὀργανισμούς, εἰς ἄλλας ὀργανώσεις, εἰς ἀλλότρια σώματα, τὰ ὁποῖα μόνον ἀποτέλεσμα ἔχουν τὸν διχασμὸν καὶ τὴν διάσπασιν τῆς ἑνότητος τοῦ λαοῦ καὶ τὴν εἴσοδον τοῦ λαοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν διχασμὸν καὶ εἰς τὸν ἐμφύλιον σπαραγμόν. Καὶ διὰ νὰ εἶμαι σαφέστερος θὰ ἤθελα, θὰ ἀπήτουν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἀποκόψῃ ἀκριβῶς αὐτὸν τὸν δεσμόν, νὰ ἐνισχύσῃ εἰς τὸ μέγιστον δυνατὸν τὰς δυνάμεις τῆς τακτικῆς της Ἀστυνομίας καὶ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν κατάστασιν.

Πολὺ φοβοῦμαι, κύριε Πρόεδρε, νὰ εἴπω ὅτι ἡ τακτικὴ τῆς Κυβερνήσεως ὁδηγεῖ εἰς μίαν κατάστασιν καὶ μόνην, εἰς τὴν ἀναρχίαν ἐξ ὅλων τῶν πλευρῶν. Εἰς τὴν ἀναρχίαν ἐκ μέρους τῆς ἄκρας δεξιᾶς, εἰς τὴν ἀναρχίαν ἐκ μέρους τῶν συνοδοιπορούντων πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἴσως-ἴσως, διὰ νὰ εἶμαι καὶ δίκαιος, εἰς τὴν ἐκκολαπτομένην ἀναρχίαν τῆς ἑτέρας ἄκρας.

Ὅλη αὐτὴ ἡ πολιτική, κύριε Πρόεδρε, τολμῶ νὰ εἴπω ὅτι εἶναι λανθασμένη, εἶναι ἐσφαλμένη, εἶναι βασισμένη ἐπὶ λανθασμένων κριτηρίων καὶ δὲν ἐξυπηρετεῖ τὴν εὐνομίαν τοῦ κράτους αὐτοῦ καὶ τὴν σταθερότητα καὶ ἐπαναλαμβάνω ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἀναρχίαν.

Αὐτὸ εἶναι τὸ ἓν θέμα ὡς γενικαὶ σκέψεις ποὺ ἤθελα νὰ ἐκφράσω, κύριε Πρόεδρε, ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸ κατατεθὲν Νομοσχέδιον.

Δράττομαι ὡς δεύτερον σημεῖον τῆς εὐκαιρίας διὰ νὰ εἴπω καὶ τὰ ἑξῆς ὀλίγα περὶ τοῦ στρατεύματος :

Μία κτυπητὴ κατάστασις εἶναι ἡ ἑξῆς, κ. Πρόεδρε. Ὅλοι οἱ πολῖται οἱ πλεῖστοι πολῖται τῆς Δημοκρατίας, μᾶλλον πολλοὶ πολῖται τῆς Δημοκρατίας, εἶναι ἐφωδιασμένοι μὲ ἀπαστράπτοντα καινουργῆ ὅπλα παντοίας προελεύσεως, πλὴν τοῦ στρατεύματος, κ. Πρόεδρε, τὸ ὁποῖον διαθέτει ὁπλισμὸν ἀπηρχαιωμένον ἀπὸ τοῦ 1821 καὶ ἐντεῦθεν. Ἐὰν αὐτὴ ἡ κατάστασις ὀνομάζεται εὐνομούμενον κράτος, τότε ἀπορῶ πῶς πρέπει νὰ ὀνομασθῇ τὸ πραγματικῶς δημοκρατικὸν καὶ εὐνομούμενον κράτος.

Βεβαίως, κύριε Πρόεδρε, τὸ θέμα τὸ ὁποῖον θίγω ἀκροθιγῶς ἐγγίζει ἀκριβῶς τὴν ὅλην διάρθρωσιν καὶ μέριμναν καὶ φροντίδα διὰ τὴν καλυτέραν ἀκριβῶς ἐνίσχυσιν τῶν ἐνόπλων δυνάμεων τοῦ κράτους αὐτοῦ αἱ ὁποῖαι πολὺ χρήσιμον καὶ καίριον ρόλον ἔχουν νὰ ἐπιτελέσουν ὑπὸ τὰς σημερινὰς τραγικὰς συνθήκας τὰς ὁποίας διανύει ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἀλληλοσυγκρουόμενος καὶ ἀλληλοσπαρασσόμενος καὶ ἀλληλοαντιμαχόμενος δι' ἕνα σκοπὸν τὸν ὁποῖον σκοπὸν ἔχομεν μερίσει εἰς πρόσωπα καὶ ἔχομεν μερίσει εἰς ἄτομα καὶ ἀλληλομαχόμεθα καὶ ἀλληλοσκοτωνόμεθα καὶ ἀλληλοϋποστηρίζομεν πρόσωπα ἀντὶ ἰδέας καὶ ἐννοίας. Καὶ ὁ σκοπὸς αὐτός, κύριε Πρόεδρε, εἶναι ἡ ἑνότης τοῦ λαοῦ αὐτοῦ καὶ τὰ μέτρα διὰ τὴν ἐπίτευξιν αὐτῆς, θέμα, κύριε Πρόεδρε, τὸ ὁποῖον ἐπιφυλάσσομαι νὰ ἐπανεισαγάγω ἐνώπιον τῆς Βουλῆς αὐτῆς διὰ νὰ εὐδοκιμήσῃ νὰ ἐπανεξετάσῃ ἐν εὐθέτῳ χρόνῳ, ὡς ἔχω δικαίωμα ἐκ τοῦ Συντάγματος νὰ ἐπαναφέρω, τὸ ἀπὸ ἑξαμήνου ἐγερθὲν ὑπ' ἐμοῦ θέμα τῆς ἑνότητος τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ὡς ἔχω δικαίωμα, λέγω, νὰ ἐπαναζητήσω τὴν εὐμένειαν τῆς Βουλῆς διὰ νὰ τεθῇ πρὸ τῶν εὐθυνῶν της καὶ νὰ ἀναλάβῃ ἀκριβῶς τὰς εὐθύνας καὶ τὸν ρόλον της ὡς Σῶμα τὸ ὁποῖον θὰ ὑποδείξῃ καὶ ἐν ἀνάγκῃ θὰ ἐπιβάλῃ ἀπόψεις δι' ἐπίτευξιν τῆς ἑνότητος τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

Ἐπιφυλάσσομαι, κύριε Πρόεδρε, εἴτε εἰς τὴν συνεδρίαν ταύτην εἴτε εἰς ἄλλην νὰ ἐγείρω τὸ θέμα αὐτὸ τῆς ἑνότητος τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

ΗΡ. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἤθελα ἁπλῶς νὰ ἐρωτήσω τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐὰν αἱ τροποποιήσεις ποὺ ἔχουν ἐπενεχθῇ εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον ἔχουν τεθῇ ἐνώπιον τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας δεδομένου ὅτι τὸ Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται μπροστά μας, ἀφορᾷ θέματα ἀσφαλείας καὶ πειθαρχίας καὶ πιστεύω ὅτι θὰ ἔπρεπε ἀπαραιτήτως νὰ ληφθῇ ἡ γνώμη τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας διὰ τὰς τροποποιήσεις ποὺ ἔχουν ἐπενεχθῇ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης ὡς Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἀπαντῶ εἰς τὸν ἔντιμον συνάδελφον ὅτι αἱ τροποποιήσεις ἐπηνέχθησαν τῇ παρουσίᾳ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ συγκεκριμένως τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν καὶ τοῦ κ. Ἀρτέμη, ὁ ὁποῖος νομίζω εἶναι τοῦ Προσωπικοῦ τῆς Κυβερνήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Πάντοτε εἶχα ταχθῆ ὑπὲρ ἐνισχύσεως παντοιοτρόπως τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως Κύπρου. Καὶ ὅταν ὁμιλοῦμεν περὶ Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως Κύπρου, ὁμιλοῦμεν φυσικώτατα περὶ τῆς τακτικῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως, τὴν ὁποίαν ὅλοι ἐμπιστευόμεθα καὶ πρέπει νὰ ἐμπιστευώμεθα. Δὲν δύναμαι, κύριε Πρόεδρε, νὰ ἀντιληφθῶ τὸν διαχωρισμὸν διαφόρων σωμάτων πέραν τῆς τακτικῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως. Ὡς ἐκ τούτου, κύριε Πρόεδρε, δὲν θὰ ψηφίσω τὸ παρὸν Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων ὡς ταῦτα ἔχουν τροποποιηθῆ ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὡς αἱ τροποποιήσεις ἐμφαίνονται εἰς τὴν ἔκθεσιν ἡ ὁποία ἀνεγνώσθη ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3ον.

Προσθήκη νέων ἄρθρων 9Α καὶ 9Β εἰς τὸν βασικὸν νόμον. Ἄρθρον 4ον.

Δικαίωμα ἐκλογῆς ὑπὸ ἀξιωματικῶν καὶ μονίμων ὑπαξιωματικῶν ὅπως μὴ ὑπαχθῶσιν εἰς τὰς νέας περὶ συντάξεως διατάξεις. Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τῶν προαναφερθέντων ἄρθρων τοῦ Νομοσχεδίου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἷς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου τοῦ Νομοσχεδίου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τοῦ Στρατοῦ τῆς Δημοκρατίας (Σύνθεσις, Κατάταξις καὶ Πειθαρχία) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἷς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μία.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 11 θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι «Ὁ περὶ Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις τῆς Θητείας) Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν τῆς Βουλῆς ὅπως ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὸ Σῶμα.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ (ΠΑΡΑΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΘΗΤΕΙΑΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Ξάνθος Κληρίδης, Πρόεδρος
Παναγιώτης Δημητρίου
Νῖκος Κόσιης
Κώστας Χριστοδουλίδης
Ἀνδρέας Φάντης
Χριστόφορος Χριστοφίδης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 25ην Ἰουνίου 1973.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ περαιτέρω παράτασις τῆς θητείας τῶν Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως διὰ περίοδον μέχρις ἓξ μηνῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς θητείας των, ἐκτὸς ἐὰν ἐν τῷ μεταξὺ ἤθελε λάβει χώραν νέος διορισμὸς ἢ ἐκλογή, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως, βάσει τοῦ οἰκείου νόμου.

Ὡς γνωστὸν ἡ θητεία τῶν Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως παρετάθη διὰ τελευταίαν φορὰν διὰ τοῦ περὶ Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις τῆς Θητείας) Νόμου τοῦ 1972 (Ἀρ. 88 τοῦ 1972) καὶ διὰ περίοδον ἓξ μηνῶν ἀπὸ τῆς λήξεως αὐτῆς. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ὁ περὶ Χωριτικῶν Ἀρχῶν (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1972, δυνάμει τοῦ ὁποίου κατηργήθη τὸ ἐν ἰσχύϊ διοριστικὸν σύστημα χωριτικῶν ἀρχῶν καὶ υἱοθετήθη ὁ θεσμὸς τῶν αἱρετῶν χωριτικῶν ἀρχῶν. Δυνάμει τοῦ ἄρθρου 10(1) τοῦ προμνησθέντος νόμου ἡ ἡμερομηνία διεξαγωγῆς ἐκλογῶν χωριτικῶν ἀρχῶν ὁρίζεται δι' Ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν ὅτι θὰ μεσολαβῇ ἀπὸ τῆς λήψεως τῆς ἀποφάσεως μέχρι τῆς ὁρισθείσης ἡμερομηνίας τῶν ἐκλογῶν περίοδος τοὐλάχιστον τριῶν μηνῶν.

Ἐν ὄψει τῶν ἀνωτέρω καὶ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ Βουλὴ οὐδεμίαν ἀπόφασιν ἔλαβε περὶ διεξαγωγῆς ἐκλογῶν παρίσταται ἐκ τῶν πραγμάτων ἀνάγκη περαιτέρω παραστάσεως τῆς θητείας τῶν ὀργάνων τούτων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω καὶ μελετήσασα ἐπισταμένως τὸ ὅλον θέμα ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Δυστυχῶς τόσον οἱ φόβοι μας ὅσον καὶ αἱ προβλέψεις μας ἐπληλήθευσαν.

Ὅταν ἡ Βουλὴ ἀνέβαλλε διὰ πρώτην φορὰν τὴν ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου, ὡς κατετέθη ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, εἴχομεν δυστυχῶς προβλέψει ὅτι αὐτὴ ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς δὲν θὰ ἦτο προσωρινή, ὡς ἐλέχθη ὑπὸ ὅλων τότε, οἱ ὁποῖοι κατεψήφισαν τὴν πρότασιν τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ ὅτι, δυστυχῶς, θὰ ἦτο δυνατὸν διὰ διαφόρων προσχημάτων αὐτὴ ἡ ἀπόφασις νὰ ἀναβάλλεται ἐπ' ἀόριστον, καὶ ἐπομένως βασικὰ δημοκρατικὰ δικαιώματα τοῦ λαοῦ οὐσιαστικῶς νὰ τίθενται εἰς τὸ περιθώριον ἐπ' ἀόριστον χρονικὸν διάστημα. Αὐτὸ σημβαίνει καὶ τώρα. Καλεῖται ἡ Βουλὴ καὶ πάλιν νὰ παράσχῃ παράτασιν τῆς θητείας τῶν ὀργάνων τῶν κοινοτικῶν καὶ τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν καὶ πολὺ φοβοῦμαι, ὅπως εἶπα καὶ πρίν, ὅτι αὐτὴ ἡ παράτασις, οὐσιαστικὰ πλέον ἰσοδυναμεῖ μὲ κατάργησιν τοῦ δικαιώματος τοῦ λαοῦ νὰ ψηφίζῃ τοὺς κοινοτικοὺς καὶ τοὺς δημοτικοὺς ἄρχοντας.

Δὲν νομίζω ὅτι χρειάζεται νὰ ἐπαναλάβω τὴν ἐπιχειρηματολογίαν τὴν ὁποίαν ἀνέπτυξα ἐπὶ τοῦ θέματος ὅταν καὶ ἐφ' ὅσον συνεζητήθη διὰ πρώτην καὶ δευτέραν φοράν. Οὔτε νομίζω ὅτι προσκομίζω τίποτε τὸ νέον εἰς τὴν Βουλὴν ἐὰν προσθέσω ὅτι ἡ κατάστασις γίνεται ἀκόμη πλέον τραγικὴ διότι δυστυχῶς ἡ μεγάλη πλειονότης τῶν κοινοταρχῶν, αἰσθανόμενοι ἐντελῶς ἀποξενωμένοι ἀπὸ τὴν κοινότητά των, ὄχι μόνον δὲν εὑρίσκονται εἰς τὸ κλῖμα τῆς κοινότητος, ὄχι μόνον δὲν ἐξυπηρετοῦν τὰ συμφέροντα τῆς κοινότητος, ἀλλὰ πολλὰς φορὰς μετατρέπονται εἰς οὐσιαστικὰ δικτάτορας τῆς κοινότητος καὶ οὐσιαστικὰ κατα-

πιεστὰς τῆς κοινότητος. Δὲν ἀνταποκρίνονται οὔτε πρὸς τὸ λαϊκὸν αἴσθημα οὔτε πρὸς τὸ δημοκρατικὸν αἴσθημα οὔτε κἂν πρὸς τὴν κυβερνητικὴν πολιτικήν. Ἐν ὄψει τοῦ γεγονότος δὲ ὅτι εἶναι δυνατὸν ἡ Βουλὴ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ ἀποφασίσῃ τὴν διενέργειαν ἐκλογῶν ἀναβάλλεται καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως ἐκκαθαρίσεως αὐτοῦ τοῦ καρκινώματος τὸ ὁποῖον πλέον ἀποτελεῖ μόνιμον καρκίνωμα διὰ τὴν πολιτικὴν ζωὴν αὐτοῦ τοῦ τόπου.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ προθεσμία ἔχει ἤδη παρέλθει καὶ ἡ παράτασις εἶναι ἀπαραίτητος ἔστω διὰ τὸ α΄ ἢ β΄ χρονικὸν διάστημα τῶν τριῶν μηνῶν οἱ ὁποῖοι θὰ πρέπει νὰ διαρρεύσουν πρὸ τῆς διενεργείας ἐκλογῶν, ἀλλὰ ἡ εἰσήγησίς μου εἶναι ὅπως ἡ Βουλὴ αὐτὴν τὴν στιγμὴν καθορίσῃ ἡμερομηνίαν, ἔστω καὶ ὀλίγον μακροτέραν τῶν τριῶν μηνῶν—δὲν εἰσηγοῦμαι ὅτι ἡ ἡμερομηνία κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ εἶναι τρεῖς μῆνες—ἀλλὰ νὰ ὁρίσῃ πλέον ἡμερομηνίαν οὕτως ὥστε νὰ ξέρῃ ὁ λαὸς ὅτι ὑπάρχει δεδομένη ἡμερομηνία κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ κληθῇ νὰ ἐξασκήσῃ τὰ δικαιώματά του. Καὶ ἂς μὴν λεχθῇ ὅτι εἶναι δυνατόν, ὅταν καὶ ἐφ' ὅσον φθάσῃ αὐτὴ ἡ ἡμερομηνία, αἱ συνθῆκαι νὰ μὴν ἐπιτρέπουν τὴν διεξαγωγὴν ἐκλογῶν. Θὰ εἶναι δημοκρατικώτερον διὰ τὴν Βουλήν, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον τόσον τραγικαὶ συνθῆκαι θὰ ἐπικρατοῦν ὥστε νὰ μὴν εἶναι δυνατὴ ἡ διεξαγωγὴ τῶν ἐκλογῶν, νὰ ἀναιρέσῃ τὴν ἀπόφασίν της παρὰ νὰ κρατῇ ἐπ' ἀόριστον τὸν καθορισμὸν τῆς ἡμερομηνίας.

Ἐγένοντο προεδρικαὶ ἐκλογαί, ἐγένοντο Βουλευτικαὶ ἐκλογαί, κοντεύει ἡ νέα περίοδος τῶν Βουλευτικῶν ἐκλογῶν καὶ ἀκόμη ἐκκρεμοῦν αἱ δημοτικαὶ καὶ αἱ κοινοτικαὶ ἐκλογαί.

Εἰσηγοῦμαι ὅπως, τοὐλάχιστον, καθορισθῇ ἡ πρώτη ἑβδομὰς τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ ἑπομένου χρόνου, ἡμερομηνία κατὰ τὴν ὁποίαν καὶ οἱ χειριζόμενοι τὸ θέμα εἶπαν ὅτι ἴσως νὰ ἔχῃ ἤδη λυθῇ, καὶ ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ὑπάρξουν λόγοι ἂς τοὺς ἐξετάσῃ ἡ Βουλή. Ἀλλὰ ἂς καθορισθῇ τώρα ἡ ἡμερομηνία διεξαγωγῆς ἐκλογῶν.

Αὐτὴ εἶναι ἡ εἰσήγησίς μου, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χριστοφίδης.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Εἰς ἄλλας περιπτώσεις πάντοτε ὑπερημυνόμην τοῦ δικαιώματος τοῦ λαοῦ νὰ χωρήσῃ εἰς κοινοτικὰς ἐκλογάς. Εἰς τὴν συνεδρίαν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἀνέπτυξα τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους αὐτὴν τὴν φορὰν θὰ συμφωνήσω ὅπως παραταθῇ ἡ θητεία τῶν κοινοταρχῶν καὶ τοῦτο εἶναι ἁπλούστατον λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης σοβαρᾶς ἀνωμάλου καταστάσεως εἰς Κύπρον. Ὅμως ἐλπίζω ἡ Βουλὴ συντόμως νὰ ἔχῃ τὴν εὐκαιρίαν, εὐθὺς ὡς διαπιστώσῃ ὅτι ἔπαυσαν νὰ ὑπάρχουν συνθῆκαι αἱ ὁποῖαι κωλύουν τὸν ὁρισμὸν ἡμερομηνίας διεξαγωγῆς τῶν κοινοτικῶν ἐκλογῶν, νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ θέματος τούτου τὸ ταχύτερον.

Δι' αὐτοὺς τοὺς ἁπλοῦς καὶ μόνον λόγους, τὸν ἁπλοῦν μᾶλλον λόγον, σήμερον θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τῆς παρατάσεως τῆς θητείας τῶν κοινοταρχῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἡ θέσις τὴν ὁποίαν θὰ πάρω—δὲν θέλω νὰ παρεξηγηθῶ ὅτι ἔχω ἐνταχθῆ ἢ ξεφύγει ἀπὸ τὰς γραμμὰς τοῦ κόμματος τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεύω καὶ ὑποστηρίζω—ἀλλὰ νομίζω ὅτι εἶναι καιρὸς νὰ ξεφύγωμεν ἀπὸ τὸν ἐμπαιγμὸν καὶ τὴν εἰρωνίαν καὶ νὰ ἀποφύγωμεν ἀπὸ τοῦ νὰ γίνωμεν δεύτερον Συμβούλιον Ἀσφαλείας, νὰ ἀναπεώνωμεν τὴν θητείαν τῆς ἑκάστοτε ληγούσης θητείας τῶν ὀργάνων τοπικῆς διοικήσεως.

Ἔχομεν προβῆ εἰς διενεργείας ἐκλογῶν προεδρικῶν. Προσφάτως εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μας ἔχομεν προβῆ εἰς ἐκλογὰς πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ χηρεύοντος Μητροπολιτικοῦ θρόνου καὶ οὐδὲν ἐπεισόδιον ἔχει παρουσιασθῆ παρὰ τὰς ἀντιξόους συνθήκας αἱ ὁποῖαι παρουσιάζονται καὶ εὑρίσκονται σήμερον ἀνὰ τὴν Κύπρον.

Θέλω νὰ ταχθῶ ὑπὲρ τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἡμερομηνίας ἐκλογῶν διὰ τὰ ὄργανα τοπικῆς διοικήσεως καθ' ὅτι, ὅπως ἀνέφερεν ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Λυσσαρίδης, οἱ κοινοτάρχαι πολλῶν κοινοτήτων, ἔχουν φθάσει εἰς τέτοιον σημεῖον ἐκτροχιασμοῦ ποὺ ἔγιναν πραγματικοὶ δικτάτορες. Ἀλλὰ θὰ ἔλθω πιὸ κάτω εἰς τὰ ὄργανα τῶν συμβουλίων ἀναπτύξεως, τὰ ὁποῖα ἔχουν γίνει περισσότερον ἀπὸ δικτάτορες ἀπὸ γεγονότα καὶ πράγματα τὰ ὁποῖα γνωρίζομεν καὶ ἔχομεν εἰς χεῖρας μας εἰς δεδομένην στιγμὴν νὰ διαβεβαιώσωμεν.

Συνεπῶς, θὰ ψηφίσω ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑπὲρ τῆς ἀναβολῆς, διότι ἤδη ἔληξεν ἡ θητεία τῶν ὀργάνων τοπικῆς διοικήσεως, ἀλλὰ θὰ ταχθῶ ὑπὲρ τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἡμερομηνίας ἐκλογῶν τοπικῆς διοικήσεως.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐπειδὴ ἔχει ὑποβληθῆ πρότασις τὴν ὁποίαν θεωρῶ ὡς τροποποιητικὴν τοῦ Νομοσχεδίου, ἔστω καὶ μὴ διατυπωθεῖσαν κατὰ τὸν νομικὸν τρόπον, θὰ θέσω πρῶτα εἰς ψηφοφορίαν τὴν τροποποιητικὴν πρότασιν τοῦ κ. Λυσσαρίδη, ἡ ὁποία εἶναι περὶ καθορισμοῦ ἡμερομηνίας διεξαγωγῆς ἐκλογῶν ἐντὸς τῆς πρώτης ἑβδομάδος τοῦ Ἰανουαρίου.

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς προτάσεως ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τρεῖς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

23.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἡ πρότασις ἀπορρίπτεται.

Παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προοίμιον καὶ Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

Παράτασις Θητείας. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τῶν προαναφερθέντων ἄρθρων τοῦ Νομοσχεδίου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

24.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις τῆς Θητείας) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς θεσπίσεως τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

27.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἷς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 12 θέμα εἰς τὸ δεύτερον μέρος τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι «Ὁ περὶ Φορολογίας Ἱπποδρομιακῶν Στοιχημάτων Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν ὅπως ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὸ Σῶμα.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἐζεκίας Παπαϊωάννου (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Ἀνδρέαν Ζιαρτίδην)
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 21ην Ἰουνίου 1973. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ φορολογία τῶν ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ διενεργουμένων συλλογικῶν στοιχημάτων.

Ὡς ἀναλυτικώτερον γίνεται πρόνοια εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον, ἐφ' ἑκάστου ἱπποδρομιακοῦ στοιχήματος, διενεργουμένου ἐπὶ δελτίου χορηγουμένου ὑπὸ τῆς Ἱπποδρομιακῆς Ἀρχῆς, θὰ ἐπιβάλληται φόρος μέχρι 5%, τῆς εἰρημένης Ἀρχῆς φερούσης τὴν εὐθύνην εἰσπράξεως καὶ καταβολῆς τοῦ ποσοῦ τούτου εἰς τὸ Πάγιον Ταμεῖον τῆς Δημοκρατίας μέσῳ τοῦ Γενικοῦ Λογιστοῦ. Ὡς ἐπίσης προβλέπεται, λεπτομερεῖς Κανονισμοὶ θέλουσι ρυθμίσει τὰ τῆς ἐν τῇ πράξει ἐφαρμογῆς τοῦ προτεινομένου νόμου καὶ εἰδικώτερον τὰ τῆς τηρήσεως τῶν ἀναγκαίων βιβλίων καὶ ἄλλων ἐγγράφων καὶ τῆς ἐποπτείας καὶ ἐλέγχου τῶν εἰσπραττομένων φόρων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονὸς ὅτι τὰ μόνα συλλογικὰ στοιχήματα ἅτινα διενεργοῦνται ἐν Κύπρῳ καὶ εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἐπιβάλλεται οἱαδήποτε κρατικὴ φορολογία εἶναι τὰ ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ διενεργούμενα τοιαῦτα, ἐγκρίνει τὴν ἐπιβολὴν τῆς τοιαύτης φορολογίας καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Αἰμίλιος Μιχαηλίδης.

ΑΙΜ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τὸ θέμα τῆς ἐπιβολῆς κάποιας μορφῆς φορολογίας ἐπὶ τῶν ἱπποδρομιῶν ἐτέθη τὸ πρῶτον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν συζήτησιν προσφάτως ὑπ' αὐτῆς ἑνὸς τροποποιητικοῦ περὶ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ Νομοσχεδίου.

Ὡς θὰ ἐνθυμῆσθε, προετάθη τότε ὑπό τινων συναδέλφων ἡ διεύρυνσις τῶν ἁρμοδιοτήτων τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ, εἰς τρόπον ὥστε αὗται νὰ περιλαμβάνουν καὶ τὰς ἱπποδρομίας. Εἰς τὴν πρότασιν αὐτὴν τῶν ἐντίμων συναδέλφων προεβλήθησαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διάφοροι τεχνικῆς φύσεως δυσχέρειαι. Ἐγένετο ὅμως σαφὴς καὶ ἐπισήμως δήλωσις ὅτι θὰ ἀπεστέλλετο πρὸς τὴν Βουλὴν σχετικὸν Νομοσχέδιον διὰ τοῦ ὁποίου ἡ τοιαύτη φορολογία θὰ ἐπεβάλλετο διὰ τοῦ συνήθους τρόπου καὶ τῆς ὀρθοδόξου διαδικασίας.

Χαίρομαι διότι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία συνεπὴς πρὸς αὐτὴν τὴν ὑπόσχεσιν καὶ δήλωσίν της παρέπεμψε πρὸς τὴν Βουλὴν καὶ εὑρίσκεται σήμερον ἐνώπιόν μας πρὸς ψήφισιν τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον. Ἐνῶ δέ, κύριε Πρόεδρε, δὲν προτίθεμαι νὰ ἀναφερθῶ ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ Νομοσχεδίου, θὰ ἤθελα ἐν τούτοις νὰ κάμω τὰς ἑξῆς παρατηρήσεις :

Ὅταν ἐγένετο ἡ προαναφερθεῖσα δήλωσις ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας περὶ προθέσεως ἀποστολῆς εἰς τὴν Βουλὴν σχετικοῦ φορολογικοῦ Νομοσχεδίου, σαφὴς ἐξ ἴσου ἦτο ἡ πρόθεσις καὶ ὁ σκοπὸς διὰ τὸν ὁποῖον τὰ εἰσπραχθησόμενα ἐκ τῆς τοιαύτης φορολογίας κονδύλια θὰ διετίθεντο καὶ συγκεκριμένως ὁ σκοπὸς διὰ τὸν ὁποῖον τὰ τοιαῦτα κονδύλια θὰ διετίθεντο ἦτο ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἀθλητισμοῦ.

Κύριε Πρόεδρε. Καὶ χωρὶς τὴν ὕπαρξιν αὐτῆς τῆς σαφοῦς δηλώσεως, νομίζω ὅτι ἐπειδὴ αἱ ἱπποδρομίαι, ἔστω καὶ ἐὰν δὲν δύνανται νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς ἄθλημα, εἶναι ἐν τούτοις συναφεῖς ἢ παραπλήσιαι πρὸς ἀθλητικὴν ἐκδήλωσιν, φρονῶ ὅτι, ἔστω καὶ ἐὰν δὲν ὑπῆρχε σαφὴς δήλωσις τῆς Κυβερνήσεως ὅτι τὰ ἔσοδα ἐκ τῆς τοιαύτης φορολογίας θὰ διετίθεντο διὰ τὸν ἀθλητισμόν, πιστεύω ὅτι θὰ εἶχε καὶ ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ὑποχρέωσιν ἡ Κυβέρνησις νὰ διαθέσῃ τὰ κονδύλια αὐτὰ διὰ τὸν ἀθλητισμόν.

Ὡς ἐκ τούτου καὶ ἐπειδὴ δυνάμει τῆς κειμένης νομοθεσίας ἡ φορολογία αὕτη θὰ περιέλθῃ εἰς πρῶτον στάδιον εἰς τὸ πάγιον ταμεῖον τῆς Δημοκρατίας, ποιοῦμαι ἔκκλησιν καὶ θέλω νὰ πιστεύω ὅτι συνεπὴς πρὸς τὴν προαναφερθεῖσαν δήλωσιν ἡ Κυβέρνησις θὰ διαθέσῃ τὰ ἐκ τῆς φορολογίας αὐτῆς εἰσπραχθησόμενα κονδύλια ὑπὲρ τοῦ Κυπριακοῦ ἀθλητισμοῦ ἐν γένει, πρᾶγμα ἄλλωστε τὸ ὁποῖον πιστεύω ὅτι καὶ πολιτιστικῶς ἐξυπηρετεῖ τὸν τόπον καὶ διεθνῶς προβάλλει τοῦτον ἐὰν ὑποβοηθηθῇ καὶ γίνῃ ἡ κατάλληλος προεργασία εἰς τὸν τομέα αὐτόν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐπιθυμῶ νὰ ἀναφέρω τὰ ἑξῆς :

Ἔχω σαφῆ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις, αἰτιολογοῦσα τὴν κατάθεσιν αὐτοῦ τοῦ Νομοσχεδίου, προέβη εἰς τὴν δέσμευσιν πρὸς τὸν Κυπριακὸν Ὀργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ ὅτι αἱ εἰσπράξεις ἢ ἀνάλογον ποσὸν πρὸς τὰς εἰσπράξεις ἐκ τοῦ Νόμου τούτου θὰ ἀποδοθῇ πρὸς τὸν Κυπριακὸν Ὀργανισμὸν Ἀθλητισμοῦ καὶ νομίζω ὅτι μέγας ἀριθμὸς Βουλευτῶν, ἐὰν μὴ ὅλοι, ἐπηρεάζονται σοβαρῶς ἐκ τοῦ λόγου τούτου εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

Δὲν δύναμαι νὰ παρίδω τὸ γεγονὸς ὅτι διὰ τῆς τροπολογίας, ἡ ὁποία ἄλλοτε ὑπεβλήθη, ὅπως ἡ Ἱπποδρομιακὴ Ἀρχὴ ἐνταχθῇ ὑπὸ τὰς ἐξουσίας τοῦ Κυπριακοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀθλητισμοῦ, ἡ ἐπιβάρυνσις θὰ ἦτο οὐχὶ πέραν, κατ' ἀνώτατον ὅριον, τῶν £50.000, ἐνῶ κατὰ μετριωτάτους ὑπολογισμοὺς διὰ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου τὰ ἔσοδα τοῦ κράτους ἐκ τῆς φορολογίας αὐτῆς θὰ ὑπερβαίνουν τὰς £150.000 ἐτησίως.

Θὰ χωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

Φόρος. Ἄρθρον 3ον.

Ἐπιβολὴ καὶ εἴσπραξις φόρου. Ἄρθρον 4ον.

Ὁδηγίαι Ὑπουργοῦ. Ἄρθρον 5ον.

Οὐδὲν ἱπποδρομιακὸν στοίχημα εἰμὴ ἐπὶ δελτίου χορηγουμένου ὑπὸ τῆς ἱπποδρομιακῆς ἀρχῆς ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπεβλήθη φόρος. Ἄρθρον 6ον.

Ἀδικήματα. Ἄρθρον 7ον.

Κανονισμοί. Ἄρθρον 8ον.

Ἔναρξις ἰσχύος. Ἄρθρον 9ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τῶν προαναφερθέντων ἄρθρων τοῦ Νομοσχεδίου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Παμψηφεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου τοῦ Νομοσχεδίου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Φορολογίας Ἱπποδρομιακῶν Στοιχημάτων Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς Νόμον.

Θὰ ἐξετάσωμεν τὰ ὑπ' ἀριθμὸν 15 καὶ 16 θέματα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Πρῶτα τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 15.

«Ὁ περὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας ἐπὶ τῶν Ὁδικῶν Σημάτων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν κ. Χατζηϊωάννου ὅπως ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν πρὸς τὴν Βουλήν.

Α. ΧΑΤΖΗΪΩΑΝΝΟΥ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΔΙΚΩΝ ΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος
Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου
Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Ἐζεκίας Παπαϊωάννου
Χρῆστος Κουρτελλάρης
Κώστας Χατζηκακοῦ
Ἀνδρέας Τουμαζῆς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 22αν Ἰουνίου 1973.

Σκοπὸς τοῦ προτεινομένου νόμου εἶναι ἡ κύρωσις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας ἐπὶ τῶν Ὁδικῶν Σημάτων, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία προσεχώρησε δυνάμει Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὑπ' ἀριθμὸν 11409 καὶ ἡμερομηνίαν 25ην Μαΐου 1972.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Σώματος ἐπιψήφισις τοῦ ὡς ἄνω Νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται διὰ τὴν κατὰ νόμον κύρωσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Συμφωνίας.

Διὰ τῶν προνοιῶν τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης Συμφωνίας, τῆς ὁποίας ἀπώτερος σκοπὸς εἶναι ἡ δημιουργία καταλλήλων συνθηκῶν διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς διεθνοῦς ὁδικῆς κυκλοφορίας, ἐπιδιώκεται ἡ ἐξασφάλισις ὁμοιομορφίας ἐπὶ τῶν ὁδικῶν σημάτων διὰ τοῦ καθορισμοῦ καὶ τῆς χρησιμοποιήσεως ταυτοσήμων ὁδικῶν σημάτων ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὁδοστρώματος τῶν ὁδῶν ἢ ἐπὶ τῶν βοηθητικῶν αὐτῶν ἔργων, ἤτοι πεζοδρομίων, ἐρεισμάτων, κ.ἄ.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ὁμοφώνως συμφωνεῖ πρὸς τὰς διατάξεις τῆς εἰρημένης Συμφωνίας καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου πρὸς κύρωσιν αὐτῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Μὴ ὑπαρχόντων ὁμιλητῶν ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

Κύρωσις Συμφωνίας. Ἄρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν προαναφερθέντων ἄρθρων τοῦ Νομοσχεδίου ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου τοῦ Νομοσχεδίου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας ἐπὶ τῶν Ὁδικῶν Σημάτων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Ἐπὶ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 16 θέματος «Οἱ περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Κανονισμοὶ τοῦ 1973» ἔχει ὑποβληθῆ ἐκτενὴς καὶ ὡς πάντοτε ἐκ μέρους τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐσωτερικῶν ἐμπεριστατωμένη ἔκθεσις ἐπὶ τῶν Κανονισμῶν.

Ἐὰν δὲν ὑπάρξῃ οἱονδήποτε Μέλος τῆς Βουλῆς, τὸ ὁποῖον νὰ ἀπαιτήσῃ τοῦτο, προτίθεμαι νὰ θεωρήσω τὴν ἐκ 13 σελίδων ἔκθεσιν ὡς ἀναγνωσθεῖσαν.

Ὑπάρχει οἱονδήποτε Μέλος τὸ ὁποῖον ἐπιθυμεῖ ὅπως ἡ ἔκθεσις ἀναγνωσθῇ ;

Μὴ ὑπάρχοντος οἱουδήποτε Μέλους ἐπιθυμοῦντος ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως αὕτη θεωρεῖται ὡς ἀναγνωσθεῖσα.

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν :	Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων :
Ξάνθος Κληρίδης, Πρόεδρος	Ἐζεκίας Παπαϊωάννου, Πρόεδρος
Παναγιώτης Δημητρίου	Ἀνδρέας Φάντης
Νῖκος Κόσιης	Λέανδρος Ζαχαριάδης
Κώστας Χριστοδουλίδης	Νῖκος Κόσιης
Ἀνδρέας Φάντης	Φειδίας Παρασκευαΐδης
Χριστόφορος Χριστοφίδης.	Κώστας Χριστοδουλίδης.

Αἱ ὡς ἄνω δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἐμελέτησαν τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμοὺς εἰς δέκα τὸν ἀριθμὸν κοινὰς αὐτῶν συνεδριάσεις, τῆς τελευταίας συγκροτηθείσης τὴν 25ην Ἰουνίου 1973. Εἰς ἀρκετὰς τῶν συνεδριάσεων αὐτῶν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν,

τῆς Ὑπηρεσίας Ἀναθεωρήσεως καὶ Ἑνοποιήσεως τῆς Κυπριακῆς Νομοθεσίας, τοῦ Τμήματος Δημοσίων Ἔργων καθὼς ἐπίσης καὶ τῆς Ἀστυνομικῆς Δυνάμεως Κύπρου. Παρέστησαν ἐπίσης, κατόπιν αἰτήσεώς των, ἐκπρόσωποι τῶν Ὀργανώσεων ΚΕΕΑ, ΠΕΕΑ καὶ τοῦ Συνδέσμου Εἰσαγωγέων Αὐτοκινήτων Κύπρου, οἵτινες καὶ ἐξέθεσαν εἰς τὰς δύο Ἐπιτροπὰς τὰς ἐπὶ τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων Κανονισμῶν ἀπόψεις των.

Διὰ τῶν ὡς ἄνω Κανονισμῶν γίνεται ἑνοποίησις τῶν ὑφισταμένων Κανονισμῶν περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως καὶ ἐνσωμάτωσις ἀριθμοῦ τροποποιήσεων ἀποσκοπουσῶν ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν διασαφήνισιν ἀριθμοῦ θεμάτων, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν πλήρωσιν ἀριθμοῦ κενῶν διαπιστωθέντων διαρκούσης τῆς ἐν τῇ πράξει ἐφαρμογῆς αὐτῶν.

Ὡς γνωστὸν οἱ ὡς ἄνω ἀναφερόμενοι Κανονισμοὶ κατατεθέντες εἰς τὴν Βουλὴν τὴν 23ην Φεβρουαρίου 1973 ἀπεσύρθησαν ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας τὴν 22αν Μαρτίου 1973, καθότι, διαρκούσης τῆς μελέτης τούτων, προέκυψε σημαντικὸς ἀριθμὸς τροποποιήσεων ἡ διατύπωσις τῶν ὁποίων δὲν ἠδύνατο νὰ πραγματοποιηθῇ ἐντὸς τοῦ προνοουμένου ὑπὸ τοῦ Νόμου χρονικοῦ διαστήματος ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ ἔδει νὰ ἐγκριθῶσιν ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἐπεξεργασίας τῶν εἰρημένων ἀλλαγῶν οὗτοι ἐπανακατετέθησαν εἰς τὴν Βουλὴν τὴν 31ην Μαΐου 1973.

Αἱ ὡς ἄνω δύο Ἐπιτροπαὶ κατὰ τὴν διεξοδικὴν ἐξέτασιν ἑνὸς ἑκάστου τῶν προτεινομένων Κανονισμῶν ἐπέφεραν ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου, τὰς ἀκολούθους ἐπ' αὐτῶν τροποποιήσεις :

1. Ὁ ὁρισμὸς τῆς λέξεως «λεωφορεῖον» τροποποιεῖται διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν ἐν αὐτῷ λέξεων «ἓξ καθημένων ἐπιβατῶν» (δευτέρα γραμμὴ) διὰ τῶν λέξεων «ὀκτὼ καθημένων ἐπιβατῶν» συνεπείᾳ τῆς ἐν τῷ μεταξὺ λαβούσης χώραν αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐπιβατῶν τοὺς ὁποίους δύναται νὰ μεταφέρῃ μηχανοκίνητόν τι ὄχημα μὴ ἐμπῖπτον εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ λεωφορείου.

Κατ' ἀκολουθίαν τῆς ὡς ἄνω τροποποιήσεως ἐπηνέχθησαν αἱ ἀνάλογοι τροποποιήσεις εἰς ἕνα ἕκαστον τῶν ἐπηρεαζομένων Κανονισμῶν.

2.—(α) Ἡ ὑποπαράγραφος (α) τῆς παραγράφου (2) τοῦ Κανονισμοῦ 4 τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐξ αὐτῆς διαγραφῆς τῶν λέξεων «πέντε ἐτῶν» (δωδεκάτη γραμμὴ) καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως αὐτῶν διὰ τῶν λέξεων «τριῶν ἐτῶν» πρὸς περιορισμὸν τῆς εἰσαγωγῆς καὶ χρήσεως ἐν Κύπρῳ ἰδιωτικῶν μεταχειρισμένων ὀχημάτων τῶν ὁποίων ἡ κατάστασις πόρρω ἀπέχει ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι ἱκανοποιητική, καὶ τῆς κατὰ συνέπειαν δημιουργουμένης καταστάσεως δημοσίας ὁδικῆς ἀνασφαλείας.

(β) Εἰς τὸ τέλος τοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ προστίθεται ἡ ἀκόλουθος νέα παράγραφος (3) αὐτοῦ :

«(3)—(α) Ἀπαγορεύεται νὰ ἐγγραφῇ δυνάμει τῶν παρόντων Κανονισμῶν χωματουργικὸν μηχανοκίνητον ὄχημα, ὅπερ—

(i) εἰσάγεται ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς· ἢ

(ii) ἀγοράζεται ἐκ τοῦ Βρεττανικοῦ Ὑπουργείου Ἀμύνης

καὶ, κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν καθ' ἣν κατατίθεται παρὰ τῷ Ἐφόρῳ ἡ περὶ ἐγγραφῆς αὐτοῦ αἴτησις, εἶναι ἡλικίας πέραν τῶν πέντε ἐτῶν, ὑπολογιζομένων ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας καθ' ἣν τὸ πρῶτον ἐνεγράφη τοῦτο εἰς οἱανδήποτε χώραν :

Νοεῖται ὅτι, ἀνεξαρτήτως τῶν ἀνωτέρω, ὁ Ἔφορος κέκτηται ἐξουσίαν ὅπως μὴ ἐγγράψῃ χωματουργικὸν μηχανοκίνητον ὄχημα ἐφ' ὅσον ἤθελε πεισθῇ ὅτι ἡ ἀποδοτικότης αὐτοῦ εἶναι μικροτέρα τῶν πεντήκοντα ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν (50%) τῆς ἀποδοτικότητος ἀμεταχειρίστου χωματουργικοῦ μηχανοκινήτου ὀχήματος τῆς αὐτῆς κατηγορίας ἢ τύπου καὶ τῆς αὐτῆς κατασκευῆς.

(β) Δὲν δύναται νὰ κατατεθῇ αἴτησις περὶ ἐγγραφῆς χωματουργικοῦ μηχανοκινήτου ὀχήματος ἐκτὸς ἐὰν τὸ περὶ οὗ ἡ αἴτησις ὄχημα εὑρίσκεται ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ.

(γ) Αἱ διατάξεις τῆς παρούσης παραγράφου θὰ ἰσχύωσιν ἐπιπροσθέτως, καὶ οὐχὶ κατ' ἀναίρεσιν, οἱωνδήποτε ἑτέρων διατάξεων τῶν παρόντων Κανονισμῶν.

(δ) Ἐν τῇ παρούσῃ παραγράφῳ, ὁ ὅρος «χωματουργικὸν μηχανοκίνητον ὄχημα» σημαίνει μηχανοκίνητον ἑλκυστῆρα ἢ ἕτερον μηχανοκίνητον ὄχημα, καθοριζόμενον ὑπὸ τοῦ Ἐφόρου διὰ Γνωστοποιήσεως δημοσιευομένης ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας».

Σκοπὸς τῆς ὡς ἄνω προσθήκης εἶναι ἡ ρύθμισις τοῦ θέματος τῆς ἐγγραφῆς μεταχειρισμένων μηχανοκινήτων ὀχημάτων τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται διὰ χωματουργικὰς ἐργασίας.

3. Κατ' ἀκολουθίαν τῆς μειώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐτῶν πέραν τοῦ ὁποίου δὲν θὰ ἐπιτρέπηται ἡ ἐγγραφὴ μεταχειρισμένου ἰδιωτικοῦ αὐτοκινήτου εἰσαγομένου ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ἢ ἀγοραζομένου ἐκ τοῦ Βρεττανικοῦ Ὑπουργείου Ἀμύνης, τροποποιεῖται ἀναλόγως καὶ ἡ ὑποπαράγραφος (β) τῆς παραγράφου (2) τοῦ ἰδίου Κανονισμοῦ. Ἐπιπλέον τούτου ἡ εἰρημένη ὑποπαράγραφος τροποποιεῖται περαιτέρω διὰ τῆς μετατροπῆς τῆς ἐν αὐτῇ φράσεως τῆς ἀρχομένης μὲ τὰς λέξεις «ἡ ἐγγραφὴ μηχανοκινήτου.....» καὶ ληγούσης μὲ τὰς λέξεις «ἐν αὐτῇ διαμονῆς» ὡς τῆς πρώτης παραγράφου αὐτῆς καὶ τῆς προσθήκης τῆς ἀκολούθου δευτέρας παραγράφου, δυνάμει τῆς ὁποίας θὰ ἐπιτρέπηται, ὑπὸ τὰς ἐπιφυλάξεις τοῦ Κανονισμοῦ 11, ἡ προσωρινὴ ἐγγραφὴ μηχανοκινήτου ὀχήματος, ἀσχέτως ἡλικίας, ὑπὸ προσώπων ἐπισκεπτομένων τὴν Κύπρον :

«(ii) ἡ προσωρινὴ ἐγγραφὴ μηχανοκινήτου ὀχήματος ἐπισκέπτου δυνάμει τῆς ἐπιφυλάξεως τοῦ Κανονισμοῦ 11.».

4. Ὁ Κανονισμὸς 6 τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ προσθήκης τῆς ἀκολούθου νέας παραγράφου (3) :

«(3) Ἄνευ ἐπηρεασμοῦ τῆς γενικότητος τῶν παραγράφων (1) καὶ (2), ὁ Ἔφορος δὲν ἐγγράφει μηχανοκίνητον ὄχημα—

(α) ὅπερ διεσκευάσθη ἐπιτοπίως ἢ ὑπέστη ἐπιτοπίως τοιαύτας ἀλλαγάς, προσαρμογὰς ἢ μετατροπὰς ὥστε ὁ τύπος ἢ ἡ κατηγορία τοῦ ὀχήματος νὰ μετετράπη εἰς τύπον ἢ κατηγορίαν ἑτέραν ἢ τοῦ τύπου ἢ τῆς κατηγορίας δι' ἣν τοῦτο κατεσκευάσθη ἢ προωρίζετο ὑπὸ τῶν κατασκευαστῶν αὐτοῦ· ἢ

(β) ὅπερ ὑπέστη ἀλλαγὰς ἢ μετατροπὰς εἰς τὸ σύστημα ὁδηγήσεως ἢ πεδήσεως, νοουμένου ὅτι ἡ διάταξις αὕτη δὲν θὰ ἐφαρμόζηται εἰς περίπτωσιν ὀχήματος ἀρχικῶς κατασκευασθέντος κατὰ τρόπον ἐπιτρέποντα τὰς τοιαύτας ἀλλαγὰς ἢ μετατροπάς.».

Σκοπὸς τῆς ὡς ἄνω προσθήκης, ἥτις προτείνεται διὰ λόγους καθαρῶς δημοσίας ἀσφαλείας, εἶναι ἡ παροχὴ εἰς τὸν Ἔφορον ἐξουσίας ὅπως ἀρνῆται τὴν ἐγγραφὴν μηχανοκινήτου ὀχήματος τὸ ὁποῖον ὑπέστη ἐπιτοπίως τοιαύτας ἀλλαγὰς ἢ διασκευὰς ὡς ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων μετετράπη ὁ τύπος ἢ ἡ κατηγορία τοῦ ὀχήματος, ἢ τοιαύτας ἀλλαγὰς ἢ μετατροπὰς εἰς τὸ σύστημα ὁδηγήσεως ἢ πεδήσεως, αἵτινες δὲν προωρίζοντο ἀρχικῶς ὑπὸ τῶν κατασκευαστῶν τοῦ ἐν λόγῳ ὀχήματος.

5. Ὁ Κανονισμὸς 8 τροποποιεῖται διὰ τῆς προσθήκης ἐν τῇ ὑποπαραγράφῳ (α) τῆς παραγράφου (2) αὐτοῦ καὶ εὐθὺς μετὰ τὰς λέξεις «συναίνεσις τοῦ» (7η καὶ 8η γραμμαὶ) τῶν λέξεων «ἔχοντος τὴν ἀπόλυτον κυριότητα» καὶ διὰ τῆς ἐν τῷ τέλει τῆς παραγράφου (4) αὐτοῦ προσθήκης τῆς ἀκολούθου ἐπιφυλάξεως :

«Νοεῖται ὅτι, προκειμένου περὶ μηχανοκινήτου ὀχήματος ἀποτελοῦντος τὸ ἀντικείμενον ἐνοικιαγορᾶς, ἀπαιτεῖται ἐπίσης ἡ ἐπιβεβαίωσις τοῦ ἔχοντος τὴν ἀπόλυτον κυριότητα ἰδιοκτήτου.».

Αἱ ὡς ἄνω προσθῆκαι σκοπὸν ἔχουν νὰ καταστήσωσι πέραν πάσης ἀμφιβολίας σαφὲς ὅτι εἰς περιπτώσεις ὀχημάτων ἀποτελούντων το ἀντικείμενον ἐνοικιαγορᾶς ἀπαιτεῖται πάντοτε ἡ ἐγγραφος συναίνεσις τοῦ ἔχοντος τὴν ἀπόλυτον κυριότητα ἰδιοκτήτου προκειμένου νὰ ἐπενεχθῇ οἱαδήποτε ἀλλαγὴ εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ ἐν λόγῳ ὀχήματος.

Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ὡς ἄνω τροποποιήσεων αἱ δύο 'Επιτροπαὶ ἔκριναν σκόπιμον ὅπως ἐπιφέρωσιν ἀναλόγους τροποποιήσεις εἰς ἀριθμὸν ἑτέρων ἐπηρεαζομένων Κανονισμῶν οὕτως ὥστε ὁ "Εφορος νὰ ἐξασφαλίζῃ πάντοτε, πρυτοῦ χωρήσῃ εἰς τὴν ἐγγραφήν, διαγραφὴν ἢ οἱανδήποτε ἀλλαγὴν εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν ὀχήματός τινος, τὴν συγκατάθεσιν τοῦ ἔχοντος δικαίωμα ἀπολυτου ἰδιοκτησίας ἐπὶ τοῦ ὀχήματος.

6.—(α) 'Ο Κανονισμὸς 10 τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν τῇ παραγράφῳ (4) αὐτοῦ καὶ εὐθὺς μετὰ τὰς λέξεις «τοῦ ὁδηγοῦ» (1η γραμμὴ) προσθηκης τοῦ κόμματος καὶ τῆς φράσεως «, τοῦ ἐμπόρου ἢ ἑτέρου προσώπου προσηκόντως ἐξουσιοδοτημένου ὑπὸ τοῦ ἐμπόρου ἵνα ἐπιδείξῃ τὸ ὄχημα», ἵνα καθίσταται ἐπιτρεπτὴ ἡ μεταφορὰ ἐντὸς ὀχήματος καὶ ἑτέρου προσώπου τὸ ὁποῖον δυνατὸν νὰ ἔχῃ ἀναλάβει τὴν ἐπίδειξιν τοῦ τοιούτου ὀχήματος.

(β) Πρὸς ἀποφυγὴν δημιουργίας ἐσφαλμένων ἐντυπώσεων ἡ παράγραφος (5) τοῦ ἰδίου Κανονισμοῦ τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐξ αὐτῆς διαγραφῆς των λέξεων «ἀπόλυτον» (πρώτη γραμμὴ) καὶ «τελεσίδικος» (ἑνδεκάτη γραμμὴ) καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς τελευταίας διὰ τῆς λέξεως «τελικὴ».

7. 'Ο Κανονισμὸς 14 τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐκ τῆς παραγράφου (1) αὐτοῦ διαγραφῆς τῶν λέξεων «τοὺς ἓξ μῆνας» (δευτέρα καὶ τρίτη γραμμαὶ) καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως αὐτῶν διὰ τῶν λέξεων «τὸ ἓν ἔτος», χρονικὸν διάστημα τὸ ὁποῖον ἐκρίθη πλέον λογικὸν προκειμένου ἓν πρόσωπον νὰ δύναται νὰ ὁδηγῇ μηχανοκίνητον ὄχημα διαρκούσης τῆς ἐκ τῆς Δημοκρατίας ἀπουσίας τοῦ ἰδιοκτήτου του.

8. 'Ο Κανονισμὸς 16 τροποποιεῖται διὰ τῆς μετατροπῆς τῆς παραγράφου (2) αὐτοῦ ὡς ἐπιφυλάξεως τῆς παραγράφου (1) αὐτοῦ καὶ τῆς διαμορφώσεως ταύτης ὡς ἀκολούθως :

«Νοεῖται ὅτι μηχανοκίνητον ὄχημα δύναται νὰ χρησιμοποιῆται ὁδικῶς διὰ σκοποὺς ἐπιδείξεως, συμφώνως ταῖς διατάξεσι τοῦ Κανονισμοῦ 10, ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τούτῳ ἐν τῷ Βιβλίῳ 'Εγγραφῆς 'Εμπόρων Μηχανοκινήτων 'Οχημάτων ἐγγεγραμμένου ἐμπόρου ἢ τοῦ προσηκόντως ἐπὶ τούτῳ ἐξουσιοδοτημένου ὑπ' αὐτοῦ προσώπου, δυνάμει ἀτελῶς ἐκδιδομένης ὑπὸ τοῦ 'Εφόρου ἀδείας ἐν τῷ Τύπῳ VI τοῦ συνημμένου τοῖς παροῦσι Κανονισμοῖς Πρώτου Παραρτήματος ἢ ἐν οἱῳδήποτε ἑτέρῳ τύπῳ ὡς ὁ "Εφορος ἠθελεν ἑκάστοτε καθορίσει.

'Η ὡς ἄνω τροποποίησις, οὖσα καθαρῶς διευκρινιστική, εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀναρίθμησιν τῶν ἑπομένων παραγράφων τοῦ ἰδίου Κανονισμοῦ.

9. 'Ο Κανονισμὸς 18 τροποποιεῖται διὰ τῆς διαμορφώσεως τῆς ἐπιφυλάξεως αὐτοῦ ὡς ἀκολούθως :

«Νοεῖται ὅτι ὁ "Εφορος ὀφείλει ὅπως κοινοποιήσῃ τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ ἐγγράφως εἰς τὸν ἐνδιαφερόμενον ἰδιοκτήτην, εἴτε προσωπικῶς εἴτε ταχυδρομικῶς εἰς τὴν τελευταίαν αὐτοῦ γνωστὴν διεύθυνσιν, ὁ δὲ ἰδιοκτήτης μηχανοκινήτου ὀχήματος, οὗτινος τὰ συμφέροντα ἤθελον παραβλαφθῆ ὡς ἐκ τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως, δύναται, ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως αὐτῷ τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως, νὰ ἐκκαλέσῃ ταύτην ἐνώπιον τοῦ 'Υπουργικοῦ Συμβουλίου, οὗτινος ἡ ἐπὶ τούτῳ ἀπόφασις εἶναι τελική.».

Σκοπὸς τῆς ὡς ἄνω τροπολογίας εἶναι ὅπως ὁ "Εφορος ὑποχρεοῦται εἰς ἔγγραφον κοινοποίησιν τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ περὶ ἐκδόσεως ἢ ἀκυρώσεως, κ.λ.π. τῆς ἀδείας κυκλοφορίας μηχανοκινήτου τινὸς ὀχήματος πρὸς τὸν ἰδιοκτήτην του, ὁ δὲ τελευταῖος νὰ δύναται, ἐφ' ὅσον ἤθελον παραβλαφθῆ τὰ συμφέροντα αὐτοῦ, νὰ ἐκκαλέσῃ τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν ἐνώπιον τοῦ 'Υπουργικοῦ Συμβουλίου.

10. Ὁ Κανονισμὸς 19 τροποποιεῖται διὰ τῆς διαγραφῆς ἐκ τῆς παραγράφου (4) αὐτοῦ τῶν λέξεων «δέκα μίλς» καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως αὐτῶν διὰ τῶν λέξεων «πεντήκοντα μίλς», πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ συνεπάγεται τὸν ὑπολογισμὸν τῶν προνοουμένων διὰ τῶν ὡς ἄνω Κανονισμῶν τελῶν πρὸς τὸ πλησιέστερον πολλαπλάσιον τῶν πεντήκοντα μίλς, ὡς σχετικῶς διαλαμβάνει καὶ ὁ βασικὸς περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Νόμος (Ἀρ. 86 τοῦ 1972).

11. Ὁ Κανονισμὸς 25 τροποποιεῖται διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς παραγράφου (5) αὐτοῦ διὰ τῆς ἀκολούθου νέας παραγράφου, δυνάμει τῆς ὁποίας ὁ Ἔφορος κέκτηται ἐξουσίαν, ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ αἰτητὴς ἀδείας ὁδηγήσεως τελεῖ, δυνάμει τοῦ Κανονισμοῦ 34, ὑπό τινα περιορισμὸν καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ὁδήγησιν οἱασδήποτε κατηγορίας ἢ τύπου μηχανοκινήτου ὀχήματος, ἤ, δυνάμει τοῦ Κανονισμοῦ 28, ὑπό τινα ἕτερον περιορισμὸν λόγῳ νόσου, νὰ ἀναγράψῃ τὴν ἔκτασιν τῶν τοιούτων περιορισμῶν ἐπὶ τῆς ἐκδοθησομένης ἀδείας :

«(5) Ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ αἰτητὴς τελεῖ, δυνάμει τοῦ Κανονισμοῦ 34, ὑπό τινα περιορισμὸν καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ὁδήγησιν οἱασδήποτε κατηγορίας ἢ τύπου μηχανοκινήτων ὀχημάτων, ἤ, δυνάμει τῆς ἐπιφυλάξεως τῆς παραγράφου (2) τοῦ Κανονισμοῦ 28, ὑπό τινα περιορισμὸν λόγῳ νόσου ἢ φυσικῆς ἀναπηρίας, ἤ, δυνάμει οἱουδήποτε ἑτέρου Κανονισμοῦ ὑπό τινα ἕτερον περιορισμόν, ὁ Ἔφορος θέλει ἀναγράψει τὴν ἔκτασιν τοῦ τοιούτου περιορισμοῦ ἐπὶ τῆς ἐκδοθησομένης ἀδείας.».

12.—(α) Ὁ Κανονισμὸς 28 τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν τῇ παραγράφῳ (α) τῆς ἐπιφυλάξεως τῆς παραγράφου (2) αὐτοῦ προσθήκης εὐθὺς μετὰ τὰς λέξεις «νὰ χορηγήσῃ» (1η γραμμὴ) τῶν λέξεων «ὑπὸ τοιούτους ὅρους οὓς οὗτος ἤθελεν εἰς ἑκάστην περίπτωσιν ἐπιβάλει» καὶ τῆς ἐν τῇ εἰρημένῃ ἐπιφυλάξει προσθήκης τῆς ἀκολούθου δευτέρας αὐτῆς παραγράφου :

«(β) ὁ Ἔφορος δύναται νὰ χορηγήσῃ, ὑπὸ τοιούτους ὅρους οὓς οὗτος ἤθελεν εἰς ἑκάστην περίπτωσιν ἐπιβάλει, ἄδειαν ὁδηγήσεως μηχανοκινήτου ὀχήματος εἰς πρόσωπον πάσχον ἐκ κωφότητος, ἐφ' ὅσον ἤθελε πεισθῇ ὅτι ὁ αἰτητὴς εἶναι ἱκανὸς νὰ ὁδηγήσῃ τοιοῦτον ὄχημα·».

(β) Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ὡς ἄνω τροποποιήσεων ἀναγραμματίζεται ἡ παράγραφος (β) τῆς ἰδίας ἐπιφυλάξεως εἰς παράγραφον (γ) καὶ προστίθενται ἐν τῷ τέλει αὐτῆς αἱ λέξεις «ὑπὸ τοιούτους ὅρους οὓς ὁ Ἔφορος ἤθελεν εἰς ἑκάστην περίπτωσιν ἐπιβάλει.».

Σκοπὸς ἁπασῶν τῶν ὡς ἄνω τροποποιήσεων εἶναι νὰ παρασχεθῇ ἡ ἐξουσία εἰς τὸν Ἔφορον νὰ χορηγῇ ἄδειας ὁδηγήσεως εἰς ἀναπήρους ἢ εἰς πρόσωπα πάσχοντα ἐκ κωφότητος, ἐφ' ὅσον ἤθελε πεισθῇ ὅτι τὰ ἐν λόγῳ πρόσωπα εἶναι ἱκανὰ νὰ ὁδηγήσωσι τοιαῦτα ὀχήματα.

(γ) Ὁ Κανονισμὸς 28 τροποποιεῖται περαιτέρω διὰ τῆς ἐκ τῆς παραγράφου (4) αὐτοῦ ἀπαλείψεως τῆς ὑποπαραγράφου (vi) καὶ τῆς ἀναριθμήσεως τῆς ἑπομένης ὑποπαραγράφου εἰς ὑποπαράγραφον (vi).

Ἡ τροποποίησις αὕτη εἶναι συνεπακόλουθος τῶν ἤδη γενομένων ἀνωτέρω τροποποιήσεων.

13. Ὁ Κανονισμὸς 29 τροποποιεῖται διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς παραγράφου (2) αὐτοῦ διὰ τῆς ἀκολούθου :

«(2) Πᾶς ὅστις μὴ κατέχων, ἢ μὴ καθ' οἱονδήποτε χρόνον ἐν τῷ παρελθόντι κατέχων, ἄδειαν ὁδηγήσεως ἢ ἄδειαν μαθητευομένου οἱουδήποτε τύπου ἢ κατηγορίας μηχανοκινήτου ὀχήματος, ἐπιθυμεῖ νὰ τῷ χορηγηθῇ ἄδεια μαθητευομένου, ὀφείλει ὅπως παρουσιασθῇ ἐνώπιον ἐξεταστοῦ ὁδηγῶν, προσκομίζων μεθ' ἑαυτοῦ ἐπὶ τούτῳ τὴν σχετικὴν αἴτησιν, ὡς ἐν παραγράφῳ (1) προνοεῖται, καὶ ἀφοῦ παράσχῃ πάντα τὰ σχετικὰ στοιχεῖα, καὶ προβῇ εἰς πᾶσαν σχετικὴν δήλωσιν καθοριζομένην ἐν τῷ τύπῳ τῆς αἰτήσεως, καὶ τῇ

καταβολῆ τῶν νενομισμένων τελῶν, ὡς ταῦτα καθορίζονται ἐν Μέρει ΙΙ τοῦ συνημμένου τῷ Νόμῳ Παραρτήματος, ὑποβληθῇ εἰς προκαταρκτικὴν ἁπλουστάτην ἐξέτασιν, ὡς πρὸς τὰς γνώσεις αὐτοῦ περὶ—

(α) τοὺς ὁδικοὺς κανόνας·

(β) τὰ σήματα τῆς τροχαίας.».

Σκοπὸς τῆς ὡς ἄνω τροποποιήσεως εἶναι ἡ ἐπὶ τὸ σαφέστερον διατύπωσις τῆς ἀκολουθησομένης διαδικασίας ἐξασφαλίσεως ἀδείας μαθητευομένου καὶ ἡ διαγραφὴ τῆς ἀρχικῶς προνοουμένης ἐξετάσεως αἰτητοῦ τινὸς ὡς πρὸς τὰς γνώσεις αὐτοῦ καὶ ἐπὶ οἱουδήποτε ἑτέρου θεωρητικοῦ θέματος, πρόνοια ἥτις, οὖσα ἐξ ὑπαρχῆς ἀσαφὴς καὶ ἀόριστος, δημιουργεῖ, δεδομένων τῶν προθέσεων καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ εἰσάξαντος ταύτην, παρερμηνείας καὶ ἐσφαλμένας ἐντυπώσεις καὶ ἀποτελεῖ, ἐν πολλοῖς, ἄσκοπον διάταξιν.

14. Ὁ Κανονισμὸς 30 τροποποιεῖται, χάριν διευκρινίσεώς του, διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν ἐν τῇ παραγράφῳ (α) τῆς παραγράφου (2) αὐτοῦ λέξεων «ἀφ' ἧς ἐπεδόθη αὐτῷ ἡ τοιαύτη κοινοποίησις» (δεκάτη γραμμὴ) διὰ τῶν λέξεων «ἀπὸ τῆς τοιαύτης κοινοποιήσεως». Περαιτέρω τροποποιεῖται ἡ παράγραφος (6) αὐτοῦ διὰ τῆς ἐξ αὐτῆς διαγραφῆς τῶν τριῶν τελευταίων γραμμῶν καὶ τῆς προσθήκης ἀντ' αὐτῶν τῶν λέξεων «τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, οὗτινος ἡ ἐπὶ τούτῳ ἀπόφασις εἶναι τελική.».

Αἱ δύο Ἐπιτροπαὶ ἐθεώρησαν σκοπιμωτέραν τὴν προσφυγήν, εἰς πρῶτον στάδιον, κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἐφόρου πρὸς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

15. Ὁ Κανονισμὸς 45 τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐξ αὐτοῦ διαγραφῆς τῆς πρώτης ἐπιφυλάξεως αὐτοῦ, τῆς δευτέρας ἐπιφυλάξεως αὐτοῦ ἀποτελούσης τὴν μόνην ἐπιφύλαξιν τούτου.

Σκοπὸς τῆς ὡς ἄνω τροποποιήσεως, ἥτις διεβιβάσθη ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου πρὸς τὰς Ἐπιτροπὰς διαρκούσης τῆς μελέτης τῶν ὡς ἄνω Κανονισμῶν, εἶναι νὰ ἀποφευχθῶσι, διὰ τῆς διαγραφῆς τῆς προβλεπομένης ὑποχρεώσεως τοῦ ἐπισκεπτομένου τὴν Κύπρον νὰ φέρῃ μεθ' ἑαυτοῦ κεκυρωμένον ἀντίγραφον τῆς ἀδείας του Ἀγγλιστί, τυχὸν ἀντίδρασις πλείστων Εὐρωπαϊκῶν κυρίως χωρῶν αἱ ὁποῖαι εἶναι πολὺ εὐαίσθητοι εἰς τὸ θέμα τῆς γλώσσης καὶ ἄσκοποι ταλαιπωρίαι εἰς τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν Κύπρον.

16.—(α) Ἡ δευτέρα παράγραφος τῆς ἐπιφυλάξεως τῆς ὑποπαραγράφου (β) τῆς παραγράφου (2) τοῦ Κανονισμοῦ 49 τροποποιεῖται διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς φράσεως «ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν, ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων,» (πέμπτη καὶ ἕκτη γραμμαὶ) διὰ τῆς φράσεως «ὁ Ὑπουργὸς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν», ἥτις κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ κειμένου τοῦ εἰρημένου Κανονισμοῦ ἐκ παραδρομῆς ἀνεγράφη ἐσφαλμένως. Παρόμοιαι τροποποιήσεις ἐπιφέρονται, τῇ ὑποδείξει τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου, καὶ εἰς ἀριθμὸν ἑτέρων μερῶν τῶν ἐπηρεαζομένων Κανονισμῶν.

(β) Ὁ ἴδιος Κανονισμὸς τροποποιεῖται περαιτέρω διὰ τῆς προσθήκης εἰς τὴν δευτέραν ἐπιφύλαξιν τῆς ὑποπαραγράφου (β) τῆς παραγράφου (4) αὐτοῦ τῶν λέξεων «ἢ λεωφορείων» εὐθὺς μετὰ τὰς λέξεις «μηχανοκινήτων ὀχημάτων» (τρίτη καὶ τετάρτη γραμμαί), οὕτως ὥστε τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον νὰ δύναται, εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, νὰ ἐπιτρέπῃ τὴν ὑπὸ ὅρους ἐγγραφὴν καὶ κυκλοφορίαν, ἐπιπροσθέτως τῶν μηχανοκινήτων ὀχημάτων, καὶ λεωφορείων τὸ μῆκος τῶν ὁποίων ὑπερβαίνει τὰ καθοριζόμενα διὰ τοῦ ἐν λόγῳ Κανονισμοῦ ὅρια.

(γ) Ἡ παράγραφος (25) τοῦ ἰδίου ὡς ἄνω Κανονισμοῦ τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν αὐτῇ προσθήκης τῶν λέξεων «ἢ δι' ἀεροϋδροελαστικῆς ἀναρτήσεως» εὐθὺς μετὰ τὰς λέξεις «ἐπὶ τοῦ ἄξονος» (ἐννάτη γραμμή), πρὸς κάλυψιν καὶ τῶν περιπτώσεων τῶν μηχανοκινήτων ὀχημάτων τὰ ὁποῖα εἶναι ἐξωπλισμένα δι' ἀεροϋδροελαστικῆς ἀναρτήσεως.

17. Ὁ Κανονισμὸς 50 τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν τῷ τέλει τῆς παραγράφου (2) αὐτοῦ προσθήκης τῆς ἀκολούθου ἐπιφυλάξεως, τῆς ὑφισταμένης ἐπιφυλάξεως μετατρεπομένης ὡς τῆς δευτέρας ἐπιφυλάξεως αὐτοῦ :

«Νοεῖται ὅτι, τηρουμένων οἱωνδήποτε ἑτέρων διατάξεων τῶν παρόντων Κανονισμῶν, ἁρθρωτὸν μηχανοκίνητον ὄχημα ἢ ρυμουλκούμεον ὄχημα δύναται νὰ μεταφέρῃ ἓν καὶ μόνον εἰδικῶς ἐπὶ τούτῳ κατεσκευασμένον ἐμπορευματοκιβώτιον περιέχον ἐμπορεύματα εἰσαγόμενα ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἢ ἐξαγόμενα εἰς τὸ ἐξωτερικόν, νοουμένου ὅτι τὸ ὁλικὸν βάρος τοῦ ἐμπορευματοκιβωτίου καὶ τῶν περιεχομένων αὐτοῦ δὲν ὑπερβαίνει τοὺς δεκαὲξ τόννους, καὶ ὅτι ἡ μεταφορὰ γίνεται μόνον ἐκ τοῦ λιμένος εἰσαγωγῆς ἢ πρὸς τὸν λιμένα ἐξαγωγῆς, ὡς ἡ περίπτωσις δύναται νὰ εἶναι :»·

Σκοπὸς τῆς ὡς ἄνω τροποποιήσεως εἶναι ὅπως αὐξηθῇ τὸ ὁλικὸν βάρος τὸ ὁποῖον δύναται νὰ μεταφέρῃ ἁρθρωτόν τι μηχανοκίνητον ὄχημα ἢ ρυμουλκούμενον τοιοῦτον εἰς 16 τόννους, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας εἶναι ὄντως ἐφικτόν. Πέραν τοῦ φορτίου τούτου τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον δύναται, εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις, νὰ καθορίζῃ καὶ μεγαλύτερον βάρος καθορίζον συνάμα καὶ τὰς ὁδοὺς ἐπὶ τῶν ὁποίων, καὶ τὰς ὥρας κατὰ τὰς ὁποίας, ἐπιτρέπεται ἡ κυκλοφορία τῶν τοιούτων ὀχημάτων.

18.—(α) Ὁ Κανονισμὸς 51 τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν τῷ τέλει τῆς πρώτης ἐπιφυλάξεως τῆς παραγράφου (1) αὐτοῦ προσθήκης τῆς ἀκολούθου δευτέρας ἐπιφυλάξεως, δυνάμει τῆς ὁποίας θὰ ἐπιτρέπηται ἡ ὑπὸ λεωφορείων, ἅτινα χρησιμοποιοῦνται διὰ τουριστικοὺς σκοπούς, μεταφορὰ ἐπὶ ἑνὸς μόνον ἀνακλινομένου καθίσματος ἑνὸς ἐπὶ πλέον προσώπου ἐνεργοῦντος ὡς ξεναγοῦ ἢ εὑρισκομένου ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ λεωφορείου ἢ τοῦ ὑπευθύνου διὰ τὴν διαδρομήν :

«Νοεῖται περαιτέρω ὅτι, ἐν τῇ περιπτώσει λεωφορείων χρησιμοποιουμένων διὰ τουριστικοὺς σκοπούς, ἐπιτρέπεται ἡ μεταφορὰ ἐπὶ ἑνὸς μόνον ἀνακλινομένου καθίσματος ἑνὸς προσώπου ἐνεργοῦντος ὡς ξεναγοῦ ἢ ἑνὸς προσώπου ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ λεωφορείου ἢ τοῦ ὑπευθύνου διὰ τὴν διαδρομήν.».

(β) Ὁ ἴδιος Κανονισμὸς τροποποιεῖται διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ ἐν τῇ παραγράφῳ (4) αὐτοῦ προβλεπομένου ὀπισθίου προβόλου τῶν λεωφορείων ἀπὸ 60% τοῦ μεταξονίου των εἰς 62%, ποσοστὸν τὸ ὁποῖον θεωρεῖται ὅτι συνάδει περισσότερον πρὸς τὰ σήμερον κατασκευαζόμενα ὑπὸ ἀνεγνωρισμένων ἐργοστασίων λεωφορεῖα.

19. Ὁ Κανονισμὸς 52 ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ ἀκολούθου :

«Σημεῖα ὡρισμένων ὀχημάτων δυνάμει ἑτέρων νόμων.
16 τοῦ 1964
78 τοῦ 1966
89 τοῦ 1969
13 τοῦ 1970
45 τοῦ 1971
33 τοῦ 1972
81 τοῦ 1972.

52.—(1) Ἐπιπροσθέτως τῶν διαλαμβανομένων ἐν τοῖς Κανονισμοῖς 49, 50 καὶ 51 διατάξεων, οὐδεὶς θέλει χρησιμοποιήσει ἢ ὁδηγήσει ἢ ἔχει τὴν εὐθύνην ἢ τὸν ἔλεγχον αὐτοῦ ἐφ' οἱασδήποτε ὁδοῦ ἢ ἀνεχθῇ ἢ ἐπιτρέψει τὴν παρ' ἑτέρου χρῆσιν ἢ ὁδήγησιν μηχανοκινήτου ὀχήματος, ἐκτὸς ἐὰν τὸ τοιοῦτον ὄχημα φέρῃ ἐπ' αὐτοῦ τὰς πινακίδας, ἐπιγραφὰς ἢ ἕτερα σημεῖα, ὡς προνοεῖται ὑπὸ τῶν περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμων 1964 ἕως 1972, ἢ οἱουδήποτε ἑτέρου ἑκάστοτε ἐν ἰσχύϊ νόμου τροποποιοῦντος ἢ ἀντικαθιστῶντος αὐτούς.».

Σκοπὸς τῆς ὡς ἄνω τροποποιήσεως εἶναι ἡ ἀποφυγὴ ἐνδεχομένης συγκρούσεως τῶν προνοιῶν τοῦ εἰρημένου Κανονισμοῦ πρὸς τὰς διατάξεις τῶν περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμων, εἰδικώτερον εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ διακριτικὰ σημεῖα τῶν ἐπηρεαζομένων μηχανοκινήτων ὀχημάτων.

20. Πρὸς σαφεστέραν διατύπωσιν τοῦ Κανονισμοῦ 53 ἀντικαθίσταται οὗτος διὰ τοῦ ἀκολούθου :

«Μηχανοκίνητα ὀχήματα μετ' ἀριστεροῦ συστήματος ὁδηγήσεως.

53. Ἐκτὸς δυνάμει ἀδείας τοῦ Ἐφόρου καὶ τηρουμένων τῶν ὅρων, οὓς ὁ Ἔφορος ἤθελεν ἐκάστοτε ἐπιβάλει, ἀπαγορεύεται ἡ ἐγγραφὴ ἢ ὁδήγησις μηχανοκινήτων ὀχημάτων μετ' ἀριστεροῦ συστήματος ὁδηγήσεως ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ :

Νοεῖται ὅτι ὁ Ἔφορος δὲν θὰ παραχωρῇ τοιαύτην ἄδειαν εἰς μόνιμον κάτοικον τῆς Δημοκρατίας, ἐκτὸς ἐὰν ὁ Ἔφορος ἤθελε πεισθῇ ὅτι οὗτος προτίθεται νὰ ἐξαγάγῃ τὸ μηχανοκίνητον ὄχημα ἐκ τῆς Δημοκρατίας ἐντὸς ἓξ μηνῶν ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως τῆς τοιαύτης ἀδείας, ἥτις ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει θὰ παραχωρῆται διὰ περίοδον πέραν τῶν ἓξ μηνῶν, οὔτε θὰ δύναται νὰ ἀνανεωθῇ δι' οἱανδήποτε περαιτέρω περίοδον.».

21. Ὁ Κανονισμὸς 54 τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν τῇ παραγράφῳ (1) αὐτοῦ προσθήκης εὐθὺς μετὰ τὰς λέξεις «ἡ ἀλλαγὴ τῆς μηχανῆς» (πρώτη γραμμὴ) τῶν λέξεων «ἢ τοῦ συστήματος ὁδηγήσεως ἢ πεδήσεως».

Σκοπὸς τῆς ὡς ἄνω προσθήκης εἶναι νὰ συμπεριλάβῃ εἰς τὰς μὴ ἐπιτρεπτέας ἀλλαγὰς εἰς μηχανοκίνητόν τι ὄχημα καὶ τὴν περίπτωσιν τῆς ἀλλαγῆς τοῦ συστήματος ὁδηγήσεως ἢ πεδήσεως, ἄνευ τῆς ἐπὶ τούτῳ ἀπαιτουμένης ἀδείας τοῦ Ἐφόρου.

22. Ὁ Κανονισμὸς 63 τροποποιεῖται διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν λέξεων «πέντε λίρας» (πρώτη καὶ δευτέρα γραμμαὶ) εἰς τὴν ὑποπαράγραφον (α) τῆς παραγράφου (8) αὐτοῦ τῶν λέξεων «ἑκατὸν πεντήκοντα μίλς» (τετάρτη γραμμὴ) διὰ τῶν λέξεων «τρεῖς λίρας» καὶ «διακόσια μίλς», ἀντιστοίχως, ποσὰ τὰ ὁποῖα κρίνονται ὑπὸ τῶν Ἐπιτροπῶν λογικώτερα διὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην.

23. Ἡ παράγραφος (2) τοῦ Κανονισμοῦ 65 τροποποιεῖται διὰ τῆς διαγραφῆς ἐξ αὐτῆς τῶν λέξεων «ἕτερον πλέον κατάλληλον» (πέμπτη γραμμὴ) καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως αὐτῶν διὰ τῶν λέξεων «τὸν πλησιέστερον κατάλληλον», ἵνα ἡ ἐν τῷ Κανονισμῷ τούτῳ περιληφθεῖσα διάταξις περὶ ζυγίσεως τοῦ φορτίου μηχανοκινήτου τινὸς ὀχήματος ἐφαρμόζεται, ὁσάκις εἶναι ἀναγκαῖον, διὰ τῆς μεταφορᾶς τοῦ ἐν λόγῳ ὀχήματος εἰς τὸν πλησιέστερον κατάλληλον τόπον, ὅπου εἶναι δυνατὴ ἡ ζύγισις τοῦ ἐν λόγῳ ὀχήματος.

24. Ὁ Κανονισμὸς 67 τροποποιεῖται—

(α) διὰ τῆς ἐν τῇ παραγράφῳ (3) αὐτοῦ προσθήκης τῶν λέξεων «ἐκτὸς ἐὰν τὸ ρυμουλκοῦν ὄχημα εἶναι εἰδικῶς ἐπὶ τούτῳ κατεσκευασμένον» εὐθὺς μετὰ τὴν λέξιν «ὀχήματος», (5η γραμμή).

(β) διὰ τῆς διαμορφώσεως τῆς ἐπιφυλάξεως τῆς ἰδίας ὡς ἄνω παραγράφου αὐτοῦ ὡς ἀκολούθως :

«Νοεῖται ὅτι αἱ διατάξεις τῆς παρούσης παραγράφου δὲν θὰ τυγχάνωσιν ἐφαρμογῆς ἐπὶ ἀρθρωτῶν μηχανοκινήτων ὀχημάτων ἐπὶ τούτῳ ἐσχεδιασμένων καὶ κατεσκευασμένων—

(i) τὸ ὁλικὸν μῆκος τῶν ὁποίων δὲν ὑπερβαίνει τοὺς τεσσαράκοντα πόδας· ἢ

(ii) τὸ ὁλικὸν μῆκος τῶν ὁποίων ὑπερβαίνει τοὺς τεσσαράκοντα ἀλλὰ δὲν ὑπερβαίνει τοὺς τεσσαράκοντα πέντε πόδας :

Νοεῖται ὅτι ἡ χρῆσις τῶν τοιούτων ἀρθρωτῶν μηχανοκινήτων ὀχημάτων θὰ ὑπόκειται εἰς τοιούτους ὅρους οὓς ὁ Ἔφορος ἤθελεν ἐκάστοτε ἐπιβάλει, καὶ ὅτι τὸ ὑπὸ τοιούτων ἀρθρωτῶν μηχανοκινήτων ὀχημάτων μεταφερόμενον φορτίον δέον ὅπως μὴ ἐκτείνηται πλέον τῶν τριῶν ποδῶν πέραν τοῦ συνολικοῦ μήκους τοῦ ὀχήματος.»·

(γ) διὰ τῆς ἐν τῷ τέλει τῆς παραγράφου (5) αὐτοῦ προσθήκης τῆς φράσεως «ἐπὶ ἁπάντων τῶν τροχῶν, καὶ οὕτω κατεσκευασμένον ὥστε—»·

(δ) διὰ τῆς ἐκ τῆς ἰδίας ὡς ἀνωτέρω παραγράφου πλήρους διαγραφῆς τῶν ὑποπαραγράφων (i), (ii) καὶ (iii) καὶ τῆς μετατροπῆς τῶν δύο δευτέρων ὑποπαραγράφων (Α) καὶ (Β) ὡς τὰς ὑποπαραγράφους (i) καὶ (ii) αὐτῆς·

(ε) διὰ τῆς ἐν τῷ τέλει τῆς παραγράφου (6) αὐτοῦ προσθήκης κόμματος καὶ τῶν λέξεων «ἐκτὸς ἐὰν τὸ ρυμουλκοῦν ὄχημα εἶναι εἰδικῶς ἐπὶ τούτῳ κατεσκευασμένον·»·

(στ) διὰ τῆς ἐκ τῆς παραγράφου (8) αὐτοῦ διαγραφῆς τῆς λέξεως «ἀπαγορεύεται» (πρώτη γραμμὴ) καὶ ἐκ τῆς ὑποπαραγράφου (i) τῆς ἰδίας παραγράφου αὐτοῦ τῶν λέξεων «μετὰ φορτηγοῦ μηχανοκινήτου ὀχήματος ἢ» (πρώτη γραμμὴ) καὶ τῆς προσθήκης εὐθὺς μετὰ τὴν λέξιν «λεωφορείου» τῆς ἰδίας ὑποπαραγράφου τῆς λέξεως καὶ κόμματος «ἀπαγορεύεται,»· ἡ αὐτὴ λέξις προστίθεται καὶ εἰς τὴν ὑποπαράγραφον (ii) τῆς ἰδίας αὐτοῦ παραγράφου καὶ εὐθὺς μετὰ τὰς λέξεις «μηχανοκινήτου ἑλκυστῆρος» (1η γραμμή)·

(ζ) διὰ τῆς ἐν τῷ τέλει τῆς παραγράφου (8) αὐτοῦ προσθήκης τῆς ἀκολούθου νέας ὑποπαραγράφου (iii) :

«(iii) μετὰ φορτηγοῦ μηχανοκινήτου ὀχήματος ἐπιτρέπεται ὑπὸ τοιούτους ὅρους οὓς ὁ Ἔφορος ἤθελεν εἰς ἑκάστην περίπτωσιν ἐπιβάλει.».

Σκοπὸς τῶν ὡς ἄνω τροποποιήσεων εἶναι, ἀντιστοίχως—

(α) ἡ κατ' ἀκολουθίαν τῶν προαναφερθεισῶν τροποποιήσεων ἐξαίρεσις τοῦ εἰδικῶς ἐπὶ τούτῳ κατεσκευασμένου ρυμουλκοῦντος ὀχήματος εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ προβλεπόμενον ὁλικὸν μῆκος τῶν ἁπλῶν ρυμουλκούντων ὀχημάτων.

(β) ἡ πρόβλεψις, ὑπὸ ὅρους, μεγαλυτέρου ὁλικοῦ μήκους δι' ἀρθρωτὰ μηχανοκίνητα ὀχήματα·

(γ) ὁ ἀπαραίτητος ἐφοδιασμός, διὰ λόγους ἀσφαλείας, τῶν ρυμουλκουμένων ὀχημάτων, τῶν ὁποίων τὸ ἀπόβαρον ὑπερβαίνει τοὺς δύο στατῆρας, διὰ συστήματος πεδήσεως ἐφ' ἁπάντων τῶν τροχῶν αὐτοῦ·

(δ) ἡ παροχὴ τῆς δυνατότητος ζεύξεως ρυμουλκουμένου ὀχήματος μετὰ φορτηγοῦ μηχανοκινήτου ὀχήματος ὑπὸ τοιούτους ὅρους οὓς ὁ Ἔφορος ἤθελεν ἐπιβάλει.

25. Ὁ Τύπος ΙΙΙ τοῦ Πρώτου Παραρτήματος τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐν αὐτῷ προσθήκης τῆς ἀκολούθου ἐπεξηγηματικῆς σημειώσεως εἰς τὸ ὄνομα ἰδιοκτήτου μηχανοκινήτου τινὸς ὀχήματος :

«Ἐν περιπτώσει ἐνοικιαγορᾶς, νὰ καταχωρηθῇ πρῶτον τὸ ὄνομα τοῦ ἔχοντος ἀπόλυτον κυριότητα ἰδιοκτήτου.».

Ἡ τοιαύτη προσθήκη εἶναι συνεπακόλουθος τῶν ἤδη ἐπενεχθεισῶν τροποποιήσεων εἰς ἀριθμὸν Κανονισμῶν καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὰς παραγράφους ἐκείνας αἵτινες ὁμιλοῦσι περὶ τοῦ ἰδιοκτήτου μηχανοκινήτου τινὸς ὀχήματος.

26. Ἐν κατακλείδι ἐπηνέχθησαν ὑπὸ τῶν δύο Ἐπιτροπῶν ἀριθμὸς τροποποιήσεων τόσον λεκτικῆς ὅσον καὶ νομοτεχνικῆς φύσεως χάριν σαφεστέρας ἀποδόσεως τοῦ κειμένου ἀφ' ἑνὸς καὶ διὰ τὴν καλυτέραν νομοτεχνικὴν διατύπωσιν τούτου ἀφ' ἑτέρου.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω αἱ δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ Ἐσωτερικῶν καὶ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων ὁμοφώνως εἰσηγοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἔγκρισιν τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων Κανονισμῶν, ὡς οὗτοι τελικῶς διεμορφώθησαν ὑπ' αὐτῶν.

Πρόκειται περὶ Κανονισμῶν καὶ ἑπομένως δὲν ὑπάρχει δευτέρα ἢ τρίτη ἀνάγνωσις.

Ὑπάρχει οἱαδήποτε ἔνστασις διὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν Κανονισμῶν, οἱ ὁποῖοι δέον νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἐνσωματοῦντες τὰς τροποποιήσεις τὰς ὁποίας ἔχουν ἐπιφέρει αἱ Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ Ἐσωτερικῶν καὶ Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων εἰς κοινὰς συνεδρίας καὶ αἱ ὁποῖαι ἐμφαίνονται καὶ ἀναφέρονται εἰς τὴν ἔκθεσιν τῶν Ἐπιτροπῶν ;

Ὑπάρχει, λέγω, οἱαδήποτε ἔνστασις πρὸς ἔγκρισιν τῶν Κανονισμῶν οὕτω τροποποιουμένων ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μὴ ὑπαρχούσης ἐνστάσεως οἱ Κανονισμοὶ θεωροῦνται ὡς ἐγκριθέντες.

Ἐπανερχόμεθα ἐπὶ τῶν τριῶν παραμενόντων θεμάτων ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, ἑνὸς δασμολογικοῦ Νομοσχεδίου καὶ δύο φορολογικῶν Νομοσχεδίων καὶ θὰ ἀρχίσωμεν μὲ τὴν ἐξέτασιν τοῦ δασμολογικοῦ Νομοσχεδίου τοῦ ὁποίου ἡ συζήτησις ἤρχισε τὴν προηγουμένην ἑβδομάδα καὶ συνεχίζεται σήμερον.

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους. Μὲ συγχωρεῖτε, κ. Χατζηηρακλέους, εἶναι γιὰ νὰ ἀγορεύσετε ποὺ ἐπιθυμεῖτε ;

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Μάλιστα, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπέθεσα ὅτι ἔχετε σημείωμα. Παρακαλῶ εἰς τὸ βῆμα.

Εἶναι δυνατὸν ὁ κ. Ποταμίτης νὰ μὲ ἐξυπηρετήσῃ ἀντικαθιστῶν με ἐπ' ὀλίγον εἰς τὴν ἕδραν ;

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Θὰ παρεκάλουν τὸν ἀμέσως νεώτερον, κύριε Πρόεδρε, διότι εἶμαι ὀλίγον κουρασμένος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ ἀμέσως νεώτερος ποῖος εἶναι ;

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Ὁ κ. Μιχαλάκης Σαββίδης ἀντικαθιστᾷ τὸν κ. Τ. Παπαδόπουλον.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κ. Προεδρεύων, κύριοι συνάδελφοι. Τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον εἶναι ἡ ἀρχὴ τῶν ὑποχρεώσεων τὰς ὁποίας ἔχει δημιουργήσει εἰς τὸν τόπον μας ἡ μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος σύνδεσίς μας.

Τὸ ὅλον θέμα τῆς συνδέσεώς μας μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος κατέστη θέμα συζητήσεως ὑπὸ ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων καὶ ἐξεφράσθησαν διὰ τὸ πρόβλημα αὐτὸ διάφοροι ἀπόψεις εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἐντελῶς ἀντίθετοι.

'Επιθυμῶ καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς νὰ τονίσω ὅτι ἐξ ὑπαρχῆς ἐπίστευα εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς συνδέσεως τοῦ τόπου μας μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος, γνωρίζων τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα δημιουργεῖ ἡ σύνδεσις αὐτή. Παρ' ὅλον ὅμως τοῦτο ἐπίστευα καὶ ἐξακολουθῶ νὰ πιστεύω ὅτι ὁ συντονισμὸς καὶ ὁ προγραμματισμὸς τόσον τῆς Κυβερνητικῆς μηχανῆς, ἡ ὁποία ἔχει σχέσιν μὲ τὰ προβλήματα τῆς Κοινῆς 'Αγορᾶς, ὅσον καὶ τοῦ καθαρῶς ἰδιωτικοῦ τομέως εἶναι ἀπαραίτητος προϋπόθεσις, ἡ ὁποία θὰ ἐπιτρέψῃ νὰ ὑπερπηδηθοῦν πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ προβλήματα διὰ νὰ καταστῇ ἡ σύνδεσίς μας μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος ὡς ἓν μέτρον, τὸ ὁποῖον θὰ βοηθήσῃ τὸν λαόν μας ὡς σύνολον. Παρ' ὅλον τοῦτο, ἔχων ὑπ' ὄψιν τὰς δασμολογικὰς διευκολύνσεις τὰς ὁποίας ἡ μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος σύνδεσις μας δημιουργεῖ καὶ διὰ τὰς ὁποίας κατετέθη ἐνώπιόν μας τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον, πιστεύω ὅτι αὐταὶ αἱ δασμολογικαὶ διευκολύνσεις ὀρθῶς παρεχωρήθησαν, διότι ἦτο καὶ μέσα εἰς τὰ πλαίσια τῶν ὑποχρεώσεών μας, ἀλλὰ κακῶς δὲν ἔχει ἡ Κυβέρνησις μελετήσει καὶ δὲν ἔχει ἡ Κυβέρνησις ἀποφασίσει νὰ παραχωρήσῃ τὰς ἰδίας δασμολογικὰς διευκολύνσεις, ἐφ' ὅσον οἱ ὅροι τῆς συνδέσεως ἐπιτρέπουν τοῦτο, καὶ εἰς ἄλλας χώρας αἱ ὁποῖαι εἰσάγουν πλεῖστα ὅσα γεωργικά μας προϊόντα.

Δὲν εἶμαι ὑπὲρ τῆς παραχωρήσεως τῶν ἰδίων δασμολογικῶν διευκολύνσεων πρὸς ὅλας τὰς χώρας ἀπὸ τὰς ὁποίας εἰσάγομεν διάφορα προϊόντα. Εἶμαι ὅμως ἀπόλυτα ὑπὲρ τῆς παραχωρήσεως τῶν ἰδίων δασμολογικῶν διευκολύνσεων πρὸς τὰς χώρας, αἱ ὁποῖαι καὶ εἰς τὸ παρελθὸν καὶ σήμερον καὶ εἰς τὸ μέλλον, ὡς τοῦτο τοὐλάχιστον ἀποδεικνύουν αἱ μετὰ τῆς Κύπρου συμφωνίαι των, θὰ συνεχίσουν νὰ ἀπορροφοῦν πλεῖστα ὅσα γεωργικά μας προϊόντα διὰ τὰ ὁποῖα εἰς τὸ παρελθὸν ἐγνωρίσαμεν τόσας καὶ τόσας δυσκολίας διαθέσεώς των. Δὲν ἐξετάζω ἐὰν αἱ χῶραι αὐταὶ εἶναι καπιταλιστικαὶ ἢ κομμουνιστικαί.

'Εξετάζω ὅτι τὸ συμφέρον τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου ἐπιβάλλει νὰ τύχουν τῆς ἰδίας μεταχειρίσεως μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος αἱ χῶραι αἱ ὁποῖαι εἰσάγουν πλεῖστα ὅσα γεωργικά μας προϊόντα, κυρίως ἀμπελουργικὰ καὶ καπνά, διὰ τὰ ὁποῖα τόσας δυσκολίας ἐγνωρίσαμεν εἰς τὸ παρελθὸν διὰ τὴν διάθεσίν των.

Παρ' ὅλον τὸ γεγονὸς ὅτι θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου καὶ ἡ ψῆφος μου αὐτὴ παρακαλῶ νὰ θεωρηθῇ ὡς ὑποστήριξις πρὸς τὴν σύνδεσίν μας μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα, ἐπιθυμῶ ἐν τούτοις νὰ καλέσω καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ τὴν Κυβέρνησιν νὰ προχωρήσῃ ἄνευ καθυστερήσεως εἰς τὴν παραχώρησιν τῶν ἰδίων δασμολογικῶν διευκολύνσεων πρὸς τὴν Σοβιετικὴν Ἕνωσιν καὶ πρὸς ὅλας, ἐπαναλαμβάνω, τὰς χώρας αἱ ὁποῖαι εἰσάγουν σοβαρὰς ποσότητας γεωργικῶν προϊόντων.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
(Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ)

'Ο κ. Ζαχαριάδης.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἔχω παρακολουθήσει προσεκτικῶς τὴν ἀγόρευσιν τοῦ ἐκπροσώπου τῆς 'Αριστερᾶς ἐντίμου συναδέλφου κ. Ντίνου Κωνσταντίνου κατὰ τὴν περασμένην ἑβδομάδα.

'Ο ἔντιμος συνάδελφος, ἀφοῦ ἐπανέλαβε τὰ γνωστά του ἐπιχειρήματα ἐναντίον τῆς συνδέσεως τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ., ἐπροχώρησε καὶ ἀνέφερεν ὅτι, ἐπειδὴ ἡ Κύπρος δὲν παρεχώρησε τοὺς ἰδίους δασμολογικοὺς ὅρους ποὺ παρεχώρησε εἰς τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. καὶ πρὸς χώρας αἱ ὁποῖαι παρουσιάζουν ἰδιαίτερον

ἐνδιαφέρον διὰ τὴν Κύπρον—καὶ ὡς παράδειγμα ἀνέφερεν τὴν Ρωσσίαν—διὰ τοῦτο, λέγω, ἀνέφερεν ὁ ἔντιμος συνάδελφος, ὅτι τὸ Κόμμα του θὰ καταψηφίσῃ τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον.

Ἀλλά, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι πρόκειται περὶ παρεξηγήσεως. Σήμερα δὲν συζητοῦμεν ἐὰν ἡ σύνδεσίς μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. εἶναι καλὴ ἢ κακή. Δὲν συζητοῦμεν ἐὰν πρέπει ἢ ὄχι νὰ παραχωρήσωμεν τοὺς ἰδίους δασμολογικοὺς ὅρους εἰς τὴν Ρωσσίαν ἢ εἰς οἱανδήποτε ἄλλην χώραν, ἡ ὁποία παρουσιάζει ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν Κύπρον.

Ὅπως ἀναφέρεται εἰς τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς, διὰ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου σκοπεῖται ἡ ἐνσωμάτωσις τῶν δασμολογικῶν προνοιῶν τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως, τὴν ὁποίαν ἤδη ὑπεγράψαμεν καὶ ἡ ὁποία ἤδη εὑρίσκεται εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ τῆς 1ης Ἰουνίου 1973. Δηλαδή, μὲ ἄλλα λόγια, πρόκειται περὶ ὁλοποιήσεως μιᾶς εἰλημμένης ὑποχρεώσεως τὴν ὁποίαν ἔχομεν ἀπέναντι τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ.

Τὸ νὰ ἐρχώμεθα σήμερον ὑπὸ διάφορα προσχήματα καὶ μὲ διάφορα ἐπιχειρήματα νὰ ζητῶμεν νὰ ἀναιρέσωμεν αὐτὴν τὴν ὑποχρέωσιν, νὰ ἀναιρέσωμεν τὴν ὑπογραφήν μας, εἶναι νομίζω, τὸ ὀλιγώτερον ποὺ μπορεῖ νὰ πῇ κανείς, ἀνέντιμον. Καί, διὰ νὰ χρησιμοποιήσω μίαν φράσιν, ἡ ὁποία ἐλέχθη κάποτε διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἡ Κύπρος εἶναι μία πολὺ μικρὰ χώρα διὰ νὰ διαπράξῃ μίαν τόσον μεγάλην ἀτιμίαν.

Ὡς ἐκ τούτου, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, εἰσηγοῦμαι ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ ἄνευ χρονοτριβῆς καθ' ὅτι ἡ ἀναμάσησις τῶν γνωστῶν ἐπιχειρημάτων ἐναντίον τῆς συνδέσεως ἢ ἔστω ἀκόμη καὶ ὑπὲρ τῆς συνδέσεως εἰς αὐτὸ τὸ στάδιον, οὐδένα πρακτικὸν σκοπὸν ἐξυπηρετεῖ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ)

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἀσφαλῶς δὲν πρόκειται νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν ἐπιχειρηματολογίαν τὴν ὁποίαν ἀνέπτυξα ὅταν συνεζητεῖτο τὸ θέμα τῆς συνδέσεως μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα ἢ τῆς Ἐμπορικῆς Συμφωνίας. Εἶναι φυσικὸν ὅτι ἡ σύνδεσίς μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. ἐπέβαλλεν ὡρισμένας ἀναπροσαρμογὰς εἰς τὰς φορολογικάς μας κατευθύνσεις. Καὶ τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ ἁπλῶς ἀντανακλᾷ τὰς ἀναπροσαρμογὰς τὰς ὁποίας ἐπέβαλλεν ἡ Συμφωνία τὴν ὁποίαν ἤδη ἡ Κυβέρνησις ὑπέγραψε μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος. Θὰ πρέπει νὰ πῶ ὅτι αὐτὸ τὸ μέτρον ἤδη δεικνύει ὅτι ο φόβοι μας καὶ αἱ ἀνησυχίαι μας δὲν ἦσαν ἀβάσιμοι. Οἱ ἴδιοι οἱ ὑποστηρικταὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος ἐτόνισαν τοὺς κινδύνους οἱ ὁποῖοι προκύπτουν ἀπὸ τὴν μείωσιν τῶν Κυβερνητικῶν ἐσόδων λόγῳ τῆς μειώσεως τῶν δασμῶν. Καὶ ἀσφαλῶς αὐτὴ ἡ μείωσις συνεχῶς θὰ αὐξάνεται, διότι ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον πρόκειται νὰ προσαρμοσθῶμεν πρὸς τὴν Συμφωνίαν, σημαίνει ὅτι συνεχῶς θὰ ἐλαττοῦνται αἱ δασμολογικαὶ κλίμακες τῶν προϊόντων τὰ ὁποῖα εἰσάγονται ἀπὸ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα. Περαιτέρω, αὐτὴ ἡ μείωσις τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν διὰ τὰ προϊόντα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος εἶναι φυσικὸν νὰ αὐξάνῃ τὴν συναγωνιστικότητα αὐτῶν τῶν προϊόντων εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἀγορὰν τῆς Κύπρου. Αἱ ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς Κυπριακῆς βιομηχανίας εἶναι ἐξόφθαλμοι καὶ ἐνῶ ἀντιμετωπίζομεν ἕνα θέμα ἀγροτικῆς κρίσεως καὶ ἀνεμένετο ὅτι ὁ βιομηχανικὸς τομεὺς θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ καλύψῃ τὸ μεγάλον χάσμα τὸ ὁποῖον γίνεται ἀκόμη μεγαλύτερον διὰ τὸ ἰσοζύγιον συναλλαγῶν ἡ βιομηχανία μας εἶναι φυσικὸν καὶ αὐτὴ νὰ ὑποστῇ πλήγματα λόγῳ τοῦ ὅτι ἡ Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότης θὰ τὴν συναγωνίζεται τώρα ἐπὶ καλυτέρων δι' αὐτὴν ὅρων.

Ὅμως, πέραν αὐτοῦ τίθεται ἕνα ἄλλο σοβαρώτερον ἀκόμη θέμα, τὸ θέμα τῆς διαθέσεως τῶν ἀγροτικῶν μας προϊόντων. Ἐπανειλημμένως ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ εἶχα ἐκθέσει τὰς ἀπόψεις μας ὅτι μία ἐμπορικὴ πολιτικὴ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε καὶ πρέπει νὰ ἔχῃ ὡς στόχον τὴν διάθεσιν τῶν προϊόντων μιᾶς χώρας. Καὶ ὅτι ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ὑπῆρχεν αὐτὴ ἡ ἐλευθερία ὁράσεως θὰ ἦτο δυνατὸν διὰ τοῦ ἐξαναγκασμοῦ τῶν χωρῶν αἱ ὁποῖαι εἰσάγουν εἰς τὴν Κύπρον διάφορα προϊόντα νὰ διαθέσωμεν τὰ ἀγροτικά μας καὶ ἄλλα προϊόντα τὰ ὁποῖα παράγονται ἐπιτοπίως. Τώρα ἀντιμετωπίζομεν ὀξύτατον πρόβλημα διαθέσεως τῶν ἀγροτικῶν μας προϊόντων λόγῳ τοῦ γεγονότος ὅτι χῶραι αἱ ὁποῖαι θὰ εὑρίσκουν τὴν ἐσωτερικήν μας ἀγορὰν κεκορεσμένην δὲν θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ μποροῦν νὰ πωλήσουν τὰ προϊόντα των εἰς τὴν ἀγορὰν μας καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ εἶναι ὑποχρεωμέναι νὰ μειώσουν τὰς ἀγορὰς ἀγροτικῶν προϊόντων ἀπὸ τὴν Κύπρον.

Ἤδη ἐλέχθη ὡς παράδειγμα τὸ θέμα τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως καὶ ἐπειδὴ εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἤμουν μεταξὺ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἐπρωτοστάτησαν τότε μὲ τὸν ἀείμνηστον Ἀραουζον εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἕνωσιν διὰ τὴν ὑπογραφὴν αὐτῆς τῆς Συμφωνίας, ξέρω πολὺ καλὰ ὑπὸ ποίους ὅρους, ὑπὸ ποίας συνθήκας καὶ ποῖαι προοπτικαὶ διηνοίγοντο μὲ αὐτὴν τὴν Συμφωνίαν.

Ἐάν, τώρα, διὰ τὸν α' ἢ β' λόγον ἀπολεσθῇ ἡ Σοβιετικὴ ἀγορά, τί θὰ γίνουν τὰ ἀμπελουργικὰ προϊόντα καὶ τὰ καπνά ; Ἀσφαλέστατα καὶ ἄλλαι χῶραι εὑρίσκονται εἰς τὴν ἰδίαν μοῖραν, χῶραι αἱ ὁποῖαι, ὅπως ἐλέχθη καὶ ἀπὸ τὸν ἔντιμον συνάδελφον κ. Χατζηηρακλέους, εἶναι τώρα καλοὶ ἀγοραστὰι ἀγροτικῶν προϊόντων. Καὶ τοὐλάχιστον εἰς τὸ παρὸν στάδιον θὰ ἦτο δυνατὸν αὐτὸς ὁ κίνδυνος νὰ εἶχε κατὰ κάποιον τρόπον παραμερισθῇ δεδομένου ὅτι οἱ ὅροι συνδέσεως δὲν ἀπαγορεύουν τὴν παραχώρησιν καὶ εἰς ἄλλας χώρας τῶν αὐτῶν δασμολογικῶν προνομίων. Δυστυχῶς ἡ Κυβέρνησις διὰ τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ ἔδειξεν ὅτι δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν της αὐτὰ ἀκριβῶς τὰ δεδομένα.

Ἐλέχθη, τί θὰ γίνῃ μὲ τὴν ἐλάττωσιν, τὴν περαιτέρω ἐλάττωσιν, τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον προχωρήσωμεν εἰς δασμολογικὰς διευκολύνσεις καὶ δι' ἄλλας χώρας ; Μὰ αὐταὶ αἱ ἄλλαι χῶραι, οὕτως ἢ ἄλλως, εἰς α' χρονικὸν διάστημα δὲν θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ διαθέσουν προϊόντα εἰς τὴν Κύπρον. Ἑπομένως εἶναι οὕτως ἢ ἄλλως χαμένα τὰ ἔσοδα ἀπὸ τοὺς εἰσαγωγικοὺς δασμοὺς αὐτῶν τῶν χωρῶν.

Ἐλέχθη ἐπίσης κάτι ἄλλο : Ὅτι, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ δώσωμεν εἰς αὐτὰς τὰς χώρας ἀνταλλάγματα, ἐφ' ὅσον ἐκεῖναι δὲν παραχωροῦν ἀνταλλάγματα εἰς τὴν Κύπρον ἐνῶ ἡ Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότης παρέχει ἀνταλλάγματα ; Τί ἀνταλλάγματα παρέχει ἡ Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότης ; Παρέχει κάποιας διευκολύνσεις δασμολογικὰς αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι διάφοροι τῶν παρεχομένων εἰς ἄλλας χώρας ποὺ ἔχουν ἐμπορικὰς συμφωνίας μαζύ της αἱ ὁποῖαι δυνατὸν νὰ ἐπιτρέψουν τὴν διάθεσιν τῶν προϊόντων εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Ἀγοράν. Ὅμως ἡ Σοβιετικὴ Ἕνωσις ἢ ἄλλαι χῶραι ἀγοραστὰι προϊόντων μὲ διμερεῖς Συμφωνίας δὲν παρέχουν μόνον διευκολύνσεις διὰ νὰ διευκολύνουν τὴν ἀγορὰν προϊόντων ἀλλὰ ἀναλαμβάνουν τὴν εὐθύνην τῆς ἀγορᾶς προϊόντων· ἑπομένως πρακτικοποιοῦν τὰ ἀνταλλάγματα ἐνῶ τὰ ἄλλα ἀνταλλάγματα εἶναι θεωρητικά· τὰ ἀνταλλάγματα τὰ ὁποῖα περνοῦν δι' αὐτῶν τῶν διμερῶν συμφωνιῶν δὲν εἶναι πλέον θεωρητικὰ ἀλλὰ ἐντελῶς πρακτικὰ διότι ἀναλαμβάνεται σαφὴς ὑποχρέωσις ἀπορροφήσεως τῶν ἀγροτικῶν μας προϊόντων.

Ἐλέχθη ἐπίσης, τί θὰ γίνῃ ἀργότερα ὅταν ἴσως οἱ δασμοὶ θὰ φθάσουν εἰς τὸ μηδέν ; Θὰ δώσωμεν καὶ εἰς ὅλας τὰς ἄλλας χώρας τὰς ἰδίας δασμολογικὰς διευκολύνσεις ὁπότε ποῖα ἔσοδα θὰ ἔχωμεν ἀπὸ τὰς εἰσαγωγάς ; Μὰ οὕτως ἢ ἄλλως ὅταν φθάσωμεν νὰ δώσωμεν μηδὲν εἰσαγωγικοὺς δασμοὺς εἰς μερικὰς χώρας, ἐπαναλαμβάνω τὸ ἐπιχείρημα ὅτι πολὺ ὀλίγα θὰ εἰσάγωνται ἀπὸ ἄλλας χώρας, ἑπομένως τὰ ἔσοδα τῆς Κυβερνήσεως ἀσφαλέστατα θὰ εἶναι ἐλάχιστα ἀπὸ τὰς εἰσαγωγάς.

Θὰ λεχθῇ : Διατὶ ἐπαναφέρω αὐτὸ τὸ θέμα ; Ὁ ἔντιμος συνάδελφος κύριος Λέανδρος Ζαχαριάδης εἶπε : «Θὰ ἀναμασήσωμεν καὶ πάλιν τὰ ἴδια ἐπιχειρήματα» ; Ἀσφαλέστατα. Διότι ἐλέχθη ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ βήματος καὶ ἀπὸ τοὺς ὑπερασπιστὰς τῆς Συμφωνίας ὅτι πρόκειται περὶ ἑνὸς προσταδίου. Ὅτι αὐτὰ τὰ πέντε χρόνια θὰ χρησιμεύσουν διὰ νὰ ἀποκτήσωμεν ἐμπειρίαν κατὰ πόσον θὰ πρέπει νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὸ περαιτέρω στάδιον ἢ ἡ ἐμπειρία μας θὰ μᾶς διδάξῃ ὅτι δὲν πρέπει νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὸ δεύτερον στάδιον ἀλλὰ θὰ παραμείνωμεν ἢ θὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ στάδιον μιᾶς ἐμπορικῆς συμφωνίας. Ἐάν, λοιπόν, δὲν ἀρχίσωμεν νὰ ἀντιλαμβανώμεθα τὰς ἐπιπτώσεις αἱ ὁποῖαι γίνονται σαφεῖς ἀπὸ τὸ πρῶτον κιόλας νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον κατατίθεται ἐνώπιον τοῦ Σώματος, ἐὰν δέ, λοιπόν, μελετήσωμεν τὰς ἐπιπτώσεις, πῶς θὰ ἔχωμεν σαφῆ ἀντίληψιν τῶν πραγμάτων διὰ νὰ ἀποφασίσωμεν μετὰ τὴν πρώτην πενταετίαν ποία θὰ εἶναι ἡ ὀρθὴ πολιτικὴ δι' αὐτὸν τὸν τόπον ; Τώρα εἶναι ἡ ὥρα, ἴσα-ἴσα, τῆς συζητήσεως. Τώρα ποὺ ἤρχισαν ἤδη αἱ κακαὶ ἐπιπτώσεις ἀπὸ τὴν σύνδεσιν νὰ εἶναι καταφανεῖς, ἀκόμη ἔστω καὶ ἐμμέσως, ἔστω καὶ κατ' ἀρνητικὸν τρόπον, εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ὑπερασπίζουν τὴν σύνδεσίν μας καὶ τὴν πλήρη μελλοντικὴν σύνδεσίν μας μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα.

Ἐλέχθη ἐπίσης ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν αἱ βιομηχανίαι μας νὰ καταστραφοῦν διότι παρέχομεν εὐθυνὸν ἐργατικὸν δυναμικόν. Ἀσφαλῶς. Δηλαδή, ἐὰν πρόκειται νὰ στηρίξωμεν τὴν ἐπιβίωσιν τῆς βιομηχανίας μας ἐπὶ τῆς συναγωνιστικότητος, ὄχι ἐπὶ τῆς παρουσίας πρώτων ὑλῶν, ὄχι ἐπὶ τῆς παρουσίας εὐθηνῆς ἐνεργείας, ὄχι ἐπὶ τῆς εὐκολίας συγκοινωνιακῶν μέσων, ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ εὐθηνοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, ποῖον εἶναι τὸ συμπέρασμα ; Ὅτι θὰ πρέπει νὰ κρατήσωμεν τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον αὐτοῦ τοῦ λαοῦ χαμηλὸν διὰ νὰ ἔχωμεν εὐθηνὸν ἐργατικὸν δυναμικὸν διὰ νὰ μποροῦμεν νὰ εὑρισκώμεθα εἰς συναγωνιστικὴν θέσιν μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα.

Πιστεύω, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, ὅτι ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ μελετήσῃ ἀπὸ τώρα τὰς σοβαρὰς αὐτὰς ἐπιπτώσεις, νὰ μὴν προσαρμόσῃ τὰς προοπτικὰς πολὺ ἐνωρὶς πρὸς τὸ δεύτερον στάδιον, ἀλλὰ μελετοῦσα αὐτὰς τὰς ἐπιπτώσεις, δυνατὸν νὰ καταλήξῃ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἐπιβάλλεται ἀναπροσαρμογή, ἐπιβάλλεται ἐπάνοδος εἰς τὴν Ἐμπορικὴν Σύμβασιν.

Ἐπίσης ἐπαναλαμβάνω ὅτι αὐτὸ τὸ θέμα εἶναι σοβαρώτατον καὶ δεδομένου ὅτι θὰ ἐπηρεάσῃ καὶ τὴν ἀγροτικὴν τάξιν καὶ τὴν βιομηχανικήν, ἐπιβάλλεται οἱαδήποτε ἀπόφασις πρόκειται νὰ ληφθῇ, νὰ ληφθῇ διὰ δημοψηφίσματος, ὅπως ἔγινεν εἰς ὅλας τὰς ἄλλας χώρας τοῦ κόσμου, καὶ οὐχὶ παρασκηνιακῶς καὶ οὐχὶ νὰ εὑρισκώμεθα πρὸ ἑνὸς ὀγκώδους—αὐτὴν τὴν στιγμὴν—μνημονίου τὸ ὁποῖον ἐλάχιστοι εἶναι καὶ εἰς θέσιν ἀκόμη νὰ ἀντιληφθοῦν. Ἐλάχιστοι εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἴδουν ἀκόμη τὰς ἐπιπτώσεις ἀπὸ αὐτὴν τὴν Συμφωνίαν μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα. Δὲν εἶναι ἀνέντιμον, διότι ἐντίμως ἐλέχθη, ἐκτὸς ἐὰν δὲν ἐλέχθη ἐντίμως, ὅτι εἶναι δικαίωμά μας νὰ ἀναθεωρήσωμεν τὰς ἀπόψεις μας. Ἑπομένως εἶναι ἔντιμος ἡ συζήτησις. Ἐντιμωτάτη. Καὶ θὰ εἶναι ἀνέντιμον νὰ ἀποφύγωμεν τὴν συζήτησιν διότι σημαίνει ὅτι ὅταν ἐλέγαμεν ὅτι εἶναι ἀνοικτὴ ἡ συζήτησις διὰ πενταετίαν διὰ νὰ ἀποδειχθοῦν τὰ ἀποτελέσματα τότε δὲν θὰ εἴμεθα ἔντιμοι ὅταν προεβαίναμεν εἰς αὐτὰς τὰς δηλώσεις.

Θὰ καταψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον. Θὰ μοῦ πῆτε, μὰ καλά, ἡ Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότης εἶναι ἕνα γεγονός. Θὰ καταψηφίσω ὅλα τὰ νομοσχέδια τὰ ὁποῖα συνδέονται πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν διὰ νὰ κρούω τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ διὰ νὰ κρατήσωμεν ἐν ἐπαγρυπνήσει τὰς ἀγροτικὰς τάξεις καὶ τὴν βιομηχανικὴν τάξιν. Ἀλλὰ καὶ δι' ἕνα ἄλλον πρακτικὸν λόγον : Ὀρθῶς ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ κυρίου Χατζηηρακλέους ὅτι θὰ μποροῦσεν ἡ Κυβέρνησις νὰ σταθμίσῃ τοὺς ὅρους μὲ τοὺς ὁποίους συνδέεται μὲ ἄλλας χώρας, εἴτε κομμουνιστικὰς εἴτε καπιταλιστικάς, αἱ ὁποῖαι εἶναι καλοὶ ἀγοραστὰι ἀγροτικῶν προϊόντων. Ὑπάρχει, λοιπόν, πρακτικὸς λόγος

νὰ καταψηφισθῆ τὸ νομοσχέδιον διὰ νὰ ἐπαναμελετήση ἡ Κυβέρνησις τὸ θέμα καὶ νὰ φέρη ἕνα πλέον πλῆρες νομοσχέδιον εἰς τὸ ὁποῖον νὰ καλύπτωνται αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἐλέχθησαν καὶ προηγουμένως ἀλλὰ καὶ σήμερον ἀπὸ τὸν ἔντιμον συνάδελφον κ. Χατζηηρακλέους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :
(Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ) :

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

(Ὁ κ. Τ. Παπαδόπουλος ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἕδραν του).

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι. Εἶμαι σύμφωνος μὲ τὲς ἀπόψεις ποὺ ἔχει ἐκθέσει στὴν περασμένη συνεδρίαση τῆς Βουλῆς ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Κωνσταντίνου.

Ἡ οὐσία τοῦ νομοσχεδίου μιὰ εἶναι : Μὲ τὴν μείωση τῶν δασμῶν ἀρχίζουν οἱ πρῶτες οἰκονομικὲς ἐπιπτώσεις γιὰ τὴν κυπριακὴ οἰκονομία λόγῳ τῆς σύνδεσης μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Εἶναι πιθανὸ νὰ προταχθῆ τὸ ἐπιχείρημα. Ἦταν γνωστὲς γιὰ μᾶς αὐτὲς οἱ ἐπιπτώσεις. Ὀρθὸ αὐτό. Ὅμως τακτικὴ τῆς Κυβέρνησης ἔπρεπε καὶ πρέπει νὰ εἶναι ὅσο τὸ δυνατὸ νὰ εἶναι λιγώτερες, νὰ μὴ εἶναι τόσο ὀδυνηρὲς αὐτὲς οἱ ἐπιπτώσεις.

Ὅταν ἄρχισε ἡ Κυβέρνηση τὲς διαπραγματεύσεις γιὰ σύνδεση τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. μιὰ ἀπὸ τὲς ἐπιδιώξεις της ἦταν ἡ διατήρηση τῶν ἀγορῶν τῶν Σοσιαλιστικῶν χωρῶν. Ὅμως στὸ σημερινὸ νομοσχέδιο, τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν δίνουμε σ' αὐτὲς τὲς χῶρες τὴν ἴδια δασμολογικὴ μεταχείριση, παρουσιάζεται μιὰ ὑποχώρηση ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἐπιδίωξη τῆς Κυβέρνησης.

Πιστεύομε ὅτι στὲς ἀπόψεις ὡρισμένων Βουλευτῶν ὑπάρχει ὑποτίμηση τῆς σημασίας τοῦ ἐμπορίου μας μὲ τὲς Σοσιαλιστικὲς χῶρες. Δὲν γίνεται ὀρθὴ ἐκτίμηση τῶν δυσκολιῶν ποὺ θὰ παρουσιασθοῦν στὰ προσεχῆ χρόνια μὲ τὴν διάθεση βασικῶν γεωργικῶν μας προϊόντων.

Θὰ ἀναφερθῶ σὲ γεγονότα καὶ τὰ ἐλατήριά μας, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, καὶ γνώμονας τῶν ἀπόψεών μας εἶναι τὰ συμφέροντα καὶ μόνον τὰ συμφέροντα τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου.

Τὸ 1972 κάναμε ἐξαγωγὲς σὲ ἑπτὰ Σοσιαλιστικὲς χῶρες προϊόντων ἀξίας ὀκτὼ ἑκατομμυρίων ἑκατὸν δεκαέξη χιλιάδων λιρῶν (£8.116.000).

Τσεχοσλοβακία	£1.400.000
Α. Δ. Γερμανίας	£985.000
Πολωνία	£933.000
Ρουμανία	£979.000
Σοβιετικὴ Ἕνωση	£3.236.000
Οὐγγαρία	£234.000
καὶ Βουλγαρία	£267.000

Οἱ ἐξαγωγές μας συνίσταντο βασικὰ σὲ ἀμπελουργικὰ προϊόντα, ἐσπεριδοειδῆ καὶ καπνά.

Οἱ ἐξαγωγὲς αὐτὲς καλύπτουν περίπου τὸ 20% τοῦ συνόλου τῶν ἐξαγωγῶν μας.

Εἶναι σημαντικὸ τὸ ποσοστὸ καὶ πρέπει νὰ τὸ ἐκτιμήσουμε. Ἰδιαίτερα ὅταν ληφθῆ ὑπ' ὄψη ὅτι ἐξάγουμε ἀγροτικὰ προϊόντα ποὺ συναντοῦμε δυσκολίες νὰ τὰ ἐξάγουμε σὲ ἄλλες χῶρες.

Ποιὲς εἶναι οἱ προοπτικὲς ποὺ παρουσιάζονται στὰ προσεχῆ πέντε χρόνια ὅσον ἀφορᾶ τὴν διάθεση τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων ;

Γιὰ τὰ κρασιά μας τύπου «Σιέρρυ» εἶναι γνωστὸ ὅτι σὲ δυὸ χρόνια δὲν θὰ ἔχουν τὴν δασμολογικὴ προτίμηση στὴν Ἀγγλικὴ Ἀγορά.

Γιὰ τὲς πατάτες καὶ τὰ καρότα μας θὰ καταργηθῆ ἡ δασμολογικὴ προτίμηση σὲ 4 χρόνια. Γιὰ τὰ πορτοκάλια μας τύπου «Βαλέντσια» ἀντιμετωπίζομε ἤδη ἄγριο συναγωνισμὸ ἀπὸ τὲς ἄλλες Μεσογειακὲς χῶρες. Καὶ τώρα τέλη Ἰουνίου, ἔχουμε ἀπούλητα περὶ τὰ 20 ἑκατομμύρια πορτοκάλια.

Συνεπῶς οἱ προοπτικὲς δὲν εἶναι καθόλου καλές.

Προτάσσεται τὸ ἐπιχείρημα—αὐτὸ ἐλέχθη ἀρκετὲς φορὲς—ὅτι τὰ ἀγροτικά μας προϊόντα θὰ τύχουν δασμολογικῶν διευκολύνσεων ὅταν θὰ καθορισθῆ ἡ Μεσογειακὴ ἀγροτικὴ πολιτικὴ τῆς Ε.Ο.Κ.

Οἱ Ὑπουργοὶ Γεωργίας τῶν 9 χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ. συζήτησαν πρὶν λίγες μέρες τὸν καθορισμὸ πολιτικῆς γιὰ τὰ ἀγροτικὰ προϊόντα πέντε Μεσογειακῶν χωρῶν: Τῆς Ἱσπανίας, τῆς Ἀλγερίας, τοῦ Μαρόκικου, τῆς Τυνησίας καὶ τοῦ Ἰσραήλ. Ἀποφάσισαν νὰ δώσουν δασμολογικὲς προτιμήσεις σὲ ἀγροτικὰ προϊόντα αὐτῶν τῶν χωρῶν μόνο κατὰ τὴν χειμερινὴ περίοδο, ὅταν δηλ. δὲν θὰ ἐπηρεάζωνται τὰ προϊόντα τῶν γεωργῶν τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ. Δηλαδὴ οἱ ἐλπίδες ποὺ στηρίζαμε σ' αὐτὴ τὴν Μεσογειακὴ πολιτικὴ ἄρχισαν ἤδη ἀπὸ τώρα νὰ ἐξανεμίζωνται.

Γιατὶ στὴ χειμερινὴ περίοδο δὲν θἄχουμε νὰ διαθέσουμε ἀπὸ αὐτὰ τὰ προϊόντα. Καὶ ὅταν θὰ τὰ στέλλουμε θἄχουμε τὸν συναγωνισμὸ ἀντίστοιχων προϊόντων τῆς Ἱσπανίας, τοῦ Ἰσραήλ, τοῦ Μαρόκκου, τῆς Τυνησίας καὶ ἄλλων Μεσογειακῶν χωρῶν ποὺ ἔχουν καὶ χαμηλότερο κόστος καὶ εἶναι καὶ πιὸ κοντὰ στὲς χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ.

Οἱ χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ. ἐφαρμόζουν σταθερὰ καὶ ἀπαρέκκλιτα τὴν Κοινὴ Ἀγροτικὴ πολιτική τους γιὰ τὴν προστασία τῶν δικῶν του παραγωγῶν.

Ἔχουμε πολὺ πρόσφατα, προχθὲς ἀκόμα, ἕνα παράδειγμα αὐτῆς τῆς πολιτικῆς μὲ συνέπειες γιὰ τὴν Κυπριακή μας οἰκονομία.

Στὴν Ἀγγλικὴ ἀγορὰ ἐξάγουμε κάθε χρόνο ἀρκετὰ χαλλούμια. Τὸ ὕψος αὐτῶν τῶν ἐξαγωγῶν ξεπέρασε τελευταῖα τὲς 250 χιλιάδες λίρες τὸν χρόνον. Πρὶν λίγες μέρες ἐπεβλήθη φόρος στὰ χαλλούμια μας, ποὺ ἀπορρέει ἀπὸ τὴν κοινὴ ἀγροτικὴ πολιτικὴ τῆς Ε.Ο.Κ., £10—15 σελίνια γιὰ κάθε 40 ὀκάδες, ποὺ ἀναλογεῖ περὶ τὰ 270 μίλς ἡ ὀκά. Ἡ ἐπιβολὴ αὐτοῦ τοῦ φόρου ἀποτελεῖ πλῆγμα σοβαρὸ γιὰ τὲς ἐξαγωγὲς χαλλουμιῶν στὴν Ἀγγλία καὶ καθιστᾶ προβληματικὴ ἂν μὴ ἀδύνατη τὴν ἐξαγωγὴ τῶν ποσοτήτων ποὺ κάναμε ἄλλα χρόνια.

Ἄμεσα ἐπιβάλλεται νὰ γίνουν διαβήματα ἀπὸ μέρους τῆς Κυπριακῆς Κυβέρνησης γιὰ τὴν κατάργηση αὐτοῦ τοῦ φόρου.

Καταλήγω σὲ ἕνα κύριο συμπέρασμα :

Οἱ προοπτικὲς ὅσο ἀφορᾶ τὲς ἐξαγωγὲς τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων στὲς χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ. στὰ προσεχῆ πέντε χρόνια δὲν εἶναι καλές. Μποροῦμε νὰ μετριάσουμε τὸ κακὸ ἂν ἀναπτύξουμε τὸ ἐμπόριό μας μὲ χῶρες ἐκτὸς τῆς Ε.Ο.Κ., μὲ τὲς Σοσιαλιστικὲς χῶρες ποὺ ἀποτελοῦν μιὰ ἐλπιδοφόρα ἀγορά. Ἐν ὄψει τῶν δυσκολιῶν ποὺ θὰ παρουσιασθοῦν, ἡ πολιτικὴ μας ὅσον ἀφορᾶ τὲς Σοσιαλιστικὲς χῶρες πρέπει νὰ τείνη ὄχι στὴν μείωση, ἀλλὰ στὴν σταδιακὴ ἀνάπτυξη τοῦ ἐμπορίου μας καὶ δυνατότητες ὑπάρχουν μεγάλες.

Σήμερα ἕνα μέρος τῶν προϊόντων ποὺ εἰσάγονται ἀπὸ τὴν Σοβιετικὴ Ἕνωση, ἐλέχθη, καὶ στὲς ἄλλες Σοσιαλιστικὲς χῶρες εἶναι ἀδασμολόγητα. Εἰσάγονται ὅμως καὶ πολλὰ βιομηχανικὰ προϊόντα ποὺ δασμολογοῦνται : Αὐτοκίνητα, τηλεοράσεις, ὑφάσματα καὶ ἄλλα.

Καὶ ἂν ἐπιδίωξή μας πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἐμπορίου μας μὲ αὐτὲς τὲς χῶρες, συνεπῶς θὰ αὐξάνωνται σταδιακὰ καὶ οἱ εἰσαγωγὲς βιομηχανικῶν προϊόντων ποὺ θὰ ἐπιβάλλωνται δασμοί. Καὶ θὰ εἶναι πρὸς τὸ δικό μας συμφέρο, τὸ συμφέρο τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας ἡ παραχώρηση τῆς ἴδιας δασμολογικῆς μεταχείρησης γιὰ ὅλες τὲς χῶρες ποὺ ἀγοράζουν κυπριακὰ προϊόντα.

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Θὰ θίξω ἀκόμα ἕνα ζήτημα. Ἀπὸ ὅλους εἶναι παραδεκτὸ ὅτι ἡ σύνδεση τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. θὰ μᾶς δημιουργήση ἀρκετὰ προβλήματα. Ἤδη τὰ πρῶτα προβλήματα παρουσιάζονται μὲ τὸ νομοσχέδιο ποὺ συζητοῦμε. Ἡ συμφωνία σύνδεσης τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. ὑπεγράφη πρὶν 6 μῆνες, τέλη τοῦ Δεκέμβρη. Τόσον ἡ Βουλή, ὅσο καὶ οἱ Ἀγροτικὲς Ὀργανώσεις, τὸ Ἐμποροβιομηχανικὸ Ἐπιμελητήριο καὶ ἄλλοι ὀργανισμοὶ εἰσηγηθήκαμε στὴν Κυβέρνηση νὰ ἀρχίση ἀμέσως ἡ μελέτη τῶν προβλημάτων ποὺ θὰ δημιουργήση τὸ πρῶτο στάδιο σύνδεσής μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Νὰ γίνουν μελέτες, γιὰ τὸν κάθε κλάδο βιομηχανικὸ καὶ ἀγροτικό, νὰ ὑπάρξη προγραμματισμὸς γιὰ τὲς ἀναδιαρθρώσεις καὶ τὲς ἀναπροσαρμογὲς ποὺ θὰ χρειασθῆ νὰ γίνουν σ' αὐτὰ τὰ χρόνια γιὰ νᾶναι οἱ συνέπειες ὅσο τὸ δυνατὸ λιγώτερες γιὰ τὴν κυπριακὴ οἰκονομία.

Γιὰ μᾶς, ἔντιμοι κύριοι, εἶναι ἄγνωστο τὶ ἔγινε σ' αὐτὴ τὴν ἑξαμηνία.

Ὅτι γνωρίζομε εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Συμβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ποὺ συνεστήθη γι' αὐτὸ τὸν σκοπὸ καὶ ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐκπροσώπους τῶν Ἀγροτικῶν Ὀργανώσεων, τοῦ Ἐμποροβιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου καὶ τοῦ Συνεργατισμοῦ δὲν κλήθηκε μέσα στοὺς 6 μῆνες σὲ καμιὰ συνεδρίαση γιὰ νὰ συζητήση προβλήματα ποὺ ἔχουν σχέση μὲ τὴν Ε.Ο.Κ.

Ὀφείλει ἡ Βουλὴ νὰ ἐκφράση τὲς ἀνησυχίες της γι' αὐτὴ τὴν καθυστέρηση. Ἐπιβάλλεται ὅπως ἡ κυβέρνηση μελετήση καὶ προγραμματίση ἔγκαιρα τὴν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων ποὺ δημιουργεῖ ἡ σύνδεσή μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. Νὰ λειτουργήση ἡ Συμβουλευτικὴ Ἐπιτροπή. Καὶ προπαντὸς νὰ ὑπάρξη συντονισμὸς καὶ συνεργασία ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί ;

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπετε, ἐκ τῆς θέσεώς μου, διότι θὰ εἶμαι πολὺ σύντομος.

Δὲν εἶμαι ἐναντίον τῆς συνδέσεως τῆς Κύπρου μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Ἀγοράν. Ἀλλ' ὅμως ὁ ἔντιμος συνάδελφος, κ. Ντῖνος Κωνσταντίνου, ἔθεσεν ἐπὶ τάπητος ἕνα πολὺ σοβαρὸν ἐρώτημα. Καὶ εἶπεν ὁ κ. Κωνσταντίνου, ὅτι συμφώνως τῆς συμφωνίας συνδέσεως μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Κοινότητα, δὲν ἀπαγορεύεται νὰ δώσωμεν δασμολογικὰς προτιμήσεις καὶ εἰς ἄλλας χώρας μὴ μέλη τῆς κοινότητος. Καὶ εἰς αὐτὸ οὐδεὶς εἶπε τὸ ἐναντίον, οὐδεὶς εἶπεν ὅτι ὁ κ. Κωνσταντίνου δὲν ἔχει δίκαιον. Ἐπίσης εἶπεν ὁ κ. Κωνσταντίνου ὅτι ὑπάρχουν προϊόντα τὰ ὁποῖα οὐδεὶς ἀγοράζει καὶ εἶναι προϊόντα τὰ ὁποῖα ἀντιπροσωπεύουν ἑκατοντάδας χιλιάδων λιρῶν ἐτησίως καὶ τὰ ἀγοράζουν μόνον αἱ σοσιαλιστικαὶ χῶραι καὶ διερωτᾶται ὁ κ. Κωνσταντίνου διατὶ νὰ μὴν δώσωμεν τὸν δασμὸν προτιμήσεως, ἐφ' ὅσον δὲν μᾶς τὸ ἀπαγορεύει ἡ σύνδεσις, καὶ εἰς τὰς χώρας αὐτάς. Καὶ τὸν κ. Κωνσταντίνου ὑπεστήριξαν καὶ ἄλλοι συνάδελφοι, ὅπως ὁ κ. Χατζηηρακλέους, ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης καὶ ὡμίλησαν ὡρισμένοι συνάδελφοι ἐναντίον τῆς προτάσεως αὐτῆς, ἀλλὰ ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἀντελήφθην διὰ ποῖον λόγον ἐνίστανται εἰς τὴν πρότασιν ταύτην.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει πληθώρα ὁμιλητῶν. Ὅλοι ἔχουν ὁμιλήσει πρώτην φορὰν ἐκ τῶν ὅσων ζητοῦν τὸν λόγον ἢ δευτέραν ;

Ὁ κ. Λ. Ζαχαριάδης.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ :

Ἁπλῶς νὰ ἀπαντήσω, κύριε Πρόεδρε, εἰς τὸν ἔντιμον κ. συνάδελφον.

Δὲν ἐτάχθην ἐναντίον τῆς παραχωρήσεως τῶν ὅρων εἰς οἱανδήποτε χώραν, ἡ ὁποία παρουσιάζει ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν Κύπρον. Ἁπλῶς εἶπα ὅτι εἶναι χωριστὸν ζήτημα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ψήφισιν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου. Διότι, ὅπως εἶπα, τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον δὲν ἀποτελεῖ παρὰ τὴν ὑλοποίησιν μιᾶς εἰλημμένης ἤδη ὑποχρεώσεως τὴν ὁποίαν ἔχομεν βάσει τῆς Συμφωνίας, τὴν ὁποίαν ἤδη ὑπεγράψαμεν καὶ ἐθέσαμεν εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ τῆς 1ης Ἰουνίου. Δὲν μποροῦμεν σήμερα νὰ ἔλθωμεν νὰ ἀρνηθῶμεν αὐτὴν τὴν ὑπογραφήν μας, διότι νομίζομεν ὅτι ἡ Κύπρος ἔπρεπε νὰ δώσῃ καὶ εἰς ἄλλας χώρας τὴν ἴδιαν μεταχείρισιν.

Αὐτὸ εἶναι ἄλλο θέμα τὸ ὁποῖον μποροῦν κάλλιστα οἱ ἐνδιαφερόμενοι συνάδελφοι νὰ ἐγγράψουν, ὅτε ἀσφαλῶς θὰ ἔχῃ ἡ Βουλὴ τὴν εὐκαιρίαν νὰ τὸ συζητήσῃ διεξοδικῶς καὶ νὰ τὸ μελετήσῃ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, ἀξιότιμε συνάδελφοι. Δὲν εἶμαι ἐναντίον τῆς συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς. Δὲν πρόκειται νὰ μακρηγορήσω, ἀλλὰ ὀφείλω νὰ εἴπω ὅτι ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ λαοῦ τῆς ἐπαρχίας Ἀμμοχώστου καὶ καταγόμενος ἐκ τοῦ διαμερίσματος Καρπασίας, ὅπου ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν οἱ κάτοικοι ὑπέφεραν ἀπὸ τὴν μὴ πώλησιν τῶν προϊόντων των, κυρίως τοῦ καπνοῦ, θεωρῶ ἀπαράδεκτον νὰ κατατίθενται Νομοσχέδια διὰ τῶν ὁποίων αἱ χῶραι αἱ ὁποῖαι ἀπερρόφησαν τὰ προϊόντα τοῦ τόπου μας, τὰ γεωργικά, τὰ ὁποῖα ἔμειναν ἀπώλητα, νὰ τίθενται εἰς πολὺ κακὴν μοῖραν ἔναντι ἄλλων χωρῶν μὲ τὰς ὁποίας ὑπεγράψαμεν συνθήκας ἐμπορικῶν συναλλαγῶν. Διὰ τὸν λόγον αὐτόν, διὰ νὰ ἐπισύρω τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸν κίνδυνον τὰ προϊόντα μας νὰ παραμείνουν καὶ πάλιν ἀπώλητα καὶ ὁ λαός μας νὰ ὑποφέρῃ ἀπὸ τὴν μὴ πώλησιν τῶν προϊόντων του, θὰ καταψηφίσω τὸ παρὸν Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἤθελα νὰ παρακαλέσω τοὺς συναδέλφους εἶναι ὅτι τὸ θέμα ἔχει συζητηθῆ ἀρκετὰ καὶ ὅλαι αἱ πλευραί του ἔχουν ἀναλυθῆ πλήρως. Ἐπειδὴ ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἀπὸ τὰς συζητήσεις λαμβάνονται δύο θέσεις ὑπὲρ τῆς ψηφίσεως ἢ καὶ τῆς καταψηφίσεως τοῦ Νομοσχεδίου, ἐνῷ καὶ αὐτοὶ ποὺ ὁμιλοῦν διὰ τὴν καταψήφισιν ἢ καὶ τὴν ψήφισίν του παραδέχονται τὴν ἀναγκαιότητα νὰ παραχωρηθοῦν αἱ ἴδιαι δασμολογικαὶ διευκολύνσεις πρὸς τὰς χώρας τὰς μὴ Εὐρωπαϊκὰς αἱ ὁποῖαι εἰσάγουν γεωργικὰ προϊόντα, δι' αὐτὸ θὰ ὑπέβαλλα μίαν πρότασιν εἰς τὴν Βουλὴν ὅπως, ἐφ' ὅσον ἤδη ἔχουν τεθῆ

εἰς ἐφαρμογὴν αἱ δασμολογικαὶ διευκολύνσεις διὰ τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ., μὴ ψηφισθῆ τὸ Νομοσχέδιον σήμερον, μὲ τὴν παράκλησιν πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ τὸ στείλῃ ἐκ νέου εἰς τὴν Βουλὴν μὲ συνοδευτικὸν ἕτερον Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον νὰ θέτῃ εἰς τὸν ἴδιον βαθμὸν τὰς χώρας ἐκείνας τὰς ὁποίας ἡ ἰδία θὰ κρίνῃ ὅτι εἶναι ἄξιαι λόγου νὰ τοὺς παραχωρήσῃ τὰς ἰδίας δασμολογικὰς προτιμήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Μοῦ φαίνεται ὅτι ὑπάρχει ὡρισμένη παρανόησις. Ἐν πρώτοις, ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Ντῖνος Κωνσταντίνου ὁ ὁποῖος ἤρχισε τὴν ὁμιλίαν του ἀνοίγων τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, ἀνεφέρθη εἰς τὴν σελίδα 5, δευτέραν παράγραφον, τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ., ἐνῶ αὐτὴ εἰς τὴν πραγματικότητα δὲν εἶναι ἡ Συμφωνία ἀλλ' ἁπλῶς μία ἐπεξηγηματικὴ εἰσαγωγή. Εἰς τὴν πραγματικότητα, εἰς τὸ Παράρτημα 2, Παράγραφος 1, ἡ Συμφωνία ἀναφέρει τὰ ἑξῆς :

«Τὸ ὑπὸ τῆς Δημοκρατίας τῆς Κύπρου ἀναφερόμενον δασμολογικὸν σύστημα ἐπὶ προϊόντων προερχομένων ἐκ τῆς Κοινότητος δὲν δύναται νὰ εἶναι ἧττον εὐνοϊκὸν τοῦ ἐφαρμοζομένου ἐπὶ προϊόντων προερχομένων ἐκ τῆς μᾶλλον εὐνοουμένης τρίτης χώρας.....».

Αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι αὐτομάτως καὶ χωρὶς ὡρισμένους λόγους δυνάμεθα νὰ δίδωμεν ἐλευθέρως εἰς τρίτας χώρας τοὺς ἰδίους ὅρους ἀλλὰ μόνον συμφώνως τοῦ ἄρθρου 10 τῆς Συμφωνίας κατόπιν ἐξουσιοδοτήσεως τῆς Κοινότητος.

Τώρα, αὐτὸ βεβαίως, διὰ νὰ τὸ κατορθώσωμεν πρέπει νὰ ἀποδείξωμεν ὅτι λόγῳ συμφέροντος τῆς οἰκονομίας μας ὀφείλομεν νὰ δώσωμεν ὡρισμένας παραχωρήσεις εἰς χώρας αἱ ὁποῖαι θὰ ἀγοράζουν προϊόντα ἰδικά μας τὰ ὁποῖα θέλομεν νὰ ἐξάξωμεν. Καὶ αὐτὸ οὐδόλως ἔχει συζητηθῆ ἀκόμη καὶ μπορεῖ νὰ ἐξευρεθῆ ἡ εὐκαιρία καὶ ὁ τρόπος παραχωρήσεως εἰς ὡρισμένας χώρας ὡρισμένων προνομίων, εἰσαγωγικῶν προνομίων, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς ζητήσεως τῶν προϊόντων τούτων.

Ἐπίσης ἕνα ἄλλο πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω καὶ τὸ ὁποῖον ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Κωνσταντίνου εἶχεν ἀναφέρει εἰς τὴν ὁμιλίαν του, εἶναι ὅτι «ἐφ' ὅσον ἡ Ἑλλὰς ἔχει κάμει Συμφωνίαν μὲ τὴν Σοβιετικὴν Ἕνωσιν διατὶ νὰ μὴν κάμωμεν καὶ ἡμεῖς ;» Καὶ αὐτὸ εἶναι λανθασμένον. Διότι ἡ Συμφωνία ἡ ὁποία ἔγινε μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σοβιετικῆς Ἑνώσεως ἦτο μία ad Hoc Συμφωνία ἡ ὁποία ἔγινε διὰ τράκτορς μὲ ἀνταλλαγὴν γεωργικῶν προϊόντων. Καὶ ἀμέσως μόλις ἔγινε γνωστὸν εἰς τὸ Γκάττ (G.A.T.T.) εἶχαν κάμει παραστάσεις ἡ Ἀμερικὴ καὶ ἄλλαι χῶραι, καὶ βλέπουσα ἡ Ἑλλὰς ὅτι δὲν εἶχεν τὸ δικαίωμα, συμφώνως μὲ τοὺς ὅρους τοῦ Γκάττ, νὰ δώσῃ ὡρισμένας παραχωρήσεις εἰς ἄλλας χώρας ἀμέσως τὸ ἐσταμάτησε. Ἑπομένως πρέπει νὰ τὰ ἐξετάζωμεν ψυχραίμως, νὰ μὴ προτρέχωμεν καὶ νὰ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι μποροῦμεν νὰ κάμωμεν κάτι.

Ἐπίσης ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχει ἀναφέρει καὶ ὁ κ. Χατζηηρακλέους εἶναι ὅποιος παίρνει γεωργικὰ προϊόντα νὰ τοῦ δίδωμεν καὶ ἐκείνου παραχωρήσεις. Μὰ δὲν εἶναι μόνον αἱ Ἀνατολικαὶ χῶραι ποὺ παίρνουν γεωργικὰ προϊόντα. Παίρνουν καὶ ἡ Σουηδία, ἡ Νορβηγία καὶ χίλιαι ἄλλαι χῶραι. Ἑπομένως, ἐὰν εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς χώρας κάμωμεν παραχωρήσεις τότε αἱ μόναι χῶραι εἰς τὰς ὁποίας δὲν θὰ γίνουν δασμολογικαὶ παραχωρήσεις διότι δὲν παίρνουν γεωργικὰ προϊόντα θὰ εἶναι ἡ Ἑλλάς, ἡ Τουρκία καὶ ἡ Ἀμερική. Ἐν τοιαύτῃ ὅμως περιπτώσει πρέπει νὰ κάμωμεν καὶ εἰς αὐτὰς τὰς χώρας δασμολογικὰς

παραχωρήσεις διότι δὲν θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ μὴν τοὺς κάμωμεν. Ἀλλὰ ἐὰν κάμωμεν εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς χώρας παραχωρήσεις ποία θὰ εἶναι ἡ ἀντίδρασις τῶν χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς; Μήπως ὑποτιμῶμεν τὴν νοημοσύνην των; Διότι ἐὰν πράγματι ζητῶμεν νὰ πάρωμεν ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα παίρνομεν καὶ τὰ ὁποῖα εἰς τὴν πραγματικότητα ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν εἶναι ἀρκετά, καὶ ἐλπίζομεν ὅτι θὰ πάρωμεν πολὺ περισσότερα ἀπὸ ὅ,τι ἔχομεν πάρει μὲ τὴν σύνδεσίν μας καὶ μὲ τὴν προσεχῆ δυνατότητα νὰ συμμετέχωμεν εἰς τὴν Βουλὴν τῆς Κοινότητος διὰ νὰ ἐκφέρωμεν τὰς ἀπόψεις μας καὶ νὰ ἐξασφαλίσωμεν περισσότερα, καὶ αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι διαπιστώνουν ὅτι παρὰ τὸ ὅτι αὐτοὶ μᾶς δίδουν ὡρισμένα προνόμια εἰς φόρους εἰσαγωγικοὺς καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς, ἡμεῖς προβαίνομεν εἰς δασμολογικὰς παραχωρήσεις εἰς τρίτας χώρας, τί θὰ γίνῃ; Δὲν θὰ τερματίσουν, συμφώνως τοῦ ἄρθρου 15, τὴν Συμφωνίαν μὲ τὴν Κύπρον ἐντὸς 15 ἡμερῶν; Μήπως ἔχετε σκεφθῆ οἱ ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὴν διάθεσιν τῶν γεωργικῶν προϊόντων μας τί θὰ συμβῇ ἐὰν σταματήσῃ ἡ Οἰκονομικὴ Κοινότης νὰ εἶναι συνδεδεμένη μαζύ μας, καὶ ἐπομένως καὶ ἡ Ἀγγλικὴ Ἀγορά, καὶ χάσωμεν τὸ ὑφιστάμενον καθεστὼς μὲ τὴν Ἀγγλικὴν Ἀγορὰν εἰς τὴν ὁποίαν ἐξάγομεν ὄχι τὰ 20% ἀλλὰ τὰ 80% τῶν γεωργικῶν μας προϊόντων; Δηλαδὴ θέλετε μὲ κάθε τρόπον νὰ καταστρέψωμεν αὐτὸν τὸν τόπον; Ἐκεῖνο μὲ τὸ ὁποῖον βεβαίως συμφωνῶ καὶ εἶμαι ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι θὰ βοηθήσουν εἰς τὸ νὰ γίνῃ ἐν ἢ περιπτώσει ὑπάρχει δυσκολία εἰς ὡρισμένα ἀπὸ τὰ προϊόντα μας νὰ τὰ διαθέσωμεν εἰς ὡρισμένας χώρας, εἶναι νὰ ζητήσωμεν μὲ ὡρισμένα ἀνταλλάγματα καὶ ἀνάληψιν ὑποχρεώσεως ἀπὸ τὰς χώρας ἐκείνας νὰ ἀγοράσουν τὰ ἐμπορεύματά μας καὶ ὡς ἀντάλλαγμα νὰ τοὺς παράσχωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν ἰδίαν μεταχείρισιν.

Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν μποροῦμεν νὰ τὸ γενικεύσωμεν καὶ νὰ ποῦμεν ὅτι ἐπειδὴ μία χώρα ἀγοράζει γεωργικὰ προϊόντα πρέπει νὰ τῆς δώσωμεν τοὺς ἰδίους ὅρους μὲ τοὺς ἄλλους. Καὶ ἐκεῖνο διὰ τὸ ὁποῖον ἔχει γίνει πλειστάκις μνεία εἶναι τὰ οἰνικά μας προϊόντα. Ἐὰν ὅμως δὲν εἴχαμεν τὴν ἀγορὰν τὴν ἀγγλικὴν εἰς τὴν ὁποίαν νὰ προσφέρωμεν τὰ Σιέρρυ, τὰ ἐπιτραπέζια κρασιὰ ἢ τὰς κουμανδαρίας ἀπὸ τὰ ὁποῖα νὰ πραγματοποιῶμεν κέρδη, ὄχι μόνον νὰ ἐξάγωμεν ποσότητας ἀλλὰ νὰ πραγματοποιῶμεν κέρδη, ἀπὸ τὰ ὁποῖο νὰ μποροῦμεν νὰ ἐπιχορηγοῦμεν αὐτὰ τὰ ἐπιχορηγημένα οἰνοπνεύματα, τὰ ὁποῖα στέλλομεν εἰς τὰς Ἀνατολικὰς χώρας, τί θὰ ἐγένετο ἐδῶ εἰς τὴν Κύπρον; Διότι ἐὰν ἐχάναμεν τὰς ἀγορὰς αὐτὰς τότε ἡ διαφορὰ θὰ ἦτο τρομακτική. Ἀλλὰ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχει ἀναφέρει ὁ ἔντιμος συνάδελφος κύριος Μιχαηλίδης εἶναι ὅτι ἐντὸς διετίας θὰ χάσωμεν τὴν Ἀγορὰν τῆς Ἀγγλίας διὰ τὸ Σιέρρυ. Δὲν συμφωνῶ, διότι ἐκεῖνο διὰ τὸ ὁποῖον σήμερον γίνεται προσπάθεια—καὶ εἶναι εἰς προκεχωρημένα στάδια αἱ προσπάθειαι τῆς Κυβερνήσεως—εἶναι νὰ εἰσάξωμεν τὴν ἀπαραίτητον νομοθεσίαν οὕτως ὥστε τὰ κρασιά μας Σιέρρυ νὰ θεωροῦνται ὡς ἕνα ξεχωριστὸν εἶδος τὸ ὁποῖον νὰ ἀπαλλάττεται τῆς φορολογίας ὅπως ἀπαλλάττεται σήμερον. Καὶ περιπλέον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον προσπαθοῦμεν καὶ ἐλπίζω ὅτι θὰ προωθηθῇ ἐν τάχει ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, εἶναι νὰ διαρθρώσωμεν μὲ τέτοιον τρόπον τὴν νομοθεσίαν τὴν διέπουσαν τὰ τῆς οἰνοβιομηχανίας μας οὕτως ὥστε νὰ εἰσδύσωμεν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Κοινὴν Ἀγοράν, ἡ ὁποία, ἄλλωστε, προηγουμένως ἦτο καὶ ἡ μόνη ἀγορὰ τῆς Νήσου μας διὰ τὰ προϊόντα αὐτά. Καὶ ἐπομένως ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω εἶναι ὅτι οὐδεὶς εἶναι ἐναντίον τῆς συνεργασίας μεταξὺ Κύπρου καὶ τῶν χωρῶν τῆς ΚΟΜΕΚΟΝ ἢ οἱασδήποτε ἄλλης χώρας. Κάθε ἄλλο. Κάθε προσπάθεια καταβάλλεται δι' αὔξησιν τοῦ εἰσαγωγικοῦ μας ἐμπορίου ἐκ τῶν χωρῶν τούτων μὲ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι καὶ αὐτοὶ θὰ ἀγοράσουν ἐμπορεύματα ἀπὸ ἡμᾶς, καὶ ὡς τοιαῦτα ἐμπορεύματα δὲν ἔχομεν νὰ τοὺς δώσωμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος παρὰ τὰ γεωργικά μας προϊόντα. Καὶ βεβαίως, ὅταν θὰ ὑπάρξῃ ἀνάγκη νὰ προωθήσωμεν τὰς ἐξαγωγάς μας ἔτι περαιτέρω εἰς τὰς χώρας αὐτάς, τότε θὰ ἠμποροῦσαμεν νὰ τοὺς δώσωμεν τὰ προνόμια αὐτὰ τὰ ὁποῖα λέγουν.

Ἀλλὰ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μοῦ κάμνει ἐντύπωσιν εἶναι τὸ ἑξῆς: Ὅτι θεωρεῖται πραγματικῶς ἡ Κοινὴ Ἀγορὰ ναὶ μὲν δίδει ὡρισμένα πλεονεκτήματα δι' ἐξαγωγὴν τῶν προϊόντων μας ἀλλὰ δὲν εἶναι σίγουρος ἀγορά, ἐνῶ τοὐλαντίον

αἱ Ἀνατολικαὶ χῶραι εἶναι σίγουραι ἀγοραί. Ἀπεναντίας. Ἐγὼ νομίζω εἶναι τὸ ἀντίθετον. Διότι ἐφ' ὅσον τὸ ἐλεύθερον ἐμπόριον θὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ ἐλεύθερον ἐμπόριον τῶν χωρῶν αὐτῶν καὶ θὰ ὑπάρξῃ ἡ ἐμπορικὴ σύνδεσις καὶ ἡ πελατεία ποὺ θὰ σχηματισθῇ εἰς αὐτὰς τὰς χώρας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ σταματήσῃ, ἐν ἀντιθέσει μὲ τὰς Ἀνατολικὰς χώρας, ἐν ᾗ περιπτώσει προκύψει οἱονδήποτε ζήτημα διαφορᾶς τότε εἶναι εὔκολον διὰ μιᾶς νὰ κοπῇ μὲ τὸ μαχαῖρι ἡ ὅλη ἐξαγωγὴ τῶν προϊόντων μας εἰς τὰς χώρας αὐτάς.

Ἑπομένως πρέπει τὸ κάθε τί νὰ τὸ ζυγίζωμεν μὲ τὴν ἀπαραίτητον προσοχὴν καὶ νὰ μὴ προσπαθῶμεν νὰ δημιουργήσωμεν καταστάσεις αἱ ὁποῖαι πραγματικῶς δὲν πρέπει νὰ δημιουργηθοῦν, διότι ἐὰν χάσωμεν τὴν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ εἴμεθα μέλη εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ὁ τόπος αὐτὸς θὰ πτωχεύσῃ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριοι, ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπετε, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι κατὰ βάθος εἰς τὰς συζητήσεις ἐπικρατεῖ μία σοβαρὰ διχογνωμία, ἡ ὁποία ἐπεσημάνθη μὲν ὑπὸ τοῦ κ. Ξάνθου Κληρίδη, ἀλλὰ θὰ συμφωνήσω μαζί του ὅτι δὲν ἔχει διευκρινισθῇ πλήρως. Μερικοὶ ἐκ τῶν ὁμιλητῶν μετὰ βεβαιότητος διαβεβαιώνουν τὸ Σῶμα ὅτι ἔχει καὶ νομικῶς καὶ πρακτικῶς τὴν εὐχέρειαν τὸ κράτος νὰ παράσχῃ ἴσην δασμολογικὴν μεταχείρισιν πρὸς ἄλλας χώρας πλὴν τῶν χωρῶν τῆς Κοινότητος.

Ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐξέφρασαν τὴν ἄποψιν ὅτι εἴτε διὰ πρακτικοὺς λόγους εἴτε ἔστω καὶ διὰ νομικοὺς ἀκόμη, αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατόν. Προσωπικὰ τοὐλάχιστον ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι αὐτὴ εἶναι μία κρίσιμος διαπίστωσις γεγονότων ἐπὶ τῆς ὁποίας τὸ Σῶμα θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι πλήρως καὶ σαφῶς ἄνευ οἱασδήποτε ἀμφιβολίας καταπεπισμένον. Καὶ γνωρίζω ὅτι μερικοὶ ἐξ ὑμῶν σπεύδετε νὰ ἐγερθῆτε ἐκ τῆς θέσεώς σας νὰ μὲ διαβεβαιώσετε ἕκαστος κατὰ τὴν ἄποψιν τὴν ὁποίαν ὁ ἴδιος διατηρεῖ περὶ τῆς σαφηνείας τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης ἀπόψεως.

Νομίζω ὅτι ἐὰν οὕτως ἔχουν τὰ πράγματα, ἡ εἰσήγησις ἡ ὁποία ἐγένετο ὑπὸ τοῦ κ. Χατζηηρακλέους δὲν πρέπει νὰ παραγνωρισθῇ πλήρως.

Ἐὰν δηλαδὴ ἡ Βουλὴ συμφωνῇ, προτίθεμαι νὰ ἀναβάλω τὴν λῆψιν ἀποφάσεως ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ νὰ παραπεμφθῇ τὸ θέμα ἐκ νέου πρὸς τὴν Κυβέρνησιν μὲ τὸ ἐρώτημα κατὰ πόσον ἡ σύνδεσίς μας μετὰ τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς μᾶς παρέχει νομικῶς καὶ ἄλλως τὴν εὐχέρειαν τῆς παροχῆς δασμολογικῆς προτιμήσεως καὶ εἰς ἄλλας χώρας πλὴν τῶν χωρῶν τῆς Κοινῆς ἀγορᾶς. Καὶ ὡς δεύτερον ἐρώτημα, κατὰ πόσον κρίνει ἡ Κυβέρνησις σκόπιμον ἐν ὄψει τῶν λεχθέντων ἐνώπιον τοῦ Σώματος νὰ προσθέσῃ οἱασδήποτε χώρας εἰς ἐκείνας τὰς ὁποίας ἔχει παράσχει αὐτὴν τὴν προνομιοῦχον δασμολογικὴν μεταχείρισιν.

Ἐὰν δὲν ὑπάρχουν ἐνστάσεις αὐτὴ εἶναι ἡ διαδικασία τὴν ὁποίαν προτίθεμαι νὰ ἀκολουθήσω.

Ὁ κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Δὲν ἔχω ἔνστασιν, κύριε Πρόεδρε, ἀλλὰ θὰ ἤθελα νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ πῶ δυὸ λόγια.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εὐχαρίστως θὰ σᾶς ἐπιτρέψω ἐγώ, ἀλλὰ φοβοῦμαι ὅτι θὰ ἔχῃ ἄλλους οἱ ὁποῖοι θὰ θέλουν νὰ προσθέσουν τέσσαρα καὶ νομίζω ὅτι.....

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Ναί, ἀλλὰ ἐπειδὴ ὅλοι εἶχαν τὴν εὐχέρειαν νὰ ἀπαντήσουν εἰς τὴν ἰδικήν μου ὁμιλίαν ποὺ ἔγινε πρώτη θὰ ἤθελα καὶ ἐγὼ νὰ ἀπαντήσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Μάλιστα, κύριε.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἔχω τὴν γνώμην ὅτι δύο ὁμιληταί, ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, ἔχουν ἐπισημάνει τὴν οὐσίαν τοῦ ζητήματος, τὸ ὁποῖον ἔθεσα εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἡ οὐσία τοῦ προβλήματος εὑρίσκεται εἰς τὸ ἑξῆς σημεῖον :

Ἐφ' ὅσον ἡ Κύπρος δικαιοῦται νὰ παραχωρήσῃ εἰς τρίτες χῶρες τὲς ἴδιες δασμολογικὲς προτιμήσεις ποὺ ἔχει παραχωρήσει εἰς τὲς χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ. γιατὶ δὲν ἔγινε διὰ χῶρες οἱ ὁποῖες ἔχουν ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν Κυπριακὴν οἰκονομίαν ;

Δὲν ἔχω ἔνστασιν νὰ σταλῇ εἰς τὴν Κυβέρνησιν διὰ νὰ ἀπαντηθῇ τὸ ἐρώτημα. Ὅμως θὰ ἤθελα ἐδῶ εἰς τὸ Σῶμα νὰ πῶ ὅτι ἔχει ἤδη ἀπαντηθῇ ἐπισήμως ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν τὸ ἐρώτημα αὐτὸ διὰ τοῦ στόματος τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, ὁ ὁποῖος ἐκλήθη εἰς τὴν συνεδρίαν τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ διὰ νὰ δώσῃ ἀπάντησιν σὲ αὐτὸ τὸ ἐρώτημα. Καὶ μιλώντας ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου, ὅπως ἐμφαίνεται καὶ εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν, εἶπεν ὅτι δὲν ἀρνήθηκεν ὅτι ἔχουμε δικαίωμα νὰ παραχωρήσουμεν τὴν ἴδιαν δασμολογικὴν προτίμησιν καὶ πρὸς τρίτες χῶρες ἀλλὰ ὅτι αὐτὸ εἶναι θέμα γενικώτερης πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως.

Ὅσον ἀφορᾶ τὸ σημεῖον ὅτι ἐκεῖνο ποὺ ἀνέφερα εἰς τὴν ὁμιλίαν μου προέρχεται ὄχι ἀπὸ τὴν ἴδιαν τὴν Συμφωνίαν, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ προοίμιον τὸ ὁποῖον εἶναι ἐπεξηγηματικὸν τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι εἶναι λανθασμένον ἐκεῖνο.

Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας δὲν ἔκαμε λάθος· ἁπλῶς ὀρθῶς μετέφρασε τὸ ἄρθρον τὸ ὁποῖον ἐπεκαλέσθη ὁ ἴδιος ὁ κ. Μιχαλάκης Σαββίδης καὶ τὸ ὁποῖον εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σημαίνει αὐτὸ τὸ ὁποῖον εἶπα καὶ ἐγώ, ὅτι οἱ χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ. ἀπαγορεύουν εἰς τὴν Κυπριακὴν Κυβέρνησιν νὰ δώσῃ σὲ τρίτες χῶρες δασμολογικὴν προτίμησιν καλυτέραν ἐκείνης, ἴσην ὅμως ναί.

Αὐτὸ ἦτο τὸ ἕνα σημεῖον τὸ ὁποῖον ἤθελα νὰ ὑπογραμμίσω.

Τὸ δεύτερον εἶναι ὅτι σὲ δυὸ τοὐλάχιστον ἐκ τῶν ὁμιλητῶν παρουσιάστηκε σύγχυσις ὅσον ἀφορᾶ δύο τελείως διαφορετικὰ ζητήματα. Τὸ κίνητρον, λέγει ὁ κ. Μιχαλάκης Σαββίδης, τῆς ἀριστερᾶς ποὺ ἤγειρε σήμερα τὸ θέμα αὐτό, εἶναι ἡ ἀντίθεσή της πρὸς τὴν σύνδεση τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ.

Τὸ θέμα τῆς συνδέσεως τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ οἱ ἀπόψεις γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ τὸ γενικὸ εἶναι ἕνα ζήτημα καὶ τὸ θέμα τῆς ἐφαρμογῆς τῆς Συμφωνίας συνδέσεως ποὺ ἐκάμαμεν μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. εἶναι ἕνα ἄλλο ζήτημα. Καὶ ἀντιθέτως, ἐνῶ ἡ Ἀριστερὰ διαφωνεῖ μὲ τὴν σύνδεσιν τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ε.Ο.Κ., ἐν τούτοις ἐξετάζοντες τὸ συμφέρον τῆς Κύπρου καὶ μόνον τὸ συμφέρον τῆς Κύπρου, ἤδη εἴδε μέσα στὴν Συμφωνίαν αὐτὴν ὅτι μᾶς παρέχεται θετικὸν σημεῖον τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιήσουμεν ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς Κύπρου καὶ δὲν τὸ ἐκάμαμεν. Κατὰ συνέπειαν δὲν εἶναι ἡ ἀντίθεσή μας ἔναντι τῆς Συμφωνίας ποὺ μᾶς ἔκαμε νὰ ἐγείρωμεν αὐτὸ τὸ σημεῖον, ἀλλὰ ἡ ἔγνοια μας γιὰ τὰ συμφέροντα τῆς Κύπρου.

Τὸ τελευταῖον σημεῖον τὸ ὁποῖον ἤθελα νὰ θίξω γιὰ νὰ καταλήξω εἰς τὴν τελικὴν εἰσήγησιν, εἶναι ὅτι ἐδῶ παρουσιάστηκε τὸ θέμα ὅτι ἡ ὅλη συζήτησις γίνεται γιὰ νὰ περιληφθοῦν ὅλες οἱ ἄλλες χῶρες μέσα. Ἐπικαλέστηκε δὲ αὐτὸ τὸ ζήτημα ὁ κ. Μιχαλάκης Σαββίδης δυό, τρεῖς φορές. «Μὰ ἐὰν βάλουμε

τὴν Σουηδίαν καὶ τὴν Νορβηγίαν μέσα, τότε ποιὲς χῶρες μένουν ἔξω ; Ἡ Ἑλλάδα καὶ ἡ Τουρκία». Δηλαδὴ ὅλος ὁ κόσμος εἶναι οἱ χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ., ἡ Σουηδία καὶ ἡ Νορβηγία, ἡ Ἑλλάδα καὶ ἡ Τουρκία. Ἄλλες χῶρες ὁ κόσμος δὲν περιλαμβάνει ;

Ἡ ἄποψίς μας ἐμᾶς δὲν ἦταν οὔτε ὅλες οἱ χῶρες νὰ περιληφθοῦν οὔτε πολλὲς χῶρες νὰ περιληφθοῦν οὔτε ποιὲς χῶρες νὰ περιληφθοῦν. Ἡ θέσις τὴν ὁποίαν ἐπήραμεν εἶναι νὰ περιληφθοῦν ἐκεῖνες οἱ χῶρες ποὺ κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Κυβέρνησης εἶναι οἱ χῶρες ἐκεῖνες ποὺ ἔχουν ἰδιαιτέραν σημασίαν διὰ τὴν Κυπριακὴν οἰκονομίαν καὶ διὰ τὰ συμφέροντα τῆς Κυπριακῆς οἰκονομίας. Ἐὰν αὐτὲς οἱ χῶρες εἶναι μία ἢ δύο ἢ πέντε, εἶναι ζήτημα ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ ἀποφασίσῃ ἡ ἴδια ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνησις μὲ βάσῃ τὰ δεδομένα τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν καὶ ἔχει εἰς τὴν διάθεσίν της.

Τὸ ἄλλο σημεῖον τὸ ὁποῖον ἤθελα νὰ θίξω εἶναι τὸ ὅτι οἱ σοσιαλιστικὲς χῶρες δὲν μᾶς κάμνουν ἐμᾶς παραχωρήσεις καὶ γι' αὐτὸ εἶναι ἄνιση μεταχείρισῃ ἐὰν κάμωμεν σὲ ὁποιανδήποτε σοσιαλιστικὴ χώρα καὶ ἐμεῖς δασμολογικὴν παραχώρησιν. Ἐνῶ μὲ τὶς χῶρες τῆς Ε.Ο.Κ. ἐκεῖνο ποὺ συνέβηκε εἶναι ὅτι ἐκεῖνες μᾶς ἔκαμαν δασμολογικὴν παραχώρησιν καὶ τοὺς ἐκάμαμεν κι' ἐμεῖς.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης ἔχει ἀπαντήσει πολὺ ὀρθὰ αὐτὸ τὸ σημεῖον.

Εἶναι πολὺ ἀβέβαιον τὶ ὕψος ἐξαγωγῶν θὰ κερδίσωμεν ἀπὸ τὲς δασμολογικὲς παραχωρήσεις ποὺ μᾶς ἔκαμεν ἡ Ε.Ο.Κ. Ἐνῶ μὲ τὲς μὴ δασμολογικὲς παραχωρήσεις τὲς ὁποῖες δὲν μᾶς ἔχουν κάμει οἱ σοσιαλιστικὲς χῶρες, εἴμαστε βέβαιοι ὅτι γιὰ ὅσο ὕψος ἐξαγωγῶν κάμουν ἐκεῖνες εἰς τὸν τόπον μας, θὰ ἀγοράσουν ἀντίστοιχη ποσότητα ἐκείνων τῶν προϊόντων ποὺ θὰ τοὺς ὑποδείξωμεν ἐμεῖς ὅτι ἔχουμεν ἀνάγκην νὰ ἀγοράσουν.

Κατὰ συνέπειαν, παρ' ὅλον ποὺ φαινομενικὰ μπορεῖ νὰ φαίνεται ὅτι ἐδῶ δὲν ἔχουμεν ἀντάλλαγμα, τὸ ἀντάλλαγμα ποὺ δίδεται ἐδῶ εἶναι πολὺ μεγαλύτερον καὶ πολὺ πιὸ σίγουρο.

Δὲν μπορῶ νὰ ἀντισταθῶ εἰς τὸν πειρασμὸν νὰ πῶ δυὸ λόγια καὶ γιὰ τὸ θέμα τῆς βιομηχανίας, ὄχι γιὰ τίποτε ἄλλο, ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴν μείνουν ἐντυπώσεις.

Τὸ ὅλον θέμα ἔχει παρουσιασθῆ ὅτι, ἐπειδὴ ἐμεῖς ἔχουμεν φτηνὴν ἐργατικὴν δύναμιν, κατὰ συνέπειαν καὶ τὰ κόστα μας θὰ εἶναι χαμηλά. Καὶ ὁ κ. Μιχαλάκης Σαββίδης ἔχει προσθέσει ὅτι, ἐὰν θέλουμε νὰ ἀντεπεξέλθουμε, θὰ πρέπει νὰ διευρύνουμε τὶς βιομηχανίες μας, νὰ τὲς κάμουμε μεγάλες βιομηχανίες.

Ἔχω τὴν γνώμην ὅτι καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐλάχιστα γνωρίζουν ἀπὸ οἰκονομικά, ξέρουν ὅτι σύγχρονη βιομηχανία σημαίνει αὐτοματοποιημένη βιομηχανία καὶ κατὰ συνέπειαν τὸ ποσοστὸν τῆς ἐργατικῆς δύναμης εἰς τὸ τελικὸν ἐμπόρευμα ὅλον καὶ μικραίνει. Καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ σημασία τῆς φτηνῆς ἐργατικῆς δύναμης ὅλο καὶ παρουσιάζει λιγώτερη σημασία.

Κατὰ συνέπειαν δὲν εἶναι ἐπιχείρημα διὰ νὰ προβάλλεται.

Τέλος γιὰ νὰ μὴν καθυστερῶ περισσότερον τὴν Βουλήν, ἔντιμοι κύριοι, συμφωνῶ μὲ τὴν εἰσήγησιν τοῦ Προέδρου ὅπως τὸ Νομοσχέδιον ἀναπεμφθῇ εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ ζητηθοῦν οἱ ἐξηγήσεις τὲς ὁποῖες ζητεῖ ἡ Βουλὴ νὰ δοθοῦν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου καὶ ἡ λῆψις ἀποφάσεως ἀναβάλλονται δι' ἑπομένην συνεδρίαν τοῦ Σώματος. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἡ Κυβέρνησις θὰ διαφωτίσῃ τὰς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς ἐπὶ τῶν δύο ὑποβληθέντων αἰτημάτων :

Πρῶτον, κατὰ πόσον νομικῶς καὶ πρακτικῶς ἡ Συμφωνία Συνδέσεως μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ. παρέχει τὴν εὐχέρειαν τῆς παροχῆς τῆς ἰδιας προνομιακῆς μεταχειρίσεως ἀπὸ δασμολογικῆς ἀπόψεως καὶ εἰς ἄλλας χώρας πλὴν τῶν χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς καὶ δεύτερον κατὰ πόσον ἡ Κυβέρνησις κρίνει εὔλογον καὶ σκόπιμον ὅπως εἰς τὸ παρὸν στάδιον παραχωρήσῃ τοιαύτην μεταχείρισιν εἰς ἄλλας χώρας καὶ ποίας.

Ἐρχόμεθα εἰς τὰ δύο τελευταῖα Νομοσχέδια, τὰ φορολογικὰ Νομοσχέδια ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, καὶ εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ γενικὴ συζήτησις εἶναι κοινὴ καὶ διὰ τὰ δύο, διότι ὑποθέτω τὰ ἐπιχειρήματα θὰ εἶναι τὰ ἴδια.

Ἐπιθυμῶ, ἐν τούτοις, πρὸς διευκόλυνσιν τῆς συζητήσεως νὰ πληροφορήσω τὰ Μέλη τοῦ Σώματος ὅτι ὑπὸ σημαντικοῦ ἀριθμοῦ Βουλευτῶν ἐξεφράσθη ἡ ἄποψις ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 14 θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως, δηλαδὴ «Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Ἐπιβολὴ καὶ Ἐπιστροφὴ τούτων) (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1973» ὅπως τὰ ὑπὸ στοιχεῖα 87.02 προϊόντα, ἤτοι μηχανοκίνητα ὀχήματα καὶ αἱ σχετικαὶ μὲ τὰ προϊόντα αὐτὰ ἐπιβαλλόμεναι νέαι φορολογικαὶ ἐπιβαρύνσεις παραμείνουν ἐν ἐκκρεμότητι διὰ περίοδον μιᾶς ἑβδομάδος διὰ νὰ δοθῇ ἡ εὐκαιρία ὅπως τελεσφορήσουν μερικαὶ ἐπαφαὶ αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἀναληφθῇ μὲ τὴν Κυβέρνησιν ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαφοροποίησιν αὐτῶν τῶν μέτρων.

Ἑπομένως ἡ ἐνώπιόν μας δυνατὴ διαδικασία εἶναι ἡ ἔναρξις τῆς γενικῆς συζητήσεως καὶ ἐπὶ τῶν δύο φορολογικῶν αὐτῶν μέτρων καὶ ἡ λῆψις ἀποφάσεως ἀναλόγως τῶν ἐπιθυμιῶν τῆς Βουλῆς ἐπὶ ἑκατέρου εἰς τὸ πέρας τῆς γενικῆς συζητήσεως.

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐπὶ θέματος διαδικασίας, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

Εὑρισκόμεθα εἰς ἓν στάδιον κατὰ τὸ ὁποῖον τὰ Νομοσχέδια αὐτὰ συνεζητήθησαν εἰς τὰς Ἐπιτροπάς, ἐκυκλοφόρησεν ἡ ἔκθεσις καὶ εὑρισκόμεθα εἰς τὸ στάδιον τῆς ἀνοικτῆς συζητήσεως. Ἐὰν ὑπάρχουν οἱαιδήποτε προτάσεις, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ μεταβιβασθοῦν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἐπὶ οἱουδήποτε θέματος, εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκφρασθοῦν ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς.

Νομίζω πὼς θὰ ἦτο ἀνορθόδοξον ἐὰν παραλείπαμεν τὴν ἀνοικτὴν συζήτησιν καὶ ἡ Βουλὴ ἐδέχετο τὴν ἄποψιν ὅτι ἐπειδὴ ἐξεφράσθη ἡ ἄποψις ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ γίνουν ἐπαφαὶ μετὰ τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ ὡρισμένων θεμάτων διὰ τὰ ὁποῖα ἔγινεν ἐπίσημος συζήτησις εἰς τὰς Ἐπιτροπάς, εἶναι δυνατὸν δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους νὰ μὴν διεξαχθῇ ἀνοικτὴ συζήτησις ἀπὸ τοῦ βήματος. Ἐὰν μετὰ τὴν ἀνοικτὴν συζήτησιν ἀπὸ τοῦ βήματος διαπιστωθῇ ὅτι ἡ Βουλὴ αἰσθάνεται διὰ τὸν α ἢ β λόγον ὅτι ἐπιβάλλεται καὶ πάλιν ἀναφορὰ πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν οἱουδήποτε ἀπὸ τὰ ἀναφερόμενα θέματα, εἶναι δυνατὸν νὰ τὸ πράξῃ, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι δὲν θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ παρεμποδίσωμεν τὴν Βουλὴν νὰ ἐπιληφθῇ τῶν θεμάτων ὡς κατετέθησαν καὶ ὡς ἐκφράζονται ὑπὸ τῶν ἐκθέσεων τῶν Ἐπιτροπῶν καὶ νὰ δεχθῶμεν μίαν παρασκηνιακὴν κίνησιν, ἡ ὁποία νομίζω θὰ δημιουργήσῃ ἕνα φαινόμενον ἀνορθοδοξίας εἰς τὴν Βουλήν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Λυποῦμαι, κύριε Λυσσαρίδη, ἐὰν δὲν κατέστησα σαφὲς τὸ τί ὑπενοοῦσα. Νομίζω ὅμως ὅτι διηυκρίνησα ὅτι πρὸς διευκόλυνσιν τῆς συζητήσεως ἐπιθυμῶ νὰ πληροφορήσω τὸ Σῶμα ὅτι ὑπάρχει αὐτὴ ἡ ἄποψις. Βεβαίως θὰ διεξαχθῇ ἀνοικτὴ συζήτησις καὶ θὰ ἦτο ἀδιανόητον νὰ προϋποθέσω ὅτι τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς ἐπρόκειτο νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ δικαίωμα τῆς ἀνοικτῆς συζητήσεως. Ἐπειδὴ ὅμως κατὰ τὴν συζήτησιν εἶναι δυνατὸν ὁμιληταὶ νὰ ὑποβάλουν τὴν

μίαν ἢ τὴν ἄλλην ἄποψιν ἢ διαζευκτικὰς εἰσηγήσεις, πρὸς διευκόλυνσιν τῆς συζητήσεως ἔχω ἀναφέρει ὅτι ὑπάρχει αὐτὴ ἡ ἄποψις οὕτως ὥστε νὰ μὴν ἐπαναλαμβάνουν πολλοὶ Βουλευταὶ τὰ ἴδια πράγματα τὰ ὁποῖα ἤδη ἔχω ἐγὼ ἀναφέρει.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν τῆς Βουλῆς ὅπως ὑποβάλῃ πρὸς τὸ Σῶμα τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν δύο Νομοσχεδίων.

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, θὰ ἐξακολουθήσωμεν μέχρι τέλους ;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ναί, μάλιστα, μέχρι τέλους. Ἐξαρτᾶται ποίου τέλους, οὐχὶ τοῦ ἰδικοῦ μας.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ὄχι, διότι ὑποτίθεται ὅτι θὰ πάρῃ χρόνον καὶ θὰ ἦτο καλὸν νὰ κάμωμεν ἕνα διάλειμμα καὶ νὰ ἐπανέλθωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νομίζω, ὅτι ἀναλόγως τῆς συζητήσεως, ἀποφασίζομεν περὶ τοῦ διαλείμματος.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἐν τάξει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐκτὸς ἐὰν τὰ Μέλη ἔχουν ἀναγνώσει τὰς ἐκθέσεις καὶ εἶναι ἱκανοποιημένα ἐὰν θεωρηθοῦν ὡς ἀναγνωσθεῖσαι.

Ὑπάρχει οἱοσδήποτε ὁ ὁποῖος ἐπιθυμεῖ νὰ ἀναγνωσθοῦν αἱ ἐκθέσεις ;

Εὐχαριστῶ, κύριε Σαββίδη, θεωροῦνται ὡς ἀναγνωσθεῖσαι καὶ καταχωρίζονται εἰς τὰ Πρακτικά.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος.
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Φάντης (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Ἀνδρέαν Ζιαρτίδην)
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς δύο αὐτῆς συνεδριάσεις συγκροτηθείσας τὴν 21ην καὶ 23ην Ἰουνίου 1973. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς συνεδριάσεις κληθέντες παρέστη-

σαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, οἵτινες καὶ ἀνέλυσαν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τοὺς λόγους οἱ ὁποῖοι ὥθησαν τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ εἰσηγηθῇ τὴν διὰ τοῦ Νομοσχεδίου προτεινομένην αὔξησιν εἰς τὸν φόρον εἰσοδήματος.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ αὔξησις τῶν ἐκ τῆς φορολογίας τοῦ εἰσοδήματος ἐσόδων διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν κατὰ 10%, διὰ τὸ φορολογικὸν ἔτος 1973 μόνον.

Εἰδικώτερον προτείνεται, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ φυσικὰ πρόσωπα, ἡ ἐπιβολὴ ἐπιπροσθέτου φορολογίας ἐκ 10% εἰς τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς τὸ φορολογητέον εἰσόδημα, ἤτοι τὸ εἰσόδημα τὸ ὁποῖον προκύπτει μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου προνοουμένων ἐκπτώσεων, ὑπερβαίνει τὸ ποσὸν τῶν £1.600.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἑταιρείας ἡ προτεινομένη ὡσαύτως ἐκ 10% ἐπιπρόσθετος φορολογία δὲν θὰ λογίζηται διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ ἄρθρου 35 τοῦ βασικοῦ νόμου ὡς φόρος καταβληθεὶς ἢ καταβλητέος ὑπὸ τῆς ἑταιρείας ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος ἐξ οὗ πληρώνονται οἱαδήποτε μερίσματα καὶ οὔτε αὕτη θὰ συνοψίζηται διὰ σκοποὺς εἰσπράξεως, ὡς προνοεῖται ἐν τῷ ἄρθρῳ 36 τοῦ βασικοῦ νόμου, μετὰ τοῦ φόρου τοῦ ἐπιβαλλομένου ἐπὶ τοῦ φορολογητέου εἰσοδήματος εἰς περιπτώσεις καθ' ἃς μερίσματα καταβληθέντα ὑπὸ ἑταιρείας περιλαμβάνονται εἰς τὸ φορολογητέον εἰσόδημα τοῦ μετόχου.

Ἐκ τῆς ὡς ἄνω ἐπιπροσθέτου φορολογίας ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἐπέλθῃ αὔξησις εἰς τὰς δημοσίας προσόδους διὰ τὸ ἔτος 1973 κατὰ £700.000.

Ὡς ἀνεφέρθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἡ ἐπιβολὴ τῆς εἰρημένης ἐπιπροσθέτου φορολογίας ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος κατέστη ἀναγκαία συνεπείᾳ τῶν μεγάλων δαπανῶν τὰς ὁποίας ἐπωμίζεται κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ὁ Προϋπολογισμὸς ἕνεκεν τῶν ἐκ τῆς ἀνομβρίας ἐπιπτώσεων.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τοὺς λόγους οἵτινες ἐπέβαλον τὴν προμνησθεῖσαν ἐπιπρόσθετον φορολογίαν εἰσηγεῖται, τοῦ Προέδρου αὐτῆς διαφωνοῦντος, τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο κατετέθη ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΔΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ (ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥΤΩΝ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου
Ἀνδρέας Φάντης (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Ἀνδρέαν Ζιαρτίδην).
Ἡρακλῆς Χατζηηρακλέους
Σταῦρος Ποσκώτης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἐμελέτησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς δύο αὐτῆς συνεδριάσεις συγκροτηθείσας τὴν 21ην καὶ 23ην Ἰουνίου 1973. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς συνεδριάσεις κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν οἵτινες καὶ ἀνέλυσαν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τοὺς λόγους οἱ ὁποῖοι ὡδήγησαν τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ εἰσηγηθῇ τὰς διὰ τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου προτεινομένας αὐξήσεις.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ αὔξησις τοῦ φόρου καταναλώσεως καὶ τοῦ εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ ἐπὶ ἀριθμοῦ εἰδῶν οὐχὶ πρώτης ἀνάγκης, διὰ λόγους δημοσιονομικῆς καὶ γενικωτέρας οἰκονομικῆς πολιτικῆς.

Εἰδικώτερον αὐξάνεται ὁ φόρος καταναλώσεως ἐπὶ σιγαρέττων ἐπιτοπίου κατασκευῆς, τῶν ὁποίων ἡ λιανικὴ τιμὴ πωλήσεως ὑπερβαίνει τὰ 9 μίλς κατὰ σιγαρέττον. Ἐκ παραλλήλου αὐξάνεται ὁ εἰσαγωγικὸς δασμὸς ἐπὶ τῶν ἐπιβατικῶν αὐτοκινήτων, τῶν ταπήτων καὶ τῶν καπνικῶν προϊόντων.

Αἱ ἐκ τῶν ὡς ἄνω αὐξήσεων ἀναμενόμεναι πρόσθετοι πρόσοδοι ὑπολογίζονται ὅτι θὰ ἀνέρχωνται εἰς £1.300.000 ἐτησίως.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου, ἡ ἐπιβολὴ τῶν ρηθεισῶν αὐξήσεων ἐκρίθη ἀναγκαία ἕνεκεν τῶν ἐπικρατουσῶν σήμερον ἐν τῇ οἰκονομίᾳ συνθηκῶν καὶ κυρίως λόγῳ τῆς προκυψάσης ἀπωλείας προσόδων ὡς ἐκ τῆς μειώσεως τῶν δασμῶν δι' ἐμπορεύματα προερχόμενα ἐκ χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς καὶ τῆς ἀναλήψεως ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως σημαντικῶν δαπανῶν δι' ἀνακούφισιν τῶν ἐκ τῆς ἀνομβρίας πληγέντων γεωργοκτηνοτρόφων. Ὡς ἀναφέρεται ἐπίσης τὰς ὡς ἄνω αὐξήσεις κατέστησαν ἐπιβεβλημένας ἡ ἀνάγκη ἐνισχύσεως ἀφ' ἑνὸς τῶν δημοσίων προσόδων συνεπείᾳ τῆς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ηὐξημένης ἐπιβαρύνσεως τοῦ κρατικοῦ Προϋπολογισμοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἐμφανιζομένη διεύρυνσις εἰς τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου, ἥτις ὑπὸ τὰς παρούσας ἐν τῇ οἰκονομίᾳ συνθήκας, θὰ καταστῇ ἔτι μεγαλυτέρα. Ὡς ἐτονίσθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης καταστάσεως, καὶ ἐν ἢ περιπτώσει ἡ Κυβέρνησις δὲν ἤθελε χωρήσει εἰς τὴν λῆψιν οἱωνδήποτε μέτρων, θὰ εὑρεθῇ ἐν τῷ μέλλοντι εἰς λίαν δύσκολον θέσιν νὰ χρηματοδοτήσῃ οἱονδήποτε προϋπολογισμὸν ἀναπτύξεως, ἢ νὰ ἀντιμετωπίσῃ οἱανδήποτε τυχὸν δημιουργηθησομένην κατάστασιν.

Ἐν σχέσει πρὸς τὸ θέμα τῆς ἐπιλογῆς τῶν δι' ἐπιπρόσθετον φορολογίαν εἰδῶν, ἀνεφέρθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὅτι ἡ ἐπιλογὴ τούτων ἐγένετο κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε αἱ ἐπὶ τοῦ κόστους ζωῆς τῶν χαμηλῶν εἰσοδηματικῶν τάξεων ἐπιπτώσεις νὰ εἶναι κατὰ τὸ δυνατὸν ἀνεπαίσθητοι, κατεβλήθη δὲ ἐκ παραλλήλου πᾶσα προσπάθεια ὥστε ὁ ἀριθμὸς τούτων νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ ἐλάχιστον μὲ τὰς ὀλιγωτέρας ἐπιπτώσεις ἐπὶ τοῦ τιμαρίθμου.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω, ὡς ἐπίσης τὰς εἰς αὐτὴν παρασχεθείσας περαιτέρω ἐπεξηγήσεις ἀπεφάσισε, τοῦ Προέδρου αὐτῆς διατηροῦντος ἐπιφυλάξεις καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς προτεινομένας αὐξήσεις τοῦ εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ ἐπὶ τῶν ἐπιβατικῶν αὐτοκινήτων, νὰ ἐγκρίνῃ, ὑπὸ τὰς περιστάσεις, τὰς ἐπιβληθείσας αὐξήσεις καὶ νὰ εἰσηγηθῇ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχεδίου, ἀφοῦ τροποποιηθῇ ὁ τίτλος αὐτοῦ κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ ἀναφέρηται ὡς «Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν καὶ Προϋπολογισμοῦ εἰσηγουμένη τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ ἐν λόγῳ Νομοσχεδίου καλεῖ διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν ὅπως καταβάλῃ πᾶσαν προσπάθειαν διὰ τὴν κατὰ τὸ δυνατὸν περισυλλογὴν τῶν δαπανῶν αὐτῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλῶ ἐὰν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ὅπως λάβουν τὸν λόγον ἐπὶ οἱουδήποτε ἐκ τῶν δύο θεμάτων ὅσον ἀφορᾷ τὴν γενικὴν συζήτησιν.

Ἐὰν δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, τότε θὰ χωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν.

Ὁ κ. Μιχαλάκης Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ποῖον ἀπὸ τὰ δύο θὰ .....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπὶ οἱουδήποτε ἐκ τῶν δύο ἐπιθυμεῖτε.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Κατ' ἐμὲ τὸ ἕνα εἶναι διαφορετικὸν ἀπὸ τὸ ἄλλο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τὸ ξέρω ὅτι εἶναι διαφορετικόν, ἀλλὰ ὑποθέτω τὰ ἐπιχειρήματα ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἔνδειξιν τῆς ἐπιθυμίας τῆς Βουλῆς περὶ ἐπιβολῆς φόρων θὰ εἶναι τὰ ἴδια. Ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ ὁμιλήσετε χωριστά, δικαιοῦσθε νὰ ὁμιλήσετε μὲ τὴν σειρὰν ποὺ εἶναι ἀναγεγραμμένα.

Πρῶτον εἶναι τὸ φορολογικὸν Νομοσχέδιον ἐπὶ τοῦ Φόρου Εἰσοδήματος. Ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ ὁμιλήσετε ταυτοχρόνως καὶ ἐπὶ τῶν δύο, ἁπλῶς κερδίζομεν χρόνον.

Ὁ κ. Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ παρόντος ἔτους ἡ Βουλὴ ὀρθῶς προεῖδε καὶ συνέστησεν ἀπὸ τότε κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ ἔτους ὥστε οἱ Προϋπολογισμοὶ ἐν καιρῷ νὰ τροποποιηθοῦν διὰ νὰ ἀντιμετωπισθῇ ἡ δεομηνία ἡ ὁποία προεβλέπετο καὶ ἡ ὁποία ἤρχισε νὰ διαφαίνεται ὅτι ἔπληξε τὸν τόπον μὲ τὴν ἀνομβρίαν καὶ ἐζήτησε μάλιστα καὶ τὴν ἀναπροσαρμογὴν τῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς της ὥστε νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἐγκαίρως τὴν κατάστασιν ἡ ὁποία θὰ ἐδημιουργεῖτο.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ Κυβέρνησις μὲ γοργὸν ρυθμὸν προσήγγισε τὰ θέματα αὐτὰ καὶ εὑρισκόμεθα σήμερον εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ ψηφίσωμεν νομοσχέδιον εἰς Νόμον διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ θέματος τῶν ἀνομβριοπλήκτων, ἐπίσης δὲ ἔχομεν ἐνώπιόν μας πρὸς συζήτησιν δύο Νομοσχέδια τὰ ὁποῖα ἐφάπτονται τῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς ὥστε τὰ ἐκ τῆς ἀνομβρίας προβλεπόμενα ἔξοδα ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἀντιμετωπισθοῦν εἴτε ἀπὸ οἰκονομίας εἴτε ἀπὸ τὴν ἀναπροσαρμογὴν τῶν Προϋπολογισμῶν Ἀναπτύξεως καὶ Παγίου Ταμείου, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἀντιμετωπισθοῦν καὶ δι' ἐπιπροσθέτων φόρων καὶ δασμῶν.

Θὰ ἀσχοληθῶ ἐπ' ὀλίγοις μόνον ἐπὶ τοῦ φορολογικοῦ νομοσχεδίου, τοῦ ἐπὶ τοῦ Φόρου Εἰσοδήματος, διὰ νὰ ἐκφράσω τὴν θέσιν ὅτι ὑποστηρίζω πράγματι τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν ἀρχὴν ὅπως αἱ ὑψηλότερον ἀπολαμβάνουσαι τάξεις τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ εἰσφέρουν περισσότερα καὶ ὅπως τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα ἀναλόγως διανέμεται κατὰ τρόπον δίκαιον καὶ ἴσον εἰς ὅλας τὰς τάξεις τοῦ λαοῦ.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι διὰ τῆς τροποποιήσεως αὐτῆς γίνεται, προβλέπεται μᾶλλον, ἡ φορολογία μιᾶς τάξεως ὑψηλῶς ἀμειβομένων εἴτε ἄλλων οἱ ὁποῖοι ἔχουν εἰσοδήματα πέραν τοῦ ποσοῦ τοῦ φορολογητέου, τῶν £1.600 ἐτησίως. Ἀλλὰ ἕνα πρόβλημα, τὸ ὁποῖον ἀπὸ καιροῦ τώρα ἐνῶ θίγεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν συστηματικῶς ἀπὸ τὰς ἐπαγγελματικὰς τάξεις καὶ ἰδιαίτερα ἀπὸ τὴν ἐργατοϋπαλληλικὴν τάξιν, αὐτὸ τὸ εἰσόδημα τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν κλιμάκων φορολογήσεως τοῦ φόρου εἰσοδήματος τῶν χαμηλῶς ἀμειβομένων, δὲν ἠθέλησε νὰ τὸ ἐγγίσῃ, σὲ σημεῖον ὥστε νὰ διατηρῆται ἕνας φορολογητέος δείκτης ὁ ὁποῖος ἀνταποκρίνεται εἰς δεδομένα τὰ ὁποῖα ὑφίσταντο κατὰ τὴν τροποποίησιν τοῦ σχετικοῦ Νόμου κατὰ τὸ 1969. Καὶ ἐνῶ ὁ τιμαριθμικὸς δείκτης ἔχει αὐξηθῇ

ἀπὸ τοῦ 1969 μέχρι σήμερον κατὰ 25% τὰ δὲ βασικὰ ἡμερομίσθια ἔχουν αὐξηθῆ πέραν τοῦ 30%, διατηροῦμεν τοὺς δείκτας αὐτοὺς εἰς τὸ ἴδιον ἐπίπεδον. Καὶ ἐνῶ ἡ ἰδία ἡ Κυβέρνησις διὰ τῶν Λειτουργῶν της τῆς Στατιστικῆς διαδηλώνουν καὶ ὑποστηρίζουν ὅτι μία τετραμελὴς οἰκογένεια σήμερον χρειάζεται νὰ ἔχῃ ἕνα εἰσόδημα περίπου £850 διὰ νὰ ζήσῃ, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ αὐτὸ ἀπὸ στατιστικὰς πρὸ διετίας, δὲν ἔχει προσαρμόσει σήμερον αὐτὴν τὴν φορολογίαν. Οὔτε ἡ Κυβέρνησις δὲν προσῆλθεν ἐγκαίρως δι' εἰδικοῦ νομοσχεδίου νὰ τροποποιήσῃ τὸν περὶ Φόρου Εἰσοδήματος Νόμον ὥστε νὰ ξαλαφρώσουν αἱ χαμηλῶς ἀμειβόμεναι τάξεις ἀπὸ τὴν φορολογίαν αὐτήν, οὔτε ἡ Βουλή, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ εἰσηγηθῇ φορολογικὰ νομοσχέδια, τὰ ὁποῖα ἐκ πρώτης ὄψεως νὰ προβλέπουν μείωσιν τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους, καίτοι πιστεύω ὅτι μὲ μίαν τροποποίησιν μελετημένην δύναται νὰ τὸ πράξῃ. Πιθανὸν εἰς ἕνα τομέα νὰ ἐπέρχεται μείωσις, εἰς τὸ σύνολον ὅμως ἐκ τῆς τροποποιήσεως νὰ μὴν μειώνεται τὸ ἐκ τοῦ Φόρου Εἰσοδήματος εἰσπραχθησόμενον ποσόν.

Βουλευταὶ ἐν καιρῷ δυνατὸν νὰ καταθέσουν νομοσχέδιον πρὸς τροποποίησιν τοῦ περὶ Φόρου Εἰσοδήματος Νόμου ποὺ νὰ προβλέπῃ ὥστε τὸ κατώτερον ὅριον τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ φορολογῆται νὰ αὐξηθῇ ἀπὸ 400 λίρας εἰς £600 λίρας, αἱ δὲ ἐπιπτώσεις διὰ τὴν σύζυγον ἀπὸ £75 νὰ γίνουν £150, αἱ ἐκπτώσεις διὰ κάθε τέκνον κάτω τοῦ 16ου ἔτους ἀπὸ £75 νὰ αὐξηθοῦν εἰς £150, διὰ τὰ παιδιὰ δὲ τὰ ὁποῖα φοιτοῦν εἰς σχολὰς Μέσης Παιδείας ἀπὸ £100 νὰ αὐξηθοῦν εἰς £200, ὅσοι δὲ ἔχουν παιδιὰ καὶ φοιτοῦν εἰς ξένα πανεπιστήμια αἱ ἐκπτώσεις ἀπὸ £400 νὰ ἀνέλθουν εἰς £600, καὶ διὰ ἐξαρτώμενα πρόσωπα ἀπὸ 50 εἰς 100 λίρας. Ἐπίσης δὲν θὰ πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ προνοήσῃ ὥστε καὶ διὰ τοὺς ἐργαζομένους νὰ παρέχεται ἔκπτωσις δι' ἔξοδα παραστάσεων τοὐλάχιστον διὰ ποσοῦ £100 ὅπως παρέχεται καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐπιχειρήσεις, διότι σήμερα εἶναι γεγονὸς ἀναμφισβήτητον ὅτι οἱ ἐργαζόμενοι ὑποβάλλονται εἰς μεγάλα ἔξοδα κυρίως συγκοινωνιακὰ καὶ ἄλλα πηγαινοερχόμενοι εἰς τοὺς τόπους διαμονῆς των εἴτε εὑρίσκονται ἐντὸς τῆς πόλεως εἴτε εὑρίσκονται εἰς τὴν ὕπαιθρον, καὶ δὲν πρέπει καὶ αὐτὸ τὸ προνόμιον νὰ παρέχεται μόνον εἰς ὅσουν ἔχουν ἐπιχειρήσεις ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τοὺς ἐργαζομένους.

Ὡς ἐκ τούτου, κύριε Πρόεδρε, θὰ ἀπόσχω τῆς ψηφοφορίας, οὐχὶ διότι διαφωνῶ μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐπιβαρύνσεως τῆς φορολογίας διὰ τοὺς ὑψηλῶς ἀμειβομένους ἀλλὰ ὡς ἔκφρασιν πικρίας διότι ἡ Κυβέρνησις μέχρι τώρα δὲν ἐξήγγειλε τοὐλάχιστον τὴν διάθεσιν νὰ τροποποιήσῃ τὸν περὶ Φόρου Εἰσοδήματος Νόμον διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ καὶ τοὺς μισθοσυντηρήτους ἢ τοὺς χαμηλῶς ἀμειβομένους εἰσοδηματίας, ὡς ἐξέθεσα ἀνωτέρω.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Ἐπὶ θέματος τάξεως μίαν πρότασιν νὰ κάμω.

Νομίζω νὰ ἀναβληθοῦν τὰ δύο αὐτὰ Νομοσχέδια, διότι ἐκουράσθημεν νὰ τὰ μελετήσωμεν καὶ καλύτερα νὰ ἔλθωμεν τὴν ἑπομένην Πέμπτην νὰ τὰ συζητήσωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Λυποῦμαι, κύριε Ξάνθο, ἀλλὰ ἔχει ἐξετασθῇ τὸ θέμα καὶ αἱ γνῶμαι πολλῶν εἶναι ὅπως συνεχισθῇ ἡ συζήτησις μέχρι συμπληρώσεως. Ἄλλωστε νομίζω ὅτι ἡ κούρασις αὐτὴ δὲν εἶναι μοναδικὸν προνόμιον τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς.

Παρευρίσκομαι καὶ ἐγὼ εἰς τὴν αἴθουσαν τὴν ἰδίαν ὥραν καὶ νομίζω ὅτι μποροῦμεν νὰ ἔχωμεν ἀκόμα ἀρκετὰς δυνάμεις ὥστε μὲ καθαρότητα σκέψεως καὶ κρίσεως νὰ ἀποφασίσωμεν ἐπὶ τοῦ θέματος.

Ὁ κ. Μαλλιώτης.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

Ἔχω νὰ κάμω μίαν τροποποιημένην πρότασιν. Νὰ διακόψωμεν διὰ ἕνα διάλειμμα, νὰ ξεκουρασθῶμεν καὶ νὰ συνεχίσωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Νομίζω ὅτι δὲν ἔχει διαρκέσει ἡ συζήτησις ἐπὶ τόσον χρόνον ὥστε νὰ δικαιολογῆται διάλειμμα.

Μία παράκλησις, ἔστω τροποποιητική, τὴν ὁποίαν ἐγὼ θὰ ὑπέβαλλα, εἶναι ὅπως, εἰ δυνατόν, συντομεύωνται αἱ ὁμιλίαι καὶ δὴ ὅταν πρόκειται ἐπὶ θεμάτων οὐχὶ αὐστηρῶς ἐμπιπτόντων ἐντὸς τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος. Ἀλλὰ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ παρεξηγηθῶ. Οἱοσδήποτε Βουλευτὴς ἔχει τὸ ἐλεύθερον δικαίωμα, τοὐλάχιστον, ἐφ' ὅσον ἐγὼ προεδρεύω, νὰ ὁμιλήσῃ καθ' ὅσον χρόνον καὶ εἰς οἱανδήποτε ἔκτασιν ἐπιθυμεῖ.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Εἶμαι ἐξ ἐκείνων ποὺ πιστεύουν ὅτι τὸ κράτος πρέπει νὰ ἐπιβάλλῃ φορολογίας διὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰς ὁσημέραι αὐξανομένας τακτικὰς καὶ ἐκτάκτους κρατικὰς δαπάνας. Τοῦτο ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι πρέπει ἀβασανίστως νὰ ἐγκρίνωμεν κάθε φορολογικὸν νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον ἀποστέλλεται εἰς τὴν Βουλήν. Ὡς Βουλευταὶ ἔχομεν καθῆκον νὰ μελετήσωμεν σοβαρῶς τὰ ἀποστελλόμενα φορολογικὰ Νομοσχέδια καὶ νὰ ἀκούσωμεν καὶ τὰς ἀπόψεις ἐκείνων τοὺς ὁποίους ἀντιπροσωπεύομεν ἐδῶ. Εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ἤκουσα μετὰ προσοχῆς τὴν Κυβερνητικὴν πλευράν. Μὲ δυὸ λόγια, αὐτὴ εἶναι ὅτι χρειαζόμεθα χρήματα διὰ νὰ βοηθήσωμεν τοὺς ἀνομβριοπλήκτους καὶ διὰ νὰ ἀντιμετωπίσωμεν αὐξημένας κρατικὰς δαπάνας. Καὶ τὰ χρήματα αὐτὰ δὲν ὑπάρχουν. Δι' αὐτὸ καὶ καταφεύγομεν εἰς τὴν φορολογίαν.

Ἐζήτησα καὶ ἤκουσα τὰς ἀπόψεις ἐμπόρων, βιομηχάνων, οἰκονομολόγων, Διευθυντῶν Τραπεζῶν, πρώην Ὑπουργῶν, κ.λ.π. Δυστυχῶς ἢ εὐτυχῶς δὲν εὗρον κανένα νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴν ἄποψιν τῆς Κυβερνήσεως ὅτι χρήματα δὲν ὑπάρχουν. Ὅλοι παρουσιάζουν στοιχεῖα διὰ νὰ ἀποδείξουν ὅτι χρήματα ὑπάρχουν καὶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις μπορεῖ κάλλιστα νὰ βοηθήσῃ τοὺς ἀνομβριοπλήκτους —σημειωτέον ὅτι οὐδεὶς διαφωνεῖ μὲ τὴν παροχὴν βοηθείας εἰς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους. Λέγουν ὅτι ὑπάρχουν χρήματα καὶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις μπορεῖ κάλλιστα νὰ βοηθήσῃ αὐτοὺς χωρὶς νὰ καταφύγῃ εἰς νέας φορολογίας.

Κύριε Πρόεδρε. Σέβομαι τὴν ἄποψιν τῆς Κυβερνήσεως. Σέβομαι ὅμως καὶ τὴν ἄποψιν τῶν ἐπαϊόντων ποὺ εὑρίσκονται ἔξω τῆς Κυβερνήσεως. Εἰς τὸν τομέα τῆς οἰκονομολογίας—ὅπως καὶ εἰς τόσους ἄλλους τομεῖς—δὲν ὑπάρχει βέβαια τίποτε τὸ ἀπόλυτον. Ἕνα ὅμως εἶναι βέβαιον, ὅτι ὁ τομεὺς τῆς οἰκονομίας ἑνὸς τόπου εἶναι ὁ πλέον εὐαίσθητος καὶ ὅτι εἰς αὐτὸν δὲν ὑπάρχουν —πρὸ παντὸς εἰς μίαν χώραν ὅπως ἡ Κύπρος—περιθώρια διὰ λάθη ἢ διὰ πειραματισμούς.

Ἐφ' ὅσον λοιπὸν ὑπάρχουν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι προβλέπουν καταστρεπτικὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου ἐκ τῶν νέων φορολογιῶν διατὶ νὰ ἐπιμένωμεν νὰ ἐπιβάλωμεν τὰς φορολογίας αὐτάς ; Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν ἐλαύνονται ἀπὸ εὐτελῆ συμφεροντολογικὰ ἐλατήρια ἀλλὰ ἀπὸ γνήσιον ἐνδια-

φέρον διὰ τὸν τόπον μας. Νὰ μὴ ζημιωθῇ ἡ οἰκονομία τοῦ τόπου, ἡ ὁποία ἤδη διέρχεται δυσκόλους στιγμὰς καὶ ἡ ὁποία ἐν ὄψει τῆς συνδέσεώς μας μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ. χρειάζεται περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλην φορὰν τόνωσιν καὶ ἐνθάρρυνσιν.

Ὑπάρχουν οἱ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι εἰσηγοῦνται ὅτι ἡ Κυβέρνησις δύναται κάλλιστα νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν κατάστασιν εἴτε μὲ ἐλλειμματικὸν προϋπολογισμὸν εἴτε ἀπὸ τὰ κρατικὰ ἀποθέματα εἴτε ἀπὸ τὰ ἀποθέματα τὰ ὁποῖα εἶναι κατατεθειμένα εἰς τὴν Κεντρικὴν Τράπεζαν ἢ καὶ τέλος διὰ δανείου.

Εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ ψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου ἀναβληθῇ διὰ νὰ δοθῇ ἡ εὐκαιρία περαιτέρω ἐξηγήσεων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὡς πρὸς τὸ ἂν ὑπάρχουν ἢ ὄχι τὰ ἀναγκαῖα ποσὰ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως καί, νὰ μᾶς εἰπῇ, ἐὰν ἡ κατάστασις δύναται νὰ ἀντιμετωπισθῇ δι' οἱουδήποτε ἐκ τῶν ἄνω τεσσάρων τρόπων.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

ΗΡ. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Ἡ ψήφισις φορολογικῶν μέτρων εἶναι πάντοτε δύσκολος καὶ δημιουργεῖ προβλήματα τόσον εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι καλοῦνται νὰ ψηφίσουν τὰ φορολογικὰ μέτρα ὅσον, ἀσφαλῶς, καὶ εἰς διαφόρους τάξεις τοῦ λαοῦ ὡς συνόλου.

Εἰς τὴν παροῦσαν, ὅμως, περίπτωσιν, ἐξετάζων τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἔχει δημιουργήσει ἡ ἐφετεινὴ ἀνομβρία εἰς τὸ σύνολον τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἔχουν ἐπηρεασθῇ ἀπὸ αὐτὸ τὸ σύνολον ποὺ λέγεται Κυπριακὸς λαός, πιστεύω ὅτι εἶναι ἡ μοναδικὴ ἴσως φορὰ κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Βουλὴ δύναται μὲ πολλὴν εὐκολίαν νὰ ψηφίσῃ τὰ φορολογικὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἔχει καταθέσει ἐνώπιον τοῦ Σώματος ἡ Κυβέρνησις διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους :

Αὐτὴ ἡ φορολογικὴ ὡς πρὸς τὸ θέμα τοῦ φόρου εἰσοδήματος ἐπηρεάζει ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι ἔχουν ὑψηλὰ εἰσοδήματα καὶ ἐπηρεάζει καὶ ἑταιρείας εἰς τοιοῦτον σημεῖον ποὺ εἰλικρινῶς πιστεύω ὅτι οὐδόλως ἐπηρεάζεται ἡ ὅλη οἰκονομικὴ ὕπαρξις ἢ καὶ ἡ ὅλη οἰκονομικὴ λειτουργία καὶ ὑπόστασίς των.

Εἰς μίαν τέτοιαν ἐθνικὴν συμφοράν, ὅπως ἔχει χαρακτηρισθῇ ἡ ἐφετεινὴ ἀνομβρία διὰ τὸν τόπον μας, ἔχω τὴν γνώμην, κύριε Πρόεδρε, ὅτι τὸ βάρος, μέρος αὐτοῦ τοῦ οἰκονομικοῦ βάρους, θὰ πρέπει νὰ τὸ ἀναλάβουν αἱ οἰκονομικῶς καλαὶ τάξεις τοῦ τόπου μας, καὶ μάλιστα αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ γίνῃ μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν καὶ ἀπὸ μέρους των διότι εἰλικρινῶς πιστεύω ὅτι δὲν θὰ πρέπει νὰ δημιουργῶμεν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι τάσεις πρὸς τὸν λαόν, πρὸς τὴν μεγάλην πλειοψηφίαν τοῦ λαοῦ, πρὸς ἄλλα πλέον ριζοσπαστικὰ μέτρα. Ἂς μὴ ξεχνῶμεν ὅτι ἡ ἀπὸ μέρους τῶν μεγάλων οἰκονομικῶν ὀργανισμῶν συνεισφορὰ διὰ τῆς φορολογίας διὰ τὴν ἐφετεινὴν κατάστασιν εἶναι προτιμοτέρα παρὰ ἡ οἱαδήποτε ἄλλη μέθοδος τὴν ὁποίαν αὐτὸς ὁ τόπος θὰ ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ ἀντικρύσῃ ἐὰν ἔμενεν ἀβοήθητος ὁ κόσμος ὁπότε θὰ ἐστρέφετο πρὸς διαφόρους κατευθύνσεις καὶ πρὸς διάφορα ἄλλα ρεύματα πολιτικὰ καὶ οἰκονομικά.

Μὲ αὐτὸν τὸν φακὸν ἂς ἀντικρύσῃ τὸ πρόβλημα ἡ τάξις τοῦ ἐμποροβιομηχανικοῦ κόσμου ἢ τῶν ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι ἐπηρεάζονται ἀπὸ τὰς φορολογίας αὐτὰς καὶ ἂς ἀντιληφθοῦν, ἐπὶ τέλους, ὅτι φορολογία αὐτὴ εἶναι τὸ ἐλάχιστον τὸ ὁποῖον δύνανται νὰ προσφέρουν ἐφέτος, δι' ἕνα χρόνον, ποὺ ἡ ἀνομβρία ἔχει δημιουργήσει τρομακτικὰ οἰκονομικὰ χάσματα εἰς τὸν τόπον μας.

Πέραν ὅμως τούτου, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελα νὰ τονίσω ὅτι λυποῦμαι διότι στοιχεῖα καθαρῶς ἐξωκοινοβουλευτικὰ ἀλλὰ εὑρισκόμενα μέσα εἰς τὰς τάξεις τῶν ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι ἀντιτίθενται πρὸς τὴν ψήφισιν τῶν φορολογικῶν αὐτῶν μέτρων προσπαθοῦν διὰ ψευδῶν παραστάσεων νὰ δημιουργήσουν εἰς τὴν κοινὴν γνώμην τὸ αἴσθημα ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει ἀνάγκην αὐτὰ τὰ χρήματα καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι ἀπαραίτητος ἡ ψήφισις τῶν φορολογικῶν αὐτῶν μέτρων.

Ἔχω μπροστά μου ἕνα ἔγγραφον τὸ ὁποῖον κατετέθη καὶ ἐδόθη εἰς ὅλους τοὺς Βουλευτὰς ἀπὸ ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος, ὡς γνωρίζω, εἶναι ἐξ ἐκείνων ποὺ ὁ φίλτατός μου ὁ κ. Λέανδρος Ζαχαριάδης τὸν ἔχει χαρακτηρίσει ὡς ἐπαΐοντα ἐξωκυβερνητικὸν παράγοντα διὰ τὰ οἰκονομικὰ θέματα. Λυποῦμαι ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ μὴν τονίσω ὅτι τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα δίδει εἶναι παραπλανητικὰ διότι ἔρχεται νὰ δηλώσῃ ὅτι διὰ τὴν ἀνομβρίαν ἡ Κυβέρνησις δὲν θὰ χρειασθῇ πέραν τοῦ £1.500.000 εἰς τὸ τέλος, ὡς ὁ ἴδιος, ἐγγράφως, λέγει εἰς τὸ ὑπόμνημά του. Οὐδὲν τούτου ἀναληθέστερον καὶ οὐδὲν τούτου ψευδέστερον. Εἰς τὴν Κύπρον αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὰ ἐπίσημα στοιχεῖα παρουσιάζουν 1.500.000 σκάλες γῆς καλλιεργησίμου τὴν ὁποίαν ἔχει ἐπηρεάσει ἡ ἀνομβρία. Ἐὰν δεχθῶ ὅτι τὰ στοιχεῖα αὐτὰ τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἀληθῆ, πιστεύω δὲ ὅτι εἶναι πέραν τοῦ 1.500.000 σκαλῶν ἡ ἔκτασις, τότε χρειάζεται μόνον διὰ τὴν οἰκονομικὴν κατὰ στρέμμα βοήθειαν τῶν ἀνομβριοπλήκτων γεωργῶν ποσὸν πέντε συνολικῶς ἑκατομμυρίων λιρῶν μὴ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ ποσοῦ ποὺ θὰ παραχωρηθῇ διὰ δάνεια, μὴ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ ποσοῦ ποὺ θὰ παραχωρηθῇ διὰ δάνεια διὰ τοὺς κτηνοτρόφους, μὴ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ ποσοῦ ποὺ θὰ παραχωρηθῇ διὰ περιπλέον ἐπιχορήγησιν τῆς κριθῆς ἡ ὁποία θὰ δοθῇ πρὸς τοὺς κτηνοτρόφους ἀντὶ πρὸς £21.200 μίλς τὸν τόννον εἰς τὴν τιμὴν τῶν 15 λιρῶν. Ἑπομένως δὲν δυνάμεθα, καὶ λυποῦμαι νὰ τονίσω τοῦτο, νὰ στηριζώμεθα εἰς τὸ τί λέγουν οἱ ἔξω τῆς Κυβερνήσεως ἐπαΐοντες οἰκονομολόγοι, ἀλλὰ δυνάμεθα, ἐὰν ἐπιθυμῶμεν νὰ εἴμεθα ὑπεύθυνοι ἄνθρωποι, νὰ στηριζώμεθα εἰς τὸ τί ὑπεύθυνα ἡ Κυβέρνησις μᾶς παρουσιάζει μπροστά μας καὶ ὑπεύθυνα μπροστά μας παρουσιάζεται ἡ εἰκὼν ὅτι μόνον διὰ βοηθήματα, εἴτε εἰς χρῆμα εἴτε ὑπὸ μορφὴν ζωοτροφῶν εἴτε ὑπὸ μορφὴν δανείων, χρειάζονται πέραν τῶν £12.000.000. Εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο δὲ πρέπει νὰ προσθέσωμεν καὶ ποσὸν £4.000.000 τὸ ὁποῖον χρειάζεται νὰ πληρώσῃ ὁ τόπος διὰ νὰ εἰσαγάγῃ καὶ κριθὴν διὰ τὸ ψωμὶ τοῦ λαοῦ ἀλλὰ καὶ ζωοτροφὰς διὰ τὰ ζῶα, καὶ αὐτὴ ἡ διαφορὰ δημιουργεῖται ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ὕπαρξις ἀνομβρίας καὶ εἰς γειτονικάς μας χώρας καὶ εἰς ἄλλας χώρας μεγαλυτέρας καὶ εἰς ἔκτασιν καὶ εἰς πληθυσμόν, ὅπως αἱ Ἰνδίαι, τὸ Πακιστάν, ἡ Κίνα, ἡ μερικὴ ἀποτυχία εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἕνωσιν διὰ τὴν παραγωγὴν σιτηρῶν, κ.λ.π. ἔχουν δημιουργήσει τεραστίαν ζήτησιν. Αὐτὴ ἡ ζήτησις ἔχει δημιουργήσει ἄνοδον τῶν τιμῶν καὶ αὐτὴ ἡ ἄνοδος τῶν τιμῶν σημαίνει διὰ τὸν Κυπριακὸν Προϋπολογισμὸν £4.000.000 διὰ νὰ μποροῦμεν νὰ φᾶμεν ψωμὶ ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ μποροῦν νὰ φᾶν τὰ ἄλογα ἢ τὰ ζῶα ἢ οἱοιδήποτε ἄλλοι οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀνάγκην καὶ ἐκεῖνοι διὰ νὰ συντηρηθοῦν λόγῳ τῆς ἀνομβρίας.

Αὐτὴ εἶναι ἡ κατάστασις ποὺ παρουσιάζεται μπροστά μας ὡς πρὸς τὰς ἐπιπτώσεις τὰς σημερινὰς ποὺ ἔχει δημιουργήσει ἡ ἀνομβρία. Καὶ δὲν ἐξετάζω τὰς νέας οἱασδήποτε ἄλλας ἀπαιτήσεις ποὺ θὰ δημιουργήσουν καὶ θὰ ὑποβάλουν αἱ ἄλλαι τάξεις αἱ ὁποῖαι, ἴσως, θὰ μποροῦν νὰ ἀντικρυσθοῦν καὶ διὰ τοῦ νέου Προϋπολογισμοῦ τοῦ νέου χρόνου ἀκόμη, ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι ὑπάρχει αὐτὸς ὁ χρόνος.

Ἀλλὰ ἐπανερχόμεθα καὶ εἰς τὸ ἕτερον σημεῖον τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται μετὰ τόσης ἐμφάσεως, ὅτι θὰ πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ χρησιμοποιήσῃ τὰ ἀποθέματά της. Δὲν εἶμαι, κύριοι, οἰκονομολόγος, ἀλλὰ εἶμαι ἄνθρωπος μὲ τὸν κοινὸν νοῦν. Καὶ ὁ κοινὸς νοῦς ὁ ἰδικός μου μοῦ λέγει ὅτι ἐὰν σήμερα εὑρισκώμεθα εἰς τὴν θέσιν ὡς Κύπρος νὰ ἀγοράζωμεν ἀκόμη καὶ τὸ χρῆμα ἐκείνων οἱ ὁποῖοι

μᾶς ἐκυβέρνησαν ἐπὶ τόσα χρόνια εὐθηνότερα ἀπὸ τὸ ἰδικόν μας χρῆμα, αὐτὸ ὀφείλεται εἰς τὴν σταθερὰν οἰκονομίαν τοῦ τόπου μας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ἀποθέματα τὰ ὁποῖα, σταγόνα - σταγόνα, ἔχει δημιουργήσει αὐτὸς ὁ τόπος καὶ ἡ Κυβέρνησις καὶ εἰς τὰς ἰδικάς της προσπαθείας καὶ εἰς τὸν ἱδρῶτα ἀκόμη τοῦ λαοῦ ὁ ὁποῖος, ἀσφαλῶς, μὲ τὸν ἱδρῶτα του στηρίζει πάντοτε τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου.

Εἶναι εἰς αὐτὴν τὴν νομισματικὴν κρίσιν ποὺ ὑπάρχει εἰς ὅλον τὸν κόσμον ὀρθὸν μέτρον νὰ ἔλθωμεν αὐτὴν τὴν στιγμὴν νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὰ ἀποθέματα τοῦ ἰδικοῦ μας κράτους καὶ νὰ δημιουργήσωμεν κατάστασιν ἡ ὁποία νὰ ὁδηγήσῃ καὶ τὸ ἰδικόν μας νόμισμα εἰς μίαν πτῶσιν καὶ ποῖοι θὰ ὠφεληθοῦν ἀπὸ αὐτὴν τὴν πτῶσιν ; Ποῖοι εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι εἰς τὴν οὐσίαν θὰ ἔχουν νὰ ὠφεληθοῦν ἀπ' αὐτὴν τὴν πτῶσιν ; Προσωπικῶς πιστεύω ὅτι τὰ 99% αὐτοῦ τοῦ λαοῦ θὰ ἔχουν νὰ ἐπηρεασθοῦν δυσμενέστατα, ἐὰν λάβω ὑπ' ὄψιν μου πόσον ἐπηρεάσθη καὶ ὁ λαὸς καὶ ἡ οἰκονομία τοῦ τόπου ἀπὸ τὴν προηγουμένην πτῶσιν τῆς Κυπριακῆς λίρας.

Δι' αὐτοὺς ὅλους τοὺς λόγους ἀλλὰ καὶ δι' ἕνα ἀκόμη λόγον, ὅτι αὐτὴ ἡ Βουλὴ οὐδέποτε ἀπέρριψεν αἴτημα οἰκονομικὸν οἱουδήποτε τμήματος ἢ μέρους τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ οὐδέποτε ἐφείσθη ὑποστηρίξεως πρὸς οἱονδήποτε αἴτημα τὸ ὁποῖον ὑποβάλλεται εἴτε δι' αὐξήσεις εἴτε διὰ μονιμοποιήσεις εἴτε δι' οἱονδήποτε ἄλλον αἴτημα ποὺ προέρχεται ἀπὸ οἱανδήποτε τάξιν, θὰ ταχθῶ ὑπὲρ τῶν παρόντων φορολογικῶν μέτρων.

Ἐάν, ἑπομένως, ἐπιθυμοῦμεν νὰ εἴμεθα ἔναντι τοῦ ἑαυτοῦ μας—καὶ προσωπικῶς τοὐλάχιστον αὐτὸ θέλω—εἰλικρινεῖς, καὶ ἐπιθυμοῦμεν νὰ εἴμεθα ὑπεύθυνοι ἄνθρωποι, θὰ πρέπει νὰ ἀρθῶμεν πέραν τῶν οἱωνδήποτε σχολίων—μικρῶν ἢ μεγάλων—τὰ ὁποῖα δημιουργοῦνται μὲ τὴν ὕπαρξιν αὐτῶν τῶν φορολογικῶν μέτρων, καὶ ἔχοντες ὑπ' ὄψιν μας καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκονομίας μας καὶ τὰς ἀνάγκας τοῦ μεγαλυτέρου ποσοστοῦ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ νὰ ψηφίσωμεν αὐτὰ τὰ φορολογικὰ μέτρα, ταυτόχρονα δὲ νὰ καλέσωμεν τὴν Κυβέρνησιν ὅπως προσπαθήσῃ νὰ ἐπιβάλῃ ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλυτέρας οἰκονομίας ἀπὸ τοὺς Προϋπολογισμοὺς καὶ ἔχω ὑπ' ὄψιν μου ὅτι ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν δι' ἐπιστολῆς του πρὸς ὅλα τὰ Τμήματα ζητεῖ μὲ τὸν πλέον ἔντονον τρόπον νὰ ὑπάρξῃ οἰκονομία πέριξ τοῦ 10% καὶ ἄνω ἀπὸ οἱαδήποτε κυβερνητικὰ ἔξοδα καὶ κονδύλια. Ἔχω ὑπ' ὄψιν μου ὅτι δι' ἐντάλματος τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν θὰ περιορισθοῦν οἱαδήποτε περιττὰ ἔξοδα εἴτε αὐτὰ λέγονται ἔξοδα εἰς ταξείδια εἴτε αὐτὰ λέγονται ἔξοδα εἰς πρεσβείας εἴτε ὁ,τιδήποτε, καὶ τὸ ἀναφέρω διότι ξέρω ὅτι εἰς τὴν συζήτησιν ἴσως νὰ λεχθοῦν αὐτά. Ἀλλὰ ταυτόχρονα, μαζὶ μὲ τὴν οἰκονομικὴν περισυλλογήν, τὴν ὁποίαν τὸ Κράτος ἐπιβάλλεται νὰ ἐπιβάλῃ, πιστεύω ὅτι θὰ πρέπει ἡ Κυβέρνησις, καὶ ἔχει δώσει πρὸς τοῦτο σαφεῖς ἐνδείξεις πρὸς τὴν Βουλήν, θὰ προχωρήσῃ καὶ εἰς τὴν ἐξεύρεσιν ἐξωτερικοῦ δανείου—δι' αὐτὸ καὶ ἐψηφίσαμεν καὶ πρὸ ὀλίγου τὸν σχετικὸν Νόμον—διὰ νὰ καλύψῃ τὰς ἀνάγκας ποὺ ἔχει δημιουργήσει ἡ ἐφετεινὴ ἐθνικὴ συμφορά, ἐπαναλαμβάνω, ὡς ἔχει χαρακτηρισθῆ καὶ ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας, ποὺ ἔπληξε τὸν τόπον μας.

Δι' ὅλους αὐτοὺς λόγους, κύριε Πρόεδρε, καὶ διότι εἰλικρινῶς προσωπικὰ πιστεύω ὅτι εἶναι πάντοτε καλύτερον νὰ ἔχω ὀλιγοτέρας ἐπιφυλάξεις πρὸς ὅ,τι ὑπεύθυνα, ἀπὸ Κυβερνητικῆς πλευρᾶς, λέγεται, παρὰ πρὸς ὅ,τι ἀνεύθυνα ἀπὸ ἐξωκυβερνητικῆς πλευρᾶς ἀναφέρεται, θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τῶν φορολογικῶν μέτρων, μὲ τὴν συνείδησίν μου ἥσυχον ὅτι αὐτὸ ἐπιβάλλει τὸ καθῆκον μου καὶ ἔναντι τοῦ λαοῦ ὡς συνόλου καὶ εἰδικώτερον ἔναντι τοῦ λαοῦ ὁ ὁποῖος ἔχει πληγῆ ἀπὸ τὴν ἐφετεινὴν ἐθνικὴν συμφοράν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, κατόπιν τῶν ὅσων ἔχομεν ψηφίσει πρὸ ὀλίγης ὥρας καὶ τῶν ὅσων θὰ ἔχωμεν νὰ ψηφίσωμεν εἰς τὸ προσεχὲς μέλλον, εἰς τὸ λίαν προσεχὲς μέλλον, ὅτι ἡ Κυβέρνησις χρειάζεται χρήματα καὶ βεβαίως ἡ Κυβέρνησις δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τὰ χρήματα αὐτὰ πρέπει νὰ τὰ ἐξασφαλίσῃ ἀπὸ τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην πηγήν.

Αὐτὸ σημαίνει ἐπιβολὴν φορολογίας. Ἐγὼ ἴσως ἤμην καὶ ἐξακολουθῶ νὰ εἶμαι εἷς ἐκ τῶν ὑποστηρικτῶν τῆς Κυβερνήσεως ὅταν πρόκειται νὰ ἐπιβληθῇ μία φορολογία, διότι πιστεύω ὅτι κάθε ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος δὲν πληρώνει φόρον, δὲν εἶναι πολίτης, ὅπως εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα ποὺ ἔλεγαν ὅτι εἶναι ἄτιμος.

Λοιπὸν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἤθελα νὰ πῶ εἶναι τὸ ἑξῆς : Ὅτι ἡ φορολογία, ἡ ὁποία σήμερον ἐπιβάλλεται ὡς φόρος εἰσοδήματος, δὲν εἶναι καμμία βαρεῖα φορολογία ἡ ὁποία θὰ ἐπηρεάσῃ ὁποιανδήποτε τάξιν. Τοὺς μόνους ἴσως τοὺς ὁποίους μπορεῖ νὰ ἐπηρεάσῃ εἶναι ὡρισμένους μισθωτούς. Ἀλλὰ διὰ τοὺς ἄλλους εἶναι τόσον ἀσήμαντος ἡ ἐπιβολὴ τῆς παρούσης φορολογίας ποὺ οἰκονομικῶς δὲν θὰ εἶναι καταστρεπτική.

Ἐκεῖνο ὅμως διὰ τὸ ὁποῖον θὰ ἤθελα νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν εἶναι τὸ ἑξῆς : Ὅτι σήμερον μετὰ πάροδον οὐχὶ ἑνὸς μηνὸς ἀκόμη μὲ τὴν σύνδεσίν μας μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγοράν, διὰ νὰ μπορέσωμεν νὰ ἐκμεταλλευθῶμεν τὴν σύνδεσίν μας μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν θὰ πρέπει νὰ κάμωμεν πλείστας ὅσας χρηματοδοτήσεις καὶ ἐπενδύσεις εἰς μεγάλα ἔργα βιομηχανικὰ ἢ καὶ τουριστικὰ ἢ καὶ ἐπεκτάσεις τῶν ὑφισταμένων βιομηχανιῶν μας διὰ νὰ μπορέσωμεν νὰ ἀντεπεξέλθωμεν εἰς τὰς δυσκολίας τὰς ὁποίας θὰ συναντήσωμεν συνδεόμενοι μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγοράν.

Βεβαίως εὐχαριστῶ τὸν συνάδελφον κ. Κωνσταντίνου, ὁ ὁποῖος μᾶς ἔχει ἀναπτύξει οἰκονομολογικῶς ὅτι μὲ τὴν νέαν τάσιν τῶν βιομηχανιῶν τὸ προσωπικὸν ἐλαττώνεται. Φαίνεται ὅτι ὑπετίμησε τὴν νοημοσύνην μας καὶ ἐνόμισεν ὅτι νομίζομεν ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ 1821.

Γνωρίζομεν ὅτι εἰς τὰς βιομηχανίας ἐλαττοῦται συνεχῶς τὸ προσωπικόν, διότι τώρα ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν δημιουργεῖται ὁ αὐτοματισμός. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι δὲν χρειαζόμεθα καὶ ἐργατικὰς χεῖρας αἱ ὁποῖοι πληρώνονται πολὺ πολὺ πιὸ ἀκριβὰ ἀπὸ ὅ,τι πληρώνονται οἱ κοινοὶ ἐργάται.

Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἔχετε ὑπ' ὄψιν σας, κύριοι, εἶναι τὸ ἑξῆς. Ὅτι εἰς τὴν σημερινὴν κατάστασιν ποὺ εὑρισκόμεθα, ἐὰν δώσωμεν ἐσφαλμένας ἐντυπώσεις εἰς τὸ κεφάλαιον, εἴτε αὐτὸ εἶναι Κυπριακὸν εἴτε αὐτὸ εἶναι κεφάλαιον τὸ ὁποῖον ἀνεμέναμεν νὰ εἰσαχθῇ ἐκ τοῦ ἐξωτρικοῦ δι' ἐπενδύσεις, τοῦτο δὲν θὰ εἶναι πολὺ ἥσυχον καὶ δὲν θὰ εἶναι πρόθυμον νὰ καλύψῃ τὰ 230 ἑκατομμύρια λίρας τὰς ὁποίας ὑπολογίζεται ὅτι ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία θὰ συνεισφέρῃ εἰς τὸ πενταετὲς πρόγραμμα ἀναπτύξεώς μας διὰ περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῆς χώρας μας. Διότι ποῖος θὰ ἔχῃ ἐμπιστοσύνην πλέον εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι τοῦ χρόνου δὲν θὰ ἐπιβληθῇ μία νέα φορολογία, ἴσως μεγαλυτέρα ; Διότι, ἐφ' ὅσον ἡ Κυβέρνησίς μας λέγει ὅτι ἡ δαπάνη τὴν ὁποίαν θὰ ἔχῃ εἶναι δέκα ἴσως καὶ δώδεκα ἑκατομμύρια λίραι καὶ ἡ φορολογία, ἡ ὁποία σήμερον ἐπιβάλλεται, εἶναι δύο ἑκατομμύρια λίραι, ἐὰν κανεὶς λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸ τί ἔχει λεχθῇ, θὰ εἶναι αὐτὰ τὰ δύο ἑκατομμύρια «ἔλα Ἀφέντη Θεέ». Εἶναι μόλις ἠρχίσαμεν. Δηλαδὴ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ συμβῇ, πρέπει νὰ ἀναμένωμεν, εἶναι ὅτι μετὰ τὸ ἄνοιγμα τῆς Βουλῆς τὸν Σεπτέμβριον, ἴσως νὰ ἔχωμεν ὡρισμένα νέα Νομοσχέδια δι' ἐπιβολὴν φορολογιῶν, ὁπότε ποῖος εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος εἶναι διατεθειμένος νὰ κάμῃ ἐπενδύσεις καὶ τοποθετήσεις χρημάτων μάλιστα μὲ τὴν δύσκολον σημερινὴν κατάστασιν ἐξευρέσεως χρημάτων ;

Καὶ ἐπίσης εἶναι καὶ τὸ ἄλλο ζήτημα. Ἔχει ἀναφερθῆ καὶ προηγουμένως καὶ ὡς γεγονὸς ἔχει ἐκμανῆ ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Χατζηηρακλέους, ὅταν ἐλέχθη ὅτι διὰ ὡρισμένας βιομηχανικὰς καὶ ἐμπορικὰς συνεργατικὰς ἐπιχειρήσεις δὲν ἐπιβάλλεται φόρος εἰσοδήματος. Ἀλλὰ ἐκτὸς τούτου, δὲν εἶναι μόνον ἡ συνέπεια, δὲν εἶναι μόνον αὐτή. Διότι σήμερον μὲ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ συνεργατισμοῦ ἐλαττώνεται ἡ δραστηριότης τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας καὶ βεβαίως ἀποτέλεσμα τούτου εἶναι καὶ ἡ ἐλάττωσις τῶν ἐσόδων τῆς Κυβερνητικῆς μηχανῆς.

Λοιπὸν μοῦ φαίνεται ὅτι, ἐφ' ὅσον ἐπιβάλλεται εἰς ὅλον τὸν κόσμον, θὰ ἦτο καλὸν καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Ὀργανισμοῦ τούτου νὰ ἐπιβληθῆ μία φορολογία· ὄχι ἐπὶ ὅλων τῶν δραστηριοτήτων του ἀλλ' ἁπλῶς καὶ μόνον ἐπὶ τῶν δραστηριοτήτων τῶν ἐμποροβιομηχανικῶν αἱ ὁποῖαι εἶναι ἔξω τῶν δραστηριοτήτων τοῦ συνεργατισμοῦ.

Ἑπομένως, κύριοι, μοῦ φαίνεται ὅτι θὰ ἠμποροῦσε νὰ ἐξευρεθῆ ἄλλη πλέον κατάλληλος φορολογία, ἡ ὁποία θὰ ἦτο πλέον προσοδοφόρος. Ἔχω ὡς γεγονὸς εἰσηγηθῆ ὡρισμένην, τὴν ὁποίαν δὲν ἔχουν ἀποδεχθῆ. Ἐγὼ προσωπικῶς πιστεύω ὅτι ἡ φορολογία αὐτὴ τοῦ φόρου εἰσοδήματος δὲν εἶναι μὲν βαρεῖα —οὐδεὶς ἔχει ἀναφέρει ὅτι ἡ φορολογία εἶναι βαρεῖα—ἀλλὰ εἶναι τὸ κλῖμα τὸ ὁποῖον θὰ δημιουργήσῃ καὶ ἡ κατάστασις ἡ ὁποία θὰ δημιουργηθῆ καὶ τὰ ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα ἴσως νὰ προκύψουν ἐκ τῆς φορολογίας αὐτῆς διὰ τὸ σταμάτημα τῆς προόδου τῆς ἐκβιομηχανοποιήσεως τοῦ τόπου μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Πόσοι ἐπιθυμοῦν νὰ ὁμιλήσουν διὰ νὰ γνωρίζωμεν τὴν σειράν ; Τέσσαρες. Θὰ δώσω τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Φάντην ποὺ ἐζήτησε προηγουμένως, μετὰ εἰς τὸν κ. Ξάνθον Κληρίδην, εἰς τὸν κ. Χατζηκακοῦ, εἰς τὸν κ. Σαμψὼν καὶ τελικῶς εἰς τὸν κ. Ξενόπουλον.

Ὁ κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ ἐπιβολὴ φορολογίας, οἱασδήποτε φορολογίας, πάντοτε δὲν ἀντικρύζεται εὐχάριστα ἀπὸ τὸν λαὸν καὶ δὲν εἶναι εὐπρόσδεκτος ἀπὸ τὸν λαόν.

Ἐν τούτοις, παρ' ὅλα αὐτά, ἡ δική μας ἡ ὁμάδα, ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἔχει μελετήσει τὰ νομοσχέδια τὰ φορολογικὰ καὶ ἔχει εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ταχθῆ χωρὶς ἐπιφύλαξιν ὑπὲρ τῆς ψηφίσεως αὐτῶν τῶν νομοσχεδίων.

Εἰς τὴν ἀπόφασίν μας αὐτὴν κατελήξαμεν ὄχι ἀβασανίστως—ὅπως ἐπεκαλέσθη τὴν λέξιν ὁ ἀγαπητὸς φίλος κύριος Ζαχαριάδης—ἀλλὰ ἀκριβῶς, ἀντίθετα, ὕστερα ἀπὸ προσεκτικὴν καὶ συγκεκριμένην μελέτην τοῦ ὅλου θέματος.

Εἰς τὴν μελέτην τῶν φορολογικῶν νομοσχεδίων ποὺ εἰσηγεῖται ἡ Κυβέρνησις ἐπήραμεν ὑπ' ὄψιν μας, διὰ νὰ καταλήξωμεν εἰς αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν, βασικὰ δύο παράγοντας :

Πρῶτον, ποῖα στρώματα πρόκειται νὰ ἐπιβαρυνθοῦν μὲ τὴν ἐπιβολὴν αὐτῆς τῆς φορολογίας, μὲ τὰ φορολογικὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως ; καὶ

Δεύτερον, διὰ ποίους σκοποὺς προορίζονται τὰ χρήματα ποὺ πρόκειται νὰ εἰσπραχθοῦν ἀπὸ αὐτὴν τὴν φορολογίαν ;

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτον, τὰ στρώματα τὰ ὁποῖα θὰ ἐπιβαρυνθοῦν πρέπει νὰ ποῦμεν ὅτι εἶναι ἴσως ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἡ Κυβέρνησις ἔχει κάμει τόσον μελετημένην ἐπιβολὴν φορολογίας ὥστε ἀπὸ αὐτὴν τὴν φορολογίαν νὰ ἐπιβαρύνωνται κυρίως τὰ πιὸ εὔπορα στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ. Ἰδιαίτερα ἡ φορο-

λογία ἡ ὁποία ἐπιβάλλεται εἰς τὰ τσιγάρα, ποὺ θεωρεῖται ἕνα εἶδος λαϊκῆς καταναλώσεως, ἔχει ἐπιβληθῆ κατὰ τέτοιον τρόπον ὥστε τὴν πλειοψηφίαν τῶν καπνιστῶν νὰ μὴν τὴν ἐπηρεάσῃ καθόλου. Ἐπηρεάζονται μόνον οἱ καπνισταὶ οἱ ὁποῖοι προτιμοῦν ὡρισμένα ἀκριβὰ τσιγάρα ποὺ σημαίνει ὅτι εἶναι οἱ καπνισταὶ ποὺ κατὰ πλειοψηφίαν εἶναι περισσότερον εὔποροι ἀπὸ τὸν κοινὸν ἄνθρωπον, ἀπὸ τὸν συνηθισμένον, τὸν μὴ ἡμερομίσθιον, τὸν μισθοσυντήρητον.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ φόρου εἰσοδήματος, τὴν αὔξησιν τοῦ φόρου εἰσοδήματος, καὶ πάλιν εἶναι πολὺ προσεκτικὴ ἡ εἰσήγησις τῆς Κυβερνήσεως δεδομένου ὅτι ἡ ἐπιπρόσθετος φορολογία ἐκ 10% ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος ξεκινᾷ ἀπὸ τὸ φορολογητέον εἰσόδημα πέραν τῶν £1.600. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι, ἕνας διὰ νὰ φορολογηθῇ, ἐὰν μὲν εἶναι ἐλεύθερος, πρέπει νὰ ἔχῃ εἰσόδημα γύρω στὲς £2.200 τὸν χρόνον, ἐὰν δὲ εἶναι παντρεμένος μὲ ἕνα ἢ δύο παιδιὰ πρέπει νὰ ἔχῃ εἰσόδημα γύρω στὲς £2.500 τὸν χρόνον, ἡ δὲ αὔξησις τῆς φορολογίας κατὰ 10%, δεδομένου μάλιστα, ὅπως τονίζεται εἰς τὸ νομοσχέδιον, πρόκειται μόνον δι' ἕνα χρόνον, εἶναι πολὺ ἐλαφρὰ διὰ τὰ στρώματα ποὺ ἔχουν εἰσόδημα φορολογητέον πέραν τῶν £1.600. Ἐὰν πρόκειται νὰ κάμῃ κανεὶς κάποιαν κριτικὴν δι' αὐτὸ τὸ φορολογικὸν νομοσχέδιον τῆς Κυβερνήσεως, εἰδικὰ αὐτὸ ποὺ ἀναφέρεται εἰς τὸν φόρον εἰσοδήματος, ἡ κριτικὴ θὰ πρέπει νὰ ἦταν πρὸς τὴν ἀντίθετον κατεύθυνσιν. Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐπροχώρησεν ὅσον ἔπρεπε, ἴσως, τολμηρὰ εἰς τὸ νὰ κάμῃ τροποποιήσεις εἰς τὸν φόρον εἰσοδήματος. Καὶ θὰ μποροῦσαν νὰ γίνουν ἀρκεταὶ τροποποιήσεις εἰς τὸν φόρον εἰσοδήματος πρὸς δύο κατευθύνσεις :

Πρῶτον, πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν χαμηλότερον ἀμειβομένων στρωμάτων ἀπὸ τὸν φόρον εἰσοδήματος αὐξάνοντας τὸ ἀφορολόγητον ποσὸν ἀπὸ τὰς £400 ποὺ εἶναι σήμερα—καὶ ἔχει ἐπιβληθῆ αὐτὸ τὸ ποσὸν ἀπὸ τὸ 1968, ἐὰν δὲν ἀπατῶμαι—εἰς τὰς £500 ἢ £600 καὶ αὐξάνοντας ἐπίσης τὰς ἐκπτώσεις διὰ τὴν γυναῖκα, τὰ παιδιὰ καὶ ἄλλα ἐξαρτώμενα πρόσωπα, καὶ πρὸς τὴν ἀντίθετον κατεύθυνσιν αὐξάνοντας τοὺς συντελεστὰς διὰ τὸν φόρον εἰσοδήματος διὰ τὰ ὑψηλὰ εἰσοδήματα, διὰ τὰ μεγάλα κέρδη.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ δεύτερον μέρος, διὰ ποίους σκοποὺς προορίζονται τὰ ποσὰ ποὺ πρόκειται νὰ εἰσπραχθοῦν, νομίζω ὅτι εἶναι εἰς ὅλους μας γνωστὸν διὰ ποίους σκοποὺς προορίζονται, διότι ὅλοι ἡμεῖς πρὶν ἀπὸ μερικὰ λεπτὰ ἢ πρὶν ἀπὸ μίαν ὥραν περίπου, εἴχαμεν ψηφίσει μὲ ἐνθουσιασμὸν καὶ μετ' εὐχαριστιῶν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν βοήθειαν πρὸς τοὺς ἀνομβριοπλήκτους διὰ τοὺς ὁποίους ἔχομεν ψηφίσει κονδύλιον £5.000.000.

Ὑπάρχει ἕνα ἐπιχείρημα ποὺ τὸ ἐπικαλοῦνται, καὶ ἠκούσθη καὶ εἰς αὐτὴν τὴν συζήτησιν γύρω ἀπὸ τὰ φορολογικὰ νομοσχέδια, καὶ ποὺ προβάλλεται ἀπὸ μερικοὺς «ἐπαΐοντας»—ὅπως τοὺς εἶπεν ὁ κ. Λέανδρος Ζαχαριάδης—ἐξωκυβερνητικοὺς παράγοντας. Εἶναι τὸ ἐπιχείρημα, διατὶ νὰ ἐπιβληθοῦν φορολογίαι οἱαιδήποτε φορολογίαι, ἐφ' ὅσον ἡ Κυβέρνησις ἔχει ἀρκετὰ ἀποθεματικά ; Βεβαίως ἡ Κυβέρνησις μπορεῖ νὰ ἔχῃ ἀποθεματικὰ καὶ κάθε χρόνον φαίνεται ὅτι εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν ὑπάρχει ἕνα κονδύλι μερικῶν ἑκατομμυρίων λιρῶν. Ὅμως, νομίζω ὅτι τὸ νὰ ἐφαρμόσωμεν μίαν πολιτικὴν νὰ παίρνωμεν ἀπὸ τὸ ἀποθεματικὸν μερικὰ ἑκατομμύρια λιρῶν διὰ νὰ ἀντιμετωπίζωμεν ἐκτάκτους ἀνάγκας, ὅπως αὐτὰς τῆς ἀνομβρίας, ἀποτελεῖ πολὺ λανθασμένην δημοσιονομικὴν πολιτικήν, ἡ ὁποία θὰ ἔχῃ πολὺ δυσάρεστα ἀποτελέσματα καὶ δυσαρέστους συνεπείας γενικὰ διὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου.

Ἐὰν ἐξαντλήσωμεν τὰ ἀποθέματα τὰ Κυβερνητικὰ σὲ τέτοιες ἀνάγκες ὅπως αὐτὲς ποὺ δημιουργοῦνται ἀπὸ τέτοιες θεομηνίες, ὅπως ἡ ἀνομβρία καὶ ἄλλες, τότε ἢ πρέπει νὰ ἀναστείλωμεν ὅλα τὰ παραγωγικὰ ἔργα, τὰ ἔργα ὑποδομῆς, τὰ ἔργα βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως, κ.λ.π. ἤ, ἐὰν δὲν θέλωμεν νὰ τὰ ἀναστείλωμεν, ἐφ' ὅσον τὰ ἀποθεματικὰ θὰ τὰ ἐξαντλήσωμεν εἰς τὴν κάλυψιν τέτοιων ἀναγκῶν, πρέπει νὰ ἐξαρτήσωμεν ἀπολύτως τὴν ἀνάπτυξιν τῶν παραγωγικῶν

ἔργων ἀπὸ δάνεια ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, ὁπότε οὐσιαστικὰ εἶναι σὰν νὰ κάμνωμεν τὴν οἰκονομίαν μας ὑποχείριαν εἰς τὸ ξένον κεφάλαιον, εἰς τὰ ξένα δάνεια, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἔχῃ καταστρεπτικὰς συνεπείας διὰ τὴν οἰκονομίαν μας.

Τονίζω ξανὰ ὅτι τὰ φορολογικὰ νομοσχέδια ὅπως κατετέθησαν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν εἶναι πολὺ προσεκτικά, εἶναι δίκαια καὶ ἡ ἰδική μας ἡ παράταξις θὰ ψηφίσῃ χωρὶς καμμίαν ἐπιφύλαξιν αὐτὰ τὰ νομοσχέδια.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ὑποβάλλω ἐκ νέου τὴν ἔκκλησιν ὅπως αἱ ὁμιλίαι, εἰ δυνατόν, εἶναι σύντομοι.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :

Ἐγὼ ἤμουν σύντομος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Συγγνώμην, δὲν ἀποτελεῖ ὑπαινιγμὸν ἐναντίον οἱουδήποτε ὁμιλήσαντος. Εἶναι διὰ τοὺς μέλλοντας νὰ ὁμιλήσουν.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, δὲν εἶμαι ἐναντίον τῆς φορολογίας, εἶμαι ὅμως ἐναντίον τῆς προχειρότητος καὶ τῆς ἀνειλικρινείας. Καὶ τὰ Νομοσχέδια αὐτὰ ἔχουν δύο κύρια χαρακτηριστικά. Ἀνειλικρίνειαν καὶ προχειρότητα.

Καίτοι ἡ Κυβέρνησις λέγει ὅτι ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ δέκα ἑκατομμύρια λίρας διὰ νὰ καλύψῃ ὡρισμένας ἀνάγκας, ἐν τούτοις ἀποστέλλει Νομοσχέδια εἰς τὴν Βουλὴν περὶ αὐξήσεως φόρου εἰσοδήματος καὶ ἄλλων τελῶν ἅτινα ἐφαρμοζόμενα θὰ προσκομίσουν συνολικὸν ποσὸν πέριξ τῶν δύο ἑκατομμυρίων λιρῶν μόνον. Περιπλέον μᾶς λέγει ἡ Κυβέρνησις ὅτι οἱ ηὐξημένοι φόροι θὰ ἰσχύουν μόνον δι' ἓν ἔτος.

Δὲν ὑπάρχει προηγούμενον φορολογικοῦ νομοθετήματος ποὺ ἅπαξ καὶ ἐφαρμοσθῇ νὰ καταλύεται ἐντὸς τακτῆς διορίας ἢ ἑνὸς ἔτους ἢ οἱασδήποτε ἄλλης διορίας. Ἅπαξ καὶ ἐφαρμοσθοῦν ηὐξημένοι φόροι καὶ τέλη, ἡ πεῖρα τοὐλάχιστον μᾶς διδάσκει ὅτι ταῦτα δὲν ὑποβιβάζονται, ἀλλὰ ἀκολουθοῦν συνεπῶς ἀνοδικὴν πορείαν. Πολὺ δὲ περισσότερον ὅταν παραμείνῃ ὑπόλοιπον ἀναγκῶν ὕψους ὀκτὼ ἑκατομμυρίων περίπου λιρῶν.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι εὐθὺς μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τῶν παρόντων Νομοσχεδίων, θὰ μᾶς ἀποσταλῇ καὶ ἕτερον ἢ ἕτερα Νομοσχέδια προνοοῦντα περὶ αὐξήσεως φόρου εἰσοδήματος ἢ καὶ ἄλλων τελῶν.

Ἤδη ὀλίγας ὥρας ἢ ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν κατάθεσιν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Νομοσχεδίων εἰς τὴν Βουλήν, ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία προέβη εἰς τὴν ἐπιβολὴν ἐμμέσου φορολογίας, ἤτοι ηὔξησε τὰ τέλη μεταβιβάσεως ἀκινήτου ἰδιοκτησίας ἀπὸ 4% εἰς 5% καὶ μάλιστα κατὰ τρόπον ἐντελῶς ἀπαράδεκτον. Ἐνῶ τὸ 1966 καὶ τὸ 1970 ἐπεζήτησε μέσῳ τῆς Βουλῆς τὴν αὔξησιν τῶν τελῶν διὰ τῆς τροποποιήσεως τοῦ περὶ Κτηματολογίου (Τέλη καὶ Δικαιώματα) Νόμου, τὸν Ἰούνιον τοῦ 1973 ἀπεφάνθη ὅτι δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως τῆς Βουλῆς διὰ διοικητικῆς πράξεως στηριζομένης ἐπὶ μιᾶς ἀναχρονιστικῆς διατάξεως εἰς τὸν βασικὸν νόμον, ἥτις παρεῖχε τὸ δικαίωμα εἰς τὴν Κυβέρνησιν, εἰς τὸν Κυβερνήτην μᾶλλον ἐπὶ ἀποικιοκρατίας, νὰ τροποποιῇ τὰ τέλη χωρὶς νὰ ἐρωτᾷ κανένα.

Ἀσφαλῶς θὰ εὑρεθοῦν καὶ ἄλλαι παρόμοιαι διατάξεις εἰς ἄλλους νόμους καὶ οὕτω εἶναι δυνατὸν νὰ μᾶς ἐπιβληθοῦν καὶ ἄλλοι ἔμμεσοι φόροι χωρὶς νὰ ζητηθῇ ἡ ἐπέμβασις τῆς Βουλῆς.

Ἐὰν πράγματι ἔχωμεν ἀνάγκην τῶν δέκα ἑκατομμυρίων λιρῶν, καὶ αὐτὸ δὲν τὸ ἀμφισβητῶ, τότε θὰ ἀνέμενα ἓν καλῶς μελετημένον Νομοσχέδιον, ἓν Νομοσχέδιον ποὺ θὰ μᾶς λέγῃ τίνι τρόπῳ θὰ καλυφθῇ τὸ ὑπόλοιπον τῶν ἀναγκῶν τῶν ὀκτὼ ἑκατομμυρίων λιρῶν.

Γνωρίζομεν μόνον ἐπὶ τοῦ παρόντος ὅτι ἔχομεν ἀνάγας ἐκ δέκα ἑκατομμυρίων λιρῶν καὶ ἐνώπιόν μας ἔχομεν ἓν Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἐφαρμόζομεν, θὰ προσκομίσῃ μόνον δύο ἑκατομμύρια λίρας.

Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους καὶ διὰ λόγους ποὺ εἶναι μᾶλλον λόγοι ἀρχῆς, ἔντιμε κ. Πρόεδρε καὶ ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι, δὲν θὰ ψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι. Τὰς ἀπόψεις μου πλειστάκις τὰς ἐξέφρασα ἐπὶ τοιούτων φορολογικῶν νομοσχεδίων.

Δὲν εἶμαι, κύριε Πρόεδρε, ἐναντίον μιᾶς φορολογίας λογικῆς ἀλλὰ εἶμαι ἐναντίον τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία εἰς κάθε μικρὸν χρονικὸν διάστημα παρουσιάζεται μὲ φορολογικὰ νομοσχέδια τὴν στιγμὴν ποὺ παρουσιάζει τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου ὡς θαυμασίαν.

Ἐὰν ἐπειθόμην ὅτι δὲν ὑπῆρχαν ἄλλα μέσα νὰ ἐξευρεθοῦν τὰ χρήματα θὰ ἐψήφιζα τὰ φορολογικὰ νομοσχέδια. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἐπείσθην, εἶμαι ὑποχρεωμένος, κύριε Πρόεδρε, νὰ καταψηφίσω τὰ νομοσχέδια αὐτά.

Ἐλέχθη ἀπὸ προηγουμένους ὁμιλητάς, οἱ ὁποῖοι ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποστηρίξουν τὰ φορολογικὰ αὐτὰ μέτρα, ὅτι ἐμπῆκε φόρος εἰσοδήματος ηὐξημένος κατὰ 10% δι' ἓν ἔτος καὶ ἐφ' ὅσον εἶναι δι' ἓν ἔτος πρέπει νὰ ψηφίσωμεν τὸ νομοσχέδιον. Διερωτῶμαι, ὅμως, κύριε Πρόεδρε, διατὶ ἡ Κυβέρνησις νὰ μὴν φορολογήσῃ ἱδρύματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν ὑπερκέρδη καὶ ἀπαλλάττονται τῆς φορολογίας, δι' ἓν ἔτος ἐπίσης, ὅπως ὑπεβλήθη ἡ ηὐξημένη αὐτὴ φορολογία διὰ τὴν ὁποίαν ὅλοι μᾶς τονίζουν τὴν διάρκειαν τοῦ ἑνὸς ἔτους ; Πιστεύω, κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι συνάδελφοι, ὅτι ἠμπορούσαμεν πολλὰ προβλήματα νὰ ἐπιλύσωμεν, οἰκονομικὰ προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὸν λαόν μας, ἐὰν ἀπεφασίζαμεν ριζοσπαστικὰ νὰ ἐπιλύσωμεν αὐτὰ τὰ προβλήματα. Καὶ ὅταν λέγω ριζοσπαστικά, ἐννοῶ τὴν φορολογίαν καὶ ἐν ἀνάγκῃ τὴν ἐθνικοποίησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς γῆς καὶ τῆς μοναστηριακῆς γῆς. Πολλοὶ θὰ μοῦ ἀπαντήσουν ὅτι τοῦτο τὸ ἀπαγορεύει τὸ Σύνταγμα. Ἐὰν ὅμως ἀποφασίσωμεν νὰ ἐπιλύσωμεν τοιαῦτα προβλήματα ριζοσπαστικῶς τότε θὰ ἀφήσωμεν κατὰ μέρος τὸ Σύνταγμα. Καὶ ἂς μὴν λησμονῶμεν ὅτι εἰς αὐτὸν τὸν τόπον ὅταν συμφέρῃ ὑπάρχει Σύνταγμα καὶ ὅταν δὲν συμφέρῃ εἰς ἐκείνους ποὺ διαχειρίζονται ὡρισμένα θέματα δὲν ὑπάρχει τὸ Σύνταγμα.

Κύριοι, ἡ πραγματικότης εἶναι μία : Φορολογεῖται πάντοτε ὁ Κυπριακὸς λαὸς εἴτε πλούσιος εἴτε φτωχός. Φορολογοῦνται αἱ τάξεις ποὺ ἀποτελοῦν τὸν Κυπριακὸν λαόν, εἴτε βιομηχανικαὶ εἴτε ἐργατικαί, εἴτε ἀγροτικαὶ εἶναι αὗται. Ἐκεῖνοι ποὺ δὲν φορολογοῦνται, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι δὲν πληρώνουν εἰς τὸ δημόσιον, εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι κατέχουν πλεῖστον ὅσον μέρος τῆς περιουσίας τῆς Κύπρου, τῆς κτηματικῆς περιουσίας, αἱ ἐκκλησίαι καὶ τὰ μοναστήρια.

Ἐὰν θέλωμεν πραγματικὰ νὰ ἀντικρύσωμεν τὸ πρόβλημα εἰς τὴν βάσιν του, ἐὰν θέλωμεν πραγματικὰ νὰ ἐπιλύσωμεν πλεῖστα ὅσα οἰκονομικὰ προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὸν λαόν μας, πρέπει νὰ ἀντικρύσωμεν τὸ πρόβλημα εἰς τὴν ρίζαν του. Πρέπει νὰ ἐθνικοποιήσωμεν τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ τὴν μοναστηριακὴν γῆν.

Δὲν συμφωνῶ μὲ ὡρισμένους συναδέλφους οἱ ὁποῖοι λέγουν ὅτι εἶναι δημοκοπικὴ πολιτικὴ τὸ νὰ μὴν ψηφίζωμεν φορολογικὰ μέτρα. Θὰ εἴμεθα, ὅπως εἶπα προηγουμένως, διατεθειμένοι νὰ ψηφίσωμεν φορολογικὰ μέτρα ἐὰν ἐπειθόμεθα ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶναι ἀποφασισμένη νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τὸν τόπον τοῦτον τὰ μέτρα ἐκεῖνα τὰ κατάλληλα ποὺ θὰ ἀπαλλάξουν τὸν λαόν μας ἀπὸ τὴν καταπίεσιν, ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευσιν ποὺ διεξάγεται συστηματικὰ καὶ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ὡς φεουδαρχικὸν σύστημα, τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν μοναστηριῶν.

Εὐχαριστῶ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χατζηκακοῦ, παρακαλῶ.

Κ. ΧΑΤΖΗΚΑΚΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Δὲν θὰ μακρυγορήσω, ἐκ τῆς θέσεώς μου.

Ὅλοι συμφωνοῦμεν ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀνακουφίσωμεν τοὺς ἀνομβριοπλήκτους. Καὶ διὰ νὰ ἀνακουφίσωμεν τοὺς ἀνομβριοπλήκτους χρειαζόμεθα λεφτὰ καὶ τὰ λεφτὰ αὐτὰ μποροῦμεν νὰ τὰ βγάλωμεν μόνον δι' ηὐξημένης φορολογίας. Ὅσοι εἶναι ἐναντίον τῆς ἀνακουφίσεως τῶν ἀνομβριοπλήκτων ἂς ψηφίσουν ἐναντίον τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἐγὼ εὑρίσκω τὰ παρόντα φορολογικὰ Νομοσχέδια ὡς μελετημένα καὶ ἀφοῦ ἡ μεγαλυτέρα ἐπιβάρυνσις βαρύνει τὰς εὐπορωτέρας τάξεις καὶ ἀφοῦ εἶναι ἀνάγκη νὰ κρατήσωμεν τὰ παραγωγικά μας ἔργα καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν ἄνευ ἐξωτερικῶν δανείων καὶ ἐὰν δὲν ἐπιθυμοῦμεν τὴν κατάρρευσιν τῆς οἰκονομίας μας, πρέπει νὰ δεχθῶμεν τὰς ηὐξημένας φορολογικὰς ἐπιβαρύνσεις ὡς αὗται ἐκτίθενται εἰς τὰ παρόντα Νομοσχέδια.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Ξενόπουλος.

Ξ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Θέλω νὰ δηλώσω εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὅτι, ἐφ' ὅσον εἶμαι ὑπὲρ τοῦ νὰ γίνωνται ἔργα εἰς τὸν τόπον αὐτόν, εἶμαι εἰς θέσιν καὶ νὰ δίδω τὴν δυνατότητα εἰς τὸ κράτος ἐξευρέσεως τῶν ἀπαιτουμένων κονδυλίων διὰ τῆς ἐπιψηφίσεως, ὅταν χρειάζεται, καὶ ἀναλόγων φόρων.

Δι' αὐτὸ καὶ θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τῶν προτεινομένων φορολογικῶν μέτρων πλὴν τῆς περιπτώσεως τῶν δασμολογικῶν μέτρων ἐπὶ τοῦ εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ τῶν αὐτοκινήτων, διότι πιστεύω ὅτι ἔχομεν καὶ κάποιαν ἠθικὴν δέσμευσιν ἔναντι τῆς πρὸ μηνὸς περίπου ὑπογραφείσης συνθήκης ἐντάξεώς μας εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα.

Θὰ εἰσηγηθῶ ἀντὶ τούτου τὴν αὔξησιν τελῶν ἐπὶ τῆς ἐγγραφῆς τῶν αὐτοκινήτων καὶ τοῦτο ἵνα συνεισφέρουν εἰς τὸ κράτος καὶ οἱ δικαιούμενοι εἰσαγωγῆς ἀδασμολογήτων αὐτοκινήτων.

Ὡς γνωστὸν τὰ 30–35% τῶν εἰσαγομένων αὐτοκινήτων τυγχάνουν προνομιακῆς μεταχειρίσεως ἀδασμολογήτου εἰσαγωγῆς. Ἀποτέλεσμα τούτου εἶναι νὰ πολλαπλασιάζωνται τὰ μεταχειρισμένα αὐτοκίνητα ἐν Κύπρῳ λόγῳ τῆς συχνῆς ἀλλαγῆς αὐτῶν, ἐφ' ὅσον μὲ τὸ ὑπάρχον σύστημα ἡ οἰκονομικὴ ἐπιβάρυνσις τῆς προνομιούχου αὐτῆς κατηγορίας εἰσαγωγῆς ἀδασμολογήτων αὐτοκινήτων περιορίζεται μόνον εἰς τὴν μικρὰν ἐπιβάρυνσιν τοῦ σημερινοῦ τέλους ἐγγραφῆς μὲ ἀποτέλεσμα πλειστάκις εἰς τὸ σύντομον χρονικὸν διάστημα τῶν δύο ἢ καὶ δύο καὶ ἡμίσεος ἐτῶν παραμονῆς αὐτῆς τῆς προνομιούχου κατηγορίας ἐν Κύπρῳ, νὰ ἀλλάξῃ δύο, τρία ἢ καὶ περισσότερα αὐτοκίνητα μὲ τὸν κακὸν ἀντίκτυπον τῆς πληθώρας μεταχειρισμένων αὐτοκινήτων.

Καιρὸς εἶναι νὰ προσφέρουν καὶ αὐτοὶ μερίδιον τῶν ὅσων καρποῦνται. Δὲν δέχομαι τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι διὰ τῆς προτεινομένης αὐξήσεως τοῦ δασμοῦ εἰσαγωγῆς θὰ εἰσπράξῃ τὸ κράτος £750.000, ἐνῶ ἐὰν αὐξηθοῦν τὰ τέλη ἐγγραφῆς, εἰς τὸ διπλάσιον λόγου χάριν, θὰ εἰσπράξῃ μόνον £500.000.

Ἡ διαφορὰ εἶναι ἐλαχίστη καὶ ὡς ἀνέφερα καὶ προηγουμένως διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ καὶ ἡ προνομιοῦχος κατηγορία θὰ εἰσφέρῃ τὸ ἀνάλογον εἰς τὸ κράτος. Ἄλλωστε μὲ τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν τελῶν θὰ ἔχῃ κακὸν ἀντίκτυπον ἡ αὔξησις εἰς τὸ διπλάσιον, νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἐπηρεάσῃ τὶς πιὸ λαϊκὲς τάξεις αἱ ὁποῖαι χρησιμοποιοῦν καὶ ἀνάλογα μικρὰ αὐτοκίνητα, διότι καὶ ἡ αὔξησις θὰ εἶναι ἀνάλογος. Θὰ ἐπηρεασθοῦν καὶ πάλιν αἱ τάξεις αἱ ὁποῖαι εὐποροῦν.

Ὅθεν εἰσηγοῦμαι ἀντὶ τῆς αὐξήσεως τοῦ εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ τὴν αὔξησιν τῶν τελῶν ἐγγραφῆς.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἐκ τῆς θέσεώς μου, κύριε Πρόεδρε. Διὰ νὰ σᾶς ἀνακουφίσω ὅτι δὲν θὰ κάμω ὁμιλίαν. Δυὸ λόγια μόνον θὰ πῶ.

Ἐλέχθη ὅτι, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν ἀποθέματα, διατὶ δὲν χρησιμοποιοῦνται ; Ἁπλῶς διὰ λόγους τάξεως καὶ διὰ λόγους κατατοπίσεως θὰ πρέπει νὰ ὑπενθυμίζω ὅτι τὸ ἰσοζύγιον συναλλαγῶν τῆς Κύπρου εἶναι τρομακτικὰ ἀρνητικόν, ὅτι τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν γίνεται διὰ παρασιτικῶν πόρων, ἡ οἰκονομία εἶναι ἐπισφαλὴς καὶ εἰς αὐτὰς τὰς περιπτώσεις ἡ ὕπαρξις ἀποθεμάτων εἶναι πολὺ πλέον ἀπαραίτητος παρὰ αἱ οἰκονομίαι αἱ ὁποῖαι στηρίζονται ἐπὶ παραγωγικῶν δυνατοτήτων.

Δεύτερον ἐλλειμματικοὶ προϋπολογισμοὶ εἰς μίαν μεγάλην χώραν καὶ πολὺ περισσότερον εἰς χώρας μὲ θετικὸν ἐμπορικὸν ἰσοζύγιον εἶναι δυνατοί. Ἀλλὰ ἐλλειμματικοὶ προϋπολογισμοὶ εἰς μίαν μικρὰν χώραν ὅπως ἡ Κύπρος θὰ ἔχουν ἀντικτύπους τοὺς ὁποίους αὐτοὶ οἱ ἴδιοι οἱ ὁποῖοι σήμερον τοὺς εἰσηγοῦνται θὰ ἀντιληφθοῦν ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ἡ Κυβέρνησις ἦτο ποτὲ δυνατὸν νὰ ἀποδεχθῇ τὰς προτάσεις των.

Δεύτερον ἐλέχθη ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ Κυβέρνησις χρειάζεται δέκα ἑκατομμύρια λίρας, διατὶ προσέρχεται τώρα μὲ δύο ἑκατομμύρια λίρας καὶ αὐτὸ ἐτέθη ὡς ἐπιχείρημα διὰ νὰ καταψηφίσωμεν καὶ τὰ δύο ἢ διὰ νὰ ἀποδείξωμεν ὅτι εἰς τὸ μέλλον εἶναι δυνατὸν ἡ Κυβέρνησις νὰ ζητήσῃ καὶ νέας φορολογικὰς ἐπιβαρύνσεις. Καὶ τὰ δύο εἶναι ὀρθά. Ἡ Κυβέρνησις θὰ ἦτο δύσκολον νὰ προβάλλῃ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἔστω καὶ σχέδια ἐντὸς μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος διὰ δέκα ἑκατομμύρια λίρας, προϋπολογισμὸν ἔκτακτον δι' αὐτὴν

τὴν εἰδικὴν περίπτωσιν, καὶ τότε εἶναι ποὺ θὰ ἦτο προχειρολόγος ἡ Κυβέρνησις. Εὑρῆκεν ὅτι αὐτὸ ἦτο ἕνα μέτρον τὸ ὁποῖον θὰ μποροῦσε νὰ δώσῃ μίαν ἄμεσον καὶ ἐπείγουσαν ἀνακούφισιν εἰς τὸ πρόβλημα ἐξευρέσεως ταχέως πόρων καὶ θέλω νὰ συμφωνήσω μὲ ἐκείνους ἐκ τῶν συναδέλφων οἱ ὁποῖοι ἐτόνισαν ὅτι εὐτυχῶς αὐτὴν τὴν φορὰν τὰ φορολογικὰ μέτρα στρέφονται κυρίως πρὸς τὰς εὐπόρους τάξεις καὶ ἐπομένως εἶναι ὀλιγώτερον ὀδυνηρά, διότι πάντοτε δυστυχῶς θέλομεν νὰ ἐμφανίζωμεν τὰ φορολογικὰ μέτρα ὅτι εἶναι ὀδυνηρά, ἐνῶ πρέπει νὰ ξέρωμεν ἁπλῶς ὅτι εἶναι ἀναγκαῖα.

Οὔτε εἶναι δυνατὸν νὰ συμφωνήσωμεν μὲ οἱανδήποτε ἀλλαγὴν ἐπὶ τῶν φορολογικῶν μέτρων, διότι τότε θὰ εἶναι ἡ προχειρότης τοῦ νὰ ἀνατρέπωμεν ὅλους αὐτοὺς τοὺς προϋπολογισμούς.

Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου ὡς ἐστάλη ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Διὰ λόγους ἁπλῶς ἀποφυγῆς δημιουργίας παρεξηγήσεων ἔναντι προσώπων μὴ εὑρισκομένων ἐν τῇ Βουλῇ, ἐπιθυμῶ νὰ διευκρινήσω ὅτι εἰς οὐδὲν στάδιον Κυβερνητικοὶ ἐκπρόσωποι κατατοπίζοντες τὸ Σῶμα ἢ ἄλλως πως ἐδήλωσαν ὅτι σκοπεύουν νὰ εἰσπράξουν φόρους ὕψους δέκα ἑκατομμυρίων λιρῶν. Ἁπλῶς ἡ Κυβέρνησις ἀνέφερε τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου, τὰς προϋπολογιζομένας ἢ ὑπολογιζομένας ἀνάγκας ἐν ὄψει τῶν ἐκτάκτων συνθηκῶν ἢ ἄλλως πως, ἀλλὰ ἡ Κυβέρνησις οὐδεμίαν ἔνδειξιν παρέσχε περὶ ἐπιβολῆς προσθέτου ἢ ἀπέκλεισε τὴν ἐπιβολὴν προσθέτου φορολογίας. Αὐτὸ ἁπλῶς πρὸς ἄρσιν πιθανῶν παρεξηγήσεων ἐκ τῆς κακῆς διατυπώσεως τῶν λεχθέντων ὑπὸ μερικῶν ἐκ τῶν ὁμιλούντων.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Νομίζω ὅτι ἐξηντλήθη τὸ θέμα, πιστεύω ὅτι ἐλάχιστα εἶναι δυνατὸν νὰ προστεθοῦν καὶ πιστεύω ὅτι οὐδεὶς πρόκειται νὰ μεταπεισθῇ εἰς τὸ παρὸν στάδιον ἐκ τῆς ἤδη διαμορφωθείσης ὑπ' αὐτοῦ θέσεως ἐξ οἱωνδήποτε τυχὸν λεχθησομένων ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Ὁ κ. Αἰμίλιος Φράγκος.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ :

Δύο λόγια, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

Ἀντιλαμβάνομαι τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους ἡ Κυβέρνησις ὠθήθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ καταθέσῃ τὰ φορολογικὰ Νομοσχέδια καὶ ὡς εἶναι γνωστὸν εἶναι ἡ ἐνίσχυσις τῶν ἀνομβριοπλήκτων.

Δὲν συμφωνῶ μὲ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὴν γνώμην ὅτι ἡ φορολογία αὐτὴ θὰ θίξῃ καθ' οἱονδήποτε τρόπον τὸν λαόν. Πιστεύω ὅτι εἶναι καλὰ μελετημένη φορολογία καὶ ὅτι θὰ θίξῃ περισσότερον τὰς τάξεις αἱ ὁποῖαι ἔχουν σχετικῶς ὑψηλὰ εἰσοδήματα.

Τὸ μόνον σημεῖον ποὺ διαφωνῶ εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔθιξεν ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Ξενόπουλος εἰς τὸν εἰσαγωγικὸν δασμὸν ἐπὶ τῶν αὐτοκινήτων καὶ συμφωνῶ μὲ τὴν εἰσήγησιν ὅπως ὁ δασμὸς αὐτὸς μετατεθῇ εἰς τὸν φόρον ἐγγραφῆς τῶν αὐτοκινήτων καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν τὸ σημεῖον τοῦτο τῶν φορολογικῶν Νομοσχεδίων δὲν θὰ τὸ ψηφίσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ πρώτου φορολογικοῦ θέματος, τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 13, «Ὁ περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τοὺς Γραμματεῖς ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄρθρων καὶ τῶν πλαγιοτίτλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Τροποποίησις τοῦ Δευτέρου Παραρτήματος τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπέρ ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλῶ ὅπως ὑπολογισθῇ καὶ ἡ ἰδική μου ψῆφος ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου.

Ποῖοι ψηφίζουν ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἷς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4.

Παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου τοῦ Νομοσχεδίου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

19.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἷς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τρεῖς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ τελευταῖον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως «Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Ἐπιβολὴ καὶ Ἐπιστροφὴ τούτων) (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 2) Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ ὅπως γίνῃ ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πλαγιοτίτλων καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων καὶ κεχωρισμένως τοῦ Πίνακος κατὰ κονδύλιον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Ἔναρξις ἰσχύος. Ἄρθρον 2ον.

Τροποποίησις τοῦ Τρίτου Πίνακος τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3ον καὶ Πρῶτος Πίναξ.

Τροποποίησις τοῦ Τετάρτου Πίνακος τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4ον καὶ Δεύτερος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὑπάρχει τροποποιητικὴ εἰσήγησις, νομίζω, ὅσον ἀφορᾷ τὸν Πίνακα ἡ ὁποία θὰ τεθῇ εἰς τὴν ψηφοφορίαν πρώτη.

Ὀρθῶς ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ τροποποιητικὴ εἰσήγησις ἀφορᾷ τὰ προϊόντα τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς συζητήσεως ἀνέφερα, δηλαδὴ τὰ ἀναφερόμενα μετὰ ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν 87.02 τῆς δασμολογικῆς κλάσεως τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰ μηχανοκίνητα ὀχήματα.

Ὁ κ. Αἰμίλιος Μιχαηλίδης, παρακαλῶ.

ΑΙΜ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἡ τροποποιητικὴ εἰσήγησις εἶναι ὅπως τὸ σημεῖον αὐτὸ τοῦ Πίνακος διαγραφῇ ἐκ τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἡ μετάθεσις αὐτῆς τῆς φορολογίας εἰς τὰ δικαιώματα ἐγγραφῆς εἶναι θέμα ἄλλου Νομοσχεδίου. Ἐπομένως αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἡ τροποποιητικὴ εἰσήγησις εἶναι ἀπάλειψις τοῦ κονδυλίου αὐτοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἐπιθυμῶ νὰ ὑποδείξω τὸ ἑξῆς :

Τυχὸν ἀπάλειψίς του σημαίνει ἐπιστροφὴν τοῦ δασμολογίου, τὸ ὁποῖον ἔχει καταβληθῆ καὶ εἰσπραχθῆ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς καταθέσεως τοῦ Νομοσχεδίου ἐν τῇ Βουλῇ. Δὲν γνωρίζω ἐὰν αὐτὴ εἶναι ἡ ἐπιθυμία σας ἢ ὄχι, ὁπότε, ἀφ' ἑνὸς μὲν πιθανῶς νὰ δημιουργοῦνται δυσκολίαι ἀπὸ πρακτικῆς πλευρᾶς, πιθανῶς ἐπίσης νὰ εἶναι καὶ ἄδικον ἀπὸ ἄλλης πλευρᾶς.

Ἐὰν ἡ εἰσήγησίς σας εἶναι περὶ μεταθέσεως αὐτοῦ τοῦ εἴδους φορολογίας εἰς ἄλλην φορολογίαν περὶ ἐγγραφῆς τῶν ὀχημάτων, ἡ ὁποία εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ δι' ἄλλου νόμου, τότε ἁπλῶς θὰ ἀναβληθῇ ἡ λῆψις ἀποφάσεως ἐπ' αὐτοῦ τοῦ μέρους τοῦ Πίνακος ὥστε νὰ συνεχίσῃ εἰσπρασσόμενος ὁ ηὐξημένος δασμὸς μέχρις ὅτου ἡ Κυβέρνησις ἢ ἡ Βουλὴ ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ ἀντιθέτου.

Ὁ κ. Χριστοδουλίδης ἐζήτησε τὸν λόγον προηγουμένως.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ἀκριβῶς, κύριε Πρόεδρε, ἤμουν ἕτοιμος νὰ διαδηλώσω ὅτι θὰ ὑπάρξῃ ἕνα χάσμα, ἕνα κενὸν συνεπείᾳ τοῦ ὁποίου θὰ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἐπιστρέψωμεν τοὺς φόρους οἱ ὁποῖοι ἔχουν εἰσπραχθῆ καὶ ἐπειδὴ ἐν τῷ μεταξὺ δὲν θὰ μποροῦμεν νὰ εἰσπράξωμεν ἐκ τῆς ἐγγραφῆς κατ' αὐτὴν τὴν περίοδον, τὰ ἔσοδα θὰ μειωθοῦν.

Συμφωνῶ ἀπόλυτα μὲ τὴν εἰσήγησίν σας ὅπως παραμείνῃ ἡ παράγραφος ὡς μὴ ψηφισθεῖσα οὔτε ἀπαλειφθεῖσα μέχρι τῆς καταθέσεως ἀντιστοίχου προνοίας, εἴτε δι' ἄλλου νόμου εἴτε δι' ἄλλης σχετικῆς τροποποιήσεως, ὥστε νὰ καλυφθῇ καὶ ἐκ τῆς φορολογίας τῶν αὐτοκινήτων τὸ ἀντίστοιχον προνοούμενον ἔσοδον διὰ τὸ κράτος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Λυποῦμαι νὰ διαφωνήσω ριζικῶς ὡς πρὸς τὴν διαδικασίαν.

Ἡ Βουλή, ὅταν ἀντιμετωπίζῃ ἓν Νομοσχέδιον, τὸ ἐγκρίνει ἢ τὸ ἀπορρίπτει καὶ δὲν δικαιοῦται, πρῶτον, ἡ ἰδία νὰ θέσῃ φορολογικὰ μέτρα, διότι αὐτὸ εἶναι μόνον δικαίωμα τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν. Ἐὰν παραμείνῃ σημαίνει ὅτι παραμένει, ἐκτὸς ἐὰν ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου γενικά.

Πιστεύω δὲ ὅτι τὰ ἴδια προβλήματα τὰ ὁποῖα δημιουργοῦνται τώρα θὰ δημιουργηθοῦν καὶ ἀργότερα. Ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι παραμένει καὶ ἡ Κυβέρνησις —ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Βουλὴ κλείει—ἀρχίσῃ διαπραγματεύσεις καὶ μετὰ 3 ἢ 6 μῆνας ἀποφασίζῃ τὸ α ἢ τὸ β, τότε εἶναι ποὺ θὰ δημιουργηθοῦν τὰ προβλήματα. Τί θὰ γίνῃ μὲ ὅλους τοὺς δασμοὺς οἱ ὁποῖοι ἐν τῷ μεταξὺ θὰ εἰσπράττωνται ἀπὸ τώρα μέχρι τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἀρχίσῃ ἡ νέα φορολογία νὰ ἰσχύῃ καὶ θὰ καταργηθῇ ἴσως ἡ φορολογία αὐτή ;

Ἐγὼ εἰσηγοῦμαι ὅτι τὸ θέμα, ὅπως τίθεται εἰς τὴν Βουλήν.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριε Λυσσαρίδη, ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπετε, ἁπλῶς μίαν διακοπὴν διὰ νὰ συζητῶμεν ἐπὶ τῶν ἰδίων θεμάτων. Παρακαλῶ μὴν διακόψετε τὴν ὁμιλίαν σας, μίαν παρατήρησιν ἁπλῶς.

Ὁμιλοῦντες περὶ ἀναβολῆς ὁμιλοῦμεν περὶ ἀναβολῆς μιᾶς ἑβδομάδος. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν ἀναβολὴν μέρους τοῦ Πίνακος, μόλις πρὸ ὀλίγου, προτοῦ ἀρχίσῃ ἡ συζήτησις—καὶ ὀφείλω νὰ τὸ ἀναφέρω αὐτὸ εἰς τὴν Βουλὴν—ἐζήτησα γνωμοδότησιν καὶ μοῦ ἐλέχθη ὅτι τοῦτο εἶναι δυνατόν. Νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις καὶ ἡ λῆψις ἀποφάσεως ἐπὶ τμήματος τοῦ Νομοσχεδίου ἐὰν οὕτως ἐπιθυμῇ ἡ Βουλὴ δεδομένου ὅτι πρόκειται περὶ Πίνακος καὶ θὰ ἀναφέρωνται κατ' ἀπαρίθμησιν τὰ γεγονότα.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Δὲν ἀμφισβητῶ αὐτὸ τὸ δικαίωμα. Πιστεύω ὅτι ἔχετε ὅλα τὰ δικαιώματα καὶ ἑπομένως δὲν εἶναι ἀμφισβήτησις τῶν δικαιωμάτων τῆς Βουλῆς, ὑποδεικνύω ἁπλῶς τὸ ἀνορθόδοξον τοῦ θέματος.

Ἀσφαλῶς ἡ Βουλὴ ἔχει αὐτὸ τὸ δικαίωμα. Εἰσηγοῦμαι ὅπως ἡ ψηφοφορία εἶναι κατὰ πόσον θὰ παραμείνῃ ἢ θὰ ἀπαλειφθῇ. Ἐὰν ὅμως ἐπιμένουν εἰς τὴν εἰσήγησιν καὶ πάλιν ὅταν θὰ ὁρισθῇ ἡ ὥρα τοῦ Πίνακος θὰ ἐρωτήσετε ἐὰν ὑπάρχουν ἐνστάσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἁπλῶς ἤθελα νὰ τονίσω, κύριε Πρόεδρε, ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἀποφανθῇ τὸ Σῶμα ἐπὶ τοῦ ζητήματος προτοῦ παραπεμφθῇ εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀσφαλῶς. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἁπλῶς διὰ νὰ μὴν εἶναι πλέον μακρόχρονος ἡ συζήτησις, ἂς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ διευκρινήσω τὴν ἄποψιν ὡς ἐγὼ τοὐλάχιστον τὴν ἀντελήφθην.

Οὐδεὶς ἐκ τῶν εἰσηγητῶν εἰσηγεῖται τὴν ἀπάλειψιν εἰς τὸ παρὸν στάδιον αὐτῆς τῆς προνοίας, διότι τοῦτο θὰ ἐσήμαινεν ἐπιστροφὴν δασμῶν καὶ τὰ διαγραφέντα ὑπὸ τοῦ κ. Χριστοδουλίδη καὶ ἄλλων προηγουμένως ὡς συνέπεια.

Ἡ εἰσήγησις εἶναι ὅπως ἡ λῆψις ἀποφάσεως ἐπὶ τοῦ τμήματος ἐκείνου τοῦ Πίνακος, τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται εἰς τὰ μηχανοκίνητα ὀχήματα, ἀναβληθῇ μέχρι τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος ἢ μέχρι καταθέσεως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἄλλου Νομοσχεδίου καὶ λήψεως ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς ἀποφάσεως, καὶ ἂς μὴ λεχθῇ ὅτι πρόκειται περὶ τῆς τελευταίας συνεδρίας τῆς Βουλῆς, διότι ἐὰν ὅλα αὐτὰ ἔχουν συζητηθῇ εἶναι δυνατὸν νὰ διορθωθοῦν.

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Μοῦ φαίνεται εἶναι πολὺ ἀνορθόδοξος αὐτὸς ὁ τρόπος νὰ βάλωμεν τὸν κόσμον νὰ πληρώνῃ τελωνεῖα εἰς μεγάλα ποσά. Π.χ. εἰς ὡρισμένα αὐτοκίνητα μποροῦν νὰ πληρωθῶσι 400 ἢ 500 λίραι διαφορά, καὶ μετὰ νὰ καταργηθῇ αὐτὸς ὁ Νόμος.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο καλύτερον θὰ ἦτο τὸ ἑξῆς : Νὰ ζητηθῇ ἡ γνώμη τῆς παρούσης Βουλῆς κατὰ πόσον θὰ ἦτο διατεθειμένη νὰ τὸ ψηφίσῃ ἢ ὄχι. Ἐὰν δὲ εἶναι διατεθειμένη, τότε νὰ τὸ ψηφίσωμεν, νὰ περάσῃ ὅπως εἶναι διὰ νὰ ξεμπερδεύωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Συγγνώμην, κύριε Σαββίδη, αὐτὸ δὲν ἀποτελεῖ εἰσήγησιν. Αὐτὸ ἀποτελεῖ ὑποχρέωσιν νὰ τὸ πράξω. Βεβαίως αὐτὸ θὰ πράξω. Ἁπλῶς κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Πίνακος ἐξεφράσθη μία τροποποιητικὴ πρότασις τὴν ὁποίαν τώρα τὸ Σῶμα συζητεῖ. Οὔσα τροποποιητικὴ πρότασις θὰ τεθῇ πρῶτα εἰς ψηφοφορίαν καὶ ἐὰν ἀποτύχῃ αὐτὴ θὰ χωρήσωμεν εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Ὁ κ. Μιχαηλίδης.

ΑΙΜ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι ὀρθῶς ἀντελήφθητε τὴν πρόθεσιν ὄπισθεν τῆς εἰσηγήσεως διὰ τροποποίησιν καὶ ἐφ' ὅσον δηλώνετε ὅτι καὶ νομοτεχνικῶς εἶναι δυνατὴ αὐτὴ ἡ διαδικασία, ἡ εἰσήγησίς μου λαμβάνει τὴν μορφὴν ὡς ἐσεῖς τὴν διετυπώσατε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Θέλω νὰ ἐπισημάνω τὸν ἐξῆς κίνδυνον τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἔχετε ὑπ' ὄψιν καὶ νὰ τονισθῇ καὶ πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν. Δι' αὐτοκίνητα τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν ἔχουν πληρώσει τὸν εἰσαγωγικὸν δασμὸν ηὐξημένον καὶ συνεπῶς δὲν θὰ ἐπιστραφῇ, νοουμένου ὅτι θὰ βάλωμεν χρονικὴν περίοδον τῆς φορολογίας αὐτῶν τῶν αὐτοκινήτων νὰ ἀπαλλαγοῦν τῆς περιπλέον φορολογίας διὰ τὴν ἐγγραφήν, πρέπει νὰ ληφθῇ μία πρόνοια ὥστε τὰ αὐτοκίνητα αὐτὰ νὰ μὴν ὑποστοῦν καὶ τὰς δύο φορολογίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριε Χριστοδουλίδη, νομίζω προτρέχομεν ὀλίγον τοῦ θέματος. Ἀκόμη δὲν ἔχει ἀποφανθῇ ἡ Βουλὴ ἐὰν θὰ δεχθῇ ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ θέματος. Ἐὰν ἡ Βουλὴ τὸ δεχθῇ ὑποθέτω ἡ Κυβέρνησις θὰ εὕρῃ τοὺς νομοτεχνικοὺς τρόπους καὶ ἐὰν δὲν εἶναι πρακτικῶς δυνατὸν πάραυτα, ὑποθέτω θὰ ὑποβάλῃ ἔκθεσιν ὅτι δὲν εἶναι πρακτικῶς ἐφαρμόσιμος αὐτὴ ἡ μετατροπὴ τοῦ φόρου ἢ ἐὰν εἶναι πρακτικῶς ἐφαρμόσιμος θὰ μᾶς πῇ καὶ οἱ Βουλευταὶ θὰ ἔχουν τὴν εὐκαιρίαν τότε.

Νομίζω ὅτι ἀσκόπως συζητεῖται τὸ ἴδιον θέμα. Ἐὰν εἶναι σαφὴς ἡ εἰσήγησις θὰ τὴν ἐπαναλάβω. Οὔσα τροποποιητικὴ εἰσήγησις ψηφίζεται πρώτη. Ἡ εἰσήγησις εἶναι ὅπως ὅλα τὰ ἐπὶ τοῦ Πίνακος ἀναγραφόμενα προϊόντα καὶ ἐμπορεύματα, τὰ ὁποῖα περιγράφονται ὡς μηχανοκίνητα ὀχήματα, παραμείνουν πρὸς συζήτησιν καὶ λῆψιν ἀποφάσεως μέχρι τῆς προσεχοῦς συνεδρίας τοῦ Σώματος ἢ οἱασδήποτε ἄλλης συνεδρίας τοῦ Σώματος, ὡς ἤθελε καθορισθῇ ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος ἐντὸς τῶν τακτῶν χρονικῶν προθεσμιῶν.

Ἐπὶ θέματος τάξεως, κύριε Σαββίδη, ἢ ἐπὶ θέματος οὐσίας ;

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶχα εἰσηγηθῇ προηγουμένως εἶναι τὸ ἑξῆς :

Διατὶ νὰ ἀποφασίσωμεν ἐὰν ξεύρωμεν ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν πρόκειται νὰ ψηφίσῃ αὐτὸ τὸ ὁποῖον θὰ εἰσηγηθῶμεν τὴν ἄλλην ἑβδομάδα ; Νὰ τελειώνωμεν τώρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Γιὰ νὰ γνωρίζωμεν, κ. Σαββίδη, ἐὰν πρόκειται νὰ τὸ ψηφίσῃ ἡ ὄχι ἡ Βουλὴ πρέπει πρῶτα νὰ γνωρίζωμεν ἐὰν δέχεται ἀναβολήν, ὑποβάλλω εὐσεβάστως. Διαφορετικῶς δὲν ἔχω τρόπον—ἐσεῖς μπορεῖ νὰ γνωρίζετε—ἀλλὰ ἐγὼ δὲν ἔχω τρόπον νὰ γνωρίζω ἐὰν ἡ Βουλὴ τὸ ἐπιθυμῇ ἢ ὄχι.

Ποῖοι εἶναι ὑπὲρ τῆς προτάσεως τῆς ἀναβολῆς αὐτοῦ τοῦ μέρους τοῦ Πίνακος, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ τὰ μηχανοκίνητα ὀχήματα ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

11.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἡ εἰσήγησις ἀπορρίπτεται.

Παρακαλῶ ὅπως συνεχίσωμεν μὲ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τῶν ἄρθρων 1, 2, 3, 4 καὶ τῶν Πινάκων ὡς ἔχουν ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

13.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἔπρεπε νὰ βάλετε κάθε φορολογίαν ξεχωριστά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἶναι ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις. Εἰς τὴν ἄλλην θὰ μπῇ ξεχωριστά. Εἶναι ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις εἰς τὸ παρὸν στάδιον.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ὄχι δὲν εἶναι αὐτό. Ὑπάρχουν καὶ διὰ τὰ τσιγάρα, ὑπάρχουν καὶ διὰ τὰ χαλιά, ὑπάρχουν καὶ διὰ τὰ αὐτοκίνητα.

Νὰ μποῦν ξεχωριστά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν θὰ μποῦν ξεχωριστά.

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παρακαλῶ ὅπως χωρήσωμεν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνεται διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἄρθρων καὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν προϊόντων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸν Πίνακα κεχωρισμένως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν ;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τρίτην ναί, ἐφ' ὅσον ἔστω καὶ ἓν Μέλος ἐπιθυμεῖ θὰ ἀκολουθήσωμεν αὐτὴν τὴν διαδικασίαν. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων 1, 2, 3, 4 καὶ εἰς τὸν Πίνακα θὰ ψηφίσωμεν ἐπὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν προϊόντων.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Δὲν νομίζω νὰ ὑπάρχῃ ἔνστασις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ὁ κ. Σαββίδης νομίζω ἔχει ἔνστασιν.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Δὲν νομίζω ὅτι ἔχει ἔνστασιν, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Τότε ἡ τρίτη ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Παρακαλῶ, δὲν ἔχουν καταμετρηθῆ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

13.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Κύριε Σαββίδη, εἶσθε ὑπὲρ ἢ ἐναντίον ;

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

Ὑπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ποῖοι ψηφίζουν ἐναντίον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τρεῖς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τέσσαρες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Τὸ Νομοσχέδιον ἐγκρίνεται εἰς νόμον.

Αὐτὸ ἐξαντλεῖ τὸ δεύτερον Κεφάλαιον.

Τὸ τρίτον Κεφάλαιον—Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλῶ τοὺς κυρίους Γραμματεῖς ὅπως καταθέσουν τὰ οἱαδήποτε ὑπάρχοντα Νομοσχέδια καὶ Ἔγγραφα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ τοῦ Διακυβερνητικοῦ Ναυτιλιακοῦ Συμβουλευτικοῦ Ὀργανισμοῦ (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων τῆς Βουλῆς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Γεωργικῶν Λιπασμάτων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Δὲν γνωρίζω ἐὰν ἡ Ἐπιτροπὴ Γεωργίας ἐπίσης ἐνδιαφέρεται. Παραπέμπεται καὶ εἰς τὰς δύο Ἐπιτροπὰς Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ Γεωργίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ τῆς Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας διὰ Συνεργασίαν εἰς τοὺς Τομεῖς τῆς Ἐπιστήμης καὶ τοῦ Πολιτισμοῦ (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν τῆς Βουλῆς.

Κεφάλαιον Δ δὲν ὑπάρχουν θέματα ἀναγεγραμμένα.

Ἡ ἑπομένη συνεδρία τοῦ Σώματος ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν, μὲ θέματα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὰ ἀκόλουθα:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία :

(1) Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμος τοῦ 1973.

(2) Ὁ περὶ Ἐλέγχου Ἐνοικίων (Ὑποστατικὰ Ἐργασίας) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1970.

(3) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(4) Οἱ περὶ Οἰκοδομῶν καὶ Ἔργων Μηχανικῶν Κατασκευῶν (Ἀσφάλεια, Ὑγεία καὶ Εὐημερία) Κανονισμοὶ τοῦ 1973.

(5) Οἱ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας (Πολεοδομικὸν Συμβούλιον) Κανονισμοὶ τοῦ 1973.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης συνεδρίας τῆς Βουλῆς.

(Ὥρα λήξεως 9.33 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Κληρίδης Ξάνθος
Κόσιης Νῖκος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Γεώργιος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ ἐπέκτασις τῶν δημοτικῶν ὁρίων διὰ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐφαρμογὴ ὀρθῆς πολεοδομικῆς πολιτικῆς—Ἡ κατασκευὴ ὁδῶν εἰς τὸν χῶρον ὅπου θὰ μετακινηθῇ τὸ χωρίον Παληάμπελα καὶ ἀπαλλοτρίωσις ἰδιωτικῆς περιουσίας διὰ τὴν μετακίνησιν τοῦ χωρίου Θελέτρα—Ἡ ἀλλοίωσις τοῦ συστήματος προσλήψεως ἀποφοίτων Πανεπιστημίων εἰς τὴν Δημοσίαν Ὑπηρεσίαν καὶ τὰ ὑπάρχοντα κριτήρια διὰ τὴν σειρὰν προτεραιότητος).

(2) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 11) τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(3) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμεῖον Ἀναπτύξεως) Νόμου (Ἀρ. 4) τοῦ 1973, αἱ ἐπ' αὐτοῦ παρατηρήσεις τοῦ κ. Ξάνθου Κληρίδη, καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(4) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 12) τοῦ 1973, αἱ ἐπ' αὐτοῦ παρατηρήσεις τοῦ κ. Κ. Παπαδημητρίου, καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(5) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Συμβάσεως περὶ Ἀπαγορεύσεως τῆς Ἀναπτύξεως, Παραγωγῆς καὶ Ἐναποθηκεύσεως Βακτηριολογικῶν (Βιολογικῶν) καὶ Τοξικῶν Ὅπλων καὶ τῆς Καταστροφῆς τούτων (Κυρωτικὸς) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(6) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Δανείου (Ἀνάπτυξις) (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(7) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ Νόμου (Ἀρ. 13) τοῦ 1973, αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Η. Χτζηηρακλέους, Γ. Μαλλιώτης, Χ. Μιχαηλίδης, Κ. Παπαδημητρίου, Μ. Σαββίδης, Α. Σωτηριάδης, Ε. Παπαϊωάννου, Β. Λυσσαρίδης) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(8) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τοῦ Στρατοῦ τῆς Δημοκρατίας (Σύνθεσις, Κατάταξις καὶ Πειθαρχία) (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1973, ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Φ. Παρασκευαΐδης, Η. Χατζηηρακλέους, Ξ. Κληρίδης, Ν. Σαμψὼν) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(9) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ὀργάνων Τοπικῆς Διοικήσεως (Παράτασις τῆς Θητείας) Νόμου τοῦ 1973, ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Β. Λυσσαρίδης, Χρ. Χριστοφίδης, Κ. Παπαδημητρίου) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(10) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Φορολογίας Ἱπποδρομιακῶν Στοιχημάτων Νόμου τοῦ 1973, ἡ ἐπ' αὐτοῦ ἀγόρευσις τοῦ κ. Αἰμ. Μιχαηλίδη καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(11) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμφωνίας ἐπὶ τῶν Ὁδικῶν Σημάτων (Κυρωτικοῦ) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(12) Ἔκθεσις ἐπὶ τῶν περὶ Μηχανοκινήτων Ὀχημάτων καὶ Τροχαίας Κινήσεως Κανονισμῶν τοῦ 1973 καὶ ἔγκρισις αὐτῶν.

(13) Συνέχισις τῆς συζητήσεως (Η. Χατζηηρακλέους, Λ. Ζαχαριάδης, Β. Λυσσαρίδης, Χ. Μιχαηλίδης, Ξ. Κληρίδης, Ν. Σαμψών, Μ. Σαββίδης, Προεδρεύων (Τ. Παπαδόπουλος), Ντ. Κωνσταντίνου) ἐπὶ τοῦ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρου Καταναλώσεως Νόμου τοῦ 1973 ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως καὶ λήψεως ἀποφάσεως διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

(14) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1973 καὶ τοῦ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως (Ἐπιβολὴ καὶ Ἐπιστροφὴ τούτων) (Τροποποιητικοῦ) (Ἀρ. 2) Νόμου τοῦ 1973, ἡ ἐπ' αὐτῶν διεξαχθεῖσα συζήτησις (Κ. Χριστοδουλίδης, Λ. Ζαχαριάδης, Η. Χατζηηρακλέους, Μ. Σαββίδης, Α. Φάντης, Ξ. Κληρίδης, Ν. Σαμψών, Κ. Χατζηκακοῦ, Ξ. Ξενόπουλος, Β. Λυσσαρίδης, Αἰμ. Φράγκος, Προεδρεύων (Τ. Παπαδόπουλος) καὶ ψήφισις αὐτῶν.

(15) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 5ης ΙΟΥΛΙΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.33 μ.μ.)

(Ἀρ. 40)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Α εἶναι ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 3ην Μαΐου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 4ην Μαΐου 1973.

«Εἶναι γνωστὸ ὅτι λόγω τῆς ἀνομβρίας ἔχει δημιουργηθῆ ὀξὺ ὑδατικὸ πρόβλημα. Εἶναι ἐπίσης γνωστὸ ὅτι τοὺς προσεχεῖς καλοκαιρινοὺς μῆνες τὸ πρόβλημα θὰ γίνη ὀξύτερο.

Τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας καὶ τὸ Τμῆμα Ὑδάτων καταβάλλουν συνεχεῖς καὶ ἔντονες προσπάθειες γιὰ τὴν καλύτερη ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων ποὺ δημιουργεῖ ἡ ἀνομβρία. Ἕνα πρόβλημα ποὺ παρουσιάστηκε ἀπὸ τώρα καὶ στὸ μέλλον θὰ γίνη σοβαρώτερο, εἶναι ἡ ἔλλειψη διατρητικῶν μηχανῶν. Οἱ 15 διατρητικὲς μηχανὲς ποὺ διαθέτει τὸ Τμῆμα Ὑδάτων ἀπασχολοῦνται σὲ ἀνορύξεις διατρήσεων γιὰ ὑδρευτικοὺς κυρίως σκοπούς. Παρουσιάζονται ὅμως καθημερινὰ μεγάλες ἀνάγκες γιὰ ἀνόρυξη διατρήσεων γιὰ ἄρδευση δενδρικῶν καλλιεργειῶν καὶ ἰδιαίτερα γιὰ ἄρδευση ἐσπεριδοειδῶν καὶ καλλιέργεια ζωοτροφῶν.

Δὲν νομίζει τὸ ἁρμόδιο Ὑπουργεῖο ἐν ὄψει τῆς ἐκτάκτου καταστάσεως ποὺ ἔχει δημιουργήσει ἡ ἀνομβρία, ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ ἄμεση ἐξασφάλιση ἀπὸ μέρους τοῦ Τμήματος Ὑδάτων καὶ ἄλλων διατρητικῶν μηχανῶν γιὰ νὰ καλυφθοῦν οἱ ἀρδευτικὲς ἀνάγκες στὴ δενδροκαλλιέργεια καὶ κτηνοτροφία;»

Ἀπάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25ην Ἰουνίου 1973, τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 4ην Μαΐου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Ἀμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Αἱ ἁρμόδιαι ὑπηρεσίαι τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων προέβησαν πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν διάγνωσιν τοῦ προβλήματος καὶ διὰ τῆς προκηρύξεως προσφορῶν ἐζήτησαν τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ὑπηρεσιῶν ἰδιωτῶν διατρητῶν πλὴν ὅμως ἡ σχετικὴ ἀνταπόκρισις ὑπῆρξε πενιχρὰ καὶ μόνον μία ἰδιωτικὴ διατρητικὴ μηχανὴ ἐξησφαλίσθη, πλὴν τῶν Κυβερνητικῶν τοιούτων.

Ἐπίσης ἔχει ληφθῆ πρόνοια ὅπως τὸ ἀρχικῶς ἐγκριθὲν κονδύλιον τοῦ Τμήματος Γεωλογικῆς Ἐπισκοπήσεως διὰ μηχανικὸν ἐξοπλισμὸν τῶν ὑφισταμένων διατρητικῶν συνεργείων αὐξηθῆ ἀπὸ £37.000 εἰς £75.000. Ὡσαύτως ηὐξήθη σημαντικῶς τὸ σχετικὸν κονδύλιον τῶν διερευνητικῶν διατρήσεων πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἐκ τῆς ἀνομβρίας προκυψασῶν ἀναγκῶν».

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἡ ἀνάγνωσις Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων ἐπερατώθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β—Νομοθετικὴ Ἐργασία.

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι «Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμος τοῦ 1973».

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ τοῦ θέματος, παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι.....

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι τὸ Σῶμα θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχεν ἐνημερωθῆ ἐπὶ τῶν δηλώσεων τοῦ ἐντίμου Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας ὡς καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἔχετε δίκαιον.

Ἐτέθησαν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν δύο ἐρωτήματα ὑπὸ Μελῶν τῆς Βουλῆς. Τὸ πρῶτον ἐρώτημα ἦτο κατὰ πόσον ἡ Συμφωνία Συνδέσεως μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν περιέχει ὁ,τιδήποτε, τὸ ὁποῖον ἐμποδίζει ὅπως δοθῆ ἡ ἰδία μεταχείρισις καὶ εἰς χώρας μὴ ἀνηκούσας εἰς τὴν Ε.Ο.Κ.

Τὸ δεύτερον ἐρώτημα ἦτο κατὰ πόσον ἡ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ δώσῃ τὰς ἰδίας τελωνειακὰς προτιμήσεις εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἕνωσιν καὶ εἰς ἄλλας χώρας.

Οἱ δύο Ὑπουργοὶ οἱ ὁποῖοι προσῆλθον εἰς τὴν Βουλὴν εἰς σύσκεψιν τῶν ἁρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν ἀπήντησαν εἰς τὰ δύο ἐρωτήματα ὡς ἀκολούθως :—

"Οσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτον ἐρώτημα κατὰ πόσον ὑπάρχει ὁτιδήποτε τὸ ὁποῖον ἐμποδίζει—ἀπορρέον φυσικὰ ἐκ τῆς Συμφωνίας μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν—ὅπως δοθῇ ἡ ἰδία μεταχείρισις καὶ εἰς ἄλλας χώρας, ἡ ἀπάντησις ἦτο ὅτι δὲν ὑπάρχει, ἀλλ' ὅτι ὑπάρχει ἡ Σύμβασις ΓΚΑΤ ἡ ὁποία ἐμποδίζει τὴν παραχώρησιν τῶν διευκολύνσεων αὐτῶν.

Ἐπὶ τοῦ δευτέρου θέματος ἡ ἀπάντησις τῆς Κυβερνήσεως ἦτο ὅτι τὸ εἰσαγωγικὸν ἐμπόριον, τὸ ὁποῖον διεξάγεται μὲ τὴν Ρωσσίαν ἀνέρχεται εἰς £3.500.000.

Ἐκ τῶν £3.500.000 τὰ τρία ἑκατομμύρια ἀποτελοῦν εἰσαγωγὰς εἰς Κύπρον Ρωσσικῶν προϊόντων τὰ ὁποῖα εἶναι ἀδασμολόγητα καὶ ὅτι μόνον ἐπὶ τῶν £500.000 εἰσαγωγῶν εἰσπράττεται φόρος καὶ ὅτι ἡ ψήφισις τοῦ Νόμου αὐτοῦ δὲν θὰ ἐπηρεάσῃ εἰς σημαντικὸν βαθμὸν τὰς εἰσαγωγὰς ἀπὸ τὴν Ρωσσίαν, ἀλλά, ἐὰν τὰς ἐπηρεάσῃ, ἡ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ πρόβλημα, ἐν σχέσει μὲ ἐκείνας τὰς περιπτώσεις αἱ ὁποῖαι θὰ ἤθελον δημιουργήσει ἐπιβάρυνσιν εἰς τὴν εἰσαγωγὴν ἐκ τῆς Ρωσσίας ὡρισμένων προϊόντων.

Αὐτὴ ἦτο περίπου ἡ ἀπάντησις τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

"Εντιμε κ. Πρόεδρε, ἐκ τῆς θέσεώς μου ἐὰν εἶναι δυνατόν. Δὲν προτίθεμαι νὰ ἀγορεύσω ἀλλ' ἁπλῶς θὰ ἤθελα νὰ εἴπω ὅτι ἡ θέσις μας ἀναφορικῶς πρὸς τὴν σύνδεσίν μας μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος εἶναι ἤδη γνωστὴ καὶ οἱ Βουλευταὶ τῆς Ἀριστερᾶς, οἱ ὁποῖοι ὡμίλησαν ἐνώπιον τοῦ Σώματος, ἔκαμαν σαφῆ αὐτὴν τὴν θέσιν, ἐκφράζοντες τὴν προτίμησίν μας πρὸς μίαν ἐμπορικὴν συμφωνίαν ἀντὶ πρὸς σύνδεσιν μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος.

"Ομως ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐζητήθη ἡ γνώμη αὐτῆς τῆς Κυβερνήσεως ἔπειτα ἀπὸ τὴν δήλωσιν τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, ἡ ὁποία ὑπεστηρίχθη καὶ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀναλαμβάνει δέσμευσιν, τρόπον τινά, ἐὰν ἐπηρεασθῇ τὸ ἐμπόριόν μας μὲ αὐτὰς τὰς χώρας, νὰ ληφθοῦν εἰδικὰ μέτρα εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴν ἐπηρεασθῇ, δὲν πρόκειται νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν καταψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἀλλὰ θὰ ἀπόσχωμεν τῆς ψηφοφορίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

"Εντιμε κ. Πρόεδρε, ἀνέφερα καὶ εἰς τὴν ὁμιλίαν μου ἐπὶ θεμάτων ἀρχῆς ὅταν συνεζητεῖτο τὸ Νομοσχέδιον εἰς τὴν προηγουμένην συνεδρίαν ὅτι, ἐπειδὴ κατὰ τὴν γνώμην μου γίνονται καταφανεῖς αἱ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἀπὸ τὴν νομοθεσίαν, ἡ ὁποία εἶναι ἐπακόλουθος τῆς συνδέσεως, καὶ ἐπειδὴ πιστεύω ὅτι ὁ μόνος τρόπος νὰ ἀντιληφθῇ ἡ Κυβέρνησις τὰς σοβαρὰς αὐτὰς ἐπιπτώσεις εἶναι κάποια ἔνστασις ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς, δι' αὐτὸ θέλω νὰ δηλώσω ὅτι θὰ καταψηφίσω τὸ Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ :

"Εντιμε κ. Πρόεδρε, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω εἶναι ὅτι οἱ δύο Ὑπουργοὶ δὲν ἀνέλαβαν δέσμευσιν, ἀλλ' ἀκριβῶς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχουν πεῖ

εἶναι ὅτι ἐν ἢ περιπτώσει δημιουργηθῇ δυσκολία, τότε θὰ μελετήσουν διὰ νὰ ἐξεύρουν τρόπους μὲ τοὺς ὁποίους νὰ θεραπεύσουν τὴν δύσκολον κατάστασιν ἡ ὁποία δυνατὸν νὰ δημιουργηθῇ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐγὼ εἶχα ἀγορεύσει ἐπὶ τοῦ θέματος τὸ ὁποῖον προέκυψεν ἐπὶ τῆς διαφορᾶς φορολογικῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν προϊόντων ἐκ διαφόρων χωρῶν, εἶχα τονίσει τοὺς φόβους μου ὡς Βουλευτοῦ Ἀμμοχώστου καὶ καταγομένου ἐκ τῆς περιοχῆς Καρπασίας, ἀπὸ κίνδυνον μὴ πωλήσεως εἰς τὰ προσεχῆ ἔτη τῶν προϊόντων τῆς ἐπαρχίας Καρπασίας, δηλαδὴ τῶν καπνῶν.

Κατόπιν τῶν λεχθέντων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὅτι θὰ λάβῃ ὅλα τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα ὥστε νὰ μὴν προκύψῃ τοιοῦτος κίνδυνος, δὲν προτίθεμαι νὰ καταψηφίσω τὸ παρὸν νομοσχέδιον καὶ θὰ τὸ ψηφίσω. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τοῦ πρώτου ἄρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

21.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἷς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἑρμηνεία. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τελωνειακοὶ δασμοί. Ἄρθρον 3ον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Δασμοὶ προτιμήσεως. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄρθρον 5ον, ἄρθρον 6ον καὶ ἄρθρον 7ον.

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τῶν προαναφερθέντων ἄρθρων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

21.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἷς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὰ προαναφερθέντα ἄρθρα ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Φόροι καταναλώσεως. Ἄρθρον 8ον.

Διευθετήσεις περὶ τοὺς φόρους καταναλώσεως ἀφορῶσαι τὰς Ἐνόπλους Δυνάμεις κλπ. Ἄρθρον 9ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄρθρον 9ον, ἄρθρον 10ον, ἄρθρον 11ον, ἄρθρον 12ον καὶ 13ον.

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τῶν προαναφερθέντων ἄρθρων ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

21.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἷς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἄρθρον 14ον, ἄρθρον 15ον, 16ον, 17ον καὶ 18ον.

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τῶν προαναφερθέντων ἄρθρων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

21.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἷς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Καὶ τώρα οἱ Πίνακες.

Πρῶτος Πίναξ, Δεύτερος Πίναξ, Τρίτος Πίναξ, Τέταρτος Πίναξ, Πέμπτος Πίναξ, Ἕκτος Πίναξ.

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τῶν Πινάκων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

21.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἷς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Οἱ Πίνακες ἐγκρίνονται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμος τοῦ 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

21.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἷς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Τὸ τρίτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι «Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Ὁ κ. Φάντης ἔχει τὸν λόγον.

Α. ΦΑΝΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ συζητηθῇ σήμερα, διότι ἡ ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς παρελήφθη μόλις χθές, δηλαδὴ πρὶν ἀπὸ 48 ὥρες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ Γραμματεὺς τῶν Ἐπιτροπῶν εἶναι παρών; Παρακαλῶ νὰ μὲ πληροφορήσῃ πότε ἐκυκλοφόρησεν ἡ ἔκθεσις.

Ὡς ἔχω πληροφορηθῇ ἡ ἔκθεσις ἐταχυδρομήθη τὴν Τρίτην, ἡ ὥρα 9.30 τὸ πρωΐ.

Θὰ ἀναβληθῇ διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς.

Οἱ περὶ Οἰκοδομῶν καὶ Ἔργων Μηχανικῶν Κατασκευῶν (Ἀσφάλεια, Ὑγεία καὶ Εὐημερία) Κανονισμοὶ τοῦ 1973.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι κινδυνεύομεν νὰ γελοιοποιηθῶμεν, διότι αἱ ἐκθέσεις αὐταὶ εὑρίσκοντο εἰς τὸν ἴδιον φάκελλον. Ἐὰν ἑπομένως ἐλήφθησαν αἱ ἐκθέσεις οὐχὶ κανονικῶς ὡς προνοεῖται, 48 ὥρας πρὸ τῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς, σημαίνει ὅτι καὶ ἡ παροῦσα ἔκθεσις ἐλήφθη καθυστερημένη. Διότι ἐστάλησαν καὶ αἱ δύο ἐκθέσεις εἰς τὸν ἴδιον φάκελλον. Καὶ αἱ τρεῖς, μὲ συγχωρεῖτε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ὑπάρχει μία διαφορά, προκειμένου περὶ Νομοσχεδίου καὶ περὶ Κανονισμῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Μάλιστα.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν οἱ Κανονισμοὶ ἐὰν δὲν ψηφισθοῦν σήμερον, τότε θεωροῦνται ὡς ἐγκριθέντες ὡς ἐστάλησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Ἑπομένως, γίνεται ἡ ψηφοφορία ἀφ' ἑαυτῆς. Φυσικὰ δὲν προβλέπονται τροποποιήσεις, ἀλλὰ ἡ ἔκθεσις ὁμιλεῖ περὶ ὡρισμένων εἰσηγήσεων ἐπὶ τῶν Κανονισμῶν οἱ ὁποῖοι ἔχουν σταλῆ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἐὰν δὲν προχωρήσωμεν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν ἢ ἐὰν δὲν λάβωμεν θέσιν, οἱ Κανονισμοὶ μόνοι των θὰ ἔχουν ἤδη ἐγκριθῆ. Καὶ διερωτῶμαι διατὶ νὰ μὴν ἀναγνωσθῇ ἡ ἔκθεσις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ Συντάγματος προβλέπει ὅτι οὐδὲν Νομοσχέδιον συζητεῖται ἐκτὸς ἐὰν ἔχῃ κυκλοφορήσει ἡ ἔκθεσις 48 ὥρας πρὸ τῆς συζητήσεως τοῦ ἐν λόγῳ Νομοσχεδίου.

Οὐδεμία ὑποχρέωσις ὑπάρχει ὅπως ὑπάρξῃ οἱαδήποτε ἔκθεσις ἢ κυκλοφορήσῃ οἱαδήποτε ἔκθεσις ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ὅσον ἀφορᾷ Κανονισμούς. Ἡ διαδικασία, ἡ ὁποία ἀκολουθεῖται δυνάμει τῶν σχετικῶν Νόμων, εἶναι ὅτι οἱ Κανονισμοὶ κατατίθενται καὶ ἐὰν ἡ Βουλὴ δὲν τοὺς τροποποιήσῃ ἐντὸς τῆς προθεσμίας τὴν ὁποίαν προβλέπει ὁ Νόμος, τότε ἰσχύουν.

Ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον παραπέμπονται εἰς Ἐπιτροπὰς εἶναι διὰ νὰ διευκολυνθοῦν Μέλη τῆς Βουλῆς ἐὰν ἔχουν παρατηρήσεις νὰ τὰς ὑποβάλουν.

Ἑπομένως δὲν ὑπάρχει νομικὴ ὑποχρέωσις ὅπως αἱ ἐκθέσεις ἐπὶ Κανονισμῶν κυκλοφοροῦν 48 ὥρας πρὸ τῆς θεσπίσεως τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον.

Συνεχίστε μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως παρακαλῶ.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ (ΑΣΦΑΛΕΙΑ, ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :—

Κώστας Χριστοδουλίδης, Πρόεδρος
Κυριάκος Παπαδημητρίου
Γεώργιος Ζαμπᾶς
Ξενῆς Ξενόπουλος
Ἀνδρέας Ζιαρτίδης
Ντῖνος Κωνσταντίνου

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐμελέτησε τοὺς ὡς ἄνω ἀναφερομένους Κανονισμοὺς εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 2αν Ἰουλίου 1973, εἰς τὴν ὁποίαν παρέστησαν καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ τῶν Ὀργανώσεων ΣΕΚ καὶ ΠΕΟ.

Διὰ τῶν ὡς ἄνω Κανονισμῶν, οἵτινες ἐκδίδονται δυνάμει τῶν ἄρθρων 66, 75 καὶ 76 τοῦ περὶ Ἐργοστασίων Νόμου, προτείνεται ἡ ἀντικατάστασις τῶν ὑφισταμένων περὶ Οἰκοδομῶν (Ἀσφάλεια, Ὑγιεινὴ καὶ Εὐημερία) Κανονισμῶν τοῦ 1965, οἵτινες ἐθεωρήθησαν ὅτι ἐξεδόθησαν καθ' ὑπέρβασιν ἐξουσίας, διὰ νέων Κανονισμῶν εἰς τοὺς ὁποίους ἐνσωματοῦται ἀριθμὸς τροπολογιῶν θεωρηθεισῶν ἀναγκαίων ἐκ τῆς κτηθείσης ἐν τῷ μεταξὺ πείρας καὶ διὰ τῶν ὁποίων ρυθμίζεται ἀριθμὸς θεμάτων προκυψάντων διαρκούσης τῆς περιόδου ἐφαρμογῆς τῶν καταργουμένων Κανονισμῶν.

Εἰδικώτερον διὰ τῶν ἐνσωματωθεισῶν τροπολογιῶν εἰς τοὺς ἐν λόγῳ Κανονισμοὺς καλύπτονται τὰ ἔργα μηχανικῶν κατασκευῶν, ρυθμίζεται ὁ τρόπος προφυλάξεως τῶν ἀνυψωτικῶν συσκευῶν εἰς οἰκοδομικὰ ἐργοτάξια βάσει τῶν Κυπριακῶν δεδομένων καὶ δυνατοτήτων, λαμβάνεται πρόνοια διὰ τὴν προστασίαν καὶ τῶν μὴ ἐργαζομένων εἰς ἐργοτάξια ἐκ τῶν καταπιπτόντων ὑλικῶν ἢ προϊόντων κατεδαφίσεως, κ.ἄ.

Ὡς ἀνεφέρθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ ἐπεβεβαιώθη ὑπὸ τῶν ἐκπροσωπούντων τὰς ἐργατικὰς ὀργανώσεις, οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμοὶ ἔτυχον λεπτομεροῦς καὶ διεξοδικῆς μελέτης ὑπὸ τριμεροῦς τεχνικῆς ἐπιτροπῆς συσταθείσης εἰς τὰ πλαίσια τοῦ Ἐργατικοῦ Συμβουλευτικοῦ Σώματος, καὶ ὡς ἐκ τούτου οἱ ἐκπρόσωποι τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων οὐδεμίαν ἐπιπρόσθετον εἰσήγησιν εἶχον νὰ προτείνωσιν εἰς τὴν Ἐπιτροπήν.

Οἱ Κανονισμοὶ μετὰ τὴν τελικὴν ἐπεξεργασίαν ὑπὸ τῆς τεχνικῆς ἐπιτροπῆς ἔτυχον καὶ νομοτεχνικῆς τοιαύτης ὑπὸ τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως τῆς Δημοκρατίας.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω καὶ ἀφοῦ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἐμελέτησεν τὸ ὅλον θέμα, ὁμοφώνως εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἔγκρισιν τῶν ὡς ἄνω Κανονισμῶν, ὡς οὗτοι κατετέθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Ἐκ παραλλήλου μὲ τὴν τοιαύτην εἰσήγησίν της ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιθυμεῖ νὰ σχολιάσῃ τὸ θέμα τῆς καταλλήλου καὶ ἐπαρκοῦς στελεχώσεως τῆς ὑπηρεσίας ἐπιθεωρήσεως ἐργοταξίων τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων οὕτως ὥστε καὶ οἱ σκοποὶ τῶν ὡς ἄνω Κανονισμῶν νὰ ἐπιτευχθῶσι πλήρως ἀλλὰ καὶ εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν νὰ περιορισθῇ ἡ παρουσιαζομένη σήμερον λίαν ὑψηλὴ συχνότης δυστυχημάτων εἰς τὰ διάφορα ἐργοτάξια καὶ εἰδικώτερον εἰς τὰ οἰκοδομικὰ τοιαῦτα. Εἰδικώτερον ἡ Ἐπιτροπή, ἀφοῦ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς ἀπόψεις τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου, παρατηρεῖ ὅτι ἐπὶ ἑνὸς τόσον ζωτικοῦ διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἐργαζομένων θέματος ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θὰ ἔδει νὰ ἰσχύσωσι, προκειμένου νὰ ἐφοδιασθῇ ἡ ἐν λόγῳ ὑπηρεσία δι' εἰδικοῦ καὶ μονίμου προσωπικοῦ ἐπιθεωρήσεως, λόγοι οἰκονομίας ἢ οἰκονομικῆς ἐν γένει περισυλλογῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ εἰσήγησις τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὅπως οἱ Κανονισμοὶ ἐγκριθοῦν ὡς οὗτοι κατετέθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Οὐδεμία τροποποιητικὴ εἰσήγησις περιλαμβάνεται καὶ ὡς ἐκ τούτου οἱ Κανονισμοὶ ἰσχύουν ὡς κατετέθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων.

Οἱ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας (Πολεοδομικὸν Συμβούλιον) Κανονισμοὶ τοῦ 1973.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ (ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Ξάνθος Κληρίδης, Πρόεδρος
Παναγιώτης Δημητρίου
Νῖκος Κόσιης
Κώστας Χριστοδουλίδης
Ἀνδρέας Φάντης
Χριστόφορος Χριστοφίδης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἐμελέτησε τοὺς ὡς ἄνω ἀναφερομένους Κανονισμοὺς εἰς συνεδρίασιν αὐτῆς συγκροτηθεῖσαν τὴν 25ην Ἰουνίου, 1973.

Διὰ τῶν ὡς ἄνω Κανονισμῶν, οἵτινες ἐκδίδονται δυνάμει τοῦ ἐδαφίου (2) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας Νόμου τοῦ 1972 (Ἀριθμὸς 90

τοῦ 1972), καθιδρύεται Πολεοδομικὸν Συμβούλιον ἵνα ἀσκῇ τοιαύτας ἐκ τῶν δυνάμει τοῦ Νόμου τούτου ἁρμοδιοτήτων τοῦ Ὑπουργοῦ οἵαι ἤθελον μεταβιβασθῇ εἰς τοῦτο.

Εἰδικώτερον οἱ Κανονισμοὶ οὗτοι προβλέπουσι, μεταξὺ ἄλλων, περὶ τῶν ἁρμοδιοτήτων τοῦ Πολεοδομικοῦ Συμβουλίου, τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου διοριζομένων μελῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διαρθρώσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Συμβουλίου ἐν γένει.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα ἐγκρίνει τοὺς ὡς ἄνω ἀναφερομένους Κανονισμούς, ἀφοῦ ἐπενεχθῶσιν εἰς τούτους αἱ ἀκόλουθοι ἐπὶ μέρους τροποποιήσεις :—

(α) Ὁ Κανονισμὸς 5 τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐξ αὐτοῦ διαγραφῆς τῶν λέξεων «ἐκ προσώπων ὑψηλοῦ ἠθικοῦ ἐπιπέδου» (τετάρτη καὶ πέμπτη γραμμαί).

(β) Ἡ παράγραφος (7) τοῦ Κανονισμοῦ 10 τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐξ αὐτῆς διαγραφῆς τῆς λέξεως «καὶ» (τετάρτη γραμμὴ) καὶ τῆς προσθήκης εὐθὺς ἀμέσως κόμματος καὶ τῶν λέξεων «, ὡς ἐπίσης».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ εἰσηγεῖται δύο τροποποιήσεις εἰς τοὺς ἐν λόγῳ Κανονισμούς, αἱ ὁποῖαι ἀναφέρονται εἰς τὸ τέλος τῆς ἐκθέσεως ὑπὸ τὰ ψηφία α καὶ β.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως αἱ τροποποιητικαὶ εἰσηγήσεις γίνουν ἀποδεκταί;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως αἱ τροποποιητικαὶ εἰσηγήσεις τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς γίνονται ἀποδεκταὶ καὶ οἱ Κανονισμοὶ θεσπίζονται ὡς κατετέθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας μὲ τὰς τροποποιήσεις τὰς ὁποίας εἰσηγήθησαν αἱ ἁρμόδιαι Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ καὶ ἐνεκρίθησαν ὑπὸ τοῦ Σώματος.

Κεφάλαιον Γ—Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Ρυθμίσεως καὶ Ἐλέγχου τῆς Βιομηχανίας Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐτησία Ἔκθεσις καὶ Λογαριασμοὶ τοῦ Συμβουλίου Ἐμπορίας Κυπριακῶν Πατατῶν διὰ τὸ ἔτος 1970/1971. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Καὶ Ἐτησία Ἔκθεσις καὶ Λογαριασμοὶ τοῦ Συμβουλίου Ἐμπορίας Κυπριακῶν Καρόττων διὰ τὸ ἔτος 1971. Τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπονται εἰς τὴν ἰδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν.

Ἡ ἑπομένη συνεδρίασις τῆς Βουλῆς.....

Ὁ κ. Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, ὑπείκων τοῦ φίλου μου Βουλευτοῦ, κ. Σαββίδη, θὰ ἐγγράψω ἓν θέμα, διότι ἀκριβῶς ἤκουσα τὴν εἰσήγησίν του καί, κ. Πρόεδρε, ἔχομεν ἤδη, ὡς ἀντιλαμβάνεσθε, εἰσέλθει εἰς τὴν δίνην τοῦ ἐμφυλίου σπαραγμοῦ.

Νομίζω ὅτι εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν οὐδεὶς θὰ ἐξέλθῃ νικητὴς ἐκ τῶν ἀντιμαχομένων καὶ εἰς ὑπάρχει μέγας ἡττημένος, ὁ Ἑλληνικὸς Κυπριακὸς λαὸς καὶ ἡ ἐθνική του ὑπόστασις καὶ οἱ ἐθνικοί του σκοποί.

Διὰ ταῦτα, κ. Πρόεδρε, τολμῶ νὰ ὑποβάλω καὶ πάλιν εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς ἐγγραφὴν καὶ συζήτησιν τοῦ θέματος, «Μέτρα διὰ τὴν ἑνότητα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ ἀποφυγὴν τοῦ ἐμφυλίου σπαραγμοῦ».

Ἤδη, ὅπως γνωρίζετε, κ. Πρόεδρε, καὶ εἶδα ὅτι καὶ ὑμεῖς ἀπὸ τῆς Τηλεοράσεως ἐξεφράσατε τὰς δυσχερείας ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ Κυπριακὴ Ἑλληνικὴ πλευρὰ εἰς τὰς συνομιλίας αὐτὰς λόγῳ ἀκριβῶς τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως καὶ ἤδη, κ. Πρόεδρε, ὅπως ἀντελήφθην καὶ ἐγώ, ἔχουν ἐξέλθει τοῦ ἐλέγχου τῶν ἡγητόρων αἱ φατρίαι καὶ ὁμάδες, ἐπιβάλλεται καὶ ἀνακύπτει ἐπιτακτικὸν τὸ καθῆκον καὶ ἡ εὐθύνη τῆς Βουλῆς νὰ λάβῃ θέσιν καὶ νὰ ἀναλάβῃ τὸ χρέος καὶ τὸ καθῆκον της νὰ ὑποδείξῃ μέτρα διὰ τὴν ἑνότητα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

Διὰ ταῦτα ὑποβάλλω πρὸς ἐγγραφὴν καὶ συζήτησιν τὸ θέμα «Μέτρα διὰ τὴν ἑνότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ».

Ἀσφαλῶς, κ. Πρόεδρε, θὰ μοῦ ἀντιταχθῇ ὅτι ἡ Βουλὴ διακόπτει τὰς ἐργασίας της, ἀσφαλῶς ὅτι θὰ προκαλέσῃ ζημίαν ἡ συζήτησις καὶ ἀσφαλῶς ὅτι ὑπάρχουν ἄλλα θέματα.

Νομίζω ὅτι ὅλα αὐτά, κ. Πρόεδρε, κατὰ τὴν ταπεινήν μου γνώμην εἶναι ἀποφυγὴ καὶ ἀπόσυρσις εὐθυνῶν ἀπὸ τοὺς ὤμους τῆς Βουλῆς καὶ ὅτι ἡ Βουλὴ ἔχει καθῆκον ἀπεριφράστως νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ θέματος αὐτοῦ καὶ νὰ ὑποβάλῃ ἐποικοδομητικὰς εἰσηγήσεις καὶ μέτρα διὰ τὴν ἑνότητα τοῦ λαοῦ. Ἄλλως θὰ ἀποφύγῃ νὰ ἐπιτελέσῃ εἰς τὸ ἀκέραιον τὸ καθῆκόν της. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς θὰ ἔχῃ ὡς ἀκολούθως :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α : Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β : Νομοθετικὴ Ἐργασία

(1) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

(2) Ὁ περὶ Ρυθμίσεως καὶ Ἐλέγχου τῆς Βιομηχανίας Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ : Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ, ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Φειδίας Παρασκευαΐδης εἰσηγήθη τὴν ἐγγραφὴν ὡρισμένου θέματος.

Τὸ θέμα προκύπτει ἀπὸ τεθεῖσαν ἐρώτησιν καὶ μὴ ληφθεῖσαν ἀπάντησιν ἢ ἀπάντησιν ἡ ὁποία δὲν ἐκρίθη ἱκανοποιητική;

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Όχι, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Επομένως είναι ανάγκη νὰ διεξαχθῆ ψηφοφορία κατὰ πόσον τὸ θέμα θὰ ἐγγραφῆ ἢ ὄχι.

Ἡ διατύπωσις τοῦ θέματος εἶναι;

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

«Μέτρα διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἑνότητος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ ἀποφυγὴν τοῦ ἐμφυλίου σπαραγμοῦ».

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγγραφῆς του;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

11. Ἡ ἐγγραφὴ τοῦ θέματος ἀπορρίπτεται.

Ὁ κ. Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἔχω ἐπίγνωσιν τῆς καταστάσεως ὅτι εὑρισκόμεθα πρὸς τὸ τέλος τῆς συνόδου τῆς Βουλῆς καὶ πορευόμεθα πρὸς τὴν τελευταίαν συνεδρίαν τὴν προσεχῆ Πέμπτην.

Δὲν θὰ διακινδυνεύσω τὴν ἀπαίτησιν νὰ ἐγγραφῆ θέμα, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι μόνον δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου δύναμαι νὰ θέσω τὸ θέμα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς καὶ ἐνώπιον τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ἤτοι διὰ τῆς ἀπαιτήσεως νὰ ἐγγραφῆ ὡς θέμα, ἐκτός, ἐὰν ἄλλως πως μετὰ ἀπὸ μίαν μικρὰν συζήτησιν ἡ Βουλὴ πάρῃ ὡρισμένην θέσιν, ἤτοι νὰ ἐγγραφῆ ἢ νὰ συζητηθῆ ἢ νὰ ληφθῆ τώρα κάποια ἀπόφασις περὶ ἀναστολῆς τῶν καταναγκαστικῶν πωλήσεων ἀγροτικῶν κτημάτων ὡς ἐκ τῆς ἀδυναμίας τῶν ἀγροτῶν νὰ τακτοποιήσουν τὰς ὑποχρεώσεις των λόγῳ τῆς ἀνομβρίας, ἡ ὁποία ὀρθῶς ἐχαρακτηρίσθη ὡς θεομηνία ἡ ὁποία ἔπληξε τὸν ἀγροτικόν μας κόσμον.

Ἡ Βουλή, κ. Πρόεδρε, πρὸ ἑβδομάδος ἐψήφισε μέτρα διὰ προστασίαν τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου εἴτε διὰ τῆς ἀποζημιώσεως αὐτῶν κατὰ στρέμμα εἴτε διὰ τῆς δανειοδοτήσεως αὐτῶν.

Πρὸς τοῖς ἄλλοις ὅμως αὐτὰ τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα προεβλέφθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ ἐψηφίσθησαν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἁπλῶς εἶναι διὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὰς ζημίας καὶ τὰς ἀμέσους ἀνάγκας τῶν παραγωγῶν. Παρουσιάζεται ὅμως ὀξύτατον πρόβλημα καταναγκαστικῶν πωλήσεων διὰ τὰς ὁποίας οἱ ἀγρόται ἀδυνατοῦν πράγματι νὰ ἀνταποκριθοῦν καὶ ἐκ τῆς Ἀμμοχώστου μόνον 80 ἤδη τέτοιαι ὑποθέσεις καταναγκαστικῶν πωλήσεων ποὺ ἐπηρεάζουν περὶ τὰ 300 κτήματα πιέζουν τὴν Κτηματολογικὴν Ὑπηρεσίαν νὰ προχωρήσῃ εἰς τὸν ὁρισμὸν τῶν καταναγκαστικῶν πωλήσεων.

Ἐὰν συνεπῶς ἐδώσαμεν εἰς τοὺς παραγωγοὺς αὐτὰ τὰ μικρὰ ὠφελήματα λόγῳ τῆς ἀνομβρίας καὶ τοὺς ἀφήνωμεν εἰς τὸ ἔλεος τῶν καταναγκαστικῶν πωλήσεων, νομίζω οὐδὲν ἔχομεν προσφέρει πρὸς αὐτὴν τὴν τάξιν, ἡ ὁποία κατ' ἐξοχὴν καὶ μόνον ἔχει πληγῇ ἀπὸ τὴν ἀνομβρίαν.

Ἀνέφερα εἰς τὴν ἀρχὴν ὅτι δὲν ἐπιμένω εἰς τὴν ἐγγραφὴν θέματος ἐκτὸς ἐὰν ἡ Βουλὴ ἄλλως ἀποφασίσῃ, διότι ἐὰν περιμένωμεν διὰ τρίμηνον ἢ τετράμηνον, ὁπότε θὰ ἐπανασυνέλθῃ ἡ Βουλὴ καὶ πάρωμεν θέσιν ἢ ἐγγράψωμεν θέμα, τότε θὰ εἶναι ἴσως πολὺ ἀργὰ διὰ νὰ ληφθῇ ἀπόφασις, διότι τὸ Κτηματολόγιον δὲν μπορεῖ νὰ ἐμποδίσῃ ἢ νὰ ἐνεργήσῃ ἄλλως πως ὡς ἐκ προηγουμένης ἀποφάσεως καὶ προηγουμένης πείρας, τὴν ὁποίαν ἔχει τὸ Κτηματολόγιον, ὅταν συνέβη τὸ ἴδιον κατὰ τὸ 1968, διότι πρέπει ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία καὶ μόνον νὰ ἀποφασίσῃ διὰ τὴν ἀναστολὴν τῶν καταναγκαστικῶν πωλήσεων δι' εἰδικῆς νομοθεσίας, ὡς γίνεται μὲ τὴν περίπτωσιν περὶ ἀκινήτου ἰδιοκτησίας, δηλαδὴ τὸν περὶ περιορισμοῦ τῶν πωλήσεων νόμον.

Ὡς ἐκ τούτου, ἐὰν ἡ Βουλὴ αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἐκφράσῃ μίαν εἰσήγησιν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἀντιμετωπίσῃ κοντὰ στὰ ἄλλα μέτρα καὶ αὐτὸ τὸ μέτρον πρὸς ὄφελος τῶν ἀγροτῶν, τότε δὲν θὰ ἐπιμένω εἰς τὴν ἐγγραφὴν τοῦ θέματος οὔτε καὶ εἰς τὴν συζήτησίν του.

Τὸ θέμα, τὸ ὁποῖον θέτω, δὲν προέρχεται οὔτε ἐξ ἐρωτήσεως καὶ μὴ ληφθείσης ἀπαντήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παναγιώτης Δημητρίου, ὁ κ. Λυσσαρίδης, ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Χατζηηράκλης καὶ ὁ κ. Σαμψών.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ἐπικροτῶ τὴν οὐσίαν τῆς εἰσηγήσεως τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Κώστα Χριστοδουλίδη καὶ συμφωνῶ πλήρως ὅπως ληφθοῦν μέτρα δι' ἀναστολὴν καταναγκαστικῶν πωλήσεων ἀγροτικῶν γαιῶν.

Ἐν πάσῃ, ὅμως, περιπτώσει, ἐπιθυμῶ ὅπως πληροφορήσω τὸν ἔντιμον συνάδελφον ὅτι τὸ ὅλον ζήτημα δὲν ρυθμίζεται διὰ συζητήσεως ἢ ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς ἀλλὰ διὰ θεσπίσεως εἰδικῆς νομοθεσίας. Καὶ εἴτε κατατίθεται ἀπὸ μέρους ἐντίμου μέλους τῆς Βουλῆς πρότασις Νόμου πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν ἢ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία καταθέτει νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον ψηφίζεται καὶ ἀναστέλλονται αἱ καταναγκαστικαὶ πωλήσεις.

Συνεπῶς εἴτε σήμερον ἔπρεπε νὰ εἴχομεν καταθέσει νομοσχέδιον ἢ δὲν ξέρω ἐὰν τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς μπορεῖ νὰ κατατεθῇ νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπεῖγον, μάλιστα καὶ νὰ ψηφισθῇ ἐφ' ὅσον εἶναι καὶ ἡ τελευταία συνεδρίασις τῆς Βουλῆς. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Νομίζω ὅτι ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς ἔχει θέσει σαφῶς τὸ θέμα. Καὶ νομίζω ὅτι ἔχει δώσει μίαν διέξοδον. Ἐὰν σήμερον, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι σήμερον ἡ Βουλὴ μπορεῖ νὰ ἀποφασίση ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος, διότι εἶμαι βέβαιος ὅτι εἶναι ὁμόφωνος ἡ ἄποψις τῆς Βουλῆς ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος, θὰ μποροῦσεν ἤδη διὰ τοῦ προέδρου της νὰ διαβιβάση αὐτὴν τὴν θέσιν πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν καὶ μέχρι τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ γνωρίζωμεν τὰς ἀπόψεις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας. Καὶ ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον αἱ ἀπόψεις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας συμπίπτουν μὲ τὴν ἄποψιν τῆς Βουλῆς ἡ Κυβέρνησις εἶναι δυνατὸν νὰ χωρήση εἰς τὴν νομοθεσίαν. Ἐὰν ὄχι τότε εἶναι δυνατὸν νὰ χωρήσωμεν αὐτοβούλως εἰς τὴν κατάθεσιν προτάσεως Νόμου εἰς τὴν Βουλὴν διὰ νὰ ρυθμίσωμεν τὸ ὅλον θέμα.

Ἡ εἰσήγησίς μου δηλαδὴ εἶναι ὅπως διαβιβασθῆ σήμερον—ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ἡ Βουλὴ συμφωνῆ—ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς ἐπὶ τῆς θέσεως τὴν ὁποίαν ἔθεσεν ὁ ἔντιμος κ. Χριστοδουλίδης, νὰ ἐξουσιοδοτηθῆ ὁ Πρόεδρος νὰ μεταβιβάση αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν καὶ ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ἡ ἀπάντησις εἶναι ἱκανοποιητικὴ τότε θὰ ἀναμένωμεν τὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως. Ἐὰν ὄχι τότε εἶναι δυνατὸν νὰ γίνη κατάθεσις προτάσεως Νόμου καὶ ἡ Βουλὴ μπορεῖ νὰ ἀναβάλη στὸ κάτω—κάτω τὰς ἐργασίας της διὰ μίαν ἀκόμη ἑβδομάδα διὰ νὰ συζητήση τὸ ὅλον θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νὰ μὴν σᾶς ἀπασχολήσω. Ὅ,τι εἶχα νὰ πῶ τὸ εἶπεν ὁ συνάδελφος κ. Παναγιώτης Δημητρίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηηρακλέους.

Η. ΧΑΤΖΗΗΡΑΚΛΕΟΥΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἤθελα νὰ τονίσω εἶναι ὅτι συμφωνῶ μὲ τὴν εἰσήγησιν τοῦ συναδέλφου κ. Χριστοδουλίδη.

Θὰ ἤθελα ἁπλῶς, ὅμως, νὰ δηλώσω ὅτι τὴν Κυβέρνησιν ἀπησχόλησεν αὐτὸ τὸ θέμα εἰς ἐπαφάς της μετὰ τῶν ἀγροτικῶν ὀργανώσεων καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, κατ' ἐντολήν Του, ἐδόθη ὁδηγία διὰ νὰ μελετηθῆ τὸ θέμα τῆς παγοποιήσεως τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν ἐν ὄψει τοῦ θέματος τῶν ἐνσκυψασῶν ζημιῶν ἀπὸ τὴν ἀνομβρίαν.

Δι' αὐτὸ πιστεύω ὅτι ἡ εἰσήγησις ποὺ ἔχει ὑποβληθῆ δι' ἀπ' εὐθείας ἐπαφὴν τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ τῆς Νομοθετικῆς εἶναι ἡ καλυτέρα διέξοδος πρὸς ρύθμισιν τοῦ ὅλου προβλήματος. Δηλαδὴ τοῦτο θὰ βοηθήση εἰς τὸ νὰ πληροφορηθῆ ἡ Βουλὴ ποῦ ἔχει σκοντάψει ἢ ἐὰν ἔχη σκοντάψει ἡ ληφθεῖσα εἰς τὸ Προεδρικὸν Μέγαρον ἀπόφασις διὰ τὴν παγοποίησιν τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν καὶ τὴν ἀναστολὴν πάσης ἐκποιήσεως ἀγροτικῆς περιουσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Νῖκος Σαμψών.

Ν. ΣΑΜΨΩΝ :

Κύριε Πρόεδρε. Τὸ θέμα αὐτὸ ἔχει τεθῆ κατ' ἐπανάληψιν εἰς τὸ Σῶμα τοῦτο.

Διὰ νὰ ἀπαλλαγοῦν οἱ ἀγρόται μας ἀπὸ τὸν βραχνᾶν τῆς πωλήσεως τῶν κτημάτων των πρέπει νὰ γίνῃ ἀπάλειψις τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν, ὡς συνέβη εἰς τὴν μητέρα πατρίδα Ἑλλάδα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁλόκληρον τὸ Σῶμα συμφωνεῖ μὲ τὴν ἄποψιν ὅτι πρέπει νὰ σταματήσουν ἀμέσως ὅλαι αἱ καταναγκαστικαὶ πωλήσεις κτημάτων ἀγροτῶν.

Νομίζω ὅτι εἶναι δυνατὸν μέχρι τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως τοῦ Σώματος νὰ ἔχωμεν ἐπίσημον, ὑπεύθυνον ἐνημέρωσιν, ὡς πρὸς τὸ ὅλον θέμα, ἐφ' ὅσον μάλιστα, ἀπ' ὅ,τι ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κ. Χατζηηρακλέους, ἀπασχολεῖ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν καὶ ἐφ' ὅσον θὰ ἔχωμεν ἐπισήμως ἐνημέρωσιν, ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία προτίθεται πραγματικῶς νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν λῆψιν μέτρων διὰ τὴν παρεμπόδισιν τῶν καταναγκαστικῶν πωλήσεων. Νομίζω ὅτι αὐτὸ θὰ εἶναι ὅ,τι χρειάζεται εἰς τὸ σημερινὸν στάδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φειδίας Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε. Δὲν διαφωνῶ μὲ τὴν οὐσίαν τοῦ θέματος ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ ἀναστολὴ τῶν πωλήσεων τῆς ἀγροτικῆς κτημοσύνης λόγῳ ἀκριβῶς τῆς θεομηνίας τῆς ἀνομβρίας, ἀλλὰ ὅσον ἀφορᾷ τὴν εἰσήγησιν τοῦ συναδέλφου κ. Λυσσαρίδη περὶ τῆς ὑποβολῆς ἐκ μέρους τοῦ προεδρείου τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἀπόψεων τῆς Βουλῆς, διαφωνῶ μὲ τὸν τρόπον διαδικασίας. Διότι θὰ δημιουργήσῃ προηγούμενον ἐν τῇ Βουλῇ καὶ τὸ ὁποῖον θὰ ἐπικαλεσθῶμεν πολλοὶ Βουλευταὶ ἄνευ συζητήσεως θέματος νὰ ὑποβάλλῃ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς γενικὰς ἐντυπώσεις περὶ ἀπόψεων τῆς Βουλῆς καὶ τῶν Βουλευτῶν.

Διὰ ταῦτα νομίζω ὅτι ἡ ὀρθοτέρα ὁδὸς εἶναι ἀκριβῶς αὐτὴ τὴν ὁποίαν ὑποδεικνύει ὁ κ. Παπαϊωάννου ὅπως ἀνεπισήμως, ἴσως, ἐκ μέρους τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Βουλῆς, καὶ τοῦ Προεδρείου ἀκόμη τῆς Βουλῆς, πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν ἡ Κυβέρνησις ἐὰν ἔχῃ ἐπιληφθῆ τοῦ θέματος αὐτοῦ καὶ ἐὰν προτίθεται ἀκριβῶς νὰ ὑποβάλῃ νομοσχέδιον ἢ ἄλλως πως νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα τοῦτο. Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἡ ἄποψίς μου εἶναι ὅτι ἡ Βουλὴ δύναται νὰ πάρῃ ἀπόφασιν ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ νὰ διαβιβάσῃ τὴν ἀπόφασίν της μέσον τοῦ Προέδρου καὶ ἐὰν ἱκανοποιηθῇ

ὅτι ἡ Κυβέρνησις συμφωνεῖ διὰ τὴν λῆψιν τῶν μέτρων εἶναι ἁπλῶς ὅτι δὲν χάνομεν χρόνον. Διότι εἶμαι βέβαιος ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἶναι δυνατὸν νὰ συντομευθῇ τὸ θέμα. Εἶδ' ἄλλως συμφωνῶ ὅτι θὰ πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ ἀναλάβῃ τὰς εὐθύνας της καὶ νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν νομοθεσίαν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος.

Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διαβιβασθοῦν ἀνεπισήμως, οὔτε ἤκουσα κανένα ἐκ τῶν συναδέλφων, οὔτε τὸν κ. Παπαϊωάννου νὰ ὁμιλήσῃ «ἀνεπισήμως». Ἀπεναντίας ἐχρησιμοποίησε τὴν λέξιν «ἐπισήμως» πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, διότι μόνον ἐπισήμους ἀποφάσεις εἶναι δυνατὸν νὰ διαβιβάζωμεν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χατζηϊωάννου.

Α. ΧΑΤΖΗΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἔντιμε κ. Πρόεδρε. Ἐξ ὅσων γνωρίζω ὁ Διευθυντὴς τοῦ Κτηματολογίου ἔχει δικαίωμα νὰ ἀναβάλῃ καὶ νὰ ἀναστείλῃ πωλήσεις ἐὰν ὁ χρόνος ἢ αἱ περιστάσεις τὸ ἐπιβάλλουν. Λοιπόν, νομίζω ὅτι ἡμεῖς ἐδημιουργήσαμεν τώρα, αὐτὴν τὴν στιγμήν, πρόβλημα. Ἔχομεν πληροφορίας ὅτι γίνονται καταναγκαστικαὶ πωλήσεις; Ἐξ ὅσων γνωρίζω ἐγὼ δὲν γίνεται τίποτε. Λοιπὸν διατί; Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὅμως, ἐὰν γίνωνται ὁ μόνος τρόπος εἶναι νὰ κατατεθῇ ἰδιωτικὸν νομοσχέδιον ἀπὸ Βουλευτήν. Ἀλλὰ πρῶτον καὶ κύριον πρέπει νὰ ἴδωμεν ἐὰν πράγματι γίνωνται. Διότι ἐξ ὅσων γνωρίζω δὲν γίνονται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἐπὶ τοῦ τελευταίου ποὺ ἀνέφερεν ὁ κ. Χατζηϊωάννου, ἐφ' ὅσον ὅλη ἡ Βουλὴ συμφωνεῖ μὲ τὰς εἰσηγήσεις τὰς ὁποίας ὑπέβαλα, ἁπλῶς θὰ ἀπαντήσω τὸ ἑξῆς :

Ὅτι ἡ ἄρνησις νὰ ὁρίσουν πώλησιν δὲν βασίζεται ἐφ' οἱουδήποτε νόμου καὶ κινδυνεύει τὸ Τμῆμα νὰ ἔχῃ νομικὰς ἐπιπλοκὰς εἰς τὰ Δικαστήρια διότι πρέπει ἑκάστη ὑπόθεσις νὰ προχωρῇ κανονικῶς.

Ὅσοι θεωροῦν τοὺς ἑαυτούς των ἀδικημένους δύνανται νὰ ἀποταθοῦν πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν διὰ τὴν θέσπισιν καταλλήλου νομοθεσίας ὡς ἐγένετο ἤδη εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ περὶ Ἀκινήτου Ἰδιοκτησίας (Περιορισμὸς Πωλήσεων) Νόμου. Αὐτὸ εἶναι ὑπεύθυνον καὶ ἐλήφθη καὶ ἀπὸ νομικὴν συμβουλὴν τοῦ Νομικοῦ Τμήματος τῆς Κυβερνήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Θέμα τάξεως, κύριε Πρόεδρε.

Ἀνεξαρτήτως τῆς οὐσίας τοῦ θέματος αἱ ἐκφρασθεῖσαι ἀπόψεις ἤδη ὑποδηλοῦν ὅτι παρ' ὅλον ὅτι συμφωνοῦν ἀρκετοὶ Βουλευταὶ ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ θέματος, ἔχουν διαφορετικὰς ἀπόψεις περὶ ἀντιμετωπίσεως τοῦ προβλήματος. Οὔτε εἶναι ἁπλοῦν τὸ θέμα, ἁπλῶς νὰ ἀνασταλοῦν αἱ καταναγκαστικαὶ πωλήσεις ἀγροτικῆς γῆς, ὅπως ἕνας συνάδελφος ἔχει πῆ—ἀσφαλῶς εἶμαι βέβαιος ὅτι οὔτε ὁ ἴδιος θὰ εἰσηγῆται αὐτὸ τὸ πρᾶγμα—ἐὰν τὰ χρέη δὲν προέρχωνται ἀπὸ ἀγροτικὴν ἀπασχόλησιν ἢ ἐὰν ἡ ἀρχικὴ δημιουργία τῶν χρεῶν δὲν προέκυψεν ἀπὸ

λόγους ἐντελῶς ἀσχέτους πρὸς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κατόχου ἢ τοῦ ἰδιοκτήτου τῆς γῆς. "Αλλος συνάδελφος εἶπεν «ἡ ἀναστολὴ ὅλων τῶν ἐκποιήσεων δι' ἀγροτικὰ χρέη». Καὶ ἄλλος συνάδελφος εἶπεν «ἡ πλήρης ἀπάλειψις τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν».

'Ανεξαρτήτως τῆς οὐσίας τῶν εἰσηγήσεων—ἐπὶ τῶν ὁποίων δὲν πρόκειται νὰ ἀσχοληθῶ—ἐνίσταμαι σφοδρότατα, κύριε Πρόεδρε, διὰ θέμα τάξεως. Εἰς τὴν ἐγγραφὴν θέματος, τὴν συζήτησιν θέματος, μάλιστα συζήτησιν γενομένην κατὰ τὸν ἐπιπόλαιον καί, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἀπρογραμμάτιστον τρόπον, τὸν ὁποῖον ἔχομεν ἀκούσει, λῆψιν ἀποφάσεως εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν συνεδρίασιν τοῦ Σώματος. Δὲν ἀντιλαμβάνομαι διατὶ οἱ σχόντες τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἐγέρσεως τοῦ θέματος δὲν ἠκολούθησαν τὴν διαγεγραμμένην διαδικασίαν τῆς καταθέσεως νομοσχεδίου ἐνώπιον τοῦ Σώματος πρὸς συζήτησιν. 'Αντιλαμβάνομαι τὸ θέμα ὅτι εἶναι ἐπεῖγον. 'Αντιλαμβάνομαι ὅτι λόγῳ τῶν μεσολαβουσῶν διακοπῶν τῆς Βουλῆς πιθανῶς ἡ τελικὴ ἀπόφασις ἐπὶ τοῦ θέματος νὰ εἶναι οὐσιαστικὰ ἄνευ ἀποτελέσματος. 'Αλλὰ ὅλα αὐτὰ τὰ γεγονότα, κύριε Πρόεδρε, ἦσαν καλῶς γνωστὰ εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους. Δὲν ἀντιλαμβάνομαι διατὶ ὡς ἐπεῖγον θέμα ἠγέρθη σήμερα ἐνῷ ὅλαι αἱ συνθῆκαι καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ δεδομένα ἔπρεπε νὰ ἦσαν καλῶς γνωστὰ εἰς πάντας.

Εἶμαι ἐξ ἐκείνων ὁ ὁποῖος κήδομαι τῆς τάξεως τῶν κοινοβουλευτικῶν διαδικασιῶν, κύριε Πρόεδρε, ὄχι διὰ κανένα λόγον, ἀλλὰ ἡ παραβίασις ἑνὸς κανόνος εἶναι δυνατὸν νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ ἀργότερα εἰς ἐπικίνδυνα προηγούμενα, ὅπως ἀγαπητὸς συνάδελφος ἔχει ἀναφέρει προηγουμένως.

'Η ἰδική μου εἰσήγησις, καὶ ἀνεξαρτήτως τῶν ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ θέματος ἀπόψεών μου, αἱ ὁποῖαι συμπίπτουν ὑπὲρ τῆς ἀναστολῆς ἀγροτικῶν χρεῶν τὰ ὁποῖα ὀφείλονται ἀπὸ πραγματικοὺς ἐπαγγελματίας γεωργούς, καὶ τὰ ὁποῖα προέκυψαν ἐκ τῶν ἀγροτικῶν των δραστηριοτήτων καὶ οὐχὶ ἄλλως πως, ἀνεξαρτήτως, λέω, ὅμως τῶν ἀπόψεών μου ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ θέματος, ἡ μόνη ὁδὸς πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ ἐγερθέντος θέματος εἶναι ὅπως ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ζητήσῃ ἀπὸ τὴν 'Εκτελεστικὴν 'Εξουσίαν ὅπως, μέχρι τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως τοῦ Σώματος, λάβῃ τὰς ἀποφάσεις της ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Δηλαδὴ εἴτε διὰ καταθέσεως νομοσχεδίου εἴτε διὰ κατατοπίσεως τοῦ Σώματος ἐπὶ τῆς ἐκτάσεως τοῦ προβλήματος καὶ τῶν τρόπων μὲ τοὺς ὁποίους σκοπεύει ἡ Κυβέρνησις νὰ τὸ ἀντιμετωπίσῃ.

'Εν τῷ μεταξὺ οἱ ἐνδιαφερόμενοι δικαιοῦνται νὰ καταθέσουν εἰς τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν νομοσχέδιον, ἡ Βουλὴ δικαιοῦται νὰ τὸ κηρύξῃ ἐπεῖγον καὶ ἐὰν κηρυχθῇ ἐπεῖγον δικαιοῦται ἡ Βουλὴ νὰ συνέλθῃ ἐντὸς 48 ὡρῶν διὰ νὰ τὸ ψηφίσῃ εἰς Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

'Ο ἔντιμος Βουλευτὴς κ. Χριστοδουλίδης εἰσηγήθη τὴν ἐγγραφὴν ὡρισμένου θέματος. Καὶ ὑπῆρξεν εἰσήγησις ὅτι ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ διεξαχθῇ συζήτησις σήμερον καὶ νὰ ληφθοῦν ἀποφάσεις.

Δυνάμει τοῦ Συντάγματος, οὐδὲν θέμα συζητεῖται εἰς τὴν Βουλὴν ἐκτὸς ἐὰν εἶναι ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, ἡ ὁποία ἔχει κυκλοφορήσει 24 ὥρας πρὸ τῆς συνεδριάσεως. 'Επομένως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθῇ σήμερον τὸ θέμα.

'Ο κ. Χριστοδουλίδης δικαιοῦται νὰ ἐγγράψῃ τὸ θέμα.

Εἰς τὴν ἐνδιάμεσον περίοδον μέχρι τῆς προσεχοῦς Πέμπτης, ὁπότε τὸ θέμα θὰ εἶναι ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, εἶναι δυνατὸν ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς νὰ ἐπικοινωνήσῃ μὲ τὴν 'Εκτελεστικὴν 'Εξουσίαν, νὰ ἀκούσῃ τὰς ἀπόψεις τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Εξουσίας καὶ ἐὰν ἡ 'Εκτελεστικὴ 'Εξουσία δὲν προτίθεται νὰ λάβῃ μέτρα τότε δύναται νὰ διεξαχθῇ ἡ συζήτησις καὶ ἡ κατάθεσις νομοσχεδίου ἐκ μέρους Βουλευτῶν.

'Ο κ. Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, προσεπάθησα νὰ ἀντιπαρέλθω καὶ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ ἐντίμου συναδέλφου κυρίου Παπαδοπούλου περὶ ἐπιπολαιότητος εἰς τὴν εἰσήγησιν τὴν ὁποίαν ὑπέβαλα καὶ ἐμοῦ προσωπικῶς καὶ ὑμῶν ὅλων, διότι ἐπεξετάθημεν εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος.

Ἐν τούτοις, ὅμως, ὁ πειρασμὸς μὲ ἐμβάλλει καὶ μετὰ ἀπὸ ὅσα ἀνεφέρετε νὰ τοποθετήσω τὸ θέμα διατὶ δὲν ἐπιμένω εἰς τὴν ἐγγραφήν του καὶ ὅλοι ὑμεῖς συμφωνεῖτε ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἰσηγήθην. Δηλαδὴ εἴτε τὸ θέμα θὰ ἐγγραφῇ καὶ θὰ συζητηθῇ ὁποτεδήποτε συνεδριάσῃ ἡ Βουλή, εἴτε θὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν κάποια εἰσήγησις, κάποια ἐρώτησις, κάποια ἐπαφή, ὅπως θέλετε χαρακτηρίστε την εἴτε ἐπισήμως εἴτε ἀνεπισήμως, εἴτε ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος, διὰ νὰ ἐνημερωθῇ ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῆς θέσεώς της ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος. Ἐγὼ μένω ἱκανοποιημένος καὶ μὲ αὐτὴν τὴν θέσιν. Ἡ ἀνακίνησις τοῦ θέματος μὲ ἱκανοποιεῖ ὄχι προσωπικῶς χάριν τοῦ θέματος ἀλλὰ διότι βλέπω ὅτι εἶναι ἀδύνατον εἴτε ἐγγράψω τὸ θέμα νὰ συζητηθῇ καὶ νὰ ληφθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἀπόφασις εἴτε καταθέσω νομοσχέδιον καὶ νὰ ληφθῇ ἀπόφασις, καὶ ὅλα αὐτά.

Ἑπομένως, ἀπὸ ὁποθενδήποτε ἔλθῃ αὐτὴ ἡ προστασία διὰ τὸν ἀγροτικὸν κόσμον δὲν μὲ ἐνδιαφέρει, φθάνει νὰ δοθῇ ἡ προστασία πρὸς τὸν ἀγροτικὸν κόσμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐπαναλαμβάνω καὶ πάλιν ὅτι ὁ ἔντιμος Βουλευτὴς δύναται νὰ ἐγγράψῃ τὸ θέμα. Φυσικὰ δὲν προκύπτει ἀπὸ Ἐρώτησιν καὶ Ἀπάντησιν καὶ ἑπομένως θὰ διεξαχθῇ ψηφοφορία. Τὸ θέμα θὰ τεθῇ ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς ἡ ὁποία θὰ ὁρισθῇ διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην. Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς μπορεῖ νὰ ἐπικοινωνήσῃ μετὰ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας διὰ νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σῶμα κατὰ πόσον ἡ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ λάβῃ μέτρα ἢ ὄχι καὶ ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἀπαντήσῃ ἀρνητικῶς τότε ὑπάρχουν δύο διαζευκτικαὶ λύσεις : Ἡ μία εἶναι νὰ γίνῃ ἡ συζήτησις καὶ νὰ ἐκδοθῇ ψήφισμα ἢ νὰ γίνῃ συζήτησις καὶ ταὐτοχρόνως νὰ κατατεθῇ καὶ νομοσχέδιον.

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, ἐπαναλαμβάνω ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶπα προηγουμένως : Ἐὰν ἡ ἀπάντησις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας διὰ τῆς ἐπαφῆς τὴν ὁποίαν θὰ ἔχῃ ὁ Πρόεδρος εἶναι ἱκανοποιητικὴ δὲν θὰ ἐπιμένω εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν. Ἂς εἶναι ἐγγεγραμμένον, καὶ ἐὰν ἡ ἀπάντησις δὲν εἶναι ἱκανοποιητικὴ θὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Λοιπὸν τὸ θέμα τοῦ κ. Κώστα Χριστοδουλίδη νομίζω μπορεῖ νὰ διατυπωθῇ «ἡ ἀνάγκη λήψεως.....

Ὁ κ. Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

«Ἡ ἀναστολὴ καταναγκαστικῶν πωλήσεων ἀγροτικῶν κτημάτων ὡς ἐκ τῆς ἀδυναμίας τῶν ἀγροτῶν νὰ τακτοποιήσουν τὰς ὑποχρεώσεις των λόγῳ τῆς ἀνομβρίας», ἡ ὁποία ὀρθῶς ἐχαρακτηρίσθη ὡς θεομηνία, καὶ ἡ ὁποία ἔπληξε τὸν ἀγροτικόν μας κόσμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ὅτι ἐὰν πρόκειται νὰ δώσωμεν προστασίαν εἰς τοὺς ἀγρότας οἱ ὁποῖοι ἐπλήγησαν ἀπὸ τὴν ἀνομβρίαν δὲν εἶναι μόνον νὰ προσπαθήσωμεν νὰ ἀναστείλωμεν τὴν πώλησιν τῶν κτημάτων των. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἔχουν καὶ κινητὴν περιουσίαν. Ὅπως τὸ θέτει ὁ ἔντιμος συνάδελφος κ. Χριστοδουλίδης εἶναι τὴν ἀναστολὴν καταναγκαστικῆς πωλήσεως ἀκινήτου ἰδιοκτησίας ποὺ καλύπτει. Ἐνῷ μπορεῖ οἱ ἄνθρωποι νὰ ἔχουν καὶ γεννήματα. Μπορεῖ νὰ ἔχουν μηχανήματα, μπορεῖ νὰ ἔχουν ἀντικείμενα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ τελικὴ διαμόρφωσις τῶν μέτρων προστασίας εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον θὰ ἀπασχολήσῃ τὴν Βουλὴν κατόπιν τῆς συζητήσεως καὶ κατόπιν ποὺ θὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἁρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν.

Ὑπάρχει ἔνστασις ὅπως τὸ θέμα ἐγγραφῇ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἔνστασις τὸ θέμα ἐγγράφεται.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἀναλαμβάνει νὰ ἐπικοινωνήσῃ μὲ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν διὰ νὰ διαπιστώσῃ ποῖαι αἱ προθέσεις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν προσεχῆ αὐτῆς συνεδρίασιν, τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως αὐτῆς.

(Ὥρα λήξεως 5.25 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης
Ζαμπᾶς Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ζιαρτίδης Ἀνδρέας
Κληρίδης Ξάνθος
Κουρτελλάρης Χρῆστος
Κωνσταντίνου Ντῖνος
Λυσσαρίδης Βάσος
Μαλλιώτης Γεώργιος
Μαυρονικόλας Νῖκος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Χαμπῆς
Ξενόπουλος Ξενῆς
Παπαδημητρίου Κυριάκος
Παπαδόπουλος Τάσος
Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Παρασκευαΐδης Φειδίας
Ποσκώτης Σταῦρος
Ποταμίτης Γιάγκος
Σαββίδης Μιχαλάκης
Σαμψὼν Νῖκος
Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Φάντης Ἀνδρέας
Φράγκος Αἰμίλιος
Χατζηηρακλέους Ἡρακλῆς
Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Χατζηκακοῦ Κώστας
Χριστοδουλίδης Κώστας
Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ ἀπὸ μέρους τοῦ Τμήματος Ὑδάτων ἐξασφάλισις ἐπιπροσθέτων διατρητικῶν μηχανῶν).
2. Ἐνημέρωσις τοῦ Σώματος ὑπὸ τοῦ Προέδρου ὡς πρὸς τὴν ἀπάντησιν τῆς Κυβερνήσεως κατὰ πόσον ἡ συμφωνία συνδέσεως μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. ἐμποδίζει τὴν παροχὴν ὑπὸ τῆς Κύπρου ἴσης μεταχειρίσεως καὶ εἰς χώρας μὴ μέλη τῆς Ε.Ο.Κ. ἀναφορικῶς πρὸς τοὺς τελωνειακοὺς δασμούς.
3. Ψήφισις τοῦ νομοσχεδίου τοῦ τιτλοφορουμένου ὡς «Ὁ περὶ Τελωνειακῶν Δασμῶν καὶ Φόρων Καταναλώσεως Νόμος τοῦ 1973».
4. Ἔκθεσις ἐπὶ τῶν Κανονισμῶν τῶν ἀναφερομένων ὡς «Οἱ περὶ Οἰκοδομῶν καὶ Ἔργων Μηχανικῶν Κατασκευῶν (Ἀσφάλεια, Ὑγεία καὶ Εὐημερία) Κανονισμοὶ τοῦ 1973» καὶ ἔγκρισις αὐτῶν.
5. Ἔκθεσις ἐπὶ τῶν Κανονισμῶν τῶν ἀναφερομένων ὡς «Οἱ περὶ Πολεοδομίας καὶ Χωροταξίας (Πολεοδομικὸν Συμβούλιον) Κανονισμοὶ τοῦ 1973» καὶ ἔγκρισις αὐτῶν.
6. Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.
7. Μὴ ἔγκρισις πρὸς ἐγγραφὴν τοῦ θέματος «Μέτρα διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἑνότητος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ ἀποφυγὴν τοῦ ἐμφυλίου σπαραγμοῦ».
8. Ἐγγραφὴ τοῦ θέματος «Ἡ ἀναστολὴ καταναγκαστικῶν πωλήσεων ἀγροτικῶν κτημάτων ὡς ἐκ τῆς ἀδυναμίας τῶν ἀγροτῶν νὰ τακτοποιήσουν τὰς ὑποχρεώσεις των λόγῳ τῆς ἀνομβρίας» καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Κ. Χριστοδουλίδης, Π. Δημητρίου, Β. Λυσσαρίδης, Ξ. Κληρίδης, Η. Χατζηηρακλέους, Ν. Σιαμψών, Ε. Παπαϊωάννου, Φ. Παρασκευαΐδης, Α. Χατζηϊωάννου, Τ. Παπαδόπουλος καὶ Πρόεδρος).

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 12ης ΙΟΥΛΙΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 5.21 μ.μ)

(Ἀρ. 41)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Ἐπειδὴ ἀπουσιάζουν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ οἱ δύο Γραμματεῖς, παρακαλῶ ἕνα ἐκ τῶν Βουλευτῶν ὅπως ἐκτελέσῃ καθήκοντα προσωρινοῦ Γραμματέως.

Ὁ κ. Ἀνδρέας Νεοκλέους, ὁ ὁποῖος ἔχει καὶ ἀνάλογον πεῖραν.

Ὑπάρχει ἀπαρτία;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

(Α. Νεοκλέους)

Ὑπάρχει ἀπαρτία, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν Ἐρωτήσεων καὶ Ἀπαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἐρώτησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 11ην Ἰανουαρίου 1973, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Γεωργίου Σαββίδη καὶ ληφθεῖσα τὴν 12ην Ἰανουαρίου 1973.

«Μέρος τῆς παλαιᾶς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἐντὸς τοῦ προαστείου Καϊμακλίου ἔχει μετατραπῆ ἀπὸ ἐτῶν εἰς ὁδὸν ζωτικῆς σημασίας διὰ τὴν περιοχὴν καὶ ὠνομάσθη ὁδὸς Ἀπόλλωνος. Ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν εἶχον ἐκδοθῆ ἄδειαι διὰ τὴν οἰκοδόμησιν οἰκιῶν ἐπὶ τῆς ἀνεπισήμου ταύτης ὁδοῦ.

Οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς ἀπὸ δεκαετίας ζητοῦν τὴν προσωρινήν, ἔστω, ἐπίστρωσιν δι' ἀσφάλτου τοῦ πλέον πολυσυχνάστου τμήματος τῆς ὁδοῦ, ἀπὸ τῆς Λεωφόρου Ἱλαρίωνος μέχρι τοῦ ἐργοστασίου PETZIΣ, μήκους 600 περίπου μέτρων. Ἡ ἄμεσος ἐπιδιόρθωσις τῆς ὁδοῦ εἶναι ἀναγκαία, οὐχὶ μόνον διὰ τὴν καλυτέραν διακίνησιν τροχοφόρων, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀποφυγὴν τοῦ ἀνθυγιεινοῦ κονιορτοῦ κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας.

Ἐρωτᾶται τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον διατὶ καθυστερεῖ ἐπὶ ἔτη ἡ προσωρινή, ἔστω, ἐπίστρωσις δι' ἀσφάλτου τῆς πολυσυχνάστου ταύτης ὁδοῦ καὶ πότε προγραμματίζεται ἡ ἐπιδιόρθωσίς της;»

'Απάντησις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 2αν 'Ιουλίου 1973, τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν, εἰς ἐρώτησιν ὑποβληθεῖσαν τὴν 12ην 'Ιανουαρίου 1973 ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Γεωργίου Σαββίδη.

..«Τὸ θέμα τῆς κηρύξεως μέρους τῆς παλαιᾶς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς παρὰ τὸν Βόρειον Πόλον εἰς δημοσίαν ὁδὸν ὡς καὶ τὸ θέμα τῆς ριζικῆς ἐπιδιορθώσεώς της μελετᾶται ὑπὸ τοῦ Τμήματος Πολεοδομίας καὶ Οἰκήσεως καὶ τοῦ Δήμου Λευκωσίας ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ἐφαρμογῆς τῶν Πολεοδομικῶν Σχεδίων διὰ τὴν Λευκωσίαν.

2. 'Εν τῷ μεταξύ, πρὸς μερικὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως ὁ Δῆμος Λευκωσίας, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ ἁρμοδία ἀρχὴ διὰ τὴν κατασκευὴν ὁδῶν ἐντὸς τῶν Δημοτικῶν ὁρίων Λευκωσίας, ἀνέλαβε τὴν κατασκευὴν καὶ ἀσφαλτόστρωσιν τμήματος τῆς γραμμῆς ἀπὸ τῆς ὁδοῦ Γρηγορίου Αὐξεντίου μέχρι τῆς Λεωφόρου 'Αγίου 'Ιλαρίωνος.

3. 'Ελπίζεται ὅτι συντόμως τὸ ἐπηρεαζόμενον τμῆμα τῆς παλαιᾶς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς θὰ παραχωρηθῇ πρὸς χρῆσιν ὡς δημοσία ὁδὸς ἵνα δυνηθῇ ὁ Δῆμος Λευκωσίας νὰ προβῇ εἰς τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν τὰ ἁρμόδια τμήματα προβαίνουν εἰς τὴν ἐκπόνησιν τῶν ἀναγκαίων σχεδίων».

'Η ἀνάγνωσις 'Ερωτήσεων καὶ 'Απαντήσεων ἐπερατώθη, ἔντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β΄—Νομοθετικὴ 'Εργασία.

Θὰ συζητήσωμεν πρῶτον τὸ δεύτερον θέμα «'Ο περὶ Ρυθμίσεως καὶ 'Ελέγχου τῆς Βιομηχανίας 'Αμπελουργικῶν Προϊόντων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς 'Επιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Γ. ΜΑΛΛΙΩΤΗΣ :

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973»

Παρόντες :

Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ 'Εμπορίου & Βιομηχανίας :	Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων :
'Ηρακλῆς Χατζηηρακλέους, Πρόεδρος	Γεώργιος Μαλλιώτης, Πρόεδρος
Κώστας Χριστοδουλίδης	Νῖκος Κόσιης
Λέανδρος Ζαχαριάδης	Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Γεώργιος Μαλλιώτης	Χρῆστος Κουρτελλάρης
Χαμπῆς Μιχαηλίδης	'Ηρακλῆς Χατζηηρακλέους.
Χρῆστος Κουρτελλάρης.	

Αἱ ὡς ἄνω δύο Κοινοβουλευτικαὶ 'Επιτροπαὶ ἐμελέτησαν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχέδιον εἰς συνεδρίασιν αὐτῶν συγκροτηθεῖσαν τὴν 6ην 'Ιουλίου 1973. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ 'Υπουργείου 'Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας καὶ τοῦ Συμβουλίου 'Αμπελουργικῶν Προϊόντων, οἵτινες παρέσχον εἰς τὰς 'Επιτροπὰς διαφόρους ἐπεξηγήσεις καὶ ἐπιπροσθέτους πληροφορίας ἐπὶ τοῦ ἐν λόγῳ νομοσχεδίου.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Ρυθμίσεως καὶ Ἐλέγχου τῆς Βιομηχανίας Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων Νόμου εἰς τρόπον ὥστε τὸ Συμβούλιον Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ κέκτηται ἁρμοδιότητα ρυθμίσεως καὶ ἐλέγχου τῶν τιμῶν, τοῦ τύπου, τῆς συστάσεως, τῆς κατεργασίας, τῆς ἐμφιαλώσεως, τῆς ποιότητος καὶ τῆς προελεύσεως οἴνων προοριζομένων δι' ἐπιτόπιον κατανάλωσιν ἢ δι' ἐξαγωγήν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου νὰ δύναται νὰ ἐκδίδῃ Κανονισμούς, δημοσιευομένους ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι τῆς Δημοκρατίας, διὰ τὸν καθορισμὸν ἐδαφικῶν περιφερειῶν ὡς ζωνῶν ἀμπέλου καὶ τῶν ποικιλιῶν ἀμπέλου, τῶν ὁποίων ἡ φύτευσις ἢ καλλιέργεια θὰ ἐπιτρέπωνται, ὡς ἐπίσης διὰ τὸν καθορισμόν, τὴν ρύθμισιν καὶ τὸν ἔλεγχον τῆς ὀνομασίας προελεύσεως οἴνων καὶ τῆς εἰς κατηγορίας κατατάξεως τούτων ὡς καὶ παντὸς ἄλλου συναφοῦς ἢ συμπληρωματικοῦ περὶ τὰ τοιαῦτα θέματος.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου γίνεται ὡσαύτως πρόνοια διὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν Ἐπιτροπῆς Ἐμπειρογνωμόνων Οἴνων ἡ ὁποία, μεταξὺ ἄλλων, θὰ κέκτηται ἐξουσίαν ἐξετάσεως οἴνων ὀνομασίας προελεύσεως ἢ οἴνων ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ὁποίους προτείνεται χρησιμοποίησις ὀνομασίας προελεύσεως, συμπεριλαμβανομένης καὶ ἀναλυτικῆς καὶ ὀργανοληπτικῆς ἐξετάσεως. Τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐμπειρογνωμόνων Οἴνων θὰ ἀποτελοῦν πρόσωπα τὰ ὁποῖα θὰ ἔχωσιν εἰδικὰς γνώσεις ἐπὶ ἀμπελουργικῶν ἢ καὶ οἰνολογικῶν θεμάτων.

Τὸ ὡς ἄνω τροποποιητικὸν νομοσχέδιον προτείνεται ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ὑπογραφείσης Συμφωνίας Συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος, δυνάμει τῆς ὁποίας ἡ Κυβέρνησις τῆς Κύπρου ἀνέλαβεν ὑποχρέωσιν ὅπως υἱοθετήσῃ πρὸ τῆς 1ης Σεπτεμβρίου 1973 Κανονισμοὺς ἀμπελουργικῶν προϊόντων ἀνταποκρινομένους πρὸς τοὺς τῆς Κοινότητος οἵτινες θὰ ὑποβοηθήσουν τὴν τελευταίαν νὰ ἐξετάσῃ τὴν κατάταξιν τοῦ οἴνου τοῦ γνωστοῦ ὡς «κυπριακοῦ σιέρρυ». Δυνάμει τῆς ἰδίας συμφωνίας ἡ Κυβέρνησις τῆς Κύπρου ἀνέλαβεν ἐπίσης τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως καταστήσῃ τοὺς ρηθέντας Κανονισμοὺς ἐφαρμοστέους ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1975, ἐφ' ὅσον δὲ ἡ ὅλη νομοθεσία ἤθελε κριθῇ ὑπὸ τῆς Κοινότητος ἱκανοποιητικὴ θὰ πρέπει ἐπὶ τῇ βάσει ταύτης καὶ ἀπὸ τῆς εἰρημένης ἡμερομηνίας νὰ καθορισθῇ τὸ καθεστὼς ἐξαγωγῆς τοῦ «κυπριακοῦ σιέρρυ» εἰς τὴν Κοινότητα, τὸ ὁποῖον θὰ ἐφαρμοσθῇ μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐξαγωγικῆς περιόδου 1974—1975.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν σταλεῖσαν μετὰ τοῦ ἐν λόγῳ νομοσχεδίου Εἰσηγητικὴν Ἔκθεσιν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου, ἐπειδὴ ἡ ἔκδοσις τῶν προμνησθέντων Κανονισμῶν, οἵτινες θὰ πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ ἀνταποκρίνωνται πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς κανόνας τῆς κοινῆς οἰνικῆς πολιτικῆς τῆς Κοινότητος, δὲν καλύπτεται πλήρως ὑπὸ τοῦ βασικοῦ νόμου, προτείνεται τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον.

Διαρκούσης τῆς μελέτης τοῦ νομοσχεδίου κατετέθη ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου τροποποιητικὴ πρότασις, ἥτις καὶ ἐγένετο ἀποδεκτὴ ὑπὸ τῶν δύο Ἐπιτροπῶν, ὅπως ἡ προβλεπομένη ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἔκδοσις Διατάγματος διὰ τὸν καθορισμὸν τῶν τοπωνυμιῶν περιοχῶν τῶν χρησιμοποιουμένων ἐν σχέσει πρὸς ὀνομασίας προελεύσεως οἴνων, κ.λ.π. γίνεται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἀντὶ ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπηνέχθη ἡ δέουσα τροποποίησις εἰς τὴν ὑποπαράγραφον (ii) τῆς παραγράφου (δβ) (νῦν παραγράφου δ2 ὡς νομοτεχνικῶς ἐτροποποιήθη) τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ βασικοῦ νόμου, ὡς αὕτη ἐκτίθεται εἰς τὴν παράγραφον (α) τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ νομοσχεδίου.

Αἱ δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ μελετήσασαι τὸ ὅλον θέμα καὶ λαβοῦσαι ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω ὡς ἐπίσης τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἀναληφθεῖσα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κύπρου ὑποχρέωσις ὅπως υἱοθετήσῃ τοιούτους Κανονισμοὺς θὰ ἔδει νὰ ὁλοποιηθῇ τὸ ἀργότερον μέχρι τῆς 1ης Σεπτεμβρίου τοῦ τρέχοντος ἔτους, καὶ ἀφοῦ ἔλαβον ἐπίσης ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ἐκδοθησόμενοι Κανονισμοὶ θὰ διαπραγματεύωνται λίαν τεχνικὰ θέματα τὰ ὁποῖα καὶ πάλιν θὰ ἔδει νὰ εὑρίσκωνται ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν κα-

νόνων τῆς κοινῆς οἰνικῆς πολιτικῆς τῆς Κοινότητος, ὁμοφώνως εἰσηγοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθη κατ' εἰσήγησιν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου καὶ ὡς διεμορφώθη ἀπὸ νομοτεχνικῆς καὶ λεκτικῆς πλευρᾶς τελικῶς.

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔντιμοι κύριοι. Ἡ τροποποίηση τοῦ Νόμου περὶ ἀμπελουργικῆς βιομηχανίας ἐπεβάλλετο νὰ γίνῃ ὕστερα ἀπὸ τὴν σύνδεση τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος.

Δὲν θὰ ἐπαναλάβουμε τὴν θέση μας ὅσον ἀφορᾶ τὴν Κοινότητα γιατὶ εἶναι ἤδη γνωστή. Ὅμως αἱ τροποποιήσεις ποὺ γίνονται εἶναι ριζοσπαστικὲς τροποποιήσεις ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἀμπελουργικὴν βιομηχανίαν. Αὐτὲς οἱ τροποποιήσεις προβλέπουν τὸν καθορισμὸν ποικιλιῶν κατὰ περιοχήν, ἀμπελουργικῶν ζωνῶν, μεθόδους καλλιεργείας, μεθόδους κλαδέματος, στρεμματικὲς ἀποδόσεις, πωμέ, μεθόδους οἰνοποιήσεως, ἐμφιαλώσεως, τιμὲς καὶ πολλὰ ἄλλα.

Εἶναι βέβαιον ὅτι μὲ αὐτὲς τὲς τροποποιήσεις, μὲ αὐτὴν τὴν κατάστασιν ποὺ δημιουργεῖται, θὰ δημιουργηθοῦν ἀρκετὰ προβλήματα στὴν ἀμπελουργικὴν βιομηχανίαν. Καὶ αὐτὰ τὰ προβλήματα εἶναι δυνατὸν νὰ ἀντιμετωπισθοῦν ἐὰν ἡ Κυβέρνηση προσέξῃ δυὸ βασικοὺς παράγοντες.

Ὁ πρῶτος παράγοντας εἶναι ἡ ἔγκαιρος μελέτη αὐτῶν τῶν προβλημάτων καὶ ὁ προγραμματισμὸς γιὰ τὴν καλύτερη ἀντιμετώπισή τους.

Εἶναι ἀρκετά, εἶναι πάρα πολλὰ αὐτὰ τὰ προβλήματα καὶ χρειάζεται ἔγκαιρα νὰ μελετῶνται καὶ νὰ προγραμματίζεται ὁ τρόπος ἀντιμετώπισης γιὰ νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν λιγώτερες οἱ συνέπειες γιὰ τὸν ἀμπελουργικὸν κόσμον.

Ἡ δεύτερη προϋπόθεση, ὁ δεύτερος παράγοντας, εἶναι ἡ συνεργασία ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, βιομηχανιῶν, ἀμπελουργῶν καὶ ἀγροτικῶν ὀργανώσεων. Καὶ γιὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν, γιὰ τὸν καλύτερον συντονισμόν, γιὰ τὴν καλύτερη συνεργασίαν θὰ πρέπει νὰ λειτουργήσῃ ἡ Συμβουλευτικὴ Ἐπιτροπή, ἡ ὁποία ἔχει συσταθῆ γι' αὐτὸν τὸν σκοπόν, ἡ Συμβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν ὁποίαν ἐκπροσωποῦνται ἀγροτικὲς ὀργανώσεις, Ἐπιμελητήριον, Συνεργατικὸν Κίνημα καὶ ἡ ὁποία συνεστήθη γι' αὐτὸν τὸν σκοπόν, ὅμως καθυστερεῖ νὰ συνεδριάζῃ ἀπὸ ἕξη τώρα μῆνες καὶ ἡ ἄλλη πλευρὰ εἶναι ἡ στενώτερη συνεργασία τοῦ Συμβουλίου Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων μὲ τὴν Συμβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν στὴν ὁποίαν μετέχουν οἱ ἀγροτικὲς ὀργανώσεις καὶ τὸ Συνεργατικὸν Κίνημα. Ὅταν ὑπάρχῃ αὐτὴ ἡ συνεργασία καὶ αὐτὸς ὁ συντονισμός, ἀσφαλῶς τὰ προβλήματα ποὺ δημιουργεῖ ἡ καινούργια κατάσταση θὰ ἀντιμετωπισθοῦν μὲ τὸν καλύτερο τρόπο.

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Οἱ Κανονισμοὶ οἱ ὁποῖοι ἔχουν κατατεθῆ στὲς Ἐπιτροπὲς προβλέπουν οὐσιώδη ζητήματα ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἀμπελουργικὴν βιομηχανίαν, γι' αὐτὸ θὰ ὑποβάλουμεν πρότασιν ἔτσι ποὺ νὰ μείνῃ τὸ δικαίωμα στὴ Βουλή, ἐὰν οἱ Κανονισμοὶ δὲν ἱκανοποιοῦν καὶ δὲν λύουν ὡρισμένα προβλήματα, νὰ μπορῇ ἡ Βουλὴ νὰ ἐπέμβῃ γιὰ τροποποίηση τῶν Κανονισμῶν.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Εἶναι γνωστὴ ἡ ἀντίθεσίς μου πρὸς τὴν σύνδεσιν τῆς Κύπρου μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα καὶ αὐτὴ ἡ ἀντίθεσίς μου εἶναι φυσικὸν νὰ μὲ φέρνη εἰς ἀντίθεσιν πρὸς κάθε νομοθέτημα τὸ ὁποῖον ἐπιβεβαιώνει αὐτὴν τὴν σύνδεσιν. Στόχος μου δὲ διὰ τῆς ἀρνητικῆς ψήφου κάθε φορὰν ἐπὶ τοιούτου νομοθετήματος εἶναι νὰ ὑποδείξω τοὺς κινδύνους οὕτως ὥστε πρὸ τῆς ἐκπνοῆς τῆς πρώτης περιόδου νὰ εἶναι δυνατὸν ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐπαναπροσαρμόσῃ τὴν πολιτικήν της πρὸς νέας κατευθύνσεις.

Ὑπὸ αὐτὰς τὰς προϋποθέσεις εἶναι φυσικὸν ὅτι θὰ ψηφίσω ἐναντίον τοῦ Νομοσχεδίου ὡς συνόλου. Ἐν τούτοις, θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω, ὅτι διὰ νὰ ἐξυπηρετηθῇ καὶ ὁ σκοπὸς τὸν ὁποῖον ζητῶ νὰ ἐξυπηρετήσω διὰ νὰ φαίνωνται κάθε φορὰν αἱ δυσκολίαι ἢ αἱ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι δυνατὸν νὰ προέλθουν ἀπὸ τὴν πορείαν πρὸς τὴν σύνδεσιν, θὰ ἤμην εὐτυχέστερος ἐὰν ὅλα τὰ νομοθετήματα καὶ οἱ Κανονισμοὶ ἐτίθεντο ἐνώπιον τῆς Βουλῆς οὕτως ὥστε ἡ Βουλὴ νὰ ἔχῃ μίαν πλήρη εἰκόνα τῆς ὅλης καταστάσεως.

Δι' αὐτὸ τάσσομαι ὑπὲρ τῆς ἀπόψεως ὅτι οἱ Κανονισμοὶ θὰ πρέπει νὰ κατατεθοῦν εἰς τὴν Βουλὴν παρ' ὅλον ὅτι, ὅπως εἶπα, τάσσομαι ἐναντίον τοῦ νομοθετήματος ὡς συνόλου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἁπλῶς νὰ διευκρινήσω τὴν θέσιν μας ὅσον ἀφορᾷ τὴν εἰσήγησιν περὶ ὑποβολῆς τῶν Κανονισμῶν καὶ ἐγκρίσεως τούτων ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Ἐπειδὴ πιστεύομεν ὅτι οἱ Κανονισμοὶ εἶναι κυρίως θέμα ἐμπειρογνωμόνων καὶ ἐπειδὴ πιστεύομεν ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία εἶναι εἰς καταλληλοτέραν θέσιν παρὰ ἡ Βουλή, ἀνεπηρέαστος ἀπὸ τοπικὰς ἢ ἄλλας πιέσεις ἢ ἀπὸ συγκρουόμενα συμφέροντα, νὰ νομοθετήσῃ καὶ νὰ θεσπίσῃ Κανονισμοὺς ὅσον ἀφορᾷ τὴν τεχνικὴν πλευρὰν τῆς ἐφαρμογῆς τῆς Συμφωνίας, διὰ τοῦτο θὰ καταψηφίσωμεν τὴν εἰσήγησιν περὶ τροποποιήσεως τοῦ Νομοσχεδίου ὥστε οἱ Κανονισμοὶ νὰ ἐγκρίνωνται ὑπὸ τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Φειδίας Παρασκευαΐδης.

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε. Ἐπειδὴ ἤδη ἡ Βουλὴ ἔχει ἐκφρασθῇ ἀκριβῶς διὰ πλειοψηφίας ὑπὲρ τῆς συνδέσεως τῆς Κύπρου μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν καὶ ἐπειδὴ εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖον νὰ ὑπάρξῃ ἡ ἔγκαιρος προστασία διὰ τὰς ἐξαγωγάς μας καὶ ἰδίως τῶν οἰνικῶν προϊόντων, διὰ ταῦτα φρονῶ ὅτι εἰς τὴν εἰδικὴν αὐτὴν καὶ προκειμένην περίπτωσιν πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ παραχωρήσῃ τὸ δικαίωμα πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν νὰ συντάξῃ καὶ νὰ θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν τοὺς Κανονισμοὺς οἱ ὁποῖοι, ὡς πολὺ ὀρθῶς παρετήρησε διακεκριμένος συνάδελφος, πολὺ εὐχερέστερον δύνανται νὰ συνταχθοῦν καὶ νὰ ἐφαρμοσθοῦν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

Διὰ ταῦτα καὶ ἐγώ, κύριε Πρόεδρε, τάσσομαι ὑπὲρ τῆς ψηφίσεως τοῦ Νομοσχεδίου ὡς ἔχει ἄνευ οἱασδήποτε τροποποιήσεως καὶ ἄνευ τοῦ δικαιώματος τῆς Βουλῆς νὰ ἴδῃ τοὺς Κανονισμοὺς καὶ νὰ τοὺς ψηφίσῃ ἀφοῦ ὑποβληθοῦν.

Τάσσομαι ὑπὲρ τῆς ἰδέας νὰ ἐγκριθῇ ὡς ἔχει τὸ Νομοσχέδιον καὶ ἡ Κυβέρνησις νὰ λάβῃ ἐξουσίαν νὰ συντάξῃ καὶ νὰ ἐφαρμόσῃ Κανονισμούς.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί ;

Παρακαλοῦνται οἱ κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ 1ου ἄρθρου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

24, ὑπέρ, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἷς, κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Πρέπει νὰ ὑπῆρξαν ἀποχαί.

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ 1ου ἄρθρου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

24 καὶ πάλιν, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά εἷς.

Ἑπομένως δὲν ὑπάρχουν ἀποχαί.

Ἄρθρον 2ον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ 2ου ἄρθρου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

24.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἷς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

3ον ἄρθρον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3ον.

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ 3ου καὶ 4ου ἄρθρου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

24.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Συγγνώμην, ὁ κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Καὶ πάλιν ἀπὸ τῆς ἐπάλξεως τοῦ Ἐνιαίου !

Τὸ 4ον ἄρθρον προνοεῖ περὶ τροποποιήσεων τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ βασικοῦ νόμου. Θὰ εἰσηγούμην μίαν τροποποίησιν διὰ τῆς προσθήκης ἑδαφίου (3) ὡς ἑξῆς :

«Ἡ Βουλὴ δύναται νὰ τροποποιῇ τοὺς δυνάμει τοῦ ἑδαφίου (1) ἐκδιδομένους Κανονισμοὺς διὰ καταθέσεως τροποποιητικῶν Κανονισμῶν.».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει πρότασις τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Ποταμίτη ὅπως εἰς τὸ 4ον ἄρθρον προστεθῇ ἐδάφιον (3), τὸ ὁποῖον νὰ δίδῃ ἐξουσίαν εἰς τὴν Βουλὴν νὰ τροποποιῇ τοὺς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐγκριθέντας Κανονισμούς.

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς προτάσεως αὐτῆς ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

11 ὑπέρ, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

9 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ τροποποιητικὴ πρότασις ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Προσθήκη νέου ἄρθρου 13Α ἐν τῷ βασικῷ νόμῳ. Ἄρθρον 5ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ 5ου ἄρθρου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

24.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἷς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δὲν ὑπάρχουν ἀποχαί. Τὸ ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἤλθεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου. Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολούθως :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ρυθμίσεως καὶ Ἐλέγχου τῆς Βιομηχανίας Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973 καὶ θὰ ἀναγινώσκηται ὁμοῦ μετὰ τοῦ περὶ Ρυθμίσεως καὶ Ἐλέγχου τῆς Βιομηχανίας Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων Νόμου τοῦ 1965, ὡς οὗτος ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ περὶ Ρυθμίσεως καὶ Ἐλέγχου τῆς Βιομηχανίας Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1966 καὶ τοῦ περὶ Ρυθμίσεως καὶ Ἐλέγχου τῆς Βιομηχανίας Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1970, (πάντων τῶν ρηθέντων Νόμων τοῦ 1965, 1966 καὶ 1970 ἐν τοῖς ἑφεξῆς ἀναφερομένων ὁμοῦ ὡς «ὁ βασικὸς νόμος») καὶ ὁ βασικὸς νόμος καὶ ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρωνται ὁμοῦ ὡς οἱ περὶ Ρυθμίσεως καὶ Ἐλέγχου τῆς Βιομηχανίας Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων Νόμοι τοῦ 1965 ἕως 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς θεσπίσεως τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

24 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Εἷς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Οὐδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

«Ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ ΝΟΜΟΥ ΤΗΣ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΗΣ «Ο ΠΕΡΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΤΗΣ ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Ξάνθος Κληρίδης, Πρόεδρος.
Παναγιώτης Δημητρίου
Νῖκος Κόσιης
Κώστας Χριστοδουλίδης
Ἀνδρέας Φάντης
Χριστόφορος Χριστοφίδης.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν ἐμελέτησε τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος πρότασιν νόμου εἰς δύο αὐτῆς συνεδριάσεις συγκροτηθείσας τὴν 25ην Ἰουνίου καὶ 2αν Ἰουλίου 1973. Εἰς τὴν πρώτην συνεδρίασιν κληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων καὶ ἐκπρόσωποι τῶν ὀργανώσεων ΚΕΕΑ καὶ ΠΕΕΑ.

Διὰ τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης προτάσεως νόμου, ἥτις κατετέθη εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Λεάνδρου Ζαχαριάδη, προτείνεται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμου εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ εἶναι ἀναγκαία ἡ ἐξασφάλισις ἀδείας ἰδιωτικοῦ μεταφορέως «Β» τῆς Ἀρχῆς Ἀδειῶν διὰ φορτηγὰ μηχανοκίνητα ὀχήματα ὁ κυβισμὸς τῆς μηχανῆς τῶν ὁποίων δὲν ὑπερβαίνει τὰ 3.000 κυβικὰ ἑκατοστὰ ἢ τὸ ἀπόβαρον τῶν ὁποίων δὲν ὑπερβαίνει τοὺς δύο τόννους καὶ τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν μεταφορὰν ἀγαθῶν διὰ τοὺς σκοποὺς ἐμπορικῆς ἢ ἑτέρας ἐπιχειρήσεως ἀσκουμένης ὑπὸ τοῦ χρησιμοποιοῦντος τὸ τοιοῦτον ὄχημα.

Διὰ τῆς ὡς ἄνω προτεινομένης τροποποιήσεως ἀναμένεται νὰ ὑποβοηθηθῶσι τὰ μέγιστα τόσον τὸ Γραφεῖον τῆς Ἀρχῆς Ἀδειῶν, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐπιφορτισμένον νὰ ἐκδίδῃ τοιαύτας ἀδείας, ὅσον καὶ οἱ ἰδιοκτῆται τῶν ἐν λόγῳ ὀχημάτων οἵτινες ἀπαλλάττονται ἐκ περιττῆς ταλαιπωρίας.

Πρὸς τὸ περιεχόμενον τῆς εἰρημένης προτάσεως νόμου συμφωνοῦν τόσον τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον ὅσον καὶ αἱ αὐτοκινητιστικαὶ ὀργανώσεις. Αἱ τελευταῖαι εἰσηγοῦνται ὡς κριτήριον ἐξαιρέσεως τῶν ἐν λόγῳ ἰδιοκτητῶν ἐκ τῆς ἐν τῷ βασικῷ νόμῳ διαγραφομένης διαδικασίας τὸ μικτὸν βάρος τῶν ὀχημάτων των ἀντὶ τὸ ἀπόβαρον ἢ τὰ κυβικὰ ἑκατοστὰ τούτων, ὡς διαλαμβάνει ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος πρότασις νόμου. Ὡς εἰδικώτερον ἀνεφέρθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὑπὸ τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου, τὸ εἰδικὸν τοῦτο θέμα ἔτυχε διεξοδικῆς μελέτης ὑπὸ εἰδικῆς ὁρισθείσης πρὸς τοῦτο Κυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὅτι τὰ συμπεράσματα τῆς ἐν λόγῳ Ἐπιτροπῆς ὁμοφώνως συγκλίνουν ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τῆς ὡς ἄνω διαδικασίας ἥτις, οὖσα ἐν πολλοῖς γραφειοκρατική, οὐδένα τῶν σκοπῶν τῆς ὑφισταμένης νομοθεσίας τείνει νὰ ἐξυπηρετήσῃ, τοὐναντίον δὲ δημιουργεῖ ἄσκοπον φόρτον ἐργασίας καὶ ταλαιπωρίας εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἐνδιαφερομένας πλευράς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν, μελετήσασα τὸ ὅλον θέμα καὶ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω, εἰσηγεῖται εἰς τὴν Βουλήν, τοῦ ἐκ τῶν Μελῶν αὐτῆς κ. Α. Φάντη διαφωνοῦντος, τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τῆς παρούσης προτάσεως νόμου, ἀφοῦ ἐπενεχθῇ εἰς ταύτην ἡ ἀκόλουθος τροποποίησις :

Ἡ προτεινομένη ἐπιφύλαξις εἰς τὸ τέλος τοῦ ἑδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ βασικοῦ νόμου, ὡς αὕτη ἐκτίθεται εἰς τὸ ἄρθρον 2 τῆς προτάσεως νόμου, τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐξ αὐτῆς διαγραφῆς τῆς φράσεως «ὁ κυβισμὸς τῆς μηχανῆς τῶν ὁποίων δὲν ὑπερβαίνει τὰ 3.000 κυβικὰ ἑκατοστὰ ἢ τὸ ἀπόβαρον τῶν ὁποίων δὲν ὑπερβαίνει τοὺς δύο τόννους» καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως αὐτῆς διὰ τῆς φράσεως «τὸ μικτὸν βάρος τῶν ὁποίων δὲν ὑπερβαίνει τοὺς τρεῖς τόννους», τοῦθ' ὅπερ θὰ καθιστᾷ μὴ ἀναγκαίαν τὴν ἐξασφάλισιν τῆς εἰρημένης ἀδείας ἰδιωτικοῦ μεταφορέως ὑπὸ φορτηγῶν μηχανοκινήτων ὀχημάτων τὸ μικτὸν βάρος τῶν ὁποίων δὲν θὰ ὑπερβαίνῃ τοὺς τρεῖς τόννους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Ἐκ τῆς θέσεώς μου, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, ἔχω νὰ ὑποβάλω τὰ ἑξῆς :

Δὲν διαφωνοῦμεν μὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ Νομοσχεδίου, ὅμως ἐπειδὴ μερικαὶ ἑκατοντάδες οἰκογένειαι βιοπαλαιστῶν ἀποζοῦν ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἐπάγγελμα, θὰ ἦτο

σκόπιμον νὰ περιφρουρήσωμεν τὰ συμφέροντα αὐτῶν τῶν ἐπαγγελματιῶν καὶ τὸ μικτὸν βάρος προτείνω νὰ εἶναι δύο τόννοι καὶ οὐχὶ τρεῖς ὡς εἰσηγεῖται ἡ ἁρμοδία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἐφ' ὅσον δὲν διαφωνεῖτε ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, παρακαλῶ ὅπως, ὅταν ἀναφερθῇ τὸ σχετικὸν ἄρθρον, προβῆτε εἰς τροποποιητικὴν εἰσήγησιν.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαϊωάννου ἔχει τροποποιητικὴν εἰσήγησιν.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Εἰσηγοῦμαι ὅπως τροποποιηθῇ ὡς ἑξῆς :

«Νοεῖται ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ἐξασφάλισις ἀδείας ἰδιωτικοῦ μεταφορέως (ἐν τῷ βασικῷ νόμῳ ἀναφερομένης ὡς ἀδείας «Β») διὰ φορτηγὰ αὐτοκίνητα ὀχήματα τὸ μικτὸν βάρος τῶν ὁποίων δὲν ὑπερβαίνει τοὺς δύο τόννους».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Δηλαδὴ ἡ μόνη μεταβολὴ εἶναι ἀντὶ «τρεῖς» τόννοι, «δύο» τόννοι.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Δύο τόννοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Ξάνθος Κληρίδης.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

Κύριε Πρόεδρε. Ἡ εἰσήγησις τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Παπαϊωάννου ἐξητάσθη λεπτομερῶς καὶ ἐνδελεχῶς εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ κατόπιν μελέτης ἐκρίναμεν ὅτι δὲν θὰ ἦτο σκόπιμον νὰ υἱοθετήσωμεν τοὺς δύο τόννους, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὰ αὐτοκίνητα τὰ ὁποῖα θὰ ἐχρησιμοποιοῦντο ὑπὸ τῶν ἰδιοκτητῶν θὰ ἦσαν τόσον μικρὰ ὥστε εἰς τὴν πραγματικότητα νὰ μὴν ἐξυπηρετοῦν τὴν προκειμένην περίπτωσιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς τροποποιητικῆς εἰσηγήσεως ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

7 ὑπέρ ἔντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

17 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μία ἀποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ τροποποιητικὴ εἰσήγησις ἀπορρίπτεται.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκριθῇ ;

Ὁ κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ :

Τὸ 2ον ἄρθρον.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπῆρξε τροποποιητικὴ εἰσήγησις. Ἡ τροποποιητικὴ εἰσήγησις ἀπερρίφθη, τώρα τίθεται εἰς ἔγκρισιν τὸ ἄρθρον αὐτὸ ὡς εἶναι διατυπωμένον.

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τοῦ 2ου ἄρθρου ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

17.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

7 κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ἡ Βουλὴ τῶν ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολούθως :

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973 καὶ θὰ ἀναγινώσκηται ὁμοῦ μετὰ τῶν περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμων τοῦ 1964 ἕως (Ἀρ. 2) τοῦ 1972 (ἐν τοῖς ἑφεξῆς ἀναφερομένων ὡς «ὁ βασικὸς νόμος») καὶ ὁ βασικὸς νόμος καὶ ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρωνται ὁμοῦ ὡς οἱ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς Νόμοι τοῦ 1964 ἕως 1973.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ποῖοι ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς θεσπίσεως τοῦ Νομοσχεδίου εἰς Νόμον ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

18 ὑπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κατά ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἀποχαί ;

Οὐδεμία.

Τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς Νόμον.

Κεφάλαιον Γ—Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Παρακαλοῦνται οἱ ἔντιμοι κύριοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ τῆς Συμβάσεως ἐπὶ τῶν Ψυχοτρόπων Οὐσιῶν (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ :

Ὁ περὶ Κτηματολογικοῦ καὶ Χωρομετρικοῦ Τμήματος (Τέλη καὶ Δικαιώματα) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Τὸ Νομοσχέδιον παραπέμπεται εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς Ἐσωτερικῶν καὶ Νομικῶν.

Ἡ πρόθεσίς μου εἶναι νὰ ὁρίσω συνεδρίαν διὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ Νομοσχεδίου «Ὁ περὶ Κτηματολογικοῦ καὶ Χωρομετρικοῦ Τμήματος (Τέλη καὶ Δικαιώματα) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973» διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον κηρυχθῇ ὡς Νομοσχέδιον ἐπειγούσης φύσεως ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον κηρύττεται ὡς Νομοσχέδιον ἐπειγούσης φύσεως καὶ θὰ τεθῇ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην.

Κεφάλαιον Δ.

«Ἡ ἀναστολὴ καταναγκαστικῶν πωλήσεως ἀγροτικῶν κτημάτων ὡς ἐκ τῆς ἀδυναμίας τῶν ἀγροτῶν νὰ τακτοποιήσουν τὰς ὑποχρεώσεις των λόγῳ τῆς ἀνομβρίας.».

Ἀνέλαβα κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίασιν νὰ διερευνήσω τὰς ἀπόψεις τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ προαναφερθέντος θέματος.

Ἐπληροφορήθην ἐπισήμως ὅτι ἡ Κυβέρνησις παρακολουθεῖ τὸ θέμα καὶ ὅτι ἔχει σχηματίσει Εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν ἐξ Ὑπουργῶν πρὸς μελέτην τοῦ θέματος.

Ὁ κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Δὲν θὰ μακρυγορήσω πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ θέματος ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι ἀνέπτυξα μερικῶς τὰς ἀπόψεις μου διὰ νὰ δικαιολογήσω τὴν ἐγγραφήν του καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι εἶναι εἰς ὅλους πλέον γνωσταὶ αἱ ἐκ τῆς ἀνομβρίας ἐπιπτώσεις καὶ δὲν πρόκειται νὰ ἐπαναλάβω τὰ ὅσα ἐλέχθησαν ἢ ἐγράφησαν ἀπὸ ὅλας τὰς κατευθύνσεις, τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν, τὴν Βουλήν, τὰς ἀγροτικὰς ὀργανώσεις, τὸν τύπον κ.ἄ.

Εἶναι ἀναμφισβήτητον γεγονὸς ὅτι ἡ ἀνομβρία ἔπληξε ἄμεσα καὶ καίρια τὸν ἀγροτικὸν κόσμον—γεωργικὸν καὶ κτηνοτροφικόν. Ὁ ἀγροτικὸς κόσμος ἀπὸ καιρὸν τώρα διέρχεται κρίσιν καὶ μετὰ δυσκολίας διατηρεῖται εἰς τὴν ἐξάσκησιν τοῦ γεωργικοῦ καὶ κτηνοτροφικοῦ του ἐπαγγέλματος. Τὴν κρίσιν αὐτὴν ἀντιμετωπίζει εἰς τὰ μέσα, τοὺς τρόπους παραγωγῆς, τὸ νερόν, τὰς ἀσθενείας, τὴν ἐξεύρεσιν τῶν σπόρων, τὰ ψηλὰ κόστα ὅσων ὑλικῶν χρησιμοποιεῖ διὰ τὴν παραγωγήν, τὰ μεγάλα χρέη ποὺ τὸν βαρύνουν, τὴν ἀποκατάστασιν τῶν παιδιῶν του καὶ πρὸ παντὸς εἰς τὸ πρόβλημα τῆς διάθεσης τῆς παραγωγῆς του σὲ ὑποφερτὲς—ἱκανοποιητικὲς τιμές. Πάνω σὲ ὅλα αὐτὰ ποὺ τὸν κατέτρυχαν κάθε χρόνο καὶ ἀποτελοῦσαν βραχνᾶν καὶ ἄγχος στὴν προσπάθεια τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου νὰ κρατηθῇ καὶ νὰ ἐπιβιώσῃ μέσα στὸ χωριό του μὲ τὲς καλλιέργειες καὶ τὰ ζῶα του, τὸν ἐκτύπησεν ἀλύπητα ἡ ἐφετεινὴ ἀνομβρία.

Εἴμαστε χώρα κατ' ἐξοχὴν γεωργικὴ καὶ ὁπουδήποτε στρέψωμεν τὲς δραστηριότητές μας, δι' ἀνάπτυξιν, ἡ «γεωργία» θὰναι ὁ τροφοδότης ὅλων. Πρέπει ὡς ἐκ τούτου νὰ διατηρήσωμεν τὸν ἀγρότην εἰς τὴν ἐπαγγελματικήν του ζωὴν καὶ νὰ μὴ τὸν ἐξωθήσωμεν νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰ κτήματά του, τὰ ζῶα του.

Μέτρα ἀνακουφιστικὰ καὶ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Βουλῆς ἐλήφθησαν διὰ προσωρινὴν ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων ποὺ ἐδημιούργησεν ἡ ἀνομβρία, ὅπως π.χ. ἡ ἀποζημίωσις μὲ £3 ἢ £3,500 κατὰ κυβερνητικὴν σκάλαν σπαρεῖσαν μὲ σιταροκρίθι, ἡ παραχώρησις ἀτόκου δανείου ἐκ £2 εἰς τοὺς ἰδίους, ἡ παραχώρησις δωρεὰν κριθῆς, ἐπιχορηγουμένων ζωοτροφῶν καὶ δανείων εἰς τοὺς κτηνοτρόφους καὶ τὰ παρόμοια.

Ἀποκαλῶ ὅμως ὅλα αὐτὰ τὰ βοηθήματα ὡς ἀνακουφιστικὰ διότι τίποτε ἄλλο δὲν μποροῦν νὰ προσφέρουν εἰς τοὺς πληγέντας γεωργοὺς καὶ κτηνοτρόφους παρὰ προσωρινὴν ἀνακούφισιν. Δὲν μποροῦν οὔτε τὰ μέσα νὰ ζήσουν νὰ τοὺς δώσουν ταῦτα. Καὶ ἀντιμετωπίζονται ὑπ' αὐτῶν μὲ κατανόησιν ὡς ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἀνέκαθεν ὁ ἀγρότης ἀπελάμβανεν τὰ εἰσοδήματά του ἀπὸ τὰ προϊόντα του ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριον καὶ πέραν καὶ ἐπομένως δὲν συνειδητοποίησεν ἀκόμη τὴν κατάστασιν τῆς στερήσεως οἱωνδήποτε ἐσόδων διὰ νὰ κάμῃ τὲς φροντίδες διὰ τὸ σπίτι του καὶ τὲς νέες καλλιέργειές του. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ δὲν ἔχει συνειδητοποιήσει πολὺ εἶναι ὁ τόκος ποὺ τρέχει πάνω στὰ μεγάλα χρέη του καὶ θὰ ἐξισώσῃ αὐτὸς καὶ μόνος τὰς ἀποζημιώσεις ποὺ τοῦ δόθησαν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, ἐπίσης δὲ δὲν ἔνοιωσε τὸ κτύπημα στὴν πόρτα του τῆς προειδοποιήσεως τοῦ ἐπιδότη μὲ τὴν κλῆσιν στὸ χέρι ὅτι τὸ κτῆμα του, τὸ τρακτέρ του ἢ τὸ σπιτάκι του καὶ τὸ ζῶον του πρέπει νὰ πωληθοῦν διὰ νὰ πληρωθῇ ἡ δόσις τοῦ χρέους του ἢ καὶ νὰ ἐξοφληθῇ. Ὁ δανειστής, ὅποιος καὶ νἆναι, θὰ ἐπιδιώξῃ—ὄχι τόσον κατὰ τὴν κρίσιν μου νὰ ἐκμεταλλευθῇ τὴν κατάστασιν, ἄνκαι δὲν τὸ ἀποκλείω εἰς ὡρισμένες περιπτώσεις—νὰ εἰσπράξῃ ὅμως τὸ λαβεῖν του ἢ νὰ δημιουργήσῃ συνθῆκες προτεραιότητος δανειστοῦ καὶ μόνον διὰ τῆς ἐκποιήσεως περιουσίας τοῦ ἀγρότου θὰ τὸ ἐπιτύχῃ.

Ἐπομένως, συνάδελφοι, θἆναι δῶρον ἄδωρον ἂν ἀνακουφίσωμεν προσωρινῶς τὸν ἀγρότην μὲ τὰ μέτρα ποὺ τοῦ προσφέραμεν καὶ δὲν τοῦ δώσουμεν καὶ τὰ μέσα νὰ κρατήσῃ τὰ κτήματά του, τὰ ζῶα του, τὰ καλλιεργητικά του ἐργαλεῖα, νὰ τὸν κρατήσωμεν μὲ λίγα λόγια κοντὰ στὴν γῆν του, στὴν δικήν του περιουσίαν, τὴν ὁποίαν τόσον ἀγαπᾷ καὶ τόσον μ' αὐτὴν συμβάλλει εἰς τὴν καθ' ὅλα οἰκονομίαν τοῦ τόπου μας.

Ἕνα μέτρον ἄμεσον εἶναι ἡ ἀναστολὴ τῶν καταναγκαστικῶν πωλήσεων ἀγροτικῶν κτημάτων καὶ περιουσιῶν. Λέγω ἕνα μέτρον, καὶ αὐτὸ ἄμεσον, διότι ἀναμφισβητήτως δὲν εἶναι τὸ μόνον ποὺ θὰ βοηθήσῃ τὸν ἀγρότην ἀλλὰ καὶ ἄλλα, ὅπως θὰ πρέπει νὰ συζητηθῇ καὶ ἡ παγοποίησις τῶν τόκων τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν ὡς ἐκ τῆς ἀνομβρίας δι' ὡρισμένην χρονικὴν περίοδον.

Ἐπὶ τῆς ἀναστολῆς τῶν καταναγκαστικῶν πωλήσεων ὅμως εἶναι τὸ θέμα μας καὶ ἐζήτησα τὴν συζήτησίν του καὶ τὴν λῆψιν μέτρων διότι ἤδη ἤρχισαν οἱ δανεισταὶ νὰ προσφεύγουν εἰς τὰ Κτηματολόγια διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἀδείας διὰ πωλήσεις ἀκινήτου περιουσίας ἀγροτῶν ἐντὸς τῆς ἐπιτρεπομένης ἐποχῆς τοῦ ἔτους κατὰ περιοχήν, βάσει τῶν ὑπαρχόντων κανονισμῶν. Καὶ ὁ προϊστάμενος ὑπάλληλος τοῦ Κτηματολογίου βάσει αὐτῶν καὶ τῶν προσωρινῶν διατάξεων ποὺ ἑκάστοτε ἰσχύουν εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ προχωρῇ κανονικῶς πρὸς ἀποφυγὴν νομικῶν ἐπιπλοκῶν εἰς τὰ Δικαστήρια ἐναντίον τοῦ Τμήματος.

Σύμφωνα μὲ τοὺς Κανονισμοὺς Πωλήσεως—Δευτερογενὴς Νομοθεσία, Κεφ. 7, σελ. 109, τόμος 2, εἰς τὸ ἄρθρον 4, παράγραφος 1, ἀναφέρεται: «Ὅταν ὁ Προϊστάμενος Ὑπάλληλος τοῦ Κτηματολογίου τοῦ Διαμερίσματος ὁρίζῃ τὴν ἡμερομηνίαν καὶ τὸν τόπον τῆς πωλήσεως, πρέπει πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ἐπὶ τὸ συμφερώτερον πώλησις τῆς περιουσίας, νὰ ἐφιστᾷ ἰδιαιτέρως τὴν προσοχήν του ἐπὶ τῶν ἑξῆς:

(α) τοῦ εἴδους τῆς πωληθησομένης περιουσίας,

(β) τῆς ἐποχῆς τοῦ ἔτους.».

Καὶ αἱ ἐποχαὶ τοῦ ἔτους, συνάδελφοι, ποὺ ἐπιτρέπονται αἱ καταναγκαστικαὶ πωλήσεις—εἰς τὸ Κτηματολόγιον ἀποκαλοῦνται Sale Seasons—εἶναι διάφοροι κατὰ περιοχήν, ἀναλόγως δηλαδὴ τῆς πωλήσεως τῶν γεωργικῶν προϊόντων.

Π.χ. τὸ κόκκινον χρῶμα στὸν χάρτην τοῦ Κτηματολογίου διὰ τὴν Ἀμμόχωστον καὶ συγκεκριμένα διὰ τὴν Μεσαορίαν εἶναι ἀπὸ τῆς 1ης Αὐγούστου—30ῆς Νοεμβρίου, τὸ πράσινο διὰ τὰ Κοκκινοχώρια ἀπὸ τῆς 1ης Σεπτεμβρίου—31ης Δεκεμβρίου, τὸ κίτρινον διὰ τὴν Καρπασίαν ἀπὸ τῆς 1ης Σεπτεμβρίου—31ης Ἰανουαρίου καὶ τὸ λευκὸν διὰ τὰς πόλεις καθ' ὅλον τὸ ἔτος.

Συνεπῶς ὁ ἀγροτικὸς κόσμος ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς θὰ ἀρχίσῃ νὰ βλέπῃ τὲς πιέσεις διὰ τὴν καταβολὴν τῶν δόσεων τῶν χρεῶν του, ἐκεῖ ποὺ εἶναι δυνατὸν οἱ δανεισταὶ θὰ προχωροῦν εἰς τὰς καταναγκαστικὰς πωλήσεις, ἐξ ὅσων δὲ γνωρίζω διὰ τὴν Ἀμμόχωστον ἤδη περὶ τὲς 80 ὑποθέσεις διὰ 300 κτήματα στὴν ὕπαιθρον ἐκκρεμοῦν διὰ καταναγκαστικὰς πωλήσεις.

Ἡ εἰσήγησίς μου εἶναι ὅπως τὸ θέμα ἀντιμετωπισθῇ ἀμέσως διὰ τῆς τροποποιήσεως τῶν Κανονισμῶν ποὺ ἀνέφερα ὡς μέτρον ἐπείγον καὶ μέχρις ὅτου ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἢ ἡ Βουλὴ καταθέσουν πλήρη Νόμον ποὺ νὰ προβλέπῃ περὶ τοῦ πρακτέου ἐν λεπτομερείᾳ.

Ἡ τροποποίησις ποὺ προτείνω ἔγκειται εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῶν ἁρμοδιοτήτων τοῦ Προϊσταμένου Ὑπαλλήλου τοῦ Κτηματολογίου, πλὴν αὐτῶν τῶν παραγράφων (α), τοῦ εἴδους δηλαδὴ τῆς πωληθησομένης περιουσίας καὶ (β) τῆς ἐποχῆς τοῦ ἔτους, διὰ τῆς προσθήκης παραγράφου (γ) μὲ πρόνοιαν ὅτι οὗτος θὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τὴν ἐκ τῆς ἀνομβρίας δημιουργηθεῖσαν κατάστασιν εἰς τὸν ἀγροτικὸν κόσμον.

Ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἢ ἡ Βουλὴ δὲν θέλῃ νὰ δώσῃ μιὰν τέτοιαν εὐρεῖαν ἐξουσίαν εἰς τὸν Προϊστάμενον τοῦ Κτηματολογικοῦ Γραφείου νομίζω ὅτι δύναται νὰ τὸ πράξῃ ἡ Κυβέρνησις διὰ Προσωρινῶν Διατάξεων.

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Μετὰ τὴν ἀνακοίνωσιν, τὴν ὁποίαν ἔχετε ἀναγγείλει εἰς τὴν Βουλήν, ἐὰν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία προχωρήσῃ διὰ τῆς Ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία ἀναγγείλατε ὅτι ἔχει συσταθῇ εἰς προσωρινὰς διατάξεις καὶ δώσῃ ὁδηγίας εἰς τὰ Κτηματολογικὰ Γραφεῖα, πιστεύω ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ἀντιμετωπισθῇ προσωρινῶς τὸ πρόβλημα μέχρις ὅτου ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία δυνηθῇ νὰ τὸ ἀντιμετωπίσῃ ριζικώτερον διὰ νομοθεσίας ἢ ἄλλων μέτρων.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

ΧΑΜΠΗΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Εἶναι γεγονὸς ὅτι ὑπάρχει παγκύπρια σοβαρὸν πρόβλημα καταναγκαστικῶν πωλήσεων ἀγροτικῶν περιουσιῶν. Τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἔχομεν συγκεντρώσει ἀναφέρουν ὅτι σ' ὅλην τὴν Κύπρον ὑπάρχουν 500 ὑποθέσεις γεωργῶν τῶν ὁποίων κινδυνεύουν τὰ κτήματά των νὰ πουληθοῦν διότι ἐκκρεμοῦν οἱ ὑποθέσεις των στὰ Κτηματολόγια. Ὑπάρχουν 203 ὑποθέσεις στὴν ἐπαρχία Λευκωσίας καταναγκαστικῶν πωλήσεων, 80 στὴν Ἀμμόχωστο, 82 στὴν Λάρνακα, 82 στὴν Πάφο, 31 στὴν Λεμεσὸ καὶ 15 στὴν Κερύνεια.

Ἀσφαλῶς τὸ πρόβλημα τῶν καταναγκαστικῶν πωλήσεων ποὺ ἐκκρεμοῦν εἶναι μέρος τοῦ γενικωτέρου προβλήματος τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν, τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν ποὺ καθυστεροῦν νὰ πληρωθοῦν, τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν ποὺ ὑπο-

λογίζεται ὅτι παγκύπρια ἀνέρχονται περίπου στὰ 25 ἑκατομμύρια λίρες καὶ ποὺ γι' αὐτὰ τὰ χρέη οἱ γεωργοὶ ἀγρότες ὑποχρεώνονται νὰ πληρώνουν κάθε χρόνον πάνω ἀπὸ 2 ἑκατομμύρια λίρες τόκους.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ κατάσταση ὀξύνθηκε φέτος λόγῳ τῆς ἀνομβρίας καὶ ἀσφαλῶς θὰ ὀξυνθῇ ἀκόμα περισσότερο ὅσον ἀφορᾷ τὴν οἰκονομικὴν κατάσταση τῶν ἀγροτῶν στοὺς προσεχεῖς μῆνες. Εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ σιτοπαραγωγοὶ δὲν ἔχουν καθόλου εἰσόδημα φέτος, οἱ κτηνοτρόφοι ἔχουν χρεωκοπήσει, οἱ ἀμπελουργοὶ ἐπίσης θὰ ἔχουν ἕνα πενιχρώτατον εἰσόδημα καὶ γενικώτερα ὅλοι οἱ κλάδοι οἱ ἀγροτικοὶ ἔχουν ἐπηρεασθῇ λόγῳ τῆς ἀνομβρίας.

Τί θὰ πρέπει νὰ γίνῃ γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση αὐτῆς τῆς κατάστασης δίπλα σὲ ὅσα ἔχει εἰσηγηθῇ ὁ συνάδελφος κ. Χριστοδουλίδης; Αὐτὴ ἡ Ἐπιτροπή, ἡ ὁποία ἀνέφερεν ὁ κύριος Πρόεδρος, ἡ ὁποία ἀποτελεῖται ἀπὸ Ὑπουργούς, τοὺς Ὑπουργοὺς Οἰκονομικῶν, Γεωργίας καὶ Ἐσωτερικῶν, θὰ πρέπει νὰ προτείνῃ νομοθετικὰ μέτρα γιὰ νὰ σταματήσουν οἱ καταναγκαστικὲς πωλήσεις ἀγροτικῶν περιουσιῶν, τὸ πρῶτον, τὸ ἄμεσον, καὶ τὸ δεύτερον νὰ γίνῃ μιὰ γενικώτερα μελέτη τοῦ ὅλου προβλήματος τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν γιὰ μιὰ ριζικὴ λύση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος μὲ τὴν συγκέντρωση ὅλων τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν στὴν Κεντρικὴ Συνεργατικὴ Τράπεζα. Μὲ τὴν οἰκονομικὴ βοήθεια τῆς Κυβέρνησης, νὰ μετατραποῦν αὐτὰ τὰ χρέη σὲ μακροπρόθεσμα, 20—25 χρόνια, καὶ νὰ μειωθοῦν οἱ τόκοι γιὰ νὰ γίνῃ δυνατὴ ἡ ἀποπληρωμή τους ἀπὸ μέρους τῶν ἀγροτῶν. Ἰδιαίτερα αὐτὸ τὸ δεύτερο σημεῖο τῆς μελέτης τῆς μονιμώτερης λύσης τοῦ προβλήματος τῶν χρεῶν, ποὺ ἀποτελεῖ καὶ τὴν αἰτία ποὺ προωθοῦνται οἱ καταναγκαστικὲς πωλήσεις, θὰ πρέπει νὰ προσέξῃ ἡ Κυβέρνηση καὶ νὰ μελετήσῃ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παπαδημητρίου.

Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα, ὡς ὁ ἐγγράψας τοῦτο τὸ ἐπαρουσίασε ἐθεωρήθη καὶ εἶναι πράγματι ἐπειγούσης φύσεως.

Ἡ ὁλομέλεια δὲ τοῦ Σώματος ἔχουσα ἐπίγνωσιν τῶν συνεπειῶν αἵτινες θὰ προκύψουν ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀποφάσεως πρὸς ἐκποίησιν τῶν περιουσιῶν τῶν ἀγροτῶν μας, ἔδωσε τὴν συγκατάθεσίν της καὶ ἔγινεν ἡ ἐγγραφὴ τούτου πρὸς ἄμεσον συζήτησιν. Εἶμαι βέβαιος πὼς ἡ ἀπόφασις τοῦ Σώματος θὰ εἶναι τέτοια ποὺ ἡ ἐπίτευξις τοῦ σκοποῦ νὰ εἶναι ἐπιτυχὴς κατὰ 100%.

Ἡμεῖς, ὡς ἐκπρόσωποι μιᾶς καθαρῶς γεωργικῆς ἐπαρχίας, ἥτις ἐπλήγη ἐκ τῆς ἀνομβρίας κατὰ τρία συνεχῆ ἔτη, διείδαμεν τὸν κίνδυνον τοῦτον τῆς ἐκποιήσεως κάποτε τῆς περιουσίας τῶν ἀγροτῶν μας ὑπὸ τῶν δανειστῶν των καὶ ἐπανειλημμένως τόσον δι' ἐπερωτήσεων εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἐκκλήσεων μέσον τοῦ τύπου, ὅσον καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἐζητήσαμεν τὴν ἀναστολὴν τῆς πληρωμῆς τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν, ἐζητήσαμεν τὴν παραχώρησιν μακροπροθέσμων καὶ χαμηλοτόκων δανείων διὰ νὰ μπορέσῃ ὁ ἀγροτικός μας κόσμος ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ μὴ στερηθῇ τῆς περιουσίας του, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ συνεχίσῃ ἀπρόσκοπτα τὸ ἔργον του, ἤτοι τὴν ὄργωσιν τῆς γῆς του.

Κατωρθώσαμεν διὰ διαφόρων ὁμιλιῶν καὶ παραστάσεων νὰ πείσωμεν τοὺς δανειστὰς νὰ μὴ ἐπιμείνουν, λόγῳ βεβαίως τῆς ἐκτάκτου καταστάσεως, εἰς τὴν εἴσπραξιν τοῦ λαβεῖν των διὰ διαφόρων καταπιεστικῶν μέσων, καὶ δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι περιωρίσαμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν περιπτώσεων ἐκείνων ποὺ ἐπεβάλλετο ἡ ἀνεπιθύμητος ἐνέργεια ἐκποιήσεως τῆς περιουσίας.

Ὅμως εἴχαμεν καὶ ἔχομεν περιπτώσεις ποὺ λόγῳ ἰδιαζούσης φύσεως καὶ λόγῳ ἴσως στενοκεφαλιᾶς ἢ φιλαργυρίας τῶν δανειστῶν δὲν κατωρθώθη τοῦτο.

Ἐκ στοιχείων δὲ ποὺ ἐπήραμεν ἐκ τῶν ἁρμοδίων Τμημάτων ὑπάρχουν σήμερον 68 ἐν ὅλῳ ὑποθέσεις κατατεθειμέναι εἰς τὸ Κτηματολόγιον Πάφου πρὸς ἐκποίησιν.

Ἡ τύχη δὲ τῶν περιπτώσεων τούτων ἀναλυτικῶς ἔχει ὡς ἐξῆς :

(α) Ὑπάρχουν 34 ὑποθέσεις τῶν ὁποίων ἀναμένεται ὁ καθορισμὸς ἡμερομηνίας πωλήσεως, γεγονὸς τὸ ὁποῖον ἐπιβεβαιοῖ τὴν μεγάλην ἀνησυχίαν τῶν ἄμεσα ἐνδιαφερομένων καὶ συμφορὰν τὴν ὁποίαν θὰ πάθουν ὄχι ἐξ ὑπαιτιότητός των.

(β) Ὑπάρχουν 18 ὑποθέσεις ποὺ αἱ περιουσίαι των εὑρίσκονται εἰς Τουρκικὰ χωρία, συνεπείᾳ τοῦ ὁποίου λόγῳ τῆς ἀνωμάλου πολιτικῆς καταστάσεως θὰ ἀναβάλλεται ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως χωρὶς ὅμως νὰ ματαιοῦται.

(γ) 16 ὑποθέσεις ποὺ διὰ διαφόρους λόγους καὶ ὑπάρξεως προγενεστέρων ἐμποδίων δὲν κατωρθώθη ἀκόμη ὁ καθορισμὸς τῆς ἡμερομηνίας πωλήσεως, ποὺ σημαίνει ὅτι μόλις τὰ ἐμπόδια ὑπερπηδηθοῦν ὁ καθορισμὸς ἡμερομηνίας θὰ γίνῃ καὶ δι' αὐτάς.

Αἱ 68 δὲ αὗται περιπτώσεις εἶναι ἐκεῖναι ποὺ εὑρίσκονται σήμερον ἕτοιμαι καὶ ποὺ πρέπει ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους νὰ τακτοποιηθοῦν. Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως θὰ παρουσιάζωνται καὶ νέαι τοιαῦται τῶν ὁποίων ἡ τύχη θὰ εἶναι πλέον δυσχερὴς ὡς πρὸς τὴν ἀποπληρωμὴν καθ' ὅτι ἡ στενότης χρήματος θὰ εἶναι ἔτι μεγαλυτέρα καὶ κατὰ συνέπειαν καὶ ὁ αὔξων ἀριθμὸς τῶν περιπτώσεων τούτων θὰ εἶναι ἀντιστρόφως ἀνάλογος. Ἆρα καὶ ὁ κίνδυνος πωλήσεως τῶν περιουσιῶν τῶν ἀγροτῶν μας θὰ ἐπικρέμαται ὡς δαμόκλειος σπάθη ἐπὶ τῶν κεφαλῶν των.

Οἱ λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ ἀναχαιτισθῇ τὸ διὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἀψυχολόγητον τοῦτον μέτρον εἶναι πολλοὶ καὶ ἐπίκαιροι—ἄλλωστε δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἐθεωρήθη ὡς θέμα ἐπειγούσης φύσεως—καὶ παρὰ τὸ τέλος τοῦ κλεισίματος τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σώματος, ἐν τούτοις ἐπεδείχθη ὑφ' ὅλων τῶν ἐντίμων Μελῶν τὸ αὐτὸ ἐνδιαφέρον καὶ ὑπεστηρίχθη ἡ ἄμεσος ἐγγραφὴ καὶ συζήτησις τούτου. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἡ περαιτέρω ἐπιχειρηματολογία πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἀπόψεων θεωρεῖται πλεονασμός.

Περαίνων, κύριε Πρόεδρε, εἰσηγοῦμαι τὰ κάτωθι :

(α) Τὴν ἄμεσον ἀναστολὴν ὅλων τῶν ὑποθέσεων ἐκείνων ποὺ ἔχει καθορισθῇ ἡμερομηνία ἐκτελέσεώς των, πρὸς ἐκποίησιν περιουσιῶν, καὶ ποὺ ἀνήκουν εἰς τὴν ἀγροτικὴν τάξιν· καὶ

(β) παγοποίησιν ὅλων τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν μέχρις ὅτου ἀνατείλουν καλύτεραι ἡμέραι διὰ τὸν ἀγρότην μας.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Λυσσαρίδης καὶ ὁ κ. Παναγιώτης Δημητρίου.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ἀσφαλῶς δὲν εἶναι δυνατὸν τώρα νὰ συζητηθῇ τὸ ὅλον θέμα τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν καὶ τῶν καταναγκαστικῶν πωλήσεων.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀντιλαμβάνομαι εἶναι τὸ ἐπεῖγον τὸ ὁποῖον αἰσθάνεται ἡ Βουλὴ ὅτι πρέπει νὰ ἐπιτελέσῃ, νὰ μὴν ἐπιτρέψῃ καταναγκαστικὰς πωλήσεις κατὰ τὴν διάρκειαν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Βουλὴ θὰ εὑρίσκεται εἰς διακοπάς.

Διερωτῶμαι ἐὰν ἡ καλυτέρα λύσις δὲν θὰ ἦτο μία τροποποίησις τῶν Κανονισμῶν ἡ ὁποία νὰ ἀπαγορεύῃ οἱανδήποτε καταναγκαστικὴν πώλησιν μέχρι τῆς 1ης Ὀκτωβρίου, οὕτως ὥστε ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία νὰ εἶναι δυνατόν, ἀφοῦ ἐξετάσουν τὸ θέμα κατὰ τὸν Σεπτέμβριον, νὰ ἀποφασίσουν διὰ τὰ τελικὰ μέτρα τὰ ὁποῖα θὰ πρέπει νὰ ληφθοῦν πρὸς πλήρη θεραπείαν τοῦ κακοῦ.

Πιστεύω ὅτι αὐτὸ θὰ δώσῃ τὸ αἴσθημα ἀσφαλείας εἰς τοὺς ἀγρότας, θὰ ἱκανοποιήσῃ δὲ καὶ τὸ αἴσθημα τῶν Βουλευτῶν ὅτι δὲν παραμένει ἓν χρονικὸν διάστημα τὸ ὁποῖον εἶναι δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθῇ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Κτηματολογίου ἢ τοῦ ἁρμοδίου ὑπαλλήλου διὰ τὰς καταναγκαστικὰς πωλήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὁ κ. Παναγιώτης Δημητρίου.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἔντιμε κύριε Πρόεδρε. Ὅπως ἀνεφέρθη καὶ κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς τὸ ὅλον ζήτημα ρυθμίζεται διὰ τροποποιήσεως τῶν Κανονισμῶν.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ τερματισμοῦ τῆς περιόδου αὐτῆς τῆς λειτουργίας τῆς Βουλῆς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προβῇ ἡ Βουλὴ εἰς τροποποίησιν τῶν Κανονισμῶν.

Ἐγένετο ἀναφορὰ εἰς κάποιαν ἐπιστολήν, ἤ, δὲν ξέρω, Ἔκθεσιν ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος ἡ ὁποία ἀπεστάλη εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὄχι. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶπα, εἶναι ὅτι μετὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Βουλὴ μὲ παρεκάλεσε νὰ γνωρίσω πρὸς τὰ Μέλη αὐτῆς τὰς ἀπόψεις τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ θέματος, ἡ Κυβέρνησις ἐπισήμως ἀλλὰ προφορικῶς μοῦ ἀνέφερεν ὅτι τὸ θέμα παρακολουθεῖται στενῶς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅτι ἔχει δημιουργηθῇ ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπὴ ἡ ὁποία μελετᾷ τὸ ὅλον θέμα.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Δὲν ὑπάρχει οἱαδήποτε ἀπόφασις ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ θέματος ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὄχι.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἔντιμε κύριε Πρόεδρε, εἶχα τὴν ἐντύπωσιν ὅτι πράγματι ἡ Κυβέρνησις εἶχεν ἀποφασίσει ὅπως δώσῃ ἐντολὰς δι' ἀναστολὴν μέχρι τὸν Ὀκτώβριον τῶν πωλήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Νομίζω ὅτι δὲν θὰ μπορέσωμεν νὰ συνεχίσωμεν τὴν συζήτησιν τοῦ ἐν λόγῳ θέματος ἐν ὄψει τοῦ γεγονότος ὅτι δὲν εὑρισκόμεθα ἐν ἀπαρτίᾳ.

Π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ :

Νὰ ὁλοκληρώσω τὴν πρότασίν μου, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ἡ ἑπομένη συνεδρίασις τῆς Βουλῆς ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην, τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν. Δὲν θὰ ὑπάρχῃ Κεφάλαιον Ἐρωτήσεων—Ἀπαντήσεων. Θὰ ὑπάρχῃ μόνον Κεφάλαιον Νομοθετικῆς Ἐργασίας.

Τὸ μόνον νομοσχέδιον ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς τὸ Κεφάλαιον Β θὰ εἶναι «ὁ περὶ Κτηματολογικοῦ καὶ Χωρομετρικοῦ Τμήματος (Τέλη καὶ Δικαιώματα) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως αὐτῆς.

(Ὥρα λήξεως 6.12 μ.μ.)

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Δημητρίου Παναγιώτης	Παπαδόπουλος Τάσος
Κληρίδης Ξάνθος	Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Κόσιης Νῖκος	Παρασκευαΐδης Φειδίας
Κουρτελλάρης Χρῆστος	Ποσκώτης Σταῦρος
Κωνσταντίνου Ντῖνος	Ποταμίτης Γιάγκος
Λυσσαρίδης Βάσος	Σαββίδης Γεώργιος
Μαλλιώτης Γεώργιος	Σαμψὼν Νῖκος
Μαυρονικόλας Νῖκος	Σωτηριάδης Ἀντωνάκης
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Μιχαηλίδης Χαμπῆς	Φράγκος Αἰμίλιος
Νεοκλέους Ἀνδρέας	Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Νικολαΐδης Ἡρόδοτος	Χατζηκακοῦ Κώστας
Ξενόπουλος Ξενῆς	Χριστοδουλίδης Κώστας
Παπαδημητρίου Κυριάκος	Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἐρωτήσεις—Ἀπαντήσεις (Ἡ προσωρινὴ δι' ἀσφάλτου ἐπίστρωσις ὡς καὶ ἡ προγραμματιζομένη ἐπιδιόρθωσις τοῦ μετατραπέντος εἰς ὁδὸν μέρους τῆς παλαιᾶς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἐντὸς τοῦ Καϊμακλίου).

(2) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ρυθμίσεως καὶ Ἐλέγχου τῆς Βιομηχανίας Ἀμπελουργικῶν Προϊόντων (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1973, ἡ ἐπ' αὐτοῦ διεξαχθεῖσα συζήτησις (Χ. Μιχαηλίδης, Β. Λυσσαρίδης, Τ. Παπαδόπουλος, Φ. Παρασκευαΐδης) καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(3) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Ρυθμίσεως τῆς Τροχαίας Μεταφορᾶς (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(4) Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

(5) Ἀγορεύσεις Βουλευτῶν (Κ. Χριστοδουλίδης, Χ. Μιχαηλίδης, Κ. Παπαδημητρίου, Β. Λυσσαρίδης, Π. Δημητρίου) ἐπὶ τοῦ ἐγγραφέντος τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Κ. Χριστοδουλίδη θέματος «Ἡ ἀναστολὴ καταναγκαστικῶν πωλήσεων ἀγροτικῶν κτημάτων ὡς ἐκ τῆς ἀδυναμίας τῶν ἀγροτῶν νὰ τακτοποιήσουν τὰς ὑποχρεώσεις των λόγῳ τῆς ἀνομβρίας».

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.

Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων

Β΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 19ης ΙΟΥΛΙΟΥ 1973

(Ὥρα ἐνάρξεως 4.31 μ.μ.)

(Ἀρ. 42)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

Ὑπάρχει ἀπαρτία.

Τὸ μόνον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι «Ὁ περὶ Κτηματολογικοῦ καὶ Χωρομετρικοῦ Τμήματος (Τέλη καὶ Δικαιώματα) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973».

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἁρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλήν.

Ξ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ :

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟΥ ΚΑΙ ΧΩΡΟΜΕΤΡΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ (ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1973».

Παρόντες :

Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν :	Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Νομικῶν :
Ξάνθος Κληρίδης, Πρόεδρος	Γιάγκος Ποταμίτης, Πρόεδρος
Νῖκος Κόσιης	Νῖκος Μαυρονικόλας
Ἐζεκίας Παπαϊωάννου (ἐκπροσωπῶν τὸν κ. Ἀνδρέαν Φάντην)	Ἀνδρέας Χατζηϊωάννου
	Αἰμίλιος Μιχαηλίδης
Χριστόφορος Χριστοφίδης	Ξάνθος Κληρίδης.
Κώστας Χριστοδουλίδης.	

Αἱ ὡς ἄνω δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἐμελέτησαν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον εἰς κοινὴν αὐτῶν συνεδρίασιν συγκροτηθεῖσαν τὴν 13ην Ἰουλίου 1973. Εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν κληθέντες παρέστησαν καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ

Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ Γραφείου τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως, οἵτινες καὶ ἀνέλυσαν εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς τοὺς λόγους οἵτινες ὡδήγησαν τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν εἰς τὸ νὰ προτείνῃ τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον.

Διὰ τοῦ προτεινομένου νόμου σκοπεῖται ἡ τροποποίησις τοῦ βασικοῦ περὶ Κτηματολογικοῦ καὶ Χωρομετρικοῦ Τμήματος (Τέλη καὶ Δικαιώματα) Νόμου κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ κατασταλῇ ἡ νῦν παρουσιαζομένη καταστρατήγησις τούτου καὶ εἰδικώτερον εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς περιπτώσεις πωλήσεως ἢ δωρεᾶς, ἄλλως ἢ ὑπὸ γονέως πρὸς τέκνον ἢ ὑπὸ στενοῦ συγγενοῦς πρὸς στενὸν συγγενῆ, διὰ τῆς δηλώσεως μεταβιβάσεως δι' ἀνταλλαγῆς κτημάτων ἀνίσου ἀγοραίας ἀξίας ἀντὶ δυνάμει δηλώσεως μεταβιβάσεως διὰ πωλήσεως ἢ δωρεᾶς, προφανῶς διὰ νὰ ἀποφεύγηται ἡ καταβολὴ ὑψηλοτέρων τελῶν.

Ὡς γνωστόν, δυνάμει τοῦ εἰρημένου νόμου τὰ καταβλητέα ὑπὸ τοῦ ἐγγραφησομένου προσώπου τέλη εἰς περιπτώσεις γνησίας ἀνταλλαγῆς ἰδιοκτησιῶν ἀνέρχονται εἰς δύο ἐπὶ τοῖς ἑκατόν, τούτων ὑπολογιζομένων ἐπὶ τῆς ἀξίας τοῦ ἀκινήτου τὸ ὁποῖον περιέρχεται εἰς ἕκαστον τῶν μερῶν τῶν διενεργούντων τὴν σχετικὴν δήλωσιν, ἐνῶ, ἀντιθέτως, εἰς τὰς περιπτώσεις πωλήσεως ἢ δωρεᾶς ἄλλως ἢ ὑπὸ γονέως πρὸς τέκνον ἢ ὑπὸ στενοῦ συγγενοῦς πρὸς στενὸν συγγενῆ ἐπιβάλλεται καὶ εἰσπράττεται τέλος ἐκ 5%, τούτου ὑπολογιζομένου ἐπὶ τοῦ τιμήματος πωλήσεως ἢ ἐπὶ τῆς ἀγοραίας ἀξίας, ὡς αὕτη ἤθελεν ὑπολογισθῇ ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τμήματος Κτηματολογίου καὶ Χωρομετρίας. Σκοπός, ὅθεν, τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου εἶναι ἡ ἀποτροπὴ τῆς δημιουργίας εἰκονικῶν περιπτώσεων ἀνταλλαγῆς ἰδιοκτησιῶν διὰ τῆς εὐθυγραμμίσεως τῶν ἐπιβαλλομένων τελῶν, εἰς περιπτώσεις δηλώσεων ἀνταλλαγῆς ἀκινήτων, πρὸς τὰ ἐπιβαλλόμενα τοιαῦτα εἰς περιπτώσεις δηλώσεων πωλήσεως καὶ δηλώσεων δωρεᾶς εἰς πρόσωπα ἄλλα ἢ στενοὺς συγγενεῖς.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ὡς ἄνω τροποποιήσεως ἐπιφέρεται καὶ ἑτέρα ἐπὶ μέρους τοιαύτη δυνάμει τῆς ὁποίας καθορίζεται ἡ σημασία τῶν λέξεων «ἀγοραία ἀξία» διὰ τοὺς σκοποὺς τῆς ἐν λόγῳ νομοθεσίας.

Διαρκούσης τῆς μελέτης τοῦ ἐν λόγῳ Νομοσχεδίου κατετέθη ὑπὸ τῶν Κυβερνητικῶν ἐκπροσώπων τροποποιητικὴ πρότασις καθιστῶσα ἀπολύτως σαφὲς ὅτι ἡ προστιθεμένη ἐπιφύλαξις εἰς τὸ τέλος τῆς ὑποπαραγράφου (i) τῆς παραγράφου (β) τοῦ Κεφαλαίου 3 τοῦ Πίνακος τοῦ βασικοῦ νόμου δὲν θὰ ἔχῃ ἐφαρμογὴν εἰς περιπτώσεις μεταβιβάσεως δι' ἀνταλλαγῆς μεταξὺ συγγενῶν μέχρι καὶ τοῦ τρίτου βαθμοῦ συγγενείας ἢ μεταξὺ συζύγων. Αὕτη ἐγκριθεῖσα ὑπὸ τῶν δύο Ἐπιτροπῶν ἐνεσωματώθη εἰς τὸ κατάλληλον μέρος τοῦ Νομοσχεδίου.

Αἱ δύο Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἔχουσαι ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω προέβησαν ἐν συνεχείᾳ εἰς διεξοδικὴν μελέτην τοῦ ὅλου θέματος. Κατόπιν ἐκτενοῦς ἀνταλλαγῆς ἀπόψεων μετὰ τῶν ἁρμοδίων Κυβερνητικῶν ἐκπροσώπων ἀπεφάσισαν ἐν τέλει ὅπως ἐγκρίνωσι τὰς προτεινομένας τροποποιήσεις εἰς τὸν προμνησθέντα βασικὸν νόμον, ἀφοῦ ἐπενεχθῶσιν εἰς τοῦτον καὶ αἱ ἀκόλουθοι συμπληρωματικαὶ ἢ ἐπιπρόσθετοι ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τροποποιήσεις :

(α) Ἡ παράγραφος (α) τῆς πρώτης ἐπιφυλάξεως τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ βασικοῦ νόμου τροποποιεῖται διὰ τῆς ἐξ αὐτῆς διαγραφῆς τοῦ κόμματος καὶ τῶν λέξεων «, ἢ νὰ αὐξήσῃ ταῦτα διὰ ποσοῦ μὴ ὑπερβαίνοντος τὸ ἓν δεύτερον αὐτῶν» (1η, 2α καὶ 3η γραμμαί) καὶ τῆς ἐν τῷ τέλει αὐτῆς προσθήκης ἄνω τελείας, τοῦθ' ὅπερ σημαίνει ὅτι οἱαιδήποτε αὐξήσεις τῶν προβλεπομένων εἰς τὸν βασικὸν νόμον τελῶν καὶ δικαιωμάτων ἔστω καὶ ἐπὶ μέρους τοιαῦται ἀλλὰ ἐπηρεάζουσαι τὸ σύνολον τῶν πολιτῶν θὰ ἔδει νὰ ἐγκρίνωνται καὶ ὑπὸ τοῦ Νομοθετικοῦ Σώματος καὶ οὐχὶ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου μόνον, προηγουμένως τοῦ Κυβερνήτου ἐν Συμβουλίῳ, ὡς μέχρι τοῦδε διαλαμβάνει ὁ θεσπισθεὶς

ἐπὶ ἀποικιοκρατίας ἀρχικὸς νόμος. Ἡ τροποποίησις αὕτη θὰ ἐκτίθεται ὡς νέον ἄρθρον 3 τοῦ Νομοσχεδίου, τοῦ ὑφισταμένου ἄρθρου 3 ἀναριθμουμένου εἰς ἄρθρον 4.

(β) Ἡ προστιθεμένη ἐπιφύλαξις εἰς τὸ τέλος τῆς ὑποπαραγράφου (i) τῆς παραγράφου (β) τοῦ Κεφαλαίου 3 τοῦ Πίνακος τοῦ βασικοῦ νόμου, ὡς αὕτη ἐκτίθεται εἰς τὸ ἄρθρον 3 τοῦ Νομοσχεδίου, νῦν ἄρθρον 4, τροποποιεῖται περαιτέρω διὰ τῆς ἐξ αὐτῆς διαγραφῆς τῆς λέξεως «ἴσης» (2α γραμμὴ) καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως αὐτῆς διὰ τῶν λέξεων «τῆς αὐτῆς περίπου», τοῦθ' ὅπερ θὰ ἀπαλλάττῃ τὸν Διευθυντὴν τοῦ Κτηματολογίου καὶ Χωρομετρίας ἀπὸ περιττὰς συζητήσεις μετὰ καὶ ἀμφισβητήσεις ἐκ μέρους τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν, ὡς πρὸς τὰς ἑκάστοτε ἀποφάσεις αὐτοῦ διὰ τὸ ἴσον τῆς ἀγοραίας ἀξίας ἀνταλλασσομένων ἀκινήτων τινῶν καὶ θὰ διευκολύνῃ τοῦτον εἰς τὴν ἐν τῇ πράξει ἐνάσκησιν τῆς ἀνατεθειμένης αὐτῷ ἐξουσίας.

(γ) Συνεπείᾳ τῆς ἐπενεχθείσης εἰς τὴν παράγραφον (α) ἀνωτέρω τροποποιήσεως ἐθεωρήθη σκόπιμος ἡ συμπερίληψις εἰς τὸν ὑπὸ τροποποίησιν Πίνακα τοῦ βασικοῦ νόμου καὶ τῶν διὰ τοῦ ἀπὸ 18ης Ἰουνίου 1973 Διατάγματος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐπιβληθεισῶν αὐξήσεων εἰς ἀριθμὸν τελῶν. Σχετικὴ τροποποίησις ἐπιφέρεται εἰς τὸ ἄρθρον 3 τοῦ Νομοσχεδίου, νῦν ἄρθρον 4 αὐτοῦ, καὶ ὑπὸ τὴν μορφὴν δευτέρας παραγράφου αὐτοῦ.

Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀνωτέρω αἱ ὡς ἄνω δύο Ἐπιτροπαὶ εἰσηγοῦνται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν εἰς νόμον ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, ὡς τοῦτο τελικῶς διεμορφώθη τόσον ἀπὸ οὐσιαστικῆς ὅσον καὶ ἀπὸ νομοτεχνικῆς καὶ λεκτικῆς πλευρᾶς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ :

Ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς ;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς, θὰ προβῶμεν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἄρθρων.

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1ον.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 1ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 2ον.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 2ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 3ον.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 3ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Τροποποίησις τοῦ Πίνακος τοῦ βασικοῦ νόμου. Ἄρθρον 4ον.

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ 4ον ἄρθρον ἐγκρίνεται.

Ἔληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου μόνον.

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Κτηματολογικοῦ καὶ Χωρομετρικοῦ Τμήματος (Τέλη καὶ Δικαιώματα) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973 καὶ θὰ ἀναγινώσκηται ὁμοῦ μετὰ τοῦ περὶ Κτηματολογικοῦ καὶ Χωρομετρικοῦ Τμήματος (Τέλη καὶ Δικαιώματα) Νόμου (ἐν τοῖς ἑφεξῆς ἀναφερομένου ὡς «ὁ βασικὸς νόμος»).

Ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Νομοσχέδιον θεσπισθῇ εἰς Νόμον ;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Νομοσχέδιον θεσπίζεται εἰς νόμον.

Κεφάλαιον Γ—Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

Κατατίθεται : Ὁ περὶ Ἀεροδρομίων (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1973. Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

Παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων.

Κατατίθενται ἐπίσης ἑξαμηνιαῖαι ἐκθέσεις τοῦ Διοικητοῦ τῆς Κεντρικῆς Τραπέζης τῆς Δημοκρατίας διὰ τὴν περίοδον τὴν λήγουσαν τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1972 συμφώνως τοῦ ἄρθρου 119(5) τοῦ Συντάγματος. Ἡ κατάθεσις γίνεται ὡς προβλέπει τὸ Σύνταγμα ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

Κατὰ τὴν λήγουσαν Σύνοδον τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, ἤτοι ἀπὸ τῆς 14ης Σεπτεμβρίου 1972 μέχρι σήμερον, τὸ Σῶμα ἐπραγματοποίησε 42 συνεδριάσεις αἱ δὲ διάφοροι Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ 144, καὶ ἐτηρήθησαν Πρακτικὰ τῶν Συνεδριάσεων τῆς Βουλῆς ἐκ 2606 δακτυλογραφημένων σελίδων.

Ὁ μέσος ὅρος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν οἱ ὁποῖοι παρέστησαν εἰς τὰς συνεδριάσεις εἶναι 30, ἤτοι ποσοστὸν 86% περίπου τοῦ ὁλικοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ἑλλήνων Βουλευτῶν.

Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην κατετέθησαν εἰς τὴν Βουλὴν 110 Νομοσχέδια ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας καὶ 6 Προτάσεις Νόμων ὑπὸ Βουλευτῶν. Κατὰ τὴν ἰδίαν περίοδον ἐψηφίσθησαν εἰς Νόμους 107 Νομοσχέδια ἢ Προτάσεις Νόμων, συμπεριλαμβανομένων καὶ Νομοσχεδίων ἐκκρεμούντων ἀπὸ τὴν προηγουμένην Σύνοδον, 1 δὲ Νομοσχέδιον ἀπεσύρθη ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας.

Ἐπίσης κατετέθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας 15 Κανονισμοὶ οἵτινες καὶ ἐνεκρίθησαν ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Αἱ Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἢ/καὶ ἡ Βουλὴ ἐπελήφθησαν, ἐκτὸς τῶν Νομοσχεδίων, καὶ τῶν ἀκολούθων θεμάτων :

(1) Ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀδικαιολόγητος καθυστέρησις εἰς τὴν παραλαβὴν σιτηρῶν καὶ αἱ ἐπιπτώσεις της ἐπὶ τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου.

(2) Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς περιοχῆς Μόρφου καὶ ἡ Κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

(3) Ἡ ἄρνησις τῆς Κυβερνήσεως νὰ χρησιμοποιήσῃ 104 Κυπρίους ἀποφοίτους τῆς Μαρασλείου Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν εἰς τὴν Παιδείαν τῆς Κύπρου.

(4) Τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐπιβολῆς τελῶν ἐσωτερικοῦ ταμείου ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Ἐφορειῶν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελθεῖσαν καὶ ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους μερικῶς ἐφαρμοσθεῖσαν πολιτικὴν περὶ παροχῆς δωρεὰν παιδείας.

(5) Ὁ δρόμος Λεμεσοῦ—Λευκωσίας.

(6) Αἱ ἀπολαβαὶ καὶ αἱ συνθῆκαι ἐργασίας τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σώματος.

(7) Ἡ παραγνώρισις τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς ἐκ μέρους τῶν διαφόρων Κυβερνητικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ἡ κατοχύρωσις τῶν δικαιωμάτων των.

(8) Ἡ αὔξησις τῶν τηλεφωνικῶν τελῶν ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς Τηλεπικοινωνιῶν Κύπρου.

(9) Ὁ τρόπος συνδέσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ.

(10) Συζήτησις κατὰ πόσον ἐνδείκνυται ἡ διεξαγωγὴ Κοινοτικῶν Ἐκλογῶν.

(11) Τὸ ὑδατικὸν πρόβλημα τῆς Κύπρου.

(12) Ἡ προστασία τῆς ἐλευθεροτυπίας ἐν Κύπρῳ.

(13) Ἡ ἄδικος μεταχείρισις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως δύο χιλιάδων Κυβερνητικῶν ἡμερομισθίων ὑπαλλήλων.

(14) Ἡ ἀναστολὴ καταναγκαστικῶν πωλήσεων ἀγροτικῶν κτημάτων ὡς ἐκ τῆς ἀδυναμίας τῶν ἀγροτῶν νὰ τακτοποιήσουν τὰς ὑποχρεώσεις των λόγῳ τῆς ἀνομβρίας.

Ἐν σχέσει μὲ τὸ θέμα αὐτὸ ἡ Κυβέρνησις ἐπληροφόρησε τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων ὅτι ἐξετάζει τὸ θέμα καὶ ὅτι ἐντὸς συντόμου χρονικοῦ διαστήματος θὰ ἐνημερώσῃ τὴν Βουλὴν ἐπὶ τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα προτίθεται νὰ λάβῃ.

Κατὰ τὴν αὐτὴν Σύνοδον ὑπεβλήθησαν ὑπὸ τῶν Βουλευτῶν πρὸς τὰ διάφορα Ὑπουργεῖα 172 Ἐρωτήσεις καὶ ἐλήφθησαν 153 Ἀπαντήσεις, εἰς τὰς ὁποίας συμπεριλαμβάνονται 35 Ἀπαντήσεις εἰς Ἐρωτήσεις ὑποβληθείσας κατὰ τὴν προηγουμένην Σύνοδον.

Λεπτομέρειαι ψηφισθέντων Νόμων

Νομοσχέδια κατατεθέντα	110
Προτάσεις Νόμων κατατεθεῖσαι	6
Ἐκκρεμοῦντα Νομοσχέδια τῆς προηγουμένης Συνόδου	12
Ἐκκρεμοῦσαι Προτάσεις Νόμων τῆς προηγουμένης Συνόδου ..	12
Σύνολον	140
Νόμοι ψηφισθέντες ὑπὸ τῆς Βουλῆς	106*
Ἀποσυρθέντα Νομοσχέδια	1
Ἐκκρεμοῦντα Νομοσχέδια τῆς παρούσης Συνόδου	12
Ἐκκρεμοῦσαι Προτάσεις Νόμων τῆς παρούσης Συνόδου ..	3
Ἐκκρεμοῦντα Νομοσχέδια τῆς προηγουμένης Συνόδου	5
Ἐκκρεμοῦσαι Προτάσεις Νόμων τῆς προηγουμένης Συνόδου ..	12
Σύνολον	139

Ἡ ἐπομένη Σύνοδος τῆς Βουλῆς ὁρίζεται διὰ τὴν 20ὴν Σεπτεμβρίου, ἡμέραν Πέμπτην, καὶ 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Κηρύσσω τὴν λῆξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς καὶ εὔχομαι εἰς τοὺς ἐντίμους κυρίους Βουλευτὰς καλὰς διακοπάς.

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ :

Ἐπίσης.

("Ωρα λήξεως 4.45 μ.μ.)

* Δύο Νομοσχέδια τροποποιητικὰ τοῦ αὐτοῦ βασικοῦ νόμου κατὰ τὴν ψήφισίν των συνεχωνεύθησαν εἰς ἓν καὶ οὕτω ὁ ἀριθμὸς τῶν Νόμων ἐμφανίζεται κατὰ 1 μικρότερος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ψηφισθέντων Νομοσχεδίων.

Οἱ ἀκόλουθοι Βουλευταὶ ὑπέγραψαν τὸν κατάλογον τῶν παρόντων (κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν) :

Ζιαρτίδης Ἀνδρέας	Παπαδόπουλος Τάσος
Κληρίδης Ξάνθος	Παπαϊωάννου Ἐζεκίας
Κόσιης Νῖκος	Παρασκευαΐδης Φειδίας
Κουρτελλάρης Χρῆστος	Ποταμίτης Γιάγκος
Κωνσταντίνου Ντῖνος	Σαββίδης Γεώργιος
Λυσσαρίδης Βάσος	Σαμψὼν Νῖκος
Μαλλιώτης Γεώργιος	Τουμαζῆς Ἀνδρέας
Μαυρονικόλας Νῖκος	Φράγκος Αἰμίλιος
Μιχαηλίδης Αἰμίλιος	Χατζηϊωάννου Ἀνδρέας
Μιχαηλίδης Χαμπῆς	Χατζηκακοῦ Κώστας
Ξενόπουλος Ξενῆς	Χριστοδουλίδης Κώστας
Παπαδημητρίου Κυριάκος	Χριστοφίδης Χριστόφορος.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ Κτηματολογικοῦ καὶ Χωρομετρικοῦ Τμήματος (Τέλη καὶ Δικαιώματα) (Τροποποιητικοῦ) Νόμου τοῦ 1973 καὶ ψήφισις αὐτοῦ.

(2) Κατάθεσις Νομοσχεδίων καὶ Ἐγγράφων.

(3) Ἀπολογισμὸς τοῦ ἔργου τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν λήξασαν σύνοδον.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ Γ' ΤΗΣ Β' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

Τιμὴ 50 Μίλς

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἐν Λευκωσίᾳ.